BIJBEL.

DAT IS

DE GANSCHE HEILIGE SCHRIFT,

VERVATTENDE AL DE

KANONIEKE BOEKEN DES

OUDEN EN NIEUWEN TESTAMENTS.

DOOR LAST VAN DE HOOG-MOG. HEEREN

STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE TALEN
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

GEDRUKT VOOR HET
BRITSCHE EN BUITENLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP.
TE LONDEN: QUEEN VICTORIA STREET, E.C.

1900.

REGISTER VAN AL DE KANONIEKE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN DES OUDEN TESTAMENTS.

REGISTER VAN AL DE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN DES NIEUWEN TESTAMENTS.

Gift
Miss Gertrude T. Breed
10-14-1932

REGISTER VAN AL DE KANONIEKE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN DES OUDEN TESTAMENTS.

REGISTER VAN AL DE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN DES NIEUWEN TESTAMENTS.

HET EERSTE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

GENESIS.

De schepping; het werk der zes dagen; de rust van den zevenden dag.

1 IN den [a] beginne schiep God den
hemel en de aarde.
2 De aarde nu was woest en ledig, en
duisternis was op den afgrond; en de
Geest Gods zweefde op de wateren.
3 En God zeide: Daar zij licht! en daar
werd licht.
4 En God zag het licht, dat het goed
was; en God maakte scheiding tusschen
het licht en tusschen de duisternis.
5 En God noemde het licht dag, en de
duisternis noemde Hij nacht. Toen was
het avond geweest, en het was morgen
geweest, de eerste dag.
6 [b] En God zeide: Daar zij een uit-
spansel in het midden der wateren; en
dat make scheiding tusschen wateren en
wateren!
7 En God maakte dat uitspansel, en
maakte scheiding tusschen de wateren,
die [c] onder het uitspansel zijn, en tus-
schen de wateren, die [d] boven het uit-
spansel zijn. En het was alzoo.
8 En God noemde het uitspansel hemel.
Toen was het avond geweest, en het was
morgen geweest, de tweede dag.
9 En God zeide: [e] Dat de wateren van
onder den hemel in eene plaats vergaderd
worden, en dat het droge gezien worde!
En het was alzoo.
10 En God noemde het droge aarde, en
de vergadering der wateren noemde Hij
zeeën; en God zag, dat het goed was.
11 En God zeide: Dat de aarde uit-
schiete grasscheutjes, kruid zaadzaaiende,
vruchtbaar geboomte, dragende vrucht
naar zijnen aard, welks zaad daarin zij
op de aarde! En het was alzoo.
12 En de aarde bracht voort gras-
scheutjes, kruid zaadzaaiende naar zijnen
aard, en vruchtdragend geboomte, welks
zaad daarin was, naar zijnen aard. En
God zag, dat het goed was.
13 Toen was het avond geweest, en het
was morgen geweest, de derde dag.
14 En God zeide: [f] Dat er lichten zijn in
het uitspansel des hemels, om scheiding
te maken tusschen den dag en tusschen
den nacht; en dat zij zijn tot teekenen en
tot gezette tijden, en tot dagen en jaren!
15 [g] En dat zij zijn tot lichten in het
uitspansel des hemels, om licht te geven
op de aarde! En het was alzoo.
16 God dan maakte die twee groote
lichten; dat groote licht tot heerschappij
des daags, en dat kleine licht tot heer-
schappij des nachts; ook de sterren.
17 En God stelde ze in het uitspansel
des hemels, om licht te geven op de aarde;
18 En om te heerschen op den dag, en
in den nacht, en om scheiding te maken
tusschen het licht en tusschen de duis-
ternis. En God zag, dat het goed was.
19 Toen was het avond geweest, en het
was morgen geweest, de vierde dag.
20 En God zeide: Dat de wateren over-
vloediglijk voortbrengen een gewemel
van levende zielen; en het gevogelte
vliege boven de aarde, in het uitspansel
des hemels!
21 En God schiep de groote walvisschen,
en alle levende wremelende ziel, welke
de wateren overvloediglijk voortbrachten,
naar haren aard; en alle gevleugeld gevo-
gelte naar zijnen aard. En God zag, dat
het goed was.
22 En God zegende ze, zeggende: [h] Zijt
vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en ver-
vult de wateren in de zeeën; en het gevo-
gelte vermenigvuldige op de aarde!
23 Toen was het avond geweest, en het
was morgen geweest, de vijfde dag.
24 En God zeide: De aarde brenge le-
vende zielen voort, naar haren aard, vee,
en kruipend, en wild gedierte der aarde,
naar zijnen aard! En het was alzoo.
25 En God maakte het wild gedierte der
aarde naar zijnen aard, en het vee naar
zijnen aard, en al het kruipend gedierte
des aardbodems naar zijnen aard. En
God zag, dat het goed was.
26 En God zeide: Laat Ons menschen
maken, naar Ons beeld, naar Onze ge-
lijkenis; en dat zij heerschappij hebben
over de visschen der zee, en over het
gevogelte des hemels, en over het vee,
en over de geheele aarde, en over al het
kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt!
27 En God schiep den mensch [i] naar
Zijn beeld; naar het beeld van God
schiep Hij hem; [k] man en vrouw schiep
Hij ze.
28 En God zegende hen, en God zeide

---

[a] Job 38:4. Ps. 33:6; 89:12; 136:5. Hand. 14:15; 17:24. Hebr. 11:3. [b] Ps. 33:6; 104:2; 136:5. Spr. 8:28. Jes. 42:5. Jer. 10:12; 51:15. [c] Ps. 33:7; 136:6. Spr. 8:24. [d] Ps. 148:4. [e] Job 26:10; 38:8. Ps. 24:2; 33:7; 136:6. [f] Ps. 136:7. [g] Deut. 4:19. Jer. 31:35. [h] Gen. 8:17. [i] Gen. 5:1; 9:6. 1 Kor. 11:7. Efez. 4:24. Kol. 3:10. [k] Matt. 19:4.

tot hen: [a] Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de visschen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt!
29 En God zeide: Ziet, [b] Ik heb ulieden al het zaadzaaiende kruid gegeven, dat op de gansche aarde is, en alle geboomte, in hetwelk zaadzaaiende boomvrucht is; het zij u tot spijze!
30 [c] Maar aan al het gedierte der aarde, en aan al het gevogelte des hemels, en aan al het kruipende gedierte op de aarde, waarin eene levende ziel is, *heb Ik* al het groene kruid tot spijze *gegeven.* En het was alzoo.
31 En God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, [d] het was zeer goed. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de zesde dag.

2 ALZOO zijn volbracht de hemel en de aarde, en al hun heir.
2 [e] Als nu God op den zevenden dag volbracht had Zijn werk, dat Hij gemaakt had, heeft Hij gerust op den zevenden dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had.
3 En God heeft den zevenden dag gezegend, en dien geheiligd; omdat Hij op denzelven gerust heeft van al Zijn werk, hetwelk God geschapen had, om te volmaken.

Schepping van den man en de vrouw.—Eden.

4 DIT zijn de geboorten des hemels en der aarde, als zij geschapen werden; ten dage als de HEERE God de aarde en den hemel maakte,
5 En allen struik des velds, eer hij in de aarde was, en al het kruid des velds, eer het uitsproot; want de HEERE God had niet doen regenen op de aarde, en er was geen mensch geweest, om den aardbodem te bouwen;
6 Maar een damp was opgegaan uit de aarde, en bevochtigde den ganschen aardbodem.
7 En de HEERE God had den mensch geformeerd uit [f] het stof der aarde, en in zijne neusgaten geblazen den adem des levens; alzoo werd de mensch [g] tot eene levende ziel.
8 Ook had de HEERE God eenen hof geplant in Eden, tegen het oosten, en Hij stelde aldaar den mensch, dien Hij geformeerd had.
9 En de HEERE God had alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten, begeerlijk voor het gezicht, en goed tot spijze; en [h] den boom des levens in het midden van den hof, en den boom der kennis des goeds en des kwaads.
10 En eene rivier was voortgaande uit Eden, om dezen hof te bewateren; en werd van daar verdeeld, en werd tot vier hoofden.
11 De naam der eerste *rivier* is Pison; deze is het, die het gansche land van Havila omloopt, waar het goud is.
12 En het goud van dit land is goed; daar is *ook* bedólah, en de steen sardónix.
13 En de naam der tweede rivier is Gihon; deze is het, die het gansche land Cusch omloopt.
14 En de naam der derde rivier is Hiddékel; deze is gaande naar het oosten van Assur. En de vierde rivier is Frath.
15 Zoo nam de HEERE God den mensch, en zette hem in den hof van Eden, om dien te bouwen, en dien te bewaren.
16 En de HEERE God gebood den mensch, zeggende: Van allen boom dezes hofs zult gij vrijelijk eten;
17 Maar van den boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.
18 Ook had de HEERE God gesproken: Het is niet goed, dat de mensch alleen zij; Ik zal hem eene hulpe maken, *die* als tegen hem over zij.
19 Want als de HEERE God uit de aarde al het gedierte des velds, en al het gevogelte des hemels gemaakt had, zoo bracht Hij die tot Adam, om te zien, hoe hij ze noemen zou; en zoo als Adam alle levende ziel noemen zoude, dat zou haar naam zijn.
20 Zoo had Adam genoemd de namen van al het vee, en van het gevogelte des hemels, en van al het gedierte des velds; maar voor den mensch vond hij geene hulpe, *die* als tegen hem over ware.
21 Toen deed de HEERE God eenen diepen slaap op Adam vallen, en hij sliep; en Hij nam eene van zijne ribben, en sloot derzelver plaats toe *met* vleesch.
22 En de HEERE God bouwde de ribbe, die Hij [i] van Adam genomen had, tot eene vrouw, en Hij bracht haar tot Adam.
23 Toen zeide Adam: Deze is ditmaal [k] been van mijne beenen, en vleesch van mijn vleesch! Men zal haar manninne heeten, omdat zij uit den man genomen is.
24 [l] Daarom zal de man zijnen vader en zijne moeder verlaten, en zijne vrouw aankleven; [m] en zij zullen tot één vleesch zijn.
25 En zij waren beiden [n] naakt, Adam en zijne vrouw; en zij schaamden zich niet.

---

[a] Gen. 8:17; 9:1, 2, 7. [b] Gen. 9:3. Ps. 104:14, 15. [c] Ps. 104:14. [d] Deut. 32:4. Mark. 7:37. [e] Ex. 20:11; 31:17. Deut. 5:14. Hebr. 4:4. [f] 1 Kor. 15:47. [g] 1 Kor. 15:45. [h] Openb. 2:7. [i] 1 Kor. 11:8. [k] Mal. 2:14. Efez. 5:30, 31. [l] Matt. 19:5. Mark. 10:7. Efez. 5:31. [m] 1 Kor. 6:16. Efez. 5:28, 29. [n] Gen. 3:7.

Zonde en veroordeeling van den mensch. De eerste belofte.

3 DE slang nu was listiger dan al het gedierte des velds, hetwelk de HEERE God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: Is het ook, dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van allen boom dezes hofs?

2 En de vrouw zeide tot de slang: Van de vrucht der boomen dezes hofs zullen wij eten;

3 Maar van de vrucht des booms, die in het midden des hofs is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft.

4 Toen zeide de slang [a] tot de vrouw: Gijlieden zult den dood niet sterven;

5 Maar [b] God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zoo zullen uwe oogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad.

6 En de vrouw zag, dat die boom goed was tot spijze, en dat hij een lust was voor de oogen, ja, een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken; en zij nam van zijne vrucht en at; en zij gaf ook haren man met haar, [c] en hij at.

7 Toen werden hun beider oogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij [d] naakt waren; en zij hechtten vijgeboombladeren samen, en maakten zich schorten.

8 En zij hoorden de stem van den HEERE God, wandelende in den hof, aan den wind des daags. Toen verborg zich Adam en zijne vrouw voor het aangezicht van den HEERE God, in het midden van het geboomte des hofs.

9 En de HEERE God riep Adam, en zeide tot hem: Waar zijt gij?

10 En hij zeide: Ik hoorde Uwe stem in den hof, en ik vreesde; want ik ben naakt; daarom verborg ik mij.

11 En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van dien boom gegeten, van welken Ik u gebood, dat gij daarvan niet eten zoudt?

12 Toen zeide Adam: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten.

13 En de HEERE God zeide tot de vrouw: Wat is dit, *dat* gij gedaan hebt? En de vrouw zeide: [e] Die slang heeft mij bedrogen, en ik heb gegeten.

14 Toen zeide de HEERE God tot die slang: Dewijl gij dit gedaan hebt, zoo zijt gij vervloekt boven al het vee, en boven al het gedierte des velds! Op uwen buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen uws levens.

15 En Ik zal [f] vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw, en tusschen uw zaad en tusschen haar zaad; [g] datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.

16 Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer vermenigvuldigen uwe smart, namelijk uwer dracht; met smart zult gij kinderen baren; en tot uwen man zal uwe begeerte zijn, [h] en hij zal over u heerschappij hebben.

17 En tot Adam zeide Hij: Dewijl gij geluisterd hebt naar de stem uwer vrouw, en van dien boom gegeten, waarvan Ik u gebood, zeggende: Gij zult daarvan niet eten; zoo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens.

18 Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen, en gij zult het kruid des velds eten.

19 In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt; want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeeren.

20 Voorts noemde Adam den naam zijner vrouw Heva, omdat zij eene moeder aller levenden is.

21 En de HEERE God maakte voor Adam en zijne vrouw rokken van vellen, en toog ze hun aan.

22 Toen zeide de HEERE God: Ziet, de mensch is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad! Nu dan, dat hij zijne hand niet uitsteke, en neme ook van den boom des levens, en ete, en leve in eeuwigheid.

23 Zoo verzond hem de HEERE God uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was.

24 En Hij dreef den mensch uit; en stelde cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlammig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens.

Kaïn en Habel; de eerste doodslag. De afstammelingen van Kaïn. — Seth.

4 EN Adam bekende Heva, zijne huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde Kaïn, en zeide: Ik heb eenen man van den HEERE verkregen!

2 En zij voer voort te baren zijnen broeder Habel; en Habel werd een schaapherder, en Kaïn werd een landbouwer.

3 En het geschiedde ten einde *van eenige* dagen, dat Kaïn van de vrucht des lands den HEERE offer bracht.

4 En Habel bracht ook van de eerstgeborenen zijner schapen, en van hun vet. [i] En de HEERE zag Habel en zijn offer aan;

5 Maar Kaïn en zijn offer zag Hij niet aan. Toen ontstak Kaïn zeer, en zijn aangezicht verviel.

[a] 2 Kor. 11:3. [b] Joh. 8:44. [c] Rom. 5:12, 14, 15, enz. 1 Tim. 2:14. [d] Gen. 2:25. [e] Openb. 12:13. [f] Matt. 4:1. [g] Kol. 2:15. [h] 1 Kor. 14:34. 1 Tim. 2:11, 12. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:6. [i] Hebr. 11:4.

6 En de HEERE zeide tot Kaïn: Waarom zijt gij ontstoken, en waarom is uw aangezicht vervallen?

7 Is er niet, indien gij weldoet, verhooging? en zoo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur. Zijne begeerte is toch tot u, en gij zult over hem heerschen.

8 En Kaïn sprak met zijnen broeder Habel; en het geschiedde, als zij in het veld waren, dat Kaïn tegen zijnen broeder Habel opstond, [a] en sloeg hem dood.

9 En de HEERE zeide tot Kaïn: Waar is Habel, uw broeder? En hij zeide: Ik weet *het* niet; ben ik mijns broeders hoeder?

10 En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? [b] daar is eene stem des bloeds van uwen broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem.

11 En nu zijt gij vervloekt van den aardbodem, die zijnen mond heeft geopengedaan, om uws broeders bloed van uwe hand te ontvangen.

12 Als gij den aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet meer geven; [c] gij zult zwervende en dolende zijn op aarde.

13 En Kaïn zeide tot den HEERE: Mijne misdaad is grooter, dan dat zij vergeven worde.

14 Zie, Gij hebt mij heden verdreven van den aardbodem, en ik zal voor Uw aangezicht verborgen zijn; en ik zal zwervende en dolende zijn op de aarde, en [d] het zal geschieden, dat al wie mij vindt, mij zal doodslaan.

15 Doch de HEERE zeide tot hem: Daarom, al wie Kaïn doodslaat, zal zevenvoudig gewroken worden! En de HEERE stelde een teeken aan Kaïn, opdat hem niet versloeg al wie hem vond.

16 En Kaïn ging uit van het aangezicht des HEEREN; en hij woonde in het land Nod, ten oosten van Eden.

17 En Kaïn bekende zijne huisvrouw, en zij werd bevrucht en baarde Henoch; en hij bouwde eene stad, en noemde den naam dier stad naar den naam zijns zoons, Henoch.

18 En aan Henoch werd Hirad geboren; en Hirad gewon Mechújaël; en Mechújaël gewon Methúsaël; en Methúsaël gewon Lamech.

19 En Lamech nam zich twee vrouwen; de naam van de eerste was Ada, en de naam van de andere Zilla.

20 En Ada baarde Jabal; deze is geweest een vader dergenen, die tenten bewoonden, en vee *hadden*.

21 En de naam zijns broeders was Jubal; deze was de vader van allen, die harpen en orgelen handelen.

22 En Zilla baarde ook Túbal-Kaïn, eenen leermeester van allen werker in koper en ijzer; en de zuster van Túbal-Kaïn was Naëma.

23 En Lamech zeide tot zijne vrouwen: Ada en Zilla! hoort mijne stem, gij, vrouwen van Lamech! neemt ter oore mijne rede! Voorwaar, ik sloeg wel eenen man dood, om mijne wonde, en eenen jongeling, om mijne buile!

24 Want Kaïn zal [e] zevenvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal.

25 En Adam bekende wederom zijne huisvrouw, en zij baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Seth; Want God heeft mij, *sprak zij*, een ander zaad gezet voor Habel; want Kaïn heeft hem doodgeslagen.

26 En denzelven Seth werd ook een zoon geboren, en hij noemde zijnen naam Enos. Toen begon men den Naam des HEEREN aan te roepen.

Nakomelingschap van Adam, door Seth, tot Noach.

5 DIT is het boek van Adams geslacht. Ten dage als God den mensch schiep, maakte Hij hem [f] naar de gelijkenis Gods.

2 [g] Man en vrouw schiep Hij hen, en zegende ze, en noemde hunnen naam Mensch, ten dage als zij geschapen werden.

3 En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon *eenen zoon* naar zijne gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijnen naam Seth.

4 En Adams dagen, [h] nadat hij Seth gewonnen had, zijn geweest achthonderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

5 Zoo waren al de dagen van Adam, die hij leefde, negenhonderd jaren, en dertig jaren; en hij stierf.

6 En Seth leefde honderd en vijf jaren, [i] en hij gewon Enos.

7 En Seth leefde, nadat hij Enos gewonnen had, achthonderd en zeven jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

8 Zoo waren al de dagen van Seth negenhonderd en twaalf jaren; en hij stierf.

9 En Enos leefde negentig jaren, en hij gewon [k] Kenan.

10 En Enos leefde, nadat hij Kenan gewonnen had, achthonderd en vijftien jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

11 Zoo waren al de dagen van Enos negenhonderd en vijf jaren; en hij stierf.

12 En Kenan leefde zeventig jaren, en hij gewon Mahalal-el.

13 En Kenan leefde, nadat hij Mahalal-el gewonnen had, achthonderd en veertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

---

[a] Matt. 23:35. 1 Joh. 3:12. Judas vs. 11. [b] Hebr. 12:24. [c] Spr. 28:17. [d] Job 15:20, 21, enz.. [e] vers 15. [f] Gen. 1:26; 9:6. 1 Kor. 11:7. [g] Gen. 1:26. Matt. 19:4. Mark. 10:6. [h] 1 Kron. 1:1. [i] Gen. 4:26. [k] 1 Kron. 1:2.

14 Zoo waren al de dagen van Kenan
negenhonderd en tien jaren; en hij stierf.
15 En Mahalal-el leefde vijf en zestig
jaren, en hij gewon Jered.
16 En Mahalal-el leefde, nadat hij Jered
gewonnen had, achthonderd en dertig
jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
17 Zoo waren al de dagen van Mahalal-
el achthonderd vijf en negentig jaren;
en hij stierf.
18 En Jered leefde honderd twee en
zestig jaren, en hij gewon [a] Henoch.
19 En Jered leefde, nadat hij Henoch
gewonnen had, achthonderd jaren; en hij
gewon zonen en dochteren.
20 Zoo waren al de dagen van Jered
negenhonderd twee en zestig jaren; en
hij stierf.
21 En [b] Henoch leefde vijf en zestig
jaren; en hij gewon Methúsalach.
22 En Henoch [c] wandelde met God,
nadat hij Methúsalach gewonnen had,
driehonderd jaren; en hij gewon zonen
en dochteren.
23 Zoo waren al de dagen van Henoch
driehonderd vijf en zestig jaren.
24 Henoch dan wandelde met God; en
hij was niet *meer*, [d] want God nam
hem weg.
25 En Methúsalach leefde honderd zeven
en tachtig jaren, en hij gewon Lamech.
26 En Methúsalach leefde, nadat hij
Lamech gewonnen had, zevenhonderd
twee en tachtig jaren; en hij gewon
zonen en dochteren.
27 Zoo waren al de dagen van Methú-
salach negenhonderd negen en zestig
jaren; en hij stierf.
28 En Lamech leefde honderd twee en
tachtig jaren, en hij gewon eenen zoon.
29 En hij noemde zijnen naam Noach,
zeggende: Deze zal ons troosten over ons
werk, en over de smart onzer handen,
van wege het aardrijk, dat de HEERE
vervloekt heeft!
30 En Lamech leefde, nadat hij Noach
gewonnen had, vijfhonderd vijf en
negentig jaren; en hij gewon zonen en
dochteren.
31 Zoo waren al de dagen van Lamech
zevenhonderd zeven en zeventig jaren;
en hij stierf.
32 En Noach was vijfhonderd jaren oud;
en Noach gewon Sem, Cham en Jafeth.

Toenemend bederf der menschen. De vloed.

6 EN het geschiedde, als de menschen
op den aardbodem begonnen te ver-
menigvuldigen, en hun dochters geboren
werden,
2 Dat Gods zonen de dochteren der
menschen aanzagen, dat zij schoon wa-
ren, en zij namen zich vrouwen uit allen,
die zij verkozen hadden.
3 Toen zeide de HEERE: Mijn Geest zal
niet in eeuwigheid twisten met den
mensch, dewijl hij ook vleesch is; doch
zijne dagen zullen zijn honderd en
twintig jaren.
4 In die dagen waren er Reuzen op de
aarde, en ook daarna, als Gods zonen tot
de dochteren der menschen ingegaan
waren, en zich *kinderen* gewonnen had-
den; deze zijn de geweldigen, die van ouds
geweest zijn, mannen van name.
5 En de HEERE zag, dat de boosheid des
menschen menigvuldig was op de aarde,
en [e] al het gedichtsel der gedachten zijns
harten te allen dage alleenlijk boos was.
6 Toen berouwde het den HEERE, dat
Hij den mensch op de aarde gemaakt had,
en het smartte Hem aan Zijn hart.
7 En de HEERE zeide: Ik zal den mensch,
dien Ik geschapen heb, verdelgen van den
aardbodem, van den mensch tot het vee,
tot het kruipend gedierte, en tot het ge-
vogelte des hemels toe; want het berouwt
Mij, dat Ik hen gemaakt heb.
8 Maar Noach vond genade in de oogen
des HEEREN.
9 Dit zijn de geboorten van Noach.
Noach was een rechtvaardig, oprecht man
in zijne geslachten. [f] Noach wandelde
met God.
10 En Noach gewon drie zonen: Sem,
Cham en Jafeth.
11 Maar de aarde was verdorven voor
Gods aangezicht; en de aarde was vervuld
met wrevel.
12 Toen zag God de aarde, en ziet, zij
was verdorven; want al het vleesch had
zijnen weg verdorven op de aarde.
13 Daarom zeide God tot Noach: Het
einde van alle vleesch is voor Mijn aange-
zicht gekomen; want de aarde is door hen
vervuld met wrevel; en zie, Ik zal hen
met de aarde verderven.
14 Maak u eene ark van goferhout; met
kameren zult gij deze ark maken; en gij
zult die bepekken van binnen en van
buiten met pek.
15 En aldus is het, dat gij haar maken
zult: drie honderd ellen zij de lengte der
ark, vijftig ellen hare breedte, en dertig
ellen hare hoogte.
16 Gij zult een venster aan de ark ma-
ken, en zult haar volmaken tot eene elle
van boven; en de deur der ark zult gij
in hare zijde zetten; gij zult ze met de-
onderste, tweede en derde *verdiepingen*
maken.
17 Want Ik, zie, Ik breng eenen water-
vloed over de aarde, om alle vleesch,
waarin een geest des levens is, van onder

[a] 1 Kron. 1:3. [b] Judas vs. 14. [c] Hebr. 11:5. [d] 2 Kon. 2:11. Hebr. 11:5.
[e] Gen. 8:21. Job 15:16. Spr. 6:14. Jer. 17:9. Matt. 15:19. Rom. 8:10, 11, 12; 8:6.
[f] Gen. 5:22.

den hemel te verderven; al wat op de
aarde is, zal den geest geven.
18 Maar met u zal Ik Mijn verbond op-
richten; en [a] gij zult in de ark gaan, gij,
en uwe zonen, en uwe huisvrouw, en de
vrouwen uwer zonen met u.
19 En gij zult van al wat leeft, van alle
vleesch, twee van elk, doen in de ark ko-
men, om met u in het leven te behouden:
mannetje en wijfje zullen zij zijn;
20 Van het gevogelte naar zijnen aard,
en van het vee naar zijnen aard, van al
het kruipend gedierte des aardbodems
naar zijnen aard, twee van elk zullen tot u
komen, om *die* in het leven te behouden.
21 En gij, neem voor u van alle spijze,
die gegeten wordt, en verzamel ze tot u,
opdat zij u en hun tot spijze zij.
22 En Noach deed het; [b] naar al wat
God hem geboden had, zoo deed hij.

7 DAARNA zeide de HEERE tot
[c] Noach: Ga gij, en uw gansche huis
in de ark; want [d] u heb Ik gezien recht-
vaardig voor Mijn aangezicht in dit
geslacht.
2 [e] Van alle rein vee zult gij tot u nemen
zeven *en* zeven, het mannetje en zijn
wijfje; maar van het vee, dat niet rein
is, twee, het mannetje en zijn wijfje.
3 Ook van het gevogelte des hemels
zeven *en* zeven, het mannetje en het
wijfje, om zaad levend te houden op de
gansche aarde.
4 Want over nog zeven dagen zal Ik
doen regenen op de aarde veertig dagen,
en veertig nachten; en Ik zal van den
aardbodem verdelgen al wat bestaat, dat
Ik gemaakt heb.
5 [f] En Noach deed, naar al wat de
HEERE hem geboden had.
6 Noach nu was zeshonderd jaren oud,
als de vloed der wateren op de aarde was.
7 Zoo [g] ging Noach, en zijne zonen, en
zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner
zonen met hem in de ark, van wege de
wateren des vloeds.
8 Van het reine vee, en van het vee, dat
niet rein was, en van het gevogelte, en al
wat op den aardboden kruipt,
9 Kwamen er twee *en* twee tot Noach in
de ark, het mannetje en het wijfje, gelijk
als God Noach geboden had.
10 En het geschiedde na die zeven
dagen, dat de wateren des vloeds op de
aarde waren.
11 In het zeshonderdste jaar des levens
van Noach, in de tweede maand, op den
zeventienden dag der maand, op dezen
zelfden dag zijn alle fonteinen des groo-
ten afgronds opengebroken, en de sluizen
des hemels geopend.
12 En een plasregen was op de aarde
veertig dagen en veertig nachten.
13 Even op dienzelfden dag ging Noach,
en Sem, en Cham, en Jafeth, Noachs
zonen, desgelijks Noachs huisvrouw, en
de drie vrouwen zijner zonen met hen in
de ark:
14 Zij, en al het gedierte naar zijnen
aard, en al het vee naar zijnen aard, en
al het kruipend gedierte, dat op de aarde
kruipt, naar zijnen aard, en al het gevo-
gelte naar zijnen aard, alle vogeltje van
allerlei vleugel.
15 En van alle vleesch, waarin een geest
des levens was, kwamen er twee *en* twee
tot Noach in de ark.
16 En die er kwamen, die kwamen
mannetje en wijfje, van alle vleesch, ge-
lijk als hem God bevolen had. En de
HEERE sloot achter hem toe.
17 En die vloed was veertig dagen op de
aarde, en de wateren vermeerderden, en
hieven de ark op, zoodat zij oprees boven
de aarde.
18 En de wateren namen de overhand,
en vermeerderden zeer op de aarde; en
de ark ging op de wateren.
19 En de wateren namen gansch zeer de
overhand op de aarde, zoodat alle hooge
bergen, die onder den ganschen hemel
zijn, bedekt werden.
20 Vijftien ellen omhoog namen de
wateren de overhand, en de bergen wer-
den bedekt.
21 [h] En alle vleesch, dat zich op de aarde
roerde, gaf den geest, van het gevogelte,
en van het vee, en van het wild gedierte,
en van al het kruipend gedierte, dat op
de aarde kroop, en alle mensch.
22 Al wat eenen adem des geestes des
levens in zijne neusgaten had, van alles
wat op het droge was, is gestorven.
23 Alzoo werd verdelgd al wat bestond,
dat op den aardbodem was, van den
mensch aan tot het vee, tot het kruipend
gedierte, en tot het gevogelte des hemels,
en zij werden verdelgd van de aarde;
[i] doch Noach alleen bleef over, en wat
met hem in de ark was.
24 En de wateren hadden de overhand
boven de aarde, honderd en vijftig dagen.

Noach gaat uit de ark.

8 EN God gedacht aan Noach, en aan
al het gedierte, en aan al het vee, dat
met hem in de ark was; en God deed
eenen wind over de aarde doorgaan, en
de wateren werden stil.
2 Ook werden de fonteinen des af-
gronds, en de sluizen des hemels gesloten,
en de plasregen van den hemel werd op-
gehouden.

---

[a] 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 2:5. [b] Gen. 7:5. Hebr. 11:7. [c] 2 Petr. 2:5. [d] Gen. 6:9.
[e] Lev. 11. [f] Gen. 6:22. [g] Matt. 24:38. Luk. 17:27. 1 Petr. 3:20. [h] Luk. 17:27.
[i] 2 Petr. 2:5.

3 Daartoe keerden de wateren weder van
boven de aarde, heen en weder vloeiende;
en de wateren namen af ten einde van
honderd en vijftig dagen.
4 En de ark rustte in de zevende maand,
op den zeventienden dag der maand, op
de bergen van Ararát.
5 En de wateren waren gaande, en af-
nemende tot de tiende maand; in de
tiende *maand*, op den eersten der maand,
werden de toppen der bergen gezien.
6 En het geschiedde, ten einde van
veertig dagen, dat Noach het venster der
ark, die hij gemaakt had, opendeed.
7 En hij liet eene raaf uit, die dikwijls
heen en weder ging, totdat de wateren
van boven de aarde verdroogd waren.
8 Daarna liet hij eene duif van zich uit,
om te zien, of de wateren gelicht waren
van boven den aardbodem.
9 Maar de duif vond geene rust voor het
hol van haren voet; zoo keerde zij weder
tot hem in de ark; want de wateren
waren op de gansche aarde; en hij stak
zijne hand uit, en nam haar, en bracht
haar tot zich in de ark.
10 En hij verbeidde nog zeven andere
dagen; toen liet hij de duif wederom uit
de ark.
11 En de duif kwam tot hem tegen den
avondtijd; en ziet, een afgebroken olijf-
blad was in haren bek; zoo merkte
Noach, dat de wateren van boven de
aarde gelicht waren.
12 Toen vertoefde hij nog zeven andere
dagen; en hij liet de duif uit; maar zij
keerde niet meer weder tot hem.
13 En het geschiedde in het zeshonderd
en eerste jaar, in de eerste *maand*, op
den eersten derzelver maand, dat de wate-
ren droogden van boven de aarde; toen
deed Noach het deksel der ark af, en zag
toe, en ziet, de aardbodem was gedroogd.
14 En in de tweede maand, op den zeven
en twintigsten dag der maand, was de
aarde opgedroogd.
15 Toen sprak God tot Noach, zeggende:
16 Ga uit de ark, gij, en uwe huisvrouw,
en uwe zonen, en de vrouwen uwer zonen
met u.
17 Al het gedierte, dat met u is, van alle
vleesch, aan gevogelte, en aan vee, en aan
al het kruipend gedierte, dat op de aarde
kruipt, doe met u uitgaan; en [a] dat zij
overvloediglijk voorttelen op de aarde, en
vruchtbaar zijn, en vermenigvuldigen op
de aarde.
18 Toen ging Noach uit, en zijne zonen,
en zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner
zonen met hem.
19 Al het gedierte, al het kruipende, en
al het gevogelte, al wat zich op de aarde
roert, naar hunne geslachten, gingen uit
de ark.
20 En Noach bouwde den HEERE een
altaar; en hij nam van al het [b] reine vee,
en van al het rein gevogelte, en offerde
brandofferen op dat altaar.
21 En de HEERE rook dien liefelijken
reuk, en de HEERE zeide in Zijn hart: Ik
zal voortaan den aardbodem niet meer
vervloeken om des menschen wil; [c] want
het gedichtsel van 's menschen hart is
boos van zijne [d] jeugd aan; en Ik zal
voortaan niet meer al het levende slaan,
gelijk als Ik gedaan heb.
22 [e] Voortaan al de dagen der aarde
zullen zaaiing en oogst, en koude en hitte,
en zomer en winter, en dag en nacht, niet
ophouden.

Verbond van God met Noach.

9 EN God zegende Noach en zijne
zonen, en Hij zeide tot hen: [f] Zijt
vruchtbaar en vermenigvuldigt, en ver-
vult de aarde!
2 En uwe vrees, en uwe verschrikking zij
over al het gedierte der aarde, en over al
het gevogelte des hemels; in al wat zich
op den aardbodem roert, en in alle vis-
schen der zee; zij zijn in uwe hand over-
gegeven.
3 Al wat zich roert, dat levend is, zij u
tot spijze; Ik heb het u al gegeven, ge-
lijk [g] het groene kruid.
4 [h] Doch het vleesch met zijne ziel, *dat
is* zijn bloed, zult gij niet eten.
5 [i] En voorwaar, Ik zal uw bloed, *het
bloed* uwer zielen eischen; van de hand
van alle gedierte zal Ik het eischen; ook
van de hand des menschen, van de hand
eens iegelijken zijns broeders zal Ik de
ziel des menschen eischen.
6 [k] Wie des menschen bloed vergiet, zijn
bloed zal door den mensch vergoten wor-
den; want God heeft den mensch [l] naar
Zijn beeld gemaakt.
7 Maar [m] gijlieden, weest vruchtbaar, en
vermenigvuldigt; teelt overvloediglijk
voort op de aarde, en vermenigvuldigt op
dezelve.
8 Voorts zeide God tot Noach, en tot
zijne zonen met hem, zeggende:
9 Maar Ik, [n] ziet, Ik richt Mijn verbond
op met u, en met uw zaad na u;
10 En met alle levende ziel, die met u is,
van het gevogelte, van het vee, en van
alle gedierte der aarde met u; van allen,
die uit de ark gegaan zijn, tot al het
gedierte der aarde toe.
11 En Ik richt Mijn verbond op met u,
dat niet meer alle vleesch door de wateren

[a] Gen. 1:22, 28; 9:1. [b] Lev. 11. [c] Gen. 6:5. Spr. 22:15. Matt. 15:19. [d] Spr. 22:15. [e] Jer. 33:20, 25. [f] Gen. 1:28; 8:17. [g] Gen. 1:29. [h] Lev. 8:17; 7:26; 17:14; 19:26. Deut. 12:23. [i] Ex. 21:12, 28. [k] Klgld. 4:13. Matt. 26:52. Openb. 13:10. [l] Gen. 1:27. [m] Gen. 1:28; 8:17. [n] Jes. 54:9.

des vloeds zal worden uitgeroeid; en dat
er geen vloed meer zijn zal, om de aarde
te verderven.
12 En God zeide: Dit is het teeken des
verbonds, dat Ik geef tusschen Mij en
tusschen ulieden, en tusschen alle levende
ziel, die met u is, tot eeuwige geslachten.
13 Mijnen boog heb Ik gegeven in de
wolken; die zal zijn tot een teeken des
verbonds tusschen Mij en tusschen de
aarde.
14 En het zal geschieden, als Ik wolken
over de aarde brenge, dat deze boog zal
gezien worden in de wolken;
15 Dan zal Ik gedenken aan Mijn ver-
bond, hetwelk is tusschen Mij en tusschen
u, en tusschen alle levende ziel van alle
vleesch; en de wateren zullen niet meer
wezen tot eenen vloed. om alle vleesch te
verderven.
16 Als deze boog in de wolken zal zijn,
zoo zal Ik hem aanzien, om te gedenken
aan het eeuwig verbond tusschen God en
tusschen alle levende ziel, van alle vleesch,
dat op de aarde is.
17 Zoo zeide dan God tot Noach: Dit is
het teeken des verbonds, dat Ik opgericht
heb tusschen Mij en tusschen alle vleesch,
dat op de aarde is.

De zonen van Noach.

18 EN de zonen van Noach, die uit de
ark gingen, waren [a] Sem, en Cham, en
Jafeth; en Cham is de vader van Kanaän.
19 Deze drie waren de zonen van Noach;
en van deze is de gansche aarde over-
spreid.
20 En Noach begon een akkerman te
zijn, en hij plantte eenen wijngaard.
21 En hij dronk van dien wijn, en werd
dronken; en hij ontblootte zich in het
midden zijner tent.
22 En Cham, Kanaäns vader, zag zijns
vaders naaktheid, en hij gaf het zijnen
beiden broederen daar buiten te kennen.
23 Toen namen Sem en Jafeth een
kleed, en zij leiden het op hun beider
schouderen, en gingen achterwaarts, en
bedekten de naaktheid huns vaders; en
hunne aangezichten waren achterwaarts
gekeerd, zoodat zij de naaktheid huns
vaders niet zagen.
24 En Noach ontwaakte van zijnen
wijn; en hij merkte, wat zijn kleinste
zoon hem gedaan had.
25 En hij zeide: Vervloekt zij Kanaän;
een knecht der knechten zij hij zijnen
broederen!
26 Voorts zeide hij: Gezegend zij de
HEERE, de God van Sem; en Kanaän
zij hem een knecht!
27 God breide Jafeth uit, en hij wone
in Sems tenten! en Kanaän zij hem een
knecht!
28 En Noach leefde na den vloed drie
honderd en vijftig jaren.
29 Zoo waren al de dagen van Noach
negen honderd en vijftig jaren; en hij
stierf.

Nakomelingschap van Jafet, van Cham en van Sem.

10 DIT nu zijn de geboorten van
[b] Noachs zonen: Sem, Cham, en
Jafeth; en hun werden zonen geboren
na den vloed.
2 De [c] zonen van Jafeth zijn: Gomer,
en Magog, en Madái, en Javan, en Tubal,
en Mesech, en Thiras.
3 En de zonen van Gomer zijn: As-
kenaz, en Rifath, en Togarma.
4 En de zonen van Javan zijn: Elísa,
en Tarsis; de Chittieten en Dodanieten.
5 Van deze zijn verdeeld de eilanden
der volken in hunne landschappen, elk
naar zijne spraak, naar hunne huisgezin-
nen, onder hunne volken.
6 En de zonen van [d] Cham zijn: Cusch
en Mitsraïm, en Put, en Kanaän.
7 En de zonen van Cusch zijn: Seba en
Havíla, en Sabta, en Raëma, en Sábtecha.
En de zonen van Raëma zijn: Scheba en
Dedan.
8 En [e] Cusch gewon Nimrod; deze
begon geweldig te zijn op de aarde.
9 Hij was een geweldig jager voor het
aangezicht des HEEREN; daarom wordt
gezegd: Gelijk Nimrod, een geweldig
jager voor aangezicht des HEEREN.
10 En het beginsel zijns rijks was Babel,
en Erech, en Accad, en Calne in het land
Sinear.
11 Uit ditzelve land is Assur uitgegaan,
en heeft gebouwd Níneve, en Rehobóth,
Ir, en Kálach,
12 En Resen, tusschen Níneve en tus-
schen Kálach; deze is die groote stad.
13 En Mitsraïm gewon de Ludieten, en
de Anamieten, en de Lehabieten, en de
Naftuchieten,
14 En de Pathrusieten, en de Casluchie-
ten, van waar de Filistijnen uitgekomen
zijn, en de Caftorieten.
15 En Kanaän gewon Sidon, zijnen
eerstgeborene, en Heth,
16 En den Jebusiet, en den Amoriet, en
den Girgasiet,
17 En den Hivviet, en den Arkiet, en
den Siniet,
18 En den Arvadiet, en den Tsemariet,
en den Hamathiet; en daarna zijn de
huisgezinnen der Kanaänieten verspreid.
19 En de landpale der Kanaänieten was
van Sidon, daar gij gaat naar Gerar tot
Gaza toe; daar gij gaat naar Sodom en
Gomórra, en A'dama, en Zebóim, tot Lasa
toe.
20 Deze zijn zonen van Cham, naar hun-

[a] Gen. 6:10. [b] 1 Kron. 1:4. [c] 1 Kron. 1:5. [d] 1 Kron. 1:8. [e] 1 Kron. 1:10

ne huisgezinnen, naar hunne spraken, in
hunne landschappen, in hunne volken.
21 Voorts zijn Sem *zonen* geboren; de-
zelve is ook de vader aller zonen van
Heber, broeder van Jafeth, den grootste.
22 [a] Sems zonen waren Elam, en Assur,
en [b] Arfachsad, en Lud, en Aram.
23 En Arams zonen waren Uz, en Hul,
en Gether, en Maz.
24 En [c] Arfachsad gewon Selah, en
Selah gewon Heber.
25 En Heber werden twee zonen gebo-
ren; des eenen naam was Peleg; want
in zijne dagen is de aarde verdeeld; en
zijns broeders naam was Joktan.
26 En Joktan gewon Almódad, en Selef,
en Hatsarmáveth, en Járach,
27 En Hadóram, en Usal, en Dikla,
28 En Obal, en Abímaël, en Scheba,
29 En Ofir, en Havíla, en Jobab; deze
allen waren zonen van Joktan.
30 En hunne woning was van Mescha
af, daar gij gaat naar Sefar, het gebergte
van het oosten.
31 Deze zijn zonen van Sem, naar hunne
huisgezinnen, naar hunne spraken, in
hunne landschappen, naar hunne volken.
32 Deze zijn de huisgezinnen der zonen
van Noach, naar hunne geboorten, in
hunne volken; en van deze zijn de vol-
ken op de aarde verdeeld na den vloed.

De toren van Babel.

11 EN de gansche aarde was van eener-
lei spraak, en eenerlei woorden.
2 Maar het geschiedde, als zij tegen het
oosten togen, dat zij eene laagte vonden in
het land [d] Sinear; en zij woonden aldaar.
3 En zij zeiden een ieder tot zijnen
naaste: Kom aan, laat ons tichelen strij-
ken, en wel doorbranden! En de tichel
was hun voor steen, en het lijm was hun
voor leem.
4 En zij zeiden: Kom aan, laat ons voor
ons eene stad bouwen, en eenen toren,
welks opperste in den hemel zij; en laat
ons eenen naam voor ons maken, opdat
wij niet misschien over de gansche aarde
verstrooid worden!
5 Toen kwam de HEERE neder, om te
bezien de stad en den toren, die de kin-
deren der menschen bouwden.
6 En de HEERE zeide: Ziet, zij zijn
eenerlei volk, en hebben allen eenerlei
spraak; en dit is het, dat zij beginnen te
maken; maar nu, zoude hun niet afge-
sneden worden al wat zij bedacht hebben
te maken?
7 Kom aan, laat Ons nedervaren, en laat
Ons hunne spraak aldaar verwarren, op-
dat een iegelijk de spraak zijns naasten
niet hoore.
8 [e] Alzoo verstrooide hen de HEERE van
daar over de gansche aarde; en zij hielden
op de stad te bouwen.
9 Daarom noemde men haren naam Ba-
bel; want aldaar verwarde de HEERE de
spraak der gansche aarde, en van daar
verstrooide hen de HEERE over de gansche
aarde.

Nakomelingschap van Sem.

10 [f] DEZE zijn de geboorten van Sem:
Sem was honderd jaren oud, en gewon
Arfachsad, twee jaren na den vloed.
11 En Sem leefde, nadat hij Arfachsad
gewonnen had, vijfhonderd jaren; en hij
gewon zonen en dochteren.
12 En Arfachsad leefde vijf en dertig
jaren, en hij gewon Selah.
13 En Arfachsad leefde, nadat hij Selah
gewonnen had, vierhonderd en drie jaren;
en hij gewon zonen en dochteren.
14 En Selah leefde dertig jaren, en hij
gewon Heber.
15 En Selah leefde, nadat hij Heber
gewonnen had, vierhonderd en drie jaren,
en gewon zonen en dochteren.
16 En Heber leefde vier en dertig jaren,
en gewon Peleg.
17 En Heber leefde, nadat hij Peleg
gewonnen had, vierhonderd en dertig
jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
18 En [g] Peleg leefde dertig jaren, en hij
gewon Rehu.
19 En Peleg leefde, nadat hij Rehu ge-
wonnen had, tweehonderd en negen
jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
20 En Rehu leefde twee en dertig jaren,
en hij gewon Serug.
21 En Rehu leefde, nadat hij Serug ge-
wonnen had, tweehonderd en zeven
jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
22 En Serug leefde dertig jaren, en
gewon Nahor.
23 En Serug leefde, nadat hij Nahor
gewonnen had, tweehonderd jaren; en
hij gewon zonen en dochteren.
24 En Nahor leefde negen en twintig
jaren, en gewon Terah.
25 En Nahor leefde, nadat hij Terah
gewonnen had, honderd en negentien
jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
26 En Terah leefde zeventig jaren, en
gewon Abram, Nahor en Haran.
27 [h] En deze zijn de geboorten van
Terah: Terah gewon Abram, Nahor en
Haran; en Haran gewon Lot.
28 En Haran stierf voor het aangezicht
zijns vaders Terah, in het land zijner
geboorte, in Ur der Chaldeën.
29 En Abram en Nahor namen zich
vrouwen; de naam van Abrams huis-
vrouw was Sarai, en de naam van Nahors

[a] 1 Kron. 1:17. [b] Gen. 11:10. [c] 1 Kron. 1:18. [d] Gen. 10:10. [e] Deut. 32:8. Hand. 17:26. [f] Gen. 10:22, enz. 1 Kron. 1:17, enz. [g] 1 Kron. 1:25. [h] Joz. 24:2. 1 Kron. 1:26.

huisvrouw was [a] Milka, eene dochter van
Haran, vader van Milka, en vader van
Jiska.
30 En [b] Sarai was onvruchtbaar; zij had
geen kind.
31 [c] En Terah nam Abram, zijnen zoon,
en Lot, Harans zoon, zijns zoons zoon, en
Sarai, zijne schoondochter, de huisvrouw
van zijnen zoon Abram, en zij togen met
hen uit Ur der Chaldeën, om te gaan
naar het land Kanaän; en zij kwamen
tot Haran, en woonden aldaar.
32 En de dagen van Terah waren twee-
honderd en vijf jaren, en Terah stierf te
Haran.

Roeping van Abram; hij komt in Kanaän en trekt vervolgens naar Egypte.

12 DE HEERE nu had tot Abram ge-
zegd: Ga [d] gij uit uw land, en uit uwe
maagschap, en uit uws vaders huis, naar
het land, dat Ik u wijzen zal.
2 En Ik zal u tot een groot volk maken,
en u zegenen, en uwen naam groot
maken; en wees een zegen!
3 En Ik zal zegenen, die u zegenen, en
vervloeken, die u vloekt; [e] en in u zullen
alle geslachten des aardrijks gezegend
worden.
4 En Abram toog heen, gelijk de HEERE
tot hem gesproken had; en Lot toog met
hem; en Abram was vijf en zeventig
jaren oud, toen hij uit Haran ging.
5 [f] En Abram nam Sarai, zijne huis-
vrouw, en Lot, zijns broeders zoon, en al
hunne have, die zij verworven hadden, en
de zielen, die zij verkregen hadden in
Haran; en zij togen uit, om te gaan naar
het land Kanaän, en zij kwamen in het
land Kanaän.
6 En Abram is doorgetogen in dat land,
tot aan de plaats Sichem, tot aan het
eikenbosch More; en [g] de Kanaänieten
waren toen ter tijd in dat land.
7 Zoo verscheen de HEERE aan Abram,
en zeide: [h] Aan uw zaad zal Ik dit land
geven. Toen bouwde hij aldaar een altaar
den HEERE, Die hem verschenen was.
8 En hij brak op van daar naar het ge-
bergte, tegen het oosten van Beth-El, en
hij sloeg zijne tent op, zijnde Beth-El
tegen het westen, en Ai tegen het oosten;
en hij bouwde daar den HEERE een altaar,
en riep den Naam des HEEREN aan.
9 Daarna vertrok Abram, gaande en
trekkende naar het zuiden.
10 En er was honger in dat land; zoo
toog Abram af naar Egypte, om daar als
een vreemdeling te verkeeren, dewijl de
honger zwaar was in dat land.
11 En het geschiedde, als hij naderde,
om in Egypte te komen, dat hij zeide tot
Sarai, zijne huisvrouw: Zie toch, ik weet,
dat gij eene vrouw zijt, schoon van
aangezicht.
12 En het zal geschieden, als u de Egyp-
tenaars zullen zien, zoo zullen zij zeggen:
Dat is zijne huisvrouw; en zij zullen mij
dooden, en u in het leven behouden.
13 [i] Zeg toch: Gij zijt mijne zuster; op-
dat het mij wel ga om u, en mijne ziel
om uwentwil leve.
14 En het geschiedde, als Abram in
Egypte kwam, dat de Egyptenaars deze
vrouw zagen, dat zij zeer schoon was.
15 Ook zagen haar de vorsten van Faraö,
en prezen haar bij Faraö; en die vrouw
werd weggenomen naar het huis van
Faraö.
16 En hij deed Abram goed, om harent-
wil; zoodat hij had schapen, en runderen,
en ezelen, en knechten, en maagden, en
ezelinnen, en kemelen.
17 Maar de [k] HEERE plaagde Faraö met
groote plagen, ook zijn huis, ter oorzake
van Sarai, Abrams huisvrouw.
18 Toen riep Faraö Abram, en zeide:
Wat is dit, *dat* gij mij gedaan hebt?
waarom hebt gij mij niet te kennen ge-
geven, dat zij uwe huisvrouw is?
19 Waarom hebt gij gezegd: Zij is
mijne zuster; zoodat ik haar mij tot
eene vrouw zoude genomen hebben? en
nu, zie, daar is uwe huisvrouw; neem
haar en ga henen!
20 En Faraö gebood *zijnen* mannen van
wege hem, en zij geleidden hem, en zijne
huisvrouw, en alles wat hij had.

Abram en Lot scheiden.

13 ALZOO toog Abram op uit Egypte
naar het zuiden, hij en zijne huis-
vrouw, en al wat hij had, en Lot met hem.
2 En Abram was zeer rijk, in vee, in
zilver, en in goud.
3 En hij ging, volgens zijne reizen, van
het zuiden tot Beth-El toe, [l] tot aan de
plaats, waar zijne tent in het begin ge-
weest was, tusschen Beth-El, en tusschen
Ai;
4 Tot de plaats des altaars, dat hij in
het eerst daar gemaakt had; en Abram
heeft aldaar den [m] Naam des HEEREN
aangeroepen.
5 En Lot, die met Abram toog, had ook
schapen, en runderen, en tenten.
6 [n] En dat land droeg hen niet, om
samen te wonen; want hunne have was
vele, zoodat zij samen niet konden wonen.
7 En er was twist tusschen de herders

[a] Gen. 22:20. [b] Gen. 16:1, 2; 18:11, 12. [c] Joz. 24:2. Neh. 9:7. Hand. 7:4. [d] Hand. 7:3. Hebr. 11:8. [e] Gen. 18:18; 22:18; 28:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8. [f] Hand. 7:4. [g] Gen. 10:18, 19; 13:7. [h] Gen. 13:15; 15:18; 17:8; 24:7; 26:4. Deut. 34:4. [i] Gen. 20:12; 26:7. [k] Ps. 105:14. [l] Gen. 12:8. [m] Gen. 4:26; 12:8. [n] Gen. 36:7.

van Abrams vee en tusschen de herders
van Lots vee. [a] Ook woonden toen de
Kanaänieten en Ferezieten in dat land.
8 En Abram zeide tot Lot: Laat toch
geene twisting zijn tusschen mij en tus-
schen u, en tusschen mijne herders en
tusschen uwe herders; want wij zijn
mannen broeders.
9 [b] Is niet het gansche land voor uw
aangezicht? scheid u toch van mij; zoo
gij de linkerhand *kiest*, zoo zal ik ter
rechterhand gaan; en zoo gij de rechter-
hand, zoo zal ik ter linkerhand gaan.
10 En Lot hief zijne oogen op, en hij
zag de gansche vlakte der Jordaan, dat
zij die geheel bevochtigde; eer de HEERE
Sodom en Gomórra verdorven had, was
zij als de hof des HEEREN, als Egypteland,
als gij komt te Soar.
11 Zoo koos Lot voor zich de gansche
vlakte der Jordaan, en Lot trok tegen het
oosten; en zij werden gescheiden, de een
van den ander.
12 Abram *dan* woonde in het land Ka-
naän; en Lot woonde in de steden der
vlakte, en sloeg tenten tot aan Sodom
toe.
13 [c] En de mannen van Sodom waren
boos, en groote zondaars tegen den
HEERE.
14 En de HEERE zeide tot Abram, nadat
Lot van hem gescheiden was: Hef uwe
oogen op, en zie van de plaats, waar gij
zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oost-
waarts en westwaarts;
15 [d] Want al dit land, dat gij ziet, zal Ik
u geven, en aan uw zaad, tot in eeuwig-
heid.
16 [e] En Ik zal uw zaad stellen als het
stof der aarde, zoodat, indien iemand het
stof der aarde zal kunnen tellen, zal ook
uw zaad geteld worden.
17 Maak u op, wandel door dit land, in
zijne lengte en in zijne breedte; want Ik
zal het u geven.
18 En Abram sloeg tenten op, en kwam
en woonde [f] aan de eikenbosschen van
Mamre, die bij Hebron zijn; en hij
bouwde aldaar den HEERE een altaar.

Abram bevrijdt Lot. Melchizédek.

14 EN het geschiedde in de dagen van
Amrafel, den koning van Sinear,
van A'rioch, den koning van Ellasar, van
Kedor-Laómer, den koning van Elam, en
van Tídeal, den koning der volken;
2 Dat zij krijg voerden met Bera, koning
van Sodom, en met Birsa, koning van
Gomórra, Sinab, koning van A'dama, en
Seméber, koning van Zebóïm, en den
koning van Bela, dat is Soar.
3 Deze allen voegden zich samen in het
dal Siddim, dat is de Zoutzee.
4 Twaalf jaren hadden zij Kedor-Laó-
mer gediend; maar in het dertiende jaar
vielen zij af.
5 Zoo kwam Kedor-Laómer in het veer-
tiende jaar, en de koningen, die met hem
waren, en sloegen de [g] Refaïeten in Aste-
roth-Karnáïm, en de Zuzieten in Ham,
en de [h] Emieten in Schave-Kiriatháïm;
6 En de Horieten op hun gebergte Seïr,
tot aan het effen veld van Paran, hetwelk
aan de woestijn is.
7 Daarna keerden zij wederom, en kwa-
men tot En-Mispat, dat is Kades, en sloe-
gen al het land der Amalekieten, en ook
den Emoriet, die te Házezon-Thamar
woonde.
8 Toen toog de koning van Sodom uit,
en de koning van Gomórra, en de koning
van A'dama, en de koning van Zebóïm,
en de koning van Bela, dat is Soar; en zij
stelden tegen hen slagorden in het dal
Siddim,
9 Tegen Kedor-Laómer, den koning van
Elam, en Tídeal, den koning der volken,
en Amrafel, den koning van Sinear, en
A'rioch, den koning van Ellasar; vier
koningen tegen vijf.
10 Het dal nu van Siddim was vol lijm-
putten; en de koning van Sodom en Go-
mórra vluchtten, en vielen aldaar; en de
overgeblevenen vluchtten naar het ge-
bergte.
11 En zij namen al de have van Sodom
en Gomórra, en al hunne spijze, en trok-
ken weg.
12 Ook namen zij Lot, den zoon van
Abrams broeder, en zijne have, en trok-
ken weg; want hij woonde in Sodom.
13 Toen kwam er een, die ontkomen
was, en boodschapte het aan Abram, den
Hebreër, die woonachtig was aan de
[i] eikenbosschen van Mamre, den Emoriet,
broeder van Eskol, en broeder van Aner,
welke Abrams bondgenooten waren.
14 Als Abram hoorde, dat zijn broeder
gevangen was, zoo wapende hij zijne on-
derwezenen, de ingeborenen van zijn
huis, driehonderd en achttien, en hij
jaagde hen na tot Dan toe.
15 En hij verdeelde zich tegen hen des
nachts, hij en zijne knechten, en sloeg
ze; en hij jaagde hen na tot Hoba toe, het-
welk is ter linkerhand van Damaskus.
16 En hij bracht alle have weder, en ook
Lot zijnen broeder en deszelfs have bracht
hij weder, als ook de vrouwen, en het volk.
17 En de koning van Sodom toog uit,
hem te gemoet (nadat hij wedergekeerd
was van het slaan van Kedor-Laómer, en

[a] Gen. 12:6. [b] Gen. 20:15; 34:10. [c] Gen. 18:20. Ezech. 16:49. [d] Gen. 12:7; 15:7, 18; 17:8; 26:4. Deut. 34:4. Hand. 7:5. [e] Gen. 15:5; 17:4. Deut. 10:22. Jer. 33:22. Rom. 4:17, 18. Hebr. 11:12. [f] Gen. 14:13. [g] Gen. 15:20. [h] Deut. 2:10, 11. [i] Gen. 13:18.

van de koningen, die met hem waren), tot
het dal Schave, dat is, het dal des konings.
18 [a] En Melchizédek, koning van Salem,
bracht voort brood en wijn; en hij was
een priester des allerhoogsten Gods.
19 En hij zegende hem, en zeide: Gezegend zij Abram Gode, den Allerhoogste,
Die hemel en aarde bezit!
20 En gezegend zij de allerhoogste God,
Die uwe vijanden in uwe hand geleverd
heeft! En hij gaf hem de tiende van alles.
21 En de koning van Sodom zeide tot
Abram: Geef mij de zielen; maar neem
de have voor u.
22 Doch Abram zeide tot den koning
van Sodom: Ik heb mijne hand opgeheven tot den HEERE, den allerhoogsten
God, Die hemel en aarde bezit:
23 Zoo ik van een' draad aan tot een'
schoenriem toe, ja, zoo ik van alles, dat
het uwe is, *iets* neme! opdat gij niet
zegt: Ik heb Abram rijk gemaakt!
24 *Het zij* buiten mij; alleen wat de
jongelingen verteerd hebben, en het deel
dezer mannen, die met mij getogen zijn,
Aner, Eskol en Mamre, laat die hun deel
nemen!

Verbond van God met Abram.

15 NA deze dingen geschiedde het
woord des HEEREN tot Abram in
een gezicht, zeggende: Vrees niet,
Abram! [b] Ik ben u een Schild, uw Loon
zeer groot.
2 Toen zeide Abram: Heere, HEERE!
wat zult Gij mij geven, daar ik zonder
kinderen heenga? en de bezorger van
mijn huis is deze Damaskener Eliëzer.
3 Voorts zeide Abram: Zie, mij hebt
Gij geen zaad gegeven, en zie, de zoon
van mijn huis zal mijn erfgenaam zijn!
4 En ziet, het woord des HEEREN was
tot hem, zeggende: Deze zal uw erfgenaam niet zijn; maar die uit uw lijf
voortkomen zal, die zal uw erfgenaam zijn.
5 Toen leidde Hij hem uit naar buiten,
en zeide: Zie nu op naar den hemel, en
tel de sterren, indien gij ze tellen kunt;
en Hij zeide tot hem: [c] Zoo zal uw zaad
zijn!
6 [d] En hij geloofde in den HEERE; en
Hij rekende het hem *tot* gerechtigheid.
7 Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de
HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der
Chaldeën, [e] om u dit land te geven, om
dat erfelijk te bezitten.
8 En hij zeide: Heere, HEERE! waarbij
zal ik weten, dat ik het erfelijk bezitten
zal?
9 En Hij zeide tot hem: Neem Mij
eene driejarige vaars, en eene driejarige
geit, en eenen driejarigen ram, en eene
tortelduif, en eene jonge duif.
10 En hij bracht Hem deze allen, en hij
deelde ze midden door, en hij leide elks
deel tegen het andere over; maar het gevogelte deelde hij niet.
11 En het wild gevogelte kwam neder op
het aas; maar Abram joeg het weg.
12 En het geschiedde, als de zon was aan
het ondergaan, zoo viel een diepe slaap
op Abram; en ziet, een schrik *en* groote
duisternis viel op hem.
13 Toen zeide Hij tot Abram: Weet
voorzeker, [f] dat uw zaad vreemd zal zijn
in een land, dat het hunne niet is, en zij
zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren.
14 Doch Ik zal het volk ook rechten,
hetwelk zij zullen dienen; en daarna
zullen zij uittrekken [g] met groote have.
15 [h] En gij zult tot uwe vaderen gaan
met vrede; gij zult in goeden ouderdom
begraven worden.
16 [i] En het vierde geslacht zal herwaarts
wederkeeren; want de ongerechtigheid
der Amorieten is tot nog toe niet volkomen.
17 En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en ziet, daar
was een rookende oven en vurige fakkel,
die tusschen die stukken doorging.
18 Ten zelfden dage maakte de HEERE
een verbond met Abram, zeggende: [k] Aan
uw zaad heb Ik dit land gegeven, van de
rivier van Egypte af, tot aan die groote
rivier, de rivier Frath:
19 Den Keniet, en den Keniziet, en den
Kadmoniet,
20 En den Hethiet, en den Fereziet, en
de Refaïeten,
21 En den Amoriet, en den Kanaäniet,
en den Girgaziet, en den Jebusiet.

Hagar en Ismaël.

16 DOCH Sarai, Abrams huisvrouw,
baarde hem niet; en zij had eene
Egyptische dienstmaagd, welker naam
was Hagar.
2 Zoo zeide Sarai tot Abram: Zie toch,
de HEERE heeft mij toegesloten, dat ik
niet bare; ga toch in tot mijne dienstmaagd, misschien zal ik uit haar gebouwd
worden. En Abram hoorde naar de stem
van Sarai.
3 Zoo nam Sarai, Abrams huisvrouw, de
Egyptische Hagar, hare dienstmaagd, ten
einde van tien jaren, welke Abram in het
land Kanaän gewoond had, en zij gaf
haar aan Abram, haren man, hem tot
eene vrouw.
4 En hij ging in tot Hagar, en zij ont-

---

[a] Hebr. 7:1, 2, 3. [b] Ps. 16:6; 18:3; 19:12. [c] Ex. 32:13. Deut. 10:22. Rom. 4:18. Hebr. 11:12. [d] Rom. 4:3, 9, 18, 22. Gal. 3:6. Jakob. 2:23. [e] Ps. 105:11. [f] Ex. 12:40. Hand. 7:6. Gal. 3:17. [g] Ex. 3:22; 11:2; 12:35, 36. [h] Gen. 25:7, 8. [i] Ex. 12:40. [k] Gen. 12:7; 13:15; 24:7; 26:4. Ex. 32:13. Deut. 1:8; 34:4.

ving. Als zij nu zag, dat zij ontvangen
had, zoo werd hare vrouw veracht in hare
oogen.
5 Toen zeide Sarai tot Abram: Mijn
ongelijk is op u; ik heb mijne dienst-
maagd in uwen schoot gegeven; nu zij
ziet, dat zij ontvangen heeft, zoo ben ik
veracht in hare oogen; de HEERE rechte
tusschen mij en tusschen u!
6 En Abram zeide tot Sarai: Zie, uwe
dienstmaagd is in uwe hand; doe haar,
wat goed is in uwe oogen. En Sarai
vernederde haar, en zij vluchtte van haar
aangezicht.
7 En de Engel des HEEREN vond haar
aan eene waterfontein in de woestijn, aan
de fontein op den weg van Sur.
8 En hij zeide: Hagar, gij dienstmaagd
van Sarai! van waar komt gij, en waar
zult gij heengaan? En zij zeide: Ik ben
vluchtende van het aangezicht mijner
vrouw Sarai.
9 Toen zeide de Engel des HEEREN tot
haar: Keer weder tot uwe vrouw, en ver-
neder u onder hare handen.
10 Voorts zeide de Engel des HEEREN
tot haar: Ik zal uw zaad grootelijks
vermenigvuldigen, zoodat het van wege
de menigte niet zal geteld worden.
11 Ook zeide des HEEREN Engel tot
haar: Ziet, gij zijt zwanger, en zult eenen
zoon baren, en gij zult zijnen naam Is-
maël noemen, omdat de HEERE uwe ver-
drukking aangehoord heeft.
12 En hij zal een woudezel *van een*
mensch zijn; zijne hand zal tegen allen
zijn, en de hand van allen tegen hem; en
[a] hij zal wonen voor het aangezicht van
al zijne broederen.
13 En zij noemde den naam des
HEEREN, Die tot haar sprak: Gij, God
des aanziens! want zij zeide: Heb ik ook
hier gezien naar Dien, Die mij aanziet?
14 Daarom noemde men dien put, [b] den
put Lachai-Róï; ziet hij is tusschen
Kades en tusschen Bered.
15 [c] En Hagar baarde Abram eenen
zoon; en Abram noemde den naam zijns
zoons, dien Hagar gebaard had, Ismaël.
16 En Abram was zes en tachtig jaren
oud, toen Hagar Ismaël aan Abram
baarde.

God verandert den naam van Abram in dien van Abraham, en stelt de besnijdenis in.

17 ALS nu Abram negen en negentig
jaren oud was, zoo verscheen de
HEERE aan Abram, en zeide tot hem: Ik
ben God, de Almachtige! [d] Wandel voor
Mijn aangezicht, en zijt oprecht!
2 En [e] Ik zal Mijn verbond stellen tus-
schen Mij en tusschen u, en [f] Ik zal u
gansch zeer vermenigvuldigen.
3 Toen viel Abram op zijn aangezicht;
en God sprak met hem, zeggende:
4 Mij aangaande, zie, Mijn verbond is
met u; en gij zult [g] tot eenen vader van
menigte der volken worden!
5 En uw naam zal niet meer genoemd
worden Abram; maar uw naam zal
wezen Abraham; want Ik heb u gesteld
tot eenen vader van menigte der volken.
6 En Ik zal u gansch zeer vruchtbaar
maken, en Ik zal u tot volken stellen, en
[h] koningen zullen uit u voortkomen.
7 En Ik zal Mijn verbond oprichten tus-
schen Mij en tusschen u, en tusschen uw
zaad na u in hunne geslachten, tot [i] een
eeuwig verbond, om u te zijn tot eenen
God, en uw zaad na u.
8 En [k] Ik zal u, en uw zaad na u, het
land uwer vreemdelingschappen geven,
het geheele land Kanaän, tot eeuwige be-
zitting; en Ik zal hun tot eenen God zijn.
9 Voorts zeide God tot Abraham: Gij
nu zult Mijn verbond houden, gij, en uw
zaad na u, in hunne geslachten.
10 Dit is Mijn verbond, dat gijlieden
houden zult tusschen Mij en tusschen u,
en tusschen uw zaad na u: dat al wat
mannelijk is, u besneden worde.
11 En gij zult het vleesch uwer voorhuid
besnijden; en [l] *dat* zal tot een teeken zijn
van het verbond tusschen Mij en tus-
schen u.
12 Een [m] zoontje dan van acht dagen zal
u besneden worden, al wat mannelijk is
in uwe geslachten: de ingeborene van
het huis, en de gekochte met geld van
allen vreemde, welke niet is van uw
zaad;
13 De ingeborene van uw huis, en de ge-
kochte met uw geld zal zekerlijk be-
sneden worden; en Mijn verbond zal zijn
in ulieder vleesch, tot een eeuwig verbond.
14 En wat mannelijk is, de voorhuid
hebbende, wiens voorhuids vleesch niet
zal besneden worden, dezelve ziel zal uit
hare volken uitgeroeid worden; hij heeft
Mijn verbond gebroken.
15 Nog zeide God tot Abraham: Gij zult
den naam van uwe huisvrouw Sarai niet
Sarai noemen; maar haar naam zal zijn
Sara.
16 Want Ik zal haar zegenen, en u ook
uit haar eenen zoon geven; ja, Ik zal
haar zegenen, zoodat zij tot volken wor-
den zal; koningen der volken zullen uit
haar worden!
17 Toen viel Abraham op zijn aange-
zicht, en hij lachte; en hij zeide in zijn
hart: Zal eenen, die honderd jaren oud

[a] Gen. 25:18. [b] Gen. 24:62; 25:11. [c] Gal. 4:22. [d] Gen. 5:22. [e] Gen. 15:18. Ex. 2:24; 6:4. Lev. 26:42. [f] Gen. 12:2; 13:16; 15:5. [g] Rom. 4:17. [h] Matt. 1:6, enz. [i] Gen. 13:15. [k] Gen. 15:18. Deut. 1:8. [l] Hand. 7:8. Rom. 4:11. [m] Lev. 12:3. Luk. 2:21.

is, *een kind* geboren worden; en zal Sara, die negentig jaren oud is, baren?
18 En Abraham zeide tot God: Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht!
19 En God zeide: Voorwaar, [a] Sara, uwe huisvrouw, zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam noemen Izak; en Ik zal Mijn verbond met hem oprichten, tot een eeuwig verbond zijnen zade na hem.
20 En aangaande Ismaël heb Ik u verhoord; zie, [b] Ik heb hem gezegend, en zal hem vruchtbaar maken, en hem gansch zeer vermenigvuldigen; twaalf vorsten zal hij gewinnen, en Ik zal hem tot een groot volk stellen;
21 Maar Mijn verbond zal Ik met Izak oprichten, dien u Sara [c] op dezen gezetten tijd in het andere jaar baren zal.
22 En Hij eindigde met hem te spreken; en God voer op van Abraham.
23 Toen nam Abraham zijnen zoon Ismaël, en al de ingeborenen van zijn huis, en alle gekochten met zijn geld, al wat mannelijk was onder de lieden van het huis van Abraham, en hij besneed het vleesch hunner voorhuid, even ten zelfden dage, gelijk als God met hem gesproken had.
24 En Abraham was oud negen en negentig jaren, als hem het vleesch zijner voorhuid besneden werd.
25 En Ismaël, zijn zoon, was dertien jaren oud, als hem het vleesch zijner voorhuid besneden werd.
26 Even op dezen zelfden dag werd Abraham besneden, en Ismaël, zijn zoon;
27 En alle mannen van zijn huis, de ingeborenen des huizes, en de gekochten met geld, van den vreemde af, werden met hem besneden.

Abraham treedt op als voorbidder voor Sodom.

18 DAARNA verscheen hem de HEERE aan de eikenbosschen van Mamre, als hij in de deur der tent zat, toen de dag heet werd.
2 En hij hief zijne oogen op en zag; en ziet, daar stonden drie mannen tegenover hem; als hij hen zag, [d] zoo liep hij hun tegemoet van de deur der tent, en boog zich ter aarde.
3 En hij zeide: Heere! heb ik nu genade gevonden in Uwe oogen, zoo gaat toch niet van Uwen knecht voorbij.
4 Dat toch een weinig waters gebracht worde, en wascht Uwe voeten, en leunt onder dezen boom.
5 En ik zal eene bete broods langen, dat gij Uw hart sterkt; daarna zult Gij voortgaan, daarom omdat gij tot Uwen knecht overgekomen zijt. En zij zeiden: Doe zoo als gij gesproken hebt.
6 En Abraham haastte zich naar de tent tot Sara, en hij zeide: Haast u; kneed drie maten meelbloem, en maak koeken.
7 En Abraham liep tot de runderen, en hij nam een kalf, teeder en goed, en hij gaf het aan den knecht, die haastte, om dat toe te maken.
8 En hij nam boter en melk, en het kalf, dat hij toegemaakt had, en hij zette het hun voor, en stond bij hen onder dien boom, en zij aten.
9 Toen zeiden zij tot hem: Waar is Sara, uwe huisvrouw? En hij zeide: Ziet, in de tent.
10 En Hij zeide: [e] Ik zal voorzeker weder tot u komen, omtrent dezen tijd des levens; en zie, Sara, uwe huisvrouw, zal eenen zoon hebben! En Sara hoorde het aan de deur der tent, welke achter Hem was.
11 Abraham nu en Sara waren [f] oud *en* wel bedaagd; het had Sara opgehouden te gaan naar de wijze der vrouwen.
12 Zoo lachte Sara bij zichzelve, zeggende: Zal ik wellust hebben, nadat ik oud geworden ben, en [g] mijn heer oud is?
13 En de HEERE zeide tot Abraham: Waarom heeft Sara gelachen, zeggende: Zou ik ook waarlijk baren, nu ik oud geworden ben?
14 [h] Zou iets voor den HEERE te wonderlijk zijn? ter gezetter tijd zal Ik tot u wederkomen, omtrent dezen tijd des levens, en Sara zal eenen zoon hebben!
15 En Sara loochende het, zeggende: Ik heb niet gelachen; want zij vreesde. En Hij zeide: Neen! maar gij hebt gelachen.
16 Toen stonden die mannen op van daar, en zagen naar Sodom toe; en Abraham ging met hen, om hen te geleiden.
17 En de HEERE zeide: [i] Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?
18 Dewijl Abraham gewisselijk tot een groot en machtig volk worden zal, en [k] alle volken der aarde in hem gezegend zullen worden?
19 Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijnen kinderen en zijn huis na hem zoude bevelen, en zij den weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerichte; opdat de HEERE over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem gesproken heeft.
20 Voorts zeide de HEERE: Dewijl het geroep van Sodom en Gomórra groot is, en dewijl hare zonde zeer zwaar is,
21 Zal Ik nu afgaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is,

[a] Gen. 18:10; 21:2. [b] Gen. 16:10; 25:12, 16. [c] Gen. 21:2. [d] Heb. 13:2. [e] Gen. 17:19, 21; 21:2. [f] Gen. 17:17. Rom. 4:19. Hebr. 11:11. [g] Richt. 19:26. 1 Petr. 3:6. [h] Matt. 19:26. Luk. 1:37. [i] Amos 3:7. [k] Gen. 12:3; 22:18; 26:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8.

het uiterste gedaan hebben, en zoo niet, Ik zal het weten.
22 Toen keerden die mannen het aangezicht van daar, en gingen naar Sodom; maar Abraham bleef nog staande voor het aangezicht des HEEREN.
23 En Abraham trad toe, en zeide: Zult Gij ook den rechtvaardige met den goddelooze ombrengen?
24 Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn?
25 Het zij verre van U, zulk een ding te doen, te dooden den rechtvaardige met den goddelooze! dat de rechtvaardige zij gelijk de goddelooze, verre zij het van U! zou de [a] Rechter der gansche aarde geen recht doen?
26 Toen zeide de HEERE: Zoo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zoo zal Ik de gansche plaats sparen om hunnentwil.
27 En Abraham antwoordde en zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en asch ben!
28 Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken; zult Gij dan om vijf de gansche stad verderven? En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven, zoo Ik er vijf en veertig zal vinden.
29 En hij voer voort nog tot Hem te spreken, en zeide: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen om der veertigen wil.
30 Voorts zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke: misschien zullen aldaar dertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen, zoo Ik aldaar dertig zal vinden.
31 En hij zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere; misschien zullen er twintig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der twintigen wil.
32 Nog zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik alleenlijk ditmaal spreke: misschien zullen er tien gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der tienen wil.
33 Toen ging de HEERE weg, als Hij geëindigd had tot Abraham te spreken; en Abraham keerde weder naar zijne plaats.

Verwoesting van Sodom; vertrek van Lot.

19 EN die twee engelen kwamen te Sodom in den avond; en Lot zat in de poort te Sodom; en als Lot hen zag, stond hij op hun tegemoet, en boog zich met het aangezicht ter aarde.
2 En hij zeide: Ziet nu, mijne heeren! keert toch in ten huize van uwen knecht, en vernacht, en [b] wascht uwe voeten; en gij zult vroeg opstaan, en gaan uws weegs. En zij zeiden: Neen, maar wij zullen op de straat vernachten.
3 En [c] hij hield bij hen zeer aan, zoodat zij tot hem inkeerden, en kwamen in zijn huis; en hij maakte hun eenen maaltijd, en bakte ongezuurde koeken, en zij aten.
4 Eer zij zich te slapen leiden, zoo hebben de mannen dier stad, de mannen van Sodom, van den jongste tot den oudste toe, dat huis omsingeld, het gansche volk, van het uiterste einde af.
5 En zij riepen Lot toe, en zeiden tot hem: Waar zijn die mannen, die dezen nacht tot u gekomen zijn? breng hen uit tot ons, opdat wij ze bekennen.
6 Toen ging Lot uit tot hen aan de deur, en hij sloot de deur achter zich toe;
7 En hij zeide: Mijne broeders! doet toch geen kwaad!
8 Ziet toch, ik heb twee dochters, die geenen man bekend hebben; ik zal haar nu tot u uitbrengen, en doet haar, zoo als het goed is in uwe oogen; alleenlijk doet dezen mannen niets; want daarom zijn zij onder de schaduw mijns daks ingegaan.
9 Toen zeiden zij: Kom verder aan! Voorts zeiden zij: Deze eene is gekomen, om als een vreemdeling *hier* te wonen, en zoude hij alleszins [d] rechter zijn? nu zullen wij u meer kwaads doen, dan hun. En zij drongen zeer op den man, [e] op Lot, en zij traden toe om de deur open te breken.
10 Doch die mannen staken hunne hand uit, en deden Lot tot zich inkomen in het huis, en sloten de deur toe.
11 En zij sloegen de mannen, die aan de deur van het huis waren, met verblindheden, van den kleinste tot aan den grootste, zoodat zij moede werden, om de deur te vinden.
12 Toen zeiden die mannen tot Lot: Wien hebt gij hier nog meer? eenen schoonzoon, of uwe zonen, of uwe dochteren, en allen, die gij hebt in deze stad, breng uit deze plaats;
13 Want wij gaan deze plaats verderven, omdat haar geroep groot geworden is voor het aangezicht des HEEREN, en de HEERE ons uitgezonden heeft, om haar te verderven.
14 Toen ging Lot uit, en sprak tot zijne schoonzonen, die zijne dochteren nemen zouden, en zeide: Maakt u op, gaat uit deze plaats; want de HEERE gaat deze stad verderven. Maar hij was in de oogen zijner schoonzonen als jokkende.
15 En als de dageraad opging, drongen de engelen Lot aan, zeggende: Maak u op, neem uwe huisvrouw, en uwe twee

---

[a] Rom. 3:6. [b] Gen. 18:4. [c] Hebr. 13:2. [d] Ex. 2:14. Hand. 7:27. [e] 2 Petr. 2:7, 8.

dochteren, die voorhanden zijn, opdat gij
in de ongerechtigheid dezer stad niet
omkomt.
16 Maar hij vertoefde; zoo grepen dan
die mannen zijne hand, en de hand
zijner vrouw, en de hand zijner twee
dochteren, om de verschooning des HEE-
REN over hem; en zij brachten hem uit,
en stelden hem buiten de stad.
17 En het geschiedde, als zij hen uit-
gebracht hadden naar buiten, zoo zeide
Hij: Behoudt u om uws levens wil; ziet
niet achter u om, en staat niet op deze
gansche vlakte; behoud u naar het ge-
bergte heen, opdat gij niet omkomt.
18 En Lot zeide tot hen: Neen toch,
Heere!
19 Zie toch, Uw knecht heeft genade
gevonden in Uwe oogen, en Gij hebt Uwe
weldadigheid groot gemaakt, die Gij aan
mij gedaan hebt, om mijne ziel te behou-
den bij het leven; maar ik zal niet kun-
nen behouden worden naar het gebergte
heen, opdat mij niet misschien dat kwaad
aankleve, en ik sterve!
20 Ziet toch, deze stad is nabij, om der-
waarts te vluchten, en zij is klein; laat
mij toch derwaarts behouden worden (is
zij niet klein?), opdat mijne ziel leve.
21 En Hij zeide tot hem: Zie, Ik heb
uw aangezicht opgenomen ook in deze
zaak, dat Ik deze stad niet omkeere, waar-
van gij gesproken hebt.
22 Haast, behoud u derwaarts; want Ik
zal niets kunnen doen, totdat gij daar-
henen ingekomen zijt. Daarom noemde
men den naam dezer stad Soar.
23 De zon ging op boven de aarde, als
Lot te Soar inkwam.
24 Toen [a] deed de HEERE zwavel en vuur
over Sodom en over Gomórra regenen,
van den HEERE, uit den hemel;
25 En Hij keerde deze steden om, en
die gansche vlakte, en alle inwoners dezer
steden, ook het gewas des lands.
26 En [b] zijne huisvrouw zag om van
achter hem; en zij werd een zoutpilaar.
27 En Abraham maakte zich deszelven
morgens vroeg op, naar de plaats, waar
hij voor het aangezicht des HEEREN
gestaan had.
28 En hij zag naar Sodom en Gomórra
toe, en naar het gansche land van die
vlakte; en hij zag, en ziet, er ging een
rook van het land op, gelijk de rook eens
ovens.
29 En het geschiedde, toen God de
steden dezer vlakte verdierf, dat God aan
Abraham gedacht, en Hij leidde Lot uit
het midden dezer omkeering, in het
omkeeren dier steden, in welke Lot ge-
woond had.
30 En Lot toog op uit Soar, en woonde
op den berg, en zijne twee dochters met
hem; want hij vreesde binnen Soar te
wonen. En hij woonde in eene spelonk,
hij en zijne twee dochters.
31 Toen zeide de eerstgeborene tot de
jongste: Onze vader is oud, en er is geen
man in dit land, om tot ons in te gaan,
naar de wijze der gansche aarde.
32 Kom, laat ons onzen vader wijn te
drinken geven, en bij hem liggen, opdat
wij van onzen vader zaad in het leven
behouden.
33 En zij gaven dien nacht haren vader
wijn te drinken; en de eerstgeborene
kwam, en lag bij haren vader, en hij
werd het niet gewaar in haar nederliggen,
noch in haar opstaan.
34 En het geschiedde des anderen daags,
dat de eerstgeborene zeide tot de jongste:
Zie, ik heb gisteren nacht bij mijnen
vader gelegen; laat ons ook dezen nacht
hem wijn te drinken geven; ga dan in,
lig bij hem, opdat wij van onzen vader
zaad in het leven behouden.
35 En zij gaven haren vader ook dien
nacht wijn te drinken, en de jongste stond
op, en lag bij hem. En hij werd het niet
gewaar in haar nederliggen, noch in haar
opstaan.
36 En de twee dochters van Lot werden
bevrucht van haren vader.
37 En de eerstgeborene baarde eenen
zoon, en noemde zijnen naam Moab;
deze is de vader der Moabieten, tot op
dezen dag.
38 En de jongste baarde ook eenen zoon,
en noemde zijnen naam Ben-Ammi; deze
is de vader der kinderen Ammons, tot op
dezen dag.

Abraham, te Gerar gekomen, ontkent, dat Sara zijne vrouw is.

20 EN Abraham reisde van daar naar
het land van het zuiden, en woonde
tusschen Kades en tusschen Sur; en hij
verkeerde als vreemdeling te Gerar.
2 Als nu Abraham van Sara, zijne huis-
vrouw, gezegd had: [c] Zij is mijne zuster;
zoo zond Abimélech, de koning van
Gerar, en nam Sara weg.
3 Maar God kwam tot Abimélech in
eenen droom des nachts, en Hij zeide tot
hem: Zie, gij zijt dood om der vrouwe
wil, die gij weggenomen hebt; want zij
is met eenen man getrouwd.
4 Doch Abimélech was tot haar niet ge-
naderd; daarom zeide hij: Heere! zult
Gij dan ook een rechtvaardig volk doo-
den?
5 Heeft hijzelf mij niet gezegd: Zij is
mijne zuster? en zij, ook zij heeft gezegd:

---

[a] Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 20:16; 50:40. Klgld. 4:6. Ezech. 16:50. Hos. 11:8. Amos 4:11. Zef. 2:9. Luk. 17:29. 2 Petr. 2:6. Judas vs. 7. [b] Luk. 17:32. [c] Gen. 12:13; 26:7.

Hij is mijn broeder. In oprechtheid mijns harten en in reinheid mijner handen heb ik dit gedaan.
6 En God zeide tot hem in den droom: Ik heb ook geweten, dat gij dit in oprechtheid uws harten gedaan hebt, en Ik heb u ook belet van tegen Mij te zondigen; daarom heb Ik u niet toegelaten, haar aan te roeren.
7 Zoo geef dan nu dezes mans huisvrouw weder; want hij is een profeet, en hij zal voor u bidden, opdat gij leeft; maar zoo gij haar niet wedergeeft, weet, dat gij voorzeker sterven zult, gij, en al wat uwe is!
8 Toen stond Abimélech des morgens vroeg op, en riep al zijne knechten, en sprak al deze woorden voor hunne ooren. En die mannen vreesden zeer.
9 En Abimélech riep Abraham, en zeide tot hem: Wat hebt gij ons gedaan? en wat heb ik tegen u gezondigd, dat gij over mij en over mijn koninkrijk eene groote zonde gebracht hebt? gij hebt daden met mij gedaan, die niet zouden gedaan worden.
10 Voorts zeide Abimélech tot Abraham: Wat hebt gij gezien, dat gij deze zaak gedaan hebt?
11 En Abraham zeide: Want ik dacht: alleen is de vreeze Gods in deze plaats niet, zoodat zij mij om mijner huisvrouwe wil zullen dooden.
12 En ook is zij waarlijk mijne zuster; zij is mijns vaders dochter, maar niet mijner moeder dochter; en zij is mij ter vrouwe geworden.
13 En het is geschied, als God mij uit mijns vaders huis deed dwalen, zoo sprak ik tot haar: Dit zij uwe weldadigheid, die gij bij mij doen zult: aan alle plaatsen, waar wij komen zullen, [a]zeg van mij: Hij is mijn broeder!
14 Toen nam Abimélech schapen en runderen, ook dienstknechten, en dienstmaagden, en gaf dezelve aan Abraham; en hij gaf hem Sara zijne huisvrouw weder.
15 En Abimélech zeide: Zie, mijn land is voor uw aangezicht; woon, waar het goed is in uwe oogen.
16 En tot Sara zeide hij: Zie, ik heb uwen broeder duizend zilverlingen gegeven; zie, hij zij u een deksel der oogen, allen, die met u zijn, ja, bij allen, en wees geleerd.
17 En Abraham bad tot God; en God genas Abimélech, en zijne huisvrouw, en zijne dienstmaagden, zoodat zij baarden;
18 Want de HEERE had al de baarmoeders van het huis van Abimélech ganschelijk toegesloten, ter oorzake van Sara, Abrahams huisvrouw.

Geboorte van Izak. — Abraham verdrijft Hagar en Ismaël.

21 EN de HEERE bezocht Sara, [b]gelijk als Hij gezegd had; en de HEERE deed aan Sara, gelijk als Hij gesproken had.
2 [c]En Sara werd bevrucht, en baarde Abraham eenen zoon in zijnen ouderdom, [d]ter gezetter tijd, dien hem God gezegd had.
3 En Abraham noemde den naam zijns zoons, die hem geboren was, dien hem Sara gebaard had, Izak.
4 En Abraham besneed zijnen zoon Izak, zijnde acht dagen oud, [e]gelijk als hem God geboden had.
5 En Abraham was honderd jaren oud, als hem Izak zijn zoon geboren werd.
6 En Sara zeide: God heeft mij een lachen gemaakt; al die het hoort, zal met mij lachen.
7 Voorts zeide zij: Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara heeft zonen gezoogd! want ik heb eenen zoon gebaard in zijnen ouderdom.
8 En het kind werd groot, en werd gespeend; toen maakte Abraham eenen grooten maaltijd op den dag, als Izak gespeend werd.
9 En Sara zag den zoon van Hagar, de Egyptische, dien zij Abraham gebaard had, spottende.
10 En zij zeide tot Abraham: [f]Drijf deze dienstmaagd en haren zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijnen zoon, met Izak, niet erven.
11 En dit woord was zeer kwaad in Abrahams oogen, ter oorzake van zijnen zoon
12 Maar God zeide tot Abraham: Laat het niet kwaad zijn in uwe oogen, over den jongen en over uwe dienstmaagd; al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar hare stem; [g]want in Izak zal uw zaad genoemd worden.
13 [h]Doch Ik zal ook den zoon dezer dienstmaagd tot een volk stellen, omdat hij uw zaad is.
14 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en nam brood, en eene flesch water, en gaf ze aan Hagar, die leggende op haren schouder; ook *gaf hij haar* het kind, en zond haar weg. En zij ging voort, en dwaalde in de woestijn Berséba.
15 Als nu het water van de flesch uit was, zoo wierp zij het kind onder eenen van de struiken.
16 En zij ging en zette zich tegenover, afgaande zoo verre, als die met den boog schieten; want zij zeide: Dat ik het kind niet zie sterven; en zij zat tegenover, en hief hare stem op, en weende.

---

[a] Gen. 12:13. [b] Gen. 17:19; 18:10. [c] Gal. 4:23. Hebr. 11:11. [d] Gen. 18:10, 14.
[e] Gen. 17:10. [f] Gal. 4:30. [g] Rom. 9:7. Hebr. 11:18. [h] Gen. 16:10; 17:20.

17 En God hoorde de stem van den jongen; en de Engel Gods riep Hagar toe uit den hemel, en zeide tot haar: Wat is u, Hagar? vrees niet; want God heeft naar des jongens stem gehoord, ter plaatse, waar hij is.

18 Sta op, hef den jongen op, en houd hem vast met uwe hand; [a] want Ik zal hem tot een groot volk stellen.

19 En God opende hare oogen, dat zij eenen waterput zag; en zij ging, en vulde de flesch met water, en gaf den jongen te drinken.

20 En God was met den jongen; en hij werd groot, en hij woonde in de woestijn, en werd een boogschutter.

21 En hij woonde in de woestijn Paran; en zijne moeder nam hem eene vrouw uit Egypteland.

Verbond tusschen Abraham en Abimélech.

22 VOORTS geschiedde het ter zelfder tijd, dat Abimélech, mitsgaders Pichol, zijn krijgsoverste, tot Abraham sprak, zeggende: God is met u in alles, wat gij doet.

23 Zoo zweer mij nu hier bij God: Zoo gij mij, of mijnen zoon, of mijnen neef liegen zult! naar de weldadigheid, die ik bij u gedaan heb, [b] zult gij doen bij mij, en bij het land, waarin gij als vreemdeling verkeert.

24 En Abraham zeide: Ik zal zweren.

25 En Abraham berispte Abimélech ter oorzake van eenen waterput, dien Abimélechs knechten met geweld genomen hadden.

26 Toen zeide Abimélech: Ik heb niet geweten, wie dit stuk gedaan heeft; en ook hebt gij het mij niet aangezegd, en ik heb er ook niet van gehoord, dan heden.

27 En Abraham nam schapen en runderen, en gaf die aan Abimélech; en die beiden maakten een verbond.

28 Doch Abraham stelde zeven ooilammeren der kudde bijzonder.

29 Zoo zeide Abimélech tot Abraham: Wat zullen hier deze zeven ooilammeren, die gij bijzonder gesteld hebt?

30 En hij zeide: Dat gij de zeven ooilammeren van mijne hand nemen zult, opdat het mij tot eene getuigenis zij, dat ik dezen put gegraven heb.

31 Daarom noemde men die plaats Berséba, omdat die beiden daar gezworen hadden.

32 Alzoo maakten zij een verbond te Ber-séba. Daarna stond Abimélech op, en Pichol zijn krijgsoverste, en zij keerden wederom naar het land der Filistijnen.

33 En hij plantte een bosch in Berséba, [c] en riep aldaar den Naam des HEEREN, des eeuwigen Gods, aan.

34 En Abraham woonde als vreemdeling vele dagen in het land der Filistijnen.

De offerande van Izak.

22 EN het geschiedde na deze dingen, dat God Abraham verzocht; en Hij zeide tot hem: Abraham! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

2 En Hij zeide: Neem nu uwen zoon, [d] uwen eenige, dien gij liefhebt, Izak, en ga heen naar het land Moría, en offer hem aldaar tot een brandoffer, op eenen van de bergen, dien Ik u zeggen zal.

3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en zadelde zijnen ezel, en nam twee van zijne jongeren met zich, en Izak zijnen zoon; en hij kloofde hout tot het brandoffer, en maakte zich op, en ging naar de plaats, die hem God gezegd had.

4 Aan den derden dag, toen hief Abraham zijne oogen op, en zag die plaats van verre.

5 En Abraham zeide tot zijne jongeren: Blijft gij hier met den ezel, en ik en de jongen zullen heengaan tot daar; als wij aangebeden zullen hebben, dan zullen wij tot u wederkeeren.

6 En Abraham nam het hout des brandoffers, en leide het op Izak, zijnen zoon; en hij nam het vuur en het mes in zijne hand, en zij beiden gingen samen.

7 Toen sprak Izak tot Abraham, zijnen vader, en zeide: Mijn vader! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik, mijn zoon! En hij zeide: Zie het vuur en het hout; maar waar is het lam tot het brandoffer?

8 En Abraham zeide: God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon! Zoo gingen zij beiden samen.

9 En zij kwamen ter plaatse, die hem God gezegd had; en Abraham bouwde aldaar een altaar, en hij schikte het hout, en bond zijnen zoon Izak, en [e] leide hem op het altaar boven op het hout.

10 En Abraham strekte zijne hand uit, en nam het mes, om zijnen zoon te slachten.

11 Maar de Engel des HEEREN riep tot hem van den hemel, en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

12 Toen zeide Hij: Strek uwe hand niet uit aan den jongen, en doe hem niets! want nu weet Ik, dat gij God vreezende zijt, en uwen zoon, uwen eenige, van Mij niet hebt onthouden.

13 Toen hief Abraham zijne oogen op, en zag om, en ziet, achter was een ram in de verwarde struiken vast met zijne hoornen; en Abraham ging, en nam dien ram, en offerde hem ten brandoffer in zijns zoons plaats.

14 En Abraham noemde den naam van die plaats: De HEERE zal het voorzien! Waarom heden ten dage gezegd wordt: Op den berg des HEEREN zal het voorzien worden!

15 Toen riep de Engel des HEEREN tot Abraham ten tweede male van den hemel,

---

[a] Gen. 16:10; 17:20. [b] Gen. 14:23. [c] Gen. 4:26. [d] Hebr. 11:17. [e] Jakob. 2:21.

16 En zeide: [a]Ik zweer [b]bij Mijzelven, spreekt de HEERE; daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uwen zoon, uwen eenige, niet onthouden hebt;
17 Voorzeker zal Ik u grootelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is; [c]en uw zaad zal de poorte zijner vijanden erfelijk bezitten.
18 En [d]in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, naardien gij Mijne stem gehoorzaam geweest zijt.
19 Toen keerde Abraham weder tot zijne jongeren; en zij maakten zich op, en zij gingen samen naar Ber-séba; en Abraham woonde te Ber-séba.
20 En het geschiedde na deze dingen, dat men Abraham boodschapte, zeggende: Zie, Milka heeft ook Nahor, uwen broeder, zonen gebaard:
21 Uz, zijnen eerstgeborene, en Buz, zijnen broeder, en Kemuël, den vader van Aram,
22 En Chésed, en Hazo, en Pildas, en Jidlaf, en Bethuël;
23 (En Bethuël gewon Rebekka) deze acht baarde Milka aan Nahor, den broeder van Abraham.
24 En zijn bijwijf, welker naam was Reüma, diezelve baarde ook Tebah, en Gaham, en Tahas, en Máächa.

Dood van Sara en hare begrafenis.

23 EN het leven van Sara was honderd zeven en twintig jaren; dit waren de jaren des levens van Sara.
2 En Sara stierf te Kiriath-Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän; en Abraham kwam om Sara te beklagen, en haar te beweenen.
3 Daarna stond Abraham op van het aangezicht zijner doode, en hij sprak tot de zonen Heths, zeggende:
4 Ik ben een vreemdeling en inwoner bij u; [e]geeft mij eene erfbegrafenis bij u, opdat ik mijne doode van voor mijn aangezicht begrave.
5 En de zonen Heths antwoordden Abraham, zeggende tot hem:
6 Hoor ons, mijn heer! gij zijt een vorst Gods in het midden van ons; begraaf uwe doode in de keure onzer graven; niemand van ons zal zijn graf voor u weren, dat gij uwe doode niet zoudt begraven.
7 Toen stond Abraham op, en boog zich neder voor het volk des lands, voor de zonen Heths;
8 En hij sprak met hen, zeggende: Is het met uwen wil, dat ik mijne doode begrave van voor mijn aangezigt; zoo hoort mij, en spreekt voor mij bij Efron, den zoon van Zohar,
9 Dat hij mij geve de spelonk van Machpéla, die hij heeft, die in het einde van zijnen akker is, dat hij dezelve mij om het volle geld geve, tot eene erfbegrafenis in het midden van u.
10 Efron nu zat in het midden van de zonen Heths; en Efron de Hethiet antwoordde Abraham, voor de ooren van de zonen Heths, van al degenen, die ter poorte zijner stad ingingen, zeggende:
11 Neen, mijn heer! hoor mij; den akker geef ik u; ook de spelonk, die daarin is, die geef ik u; voor de oogen van de zonen mijns volks geef ik u die; begraaf uwe doode.
12 Toen boog zich Abraham neder voor het aangezicht van het volk des lands;
13 En hij sprak tot Efron, voor de ooren van het volk des lands, zeggende: Trouwens, zijt gij het? lieve, hoor mij; ik zal het geld des akkers geven; neem het van mij, zoo zal ik mijne doode aldaar begraven.
14 En Efron antwoordde Abraham, zeggende tot hem:
15 Mijn heer! hoor mij; een land van vier honderd sikkelen zilvers, wat is dat tusschen mij en tusschen u? begraaf slechts uwe doode.
16 En [f]Abraham luisterde naar Efron; en Abraham woog Efron het geld, waarvan hij gesproken had, voor de ooren van de zonen Heths, vier honderd sikkelen zilvers, onder den koopman gangbaar.
17 [g]Alzoo werd de akker van Efron, die in Machpéla was, dat tegenover Mamre *lag*, de akker en de spelonk, die daarin was, en al het geboomte, dat op den akker *stond*, dat rondom in zijne gansche landpale was gevestigd,
18 Aan Abraham tot eene bezitting, voor de oogen van de zonen Heths, bij allen, die tot zijne stadspoort ingingen.
19 En daarna begroef Abraham zijne huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpéla, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän.
20 Alzoo werd die akker, en de spelonk, die daarin was, aan Abraham gevestigd tot eene erfbegrafenis van de zonen Heths.

Rebekka ten huwelijk gevraagd voor Izak.

24 ABRAHAM nu was oud *en* wel bedaagd; en de HEERE had Abraham in alles gezegend.
2 Zoo sprak Abraham tot zijnen knecht, den oudste van zijn huis, regeerende over alles, wat hij had: [h]Leg toch uwe hand onder mijne heup,
3 Opdat ik u doe zweren bij den HEERE, den God des hemels, en den God der aarde, [i]dat gij voor mijnen zoon geene vrouw nemen zult van de dochteren der

[a] Luk. 1:73. [b] Hebr. 6:13. [c] Gen. 24:60. [d] Gen. 12:3; 18:18; 26:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8. [e] Hand. 7:5. [f] Gen. 50:13. [g] Hand. 7:16. [h] Gen. 47:29. [i] Gen. 28:1.

Kanaänieten in het midden van welke
ik woon;
4 Maar dat gij naar mijn land, en naar
mijne maagschap trekken, en voor mij-
nen zoon Izak eene vrouw nemen zult.
5 En die knecht zeide tot hem: Mis-
schien zal die vrouw mij niet willen volgen
in dit land; zal ik dan uwen zoon moeten
wederbrengen in het land, waar gij uit-
getogen zijt?
6 En Abraham zeide tot hem: Wacht u,
dat gij mijnen zoon niet weder daarheen
brengt!
7 [a] De HEERE, de God des hemels, Die
mij, uit mijns vaders huis en uit het land
mijner maagschap, genomen heeft, en Die
tot mij gesproken heeft, en Die mij ge-
zworen heeft, zeggende: [b] Aan uw zaad zal
Ik dit land geven! Die Zelf zal Zijnen
Engel voor uw aangezicht zenden, dat gij
voor mijnen zoon van daar eene vrouw
neemt.
8 Maar indien de vrouw u niet volgen
wil, zoo zult gij rein zijn van dezen mij-
nen eed; alleenlijk breng mijnen zoon
daar niet weder heen.
9 Toen leide de knecht zijne hand onder
de heup van Abraham, zijnen heer, en
hij zwoer hem over deze zaak.
10 En die knecht nam tien kemelen van
zijns heeren kemelen, en toog heen; en al
het goed zijns heeren was in zijne hand;
en hij maakte zich op, en toog heen naar
Mesopotámië, naar de stad van Nahor.
11 En hij deed de kemelen nederknielen
buiten de stad, bij eenen waterput, des
avondtijds, ten tijde, als de putsters uit-
kwamen.
12 En hij zeide: HEERE! God van mij-
nen heer Abraham; doe *haar* mij toch
heden ontmoeten, en doe weldadigheid
bij Abraham, mijnen heer.
13 Zie, ik sta bij de waterfontein, en de
dochteren der mannen dezer stad zijn
uitgaande om water te putten;
14 Zoo geschiede, dat die jonge dochter,
tot welke ik zal zeggen: Neig toch uwe
kruik, dat ik drinke; en zij zal zeggen:
Drink, en ik zal ook uwe kemelen dren-
ken; diezelve *zij*, die Gij Uwen knecht
Izak toegewezen hebt, en dat ik daaraan
bekenne, dat Gij weldadigheid bij mijnen
heer gedaan hebt.
15 En het geschiedde, eer hij geëindigd
had te spreken, ziet, zoo kwam Rebekka
uit, [c] welke aan Bethuël geboren was, den
zoon van Milka, de huisvrouw van Nahor,
den broeder van Abraham; en zij had
hare kruik op haren schouder.
16 En die jonge dochter was zeer schoon
van aangezicht, eene maagd, en geen man
had haar bekend; en zij ging af naar de
fontein, en vulde hare kruik, en ging op.
17 Toen liep die knecht haar tegemoet,
en hij zeide: Laat mij toch een weinig
waters uit uwe kruik drinken.
18 En zij zeide: Drink, mijn heer! en
zij haastte zich, en liet hare kruik neder
op hare hand, en gaf hem te drinken.
19 Als zij nu voleindigd had van hem
drinken te geven, zeide zij: Ik zal ook
voor uwe kemelen putten, totdat zij vol-
eindigd hebben te drinken.
20 En zij haastte zich, en goot hare
kruik uit in den drinkbak, en liep weder
naar den put om te putten, en zij putte
voor al zijne kemelen.
21 En de man ontzette zich over haar,
stilzwijgende, om te merken, of de HEERE
zijnen weg voorspoedig gemaakt had, of
niet.
22 En het geschiedde, als de kemelen
voleindigd hadden te drinken, dat die
man een gouden voorhoofdsiersel nam,
welks gewicht was een halve sikkel, en
twee armringen aan hare handen,
welker gewicht was tien *sikkelen* gouds.
23 Want hij had gezegd: Wiens dochter
zijt gij? geef het mij toch te kennen; is
er ook ten huize uws vaders plaats voor
ons, om te vernachten?
24 En zij had tot hem gezegd: [d] Ik ben
de dochter van Bethuël, den zoon van
Milka, dien zij Nahor gebaard heeft.
25 Voorts had zij tot hem gezegd: Ook
is er stroo en veel voeders bij ons, ook
plaats om te vernachten.
26 Toen neigde die man zijn hoofd, en
aanbad den HEERE;
27 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE,
de God van mijnen heer Abraham, Die
Zijne weldadigheid en waarheid niet
nagelaten heeft van mijnen heer; aan-
gaande mij, de HEERE heeft mij op dezen
weg geleid, ten huize van mijns heeren
broederen.
28 En die jonge dochter liep, en gaf ten
huize harer moeder te kennen, gelijk deze
zaken waren.
29 En Rebekka had eenen broeder,
wiens naam was Laban; en Laban liep
tot dien man naar buiten tot de fontein.
30 En het geschiedde, als hij dat voor-
hoofdsiersel gezien had, en de armringen
aan de handen zijner zuster; en als hij
gehoord had de woorden zijner zuster
Rebekka, zeggende: Alzoo heeft die man
tot mij gesproken; zoo kwam hij tot dien
man, en ziet, hij stond bij de kemelen,
bij de fontein.
31 En hij zeide: Kom in, gij, gezegende
des HEEREN! waarom zoudt gij buiten
staan? want ik heb het huis bereid, en de
plaats voor de kemelen.
32 Toen kwam die man naar het huis
toe, en men ontgordde de kemelen, en

---

[a] Gen. 12:1. [b] Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4. Ex. 32:13. Deut. 34:4. Hand. 7:5.
[c] Gen. 22:23. [d] Gen. 22:23.

men gaf den kemelen stroo en voeder; en
water om zijne voeten te wasschen, en de
voeten der mannen, die bij hem waren.
33 Daarna werd hem te eten voorgezet;
maar hij zeide: Ik zal niet eten, totdat
ik mijne woorden gesproken heb. En hij
zeide: Spreek!
34 Toen zeide hij: Ik ben een knecht
van Abraham;
35 En de HEERE heeft mijnen heer zeer
gezegend, zoodat hij groot geworden is;
en Hij heeft hem gegeven schapen, en
runderen, en zilver, en goud, en knech-
ten, en maagden, en kemelen, en ezelen.
36 En Sara, de huisvrouw van mijnen
heer, heeft mijnen heer eenen zoon ge-
baard, nadat zij oud geworden was; en
hij heeft hem gegeven alles, wat hij
heeft.
37 En mijn heer heeft mij doen zweren,
zeggende: Gij zult voor mijnen zoon geene
vrouw nemen van de dochteren der Ka-
naänieten, in welker land ik wone;
38 Maar gij zult trekken naar het huis
mijns vaders, en naar mijn geslacht, en
zult voor mijnen zoon eene vrouw nemen!
39 Toen zeide ik tot mijnen heer: Mis-
schien zal mij de vrouw niet volgen.
40 En hij zeide tot mij: De HEERE, voor
Wiens aangezigt ik gewandeld heb, zal
Zijnen Engel met u zenden, en Hij zal
uwen weg voorspoedig maken, dat gij
voor mijnen zoon eene vrouw neemt, uit
mijn geslacht en uit mijns vaders huis.
41 Dan zult gij van mijnen eed rein zijn,
wanneer gij tot mijn geslacht zult ge-
gaan zijn; en indien zij haar u niet geven,
zoo zult gij rein zijn van mijnen eed.
42 En ik kwam heden aan de fontein;
en ik zeide: O, HEERE! God van mijnen
heer Abraham! zoo Gij nu mijnen weg
voorspoedig maken zult, op welken ik ga;
43 Zie, ik sta bij de waterfontein; zoo
geschiede, dat de maagd, die uitkomen
zal om te putten, en tot welke ik zeggen
zal: Geef mij toch een weinig waters te
drinken uit uwe kruik;
44 En zij tot mij zal zeggen: Drink gij
ook, en ik zal ook uwen kemelen putten;
dat deze die vrouw zij, die de HEERE aan
den zoon van mijnen heer heeft toege-
wezen.
45 Eer ik geëindigd had te spreken in
mijn hart, ziet, zoo kwam Rebekka uit,
en had hare kruik op haren schouder, en
zij kwam af tot de fontein, en putte; en ik
zeide tot haar: Geef mij toch te drinken!
46 Zoo haastte zij zich, en liet hare kruik
van zich neder, en zeide: Drink gij, en ik
zal ook uwe kemelen drenken; en ik
dronk, en zij drenkte ook de kemelen.
47 Toen vraagde ik haar, en zeide: Wiens
dochter zijt gij? En zij zeide: De dochter
van Bethuël, den zoon van Nahor, welken
Milka hem gebaard heeft. Zoo leide ik
het voorhoofdsiersel op haar aangezicht,
en de armringen aan hare handen;
48 En ik neigde mijn hoofd, en aanbad
den HEERE; en ik loofde den HEERE, den
God van mijnen heer Abraham, Die mij
op den rechten weg geleid had, om de
dochter des broeders van mijnen heer
voor zijnen zoon te nemen.
49 Nu dan, zoo gijlieden weldadigheid
en trouw aan mijnen heer doen zult, geeft
het mij te kennen; en zoo niet, geeft het
mij *ook* te kennen, opdat ik mij ter rech-
ter- of ter linkerhand wende.
50 Toen antwoordde Laban, en Bethuël,
en zeiden: Van den HEERE is deze zaak
voortgekomen; wij kunnen kwaad noch
goed tot u spreken.
51 Zie, Rebekka is voor uw aangezicht;
neem haar en trek henen; zij zij de
vrouw van den zoon uws heeren, gelijk de
HEERE gesproken heeft!
52 En het geschiedde, als Abrahams
knecht hunne woorden hoorde, zoo boog
hij zich ter aarde voor den HEERE.
53 En de knecht langde voort zilveren
kleinooden, en gouden kleinooden, en
kleederen, en hij gaf die aan Rebekka;
hij gaf ook aan haren broeder en hare
moeder kostelijkheden.
54 Toen aten en dronken zij, hij en de
mannen, die bij hem waren; en zij ver-
nachtten, en zij stonden des morgens op,
en hij zeide: Laat mij trekken tot mijnen
heer!
55 Toen zeide haar broeder, en hare
moeder: Laat de jonge dochter *eenige*
dagen, of tien, bij ons blijven; daarna
zult gij gaan.
56 Maar hij zeide tot hen: Houdt mij
niet op, dewijl de HEERE mijnen weg
voorspoedig gemaakt heeft! laat mij trek-
ken, dat ik tot mijnen heer ga.
57 Toen zeiden zij: Laat ons de jonge
dochter roepen, en haren mond vragen.
58 En zij riepen Rebekka, en zeiden tot
haar: Zult gij met dezen man trekken?
En zij antwoordde: Ik zal trekken.
59 Toen lieten zij Rebekka, hunne
zuster, en hare voedster trekken, mitsga-
ders Abrahams knecht en zijne mannen.
60 En zij zegenden Rebekka, en zeiden
tot haar: O, onze zuster! word gij tot
duizenden millioenen, en uw zaad bezitte
de poort zijner haters!
61 En Rebekka maakte zich op met hare
jonge dochteren, en zij reden op keme-
len, en volgden den man; en die knecht
nam Rebekka, en toog heen.
62 Izak nu kwam, van daar men komt
tot den [a] put Lachai-Rôï; en hij woonde
in het zuiderland.
63 En Izak was uitgegaan om te bidden
in het veld, tegen het naken van den

[a] Gen. 16:14; 25:11.

avond; en hij hief zijne oogen op en zag toe, en ziet, de kemelen kwamen!

64 Rebekka hief ook hare oogen op, en zij zag Izak; en zij viel van den kemel af.

65 En zij zeide tot den knecht: Wie is die man, die ons in het veld te gemoet wandelt? En de knecht zeide: Dat is mijn heer! Toen nam zij den sluier, en bedekte zich.

66 En de knecht vertelde aan Izak al de zaken, die hij gedaan had.

67 En Izak bracht haar in de tent van zijne moeder Sara; en hij nam Rebekka, en zij werd hem ter vrouw, en hij had haar lief. Alzoo werd Izak getroost na zijner moeders *dood*.

Dood van Abraham.

25 EN Abraham voer voort, en nam eene vrouw, wier naam was Ketûra.

2 [a] En zij baarde hem Zimran en Joksan, en Medan en Midian, en Jisbak en Suah.

3 En Joksan gewon Seba en Dedan; en de zonen van Dedan waren de Assurieten, en Letusieten, en Leümmieten.

4 En de zonen van Midian waren Efa en Efer, en Henoch en Abída, en Eldaä. Deze allen waren zonen van Ketûra.

5 Doch [b] Abraham gaf aan Izak al wat hij had.

6 Maar aan de zonen der bijwijven, die Abraham had, gaf Abraham geschenken; en zond hen weg van zijnen zoon Izak, terwijl hij nog leefde, oostwaarts naar het land van oosten.

7 Dit nu zijn de dagen der jaren des levens van Abraham, welke hij geleefd heeft, honderd vijf en zeventig jaren.

8 En Abraham gaf den geest en stierf, [c] in goeden ouderdom, oud en *des levens* zat, en hij werd tot zijne volken verzameld.

9 En Izak en Ismaël, zijne zonen, begroeven hem, in de spelonk van Machpéla, in den akker van Efron, den zoon van Zohar, den Hethiet, welke tegenover Mamre is;

10 *In* den akker, dien Abraham van de zonen Heths gekocht had, daar is Abraham begraven, en Sara, zijne huisvrouw.

11 En het geschiedde na Abrahams dood, dat God Izak, zijnen zoon, zegende; en Izak woonde bij den put Lachai-Roï.

12 Dit nu zijn de geboorten van Ismaël, den zoon van Abraham, dien Hagar, de Egyptische, dienstmaagd van Sara, Abraham gebaard heeft.

13 En dit zijn de [d] namen der zonen van Ismaël, met hunne namen naar hunne geboorten. De eerstgeborene van Ismaël, Nebájoth; daarna Kedar, en Adbeël, en Mibsam,

14 En Misma, en Duma, en Massa,

15 Hadar en Thema, Jetur, Nafis en Kedma.

16 Deze zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hunne namen, in hunne dorpen en paleizen, twaalf vorsten naar hunne volken.

17 En dit zijn de jaren des levens van Ismaël, honderd zeven en dertig jaren; en hij gaf den geest, en stierf, en hij werd verzameld tot zijne volken.

18 En zij woonden van Havíla tot Sur toe, hetwelk tegenover Egypte is, daar gij gaat naar Assur; hij heeft zich nedergeslagen voor het aangezicht van al zijne broederen.

Ezau en Jakob.

19 DIT nu zijn de geboorten van Izak, den zoon van Abraham: Abraham gewon Izak.

20 En Izak was veertig jaren oud, als hij Rebekka, de dochter van Bethuël, den Syriër, uit Paddan-Aram, de zuster van Laban, den Syriër, zich ter vrouw nam.

21 En Izak bad den HEERE zeer in de tegenwoordigheid van zijne huisvrouw; want zij was onvruchtbaar; en de HEERE liet zich van hem verbidden, [e] zoodat Rebekka, zijne huisvrouw, zwanger werd.

22 En de kinderen stieten zich samen in haar lichaam. Toen zeide zij: Is het zoo? waarom ben ik dus? en zij ging om den HEERE te vragen.

23 En de HEERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uwen buik, en twee natiën zullen zich uit uw ingewand van een scheiden; [f] en het eene volk zal sterker zijn dan het andere volk; [g] en de meerdere zal den mindere dienen.

24 Als nu hare dagen vervuld waren om te baren, ziet, zoo waren tweelingen in haren buik.

25 En de eerste kwam uit, ros; hij was geheel als een haren kleed; daarom noemden zij zijnen naam Ezau.

26 En daarna kwam zijn broeder uit, [h] wiens hand Ezaus verzenen hield; daarom noemde men zijnen naam Jakob. En Izak was zestig jaren oud, als hij hen gewon.

27 Als nu deze jongeren groot werden, werd Ezau een man, verstandig op de jacht, een veldman; maar Jakob werd een oprecht man, wonende in tenten.

28 En Izak had Ezau lief; want het wildbraad was naar zijnen mond; maar Rebekka had Jakob lief.

29 En Jakob had een kooksel gekookt; en Ezau kwam uit het veld, en was moede.

---

[a] 1 Kron. 1:32. [b] Gen. 24:36. [c] Gen. 15:15. [d] 1 Kron. 1:29. [e] Rom. 9:10. [f] 2 Sam. 8:14. [g] Rom. 9:12. [h] Hos. 12:4.

30 En Ezau zeide tot Jakob: Laat mij
toch slorpen van dat roode, dat roode
daar; want ik ben moede. Daarom heeft
men zijnen naam genoemd Edom.
31 Toen zeide Jakob: Verkoop mij op
dezen dag uwe eerstgeboorte.
32 En Ezau zeide: [a] Zie, ik ga sterven;
en waartoe mij dan de eerstgeboorte?
33 Toen zeide Jakob: Zweer mij op
dezen dag! en hij zwoer hem; en hij
verkocht aan Jakob zijne eerstgeboorte.
34 En Jakob gaf aan Ezau brood, en
het linzenkooksel; en hij at en dronk,
en hij stond op en ging heen; alzoo
verachtte Ezau de eerstgeboorte.

Izak te Gerar; hij maakt een verbond met Abimélech.—Huwelijk van Ezau.

26 EN er was honger in dat land,
behalve den eersten honger, die in
de dagen van Abraham geweest was;
daarom toog Izak tot Abimélech, den
koning der Filistijnen, naar Gerar.
2 En de HEERE verscheen hem en zeide:
Trek niet af naar Egypte; woon in het
land, dat Ik u aanzeggen zal;
3 Woon als vreemdeling in dat land, en
Ik [b] zal met u zijn, en zal u zegenen;
want aan u en uw zaad zal Ik al deze
landen geven, en zal den eed bevestigen,
dien Ik Abraham uwen vader gezworen
heb.
4 En [c] Ik zal uw zaad vermenigvuldigen,
als de sterren des hemels, en zal aan
uw zaad al deze landen geven; en in uw
zaad zullen gezegend worden alle volken
der aarde,
5 Daarom dat Abraham Mijne stem ge-
hoorzaam geweest is, en heeft onder-
houden Mijn bevel, Mijne geboden,
Mijne inzettingen en Mijne wetten.
6 Alzoo woonde Izak te Gerar.
7 En als de mannen van die plaats hem
vraagden van zijne huisvrouw, zeide hij:
Zij is mijne zuster; want hij vreesde te
zeggen, mijne huisvrouw; Opdat mij
misschien, *zeide hij*, de mannen dezer
plaats niet dooden, om Rebekka; want
zij was schoon van aangezicht.
8 En het geschiedde, als hij eenen
langen tijd daar geweest was, dat Abimé-
lech, de koning der Filistijnen, ten
venster uitkeek, en hij zag, dat, ziet,
Izak was jokkende met Rebekka, zijne
huisvrouw.
9 Toen riep Abimélech Izak, en zeide:
Voorwaar, zie, zij is uwe huisvrouw! hoe
hebt gij dan gezegd: Zij is mijne zuster?
En Izak zeide tot hem: Want ik zeide:
Dat ik niet misschien om harentwil
sterve.
10 En Abimélech zeide: Wat is dit, *dat*
gij ons gedaan hebt? lichtelijk had een
van dit volk bij uwe huisvrouw gelegen,
zoodat gij eene schuld over ons zoudt
gebracht hebben.
11 En Abimélech gebood het gansche
volk, zeggende: Zoo wie dezen man of
zijne huisvrouw aanroert, zal voorzeker
gedood worden!
12 En Izak zaaide in datzelve land, en
hij vond in datzelve jaar honderd maten;
want de HEERE zegende hem.
13 En die man werd groot, ja, hij werd
doorgaans grooter, totdat hij zeer groot
geworden was.
14 En hij had bezitting van schapen, en
bezitting van runderen, en groot gezin;
zoodat hem de Filistijnen benijdden.
15 En al de putten, die de knechten van
zijnen vader, in de dagen van zijnen
vader Abraham, gegraven hadden, die
stopten de Filistijnen, en vulden dezelve
met aarde.
16 Ook zeide Abimélech tot Izak: Trek
van ons; want gij zijt veel machtiger
geworden, dan wij.
17 Toen toog Izak van daar, en hij
legerde zich in het dal van Gerar, en
woonde aldaar.
18 Als nu Izak wedergekeerd was, groef
hij die waterputten op, die zij ten tijde
van Abraham, zijnen vader, gegraven,
en die de Filistijnen na Abrahams dood
toegestopt hadden; en hij noemde der-
zelver namen naar de namen, waarmede
zijn vader die genoemd had.
19 De knechten van Izak dan groeven
in dat dal, en zij vonden aldaar eenen
put van levend water.
20 En de herders van Gerar twistten
met Izaks herders, zeggende: Dit water
hoort ons toe! Daarom noemde hij den
naam van dien put Esek, omdat zij met
hem gekeven hadden.
21 Toen groeven zij eenen anderen put,
en daar twistten zij ook over; daarom
noemde hij deszelfs naam Sitna.
22 En hij brak op van daar, en groef
eenen anderen put, en zij twistten over
dien niet; daarom noemde hij deszelfs
naam Rehobôth, en zeide: Want nu
heeft ons de HEERE ruimte gemaakt, en
wij zijn gewassen in dit land.
23 Daarna toog hij van daar op naar
Ber-séba.
24 En de HEERE verscheen hem in den-
zelven nacht, en zeide: Ik ben de God
van Abraham, uwen vader; vrees niet;
want Ik ben met u; en Ik zal u zegenen,
en uw zaad vermenigvuldigen, om Abra-
hams, Mijns knechts wil.
25 Toen bouwde hij daar een altaar, en
riep den Naam des HEEREN aan. En
hij sloeg aldaar zijne tent op; en Izaks
knechten groeven daar eenen put.
26 En Abimélech trok tot hem van Ge-

[a] Jes. 22:13. 1 Kor. 15:32. [b] Gen. 13:15; 15:18. [c] Gen. 12:3; 18:18; 22:18.

rar, met Ahuzzat, zijnen vriend, en Pichol, zijnen krijgsoverste.
27 En Izak zeide tot hen: Waarom zijt gij tot mij gekomen, daar gij mij haat, en hebt mij van u weggezonden?
28 En zij zeiden: Wij hebben merkelijk gezien, dat de HEERE met u is; daarom hebben wij gezegd: Laat toch eenen eed tusschen ons zijn, tusschen ons en tusschen u, en laat ons een verbond met u maken:
29 Zoo gij bij ons kwaad doet, gelijk als wij u niet aangeroerd hebben, en gelijk als wij bij u alleenlijk goed gedaan hebben, en hebben u in vrede laten trekken! Gij zijt nu de gezegende des HEEREN!
30 Toen maakte hij hun eenen maaltijd, en zij aten en dronken.
31 En zij stonden des morgens vroeg op, en zwoeren de een den ander; daarna liet Izak hen gaan, en zij togen van hem in vrede.
32 En het geschiedde ten zelfden dage, dat Izaks knechten kwamen, en boodschapten hem van de zaak des puts, dien zij gegraven hadden, en zij zeiden hem: Wij hebben water gevonden.
33 En hij noemde denzelven Séba; daarom is de naam dier stad Ber-séba, tot op dezen dag.
34 Als nu Ezau veertig jaren oud was, nam hij tot eene vrouw Judith, de dochter van Beëri, den Hethiet, en Basmath, de dochter van Elon, den Hethiet.
35 En [a]deze waren voor Izak en Rebekka eene bitterheid des geestes.

Jakob gezegend in de plaats van Ezau.

27 EN het geschiedde, als Izak oud geworden was, en zijne oogen donker geworden waren, en hij niet zien kon; toen riep hij Ezau, zijnen grootsten zoon, en zeide tot hem; Mijn zoon! En hij zeide tot hem: Zie, *hier* ben ik!
2 En hij zeide: Zie nu, ik ben oud geworden, ik weet den dag mijns doods niet.
3 Nu dan, neem toch uw gereedschap, uwen pijlkoker en uwen boog, en ga uit in het veld, en jaag mij een wildbraad;
4 En maak mij smakelijke spijzen, zooals ik die gaarne heb, en breng ze mij, dat ik ete; opdat mijne ziel u zegene, eer ik sterve.
5 Rebekka nu hoorde toe, als Izak tot zijnen zoon Ezau sprak; en Ezau ging in het veld, om een wildbraad te jagen, dat hij het inbracht.
6 Toen sprak Rebekka tot Jakob, haren zoon, zeggende: Zie, ik heb uwen vader tot Ezau, uwen broeder, hooren spreken, zeggende:
7 Breng mij een wildbraad, en maak mij smakelijke spijzen toe, dat ik ete; en ik zal u zegenen voor het aangezicht des HEEREN, voor mijnen dood.
8 Nu dan, mijn zoon! hoor mijne stem in hetgeen ik u gebiede.
9 Ga nu heen tot de kudde, en haal mij van daar twee goede geitenbokjes; en ik zal die voor uwen vader maken tot smakelijke spijzen, gelijk als hij gaarne heeft.
10 En gij zult ze tot uwen vader brengen, en hij zal eten, opdat hij u zegene voor zijnen dood.
11 Toen zeide Jakob tot Rebekka, zijne moeder: Zie, mijn broeder Ezau is een harig man, en ik ben een glad man.
12 Misschien zal mijn vader mij betasten, en ik zal in zijne oogen zijn als een bedrieger; zoo zoude ik eenen vloek over mij halen, en niet eenen zegen.
13 En zijne moeder zeide tot hem: Uw vloek zij op mij, mijn zoon! hoor alleen naar mijne stem, en ga, haal ze mij.
14 Toen ging hij, en hij haalde ze, en bracht ze zijne moeder; en zijne moeder maakte smakelijke spijzen, gelijk als zijn vader gaarne had.
15 Daarna nam Rebekka de kostelijke kleederen van Ezau, haren grootsten zoon, die zij bij zich in huis had, en zij trok ze Jakob, haren kleinsten zoon, aan.
16 En de vellen van de geitenbokjes trok zij over zijne handen, en over de gladdigheid van zijnen hals.
17 En zij gaf de smakelijke spijzen, en het brood, welke zij toegemaakt had, in de hand van Jakob, haren zoon.
18 En hij kwam tot zijnen vader, en zeide: Mijn vader! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik; wie zijt gij, mijn zoon?
19 En Jakob zeide tot zijnen vader: Ik ben Ezau, uw eerstgeborene; ik heb gedaan, gelijk als gij tot mij gesproken hadt; sta toch op, zit, en eet van mijn wildbraad, opdat uwe ziel mij zegene.
20 Toen zeide Izak tot zijnen zoon: Hoe is dit, *dat* gij het zoo haast gevonden hebt, mijn zoon? En hij zeide: Omdat de HEERE uw God *dat* heeft doen ontmoeten voor mijn aangezicht.
21 En Izak zeide tot Jakob: Nader toch, dat ik u betaste, mijn zoon! of gij mijn zoon Ezau zelf zijt, of niet.
22 Toen kwam Jakob bij, tot zijnen vader Izak, die hem betastte; en hij zeide: De stem is Jakobs stem, maar de handen zijn Ezaus handen.
23 Doch hij kende hem niet, omdat zijne handen harig waren, gelijk zijns broeders Ezaus handen; en hij zegende hem.
24 En hij zeide: Zijt gij mijn zoon Ezau zelf? En hij zeide: Ik ben het!
25 Toen zeide hij: Stel het nabij mij

[a] Gen. 27:46.

dat ik van het wildbraad mijns zoons ete,
opdat mijne ziel u zegene. En hij stelde
het nabij hem, en hij at; hij bracht hem
ook wijn, en hij dronk.
26 En zijn vader Izak zeide tot hem:
Kom toch bij, en kus mij, mijn zoon!
27 En hij kwam bij, en hij kuste hem;
toen rook hij den reuk zijner kleederen,
en zegende hem; en hij zeide: Zie, de
reuk mijns zoons is als de reuk des velds,
hetwelk de HEERE gezegend heeft.
28 [a]Zoo geve u dàn God van den dauw
des hemels, en de vettigheid der aarde,
en menigte van tarwe en most.
29 Volken zullen u dienen, en natiën
zullen zich voor u nederbuigen; wees
heer over uwe broederen, en de zonen
uwer moeder zullen zich voor u neder-
buigen! [b]Vervloekt moet hij zijn, wie u
vervloekt; en wie u zegent, zij gezegend!
30 En het geschiedde, als Izak volein-
digd had Jakob te zegenen, zoo ge-
schiedde het, toen Jakob maar even van
het aangezicht van zijnen vader Izak
uitgegaan was, dat Ezau, zijn broeder,
van zijne jacht kwam.
31 Hij nu ook maakte smakelijke spijzen
toe, en bracht die tot zijnen vader; en hij
zeide tot zijnen vader: Mijn vader sta op,
en ete van het wildbraad zijns zoons, op-
dat uwe ziel mij zegene.
32 En Izak, zijn vader, zeide tot hem:
Wie zijt gij? En hij zeide: Ik ben uw
zoon, uw eerstgeborene, Ezau.
33 Toen verschrikte Izak met zeer groote
verschrikking, gansch zeer, en zeide: Wie
is hij dan, die het wildbraad gejaagd en
tot mij gebracht heeft? en ik heb van
alles gegeten, eer gij kwaamt, en heb hem
gezegend; ook zal hij gezegend wezen.
34 Als [c]Ezau de woorden zijns vaders
hoorde, zoo schreeuwde hij met eenen
grooten en bitteren schreeuw, gansch
zeer; en hij zeide tot zijnen vader: Zegen
mij, ook mij, mijn vader!
35 En hij zeide: Uw broeder is gekomen
met bedrog, en heeft uwen zegen wegge-
nomen.
36 Toen zeide hij: Is het niet, omdat
men zijnen naam noemt Jakob, dat hij
mij nu twee reizen heeft bedrogen?
[d]mijne eerstgeboorte heeft hij genomen,
en zie, nu heeft hij mijnen zegen geno-
men! Voorts zeide hij: Hebt gij dan
geenen zegen voor mij uitbehouden?
37 Toen antwoordde Izak, en zeide tot
Ezau: Zie, ik heb hem tot eenen heer
over u gezet, en al zijne broeders heb ik
hem tot knechten gegeven; en ik heb hem
met koorn en most ondersteund: wat zal
ik u dan nu doen, mijn zoon?
38 En Ezau zeide tot zijnen vader: Hebt
gij *maar* dezen eenen zegen, mijn vader?
zegen mij, ook mij, mijn vader! En
[e]Ezau hief zijne stem op, en weende.
39 Toen antwoordde zijn vader Izak en
zeide tot hem: Zie, de vettigheden der
aarde zullen uwe woningen zijn, en van
den dauw des hemels van boven af *zult
gij gezegend zijn.*
40 En op uw zwaard zult gij leven, en
zult uwen broeder dienen; doch het zal
geschieden, als gij heerschen zult, dan
zult gij zijn juk van uwen hals afrukken.
41 En Ezau haatte Jakob om dien zegen,
waarmede zijn vader hem gezegend had;
en Ezau zeide in zijn hart: De dagen van
den rouw mijns vaders naderen, en ik zal
mijnen broeder Jakob dooden.
42 Toen aan Rebekka deze woorden van
Ezau, haren grootsten zoon, geboodschapt
werden, zoo zond zij heen, en ontbood
Jakob, haren kleinsten zoon, en zeide tot
hem: Zie, uw broeder Ezau troost zich
over u, dat hij u dooden zal.
43 Nu dan, mijn zoon! hoor naar mijne
stem, en maak u op, vlied gij naar Haran,
tot Laban, mijnen broeder.
44 En blijf bij hem eenige dagen, totdat
de hittige gramschap uws broeders keere;
45 Totdat de toorn uws broeders van u
afkeere, en hij vergeten hebbe, hetgeen
gij hem gedaan hebt; dan zal ik zenden,
en u van daar nemen; waarom zoude ik
ook van u beiden beroofd worden op
éénen dag?
46 [f]En Rebekka zeide tot Izak: Ik heb
verdriet aan mijn leven van wege de
dochteren Heths! Indien Jakob eene
vrouw neemt van de dochteren Heths,
gelijk deze zijn, van de dochteren dezes
lands, waartoe zal mij het leven zijn?

Droom en gezicht van Jakob te Beth-El.

28 EN Izak riep Jakob, en zegende
hem; en gebood hem, en zeide tot
hem: Neem geene vrouw van de doch-
teren van Kanaän.
2 [g]Maak u op, ga naar Paddan-Aram,
ten huize van Bethuël, den vader uwer
moeder, en neem u van daar eene vrouw,
van de dochteren van Laban, uwer moe-
ders broeder.
3 En God almachtig zegene u, en make
u vruchtbaar, en vermenigvuldige u, dat
gij tot eenen hoop volken wordt.
4 En Hij geve u den zegen van Abra-
ham; aan u, [h]en uw zaad met u, opdat
gij erfelijk bezit het land uwer vreemde-
lingschappen, hetwelk God aan Abraham
gegeven heeft.
5 Alzoo zond Izak Jakob weg, dat hij
toog naar Paddan-Aram, tot Laban, den
zoon van Bethuël, den Syriër, den broeder
van Rebekka, Jakobs en Ezaus moeder.
6 Als nu Ezau zag, dat Izak Jakob geze-

[a] Hebr. 11:20. [b] Gen. 12:3. [c] Hebr. 12:17. [d] Gen. 25:33. [e] Hebr. 12:17.
[f] Gen. 26:35. [g] Hos. 12:13. [h] Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 24:7; 26:3. Deut. 34:4. Hand. 7:5.

gend, en hem naar Paddan-Aram weggezonden had, om zich van daar eene vrouw te nemen; *en* als hij hem zegende, dat hij hem geboden had, zeggende: Neem geene vrouw van de dochteren van Kanaän;

7 En dat Jakob zijnen vader en zijne moeder gehoorzaam geweest was, en naar Paddan-Aram getrokken was;

8 En dat Ezau zag, dat de dochteren van Kanaän kwaad waren in de oogen van Izak, zijnen vader;

9 Zoo ging Ezau tot Ismaël, en nam zich tot eene vrouw boven zijne vrouwen, Máhalath, de dochter van Ismaël, den zoon van Abraham, de zuster van Nebájoth.

10 Jakob dan toog uit van Ber-séba, en ging naar Haran.

11 En hij geraakte op eene plaats, waar hij vernachtte; want de zon was ondergegaan; en hij nam van de steenen dier plaats, en maakte zijne hoofdpeluw, en leide zich te slapen te dierzelver plaats.

12 En hij droomde; en ziet, eene ladder was gesteld op de aarde, welker opperste aan den hemel raakte; en ziet, [a] de engelen Gods klommen daarbij op en neder.

13 En ziet, de HEERE stond op dezelve, en zeide: Ik [b] ben de HEERE, de God van uwen vader Abraham, en de God van Izak; dit land, waarop gij ligt te slapen, [c] zal Ik aan u geven, en aan uw zaad.

14 En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken *in menigte*, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en [d] in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

15 En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben, hetgeen Ik tot u gesproken heb.

16 Toen nu Jakob van zijnen slaap ontwaakte, zeide hij: Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats, en ik heb het niet geweten!

17 En hij vreesde, en zeide: Hoe vreeselijk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels!

18 Toen stond Jakob des morgens vroeg op, en hij nam dien steen, dien hij tot zijne hoofdpeluw gelegd had, en [e] zette hem tot een opgericht teeken, en goot daar olie boven op.

19 En hij noemde den naam dier plaats Beth-El; daar toch de naam dier stad te voren was Luz.

20 En Jakob beloofde eene gelofte, zeggende: Wanneer God met mij geweest zal zijn, en mij behoed zal hebben op dezen weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en kleederen om aan te trekken;

21 En ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn: zoo zal de HEERE mij tot een' God zijn!

22 En deze steen, dien ik tot een opgericht teeken gezet heb, zal een huis Gods wezen, en van alles, wat Gij mij geven zult, zal ik U voorzeker de tienden geven!

Jakob dient Laban, en huwt Lea en Rachel. Hij heeft vele zonen en verkrijgt vele goederen.

29 TOEN hief Jakob zijne voeten op, en ging naar het land der kinderen van het oosten.

2 En hij zag toe, en ziet, er was een put in het veld; en ziet, er waren drie kudden schapen nevens dien nederliggende; want uit dien put drenkten zij de kudden; en er was een groote steen op den mond van dien put.

3 En derwaarts werden al de kudden verzameld, en zij wentelden den steen van den mond des puts, en drenkten de schapen; en legden den steen weder op den mond van dien put, op zijne plaats.

4 Toen zeide Jakob tot hen: Mijne broeders! van waar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn van Haran.

5 En hij zeide tot hen: Kent gij Laban, den zoon van Nahor? En zij zeiden: Wij kennen *hem*.

6 Voorts zeide hij tot hen: Is het wel met hem? En zij zeiden: Het is wel; en zie, Rachel, zijne dochter, komt met de schapen.

7 En hij zeide: Ziet, het is nog hoog dag; het is geen tijd, dat het vee verzameld worde; drenkt de schapen, en gaat heen, weidt *dezelve*.

8 Toen zeiden zij: Wij kunnen niet, totdat al de kudden samen zullen vergaderd zijn, en dat men den steen van den mond des puts afwentele, opdat wij de schapen drenken.

9 Als hij nog met hen sprak, zoo kwam Rachel met de schapen, die haren vader toebehoorden; want zij was eene herderin.

10 En het geschiedde, als Jakob Rachel zag, de dochter van Laban, zijner moeders broeder, en de schapen van Laban, zijner moeders broeder, dat Jakob toetrad, en wentelde den steen van den mond des puts, en drenkte de schapen van Laban, zijner moeders broeder.

11 En Jakob kuste Rachel; en hij hief zijne stem op en weende.

12 En Jakob gaf Rachel te kennen, dat hij een broeder van haren vader, en dat hij de zoon van Rebekka was. Toen liep zij heen, en gaf het aan haren vader te kennen.

---

[a] Joh. 1:52. [b] Gen. 35:1, 3; 48:3. [c] Deut. 12:20; 19:8. [d] Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4. [e] Gen. 31:13; 35:14.

13 En het geschiedde, als Laban die tijding hoorde van Jakob, zijner zusters zoon, zoo liep hij hem te gemoet, en omhelsde hem, en kuste hem, en bracht hem tot zijn huis. En hij vertelde Laban al deze dingen.
14 Toen zeide Laban tot hem: Voorwaar, gij zijt mijn gebeente en mijn vleesch! En hij bleef bij hem eene volle maand.
15 Daarna zeide Laban tot Jakob: Omdat gij mijn broeder zijt, zoudt gij mij derhalve om niet dienen? verklaar mij, wat zal uw loon zijn?
16 En Laban had twee dochters: de naam der grootste was Lea; en de naam der kleinste was Rachel.
17 Doch Lea had teedere oogen; maar Rachel was schoon van gedaante, en schoon van aangezicht.
18 En Jakob had Rachel lief; en hij zeide: [a] Ik zal u zeven jaren dienen, om Rachel, uwe kleinste dochter.
19 Toen zeide Laban: Het is beter, dat ik haar aan u geve, dan dat ik haar aan een' anderen man geve; blijf bij mij.
20 Alzoo diende Jakob om Rachel zeven jaren; en die waren in zijne oogen als eenige dagen, omdat hij haar liefhad.
21 Toen zeide Jakob tot Laban: Geef mijne huisvrouw; want mijne dagen zijn vervuld, dat ik tot haar inga.
22 Zoo verzamelde Laban al de mannen dier plaats, en maakte eenen maaltijd.
23 En het geschiedde des avonds, dat hij zijne dochter Lea nam, en bracht haar tot hem; en hij ging tot haar in.
24 En Laban gaf haar Zilpa, zijne dienstmaagd, aan Lea, zijne dochter, *tot* eene dienstmaagd.
25 En het geschiedde des morgens, en ziet, het was Lea. Daarom zeide hij tot Laban: Wat is dit, *dat* gij mij gedaan hebt; heb ik niet bij u gediend om Rachel? waarom hebt gij mij dan bedrogen?
26 En Laban zeide: Men doet alzoo niet te dezer onzer plaatse, dat men de kleinste uitgeve vóór de eerstgeborene.
27 Vervul de week van deze; dan zullen wij u ook die geven, voor den dienst, dien gij nog andere zeven jaren bij mij dienen zult.
28 En Jakob deed alzoo; en hij vervulde de week van deze. Toen gaf hij hem Rachel, zijne dochter, hem tot eene vrouw.
29 En Laban gaf aan zijne dochter Rachel zijne dienstmaagd Bilha, haar tot eene dienstmaagd.
30 En hij ging ook in tot Rachel, en had ook Rachel liever dan Lea; en hij diende bij hem nog andere zeven jaren.
31 Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat was, opende Hij hare baarmoeder; maar Rachel was onvruchtbaar.
32 En Lea werd bevrucht, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Ruben; want zij zeide: Omdat de HEERE mijne verdrukking heeft aangezien, daarom zal mijn man mij nu liefhebben.
33 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Dewijl de HEERE gehoord heeft, dat ik gehaat was, zoo heeft Hij mij ook dezen gegeven; en zij noemde zijnen naam Simeon.
34 En zij werd nog bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Nu zal zich ditmaal mijn man bij mij voegen, dewijl ik hem drie zonen gebaard heb; daarom noemde zij zijnen naam Levi.
35 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Ditmaal zal ik den HEERE loven; daarom noemde zij zijnen naam Juda. En zij hield op van baren.

30 ALS nu Rachel zag, dat zij Jakob niet baarde, zoo benijdde Rachel hare zuster; en zij zeide tot Jakob: Geef mij kinderen! of indien niet, zoo ben ik dood.
2 Toen ontstak Jakobs toorn tegen Rachel, en hij zeide: Ben ik dan in plaats van God, Die de vrucht des buiks van u geweerd heeft?
3 En zij zeide: Zie, daar is mijne dienstmaagd Bilha, ga tot haar in; dat zij op mijne knieën bare, en ik ook uit haar gebouwd worde.
4 Zoo gaf zij hem hare dienstmaagd Bilha tot eene vrouw; en Jakob ging tot haar in.
5 En Bilha werd zwanger, en baarde Jakob eenen zoon.
6 Toen zeide Rachel: God heeft mij gericht, en ook mijne stem verhoord, en heeft mij eenen zoon gegeven; daarom noemde zij zijnen naam Dan.
7 En Bilha, Rachel's dienstmaagd, werd wederom bevrucht, en baarde Jakob den tweeden zoon.
8 Toen zeide Rachel: Ik heb worstelingen Gods met mijne zuster geworsteld; ook heb ik de overhand gehad; en zij noemde zijnen naam Nafthali.
9 Toen nu Lea zag, dat zij ophield van baren, nam zij ook hare dienstmaagd Zilpa, en gaf die aan Jakob tot eene vrouw.
10 En Zilpa, Lea's dienstmaagd, baarde Jakob eenen zoon.
11 Toen zeide Lea: Er komt een hoop! en zij noemde zijnen naam Gad.
12 Daarna baarde Zilpa, Lea's dienstmaagd, Jakob een tweeden zoon.
13 Toen zeide Lea: Tot mijn geluk! want de dochters zullen mij gelukkig achten; en zij noemde zijnen naam Aser.
14 En Ruben ging in de dagen van den tarweoogst, en hij vond dûdaïm in het veld, en hij bracht die tot zijne moeder

[a] Hos. 12:13.

Lea. Toen zeide Rachel tot Lea: Geef mij toch van uws zoons dûdaïm.

15 En zij zeide tot haar: Is het weinig, dat gij mijnen man genomen hebt, dat gij ook mijns zoons dûdaïm nemen zult? Toen zeide Rachel: Daarom zal hij dezen nacht voor uws zoons dûdaïm bij u liggen.

16 Als nu Jakob des avonds uit het veld kwam, ging Lea uit hem te gemoet, en zeide: Gij zult tot mij inkomen; want ik heb u om loon zekerlijk gehuurd voor mijns zoons dûdaïm; en hij lag dien nacht bij haar.

17 En God verhoorde Lea; en zij werd bevrucht, en baarde Jakob den vijfden zoon.

18 Toen zeide Lea: God heeft mijnen loon gegeven, nadat ik mijne dienstmaagd aan mijnen man gegeven heb; en zij noemde zijnen naam Issaschar.

19 En Lea werd wederom bevrucht, en zij baarde Jakob den zesden zoon.

20 En Lea zeide: God heeft mij, mij *heeft Hij* begiftigd met eene goede gift; ditmaal zal mijn man mij bijwonen; want ik heb hem zes zonen gebaard; en zij noemde zijnen naam Zebulon.

21 En zij baarde daarna eene dochter; en zij noemde haren naam Dina.

22 God dacht ook aan Rachel; en God verhoorde haar, en opende hare baarmoeder.

23 En zij werd bevrucht, en baarde eenen zoon; en zij zeide: God heeft mijne smaadheid weggenomen!

24 En zij noemde zijnen naam Jozef, zeggende: De HEERE voege mij eenen anderen zoon daartoe!

25 En het geschiedde, als Rachel Jozef gebaard had, dat Jakob tot Laban zeide: Laat mij vertrekken, dat ik ga tot mijne plaats, en naar mijn land.

26 Geef mijne vrouwen en mijne kinderen, om welke ik u gediend heb, dat ik vertrekke; want gij weet mijnen dienst, dien ik u gediend heb.

27 Toen zeide Laban tot hem: Zoo ik nu genade gevonden heb in uwe oogen; ik heb waargenomen, dat de HEERE mij om uwentwil gezegend heeft.

28 Hij zeide dan: Noem mij uitdrukkelijk uwen loon, dien ik geven zal.

29 Toen zeide hij tot hem: Gij weet, hoe ik u gediend heb, en hoe uw vee bij mij geweest is.

30 Want het weinige, dat gij vóór mij gehad hebt, dat is tot eene menigte uitgebroken; en de HEERE heeft u gezegend bij mijnen voet; nu dan, wanneer zal ik ook werken voor mijn huis?

31 En hij zeide: Wat zal ik u geven? Toen zeide Jakob: Gij zult mij niet met al geven, indien gij mij deze zaak doen zult; ik zal wederom uwe kudde weiden, *en* bewaren.

32 Ik zal heden door uwe gansche kudde gaan, daarvan afzonderende al het gespikkelde en geplekte vee, en al het bruine vee onder de lammeren, en het geplekte en gespikkelde onder de geiten; en zulks zal mijn loon zijn.

33 Zoo zal mijne gerechtigheid op den dag van morgen met mij betuigen, als gij komen zult over mijnen loon, voor uw aangezicht; al wat niet gespikkeld en geplekt is onder de geiten, en bruin onder de lammeren, dat zij bij mij gestolen.

34 Toen zeide Laban: Zie, och ja, het zij naar uw woord!

35 En hij zonderde af ten zelfden dage de gesprenkelde en geplekte bokken, en al de gespikkelde en geplekte geiten, al waar wit aan was, en al het bruine onder de lammeren; en hij gaf dezelve in de hand zijner zonen.

36 En hij stelde eenen weg van drie dagen tusschen hem, en tusschen Jakob; en Jakob weidde de overige kudde van Laban.

37 Toen nam zich Jakob roeden van groen populierhout, en van hazelaar, en van kastanjen; en hij schelde daarin witte strepen, ontblootende het wit, hetwelk aan die roeden was.

38 En hij leide deze roeden, die hij gescheld had, in de goten, *en* in de drinkbakken van het water, waar de kudde kwam drinken, tegenover de kudde; en zij werden verhit, als zij kwamen om te drinken.

39 Als dan de kudde verhit werd bij de roeden, zoo lammerde de kudde gesprenkelde, gespikkelde, en geplekte.

40 Toen scheidde Jakob de lammeren, en hij wendde het gezicht der kudde op het gesprenkelde, en al het bruine onder Labans kudde; en hij stelde zijne kudden alleen, en hij zette ze niet bij de kudde van Laban.

41 En het geschiedde, telkens als de kudde der vroegelingen verhit werd, zoo stelde Jakob de roeden voor de oogen der kudde in de goten, opdat zij hittig werden bij de roeden.

42 Maar als de kudde spade hittig werd, zoo stelde hij ze niet, zoodat de spadelingen Laban, en de vroegelingen Jakob toekwamen.

43 En die man brak gansch zeer uit *in menigte*, en hij had vele kudden, en dienstmaagden, en dienstknechten, en kemelen, en ezelen.

Vlucht van Jakob en zijn verbond met Laban.

31 TOEN hoorde hij de woorden der zonen van Laban, zeggende: Jakob heeft genomen alles, wat onzes vaders was, en van hetgeen, dat onzes vaders was, heeft hij al deze heerlijkheid gemaakt.

2 Jakob zag ook het aangezicht van Laban aan, en ziet, het was jegens hem niet als gisteren *en* eergisteren.

3 En de HEERE zeide tot Jakob: Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap, en Ik zal met u zijn.

4 Toen zond Jakob heen, en riep Rachel en Lea, op het veld tot zijne kudde;

5 En hij zeide tot haar: Ik zie het aangezicht uws vaders, dat het jegens mij niet is als gisteren *en* eergisteren; doch de God mijns vaders is bij mij geweest.
6 En gijlieden weet, dat ik met al mijne macht uwen vader gediend heb.
7 Maar uw vader heeft bedriegelijk met mij gehandeld, en heeft mijnen loon tien malen veranderd; doch God heeft hem niet toegelaten, om aan mij kwaad te doen.
8 Wanneer hij aldus zeide: De gespikkelde zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudden gespikkelde; en wanneer hij alzoo zeide: De gesprenkelde zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudden gesprenkelde.
9 Alzoo heeft God uwen vader het vee ontrukt, en aan mij gegeven.
10 En het geschiedde ten tijde, als de kudde hittig werd, dat ik mijne oogen ophief, en ik zag in den droom; en ziet, de bokken, die de kudden beklommen, waren gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig.
11 En de Engel Gods zeide tot mij in den droom: Jakob! En ik zeide: Zie, *hier* ben ik!
12 En Hij zeide: Hef toch uwe oogen op, en zie! alle bokken, die de kudde beklimmen, zijn gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig; want Ik heb gezien alles, wat Laban u doet.
13 Ik ben die God van Beth-El, [a] alwaar gij het opgerichte teeken gezalfd hebt, waar gij Mij eene gelofte beloofd hebt; nu, maak u op, vertrek uit dit land, en keer weder in het land uwer maagschap.
14 Toen antwoordden Rachel en Lea, en zeiden tot hem: Is er nog voor ons een deel, of erfenis, in het huis onzes vaders?
15 Zijn wij niet vreemden van hem geacht? want hij heeft ons verkocht, en hij heeft ook steeds ons geld verteerd.
16 Want al de rijkdom, welken God onzen vader heeft ontrukt, die is onze, en van onze zonen; nu dan, doe alles, wat God tot u gezegd heeft.
17 Toen maakte zich Jakob op, en laadde zijne zonen en zijne vrouwen op kemelen.
18 En hij voerde al zijn vee weg, en al zijne have, die hij geworven had, het vee, dat hij bezat, hetwelk hij in Paddan-Aram geworven had, om te komen tot Izak, zijnen vader, naar het land Kanaän.
19 Laban nu was gegaan, om zijne schapen te scheren; zoo stal Rachel de terafim, die haar vader had.
20 En Jakob ontstal zich aan het hart van Laban, den Syriër, overmits hij hem niet te kennen gaf, dat hij vlood.
21 En hij vlood, en al wat het zijne was, en hij maakte zich op, en voer over de rivier, en hij zette zijn aangezicht naar het gebergte Gilead.
22 En ten derden dage werd aan Laban geboodschapt, dat Jakob gevloden was.
23 Toen nam hij zijne broeders met zich, en jaagde hem achterna, eenen weg van zeven dagen, en hij kreeg hem op het gebergte van Gilead.
24 Doch God kwam tot Laban, den Syriër, in eenen droom des nachts, en Hij zeide tot hem: Wacht u, dat gij met Jakob spreekt, noch goed, noch kwaad.
25 En Laban achterhaalde Jakob. Jakob nu had zijne tent geslagen op dat gebergte; ook sloeg Laban met zijne broederen *de zijne* op het gebergte van Gilead.
26 Toen zeide Laban tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij u aan mijn hart ontstolen hebt, en mijne dochteren ontvoerd hebt, als gevangenen met het zwaard?
27 Waarom zijt gij heimelijk gevloden, en hebt *u* aan mij ontstolen? en hebt het mij niet aangezegd, dat ik u geleid had met vreugde en met gezangen, met trommel en met harp?
28 Ook hebt gij mij niet toegelaten mijne zonen en mijne dochteren te kussen; nu, gij hebt dwaselijk gedaan *zoo* doende.
29 Het ware in de macht mijner hand aan ulieden kwaad te doen; maar de God van ulieder vader heeft tot mij gisteren nacht gesproken, zeggende: Wacht u, van met Jakob te spreken of goed, of kwaad.
30 En nu, gij hebt immers willen vertrekken, omdat gij zoo zeer begeerig waart naar uws vaders huis; waarom hebt gij mijne goden gestolen?
31 Toen antwoordde Jakob, en zeide tot Laban: Omdat ik vreesde; want ik zeide: Opdat gij niet misschien uwe dochteren mij ontweldigdet!
32 Bij wien gij uwe goden vinden zult, laat hem niet leven! Onderken gij voor onze broederen, wat bij mij is, en neem het tot u. Want Jakob wist niet, dat Rachel dezelve gestolen had.
33 Toen ging Laban in de tent van Jakob, en in de tent van Lea, en in de tent van de beide dienstmaagden, en hij vond niets; en als hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel.
34 Maar Rachel had de terafim genomen, en zij had die in een kemels zadeltuig gelegd, en zij zat op dezelve. En Laban betastte die gansche tent, en hij vond niets.
35 En zij zeide tot haren vader: Dat *de toorn* niet ontsteke in mijns heeren oogen, omdat ik voor uw aangezicht niet kan opstaan; want *het gaat* mij naar der vrouwen wijze; en hij doorzocht, maar hij vond de terafim niet.
36 Toen ontstak Jakob, en twistte met Laban; en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijne overtreding, wat is

[a] Gen. 28:18, 14, 15, enz.

mijne zonde, dat gij mij *zoo* hittiglijk
hebt nagejaagd?
37 Als gij al mijn huisraad betast hebt,
wat hebt gij gevonden van al het huis-
raad uws huizes? Leg het hier voor mijne
broederen en uwe broederen, en laat hen
richten tusschen ons beiden.
38 Deze twintig jaren ben ik bij u ge-
weest: uwe ooien en uwe geiten hebben
niet misdragen, en de rammen uwer
kudde heb ik niet gegeten.
39 Het verscheurde heb ik tot u niet ge-
bracht; ik heb het geboet; gij hebt het
van mijne hand geëischt, het ware des
daags gestolen, of des nachts gestolen.
40 Ik ben geweest, dat mij bij dag de
hitte verteerde, en bij nacht de vorst, en
dat mijn slaap van mijne oogen week.
41 Ik ben nu twintig jaren in uw huis
geweest: ik heb u veertien jaren gediend
om uwe beide dochteren, en zes jaren om
uwe kudde; en gij hebt mijnen loon tien
malen veranderd!
42 Ten ware de God van mijnen vader,
de God van Abraham, en de Vreeze van
Izak, bij mij geweest was, zekerlijk, gij
zoudt mij nu ledig weggezonden hebben!
God heeft mijne ellende en den arbeid
mijner handen aangezien, en heeft u
gisteren nacht bestraft!
43 Toen antwoordde Laban en zeide tot
Jakob: Deze dochters zijn mijne dochters,
en deze zonen zijn mijne zonen, en deze
kudde is mijne kudde, ja, al wat gij ziet,
dat is mijn; en wat zoude ik aan deze
mijne dochteren heden doen? of aan hare
zonen, die zij gebaard hebben?
44 Nu dan, kom, laat ons een verbond
maken, ik en gij, dat het tot eene getui-
genis zij tusschen mij en tusschen u!
45 Toen nam Jakob eenen steen, en hij
verhoogde dien *tot* een opgericht teeken.
46 En Jakob zeide tot zijne broederen:
Vergadert steenen! En zij namen steenen,
en maakten eenen hoop; en zij aten al-
daar op dien hoop.
47 En Laban noemde hem Jegar-Sa-
hadûtha; maar Jakob noemde denzelven
Gal-ed.
48 Toen zeide Laban: Deze hoop zij heden
een getuige tusschen mij en tusschen u!
Daarom noemde men zijnen naam Gal-ed,
49 En Mizpa; omdat hij zeide: Dat de
HEERE opzicht neme tusschen mij en tus-
schen u, wanneer wij de een van den
ander zullen verborgen zijn!
50 Zoo gij mijne dochteren beleedigt, en
zoo gij vrouwen neemt boven mijne doch-
teren, niemand is bij ons; zie toe, God zal
getuige zijn tusschen mij en tusschen u!
51 Laban zeide voorts tot Jakob: Zie,
daar is deze zelfde hoop, en zie, daar is dit
opgericht teeken, hetwelk ik opgeworpen
heb tusschen mij en tusschen u;
52 Deze zelfde hoop zij getuige, en dit
opgericht teeken zij getuige, dat ik tot u
voorbij dezen hoop niet komen zal, en dat
gij tot mij, voorbij dezen hoop en dit op-
gericht teeken, niet komen zult ten kwade!
53 De God van Abraham, en de God van
Nahor, de God huns vaders richte tusschen
ons! En Jakob zwoer bij de Vreeze zijns
vaders Izaks.
54 Toen slachtte Jakob eene slachting op
dat gebergte, en hij noodigde zijne broe-
deren om brood te eten; en zij aten
brood, en vernachtten op dat gebergte.
55 En Laban stond des morgens vroeg op,
en kuste zijne zonen en zijne dochteren,
en zegende hen; en Laban trok heen, en
keerde weder tot zijne plaats.

Jakob worstelt met den Engel, verzoent zich met Ezau, en komt aan te Sichem.

32 JAKOB toog ook zijns weegs; en
de [a] engelen Gods ontmoetten hem.
2 En Jakob zeide, met dat hij hen zag:
Dit is een heirleger Gods! en hij noemde
den naam derzelver plaats Mahanáïm.
3 En Jakob zond boden uit voor zijn
aangezicht tot Ezau, zijnen broeder, naar
het land Seïr, de landstreek van Edom.
4 En hij gebood hun, zeggende: Zoo zult
gij zeggen tot mijnen heer, tot Ezau: Zoo
zegt Jakob, uw knecht: Ik heb als vreem-
deling gewoond bij Laban, en heb er tot
nu toe vertoefd;
5 En ik heb ossen en ezelen, schapen, en
knechten en maagden; en ik heb gezon-
den, om mijnen heer aan te zeggen, opdat
ik genade vinde in uwe oogen.
6 En de boden kwamen weder tot Jakob,
zeggende: Wij zijn gekomen tot uwen
broeder, tot Ezau; en ook trekt hij u te-
gemoet, en vier honderd mannen met hem.
7 Toen vreesde Jakob zeer, en hem was
bange; en hij verdeelde het volk, dat met
hem was, en de schapen, en de runderen,
en de kemels, in twee heiren;
8 Want hij zeide: Indien Ezau op het
eene heir komt, en slaat het, zoo zal het
overgeblevene heir ontkomen.
9 Voorts zeide Jakob: O, God mijns
vaders Abrahams, en God mijns vaders
Izaks, o HEERE! Die tot mij gezegd hebt:
[b] Keer weder tot uw land, en tot uwe
maagschap, en Ik zal wel bij u doen!
10 Ik ben geringer dan al deze weldadig-
heden, en dan al deze trouw, die Gij aan
Uwen knecht gedaan hebt; want ik ben
met mijnen staf over deze Jordaan ge-
gaan, en nu ben ik tot twee heiren gewor-
den!
11 Ruk mij toch uit mijns broeders
hand, uit Ezaus hand; want ik vreeze
hem, dat hij niet misschien kome, en mij
sla, de moeder met de zonen!
12 Gij hebt immers gezegd: [c] Ik zal ge-

---

[a] Gen. 48:16. [b] Gen. 31:13. [c] Gen. 28:13.

wisselijk bij u weldoen, en Ik zal uw zaad
stellen als het zand der zee, dat van wege
de menigte niet geteld kan worden!
13 En hij vernachtte aldaar dienzelfden
nacht; en hij nam van hetgeen, dat hem
in zijne hand kwam, een geschenk voor
Ezau, zijnen broeder:
14 Twee honderd geiten en twintig bokken, twee honderd ooien en twintig rammen;
15 Dertig zoogende kemelinnen met hare
veulens, veertig koeien en tien varren,
twintig ezelinnen en tien jonge ezels.
16 En hij gaf die in de hand zijner
knechten, elke kudde bijzonder; en hij
zeide tot zijne knechten: Gaat gijlieden
door, voor mijn aangezicht, en stelt ruimte tusschen kudde en tusschen kudde.
17 En hij gebood den eerste, zeggende:
Wanneer u Ezau, mijn broeder, ontmoeten zal, en u vragen, zeggende: Wiens
zijt gij? en waarheen gaat gij? en wiens
zijn deze voor uw aangezicht?
18 Zoo zult gij zeggen: Dat is een geschenk van uwen knecht Jakob, gezonden
tot mijnen heer, tot Ezau; en zie, hij zelf
is ook achter ons!
19 En hij gebood ook den tweede, ook
den derde, ook allen, die de kudden nagingen, zeggende; Naar ditzelfde woord
zult gij spreken tot Ezau, als gij hem vinden zult.
20 En gij zult ook zeggen: Zie, uw knecht
Jakob is achter ons! Want hij zeide: Ik zal
zijn aangezicht verzoenen met dit geschenk, dat voor mijn aangezicht gaat, en
daarna zal ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mijn aangezicht aannemen.
21 Alzoo ging dat geschenk heen voor
zijn aangezicht; doch hij zelf vernachtte
dienzelfden nacht in het leger.
22 En hij stond op in dienzelfden nacht,
en hij nam zijne twee vrouwen, en zijne
twee dienstmaagden, en zijne elf kinderen,
en hij toog over het veer van de Jabbok.
23 En hij nam dezelven, en deed hen
over die beek trekken; en hij deed overtrekken hetgeen hij had.
24 Doch Jakob bleef alleen over; en een
Man worstelde met hem, totdat de dageraad opging.
25 En toen Hij zag, dat Hij hem niet
overmocht, roerde Hij het gewricht zijner
heup aan, zoodat het gewricht van Jakobs
heup verwrongen werd, als Hij met hem
worstelde.
26 [a] En Hij zeide: Laat Mij gaan; want
de dageraad is opgegaan. Maar hij zeide:
Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij
mij zegent.
27 En Hij zeide tot hem: Hoe is uw
naam? En hij zeide: Jakob.
28 Toen zeide Hij: [b] Uw naam zal voortaan niet Jakob heeten, maar Israël; want
gij hebt u vorstelijk gedragen met God en
met de menschen, en hebt overmocht.
29 En Jakob vraagde, en zeide: Geef toch
Uwen naam te kennen. En hij zeide:
Waarom is het, dat gij naar Mijnen naam
vraagt? en Hij zegende hem aldaar.
30 En Jakob noemde den naam dier
plaats Pniël: Want, *zeide hij*, ik heb God
gezien *van* aangezicht tot aangezicht, en
mijne ziel is gered geweest.
31 En de zon rees hem op, als hij door
Pnuël gegaan was; en hij was hinkende
aan zijne heup.
32 Daarom eten de kinderen Israëls de
verrukte zenuw niet, die op het gewricht
der heup is, tot op dezen dag, omdat Hij
het gewricht van Jakobs heup aangeroerd
had aan de verrukte zenuw.

33 EN Jakob hief zijne oogen op en
zag; en ziet, Ezau kwam, en vier
honderd mannen met hem. Toen verdeelde hij de kinderen onder Lea, en onder
Rachel, en onder de twee dienstmaagden.
2 En hij stelde de dienstmaagden en
hare kinderen vooraan; en Lea en hare
kinderen meer achterwaarts; maar Rachel
en Jozef de achterste.
3 En hij ging voorbij hun aangezicht
heen, en hij boog zich zeven malen ter
aarde, totdat hij bij zijnen broeder kwam.
4 Toen liep Ezau hem tegemoet, en nam
hem in den arm, en viel hem aan den hals,
en kuste hem; en zij weenden.
5 Daarna hief hij zijne oogen op, en zag
die vrouwen en die kinderen, en zeide:
Wie zijn deze bij u? En hij zeide: De
kinderen, die God aan uwen knecht genadiglijk verleend heeft.
6 Toen traden de dienstmaagden toe, zij
en hare kinderen, en zij bogen zich neder.
7 En Lea trad ook toe, met hare kinderen, en zij bogen zich neder; en daarna
trad Jozef toe en Rachel, en zij bogen zich
neder.
8 En hij zeide: *Voor* wien is u al dit
heir, dat ik ontmoet heb? En hij zeide:
Om genade te vinden in de oogen mijns
heeren!
9 Maar Ezau zeide: Ik heb veel, mijn
broeder! het zij het uwe, wat gij hebt!
10 Toen zeide Jakob: Och neen! indien
ik nu genade in uwe oogen gevonden heb,
zoo neem mijn geschenk van mijne hand;
daarom, omdat ik uw aangezicht gezien
heb, als had ik Gods aangezicht gezien, en
gij welgevallen aan mij genomen hebt.
11 Neem toch mijnen zegen, die u toegebracht is, dewijl het God mij genadiglijk verleend heeft, en dewijl ik alles
heb; en hij hield bij hem aan, zoodat
hij het nam.
12 En hij zeide: Laat ons reizen en
voorttrekken; en ik zal vóór u trekken.

---

[a] Hos. 12:4. [b] Gen. 35:10.

13 Maar hij zeide tot hem : Mijn heer
weet, dat deze kinderen teeder zijn, en
dat ik zoogende schapen en koeien bij mij
heb ; indien men dezelve maar éénen dag
afdrijft, zoo zal de geheele kudde sterven.
14 Mijn heer trekke toch voorbij, voor
het aangezicht van zijnen knecht ; en ik
zal mij op mijn gemak als leidsman voe-
gen, naar den gang van het werk, hetwelk
voor mijn aangezicht is, en naar den
gang dezer kinderen, totdat ik bij mijnen
heer te Seïr kome.
15 En Ezau zeide : Laat mij toch van
dit volk, dat met mij is, u bijstellen. En
hij zeide : Waartoe dat? laat mij genade
vinden in mijns heeren oogen !
16 Alzoo keerde Ezau dien dag wederom
zijns weegs naar Seïr toe.
17 Maar Jakob reisde naar Sukkoth, en
bouwde een huis voor zich, en maakte
hutten voor zijn vee ; daarom noemde
hij den naam dier plaats Sukkoth.
18 [a] En Jakob kwam behouden *tot* de
stad Sichem, welke is in het land Kanaän,
als hij kwam van Paddan-Aram ; en hij
legerde zich in het gezicht der stad.
19 En hij kocht een deel des velds,
waarop hij zijne tent gespannen had, van
de hand der zonen van Hemor, den vader
van Sichem, voor honderd stukken gelds.
20 En hij richtte aldaar een altaar op, en
noemde het : De God Israëls *is* God !

Dina en de Sichemieten.

34 EN [b] Dina, de dochter van Lea, die
zij Jakob gebaard had, ging uit, om
de dochteren van dat land te bezien.
2 Sichem nu, de zoon van Hemor den
Heviet, den landvorst, zag haar, en hij
nam ze, en lag bij haar, en verkrachtte ze.
3 En zijne ziel kleefde aan Dina,
Jakobs dochter ; en hij had de jonge
dochter lief, en sprak naar het hart van
de jonge dochter.
4 Sichem sprak ook tot zijnen vader He-
mor, zeggende : Neem mij deze dochter
tot eene vrouw.
5 Toen Jakob hoorde, dat hij zijne
dochter Dina verontreinigd had, zoo
waren zijne zonen met het vee in het
veld ; en Jakob zweeg, totdat zij kwamen.
6 En Hemor, de vader van Sichem, ging
uit tot Jakob, om met hem te spreken.
7 En de zonen van Jakob kwamen van
het veld, als zij dit hoorden ; en het
smartte dezen mannen, en zij ontstaken
zeer, omdat hij dwaasheid in Israël gedaan
had, Jakobs dochter beslapende, hetwelk
alzoo niet zoude gedaan worden.
8 Toen sprak Hemor met hen, zeggende:
Mijns zoons Sichems ziel is verliefd op
ulieder dochter ; geeft hem haar toch tot
eene vrouw,
9 En verzwagert u met ons ; geeft ons
uwe dochteren, en neemt voor u onze
dochteren ;
10 En woont met ons, en het land zal
voor uw aangezicht zijn ; woont, en han-
delt daarin, en stelt u tot bezitters daarin.
11 En Sichem zeide tot haren vader, en
tot hare broederen : Laat mij genade vin-
den in uwe oogen ; en wat gij tot mij
zeggen zult, zal ik geven.
12 Vergroot zeer over mij den bruidschat
en het geschenk ; en ik zal geven, gelijk
als gij tot mij zult zeggen ; geeft mij
slechts de jonge dochter tot eene vrouw.
13 Toen antwoordden Jakobs zonen aan
Sichem en Hemor, zijnen vader, bedriege-
lijk, en spraken (overmits dat hij Dina,
hunne zuster, verontreinigd had) ;
14 En zij zeiden tot hen : Wij zullen deze
zaak niet kunnen doen, dat wij onze
zuster aan eenen man geven zouden,
[c] die de voorhuid heeft ; want dat ware
ons eene schande.
15 Doch hierin zullen wij u te wille zijn :
zoo gij wordt gelijk als wij, dat onder u
besneden worde al wat mannelijk is ;
16 Dan zullen wij u onze dochteren ge-
ven, en uwe dochteren zullen wij ons
nemen, en wij zullen met u wonen, en
wij zullen tot één volk zijn.
17 Maar zoo gij naar ons niet zult hoo-
ren, om besneden te worden, zoo zullen
wij onze dochter nemen, en wegtrekken.
18 En hunne woorden waren goed in de
oogen van Hemor, en in de oogen van
Sichem, Hemors zoon.
19 En de jongeling vertoogde niet, deze
zaak te doen ; want hij had lust in Jakobs
dochter, en hij was geëerd boven al zijns
vaders huis.
20 Zoo kwam Hemor en Sichem, zijn
zoon, tot hunner stadspoort ; en zij spra-
ken tot de mannen hunner stad, zeg-
gende :
21 Deze mannen zijn vreedzaam met
ons ; daarom laat hen in dit land wonen,
en daarin handelen, en het land (ziet, het
is wijd van begrip) voor hun aangezicht
zijn ; wij zullen ons hunne dochteren tot
vrouwen nemen, en wij zullen onze
dochteren aan hen geven.
22 Doch hierin zullen deze mannen ons
te wille zijn, dat zij met ons wonen, om
tot één volk te zijn : als al wat mannelijk
is, onder ons besneden wordt, gelijk als
zij besneden zijn.
23 Hun vee, en hunne bezitting, en al
hunne beesten, zullen die niet onze zijn?
alleen laat ons hun te wille zijn, en zij
zullen met ons wonen.
24 En zij hoorden naar Hemor, en naar
Sichem, zijnen zoon, allen, die ter zijner
stadspoort uitgingen ; en zij werden
besneden, al wat mannelijk was, allen,
die ter zijner stadspoort uitgingen.

---

[a] Joz. 24:32. Hand. 7:16. [b] Gen. 30:21. [c] Gen. 17.

25 En het geschiedde ten derden dage,
toen zij in de smart waren, [a]zoo namen
de twee zonen van Jakob, Simeon en
Levi, broeders van Dina, een iegelijk zijn
zwaard, en kwamen stoutelijk in de stad,
en doodden al wat mannelijk was.
26 Zij sloegen ook Hemor, en zijnen
zoon Sichem, dood met de scherpte des
zwaards; en zij namen Dina uit Sichems
huis, en gingen van daar.
27 De zonen van Jakob kwamen over de
verslagenen, en plunderden de stad, omdat
zij hunne zuster verontreinigd hadden.
28 Hunne schapen, en hunne runderen,
en hunne ezelen, en hetgeen dat in de
stad, en hetgeen dat in het veld was,
namen zij.
29 En al hun vermogen, en al hunne
kleine kinderen, en hunne vrouwen, voerden
zij gevankelijk weg, en plunderden
dezelven, en al wat binnenshuis was.
30 Toen zeide Jakob tot Simeon en tot
Levi: Gij hebt mij beroerd, mits mij
stinkende te maken onder de inwoners
dezes lands, onder de Kanaänieten, en
onder de Ferezieten; en ik ben weinig
volks in getal: zoo zij zich tegen mij
verzamelen, zoo zullen zij mij slaan, en
ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis.
31 En zij zeiden: Zou hij dan *met* onze
zuster als *met* eene hoer doen?

Jakob te Beth-El. Dood van Rachel en Izak.

35 DAARNA zeide God tot Jakob:
Maak u op, trek op naar Beth-El,
en woon aldaar; en maak daar een altaar
dien God, [b]Die u verscheen, [c]toen gij
vluchttet voor het aangezicht van uwen
broeder Ezau.
2 Toen zeide Jakob tot zijn huisgezin,
en tot allen, die bij hem waren: Doet
weg de vreemde goden, die in het midden
van u zijn, en reinigt u, en verandert uwe
kleederen;
3 En laat ons ons opmaken, en optrekken
naar Beth-El; en ik zal daar een
altaar maken dien God, Die mij antwoordt
ten dage mijner benauwdheid, en
met mij geweest is op den weg, dien ik
gewandeld heb.
4 Toen gaven zij Jakob al die vreemde
goden, die in hunne hand waren, en de
oorsierselen, die aan hunne ooren waren,
en Jakob verborg ze onder den eikeboom,
die bij Sichem is.
5 En zij reisden heen; en Gods verschrikking
was over de steden, die rondom
hen waren, zoodat zij de zonen van
Jakob niet achterna jaagden.
6 Alzoo kwam Jakob te Luz, hetwelk
is in het land Kanaän (dat is Beth-El),
hij en al het volk, dat bij hem was.
7 En hij bouwde aldaar een altaar, en
[d]noemde die plaats El Beth-El; want
God was hem aldaar geopenbaard geweest,
als hij voor zijns broeders aangezicht
vlood.
8 En Debóra, de voedster van Rebekka,
stierf, en zij werd begraven onder aan
Beth-El, onder dien eik, welks naam hij
noemde Allon-Báchuth.
9 En [e]God verscheen Jakob wederom,
als hij van Paddan-Aram gekomen was;
en Hij zegende hem.
10 En God zeide tot hem: Uw naam is
Jakob; [f]uw naam zal voortaan niet
Jakob genoemd worden, maar Israël zal
uw naam zijn; en Hij noemde zijnen
naam Israël.
11 Voorts zeide God tot hem: [g]Ik ben
God de Almachtige! wees vruchtbaar, en
vermenigvuldig! [h]Een volk, ja, een hoop
der volken zal uit u worden, en [i]koningen
zullen uit uwe lenden voortkomen.
12 En dit land, dat Ik aan Abraham en
Izak gegeven heb, dat zal Ik u geven; en
aan uw zaad na u zal Ik dit land geven.
13 Toen voer God van hem op, in die
plaats, waar Hij met hem gesproken had.
14 En Jakob [k]stelde een opgericht teeken
op, in die plaats, waar Hij met hem
gesproken had, een steenen opgericht
teeken; en hij stortte daarop drankoffer,
en goot olie daarover.
15 En Jakob noemde den naam dier
plaats, alwaar God met hem gesproken
had, Beth-El.
16 En zij reisden van Beth-El; en er was
nog eene kleine streek lands om tot Efratha
te komen; en Rachel baarde, en zij
had het hard in haar baren.
17 En het geschiedde, als zij het hard had
in haar baren, zoo zeide de vroedvrouw
tot haar: Vrees niet; want dezen zoon
zult gij ook hebben!
18 En het geschiedde, als hare ziel uitging
(want zij stierf), dat zij zijnen naam
noemde Ben-oni; maar zijn vader noemde
hem Benjamin.
19 [l]Alzoo stierf Rachel; en zij werd begraven
aan den weg naar Efratha, hetwelk
is Bethlehem.
20 En Jakob richtte een gedenkteeken
op boven haar graf; dit is het gedenkteeken
van Rachels graf tot op dezen dag.
21 Toen verreisde Israël, en hij spande
zijne tent op gene zijde van Migdaleder.
22 En het geschiedde, als Israël in dat
land woonde, dat Ruben heenging, en
[m]lag bij Bilha, zijn vaders bijwijf; en
Israël hoorde het. En de zonen van
Jakob waren twaalf.
23 [n]De zonen van Lea waren: Ruben,

[a] Gen. 49:6. [b] Gen. 28:12, 13. [c] Gen. 27:43. [d] Gen. 28:19. [e] Hos. 12:5.
[f] Gen. 32:28. 2 Kon. 17:34. [g] Gen. 17:1; 28:3; 48:3. [h] Gen. 17:6, 16. [i] Matt. 1:6.
[k] Gen. 28:18. [l] Gen. 48:7. [m] Gen. 49:4. [n] Gen. 46:8. Ex. 1:2.

Jakobs eerstgeborene, daarna Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Zebulon.
24 De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin.
25 En de zonen van Bilha, Rachels dienstmaagd: Dan en Nafthali.
26 En de zonen van Zilpa, Lea's dienstmaagd: Gad en Aser. Deze zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Paddan-Aram.
27 En Jakob kwam tot Izak, zijnen vader, in Mamre, te Kirjath-Arba, hetwelk is Hebron, waar Abraham als vreemdeling had verkeerd, en Izak.
28 En de dagen van Izak waren honderd jaren, en tachtig jaren.
29 En Izak [a] gaf den geest en stierf, en werd verzameld tot zijne volken, oud en zat van dagen; en zijne zonen Ezau én Jakob begroeven hem.

Ezau's nakomelingen.

36 DIT [b] nu zijn de geboorten van Ezau, welke is Edom.
2 Ezau nam zijne vrouwen uit de dochteren van Kanaän. Ada, de dochter van Elon, den Hethiet, en Aholibáma, de dochter van Ana, de dochter van Zíbeon, den Heviet;
3 En Basmath, de dochter van Ismaël, zuster van Nebájoth.
4 Ada nu baarde aan Ezau Elifaz, en Basmath baarde Rehuël.
5 En Aholibáma baarde Jehus, en Jáëlam, en Korah. Dit zijn de zonen van Ezau, die hem geboren zijn in het land Kanaän.
6 Ezau nu had genomen zijne vrouwen, en zijne zonen, en zijne dochters, en al de zielen zijns huizes, en zijn vee, en al zijne beesten, en al zijne bezitting, die hij in het land Kanaän geworven had, en was vertrokken naar een *ander* land, van het aangezicht van zijnen broeder Jakob.
7 Want hunne [c] have was te veel, om samen te wonen; en het land hunner vreemdelingschappen kon ze niet dragen van wege hun vee.
8 Derhalve [d] woonde Ezau op het gebergte Seïr. Ezau is Edom.
9 Dit nu zijn de geboorten van Ezau, den vader der Edomieten, op het gebergte Seïr.
10 Dit zijn de namen der zonen van Ezau: Elifaz, de zoon van Ada, Ezaus huisvrouw; Rehuël, de zoon van Basmath, Ezaus huisvrouw.
11 En de zonen van Elifaz waren: Teman, Omar, Zefo, en Gáëtam, en Kenaz.
12 En Timna was een bijwijf van Elifaz, den zoon van Ezau, en zij baarde aan Elifaz Amalek; dit zijn de zonen van Ada, Ezaus huisvrouw.
13 En dit zijn de zonen van Rehuël: Nahath en Zerah, Samma en Mizza; dat zijn geweest de zonen van Basmath, Ezaus huisvrouw.
14 En dit zijn geweest de zonen van Aholibáma, dochter van Ana, dochter van Zíbeon, Ezaus huisvrouw; en zij baarde aan Ezau Jehus, en Jáëlam, en Korah.
15 Dit zijn de vorsten der zonen van Ezau; de zonen van Elifaz, den eerstgeborene van Ezau, waren: de vorst Teman, de vorst Omar, de vorst Zefo, de vorst Kenaz,
16 De vorst Korah, de vorst Gáëtam, de vorst Amalek; dat zijn de vorsten van Elifaz in het land Edom; dat zijn de zonen van Ada.
17 En dit zijn de zonen van Rehuël, den zoon van Ezau: de vorst Nahath, de vorst Zerah, de vorst Samma, de vorst Mizza; dat zijn de vorsten van Rehuël in het land Edom; dat zijn de zonen van Basmath, de huisvrouw van Ezau.
18 En dit zijn de zonen van Aholibáma, de huisvrouw van Ezau: de vorst Jehus, de vorst Jáëlam, de vorst Korah; dat zijn de vorsten van Aholibáma, de dochter van Ana, de huisvrouw van Ezau.
19 Dat zijn de zonen van Ezau, en dat zijn hunlieder vorsten; hij is Edom.
20 [e] Dit zijn de zonen van Seïr, den Horiet, inwoners van dat land: Lotan, en Sobal, en Zíbeon, en Ana,
21 En Dison, en Ezer, en Disan; dat zijn de vorsten der Horieten, zonen van Seïr, in het land van Edom.
22 En de zonen van Lotan waren Hori en Hemam; en Lotans zuster was Timna.
23 En dit zijn de zonen van Sobal: Alvan en Manáhath, en Ebal en Sefo, en Onam.
24 En dit zijn de zonen van Zíbeon: Aja en Ana; hij is die Ana, die de muilen in de woestijn gevonden heeft, toen hij de ezels van zijnen vader Zíbeon weidde.
25 En dit zijn de zonen van Ana: Dison; en Aholibáma was de dochter van Ana.
26 En dit zijn de zonen van Dison: Hemdan en Esban, en Ithran, en Cheran.
27 Dit zijn de zonen van Ezer: Bilhan, en Zááván, en Akan.
28 Dit zijn de zonen van Disan: Uz en Aran.
29 Dit zijn de vorsten der Horieten: de vorst Lotan, de vorst Sobal, de vorst Zíbeon, de vorst Ana,
30 De vorst Dison, de vorst Ezer, de vorst Disan; dit zijn de vorsten der Horieten, naar hunne vorsten in het land Seïr.
31 [f] En dit zijn de koningen, die geregeerd hebben in het land Edom, eer een koning regeerde over de kinderen Israëls.
32 Bela dan, de zoon van Beor, regeerde in Edom, en de naam zijner stad was Dinhába.

---

[a] Gen. 25:8. [b] 1 Kron. 1:35. [c] Gen. 13:6. [d] Joz. 24:4. [e] 1 Kron. 1:38. [f] 1 Kron. 1:43.

33 En Bela stierf, en Jobab, de zoon van
Zerah, van Bozra, regeerde in zijne plaats.
34 En Jobab stierf, en Husam, uit der
Temanieten land, regeerde in zijne plaats.
35 En Husam stierf, en in zijne plaats
regeerde Hadad, de zoon van Bedad, die
Midian versloeg in het veld van Moab;
en de naam zijner stad was Avith.
36 En Hadad stierf, en Samla, van Mas-
reka, regeerde in zijne plaats.
37 En Samla stierf, en Saul van Reho-
bôth, aan de rivier, regeerde in zijne
plaats.
38 En Saul stierf, en Baäl-Hanan, de
zoon van Achbor, regeerde in zijne plaats.
39 En Baäl-Hanan, de zoon van Achbor,
stierf, en Hadar regeerde in zijne plaats;
en de naam zijner stad was Pahu; en de
naam zijner huisvrouw was Mehetabeël,
eene dochter van Matred, de dochter van
Mee-zahab.
40 [a] En dit zijn de namen der vorsten van
Ezau, naar hunne geslachten, naar hunne
plaatsen, met hunne namen: de vorst
Timna, de vorst Alva, de vorst Jetheth,
41 De vorst Aholibáma, de vorst Ela,
de vorst Pinon,
42 De vorst Kenaz, de vorst Teman, de
vorst Mibzar,
43 De vorst Magdiël, de vorst Iram; dit
zijn de vorsten van Edom, naar hunne
woningen, in het land hunner bezitting;
hij is Ezau, de vader van Edom.

Jozef door zijne broeders verkocht.

37 EN Jakob woonde in het [b] land der
vreemdelingschappen zijns vaders,
in het land Kanaän.
2 Dit zijn Jakobs geschiedenissen.
Jozef, zijnde een zoon van zeventien
jaren, weidde de kudde met zijne broeders
(en hij was een jongeling), met de zonen
van Bilha, en de zonen van Zilpa, zijns
vaders vrouwen; en Jozef bracht hun
kwaad gerucht tot hunnen vader.
3 En Israël had Jozef lief, boven al zijne
zonen; want hij was hem een zoon des
ouderdoms; en hij maakte hem eenen
veelvervigen rok.
4 Als nu zijne broeders zagen, dat hun
vader hem boven al zijne broederen lief-
had, [c] haatten zij hem, en konden hem
niet vredelijk toespreken.
5 Ook droomde Jozef eenen droom, dien
hij aan zijne broederen vertelde; daarom
haatten zij hem nog te meer.
6 En hij zeide tot hen: Hoort toch dezen
droom, dien ik gedroomd heb.
7 En ziet, wij waren schoven bindende
in het midden des velds, en ziet, mijne
schoof stond op, en bleef ook staande; en
ziet, uwe schoven kwamen rondom, en
bogen zich neder voor mijne schoof.
8 Toen zeiden zijne broeders tot hem:
Zult gij dan ganschelijk over ons re-
geeren? zult gij dan ganschelijk over ons
heerschen? Zoo haatten zij hem nog te
meer, om zijne droomen en om zijne
woorden.
9 En hij droomde nog eenen anderen
droom, en verhaalde dien aan zijne broe-
deren; en hij zeide: Ziet, ik heb nog
eenen droom gedroomd, en ziet, de zon,
en de maan, en elf sterren bogen zich
voor mij neder.
10 En als hij het aan zijnen vader en
aan zijne broederen verhaalde, bestrafte
hem zijn vader, en zeide tot hem: Wat
is dit voor een droom, dien gij gedroomd
hebt? zullen wij dan ganschelijk komen,
ik, en uwe moeder, en uwe broeders, om
ons voor u ter aarde te buigen?
11 Zijne broeders dan [d] benijdden hem;
doch zijn vader bewaarde deze zaak.
12 En zijne broeders gingen heen, om
de kudde van hunnen vader te weiden
bij Sichem.
13 Zoo zeide Israël tot Jozef: Weiden
uwe broeders niet bij Sichem? kom, dat
ik u tot hen zende. En hij zeide tot
hem: Zie, *hier* ben ik!
14 En hij zeide tot hem: Ga toch heen,
zie naar den welstand van uwe broederen,
en naar den welstand van de kudde, en
breng mij een woord wederom. Zoo zond
hij hem uit het dal Hebron, en hij kwam
te Sichem.
15 En een man vond hem (want ziet, hij
was dwalende in het veld); zoo vraagde
hem deze man, zeggende: Wat zoekt gij?
16 En hij zeide: Ik zoek mijne broe-
deren; geef mij toch te kennen, waar
zij weiden.
17 Zoo zeide die man: Zij zijn van hier
gereisd; want ik hoorde hen zeggen:
Laat ons naar Dothan gaan. Jozef dan
ging zijne broederen na, en vond hen te
Dothan.
18 En zij zagen hem van verre; en eer
hij tot hen naderde, sloegen zij tegen hem
eenen listigen raad, om hem te dooden.
19 En zij zeiden de een tot den ander:
Ziet, daar komt die meester-droomer aan!
20 Nu komt dan, en laat ons hem dood-
slaan, en hem in een' dezer kuilen werpen;
en wij zullen zeggen: Een boos dier heeft
hem opgegeten; zoo zullen wij zien, wat
van zijne droomen worden zal.
21 Ruben hoorde dat, en verloste hem
uit hunne hand; [e] en hij zeide: Laat ons
hem niet aan het leven slaan.
22 Ook zeide Ruben tot hen: Vergiet
geen bloed; werpt hem in dezen kuil,
die in de woestijn is, en legt de hand niet
aan hem; opdat hij hem uit hunne hand
verloste, om hem tot zijnen vader weder
te brengen.
23 En het geschiedde, als Jozef tot zijne

[a] 1 Kron. 1:51. [b] Gen. 36:7. Hebr. 11:9. [c] Gen. 49:23. [d] Hand. 7:9. [e] Gen. 42:22.

broederen kwam, zoo togen zij Jozef zijnen rok uit, den veelvervigen rok, dien hij aanhad.

24 En zij namen hem, en wierpen hem in den kuil; doch de kuil was ledig: er was geen water in.

25 Daarna zaten zij neder om brood te eten, en hieven hunne oogen op, en zagen, en ziet, een reisgezelschap van Ismaëlieten kwam uit Gilead; en hunne kemelen droegen specerijen en balsem en mirre, reizende, om dat af te brengen naar Egypte.

26 Toen zeide Juda tot zijne broederen: Wat gewin zal het zijn, dat wij onzen broeder doodslaan, en zijn bloed verbergen?

27 Komt, en laat ons hem aan deze Ismaëlieten verkoopen, en onze hand zij niet aan hem; want hij is onze broeder, ons vleesch; en zijne broeders hoorden *hem.*

28 Als nu de Midianietische kooplieden voorbijtogen, zoo trokken en hieven zij Jozef op uit den kuil, en [a] verkochten Jozef aan deze Ismaëlieten voor twintig zilverlingen; die brachten Jozef naar Egypte.

29 Als nu Ruben tot den kuil wederkeerde, ziet, zoo was Jozef niet in den kuil; toen scheurde hij zijne kleederen.

30 En hij keerde weder tot zijne broederen, en zeide: De jongeling is er niet; en ik, waar zal ik heengaan?

31 Toen namen zij Jozefs rok, en zij slachtten eenen geitenbok, en zij doopten den rok in het bloed.

32 En zij zonden den veelvervigen rok, en deden hem tot hunnen vader brengen, en zeiden: Dezen hebben wij gevonden; beken toch, of deze uws zoons rok zij, of niet.

33 En hij bekende hem, en zeide: Het is mijns zoons rok! [b] een boos dier heeft hem opgegeten! voorzeker is Jozef verscheurd!

34 Toen scheurde Jakob zijne kleederen, en leide eenen zak om zijne lenden; en hij bedreef rouw over zijnen zoon vele dagen.

35 En al zijne zonen, en al zijne dochteren maakten zich op, om hem te troosten; maar hij weigerde zich te laten troosten, en zeide: [c] Want ik zal, rouw bedrijvende, tot mijnen zoon in het graf nederdalen. Alzoo beweende hem zijn vader.

36 [d] En de Midianieten verkochten hem in Egypte, aan Potifar, eenen hoveling van Farao, overste der trawanten.

Juda en Thamar.

38 EN het geschiedde ten zelven tijde, dat Juda van zijne broederen aftoog, en hij keerde in tot eenen man van Adullam, wiens naam was Hira.

2 En [e] Juda zag aldaar de dochter van een Kanaänietisch man, wiens naam was Sua; en hij nam haar, en ging tot haar in.

3 En zij werd bevrucht en baarde eenen zoon, en hij noemde zijnen naam Er.

4 Daarna werd zij weder bevrucht, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Onan.

5 En zij voer nog voort, en baarde eenen zoon, en noemde zijnen naam [f] Sela; doch hij was te Chezib, toen zij hem baarde.

6 Juda nu nam eene vrouw voor Er, zijnen eerstgeborene, en haar naam was Thamar.

7 Maar Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in des HEEREN oogen; daarom doodde hem de HEERE.

8 Toen zeide Juda tot Onan: Ga in tot uws broeders huisvrouw, en trouw haar in uws broeders naam, en verwek uwen broeder zaad.

9 Doch Onan, wetende, dat dit zaad voor hem niet zoude zijn, zoo geschiedde het, als hij tot zijns broeders huisvrouw inging, dat hij het verdierf tegen de aarde, om zijnen broeder geen zaad te geven.

10 En het was kwaad in des HEEREN oogen, wat hij deed; daarom doodde Hij hem ook.

11 Toen zeide Juda tot Thamar, zijne schoondochter: Blijf weduwe in uws vaders huis, totdat mijn zoon Sela groot wordt; want hij zeide: Dat niet misschien deze ook sterve, gelijk zijne broeders! Zoo ging Thamar heen, en bleef in haars vaders huis.

12 Als nu vele dagen verloopen waren, stierf de dochter van Sua, de huisvrouw van Juda; daarna troostte zich Juda, en ging op tot zijne schaapscheerders naar Timna toe, hij en Hira, zijn vriend, de Adullamiet.

13 En men gaf Thamar te kennen, zeggende: Zie, uw schoonvader gaat op naar Timna, om zijne schapen te scheren.

14 Toen leide zij de kleederen van haar weduwschap van zich af, en zij bedekte zich met eenen sluier, en bewond zich, en zette zich aan den ingang der twee fonteinen, die op den weg naar Timna is; want zij zag, dat Sela groot geworden was, en zij hem niet ter vrouwe was gegeven.

15 Als Juda haar zag, zoo hield hij haar voor eene hoer, overmits zij haar aangezicht bedekt had.

16 En hij week tot haar naar den weg, en zeide: Kom toch, laat mij tot u ingaan; want hij wist niet, dat zij zijne schoondochter was. En zij zeide: Wat zult gij mij geven, dat gij tot mij ingaat?

17 En hij zeide: Ik zal u eenen geitenbok

---

[a] Ps. 105:17. Hand. 7:9. [b] Gen. 44:28. [c] Gen. 42:38; 44:29, 31. [d] Gen. 39:1. Ps. 105:17. [e] 1 Kron. 2:3. [f] Num. 26:20.

van de kudde zenden. En zij zeide: Zoo
gij pand zult geven, totdat gij hem zendt.
18 Toen zeide hij: Wat pand is het,
dat ik u geven zal? En zij zeide: Uwen
zegelring en uw snoer, en uwen staf, die
in uwe hand is; hetwelk hij haar gaf, en
ging tot haar in; en zij ontving bij hem.
19 En zij maakte zich op, en ging heen, en
leide haren sluier van zich af, en zij trok
aan de kleederen van haar weduwschap.
20 En Juda zond den geitenbok door de
hand van zijnen vriend, den Adullamiet,
om het pand uit de hand der vrouw te
nemen; maar hij vond haar niet.
21 En hij vraagde de lieden van hare
plaats, zeggende: Waar is de hoer, die bij
deze twee fonteinen aan den weg was?
En zij zeiden: Hier is geene hoer geweest.
22 En hij keerde weder tot Juda, en
zeide: Ik heb haar niet gevonden; en
ook zeiden de lieden van die plaats: Hier
is geene hoer geweest.
23 Toen zeide Juda: Zij neme het voor
zich, opdat wij misschien niet tot verachting
worden; zie, ik heb dezen bok gezonden;
maar gij hebt haar niet gevonden.
24 En het geschiedde omtrent na drie
maanden, dat men Juda te kennen gaf,
zeggende: Thamar, uwe schoondochter,
heeft gehoereerd, en ook zie, zij is zwanger
van hoererij. Toen zeide Juda: Breng
ze hervoor, dat zij verbrand worde!
25 Als zij voorgebracht werd, schikte zij
tot haren schoonvader, om te zeggen: Bij
den man, wiens deze dingen zijn, ben ik
zwanger; en zij zeide: Beken toch, wiens
deze zegelring, en deze snoeren, en deze
staf zijn.
26 En Juda kende ze, en zeide: Zij is
rechtvaardiger dan ik, daarom, omdat ik
haar aan mijnen zoon Sela niet gegeven
heb. En hij bekende haar voortaan
niet meer.
27 En het geschiedde ten tijde, als zij
baren zou, ziet, [a] zoo waren tweelingen
in haren buik.
28 En het geschiedde, als zij baarde, dat
een de hand uitgaf; en de vroedvrouw
nam dezelve, en zij bond een' scharlaken
draad om zijne hand, zeggende: Deze
komt het eerst uit.
29 Maar het geschiedde, als hij zijne
hand weder intoog, ziet, zoo kwam zijn
broeder uit; en zij zeide: Hoe zijt gij
doorgebroken? op u is de breuke! en
men noemde zijnen naam [b] Perez.
30 En daarna kwam zijn broeder uit,
om wiens hand de scharlaken *draad*
was; en men noemde zijnen naam Zera.

Jozef wederstaat de vrouw van Pótifar.

39 JOZEF nu [c] werd naar Egypte afgevoerd;
en Pótifar, een hoveling van
Faraö, een overste der trawanten, een
Egyptisch man, kocht hem uit de hand
der Ismaëlieten, die hem derwaarts afgevoerd
hadden.
2 En de HEERE [d] was met Jozef, zoodat
hij een voorspoedig man was; en hij was
in het huis van zijnen heer, den Egyptenaar.
3 Als nu zijn heer zag, dat de HEERE
met hem was, en dat de HEERE al wat
hij deed, door zijne hand voorspoedig
maakte,
4 Zoo vond Jozef genade in zijne oogen,
en diende hem; en hij stelde hem over
zijn huis, en al wat hij had, gaf hij in
zijne hand.
5 En het geschiedde van toen af, dat hij
hem over zijn huis, en over al, wat het
zijne was, gesteld had, dat de HEERE des
Egyptenaars huis zegende, om Jozefs wil;
ja, de zegen des HEEREN was in alles,
wat hij had, in het huis en in het veld.
6 En hij liet alles, wat hij had, in Jozefs
hand, zoodat hij met hem van geen
ding kennis had, behalve van het brood,
dat hij at. En Jozef was schoon van gedaante,
en schoon van aangezicht.
7 En het geschiedde na deze dingen,
[e] dat de huisvrouw zijns heeren hare oogen
op Jozef wierp; en zij zeide: Lig bij mij!
8 Maar hij weigerde het, en zeide tot
de huisvrouw zijns heeren: Zie, mijn
heer heeft geen kennis met mij, wat er
in het huis is; en al wat hij heeft, dat
heeft hij in mijne hand gegeven.
9 Niemand is grooter in dit huis dan
ik, en hij heeft voor mij niets onthouden,
dan u, daarin dat gij zijne huisvrouw
zijt; hoe zoude ik dan dit een zoo groot
kwaad doen, en zondigen tegen God!
10 En het geschiedde, als zij Jozef dag
op dag aansprak, en hij naar haar niet
hoorde, om bij haar te liggen, *en* bij
haar te zijn;
11 Zoo gebeurde het op zulk eenen dag,
dat hij in het huis kwam, om zijn werk
te doen; en niemand van de lieden des
huizes was daar binnenshuis.
12 En zij greep hem bij zijn kleed,
zeggende: Lig bij mij! En hij liet zijn
kleed in hare hand, en vluchtte, en ging
uit naar buiten.
13 En het geschiedde, als zij zag, dat
hij zijn kleed in hare hand gelaten had,
en naar buiten gevlucht was,
14 Zoo riep zij de lieden van haar huis,
en sprak tot hen, zeggende: Ziet, hij
heeft ons den Hebreeuwschen man ingebracht,
om met ons te spotten; hij is tot
mij gekomen, om bij mij te liggen, en ik
heb geroepen met luider stem;
15 En het geschiedde, als hij hoorde,
dat ik mijne stem verhief, en riep, zoo
verliet hij zijn kleed bij mij, en vluchtte,
en ging uit naar buiten.

[a] 1 Kron. 2:4. [b] Matt. 1:3. [c] Gen. 37:28. Ps. 105:17 [d] vs. 21. Hand. 7:9. [e] Spr. 7:13.

16 En zij leide zijn kleed bij zich, totdat
zijn heer in zijn huis kwam.
17 Toen sprak zij tot hem naar diezelfde
woorden, zeggende: De Hebreeuwsche
knecht, dien gij ons hebt ingebracht,
is tot mij gekomen, om met mij te
spotten.
18 En het is geschied, als ik mijne stem
verhief, en riep, dat hij zijn kleed bij
mij liet, en vluchtte naar buiten.
19 En het geschiedde, als zijn heer de
woorden zijner huisvrouw hoorde, die zij
tot hem sprak, zeggende: Naar deze
zelfde woorden heeft mij uw knecht
gedaan, zoo ontstak zijn toorn.
20 En Jozefs heer nam hem, en leverde
a hem in het gevangenhuis, ter plaatse,
waar des Konings gevangenen gevangen
waren; alzoo was hij daar in het gevan-
genhuis.
21 Doch de HEERE was met Jozef, en
wendde *Zijne* goedertierenheid tot hem;
en gaf hem genade in de oogen van den
overste van het gevangenhuis.
22 En de overste van het gevangenhuis
gaf al de gevangenen, die in het gevan-
genhuis waren, in Jozefs hand; en al
wat zij daar deden, deed hij.
23 De overste van het gevangenhuis zag
gansch op geen ding, dat in zijne hand
was, overmits de HEERE met hem was;
en wat hij deed, dat deed de HEERE wel
gedijen.

Jozef in de gevangenis.

40 EN het geschiedde na deze dingen,
dat de schenker des konings van
Egypte, en de bakker, zondigden tegen
hunnen heer, tegen den koning van
Egypte.
2 Zoodat Faraö zeer toornig werd op
zijne twee hovelingen, op den overste der
schenkers, en op den overste der bakkers.
3 En hij leverde hen in bewaring, ten
huize van den overste der trawanten, in
het gevangenhuis, ter plaatse, waar Jozef
gevangen was.
4 En de overste der trawanten bestelde
Jozef bij hen, dat hij hen diende; en
zij waren *sommige* dagen in bewaring.
5 Zij droomden nu beiden eenen
droom, elk zijnen droom, in eenen
nacht, elk naar de uitlegging zijns
drooms, de schenker en de bakker, die
des konings van Egypte waren, die ge-
vangen waren in het gevangenhuis.
6 En Jozef kwam des morgens tot hen,
en hij zag hen aan, en ziet, zij waren
ontsteld.
7 Toen vraagde hij den hovelingen van
Faraö, die bij hem waren in hechtenis
van het huis zijns heeren, zeggende:
Waarom zijn uwe aangezichten heden
kwalijk gesteld?
8 En zij zeiden tot hem: Wij hebben
eenen droom gedroomd, en er is nie-
mand, die hem uitlegge. En Jozef zeide
tot hen: Zijn de uitleggingen niet van
God? vertelt *ze* mij toch.
9 Toen vertelde de overste der schen-
kers Jozef zijnen droom, en zeide tot
hem: In mijnen droom, zie, zoo was een
wijnstok voor mijn aangezicht;
10 En aan den wijnstok waren drie
ranken; en hij was als bottende, zijn
bloeisel ging op, zijne trossen brachten
rijpe druiven voort.
11 En Faraö's beker was in mijne hand;
en ik nam die druiven, en drukte ze uit
in Faraö's beker, en ik gaf den beker op
Faraö's hand.
12 Toen zeide Jozef tot hem: Dit is
zijne uitlegging: de drie ranken zijn drie
dagen.
13 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw
hoofd verheffen, en zal u in uwen staat
herstellen; en gij zult Faraö's beker in
zijne hand geven, naar de vorige wijze,
toen gij zijn schenker waart.
14 Doch gedenk mijner bij uzelven,
wanneer het u wel gaan zal, en doe toch
weldadigheid aan mij, en doe van mij
melding bij Faraö, en maak, dat ik uit
dit huis kome.
15 Want ik ben diefelijk ontstolen uit
het land der Hebreeën; en ook heb ik hier
niets gedaan, dat zij mij in dezen kuil
gezet hebben.
16 Toen de overste der bakkers zag, dat
hij eene goede uitlegging gedaan had, zoo
zeide hij tot Jozef: Ik was ook in mij-
nen droom, en zie, drie getraliede korven
waren op mijn hoofd.
17 En in den oppersten korf was van
alle spijze van Faraö, die bakkerswerk
is; en het gevogelte at dezelve uit den
korf, van boven mijn hoofd.
18 Toen antwoordde Jozef, en zeide:
Dit is zijne uitlegging: de drie korven zijn
drie dagen.
19 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw
hoofd verheffen van boven u, en hij zal u
aan een hout hangen, en het gevogelte
zal uw vleesch van boven u eten.
20 En het geschiedde op den derden
dag, den dag van Faraö's geboorte, dat
hij voor al zijne knechten eenen maaltijd
maakte; en hij verhief het hoofd van den
overste der schenkers, en het hoofd van
den overste der bakkers, in het midden
zijner knechten.
21 En hij deed den overste der schenkers
wederkeeren tot zijn schenkambt, zoodat
hij den beker op Faraö's hand gaf;
22 Maar den overste der bakkers hing
hij op, gelijk Jozef hun uitgelegd had.
23 Doch de overste der schenkers ge-
dacht aan Jozef niet, maar vergat hem.

a Ps. 105:18.

Jozef verklaart de droomen van Faraö.

41 EN het geschiedde ten einde van
twee volle jaren, dat Faraö droomde,
en ziet, hij stond aan de rivier.
2 En ziet, uit de rivier kwamen op zeven
koeien, schoon van aanzien, en vet van
vleesch, en zij weidden in het gras.
3 En ziet, zeven andere koeien kwamen
na die op uit de rivier, leelijk van aanzien,
en dun van vleesch; en zij stonden
bij *de andere* koeien aan den oever der
rivier.
4 En die koeien, leelijk van aanzien,
en dun van vleesch, aten op die zeven
koeien, schoon van aanzien en vet. Toen
ontwaakte Faraö.
5 Daarna sliep hij en droomde andermaal;
en ziet, zeven aren rezen op, in
éénen halm, vet en goed.
6 En ziet, zeven dunne en van den oostenwind
verzengde aren, schoten na dezelve
uit.
7 En de dunne aren verslonden de zeven
vette en volle aren. Toen ontwaakte
Faraö, en ziet, het was een droom.
8 En het geschiedde in den morgenstond,
dat zijn geest verslagen was, en hij
zond heen, en [a] riep al de toovenaars van
Egypte, en al de wijzen, die daarin waren,
en Faraö vertelde hun zijnen droom; maar
er was niemand, die ze aan Faraö uitleide.
9 Toen sprak de overste der schenkers
tot Faraö, zeggende: Ik gedenk heden
aan mijne zonden.
10 Faraö was zeer vertoornd op zijne
dienaars, en leverde mij in bewaring ten
huize van den overste der trawanten, mij
en den overste der bakkers.
11 En [b] in eenen nacht droomden wij
eenen droom, ik en hij; wij droomden,
elk naar de uitlegging zijns drooms.
12 En aldaar was bij ons een Hebreeuwsch
jongeling, een knecht van den
overste der trawanten; en wij vertelden
ze hem, en hij leide ons onze droomen
uit; een' ieder leide hij ze uit, naar zijnen
droom.
13 En gelijk hij ons uitleide, alzoo is het
geschied: mij heeft hij hersteld in mijnen
staat, en hem gehangen.
14 Toen zond Faraö [c] en riep Jozef, en
zij deden hem haastelijk uit den kuil komen;
en men schoor hem, en men veranderde
zijne kleederen; en hij kwam tot
Faraö.
15 En Faraö sprak tot Jozef: Ik heb
eenen droom gedroomd, en er is niemand,
die hem uitlegge; maar ik heb van u
hooren zeggen, *als* gij eenen droom hoort,
dat gij hem uitlegt.
16 En Jozef antwoordde Faraö, zeggende:
Het is buiten mij! God zal Faraö's
welstand aanzeggen.
17 Toen sprak Faraö tot Jozef: Zie,
in mijnen droom stond ik aan den oever
der rivier;
18 En zie, uit de rivier kwamen op zeven
koeien, vet van vleesch en schoon van
gedaante, en zij weidden in het gras.
19 En zie, zeven andere koeien kwamen
op na deze, mager en zeer leelijk van
gedaante, rank van vleesch; ik heb dergelijke
van leelijkheid niet gezien in het
gansche Egypteland.
20 En die ranke en leelijke koeien aten
die eerste zeven vette koeien op;
21 Dewelke in haren buik inkwamen;
maar men merkte niet, dat ze in haren
buik ingekomen waren; want haar aanzien
was leelijk, gelijk als in het begin.
Toen ontwaakte ik.
22 Daarna zag ik in mijnen droom, en
zie, zeven aren rezen op in éénen halm,
vol en goed.
23 En zie, zeven dorre, dunne *en* van
den oostenwind verzengde aren, schoten
na dezelve uit;
24 En de zeven dunne aren verslonden
die zeven goede aren. En ik heb het den
toovenaars gezegd; maar er was niemand,
die het mij verklaarde.
25 Toen zeide Jozef tot Faraö: De droom
van Faraö is één; hetgeen God is doende,
heeft Hij Faraö te kennen gegeven.
26 Die zeven schoone koeien zijn zeven
jaren; die zeven schoone aren zijn ook
zeven jaren; de droom is één.
27 En die zeven ranke en leelijke koeien,
die na gene opkwamen, zijn zeven
jaren; en die zeven ranke van den oostenwind
verzengde aren zullen zeven
jaren des hongers wezen.
28 Dit is het woord, hetwelk ik tot Faraö
gesproken heb: hetgeen God is doende,
heeft Hij Faraö vertoond.
29 Zie, de zeven aankomende jaren zal
er groote overvloed in het gansche land
van Egypte zijn.
30 Maar na dezelve zullen er opstaan
zeven jaren des hongers; dan zal in het
land van Egypte al die overvloed vergeten
worden, en de honger zal het land
verteren.
31 Ook zal de overvloed in het land
niet gemerkt worden, van wege dienzelven
honger, die daarna wezen zal; want
hij zal zeer zwaar zijn.
32 En aangaande, dat die droom aan
Faraö ten tweede maal is herhaald, is,
omdat de zaak van God vast besloten is,
en dat God haast, om dezelve te doen.
33 Zoo zie nu Faraö naar eenen verstandigen
en wijzen man, en zette hem over
het land van Egypte.
34 Faraö doe *zoo*, en bestelle opzieners
over het land; en neme het vijfde deel
des lands van Egypte in de zeven jaren
des overvloeds.

[a] Dan. 2:2. [b] Gen. 40:5. [c] Ps. 105:20. Dan. 2:25.

35 En dat zij alle spijze van deze aan-
komende goede jaren verzamelen, en
koren opleggen, onder de hand van Faraö,
tot spijze in de steden, en bewaren het.
36 Zoo zal de spijze zijn tot voorraad
voor het land, voor zeven jaren des hon-
gers, die in Egypteland wezen zullen;
opdat het land van honger niet verga.
37 [a] En dit woord was goed in de oogen
van Faraö, en in de oogen van al zijne
knechten.
38 [b] Zoo zeide Faraö tot zijne knechten:
Zouden wij wel eenen man vinden als
dezen, in welken Gods Geest is?
39 Daarna zeide Faraö tot Jozef: Naar-
dien God u dit alles heeft verkondigd, zoo
is er niemand *zoo* verstandig en wijs,
als gij.
40 Gij zult [c] over mijn huis zijn, en op
uw bevel zal al mijn volk *de hand* kussen;
alleen dezen troon zal ik grooter zijn dan
gij.
41 Voorts sprak Faraö tot Jozef: Zie, ik
heb u over gansch Egypteland gesteld.
42 En Faraö nam zijnen ring van zijne
hand af, en deed hem aan Jozefs hand,
en liet hem fijne linnen kleederen aan-
trekken, en leide hem eene gouden keten
aan zijnen hals.
43 En hij deed hem rijden op den twee-
den wagen, dien hij had; en zij riepen
voor zijn aangezicht: Knielt! Alzoo
stelde hij hem over gansch Egypteland.
44 En Faraö zeide tot Jozef: Ik ben
Faraö! doch zonder u zal niemand zijne
hand of zijnen voet opheffen in gansch
Egypteland.
45 En Faraö noemde Jozefs naam, Zaf-
nath Paänéah, en gaf hem Asnath, de
dochter van Potiféra, overste van On, tot
eene vrouw; en Jozef toog uit door het
land van Egypte.
46 Jozef nu was dertig jaren oud, als
hij stond voor het aangezicht van Faraö,
koning van Egypte; en Jozef ging uit
van Faraö's aangezicht, en hij toog door
gansch Egypteland.
47 En het land bracht voort, in de zeven
jaren des overvloeds, bij handvollen.
48 En hij vergaderde alle spijze der ze-
ven jaren, die in Egypteland was, en deed
de spijze in de steden; de spijze van het
veld van elke stad, hetwelk rondom haar
was, deed hij daar binnen.
49 Alzoo bracht Jozef zeer veel koren
bijeen, als het zand der zee, totdat men
ophield te tellen; want daarvan was geen
getal.
50 [d] En Jozef werden twee zonen ge-
boren, eer er een jaar des hongers aan-
kwam, die Asnath, de dochter van
Potiféra, overste van On, hem baarde.
51 En Jozef noemde den naam des eerst-
geborenen Manasse; Want, *zeide hij*,
God heeft mij doen vergeten al mijne
moeite, en het gansche huis mijns vaders.
52 En den naam des tweeden noemde
hij Efraïm; Want, *zeide hij*, God heeft
mij doen wassen in het land mijner ver-
drukking.
53 Toen eindigden de zeven jaren des
overvloeds, die in Egypte geweest was.
54 [e] En de zeven jaren des hongers be-
gonnen aan te komen, gelijk als Jozef
gezegd had. En er was honger in al de
landen, maar in gansch Egypteland was
brood.
55 Als nu gansch Egypteland hongerde,
riep het volk tot Faraö om brood; en
Faraö zeide tot alle Egyptenaren: Gaat
tot Jozef; doet wat hij u zegt.
56 Als dan honger over het gansche land
was, zoo opende Jozef alles, waarin *iets*
was, en verkocht aan de Egyptenaren;
want de honger werd sterk in Egypteland.
57 En alle landen kwamen in Egypte tot
Jozef, om te koopen; want de honger was
sterk in alle landen.

De broeders van Jozef in Egypte.

42 TOEN Jakob zag, dat er koren in
Egypte was, zoo zeide Jakob tot
zijne zonen: Waarom ziet gij op elk-
ander?
2 Voorts zeide hij: Ziet, [f] ik heb ge-
hoord, dat er koren in Egypte is; trekt
daarhenen af, en koopt ons *koren* van
daar, opdat wij leven en niet sterven.
3 Toen togen Jozefs tien broederen af,
om koren uit Egypte te koopen.
4 Doch Benjamin, Jozefs broeder, zond
Jakob niet met zijne broederen; want hij
zeide: Opdat hem niet misschien het
verderf ontmoete!
5 Alzoo kwamen Israëls zonen om te
koopen onder degenen, die daar kwa-
men; want de honger was in het land
Kanaän.
6 Jozef nu was regent over dat land; hij
verkocht aan al het volk des lands; en
Jozefs broederen kwamen, [g] en bogen zich
voor hem, *met* de aangezichten ter aarde.
7 Als Jozef zijne broederen zag, zoo
kende hij hen; maar hij hield zich
vreemd jegens hen, en sprak hard met
hen, en zeide tot hen: Van waar komt
gij? En zij zeiden: Uit het land
Kanaän, om spijze te koopen.
8 Jozef dan kende zijne broederen;
maar zij kenden hem niet.
9 Toen gedacht Jozef [h] aan de droomen,
die hij van hen gedroomd had; en hij
zeide tot hen: Gij zijt verspieders, gij
zijt gekomen om te bezichtigen, waar het
land bloot is.
10 En zij zeiden tot hem: Neen, mijn

[a] Hand. 7:10. [b] Ps. 105:22. [c] Ps. 105:21. [d] Gen. 46:20; 48:5. [e] Gen. 45:6. Ps. 105:16. [f] Hand. 7:12. [g] Gen. 37:7. [h] Gen. 37:5.

heer! maar uwe knechten zijn gekomen,
om spijze te koopen.
11 Wij allen zijn ééns mans zonen; wij
zijn vroom; uwe knechten zijn geen ver-
spieders.
12 En hij zeide tot hen: Neen, maar
gij zijt gekomen, om te bezichtigen, waar
het land bloot is.
13 En zij zeiden: Wij, uwe knechten,
waren twaalf gebroeders, ééns mans
zonen, in het land Kanaän; en zie, [a] de
kleinste is heden bij onzen vader; doch
de een is niet *meer*.
14 Toen zeide Jozef tot hen: Dat is het,
wat ik tot u gesproken heb, zeggende:
Gij zijt verspieders!
15 Hierin zult gij beproefd worden: *zoo
waarlijk als* Faraö leeft! indien gij van
hier zult uitgaan, tenzij dan, wanneer uw
kleinste broeder herwaarts zal gekomen
zijn!
16 Zendt eenen uit u, die uwen broeder
hale; maar weest gijlieden gevangen, en
uwe woorden zullen beproefd worden, of
de waarheid bij u zij; en indien niet, *zoo
waarlijk als* Faraö leeft, zoo zijt gij ver-
spieders!
17 En hij zette hen samen drie dagen
in bewaring.
18 En ten derden dage zeide Jozef tot
hen: Doet dit, zoo zult gij leven; ik
vrees God.
19 Zoo gij vroom zijt, zoo zij een uwer
broederen gebonden in het huis uwer be-
waring; en gaat gij heen, brengt het
koren voor den honger uwer huizen.
20 En [b] brengt uwen kleinsten broeder
tot mij, zoo zullen uwe woorden waar ge-
maakt worden; en gij zult niet sterven.
En zij deden alzoo.
21 Toen zeiden zij de een tot den ander:
Voorwaar, wij zijn schuldig aan onzen
broeder, wiens benauwdheid der ziele wij
zagen, toen hij ons om genade bad; maar
wij hoorden niet! daarom komt deze
benauwdheid over ons.
22 En Ruben antwoordde hun, zeggen-
de: [c] Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik
zeide: Zondigt niet aan dezen jongeling!
maar gij hoordet niet; en ook zijn bloed,
ziet, het wordt gezocht!
23 En zij wisten niet, dat het Jozef
hoorde; want daar was een taalman tus-
schen hen.
24 Toen wendde hij zich om van hen af,
en weende; daarna keerde hij weder tot
hen, en sprak tot hen, en nam Simeon
van hen, en bond hem voor hunne
oogen.
25 En Jozef gebood, dat men hunne zak-
ken met koren vullen zou, en dat men
hun geld wederkeerde, een' iegelijk in
zijnen zak, en dat men hun teerkost gave
tot den weg; en men deed hun alzoo.
26 En zij laadden hun koren op hunne
ezels, en togen van daar.
27 Toen een zijnen zak opendeed, om
zijnen ezel voeder te geven in de herberg,
zoo zag hij zijn geld; want ziet, het was
in den mond van zijnen zak.
28 En hij zeide tot zijne broederen:
Mijn geld is wedergekeerd; daartoe ook,
ziet, het is in mijnen zak! Toen ontging
hun het hart, en zij verschrikten, de een
tot den ander zeggende: Wat is dit, *dat*
ons God gedaan heeft?
29 En zij kwamen in het land Kanaän,
tot Jakob, hunnen vader; en zij gaven
hem te kennen al hun wedervaren, zeg-
gende:
30 Die man, de heer van dat land, heeft
hard met ons gesproken; en hij heeft
ons gehouden voor verspieders des
lands.
31 Maar wij zeiden tot hem: Wij zijn
vroom; wij zijn geen verspieders.
32 Wij waren twaalf gebroeders, zonen
van onzen vader; de een is niet *meer*, en
de kleinste is heden bij onzen vader in
het land Kanaän.
33 En die man, de heer van dat land,
zeide tot ons: Hieraan zal ik bekennen,
dat gijlieden vroom zijt: laat eenen uwer
broederen bij mij, en neemt voor den
honger uwer huizen, en trekt heen.
34 En brengt uwen kleinsten broeder tot
mij; zoo zal ik weten, dat gij geen ver-
spieders zijt, maar dat gij vroom zijt;
uwen broeder zal ik u wedergeven, en gij
zult in dit land handelen.
35 En het geschiedde, als zij hunne
[d] zakken ledigden, ziet, zoo had een iege-
lijk den bundel zijns gelds in zijnen zak;
en zij zagen de bundelen huns gelds, zij
en hun vader, en zij waren bevreesd.
36 Toen zeide Jakob, hun vader, tot
hen: Gij berooft mij van kinderen!
Jozef is er niet, en Simeon is er niet; nu
zult gij Benjamin wegnemen! al deze
dingen zijn tegen mij!
37 Toen sprak Ruben tot zijnen vader,
zeggende: Dood twee mijner zonen, zoo
ik hem tot u niet wederbreng; geef hem
in mijne hand, en ik zal hem weder tot u
brengen!
38 Maar hij zeide: Mijn zoon zal met
ulieden niet aftrekken; want zijn broe-
der is dood, en hij is alleen overgebleven;
zoo hem een verderf ontmoette op den
weg, dien gij zult gaan, zoo zoudt gij
mijne grauwe haren met droefenis ten
grave doen nederdalen.

43 DE honger nu werd zwaar in dat
land;
2 Zoo geschiedde het, als zij den leef-
tocht, dien zij uit Egypte gebracht had-
den, opgegeten hadden, dat hun vader tot

---

[a] Gen. 43:29. [b] Gen. 43:5; 44:23. [c] Gen. 37:21, 22. [d] vers. 25. Gen. 44:1.

hen zeide: Keert wederom, koopt ons een
weinig spijze.
3 Toen sprak Juda tot hem, zeggende:
Die man heeft ons op het hoogste be-
tuigd, zeggende: Gij zult mijn aangezicht
niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.
4 Indien gij onzen broeder met ons
zendt, wij zullen aftrekken, en u spijze
koopen.
5 Maar [a] indien gij *hem* niet zendt, wij
zullen niet aftrekken; want die man
heeft tot ons gezegd: [b] Gij zult mijn
aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder
met u is.
6 En Israël zeide: Waarom hebt gij zoo
kwalijk aan mij gedaan, dat gij dien man
te kennen gaaft, of gij nog eenen broeder
hadt?
7 En zij zeiden: Die man vraagde zeer
nauw naar ons, en naar onze maagschap,
zeggende: Leeft uw vader nog? hebt gij
nog eenen broeder? zoo gaven wij het
hem te kennen, volgens diezelfde woor-
den; hebben wij juist geweten, dat hij
zeggen zou: Brengt uwen broeder af?
8 Toen zeide Juda tot Israël, zijnen va-
der: Zend den jongeling met mij, zoo
zullen wij ons opmaken en reizen, opdat
wij leven en niet sterven, noch wij, noch
gij, noch onze kinderkens.
9 Ik zal borg voor hem zijn; [c] van mijne
hand zult gij hem eischen; indien ik
hem tot u niet breng en hem voor uw
aangezicht stel, zoo zal ik alle dagen
tegen u gezondigd hebben!
10 Want hadden wij niet gezuimd, voor-
waar, wij waren alreeds tweemaal weder-
gekomen.
11 Toen zeide Israël, hun vader, tot
hen: Is het nu alzoo, zoo doet dit: neemt
van het loffelijkste dezes lands in uwe
vaten, en brengt dien man een geschenk
henen af: een weinig balsem en een
weinig honig, specerijen en mirre, ter-
pentijnnoten en amandelen.
12 En neemt dubbel geld in uwe hand;
en brengt het geld, hetwelk in den mond
uwer zakken wedergekeerd is, weder in
uwe hand; misschien is het eene feil.
13 Neemt ook uwen broeder mede, en
maakt u op, keert weder tot dien man.
14 En God, de Almachtige, geve u barm-
hartigheid voor het aangezicht van dien
man, dat hij uwen anderen broeder en
Benjamin met u late gaan! En mij aan-
gaande, als ik van kinderen beroofd ben,
zoo ben ik beroofd!
15 En die mannen namen dat geschenk,
en namen dubbel geld in hunne hand, en
Benjamin; en zij maakten zich op, en
togen af naar Egypte, en zij stonden
voor Jozefs aangezicht.
16 Als Jozef Benjamin met hen zag,
zoo zeide hij tot dengene, die over zijn
huis was: Breng deze mannen naar het
huis toe, en slacht slachtvee, en maak
het gereed; want deze mannen zullen te
middag met mij eten.
17 De man nu deed, gelijk Jozef gezegd
had; en de man bracht deze mannen in
het huis van Jozef.
18 Toen vreesden deze mannen, omdat
zij in het huis van Jozef gebracht werden,
en zeiden: Ter oorzake van het geld, dat
in het begin in onze zakken wedergekeerd
is, worden wij ingebracht, opdat hij ons
overrompele en ons overvalle, en ons tot
slaven neme, met onze ezelen.
19 Daarom naderden zij tot dien man,
die over het huis van Jozef was, en zij
spraken tot hem aan de deur van het huis,
20 En zij zeiden: Och, mijn heer! [d] wij
waren in het begin gewisselijk afgekomen,
om spijze te koopen.
21 Het is nu geschied, [e] als wij in de
herberg gekomen waren, en wij onze zak-
ken opendeden, zie, zoo was ieders mans
geld in den mond van zijnen zak, ons
geld in zijn gewicht; en wij hebben
hetzelve wedergebracht in onze hand.
22 Wij hebben ook ander geld in onze
hand afgebracht, om spijze te koopen;
wij weten niet, wie ons geld in onze
zakken gelegd heeft.
23 En hij zeide: Vrede zij ulieden, vreest
niet! Uw God en de God uws vaders
heeft u eenen schat in uwe zakken gege-
ven; uw geld is tot mij gekomen. En
hij bracht Simeon tot hen uit.
24 Daarna bracht de man deze mannen
in het huis van Jozef, [f] en hij gaf water;
en zij wieschen hunne voeten; hij gaf
ook aan hunne ezelen voeder.
25 En zij bereidden het geschenk, totdat
Jozef kwam op den middag; want zij
hadden gehoord, dat zij aldaar brood eten
zouden.
26 Als nu Jozef te huis gekomen was,
zoo brachten zij hem het geschenk, het-
welk in hunne hand was, in het huis, en
zij [g] bogen zich voor hem ter aarde.
27 En hij vraagde hun naar *hunnen* wel-
stand, en zeide: Is het wel met uwen
vader, den oude, waarvan gij zeidet? leeft
hij nog?
28 En zij zeiden: Het is wel met uwen
knecht, onzen vader, hij leeft nog; en zij
neigden het hoofd, en bogen zich neder.
29 En hij hief zijne oogen op, en zag
Benjamin, zijnen broeder, den zoon
zijner moeder, en zeide: Is dit uw kleinste
broeder, [h] waarvan gij tot mij zeidet?
Daarna zeide hij: Mijn zoon! God zij u
genadig!
30 En Jozef haastte zich; want zijn in-
gewand ontstak jegens zijnen broeder, en

[a] Gen. 42:20. [b] Gen. 44:23. [c] Gen. 44:32. [d] Gen. 42:3. [e] Gen. 42:27, 35.
[f] Gen. 18:4. [g] Gen. 37:10; 42:6. [h] Gen. 42:13.

hij zocht te weenen; en hij ging in eene kamer, [a] en weende aldaar.

31 Daarna wiesch hij zijn aangezicht, en kwam uit; en hij bedwong zichzelven, en zeide: Zet brood op.

32 En zij richtten voor hem aan in het bijzonder, en voor hen in het bijzonder, en voor de Egyptenaren, die met hem aten, in het bijzonder; want de Egyptenaars mogen geen brood eten met de Hebreën, dewijl zulks den Egyptenaren een gruwel is.

33 En zij zaten voor zijn aangezicht, de eerstgeborene naar zijne eerstgeboorte, en de jongere naar zijne jonkheid; dies verwonderden zich de mannen onder elkander.

34 En hij langde hun van de gerechten, die voor hem waren; maar Benjamins gerecht was vijfmaal grooter, dan de gerechten van hen allen. En zij dronken, en zij werden dronken met hem.

44 EN hij gebood dengene, die over zijn huis was, zeggende: Vul de zakken dezer mannen met spijze, naar dat zij zullen kunnen dragen, en leg ieders mans geld in den mond van zijnen zak;

2 En mijnen beker, den zilveren beker, zult gij leggen in den mond van den zak des kleinsten, met het geld van zijn koren. En hij deed naar Jozefs woord, hetwelk hij gesproken had.

3 Des morgens, als het licht werd, zoo liet men deze mannen trekken, hen en hunne ezelen.

4 Zij zijn ter stad uitgegaan; zij waren niet verre gekomen, als Jozef tot dengene, die over zijn huis was, zeide: Maak u op, en jaag die mannen achterna; en als gij hen zult achterhaald hebben, zoo zult gij tot hen zeggen: Waarom hebt gij kwaad voor goed vergolden?

5 Is het deze niet, waaruit mijn heer drinkt? en waarbij hij *iets* zekerlijk waarnemen zal? gij hebt kwalijk gedaan, wat gij gedaan hebt.

6 En hij achterhaalde hen, en sprak tot hen diezelve woorden.

7 En zij zeiden tot hem: Waarom spreekt mijn heer zulke woorden? het zij verre van uwe knechten, dat zij zoodanig een ding doen zouden.

8 Zie, het geld, dat wij in den mond onzer zakken vonden, hebben wij tot u uit het land Kanaän wedergebracht; hoe zouden wij dan uit het huis uws heeren zilver of goud stelen?

9 Bij wien van uwe knechten hij gevonden zal worden, dat hij sterve; en ook zullen wij mijnen heer tot slaven zijn!

10 En hij zeide: Dit zij nu ook alzoo, naar uwe woorden! Bij wien hij gevonden wordt, die zij mijn slaaf; maar gijlieden zult onschuldig zijn.

11 En zij haastten, en een iegelijk zette zijnen zak af op de aarde, en een iegelijk opende zijnen zak.

12 En hij doorzocht, beginnende met den grootsten, en voleindigende met den kleinsten; en die beker werd gevonden in den zak van Benjamin.

13 Toen scheurden zij hunne kleederen; en ieder man laadde zijnen ezel op, en zij keerden weder naar de stad.

14 En Juda kwam met zijne broederen in het huis van Jozef; want hij was nog zelf aldaar; en zij vielen voor zijn aangezicht neder ter aarde.

15 En Jozef zeide tot hen: Wat daad is dit, die gij gedaan hebt? weet gij niet, dat zulk een man als ik *dat* zekerlijk waarnemen zou?

16 Toen zeide Juda: Wat zullen wij tot mijnen heer zeggen? wat zullen wij spreken? en wat zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de ongerechtigheid uwer knechten gevonden; zie, wij zijn mijns heeren slaven, zoo wij, als hij, in wiens hand de beker gevonden is.

17 Maar hij zeide: Het zij verre van mij zulks te doen: de man, in wiens hand die beker gevonden is, die zal mijn slaaf zijn; doch trekt gijlieden op in vrede tot uwen vader.

18 Toen naderde Juda tot hem, en zeide: Och, mijn heer! laat toch uwen knecht een woord spreken voor mijns heeren ooren, en laat uwen toorn tegen uwen knecht niet ontsteken; want gij zijt even gelijk Faraö!

19 Mijn heer vraagde zijnen knechten, zeggende: Hebt gijlieden eenen vader, of broeder?

20 Zoo zeiden wij tot mijnen heer: Wij hebben eenen ouden vader, en eenen jongeling des ouderdoms, den kleinsten, wiens broeder dood is, en hij is alleen van zijne moeder overgebleven, en zijn vader heeft hem lief.

21 Toen zeidet gij tot uwe knechten; [b] Brengt hem af tot mij, dat ik mijn oog op hem sla.

22 En wij zeiden tot mijnen heer: Die jongeling zal zijnen vader niet kunnen verlaten; indien hij zijnen vader verlaat, zoo zal hij sterven.

23 Toen zeidet gij tot uwe knechten: [c] Indien uw kleinste broeder met u niet afkomt, zoo zult gij mijn aangezicht niet meer zien.

24 En het is geschied, als wij tot uwen knecht, mijnen vader, opgetrokken zijn, en wij hem de woorden mijns heeren verhaald hebben;

25 En dat onze vader gezegd heeft: Keert weder, koopt ons een weinig spijze;

---

[a] Gen. 45:2. [b] Gen. 42:15. [c] Gen. 43:3, 5.

26 Zoo hebben wij gezegd: Wij zullen
niet mogen aftrekken; indien onze klein-
ste broeder bij ons is, zoo zullen wij aftrek-
ken; want wij zullen het aangezicht van
dien man niet mogen zien, zoo deze onze
kleinste broeder niet bij ons is.
27 Toen zeide uw knecht, mijn vader,
tot ons: Gijlieden weet, dat er mij mijne
huisvrouw twee gebaard heeft.
28 En de een is van mij uitgegaan, [a] en ik
heb gezegd: Voorwaar, hij is gewisselijk
verscheurd geworden! en ik heb hem niet
gezien tot nu toe.
29 Indien gij nu dezen ook van mijn
aangezicht wegneemt, en hem een verderf
ontmoette, [b] zoo zoudt gij mijne grauwe
haren met jammer ten grave doen ne-
derdalen!
30 Nu dan, als ik tot uwen knecht,
mijnen vader, kome, en de jongeling is
niet bij ons (alzoo zijne ziel aan de ziel
van dezen gebonden is),
31 Zoo zal het geschieden, als hij ziet,
dat de jongeling er niet is, dat hij sterven
zal; en uwe knechten zullen de grauwe
haren van uwen knecht, onzen vader, met
droefenis ten grave doen nederdalen.
32 Want uw knecht is voor dezen jon-
geling borg bij mijnen vader, zeggende:
[c] Zoo ik hem tot u niet wederbreng, zoo
zal ik tegen mijnen vader alle dagen ge-
zondigd hebben!
33 Nu dan, laat toch uwen knecht voor
dezen jongeling slaaf van mijnen heer
blijven, en laat den jongeling met zijne
broederen optrekken!
34 Want hoe zoude ik optrekken tot
mijnen vader, indien de jongeling niet
met mij was? opdat ik den jammer niet
zie, welke mijnen vader overkomen zou.

Jozef maakt zich aan zijne broeders bekend.

45 TOEN kon zich Jozef niet bedwin-
gen voor allen, die bij hem ston-
den, en hij riep: Doet alle man van mij
uitgaan! En er stond niemand bij hem,
als Jozef zich aan zijne broederen bekend
maakte.
2 En hij verhief zijne stem met weenen,
zoodat het de Egyptenaars hoorden, en
dat het Faraö's huis hoorde.
3 En Jozef zeide tot zijne broederen: Ik
ben Jozef! leeft mijn vader nog? En
zijne broeders konden hem niet antwoor-
den; want zij waren verschrikt voor zijn
aangezicht.
4 En Jozef zeide tot zijne broederen:
Nadert toch tot mij! En zij naderden.
Toen zeide hij: [d] Ik ben Jozef, uw broe-
der, [e] dien gij naar Egypte verkocht hebt.
5 Maar nu, [f] weest niet bekommerd, en
de toorn ontsteke niet in uwe oogen,
omdat gij mij hierheen verkocht hebt;
want God heeft mij voor uw aangezicht
gezonden, tot behoudenis des levens.
6 Want het zijn nu twee jaren des hon-
gers in het midden des lands; en er zijn
nog vijf jaren, in welke geene ploeging,
noch oogst zijn zal.
7 Doch God heeft mij voor uw aange-
zicht henen gezonden, om u een over-
blijfsel te stellen op de aarde, en om u
bij het leven te behouden door eene
groote verlossing.
8 Nu dan, gij hebt mij herwaarts niet
gezonden, maar God Zelf, Die mij tot
Faraö's vader gesteld heeft, en tot eenen
heer over zijn gansche huis, en regeerder
in het gansche land van Egypte.
9 Haast u, en trekt op tot mijnen vader,
en zegt tot hem: Alzoo zegt uw zoon
Jozef: God heeft mij tot eenen heer over
gansch Egypteland gesteld; kom af tot
mij, en vertoef niet.
10 En gij zult in het land Gosen wonen,
en nabij mij wezen, gij en uwe zonen, en
de zonen uwer zonen, en uwe schapen, en
uwe runderen, en al wat gij hebt.
11 En ik zal u aldaar onderhouden; want
er zullen nog vijf jaren des hongers zijn,
opdat gij niet verarmt, gij en uw huis, en
alles wat gij hebt!
12 En ziet, uwe oogen zien het, en de
oogen van mijnen broeder Benjamin, dat
mijn mond tot u spreekt.
13 En boodschapt mijnen vader al mijne
heerlijkheid in Egypte, en alles wat gij
gezien hebt; en haast u, en [g] brengt mij-
nen vader herwaarts af.
14 En hij viel aan den hals van Benja-
min, zijnen broeder, en weende; en
Benjamin weende aan zijnen hals.
15 En hij kuste al zijne broederen, en
hij weende over hen; en daarna spraken
zijne broeders met hem.
16 Als dit gerucht in het huis van Faraö
gehoord werd, dat men zeide: Jozefs
broeders zijn gekomen! was het goed in
de oogen van Faraö, en in de oogen van
zijne knechten.
17 En Faraö zeide tot Jozef: Zeg tot
uwe broederen: Doet dit, laadt uwe bees-
ten, en trekt heen, gaat naar het land
Kanaän;
18 En neemt uwen vader en uwe huis-
gezinnen, en komt tot mij, en ik zal u
het beste van Egypteland geven, en gij
zult het vette dezes lands eten.
19 Gij zijt toch gelast; doet dit, neemt
u uit Egypteland wagenen voor uwe kin-
derkens, en voor uwe vrouwen, en voert
uwen vader, en komt.
20 En uw oog verschoone uw huisraad
niet; want het beste van gansch Egypte-
land, dat zal het uwe zijn.
21 En de zonen van Israël deden alzoo.

[a] Gen. 37:33. [b] Gen. 42:38. [c] Gen. 43:9. [d] Hand. 7:13. [e] Gen. 37:28. Ps. 105:17. Hand. 7:9. [f] Gen. 50:19, 20, 21. [g] Hand. 7:14.

Zoo gaf Jozef hun wagenen, naar Faraö's
bevel; ook gaf hij hun teerkost op den
weg.
22 Hij gaf hun allen, ieder een, wissel-
kleederen; maar Benjamin gaf hij drie
honderd zilverlingen, en vijf wisselklee-
deren.
23 En zijnen vader desgelijks zond hij
tien ezelen, dragende van het beste van
Egypte, en tien ezelinnen, dragende ko-
ren, en brood, en spijze voor zijnen vader
op den weg.
24 En hij zond zijne broeders heen, en
zij vertrokken; en hij zeide tot hen: Ver-
stoort u niet op den weg.
25 En zij trokken op uit Egypte, en zij
kwamen in het land Kanaän tot hunnen
vader Jakob.
26 Toen boodschapten zij hem, zeggen-
de: Jozef leeft nog, ja, ook is hij re-
geerder in gansch Egypteland! Toen
bezweek zijn hart; want hij geloofde
hun niet.
27 Maar als zij tot hem gesproken had-
den al de woorden van Jozef, die hij tot
hen gesproken had, en dat hij de wagenen
zag, die Jozef gezonden had om hem te
voeren, zoo werd de geest van Jakob,
hunnen vader, levendig.
28 En Israël zeide: Het is genoeg! mijn
zoon Jozef leeft nog! ik zal gaan, en hem
zien, eer ik sterve!

Jakob trekt af naar Egypte.

46 EN Israël verreisde met al wat hij
had, en hij kwam te Ber-séba, en
hij offerde offeranden aan den God van
zijnen vader Izak.
2 En God sprak tot Israël in gezichten
des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En
hij zeide: Zie, *hier* ben ik!
3 En Hij zeide: [a] Ik ben die God, uws
vaders God; vrees niet van af te trekken
naar Egypte; [b] want Ik zal u aldaar tot
een groot volk zetten.
4 [c] Ik zal met u aftrekken naar Egypte,
en Ik zal u doen *weder*optrekken, mede
optrekkende; en Jozef zal zijne hand op
uwe oogen leggen.
5 [d] Toen maakte zich Jakob op van Ber-
séba; en de zonen van Israël voerden
Jakob, hunnen vader, en hunne kinderen,
en hunne vrouwen, op de wagenen, die
Faraö gezonden had om hem te voeren.
6 En zij namen hun vee, en hunne have,
die zij in het land Kanaän geworven had-
den, en zij kwamen in Egypte, Jakob en
al zijn zaad met hem:
7 Zijne zonen, en de zonen zijner zonen
met hem; zijne dochteren, en zijner
zonen dochteren, en al zijn zaad bracht
hij met zich in Egypte.
8 [e] En dit zijn de namen der zonen van
Israël, die in Egypte kwamen: Jakob en
zijne zonen. De eerstgeborene van
Jakob: Ruben.
9 En de zonen van Ruben: Hanoch,
en Pallu, en Hezron, en Karmi.
10 [f] En de zonen van Simeon: Jemuël,
en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar,
en Saul, de zoon eener Kanaänietische
vrouw.
11 [g] En de zonen van Levi: Gerson,
Kehath en Merári.
12 En [h] de zonen van Juda: Er, en
Onan, en Sela, en Perez, en Zerah.
Doch Er en Onan waren gestorven in het
land van Kanaän; [i] en de zonen van
Perez waren Hezron en Hamul.
13 En de zonen van Issaschar: Tola,
en Puwa, en Job, en Simron.
14 En de zonen van Zebulon: Sered,
en Elon, en Jahleël.
15 Dit zijn de zonen van Lea, die zij
Jakob gebaard heeft in Paddan-Aram,
met Dina, zijne dochter; al de zielen
zijner zonen en zijner dochteren waren
drie en dertig.
16 [k] En de zonen van Gad: Zifjon en
Haggi, Schuni en Ezbon, Eri en Aródi,
en Aréli.
17 [l] En de zonen van Aser: Jimna, en
Jisva, en Jisvi, en Berija, en Sera, hunne
zuster; en de zonen van Berija: Heber
en Malchiël.
18 Dit zijn de zonen van Zilpa, [m] die
Laban aan zijne dochter Lea gegeven
had; en zij baarde Jakob deze zestien
zielen.
19 De zonen van Rachel, Jakobs huis-
vrouw: Jozef en Benjamin.
20 En [n] Jozef werden geboren in Egypte-
land, Manasse en Efraïm, die hem Asnath,
de dochter van Potiféra, den overste te
On, baarde.
21 [o] En de zonen van Benjamin: Bela,
Becher en Asbel, Gera en Naäman, Echi
en Rôs, Muppim en Huppim, en Ard.
22 Dit zijn de zonen van Rachel, die
Jakob geboren zijn, al te zamen veertien
zielen.
23 En de zonen van Dan: Chusim.
24 [p] En de zonen van Nafthali: Jáhzeël,
en Guni, en Jezer, en Sillem.
25 Dit zijn de zonen van Bilha, [q] die
Laban aan zijne dochter Rachel gegeven
had; en zij baarde dezelve Jakob, zij
waren allen zeven zielen.

[a] Gen. 26:24; 28:13; 32:9. [b] Gen. 18:16; 16:10; 17:2; 22:17; 26:24; 35:11; 48:4.
[c] Num. 20:15. Deut. 10:22. Joz. 24:4, 5, 6. Ps. 105:23, 24, enz. Jes. 52:4. Hos. 11:1.
[d] Hand. 7:15. [e] Ex. 1:2; 6:13. Num. 26:5. 1 Kron. 5:1, enz; 6:1, enz; 7:1, enz; 8:1, enz.
[f] Ex. 6:14. 1 Kron. 4:24. [g] 1 Kron. 6:1. [h] Gen. 38:3, 4, 5. [i] 1 Kron. 2:5. [k] 1 Kron. 5:11.
[l] 1 Kron. 7:30. [m] Gen. 29:24. [n] Gen. 41:50; 48:5. [o] 1 Kron. 7:6; 8:1. [p] 1 Kron. 7:13.
[q] Gen. 29:29.

26 Al de zielen, die met Jakob in Egypte kwamen, uit zijne heup gesproten, uitgenomen de vrouwen van de zonen van Jakob, waren allen zes en zestig zielen.

27 En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, waren twee zielen. [a] Al de zielen van het huis van Jakob, die in Egypte kwamen, waren zeventig.

28 En hij zond Juda voor zijn aangezicht heen tot Jozef, om voor zijn aangezicht aanwijzing te doen naar Gosen; en zij kwamen in het land Gosen.

29 Toen spande Jozef zijnen wagen aan, en toog op, zijnen vader Israël tegemoet naar Gosen; en als hij zich aan hem vertoonde, zoo viel hij hem aan zijnen hals, en weende lang aan zijnen hals.

30 En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft!

31 Daarna zeide Jozef tot zijne broederen, en tot zijns vaders huis: Ik zal optrekken en Faraö boodschappen, en tot hem zeggen: Mijne broeders en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen.

32 En die mannen zijn schaapherders; want het zijn mannen, die met vee omgaan; en zij hebben hunne schapen, en hunne runderen, en al wat zij hebben, medegebracht.

33 Wanneer het nu geschieden zal, dat Faraö ulieden zal roepen, en zeggen: Wat is uwe handtering?

34 Zoo zult gij zeggen: Uwe knechten zijn mannen, die van onze jeugd af tot nu toe met vee omgegaan hebben, zoo wij als onze vaders; opdat gij in het land Gosen moogt wonen; [b] want alle schaapherder is den Egyptenaren een gruwel.

47 TOEN kwam Jozef, en boodschapte Faraö, en zeide: Mijn vader en mijne broeders, en hunne schapen, en hunne runderen, met alles wat zij hebben, zijn gekomen uit het land Kanaän; [c] en zie, zij zijn in het land Gosen.

2 En hij nam een deel zijner broederen, *te weten* vijf mannen, en hij stelde hen voor Faraö's aangezicht.

3 Toen zeide Faraö tot zijne broederen: Wat is uwe handtering? En zij zeiden tot Faraö: [d] Uwe knechten zijn schaapherders, zoo wij als onze vaders.

4 Voorts zeiden zij tot Faraö: Wij zijn gekomen, om als vreemdelingen in dit land te wonen; want er is geene weide voor de schapen, die uwe knechten hebben, dewijl de honger zwaar is in het land Kanaän; en nu, laat toch uwe knechten in het land Gosen wonen!

5 Toen sprak Faraö tot Jozef, zeggende: Uw vader en uwe broeders zijn tot u gekomen;

6 Egypteland is voor uw aangezicht; doe uwen vader en uwe broeders in het beste van het land wonen; laat hen in het land Gosen wonen, en zoo gij weet, dat er onder hen kloeke mannen zijn, zoo zet hen tot veemeesters over hetgeen ik heb.

7 En Jozef bracht zijnen vader Jakob mede, en stelde hem voor Faraö's aangezicht; en Jakob zegende Faraö.

8 En Faraö zeide tot Jakob: Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens?

9 En Jakob zeide tot Faraö: De dagen der jaren [e] mijner vreemdelingschappen zijn honderd en dertig jaren; weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en hebben niet bereikt de dagen van de jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen.

10 En Jakob zegende Faraö, en ging uit van Faraö's aangezicht.

11 En Jozef bestelde voor Jakob en zijne broederen woningen, en hij gaf hun eene bezitting in Egypteland, in het beste van het land, in het land Raméses, gelijk als Faraö geboden had.

12 En Jozef onderhield zijnen vader, en zijne broeders, en het gansche huis zijns vaders, met brood, tot den mond der kinderkens toe.

13 En er was geen brood in het gansche land; want de honger was zeer zwaar; zoodat het land van Egypte en het land Kanaän raasden van wege dien honger.

14 Toen verzamelde Jozef al het geld, dat in Egypteland en in het land Kanaän gevonden werd, voor het koren, dat zij kochten; en Jozef bracht dat geld in Faraö's huis.

15 Als nu het geld uit Egypteland en uit het land Kanaän verdaan was, kwamen al de Egyptenaars tot Jozef, zeggende: Geef ons brood; want waarom zouden wij in uwe tegenwoordigheid sterven? want het geld ontbreekt.

16 En Jozef zeide: Geeft uw vee, zoo zal ik het u geven voor uw vee, indien het geld ontbreekt.

17 Toen brachten zij hun vee tot Jozef; en Jozef gaf hun brood voor paarden, en voor het vee der schapen, en voor het vee der runderen, en voor ezels; en hij voedde hen met brood datzelve jaar, voor al hun vee.

18 Toen datzelve jaar voleind was, zoo kwamen zij tot hem in het tweede jaar, en zeiden tot hem: Wij zullen het voor mijnen heer niet verbergen, alzoo het geld verdaan is, en de bezitting der beesten *gekomen* aan mijnen heer, zoo is er niets anders overgebleven voor het aangezicht

---

[a] Deut. 10:22. Hand. 7:14. [b] Gen. 43:32. Ex. 8:26. [c] Gen. 45:10. [d] Gen. 46:34.
[e] Ps. 11:19. Hebr. 11:9, 13.

mijns heeren, dan ons lichaam en ons land.

19 Waarom zullen wij voor uwe oogen sterven, zoo wij als ons land? koop ons en ons land voor brood; zoo zullen wij en ons land Faraö dienstbaar zijn, en geef zaad, opdat wij leven en niet sterven, en het land niet woest worde!

20 Alzoo kocht Jozef het geheele land van Egypte voor Faraö; want de Egyptenaars verkochten een ieder zijnen akker, dewijl de honger sterk over hen geworden was; zoo werd het land Faraö's eigen.

21 En aangaande het volk, dat zette hij over in de steden, van het eene uiterste der palen van Egypte, tot het andere uiterste deszelven.

22 Alleen het land der priesteren kocht hij niet; want de priesters hadden een bescheiden deel van Faraö, en zij aten hun bescheiden deel, hetwelk hun Faraö gegeven had; daarom verkochten zij hun land niet.

23 Toen zeide Jozef tot het volk: Ziet, ik heb heden u en uw land gekocht voor Faraö; ziet, daar is zaad voor u, opdat gij het land bezaait.

24 Doch met de inkomsten zal het geschieden, dat gij aan Faraö het vijfde deel zult geven, en de vier deelen zullen voor u zijn, tot zaad des velds, en tot uwe spijze en van degenen, die in uwe huizen zijn, en om te eten voor uwe kinderen.

25 En zij zeiden: Gij hebt ons leven behouden; laat ons genade vinden in de oogen mijns heeren, en wij zullen Faraö's knechten zijn.

26 Jozef dan stelde ditzelve in tot eene wet, tot dezen dag, over het land van Egypte, dat Faraö het vijfde deel zou hebben; behalve dat alleen het land der priesteren van Faraö niet werd.

27 Zoo woonde Israël in het land van Egypte, in het land Gosen; en zij stelden zich tot bezitters daarin, en zij werden vruchtbaar en vermeerderden zeer.

28 En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien jaar; zoodat de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, geweest zijn honderd zeven en veertig jaren.

29 Als nu de dagen van Israël naderden, dat hij sterven zou, zoo riep hij zijnen zoon Jozef, en zeide tot hem: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, zoo [a] leg toch uwe hand onder mijne heup, en doe weldadigheid en trouw aan mij, en begraaf mij toch niet in Egypte;

30 Maar dat ik bij mijne vaderen ligge; hierom zult gij mij uit Egypte voeren, en mij in hun graf begraven. En hij zeide: Ik zal doen naar uw woord.

31 En hij zeide: Zweer mij! En hij zwoer hem. [b] En Israël boog zich ten hoofde van het bed.

Jakob zegent de zonen van Jozef.

48 HET geschiedde nu na deze dingen, dat men Jozef zeide: Zie, uw vader is krank! Toen nam hij zijne twee zonen met zich, Manasse en Efraïm.

2 En men boodschapte Jakob, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u! Zoo versterkte zich Israël, en zat op het bed.

3 Daarna zeide Jakob tot Jozef: God, [c] de Almachtige, is [d] mij verschenen te Luz, in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend;

4 En Hij heeft tot mij gezegd: [e] Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen, en u tot eenen hoop van volken stellen; en Ik zal aan uw zaad na u dit land tot eene eeuwige bezitting geven.

5 Nu dan, uwe twee zonen, [f] die u in Egypteland geboren waren, eer ik in Egypte tot u gekomen ben, zijn mijne: Efraïm en Manasse zullen mijne zijn, als Ruben en Simeon.

6 Maar uw geslacht, dat gij na hen zult gewinnen, zullen uwe zijn: zij zullen naar hunner broederen naam genoemd worden in hun erfdeel.

7 Toen ik nu van Paddan kwam, [g] zoo is Rachel bij mij gestorven in het land Kanaän, op den weg, als het nog eene kleine streek lands was, om tot Efrath te komen; en ik begroef haar aldaar aan den weg van Efrath, welke is Bethlehem.

8 En Israël zag de zonen van Jozef, en zeide: Wiens zijn deze?

9 En Jozef zeide tot zijnen vader: Zij zijn mijne zonen, die mij God hier gegeven heeft. En hij zeide: Breng hen toch tot mij, dat ik hen zegene!

10 Doch de oogen van Israël waren zwaar van ouderdom; hij kon niet zien; en hij deed hen naderen tot zich; toen kuste hij hen, en omhelsde hen.

11 En Israël zeide tot Jozef: Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien; maar zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien!

12 Toen deed hen Jozef uitgaan van zijne knieën; en hij boog zich voor zijn aangezicht neder ter aarde.

13 En Jozef nam die beiden, Efraïm met zijne rechterhand, tegenover Israëls linkerhand, en Manasse met zijne linkerhand, tegenover Israëls rechterhand, en hij deed hen naderen tot hem.

14 Maar Israël strekte zijne rechterhand uit, en leide die op het hoofd van Efraïm, hoewel hij de minste was, en zijne linkerhand op het hoofd van Manasse; hij bestierde zijne handen verstandelijk; want Manasse was de eerstgeborene.

---

[a] Gen. 24:2. [b] Hebr. 11:21. [c] Gen. 17:1. [d] Gen. 35:6. [e] Gen. 28:3; 35:11. [f] Gen. 41:50; 46:20. [g] Gen. 35:19.

15 En hij [a] zegende Jozef, en zeide: De
God, voor Wiens aangezicht mijne
vaders, Abraham en Izak, gewandeld
hebben; die God, Die mij gevoed heeft,
van dat ik was, tot op dezen dag;
16 [b] Die Engel, Die mij verlost heeft van
alle kwaad, zegene deze jongeren; en dat
in hen mijn naam genoemd worde, en de
naam mijner vaderen, Abraham en Izak,
en dat zij vermenigvuldigen als visschen
in menigte, in het midden des lands!
17 Toen Jozef zag, dat zijn vader zijne
rechterhand op het hoofd van Efraïm
leide, zoo was het kwaad in zijne oogen;
en hij ondervatte zijns vaders hand, om
die van het hoofd van Efraïm op het
hoofd van Manasse af te brengen.
18 En Jozef zeide tot zijnen vader:
Niet alzoo, mijn vader! want deze is de
eerstgeborene; leg uwe rechterhand op
zijn hoofd.
19 Maar zijn vader weigerde het, en
zeide: Ik weet het, mijn zoon! ik weet
het; hij zal ook tot een volk worden, en
hij zal ook groot worden; maar nogtans
zal zijn kleinste broeder grooter worden
dan hij, en zijn zaad zal [c] eene volle
menigte van volkeren worden.
20 Alzoo zegende hij hen te dien dage,
zeggende: In u zal Israël zegenen,
zeggende: [d] God zette u als Efraïm en
als Manasse! En hij zette Efraïm vóór
Manasse.
21 Daarna zeide Israël tot Jozef: Zie, ik
sterf; maar God zal met ulieden wezen,
en Hij zal u wederbrengen in het land
uwer vaderen.
22 [e] En ik heb u een stuk lands gegeven
boven uwe broederen; [f] hetwelk ik, met
mijn zwaard en met mijnen boog, uit de
hand der Amorieten genomen heb.

Jakob zegent zijne zonen; daarna sterft hij.

49 DAARNA riep Jakob zijne zonen,
en hij zeide: Verzamelt u, en ik
zal u verkondigen, hetgeen u in de na-
volgende dagen wedervaren zal.
2 Komt samen en hoort, gij, zonen van
Jakob! en hoort naar Israël, uwen vader.
3 Ruben! gij zijt [g] mijn eerstgeborene,
mijne kracht en het begin mijner macht;
de voortreffelijkste in hoogheid, en de
voortreffelijkste in sterkte!
4 Snelle afloop als der wateren, gij zult
de voortreffelijkste niet zijn! [h] want gij
hebt uws vaders leger beklommen; toen
hebt gij *het* geschonden; hij heeft mijn
bed beklommen!
5 Simeon en Levi zijn gebroeders!
hunne handelingen zijn werktuigen van
geweld!
6 Mijne ziel kome niet in hunnen ver-
borgen raad; mijne eer worde niet ver-
eenigd met hunne vergadering! want in
hunnen toorn [i] hebben zij de mannen
doodgeslagen, en in hunnen moedwil
hebben zij de ossen weggerukt.
7 Vervloekt zij hun toorn; want hij is
heftig; en hunne verbolgenheid; want
zij is hard! ik zal hen [k] verdeelen onder
Jakob, en zal hen verstrooien onder
Israël.
8 Juda! gij zijt het, u zullen uwe broe-
ders loven; uwe hand zal zijn op den
nek uwer vijanden; voor u zullen zich
uws vaders zonen nederbuigen.
9 Juda [l] is een leeuwenwelp! gij zijt
van den roof opgeklommen, mijn zoon!
Hij kromt zich; hij legt zich neder als
een leeuw, en als een oude leeuw; wie
zal hem doen opstaan?
10 De scepter zal [m] van Juda niet wij-
ken, noch de wetgever van tusschen zijne
voeten, totdat Silo komt, en Denzelven
zullen de volken gehoorzaam zijn.
11 Hij bindt zijnen jongen ezel aan den
wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan
den edelsten wijnstok; hij wascht zijn
kleed in den wijn, en zijnen mantel in
wijndruivenbloed.
12 Hij is roodachtig van oogen door den
wijn, en wit van tanden door de melk.
13 Zebulon zal [n] aan de haven der zeeën
wonen, en hij zal aan de haven der sche-
pen wezen; en zijne zijde zal zijn naar
Sidon.
14 Issaschar is een sterk gebeende ezel,
nederliggende tusschen twee pakken.
15 Toen hij de rust zag, dat zij goed
was, en het land, dat het lustig was, zoo
boog hij zijnen schouder om te dragen,
en was dienende onder cijns.
16 Dan zal zijn volk richten, als een der
stammen Israëls.
17 Dan zal eene slang zijn aan den weg,
eene adderslang nevens het pad, bijtende
des paards verzenen, dat zijn rijder ach-
terover valle.
18 Op uwe zaligheid wacht ik, HEERE!
19 Aangaande Gad, eene bende zal hem
aanvallen; maar hij zal *haar* aanvallen
in het einde.
20 Van Aser, zijn brood zal vet zijn;
en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.
21 Nafthali is eene losgelatene hinde;
hij geeft schoone woorden.
22 [o] Jozef is een vruchtbare tak, een
vruchtbare tak aan eene fontein; elkeen
der takken loopt over den muur.
23 [p] De schutters hebben hem wel bitter-
heid aangedaan, en beschoten, en hem
gehaat;
24 Maar zijn boog is in stijvigheid geble-
ven, en de armen zijner handen zijn ge-

---

[a] Hebr. 11:21. [b] Gen. 31:42; 32:1. [c] Ruth 4:11, 12. [d] Jer. 31:20. [e] Joz. 13:7; 16:1; 17:1.
[f] Joz. 24:8. [g] Gen. 29:32. [h] Gen. 35:22. 1 Kron. 5:1. [i] Gen. 34:25. [k] Joz. 19:1; 21:3, 4, enz.
[l] Num. 24:9. Micha 5:7. [m] Matt. 2:6. [n] Joz. 19:10, 11. [o] 1 Kron. 5:1. [p] Gen. 50:20.

sterkt geworden, door de handen van den Machtige Jakobs; daarvan is hij een herder, een steen Israëls;

25 Van uws vaders God, Die u zal helpen, en van den Almachtige, Die u zal zegenen, met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds, die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder!

26 De zegeningen uws vaders gaan te boven de zegeningen mijner voorvaderen, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen; die zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op den hoofdschedel des afgezonderden zijner broederen!

27 Benjamin zal *als* een wolf verscheuren; des morgens zal hij roof eten, en des avonds zal hij buit uitdeelen.

28 Al deze stammen van Israël zijn twaalf; en dit is het, wat hun vader tot hen sprak, als hij hen zegende; hij zegende hen, een' iegelijk naar zijnen bijzonderen zegen.

29 Daarna gebood hij hun, en zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk; begraaft mij bij mijne vaders, in de spelonk, die is in den akker van Efron, den Hethiet;

30 In de spelonk, [a] welke is op den akker van Machpéla, die tegenover Mamre is, in het land Kanaän, die Abraham met dien akker gekocht heeft van Efron, den Hethiet, tot eene erfbegrafenis.

31 Aldaar hebben zij [b] Abraham begraven, en Sara, zijne huisvrouw; daar hebben zij Izak begraven, en Rebekka, zijne huisvrouw; en daar heb ik Lea begraven.

32 De akker, en de spelonk, die daarin is, is gekocht van de zonen Heths.

33 Als Jakob voleind had aan zijne zonen bevelen te geven, [c] zoo leide hij zijne voeten samen op het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijne volken.

Begrafenis van Jakob. Dood van Jozef.

50 TOEN viel Jozef op zijns vaders aangezicht, en hij weende over hem, en kuste hem.

2 En Jozef gebood zijnen knechten, den medicijnmeesters, dat zij zijnen vader balsemen zouden; en de medicijnmeesters balsemden Israël.

3 En veertig dagen werden aan hem vervuld; want alzoo werden vervuld de dagen dergenen, die gebalsemd werden; en de Egyptenaars beweenden hem zeventig dagen.

4 Als nu de dagen zijns beweenens over waren, zoo sprak Jozef tot het huis van Farao, zeggende: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, spreekt toch voor de ooren van Farao, zeggende:

5 Mijn vader heeft mij [d] doen zweren, zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb, daar zult gij mij begraven! Nu dan, laat mij toch optrekken, dat ik mijnen vader begrave; dan zal ik wederkomen.

6 En Farao zeide: Trek op, en begraaf uwen vader, gelijk als hij u heeft doen zweren.

7 En Jozef toog op, om zijnen vader te begraven; en met hem togen op alle Farao's knechten, de oudsten van zijn huis, en al de oudsten des lands van Egypte;

8 Daartoe het gansche huis van Jozef, en zijne broeders, en het huis zijns vaders; alleen hunne kleine kinderen, en hunne schapen, en hunne runderen lieten zij in het land Gosen.

9 En met hem togen op, zoo wagenen als ruiteren; en het was een zeer zwaar heir.

10 Toen zij nu aan het plein van den doornbosch kwamen, dat aan gene zijde der Jordaan is, hielden zij daar eene groote en zeer zware rouwklage; en hij maakte zijnen vader eenen rouw van zeven dagen.

11 Als de inwoners des lands, de Kanaänieten, dien rouw zagen op het plein van den doornbosch, zoo zeiden zij: Dit is een zware rouw der Egyptenaren. Daarom noemde men haren naam Abel-Mizraïm, die aan het veer der Jordaan is.

12 En zijne zonen deden hem, gelijk als hij hun geboden had;

13 Want [e] zijne zonen voerden hem in het land Kanaän, en begroeven hem in de spelonk des akkers van [f] Machpéla, welke Abraham met den akker gekocht had tot eene erfbegrafenis van Efron, den Hethiet, tegenover Mamre.

14 Daarna keerde Jozef weder in Egypte, hij en zijne broeders, en allen, die met hem opgetogen waren, om zijnen vader te begraven, nadat hij zijnen vader begraven had.

15 Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader dood was, zoo zeiden zij: Misschien zal ons Jozef haten, en hij zal ons gewisselijk vergelden al het kwaad, dat wij hem aangedaan hebben.

16 Daarom ontboden zij aan Jozef, zeggende: Uw vader heeft bevolen voor zijnen dood, zeggende:

17 Zoo zult gij tot Jozef zeggen: Ei, vergeef toch de overtreding uwer broederen, en hunne zonde; want zij hebben u kwaad aangedaan; maar nu vergeef toch de overtreding der dienaren van den God uws vaders! En Jozef weende, als zij tot hem spraken.

18 Daarna kwamen ook zijne broeders,

---

[a] Gen. 23:9, 16. [b] Gen. 25:9; 35:29. Hand. 7:16. [c] Hand. 7:15. [d] Gen. 47:29.
[e] Hand. 7:15, 16. [f] Gen. 23:16.

en vielen voor hem neder, en zeiden: Zie,
wij zijn u tot knechten!
19 En Jozef zeide tot hen: Vreest niet;
want ben ik [a] in de plaats van God?
20 Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen
mij gedacht; *doch* God heeft dat ten
goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk
het te dezen dage is, om een groot volk
in het leven te behouden.
21 Nu dan, vreest niet! ik zal u en
uwe kleine kinderen onderhouden. Zoo
troostte hij hen, en sprak naar hun hart.
22 Jozef dan woonde in Egypte, hij
en het huis zijns vaders; en Jozef leefde
honderd en tien jaren.
23 En Jozef zag van Efraïm kinderen,
van het derde gelid; ook werden de zo-
nen van [b] Machir, den zoon van Manasse,
op Jozefs knieën geboren.
24 En Jozef zeide tot zijne broederen:
Ik [c] sterf; maar God zal u gewisselijk
bezoeken, en Hij zal u doen optrekken
uit dit land, in het land, hetwelk Hij
Abraham, Izak en Jakob gezworen
heeft.
25 En Jozef deed de zonen van Israël
zweren, zeggende: God zal u gewisselijk
bezoeken, [d] zoo zult gij mijne beenderen
van hier opvoeren!
26 En Jozef stierf, honderd en tien ja-
ren oud zijnde; en zij balsemden hem,
en men leide hem in eene kist in Egypte.

HET TWEEDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

ÉXODUS.

Harde dienstbaarheid van Israël in Egypte.

1 DIT nu zijn de namen der zonen van
Israël, [e] die in Egypte gekomen zijn,
met Jakob; zij kwamen er in, elk met
zijn huis.
2 Ruben, Simeon, Levi, en Juda;
3 Issaschar, Zebulon, en Benjamin;
4 Dan en Nafthali, Gad en Aser.
5 [f] Al de zielen nu, die uit Jakobs heup
voortgekomen zijn, waren zeventig zie-
len; doch Jozef was in Egypte.
6 [g] Toen nu Jozef gestorven was, en al
zijne broeders, en al dat geslacht,
7 Zoo werden de kinderen Israëls vrucht-
baar, [h] en wiesen overvloedig, en zij ver-
meerderden, en werden gansch zeer mach-
tig, zoodat het land met hen vervuld werd.
8 [i] Daarna stond een nieuwe koning op
over Egypte, die Jozef niet gekend had;
9 Die zeide tot zijn volk: Ziet, het volk
der kinderen Israëls is veel, ja, machtiger
dan wij.
10 [k] Komt aan, laat ons wijselijk tegen
hetzelve handelen, opdat het niet verme-
nigvuldige, en het geschiede, als er eenige
krijg voorvalt, dat het zich ook niet ver-
voege tot onze vijanden, en tegen ons
strijde, en uit het land optrekke.
11 En zij zetten oversten der schattin-
gen over hetzelve, om het te verdrukken
met hunne lasten; want men bouwde
voor Faraö schatsteden, Pitom en Raäm-
ses.
12 Maar [l] hoe meer zij het verdrukten,
hoe meer het vermeerderde, en hoe meer
het wies; zoodat zij verdrietig waren van
wege de kinderen Israëls.
13 En de Egyptenaars deden de kin-
deren Israëls dienen met hardigheid;
14 Zoodat zij hun het leven bitter maak-
ten met harden dienst, in leem en in ti-
chelsteenen, en met allen dienst op het
veld, met al hunnen dienst, die zij hen
deden dienen met hardigheid.
15 Daarenboven sprak de koning van
Egypte tot de vroedvrouwen der Hebre-
innen, welker eener naam Sifra, en de
naam der andere Pua was;
16 En zeide: Wanneer gij de Hebreïn-
nen in het baren helpt, en ziet haar op
de stoelen: is het een zoon, zoo doodt
hem; maar is het eene dochter, zoo laat
haar leven!
17 Doch de vroedvrouwen vreesden God,
en deden niet, gelijk als de koning van
Egypte tot haar gesproken had; maar
zij behielden de knechtjes in het leven.
18 Toen riep de koning van Egypte de
vroedvrouwen, en zeide tot haar: Waar-
om hebt gijlieden deze zaak gedaan, dat
gij de knechtjes in het leven behouden
hebt?
19 En de vroedvrouwen zeiden tot Faraö:
Omdat de Hebreïnnen niet zijn gelijk de
Egyptische vrouwen; want zij zijn sterk:
eer de vroedvrouw tot haar komt, zoo
hebben zij gebaard.
20 Daarom deed God aan de vroedvrou-
wen goed; en dat volk vermeerderde, en
het werd zeer machtig.

---

[a] Gen. 45:5. [b] Num. 32:39. [c] Hebr. 11:22. [d] Ex. 13:19. Joz. 24:32. [e] Gen. 46:8. Ex. 6:13. [f] Gen. 46:27. Deut. 10:22. Hand. 7:14. [g] Gen. 50:26. [h] Deut. 26:5. Hand. 7:17. [i] Hand. 7:18. [k] Hand. 7:19. [l] Ps. 105:24.

21 En het geschiedde, dewijl de vroed-
vrouwen God vreesden, zoo bouwde Hij
haar huizen.
22 [a] Toen gebood Faraö aan al zijn volk,
zeggende: Alle zonen, die geboren wor-
den, zult gij in de rivier werpen, maar al
de dochteren in het leven behouden.

Geboorte van Mozes. Hij vlucht naar Midian.

2 EN [b] een man van het huis van Levi
ging, en nam eene dochter van Levi.
2 [c] En de vrouw werd zwanger, en
baarde eenen zoon. Toen zij hem zag,
[d] dat hij schoon was, zoo verborg zij hem
drie maanden.
3 Doch als zij hem niet langer verber-
gen kon, zoo nam zij voor hem een kistje
van biezen, en belijmde het met lijm en
met pek; en zij leide het knechtje daarin,
en leide het in de biezen, aan den oever
der rivier.
4 En zijne zuster stelde zich van verre,
om te weten, wat hem gedaan zou worden.
5 En de dochter van Faraö ging af, om
zich te wasschen in de rivier; en hare
jonkvrouwen wandelden aan den kant
der rivier; [e] toen zij het kistje in het
midden van de biezen zag, zoo zond zij
hare dienstmaagd heen, en liet het halen.
6 Toen zij het open deed, zoo zag zij dat
knechtje; en ziet, het jongsken weende;
en zij werd met barmhartigheid bewogen
over hetzelve, en zij zeide: Dit is een van
de knechtjes der Hebreën!
7 Toen zeide zijne zuster tot Faraö's
dochter: Zal ik heengaan, en u eene
voedstervrouw uit de Hebreïnnen roepen,
die dat knechtje voor u zooge?
8 En de dochter van Faraö zeide tot
haar: Ga heen. En de jonge maagd
ging, en riep des knechtjes moeder.
9 Toen zeide Faraö's dochter tot haar:
Neem dit knechtje heen, en zoog het
mij; ik zal *u* uwen loon geven. En de
vrouw nam het knechtje, en zoogde het.
10 En toen het knechtje groot geworden
was, zoo bracht zij het tot Faraö's doch-
ter, en het werd haar ten zoon; en zij
noemde zijnen naam Mozes, en zeide:
Want ik heb hem uit water getogen.
11 [f] En het geschiedde in die dagen,
toen Mozes groot geworden was, dat hij
uitging tot zijne broederen, en bezag
hunne lasten; en hij zag, dat een Egyp-
tisch man eenen Hebreeuwschen man uit
zijne broederen sloeg.
12 En hij zag herwaarts en gindswaarts;
en toen hij zag, dat er niemand was, zoo
versloeg hij den Egyptenaar, en verborg
hem in het zand.
13 Des anderen daags ging hij wederom
uit, en ziet, twee Hebreeuwsche mannen
twistten; en hij zeide tot den ongerechte:
Waarom slaat gij uwen naaste?
14 Hij dan zeide: [g] Wie heeft u tot een'
overste en rechter over ons gezet? Zegt
gij *dit*, om mij te dooden, gelijk gij den
Egyptenaar gedood hebt? Toen vreesde
Mozes, en zeide: Voorwaar, deze zaak is
bekend geworden!
15 Als nu Faraö deze zaak hoorde, zoo
zocht hij Mozes te dooden; [h] doch Mozes
vlood voor Faraö's aangezicht, en woonde
in het land Midian, en hij zat bij eenen
waterput.
16 En de priester in Midian had zeven
dochters, die kwamen om te putten, en
vulden de drinkbakken, om de kudde
haars vaders te drenken.
17 Toen kwamen de herders, en zij dre-
ven haar van daar; doch Mozes stond op,
en verloste ze, en drenkte hare kudden.
18 En toen zij tot haren vader Rehuël
kwamen, zoo sprak hij: Waarom zijt gij
heden zoo haast wedergekomen?
19 Toen zeiden zij: Een Egyptisch man
heeft ons verlost uit de hand der herde-
ren; en hij heeft ook overvloedig voor
ons geput, en de kudde gedrenkt.
20 En hij zeide tot zijne dochters: Waar
is hij toch? waarom liet gij den man nu
gaan? roept hem, dat hij brood ete.
21 En Mozes bewilligde bij den man te
wonen; en hij gaf Mozes zijne dochter
Zippora;
22 [i] Die baarde eenen zoon; en hij
noemde zijnen naam Gersom; want hij
zeide: Ik ben een vreemdeling geworden
in een vreemd land!
23 En het geschiedde na vele dezer da-
gen, als de koning van Egypte gestorven
was, dat de kinderen Israëls zuchtten en
schreeuwden over den dienst; en hun
gekrijt over hunnen dienst kwam op tot
God.
24 En God hoorde hun gekerm, en [k] God
gedacht aan Zijn verbond met Abraham,
met Izak en met Jakob.
25 En God zag de kinderen Israëls aan,
en God kende *hen*.

De brandende braambosch.

3 EN Mozes hoedde de kudde van
Jethro, zijnen schoonvader, den
priester in Midian; en hij leidde de
kudde achter de woestijn, en hij kwam
aan den berg Gods, aan Horeb.
2 En de Engel des HEEREN verscheen
hem in eene vuurvlam uit het midden
van een' braambosch; en hij zag, en ziet,
de braambosch brandde in het vuur, en
de braambosch werd niet verteerd.
3 En Mozes zeide: Ik zal mij nu daar-
heen wenden, en bezien dat groote

[a] Hand. 7:19. [b] Ex. 6:19. Num. 26:59. [c] 1 Kron. 23:13. Hand. 7:20. [d] Hebr. 11:23. [e] Hand. 7:21. Hebr. 11:23. [f] Hand. 7:23. Hebr. 11:24, 25. [g] Hand. 7:27. [h] Hand. 7:29. [i] Ex. 18:3, 3. [k] Gen. 15:14.

gezicht, waarom de braambosch niet verbrandt.

4 Toen de HEERE zag, dat hij zich daarheen wendde, om te bezien, zoo riep God tot hem uit het midden van den braambosch, en zeide: Mozes, Mozes! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

5 [a] En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uwe schoenen uit van uwe voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig land.

6 Hij zeide voorts: [b] Ik ben de God uws vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob. En Mozes verborg zijn aangezicht; want hij vreesde God aan te zien.

7 [c] En de HEERE zeide: Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, van wege hunne drijvers; want Ik heb hunne smarten bekend.

8 Daarom ben Ik nedergekomen, dat Ik het verlosse uit de hand der Egyptenaren, en het opvoere uit dit land, naar een goed en ruim land, naar een land, vloeiende van melk en honig, tot de plaats der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten.

9 En nu, zie, het geschrei der kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmede de Egyptenaars hen verdrukken.

10 Zoo kom nu, en [d] Ik zal u tot Faraö zenden, opdat gij Mijn volk (de kinderen Israëls) uit Egypte voert.

11 Toen zeide Mozes tot God: Wie ben ik, dat ik tot Faraö zou gaan; en dat ik de kinderen Israëls uit Egypte zou voeren?

12 Hij dan zeide: [e] Ik zal voorzeker met u zijn, en dit zal u een teeken zijn, dat Ik u gezonden heb: wanneer gij dit volk uit Egypte geleid hebt, zult gijlieden God dienen op dezen berg.

13 Toen zeide Mozes tot God: Zie, wanneer ik kom tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: De God uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden; en zij mij zeggen: Hoe is Zijn Naam? wat zal ik tot hen zeggen?

14 En God zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzoo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!

15 Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: De HEERE, de God uwer vaderen, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dat is Mijn Naam eeuwiglijk, en dat is Mijne gedachtenis van geslacht tot geslacht.

16 Ga heen, en verzamel de oudsten van Israël, en zeg tot hen: De HEERE, de God uwer vaderen, is mij verschenen, de God van Abraham, Izak en Jakob, zeggende: Ik heb ulieden getrouwelijk bezocht, en hetgeen ulieden in Egypte is aangedaan;

17 Daarom heb Ik gezegd: Ik zal ulieden uit de verdrukking van Egypte opvoeren, tot het land der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten; tot het land, vloeiende van melk en honig.

18 En zij zullen uwe stem hooren; en gij zult gaan, gij en de oudsten van Israël, tot den koning van Egypte, en gijlieden zult tot hem zeggen: De HEERE, de God der Hebreeën, is ons ontmoet; zoo laat ons nu toch gaan den weg van drie dagen in de woestijn, opdat wij den HEERE, onzen God, offeren!

19 Doch Ik weet, dat de koning van Egypte ulieden niet zal laten gaan, ook niet door eene sterke hand.

20 Want Ik zal Mijne hand uitstrekken, en Egypte slaan met al Mijne wonderen, die Ik in het midden van hetzelve doen zal; daarna zal hij ulieden laten vertrekken.

21 En Ik zal dit volk genade geven in de oogen der Egyptenaren; en het zal geschieden, wanneer gijlieden uitgaan zult, zoo zult gij niet ledig uitgaan;

22 [f] Maar *elke* vrouw zal van hare naburin, en van de waardin haars huizes, eischen zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen; die zult gijlieden op uwe zonen, en op uwe dochteren leggen, en gij [g] zult Egypte berooven.

4 TOEN antwoordde Mozes, en zeide: Maar zie, zij zullen mij niet gelooven, noch mijne stem hooren; want zij zullen zeggen: De HEERE is u niet verschenen!

2 En de HEERE zeide tot hem: Wat is er in uwe hand? En hij zeide: Een staf.

3 En Hij zeide: Werp hem ter aarde! En hij wierp hem ter aarde. Toen werd hij tot eene slang; en Mozes vlood van haar.

4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit, en grijp haar bij haren staart! Toen strekte hij zijne hand uit, en vatte haar; en zij werd tot eenen staf in zijne hand.

5 Opdat zij gelooven, dat u verschenen is de HEERE, de God hunner vaderen, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob.

6 En de HEERE zeide verder tot hem: Steek nu uwe hand in uwen boezem. En hij stak zijne hand in zijnen boezem;

---

[a] Joz. 5:15. [b] Matt. 22:32. Mark. 12:26. Luk. 20:37. Hand. 7:32. [c] Hand. 7:34. [d] Ps. 105:26. Hos. 12:14. Micha 6:4. Hand. 7:35. [e] Joz. 1:5. [f] Ex. 11:2; 12:35. [g] Ezech. 39:10.

daarna trok hij ze uit, en ziet, zijne hand
was melaatsch, *wit* als sneeuw.
7 En Hij zeide: Steek uwe hand weder-
om in uwen boezem. En hij stak zijne
hand wederom in zijnen boezem; daarna
trok hij ze uit zijnen boezem, en ziet, zij
was weder als zijn *ander* vleesch.
8 En het zal geschieden, zoo zij u niet
gelooven, noch naar de stem van het eerste
teeken hooren, zoo zullen zij de stem van
het laatste teeken gelooven.
9 En het zal geschieden, zoo zij ook deze
twee teekenen niet gelooven, noch naar
uwe stem hooren, zoo neem van de wate-
ren der rivier, en giet ze op het droge;
zoo [a] zullen de wateren, die gij uit de
rivier zult nemen, diezelve zullen tot
bloed worden op het droge.
10 Toen zeide Mozes tot den HEERE:
Och Heere! ik ben geen man wel ter tale,
noch van gisteren, noch van eergisteren,
noch van toen af, toen Gij tot Uwen
knecht gesproken hebt; want ik ben
zwaar van mond, en zwaar van tong.
11 En de HEERE zeide tot hem: Wie
heeft den mensch den mond gemaakt?
of wie heeft den stomme, of doove, of
ziende, of blinde gemaakt? Ben Ik het
niet, de HEERE?
12 En nu ga henen, en [b] Ik zal met uwen
mond zijn, en zal u leeren, wat gij spre-
ken zult.
13 Doch hij zeide: Och, Heere! zend
toch door de hand *desgenen, dien* Gij
zoudt zenden.
14 Toen ontstak de toorn des HEEREN
over Mozes, en Hij zeide: Is niet Aäron,
de Leviet, uw broeder? Ik weet, dat hij
zeer wel spreken zal, en ook, zie, hij zal
uitgaan u tegemoet; wanneer hij u ziet,
zoo zal hij in zijn hart verblijd zijn.
15 [c] Gij dan zult tot hem spreken, en de
woorden in zijnen mond leggen; en Ik zal
met uwen mond, en met zijnen mond zijn;
en Ik zal ulieden leeren, wat gij doen zult.
16 En hij zal voor u tot het volk spre-
ken; en het zal geschieden, dat hij u tot
een' mond zal zijn, en gij zult hem tot
een' god zijn.
17 Neem dan dezen staf in uwe hand,
waarmede gij die teekenen doen zult.

Terugkeer van Mozes naar Egypte.

18 Toen ging Mozes heen, en keerde we-
der tot Jether, zijnen schoonvader, en
zeide tot hem: Laat mij toch gaan, dat
ik wederkeere tot mijne broederen, die in
Egypte zijn, en zie, of zij nog leven.
Jethro dan zeide tot Mozes: Ga in vrede!
19 Ook zeide de HEERE tot Mozes in
Midian: Ga heen, keer weder in Egypte;
want al de mannen zijn dood, die uwe
ziel zochten.
20 Mozes dan nam zijne vrouw, en zijne
zonen, en voerde hen op eenen ezel, en
keerde weder in Egypteland; en Mozes
nam den staf Gods in zijne hand.
21 En de HEERE zeide tot Mozes: Ter-
wijl gij heentrekt, om weder in Egypte te
keeren, zie toe, dat gij al de wonderen
doet voor Farao, die Ik in uwe hand ge-
steld heb; doch Ik zal zijn hart verstok-
ken, dat hij het volk niet zal laten gaan.
22 Dan zult gij tot Farao zeggen: Alzoo
zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerst-
geborene, is Israël.
23 En Ik heb tot u gezegd: Laat Mijnen
zoon trekken, dat hij Mij diene! maar
gij hebt geweigerd hem te laten trekken;
zie, Ik zal uwen zoon, uwen eerstgebo-
rene, dooden!
24 En het geschiedde op den weg, in de
herberg, dat de HEERE hem tegenkwam,
en zocht hem te dooden.
25 Toen nam Zippora een steenen *mes*,
en besneed de voorhuid haars zoons, en
wierp die voor zijne voeten, en zeide:
Voorwaar, gij zijt mij een bloedbruide-
gom!
26 En Hij liet van hem af. Toen zeide
zij: Bloedbruidegom! van wege de be-
snijdenis.
27 De HEERE zeide ook tot Aäron: Ga
Mozes tegemoet in de woestijn. En hij
ging, en ontmoette hem aan den berg
Gods, en hij kuste hem.
28 En Mozes gaf Aäron te kennen al de
woorden des HEEREN, Die hem gezonden
had, en al de teekenen, die Hij hem be-
volen had.
29 Toen ging Mozes en Aäron, en zij
verzamelden al de oudsten der kinderen
Israëls.
30 En Aäron sprak al de woorden, die
de HEERE tot Mozes gesproken had; en
hij deed de teekenen voor de oogen des
volks.
31 En het volk geloofde, en zij hoorden,
dat de HEERE de kinderen Israëls bezocht,
en dat Hij hunne verdrukking zag, en zij
neigden hunne hoofden, en aanbaden.

Mozes en Aäron komen voor den koning van Egypte. Het volk klaagt over den verzwaarden dienst.

5 EN daarna gingen Mozes en Aäron
heen, en zeiden tot Farao: Alzoo zegt
de HEERE, de God van Israël: Laat Mijn
volk trekken, dat het Mij een feest houde
in de woestijn!
2 Maar Farao zeide: [d] Wie is de HEERE,
Wiens stem ik gehoorzamen zou, om
Israël te laten trekken? [e] Ik ken den
HEERE niet, en ik zal ook Israël niet
laten trekken.
3 Zij dan zeiden: [f] De God der Hebreën

---

[a] Ex. 7:19. [b] Matt. 10:19. Mark. 13:11. Luk. 12:12. [c] Ex. 7:2. [d] Job 21:15.
[e] Ex. 3:19. [f] Ex. 3:18.

is ons ontmoet; zoo laat ons toch heen-
trekken, den weg van drie dagen in de
woestijn, en den HEERE, onzen God,
offeren, dat Hij ons niet overkome met
pestilentie of met het zwaard.
4 Toen zeide de koning van Egypte tot
hen: Gij, Mozes en Aäron! waarom
trekt gij het volk af van hunne werken?
gaat heen tot uwe lasten.
5 Verder zeide Faraö: Ziet, het volk des
lands is alreeds *te* veel; en zoudt gijlieden
hen doen rusten van hunne lasten?
6 Daarom beval Faraö, ten zelfden dage,
aan de aandrijvers onder het volk, en
deszelfs ambtlieden, zeggende:
7 Gij zult voortaan aan deze lieden geen
stroo meer geven, tot het maken der ti-
chelsteenen, als gisteren *en* eergisteren;
laat hen zelven heengaan, en stroo voor
zichzelven verzamelen.
8 En het getal der tichelsteenen, die zij
gisteren *en* eergisteren gemaakt hebben,
zult gij hun opleggen; gij zult daarvan
niet verminderen, want zij gaan ledig;
daarom roepen zij, zeggende: Laat ons
gaan, laat ons onzen God offeren!
9 Men verzware den dienst over deze
mannen, dat zij daaraan te doen hebben,
en zich niet vergapen op leugenachtige
woorden.
10 Toen gingen de aandrijvers des volks
uit, en deszelfs ambtlieden, en spraken
tot het volk, zeggende: Zoo zegt Faraö:
Ik zal ulieden geen stroo geven.
11 Gaat gij *zelven* heen, haalt u stroo,
waar gij het vindt; doch van uwen dienst
zal niet verminderd worden.
12 Toen verstrooide zich het volk in
het gansche land van Egypte, dat het
stoppelen verzamelde, voor stroo.
13 En de aandrijvers drongen aan, zeg-
gende: Voleindigt uwe werken, *elk* dag-
werk op zijnen dag, gelijk toen er stroo
was.
14 En de ambtlieden der kinderen Is-
raëls, die Faraö's aandrijvers over hen
gesteld hadden, werden geslagen, *en* men
zeide: Waarom hebt gijlieden uw gezette
werk niet voleindigd, in het maken der
tichelsteenen, gelijk te voren, alzoo ook
gisteren en heden?
15 Derhalve gingen de ambtlieden der
kinderen Israëls, en schreeuwden tot
Faraö, zeggende: Waarom doet gij uwen
knechten alzoo?
16 Aan uwe knechten wordt geen stroo
gegeven, en zij zeggen tot ons: Maakt de
tichelsteenen; en ziet, uwe knechten
worden geslagen; doch de schuld is uws
volks!
17 Hij dan zeide: Gijlieden gaat ledig,
ledig gaat gij; daarom zegt gij: Laat ons
gaan, laat ons den HEERE offeren!
18 Zoo gaat nu heen, arbeidt; doch stroo
zal u niet gegeven worden; evenwel zult
gij het getal der tichelsteenen leveren.
19 Toen zagen de ambtlieden der kin-
deren Israëls, dat het kwalijk met hen
stond, dewijl men zeide: Gij zult niet
minderen van uwe tichelsteenen, *van*
het dagwerk op zijnen dag.
20 En zij ontmoetten Mozes en Aäron,
die tegen hen overstonden, toen zij van
Faraö uitgingen,
21 En zeiden tot hen: De HEERE zie op
u, en richte *het!* dewijl dat gij onzen reuk
hebt stinkende gemaakt voor Faraö, en
voor zijne knechten, gevende een zwaard
in hunne handen, om ons te dooden.

God belooft verlossing.

22 Toen keerde Mozes weder tot den
HEERE, en zeide: Heere! waarom hebt
gij dit volk kwaad gedaan? waarom hebt
Gij mij nu gezonden?
23 Want van toen af, dat ik tot Faraö
ben ingegaan, om in Uwen naam te
spreken, heeft hij dit volk kwaad gedaan;
en Gij hebt Uw volk geenszins verlost.
24 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Nu
zult gij zien, wat Ik aan Faraö doen zal;
want door eene machtige hand zal hij
hen laten trekken, ja, door eene machtige
hand zal Hij hen uit zijn land drijven.

6 VERDER sprak God tot Mozes, en
zeide tot hem: Ik ben de HEERE.
2 En Ik ben aan Abraham, Izak, en
Jakob verschenen, als God de Almach-
tige; doch met Mijnen Naam HEERE
ben Ik hun niet bekend geweest.
3 En ook heb Ik Mijn verbond met hen
opgericht, dat Ik hun geven zou het land
Kanaän, het land hunner vreemdeling-
schappen, waarin zij vreemdelingen ge-
weest zijn.
4 En ook heb Ik gehoord het gekerm
der kinderen Israëls, die de Egyptenaars
in dienstbaarheid houden, en Ik heb aan
Mijn verbond gedacht.
5 Derhalve zeg tot de kinderen Israëls:
Ik ben de HEERE! en Ik zal ulieden uit-
leiden van onder de lasten der Egypte-
naars, en Ik zal u redden uit hunne dienst-
baarheid, en zal u verlossen door eenen
uitgestrekten arm, en door groote ge-
richten;
6 En Ik zal ulieden tot Mijn volk aan-
nemen, en Ik zal u tot eenen God zijn; en
gijlieden zult bekennen, dat Ik de HEERE,
uw God, ben, Die u uitleide van onder de
lasten der Egyptenaren.
7 En Ik zal ulieden brengen in dat land,
waarover Ik Mijne hand opgeheven heb,
dat Ik het aan Abraham, Izak en Jakob
geven zou; en Ik zal het ulieden geven
tot een erfdeel, Ik, de HEERE!
8 En Mozes sprak alzoo tot de kinderen
Israëls; doch zij hoorden naar Mozes
niet, van wege de benauwdheid des gees-
tes, en van wege de harde dienstbaar-
heid.

9 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Ga heen, spreek tot Faraö, den koning van Egypte, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken late.

11 Doch Mozes sprak voor den HEERE, zeggende: Zie, de kinderen Israëls hebben naar mij niet gehoord; hoe zou mij dan Faraö hooren? [a] daartoe ben ik onbesneden van lippen.

12 Evenwel sprak de HEERE tot Mozes en tot Äärон, en gaf hun bevel aan de kinderen Israëls, en aan Faraö, den koning van Egypte, om de kinderen Israëls uit Egypteland te leiden.

Geslachtsregister van Mozes en van Äärон.

13 Dit zijn de hoofden van *ieder* huis hunner vaderen: [b] de zonen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi; dit zijn de huisgezinnen van Ruben.

14 [c] En de zonen van Simeon: Jemuël, en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon eener Kanaänietische; dit zijn de huisgezinnen van Simeon.

15 [d] Dit nu zijn de namen der zonen van Levi, naar hunne geboorten: Gerson, en Kehat, en Merári. En de jaren des levens van Levi waren honderd zeven en dertig jaren.

16 [e] De zonen van Gerson: Libni en Simei, naar hunne huisgezinnen.

17 [f] En de zonen van Kehat: Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzziël; en de jaren des levens van Kehat waren honderd drie en dertig jaren.

18 [g] En de zonen van Merári: Machli en Mûsi; dit zijn de huisgezinnen van Levi, naar hunne geboorten.

19 [h] En Amram nam Jochébed, zijne moei, zich tot eene huisvrouw, en zij baarde hem Äärон en Mozes; en de jaren des levens van Amram waren honderd zeven en dertig jaren.

20 En de zonen van Jizhar: Korah, en Nefeg, en Zichri.

21 En de zonen van Uzziël: Mísaël, en Elzafan, en Sithri.

22 [i] En Äärон nam zich tot eene vrouw Eliséba, dochter van Amminádab, zuster van Nahesson; en [k] zij baarde hem Nadab en Abíhu, Eleázar en Ithamar.

23 En de zonen van Korah waren: Assir, en Elkana, en Abiásaf; dit zijn de huisgezinnen der Korachieten.

24 En Eleázar, de zoon van Äärон, nam voor zich eene van de dochteren van Putiël tot eene vrouw; en zij baarde hem Pínehas. Dit zijn de hoofden van de vaderen der Levieten, naar hunne huisgezinnen.

25 Dit is Äärон en Mozes, tot welke de HEERE zeide: Leidt de kinderen Israëls uit Egypteland, naar hunne heiren.

26 Deze zijn het, die tot Faraö, den koning van Egypte, spraken, opdat zij de kinderen Israëls uit Egypte leidden; dit is Mozes en Äärон.

Mozes en de toovenaars van Egypte.

27 En het geschiedde te dien dage, als de HEERE tot Mozes sprak in Egypteland,

28 Zoo sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Ik ben de HEERE! spreek tot Faraö, den koning van Egypte, alles, wat Ik tot u spreek.

29 Toen zeide Mozes voor het aangezicht des HEEREN: Zie, [l] ik ben onbesneden van lippen; hoe zal dan Faraö naar mij hooren?

7 TOEN zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik heb u *tot* eenen god gezet over Faraö; en Äärон, uw broeder, zal uw profeet zijn.

2 Gij zult spreken alles, wat Ik u gebieden zal; en [m] Äärон, uw broeder, zal tot Faraö spreken, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken laat.

3 Doch Ik zal Faraö's hart verharden; en Ik zal Mijne teekenen en Mijne wonderheden in Egypteland vermenigvuldigen.

4 Faraö nu zal naar ulieden niet hooren, en Ik zal Mijne hand aan Egypte leggen, en voeren Mijne heiren, Mijn volk, de kinderen Israëls, uit Egypteland, door groote gerichten.

5 Dan zullen de Egyptenaars weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik Mijne hand over Egypte uitstrekke, en de kinderen Israëls uit het midden van hen uitleide.

6 Toen deed Mozes en Äärон, als hun de HEERE geboden had, alzoo deden zij.

7 En Mozes was tachtig jaar oud, en Äärон was drie en tachtig jaar oud, toen zij tot Faraö spraken.

8 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Äärон, zeggende:

9 Wanneer Faraö tot ulieden spreken zal, zeggende: Doet een wonderteeken voor ulieden; zoo zult gij tot Äärон zeggen: Neem uwen staf, en werp *hem* voor Faraö's aangezicht neder; hij zal tot een' draak worden.

10 Toen ging Mozes en Äärон tot Faraö henen in, en deden alzoo, gelijk de HEERE geboden had; en Äärон wierp zijnen staf neder voor Faraö's aangezicht, en voor het aangezicht zijner knechten; en hij werd tot een' draak.

---

[a] Ex. 4:10; 6:29. [b] Gen. 46:9. Num. 26:5. 1 Kron. 5:3. [c] Gen. 46:10. Num. 26:12. 1 Kron. 4:24. [d] Gen. 46:11. Num. 3:17; 26:57. 1 Kron. 6:1, 16; 23:6. [e] 1 Kron. 6:17; 23:7. [f] 1 Kron. 6:18; 23:12. [g] 1 Kron. 6:19; 23:21. [h] Ex. 2:1. Num. 26:59. [i] Num. 3:2; 26:60. [k] 1 Kron. 6:3; 24:1. [l] Ex. 4:10; 6:11. [m] Ex. 4:14.

11 Faraö nu riep ook de wijzen en de
guichelaars; en de Egyptische toovenaars
deden ook alzoo met hunne bezweringen;
12 Want een iegelijk wierp zijnen staf
neder, en zij werden tot draken; maar
Aärons staf verslond hunne staven.
13 Doch Faraö's hart verstokte, zoodat
hij naar hen niet hoorde, [a]gelijk de
HEERE gesproken had.

Eerste plaag: het water veranderd in bloed.

14 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Faraö's hart is zwaar; hij weigert het
volk te laten trekken.
15 Ga heen tot Faraö in den morgenstond;
zie, hij zal uitgaan naar het water
toe, zoo stel u tegen hem over aan den
oever der rivier, en den staf, die in eene
slang is veranderd geweest, zult gij in
uwe hand nemen.
16 En gij zult tot hem zeggen: De
HEERE, de God der Hebreën, heeft mij
tot u gezonden, zeggende: Laat Mijn volk
trekken, dat het Mij diene in de woestijn!
doch zie, gij hebt tot nu toe niet gehoord.
17 Zoo zegt de HEERE: Daaraan zult gij
weten, dat Ik de HEERE ben; zie, ik zal
met dezen staf, die in mijne hand is, op
het water, dat in deze rivier is, slaan, en
het zal in bloed veranderd worden.
18 En de visch in de rivier zal sterven,
zoodat de rivier zal stinken; en de
Egyptenaars zullen vermoeid worden, dat
zij het water uit de rivier drinken mogen.
19 Verder zeide de HEERE tot Mozes:
Zeg tot Aäron: Neem uwen staf, en
steek uwe hand uit over de wateren der
Egyptenaren, over hunne stroomen, over
hunne rivieren, en over hunne poelen,
en over alle vergadering hunner wateren,
dat zij bloed worden; en er zij bloed in
het gansche Egypteland, beide in houten
en in steenen *vaten*.
20 Mozes nu en Aäron deden alzoo,
gelijk de HEERE geboden had; en hij
hief den staf op, en [b]sloeg het water,
dat in de rivier was, voor de oogen van
Faraö, en voor de oogen van zijne knechten;
[c]en al het water in de rivier werd
in bloed veranderd.
21 En de visch, die in de rivier was,
stierf; en de rivier stonk, zoodat de
Egyptenaars het water uit de rivier niet
drinken konden; en er was bloed in het
gansche Egypteland.
22 Doch de Egyptische toovenaars deden
ook alzoo met hunne bezweringen; zoodat
Faraö's hart verstokte, en hij hoorde naar
hen niet, gelijk als de HEERE gesproken
had.
23 En Faraö keerde zich om, en ging
naar zijn huis; en hij zette zijn hart
daar ook niet op.
24 Doch alle Egyptenaars groeven rondom
de rivier, om water te drinken;
want zij konden van het water der rivier
niet drinken.
25 Alzoo werden zeven dagen vervuld,
nadat de HEERE de rivier geslagen had.

Tweede plaag: de vorschen.

8 DAARNA zeide de HEERE tot Mozes:
Ga in tot Faraö, en zeg tot hem: Zoo
zegt de HEERE: Laat Mijn volk trekken,
dat zij Mij dienen.
2 En indien gij het weigert te laten
trekken, zie, zoo zal Ik uwe gansche landpale
met vorschen slaan;
3 Dat de rivier van vorschen zal krielen;
die zullen opkomen, en in uw huis komen,
en in uwe slaapkamer, ja, op uw
bed; ook in de huizen uwer knechten, en
op uw volk, en in uwe bakovens, en in
uwe baktroggen.
4 En de vorschen zullen opkomen, op u,
en op uw volk, en op al uwe knechten.
5 Verder zeide de HEERE tot Mozes:
Zeg tot Aäron: Strek uwe hand uit met
uwen staf, over de stroomen, en over de
rivieren, en over de poelen; en doe vorschen
opkomen over Egypteland.
6 En Aäron strekte zijne hand uit over
de wateren van Egypte, en er kwamen
vorschen op en bedekten Egypteland.
7 Toen deden de toovenaars ook alzoo,
met hunne bezweringen; en zij deden
vorschen over Egypteland opkomen.
8 En Faraö riep Mozes en Aäron, en
zeide: Bidt vuriglijk tot den HEERE, dat
Hij de vorschen van mij en van mijn
volk wegneme; zoo zal ik het volk trekken
laten, dat zij den HEERE offeren.
9 Doch Mozes zeide tot Faraö: Heb de
eer boven mij! Tegen wanneer zal ik
voor u, en voor uwe knechten, en voor uw
volk, vuriglijk bidden, om deze vorschen
van u en van uwe huizen te verdelgen,
dat zij alleen in de rivier overblijven?
10 Hij dan zeide: Tegen morgen. En
hij zeide: Het zij naar uw woord, opdat
gij weet, dat er niemand is, gelijk de
HEERE, onze God.
11 Zoo zullen de vorschen van u, en
van uwe huizen, en van uwe knechten,
en van uw volk wijken; zij zullen alleen
in de rivier overblijven.
12 Toen ging Mozes en Aäron uit van
Faraö; en Mozes riep tot den HEERE,
ter oorzake der vorschen, die Hij Faraö
had opgelegd.
13 En de HEERE deed naar het woord
van Mozes; en de vorschen stierven, uit
de huizen, uit de voorzalen, en uit de
velden.
14 En zij vergaderden ze samen bij
hoopen, en het land stonk.
15 Toen nu Faraö zag, dat er verademing
was, [d]verzwaarde hij zijn hart, dat

[a] Ex. 7:3. [b] Ex. 17:5. [c] Ps. 78:44; 105:29. [d] Ex. 7:14.

hij naar hen niet hoorde, gelijk als de HEERE gesproken had.

Derde plaag : de luizen.

16 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Zeg tot Aäron: Strek uwen staf uit, en sla het stof der aarde, dat het tot luizen worde, in het gansche Egypteland.
17 En zij deden alzoo; want Aäron strekte zijne hand uit met zijnen staf, en sloeg het stof der aarde, en er werden vele luizen aan de menschen, en aan het vee; [a] al het stof der aarde werd luizen, in het gansche Egypteland.
18 De toovenaars deden ook alzoo met hunne bezweringen, opdat zij luizen voortbrachten; doch zij konden niet: zoo waren de luizen aan de menschen, en aan het vee.
19 Toen zeiden de toovenaars tot Faraö: Dit is Gods vinger! Doch Faraö's hart verstijfde, zoodat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE gesproken had.

Vierde plaag : het ongedierte.

20 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Maak u morgen vroeg op, en stel u voor Faraö's aangezicht: zie, hij zal aan het water uitgaan, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE: Laat Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.
21 Want zoo gij Mijn volk niet laat trekken, zie, zoo zal Ik eene vermenging van ongedierte zenden op u, en op uwe knechten, en op uw volk, en in uwe huizen; alzoo dat de huizen der Egyptenaren met deze vermenging zullen vervuld worden, en ook het aardrijk, waarop zij zijn.
22 En Ik zal te dien dage het land Gosen, waarin Mijn volk woont, afzonderen, dat daar geene vermenging van ongedierte zij, opdat gij weet, dat Ik, de HEERE, in het midden dezes lands ben.
23 En Ik zal eene verlossing zetten tusschen Mijn volk en tusschen uw volk; tegen morgen zal dit teeken geschieden!
24 En de HEERE deed alzoo; en [b] er kwam eene zware vermenging van ongedierte in het huis van Faraö, en in de huizen van zijne knechten, en over het gansche Egypteland; het [c] land werd verdorven van deze vermenging.
25 Toen riep Faraö Mozes en Aäron, en zeide: Gaat heen, en offert uwen God in dit land.
26 Mozes dan zeide: Het is niet recht, dat men alzoo doe; [d] want wij zouden der Egyptenaren gruwel den HEERE onzen God mogen offeren; zie, indien wij der Egyptenaren gruwel voor hunne oogen offerden, zouden zij ons niet steenigen?
27 Laat ons den weg van drie dagen in de woestijn gaan, dat wij den HEERE, onzen God offeren, gelijk Hij tot ons zeggen zal.
28 Toen zeide Faraö: Ik zal u trekken laten, dat gijlieden den HEERE uwen God offert in de woestijn; alleen, dat gijlieden in het gaan geenszins te verre trekt! Bidt vuriglijk voor mij.
29 Mozes nu zeide: Zie, ik ga van u, en zal tot den HEERE vuriglijk bidden, dat deze vermenging van ongedierte van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk morgen wegwijke! Alleen, dat Faraö niet meer bedriegelijk handele, dit volk niet latende gaan, om den HEERE te offeren.
30 Toen ging Mozes uit van Faraö, en bad vuriglijk tot den HEERE.
31 En de HEERE deed naar het woord van Mozes, en de vermenging van ongedierte week van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk; er bleef niet één over.
32 Doch [e] Faraö verzwaarde zijn hart ook op ditmaal, en hij liet het volk niet trekken.

Vyfde plaag : pest onder het vee.

9 DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraö, en spreek tot hem: Alzoo zegt de HEERE, de God der Hebreën: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij diene.
2 Want zoo gij hen weigert te laten trekken, en gij hen nog met geweld ophoudt,
3 Zie, de hand des HEEREN zal zijn over uw vee, dat in het veld is, over de paarden, over de ezelen, over de kemelen, over de runderen, en over het klein vee, door eene zeer zware pestilentie.
4 En de HEERE zal eene afzondering maken tusschen het vee der Israëlieten, en tusschen het vee der Egyptenaren, dat er niets sterve van al wat van de kinderen Israëls is.
5 En de HEERE bestemde eenen zekeren tijd, zeggende: Morgen zal de HEERE deze zaak in dit land doen.
6 En de HEERE deed deze zaak des anderen daags; en al het vee der Egyptenaren stierf; maar van het vee der kinderen Israëls stierf niet één.
7 En Faraö zond er heen, en ziet, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven. Doch het hart van Faraö werd verzwaard, en hij liet het volk niet trekken.

Zesde plaag : zweren.

8 Toen zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: Neemt gijlieden uwe vuisten vol asch uit den oven; en Mozes strooie die naar den hemel voor de oogen van Faraö.
9 En zij zal tot klein stof worden over

[a] Ps. 105:31. [b] Ps. 105:31. [c] Ps. 78:45. [d] Gen. 43:42; 46:34. [e] Ex. 8:15.

het gansche Egypteland; en zij zal aan
de menschen, en aan het vee worden tot
zweren, uitbrekende met blaren, in het
gansche Egypteland.
10 En zij namen asch uit den oven, en
stonden voor Faraö's aangezicht; en
Mozes strooide die naar den hemel; toen
werden er zweren, uitbrekende met bla-
ren, aan de menschen en aan het vee:
11 Alzoo dat de toovenaars voor Mozes
niet staan konden, van wege de zweren;
want aan de toovenaars waren zweren, en
aan al de Egyptenaren.
12 Doch de HEERE verstokte Faraö's
hart, dat hij naar hen niet hoorde, gelijk
de HEERE tot Mozes gesproken had.

Zevende plaag: hagel.

13 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Maak u morgen vroeg op, en stel u voor
Faraö's aangezicht, en zeg tot hem: Zoo
zegt de HEERE, de God der Hebreën: Laat
Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.
14 Want ditmaal zal Ik al Mijne plagen
in uw hart zenden, en over uwe knechten,
en over uw volk, opdat gij weet, dat er
niemand is gelijk Ik, op de gansche aarde.
15 Want nu heb Ik Mijne hand uitge-
strekt, opdat Ik u en uw volk met de
pestilentie zou slaan, en dat gij van de
aarde zoudt verdelgd worden.
16 [a]Maar waarlijk, daarom heb Ik u
verwekt, opdat Ik Mijne kracht *aan* u
betoonde, en opdat men Mijnen Naam
vertelle op de gansche aarde.
17 Verheft gij uzelven nog tegen Mijn
volk, dat gij het niet wilt trekken laten;
18 Zie, Ik zal morgen omtrent dezen tijd
eenen zeer zwaren hagel doen regenen,
desgelijke in Egypte niet geweest is van
dien dag af, dat het gegrond is, tot nu toe.
19 En nu, zend heen, vergader uw vee,
en alles wat gij op het veld hebt; alle
mensch en gedierte, dat op het veld ge-
vonden zal worden, en niet in huis verza-
meld zal zijn, als deze hagel op hen vallen
zal, zoo zullen zij sterven.
20 Wie onder Faraö's knechten des HEE-
REN woord vreesde, die deed zijne knech-
ten en zijn vee in de huizen vlieden.
21 Doch die zijn hart niet zette tot des
HEEREN woord, die liet zijne knechten
en zijn vee op het veld.
22 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Strek uwe hand uit naar den hemel, en
er zal hagel zijn in het gansche Egypte-
land; over de menschen, en over het vee,
en over al het kruid des velds in Egypte-
land.
23 Toen strekte Mozes zijnen staf naar
den hemel; en de HEERE gaf donder en
hagel, en het vuur schoot naar de aarde;
en de HEERE liet hagel regenen over
Egypteland.
24 En er was hagel, en vuur in het
midden des hagels vervangen; hij was
zeer zwaar: desgelijke is in het gansche
Egypteland nooit geweest, sedert het tot
een volk geweest is.
25 En de hagel sloeg, in het gansche
Egypteland, alles wat op het veld was,
van de menschen af tot de beesten toe;
ook sloeg de hagel al het kruid des velds,
en verbrak al het geboomte des velds.
26 Alleen in het land Gosen, waar de
kinderen Israëls waren, daar was geen
hagel.
27 Toen schikte Faraö heen, en hij riep
Mozes en Aäron, en zeide tot hen: Ik
heb mij ditmaal verzondigd; de HEERE
is rechtvaardig; ik daarentegen en mijn
volk zijn goddeloozen!
28 Bidt vuriglijk tot den HEERE (want
het is genoeg), dat geen donder Gods
noch hagel meer zij; dan zal ik ulieden
trekken laten, en gij zult niet langer
blijven.
29 Toen zeide Mozes tot hem: Wanneer
ik ter stad uitgegaan zal zijn, zoo zal
ik mijne handen uitbreiden voor den
HEERE; de donder zal ophouden, en de
hagel zal niet meer zijn; opdat gij weet,
dat de aarde des HEEREN is!
30 Nochtans u en uwe knechten aan-
gaande, weet ik, dat gijlieden voor het
aangezicht van den HEERE God nog niet
vreezen zult.
31 Het vlas nu, en de gerst werd ge-
slagen; want de gerst was in de aar, en
het vlas was in den halm.
32 Maar de tarwe en spelt werden niet
geslagen; want zij waren bedekt.
33 Zoo ging Mozes van Faraö ter stad
uit, en breidde zijne handen tot den
HEERE; de donder en de hagel hielden
op, en de regen werd niet *meer* uitgegoten
op de aarde.
34 Toen Faraö zag, dat de regen en
hagel, en de donder ophielden, zoo ver-
zondigde hij zich verder, en hij ver-
zwaarde zijn hart, hij en zijne knechten.
35 [b]Alzoo werd Faraö's hart verstokt,
dat hij de kinderen Israëls niet trekken
liet, [c]gelijk als de HEERE gesproken had
door Mozes.

Achtste plaag: sprinkhanen.

10 DAARNA zeide de HEERE tot
Mozes: Ga in tot Farao; [d]want Ik
heb zijn hart verzwaard, ook het hart
zijner knechten, opdat Ik deze Mijne
teekenen in het midden van hem zette;
2 En opdat gij, voor de ooren uwer kin-
deren en uwer kindskinderen moogt ver-
tellen, wat Ik in Egypte uitgericht heb,
en Mijne teekenen, die Ik onder hen
gesteld heb; opdat gijlieden weet, dat Ik
de HEERE ben.

---

[a] Rom. 9:17. [b] Ex. 4:21. [c] Ex. 7:3. [d] Ex. 4:21; 9:34.

3 Zoo ging Mozes en Aäron tot Faraö,
en zeiden tot hem : Zoo zegt de HEERE,
de God der Hebreën : Hoe lang weigert
gij u voor Mijn aangezicht te verootmoe-
digen? Laat Mijn volk trekken, dat zij
Mij dienen.
4 Want indien gij weigert Mijn volk te
laten trekken, zie, zoo zal Ik morgen
sprinkhanen in uwe landpale brengen.
5 En zij zullen het gezicht des lands be-
dekken, alzoo dat men de aarde niet zal
kunnen zien ; en zij zullen afeten het
overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen
ulieden overgebleven was van den hagel ;
zij zullen ook al het geboomte afeten,
dat ulieden uit het veld voortkomt.
6 En zij zullen vervullen uwe huizen, en
de huizen van al uwe knechten, en de
huizen van alle Egyptenaren ; dewelke
uwe vaders, noch de vaderen uwer vaders
niet gezien hebben, van dien dag af, dat
zij op den aardbodem geweest zijn, tot
op dezen dag. En hij keerde zich om,
en ging uit van Faraö.
7 En de knechten van Faraö zeiden tot
hem : Hoe lang zal ons deze tot eenen
strik zijn? laat de mannen trekken, dat
zij den HEERE hunnen God dienen ! weet
gij nog niet, dat Egypte verdorven is?
8 Toen werden Mozes en Aäron weder
tot Faraö gebracht, en hij zeide tot hen :
Gaat henen, dient den HEERE, uwen God!
wie en wie zijn zij, die gaan zullen?
9 En Mozes zeide : Wij zullen gaan met
onze jonge en met onze oude lieden ; met
onze zonen en met onze dochteren, met
onze schapen en met onze runderen zullen
wij gaan ; want wij hebben een feest des
HEEREN.
10 Toen zeide hij tot hen : De HEERE
zij alzoo met ulieden, gelijk ik u en uwe
kleine kinderen zal trekken laten! ziet toe;
want er is kwaad voor ulieder aangezicht !
11 Niet alzoo! gij, mannen! gaat nu
heen, en dient den HEERE ; want dat
hebt gijlieden verzocht! En men dreef
hen uit van Faraö's aangezicht.
12 Toen zeide de HEERE tot Mozes :
Strek uwe hand uit over Egypteland, om
de sprinkhanen, dat zij opkomen over
Egypteland, en al het kruid des lands op-
eten, al wat de hagel heeft overig gelaten.
13 Toen strekte Mozes zijnen staf over
Egypteland, en de HEERE bracht eenen
oostenwind in dat land, dien geheelen dag
en dien ganschen nacht ; het geschiedde
des morgens, dat de [a] oostenwind de
sprinkhamen opbracht.
14 En de sprinkhanen kwamen op over
het gansche Egypteland, en lieten zich
neder aan al de palen der Egyptenaren,
zeer zwaar ; vóór dezen zijn dergelijke
sprinkhanen, als deze, nooit geweest, en
na dezen zullen er zulke niet wezen ;
15 Want zij bedekten het gezicht des
ganschen lands, alzoo dat het land ver-
duisterd werd ; en zij aten al het kruid
des lands op, en al de vruchten der boo-
men, die de hagel had overig gelaten ; en
er bleef niets groens aan de boomen,
noch aan de kruiden des velds, in het
gansche Egypteland.
16 Toen haastte Faraö, om Mozes en
Aäron te roepen, en zeide : Ik heb gezon-
digd tegen den HEERE, uwen God, en
tegen ulieden.
17 En nu vergeeft mij toch mijne zonde
alleen ditmaal, en bidt vuriglijk tot den
HEERE, uwen God, dat Hij slechts dezen
dood van mij wegneme.
18 En hij ging uit van Faraö, en bad
vuriglijk tot den HEERE.
19 Toen keerde de HEERE eenen zeer
sterken westenwind ; die hief de sprink-
hanen op, en wierp ze in de Schelfzee ;
er bleef niet één sprinkhaan overig in al
de landpalen van Egypte.
20 Doch de HEERE verstokte Faraö's
hart, dat hij de kinderen Israëls niet liet
trekken.

Negende plaag : duisternis.

21 Toen zeide de HEERE tot Mozes :
Strek uwe hand uit naar den hemel, en er
zal duisternis komen over Egypteland,
dat men de duisternis tasten zal.
22 Als Mozes zijne hand uitstrekte naar
den hemel, [b] werd er eene dikke duisternis
in het gansche Egypteland, drie dagen.
23 Zij zagen de een den ander niet ; er
stond ook niemand op van zijne plaats,
in drie dagen ; maar bij al de kinderen
Israëls was het licht in hunne woningen.
24 Toen riep Faraö Mozes, en zeide :
Gaat heen, dient den HEERE ! alleen uwe
schapen en uwe runderen zullen vast blij-
ven ; ook zullen uwe kinderkens met u
gaan.
25 Doch Mozes zeide : Ook zult gij
slachtofferen en brandofferen in onze
handen geven, die wij den HEERE, onzen
God, doen mogen ;
26 En ons vee zal ook met ons gaan, er
zal niet een klauw achterblijven ; want
van hetzelve zullen wij nemen, om den
HEERE, onzen God, te dienen ; want wij
weten niet, waarmede wij den HEERE,
onzen God, dienen zullen, totdat wij
daar komen.
27 Doch de HEERE verhardde Faraö's
hart ; en hij wilde hen niet laten trekken.
28 Maar Faraö zeide tot hem : Ga van
mij ! wacht u, dat gij niet meer mijn aan-
gezicht ziet ; want op welken dag gij mijn
aangezicht zult zien, zult gij sterven !
29 Mozes nu zeide : Gij hebt recht ge-
sproken ; [c] ik zal niet meer uw aangezicht
zien !

---

[a] Ps. 78:46 ; 105:34, 35. [b] Ps. 105:27, 28. [c] Hebr. 11:27.

Tiende plaag : dood der eerstgeborenen.

11 (WANT de HEERE had tot Mozes
gesproken : Ik zal nog ééne plaag
over Faraö, en over Egypte brengen,
daarna zal hij ulieden van hier trekken
laten ; als hij *u* geheellijk zal trekken
laten, zoo zal hij u haastelijk van hier
uitdrijven.
2 Spreek nu voor de ooren des volks,
[a]dat ieder man van zijnen naaste, en
iedere vrouw van hare naaste zilveren
vaten en gouden vaten eische.
3 En de HEERE [b] gaf het volk genade in
de oogen der Egyptenaren ; ook was de
man Mozes zeer groot in Egypteland voor
de oogen van Faraö's knechten, en voor
de oogen des volks.)
4 Verder zeide Mozes : Zoo heeft de
HEERE gezegd : Omtrent middernacht
[c]zal Ik uitgaan door het midden van
Egypte ;
5 En [d]alle eerstgeborenen in Egypte-
land zullen sterven, van Faraö's eerst-
geborene af, die op zijnen troon zitten
zou, tot den eerstgeborene der dienst-
maagd, die achter den molen is, en alle
eerstgeborenen van het vee.
6 En er zal een groot geschrei zijn in
het gansche Egypteland, desgelijke nooit
geweest is, en desgelijke niet meer wezen
zal.
7 Maar bij alle kinderen Israëls zal niet
een hond zijne tong verroeren, van de
menschen af tot de beesten toe ; opdat
gijlieden weet, dat de HEERE tusschen de
Egyptenaren en tusschen de Israëlieten
eene afzondering maakt.
8 [e] Dan zullen al deze uwe knechten tot
mij afkomen, en zich voor mij neigen,
zeggende : Trek uit, gij en al het volk,
dat uwe voetstappen volgt ; en daarna zal
ik uitgaan. En hij ging uit van Faraö
in hitte des toorns.
9 De HEERE dan had tot Mozes gespro-
ken : Faraö zal naar ulieden niet hooren,
opdat Mijne wonderen in Egypteland
vermenigvuldigd worden.
10 En Mozes en Aäron hebben al deze
wonderen gedaan voor Faraö's aange-
zicht ; [f]doch de HEERE verhardde
Faraö's hart, dat hij de kinderen Israëls
uit zijn land niet trekken liet.

Instelling van het Pascha.

12 DE HEERE nu had tot Mozes en tot
Aäron in Egypteland gesproken,
zeggende :
2 Deze zelfde maand zal ulieden het
hoofd der maanden zijn ; zij zal u de
eerste van de maanden des jaars zijn.
3 Spreekt tot de gansche vergadering
van Israël, zeggende : Aan den tienden
dezer maand, neme een iegelijk een lam,
naar de huizen der vaderen, een lam voor
een huis.
4 Maar indien een huis te klein is voor
een lam, zoo neme hij het en zijn nabuur,
de naaste aan zijn huis, naar het getal
der zielen, een iegelijk naar dat hij eten
kan; gij zult rekening maken naar het lam.
5 [g] Gij zult een volkomen lam hebben,
een manneken, een jaar oud ; van de
schapen of van de geitenbokken zult gij
het nemen.
6 En gij zult het in bewaring hebben tot
den veertienden dag dezer maand ; en de
gansche gemeente der vergadering van
Israël zal het slachten tusschen twee
avonden.
7 En zij zullen van het bloed nemen, en
strijken het aan de beide zijposten, en
aan den bovendorpel, aan de huizen, in
welke zij het eten zullen.
8 [h] En zij zullen het vleesch eten in den-
zelfden nacht, aan het vuur gebraden,
met ongezuurde brooden ; zij zullen het
met bittere saus eten.
9 Gij zult daarvan niet rauw eten, ook
geenszins in water gezoden ; maar aan
het vuur gebraden, zijn hoofd, met zijne
schenkelen en met zijn ingewand.
10 Gij zult daarvan ook niet laten over-
blijven tot den morgen ; maar hetgeen
daarvan overblijft tot den morgen, zult
gij met vuur verbranden.
11 Aldus nu zult gij het eten : uwe lenden
zullen opgeschort zijn, uwe schoenen aan
uwe voeten, en uw staf in uwe hand ; en
gij zult het met haast eten ; het is des
HEEREN pascha.
12 Want Ik zal in dezen nacht door
Egypteland gaan, en alle eerstgeborenen
in Egypteland slaan, van de menschen af
tot de beesten toe ; en Ik zal gerichten
oefenen aan al de goden der Egypte-
naren, Ik, de HEERE !
13 En dat bloed zal ulieden tot een
teeken zijn aan de huizen, waarin gij zijt ;
wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden
voorbijgaan ; en er zal geene plaag onder
ulieden ten verderve zijn, wanneer Ik
Egypteland slaan zal.
14 [i] En deze dag zal ulieden wezen ter
gedachtenis, en gij zult hem den HEERE
tot een feest vieren ; gij zult hem vieren
onder uwe geslachten tot eene eeuwige
inzetting.
15 Zeven dagen zult gijlieden onge-
zuurde brooden eten ; maar aan den
eersten dag zult gij het zuurdeeg wegdoen
uit uwe huizen : want wie het gedee-
semde eet, van den eersten dag af tot op
den zevenden dag, diezelve ziel zal uit-
geroeid worden uit Israël.

---

[a] Ex. 3:22 ; 12:35. [b] Ex. 12:36. [c] Ex. 12:29. [d] Ex. 12:12. [e] Ex. 12:30.
[f] Ex. 9:16. Rom. 9:17. [g] Lev. 1:3 ; 22:21. Mal. 1:8. 1 Petr. 1:19. [h] Num. 9:11.
1 Kor. 5:8. [i] Ex. 5:1.

16 En op den eersten dag zal er eene
heilige verzameling zijn; ook zult gij
eene heilige verzameling hebben op den
zevenden dag; er zal geen werk op den-
zelven gedaan worden; maar wat van
iedere ziel gegeten zal worden, datzelve
alleen mag van ulieden toegemaakt wor-
den.
17 Zoo onderhoudt dan de ongezuurde
brooden, dewijl Ik even aan denzelfden
dag ulieder heiren uit Egypteland geleid
zal hebben; daarom zult gij dezen dag
houden, onder uwe geslachten, tot eene
eeuwige inzetting.
18 [a] In de eerste *maand*, aan den veer-
tienden dag der maand, in den avond,
zult gij ongezuurde brooden eten, tot den
een en twintigsten dag der maand, in den
avond.
19 Dat er zeven dagen lang geen zuur-
deesem in uwe huizen gevonden worde!
want al wie het gedeesemde eten zal,
dezelve ziel zal uit de vergadering van
Israël uitgeroeid worden, hij zij een
vreemdeling of een ingeborene des lands.
20 Gij zult niets eten, dat gedeesemd
is; [b] in al uwe woningen zult gij onge-
zuurde brooden eten.
21 Mozes dan riep al de oudsten van
Israël, en zeide tot hen: Leest uit, en
neemt u lammeren voor uwe huisgezin-
nen [c] en slacht het pascha.
22 Neemt dan een bundelken hysop, en
doopt het in het bloed, dat in een bekken
zal wezen; en strijkt aan den bovendorpel,
en aan de beide zijposten van dat bloed,
hetwelk in het bekken zijn zal; doch u
aangaande, niemand zal uitgaan uit de
deur van zijn huis, tot aan den morgen.
23 Want de HEERE zal doorgaan, om de
Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij
het bloed zien zal aan den bovendorpel
en aan de twee zijposten, zoo zal de HEERE
de deur voorbijgaan, [d] en den verderver
niet toelaten in uwe huizen te komen om
te slaan.
24 Onderhoudt dan deze zaak, tot eene
inzetting voor u en voor uwe kinderen,
tot in eeuwigheid.
25 En het zal geschieden, als gij in dat
land komt, dat u de HEERE geven zal,
gelijk Hij gesproken heeft, zoo zult gij
dezen dienst onderhouden.
26 [e] En het zal geschieden, wanneer
uwe kinderen tot u zullen zeggen: Wat
hebt gij daar voor eenen dienst?
27 Zoo zult gij zeggen: Dit is den HEERE
een paaschoffer, Die voor de huizen der
kinderen Israëls voorbijging in Egypte,
toen Hij de Egyptenaars sloeg, en onze
huizen bevrijdde! Toen boog zich het
volk en neigde zich.
28 [f] En de kinderen Israëls gingen en de-
den het; gelijk als de HEERE Mozes en
Aäron geboden had, alzoo deden zij.
29 [g] En het geschiedde ter middernacht,
dat de HEERE al de eerstgeborenen in
Egypteland sloeg, van den eerstgeborene
van Faraö af, die op zijnen troon zitten
zou, tot op den eerstgeborene van den
gevangene, die in het gevangenhuis was,
en alle eerstgeborenen der beesten.
30 [h] En Faraö stond op bij nacht, hij en
al zijne knechten, en al de Egyptenaars;
en er was een groot geschrei in Egypte;
want er was geen huis, waarin niet een
doode was.
31 Toen riep hij Mozes en Aäron in den
nacht, en zeide: Maakt u op, trekt uit het
midden van mijn volk, zoo gijlieden als
de kinderen van Israël; en gaat heen,
dient den HEERE, gelijk gijlieden ge-
sproken hebt.
32 Neemt ook met u uwe schapen en
uwe runderen, zoo als gijlieden gesproken
hebt, en gaat heen, en zegent mij ook.
33 En de Egyptenaars hielden sterk aan
bij het volk, haastende, om die uit het
land te drijven; want zij zeiden: Wij
zijn allen dood!
34 En het volk nam zijn deeg op, eer
het gedeesemd was, hunne deegklompen,
gebonden in hunne kleederen, op hunne
schouderen.
35 [i] De kinderen Israëls nu hadden ge-
daan naar het woord van Mozes, en had-
den van de Egyptenaren geëischt zilveren
vaten, en gouden vaten, en kleederen.
36 Daartoe had de HEERE het volk ge-
nade gegeven in de oogen der Egyptena-
ren, dat zij hun hunne begeerte deden;
en zij beroofden de Egyptenaren.
37 Alzoo reisden de kinderen Israëls uit
van Raméses naar Sukkoth, omtrent zes
honderd duizend te voet, mannen alleen,
behalve de kinderkens.
38 En veel vermengd volk trok ook met
hen op, en schapen, en runderen, gansch
veel vee.
39 En zij bakten van het deeg, dat zij uit
Egypte gebracht hadden, ongezuurde
koeken; want het was niet gedeesemd,
overmits zij uit Egypte uitgedreven wer-
den, zoodat zij niet vertoeven konden,
noch ook tering voor zich bereiden.
40 [k] De *tijd* nu der woning, dien de kin-
deren Israëls in Egypte gewoond hebben,
is vier honderd jaren, en dertig jaren.
41 En het geschiedde ten einde van de
vier honderd en dertig jaren, zoo is het
even op denzelfden dag geschied, dat al
de heiren des HEEREN uit Egypteland
gegaan zijn.
42 Dezen nacht zal men den HEERE op

---

[a] Lev. 23:5. Num. 28:16. [b] Deut. 16:3. [c] Hebr. 11:28. [d] Hebr. 11:28.
[e] Joz. 4:6. [f] Hebr. 11:28. [g] Ps. 78:51; 105:36; 135:8; 136:10. [h] Ps. 105:38.
[i] Ex. 3:22; 11:2. Ps. 105:37. [k] Gen. 15:13. Hand. 7:6. Gal. 3:17.

het vlijtigst houden, omdat Hij hen uit Egypteland geleid heeft; deze is de nacht des HEEREN, die op het vlijtigst moet gehouden worden, van al de kinderen Israëls, onder hunne geslachten.

De inzetting van het Pascha.

43 Voorts zeide de HEERE tot Mozes en Äaron: Dit is de inzetting van het pascha: geen zoon eens vreemdelings zal daarvan eten.
44 Doch alle knecht van iedereen, die voor geld gekocht is; nadat gij hem zult besneden hebben, dan zal hij daarvan eten.
45 Geen uitlander noch huurling zal er van eten.
46 In één huis zal het gegeten worden; gij zult van het vleesch niet buiten uit het huis dragen, [a] en gij zult geen been daaraan breken.
47 De gansche vergadering van Israël zal het doen.
48 Als nu een vreemdeling bij u verkeert, en den HEERE het pascha houden zal, dat alles, wat mannelijk is, bij hem besneden worde, en dan kome hij daartoe, om dat te houden, en hij zal wezen als een ingeborene des lands; maar geen onbesnedene zal daarvan eten.
49 Eenerlei wet zij voor den ingeborene, en den vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert.
50 En alle kinderen Israëls deden het; gelijk als de HEERE Mozes en Äaron geboden had, alzoo deden zij.
51 En het geschiedde even ten zelfden dage, dat de HEERE de kinderen Israëls uit Egypteland leidde, naar hunne heiren.

Wet der eerstgeborenen.

13 TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 [b] Heilig Mij alle eerstgeborenen; wat eenige baarmoeder opent onder de kinderen Israëls, van menschen en van beesten, dat is Mijn.
3 Verder zeide Mozes tot het volk: Gedenkt aan dezen zelfden dag, op welken gijlieden uit Egypte, uit het diensthuis, gegaan zijt; want de HEERE heeft u door eene sterke hand van hier uitgevoerd; daarom zal het gedeesemde niet gegeten worden.
4 [c] Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib.
5 En het zal geschieden, als u de HEERE zal gebracht hebben in het land der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Hevieten, en der Jebusieten, hetwelk Hij uwen vaderen gezworen heeft u te geven, een land vloeiende van melk en honig; zoo zult gij dezen dienst houden in deze maand.
6 Zeven dagen zult gij ongezuurde brooden eten, en aan den zevenden dag zal den HEERE een feest zijn.
7 Zeven dagen zullen ongezuurde *brooden* gegeten worden, en het gedeesemde zal bij u niet gezien worden, ja, er zal geen zuurdeeg bij u gezien worden, in al uwe palen.
8 En gij zult uwen zoon te kennen geven te dienzelven dage, zeggende: *Dit is* om hetgeen de HEERE mij gedaan heeft, toen ik uit Egypte uittoog.
9 En het zal u zijn tot een teeken op uwe hand, en tot eene gedachtenis tusschen uwe oogen, opdat de wet des HEEREN in uwen mond zij, omdat u de HEERE door eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd heeft.
10 Daarom onderhoudt deze inzetting ter bestemder tijd, van jaar tot jaar.
11 Het zal ook geschieden, wanneer u de HEERE in het land der Kanaänieten zal gebracht hebben, gelijk Hij u en uwen vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben;
12 [d] Zoo zult gij tot den HEERE doen overgaan alles, wat de baarmoeder opent; ook alles, wat *de baarmoeder* opent van de vrucht der beesten, die gij hebben zult; de mannetjes zullen des HEEREN zijn.
13 Doch al wat *de baarmoeder* der ezelin opent, zult gij lossen met een lam; wanneer gij het nu niet lost, zoo zult gij het den nek breken; maar alle eerstgeborenen des menschen onder uwe zonen zult gij lossen.
14 Wanneer het geschieden zal, dat uw zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat is dat? zoo zult gij tot hem zeggen: De HEERE heeft ons door eene sterke hand uit Egypte, uit het diensthuis, uitgevoerd.
15 Want het geschiedde, toen Faraö zich verhardde ons te laten trekken, zoo doodde de HEERE alle eerstgeborenen in Egypteland, van des menschen eerstgeborene af, tot den eerstgeborene der beesten; daarom offer ik den HEERE de mannetjes van alles, wat de baarmoeder opent; doch alle eerstgeborenen mijner zonen los ik.
16 En het zal tot een teeken zijn op uwe hand, en tot voorhoofdspanselen tusschen uwe oogen; want de HEERE heeft door eene sterke hand ons uit Egypte uitgevoerd.

Tocht naar de Roode zee.

17 En het is geschied, toen Faraö het volk had laten trekken, zoo leidde hen God niet *op* den weg van het land der Filistijnen, hoewel die nader was; want

[a] Num. 9:12. Joh. 19:36. [b] Ex. 22:29; 34:19. Lev. 27:26. Num. 3:13; 8:17. Luk. 2:23. [c] Ex. 23:15. [d] Ex. 22:30; 34:19. Lev. 27:26. Num. 8:17. Ezech. 44:30.

God zeide: Dat het den volke niet rouwe,
als zij den strijd zien zouden, en weder-
keeren naar Egypte.
18 Maar God leidde het volk om, langs
den weg van de woestijn der Schelfzee.
De kinderen Israëls nu togen bij vijven
uit Egypteland.
19 En Mozes nam de beenderen van
Jozef met zich; [a] want hij had met eenen
zwaren eed de kinderen Israëls bezworen,
zeggende: God zal ulieden voorzeker be-
zoeken; voert dan mijne beenderen met
ulieden op van hier!
20 [b] Alzoo reisden zij uit Sukkoth; en
zij legerden zich in Etham, aan het einde
der woestijn.
21 [c] En de HEERE toog voor hun aange-
zicht, des daags in eene wolkkolom, dat
Hij hen op den weg leidde, en des nachts
in eene vuurkolom, dat Hij hen lichtte,
om voort te gaan dag en nacht.
22 Hij nam de wolkkolom des daags,
noch de vuurkolom des nachts niet weg
van het aangezicht des volks.

14 TOEN sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij
wederkeeren, en [d] zich legeren voor Pi-
Hachiróth, tusschen Migdol en tusschen
de zee, voor Baäl-Zefon; daar tegenover
zult gij u legeren aan de zee.
3 Faraö dan zal zeggen van de kinderen
Israëls: Zij zijn verward in het land; die
woestijn heeft hen besloten.
4 [e] En Ik zal Faraö's hart verstokken, dat
hij hen najage; en Ik zal aan Faraö en
aan al zijn heir verheerlijkt worden, alzoo
dat de Egyptenaars zullen weten, dat Ik
de HEERE ben. En zij deden alzoo.
5 Toen nu den koning van Egypte werd
geboodschapt, dat het volk vluchtte, zoo
is het hart van Faraö en van zijne knech-
ten veranderd tegen het volk, en zij zei-
den: Waarom hebben wij dat gedaan,
dat wij Israël hebben laten trekken, dat
zij ons niet dienden?
6 En hij spande zijnen wagen aan en
nam zijn volk met zich.
7 En hij nam zeshonderd uitgelezene
wagens, ja, al de wagens van Egypte, en
de hoofdlieden over die allen.
8 Want de HEERE verstokte het hart
van Faraö, den koning van Egypte, dat
hij de kinderen Israëls najaagde; doch
de kinderen Israëls waren door eene hooge
hand uitgegaan.
9 [f] En de Egyptenaars jaagden hen na,
en achterhaalden hen, daar zij zich
gelegerd hadden aan de zee; al de paar-
den, de wagens van Faraö en zijne
ruiters, en zijn heir; nevens Pi-Hachi-
róth, voor Baäl-Zefon.
10 Als Faraö nabij gekomen was, zoo
hieven de kinderen Israëls hunne oogen
op, en ziet, de Egyptenaars togen achter
hen, en zij vreesden zeer; toen riepen de
kinderen Israëls tot den HEERE.
11 En zij zeiden tot Mozes: Hebt gij
ons daarom, omdat er in Egypte gansch
geene graven waren, weggenomen, opdat
wij in deze woestijn sterven zouden?
waarom hebt gij ons dat gedaan, dat
gij ons uit Egypte uitgevoerd hebt?
12 [g] Is dit niet het woord, dat wij in
Egypte tot u spraken, zeggende: Houd af
van ons, en laat ons de Egyptenaars die-
nen? want het ware ons beter geweest de
Egyptenaren te dienen, dan in deze
woestijn te sterven.
13 Doch Mozes zeide tot het volk:
Vreest niet; staat vast, en ziet het heil
des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden
doen zal! want de Egyptenaars, die gij
heden gezien hebt, zult gij niet weder
zien in eeuwigheid.
14 De HEERE zal voor ulieden strijden,
en gij zult stil zijn.
15 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Wat roept gij tot Mij? zeg den kinderen
Israëls, dat zij voorttrekken.
16 En gij, hef uwen staf op, en strek
uwe hand uit over de zee, en klief
dezelve, dat de kinderen Israëls door het
midden der zee gaan op het droge.
17 En Ik, zie, Ik zal het hart der Egyp-
tenaren verstokken, dat zij na hen daar-
in gaan; en Ik zal verheerlijkt worden
aan Faraö en aan al zijn heir, aan zijne
wagenen en aan zijne ruiteren.
18 En de Egyptenaars zullen weten, dat
Ik de HEERE ben, wanneer Ik verheer-
lijkt zal worden aan Faraö, aan zijne
wagenen en aan zijne ruiteren.
19 En de Engel Gods, Die voor het heir
van Israël ging, vertrok, en ging achter
hen; de wolkkolom vertrok ook van hun
aangezicht, en stond achter hen.
20 En zij kwam tusschen het leger der
Egyptenaren, en tusschen het leger van
Israël; en de wolk was tegelijk duis-
ternis en verlichtte den nacht; zoodat de
een tot den ander niet naderde den
ganschen nacht.
21 Toen Mozes zijne hand uitstrekte
over de zee, zoo deed de HEERE de zee
weggaan, door eenen sterken oostenwind,
dien ganschen nacht, [h] en maakte de zee
droog, [i] en de wateren werden gekliefd.
22 [k] En de kinderen Israëls zijn inge-
gaan in het midden van de zee, op het
droge; en de wateren waren hun een

---

[a] Gen. 50:25. Joz. 24:32. [b] Num. 33:6. [c] Ex. 40:38. Num. 14:14. Deut. 1:33. Neh. 9:12, 19. Ps. 78:14; 105:39. 1 Kor. 10:1. [d] Num. 33:7. [e] Ex. 4:21; 10:20. [f] Joz. 24:6. [g] Ex. 6:9. [h] Ps. 66:6. [i] Joz. 4:23. Ps. 78:13; 106:9; 114:3. [k] 1 Kor. 10:1. Hebr. 11:29.

muur, aan hunne rechter- en aan hunne
linkerhand.
23 En de Egyptenaars vervolgden hen,
en gingen in, achter hen, al de paarden
van Faraö, zijne wagenen en zijne ruite-
ren, in het midden van de zee.
24 En het geschiedde in dezelfde mor-
genwake, dat de HEERE, in de kolom des
vuurs en der wolk, zag op het leger der
Egyptenaren; en Hij verschrikte het
leger der Egyptenaren.
25 En Hij stiet de raderen hunner
wagenen weg, en deed ze zwaarlijk voort-
varen. Toen zeiden de Egyptenaars:
Laat ons vlieden van het aangezicht van
Israël; want de HEERE strijdt voor hen
tegen de Egyptenaars.
26 En de HEERE zeide tot Mozes: Strek
uwe hand uit over de zee, dat de wateren
wederkeeren over de Egyptenaars, over
hunne wagenen en over hunne ruiters.
27 Toen strekte Mozes zijne hand uit
over de zee; en de zee kwam weder,
tegen het naken van den morgenstond,
tot hare kracht; en de Egyptenaars
vluchtten die tegemoet; en de HEERE
stortte de Egyptenaars in het midden
der zee.
28 [a] Want als de wateren wederkeerden,
zoo bedekten zij de wagenen en de rui-
ters van het gansche heir van Faraö, dat
hen nagevolgd was in de zee; er bleef
niet één van hen overig.
29 [b] Maar de kinderen Israëls gingen op
het droge, in het midden der zee; en de
wateren waren hun een muur, aan
hunne rechter- en aan hunne linkerhand.
30 Alzoo verloste de HEERE Israël aan
dien dag uit de hand der Egyptenaren;
en Israël zag de Egyptenaren dood aan
den oever der zee.
31 Ook zag Israël de groote hand, die
de HEERE aan de Egyptenaren bewezen
had; en het volk vreesde den HEERE,
en geloofde in den HEERE, en aan
Mozes, Zijnen knecht.

Overwinningslied der Israëlieten.

15 TOEN zong Mozes en de kinderen
Israëls den HEERE dit lied, en
spraken, zeggende: [c] Ik zal den HEERE
zingen; want Hij is hoogelijk verheven!
Het paard en zijnen ruiter heeft Hij in
de zee geworpen.
2 [d] De HEERE is mijn Kracht en Lied,
en Hij is mij tot een Heil geweest; Deze
is mijn God; daarom zal ik Hem eene
liefelijke woning maken; Hij is mijns
vaders God; dies zal ik Hem verheffen!
3 De HEERE is een Krijgsman; HEERE
is Zijn naam!
4 Hij heeft Faraö's wagenen en zijn
heir in de zee geworpen; en de keure
zijner hoofdlieden zijn verdronken in de
Schelfzee!
5 [e] De afgronden hebben hen bedekt;
zij zijn in de diepten gezonken als een
steen.
6 [f] O HEERE! Uwe rechterhand is ver-
heerlijkt geworden in macht; Uwe rech-
terhand, o HEERE! heeft den vijand
verbroken!
7 En door Uwe groote hoogheid hebt
Gij, die tegen U opstonden, omgewor-
pen; Gij hebt Uwen brandenden toorn
uitgezonden, die hen verteerd heeft als
eenen stoppel.
8 [g] En door het geblaas van Uwen neus
zijn de wateren opgehoopt geworden; de
stroomen hebben overeinde gestaan, als
een hoop; de afgronden zijn stijf gewor-
den in het hart der zee.
9 De vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik
zal achterhalen, ik zal den buit deelen,
mijne ziel zal van hen vervuld worden;
ik zal mijn zwaard uittrekken, mijne
hand zal hen uitroeien.
10 [h] Gij hebt met Uwen wind geblazen;
de zee heeft hen gedekt! zij zonken
onder als lood in geweldige wateren!
11 O HEERE! wie is als Gij onder de go-
den? wie is als Gij, verheerlijkt in heilig-
heid, vreeselijk in lofzangen, doende
wonder!
12 Gij hebt Uwe rechterhand uitge-
strekt, de aarde heeft hen verslonden!
13 Gij leiddet door Uwe weldadigheid
dit volk, dat Gij verlost hebt; Gij [i] voert
hen zachtkens door Uwe sterkte tot de
liefelijke woning Uwer heiligheid.
14 De volken hebben het gehoord, zij
zullen sidderen; weedom heeft de inge-
zetenen van Palestina bevangen.
15 [k] Dan zullen de vorsten van Edom
verbaasd wezen; beving zal de mach-
tigen der Moabieten bevangen; al de
ingezetenen van Kanaän zullen ver-
smelten!
16 [l] Verschrikking en vrees zal op hen
vallen; door de grootheid van Uwen arm
zullen zij verstommen, als een steen!
totdat Uw volk, HEERE! henen door-
kome; totdat dit volk henen doorkome,
dat Gij verworven hebt.
17 Die zult gij inbrengen, en planten
hen op den berg Uwer erfenis, ter
plaatse, welke Gij, o HEERE! gemaakt
hebt tot Uwe woning, het heiligdom,
hetwelk Uwe handen gesticht hebben,
o HEERE!
18 De HEERE zal in eeuwigheid en
geduriglijk regeeren!
19 Want Faraö's paard, met zijnen
wagen, met zijne ruiters, zijn in de

---

[a] Ps. 78:53; 106:11. [b] Ps. 77:20. [c] Ps. 106:12. [d] Ps. 18:2; 118:14. Jes. 12:2.
[e] Neh. 9:11. [f] Ps. 118:15, 16. [g] Jes. 63:12, 13. Hab. 3:10. [h] Ps. 74:13; 106:11.
[i] Ps. 77:21. [k] Deut. 2:4. [l] Deut. 2:25; 11:25. Joz. 2:9.

zee gekomen, en de HEERE heeft de wateren der zee over hen doen wederkeeren; maar de kinderen Israëls zijn op het droge in het midden van de zee gegaan.

20 En Mirjam, de profetes, Aärons zuster, [a] nam eene trommel in hare hand; en al de vrouwen gingen uit, haar na, met trommelen en met reien.

21 Toen antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt den HEERE; want Hij is hoogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijnen ruiter in de zee gestort!

Het water van Mara.

22 Hierna deed Mozes de Israëlieten voortreizen van de Schelfzee af; en zij trokken uit tot in de woestijn Sur, en zij gingen drie dagen in de woestijn, en vonden geen water.

23 [b] Toen kwamen zij te Mara; doch zij konden het water van Mara niet drinken; want het was bitter; daarom werd derzelver naam genoemd Mara.

24 Toen murmureerde het volk tegen Mozes, zeggende: Wat zullen wij drinken?

25 Hij dan riep tot den HEERE, en de HEERE wees hem een hout; dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet. Aldaar stelde Hij het *volk* eene inzetting en recht, en aldaar verzocht Hij hetzelve,

26 En zeide: Is het, dat gij met ernst naar de stem des HEEREN uws Gods hooren zult, en doen, wat recht is in Zijne oogen, en uwe ooren neigt tot Zijne geboden, en houdt al Zijne inzettingen; zoo zal Ik geene van de krankheden op u leggen, die Ik op Egypteland gelegd heb; want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester!

27 Toen kwamen zij te Elim, en daar waren twaalf waterfonteinen, en zeventig palmboomen; en zij legerden zich aldaar aan de wateren.

De kwakkelen en het manna. De sabbat.

16 TOEN zij van Elim gereisd waren, zoo kwam de gansche vergadering der kinderen Israëls in de woestijn Sin, welke is tusschen Elim en tusschen Sinaï, aan den vijftienden dag der tweede maand, nadat zij uit Egypteland uitgegaan waren.

2 En de gansche vergadering der kinderen Israëls murmureerde tegen Mozes en tegen Aäron, in de woestijn.

3 [c] En de kinderen Israëls zeiden tot hen: [d] Och, dat wij in Egypteland gestorven waren door de hand des HEEREN, toen wij bij de vleeschpotten zaten, toen wij tot verzadiging brood aten! want gijlieden hebt ons uitgeleid in deze woestijn, om deze gansche gemeente door den honger te dooden.

4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik zal voor ulieden [e] brood uit den hemel regenen; en het volk zal uitgaan, en verzamelen elke dagmaat op haren dag; opdat Ik het verzoeke, of het in Mijne wet ga, of niet.

5 En het zal geschieden op den zesden dag, dat zij bereiden zullen hetgeen zij ingebracht zullen hebben; dat zal dubbel zijn boven hetgeen zij dagelijks zullen verzamelen.

6 Toen zeiden Mozes en Aäron tot al de kinderen Israëls: Aan den avond, dan zult gij weten, dat u de HEERE uit Egypteland uitgeleid heeft;

7 En morgen, dan zult gij des HEEREN heerlijkheid zien, dewijl Hij uwe murmureeringen tegen den HEERE gehoord heeft; want wat zijn wij, dat gij tegen ons murmureert?

8 Voorts zeide Mozes: Als de HEERE ulieden aan den avond vleesch te eten zal geven, en aan den morgen brood tot verzadiging, het zal zijn, omdat de HEERE uwe murmureeringen gehoord heeft, die gij tegen Hem murmureert; want wat zijn wij? Uwe murmureeringen zijn niet tegen ons, maar tegen den HEERE.

9 Daarna zeide Mozes tot Aäron: Zeg tot de gansche vergadering der kinderen Israëls: Nadert voor het aangezicht des HEEREN; want Hij heeft uwe murmureeringen gehoord.

10 En het geschiedde, als Aäron tot de gansche vergadering der kinderen Israëls sprak, en zij zich naar de woestijn keerden, [f] zoo ziet, de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de wolk.

11 Ook heeft de HEERE tot Mozes gesproken, zeggende:

12 Ik heb de murmureeringen van de kinderen Israëls gehoord; spreekt tot hen, zeggende: Tusschen de twee avonden zult gij vleesch eten, en aan den morgen zult gij [g] met brood verzadigd worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE uw God ben.

13 En het geschiedde aan den avond, [h] dat er kwakkelen opkwamen, en het leger bedekten; en aan den morgen lag de dauw rondom het leger.

14 [i] Als nu de liggende dauw opgevaren was, zoo ziet, over de woestijn was een klein rond ding, klein als de rijm, op de aarde.

15 Toen het de kinderen Israëls zagen, zoo zeiden zij, de een tot den ander:

---

[a] 1 Sam. 18:6. [b] Num. 33:8. [c] 1 Kor. 10:10. [d] Num. 11:4. [e] Ps. 78:24; 105:40. [f] Ex. 13:21. [g] Joh. 6:49, 58. [h] Num. 11:31. Ps. 105:40. [i] Num. 11:17. Neh. 9:15. Ps. 78:24; 105:40.

[a] Het is Man! want zij wisten niet wat
het was. Mozes dan zeide tot hen: Dit
is het brood, hetwelk de HEERE ulieden
te eten gegeven heeft.
16 Dit is het woord, dat de HEERE ge-
boden heeft: Verzamelt daarvan een
ieder naardat hij eten mag, een gomer
voor een hoofd, naar het getal van uwe
zielen; ieder zal nemen voor degenen,
die in zijne tent zijn.
17 En de kinderen Israëls deden alzoo,
en verzamelden, de een veel en de ander
weinig.
18 Doch als zij het met den gomer ma-
ten, [b] zoo had hij, die veel verzameld had,
niets over, en dien, die weinig verzameld
had, ontbrak niet; een iegelijk verza-
melde zooveel, als hij eten mocht.
19 En Mozes zeide tot hen: Niemand
late daarvan overig tot den morgen.
20 Doch zij hoorden niet naar Mozes;
maar sommige mannen lieten daarvan
overig tot den morgen. Toen wiesen er
wormen in, en het werd stinkende; dies
werd Mozes zeer toornig op hen.
21 Zij nu verzamelden het allen mor-
gen, een iegelijk naar dat hij eten
mocht; want als de zon heet werd, zoo
versmolt het.
22 En het geschiedde op den zesden
dag, dat zij dubbel brood verzamelden,
twee gomers voor eenen; en al de over-
sten der vergadering kwamen en verkon-
digden het aan Mozes.
23 Hij dan zeide tot hen: Dit is het,
dat de HEERE gesproken heeft: Morgen
is de rust, de heilige sabbat des HEEREN!
wat gij bakken zoudt, bakt dat, en ziedt,
wat gij zieden zoudt; en al wat overig
blijft, legt het op voor u in bewaring tot
den morgen.
24 En zij leiden het op tot den morgen,
gelijk als Mozes geboden had; en het
stonk niet, en er was geen worm in.
25 Toen zeide Mozes: Eet dat heden;
want het is heden de sabbat des HEEREN;
gij zult het heden op het veld niet vinden.
26 Zes dagen zult gij het verzamelen;
doch op den zevenden dag is het sabbat;
op denzelven zal het niet zijn.
27 En het geschiedde aan den zevenden
dag, dat sommigen van het volk uitgin-
gen, om te verzamelen; doch zij vonden
niet.
28 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Hoe lang weigert gijlieden te houden
Mijne geboden en Mijne wetten?
29 Ziet, omdat de HEERE ulieden den
sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij
u aan den zesden dag voor twee dagen
brood; een ieder blijve in zijne plaats!
dat niemand uit zijne plaats ga op den
zevenden dag!
30 Alzoo rustte het volk op den zeven-
den dag.
31 [c] En het huis Israëls noemde deszelfs
naam Man; en het was als korianderzaad,
wit, en de smaak daarvan was als honig-
koeken.
32 Voorts zeide Mozes: Dit is het woord,
hetwelk de HEERE bevolen heeft: Vult
eenen gomer daarvan tot bewaring voor
uwe geslachten, opdat zij zien het brood,
dat Ik ulieden heb te eten gegeven in
deze woestijn, toen Ik u uit Egypteland
uitleidde.
33 Ook zeide Mozes tot Aäron: [d] Neem
eene kruik, en doe eenen gomer vol Man
daarin; en zet die voor het aangezicht
des HEEREN, tot bewaring voor uwe
geslachten.
34 Gelijk als de HEERE aan Mozes
geboden had, alzoo zette ze Aäron voor
de getuigenis tot bewaring.
35 En de kinderen Israëls aten Man veer-
tig jaren, [e] totdat zij in een bewoond land
kwamen; zij aten Man, totdat zij kwamen
aan de pale van het land Kanaän.
36 Een gomer nu is het tiende *deel* van
eene efa.

De rots in Horeb geeft water.

17 DAARNA toog de gansche verga-
dering van de kinderen Israëls, naar
hunne dagreizen, uit de woestijn Sin, op
het bevel des HEEREN, en zij legerden
zich te Rafidim. Daar nu was geen
water voor het volk om te drinken.
2 Toen twistte het volk met Mozes, en
zeide: Geeft gijlieden ons water, dat wij
drinken! [f] Mozes dan zeide tot hen:
Wat twist gij met mij? waarom verzoekt
gij den HEERE?
3 Toen nu het volk aldaar dorstte naar
water, zoo murmureerde het volk tegen
Mozes, en het zeide: Waartoe hebt gij
ons nu uit Egypte doen optrekken, opdat
gij mij, en mijne kinderen, en mijn vee,
van dorst deedt sterven?
4 Zoo riep Mozes tot den HEERE, zeg-
gende: Wat zal ik dit volk doen? Er feilt
niet veel aan, of zij zullen mij steenigen!
5 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ga
heen voor het aangezicht des volks, en
neem met u uit de oudsten van Israël;
en neem uwen staf in uwe hand, [g] waar-
mede gij de rivier sloegt, en ga heen.
6 [h] Zie, Ik zal aldaar voor uw aangezicht
op den rotssteen in Horeb staan; en gij
zult op den rotssteen slaan, zoo zal er
water uitgaan, dat het volk drinke.
Mozes nu deed alzoo voor de oogen der
oudsten van Israël.
7 En hij noemde den naam dier plaats
Massa en Meriba, om den twist der kinde-
ren Israëls, en omdat zij den HEERE ver-

[a] Joh. 6:31. 1 Kor. 10:3. [b] 2 Kor. 8:15. [c] Num. 11:7. [d] Hebr. 9:4. [e] Joz. 5:12.
Neh. 9:15. [f] Num. 20:3, 4. [g] Ex. 7:20. [h] Num. 20:9. Ps. 78:15; 114:8. 1 Kor. 10:4.

zocht hadden, zeggende: Is de HEERE in het midden van ons, of niet?

Overwinning van Israël op de Amalekieten.

8 [a] TOEN kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidîm.
9 Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons mannen, en trek uit, strijd tegen Amalek; morgen zal ik op de hoogte des heuvels staan, en de staf Gods zal in mijne hand zijn.
10 Jozua nu deed, als Mozes hem gezegd had, strijdende tegen Amalek; doch Mozes, Aäron en Hur, klommen op de hoogte des heuvels.
11 En het geschiedde, terwijl Mozes zijne hand ophief, zoo was Israël de sterkste; maar terwijl hij zijne hand nederliet, zoo was Amalek de sterkste.
12 Doch de handen van Mozes werden zwaar; daarom namen zij eenen steen, en leiden dien onder hem, dat hij daarop zat; en Aäron en Hur ondersteunden zijne handen, de een op deze, de ander op de andere *zijde;* alzoo waren zijne handen gewis, totdat de zon onderging.
13 Alzoo dat Jozua Amalek en zijn volk krenkte, door de scherpte des zwaards.
14 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek, en leg het in de ooren van Jozua, [b] dat Ik de gedachtenis van Amalek geheel uitdelgen zal van onder den hemel.
15 En Mozes bouwde een altaar; en hij noemde deszelfs naam: De HEERE is mijne Banier!
16 En hij zeide: Dewijl de hand op den troon des HEEREN is, [c] zoo zal de oorlog des HEEREN tegen Amalek zijn, van geslacht tot geslacht!

Bezoek en raad van Jethro aan Mozes.

18 TOEN [d] Jethro, priester van Midian, schoonvader van Mozes, hoorde al wat God aan Mozes, en aan Israël, Zijn volk, gedaan had: dat de HEERE Israël uit Egypte uitgevoerd had;
2 Zoo nam Jethro, Mozes' schoonvader, Zippora, Mozes' huisvrouw (nadat hij haar wedergezonden had),
3 Met hare twee zonen, [e] welker eenes naam was Gersom (want hij zeide: Ik ben een vreemdeling geweest in een vreemd land);
4 En de naam des anderen was Eliëzer; Want, *zeide hij,* de God mijns vaders is tot mijne Hulpe geweest, en heeft mij verlost van Faraö's zwaard.
5 Toen nu Jethro, Mozes' schoonvader, met zijne zonen en zijne huisvrouw, tot Mozes kwam, in de woestijn, aan den berg Gods, waar hij zich gelegerd had,
6 Zoo zeide hij tot Mozes: Ik, uw schoonvader Jethro, kome tot u, met uwe huisvrouw, en hare beide zonen met haar.
7 Toen ging Mozes uit, zijnen schoonvader te gemoet, en hij boog zich, en kuste hem; en zij vraagden de een den ander naar den welstand, en zij gingen naar de tent.
8 En Mozes vertelde zijnen schoonvader alles, wat de HEERE aan Faraö en aan de Egyptenaren gedaan had, om Israëls wil; al de moeite, die hun op dien weg ontmoet was, en dat hen de HEERE verlost had.
9 Jethro nu verheugde zich over al het goede, hetwelk de HEERE Israël gedaan had; dat Hij het verlost had uit de hand der Egyptenaren.
10 En Jethro zeide: Gezegend zij de HEERE, Die ulieden verlost heeft uit de hand der Egyptenaren, en uit Faraö's hand; Die dit volk van onder de hand der Egyptenaren verlost heeft!
11 Nu weet ik, dat de HEERE grooter is dan alle goden; [f] want in de zaak, waarin zij trotschelijk gehandeld hebben, was Hij boven hen.
12 Toen nam Jethro, de schoonvader van Mozes, Gode brandoffer en slachtofferen; en Aäron kwam, en al de oversten van Israël, om brood te eten met den schoonvader van Mozes, voor het aangezicht Gods.
13 Doch het geschiedde des anderen daags, zoo zat Mozes om het volk te richten, en het volk stond voor Mozes, van den morgen tot den avond.
14 Als de schoonvader van Mozes alles zag, wat hij het volk deed, zoo zeide hij: Wat ding is dit, dat gij het volk doet? waarom zit gij zelf alleen, en al het volk staat voor u, van den morgen tot den avond?
15 Toen zeide Mozes tot zijnen schoonvader: Omdat dit volk tot mij komt, om God raad te vragen.
16 Wanneer zij eene zaak hebben, zoo komt het tot mij, dat ik richte tusschen den man en tusschen zijnen naaste; en dat ik *hun* bekend make Gods instellingen en Zijne wetten.
17 Doch de schoonvader van Mozes zeide tot hem: De zaak is niet goed, die gij doet;
18 Gij zult geheel vervallen, zoo gij, als dit volk, hetwelk bij u is; want deze zaak is te zwaar voor u; gij alleen kunt het niet doen.
19 Hoor nu mijne stem; ik zal u raden, en God zal met u zijn: wees gij voor het volk bij God, en breng gij de zaken voor God;
20 En verklaar hun de instellingen en de wetten, en maak hun bekend den weg, waarin zij wandelen zullen, en het werk, dat zij doen zullen.

---

[a] Deut. 25:17, 18. [b] Num. 24:20. 1 Sam. 15:2, 3. Deut. 25:17, 18, 19. [c] 1 Sam. 15:2. [d] Ex. 2:16; 3:1. [e] Ex. 2:22. [f] Ex. 1:10, 16, 22; 5:7; 14:18.

21 Doch zie gij om, onder al het volk,
naar kloeke mannen, God vreezende,
waarachtige mannen, de gierigheid ha-
tende; stel ze over hen, oversten der
duizenden, oversten der honderden, over-
sten der vijftigen, oversten der tienen;
22 Dat zij dit volk ten allen tijde rich-
ten; doch het geschiede, dat zij alle groote
zaken aan u brengen, maar dat zij alle
kleine zaken richten; verlicht alzoo uzel-
ven, en laat hen met u dragen.
23 Indien gij deze zaak doet, en God het
u gebiedt, zoo zult gij kunnen bestaan;
zoo zal ook al dit volk in vrede aan zijne
plaats komen.
24 [a] Mozes nu hoorde naar de stem van
zijnen schoonvader, en hij deed alles, wat
hij gezegd had.
25 En Mozes verkoos kloeke mannen,
uit gansch Israël, en maakte hen tot
hoofden over het volk; oversten der dui-
zenden, oversten der honderden, oversten
der vijftigen, en oversten der tienen;
26 Dat zij het volk ten allen tijde richt-
ten, de harde zaak tot Mozes brachten,
maar zij alle kleine zaak richtten.
27 Toen liet Mozes zijnen schoonvader
trekken; en hij ging naar zijn land.

Gebod van God aan het volk bij den berg Sinaï.

19 IN de derde maand, na het uittrek-
ken der kinderen Israëls uit Egypte-
land, ten zelfden dage kwamen zij in de
woestijn Sinaï.
2 Want zij togen uit Rafidim, en kwa-
men in de woestijn Sinaï, en zij legerden
zich in de woestijn; Israël nu legerde
zich aldaar tegenover dien berg.
3 [b] En Mozes klom op tot God. En de
HEERE riep tot hem van den berg, zeg-
gende: Aldus zult gij tot het huis van
Jakob spreken, en den kinderen Israëls
verkondigen:
4 [c] Gijlieden hebt gezien, wat Ik den
Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op
vleugelen der arenden gedragen, en u tot
Mij gebracht heb.
5 Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner
stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond
houden, [d] zoo zult gij Mijn eigendom zijn
uit alle volken; want [e] de gansche aarde
is Mijne;
6 [f] En gij zult Mij een priesterlijk ko-
ninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit
zijn de woorden, die gij tot de kinderen
Israëls spreken zult.
7 En Mozes kwam en riep de oudsten
des volks, en stelde voor hunne aange-
zichten al deze woorden, die de HEERE
hem geboden had.
8 Toen antwoordde al het volk gelijke-
lijk, en zeide: [g] Al wat de HEERE gespro-
ken heeft, zullen wij doen! En Mozes
bracht de woorden des volks weder tot
den HEERE.
9 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie,
Ik zal tot u komen in eene dikke wolk,
opdat het volk hoore, als Ik met u spreek,
en dat zij ook eeuwiglijk aan u gelooven.
Want Mozes had den HEERE de woorden
des volks verkondigd.
10 Ook zeide de HEERE tot Mozes: Ga
tot het volk, en heilig hen heden en mor-
gen, en dat zij hunne kleederen wasschen,
11 En bereid zijn tegen den derden dag;
want op den derden dag zal de HEERE
voor de oogen van al het volk afkomen,
op den berg Sinaï.
12 En bepaal het volk rondom, zeg-
gende: [h] Wacht u op den berg te klim-
men, en deszelfs einde aan te roeren; al
wie den berg aanroert, zal zekerlijk ge-
dood worden.
13 Geene hand zal hem aanroeren; maar
hij zal zekerlijk gesteenigd, of zekerlijk
doorschoten worden; hetzij een beest,
hetzij een man, hij zal niet leven. Als
de ramshoorn langzaam gaat, zullen zij
op den berg klimmen.
14 Toen ging Mozes van den berg af tot
het volk, en hij heiligde het volk; en zij
wieschen hunne kleederen.
15 En hij zeide tot het volk: Weest ge-
reed tegen den derden dag; [i] en nadert
niet tot de vrouw.
16 En het geschiedde op den derden dag,
toen het morgen was, [k] dat er op den berg
donderen en bliksemen waren, en eene
zware wolk, en het geluid eener zeer
sterke bazuin, zoodat al het volk ver-
schrikte, dat in het leger was.
17 En Mozes leidde het volk uit het
leger, Gode tegemoet; [l] en zij stonden
aan het onderste des bergs.
18 [m] En de gansche berg Sinaï rookte,
omdat de HEERE op denzelven neder-
kwam in vuur; en zijn rook ging op, als
de rook van eenen oven; en de gansche
berg beefde zeer.
19 Toen het geluid der bazuin gaande
was, en zeer sterk werd, sprak Mozes; en
God antwoordde hem met eene stem.
20 Als de HEERE nedergekomen was op
den berg Sinaï, op de spits des bergs,
zoo riep de HEERE Mozes op de spits des
bergs; en Mozes klom op;
21 En de HEERE zeide tot Mozes: Ga af,
betuig dit volk, dat zij niet doorbreken
tot den HEERE, om te zien, en velen van
hen vallen.
22 Daartoe zullen ook de priesters, die

---

[a] Deut. 1:9. [b] Hand. 7:38. [c] Deut. 29:2; 32:11. [d] Deut. 7:6; 10:14, 15; 14:2; 26:18. Ps. 135:4. Jes. 41:8. Tit. 2:14. [e] Ps. 24:1. [f] 1 Petr. 2:9. [g] Ex. 24:3. [h] Hebr. 12:18. [i] 1 Sam. 21:4. 1 Kor. 7:5. [k] Hebr. 12:18. [l] Deut. 4:10, 11. [m] Richt. 5:4. Ps. 68:9; 114:4. Hab. 3:10.

tot den HEERE naderen, zich heiligen,
dat de HEERE niet tegen hen uitbreke.
23 Toen zeide Mozes tot den HEERE:
Het volk zal op den berg Sinaï niet kun-
nen klimmen; want Gij hebt ons betuigd,
zeggende: Bepaal den berg, en heilig hem.
24 De HEERE dan zeide tot hem: Ga
heen, klim af! daarna zult gij, en Aäron
met u, opklimmen; doch dat de priesters
en het volk niet doorbreken, om op te
klimmen tot den HEERE, dat Hij tegen
hen niet uitbreke!
25 Toen klom Mozes af tot het volk, en
zeide het hun aan.

De Wet des Heeren.

20 TOEN sprak God al deze woorden,
zeggende:
2 Ik ben de HEERE uw God, Die u uit
Egypteland, [a] uit het diensthuis, uitge-
leid heb.
3 Gij zult geene andere goden voor Mijn
aangezicht hebben.
4 [b] Gij zult u geen gesneden beeld, noch
eenige gelijkenis maken, *van hetgeen*
boven in den hemel is, noch *van hetgeen*
onder op de aarde is, noch *van hetgeen*
in de wateren onder de aarde is.
5 Gij zult u voor die niet buigen, noch
hen dienen; want Ik, de HEERE uw God,
ben een ijverig God, Die de misdaad der
vaderen bezoek aan de kinderen, aan
het derde, en aan het vierde *lid* der-
genen, die Mij haten;
6 En doe barmhartigheid aan duizenden
dergenen, die Mij liefhebben, en Mijne
geboden onderhouden.
7 [c] Gij zult den naam des HEEREN uws
Gods niet ijdellijk gebruiken; want de
HEERE zal niet onschuldig houden, die
Zijnen naam ijdellijk gebruikt.
8 [d] Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien
heiligt.
9 [e] Zes dagen zult gij arbeiden en al uw
werk doen;
10 Maar de zevende dag is de sabbat
des HEEREN uws Gods; *dan* zult gij geen
werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe
dochter, *noch* uw dienstknecht, noch uwe
dienstmaagd, noch uw vee, noch uw
vreemdeling, die in uwe poorten is:
11 Want [f] in zes dagen heeft de HEERE
den hemel en de aarde gemaakt, de zee
en al wat daarin is, en Hij rustte ten ze-
venden dage; daarom zegende de HEERE
den sabbatdag, en heiligde denzelven.
12 [g] Eert uwen vader en uwe moeder,
opdat uwe dagen verlengd worden in het
land, dat u de HEERE uw God geeft.
13 [h] Gij zult niet doodslaan.
14 [i] Gij zult niet echtbreken.
15 Gij zult niet stelen.
16 Gij zult geene valsche getuigenis
spreken tegen uwen naaste.
17 [k] Gij zult niet begeeren uws naasten
huis; gij zult niet begeeren uws naasten
vrouw, noch zijnen dienstknecht, noch
zijne dienstmaagd, noch zijnen os, noch
zijnen ezel, noch iets, dat uws naasten is.
18 En al het volk zag de donderen, en
de bliksemen, en het geluid der bazuin, en
den rookenden berg; toen het volk zulks
zag, weken zij af, en stonden van verre;
19 [l] En zij zeiden tot Mozes: Spreek
gij met ons, en wij zullen hooren; en
dat God met ons niet spreke, opdat wij
niet sterven!
20 En Mozes zeide tot het volk: Vreest
niet; want God is gekomen, opdat Hij u
verzocht, en opdat Zijne vreeze voor uw
aangezicht zou zijn, dat gij niet zondigt.
21 [m] En het volk stond van verre; maar
Mozes naderde tot de donkerheid, alwaar
God was.
22 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Aldus zult gij tot de kinderen Israëls
zeggen: Gij hebt gezien, dat Ik met
ulieden van den hemel gesproken heb.
23 Gij zult nevens Mij niet maken zil-
veren goden, en gouden goden zult gij u
niet maken.
24 [n] Maakt Mij een altaar van aarde, en
offert daarop uwe brandofferen, en uwe
dankofferen, uwe schapen, en uwe runde-
ren; aan alle plaats, waar Ik Mijns
Naams gedachtenis stichten zal, zal Ik
tot u komen, en zal u zegenen.
25 [o] Maar indien gij Mij een steenen
altaar zult maken, zoo zult gij dit niet
bouwen van gehouwen *steen*; zoo gij uw
houwijzer daarover verheft, zoo zult gij
het ontheiligen.
26 Gij zult ook niet met trappen tot
Mijn altaar opklimmen, opdat uwe
schaamte voor hetzelve niet ontdekt
worde.

Wetten over vrijheid en het leven van den naaste.

21 DIT nu zijn de rechten, die gij hun
zult voorstellen.
2 Als gij [p] eenen Hebreeuwschen knecht
koopen zult, die zal zes jaren dienen;
maar in het zevende zal hij voor vrij
uitgaan, om niet.
3 Indien hij met zijn lijf ingekomen zal
zijn, zoo zal hij met zijn lijf uitgaan; in-
dien hij een getrouwd man was, zoo zal
zijne vrouw met hem uitgaan.
4 Indien hem zijn heer eene vrouw ge-
geven, en zij hem zonen of dochteren ge-
baard zal hebben, zoo zal de vrouw en

---

[a] Ex. 13:3. Deut. 5:6. Ps. 81:11. [b] Lev. 26:1. Ps. 97:7. [c] Lev. 19:12. Matt. 5:33.
[d] Ezech. 20.12 [e] Ex 23:12; 34:21. Luk. 13:14 [f] Gen. 2:2. [g] Matt. 15:4. Efez. 6:2.
[h] Matt. 5:21. [i] Matt. 5:27. [k] Rom. 7:7. [l] Deut. 5:25. Hebr. 12:19. [m] Ex. 19:17.
Hebr. 12:10. [n] Ex. 27:1; 38:1. [o] Deut. 27:5. Joz. 8:30, 31. [p] Deut. 15:12. Jer. 34:14.

hare kinderen haars heeren zijn, en hij
zal met zijn lijf uitgaan.
5 [a] Maar indien de knecht ronduit zeggen
zal : Ik heb mijnen heer, mijne
vrouw en mijne kinderen lief, ik wil niet
vrij uitgaan;
6 Zoo zal hem zijn heer tot de goden
brengen, daarna zal hij hem aan de deur,
of aan den post brengen; en zijn heer zal
hem met eenen priem zijn oor doorboren,
en hij zal hem eeuwiglijk dienen.
7 Wanneer nu iemand zijne dochter zal
verkocht hebben tot eene dienstmaagd,
zoo zal zij niet uitgaan, gelijk de knechten
uitgaan.
8 Indien zij kwalijk bevalt in de oogen
haars heeren, dat hij haar niet ondertrouwd
heeft, zoo zal hij haar doen lossen;
aan een vreemd volk haar te verkoopen
zal hij niet vermogen, dewijl hij trouweloos
met haar gehandeld heeft.
9 Maar indien hij haar aan zijnen zoon
ondertrouwt, zoo zal hij met haar doen
naar het recht der dochteren.
10 Indien hij voor zich eene andere
neemt, zoo zal hij aan deze hare spijs,
haar deksel, en haren huwelijksplicht
niet onttrekken.
11 En indien hij haar deze drie *dingen*
niet doet, zoo zal zij om niet uitgaan,
zonder geld.
12 [b] Wie iemand slaat, dat hij sterft, die
zal zekerlijk gedood worden.
13 Doch die *hem* niet nagesteld heeft,
maar God heeft hem zijne hand doen
ontmoeten, zoo zal Ik u eene plaats bestellen,
waar hij henen vliede.
14 Maar indien iemand tegen zijnen
naaste moedwillig gehandeld heeft, om
hem met list te dooden, zoo zult gij denzelven
van voor Mijn altaar nemen, dat
hij sterve.
15 [c] Zoo wie zijnen vader of zijne moeder
slaat, die zal zekerlijk gedood worden.
16 Verder, zoo wie eenen mensch steelt,
hetzij dat hij dien verkocht heeft, of dat
hij in zijne hand gevonden wordt, die zal
zekerlijk gedood worden.
17 [d] Wie ook zijnen vader of zijne moeder
vloekt, die zal zekerlijk gedood worden.
18 En wanneer mannen twisten, en de
een slaat den ander met eenen steen, of
met eene vuist, en hij sterft niet, maar
valt te bedde;
19 Indien hij weder opstaat, en op straat
gaat bij zijnen stok, zoo zal hij, die hem
sloeg, onschuldig zijn; alleen zal hij
geven hetgeen hij verzuimd heeft, en hij
zal hem volkomen laten heelen.
20 Wanneer ook iemand zijnen dienstknecht
of zijne dienstmaagd met eenen
stok slaat, dat hij onder zijne hand sterft,
die zal zekerlijk gewroken worden.
21 Zoo hij nogtans eenen dag, of twee
dagen overeind blijft, zoo zal hij niet gewroken
worden; want hij is zijn geld.
22 Wanneer nu mannen kijven, en
slaan eene zwangere vrouw, dat haar
de vrucht afgaat, doch geen doodelijk
verderf zij, zoo zal hij zekerlijk gestraft
worden, gelijk als hem de man der
vrouw oplegt, en hij zal het geven door
de rechteren;
23 Maar indien er een doodelijk verderf
zal zijn, zoo zult gij geven ziel voor ziel,
24 [e] Oog voor oog, tand voor tand, hand
voor hand, voet voor voet,
25 Brand voor brand, wond voor wond,
buil voor buil.
26 Wanneer ook iemand het oog van
zijnen dienstknecht, of het oog van zijne
dienstmaagd slaat, en verderft het, hij
zal hem vrij laten gaan voor zijn oog.
27 En indien hij een' tand van zijnen
dienstknecht, of een' tand van zijne
dienstmaagd uitslaat, zoo zal hij hem
vrijlaten voor zijnen tand.
28 [f] En wanneer een os eenen man of
eene vrouw stoot, dat hij sterft, zal de os
zekerlijk gesteenigd worden, en zijn
vleesch zal niet gegeten worden; maar de
heer van den os zal onschuldig zijn.
29 Maar indien de os te voren stootig
geweest is, en zijn heer is daarvan overtuigd
geweest, en hij hem niet bewaard
heeft, en hij doodt eenen man of eene
vrouw, zoo zal die os gesteenigd worden,
en zijn heer zal ook gedood worden.
30 Indien hem losgeld opgelegd wordt,
zoo zal hij tot lossing zijner ziel geven
naar alles, wat hem zal opgelegd worden;
31 Hetzij dat hij eenen zoon gestooten
heeft, of eene dochter gestooten heeft,
naar dat recht zal hem gedaan worden.
32 Indien de os eenen knecht of eene
dienstmaagd stoot, hij zal zijnen heer
dertig zilverlingen geven, en de os zal
gesteenigd worden.
33 En wanneer iemand eenen kuil opent,
of wanneer iemand eenen kuil graaft, en
hij dekt hem niet toe, en een os of ezel
valt daarin;
34 De heer des kuils zal het vergelden;
hij zal aan deszelfs heer het geld wederkeeren;
doch dat doode zal zijns wezen.
35 Wanneer nu iemands os den os van
zijnen naaste kwetst, dat hij sterft, zoo
zal men den levenden os verkoopen, en
het geld daarvan half en half deelen, en
den doode zal men ook half en half
deelen.
36 Of is het kennelijk geweest, dat die
os van te voren stootig was, en zijn heer
heeft hem niet bewaard, zoo zal hij in
alle manier os voor os vergelden; doch de
doode zal zijns wezen.

---

[a] Deut. 15:16. [b] Lev. 24:17. [c] Matt. 15:4. [d] Lev. 20:9. Spr. 20:20. Matt. 15:4. Mark. 7:10. [e] Lev. 24:20. Deut. 19:21. Matt. 5:38. [f] Gen. 9:5.

Wetten over de eigendommen van den naaste.

22 WANNEER [a]iemand eenen os, of klein vee steelt, en slacht het, of verkoopt het, die zal vijf runderen voor eenen os wedergeven, en vier schapen voor een *stuk* klein vee.

2 Indien een dief gevonden wordt in het doorgraven, en hij wordt geslagen, dat hij sterft, het zal hem geene bloedschuld zijn.

3 Indien de zon over hem opgegaan is, zoo zal het hem eene bloedschuld zijn: hij zal het volkomen wedergeven; heeft hij niet, zoo zal hij verkocht worden voor zijne dieverij.

4 Indien de diefstal levend in zijne hand voorzeker gevonden wordt, hetzij os, of ezel, of klein vee, hij zal het dubbel wedergeven.

5 Wanneer iemand een veld, of eenen wijngaard laat afweiden, en hij zijn beest *daarin* drijft, dat het in eens anders veld weidt; die zal het van het beste zijns velds en van het beste zijns wijngaards wedergeven.

6 Wanneer een vuur uitgaat, en vat de doornen, zoodat de koornhoop verteerd wordt, of het staande koorn, of het veld; hij, die den brand heeft aangestoken, zal het volkomen wedergeven.

7 Wanneer iemand zijnen naaste geld of vaten te bewaren geeft, en het wordt uit diens mans huis gestolen; indien de dief gevonden wordt, hij zal het dubbel wedergeven.

8 Indien de dief niet gevonden wordt, zoo zal de heer des huizes tot de goden gebracht worden, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have gelegd heeft

9 Over alle zaak van onrecht, over eenen os, over eenen ezel, over klein vee, over kleeding, over al het verlorene, hetwelk iemand zegt, dat het zijne is, beider zaak zal voor de goden komen; wien de goden verwijzen, die zal het aan zijn' naaste dubbel wedergeven.

10 Wanneer iemand aan zijnen naaste eenen ezel, of os, of klein vee, of eenig beest te bewaren geeft, en het sterft, of het wordt verzeerd, of weggedreven, dat het niemand ziet;

11 Zoo zal des HEEREN eed tusschen hen beiden zijn, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have geslagen heeft; en derzelver heer zal *dien* aannemen, en hij zal het niet wedergeven.

12 Maar indien het van hem zekerlijk gestolen is, hij zal het zijnen heer wedergeven.

13 Is het gewisselijk verscheurd, dat hij het brenge tot getuige, zoo zal hij het verscheurde niet wedergeven.

14 En wanneer iemand van zijnen naaste wat begeert, en het wordt beschadigd, of het sterft; zijn heer daar niet bij zijnde, zal hij het volkomen wedergeven.

15 Indien zijn heer daarbij geweest is, hij zal het niet wedergeven; indien het gehuurd is, zoo is het voor zijne huur gekomen.

16 Wanneer nu iemand eene maagd verlokt, die niet ondertrouwd is, en hij ligt bij haar, die zal haar zonder uitstel eenen bruidschat geven, dat zij hem ter vrouw zij.

17 Indien haar vader ganschelijk weigert haar aan hem te geven, zoo zal hij geld geven, naar den bruidschat der maagden.

18 [b]De tooveres zult gij niet laten leven.

19 [c]Al wie bij een beest ligt, die zal zekerlijk gedood worden.

20 [d]Wie den goden offert, behalve den HEERE alleen, die zal verbannen worden.

21 [e]Gij zult ook den vreemdeling geenen overlast doen, noch hem onderdrukken; want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.

22 [f]Gij zult geene weduwe, noch wees beleedigen.

23 Indien gij hen eenigszins beleedigt, en indien zij eenigszins tot Mij roepen, Ik zal hun geroep zekerlijk verhooren;

24 En Mijn toorn zal ontsteken, en Ik zal ulieden met het zwaard dooden; en uwe vrouwen zullen weduwen, en uwe kinderen zullen weezen worden.

25 [g]Indien gij Mijn volk, dat bij u arm is, geld leent, zoo zult gij tegen hetzelve niet zijn, als een woekeraar; gij zult op hetzelve geenen woeker leggen.

26 [h]Indien gij eenigszins uws naasten kleed te pand neemt, zoo zult gij het hem wedergeven, eer de zon ondergaat;

27 Want dat alleen is zijn deksel; het is zijn kleed over zijne huid; waarin zou hij liggen? het zal dan geschieden, wanneer hij tot Mij roept, dat Ik het zal hooren; want Ik ben genadig!

28 De goden zult gij niet vloeken, en de [i]oversten in uw volk zult gij niet lasteren.

29 Uwe volheid en uwe tranen zult gij niet uitstellen: [k]den eerstgeborene uwer zonen zult gij Mij geven.

30 [l]Desgelijks zult gij doen met uwe ossen *en* met uwe schapen; zeven dagen zullen zij bij hunne moeder zijn, op den achtsten dag zult gij ze Mij geven.

31 Gij nu zult Mij heilige lieden zijn; [m]daarom zult gij geen vleesch eten, dat op het veld gescheurd is: gij zult het den hond voorwerpen.

---

[a] 2 Sam. 12:6. [b] Deut. 18:10, 11. [c] Lev. 18:23; 20:15. [d] Deut. 17:2, 3, 4, 5. [e] Lev. 19:34. [f] Zach. 7:10. [g] Lev. 25:36, 37. Deut. 23:19, 20. Ps. 15:5. Spr. 28:8. Ezech. 18:8. [h] Deut. 24:12, 13. [i] Hand. 23:5, 4, 5. [k] Ex. 13:2, 12. [l] Ex. 23:19. Lev. 22:27. Ezech. 44:30. [m] Lev. 22:8. Ezech. 44:31.

Verschillende zedekundige en schaduwachtige wetten.

23 GIJ zult geen valsch gerucht opnemen; en stelt uwe hand niet bij den goddelooze, om een getuige tot geweld te zijn.

2 Gij zult de menigte tot booze zaken niet volgen; en gij zult niet spreken in eene twistige zaak, dat gij u neigt naar de menigte, om *het recht* te buigen.

3 [a]Ook zult gij den geringe niet voortrekken in zijne twistige zaak.

4 [b]Wanneer gij uws vijands os, of zijnen dwalenden ezel ontmoet, gij zult hem denzelven ganschelijk wederbrengen.

5 [c]Wanneer gij uws haters ezel onder zijnen last ziet liggen, zult gij dan nalatig zijn; om het *uwe* te verlaten voor hem? gij zult het in alle manier met hem verlaten.

6 [d]Gij zult het recht uws armen niet buigen in zijne twistige zaak.

7 Zijt verre van valsche zaken; en den onschuldige en gerechtige zult gij niet dooden; want Ik zal den goddelooze niet rechtvaardigen.

8 [e]Ook zult gij geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de zienden, en het verkeert de zaak der rechtvaardigen.

9 [f]Gij zult ook den vreemdeling niet onderdrukken; want gij kent het gemoed des vreemdelings, dewijl gij vreemdelingen geweest zijt in Egypteland.

10 Gij zult ook zes jaar uw land bezaaien, en deszelfs inkomst verzamelen;

11 [g]Maar in het zevende zult gij het rusten en stil laten liggen, dat de armen uws volks mogen eten, en het overige daarvan de beesten des velds eten mogen; alzoo zult gij *ook* doen met uwen wijngaard, *en* met uwe olijfboomen.

12 [h]Zes dagen zult gij uwe werken doen; maar op den zevenden dag zult gij rusten; opdat uw os en uw ezel ruste, en dat de zoon uwer dienstmaagd en de vreemdeling adem scheppe.

13 In alles, wat Ik tot ulieden gezegd heb, zult gij op uwe hoede zijn; en [i]den naam van andere goden zult gij niet gedenken; uit uwen mond zal hij niet gehoord worden.

14 Drie reizen in het jaar zult gij Mij feest houden.

15 [k]Het feest van de ongezuurde *brooden* zult gij houden: zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten (gelijk Ik u geboden heb), ter bestemder tijd in de maand Abib; want in dezelve zijt gij uit Egypte getogen; [l]doch men zal niet ledig voor Mijn aangezicht verschijnen.

16 En het feest des oogstes, der eerste vruchten van uwen arbeid, die gij op het veld gezaaid zult hebben. En het feest der inzameling, op den uitgang des jaars, wanneer gij uwen arbeid uit het veld zult ingezameld hebben.

17 Drie malen des jaars zullen al uwe mannen voor het aangezicht des Heeren HEEREN verschijnen.

18 Gij zult het bloed Mijns offers met geene gedeesemde *brooden* offeren; ook zal het vette Mijns feestes tot op den morgen niet vernachten.

19 [m]De eerstelingen der eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des HEEREN uws Gods brengen. Gij [n]zult het bokje niet koken in de melk zijner moeder.

20 [o]Ziet, Ik zende eenen Engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op dezen weg, en om u te brengen tot de plaats, die Ik bereid heb.

21 Hoedt u voor Zijn aangezicht, en weest Zijner stem gehoorzaam, en verbittert Hem niet; want Hij zal ulieder overtredingen niet vergeven; want Mijn Naam is in het binnenste van Hem.

22 Maar zoo gij Zijner stem naarstiglijk gehoorzaamt, en doet al wat Ik spreken zal, [p]zoo zal Ik uwer vijanden vijand, en uwer wederpartijders wederpartij zijn.

23 Want Mijn Engel zal voor uw aangezicht gaan, en Hij zal u inbrengen tot de Amorieten, en Hethieten, en Ferezieten, en Kanaänieten, Hevieten en Jebusieten; en Ik zal hen verdelgen.

24 Gij zult u voor hunne goden niet buigen, noch hen dienen; ook zult gij naar [q]hunne werken niet doen; maar gij zult ze geheel afbreken, en hunne opgerichte beelden ganschelijk vermorzelen.

25 En gij zult den HEERE uwen God dienen; [r]zoo zal Hij uw brood en uw water zegenen; en Ik zal de krankheden uit het midden van u weren.

26 [s]Er zal geene misdrachtige noch onvruchtbare in uw land zijn; Ik zal het getal uwer dagen vervullen.

27 [t]Ik zal Mijnen schrik voor uw aangezicht zenden, en al het volk, tot hetwelk gij komt, versaagd maken; en Ik zal maken, dat al uwe vijanden u den nek toekeeren.

28 [v]Ik zal ook horzelen voor uw aangezicht zenden; die zullen van voor uw aangezicht uitstooten de Hevieten, de Kanaänieten en de Hethieten.

29 Ik zal hen in een jaar van uw aan-

---

[a] Lev. 19:15. [b] Deut. 22:1, 2. Luk. 6:27. Filipp. 2:4. [c] Deut. 22:4. [d] Deut. 27:19.
[e] Deut. 16:19. 1 Sam. 8:3. Spr. 19:6. Pred. 7:7. [f] Ex. 22:21. Lev. 19:33. Deut. 24:17.
[g] Lev. 25:4, 5. [h] Ex. 20:8; 31:13, 14, enz. [i] Num. 32:38. Joz. 23:7. Ps. 16:4. Hos. 2:16.
Zach. 13:2. [k] Ex. 12:14, 15; 13:3. [l] Ex. 34:20. Deut. 16:16. [m] Ex. 34:26.
[n] Ex. 34:26. [o] Ex. 33:2. [p] Gen. 12:3. [q] Lev. 18:3. [r] Ex. 15:26. Deut. 7:15.
[s] Deut. 7:14. [t] Ex. 14:24. Joz. 10:10. [v] Deut. 7:20. Joz. 24:12.

gezicht niet uitstooten, opdat het land
niet woest worde, en het wild gedierte
boven u niet vermenigvuldigd worde.
30 Ik zal hen allengskens van uw aan-
gezicht uitstooten, totdat gij gewassen
zijt, en het land erft.
31 [a] En Ik zal uwe landpalen zetten van
de zee Suf tot aan de zee der Filistijnen,
en van de woestijn tot aan de rivier;
want Ik zal de inwoners van dat land in
uwe hand geven, dat gij hen voor uw
aangezicht uitstoot.
32 [b] Gij zult met hen, noch met hunne
goden, een verbond maken.
33 [c] Zij zullen in uw land niet wonen,
opdat zij u tegen Mij niet doen zondigen;
indien gij hunne goden dient, het zal u
voorzeker tot eenen valstrik zijn.

Mozes en de oudsten klimmen op den berg.

24 DAARNA zeide Hij tot Mozes:
Klim op tot den HEERE, gij en
Äaron, Nadab en Abíhu, en zeventig van
de oudsten van Israël; en buigt u neder
van verre!
2 En dat Mozes alleen zich nadere tot
den HEERE; maar dat zij niet naderen;
en het volk klimme ook niet op met hem.
3 Als Mozes kwam en verhaalde aan het
volk al de woorden des HEEREN, en al de
rechten, [d] toen antwoordde al het volk
met ééne stem, en zij zeiden: Al deze
woorden, die de HEERE gesproken heeft,
zullen wij doen.
4 Mozes nu beschreef al de woorden des
HEEREN, en hij maakte zich des morgens
vroeg op, en hij bouwde een altaar onder
aan den berg, en twaalf kolommen, naar
de twaalf stammen van Israël.
5 En hij zond de jongelingen van de kin-
deren Israëls, die brandofferen offerden,
en den HEERE dankofferen offerden, van
jonge ossen.
6 En Mozes nam de helft van het bloed,
en zette het in bekkens; en de helft van
het bloed sprengde hij op het altaar.
7 En hij nam het boek des verbonds, en
hij las het voor de ooren des volks; en zij
zeiden: Al wat de HEERE gesproken
heeft, zullen wij doen en gehoorzamen.
8 Toen nam Mozes dat bloed, en
sprengde het op het volk; en hij zeide:
[e] Ziet, *dit is* het bloed des verbonds,
hetwelk de HEERE met ulieden gemaakt
heeft over al die woorden.
9 Mozes nu en Äaron klommen op-
waarts, ook Nadab en Abíhu, en zeventig
van de oudsten van Israël.
10 En zij zagen den God van Israël, en
onder Zijne voeten als een werk van
saffiersteenen, en als de gestaltenis des
hemels in *Zijne* klaarheid.
11 Doch Hij strekte Zijne hand niet tot
de afgezonderden van de kinderen Israëls;
maar zij aten en dronken, nadat zij God
gezien hadden.
12 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Kom tot Mij op den berg, en wees al-
daar; en Ik zal u steenen tafelen geven,
en de wet, en de geboden, die Ik ge-
schreven heb, om hen te onderwijzen.
13 Toen maakte zich Mozes op, met
Jozua, zijnen dienaar; en Mozes klom
op den berg Gods.
14 En hij zeide tot de oudsten: Blijft
gij ons hier, totdat wij weder tot u
komen; en ziet, Äaron en Hur zijn bij
u; wie eenige zaken heeft, zal tot dezelve
komen.
15 Toen Mozes op den berg geklommen
was, zoo heeft eene wolk den berg bedekt.
16 En de heerlijkheid des HEEREN woon-
de op den berg Sinaï, en de wolk bedekte
hem zes dagen, en op den zevenden dag
riep Hij Mozes uit het midden der wolk.
17 En [f] het aanzien der heerlijkheid des
HEEREN was als een verterend vuur, op
het opperste diens bergs, in de oogen
der kinderen Israëls.
18 En Mozes ging in het midden der
wolk, nadat hij op den berg geklommen
was; en Mozes was op dien berg veertig
dagen en veertig nachten.

Vrijwillig offer om het heiligdom te maken.

25 TOEN sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij
voor Mij een hefoffer nemen. [g] Van alle
man, wiens hart zich vrijwillig bewegen
zal, zult gij Mijn hefoffer nemen.
3 Dit nu is het hefoffer, hetwelk gij van
hen nemen zult: goud, en zilver, en koper;
4 Als ook hemelsblauw, en purper, en
scharlaken, en fijn linnen, en geiten*haar;*
5 En roodgeverwde ramsvellen, en das-
senvellen, en sittimhout;
6 Olie tot den luchter, specerijen ter
zalfolie, en tot rooking welriekende
specerijen;
7 [h] Sardónixsteenen, en vervullende stee-
nen tot den efod, en tot den borstlap.
8 En zij zullen Mij een heiligdom maken,
dat Ik in het midden van hen wone.
9 Naar al wat Ik u tot een voorbeeld
dezes tabernakels, en een voorbeeld van
al deszelfs gereedschap wijzen zal, even
alzoo zult gijlieden dat maken.

De ark; het verzoendeksel; de cherubim.

10 ZOO zullen zij eene ark [i] van sittim-
hout maken; twee ellen en eene halve zal
hare lengte zijn, en anderhalve el hare
breedte, en anderhalve el hare hoogte.

[a] Num. 34:3, 4. [b] Ex. 34:12, 15. Deut. 7:2. [c] Joz. 23:13. Richt. 2:3. [d] Ex. 19:8; 24:7. Deut. 5:27. [e] Hebr. 9:20. 1 Petr. 1:2. [f] Hebr. 12:29. [g] Ex. 35:5. 1 Kron. 29:3, 5, 9, 14. Ezra 2:68; 3:5. Neh. 11:2. [h] Ex. 28:4. [i] Ex. 37:1. Hebr. 9:1.

11 En gij zult ze met louter goud over-
trekken; van binnen en van buiten zult
gij ze overtrekken; en gij zult op dezelve
eenen gouden krans maken rondom heen.
12 En giet voor haar vier gouden rin-
gen, en zet die aan hare vier hoeken, alzoo
dat twee ringen op de eene zijde derzelve
zijn, en twee ringen op hare andere zijde.
13 En maak handboomen van sittim-
hout, en overtrek ze met goud.
14 En steek de handboomen in de
ringen, die aan de zijde der ark zijn, dat
men de ark daarmede drage.
15 [a] De draagboomen zullen in de ringen
der ark zijn; zij zullen er niet uitgetogen
worden.
16 Daarna [b] zult gij in de ark leggen de
getuigenis, die Ik u geven zal.
17 [c] Gij zult ook een verzoendeksel ma-
ken van louter goud; twee ellen en eene
halve zal deszelfs lengte zijn, en ander-
halve el deszelfs breedte.
18 [d] Gij zult ook twee cherubim van goud
maken; van dicht *goud* zult gij ze maken,
uit de beide einden des verzoendeksels.
19 En maak u eenen cherub uit het eene
einde aan deze zijde, en den anderen
cherub uit het *andere* einde aan gene
zijde; uit het verzoendeksel zult gijlieden
de cherubim maken, uit de beide einden
van hetzelve.
20 En de cherubim zullen hunne beide
vleugelen omhoog uitbreiden, [e] bedek-
kende met hunne vleugelen het verzoen-
deksel; en hunne aangezichten zullen
tegenover elkander zijn; de aangezichten
der cherubim zullen naar het verzoen-
deksel zijn.
21 En [f] gij zult het verzoendeksel boven
op de ark zetten, nadat gij in de ark de
getuigenis, die Ik u geven zal, zult gelegd
hebben.
22 En [g] aldaar zal Ik bij u komen, en
Ik zal met u spreken van boven het
verzoendeksel af, van tusschen de twee
cherubim, die op de ark der getuigenis
zijn zullen, alles, wat Ik u gebieden zal
aan de kinderen Israëls.

De tafel der toonbrooden.

23 GIJ zult ook eene tafel maken van
sittimhout; twee ellen zal hare lengte
zijn, en eene el hare breedte, en eene el
en eene halve zal hare hoogte zijn.
24 En gij zult ze met louter goud over-
trekken; gij zult ook eenen gouden krans
daaraan maken, rondom heen.
25 Gij zult ook eene lijst rondom daaraan
maken, eene hand breed; en gij zult
eenen gouden krans rondom derzelver lijst
maken.
26 Ook zult gij vier gouden ringen daar-
aan maken; en gij zult de ringen zetten
aan de vier hoeken, die aan derzelver vier
voeten zijn zullen.
27 Tegenover de lijst zullen de ringen
zijn, tot plaatsen voor de handboomen,
om de tafel te dragen.
28 Deze handboomen nu zult gij van
sittimhout maken, en gij zult dezelve met
goud overtrekken; en de tafel zal daar-
aan gedragen worden.
29 Gij zult ook maken hare schotelen,
en hare rookschalen, en hare platteelen,
en hare kroezen (met welke zij bedekt zal
worden); van louter goud zult gij ze
maken.
30 En gij zult op deze tafel altijd het
toonbrood voor Mijn aangezicht leggen.

De gouden kandelaar.

31 [h] GIJ zult ook eenen kandelaar van
louter goud maken. Van dicht werk zal
deze kandelaar gemaakt worden, zijne
schacht, en zijne rieten; zijne schaaltjes,
zijne knoopen, en zijne bloemen zullen
uit hem zijn.
32 En zes rieten zullen uit zijne zijden
uitgaan; drie rieten des kandelaars uit
zijne eene zijde, en drie rieten des kan-
delaars uit zijne andere zijde.
33 In het eene riet zullen drie schaaltjes
zijn, *gelijk* amandelnoten, een knoop en
eene bloem; en drie schaaltjes, *gelijk*
amandelnoten in een ander riet, een
knoop en eene bloem; alzoo zullen die
zes rieten zijn, die uit den kandelaar gaan.
34 Maar aan den kandelaar zelven zul-
len vier schaaltjes zijn, *gelijk* amandel-
noten, met zijne knoopen, en met zijne
bloemen.
35 En daar zal een knoop zijn onder
twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* ook
een knoop onder twee rieten, uit denzel-
ven *uitgaande;* nog een knoop onder
twee rieten, uit denzelven *uitgaande;*
alzoo zal het zijn met de zes rieten, die
uit den kandelaar uitgaan.
36 Hunne knoopen en hunne rieten zul-
len uit hem zijn; het zal altemaal een
eenig dicht werk van louter goud zijn.
37 Gij zult hem ook zeven lampen ma-
ken, en men zal zijne lampen aansteken,
en doen lichten aan zijne zijden.
38 Zijne snuiters en zijne bluschvaten
zullen louter goud zijn.
39 Uit een talent louter goud zal men
dat maken, met al dit gereedschap.
40 [i] Zie dan toe, dat gij het maakt naar
hun voorbeeld hetwelk u op den berg
getoond is.

De tabernakel en de tent.

26 DEN [k] tabernakel nu zult gij maken
van tien gordijnen, van fijn ge-
tweernd linnen, en hemelsblauw, en

[a] 1 Kon. 8:8. [b] Hebr. 9:4. [c] Ex. 37:6. [d] Hebr. 9:5. [e] Hebr. 9:5. [f] Hebr. 9:4, 5.
[g] Num. 7:89. [h] Ex. 37:17. [i] Hand. 7:44. Hebr. 8:5. [k] Ex. 36:8.

purper, en scharlaken, *met* cherubim;
van het allerkunstelijkste werk zult gij
ze maken.
2 De lengte van eene gordijn zal van
acht en twintig ellen zijn, en de breedte
eener gordijn van vier ellen; al deze
gordijnen zullen ééne maat hebben.
3 Er zullen vijf gordijnen samengevoegd
zijn, de eene aan de andere; wederom
zullen er vijf gordijnen samengevoegd
zijn, de eene aan de andere.
4 En gij zult hemelsblauwe striklisjes
maken aan den kant van de eene gordijn,
aan het uiterste, in de samenvoeging; alzoo
zult gij ook doen aan den uitersten
kant der gordijn, aan de tweede samenvoegende.
5 Vijftig striklisjes zult gij aan de eene
gordijn maken, en vijftig striklisjes zult
gij maken aan het uiterste der gordijn,
dat aan de tweede samenvoegende is;
deze striklisjes zullen het eene aan het
andere samenvatten.
6 Gij zult ook vijftig gouden haakjes
maken, en zult de gordijnen samenvoegen,
de eene aan de andere, met
deze haakjes, opdat het een tabernakel
zij.
7 Ook zult gij [a] gordijnen uit geiten-*haar*
maken tot eene tent over den tabernakel;
van elf gordijnen zult gij die
maken.
8 De lengte eener gordijn zal dertig ellen
zijn, en de breedte eener gordijn vier
ellen; deze elf gordijnen zullen ééne
maat hebben.
9 En gij zult vijf dezer gordijnen aan
elkander bijzonder voegen, en zes dezer
gordijnen bijzonder; en de zesde dezer
gordijnen zult gij dubbel maken, recht
voorop de tent.
10 En gij zult vijftig striklisjes maken
aan den kant van de eene gordijn, het
uiterste in de samenvoeging, en vijftig
striklisjes aan den kant van de gordijn,
die de tweede samenvoegende *is*.
11 Gij zult ook vijftig koperen haakjes
maken, en gij zult de haakjes in de striklisjes
doen, en gij zult de tent samenvoegen,
dat zij ééne zij.
12 Het overige nu, dat overschiet aan de
gordijnen der tent, de helft der gordijn,
die overschiet, zal overhangen aan de
achterste deelen des tabernakels.
13 En eene el van deze, en eene el van
gene zijde van hetgeen, dat overig zijn
zal aan de lengte van de gordijnen der
tent, zal overhangen aan de zijden des
tabernakels, aan deze en aan gene *zijde*,
om dien te bedekken.
14 Gij zult ook voor de tent een deksel
maken van roodgeverwde ramsvellen,
[b] en daarover een deksel van dassenvellen.

De berderen van den tabernakel.

15 GIJ zult ook tot den tabernakel
staande berderen maken, van sittimhout.
16 De lengte van een berd zal tien ellen
zijn, en eene el en eene halve el zal de
breedte van elk berd zijn.
17 Twee houvasten zal een berd hebben,
als sporten in eene ladder gezet, het eene
nevens het andere; alzoo zult gij het met
al de berderen des tabernakels maken.
18 En de berderen tot den tabernakel
zult gij *aldus* maken: twintig berderen
naar de zuidzijde zuidwaarts.
19 Gij zult ook veertig zilveren voeten
maken onder de twintig berderen: twee
voeten onder een berd, aan zijne twee
houvasten, en twee voeten onder een
ander berd, aan zijne twee houvasten.
20 Er zullen ook twintig berderen zijn
aan de andere zijde des tabernakels, aan
den noorderhoek,
21 Met hunne veertig zilveren voeten:
twee voeten onder een berd, en twee voeten
onder een ander berd.
22 Doch aan de zijde des tabernakels
tegen het westen zult gij zes berderen
maken.
23 Ook zult gij twee berderen maken tot
de hoekberderen des tabernakels, aan de
beide zijden.
24 En zij zullen van beneden *als* tweelingen
samengevoegd zijn; zij zullen ook
als tweelingen aan het oppereinde deszelven
samengevoegd zijn met eenen ring;
alzoo zal het met de twee *berderen* zijn:
tot twee hoekberderen zullen zij zijn.
25 Alzoo zullen de acht berderen zijn
met hunne zilveren voeten, zijnde zestien
voeten; twee voeten onder een berd,
wederom twee voeten onder een berd.
26 Gij zult ook richelen maken van sittimhout:
vijf aan de berderen van de
eene zijde des tabernakels;
27 En vijf richelen aan de berderen van
de andere zijde des tabernakels; als ook
vijf richelen aan de berderen van de zijde
des tabernakels, aan de beide zijden
westwaarts.
28 En de middelste richel zal midden
aan de berderen zijn, doorschietende van
het eene einde tot het andere einde.
29 En gij zult de berderen met goud
overtrekken, en hunne ringen (de plaatsen
voor de richelen) zult gij van goud
maken; de richelen zult gij ook met
goud overtrekken.
30 [c] Dan zult gij den tabernakel oprichten
naar zijne wijze, die u op den berg
getoond is.

De voorhang en de deur.

31 Daarna zult gij eenen [d] voorhang
maken, van hemelsblauw, en purper, en
scharlaken, en fijn getweernd linnen;

---

[a] Ex. 36:14. [b] Ex. 36:19. [c] Ex. 25:9, 40. Hand. 7:44. Hebr. 8:5. [d] Ex. 36:35.

van het allerkunstelijkste werk zal men
dien maken, met cherubim.
32 En gij zult hem hangen aan vier
pilaren van sittim*hout*, met goud over-
togen; hunne haken zullen van goud zijn;
staande op vier zilveren voeten.
33 En gij zult den voorhang onder de
haakjes hangen, en gij zult de ark der
getuigenis aldaar binnen den voorhang
brengen; en deze voorhang zal ulieden
eene scheiding maken tusschen het hei-
lige, en tusschen het heilige der heiligen.
34 En gij zult het verzoendeksel zetten
op de ark der getuigenis, in het heilige
der heiligen.
35 De tafel nu zult gij zetten buiten den
voorhang, en den kandelaar tegen de tafel
over, aan de eene zijde des tabernakels,
zuidwaarts; maar de tafel zult gij zetten
aan de noordzijde.
36 [a] Gij zult ook aan de deur der tent
een deksel maken, van hemelsblauw, en
purper, en scharlaken, en fijn getweernd
linnen, geborduurd werk.
37 En gij zult tot dit deksel vijf pilaren
van sittim*hout* maken, en die met goud
overtrekken; hunne haken zullen van
goud zijn; en gij zult hun vijf koperen
voeten gieten.

Het koperen altaar ten brandoffer.

27 GIJ zult ook een [b] altaar maken van
sittimhout; vijf ellen zal de lengte
zijn, en vijf ellen de breedte (vierkant zal
dit altaar zijn), en drie ellen zijne hoogte.
2 En gij zult zijne hoornen maken op
zijne vier hoeken; uit hetzelve zullen
zijne hoornen zijn, en gij zult het met
koper overtrekken.
3 Gij zult het ook potten maken, om
zijne asch te ontvangen, ook zijne schof-
felen, en zijne besprengbekkens, en zijne
krauwelen, en zijne koolpannen; al zijn
gereedschap zult gij van koper maken.
4 Gij zult het eenen rooster maken van
koperen netwerk; en gij zult aan dat net
vier koperen ringen maken aan zijne vier
einden.
5 En gij zult het onder den omloop des
altaars van beneden opleggen, alzoo dat
het net tot het midden des altaars zij.
6 Gij zult ook handboomen maken tot
het altaar, handboomen van sittimhout;
en gij zult ze met koper overtrekken.
7 En de handboomen zullen in de ringen
gedaan worden, alzoo dat de handboomen
zijn aan beide zijden des altaars, als men
het draagt.
8 Gij zult hetzelve hol van planken ma-
ken; gelijk als Hij u op den berg gewezen
heeft, alzoo zullen zij doen.

De voorhof.

9 [c] Gij zult ook den voorhof des taber-
nakels maken; aan den zuidhoek zuid-
waarts, zullen aan den voorhof behang-
selen zijn van fijn getweernd linnen; de
lengte eener zijde zal honderd ellen zijn.
10 Ook zullen zijne twintig pilaren, en
derzelver twintig voeten, van koper zijn;
de haken dezer pilaren, en hunne banden
zullen van zilver zijn.
11 Alzoo zullen ook aan den noorder-
hoek, in de lengte, de behangsels honderd
ellen lang zijn; en zijne twintig pilaren,
en derzelver twintig voeten, van koper;
de haken der pilaren, en derzelver banden
zullen van zilver zijn.
12 En in de breedte des voorhofs, aan
den westerhoek, zullen behangselen zijn
van vijftig ellen; hunne pilaren tien, en
derzelver voeten tien.
13 Van gelijken zal de breedte des voor-
hofs, aan den oosterhoek oostwaarts, van
vijftig ellen zijn.
14 Alzoo dat er vijftien ellen der be-
hangselen op *de eene* zijde zijn; hunne
pilaren drie, en hunne voeten drie;
15 En vijftien *ellen* der behangselen aan
de andere zijde; hunne pilaren drie, en
hunne voeten drie.
16 In de poort nu des voorhofs zal een
deksel zijn van twintig ellen, hemels-
blauw en purper, en scharlaken en fijn
getweernd linnen, geborduurd werk; de
pilaren vier, en hunne voeten vier.
17 Al de pilaren des voorhofs zullen
rondom met zilveren banden bezet zijn;
hunne haken zullen van zilver zijn, maar
hunne voeten zullen van koper zijn.
18 De lengte des voorhofs zal honderd
ellen zijn, en de breedte doorgaans vijftig,
en de hoogte vijf ellen, van fijn getweernd
linnen; maar hunne voeten zullen van
koper zijn.
19 Aangaande al het gereedschap des
tabernakels, in al deszelfs dienst, ja, al
zijne pennen, en al de pennen des voor-
hofs zullen van koper zijn.
20 [d] Gij nu zult den kinderen Israëls
gebieden, dat zij tot u brengen reine
olie van olijven, gestooten tot den
luchter, dat men geduriglijk de lampen
aansteke.
21 In de tent der samenkomst, van bui-
ten den voorhang, die voor de getuigenis
is, zal ze Aäron en zijne zonen toerichten,
van den avond tot den morgen, voor het
aangezicht des HEEREN; dit zal eene
eeuwige inzetting zijn voor hunne ge-
slachten, van wege de kinderen Israëls.

De heilige kleederen.

28 DAARNA zult gij uwen broeder
Aäron, en zijne zonen met hem, tot
u doen naderen uit het midden der kin-
deren Israëls, om Mij het priesterambt te
bedienen; [e] namelijk Aäron, Nadab en

[a] Ex. 36:37. [b] Ex. 38:1. [c] Ex. 38:9. [d] Lev. 24:2. [e] Hebr. 5:4.

Abíhu, Eléázar en Ithamar, de zonen van Aäron.

2 En gij zult voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, tot heerlijkheid en tot sieraad.

3 Gij zult ook spreken tot allen, die wijs van hart zijn, die Ik met den geest der wijsheid vervuld heb, dat zij voor Aäron kleederen maken, om hem te heiligen, dat hij Mij het priesterambt bediene.

4 Dit nu zijn de kleederen, die zij maken zullen: een borstlap, en een efod, en een mantel, en een rok vol oogjes, een hoed en een gordel; zij zullen dan voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, en voor zijne zonen, om Mij het priesterambt te bedienen.

5 Zij zullen ook het goud, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen nemen;

6 [a] En zullen den efod maken van goud, hemelsblauw en purper, scharlaken en fijn getweernd linnen, van het allerkunstelijkste werk.

7 Hij zal twee samenvoegende schouderbanden hebben aan zijne beide einden, waarmede hij samengevoegd zal worden.

8 En de kunstelijke riem zijn efods, die op hem is, zal zijn gelijk zijn werk, van hetzelfde: van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen.

9 En gij zult twee sardónixsteenen nemen, en de namen der zonen van Israël daarop graveeren.

10 Zes van hunne namen op éénen steen, en de zes overige namen op den anderen steen, naar hunne geboorten;

11 Naar steensnijderswerk, gelijk men de zegelen graveert, zult gij deze twee steenen graveeren, met de namen der zonen van Israël; gij zult ze maken, dat zij omvat zijn in gouden kastjes.

12 En gij zult de twee steenen aan de schouderbanden des efods zetten, zijnde steenen ter gedachtenis voor de kinderen Israëls; en Aäron zal hunne namen op zijne beide schouders dragen, ter gedachtenis, voor het aangezicht des HEEREN.

13 Gij zult ook gouden kastjes maken,

14 En twee ketentjes van louter goud; gelijk-eindigende zult gij die maken, gedraaid werk; en de gedraaide ketentjes zult gij aan de kastjes hechten.

15 [b] Gij zult ook eenen borstlap des gerichts maken, van het allerkunstelijkste werk; gelijk het werk des efods zult gij hem maken; van goud, hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en van fijn getweernd linnen zult gij hem maken.

16 Vierkant zal hij zijn, *en* verdubbeld; eene span zal zijne lengte zijn, en eene span zijne breedte.

17 En gij zult vervullende steenen daarin vullen, vier rijen steenen; ééne rij van een' Sardis, een' Topaas en een' Karbonkel; dit is de eerste rij.

18 En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier, en een' Diamant.

19 En de derde rij, een' Hiacint, Agaat en Ametist.

20 En de vierde rij van een' Turkoois, en een' Sardónix, en een' Jaspis; zij zullen met goud ingevat zijn in hunne vullingen.

21 En deze steenen zullen zijn met de twaalf namen der zonen van Israël, met hunne namen; zij zullen als zegelen gegraveerd worden, elk met zijnen naam; voor de twaalf stammen zullen zij zijn.

22 Gij zult ook aan den borstlap gelijk-eindigende ketentjes van gedraaid werk uit louter goud maken.

23 Gij zult ook aan den borstlap twee gouden ringen maken; en gij zult de twee ringen aan de twee einden van den borstlap zetten.

24 Dan zult gij de twee gedraaide gouden *ketentjes* in de twee ringen doen, aan de einden van den borstlap.

25 Maar de twee einden der twee gedraaide *ketentjes* zult gij aan die twee kastjes doen; en gij zult ze zetten aan de schouderbanden van den efod, recht op de voorste zijde van dien.

26 Gij zult nog twee gouden ringen maken, en zult ze aan de twee einden des borstlaps zetten; inwendig aan zijnen rand, die aan de zijde van den efod zijn zal.

27 Nog zult gij twee gouden ringen maken, die gij zetten zult aan de twee schouderbanden van den efod, beneden, aan de voorste zijde, tegenover zijne voege, boven den kunstelijken riem des efods.

28 En zij zullen den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den efod opwaarts binden, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod zij; en de bortslap zal van den efod niet afgescheiden worden.

29 Alzoo zal Aäron de namen der zonen van Israël dragen aan den bortslap des gerichts, op zijn hart, als hij in het heilige zal gaan, ter gedachtenis voor het aangezicht des HEEREN geduriglijk.

30 Gij zult ook in den borstlap des gerichts de Urim en de Thummim zetten, dat zij op het hart van Aäron zijn, als hij voor het aangezicht des HEEREN ingaan zal; alzoo zal Aäron dat gericht der kinderen Israëls geduriglijk op zijn hart dragen, voor het aangezicht des HEEREN.

31 Gij zult ook [c] den mantel des efods geheel van hemelsblauw maken.

32 En het hoofdgat deszelven zal in het midden daarvan zijn; dit gat zal eenen boord rondom hebben van geweven werk;

---

[a] Ex. 39:2. [b] Ex. 39:8. [c] Ex. 39:22.

als het gat eens pantsiers zal het daaraan
zijn, dat het niet gescheurd worde.
33 En aan deszelfs zoomen zult gij gra-
naatappelen maken van hemelsblauw, en
van purper, en van scharlaken, aan zijne
zoomen rondom, en gouden schelletjes
rondom tusschen dezelve.
34 Dat er een gouden schelletje, daarna
een granaatappel zij; *wederom* een
gouden schelletje, en een granaatappel;
aan de zoomen des mantels rondom.
35 En Aäron zal denzelven aanhebben,
om te dienen; opdat zijn geluid gehoord
worde, als hij in het heilige, voor het aan-
gezicht des HEEREN, ingaat, en als hij
uitgaat, opdat hij niet sterve.
36 Verder zult gij [a] eene plaat maken
van louter goud, en gij zult daarin gra-
veeren, gelijk men de zegelen graveert:
DE HEILIGHEID DES HEEREN!
37 En gij zult dezelve aanhechten met
een hemelsblauw snoer, alzoo dat zij aan
den hoed zij; aan de voorste zijde des
hoeds zal zij zijn.
38 En zij zal op het voorhoofd van Aäron
zijn, opdat Aäron drage de ongerechtig-
heid der heilige dingen, welke de kinderen
Israëls zullen geheiligd hebben, in alle
gaven hunner geheiligde dingen; en zij
zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn,
om henlieden voor het aangezicht des
HEEREN aangenaam te maken.
39 Gij zult ook [b] eenen rok vol oogjes
maken, van fijn linnen; gij zult ook den
hoed van fijn linnen maken; maar den
gordel zult gij van geborduurd werk
maken.
40 Voor de zonen van Aäron zult gij ook
rokken maken, en gij zult voor hen gordels
maken; ook zult gij voor hen mutsen
maken, tot heerlijkheid en sieraad.
41 En gij zult die uwen broeder Aäron,
en ook zijnen zonen, aantrekken; en gij
zult hen zalven, en hunne hand vullen, en
hen heiligen, dat zij Mij het priester-
ambt bedienen.
42 Maak hun ook linnen onderbroeken,
om het vleesch der schaamte te bedekken;
zij zullen zijn van de lenden tot de dijen.
43 Aäron nu en zijne zonen zullen die
aanhebben, als zij in de tent der samen-
komst gaan, of als zij tot het altaar treden
zullen, om in het heilige te dienen; op-
dat zij geene ongerechtigheid dragen en
sterven. *Dit* zal eene eeuwige inzetting
zijn, voor hem en zijn zaad na hem.

De wijding der priesters.

29 DIT [c] nu is de zaak, die gij hun
doen zult, om hen te heiligen, dat
zij Mij het priesterambt bedienen: neem
eenen var, het jong eens runds, en twee
volkomen rammen;
2 En ongezuurd brood, en ongezuurde
koeken, met olie gemengd, en ongezuurde
vladen, met olie bestreken; van tarwe-
meelbloem zult gij dezelve maken.
3 En gij zult ze in eenen korf leggen, en
zult ze in den korf toebrengen, met den
var en de twee rammen.
4 Alsdan zult gij Aäron en zijne zonen
doen naderen aan de deur van de tent der
samenkomst; en gij zult hen met water
wasschen.
5 Daarna zult gij de kleederen nemen,
en Aäron den rok, en den mantel des
efods, en den efod, en den borstlap aan-
doen; en gij zult hem omgorden met den
kunstelijken riem des efods.
6 En gij zult den hoed op zijn hoofd zet-
ten; de kroon der heiligheid zult gij aan
den hoed zetten.
7 En [d] gij zult de zalfolie nemen, en op
zijn hoofd gieten; alzoo zult gij hem
zalven.
8 Daarna zult gij zijne zonen doen na-
deren, en zult hun de rokken doen aan-
trekken.
9 En gij zult hen met den gordel omgor-
den, *namelijk* Aäron en zijne zonen; en
gij zult hun de mutsen opbinden, opdat
zij het priesterambt hebben tot eene eeu-
wige inzetting. Voorts zult gij de hand
van Aäron vullen, en de hand zijner
zonen.
10 [e] En gij zult den var nabij brengen
voor de tent der samenkomst; en Aäron
en zijne zonen zullen hunne handen op
het hoofd van den var leggen.
11 En gij zult den var slachten voor het
aangezicht des HEEREN, voor de deur van
de tent der samenkomst.
12 Daarna zult gij van het bloed des vars
nemen, en met uwen vinger op de hoor-
nen des altaars doen; en al het bloed zult
gij uitgieten aan den bodem des altaars.
13 Gij zult ook al het vet nemen, het-
welk het ingewand bedekt, en het net
over de lever, en beide nieren en het vet,
dat aan dezelve is, en gij zult ze aansteken
op het altaar.
14 [f] Maar het vleesch des vars, en zijn
vel, en zijnen drek, zult gij met vuur
verbranden, buiten het leger; het is een
zondoffer.
15 Daarna zult gij den eenen ram ne-
men, en Aäron en zijne zonen zullen
hunne handen op het hoofd des rams
leggen;
16 En gij zult den ram slachten, en gij
zult zijn [g] bloed nemen, en rondom op
het altaar sprengen.
17 En den ram zult gij in zijne deelen
deelen; en gij zult zijn ingewand en zijne
schenkelen wasschen, en op zijne deelen,
en op zijn hoofd leggen.

---

[a] Ex. 39:30. [b] vers 4. [c] Lev. 8:2; 9:2. [d] Ex. 30:25. [e] Lev. 1:3.
[f] Lev. 4:12. Hebr. 13:11. [g] Hebr. 9:12, 19.

18 Alzoo zult gij den geheelen ram aansteken op het altaar; het is een brandoffer den HEERE, tot eenen liefelijken reuk, het is een vuuroffer den HEERE.
19 Daarna zult gij den anderen ram nemen, en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op des rams hoofd leggen;
20 En gij zult den ram slachten, en van zijn bloed nemen, en doen het op het *rechter*oorlapje van Aäron, en op het rechteroorlapje van zijne zonen, desgelijks op den duim hunner rechterhand, en op den grooten teen huns rechtervoets; en dat bloed zult gij op het altaar sprengen, rondom heen.
21 Dan zult gij nemen van het bloed, dat op het altaar is, en van de zalfolie, en gij zult op Aäron en op zijne kleederen sprengen, en op zijne zonen en op de kleederen zijner zonen met hem; opdat hij geheiligd zij, en zijne kleederen, ook zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem.
22 Daarna zult gij van den ram nemen het vet mitsgaders den staart, ook het vet, dat het ingewand bedekt, en het net der lever, en de beide nieren, met het vet, dat aan dezelve is, en den rechterschouder; want het is een ram der vulofferen;
23 En eenen broodbol, en eenen koek geölied brood, en eene vlade, uit den korf der ongezuurde *brooden*, die voor het aangezicht des HEEREN zijn zal;
24 En leg ze allen op de handen van Aäron, en op de handen zijner zonen, en beweeg ze ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN.
25 Neem ze daarna van hunne hand, en steek ze aan op het altaar, op het brandoffer, tot eenen liefelijken reuk voor het aangezicht des HEEREN; het is een vuuroffer den HEERE.
26 En neem de borst van den ram der vulofferen, die van Aäron is, en beweeg hem ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; en het zal u ten deele zijn.
27 En gij zult de borst des beweegoffers heiligen, en den schouder des hefoffers, die bewogen, en die opgeheven zal zijn van den rams des vuloffers, van hetgeen dat Aärons, en van hetgeen dat zijner zonen is.
28 En [a] het zal voor Aäron en zijne zonen zijn tot eene eeuwige inzetting van wege de kinderen Israëls, want het is een hefoffer; en het hefoffer van wege de kinderen Israëls zal zijn van hunne dankofferen; hun hefoffer zal voor den HEERE zijn.
29 De heilige kleederen nu, die van Aäron zullen geweest zijn, zullen van zijne zonen na hem zijn, opdat men hen in dezelve zalve, en dat men hunne hand in dezelve vulle.
30 Zeven dagen zal hij ze aantrekken, die uit zijne zonen in zijne plaats priester zal worden, die in de tent der samenkomst gaan zal, om in het heilige te dienen.
31 Gij zult den ram der vulling nemen, en gij zult zijn vleesch in de heilige plaats zieden.
32 [b] Aäron nu en zijne zonen zullen het vleesch van dezen ram eten, en het brood, dat in den korf zal zijn, bij de deur van de tent der samenkomst.
33 En zij zullen die dingen eten, met welke de verzoening zal gedaan zijn, om hunne hand te vullen, *en* om hen te heiligen; [c] maar een vreemde zal ze niet eten; want zij zijn heilig.
34 En indien er *wat* overblijven zal van het vleesch der vulofferen, of van dit brood, tot aan den morgen, zoo zult gij het overgeblevene met vuur verbranden; het zal niet gegeten geworden, want het is heilig.
35 Gij zult dan aan Aäron en aan zijne zonen alzoo doen, naar alles, wat Ik u geboden heb; zeven dagen zult gij hunne hand vullen.
36 Gij zult ook des daags eenen var des zondoffers bereiden, tot de verzoeningen, en gij zult het altaar ontzondigen, mits doende de verzoening over hetzelve; en gij zult het zalven, om het te heiligen.
37 Zeven dagen zult gij verzoening doen voor het altaar, en zult het heiligen; alsdan zal dat altaar eene heiligheid der heiligheden zijn: al wat het altaar aanroert, zal heilig zijn.

Het plaatselijk spreken des Heeren.

38 DIT [d] nu is het, wat gij op het altaar bereiden zult: twee lammeren, die jarig zijn, des daags, geduriglijk.
39 Het eene lam zult gij des morgens bereiden, maar het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden;
40 Met een tiende deel meelbloem, gemengd met een vierendeel van een hin gestooten olie; en tot drankoffer een vierde deel van een hin wijn, tot het eene lam.
41 Het andere lam nu zult gij bereiden tusschen twee avonden; gij zult daarmede doen gelijk met het morgenspijsoffer, en gelijk met het drankoffer deszelven, tot eenen liefelijken reuk; het is een vuuroffer den HEERE.
42 Het zal een gedurig brandoffer zijn bij uwe geslachten, aan de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN; aldaar zal Ik met ulieden komen, dat Ik aldaar met u spreke.
43 En daar zal Ik komen tot de kinderen Israëls; opdat zij geheiligd worden door Mijne heerlijkheid.
44 En Ik zal de tent der samenkomst

[a] Lev. 7:31, 34; 10:14. [b] Lev. 8:31; 24:9. [c] Lev. 10:14. Matt. 12:4. [d] Num. 28:3.

heiligen, mitsgaders het altaar; Ik zal ook Aäron en zijne zonen heiligen, opdat zij Mij het priesterambt bedienen.
45 En Ik [a] zal in het midden der kinderen Israëls wonen, en Ik zal hun tot eenen God zijn.
46 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE hun God ben, Die hen uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik in het midden van hen wonen zou; Ik ben de HEERE hun God.

Het reukaltaar.

30 GIJ zult ook een [b] reukaltaar des reukwerks maken; van sittimhout zult gij het maken.
2 Eene el zal zijne lengte zijn, en eene el zijne breedte; vierkant zal het zijn, maar twee ellen deszelfs hoogte; uit hetzelve zullen zijne hoornen zijn.
3 En gij zult het met louter goud overtrekken, zijn dak en deszelfs wanden rondom, als ook zijne hoornen; en gij zult het eenen gouden krans rondom maken.
4 Gij zult ook twee gouden ringen daaraan maken, onder zijnen krans; aan zijne twee zijden zult gij dezelve maken, aan zijne beide zijden; en zij zullen zijn tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmede drage.
5 De draagboomen nu zult gij van sittimhout maken, en gij zult die met goud overtrekken.
6 En gij zult het zetten voor den voorhang, die voor de ark der getuigenis zijn zal; voor het verzoendeksel, hetwelk zijn zal boven de getuigenis, waarheen Ik met u samenkomen zal.
7 En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; allen morgen, [c] als hij de lampen wel zal toegericht hebben, zal hij dezelve aansteken.
8 En als Aäron de lampen aansteken zal, tusschen de twee avonden, zal hij dat aansteken; het zal een gedurig reukwerk zijn, voor het aangezicht des HEEREN, bij uwe geslachten.
9 Gij zult geen vreemd reukwerk op hetzelve aansteken, noch brandoffer, noch spijsoffer; gij zult ook geen drankoffer daarop gieten.

De halve sikkel ten hefoffer.

10 EN Aäron zal eens in het jaar over deszelfs hoornen verzoening doen, met het bloed des zondoffers der verzoeningen; eens in het jaar zal hij verzoening daarop doen bij uwe geslachten; het is heiligheid der heiligheden den HEERE!
11 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
12 [d] Als gij de som van de kinderen Israëls opnemen zult, naar de getelden *onder* hen, zoo zullen zij een iegelijk de verzoening zijner ziel den HEERE geven, als gij hen tellen zult; opdat onder hen geene plage zij, als gij hen tellen zult.
13 [e] Dit zullen zij geven, al die tot de getelden overgaat, de helft eens sikkels, naar den sikkel des heiligdoms (deze sikkel is twintig gera); de helft eens sikkels is een hefoffer den HEERE.
14 Al wie overgaat tot de getelden, van twintig jaren oud en daarboven, zal het hefoffer des HEEREN geven.
15 De rijke zal het niet vermeerderen, en de arme zal niet verminderen van de helft des sikkels, als gij het hefoffer des HEEREN geeft, om voor uwe zielen verzoening te doen.
16 [f] Gij dan zult het geld der verzoeningen van de kinderen Israëls nemen, en zult het leggen tot den dienst van de tent der samenkomst; en het zal den kinderen Israëls ter gedachtenis zijn, voor het aangezicht des Heeren, om voor uwe zielen verzoening te doen.

Het koperen waschvat.

17 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
18 Gij zult ook een koperen waschvat maken, met zijnen koperen voet, om te wasschen; en gij zult het zetten tusschen de tent der samenkomst, en tusschen het altaar, en gij zult water daarin doen;
19 Dat Aäron en zijne zonen zich daaruit wasschen, hunne handen en voeten.
20 Wanneer zij in de tent der samenkomst zullen gaan, zoo zullen zij zich met water wasschen, opdat zij niet sterven; of wanneer zij tot het altaar naderen, om te dienen, dat zij het vuuroffer den HEERE aansteken;
21 Zij zullen dan hunne handen en voeten wasschen, opdat zij niet sterven; en dit zal hun eene eeuwige inzetting zijn, voor hem en zijn zaad, bij hunne geslachten.

De heilige zalfolie, en het reukwerk.

22 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
23 Gij nu, neem u de voornaamste specerijen, de zuiverste mirre, vijfhonderd *sikkels*, en specerijkaneel half zooveel, *namelijk* tweehonderd en vijftig *sikkels*, ook specerijkalmus, tweehonderd en vijftig *sikkels*;
24 Ook kassie, vijfhonderd, naar den sikkel des heiligdoms, en olie van olijfboomen een hin;
25 En maak daarvan eene olie der heilige zalving, eene zalf, heel kunstiglijk gemaakt, naar apothekers werk; het zal eene olie der heilige zalving zijn.

---

[a] Ex. 25:8. Lev. 26:12. Ps. 78:60. Zach. 2:10. 2 Kor. 6:16. Openb. 21:3. [b] Ex. 37:25.
[c] 1 Sam. 3:3. [d] Num. 1:2. [e] Lev. 27:25. Num. 3:47. Ezech. 45:12. Ex. 38:25.

26 En met dezelve zult gij zalven de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis;
27 En de tafel met al haar gereedschap, en den kandelaar met zijn gereedschap, en het reukaltaar;
28 En het altaar des brandoffers, met al zijn gereedschap, en het waschvat met zijnen voet.
29 Gij zult ze alzoo heiligen, dat zij heiligheid der heiligheden zijn: al wat ze aanroert, zal heilig zijn.
30 Gij zult ook Äăron en zijne zonen zalven, en gij zult hen heiligen, om Mij het priesterambt te bedienen.
31 En gij zult tot de kinderen Israëls spreken, zeggende: Dit zal Mij eene olie der heilige zalving zijn bij uwe geslachten.
32 Op geens menschen vleesch zal men ze gieten; gij zult ook naar haar maaksel geene dergelijke maken; het is heiligheid; zij zal ulieden heiligheid zijn.
33 De man, die zulk eene zalf maken zal als deze, of die daarvan op wat vreemds doet, die zal uitgeroeid worden uit zijne volken.
34 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Neem tot u welriekende specerijen, mirresap, en oniche, en galban, *deze* welriekende specerijen, en zuiveren wierook; dat elk bijzonder zij.
35 En gij zult een reukwerk eener zalf daaruit maken, naar het werk des apothekers, gemengd, rein, heilig.
36 En gij zult van hetzelve heel klein pulver stooten, en gij zult daarvan leggen voor de getuigenis in de tent der samenkomst, waarheen Ik tot u komen zal; het zal ulieden heiligheid der heiligheden zijn.
37 Doch naar het maaksel dezes reukwerks, hetwelk gij gemaakt zult hebben, zult gijlieden voor uzelven geen maken; het zal u heiligheid zijn voor den HEERE.
38 De man, die dergelijke maken zal, om daaraan te rieken, die zal uitgeroeid worden uit zijne volken.

Aanwijzing van het werk.

31 DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 [a] Zie, Ik heb met name geroepen Bezáleël, den zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda.
3 En Ik heb hem vervuld met den Geest Gods, met wijsheid, en met verstand, en met wetenschap, namelijk in alle handwerk;
4 Om te bedenken vernuftigen arbeid: te werken in goud, en in zilver, en in koper,
5 En in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding, om te werken in alle handwerk.
6 En Ik, zie, Ik heb hem bijgevoegd Ahóliab, den zoon van Ahísamach, van den stam van Dan; en in het hart van een' iegelijk, die wijs van hart is, heb Ik wijsheid gegeven; en zij zullen maken al wat Ik u geboden heb.
7 *Namelijk* de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis, en het verzoendeksel, dat daarop zal zijn, en al het gereedschap der tent;
8 En de tafel met haar gereedschap; en den louteren kandelaar met al zijn gereedschap; en het reukaltaar;
9 Ook des brandoffers altaar met al zijn gereedschap; en het waschvat met zijnen voet;
10 En de ambtskleederen, en de heilige kleederen van den priester Äăron, en de kleederen van zijne zonen, om het priesterambt te bedienen;
11 Ook de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen voor het heiligdom; naar alles, wat Ik u geboden heb, zullen zij het maken.

Sabbatsheiliging.

12 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
13 Gij nu, spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Gij zult evenwel Mijne sabbatten onderhouden; want dit is een teeken tusschen Mij en tusschen ulieden, bij uwe geslachten; opdat men wete, dat Ik de HEERE ben, Die u heilige.
14 [b] Onderhoudt dan den sabbat, dewijl hij ulieden heilig is! wie hem ontheiligt, zal zekerlijk gedood worden; want een ieder, die op denzelven *eenig* werk doet, die ziel zal uitgeroeid worden uit het midden harer volken.
15 Zes dagen zal men werk doen; doch op den zevenden dag is de sabbat der rust, eene heiligheid des HEEREN! Wie op den sabbatdag arbeid doet, zal zekerlijk gedood worden.
16 Dat dan de kinderen Israëls den sabbat houden, den sabbat onderhoudende in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond.
17 Hij zal tusschen Mij en tusschen de kinderen Israëls een teeken in eeuwigheid zijn; [c] dewijl de HEERE, in zes dagen, den hemel en de aarde gemaakt, en op den zevenden dag gerust en Zich verkwikt heeft.
18 En Hij gaf aan Mozes, als Hij met hem op den berg Sinaï te spreken geëindigd had, [d] de twee tafelen der getuigenis, tafelen van steen, beschreven met den vinger Gods.

Het gouden kalf.

32 TOEN het volk zag, dat Mozes vertoog van den berg af te komen, zoo verzamelde zich het volk tot Äăron,

[a] Ex. 35:30. 1 Kron. 2:20. [b] Ex. 20:8. Deut. 5:12. Ezech. 20:12. [c] Gen. 1:31; 2:2, 3. Ex. 20:11. [d] Ex. 32:16.

en zij zeiden tot hem: Sta op; [a] maak
ons goden, die voor ons aangezicht
gaan; want dezen Mozes, dien man, die
ons uit Egypteland uitgevoerd heeft, wij
weten niet, wat hem geschied zij.
2 Aäron nu zeide tot hen: Rukt af de
gouden oorsierselen, die in de ooren uwer
vrouwen, uwer zonen, en uwer dochteren
zijn; en brengt ze tot mij.
3 Toen rukte het gansche volk de gouden
oorsierselen af, die in hunne ooren
waren; en zij brachten ze tot Aäron.
4 En hij nam ze uit hunne hand, en
hij bewierp het met eene griffie, en hij
maakte een gegoten kalf daaruit. Toen
zeiden zij: Dit zijn uwe goden, Israël!
die u uit Egypteland opgevoerd hebben.
5 Als Aäron dat zag, zoo bouwde hij
een altaar voor hetzelve; en Aäron riep
uit, en zeide: Morgen zal den HEERE
een feest zijn!
6 En zij stonden des anderen daags
vroeg op, en offerden brandoffer, en
brachten dankoffer daartoe; en [b] het
volk zat neder om te eten en te drinken;
daarna stonden zij op, om te spelen.
7 Toen sprak de HEERE tot Mozes: Ga
heen, klim af! want uw volk, dat gij uit
Egypteland opgevoerd hebt, [c] heeft het
verdorven.
8 En zij zijn haast afgeweken van den
weg, dien Ik hun geboden had! zij hebben
zich een gegoten kalf gemaakt; en
zij hebben zich voor hetzelve gebogen,
en hebben het offerande gedaan, en
gezegd: [d] Dit zijn uwe goden, Israël! die
u uit Egypteland opgevoerd hebben.
9 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Ik
heb dit volk gezien, en zie, [e] het is een
hardnekkig volk!
10 En nu, laat Mij toe, dat Mijn toorn
tegen hen ontsteke, en hen vertere; zoo
zal Ik u tot een groot volk maken.
11 Doch Mozes aanbad het aangezicht
des HEEREN zijns Gods, en hij zeide: O
HEERE! waarom zou Uw toorn ontsteken
tegen Uw volk, [f] hetwelk Gij met groote
kracht, en met eene sterke hand, uit
Egypteland uitgevoerd hebt.
12 Waarom zouden de Egyptenaars
spreken, zeggende: [g] In kwaadheid heeft
Hij hen uitgevoerd, opdat Hij hen doodde
op de bergen, en opdat Hij hen vernielde
van den aardbodem? Keer af van
de hittigheid Uws toorns, en laat het U
over het kwaad Uws volks berouwen!
13 [h] Gedenk aan Abraham, aan Izak en
aan Israël, Uwe knechten, aan welke Gij
bij Uzelven gezworen hebt, en hebt tot
hen gesproken: Ik zal uw zaad vermenigvuldigen
als de sterren des hemels; en
dit geheele land, waarvan Ik gezegd heb,
zal Ik aan ulieder zaad geven, dat zij
het erfelijk bezitten in eeuwigheid.
14 Toen berouwde het den HEERE over
het kwaad, hetwelk Hij gesproken had
Zijn volk te zullen doen.
15 En Mozes wendde zich om, en klom
van den berg af, met de twee tafelen der
getuigenis in zijne hand; deze tafelen
waren op hare beide zijden beschreven:
zij waren op de eene en op de andere
zijde beschreven.
16 En [i] diezelve tafelen waren Gods
werk; het geschrift was ook Gods geschrift
zelf, in de tafelen gegraveerd.
17 Toen nu Jozua des volks stem
hoorde, als het juichte, zoo zeide hij tot
Mozes: Er is een krijgsgeschrei in het
leger.
18 Maar hij zeide: Het is geene stem
des geroeps van overwinning, het is ook
geene stem des geroeps van nederlaag;
ik hoor eene stem van zingen bij beurte.
19 En het geschiedde, als hij aan het
leger naderde, en het kalf, en de [k] reien
zag, dat de toorn van Mozes ontstak, en
dat hij de tafelen uit zijne handen wierp,
en dezelve beneden aan den berg verbrak.
20 En [l] hij nam dat kalf, dat zij gemaakt
hadden, en verbrandde het in het
vuur, en vermaalde het, totdat het klein
werd, en strooide het op het water, en
deed het den kinderen Israëls drinken.
21 En Mozes zeide tot Aäron: Wat
heeft u dit volk gedaan, dat gij *zulk* eene
groote zonde over hetzelve gebracht hebt?
22 Toen zeide Aäron: De toorn mijns
heeren ontsteke niet! gij kent dit volk,
[m] dat het in het booze *ligt*.
23 Zij dan zeiden tot mij: Maak ons
goden, die voor ons aangezicht gaan!
want dezen Mozes, dien man, die ons
uit Egypteland opgevoerd heeft, wij
weten niet, wat hem geschied zij.
24 Toen zeide ik tot hen: Wie goud
heeft, die rukke het af, en geve het mij;
en ik wierp het in het vuur, en dit kalf
is er uit gekomen.
25 Als Mozes zag, dat het volk ontbloot
was (want Aäron had het ontbloot tot
verkleining onder degenen, die tegen
hen hadden mogen opstaan),
26 Zoo bleef Mozes staan in de poort
des legers, en zeide: Wie den HEERE
toebehoort, *kome* tot mij! Toen verzamelden
zich tot hem al de zonen van
Levi.
27 En hij zeide tot hen: Alzoo zegt de
HEERE, de God van Israël: Een ieder doe
zijn zwaard aan zijne heup; gaat door
en keert weder, van poort tot poort in het

---

[a] Hand. 7:40. [b] 1 Kor. 10:7. [c] Deut. 32:5. [d] 1 Kon. 12:28. [e] Ex. 33:3. Deut. 9:6, 13. Jes. 48:4. Jer. 5:3. Hos. 4:16. [f] Ps. 106: 21. [g] Num. 14:13, enz. [h] Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13. Deut. 34:4. [i] Ex. 31:18. Deut. 9:10. [k] Deut. 9:17. [l] Deut. 9:21. [m] 1 Joh. 5:19.

leger, en een iegelijk doode zijnen broeder, en elk zijnen vriend, en elk zijnen naaste!

28 En de zonen van Levi deden naar het woord van Mozes; en er vielen van het volk, op dien dag, omtrent drie duizend man.

29 Want Mozes had gezegd: Vult heden uwe handen den HEERE; want elk zal zijn tegen zijnen zoon, en tegen zijnen broeder; en dit, opdat Hij heden eenen zegen over ulieden geve!

Mozes bidt voor het volk.

30 EN het geschiedde des anderen daags, dat Mozes tot het volk zeide: Gijlieden hebt eene groote zonde gezondigd; doch nu, ik zal tot den HEERE opklimmen; misschien zal ik eene verzoening doen voor uwe zonde.

31 Zoo keerde Mozes weder tot den HEERE, en zeide: Och, dit volk heeft eene groote zonde gezondigd, dat zij zich gouden goden gemaakt hebben.

32 Nu dan, indien Gij hunne zonden vergeven zult! doch zoo niet, zoo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt.

33 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Dien zou Ik uit Mijn boek delgen, die aan Mij zondigt.

34 Doch ga nu heen, leid dit volk, waarheen Ik u gezegd heb; zie, Mijn Engel zal voor uw aangezicht gaan! doch ten dage Mijns bezoekens, zoo zal Ik hunne zonde over hen bezoeken!

35 Aldus plaagde de HEERE dit volk, omdat zij dat kalf gemaakt hadden, hetwelk Aäron gemaakt had.

33 VOORTS sprak de HEERE tot Mozes: Ga heen, trek op van hier, gij en het volk, dat gij uit Egypteland opgevoerd hebt, naar het land, dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb, zeggende: [a] Aan uw zaad zal Ik het geven;

2 En Ik zal eenen engel voor uw aangezicht zenden (en Ik zal uitdrijven de Kanaänieten, de Amorieten en de Hethieten, en de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten;)

3 Naar het land, dat van melk en honig is vloeiende; want Ik zal in het midden van u niet optrekken, [b] want gij zijt een hardnekkig volk: dat Ik u op dezen weg niet vertere!

4 Toen het volk dit kwade woord hoorde, zoo droegen zij leed; en niemand van hen deed zijn versiersel aan zich.

5 En de HEERE had tot Mozes gezegd: Zeg tot de kinderen Israëls: Gij zijt een hardnekkig volk; in een oogenblik zou Ik in het midden van ulieden optrekken, en zou u vernielen; doch nu, legt uw sieraad van u af, en Ik zal weten, wat Ik u doen zal.

6 De kinderen Israëls dan beroofden zichzelven van hunne versierselen, *verre* van den berg Horeb.

7 En Mozes nam de tent, en spande *ze* zich buiten het leger, verre van het leger afwijkende; en hij noemde *ze* de Tent der samenkomst. En het geschiedde, dat al wie den HEERE zocht, uitging tot de tent der samenkomst, die buiten het leger was.

8 En het geschiedde, wanneer Mozes uitging naar de tent, stond al het volk op, en een ieder stelde zich in de deur zijner tent; en zij zagen Mozes na, totdat hij de tent ingegaan was.

9 En het geschiedde, als Mozes de tent ingegaan was, zoo kwam de wolkkolom nederwaarts, en stond in de deur der tent; en Hij sprak met Mozes.

10 Als het volk de wolkkolom zag staan in de deur der tent, zoo stond al het volk op, en zij bogen zich, een ieder in de deur zijner tent.

11 En de HEERE sprak tot Mozes aangezicht aan aangezicht, gelijk een man met zijnen vriend spreekt; daarna keerde hij weder tot het leger, doch zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, de jongeling, week niet uit het midden der tent.

12 En Mozes zeide tot den HEERE: Zie, Gij zegt tot mij: Voer dit volk op! maar Gij laat mij niet weten, wien Gij met mij zult zenden; daar Gij gezegd hebt: Ik ken u bij name! en ook: Gij hebt genade gevonden in Mijne oogen!

13 Nu dan, ik bidde, indien ik genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo laat mij nu Uwen weg weten, en ik zal U kennen, opdat ik genade vinde in Uwe oogen; en zie aan, dat deze natie Uw volk is!

14 Hij dan zeide: Zou Mijn aangezicht moeten medegaan, om u gerust te stellen?

15 Toen zeide hij tot Hem: Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken!

16 Want waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in Uwe oogen, ik en Uw volk? is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat? [c] alzoo zullen wij afgezonderd worden, ik en Uw volk, van alle volk, dat op den aardbodem is.

17 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ook deze zelve zaak, die gij gesproken hebt, zal Ik doen; dewijl gij genade gevonden hebt in Mijne oogen, en Ik u bij name ken.

18 Toen zeide hij: Toon mij nu Uwe heerlijkheid!

19 Doch Hij zeide: Ik zal al Mijne goedigheid voorbij uw aangezicht laten gaan, en zal den Naam des HEEREN uitroepen voor uw aangezicht; [d] maar Ik zal gena-

[a] Gen. 12:7; 26:4; 28:13. [b] Ex. 32:9. Deut. 9:13. [c] Deut. 4:7. [d] Rom. 9:15.

dig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontfermen zal.

20 Hij zeide verder: Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien; want Mij zal geen mensch zien, en leven.

21 De HEERE zeide verder: Zie, er is eene plaats bij Mij; daar zult gij u op de steenrots stellen.

22 En het zal geschieden, wanneer Mijne heerlijkheid voorbij zal gaan, zoo zal Ik u in eene kloof der steenrots zetten; en Ik zal u met Mijne hand overdekken, totdat Ik zal voorbijgegaan zijn.

23 En wanneer Ik Mijne hand zal weggenomen hebben, zoo zult gij Mijne achterste deelen zien; maar Mijn aangezicht zal niet gezien worden!

Mozes klimt weder op den berg. De twee nieuwe steenen tafelen.

34 TOEN [a] zeide de HEERE tot Mozes: Houw u twee steenen tafelen, gelijk de eerste waren, zoo zal Ik op de tafelen schrijven dezelfde woorden, die op de eerste tafelen geweest zijn, die gij gebroken hebt.

2 En wees bereid tegen den morgenstond; dat gij in den morgenstond op den berg Sinaï klimt, en stel u aldaar voor Mij, op den top des bergs.

3 [b] En niemand zal met u opklimmen; dat er ook niemand gezien worde op den ganschen berg; [c] ook het kleine vee, noch runderen zullen tegenover dezen berg niet weiden.

4 Toen hieuw hij twee steenen tafelen, gelijk de eerste; en Mozes stond des morgens vroeg op, en klom op den berg Sinaï, gelijk als hem de HEERE geboden had; en hij nam de twee steenen tafelen in zijne hand.

5 De HEERE nu kwam nederwaarts in eene wolk, en stelde Zich aldaar bij hem; en Hij riep uit den Naam des HEEREN.

6 [d] Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zoo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid!

7 [e] Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden; Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die *den schuldige* geenszins onschuldig houdt, [f] bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde *lid*.

8 Mozes nu haastte zich en neigde het hoofd ter aarde, en hij boog zich.

9 En hij zeide: Heere! indien ik nu genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo ga nu de Heere in het midden van ons! want dit is een hardnekkig volk; doch vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde, en neem ons aan tot [g] een erfdeel!

10 Toen zeide Hij: Zie, [h] Ik maak een verbond; [i] voor uw gansche volk zal Ik wonderen doen, die niet geschapen zijn op de gansche aarde, noch onder eenige volkeren; alzoo dat dit gansche volk, in welks midden gij zijt, des HEEREN werk zien zal, dat het schrikkelijk is, hetwelk Ik met u doe.

11 Onderhoudt gij hetgeen Ik u heden gebiede! ziet, Ik zal voor uw aangezicht uitdrijven de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten.

12 [k] Wacht u, dat gij toch geen verbond maakt met den inwoner des lands, waarin gij komen zult; dat hij misschien niet tot eenen strik worde in het midden van u.

13 Maar hunne altaren zult gijlieden omwerpen, en hunne opgerichte beelden zult gij verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen.

14 [l] (Want gij zult u niet buigen voor eenen anderen god; want des HEEREN naam is IJveraar! een ijverig God is Hij!)

15 Opdat gij misschien geen verbond maakt met den inwoner van dat land; en zij hunne goden niet nahoereeren, noch hunnen goden offerande doen, en hij u noodigende, gij van hunne offerande etet;

16 En gij voor uwe zonen *vrouwen* neemt van hunne dochteren; [m] en hunne dochteren, hare goden nahoereerende, maken, dat ook uwe zonen hare goden nahoereeren.

17 Gij zult u geene gegoten goden maken.

18 Het feest der ongezuurde *brooden* zult gij houden: zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten, gelijk Ik u geboden heb, [n] ter gezetter tijd der maand Abib; want in de maand Abib zijt gij uit Egypte uitgegaan.

19 [o] Al wat de baarmoeder opent, is Mijne; ja, al uw vee, dat mannelijk zal geboren worden, openende *de baarmoeder van*, het groote en kleine vee.

20 [p] Doch den ezel, die *de baarmoeder* opent, zult gij met een *stuk* klein vee lossen; maar indien gij hem niet zult lossen, zoo zult gij hem den nek breken. Al de eerstgeborenen uwer zonen zult gij lossen, [q] en men zal voor Mijn aangezicht niet ledig verschijnen.

---

[a] Deut. 10:1. [b] Ex. 19:12. [c] Ex. 19:13. [d] Ex. 33:19. [e] Ex. 20:6. Num. 14:18. Deut. 5:10. Ps. 86:15; 103:8; 145:8. [f] Jer. 32:18. [g] Lev. 25:38. Ps. 28:9; 33:12. Zach. 2:12. [h] Deut. 5:2. [i] Joz. 10:12, 13. [k] Ex. 23:32. Num. 33:51. Deut. 7:2. [l] Ex. 20:5. [m] 1 Kon. 11:2. [n] Ex. 12:15; 23:15. [o] Ex. 13:2; 22:29. Ezech. 44:30. [p] Ex. 13:13. [q] Ex. 23:15. Deut. 16:16.

21 [a] Zes dagen zult gij arbeiden, maar
op den zevenden dag zult gij rusten ; in
den ploegtijd en in den oogst zult gij
rusten.
22 [b] Het feest der weken zult gij ook
houden, zijnde het feest der eerstelingen
van den tarweoogst, en het feest der inza-
meling, als het jaar om is.
23 [c] Al wat mannelijk is onder u zal
driemaal in het jaar verschijnen voor het
aangezicht des Heeren HEEREN, den God
van Israël.
24 Wanneer Ik de volken voor uw
aangezicht uit de bezitting zal verdrijven,
en uwe landpalen verwijden, dan zal
niemand uw land begeeren, terwijl gij
henen opgaan zult, om te verschijnen
voor het aangezicht des HEEREN uws
Gods, driemaal in het jaar.
25 [d] Gij zult het bloed van Mijn slacht-
offer niet offeren met gedeesemd *brood* ;
het slachtoffer van het paaschfeest zal
ook niet vernachten tot den morgen.
26 De [e] eerstelingen van de eerste vruch-
ten uws lands zult gij in het huis des
HEEREN uws Gods brengen. [f] Gij zult
het bokje in de melk zijner moeder niet
koken.
27 Verder zeide de HEERE tot Mozes :
Schrijf u deze woorden ; want naar luid
dezer woorden heb Ik een verbond met u
en met Israël gemaakt.
28 [g] En hij was aldaar met den HEERE,
veertig dagen en veertig nachten ; hij at
geen brood, en hij dronk geen water ;
[h] en Hij schreef op de tafelen de woorden
des verbonds, de tien woorden.
29 En het geschiedde, toen Mozes van
den berg Sinaï afging (de twee tafelen
der getuigenis nu waren in de hand van
Mozes, als hij van den berg afging), zoo
wist Mozes niet, dat het vel zijns aange-
zichts [i] glinsterde, toen Hij met hem
sprak.
30 Als nu Aäron en al de kinderen
Israëls Mozes aanzagen, ziet, zoo glin-
sterde het vel zijns aangezichts ; daarom
vreesden zij tot hem toe te treden.
31 Toen riep Mozes hen ; en Aäron, en
al de oversten in de vergadering keerden
weder tot hem ; en Mozes sprak tot hen.
32 En daarna traden al de kinderen
Israëls toe ; en hij gebood hun al wat de
HEERE met hem gesproken had op den
berg Sinaï.
33 Alzoo eindigde Mozes met hen te
spreken, en [k] hij had een deksel op zijn
aangezicht gelegd.
34 Doch als Mozes voor het aangezicht
des HEEREN kwam, om met Hem te
spreken, zoo nam hij het deksel af, tot-
dat hij uitging ; en nadat hij uitgegaan
was, zoo sprak hij tot de kinderen Israëls,
wat hem geboden was.
35 Zoo zagen dan de kinderen Israëls
het aangezicht van Mozes, dat het vel
van het aangezicht van Mozes glinsterde ;
derhalve deed Mozes het deksel weder op
zijn aangezicht, totdat hij inging om met
Hem te spreken.

Giften voor den tabernakel.

35 TOEN [l] deed Mozes de gansche
vergadering der kinderen Israëls
verzamelen, en zeide tot hen : Dit zijn
de woorden, die de HEERE geboden heeft,
dat men ze doe.
2 [m] Zes dagen zal men het werk doen,
maar op den zevenden dag zal ulieden
heiligheid zijn, een sabbat der ruste den
HEERE ; al wie daarop werk doet, zal
gedood worden.
3 [n] Gij zult geen vuur aansteken in eenige
uwer woningen op den sabbatdag.
4 Verder sprak Mozes tot de gansche
vergadering der kinderen Israëls, zeg-
gende : Dit is het woord, dat de HEERE
geboden heeft, zeggende :
5 [o] Neemt van hetgeen, dat gijlieden
hebt, een hefoffer den HEERE ; een ieder,
wiens hart vrijwillig is, zal het brengen,
ten hefoffer des HEEREN : goud, en zilver,
en koper ;
6 [p] Als ook hemelsblauw, en purper, en
scharlaken, en fijn linnen, en geiten-
haar ;
7 [q] En roodgeverwde ramsvellen, en das-
senvellen, en sittimhout ;
8 [r] En olie tot den luchter, en specerijen
ter zalfolie, en tot rooking welriekende
specerijen ;
9 [s] En sardónixsteenen en vervullende
steenen, tot den efod en tot den borstlap.
10 En allen, die wijs van hart zijn onder
ulieden, zullen komen, en maken alles,
wat de HEERE geboden heeft :
11 [t] Den tabernakel, zijne tent en zijn
deksel, zijne haakjes en zijne berderen,
zijne richelen, zijne pilaren, en zijne
voeten ;
12 De ark en hare handboomen, het ver-
zoendeksel en den voorhang des deksels ;
13 De [u] tafel en hare handboomen, en al
haar gereedschap, en [v] de toonbrooden ;
14 En den kandelaar tot het licht, en
zijn gereedschap en zijne lampen, en de
olie tot het licht ;
15 [x] En het reukaltaar en zijne hand-

[a] Ex. 20:9. [b] Ex. 23:16. [c] Ex. 23:17. Deut. 16:16. [d] Ex. 23:18. [e] Ex. 23:19. Deut. 26:2. [f] Ex. 23:19. Lev. 22:27. Deut. 14:21. [g] Ex. 24:18. Deut. 9:9, 18. [h] Ex. 31:18; 34:1. Deut. 4:13. [i] 2 Kor. 3:7. [k] 2 Kor. 3:7, 13. [l] Ex. 34:32. [m] Ex. 20:8; 31:15. Lev. 23:3. Deut. 5:12. Luk. 13:14. [n] Ex. 16:23. [o] Ex. 25:2. [p] Ex. 25:4. [q] Ex. 25:5. [r] Ex. 25:6. [s] Ex. 25:7; 28:17, 20. [t] Ex. 26:26. [u] Ex. 25:23. [v] Ex. 25:30. [x] Ex. 30:1.

boomen, en [a] de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen; en [b] het deksel der deur aan de deur des tabernakels;

16 [c] Het altaar des brandoffers, en den koperen rooster, dien het hebben zal, zijne handboomen en al zijne gereedschappen; [d] het waschvat en zijnen voet;

17 [e] De behangselen des voorhofs, zijne pilaren en zijne voeten; en [f] het deksel van de poort des voorhofs;

18 [g] De nagelen des tabernakels, en de pennen des voorhofs, met derzelver zeelen;

19 De ambtskleederen om in het heilige te dienen, de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen zijner [h] zonen, om het priesterambt te bedienen.

20 Toen ging de gansche vergadering der kinderen Israëls uit van voor het aangezicht van Mozes.

21 En zij kwamen, alle man, wiens hart hem bewoog, en een ieder, wiens geest hem vrijwillig maakte, die brachten des HEEREN hefoffer tot het werk van de tent der samenkomst, en tot al haren dienst, en tot de heilige kleederen.

22 Zoo kwamen dan de mannen met de vrouwen, alle vrijwilligen van hart; zij brachten haken, en oorsierselen, en ringen, en spanselen, alle gouden vaten; en alle man, die een gouden beweegoffer den HEERE offerde,

23 En alle man, bij wien gevonden werd hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen, en geiten*haar*, en roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, die brachten ze.

24 Allen, die een hefoffer van zilver of koper offerden, die brachten het ten hefoffer des HEEREN; en allen, bij welke sittimhout gevonden werd, brachten het tot alle werk van den dienst.

25 En [i] alle vrouwen, die wijs van hart waren, sponnen met hare handen; en zij brachten het gesponnene, de hemelsblauwe *zijde* en het purper, het scharlaken en het fijn linnen.

26 En alle vrouwen, welker hart haar bewoog in wijsheid, die sponnen het geiten*haar*.

27 De oversten nu brachten sardónixsteenen en vulsteenen, tot den efod en tot den borstlap;

28 En specerijen en olie, [k] tot den luchter en tot de zalfolie, en [l] tot rooking welriekende specerijen.

29 Alle man en vrouw, welker hart hen vrijwillig bewoog te brengen tot al het werk, hetwelk de HEERE geboden had te maken door de hand van Mozes; dat brachten de kinderen Israëls *tot* een vrijwillig offer den HEERE.

30 Daarna zeide Mozes tot de kinderen Israëls: Ziet, [m] de HEERE heeft met name geroepen Bezáleël, den zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda.

31 [n] En de Geest Gods heeft hem vervuld met wijsheid, met verstand, en met wetenschap, namelijk in alle handwerk;

32 En [o] om te bedenken vernuftigen arbeid, te werken in goud, en in zilver, en in koper,

33 En [p] in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding; om te werken in alle vernuftig handwerk.

34 Hij heeft hem ook in zijn hart gegeven *anderen* te onderwijzen, hem en Ahóliab, den zoon van Ahísamach, van den stam van Dan.

35 Hij [q] heeft hen vervuld met wijsheid des harten, om te maken alle werk eens werkmeesters, en des allervernuftigsten *handwerkers*, en des borduurders in hemelsblauw, en in purper, in scharlaken en in fijn linnen, en des wevers; makende alle werk, en bedenkende vernuftigen arbeid.

36 TOEN wrocht Bezáleël en Ahóliab, en alle man, die wijs van hart was, in denwelken de HEERE wijsheid en verstand gegeven had, om te weten, hoe zij maken zouden alle werk ten dienste des heiligdoms, naar alles, dat de HEERE geboden had.

2 Want Mozes had geroepen Bezáleël en Ahóliab, en alle man, die wijs van hart was, in wiens hart God wijsheid gegeven had, al wiens hart hem bewogen had, dat hij toetrad tot het werk, om dat te maken.

3 Zij dan namen van voor het aangezicht van Mozes het gansche hefoffer, hetwelk de kinderen Israëls gebracht hadden, tot het werk van den dienst des heiligdoms, om dat te maken; doch zij brachten tot hem nog allen morgen vrijwillig offer.

4 Derhalve kwamen alle wijzen, die al het werk des heiligdoms maakten, ieder man van zijn werk, hetwelk zij maakten;

5 En zij spraken tot Mozes, zeggende: Het volk brengt te veel, meer dan genoeg is ten dienst des werks, hetwelk de HEERE te maken geboden heeft.

6 Toen gebood Mozes, dat men eene stem zoude laten gaan door het leger, zeggende: Man noch vrouw make geen werk meer ten hefoffer des heiligdoms! Alzoo werd het volk teruggehouden van *meer* te brengen.

7 Want der stoffe was denzelven genoeg tot het geheele werk, dat te maken was; ja, er was overig.

---

[a] Ex. 31:11. [b] Ex. 26:36. [c] Ex. 27:4. [d] Ex. 30:18. [e] Ex. 27:9. [f] Ex. 27:16. [g] Ex. 27:19. [h] Ex. 31:10; 28. [i] Spr. 31:19. [k] Ex. 25:6. [l] Ex. 25:6. [m] Ex. 31:2. [n] Ex. 31:3. [o] Ex. 31:4. [p] Ex. 31:5. [q] Ex. 26:1.

Samenstelling van den tabernakel.

8 ALZOO maakte een ieder wijze van hart, onder degenen, die het werk maakten, den tabernakel van tien gordijnen, van getweernd fijn linnen, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken *met* cherubim; van het allerkunstelijkste werk maakte hij ze.
9 [a] De lengte eener gordijn was van acht en twintig ellen, en de breedte eener gordijn van vier ellen; al deze gordijnen hadden éène maat.
10 En hij voegde vijf gordijnen, de eene aan de andere; en hij voegde *andere* vijf gordijnen, de eene aan de andere.
11 [b] Daarna maakte hij striklisjes van hemelsblauw aan den kant eener gordijn, aan het uiterste in de samenvoeging; hij deed het ook aan den uitersten kant der tweede samenvoegende gordijn.
12 [c] Vijftig striklisjes maakte hij aan de eene gordijn, en vijftig striklisjes maakte hij aan het uiterste der gordijn, dat aan de tweede samenvoegende was; [d] deze striklisjes vatten de eene aan de andere.
13 [e] Hij maakte ook vijftig gouden haakjes, en voegde de gordijnen samen, de eene aan de andere, met deze haakjes, dat het een tabernakel werd.
14 Verder maakte hij gordijnen van geiten*haar*, tot eene tent over den tabernakel; van elf gordijnen maakte hij ze.
15 De lengte eener gordijn was dertig ellen, en vier ellen de breedte eener gordijn; deze elf gordijnen hadden éene maat.
16 En hij voegde vijf gordijnen samen bijzonder; wederom zes dezer gordijnen bijzonder.
17 En hij maakte vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn, de uiterste in de samenvoeging; hij maakte ook vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn der andere samenvoeging.
18 [f] Hij maakte ook vijftig koperen haakjes, om de tent samen te voegen, dat zij éene ware.
19 [g] Ook maakte hij voor de tent een deksel van roodgeverwde ramsvellen, en daarover een deksel van dassenvellen.
20 [h] Hij maakte ook aan den tabernakel berderen van staand sittimhout.
21 [i] De lengte van een berd was tien ellen, en eene el en eene halve el was de breedte van elk berd.
22 [k] Twee houvasten had een berd, als sporten in een ladder gezet, het eene nevens het andere; alzoo maakte hij het met al de berderen des tabernakels.
23 [l] Hij maakte ook de berderen tot den tabernakel; twintig berderen naar de zuidzijde zuidwaarts.
24 [m] En hij maakte veertig zilveren voeten onder de twintig berderen; twee voeten onder één berd, aan zijne twee houvasten, en twee voeten onder een ander berd, aan zijne twee houvasten.
25 [n] Hij maakte ook twintig berderen aan de andere zijde des tabernakels, aan den noorderhoek,
26 [o] Met hunne veertig zilveren voeten; twee voeten onder een berd, en twee voeten onder een ander berd.
27 [p] Doch aan de zijde des tabernakels tegen het westen, maakte hij zes berderen.
28 [q] Ook maakte hij twee berderen tot hoekberderen des tabernakels, aan de beide zijden.
29 [r] En zij waren van beneden *als* tweelingen samengevoegd, zij waren ook *als* tweelingen aan deszelfs oppereinde samengevoegd met eenen ring; alzoo deed hij met die beide, aan de twee hoeken.
30 [s] Alzoo waren er acht berderen met hunne zilveren voeten, zijnde zestien voeten: twee voeten onder elk berd.
31 [t] Hij maakte ook richelen van sittimhout; vijf aan de berderen der eene zijde des tabernakels,
32 En [u] vijf richelen aan de berderen van de andere zijde des tabernakels; alsook vijf richelen aan de berderen des tabernakels, aan de beide zijden westwaarts.
33 [v] En hij maakte de middelste richel doorschietende in het midden der berderen, van het eene einde tot het andere einde.
34 [x] En hij overtrok de berderen met goud, en hunne ringen (de plaatsen voor de richelen) maakte hij van goud; de richelen overtrok hij ook met goud.
35 Daarna [y] maakte hij eenen voorhang van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen; van het allerkunstelijkste werk maakte hij denzelven, met cherubim.
36 [z] En hij maakte daartoe vier pilaren van sittim*hout*, die hij overtrok met goud; hunne haken waren van goud, en hij goot hem vier zilveren voeten.
37 [aa] Hij maakte ook aan de deur der tent een deksel van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen, geborduurd werk;
38 [bb] En de vijf pilaren daarvan, en hunne haken; en hij overtrok hunne hoofden en derzelver banden met goud; en hunne vijf voeten waren van koper.

---

a Ex. 26:2. *b* Ex. 26:4. *c* Ex. 26:10. *d* Ex. 26:5. *e* Ex. 26:6. *f* Ex. 26:11.
g Ex. 26:14. *h* Ex. 26:15. *i* Ex. 26:16. *k* Ex. 26:17. *l* Ex. 26:18. *m* Ex. 26:19.
n Ex. 26:20. *o* Ex. 26:21. *p* Ex. 26:22. *q* Ex. 26:23. *r* Ex. 26:24. *s* Ex. 26:25.
t Ex. 26:26. *u* Ex. 26:27. *v* Ex. 26:28. *x* Ex. 26:29. *y* Ex. 26:31. *z* Ex. 26:32.
aa Ex. 26:36. *bb* Ex. 26:37.

Samenstelling van de ark, van de tafel, van den kandelaar en van het reukofferaltaar.

37 ALZOO [a] maakte Bezáleël de ark van sittimhout; twee ellen en eene halve was hare lengte, en anderhalve el hare breedte, en anderhalve el hare hoogte.
2 En hij overtrok ze met louter goud, van binnen en van buiten; en hij maakte ze eenen gouden krans rondom.
3 En hij goot voor dezelve vier gouden ringen, aan hare vier hoeken, alzoo dat twee ringen op derzelver eene zijde waren, en twee ringen op hare andere zijde.
4 En hij maakte handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud.
5 En hij stak de handboomen in de ringen, aan de zijden der ark, om de ark te dragen.
6 Hij maakte ook een verzoendeksel van louter goud; twee ellen en eene halve was deszelfs lengte, en anderhalve el deszelfs breedte.
7 Ook maakte hij twee cherubim van goud; van dicht werk maakte hij ze, uit de beide einden des verzoendeksels:
8 [b] Eenen cherub uit het eene einde aan deze zijde, en den anderen cherub uit het andere einde aan gene zijde; uit het verzoendeksel maakte hij de cherubim, uit deszelfs beide einden.
9 [c] En de cherubim waren de beide vleugelen omhoog uitbreidende, bedekkende met hunne vleugelen het verzoendeksel; en hunne aangezichten waren tegenover elkander; de aangezichten der cherubim waren naar het verzoendeksel.
10 [d] Hij maakte ook eene tafel van sittimhout; twee ellen was hare lengte, en eene el hare breedte, en eene el en eene halve hare hoogte.
11 [e] En hij overtrok ze met louter goud, en hij maakte eenen gouden krans daaraan rondom.
12 [f] Hij maakte daaraan ook eene lijst rondom, eene hand breed; en hij maakte eenen gouden krans rondom derzelver lijst.
13 [g] Hij goot ook vier gouden ringen daaraan; en hij zette de ringen aan de vier hoeken, die aan derzelver vier voeten waren.
14 [h] Tegenover de lijst waren de ringen tot plaatsen voor de handboomen, om de tafel te dragen.
15 Hij maakte ook de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud, om de tafel te dragen.
16 [i] En hij maakte het gereedschap, dat op de tafel zijn zoude, hare schotelen, en hare reukschalen, en hare kroezen, en hare platteelen (met welke zij bedekt zoude worden), van louter goud.
17 [k] Hij maakte ook eenen kandelaar van louter goud. Van dicht werk maakte hij dezen kandelaar, zijne schacht, en zijne rieten; zijne schaaltjes, zijne knoopen, en zijne bloemen waren uit hem.
18 [l] Zes rieten nu gingen uit zijne zijden: drie rieten des kandelaars uit zijne eene zijde, en drie rieten des kandelaars uit zijne andere zijde.
19 [m] In het eene riet waren drie schaaltjes, *gelijk* amandelnoten, een knoop en eene bloem; en drie schaaltjes, *gelijk* amandelnoten in een ander riet, een knoop en eene bloem; alzoo waren die zes rieten, die uit den kandelaar gingen.
20 [n] Maar aan den kandelaar zelven waren vier schaaltjes, *gelijk* amandelnoten, met zijne knoopen en met zijne bloemen.
21 En daar was een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* ook een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* nog een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande; alzoo was het* met de zes rieten, die uit denzelven uitgingen.
22 [o] Hunne knoopen en rieten waren uit hem; het was altemaal een eenig dicht werk van louter goud.
23 [p] En hij maakte hem zeven lampen; zijne snuiters en zijne bluschvaten waren van louter goud.
24 [q] Hij maakte denzelven uit een talent louter goud, met al zijne vaten.
25 [r] En hij maakte het reukaltaar van sittimhout; eene el was zijne lengte en eene el zijne breedte, vierkant, maar twee ellen zijne hoogte; uit hetzelve waren zijne hoornen.
26 [s] En hij overtrok het met louter goud, zijn dak, en zijne wanden rondom, alsook zijne hoornen; en hij maakte het eenen gouden krans rondom.
27 [t] Hij maakte ook twee gouden ringen daaraan, onder zijnen krans, aan zijne twee hoeken, aan zijne beide zijden, tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmede droeg.
28 [u] En hij maakte de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud.
29 [v] Hij maakte ook de heilige zalfolie, en het reukwerk der zuiverste welriekende specerijen, naar apothekers werk.

Samenstelling van het brandofferaltaar, van het koperen waschvat en van het voorhof.

38 HIJ [x] maakte ook het brandofferaltaar van sittimhout; vijf ellen was deszelfs lengte, en vijf ellen zijne

[a] Ex. 25:10. [b] Ex. 25:19. [c] Ex. 25:20. [d] Ex. 25:23. [e] Ex. 25:24. [f] Ex. 25:25. [g] Ex. 25:26. [h] Ex. 25:27. [i] Ex. 25:29. [k] Ex. 25:31. [l] Ex. 25:32. [m] Ex. 25:33. [n] Ex. 25:34. [o] Ex. 25:36. [p] Ex. 25:37, 38. [q] Ex. 25:39. [r] Ex. 30:1, 2. [s] Ex. 30:3. [t] Ex. 30:4. [u] Ex. 30:5. [v] Ex. 30:22, 34. [x] Ex. 27:1.

breedte, vierkant, en drie ellen zijne
hoogte.
2 [a] En hij maakte deszelfs hoornen op
zijne vier hoeken; uit hetzelve waren
zijne hoornen; en hij overtrok het met
koper.
3 [b] Hij maakte ook al het gereedschap
des altaars, de potten, en de schoffelen,
en de besprengbekkens, en de krauwelen,
en de koolpannen; al zijne vaten maakte
hij van koper.
4 [c] Ook maakte hij aan het altaar eenen
rooster van koperen netwerk, onder zijnen
omloop, van beneden tot zijn midden toe.
5 En hij goot vier ringen aan de vier
einden des koperen roosters, tot plaatsen
voor de handboomen.
6 En hij maakte de handboomen van
sittimhout, en hij overtrok ze met koper.
7 En hij deed [d] de handboomen in de
ringen aan de zijden des altaars, dat men
het met dezelve droeg; hij maakte het-
zelve hol van planken.
8 [e] Hij maakte ook het koperen wasch-
vat, met zijnen koperen voet, van de
spiegels der te hoop komende vrouwen,
die te hoop kwamen voor de deur van de
tent der samenkomst.
9 [f] Hij maakte ook den voorhof, aan
den zuidhoek zuidwaarts; de behangselen
tot den voorhof waren van fijn getweernd
linnen, van honderd ellen.
10 Hunne twintig pilaren en derzelver
twintig voeten waren van koper; de ha-
ken dezer pilaren en hunne banden waren
van zilver.
11 En aan den noorderhoek honderd
ellen, hunne twintig pilaren en derzelver
twintig voeten waren van koper; de
haken der pilaren en derzelver banden
waren van zilver.
12 En aan den westerhoek waren be-
hangselen van vijftig ellen, hunne pila-
ren tien en derzelver voeten tien; de
haken der pilaren en hunne banden waren
van zilver.
13 En aan den oosterhoek tegen den
opgang waren vijftig ellen.
14 De behangselen aan deze zijde waren
vijftien ellen, derzelver pilaren drie en
hunne voeten drie.
15 En aan de andere zijde van de deur
des voorhofs, van hier en van daar, waren
behangselen van vijftien ellen; hunne
pilaren drie en derzelver voeten drie.
16 Al de behangselen des voorhofs wa-
ren rondom van fijn getweernd linnen.
17 De voeten nu der pilaren waren van
koper, de haken der pilaren, en hunne
banden waren van zilver, en het overdek-
sel hunner hoofden was van zilver, en al
de pilaren des voorhofs waren met zilver
omtogen.
18 En het deksel van de poort des voor-
hofs was van geborduurd werk, van he-
melsblauw en purper, en scharlaken en
fijn getweernd linnen; en twintig ellen
was de lengte, en de hoogte in de breedte
was vijf ellen, tegenover de behangselen
des voorhofs.
19 En hunne vier pilaren en derzelver
vier voeten waren van koper; hunne ha-
ken waren van zilver; ook was het over-
deksel hunner hoofden en hunne banden
van zilver.
20 En al de pennen des tabernakels en
des voorhofs rondom waren van koper.

Optelling van het bijeengebrachte voor het heiligdom.

21 DIT zijn de getelde dingen van den
tabernakel, van den tabernakel der ge-
tuigenis, die geteld zijn naar den mond
van Mozes, ten dienste der Levieten,
door de hand van Ithamar, den zoon van
den priester Aäron.
22 Bezáleël nu, de zoon van Uri, den
zoon van Hur, van den stam van Juda,
maakte al, dat de HEERE aan Mozes ge-
boden had.
23 En met hem Ahóliab, de zoon van
Ahísamach, van den stam van Dan, een
werkmeester en vernuftig kunstenaar, en
een borduurder in hemelsblauw, en in
purper, en in scharlaken, en in fijn linnen.
24 Al het goud, dat tot het werk ver-
arbeid is, in het gansche werk des heilig-
doms, te weten, het goud des beweeg-
offers, was negen en twintig talenten,
en zevenhonderd en dertig sikkels, naar
den sikkel des heiligdoms.
25 Het zilver nu van de getelden der
vergadering was honderd talenten, en
duizend zeven honderd vijf en zeventig
sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms.
26 Een beka voor elk hoofd, *dat is* een
halve sikkel, naar den sikkel des heilig-
doms, van een ieder, die overging tot de
getelden, van twintig jaren oud en daar-
boven, *namelijk* zeshonderd drie duizend,
vijfhonderd en vijftig.
27 En er waren honderd talenten zilver,
om te gieten de voeten des heiligdoms, en
de voeten des voorhangs; tot honderd
voeten waren honderd talenten, een
talent tot eenen voet.
28 Maar uit de duizend zevenhonderd
vijf en zeventig *sikkelen* maakte hij de
haken aan de pilaren, en hij overtrok
hunne hoofden, en omtoog ze met banden.
29 Het koper nu des beweegoffers was
zeventig talenten, en twee duizend vier-
honderd sikkels.
30 En hij maakte daarvan de voeten der
deur van de tent der samenkomst, en het
koperen altaar, en den koperen rooster,
dien het had, en al het gereedschap des
altaars,

[a] Ex. 27:2. [b] Ex. 27:3. [c] Ex. 27:4, 5. [d] Ex. 27:8. [e] Ex. 30:18. [f] Ex. 27:9.

31 En de voeten des voorhofs rondom, en de voeten van de poort des voorhofs, ook al de pennen des tabernakels, en al de pennen des voorhofs rondom.

Vervaardiging der heilige kleederen.

39 ZIJ [a] maakten ook ambtskleederen, om in het heilige te dienen, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken; ook maakten zij de heilige kleederen, die voor Aäron waren, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had.

2 [b] Aldus maakte hij den efod: van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken en fijn getweernd linnen.

3 [c] En zij rekten uit de dunne platen van goud, en sneden het tot draden, om te doen in het midden van het hemelsblauw, en in het midden van het purper, en in het midden van het scharlaken, en in het midden van het fijn linnen, van het allerkunstelijkste werk.

4 Zij maakten samenvoegende schouderbanden daaraan; aan deszelfs beide einden werd hij samengevoegd.

5 En [d] de kunstelijke riem zijns efods, die daarop was, was gelijk zijn werk, van hetzelfde: van goud, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen, gelijk als de HEERE aan Mozes bevolen had.

6 Zij bereidden ook de [e] sardónixsteenen, omvat in gouden kastjes *als* zegelgraveering gegraveerd, met de namen der zonen van Israël.

7 En hij [f] zette ze op de schouderbanden des efods, tot steenen der gedachtenis voor de kinderen Israëls, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had.

8 [g] Hij maakte ook den borstlap van het allerkunstelijkste werk, gelijk het werk des efods: van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen.

9 [h] Hij was vierkant; zij maakten den borstlap dubbel; eene span was zijne lengte, en eene span was zijne breedte, dubbel zijnde.

10 [i] En zij vulden daarin vier rijen steenen: eene rij van een' Sardis, een' Topaas en een' Karbonkel; dit is de eerste rij.

11 [k] En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier en een' Diamant.

12 En de derde rij van een' Hiacint, Agaat en Ametist.

13 En de vierde rij van een' Turkoois, en een' Sardónix, en een' Jaspis; omvat in gouden kastjes in hunne vullingen.

14 Deze steenen nu, met de namen der zonen van Israël, waren twaalf, met hunne namen, met zegelgraveering; ieder met zijnen naam, naar de twaalf stammen.

15 Zij maakten ook aan den borstlap gelijkeindigende ketentjes, van gedraaid werk, uit louter goud.

16 En zij maakten twee gouden kastjes, en twee gouden ringen; en zij zetten die twee ringen aan de beide einden des borstlaps.

17 En zij zetten de twee gedraaide gouden ketentjes aan de twee ringen, aan de einden van den borstlap.

18 Doch de twee *andere* einden der twee gedraaide *ketenen* zetten zij aan de twee kastjes, en zij zetten ze aan de schouderbanden des efods, recht op de voorste zijde van dien.

19 Zij maakten ook twee gouden ringen, die zij aan de twee *andere* einden des borstlaps zetten, inwendig aan zijnen boord, die aan de zijde des efods is.

20 Nog maakten zij twee gouden ringen, die zij zetten aan de twee schouderbanden van den efod, beneden, aan deszelfs voorste zijde, tegenover zijne *andere* voege, boven den kunstelijken riem des efods.

21 En zij bonden den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den efod, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod was; opdat de borstlap van den efod niet afgescheiden wierd, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

22 En hij maakte den mantel des efods van geweven werk, geheel van hemelsblauw.

23 En het gat des mantels was in deszelfs midden, als het gat eens pantsiers; dit gat had eenen boord rondom, dat het niet gescheurd wierd.

24 En aan de zoomen des mantels maakten zij granaatappelen van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, getweernd.

25 Zij maakten ook schelletjes van louter goud, en zij stelden de schelletjes tusschen de granaatappelen, aan de zoomen des mantels rondom, tusschen de granaatappelen;

26 Dat er een schelletje, daarna een granaatappel was; *wederom* een schelletje, en een granaatappel, aan de zoomen des mantels rondom; om te dienen, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

27 [l] Zij maakten ook de rokken van fijn linnen, van geweven werk, voor Aäron en voor zijne zonen;

28 En den hoed van fijn linnen, en de sierlijke mutsen van fijn linnen, [m] en de linnen onderbroeken van fijn getweernd linnen;

29 En den gordel van fijn getweernd linnen, en van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, van geborduurd werk, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

---

[a] Ex. 31:10; 35:19. [b] Ex. 28:6. [c] Ex. 28:6. [d] Ex. 28:8. [e] Ex. 28:9, 10, 11. [f] Ex. 28:12. [g] Ex. 28:15. [h] Ex. 28:16. [i] Ex. 28:17. [k] Ex. 28:18. [l] Ex. 28:39. [m] Ezech. 44:18.

30 [a] Zij maakten ook de plaat van de
kroon der heiligheid van louter goud, en
zij schreven daarop een schrift, met ze-
gelgraveering: DE HEILIGHEID DES
HEEREN.
31 [b] En zij hechtten een snoer van he-
melsblauw daaraan, om aan den hoed
van boven te hechten, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
32 Aldus werd al het werk des taberna-
kels, van de tent der samenkomst vol-
eind; en de kinderen Israëls hadden het
gemaakt naar alles, wat de HEERE aan
Mozes geboden had; alzoo hadden zij
het gemaakt.

Het geheele werk wordt aan Mozes voorgesteld.

33 [c] DAARNA brachten zij den taber-
nakel tot Mozes, de tent, en al haar ge-
reedschap, hare haakjes, hare berderen,
hare richelen, en hare pilaren, en hare
voeten;
34 En het deksel van roodgeverwde
ramsvellen, en het deksel van dassenvel-
len, en den voorhang van het deksel;
35 De ark der getuigenis, en hare hand-
boomen, en het verzoendeksel;
36 [d] De tafel, met al haar gereedschap,
en de toonbrooden;
37 Den louteren kandelaar met zijne
lampen, en de lampen, die men toerich-
ten moest, en al deszelfs gereedschap, en
de olie tot het licht;
38 Verder het gouden altaar, en de zalf-
olie, en het reukwerk van welriekende spe-
cerijen, en het deksel van de deur der tent.
39 Het koperen altaar, en den koperen
rooster, dien het heeft, deszelfs handboo-
men, en al zijn gereedschap; het wasch-
vat en zijnen voet;
40 De behangselen des voorhofs, zijne
pilaren en zijne voeten, en het deksel
van de poort des voorhofs, zijne zeelen, en
zijne pennen, en al het gereedschap van
den dienst des tabernakels, tot de tent
der samenkomst;
41 [e] De ambtskleederen, om in het hei-
ligdom te dienen, de heilige kleederen
van den priester Aäron, en de kleederen
van zijne zonen, om het priesterambt te
bedienen.
42 Naar alles, wat de HEERE aan Mozes
geboden had, alzoo hadden de kinderen
Israëls het gansche werk gemaakt.
43 Mozes nu bezag het gansche werk, en
ziet, zij hadden het gemaakt, gelijk als
de HEERE geboden had; alzoo hadden zij
het gemaakt. Toen zegende hen Mozes.

Mozes richt den tabernakel op.

40 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Op den dag der eerste maand, *te weten*
op den eersten der maand, zult gij den
tabernakel, de tent der samenkomst,
oprichten.
3 En gij zult aldaar zetten de ark der
getuigenis; en gij zult de ark met den
voorhang bedekken.
4 [f] Daarna zult gij de tafel daarin bren-
gen, en gij zult schikken wat daarop te
schikken is; [g] gij zult ook den kandelaar
daarin brengen, en zijne lampen aan-
steken.
5 En gij zult het gouden altaar ten reuk-
werk voor de ark der getuigenis zetten;
[h] dan zult gij het deksel van de deur des
tabernakels ophangen.
6 Gij zult ook het altaar des brandoffers
zetten voor de deur van den tabernakel,
van de tent der samenkomst.
7 En gij zult het waschvat zetten tus-
schen de tent der samenkomst, en tus-
schen het altaar; en gij zult water daar*in*
doen.
8 [i] Daarna zult gij den voorhof rondom
zetten, en gij zult het deksel ophangen
aan de poort des voorhofs.
9 Dan zult gij de zalfolie nemen en zal-
ven den tabernakel, en al wat daarin is;
en gij zult denzelven heiligen, met al
zijn gereedschap, en het zal eene heilig-
heid zijn.
10 [k] Gij zult ook het altaar des brand-
offers zalven, en al zijn gereedschap; en
gij zult het altaar heiligen, en het altaar
zal heiligheid der heiligheden zijn.
11 Dan zult gij het waschvat zalven, en
deszelfs voet; en gij zult het heiligen.
12 Gij zult ook Aäron en zijne zonen
doen naderen, tot de deur van de tent der
samenkomst; en gij zult hen met water
wasschen.
13 En gij zult Aäron de heilige kleede-
ren aantrekken; en gij zult hem zalven,
en hem heiligen, dat hij Mij het priester-
ambt bediene.
14 Gij zult ook zijne zonen doen nade-
ren, en zult hun de rokken aantrekken.
15 En gij zult hen zalven, gelijk als gij
hunnen vader zult gezalfd hebben, dat
zij Mij het priesterambt bedienen. En
het zal geschieden, dat hun hunne zal-
ving zal zijn tot een eeuwig priesterdom
bij hunne geslachten.
16 Mozes nu deed het naar alles, wat
hem de HEERE geboden had; alzoo deed
hij.
17 En het geschiedde in de eerste maand
in [l] het tweede jaar, op den eersten der
maand, dat de tabernakel opgericht werd.
18 Want Mozes richtte den tabernakel
op, en zette zijne voeten, en stelde zijne
berderen, en zette zijne richelen daar-
aan, en hij richtte deszelfs pilaren op.
19 En hij spreidde de tent uit over den

[a] Ex. 28:36; 29:6. [b] Ex. 28:37. [c] Ex. 35:11. [d] Ex. 31:8. [e] Ex. 31:10.
[f] Ex. 26:35. [g] Ex. 27:20. [h] Ex. 26:36. [i] Ex. 27:16. [k] Ex. 29:37. [l] Num. 7:1.

tabernakel, en hij zette het deksel der
tent daarboven op, gelijk als de HEERE
aan Mozes geboden had.
20 Voorts nam hij, en leide de getuige-
nis in de ark, en deed de handboomen
aan de ark, en hij zette het verzoendeksel
boven op de ark.
21 En hij bracht de ark in den taberna-
kel, en [a] hij hing den voorhang van het
deksel op, en bedekte de ark der getui-
genis, gelijk als de HEERE aan Mozes
geboden had.
22 Hij zette ook de tafel in de tent der
samenkomst, aan de zijde des tabernakels
tegen het noorden, buiten den voorhang.
23 [b] En hij schikte daarop het brood in
orde, voor het aangezicht des HEEREN,
gelijk als de HEERE aan Mozes geboden
had.
24 Hij zette ook den kandelaar in de
tent der samenkomst, recht over de tafel,
aan de zijde des tabernakels, zuidwaarts.
25 En hij stak de lampen aan voor het
aangezicht des HEEREN, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
26 En hij zette het gouden altaar in de
tent der samenkomst, voor den voorhang.
27 En hij stak daarop aan reukwerk van
welriekende specerijen, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
28 Hij hing ook het deksel van de deur
des tabernakels.
29 En hij zette het altaar des brandoffers
aan de deur des tabernakels, van de tent
der samenkomst; en hij offerde daarop
brandoffer, en spijsoffer, gelijk de HEERE
aan Mozes geboden had.
30 Hij zette ook het waschvat tusschen
de tent der samenkomst, en tusschen
het altaar; en hij deed water daarin om
te wasschen.
31 En Mozes, en Aäron, en zijne zonen
wieschen daaruit hunne handen en hunne
voeten:
32 Als zij ingingen tot de tent der sa-
menkomst, en als zij tot het altaar nader-
den, zoo wieschen zij zich, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
33 Hij richtte ook den voorhof op, rond-
om den tabernakel en het altaar, en hij
hing het deksel van de poort des voor-
hofs op. Alzoo voleindigde Mozes het
werk.
34 [c] Toen bedekte de wolk de tent der
samenkomst, en de heerlijkheid des
HEEREN vervulde den tabernakel;
35 Zoodat Mozes niet kon ingaan in de
tent der samenkomst, dewijl de wolk
daarop bleef, en de heerlijkheid des
HEEREN den tabernakel vervulde.
36 Als nu de wolk opgeheven werd van
boven den tabernakel, zoo reisden de kin-
deren Israëls voort in al hunne reizen;
37 Maar als de wolk niet opgeheven
werd, zoo reisden zij niet tot op den dag,
dat zij opgeheven werd.
38 [d] Want de wolk des HEEREN was op
den tabernakel bij dag, en het vuur was
er bij nacht op, voor de oogen van het
gansche huis Israëls in al hunne reizen.

HET DERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

LEVITICUS.

Het brandoffer.

1 EN de HEERE riep Mozes, en sprak
tot hem uit de tent der samenkomst,
zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Als een mensch uit u den
HEERE eene offerande zal offeren, gij
zult uwe offeranden offeren van het vee,
van runderen en van schapen.
3 Indien zijne offerande een brandoffer
van runderen is, zoo zal hij een volkomen
mannetje offeren; [e] aan de deur van de
tent der samenkomst zal hij dat offeren,
naar zijn welgevallen, voor het aange-
zicht des HEEREN.
4 En hij zal zijne hand op het hoofd des
brandoffers leggen, opdat het voor hem
aangenaam zij, om hem te verzoenen.
5 Daarna zal hij het jonge rund slachten
voor het aangezicht des HEEREN; en de
zonen van Aäron, de priesters, zullen het
bloed offeren, en het bloed sprengen ron-
dom dat altaar, hetwelk voor de deur van
de tent der samenkomst is.
6 Dan zal hij het brandoffer de huid
aftrekken, en het in zijne stukken deelen.
7 En de zonen van Aäron, den priester,
zullen vuur maken op het altaar, en
zullen het hout op het vuur schikken.
8 Ook zullen de zonen van Aäron, de

---

[a] Ex. 35:12. [b] Ex. 25:30. [c] Num. 9:15. 1 Kon. 8:10. [d] Ex. 13:21. Num. 14:14.
Deut. 1:33. Neh. 9:19. Ps. 78:14; 105:39. 1 Kor. 10:1. [e] Ex. 29:10.

priesters, de stukken, het hoofd en het smeer, schikken op het hout, dat op het vuur is, hetwelk op het altaar is.

9 Doch zijn ingewand en zijne schenkelen zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles aansteken op het altaar: het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

10 En indien zijne offerande is van klein vee, van schapen of van geiten, ten brandoffer, zal hij een volkomen mannetje offeren.

11 En hij zal dat slachten aan de zijde van het altaar, noordwaarts, voor het aangezicht des HEEREN; en de zonen van Aäron, de priesters, zullen zijn bloed rondom op het altaar sprengen.

12 Daarna zal hij het in zijne stukken deelen, mitsgaders zijn hoofd en zijn smeer; en de priester zal die schikken op het hout, dat op het vuur is, hetwelk op het altaar is.

13 Doch het ingewand en de schenkelen zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles offeren en aansteken op het altaar; het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

14 En indien zijne offerande voor den HEERE een brandoffer van gevogelte is, zoo zal hij zijne offerande van tortelduiven, of van jonge duiven, offeren.

15 En de priester zal die tot het altaar brengen, en deszelfs hoofd met zijnen nagel splijten, en op het altaar aansteken; en zijn bloed zal aan den wand des altaars uitgeduwd worden.

16 En zijnen krop met zijne vederen zal hij wegdoen, en zal het werpen bij het altaar, oostwaarts, aan de plaats der asch.

17 Verder zal hij die met zijne vleugelen klieven, niet afscheiden; en de priester zal die aansteken op het altaar, op het hout, dat op het vuur is; het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

Wet van het spijsoffer en van de eerstelingen.

2 ALS nu eene ziel eene offerande [a] van spijsoffer den HEERE zal offeren, zijne offerande zal van meelbloem zijn; en hij zal olie daarop gieten, en wierook daarop leggen.

2 En hij zal het brengen tot de zonen van Aäron, de priesters, *een* van welke daarvan zijne hand vol grijpen zal uit deszelfs meelbloem, en uit deszelfs olie, met al deszelfs wierook; en de priester [b] zal deszelfs gedenkoffer aansteken op het altaar; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

3 Wat nu overblijft [c] van het spijsoffer, zal voor Aäron en zijne zonen zijn; het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN.

4 En als gij offeren zult eene offerande van spijsoffer, een gebak des ovens: het zullen zijn ongezuurde koeken van meelbloem, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken.

5 En indien uwe offerande spijsoffer is, in de pan *gekookt*, zij zal zijn van ongezuurde meelbloem, met olie gemengd.

6 Breekt ze in stukken, en giet olie daarop; het is een spijsoffer.

7 En zoo uwe offerande een spijsoffer des ketels is, het zal van meelbloem met olie gemaakt worden.

8 Dan zult gij dat spijsoffer, hetwelk daarvan zal gemaakt worden, den HEERE toebrengen; en men zal het tot den priester doen naderen, die het tot het altaar dragen zal.

9 En de priester zal van dat spijsoffer deszelfs gedenkoffer opnemen, en op het altaar aansteken; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

10 En wat overblijft van het spijsoffer, zal voor Aäron en zijne zonen zijn; het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN.

11 Geen spijsoffer, dat gij den HEERE zult offeren, zal met deesem gemaakt worden; want van geen zuurdeesem, en van geen honig zult gijlieden den HEERE vuuroffer aansteken.

12 De offeranden der eerstelingen zult gij den HEERE offeren; maar op het altaar zullen zij niet komen tot een' liefelijken reuk.

13 En alle offerande uws spijsoffers zult gij met zout zouten, en het zout des verbonds van uwen God van uw spijsoffer niet laten afblijven; [d] met al uwe offerande zult gij zout offeren.

14 En zoo gij den HEERE een spijsoffer der eerste vruchten offert, zult gij het spijsoffer uwer eerste vruchten van groene aren, bij het vuur gedord, dat is, het klein gebroken graan van volle groene aren, offeren.

15 En gij zult olie daarop doen, en wierook daarop leggen; het is een spijsoffer.

16 Zoo zal de priester deszelfs gedenkoffer aansteken van zijn klein gebroken graan en van zijne olie, met al den wierook; het is een vuuroffer den HEERE.

Het dankoffer.

3 EN indien zijne offerande een dankoffer is; zoo hij ze van de runderen offert, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren, voor het aangezicht des HEEREN.

2 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en zal ze slachten voor de deur van de tent der samenkomst;

---

a Ex. 6:14; 9:17. Num. 15:4. *b* Lev. 6:15. *c* Lev. 10:12. *d* Mark. 9:49.

en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.

3 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren; [a]het vet, dat het ingewand bedekt, en al het vet, hetwelk aan het ingewand is.

4 Dan zal hij beide de nieren, en het vet, hetwelk daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, dat zal hij afnemen.

5 En de zonen van Aäron zullen dat aansteken [b]op het altaar, op het brandoffer, hetwelk op het hout zal zijn, dat op het vuur is; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

6 En indien zijne offerande van klein vee is, den HEERE tot een dankoffer, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren.

7 Indien hij een lam tot zijne offerande offert, zoo zal hij het offeren voor het aangezicht des HEEREN.

8 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en hij zal die slachten voor de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan sprengen op het altaar rondom.

9 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren; zijn vet, den geheelen staart, dien hij dicht aan de ruggegraat zal afnemen, en het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

10 Ook beide de nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever met de nieren, zal hij afnemen.

11 En de priester zal dat aansteken op het altaar: het is eene [c]spijs des vuuroffers den HEERE.

12 Indien nu zijne offerande eene geit is, zoo zal hij die offeren voor het aangezicht des HEEREN.

13 En hij zal zijne hand op haar hoofd leggen, en hij zal haar slachten voor de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron zullen haar bloed op het altaar sprengen rondom.

14 Dan zal hij daarvan zijne offerande offeren, een vuuroffer den HEERE; het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

15 Mitsgaders de beide nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen.

16 En de priester zal die aansteken op het altaar: het is eene spijs des vuuroffers tot een' liefelijken reuk; alle vet zal des HEEREN zijn.

17 *Dit* zij eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen: geen vet noch [d]bloed zult gij eten.

Wetten van het zondoffer.

4 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Als eene ziel zal gezondigd hebben, door afdwaling van eenige geboden des HEEREN, dat niet zou gedaan worden, en *tegen* een van die zal gedaan hebben;

3 Indien de priester, die gezalfd is, zal gezondigd hebben, tot schuld des volks, zoo zal hij voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft, offeren eenen var, een volkomen jong rund, den HEERE ten zondoffer.

4 En hij zal dien var brengen tot de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN; en hij zal zijne hand op het hoofd van dien var leggen, en hij zal dien var slachten voor het aangezicht des HEEREN.

5 Daarna zal die gezalfde priester [e]van het bloed van den var nemen, en hij zal dat tot de tent der samenkomst brengen;

6 En de priester zal zijnen vinger in dat bloed doopen; en van dat bloed zal hij zevenmaal sprengen voor het aangezicht des HEEREN, voor den voorhang van het heilige.

7 Ook zal de priester van dat bloed doen [f]op de hoornen des reukaltaars der weiriekende specerijen, voor het aangezicht des HEEREN, dat in de tent der samenkomst is; dan zal hij al het bloed van den var uitgieten aan den bodem van het altaar des brandoffers, hetwelk is aan de deur van de tent der samenkomst.

8 Verder, al het vet van den var des zondoffers zal hij daarvan opnemen; [g]het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

9 Daartoe de twee nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is, en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen;

10 Gelijk als het van den os des dankoffers opgenomen wordt; [h]en de priester zal die aansteken op het altaar des brandoffers.

11 Maar de [i]huid van dien var, en al zijn vleesch, met zijn hoofd en met zijne schenkelen, en zijn ingewand, en zijn' mest;

12 En dien geheelen var [k]zal hij tot buiten het leger uitvoeren, aan eene reine plaats, waar men de asch uitstort, en zal hem met vuur op het hout verbranden; bij de uitgegotene asch zal hij verbrand worden.

---

[a] Ex. 29:13, 22. [b] Ex. 29:25. Lev. 6:12. [c] Lev. 21:6, 8, 17, 21, 22; 22:25; Ezech. 44:7. Mal. 1:12. [d] Gen. 9:4. Lev. 7:26; 17:10, 14. [e] Lev. 16:14. Num. 19:4. [f] Lev. 9:9. [g] Lev. 8:3, 4. [h] Lev. 8:5. [i] Ex. 29:14. Num. 19:5. [k] Lev. 16:27. Num. 19:3. Hebr. 13:11.

13 Indien nu [a] de geheele vergadering van Israël afgedwaald zal zijn, en de zaak voor de oogen der gemeente verborgen is, en zij iets gedaan zullen hebben *tegen* eenige van alle geboden des HEEREN, dat niet zoude gedaan worden, en zijn schuldig geworden;
14 En die zonde, die zij daartegen gezondigd zullen hebben, bekend is geworden; zoo zal de gemeente eenen var een jong rund, ten zondoffer offeren, en dien voor de tent der samenkomst brengen;
15 En de oudsten der vergadering zullen hunne handen op het hoofd van den var leggen, voor het aangezicht des HEEREN; en hij zal den var slachten voor het aangezicht des HEEREN.
16 Daarna zal die gezalfde priester van het bloed van den var tot de tent der samenkomst brengen.
17 En de priester zal zijnen vinger indoopen, *nemende* van dat bloed; en hij zal zevenmaal sprengen voor het aangezicht des HEEREN, voor den voorhang.
18 En van dat bloed zal hij doen op de hoornen van het altaar dat voor het aangezicht des HEEREN is, dat in de tent der samenkomst is; dan zal hij al het bloed uitgieten aan den bodem van het altaar des brandoffers, hetwelk is voor de deur van de tent der samenkomst.
19 Daartoe zal hij al zijn vet van hem opnemen, en op het altaar aansteken.
20 En hij zal dezen var doen, gelijk als hij den var des zondoffers gedaan heeft, alzoo zal hij hem doen; en de priester zal voor hen verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.
21 Daarna zal hij dien var tot buiten het leger uitvoeren, en zal hem verbranden, gelijk als hij den eersten var verbrand heeft: het is een zondoffer der gemeente.
22 Als een overste zal gezondigd hebben, en tegen een van de geboden des HEEREN zijns Gods, door afdwaling, gedaan zal hebben, hetwelk niet zou gedaan worden, zoodat hij schuldig is;
23 Of men zijne zonde, die hij daartegen gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben; zoo zal hij tot zijn offer brengen eenen geitenbok, een volkomen mannetje.
24 En hij zal zijne hand op het hoofd van den bok leggen, en zal hem slachten in de plaats, waar men het brandoffer slacht, voor het aangezicht des HEEREN: het is een zondoffer.
25 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en *dat* op de hoornen van het altaar des brandoffers doen; dan zal hij zijn bloed aan den bodem van het altaar des brandoffers uitgieten.
26 Hij zal ook al zijn vet op het altaar aansteken, gelijk het vet des dankoffers; zoo zal de priester voor hem verzoening doen van zijne zonde, en het zal hem vergeven worden.
27 [b] En zoo eenig mensch van het volk des lands door afdwaling zal gezondigd hebben; dewijl hij iets doet *tegen* een van de geboden des HEEREN, dat niet gedaan zou worden, zoodat hij schuldig is;
28 Of men zijn zonde, die hij gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben; zoo zal hij tot zijne offerande brengen eene jonge geit, een volkomen wijfje, voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft.
29 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen; en men zal dat zondoffer slachten in de plaats des brandoffers.
30 Daarna zal de priester van haar bloed met zijnen vinger nemen, en doen het op de hoornen van het altaar des brandoffers; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten.
31 [c] En al haar vet zal hij afnemen, gelijk als het vet van het dankoffer afgenomen wordt, en de priester [d] zal het aansteken op het altaar, tot een' liefelijken reuk den HEERE; en de priester zal voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.
32 Maar zoo hij een lam voor zijne offerande ten zondoffer brengt, het zal een volkomen wijfje zijn, dat hij brengt.
33 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen, en hij zal dat slachten tot een zondoffer, in de plaats, waar men het brandoffer slacht.
34 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en zal het doen op de hoornen van het altaar des brandoffers; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten;
35 En al het vet daarvan zal hij afnemen, gelijk als het vet van het lam des dankoffers afgenomen wordt, en de priester zal die aansteken op het altaar, op de vuurofferen des HEEREN; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft, en het zal hem vergeven worden.

Wetten van het schuldoffer.

5 ALS nu een mensch zal gezondigd hebben, dat hij gehoord heeft eene stem des vloeks, waarvan hij getuige is, hetzij dat hij het gezien of geweten heeft; indien hij het niet te kennen geeft, zoo zal hij zijne ongerechtigheid dragen.
2 [e] Of wanneer een mensch eenig onrein ding zal aangeroerd hebben, hetzij het doode aas van een wild onrein gedierte,

[a] Lev. 9:15. Num. 15:24, enz. [b] Num. 15:27. [c] Lev. 3:3, 4, 14. [d] Ex. 29:18.
[e] Hagg. 2:14. 2 Kor. 6:17.

of het doode aas van onrein vee, of het doode aas van onrein kruipend gedierte; al is het voor hem verborgen geweest, nochtans is hij onrein en schuldig.

3 Of als hij zal aangeroerd hebben de onreinigheid van een' mensch, naar al zijne onreinigheid, waarmede hij onrein wordt; en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij schuldig.

4 Of als een mensch zal gezworen hebben, onbedacht met zijne lippen uitsprekende, om kwaad te doen, of om goed te doen; naar al wat de mensch in den eed onbedacht uitspreekt, en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij aan een van die schuldig.

5 Het zal dan geschieden, als hij aan een van die schuldig is, dat hij belijden zal, waarin hij gezondigd heeft;

6 En tot zijn schuldoffer den HEERE voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft, brengen zal een wijfje van klein vee, een lam of eene jonge geit, voor de zonde; zoo zal de priester voor hem van wege zijne zonde verzoening doen.

7 [a] Maar indien zijne hand zooveel niet bereiken kan, als genoeg is tot een *stuk* klein vee, zoo zal hij *tot* zijn offer voor de schuld, die hij gezondigd heeft, den HEERE brengen twee tortelduiven, of twee jonge duiven, eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer.

8 En hij zal die tot den priester brengen, welke eerst die zal offeren, die tot het zondoffer is; en zal haar hoofd [b] met zijnen nagel nevens haren nek splijten, maar niet afscheiden.

9 En van het bloed des zondoffers zal hij aan den wand van het altaar sprengen; maar het overgeblevene van dat bloed zal uitgeduwd worden aan den bodem van het altaar: het is een zondoffer.

10 En de andere zal hij ten brandoffer maken, [c] naar de wijze; zoo zal de priester voor hem, van wege zijne zonde, die hij gezondigd heeft, verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

11 Maar indien zijne hand niet reiken kan aan twee tortelduiven of twee jonge duiven, zoo zal hij, die gezondigd heeft, tot zijne offerande brengen het tiende deel van eene efa meelbloem ten zondoffer; hij zal geene olie daarover doen, noch wierook daarop leggen, want het is een zondoffer.

12 En hij zal dat tot den priester brengen, en [d] de priester zal daarvan zijne hand vol, ter gedachtenis deszelven, grijpen, en [e] dat aansteken op het altaar, op de vuurofferen des HEEREN: het is een zondoffer.

13 Zoo zal de priester voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft in eenige van die *stukken*, en het zal hem vergeven worden; en [f] het zal des priesters zijn, gelijk het spijsoffer.

14 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

15 Als een mensch door overtreding overtreden, en door afdwaling gezondigd zal hebben, *wat ontwendende* van de heilige dingen des HEEREN, zoo zal hij tot zijn schuldoffer den HEERE brengen een' volkomen ram uit de kudde, met uwe schatting [g] aan zilveren sikkelen, naar [h] den sikkel des heiligdoms, ten schuldoffer.

16 Zoo zal hij, dat hij zondigende *heeft ontwend* van de heilige dingen, wedergeven, en zal deszelfs vijfde deel daarenboven toedoen, dat hij den priester geven zal; alzoo zal de priester met den ram des schuldoffers voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

17 En indien een mensch zal gezondigd hebben, en gedaan *tegen* een van alle geboden des HEEREN, hetwelk niet zou gedaan worden, al is het dat hij het niet geweten heeft, nochtans is hij schuldig, en zal zijne ongerechtigheid dragen.

18 En hij zal een' volkomen ram uit de kudde tot den priester brengen, met uwe schatting, ten schuldoffer; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne afdwaling, door welke hij afgedwaald is, die hij niet geweten had: zoo zal het hem vergeven worden.

19 Het is een schuldoffer; hij heeft zich voorzeker schuldig gemaakt aan den HEERE.

6 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Als een mensch gezondigd, en tegen den HEERE door overtreding overtreden zal hebben, dat hij aan zijnen naaste zal gelogen hebben van hetgeen hem in bewaring gegeven, of ter hand gesteld was, of van roof, of *dat* hij met geweld zijnen naaste onthoudt;

3 Of dat hij het verlorene gevonden, en daarover gelogen, en met valschheid gezworen zal hebben; [i] over iets van alles, dat de mensch doet, daarin zondigende;

4 Het zal dan geschieden, dewijl hij gezondigd heeft, en schuldig geworden is, dat hij wederuitkeeren zal den roof, dien hij geroofd, of het onthoudene, dat hij met geweld onthoudt, of het bewaarde, dat bij hem te bewaren gegeven was, of het verlorene, dat hij gevonden heeft;

5 Of van al, waarover hij valschelijk gezworen heeft, dat hij hetzelve in zijne

[a] Lev. 12:8. Luk. 2:24. [b] Lev. 1:15. [c] Lev. 1:15. [d] Lev. 2:2. [e] Lev. 4:35. [f] Lev. 2:3. [g] Lev. 27:2, 3, enz. [h] Ex. 30:13. [i] Num. 5:6.

hoofdsom wedergeve, en nog het vijfde
deel daarenboven toedoen zal; wiens dat
is, dien zal hij dat geven op den dag zij-
ner schuld.
6 En hij zal den HEERE zijn schuldoffer
brengen tot den priester, een' volkomen
ram uit de kudde, met uwe schatting, ten
schuldoffer.
7 Dan zal de priester voor hem verzoe-
ning doen voor het aangezicht des HEE-
REN, en het zal hem vergeven worden;
over iets van al, wat hij doet, waar hij
schuld aan heeft.

Wetten van het spijsoffer en van de verdeeling van het offer.

8 VERDER sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
9 Gebied Aäron en zijnen zonen, zeg-
gende: Dit is de wet des brandoffers; het
is hetgeen, wat door de branding op het
altaar den ganschen nacht tot aan den
morgen opvaart; alwaar het vuur des
altaars zal brandende gehouden worden.
10 En de priester zal zijn linnen kleed
aantrekken, en de linnen onderbroek
over zijn vleesch aantrekken, en zal de
asch opnemen, als het vuur het brand-
offer op het altaar zal verteerd hebben,
en zal die bij het altaar leggen.
11 Daarna zal hij zijne kleederen uit-
trekken, en zal andere kleederen aan-
doen, en zal de asch tot buiten het leger
uitdragen aan eene reine plaats.
12 Het vuur nu op het altaar zal daarop
brandende gehouden worden, het zal niet
uitgebluscht worden; maar de priester zal
daar elken morgen hout aansteken, en zal
daarop het brandoffer schikken, en het
vet der dankofferen daarop aansteken.
13 Het vuur zal geduriglijk op het al-
taar brandende gehouden worden; het
zal niet uitgebluscht worden.
14 Dit is nu de wet [a]des spijsoffers;
een der zonen van Aäron zal dat voor
het aangezicht des HEEREN offeren, voor
aan het altaar.
15 En hij zal daarvan opnemen zijne
hand vol, uit de meelbloem des spijsof-
fers, en van deszelfs olie, en al den wie-
rook, die op het spijsoffer is; dan zal hij
het aansteken op het altaar: het is een
liefelijke reuk [b]tot deszelfs gedachtenis
voor den HEERE.
16 En het overblijvende daarvan zullen
Aäron en zijne zonen eten; ongezuurd
zal het gegeten worden in de heilige
plaats; in den voorhof van de tent der
samenkomst zullen zij dat eten.
17 Het zal niet gedeesemd gebakken
worden; het is hun deel, dat Ik gegeven
heb van Mijne vuurofferen: het is eene
heiligheid der heiligheden, gelijk het
zondoffer en gelijk het schuldoffer.
18 Al wat mannelijk is onder de zonen
van Aäron zal het eten; het zij eene eeu-
wige inzetting voor uwe geslachten van
de vuurofferen des HEEREN; al [c]wat die
zal aanroeren, zal heilig zijn.
19 Wijders sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
20 Dit is de offerande van Aäron en van
zijne zonen, die zij den HEERE offeren
zullen, ten dage als hij zal gezalfd wor-
den: het tiende deel eener efa meelbloem,
een spijsoffer gedurig; de helft daarvan
op den morgen, en de helft daarvan op
den avond.
21 Het zal in eene pan met olie gemaakt
worden; geroost zult gij het brengen;
en de gebakken stukken des spijsoffers
zult gij offeren, tot een' liefelijken reuk
den HEERE.
22 Ook zal de priester, die uit zijne zo-
nen in zijne plaats de gezalfde zal wor-
den, hetzelve doen; het zij eene eeuwige
inzetting; het zal voor den HEERE geheel
aangestoken worden.
23 Alzoo zal alle spijsoffer des priesters
ganschelijk zijn; het zal niet gegeten
worden.
24 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
25 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen,
zeggende: Dit is de wet des zondoffers:
in de plaats, waar het brandoffer geslacht
wordt, zal het zondoffer voor het aange-
zicht des HEEREN geslacht worden: het
is eene heiligheid der heiligheden.
26 [d]De priester, die het voor de zonde
offert, zal het eten; in de heilige plaats
zal het gegeten worden, in het voorhof
van de tent der samenkomst.
27 Al wat deszelfs vleesch zal aanroeren,
zal heilig zijn; zoo wie van zijn bloed op
een kleed zal gesprengd hebben, dat, waar-
op hij gesprengd zal hebben, zult gij in
de heilige plaats wasschen.
28 En het aarden vat, waarin het gezoden
is, zal gebroken worden; maar zoo het in
een koperen vat gezoden is, zoo zal het
geschuurd en in water gespoeld worden.
29 Al wat mannelijk is onder de pries-
teren, zal dat eten: het is eene heiligheid
der heiligheden.
30 Maar geen zondoffer, van [e]welks
bloed in de tent der samenkomst zal
gebracht worden, om in het heiligdom te
verzoenen, zal gegeten worden; het zal
in het vuur verbrand worden.

7 DIT is nu de wet des schuldoffers; het
is eene heiligheid der heiligheden.
2 In de plaats, waar zij het brandoffer
slachten, zullen zij het schuldoffer slach-
ten; en men zal deszelfs bloed rondom
op het altaar sprengen.
3 En daarvan zal men al zijn vet

[a] Num. 15:4, enz. [b] Lev. 2:9. [c] Ex. 29:37. [d] Hos. 4:8. [e] Lev. 4:5. Hebr. 13:11.

offeren, den staart, en het vet, dat het
ingewand bedekt;
4 Ook de beide nieren, en het vet, dat
daaraan is, dat op de weekdarmen is; en
het net over de lever, met de nieren, zal
men afnemen.
5 En de priester zal die aansteken op
het altaar, ten vuuroffer den HEERE: het
is een schuldoffer.
6 Al wat mannelijk is onder de prieste-
ren zal dat eten; in de heilige plaats zal
het gegeten worden: het is eene heilig-
heid der heiligheden.
7 Gelijk het zondoffer, alzoo zal ook het
schuldoffer zijn; eenerlei wet zal voor
dezelve zijn; het zal des priesters zijn,
die daarmede verzoening gedaan zal
hebben.
8 Ook de priester, die iemands brand-
offer offert, die priester zal de huid des
brandoffers hebben, dat hij geofferd
heeft.
9 Daartoe al het spijsoffer, dat in den
oven gebakken wordt, met al wat in den
ketel en in de pan bereid wordt, zal des
priesters zijn, die dat offert.
10 Ook alle spijsoffer met olie gemengd,
of droog, zal voor alle zonen van Aäron
zijn, voor den eenen als voor den ande-
ren.
11 Dit is nu de wet des dankoffers, dat
men den HEERE offeren zal.
12 Indien hij dat tot [a] een lof*offer* offert,
zoo zal hij, nevens het lofoffer, onge-
zuurde koeken met olie gemengd, en
ongezuurde vladen met olie bestreken,
offeren; en zullen die koeken met olie
gemengd van geroost meelbloem zijn.
13 Benevens de koeken zal hij tot zijne
offerande gedeesemd brood offeren, met
het lofoffer zijns dankoffers.
14 En een daarvan uit de gansche offer-
ande zal hij den HEERE ten hefoffer
offeren; het zal voor den priester zijn,
die het bloed des dankoffers sprengt.
15 Maar het vleesch van het lofoffer
zijns dankoffers zal op den dag van
deszelfs offerande gegeten worden;
daarvan zal men niet tot den morgen
overlaten.
16 En zoo het slachtoffer zijner offer-
ande eene gelofte, of vrijwillig offer is,
[b] dat zal ten dage, als hij zijn offer offeren
zal, gegeten worden, en het overgeble-
vene daarvan zal ook des anderen daags
gegeten worden.
17 Wat nog van het vleesch des slacht-
offers overgebleven is, zal op den derden
dag met vuur verbrand worden;
18 Want zoo eenigszins van dat vleesch
zijns dankoffers op den derden dag gege-
ten wordt, die dat geofferd heeft, zal niet
aangenaam zijn; het zal hem niet toe-
gerekend worden; het zal een afgrijselijk
ding zijn; en de ziel, die daarvan eet, zal
hare ongerechtigheid dragen.
19 En het vleesch, dat iets onreins
aangeroerd zal hebben, zal niet gegeten
worden: met vuur zal het verbrand
worden; maar aangaande het *andere*
vleesch, dat vleesch zal een ieder, die rein
is, mogen eten.
20 Doch als eene ziel het vleesch van
het dankoffer, hetwelk des HEEREN is,
[c] gegeten zal hebben, en hare onreinig-
heid aan haar is, zoo zal die ziel uit hare
volken uitgeroeid worden.
21 En wanneer eene ziel iets onreins zal
aangeroerd hebben, *als* de onreinigheid
des menschen, of het onreine vee, of
eenig onrein verfoeisel, en zal van het
vleesch des dankoffers, hetwelk des
HEEREN is, gegeten hebben, zoo zal die
ziel uit hare volken uitgeroeid worden.
22 Daarna sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
23 Spreek tot de kinderen Israëls, zeg-
gende: Geen vet van een' os, of schaap,
of geit, zult gij eten.
24 Maar het vet van een dood aas, en
het vet van het verscheurde, mag tot alle
werk gebezigd worden; doch gij zult het
ganschelijk niet eten.
25 Want al wie het vet van vee eten zal,
van hetwelk men den HEERE een vuur-
offer zal geofferd hebben, die ziel, die
het gegeten zal hebben, zal uit hare
volken uitgeroeid worden.
26 [d] Ook zult gij in al uwe woningen
geen bloed eten, hetzij van het gevogelte,
of van het vee.
27 Alle ziel, die eenig bloed eten zal, die
ziel zal uit hare volken uitgeroeid worden.
28 Voorts sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
29 Spreek tot de kinderen Israëls, zeg-
gende: Wie zijn dankoffer den HEERE
offert, zal zijne offerande van zijn dank-
offer den HEERE toebrengen.
30 Zijne handen zullen de vuurofferen
des HEEREN brengen; het vet aan de
borst zal hij met die borst brengen, [e] om
die tot een beweegoffer voor het aange-
zicht des HEEREN te bewegen.
31 En de priester zal dat vet op het
altaar aansteken; doch de borst zal voor
Aäron en zijne zonen zijn.
32 Gij zult ook den rechterschouder tot
een hefoffer den priester geven, uit uwe
dankofferen.
33 Wie uit de zonen van Aäron het
bloed des dankoffers en het vet offert,
dien zal de rechterschouder ten deele
zijn;
34 Want de beweegborst en den hef-
schouder heb Ik van de kinderen Israëls

[a] Ps. 116:17. [b] Lev. 19:6. [c] Lev. 15:3. [d] Gen. 9:4. Lev. 3:17; 17:14. [e] Ex. 29:24.
[f] Ex. 29:27. Num. 18:11.

uit hunne dankofferen genomen, en heb
dezelve aan Aäron den priester en aan
zijne zonen, tot eene eeuwige inzetting
gegeven, van de kinderen Israëls.
35 Dit is de zalving van Aäron en de
zalving van zijne zonen, van de vuuroffe-
ren des HEEREN; ten dage als Hij hen
deed naderen, om het priesterdom den
HEERE te bedienen;
36 Hetwelk de HEERE, hun van de kin-
deren Israëls te geven, geboden heeft,
ten dage als Hij hen zalfde; het zij eene
eeuwige inzetting voor hunne geslachten.
37 Dit is de wet des brandoffers, des
spijsoffers, des zondoffers, des schuld-
offers, des vuloffers en des dankoffers;
38 Die de HEERE Mozes op den berg
Sinaï geboden heeft, ten dage als Hij
den kinderen Israëls gebood, dat zij
hunne offeranden den HEERE, in de
woestijn van Sinaï, zouden offeren.

Wijding van Aäron en zijne zonen.

8 VERDER sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 [a] Neem Aäron en zijne zonen met hem,
en de kleederen, en de [b] zalfolie, daartoe
den var des zondoffers, en de twee ram-
men, en den korf van de ongezuurde
brooden;
3 En verzamel de gansche vergadering
aan de deur van de tent der samenkomst.
4 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE
hem geboden had; en de vergadering
werd verzameld aan de deur van de tent
der samenkomst.
5 Toen zeide Mozes tot de vergadering:
Dit is de zaak, [c] die de HEERE geboden
heeft te doen.
6 En Mozes deed Aäron en zijne zonen
naderen, en wiesch hen met dat water.
7 [d] Daar deed hij hem den rok aan, en
gordde hem met den gordel, en trok hem
den mantel aan; ook deed hij hem den
efod aan, en gordde dien met den kun-
stelijken riem des efods, en ombond hem
daarmede.
8 Voorts deed hij hem den borstlap aan,
en voegde aan den [e] borstlap de Urim en
de Thummim.
9 En hij zette den hoed op zijn hoofd;
en aan den hoed boven zijn aangezicht
zette hij de gouden plaat, de kroon der
heiligheid, [f] gelijk als de HEERE Mozes
geboden had.
10 Toen nam Mozes de zalfolie, en zalfde
den tabernakel, en al wat daarin was, en
heiligde ze.
11 En hij sprengde daarvan op het
altaar zevenmaal; en hij zalfde het
altaar, en al zijn gereedschap, mitsgaders
het waschvat en zijnen voet, om die te
heiligen.
12 Daarna [g] goot hij van de zalfolie op
het hoofd van Aäron, en hij zalfde hem,
om hem te heiligen.
13 Ook deed Mozes de zonen van Aäron
naderen, en trok hun rokken aan, en
gordde hen met eenen gordel, en bond
hun mutsen op, [h] gelijk als de HEERE
Mozes geboden had.
14 [i] Toen deed hij den var des zondoffers
bijkomen; en Aäron en zijne zonen
leiden hunne handen op het hoofd van
den var des zondoffers,
15 En men slachtte *hem;* en Mozes nam
het bloed, en deed het met zijnen vinger
rondom op de hoornen des altaars, en
ontzondigde het altaar; daarna goot hij
het bloed uit aan den bodem des altaars,
en heiligde het, om voor hetzelve ver-
zoening te doen.
16 Voorts nam hij al het vet, dat aan
het ingewand is, en het net der lever, en
de twee nieren en haar vet; en Mozes
stak het aan op het altaar.
17 Maar den var met zijne huid, en zijn
vleesch, en zijn' mest, heeft hij buiten
het leger met vuur verbrand, [k] gelijk als
de HEERE Mozes geboden had.
18 Daarna deed hij den ram des brand-
offers bijbrengen; en Aäron en zijne
zonen leiden hunne handen op het hoofd
van den ram.
19 En men slachtte *hem;* en Mozes
sprengde het bloed op het altaar rondom.
20 Hij deelde ook den ram in zijne
deelen; en Mozes stak het hoofd aan,
en die deelen, en het smeer;
21 Doch het ingewand en de schenkelen
wiesch hij met water; en Mozes stak dien
geheelen ram aan op het altaar: het was
een brandoffer tot een' liefelijken reuk,
een vuuroffer was het den HEERE, [l] gelijk
als de HEERE Mozes geboden had.
22 Daarna deed hij den anderen ram,
den ram des vuloffers, bijbrengen; en
Aäron met zijne zonen leiden hunne
handen op het hoofd van den ram,
23 En men slachtte *hem;* en Mozes nam
van zijn bloed, en deed het op het lapje
van Aärons rechteroor, en op den duim
zijner rechterhand, en op den grooten
teen van zijnen rechtervoet.
24 Hij deed ook de zonen van Aäron
naderen; en Mozes deed van dat bloed op
het lapje van hun rechteroor, en op den
duim van hunne rechterhand, en op den
grooten teen van hunnen rechtervoet;
daarna sprengde Mozes dat bloed rondom
op het altaar.
25 [m] En hij nam het vet, en den staart,
en al het vet, dat aan het ingewand is,
en het net der lever, en de beide nieren
en haar vet, daartoe den rechterschouder;
26 Ook nam hij uit den korf van de

[a] Ex. 28:1, 2. [b] Ex. 30:25. [c] Ex. 29:4. [d] Ex. 28:4. [e] Ex. 28:30. [f] Ex. 28:36; 29:6.
[g] Ps. 133:2. [h] Ex. 29:9. [i] Ex. 29:1. [k] Ex. 29:14. Lev. 4:11. [l] Ex. 29:18. [m] Ex. 29:22.

ongezuurde *brooden*, die voor het aangezicht des HEEREN was, eenen ongezuurden koek, en eenen geölieden broodkoek, en eene vlade; en hij leide ze op dat vet, en op den rechterschouder.
27 [a] En hij gaf dat alles in de handen van Aäron, en in de handen zijner zonen; en bewoog die ten beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN.
28 Daarna nam Mozes ze uit hunne handen, en stak ze aan op het altaar, op het brandoffer; zij waren vulofferen tot een' liefelijken reuk; het was een vuuroffer den HEERE.
29 Voorts nam Mozes de borst, en bewoog ze ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; zij werd Mozes ten deele van den ram des vuloffers, [b] gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
30 [c] Mozes nam ook van de zalfolie, en van het bloed, hetwelk op het altaar was, en sprengde het op Aäron, op zijne kleederen, en op zijne zonen, en op de kleederen zijner zonen met hem; en hij heiligde Aäron, zijne kleederen, en zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem.
31 En Mozes zeide tot Aäron en tot zijne zonen: Ziedt dat vleesch voor de deur van de tent der samenkomst, [d] en eet hetzelve daar, mitsgaders het brood, dat in den korf des vuloffers is; gelijk als ik geboden heb, zeggende: Aäron en zijne zonen zullen dat eten.
32 Maar het overige van het vleesch en van het brood zult gij met vuur verbranden.
33 Ook zult gij uit de deur van de tent der samenkomst, zeven dagen, niet uitgaan, tot aan den dag, dat vervuld worden de dagen uws vuloffers; want zeven dagen zal men uwe handen vullen.
34 Gelijk men gedaan heeft op dezen dag, heeft de HEERE te doen geboden, om voor u verzoening te doen.
35 Gij zult dan aan de deur van de tent der samenkomst blijven, dag en nacht, zeven dagen, en zult de wacht des HEEREN waarnemen, opdat gij niet sterft; want alzoo is het mij geboden.
36 Aäron nu en zijne zonen deden al de dingen, die de HEERE door den dienst van Mozes geboden had.

Eerste offeranden van Aäron.

9 EN het geschiedde op den achtsten dag, dat Mozes riep Aäron en zijne zonen, en de oudsten van Israël;
2 En hij zeide tot Aäron: [e] Neem u een kalf, een jong rund, ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer, *die* volkomen zijn; en breng ze voor het aangezicht des HEEREN.
3 Daarna spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Neemt eenen geitenbok ten zondoffer, en een kalf, en een lam, eenjarig, volkomen, ten brandoffer;
4 Ook eenen os en ram ten dankoffer, om voor het aangezicht des HEEREN te offeren; en spijsoffer met olie gemengd; want heden zal de HEERE u verschijnen.
5 Toen namen zij hetgeen Mozes geboden had, *brengende dat* tot voor aan de tent der samenkomst; en de geheele vergadering naderde, en stond voor het aangezicht des HEEREN.
6 En Mozes zeide: Deze zaak, die de HEERE geboden heeft, zult gij doen; en de heerlijkheid des HEEREN zal u verschijnen.
7 En Mozes zeide tot Aäron: Nader tot het altaar, en maak uw [f] zondoffer en uw brandoffer toe; en doe verzoening voor u en voor het volk; maak daarna de offerande des volks toe, en doe de verzoening voor hen, gelijk als de HEERE geboden heeft.
8 Toen naderde Aäron tot het altaar, en slachtte het kalf des zondoffers, dat voor hem was.
9 En de zonen van Aäron brachten het bloed tot hem, en hij doopte zijnen vinger in dat bloed, en deed het op de hoornen des altaars; daarna goot hij het bloed uit aan den bodem des altaars;
10 Maar het vet, en de nieren, en het net van de lever van het zondoffer heeft hij op het altaar aangestoken, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
11 Doch het vleesch en de huid verbrandde hij met vuur buiten het leger.
12 Daarna slachtte hij het brandoffer; en de zonen van Aäron leverden aan hem het bloed; en hij sprengde dat rondom op het altaar.
13 Ook leverden zij aan hem het brandoffer in zijne stukken, met het hoofd; en hij stak het aan op het altaar.
14 En hij wiesch het ingewand en de schenkelen; en hij stak ze aan op het brandoffer, op het altaar.
15 Daarna deed hij de offerande [g] des volks toebrengen; en nam den bok des zondoffers, die voor het volk was, en slachtte hem, en bereidde hem ten zondoffer, gelijk het eerste.
16 Verder deed hij het brandoffer toebrengen, en maakte dat toe naar het recht.
17 En hij deed [h] het spijsoffer toebrengen, en vulde daarvan zijne hand, en stak het aan op het altaar, behalve het [i] morgenbrandoffer.
18 Daarna slachtte hij den os en den ram ten dankoffer, dat voor het volk was; en de zonen van Aäron leverden het bloed aan hem, hetwelk hij rondom op het altaar sprengde;

---

[a] Ex. 29:24. [b] Ex. 29:26. Lev. 7:33. [c] Ex. 29:21. [d] Ex. 29:32. Lev. 24:9.
[e] Ex. 29:1. [f] Lev. 16:6. Hebr. 7:27. [g] Lev. 4:13. [h] Lev. 2:1. [i] Ex. 29:38, enz.

19 En het vet van den os, en van den
ram, den staart, en wat het *ingewand* be-
dekt, en de nieren, en het net der lever;
20 En zij leiden het vet op de borsten,
en hij stak dat vet aan op het altaar.
21 Maar de borsten en [a]den rechter-
schouder bewoog Aäron ten beweegoffer,
voor het aangezicht des HEEREN, gelijk
als Mozes geboden had.
22 Daarna hief Aäron zijne handen op
tot het volk, en zegende hen; en hij
kwam af, nadat hij het zondoffer, en
brandoffer, en dankoffer gedaan had.
23 Toen ging Mozes met Aäron in de
tent der samenkomst; daarna kwamen zij
uit, en zegenden het volk; en de heerlijk-
heid des HEEREN verscheen al het volk.
24 Want [b]een vuur ging uit van het
aangezicht des HEEREN, en verteerde op
het altaar het brandoffer, en het vet. Als
het gansche volk dit zag, zoo juichten zij,
en vielen op hunne aangezichten.

Nadab en Abihu worden door vuur van den Heere gedood.

10 EN de zonen van Aäron, Nadab en
Abihu, namen een ieder zijn wie-
rookvat, en deden vuur daarin, en leiden
reukwerk daarop, en brachten vreemd
vuur voor het aangezicht des HEEREN,
hetwelk Hij hun niet geboden had.
2 Toen ging een vuur uit van het aan-
gezicht des HEEREN, en verteerde hen;
en [c]zij stierven voor het aangezicht des
HEEREN.
3 En Mozes zeide tot Aäron: Dat is het,
wat de HEERE gesproken heeft, zeggende:
[d]In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik
geheiligd worden, en voor het aangezicht
van al het volk zal Ik verheerlijkt worden.
Doch Aäron zweeg stil.
4 En Mozes riep Misaël en Elzafan, de
zonen van Uzziël, den oom van Aäron,
en zeide tot hen: Treedt toe, draagt uwe
broederen weg, van voor het heiligdom
tot buiten het leger.
5 Toen traden zij toe, en droegen hen,
in hunne rokken, tot buiten het leger,
gelijk als Mozes gesproken had.
6 En Mozes zeide tot Aäron, en tot
Eleázar en tot Ithamar, zijne zonen: Gij
zult uwe hoofden niet ontblooten, noch
uwe kleederen scheuren, opdat gij niet
sterft, en groote toorn over de gansche
vergadering kome; maar uwe broederen,
het gansche huis van Israël, zullen dezen
brand, dien de HEERE aangestoken heeft,
beweenen.
7 [e]Gij zult ook uit de deur van de tent
der samenkomst niet uitgaan, opdat gij
niet sterft; want de zalfolie des HEEREN
is op u. En zij deden naar het woord
van Mozes.
8 En de HEERE sprak tot Aäron, zeg-
gende:
9 Wijn en sterken drank zult gij niet
drinken, gij, noch uwe zonen met u, als
gij gaan zult in de tent der samenkomst,
opdat gij niet sterft; het zij eene eeuwige
inzetting onder uwe geslachten;
10 En om onderscheid te maken tus-
schen het heilige en tusschen het on-
heilige, en tusschen het onreine en tus-
schen het reine;
11 En om den kinderen Israëls te leeren
al de inzettingen, die de HEERE door den
dienst van Mozes tot hen gesproken
heeft.
12 En Mozes sprak tot Aäron, en tot
Eleázar en tot Ithamar, zijne overgeble-
vene zonen: Neemt het spijsoffer, dat
van de vuurofferen des HEEREN over-
gebleven is, en eet hetzelve ongezuurd
bij het altaar; want het is eene heilig-
heid der heiligheden.
13 Daarom zult gij dat eten in de heilige
plaats, dewijl het uw bescheiden deel en
het bescheiden deel uwer zonen uit des
HEEREN vuurofferen is; want alzoo is
mij geboden.
14 Ook de beweegborst en den hefschou-
der zult gij in eene reine plaats eten, gij,
en uwe zonen en uwe dochteren met u;
want tot uw bescheiden deel, en uwer
zonen bescheiden deel, zijn zij uit de
dankofferen der kinderen Israëls gegeven.
15 Den hefschouder en de beweegborst
zullen zij nevens de vuurofferen des vets
toebrengen, om ten beweegoffer voor het
aangezicht des HEEREN te bewegen; het-
welk, voor u en uwe zonen met u, tot
eene eeuwige inzetting zijn zal, gelijk als
de HEERE geboden heeft.
16 En Mozes zocht zeer naarstiglijk den
bok des zondoffers; en ziet, hij was ver-
brand. Dies was hij op Eleázar en op
Ithamar, de overgeblevene zonen van
Aäron, zeer toornig, zeggende:
17 Waarom hebt gij dat zondoffer niet
gegeten in de heilige plaats? want het is
eene heiligheid der heiligheden, en Hij
heeft u dat gegeven, opdat gij de onge-
rechtigheid der vergadering zoudt dragen,
om over die verzoening te doen voor het
aangezicht des HEEREN.
18 Ziet, deszelfs bloed is niet binnen in
het heiligdom gedragen; gij moest dat
ganschelijk gegeten hebben in het heilig-
dom, [g]gelijk als ik geboden heb.
19 Toen sprak Aäron tot Mozes: Zie,
heden hebben zij hun zondoffer en
hun brandoffer voor het aangezicht des
HEEREN geofferd, en zulke dingen zijn
mij wedervaren! en had ik heden het
zondoffer gegeten, zou dat goed geweest
zijn in de oogen des HEEREN?

[a] Lev. 7:32. [b] 1 Kon. 18:38. 2 Kron. 7:1. [c] Num. 3:4; 26:61. 1 Kron. 24:2.
[d] Lev. 8:35. [e] Lev. 21:12. [f] Lev. 2:3; 6:16. [g] Lev. 4:5; 6:26; 16:27.

20 Als Mozes dit hoorde, zoo was het goed in zijne oogen.

Wetten over het onderscheid tusschen reine en onreine dieren.

11 EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende tot hen:
2 Spreekt tot de kinderen Israëls, zeggende: [a] Dit is het gedierte, dat gij eten zult uit alle beesten, die op aarde zijn.
3 Al wat onder de beesten den klauw verdeelt, en de kloof der klauwen in tweeën klieft, *en* herkauwt, dat zult gij eten.
4 Deze nochtans zult gij niet eten, van degenen, die *alleen* herkauwen, of de klauwen *alleen* verdeelen: den kemel; want hij herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet; die zal u onrein zijn;
5 En het konijntje; want het herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet; dat zal u onrein zijn;
6 En den haas; want hij herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet; die zal u onrein zijn;
7 Ook het zwijn; want dat verdeelt wel den klauw, en klieft de klove der klauwen in tweeën, maar herkauwt het gekauwde niet; dat zal u onrein zijn.
8 Van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas niet aanroeren, zij zullen u onrein zijn.
9 Dit zult gij eten van al wat in de wateren is: al wat in de wateren, in de zeeën en in de rivieren, vinnen en schubben heeft, dat zult gij eten;
10 Maar al wat in de zeeën en in de rivieren, van alle gewemel der wateren, en van alle levende ziel, die in de wateren is, geene vinnen of schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.
11 Ja, een verfoeisel zullen zij u zijn; van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij verfoeien.
12 Al wat in de wateren geene vinnen en schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.
13 En van het gevogelte zult gij deze verfoeien, zij zullen niet gegeten worden, zij zullen een verfoeisel zijn: de arend, en de havik, en de zeearend,
14 En de gier, en de kraai, naar haren aard;
15 Alle rave naar haren aard;
16 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijnen aard;
17 En de steenuil, en het duikertje, en de schuifuit,
18 En de kauw, en de roerdomp, en de pelikaan,
19 En de ooievaar, de reiger naar zijnen aard, en de hop, en de vledermuis.
20 Alle kruipend gevogelte, dat op vier *voeten* gaat, zal u een verfoeisel zijn.
21 Dit nochtans zult gij eten van al het kruipend gevogelte, dat op vier *voeten* gaat, hetwelk boven aan zijne voeten schenkelen heeft, om daarmede op de aarde te springen;
22 Van die zult gij deze eten: den sprinkhaan naar zijnen aard, en den solham naar zijnen aard, en den hargol naar zijnen aard, en den hagab naar zijnen aard.
23 En alle kruipend gevogelte, dat vier voeten heeft, zal u een verfoeisel zijn.
24 En aan deze zult gij verontreinigd worden; zoo wie hun dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.
25 Zoo wie van hun dood aas gedragen zal hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond.
26 Alle beest, dat den klauw verdeelt, doch de klove niet in tweeën klieft, en niet herkauwt, zullen u onrein zijn; zoo wie dezelve aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn.
27 En al wat op zijne pooten gaat onder alle gedierte, op vier *voeten* gaande, die zullen u onrein zijn; al wie hun dood aas aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.
28 Ook die hun dood aas zal gedragen hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond; zij zullen u onrein zijn.
29 Verder zal u dit onder het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, onrein zijn: het wezeltje, en de muis, en de schildpad, naar haren aard;
30 En de zwijnegel, en de krokodil, en de hagedis, en de slak, en de mol;
31 Die zullen u onrein zijn onder alle kruipend gedierte: zoo wie die zal aangeroerd hebben, als zij dood zijn, zal onrein zijn tot aan den avond.
32 Daartoe al hetgeen, waarop *iets* van dezelve vallen zal, als zij dood zijn, zal onrein zijn, *hetzij* [b] van alle houten vat, of kleed, of vel, of zak, *of* alle vat, waarmede *eenig* werk gedaan wordt; het zal in het water gestoken worden, en onrein zijn tot aan den avond; daarna zal het rein zijn.
33 En alle aarden vat, waarin *iets* van dezelve zal gevallen zijn, al wat daarin is, zal onrein zijn, en gij zult dat breken.
34 Van alle spijze, die men eet, waarop het water zal gekomen zijn, *die* zal onrein zijn, en alle drank, dien men drinkt, zal in alle vat onrein zijn.
35 En waarop iets van hun dood aas zal vallen, zal onrein zijn; de oven en de aarden pan zal verbroken worden; zij zijn onrein, daarom zullen zij u onrein zijn.
36 Doch eene fontein, of put van vergadering der wateren, zal rein zijn; maar wie hun dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn.

[a] Deut. 14:4. Hand. 10:14. [b] Lev. 15:12.

37 En wanneer van hun dood aas zal
gevallen zijn op eenig zaaibaar zaad, dat
gezaaid wordt, dat zal rein zijn.
38 Maar als water op het zaad gedaan
zal worden, en van hun dood aas daarop
zal gevallen zijn, dat zal u onrein zijn.
39 En wanneer van de dieren, die u tot
spijze zijn, *iets* zal gestorven zijn, wie
deszelfs dood aas zal aangeroerd hebben,
zal onrein zijn tot aan den avond.
40 Ook die van hun dood aas gegeten
zal hebben, zal zijne kleederen wasschen,
en onrein zijn tot aan den avond; en die
hun dood aas zal gedragen hebben, zal
zijne kleederen wasschen, en onrein zijn
tot aan den avond.
41 Voorts alle kruipend gedierte, dat op
de aarde kruipt, zal een verfoeisel zijn,
het zal niet gegeten worden.
42 Al wat op zijnen buik gaat, en al wat
gaat op zijne vier *voeten*, of al wat vele
voeten heeft, onder alle kruipend gedierte,
dat op de aarde kruipt, die zult gij niet
eten; want zij zijn een verfoeisel.
43 Maakt uwe zielen niet verfoeielijk
aan eenig kruipend gedierte, dat kruipt;
en verontreinigt u niet daaraan, dat gij
daaraan verontreinigd zoudt worden.
44 [a] Want Ik ben de HEERE, uw God;
daarom zult gij u heiligen, en heilig zijn,
dewijl Ik heilig ben; en gij zult uwe ziel
niet verontreinigen aan eenig kruipend
gedierte, dat zich op aarde roert.
45 Want Ik ben de HEERE, Die u uit
Egypteland doe optrekken, opdat Ik u tot
een' God zij, en opdat gij heilig zijt, de-
wijl Ik heilig ben.
46 Dit is de wet van de beesten, en van
het gevogelte, en van alle levende ziel,
die zich roert in de wateren, en van alle
ziel, die kruipt op de aarde;
47 Om te onderscheiden tusschen het
onreine en tusschen het reine, en tus-
schen het gedierte, dat men eten, en tus-
schen het gedierte, dat men niet eten zal.

Wetten over de reiniging eener vrouw.

12 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggen-
de: Wanneer eene vrouw zaad gegeven,
en een knechtje gebaard zal hebben, zoo
zal zij zeven dagen onrein zijn, volgens
de dagen der afzondering harer krank-
heid, zal zij onrein zijn.
3 [b] En op den achtsten dag zal het
vleesch zijner voorhuid besneden worden.
4 Daarna zal zij drie en dertig dagen
blijven in het bloed harer reiniging;
niets heiligs zal zij aanroeren, en tot het
heiligdom zal zij niet komen, totdat de
dagen harer reiniging vervuld zijn.
5 Maar indien zij een meisje gebaard
zal hebben, zoo zal zij twee weken onrein
zijn, volgens hare afzondering; d
zal zij zes en zestig dagen blijven i
bloed harer reiniging.
6 En als de dagen harer reiniging
den zoon, of voor de dochter, vervul
len zijn, zoo zal zij een jarig lar
brandoffer, en eene jonge duif, of t
duif, ten zondoffer brengen, voor de
van de tent der samenkomst, tot
priester.
7 Die zal dat offeren voor het aange
des HEEREN, en zal voor haar verzo
doen, zoo zal zij rein zijn van den
haars bloeds. Dit is de wet dergen
een knechtje of meisje gebaard hee
8 Maar indien hare hand niet ge
voor een lam vindt, zoo zal zij twe
telduiven, of twee jonge duiven ne
eene ten brandoffer en eene ten :
offer; en de priester zal voor haa
zoening doen: zoo zal zij rein zijn.

Wetten aangaande melaatschheid van
schen en kleederen.

13 VERDER sprak de HEERI
Mozes en tot Aäron, zeggende
2 Een mensch, als in het vel
vleesches een gezwel, of gezweer, of
blaar zal zijn, welke in het vel
vleesches tot eene plaag der melaa
heid zou worden; hij zal dan tot
priester Aäron, of tot eenen uit
zonen, de priesteren, gebracht word
3 En de priester zal de plaag in he
des vleesches bezien; zoo het haar i
plaag *in* wit veranderd is, en het aa
der plaag dieper is dan het vel zijns
sches, het is de plaag der melaatsch
als de priester hem bezien zal hel
dan zal hij hem onrein verklaren.
4 Maar zoo de blaar in het vel zijns
sches wit is, en haar aanzien niet d
is dan het vel, en het haar niet *in* wi
anderd is, zoo zal de priester hem, d
plaag heeft, zeven dagen opsluiten.
5 Daarna zal de priester op den z
den dag hem bezien; indien, zie
plaag, naar dat hij zien kan, is sta
gebleven, *en* de plaag in het vel nie
gespreid is, zoo zal de priester hem :
andere dagen opsluiten.
6 En de priester zal hem anderma
den zevenden dag bezien; indien, zi
plaag ingetrokken, en de plaag in h
niet uitgespreid is, zoo zal de pr
hem rein verklaren: het was eene ve
ring; en hij zal zijne kleederen wass
zoo is hij rein.
7 Maar zoo de verzwering in he
ganschelijk uitgespreid is, nadat hi
den priester tot zijne reiniging za
toond zijn, zoo zal hij andermaal aa
priester vertoond worden.
8 Indien de priester merken zal

[a] Lev. 19:2; 20:7. 1 Petr. 1:16. [b] Gen. 17:12. Luk. 1:59; 2:21. Joh. 7:22.

ziet, de verzwering in het vel uitgespreid is, zoo zal de priester hem onrein verklaren : het is melaatschheid.
9 Wanneer de plaag der melaatschheid in een' mensch zal zijn, zoo zal hij tot den priester gebracht worden.
10 Indien de priester merken zal, dat, ziet, een wit gezwel in het vel is, hetwelk het haar in wit veranderd heeft, en gezondheid van levend vleesch in dat gezwel is ;
11 Dat is eene verouderde melaatschheid in het vel zijns vleesches ; daarom zal hem de priester onrein verklaren ; hij zal hem niet doen opsluiten, want hij is onrein.
12 En zoo de melaatschheid in het vel ganschelijk uitbot, en de melaatschheid het geheele vel desgenen, die de plaag heeft, van zijn hoofd tot zijne voeten, bedekt heeft, naar al het gezicht van de oogen des priesters ;
13 En de priester merken zal, dat, ziet, de melaatschheid zijn geheele vleesch bedekt heeft, zoo zal hij hem, die de plaag heeft, rein verklaren ; zij is geheel in wit veranderd : hij is rein.
14 Maar ten welken dage levend vleesch daarin gezien zal worden, zal hij onrein zijn.
15 Als dan de priester dat levende vleesch gezien zal hebben, zal hij hem onrein verklaren ; dat levende vleesch is onrein ; het is melaatschheid.
16 Of als dat levende vleesch verkeert, en in wit veranderd zal worden, zoo zal hij tot den priester komen.
17 Als de priester hem bezien zal hebben, dat, ziet, de plaag in wit veranderd is, zoo zal de priester hem, die de plaag heeft, rein verklaren : hij is rein.
18 Het vleesch ook, als in deszelfs vel eene zweer zal geweest zijn, zoo het genezen is ;
19 En in de plaats van die zweer, een wit gezwel, of eene witte roodachtige blaar worden zal, zoo zal het aan den priester vertoond worden.
20 Indien de priester merken zal, dat, ziet, haar aanzien lager is dan het vel, en derzelver haar in wit veranderd is, zoo zal de priester hem onrein verklaren ; het is de plaag der melaatschheid, zij is door de zweer uitgebot.
21 Wanneer nu de priester die bezien zal hebben, dat, ziet, geen wit haar daaraan is, en die niet lager dan het vel, maar ingetrokken is, zoo zal de priester hem zeven dagen opsluiten.
22 Zoo zij daarna gansch in het vel uitgespreid zal zijn, zoo zal de priester hem onrein verklaren : het is de plaag.
23 Maar indien de blaar in hare plaats zal staande blijven, niet uitgespreid zijnde, het is de roof van die zweer, zoo zal de priester hem rein verklaren.
24 Of wanneer in het vel des vleesches een vurige brand zal geweest zijn, en het gezonde van dien brand eene witte roodachtige of witte blaar is ;
25 En de priester die gezien zal hebben, dat, ziet, het haar op de blaar in wit veranderd is, en haar aanzien dieper is dan het vel : het is melaatschheid, door den brand is zij uitgebot ; daarom zal hem de priester onrein verklaren : het is de plaag der melaatschheid.
26 Maar indien de priester die merken zal, dat, ziet, op de blaar geen wit haar is, en zij niet lager dan het vel, maar ingetrokken is, zoo zal de priester hem zeven dagen opsluiten.
27 Daarna zal de priester hem op den zevenden dag bezien ; indien zij gansch uitgespreid is in het vel, zoo zal de priester hem onrein verklaren : het is de plaag der melaatschheid.
28 Maar indien de blaar in hare plaats staande zal blijven, noch in het vel uitgespreid, maar ingetrokken zal zijn, het is een gezwel van den brand ; daarom zal de priester hem rein verklaren, want het is de roof van den brand.
29 Verder, als in een' man of vrouw eene plaag zal zijn in het hoofd, of in den baard ;
30 En de priester de plaag zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien dieper is dan het vel, en geelachtig dun haar daarop is, zoo zal de priester hem onrein verklaren : het is schurftheid, het is melaatschheid van het hoofd of van den baard.
31 Maar als de priester de plaag der schurftheid zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien niet dieper is dan het vel, en geen zwart haar daarop is, zoo zal de priester hem, die de plaag der schurftheid heeft, zeven dagen doen opsluiten.
32 Daarna zal de priester die plaag op den zevenden dag bezien ; indien, ziet, de schurftheid niet uitgespreid, en daarop geen geelachtig haar is, noch het aanzien der schurftheid dieper dan het vel is ;
33 Zoo zal hij zich scheren laten, maar de schurftheid zal hij niet scheren ; en de priester zal hem, die de schurftheid heeft, andermaal zeven dagen doen opsluiten.
34 Daarna zal de priester die schurftheid op den zevenden dag bezien ; indien, ziet, de schurftheid in het vel niet uitgespreid is, en haar aanzien niet dieper is dan het vel, zoo zal de priester hem rein verklaren ; en hij zal zijne kleederen wasschen, en rein zijn.
35 Maar indien die schurftheid in het vel gansch uitgespreid is, na zijne reiniging ;
36 En de priester hem zal bezien hebben, dat, ziet, de schurftheid in het vel uitgespreid is, de priester zal naar het geelachtig haar niet zoeken : hij is onrein.
37 Maar indien die schurftheid, naar dat hij zien kan, is staande gebleven, en zwart

haar daarop gewassen is, die schurftheid
is genezen, hij is rein; daarom zal de
priester hem rein verklaren.
38 Verder als een man of vrouw, aan
het vel van hun vleesch blaren zullen
hebben, witte blaren;
39 En de priester zal gemerkt hebben,
dat, ziet, ingetrokken witte blaren in het
vel van hun vleesch zijn: het is eene
witte puist in het vel uitgebot, hij is rein.
40 En als een' man zijn hoofdhaar zal
uitgevallen zijn, hij is kaal, hij is rein.
41 En zoo van de zijde zijns aangezichts
het haar van zijn hoofd zal uitgevallen
zijn, hij is bles, hij is rein.
42 Maar zoo in de kaalheid, of in de
blesse, eene witte roodachtige plaag is,
dat is melaatschheid, uitbottende in zijne
kaalheid, of in zijne blesse.
43 Als de priester hem zal bezien hebben,
dat, ziet, het gezwel van die plaag in
zijne kaalheid, of blesse, wit roodachtig
is, gelijk het aanzien der melaatschheid
van het vel des vleesches;
44 Die man is melaatsch, hij is onrein;
de priester zal hem ganschelijk onrein
verklaren, zijne plaag is op zijn hoofd.
45 Voorts zullen de kleederen des me-
laatschen, in wien die plaag is, gescheurd
zijn, en zijn hoofd zal ontbloot zijn, en hij
zal de bovenste lip bewimpelen; daartoe
zal hij [a] roepen: Onrein, onrein!
46 Al de dagen, in welke deze plaag aan
hem zal zijn, zal hij onrein zijn; onrein
is hij, hij zal alleen wonen; buiten het
leger zal zijne woning wezen.
47 Verder als aan een kleed de plaag
der melaatschheid zal zijn, aan een wol-
len kleed, of aan een linnen kleed,
48 Of aan den scheerdraad, of aan den
inslag van linnen, of van wol, of aan vel,
of aan eenig vellenwerk;
49 En die plaag aan het kleed, of aan
het vel, of aan den scheerdraad, of aan
den inslag, of aan eenig vellentuig, groen-
achtig of roodachtig is: het is de plaag
der melaatschheid; daarom zal zij den
priester vertoond worden.
50 En de priester zal de plaag bezien;
en hij zal hetgeen de plaag heeft, zeven
dagen doen opsluiten.
51 Daarna zal hij op den zevenden dag
de plaag bezien; zoo de plaag uitgespreid
is aan het kleed, of aan den scheerdraad,
of aan den inslag, of aan het vel, tot wat
werk dat vel zou mogen gemaakt zijn;
die plaag is eene knagende melaatsch-
heid, het is onrein.
52 Daarom zal hij dat kleed, of die
werpte, of dien inslag van wol of van
linnen, of alle vellentuig, waarin die plaag
zal zijn, verbranden; want het is eene
knagende melaatschheid: het zal met
vuur verbrand worden.
53 Doch indien de priester zal zien, dat,
ziet, de plaag aan het kleed, of aan den
scheerdraad, of aan den inslag, of aan
eenig vellentuig niet uitgespreid is;
54 Zoo zal de priester gebieden, dat men
hetgeen, waaraan die plaag is, wassche,
en hij zal dat andermaal zeven dagen
doen opsluiten.
55 Als de priester, nadat het gewasschen
is, de plaag zal bezien hebben, dat, ziet,
de plaag hare gedaante niet veranderd
heeft, en de plaag niet uitgespreid is: het
is onrein, gij zult het met vuur verbran-
den; het is eene ingraving aan zijne ach-
terste of aan zijne voorste zijde.
56 Indien nu de priester merken zal, dat,
ziet, die plaag, nadat zij zal gewasschen
zijn, ingetrokken is; dan zal hij ze van
het kleed, of van het vel, of van den
scheerdraad, of van den inslag afscheuren.
57 Maar zoo zij nog aan het kleed, of
aan den scheerdraad, of aan den inslag,
of aan eenig vellentuig, gezien wordt: het
is uitbottende *melaatschheid;* gij zult
hetgeen, waaraan de plaag is, met vuur
verbranden.
58 Maar het kleed, of de werpte, of de
inslag, of alle vellentuig, dat gij gewas-
schen zult hebben, als de plaag daarvan
geweken zal zijn, dat zal andermaal ge-
wasschen worden, en het zal rein zijn.
59 Dit is de wet van de plaag der me-
laatschheid, van een wollen of linnen
kleed, of eene werpte, of eenen inslag, of
alle vellentuig, om dat rein te verklaren,
of onrein te verklaren.

Wetten over de reiniging der melaatschen.

14 DAARNA sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Dit zal de wet des melaatschen zijn,
ten dage zijner reiniging, [b] dat hij tot den
priester zal gebracht worden.
3 En de priester zal buiten het leger
gaan; als de priester merken zal, dat, ziet,
die plaag der melaatschheid van den me-
laatsche genezen is,
4 Zoo zal de priester gebieden, dat men
voor hem, die te reinigen zal zijn, twee
levende reine vogelen neme, mitsgaders
cederenhout, en scharlaken, en hysop.
5 De priester zal ook gebieden, dat men
den eenen vogel slachte, in een aarden
vat, over levend water.
6 Dien levenden vogel zal hij nemen, en
het cederhout, en het scharlaken, en den
hysop; en zal die en den levenden vogel
doopen in het bloed des vogels, die over
het levende water geslacht is;
7 En hij zal over hem, die van de me-
laatschheid te reinigen is, zevenmaal
sprengen; daarna zal hij hem rein ver-
klaren, en den levenden vogel in het open
veld vliegen laten.

a Klgld. 4:15. *b* Matt. 8:4. Mark. 1:44. Luk. 5:14; 17:14.

8 Die nu te reinigen is, zal zijne kleederen wasschen, en al zijn haar afscheren, en zich in het water afwasschen, zoo zal hij rein zijn; daarna zal hij in het leger komen, maar zal buiten zijne tent zeven dagen blijven.
9 En op den zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd, en zijnen baard, en de wenkbrauwen zijner oogen; ja, al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden, zoo zal hij rein zijn.
10 En op den achtsten dag zal hij twee volkomen lammeren, en een jarig volkomen schaap nemen, mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en eenen log olie.
11 De priester nu, die de reiniging doet, zal den man, die te reinigen is, en die dingen, stellen voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst.
12 En de priester zal dat eene lam nemen, en hetzelve offeren tot een schuldoffer met den log olie; [a] en zal die ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN bewegen.
13 Daarna zal hij dat lam slachten in de plaats, waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, in de heilige plaats; want het schuldoffer, [b] gelijk het zondoffer, is voor den priester: het is eene heiligheid der heiligheden.
14 En de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, hetwelk de priester doen zal op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns rechtervoets.
15 De priester zal ook uit den log der olie nemen, en zal ze op des priesters linkerhand gieten.
16 Dan zal de priester zijnen rechtervinger indoopen, *nemende* van die olie, die in zijne linkerhand is, en zal met zijnen vinger van die olie zevenmaal sprengen, voor het aangezicht des HEEREN.
17 En van het overige van die olie, die in zijne hand zal zijn, zal de priester doen op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns rechtervoets, boven op het bloed des schuldoffers.
18 Dat nog overgebleven zal zijn van die olie, die in de hand des priesters geweest is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is; zoo zal de priester over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.
19 De priester zal ook het zondoffer bereiden, en voor hem, die van zijne onreinigheid te reinigen is, verzoening doen; en daarna zal hij het brandoffer slachten.
20 En de priester zal dat brandoffer en dat spijsoffer op het altaar offeren; zoo zal de priester de verzoening voor hem doen, en hij zal rein zijn.
21 Maar indien hij arm is, en zijne hand *dat* niet bereikt, zoo zal hij een lam ten schuldoffer, ter beweging nemen, om voor hem verzoening te doen; daartoe een tiende meelbloem, met olie gemengd, ten spijsoffer, en eenen log olie;
22 Mitsgaders twee tortelduiven, of twee jonge duiven, die zijne hand bereiken zal, welker eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer zijn zal.
23 En hij zal die, op den achtsten dag zijner reiniging, tot den priester brengen, aan de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN.
24 En de priester zal het lam des schuldoffers, en den log der olie nemen; en de priester zal die ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN bewegen.
25 Daarna zal hij het lam des schuldoffers slachten, en de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, en doen op het rechteroorlapje desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns rechtervoets.
26 Ook zal de priester van die olie op des priesters linkerhand gieten.
27 Daarna zal de priester met zijnen rechtervinger van die olie, die op zijne linkerhand is, sprengen, zevenmaal, voor het aangezicht des HEEREN.
28 En de priester zal van de olie, die op zijne hand is, doen aan het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en aan den duim zijner rechterhand, en aan den grooten teen zijns rechtervoets, op de plaats van het bloed des schuldoffers.
29 En het overgeblevene van de olie, die in de hand des priesters is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is, om de verzoening voor hem te doen, voor het aangezicht des HEEREN.
30 Daarna zal hij de eene van de tortelduiven, of van de jonge duiven bereiden, van hetgeen zijne hand bereikt zal hebben;
31 Van hetgeen zijne hand bereikt zal hebben, zal het eene ten zondoffer, en het eene ten brandoffer zijn, boven het spijsoffer; zoo zal de priester voor hem, die te reinigen is, verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.
32 Dit is de wet *desgenen*, in wien de plaag der melaatschheid zal zijn, wiens hand in zijne reiniging *dat* niet zal bereikt hebben.
33 Verder sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende:
34 Als gij zult gekomen zijn in het land

[a] Ex. 29:24. [b] Lev. 7:7.

van Kanaän, hetwelk Ik u tot bezitting
geven zal, en Ik de plaag der melaatsch-
heid aan een huis van dat land uwer be-
zitting zal gegeven hebben,
35 Zoo zal hij, van wien dat huis is, ko-
men, en den priester te kennen geven,
zeggende: Het schijnt mij, alsof er eene
plaag in het huis ware.
36 En de priester zal gebieden, dat zij
dat huis ruimen, aleer de priester komt,
om die plaag te bezien, opdat niet al wat
in dat huis is, onrein worde; en daarna
zal de priester komen, om dat huis te
bezien.
37 Als hij die plaag bezien zal, dat, ziet,
die plaag aan de wanden van dat huis,
zijn groenachtige of roodachtige kuiltjes,
en hun aanzien lager is dan die wand;
38 De priester zal uit dat huis uitgaan,
aan de deur van het huis, en hij zal dat
huis zeven dagen doen toesluiten.
39 Daarna zal de priester op den zeven-
den dag wederkeeren; indien hij merken
zal, dat, ziet, die plaag aan de wanden van
dat huis uitgespreid is,
40 Zoo zal de priester gebieden, dat zij
de steenen, in welke die plaag is, uit-
breken, en dezelve tot buiten de stad
werpen, aan eene onreine plaats;
41 En dat huis zal hij rondom van bin-
nen doen schrabben, en zij zullen het
stof, dat zij afgeschrabt hebben, tot buiten
de stad aan eene onreine plaats uitstorten.
42 Daarna zullen zij andere steenen ne-
men, en in de plaats van gene steenen
brengen; en men zal ander leem nemen,
en dat huis bestrijken.
43 Maar indien die plaag wederkeert, en
in dat huis uitbot, nadat men de steenen
uitgebroken heeft, en na het afschrabben
van het huis, en nadat het zal bestreken
zijn,
44 Zoo zal de priester komen; als hij nu
zal merken, dat, ziet, die plaag aan dat
huis uitgespreid is, het is eene knagende
melaatschheid in dat huis, het is onrein.
45 Daarom zal men dat huis, zijne
steenen en zijn hout, even afbreken,
mitsgaders al het leem van het huis, en
men zal het tot buiten de stad uitvoeren,
aan eene onreine plaats.
46 En die in dat huis gaat ten eenigen
dage, als men hetzelve zal toegesloten
hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.
47 Die ook in dat huis te slapen ligt, zal
zijne kleederen wasschen; insgelijks die
in dat huis eet, zal zijne kleederen was-
schen.
48 Maar als de priester zal weder inge-
gaan zijn, en zal merken, dat, ziet, die
plaag aan dat huis niet uitgespreid is, na-
dat het huis zal bestreken zijn, zoo zal de
priester dat huis rein verklaren, dewijl
die plaag genezen is.
49 Daarna zal hij, om dat huis te ont-
zondigen, twee vogeltjes nemen, mitsga-
ders cederenhout, en scharlaken, en
hysop.
50 En hij zal den eenen vogel slachten
in een aarden vat, over levend water.
51 Dan zal hij dat cederenhout, en dien
hysop, en het scharlaken, en den leven-
den vogel nemen, en zal die in het bloed
des geslachten vogels en in het levende
water doopen; en hij zal dat huis zeven-
maal besprengen.
52 Zoo zal hij dat huis ontzondigen met
het bloed des vogels, en met dat levend
water, en met den levenden vogel, en met
dat cederenhout, en met den hysop, en
met het scharlaken.
53 Den levenden vogel nu zal hij tot
buiten de stad, in het open veld, laten
vliegen; zoo zal hij over het huis verzoe-
ning doen, en het zal rein zijn.
54 Dit is de wet voor alle plage der
melaatschheid, en voor schurftheid;
55 En voor melaatschheid der kleederen,
en der huizen;
56 Mitsgaders voor gezwel, en voor ge-
zweer, en voor blaren;
57 Om te leeren, op welken dag iets on-
rein, en op welken dag iets rein is. Dit
is de wet der melaatschheid.

Wetten aangaande onreine mannen en vrouwen.

15 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes en tot Aäron, zeggende:
2 Spreekt tot de kinderen Israëls, en
zegt tot hen: Een ieder man, als hij
vloeiende zal zijn uit zijn vleesch, zal om
zijnen vloed onrein zijn.
3 Dit nu zal zijne onreinigheid om zij-
nen vloed zijn: zoo zijn vleesch zijnen
vloed uitzeevert, of zijn vleesch van zij-
nen vloed zich verstopt, dat is zijne on-
reinigheid.
4 Alle leger, waarop hij, die den vloed
heeft, zal liggen, zal onrein zijn, en alle
tuig, waarop hij zal zitten, zal onrein zijn.
5 Een ieder ook, die zijn leger zal aan-
roeren, zal zijne kleederen wasschen, en
zich met water baden, en zal onrein zijn
tot aan den avond.
6 En die op dat tuig zit, waarop hij,
die den vloed heeft, gezeten zal hebben,
zal zijne kleederen wasschen, en zich met
water baden, en zal onrein zijn tot aan
den avond.
7 En die het vleesch desgenen, die den
vloed heeft, aanroert, zal zijne kleederen
wasschen, en zich met water baden, en
onrein zijn tot aan den avond.
8 Als ook hij, die den vloed heeft, op
eenen reine zal gespogen hebben, dan zal
hij zijne kleederen wasschen, en zal zich
met water baden, en onrein zijn tot aan
den avond.
9 Insgelijks alle zadel, waarop hij, die
den vloed heeft, zal gereden hebben, zal
onrein zijn.

10 En al wie iets aanroert, dat onder
hem zal geweest zijn, zal onrein zijn tot
aan den avond; en die hetzelve draagt,
zal zijne kleederen wasschen, en zich met
water baden, en onrein zijn tot aan den
avond.
11 Daartoe een ieder, wien hij, die den
vloed heeft, zal aangeroerd hebben, zonder zijne handen met water gespoeld te
hebben, die zal zijne kleederen wasschen,
en zich met water baden, en onrein zijn
tot aan den avond.
12 [a] Ook het aarden vat, hetwelk hij, die
den vloed heeft, zal aangeroerd hebben,
zal gebroken worden; maar alle houten
vat zal met water gespoeld worden.
13 Als hij nu, die den vloed heeft, van
zijnen vloed gereinigd zal zijn, zoo zal
hij tot zijne reiniging zeven dagen voor
zich tellen, en zijne kleederen wasschen,
en hij zal zijn vleesch met levend water
baden, zoo zal hij rein zijn.
14 En op den achtsten dag zal hij voor
zich twee tortelduiven of twee jonge
duiven nemen; en zal voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de
tent der samenkomst komen, en zal ze
den priester geven.
15 En de priester zal die bereiden, eene
ten zondoffer en eene ten brandoffer;
zoo zal de priester over hem voor het
aangezicht des HEEREN, van wege zijnen
vloed, verzoening doen.
16 Verder een man, als van hem het
zaad des bijliggens zal uitgegaan zijn,
die zal zijn gansche vleesch met water
baden, en onrein zijn tot aan den avond.
17 Ook alle kleed, en alle vel, aan hetwelk het zaad des bijliggens wezen zal,
dat zal met water gewasschen worden,
en onrein zijn tot aan den avond;
18 Mitsgaders de vrouw, als een man
met het zaad des bijliggens bij haar gelegen zal hebben; daarom zullen zij zich
met water baden, en onrein zijn tot aan
den avond.
19 Maar als eene vrouw vloeiende zijn
zal, zijnde haar vloed van bloed in haar
vleesch, zoo zal zij zeven dagen in hare
afzondering zijn; en al wie haar aanroert, zal onrein zijn tot aan den avond.
20 En al hetgeen, waarop zij in hare
afzondering zal gelegen hebben, zal onrein zijn; mitsgaders alles, waarop zij
zal gezeten hebben, zal onrein zijn.
21 En al wie haar leger aanroert, zal
zijne kleederen wasschen, en zich met
water baden, en onrein zijn tot aan den
avond.
22 Ook al wie eenig tuig, waarop zij gezeten zal hebben, aanroert, zal zijne
kleederen wasschen, en zich met water
baden, en onrein zijn tot aan den avond.
23 Zelfs indien het op het leger geweest
zal zijn, of op het tuig, waarop zij zat, als
hij dat aanroerde, hij zal onrein zijn tot
aan den avond.
24 [b] Insgelijks zoo iemand zekerlijk bij
haar gelegen heeft, dat hare afzondering
op hem zij, zoo zal hij zeven dagen onrein zijn; daartoe alle leger, waarop hij
zal gelegen hebben, zal onrein zijn.
25 [c] Wanneer ook eene vrouw, vele
dagen buiten den tijd harer afzondering,
van den vloed haars bloeds vloeien zal,
of wanneer zij vloeien zal boven hare
afzondering, zij zal al de dagen van den
vloed harer onreinigheid, als in de dagen
harer afzondering, onrein zijn.
26 Alle leger, waarop zij al de dagen
haars vloeds gelegen zal hebben, zal haar
zijn als het leger harer afzondering; en
alle tuig, waarop zij zal gezeten hebben,
zal onrein zijn, naar de onreinigheid
harer afzondering.
27 En zoo wie die dingen aanroert, zal
onrein zijn; daarom zal hij zijne kleederen wasschen, en zich met water baden,
en onrein zijn tot aan den avond.
28 Maar als zij van haren vloed rein
wordt, dan zal zij voor zich zeven dagen
tellen, en daarna zal zij rein zijn.
29 En op den achtsten dag zal zij voor
zich twee tortelduiven, of twee jonge
duiven nemen, en zij zal die tot den
priester brengen, aan de deur van de tent
der samenkomst.
30 Dan zal de priester eene ten zondoffer en eene ten brandoffer bereiden; en
de priester zal voor haar, van den vloed
harer onreinigheid, verzoening doen voor
het aangezicht des HEEREN.
31 Alzoo zult gij de kinderen Israëls afzonderen van hunne onreinigheid; opdat
zij in hunne onreinigheid niet sterven,
als zij Mijnen tabernakel, die in het midden van hen is, verontreinigen zouden.
32 Dit is de wet desgenen, die den vloed
heeft, en van wien het zaad der bijligging
uitgaat, zoodat hij daardoor onrein
wordt;
33 Mitsgaders van eene zwakke vrouw
in hare afzondering, en van dengene, die
van zijnen vloed is vloeiende, voor een'
man en voor eene vrouw; en voor een'
man, die bij eene onreine zal gelegen
hebben.

Het jaarlijksche feest van den grooten verzoendag.

16 EN de HEERE sprak tot Mozes,
[d] nadat de twee zonen van Aäron
gestorven waren, als zij genaderd waren
voor het aangezicht des HEEREN, en
gestorven waren;
2 De HEERE dan zeide tot Mozes:
Spreek tot uwen broeder Aäron, [e] dat
hij niet te allen tijde ga in het heilige,

[a] Lev. 6:28; 11:33. [b] Lev. 18:19. [c] Matt. 9:20. [d] Lev. 10:1, 2. [e] Ex. 30:10. Hebr. 9:7.

binnen den voorhang, voor het verzoendeksel, dat op de ark is, opdat hij niet sterve; want Ik verschijn in eene wolk op het verzoendeksel.

3 Hiermede zal Aäron in het heilige gaan: met eenen var, een jong rund ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.

4 Hij zal den heiligen linnen rok aandoen, en eene linnen onderbroek zal aan zijn vleesch zijn, en met eenen linnen gordel zal hij zich gorden, en met den linnen hoed bedekken: dit zijn heilige kleederen; daarom zal hij zijn vleesch met water baden, als hij ze zal aandoen.

5 En van de vergadering der kinderen Israëls zal hij nemen twee geitenbokken ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.

6 Daarna zal Aäron den var des zondoffers, die voor hem zal zijn, offeren, en zal [a] voor zich en voor zijn huis verzoening doen.

7 Hij zal ook beide de bokken nemen, en hij zal die stellen voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst.

8 En Aäron zal de loten over die twee bokken werpen: een lot voor den HEERE, en een lot voor den weggaanden bok.

9 Dan zal Aäron den bok, op denwelken het lot voor den HEERE zal gekomen zijn, toebrengen, en zal hem ten zondoffer maken;

10 Maar de bok, op denwelken het lot zal gekomen zijn, om een weggaande bok te zijn, zal levend voor het aangezicht des HEEREN gesteld worden, om door hem verzoening te doen; opdat men hem als eenen weggaanden bok naar de woestijn uitlate.

11 Aäron dan zal den var des zondoffers, die voor hemzelven zal zijn, toebrengen, en voor zichzelven en voor zijn huis verzoening doen, en zal den var des zondoffers, die voor hemzelven zal zijn, slachten.

12 Hij zal ook een wierookvat vol vurige kolen nemen van het altaar, van voor het aangezicht des HEEREN, en zijne handen vol reukwerk van welriekende specerijen, klein gestooten; en hij zal het binnen den voorhang dragen.

13 En hij zal dat reukwerk op het vuur leggen, voor het aangezicht des HEEREN, opdat de nevel des reukwerks het verzoendeksel, hetwelk is op de getuigenis, bedekke, en dat hij niet sterve.

14 [b] En hij zal van het bloed van den var nemen, en zal met zijnen vinger op het verzoendeksel oostwaarts sprengen; en voor het verzoendeksel zal hij zevenmaal met zijnen vinger van dat bloed sprengen.

15 Daarna zal hij den bok des zondoffers, die voor het volk zal zijn, slachten, en zal zijn bloed tot binnen in den voorhang dragen, en zal met zijn bloed doen, gelijk als hij met het bloed van den var gedaan heeft, en zal dat sprengen op het verzoendeksel, en voor het verzoendeksel.

16 Zoo zal hij voor het heilige, van wege de onreinigheden der kinderen Israëls, en van wege hunne overtredingen, naar al hunne zonden, verzoening doen; en alzoo zal hij doen aan de tent der samenkomst, welke met hen woont in het midden hunner onreinigheden.

17 En geen mensch zal in de tent der samenkomst zijn, als hij zal ingaan, om in het heilige verzoening te doen, totdat hij zal uitkomen; alzoo zal hij verzoening doen voor zichzelven, en voor zijn huis, en voor de geheele gemeente van Israël.

18 Daarna zal hij tot het altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN is, uitkomen, en verzoening voor hetzelve doen; en hij zal van het bloed van den var, en van het bloed van den bok nemen, en doen het rondom op de hoornen des altaars.

19 En hij zal daarop van dat bloed met zijnen vinger zevenmaal sprengen, en hij zal dat reinigen en heiligen van de onreinigheden der kinderen Israëls.

20 Als hij nu zal geëindigd hebben van het heilige, en de tent der samenkomst, en het altaar te verzoenen, zoo zal hij dien levenden bok toebrengen.

21 En Aäron zal beide zijne handen op het hoofd van den levenden bok leggen, en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls, en al hunne overtredingen, naar al hunne zonden, belijden; en hij zal die op het hoofd des boks leggen, en zal *hem* door de hand eens mans, die voorhanden is, naar de woestijn uitlaten.

22 Alzoo zal die bok op zich al hunne ongerechtigheden in een afgezonderd land wegdragen; en hij zal dien bok in de woestijn uitlaten.

23 Daarna zal Aäron komen in de tent der samenkomst, en zal de linnen kleederen uitdoen, die hij aangedaan had, als hij in het heilige ging, en hij zal ze daar laten.

24 En hij zal zijn vleesch in de heilige plaats met water baden, en zijne kleederen aandoen; dan zal hij uitgaan, en zijn brandoffer, en het brandoffer des volks bereiden, en voor zich en voor het volk verzoening doen.

25 Ook zal hij het vet des zondoffers op het altaar aansteken.

26 En die den bok, welke een weggaande bok was, zal uitgelaten hebben, zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.

27 Maar [c] den var des zondoffers, en

[a] Hebr. 7:27, 28. [b] Lev. 4:6. Hebr. 9:25; 10:4. [c] Lev. 6:30. Hebr. 13:11.

den bok des zondoffers, welker bloed ingebracht is, om verzoening te doen in het heilige, zal men tot buiten het leger uitvoeren; doch hunne vellen, hun vleesch en hunnen mest zullen zij met vuur verbranden.
28 Die nu dezelve verbrandt, zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.
29 En *dit* zal voor u tot eene eeuwige inzetting zijn: [a] gij zult in de zevende maand, op den tienden der maand, uwe zielen verootmoedigen, en geen werk doen, inboorling noch vreemdeling, die in het midden van u als vreemdeling verkeert.
30 Want op dien dag zal hij voor u verzoening doen, om u te reinigen; van al uwe zonden zult gij voor het aangezicht des HEEREN gereinigd worden.
31 Dat zal u een sabbat der rust zijn, opdat gij uwe zielen verootmoedigt; het is eene eeuwige inzetting.
32 En de priester, dien men gezalfd, en wiens hand men gevuld zal hebben, om voor zijnen vader het priesterambt te bedienen, zal de verzoening doen, als hij de linnen kleederen, de heilige kleederen, zal aangetrokken hebben.
33 Zoo zal hij het heilige heiligdom verzoenen, en de tent der samenkomst, en het altaar zal hij verzoenen; desgelijks voor de priesteren, en voor al het volk der gemeente zal hij verzoening doen.
34 En dit zal u tot eene eeuwige inzetting zijn, om voor de kinderen Israëls van al hunne zonden, [b] eenmaal des jaars, verzoening te doen. En men deed, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

Slechts éénе plaats om te offeren.

17 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 Spreek tot Aäron, en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Dit is het woord, hetwelk de HEERE geboden heeft, zeggende:
3 Een ieder van het huis Israëls, die eenen os, of lam, of geit in het leger slachten zal, of die *ze* slachten zal buiten het leger;
4 En dezelve aan de deur van de tent der samenkomst niet brengen zal, om eene offerande den HEERE voor den tabernakel des HEEREN te offeren; het bloed zal dienzelven man toegerekend worden, hij heeft bloed vergoten; daarom zal dezelve man uit het midden zijns volks uitgeroeid worden;
5 Opdat, wanneer de kinderen Israëls hunne slachtofferen brengen, welke zij op het veld slachten, dat zij die den HEERE toebrengen, aan de deur van de tent der samenkomst tot den priester, en dezelve tot dankofferen den HEERE slachten.
6 En de priester zal het bloed op het altaar des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst, sprengen; en hij zal het vet aansteken, tot [c] eenen liefelijken reuk den HEERE.
7 En zij zullen ook niet meer hunne slachtofferen den duivelen, welke zij nahoereeren, offeren; dat zal hun eene eeuwige inzetting zijn voor hunne geslachten.
8 Zeg dan tot hen: Een ieder van het huis Israëls, en van de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeeren, die een brandoffer of slachtoffer zal offeren,
9 En dat tot de deur van de tent der samenkomst niet zal brengen, om hetzelve den HEERE te bereiden; diezelve man zal uit zijne volken uitgeroeid worden.

Verbod om bloed te eten.

10 EN een ieder uit het huis Israëls, en uit de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeeren, [d] die eenig bloed zal gegeten hebben, tegen diens ziel, die dat bloed zal gegeten hebben, zal Ik Mijn aangezicht zetten, en zal die uit het midden haars volks uitroeien.
11 Want de ziel van het vleesch is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uwe zielen verzoening te doen; want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen.
12 Daarom heb Ik tot de kinderen Israëls gezegd: Geene ziel van u zal bloed eten; noch de vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert, zal bloed eten.
13 Een ieder ook van de kinderen Israëls en van de vreemdelingen, die als vreemdelingen in het midden van hen verkeeren, die eenig wild gedierte, of gevogelte, dat gegeten wordt, in de jacht gevangen zal hebben; die zal deszelfs bloed vergieten, en zal dat met stof bedekken.
14 [e] Want het is de ziel van alle vleesch; zijn bloed is voor zijne ziel; daarom heb Ik tot de kinderen Israëls gezegd: Gij zult geens vleesches bloed eten; want de ziel van alle vleesch, dat is zijn bloed; zoo wie dat eet, zal uitgeroeid worden.
15 [f] En alle ziel onder de inboorlingen of onder de vreemdelingen, die een dood aas of het verscheurde zal gegeten hebben, die zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot

[a] Lev. 23:27. [b] Ex. 30:10. Hebr. 9:7. [c] Ex. 29:18. Lev. 4:31. [d] Gen. 9:4. Lev. 3:17; 7:27; 19:26. Deut. 12:16, 23. 1 Sam. 14:33. [e] Gen. 9:4. [f] Ex. 22:31. Lev. 11:40. Ezec. 44:31.

aan den avond; daarna zal hij rein
zijn.
16 Maar indien hij *die* niet wascht, en
zijn vleesch niet baadt, zoo zal hij zijne
ongerechtigheid dragen.

Eenige wetten tegen onnatuurlijke zonden.

18 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls en zeg
tot hen: Ik ben de HEERE, uw God!
3 Gij zult niet doen naar de werken des
Egyptischen lands, waarin gij gewoond
hebt; en naar de werken des lands
Kanaän, waarheen Ik u brenge, zult gij
niet doen, en zult in hunne inzettingen
niet wandelen.
4 Mijne rechten zult gij doen, en Mijne
inzettingen zult gij houden, om in die
te wandelen; Ik ben de HEERE, uw
God!
5 Ja, Mijne inzettingen en Mijne rech-
ten zult gij houden; [a] welk mensch
dezelve zal doen, die zal door dezelve
leven; Ik ben de HEERE!
6 Niemand zal tot eenige nabestaande
zijns vleesches naderen, om de schaamte
te ontdekken; Ik ben de HEERE!
7 Gij zult de schaamte uws vaders en de
schaamte uwer moeder niet ontdekken;
zij is uwe moeder; gij zult hare schaamte
niet ontdekken.
8 [b] Gij zult de schaamte der huisvrouw
uws vaders niet ontdekken; het is de
schaamte uws vaders.
9 De schaamte uwer zuster, der dochter
uws vaders, of der dochter uwer moeder,
te huis geboren of buiten geboren, hare
schaamte zult gij niet ontdekken.
10 De schaamte der dochter uws zoons,
of der dochter uwer dochter, hare
schaamte zult gij niet ontdekken; want
zij zijn uwe schaamte.
11 [c] De schaamte van de dochter der
huisvrouw uws vaders, die uwen vader
geboren is (zij is uwe zuster), hare
schaamte zult gij niet ontdekken.
12 [d] Gij zult de schaamte van de zuster
uws vaders niet ontdekken; zij is uws
vaders nabestaande.
13 Gij zult de schaamte van de zuster
uwer moeder niet ontdekken; want zij is
uwer moeder nabestaande.
14 [e] Gij zult de schaamte van den broe-
der uws vaders niet ontdekken; tot zijne
huisvrouw zult gij niet naderen; zij is
uwe moei.
15 Gij [f] zult de schaamte uwer schoon-
dochter niet ontdekken; zij is uws zoons
huisvrouw; gij zult hare schaamte niet
ontdekken.
16 [g] Gij zult de schaamte der huisvrouw
uws broeders niet ontdekken; het is de
schaamte uws broeders.
17 [h] Gij zult de schaamte eener vrouw en
harer dochter niet ontdekken; de dochter
haars zoons, noch de dochter van hare
dochter zult gij niet nemen, om hare
schaamte te ontdekken; zij zijn nabe-
staanden: het is eene schandelijke daad.
18 Gij zult ook geene vrouw tot hare
zuster nemen, om *haar* te benauwen,
mits hare schaamte nevens haar, in haar
leven, te ontdekken.
19 Ook [i] zult gij tot de vrouw in de af-
zondering van hare onreinigheid niet
naderen, om hare schaamte te ont-
dekken.
20 [k] En gij zult niet liggen bij uws naas-
ten huisvrouw ter bezading, om met haar
onrein te worden.
21 [l] En van uw zaad zult gij niet geven,
om voor den Molech door het *vuur* te
doen gaan; en den Naam uws Gods zult
gij niet ontheiligen; Ik ben de HEERE!
22 [m] Bij een' manspersoon zult gij niet
liggen met vrouwelijke bijligging; dit is
een gruwel.
23 [n] Insgelijks zult gij bij geen beest
liggen, om daarmede onrein te worden;
eene vrouw zal ook niet staan voor een
beest, om daarmede te doen te hebben;
het is eene gruwelijke vermenging.
24 Verontreinigt u niet met eenige van
deze; want de Heidenen, die Ik van uw
aangezicht uitwerpe, zijn met alle deze
verontreinigd;
25 Zoodat het land onrein is, en Ik over
hetzelve zijne ongerechtigheid bezoeke,
en het land zijne inwoners uitspuwt.
26 [o] Maar gij zult Mijne inzettingen en
Mijne rechten onderhouden, en van al die
gruwelen niets doen, inboorling noch
vreemdeling, die in het midden van u als
vreemdeling verkeert.
27 Want de lieden dezes lands, die vóór
u geweest zijn, hebben al deze gruwelen
gedaan; en het land is onrein gewor-
den.
28 Dat u dat land niet uitspuwe, als
gij hetzelve zult verontreinigd hebben;
gelijk als 't het volk, dat vóór u was,
uitgespuwd heeft.
29 Want al wie eenige van deze gruwelen
doen zal, die zielen, die ze doen, zullen uit
het midden van haar volk uitgeroeid
worden.
30 Daarom zult gij Mijn bevel onderhou-
den, dat gij niet doet van die gruwelijke
inzettingen, die vóór u zijn gedaan ge-
weest, en u daarmede niet verontreinigt;
Ik ben de HEERE, uw God!

---

[a] Ezech. 20:11, 13. Rom. 10:5. Gal. 3:12. [b] Lev. 20:11. 1 Kor. 5:1. [c] Lev. 20:17.
[d] Lev. 20:19. [e] Lev. 20:20. Ezech. 22:11. [f] Lev. 20:12. [g] Lev. 20:21. [h] Lev. 20:14.
[i] Lev. 20:18. [k] Lev. 20:10. [l] Lev. 20:2. Deut. 18:10. 2 Kon. 17:17; 23:10. [m] Lev. 20:13.
[n] Lev. 20:15, 16. [o] Lev. 20:22.

Verscheidene wetten aangaande den Godsdienst, schaduwachtige en zedelijke.

19 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de gansche vergadering der
kinderen Israëls, en zeg tot hen: [a] Gij
zult heilig zijn; want Ik, de HEERE, uw
God, ben heilig!
3 [b] Een ieder zal zijne moeder en zijnen
vader vreezen, en Mijne sabbatten houden;
Ik ben de HEERE, uw God!
4 Gij zult u tot de afgoden niet keeren,
en [c] u geene gegotene goden maken; Ik
ben de HEERE, uw God!
5 En wanneer gij een dankoffer den
HEERE offeren zult, naar uw welgevallen
zult gij dat offeren.
6 [d] Op den dag van uw offeren, en des
anderen daags, zal het gegeten worden;
maar wat tot op den derden dag overblijft,
zal met vuur verbrand worden.
7 En zoo het op den derden dag eenigszins
gegeten wordt, het is een afgrijselijk
ding, het zal niet aangenaam zijn.
8 En zoo wie dat eet, zal zijne ongerechtigheid
dragen, omdat hij het heilige des
HEEREN ontheiligd heeft; daarom zal
dezelve ziel uit hare volken uitgeroeid
worden.
9 [e] Als gij ook den oogst uws lands inoogsten
zult, gij zult den hoek uws velds
niet ganschelijk afoogsten, en dat van
uwen oogst op te zamelen is, niet opzamelen.
10 Insgelijks zult gij uwen wijngaard
niet nalezen, en de afgevallene beziën van
uwen wijngaard niet opzamelen: den
arme en den vreemdeling zult gij die
overlaten; Ik ben de HEERE, uw God!
11 [f] Gij zult niet stelen, en gij zult niet
liegen, noch valschelijk handelen, een
iegelijk tegen zijnen naaste.
12 [g] En gij zult niet valschelijk bij Mijnen
Naam zweren, want gij zoudt den
Naam uws Gods ontheiligen; Ik ben de
HEERE!
13 Gij zult uwen naaste niet bedriegelijk
verdrukken, noch berooven; des [h] dagslooners
arbeidsloon zal bij u niet vernachten
tot aan den morgen.
14 Gij zult den doove niet vloeken, en
voor het aangezicht des blinden geenen
aanstoot zetten; maar gij zult voor uwen
God vreezen; Ik ben de HEERE!
15 Gij zult geen onrecht doen in het
gericht; [i] gij zult het aangezicht des
geringen niet aannemen, noch het aangezicht
des grooten voortrekken; in gerechtigheid
zult gij uwen naaste richten.
16 [k] Gij zult niet wandelen *als* een achterklapper
onder uwe volken; gij zult
niet staan tegen het bloed van uwen
naaste; Ik ben de HEERE!
17 [l] Gij zult uwen broeder in uw hart
niet haten; [m] gij zult uwen naaste naarstiglijk
berispen, en zult de zonde in hem
niet verdragen.
18 [n] Gij zult niet wreken, noch *toorn* behouden
tegen de kinderen uws volks;
maar [o] gij zult uwen naaste liefhebben
als uzelven; Ik ben de HEERE!
19 Gij zult Mijne inzettingen houden;
gij zult geen tweeërlei aard uwer beesten
laten samen te doen hebben; [p] uwen
akker zult gij niet met tweeërlei *zaad*
bezaaien, en een kleed van tweeërlei stof,
dooreen vermengd, zal aan u niet komen.
20 En wanneer een man, door bijligging
des zaads, bij eene vrouw zal gelegen hebben,
die eene dienstmaagd is, bij den man
versmaad en geenszins gelost is, en haar
geene vrijheid is gegeven; die zullen
gegeeseld worden; zij zullen niet gedood
worden, want zij was niet vrij gemaakt.
21 En hij zal zijn schuldoffer den HEERE
aan de deur van de tent der samenkomst
brengen, eenen ram ten schuldoffer.
22 En de priester zal met den ram des
schuldoffers, voor hem over zijne zonde,
die hij gezondigd heeft, voor het aangezicht
des HEEREN verzoening doen; en
hem zal vergeving geschieden van zijne
zonde, die hij gezondigd heeft.
23 Als gij ook in dat land gekomen zult
zijn, en alle geboomte ter spijze geplant
zult hebben, zoo zult gij de voorhuid
daarvan, deszelfs vrucht, besnijden; drie
jaren zal het u onbesneden zijn, daarvan
zal niet gegeten worden.
24 Maar in het vierde jaar zal al zijne
vrucht een heilig ding zijn, ter lofzegging
voor den HEERE.
25 En in het vijfde jaar zult gij deszelfs
vrucht eten, om het inkomen daarvan
voor u te vermeerderen; Ik ben de HEERE,
uw God!
26 Gij zult niets met het bloed eten. Gij
zult op geen vogelgeschrei acht geven,
noch guichelarij plegen.
27 [q] Gij zult de hoeken uws hoofds niet
rond afscheren; ook zult gij de hoeken
uws baards niet verderven.
28 [r] Gij zult om een dood lichaam geene
snijding in uw vleesch maken, noch
schrift van een ingedrukt teeken in u
maken; Ik ben de Heere!
29 Gij zult uwe dochter niet ontheiligen,
haar ter hoererij houdende; opdat het

a Lev. 11:44; 20:7, 26. 1 Petr. 1:16. *b* Ex. 20:12. Ex. 31:13. Lev. 26:2. *c* Ex. 34:17.
d Lev. 7:16. *e* Lev. 23:22. Deut. 24:19. *f* Ex. 20:15. *g* Ex. 20:7. Deut. 5:11.
h Deut. 24:14. Jakob. 5:4. *i* Deut. 1:17; 16:19. Spr. 24:23. *k* Ex. 23:1. *l* 1 Joh. 2:9, 11; 3:15.
m Matt. 18:15. Luk. 17:3. *n* Matt. 5:39, 44. Luk. 6:27. Rom. 12:19. 1 Kor. 6:7.
1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9. *o* Matt. 5:43; 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.
p Deut. 22:9. *q* Lev. 21:5. *r* Deut. 14:1.

land niet hoereere, en het land met
schandelijke daden vervuld worde.
30 Gij zult Mijne sabbatten houden, en
Mijn heiligdom zult gij vreezen; Ik ben
de HEERE!
31 [a] Gij zult u niet keeren tot de waar-
zeggers, en tot de duivelskunstenaars;
zoekt hen niet, u met hen verontreini-
gende; Ik ben de HEERE, uw God!
32 Voor het grauwe haar zult gij op-
staan, en zult het aangezicht des ouden
vereeren; en gij zult vreezen voor uwen
God; Ik ben de HEERE!
33 [b] En wanneer een vreemdeling bij u
in uw land als vreemdeling verkeeren zal,
gij zult hem niet verdrukken.
34 De vreemdeling, die als vreemdeling
bij u verkeert, zal onder u zijn als een
inboorling van ulieden; gij zult hem lief-
hebben als uzelven; want gij zijt vreem-
delingen geweest in Egypteland; Ik ben
de HEERE, uw God!
35 Gij zult geen onrecht doen in het
gericht, met de el, met het gewicht, of
met de maat.
36 [c] Gij zult eene rechte wage hebben,
rechte weegsteenen, eene rechte efa, en
een rechte hin; Ik ben de HEERE, uw
God, Die u uit Egypteland uitgevoerd
heb!
37 Daarom zult gij al Mijne inzettingen
en al Mijne rechten onderhouden, en zult
ze doen; Ik ben de HEERE!

Straffen tegen verschillende misdaden.

20 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Gij zult ook tot de kinderen Israëls
zeggen: [d] Een ieder uit de kinderen Israëls,
of uit de vreemdelingen, die in Israël als
vreemdelingen verkeeren, die van zijn
zaad den Molech gegeven zal hebben, zal
zekerlijk gedood worden; het volk des
lands zal hem met steenen steenigen.
3 En Ik zal Mijn aangezicht tegen dien
man zetten, en zal hem uit het midden
zijns volks uitroeien; want hij heeft van
zijn zaad den Molech gegeven, opdat hij
Mijn heiligdom ontreinigen, en Mijnen
heiligen Naam ontheiligen zou.
4 En indien het volk des lands hunne
oogen eenigszins verbergen zal van dien
man, als hij van zijn zaad den Molech zal
gegeven hebben, dat het hem niet doode,
5 Zoo zal Ik Mijn aangezicht tegen dien
man en tegen zijn huisgezin zetten, en Ik
zal hem, en al degenen, die hem nahoe-
reeren, om den Molech na te hoereeren,
uit het midden huns volks uitroeien.
6 Wanneer er eene ziel is, die zich tot
de [e] waarzeggers en tot de duivelskun-
stenaars zal gekeerd hebben, om die na
te hoereeren, zoo zal Ik Mijn aangezicht
tegen die ziel zetten, en zal ze uit het
midden haars volks uitroeien.
7 [f] Daarom heiligt u, en weest heilig;
want Ik ben de HEERE, uw God!
8 En onderhoudt Mijne inzettingen, en
doet dezelve; Ik ben de HEERE, Die u
heilige!
9 [g] Als er iemand is, die zijnen vader of
zijne moeder zal gevloekt hebben, die zal
zekerlijk gedood worden: hij heeft zijnen
vader of zijne moeder gevloekt; zijn
bloed is op hem!
10 [h] Een man ook, die met iemands
huisvrouw overspel zal gedaan hebben,
dewijl hij met zijns naasten vrouw over-
spel gedaan heeft, zal zekerlijk gedood
worden, de overspeler en de overspeelster.
11 [i] En een man, die bij zijns vaders
huisvrouw zal gelegen hebben, heeft zijns
vaders schaamte ontdekt; zij beiden
zullen zekerlijk gedood worden; hun
bloed is op hen!
12 [k] Insgelijks, als een man bij de vrouw
zijns zoons zal gelegen hebben, zij zullen
beiden zekerlijk gedood worden: zij
hebben eene gruwelijke vermenging ge-
daan; hun bloed is op hen!
13 [l] Wanneer ook een man bij een'
manspersoon zal gelegen hebben, met
vrouwelijke bijligging, zij hebben beiden
eenen gruwel gedaan; zij zullen zekerlijk
gedood worden; hun bloed is op hen!
14 [m] En wanneer een man eene vrouw
en hare moeder zal genomen hebben, het
is eene schandelijke daad; men zal hem
en diezelve met vuur verbranden, opdat
geene schandelijke daad in het midden
van u zij.
15 [n] Daartoe als een man bij eenig vee
zal gelegen hebben, hij zal zekerlijk
gedood worden; ook zult gijlieden het
beest dooden.
16 Alzoo wanneer eene vrouw tot eenig
beest genaderd zal zijn, om daarmede te
doen te hebben, zoo zult gij die vrouw en
dat beest dooden; zij zullen zekerlijk ge-
dood worden; hun bloed is op hen!
17 [o] En als een man zijne zuster, de
dochter zijns vaders, of de dochter zijner
moeder, zal genomen hebben, en hij hare
schaamte gezien, en zij zijne schaamte
zal gezien hebben, het is eene schandvlek;
daarom zullen zij voor de oogen van de
kinderen huns volks uitgeroeid worden:
hij heeft de schaamte zijner zuster ont-
dekt, hij zal zijne ongerechtigheid dragen.
18 [p] En als een man bij eene vrouw, die
hare krankheid heeft, zal gelegen en hare
schaamte ontdekt, hare fontein ontbloot,

---

[a] Lev. 20:6. [b] Ex. 22:21. [c] Spr. 11:1; 16:11; 20:10. [d] Lev. 18:21. [e] Lev. 19:31. [f] Lev. 11:44; 19:2. 1 Petr. 1:16. [g] Ex. 21:17. Spr. 20:20. Matt. 15:4. [h] Lev. 18:20. Deut. 22:22. Joh. 8:5. [i] Lev. 18:8. [k] Lev. 18:15. [l] Lev. 18:22. [m] Lev. 18:17. [n] Lev. 18:23. [o] Lev. 18:9. [p] Lev. 18:19.

en zijzelve de fontein haars bloeds ont-
dekt zal hebben, zoo zullen zij beiden uit
het midden huns volks uitgeroeid worden.
19 [a] Daartoe zult gij de schaamte van
de zuster uwer moeder, en van de zuster
uws vaders niet ontdekken; dewijl hij
zijne nabestaande ontbloot heeft, zullen
zij hunne ongerechtigheid dragen.
20 [b] Als ook een man bij zijne moei zal
gelegen hebben, hij heeft de schaamte
zijns ooms ontdekt; zij zullen hunne
zonde dragen: zonder kinderen zullen zij
sterven.
21 [c] En wanneer een man zijns broeders
huisvrouw zal genomen hebben, het is
onreinigheid; hij heeft de schaamte zijns
broeders ontdekt: zij zullen zonder kin-
deren zijn.
22 [d] Onderhoudt dan al Mijne inzettin-
gen en al Mijne rechten, en doet dezelve;
opdat u dat land, waarheen Ik u brenge,
om daarin te wonen, niet uitspuwe.
23 [e] En wandelt niet in de inzettingen
des volks, hetwelk Ik voor uw aangezicht
uitwerp; want al deze dingen hebben zij
gedaan; daarom ben Ik op hen verdrietig
geworden.
24 En Ik heb u gezegd: Gij zult hun
land erfelijk bezitten, en Ik zal u dat
geven, opdat gij hetzelve erfelijk bezit,
[f] een land vloeiende van melk en honig;
Ik ben de HEERE, uw God, Die u van de
volken afgezonderd heb!
25 [g] Daarom zult gij onderscheid maken
tusschen reine en onreine beesten, en tus-
schen het onreine en het reine gevogelte;
en gij zult uwe zielen niet verfoeielijk
maken aan de beesten en aan het gevo-
gelte, en aan al wat op den aardbodem
kruipt, hetwelk Ik voor u afgezonderd
heb, opdat gij het onrein houdt.
26 En gij zult Mij heilig zijn; want Ik,
de HEERE, ben heilig; en Ik heb u van
de volken afgezonderd, opdat gij Mijns
zoudt zijn.
27 [h] Als nu een man of vrouw in zich
eenen waarzeggenden geest zal hebben, of
een duivelskunstenaar zal zijn, zij zullen
zekerlijk gedood worden: men zal hen
met steenen steenigen; hun bloed is op
hen.

Wet over de reinheid der priesters.

21 DAARNA zeide de HEERE tot
Mozes: Spreek tot de priesters, de
zonen van Aäron, en zeg tot hen: Over
eenen doode zal *een priester* zich niet
verontreinigen onder zijne volken.
2 Behalve over zijnen bloedvriend, die
hem ten naaste bestaat, over zijne moeder
en over zijnen vader, en over zijnen zoon
en over zijne dochter, en over zijnen
broeder,
3 En over zijne zuster, die maagd is,
hem nabestaande, die nog geenen man
toebehoord heeft; over die zal hij zich
verontreinigen.
4 Hij zal zich niet verontreinigen *over*
eenen overste onder zijne volken, om zich
te ontheiligen.
5 Zij zullen op hun hoofd geene kaal-
heid maken, en zullen den hoek van
hunnen baard niet afscheren, en in hun
vleesch zullen zij geene sneden snijden.
6 Zij zullen hunnen God heilig zijn, en
den Naam huns Gods zullen zij niet ont-
heiligen; want zij offeren de vuurofferen
des HEEREN, de spijze huns Gods; daar-
om zullen zij heilig zijn.
7 Zij zullen geene vrouw nemen, die
eene hoer of ontheiligde is, noch eene
vrouw nemen, die van haren man verstoo-
ten is; want hij is zijnen God heilig.
8 Daarom zult gij hem heiligen, omdat
hij de spijze uws Gods offert; hij zal u
heilig zijn, want Ik ben heilig; Ik ben
de HEERE, Die u heilige!
9 Als nu de dochter van eenigen priester
zal beginnen te hoereeren, zij ontheiligt
haren vader; met vuur zal zij verbrand
worden.
10 En hij, die de hoogepriester onder
zijne broederen is, op wiens hoofd de
zalfolie gegoten is, en wiens hand men
gevuld heeft, om die kleederen aan te
trekken, zal zijn hoofd niet ontblooten,
noch zijne kleederen scheuren.
11 Hij zal ook bij geene doode lichamen
komen; *zelfs* over zijnen vader en over
zijne moeder zal hij zich niet verontrei-
nigen.
12 En uit het heiligdom zal hij niet uit-
gaan, dat hij het heiligdom zijns Gods
niet ontheilige; want de kroon der zalfolie
zijns Gods is op hem; Ik ben de
HEERE!
13 Hij zal ook eene vrouw in haren
maagdom nemen.
14 Eene weduwe, of verstootene, of ont-
heiligde hoer, dezulke zal hij niet nemen;
maar eene maagd uit zijne volken zal hij
tot eene vrouw nemen.
15 En hij zal zijn zaad onder zijne volken
niet ontheiligen; want Ik ben de HEERE,
Die hem heilige!
16 Wijders sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
17 Spreek tot Aäron, zeggende: Nie-
mand uit uw zaad, naar hunne geslach-
ten, in wien een gebrek zal zijn, zal
naderen, om de spijze zijns Gods te
offeren.
18 Want geen man, in wien een gebrek
zal zijn, zal naderen, hij zij een blind
man, of kreupel, of te kort, of te lang in
leden;

[a] Lev. 18:12, 13. [b] Lev. 18:14. [c] Lev. 18:16. [d] Lev. 18:26. [e] Lev. 18:3, 30
[f] Ex. 3:8. [g] Lev. 11:2. Deut. 14:4. [h] Deut. 18:10. 1 Sam. 28:7.

19 Of een man, in wien eene breuk des voets, of eene breuk der hand zal zijn;

20 Of die bultachtig, of dwergachtig zal zijn, of een vel op zijn oog zal hebben, of droge schurftheid, of etterige schurftheid, of die gebroken zal zijn aan zijn gemacht;

21 Geen man, uit het zaad van Aäron, den priester, in wien een gebrek is, zal toetreden, om de vuurofferen des HEEREN te offeren; een gebrek is in hem, hij zal niet toetreden, om de spijs zijns Gods te offeren.

22 De spijs zijns Gods, van de allerheiligste dingen, en van de heilige dingen, zal hij mogen eten;

23 Doch tot den voorhang zal hij niet komen, en tot het altaar niet toetreden, omdat een gebrek in hem is; opdat hij Mijne heiligdommen niet ontheilige; want Ik ben de HEERE, Die hen heilige!

24 En Mozes sprak *zulks* tot Aäron en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls.

Wetten over de reinheid der priesters bij het eten der geheiligde dingen.

22 DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, dat zij zich van de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij Mij heiligen, afzonderen, opdat zij den Naam Mijner heiligheid niet ontheiligen; Ik ben de HEERE!

3 Zeg tot hen: Alle man onder uwe geslachten, die uit uw gansche zaad tot de heilige dingen, die de kinderen Israëls den HEERE heiligen, naderen zal, als zijne onreinigheid op hem is; diezelve mensch zal van voor Mijn aangezicht uitgeroeid worden; Ik ben de HEERE!

4 Niemand van het zaad van Aäron, die melaatsch is, of eenen vloed heeft, zal van die heilige dingen eten, totdat hij rein is; mitsgaders die iets aanroert, dat onrein is van een dood lichaam, [a] of iemand, wien het zaad der bijligging ontgaat.

5 Of zoo wie aangeroerd zal hebben eenig kruipend gedierte, waarvan hij onrein is, of eenen mensch, waarvan hij onrein is, naar al zijne onreinigheid;

6 De mensch, die dat aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond, en hij zal van die heilige dingen niet eten, maar zal zijn vleesch met water baden.

7 Als de zon zal ondergegaan zijn, dan zal hij rein zijn; en daarna zal hij van die heilige dingen eten; want dat is zijne spijze.

8 [b] Het doode aas, en het verscheurde zal hij niet eten, om daarmede onrein te worden; Ik ben de HEERE!

9 Zij zullen dan Mijn bevel onderhouden, opdat zij geene zonde daarover dragen en daarin sterven, als zij die ontheiligd zouden hebben; Ik ben de HEERE, Die hen heilige!

10 Ook zal geen vreemde het heilige eten; een bijwoner des priesters, en een daglooner, zullen het heilige niet eten.

11 Wanneer dan nog de priester eene ziel met zijn geld zal gekocht hebben, die zal daarvan eten, en de ingeborene van zijn huis; die zullen van zijne spijze eten.

12 Maar als des priesters dochter eenen vreemden man zal toebehooren, zij zal van het hefoffer der heilige dingen niet eten.

13 Doch als des priesters dochter eene weduwe of verstootene zal zijn, en geen zaad hebben, en tot haars vaders huis, [c] als in hare jonkheid, zal wedergekeerd zijn, zoo zal zij van de spijze haars vaders eten; maar geen vreemde zal daarvan eten.

14 En wanneer iemand het heilige door dwaling zal gegeten hebben, zoo zal hij deszelfs vijfde deel daarboven toedoen, en zal het den priester met het heilige wedergeven.

15 Zoo zullen zij niet ontheiligen de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij den HEERE zullen gegeven hebben;

16 En hen doen dragen de ongerechtigheid der schuld, als zij hunne heilige dingen zouden eten; want Ik ben de HEERE, Die hen heilige!

Bepalingen omtrent den aard der vrijwillige offeranden.

17 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

18 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Zoo wie uit het huis van Israël, en uit de vreemdelingen in Israël is, die zijne offerande zal offeren naar al hunne geloften, en naar al hunne vrijwillige offeren, die zij den HEERE ten brandoffer zullen offeren;

19 Het zal naar uw welgevallen zijn, een volkomen mannetje, van de runderen, van de lammeren, of van de geiten.

20 Gij zult niet offeren iets, waarin een gebrek is; want het zou niet aangenaam zijn voor u.

21 [d] En als iemand een dankoffer den HEERE zal offeren, uitzonderende van de runderen of van de schapen eene gelofte, of vrijwillig offer, het zal volkomen zijn, opdat het aangenaam zij; geen gebrek zal daarin zijn.

22 Het blinde, of gebrokene, of verlamde, of wratte, of droge schurftheid, of etterige schurftheid hebbende, deze zult gij den HEERE niet offeren, en daar-

[a] Lev. 15:2. [b] Ex. 22:31. Lev. 17:15. Ezech. 44:31. [c] Lev. 10:14. [d] Deut. 15:21; 17:1.

van zult gij den HEERE geen vuuroffer
op het altaar geven.
23 Doch eenen os, of klein vee, te lang
of te verkrompen in leden, die zult gij tot
een vrijwillig offer bereiden; doch tot
eene gelofte zou het niet aangenaam
zijn.
24 Het gedrukte, of gestootene, of gescheurde, of gesnedene, zult gij den
HEERE niet offeren; dat zult gij in uw
land niet doen.
25 Gij zult ook uit de hand des vreemden van al deze dingen uwen God geene
spijs offeren; want hunne verdorvenheid
is in hen, in dezelve is gebrek, zij zouden
niet aangenaam zijn voor u.
26 Wijders sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
27 Wanneer een os, of lam, of geit zal
geboren zijn, zoo zal die zeven dagen onder zijne moeder zijn; daarna, van den
achtsten dag en daarover, zal hij aangenaam zijn tot offerande des vuuroffers
den HEERE.
28 Gij zult ook eenen os, of klein vee,
hem en zijn jong, op éénen dag niet
slachten.
29 En als gij een lofoffer den HEERE
zult slachten, naar uwen wil zult gij het
slachten.
30 [a] Het zal op denzelfden dag gegeten
worden: gij zult daarvan niet overlaten
tot op den morgen; Ik ben de HEERE!
31 Daarom zult gij Mijne geboden houden, en dezelve doen; Ik ben de HEERE!
32 En gij zult Mijnen heiligen Naam
niet ontheiligen, opdat Ik in het midden
der kinderen Israëls geheiligd worde; Ik
ben de HEERE, Die u heilige!
33 Die u uit Egypteland uitgevoerd heb,
opdat Ik u tot een' God zij; Ik ben de
HEERE!

Wetten aangaande de hooge feesten.

23 DAARNA sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot te kinderen Israëls, en zeg
tot hen: de gezette hoogtijden des
HEEREN, welke gijlieden uitroepen zult,
zullen heilige samenroepingen zijn; deze
zijn Mijne gezette hoogtijden.
3 [b] Zes dagen zal men het werk doen,
maar op den zevenden dag is de sabbat
der rust, eene heilige samenroeping;
geen werk zult gij doen: het is des
HEEREN sabbat, in al uwe woningen.
4 Deze zijn de gezette hoogtijden des
HEEREN, de heilige samenroepingen,
welke gij uitroepen zult op hunnen gezetten tijd.
5 [c] In de eerste maand, op den veertienden der maand, tusschen twee avonden is des HEEREN pascha.
6 En op den vijftienden dag derzelver
maand is het feest van de ongezuurde
brooden des HEEREN; zeven dagen zult
gij ongezuurde *brooden* eten.
7 Op den eersten dag zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.
8 Maar gij zult zeven dagen vuuroffer
den HEERE offeren; op den zevenden
dag zal eene heilige samenroeping wezen;
geen dienstwerk zult gij doen.
9 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
10 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Als gij in het land zult gekomen
zijn, hetwelk Ik u geven zal, en gij zijnen
oogst zult inoogsten, dan zult gij eene
garf der eerstelingen van uwen oogst tot
den priester brengen.
11 En hij zal die garf voor het aangezicht des HEEREN bewegen, opdat het
voor u aangenaam zij; des anderen daags
na den sabbat zal de priester die bewegen.
12 Gij zult ook op den dag, als gij die
garf bewegen zult, bereiden een volkomen
lam, dat eenjarig is, ten brandoffer den
HEERE;
13 En zijn spijsoffer twee tienden meelbloem, met olie gemengd, ten vuuroffer,
den HEERE tot eenen liefelijken reuk; en
zijn drankoffer van wijn, het vierde deel
van een hin.
14 En gij zult geen brood, noch geroost
koren, noch groene aren eten, tot op dienzelven dag, dat gij de offerande uws Gods
zult gebracht hebben; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al
uwe woningen.
15 [d] Daarna zult gij u tellen van den
anderen dag na den sabbat, van den dag,
dat gij de garf des beweegoffers zult gebracht hebben; het zullen zeven volkomene sabbatten zijn;
16 Tot den anderen dag, na den zevenden sabbat, zult gij vijftig dagen tellen;
dan zult gij een nieuw spijsoffer den
HEERE offeren.
17 Gijlieden zult uit uwe woningen twee
beweegbrooden brengen; zij zullen van
twee tienden meelbloem zijn, gedeesemd
zullen zij gebakken worden; het zijn de
eerstelingen den HEERE.
18 Gij zult ook met het brood zeven volkomene eenjarige lammeren, en eenen
var, het jong van een rund, en twee rammen offeren; zij zullen den HEERE een
brandoffer zijn, met hun spijsoffer en
hunne drankofferen, een vuuroffer, tot
eenen liefelijken reuk den HEERE.
19 Ook zult gij eenen geitenbok ten
zondoffer, en twee eenjarige lammeren
ten dankoffer bereiden.
20 Dan zal de priester dezelve met het

[a] Lev. 7:15. [b] Ex. 20:9; 23:12. Deut. 5:13. Luk. 13:14. [c] Ex. 12:18; 23:15. Num. 28:16. Deut. 16:1. [d] Deut. 16:9.

brood der eerstelingen *ten* beweegoffer,
voor het aangezicht des HEEREN, met
de twee lammeren bewegen; zij zullen
den HEERE een heilig ding zijn, voor
den priester.
21 En gij zult op dienzelfden dag uit-
roepen, *dat* gij eene heilige samenroeping
zult hebben; geen dienstwerk zult gij
doen; het is eene eeuwige inzetting in al
uwe woningen voor uwe geslachten.
22 [a] Als gij nu den oogst uws lands zult
inoogsten, gij zult, in uw inoogsten, den
hoek des velds niet ganschelijk afmaaien,
en de opzameling van uwen oogst niet
opzamelen; voor den arme en voor den
vreemdeling zult gij ze laten; Ik ben de
HEERE, uw God!
23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
24 Spreek tot de kinderen Israëls, zeg-
gende: [b] In de zevende maand, op den
eersten der maand, zult gij eene rust
hebben, eene gedachtenis des geklanks,
eene heilige samenroeping.
25 Geen dienstwerk zult gij doen; maar
gij zult den HEERE vuuroffer offeren.
26 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
27 [c] Doch op den tienden dezer zevende
maand zal de verzoendag zijn, eene heili-
ge samenroeping zult gij hebben; dan
zult gij uwe zielen verootmoedigen, en
zult den HEERE een vuuroffer offeren.
28 En op dienzelven dag zult gij geen
werk doen; want het is de verzoendag,
om over u verzoening te doen voor het
aangezicht des HEEREN uws Gods.
29 Want alle ziel, welke op dienzelven
dag niet zal verootmoedigd zijn geweest,
die zal uitgeroeid worden uit hare volken.
30 Ook alle ziel, die eenig werk op
dienzelven dag gedaan zal hebben, die
ziel zal Ik uit het midden haars volks
verderven.
31 Gij zult geen werk doen; het is eene
eeuwige inzetting voor uwe geslachten,
in al uwe woningen.
32 Het zal u een sabbat der rust zijn;
dan zult gij uwe zielen verootmoedigen;
op den negenden der maand in den
avond, van den avond tot den avond,
zult gij uwen sabbat rusten.
33 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
34 Spreek tot de kinderen Israëls, zeg-
gende: [d] Op den vijftienden dag van deze
zevende maand zal het feest der loofhut-
ten zeven dagen den HEERE zijn.
35 Op den eersten dag zal eene heilige
samenroeping zijn; geen dienstwerk zult
gij doen.
36 Zeven dagen zult gij den HEERE
vuuroffer offeren; [e] op den achtsten
dag zult gij eene heilige samenroeping
hebben, en zult den HEERE vuuroffer
offeren; het is een verbodsdag; gij zult
geen dienstwerk doen.
37 Dit zijn de gezette hoogtijden des
HEEREN, welke gij zult uitroepen *tot*
heilige samenroepingen, om den HEERE
vuuroffer, brandoffer en spijsoffer, slacht-
offer en drankofferen, elk dagelijks op
zijnen dag, te offeren;
38 Behalve de sabbatten des HEEREN,
en behalve uwe gaven, en behalve al uwe
geloften, en behalve al uwe vrijwillige
offeren, welke gij den HEERE geven zult.
39 Doch op den vijftienden dag der ze-
vende maand, als gij het inkomen des
lands zult ingegaderd hebben, zult gij
des HEEREN feest zeven dagen vieren;
op den eersten dag zal er rust zijn, en op
den achtsten dag zal er rust zijn.
40 En op den eersten dag zult gij u ne-
men takken van schoon geboomte, palm-
takken en meien van dichte boomen,
met beekwilgen; en gij zult voor het
aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeven
dagen vroolijk zijn.
41 En gij zult dat feest den HEERE ze-
ven dagen in het jaar vieren; het is eene
eeuwige inzetting voor uwe geslachten:
in de zevende maand zult gij het vieren.
42 Zeven dagen zult gij in de loofhutten
wonen; alle inboorlingen in Israël zullen
in loofhutten wonen,
43 Opdat uwe geslachten weten, dat Ik
de kinderen Israëls in loofhutten heb
doen wonen, als Ik hen uit Egypteland
uitgevoerd heb; Ik ben de HEERE, uw
God!
44 Alzoo heeft Mozes de gezette hoog-
tijden des HEEREN tot de kinderen Israels
uitgesproken.

Wetten omtrent de olie voor de lampen van den tabernakel, en omtrent de toonbrooden.

24 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij
tot u brengen zuivere gestooten olijfolie,
voor den luchter, om de lampen gedurig
aan te steken.
3 Aäron zal die voor het aangezicht des
HEEREN gedurig toerichten, van den
avond tot den morgen, buiten den voor-
hang van de getuigenis, in de tent der
samenkomst; het is eene eeuwige in-
zetting voor uwe geslachten.
4 Hij zal op den louteren kandelaar die
lampen voor het aangezicht des HEEREN
gedurig toerichten.
5 Gij zult ook meelbloem nemen, en
twaalf koeken daarvan bakken; van
twee tienden zal een koek zijn.
6 En gij zult ze in twee rijen leggen, zes

[a] Lev. 19:9. Deut. 24:19. [b] Num. 29:1. [c] Lev. 16:29, 31. Num. 29:7. [d] Ex. 23:16. Num. 29:12. Deut. 16:15. [e] Joh. 7:37.

in eene rij, op de reine tafel, voor het
aangezicht des HEEREN.
7 En op elke rij zult gij zuiveren wierook
leggen, welke het brood ten gedenkoffer
zal zijn; het is een vuuroffer den
HEERE.
8 Op elken sabbatdag gedurig zal men
dat voor het aangezicht des HEEREN toe-
richten, van wege de kinderen Israëls, tot
een eeuwig verbond.
9 En [a] het zal voor Aäron en zijne zonen
zijn, die dat in de heilige plaats zullen
eten; want het is voor hem eene heilig-
heid der heiligheden uit de vuurofferen
des HEEREN, eene eeuwige inzetting.

Straf voor den godslasteraar en voor andere misdadigers.

10 EN er ging de zoon eener Israëlie-
tische vrouw uit, die, in het midden der
kinderen Israëls, de zoon van eenen
Egyptischen man was; en de zoon van
deze Israëlietische en een Israëlietisch
man twistten in het leger.
11 Toen lasterde de zoon der Israëlie-
tische vrouw uitdrukkelijk den NAAM,
en vloekte; daarom brachten zij hem tot
Mozes; de naam nu zijner moeder was
Selomith, de dochter van Dibri, van den
stam Dan.
12 En zij leidden hem in de gevangenis,
opdat hem, naar den mond des HEEREN,
verklaring geschieden zou.
13 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
14 Breng den vloeker uit tot buiten het
leger, en allen, die het gehoord hebben,
zullen hunne handen op zijn hoofd
leggen; daarna zal hem de geheele ver-
gadering steenigen.
15 En tot de kinderen Israëls zult gij
spreken, zeggende: Een ieder, als hij
zijnen God gevloekt zal hebben, zoo zal
hij zijne zonde dragen.
16 En wie den Naam des HEEREN ge-
lasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood
worden; de gansche vergadering zal hem
zekerlijk steenigen; alzoo zal de vreem-
deling zijn, gelijk de inboorling, als hij
den NAAM zal gelasterd hebben, zal hij
gedood worden.
17 En als iemand eenige ziel des men-
schen zal verslagen hebben, hij zal zeker-
lijk gedood worden.
18 Maar wie de ziel van eenig vee zal
verslagen hebben, hij zal het wedergeven,
ziel voor ziel.
19 Als ook iemand aan zijnen naaste
een gebrek zal aangebracht hebben;
gelijk als hij gedaan heeft, zoo zal ook
aan hem gedaan worden:
20 Breuk voor breuk, [b] oog voor oog,
tand voor tand; gelijk als hij een gebrek
eenen mensch zal aangebracht hebben,
zoo zal ook hem aangebracht worden.
21 Wie dan eenig vee verslaat, die zal
het wedergeven; maar wie een' mensch
verslaat, die zal gedood worden.
22 Eenerlei recht zult gij hebben; zoo
zal de vreemdeling zijn, als de inboorling;
want Ik ben de HEERE, uw God!
23 En Mozes zeide tot de kinderen
Israëls, dat zij den vloeker tot buiten het
leger uitbrengen, en hem met steenen
steenigen zouden. En de kinderen
Israëls deden, gelijk als de HEERE Mozes
geboden had.

Wetten over het sabbatjaar en het jubeljaar.

25 VERDER sprak de HEERE tot
Mozes, aan den berg Sinaï, zeg-
gende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: [c] Wanneer gij zult gekomen
zijn in dat land, dat Ik u geve, dan zal
dat land rusten eenen sabbat den HEERE.
3 Zes jaren zult gij uwen akker bezaaien,
en zes jaren uwen wijngaard besnijden,
en de inkomst daarvan inzamelen.
4 Doch in het zevende jaar zal voor het
land een sabbat der ruste zijn, een sabbat
den HEERE; uwen akker zult gij niet
bezaaien en uwen wijngaard niet be-
snijden.
5 Wat van zelf van uwen oogst zal ge-
wassen zijn, zult gij niet inoogsten, en de
druiven uwer afzondering zult gij niet
afsnijden; het zal een jaar der ruste voor
het land zijn.
6 En de *inkomst van* den sabbat des
lands zal voor u tot spijze zijn, voor u,
en voor uwen knecht, en voor uwe dienst-
maagd, en voor uwen daglooner, en voor
uwen bijwoner, die bij u als vreemdelin-
gen verkeeren;
7 Mitsgaders voor uw vee, en voor het
gedierte, dat in uw land is, zal al de
inkomst daarvan tot spijze zijn.
8 Gij zult u ook tellen zeven jaarweken,
zevenmaal zeven jaren; zoodat de dagen
der zeven jaarweken u negen en veertig
jaren zullen zijn.
9 Daarna zult gij in de zevende maand,
op den tienden der maand, de bazuin des
geklanks doen doorgaan; op den verzoen-
dag zult gij de bazuin doen doorgaan in
uw gansche land.
10 En gij zult dat vijftigste jaar heiligen,
en vrijheid uitroepen in het land voor
al zijne inwoners; het zal u een jubeljaar
zijn; en gij zult wederkeeren een ieder
tot zijne bezittingen, en zult wederkeeren
een ieder tot zijn geslacht.
11 Dit jubeljaar zal u het vijftigste jaar
zijn; gij zult niet zaaien, noch inoogsten
wat van zelf daarin zal gewassen zijn,

[a] Ex. 29:32. Lev. 8:31. 1 Sam. 21:6. Matt. 12:4. [b] Ex. 21:24. Deut. 19:21. Matt. 5:38.
[c] Ex. 23:10.

noch ook *de druiven* der afzonderingen
in hetzelve afsnijden.
12 Want dat is het jubeljaar; het zal u
heilig zijn; gij zult uit het veld de in-
komst daarvan eten.
13 Op dat jubeljaar zult gij ieder weder-
keeren tot zijne bezitting.
14 Daarom, wanneer gij aan uwen naaste
wat veilbaars verkoopen, of uit de hand
uws naasten koopen zult, dat niemand
de een den ander verdrukke.
15 Naar het getal der jaren, van het ju-
beljaar af, zult gij van uwen naaste koo-
pen, en naar het getal van de jaren der
inkomsten zal hij het aan u verkoopen.
16 Naar de veelheid der jaren zult gij
zijnen koop vermeerderen, en naar de
weinigheid der jaren zult gij zijnen koop
verminderen; want hij verkoopt aan u
het getal der inkomsten.
17 Dat dan niemand zijnen naaste ver-
drukke, maar vreest voor uwen God;
want Ik ben de HEERE, uw God!
18 En doet Mijne inzettingen, en houdt
Mijne rechten, en doet dezelve; zoo zult
gij zeker wonen in het land.
19 En het land zal zijne vrucht geven,
en gij zult eten tot verzadiging toe; en
gij zult zeker daarin wonen.
20 En als gij zoudt zeggen: Wat zullen
wij eten in het zevende jaar? ziet, wij
zullen niet zaaien, en onze inkomst niet
inzamelen;
21 Zoo zal Ik Mijnen zegen gebieden
over u in het zesde jaar, dat het de in-
komst voor drie jaren zal voortbren-
gen.
22 Het achtste jaar nu zult gij zaaien,
en zult van de oude inkomst eten, tot het
negende jaar toe; totdat zijne inkomst
ingekomen is, zult gij het oude eten.

Over het recht om verkochte erfgoederen te lossen en over de slaven.

23 HET land ook zal niet voor altoos
verkocht worden; want het land is het
Mijne, dewijl gij vreemdelingen en bij-
woners bij Mij zijt.
24 Daarom zult gij, in het gansche land
uwer bezitting, lossing voor het land
toelaten.
25 Wanneer uw broeder zal verarmd
zijn, en iets van zijne bezitting verkocht
zal hebben, zoo zal zijn losser, die hem
nabestaande is, komen, en zal het ver-
kochte zijns broeders lossen.
26 En wanneer iemand geen' losser zal
hebben, maar zijne hand bekomen en hij
gevonden zal hebben, zooveel genoeg is
tot zijne lossing;
27 Dan zal hij de jaren zijner verkooping
rekenen, en het overschot zal hij den man,
wien hij het verkocht had, weder uit-
keeren; en hij zal weder tot zijne bezitting
komen.
28 Maar indien zijne hand niet gevonden
heeft, wat genoeg is, om aan hem weder
uit te keeren, zoo zal zijn verkochte goed
zijn in de hand van deszelfs kooper tot
het jubeljaar toe: maar in het jubeljaar
zal het uitgaan, en hij zal tot zijne be-
zitting wederkeeren.
29 Insgelijks, wanneer iemand een woon-
huis *in* eene bemuurde stad zal verkocht
hebben, zoo zal zijne lossing zijn, totdat
het jaar zijner verkooping volkomen zal
zijn; in een vol jaar zal zijne lossing
wezen.
30 Maar is het, dat het niet gelost wordt,
tegen dat hem het geheele jaar zal ver-
vuld zijn, zoo zal dat huis, hetwelk in
die stad is, die een' muur heeft, voor
altoos blijven aan hem, die dat gekocht
heeft, onder zijne geslachten; het zal in
het jubeljaar niet uitgaan.
31 Doch de huizen der dorpen, die rond-
om geenen muur hebben, zullen als het
veld des lands gerekend worden; daarvoor
zal lossing zijn, en zij zullen in het jubel-
jaar uitgaan.
32 Aangaande de steden der Levieten,
en de huizen der steden hunner bezitting;
de Levieten zullen eene eeuwige lossing
hebben.
33 En als men onder de Levieten lossing
zal gedaan hebben, zoo zal de koop van
het huis en van de stad zijner bezitting
in het jubeljaar uitgaan; want de huizen
van de steden der Levieten zijn hunne
bezitting in het midden van de kinderen
Israëls.
34 Doch het veld van de voorstad hunner
steden zal niet verkocht worden; want het
is eene eeuwige bezitting voor hen.
35 En als uw broeder zal verarmd zijn,
en zijne hand bij u wankelen zal, zoo zult
gij hem vasthouden, *zelfs* eenen vreem-
deling en bijwoner, opdat hij bij u leve.
36 Gij zult [a] geen woeker noch over-
winst van hem nemen; maar gij zult
vreezen voor uwen God, opdat uw broeder
bij u leve.
37 Uw geld zult gij hem niet op woeker
geven, en gij zult uwe spijze niet op over-
winst geven.
38 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit
Egypteland gevoerd heb, om u het land
Kanaän te geven, opdat Ik u tot een' God
zij.
39 [b] Desgelijks, wanneer uw broeder bij
u zal verarmd zijn, en zich aan u verkocht
zal hebben, gij zult hem niet doen dienen
den dienst van eenen slaaf:
40 Als een daglooner, als een bijwoner
zal hij bij u zijn; tot het jubeljaar zal hij
bij u dienen.

---

[a] Ex. 22:25. Deut. 23:19. Spr. 28:8. Ezech. 18:8; 22:12. Jer. 34:14. [b] Ex. 21:2. Deut. 15:12.

41 Dan zal hij van u uitgaan, hij en
zijne kinderen met hem, en hij zal tot zijn
geslacht wederkeeren, en tot de bezitting
zijner vaderen wederkeeren.
42 Want zij zijn Mijne dienstknechten,
die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb;
zij zullen niet verkocht worden, gelijk
men eenen slaaf verkoopt.
43 [a] Gij zult geene heerschappij over
hem hebben met wreedheid; maar gij
zult vreezen voor uwen God.
44 Aangaande uwen slaaf of uwe slavin,
die gij zult hebben, die zullen van de volken
zijn, die rondom u zijn; van die zult
gij eenen slaaf of eene slavin koopen.
45 Gij zult ze ook koopen van de kinderen
der bijwoners, die bij u als vreemdelingen
verkeeren, uit hen en uit hunne geslachten,
die bij u zullen zijn, die zij in uw land
zullen gewonnen hebben; en zij zullen u
tot eene bezitting zijn.
46 En gij zult u tot bezitters over hen
stellen voor uwe kinderen na u, opdat zij
de bezitting erven; gij zult hen in eeuwigheid
doen dienen; maar over uwe broeders,
de kinderen Israëls, een iegelijk over
zijnen broeder, gij zult over hem geene
heerschappij hebben met wreedheid.
47 En wanneer de hand eens vreemdelings
en bijwoners, die bij u is, *wat* bekomen
zal hebben, en uw broeder, die bij
hem is, verarmd zal zijn, dat hij zich aan
den vreemdeling, den bijwoner, die bij u
is, of aan den stam van het geslacht des
vreemdelings zal verkocht hebben;
48 Nadat hij zich zal verkocht hebben,
zal er lossing voor hem zijn; eene van
zijne broeders zal hem lossen;
49 Of zijn oom, of de zoon zijns ooms
zal hem lossen, of die uit de naasten zijns
vleesches van zijn geslacht is, zal hem
lossen; of heeft zijne hand wat bekomen,
dat hij zichzelven losse.
50 En hij zal met zijnen kooper rekenen
van dat jaar af, dat hij zich aan hem
verkocht heeft tot het jubeljaar toe; alzoo
dat het geld zijner verkooping zal zijn
naar het getal van de jaren, naar de dagen
eens daglooners zal het met hem zijn.
51 Indien nog vele van die jaren zijn,
naar die zal hij tot zijne lossing van het
geld, waarvoor hij gekocht is, wedergeven.
52 En indien er nog weinige van die
jaren overgebleven zijn, tot aan het jubeljaar,
zoo zal hij met hem rekenen; naar
zijne jaren zal hij zijne lossing wedergeven.
53 Als een daglooner zal hij van jaar
tot jaar bij hem zijn; men zal over hem
geene heerschappij hebben met wreedheid
voor uwe oogen.
54 En is het, dat hij hierdoor niet gelost
wordt, zoo zal hij in het jubeljaar
uitgaan, hij en zijne kinderen met
hem.
55 Want de kinderen Israëls zijn Mij tot
dienstknechten; Mijne dienstknechten
zijn zij, die Ik uit Egypteland uitgevoerd
heb; Ik ben de HEERE, uw God!

Beloften aan hen, die naar Gods wet zouden leven en bedreigingen tegen de overtreders.

26 GIJ [b] zult ulieden geene afgoden
maken; noch gesneden beeld, noch
opgericht beeld zult gij u stellen, noch
gebeelden steen in uw land zetten, om u
daarvoor te buigen; want Ik ben de
HEERE, uw God!
2 Mijne sabbatten zult gij houden, [c] en
Mijn heiligdom zult gij vreezen; Ik ben
de HEERE!
3 [d] Indien gij in Mijne inzettingen wandelen,
en Mijne geboden houden, en die
doen zult;
4 Zoo zal Ik uwe regenen geven op hunnen
tijd; en het land zal zijne inkomst
geven, en het geboomte des velds zal zijne
vrucht geven;
5 En de dorschtijd zal u reiken tot den
wijnoogst, en de wijnoogst zal reiken tot
den zaaitijd; en gij zult uw brood eten
[e] tot verzadiging toe, en gij zult zeker in
uw land wonen.
6 Ook zal Ik vrede geven in het land,
[f] dat gij zult te slapen liggen, en niemand
zij, die verschrikke; en Ik zal het
boos gedierte uit het land doen ophouden,
en het zwaard zal door uw land niet
doorgaan.
7 En gij zult uwe vijanden vervolgen;
en zij zullen voor uw aangezicht door het
zwaard vallen.
8 [g] Vijf uit u zullen honderd vervolgen,
en honderd uit u zullen tien duizend vervolgen;
en uwe vijanden zullen vóór uw
aangezicht door het zwaard vallen.
9 En Ik zal Mij tot u wenden, en zal u
vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen;
en Mijn verbond zal Ik met u
bevestigen.
10 En gij zult het oude, dat verouderd
is, eten; en het oude zult gij van wege
het nieuwe uitbrengen.
11 [h] En Ik zal Mijnen tabernakel in het
midden van u zetten; en Mijne ziel zal
van u niet walgen.
12 En Ik zal in het midden van u wandelen,
en zal u tot een' God zijn; en gij
zult Mij tot een volk zijn.
13 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit
het land der Egyptenaren uitgevoerd
heb, opdat gij hunne slaven niet zoudt
zijn; en Ik heb de disselboomen van uw
juk verbroken, en heb u doen rechtop
gaan.

[a] Efez. 6:9. Kol. 4:1. [b] Ex. 20:4. Deut. 5:8; 16:22. Ps. 97:7. [c] Lev. 19:30.
[d] Deut. 28:1, enz. [e] Lev. 25:19. [f] Job 11:18, 19. [g] Joz. 23:10. [h] Ezech. 37:26. 2 Kor. 6:16.

14 [a] Maar indien gij Mij niet zult hooren, en al deze geboden niet zult doen;
15 En zoo gij Mijne inzettingen zult smadelijk verwerpen, en zoo uwe ziel van Mijne rechten zal walgen, dat gij niet doet al Mijne geboden, om Mijn verbond te vernietigen;
16 Dit zal Ik u ook doen, dat Ik over u stellen zal verschrikking, tering en koorts, die de oogen verteren en de ziel pijnigen; gij zult ook uw zaad te vergeefs zaaien, en uwe vijanden zullen dat opeten.
17 Daartoe zal Ik Mijn aangezicht tegen ulieden zetten, dat gij geslagen zult worden voor het aangezicht uwer vijanden; en uwe haters zullen over u heerschappij hebben, en [b] gij zult vlieden, als u niemand vervolgt.
18 En zoo gij Mij tot deze dingen toe nog niet hooren zult, Ik zal nog daar toedoen, om u zevenvoudig over uwe zonden te tuchtigen;
19 Want Ik zal de hoovaardigheid uwer kracht verbreken, en zal uwen hemel als ijzer maken, en uwe aarde als koper.
20 En uwe macht zal ijdellijk verdaan worden; en uw land zal zijne inkomst niet geven, en het geboomte des lands zal zijne vrucht niet geven.
21 En zoo gij met Mij *in* tegenheid wandelen zult, en Mij niet zult willen hooren, zoo zal Ik over u, naar uwe zonden, zevenvoudig slagen toedoen;
22 Want Ik zal onder u zenden het gedierte des velds, hetwelk u berooven, en uw vee uitroeien, en u verminderen zal; en uwe wegen zullen woest worden.
23 Indien gij nog door deze dingen Mij niet getuchtigd zult zijn, maar met Mij *in* tegenheid wandelen,
24 Zoo zal Ik ook [c] met u in tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden slaan;
25 Want Ik zal een zwaard over u brengen, dat de wraak des verbonds wreken zal, zoodat gij in uwe steden vergaderd zult worden; dan zal Ik de pest in het midden van u zenden, en gij zult in de hand des vijands overgegeven worden.
26 Als Ik u den staf des broods zal gebroken hebben, dan zullen tien vrouwen uw brood in éénen oven bakken, en zullen uw brood bij het gewicht wedergeven; en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.
27 Als gij hierom ook Mij niet hooren zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid,
28 Zoo zal Ik ook met u in heetgrimmige tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden tuchtigen.
29 [d] Want gij zult het vleesch uwer zonen eten, en het vleesch uwer dochteren zult gij eten.
30 En Ik zal uwe hoogten verderven, en [e] uwe zonnebeelden uitroeien, en zal uwe doode lichamen op de doode lichamen uwer drekgoden werpen; en Mijne ziel zal aan u walgen.
31 En Ik zal uwe steden eene woestijn maken, en uwe heiligdommen verwoesten; en Ik zal uwen liefelijken reuk niet rieken.
32 Ja, Ik zal dat land verwoesten: dat uwe vijanden, die daarin zullen wonen, zich daarover ontzetten zullen.
33 Daartoe zal Ik u onder de Heidenen verstrooien, en een zwaard achter u uittrekken; en uw land zal woest, en uwe steden zullen eene woestijn zijn.
34 Dan zal het land aan zijne [f] sabbatten een welgevallen hebben, al de dagen der verwoesting, en gij zult in het land uwer vijanden zijn; dan zal het land rusten, en aan zijne sabbatten een welgevallen hebben.
35 Al de dagen der verwoesting zal het rusten, overmits het niet rustte in uwe sabbatten, als gij daarin woondet.
36 En aangaande de overgeblevenen onder u, Ik zal in hun hart eene weekigheid in de landen hunner vijanden laten komen; zoodat het geruisch van een gedreven blad hen jagen zal, en zij zullen vlieden, gelijk men vliedt voor een zwaard, en zullen vallen, waar niemand is, die jaagt.
37 En zij zullen de een op den ander als voor het zwaard vallen, waar niemand is, die jaagt; en gij zult voor het aangezicht uwer vijanden niet kunnen bestaan;
38 Maar gij zult omkomen onder de Heidenen, en het land uwer vijanden zal u verteren.
39 En de overgeblevenen onder u zullen om hunne ongerechtigheid in de landen uwer vijanden uitteren; ja, ook om de ongerechtigheden hunner vaderen zullen zij met hen uitteren.
40 Dan zullen zij hunne ongerechtigheid belijden, en de ongerechtigheid hunner vaderen met hunne overtredingen, waarmede zij tegen Mij overtreden hebben, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben;
41 Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben. Zoo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben,
42 Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond *met* Jakob, en ook aan Mijn verbond *met* Izak, en ook aan Mijn verbond

---

[a] Deut. 28:15. Klgld. 2:17. Mal. 2:2. [b] Spr. 28:1. [c] 2 Sam. 22:27. Ps. 18:27.
[d] Deut. 28:53. 2 Kon. 6:28. Klgld. 4:10. [e] 2 Kron. 34:7. [f] Lev. 25:2.

met Abraham zal Ik gedenken, en aan
het land zal Ik gedenken;
43 Als het land om hunnentwil zal verlaten zijn geweest, en aan zijne sabbatten een welgevallen gehad hebben, wanneer het om hunnentwil verwoest was, en zij aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen zullen gehad hebben; daarom, en omdat zij Mijne rechten hadden verworpen, en hunne ziel aan Mijne inzettingen gewalgd had.
44 En hierenboven is dit ook: als zij in het land hunner vijanden zullen zijn, [a] zal Ik hen niet verwerpen, noch van hen walgen, om een einde van hen te maken, vernietigende Mijn verbond met hen; want Ik ben de HEERE, hun God!
45 Maar Ik zal hun *ten beste* gedenken aan het verbond der voorouderen, die Ik uit Egypteland voor de oogen der Heidenen uitgevoerd heb, opdat Ik hun tot een' God ware; Ik ben de HEERE!
46 Dit zijn die inzettingen, en die rechten, en die wetten, welke de HEERE gegeven heeft, tusschen Zich en tusschen de kinderen Israëls, op den berg Sinaï, door de hand van Mozes.

Wetten over het lossen, ook der tienden.

27 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer iemand eene gelofte zal afgezonderd hebben, naar uwe schatting zullen de zielen des HEEREN zijn.
3 Als uwe schatting eens mans zal zijn van twintig jaren oud, tot eenen, die zestig jaren oud is; dan zal uwe schatting zijn van vijftig sikkelen zilvers, naar den sikkel des heiligdoms.
4 Maar is het eene vrouw, dan zal uwe schatting zijn dertig sikkelen.
5 En is het van eenen, die vijf jaren oud is, tot eenen, die twintig jaren oud is, zoo zal uwe schatting van eenen man twintig sikkelen zijn, en voor eene vrouw tien sikkelen.
6 Maar is het van eenen, die eene maand oud is, tot eenen, die vijf jaren oud is, zoo zal uwe schatting van een' man zijn vijf sikkelen zilvers, en uwe schatting over eene vrouw zal zijn drie sikkelen zilvers.
7 En is het van eenen, die zestig jaren oud is en daarboven, is het een man, zoo zal uwe schatting zijn vijftien sikkelen, en voor eene vrouw tien sikkelen.
8 Maar zoo hij armer is, dan uwe schatting, zoo zal hij zich voor het aangezicht des priesters zetten, opdat de priester hem schatte; naar dat de hand desgenen, die de gelofte gedaan heeft, zal kunnen bekomen, zal de priester hem schatten.
9 En indien het een beest is, waarvan men den HEERE offerande offert: al wat hij daarvan den HEERE zal gegeven hebben, zal heilig zijn.
10 Hij zal niet vermangelen, noch hetzelve verwisselen, een goed voor een kwaad, of een kwaad voor een goed; indien hij nochtans een beest voor een beest eenigszins verwisselt, zoo zal dit, en wat daarvoor verwisseld is, heilig zijn.
11 En indien het eenig onrein beest is, van hetwelk men den HEERE geene offerande offert, zoo zal hij dat beest voor het aangezicht des priesters zetten.
12 En de priester zal dat schatten, naar dat het goed of kwaad is; naar uwe schatting, priester! zoo zal het zijn.
13 Maar indien hij het immers lossen zal, zoo zal hij deszelfs vijfde deel boven uwe schatting toedoen.
14 En wanneer iemand zijn huis zal geheiligd hebben, dat het den HEERE heilig zij, zoo zal de priester dat schatten, naar dat het goed of kwaad is; gelijk als de priester dat geschat zal hebben, zoo zal het stand hebben.
15 En indien hij, die het geheiligd heeft, zijn huis zal lossen, zoo zal hij een vijfde deel des gelds uwer schatting daarboven toedoen, zoo zal het zijne zijn.
16 Indien ook iemand van den akker zijner bezitting den HEERE wat geheiligd zal hebben, zoo zal uwe schatting zijn naar zijn zaad; een homer gerstezaad zal zijn op vijftig sikkelen zilvers.
17 Indien hij zijnen akker van het jubeljaar af geheiligd zal hebben, zoo zal het naar uwe schatting stand hebben.
18 Maar zoo hij zijnen akker na het jubeljaar geheiligd zal hebben, dan zal hem de priester het geld rekenen naar de jaren, die nog overig zijn tot het jubeljaar; en het zal van uwe schatting afgetrokken worden.
19 En indien hij, die den akker geheiligd heeft, denzelven ganschelijk lossen zal, zoo zal hij een vijfde deel des gelds uwer schatting daarboven toedoen, en dezelve zal hem gevestigd zijn.
20 En indien hij dien akker niet zal lossen, of indien hij dien akker aan een' anderen man verkocht heeft, zoo zal hij niet meer gelost worden;
21 Maar die akker, nadat hij in het jubeljaar zal uitgegaan zijn, zal den HEERE heilig zijn, als een verbannen akker; de bezitting daarvan zal des priesters zijn.
22 En indien hij den HEERE eenen akker heeft geheiligd, dien hij gekocht heeft, en niet is van den akker zijner bezitting,
23 Zoo zal de priester hem rekenen de som uwer schatting tot het jubeljaar; en hij zal op denzelven dag uwe schatting geven, eene heiligheid den HEERE.
24 In het jubeljaar zal die akker weder-

[a] Deut. 4:31. Rom. 11:1, 26, enz.

komen tot dien, van wien hij hem gekocht had, tot hem, wiens de bezitting van dat land was.
25 Al uwe schatting nu zal naar den sikkel des heiligdoms geschieden; [a]de sikkel zal zijn van twintig gera.
26 [b]Maar het eerstgeborene, dat den HEERE van een beest eerstgeboren wordt, dat zal niemand heiligen; hetzij een os, of klein vee, het is des HEEREN.
27 Doch is het van een onrein beest, hij zal dat lossen naar uwe schatting, en zal zijn vijfde deel daarboven toedoen; en indien het niet gelost wordt, zoo zal het verkocht worden, naar uwe schatting.
28 [c]Evenwel niets, dat verbannen is, dat iemand den HEERE zal verbannen hebben van al hetgeen hij heeft, van een' mensch, of een beest, of van den akker zijner bezitting, zal verkocht noch gelost worden; al wat verbannen is, zal den HEERE eene heiligheid der heiligheden zijn.
29 Al wat verbannen is, dat van de menschen zal verbannen zijn, zal niet gelost worden; het zal zekerlijk gedood worden.
30 Ook alle tienden des lands, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, zijn des HEEREN; zij zijn den HEERE heilig.
31 Maar zoo iemand van zijne tienden immers iets lossen zal, hij zal zijn vijfde deel daarboven toedoen.
32 Aangaande al de tienden van runderen en klein vee, alles wat onder de roede zal doorgaan, het tiende zal den HEERE heilig zijn.
33 Hij zal tusschen het goede en het kwade niet onderzoeken; hij zal het ook niet verwisselen; maar indien hij het immers verwisselen zal, zoo zal dit, en wat daarvoor verwisseld is, heilig zijn; het zal niet gelost worden.
34 Dit zijn de geboden, die de HEERE Mozes geboden heeft, aan de kinderen Israëls, op den berg Sinaï.

HET VIERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

NUMERI.

Telling der Israëlieten in de woestijn van Sinaï.

1 VOORTS sprak de HEERE tot Mozes, in de woestijn van Sinaï, in de tent der samenkomst, op den eersten der tweede maand, in het tweede jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen waren, zeggende:
2 [d]Neem op de som van de geheele vergadering der kinderen Israëls, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van al wat mannelijk is, hoofd voor hoofd,
3 Van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire in Israël uittrekken; die zult gij tellen naar hunne heiren, gij en Aäron.
4 En met ulieden zullen zijn van elken stam een man, die een hoofdman is over het huis zijner vaderen.
5 Deze zijn nu de namen der mannen, die bij u staan zullen: van Ruben, Elízur, de zoon van Sedéür.
6 Van Simeon, Selúmiël, de zoon van Zurísaddai.
7 Van Juda, Nahesson, de zoon van Amminádab.
8 Van Issaschar, Netháneël, de zoon van Zuhar.
9 Van Zebulon, Elíab, de zoon van Helon.
10 Van de kinderen van Jozef: van Efraïm, Elisáma, de zoon van Ammihud; van Manasse, Gamáliël, de zoon van Pedázur.
11 Van Benjamin, Abídan, de zoon van Gideóni.
12 Van Dan, Ahiézer, de zoon van Ammisaddaï.
13 Van Aser, Págiël, de zoon van Ochran.
14 Van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.
15 Van Nafthali, Ahíra, de zoon van Enan.
16 Deze waren de geroepenen der vergadering, de oversten der stammen hunner vaderen; zij waren de hoofden der duizenden van Israël.
17 Toen namen Mozes en Aäron die mannen, welke met namen uitgedrukt zijn.
18 En zij verzamelden de geheele vergadering, op den eersten dag der tweede maand; en die verklaarden hunne afkomst, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van die twintig jaren oud was en daarboven, hoofd voor hoofd.
19 Gelijk als de HEERE Mozes geboden

---

[a] Ex. 30:13. Num. 3:47. Ezech. 45:12. [b] Ex. 13:2; 22:29; 34:19. Num. 3:13; 8:17. [c] Joz. 6:18; 7:18, enz. [d] Ex. 30:12.

had, zoo heeft hij hen geteld in de woestijn van Sinaï.
20 Zoo waren de zonen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken;
21 Hunne getelden van den stam van Ruben waren zes en veertig duizend en vijfhonderd.
22 Van de zonen van Simeon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, zijne getelden, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken;
23 Hunne getelden van den stam van Simeon waren negen en vijftig duizend en driehonderd.
24 Van de zonen van Gad, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
25 Waren hunne getelden van den stam van Gad vijf en veertig duizend zeshonderd en vijftig.
26 Van de zonen van Juda, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
27 Waren hunne getelden van den stam van Juda vier en zeventig duizend en zeshonderd.
28 Van de zonen van Issaschar, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
29 Waren hunne getelden van den stam van Issaschar vier en vijftig duizend en vierhonderd.
30 Van de zonen van Zebulon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
31 Waren hunne getelden van den stam van Zebulon zeven en vijftig duizend en vierhonderd.
32 Van de zonen van Jozef: van de zonen van Efraïm, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
33 Waren hunne getelden van den stam van Efraïm veertig duizend en vijfhonderd;
34 Van de zonen van Manasse, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
35 Waren hunne getelden van den stam van Manasse twee en dertig duizend en tweehonderd.
36 Van de zonen van Benjamin, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
37 Waren hunne getelden van den stam van Benjamin vijf en dertig duizend en vierhonderd.
38 Van de zonen van Dan, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
39 Waren hunne getelden van den stam van Dan twee en zestig duizend en zevenhonderd.
40 Van de zonen van Aser, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
41 Waren hunne getelden van den stam van Aser een en veertig duizend en vijfhonderd.
42 *Van* de zonen van Nafthali, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
43 Waren hunne getelden van den stam van Nafthali drie en vijftig duizend en vierhonderd.
44 Deze zijn de getelden, welke Mozes geteld heeft, en Aäron, en de oversten van Israël; twaalf mannen waren zij, elk over het huis zijner vaderen.
45 Alzoo waren al de getelden der zonen van Israël, naar het huis hunner vaderen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die in Israël ten heire uittrokken,
46 Al de getelden dan waren *a* zeshonderd drie duizend vijfhonderd en vijftig.
47 Maar de Levieten, naar den stam hunner vaderen, werden onder hen niet geteld.
48 Want de HEERE had tot Mozes gesproken, zeggende:
49 Alleen den stam Levi zult gij niet tellen, noch hunne som opnemen, onder de zonen van Israël.
50 Maar gij, stel de Levieten over den tabernakel der getuigenis, en over al zijn gereedschap, en over alles, wat daartoe behoort; zij zullen den tabernakel dragen, en al zijn gereedschap; en zij zullen dien bedienen, en zij zullen zich rondom den tabernakel legeren.

---

a Ex. 38:26.

51 En als de tabernakel zal optrekken, de Levieten zullen denzelven afnemen; en wanneer de tabernakel zich legeren zal, zullen de Levieten denzelven oprichten; en de vreemde, die daarbij komt, zal gedood worden.
52 En de kinderen Israëls zullen zich legeren, een iegelijk bij zijn leger, en een iegelijk bij zijne banier, naar hunne heiren.
53 Maar de Levieten zullen zich legeren rondom den tabernakel der getuigenis, opdat geene verbolgenheid over de vergadering van de kinderen Israëls zij; daarom zullen de Levieten de wacht van den tabernakel der getuigenis waarnemen.
54 Zoo deden de kinderen Israëls; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo deden zij.

Orde van de legering.

2 EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende:
2 De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijne banier, naar de teekenen van het huis hunner vaderen; rondom tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.
3 Die zich nu legeren zullen oostwaarts tegen den opgang, zal zijn de banier des legers van Juda, naar hunne heiren; en Nahesson, de zoon van Amminádab, zal de overste der zonen van Juda zijn.
4 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren vier en zeventig duizend en zeshonderd.
5 En nevens hem zal zich legeren de stam van Issaschar; en Nethaneël, de zoon van Zuar, zal de overste der zonen van Issaschar zijn.
6 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren vier en vijftig duizend en vierhonderd.
7 *Daartoe* de stam van Zebulon; en Eliab, de zoon van Helon, zal de overste der zonen van Zebulon zijn.
8 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren zeven en vijftig duizend en vierhonderd.
9 Al de getelden des legers van Juda waren honderd zes en tachtig duizend en vierhonderd, naar hunne heiren. Zij zullen vooraan optrekken.
10 De banier des legers van Ruben, naar hunne heiren, zal tegen het zuiden zijn; en Elízur, de zoon van Sedéür, zal de overste der zonen van Ruben zijn.
11 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren zes en veertig duizend en vijfhonderd.
12 En nevens hem zal zich legeren de stam van Simeon; en Selúmiël, de zoon van Zurísaddai, zal de overste der zonen van Simeon zijn.
13 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren negen en vijftig duizend en driehonderd.
14 Daartoe de stam van Gad; en Eljasaf, de zoon van Rehuël, zal de overste der zonen van Gad zijn.
15 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren vijf en veertig duizend zeshonderd en vijftig.
16 Al de getelden in het leger van Ruben waren honderd een en vijftig duizend vierhonderd en vijftig, naar hunne heiren. En zij zullen de tweede optrekken.
17 Daarna zal de tent der samenkomst optrekken, met het leger der Levieten, in het midden van de legers; gelijk als zij zich legeren zullen, alzoo zullen zij optrekken, een iegelijk aan zijne plaats, naar hunne banieren.
18 De banier des legers van Efraïm, naar hunne heiren, zal tegen het westen zijn; en Elisáma, de zoon van Ammihud, zal de overste der zonen van Efraïm zijn.
19 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren veertig duizend en vijfhonderd.
20 En nevens hem de stam van Manasse; en Gamáliël, de zoon van Pedázur, zal de overste der zonen van Manasse zijn.
21 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren twee en dertig duizend en tweehonderd.
22 Daartoe de stam van Benjamin; en Abídan, de zoon van Gidéoni, zal de overste der zonen van Benjamin zijn.
23 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren vijf en dertig duizend en vierhonderd.
24 Al de getelden in het leger van Efraïm waren honderd acht duizend en eenhonderd, naar hunne heiren. En zij zullen de derde optrekken.
25 De banier des legers van Dan zal tegen het noorden zijn, naar hunne heiren; en Ahiézer, de zoon van Ammísaddaï, zal de overste der zonen van Dan zijn.
26 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren twee en zestig duizend en zevenhonderd.
27 En nevens hem zal zich legeren de stam van Aser; en Págiël, de zoon van Ochran, zal de overste der zonen van Aser zijn.
28 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren een en veertig duizend en vijfhonderd.
29 Daartoe de stam van Nafthali; en Ahíra, de zoon van Enan, zal de overste der zonen van Nafthali zijn.
30 Zijn heir nu, en zijne getelden, waren drie en vijftig duizend en vierhonderd.
31 Al de getelden in het leger van Dan waren honderd zeven en vijftig duizend en zeshonderd. In het achterste zullen zij optrekken, naar hunne banieren.
32 Deze zijn de getelden van de kinderen Israëls, naar het huis hunner vaderen; al de getelden der legers, naar hunne heiren, waren [a] zeshonderd drie duizend vijfhonderd en vijftig.
33 Maar de Levieten werden niet geteld

[a] Ex. 38:26. Num. 1:46.

onder de zonen van Israël, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

34 En de kinderen Israëls deden naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo legerden zij zich naar hunne banieren, en zoo trokken zij op, een iegelijk naar zijne geslachten, naar het huis zijner vaderen.

Telling der Levieten.

3 DIT nu zijn de geboorten van Aäron en Mozes; ten dage *als* de HEERE met Mozes gesproken heeft op den berg Sinaï.

2 En dit zijn de namen der zonen van Aäron: [b] de eerstgeborene, Nadab, daarna Abíhu, Eleázar, en Ithamar.

3 Dit zijn de namen der zonen van Aäron, der priesteren, die gezalfd waren, welker hand men gevuld had, om het priesterambt te bedienen.

4 [c] Maar Nadab en Abíhu stierven voor het aangezicht des HEEREN, als zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN in de woestijn van Sinaï brachten, en hadden geene kinderen; doch Eleázar en Ithamar bedienden het priesterambt voor het aangezicht van hunnen vader Aäron.

5 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

6 [d] Doe den stam Levi naderen, en stel hem voor het aangezicht van den priester Aäron, opdat zij hem dienen;

7 En dat zij waarnemen zijne wacht, en de wacht der geheele vergadering, voor de tent der samenkomst, om den dienst des tabernakels te bedienen;

8 En dat zij al het gereedschap van de tent der samenkomst, en de wacht der kinderen Israëls waarnemen, om den dienst des tabernakels te bedienen.

9 Gij zult dan, aan Aäron en aan zijne zonen, de Levieten geven; zij zijn gegeven, zij zijn hem gegeven uit de kinderen Israëls.

10 Maar Aäron en zijne zonen zult gij stellen, dat zij hun priesterambt waarnemen; en de vreemde, die nadert, zal gedood worden.

11 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

12 En Ik, zie, Ik heb de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls genomen, in plaats van allen eerstgeborene, [e] die de baarmoeder opent, uit de kinderen Israëls; en de Levieten zullen Mijne zijn.

13 Want alle eerstgeborene is Mijne: van den dag, dat Ik alle eerstgeborenen in Egypteland sloeg, [f] heb Ik Mij geheiligd alle eerstgeborenen in Israël, van de menschen tot de beesten; zij zullen Mijne zijn; Ik ben de HEERE!

14 En de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, zeggende:

15 Tel de zonen van Levi naar het huis hunner vaderen, naar hunne geslachten, al wat mannelijk is, van eene maand oud en daarboven, die zult gij tellen.

16 En Mozes telde hen naar het bevel des HEEREN, gelijk als hem geboden was.

17 [g] Dit nu waren de zonen van Levi met hunne namen: Gerson, en Kahath, en Merári.

18 En dit zijn de namen der zonen van Gerson, naar hunne geslachten: Libni en Simeï.

19 En de zonen van Kahath, naar hunne geslachten: Amram en Izhar, Hebron en Uzziël.

20 En de zonen van Merári, naar hunne geslachten: Máheli en Músi; dit zijn de geslachten der Levieten, naar het huis hunner vaderen.

21 Van Gerson was het geslacht der Libnieten, en het geslacht der Simeïeten; dit zijn de geslachten der Gersonieten.

22 Hunne getelden in getal waren van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven; hunne getelden waren zeven duizend en vijfhonderd.

23 De geslachten der Gersonieten zullen zich legeren achter den tabernakel, westwaarts.

24 De overste nu van het vaderlijke huis der Gersonieten zal zijn Eljasaf, de zoon van Laël.

25 En de wacht der zonen van Gerson in de tent der samenkomst zal zijn de tabernakel en de tent, haar deksel, en het deksel aan de deur van de tent der samenkomst;

26 En de behangselen des voorhofs, en het deksel van de deur des voorhofs, welke bij den tabernakel en bij het altaar rondom zijn; mitsgaders zijne zeelen, tot zijnen ganschen dienst.

27 En van Kahath is het geslacht der Amramieten, en het geslacht der Izharieten, en het geslacht der Hebronieten, en het geslacht der Uzziëlieten; dit zijn de geslachten der Kohathieten.

28 In getal van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren acht duizend en zeshonderd, waarnemende de wacht des heiligdoms.

29 De geslachten der zonen van Kohath zullen zich legeren aan de zijde des tabernakels, zuidwaarts.

30 De overste nu van het vaderlijke huis der geslachten van de Kohathieten, zal zijn Elísafan, de zoon van Uzziël.

31 Hunne wacht nu zal zijn de ark, en de tafel, en de kandelaar, en de altaren en het gereedschap des heiligdoms, met

[a] Num. 1:48, 49. [b] Ex. 6:23. [c] Lev. 10:1, 2, enz. Num. 26:61. 1 Kron. 24:2. [d] Num. 16:9; 18:2. [e] Ex. 13:2. [f] Ex. 13:2; 22:29; 34:19. Lev. 27:26. Num. 8:16. Luk. 2:23. [g] Ex. 6:15, 16, 17. Num. 26:57. 1 Kron. 6:1; 23:6.

hetwelk zij dienst doen, en het deksel,
en al *wat tot* zijnen dienst *behoort.*
32 De overste nu der oversten van Levi
zal zijn Eleázar, de zoon van Aäron, den
priester; *zijn* opzicht zal zijn over degenen,
die de wacht des heiligdoms waarnemen.
33 Van Merári is het geslacht der Máhelieten,
en het geslacht der Músieten; dit
zijn de geslachten van Merári.
34 En hunne getelden in getal van al
wat mannelijk was, van eene maand oud
en daarboven, waren zes duizend en tweehonderd.
35 De overste nu van het vaderlijke huis
der geslachten van Merári zal zijn Zúriël,
de zoon van Abíhaïl; zij zullen zich legeren
aan de zijde des tabernakels, noordwaarts.
36 En het opzicht der wachten van de
zonen van Merári zal zijn over de berderen
des tabernakels, en zijne richelen, en
zijne pilaren, en zijne voeten, en al zijn
gereedschap, en al *wat tot* zijnen dienst
behoort;
37 En de pilaren des voorhofs rondom,
en hunne voeten, en hunne pennen, en
hunne zeelen.
38 Die nu zich legeren zullen voor den
tabernakel oostwaarts, voor de tent der
samenkomst, tegen den opgang, zullen
zijn Mozes, en Aäron met zijne zonen,
waarnemende de wacht des heiligdoms,
voor de wacht der kinderen Israëls; en de
[a] vreemde, die nadert, zal gedood worden.
39 Alle getelden der Levieten, welke
Mozes en Aäron, op het bevel des HEEREN,
naar hunne geslachten, geteld hebben,
al wat mannelijk was, van eene
maand oud en daarboven, waren twee en
twintig duizend.
40 En de HEERE zeide tot Mozes: Tel
alle eerstgeborenen, wat mannelijk is onder
de kinderen Israëls, van eene maand
oud en daarboven; en neem het getal
hunner namen op.
41 En gij zult voor Mij de Levieten nemen
(Ik ben de HEERE!), in plaats van
alle eerstgeborenen onder de kinderen
Israëls, en de beesten der Levieten, in
plaats van alle eerstgeborenen onder de
beesten der kinderen Israëls.
42 Mozes dan telde, gelijk als de HEERE
hem geboden had, alle eerstgeborenen onder
de kinderen Israëls.
43 En alle eerstgeborenen, die mannelijk
waren, in het getal der namen, van
eene maand oud en daarboven, naar
hunne getelden, waren twee en twintig
duizend tweehonderd en drie en zeventig.
44 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
45 Neem de Levieten, in plaats van alle
eerstgeboorte onder de kinderen Israëls,
en de beesten der Levieten, in plaats van
hunne beesten; want de Levieten zullen
Mijne zijn; Ik ben de HEERE!
46 Aangaande de tweehonderd drie en
zeventig, die gelost zullen worden, die
overschieten, boven de Levieten, van de
eerstgeborenen van de kinderen Israëls;
47 Gij zult voor elk hoofd vijf sikkels
nemen; naar den sikkel des heiligdoms
zult gij ze nemen; [b] die sikkel is twintig
gera.
48 En gij zult dat geld aan Aäron en
zijne zonen geven, *het geld* der gelosten,
die onder hen overschieten.
49 Toen nam Mozes dat losgeld van degenen,
die overschoten boven de gelosten
door de Levieten;
50 Van de eerstgeborenen van de kinderen
Israëls nam hij dat geld, duizend driehonderd
vijf en zestig *sikkelen*, naar den
sikkel des heiligdoms.
51 En Mozes gaf dat geld der gelosten
aan Aäron en aan zijne zonen, naar het
bevel des HEEREN, gelijk als de HEERE
Mozes geboden had.

De diensten der Levieten.

4 EN de HEERE sprak tot Mozes en tot
Aäron, zeggende:
2 Neemt op de som der zonen van Kohath,
uit het midden der zonen van Levi,
naar hunne geslachten, naar het huis
hunner vaderen.
3 Van dertig jaren oud en daarboven,
tot vijftig jaren oud; al wie tot dezen
strijd inkomt, om het werk in de tent der
samenkomst te doen.
4 Dit zal de dienst zijn der zonen van
Kohath, in de tent der samenkomst, *te
weten* de heiligheid der heiligheden.
5 In het optrekken des legers, zoo zullen
Aäron en zijne zonen komen, en den
voorhang des deksels afnemen, en zullen
daarmede de ark der getuigenis bedekken.
6 En zij zullen een deksel van dassenvellen
daarop leggen, en een geheel kleed
van hemelsblauw daar bovenop uitspreiden;
en zij zullen derzelver handboomen
aanleggen.
7 Zij zullen ook [c] op de toontafel een
kleed van hemelsblauw uitspreiden, en
zullen daarop zetten de schotels, en de
reukschalen, en de kroezen, en de dekschotels;
ook zal het gedurig brood
daarop zijn.
8 Daarna zullen zij een scharlaken kleed
daarover uitspreiden, en zullen dat met
een deksel van dassenvellen bedekken;
en zij zullen derzelver handboomen aanleggen.
9 Dan zullen zij een kleed van hemelsblauw
nemen, en bedekken [d] den kande-

[a] Vers 10. Num. 16:40. [b] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 18:16. Ezech. 45:12. [c] Ex. 25:30.
[d] Ex. 25:31.

laar des luchters, en zijne lampen, en
zijne snuiters, en zijne [a] bluschvaten, en
al zijne olievaten, met welke zij aan denzelven dienen.
10 Zij zullen ook denzelven, en al zijn
gereedschap, in een deksel van dassenvellen doen, en zullen hem op den draagboom leggen.
11 En over het gouden altaar zullen zij
een kleed van hemelsblauw uitspreiden,
en zullen dat met een deksel van dassenvellen bedekken; en zij zullen deszelfs
handboomen aanleggen.
12 Zij zullen ook nemen alle gereedschap van den dienst, met hetwelk zij in
het heiligdom dienen, en zullen het leggen
in een kleed van hemelsblauw, en zullen
hetzelve met een deksel van dassenvellen
bedekken; en zij zullen het op den draagboom leggen.
13 En zij zullen de asch van het altaar
vegen, en zij zullen daarover een kleed
van purper uitspreiden.
14 En zij zullen daarop leggen al zijn
gereedschap, waarmede zij aan hetzelve
dienen: de koolpannen, de krauwelen, en
de schoffelen, en de sprengbekkens, al
het gereedschap des altaars; en zij zullen
daarover een deksel van dassenvellen
uitspreiden, en zullen deszelfs handboomen aanleggen.
15 Als nu Aäron en zijne zonen, het
dekken van het heiligdom, en van alle
gereedschap des heiligdoms, in het optrekken des legers, zullen voleind hebben,
zoo zullen daarna de zonen van Kohath
komen om te dragen; maar zij zullen dat
heilige niet aanroeren, dat zij niet
sterven. Dit is de last der zonen van
Kohath, in de tent der samenkomst.
16 Het opzicht nu van Eleázar, den zoon
van Aäron, den priester, zal zijn over de
olie des luchters, en het [b] reukwerk der
welriekende specerijen, en het gedurig
spijsoffer, en de [c] zalfolie: het opzicht
des ganschen tabernakels, en alles wat
daarin is, aan het heiligdom en aan zijn
gereedschap.
17 En de HEERE sprak tot Mozes en tot
Aäron, zeggende:
18 Gij zult den stam van de geslachten
der Kohathieten niet laten uitgeroeid
worden, uit het midden der Levieten;
19 Maar dit zult gij hun doen, opdat
zij leven en niet sterven, als zij tot de
heiligheid der heiligheden toetreden
zullen: Aäron en zijne zonen zullen
komen, en stellen hen een ieder over
zijnen dienst en aan zijnen last.
20 Doch zij zullen niet inkomen om te
zien, als men het heiligdom inwindt, opdat zij niet sterven.
21 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
22 Neem ook op de som der zonen van
Gerson, naar het huis hunner vaderen,
naar hunne geslachten.
23 Gij zult hen tellen van dertig jaren
oud en daarboven, tot vijftig jaren oud,
al wie inkomt om den strijd te strijden,
opdat hij den dienst bediene in de tent
der samenkomst.
24 Dit zal zijn de dienst der geslachten
van de Gersonieten, in het dienen en in
den last.
25 Zij zullen dan dragen de gordijnen
des tabernakels, en de tent der samenkomst, *te weten* haar deksel, en het
dassendeksel, dat er boven op is, en het
deksel der deur van de tent der samenkomst;
26 En de behangselen des voorhofs, en
het deksel der deur van de poort des
voorhofs, hetwelk is bij den tabernakel
en bij het altaar rondom; en hunne
zeelen, en al het gereedschap van hunnen
dienst, mitsgaders al wat daarvoor bereid
wordt, opdat zij dienen.
27 De geheele dienst van de zonen der
Gersonieten, in al hunnen last, en in al
hunnen dienst, zal zijn naar het bevel
van Aäron en van zijne zonen; en gijlieden zult hun ter bewaring al hunnen
last bevelen.
28 Dit is de dienst van de geslachten der
zonen van de Gersonieten, in de tent der
samenkomst; en hunne wacht zal zijn
onder de hand van Ithamar, den zoon
van Aäron, den priester.
29 Aangaande de zonen van Merári, die
zult gij naar hunne geslachten, en naar
het huis hunner vaderen tellen.
30 Gij zult hen tellen van dertig jaren
oud en daarboven, tot vijftig jaren oud,
al wie inkomt tot dezen strijd, om te
bedienen den dienst van de tent der
samenkomst.
31 Dit zal nu zijn de onderhouding van
hunnen last, naar al hunnen dienst, in
de tent der samenkomst: de [d] berderen
des tabernakels, en zijne richelen, en
zijne pilaren, en zijne voeten;
32 Mitsgaders de pilaren des voorhofs
rondom, hunne voeten, en hunne pennen,
en hunne zeelen, met al hun gereedschap, en met al hunnen dienst; en het
gereedschap van de waarneming van
hunnen last zult gij bij namen tellen.
33 Dit is de dienst van de geslachten
der zonen van Merári, naar hunnen ganschen dienst, in de tent der samenkomst,
onder de hand van Ithamar, den zoon
van Aäron, den priester.
34 Mozes dan en Aäron, en de oversten
der vergadering, telden de zonen der Kohathieten, naar hunne geslachten, en
naar het huis hunner vaderen;
35 Van dertig jaren oud en daarboven,

[a] Ex. 25:38. [b] Ex. 30:34, 35. [c] Ex. 30:23, 24, enz. [d] Ex. 26:15.

tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst;

36 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, twee duizend zevenhonderd en vijftig.

37 Dit zijn de getelden van de geslachten der Kohathieten, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

38 Insgelijks de getelden der zonen van Gerson, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen;

39 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst;

40 Hunne getelden waren, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, twee duizend zeshonderd en dertig.

41 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Gerson, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron telden, naar het bevel des HEEREN.

42 En de getelden van de geslachten der zonen van Merári, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen,

43 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst;

44 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, drie duizend en tweehonderd.

45 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Merári, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

46 Al de getelden, welke Mozes en Aäron, en de oversten van Israël geteld hebben van de Levieten, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen,

47 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam, om den dienst der bediening en den dienst van den last, in de tent der samenkomst, te bedienen;

48 Hunne getelden waren acht duizend vijfhonderd en tachtig.

49 Men telde hen, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes, een ieder naar zijnen dienst en naar zijnen last; en zijne getelden waren, die de HEERE Mozes geboden had.

Bevel om alle onreinen buiten het leger af te zonderen.

5 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij uit het leger [a] wegzenden alle melaatschen, en alle [b] vloeienden, en allen, die onrein zijn van [c] eenen doode.

3 Van den man tot de vrouw toe zult gij hen wegzenden; tot buiten het leger zult gij hen wegzenden; opdat zij niet verontreinigen hunne legers, in welker midden Ik wone.

4 En de kinderen Israëls deden alzoo, en zonden hen tot buiten het leger; gelijk de HEERE tot Mozes gesproken had, alzoo deden de kinderen Israëls.

Wetten over het wedergeven van hetgeen men iemand ontvreemd had.

5 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

6 [d] Spreek tot de kinderen Israëls: Wanneer een man of eene vrouw iets van eenige menschelijke zonden gedaan zullen hebben, overtreden hebbende door overtreding tegen den HEERE, zoo is diezelve ziel schuldig.

7 En zij zullen hunne zonde, welke zij gedaan hebben, belijden; daarna zal hij zijne schuld wederuitkeeren, [e] naar de hoofdsom daarvan, en derzelfder vijfde deel zal hij daarboven toedoen, en zal het dien geven, aan wien hij zich verschuldigd heeft.

8 Maar zoo die man geen losser zal hebben, om de schuld aan hem weder uit te keeren, zal die schuld, welke den HEERE wederuitgekeerd wordt, des priesters zijn, behalve den ram der verzoening, met welken hij voor hem verzoening doen zal.

9 Desgelijks zal alle heffing van alle geheiligde dingen der kinderen Israëls, welke zij tot den priester brengen, zijne zijn.

10 [f] En een ieders geheiligde dingen zullen zijne zijn; wat iemand den priester zal gegeven hebben, zal zijne zijn.

Wet over de ijverzucht.

11 WIJDERS sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

12 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer van iemand zijne huisvrouw zal afgeweken zijn, en door overtreding tegen hem overtreden zal hebben;

13 Dat een man bij haar door bijligging des zaads zal gelegen hebben, en het voor de oogen haars mans zal verborgen zijn, en zij zich verheeld zal hebben, zijnde nochtans onrein geworden; en geen getuige tegen haar is, en zij niet betrapt is;

14 En de ijvergeest over hem gekomen is, dat hij ijvert over zijne huisvrouw, dewijl zij onrein geworden is; of dat over hem de ijvergeest gekomen is, dat hij over zijne huisvrouw ijvert, hoewel zij niet onrein geworden is;

[a] Lev. 13:3, 46. [b] Lev. 15:2. [c] Lev. 21:1. [d] Lev. 6:1, 3. [e] Lev. 6:5. [f] Lev. 10:12.

15 Dan zal die man zijne huisvrouw tot
den priester brengen, en zal hare offerande voor haar medebrengen, een tiende
deel van eene efa gerstemeel; hij zal
geene olie daarop gieten, noch wierook
daarop leggen, dewijl het een spijsoffer
der ijveringen is, een spijsoffer der
gedachtenis, dat de ongerechtigheid in
gedachtenis brengt.
16 En de priester zal haar doen naderen;
hij zal haar stellen voor het aangezicht
des HEEREN.
17 En de priester zal heilig water in een
aarden vat nemen; en van het stof, hetwelk op den vloer des tabernakels is, zal
de priester nemen, en in het water doen.
18 Daarna zal de priester de vrouw voor
het aangezicht des HEEREN stellen, en
zal het hoofd van de vrouw ontblooten,
en zal het spijsoffer der gedachtenis op
hare handen leggen, hetwelk het spijsoffer der ijveringen is; en in de hand
des priesters zal dat bitter water zijn,
hetwelk den vloek medebrengt.
19 En de priester zal haar beëedigen, en
zal tot die vrouw zeggen: Indien niemand bij u gelegen heeft, en indien gij,
onder uwen man zijnde, niet afgeweken
zijt tot onreinigheid, wees vrij van dit bitter water, hetwelk den vloek medebrengt!
20 Maar zoo gij, onder uwen man zijnde, afgeweken zijt, en zoo gij onrein
geworden zijt, dat een man bij u gelegen
heeft, behalve uwen man:
21 (Dan zal de priester die vrouw met
den eed der vervloeking beëedigen, en
de priester zal tot die vrouw zeggen:) De
HEERE zette u tot eenen vloek, en tot
eenen eed, in het midden uws volks,
mits dat de HEERE uwe heup vervallende,
en uwen buik zwellende make;
22 Dat ditzelve water, hetwelk de vervloeking medebrengt, in uw ingewand
inga, om den buik te doen zwellen, en de
heup te doen vervallen! Dan zal die
vrouw zeggen: Amen, amen!
23 Daarna zal de priester deze zelfde
vloeken op een cedeltje schrijven, en hij
zal het met het bitter water uitdoen.
24 En hij zal die vrouw dat bitter
water, hetwelk de vervloeking medebrengt, te drinken geven, dat het water,
hetwelk de vervloeking medebrengt, in
haar tot bitterheden inga.
25 En de priester zal uit de hand van
die vrouw het spijsoffer der ijveringen
nemen, en hij zal datzelve spijsoffer voor
het aangezicht des HEEREN bewegen, en
zal dat op het altaar offeren.
26 De priester zal ook van dat spijsoffer,
deszelfs gedenkoffer, eene handvol grijpen, en zal het op het altaar aansteken;
en daarna zal hij dat water die vrouw te
drinken geven.
27 Als hij haar nu dat water zal te
drinken gegeven hebben, het zal geschieden, indien zij onrein geworden is, en
tegen haren man door overtreding zal
overtreden hebben, dat het water, hetwelk vervloeking medebrengt, tot bitterheid in haar ingaan zal, en haar buik
zwellen, en hare heup vervallen zal; en
die vrouw zal in het midden van haar
volk tot eenen vloek zijn.
28 Doch indien de vrouw niet onrein
geworden is, maar rein is, zoo zal zij vrij
zijn, en zal met zaad bezadigd worden.
29 Dit is de wet der ijveringen, als eene
vrouw, onder haren man zijnde, zal afgeweken en onrein geworden zijn;
30 Of als over eenen man de ijvergeest
zal gekomen zijn, en hij over zijne
huisvrouw zal geijverd hebben, dat hij
de vrouw voor het aangezicht des
HEEREN stelle, en de priester aan haar
deze gansche wet volbrenge.
31 En de man zal van de ongerechtigheid onschuldig zijn; maar diezelve
vrouw zal hare ongerechtigheid dragen.

Wet der gelofte van het Nazireërschap.

6 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Wanneer een man of eene
vrouw zich afgescheiden zal hebben,
belovende de gelofte eens Nazireërs, om
zich den HEERE af te zonderen,
3 Van wijn en sterken drank zal hij
zich afzonderen; wijnedik, en edik van
sterken drank zal hij niet drinken, noch
eenige vochtigheid van druiven zal hij
drinken, noch versche of gedroogde
druiven eten.
4 Al de dagen van zijn nazireërschap
zal hij niet eten van iets, dat van den
wijnstok des wijns gemaakt is, van de
kernen af tot de basten toe.
5 Al de dagen der gelofte van zijn nazireërschap zal het [a] scheermes over zijn
hoofd niet gaan; totdat die dagen vervuld zullen zijn, die hij zich den HEERE
zal afgezonderd hebben, zal hij heilig
zijn, latende de lokken van het haar zijns
hoofds wassen.
6 Al de dagen, die hij zich den HEERE
zal afgezonderd hebben, zal hij tot het
lichaam eens dooden niet gaan.
7 Om zijnen vader of om zijne moeder,
om zijnen broeder of om zijne zuster,
om hen zal hij zich niet verontreinigen,
als zij dood zijn; want het nazireërschap zijns Gods is op zijn hoofd.
8 Al de dagen van zijn nazireërschap is
hij den HEERE heilig.
9 En zoo de gestorvene bij hem onvoorziens haastelijk gestorven ware, dat hij
het hoofd van zijn nazireërschap zou

[a] Richt. 13:5. 1 Sam. 1:11.

verontreinigd hebben, zoo zal hij op den
dag zijner reiniging zijn hoofd bescheren;
op den zevenden dag zal hij het bescheren.
10 En op den achtsten dag zal hij twee
tortelduiven, of twee jonge duiven brengen tot den priester, tot de deur van de
tent der samenkomst.
11 De priester nu zal eene bereiden ten
zondoffer, en eene ten brandoffer, en zal
voor hem verzoening doen, van dat hij
aan het doode lichaam gezondigd heeft;
alzoo zal hij zijn hoofd op dienzelfden
dag heiligen.
12 Daarna zal hij de dagen van zijn
nazireërschap den HEERE afzonderen, en
zal een lam, dat eenjarig is, brengen ten
schuldoffer; en de vorige dagen zullen
vallen, omdat zijn nazireërschap verontreinigd was.
13 En dit is de wet des Nazireërs: op den
dag, als de dagen van zijn nazireërschap
zullen vervuld zijn, zal hij dit brengen tot
de deur van de tent der samenkomst.
14 Hij dan zal tot zijne offerande den
HEERE offeren een volkomen eenjarig
lam ten brandoffer, en een volkomen
eenjarig ooilam ten zondoffer, en een'
volkomen ram ten dankoffer;
15 En een' korf ongezuurde *koeken*, koeken van meelbloem, met olie gemengd,
en ongezuurde vladen, met olie bestreken,
mitsgaders hun spijsoffer en hunne
drankofferen;
16 En de priester zal het voor het aangezicht des HEEREN brengen, en zal zijn
zondoffer en zijn brandoffer bereiden.
17 Hij zal ook den ram ten dankoffer
den HEERE bereiden, met den korf der
ongezuurde *koeken;* en de priester zal
zijn spijsoffer en zijn drankoffer bereiden.
18 Alsdan zal de Nazireër, aan de deur
van de tent der samenkomst, [a] het hoofd
van zijn nazireërschap bescheren; en hij
zal het hoofdhaar van zijn nazireërschap
nemen, en hij zal het leggen op het vuur,
dat onder het dankoffer is.
19 Daarna zal de priester een' gezoden
schouder nemen van den ram, en eenen
ongezuurden koek uit den korf, en eene
ongezuurde vlade; en hij zal ze op de
handen des Nazireërs leggen, nadat hij
zijn nazireërschap afgeschoren heeft.
20 En de priester zal die [b] bewegen ten
beweegoffer, voor het aangezicht des
HEEREN; het is een heilig ding voor den
priester, met de borst des beweegoffers,
en met den schouder des hefoffers; en
daarna zal die Nazireër wijn drinken.
21 Dit is de wet des Nazireërs, die zijne
offerande den HEERE voor zijn nazireërschap zal beloofd hebben, behalve wat
zijne hand bekomen zal; naar zijne gelofte, welke hij beloofd zal hebben, alzoo
zal hij doen, naar de wet van zijn nazireërschap.

De priesterlijke zegen.

22 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
23 Spreek tot Aäron en zijne zonen, zeggende: Alzoo zult gijlieden de kinderen
Israëls zegenen, zeggende tot hen:
24 De HEERE zegene u, en behoede u!
25 De HEERE doe Zijn aangezicht over
u lichten, en zij u genadig!
26 De HEERE verheffe Zijn aangezicht
over u, en geve u vrede!
27 Alzoo zullen zij Mijnen Naam op de
kinderen Israëls leggen; en Ik zal hen
zegenen.

Beschrijving van hetgeen de twaalf oversten der stammen, na de oprichting en heiliging van den tabernakel, hebben geofferd.

7 EN het geschiedde ten dage, als Mozes
geëindigd had [c] den tabernakel op te
richten, en dat hij dien gezalfd, en dien
geheiligd had, en al zijn gereedschap,
mitsgaders het altaar en al zijn gereedschap, en hij ze gezalfd, en dezelve geheiligd had,
2 Dat de oversten van Israël, de hoofden van het huis hunner vaderen offerden; deze waren de oversten der stammen,
die over de getelden stonden.
3 En zij brachten hunne offerande voor
het aangezicht des HEEREN, zes overdekte
wagens en twaalf runderen; eenen wagen voor twee oversten, en eenen os voor
elk eenen; en brachten ze voor den
tabernakel.
4 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
5 Neem ze van hen, opdat zij zijn mogen
om te bedienen den dienst van de tent
der samenkomst; en gij zult dezelve den
Levieten geven, een' ieder naar zijnen
dienst.
6 Alzoo nam Mozes die wagens en die
runderen, en gaf dezelve den Levieten.
7 Twee wagens en vier runderen gaf hij
den zonen van Gerson, naar hunnen
dienst;
8 En vier wagens en acht runderen gaf
hij den zonen van Merári, naar hunnen
dienst; onder de hand van Ithamar, den
zoon van Aäron, den priester.
9 Maar den zonen van Kohath gaf hij
niet; want de dienst der heilige dingen
was op hen, *die* zij op de schouderen
droegen.
10 En de oversten offerden ter inwijding
des altaars, op den dag als hetzelve gezalfd werd; de oversten dan offerden
hunne offeranden voor het altaar.
11 En de HEERE zeide tot Mozes: Elk
overste zal (een iegelijk op zijnen dag)

[a] Hand. 21:24. [b] Ex. 29:27. [c] Ex. 40:18.

zijne offerande offeren, ter inwijding des altaars.

12 Die nu op den eersten dag zijne offerande offerde, was Nahesson, de zoon van Amminádab, voor den stam van Juda.

13 En zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

14 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

15 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

16 Een geitenbok, ten zondoffer ;

17 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nahesson, den zoon van Amminádab.

18 Op den tweeden dag offerde Netháneël, de zoon van Zuar, de overste van Issaschar.

19 Hij offerde zijne offerande : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

20 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

21 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

22 Een geitenbok, ten zondoffer ;

23 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Netháneël, den zoon van Zuar.

24 Op den derden dag *offerde* de overste der zonen van Zebulon, Elíab, de zoon van Helon.

25 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

26 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

27 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

28 Een geitenbok, ten zondoffer ;

29 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elíab, den zoon van Helon.

30 Op den vierden dag *offerde* de overste der kinderen van Ruben, Elízur, de zoon van Sedéür.

31 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

32 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

33 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

34 Een geitenbok, ten zondoffer ;

35 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elízur, den zoon van Sedéür.

36 Op den vijfden dag *offerde* de overste der kinderen van Simeon, Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.

37 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

38 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

39 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

40 Een geitenbok, ten zondoffer ;

41 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Selûmiël, den zoon van Zurísaddai.

42 Op den zesden dag *offerde* de overste der kinderen van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.

43 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; beide vol meelbloem gemengd met olie, ten spijsoffer ;

44 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

45 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

46 Een geitenbok, ten zondoffer ;

47 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eljasaf, den zoon van Dehuël.

48 Op den zevenden dag *offerde* de overste der kinderen van Efraïm, Elisáma, de zoon van Ammihud.

49 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen ;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms ; beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer ;

50 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen,* vol reukwerks ;

51 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

52 Een geitenbok, ten zondoffer ;

53 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elisáma, den zoon van Ammihud.

54 Op den achtsten dag *offerde* de overste der kinderen van Manasse, Gamáliël, de zoon van Pedázur.

55 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

56 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

57 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

58 Een geitenbok, ten zondoffer;

59 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Gamáliël, den zoon van Pedázur.

60 Op den negenden dag *offerde* de overste der kinderen van Benjamin, Abídan, de zoon van Gideóni.

61 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

62 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

63 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

64 Een geitenbok, ten zondoffer;

65 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Abídan, den zoon van Gideóni.

66 Op den tienden dag *offerde* de overste der kinderen van Dan, Ahiézer, de zoon van Ammísaddai.

67 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

68 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

69 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

70 Een geitenbok, ten zondoffer;

71 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahiézer, den zoon van Ammísaddai.

72 Op den elfden dag *offerde* de overste der kinderen van Aser, Págiël, de zoon van Ochran.

73 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

74 Een reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

75 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

76 Een geitenbok, ten zondoffer;

77 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Págiël, den zoon van Ochran.

78 Op den twaalfden dag *offerde* de overste der kinderen van Nafthali, Ahíra, de zoon van Enan.

79 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

80 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

81 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

82 Een geitenbok, ten zondoffer;

83 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahíra, den zoon van Enan.

84 Dit is de inwijding des altaars van de oversten van Israël, op den dag als hetzelve gezalfd werd: twaalf zilveren schotels, twaalf zilveren sprengbekkens, twaalf gouden reukschalen.

85 Een zilveren schotel was van honderd dertig *sikkelen*, en een sprengbekken van zeventig; al het zilver van de vaten was twee duizend en vierhonderd *sikkelen*, naar den sikkel des heiligdoms.

86 Twaalf gouden reukschalen vol reukwerks; elke reukschaal was van tien *sikkelen*, naar den sikkel des heiligdoms; al het goud der reukschalen was honderd en twintig *sikkelen*.

87 Al de runderen ten brandoffer waren twaalf varren, twaalf rammen, twaalf eenjarige lammeren, met hun spijsoffer; en twaalf geitenbokken ten zondoffer.

88 En al de runderen ten dankoffer waren vier en twintig varren, de rammen zestig, de bokken zestig, de eenjarige lammeren zestig. Dit is de inwijding des altaars, nadat hetzelve gezalfd was.

89 En als Mozes in de tent der samenkomst ging, om met Hem te spreken, zoo hoorde hij eene stem tot hem sprekende, van boven het verzoendeksel, hetwelk is op de ark der getuigenis, van tusschen de twee cherubim. Alzoo sprak Hij tot hem.

Wetten aangaande het aansteken der lampen.

8 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot Aäron, en zeg tot hem: Als gij de lampen aansteken zult, [a] recht tegenover den kandelaar zullen de zeven lampen lichten.

3 En Aäron deed alzoo: tegenover vooraan den kandelaar stak hij deszelfs lam-

[a] Ex. 25:37.

pen aan; gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
4 Dit werk nu des kandelaars was van
[a]dicht goud; tot zijne schacht, tot zijne
bloemen was het dicht; naar de gedaante,
die de HEERE Mozes vertoond had, alzoo
had hij den kandelaar gemaakt.

De reiniging der Levieten.

5 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
6 Neem de Levieten uit het midden van
de kinderen Israëls, en reinig hen.
7 En aldus zult gij hun doen, om hen te
reinigen: spreng op hen water der ontzondiging;
en zij zullen het scheermes
over hun gansche vleesch doen gaan, en
zij zullen hunne kleederen wasschen, en
zich reinigen.
8 Daarna zullen zij nemen eenen var,
een jong rund, met zijn spijsoffer van
meelbloem, met olie gemengd: en eenen
anderen var, een jong rund, zult gij nemen
ten zondoffer.
9 En gij zult de Levieten voor de tent
der samenkomst doen naderen; en gij
zult de geheele vergadering der kinderen
Israëls doen verzamelen.
10 Ja, gij zult de Levieten voor het aangezicht
des HEEREN doen naderen; en de
kinderen Israëls zullen hunne handen op
de Levieten leggen.
11 En Aäron zal de Levieten bewegen
ten beweegoffer voor het aangezicht des
HEEREN, van wege de kinderen Israëls;
opdat zij zijn, om den dienst des HEEREN
te bedienen.
12 En de Levieten zullen hunne handen
op het hoofd der varren leggen; daarna
bereidt gij eenen ten zondoffer, en eenen
ten brandoffer den HEERE, om over de
Levieten verzoening te doen.
13 En gij zult de Levieten stellen voor
het aangezicht van Aäron, en voor het
aangezicht van zijne zonen, en gij zult
hen bewegen ten beweegoffer den
HEERE.
14 En gij zult de Levieten uit het midden
van de kinderen Israëls uitscheiden, opdat
de Levieten [b]Mijne zijn.
15 En daarna zullen de Levieten inkomen,
om de tent der samenkomst te bedienen;
en gij zult hen reinigen, en zult
hen ten beweegoffer bewegen.
16 Want zij zijn gegeven, zij zijn Mij
gegeven uit het midden van de kinderen
Israëls; voor de opening van alle baarmoeder,
voor de eerstgeborenen van een'
ieder uit de kinderen Israëls, heb Ik ze
Mij genomen.
17 Want [c]alle eerstgeborene onder de
kinderen Israëls is Mijne, onder de menschen
en onder de beesten; ten dage dat
Ik alle eerstgeboorte in Egypteland sloeg,
heb Ik dezelve Mij geheiligd.
18 [d]En Ik heb de Levieten genomen
voor alle eerstgeborenen onder de kinderen
Israëls.
19 En Ik heb de Levieten aan Aäron
en aan zijne zonen tot eene gift gegeven,
uit het midden van de kinderen Israëls,
om den dienst van de kinderen Israëls in
de tent der samenkomst te bedienen, en
om voor de kinderen Israëls verzoening
te doen, dat er geene plage zij onder de
kinderen Israëls, als de kinderen Israëls
tot het heiligdom naderen zouden.
20 En Mozes deed, en Aäron, en de
gansche vergadering der kinderen Israëls,
aan de Levieten; naar alles, wat de
HEERE Mozes geboden had van de
Levieten, zoo deden de kinderen Israëls
aan hen.
21 En de Levieten ontzondigden zich,
en wieschen hunne kleederen, en Aäron
bewoog hen ten beweegoffer voor het
aangezicht des HEEREN; en Aäron deed
verzoening over hen, om hen te reinigen.
22 En daarna kwamen de Levieten, om
hunnen dienst te bedienen in de tent der
samenkomst, voor het aangezicht van
Aäron, en voor het aangezicht zijner
zonen; gelijk als de HEERE Mozes van
de Levieten geboden had, alzoo deden zij
aan hen.
23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
24 Dit is het, wat den Levieten aangaat:
van vijf en twintig jaren oud en daarboven
zullen zij inkomen, om den strijd
te strijden, in den dienst van de tent der
samenkomst.
25 Maar van dat hij vijftig jaren oud is,
zal hij van den strijd van dezen dienst
afgaan, en hij zal niet meer dienen.
26 Doch hij zal met zijne broederen
dienen in de tent der samenkomst, om
de wacht waar te nemen; maar den
dienst zal hij niet bedienen. Alzoo zult
gij aan de Levieten doen in hunne
wachten.

Verhaal van het in de woestijn gevierde pascha.

9 EN de HEERE sprak tot Mozes in de
woestijn van Sinaï, in het tweede
jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen
waren, in de eerste maand, zeggende:
2 Dat de kinderen Israëls het [e]pascha
houden zouden, op zijnen gezetten
tijd;
3 Op den veertienden dag in deze
maand, tusschen de twee avonden zult
gij dat houden, op zijnen gezetten tijd;
naar al zijne inzettingen, en naar al zijne
rechten zult gij dat houden.

[a] Ex. 25:31. [b] Num. 8:45. [c] Num. 3:13. Ex. 13:2; 22:29; 34:19. Lev. 27:26. Luk. 2:23. [d] Num. 3:12. [e] Ex. 12:1, enz. Lev. 23:5. Num. 28:16. Deut. 16:2.

4 Mozes dan sprak tot de kinderen Israëls, dat zij het pascha zouden houden.
5 En zij hielden het pascha op den veertienden dag der eerste maand, tusschen de twee avonden, in de woestijn van Sinaï; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls.
6 Toen waren er lieden geweest, die over het doode lichaam eens menschen onrein waren, en op denzelven dag het pascha niet hadden kunnen houden; daarom naderden zij voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Aäron op dienzelven dag.
7 En diezelve lieden zeiden tot hem: Wij zijn onrein over het doode lichaam eens menschen; waarom zouden wij verkort worden, dat wij de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet zouden offeren, in het midden van de kinderen Israëls?
8 En Mozes zeide tot hen: Blijft staande, dat ik hoor, wat de HEERE u gebieden zal.
9 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
10 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer iemand onder u, of onder uwe geslachten, over een dood lichaam onrein, of op eenen verren weg zal zijn, hij zal dan nog den HEERE het pascha houden.
11 In de tweede maand, op den veertienden dag, tusschen de twee avonden, zullen zij dat houden; met ongezuurde *brooden* en bitteresaus zullen zij dat eten.
12 Zij zullen [a] daarvan niet overlaten tot den morgen, en zullen daaraan geen been breken; naar alle inzetting van het pascha zullen zij dat houden.
13 Als een man, die rein is, en op dèn weg niet is, en nalaten zal het pascha te houden, zoo zal diezelve ziel uit hare volken uitgeroeid worden; want hij heeft de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet geofferd, diezelve man zal zijne zonde dragen.
14 En wanneer een vreemdeling bij u als vreemdeling verkeert, en hij het pascha den HEERE ook houden zal, naar de inzetting van het pascha, en naar zijne wijze, alzoo zal hij het houden; [b] het zal eenerlei inzetting voor ulieden zijn, beiden den vreemdeling en den inboorling des lands.

De wolk- en vuurkolom boven den tabernakel.

15 EN [c] op den dag van het oprichten des tabernakels bedekte de wolk den tabernakel, op de tent dèr getuigenis; en in den avond was over den tabernakel als eene gedaante des vuurs, tot aan den morgen.
16 Alzoo geschiedde het geduriglijk; de wolk bedekte denzelven, en des nachts was er eene gedaante des vuurs.
17 Maar nadat de wolk opgeheven werd van boven de tent, zoo verreisden ook daarna de kinderen Israëls; en in de plaats, waar de wolk bleef, dáár legerden zich de kinderen Israëls.
18 Naar den mond des HEEREN verreisden de kinderen Israëls, en naar des HEEREN mond legerden zij zich; [d] al de dagen, in dewelke de wolk over den tabernakel bleef, legerden zij zich.
19 En als de wolk vele dagen over den tabernakel verbleef, zoo namen de kinderen Israëls de wacht des HEEREN waar, en verreisden niet.
20 Als het nu was, dat de wolk weinige dagen op den tabernakel was, naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN verreisden zij.
21 Maar was het, dat de wolk van den avond tot den morgen daar was, en de wolk in den morgen opgeheven werd, zoo verreisden zij; of des daags, of des nachts, als de wolk opgeheven werd, zoo verreisden zij.
22 Of als de wolk twee dagen, of eene maand, of *vele* dagen vertoog op den tabernakel, blijvende daarop, [e] zoo legerden zich de kinderen Israëls, en verreisden niet; en als zij verheven werd, verreisden zij.
23 Naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN verreisden zij; zij namen de wacht des HEEREN waar, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.

Bevel om twee zilveren trompetten te maken.

10 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 Maak u twee zilveren trompetten; van dicht werk zult gij ze maken; en zij zullen u zijn tot de samenroeping der vergadering, en tot den optocht der legers.
3 Als zij met dezelve blazen zullen, dan zal de geheele vergadering tot u vergaderd worden, aan de deur van de tent der samenkomst.
4 Maar als zij met de ééne zullen blazen, dan zullen tot u vergaderd worden de oversten, de hoofden der duizenden van Israël.
5 Als gij met een gebroken geklank blazen zult, dan zullen de legers, die tegen het oosten gelegerd zijn, optrekken.
6 Maar als gij ten tweeden male met een gebroken geklank blazen zult, zullen de legers, die tegen het zuiden legeren, optrekken; met een gebroken geklank zullen zij blazen tot hunne optochten.

[a] Ex. 12:46. Joh. 19:33, 36. [b] Ex. 12:49. [c] Ex. 40:34. [d] 1 Kor. 10:1. [e] Ex. 40:36, 37.

7 Maar in het verzamelen van de gemeente, zult gij blazen, doch geen gebroken geklank maken.
8 En de zonen van Aäron, de priesters, zullen met die trompetten blazen; en zij zullen ulieden zijn tot eene eeuwige inzetting bij uwe geslachten.
9 En wanneer gijlieden in uw land ten strijde zult trekken tegen den vijand, die u benauwt, zult gij ook mèt die trompetten een gebroken klank maken; zoo zal uwer gedacht worden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en gij zult van uwe vijanden verlost worden.
10 Desgelijks ten dage uwer vroolijkheid, en in uwe gezette hoogtijden, en in de beginselen uwer maanden, zult gij ook met de trompetten blazen over uwe brandofferen, en over uwe dankofferen; en zij zullen u ter gedachtenis zijn voor het aangezicht uws Gods; Ik ben de HEERE, uw God!

Optocht van de Israëlieten uit de woestijn Sinaï naar die van Paran.

11 EN het geschiedde in het tweede jaar, in de tweede maand, op den twintigsten van de maand, dat de wolk verheven werd van boven den tabernakel der getuigenis.
12 En de kinderen Israëls togen op, naar hunne tochten, uit de woestijn Sinaï; en de wolk bleef in de woestijn Paran.
13 Alzoo togen zij vooreerst op, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.
14 Want vooreerst toog op de banier van het leger der kinderen van Juda, [a] naar hunne heiren; [b] en over zijn heir was Nahesson, de zoon van Amminádab.
15 En over het heir van den stam der kinderen van Issaschar was Netháneël, de zoon van Zuar.
16 En over het heir van den stam der kinderen van Zebulon was Elíab, de zoon van Helon.
17 Toen werd de tabernakel afgenomen, en de zonen van Gerson, en de zonen van Merári togen op, dragende den tabernakel.
18 Daarna toog op de banier van het leger van Ruben, naar hunne heiren; en over zijn heir was Elízur, de zoon van Sedéür.
19 En over het heir van den stam der kinderen van Simeon was Selúmiël, de zoon van Zurísaddai.
20 En over het heir van den stam der kinderen van Gad was Eljasaf, de zoon van Dehuël.
21 Toen togen op de Kohathieten, dragende [c] het heiligdom; en *de anderen* richtten den tabernakel op, tegen dat deze kwamen.
22 Daarna toog op de banier van het leger der kinderen van Efraïm, naar hunne heiren; en over zijn heir was Elisáma, de zoon van Ammihud.
23 En over het heir van den stam der kinderen van Manasse was Gamáliël, de zoon van Pedázur.
24 En over het heir van den stam der kinderen van Benjamin was Abídan, de zoon van Gideóni.
25 Toen toog op de banier van het leger der kinderen van Dan, samensluitende al de legers, naar hunne heiren; en over zijn heir was Ahiëzer, de zoon van Ammísaddai.
26 En over het heir van den stam der kinderen van Aser was Págiël, de zoon van Ochran.
27 En over het heir van den stam der kinderen van Nafthali was Ahíra, de zoon van Enan.
28 Dit waren de tochten der kinderen Israëls, naar hunne heiren, als zij reisden.
29 Mozes nu zeide tot Hobab, den zoon van Rehuël, den Midianiet, den schoonvader van Mozes: Wij reizen naar die plaats, van welke de HEERE gezegd heeft: Ik zal u die geven; ga met ons, en wij zullen u weldoen; want de HEERE heeft over Israël het goede gesproken.
30 Doch hij zeide tot hem: Ik zal niet gaan; maar ik zal naar mijn land en naar mijne maagschap gaan.
31 En hij zeide: Verlaat ons toch niet; want dewijl gij weet, dat wij ons legeren in de woestijn, zoo zult gij ons tot oogen zijn.
32 En het zal geschieden, als gij met ons zult gaan, en het goede geschieden zal, waarmede de HEERE bij ons weldoen zal, dat wij u ook weldoen zullen.
33 Zoo togen zij drie dagreizen van den berg des HEEREN; en de ark des verbonds des HEEREN reisde voor hun aangezicht drie dagreizen, om voor hen eene rustplaats uit te speuren.
34 En de wolk des HEEREN was des daags over hen, als zij uit het leger verreisden.
35 Het geschiedde nu in het optrekken van de ark, dat Mozes zeide: [d] Sta op, HEERE! en laat Uwe vijanden verstrooid worden, en Uwe haters van Uw aangezicht vlieden!
36 En als zij rustte, zeide hij: Kom weder, HEERE! *tot* de tienduizenden der duizenden van Israël!

Het volk mort te Thab-éra en wordt gestraft.

11 EN [e] het geschiedde, als het volk zich was beklagende, *dat* het kwaad was in de ooren des HEEREN; want de HEERE hoorde het, zoodat Zijn toorn ontstak, [f] en het vuur des HEEREN onder hem ontbrandde, en verteerde, in het uiterste des legers.

[a] Num. 2:3. [b] Num. 1:7. [c] Num. 4:4. [d] Ps. 68:2. [e] Deut. 9:22. [f] Ps. 78:21.

2 Toen riep het volk tot Mozes; en Mozes bad tot den HEERE; en het vuur werd gedempt.
3 Daarom noemde hij den naam dier plaats Thab-éra, omdat het vuur des HEEREN onder hen gebrand had.

De Israëlieten morren te Kibrôth Thåäva. Kwakkelen.

4 EN [a]het gemeene volk, dat in het midden van hen was, werd met lust bevangen; daarom zoo weenden ook de kinderen Israëls wederom, en zeiden: [b]Wie zal ons vleesch te eten geven?
5 Wij gedenken aan de visschen, die wij in Egypte om niet aten; aan de komkommers, en aan de pompoenen, en aan het look, en aan de ajuinen, en aan het knoflook.
6 Maar nu is onze ziel dor, er is niet met al, behalve dit Man voor onze oogen!
7 [c]Het Man nu was als korianderzaad, en zijne verf was als de verf van den bedólah.
8 Het volk liep hier en daar, en verzamelde *het*, en maalde het met molens, of stiet het in mortieren, en zood het in potten, en maakte daarvan koeken; en zijn smaak was als de smaak van de beste vochtigheid der olie.
9 En wanneer de dauw des nachts op het leger nederviel, viel het Man op hetzelve neder.
10 Toen hoorde Mozes het volk weenen door hunne huisgezinnen, een ieder aan de deur zijner hut; en de toorn des HEEREN ontstak zeer; ook was het kwaad in de oogen van Mozes.
11 En Mozes zeide tot den HEERE: Waarom hebt Gij aan Uwen knecht kwalijk gedaan, en waarom heb ik geene genade in Uwe oogen gevonden, dat Gij den last van dit gansche volk op mij legt?
12 Heb ik dan al dit volk ontvangen? heb ik het gebaard? dat Gij tot mij zoudt zeggen: Draag het in uwen schoot, gelijk als een voedstervader de zuigeling draagt, tot dat land, hetwelk Gij hunnen vaderen gezworen hebt?
13 Van waar zou ik het vleesch hebben, om al dit volk te geven? want zij weenen tegen mij, zeggende: Geef ons vleesch, dat wij eten!
14 Ik alleen kan al dit volk niet dragen; want het is mij te zwaar!
15 En indien Gij alzoo aan mij doet, dood mij toch slechts, indien ik genade in Uwe oogen gevonden heb; en laat mij mijn ongeluk niet aanzien!
16 En de HEERE zeide tot Mozes: Verzamel Mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, dewelke gij weet, dat zij de oudsten des volks en deszelfs ambtlieden zijn; en gij zult hen brengen voor de tent der samenkomst, en zij zullen zich daar bij u stellen.
17 Zoo zal Ik afkomen en met u aldaar spreken; en van den Geest, Die op u is, zal Ik afzonderen, en op hen leggen; en zij zullen met u den last van dit volk dragen, opdat gij *dien* alleen niet draagt.
18 En tot het volk zult gij zeggen: Heiligt u tegen morgen, en gij zult vleesch eten; want gij hebt voor de ooren des HEEREN geweend, zeggende: Wie zal ons vleesch te eten geven? want het ging ons wel in Egypte! Daarom zal de HEERE u vleesch geven, en gij zult eten.
19 Gij zult niet eenen dag, noch twee dagen eten, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen;
20 Tot eene geheele maand toe, totdat het uit uwen neus uitga, en u tot eene walging zij; overmits gij den HEERE, Die in het midden van u is, verworpen hebt, en hebt voor Zijn aangezicht geweend, zeggende: [d]Waarom nu zijn wij uit Egypte getogen?
21 En Mozes zeide: Zeshonderd duizend te voet is dit volk, in welks midden ik ben; en Gij hebt gezegd: Ik zal hun vleesch geven, en zij zullen eene geheele maand eten!
22 [e]Zullen dan voor hen schapen en runderen geslacht worden, dat voor hen genoeg zij? zullen al de visschen der zee voor hen verzameld worden, dat voor hen genoeg zij?
23 Doch de HEERE zeide tot Mozes: [f]Zou dan des HEEREN hand verkort zijn? Gij zult nu zien, of Mijn woord u wedervaren zal, of niet.
24 En Mozes ging uit, en sprak de woorden des HEEREN tot het volk; en hij verzamelde zeventig mannen uit de oudsten des volks, en stelde hen rondom de tent.
25 Toen kwam de HEERE af in de wolk, en sprak tot hem, en afzonderende van den Geest, Die op hem was, leide *Hem* op de zeventig mannen, die oudsten; en het geschiedde, als de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer.
26 Maar twee mannen waren in het leger overgebleven; des eenen naam was Eldad, en des anderen naam Medad; en die Geest rustte op hen (want zij waren onder de aangeschrevenen, hoewel zij tot de tent niet uitgegaan waren), en zij profeteerden in het leger.
27 Toen liep een jongen heen, en boodschapte aan Mozes, en zeide: Eldad en Medad profeteeren in het leger.
28 En Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van Mozes, een van zijne uitgelezene jongelingen, antwoordde en zeide: Mijn heer Mozes! verbied hun!

---

[a] Ex. 12:38. Ps. 106:14. 1 Kor. 10:6. [b] Ex. 16:3. [c] Ex. 16:14, 31. Ps. 78:24. Joh. 6:31, 49. [d] Num. 21:5. [e] Joh. 6:7. [f] Jes. 50:2; 59:1.

29 Doch Mozes zeide tot hem: Zijt gij
voor mij ijverende? och, of al het volk
des HEEREN profeten ware, dat de HEERE
Zijnen Geest over hen gave!
30 Daarna verzamelde zich Mozes tot
het leger, hij en de oudsten van Israël.
31 Toen [a] voer een wind uit van den
HEERE, en raapte kwakkelen van de zee,
en strooide ze bij het leger, omtrent eene
dagreize herwaarts, en omtrent eene dag-
reize derwaarts, rondom het leger; en zij
waren omtrent twee ellen boven de aarde.
32 Toen maakte zich het volk op, dien
geheelen dag, en dien ganschen nacht, en
den ganschen anderen dag, en verzamel-
den de kwakkelen; die het minst had, had
tien homers verzameld; en zij spreidden
ze voor zich van elkander rondom het
leger.
33 [b] Dat vleesch was nog tusschen hunne
tanden, eer het gekauwd was, zoo ont-
stak de toorn des HEEREN tegen het volk,
en de HEERE sloeg het volk met eene zeer
groote plaag.
34 Daarom heet men den naam derzelver
plaats Kibrôth Thááva; want daar begroe-
ven zij het volk, dat belust was geweest.
35 Van Kibrôth Thááva verreisde het
volk naar Hazerôth; en zij bleven in
Hazerôth.

Mirjam en Aäron morren tegen Mozes. God bezoekt Mirjam met melaatschheid.

12 MIRJAM nu sprak, en Aäron, tegen
Mozes, ter oorzake der vrouw, der
Cuschietische, die hij genomen had; want
hij had eene Cuschietische ter vrouw ge-
nomen.
2 En zij zeiden: Heeft dan de HEERE
maar alleen door Mozes gesproken? heeft
Hij ook niet door ons gesproken? En de
HEERE hoorde het!
3 Doch de man Mozes was zeer zacht-
moedig, meer dan alle menschen, die op
den aardbodem waren.
4 Toen sprak de HEERE haastelijk tot
Mozes, en tot Aäron, en tot Mirjam: Gij
drie, komt uit tot de tent der samen-
komst! En zij drie kwamen uit.
5 Toen kwam de HEERE af in de wolk-
kolom, en stond aan de deur der tent;
daarna riep Hij Aäron en Mirjam, en
zij beiden kwamen uit.
6 En Hij zeide: Hoort nu Mijne woor-
den! Zoo er een profeet *onder* u is, Ik,
de HEERE, zal door een gezicht Mij aan
hem bekend maken, door eenen droom
zal Ik met hem spreken.
7 Alzoo is Mijn knecht Mozes niet, [c] die
in Mijn gansche huis getrouw is.
8 *Want* mond [d] tot mond spreek Ik met
hem, en *door* aanzien, en niet door duis-
tere woorden; en de gelijkenis des
HEEREN aanschouwt hij; waarom dan
hebt gijlieden niet gevreesd tegen Mij-
nen knecht, tegen Mozes, te spreken?
9 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen
hen, en Hij ging weg.
10 En de wolk week van boven de tent;
en ziet, Mirjam was melaatsch, *wit* als de
sneeuw. En Aäron zag Mirjam aan, en
ziet, zij was melaatsch.
11 Daarom zeide Aäron tot Mozes: Och,
mijn heer! leg toch niet op ons de zonde,
waarmede wij zottelijk gedaan, en waar-
mede wij gezondigd hebben!
12 Laat zij toch niet zijn als eene doode,
van wiens vleesch, als hij uit zijns moe-
ders lijf uitgaat, de helft wel verteerd is!
13 Mozes dan riep tot den HEERE, zeg-
gende: O God! heel haar toch!
14 En de HEERE zeide tot Mozes: Zoo
haar vader smadelijk in haar aangezicht
gespogen had, zou zij niet zeven dagen
beschaamd zijn? [e] Laat haar zeven dagen
buiten het leger gesloten, en daarna aan-
genomen worden!
15 Zoo werd Mirjam buiten het leger
zeven dagen gesloten; en het volk ver-
reisde niet, totdat Mirjam aangenomen
werd.
16 Maar daarna verreisde het volk van
Hazerôth, en zij legerden zich in de woes-
tijn van Paran.

Bevel om twaalf mannen te zenden om Kanaän te verspieden.

13 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
2 Zend u mannen uit, die het land Ka-
naän verspieden, hetwelk Ik den kinderen
Israëls geven zal; van elken stam zijner
vaderen zult gijlieden eenen man zenden,
zijnde ieder een overste onder hen.
3 Mozes dan zond hen uit de woestijn
van Paran, naar den mond des HEEREN;
al die mannen waren hoofden der kin-
deren Israëls.
4 En dit zijn hunne namen: van den
stam van Ruben, Sammua, de zoon van
Zaccur.
5 Van den stam van Simeon, Safat, de
zoon van Hori.
6 Van den stam van Juda, Kaleb, de
zoon van Jefunne.
7 Van den stam van Issaschar, Jigeal,
de zoon van Jozef.
8 Van den stam van Efraïm, Hoséa, de
zoon van Nun.
9 Van den stam van Benjamin, Palti,
de zoon van Rafu.
10 Van den stam van Zebulon, Gaddiël,
de zoon van Sodi.
11 Van den stam van Jozef, voor den
stam van Manasse, Gaddi, de zoon van
Susi.

[a] Ex. 16:13. Ps. 78:26. [b] Ps. 78:30, 31. [c] Hebr. 3:2. [d] Ex. 33:11. Deut. 34:10.
[e] Lev. 13:46.

12 Van den stam van Dan, Ammiël, de zoon van Gemalli.
13 Van den stam van Aser, Sethur, de zoon van Michaël.
14 Van den stam van Nafthali, Nachbi, de zoon van Wofsi.
15 Van den stam van Gad, Guël, de zoon van Machi.
16 Dit zijn de namen der mannen, die Mozes zond om dat land te verspieden; en Mozes noemde Hoséa, den zoon van Nun, Jozua.
17 Mozes dan zond hen, om het land Kanaän te verspieden; en hij zeide tot hen: Trekt dit henen op tegen het zuiden, en klimt op het gebergte;
18 En beziet het land, hoedanig het zij, en het volk, dat daarin woont, of het sterk zij of zwak, of het weinig zij of veel;
19 En hoedanig het land zij, waarin hetzelve woont, of het goed zij of kwaad; en hoedanig de steden zijn, in dewelke hetzelve woont, of in legers, of in sterkten;
20 Ook hoedanig het land zij, of het vet zij of mager, of er boomen in zijn of niet; en versterkt u, en neemt van de vrucht des lands. Die dagen nu waren de dagen der eerste vruchten van de wijndruiven.
21 Alzoo trokken zij op, en verspiedden het land, van de woestijn Zin af tot Rechob toe, waar men gaat naar Hamath.
22 En zij trokken op in het zuiden, en kwamen tot Hebron toe, en daar waren Ahiman, Sesai en Talmai, kinderen van Enak: Hebron nu was zeven jaren gebouwd vóór Zoan in Egypte.
23 Daarna kwamen zij tot het dal Eskol, en sneden van daar eene rank af, met eenen tros wijndruiven, dien zij droegen met tweeën, op eenen draagstok; ook van de granaatappelen en van de vijgen.
24 Diezelve plaats noemde men het dal Eskol, ter oorzake van den tros, dien de kinderen Israëls van daar afgesneden hadden.
25 Daarna keerden zij weder van het verspieden des lands, ten einde van veertig dagen.
26 En zij gingen heen, en kwamen tot Mozes en tot Aäron, en tot de geheele vergadering der kinderen Israëls, in de woestijn van Paran, naar Kades; en brachten bescheid weder aan hen, en aan de geheele vergadering, en lieten hun de vrucht des lands zien.
27 En zij vertelden hem, en zeiden: Wij zijn gekomen tot dat land, waarheen gij ons gezonden hebt; en voorwaar, [a]het is van melk en honig vloeiende, en dit is zijne vrucht.
28 Behalve dat het een sterk volk is, hetwelk in dat land woont, en de steden zijn vast, *en* zeer groot; en ook hebben wij daar kinderen van Enak gezien.
29 De Amalekieten wonen in het land van het zuiden; maar de Hethieten, en de Jebusieten, en de Amorieten wonen op het gebergte; en de Kanaänieten wonen aan de zee, en aan den oever der Jordaan.
30 Toen stilde Kaleb het volk voor Mozes, en zeide: Laat ons vrijmoedig optrekken, en dat erfelijk bezitten; want wij zullen dat voorzeker overweldigen!
31 Maar de mannen, die met hem opgetrokken waren, zeiden: Wij zullen tot dat volk niet kunnen optrekken; want het is sterker dan wij.
32 Alzoo brachten zij een kwaad gerucht voort van het land, dat zij verspied hadden, aan de kinderen Israëls, zeggende: Dat land, door hetwelk wij doorgegaan zijn om het te verspieden, is een land, dat zijne inwoners verteert; en al het volk, hetwelk wij in het midden van hetzelve gezien hebben, zijn mannen van groote lengte.
33 Wij hebben ook daar de reuzen gezien, en de kinderen van Enak, van de reuzen; en wij waren als sprinkhanen in onze oogen, alzoo waren wij ook in hunne oogen.

De Israëlieten moeten, omdat zij hebben willen wederkeeren naar Egypte, veertig jaren in de woestijn blijven.

14 TOEN verhief zich de geheele vergadering, en zij hieven hunne stem op, en het volk weende in dienzelven nacht.
2 En al de kinderen Israëls murmureerden tegen Mozes en tegen Aäron; en de geheele vergadering zeide tot hen: Och, of wij in Egypteland gestorven waren! of, och, of wij in deze woestijn gestorven waren!
3 En waarom brengt ons de HEERE naar dat land, dat wij door het zwaard vallen, *en* onze vrouwen, en onze kinderkens ten roof worden? Zou het ons niet goed zijn, naar Egypte weder te keeren?
4 En zij zeiden de een tot den ander: Laat ons een hoofd opwerpen, en wederkeeren naar Egypte!
5 Toen vielen Mozes en Aäron op hunne aangezichten, voor het aangezicht van de gansche gemeente der vergadering van de kinderen Israëls.
6 En Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, zijnde van degenen, die dat land verspied hadden, scheurden hunne kleederen.
7 En zij spraken tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, zeggende: Het land, door hetwelk wij getrokken zijn, om hetzelve te verspieden, is een uitermate goed land.
8 Indien de HEERE een welgevallen aan ons heeft, zoo zal Hij ons in dat land

[a] Ex. 3:8; 33:3.

brengen, en zal ons dat geven; een land, hetwelk van melk en honig is vloeiende.

9 Alleen zijt tegen den HEERE niet wederspannig! en [a] vreest gij niet het volk dezes lands; want zij zijn ons brood! hunne schaduw is van hen geweken, en de HEERE is met ons; vreest hen niet!

10 Toen zeide de gansche vergadering, dat men hen met steenen steenigen zoude! Maar de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de tent der samenkomst, voor al de kinderen Israëls.

11 En de HEERE zeide tot Mozes: Hoe lang zal Mij dat volk tergen? en hoe lang zullen zij aan Mij niet gelooven, door alle teekenen, die Ik in het midden van hen gedaan heb?

12 Ik zal het met pestilentie slaan, en Ik zal het verstooten; en Ik zal u tot een grooter en sterker volk maken, dan dit is.

13 En Mozes zeide tot den HEERE: [b] Zoo zullen het de Egyptenaars hooren; want Gij hebt door Uwe kracht dit volk uit het midden van hen doen optrekken;

14 En zij zullen zeggen tot de inwoners van dit land, *die* gehoord hebben, dat Gij, HEERE! in het midden van dit volk zijt; dat Gij, HEERE! oog aan oog gezien wordt, dat Uwe wolk over hen staat, en [c] Gij in eene wolkkolom voor hun aangezicht gaat des daags, en in eene vuurkolom des nachts.

15 En zoudt Gij dit volk als eenen eenigen man dooden; zoo zouden de Heidenen, die Uw gerucht gehoord hebben, spreken, zeggende:

16 [d] Omdat de HEERE dit volk niet kon brengen in dat land, hetwelk Hij hun gezworen had, zoo heeft Hij hen geslacht in de woestijn!

17 Nu dan, laat toch de kracht des HEEREN groot worden, gelijk als Gij gesproken hebt, zeggende:

18 [e] De HEERE is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding, Die *den schuldige* geenszins onschuldig houdt, [f] bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, in het derde en in het vierde *lid.*

19 Vergeef toch de ongerechtigheid dezes volks, naar de grootte Uwer goedertierenheid, en gelijk Gij ze aan dit volk, van Egypteland af tot hiertoe, vergeven hebt!

20 En de HEERE zeide: Ik heb hun vergeven naar uw woord.

21 Doch zekerlijk, *zoo waarachtig als* Ik leve! zoo zal de gansche aarde met de heerlijkheid des HEEREN vervuld worden.

22 Want al de mannen, die gezien hebben Mijne heerlijkheid, en Mijne teekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben, en Mijner stem niet zijn gehoorzaam geweest;

23 Zoo zij het land, hetwelk Ik aan hunne vaderen gezworen heb, zien zullen! [g] Ja, geene van die Mij getergd hebben, zullen dat zien!

24 Doch [h] Mijn knecht Kaleb, omdat een andere geest met hem geweest is, en hij volhard heeft Mij na te volgen, zoo zal Ik hem brengen tot het land, in hetwelk hij gekomen was, en zijn zaad zal het erfelijk bezitten.

25 De Amalekieten nu en de Kanaänieten wonen in dat dal; wendt u morgen, en maakt uwe reize naar de woestijn, op den weg naar de Schelfzee.

26 Daarna sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

27 Hoe [i] lang zal *Ik* bij deze booze vergadering zijn, die tegen Mij zijn murmureerende? Ik heb gehoord de murmureeringen van de kinderen Israëls, waarmede zij tegen Mij zijn murmureerende.

28 Zeg tot hen: [k] *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt de HEERE, indien Ik ulieden zoo niet doe, gelijk als gij in Mijne ooren gesproken hebt!

29 Uwe [l] doode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en al uwe getelden, naar uw geheele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt.

30 Zoo gij in dat land komt, over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen! [m] behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

31 En uwe kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen ten roof worden! die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk gij smadelijk verworpen hebt.

32 Maar u aangaande, uwe doode lichamen zullen in deze woestijn vallen!

33 En uwe kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uwe hoererijen dragen, totdat uwe doode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

34 Naar het getal der dagen, in welke gij dat land verspied hebt, [n] veertig dagen, elken dag voor elk jaar, zult gij uwe ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaar worden Mijne afbreking.

35 Ik de HEERE heb gesproken: zoo Ik dit aan deze gansche booze vergadering dergenen, die zich tegen Mij verzameld hebben, niet doe! zij zullen in deze woestijn te niet worden, en zullen daar sterven!

---

[a] Deut. 20:3. [b] Ex. 32:12. [c] Ex. 13:21; 40:38. [d] Deut. 9:28. [e] Ex. 34:6. Ps. 86:15; 103:8; 145:8. Jona 4:2. [f] Ex. 20:5; 34:7. Deut. 5:9. [g] Deut. 1:35, 36. [h] Joz. 14:8, 9. [i] Ps. 106:26. [k] Num. 26:65; 32:11. [l] Deut. 1:35. Hebr. 3:17. [m] Joz. 14:6. [n] Ps. 95:10.

36 En die mannen, die Mozes gezonden
had, om het land te verspieden, en, weder-
gekomen zijnde, de gansche vergadering
tegen hem hadden doen murmureeren,
een kwaad gerucht over dat land voort-
brengende;
37 Diezelve mannen, die een kwaad ge-
rucht van dat land voortgebracht hadden,
[a] stierven door eene plaag, voor het aange-
zicht des HEEREN.
38 Maar Jozua, de zoon van Nun, en
Kaleb, de zoon van Jefunne, bleven
levende van de mannen, die heengegaan
waren, om het land te verspieden.
39 En Mozes sprak deze woorden tot al
de kinderen Israëls. Toen treurde het
volk zeer.
40 En zij stonden des morgens vroeg op,
en klommen op de hoogte des bergs, zeg-
gende: Ziet, hier zijn wij, en wij zullen
optrekken tot de plaats, die de HEERE ge-
zegd heeft; want wij hebben gezondigd!
41 Maar Mozes zeide: [b] Waarom over-
treedt gij alzoo het bevel des HEEREN?
want dat zal geenen voorspoed hebben.
42 Trekt niet op; want de HEERE zal
in het midden van u niet zijn; opdat gij
niet geslagen wordt, voor het aangezicht
uwer vijanden.
43 Want de Amalekieten, en de Kanaä-
nieten zijn daar voor uw aangezicht, en gij
zult door het zwaard vallen; want, omdat
gij u afgekeerd hebt van den HEERE, zoo
zal de HEERE met u niet zijn.
44 Nochtans poogden zij vermetel, om op
de hoogte des bergs te klimmen; maar de
ark des verbonds des HEEREN en Mozes
scheidden niet uit het midden des legers.
45 Toen kwamen af de Amalekieten, en
de Kanaänieten, die in dat gebergte woon-
den, en sloegen hen, en versmeten hen,
tot Horma toe.

Wetten in betrekking tot de offeranden.

15 DAARNA sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Wanneer gij gekomen zult zijn
in het land uwer woningen, dat Ik u
geven zal;
3 En gij een vuuroffer den HEERE zult
doen, een brandoffer of slachtoffer, [c] om
af te zonderen eene gelofte, of in een
vrijwillig offer, of in uwe gezette hoogtij-
den, om den HEERE [d] eenen liefelijken
reuk te maken, van runderen of van
klein vee;
4 Zoo zal hij, die zijne offerande den
HEERE offert, [e] een spijsoffer offeren van
een tiende meelbloem, gemengd met een
vierendeel van een hin olie.
5 En wijn ten drankoffer, een vierendeel
van een hin, zult gij bereiden tot een
brandoffer of tot een slachtoffer, voor een
lam.
6 Of voor een' ram zult gij een spijsoffer
bereiden, van twe tienden meelbloem,
gemengd met olie, een derde deel van
een hin.
7 En wijn ten drankoffer, een derde deel
van een hin, zult gij offeren tot eenen
liefelijken reuk den HEERE.
8 En wanneer gij een jong rund zult be-
reiden tot een brandoffer of een slacht-
offer, om eene gelofte af te zonderen, of
ten dankoffer den HEERE;
9 Zoo zal hij tot een jong rund offeren
een spijsoffer van drie tienden meelbloem,
gemengd met olie, de helft van een hin.
10 En wijn zult gij offeren ten drank-
offer, de helft van een hin, tot een vuur-
offer van liefelijken reuk den HEERE.
11 Alzoo zal gedaan worden met den
eenen os, of met den eenen ram, of met
het klein vee, van de lammeren, of van
de geiten;
12 Naar het getal, dat gij bereiden zult,
zult gij alzoo doen met elkeen, naar hun
getal.
13 Alle inboorling zal deze dingen alzoo
doen, offerende een vuuroffer tot eenen
liefelijken reuk den HEERE.
14 Wanneer ook een vreemdeling bij u
als vreemdeling verkeert, of die in het
midden van u is, in uwe geslachten, en
hij een vuuroffer zal bereiden tot eenen
liefelijken reuk den HEERE; gelijk als gij
zult doen, alzoo zal hij doen.
15 Gij, gemeente, het zij ulieden [f] en
den vreemdeling, die als vreemdeling *bij
u* verkeert eenerlei inzetting; ter eeuwige
inzetting bij uwe geslachten, gelijk gijlie-
den, alzoo zal de vreemdeling voor des
HEEREN aangezicht zijn.
16 Eenerlei wet en eenerlei recht zal
ulieden zijn, en den vreemdeling, die bij
ulieden als vreemdeling verkeert.
17 Voorts sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
18 Spreek tot de kinderen Israëls, en
zeg tot hen: Als gij zult gekomen zijn in
het land, waarheen Ik u inbrengen zal,
19 Zoo zal het geschieden, als gij van
het brood des lands zult eten, dan zult
gij den HEERE een hefoffer offeren.
20 De eerstelingen uws deegs, een' koek
zult gij tot een hefoffer offeren; gelijk
het hefoffer des dorschvloers zult gij dat
offeren.
21 Van de eerstelingen uws deegs zult
gij den HEERE een hefoffer geven, bij
uwe geslachten.
22 Voorts, wanneer gijlieden afgedwaald
zult zijn, en niet gedaan hebben al deze
geboden, die de HEERE tot Mozes gespro-
ken heeft;

[a] 1 Kor. 10:10. Judas vers 5. [b] Deut. 1:41. [c] Lev. 22:21. [d] Ex. 29:18.
[e] Lev. 2:1; 6:14. [f] Ex. 12:49. Num. 9:14.

brengen, en zal ons dat geven ; een land,
hetwelk van melk en honig is vloeiende.
9 Alleen zijt tegen den HEERE niet
wederspannig! en [a]vreest gij niet het
volk dezes lands ; want zij zijn ons brood!
hunne schaduw is van hen geweken, en
de HEERE is met ons ; vreest hen niet!
10 Toen zeide de gansche vergadering,
dat men hen met steenen steenigen
zoude! Maar de heerlijkheid des HEEREN
verscheen in de tent der samenkomst,
voor al de kinderen Israëls.
11 En de HEERE zeide tot Mozes : Hoe
lang zal Mij dat volk tergen? en hoe lang
zullen zij aan Mij niet gelooven, door
alle teekenen, die Ik in het midden van
hen gedaan heb?
12 Ik zal het met pestilentie slaan, en
Ik zal het verstooten ; en Ik zal u tot een
grooter en sterker volk maken, dan dit is.
13 En Mozes zeide tot den HEERE : [b]Zoo
zullen het de Egyptenaars hooren ; want
Gij hebt door Uwe kracht dit volk uit het
midden van hen doen optrekken ;
14 En zij zullen zeggen tot de inwoners
van dit land, *die* gehoord hebben, dat Gij,
HEERE! in het midden van dit volk zijt ;
dat Gij, HEERE! oog aan oog gezien
wordt, dat Uwe wolk over hen staat, en
[c]Gij in eene wolkkolom voor hun aange-
zicht gaat des daags, en in eene vuurkolom
des nachts.
15 En zoudt Gij dit volk als eenen eeni-
gen man dooden ; zoo zouden de Heide-
nen, die Uw gerucht gehoord hebben,
spreken, zeggende :
16 [d]Omdat de HEERE dit volk niet kon
brengen in dat land, hetwelk Hij hun
gezworen had, zoo heeft Hij hen geslacht
in de woestijn!
17 Nu dan, laat toch de kracht des
HEEREN groot worden, gelijk als Gij ge-
sproken hebt, zeggende :
18 [e]De HEERE is lankmoedig en groot
van weldadigheid, vergevende de onge-
rechtigheid en overtreding, Die *den
schuldige* geenszins onschuldig houdt,
[f]bezoekende de ongerechtigheid der va-
deren aan de kinderen, in het derde en
in het vierde *lid.*
19 Vergeef toch de ongerechtigheid dezes
volks, naar de grootte Uwer goedertieren-
heid, en gelijk Gij ze aan dit volk, van
Egypteland af tot hiertoe, vergeven hebt!
20 En de HEERE zeide : Ik heb hun ver-
geven naar uw woord.
21 Doch zekerlijk, *zoo waarachtig als* Ik
leve! zoo zal de gansche aarde met de
heerlijkheid des HEEREN vervuld worden.
22 Want al de mannen, die gezien heb-
ben Mijne heerlijkheid, en Mijne tee-
kenen, die Ik in Egypte en in de woestijn
gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht
hebben, en Mijner stem niet zijn gehoor-
zaam geweest ;
23 Zoo zij het land, hetwelk Ik aan
hunne vaderen gezworen heb, zien zullen!
[g]Ja, geene van die Mij getergd hebben,
zullen dat zien!
24 Doch [h]Mijn knecht Kaleb, omdat
een andere geest met hem geweest is, en
hij volhard heeft Mij na te volgen, zoo
zal Ik hem brengen tot het land, in het-
welk hij gekomen was, en zijn zaad zal
het erfelijk bezitten.
25 De Amalekieten nu en de Kanaänie-
ten wonen in dat dal ; wendt u morgen,
en maakt uwe reize naar de woestijn, op
den weg naar de Schelfzee.
26 Daarna sprak de HEERE tot Mozes
en tot Aäron, zeggende :
27 Hoe [i]lang zal *Ik* bij deze booze ver-
gadering zijn, die tegen Mij zijn murmu-
reerende? Ik heb gehoord de murmu-
reeringen van de kinderen Israëls, waar-
mede zij tegen Mij zijn murmureerende.
28 Zeg tot hen : [k]*Zoo waarachtig als* Ik
leve, spreekt de HEERE, indien Ik ulieden
zoo niet doe, gelijk als gij in Mijne ooren
gesproken hebt!
29 Uwe [l]doode lichamen zullen in deze
woestijn vallen ; en al uwe getelden, naar
uw geheele getal, van twintig jaren oud
en daarboven, gij, die tegen Mij gemur-
mureerd hebt.
30 Zoo gij in dat land komt, over het-
welk Ik Mijne hand opgeheven heb, dat
Ik u daarin zou doen wonen! [m]behalve
Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua,
de zoon van Nun.
31 En uwe kinderkens, waarvan gij zei-
det : Zij zullen ten roof worden! die zal
Ik daarin brengen, en die zullen bekennen
dat land, hetwelk gij smadelijk verworpen
hebt.
32 Maar u aangaande, uwe doode lich-
amen zullen in deze woestijn vallen!
33 En uwe kinderen zullen gaan weiden
in deze woestijn, veertig jaren, en zullen
uwe hoererijen dragen, totdat uwe doode
lichamen verteerd zijn in deze woestijn.
34 Naar het getal der dagen, in welke
gij dat land verspied hebt, [n]veertig dagen,
elken dag voor elk jaar, zult gij uwe
ongerechtigheden dragen, veertig jaren,
en gij zult gewaar worden Mijne afbre-
king.
35 Ik de HEERE heb gesproken : zoo Ik
dit aan deze gansche booze vergadering
dergenen, die zich tegen Mij verzameld
hebben, niet doe! zij zullen in deze woes-
tijn te niet worden, en zullen daar sterven!

---

[a] Deut. 20:3. [b] Ex. 32:12. [c] Ex. 13:21 ; 40:38. [d] Deut. 9:28. [e] Ex. 34:6.
Ps. 86:15 ; 103:8 ; 145:8. Jona 4:2. [f] Ex. 20:5 ; 34:7. Deut. 5:9. [g] Deut. 1:35, 36.
[h] Joz. 14:8, 9. [i] Ps. 106:26. [k] Num. 26:65 ; 32:11. [l] Deut. 1:35. Hebr. 3:17.
[m] Joz. 14:6. [n] Ps. 95:10.

36 En die mannen, die Mozes gezonden
had, om het land te verspieden, en, weder-
gekomen zijnde, de gansche vergadering
tegen hem hadden doen murmureeren,
een kwaad gerucht over dat land voort-
brengende;
37 Diezelve mannen, die een kwaad ge-
rucht van dat land voortgebracht hadden,
[a] stierven door eene plaag, voor het aange-
zicht des HEEREN.
38 Maar Jozua, de zoon van Nun, en
Kaleb, de zoon van Jefunne, bleven
levende van de mannen, die heengegaan
waren, om het land te verspieden.
39 En Mozes sprak deze woorden tot al
de kinderen Israëls. Toen treurde het
volk zeer.
40 En zij stonden des morgens vroeg op,
en klommen op de hoogte des bergs, zeg-
gende: Ziet, hier zijn wij, en wij zullen
optrekken tot de plaats, die de HEERE ge-
zegd heeft; want wij hebben gezondigd!
41 Maar Mozes zeide: [b] Waarom over-
treedt gij alzoo het bevel des HEEREN?
want dat zal geenen voorspoed hebben.
42 Trekt niet op; want de HEERE zal
in het midden van u niet zijn; opdat gij
niet geslagen wordt, voor het aangezicht
uwer vijanden.
43 Want de Amalekieten, en de Kanaä-
nieten zijn daar voor uw aangezicht, en gij
zult door het zwaard vallen; want, omdat
gij u afgekeerd hebt van den HEERE, zoo
zal de HEERE met u niet zijn.
44 Nochtans poogden zij vermetel, om op
de hoogte des bergs te klimmen; maar de
ark des verbonds des HEEREN en Mozes
scheidden niet uit het midden des legers.
45 Toen kwamen af de Amalekieten, en
de Kanaänieten, die in dat gebergte woon-
den, en sloegen hen, en versmeten hen,
tot Horma toe.

Wetten in betrekking tot de offeranden.

15 DAARNA sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Wanneer gij gekomen zult zijn
in het land uwer woningen, dat Ik u
geven zal;
3 En gij een vuuroffer den HEERE zult
doen, een brandoffer of slachtoffer, [c] om
af te zonderen eene gelofte, of in een
vrijwillig offer, of in uwe gezette hoogtij-
den, om den HEERE [d] eenen liefelijken
reuk te maken, van runderen of van
klein vee;
4 Zoo zal hij, die zijne offerande den
HEERE offert, [e] een spijsoffer offeren van
een tiende meelbloem, gemengd met een
vierendeel van een hin olie.
5 En wijn ten drankoffer, een vierendeel
van een hin, zult gij bereiden tot een
brandoffer of tot een slachtoffer, voor een
lam.
6 Of voor een' ram zult gij een spijsoffer
bereiden, van twee tienden meelbloem,
gemengd met olie, een derde deel van
een hin.
7 En wijn ten drankoffer, een derde deel
van een hin, zult gij offeren tot eenen
liefelijken reuk den HEERE.
8 En wanneer gij een jong rund zult be-
reiden tot een brandoffer of een slacht-
offer, om eene gelofte af te zonderen, of
ten dankoffer den HEERE;
9 Zoo zal hij tot een jong rund offeren
een spijsoffer van drie tienden meelbloem,
gemengd met olie, de helft van een hin.
10 En wijn zult gij offeren ten drank-
offer, de helft van een hin, tot een vuur-
offer van liefelijken reuk den HEERE.
11 Alzoo zal gedaan worden met den
eenen os, of met den eenen ram, of met
het klein vee, van de lammeren, of van
de geiten;
12 Naar het getal, dat gij bereiden zult,
zult gij alzoo doen met elkeen, naar hun
getal.
13 Alle inboorling zal deze dingen alzoo
doen, offerende een vuuroffer tot eenen
liefelijken reuk den HEERE.
14 Wanneer ook een vreemdeling bij u
als vreemdeling verkeert, of die in het
midden van u is, in uwe geslachten, en
hij een vuuroffer zal bereiden tot eenen
liefelijken reuk den HEERE; gelijk als gij
zult doen, alzoo zal hij doen.
15 Gij, gemeente, het zij ulieden [f] en
den vreemdeling, die als vreemdeling *bij*
u verkeert eenerlei inzetting; ter eeuwige
inzetting bij uwe geslachten, gelijk gijlie-
den, alzoo zal de vreemdeling voor des
HEEREN aangezicht zijn.
16 Eenerlei wet en eenerlei recht zal
ulieden zijn, en den vreemdeling, die bij
ulieden als vreemdeling verkeert.
17 Voorts sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
18 Spreek tot de kinderen Israëls, en
zeg tot hen: Als gij zult gekomen zijn in
het land, waarheen Ik u inbrengen zal,
19 Zoo zal het geschieden, als gij van
het brood des lands zult eten, dan zult
gij den HEERE een hefoffer offeren.
20 De eerstelingen uws deegs, een' koek
zult gij tot een hefoffer offeren; gelijk
het hefoffer des dorschvloers zult gij dat
offeren.
21 Van de eerstelingen uws deegs zult
gij den HEERE een hefoffer geven, bij
uwe geslachten.
22 Voorts, wanneer gijlieden afgedwaald
zult zijn, en niet gedaan hebben al deze
geboden, die de HEERE tot Mozes gespro-
ken heeft;

[a] 1 Kor. 10:10. Judas vers 5. [b] Deut. 1:41. [c] Lev. 22:21. [d] Ex. 29:18.
[e] Lev. 2:1; 6:14. [f] Ex. 12:49. Num. 9:14.

23 Alles, wat u de HEERE door de hand van Mozes geboden heeft; van dien dag af, dat het de HEERE geboden heeft, en voortaan bij uwe geslachten;

24 Zoo zal het geschieden, indien iets bij dwaling gedaan, *en* voor de oogen der vergadering *verborgen is*, dat de gansche vergadering eenen var, een jong rund, zal bereiden ten brandoffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE, met zijn spijsoffer en zijn drankoffer, naar de wijze; en eenen geitenbok ten zondoffer.

25 En de priester zal de verzoening doen voor de gansche vergadering van de kinderen Israëls, en het zal hun vergeven worden; want het was eene afdwaling, en zij hebben hunne offerande gebracht, een vuuroffer den HEERE, en hun zondoffer, voor het aangezicht des HEEREN, over hunne afdwaling.

26 Het zal dan aan de gansche vergadering der kinderen Israëls vergeven worden, ook den vreemdeling, die in het midden van henlieden als vreemdeling verkeert; want het is het gansche volk door dwaling *overkomen*.

27 [a] En indien eene ziel door afdwaling gezondigd zal hebben, die zal eene jarige geit ten zondoffer offeren.

28 En de priester zal de verzoening doen over de dwalende ziel, als zij gezondigd heeft door afdwaling, voor het aangezicht des HEEREN, doende de verzoening over haar; en het zal haar vergeven worden.

29 Den inboorling der kinderen Israëls, en den vreemdeling, die in hunlieder midden als vreemdeling verkeert, eenerlei wet zal ulieden zijn, dengene, die het door afdwaling doet.

30 Maar de ziel, die iets zal gedaan hebben met opgehevene hand, hetzij van inboorlingen of van vreemdelingen, die smaadt den HEERE; en diezelve ziel zal uitgeroeid worden uit het midden van haar volk;

31 Want zij heeft het woord des HEEREN veracht, en Zijn gebod vernietigd; diezelve ziel zal ganschelijk uitgeroeid worden; hare ongerechtigheid is op haar.

Straf van eenen sabbatschender.

32 ALS nu de kinderen Israëls in de woestijn waren, zoo vonden zij eenen man, hout lezende op den sabbatdag.

33 En die hem vonden, hout lezende, brachten hem tot Mozes, en tot Aäron, en tot de gansche vergadering.

34 En zij stelden hem in [b] bewaring; want het was niet verklaard, wat hem gedaan zou worden.

35 Zoo zeide de HEERE tot Mozes: Die man zal zekerlijk gedood worden; de gansche vergadering zal hem met steenen steenigen, buiten het leger.

36 Toen bracht hem de gansche vergadering uit tot buiten het leger, en zij steenigden hem met steenen, dat hij stierf, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

Bevel om een teeken aan de kleederen te maken.

37 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

38 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: [c] Dat zij zich snoertjes maken aan de hoeken hunner kleederen, bij hunne geslachten; en op de snoertjes des hoeks zullen zij een' hemelsblauwen draad zetten.

39 En hij zal ulieden aan de snoertjes zijn, opdat gij het aanziet, en aan al de geboden des HEEREN gedenkt, en die doet; en gij zult naar uw hart, en naar uwe oogen niet sporen, die gij zijt nahoereerende;

40 Opdat gij gedenkt en doet al Mijne geboden, en uwen God heilig zijt.

41 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland uitgevoerd heb, om u tot een' God te zijn; Ik ben de HEERE, uw God!

Korach, Dathan en Abíram maken oproer tegen Mozes en Aäron.

16 KORACH [d] nu, de zoon van Jizhar, zoon van Kohath, zoon van Levi, nam tot zich zoo Dathan als Abíram, zonen van Elíab, en On, den zoon van Peleth, zonen van Ruben.

2 En zij stonden op voor het aangezicht van Mozes, mitsgaders tweehonderd en vijftig mannen uit de kinderen Israëls, oversten der vergadering, de geroepenen der samenkomst, mannen van naam.

3 En zij vergaderden zich tegen Mozes en tegen Aäron, en zeiden tot hen: Het is te veel voor u! want deze gansche vergadering, zij allen, zijn heilig, en de HEERE is in het midden van hen; waarom dan verheft gijlieden u over de gemeente des HEEREN?

4 Als Mozes dit hoorde, zoo viel hij op zijn aangezicht.

5 En hij sprak tot Korach, en tot zijne gansche vergadering, zeggende: Morgen vroeg dan zal de HEERE bekend maken, wie de Zijne, en de heilige is, dien Hij tot Zich zal doen naderen; en wien Hij verkoren zal hebben, dien zal Hij tot Zich doen naderen.

6 Doet dit: neemt u wierookvaten, Korach en zijne gansche vergadering;

7 En doet morgen vuur daarin, legt reukwerk daarop voor het aangezicht des HEEREN; en het zal geschieden, dat de man, dien de HEERE verkiezen zal, die zal heilig zijn. Het is te veel voor u, gij, kinderen van Levi!

---

[a] Lev. 4:27. [b] Lev. 24:12. [c] Deut. 22:12. Matt. 23:5. [d] Num. 26:9; 27:3. Judas vs. 11.

8 Voorts zeide Mozes tot Korach: Hoort
toch, gij, kinderen van Levi!
9 Is het u te weinig, dat de God van
Israël u van de vergadering van Israël
heeft afgescheiden, om ulieden tot Zich
te doen naderen; om den dienst van des
HEEREN tabernakel te bedienen, en te
staan voor het aangezicht der vergadering,
om hen te dienen?
10 Daar Hij u, en al uwe broederen, de
kinderen van Levi, met u, heeft doen
naderen; zoekt gij nu ook het priester-
ambt?
11 Daarom gij, en uwe gansche vergade-
ring, gij zijt vergaderd tegen den HEERE!
want Ääron, wat is hij, dat gij tegen hem
murmureert?
12 En Mozes schikte heen, om Dathan
en Abíram, de zonen van Elíab, te roe-
pen; maar zij zeiden: Wij zullen niet
opkomen!
13 Is het te weinig, dat gij ons uit een
land, van melk en honig vloeiende, hebt
opgevoerd, om ons te dooden in de
woestijn, dat gij ook uzelven ten eene-
male over ons tot een' overheer maakt?
14 Ook hebt gij ons niet gebracht in een
land, dat van melk en honig vloeit, noch
ons akkers en wijngaarden ten erfdeel ge-
geven. Zult gij de oogen dezer mannen
uitgraven? wij zullen niet opkomen!
15 Toen ontstak Mozes zeer, en hij zeide
tot den HEERE: Zie hun offer niet aan!
[a] ik heb niet eenen ezel van hen genomen,
en niet éénen van hen kwaad gedaan.
16 Voorts zeide Mozes tot Korach: Gij,
en uwe gansche vergadering, weest voor
het aangezicht des HEEREN; gij, en zij,
ook Ääron, op morgen.
17 En neemt een ieder zijn wierookvat,
en legt reukwerk daarin, en brengt voor
het aangezicht des HEEREN, een ieder
zijn wierookvat, tweehonderd en vijftig
wierookvaten; ook gij, en Ääron, een
ieder zijn wierookvat.
18 Zoo namen zij, een ieder zijn wie-
rookvat, en deden vuur daarin, en leiden
reukwerk daarin; en zij stonden voor de
deur van de tent der samenkomst, ook
Mozes en Ääron.
19 En Korach deed de gansche verga-
dering tegen hen verzamelen, aan de deur
van de tent der samenkomst. Toen ver-
scheen de heerlijkheid des HEEREN aan
deze gansche vergadering.
20 En de HEERE sprak tot Mozes en tot
Ääron, zeggende:
21 Scheidt u af uit het midden van deze
vergadering, en Ik zal hen als in een
oogenblik verteren!
22 Maar zij vielen op hunne aangezich-
ten, en zeiden: O God! God [b] der gees-
ten van alle vleesch! een eenig man zal
gezondigd hebben, en zult Gij U over
deze gansche vergadering grootelijks ver-
toornen?
23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
24 Spreek tot deze vergadering, zeg-
gende: Gaat op van rondom de woning
van Korach, Dathan en Abíram.
25 Toen stond Mozes op, en ging tot
Dathan en Abíram; en achter hem
gingen de oudsten van Israël.
26 En hij sprak tot de vergadering,
zeggende: Wijkt toch af van de tenten
dezer goddelooze mannen, en roert niets
aan van hetgeen hunner is; opdat gij
niet misschien verdaan wordt in al hunne
zonden.
27 Zoo gingen zij op van de woning van
Korach, Dathan en Abíram, van ron-
dom; maar Dathan en Abíram gingen
uit, staande in de deur hunner tenten,
met hunne vrouwen, en hunne zonen,
en hunne kinderkens.
28 Toen zeide Mozes: Hieraan zult gij
bekennen, dat de HEERE mij gezonden
heeft, om al deze daden te doen, dat zij
niet uit mijn *eigen* hart zijn.
29 Indien deze zullen sterven, gelijk
alle menschen sterven, en over hen eene
bezoeking zal gedaan worden, naar aller
menschen bezoeking, zoo heeft mij de
HEERE niet gezonden;
30 Maar indien de HEERE wat nieuws
zal scheppen, en het aardrijk zijnen
mond zal opendoen, en verslinden hen
met alles wat hunner is, en zij levend ter
helle zullen nedervaren, alsdan zult gij
bekennen, dat deze mannen den HEERE
getergd hebben.
31 En het geschiedde, als hij geëindigd
had al deze woorden te spreken, zoo werd
het aardrijk, dat onder hen was, gekloofd;
32 En de aarde opende haren mond, en
[c] verslond hen met hunne huizen, en alle
menschen, die Korach toebehoorden, en
al de have.
33 En zij voeren neder, zij en alles wat
hunner was, levend ter helle; en de aarde
overdekte hen, en zij kwamen om uit het
midden der gemeente.
34 En het gansche Israël, dat rondom
hen was, vlood voor hun geschrei; Want,
zeiden zij, dat ons de aarde misschien
niet verslinde!
35 Daartoe ging een vuur uit van den
HEERE, en verteerde die tweehonderd en
vijftig mannen, die reukwerk offerden.
36 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
37 Zeg tot Eleázar, den zoon van Ääron,
den priester, dat hij de wierookvaten uit
den brand opneme; en strooi het vuur
verre weg; want zij zijn heilig:
38 *Te weten* de wierookvaten van deze,
die tegen hunne zielen gezondigd hebben;

[a] 1 Sam. 12:3. [b] Num. 27:16. Hebr. 12:9. [c] Num. 26:10; 27:3. Deut. 11:6. Ps. 106:17.

dat men uitgerekte platen daarvan make,
tot een overtreksel voor het altaar; want
zij hebben ze gebracht voor het aange-
zicht des HEEREN, daarom zijn zij heilig;
en zij zullen den kinderen Israëls tot een
teeken zijn.
39 En Eleázar, de priester, nam de ko-
peren wierookvaten, die de verbranden
gebracht hadden, en zij rekten ze uit tot
een overtreksel voor het altaar;
40 Ter gedachtenis voor de kinderen Is-
raëls, opdat niemand vreemds, die niet
uit het zaad van Aäron is, nadere om
reukwerk aan te steken voor het aange-
zicht des HEEREN; opdat hij niet worde
als Korach en zijne vergadering, gelijk
als hem de HEERE door den dienst van
Mozes gesproken had.
41 Maar des anderen daags murmu-
reerde de gansche vergadering der kinde-
ren Israëls tegen Mozes en tegen Aäron,
zeggende: Gijlieden hebt des HEEREN
volk gedood!
42 En het geschiedde, als de vergadering
zich verzamelde tegen Mozes en Aäron,
en zich wendde naar de tent der samen-
komst, ziet, zoo bedekte haar die wolk;
en de heerlijkheid des HEEREN verscheen.
43 Mozes nu en Aäron kwamen tot voor
de tent der samenkomst.
44 Toen sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
45 Maak u op uit het midden van deze
vergadering, en Ik zal hen verteren, als in
een oogenblik! Toen vielen zij op hunne
aangezichten.
46 En Mozes zeide tot Aäron: Neem
het wierookvat, en doe vuur daarin van
het altaar, en leg reukwerk daarop, haas-
telijk gaande tot de vergadering, doe over
hen verzoening; want een groote toorn
is van voor het aangezicht des HEEREN
uitgegaan, de plaag heeft aangevangen.
47 En Aäron nam het, gelijk als Mozes
gesproken had, en liep in het midden der
gemeente, en ziet, de plaag had aange-
vangen onder het volk; en hij leide
reukwerk daarin, en deed verzoening
over het volk.
48 En hij stond tusschen de dooden en
tusschen de levenden; alzoo werd de
plaag opgehouden.
49 Die nu aan die plaag gestorven zijn,
waren veertien duizend en zevenhonderd,
behalve die gestorven waren om de zaak
van Korach.
50 En Aäron keerde weder tot Mozes
aan de deur van de tent der samenkomst;
en de plaag was opgehouden.

De staf van Aäron.

17 TOEN sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, en
neem van hen voor elk vaderlijk huis
eenen staf, van al hunne oversten, naar
het huis hunner vaderen, twaalf staven;
eens iegelijken naam zult gij schrijven
op zijnen staf.
3 Doch Aärons naam zult gij schrijven
op den staf van Levi; want een staf zal
er zijn voor het hoofd van het huis
hunner vaderen.
4 En gij zult ze wegleggen in de tent
der samenkomst, voor de getuigenis,
[a] waarheen Ik met ulieden samenkomen
zal.
5 En het zal geschieden, dat de staf des
mans, welken Ik zal verkoren hebben, zal
bloeien; en Ik zal stillen de murmuree-
ringen van de kinderen Israëls tegen Mij,
welke zij tegen ulieden murmureeren.
6 Mozes dan sprak tot de kinderen
Israëls; en al hunne oversten gaven aan
hem eenen staf, voor elken overste eenen
staf, naar het huis hunner vaderen, twaalf
staven; Aärons staf was ook onder
hunne staven.
7 En Mozes leide deze staven weg, voor
het aangezicht des HEEREN, in de tent
der getuigenis.
8 Het geschiedde nu des anderen daags,
dat Mozes in de tent der getuigenis in-
ging; en ziet, Aärons staf, voor het huis
van Levi, bloeide; want hij bracht
bloeisel voort, en bloesemde bloesem, en
droeg amandelen.
9 Toen bracht Mozes al deze staven uit,
van voor het aangezicht des HEEREN, tot
al de kinderen Israëls; en zij zagen het,
en namen elk zijnen staf.
10 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
[b] Breng den staf van Aäron weder voor
de getuigenis, in bewaring, tot een teeken
voor de wederspannige kinderen; alzoo
zult gij een einde maken van hunne
murmureeringen tegen Mij, dat zij niet
sterven.
11 En Mozes deed het; gelijk als de
HEERE hem geboden had, alzoo deed hij.
12 Toen spraken de kinderen Israëls tot
Mozes, zeggende: Zie, wij geven den
geest, wij vergaan, wij allen vergaan!
13 Al wie eenigszins nadert tot den taber-
nakel des HEEREN, zal sterven; zullen
wij dan den geest gevende verdaan
worden?

Werk en voorziening in het onderhoud der priesters, en der Levieten.

18 ZOO zeide de HEERE tot Aäron:
Gij, en uwe zonen, en het huis uws
vaders met u, zult dragen de ongerechtig-
heid des heiligdoms; en gij, en uwe
zonen met u, zult dragen de ongerechtig-
heid van uw priesterambt.
2 En ook zult gij uwe broederen, den
stam van Levi, den stam uws vaders, met

[a] Ex. 25:22. [b] Hebr. 9:4.

u doen naderen, dat zij u bijgevoegd
worden, en u dienen; maar gij, en uwe
zonen met u, zult zijn voor de tent der
getuigenis.
3 En zij zullen uwe wacht waarnemen,
en de wacht der gansche tent: doch tot
het gereedschap des heiligdoms en het
altaar zullen zij niet naderen, opdat zij
niet sterven, zoo zij als gijlieden.
4 Maar zij zullen u bijgevoegd worden,
en de wacht van de tent der samenkomst
waarnemen, in allen dienst der tent; en
een vreemde zal tot u niet naderen.
5 Gijlieden nu zult waarnemen de wacht
des heiligdoms, en de wacht des altaars;
opdat er geene verbolgenheid meer zij
over de kinderen Israëls.
6 Want Ik, zie, Ik heb [a] uwe broederen,
de Levieten, uit het midden der kinderen
Israëls genomen; zij zijn ulieden eene
gave, gegeven den HEERE, om den dienst
van de tent der samenkomst te bedienen.
7 Maar gij, en uwe zonen met u, zult
ulieder priesterambt waarnemen in alle
zaken des altaars, en in hetgeen van binnen
den voorhang is, dat zult gijlieden
bedienen; uw priesterambt geve Ik *u* tot
eenen dienst van een geschenk; en de
vreemde, die nadert, zal gedood worden.
8 Voorts sprak de HEERE tot Aäron:
En Ik, zie, Ik heb u gegeven de wacht
Mijner hefofferen; met alle heilige dingen
van de kinderen Israëls heb Ik ze u gegeven,
om der zalving wil, en aan uwe
zonen, tot eene eeuwige inzetting.
9 Dit zult gij hebben van de heiligheid
der heiligheden, uit het vuur: al hunne
offeranden, met al hun spijsoffer, en met
al hun zondoffer, en met al hun schuldoffer,
dat zij Mij zullen wedergeven; het
zal u en uwen zonen eene heiligheid der
heiligheden zijn.
10 Aan het allerheiligste zult gij dat
eten; al wat mannelijk is zal dat eten;
het zal u eene heiligheid zijn.
11 Ook zal dit het uwe zijn: het hefoffer
hunner gave, met alle beweegofferen der
kinderen Israëls; [b] Ik heb ze aan u gegeven,
en aan uwe zonen en aan uwe
dochteren met u, tot eene eeuwige inzetting;
al wie in uw huis rein is, zal dat
eten.
12 Al het beste van de olie, en al het
beste van most en van koren, hunne eerstelingen,
die zij den HEERE zullen
geven, u heb Ik ze gegeven.
13 De eerste vruchten van alles, wat in
hun land is, die zij den HEERE zullen
brengen, zullen uwe zijn; al wie in uw
huis rein is, zal dat eten.
14 [c] Al het verbannene in Israël zal het
uwe zijn.
15 Al wat de [d] baarmoeder opent, van
alle vleesch, dat zij den HEERE zullen
brengen, onder de menschen en onder de
beesten, zal het uwe zijn; doch de eerstgeborenen
der menschen zult gij ganschelijk
lossen; ook zult gij lossen de
eerstgeborenen der onreine beesten.
16 Die nu onder dezelve gelost zullen
worden, zult gij van eene maand oud
lossen, naar uwe schatting, voor het geld
van vijf sikkelen, naar den sikkel des
heiligdoms: [e] die is twintig gera.
17 Maar het eerstgeborene van eene koe,
of het eerstgeborene van een schaap, of
het eerstgeborene van eene geit zult gij
niet lossen, zij zijn heilig; hun bloed zult
gij sprengen op het altaar, en hun vet
zult gij aansteken, tot een vuuroffer van
liefelijken reuk den HEERE.
18 En hun vleesch zal het uwe zijn;
gelijk de beweegborst, en gelijk de rechterschouder,
zal het uwe zijn.
19 Alle hefofferen der heilige dingen,
die de kinderen Israëls den HEERE zullen
offeren, heb Ik aan u gegeven, en aan
uwe zonen, en aan uwe dochteren met u,
tot eene eeuwige inzetting; het zal een
eeuwig zoutverbond zijn, voor het aangezicht
des HEEREN, voor u en voor uw
zaad met u.
20 Ook zeide de HEERE tot Aäron: Gij
zult in hun land niet erven, en gij zult
geen deel in het midden van henlieden
hebben; [f] Ik ben uw Deel en uwe Erfenis,
in het midden van de kinderen Israëls.
21 En zie, aan de kinderen van Levi heb
Ik alle tienden in Israël ter erfenis gegeven,
voor hunnen dienst, dien zij bedienen,
den dienst van de tent der samenkomst.
22 En de kinderen Israëls zullen niet
meer naderen tot de tent der samenkomst,
om zonde te dragen *en* te sterven.
23 Maar de Levieten, die zullen bedienen
den dienst van de tent der samenkomst,
en die zullen hunne ongerechtigheid
dragen; het zal eene eeuwige inzetting
zijn voor uwe geslachten; en in het midden
van de kinderen Israëls zullen zij
geene erfenis erven.
24 Want de tienden der kinderen Israëls,
die zij den HEERE tot een hefoffer zullen
offeren, heb Ik aan de Levieten tot eene
erfenis gegeven; daarom heb Ik tot hen
gezegd: Zij zullen in het midden van de
kinderen Israëls geene erfenis erven.
25 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
26 Gij zult ook tot de Levieten spreken,
en tot hen zeggen: Wanneer gij van de
kinderen Israëls de tienden zult ontvangen
hebben, die Ik u voor uwe erfenis
van henlieden gegeven heb, zoo zult gij
daarvan een hefoffer des HEEREN offeren,
de tienden van die tienden;

[a] Num. 3:45. [b] Lev. 10:14. [c] Lev. 27:28. [d] Ex. 13:2; 22:29. Lev. 27:26. Num. 3:13.
[e] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 3:47. Ezech. 45:12. [f] Deut. 10:9; 18:2. Ezech. 44:28.

27 En het zal u gerekend worden tot uw
hefoffer, als koren van den dorschvloer,
en als de volheid van de perskuip.
28 Alzoo zult gij ook een hefoffer des
HEEREN offeren van al uwe tienden, die
gij van de kinderen Israëls zult hebben
ontvangen; en gij zult daarvan des
HEEREN hefoffer geven aan den priester
Aäron.
29 Van al uwe gaven zult gij alle hef-
offer des HEEREN offeren; van al het
beste van die, van zijne heiliging daarvan.
30 Gij zult dan tot hen zeggen: Als gij
deszelfs beste daarvan offert, zoo zal het
den Levieten toegerekend worden als een
inkomen des dorschvloers, en als een in-
komen der perskuip.
31 En gij zult dat eten in alle plaatsen,
gij en uw huis; want het is ulieden een
loon voor uwen dienst in de tent der sa-
menkomst.
32 Zoo zult gij daarover geene zonde
dragen, als gij deszelfs beste daarvan
offert; en gij zult de heilige dingen van
de kinderen Israëls niet ontheiligen, op-
dat gij niet sterft.

De verbrande roode koe en het ontzondigings-water.

19 WIJDERS sprak de HEERE tot
Mozes en tot Aäron, zeggende:
2 Dit is de inzetting van de wet, die de
HEERE geboden heeft, zeggende: Spreek
tot de kinderen Israëls, dat zij tot u
brengen eene roode volkomene vaars, in
welke geen gebrek is, op welke geen juk
gekomen is.
3 En gij zult die geven aan Eleázar, den
priester; en hij zal ze uitbrengen [a] tot
buiten het leger, en men zal haar voor
zijn aangezicht slachten.
4 En Eleázar, de priester, zal van haar
[b] bloed met zijnen vinger nemen, en hij
zal van haar bloed recht tegenover de tent
der samenkomst zevenmaal sprengen.
5 Voorts zal men deze vaars voor zijne
oogen verbranden; [c] haar vel, en haar
vleesch, en haar bloed, met haren mest,
zal men verbranden.
6 En de priester zal nemen cederhout,
en hysop, en scharlaken, en werpen ze in
het midden van den brand dezer vaars.
7 Dan zal de priester zijne kleederen
wasschen, en zijn vleesch met water
baden, en daarna in het leger gaan; en
de priester zal onrein zijn tot aan den
avond.
8 Ook die haar verbrand heeft, zal zijne
kleederen met water wasschen, en zijn
vleesch met water baden, en onrein zijn
tot aan den avond.
9 En een rein man zal de asch dezer
vaars verzamelen, en buiten het leger in
eene reine plaats wegleggen; en het zal
zijn ter bewaring voor de vergadering van
de kinderen Israëls, tot het water der af-
zondering; het is ontzondiging.
10 En die de asch dezer vaars verzameld
heeft, zal zijne kleederen wasschen, en
onrein zijn tot aan den avond. Dit zal den
kinderen Israëls, en den vreemdeling, die
in het midden van hen als vreemdeling
verkeert, tot eene eeuwige inzetting zijn.
11 [d] Wie eenen doode, eenig dood
lichaam van een' mensch, aanroert, die
zal zeven dagen onrein zijn.
12 Op den derden dag zal hij zich daar-
mede ontzondigen, zoo zal hij op den
zevenden dag rein zijn; maar indien hij
zich op den derden dag niet ontzondigt,
zoo zal hij op den zevenden dag niet rein
zijn.
13 Al wie eenen doode, het dood lich-
aam eens menschen, die gestorven zal
zijn, aanroert, en zich niet ontzondigd zal
hebben, die verontreinigt den tabernakel
des HEEREN; daarom zal die ziel uitge-
roeid worden uit Israël, omdat het water
der afzondering op hem niet gesprengd
is, zal hij onrein zijn; zijne onreinigheid
is nog in hem.
14 Dit is de wet, wanneer een mensch
zal gestorven zijn in eene tent: al wie in
die tent ingaat, en al wie in die tent is,
zal zeven dagen onrein zijn.
15 Ook alle open gereedschap, waarop
geen deksel gebonden is, dat is onrein.
16 En al wie in het open veld eenen, die
met het zwaard verslagen is, of eenen
doode, of het gebeente eens menschen, of
een graf zal aangeroerd hebben, zal zeven
dagen onrein zijn.
17 Voor eenen onreine nu zullen zij
nemen van het stof des brands der ont-
zondiging, en daarop levend water doen
in een vat.
18 En een rein man zal [e] hysop nemen,
en in dat water doopen, en sprengen het
aan die tent, en op al het gereedschap,
en aan de zielen, die daar geweest zijn;
insgelijks aan dengene, die een gebeente,
of eenen verslagene, of eenen doode, of
een graf aangeroerd heeft.
19 En de reine zal den onreine op den
derden dag, en op den zevenden dag be-
sprengen; en op den zevenden dag zal
hij hem ontzondigen; en hij zal zijne
kleederen wasschen, en *zich* met water
baden, en op den avond rein zijn.
20 Wie daarentegen onrein zal zijn, en
zich niet zal ontzondigen, die ziel zal uit
het midden der gemeente uitgeroeid wor-
den; want hij heeft het heiligdom des
HEEREN verontreinigd, het water der
afzondering is op hem niet gesprengd,
hij is onrein.

---

[a] Hebr. 13:11, 12. [b] Hebr. 9:13. [c] Ex. 29:14. Lev. 4:11, 12. [d] Num. 31:19. Hagg. 2:14. [e] Ps. 51:9.

21 Dit zal hunlieden zijn tot eene eeuwige inzetting. En die het water der afzondering sprengt, zal zijne kleederen wasschen; ook wie het water der afzondering aanroert, die zal onrein zijn tot aan den avond.
22 Ja, al wat die onreine aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn; en de ziel, die *dat* aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

De wateren van Mériba.

20 ALS de kinderen Israëls, de gansche vergadering, in de woestijn Zin gekomen waren, in de eerste maand, zoo bleef het volk te Kades. En Mirjam stierf aldaar, en zij werd aldaar begraven.
2 En er was geen water voor de vergadering; toen vergaderden zij zich tegen Mozes en tegen Aäron.
3 En het volk twistte met Mozes, en zij spraken, zeggende: Och, of wij den geest gegeven hadden, toen [a] onze broeders voor het aangezicht des HEEREN den geest gaven!
4 Waarom toch hebt gijlieden de gemeente des HEEREN in deze woestijn gebracht, dat wij daar sterven zouden, wij en onze beesten?
5 En waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, om ons te brengen in deze kwade plaats? Het is geene plaats van zaad, noch van vijgen, noch van wijnstokken, noch van granaatappelen; ook is er geen water om te drinken.
6 Toen gingen Mozes en Aäron van het aangezicht der gemeente tot de deur van de tent der samenkomst, en zij vielen op hunne aangezichten; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen hun.
7 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
8 Neem dien staf, en verzamel de vergadering, gij en Aäron, uw broeder, en spreekt gijlieden tot de steenrots voor hunne oogen, zoo zal zij hun water geven; [b] alzoo zult gij hun water voortbrengen uit de steenrots, en gij zult de vergadering en hare beesten drenken.
9 Toen nam Mozes den staf van voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als Hij hem geboden had.
10 En Mozes en Aäron vergaderden de gemeente voor de steenrots, [c] en hij zeide tot hen: Hoort toch, gij wederspannigen! [d] zullen wij water voor uliedeh uit deze steenrots hervoorbrengen?
11 Toen hief Mozes zijne hand op, en hij sloeg de steenrots tweemaal met zijnen staf; [e] en er kwam veel waters uit, [f] zoodat de vergadering dronk, en hare beesten.
12 Derhalve zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: [g] Omdat gijlieden Mij niet geloofd hebt, dat gij Mij heiligdet voor de oogen der kinderen van Israël, daarom zult gijlieden deze gemeente niet inbrengen in het land, hetwelk Ik hun gegeven heb.
13 Dit zijn de wateren van Mériba, daar de kinderen Israëls met den HEERE om getwist hebben; en Hij werd aan hen geheiligd.
14 Daarna zond Mozes boden uit Kades tot den koning van Edom, *welke zeiden:* [h] Alzoo zegt uw broeder Israël: Gij weet al de moeite, die ons ontmoet is;
15 Dat onze vaders naar Egypte afgetogen zijn, en wij in Egypte vele dagen gewoond hebben; en dat de Egyptenaars aan ons en onze vaderen kwaad gedaan hebben.
16 Toen [i] riepen wij tot den HEERE, en Hij hoorde onze stem, en Hij [k] zond eenen Engel, en Hij leidde ons uit Egypte; en zie, wij zijn te Kades, eene stad aan het uiterste uwer landpale.
17 Laat ons toch door uw land trekken; wij zullen niet trekken door den akker, noch door de wijngaarden, noch zullen het water der putten drinken; wij zullen den koninklijken weg gaan, wij zullen niet afwijken ter rechter- noch ter linkerhand, totdat wij door uwe landpalen zullen getrokken zijn.
18 Doch Edom zeide tot hem: Gij zult door mij niet trekken, opdat ik niet misschien met het zwaard uitga u tegemoet!
19 Toen zeiden de kinderen Israëls tot hem: Wij zullen door den gebaanden weg optrekken, en indien wij van uw water drinken, ik en mijn vee, zoo zal ik deszelfs prijs daarvoor geven; ik zal alleenlijk, zonder iets anders, te voet doortrekken.
20 Doch hij zeide: Gij zult niet doortrekken! En Edom is hem tegemoet uitgetrokken, met een zwaar volk, en met eene sterke hand.
21 Alzoo weigerde Edom Israël toe te laten door zijne landpale te trekken; daarom [l] week Israël van hem af.

Dood van Aäron.

22 TOEN reisden zij van Kades; [m] en de kinderen Israëls kwamen, de gansche vergadering, aan den berg Hor.
23 De HEERE nu sprak tot Mozes, en tot Aäron, aan den berg Hor, aan de pale van het land van Edom, zeggende:
24 Aäron zal tot zijne volken verzameld worden; want hij zal niet komen in het land, hetwelk Ik aan de kinderen Israëls

---

[a] Num. 16:32, 49. [b] Neh. 9:15. Ps. 78:15, 16; 105:41; 114:8. [c] Ps. 106:32, 33. [d] Deut. 32:51. [e] Ps. 78:15; 105:41. Jes. 48:21. 1 Kor. 10:4. [f] Jes. 43:20. [g] Deut. 1:37. Num. 27:14. [h] Deut. 23:7. Obadja vs. 10, 12. [i] Ex. 2:23. [k] Ex. 14:19. [l] Richt. 11:18. [m] Num. 33:37.

gegeven heb, omdat gijlieden Mijnen
mond wederspannig geweest zijt bij de
wateren van Meríba.
25 [a] Neem Aäron, en Eleázar, zijnen
zoon, en doe hen opklimmen tot den
berg Hor.
26 En trek Aäron zijne kleederen uit,en
trek ze Eleázar, zijnen zoon, aan; want
Aäron zal verzameld worden, en daar
sterven.
27 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE
geboden had; want zij klommen tot op
den berg Hor, voor de oogen der gansche
vergadering.
28 En Mozes trok Aäron zijne kleederen
uit, en hij trok ze zijnen zoon Eleázar
aan; [b] en Aäron stierf aldaar, op de hoogte
diens bergs. Toen kwam Mozes en
Eleázar van dien berg af.
29 Toen de gansche vergadering zag, dat
Aäron overleden was, zoo beweenden zij
Aäron dertig dagen, het gansche huis van
Israël.

Nederlaag van den koning van Harad.
De koperen slang.

21 ALS de Kanaäniet, de koning van
Harad, wonende tegen het zuiden,
hoorde, dat Israël door den weg der
verspieders kwam, zoo streed hij tegen
Israël, en hij voerde eenige gevangenen
uit denzelven gevankelijk weg.
2 Toen beloofde Israël den HEERE eene
gelofte, en zeide: Indien Gij dit volk
geheel in mijne hand geeft, zoo zal ik
hunne steden verbannen.
3 De HEERE dan verhoorde de stem van
Israël, en gaf de Kanaänieten over; en
hij verbande hen en hunne steden; en
hij noemde den naam dier plaats Horma.
4 Toen reisden zij van den berg Hor, op
den weg der Schelfzee, dat zij om het land
der Edomieten heentogen; doch de ziel
des volks werd verdrietig op dezen weg.
5 En het volk sprak tegen God en tegen
Mozes: Waarom hebt gijlieden ons doen
optrekken uit Egypte, opdat wij sterven
zouden in de woestijn? want hier is geen
brood, ook geen water, en [c] onze ziel
walgt over dit zeer lichte brood.
6 Toen [d] zond de HEERE vurige slangen
onder het volk, die beten het volk; en
er stierf veel volks van Israël.
7 Daarom kwam het volk tot Mozes, en
zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat
wij tegen den HEERE en tegen u gesproken
hebben; bid den HEERE, dat
Hij deze slangen van ons wegneme. Toen
bad Mozes voor het volk.
8 En de HEERE zeide tot Mozes: Maak
u eene vurige slang, en stel ze op eene
steng; en het zal geschieden, [e] dat al wie
gebeten is, als hij haar aanziet, zoo zal
hij leven.
9 [f] En Mozes maakte eene koperen
slang, en stelde ze op eene steng; en het
geschiedde, als eene slang iemand beet,
zoo zag hij de koperen slang aan, en hij
bleef levend.
10 [g] Toen verreisden de kinderen Israëls,
en zij legerden zich te Oboth.

Voortzetting der reis. Nederlaag van Sihon,
den koning der Amorieten, en van Og, den
koning van Basan, en de verovering van
hun land.

11 Daarna reisden zij van Oboth, en
legerden zich aan de heuvelen van Abárim
in de woestijn, die tegenover Moab
is, tegen den opgang der zon.
12 Van daar reisden zij, en legerden
zich bij de beek Zered.
13 Van daar reisden zij, en legerden
zich aan deze zijde van de Arnon, welke
in de woestijn is, uitgaande uit de landpalen
der Amorieten; [h] want de Arnon
is de landpale van Moab, tusschen Moab
en tusschen de Amorieten.
14 (Daarom wordt gezegd in het boek
van de oorlogen des HEEREN: Tegen
Waheb, in eenen wervelwind, en tegen
de beken Arnon,
15 En den afloop der beken, die zich
naar de gelegenheid van Ar wendt, en
leent aan de landpale van Moab.)
16 En van daar *reisden zij* naar Beër.
Dit is de put, van welken de HEERE tot
Mozes zeide: Verzamel het volk, zoo zal
Ik hun water geven.
17 (Toen zong Israël dit lied: Spring op,
gij put! zingt daarvan bij beurte!
18 Gij put, dien de vorsten gegraven
hebben, dien de edelen des volks gedolven
hebben, door den wetgever, met
hunne staven.) En van de woestijn
reisden zij naar Mattana;
19 En van Mattana tot Naháliël; en
van Naháliël tot Bamoth;
20 En van Bamoth tot het dal, dat in
het veld van Moab is, aan de hoogte van
Pisga, en dat tegen de wildernis ziet.
21 [i] Toen zond Israël boden tot Sihon,
den koning der Amorieten, zeggende:
22 Laat mij door uw land trekken.
[k] Wij zullen niet afwijken in de akkers,
noch in de wijngaarden; wij zullen het
water der putten niet drinken; wij zullen
op den koninklijken weg gaan, totdat wij
uwe landpale doorgetogen zijn.
23 [l] Doch Sihon liet Israël niet toe, door
zijne landpale door te trekken; maar
Sihon vergaderde al zijn volk, en hij
ging uit, Israël te gemoet, naar de woestijn,
en hij kwam te Jahza, en streed
tegen Israël;

[a] Num. 33:38. Deut. 32:50. [b] Deut. 10:6; 32:50. [c] Num. 11:6. [d] 1 Kor. 10:9. [e] Joh. 3:14. [f] 2 Kon. 18:4. Joh. 3:14. [g] Num. 33:43. [h] Richt. 11:18. [i] Deut. 2:26. Richt. 11:19. [k] Num. 20:17. [l] Deut. 2:30; 29:7. Jos. 24:8. Richt. 11:20.

24 [a]Maar Israël sloeg hem met de scherpte des zwaards, en [b]nam zijn land in erfelijke bezitting, van de Arnon af tot de Jabbok toe, [c]tot aan de kinderen Ammons; want de landpale der kinderen Ammons was vast.

25 [d]Alzoo nam Israël al deze steden in; en Israël woonde in al de steden der Amorieten, te Hesbon, en in al hare onderhoorige plaatsen.

26 Want Hesbon was de stad van Sihon, den koning der Amorieten; en hij had gestreden tegen den vorigen koning der Moabieten, en hij had al zijn land uit zijne hand genomen, tot aan de Arnon.

27 Daarom zeggen zij, die spreekwoorden gebruiken: Komt tot Hesbon; men bouwe en bevestige de stad van Sihon!

28 Want er is een vuur uitgegaan uit Hesbon, eene vlam uit de stad van Sihon; zij heeft verteerd Ar der Moabieten, *en* de heeren der hoogte van de Arnon.

29 Wee u, Moab! Gij, volk [e]Kamoz! zijt verloren! hij heeft zijne zonen, die ontliepen, en zijne dochters in de gevangenis geleverd aan Sihon, den koning der Amorieten.

30 En wij hebben hen nedergeveld! Hesbon is verloren tot Dibon toe; en wij hebben hen verwoest tot Nofat toe, welke tot Médeba toe *reikt*.

31 Alzoo woonde Israël in het land van den Amoriet.

32 Daarna zond Mozes om Jáëzer te verspieden; en zij namen hare onderhoorige plaatsen in; en hij dreef de Amorieten, die er waren, uit de bezitting.

33 Toen wendden zij zich en trokken op den weg van Basan; [f]en Og, de koning van Basan, ging uit hun tegemoet, hij en al zijn volk, tot den strijd, in Edréï.

34 De HEERE nu zeide tot Mozes: Vrees hem niet; want Ik heb hem in uwe hand gegeven, en al zijn volk, ook zijn land; en [g]gij zult hem doen, gelijk als gij Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, gedaan hebt.

35 En zij sloegen [h]hem, en zijne zonen, en al zijn volk, alzoo dat hem niemand overbleef; en zij namen zijn land in erfelijke bezitting.

Bíleam zegent, ondanks hemzelven, de Israëlieten.

22 DAARNA reisden de kinderen van Israël, en legerden zich in de vlakke velden van Moab, aan deze zijde der Jordaan van Jericho.

2 Toen Balak, de zoon van Zippor, zag al wat Israël aan de Amorieten gedaan had;

3 Zoo vreesde Moab zeer voor het aangezicht dezes volks, want het was veel; en Moab was beangstigd voor het aangezicht van de kinderen Israëls.

4 Derhalve zeide Moab tot de oudsten der Midianieten: Nu zal deze gemeente oplikken al wat rondom ons is, gelijk de os de groente des velds oplikt. Te dier tijd nu was Balak, de zoon van Zippor, koning der Moabieten.

5 Die zond boden aan [i]Bíleam, den zoon van Beor, te Pethor, hetwelk aan de rivier is, in het land der kinderen zijns volks, om hem te roepen, zeggende: Zie, er is een volk uit Egypte getogen; zie, het heeft het gezicht des lands bedekt, en het blijft liggen recht tegen over mij.

6 En nu, kom toch, vervloek mij dit volk; want het is machtiger dan ik; misschien zal ik het kunnen slaan, of zal het uit het land verdrijven; want ik weet, dat, wien gij zegent, die zal gezegend zijn, en wien gij vervloekt, die zal vervloekt zijn.

7 Toen gingen de oudsten der Moabieten, en de oudsten der Midianieten, en hadden den *loon der* waarzeggingen in hunne hand; alzoo kwamen zij tot Bíleam, en spraken tot hem de woorden van Balak.

8 Hij dan zeide tot hen: Vernacht hier dezen nacht, zoo zal ik ulieden een antwoord wederbrengen, gelijk als de HEERE tot mij zal gesproken hebben. Toen bleven de vorsten der Moabieten bij Bíleam.

9 En God kwam tot Bíleam en zeide; Wie zijn die mannen, die bij u zijn?

10 Toen zeide Bíleam tot God: Balak, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten, heeft hen tot mij gezonden, *zeggende:*

11 Zie, er is een volk uit Egypte getogen, en het heeft het gezicht des lands bedekt; kom nu, vervloek het mij; misschien zal ik tegen hetzelve kunnen strijden, of het uitdrijven.

12 Toen zeide God tot Bíleam: Gij zult met hen niet trekken; gij zult dat volk niet vloeken, want het is gezegend.

13 Toen stond Bíleam des morgens op, en zeide tot de vorsten van Balak: Gaat naar uw land; want de HEERE weigert mij toe te laten met ulieden te gaan.

14 Zoo stonden dan de vorsten der Moabieten op, en kwamen tot Balak, en zij zeiden: Bíleam heeft geweigerd met ons te gaan.

15 Doch Balak voer nog voort vorsten te zenden, meer en eerlijker, dan die waren;

16 Die tot Bíleam kwamen, en hem zeiden: Alzoo zegt Balak, de zoon van Zippor: Laat u toch niet beletten tot mij te komen!

---

a Deut. 2:33; 29:7. Joz. 12:2; 24:8. Richt. 11:21. b Ps. 135:11, 12; 136:19. Amos 2:9. c Deut. 2:37. d Deut. 2:34, 35. e 1 Kon. 11:7, 33. f Deut. 3:1; 29:7. g Ps. 136:20. h Ps. 136:20, 21, 22. i Joz. 24:9.

17 Want ik zal u zeer hoog vereeren, en al wat gij tot mij zeggen zult, dat zal ik doen; zoo kom toch, vervloek mij dit volk!
18 Toen antwoordde Bileam, en zeide tot de dienaren van Balak: [a] Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gave, zoo vermocht ik niet het bevel des HEEREN mijns Gods te overtreden, om te doen klein of groot.
19 En nu, blijft gijlieden toch ook hier dezen nacht, opdat ik wete, wat de HEERE tot mij verder spreken zal.
20 God nu kwam tot Bileam des nachts, en zeide tot hem: Dewijl die mannen gekomen zijn, om u te roepen, sta op, ga met hen; en nochtans zult gij dat doen, hetwelk Ik tot u spreken zal.
21 Toen stond Bileam des morgens op, en zadelde zijne ezelin, en hij trok heen met de vorsten van Moab.
22 Doch de toorn van God werd ontstoken, omdat hij heentoog; en de Engel des HEEREN stelde Zich in den weg, hem tot eene Tegenpartij; hij nu reed op zijne ezelin, en twee zijner jongeren waren bij hem.
23 De [b] ezelin nu zag den Engel des HEEREN staande in den weg, met Zijn uitgetrokken zwaard in Zijne hand; daarom week de ezelin uit den weg, en ging in het veld. Toen sloeg Bileam de ezelin, om dezelve naar den weg te doen wenden.
24 Maar de Engel des HEEREN stond in een pad der wijngaarden, zijnde een muur aan deze, en een muur aan gene zijde.
25 Toen de ezelin den Engel des HEEREN zag, zoo klemde zij zichzelve aan den wand, en klemde Bileams voet aan den wand; daarom voer hij voort haar te slaan.
26 Toen ging de Engel des HEEREN nog verder, en Hij stond in eene enge plaats, waar geen weg was om te wijken ter rechter- noch ter linkerhand.
27 Als de ezelin den Engel des HEEREN zag, zoo leide zij zich neder onder Bileam; en de toorn van Bileam ontstak, en hij sloeg de ezelin met eenen stok.
28 De [c] HEERE nu opende den mond der ezelin, die tot Bileam zeide: Wat heb ik u gedaan, dat gij mij nu driemaal geslagen hebt?
29 Toen zeide Bileam tot de ezelin: Omdat gij mij bespot hebt; och, of ik een zwaard in mijne hand had! want ik zou u nu dooden.
30 De ezelin nu zeide tot Bileam: Ben ik niet uwe ezelin, op welke gij gereden hebt van toen af, dat gij *mijn heer* geweest zijt, tot op dezen dag? ben ik ooit gewend geweest, u alzoo te doen? Hij dan zeide: Neen!
31 Toen ontdekte de HEERE de oogen van Bileam, zoodat hij den Engel des HEEREN zag, staande in den weg, en Zijn uitgetrokken zwaard in Zijne hand; daarom neigde hij het hoofd en boog zich op zijn aangezicht.
32 Toen zeide de Engel des HEEREN tot hem: Waarom hebt gij uwe ezelin nu driemaal geslagen? zie, Ik ben uitgegaan *u* tot eene Tegenpartij, dewijl [d] deze weg van Mij afwijkt.
33 Maar de ezelin heeft Mij gezien, en zij is nu driemaal voor Mijn aangezicht geweken; indien zij voor Mijn aangezicht niet geweken ware, zekerlijk Ik zoude u nu ook gedood, en haar bij het leven behouden hebben.
34 Toen zeide Bileam tot den Engel des HEEREN: Ik heb gezondigd; want ik heb niet geweten, dat Gij mij tegemoet op dezen weg stondt; en nu, is het kwaad in Uwe oogen, ik zal wederkeeren.
35 De Engel des HEEREN nu zeide tot Bileam: Ga heen met deze mannen; maar alleenlijk dat woord, wat Ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken. Alzoo toog Bileam met de vorsten van Balak.
36 Als Balak hoorde, dat Bileam kwam, zoo ging hij uit hem te gemoet, tot de stad der Moabieten, welke aan de landpale van de Arnon *ligt*, die aan het uiterste der landpale is.
37 En Balak zeide tot Bileam: Heb ik niet ernstelijk tot u gezonden, om u te roepen? waarom zijt gij niet tot mij gekomen? kan ik u niet terecht vereeren?
38 Toen zeide Bileam tot Balak: Zie, ik ben tot u gekomen; zal ik nu eenigszins iets kunnen spreken? Het woord, hetwelk God in mijnen mond leggen zal, dat zal ik spreken.
39 En Bileam ging met Balak; en zij kwamen te Kirjath-Huzzôth.
40 Toen slachtte Balak runderen en schapen; en hij zond aan Bileam, en aan de vorsten, die bij hem waren.
41 En het geschiedde des morgens, dat Balak Bileam nam, en voerde hem op de hoogten van Baäl, dat hij van daar zag het uiterste des volks.

23 TOEN zeide Bileam tot Balak: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.
2 Balak nu deed, gelijk als Bileam gesproken had; en Balak en Bileam offerden eenen var en eenen ram, op elk altaar.
3 Toen zeide Bileam tot Balak: Blijf staan bij uw brandoffer, en ik zal heengaan; misschien zal de HEERE mij tegemoet komen; en hetgeen Hij wijzen zal, dat zal ik u bekend maken. Toen ging hij op de hoogte.

---

[a] Num. 24:13. [b] 2 Petr. 2:16. Judas vers 11. [c] 2 Petr. 2:16. Judas vers 11.
[d] 2 Petr. 2:15.

4 Als God Bíleam ontmoet was, zoo zeide hij tot Hem: Zeven altaren heb ik toegericht, en heb eenen var en eenen ram op elk altaar geofferd.
5 Toen leide de HEERE het woord in den mond van Bíleam, en zeide: Keer weder tot Balak, en spreek aldus.
6 Als hij nu tot hem wederkeerde, ziet, zoo stond hij bij zijn brandoffer, hij en al de vorsten der Moabieten.
7 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Uit Syrië heeft mij Balak, de koning der Moabieten, laten halen, van het gebergte tegen het oosten, *zeggende:* Kom, vervloek mij Jakob! en kom, scheld Israël!
8 Wat zal ik vloeken, dien God niet vloekt? en wat zal ik schelden, waar de HEERE niet scheldt?
9 Want van de hoogte der steenrotsen zie ik hem, en van de heuvelen aanschouw ik hem; ziet, [a] dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden.
10 Wie zal het stof van Jakob tellen? en het getal, *ja*, het vierde deel van Israël? Mijne ziel sterve den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!
11 Toen zeide Balak tot Bíleam: Wat hebt gij mij gedaan? Ik heb u genomen, om mijne vijanden te vloeken; maar zie, gij hebt hen doorgaans gezegend!
12 Hij nu antwoordde en zeide: Zal ik dat niet waarnemen te spreken, wat de HEERE in mijnen mond gelegd heeft?
13 Toen zeide Balak tot hem: Kom toch met mij aan eene andere plaats, van waar gij hem zult zien; gij zult niet dan zijn einde zien, maar hem niet ganschelijk zien; en vervloek hem mij van daar!
14 Alzoo nam hij hem mede tot het veld Zofim, op de hoogte van Pisga; en hij bouwde zeven altaren, en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.
15 Toen zeide hij tot Balak: Blijf hier staan bij uw brandoffer, en ik zal *Hem* aldaar ontmoeten.
16 Als de HEERE Bíleam ontmoet was, [b] zoo leide Hij het woord in zijnen mond, en Hij zeide: Keer weder tot Balak, en spreek alzoo.
17 Toen hij tot hem kwam, ziet, zoo stond hij bij zijn brandoffer, en de vorsten der Moabieten bij hem. Balak nu zeide tot hem: Wat heeft de HEERE gesproken?
18 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Sta op, Balak, en hoor! neig uwe ooren tot mij, gij, zoon van Zippor!
19 [c] God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou! zou Hij het zeggen, en niet doen? of spreken, en niet bestendig maken?
20 Zie, ik heb ontvangen te zegenen; dewijl Hij zegent, zoo zal ik het niet keeren.
21 Hij [d] schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De HEERE, zijn God, is met hem, en het geklank des Konings is bij hem.
22 God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; [e] zijne krachten zijn als van eenen eenhoorn.
23 Want er is geene tooverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden, en van Israël, wat God gewrocht heeft.
24 Zie, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet nederleggen, totdat het den roof gegeten, en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben!
25 Toen zeide Balak tot Bíleam: Gij zult het ganschelijk noch vloeken, noch geenszins zegenen.
26 Doch Bíleam antwoordde en zeide tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, zeggende: Al wat de HEERE spreken zal, dat zal ik doen?
27 Verder zeide Balak tot Bíleam: Kom toch, ik zal u aan eene andere plaats medenemen; misschien zal het recht zijn in de oogen van dien God, dat gij het mij van daar vervloekt.
28 Toen nam Balak Bíleam mede tot de hoogte van Peor, die tegen de woestijn ziet.
29 En Bíleam zeide tot Balak: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.
30 Balak nu deed, gelijk als Bíleam gezegd had; en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.

24 TOEN Bíleam zag, dat het goed was in de oogen des HEEREN, dat hij Israël zegende, zoo ging hij ditmaal niet heen, gelijk meermalen, tot de tooverijen; maar hij stelde zijn aangezicht naar de woestijn.
2 Als Bíleam zijne oogen ophief, en Israël zag, wonende naar zijne stammen, zoo was de Geest van God op hem.
3 En hij hief zijne spreuk op, en zeide: Bíleam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wien de oogen geopend zijn, spreekt!
4 De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezicht des Almachtigen ziet; die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden!
5 Hoe goed zijn uwe tenten, Jakob! uwe woningen, Israël!
6 Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE

[a] Deut. 33:28. [b] Num. 22:35. [c] 1 Sam. 15:29. Jakob. 1:17. [d] Ps. 32:1, 2; 5:11. Jer. 50:20. Rom. 4:7. [e] Num. 24:8.

heeft ze geplant, als de sandelboomen,
als de cederboomen aan het water.
7 Er zal water uit zijne emmeren
vloeien, en zijn zaad zal in vele wateren
zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven
worden, en zijn koninkrijk zal verhoogd worden.
8 God heeft hem uit Egypte uitgevoerd;
zijne krachten zijn als [a] van eenen eenhoorn;
hij zal de Heidenen, zijne vijanden, verteren, en hun gebeente breken,
en met zijne pijlen doorschieten.
9 [b] Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich
nedergelegd, gelijk een leeuw en als een
oude leeuw; wie zal hem doen opstaan?
zoo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt!
10 Toen ontstak de toorn van Balak tegen Bíleam, en hij sloeg zijne handen
samen; en Balak zeide tot Bíleam: Ik
heb u geroepen om mijne vijanden te
vloeken; maar zie, gij hebt hen nu driemaal gedurig gezegend!
11 En nu, pak u weg naar uwe plaats!
Ik had gezegd, dat ik u hoog vereeren
zou; maar zie, de HEERE heeft die eere
van u geweerd!
12 Toen zeide Bíleam tot Balak: Heb ik
ook niet tot uwe boden, die gij tot mij
gezonden hebt, gesproken, zeggende:
13 [c] Wanneer mij Balak zijn huis vol
zilver en goud gave, zoo kan ik het bevel
des HEEREN niet overtreden, doende goed
of kwaad uit mijn *eigen* hart; wat de
HEERE spreken zal, dat zal ik spreken.
14 En nu, zie, ik ga tot mijn volk; kom,
ik zal u raad geven, *en zeggen* wat dit volk
uw volk doen zal in de laatste dagen.
15 Toen hief hij zijne spreuk op, en
zeide: Bíleam, de zoon van Beor, spreekt,
en die man, wien de oogen geopend zijn,
spreekt!
16 De hoorder der redenen Gods spreekt,
en die de wetenschap des Allerhoogsten
weet; die het gezicht des Almachtigen
ziet; die verrukt wordt, en wie nde oogen
ontdekt worden.
17 Ik zal hem zien, maar nu niet; ik zal
hem aanschouwen, maar niet nabij. Er
zal eene ster voortgaan uit Jakob, en er
zal een scepter uit Israël opkomen; die
zal de palen der Moabieten verslaan, en
zal al de kinderen van Seth verstoren.
18 En Edom zal eene erfelijke bezitting
zijn, en Seïr zal zijnen vijanden eene
erfelijke bezitting zijn; doch Israël zal
kracht doen.
19 [d] En er zal *één* uit Jakob heerschen,
en hij zal de overigen uit de steden ombrengen.
20 Toen hij de Amalekieten zag, zoo hief
hij zijne spreuk op, en zeide: Amalek is
de eersteling der Heidenen; maar zijn
uiterste is ten verderve!
21 Toen hij de Kenieten zag, zoo hief
hij zijne spreuk op, en zeide: Uwe woning
is vast, en gij hebt uw nest in eene
steenrots gelegd.
22 Evenwel zal Kaïn verteerd worden,
totdat u Assur gevankelijk wegvoeren zal.
23 Voorts hief hij zijne spreuk op, en
zeide: Och, wie zal leven, als God dit doen
zal!
24 En de schepen van den oever der
Chitteërs, die zullen Assur plagen, zij
zullen ook Heber plagen; en hij zal ook
ten verderve zijn.
25 Toen stond Bíleam op, en ging heen,
en keerde weder tot zijne plaats. Balak
ging ook zijnen weg.

De Israëlieten plegen te Sittim hoererij en afgoderij.

25 EN [e] Israël verbleef te Sittim, en het
volk begon te hoereeren met de
dochteren der Moabieten.
2 [f] En zij noodigden het volk tot de
slachtofferen harer goden; en het volk
at, en boog zich voor hare goden.
3 Als nu Israël zich koppelde aan Baäl-Peor,
[g] ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël.
4 En de HEERE zeide tot Mozes: [h] Neem
al de hoofden des volks, en hang ze den
HEERE tegen de zon, zoo zal de hittigheid
van des HEEREN toorn gekeerd worden
van Israël.
5 Toen zeide Mozes tot de rechters van
Israël: Een ieder doode zijne mannen,
die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben!
6 En ziet, een man uit de kinderen
Israëls kwam, en bracht eene Midianietin
tot zijne broederen voor de oogen van
Mozes, en voor de oogen van de gansche
vergadering der kinderen Israëls, toen zij
weenden voor de deur van de tent der
samenkomst.
7 Toen Pínehas, de zoon van Eleázar,
den zoon van Aäron, den priester, *dat*
zag, [i] zoo stond hij op uit het midden der
vergadering, en nam eene spies in zijne
hand;
8 En hij ging den Israëlietischen man
na in den hoerenwinkel, en doorstak hen
beiden, den Israëlietischen man en de
vrouw, door hunnen buik. Toen werd de
plaag van over de kinderen Israëls opgehouden.
9 [k] Degenen nu, die aan de plaag stierven,
waren vier en twintig duizend.
10 Toen sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
11 Pínehas, de zoon van Eleázar, den

[a] Num. 23:22. [b] Gen. 49:9. Num. 23:24. [c] Num. 22:18. [d] 2 Sam. 8:14.
[e] Num. 31:16; 33:49. [f] Ps. 106:28. Hos. 9:10. [g] Ps. 106:29. [h] Deut. 4:3. Joz. 22:17.
[i] Ps. 106:30. [k] 1 Kor. 10:8.

zoon van Aäron, den priester, heeft Mijne
grimmigheid van over de kinderen Israëls
afgewend, dewijl hij [a] Mijnen ijver geij-
verd heeft in het midden derzelve, zoodat
Ik de kinderen Israëls in Mijnen ijver
niet vernield heb.
12 Daarom spreek: Zie, Ik [b] geef hem
Mijn verbond des vredes.
13 En hij zal hebben, en zijn zaad na
hem, het verbond des eeuwigen priester-
doms, daarom dat hij voor zijnen God
geijverd, en verzoening gedaan heeft voor
de kinderen Israëls.
14 De naam nu des verslagenen Israë-
lietischen mans, die verslagen was met de
Midianietin, was Zimri, de zoon van
Salu, een overste van een vaderlijk huis
der Simeonieten.
15 En de naam der verslagene Midia-
nietische vrouw was Kozbi, eene dochter
van Zur, die een hoofd was der volken
van een vaderlijk huis onder de Midia-
nieten.
16 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
17 Handel [c] vijandelijk met de Midia-
nieten, en versla hen;
18 Want zij hebben vijandelijk [d] tegen
ulieden gehandeld door hunne listen, die
zij listig tegen u bedacht hebben in de
zaak van Peor, en in de zaak van Kozbi,
de dochter van den overste der Midianie-
ten, hunne zuster, die verslagen is, ten
dage der plaag, om de zaak van Peor,

Telling der Israëlieten, die twintig jaren bereikt hadden en voor den oorlog geschikt waren.

26 HET geschiedde nu na die plaag,
dat de HEERE sprak tot Mozes, en
tot Eleázar, den zoon van Aäron, den
priester, zeggende:
2 Neem de som van de geheele verga-
dering der kinderen Israëls op, [e] van twin-
tig jaren oud en daarboven, naar het huis
hunner vaderen, al wie ten heire in Israël
uittrekt.
3 Mozes dan en Eleázar, de priester,
spraken hen aan, in de vlakke velden van
Moab, aan de Jordaan van Jericho, zeg-
gende:
4 *Dat men opneme* van twintig jaren
oud en daarboven; [f] gelijk als de HEERE
Mozes geboden had, en den kinderen
Israëls, die uit Egypteland uitgetogen
waren.
5 Ruben [g] was de eerstgeborene van Is-
raël. De zonen van Ruben waren: Ha-
noch, *van welken* was het geslacht der
Hanochieten; van Pallu het geslacht
der Palluïeten;
6 Van Hezron het geslacht der Hezro-
nieten; van Karmi het geslacht der Kar-
mieten.
7 Dit zijn de geslachten der Rubenieten;
en hunne getelden waren drie en veertig
duizend zevenhonderd en dertig.
8 En de zonen van Pallu waren Elíab.
9 En de zonen van Elíab waren Nemuël,
en Dathan, en Abíram; [h] deze Dathan
en Abíram waren de geroepenen der ver-
gadering, die gekijf maakten tegen Mozes
en tegen Aäron, in de vergadering van
Korach, als zij gekijf tegen den HEERE
maakten;
10 En de aarde haren mond opendeed,
en verslond hen met Korach, als die ver-
gadering stierf, toen het vuur tweehon-
derd en vijftig mannen verteerde, en wer-
den tot een teeken.
11 Maar de kinderen van Korach stier-
ven niet.
12 De zonen van Simeon, naar hunne
geslachten: van Nemuël, het geslacht der
Nemuëlieten; van Jamin het geslacht
der Jaminieten; van Jachin het geslacht
der Jachinieten;
13 Van Zerah het geslacht der Zerahie-
ten; van Saul het geslacht der Saulie-
ten.
14 Dat zijn de geslachten der Simeo-
nieten: twee en twintig duizend en twee
honderd.
15 De zonen van Gad, naar hunne ge-
slachten: van Zefon het geslacht der
Zefonieten; van Haggi het geslacht der
Haggieten; van Suni het geslacht der
Sunieten;
16 Van Ozni het geslacht der Oznieten;
van Heri het geslacht der Herieten;
17 Van Arod het geslacht der Arodieten;
van Aréli het geslacht der Arélieten.
18 Dat zijn de geslachten der zonen van
Gad, naar hunne getelden: veertig dui-
zend en vijfhonderd.
19 De zonen van Juda waren Er en
Onan; [i] maar Er en Onan stierven in het
land Kanaän.
20 Alzoo waren de zonen van Juda naar
hunne geslachten: van Sela het geslacht
der Selanieten; van Perez het geslacht
der Perezieten; van Zerah het geslacht
der Zerahieten.
21 En de zonen van [k] Perez waren: van
Hezron het geslacht der Hezronieten; van
Hamul het geslacht der Hamulieten.
22 Dat zijn de geslachten van Juda,
naar hunne getelden: zes en zeventig
duizend en vijfhonderd,
23 De zonen van Issaschar, naar hunne
geslachten, waren: *van* Tola het geslacht
der Tolaïeten; van Puva het geslacht der
Punieten;
24 Van Jasub het geslacht der Jasubie-

[a] 2 Kor. 11:2. [b] Ps. 106:31. [c] Num. 31:2. [d] Openb. 18:6. [e] Num. 1:3.
[f] Num. 1:1, 2, 3. [g] Gen. 46:9. Ex. 6:13. 1 Kron. 5:1. [h] Num. 16:2. [i] Gen. 38:7, 10; 46:12.
[k] Gen. 46:12.

ten; van Simron het geslacht der Simronieten.
25 Dat zijn de geslachten van Issaschar, naar hunne getelden: vier en zestig duizend en driehonderd.
26 De zonen van Zebulon, naar hunne geslachten, waren: van Sered het geslacht der Seredieten; van Elon het geslacht der Elonieten; van Jahleël het geslacht der Jahleëlieten.
27 Dat zijn de geslachten der Zebulonieten, naar hunne getelden: zestig duizend en vijfhonderd.
28 De zonen van Jozef, naar hunne geslachten, waren Manasse en Efraïm.
29 De zonen van Manasse waren: [a] van Machir het geslacht der Machirieten; Machir nu gewon Gilead; van Gilead was het geslacht der Gileadieten.
30 Dit zijn de zonen van Gilead: *van* Jezer het geslacht der Jezerieten; van Helek het geslacht der Helekieten;
31 En *van* Asriël het geslacht der Asriëlieten; en *van* Sechem het geslacht der Sechemieten;
32 En *van* Semída het geslacht der Semídaïeten; en *van* Hefer het geslacht der Heferieten.
33 [b] Doch Zeláfead, de zoon van Hefer, had geene zonen, maar dochters; en de namen der dochteren van Zeláfead waren: Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.
34 Dat zijn de geslachten van Manasse; en hunne getelden waren twee en vijftig duizend en zevenhonderd.
35 Dit zijn de zonen van Efraïm, naar hunne geslachten: van Sutélah het geslacht der Sutélahieten; van Becher het geslacht der Becherieten; van Tahan het geslacht der Tahanieten.
36 En dit zijn de zonen van Sutélah: van Eran het geslacht der Eranieten.
37 Dat zijn de geslachten der zonen van Efraïm, naar hunne getelden: twee en dertig duizend en vijfhonderd. Dat zijn de zonen van Jozef, naar hunne geslachten.
38 De zonen van Benjamin, naar hunne geslachten: van Bela het geslacht der Belaieten; van Asbel het geslacht der Asbelieten; van Ahíram het geslacht der Ahiramieten;
39 Van Sefúfam het geslacht der Sufamieten; van Hufam het geslacht der Hufamieten.
40 En de zonen van Bela waren Ard en Naäman: *van Ard* het geslacht der Ardieten; van Naäman het geslacht der Naämieten.
41 Dat zijn de zonen van Benjamin, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en zeshonderd.
42 Dit zijn de zonen van Dan, naar hunne geslachten; van Suham het geslacht der Suhamieten; dat zijn de geslachten van Dan, naar hunne geslachten.
43 Al de geslachten der Suhamieten, naar hunne getelden, waren vier en zestig duizend en vierhonderd.
44 De zonen van Aser, naar hunne geslachten, waren: van Imna het geslacht der Imnaïeten; van Isvie het geslacht der Isvieten; van Bería het geslacht der Beríieten.
45 Van de zonen van Bería waren: van Heber het geslacht der Heberieten; van Malchiël het geslacht der Malchiëlieten.
46 En de naam der dochter van Aser was Serah.
47 Dat zijn de geslachten der zonen van Aser, naar hunne getelden: drie en vijftig duizend en vierhonderd.
48 De zonen van Nafthali, naar hunne geslachten: van Jáhzeël het geslacht der Jáhzeëlieten; van Guni het geslacht der Gunieten;
49 Van Jezer het geslacht der Jezerieten; van Sillem het geslacht der Sillemieten.
50 Dat zijn de geslachten van Nafthali, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en vierhonderd.
51 Dat zijn de getelden van de zonen Israëls: zeshonderd een duizend, zevenhonderd en dertig.
52 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
53 Aan deze zal het land uitgedeeld worden ter erfenis, naar het getal der namen.
54 [c] Aan degenen, die veel zijn, zult gij hunne erfenis meerder maken, en aan hen, die weinig zijn, zult gij hunne erfenis minder maken; aan een iegelijk zal, naar zijne getelden, zijne erfenis gegeven worden.
55 Het land nochtans zal [d] door het lot gedeeld worden; naar de namen der stammen hunner vaderen zullen zij erven.
56 Naar het lot zal elks erfenis gedeeld worden, tusschen de velen en de weinigen.
57 [e] Dit zijn nu de getelden van Levi, naar hunne geslachten: van Gerson het geslacht der Gersonieten; van Kehath het geslacht der Kehathieten; van Merári het geslacht der Merárieten.
58 Dit zijn de geslachten van Levi: het geslacht der Libnieten, het geslacht der Hebronieten, het geslacht der Machlieten, het geslacht der Musieten, het geslacht der Korachieten. En Kehath gewon Amram.
59 [f] En de naam der huisvrouw van Amram was Jochébed, de dochter van Levi, welke *de huisvrouw* van Levi

[a] Joz. 17:1. [b] Num. 27:1. [c] Num. 33:54. [d] Num. 33:54. Joz. 11:23; 14:2.
[e] Ex. 6:16, 17, 18, 19. [f] Ex. 2:1, 2; 6:19.

baarde in Egypte; en deze baarde aan
Amram, Aäron en Mozes, en Mirjam,
hunne zuster.
60 En aan Aäron werden geboren Nadab
en Abíhu, Eleázar en Ithamar.
61 [a]Nadab nu en Abíhu waren gestor-
ven, toen zij vreemd vuur brachten voor
het aangezicht des HEEREN.
62 En hunne getelden waren drie en
twintig duizend, al wat mannelijk is, van
eene maand oud en daarboven; want
deze werden niet geteld onder de kin-
deren Israëls, omdat hun geene erfenis
gegeven werd onder de kinderen Israëls.
63 Dat zijn de getelden van Mozes en
Eleázar, den priester, die de kinderen
Israëls telden in de vlakke velden van
Moab, aan de Jordaan van Jericho.
64 En onder deze was niemand uit de
getelden van Mozes en Aäron, den pries-
ter, als zij de kinderen Israëls telden in
de woestijn van Sinaï;
65 [b]Want de HEERE had van die gezegd,
dat zij in de woestijn gewisselijk zouden
sterven; en er was niemand van hen
overgebleven, dan Kaleb, de zoon van
Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

God geeft wetten omtrent de erfdochters en de opvolgers in de erve van iemand, die zonder kinderen sterft.

27 TOEN naderden [c]de dochteren
van Zeláfead, den zoon van Hefer,
den zoon van Gilead, den zoon van
Machir, den zoon van Manasse, onder de
geslachten van Manasse, den zoon van
Jozef (en dit zijn de namen zijner doch-
teren: Machla, Noa en Hogla, en Milka,
en Tirza);
2 En zij stonden voor het aangezicht
van Mozes, en voor het aangezicht van
Eleázar, den priester, en voor het aange-
zicht van de oversten, en van de gansche
vergadering, aan de deur van de tent der
samenkomst, zeggende:
3 Onze vader [d]is gestorven in de woes-
tijn, [e]en hij is niet geweest in het mid-
den van de vergadering dergenen, die
zich tegen den HEERE vergaderd hebben,
in de vergadering van Korach; maar hij
is in zijne zonde gestorven, en had geene
zonen.
4 Waarom zou de naam onzes vaders uit
het midden van zijn geslacht weggeno-
men worden, omdat hij geenen zoon
heeft? geef ons eene bezitting in het
midden der broederen van onzen vader.
5 En Mozes bracht hare rechtzaak voor
het aangezicht des HEEREN.
6 En de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende:
7 De dochteren van Zeláfead spreken
recht; [f]gij zult haar ganschelijk geven
de bezitting eener erfenis, in het midden
van de broederen haars vaders; en gij
zult de erfenis haars vaders op haar doen
komen.
8 En tot de kinderen Israëls zult gij
spreken, zeggende: Wanneer iemand
sterft, en geenen zoon heeft, zoo zult gij
zijne erfenis op zijne dochter doen ko-
men.
9 En indien hij geene dochter heeft, zoo
zult gij zijne erfenis aan zijne broederen
geven.
10 Indien hij nu geene broederen heeft,
zoo zult gij zijne erfenis aan de broederen
zijns vaders geven.
11 Indien ook zijn vader geene broeders
heeft, zoo zult gij zijne erfenis geven aan
zijnen naastbestaande, die hem de naaste
van zijn geslacht is, dat hij het erfelijk
bezitte. Dit zal den kinderen Israëls tot
eene inzetting des rechts zijn, gelijk als
de HEERE Mozes geboden heeft.

Jozua als opvolger van Mozes aangewezen.

12 [g]DAARNA zeide de HEERE tot
Mozes: Klim op dezen berg Abárim,
en zie dat land, hetwelk Ik den kinderen
Israëls gegeven heb.
13 Wanneer gij dat gezien zult hebben,
dan zult gij tot uwe volken verzameld
worden, gij ook, gelijk [h]als uw broeder
Aäron verzameld geworden is;
14 [i]Naardien gijlieden Mijnen mond
wederspannig zijt geweest in de woestijn
Zin, in de twisting der vergadering, [k]om
Mij aan de wateren voor hunne oogen te
heiligen. Dat zijn de wateren van Me-
ríba, van Kades, in de woestijn Zin.
15 Toen sprak Mozes tot den HEERE,
zeggende:
16 Dat de HEERE, [l]de God der geesten
van alle vleesch, eenen man stelle over
deze vergadering,
17 Die voor hun aangezicht uitga, en die
voor hun aangezicht inga, en die hen
uitleide, en die hen inleide; [m]opdat de
vergadering des HEEREN niet zij als
schapen, die geenen herder hebben.
18 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
[n]Neem tot u Jozua, den zoon van Nun,
een' man, [o]in wien de Geest is; en leg
uwe hand op hem;
19 En stel hem voor het aangezicht van
Eleázar, den priester, en voor het aange-
zicht der gansche vergadering; en geef
hem bevel voor hunne oogen;
20 En leg op hem van uwe heerlijkheid,
opdat zij hooren, *te weten* de gansche
vergadering der kinderen Israëls.

---

[a] Lev. 10:2. Num. 3:4. 1 Kron. 24:2. [b] Num. 14:28, 29, 34, 35. 1 Kor. 10:5, 6.
[c] Num. 26:33; 36:2. Joz. 17:3. [d] Num. 14:35; 26:64. [e] Num. 16:1. [f] Num. 36:2.
[g] Deut. 32:48, 49. [h] Num. 20:24. [i] Num. 20:12. [k] Num. 20:12. [l] Num. 16:22.
Hebr. 12:9. [m] 1 Kon. 22:17. Matth. 9:36. Mark. 6:34. [n] Deut. 3:21. [o] Deut. 34:9.

21 En hij zal voor het aangezicht van Eleázar, den priester, staan, die voor hem raad vragen zal, [a] naar de wijze van urim, voor het aangezicht des HEEREN; naar zijnen mond zullen zij uitgaan, en naar zijnen mond zullen zij ingaan, hij, en al de kinderen Israëls met hem, en de gansche vergadering.

22 En Mozes deed, gelijk als de HEERE hem geboden had; want hij nam Jozua, en stelde hem voor het aangezicht van Eleázar, den priester, en voor het aangezicht der gansche vergadering;

23 En hij leide zijne handen op hem, en gaf hem bevel; gelijk als de HEERE door den dienst van Mozes gesproken had.

Wetten van het dagelijksche brandoffer met spijs- en drankoffer.

28 VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg tot hen: Mijne offerande, Mijne spijze voor Mijne vuurofferen, Mijnen liefelijken reuk, zult gij waarnemen, om Mij te offeren op zijnen gezetten tijd.

3 En gij zult tot hen zeggen: Dit is het vuuroffer, hetwelk gij den HEERE offeren zult: [b] twee volkomene eenjarige lammeren des daags, tot een gedurig brandoffer.

4 Het eene lam zult gij bereiden des morgens; en het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden.

5 [c] En een tiende deel eener efa meelbloem ten [d] spijsoffer, gemengd met het vierendeel van een [e] hin van gestooten olie.

6 Het is het gedurig brandoffer, hetwelk op den berg Sinaï ingesteld was tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

7 En zijn drankoffer zal zijn het vierendeel van een hin, voor het eene lam; in het heiligdom zult gij het drankoffer des sterken dranks den HEERE offeren.

8 En het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden; gelijk het spijsoffer des morgens, en gelijk zijn drankoffer zult gij het bereiden, ten vuuroffer des liefelijken reuks den HEERE.

Wetten van het sabbatoffer en van de nieuwe maand.

9 MAAR op den sabbatdag twee volkomene eenjarige lammeren, en twee tienden meelbloem, ten spijsoffer, met olie gemengd, mitsgaders zijn drankoffer.

10 Het is het brandoffer des sabbats op elken sabbat, boven het gedurig brandoffer, en zijn drankoffer.

11 En in de beginselen uwer maanden zult gij een brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

12 En drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen var; en twee tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen ram;

13 En tot elk een tiende deel meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot het eene lam; het is een brandoffer tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

14 En hunne drankofferen zullen zijn de helft van een hin tot een' var, en een derde deel van een hin tot een' ram, en een vierendeel van een hin van wijn tot een lam; dat is het brandoffer der nieuwe maan in elke maand, naar de maanden des jaars.

15 Daartoe zal een geitenbok ten zondoffer den HEERE, boven het gedurige brandoffer, bereid worden, met zijn drankoffer.

Wetten van de hooge feesten.

16 [f] EN in de eerste maand, op den veertienden dag der maand, is het pascha den HEERE.

17 En op den vijftienden dag derzelve maand is het feest; zeven dagen zullen ongezuurde *brooden* gegeten worden.

18 Op den [g] eersten dag zal eene heilige samenroeping zijn; geen dienstwerk zult gijlieden doen;

19 Maar gij zult een vuuroffer ten brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, daartoe zeven eenjarige lammeren; volkomen zullen zij u zijn.

20 En hun spijsoffer zal zijn meelbloem met olie gemengd; drie tienden tot een' var, en twee tienden tot een' ram zult gij bereiden.

21 Tot elk zult gij een tiende deel bereiden tot een lam, tot die zeven lammeren toe.

22 Daarna eenen bok ten zondoffer, om over ulieden verzoening te doen.

23 Behalve het morgenbrandoffer, hetwelk tot een gedurig brandoffer is, zult gij deze dingen bereiden.

24 Achtervolgens deze dingen zult gij des daags, zeven dagen lang, de spijze des vuuroffers bereiden tot een' liefelijken reuk den HEERE; boven dat gedurig brandoffer zal het bereid worden, met zijn drankoffer.

25 En op den zevenden dag zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

26 Insgelijks op den dag der eerstelingen, als gij een nieuw spijsoffer den HEERE zult offeren naar uwe weken, zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

27 Dan zult gij den HEERE een brand-

---

[a] Ex. 28:30. Lev. 8:8. [b] Ex. 29:38. [c] Ex. 16:36. [d] Lev. 2:1. [e] Ex. 29:40.
[f] Ex. 12:18; 23:15. Lev. 23:5. [g] Lev. 23:7.

offer ten liefelijken reuk offeren twee
jonge varren, eenen ram, zeven eenjarige
lammeren;
28 En hun spijsoffer van meelbloem,
met olie gemengd; drie tienden tot eenen
var, twee tienden tot eenen ram;
29 Tot elk een tiende tot een lam, tot
die zeven lammeren toe;
30 Eenen geitenbok, om voor u verzoe-
ning te doen.
31 Behalve het gedurig brandoffer en
zijn spijsoffer, zult gij ze bereiden; zij
zullen u volkomen zijn met hunne
drankofferen.

29 DESGELIJKS in de zevende
maand, op den eersten der maand,
zult gij eene heilige samenroeping
hebben; geen dienstwerk zult gij doen;
[a] het zal u een dag des geklanks zijn.
2 Dan zult gij een brandoffer, ten liefe-
lijken reuk, den HEERE bereiden: een'
jongen var, een' ram, zeven volkomene
eenjarige lammeren;
3 En hun spijsoffer van meelbloem, met
olie gemengd; drie tienden tot den var,
twee tienden tot den ram,
4 En een tiende tot een lam, tot die
zeven lammeren toe;
5 En eenen geitenbok ten zondoffer, om
over ulieden verzoening te doen;
6 Behalve het brandoffer der maand en
zijn spijsoffer, en het gedurig brandoffer
en zijn spijsoffer, met hunne drank-
offeren, naar hunne wijze, ten liefelijken
reuk, ten vuuroffer den HEERE.
7 En op den tienden dezer zevende
maand zult gij eene heilige samenroe-
ping hebben, en [b] gij zult uwe zielen
verootmoedigen; geen werk zult gij doen;
8 Maar gij zult brandoffer, ten liefe-
lijken reuk, den HEERE offeren: eenen
jongen var, eenen ram, zeven eenjarige
lammeren; [c] volkomen zullen zij u zijn;
9 En hun spijsoffer van meelbloem met
olie gemengd: drie tienden tot den var,
twee tienden tot den eenen ram;
10 Tot elk een tiende tot een lam, tot
die zeven lammeren toe;
11 Eenen geitenbok ten zondoffer; be-
halve het zondoffer der verzoeningen, en
het gedurig brandoffer en zijn spijsoffer,
met hunne drankofferen.
12 Insgelijks op den vijftienden dag
dezer zevende maand, zult gij eene heilige
samenroeping hebben; geen dienstwerk
zult gij doen; maar zeven dagen zult gij
den HEERE een feest vieren.
13 En gij zult een brandoffer ten vuur-
offer offeren, ten liefelijken reuk den
HEERE: dertien jonge varren, twee ram-
men, veertien eenjarige lammeren; zij
zullen volkomen zijn;
14 En hun spijsoffer van meelbloem,
met olie gemengd: drie tienden tot
eenen var, tot die dertien varren toe;
twee tienden tot eenen ram, onder die
twee rammen;
15 En tot elk een tiende tot een lam,
tot die veertien lammeren toe;
16 En eenen geitenbok ten zondoffer;
behalve het gedurig brandoffer, zijn spijs-
offer en zijn drankoffer.
17 Daarna op den tweeden dag: twaalf
jonge varren, twee rammen, veertien vol-
komene eenjarige lammeren;
18 En hun spijsoffer, en hunne drank-
offeren tot de varren, tot de rammen, en
tot de lammeren, in hun getal, naar de
wijze;
19 En eenen geitenbok ten zondoffer;
behalve het gedurig brandoffer en zijn
spijsoffer, met hunne drankofferen.
20 En op den derden dag: elf varren,
twee rammen, veertien volkomene een-
jarige lammeren;
21 En hunne spijsofferen, en hunne
drankofferen tot de varren, tot de ram-
men, en tot de lammeren, in hun getal,
naar de wijze;
22 En eenen bok ten zondoffer; behalve
het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer,
en zijn drankoffer.
23 Verder op den vierden dag: tien var-
ren, twee rammen, veertien volkomene
eenjarige lammeren;
24 Hun spijsoffer, en hunne drank-
offeren tot de varren, tot de rammen, en
tot de lammeren, in hun getal, naar de
wijze;
25 En eenen geitenbok ten zondoffer;
behalve het gedurig brandoffer, zijn spijs-
offer en zijn drankoffer.
26 En op den vijfden dag: negen var-
ren, twee rammen, en veertien volko-
mene eenjarige lammeren;
27 En hun spijsoffer, en hunne drank-
offeren tot de varren, tot de rammen, en
tot de lammeren, in hun getal, naar de
wijze;
28 En eenen bok ten zondoffer; behalve
het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer,
en zijn drankoffer.
29 Daarna op den zesden dag: acht var-
ren, twee rammen, veertien volkomene
eenjarige lammeren;
30 En hun spijsoffer, en hunne drank-
offeren tot de varren, tot de rammen, en
tot de lammeren, in hun getal, naar de
wijze;
31 En eenen bok ten zondoffer; behalve
het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en
zijne drankofferen.
32 En op den zevenden dag: zeven var-
ren, twee rammen, veertien volkomene
eenjarige lammeren;
33 En hun spijsoffer, en hunne drank-
offeren tot de varren, tot de rammen, en

[a] Lev. 23:24. [b] Lev. 16:29. 31; 23:27. [c] Num. 28:19.

tot de lammeren, in hun getal, naar hunne wijze;
34 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer en zijn drankoffer.
35 Op den achtsten dag [a] zult gij een' verbodsdag hebben; geen dienstwerk zult gij doen.
36 En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, *ten* liefelijken reuk den HEERE: eenen var, eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;
37 Hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot den var, tot den ram, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze:
38 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.
39 Deze dingen zult gij den HEERE doen op uwe gezette hoogtijden; behalve uwe geloften en uwe vrijwillige offeren, met uwe brandofferen, en met uwe spijsofferen, en met uwe drankofferen, en met uwe dankofferen.
40 En Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar al wat de HEERE Mozes geboden had.

Wetten aangaande de geloften, gedaan door vrouwen.

30 EN Mozes sprak tot de hoofden der stammen van de kinderen Israëls, zeggende: Dit is de zaak, die de HEERE geboden heeft:
2 [b] Wanneer een man den HEERE eene gelofte zal beloofd, of eenen eed zal gezworen hebben, zijne ziel met eene verbintenis verbindende, zijn woord zal hij niet ontheiligen; naar alles, wat uit zijnen mond gegaan is, zal hij doen.
3 Maar als eene vrouw den HEERE eene gelofte zal beloofd hebben, en zich met eene verbintenis in het huis haars vaders in hare jonkheid zal verbonden hebben;
4 En haar vader hare gelofte, en hare verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal hooren, en haar vader tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen al hare geloften bestaan, en alle verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.
5 Maar indien haar vader dat zal breken, ten dage als hij het hoort, al hare geloften, en hare verbintenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen niet bestaan; maar de HEERE zal het haar vergeven; want haar vader heeft ze haar doen breken.
6 Doch indien zij immers eenen man heeft, en hare geloften op haar zijn, of de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft;
7 En haar man *dat* zal hooren, en ten dage als hij het hoort, tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen hare geloften bestaan, en hare verbintenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen bestaan.
8 Maar indien haar man ten dage, als hij het hoorde, dat zal breken, en hare gelofte, die op haar was, zal te niete maken, mitsgaders de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zoo zal de HEERE het haar vergeven.
9 Aangaande de gelofte eener weduwe, of eener verstootene: alles, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal over haar bestaan.
10 Maar indien zij ten huize haars mans gelofte gedaan heeft, of met eenen eed door verbintenis hare ziel verbonden heeft;
11 En haar man *dat* gehoord, en tegen haar stil zal gezwegen hebben, dat niet brekende; zoo zullen al hare geloften bestaan, mitsgaders alle verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.
12 Maar indien haar man die dingen ganschelijk te niete maakt, ten dage als hij het hoort, niets van al wat uit hare lippen gegaan is, van hare gelofte, en van de verbintenis harer ziel, zal bestaan; haar man heeft ze te niete gemaakt, en de HEERE zal het haar vergeven,
13 Alle gelofte, en allen eed der verbintenis, om de ziel te verootmoedigen, die zal haar man bevestigen, of die zal haar man te niete maken.
14 Maar zoo haar man tegen haar van dag tot dag ganschelijk stilzwijgt, zoo bevestigt hij al hare geloften, of al hare verbintenissen, dewelke op haar zijn; hij heeft ze bevestigd, omdat hij tegen haar stilgezwegen heeft, ten dage als hij het hoorde.
15 Doch zoo hij ze ganschelijk te niete maken zal, nadat hij het gehoord zal hebben, zoo zal hij hare ongerechtigheid dragen.
16 Dat zijn de inzettingen, die de HEERE Mozes geboden heeft, tusschen een' man en zijne huisvrouw, tusschen een' vader en zijne dochter, zijnde in hare jonkheid, ten huize haars vaders.

De Israëlieten overwinnen de Midianieten.

31 EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
2 [c] Neem de wraak der kinderen Israëls van de Midianieten; [d] daarna zult gij verzameld worden tot uwe volken.
3 Mozes dan sprak tot het volk, zeggende: Dat zich mannen uit u ten strijde toerusten, en dat zij tegen de Midianieten zijn, om de wraak des HEEREN te doen aan de Midianieten.
4 Van elken stam onder alle stammen

[a] Lev. 23:36. [b] Deut. 23:21. [c] Num. 25:17. [d] Num. 27:13.

Israëls zult gij een duizend ten strijde
zenden.
5 Alzoo werden geleverd uit de duizenden van Israël, duizend van elken stam, twaalf duizend toegerusten ten strijde.
6 En Mozes zond hen ten strijde,
duizend van elken stam, hen en Pínehas.
den zoon van Eleázar, den priester, ten strijde, met de heilige vaten, en de trompetten des geklanks in zijne hand.
7 En zij streden tegen de Midianieten,
gelijk als de HEERE Mozes geboden had, en zij doodden al wat mannelijk was.
8 Daartoe doodden zij boven hunne verslagenen, de koningen der Midianieten, [a] Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, vijf koningen der Midianieten; ook doodden zij met het zwaard Bíleam, den zoon van Beor.
9 Maar de kinderen Israëls namen de
vrouwen der Midianieten, en hunne kinderkens gevangen; zij roofden ook al hunne beesten, en al hun vee, en al hun vermogen.
10 Voorts, al hunne steden met hunne
woonplaatsen, en al hunne burgen verbrandden zij met vuur;
11 [b] En zij namen al den roof, en al den
buit, van menschen en van beesten.
12 Daarna brachten zij de gevangenen,
en den buit, en den roof, tot Mozes en tot Eleázar, den priester, en tot de vergadering der kinderen Israëls, in het leger, in de vlakke velden van Moab, dewelke zijn aan de Jordaan van Jericho.
13 Maar Mozes en Eleázar, de priester,
en alle oversten der vergadering, gingen uit hun tegemoet, tot buiten voor het leger.
14 En Mozes werd grootelijks vertoornd
tegen de bevelhebbers des heirs, de hoofdlieden der duizenden, en de hoofdlieden der honderden, die uit den strijd van dien oorlog kwamen.
15 En Mozes zeide tot hen: Hebt gij dan
alle vrouwen laten leven?
16 Ziet, deze waren, door [c] den raad van
Bíleam, den kinderen Israëls, om oorzake der overtreding tegen den HEERE te geven, in de zaak van Péor; waardoor die plaag werd onder de vergadering des HEEREN.
17 [d] Nu dan, doodt al wat mannelijk is
onder de kinderkens; en doodt alle vrouw, die door bijligging des mans eenen man bekend heeft.
18 Doch al de kinderen van vrouwelijk
geslacht, die de bijligging des mans niet bekend hebben, laat voor ulieden leven.
19 En gijlieden, legert u buiten het leger
zeven dagen; een ieder, die eenen mensch gedood, en een ieder, die eenen verslagene zult aangeroerd hebben, zult u op den derden dag en op den zevenden dag ontzondigen, gij en uwe gevangenen.
20 Ook zult gij alle kleeding, en alle gereedschap van vellen, en alle geiten*haren* werk, en alle gereedschap van hout, ontzondigen.
21 En Eleázar, de priester, zeide tot de
krijgslieden, die tot dien strijd getogen waren: Dit is de inzetting der wet, die de HEERE Mozes geboden heeft.
22 Alleen het goud en het zilver, het
koper, het ijzer, het tin en het lood;
23 Alle ding, dat het vuur lijdt, zult gij
door het vuur laten doorgaan, dat het rein worde; evenwel zal het [e] door het water der afzondering ontzondigd worden; maar al wat het vuur niet lijdt, zult gij door het water laten doorgaan.
24 Gij zult ook uwe kleederen op den
zevenden dag wasschen, dat gij rein wordt; en daarna zult gij in het leger komen.
25 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
26 Neem op de som van den buit der
gevangenen, van menschen en van beesten; gij en Eleázar, de priester, en de hoofden van de vaderen der vergadering.
27 En [f] deel den buit in twee helften,
tusschen degenen, die den strijd aangegrepen hebben, die tot den krijg uitgegaan zijn, en tusschen de gansche vergadering.
28 Daarna zult gij eene schatting voor
den HEERE heffen, van de oorlogsmannen, die tot dezen krijg uitgetogen zijn, van vijfhonderd eene ziel, uit de menschen, en uit de runderen, en uit de ezelen, en uit de schapen.
29 Van hunne helft zult gij het nemen,
en den priester Eleázar geven tot eene heffing des HEEREN.
30 Maar van de helft der kinderen Israëls zult gij eenen gevangene van vijftig nemen, uit de menschen, uit de runderen, uit de ezelen, en uit de schapen, uit al de beesten; en gij zult ze aan de Levieten geven, die de wacht van den tabernakel des HEEREN waarnemen.
31 En Mozes en Eleázar, de priester, deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
32 De buit nu, het overschot van den
roof, dat het krijgsvolk geroofd had, was zeshonderd vijf en zeventig duizend schapen;
33 En twee en zeventig duizend runderen;
34 En een en zestig duizend ezelen;
35 En der menschen zielen, uit de vrouwen, die geene bijligging des mans bekend hadden, alle zielen waren twee en dertig duizend.

---

[a] Joz. 13:21, 22. [b] Deut. 20:14. [c] Num. 25:1, 2, 18. 2 Petr. 2:15. Openb. 2:14.
[d] Richt. 21:11. [e] Num. 19:9. [f] 1 Sam. 30:24.

36 En de helft, *te weten* het deel dergenen, die tot dezen krijg uitgetogen waren, was in getal driehonderd zeven en dertig duizend en vijfhonderd schapen.

37 En de schatting voor den HEERE van schapen was zeshonderd vijf en zeventig.

38 En de runderen waren zes en dertig duizend, en hunne schatting voor den HEERE twee en zeventig.

39 En de ezelen waren dertig duizend en vijfhonderd, en hunne schatting voor den HEERE was een en zestig.

40 En der menschen zielen waren zestien duizend, en hunne schatting voor den HEERE twee en dertig zielen.

41 [a] En Mozes gaf Eleázar, den priester, de schatting van de heffing des HEEREN, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

42 En van de helft der kinderen Israëls, welke Mozes afgedeeld had, van de mannen, die gestreden hadden;

43 (Het halve deel nu der vergadering was, uit de schapen, driehonderd zeven en dertig duizend en vijfhonderd;

44 En de runderen waren zes en dertig duizend;

45 En de ezelen dertig duizend en vijfhonderd;

46 En der menschen zielen zestien duizend;)

47 Van die helft der kinderen Israëls nam Mozes eenen gevangene uit vijftig, van menschen en van beesten; en hij gaf ze aan de Levieten, die de wacht van den tabernakel des HEEREN waarnamen, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

48 Toen traden tot Mozes de bevelhebbers, die over de duizenden des heirs waren, de hoofdlieden der duizenden, en de hoofdlieden der honderden;

49 En zij zeiden tot Mozes: Uwe knechten hebben opgenomen de som der krijgslieden, die onder onze hand geweest zijn; en uit ons ontbreekt niet een man.

50 Daarom hebben wij eene offerande des HEEREN gebracht, een ieder wat hij gekregen heeft, een gouden vat eene keten, of een' armring, een' vingerring, een' oorring, of een' afhangenden gordel, om voor onze zielen verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN.

51 Zoo nam Mozes en Eleázar, de priester, van hen het goud, alle welgewrochte vaten.

52 En al het goud der heffing, dat zij den HEERE offerden, was zestien duizend zevenhonderd en vijftig sikkelen, van de hoofdlieden der duizenden, en van de hoofdlieden der honderden.

53 Aangaande de krijgslieden, een iegelijk had [b] geroofd voor zichzelven.

54 Zoo nam Mozes en Eleázar, de priester, dat goud voor de hoofdlieden der duizenden en der honderden, en zij brachten het in de tent der samenkomst, ter gedachtenis voor de kinderen Israëls, voor het aangezicht des HEEREN.

De stammen van Ruben en Gad ontvangen hun erfdeel aan deze zijde van de Jordaan.

32 DE kinderen van Ruben nu hadden veel vee, en de kinderen van Gad hadden machtig veel; en zij bezagen het land van Jáëzer, en het land van Gílead, en ziet, deze plaats was eene plaats voor vee.

2 Zoo kwamen de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben, en spraken tot Mozes, en tot Eleázar, den priester, en tot de oversten der vergadering, zeggende:

3 Atarôth, en Dibon, en Jáëzer, en Nimra, en Hesbon, en Eleále, en Schebam, en Nebo, en Behon:

4 Dit land, hetwelk de HEERE voor het aangezicht der vergadering van Israël geslagen heeft, is een land voor vee; en uwe knechten hebben vee.

5 Voorts zeiden zij: Indien wij genade in uwe oogen gevonden hebben, dat ditzelve land aan uwe knechten gegeven worde tot eene bezitting; *en* doe ons niet trekken over de Jordaan.

6 Maar Mozes zeide tot de kinderen van Gad en tot de kinderen van Ruben: Zullen uwe broeders ten strijde gaan, en zult gijlieden hier blijven?

7 Waarom toch zult gij het hart der kinderen Israëls breken, dat zij niet overtrekken naar het land, dat de HEERE hun gegeven heeft?

8 Zoo deden uwe vaders, als ik hen van [c] Kades-Barnéa zond, om dit land te bezien.

9 Als zij opgekomen waren tot aan het dal Eskol, en dit land bezagen, zoo braken zij het hart der kinderen Israëls, dat zij niet gingen naar het land, dat de HEERE hun gegeven had.

10 Toen ontstak de toorn des HEEREN ten zelven dage, en Hij zwoer, zeggende:

11 [d] Indien deze mannen, die uit Egypte opgetogen zijn, van twintig jaren oud en daarboven, het land zullen zien, dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb! want zij hebben niet volhard Mij na te volgen;

12 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, den Keniziet, en Jozua, de zoon van Nun; want zij hebben volhard den HEERE na te volgen.

13 Alzoo ontstak des HEEREN toorn tegen Israël, en Hij deed hen omzwerven in de woestijn, veertig jaren, totdat verteerd was het gansche geslacht, hetwelk gedaan had, wat kwaad was in de oogen des HEEREN.

14 En ziet, gijlieden zijt opgestaan in stede van uwe vaderen, eene menigte van zondige menschen, om de hittigheid van

---

[a] Num. 18:8, 19. [b] Deut. 20:14. [c] Num. 13:3. Deut. 1:22. [d] Num. 14:28. Deut. 1:35.

des HEEREN toorn tegen Israël te vermeerderen.
15 Wanneer gij van achter Hem u zult afkeeren, zoo zal Hij wijders voortvaren het te laten in de woestijn; en gij zult al dit volk verderven.
16 Toen traden zij toe tot hem, en zeiden: Wij zullen hier schaapskooien bouwen voor ons vee, en steden voor onze kinderen.
17 Maar wij zelven zullen ons toerusten, haastende voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat wij hen aan hunne plaats zullen gebracht hebben; en onze kinderen zullen blijven in de vaste steden, vanwege de inwoners des lands.
18 Wij zullen niet wederkeeren tot onze huizen, totdat zich de kinderen Israëls tot erfelijke bezitters zullen gesteld hebben, een ieder van zijne erfenis.
19 Want wij zullen met hen niet erven aan gene zijde der Jordaan, en verder heen, als onze erfenis ons toegekomen zal zijn aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang.
20 Toen zeide Mozes tot hen: Indien gij deze zaak doen zult, indien gij u voor het aangezicht des HEEREN zult toerusten ten strijde,
21 En een ieder van u, die toegerust is, over de Jordaan zal trekken voor het aangezicht des HEEREN, totdat Hij Zijne vijanden voor Zijn aangezicht uit de bezitting zal verdreven hebben,
22 En het land voor het aangezicht des HEEREN tenondergebracht zij; zoo zult gij daarna wederkeeren, en onschuldig zijn voor den HEERE en voor Israël, en dit land zal u ter bezitting zijn voor het aangezicht des HEEREN.
23 Indien gij daarentegen alzoo niet zult doen, ziet, zoo hebt gij tegen den HEERE gezondigd; doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal!
24 Bouwt u steden voor uwe kinderen, en kooien voor uwe schapen; en doet, wat uit uwen mond uitgegaan is.
25 Toen spraken de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben tot Mozes, zeggende: Uwe knechten zullen doen, gelijk als mijn heer gebiedt.
26 Onze kinderen, onze vrouwen, onze have en al onze beesten zullen aldaar zijn in de steden van Gilead;
27 Maar uwe knechten zullen overtrekken, al wie ten heire toegerust is, voor het aangezicht des HEEREN tot den strijd, gelijk als mijn heer gesproken heeft.
28 [a] Toen gebood Mozes hunnenthalve, den priester Eleázar, en Jozua, den zoon van Nun, en den hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls;
29 En Mozes zeide tot hen: Indien de kinderen van Gad, en de kinderen van Ruben, met ulieden over de Jordaan zullen trekken, een ieder, die toegerust is ten oorlog, voor het aangezicht des HEEREN, als het land voor uw aangezicht zal tenondergebracht zijn; zoo zult gij hun het land Gilead ter bezitting geven.
30 Maar indien zij niet toegerust met u zullen overtrekken, zoo zullen zij tot bezitters gesteld worden in het midden van ulieden in het land Kanaän.
31 En de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben antwoordden, zeggende: Wat de HEERE tot uwe knechten gesproken heeft, zullen wij alzoo doen.
32 Wij zullen toegerust overtrekken voor het aangezicht des HEEREN naar het land Kanaän; en de bezitting onzer erfenis zullen wij hebben aan deze zijde der Jordaan.
33 [b] Alzoo gaf Mozes hunlieden, den kinderen van Gad, en den kinderen van Ruben, en den halven stam van Manasse, den zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, koning der Amorieten, en het koninkrijk van Og, koning van Basan; het land met de steden van hetzelve in de landpalen, de steden des lands rondom.
34 En de kinderen van Gad bouwden Dibon, en Ataróth, en Aroër,
35 En Atroth-Sofan, en Jáëzer, en Jógbeha,
36 En Beth-Nimra, en Beth-Háran, vaste steden en schaapskooien.
37 En de kinderen van Ruben bouwden Hezbon, en Eleále, en Kirjatháïm,
38 En Nebo, en Baäl-Meon, veranderd zijnde van naam, en Sibma; en zij noemden de namen der steden, die zij bouwden, met *andere* namen.
39 [c] En de kinderen van Machir, den zoon van Manasse, gingen naar Gilead, en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten, die daarin waren, uit de bezitting.
40 Zoo gaf Mozes Gilead aan Machir, den zoon van Manasse; en hij woonde daarin.
41 Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen, en nam hunlieder dorpen in, en hij noemde die Havvôth-Jaïr.
42 En Nobah ging heen, en nam Kenath in, met hare onderhoorige plaatsen, en noemde ze Nobah naar zijnen naam.

De reizen en legerplaatsen der kinderen Israëls, van Egypte af tot aan het land Kanaän toe.

33 DIT zijn de reizen der kinderen Israëls, die uit Egypteland uitgetogen zijn, naar hunne heiren, door de hand van Mozes en Aäron.
2 En Mozes schreef hunne uittochten, naar hunne reizen, naar den mond des

a Joz. 1:18; 4:12. *b* Deut. 3:12. Joz. 13:8; 22:4. *c* Gen. 50:23.

HEEREN; en dit zijn hunne reizen, naar
hunne uittochten.
3 [a] Zij reisden dan van Raméses; in de
eerste maand, op den vijftienden dag der
eerste maand, des anderen daags van het
pascha, togen de kinderen Israëls uit door
eene hooge hand, voor de oogen van alle
Egyptenaren;
4 Als de Egyptenaars begroeven degenen,
welke de HEERE onder hen geslagen
had, alle eerstgeborenen; ook had de
HEERE gerichten geoefend aan hunne
goden.
5 Als de kinderen Israëls van Raméses
verreisd waren, zoo legerden zij zich te
Sukkoth.
6 [b] En zij verreisden van Sukkoth, en
legerden zich in Etham, hetwelk aan het
einde der woestijn is.
7 [c] En zij verreisden van Etham, en
keerden weder naar Pi-hachiróth, dat
tegenover Baäl-Sefon is; en zij legerden
zich voor Migdol.
8 En zij verreisden van Hachiróth, en
gingen over, door het midden van de zee,
naar de woestijn; en zij gingen drie dagreizen
in de woestijn Etham, en legerden
zich in [d] Mara.
9 En zij verreisden van Mara, en kwamen
te [e] Elim; in Elim nu waren twaalf
waterfonteinen en zeventig palmboomen,
en zij legerden zich aldaar.
10 En zij verreisden van Elim, en legerde
zich aan de Schelfzee.
11 En zij verreisden van de Schelfzee,
en [f] legerden zich in de woestijn Sin.
12 En zij verreisden uit de woestijn Sin,
en zij legerden zich in Dofka.
13 En zij verreisden van Dofka, en legerden
zich in Aluz.
14 En zij verreisden van Aluz, en legerden
zich in [g] Rafidîm; doch daar was
geen water voor het volk, om te drinken.
15 Zoo verreisden zij van Rafidîm, en
[h] legerden zich in de woestijn van Sinaï.
16 En zij verreisden uit de woestijn van
Sinaï, en [i] legerden zich in Kibróth-
Tháäva.
17 En zij verreisden van Kibróth-
Tháäva, en legerden zich in Hazeróth.
18 En zij verreisden van Hazeróth, en
legerden zich in Rithma.
19 En zij verreisden van Rithma, en
legerden zich in Rimmon-Perez.
20 En zij verreisden van Rimmon-Perez,
en legerden zich in Libna.
21 En zij verreisden van Libna, en legerden
zich in Rissa.
22 En zij verreisden van Rissa, en legerden
zich in Keheláthа.
23 En zij verreisden van Kehelátha, en
legerden zich in het gebergte van Safer.
24 En zij verreisden van het gebergte
Safer, en legerden zich in Hárada.
25 En zij verreisden van Hárada, en legerden
zich in Makhelóth.
26 En zij verreisden van Makhelóth, en
legerden zich in Tachath.
27 En zij verreisden van Tachath, en legerden
zich in Tharah.
28 En zij verreisden van Tharah, en legerden
zich in Mithka.
29 En zij verreisden van Mithka, en legerden
zich in Hasmóna.
30 En zij [k] verreisden van Hasmóna, en
legerden zich in Moséroth.
31 En zij verreisden van Moséroth, en
legerden zich in Bene-Jáäkan.
32 En zij verreisden van Bene-Jáäkan,
en legerden zich in Hor-gidgad.
33 En zij verreisden van Hor-gidgad, en
legerden zich in Jotbátha.
34 En zij verreisden van Jotbátha, en
legerden zich in Abróna.
35 En zij verreisden van Abróna, en legerden
zich in Ezeon-Geber.
36 En zij verreisden van Ezeon-Geber,
en [l] legerden zich in de woestijn Zin, dat
is Kades.
37 En zij verreisden van Kades, en [m] legerden
zich aan den berg Hor, aan het
einde des lands van Edom.
38 [n] Toen ging de priester Aäron op den
berg Hor, naar den mond des HEEREN,
en stierf aldaar, in het veertigste jaar na
den uittocht van de kinderen Israëls uit
Egypteland, in de vijfde maand, op den
eersten der maand.
39 Aäron nu was honderd drie en twintig
jaren oud, als hij stierf op den berg Hor.
40 [o] En de Kanaäniet, de koning van
Harad, die in het zuiden woonde in het
land Kanaän, hoorde, dat de kinderen Israëls
aankwamen.
41 En zij [p] verreisden van den berg Hor,
en legerden zich in Zálmona.
42 En zij verreisden van Zálmona, en
legerden zich in Funon.
43 En zij verreisden van Funon, en [q] legerden
zich in Oboth.
44 En zij verreisden van Oboth, en legerden
zich aan de heuvelen van Abárim,
in de landpale van Moab.
45 En zij verreisden van de heuvelen van
Abárim, en legerden zich in Dibon-Gad.
46 En zij verreisden van Dibon-Gad, en
legerden zich in Almon-Diblatháïm.
47 En zij verreisden van Almon-Diblatháïm,
en legerden zich in de bergen
Abárim, tegen Nebo.
48 En zij verreisden van de bergen Abárim,
en legerden zich in de vlakke velden
der Moabieten, aan de Jordaan van
Jericho.

---

[a] Ex. 12:37. [b] Ex. 13:20. [c] Ex. 14:2. [d] Ex. 15:22, 23. [e] Ex. 15:27. [f] Ex. 16:1.
[g] Ex. 17:1. [h] Ex. 19:1. [i] Num. 11:34, 35. [k] Deut. 10:6. [l] Num. 20:1. [m] Num. 20:22.
[n] Num. 20:25. Deut. 32:50. [o] Num. 21:1. [p] Num. 21:4. [q] Num. 21:10.

49 En zij legerden zich aan de Jordaan
van Beth-Jesimóth, tot aan [a] Abel-Sittim,
in de vlakke velden der Moabieten.
50 En de HEERE sprak tot Mozes, in
de vlakke velden der Moabieten, aan de
Jordaan van Jericho, zeggende:
51 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Wanneer gijlieden over de Jordaan
zult gegaan zijn in het land Kanaän;
52 [b] Zoo zult gij alle inwoners des lands
voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven,
en al hunne beeltenissen verderven;
ook zult gij al hunne gegotene
beelden verderven, en al hunne hoogten
verdelgen.
53 En gij zult het land in erfelijke bezitting
nemen, en daarin wonen; want Ik
heb u dat land gegeven, om hetzelve erfelijk
te bezitten.
54 En gij zult het land in erfelijke bezitting
nemen door het lot, naar uwe geslachten;
[c] dengenen, die veel zijn, zult
gij hunne erfenis meerder maken, en dien,
die weinig zijn, zult gij hunne erfenis
minder maken; waarheen voor iemand
het lot zal uitgaan, dat zal hij hebben;
naar de stammen uwer vaderen zult gij
de erfenis nemen.
55 Maar indien gij de inwoners des lands
niet voor uw aangezicht uit de bezitting
zult verdrijven, zoo zal het geschieden,
dat, die gij van hen zult laten overblijven,
[d] tot doornen zullen zijn in uwe oogen, en
tot prikkelen in uwe zijden, en u zullen
benauwen op het land, waarin gij woont.
56 En het zal geschieden, dat Ik u zal
doen, gelijk als Ik hun dacht te doen.

Beschrijving van de grenzen van Kanaän door God.

34 VOORTS sprak de HEERE tot
Mozes, zeggende:
2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Wanneer gij in het land Kanaän
ingaat, zoo zal dit het land zijn, dat u
ter erfenis vallen zal, het land Kanaän,
naar zijne landpalen.
3 [e] De zuiderhoek nu zal u zijn van de
woestijn Zin, aan de zijden van Edom;
en de zuider landpale zal u zijn van het
einde der Zoutzee tegen het oosten;
4 En deze landpale zal u omgaan van het
zuiden naar den opgang van Akrábbim,
en doorgaan naar Zin; en hare uitgangen
zullen zijn, van het zuiden naar Kades-Barnéa;
en zij zal uitgaan naar Hazar-Addar,
en doorgaan naar Azmon.
5 Voorts zal deze landpale omgaan van
Azmon naar de rivier van Egypte, en hare
uitgangen zullen zijn naar de zee.
6 Aangaande de landpale van het westen,
daar zal u de groote zee de landpale zijn;
dit zal uwe landpale van het westen zijn.
7 Voorts zal u de landpale van het noorden
deze zijn: van de groote zee af zult
gij u den berg Hor afteekenen.
8 Van den berg Hor zult gij afteekenen
tot daar men komt te Hamath; en de
uitgangen dezer landpale zullen zijn naar
Zedad.
9 En deze landpale zal uitgaan naar Zifron,
en hare uitgangen zullen zijn te
Hazar-Enan; dit zal u de noorder landpale
zijn.
10 Voorts zult gij u tot eene landpale
tegen het oosten afteekenen van Hazar-Enan
naar Sefam.
11 En deze landpale zal afgaan van Sefam
naar Ribla, tegen het oosten van
Ain; daarna zal deze landpale afgaan en
strekken langs den oever van de zee Cinnereth
oostwaarts.
12 Voorts zal deze landpale afgaan langs
de Jordaan, en hare uitgangen zullen zijn
aan de Zoutzee. Dit zal u zijn het land
naar zijne landpale rondom.
13 En Mozes gebood den kinderen Israëls,
zeggende: Dit is het land, dat gij
door het lot ten erve innemen zult, hetwelk
de HEERE aan de negen stammen en
aan den halven stam *van Manasse* te
geven geboden heeft.
14 Want de stam van de kinderen der
Rubenieten, naar het huis hunner vaderen,
en de stam van de kinderen der
Gadieten, naar het huis hunner vaderen,
hebben ontvangen; mitsgaders de halve
stam van Manasse heeft zijne erfenis ontvangen.
15 Twee stammen en een halve stam
hebben hunne erfenis ontvangen aan
deze zijde der Jordaan, van Jericho oostwaarts
tegen den opgang.
16 Voorts sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
17 [f] Dit zijn de namen der mannen, die
ulieden dat land ten erve zullen uitdeelen:
Eleázar, de priester, en Jozua, de
zoon van Nun.
18 Daartoe zult gij uit elken stam eenen
overste nemen, om het land ten erve uit
te deelen.
19 En dit zijn de namen dezer mannen:
van den stam van Juda, Kaleb, zoon van
Jefunne;
20 En van den stam der kinderen van
Simeon, Semuël, zoon van Ammihud;
21 Van den stam van Benjamin, Elídad,
zoon van Chislon;
22 En van den stam der kinderen van
Dan, de overste Bukki, zoon van
Jogli;
23 Van de kinderen van Jozef; van den
stam der kinderen van Manasse, de overste
Hanniël, zoon van Efod;
24 En van den stam der kinderen van

[a] Num. 25:1. Joz. 2:1. [b] Deut. 7:2, 5, enz. [c] Num. 26:54, enz. [d] Joz. 23:13. Richt. 2:3. [e] Joz. 15:1. [f] Joz. 14:1.

Efraïm, de overste Kemuël, zoon van Siftan;

25 En van den stam der kinderen van Zebulon, de overste Elízafan, zoon van Parnach;

26 En van den stam der kinderen van Issaschar, de overste Paltiël, zoon van Azzan;

27 En van den stam der kinderen van Aser, de overste Achíhud, zoon van Selómi;

28 En van den stam der kinderen van Nafthali, de overste Pedáël, zoon van Ammihud.

29 Dit zijn ze, dien de HEERE geboden heeft, den kinderen Israëls de erfenissen uit te deelen, in het land Kanaän.

Het getal steden, welke met hare voorsteden de kinderen Israëls aan de Levieten zouden inruimen. De zes vrijsteden onder deze.

35 EN de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho, zeggende:

2 [a] Gebied den kinderen Israëls, dat zij van de erfenis hunner bezitting aan de Levieten steden zullen geven om te bewonen; daartoe zult gijlieden aan de Levieten voorsteden geven, aan de steden rondom dezelve.

3 En die steden zullen zij hebben om te bewonen; maar hunne voorsteden zullen zijn voor hunne beesten en voor hunne have, en voor al hun gedierte.

4 En de voorsteden der steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen van den stadsmuur af, en naar buiten, van duizend ellen zijn rondom.

5 En gij zult meten van buiten de stad, aan den hoek tegen het oosten, twee duizend ellen, en aan den hoek van het zuiden, twee duizend ellen, en aan den hoek van het westen, twee duizend ellen, en aan den hoek van het noorden, twee duizend ellen; dat de stad in het midden zij. Dit zullen zij hebben tot voorsteden van de steden.

6 [b] De steden nu, die gij aan de Levieten zult geven, zullen zijn zes vrijsteden, die gij geven zult, opdat de doodslager daarheen vliede; en boven dezelve zult gij *hun* twee en veertig steden geven.

7 Al de steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen zijn acht en veertig steden, deze met hare voorsteden.

8 De steden, die gij van de bezitting der kinderen Israëls geven zult, zult gij van dien, die vele heeft, vele nemen, en van dien, die weinige heeft, weinige nemen; een ieder zal naar zijne erfenis, die zij zullen erven, van zijne steden aan de Levieten geven.

9 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: [c] Wanneer gij over de Jordaan gaat naar het land Kanaän,

11 Zoo zult gij maken, dat u steden tegemoet liggen, *die* u tot vrijsteden zullen zijn; opdat de doodslager daarheen vliede, die eene ziel onwetend geslagen heeft.

12 En deze steden zullen u tot eene toevlucht zijn voor den *bloed*wreker; opdat de doodslager niet sterve, totdat hij voor de vergadering aan het gericht gestaan hebbe.

13 En deze steden, die gij geven zult, zullen zes vrijsteden voor u zijn.

14 [d] Drie dezer steden zult gij geven op deze zijde der Jordaan, en drie dezer steden zult gij geven in het land Kanaän; vrijsteden zullen het zijn.

15 Die zes steden zullen voor de kinderen Israëls, en voor den vreemdeling, en den bijwoner in het midden van hen, tot eene toevlucht zijn; opdat daarheen vliede, wie eene ziel onvoorziens slaat.

16 Maar indien hij hem met een ijzeren instrument geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

17 Of indien hij hem met een' handsteen, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

18 Of indien hij hem met een houten handinstrument, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

19 De wreker des bloeds, die zal den doodslager dooden; als hij hem ontmoet, zal hij hem dooden.

20 [e] Indien hij hem ook door haat zal gestooten hebben, of met opzet op hem geworpen heeft, dat hij gestorven zij;

21 Of hem door vijandschap met zijne hand geslagen heeft, dat hij gestorven zij; de slager zal zekerlijk gedood worden, een doodslager is hij; de bloedwreker zal dezen doodslager dooden, als hij hem ontmoet.

22 Maar indien hij hem met der haast zonder vijandschap gestooten heeft, of eenig instrument zonder opzet op hem geworpen heeft;

23 Of onvoorziens met eenigen steen, waarvan men zou kunnen sterven, en hij dien op hem heeft doen vallen, dat hij gestorven zij, zoo hij hem toch geen vijand was, noch zijn kwaad zoekende:

24 Zoo zal de vergadering richten tusschen den slager, en tusschen den bloedwreker, naar deze zelve rechten.

25 En de vergadering zal den doodslager redden uit de hand des bloedwrekers, en de vergadering zal hem doen wederkeeren

[a] Joz. 21:2. [b] Joz. 21:21. [c] Deut. 19:2. Joz. 20:2. [d] Deut. 4:41. Joz. 20:8. [e] Deut. 19:11.

tot zijne vrijstad, waarheen hij gevloden
was; en hij zal daarin blijven tot den
dood des hoogepriesters, dien men met
de heilige olie gezalfd heeft.
26 Doch indien de doodslager eenigszins
zal gaan uit de palen zijner vrijstad, waarheen hij gevloden was;
27 En de bloedwreker hem zal vinden
buiten de palen zijner vrijstad, zoo de
bloedwreker den doodslager zal dooden,
het zal hem geene bloedschuld zijn.
28 Want hij zou in zijne vrijstad gebleven zijn tot den dood des hoogepriesters;
maar na den dood des hoogepriesters zal
de doodslager wederkeeren tot het land
zijner bezitting.
29 En deze dingen zullen ulieden zijn
tot eene inzetting van recht, bij uwe geslachten, in al uwe woningen.
30 Al wie eene ziel slaat, [a] naar den
mond der getuigen zal men den doodslager dooden; maar een enig getuige
zal niet getuigen tegen eene ziel, dat zij
sterve.
31 En gij zult geene verzoening nemen
voor de ziel des doodslagers, die schuldig
is te sterven; want hij zal zekerlijk gedood worden.
32 Ook zult gij geene verzoening nemen
voor dien, die gevlucht is naar zijne vrijstad, dat hij zou wederkeeren, om te
wonen in het land, tot den dood des
*hooge*priesters.
33 Zoo zult gij niet ontheiligen het land,
waarin gij zijt; want het bloed ontheiligt
het land; en voor het land zal geene verzoening gedaan worden over het bloed,
dat daarin vergoten is, dan door het bloed
desgenen, die dat vergoten heeft.
34 Verontreinigt dan het land niet,
waarin gij gaat wonen, in welks midden
Ik wonen zal; want Ik ben de HEERE,
wonende in het midden der kinderen
Israëls.

Verbod aan de erfdochters om te trouwen buiten haren vaderlijken stam.

36 EN de hoofden der vaderen van het
geslacht der kinderen van Gilead,
den zoon van Machir, den zoon van
Manasse, uit de geslachten der kinderen
van Jozef, traden toe, en spraken voor
het aangezicht van Mozes, en voor het
aangezicht der oversten, hoofden van de
vaderen der kinderen Israëls,
2 En zeiden: [b] De HEERE heeft mijnen
heer geboden, dat land door het lot aan
de kinderen Israëls in erfenis te geven;
[c] en mijnen heer is door den HEERE
geboden, de erfenis van onzen broeder
Zeláfead te geven aan zijne dochteren.
3 Wanneer zij eenen van de zonen der
andere stammen van de kinderen Israëls
tot vrouwen zouden worden, zoo zou hare
erfenis van de erfenis onzer vaderen afgetrokken worden, en toegedaan tot de
erfenis van dien stam, aan welken zij geworden zouden; alzoo zou van het lot
onzer erfenis worden afgetrokken.
4 Als ook de kinderen Israëls een jubeljaar zullen hebben, zoo zou hare erfenis
toegedaan zijn tot de erfenis van dien
stam, aan welken zij zouden geworden
zijn; alzoo zou hare erfenis van de erfenis
van den stam onzer vaderen afgetrokken
worden.
5 Toen gebood Mozes den kinderen Israëls, naar des HEEREN mond, zeggende:
De stam der kinderen van Jozef spreekt
recht.
6 Dit is het woord, dat de HEERE van de
dochteren van Zeláfead geboden heeft,
zeggende: Laat zij dien tot vrouwen worden, die in hare oogen goed zal zijn;
alleenlijk, dat zij aan het geslacht van
haars vaders stam tot vrouwen worden.
7 Zoo zal de erfenis van de kinderen
Israëls niet omgewend worden van stam
tot stam; want de kinderen Israëls zullen
aanhangen, een ieder aan de erfenis van
den stam zijner vaderen.
8 Voorts zal elke dochter, die eene erfenis erft, van de stammen der kinderen
Israëls, ter vrouwe worden aan eenen van
het geslacht van den stam haars vaders;
opdat de kinderen Israëls erfelijk bezitten, een ieder de erfenis zijner vaderen.
9 Zoo zal de erfenis niet omgewend worden van den eenen stam tot den anderen;
want de stammen der kinderen Israëls
zullen aanhangen, een ieder aan zijne
erfenis.
10 Gelijk als de HEERE Mozes geboden
had, alzoo deden de dochteren van Zeláfead;
11 [d] Want Machla, Thirza en Hogla, en
Milka, en Noha, dochteren van Zeláfead,
zijn den zonen harer ooms tot vrouwen
geworden.
12 Onder de geslachten van de kinderen
van Manasse, den zoon van Jozef, zijn
zij tot vrouwen geworden; alzoo bleef
hare erfenis aan den stam van het geslacht haars vaders.
13 Dat zijn de geboden en de rechten,
die de HEERE door den dienst van Mozes
aan de kinderen Israëls geboden heeft, in
de vlakke velden der Moabieten, aan de
Jordaan van Jericho.

---

[a] Deut. 17:6; 19:15. [b] Num. 26:55, 56; 33:54. [c] Num. 27:7. Joz. 17:3, 4. [d] Num. 27:1.

HET VIJFDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

DEUTERONOMIUM.

Mozes geeft een kort verhaal van hetgeen Israël bejegend is in de woestijn.

1 DIT zijn de woorden, die Mozes tot
gansch Israël gesproken heeft, aan
deze zijde der Jordaan, in de woestijn,
op het vlakke veld tegenover Suf, tus-
schen Paran en tusschen Tofel, en Laban,
en Hazeroth, en Dizahab.
2 Elf dag*reizen* zijn het van Horeb, *door*
den weg van het gebergte Seïr, tot aan
Kades-Barnéa.
3 En het is geschied in het veertigste
jaar, in de elfde maand, op den eersten
der maand, dat Mozes sprak tot de kin-
deren Israëls, naar alles, wat hem de
HEERE aan hen bevolen had;
4 [a] Nadat hij geslagen had Sihon, den
koning der Amorieten, die te Hesbon
woonde, en Og, den koning van Bazan,
welke woonde te Astharoth, te Edreï.
5 Aan deze zijde der Jordaan, in het
land van Moab, hief Mozes aan, deze wet
uit te leggen, zeggende:
6 De HEERE, onze God, sprak tot ons
aan Horeb, zeggende: Gij zijt lang genoeg
bij dezen berg gebleven.
7 Keert u, en vertrekt, en gaat in het
gebergte der Amorieten, en tot al hunne
geburen, in het vlakke veld, op het ge-
bergte, en in de laagte, en in het zuiden,
en aan de havens der zee; het land der
Kanaänieten, en den Libanon, tot aan
die groote rivier, de rivier Frath.
8 Ziet, Ik heb dat land gegeven voor
uw aangezicht; gaat daarin, en bezit er-
felijk het land, dat de HEERE aan uwe
vaderen, [b] Abraham, Izak en Jakob ge-
zworen heeft, dat Hij het hun en hun zaad
na hen geven zou.
9 En ik sprak ter zelver tijd tot u, zeg-
gende: [c] Ik alleen zal u niet kunnen
dragen.
10 De HEERE, uw God, heeft u ver-
menigvuldigd, en ziet, gij zijt heden als
de sterren des hemels in menigte.
11 De HEERE, uwer vaderen God, doe
tot u, zoo als gij *nu* zijt, duizendmaal
meer, en Hij zegene u, gelijk als Hij tot
u gesproken heeft!
12 Hoe zoude ik alleen uwe moeite, en
uwen last, en uwe twistzaken dragen?
13 Neemt u wijze, en verstandige, en
ervarene mannen van uwe stammen, dat
ik hen tot uwe hoofden stelle.
14 Toen antwoorddet gij mij, en zeidet:
Dit woord is goed, dat gij gesproken hebt,
om te doen.
15 Zoo nam ik de hoofden uwer stam-
men, wijze en ervarene mannen, en stelde
hen tot hoofden over u, oversten van
duizenden, en oversten van honderden,
en oversten van vijftigen, en oversten van
tienen, en ambtlieden voor uwe stammen.
16 En ik gebood uwen rechters ter zelver
tijd, zeggende: Hoort *de verschillen* tus-
schen uwe broederen, [d] en richt recht
tusschen den man en tusschen zijnen
broeder, en tusschen deszelfs vreemdeling.
17 [e] Gij zult het aangezicht in het ge-
richt niet kennen; gij zult den kleine,
zoowel als den groote, hooren; gij zult
niet vreezen voor iemands aangezicht,
want het gericht is Godes; doch de zaak,
die voor u te zwaar zal zijn, zult gij tot
mij doen komen, en ik zal ze hooren.
18 Alzoo gebood ik u te dier tijd alle
zaken, die gij zoudt doen.
19 Toen vertogen wij van Horeb, en door-
wandelden die gansch groote en vreese-
lijke woestijn, die gij gezien hebt, op
den weg van het gebergte der Amorieten,
gelijk de HEERE, onze God, ons geboden
had; en wij kwamen tot Kades-Barnéa.
20 Toen zeide ik tot ulieden: Gij zijt ge-
komen tot het gebergte der Amorieten,
dat de HEERE, onze God, ons geven zal.
21 Ziet, de HEERE, uw God, heeft dat
land gegeven voor uw aangezicht; trekt
op, bezit het erfelijk, gelijk als de HEERE,
uwer vaderen God, tot u gesproken heeft;
vreest niet, en ontzet u niet.
22 Toen naderdet gij allen tot mij, en
zeidet: Laat ons mannen voor ons aan-
gezicht heenzenden, die ons het land uit-
speuren, en ons bescheid wederbrengen,
wat weg wij daarin optrekken zullen, en
tot wat steden wij komen zullen.
23 Deze zaak nu was goed in mijne
oogen; zoo nam ik uit u twaalf mannen,
van [f] elken stam éénen man.
24 [g] Die keerden zich, en togen op naar
het gebergte, en kwamen tot het dal Es-
kol, en verspiedden datzelve.
25 En zij namen van de vrucht des lands

[a] Num. 21:24, 33. [b] Gen. 15:18; 17:7, 8. [c] Ex. 18:18. [d] Joh. 7:24. [e] Lev. 19:15. 1 Sam. 16:7. Spr. 24:23. Jac. 2:1. [f] Num. 13:2, enz. [g] Num. 13:23.

in hunne hand en brachten ze tot ons af,
en zeiden ons bescheid weder, en zeiden :
Het land, dat de HEERE, onze God, ons
geven zal, is goed.
26 [a] Doch gij wildet niet optrekken;
maar gij waart den mond des HEEREN,
uws Gods, wederspannig.
27 En gij murmureerdet in uwe tenten,
en zeidet : Omdat de HEERE ons haat,
heeft Hij ons uit Egypteland uitgevoerd,
opdat Hij ons levere in de hand der Amo-
rieten, om ons te verdelgen.
28 Waarheen zouden wij optrekken?
onze broeders hebben ons hart doen smel-
ten, zeggende : Het is een volk, grooter en
langer dan wij ; de steden zijn groot, en
gesterkt tot in den hemel toe ; ook hebben
wij daar kinderen der [b] Enakieten gezien.
29 Toen zeide ik tot u : Verschrikt niet,
en vreest niet voor hen.
30 De HEERE, uw God, Die voor uw
aangezicht wandelt, Die zal voor u strij-
den ; naar alles, wat Hij bij u voor uwe
oogen gedaan heeft in Egypte,
31 En in de woestijn, waar gij gezien
hebt, dat de HEERE, uw God, u daarin
gedragen heeft, als een man zijnen zoon
draagt, op al den weg, dien gij gewandeld
hebt, totdat gij kwaamt aan deze plaats.
32 Maar door dit woord geloofdet gij niet
aan den HEERE, uwen God,
33 Die voor uw aangezicht op den weg
wandelde, [c] om u de plaats uit te zien,
waar gij zoudt legeren ; des nachts in het
vuur, opdat Hij u den weg wees, waarin
gij zoudt gaan, en des daags in de wolk.
34 Als nu de HEERE de stem uwer
woorden hoorde, zoo werd Hij zeer toor-
nig, en zwoer, zeggende :
35 Zoo iemand van deze mannen, *van*
dit kwade geslacht, [d] zal zien dat goede
land, hetwelk Ik gezworen heb uwen
vaderen te zullen geven !
36 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne :
die zal het zien, en aan hem zal Ik het
land geven, waarop hij getreden heeft, en
aan zijne kinderen, omdat hij volhard
heeft den HEERE te volgen.
37 Ook vertoornde zich de HEERE op
mij om uwentwil, zeggende : Gij zult
daar ook niet inkomen.
38 Jozua, de zoon van Nun, die voor
uw aangezicht staat, die zal daarin ko-
men ; sterk denzelven, want hij zal het
Israël doen erven.
39 En uwe kinderkens, waarvan gij
zeidet : Zij zullen tot eenen roof zijn ! en
uwe kinderen, die heden noch goed noch
kwaad weten, die zullen daarin komen,
en dien zal Ik het geven, en die zullen
het erfelijk bezitten.
40 Gij daarentegen, keert u, en reist naar
de woestijn, den weg van de Schelfzee.
41 Toen antwoorddet gij, en zeidet tot
mij : Wij hebben tegen den HEERE ge-
zondigd ; wij zullen optrekken, en strij-
den, naar alles, wat de HEERE, onze God,
ons geboden heeft. Als gij nu een iege-
lijk zijn krijgsgereedschap aangorddet,
en willens waart, om naar het gebergte
henen op te trekken,
42 Zoo zeide de HEERE tot mij : Zeg
hun : Trekt niet op, en strijdt niet ; want
Ik ben niet in het midden van u ; opdat
gij niet voor het aangezicht uwer vijan-
den geslagen wordet.
43 Doch als ik tot u sprak, zoo hoordet
gij niet, maar waart den mond des
HEEREN wederspannig, en handeldet trot-
schelijk, en toogt op naar het gebergte.
44 Toen togen de Amorieten uit die op
dat gebergte woonden, u tegemoet, en
vervolgden u, gelijk als de bijën doen ; en
zij verpletterden u in Seïr tot Horma
toe.
45 Als gij nu wederkwaamt en weendet
voor het aangezicht des HEEREN, zoo ver-
hoorde de HEERE uwe stem niet, en
neigde Zijne ooren niet tot u.
46 Alzoo bleeft gij in Kades vele dagen,
naar de dagen, die gij er bleeft.

2 DAARNA keerden wij ons, en reis-
den naar de woestijn, den weg van de
Schelfzee, gelijk de HEERE tot mij ge-
sproken had, en wij togen om het ge-
bergte Seïr, vele dagen.
2 Toen sprak de HEERE tot mij, zeg-
gende :
3 Gijlieden hebt dit gebergte genoeg
omgetogen ; keert u naar het noorden,
4 En gebied het volk, zeggende : Gij
zult doortrekken aan de landpale uwer
broederen, de kinderen van Ezau, die in
Seïr wonen ; zij zullen wel voor u vree-
zen, maar gij zult u zeer wachten.
5 Mengt u niet met hen ; want Ik zal
u van hun land niet geven, ook niet tot
de betreding van eene voetzool ; want Ik
heb [f] Ezau het gebergte Seïr ter erfenis
gegeven.
6 Spijze zult gij voor geld van hen koo-
pen, dat gij etet ; en ook zult gij water
voor geld van hen koopen, dat gij drinket.
7 Want de HEERE, uw God, heeft u ge-
zegend in al het werk uwer hand ; Hij
kent uw wandelen door deze zoo groote
woestijn ; deze veertig jaren is de HEERE,
uw God, met u geweest : geen ding heeft
u ontbroken.
8 Als wij nu doorgetrokken waren van
onze broederen, de kinderen van Ezau,
die in Seïr woonden, van den weg des
vlakken velds, van Elath, en van Ezéon-
Geber ; zoo keerden wij ons, en doortogen
den weg der woestijn van Moab.

---

[a] Num. 14:1. [b] Num. 13:28. [c] Ex. 13:21. [d] Num. 14:22, 23. Ps. 95:11.
[e] Num. 20:12 ; 27:14. Deut. 3:26 ; 4:21 ; 34:4. [f] Gen. 36:8.

9 Toen sprak de HEERE tot mij: Be-
angstig Moab niet, en meng u niet met
hen in den strijd; want Ik zal u geene
erfenis van hun land geven, dewijl Ik aan
Lots kinderen Ar ter erfenis gegeven
heb.
10 De Emieten woonden te voren daarin,
een groot, en menigvuldig, en lang volk,
gelijk de Enakieten.
11 Deze werden ook voor reuzen gehou-
den, als de Enakieten; en de Moabieten
noemden hen Emieten.
12 Ook woonden de Horieten te voren
in Seïr; maar de kinderen van Ezau ver-
dreven hen uit de bezitting, en verdelgden
hen van hun aangezicht, en hebben in
hunlieder plaats gewoond; gelijk als Israël
gedaan heeft aan het land zijner erfenis,
hetwelk de HEERE hun gegeven heeft.
13 Nu, maakt u op, en trekt over de beek
Zered. Alzoo trokken wij over de beek
Zered.
14 De dagen nu, die wij gewandeld
hebben van Kades-Barnéa, totdat wij
over de beek Zered getogen zijn, waren
acht en dertig jaren; totdat het gansche
geslacht der krijgslieden uit het midden
des heirlegers verteerd was, gelijk de
HEERE hun gezworen had.
15 Zoo was ook de hand des HEEREN
tegen hen, om hen uit het midden des
heirlegers te verslaan, totdat zij verteerd
waren.
16 En het geschiedde, als al de krijgs-
lieden verteerd waren, uit het midden des
heirlegers wegstervende,
17 Dat de HEERE tot mij sprak, zeg-
gende:
18 Gij zult heden doortrekken aan Ar,
de landpale van Moab;
19 En gij zult naderen tegenover de
kinderen Ammons; beangstig die niet,
en meng u met hen niet; want Ik zal
u van het land der kinderen Ammons
geene erfenis geven, dewijl Ik het aan
Lots kinderen ter erfenis gegeven heb.
20 Dit werd ook voor een land der
reuzen gehouden; de reuzen woonden te
voren daarin, en de Ammonieten noem-
den hen Zamzummieten;
21 Een groot, en menigvuldig, en lang
volk, als de Enakieten; en de HEERE ver-
delgde hen voor hun aangezicht, zoodat
zij hen uit de bezitting verdreven, en
aan hunlieder plaats woonden;
22 Gelijk Hij aan de kinderen van Ezau,
die in Seïr wonen, gedaan heeft, voor
welker aangezicht Hij de Horieten ver-
delgde; en zij verdreven hen uit de
bezitting, en hebben aan hunne plaats
gewoond tot op dezen dag.
23 Ook hebben de Kafthorieten, die uit
Kafthor uittogen, de Avieten, die in
Hazerim tot Gaza toe woonden, verdelgd,
en aan hunne plaats gewoond.
24 Maakt u op, reist heen, en gaat over
de beek Arnon; ziet, Ik heb Sihon, den
koning van Hesbon, den Amoriet, en zijn
land, in uwe hand gegeven; begint te er-
ven, en mengt u met hem in den strijd.
25 Te dezen dage zal Ik beginnen uwen
schrik en uwe vreeze te geven over het
aangezicht der volken, onder den gan-
schen hemel; die uw gerucht zullen
hooren, die zullen sidderen en bang zijn
van uw aangezicht.
26 [a] Toen zond ik boden uit de woestijn
Kedémot tot Sihon, den koning van Hes-
bon, met woorden van vrede, zeggende:
27 [b] Laat mij door uw land doortrekken;
ik zal alleenlijk langs den weg voorttrek-
ken; ik zal noch ter rechter- noch ter
linkerhand uitwijken.
28 Verkoop mij spijze voor geld, dat ik
ete, en geef mij water voor geld, dat ik
drinke; alleenlijk laat mij op mijne
voeten doortrekken,
29 Gelijk de kinderen van Ezau, die in
Seïr wonen, en de Moabieten, die in Ar
wonen, mij gedaan hebben; totdat ik
over de Jordaan kome in het land, dat
de HEERE, onze God, ons geven zal.
30 Maar Sihon, de koning van Hesbon,
wilde ons door hetzelve niet laten door-
trekken; want de HEERE, uw God, ver-
hardde zijnen geest, en verstokte zijn
hart, opdat Hij hem in uwe hand gave,
gelijk het is te dezen dage.
31 En de HEERE zeide tot mij: Zie, Ik
heb begonnen Sihon en zijn land voor uw
aangezicht te geven; begin dan te erven,
om zijn land erfelijk te bezitten.
32 [c] En Sihon toog uit ons tegemoet,
hij en al zijn volk, ten strijde, naar Jahaz.
33 En [d] de HEERE, onze God, gaf hem
voor ons aangezicht; en wij sloegen hem,
en zijne zonen, en al zijn volk.
34 En wij namen te dier tijd al zijne
steden in, en wij verbanden alle steden,
mannen, en vrouwen, en kinderkens; wij
lieten niemand overblijven.
35 Het vee alleen roofden wij voor ons,
en den roof der steden, die wij innamen.
36 Van Aroër af, dat aan den oever der
beek Arnon is, en de stad, die aan de beek
is, ook tot Gilead toe, was er geene stad,
die voor ons te hoog was; de HEERE, onze
God, gaf dat alles voor ons aangezicht.
37 Behalve tot het land van de kinderen
Ammons naderdet gij niet, noch tot de
gansche streek der beek Jabbok, noch tot
de steden van het gebergte, noch tot iets,
dat de HEERE, onze God, ons verboden had.

3 DAARNA [e] keerden wij ons en togen
op, den weg van Bazan; en Og, de ko-

---

[a] Num. 21:21. Richt. 11:19. [b] Num. 21:21, 22. [c] Num. 21:23. [d] Deut. 29:7.
[e] Num. 21:33. Deut. 29:7.

ning van Bazan, trok uit ons tegemoet,
hij en al zijn volk, ten strijde, bij
Edréi.
2 Toen zeide de HEERE tot mij: Vrees
hem niet; want Ik heb hem, en al zijn
volk en zijn land, in uwe hand gegeven;
en gij zult hem doen, [a]gelijk als gij
Sihon, den koning der Amorieten, die te
Hesbon woonde, gedaan hebt.
3 En de HEERE, onze God, gaf ook Og,
den koning van Bazan, en al zijn volk, in
onze hand, zoodat wij hem sloegen, totdat
wij hem niemand lieten overblijven.
4 En wij namen te dier tijd al zijne
steden; er was geene stad, die wij van
hen niet namen: zestig steden, de gansche
landstreek van Argob, het koninkrijk
van Og in Bazan.
5 Al die steden waren met hooge muren,
poorten en grendelen gesterkt, behalve
zeer vele onbemuurde steden;
6 En wij verbanden dezelve, gelijk wij
Sihon, den koning van Hesbon, gedaan
hadden, verbannende alle steden, mannen,
vrouwen en kinderkens;
7 Doch al het vee en den roof van die
steden roofden wij voor ons.
8 Zoo namen wij te dier tijd het land
uit de hand van de twee koningen der
Amorieten, die aan deze zijde van de
Jordaan waren, van de beek Arnon tot
den berg Hermon toe;
9 (De Zidoniers noemen Hermon Sirjon;
maar de Amorieten noemen hem Senir.)
10 Al de steden des platten lands, en het
gansche Gilead, en het gansche Bazan,
tot Salcha en Edréï toe; steden des
koninkrijks van Og in Bazan.
11 Want Og, de koning van Bazan, was
alleen van de overige der reuzen overgebleven;
ziet, zijne bedstede, zijnde eene
bedstede van ijzer, is zij niet te Rabba der
kinderen Ammons? negen ellen is hare
lengte, en vier ellen hare breedte, naar
eens mans elleboog.
12 Ditzelve land nu [b]namen wij te dier
tijd in bezit; van Aroër af, dat aan de beek
Arnon is, en de helft van het gebergte van
Gilead, met de steden van hetzelve, gaf
ik aan de Rubenieten en Gadieten.
13 En het overige van Gilead, mitsgaders
het gansche Bazan, het koninkrijk van
Og, gaf ik aan den halven stam van
Manasse, de gansche landstreek van
Argob, door het gansche Bazan; datzelve
werd genoemd het land der reuzen.
14 Jaïr, de zoon van Manasse, kreeg de
gansche landstreek van Argob, tot aan de
landpale der Gezurieten en Maächatieten;
en hij noemde ze naar zijnen naam,
Bazan Havvôth-Jair, tot op dezen dag.
15 En aan Machir gaf ik Gilead.
16 Maar aan de Rubenieten en Gadieten
gaf ik van Gilead af tot aan de beek
Arnon, het midden van de beek en de
landpale; en tot aan de beek Jabbok, de
landpale der kinderen Ammons;
17 Daartoe het vlakke veld, en de Jordaan,
mitsgaders de landpale; van Cinnereth
af tot aan de zee des vlakken velds,
de Zoutzee, onder Asdoth-Pisga tegen het
oosten.
18 Voorts gebood ik [c]ulieden ter zelver
tijd, zeggende: De HEERE, uw God, heeft
u dit land gegeven om het te erven; allen
dan, die strijdbare mannen zijt, trekt gewapend
door voor het aangezicht van uwe
broederen, de kinderen Israëls;
19 Behalve uwe vrouwen, en uwe kinderkens,
en uw vee (ik weet, dat gij veel vee
hebt), zij zullen blijven in uwe steden,
die ik u gegeven heb,
20 Totdat de HEERE uwen broederen
ruste geve, gelijk ulieden, dat zij ook
erven het land, dat de HEERE, uw God,
hun geven zal aan gene zijde der Jordaan;
dan zult gij wederkeeren, elk tot zijne
erfenis, die ik u gegeven heb.
21 Ook [d]gebood ik Jozua ter zelver tijd,
zeggende: Uwe oogen zien alles, wat de
HEERE, ulieder God, aan deze twee koningen
gedaan heeft; alzoo zal de HEERE
aan alle koninkrijken doen, naar welke
gij henen doortrekt.
22 Vreest ze niet; want de HEERE, uw
God, strijdt voor ulieden.
23 Ook bad ik den HEERE om genade,
zeggende ter zelver tijd:
24 Heere, HEERE! Gij hebt begonnen
Uwen knecht te toonen Uwe grootheid en
Uwe sterke hand; want [e]wat God is er in
den hemel en op de aarde, Die doen kan
naar Uwe werken, en naar Uwe mogendheden!
25 Laat mij toch overtrekken, en dat
goede land bezien, dat aan gene zijde
der Jordaan is, dat goede gebergte, en
den Libanon!
26 [f]Doch de HEERE verstoorde zich zeer
om uwentwil over mij, en hoorde niet
naar mij; maar de HEERE zeide tot mij:
Het zij u genoeg; spreek niet meer tot
Mij van deze zaak.
27 Klim op de hoogte van Pisga, en hef
uwe oogen op naar het westen, en naar
het noorden, en naar het zuiden, en naar
het oosten, en zie toe met uwe oogen;
want gij zult over deze Jordaan niet
gaan.
28 Gebied dan Jozua, en versterk hem,
en bekrachtig hem; want hij zal voor het
aangezicht van dit volk henen overgaan,
en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen
erven.
29 Alzoo bleven wij in dit dal tegenover
Beth-Péor.

[a] Num. 21:34. [b] Num. 32:33. [c] Num. 32:20. [d] Num. 27:18. [e] Ps. 89:7, 8, 9.
[f] Deut. 1:37; 31:2; 34:4.

Vermaning tot onderhouding van Gods geboden.

4 NU dan, Israël! hoor naar de [a]in-
zettingen en naar de rechten, die ik
ulieden leere te doen; opdat gij leeft, en
henen inkomt, en erft het land, dat de
HEERE, uwer vaderen God, u geeft.
2 Gij zult tot dit woord, dat ik u gebiede,
[b]niet toedoen, ook daarvan niet afdoen;
opdat gij bewaart de geboden van den
HEERE, uwen God, die ik u gebiede.
3 Uwe oogen hebben gezien, wat God
om [c]Baäl-Peor gedaan heeft; want alle
man, die Baäl-Peor navolgde, dien heeft
de HEERE, uw God, uit het midden van
u verdaan.
4 Gij daarentegen, die den HEERE, uwen
God, aanhingt, gij zijt heden allen
levende.
5 Ziet, ik heb u geleerd de inzettingen
en rechten, gelijk als de HEERE, mijn
God, mij geboden heeft; opdat gij alzoo
doet in het midden des lands, waar gij
naar toe gaat, om het te erven.
6 Behoudt ze dan, en doet ze; want dat
zal uwe wijsheid en uw verstand zijn
voor de oogen der volken, die al deze
inzettingen hooren zullen, en zeggen:
Dit groote volk alleen is een wijs en
verstandig volk!
7 [d]Want wat groot volk is er, hetwelk
de goden *zoo* nabij zijn als de HEERE,
onze God, zoo dikwijls wij Hem aan-
roepen?
8 En wat groot volk is er, dat *zoo* recht-
vaardige inzettingen en rechten heeft, als
deze gansche wet is, die ik heden voor uw
aangezicht geef?
9 Alleenlijk wacht u, en bewaart uwe
ziel wel, dat gij niet vergeet de dingen,
die uwe oogen gezien hebben; en dat zij
niet van uw hart wijken, al de dagen uws
levens; en gij zult ze [e]aan uwe kinderen
en uwe kindskinderen bekend maken.
10 Ten dage, als gij voor het aangezicht
des HEEREN, uws Gods, aan Horeb
stondt, als de HEERE tot mij zeide: Ver-
gader Mij dit volk, en Ik zal hun mijne
woorden doen hooren, die zij zullen leeren,
om Mij te vreezen al de dagen, die zij
op den aardbodem zullen leven, en zij
zullen ze hunnen kinderen leeren;
11 En gijlieden naderdet en stondt be-
neden dien berg; [f](die berg nu brandde
van vuur, tot aan het midden des hemels;
er was duisternis, wolken en donkerheid.)
12 Zoo sprak de HEERE tot u uit het
midden des vuurs; gij hoordet de stem
der woorden, maar gij zaagt geene gelij-
kenis, behalve de stem.
13 Toen verkondigde Hij u Zijn ver-
bond, dat Hij u gebood te doen, de tien
woorden, en schreef ze op twee steenen
tafelen.
14 Ook gebood mij de HEERE ter zelver
tijd, dat ik u inzettingen en rechten leeren
zou; opdat gij die deedt in dat land, naar
hetwelk gij doortrekt, om dat te erven.
15 Wacht u dan wel voor uwe zielen:
want gij hebt geene gelijkenis gezien, ten
dage als de HEERE op Horeb uit het mid-
den des vuurs tot u sprak;
16 Opdat gij u niet verderft, en maakt u
iets gesnedens, de gelijkenis van eenig
beeld, de gedaante van man of vrouw;
17 De gedaante van eenig beest, dat op
de aarde is; de gedaante van eenigen
gevleugelden vogel, die door den hemel
vliegt;
18 De gedaante van iets, dat op den
aardbodem kruipt; de gedaante van
eenigen visch, die in het water is onder
de aarde;
19 Dat gij ook uwe oogen niet opheft
naar den hemel, en aanziet de zon, en de
maan, en de sterren, des hemels gansche
heir; en wordt aangedreven, dat gij u
voor die buigt, en hen dient; dewelke de
HEERE, uw God, aan alle volken onder
den ganschen hemel heeft uitgedeeld.
20 Maar ulieden heeft de HEERE aange-
nomen, en uit den ijzeroven, uit Egypte,
uitgevoerd; opdat gij Hem tot een [g]erf-
volk zoudt zijn, gelijk het te dezen dage is.
21 Ook [h]vertoornde Zich de HEERE over
mij, om uwer woorden; en Hij zwoer,
dat ik over de Jordaan niet zou gaan, en
dat ik niet zou komen in dat goede land,
dat de HEERE, uw God, u ter erfenis
geven zal.
22 Want ik zal in dit land sterven; ik
zal over de Jordaan niet gaan; maar gij
zult er overgaan, en datzelve goede land
erven.
23 Wacht u, dat gij het verbond des
HEEREN, uws Gods, hetwelk Hij met u
gemaakt heeft, niet vergeet, dat gij u een
gesneden beeld zoudt maken, de gelij-
kenis van iets, dat de HEERE, uw God, u
verboden heeft.
24 Want de HEERE, uw God, is een
[i]verterend vuur, [k]een ijverig God.
25 Wanneer gij nu kinderen en kinds-
kinderen gewonnen zult hebben, en in
het land oud geworden zult zijn, en u zult
verderven, dat gij gesnedene beelden
maakt, de gelijkenis van eenig ding, en
doet, wat kwaad is in de oogen des
HEEREN, uws Gods, om Hem tot toorn
te verwekken;
26 Zoo roep ik heden den hemel en de
aarde tot getuigen tegen ulieden, dat gij
voorzeker haast zult omkomen van dat
land, waar gij over de Jordaan naar toe

---

[a] Lev. 19:37; 20:8; 22:31. [b] Deut. 12:32. Spr. 30:6. Openb. 22:18. [c] Num. 25:4. Joz. 22:17. [d] Deut. 26:19. [e] Deut. 6:7; 11:19. [f] Ex. 19:18. [g] Ex. 19:5. [h] Deut. 1:37; 3:26; 31:2; 34:4. [i] Deut. 9:3. Hebr. 12:29. [k] Ex. 20:5; 34:14. Deut. 5:9; 6:15.

trekt, om dat te erven; gij zult uwe dagen
daarin niet verlengen, maar ganschelijk
verdelgd worden.
27 En de HEERE zal u [a] verstrooien
onder de volken; en gij zult een klein
volksken in getal overblijven onder de
Heidenen, waar de HEERE u henen leiden
zal.
28 En aldaar zult gij goden dienen, die
[b] des menschen handenwerk zijn: hout en
steen, die niet zien, noch hooren, noch
eten, noch rieken.
29 Dan zult gij van daar den HEERE,
uwen God, zoeken, en vinden; als gij
Hem zoeken zult met uw gansche hart
en met uwe gansche ziel.
30 Wanneer gij in angst zult zijn, en u
al deze dingen zullen treffen; in het laat-
ste der dagen, dan zult gij wederkeeren
tot den HEERE, uwen God, en Zijne stem
gehoorzaam zijn.
31 Want de HEERE, uw God, is een
barmhartig God; Hij zal u niet verlaten,
noch u verderven; en Hij zal het verbond
uwer vaderen, dat Hij hun gezworen
heeft, niet vergeten.
32 Want, vraag toch naar de vorige da-
gen, die vóór u geweest zijn, van dien dag
af, dat God den mensch op de aarde ge-
schapen heeft, van het *eene* einde des
hemels tot aan het *andere* einde des
hemels, of zulk een groot ding geschied
of gehoord zij, als dit;
33 Of een volk gehoord hebbe de stem
van God, sprekende uit het midden des
vuurs, gelijk als gij gehoord hebt, en le-
vend zij gebleven?
34 Of: of God verzocht hebbe te gaan,
om Zich een volk uit het midden eens
volks aan te nemen, door verzoekingen,
door teekenen, en door wonderen, en
door strijd, en door eene sterke hand, en
door eenen uitgestrekten arm, en met
groote verschrikkingen; naar al hetgeen
de HEERE, uw God, ulieden voor uwe
oogen in Egypte gedaan heeft?
35 U is het getoond, opdat gij wetet, dat
de HEERE die God is; er is niemand
meer [c] dan Hij alleen!
36 Van den hemel heeft Hij u Zijne
stem laten hooren, om u te onderwijzen;
en op de aarde heeft Hij u Zijn groot
vuur doen zien; en gij hebt Zijne woor-
den uit het midden des vuurs gehoord.
37 En omdat Hij uwe vaderen liefhad,
en hun zaad na hen verkoren had, zoo
[d] heeft Hij u voor Zijn aangezicht door
Zijne groote kracht uit Egypte uitge-
voerd;
38 Om volken, die grooter en machtiger
waren dan gij, voor uw aangezicht uit de
bezitting te verdrijven; om u in te bren-
gen, dat Hij u hunlieder land ter erfenis
gave, als het te dezen dage is.
39 Zoo zult gij heden weten, en in uw
hart hervatten, dat de HEERE die God is,
boven in den hemel, en onder op de
aarde, niemand meer!
40 En gij zult houden Zijne inzettingen
en Zijne geboden, die ik u heden gebiede,
opdat het u en uwen kinderen na u welga,
en opdat gij de dagen verlengt in het land,
dat de HEERE, uw God, u geeft, voor
altoos.

Vrijsteden aan deze zijde van de Jordaan.

41 [e] TOEN scheidde Mozes drie steden
uit, aan deze zijde der Jordaan, tegen
den opgang der zon;
42 Opdat daarheen vlode de doodslager,
die zijnen naaste onwetende doodslaat,
dien hij van gisteren *en* eergisteren niet
haatte; dat hij in eene van deze steden
vlode en levend bleve:
43 [f] Bezer in de woestijn, in het effen
land, voor de Rubenieten; en Ramoth in
Gilead, voor de Gadieten; en Golan in
Bazan, voor de Manassieten.

Herhaling van de Wet der tien geboden.

44 DIT is nu de Wet, die Mozes den
kinderen Israëls voorstelde;
45 Dit zijn de getuigenissen, en de in-
zettingen, en de rechten, die Mozes sprak
tot de kinderen Israëls, als zij uit Egypte
waren uitgetogen;
46 Aan deze zijde van de Jordaan in het
dal tegenover Beth-Peór, in het land van
Sihon, den koning der Amorieten, die te
Hesbon woonde; welken Mozes [g] sloeg,
en de kinderen Israëls, als zij uit Egypte
waren uitgetogen,
47 En zijn land in bezitting genomen
hadden; daartoe het land van [h] Og,
koning van Bazan; twee koningen der
Amorieten, die aan deze zijde van de
Jordaan waren, tegen den opgang der
zon:
48 Van Aróér af, dat aan den oever der
beek Arnon is, tot aan den berg Sion,
welke is Hermon;
49 En al het vlakke veld, aan deze zijde
der Jordaan, naar het oosten, tot aan de
zee des vlakken velds, onder Asdoth-
Pisga.

5 EN Mozes riep het gansche Israël, en
zeide tot hen: Hoor, Israël! de in-
zettingen en rechten, die ik heden voor
uwe ooren spreek, dat gij ze leert en
waarneemt, om dezelve te doen.
2 De HEERE, onze God, heeft een [i] ver-
bond met ons gemaakt aan Horeb.
3 Met onze vaderen heeft de HEERE dit

[a] Deut. 28:62, 64. [b] Ps. 115:4; 135:15. [c] Deut. 32:39. Jes. 45:5, 18, 22. Mark. 12:29, 32.
[d] Ex. 13:3, 9, 14. [e] Num. 35:6, 14. [f] Joz. 20:8. [g] Num. 21:24. Deut. 1:4.
[h] Num. 21:33. Deut. 3:3. [i] Ex. 19:5.

verbond niet gemaakt, maar met ons, wij, die hier heden allen levend zijn.

4 *Van* aangezicht tot aangezicht heeft de HEERE met u op den berg gesproken uit het midden des vuurs,

5 (Ik stond te dier tijd tusschen den HEERE en tusschen u, om u des HEEREN woord aan te zeggen; want gij [a] vreesdet voor het vuur, en klomt niet op den berg) zeggende:

6 [b] Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.

7 Gij zult geene andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

8 [c] Gij zult u geen gesneden beeld maken, *noch* eenige gelijkenis, *van* hetgeen boven in den hemel, of onder op de aarde is, of in het water onder de aarde is.

9 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik de HEERE, uw God, ben een [d] ijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, en aan het derde, en aan het vierde *lid* dergenen, die Mij haten;

10 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijne geboden onderhouden.

11 Gij zult den [e] naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdellijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden dengene, die Zijnen naam ijdellijk gebruikt.

12 Onderhoudt den [f] sabbatdag, dat gij dien heiligt; gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft.

13 Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen;

14 Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN, uws Gods; *dan* zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw os, noch uw ezel, noch eenig van uw vee, noch de vreemdeling, die in uwe poorten is; opdat uw dienstknecht en uwe dienstmaagd ruste, gelijk als gij.

15 Want gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat de HEERE, uw God, u van daar heeft uitgeleid door eene sterke hand en eenen uitgestrekten arm; daarom heeft u de HEERE, uw God, geboden, dat gij den sabbatdag houden zult.

16 [g] Eert uwen vader en uwe moeder, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uwe dagen verlengd worden, en opdat het u welga in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

17 [h] Gij zult niet doodslaan.

18 [i] En gij zult geen overspel doen.

19 En gij zult niet stelen.

20 En gij zult geene valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

21 En gij zult niet [k] begeeren uws naasten vrouw; en zult u niet laten gelusten uws naasten huis, zijnen akker, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat uws naasten is.

22 Deze woorden sprak de HEERE tot uwe gansche gemeente, op den berg, uit het midden des vuurs, der wolk en der donkerheid, met eene groote stem, en deed daar niets toe; en Hij schreef ze op twee steenen tafelen, en gaf ze mij.

23 En het geschiedde, als gij die stem uit het midden der duisternis hoordet, en de berg van vuur brandde, zoo naderdet gij tot mij, alle hoofden uwer stammen, en uwe oudsten,

24 En zeidet: Zie, de HEERE, onze God, heeft ons Zijne heerlijkheid en Zijne grootheid laten zien, en wij hebben Zijne stem gehoord uit het midden des vuurs; dezen dag hebben wij gezien, dat God met den mensch spreekt, en dat hij levend blijft.

25 Maar nu, waarom zouden wij sterven? want dit groote vuur zou ons verteren; indien wij voortvoeren de stem des HEEREN, onzes Gods, langer te hooren, zoo zouden wij sterven.

26 Want wie is er van alle vleesch, die de stem des levenden Gods, sprekende uit het midden des vuurs, gehoord heeft gelijk wij, [l] en is levend gebleven?

27 Nader gij, en hoor alles, wat de HEERE, onze God, zeggen zal; en [m] spreek gij tot ons al wat de HEERE, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het hooren en doen.

28 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij spraakt, zoo zeide de HEERE tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed, dat zij gesproken hebben.

29 Och, dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vreezen, en al Mijne geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hunnen kinderen welging in eeuwigheid!

30 Ga, zeg hun: Keert weder naar uwe tenten.

31 Maar gij, sta hier bij Mij, dat Ik tot u spreke al de geboden, en inzettingen, en rechten, die gij hun leeren zult, dat zij ze doen in het land, hetwelk Ik hun geven zal, om dat te erven.

---

[a] Ex. 19:16; 20:18. [b] Ex. 20:2, enz. Ps. 81:11. [c] Lev. 26:1. [d] Ex. 20:5; 34:7, 14. Jer. 32:18. [e] Lev. 19:12. Matth. 5:33. [f] Gen. 2:2. Ex. 23:12; 35:2. Lev. 23:3. Ezech. 20:12. Hebr. 4:4. [g] Lev. 19:3. Matth. 15:4. Luk. 18:20. Efez. 6:2, 3. [h] Matth. 5:21. Luk. 18:20. Rom. 13:9. [i] Luk. 18:20. [k] Rom. 7:7. [l] Deut. 4:33. Richt. 13:22. [m] Ex. 20:19. Hebr. 12:19.

32 Neemt dan waar, dat gij doet, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft; en wijkt niet af ter rechter- noch ter linkerhand.

33 In al den weg, dien de HEERE, uw God, u gebiedt, zult gij gaan; opdat gij leeft, en dat het u welga, en gij de dagen verlengt in het land, dat gij erven zult.

Bevel om Gods geboden te bewaren, en Hem als den eenigen waren God lief te hebben, met bijgevoegde beloften.

6 DIT zijn dan de geboden, de inzettingen en de rechten, die de HEERE, uw God, geboden heeft om u te leeren; opdat gij ze doet in het land, naar hetwelk gij heentrekt, om dat erfelijk te bezitten;

2 Opdat gij den HEERE, uwen God, vreezet, om te houden al Zijne inzettingen, en Zijne geboden, die ik u gebiede; gij, en uw kind, en kindskind, al de dagen uws levens; en opdat uwe dagen verlengd worden.

3 Hoor dan, Israël! en neem waar, dat gij ze doet, opdat het u welga, en opdat gij zeer vermenigvuldiget (gelijk als u de HEERE, uwer vaderen God, gesproken heeft) in het land, dat van melk en honig is vloeiende.

4 [a] Hoor, Israël! de HEERE, onze God, is een eenig HEERE!

5 Zoo zult gij den HEERE, uwen God, [b] liefhebben met uw gansche hart, en met uwe gansche ziel, en met al uw vermogen.

6 En deze woorden, die ik u heden gebiede, zullen in uw hart zijn.

7 En gij zult ze uwen [c] kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat.

8 Ook zult gij ze tot een teeken binden op uwe hand, en zij zullen u tot voorhoofdspanselen zijn tusschen uwe oogen.

9 En gij zult ze op de posten van uw huis, en aan uwe poorten schrijven.

10 Als het dan zal geschied zijn, dat de HEERE, uw God, u zal hebben ingebracht in dat land, dat Hij uwen vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft, u te zullen geven: groote en goede steden, die gij niet gebouwd hebt,

11 En huizen, vol van alles goeds, die gij niet gevuld hebt, en uitgehouwen bornputten, die gij niet uitgehouwen hebt, wijngaarden en olijfgaarden, die gij niet geplant hebt; [d] en gij gegeten hebt en verzadigd zijt,

12 Zoo wacht u, dat gij den HEERE niet vergeet, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis heeft uitgevoerd.

13 Gij zult den HEERE, uwen God, [e] vreezen, en Hem dienen; en gij zult bij Zijnen Naam zweren.

14 Gij zult andere goden niet navolgen, van de goden der volken, die rondom u zijn.

15 Want de HEERE, uw God, is een ijverig God in het midden van u; dat de toorn des HEEREN, uws Gods, tegen u niet ontsteke, en Hij u van den aardbodem verdelge.

16 Gij zult den HEERE, uwen God, [f] niet verzoeken, gelijk als gij Hem verzocht hebt te [g] Massa.

17 Gij zult de geboden des HEEREN, uws Gods, vlijtig houden, mitsgaders Zijne getuigenissen, en Zijne inzettingen, die Hij u geboden heeft.

18 En gij zult doen, wat recht en goed is in de oogen des HEEREN; opdat het u welga, en dat gij inkomt, en erft het goede land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft;

19 Om al uwe vijanden voor uw aangezicht te verdrijven, gelijk als de HEERE gesproken heeft.

20 Wanneer uw zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat zijn dat voor getuigenissen, en inzettingen, en rechten, die de HEERE, onze God, ulieden geboden heeft?

21 Zoo zult gij tot uwen zoon zeggen: Wij waren dienstknechten van Farao in Egypte; maar de HEERE heeft ons door eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd.

22 En de HEERE gaf teekenen, en groote en kwade wonderen, in Egypte, aan Farao en aan zijn gansche huis, voor onze oogen;

23 En Hij voerde ons van daar uit, opdat Hij ons inbrachte, om ons het land te geven, dat Hij onzen vaderen gezworen had.

24 En de HEERE gebood ons te doen al deze inzettingen, om te vreezen den HEERE, onzen God, ons voor altoos ten goede, om ons in het leven te behouden, gelijk het te dezen dage is.

25 En het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden, voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft.

Welk eene handelwijs de kinderen Israëls in acht moesten nemen omtrent de Heidensche inwoners van Kanaän en hunne afgoderijen.

7 WANNEER u de HEERE, uw God, zal gebracht hebben in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; en Hij [h] vele volken voor uw aangezicht zal hebben uitgeworpen, de Hethieten, en de Girgasieten, en de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, zeven volken, die meerder en machtiger zijn dan gij;

[a] Deut. 4:35. Mark. 12:29. Joh. 17:3. 1 Kor. 8:4, 6. [b] Deut. 10:12. Matth. 22:37. Luk. 10:27. [c] Deut. 4:9; 11:19. [d] Deut. 8:9, 10. [e] Deut. 10:20. Matth. 4:10. Luk. 4:8. [f] Matth. 4:7. Luk. 4:12. [g] Ex. 17:2. Num. 20:3. [h] Deut. 31:3.

2 En de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben voor uw aangezicht, [a] dat gij ze slaat, zoo zult gij hen ganschelijk verbannen; [b] gij zult geen verbond met hen maken, noch hun genadig zijn.
3 Gij zult u ook met hen niet [c] vermaagschappen: gij zult uwe dochters niet geven aan hunne zonen, en hunne dochters niet nemen voor uwe zonen;
4 Want zij zouden uwe zonen van Mij doen afwijken, dat zij andere goden zouden dienen; en de toorn des HEEREN zou tegen ulieden ontsteken, en u haast verdelgen.
5 Maar alzoo zult gij hun doen: [d] hunne altaren zult gij afwerpen, en hunne opgerichte beelden verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen, en hunne gesneden beelden met vuur verbranden.
6 Want [e] gij zijt een heilig volk den HEERE, uwen God; u heeft de HEERE, uw God, verkoren, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken, die op den aardbodem zijn.
7 De HEERE heeft geen lust tot u gehad, noch u verkoren, om uwe veelheid boven alle andere volken; want gij waart het weinigste van alle volken;
8 Maar omdat de HEERE ulieden [f] liefhad, en opdat Hij hielde den eed, dien Hij uwen vaderen gezworen had, heeft u de HEERE met eene sterke hand uitgevoerd, en heeft u verlost uit het diensthuis, uit de hand van Faraö, koning van Egypte.
9 Gij zult dan weten, dat de HEERE, uw God, [g] die God is, die getrouwe God, Welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijne geboden houden, tot in duizend geslachten.
10 En Hij vergeldt een ieder van hen, die Hem haten, in zijn aangezicht, om hem te verderven; Hij zal het Zijnen hater niet [h] vertrekken: in zijn aangezicht zal Hij het hem vergelden.
11 Houdt dan de geboden, en de inzettingen, en de rechten, die ik u heden gebiede, om die te doen.
12 Zoo zal het geschieden, [i] omdat gij deze rechten zult hooren, en houden, en dezelve doen, dat de HEERE, uw God, u het verbond en de weldadigheid zal houden, die Hij uwen vaderen gezworen heeft;
13 En Hij zal u liefhebben, en zal u zegenen, en u doen vermenigvuldigen; en Hij zal zegenen de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, uw koren, en uwen most, en uwe olie, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee, in het land, dat Hij aan uwe vaderen gezworen heeft u te geven.
14 Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal onder u [k] noch man noch vrouw onvruchtbaar zijn, ook *niet* onder uwe beesten.
15 En de HEERE zal alle krankheid van u afweren, en Hij zal u geene van de kwade ziekten der Egyptenaren, die gij kent, opleggen, maar zal ze leggen op allen, die u haten.
16 Gij zult dan al die volken verteren, die de HEERE, uw God, u geven zal; uw oog zal hen niet verschoonen, en gij zult hunne goden niet dienen; want dat zoude u een strik zijn.
17 Zoo gij in uw hart zeidet: Deze volken zijn meerder dan ik; hoe zou ik hen uit de bezitting kunnen verdrijven?
18 Vreest niet voor hen; gedenkt steeds, wat de HEERE, uw God, aan Faraö en aan alle Egyptenaren gedaan heeft:
19 [l] De groote verzoekingen, die uwe oogen gezien hebben, en de teekenen, en de wonderen, en de sterke hand, en den uitgestrekten arm, door welken u de HEERE, uw God, heeft uitgevoerd; alzoo zal de HEERE, uw God, doen aan alle volken, voor welker aangezicht gij vreest.
20 Daartoe zal de HEERE, uw God, ook [m] horzelen onder hen zenden; totdat zij omkomen, die overgebleven, en vóór uw aangezicht verborgen zijn.
21 Ontzet u niet voor hunlieder aangezicht; want de HEERE, uw God, is in het midden van u, een groot en vreeselijk God.
22 En de HEERE, uw God, zal deze volken voor uw aangezicht allengskens uitwerpen; haastelijk zult gij hen niet mogen te niete doen, opdat het wild des velds niet tegen u vermenigvuldige.
23 En de HEERE zal hen geven voor uw aangezicht, en Hij zal hen verschrikken met groote verschrikking, totdat zij verdelgd worden.
24 Ook zal Hij hunne koningen in uwe hand geven, dat gij hunnen naam van onder den hemel te niete doet; geen man zal voor uw aangezicht bestaan, totdat gij hen zult hebben verdelgd.
25 De gesneden beelden van hunne goden zult gij met vuur verbranden; het zilver en goud, dat daaraan is, zult gij niet begeeren, noch vóór u nemen, opdat gij daardoor niet verstrikt wordt; want dat is den HEERE, uwen God, een gruwel.
26 Gij zult dan den gruwel in uw huis niet brengen, dat gij een ban zoudt worden, gelijk datzelve is; gij zult het ganschelijk verfoeien, en ten eenenmale eenen gruwel daarvan hebben; want het is een ban.

---

[a] Num. 33:52. Joz. 11:11. [b] Ex. 23:32; 34:15. [c] Ex. 34:16. 1 Kon. 11:2. [d] Ex. 23:24; 34:13. Deut. 12:2, 3. [e] Ex. 19:5. Deut. 4:20; 14:21; 26:18; 28:9. 1 Petr. 2:9. [f] Deut. 10:15. [g] Ex. 20:6. Deut. 5:9. [h] Neh. 1:2. [i] Lev. 26:3. Deut. 28:1. [k] Ex. 23:26. [l] Deut. 4:34; 29:3. [m] Ex. 23:28. Joz. 24:12.

Vermaning tot gehoorzaamheid door eene optelling van de vele en groote weldaden, welke God aan Israël had bewezen.

8 ALLE geboden, die ik u heden gebiede, zult gij waarnemen om te doen, opdat gij leeft, en vermenigvuldigt, en inkomt, en het land erft, dat de HEERE aan uwe vaderen gezworen heeft.

2 En gij zult gedenken aan al den weg, dien u de HEERE, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij Zijne geboden zoudt houden, of niet.

3 En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren, en spijsde u met het [a] Man, dat gij niet kendet, noch uwe vaderen gekend hadden; opdat Hij u bekend maakte, [b] dat de mensch niet alleen van het brood leeft, maar dat de mensch leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat.

4 [c] Uwe kleeding is aan u niet verouderd, en uw voet is niet gezwollen, deze veertig jaren.

5 Bekent dan in uw hart, dat de HEERE, uw God, u kastijdt, gelijk als een man zijnen zoon kastijdt.

6 En houdt de geboden des HEEREN, uws Gods, om in Zijne wegen te wandelen, en om Hem te vreezen.

7 Want de HEERE, uw God, brengt u in een goed land, een land van waterbeken, fonteinen en diepten, die in dalen en in bergen uitvlieten;

8 Een land van tarwe en gerst, en wijnstokken, en vijgeboomen, en granaatappelen; een land van olierijke olijfboomen, en van honig;

9 Een land, waarin gij brood zonder schaarschheid eten zult, waarin u niets ontbreken zal; een land, welks steenen ijzer zijn, en uit welks bergen gij koper uithouwen zult.

10 [d] Als gij dan zult gegeten hebben, en verzadigd zijn, zoo zult gij den HEERE, uwen God, loven over dat goede land, dat Hij u zal hebben gegeven.

11 Wacht u, dat gij den HEERE, uwen God, niet vergeet, dat gij niet zoudt houden Zijne geboden, en Zijne rechten, en Zijne inzettingen, die ik u heden gebiede;

12 Opdat niet misschien, als gij zult gegeten hebben en verzadigd zijn, en goede huizen gebouwd hebben, en die bewonen,

13 En uwe runderen en uwe schapen zullen vermeerderd zijn, ook zilver en goud u zal vermeerderd zijn, ja, al wat gij hebt, vermeerderd zal zijn;

14 Uw hart zich alsdan verheffe, dat gij vergeet den HEERE, uwen God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft;

15 Die u geleid heeft in die groote en vreeselijke woestijn, *waar* vurige slangen, en schorpioenen, en dorheid, waar geen water was; [e] Die u water uit de keiachtige rots voortbracht;

16 Die u in de woestijn spijsde met [f] Man, dat uwe vaderen niet gekend hadden; om u te verootmoedigen, en om u te verzoeken, opdat Hij u ten laatste weldeed;

17 En gij in uw hart zegt: Mijne kracht, en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen.

18 Maar gij zult gedenken den HEERE, uwen God, dat Hij het is, Die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen; opdat Hij Zijn verbond bevestige, dat Hij aan uwe vaderen gezworen heeft, gelijk het te dezen dage is.

19 Maar indien het geschiedt, dat gij den HEERE, uwen God, ganschelijk vergeet, en andere goden navolgt, en hen dient, en u voor dezelve buigt, zoo betuig ik heden tegen u, dat gij voorzeker zult vergaan.

20 Gelijk de Heidenen, die de HEERE voor uw aangezicht verdaan heeft, alzoo zult gij vergaan, omdat gij de stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn.

Mozes herinnert de kinderen aan hunnen opstand en hunne overtredingen.

9 HOOR, Israel! gij zult heden over de Jordaan gaan, dat gij inkomt, om volken te erven, die grooter en sterker zijn dan gij; steden, die groot en tot in den hemel gesterkt zijn;

2 Een groot en lang volk, kinderen der Enakieten; die gij kent, en *van welke* gij [g] gehoord hebt: Wie zou bestaan voor het aangezicht der kinderen van Enak?

3 Zoo zult gij heden weten, dat de HEERE, uw God, Degene is, Die voor uw aangezicht doorgaat, een [h] verterend vuur: Die zal hen verdelgen, en Die zal hen voor uw aangezicht nederwerpen; en gij zult ze uit de bezitting verdrijven, en zult hen haastelijk te niete doen, gelijk als de HEERE tot u gesproken heeft.

4 Wanneer hen nu de HEERE, uw God, voor uw aangezicht zal hebben uitgestooten, zoo spreek niet in uw hart, zeggende: De HEERE heeft mij om mijne gerechtigheid ingebracht, om dit land te erven; want om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE voor uw aangezicht uit de bezitting.

---

a Ex. 16:14, 15. b Matth. 4:4. Luk. 4:4. c Deut. 29:5. Neh. 9:21. d Deut. 6:11, 12.
e Ex. 17:6. Num. 20:11. Ps. 78:15; 114:8. f Ex. 16:14, 15. g Num. 13:32, 33.
h Deut. 4:24. Hebr. 12:29.

5 Niet om uwe gerechtigheid, noch om
de oprechtheid uws harten, komt gij er
henen in, om hun land te erven; maar
om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE, uw God, voor uw
aangezicht uit de bezitting; en om het
woord te bevestigen, dat de HEERE, uw
God, aan uwe vaderen, Abraham, Izak
en Jakob, [a] gezworen heeft.
6 Weet dan, dat u de HEERE, uw God,
niet om uwe gerechtigheid ditzelve goede
land geeft, om dat te erven; want gij
zijt een hardnekkig volk.
7 Gedenkt, vergeet niet, dat gij den
HEERE, uwen God, in de woestijn [b] zeer
vertoornd hebt; van dien dag af, dat gij
uit Egypteland uitgegaan zijt, totdat gij
kwaamt aan deze plaats, zijt gijlieden
wederspannig geweest tegen den HEERE.
8 [c] Want aan Horeb vertoorndet gij den
HEERE zeer, dat Hij Zich tegen u vertoornde, om u te verdelgen.
9 Als ik op den berg geklommen was,
om te ontvangen de steenen tafelen, de
tafelen des verbonds, dat de HEERE met
ulieden gemaakt had, toen [d] bleef ik
veertig dagen en veertig nachten op den
berg, at geen brood, en dronk geen
water.
10 En de HEERE gaf mij de twee steenen
tafelen, [e] met Gods vinger beschreven;
en op dezelve, naar al de woorden, die de
HEERE op den berg, uit het midden des
vuurs, ten dage der verzameling, met
ulieden gesproken had.
11 Zoo geschiedde het, ten einde van
veertig dagen en veertig nachten, *als* mij
de HEERE de twee steenen tafelen, de
tafelen des verbonds, gaf,
12 Dat de HEERE tot mij zeide: Sta
op, ga haastelijk af van hier; want uw
volk, dat gij uit Egypte hebt uitgevoerd,
heeft het verdorven; zij zijn haastelijk
afgeweken van den weg, dien Ik hun
geboden had: zij hebben zich een gegoten
beeld gemaakt.
13 Voorts sprak de HEERE tot mij, zeggende: Ik heb dit volk aangemerkt, en
zie, het is een [f] hardnekkig volk.
14 [g] Laat van Mij af, dat Ik hen verdelge,
en hunnen naam van onder den hemel
uitdoe; en Ik zal u tot een machtiger en
meerder volk maken, dan dit is.
15 Toen keerde ik mij, en ging van den
berg af; de berg nu brandde van vuur,
en de twee tafelen des verbonds waren
op beide mijne handen.
16 En ik zag toe, en ziet, gij hadt tegen
den HEERE, uwen God, gezondigd; gij
hadt u een gegoten kalf gemaakt; gij
waart haastelijk afgeweken van den weg,
dien u de HEERE geboden had.
17 Toen vatte ik de twee tafelen, en
wierp ze heen uit beide mijne handen, en
brak ze voor uwe oogen.
18 En ik wierp mij neder voor het aangezicht des HEEREN, als in het eerst, veertig dagen en veertig nachten; ik at geen
brood, en dronk geen water; om al uwe
zonde, die gij hadt gezondigd, doende
dat kwaad is in des HEEREN oogen, om
Hem tot toorn te verwekken.
19 Want ik vreesde van wege den toorn
en de grimmigheid, waarmede de HEERE
zeer op ulieden vertoornd was, om u te
verdelgen; doch de HEERE verhoorde mij
ook op dat maal.
20 Ook vertoornde Zich de HEERE zeer
tegen Aäron, om hem te verdelgen; doch
ik bad ook ter zelver tijd voor Aäron.
21 Maar uwe zonde, het kalf, dat gij
hadt gemaakt, [h] nam ik, en verbrandde
het met vuur, en stampte het, malende
het wel, totdat het verdund werd tot stof;
en zijn stof wierp ik in de beek, die van
den berg afvliet.
22 Ook vertoorndet gij den HEERE zeer
te [i] Thab-éra en te [k] Massa, en te [l] Kibrôth-Thääva.
23 Voorts als de HEERE ulieden zond
uit Kades-Barnéa, zeggende: [m] Gaat op
en erft dat land, dat Ik u gegeven heb;
zoo waart gij den mond des HEEREN, uws
Gods, wederspannig, en geloofdet Hem
niet, en waart Zijne stem niet gehoorzaam.
24 Wederspannig zijt gij geweest tegen
den HEERE, van den dag af, dat ik u
gekend heb.
25 En ik wierp mij neder voor des
HEEREN aangezicht, die veertig dagen en
veertig nachten, in welke ik mij nederwierp, dewijl de HEERE gezegd had, dat
Hij u verdelgen zou.
26 En ik bad tot den HEERE, en zeide:
[n] Heere, HEERE! verderf Uw volk en Uw
erfdeel niet, dat Gij door Uwe grootheid
verlost hebt; dat Gij uit Egypte door
eene sterke hand hebt uitgevoerd.
27 Gedenk aan Uwe knechten, Abraham, Izak en Jakob; zie niet op de
hardigheid dezes volks, noch op zijne
goddeloosheid, noch op zijne zonde;
28 Opdat het land, van waar Gij ons
hebt uitgevoerd, [o] niet zegge: Omdat ze
de HEERE niet kon brengen in het land,
waarvan Hij hun gesproken had, en omdat Hij hen haatte, heeft Hij ze uitgevoerd, om hen te dooden in de woestijn.
29 Zij zijn toch Uw volk, en Uw erfdeel,

[a] Gen. 12:7; 13:15; 15:7; 17:8; 26:4; 28:13. [b] Ex. 14:11; 16:2; 17:2. Num. 11:4. [c] Ex. 32:4. Ps. 106:19. [d] Ex. 24:18; 34:28. [e] Ex. 31:18. [f] Ex. 32:9; 33:3; 34:9. Deut. 10:16; 31:27. 2 Kon. 17:14. [g] Ex. 32:10. Ps. 106:23. [h] Ex. 32:20. [i] Num. 11:1. [k] Ex. 17:7. [l] Num. 11:4, 34. [m] Num. 13:3; 14:1. [n] Ex. 32:11. Num. 14:13. [o] Ex. 32:12. Num. 14:16.

dat Gij door Uwe groote kracht, en door
Uwen uitgestrekten arm hebt uitgevoerd!

10 TER zelver tijd zeide de HEERE tot
mij: [a] Houw u twee steenen tafelen,
als de eerste, en klim tot Mij op dezen
berg; daarna zult gij u eene kist van hout
maken.
2 En Ik zal op die tafelen schrijven de
woorden, die geweest zijn op de eerste
tafelen, die gij gebroken hebt; en gij zult
ze leggen in die kist.
3 Alzoo maakte ik eene kist van sittim-
hout, en hieuw twee steenen tafelen als
de eerste; en ik klom op den berg, en de
twee tafelen waren in mijne hand.
4 Toen schreef Hij op de tafelen, naar
het eerste schrift, de tien woorden, die
de HEERE, ten dage der verzameling, op
den berg, uit het midden des vuurs, tot
ulieden gesproken had; en de HEERE gaf
ze mij.
5 En ik keerde mij, en ging af van den
berg, en leide de tafelen in de kist, die ik
gemaakt had; en aldaar zijn zij, gelijk
als de HEERE mij geboden heeft.
6 (En de kinderen Israëls [b] reisden van
Beëróth Bene-Jáakan *en* Moséra. Aldaar
[c] stierf Aäron, en werd aldaar begraven;
en zijn zoon Eleázar bediende het priester-
ambt in zijne plaats.
7 Van daar reisden zij naar [d] Gudgod,
en van Gudgod naar Jotbath, een land
van waterbeken.)
8 Ter zelver tijd scheidde de HEERE den
stam Levi uit, om de ark des verbonds des
HEEREN te dragen, om voor het aange-
zicht des HEEREN te staan, om Hem te
dienen, en om in Zijnen naam te zegenen,
tot op dezen dag.
9 Daarom heeft Levi [e] geen deel noch
erve met zijne broederen; de HEERE is
zijn Erfdeel, gelijk als de HEERE, uw
God, tot hem gesproken heeft.

Nieuwe vermaning tot gehoorzaamheid

10 EN ik stond op den berg, als de vo-
rige dagen, [f] veertig dagen en veertig
nachten; en de HEERE [g] verhoorde mij
ook op datzelve maal; de HEERE heeft
u niet willen verderven.
11 Maar de HEERE zeide tot mij: Sta
op, ga op de reize, voor het aangezicht des
volks; dat zij inkomen, en erven het
land, dat Ik hunnen vaderen gezworen
heb, hun te geven.
12 Nu dan, Israël! wat eischt de HEERE,
uw God, van u? dan den HEERE, uwen
God, te vreezen, in al Zijne wegen te
wandelen, en Hem lief te hebben, en den
HEERE, uwen God, [h] te dienen, met uw
gansche hart en met uwe gansche ziel;
13 Om te houden de geboden des
HEEREN, en Zijne inzettingen, die ik u
heden gebiede, u ten goede.
14 Ziet, des HEEREN, uws Gods, is de
hemel, en de hemel der hemelen, de
[i] aarde, en al wat daarin is.
15 Alleenlijk heeft de HEERE lust gehad
aan uwe vaderen, om die lief te hebben,
en heeft hun zaad na hen, ulieden, uit al
de volken verkoren, gelijk het te dezen
dage is.
16 Besnijdt dan de voorhuid [k] uws
harten, en verhardt uwen [l] nek niet meer.
17 Want de HEERE, uw God, is een God
der goden, en [m] een Heere der heeren; die
groote, die machtige, en die vreeselijke
God, Die [n] geen aangezicht aanneemt,
noch geschenk ontvangt;
18 Die het recht van den wees en van de
weduwe doet; en den vreemdeling lief-
heeft, dat Hij hem brood en kleeding
geve.
19 Daarom zult gijlieden den vreemde-
ling liefhebben; want gij zijt vreemde-
lingen geweest in Egypteland.
20 Den HEERE, uwen God, zult gij
[o] vreezen; Hem zult gij dienen, en Hem
zult gij [p] aanhangen, en bij Zijnen Naam
zweren.
21 Hij is uw Lof, en Hij is uw God! Die
bij u gedaan heeft deze groote en vreese-
lijke dingen, die uwe oogen gezien hebben.
22 Uwe vaderen togen af naar Egypte
met [q] zeventig zielen; en nu heeft u de
HEERE, uw God, gesteld [r] als de sterren
des hemels in menigte.

11 DAAROM zult gij den HEERE, uwen
God, liefhebben, en gij zult ten allen
dage onderhouden Zijn bevel, en Zijne
inzettingen, en Zijne rechten, en Zijne
geboden.
2 En gijlieden zult heden weten, dat ik
niet *spreek* met uwe kinderen, die het
niet weten, en de onderwijzing des
HEEREN, uws Gods, niet gezien hebben,
Zijne grootheid, Zijne sterke hand en
Zijnen uitgestrekten arm;
3 Daartoe Zijne teekenen en Zijne
daden, die Hij in het midden van Egypte
gedaan heeft, aan Farao, den koning van
Egypte, en aan zijn gansche land;
4 En wat Hij gedaan heeft aan het heir
der Egyptenaren, aan deszelfs paarden en
aan deszelfs wagenen; dat Hij de wateren
van de Schelfzee boven hun aangezicht

---

[a] Ex. 34:1. [b] Num. 33:30. [c] Num. 20:28; 33:38. [d] Num. 33:32, 33. [e] Num. 18:20, enz. Deut. 18:1. Ezech. 44:28. [f] Deut. 9:18. [g] Deut. 9:19. [h] Deut. 6:5. Matth. 22:37. Luk. 10:27. [i] Gen. 14:19. Ps. 24:1; 115:16. [k] Jer. 4:4. [l] Ex. 32:9; 33:3; 34:9. Deut. 9:13. [m] Openb. 17:14. [n] 2 Kron. 19:6, 7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. [o] Deut. 6:13. Matth. 4:10. Luk. 4:8. [p] Deut. 13:4. [q] Gen. 46:27. Ex. 1:5. Hand. 7:14. [r] Gen. 15:5.

deed overzwemmen, als zij ulieden van
achteren vervolgden; en de HEERE ver-
deed hen, tot op dezen dag.
5 En wat Hij ulieden gedaan heeft in de
woestijn, totdat gij gekomen zijt aan
deze plaats.
6 Daarenboven, wat Hij gedaan heeft
[a] aan Dathan en aan Abíram, zonen van
Elíab, den zoon van Ruben; hoe de aarde
haren mond opendeed, en hen verslond
met hunne huisgezinnen en hunne
tenten, ja, al wat bestond, dat hun
aanging, in het midden van gansch
Israël.
7 Want het zijn uwe oogen, die gezien
hebben al dit groote werk des HEEREN,
dat Hij gedaan heeft.
8 Houdt dan alle geboden, die ik u
heden gebiede; opdat gij gesterkt wordt
en inkomt, en erft het land, waarheen gij
overtrekt, om dat te erven;
9 En opdat gij de dagen verlengt in het
land, dat de HEERE uwen vaderen gezwo-
ren heeft, aan hen en aan hun zaad te
geven: een land, vloeiende van melk en
honig.
10 Want het land, waar gij naar toe
gaat, om dat te erven, is niet als Egypte-
land, van waar gij uitgegaan zijt, hetwelk
gij bezaaidet met uw zaad, en bewaterdet
met uwen gang, als eenen kruidhof.
11 Maar het land, waarheen gij over-
trekt, om dat te erven, is een land van
bergen en van dalen: het drinkt water
bij den regen des hemels;
12 Een land, dat de HEERE, uw God,
bezorgt; de oogen des HEEREN, uws
Gods, zijn gedurig daarop, van het begin
des jaars tot het einde des jaars.
13 En het zal geschieden, zoo gij naarstig-
lijk zult hooren naar Mijne geboden, die
Ik u heden gebiede, om den HEERE, uwen
God, lief te hebben, en Hem te dienen,
met uw gansche hart en met uwe gansche
ziel;
14 Zoo zal Ik den regen uws lands geven
te zijner tijd, vroegen regen en spaden
regen; opdat gij uw koren, en uwen most,
en uwe olie inzamelt.
15 En Ik zal kruid geven op uw veld
voor uwe beesten; en gij zult eten en
verzadigd worden.
16 Wacht uzelven, dat ulieder hart niet
verleid worde, dat gij [b] afwijkt, en andere
goden dient, en u voor die buigt;
17 Dat de toorn des HEEREN tegen ulie-
den ontsteke, en Hij den hemel toesluite,
dat er geen regen zij, en het aardrijk zijn
gewas niet geve; en gij haastelijk om-
komt van het goede land, dat u de HEERE
geeft.
18 [c] Legt dan deze mijne woorden in uw
hart, en in uwe ziel, en bindt ze tot een
teeken op uwe hand, dat zij tot voor-
hoofdspanselen zijn tusschen uwe oogen;
19 En [d] leert die uwen kinderen, spre-
kende daarvan, als gij in uw huis zit, en
als gij op den weg gaat, en als gij neder-
ligt, en als gij opstaat;
20 En schrijft ze op de posten van uw
huis, en aan uwe poorten;
21 Opdat uwe dagen en de dagen uwer
kinderen, in het land, dat de HEERE uwen
vaderen hun te geven gezworen heeft,
vermenigvuldigen, gelijk de dagen des
hemels op de aarde.
22 Want zoo gij naarstiglijk houdt al
deze geboden, die ik u gebiede om die
te doen, den HEERE, uwen God, liefheb-
bende, wandelende in al Zijne wegen, en
Hem aanhangende;
23 Zoo zal de HEERE al deze volken
voor uw aangezicht uit de bezitting ver-
drijven, en gij zult erfelijk bezitten
grooter en machtiger volken, dan gij
zijt.
24 Alle plaats, [e] waar uwe voetzool op
treedt, zal de uwe zijn; van de woestijn
en den Libanon, van de rivier, de rivier
Frath, tot aan de achterste zee, zal uwe
landpale zijn.
25 Niemand zal voor uw aangezicht be-
staan: de HEERE, uw God, zal uwen
schrik en uwe vreeze geven over al het
land, waarop gij treden zult, [f] gelijk als
Hij tot u gesproken heeft.
26 Ziet, ik stel ulieden heden voor, zegen
en vloek:
27 Den zegen, wanneer gij hooren zult
naar de geboden des HEEREN, uws Gods,
die ik u heden gebiede;
28 Maar den vloek, zoo gij niet hooren
zult naar de geboden des HEEREN, uws
Gods, en afwijkt van den weg, dien ik u
heden gebiede, om andere goden na te
wandelen, die gij niet gekend hebt.
29 En het zal geschieden, als u de HEERE,
uw God, zal hebben ingebracht in het
land, waar gij naar toe gaat, om dat te
erven, [g] dan zult gij den zegen uitspreken
op den berg Gerizim, en [h] den vloek op
den berg Ebal.
30 Zijn zij niet aan gene zijde van de
Jordaan, achter den weg van den onder-
gang der zon, in het land der Kanaänie-
ten, die in het vlakke veld wonen,
tegenover Gilgal, bij de eikenbosschen
van Moré?
31 Want gijlieden zult over de Jordaan
gaan, dat gij inkomet om te erven dat
land, dat de HEERE, uw God, u geven
zal; en gij zult het erfelijk bezitten, en
daarin wonen.
32 Neemt dan waar te doen al de inzet-
tingen en de rechten, die ik u heden voor-
stel.

[a] Num. 16:31; 27:3. Ps. 106:17. [b] Deut. 8:19. [c] Deut. 6:6, 8. [d] Deut. 4:9; 6:7.
[e] Joz. 1:3; 14:9. [f] Ex. 23:27. [g] Deut. 27:12. Joz. 8:33. [h] Deut. 27:13.

Het eenige heiligdom.

12 DIT zijn de inzettingen en de rech-
ten, die gijlieden zult waarnemen
om te doen, in dat land, hetwelk u de
HEERE, uwer vaderen God, gegeven heeft,
om het te erven; al de dagen, die gijlie-
den op den aardbodem leeft.
2 [a] Gij zult ganschelijk vernielen al de
plaatsen, alwaar de volken, die gij zult
erven, hunne goden gediend hebben; op
de hooge bergen, en op de heuvelen, en
onder allen groenen boom.
3 En gij zult hunne [b] altaren afwerpen,
en hunne opgerichte beelden verbreken,
en hunne bosschen met vuur verbranden,
en de gesneden beelden hunner goden
nederhouwen; en gij zult hunnen naam
te niete doen, uit dezelve plaats.
4 Gij zult den HEERE, uwen God, alzoo
niet doen;
5 [c] Maar naar de plaats, die de HEERE,
uw God, uit al uwe stammen verkiezen
zal, om Zijnen Naam aldaar te zetten,
naar Zijne woning zult gijlieden vragen,
en daarheen zult gij komen;
6 En daarheen zult gijlieden brengen
uwe brandofferen, en uwe slachtofferen, en
uwe tienden, en het hefoffer uwer hand,
en uwe geloften, en uwe vrijwillige offe-
ren, en de eerstgeboorten uwer runderen
en uwer schapen.
7 En aldaar zult gijlieden voor het aan-
gezicht des HEEREN, uws Gods, eten, en
vroolijk zijn, gijlieden en uwe huizen,
over alles, waaraan gij uwe hand geslagen
hebt, waarin u de HEERE, uw God, ge-
zegend heeft.
8 Gij zult niet doen naar alles, wat wij
hier heden doen, een ieder al wat in zijne
oogen recht is.
9 Want gij zijt tot nu toe niet gekomen
in de rust en in de erfenis, die de HEERE,
uw God, u geven zal;
10 Maar gij zult over de Jordaan gaan,
en wonen in het land, dat u de HEERE,
uw God, zal doen erven; en Hij zal u
rust geven van al uwe vijanden rondom,
en gij zult zeker wonen.
11 Dan zal er eene plaats zijn, [d] die de
HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijnen
Naam aldaar te doen wonen; dáárheen
zult gij brengen alles, wat ik u gebiede:
uwe brandofferen, en uwe slachtofferen,
uwe tienden, en het hefoffer uwer hand,
en alle keur uwer geloften, die gij den
HEERE beloven zult.
12 En gij zult vroolijk zijn voor het aan-
gezicht des HEEREN, uws Gods, gijlieden,
en uwe zonen, en uwe dochteren, en uwe
dienstknechten, en uwe dienstmaagden,
en de Leviet, die in uwe poorten is; want
hij [e] heeft geen deel noch erve met ulieden.
13 Wacht u, dat gij uwe brandofferen
niet offert in alle plaats, die gij zien zult.
14 Maar in de plaats, die de HEERE in
eenen uwer stammen zal verkiezen, dáár
zult gij uwe brandofferen offeren, en dáár
zult gij doen al wat ik u gebiede.
15 Doch naar allen lust uwer ziel zult
gij slachten en vleesch eten, naar den
zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u
geeft, in al uwe poorten; de onreine en
de reine zal daarvan eten, als van eene
ree en als van een hert.
16 [f] Alleenlijk het bloed zult gijlieden
niet eten; gij zult het op de aarde uit-
gieten als water.
17 Gij zult in uwe poorten niet mogen
eten de tienden van uw koren, en van
uwen most, en van uwe olie, noch de
eerstgeboorten van uwe runderen en van
uwe schapen, noch eenige uwer geloften,
die gij zult hebben beloofd, noch uwe vrij-
willige offeren, noch het hefoffer uwer
hand;
18 Maar gij zult dat eten voor het aange-
zicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats,
die de HEERE, uw God, verkiezen zal, gij,
en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienst-
knecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet,
die in uwe poorten is; en gij zult vroo-
lijk zijn voor het aangezicht des HEEREN,
uws Gods, over alles, waaraan gij uwe
handen geslagen hebt.
19 Wacht u, dat gij den Leviet niet ver-
laat, al uwe dagen in uw land.
20 Wanneer de HEERE, uw God, uwe
landpale zal verwijd hebben, [g] gelijk als
Hij tot u gesproken heeft, en gij zeggen
zult: Ik zal vleesch eten; dewijl uwe ziel
lust heeft vleesch te eten, zoo zult gij
vleesch eten, naar allen lust uwer ziel.
21 Zoo de plaats, die de HEERE, uw God,
verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te
zetten, verre van u zal zijn, zoo zult gij
slachten van uwe runderen en van uwe
schapen, die de HEERE u gegeven heeft,
gelijk als ik u geboden heb; en gij zult
eten in uwe poorten naar allen lust uwer
ziel.
22 Doch gelijk als eene ree en een hert
gegeten wordt, alzoo zult gij dat eten; de
onreine en de reine zullen het te zamen
eten.
23 Alleen houdt vast, dat gij het bloed
niet etet, want het bloed is de ziel;
daarom zult gij de ziel met het vleesch
niet eten;
24 Gij zult dat niet eten: op de aarde
zult gij het uitgieten als water;
25 Gij zult dat niet eten; opdat het u,
en uwen kinderen na u, welga, als gij zult
gedaan hebben, wat recht is in de oogen
des HEEREN.

---

a Ex. 34:12, 13. Deut. 7:5. b Richt. 2:2. c 2 Kron. 7:12. d 1 Kon. 8:29
e Num. 18:20. Deut. 10:9; 18:1. f Gen. 9:4. Lev. 7:26; 17:10. Deut. 15:23. g Gen. 28:13.
Ex. 23:31. Deut. 11:24; 19:8.

26 Doch uwe heilige dingen, die gij hebben zult, en uwe geloften zult gij opnemen, en komen tot de plaats, die de HEERE verkiezen zal;
27 En gij zult uwe brandofferen, het vleesch en het bloed, bereiden op het altaar des HEEREN, uws Gods; en het bloed uwer slachtofferen zal op het altaar des HEEREN, uws Gods, worden uitgegoten; maar het vleesch zult gij eten.
28 Neemt waar, en hoort al deze woorden, die ik u gebiede, opdat het u, en uwen kinderen na u, welga tot in eeuwigheid, als gij zult gedaan hebben, wat goed en recht is in de oogen des HEEREN, uws Gods.
29 Wanneer de HEERE, uw God, voor uw aangezicht zal hebben uitgeroeid de volken, naar dewelke gij heengaat, om die erfelijk te bezitten; en gij die erfelijk zult bezitten, en in hun land wonen;
30 Wacht u, dat gij niet verstrikt wordt achter hen, nadat zij voor uw aangezicht zullen verdelgd zijn; en dat gij niet vraagt naar hunne goden, zeggende: Gelijk als deze volken hunne goden gediend hebben, alzoo zal ik ook doen.
31 Gij zult alzoo niet doen den HEERE, uwen God; want al wat den HEERE een gruwel is, dat Hij haat, hebben zij hunnen goden gedaan; want zij hebben ook hunne zonen en hunne dochteren met vuur verbrand voor hunne goden.
32 Al dit woord, hetwelk ik ulieden gebiede, zult gij waarnemen om te doen; [a]gij zult daar niet toedoen, en daarvan niet afdoen.

Voorschriften tegen valsche profeten en tegen hen, die tot afgoderij zouden aanraden.

13 WANNEER een profeet, of droomendroomer, in het midden van u zal opstaan, en u geven een teeken of wonder;
2 En dat teeken of dat wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: Laat ons andere goden, die gij niet gekend hebt, navolgen en hen dienen;
3 Gij zult naar de woorden van dien profeet, of naar dien droomendroomer niet hooren; want de HEERE, uw God, verzoekt ulieden, om te weten, of gij den HEERE, uwen God, liefhebt met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.
4 Den HEERE, uwen God, zult gij navolgen, en Hem vreezen, en Zijne geboden zult gij houden, en Zijne stem gehoorzaam zijn, [b]en Hem dienen, en Hem aanhangen.
5 En diezelve profeet, of droomendroomer, zal [c]gedood worden; want hij heeft *tot* eenen afval gesproken tegen den HEERE, uwen God, Die ulieden uit Egypteland heeft uitgevoerd, en u uit het diensthuis verlost; om u af te drijven van den weg, dien u de HEERE, uw God, geboden heeft, om daarin te wandelen. Zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.
6 Wanneer uw [d]broeder, de zoon uwer moeder, of uw zoon, of uwe dochter, of de vrouw van uwen schoot, of uw vriend, die als uwe ziel is, u zal aanporren in het heimelijke, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt, gij noch uwe vaderen;
7 Van de goden der volken, die rondom u zijn, nabij u, of verre van u, van het eene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde;
8 Zoo zult gij hem niet te wille zijn, en naar hem niet hooren; ook zal uw oog hem niet verschoonen, en gij zult u niet ontfermen, noch hem verbergen;
9 Maar gij zult hem zekerlijk doodslaan: [e]uwe hand zal eerst tegen hem zijn, om hem te dooden, en daarna de hand des ganschen volks;
10 En gij zult hem met steenen steenigen, dat hij sterve; want hij heeft u gezocht af te drijven van den HEERE, uwen God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft.
11 Opdat [f]gansch Israël het hoore en vreeze, en niet voortvare te doen naar dit booze stuk in het midden van u.
12 Wanneer gij van eene uwer steden, die de HEERE, uw God, u geeft, om aldaar te wonen, zult hooren zeggen:
13 Er zijn mannen, Belials kinderen, uit het midden van u uitgegaan, en hebben de inwoners hunner stad aangedreven, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt;
14 Zoo zult gij onderzoeken, en naspeuren, en wel navragen; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in het midden van u gedaan;
15 Zoo zult gij de inwoners derzelve stad ganschelijk slaan met de scherpte des zwaards, verbannende haar, en alles, wat daarin is, ook hare beesten, met de scherpte des zwaards.
16 En al haren roof zult gij verzamelen in het midden van hare straat, en den HEERE, uwen God, die stad en al haren roof ganschelijk met vuur verbranden; en zij zal een hoop zijn eeuwiglijk, zij zal niet weder gebouwd worden.
17 Ook zal er niets van het verbannene aan uwe hand kleven, opdat de HEERE Zich wende van de hitte Zijns toorns, en u geve barmhartigheid, en Zich uwer erbarme, en u vermenigvuldige, gelijk als Hij uwen vaderen gezworen heeft;
18 Wanneer gij de stem des HEEREN,

---

[a] Deut. 4:2. Spr. 30:6. Openb. 22:18. [b] Deut. 10:20. [c] Deut. 18:20. Jer. 14:15.
[d] Deut. 17:2. [e] Deut. 17:7. [f] Deut. 17:13.

uws Gods, zult gehoorzaam zijn, om te
houden al Zijne geboden, die ik u heden
gebiede, om te doen wat recht is in de
oogen des HEEREN, uws Gods.

Reine en onreine dieren.

14 GIJLIEDEN zijt kinderen des
HEEREN, uws Gods; gij zult uzelven
niet [a] snijden, noch kaalheid maken tus-
schen uwe oogen, over eenen doode.
2 Want gij zijt [b] een heilig volk den
HEERE, uwen God; en u heeft de HEERE
verkoren, om Hem tot een volk des eigen-
doms te zijn, uit al de volken, die op den
aardbodem zijn.
3 Gij zult geenen gruwel eten.
4 [c] Dit zijn de beesten, die gijlieden eten
zult: een os, klein vee der schapen, en
klein vee der geiten;
5 Een hert, en eene ree, en een buffel,
en een steenbok, en een das, en een wilde
os, en eene gemse.
6 Alle beesten, die de klauwen ver-
deelen, en de kloof in twee klauwen
klieven, *en* herkauwen onder de beesten,
die zult gij eten.
7 Maar deze zult gij niet eten, van dege-
nen, die *alleen* herkauwen, of van dege-
nen, die den gekloofden klauw *alleen*
verdeelen: den kemel, en den haas, en
het konijn; want deze herkauwen wel,
maar zij verdeelen den klauw niet; on-
rein zullen zij ulieden zijn.
8 Ook het varken; want dat verdeelt
zijnen klauw wel, maar het herkauwt
niet; onrein zal het ulieden zijn: van
hun vleesch zult gij niet eten, en hun
dood aas zult gij niet aanroeren.
9 Dit zult gij eten van alles, wat in de
wateren is: al wat vinnen en schubben
heeft, zult gij eten.
10 Maar al wat geene vinnen en schub-
ben heeft, zult gij niet eten; het zal ulie-
den onrein zijn.
11 Allen reinen vogel zult gij eten.
12 Maar deze zijn het, van dewelke gij
niet zult eten: de arend, en de havik, en
de zeearend,
13 En de wouw, en de kraai, en de gier
naar haren aard;
14 En alle rave naar haren aard;
15 En de struis, en de nachtuil, en de
koekoek, en de sperwer naar zijnen aard;
16 En de steenuil, en de schuifuit, en
de kauw,
17 En de roerdomp, en de pelikaan, en
het duikertje,
18 En de ooievaar, en de reiger naar
zijnen aard, en de hop, en de vledermuis;
19 Ook al het kruipend gevogelte zal
ulieden onrein zijn; zij zullen niet ge-
geten worden.
20 Al het rein gevogelte zult gij eten.
21 Gij zult geen dood aas eten; den
vreemdeling, die in uwe poorten is, zult
gij het geven, dat hij het ete, of verkoopt
het den vreemde; want gij zijt een heilig
volk den HEERE, uwen God. Gij zult
het [d] bokje niet koken in de melk zijner
moeder.

De tienden.

22 GIJ zult getrouwelijk vertienen al het
inkomen uws zaads, dat elk jaar van het
veld voortkomt.
23 [e] En voor het aangezicht des HEEREN,
uws Gods, ter plaatse, die Hij verkiezen
zal, om Zijnen Naam aldaar te doen
wonen, zult gij eten de tienden van uw
koren, van uwen most, en van uwe olie,
en de eerstgeboorten uwer runderen en
uwer schapen; opdat gij den HEERE,
uwen God, leert vreezen alle dagen.
24 Wanneer dan nog de weg voor u te
veel zal zijn, dat gij zulks niet zoudt kun-
nen heendragen, omdat de plaats te verre
van u zal zijn, die de HEERE, uw God,
verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te
stellen; wanneer de HEERE, uw God, u
zal gezegend hebben;
25 Zoo maakt het tot geld, en bindt het
geld in uwe hand, en gaat naar de
plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen
zal;
26 En geeft dat [f] geld voor alles, wat
uwe ziel gelust, voor runderen en voor
schapen, en voor wijn, en voor sterken
drank, en voor alles, wat uwe ziel van u
begeeren zal, en eet aldaar voor het aan-
gezicht des HEEREN, uws Gods, en weest
vroolijk, gij en uw huis.
27 Maar den Leviet, die in uwe poorten
is, zult gij niet verlaten; want hij heeft
geen [g] deel noch erve met u.
28 Ten einde van drie jaren zult gij
voortbrengen alle tienden van uw inko-
men, in hetzelve jaar, en gij zult ze weg-
leggen in uwe poorten;
29 Zoo zal komen de Leviet, dewijl hij
geen deel noch erve met u heeft, en de
vreemdeling, en de wees en de weduwe,
die in uwe poorten zijn, en zullen eten en
verzadigd worden; opdat u de HEERE,
uw God, zegene in al het werk uwer hand,
dat gij doen zult.

Het vrijheidsjaar.

15 TEN [h] einde van zeven jaren zult
gij eene vrijlating maken.
2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat
ieder schuldheer, die zijnen naaste zal
geleend hebben, vrijlate; hij zal zijnen
naaste of zijnen broeder niet manen,

[a] Lev. 19:27, 28; 21:5. [b] Deut. 7:6; 26:18. [c] Lev. 11:2, enz. [d] Ex. 23:19; 34:26.
[e] Deut. 12:17, 18. [f] Matth. 21:12. [g] Num. 18:20, 24. Deut. 10:9; 12:12; 18:1, 2; 26:12.
[h] Ex. 21:2. Jer. 34:14.

dewijl men den HEERE eene vrijlating heeft uitgeroepen.

3 Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uwen broeder hebt, zal uwe hand vrijlaten;

4 Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn; want de HEERE zal u overvloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geven, om hetzelve erfelijk te bezitten;

5 Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede.

6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u heeft gesproken; zoo [a] zult gij aan vele volken leenen, maar gij zult niet ontleenen; en gij zult over vele volken heerschen, maar over u zullen zij niet heerschen.

De armen en de slaven.

7 WANNEER er onder u een arme zal zijn, een uit uwe broederen, in eene uwer poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zoo zult gij uw hart niet verstijven, noch uwe hand toesluiten voor uwen broeder, die arm is;

8 Maar gij zult hem uwe hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk leenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.

9 Wacht u, dat in uw hart geen Belials woord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating, naakt; dat uw oog boos zij tegen uwen broeder, die arm is, en dat gij hem niet gevet; en hij over u roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.

10 [b] Gij zult hem mildelijk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft; want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat.

11 Want [c] de arme zal niet ophouden uit het midden des lands; daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult uwe hand mildelijk opendoen aan uwen broeder, aan uwe bedrukten en aan uwe armen in uw land.

12 [d] Wanneer uw broeder, een Hebreër, of eene Hebreïnne, aan u verkocht zal zijn, zoo zal hij u zes jaren dienen; maar in het zevende jaar zult gij hem vrij van u laten gaan.

13 En als gij hem vrij van u laat gaan, zoo zult gij hem niet ledig laten gaan:

14 Gij zult hem rijkelijk opleggen van uwe kudde, en van uwen dorschvloer, en van uwe wijnpers; waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft, daarvan zult gij hem geven.

15 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat u de HEERE, uw God, verlost heeft; daarom gebiede ik u heden deze zake.

16 Maar het zal geschieden, als hij tot u zeggen zal: Ik zal niet van u uitgaan; omdat hij u en uw huis liefheeft, dewijl het hem wèl bij u is;

17 Zoo zult gij [e] eenen priem nemen, en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uwe dienstmaagd zult gij ook alzoo doen.

18 Het zal niet hard zijn in uwe oogen, als gij hem vrij van u laat gaan; want *als* een dubbel-loons-daglooner heeft hij u zes jaren gediend; zoo zal u de HEERE, uw God, zegenen in alles, wat gij doen zult.

De eerstelingen van het vee.

19 [f] AL het eerstgeborene, dat onder uwe runderen en onder uwe schapen zal geboren worden, zijnde een manneken, zult gij den HEERE, uwen God, heiligen; gij zult niet arbeiden met den eerstgeborene van uwen os, noch het eerstgeborene uwer schapen scheren.

20 Voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zult gij ze jaar op jaar eten in de plaats, die de HEERE zal verkiezen, gij en uw huis.

21 [g] Doch als eenig gebrek daaraan zal zijn, hetzij mank of blind, *of* eenig kwaad gebrek, zoo zult gij het den HEERE, uwen God, niet offeren;

22 In uwe poorten zult gij het eten; de onreine en de reine te zamen, als eene ree, en als een hert.

23 [h] Zijn bloed alleen zult gij niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water.

De groote jaarlijksche feesten.

16 NEEMT waar de maand Abib, dat gij den HEERE, uwen God, [i] pascha houdt; want in de maand Abib heeft u de HEERE, uw God, uit Egypteland uitgevoerd, bij nacht.

2 Dan zult gij den HEERE, uwen God, het pascha slachten, schapen en runderen, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen.

3 Gij zult [k] niets gedeesemds op hetzelve eten; zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* op hetzelve eten, een brood der ellende (want in der haast zijt gij uit Egypteland uitgetogen); opdat gij gedenkt aan den dag van uw uittrekken uit Egypteland, al de dagen uws levens.

4 Er zal bij u in zeven dagen geen zuur-

---

[a] Deut. 28:12. [b] Matth. 5:42. Luk. 6:35. [c] Matth. 26:11. Joh. 12:8. [d] Ex. 21:2. Jer. 34:14. [e] Ex. 21:6. [f] Ex. 13:2; 22:29; 34:19. Lev. 27:26. Num. 3:13. [g] Lev. 22:20. Deut. 17:1. [h] Deut. 12:16, 23. [i] Ex. 12:2. Lev. 23:5. Num. 9:1; 28:16. [k] Ex. 12:19; 34:18.

deeg gezien worden in eenige uwer landpalen; ook zal [a] van het vleesch, dat gij aan den avond aan den eersten dag geslacht zult hebben, niets tot den morgen overnachten.

5 Gij zult het pascha niet mogen slachten in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft.

6 Maar aan de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om *daar* Zijnen Naam te doen wonen, aldaar zult gij het pascha slachten aan den avond, als de zon ondergaat, ter bestemder tijd van uw uittrekken uit Egypte.

7 Dan zult gij het koken en eten in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; daarna zult gij u des morgens keeren, en heengaan naar uwe tenten.

8 Zes dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten, en aan den zevenden dag is een verbods*dag* den HEERE, uwen God; *dan* zult gij geen werk doen.

9 [b] Zeven weken zult gij u tellen; van dat men *met* de sikkel begint in het staande koren, zult gij de zeven weken beginnen te tellen.

10 Daarna zult gij den HEERE, uwen God, het feest der weken houden; het zal eene vrijwillige schatting uwer hand zijn, dat gij geven zult, naardat u de HEERE, uw God, zal gezegend hebben.

11 En gij zult vroolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, die in uwe poorten is, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in het midden van u zijn; in de plaats, die de HEERE, uw God, zal verkiezen, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen.

12 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht geweest zijt in Egypte; en gij zult deze inzettingen houden en doen.

13 [c] Het feest der loofhutten zult gij u zeven dagen houden, als gij zult hebben ingezameld van uwen dorschvloer en van uwe wijnpers.

14 En gij zult vroolijk zijn op uw feest, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in uwe poorten zijn.

15 Zeven dagen zult gij den HEERE, uwen God, feest houden, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal; want de HEERE, uw God, zal u zegenen in al uw inkomen, en in al het werk uwer handen; daarom zult gij immers vroolijk zijn.

16 [d] Driemaal in het jaar zal alles, wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, verschijnen, in de plaats, die Hij verkiezen zal: op het feest der ongezuurde *brooden*, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten; [e] maar het zal niet ledig voor het aangezicht des HEEREN verschijnen:

17 Een ieder naar de gave zijner hand, naar den zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u gegeven heeft.

Het ambt der rechters. Plichten der rechters en der koningen.

18 RECHTERS en ambtlieden zult gij u stellen in al uwe poorten, die de HEERE, uw God, u geven zal, onder uwe stammen; dat zij het volk richten met een gericht der gerechtigheid.

19 Gij zult het gericht niet buigen; gij zult [f] het aangezicht niet kennen; ook zult gij [g] geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de oogen der wijzen, en verkeert de woorden der rechtvaardigen.

20 Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen; opdat gij leeft, en erfelijk bezit het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

21 Gij zult u geen bosch planten van eenig geboomte, bij het altaar des HEEREN, uws Gods, dat gij u maken zult.

22 Ook zult gij u geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE, uw God, haat.

17 GIJ zult den HEERE, uwen God, geen os of klein vee offeren, waaraan [h] een gebrek zij *of* eenig kwaad; want dat is den HEERE, uwen God, een gruwel.

2 [i] Wanneer in het midden van u, in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, een man of vrouw gevonden zal worden, die doen zal, dat kwaad is in de oogen des HEEREN, uws Gods, overtredende Zijn verbond;

3 Dat hij heengaat, en dient andere goden, en buigt zich voor die, of voor de zon, of voor de maan, of voor het gansche heir des hemels, hetwelk ik niet geboden heb;

4 En het wordt u aangezegd, en gij hoort het, zoo zult gij het wel onderzoeken; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in Israël gedaan;

5 Zoo zult gij dien man of die vrouw, die ditzelve booze stuk gedaan hebben, tot uwe poorten uitbrengen, dien man, *zeg ik*, of die vrouw; en gij zult hen met steenen steenigen, dat zij sterven.

6 [k] Op den mond van twee getuigen, of drie getuigen, zal hij gedood worden, die

---

[a] Ex. 12:10. [b] Ex. 23:16. Lev. 23:15. Num. 28:26. [c] Ex. 23:16. Lev. 23:34. [d] Ex. 23:17; 34:23. [e] Ex. 23:15. [f] Lev. 19:15. Deut. 1:17. [g] Ex. 23:8. [h] Lev. 22:20, enz. Deut. 15:21. [i] Deut. 13:6. [k] Num. 35:30. Deut. 19:15. Matth. 18:16. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.

sterven zal; op den mond van eenen eenigen getuige zal hij niet gedood worden.
7 [a] De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn, om hem te dooden, en daarna de hand des ganschen volks; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.
8 Wanneer eene zaak aan het gericht [b] voor u te zwaar zal zijn, tusschen bloed en bloed, tusschen rechtshandel en rechtshandel, tusschen plage en plage, zijnde twistzaken in uwe poorten, zoo zult gij u opmaken, en opgaan naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal;
9 En gij zult komen tot de Levietische priesters, en tot den rechter, die in die dagen zijn zal; en gij zult ondervragen, en zij zullen u de zaak des rechts aanzeggen.
10 En gij zult doen naar het bevel des woords, dat zij u zullen aanzeggen, van diezelve plaats, die de HEERE verkiezen zal, en gij zult waarnemen te doen naar alles, wat zij u zullen leeren.
11 Naar het bevel der wet, die zij u zullen leeren, en naar het oordeel, dat zij u zullen zeggen, zult gij doen; gij zult niet afwijken van het woord, dat zij u zullen aanzeggen, ter rechter- of ter linkerhand.
12 De man nu, die trotschelijk handelen zal, dat hij niet hoore naar den priester, dewelke staat, om aldaar den HEERE, uwen God, te dienen, of naar den rechter, dezelve man zal sterven; en gij zult het booze uit Israël wegdoen.
13 Dat het al dat volk hoore en vreeze, en niet meer trotschelijk handele.
14 Wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en gij dat erfelijk zult bezitten en daarin wonen, en gij zeggen zult: Ik zal eenen koning over mij stellen, als al de volken, die rondom mij zijn;
15 Zoo zult gij ganschelijk tot koning over u stellen, dien de HEERE, uw God, verkiezen zal; uit het midden uwer broederen zult gij eenen koning over u stellen: gij zult niet vermogen over u te zetten eenen vreemden man, die uw broeder niet zij.
16 Maar hij zal voor zich de paarden niet vermenigvuldigen, en het volk niet doen wederkeeren naar Egypte, om paarden te vermenigvuldigen; dewijl de HEERE ulieden gezegd heeft: Gij zult voortaan niet wederkeeren door dezen weg.
17 Ook zal hij voor zich de vrouwen niet vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet afwijke; hij zal ook voor zich geen zilver en goud zeer vermenigvuldigen.
18 Voorts zal het geschieden, als hij op den stoel zijns koninkrijks zal zitten, zoo zal hij zich een dubbel van deze wet afschrijven in een boek, uit *hetgeen* voor het aangezicht der Levietische priesteren is;
19 En het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat hij den HEERE, zijnen God, leere vreezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen, om die te doen;
20 Dat zijn hart zich niet verheffe boven zijne broederen, en dat hij niet afwijke van het gebod, ter rechter- of ter linkerhand; opdat hij de dagen verlenge in zijn koninkrijk, hij en zijne zonen, in het midden van Israël.

Rechten der priesters en Levieten.

18 DE Levietische priesteren, de gansche stam van Levi, zullen geen deel noch erve hebben met Israël; [c] de vuuroffers des HEEREN en zijn erfdeel zullen zij eten.
2 Daarom zal hij geen erfdeel hebben in het midden zijner broederen; [d] de HEERE is zijn Erfdeel, gelijk als Hij tot hem gesproken heeft.
3 Dit nu zal het recht der priesteren zijn van het volk, van hen, die eene offerande offeren, hetzij eenen os, of klein vee: dat hij den priester zal geven den schouder, en beide kinnebakken, en den pens.
4 De eerstelingen van uw koren, van uwen most en van uwe olie, en de eerstelingen van de beschering uwer schapen zult gij hem geven;
5 Want de HEERE, uw God, heeft hem uit al uwe stammen verkoren, dat hij sta, om te dienen in den naam des HEEREN, hij en zijne zonen, ten allen dage.
6 Voorts wanneer een Leviet zal komen uit eene uwer poorten, uit gansch Israël, alwaar hij woont, en hij komt naar alle begeerte zijner ziel, tot de plaats, die de HEERE zal hebben verkoren,
7 En hij dienen zal in den naam des HEEREN, zijns Gods, als al zijne broederen, de Levieten, die aldaar voor het aangezicht des HEEREN staan;
8 Zoo zullen zij een gelijk deel eten, boven zijne verkooping bij de vaderen.

Straf over de waarzeggers.

9 WANNEER gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zoo zult gij niet leeren te doen naar de gruwelen van dezelve volken.
10 Onder u zal niet gevonden worden, [e] die zijnen zoon of zijne dochter door het vuur doet doorgaan, [f] die met waarzeggerijen omgaat, een guichelaar, of die op vogelgeschrei acht geeft, of toovenaar,
11 Of een bezweerder, die met bezwering omgaat, of die eenen waarzeggenden geest

[a] Deut. 13:9. [b] 2 Kron. 19:10. Mal. 2:7. [c] Num. 18:20. Deut. 10:9. 1 Kor. 9:13. [d] Num. 18:20, enz. Deut. 10:9. Ezech. 44:28. [e] Lev. 18:21. [f] Lev. 20:27. 1 Sam. 28:7. Jes. 8:19.

vraagt, of een duivelskunstenaar, of die
de dooden vraagt;
12 Want al wie zulks doet, is den HEERE
een gruwel; en om dezer gruwelen wil
verdrijft hen de HEERE, uw God, voor uw
aangezicht, uit de bezitting.
13 Oprecht zult gij zijn met den HEERE,
uwen God.
14 Want deze volken, die gij zult erven,
hooren naar guichelaars en waarzeggers;
maar u aangaande, de HEERE, uw God,
heeft u zulks niet toegelaten.

Belofte van een groot profeet.

15 [a] EENEN Profeet, uit het midden
van u, uit uwe broederen, als mij, zal u
de HEERE, uw God, verwekken; naar
Hem zult gij hooren;
16 Naar alles, wat gij van den HEERE,
uwen God, aan Horeb, ten dage der verzameling,
geëischt hebt, zeggende: [b] Ik
zal niet voortvaren te hooren de stem des
HEEREN, mijns Gods, en ditzelve groote
vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet
sterve.
17 Toen zeide de HEERE tot mij: Het is
goed, wat zij gesproken hebben.
18 Eenen Profeet zal Ik hun verwekken
uit het midden hunner broederen, als u;
en Ik zal Mijne woorden in Zijnen mond
geven, [c] en Hij zal tot hen spreken alles,
wat Ik Hem gebieden zal.
19 En het zal geschieden, de man, die
niet zal hooren naar Mijne woorden, die
Hij in Mijnen naam zal spreken, van dien
zal Ik het zoeken.
20 Maar [d] de profeet, die hoogmoediglijk
zal handelen, sprekende een woord in
Mijnen naam, hetwelk Ik hem niet
geboden heb te spreken, of die spreken
zal in den naam van andere goden, dezelve
profeet zal sterven.
21 Zoo gij dan in uw hart zoudt mogen
zeggen: Hoe zullen wij het woord kennen,
dat de HEERE niet gesproken heeft?
22 Wanneer die profeet in den naam
des HEEREN zal hebben gesproken, en
dat woord geschiedt niet, en komt niet;
dat is het woord, dat de HEERE niet
gesproken heeft: door trotschheid heeft
die profeet dat gesproken; gij zult voor
hem niet vreezen.

De Vrijsteden.

19 WANNEER de HEERE, uw God, de
volken zal hebben uitgeroeid, welker
land de HEERE, uw God, u geven zal, en
gij die erfelijk zult bezitten, en in hunne
steden en in hunne huizen wonen,
2 [e] Zoo zult gij u drie steden uitscheiden,
in het midden van uw land, hetwelk de
HEERE, uw God, u geven zal, om dat erfelijk
te bezitten.
3 Gij zult u den weg bereiden, en de
pale uws lands, dat u de HEERE, uw God,
zal doen erven, in drieën deelen; dit nu
zal zijn, opdat ieder doodslager daarhenen
vliede.
4 En dit zij de zaak des doodslagers, die
daarhenen vlieden zal, dat hij leve: [f] die
zijnen naaste zal geslagen hebben door
onwetendheid, dien hij toch van gisteren
en eergisteren niet haatte;
5 Als, dewelke met zijnen naaste in het
bosch zal zijn gegaan, om hout te houwen,
en zijne hand met de bijl wordt aangedreven,
om hout af te houwen, en het ijzer
schiet af van den steel, en treft zijnen
naaste, dat hij sterve; die zal in eene
dezer steden vluchten en leven;
6 Opdat de bloedwreker den doodslager
niet najage, als zijn hart verhit is, en hem
achterhale, omdat de weg te verre zou zijn,
en hem sla aan het leven; zoo toch geen
oordeel des doods aan hem is, want hij
haatte hem niet van gisteren *en* eergisteren.
7 Daarom gebiede ik u, zeggende: Gij
zult u drie steden uitscheiden.
8 En indien de HEERE, uw God, uwe
landpale zal verwijden, gelijk als Hij
uwen vaderen gezworen heeft, en u al dat
land geven zal, hetwelk Hij uwen vaderen
te geven [g] gesproken heeft;
9 (Wanneer gij al ditzelve gebod zult
waarnemen, om dat te doen, hetgeen ik
u heden gebiede, den HEERE, uwen God,
liefhebbende, en alle dagen in zijne wegen
wandelende) zoo zult gij u [h] nog drie
steden toedoen tot deze drie;
10 Opdat het bloed des onschuldigen
niet vergoten worde in het midden van uw
land, dat u de HEERE, uw God, ten erve
geeft, en bloedschulden op u zouden zijn.
11 Maar [i] wanneer er iemand zijn zal,
die zijnen naaste haat, en hem lagen legt,
en staat tegen hem op, en slaat hem aan
het leven, dat hij sterve; en vliedt tot
eene van die steden;
12 Zoo zullen de oudsten zijner stad
zenden, en nemen hem van daar, en zij
zullen hem in de hand des bloedwrekers
geven, dat hij sterve.
13 Uw oog zal hem niet verschoonen;
maar gij zult het bloed des onschuldigen
uit Israël wegdoen, dat het u welga.

Straf van hen, die de grenspalen verplaatsen en van de valsche getuigen.

14 [k] GIJ zult uws naasten landpale, die
de voorvaderen gepaald hebben, niet verrukken
in uw erfdeel, dat gij erven zult,

---

[a] Joh. 1:40. Hand. 3:22; 7:37. [b] Ex. 20:19. Deut. 5:25. Hebr. 12:19. [c] Joh. 4:25. [d] Deut. 13:5. Jer. 14:14. [e] Ex. 21:13. Num. 35:9, enz. Joz. 20:2. [f] Ex. 21:13. Deut. 4:41, 42. [g] Gen. 28:13. Deut. 12:20. [h] Joz. 20:7. [i] Gen. 9:6. Ex. 21:12, 14. Lev. 24:17. Num. 35:16. [k] Spr. 22:28.

in het land, hetwelk u de HEERE, uw God,
geeft, om dat erfelijk te bezitten.
15 [a] Een eenig getuige zal tegen niemand
opstaan over eenige ongerechtigheid of
over eenige zonde, van alle zonde, die hij
zou mogen zondigen; [b] op den mond van
twee getuigen, of op den mond van drie
getuigen zal de zaak bestaan.
16 Wanneer een wrevelig getuige tegen
iemand zal opstaan, om eene afwijking
tegen hem te betuigen;
17 Zoo zullen die twee mannen, welke
den twist hebben, staan voor het aange-
zicht des HEEREN, voor het aangezicht
der priesters en der rechters, die in die-
zelve dagen zullen zijn.
18 En de rechters zullen wel onderzoe-
ken; en ziet, de getuige is een valsch
getuige, hij heeft valschheid betuigd tegen
zijnen broeder,
19 [c] Zoo zult gijlieden hem doen, gelijk
als hij zijnen broeder dacht te doen;
alzoo zult gij het booze uit het midden
van u wegdoen;
20 Dat de overgeblevenen het hooren en
vreezen, en niet voortvaren meer te doen
naar dit booze stuk, in het midden
van u.
21 En uw oog zal niet verschoonen: [d] ziel
om ziel, oog om oog, tand om tand, hand
om hand, voet om voet.

Krijgswetten door God aan Zijn volk gegeven.

20 WANNEER gij zult uittrekken tot
den strijd tegen uwe vijanden, en
zult zien paarden en wagenen, een volk,
meerder dan gij, zoo zult gij voor hen
niet vreezen; want de HEERE, uw God,
is met u, Die u uit Egypteland heeft
opgevoerd.
2 En het zal geschieden, als gijlieden
tot den strijd nadert, zoo zal de priester
toetreden, en tot het volk spreken,
3 En tot hen zeggen: Hoort, Israël!
gijlieden zijt heden na aan den strijd te-
gen uwe vijanden; uw hart worde niet
week, vreest niet, en beeft niet, en ver-
schrikt niet voor hun aangezicht.
4 Want het is de HEERE, uw God, Die
met u gaat, om voor u te strijden tegen
uwe vijanden, om u te verlossen.
5 Dan zullen de ambtlieden tot het volk
spreken, zeggende: Wie is de man, die
een nieuw huis heeft gebouwd, en het
niet heeft ingewijd? die ga henen, en
keere weder naar zijn huis; opdat hij niet
misschien sterve in den strijd, en iemand
anders dat inwijde.
6 En wie is de man, die eenen wijngaard
geplant heeft, [e] en deszelfs vrucht niet
heeft genoten? die ga henen, en keere
weder naar zijn huis; opdat hij niet
misschien in den strijd sterve, en iemand
anders dien geniete.
7 En wie is de man, [f] die eene vrouw
ondertrouwd heeft, en haar niet *tot zich*
heeft genomen? die ga henen, en keere
weder naar zijn huis; opdat hij niet mis-
schien in den strijd sterve, en een ander
man haar neme.
8 Daarna zullen de ambtlieden voort-
varen te spreken tot het volk, en zeggen:
[g] Wie is de man, die vreesachtig en week
van hart is? die ga henen, en keere weder
naar zijn huis; opdat het hart zijner
broederen niet smelte, gelijk zijn hart.
9 En het zal geschieden, als die ambt-
lieden geëindigd zullen hebben te spreken
tot het volk, zoo zullen zij oversten der
heiren aan de spits des volks bestellen.
10 Wanneer gij nadert tot eene stad om
tegen haar te strijden, zoo zult gij haar
den vrede toeroepen.
11 En het zal geschieden, indien zij u
vrede zal antwoorden, en u opendoen,
zoo zal al het volk, dat daarin gevonden
wordt, u cijnsbaar zijn, en u dienen.
12 Doch zoo zij geenen vrede met u zal
maken, maar krijg tegen u voeren, zoo
zult gij haar belegeren.
13 En de HEERE, uw God, zal haar in
uwe hand geven; en gij zult alles, wat
mannelijk daarin is, slaan met de scherpte
des zwaards;
14 Behalve de vrouwen, en de kinder-
kens, en de beesten, en al wat in de stad
zijn zal, al haren buit zult gij voor u
rooven; en gij zult eten den buit uwer
vijanden, dien u de HEERE, uw God,
gegeven heeft.
15 Alzoo zult gij aan alle steden doen,
die zeer verre van u zijn, die niet zijn
van de steden dezer volken.
16 Maar van de steden dezer volken, die
u de HEERE, uw God, ten erve geeft,
[h] zult gij niets laten leven, dat adem heeft,
17 Maar gij zult ze ganschelijk verban-
nen: de Hethieten, en de Amorieten, en
de Kanaänieten, en de Ferezieten, de
Hevieten, en de Jebusieten, gelijk als u
de HEERE, uw God, geboden heeft;
18 Opdat zij ulieden niet leeren te doen
naar al hunne gruwelen, die zij hunnen
goden gedaan hebben, en gij zondigt tegen
den HEERE, uwen God.
19 Wanneer gij eene stad vele dagen zult
belegeren, strijdende tegen haar, om die
in te nemen, zoo zult gij haar geboomte
niet verderven, de bijl daaraan drijvende;
want gij zult daarvan eten; daarom zult
gij dat niet afhouwen (want het geboomte
van het veld is des menschen *spijze*),
opdat het voor uw aangezicht kome tot
een bolwerk.

---

[a] Num. 35:30. Deut. 17:6. Matth. 18:16. [b] Deut. 17:6. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.
[c] Spr. 19:5. [d] Ex. 21:23. Lev. 24:20. Matth. 5:38. [e] Lev. 19:23, 24, 25. [f] Deut. 24:5.
[g] Richt. 7:3. [h] Num. 33:52. Deut. 7:1, 2.

20 Maar het geboomte, hetwelk gij kennen zult, dat het geen geboomte ter spijze is, dat zult gij verderven en afhouwen; en gij zult een bolwerk bouwen tegen deze stad, dewelke tegen u krijg voert, totdat zij tenonderga.

Verzoening van een doodslag door eene onbekende hand.

21 WANNEER in het land, hetwelk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat te erven, een verslagene zal gevonden worden, liggende in het veld, niet bekend zijnde, wie hem geslagen heeft;
2 Zoo zullen uwe oudsten en uwe rechters uitgaan, en zij zullen meten naar de steden, die rondom den verslagene zijn.
3 De stad nu, die de naaste zal zijn aan den verslagene, daar zullen de oudsten derzelver stad, eene jonge koe van de runderen nemen, met dewelke niet gearbeid is, die aan het juk niet getrokken heeft.
4 En de oudsten derzelver stad zullen de jonge koe afbrengen in een ruw dal, dat niet bearbeid noch bezaaid zal zijn; en zij zullen deze jonge koe aldaar in het dal den nek doorhouwen.
5 Dan zullen de priesters, de kinderen van Levi, toetreden; want de HEERE, uw God, heeft hen verkoren, om Hem te dienen, en om in des HEEREN naam te zegenen, en naar hunnen mond zal alle twist en alle plaag afgedaan worden.
6 En alle oudsten derzelver stad, die naast aan den verslagene zijn, zullen hunne handen wasschen over deze jonge koe, die in dat dal de nek doorgehouwen is;
7 En zij zullen betuigen en zeggen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten, en onze oogen hebben het niet gezien;
8 Wees genadig aan Uw volk Israël, dat Gij, o HEERE! verlost hebt, en leg geen onschuldig bloed in het midden van Uw volk Israël! En dat bloed zal voor hen verzoend zijn.
9 Alzoo zult gij het onschuldig bloed uit het midden van u wegdoen; want gij zult doen, wat recht is in de oogen des HEEREN.

Over de vrouwen, in den krijg genomen.

10 WANNEER gij zult uitgetogen zijn tot den strijd tegen uwe vijanden, en de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben in uwe hand, dat gij hunne gevangenen gevankelijk wegvoert;
11 En gij onder de gevangenen zult zien eene vrouw, schoon van gedaante, en gij lust tot haar gekregen zult hebben, dat gij ze u ter vrouwe neemt,
12 Zoo zult gij haar binnen in uw huis brengen; en zij zal haar hoofd scheren, en hare nagelen besnijden,
13 En zij zal het kleed harer gevangenis van zich afleggen, en in uw huis zitten, en haren vader en hare moeder eene maand lang beweenen; en daarna zult gij tot haar ingaan, en haar man zijn, en zij zal u ter vrouwe zijn.
14 En het zal geschieden, indien gij geen behagen in haar hebt, dat gij haar zult laten gaan naar hare begeerte; doch gij zult haar geenszins voor geld verkoopen, gij zult met haar geen gewin drijven, daarom dat gij haar vernederd hebt.

Het recht van den eerstgeborene.

15 WANNEER een man twee vrouwen heeft, eene beminde, en eene gehate; en de beminde en de gehate hem zonen zullen gebaard hebben, en de eerstgeboren zoon van de gehate zal zijn,
16 Zoo zal het geschieden, ten dage als hij zijnen zonen zal doen erven wat hij heeft, dat hij niet zal vermogen de eerstgeboorte te geven aan den zoon der beminde, voor het aangezicht van den zoon der gehate, die de eerstgeborene is.
17 Maar den eerstgeborene, den zoon der gehate, zal hij kennen, [a] gevende hem het dubbele deel van alles, wat bij hem zal worden gevonden; want hij is [b] het beginsel zijner kracht, het recht der eerstgeboorte is het zijne.

Over wederspannige kinderen.

18 WANNEER iemand eenen moedwilligen en wederspannigen zoon heeft, die de stem zijns vaders en de stem zijner moeder niet gehoorzaam is; en zij hem gekastijd zullen hebben, en hij naar hen niet hooren zal,
19 Zoo zullen zijn vader en zijne moeder hem grijpen, en zij zullen hem uitbrengen tot de oudsten zijner stad, en tot de poorte zijner plaats,
20 En zij zullen zeggen tot de oudsten zijner stad: Deze onze zoon is afwijkende en wederspannig, hij is onze stem niet gehoorzaam; hij is een brasser en zuiper.
21 Dan zullen alle lieden zijner stad hem met steenen overwerpen, dat hij sterve; en gij zult het booze uit het midden van u wegdoen: dat het gansch Israël hoore, en vreeze.

Begraving van de terdoodgebrachten.

22 VOORTS, wanneer in iemand eene zonde zal zijn, die het oordeel des doods *waardig is*, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben,
23 Zoo zal zijn dood lichaam aan het hout niet overnachten, maar gij zult het

[a] 1 Kron. 5:1. [b] Gen. 49:3.

zekerlijk ten zelven dage begraven; want
een opgehangene is [a] Gode een vloek.
Alzoo zult gij uw land niet verontreinigen,
dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft.

Over verdwaalde dieren.

22 GIJ zult uws broeders [b] os of klein
vee niet zien afgedreven, en u van
die verbergen; gij zult ze uwen broeder
ganschelijk weder toesturen.
2 En indien uw broeder niet nabij u is,
of gij hem niet kent, zoo zult gij ze binnen
in uw huis vergaderen, dat zij bij u
zijn, totdat uw broeder die zoeke, en gij
ze hem wedergeeft.
3 Alzoo zult gij ook doen aan zijnen
ezel, en alzoo zult gij doen aan zijne kleeding,
ja, alzoo zult gij doen aan al het
verlorene uws broeders, dat van hem verloren
zal zijn, en dat gij zult hebben gevonden;
gij zult u niet mogen verbergen.
4 Gij zult uws broeders ezel of zijnen
os niet zien, vallende op den weg, en u
van die verbergen; gij zult ze met hem
ganschelijk oprichten.

Verschillende verboden samenvoegingen.

5 HET kleed eens mans zal niet zijn
aan eene vrouw, en een man zal geen
vrouwenkleed aantrekken; want al wie
zulks doet, is den HEERE, uwen God, een
gruwel.
6 Wanneer voor uw aangezicht een
vogelnest op den weg voorkomt, in eenigen
boom, of op de aarde, met jongen of
eieren, en de moeder zittende op de
jongen of op de eieren, zoo zult gij de
moeder met de jongen niet nemen.
7 Gij zult de moeder ganschelijk vrijlaten,
maar de jongen zult gij voor u
nemen; opdat het u welga, en gij de
dagen verlengt.
8 Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen,
zoo zult gij op uw dak eene leuning
maken; opdat gij geene bloedschuld op
uw huis legt, wanneer iemand, vallende,
daarvan afviele.
9 Gij zult uwen wijngaard niet met
tweeërlei [c] bezaaien; opdat de volheid des
zaads, dat gij zult gezaaid hebben, en de
inkomst des wijngaards niet ontheiligd
worde.
10 Gij zult niet ploegen met eenen os en
met eenen ezel te gelijk.
11 Gij zult geen kleed van gemengde
stof aantrekken, wollen en linnen te
gelijk.
12 [d] Snoeren zult gij u maken aan de
vier hoeken uws opperkleeds, waarmede
gij u bedekt.

Beschuldigde vrouwen.

13 WANNEER een man eene vrouw
zal genomen hebben, en tot haar ingegaan
zijnde, alsdan haar zal haten,
14 En haar oorzaak van naspraak zal
opleggen, en eenen kwaden naam over
haar uitbrengen, en zeggen: Deze vrouw
heb ik genomen, en ben tot haar genaderd,
maar heb den maagdom aan haar
niet gevonden;
15 Dan zullen de vader van deze jonge
dochter en hare moeder nemen, en tot de
oudsten der stad aan de poort uitbrengen,
den maagdom dezer jonge dochter.
16 En de vader van de jonge dochter zal
tot de oudsten zeggen: Ik heb mijne
dochter aan dezen man gegeven tot eene
vrouw, maar hij heeft haar gehaat;
17 En ziet, hij heeft oorzaak van opspraak
gegeven, zeggende: Ik heb den
maagdom aan uwe dochter niet gevonden;
dit nu is de maagdom mijner dochter.
En zij zullen het kleed voor het aangezicht
van de oudsten der stad uitbreiden.
18 Dan zullen de oudsten derzelver stad
dien man nemen, en kastijden hem;
19 En zij zullen hem eene boete opleggen
van honderd zilverlingen, en ze
geven aan den vader van de jonge dochter,
omdat hij eenen kwaden naam heeft uitgebracht
over eene jonge dochter van
Israël; voorts zal zij hem ter vrouwe
zijn, hij zal haar niet mogen laten gaan
al zijne dagen.
20 Maar indien ditzelve woord waarachtig
is, *dat* de maagdom aan de jonge
dochter niet gevonden is,
21 Zoo zullen zij deze jonge dochter uitbrengen
tot de deur van haars vaders
huis, en de lieden harer stad zullen haar
met steenen steenigen, dat zij sterve, omdat
zij eene dwaasheid in Israël gedaan
heeft, hoereerende in haars vaders huis;
zoo zult gij het booze uit het midden van
u wegdoen.

Ongeoorloofde betrekkingen.

22 [e] WANNEER een man gevonden zal
worden, liggende bij eens mans getrouwde
vrouw, zoo zullen zij ook beiden sterven,
de man, die bij de vrouw gelegen heeft,
en de vrouw; zoo zult gij het booze uit
Israël wegdoen.
23 Wanneer er eene jonge dochter zal
zijn, die eene maagd is, ondertrouwd aan
eenen man, en een man haar in de stad
zal gevonden, en bij haar gelegen hebben,
24 Zoo zult gij ze beiden uitbrengen tot
de poort derzelver stad, en gij zult hen
met steenen steenigen, dat zij sterven;
de jonge dochter, ter oorzake dat zij niet
geroepen heeft in de stad, en den man,
ter oorzake dat hij zijns naasten vrouw
vernederd heeft; zoo zult gij het booze
uit het midden van u wegdoen.
25 En indien een man eene ondertrouwde

[a] Gal. 3:13. [b] Ex. 23:4. [c] Lev. 19:19. [d] Num. 15:38. Matth. 23:5. [e] Lev. 20:10.

jonge dochter in het veld gevonden, en de
man haar verkracht en bij haar gelegen
zal hebben, zoo zal de man, die bij haar
gelegen heeft, alleen sterven;
26 Maar de jonge dochter zult gij niets
doen : de jonge dochter heeft geene zonde
des doods ; want gelijk of een man tegen
zijnen naaste opstond, en sloeg hem dood
aan het leven, alzoo is deze zaak;
27 Want hij heeft haar in het veld gevonden ; de ondertrouwde jonge dochter
riep, en er was niemand, die haar verloste.
28 Wanneer een man eene jonge dochter
zal gevonden hebben, die eene maagd is,
dewelke niet ondertrouwd is, en haar zal
gegrepen en bij haar gelegen hebben, en
zij gevonden zullen zijn,
29 Zoo zal de man, die bij haar gelegen
heeft, den vader van de jonge dochter
[a] vijftig zilverlingen geven, en zij zal hem
ter vrouwe zijn, omdat hij haar vernederd
heeft ; hij zal ze niet mogen laten gaan
al zijne dagen.
30 Een man zal zijns vaders vrouw niet
nemen, en hij zal zijns vaders slippe niet
ontdekken.

Wie in de vergadering des Heeren niet mochten komen.

23 DIE door plettering verwond of
uitgesneden is aan de mannelijkheid, zal in de vergadering des HEEREN
niet komen.
2 Geen bastaard zal in de vergadering
des HEEREN komen ; zelfs zijn tiende
geslacht zal in de vergadering des HEEREN
niet komen.
3 Geen [b] Ammoniet, noch Moabiet zal
in de vergadering des HEEREN komen ;
zelfs hun tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen tot in
eeuwigheid ;
4 Ter oorzake dat zij uliedén op den weg
niet tegengekomen zijn met brood en met
water, als gij uit Egypte uittoogt ; en
omdat hij tegen u gehuurd heeft [c] Bileam,
den zoon van Beor, van Pethor uit Mesopotámië, om u te vloeken.
5 Doch de HEERE, uw God, heeft naar
Bileam niet willen hooren ; maar de
HEERE, uw God, heeft u den vloek in
eenen zegen veranderd, omdat de HEERE,
uw God, u liefhad.
6 Gij zult hunnen vrede en hun best
niet zoeken, al uwe dagen in eeuwigheid.
7 Den Edomiet zult gij voor geenen gruwel houden, want hij is uw broeder ; den
Egyptenaar zult gij voor geen gruwel
houden, want gij zijt een vreemdeling
geweest in zijn land.
8 *Aangaande* de kinderen, die hun
zullen geboren worden in het derde geslacht, elk van die zal in de vergadering
des HEEREN komen.

De reinheid der legerplaats.

9 WANNEER het leger uittrekt tegen
uwe vijanden, zoo zult gij u wachten
voor alle kwade zaak.
10 Wanneer iemand onder u is, die niet
rein is, door eenig toeval des nachts, die
zal tot buiten het leger uitgaan ; hij zal
tot binnen het leger niet komen ;
11 Maar het zal geschieden, dat hij zich
tegen het naken van den avond met water
zal baden ; en als de zon ondergegaan is,
zal hij tot binnen het leger komen.
12 Gij zult ook eene plaats hebben buiten
het leger, en daarhenen zult gij uitgaan
naar buiten ;
13 En gij zult een schopje hebben, benevens uw gereedschap, en het zal geschieden, als gij buiten gezeten hebt, dan
zult gij daarmede graven, en u omkeeren,
en bedekken wat van u uitgegaan is.
14 Want de HEERE, uw God, wandelt in
het midden van uw leger, om u te verlossen, en om uwe vijanden voor uw aangezicht te geven ; daarom zal uw leger
heilig zijn, opdat Hij niets schandelijks
onder u zie, en achterwaarts van u afkeere.

Ontvluchte slaven. Hoeren en schandjongens. Woeker. Geloften, enz.

15 GIJ zult eenen knecht aan zijnen
heer niet overleveren, die van zijnen heer
tot u ontkomen zal zijn.
16 Hij zal bij u blijven in het midden
van u, in de plaats, die hij zal verkiezen,
in eene van uwe poorten, waar het goed
voor hem is ; gij zult hem niet verdrukken.
17 Er zal geene hoer zijn onder de dochteren van Israël ; en er zal geen schandjongen zijn onder de zonen van Israël.
18 Gij zult geen hoerenloon noch hondenprijs in het huis des HEEREN, uws Gods,
brengen, tot eenige gelofte ; want ook die
beide zijn den HEERE, uwen God, een
gruwel.
19 Gij zult aan uwen broeder niet [d] woekeren met woeker van geld, met woeker
van spijze, met woeker van eenig ding,
waarmede men woekert.
20 Aan den vreemde zult gij woekeren,
maar aan uwen broeder zult gij niet woekeren ; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in alles, waaraan gij uwe hand slaat,
in het land, waar gij naar toe gaat om
dat te erven.
21 Wanneer gij den HEERE, uwen God,
[e] eene gelofte zult beloofd hebben, gij zult
niet vertrekken die te betalen ; want de
HEERE, uw God, zal ze zekerlijk van u
eischen, en zonde zou in u zijn.

---

[a] Ex. 22:16. [b] Neh. 13:1. [c] Num. 22:3, enz. [d] Ex. 22:25. Lev. 25:36. Neh. 5:2, enz. Luk. 6:34, 35. [e] Num. 30:2.

22 Maar als gij nalaat te beloven, zoo
zal het geene zonde in u zijn.
23 Wat uit uwe lippen gaat, zult gij houden en doen; gelijk als gij den HEERE, uwen God, een vrijwillig offer beloofd hebt, dat gij met uwen mond gesproken hebt.
24 Wanneer gij gaan zult in uws naasten wijngaard, zoo zult gij druiven eten naar uwen lust, tot uwe verzadiging; maar in uw vat zult gij niets doen.
25 Wanneer gij zult gaan in uws naasten [a] staande koren, zoo zult gij de aren met uwe hand afplukken; maar de sikkel zult gij aan uws naasten staande koren niet bewegen.

Van de vrouw, die door haren man met een' scheidbrief is heengezonden.

24 WANNEER een man eene vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zoo zal het geschieden, indien zij geene genade zal vinden in zijne oogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, dat hij haar eenen [b] scheidbrief zal schrijven, en in hare hand geven, en ze laten gaan uit zijn huis.
2 Zoo zij dan, uit zijn huis uitgegaan zijnde, zal henengaan en eenen anderen man *ter vrouwe* worden,
3 En deze laatste man haar gehaat, en haar eenen scheidbrief geschreven, en in hare hand gegeven, en haar uit zijn huis zal hebben laten gaan; of als deze laatste man, die haar voor zich tot eene vrouw genomen heeft, zal gestorven zijn,
4 Zoo zal haar eerste man, die haar heeft laten gaan, haar niet mogen wedernemen, dat zij hem ter vrouwe zij, nadat zij is verontreinigd geworden, want dat is een gruwel voor het aangezicht des HEEREN; alzoo zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft.
5 Wanneer een man eene nieuwe [c] vrouw zal genomen hebben, die zal in het heir niet uittrekken, en men zal hem geenen last opleggen; een jaar lang zal hij vrij zijn in zijn huis, en zijne vrouw, die hij genomen heeft, verheugen.

Over het nemen van panden. Over menschendieven. Over de melaatschheid.

6 MEN zal beide molensteenen, immers den bovensten molensteen, niet te pand nemen; want hij neemt de ziel te pand.
7 Wanneer iemand gevonden zal worden, die eene ziel [d] steelt uit zijne broederen, uit de kinderen Israëls, en drijft gewin met hem, en verkoopt hem, zoo zal deze dief sterven, en gij zult het booze uit het midden van u wegdoen.
8 Wacht u in de plaag der melaatschheid, dat gij naarstiglijk waarneemt en doet naar alles, wat de Levietische priesteren ulieden zullen leeren; gelijk als [e] ik hun geboden heb, zult gij waarnemen te doen.
9 Gedenkt, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan [f] Mirjam, op den weg, als gij uit Egypte waart uitgetogen.
10 Wanneer gij aan uwen naaste iets zult geleend hebben, zoo zult gij tot zijn huis niet ingaan, om zijn pand te pand te nemen;
11 Buiten zult gij staan, en de man, dien gij geleend hebt, zal het pand naar buiten tot u uitbrengen.
12 Doch indien hij een arm man is, zoo zult gij met zijn pand niet nederliggen;
13 Gij zult hem dat pand zekerlijk [g] wedergeven, als de zon ondergaat, dat hij in zijn kleed nederligge, en u zegene; en het zal u gerechtigheid zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods.
14 Gij zult den armen en nooddruftigen daglooner niet [h] verdrukken, die uit uwe broederen is, of uit uwe vreemdelingen, die in uw land en in uwe poorten zijn.
15 Op zijnen dag zult gij zijn loon geven, en de zon zal daarover niet ondergaan, want hij is arm, en zijne ziel verlangt daarnaar; dat hij tegen u niet roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.
16 De vaders zullen niet gedood worden [i] voor de kinderen, en de kinderen zullen niet gedood worden voor de vaders; een ieder zal om zijne zonde gedood worden.

Over de barmhartigheid jegens de weduwe, de weezen en den vreemdeling.

17 Gij zult het recht van [k] den vreemdeling *en* van den wees niet buigen, en gij zult het kleed der weduwe niet te pand nemen;
18 Maar gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypte geweest zijt, en de HEERE, uw God, heeft u van daar verlost; daarom gebiede ik u deze zaak te doen.
19 Wanneer gij uwen oogst op uwen akker [l] afgeoogst, en eene garf op den akker vergeten zult hebben, zoo zult gij niet wederkeeren, om die op te nemen: voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal zij zijn; opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer handen.
20 Wanneer gij uwen olijfboom zult geschud hebben, zoo zult gij de takken achter u niet nauw doorzoeken; voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn.
21 Wanneer gij uwen wijngaard zult afgelezen hebben, zoo zult gij de druiven

[a] Matth. 12:1. [b] Matth. 5:31; 19:7. Mark. 10:4. [c] Deut. 20:7. [d] Ex. 21:16. [e] Lev. 13:2. [f] Num. 12:10. [g] Ex. 22:26. [h] Lev. 19:13. Jak. 5:4. [i] 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 25:4. Jer. 31:30. Ezech. 18:20. [k] Ex. 22:21, 22. Spr. 22:22. Jes. 1:23. Jer. 5:28; 22:3. Ezech. 22:29. Zach. 7:10. [l] Lev. 19:9; 23:22.

achter u niet nalezen: voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn;

22 En gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypteland geweest zijt; daarom gebiede ik u deze zaak te doen.

Met hoeveel slagen de rechters den schuldige moeten straffen.

25 WANNEER er tusschen lieden twist zal zijn, en zij tot het gerecht zullen toetreden, dat zij hen richten, zoo zullen zij den rechtvaardige rechtvaardig spreken, en den onrechtvaardige verdoemen.

2 En het zal geschieden, indien de onrechtvaardige slagen verdiend heeft, dat de rechter hem zal doen nedervallen, en hem doen slaan in zijne tegenwoordigheid naar dat het voor zijne onrechtvaardigheid genoeg zal zijn in getal.

3 Met [a] veertig *slagen* zal hij hem doen slaan, hij zal er niet toedoen; opdat niet misschien, zoo hij voortvoere hem daarboven met meer slagen te doen slaan, uw broeder dan voor uwe oogen verachtelijk gehouden worde.

4 Eenen os zult gij [b] niet muilbanden, als hij dorscht.

Het huwelijk met den schoonbroeder.

5 WANNEER broeders samenwonen, en een van hen sterft, en geenen zoon heeft, zoo zal de vrouw des verstorvenen aan geenen vreemden man daarbuiten geworden; [c] haars mans broeder zal tot haar ingaan, en nemen haar zich ter vrouwe, en doen haar den plicht van eens mans broeder.

6 En het zal geschieden, dat de eerstgeborene, dien zij zal baren, zal staan in den naam zijns broeders, des verstorvenen; opdat zijn naam niet uitgedelgd worde uit Israël.

7 Maar indien dezen man zijns broeders vrouw niet bevallen zal te nemen, zoo zal zijns broeders vrouw opgaan naar de poort tot de oudsten, en zeggen: [d] Mijns mans broeder weigert zijnen broeder eenen naam te verwekken in Israël; hij wil mij den plicht van eens mans broeder niet doen.

8 Dan zullen hem de oudsten zijner stad roepen, en tot hem spreken; blijft hij dan daarbij staan, en zegt: Het bevalt mij niet haar te nemen;

9 Zoo zal zijns broeders vrouw voor de oogen der oudsten tot hem toetreden, en zijnen schoen van zijnen voet uittrekken, en spuwen in zijn aangezicht, en zal betuigen en zeggen: Alzoo zal dien man gedaan worden, die zijns broeders huis niet zal bouwen.

10 En zijn naam zal in Israël genoemd worden: Het huis desgenen, dien de schoen uitgetogen is.

11 Wanneer mannen, de een met den ander, twisten, en de vrouw des eenen toetreedt, om haren man uit de hand desgenen, die hem slaat, te redden, en hare hand uitstrekt, en zijne schamelheid aangrijpt;

12 Zoo zult gij hare hand afhouwen, uw oog zal niet verschoonen.

Rechte gewichten en maten.

13 GIJ zult geen tweeërlei weegsteenen in uwen zak hebben, een' grooten en een' kleinen.

14 Gij zult in uw huis geen tweeërlei efa hebben, eene groote en eene kleine.

15 Gij zult eenen volkomenen en gerechten weegsteen hebben; gij zult eene volkomene en gerechte efa hebben; opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

16 Want al wie zulks doet, is den HEERE, uwen God, [e] een gruwel; *ja,* al wie onrecht doet.

Amalek zal uitgedelgd worden.

17 GEDENKT, wat u [f] Amalek gedaan heeft, op den weg, als gij uit Egypte uittoogt;

18 Hoe hij u op den weg ontmoette, en sloeg onder u in den staart al de zwakken achter u, als gij moede en mat waart; en hij vreesde God niet.

19 Het zal dan geschieden, als u de HEERE, uw God, rust zal gegeven hebben van al uwe vijanden rondom, in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, om hetzelve erfelijk te bezitten, dat gij de gedachtenis van Amalek van onder den hemel zult uitdelgen; vergeet het niet!

Offer van de eerstelingen. Over de driejarige tienden.

26 VOORTS zal het geschieden, wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, en gij dat erfelijk zult bezitten, en daarin wonen,

2 Zoo zult gij nemen van de [g] eerstelingen van alle vrucht des lands, die gij opbrengen zult van uw land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en zult ze in eenen korf leggen; en gij zult heengaan tot de plaats, die de HEERE, uw God, verkoren zal hebben, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen;

3 En gij zult komen tot den priester, dewelke in die dagen zijn zal, en tot hem zeggen: Ik verklaar heden voor den HEERE, uwen God, dat ik gekomen ben

---

[a] 2 Kor. 11:24. [b] 1 Kor. 9:9. 1 Tim. 5:18. [c] Matth. 22:24. Mark. 12:19. Luk. 20:28.
[d] Ruth 4:7. [e] Spr. 11:1. [f] Ex. 17:8. [g] Ex. 23:19; 34:26. Lev. 2:14; 23:10. Num. 15:17.

in het land, hetwelk de HEERE onzen vaderen gezworen heeft ons te zullen geven.
4 En de priester zal den korf van uwe hand nemen, en hij zal dien voor het altaar des HEEREN, uws Gods, nederzetten.
5 Dan zult gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, betuigen en zeggen: Mijn vader was een bedorven Syriër, en hij [a] toog af naar Egypte, en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks; maar hij werd aldaar tot een groot, machtig en menigvuldig volk;
6 Doch de Egyptenaars deden ons kwaad, en verdrukten ons, en leiden ons eenen harden dienst op.
7 Toen riepen wij tot den HEERE, den God onzer vaderen; en de HEERE [b] verhoorde onze stem en zag onze ellende aan, en onzen arbeid, en onze onderdrukking;
8 En de HEERE voerde ons uit Egypte, door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door grooten schrik, en door teekenen, en door wonderen;
9 En Hij heeft ons gebracht tot deze plaats; en Hij heeft ons dit land gegeven, een land vloeiende van melk en honig.
10 En nu, zie, ik heb gebracht de eerstelingen van de vrucht dezes lands, dat Gij, HEERE! mij gegeven hebt! Dan zult gij ze nederzetten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en zult u buigen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods;
11 En gij zult vroolijk zijn over al het goede, dat de HEERE, uw God, aan u en uw huis gegeven heeft; gij, en de Leviet, en de vreemdeling, die in het midden van u is.
12 Wanneer gij zult geëindigd hebben [c] alle tienden van uw inkomen te vertienen, in het derde jaar, zijnde een jaar der tienden, dan zult gij aan den Leviet, aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe geven, dat zij in uwe poorten eten en verzadigd worden.
13 En gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, en heb het ook aan den Leviet en aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe gegeven, [d] naar al Uwe geboden, die Gij mij geboden hebt; ik heb niets van Uwe geboden overtreden, en niets vergeten.
14 Ik heb daarvan niet gegeten in mijn leed, en heb daarvan niets weggenomen tot iets onreins, noch daarvan gegeven tot eenen doode; ik ben der stem des HEEREN, mijns Gods, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan naar alles, wat Gij mij geboden hebt.
15 Zie nederwaarts van Uwe heilige woning, van den hemel, en zegen Uw volk Israël, en het land, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk als Gij onzen vaderen gezworen hebt: een land van melk en honig vloeiende.
16 Te dezen dage gebiedt u de HEERE, uw God, deze inzettingen en rechten te doen; houdt dan en doet dezelve, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.
17 Heden [e] hebt gij den HEERE doen zeggen, dat Hij u tot een' God zal zijn, en dat gij zult wandelen in Zijne wegen, en houden Zijne inzettingen, en Zijne geboden, en Zijne rechten, en dat gij Zijner stem zult gehoorzaam zijn.
18 En de HEERE heeft u heden doen zeggen, dat gij Hem tot een [f] volk des eigendoms zult zijn, gelijk als Hij u gesproken heeft, en dat gij al Zijne geboden zult houden;
19 [g] Opdat Hij u alzoo boven al de volken, die Hij gemaakt heeft, hoog zette, tot lof, en tot eenen naam, en tot heerlijkheid; en opdat gij een heilig volk zijt den HEERE, uwen God, gelijk als Hij gesproken heeft.

Bevel tot oprichting van gedenksteenen en een altaar over de Jordaan, met de bedoeling daarvan, en bevel tot de plechtige uitspraak aldaar van den zegen en den vloek, met het formulier van den vloek.

27 EN Mozes, te zamen met de oudsten van Israël, gebood het volk, zeggende: Behoudt al deze geboden, die ik ulieden heden gebiede.
2 Het zal dan geschieden, ten dage [h] als gij over de Jordaan zult gegaan zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal, zoo zult gij u groote steenen oprichten, en bestrijken ze met kalk;
3 En gij zult daarop schrijven alle woorden dezer wet, als gij overgegaan zult zijn; opdat gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, een land vloeiende van melk en honig, gelijk als de HEERE, uwer vaderen God, tot u gesproken heeft.
4 Het zal dan geschieden, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn, dat gij dezelve steenen, van dewelke ik u heden gebiede, zult oprichten op den berg Ebal, en gij zult ze met kalk bestrijken;
5 [i] En gij zult aldaar den HEERE, uwen God, een altaar bouwen, een altaar van steenen; gij zult geen ijzer over hetzelve bewegen:
6 Van geheele steenen zult gij het altaar des HEEREN, uws Gods, bouwen; en gij zult den HEERE, uwen God, brandofferen daarop offeren.
7 Ook zult gij dankofferen offeren, en zult aldaar eten en vroolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods.
8 En gij zult op deze steenen schrijven

[a] Gen. 46:1. [b] Ex. 2:23. [c] Lev. 27:30. Num. 18:24. [d] Deut. 14:27. [e] Gen. 17:7. [f] Ex. 19:5. Deut. 7:6; 14:2. [g] Deut. 4:7. [h] Jos. 4:1. [i] Ex. 20:25. Jos. 8:31.

alle woorden dezer wet, die wel uitdrukkende.
9 Voorts sprak Mozes, te zamen met de Levietische priesteren, tot gansch Israël, zeggende: Luistert toe en hoort, o Israël! op dezen dag zijt gij den HEERE, uwen God, tot een volk geworden.
10 Daarom zult gij der stem des HEEREN, uws Gods, gehoorzaam zijn, en gij zult doen Zijne geboden en Zijne inzettingen, die ik u heden gebiede.
11 En Mozes gebood het volk te dien dage, zeggende:
12 Dezen zullen staan, om het volk te zegenen op den berg Gerizim, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn: Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Jozef, en Benjamin.
13 En dezen zullen staan over den vloek op den berg Ebal; Ruben, Gad en Aser, Zebulon, Dan en Nafthali.
14 En de Levieten zullen betuigen en zeggen tot allen man van Israël, met verhevene stem:
15 Vervloekt zij de man, die een gesneden of gegoten beeld, eenen gruwel des HEEREN, een werk van 's werkmeesters handen, zal maken, en zetten in het verborgene! en al het volk zal antwoorden en zeggen: Amen.
16 Vervloekt zij, die zijnen vader of zijne moeder veracht! en al het volk zal zeggen: Amen.
17 Vervloekt zij, die zijns naasten landpale verrukt! en al het volk zal zeggen: Amen.
18 Vervloekt zij, die eenen blinde op den weg doet dolen! en al het volk zal zeggen: Amen.
19 Vervloekt zij, die het recht van den vreemdeling, van den wees en van de weduwe buigt! en al het volk zal zeggen: Amen.
20 Vervloekt zij, die bij de vrouw zijns vaders ligt, omdat hij zijns vaders slippe ontdekt heeft! en al het volk zal zeggen: Amen.
21 Vervloekt zij, die bij eenig beest ligt! en al het volk zal zeggen: Amen.
22 Vervloekt zij, die bij zijne zuster ligt, de dochter zijns vaders of de dochter zijner moeder! en al het volk zal zeggen: Amen.
23 Vervloekt zij, die bij zijne schoonmoeder ligt, en al het volk zal zeggen: Amen.
24 Vervloekt zij, die zijnen naaste in het verborgene verslaat! en al het volk zal zeggen: Amen.
25 Vervloekt zij, die geschenk neemt, om eene ziel, het bloed eens onschuldigen, te verslaan! en al het volk zal zeggen: Amen.
26 [a] Vervloekt zij, die de woorden dezer wet niet zal bevestigen, doende dezelve! en al het volk zal zeggen: Amen.

Zegeningen en vervloekingen.

28 EN [b] het zal geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijne geboden, die ik u heden gebiede, zoo zal de HEERE, uw God, u hoog zetten boven alle volken der aarde.
2 En al deze zegeningen zullen over u komen, en u aantreffen, wanneer gij der stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn:
3 Gezegend zult gij zijn in de stad, en gezegend zult gij zijn in het veld.
4 Gezegend zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, en de vrucht uwer beesten, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee.
5 Gezegend zal zijn uw korf, en uw baktrog.
6 Gezegend zult gij zijn in uw ingaan, gezegend zult gij zijn in uw uitgaan.
7 De HEERE zal geven uwe vijanden, die tegen u opstaan, geslagen voor uw aangezicht; door éénen weg zullen zij tot u uittrekken, maar door zeven wegen zullen zij voor uw aangezicht vlieden.
8 De HEERE zal den zegen gebieden, dat Hij met u zij in uwe schuren, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat; en Hij zal u zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.
9 De HEERE zal u Zichzelven [c] tot een heilig volk bevestigen, gelijk als Hij u gezworen heeft, wanneer gij de geboden des HEEREN, uws Gods, zult houden, en in Zijne wegen wandelen.
10 En alle volken der aarde zullen zien, dat de Naam des HEEREN over u genoemd is, en zij zullen voor u vreezen.
11 [d] En de HEERE zal u doen overvloeien aan goed, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands; op het land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft u te zullen geven.
12 De HEERE zal u opendoen Zijnen goeden schat, den hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand; en gij zult aan vele volken [e] leenen, maar gij zult niet ontleenen.
13 En de HEERE zal u tot een hoofd maken, en niet tot een' staart, en gij zult alleenlijk boven zijn, en niet onder zijn; wanneer gij hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede te houden en te doen;
14 En gij niet afwijken zult van al de woorden, die ik ulieden heden gebiede, ter rechter- of ter linkerhand, dat gij andere goden nawandelt, om hen te dienen.

[a] Gal. 3:10. [b] Lev. 26:3. [c] Deut. 7:6. [d] Deut. 30:9. [e] Deut. 15:6.

15 Daarentegen zal het geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, [a] niet zult gehoorzaam zijn, om waar te nemen, dat gij doet al Zijne geboden en Zijne inzettingen, die ik u heden gebiede, zoo zullen al deze vloeken over u komen, en u treffen:
16 Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld.
17 Vervloekt zal zijn uw korf, en uw baktrog.
18 Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee.
19 Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan.
20 De HEERE zal onder u zenden den vloek, de verstoring en het verderf, in alles, waaraan gij uwe hand slaat, dat gij doen zult; totdat gij verdelgd wordt, en totdat gij haastelijk omkomt, vanwege de boosheid uwer werken, waarmede gij Mij verlaten hebt.
21 De HEERE zal u de pestilentie doen aankleven, totdat Hij u verdoe van het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.
22 [b] De HEERE zal u slaan met tering, en met koorts, en met vurigheid, en met hitte, en met droogte, en met brandkoren, en met honigdauw, die u vervolgen zullen, totdat gij omkomt.
23 [c] En uw hemel, die boven uw hoofd is, zal koper zijn, en de aarde, die onder u is, zal ijzer zijn.
24 De HEERE, uw God, zal pulver en stof tot regen uws lands geven; van den hemel zal het op u nederdalen, totdat gij verdelgd wordt.
25 De HEERE zal u geven geslagen voor het aangezicht uwer vijanden; door éénen weg zult gij tot hem uittrekken, en door zeven wegen zult gij voor zijn aangezicht vlieden; en gij zult van alle koninkrijken der aarde beroerd worden.
26 En uw dood lichaam zal aan alle gevogelte des hemels, en aan de beesten der aarde tot spijze zijn; en niemand zal ze afschrikken.
27 De HEERE zal u slaan met [d] zweren van Egypte, en met spenen, en met droge schurft, en met krauwsel, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden.
28 De HEERE zal u slaan met onzinnigheid, en met blindheid, en met verbaasdheid des harten;
29 Dat gij op den middag zult omtasten, gelijk als een blinde omtast in het donkere, en uwe wegen niet zult voorspoedig maken; maar gij zult alleenlijk verdrukt en beroofd zijn alle dagen, en er zal geen verlosser zijn.
30 Gij zult eene vrouw ondertrouwen, maar een ander man zal haar beslapen; een huis zult gij bouwen, maar daarin niet wonen; eenen wijngaard zult gij planten, maar dien niet gemeen maken.
31 Uw os zal voor uwe oogen geslacht worden, maar gij zult daarvan niet eten; uw ezel zal van voor uw aangezicht geroofd worden, en tot u niet wederkeeren; uw klein vee zal aan uwe vijanden gegeven worden, en voor u zal geen verlosser zijn.
32 Uwe zonen en uwe dochteren zullen aan een ander volk gegeven worden, dat uwe oogen het aanzien, en naar hen bezwijken den ganschen dag; maar het zal in het vermogen uwer hand niet zijn.
33 De vrucht van uw land en al uwen arbeid zal een volk eten, dat gij niet gekend hebt; en gij zult alle dagen alleenlijk verdrukt en gepletterd zijn;
34 En gij zult onzinnig zijn, vanwege het gezicht uwer oogen, dat gij zien zult.
35 De HEERE zal u slaan met booze zweren, aan de knieën en aan de beenen, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden, van uwe voetzool af tot aan uwen schedel.
36 De HEERE zal u, mitsgaders uwen koning, dien gij over u zult gesteld hebben, doen gaan tot een volk, dat gij niet gekend hebt, noch uwe vaderen; en aldaar zult gij dienen andere goden, hout en steen.
37 En gij zult zijn tot eenen schrik, tot een spreekwoord, en tot eene spotrede, onder al de volken, waarheen u de HEERE leiden zal.
38 [e] Gij zult veel zaads op den akker uitbrengen, maar gij zult weinig inzamelen; want de sprinkhaan zal het verteren.
39 Wijngaarden zult gij planten, en bouwen, maar gij zult geenen wijn drinken, noch iets vergaderen; want de worm zal het afeten.
40 Olijfboomen zult gij hebben in al uwe landpalen, maar gij zult u met olie niet zalven; want uw olijfboom zal *zijne vrucht* afwerpen.
41 Zonen en dochteren zult gij gewinnen, maar zij zullen voor u niet zijn; want zij zullen in gevangenis gaan.
42 Al uw geboomte, en de vrucht uws lands zal het boos gewormte erfelijk bezitten.
43 De vreemdeling, die in het midden van u is, zal hoog, hoog boven u opklimmen; en gij zult laag, laag nederdalen.
44 Hij zal u leenen, maar gij zult hem niet leenen; hij zal tot een hoofd zijn, en gij zult tot een' staart zijn.
45 En al deze vloeken zullen over u komen, en u vervolgen, en u treffen, tot-

[a] Lev. 26:14. Klaagl. 2:17. Dan. 9:11, 13. Mal. 2:2. [b] Lev. 26:16. [c] Lev. 26:19. [d] Ex. 9:9. [e] Micha 6:15. Hagg. 1:6.

dat gij verdelgd wordt; omdat gij der
stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam
zult geweest zijn, om te houden
Zijne geboden en Zijne inzettingen, die
Hij u geboden heeft.
46 En zij zullen onder u tot een teeken,
en tot een wonder zijn, ja, onder uw zaad
tot in eeuwigheid.
47 Omdat gij den HEERE, uwen God,
niet gediend zult hebben met vroolijkheid
en goedheid des harten, vanwege de
veelheid van alles,
48 Zoo zult gij uwe vijanden, die de
HEERE onder u zenden zal, dienen, in
honger en in dorst, en in naaktheid, en
in gebrek van alles; en Hij zal een
ijzeren juk op uwen hals leggen, totdat
Hij u verdelge.
49 De HEERE zal tegen u een volk verheffen
van verre, van het einde der aarde,
gelijk als een arend vliegt; een volk,
welks spraak gij niet zult verstaan;
50 Een volk, stijf van aangezicht, dat
het aangezicht des ouden niet zal aannemen,
noch den jonge genadig zijn.
51 En het zal de vrucht uwer beesten,
en de vrucht uws lands opeten, totdat gij
verdelgd zult zijn; hetwelk u geen koren,
most noch olie, voortzetting uwer koeien
noch kudden van uw klein vee zal overig
laten, totdat Hij u verdoe.
52 En het zal u beangstigen in al uwe
poorten, totdat uwe hooge en vaste
muren nedervallen, op welke gij vertrouwdet
in uw gansche land; ja, het
zal u beangstigen in al uwe poorten, in
uw gansche land, dat u de HEERE, uw
God, gegeven heeft.
53 [a] En gij zult eten de vrucht uws
buiks, het vleesch uwer zonen en uwer
dochteren, die u de HEERE, uw God, gegeven
zal hebben; in de belegering en in
de benauwing, waarmede uwe vijanden
u zullen benauwen.
54 Aangaande den man, die teeder onder
u, en die zeer wellustig geweest is, zijn
oog zal kwaad zijn tegen zijnen broeder,
en tegen de huisvrouw zijns schoots, en
tegen zijne overige zonen, die hij overgehouden
zal hebben;
55 Dat hij niet aan eenen van die zal
geven van het vleesch zijner zonen, die
hij eten zal, omdat hij voor zich niets
heeft overgehouden; in de belegering en
in de benauwing, waarmede uw vijand u
in al uwe poorten zal benauwen.
56 Aangaande de teedere en wellustige
vrouw onder u, die niet verzocht heeft
hare voetzool op de aarde te zetten, omdat
zij zich wellustig en teeder hield;
haar oog zal kwaad zijn tegen den man
haars schoots, en tegen haren zoon, en
tegen hare dochter;
57 En dat om hare nageboorte, die van
tusschen hare voeten uitgegaan zal zijn,
en om hare zonen, die zij gebaard zal
hebben; want zij zal hen eten in het
verborgene, vermits gebrek van alles; in
de belegering en in de benauwing, waarmede
uw vijand u zal benauwen in uwe
poorten.
58 Indien gij niet zult waarnemen te
doen al de woorden dezer Wet, die in dit
boek geschreven zijn, om te vreezen dezen
heerlijken en vreeselijken Naam, den
HEERE, uwen God,
59 Zoo zal de HEERE uwe plagen wonderlijk
maken, mitsgaders de plagen van
uw zaad; het zullen groote en gewisse
plagen, en booze en gewisse krankten
zijn.
60 En Hij zal op u doen keeren alle
kwalen van Egypte, voor dewelke gij gevreesd
hebt, en zij zullen u aanhangen.
61 Ook alle krankte, en alle plage, die
in het boek dezer Wet niet geschreven is,
zal de HEERE over u doen komen, totdat
gij verdelgd wordt.
62 En gij zult met weinige menschen
overgelaten worden, in plaats dat gij
geweest zijt als de [b] sterren des hemels
in menigte; omdat gij der stem des
HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam
geweest zijt.
63 En het zal geschieden, [c] gelijk als de
HEERE zich over ulieden verblijdde, u
goed doende en u vermenigvuldigende,
alzoo zal zich de HEERE over u verblijden,
u verdoende en u verdelgende; en
gij zult uitgerukt worden uit het land,
waar gij naar toe gaat, om dat te erven.
64 En de HEERE zal u [d] verstrooien
onder alle volken, van het eene einde der
aarde tot aan het andere einde der aarde;
en aldaar zult gij andere goden dienen,
die gij niet gekend hebt, noch uwe vaders,
hout en steen.
65 Daartoe zult gij onder dezelve volken
niet stil zijn, en uwe voetzool zal geene
rust hebben; want de HEERE zal u aldaar
een bevend hart geven, en bezwijking
der oogen, en mattigheid der ziel.
66 En uw leven zal tegenover u hangen;
en gij zult nacht en dag schrikken, en gij
zult van uw leven niet zeker zijn.
67 Des morgens zult gij zeggen: Och,
dat het avond ware! en des avonds zult
gij zeggen: Och, dat het morgen ware!
vermits den schrik uws harten, waarmede
gij zult verschrikt zijn, en vermits het
gezicht uwer oogen, dat gij zien zult.
68 En de HEERE zal u naar Egypte doen
wederkeeren in schepen, door eenen weg,
waarvan ik u gezegd heb: Gij zult dien
niet meer zien; en aldaar zult gij u aan
uwe vijanden willen verkoopen tot dienstknechten
en tot dienstmaagden; maar er
zal geen kooper zijn.

[a] Lev. 26:29. 2 Kon. 6:29. Klaagl. 4:10. [b] Deut. 10:22. [c] Jes. 1:24. [d] Deut. 4:27. Neh. 1:8.

vijands schroomde, dat niet hunne tegenpartijen zich vreemd mochten houden; dat zij niet mochten zeggen: Onze hand is hoog geweest; de HEERE heeft dit alles niet gewrocht;

28 Want zij zijn een volk, dat door raadslagen verloren gaat, en er is geen verstand in hen.

29 O, dat zij wijs waren! zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken.

30 Hoe zoude één eenige duizend jagen, en twee tien duizend doen vluchten, ten ware, dat hunlieder Rotssteen hen verkocht, en de HEERE hen overgeleverd hadde?

31 Want hun rotssteen is niet gelijk onze Rotssteen, zelfs onze vijanden rechters zijnde.

32 Want hun wijnstok is uit den wijnstok van Sodom, en uit de velden van Gomorra; hunne wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven; zij hebben bittere beziën.

33 Hun wijn is vurig drakenvenijn, en een wreed adderenvergift.

34 Is dat niet bij Mij opgesloten, verzegeld in Mijne schatten?

35 [a] Mijne is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlieder voet zal wankelen; want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten;

36 Want de HEERE zal aan Zijn volk recht doen, en het zal Hem over Zijne knechten berouwen; want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en verlatene niets is.

37 Dan zal Hij zeggen: Waar zijn hunne goden? de rotssteen, op welken zij betrouwden?

38 Welker slachtofferen vet zij aten, welker drankofferen wijn zij dronken, dat zij opstaan en u helpen, dat er verberging voor u zij.

39 Ziet nu, dat Ik, Ik DIE ben, en [b] geen God met Mij. Ik [c] dood en maak levend; Ik versla en Ik heel; en er is niemand, die uit Mijne hand redt!

40 Want Ik zal Mijne hand naar den hemel opheffen, en Ik zal zeggen: Ik leef in eeuwigheid!

41 Indien Ik Mijn glinsterend zwaard wette, en Mijne hand ten gerichte grijpt, zoo zal Ik de wraak op Mijne tegenpartijen doen wederkeeren, en Mijnen hateren vergelden.

42 Ik zal Mijne pijlen dronken maken van bloed, en Mijn zwaard zal vleesch eten van het bloed des verslagenen en des gevangenen, van het hoofd af zullen er wraken des vijands zijn.

43 [d] Juicht, gij Heidenen, *met* Zijn volk! want Hij zal het bloed Zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op Zijne tegenpartijen doen wederkeeren, en verzoenen Zijn land *en* Zijn volk.

44 En Mozes kwam, en sprak al de woorden dezes lieds voor de ooren des volks, hij en Hoséa, de zoon van Nun.

45 Als nu Mozes geëindigd had al die woorden tot gansch Israël te spreken;

46 Zoo zeide hij tot hen. Zet uw hart op al de woorden, die ik heden onder ulieden betuige, dat gij ze uwen kinderen gebieden zult, dat zij waarnemen te doen al de woorden dezer Wet.

47 Want dat is geen vergeefsch woord voor ulieden; maar het is uw leven; en door ditzelve woord zult gij de dagen verlengen op het land, waar gij over de Jordaan naar toe gaat, om dat te erven.

48 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, op dienzelven dag, zeggende:

49 [e] Klim op den berg Abárim (deze is de berg Nebo, die in het land van Moab is, die tegenover Jericho is), en zie het land Kanaän, dat Ik den kinderen Israëls tot eene bezitting geven zal;

50 En sterf op dien berg, waarheen gij opklimmen zult, en word vergaderd tot uwe volken; gelijk als uw [f] broeder Aäron stierf op den berg Hor, en werd tot zijne volken vergaderd;

51 Omdat gijlieden u tegen Mij [g] vergrepen hebt, in het midden der kinderen Israëls, aan het twistwater te Kades, in de woestijn Zin, omdat gij Mij niet geheiligd hebt in het midden der kinderen Israëls.

52 Want van tegenover zult gij dat land zien, maar daarheen niet inkomen, in het land, dat Ik den kinderen Israëls geven zal.

Zegening der twaalf stammen door Mozes vóór zijnen dood.

33 DIT nu is de zegen, met welken Mozes, de man Gods, de kinderen Israëls gezegend heeft, vóór zijnen dood.

2 Hij zeide dan: De HEERE is van Sinaï gekomen, en is hunlieden opgegaan van Seïr; Hij is blinkende verschenen van het gebergte Paran, en is aangekomen met tienduizenden der heiligen; tot Zijne rechterhand was eene vurige wet aan hen.

3 Immers bemint Hij de volken! Al zijne heiligen zijn in Uwe hand; zij zullen in het midden tusschen Uwe voeten gezet worden; een ieder zal ontvangen van Uwe woorden.

4 Mozes heeft ons de Wet geboden, eene erfenis van Jakobs gemeente;

5 En Hij was koning in Jeschurun, als de hoofden des volks zich vergaderen, samen met de stammen Israëls.

6 Dat Ruben leve, en niet sterve, en dat zijne lieden *van* getal zijn!

---

[a] Rom. 12:19. Hebr. 10:30. 1 Petr. 2:23. [b] Deut. 4:35. Jes. 45:5, 18, 22. [c] 1 Sam. 2:6.
[d] Rom. 15:10. [e] Num. 27:12. [f] Num. 27:13; 33:38. [g] Num. 20:12.

7 En dit is van Juda, dat hij zeide: Hoor, HEERE! de stem van Juda! en breng hem weder tot zijn volk; zijne handen moeten hem genoegzaam zijn, en zijt Gij *hem* eene Hulp tegen zijne vijanden!
8 En van Levi zeide hij: Uwe Thummim en Uwe Urim zijn aan den man, Uwen gunstgenoot; dien Gij verzocht hebt in Massa, met welken Gij getwist hebt aan de wateren van Meríba;
9 Die tot zijnen vader en tot zijne moeder zeide: Ik zie hem niet; en die zijne broederen niet kende, en zijne zonen niet achtte; want zij onderhielden Uw woord, en bewaarden Uw verbond.
10 Zij zullen Jakob Uwe rechten leeren, en Israël Uwe wet; zij zullen reukwerk voor Uwen neus leggen, en dat gansch verteerd zal worden op Uw altaar.
11 Zegen, HEERE! zijn vermogen, en laat U het werk zijner handen wel bevallen; versla de lenden dergenen, die tegen hem opstaan en hem haten, dat zij niet weder opstaan!
12 En van Benjamin zeide hij: De beminde des HEEREN! Hij zal zeker bij hem wonen; Hij zal hem den ganschen dag overdekken, en tusschen zijne schouders zal Hij wonen!
13 En van Jozef zeide hij: [a] Zijn land zij gezegend van den HEERE, van het uitnemendste des hemels, van den dauw, en van de diepte, die beneden is liggende;
14 En van de uitnemendste inkomsten der zon, en van de uitnemendste voortzetting der maan;
15 En van het voornaamste der oude bergen, en van het uitnemendste der eeuwige heuvelen;
16 En van het uitnemendste der aarde en hare volheid, en *van* de goedgunstigheid Desgenen, Die in het braambosch woonde, kome *de zegening* op het hoofd van Jozef, en op den schedel des [b] afgezonderden van zijne broederen!
17 Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns osses, en zijne hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken te zamen stooten tot aan de einden des lands. Deze nu zijn de tienduizenden van Efraïm, en deze zijn de duizenden van Manasse!
18 En van Zebulon zeide hij: Verheug u, Zebulon! over uwen uittocht, en Issaschar! over uwe hutten.
19 Zij zullen de volken tot den berg roepen; daar zullen zij offeranden der gerechtigheid offeren; want zij zullen den overvloed der zeeën zuigen, en de bedekte verborgene dingen des zands.
20 En van Gad zeide hij: Gezegend zij, die aan Gad ruimte maakt! hij woont als een oude leeuw, en verscheurt den arm, ja, ook den schedel;
21 En hij heeft zich van het eerste voorzien, omdat hij aldaar *in* het deel des wetgevers bedekt was; daarom kwam hij met de hoofden des volks; hij verrichtte de gerechtigheid des HEEREN, en zijne gerichten met Israël.
22 En van Dan zeide hij: Dan is een jonge leeuw; hij zal *als* uit Bazan voortspringen.
23 En van Nafthali zeide hij: O Nafthali! zijt verzadigd van de goedgunstigheid, en vol van den zegen des HEEREN; bezit erfelijk het westen en het zuiden.
24 En van Aser zeide hij: Aser zij gezegend met zonen; hij zij zijnen broederen aangenaam, en doope zijnen voet in olie.
25 IJzer en koper zal *onder* uwen schoen zijn; en uwe sterkte gelijk uwe dagen!
26 Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! Die op den hemel vaart tot uwe hulp, en met Zijne hoogheid op de bovenste wolken.
27 De eeuwige God zij u eene woning, en van onder, eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg!
28 [c] Israël dan zal zeker alleen wonen, *en* Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja, zijn hemel zal van dauw druipen.
29 Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk, verlost door den HEERE, het Schild uwer hulp, en Die een Zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hunne hoogten treden!

Dood en begrafenis van Mozes.

34 TOEN ging Mozes op, uit de vlakke velden van Moab, naar den berg Nebo, op de hoogte van Pisga, welke recht tegenover Jericho is; en de HEERE [d] wees hem dat gansche land, Gilead tot Dan toe;
2 En het gansche Nafthali, en het land van Efraïm en Manasse, en het gansche land van Juda, tot aan de achterste Zee;
3 En het zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstad, tot Zoar toe.
4 En de HEERE zeide tot hem: Dit is het land, dat Ik [e] Abraham, Izak en Jakob gezworen heb, zeggende: Aan uw zaad zal Ik het geven! Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daarheen niet overgaan.
5 Alzoo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar in het land van Moab, naar des HEEREN mond.

---

[a] Gen. 49:25. [b] Gen. 49:26. [c] Jer. 23:6; 33:16. [d] Deut. 3:27.
[e] Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13.

6 En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-Peor; en [a] niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag.
7 Mozes nu was honderd en twintig jaren oud, als hij stierf; zijn oog was niet donker geworden, en zijne kracht was niet vergaan.
8 En de kinderen Israëls beweenden Mozes, in de vlakke velden van Moab, dertig dagen; en de dagen des weenens, van den rouw over Mozes, werden voleindigd.
9 Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van den Geest der wijsheid, [b] want Mozes had zijne handen op hem gelegd; zoo hoorden de kinderen Israëls naar hem, en deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
10 En er stond geen profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, dien de HEERE gekend had, van aangezicht tot aangezicht,
11 In al de teekenen en de wonderen waartoe hem de HEERE gezonden heeft, om die in Egypteland te doen aan Farao, en aan al zijne knechten, en aan al zijn land;
12 En in al die sterke hand, en in al die groote verschrikking, die Mozes gedaan heeft voor de oogen van gansch Israël.

HET BOEK VAN JOZUA.

Jozua volgt Mozes op, en beveelt het volk zich gereed te maken tot den overtocht over de Jordaan.

1 HET geschiedde nu, na [c] den dood van Mozes, den knecht des HEEREN, dat de HEERE tot Jozua, den zoon van Nun, [d] den dienaar van Mozes, sprak, zeggende:
2 Mijn knecht Mozes is gestorven; zoo maak u nu op, trek over deze Jordaan, gij en al dit volk, tot het land, dat Ik hun, den kinderen Israëls, geve.
3 [e] Alle plaats, waarop ulieder voetzool treden zal, heb Ik u gegeven, gelijk als Ik tot Mozes gesproken heb.
4 Van de woestijn en dezen Libanon af, tot aan de groote rivier, de rivier Frath, het gansche land der Hethieten, en tot aan de groote zee, *tegen* den ondergang der zon, zal uliede landpale zijn.
5 Niemand zal voor uw aangezicht bestaan al de dagen uws levens; gelijk als Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn; [f] Ik zal u niet begeven, en zal u niet verlaten.
6 [g] Zijt sterk, en heb goeden moed! want gij zult dit volk dat land erfelijk doen bezitten, dat Ik hunnen vaderen heb gezworen hun te geven.
7 Alleenlijk wees sterk, en heb zeer goeden moed, dat gij waarneemt te doen naar de gansche Wet, welke Mozes, Mijn knecht, u geboden heeft, [h] en wijk daarvan niet, ter rechter- noch ter linkerhand, opdat gij verstandelijk handelt alom, waar gij zult gaan;
8 Dat het boek dezer Wet niet wijke van uwen mond, [i] maar overleg het dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles, wat daarin geschreven is; want alsdan zult gij uwe wegen voorspoedig maken, en alsdan zult gij verstandelijk handelen.
9 Heb Ik het u niet bevolen? wees sterk, en heb goeden moed, en verschrik niet, en ontzet u niet; want de HEERE, uw God, is met u alom, waar gij heengaat.
10 Toen gebood Jozua den ambtlieden des volks, zeggende:
11 Gaat door het midden des legers, en beveelt het volk, zeggende: Bereidt teerkost voor ulieden; want binnen nog drie dagen zult gijlieden over deze Jordaan gaan, dat gij ingaat, om te erven het land, hetwelk de HEERE, uw God, ulieden geeft om te beërven.
12 En Jozua sprak tot de Rubenieten en Gadieten, en den halven stam van Manasse, zeggende:
13 Gedenkt aan het woord, hetwelk Mozes, de knecht des HEEREN, ulieden geboden heeft, zeggende: De HEERE, uw God, geeft ulieden rust, en Hij geeft u dit land;
14 Laat uwe vrouwen, uwe kleine kinderen, en uw vee blijven in het land, dat Mozes ulieden aan deze zijde der Jordaan gegeven heeft; maar gijlieden zult gewapend trekken, voor het aangezicht uwer broederen, alle strijdbare helden, en zult hen helpen;
15 Totdat de HEERE uwen broederen rust geve, als ulieden, en dat zij ook erfelijk bezitten het land, dat de HEERE, uw God, hun geeft; alsdan zult gijlieden wederkeeren tot het land uwer erfenis, en zult het erfelijk bezitten, dat Mozes, de knecht des HEEREN, ulieden gegeven heeft, aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon.
16 Toen antwoordden zij Jozua, zeggende: Al wat gij ons geboden hebt,

---

[a] Judas vers 9. [b] Num. 27:18. [c] Deut. 34:5. [d] Deut. 1:38. [e] Deut. 11:24. Joz. 14:9. [f] Deut. 31:6, 8. Hebr. 13:5, 6. [g] Deut. 31:23. [h] Deut. 5:32; 28:14. [i] Ps. 1:2.

zullen wij doen, en alom, waar gij ons
zenden zult, zullen wij gaan.
17 Gelijk wij in alles naar Mozes hebben
gehoord, alzoo zullen wij naar u hooren;
alleenlijk dat de HEERE, uw God, met u
zij, gelijk als Hij met Mozes geweest is!
18 Alle man, die uwen mond weder-
spannig wezen zal, en uwe woorden niet
hooren zal in alles, wat gij hem gebieden
zult, die zal gedood worden; alleenlijk
wees sterk, en heb goeden moed!

Jozua zendt twee mannen uit, om Kanaän en Jericho te bespieden.

2 JOZUA nu, de zoon van Nun, had
twee mannen, die heimelijk verspieden
zouden, gezonden van Sittim, zeggende:
Gaat heen, bezichtigt het land en Jericho.
Zij dan gingen, en kwamen ten huize van
eene vrouw, eene hoer, wier naam was
Rachab; en zij sliepen daar.
2 Toen werd den koning te Jericho ge-
boodschapt, zeggende: Zie, in dezen nacht
zijn hier mannen gekomen van de kinde-
ren Israëls, om dit land te doorzoeken.
3 Daarom zond de koning van Jericho
tot Rachab, zeggende: Breng de mannen
uit, die tot u gekomen zijn, die ten uwen
huize gekomen zijn; want zij zijn geko-
men, om het gansche land te doorzoeken.
4 Maar die vrouw had die beide mannen
genomen, en zij had hen verborgen; en
zeide aldus: Er zijn mannen tot mij
gekomen; maar ik wist niet, van waar
zij waren.
5 En het geschiedde, als men de poort
zou sluiten, als het duister was, dat die
mannen uitgingen; ik weet niet, waarheen
die mannen gegaan zijn; jaagt hen haas-
telijk na, want gij zult ze achterhalen.
6 Maar zij had hen op het dak doen
klimmen, en zij had hen verstoken onder
de vlasstoppelen, die van haar op het dak
beschikt waren.
7 Die mannen nu jaagden hen na op
den weg der Jordaan, tot aan de veren;
en men sloot de poort toe, nadat zij uit-
gegaan waren, die hen najaagden.
8 Eer zij nu sliepen, zoo klom zij tot
hen op, op het dak;
9 En zij sprak tot die mannen: Ik
weet, dat de HEERE u dit land gegeven
heeft, en dat ulieder verschrikking op
ons gevallen is, en dat al de inwoners
dezes lands voor ulieder aangezicht ge-
smolten zijn;
10 Want wij hebben gehoord, dat de
HEERE [a] de wateren der Schelfzee uitge-
droogd heeft voor ulieder aangezicht, toen
gij uit Egypte gingt; en [b] wat gijlieden
aan de twee koningen der Amorieten,
Sihon en Og, gedaan hebt, die op gene
zijde der Jordaan waren, dewelke gijlie-
den verbannen hebt.
11 Als wij het hoorden, zoo versmolt
ons hart, en er bestaat geen moed meer
in iemand, vanwege ulieder tegenwoor-
digheid; want [c] de HEERE, ulieder God,
is een God boven in den hemel, en be-
neden op de aarde.
12 Nu dan, zweert mij toch bij den
HEERE, dewijl ik weldadigheid aan ulie-
den gedaan heb, dat gij ook weldadig-
heid doen zult aan mijns vaders huis, en
geeft mij een waarteeken,
13 Dat gij mijnen vader en mijne moe-
der in het leven zult behouden, alsook
mijne broeders en mijne zusters, met
alles, wat zij hebben; en dat gij onze
zielen van den dood redden zult.
14 Toen spraken die mannen tot haar:
Onze ziel zij voor ulieden om te sterven,
indien gijlieden deze onze zaak niet te
kennen geeft; het zal dan geschieden,
wanneer de HEERE ons dit land geeft,
zoo zullen wij aan u weldadigheid en
trouw bewijzen.
15 Zij liet hen dan neder met een zeel
door het venster; want haar huis was
op den stadsmuur, en zij woonde op
den muur.
16 En zij zeide tot hen: Gaat op het
gebergte, opdat niet misschien de ver-
volgers u ontmoeten, en verbergt u aldaar
drie dagen, totdat de vervolgers wederge-
keerd zullen zijn; en gaat daarna uwen
weg.
17 Ook zeiden die mannen tot haar:
Wij zullen onschuldig zijn van dezen
uwen eed, dien gij ons hebt doen zweren;
18 Zie, wanneer wij in het land komen,
zoo zult gij dit snoer van scharlakendraad
aan het venster binden, door hetwelk gij
ons zult nedergelaten hebben; en gij zult
tot u in het huis vergaderen uwen vader,
en uwe moeder, en uwe broeders, en het
gansche huisgezin uws vaders.
19 Zoo zal het geschieden, al wie uit de
deuren van uw huis naar buiten gaan zal,
[d] zijn bloed zij op zijn hoofd, en wij zullen
onschuldig zijn; maar al wie bij u in het
huis zijn zal, diens bloed zij op ons hoofd,
indien eene hand tegen hem zijn zal!
20 Maar indien gij deze onze zaak te
kennen zult geven, zoo zullen wij on-
schuldig zijn van uwen eed, dien gij ons
hebt doen zweren.
21 Zij nu zeide: Het zij alzoo naar uwe
woorden. Toen liet zij hen gaan, en zij
gingen heen; en zij bond het scharlaken-
snoer aan het venster.
22 Zij dan gingen heen, en kwamen op
het gebergte, en bleven aldaar drie dagen,
totdat de vervolgers wedergekeerd waren;
want de vervolgers hadden hen op al den
weg gezocht, maar niet gevonden.
23 Alzoo keerden die twee mannen
weder, en gingen af van het gebergte,

---

[a] Ex. 14:21. Joz. 4:23. [b] Num. 21:24, 34. [c] Deut. 4:39. [d] Matth. 27:25.

en voeren over, en kwamen tot Jozua, den zoon van Nun; en zij vertelden hem al wat hun wedervaren was;
24 En zij zeiden tot Jozua: Zekerlijk de HEERE heeft dat gansche land in onze handen gegeven; want ook zijn al de inwoners des lands voor onze aangezichten gesmolten.

Doortocht van het leger door de droge bedding der Jordaan.

3 JOZUA dan maakte zich des morgens vroeg op, en zij reisden van Sittim, en kwamen tot aan de Jordaan, hij en al de kinderen Israëls; en zij vernachtten aldaar, eer zij overtrokken.
2 En het geschiedde, dat de ambtlieden, op het einde van drie dagen, door het midden des legers gingen;
3 En zij geboden het volk, zeggende: Wanneer gij de arke des verbonds des HEEREN, uws Gods, ziet, en de Levietische priesters dezelve dragende, verreist gijlieden ook van uwe plaats, en volgt haar na;
4 Dat er nochtans ruimte zij tusschen ulieden en tusschen dezelve, bij de twee duizend ellen in de maat; en nadert tot dezelve niet; opdat gij dien weg wetet, dien gij gaan zult; want gijlieden zijt door dien weg niet gegaan gisteren *en* eergisteren.
5 Jozua zeide ook tot het volk: Heiligt u! want morgen zal de HEERE wonderheden in het midden van ulieden doen.
6 Desgelijks sprak Jozua tot de priesters, zeggende: Neemt de arke des verbonds op, en gaat door voor het aangezicht van dit volk. Zij dan namen de arke des verbonds op, en zij gingen voor het aangezicht des volks.
7 Want de HEERE had tot Jozua gezegd: Dezen dag zal Ik beginnen u groot te maken voor de oogen van gansch Israël, opdat zij weten, [a] dat Ik met u zijn zal, gelijk als Ik met Mozes geweest ben.
8 Gij dan zult den priesteren, die de arke des verbonds dragen, gebieden, zeggende: Wanneer gijlieden komt tot aan het uiterste van het water der Jordaan, staat stil in de Jordaan.
9 Toen zeide Jozua tot de kinderen Israëls: Nadert herwaarts, en hoort de woorden des HEEREN, uws Gods.
10 Verder zeide Jozua: Hieraan zult gijlieden bekennen, dat de levende God in het midden van u is, en dat Hij ganschelijk voor uw aangezicht uitdrijven zal de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Hevieten, en de Ferezieten, en de Girgazieten, en de Amorieten, en de Jebusieten.
11 Ziet, de arke des verbonds van den Heere der gansche aarde, gaat door voor ulieder aangezicht in de Jordaan.
12 Nu dan, neemt gijlieden u twaalf mannen uit de stammen Israëls, uit iederen stam eenen man;
13 Want het zal geschieden, met dat de voetzolen der priesteren, die de arke van den HEERE, den Heere der gansche aarde, dragen, in het water der Jordaan zullen rusten, zoo zullen de wateren der Jordaan afgesneden worden, *te weten* de wateren, die van boven afvlieten, [b] en zij zullen op eenen hoop blijven staan.
14 En het geschiedde, toen het volk vertrok uit zijne tenten, om over de Jordaan te gaan, [c] zoo droegen de priesters de ark des verbonds voor het aangezicht des volks.
15 En als zij, die de arke droegen, tot aan de Jordaan gekomen waren, en de voeten der priesteren, dragende de arke, ingedoopt waren in het uiterste van het water (de Jordaan nu was [d] vol al de dagen des oogstes aan al hare oevers),
16 Zoo stonden de wateren, die van boven afkwamen; zij rezen op eenen hoop, zeer verre van de stad Adam af, die ter zijde van Sarthan *ligt*; en die naar de zee des vlakken velds, *te weten* de Zoutzee, afliepen, vergingen; zij werden afgesneden. Toen trok het volk over, tegenover Jericho;
17 Maar de priesters, die de arke des verbonds des HEEREN droegen, stonden steevast op het droge, in het midden der Jordaan; en gansch Israël ging over op het droge, totdat al het volk geëindigd had door de Jordaan te trekken.

De twaalf steenen tot een gedenkteeken opgericht.

4 HET geschiedde nu, toen al het volk geëindigd had over de Jordaan te trekken, dat de HEERE tot Jozua [e] sprak, zeggende:
2 Neemt gijlieden u twaalf mannen uit het volk, uit elken stam éénen man,
3 En gebiedt hun, zeggende: Neemt voor ulieden op, van hier uit het midden der Jordaan, uit de standplaats van de voeten der priesteren, en bereidt twaalf steenen, en brengt ze met ulieden over, en stelt ze in het nachtleger, waar gij dezen nacht zult vernachten.
4 Jozua dan riep die twaalf mannen, die hij had doen bestellen van de kinderen Israëls, uit elken stam éénen man.
5 En Jozua zeide tot hen: Gaat over voor de arke des HEEREN, uws Gods, midden in de Jordaan; en heft u een ieder eenen steen op zijnen schouder, naar het getal der stammen van de kinderen Israëls;
6 Opdat dit een teeken zij onder ulieden; wanneer uwe kinderen morgen vragen zullen, zeggende: Wat zijn u deze steenen?

---

[a] Joz. 1:5. [b] Ps. 114:3. [c] Hand. 7:45. [d] 1 Kron. 12:15. [e] Joz. 3:12.

7 Zoo zult gij tot hen zeggen : [a] Omdat
de wateren der Jordaan zijn afgesneden
geweest voor de arke des verbonds des
HEEREN : als zij toog door de Jordaan,
werden de wateren der Jordaan afge-
sneden ; zoo zullen deze steenen den
kinderen Israëls ter gedachtenis zijn tot
in eeuwigheid.
8 De kinderen Israëls nu deden alzoo,
gelijk als Jozua geboden had ; en zij
namen twaalf steenen op midden uit de
Jordaan, gelijk als de HEERE tot Jozua
gesproken had, naar het getal der stam-
men van de kinderen Israëls ; en zij
brachten ze met zich over naar het
nachtleger, en stelden ze aldaar.
9 Jozua richtte ook twaalf steenen op,
midden in de Jordaan, ter standplaats
van de voeten der priesteren, die de arke
des verbonds droegen ; en zij zijn daar
tot op dezen dag.
10 De priesters nu, die de arke droegen,
stonden midden in de Jordaan, totdat
alle ding volbracht was, hetwelk de
HEERE Jozua geboden had het volk aan
te zeggen, naar al wat Mozes Jozua ge-
boden had. En het volk haastte, en het
trok over.
11 En het geschiedde, als al het volk
geëindigd had over te gaan, toen ging de
arke des HEEREN over, en de priesters voor
het aangezicht des volks.
12 [b] En de kinderen van Ruben, en de
kinderen van Gad, mitsgaders de halve
stam van Manasse, trokken gewapend
voor het aangezicht der kinderen Israëls,
gelijk als Mozes tot hen gesproken had.
13 Omtrent veertig duizend toegeruste
krijgsmannen trokken er voor het aange-
zicht des HEEREN ten strijde, naar de
vlakke velden van Jericho.
14 [c] Te dienzelven dage maakte de
HEERE Jozua groot voor de oogen van
het gansche Israël ; en zij vreesden hem,
gelijk als zij Mozes gevreesd hadden, al
de dagen zijns levens.
15 De HEERE dan sprak tot Jozua, zeg-
gende :
16 Gebied den priesteren, die de arke der
getuigenis dragen, dat zij uit de Jordaan
opklimmen.
17 Toen gebood Jozua den priesteren,
zeggende : Klimt op uit de Jordaan.
18 En het geschiedde, toen de priesters,
die de arke des verbonds des HEEREN
droegen, uit het midden der Jordaan
opgeklommen waren, *en* de voetzolen der
priesteren afgetrokken waren tot op het
droge, zoo keerden de wateren der Jor-
daan weder in hunne plaats, en gingen als
gisteren *en* eergisteren aan al hare
oevers.
19 Het volk nu was den tienden der
eerste maand uit de Jordaan opgeklom-
men ; en zij legerden zich te Gilgal, aan
het oosteinde van Jericho.
20 En Jozua richtte die twaalf steenen
te Gilgal op, die zij uit de Jordaan geno-
men hadden.
21 En hij sprak tot de kinderen Israëls,
zeggende: Wanneer uwe kinderen morgen
hunnen vaderen vragen zullen, zeggende:
Wat zijn deze steenen ?
22 Zoo zult gij het uwen kinderen te
kennen geven, zeggende : Op het droge
is Israël door deze Jordaan gegaan.
23 Want de HEERE, uw God, heeft de
wateren der Jordaan voor uwe aange-
zichten doen uitdrogen, totdat gijlieden er
waart doorgegaan ; [d] gelijk als de HEERE,
uw God, aan de Schelfzee gedaan heeft, die
Hij voor ons aangezicht heeft doen uit-
drogen, totdat wij daardoor gegaan waren;
24 Opdat alle volken der aarde de hand
des HEEREN kennen zouden, dat zij sterk
is ; opdat gijlieden den HEERE, uwen
God, vreezet ten allen dage.

5 EN het geschiedde, toen al de konin-
gen der Amorieten, die aan deze zijde
der Jordaan westwaarts, en al de konin-
gen der Kanaänieten, die aan de zee
waren, hoorden, dat de HEERE de wateren
der Jordaan had uitgedroogd, voor het
aangezicht der kinderen Israëls, totdat
wij daardoor gegaan waren, zoo versmolt
hun hart, en er was geen moed meer in hen,
voor het aangezicht der kinderen Israëls.

Jozua besnijdt het volk, en viert het Pascha. Het manna houdt op. De Vorst van het heir des Heeren.

2 TE dier tijd sprak de HEERE tot Jozua:
Maak [e] u steenen messen, en besnijd
wederom de kinderen Israëls ten tweeden
male.
3 Toen maakte zich Jozua steenen mes-
sen, en besneed de kinderen Israëls op
den heuvel der voorhuiden.
4 Dit nu was de oorzaak, waarom hen
Jozua besneed: al het volk, dat uit Egypte
getogen was, de manspersonen, alle
krijgslieden, waren gestorven in de woes-
tijn, op den weg, nadat zij uit Egypte
getogen waren ;
5 Want al het volk, dat er uittoog, was
besneden ; maar al het volk, dat geboren
was in de woestijn op den weg, nadat zij
uit Egypte getrokken waren, hadden zij
niet besneden.
6 Want de kinderen Israëls wandelden
veertig jaren in de woestijn, totdat ver-
gaan was het gansche volk der krijgslie-
den, die uit Egypte gegaan waren, die de
stem des HEEREN niet gehoorzaam ge-
weest waren, denwelken de HEERE ge-
zworen had, [f] dat Hij hun niet zoude laten
zien het land, hetwelk de HEERE hunnen

[a] Joz. 3:13. [b] Num. 32:20, 29. [c] Joz. 3:7. [d] Ex. 14:21. [e] Ex. 4:25. [f] Num. 14:23.

vaderen gezworen had ons te zullen
geven, een land vloeiende van melk en
honig;
7 Maar hunne zonen heeft Hij aan
hunne plaats gesteld; die heeft Jozua
besneden, omdat zij de voorhuid hadden;
want zij hadden hen op den weg niet
besneden.
8 En het geschiedde, als men een einde
gemaakt had van al dat volk te besnijden,
zoo bleven zij in hunne plaats in het leger,
totdat zij genezen waren.
9 Verder sprak de HEERE tot Jozua:
Heden heb Ik den smaad van Egypte
van ulieden afgewenteld; daarom noemde
men den naam dier plaats Gilgal, tot op
dezen dag.
10 Terwijl de kinderen Israëls te Gilgal
gelegerd lagen, zoo hielden zij het Pascha
[a] op den veertienden dag derzelve maand,
in den avond, op de vlakke velden van
Jericho.
11 En zij aten van het overjarige koren
des lands, des anderen daags van het
pascha, [b] ongezuurde brooden en ver-
zengde aren, even op dienzelven dag.
12 En het Manna hield op des anderen
daags, nadat zij van des lands overjarige
koren gegeten hadden; en de kinderen
Israëls hadden geen Manna meer, maar
zij aten in hetzelve jaar van de inkomst
des lands Kanaän.
13 Voorts geschiedde het, als Jozua bij
Jericho was, dat hij zijne oogen ophief,
en zag toe, en ziet, [c] er stond een Man
tegenover hem, Die een uitgetogen
zwaard in Zijne hand had. En Jozua ging
tot Hem, en zeide tot hem: Zijt Gij van
ons, of van onze vijanden?
14 En hij zeide: Neen, maar Ik ben de
Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben
nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn
aangezicht ter aarde en aanbad, en zeide
tot hem: Wat spreekt mijn Heere tot
Zijnen knecht?
15 Toen zeide de Vorst van het heir des
HEEREN tot Jozua: Trek uwe schoenen
af van uwe voeten; want de plaats,
waarop gij staat, is heilig. En Jozua
deed alzoo.

Verwoesting van Jericho. Rachab behouden.

(6 JERICHO nu sloot *de poorten* toe,
en was gesloten, voor het aangezicht
van de kinderen Israëls; er ging niemand
uit, en er ging niemand in.)
2 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Zie,
Ik heb Jericho met haren koning *en*
strijdbare helden in uwe hand gegeven.
3 Gij dan allen, die krijgslieden zijt, zult
rondom de stad gaan, de stad omringende
eenmaal; alzoo zult gij doen zes dagen
lang.
4 En zeven priesters zullen zeven rams-
bazuinen dragen, voor de ark; en gijlieden
zult op den zevenden dag de stad zeven-
maal omgaan; en de priesters zullen met
de bazuinen blazen.
5 En het zal geschieden, als men lang-
zaam met den ramshoorn blaast, als gij-
lieden het geluid der bazuin hoort, zoo
zal al het volk juichen met een groot
gejuich; dan zal de stadsmuur onder
zich vallen, en het volk zal daarin klim-
men, een iegelijk tegenover zich.
6 Toen riep Jozua, de zoon van Nun,
de priesters, en zeide tot hen: Draagt de
ark des verbonds, en dat zeven priesters
zeven ramsbazuinen dragen, voor de ark
des HEEREN.
7 En tot het volk zeide hij: Trekt door,
en gaat rondom deze stad; en wie toe-
gerust is, die ga door voor de ark des
HEEREN.
8 En het geschiedde, gelijk Jozua tot
het volk gesproken had, zoo gingen de
zeven priesters, dragende zeven ramsba-
zuinen, voor het aangezicht des HEEREN;
zij trokken door, en bliezen met de
bazuinen; en de ark des verbonds des
HEEREN volgde hen na;
9 En wie toegerust was, ging voor het
aangezicht der priesters, die de bazuinen
bliezen; en de achtertocht volgde de ark
na, terwijl men ging en blies met de
bazuinen.
10 Jozua nu had het volk geboden,
zeggende: Gij zult niet juichen, ja, gij
zult uwe stem niet laten hooren, en geen
woord zal er uit uwen mond uitgaan, tot
op den dag, wanneer ik tot ulieden zeggen
zal: Juicht! dan zult gij juichen.
11 En hij deed de ark des HEEREN
rondom de stad gaan, omringende *dezelve*
eenmaal; toen kwamen zij *weder* in het
leger, en vernachtten in het leger.
12 Daarna stond Jozua des morgens
vroeg op, en de priesters droegen de ark
des HEEREN.
13 En de zeven priesters, dragende de
zeven ramsbazuinen voor de ark des
HEEREN, gingen voort, en bliezen met de
bazuinen; en de toegerusten gingen voor
hunne aangezichten, en de achtertocht
volgde de ark des HEEREN na, terwijl
men ging en blies met de bazuinen.
14 Alzoo gingen zij eenmaal rondom de
stad op den tweeden dag; en zij keerden
weder in het leger. Alzoo deden zij zes
dagen lang.
15 En het geschiedde op den zevenden
dag, dat zij zich vroeg opmaakten, met
het opgaan des dageraads, en zij gingen
rondom de stad, naar dezelve wijze, ze-
venmaal; alleenlijk op dien dag gingen
zij zevenmaal rondom de stad.
16 En het geschiedde ten zevenden male,
als de priesters met de bazuinen bliezen,

---

[a] Ex. 12:6. [b] Ex. 12:39. Lev. 2:14. [c] Ex 23:23.

dat Jozua tot het volk sprak: Juicht, want
de HEERE heeft ulieden de stad gegeven!
17 Doch deze stad zal den HEERE ver-
bannen zijn, zij en al wat daarin is;
alleenlijk zal de hoer Rachab levend
blijven, zij en allen, die met haar in het
huis zijn, omdat zij de boden, die wij
uitgezonden hadden, verborgen heeft.
18 Alleenlijk dat gijlieden u wacht van
het verbannene, opdat gij u misschien
niet verbant, mits nemende van het
verbannene, en het leger van Israël niet
stelt tot eenen ban, noch datzelve beroert.
19 [a] Maar al het zilver en goud, en de
koperen en ijzeren vaten, zullen den
HEERE heilig zijn; tot den schat des
HEEREN zullen zij komen.
20 Het volk dan juichte, als zij met de
bazuinen bliezen; en het geschiedde, als
het volk het geluid der bazuin hoorde,
zoo juichte het volk met een groot gejuich;
[b] en de muur viel onder zich, en het volk
klom in de stad, een ieder tegenover zich,
en zij namen de stad in.
21 En zij verbanden alles, wat in de stad
was, van den man tot de vrouw toe, van
het kind tot den oude, en tot den os, en
het klein vee, en den ezel, door de
scherpte des zwaards.
22 Jozua nu zeide tot de twee mannen,
de verspieders des lands: Gaat in het
huis der vrouw, der hoer, en brengt die
vrouw van daar uit, met al wat zij heeft,
[c] gelijk als gij haar gezworen hebt.
23 Toen gingen de jongelingen, de ver-
spieders, daarin, en brachten er Rachab
uit, en haren vader, en hare moeder, en
hare broeders, en al wat zij had; ook
brachten zij uit al hare huisgezinnen, en
zij stelden hen buiten het leger van Israël.
24 De stad nu verbrandden zij met vuur,
en al wat daarin was; alleenlijk het zilver
en goud, mitsgaders de koperen en ijzeren
vaten, gaven zij tot den schat van het
huis des HEEREN.
25 Dus liet Jozua de hoer Rachab leven,
en het huisgezin haars vaders, en al wat
zij had; en zij heeft gewoond in het
midden van Israël tot op dezen dag, om-
dat zij de boden verborgen had, die Jozua
gezonden had, om Jericho te verspieden.
26 En ter zelver tijd bezwoer hen Jozua,
zeggende: Vervloekt zij die man voor het
aangezicht des HEEREN, die zich opmaken
en deze stad Jericho bouwen zal; dat hij
ze grondveste op zijnen eerstgeborenen
zoon, en hare poorten stelle op zijnen
jongsten zoon!
27 Alzoo was de HEERE met Jozua; en
zijn gerucht liep door het gansche land.

Misdaad van Achan en zijne straf.

7 MAAR de kinderen Israëls overtraden
door overtreding met het verbannene;
[d] want Achan, de zoon van Charmi, den
zoon van Zabdi, den zoon van Zerah, uit
den stam van Juda, nam van het ver-
bannene. Toen ontstak de toorn des
HEEREN tegen de kinderen Israëls.
2 Als Jozua mannen zond van Jericho
naar Ai, dat bij Beth-aven ligt, aan het
oosten van Beth-El, zoo sprak hij tot hen,
zeggende: Trekt opwaarts, en bespiedt
het land. Die mannen nu trokken op,
en bespiedden Ai.
3 Daarna keerden zij weder naar Jozua,
en zeiden tot hem: Dat het gansche
volk niet optrekke; dat er omtrent twee
duizend mannen, of omtrent drie duizend
mannen optrekken, om Ai te slaan; ver-
moei daarheen al het volk niet, want zij
zijn weinige.
4 Alzoo trokken derwaarts op van het
volk omtrent drie duizend man; dewelke
vloden voor het aangezicht der mannen
van Ai.
5 En de mannen van Ai sloegen van
dezelve omtrent zes en dertig man, en
vervolgden hen *van* voor de poort tot
Schebarim toe, en sloegen hen in een'
afgang. Toen versmolt het hart des
volks, en het werd tot water.
6 Toen verscheurde Jozua zijne kleede-
ren, en viel op zijn aangezicht ter aarde,
vóór de ark des HEEREN, tot den avond
toe, hij en de oudsten van Israël; en zij
wierpen stof op hun hoofd.
7 En Jozua zeide: Ach, Heere HEERE!
waarom hebt Gij dit volk door de Jordaan
ooit doen gaan, om ons te geven in de
hand der Amorieten, om ons te verderven?
Och, dat wij toch tevreden geweest, en ge-
bleven waren aan gene zijde der Jordaan!
8 Och, HEERE! wat zal ik zeggen, nade-
maal Israël voor het aangezicht zijner
vijanden den nek gekeerd heeft?
9 Als het de Kanaänieten, en alle in-
woners des lands hooren zullen, zoo
zullen zij ons omsingelen, en onzen
naam uitroeien van de aarde; wat zult
Gij dan Uwen grooten Naam doen?
10 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Sta
op; waarom ligt gij dus neder op uw
aangezicht?
11 Israël heeft gezondigd; en zij hebben
ook Mijn verbond, hetwelk Ik hun gebo-
den had, overtreden; en ook hebben zij
van het verbannene genomen, en ook
gestolen, en ook gelogen, en hebben het
ook onder hun gereedschap gelegd.
12 Daarom zullen de kinderen Israëls
niet kunnen bestaan voor het aangezicht
hunner vijanden; zij zullen den nek voor
het aangezicht hunner vijanden keeren,
want zij zijn in den ban. Ik zal voortaan
niet meer met ulieden zijn, tenzij gij den
ban uit het midden van ulieden verdelgt.
13 Sta op, heilig het volk, en zeg: Heiligt

[a] Num. 31:54. [b] Hebr. 11:30. [c] Joz. 2:14. Hebr. 11:31. [d] Joz. 22:20. 1 Kron. 2:7.

u tegen morgen; want alzoo zegt de
HEERE, de God van Israël: Er is een ban
in het midden van u, Israël! gij zult niet
kunnen bestaan voor het aangezicht uwer
vijanden, totdat gij den ban wegdoet uit
het midden van u.
14 Gij zult dan in den morgenstond
aankomen naar uwe stammen: en het
zal geschieden, de stam, welken de HEERE
geraakt zal hebben, die zal aankomen
naar de geslachten, en welk geslacht de
HEERE geraakt zal hebben, dat zal aan-
komen bij huisgezinnen, en welk huis-
gezin de HEERE geraakt zal hebben, dat
zal aankomen man voor man.
15 En het zal geschieden, die geraakt zal
worden met den ban, die zal met vuur
verbrand worden, hij en al wat hij heeft;
omdat hij het verbond des HEEREN over-
treden heeft, en omdat hij dwaasheid in
Israël gedaan heeft.
16 Toen maakte zich Jozua des morgens
vroeg op, en deed Israël aankomen naar
zijne stammen; en de stam van Juda
werd geraakt.
17 Als hij het geslacht van Juda deed
aankomen, zoo raakte hij het geslacht van
Zarchi. Toen hij het geslacht van Zarchi
deed aankomen, man voor man, zoo werd
Zabdi geraakt;
18 Welks huisgezin als hij deed aanko-
men, man voor man, zoo werd Achan
geraakt, de zoon van Charmi, den zoon
van Zabdi, den zoon van Zerah, uit den
stam van Juda.
19 Toen zeide Jozua tot Achan: Mijn
zoon! geef toch den HEERE, den God van
Israël, de eere, en doe voor Hem belij-
denis; en geef mij toch te kennen, wat
gij gedaan hebt; verberg het voor mij
niet.
20 Achan nu antwoordde Jozua, en
zeide: Voorwaar, ik heb tegen den
HEERE, den God Israëls, gezondigd, en
heb alzoo en alzoo gedaan.
21 Want ik zag onder den roof een
schoon sierlijk Babylonisch overkleed,
en tweehonderd sikkelen zilvers, en eene
gouden tong, welker gewicht was vijftig
sikkelen; en ik kreeg lust daartoe, en ik
nam ze, en zie, zij zijn verborgen in de
aarde, in het midden mijner tent, en het
zilver daaronder.
22 Toen zond Jozua boden henen, die tot
de tent liepen; en ziet, het lag verborgen
in zijne tent, en het zilver daaronder.
23 Zij dan namen die dingen uit het
midden der tent, en zij brachten ze tot
Jozua en tot al de kinderen Israëls; en
zij stortten ze uit voor het aangezicht des
HEEREN.
24 Toen nam Jozua, en gansch Israël met
hem, Achan, den zoon van Zerah, en het
zilver, en het sierlijk overkleed, en de
gouden tong, en zijne zonen, en zijne
dochteren, en zijne ossen, en zijne ezelen,
en zijn vee, en zijne tent, en alles wat hij
had; en zij voerden ze naar het dal
Achor.
25 En Jozua zeide: Hoe hebt gij ons
beroerd? de HEERE zal u beroeren te
dezen dage! En gansch Israël steenigde
hem met steenen, en zij verbrandden hen
met vuur, en zij overwierpen hen met
steenen.
26 En zij richtten over hem eenen groo-
ten steenhoop, zijnde tot op dezen dag.
Alzoo keerde zich de HEERE van de hit-
tigheid Zijns toorns. Daarom noemde-
men den naam dier plaats het dal van
Achor, tot dezen dag toe.

Inneming en verwoesting van Ai.

8 TOEN zeide de HEERE tot Jozua:
[a] Vrees niet, en ontzet u niet; neem
met u al het krijgsvolk, en maak u op,
trek op naar Ai; zie, Ik heb den koning
van Ai, en zijn volk, en zijne stad, en
zijn land, in uwe hand gegeven.
2 Gij nu zult aan Ai en haren koning
doen, [b] gelijk als gij aan Jericho en haren
koning gedaan hebt; behalve dat gij
haren roof en [c] haar vee voor ulieden roo-
ven zult; stel u eene achterlage tegen de
stad, van achter dezelve.
3 Toen maakte zich Jozua op, en al het
krijgsvolk, om op te trekken naar Ai. En
Jozua verkoos dertig duizend mannen,
strijdbare helden, en hij zond hen bij
nacht uit,
4 En gebood hun, zeggende: Ziet toe,
gijlieden zult der stad lagen leggen van
achter de stad; houdt u niet zeer verre
van de stad, en weest gij allen bereid.
5 Ik nu, en al het volk, dat bij mij is,
zullen tot de stad naderen; en het zal
geschieden, wanneer zij ons tegemoet
zullen uitgaan, gelijk als in het eerst, zoo
zullen wij voor hun aangezicht vlieden.
6 Laat hen dan uitkomen achter ons,
totdat wij hen van de stad aftrekken;
want zij zullen zeggen: Zij vlieden voor
onze aangezichten, gelijk als in het eerst;
zoo zullen wij vlieden voor hunne aan-
gezichten.
7 Dan zult gijlieden opstaan uit de ach-
terlage, en gij zult de stad innemen;
want de HEERE, uw God, zal ze in uwe
hand geven.
8 En het zal geschieden, wanneer gij de
stad ingenomen hebt, zoo zult gij de stad
met vuur aansteken; naar het woord des
HEEREN zult gijlieden doen; ziet, ik heb
het ulieden geboden.
9 Alzoo zond Jozua hen heen, en zij
gingen naar de achterlage, en zij bleven
tusschen Beth-El en tusschen Ai, tegen
het westen van Ai; maar Jozua over-

---

[a] Deut. 1:21; 7:18. [b] Joz. 6:21. [c] Deut. 20:14.

nachtte dien nacht in het midden des
volks.
10 En Jozua maakte zich des morgens
vroeg op, en hij monsterde het volk; en
hij trok op, hij en de oudsten van Israël,
voor het aangezicht des volks, naar Ai.
11 Ook trok al het krijgsvolk op, dat
bij hem was; en zij naderden en kwamen
tegenover de stad, en zij legerden zich
tegen het noorden van Ai; en er was een
dal tusschen hem en tusschen Ai.
12 Hij nam ook omtrent vijf duizend
man, en hij stelde hen tot eene achterlage
tusschen Beth-El en tusschen Ai, aan het
westen der stad.
13 En zij stelden het volk, het gansche
leger, dat aan het noorden der stad was,
en zijne lage was aan het westen der stad.
En Jozua ging in denzelven nacht in het
midden des dals.
14 En het geschiedde, toen de koning
van Ai *dat* zag, zoo haastten zij en maakten
zich vroeg op, en de mannen der stad
kwamen uit, Israël te gemoet, ten strijde,
hij en al zijn volk, ter bestemder tijd, voor
het vlakke veld; want hij wist niet, dat
hem iemand eene achterlage leide van
achter de stad.
15 Jozua dan en gansch Israël werd
geslagen voor hunne aangezichten; en
zij vloden door den weg der woestijn.
16 Daarom werd samengeroepen al het
volk, dat in de stad was, om hen na te
jagen; en zij joegen Jozua na, en werden
van de stad afgetrokken.
17 En er werd niet één man overgelaten,
in Ai noch Beth-El, die niet uittrokken,
Israël na; en zij lieten de stad openstaan,
en joegen Israël achterna.
18 Toen sprak de HEERE tot Jozua:
Strek de spies uit, die in uwe hand is,
naar Ai, want Ik zal hen in uwe hand
geven. Toen strekte Jozua de spies, die
in zijne hand was, naar de stad aan.
19 Toen rees de achterlage haastelijk op
van hare plaats, en zij liepen toe, met dat
hij zijne hand uitgestrekt had, en kwamen
aan de stad, en zij namen ze in, en
zij haastten zich, en staken de stad aan
met vuur.
20 Als de mannen van Ai zich achterom
keerden, zoo zagen zij, en ziet, de rook der
stad ging op naar den hemel; en zij hadden
geene ruimte, om herwaarts of derwaarts
te vlieden; want het volk, dat
naar de woestijn vluchtte, keerde zich
tegen degenen, die *hen* najoegen.
21 En Jozua en gansch Israël, ziende, dat
de achterlage de stad ingenomen had, en
dat de rook der stad opging, zoo keerden
zij zich om, en sloegen de mannen van Ai.
22 Ook kwamen die uit de stad hun tegemoet,
zoodat zij in het midden der Israëlieten
waren, deze van hier en gene
van daar; en [a] zij sloegen hen, totdat
geen overige onder hen overbleef, noch
die ontkwam;
23 Doch den koning van Ai grepen zij
levend, en zij brachten hem tot Jozua.
24 En het geschiedde, toen de Israëlieten
een einde gemaakt hadden van al de
inwoners van Ai te dooden, op het veld,
in de woestijn, in dewelke zij hen nagejaagd
hadden, en dat zij allen door de
scherpte des zwaards gevallen waren, totdat
zij allen vernield waren, zoo keerde
zich gansch Israël naar Ai, en zij sloegen
ze met de scherpte des zwaards.
25 En het geschiedde, dat allen, die te
dien dage vielen, zoo mannen als vrouwen,
waren twaalf duizend, al te zamen
lieden van Ai.
26 Jozua trok ook zijne hand niet terug,
die hij met de spies had uitgestrekt, totdat
hij al de inwoners van Ai verbannen had.
27 [b] Alleenlijk roofden de Israëlieten
voor zichzelven het vee en den buit dier
stad, [c] naar het woord des HEEREN, dat
Hij Jozua geboden had.
28 Jozua nu verbrandde Ai, en hij stelde
haar tot eenen eeuwigen hoop, ter verwoesting,
tot op dezen dag.
29 En den koning van Ai hing hij aan
een hout, tot aan den avondstond; en
[d] omtrent den ondergang der zon gebood
Jozua, dat men zijn dood lichaam van
het hout afname; en zij wierpen het aan
de deur der stadspoort, en richtten daarop
eenen grooten steenhoop, zijnde tot
op dezen dag.

De Wet wordt opgeschreven, en daarna gelezen op de bergen Gerizim en Ebal.

30 TOEN bouwde Jozua een altaar den
HEERE, den God van Israël, op den berg
Ebal,
31 [e] Gelijk als Mozes, de knecht des
HEEREN, den kinderen Israëls geboden
had, achtervolgens hetgeen geschreven
is in het wetboek van Mozes; eén
altaar van geheele steenen, over dewelke
men geen ijzer bewogen had; en daarop
offerden zij den HEERE brandofferen;
ook offerden zij dankofferen.
32 [f] Aldaar schreef hij ook op steenen
een dubbel van de Wet van Mozes, hetwelk
hij geschreven heeft voor het aangezicht
der kinderen Israëls.
33 En gansch Israël met zijne oudsten,
en ambtlieden, en zijne rechters, stonden
aan deze en aan gene zijde der arke, voor
de Levietische priesteren, die de arke des
verbonds des HEEREN droegen, zoo
vreemdelingen als inboorlingen: éene
helft daarvan tegenover den berg Gerizim,
en éene helft daarvan tegen over den berg

[a] Deut. 7:2. [b] Num. 31:22, 26. [c] Joz. 8:2. [d] Deut. 21:22, 23. [e] Ex. 20:25. Deut. 27:4. [f] Deut. 27:3.

Ebal, gelijk als Mozes, de knecht des
HEEREN, bevolen had; om het volk van
Israël in het eerst te zegenen.
34 En daarna las hij overluid al de woorden der Wet, de zegening en den vloek,
naar alles, wat in het wetboek geschreven
staat.
35 Daar was niet één woord van al hetgeen Mozes geboden had, dat Jozua niet
overluid las [a] voor de geheele gemeente
van Israël, en de vrouwen, en de kleine
kinderen, en de vreemdelingen, die in
het midden van hen wandelden.

Israel, door de Gibeonieten bedrogen, maakt een verbond met hen.

9 EN het geschiedde, toen *dit* hoorden
al de koningen, die aan deze zijde der
Jordaan waren, op het gebergte, en in de
laagte, en aan alle havens der groote zee,
tegenover den Libanon: de Hethieten,
en de Amorieten, de Kanaänieten, de
Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten,
2 Zoo vergaderden zij zich samen, om
tegen Jozua en tegen Israël te krijgen,
eenmoediglijk.
3 Als de inwoners te Gibeon hoorden,
wat Jozua met Jericho en met Ai gedaan
had,
4 Zoo handelden zij ook arglistelijk, en
gingen heen, en veinsden zich gezanten
te zijn, en zij namen oude zakken op
hunne ezels, en oude en gescheurde, en
samengebondene lederen wijnzakken;
5 Ook oude en bevlekte schoenen aan
hunne voeten, en zij hadden oude kleederen aan; en al het brood, dat zij op
hunne reize hadden, was droog *en* beschimmeld.
6 En zij gingen tot Jozua in het leger
te Gilgal, en zij zeiden tot hem en tot
de mannen van Israël: Wij zijn gekomen uit een ver land, zoo maakt nu een
verbond met ons.
7 Toen zeiden de mannen van Israël tot
de Hevieten: Misschien woont gijlieden
in het midden van ons, hoe zullen wij
dan een verbond met u maken?
8 Zij dan zeiden tot Jozua: Wij zijn
uwe knechten. Toen zeide Jozua tot
hen: Wie zijt gijlieden, en van waar
komt gij?
9 Zij nu zeiden tot hem: Uwe knechten
zijn uit een zeer ver land gekomen, om
den Naam des HEEREN, uws Gods; want
wij hebben Zijn gerucht gehoord, en alles
wat Hij in Egypte gedaan heeft;
10 En [b] alles wat Hij gedaan heeft aan
de twee koningen der Amorieten, die aan
gene zijde der Jordaan waren, Sihon, den
koning van Hesbon, en Og, den koning
van Bazan, die te Astharôth *woonde*.
11 Daarom spraken tot ons onze oudsten,
en al de inwoners onzes lands, zeggende:
Neemt reiskost met u in uwe handen op
de reize, en gaat hun tegemoet, en zegt
tot hen: Wij zijn ulieder knechten, zoo
maakt nu een verbond met ons.
12 Dit ons brood hebben wij warm tot
onzen teerkost uit onze huizen genomen,
ten dage, toen wij uittogen om tot ulieden te reizen; maar ziet, nu is het droog,
en het is beschimmeld;
13 En deze lederen wijnzakken, die wij
gevuld hebben, waren nieuw, maar ziet,
zij zijn gescheurd; en deze onze kleederen, en onze schoenen zijn oud geworden, vanwege deze zeer lange reis.
14 Toen namen de mannen van hunnen
reiskost; en zij vraagden het den mond
des HEEREN niet.
15 En Jozua maakte vrede met hen, en
hij maakte een verbond met hen, dat hij
hen bij het leven behouden zoude; en de
oversten der vergadering zwoeren hun.
16 En het geschiedde ten einde van drie
dagen, nadat zij het verbond met hen
gemaakt hadden, zoo hoorden zij, dat zij
hunne naburen waren, en dat zij in het
midden van hen waren wonende;
17 Want toen de kinderen Israëls voorttogen, zoo kwamen zij ten derden dage
aan hunne steden; hunne steden nu
waren Gibeon, en Chefíra, en Beëróth,
en Kirjath-Jeárim.
18 En de kinderen Israëls sloegen ze
niet, omdat de oversten der vergadering
hun gezworen hadden bij den HEERE,
den God Israëls; daarom murmureerde
de gansche vergadering tegen de oversten.
19 Toen zeiden al de oversten tot de
gansche vergadering: Wij hebben hun
gezworen bij den HEERE, den God Israëls; daarom kunnen wij hen niet aantasten.
20 Dit zullen wij hun doen, dat wij
hen bij het leven behouden, opdat geen
groote toorn over ons zij, om des eeds
wille, dien wij hun gezworen hebben.
21 Verder zeiden de oversten tot hen:
Laat hen leven, en laat ze houthouwers
en waterputters zijn der gansche vergadering, gelijk de oversten tot hen gezegd
hebben.
22 En Jozua riep hen, en sprak tot hen,
zeggende: Waarom hebt gijlieden ons
bedrogen, zeggende: Wij zijn zeer verre
van ulieden gezeten, daar gij in het midden van ons zijt wonende?
23 Nu dan, vervloekt zijt gijlieden! en
onder ulieden zullen niet afgesneden worden knechten, noch houthouwers, noch
waterputters ten huize mijns Gods.
24 Zij dan antwoordden Jozua, en zeiden: Dewijl het aan uwe knechten zekerlijk was te kennen gegeven, dat de
HEERE, uw God, Zijnen knecht Mozes

[a] Deut. 31:11. [b] Num. 21:24, 33. Deut. 1:4.

geboden heeft, dat Hij ulieden al dit
land geven, en [a] al de inwoners des lands
voor ulieder aangezicht verdelgen zoude,
zoo vreesden wij onzes levens zeer voor
ulieder aangezichten; daarom hebben
wij deze zaak gedaan.
25 En nu, zie, wij zijn in uwe hand;
doe, gelijk het goed en gelijk het recht is
in uwe oogen ons te doen.
26 Zoo deed hij hun alzoo, en hij ver-
loste hen van de hand der kinderen
Israëls, dat zij hen niet doodsloegen.
27 Alzoo gaf Jozua hen over ten zelven
dage tot houthouwers en waterputters der
vergadering, en dat tot het altaar des
HEEREN, tot dezen dag toe, aan de plaats,
die Hij verkiezen zoude.

Groote slag van Gibeon. Zon en maan staan stil. Inneming van verschillende steden in het zuiden.

10 HET geschiedde nu, toen Adóni-
Zédek, de koning van Jeruzalem,
gehoord had, dat Jozua Ai ingenomen en
haar verbannen had, *en* aan Ai en
haren koning alzoo gedaan had, gelijk
als hij aan [b] Jericho en haren koning
gedaan had; en [c] dat de inwoners van
Gíbeon vrede met Israël gemaakt had-
den, en in derzelver midden waren,
2 Zoo vreesden zij zeer; want Gíbeon
was eene groote stad, als eene der konink-
lijke steden; ja, zij was grooter dan Ai,
en al hare mannen waren sterk.
3 Daarom zond Adóni-Zédek, koning
van Jeruzalem, tot Hoham, den koning
van Hebron, en tot Piream, den koning
van Jarmuth, en tot Jafia, den koning
van Lachis, en tot Debir, den koning van
Eglon, zeggende:
4 Komt op tot mij, en helpt mij, dat wij
Gíbeon slaan; omdat zij vrede gemaakt
heeft met Jozua en met de kinderen
Israëls.
5 Toen werden verzameld en kwamen
op, vijf koningen der Amorieten, de
koning van Jeruzalem, de koning van
Hebron, de koning van Jarmuth, de
koning van Lachis, de koning van Eglon,
zij en al hunne legers; en zij belegerden
Gíbeon, en krijgden tegen haar.
6 De mannen nu van Gíbeon zonden
tot Jozua, in het leger te Gilgal, zeg-
gende: Trek uwe handen niet af van uwe
knechten, kom haastelijk tot ons op, en
verlos ons, en help ons; want al de
koningen der Amorieten, die op het ge-
bergte wonen, hebben zich tegen ons
vergaderd.
7 Toen toog Jozua op van Gilgal, hij
en al het krijgsvolk met hem, en alle
strijdbare helden.
8 Want de HEERE had tot Jozua ge-
zegd: Vrees u niet voor hen; want Ik
heb ze in uwe hand gegeven; niemand
van hen zal voor uw aangezicht bestaan.
9 Alzoo kwam Jozua snellijk tot hen;
den ganschen nacht over was hij van Gil-
gal opgetrokken.
10 En de HEERE verschrikte hen voor
het aangezicht van Israël; en hij sloeg
hen met eenen grooten slag te Gíbeon,
en vervolgde hen op den weg, waar men
naar Beth-hóron opgaat, en sloeg hen tot
Azéka en tot Makkéda toe.
11 Het geschiedde nu, toen zij voor het
aangezicht van Israël vluchtten, zijnde in
den afgang van Beth-hóron, zoo wierp de
HEERE groote steenen op hen van den
hemel, tot Azéka toe, dat zij stierven;
daar waren er meer, die van de hagel-
steenen stierven, dan die de kinderen
Israëls met het zwaard doodden.
12 Toen sprak Jozua tot den HEERE, ten
dage als de HEERE de Amorieten voor
het aangezicht der kinderen Israëls over-
gaf, en zeide voor de oogen der Israëlie-
ten: Zon, sta stil te Gíbeon, en gij, maan,
in het dal van Ajálon!
13 En de zon stond stil, en de maan
bleef staan, totdat zich het volk aan zijne
vijanden gewroken had. Is dit niet ge-
schreven in het boek des oprechten? De
zon nu stond stil in het midden des
hemels, en haastte niet onder te gaan
omtrent eenen volkomenen dag.
14 En er was geen dag aan dezen gelijk,
vóór hem noch na hem, dat de HEERE
de stem eens mans *alzoo* verhoorde;
want de HEERE streed voor Israël.
15 Toen keerde Jozua weder, en gansch
Israël met hem, naar het leger te Gilgal;
16 Maar die vijf koningen waren gevlo-
den, en hadden zich verborgen in de spe-
lonk bij Makkéda.
17 En aan Jozua werd geboodschapt,
mits te zeggen: Die vijf koningen zijn
gevonden, verborgen in de spelonk bij
Makkéda.
18 Zoo zeide Jozua: Wentelt groote
steenen voor den mond der spelonk, en
stelt mannen daarvoor om hen te be-
waren;
19 Maar staat gijlieden niet stil, jaagt
uwe vijanden achterna, en slaat hen in
den staart; laat hen in hunne steden
niet komen, want de HEERE, uw God,
heeft ze in uwe hand gegeven.
20 En het geschiedde, toen Jozua en de
kinderen Israëls geëindigd hadden hen
met eenen zeer grooten slag te slaan, tot-
dat zij vernield waren, en dat de over-
geblevenen, die van hen overgebleven
waren, in de vaste steden gekomen waren,
21 Zoo keerde al het volk tot Jozua in
het leger, bij Makkéda, in vrede; nie-
mand had zijne tong tegen de kinderen
Israëls geroerd.

---

[a] Deut. 7:1, 2. [b] Joz. 6:15. [c] Joz. 9:15.

22 Daarna zeide Jozua: Opent den mond der spelonk, en brengt tot mij uit die vijf koningen, uit de spelonk.

23 Zij nu deden alzoo, en brachten tot hem uit die vijf koningen, uit de spelonk: den koning van Jeruzalem, den koning van Hebron, den koning van Jarmuth, den koning van Lachis, den koning van Eglon.

24 En het geschiedde, als zij die koningen uitgebracht hadden tot Jozua, zoo riep Jozua al de mannen van Israël, en hij zeide tot de oversten des krijgsvolks, die met hem getogen waren: Treedt toe, zet uwe voeten op de halzen dezer koningen. En zij traden toe, en zetten hunne voeten op hunne halzen.

25 Toen zeide Jozua tot hen: Vreest niet en ontzet u niet, zijt sterk en hebt goeden moed; want alzoo zal de HEERE aan al uwe vijanden doen, tegen dewelke gijlieden strijdt.

26 En Jozua sloeg hen daarna, en doodde ze, en hing ze aan vijf houten; en zij hingen aan de houten tot den [a] avond.

27 En het geschiedde, ten tijde als de zon onderging, beval Jozua, dat men hen van de houten afname, en zij wierpen hen in de spelonk, alwaar zij verborgen geweest waren; en zij leiden groote steenen voor den mond der spelonk, *die daar zijn* tot op dezen zelfden dag.

28 Op denzelfden dag nam ook Jozua Makkéda in, en sloeg haar met de scherpte des zwaards; daartoe verbande hij derzelver koning, henlieden en alle ziel, die daarin was: hij liet geene overigen overblijven; en hij deed den koning van Makkéda, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

29 Toen toog Jozua door, en gansch Israël met hem, van Makkéda naar Libna, en hij krijgde tegen Libna.

30 En de HEERE gaf ze ook in de hand van Israël, met haren koning; en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was: hij liet daarin geene overigen overblijven; en hij deed haren koning, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

31 Toen toog Jozua voort, en gansch Israël met hem van Libna naar Lachis; en hij belegerde haar, en krijgde tegen haar;

32 En de HEERE gaf Lachis in de hand van Israël; en hij nam haar in op den tweeden dag, en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, naar alles, wat hij aan Libna gedaan had.

33 Toen trok Horam, de koning van Gezer, op, om Lachis te helpen; maar Jozua sloeg hem en zijn volk, totdat hij hem geene overigen overliet.

34 En Jozua trok voort van Lachis naar Eglon, en gansch Israël met hem; en zij belegerden haar, en krijgden tegen haar.

35 En zij namen haar in ten zelfden dage, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, verbande hij op denzelfden dag, naar alles, wat hij aan Lachis gedaan had.

36 Daarna toog Jozua op, en gansch Israël met hem, van Eglon naar Hebron, en zij krijgden tegen haar;

37 En zij namen haar in, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, zoo haren koning als al hare steden, en alle ziel, die daarin was: hij liet niemand in het leven overig blijven, naar alles, wat hij aan Eglon gedaan had; en hij verbande haar, en alle ziel, die daarin was.

38 Toen keerde Jozua, en gansch Israël met hem, naar Debir, en hij krijgde tegen haar.

39 En hij nam haar in, met haren koning, en al hare steden, en zij sloegen haar met de scherpte des zwaards, en verbanden alle ziel, die daarin was: hij liet geene overigen overblijven; gelijk als hij aan Hebron gedaan had, alzoo deed hij aan Debir en haren koning, en gelijk als hij aan Libna en haren koning gedaan had.

40 Alzoo sloeg Jozua het gansche land, het gebergte, en het zuiden, en de laagte, en de afloopingen der wateren, en al hunne koningen; hij liet geene overigen overblijven; ja, hij verbande alles, wat adem had, gelijk als de HEERE, de God Israëls, [b] geboden had.

41 En Jozua sloeg hen van Kades-Barnéa en tot Gaza toe; ook het gansche land Gosen, en tot Gibeon toe.

42 En Jozua nam al deze koningen en hun land op eenmaal; want de HEERE, de God Israëls, streed voor Israël.

43 Toen keerde Jozua weder, en gansch Israël met hem, naar het leger te Gilgal.

Groote slag aan het water Merom. Overwinningen in het noorden en in het overige des lands.

11 HET geschiedde daarna, als Jabin, de koning van Hazor, dit hoorde, zoo zond hij tot Jobab, den koning van Madon, en tot den koning van Simron, en tot den koning van Achsaf,

2 En tot de koningen, die tegen het noorden op het gebergte, en op het vlakke, tegen het zuiden van Cinneróth, en in de laagte, en in Nafoth-Dor, aan de zee waren;

3 Tot de Kanaänieten tegen het oosten en tegen het westen, en de Amorieten, en de Hethieten, en de Ferezieten; en de Jebusieten op het gebergte, en de Hevie-

[a] Deut. 21:23. Joz. 8:29. [b] Deut. 7:2; 20:16, 17. Joz. 8:2.

ten onder aan Hermon, in het land van
Mizpa.
4 Deze nu togen uit, en al hunne heir-
legers met hen : veel volks, als het zand,
dat aan den oever der zee is, in veelheid,
en zeer vele paarden en wagens.
5 Al deze koningen werden vergaderd,
en kwamen en legerden zich samen aan
de wateren van Meróm, om tegen Israël
te krijgen.
6 En de HEERE zeide tot Jozua : Vrees
niet voor hunne aangezichten, want
morgen omtrent dezen tijd zal Ik hen
altegader verslagen geven voor het aange-
zicht van Israël ; hunne paarden zult gij
verlammen, en hunne wagenen met vuur
verbranden.
7 En Jozua, en al het krijgsvolk met
hem, kwam snellijk over hen aan de wa-
teren van Merom, en zij overvielen hen.
8 En de HEERE gaf hen in de hand van
Israël, en zij sloegen hen, en zij joegen
hen na tot groot Sidon toe, en tot Mis-
refôthmaïm, en tot het dal Mizpe tegen
het oosten ; en zij sloegen hen, totdat
zij geene overigen onder hen overlieten.
9 Jozua nu deed hun, gelijk hem de
HEERE gezegd had : hunne paarden ver-
lamde hij, en hunne wagenen verbrandde
hij met vuur.
10 En Jozua keerde weder ter zelfder
tijd, en hij nam Hazor in, en haren
koning sloeg hij met het zwaard ; want
Hazor was te voren het hoofd van al deze
koninkrijken.
11 En zij sloegen alle ziel, die daarin
was, met de scherpte des zwaards, die ver-
bannende : er bleef niets overig, dat adem
had ; en Hazor verbrandde hij met vuur.
12 En Jozua nam al de steden dezer ko-
ningen in, en al hare koningen, en hij
sloeg hen met de scherpte des zwaards,
hen verbannende, [a] gelijk als Mozes, de
knecht des HEEREN, geboden had.
13 Alleenlijk verbrandden de Israëlieten
geene steden, die op hare heuvelen ston-
den ; behalve Hazor alleen, dat ver-
brandde Jozua.
14 En al den roof dezer steden, en het
vee, roofden de kinderen Israëls voor
zich ; alleenlijk sloegen zij al de men-
schen met de scherpte des zwaards, tot-
dat zij hen verdelgden ; zij lieten niet
overblijven, wat adem had.
15 [b] Gelijk als de HEERE Mozes, Zijnen
knecht, geboden had, [c] alzoo gebood
Mozes aan Jozua, en alzoo deed Jozua ;
hij deed er niet een woord af van alles,
wat de HEERE Mozes geboden had.
16 Alzoo nam Jozua al dat land in, het
gebergte, en al het zuiden, en al het land
van Gosen, en de laagte, en het vlakke veld,
en het gebergte Israëls, en zijne laagte ;
17 Van den kalen berg, die opwaarts
naar Seïr gaat, tot Baäl-Gad toe, in het
dal van den Libanon, onder aan den berg
Hermon ; al hunne koningen nam hij
ook, en sloeg hen, en doodde hen.
18 Vele dagen voerde Jozua krijg tegen
al deze koningen.
19 Er was geene stad, die vrede maakte
met de kinderen Israëls, behalve de
Hevieten, inwoners van Gíbeon ; zij
namen ze allen in door krijg ;
20 Want het was van den HEERE, hunne
harten te verstokken, dat zij Israël met
oorlog te gemoet gingen, opdat hij hen ver-
bannen zoude, dat hun geene genade ge-
schiedde, maar opdat hij hen verdelgen
zoude, gelijk als de HEERE Mozes geboden
had.
21 Te dier tijd nu kwam Jozua, en roeide
de Enakieten uit, van het gebergte, van
Hebron, van Debir, van Anab, en van
het gansche gebergte van Juda, en van
het gansche gebergte van Israël ; Jozua
verbande hen met hunne steden.
22 Er bleef niemand van de Enakieten
overig in het land der kinderen Israëls ;
alleenlijk bleven zij overig te Gaza, te
Gath, en te Asdod.
23 Alzoo nam Jozua al dat land in, naar
alles, wat de HEERE tot Mozes gesproken
had ; en Jozua gaf het Israël ten erve, naar
hunne afdeelingen, naar hunne stammen.
En het land rustte van den krijg.

Optelling der verslagene koningen door Israël.

12 DIT nu zijn de koningen des lands,
die de kinderen Israëls geslagen
hebben, en hun land erfelijk bezaten, aan
gene zijde der Jordaan, tegen den opgang
der zon ; van de beek Arnon af tot den
berg Hermon, en het gansche vlakke veld
tegen het oosten :
2 Sihon, de koning der Amorieten, die te
Hesbon woonde ; die van Aróër af heersch-
te, welke aan den oever der beek Arnon
is, [d] en *over* het midden der beek, en de
helft van Gilead, en tot aan de beek Jab-
bok, de landpale der kinderen Ammons ;
3 En *over* het vlakke veld tot aan de zee
van Cinnerôth tegen het oosten, en tot aan
de zee des vlakken velds, de Zoutzee, tegen
het oosten, op den weg naar Beth-Jesi-
môth ; en van het zuiden beneden Asdoth-
Pisga.
4 [e] Daartoe de landpale van Og, den ko-
ning van Bazan, die van het overblijfsel
der reuzen was, wonende te Astharôth en
te Edréï,
5 En heerschte over den berg Hermon,
en over Salcha, en over geheel Bazan, tot
aan de landpale der Gezurieten, en der
Määchathieten ; en de helft van Gilead,

a Deut. 20:16, 17. Joz. 10:40. b Ex. 23:32, 33 ; 34:12. Num. 33:52. c Deut. 7:2 ; 20:16.
d Deut. 3:8, 16. e Deut. 1:4.

de landpale van Sihon, den koning van
Hesbon.
6 Mozes, de knecht des HEEREN, en de
kinderen Israëls sloegen hen, [a] en Mozes,
de knecht des HEEREN, gaf aan de
Rubenieten en de Gadieten, en aan den
halven stam van Manasse, dat *land* tot
eene erfelijke bezitting.
7 Dit nu zijn de koningen des lands, die
Jozua sloeg, en de kinderen Israëls, [b] aan
deze zijde der Jordaan tegen het westen,
van Baäl-Gad aan, in het dal van den
Libanon, en tot aan den kalen berg, die
naar Seïr opgaat; en Jozua gaf het aan de
stammen Israëls tot eene erfelijke bezit-
ting, naar hunne afdeelingen.
8 Wat op het gebergte, en in de laagte,
en in het vlakke veld, en in de afloopingen
der wateren, en in de woestijn, en tegen
het zuiden was: de Hethieten, de Amorie-
ten, en Kanaänieten, de Ferezieten, de
Hevieten, en de Jebusieten.
9 De koning van Jericho, één; de koning
van Ai, die ter zijde van Beth-El is, één;
10 De koning van Jeruzalem, één; de
koning van Hebron, één;
11 De koning van Jarmuth, één; de ko-
ning van Lachis, één;
12 De koning van Eglon, één; de ko-
ning van Gézer, één;
13 De koning van Debir, één; de koning
van Geder, één;
14 De koning van Horma, één; de
koning van Harad, één;
15 De koning van Libna, één; de
koning van Adullam, één;
16 De koning van Makkéda, één; de
koning van Beth-El, één;
17 De koning van Tappûah, één; de
koning van Hefer, één;
18 De koning van Afek, één; de koning
van Lassaron, één;
19 De koning van Madon, één; de ko-
ning van Hazor, één;
20 De koning van Simron Meron, één;
de koning van Achsaf, één;
21 De koning van Taänach, één; de
koning van Megiddo, één;
22 De koning van Kedes, één; de ko-
ning van Jokneam, aan den Karmel, één;
23 De koning van Dor, tot Nafath-Dor,
één; de koning der Heidenen te Gilgal,
één;
24 De koning van Thirza, één. Al deze
koningen zijn een en dertig.

Verdeeling van het land ten oosten van de Jordaan.

13 JOZUA nu was oud, wel bedaagd;
en de HEERE zeide tot hem: Gij zijt
oud geworden, wel bedaagd, en er is zeer
veel lands overgebleven, om dat erfelijk
te bezitten.
2 Dit is het land, dat overgebleven is: al
de grenzen der Filistijnen en het gansche
Gesuri.
3 Van de Sihor, die voor aan Egypte is,
tot aan de landpale van Ekron tegen het
noorden, dat den Kanaänieten toegere-
kend wordt; vijf vorsten der Filistijnen,
de Gazatiet en Asdodiet, de Askeloniet,
de Gethiet en Ekroniet, en de Avvieten.
4 Van het zuiden, het gansche land der
Kanaänieten, en Meára, die van de Sido-
niërs is, tot Afek toe, tot aan de landpale
der Amorieten.
5 Daartoe het land der Giblieten, en de
gansche Libanon tegen den opgang der
zon, van Baäl-Gad, onder aan den berg
Hermon, tot aan den ingang van Hamath.
6 Allen, die op het gebergte wonen van
den Libanon aan tot Misrefôth-maïm toe,
al de Sidoniërs: Ik zal hen verdrijven van
het aangezicht der kinderen Israëls;
alleenlijk maak, dat het Israël ten erfdeel
valle, gelijk als Ik u geboden heb.
7 En nu, deel dit land tot een erfdeel
aan de negen stammen, en aan den
halven stam van Manasse,
8 Met denwelken de Rubenieten en Ga-
dieten hunne erfenis ontvangen hebben;
dewelke Mozes hunlieden gaf aan gene
zijde der Jordaan tegen het oosten, gelijk
als Mozes, de knecht des HEEREN, hun
gegeven had:
9 Van Aróër aan, die aan den oever
der beek Arnon is, en de stad, die in het
midden der beek is, en al het vlakke land
van Médeba tot Dibon toe;
10 En al de steden van Sihon, den
koning der Amorieten, die te Hesbon
geregeerd heeft, tot aan de landpale der
kinderen Ammons;
11 En Gilead, en de landpale der Ge-
zurieten, en der Maächathieten, en den
ganschen berg Hermon, en gansch
Bazan, tot Salcha toe;
12 Het gansche koninkrijk van Og in
Bazan, die geregeerd heeft te Astharôth
en te Edréï; deze is overig gebleven uit
het overblijfsel der reuzen, dewelke Mozes
heeft verslagen, en heeft ze verdreven.
13 Doch de kinderen Israëls verdreven
de Gezurieten en de Maächathieten niet;
maar Gezur en Maächath woonden in het
midden van Israël tot op dezen dag.
14 Alleenlijk gaf hij den stam Levi
geene erfenis. De vuurofferen Gods, des
HEEREN van Israël, zijn zijne erfenis,
gelijk als Hij tot hem gesproken had.
15 Alzoo gaf Mozes aan den stam der kin-
deren van Ruben, naar hunne huisge-
zinnen,
16 Dat hunne landpale was van Aróër
af, dat aan den oever der beek Arnon is,
en de stad, die in het midden der beek is,
en al het vlakke land tot Médeba toe:
17 Hesbon en al hare steden, die in het

[a] Num. 21:24; 32:33. [b] Joz. 10:40.

vlakke land zijn, Dibon, en Bamôth-Baäl, en Beth-Baäl-Meon,
18 En Jahza, en Kedémôth, en Mefaäth,
19 En Kirjatháim, en Sibma, en Zeret-Hassáhar op den berg des dals,
20 En Beth-Peor, en Asdoth-Pisga, en Beth-Jesimôth;
21 En alle steden des vlakken lands, en het gansche koninkrijk van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon regeerde, denwelken Mozes geslagen heeft, mitsgaders de vorsten van Mídian, Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, geweldigen van Sihon, inwoners des lands.
22 Daartoe hebben de kinderen Israëls met het zwaard gedood [a] Bíleam, den zoon van Beor, den voorzegger, nevens degenen, die van hen verslagen zijn.
23 De landpale nu der kinderen van Ruben was de Jordaan, en *derzelver* landpale; [b] dat is het erfdeel der kinderen van Ruben, naar hunne huisgezinnen, steden en hare dorpen.
24 En aan den stam van Gad, aan de kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen, gaf Mozes,
25 Dat hunne landpale was Jáezer, en al de steden van Gilead, en het halve land der kinderen Ammons, tot Aróër toe, die voor aan Rabba is;
26 En van Hesbon af tot Ramath-Mizpe en Bethónim; en van Mahanáïm tot aan de landpale van Debir;
27 En in het dal, Beth-háram, en Bethnimra, en Sukkôth, en Zafon, wat overig was van het koninkrijk van Sihon, den koning te Hesbon; de Jordaan en *hare* landpale, tot aan het einde der zee van Cinnereth, over de Jordaan, tegen het oosten.
28 Dat is het erfdeel der kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen: de steden en hare dorpen.
29 Verder had Mozes aan den halven stam van Manasse *eene erfenis* gegeven, die aan den halven stam der kinderen van Manasse bleef, naar hunne huisgezinnen;
30 Zoodat hunne landpale was van Mahanáïm af, het gansche Bazan, het gansche koninkrijk van Og, den koning van Bazan, en al de vlekken van Jaïr, die in Bazan zijn, zestig steden.
31 En het halve Gilead, en Astharôth, en Edréï, steden des koninkrijks van Og in Bazan, waren van de kinderen van Machir, den zoon van Manasse, *namelijk* de helft der kinderen van Machir, naar hunne huisgezinnen.
32 Dat is het, wat Mozes ten erve uitgedeeld had in de velden van Moab, op gene zijde der Jordaan van Jericho, tegen het oosten;
33 Maar aan den stam van Levi gaf Mozes geen erfdeel; [c] de HEERE, de God Israëls, is Zelf hunlieder Erfdeel, gelijk als Hij tot hen gesproken heeft.

Kaleb ontvangt voor zich Hebron.

14 DIT is nu hetgeen de kinderen Israëls geërfd hebben in het land Kanaän; [d] hetwelk de priester Eleázar, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls, hun hebben doen erven;
2 Door het lot hunner erfenis, gelijk als de HEERE door den dienst van Mozes geboden had, [e] aangaande de negen stammen en den halven stam;
3 Want aan de twee stammen en den halven stam had Mozes een erfdeel gegeven op gene zijde der Jordaan, maar aan de Levieten had hij geen erfdeel onder hen gegeven.
4 Want de kinderen van Jozef waren twee stammen, Manasse en Efraïm; en aan de Levieten gaven zij geen deel in het land, maar steden om te bewonen, en derzelver voorsteden voor hun vee en voor hunne bezitting.
5 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls, en zij deelden het land.
6 Toen naderden de kinderen van Juda tot Jozua, te Gilgal, en Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, zeide tot hem: Gij weet [f] het woord, dat de HEERE tot Mozes, den man Gods, gesproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij, en ter oorzake van u.
7 Ik was veertig jaren oud, toen Mozes, de knecht des HEEREN, mij uitgezonden heeft van Kades-Barnéa, om het land te verspieden, en ik hem antwoord bracht, gelijk als het in mijn hart was;
8 Maar mijne broeders, die met mij opgegaan waren, deden het hart des volks smelten; [g] doch ik volhardde den HEERE, mijnen God, na te volgen.
9 Toen zwoer Mozes te dien zelfden dage, zeggende: Indien niet het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uwen kinderen ten erfdeel zal zijn in eeuwigheid! dewijl gij volhard hebt den HEERE, mijnen God, na te volgen.
10 En nu, zie, de HEERE heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft; het zijn nu vijf en veertig jaren, sedert dat de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël in de woestijn wandelde; en nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud.
11 Ik ben nog heden zoo sterk, gelijk als ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond; gelijk mijne kracht toen was, alzoo is nu mijne kracht, tot den oorlog, en om [h] uit te gaan, en om in te gaan.

[a] Num. 31:8; 32:5. [b] Num. 34:14, 15. [c] Num. 18:20. Deut. 10:9; 18:2. [d] Num. 34:17. [e] Num. 26:55. [f] Num. 14:24. Deut. 1:36. [g] Num. 14:24. [h] Num. 27:17. Deut. 31:2.

12 En nu, geef mij dit gebergte, waarvan de HEERE te dien dage gesproken heeft: want gij hebt het te dienzelfden dage gehoord, dat de Enakieten aldaar waren, en dat er groote vaste steden waren; of de HEERE met mij ware, dat ik hen verdreef, gelijk als de HEERE gesproken heeft.
13 Toen zegende hem Jozua, en hij gaf Kaleb, den zoon van Jefunne, Hebron ten erfdeel.
14 Daarom werd Hebron aan Kaleb, den zoon van Jefunne, den Keneziet, ten erfdeel tot op dezen dag; omdat hij volhard had den HEERE, den God Israëls, na te volgen.
15 De naam nu van Hebron was eertijds Kirjath-Arba, die een groot mensch geweest is onder de Enakieten. En het land rustte van den krijg.

Bepaling van Juda's erfdeel.

15 EN het lot voor den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen, was: aan de landpale van Edom, de woestijn Zin, zuidwaarts, was het uiterste tegen het zuiden;
2 Zoodat hunne landpale, [a] tegen het zuiden, het uiterste van de Zoutzee was, van de tong af, die tegen het zuiden ziet;
3 En zij gaat uit naar het zuiden tot den opgang van Akrabbim, en gaat door naar Zin, en gaat op van het zuiden naar Kades-Barnéa, en gaat door Hezron, en gaat op naar Adar, en gaat om Karkáa;
4 En gaat door naar Azmon, en komt uit aan de beek van Egypte; en de uitgangen dezer landpale zullen naar de zee zijn. Dit zal uwe landpale tegen het zuiden zijn.
5 De landpale nu tegen het oosten zal de Zoutzee zijn, tot aan het uiterste der Jordaan; en de landpale, aan de zijde tegen het noorden, zal zijn van de tong der zee, van het uiterste der Jordaan.
6 En deze landpale zal opgaan tot Beth-hogla, en zal doorgaan van het noorden naar Beth-arába; en deze landpale zal opgaan tot den steen van Bohan, den zoon van Ruben.
7 Verder zal deze landpale opgaan naar Debir, van het dal Achor, en zal noordwaarts zien naar Gilgal, hetwelk tegen den opgang van Adûmmim is, die aan het zuiden der beek is. Daarna zal deze landpale doorgaan tot het water van En-sémes, en hare uitgangen zullen wezen te En-rógel.
8 En deze landpale zal opgaan door het dal van den zoon Hinnoms, aan de zijde van den Jebusiet van het zuiden; dezelve is Jeruzalem; en deze landpale zal opwaarts gaan tot de spits van den berg, die voor aan het dal van Hinnom is, westwaarts, hetwelk in het uiterste van het dal der Refaïeten is, tegen het noorden.
9 Daarna zal deze landpale strekken van de hoogte des bergs tot aan de waterfontein Nefthóah, en uitgaan tot de steden van het gebergte Efron. Verder zal deze landpale strekken naar Báäla; deze is Kirjath-Jeárim.
10 Daarna zal deze landpale zich omkeeren van Báäla tegen het westen, naar het gebergte Seïr, en zal doorgaan aan de zijde van den berg Jeárim van het noorden; deze is Chesalôn; en zij zal afkomen naar Beth-Sémes, en door Timna gaan.
11 Verder zal deze landpale uitgaan aan de zijde van Ekron, noordwaarts, en deze landpale zal strekken naar Sichron aan, en over den berg Báäla gaan, en uitgaan te Jábneël; en de uitgangen dezer landpale zullen zijn naar de zee.
12 [b] De landpale nu tegen het westen zal zijn tot de groote zee en *derzelver* landpale. Dit is de landpale der kinderen van Juda rondom heen, naar hunne huisgezinnen.
13 Doch Kaleb, den zoon van Jefunne, had hij een deel gegeven in het midden der kinderen van Juda, naar den mond des HEEREN tot Jozua, de stad van Arba, [c] vader van Enak, dat is Hebron.
14 En [d] Kaleb verdreef van daar de drie zonen van Enak: Sésai, en Ahíman, en Talmai, geboren van Enak.
15 En van daar toog hij opwaarts tot de inwoners van Debir (de naam van Debir nu was te voren Kirjath-Séfer);
16 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Séfer zal slaan, en nemen haar in, dien zal ik ook mijne dochter Achsa tot eene vrouw geven.
17 Othniël nu, de zoon van Kenaz, den broeder van Kaleb, nam haar in; en hij gaf hem Achsa, zijne dochter, tot eene vrouw.
18 En het geschiedde, als zij *tot hem* kwam, zoo porde zij hem aan, om een veld van haren vader te begeeren; en zij sprong van den ezel af; toen sprak Kaleb tot haar: Wat is u?
19 En zij zeide: Geef mij eenen zegen; dewijl gij mij een dor land gegeven hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen gaf hij haar hooge waterwellingen en lage waterwellingen.
20 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen.
21 De steden nu, van het uiterste van den stam der kinderen van Juda tot de landpale van Edom, tegen het zuiden, zijn: Kábzeël, en Eder, en Jagur,
22 En Kina, en Dimóna, en Ad-áda,

[a] Num. 34:4. [b] Num. 34:6. [c] Joz. 14:15. Richt. 1:20. [d] Richt. 1:10.

23 En Kedes, en Hazor, en Ithnan,
24 Zif, en Telem, en Beälôth,
25 En Hazor, Hadattha, en Keriôth
(Hezron, dat is, Hazor),
26 Amam, en Sema, en Mólada,
27 En Hazar-Gadda, en Hesmon, en
Beth-Palet,
28 En Hazar-Sual, en Beër-séba, en
Bizjótheja,
29 Báála, en Ijim, en Azem,
30 En Elthólad, en Chesil, en Horma,
31 En Ziklag, en Madmánna, en Sanzánna,
32 En Lebaôth, en Silhim, en Aïn, en
Rimmon. Al deze steden zijn negen en
twintig en hare dorpen.
33 In de laagte zijn: Estháol, en Zora,
en Asna,
34 En Zanóach, en En-gannim, Tappûah,
en Enam,
35 Jarmuth en Adullam, Socho en
Azéka,
36 En Saäráïm, en Adíthaïm, en Gedéra,
en Gedérothaïm: veertien steden en hare
dorpen.
37 Zenan, en Hadása, en Migdal-gad,
38 En Dilan, en Mizpe, en Jókteël,
39 Lachis, en Bozkath, en Eglon,
40 En Chabbon, en Lahmas, en Chitlis,
41 En Gedérôth, Beth-Dagon, en Náama, en Makkéda: zestien steden en
hare dorpen.
42 Libna, en Esther, en Asan,
43 En Jiftah, en Asna, en Nezib,
44 En Kehíla, en Achzib, en Maréza:
negen steden en hare dorpen;
45 Ekron, en hare onderhoorige plaatsen, en hare dorpen.
46 Van Ekron, en naar de zee toe, alle,
die aan de zijde van Asdod zijn, en hare
dorpen;
47 Asdod, hare onderhoorige plaatsen en
hare dorpen; Gaza, hare onderhoorige
plaatsen en hare dorpen, tot aan de rivier
van Egypte; en de groote Zee, en *hare*
landpale.
48 Op het gebérgte nu: Samir, en Jatthir, en Socho,
49 En Danna, en Kirjath-Sanna, die is
Debir,
50 En Anab, en Estemo, en Anim,
51 En Gosen, en Holon, en Gilo: elf
steden en hare dorpen.
52 Arab, en Duma, en Esan,
53 En Janum, en Beth-Tappûah, en
Aféka,
54 En Humta, en Kirjath-Arba, die is
Hebron, en Zior: negen steden en hare
dorpen.
55 Maon, Karmel, en Zif, en Juta,
56 En Jizreël, en Jókdeam, en Zanóah,
57 Kaïn, Gibea, en Timna: tien steden
en hare dorpen.
58 Halhul, Beth-Zur, en Gedor,
59 En Máarath, en Beth-Anôth, en
Eltekon: zes steden en hare dorpen.
60 Kirjath-Baäl, die is Kirjath-Jeárim,
en Rabba: twee steden en hare dorpen.
61 In de woestijn: Beth-arába, Middin
en Sechácha,
62 En Nibsan, en de Zoutstad, en Engédi: zes steden en hare dorpen.
63 Maar de kinderen van Juda konden
de Jebusieten, inwoners van Jeruzalem,
niet verdrijven; alzoo woonden de Jebusieten bij de kinderen van Juda te Jeruzalem, tot dezen dag toe.

Het erfdeel van Efraïm.

16 DAARNA kwam het lot der kinderen van Jozef uit: van de Jordaan
bij Jericho, aan het water van Jericho,
oostwaarts, de woestijn opgaande van
Jericho, door het gebergte Beth-El;
2 En het komt van Beth-El uit naar
Luz, en het gaat door tot de landpale
des Archiets, tot Atarôth toe;
3 En het gaat af tegen het westen naar
de landpale Jafléti, tot aan de landpale
van het benedenste Beth-hóron, en tot
Gazer; en hare uitgangen zijn aan de
zee.
4 Alzoo hebben hun erfdeel bekomen de
kinderen van Jozef: Manasse en Efraïm.
5 De landpale nu der kinderen van
Efraïm, naar hunne huisgezinnen, is
deze: te weten, de landpale huns erfdeels
was oostwaarts Atrôth-Addar tot aan het
bovenste Beth-hóron.
6 En deze landpale gaat uit tegen het
westen bij Michmetâth, van het noorden,
en deze landpale keert zich om tegen het
oosten naar Tháanat-Silo, en gaat door
dezelve van het oosten naar Janóah;
7 En komt af van Janóah naar Atarôth
en Náharath, en stoot aan Jericho, en
gaat uit aan de Jordaan.
8 Van Tappûah gaat deze landpale westwaarts naar de beek Kana, en hare uitgangen zijn aan de zee. Dit is het erfdeel
van den stam der kinderen van Efraïm,
naar hunne huisgezinnen.
9 En de steden, die afgezonderd waren
voor de kinderen van Efraïm, waren in
het midden van het erfdeel der kinderen
van Manasse, al die steden en hare dorpen.
10 En zij verdreven de Kanaänieten
niet, die te Gezer woonden; alzoo woonden die Kanaänieten in het midden der
Efraïmieten tot op dezen dag, maar zij
waren onder schatting dienende.

Het erfdeel van Manasses stam.

17 DE stam van Manasse had ook een
lot, omdat hij de eerstgeborene van
[a] Jozef was: *te weten* Machir, de eerstge-

[a] Gen. 46:20.

borene van Manasse, de vader van Gilead;
omdat hij een krijgsman was, zoo had hij
Gilead en Bazan.
2 Ook hadden de overgeblevene kinderen
van Manasse *een lot*, naar hunne huisge-
zinnen, *te weten* de kinderen van Abiézer,
en de kinderen van Helek, en de kinderen
van Asriël, en de kinderen van Sechem,
en de kinderen van Hefer, en de kinderen
van Semida. Dit zijn de mannelijke kin-
deren van Manasse, den zoon van Jozef,
naar hunne huisgezinnen.
3 [a] Zeláfead nu, de zoon van Hefer, den
zoon van Gilead, den zoon van Machir,
den zoon van Manasse, had geene zonen,
maar dochters; en [b] dit zijn de namen
zijner dochteren: Machla en Noa, Hogla,
Milka en Tirza.
4 Deze dan traden toe voor het aan-
gezicht van Eleázar, den priester, en voor
het aangezicht van Jozua, den zoon van
Nun, en voor het aangezicht der oversten,
zeggende: [c] De HEERE heeft Mozes gebo-
den, dat men ons een erfdeel geven zou
in het midden onzer broederen. Daarom
gaf hij haar, naar den mond des HEEREN,
een erfdeel in het midden der broederen
van haren vader.
5 En aan Manasse vielen tien snoeren
toe, behalve het land Gilead en Bazan,
dat op gene zijde der Jordaan is;
6 Want de dochteren van Manasse erf-
den een erfdeel in het midden zijner
zonen; en het land Gilead hadden de
overgeblevene kinderen van Manasse,
7 Zoodat de landpale van Manasse was
van Aser af tot Michmetâth, die voor aan
Sichem is; en deze landpale gaat ter rech-
terhand tot aan de inwoners van En-Tap-
pûach.
8 Manasse had wel het land van Tap-
pûach, maar Tappûach zelve, aan de land-
pale van Manasse, hadden de kinderen
van Efraïm.
9 Daarna komt de landpale af naar de
beek Kana tegen het zuiden der beek.
Deze steden zijn van Efraïm in het mid-
den der steden van Manasse; en de
landpale van Manasse is aan het noor-
den der beek, en hare uitgangen zijn aan
de zee.
10 Het was van Efraïm tegen het zuiden,
en tegen het noorden was het van Ma-
nasse, en de zee was zijne landpale; en
aan het noorden stieten zij aan Aser, en
aan het oosten aan Issaschar.
11 Want Manasse had, in Issaschar en
in Aser, Beth-Sean en hare onderhoorige
plaatsen, en Jibleam en hare onder-
hoorige plaatsen, en de inwoners te Dôr
en hare onderhoorige plaatsen, en de
inwoners te En-Dôr en hare onderhoorige
plaatsen, en de inwoners te Tháänach en
hare onderhoorige plaatsen, en de in-
woners te Megiddo en hare onderhoorige
plaatsen: drie landstreken.
12 En [d] de kinderen van Manasse kon-
den *de inwoners van* die steden niet ver-
drijven; want de Kanaänieten wilden in
hetzelve land wonen.
13 En het geschiedde, als de kinderen
Israëls sterk werden, zoo maakten zij de
Kanaänieten cijnsbaar; maar zij ver-
dreven hen niet ganschelijk.
14 Toen spraken de kinderen van Jozef
tot Jozua, zeggende: Waarom hebt gij
mij ten erfdeel maar één lot en één snoer
gegeven, daar ik toch een groot volk ben,
voor zooveel de HEERE mij dus verre
gezegend heeft?
15 Jozua nu zeide tot henlieden: Dewijl
gij een groot volk zijt, zoo ga op naar het
woud, en houw daar voor u af in het land
der Ferezieten en der Refaïeten, dewijl u
het gebergte van Efraïm te eng is.
16 Toen zeiden de kinderen van Jozef:
Dat gebergte zou ons niet genoegzaam
zijn; er zijn ook ijzeren wagens bij alle
Kanaänieten, die in het land des dals
wonen, bij die te Beth-Sean en hare onder-
hoorige plaatsen, en die in het dal van
Jizreël zijn.
17 Verder sprak Jozua tot het huis van
Jozef, tot Efraïm en tot Manasse, zeg-
gende: Gij zijt een groot volk, en gij hebt
groote kracht, gij zult geen één lot hebben;
18 Maar het gebergte zal uwe zijn; *en*
dewijl het een woud is, zoo houw het af,
zoo zullen zijne uitgangen uwe zijn;
want gij zult de Kanaänieten verdrijven, al
hebben zij ijzeren wagens, al zijn zij sterk.

Oprichting van den tabernakel te Silo.
Jozua verdeelt het overige land bij het lot.

18 EN de gansche vergadering van de
kinderen Israëls verzamelde zich te
Silo, en zij richtten aldaar op de tent der
samenkomst, nadat het land voor hen on-
derworpen was.
2 En er bleven overig onder de kinderen
Israëls, aan dewelke zij hun erfdeel niet
uitgedeeld hadden, zeven stammen.
3 En Jozua zeide tot de kinderen Israëls:
Hoe lang houdt gij u zoo slap, om voort
te gaan, om het land te beërven, hetwelk
de HEERE, de God uwer vaderen, u ge-
geven heeft?
4 Geeft voor ulieden drie mannen van
elken stam, dat ik ze heenzende, en zij
zich opmaken, en het land doorwandelen,
en beschrijven hetzelve naar hunne erven,
en *weder* tot mij komen.
5 Zij nu zullen het deelen in zeven dee-
len: Juda zal blijven op zijne landpale
van het zuiden, en het huis van Jozef zal
blijven op zijne landpale van het noorden.
6 En gijlieden zult het land beschrijven
in zeven deelen, en tot mij herwaarts

[a] Num. 26:33; 27:1. [b] Num. 27:1. [c] Num. 27:7; 36:2. [d] Richt. 1:27.

brengen, dat ik voor ulieden het lot hier werpe voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods.
7 Want de Levieten hebben geen deel in het midden van ulieden; maar het priesterdom des HEEREN is hun erfdeel. Gad nu, en Ruben, en de halve stam van Manasse, hebben hun erfdeel genomen op gene zijde der Jordaan, oostwaarts, hetwelk hun Mozes, de knecht des HEEREN, gegeven heeft.
8 Toen maakten zich die mannen op, en gingen heen. En Jozua gebood hun, die heengingen, om het land te beschrijven, zeggende: Gaat, en doorwandelt het land, en beschrijft het; komt dan weder tot mij, zoo zal ik ulieden hier het lot werpen, voor het aangezicht des HEEREN, te Silo.
9 De mannen dan gingen heen, en togen het land door, en beschreven het, naar de steden, in zeven deelen, in een boek; en kwamen *weder* tot Jozua in het leger te Silo.
10 Toen wierp Jozua het lot voor hen te Silo, voor het aangezicht des HEEREN. En Jozua deelde aldaar den kinderen Israëls het land, naar hunne afdeelingen.

Het erfdeel van Benjamin.

11 EN het lot van den stam der kinderen van Benjamin kwam op, naar hunne huisgezinnen; en de landpale van hun lot ging uit tusschen de kinderen van Juda, en tusschen de kinderen van Jozef.
12 En hunne landpale was naar den hoek noordwaarts van de Jordaan; en deze landpale gaat opwaarts aan de zijde van Jericho van het noorden, en gaat op door het gebergte westwaarts, en [a] hare uitgangen zijn aan de woestijn van Beth-áven.
13 En van daar gaat de landpale door naar Luz, aan de zijde van Luz (welke is Beth-El), zuidwaarts; en deze landpale gaat af naar Atrôth-Addar, aan den berg, die aan de zuidzijde van het benedenste Beth-hóron is.
14 En die landpale strekt en keert zich om, naar den westhoek zuidwaarts van den berg, die tegenover Beth-hóron zuidwaarts is, en hare uitgangen zijn aan Kirjath-Baäl (welke is Kirjath-Jeárim), eene stad der kinderen van Juda. Dit is de hoek ten westen.
15 De hoek nu ten zuiden is aan het uiterste van Kirjath-Jeárim; en deze landpale gaat uit ten westen, en zij komt uit aan de fontein der wateren van Neftóah.
16 En deze landpale gaat af tot aan het uiterste des bergs, die tegenover het dal van den zoon Hinnoms is, die in het dal der Refaïeten is tegen het noorden; en [b] gaat af door het dal van Hinnom, aan de zijde der Jebusieten zuidwaarts, en [c] gaat af aan de fontein van Rogel;
17 En strekt zich van het noorden, en gaat uit te En-sémes; van daar gaat zij uit naar Gelilôth, welke is tegenover den opgang naar Adûmmim, en [d] zij gaat af aan den steen van Bohan, den zoon van Ruben;
18 En gaat door ter zijde tegenover Arába naar het noorden, en gaat af te Arába.
19 Verder gaat deze landpale door aan de zijde van Beth-hogla noordwaarts, en de uitgangen van deze landpale zijn aan de tong der Zoutzee noordwaarts, aan het uiterste der Jordaan zuidwaarts. Dit is de zuider-landpale.
20 De Jordaan nu bepaalt haar aan den hoek naar het oosten. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, in hunne landpalen rondom, naar hunne huisgezinnen.
21 De steden nu van den stam der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen, zijn: Jericho, en Beth-hogla, en Emek-Keziz,
22 En Beth-arába, en Zemaráim, en Beth-El,
23 En Havvim, en Para, en Ofra,
24 Chefar-haämmónai, en Ofni, en Gaba: twaalf steden en hare dorpen.
25 Gíbeon, en Rama, en Beérôth,
26 En Mizpe, en Chefíra, en Moza,
27 En Rekem, en Jirpeël, en Thár-ala,
28 En Zela, Elef en Jebusi (deze is Jeruzalem), Gibath, Kirjath: veertien steden mitsgaders hare dorpen. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen.

Het lot van den stam van Simeon.

19 DAARNA ging het tweede lot uit voor Simeon, voor den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen; en hun erfdeel was in het midden van het erfdeel der kinderen van Juda.
2 En zij hadden in hun erfdeel: Beërséba, en Séba, en Mólada,
3 En Hazar-Sual, en Bala, en Azem,
4 En Elthólad, en Bethul, en Horma,
5 En Ziklag, en Beth-hammarchabôth, en Hazar-Suza,
6 En Beth-Lebaôth, en Sarûhen: dertien steden en hare dorpen.
7 Aïn, Rimmon, en Ether, en Asan: vier steden en hare dorpen;
8 En al de dorpen, die rondom deze steden waren, tot Báalath-Beër, *dat is* Ramath, tegen het zuiden. Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen.
9 Het erfdeel der kinderen van Simeon is onder het snoer der kinderen van Juda, want het erfdeel der kinderen van Juda was te groot voor hen; daarom erfden de kinderen van Simeon in het midden van hun erfdeel.

[a] Joz. 7:2. [b] Joz. 15:8. [c] Joz. 15:7. [d] Joz. 15:6.

Het erfdeel van Zebulon.

10 DAARNA kwam het derde lot op
voor de kinderen van Zebulon, naar
hunne huisgezinnen; en de landpale van
hun erfdeel was tot aan Sarid.
11 En hunne landpale gaat opwaarts
naar het westen en Mar-ála, en reikt tot
Dabbáseth, en reikt tot aan de beek, die
voor aan Jókneam is.
12 En zij wendt zich van Sarid oost-
waarts tegen den opgang der zon, tot de
landpale van Chislôth-Thabor, en zij
komt uit te Dobrath, en gaat opwaarts
naar Jafía.
13 En van daar gaat zij oostwaarts door
naar den opgang, naar Gath-Hefer, te
Eth-Kazin, en zij komt uit te Rimmon-
Methóar, hetwelk is Nea.
14 En deze landpale keert zich om tegen
het noorden naar Hannáthon, en hare
uitgangen zijn het dal van Jiftah-El.
15 En Kattath, en Náhalal, en Simron,
en Idala, en Bethlehem: twaalf steden
en hare dorpen.
16 Dit is het erfdeel der kinderen van
Zebulon, naar hunne huisgezinnen, deze
steden en hare dorpen.

Het erfdeel van Issaschar.

17 HET vierde lot ging uit voor Issa-
schar, voor de kinderen van Issaschar,
naar hunne huisgezinnen.
18 En hunne landpale was Izreéla, en
Chesullôth, en Sunem,
19 En Hafaráïm, en Sion, en Anácha-
rath,
20 En Rabbith, en Kisjon, en Ebez,
21 En Remeth, en En-gannim, en En-
hadda, en Beth-Pazez.
22 En deze landpale reikt aan Thabor, en
Sahazíma, en Beth-Sémes; en de uitgan-
gen van hunne landpale zijn aan de
Jordaan: zestien steden en hare dorpen.
23 Dit is het erfdeel van den stam der
kinderen van Issaschar, naar hunne huis-
gezinnen, de steden en hare dorpen.

Het erfdeel van Aser.

24 TOEN ging het vijfde lot voor den
stam der kinderen van Aser uit, naar
hunne huisgezinnen.
25 En hunne landpale was Helkath, en
Hali, en Beten, en Achsaf,
26 En Allammélech, en Am-ad, en Mis-
al; en zij reikt aan Karmel westwaarts,
en aan Sichor-Libnath;
27 En wendt zich tegen den opgang der
zon naar Beth-Dagon, en reikt aan Zebu-
lon, en aan het dal Jiftha-El noordwaarts
naar Beth-Emek, en Nehiël, en komt uit
tot Kabul ter linkerhand;
28 En Ebron, en Rehob, en Hammon,
en Kana, tot aan groot Sidon.
29 En deze landpale wendt zich naar
Rama, en tot aan de vaste stad Tyrus;
dan keert deze landpale naar Hosa, en
hare uitgangen zijn aan de zee, van het
landsnoer *strekkende* naar Achzib,
30 En Umma, en Afek, en Rehob: twee
en twintig steden en hare dorpen.
31 Dit is het erfdeel van den stam der
kinderen van Aser, naar hunne huisge-
zinnen, deze steden en hare dorpen.

Het erfdeel van Nafthali.

32 HET zesde lot ging uit voor de kin-
deren van Nafthali, voor de kinderen van
Nafthali, naar hunne huisgezinnen.
33 En hunne landpale is van Helef, van
Allon tot Zäänannim, en Adámi-Nekeb,
en Jabneël, tot Lakkum; en hare uitgan-
gen zijn aan de Jordaan.
34 En deze landpale wendt zich west-
waarts naar Asnoth-Thabor, en van daar
gaat zij voort naar Hukkok, en zij reikt
aan Zebulon tegen het zuiden, en aan
Aser reikt zij tegen het westen, en aan
Juda aan de Jordaan tegen den opgang
der zon.
35 De vaste steden nu zijn: Ziddim, Zer
en Hámmath, Rakkath en Cinnereth,
36 En Adáma, en Rama, en Hazor,
37 En Kedes, en Edréï, en En-Hazor,
38 En Iron, en Migdal-El, Horem en
Beth-Anath, en Beth-Sémes: negentien
steden en hare dorpen.
39 Dit is het erfdeel van den stam der
kinderen van Nafthali, naar hunne huis-
gezinnen, de steden en hare dorpen.

Het erfdeel van Dan.

40 HET zevende lot ging uit voor den
stam der kinderen van Dan, naar hunne
huisgezinnen.
41 En de landpale van hun erfdeel was:
Zora, en Esthául, en Ir-Sémes,
42 En Saälabbin, en Ajálon, en Ithla,
43 En Elon, en Timnáta, en Ekron,
44 En Elteké, en Gibbeton, en Baälach,
45 En Jehud, en Bené-Berak, en Gath-
Rimmon,
46 En Me-Jarkon, en Rakkon, met de
landpale tegenover Jafo.
47 Doch de landpale der kinderen van
Dan was hun te klein uitgekomen; daar-
om togen de kinderen van Dan op, en
krijgden tegen Lesem, en namen haar in,
en sloegen haar met de scherpte des
zwaards, en erfden haar, en woonden
daarin; en zij noemden Lesem, Dan,
naar den naam van hunnen vader Dan.
48 Dit is het erfdeel van den stam der
kinderen van Dan, naar hunne huisgezin-
nen, deze steden en hare dorpen.

Jozua ontvangt Thimnath-Serah.

49 TOEN zij nu geëindigd hadden het
land erfelijk te deelen, naar zijne land-
palen, zoo gaven de kinderen Israëls aan
Jozua, den zoon van Nun, een erfdeel in
het midden van hen:

50 Naar den mond des HEEREN gaven zij
hem die stad, welke hij begeerde, Thimnath-Serah, op het gebergte van Efraïm; en hij bouwde die stad, en woonde in dezelve.
51 Dit zijn de erfdeelen, welke Eleázar, de priester, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen, door het lot aan de kinderen Israëls erfelijk uitdeelden te Silo, voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst. Aldus maakten zij een einde van het uitdeelen des lands.

Bevel des Heeren omtrent zes vrijsteden voor hen, die zonder opzet eenen doodslag zouden begaan hebben. Het volk bestemt hiertoe drie steden aan deze, en drie aan gene zijde der Jordaan.

20 VERDER sprak de HEERE tot Jozua, zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Geeft voor ulieden de vrijsteden, [a] waarvan Ik met ulieden gesproken heb door den dienst van Mozes.
3 Dat daarhenen vliede de doodslager, die eene ziel door dwaling, niet met wetenschap, verslaat; opdat zij ulieden zijn tot eene toevlucht voor den bloedwreker.
4 [b] Als hij vlucht tot eene van die steden, zoo zal hij staan aan de deur der stadspoort, en hij zal zijne woorden spreken voor de ooren van de oudsten derzelver stad; dan zullen zij hem tot zich in de stad nemen, en hem plaats geven, dat hij bij hen wone.
5 En als de bloedwreker hem najaagt, zoo zullen zij den doodslager in zijne hand niet overgeven, dewijl hij zijnen naaste niet met wetenschap verslagen heeft, en hem gisteren *en* eergisteren niet heeft gehaat.
6 En hij zal in die stad wonen, totdat hij sta voor het aangezicht der vergadering voor het gericht, todat de hoogepriester sterve, die in die dagen zijn zal; dan zal de doodslager wederkeeren, en komen tot zijne stad, en tot zijn huis, tot de stad, van waar hij gevloden is.
7 Toen heiligden zij Kedes in Galiléa, op het gebergte van Nafthali, en Sichem op het gebergte van Efraïm, en Kirjath-Arba, deze is Hebron, op het gebergte van Juda.
8 En aan gene zijde der Jordaan van Jericho oostwaarts, gaven zij [c] Bezer in de woestijn, in het platte land, van den stam van Ruben; en Ramoth in Gilead, van den stam van Gad; en Golan in Bazan, van den stam van Manasse.
9 Dit nu zijn de steden, die bestemd waren voor al de kinderen Israëls, en voor den vreemdeling, die in het midden van henlieden verkeert, opdat derwaarts vluchte al wie eene ziel slaat door dwaling; opdat hij niet sterve door de hand des bloedwrekers, totdat hij voor het aangezicht der vergadering gestaan zal hebben.

De Levieten bekomen op hun verzoek hunne steden.

21 TOEN [d] naderden de hoofden der vaderen van de Levieten tot Eleázar, den priester, en tot Jozua, den zoon van Nun, en tot de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls;
2 En zij spraken tot hen, te Silo, in het land Kanaän, zeggende: De HEERE heeft geboden door den dienst van Mozes, [e] dat men ons steden te bewonen geven zou, en hare voorsteden voor onze beesten.
3 Daarom gaven de kinderen Israëls aan de Levieten van hun erfdeel, naar den mond des HEEREN, deze steden en de voorsteden derzelve.
4 Toen ging het lot uit voor de huisgezinnen der Kahathieten; en voor de kinderen van Aäron, den priester, uit de Levieten, waren van den stam van Juda, en van den stam van Simeon, en van den stam van Benjamin, door het lot, dertien steden.
5 En aan de overgeblevene kinderen van Kahath vielen, bij het lot, van de huisgezinnen van den stam van Efraïm, en van den stam van Dan, en van den halven stam van Manasse, tien steden.
6 En aan de kinderen van Gerson, van de huisgezinnen van den stam van Issaschar, en van den stam van Aser, en van den stam van Nafthali, en van den halven stam van Manasse, in Bazan, bij het lot, dertien steden.
7 Aan de kinderen van Merári, naar hunne huisgezinnen, van den stam van Ruben, en van den stam van Gad, en van den stam van Zebulon, twaalf steden.
8 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan de Levieten deze steden en hare voorsteden, bij het lot, gelijk de HEERE geboden had door den dienst van Mozes.
9 Verder gaven zij van den stam der kinderen van Juda, en van den stam der kinderen van Simeon, deze steden, die men bij name noemde;
10 Dat zij waren van de kinderen van Aäron, van de huisgezinnen der Kahathieten, uit de kinderen van Levi; want het eerste lot was het hunne.
11 Zoo gaven zij hun de stad van Arba, den vader van Anok (zij is Hebron), op den berg van Juda, en hare voorsteden rondom haar.
12 Maar het veld der stad en hare dorpen, gaven zij aan Kaleb, den zoon van Jefunne, tot zijne bezitting.
13 Alzoo gaven zij aan de kinderen van

[a] Ex. 21:13. Num. 35:6. Deut. 19:1, 2. [b] Num. 35:22, 23. Deut. 19:4, 5. [c] Deut. 4:43.
[d] 1 Kron. 6:54, enz. [e] Num. 35:2, enz.

den priester Aäron de vrijstad des doodslagers. Hebron en hare voorsteden, en Libna en hare voorsteden,
14 En Jatthir en hare voorsteden, en Esthemóa en hare voorsteden,
15 En Cholon en hare voorsteden, en Debir en hare voorsteden;
16 En Aïn en hare voorsteden, en Jutta en hare voorsteden, en Beth-Sémes en hare voorsteden: negen steden van deze twee stammen.
17 En van den stam van Benjamin, Gíbeon en hare voorsteden, Geba en hare voorsteden,
18 Anathoth en hare voorsteden, en Almon en hare voorsteden: vier steden.
19 Al de steden der kinderen van Aäron, de priesteren, waren dertien steden en hare voorsteden.
20 De huisgezinnen nu der kinderen van Kahath, der Levieten, die overgebleven waren van de kinderen van Kahath, die hadden de steden huns lots van den stam van Efraïm.
21 En zij gaven hun Sichem, eene vrijstad des doodslagers, en hare voorsteden, op den berg Efraïm, en Gezer en hare voorsteden,
22 En Kibzáïm en hare voorsteden, en Beth-hóron en hare voorsteden: vier steden.
23 En van den stam van Dan: Elteké en hare voorsteden, Gibbethon en hare voorsteden,
24 Ajálon en hare voorsteden, Gath-Rimmon en hare voorsteden: vier steden.
25 En van den halven stam van Manasse, Tháanach en hare voorsteden, en Gath-Rimmon en hare voorsteden: twee steden.
26 Al de steden voor de huisgezinnen van de overige kinderen van Kahath, zijn tien, met hare voorsteden.
27 En aan de kinderen van Gerson, van de huisgezinnen der Levieten, van den halven stam van Manasse, de vrijstad des doodslagers, Golan in Bazan, en hare voorsteden, en Beësthera en hare voorsteden: twee steden.
28 En van den stam van Issaschar: Kisjon en hare voorsteden, en Dobrath en hare voorsteden,
29 Jarmuth en hare voorsteden, En-gannim en hare voorsteden: vier steden.
30 En van den stam van Aser: Mis-al en hare voorsteden, Abdon en hare voorsteden,
31 En Helkath en hare voorsteden, en Rehob en hare voorsteden: vier steden.
32 En van den stam van Nafthali: de vrijstad des doodslagers, Kedes in Galiléa, en hare voorsteden, en Hammoth-Dôr en hare voorsteden, en Karthan en hare voorsteden: drie steden.
33 Al de steden der Gersonieten, naar hunne huisgezinnen, zijn dertien steden en hare voorsteden.
34 Aan de huisgezinnen nu van de kinderen van Merári, van de overige Levieten, *werd gegeven* van den stam van Zebulon, Jokneam en hare voorsteden, Kartha en hare voorsteden,
35 Dimna en hare voorsteden, Náhalal en hare voorsteden: vier steden.
36 En van den stam van Ruben: Bezer en hare voorsteden, en Jahza en hare voorsteden,
37 Kedémôth en hare voorsteden, en Mefaäth en hare voorsteden: vier steden.
38 Van den stam van Gad nu, de vrijstad des doodslagers, Ramoth in Gilead, en hare voorsteden, en Mahanáïm en hare voorsteden,
39 Hesbon en hare voorsteden, Jáëzer en hare voorsteden: al die steden zijn vier.
40 Al die steden waren van de kinderen van Merári, naar hunne huisgezinnen, die nog overig waren van de huisgezinnen der Levieten; en hun lot was twaalf steden.
41 Al de steden der Levieten, in het midden van de erfenis der kinderen Israëls, waren acht en veertig steden en hare voorsteden.
42 Deze steden waren elk met hare voorsteden rondom haar; alzoo was het met al die steden.
43 Alzoo gaf de HEERE aan Israël het gansche land, dat Hij gezworen had hunnen vaderen te geven, en zij beërfden het, en woonden daarin.
44 En de HEERE gaf hun rust rondom, naar alles, wat Hij hunnen vaderen gezworen had; en er bestond niet één man van al hunne vijanden voor hun aangezicht; al hunne vijanden gaf de HEERE in hunne hand.
45 Er viel niet één woord van al de goede woorden, die de HEERE gesproken had tot het huis van Israël: het kwam altemaal.

De Rubenieten, Gadieten en de halve stam van Manasse vertrekken naar hunne steden.

22 TOEN riep Jozua de Rubenieten, en de Gadieten, en den halven stam van Manasse,
2 En hij zeide tot hen: Gijlieden hebt onderhouden alles, wat u Mozes, de knecht des HEEREN, geboden heeft; en [a] gij zijt mijne stem gehoorzaam geweest in alles, wat ik u geboden heb.
3 Gij hebt uwe broederen niet verlaten nu langen tijd, tot op dezen dag toe; maar gij hebt waargenomen de onderhouding der geboden van den HEERE, uwen God.
4 En nu, de HEERE, uw God, heeft uwen broederen rust gegeven, gelijk Hij hun toegezegd had: keert dan nu wederom, en gaat gij naar uwe tenten, naar het land uwer bezitting,[b] hetwelk u Mozes, de knecht des

[a] Num. 32:20. Deut. 3:18. [b] Num. 32:33. Deut. 3:13; 29:8. Joz. 13:8.

HEEREN, gegeven heeft op gene zijde der
Jordaan.
5 Alleenlijk, neemt naarstiglijk waar te
doen het gebod en de Wet, die u Mozes, de
knecht des HEEREN, geboden heeft, [a] dat
gij den HEERE, uwen God, liefhebt, en dat
gij wandelt in al Zijne wegen, en Zijne geboden
houdt, en Hem aanhangt, en dat gij
Hem dient met uw gansche hart en met
uwe gansche ziel.
6 Alzoo zegende hen Jozua, en hij liet
hen gaan; en zij gingen naar hunne tenten;
7 Want aan de helft van den stam van
Manasse had Mozes *een erfdeel* gegeven
in Bazan; maar aan *de andere* helft van
denzelven gaf Jozua *een erfdeel* bij hunne
broederen, aan deze zijde der Jordaan
westwaarts. Verder ook als Jozua hen liet
trekken naar hunne tenten, zoo zegende
hij hen;
8 En hij sprak tot hen, zeggende: Keert
weder tot uwe tenten met veel rijkdom, en
met zeer veel vee, met zilver, en met
goud, en met koper, en met ijzer, en met
zeer veel kleederen; deelt den roof uwer
vijanden met uwe broederen.
9 Alzoo keerden de kinderen van Ruben,
en de kinderen van Gad, en de halve stam
van Manasse wederom, en togen van de
kinderen Israëls, van Silo, dat in het land
Kanaän is, om te gaan naar het land van
Gilead, naar het land hunner bezitting, in
hetwelk zij bezitters gemaakt waren, naar
den mond des HEEREN, door den dienst
van Mozes.
10 [b] Toen zij kwamen aan de grenzen der
Jordaan, die in het land Kanaän zijn, zoo
bouwden de kinderen van Ruben, en de
kinderen van Gad, en de halve stam van
Manasse aldaar een altaar aan de Jordaan,
een altaar groot in het aanzien.
11 En de kinderen Israëls hoorden zeggen:
Ziet, de kinderen van Ruben, en de
kinderen van Gad, en de halve stam van
Manasse hebben een altaar gebouwd, tegenover
het land Kanaän, aan de grenzen
der Jordaan, aan de zijde der kinderen
Israëls.
12 Als de kinderen Israëls *dit* hoorden,
zoo verzamelde de gansche vergadering
der kinderen Israëls te Silo, dat zij tegen
hen optogen met een heir.
13 En de kinderen Israëls zonden aan
de kinderen van Ruben, en aan de kinderen
van Gad, en aan den halven stam
van Manasse, in het land Gilead, Pínehas,
den zoon van Eleázar, den priester,
14 En tien vorsten met hem, van ieder
vaderlijk huis éénen vorst, uit al de stammen
van Israël; en zij waren een iedereen
hoofd van het huis hunner vaderen over
de duizenden van Israël.
15 Toen zij tot de kinderen van Ruben, en
tot de kinderen van Gad, en tot den halven
stam van Manasse kwamen, in het land
Gilead, zoo spraken zij met hen, zeggende:
16 Alzoo spreekt de gansche gemeente
des HEEREN: Wat overtreding is dit,
waarmede gijlieden overtreden hebt tegen
den God van Israël, heden afkeerende van
achter den HEERE, mits dat gij een altaar
voor u gebouwd hebt, om heden tegen den
HEERE wederspannig te zijn?
17 [c] Is ons de ongerechtigheid van Peor
te weinig? van dewelke wij niet gereinigd
zijn tot op dezen dag, hoewel de plaag in
de vergadering des HEEREN geweest is.
18 Dewijl gij u heden van achter den
HEERE afkeert, het zal dan geschieden, als
gij heden wederspannig zijt tegen den
HEERE, zoo zal Hij Zich morgen grootelijks
vertoornen tegen de gansche gemeente
van Israël.
19 Maar toch, indien het land uwer bezitting
onrein is, komt over in het land
van de bezitting des HEEREN, waar de
tabernakel des HEEREN woont, en neemt
bezitting in het midden van ons; maar
zijt niet wederspannig tegen den HEERE,
en zijt ook niet wederspannig tegen ons,
een altaar voor u bouwende, behalve het
altaar van den HEERE, onzen God.
20 Heeft niet Achan, de zoon van Zerah,
overtreding begaan met het verbannene?
en kwam er niet eene verbolgenheid over
de gansche vergadering van Israël? en
die man stierf niet alleen in zijne ongerechtigheid.
21 Toen antwoordden de kinderen van
Ruben, en de kinderen van Gad, en de
halve stam van Manasse, en zij spraken
met de hoofden der duizenden van Israël:
22 [d] De God der goden, de HEERE, de
God der goden, de HEERE, Die weet het;
Israël zelf zal het ook weten! Is het door
wederspannigheid, of is het door overtreding
tegen den HEERE, zoo behoudt
ons heden niet;
23 Dat wij ons een altaar zouden gebouwd
hebben, om ons van achter den
HEERE af te keeren, of om brandoffer en
spijsoffer daarop te offeren, of om dankoffer
daarop te doen, zoo eische het de
HEERE;
24 En zoo wij dit niet uit zorg vanwege
deze zaak gedaan hebben, zeggende: Morgen
mochten uwe kinderen tot onze kinderen
spreken, zeggende: Wat hebt gij met
den HEERE, den God van Israël, te doen?
25 De HEERE heeft immers de Jordaan
tot landpale gezet tusschen ons en tusschen
ulieden, gij, kinderen van Ruben,
en gij, kinderen van Gad! gij hebt geen
deel aan den HEERE. Zoo mochten uwe
kinderen onze kinderen doen ophouden,
dat zij den HEERE niet vreesden.
26 Daarom zeiden wij: Laat ons toch

[a] Deut. 10:12. [b] Joz. 18:7. [c] Num. 25:3. Deut. 4:3. [d] Ps. 50:1.

voor ons maken, bouwende een altaar,
niet ten brandoffer, noch ten offer;
27 Maar [a] dat het een getuige zij tusschen ons en tusschen ulieden, en tusschen onze geslachten na ons, opdat wij den dienst des HEEREN voor Zijn aangezicht dienen mochten met onze brandofferen, en met onze slachtofferen, en met onze dankofferen; en dat uwe kinderen tot onze kinderen morgen niet zeggen: Gijlieden hebt geen deel aan den HEERE.
28 Daarom zeiden wij: Wanneer het geschiedt, dat zij morgen *alzoo* tot ons en tot onze geslachten zeggen zullen, zoo zullen wij zeggen: Ziet de gedaante van het altaar des HEEREN, hetwelk onze vaderen gemaakt hebben, niet ten brandoffer, noch ten offer; maar het is een getuige tusschen ons en tusschen ulieden.
29 Het zij verre van ons, van ons, dat wij zouden wederspannig zijn tegen den HEERE, of dat wij te dezen dage ons van achter den HEERE afkeeren zouden, bouwende een altaar ten brandoffer, ten spijsoffer, of ten slachtoffer, behalve het altaar van den HEERE, onzen God, dat voor Zijnen tabernakel is.
30 Toen de priester Pínehas, en de oversten der vergadering, en de hoofden der duizenden van Israël, die bij hem waren, de woorden hoorden, die de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de kinderen van Manasse gesproken hadden, zoo was het goed in hunne oogen.
31 En Pínehas, de zoon van den priester Eleázar, zeide tot de kinderen van Ruben, en tot de kinderen van Gad, en tot de kinderen van Manasse: Heden weten wij, dat de HEERE in het midden van ons is, dewijl gij deze overtreding tegen den HEERE niet begaan hebt; toen hebt gijlieden de kinderen Israëls verlost uit de hand des HEEREN.
32 En Pínehas, de zoon van den priester Eleázar, keerde wederom, met de oversten van de kinderen van Ruben, en van de kinderen van Gad, uit het land Gilead, naar het land Kanaän, tot de kinderen Israëls; en zij brachten hun antwoord weder.
33 Het antwoord nu was goed in de oogen van de kinderen Israëls, en de kinderen Israëls loofden God, en zeiden niet *meer* van tegen hen op te trekken met een heir, om het land te verderven, waarin de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad woonden.
34 En de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad noemden dat altaar: Dat het een getuige zij tusschen ons, dat de HEERE God zij.

Waarschuwing van Jozua tot de geheele verzameling des volks.

23 EN het geschiedde na vele dagen, nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al zijne vijanden rondom heen, en Jozua oud geworden *en* wel bedaagd was;
2 Zoo riep Jozua gansch Israël, hunne oudsten, en hunne hoofden, en hunne richters, en hunne ambtlieden, en hij zeide tot hen: Ik ben oud geworden, *en* wel bedaagd:
3 En gijlieden hebt gezien alles, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan al deze volken voor uw aangezicht; want de HEERE, uw God, Zelf is het, Die voor u gestreden heeft.
4 Ziet, ik heb u deze overige volken door het lot doen toevallen, ten erfdeel voor uwe stammen, van de Jordaan af, met al de volken, die ik uitgeroeid heb, en tot de groote Zee, tegen den ondergang der zon.
5 En de HEERE, uw God, Zelf zal hen uitstooten voor ulieder aangezicht, en Hij zal hen van voor ulieder aangezicht verdrijven; en gij zult hun land erfelijk bezitten, [b] gelijk als de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft.
6 Zoo weest zeer sterk, om te bewaren en om te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes; [c] opdat gij daarvan niet afwijkt ter rechter- noch ter linkerhand;
7 Dat gij niet ingaat tot deze volken, deze, die overgebleven zijn bij ulieden; [d] gedenkt ook niet aan den naam hunner goden, en doet er niet bij zweren, en dient hen niet, en buigt u voor die niet.
8 [e] Maar den HEERE, uwen God, zult gij aanhangen, gelijk als gij tot op dezen dag gedaan hebt;
9 Want de HEERE heeft van uw aangezicht verdreven groote en machtige volken; en u aangaande, niemand heeft voor uw aangezicht bestaan, tot op dezen dag toe.
10 [f] Een eenig man onder u zal er duizend jagen; want het is de HEERE, uw God, Zelf, Die voor u strijdt, gelijk als Hij tot u gesproken heeft.
11 Daarom bewaart uwe zielen naarstiglijk, dat gij den HEERE, uwen God, liefhebt.
12 Want zoo gij eenigszins afkeert, en het overige van deze volken aanhangt, van deze, die bij u overgebleven zijn, en u met hen verzwagert, en gij tot hen zult ingaan, en zij tot u,
13 Weet voorzeker, dat de HEERE, uw God, niet voortvaren zal deze volken van voor uw aangezicht te verdrijven; maar

---

[a] Gen. 31:48. Joz. 24:27. [b] Ex. 14:14; 23:27. Num. 33:53. Deut. 6:19. Joz. 13:6. [c] Deut. 5:32; 28:14. [d] Ex. 23:13. Ps. 16:4. Jer. 5:7. Zef. 1:5. Efez. 5:3. [e] Deut. 11:22. [f] Lev. 26:8. Deut. 32:30.

zij zullen ulieden zijn tot een' strik, en tot een net, en tot een' geesel aan uwe zijden, en tot doornen in uwe oogen, totdat gij omkomt van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

14 En ziet, ik ga heden in den weg der gansche aarde; en gij weet in uw gansche hart en in uwe gansche ziel, dat er niet een eenig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de HEERE, uw God, over u gesproken heeft; zij zijn u allen overkomen; er is van dezelve niet een eenig woord gevallen.

15 En het zal geschieden, gelijk als al die goede dingen over u gekomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, alzoo zal de HEERE over u komen laten al die kwade dingen, totdat Hij u verdelge van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

16 Wanneer gij het verbond des HEEREN, uws Gods, overtreedt, dat Hij u geboden heeft, en gij heengaat en dient andere goden, en u voor dezelve nederbuigt, zoo zal de toorn des HEEREN over u ontsteken, en gij zult haastiglijk omkomen van het goede land, hetwelk Hij u gegeven heeft.

Laatste woorden van Jozua. Het volk belooft den Heere te zullen dienen.

24 DAARNA verzamelde Jozua al de stammen van Israël te Sichem, en hij riep de oudsten van Israël, en deszelfs hoofden, en deszelfs richters, en deszelfs ambtlieden; en zij stelden zich voor het aangezicht van God.

2 Toen zeide Jozua tot het gansche volk: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: [a]Over gene zijde der rivier hebben uwe vaders van ouds gewoond, *namelijk* [b]Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend.

3 [c]Toen nam Ik uwen vader Abraham van gene zijde der rivier, en deed hem wandelen door het gansche land Kanaän; [d]Ik vermeerderde ook zijn zaad en gaf hem Izak.

4 [e]En aan Izak gaf Ik Jakob en Ezau; en [f]Ik gaf aan Ezau het gebergte Seïr, om dat erfelijk te bezitten; [g]maar Jakob en zijne kinderen togen af in Egypte.

5 [h]Toen zond Ik Mozes en Aäron, en Ik plaagde Egypte, gelijk als Ik in deszelfs midden gedaan heb; en daarna leidde Ik u daaruit.

6 Als Ik uwe vaders uit Egypte gevoerd had, zoo kwaamt gij aan de zee, [i]en de Egyptenaars jaagden uwe vaderen na met wagens en met ruiters, tot de Schelfzee.

7 Zij nu riepen tot den HEERE, en Hij stelde eene duisternis tusschen u en tusschen de Egyptenaars, en Hij bracht de zee over hen, en bedekte hen; en uwe oogen hebben gezien, wat Ik in Egypte gedaan heb. Daarna hebt gij vele dagen in de woestijn gewoond.

8 [k]Toen bracht Ik u in het land der Amorieten, die over gene zijde der Jordaan woonden, die streden tegen u; maar Ik gaf hen in uwe hand, en gij bezat hun land erfelijk, en Ik verdelgde hen voor ulieder aangezicht.

9 [l]Ook maakte zich Balak op, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten, en hij streed tegen Israël; en hij zond heen, en deed Bileam, den zoon van Beor, roepen, opdat hij u vervloeken zou;

10 Maar Ik wilde Bileam niet hooren; dies zegende hij u gestadig, en Ik verloste u uit zijne hand.

11 [m]Toen gij over de Jordaan getrokken waart, en te Jericho kwaamt, zoo krijgden de burgers van Jericho tegen u, de Amorieten, en de Ferezieten, en de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Girgazieten, de Hevieten en de Jebusieten; [n]doch Ik gaf hen in ulieder hand.

12 En [o]Ik zond horzelen voor u henen; die dreven hen weg van ulieder aangezicht, *gelijk* [p]de beide koningen der Amorieten, niet door uw zwaard, noch door uwen boog.

13 [q]Dus heb Ik u een land gegeven, waaraan gij niet gearbeid hebt, en steden, die gij niet gebouwd hebt, en gij woont in dezelve; gij eet van de wijngaarden en olijfboomen, die gij niet geplant hebt.

14 En nu, vreest den HEERE, en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden, die uwe vaders gediend hebben, aan gene zijde der rivier, en in Egypte; en dient den HEERE.

15 Doch zoo het kwaad is in uwe oogen den HEERE te dienen, kiest u heden, wien gij dienen zult: hetzij de goden, welke uwe vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amorieten, in welker land gij woont; maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen!

16 Toen antwoordde het volk en zeide: Het zij verre van ons, dat wij den HEERE verlaten zouden, om andere goden te dienen;

17 Want de HEERE is onze God; Hij is het, Die ons en onze vaderen uit het land van Egypte, uit het diensthuis heeft opgebracht, en Die deze groote teekenen voor onze oogen gedaan heeft, en ons bewaard heeft op al den weg, door welken

---

[a] Deut. 26:5. [b] Gen. 11:26, 31. [c] Gen. 12:1. [d] Gen. 21:2. [e] Gen. 25:24. [f] Gen. 36:8. [g] Gen. 46:1. [h] Ex. 3:10, enz; 12:37. [i] Ex. 14:1, enz. [k] Num. 21:21, 33. [l] Num. 22:5. Deut. 23:4. Richt. 11:25. [m] Joz. 3:14; 6:1. [n] Joz. 6:20; 10:8; 11:8. [o] Ex. 23:28. Deut. 7:20. [p] Ps. 44:4. [q] Deut. 6:10, 11, 12.

wij getogen zijn, en onder alle volken,
door welker midden wij getrokken zijn;
18 En de HEERE heeft voor ons aangezicht uitgestooten al die volken, zelfs den Amoriet, inwoner des lands. Wij zullen ook den HEERE dienen, want Hij is onze God.
19 Toen zeide Jozua tot het volk: Gij zult den HEERE niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uwe overtredingen en uwe zonden niet vergeven.
20 Indien gij den HEERE verlaten en vreemde goden dienen zult, [a]zoo zal Hij Zich omkeeren, en Hij zal u kwaad doen, en Hij zal u verdoen, nadat Hij u goed gedaan zal hebben.
21 Toen zeide het volk tot Jozua: Neen, maar wij zullen den HEERE dienen.
22 Jozua nu zeide tot het volk: Gij zijt getuigen over uzelven, dat gij u den HEERE verkoren hebt, om Hem te dienen. En zij zeiden: Wij zijn getuigen.
23 En nu, doet de vreemde goden weg, die in het midden van u zijn, en neigt uwe harten tot den HEERE, den God van Israël.
24 En het volk zeide tot Jozua: Wij zullen den HEERE, onzen God, dienen, en wij zullen Zijne stem gehoorzamen.
25 Alzoo [b]maakte Jozua op dienzelfden dag een verbond met het volk; en hij stelde het hun tot eene inzetting en recht te Sichem.
26 En Jozua schreef deze woorden in het wetboek Gods; en hij nam eenen grooten steen, en hij richtte dien daar op onder den eik, die bij het heiligdom des HEEREN was.
27 En Jozua zeide tot het gansche volk: Ziet, deze steen zal ons tot eene getuigenis zijn; want hij heeft gehoord al de redenen des HEEREN, die Hij tot ons gesproken heeft; ja, hij zal tot eene getuigenis tegen ulieden zijn, opdat gij uwen God niet liegt.
28 Toen zond Jozua het volk weg, een ieder naar zijn erfdeel.
29 En het geschiedde na deze dingen, dat Jozua, de zoon van Nun, de knecht des HEEREN, stierf, oud zijnde honderd en tien jaren.
30 En zij begroeven hem in de landpale zijns erfdeels, [c]te Timnath-Serah, welke is op eenen berg van Efraïm, aan het noorden van den berg Gaäs.
31 Israël nu diende den HEERE al de dagen van Jozua, en al de dagen van de oudsten, die lang na Jozua leefden, en die al het werk des HEEREN wisten, hetwelk Hij aan Israël gedaan had.
32 Zij begroeven ook de beenderen van Jozef, [d]die de kinderen Israëls uit Egypte opgebracht hadden te Sichem, in dat stuk velds, hetwelk Jakob gekocht had van de kinderen van Hemor, den vader van Sichem, voor honderd stukken gelds; want zij waren aan de kinderen van Jozef ter erfenis geworden.
33 Ook stierf Eleäzar, de zoon van Aäron; en zij begroeven hem op den heuvel van Pinehas, zijnen zoon, die hem gegeven was geweest op het gebergte van Efraïm.

HET BOEK DER RICHTEREN.

Nieuwe veroveringen. Verslapping der stammen in het verdrijven der Kanaänieten.

1 EN het geschiedde na den dood van Jozua, dat de kinderen Israëls den HEERE vraagden, zeggende: [e]Wie zal onder ons het eerst optrekken naar de Kanaänieten, om tegen hen te krijgen?
2 En de HEERE zeide: Juda zal optrekken; ziet, Ik heb dat land in zijne hand gegeven.
3 Toen zeide Juda tot zijnen broeder Simeon: Trek met mij op in mijn lot, en laat ons tegen de Kanaänieten krijgen, zoo zal ik ook met u optrekken in uw lot. Alzoo toog Simeon op met hem.
4 En Juda toog op, en de HEERE gaf de Kanaänieten en de Ferezieten in hunne hand; en zij sloegen hen bij Bézek, tien duizend man.
5 En zij vonden Adóni-Bézek te Bézek, en streden tegen hem; en zij sloegen de Kanaänieten en de Ferezieten.
6 Doch Adóni-Bézek vluchtte; en zij jaagden hem na, en zij grepen hem, en hieuwen de duimen zijner handen en zijner voeten af.
7 Toen zeide Adóni-Bézek: Zeventig koningen, met afgehouwene duimen van hunne handen en van hunne voeten, waren onder mijne tafel, *de kruimen* oplezende; gelijk als ik gedaan heb, alzoo heeft mij God vergolden! En zij brachten hem te Jeruzalem, en hij stierf aldaar.
8 Want de kinderen van Juda hadden tegen Jeruzalem gestreden, en hadden haar ingenomen, en met de scherpte des zwaards geslagen; en zij hadden de stad in het vuur gezet.
9 [f]En daarna waren de kinderen van

[a] Joz. 23:15. [b] Ex. 15:25. [c] Joz. 19:50. Richt. 2:9. [d] Gen. 50:25. Ex. 13:19.
[e] Richt. 20:18. [f] Joz. 10:36; 11:21; 15:13.

Juda afgetogen, om te krijgen tegen de
Kanaänieten, wonende in het gebergte;
en in het zuiden, en in de laagte.
10 [a]En Juda was heengetogen tegen de
Kanaänieten, die te Hebron woonden (de
naam nu van Hebron was te voren Kir-
jath-Arba), en zij sloegen Sésai, en Ahi-
man, en Thalmai.
11 En van daar was hij heengetogen
tegen de inwoners van [b]Debir; de naam
nu van Debir was te voren Kirjath-Sefer.
12 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Sefer
zal slaan, en haar innemen, dien zal ik
ook mijne dochter Achsa tot eene vrouw
geven.
13 Toen nam Othniël haar in, de zoon
van Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger
was dan hij; en *Kaleb* gaf hem Achsa,
zijne dochter, tot eene vrouw.
14 En het geschiedde, als zij *tot hem*
kwam, dat zij hem aanporde, om van
haren vader een veld te begeeren; en zij
sprong van den ezel af; toen zeide Kaleb
tot haar: Wat is u?
15 En zij zeide tot hem: Geef mij eenen
zegen; dewijl gij mij een dor land gegeven
hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen
gaf haar Kaleb hooge wellingen en lage
wellingen.
16 De kinderen van den Keniet, den
schoonvader van Mozes, togen ook uit de
Palmstad op, met de kinderen van Juda,
naar de woestijn van Juda, die tegen het
zuiden van Harad is; en zij gingen heen
en woonden met het volk.
17 Juda dan toog met zijnen broeder
Simeon, en zij sloegen de Kanaänieten,
wonende te Zefat, en zij verbanden hen;
en men noemde den naam dezer stad
Horma.
18 Daartoe nam Juda Gaza in, met hare
landpale, en Askelon met hare landpale,
en Ekron met hare landpale.
19 En de HEERE was met Juda, dat hij
de inwoners van het gebergte verdreef;
maar hij *ging niet voort* om de inwoners
des dals te verdrijven, omdat zij ijzeren
wagenen hadden.
20 En zij gaven Hebron aan Kaleb,
gelijk als [c]Mozes gesproken had; en hij
verdreef van daar de drie zonen van Enak.
21 Doch de kinderen van Benjamin heb-
ben de Jebusieten, te Jeruzalem wonende,
niet verdreven; maar de Jebusieten woon-
den met de kinderen van Benjamin te
Jeruzalem, tot op dezen dag.
22 En het huis van Jozef toog ook op
naar Beth-El. En de HEERE was met hen.
23 En het huis van Jozef bestelde ver-
spieders bij Beth-El; de naam nu dezer
stad [d]was te voren Luz.
24 En de wachters zagen eenen man,
uitgaande uit de stad; en zij zeiden tot
hem: Wijs ons toch den ingang der stad,
en wij zullen weldadigheid bij u doen.
25 En als hij hun den ingang der stad
gewezen had, zoo sloegen zij de stad met
de scherpte des zwaards; maar dien man
en zijn gansche huisgezin lieten zij gaan.
26 Toen toog deze man in het land der
Hethieten, en hij bouwde eene stad, en
noemde haren naam Luz; dit is haar
naam tot op dezen dag.
27 [e]En Manasse verdreef Beth-Sean
niet, noch hare onderhoorige plaatsen,
noch Thaänach met hare onderhoorige
plaatsen, noch de inwoners van Dor met
hare onderhoorige plaatsen, noch de
inwoners van Jibleam met hare onder-
hoorige plaatsen, noch de inwoners van
Megiddo met hare onderhoorige plaat-
sen; en de Kanaänieten wilden wonen in
hetzelve land.
28 En het geschiedde, als Israël sterk
werd, dat hij de Kanaänieten op cijns
stelde; maar hij verdreef hen niet gan-
schelijk.
29 [f]Ook verdreef Efraïm de Kanaänie-
ten niet, die te Gezer woonden; maar de
Kanaänieten woonden in het midden van
hem te Gezer.
30 Zebulon verdreef de inwoners van
Kitron niet, noch de inwoners van
Nahalol; maar de Kanaänieten woonden
in het midden van hem, en waren cijns-
baar.
31 Aser verdreef de inwoners van Acco
niet, noch de inwoners van Sidon, noch
Achlab, noch Achsib, noch Chelba, noch
Afik, noch Rechob;
32 Maar de Aserieten woonden in het
midden der Kanaänieten, die in het land
woonden; want zij verdreven hen niet.
33 Nafthali verdreef de inwoners van
Beth-Sémes niet, noch de inwoners van
Beth-Anath, maar woonde in het midden
der Kanaänieten, die in het land woon-
den; doch de inwoners van Beth-Sémes
en Beth-Anath werden hun cijnsbaar.
34 En de Amorieten drongen de kinderen
van Dan in het gebergte; want zij lieten
hun niet toe af te komen in het dal.
35 Ook wilden de Amorieten wonen op
het gebergte van Heres, te Ajalon, en te
Saälbim; maar de hand van het huis van
Jozef werd zwaar, zoodat zij cijnsbaar
werden.
36 En de landpale der Amorieten was
van den opgang van Akrabbim, van den
rotssteen, en opwaarts heen.

Gods Engel bestraft Israël te Bochim.

2 EN een Engel des HEEREN kwam
opwaarts van Gilgal tot Bochim, en
Hij zeide: Ik heb ulieden uit Egypte
opgevoerd, en u gebracht in het land, dat

[a] Joz. 15:14. [b] Joz. 15:15, enz. [c] Num. 14:24. Joz. 14:13. [d] Gen. 28:19.
[e] Joz. 17:11, 12. [f] Joz. 16:10.

Ik uwen vaderen gezworen heb, en gezegd;
[a] Ik zal Mijn verbond met ulieden niet
verbreken in eeuwigheid.
2 En ulieden aangaande, gij zult geen
[b] verbond maken met de inwoners dezes
lands; hunne [c] altaren zult gij afbreken.
Maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam
geweest; waarom hebt gij dit gedaan?
3 Daarom heb Ik ook gezegd: [d] Ik zal
hen voor uw aangezicht niet uitdrijven;
maar zij zullen u aan de zijden zijn, en
hunne goden zullen u [e] tot een' strik zijn.
4 En het geschiedde, als de Engel des
HEEREN deze woorden tot alle kinderen
Israëls gesproken had, zoo hief het volk
zijne stem op en weende.
5 Daarom noemden zij den naam dier
plaats Bochim; en zij offerden aldaar den
HEERE.

Algemeen karakter van Israëls geschiedenis in het tijdvak der Richteren.

6 [f] ALS Jozua het volk had laten gaan,
zoo waren de kinderen Israëls heengegaan,
een ieder tot zijn erfdeel, om het
land erfelijk te bezitten.
7 En het volk diende den HEERE, al de
dagen van Jozua, en al de dagen der
oudsten, die lang geleefd hadden na
Jozua; die gezien hadden al dat groote
werk des HEEREN, dat Hij aan Israël
gedaan had.
8 Maar als Jozua, de zoon van Nun, de
knecht des HEEREN, gestorven was, honderd
en tien jaren oud zijnde;
9 En zij hem begraven hadden in de
landpale zijns erfdeels, de Timnath-Heres,
op eenen berg van Efraïm, tegen
het noorden van den berg Gaäs;
10 En al datzelve geslacht ook tot zijne
vaderen vergaderd was, zoo stond er een
ander geslacht na hen op, dat den HEERE
niet kende, noch ook het werk, dat Hij
aan Israël gedaan had.
11 Toen deden de kinderen Israëls dat
kwaad was in de oogen des HEEREN, en
zij dienden de Baäls.
12 En zij verlieten den HEERE, hunner
vaderen God, Die hen uit Egypteland
had uitgevoerd, en volgden andere goden
na, van de goden der volken, die rondom
hen waren, en bogen zich voor die, en zij
verwekten den HEERE tot toorn!
13 Want zij verlieten den HEERE, en
dienden den Baäl en Astharoth.
14 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen
Israëls, en Hij gaf hen in de hand der
roovers, die hen beroofden; [g] en Hij
verkocht hen in de hand hunner vijanden
rondom; en zij konden niet meer bestaan
voor het aangezicht hunner vijanden:
15 Overal, waarheen zij uittogen, was de
hand des HEEREN tegen hen ten kwade;
[h] gelijk als de HEERE gesproken, en gelijk
als de HEERE gezworen had; en hun was
zeer bange.
16 En de HEERE verwekte richteren, die
hen verlosten uit de hand dergenen, die
hen beroofden;
17 Doch zij hoorden ook niet naar hunne
richteren, maar hoereerden andere goden
na, en bogen zich voor die; haast weken
zij af van den weg, dien hunne vaders
gewandeld hadden, hoorende de geboden
des HEEREN; alzoo deden zij niet.
18 En wanneer de HEERE hun richteren
verwekte, zoo was de HEERE met den
richter, en verloste hen uit de hand
hunner vijanden, al de dagen des richters;
want het berouwde den HEERE,
huns zuchtens halve vanwege degenen,
die hen drongen en die hen drukten.
19 [i] Maar het geschiedde met het versterven
des richters, dat zij omkeerden,
en verdierven het meer dan hunne
vaderen, navolgende andere goden, dezelve
dienende, en zich voor die buigende;
zij lieten niets vallen van hunne werken,
noch van dezen hunnen harden weg.
20 Daarom ontstak de toorn des HEEREN
tegen Israël, dat Hij zeide: Omdat dit volk
Mijn verbond heeft overtreden, dat Ik
hunnen vaderen geboden heb, en zij naar
Mijne stem niet gehoord hebben,
21 [k] Zoo zal Ik ook niet voortvaren voor
hun aangezicht iemand uit de bezitting
te verdrijven, van de Heidenen, die Jozua
heeft achtergelaten, als hij stierf;
22 Opdat Ik Israël door hen verzoeke, of
zij den weg des HEEREN zullen houden,
om daarin te wandelen, gelijk als hunne
vaderen gehouden hebben, of niet.
23 Alzoo liet de HEERE deze Heidenen
blijven, dat Hij hen niet haastelijk uit de
bezitting verdreef; die Hij in de hand
van Jozua niet had overgegeven.

3 DIT nu zijn de Heidenen, die de
HEERE liet blijven, om door hen
Israël te verzoeken, allen, die niet wisten
van al de krijgen van Kanaän;
2 Alleenlijk, opdat de geslachten der
kinderen Israëls *die* wisten, opdat Hij
hun den krijg leerde, ten minste dengenen,
die daar te voren niet van wisten.
3 Vijf vorsten der Filistijnen, en al de
Kanaänieten, en de Sidoniërs, en de Hevieten,
wonende in het gebergte van den
Libanon, van den berg Baäl-Hermon,
tot daar men komt te Hamath.
4 Deze dan waren, om Israël door hen
te verzoeken, opdat men wiste, of zij de
geboden des HEEREN zouden hooren, die

[a] Gen. 17:7. Deut. 29:14, 15. [b] Deut. 7:2. [c] Deut. 12:3. [d] Joz. 23:13.
[e] Ex. 23:33; 34:12. Deut. 7:16. [f] Joz. 24:28. [g] Ps. 44:13. Jes. 50:1. [h] Lev. 26.
Deut. 28. [i] Richt. 3:12. [k] Joz. 23:13.

Hij hunnen vaderen door de hand van Mozes geboden had.

Othniël bevrijdt Israël van de hand des konings van Mesopotámië.

5 ALS nu de kinderen Israëls woonden in het midden der Kanaänieten, der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten,

6 Zoo namen zij zich derzelver dochters tot vrouwen, en gaven hunne dochters aan derzelver zonen; en zij dienden derzelver goden.

7 En de kinderen Israëls deden, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en vergaten den HEERE, hunnen God, en zij dienden de Baäls en de bosschen.

8 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël; en Hij verkocht hen in de hand van Cuschan Rischatáïm, koning van Mesopotámië; en de kinderen Israëls dienden Cuschan Rischatáïm acht jaren.

9 Zoo riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; en de HEERE verwekte den kinderen Israëls eenen verlosser, die hen verloste, Othniël, zoon van Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger was dan hij.

10 En de Geest des HEEREN was over hem, en hij richtte Israël, en toog uit ten strijde; en de HEERE gaf Cuschan Rischatáïm, den koning van Syrië, in zijne hand, dat zijne hand sterk werd over Cuschan Rischatáïm.

11 Toen was het land veertig jaren stil, en Othniël, de zoon van Kenaz, stierf.

Ehud bevrijdt Israël van de hand des konings van Moab.—Samgar.

12 MAAR de kinderen Israëls voeren voort te doen, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; toen sterkte de HEERE Eglon, den koning der Moabieten, tegen Israël, omdat zij deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

13 En hij vergaderde tot zich de kinderen Ammons en de Amalekieten, en hij toog heen, en sloeg Israël, en zij namen de Palmstad in bezit.

14 En de kinderen Israëls dienden Eglon, koning der Moabieten, achttien jaren.

15 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE, en de HEERE verwekte hun eenen verlosser, Ehud, den zoon van Gera, eenen zoon van Jemini, een man, die linksch was. En de kinderen Israëls zonden door zijne hand een geschenk aan Eglon, den koning der Moabieten.

16 En Ehud maakte zich een zwaard, dat twee scherpten had, welks lengte eene el was; en hij gordde dat onder zijne kleederen, aan zijne rechterheup;

17 En hij bracht aan Eglon, den koning der Moabieten, dat geschenk; Eglon nu was een zeer vet man.

18 En het geschiedde, als hij geëindigd had het geschenk te leveren, zoo geleidde hij het volk, die het geschenk gedragen hadden;

19 Maar hij zelf keerde wederom van de gesnedene beelden, die bij Gilgal waren, en zeide: Ik heb eene heimelijke zaak aan u, o Koning! dewelke zeide: Zwijg! En allen, die om hem stonden, gingen van hem uit.

20 En Ehud kwam tot hem in, daar hij was zittende in eene koele opperzaal, die hij voor zich alleen had; zoo zeide Ehud: Ik heb Gods woord aan u. Toen stond hij op van den stoel.

21 Ehud dan reikte zijne linkerhand uit, en nam het zwaard van zijne rechterheup, en stak het in zijnen buik;

22 Dat ook het hecht achter het lemmer inging, en het vet om het lemmer toesloot (want hij trok het zwaard niet uit zijnen buik), en de drek uitging.

23 Toen ging Ehud uit naar de voorzaal, en sloot de deuren der opperzaal voor zich toe, en deed *ze* in het slot.

24 Als hij uitgegaan was, zoo kwamen zijne knechten, en zagen toe, en ziet, de deuren der opperzaal waren in het slot gedaan; zoo zeiden zij: Zeker, hij bedekt zijne voeten in de verkoelkamer.

25 Als zij nu tot schamens toe gebeid hadden, ziet, zoo opende hij de deuren der opperzaal niet. Toen namen zij den sleutel en deden open; en ziet, hunlieder heer lag ter aarde dood.

26 En Ehud ontkwam, terwijl zij vertoefden; want hij ging voorbij de gesnedene beelden, en ontkwam naar Sehírath.

27 En het geschiedde, als hij aankwam, zoo blies hij met de bazuin op het gebergte van Efraïm; en de kinderen Israëls togen met hem af van het gebergte, en hij zelf voor hun aangezicht henen.

28 En hij zeide tot hen: Volgt mij na; want de HEERE heeft uwe vijanden, de Moabieten, in uliedér hand gegeven. En zij togen af, hem na, en namen de veren der Jordaan in naar Moab, en lieten niemand overgaan.

29 En zij sloegen de Moabieten te dier tijd, omtrent tien duizend man, allen vette en allen strijdbare mannen, dat er niet één man ontkwam.

30 Alzoo werd Moab te dien dage onder Israëls hand tenondergebracht; en het land was stil tachtig jaren.

31 Na hem nu was Samgar, een zoon van Anath, die sloeg de Filistijnen, zeshonderd man, met eenen ossenstok; alzoo verloste hij ook Israël.

De profetes Debóra, geholpen door Barak, bevrijdt Israël van Jabin, koning van Kanaän.

4 MAAR de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de

oogen des HEEREN, als Ehud gestorven was.

2 Zoo verkocht hen de HEERE in de hand van Jabin, koning der Kanaänieten, die te Hazor regeerde; en zijn krijgsoverste was [a] Sísera; dezelve nu woonde te Haróseth der Heidenen.

3 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; want hij had negenhonderd ijzeren wagenen, en hij had de kinderen Israëls met geweld onderdrukt, twintig jaren.

4 Debóra nu, eene vrouw, die eene profetesse was, de huisvrouw van Lappidóth, deze richtte te dier tijd Israël.

5 En zij woonde onder den palmboom van Debóra, tusschen Rama en tusschen Beth-El, op het gebergte van Efraïm; en de kinderen Israëls gingen op tot haar ten gerichte.

6 En zij zond heen en riep [b] Barak, den zoon van Abinóam, van Kedes-Nafthali; en zij zeide tot hem: Heeft de HEERE, de God Israëls, niet geboden: Ga heen en trek op den berg Thabor, en neem met u tien duizend man, van de kinderen van Nafthali, en van de kinderen van Zebulon?

7 En Ik zal aan de beek [c] Kison tot u trekken Sísera, den krijgsoverste van Jabin, met zijne wagenen en zijne menigte; en Ik zal hem in uwe hand geven?

8 Toen zeide Barak tot haar: Indien gij met mij trekken zult, zoo zal ik heen trekken; maar indien gij niet met mij zult trekken, zoo zal ik niet trekken.

9 En zij zeide: Ik zal zekerlijk met u trekken, behalve dat de eere de uwe niet zal zijn op dezen weg, dien gij wandelt; want de HEERE zal Sísera verkoopen in de hand eener vrouw. Alzoo maakte Debóra zich op, en toog met Barak naar Kedes.

10 Toen riep Barak Zebulon en Nafthali bijeen te Kedes, en hij toog op, op zijne voeten, *met* tien duizend man; ook toog Debóra met hem op.

11 Heber nu, de Keniet, had zich afgezonderd van Kaïn, uit de kinderen [d] van Hobab, Mozes schoonvader; en hij had zijne tenten opgeslagen tot aan den eik in Zaänáïm, die bij Kedes is.

12 Toen boodschapten zij Sísera, dat Barak, de zoon van Abinóam, op den berg Thabor getogen was.

13 Zoo riep Sísera al zijne wagenen bijeen, negenhonderd ijzeren wagenen, en al het volk, dat met hem was, van Haróseth der Heidenen tot de beek Kison.

14 Debóra dan zeide tot Barak: Maak u op, want dit is de dag, in welken de HEERE Sísera in uwe hand gegeven heeft; is de HEERE niet voor uw aangezicht henen uitgetogen? Zoo trok Barak van den berg Thabor af, en tien duizend man achter hem.

15 [e] En de HEERE versloeg Sísera, met al *zijne* wagenen, en het gansche heirleger, door de scherpte des zwaards, voor het aangezicht van Barak; dat Sísera van den wagen afklom, en vluchtte op zijne voeten.

16 En Barak jaagde ze na, achter de wagenen en achter het heirleger, tot aan Haróseth der Heidenen. En het gansche heirleger van Sísera viel door de scherpte des zwaards, dat er niet overbleef tot één toe.

17 Maar Sísera vluchtte op zijne voeten naar de tent van Jaël, de huisvrouw van Heber, den Keniet; want er was vrede tusschen Jabin, den koning van Hazor, en tusschen het huis van Heber, den Keniet.

18 Jaël nu ging uit, Sísera te gemoet, en zeide tot hem: Wijk in, mijn heer, wijk in tot mij, vrees niet! En hij week tot haar in de tent, en zij bedekte hem met eene deken.

19 [f] Daarna zeide hij tot haar: Geef mij toch een weinig waters te drinken, want mij dorst. Toen opende zij eene melkflesch, en gaf hem te drinken, en dekte hem toe.

20 Ook zeide hij tot haar: Sta in de deur der tent; en het zij, zoo iemand zal komen, en u vragen, en zeggen: Is hier iemand? dat gij zegt: Niemand.

21 Daarna nam Jaël, de huisvrouw van Heber, eenen nagel der tent, en greep eenen hamer in hare hand, en ging stilletjes tot hem in, en dreef den nagel in den slaap zijns hoofds, dat hij in de aarde vast werd; hij nu was met eenen diepen slaap bevangen en vermoeid, en stierf.

22 En ziet, Barak vervolgde Sísera; en Jaël ging uit hem tegemoet, en zeide tot hem: Kom, en ik zal u den man wijzen, dien gij zoekt. Zoo kwam hij tot haar in, en ziet, Sísera lag dood, en de nagel was in den slaap zijns hoofds.

23 Alzoo heeft God te dien dage Jabin, den koning van Kanaän, tenondergebracht, voor het aangezicht der kinderen Israëls.

24 En de hand der kinderen Israëls ging steeds voort, en werd hard over Jabin, den koning van Kanaän, totdat zij Jabin, den koning van Kanaän, hadden uitgeroeid.

Lofzang van Debóra.

5 VOORTS zong Debóra, en Barak, de zoon van Abinóam, ten zelven dage, zeggende:

2 Looft den HEERE, van het wreken

[a] 1 Sam. 12:9. [b] Hebr. 11:32. [c] Ps. 83:10. [d] Num. 10:29. [e] Ps. 83:10. [f] Richt. 5:25.

der wraken in Israël, van dat het volk
zich gewillig heeft aangeboden.
3 Hoort, gij koningen, neemt ter ooren,
gij vorsten! Ik, den HEERE zal ik zingen,
ik zal den HEERE, den God Israëls,
psalmzingen.
4 HEERE! toen Gij voorttoogt van Seïr,
toen Gij daarhenen traadt van het veld van
Edom, [a] beefde de aarde, ook droop de
hemel, ook dropen de wolken van water.
5 [b] De bergen vervloten van het aange-
zicht des HEEREN; zelfs [c] Sinaï van het
aangezicht des HEEREN, des Gods van
Israël.
6 In de dagen van Samgar, den zoon
van Anath, in de dagen van Jaël, hielden
de wegen op, en die op paden wandelden,
gingen kromme wegen.
7 De dorpen hielden op in Israël, zij
hielden op; totdat ik, Debóra, opstond,
dat ik opstond, eene moeder in Israël.
8 Verkoos hij nieuwe goden, dan was
er krijg in de poorten; werd er ook een
schild gezien, of eene spies, onder veertig
duizend in Israël?
9 Mijn hart is tot de wetgevers van Is-
raël, die zich gewillig aangeboden hebben
onder het volk: looft den HEERE!
10 Gij, die op witte ezelinnen rijdt, gij,
die aan het gericht zit, en gij, die over
weg wandelt, spreekt ervan!
11 Van het gedruis der schutters, tus-
schen de plaatsen, waar men water schept,
spreekt aldaar te zamen van de gerechtig-
heden des HEEREN, van de gerechtighe-
den, *bewezen* aan zijne dorpen in Israël:
toen ging des HEEREN volk af tot de
poorten.
12 Waak op, waak op, Debóra, waak op,
waak op, spreek een lied! maak u op, Ba-
rak, en leid uwe gevangenen gevangen,
gij, zoon van Abinóam!
13 Toen deed Hij de overgeblevenen
heerschen over de heerlijken *onder* het
volk; de HEERE doet mij heerschen over
de geweldigen.
14 Uit Efraïm was hun wortel tegen
Amalek. Achter u was Benjamin onder
uwe volken. Uit Machir zijn de wetgevers
afgetogen, en uit Zebulon, trekkende door
den staf des schrijvers.
15 Ook waren de vorsten in Issaschar
met Debóra; en *gelijk* Issaschar, alzoo
was Barak: op zijne voeten werd hij ge-
zonden in het dal. In Rubens gedeelten
waren de inbeeldingen des harten groot.
16 Waarom bleeft gij zitten tusschen de
stallingen, om te hooren de blatingen der
kudden? De gedeelten van Ruben hadden
groote onderzoekingen des harten.
17 Gilead bleef aan gene zijde der Jor-
daan; en Dan, waarom onthield hij zich
in schepen? Aser zat aan de zeehaven,
en bleef in zijne gescheurde plaatsen.
18 Zebulon, het is een volk, *dat* zijne
ziel versmaad heeft ter dood, insgelijks
Nafthali, op de hoogten des velds.
19 De koningen kwamen, zij streden;
toen streden de koningen van Kanaän,
te Tháänach aan de wateren van
Megiddo; zij brachten geen gewin des
zilvers daarvan.
20 Van den hemel streden zij, de sterren
uit hare loopplaatsen streden tegen Sísera.
21 De beek Kison wentelde hen weg, de
beek Kedûmim, de beek Kison; vertreed,
o, mijne ziel! de sterken.
22 Toen werden de paardenhoeven ver-
pletterd, van het rennen, het rennen
zijner machtigen.
23 Vloekt Meroz, zegt de Engel des
HEEREN, vloekt hare inwoners gedurig-
lijk; omdat zij niet gekomen zijn tot de
hulp des HEEREN, tot de hulp des HEE-
REN, met de helden.
24 Gezegend zij boven de vrouwen Jaël,
de huisvrouw van Heber, den Keniet; ge-
zegend zij ze boven de vrouwen in de tente!
25 Water eischte hij, melk gaf zij; in
eene heerenschaal bracht zij boter.
26 Hare hand sloeg zij aan den nagel,
en hare rechterhand aan den hamer der
arbeidslieden; en zij klopte Sísera; zij
streek zijn hoofd af, als zij zijnen slaap
had doornageld en doorgedrongen.
27 Tusschen hare voeten kromde hij
zich, viel henen, lag daar neder; tusschen
hare voeten kromde hij zich; hij viel:
alwaar hij zich kromde, daar lag hij
geheel geschonden!
28 De moeder van Sísera keek uit door
het venster, en schreeuwde door de
traliën: Waarom vertrekt zijn wagen te
komen? waarom blijven de gangen zijner
wagenen achter?
29 De wijste harer staatsvrouwen ant-
woordden; ook beantwoordde zij hare
redenen aan zichzelve:
30 Zouden zij dan den buit niet vinden
en deelen? één liefje, *of* twee liefjes, voor
iegelijken man? Voor Sísera eenen buit
van verscheidene verven, eenen buit van
verscheidene verven, gestikt; van ver-
scheiden verve aan beide zijden gestikt,
voor de buithalzen?
31 Alzoo moeten omkomen al Uwe
vijanden, o HEERE! Die Hem daaren-
tegen liefhebben, *moeten zijn*, als wan-
neer de zon opgaat in hare kracht. En
het land was stil, veertig jaren.

Gideon wordt door God gezonden om Israël van de Midianieten te bevrijden.

6 MAAR de kinderen Israëls deden, dat
kwaad was in de oogen des HEEREN;
zoo gaf de HEERE hen in de hand der
Midianieten, zeven jaren.
2 Als nu de hand der Midianieten sterk

[a] Ps. 68:8, 9. [b] Ps. 68:15, 16, 17. [c] Ex. 19:18.

werd over Israël, maakten zich de kinderen Israëls, wegens de Midianieten, de holen, die in de bergen zijn, en de spelonken, en de vestingen;
3 Want het geschiedde, als Israël gezaaid had, zoo kwamen de Midianieten op, en de Amalekieten, en die van het oosten kwamen ook op tegen hem.
4 En zij legerden zich tegen hen, en verdierven de opkomst des lands, tot daar gij komt te Gaza; en zij lieten geenen leeftocht overig in Israël, noch klein vee, noch os, noch ezel:
5 Want zij kwamen op met hun vee en hunne tenten; zij kwamen gelijk de sprinkhanen in menigte, dat men hen en hunne kemelen niet tellen konde; en zij kwamen in het land, om dat te verderven.
6 Alzoo werd Israël zeer verarmd, van wege de Midianieten. Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE.
7 En het geschiedde, als de kinderen Israëls tot den HEERE riepen, ter oorzake van de Midianieten,
8 Zoo zond de HEERE eenen man, die een profeet was, tot de kinderen Israëls; die zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u uit Egypte doen opkomen, en u uit het diensthuis uitgevoerd;
9 En Ik heb u verlost van de hand der Egyptenaren, en van de hand van allen, die u drukten; en Ik heb hen voor uw aangezicht uitgedreven, en u hun land gegeven.
10 En Ik zeide tot ulieden: Ik ben de HEERE, uw God; [a] vreest de goden der Amorieten niet, in welker land gij woont; maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest.
11 Toen kwam een Engel des HEEREN, en zette Zich onder den eik, die te Ofra is, welke aan Joas, den Abi-ezriet, toekwam; en zijn zoon Gídeon dorschte tarwe bij de pers, om *die* te vluchten voor het aangezicht der Midianieten.
12 Toen verscheen hem de Engel des HEEREN, en zeide tot hem: De HEERE is met u, gij, strijdbare held!
13 Maar Gídeon zeide tot Hem: Och, mijn Heere! zoo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? en waar zijn al Zijne wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.
14 Toen keerde zich de HEERE tot hem, en zeide: [b] Ga heen in deze uwe kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen: heb Ik u niet gezonden?
15 En hij zeide tot Hem: Och, mijn Heere! waarmede zal ik Israël verlossen? Zie, mijn duizend is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis.
16 En de HEERE zeide tot hem: Omdat Ik met u zal zijn, zoo zult gij de Midianieten slaan, als een' eenigen man.
17 En hij zeide tot Hem: Indien ik nu genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo doe mij een teeken, dat Gij het zijt, Die met mij spreekt.
18 Wijk toch niet van hier, totdat ik tot U kome, en mijn geschenk uitbrenge, en U voorzette. En Hij zeide: Ik zal blijven, totdat gij wederkomt.
19 En Gídeon ging in, en bereidde een geitenbokje, en ongezuurde *koeken* van eene efa meels; het vleesch leide hij in eenen korf, en het sop deed hij in eenen pot; en hij bracht het tot Hem uit, tot onder den eik, en zette het nader.
20 Doch de Engel Gods zeide tot hem: Neem het vleesch en de ongezuurde *koeken*, en leg ze op dien rotssteen, en giet het sop uit; en hij deed alzoo.
21 En de Engel des HEEREN stak het uiterste van den staf uit, die in Zijne hand was, en roerde het vleesch en de ongezuurde *koeken* aan; toen ging er vuur op uit de rots, en verteerde het vleesch en de ongezuurde *koeken*. En de Engel des HEEREN bekwam uit zijne oogen.
22 Toen zag Gídeon, dat het een Engel des HEEREN was; en Gídeon zeide: Ach, Heere, HEERE! daarom, omdat ik eenen Engel des HEEREN gezien heb van aangezicht tot aangezicht.
23 Doch de HEERE zeide tot hem: Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven.
24 Toen bouwde Gídeon aldaar den HEERE een altaar, en noemde het: De HEERE is vrede! het is nog tot op dezen dag in Ofra der Abi-ezrieten.
25 En het geschiedde in dienzelven nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Neem eenen var van de ossen, die van uwen vader zijn, te weten, den tweeden var, van zeven jaren; en breek af het altaar van Baäl, dat van uwen vader is, en houw af het bosch, dat daarbij is;
26 En bouw den HEERE, uwen God, een altaar, op de hoogte dezer sterkte, in eene bekwame plaats; en neem den tweeden var, en offer een brandoffer met het hout der haag, die gij zult hebben afgehouwen.
27 Toen nam Gídeon tien mannen uit zijne knechten, en deed, gelijk als de HEERE tot hem gesproken had. Doch het geschiedde, dewijl hij zijns vaders huis en de mannen van die stad vreesde, van het te doen bij dag, dat hij het deed bij nacht.
28 Als nu de mannen van die stad des morgens vroeg opstonden, ziet, zoo was het altaar van Baäl omgeworpen, en de

[a] 2 Kon. 17:35, 38. [b] 1 Sam. 12:11. Hebr. 11:32.

hage, die daarbij was, afgehouwen, en die
tweede var was op het gebouwde altaar
geofferd.
29 Zoo zeiden zij, de een tot den ander:
Wie heeft dit stuk gedaan? En als zij
onderzochten en navraagden, zoo zeide
men: Gídeon, de zoon van Joas, heeft
dit stuk gedaan.
30 Toen zeiden de mannen van die stad
tot Joas: Breng uwen zoon uit, dat hij
sterve, omdat hij het altaar van Baäl heeft
omgeworpen, en omdat hij de hage, die
daarbij was, afgehouwen heeft.
31 Joas daarentegen zeide tot allen, die
bij hem stonden: Zult gij voor den Baäl
twisten? zult gij hem verlossen? Die voor
hem zal twisten, zal nog dezen morgen
gedood worden! Indien hij een god is,
hij twiste voor zichzelven, omdat men
zijn altaar heeft omgeworpen.
32 Daarom noemde hij hem te dien
dage Jerubbaäl, zeggende: Baäl twiste
tegen hem, omdat hij zijn altaar heeft
omgeworpen.
33 Alle Midianieten nu, en Amalekieten,
en de kinderen van het oosten, waren
samenvergaderd, en zij trokken over, en
legerden zich in het dal van Jizreël.
34 Toen toog de Geest des HEEREN Gídeon aan, en hij blies met de bazuin, en
de Abi-ezrieten werden achter hem bijeengeroepen.
35 Ook zond hij boden in gansch Manasse, en die werden ook achter hem bijeengeroepen; desgelijks zond hij boden
in Aser, en in Zebulon, en in Nafthali;
en zij kwamen op, hun tegemoet.
36 En Gídeon zeide tot God: Indien
Gij Israël door mijne hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt;
37 Zie, ik zal een wollen vlies op den
vloer leggen: indien er dauw op het vlies
alleen zal zijn, en droogte op de gansche
aarde, zoo zal ik weten, dat Gij Israël
door mijne hand zult verlossen, gelijk
als Gij gesproken hebt.
38 En het geschiedde alzoo; want hij
stond des anderen daags vroeg op, en
drukte het vlies uit, en hij wrong den
dauw uit het vlies, eene schaal vol waters.
39 En Gídeon zeide tot God: [a] Uw toorn
ontsteke niet tegen mij, dat ik alleenlijk
ditmaal spreke; laat mij toch alleenlijk
ditmaal met het vlies verzoeken: er zij
toch droogte op het vlies alleen, en op de
gansche aarde zij dauw.
40 En God deed alzoo in denzelven
nacht; want de droogte was op het vlies
alleen, en op de gansche aarde was dauw.

Driehonderd Israëlieten drijven het leger der Midianieten op de vlucht.

7 TOEN stond Jerubbaäl (dewelke is
Gídeon) vroeg op, en al het volk, dat
met hem was; en zij legerden zich aan de
fontein van Herod; dat hij het heirleger
der Midianieten had tegen het noorden,
achter den heuvel More, in het dal.
2 En de HEERE zeide tot Gídeon: Des
volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik
de Midianieten in hunne hand zou geven; opdat zich Israël niet tegen Mij
beroeme, zeggende: Mijne hand heeft
mij verlost.
3 Nu dan, roep nu uit voor de ooren des
volks, zeggende: [b] Wie bloode en versaagd
is, die keere weder, en spoede zich naar
het gebergte van Gilead! Toen keerden
uit het volk weder twee en twintig duizend, dat er tien duizend overbleven.
4 En de HEERE zeide tot Gídeon: Nog
is des volks te veel; doe hen afgaan naar
het water, en Ik zal ze u aldaar beproeven;
en het zal geschieden, van welken Ik tot u
zeggen zal: Deze zal met u trekken, die
zal met u trekken; maar al degene, van
welken Ik zeggen zal: Deze zal niet met
u trekken, die zal niet trekken.
5 En hij deed het volk afgaan naar het
water. Toen zeide de HEERE tot Gídeon:
Al wie met zijne tong uit het water zal
lekken, gelijk als een hond zou lekken,
dien zult gij alleen stellen; desgelijks al
wie op zijne knieën zal bukken om te
drinken.
6 Toen was het getal dergenen, die met
hunne hand tot hunnen mond gelekt hadden, drie honderd man; maar alle overigen des volks hadden op hunne knieën
gebukt, om water te drinken.
7 En de HEERE zeide tot Gídeon: Door
deze driehonderd mannen, die gelekt
hebben, zal Ik ulieden verlossen, en de
Midianieten in uwe hand geven; daarom
laat al dat volk weggaan, een ieder naar
zijne plaats.
8 En het volk nam den teerkost in
hunne hand, en hunne bazuinen; en hij
liet al die mannen van Israël gaan, een
iegelijk naar zijne tent; maar die driehonderd man behield hij. En hij had
het heirleger der Midianieten beneden in
het dal.
9 En het geschiedde in dien nacht, dat
de HEERE tot hem zeide: Sta op, ga
henen af in het leger, want Ik heb het in
uwe hand gegeven.
10 Vreest gij dan nog af te gaan, zoo ga
af, gij, en Pura, uw jongen, naar het leger.
11 En gij zult hooren wat zij zullen
spreken, en daarna zullen uwe handen
gesterkt worden, dat gij aftrekken zult in
het leger. Toen ging hij af, met Pura,
zijnen jongen, tot het uiterste der schildwachten, die in het leger waren.
12 [c] En de Midianieten, en Amalekieten,
en al de kinderen van het oosten, lagen
in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte,

[a] Gen. 18:32. [b] Deut. 20:8. [c] Richt. 6:3, 5, 33.

en hunne kemelen waren ontelbaar, gelijk
het zand, dat aan den oever der zee is, in
menigte.
13 Toen nu Gídeon aankwam, ziet, zoo
was er een man, die zijnen metgezel
eenen droom vertelde, en zeide: Zie, ik
heb eenen droom gedroomd, en zie, een
geroost gerstebrood wentelde zich in het
leger der Midianieten, en het kwam tot
aan de tent, en sloeg haar, dat zij viel, en
keerde haar om, het onderste boven, dat
de tent er lag.
14 En zijn metgezel antwoordde en zeide:
Dit is niet anders, dan het zwaard van
Gídeon, den zoon van Joas, den Israëlieti-
schen man; God heeft de Midianieten en
dit gansche leger in zijne hand gegeven.
15 En het geschiedde, als Gídeon de
vertelling dezes drooms en zijne uitleg-
ging hoorde, zoo aanbad hij; en hij
keerde weder tot het leger van Israël, en
zeide: Maakt u op, want de HEERE heeft
het leger der Midianieten in ulieder hand
gegeven.
16 En hij deelde de driehonderd man in
drie hoopen; en hij gaf een' iegelijk eene
bazuin in zijne hand, en ledige kruiken,
en fakkelen in het midden der kruiken.
17 En hij zeide tot hen: Ziet naar mij
en doet alzoo; en ziet, als ik zal komen
aan het uiterste des legers, zoo zal het
geschieden, gelijk als ik zal doen, alzoo
zult gij doen.
18 Als ik met de bazuin zal blazen, ik
en allen, die met mij zijn, dan zult gij-
lieden ook met de bazuin blazen, rondom
het gansche leger, en gij zult zeggen:
Voor den HEERE en voor Gídeon!
19 Alzoo kwam Gídeon, en honderd
mannen, die met hem waren, in het
uiterste des legers, in het begin van de
middelste nachtwaak, als zij maar even
de wachters gesteld hadden; en zij
bliezen met de bazuinen, ook sloegen
zij de kruiken, die in hunne hand waren,
in stukken.
20 Alzoo bliezen de drie hoopen met de
bazuinen, en braken de kruiken; en zij
hielden met hunne linkerhand de fak-
kelen, en met hunne rechterhand de
bazuinen om te blazen; en zij riepen:
Het zwaard van den HEERE, en van
Gídeon!
21 En zij stonden, een iegelijk in zijne
plaats, rondom het leger. Toen verliep
het gansche leger, en zij schreeuwden en
vloden.
22 Als de driehonderd met de bazuinen
bliezen, [a]zoo zette de HEERE het zwaard
des eenen tegen den anderen, en *dat* in
het gansche leger; en het leger vluchtte
tot Beth-Sitta toe naar Tserédath, tot
aan de grens van Abel-Mehóla, boven
Tabbath.
23 Toen werden de mannen van Israël
bijeengeroepen, uit Nafthali, en uit Aser,
en uit gansch Manasse en zij jaagden de
Midianieten achterna.
24 Ook zond Gídeon boden in het
gansche gebergte van Efraïm, zeggende:
Komt af den Midianieten tegemoet, en
beneemt hunlieden de wateren, tot aan
Beth-bára, te weten de Jordaan; alzoo
werd alle man van Efraïm bijeengeroepen,
en zij benamen *hun* de wateren tot aan
Beth-bára, en de Jordaan.
25 [b]En zij vingen twee vorsten der Mi-
dianieten, Oreb en Zeëb, en doodden Oreb
op den rotssteen Oreb, en Zeëb doodden
zij in de perskuip van Zeëb, en vervolg-
den de Midianieten; en zij brachten de
hoofden van Oreb en Zeëb tot Gídeon,
over de Jordaan.

De ontevredene Efraïmieten door Gídeon tot zwijgen gebracht. Straf aan de oudsten van Sukkoth en Pnuël uitgeoefend. Gídeon weigert over Israël te heerschen.

8 TOEN zeiden de mannen van [c]Efraïm
tot hem: Wat stuk is dit, dat gij ons
gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen
gij heentoogt om te strijden tegen de
Midianieten? En zij twistten sterk met
hem.
2 Hij daarentegen zeide tot hen: Wat
heb ik nu gedaan, gelijk gijlieden? Zijn
niet de nalezingen van Efraïm beter dan
de wijnoogst van Abi-ezer?
3 God heeft de vorsten der Midianieten,
Oreb en Zeëb, in uwe hand gegeven; wat
heb ik dan kunnen doen, gelijk gijlieden?
Toen liet hun toorn van hem af, als hij
dit woord sprak.
4 Als nu Gídeon gekomen was aan de
Jordaan, ging hij over, met de driehon-
derd mannen, die bij hem waren, zijnde
moede, nochtans vervolgende.
5 En hij zeide tot de lieden van Suk-
koth: Geeft toch eenige bollen broods
aan het volk, dat mijne voetstappen
volgt, want zij zijn moede; en ik jaag
Zebah en Tsalmúna, de koningen der
Midianieten, achterna.
6 Maar de oversten van Sukkoth zeiden:
Is dan de handpalm van Zebah en Tsal-
múna alreede in uwe hand, dat wij aan
uw heir brood zouden geven?
7 Toen zeide Gídeon: Daarom, als de
HEERE Zebah en Tsalmúna in mijne hand
geeft, zoo zal ik uw vleesch dorschen met
doornen der woestijn, en met distelen.
8 En hij toog van daar op naar Pnuël, en
sprak tot hen desgelijks. En de lieden
van Pnuël antwoordden hem, gelijk als de
lieden van Sukkoth geantwoord hadden.
9 Daarom sprak hij ook tot de lieden
van Pnuël, zeggende: Als ik met vrede
wederkome, zal ik dezen toren afwerpen.

[a] Ps. 83:10 [b] Ps. 83:12. Jes. 10:26. [c] Richt. 12:1.

10 Zebah nu en Tsalmûna waren te
Karkor, en hunne legers met hen, omtrent
vijftien duizend, al de overgeblevenen van
het gansche leger der kinderen van het
oosten; en de gevallenen waren honderd
en twintig duizend mannen, die het
zwaard uittrokken.
11 En Gídeon toog opwaarts, den weg
dergenen, die in tenten wonen, tegen het
oosten van Nobah en Jógbeha; en hij sloeg
dat leger, want het leger was zorge-
loos.
12 En Zebah en Tsalmûna vloden; doch
hij jaagde hen na; en hij [a]ving de beide
koningen der Midianieten, Zebah en
Tsalmûna, en verschrikte het gansche
leger.
13 Toen nu Gídeon, de zoon van Joas,
van den strijd wederkwam, voor den
opgang der zon,
14 Zoo ving hij eenen jongen van de
lieden te Sukkoth, en ondervraagde hem;
die schreef hem op de oversten van
Sukkoth, en hunne oudsten, zeven en
zeventig mannen.
15 Toen kwam hij tot de lieden van
Sukkoth, en zeide: Ziet daar Zebah en
Tsalmûna, van dewelke gij mij smadelijk
verweten hebt, zeggende: Is de handpalm
van Zebah en Tsalmûna alreede in uwe
hand, dat wij aan uwe mannen, die moede
zijn, brood zouden geven?
16 En hij nam de oudsten dier stad, en
doornen der woestijn, en distelen, en
deed het den lieden van Sukkoth door
dezelve verstaan;
17 En den toren van Pnuël wierp hij af,
en doodde de lieden der stad.
18 Daarna zeide hij tot Zebah en Tsal-
mûna: Wat waren het voor mannen, die
gij te Thabor doodsloegt? En zij zeiden:
Gelijk gij, alzoo waren zij, eenerlei, van
gedaante als koningszonen.
19 Toen zeide hij: Het waren mijne
broeders, zonen mijner moeder; *zoo
waarlijk als* de HEERE leeft, zoo gij
hen hadt laten leven, ik zou ulieden niet
dooden!
20 En hij zeide tot Jether, zijnen eerst-
geborene: Sta op, dood hen; maar de jon-
geling trok zijn zwaard niet uit; want hij
vreesde, dewijl hij nog een jongeling was.
21 Toen zeiden Zebah en Tsalmûna:
Sta gij op, en val op ons aan; want naar
dat de man is, zoo is zijne macht. [b]Zoo
stond Gídeon op, en doodde Zebah en
Tsalmûna, en nam de maantjes, die aan
de halzen hunner kemelen waren.
22 Toen zeiden de mannen van Israël
tot Gídeon: Heersch over ons, zoo gij als
uw zoon en uws zoons zoon, dewijl gij ons
van der Midianieten hand verlost hebt.
23 Maar Gídeon zeide tot hen: Ik zal
over u niet heerschen; ook zal mijn zoon
over u niet heerschen; de HEERE zal over
u heerschen.
24 Voorts zeide Gídeon tot hen: Eéne
begeerte zal ik van u begeeren: geeft mij
maar een iegelijk een voorhoofdsiersel
van zijnen roof; want zij hadden gouden
voorhoofdsierselen gehad, dewijl zij Is-
maëlieten waren.
25 En zij zeiden: Wij zullen ze gaarne
geven; en zij spreidden een kleed uit, en
wierpen daarop een iegelijk een voor-
hoofdsiersel van zijnen roof.
26 En het gewicht der gouden voor-
hoofdsierselen, die hij begeerd had,
was duizend en zevenhonderd *sikkelen*
gouds, zonder de maantjes, en ketenen,
en purperen kleederen, die de koningen
der Midianieten aangehad hadden, en
zonder de halsbanden, die aan de halzen
hunner kemelen geweest waren.
27 En Gídeon maakte daarvan eenen
efod, en stelde dien in zijne stad, te
Ofra; en gansch Israël hoereerde aldaar
denzelven na; en het werd Gídeon en
zijn huis tot een' valstrik.
28 Alzoo werden de Midianieten tenonder-
gebracht voor het aangezicht der kinderen
Israëls, en hieven hun hoofd niet meer
op. En het land was stil veertig jaren,
in de dagen van Gídeon.
29 En Jerubbaäl, de zoon van Joas, ging
henen, en woonde in zijn huis.
30 Gídeon nu had zeventig zonen, die
uit zijne heupe voortgekomen waren;
want hij had vele vrouwen.
31 En zijn bijwijf, hetwelk te Sichem
was, baarde hem ook eenen zoon; en hij
noemde zijnen naam Abimélech.
32 En Gídeon, de zoon van Joas, stierf
in goeden ouderdom; en hij werd begra-
ven in het graf van zijnen vader Joas, te
Ofra, des Abi-ezriets.
33 En het geschiedde, als Gídeon ge-
storven was, dat de kinderen Israëls zich
omkeerden, en de Baäls nahoereerden;
en zij stelden zich Baäl-Berith tot eenen
God.
34 En de kinderen Israëls dachten niet
aan den HEERE, hunnen God, Die hen
gered had van de hand van al hunne
vijanden van rondom;
35 En zij deden geen weldadigheid bij
het huis van Jerubbaäl, *dat is* Gídeon,
naar al het goede, dat hij bij Israël gedaan
had.

Misdaden van Abimélech. Zijn val.

9 ABIMÉLECH nu, de zoon van Jerub-
baäl, ging henen naar Sichem, tot de
broeders zijner moeder; en hij sprak tot
hen, en tot het gansche geslacht van het
huis van den vader zijner moeder, zeg-
gende:
2 Spreekt toch voor de ooren van alle

[a] Ps. 83:12. [b] Ps. 83:12.

burgers van Sichem : Wat is u beter, dat
zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaäl,
over u heerschen, of dat één man
over u heersche? Gedenkt ook, dat ik uw
been en uw vleesch ben.
3 Toen spraken de broeders zijner moeder
van hem, voor de ooren van alle burgers
van Sichem, al dezelfde woorden ; en hun
hart neigde zich naar Abimélech ; want
zij zeiden : Hij is onze broeder.
4 En zij gaven hem zeventig zilverlingen,
uit het huis van Baäl-Berith ; en Abimélech
huurde daarmede ijdele en lichtvaardige
mannen, die hem navolgden.
5 En hij kwam in zijns vaders huis te
Ofra, en doodde zijne broederen, de zonen
van Jerubbaäl, zeventig mannen, op
éénen steen ; doch Jotham, de jongste
zoon van Jerubbaäl, werd overgelaten,
want hij had zich verstoken.
6 Toen vergaderden zich alle burgeren
van Sichem, en het gansche huis van
Millo, en gingen heen, ten maakten
Abimélech ten koning, [a] bij den hoogen
eik, die bij Sichem is.
7 Als zij dit Jotham aanzeiden, zoo ging
hij heen, en stond op de hoogte des bergs
Gerizim, en verhief zijne stem, en riep, en
hij zeide tot hen : Hoort naar mij, gij,
burgers van Sichem! en God zal naar
ulieden hooren.
8 De boomen gingen eens heen, om
eenen koning over zich te zalven, en zij
zeiden tot den olijfboom : Wees gij
koning over ons!
9 Maar de olijfboom zeide tot hen :
Zou ik mijne vettigheid verlaten, die
God en de menschen in mij prijzen ? en
zou ik heengaan om te zweven over de
boomen ?
10 Toen zeiden de boomen tot den vijgeboom :
Kom gij, wees koning over ons!
11 Maar de vijgeboom zeide tot hen :
Zou ik mijne zoetigheid en mijne goede
vrucht verlaten ? en zou ik heengaan om
te zweven over de boomen ?
12 Toen zeiden de boomen tot den wijnstok :
Kom gij, wees koning over ons!
13 Maar de wijnstok zeide tot hen : Zou
ik mijnen most verlaten, die God en
menschen vroolijk maakt, en zou ik
heengaan om te zweven over de boomen ?
14 Toen zeiden al de boomen tot den
doornenbosch : Kom gij, wees koning
over ons!
15 En de doornenbosch zeide tot de boomen :
Indien gij mij in waarheid tot een
koning over u zalft, zoo komt, vertrouwt
u onder mijne schaduw ; maar indien
niet, zoo ga vuur uit den doornenbosch,
en vertere de cederen van den Libanon.
16 Alzoo nu, indien gij het in waarheid
en oprechtheid gedaan hebt, dat gij
Abimélech koning gemaakt hebt, en
indien gij welgedaan hebt bij Jerubbaäl
en bij zijn huis, en indien gij hem naar
de verdienste zijner handen gedaan hebt
17 (Want mijn vader heeft voor ulieden
gestreden, en hij heeft zijne ziel verre
weggeworpen, en u uit der Midianieten
hand gered ;
18 Maar gij zijt heden opgestaan tegen
het huis mijns vaders, en hebt zijne
zonen, zeventig mannen, op éénen steen
gedood ; en gij hebt Abimélech, eenen
zoon zijner dienstmaagd, koning gemaakt
over de burgers van Sichem, omdat hij
uw broeder is) ;
19 Indien gij dan in waarheid en in oprechtheid
bij Jerubbaäl en bij zijn huis
te dezen dage gehandeld hebt, zoo weest
vroolijk over Abimélech, en hij zij ook
vroolijk over ulieden.
20 Maar indien niet, zoo ga vuur uit van
Abimélech, en vertere de burgers van Sichem,
en het huis van Millo ; en vuur ga
uit van de burgers van Sichem, en van het
huis van Millo, en vertere Abimélech!
21 Toen vlood Jotham, en vluchtte, en
ging naar Beër ; en hij woonde aldaar
van wege zijnen broeder Abimélech.
22 Als nu Abimélech drie jaren over
Israël geheerscht had,
23 Zoo zond God eenen boozen geest tusschen
Abimélech en tusschen de burgers
van Sichem ; en de burgers van Sichem
handelden trouweloos tegen Abimélech ;
24 Opdat het geweld, *gedaan* aan de
zeventig zonen van Jerubbaäl, kwame, en
opdat hun bloed gelegd wierd op Abimélech,
hunnen broeder, die hen gedood
had, en op de burgers van Sichem, die
zijne handen gesterkt hadden om zijne
broeders te dooden.
25 En de burgers van Sichem bestelden
tegen hem, die op de hoogten der bergen
lagen leiden, en al wie voorbij hen op den
weg doorging, beroofden zij ; en het werd
Abimélech aangezegd.
26 Gaäl, de zoon van Ebed, kwam ook
met zijne broederen, en zij gingen over in
Sichem ; en de burgeren van Sichem verlieten
zich op hem.
27 En zij togen uit in het veld, en lazen
hunne wijnbergen af, en traden *de
druiven*, en maakten lofliederen ; en zij
gingen in het huis huns Gods, en aten en
dronken, en vloekten Abimélech.
28 En Gaäl, de zoon van Ebed, zeide :
Wie is Abimélech, en wat is Sichem, dat
wij hem dienen zouden? is hij niet een
zoon van Jerubbaäl, en Zebul zijn bevelhebber?
dient *liever* de mannen van
Hemor, den vader van Sichem ; want
waarom zouden wij hem dienen?
29 Och, dat dit volk in mijne hand
ware! ik zoude Abimélech wel verdrijven.

[a] Joz. 24:26.

En tot Abimélech zeide hij: Vermeerder uw heir, en trek uit.
30 Als Zebul, de overste der stad, de woorden van Gaäl, den zoon van Ebed, hoorde, zoo ontstak zijn toorn;
31 En hij zond listiglijk boden tot Abimélech, zeggende: Zie, Gaäl, de zoon van Ebed, en zijne broeders zijn te Sichem gekomen, en zie, zij, met deze stad, handelen vijandiglijk tegen u.
32 Zoo maak u nu op bij nacht, gij en het volk dat met u is, en leg lagen in het veld;
33 En het geschiede in den morgen, als de zon opgaat, zoo maak u vroeg op, en overval deze stad; en zie, zoo hij en het volk, dat met hem is, tot u uittrekken, zoo doe hem, gelijk als uwe hand vinden zal.
34 Abimélech dan maakte zich op, en al het volk, dat met hem was, bij nacht; en zij leiden lagen op Sichem, met vier hoopen.
35 En Gaäl, de zoon van Ebed, ging uit, en stond aan de deur van de stadspoort; en Abimélech rees op, en al het volk, dat met hem was, uit de achterlage.
36 Als Gaäl dat volk zag, zoo zeide hij tot Zebul: Zie, er komt volk af van de hoogten der bergen. Zebul daarentegen zeide tot hem: Gij ziet de schaduw der bergen voor menschen aan.
37 Maar Gaäl voer wijders voort te spreken, en zeide: Zie daar volk, afkomende uit het midden des lands, en een hoop komt van den weg van den eik Meónenim.
38 Toen zeide Zebul tot hem: Waar is nu uw mond, waarmede gij zeidet: Wie is Abimélech, dat wij hem zouden dienen? is niet dit het volk, dat gij veracht hebt? trek toch nu uit, en strijd tegen hem!
39 En Gaäl trok uit voor het aangezicht der burgeren van Sichem, en hij streed tegen Abimélech.
40 En Abimélech jaagde hem na; want hij vlood voor zijn aangezicht; en er vielen vele verslagenen tot aan de deur der *stads*poort.
41 Abimélech nu bleef te A'ruma; en Zebul verdreef Gaäl en zijne broederen, dat zij te Sichem niet mochten wonen.
42 En het geschiedde des anderen daags, dat het volk uittrok in het veld, en zij zeiden het Abimélech aan.
43 Toen nam hij het volk, en deelde hen in drie hoopen, en hij leide lagen in het veld; en hij zag toe, en ziet, het volk trok uit de stad, zoo maakte hij zich tegen hen op, en sloeg hen;
44 Want Abimélech en de hoopen, die bij hem waren, overvielen hen, en bleven staan aan de deur der stadspoort; en de twee *andere* hoopen overvielen allen, die in het veld waren, en sloegen hen.
45 Voorts streed Abimélech tegen de stad dien ganschen dag, en nam de stad in, en doodde het volk, dat daarin was; en hij brak de stad af, en bezaaide haar met zout.
46 Als alle burgeren des torens van Sichem dat hoorden, zoo gingen zij in de sterkte, in het huis van den god Berith.
47 En het werd Abimélech aangezegd, dat alle burgeren des torens van Sichem zich verzameld hadden.
48 Zoo ging Abimélech op den berg Zalmon, hij en al het volk, dat met hem was; en Abimélech nam eene bijl in zijne hand, en hieuw eenen tak van de boomen, en nam hem op, en leide hem op zijnen schouder; en hij zeide tot het volk, dat bij hem was: Wat gij mij hebt zien doen, haast u, doet als ik.
49 Zoo hieuw ook al het volk, een iegelijk zijnen tak af, en zij volgden Abimélech na, en leiden ze aan de sterkte, en verbrandden daardoor de sterkte met vuur; dat ook alle lieden des torens van Sichem stierven, omtrent duizend mannen en vrouwen.
50 Voorts toog Abimélech naar Thebez, en hij legerde zich tegen Thebez, en nam haar in.
51 Doch er was een sterke toren in het midden der stad; zoo vloden daarheen al de mannen en de vrouwen, en alle burgers van de stad, en sloten voor zich toe; en zij klommen op het dak des torens.
52 Toen kwam Abimélech tot aan den toren, en bestormde dien; en hij genaakte tot aan de deur des torens, om dien met vuur te verbranden;
53 Maar eene *a* vrouw wierp een stuk van eenen molensteen op Abimélechs hoofd; en zij verpletterde zijne hersenpan.
54 Toen riep hij haastelijk den jongen, die zijne wapenen droeg, en zeide tot hem: Trek uw zwaard uit, en dood mij, opdat zij niet van mij zeggen: Eene vrouw heeft hem gedood. En zijn jongen doorstak hem, dat hij stierf.
55 Als nu de mannen van Israël zagen, dat Abimélech dood was, zoo gingen zij, een iegelijk naar zijne plaats.
56 Alzoo deed God wederkeeren het kwaad van Abimélech, dat hij aan zijnen vader gedaan had, doodende zijne zeventig broederen.
57 Desgelijks al het kwaad der lieden van Sichem deed God wederkeeren op hun hoofd; en de vloek van Jotham, den zoon van Jerubbaäl, kwam over hen.

Thola en Jaïr zijn richters.

10 NA Abimélech nu stond op, om Israël te behouden, Thola, een zoon

a 2 Sam. 11:21.

van Pua, zoon van Dodo, een man van
Issaschar; en hij woonde te Samir, op
het gebergte van Efraïm;
2 En hij richtte Israël drie en twintig
jaren; en hij stierf, en werd begraven te
Samir.
3 En na hem stond op Jaïr, de Gileadiet;
en hij richtte Israël twee en twintig jaren.
4 En hij had dertig zonen, rijdende op
dertig ezelveulens, en die hadden dertig
steden, die zij noemden Havvôth-Jaïr,
tot op dezen dag; dewelke in het land
van Gilead zijn.
5 En Jaïr stierf, en werd begraven te
Kamon.

De Israëlieten worden door de Filistijnen en Ammonieten onderdrukt; zij bekeeren zich, en God schenkt hun vergeving.

6 TOEN voeren de kinderen Israëls
voort te doen dat [a] kwaad was in de oogen
des HEEREN, en dienden de Baäls, en
Astharoth, en de goden van Syrië, en de
goden van Sidon, en de goden van Moab,
en de goden der kinderen Ammons,
mitsgaders de goden der Filistijnen; en
zij verlieten den HEERE, en dienden Hem
niet.
7 Zoo ontstak de toorn des HEEREN tegen
Israël; en Hij verkocht hen in de
hand der Filistijnen, en in de hand der
kinderen Ammons;
8 En zij onderdrukten en vertraden de
kinderen Israëls in datzelve jaar;
achttien jaren *onderdrukten zij* al de
kinderen Israëls, die aan gene zijde der
Jordaan waren, in het land der Amorieten,
dat in Gilead is.
9 Daartoe togen de kinderen Ammons
over de Jordaan, om te krijgen, zelfs tegen
Juda, en tegen Benjamin, en tegen het
huis van Efraïm; zoodat het Israël zeer
bange werd.
10 Toen riepen de kinderen Israëls tot
den HEERE, zeggende: Wij hebben tegen
U gezondigd, zoo omdat wij onzen God
hebben verlaten, als dat wij de Baäls gediend
hebben.
11 Maar de HEERE zeide tot de kinderen
Israëls: Heb Ik u niet van de Egyptenaren,
en van de Amorieten, en van de
kinderen Ammons, en van de Filistijnen,
12 En de Sidoniers, en Amalekieten, en
Maonieten, *die* u onderdrukten, toen gij
tot Mij riept, alsdan uit hunne hand verlost?
13 Nochtans hebt gij Mij [b] verlaten, en
andere goden gediend; daarom zal Ik u
niet meer verlossen.
14 Gaat henen, roept tot de goden, die
gij verkoren hebt; laten die u verlossen,
ter tijd uwer benauwdheid.
15 Maar de kinderen Israëls zeiden tot
den HEERE: Wij hebben gezondigd; doe
Gij ons naar alles, wat goed is in Uwe
oogen; alleenlijk, verlos ons toch te
dezen dage!
16 En zij deden de vreemde goden uit
hun midden weg, en dienden den HEERE.
Toen werd Zijne ziel verdrietig over den
arbeid van Israël.
17 En de kinderen Ammons werden bijeengeroepen,
en legerden zich in Gilead;
daarentegen werden de kinderen Israëls
vergaderd, en legerden zich te Mizpa.
18 Toen zeiden het volk, de oversten van
Gilead, de een tot den ander: Wie is de
man, die beginnen zal te strijden tegen
de kinderen Ammons? [c] die zal tot een
hoofd zijn over alle inwoners van Gilead.

Jeftha bevrijdt Israël van de Ammonieten. Zijne onvoorzichtige gelofte.

11 JEFTHA [d] nu, de Gileadiet, was
een strijdbaar held, maar hij was
een hoerekind; doch Gilead had Jeftha
gegenereerd.
2 Gileads huisvrouw baarde hem ook
zonen; en de zonen dezer vrouw, groot
geworden zijnde, stieten Jeftha uit, en
zeiden tot hem: Gij zult in het huis
onzes vaders niet erven, want gij zijt een
zoon van eene andere vrouw.
3 Toen vlood Jeftha voor het aangezicht
zijner broederen, en woonde in het land
Tob; en ijdele mannen vergaderden zich
tot Jeftha, en togen met hem uit.
4 En het geschiedde na eenige dagen,
dat de kinderen Ammons tegen Israël
krijgden.
5 Zoo geschiedde het, als de kinderen
Ammons tegen Israël krijgden, dat de
oudsten van Gilead heengingen, om Jeftha
te halen uit het land van Tob;
6 En zij zeiden tot Jeftha: Kom, en
wees ons tot een' overste, opdat wij strijden
tegen de kinderen Ammons.
7 Maar Jeftha zeide tot de oudsten van
Gilead: Hebt gijlieden mij niet gehaat,
en mij uit mijns vaders huis verstooten?
waarom zijt gij dan nu tot mij gekomen,
terwijl gij in benauwdheid zijt?
8 En de oudsten van Gilead zeiden tot
Jeftha: Daarom zijn wij nu tot u wedergekomen,
dat gij met ons trekt, en tegen
de kinderen Ammons strijdt; en gij zult
ons tot een hoofd zijn, over alle inwoners
van Gilead.
9 Toen zeide Jeftha tot de oudsten van
Gilead: Zoo gijlieden mij wederhaalt, om
te strijden tegen de kinderen Ammons, en
de HEERE hen voor mijn aangezicht
geven zal, zal ik u dan tot een hoofd zijn?
10 En de oudsten van Gilead zeiden tot
Jeftha: De HEERE zij toehoorder tus-

[a] Richt. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1. [b] Deut. 32:15. Jer. 2:13. [c] Richt. 11:6, 9, 10, 11.
[d] Hebr. 11:32.

schen ons, indien wij niet alzoo naar uw
woord doen!
11 Alzoo ging Jeftha met de oudsten
van Gilead, en het volk stelde hem tot
een hoofd en overste over zich. En Jeftha
sprak al zijne woorden voor het aange-
zicht des HEEREN te Mizpa.
12 Voorts zond Jeftha boden tot den
koning der kinderen Ammons, zeggende:
Wat hebben ik en gij met elkander te
doen, dat gij tot mij gekomen zijt, om
tegen mijn land te krijgen?
13 En de koning der kinderen Ammons
zeide tot de boden van Jeftha: Omdat
Israël, als hij uit Egypte optoog, mijn
land genomen heeft, van de Arnon af tot
aan de Jabbok, en tot aan de Jordaan;
zoo geef mij dat nu weder met vrede!
14 Maar Jeftha voer wijders voort, en
zond boden tot den koning der kinderen
Ammons,
15 En hij zeide tot hem: Zoo zegt Jef-
tha: [a]Israël heeft het land der Moabieten,
en het land der kinderen Ammons niet
genomen;
16 Want als zij uit Egypte optogen, zoo
wandelde Israël door de woestijn tot aan
de Schelfzee, en kwam te Kades.
17 En Israël zond boden tot den koning
der Edomieten, zeggende: [b]Laat mij toch
door uw land doortrekken; maar de ko-
ning der Edomieten gaf geen gehoor. En
hij zond ook tot den koning der Moabie-
ten, die ook niet wilde. Alzoo bleef Is-
raël in Kades.
18 Daarna wandelde hij in de woestijn,
en toog om het land der Edomieten en
het land der Moabieten, en kwam van
den opgang der zon aan het land der
Moabieten, en zij legerden zich op gene
zijde van de Arnon; maar zij kwamen
niet binnen de landpale der Moabieten,
want de Arnon is de landpale der Moa-
bieten.
19 [c]Maar Israël zond boden tot Sihon,
den koning der Amorieten, koning van
Hesbon, en Israël zeide tot hem: [d]Laat
ons toch door uw land doortrekken tot
aan mijne plaats.
20 Doch Sihon betrouwde Israël niet,
door zijne landpale door te trekken;
maar Sihon verzamelde al zijn volk, en
zij legerden zich te Jaza; en hij streed
tegen Israël.
21 En de HEERE, de God Israëls, gaf
Sihon met al zijn volk in de hand van
Israël, dat zij hen sloegen; alzoo nam
Israël erfelijk in het gansche land der
Amorieten, die in datzelve land woonden.
22 En zij namen erfelijk in de gansche
landpale der Amorieten [e]van de Arnon
af tot aan de Jabbok, en van de woestijn
tot aan de Jordaan.
23 Zoo heeft nu de HEERE, de God Is-
raels, de Amorieten voor het aangezicht
van Zijn volk Israël uit de bezitting ver-
dreven; en zoudt gij hunlieder erfgenaam
zijn?
24 Zoudt gij niet dengene erven, dien
uw god Kamos voor u uit de bezitting
verdreef? Alzoo zullen wij al dengene er-
ven, dien de HEERE, onze God, voor ons
aangezicht uit de bezitting verdrijft.
25 [f]Nu voorts, zijt gij veel beter dan
Balak, de zoon van Zippor, de koning
der Moabieten? heeft hij ooit met Israël
getwist? heeft hij ook ooit tegen hen ge-
krijgd?
26 Terwijl Israël driehonderd jaren ge-
woond heeft in Hesbon, en in hare stede-
kens, en in Aroër en in hare stedekens,
en in al de steden, die aan de zijde van
de Arnon zijn: waarom hebt gij het dan
in dien tijd niet gered?
27 Ook heb ik tegen u niet gezondigd,
maar gij doet kwalijk bij mij, dat gij te-
gen mij krijgt; de HEERE, Die Rechter
is, richte heden tusschen de kinderen
Israëls en tusschen de kinderen Ammons!
28 Maar de koning der kinderen Am-
mons hoorde niet naar de woorden van
Jeftha, die hij tot hem gezonden had.
29 Toen kwam de Geest des HEEREN
op Jeftha, dat hij Gilead en Manasse
doortrok; want hij trok door tot Mizpa in
Gilead, en van Mizpa in Gilead trok hij
door tot de kinderen Ammons.
30 En Jeftha beloofde den HEERE eene
gelofte, en zeide: Indien Gij de kinderen
Ammons ganschelijk in mijne hand zult
geven,
31 Zoo zal het uitgaande, dat uit de
deur van mijn huis mij tegemoet zal uit-
gaan, als ik met vrede van de kinderen
Ammons wederkom, dat zal des HEEREN
zijn, en ik zal het offeren ten brandoffer.
32 Alzoo trok Jeftha door naar de kin-
deren Ammons, om tegen hen te strij-
den; en de HEERE gaf hen in zijne
hand.
33 En hij sloeg hen van Aroër af tot
daar gij komt te Minnith: twintig steden,
en tot aan Abél-Kerámim, met eenen zeer
grooten slag. Alzoo werden de kinderen
Ammons tenondergebracht voor het aan-
gezicht der kinderen Israëls.
34 Toen nu Jeftha te Mizpa bij zijn huis
kwam, ziet, zoo ging zijne dochter uit
hem tegemoet, met trommelen en reien.
Zij nu was alleen, een eenig *kind*; hij had
uit zich *anders* geen zoon of dochter.
35 En het geschiedde, als hij haar zag,
zoo verscheurde hij zijne kleederen, en
zeide: Ach, mijne dochter! gij hebt mij
ganschelijk nedergebogen, en gij zijt
onder degenen, die mij beroeren; want

[a] Num. 21:13. Deut. 2:9, 19. [b] Num. 20:17. [c] Deut. 2:26. [d] Num. 21:22.
[e] Deut. 2:36. [f] Num. 22:2, enz.

ik heb mijnen mond opengedaan tot den HEERE, en ik zal niet kunnen teruggaan.

36 En zij zeide tot hem: Mijn vader! hebt gij uwen mond opengedaan tot den HEERE, doe mij, gelijk als uit uwen mond gegaan is; naardien u de HEERE volkomene wraak gegeven heeft van uwe vijanden, van de kinderen Ammons.

37 Voorts zeide zij tot haren vader: Laat deze zaak aan mij geschieden: Laat twee maanden van mij af, dat ik heenga, en ga af tot de bergen, en beweene mijnen maagdom, ik en mijne gezellinnen.

38 En hij zeide: Ga heen; en hij liet haar twee maanden gaan. Toen ging zij heen met hare gezellinnen, en beweende haren maagdom op de bergen.

39 En het geschiedde ten einde van twee maanden, dat zij tot haren vader wederkwam, die aan haar volbracht zijne gelofte, die hij beloofd had; en zij heeft geenen man bekend. Voorts werd het eene gewoonheid in Israël,

40 *Dat* de dochteren Israëls van jaar tot jaar heengingen, om de dochter van Jeftha, den Gileadiet, aan te spreken, vier dagen in het jaar.

Der Efraïmieten oproerigheid tegen Jeftha, zonder oorzaak, kost aan twee en veertig duizend hunner het leven.

12 TOEN werden de mannen van Efraïm bijeengeroepen, en trokken over naar het noorden; en zij zeiden tot Jeftha: [a] Waarom zijt gij doorgetogen om te strijden tegen de kinderen Ammons, en hebt ons niet geroepen, om met u te gaan? wij zullen uw huis met u met vuur verbranden.

2 En Jeftha zeide tot hen: Ik en mijn volk waren zeer twistig met de kinderen Ammons; en ik heb ulieden geroepen, maar gij hebt mij uit hunne hand niet verlost.

3 Als ik nu zag, dat gij niet verlostet, zoo stelde ik mijne ziel in mijne hand, en toog door tot de kinderen Ammons, en de HEERE gaf hen in mijne hand; waarom zijt gij dan te dezen dage tot mij opgekomen, om tegen mij te strijden?

4 En Jeftha vergaderde alle mannen van Gilead, en streed met Efraïm; en de mannen van Gilead sloegen Efraïm; want de Gileadieten, zijnde tusschen Efraïm *en* tusschen Manasse, zeiden: Gijlieden zijt vluchtelingen van Efraïm.

5 Want de Gileadieten namen den Efraïmieten de veren der Jordaan af; en het geschiedde, als de vluchtelingen van Efraïm zeiden: Laat mij overgaan; zoo zeiden de mannen van Gilead tot hem: Zijt gij een Efraïmiet? wanneer hij zeide: Neen;

6 Zoo zeiden zij tot hem: Zeg nu Schibbóleth; maar hij zeide: Sibbóleth, en kon het alzoo niet recht spreken; zoo grepen zij hem, en versloegen hem aan de veren der Jordaan, dat te dier tijd van Efraïm vielen twee en veertig duizend.

7 Jeftha nu richtte Israël zes jaren; en Jeftha, de Gileadiet, stierf, en werd begraven in de steden van Gilead.

Ebzan, Elon en Abdon richters.

8 En na hem richtte Israël Ebzan, van Bethlehem.

9 En hij had dertig zonen; en hij zond dertig dochteren naar buiten, en bracht dertig dochteren van buiten in voor zijne zonen; en hij richtte Israël zeven jaren.

10 Toen stierf Ebzan, en werd begraven te Bethlehem.

11 En na hem richtte Israël Elon, de Zebuloniet, en hij richtte Israël tien jaren.

12 En Elon, de Zebuloniet, stierf, en werd begraven te Ajálon, in het land van Zebulon.

13 En na hem richtte Israël Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet.

14 En hij had veertig zonen, en dertig zoons zonen, rijdende op zeventig [b] ezelveulens; en hij richtte Israël acht jaren.

15 Toen stierf Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet; en hij werd begraven te Pirhathon, in het land van Efraïm, op den berg van den Amalekiet.

God geeft Israël om zijne zonden in de hand der Filistijnen.—Geboorte van Simson.

13 EN de kinderen Israëls voeren voort [c] te doen, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; zoo gaf de HEERE hen in de hand der Filistijnen veertig jaren.

2 En er was een man van Zora, uit het geslacht van eenen Daniet, wiens naam was Manóach; en zijne huisvrouw was onvruchtbaar, en baarde niet.

3 En een Engel des HEEREN verscheen aan deze vrouw, en hij zeide tot haar: Zie nu, gij zijt onvruchtbaar, en hebt niet gebaard; maar gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren;

4 Zoo wacht u toch nu, en drink geen [d] wijn noch sterken drank, en eet niets onreins;

5 Want zie, gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren, [e] op wiens hoofd geen scheermes zal komen; want dat knechtje zal een Nazireër Gods zijn, van *moeders* buik af; en hij zal beginnen Israël te verlossen uit der Filistijnen hand.

6 Toen kwam deze vrouw in, en sprak tot haren man, zeggende: Er kwam een Man Gods tot mij, Wiens aanzicht was als het aanzicht van een' Engel Gods, zeer vreeselijk; en ik vraagde Hem niet,

---

[a] Richt. 8:1. [b] Richt. 10:4. [c] Richt. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1; 10:6. [d] Num. 6:2, 3. [e] Num. 6:5. 1 Sam. 1:11.

van waar Hij was, en Zijnen naam gaf
Hij mij niet te kennen ;
7 Maar Hij zeide tot mij : Zie, gij zult
zwanger worden, en eenen zoon baren ;
zoo drink nu geen' wijn noch sterken
drank, en eet niets onreins ; want dat
knechtje zal een Nazireër Gods zijn, van
moeders buik af tot op den dag zijns
doods.
8 Toen aanbad Manóach den HEERE vu-
riglijk, en zeide : Och, HEERE ! dat toch de
Man Gods, Dien Gij gezonden hebt, weder
tot ons kome, en ons leere, wat wij dat
knechtje doen zullen, dat geboren zal
worden.
9 En God verhoorde de stem van
Manóach ; en de Engel Gods kwam weder-
om tot de vrouw. Zij nu zat in het veld ;
doch haar man Manóach was niet bij haar.
10 Zoo haastte de vrouw, en liep, en gaf
het haren man te kennen ; en zij zeide
tot hem : Zie, die Man is mij verschenen,
Welke op dien dag tot mij kwam.
11 Toen stond Manóach op, en ging zijne
huisvrouw na ; en hij kwam tot dien Man,
en zeide tot hem : Zijt gij die Man,
Dewelke tot deze vrouw gesproken hebt ?
en Hij zeide : Ik ben het.
12 Toen zeide Manóach : Nu, dat Uwe
woorden komen ; *maar* wat zal des
knechtjes wijze en zijn werk zijn ?
13 En de Engel des HEEREN zeide tot
Manóach : Van alles, wat Ik tot de vrouw
gezegd heb, zal zij zich wachten :
14 Zij zal niet eten van iets, dat van den
wijnstok des wijns voortkomt ; en wijn en
sterken drank zal zij niet drinken, noch
iets onreins eten ; al wat Ik haar geboden
heb, zal zij onderhouden.
15 Toen zeide Manóach tot den Engel
des HEEREN : Laat ons U toch ophouden,
en een geitenbokje voor Uw aangezicht
bereiden.
16 Maar de Engel des HEEREN zeide tot
Manóach : Indien gij Mij zult ophouden,
Ik zal van uw brood niet eten ; en indien
gij een brandoffer zult doen, dat zult gij
den HEERE offeren. Want Manóach wist
niet, dat het een Engel des HEEREN was.
17 En Manóach zeide tot den Engel des
HEEREN : Wat is Uw naam, opdat wij U
vereeren, wanneer Uw woord zal komen.
18 En de Engel des HEEREN zeide tot
hem : Waarom vraagt gij dus naar Mijnen
naam ? Die is toch Wonderlijk.
19 Toen nam Manóach een geitenbokje,
en het spijsoffer, en offerde het op den
rotssteen, den HEERE. En Hij handelde
wonderlijk in *Zijn* doen ; en Manóach en
zijne huisvrouw zagen toe.
20 En het geschiedde, als de vlam van
het altaar opvoer naar den hemel, zoo
voer de Engel des HEEREN op in de vlam
des altaars. Als Manóach en zijne huis-
vrouw *dat* zagen, zoo vielen zij op hunne
aangezichten ter aarde.
21 En de Engel des HEEREN verscheen
niet meer aan Manóach, en aan zijne
huisvrouw. Toen bekende Manóach, dat
het een Engel des HEEREN was.
22 En Manóach zeide tot zijne huis-
vrouw : Wij zullen zekerlijk [a] sterven, om-
dat wij God gezien hebben.
23 Maar zijne huisvrouw zeide tot hem :
Zoo de HEERE lust had ons te dooden,
Hij had het brandoffer en spijsoffer van
onze hand niet aangenomen, noch ons
dit alles getoond, noch ons om dezen tijd
laten hooren, *zulks* als dit is.
24 Daarna baarde deze vrouw eenen
zoon, en zij noemde zijnen naam [b] Sim-
son ; en dat knechtje werd groot, en de
HEERE zegende het.
25 En de Geest des HEEREN begon hem
bij wijlen te drijven in het leger van Dan,
tusschen Zora en tusschen Esthaöl.

Simsons huwelijk. Het raadsel verklaard.

14 EN Simson ging af naar Thimnath,
en gezien hebbende eene vrouw te
Thimnath, van de dochteren der Filis-
tijnen,
2 Zoo ging hij opwaarts, en gaf het zij-
nen vader en zijne moeder te kennen, en
zeide : Ik heb eene vrouw gezien te Thim-
nath, van de dochteren der Filistijnen ;
nu dan, neem mij die tot eene vrouw.
3 Maar zijn vader zeide tot hem, mits-
gaders zijne moeder : Is er geene vrouw
onder de dochteren uwer broeders, en on-
der al mijn volk, dat gij heengaat, om
eene vrouw te nemen van de Filistijnen,
die onbesnedenen ? En Simson zeide
tot zijnen vader : Neem mij die, want
zij is bevallig in mijne oogen.
4 Zijn vader nu en zijne moeder wisten
niet, dat dit van den HEERE was, dat hij
gelegenheid zocht van de Filistijnen ;
want de Filistijnen heerschten te dier
tijd over Israël.
5 Alzoo ging Simson, met zijnen vader
en zijne moeder, henen af naar Thim-
nath. Als zij nu kwamen tot aan de
wijngaarden van Thimnath, ziet daar,
een jonge leeuw, brullende hem tegemoet.
6 Toen werd de Geest des HEEREN
vaardig over hem, dat hij hem vaneén
scheurde, gelijk men een bokje vaneén
scheurt, en er was niets in zijne hand ;
doch hij gaf zijnen vader en zijne moeder
niet te kennen, wat hij gedaan had.
7 En hij kwam af, en sprak tot de
vrouw ; en zij beviel in Simsons oogen.
8 En na sommige dagen kwam hij
weder, om haar te nemen ; toen week hij
af, om het aas van den leeuw te bezien ;
en ziet, een bijenzwerm was in het li-
chaam van den leeuw, met honig.

[a] Ex. 33:20. Deut. 5:26. Richt. 6:22, 23. [b] Hebr. 11:32.

9 En hij nam dien in zijne handen, en
ging voort, al gaande en etende; en hij
ging tot zijnen vader en tot zijne moeder,
en gaf hun *daarvan*, en zij aten; doch hij
gaf hun niet te kennen, dat hij den honig
uit het lichaam van den leeuw genomen
had.
10 Als nu zijn vader afgekomen was tot
die vrouw, zoo maakte Simson aldaar eene
bruiloft; want alzoo plachten de jonge-
lingen te doen.
11 En het geschiedde, als zij hem zagen,
zoo namen zij dertig metgezellen, die bij
hem zouden zijn.
12 Simson dan zeide tot hen: Ik zal nu
ulieden een raadsel te raden geven; in-
dien gij mij dat in de zeven dagen dezer
bruiloft wel zult verklaren en uitvinden,
zoo zal ik ulieden geven dertig fijne lijn-
waadskleederen, en dertig wisselkleede-
ren.
13 En indien gij het mij niet zult
kunnen verklaren, zoo zult gijlieden mij
geven dertig fijne lijnwaadskleederen en
dertig wisselkleederen. En zij zeiden tot
hem: Geef uw raadsel te raden, en laat
ons het hooren.
14 En hij zeide tot hen: Spijze ging uit
van den eter, en zoetigheid ging uit van
den sterke. En zij konden dat raadsel in
drie dagen niet verklaren.
15 Daarna geschiedde het op den zeven-
den dag, dat zij tot de huisvrouw van
Simson zeiden: Overreed uwen man, dat
hij ons dat raadsel verklare, opdat wij
niet misschien u, en het huis uws vaders,
met vuur verbernen. Hebt gijlieden ons
genoodigd, om het onze te bezitten? is
het zoo niet?
16 En Simsons huisvrouw weende voor
hem, en zeide: Gij haat mij maar, en hebt
mij niet lief; gij hebt den kinderen mijns
volks een raadsel te raden gegeven, en
hebt het mij niet verklaard. En hij zeide
tot haar: Zie, ik heb het mijnen vader
en mijne moeder niet verklaard, zou ik
het u dan verklaren?
17 En zij weende voor hem op den ze-
venden der dagen, in dewelke zij deze
bruiloft hadden; zoo geschiedde het op
den zevenden dag, dat hij het haar ver-
klaarde, want zij perste hem; en zij ver-
klaarde dat raadsel den kinderen haars
volks.
18 Toen zeiden de mannen der stad tot
hem, op den zevenden dag, eer de zon
onderging: Wat is zoeter dan honig? en
wat is sterker dan een leeuw? En hij
zeide tot hen: Zoo gij met mijn kalf niet
hadt geploegd, gij zoudt mijn raadsel niet
hebben uitgevonden.
19 Toen werd de Geest des HEEREN
vaardig over hem, en hij ging af naar de
Askelonieten, en sloeg van hen dertig
man; en hij nam hun gewaad, en gaf de
wisselkleederen aan degenen, die dat raad-
sel verklaard hadden. Doch zijn toorn ont-
stak, en hij ging op in zijns vaders huis.
20 En de huisvrouw van Simson werd
zijns metgezels, die hem vergezelschapt
had.

Simsons overwinningen op de Filistijnen.

15 EN het geschiedde na *sommige* da-
gen, in de dagen van den tarwenoogst,
dat Simson zijne huisvrouw bezocht
met een geitenbokje, en hij zeide: Laat
mij tot mijne huisvrouw ingaan in de
kamer; maar haar vader liet hem niet
toe in te gaan,
2 Want haar vader zeide: Ik sprak
zeker, dat gij haar ganschelijk haattet;
zoo heb ik haar aan uwen metgezel gege-
ven. Is niet hare kleinste zuster schooner
dan zij? Laat ze u toch zijn in plaats
van haar.
3 Toen zeide Simson van henlieden: Ik
ben ditmaal onschuldig van de Filis-
tijnen, wanneer ik aan hen kwaad doe.
4 En Simson ging heen, en ving drie-
honderd vossen; en hij nam fakkelen,
en keerde staart aan staart, en deed eenen
fakkel tusschen twee staarten in het mid-
den;
5 En hij stak de fakkelen aan met vuur,
en liet ze loopen in het staande koren
der Filistijnen; en hij stak in brand zoo-
wel de korenhoopen als het staande
koren, zelfs tot de wijngaarden *en* olijf-
boomen toe.
6 Toen zeiden de Filistijnen: Wie heeft
dit gedaan? En men zeide: Simson, de
schoonzoon van den Thimniet, omdat hij
zijne huisvrouw heeft genomen, en heeft
haar aan zijnen metgezel gegeven. Toen
kwamen de Filistijnen op, en verbrand-
den haar en haren vader met vuur.
7 Toen zeide Simson tot hen: Zoudt
gij alzoo doen? Zeker, als ik mij aan u
gewroken heb, zoo zal ik daarna op-
houden.
8 En hij sloeg hen, den schenkel en de
heup, *met* eenen grooten slag; en hij
ging af, en woonde op de hoogte van de
rots Etam.
9 Toen togen de Filistijnen op, en le-
gerden zich tegen Juda, en breidden zich
uit in Lechi.
10 En de mannen van Juda zeiden:
Waarom zijt gijlieden tegen ons opgeto-
gen? En zij zeiden: Wij zijn opgetogen
om Simson te binden, om hem te doen,
gelijk als hij ons gedaan heeft.
11 Toen kwamen drie duizend mannen
af uit Juda tot het hol der rots Etam, en
zeiden tot Simson: Wist gij niet, dat de
Filistijnen over ons heerschen? waarom
hebt gij ons dan dit gedaan? En hij zeide
tot hen: Gelijk als zij mij gedaan heb-
ben, alzoo heb ik hunlieden gedaan.
12 En zij zeiden tot hem: Wij zijn af-
gekomen om u te binden, om u over te

geven in de hand der Filistijnen. Toen
zeide Simson tot hen: Zweert mij, dat
gijlieden op mij niet zult aanvallen.
13 En zij spraken tot hem, zeggende:
Neen, maar wij zullen u wel binden, en
u in hunlieder hand overgeven; doch wij
zullen u geenszins dooden. En zij bonden
hem met twee nieuwe touwen, en voerden
hem op van de rots.
14 Als hij kwam tot Lechi, zoo juichten
de Filistijnen hem tegemoet; maar de
Geest des HEEREN werd vaardig over
hem; en de touwen, die aan zijne armen
waren, werden als linnen draden, die van
het vuur gebrand zijn, en zijne banden
versmolten van zijne handen;
15 En hij vond een vochtig ezelskinne-
bakken, en hij strekte zijne hand uit, en
nam het, en sloeg daarmede duizend man.
16 Toen zeide Simson: Met een ezels-
kinnebakken, één hoop, twee hoopen,
met een ezelskinnebakken heb ik duizend
man geslagen.
17 En het geschiedde, als hij geëindigd
had te spreken, zoo wierp hij het kinne-
bakken uit zijne hand, en hij noemde
dezelve plaats Ramath-Lechi.
18 Als hem nu zeer dorstte, zoo riep hij
tot den HEERE, en zeide: Gij hebt door
de hand van Uwen knecht dit groote heil
gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven,
en vallen in de hand dezer [a] onbesne-
denen?
19 Toen kloofde God de holle plaats,
die in Lechi is, en er ging water uit van
dezelve, en hij dronk. Toen kwam zijn
geest weder, en hij werd levend. Daarom
noemde hij haren naam: De fontein des
aanroepers, die in Lechi is, tot op dezen
dag.
20 En hij richtte Israël, in de dagen der
Filistijnen, twintig jaren.

Simson door Delila verraden.—Zijn dood.

16 SIMSON nu ging heen naar Gaza;
en hij zag aldaar eene vrouw, die
eene hoer was; en hij ging tot haar in.
2 Toen werd den Gazieten gezegd:
Simson is hier ingekomen; zoo gingen
zij rondom, en leiden hem den ganschen
nacht lagen in de stadspoort; doch zij
hielden zich den ganschen nacht stil,
zeggende: Tot aan het morgenlicht, dan
zullen wij hem dooden.
3 Maar Simson lag tot middernacht toe;
toen stond hij op ter middernacht, en hij
greep de deuren der stadspoort met de
beide posten, en nam ze weg met den
grendelboom, en leide ze op zijne schou-
deren, en droeg ze opwaarts op de hoogte
des bergs, die in het gezicht van Hebron is.
4 En het geschiedde daarna, dat hij eene
vrouw liefkreeg, aan de beek Sorek,
welker naam was Delila.
5 Toen kwamen de vorsten der Filis-
tijnen tot haar op, en zeiden tot haar:
Overreed hem, en zie, waarin zijne groote
kracht zij, en waarmede wij hem zouden
machtig worden, en hem binden, om
hem te plagen; zoo zullen wij u geven,
een iegelijk, duizend en honderd zilver-
lingen.
6 Delila dan zeide tot Simson: Verklaar
mij toch, waarin uwe groote kracht zij,
en waarmede gij zoudt kunnen gebonden
worden, dat men u plage.
7 En Simson zeide tot haar: Indien zij
mij bonden met zeven versche zelen, die
niet verdroogd zijn, zoo zou ik zwak wor-
den, en wezen als een ander mensch.
8 Toen brachten de vorsten der Filis-
tijnen tot haar op zeven versche zelen,
die niet verdroogd waren; en zij bond
hem daarmede.
9 De achterlage nu zat bij haar in eene
kamer. Zoo zeide zij tot hem: De Filis-
tijnen over u, Simson! Toen verbrak hij
de zelen, gelijk als een snoertje van grof
vlas verbroken wordt, als het vuur riekt.
Alzoo werd zijne kracht niet bekend.
10 Toen zeide Delila tot Simson: Zie,
gij hebt met mij gespot, en leugenen tot
mij gesproken; verklaar mij toch nu,
waarmede gij zoudt kunnen gebonden
worden?
11 En hij zeide tot haar: Indien zij mij
vastbonden met nieuwe touwen, met de-
welke geen werk gedaan is, zoo zou ik
zwak worden, en wezen als een ander
mensch.
12 Toen nam Delila nieuwe touwen, en
bond hem daarmede, en zeide tot hem:
De Filistijnen over u, Simson! (De
achterlage nu was zittende in eene ka-
mer.) Toen verbrak hij ze van zijne
armen als eenen draad.
13 En Delila zeide tot Simson: Tot hier-
toe hebt gij met mij gespot, en leugenen
tot mij gesproken; verklaar mij *toch nu*,
waarmede gij zoudt kunnen gebonden
worden. En hij zeide tot haar: Indien
gij de zeven haarlokken mijns hoofds
vlochtet aan eenen weversboom.
14 En zij maakte ze vast met eene pin,
en zeide tot hem: De Filistijnen over u,
Simson! Toen waakte hij op uit zijnen
slaap, en nam weg de pin der gevlochtene
haarlokken en den weversboom.
15 Toen zeide zij tot hem: Hoe zult gij
zeggen: Ik heb u lief, daar uw hart niet
met mij is? gij hebt nu driemaal met mij
gespot, en mij niet verklaard, waarin uwe
groote kracht zij.
16 En het geschiedde, als zij hem alle
dagen met hare woorden perste, en hem
moeielijk viel, dat zijne ziel verdrietig
werd tot stervens toe:
17 Zoo verklaarde hij haar zijn gansche

[a] 1 Sam. 17:26, 36. 2 Sam. 1:20.

hart, en zeide tot haar: Er is nooit scheermes op mijn hoofd gekomen; want ik ben een Nazireeër Gods van mijner moeders buik af; indien ik geschoren wierd, zoo zou mijne kracht van mij wijken, en ik zou zwak worden, en wezen als al de menschen.
18 Als nu Delíla zag, dat hij haar zijn gansche hart verklaard had, zoo zond zij heen, en riep de vorsten der Filistijnen, zeggende: Komt ditmaal op, want hij heeft mij zijn gansche hart verklaard. En de vorsten der Filistijnen kwamen tot haar op, en brachten dat geld in hunne hand.
19 Toen deed zij hem slapen op hare knieën, en riep eenen man, en liet hem de zeven haarlokken zijns hoofds afscheren, en zij begon hem te plagen; en zijne kracht week van hem.
20 En zij zeide: De Filistijnen over u, Simson! En hij ontwaakte uit zijnen slaap, en zeide: Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, en mij uitschudden; want hij wist niet, dat de HEERE van hem geweken was.
21 Toen grepen de Filistijnen hem, en groeven zijne oogen uit; en zij voerden hem af naar Gaza, en bonden hem met twee koperen ketenen, en hij was malende in het gevangenhuis.
22 En het haar zijns hoofds begon *weder* te wassen, gelijk toen hij geschoren werd.
23 Toen verzamelden zich de vorsten der Filistijnen, om hunnen god Dagon een groot offer te offeren, en tot vroolijkheid; en zij zeiden: Onze god heeft onzen vijand Simson in onze hand gegeven.
24 Desgelijks als het volk hem zag, loofden zij hunnen god; want zij zeiden: Onze god heeft in onze hand gegeven onzen vijand, en die ons land verwoestte, en die onzer verslagenen velen maakte!
25 En het geschiedde, als hun hart vroolijk was, dat zij zeiden: Roept Simson, dat hij voor ons spele. En zij riepen Simson uit het gevangenhuis; en hij speelde voor hunne aangezichten, en zij deden hem staan tusschen de pilaren.
26 Toen zeide Simson tot den jongen, die hem bij de hand hield: Laat mij gaan, dat ik de pilaren betaste, op dewelke het huis gevestigd is, dat ik daaraan leune.
27 Het huis nu was vol mannen en vrouwen, ook waren daar alle vorsten der Filistijnen; en op het dak waren omtrent drie duizend mannen en vrouwen, die toezagen, als Simson speelde.
28 Toen [a] riep Simson tot den HEERE, en zeide: Heere, HEERE! gedenk toch mijner, en sterk mij toch alleenlijk ditmaal, o God! dat ik mij met eene wrake voor mijne twee oogen aan de Filistijnen wreke.
29 En Simson vatte de twee middelste pilaren, op dewelke het huis was gevestigd, en waarop het steunde, den eenen met zijne rechterhand, en den anderen met zijne linkerhand;
30 En Simson zeide: Mijne ziel sterve met de Filistijnen! en hij boog zich met kracht, en het huis viel op de vorsten, en op al het volk, dat daarin was. En de dooden, die hij in zijn sterven gedood heeft, waren meer, dan die hij in zijn leven gedood had.
31 Toen kwamen zijne broeders af, en het gansche huis zijns vaders en namen hem op, en brachten *hem* opwaarts, en begroeven hem tusschen Zora en tusschen Esthaól, in het graf van zijnen vader Manóach; hij nu had Israël gericht twintig jaren.

Micha voert een afgodendienst in zijn huis in.

17 EN er was een man van het gebergte van Efraïm, wiens naam was Micha;
2 Die zeide tot zijne moeder: De duizend en honderd zilverlingen, die u ontnomen zijn, om dewelke gij gevloekt hebt, en ook voor mijne ooren gesproken hebt, zie, dat geld is bij mij, ik heb dat genomen. Toen zeide zijne moeder: Gezegend zij mijn zoon den HEERE!
3 Alzoo gaf hij aan zijne moeder de duizend en honderd zilverlingen weder. Doch zijne moeder zeide: Ik heb dat geld den HEERE ganschelijk geheiligd van mijne hand, voor mijnen zoon, om een gesneden beeld en een gegoten beeld te maken; zoo zal ik het u nu wedergeven.
4 Maar hij gaf dat geld aan zijne moeder weder. En zijne moeder nam tweehonderd zilverlingen, en gaf ze den goudsmid: die maakte daarvan een gesneden beeld en een gegoten beeld; dat was in het huis van Micha.
5 En de man Micha had een Godshuis; en hij maakte eenen efod, en terafim, en vulde de hand van eenen uit zijne zonen, dat hij hem tot eenen priester ware.
6 [b] In diezelve dagen was er geen koning in Israël; een iegelijk deed, wat recht was in zijne oogen.
7 Nu was er een jongeling van Bethlehem-Juda, van het geslacht van Juda; deze was een Leviet, en verkeerde aldaar als vreemdeling.
8 En deze man was uit die stad, uit Bethlehem-Juda getogen, om te verkeeren, waar hij *gelegenheid* zou vinden. Als hij nu kwam aan het gebergte van Efraïm tot aan het huis van Micha, om zijnen weg te gaan,
9 Zoo zeide Micha tot hem: Van waar komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben een Leviet van Bethlehem-Juda, en ik

[a] Hebr. 11:32, enz. [b] Richt. 18:1; 21:25.

wandele, om te verkeeren, waar ik *gelegenheid* zal vinden.
10 Toen zeide Micha tot hem: Blijf bij
mij, en wees mij tot eenen vader en tot eenen priester; en ik zal u jaarlijks geven tien zilverlingen, en orde van kleederen, en uwen leeftocht; alzoo ging de Leviet *met hem*.
11 En de Leviet bewilligde bij dien man te blijven; en de jongeling was hem als een van zijne zonen.
12 En Micha vulde de hand van den Leviet, dat hij hem tot eenen priester wierd; alzoo was hij in het huis van Micha.
13 Toen zeide Micha: Nu weet ik, dat de HEERE mij weldoen zal, omdat ik dezen Leviet tot eenen priester heb.

De Danieten ontrooven Micha zijne afgoden en beelden, en verbranden de stad Laïs.

18 IN die dagen was er [a] geen koning in Israël; en in dezelve dagen zocht de stam der Danieten voor zich eene erfenis om te wonen; want hun was tot op dien dag onder de stammen van Israël niet *genoegzaam* ter erfenis toegevallen.
2 Zoo zonden de kinderen van Dan uit hun geslacht vijf mannen uit hunne einden, mannen, die strijdbaar waren, van Zora en van Esthaöl, om het land te verspieden, en dat te doorzoeken; en zij zeiden tot hen: Gaat, doorzoekt het land. En zij kwamen aan het gebergte van Efraïm, tot aan het huis van Micha, en vernachtten aldaar.
3 Zijnde bij het huis van Micha, zoo kenden zij de stem van den jongeling, den Leviet; en zij weken daarheen, en zeiden tot hem: Wie heeft u hier gebracht, en wat doet gij alhier, en wat hebt gij hier?
4 En hij zeide tot hen: Zoo en zoo heeft Micha mij gedaan; en hij heeft mij gehuurd, en ik ben hem tot eenen priester.
5 Toen zeiden zij tot hem: Vraag toch God, dat wij mogen weten, of onze weg, op welken wij wandelen, voorspoedig zal zijn.
6 En de priester zeide tot hen: Gaat in vrede; uw weg, welken gij zult heentrekken, is voor den HEERE.
7 Toen gingen die vijf mannen heen, en kwamen te Laïs; en zij zagen het volk, hetwelk in derzelver midden was, zijnde gelegen in zekerheid, naar de wijze der Sidoniërs, stil en zeker zijnde; en daar was geen erfheer, die *iemand* om eenige zaak schande aandeed in dat land; ook waren zij verre van de Sidoniërs, en hadden niets te doen met eenigen mensch.
8 En zij kwamen tot hunne broederen te Zora en te Esthaöl, en hunne broeders zeiden tot hen: Wat *zegt* gijlieden?
9 En zij zeiden: Maakt u op, en laat ons tot hen optrekken; want wij hebben dat land bezien, en ziet, het is zeer goed; zoudt gij dan stil zijn? weest niet lui om te trekken, dat gij henen inkomt, om dat land in erfelijke bezitting te nemen;
10 (Als gij daarhenen komt, zoo zult gij komen tot een zorgeloos volk, en dat land is wijd van ruimte) want God heeft het in uwe hand gegeven: eene plaats, alwaar geen gebrek is van eenig ding, dat op de aarde is.
11 Toen reisden van daar uit het geslacht der Danieten, van Zora en van Esthaöl, zeshonderd man, aangegord met krijgswapenen.
12 En zij togen op, en legerden zich bij Kirjath-Jearim, in Juda; daarom noemden zij deze plaats, [b] Machané-Dan, tot op dezen dag; ziet, het is achter Kirjath-Jearim.
13 En van daar togen zij door naar het gebergte van Efraïm, en zij kwamen tot aan het huis van Micha.
14 Toen antwoordden de vijf mannen, die gegaan waren om het land van Laïs te verspieden, en zeiden tot hunne broederen: Weet gijlieden ook, dat in die huizen een efod is, en terafim, en een gesneden en een gegoten beeld? zoo weet nu, wat u te doen zij.
15 Toen weken zij daarheen, en kwamen aan het huis van den jongeling, den Leviet, ten huize van Micha; en zij vraagden hem naar vrede.
16 En de zeshonderd mannen, die van de kinderen van Dan waren, met hunne krijgswapenen aangegord, bleven staan aan de deur van de poort;
17 Maar de vijf mannen, die gegaan waren om het land te verspieden, gingen op, kwamen daarhenen in, *en* namen weg het gesneden beeld, en den efod, en de terafim, en het gegoten beeld; de priester nu bleef staan aan de deur van de poort, met de zeshonderd mannen, die met krijgswapenen aangegord waren.
18 Als die nu ten huize van Micha waren ingegaan, en het gesneden beeld, den efod, en de terafim, en het gegoten beeld weggenomen hadden, zoo zeide de priester tot hen: Wat doet gijlieden?
19 En zij zeiden tot hem: Zwijg, leg uwe hand op uwen mond, en ga met ons, en wees ons tot eenen vader en tot eenen priester! Is het beter, dat gij een' priester zijt voor het huis van één' man, of dat gij priester zijt voor een' stam, en een geslacht in Israël?
20 Toen werd het hart van den priester vroolijk, en hij nam den efod, en de terafim, en het gesneden beeld, en hij kwam in het midden des volks.
21 Alzoo keerden zij zich, en togen

[a] Richt. 17:6; 21:25. [b] Richt. 13:25.

voort, en zij stelden de kinderkens, en
het vee, en de bagage voor zich.
22 Als zij nu verre van Micha's huis gekomen
waren, zoo werden de mannen,
zijnde in de huizen, die bij het huis van
Micha waren, bijeengeroepen, en zij achterhaalden
de kinderen van Dan;
23 En zij riepen de kinderen van Dan
na; dewelke hunne aangezichten omkeerden,
en zeiden tot Micha: Wat is u,
dat gij bijeengeroepen zijt?
24 Toen zeide hij: Gijlieden hebt mijne
goden, die ik gemaakt had, weggenomen,
mitsgaders den priester, en zijt weggegaan;
wat heb ik nu meer? wat is het
dan, dat gij tot mij zegt: Wat is u?
25 Maar de kinderen van Dan zeiden tot
hem: Laat uwe stem bij ons niet hooren,
opdat niet misschien mannen, van bitteren
gemoede, op u aanvallen, en gij uw
leven verliest, en het leven van uw huis.
26 Alzoo gingen de kinderen van Dan
huns weegs; en Micha, ziende, dat zij
sterker waren dan hij, zoo keerde hij om,
en kwam weder tot zijn huis.
27 Zij dan namen wat Micha gemaakt
had, en den priester, dien hij gehad had,
en kwamen te Laïs, tot een stil en zeker
volk, en sloegen hen met de scherpte des
zwaards, en de stad verbrandden zij met
vuur.
28 En er was niemand, die hen verloste;
want zij was verre van Sidon, en zij hadden
niets met eenigen mensch te doen;
en zij *lag* in het dal, dat bij Beth-Rechob
is. Daarna herbouwden zij de stad, en
woonden daarin;
29 [a] En zij noemden den naam der stad
Dan, naar den naam huns vaders Dan,
die aan Israël geboren was; hoewel de
naam dezer stad te voren Laïs was.
30 En de kinderen van Dan richtten
voor zich dat gesneden beeld op; en Jónathan,
de zoon van Gersom, den zoon van
Manasse, hij en zijne zonen waren
priesters voor den stam der Danieten, tot
den dag toe, dat het land gevankelijk is
weggevoerd.
31 Alzoo stelden zij onder zich het gesneden
beeld van Micha, dat hij gemaakt
had, al de dagen, dat het huis Gods te
Silo was.

Gruwel door de inwoners van Gibea bedreven.

19 HET geschiedde ook in die dagen,
[b] als er geen koning was in Israël,
dat er een Levietisch man was, verkeerende
als vreemdeling aan de zijden van
het gebergte van Efraïm, die zich eene
vrouw, een bijwijf, nam van Bethlehem-Juda.
2 Maar zijn bijwijf hoereerde, bij hem
zijnde, en toog van hem weg naar haars
vaders huis, tot Bethlehem-Juda; en zij
was aldaar eenige dagen, *te weten* vier
maanden.
3 En haar man maakte zich op, en toog
haar na, om naar haar hart te spreken, om
haar weder te halen; en zijn jongen was
bij hem, en een paar ezelen. En zij
bracht hem in het huis haars vaders. En
als de vader van de jonge vrouw hem zag,
werd hij vroolijk over zijne ontmoeting.
4 En zijn schoonvader, de vader van de
jonge vrouw, behield hem, dat hij drie
dagen bij hem bleef; en zij aten en
dronken, en vernachtten aldaar.
5 Op den vierden dag nu geschiedde het,
dat zij des morgens vroeg op waren, en
hij opstond, om weg te trekken; toen
zeide de vader van de jonge dochter tot
zijnen schoonzoon: Sterk uw hart met
eene bete broods, en daarna zult gijlieden
wegtrekken.
6 Zoo zaten zij neder, en zij beiden aten
te zamen, en dronken. Toen zeide de
vader van de jonge vrouw tot den man:
Bewillig toch, en vernacht, en laat uw
hart vroolijk zijn.
7 Maar de man stond op, om weg te
trekken. Toen drong hem zijn schoonvader,
dat hij aldaar wederom vernachtte.
8 Als hij op den vijfden dag des morgens
vroeg op was, om weg te trekken, zoo
zeide de vader van de jonge vrouw:
Sterk toch uw hart. En zij vertoefden,
totdat de dag zich neigde; en zij beiden
aten *te zamen*.
9 Toen maakte zich de man op, om weg
te trekken, hij, en zijn bijwijf, en zijn
jongen; en zijn schoonvader, de vader
van de jonge vrouw, zeide: Zie toch, de
dag heeft afgenomen, dat het avond zal
worden, vernacht toch; zie, de dag legert
zich, vernacht hier, en laat uw hart vroolijk
zijn, en maak u morgen vroeg op uws
weegs, en ga naar uwe tent.
10 Doch de man wilde niet vernachten,
maar stond op, en trok weg, en kwam tot
tegenover Jebus (dewelke is Jeruzalem),
en met hem het paar gezadelde ezelen;
ook was zijn bijwijf met hem.
11 Als zij nu bij Jebus waren, zoo was
de dag zeer gedaald; en de jongen zeide
tot zijnen heer: Trek toch voort, en laat
ons in deze stad der Jebusieten wijken,
en daarin vernachten.
12 Maar zijn heer zeide tot hem: Wij
zullen herwaarts niet wijken tot eene
vreemde stad, die niet is van de kinderen
Israëls; maar wij zullen voorttrekken tot
Gibea toe.
13 Voorts zeide hij tot zijnen jongen:
Ga voort, dat wij tot eene van die plaatsen
naderen, en te Gibea of te Rama
vernachten.
14 Alzoo togen zij voort, en wandelden;

---

[a] Joz. 19:47. [b] Richt. 17:6; 18:1; 21:25.

en de zon ging hun onder bij Gíbea,
dewelke Benjamins is.
15 En zij weken daarheen, dat zij in-
kwamen, om in Gíbea te vernachten.
Toen hij nu inkwam, zat hij neder in
eene straat der stad; want er was nie-
mand, die hen in huis nam, om te ver-
nachten.
16 En ziet, een oud man kwam van zijn
werk van het veld in den avond, welke
man ook was van het gebergte van
Efraïm, doch als vreemdeling verkeerde
te Gíbea; maar de lieden dezer plaats
waren kinderen van Jemini.
17 Als hij nu zijne oogen ophief, zoo
zag hij dien reizenden man op de straat
der stad; en de oude man zeide: Waar
trekt gij henen, en van waar komt gij?
18 En hij zeide tot hem: Wij trekken
door van Bethlehem-Juda tot aan de
zijden van het gebergte van Efraïm, van
waar ik ben; en ik was naar Bethlehem-
Juda getogen; maar ik trek *nu* naar het
huis des HEEREN; en er is niemand, die
mij in huis neemt.
19 Daar toch onze ezelen zoowel stroo
als voeder hebben, en ook brood en wijn
is voor mij, en voor uwe dienstmaagd, en
voor den jongen, *die* bij uwe knechten
is; er is aan geen ding gebrek.
20 Toen zeide de oude man: Vrede zij
u! al wat u ontbreekt, is toch bij mij;
alleenlijk vernacht niet op de straat.
21 En hij bracht hem in zijn huis, en
gaf aan de ezelen voeder; en hunne
voeten gewasschen hebbende, zoo aten
en dronken zij.
22 Toen zij nu hun hart vroolijk maak-
ten, ziet, zoo omringden de mannen van
die stad [a](mannen, die Belials kinderen
waren) het huis, kloppende op de deur;
en zij spraken tot den ouden man, den
heer des huizes, zeggende: Breng den
man, die in uw huis gekomen is, uit, op-
dat wij hem bekennen.
23 En de man, de heer des huizes, ging
tot hen uit, en zeide tot hen: Niet, mijne
broeders! doet toch *zoo* kwalijk niet;
naardien deze man in mijn huis gekomen
is, zoo doet zulke dwaasheid niet.
24 Ziet, mijne dochter, die maagd is, en
zijn bijwijf, die zal ik nu uitbrengen, dat
gij die schendt, en haar doet, wat goed
is in uwe oogen; maar doet aan dezen
man zulk een dwaas ding niet.
25 Maar de mannen wilden naar hem
niet hooren. Toen greep de man zijn
bijwijf, en bracht haar uit tot hen daar-
buiten; en zij bekenden haar, en waren
met haar bezig den ganschen nacht tot
aan den morgen, en lieten haar gaan, als
de dageraad opreeg.
26 En deze vrouw kwam tegen het aan-
breken van den morgenstond, en viel
neder voor de deur van het huis des
mans, waarin haar heer was, totdat het
licht werd.
27 Als nu haar heer des morgens op-
stond, en de deuren van het huis open-
deed, en uitging om zijns weegs te gaan,
ziet, zoo lag de vrouw, zijn bijwijf, aan
de deur van het huis, en hare handen op
den dorpel.
28 En hij zeide tot haar: Sta op, en laat
ons trekken; maar niemand antwoordde.
Toen nam hij haar op den ezel, en de man
maakte zich op, en toog naar zijne plaats.
29 Als hij nu in zijn huis kwam, zoo
nam hij een mes, en greep zijn bijwijf,
en deelde haar met hare beenderen in
twaalf stukken; en hij zond ze in alle
landpalen van Israël.
30 En het geschiedde, dat al wie het zag,
zeide: Zulks is niet geschied noch gezien,
van dien dag af, dat de kinderen Israëls
uit Egypteland zijn opgetogen, tot op de-
zen dag; legt uw *hart* daarop, geeft raad,
en spreekt!

De stam van Dan bijna uitgeroeid.

20 TOEN togen alle kinderen Israëls
uit, en de vergadering verzamelde
zich, als een eenig man, van Dan af tot
Ber-séba toe, ook het land van Gilead,
tot den HEERE te Mizpa.
2 En *uit* de hoeken des ganschen volks
stelden zich al de stammen van Israël in
de vergadering van het volk Gods, vier-
honderd duizend man te voet, die het
zwaard uittrokken.
3 (De kinderen Benjamins nu hoorden,
dat de kinderen Israëls opgetogen waren
naar Mizpa.) En de kinderen Israëls zei-
den: Spreekt, hoe is dit kwaad geschied?
4 Toen antwoordde de Levietische man,
de man van de vrouw, die gedood was,
en zeide: Ik kwam met mijn bijwijf te
Gíbea, dewelke Benjamins is, om te ver-
nachten.
5 En de burgers van Gíbea maakten zich
tegen mij op, en omringden tegen mij
het huis bij nacht; zij dachten mij te
dooden, en mijn bijwijf hebben zij ge-
schonden, dat zij gestorven is.
6 Toen greep ik mijn bijwijf, en deelde
haar, en zond haar in het gansche land
der erfenis van Israël, omdat zij eene
schandelijke daad en dwaasheid in Israël
gedaan hadden.
7 Ziet, gij allen zijt kinderen Israëls,
geeft hier voor ulieden woord en raad!
8 Toen maakte zich al het volk op, als
een eenig man, zeggende: Wij zullen niet
gaan, een ieder naar zijne tent, noch
wijken, een ieder naar zijn huis;
9 Maar nu, dit is de zaak, die wij aan
Gíbea zullen doen: tegen haar bij het lot!
10 En wij zullen tien mannen nemen

[a] Gen. 19:4, enz. Hos. 9:9; 10:9.

van honderd, van alle stammen Israëls,
en honderd van duizend, en duizend van
tien duizend, om teerkost te nemen voor
het volk; opdat zij, komende te Geba-
Benjamins, *haar* doen naar al de dwaas-
heid, die zij in Israël gedaan heeft.
11 Alzoo werden alle mannen van Israël
verzameld tot deze stad, verbonden als
een eenig man.
12 En de stammen van Israël zonden
mannen door den ganschen stam van
Benjamin, zeggende: Wat voor een kwaad
is dit, dat onder ulieden geschied is?
13 Zoo geeft nu die mannen, die [a] kin-
deren Belials, die te Gíbea zijn, dat wij
hen dooden, en het kwaad uit Israël
wegdoen. [b] Doch de *kinderen* van Benja-
min wilden niet hooren naar de stem van
hunne broederen, de kinderen Israëls.
14 Maar de kinderen van Benjamin ver-
zamelden zich uit de steden naar Gíbea,
om uit te trekken ten strijde tegen de
kinderen Israëls;
15 En de kinderen van Benjamin wer-
den te dien dage geteld uit de steden, zes
en twintig duizend mannen, die het
zwaard uittrokken, behalve dat de in-
woners van Gíbea geteld werden, zeven-
honderd uitgelezene mannen.
16 Onder al dit volk waren zevenhon-
derd uitgelezene mannen, welke [c] linksch
waren; deze allen slingerden met eenen
steen op een haar, dat het hun niet
miste.
17 En de mannen van Israël werden ge-
teld, behalve Benjamin, vierhonderd dui-
zend mannen, die het zwaard uittrokken;
deze allen waren mannen van oorlog.
18 En de kinderen Israëls maakten zich
op, en togen opwaarts ten huize Gods, en
vraagden God, en zeiden: Wie zal onder
ons vooreerst optrekken ten strijde tegen
de kinderen van Benjamin? En de HEERE
zeide: Juda vooreerst.
19 Alzoo maakten zich de kinderen Is-
raëls in den morgenstond op, en legerden
zich tegen Gíbea.
20 En de mannen van Israël togen uit
ten strijde tegen Benjamin; voorts
schikten de mannen Israëls den strijd
tegen hen bij Gíbea.
21 Toen togen de kinderen van Benja-
min uit van Gíbea, en zij vernielden ter
aarde op dien dag van Israël twee en
twintig duizend man.
22 Doch het volk versterkte zich, *te weten*
de mannen van Israël, en zij beschikten
den strijd wederom ter plaatse, waar zij
dien des vorigen daags geschikt hadden.
23 En de kinderen Israëls togen op, en
weenden voor het aangezicht des HEEREN
tot op den avond, en vraagden den HEERE,
zeggende: Zal ik weder genaken ten
strijde tegen de kinderen van Benjamin,
mijnen broeder? En de HEERE zeide:
Trekt tegen hem op.
24 Zoo naderden de kinderen Israëls tot
de kinderen van Benjamin, des anderen
daags.
25 En die van Benjamin trokken uit hun
tegemoet, uit Gíbea, op den tweeden dag,
en velden van de kinderen Israëls nog
achttien duizend man neder ter aarde;
die allen trokken het zwaard uit.
26 Toen togen alle kinderen Israëls en
al het volk op, en kwamen ten huize
Gods, en weenden, en bleven aldaar voor
het aangezicht des HEEREN, en vastten
dien dag tot op den avond; en zij offer-
den brandofferen en dankofferen voor
het aangezicht des HEEREN.
27 En de kinderen Israëls vraagden den
HEERE; want aldaar was de ark des ver-
bonds van God in die dagen.
28 En Pínehas, de zoon van Eleázar,
den zoon van Äaron, stond voor Zijn
aangezicht, in die dagen, zeggende: Zal
ik nog meer uittrekken ten strijde tegen
de kinderen van Benjamin, mijnen broe-
der, of zal ik ophouden? en de HEERE
zeide: Trekt op, want morgen zal Ik hem
in uwe hand geven.
29 Toen bestelde Israël [d] achterlagen op
Gíbea rondom.
30 En de kinderen Israëls togen op, aan
den derden dag, tegen de kinderen van
Benjamin; en zij schikten *den strijd* op
Gíbea, als op de andere malen.
31 Toen togen de kinderen van Benja-
min uit, het volk tegemoet, *en* werden
van de stad afgetrokken; en zij begonnen
te slaan van het volk *en* te doorsteken,
gelijk de andere malen, op de straten,
waarvan de eene opgaat naar het huis
Gods, en de andere naar Gíbea, in het
veld, omtrent dertig man van Israël.
32 Toen zeiden de kinderen van Benja-
min: Zij zijn voor ons aangezicht gesla-
gen, als te voren; maar de kinderen
Israëls zeiden: Laat ons vlieden, en hem
van de stad aftrekken naar de straten.
33 Toen maakten zich alle mannen van
Israël op uit hunne plaatsen, en schikten
den strijd te Baäl-Thamar; ook brak Is-
raëls achterlage op uit hare plaats, na de
ontblooting van Geba.
34 En tien duizend uitgelezene mannen
van gansch Israël kwamen van tegenover
Gíbea, en de strijd werd zwaar; doch zij
wisten niet, dat het kwaad hen treffen zou.
35 Toen sloeg de HEERE Benjamin voor
Israëls aangezicht, dat de kinderen Israëls
op dien dag van Benjamin vernielden vijf
en twintig duizend en honderd mannen;
die allen trokken het zwaard uit.
36 En de kinderen van Benjamin zagen,
dat zij geslagen waren; want de mannen
van Israël gaven den Benjaminieten

[a] Richt. 19:22. [b] Hos. 9:9; 10:9. [c] Richt. 3:15. [d] Joz. 8:4.

plaats, omdat zij vertrouwden op de achterlage, die zij tegen Gíbea gesteld hadden.
37 En de achterlage haastte, en brak voorwaarts naar Gíbea toe; ja, de achterlage trok recht door, en sloeg de gansche stad met de scherpte des zwaards.
38 En de mannen van Israël hadden eenen bestemden tijd met de achterlage, wanneer zij eene groote verheffing van rook van de stad zouden doen opgaan.
39 Zoo keerden zich de mannen van Israël om in den strijd; en Benjamin had begonnen te slaan *en* te doorsteken van de mannen van Israël omtrent dertig man; want zij zeiden: Immers is hij zekerlijk voor ons aangezicht geslagen, als in den vorigen strijd!
40 Toen begon de verheffing op te gaan van de stad, *als* een pilaar van rook; als nu Benjamin achter zich omzag, ziet, zoo ging de brand der stad op naar den hemel.
41 En de mannen van Israël keerden zich om, en de mannen van Benjamin werden verbaasd; want zij zagen, dat het kwaad hen treffen zou.
42 Zoo wendden zij zich voor het aangezicht der mannen van Israël naar den weg der woestijn; maar de strijd kleefde hen aan, en die uit de steden vernielden ze in het midden van hen.
43 Zij omringden Benjamin, zij vervolgden hem, zij vertraden hem gemakkelijk, tot voor Gíbea, tegen den opgang der zon.
44 En er vielen van Benjamin achttien duizend mannen; deze allen waren strijdbare mannen.
45 Toen keerden zij zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotssteen van Rimmon; maar zij deden eene nalezing onder hen op de straten, van vijf duizend man; voorts kleefden zij hen achteraan tot aan Gídeom, en sloegen van hen twee duizend man.
46 Alzoo waren allen, die op dien dag van Benjamin vielen, vijf en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken; die allen waren strijdbare mannen.
47 Doch zeshonderd mannen keerden zich, en vloden naar de woestijn, tot den [a] rotssteen van Rimmon, en bleven in den rotssteen van Rimmon, vier maanden.
48 En de mannen van Israël keerden weder tot de kinderen van Benjamin, en sloegen hen met de scherpte des zwaards, die van de geheele stad tot de beesten toe, ja, al wat gevonden werd; ook zetten zij alle steden, die gevonden werden, in het vuur.

Herstelling van den stam van Benjamin.

21 DE mannen van Israël nu hadden te Mizpa gezworen, zeggende: Niemand van ons zal zijne dochter aan de Benjaminieten ter vrouwe geven.
2 Zoo kwam het volk tot het huis Gods, en zij bleven daar tot op den avond, voor Gods aangezicht; en zij hieven hunne stem op, en weenden met groot geween,
3 En zeiden: O HEERE, God van Israël! waarom is dit geschied in Israël, dat er heden een stam van Israël gemist wordt?
4 En het geschiedde des anderen daags, dat zich het volk vroeg opmaakte, en bouwde aldaar een altaar; en zij offerden brandofferen en dankofferen.
5 En de kinderen Israëls zeiden: Wie is er, die niet is opgekomen in de vergadering uit al de stammen van Israël tot den HEERE? Want er was een groote eed geschied aangaande dengene, die niet opkwam tot den HEERE te Mizpa, zeggende: Hij zal zekerlijk gedood worden.
6 En het berouwde den kinderen Israëls over Benjamin, hunnen broeder; en zij zeiden: Heden is een stam van Israël afgesneden.
7 Wat zullen wij, belangende de vrouwen, doen aan degenen, die overgebleven zijn? want wij hebben bij den HEERE gezworen, dat wij hun van onze dochteren geene tot vrouwen zullen geven.
8 En zij zeiden: Is er iemand van de stammen van Israël, die niet opgekomen is tot den HEERE te Mizpa? En ziet, van Jabes in Gilead was niemand opgekomen in het leger, tot de gemeente;
9 Want het volk werd geteld, en ziet, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead.
10 Toen zond de vergadering daarheen twaalf duizend mannen, van de strijdbaarste; en zij geboden hun, zeggende: Trekt heen, en slaat met de scherpte des zwaards de inwoners van Jabes in Gilead, met de vrouwen en de kinderkens.
11 Doch dit is de zaak, die gij doen zult: [b] al wat mannelijk is, en alle vrouwen, die de bijligging eens mans bekend hebben, zult gij verbannen.
12 En zij vonden onder de inwoners van Jabes in Gilead vierhonderd jonge dochters, die maagden waren, die geenen man bekend hadden in bijligging des mans; en zij brachten die in het leger te Silo, dewelke is in het land Kanaän.
13 Toen zond de gansche vergadering heen, en sprak tot de kinderen van Benjamin, die in den [c] rotssteen van Rimmon waren, en zij riepen hun vrede toe.
14 Alzoo kwamen de Benjaminieten ter zelver tijd weder; en zij gaven hun de vrouwen, die zij in het leven behouden hadden van de vrouwen van Jabes in Gilead; maar alzoo waren er nog niet genoeg voor hen.
15 Toen berouwde het den volke over Benjamin, omdat de HEERE eene scheure gemaakt had in de stammen van Israël.

[a] Richt. 21:13. [b] Num. 31:17. [c] Richt. 20:47.

16 En de oudsten der vergadering zeiden:
Wat zullen wij, belangende de vrouwen,
doen aan degenen, die overgebleven zijn?
want de vrouwen zijn uit Benjamin verdelgd.
17 Wijders zeiden zij: De erfenis dergenen,
die ontkomen zijn, is van Benjamin,
en er moet geen stam uitgedelgd
worden uit Israël;
18 Maar wij zullen hun geene vrouwen
van onze dochteren kunnen geven, want
de kinderen Israëls hebben gezworen, zeggende:
Vervloekt zij, die den Benjaminieten
eene vrouw geeft!
19 Toen zeiden zij: Ziet, er is een feest
des HEEREN te Silo, van jaar tot jaar, dat
gehouden wordt tegen het noorden van
het huis Gods, tegen den opgang der zon,
aan den hoogen weg, die opgaat van het
huis Gods naar Sichem, en tegen het
zuiden van Lebóna.
20 En zij geboden den kinderen van
Benjamin, zeggende: Gaat heen, en loert
in de wijngaarden;
21 En let er op, en ziet, als de dochters
van Silo zullen uitgegaan zijn om met
reien te dansen, zoo komt gij voort uit
de wijngaarden, en schaakt u, een ieder
zijne huisvrouw, uit de dochteren van
Silo; en gaat heen in het land van Benjamin.
22 En het zal geschieden, wanneer hare
vaders of hare broeders zullen komen, om
voor ons te rechten, dat wij tot hen zullen
zeggen: Zijt hun om onzentwil genadig,
omdat wij geene huisvrouw voor een ieder
van hen in dezen krijg genomen hebben;
want gijlieden hebt ze hun niet gegeven,
dat gij te dezer tijd schuldig zoudt zijn.
23 En de kinderen van Benjamin deden
alzoo, en voerden naar hun getal vrouwen
weg, van de reiende dochters, die zij roofden;
en zij togen heen, en keerden weder
tot hunne erfenis, en herbouwden de steden,
en woonden daarin.
24 Ook togen de kinderen Israëls te dier
tijd van daar, een iegelijk naar zijnen stam
en naar zijn geslacht; alzoo togen zij uit
van daar, een iegelijk naar zijne erfenis.
25 *a* In die dagen was er geen koning in
Israël; een iegelijk deed wat recht was
in zijne oogen.

HET BOEK VAN RUTH.

Naómi en hare schoondochter.

1 IN de dagen, als de richters richtten,
zoo geschiedde het, dat er honger in
het land was; daarom toog een man van
Bethlehem-Juda, om als vreemdeling te
verkeeren in de velden Moabs, hij, en
zijne huisvrouw, en zijne twee zonen.
2 De naam nu dezes mans was Elimélech,
en de naam zijner huisvrouw Naómi,
en de naam zijner twee zonen Machlon
en Chiljon, Efrathers, van Bethlehem-Juda;
en zij kwamen in de velden Moabs,
en bleven aldaar.
3 En Elimélech, de man van Naómi,
stierf; maar zij werd overgelaten met
hare twee zonen.
4 Die namen zich Moabietische vrouwen;
de naam der eene was Orpa, en de
naam der andere Ruth; en zij bleven
aldaar omtrent tien jaren.
5 En die twee, Machlon en Chiljon, stierven
ook; alzoo werd deze vrouw overgelaten,
na hare twee zonen en na haren
man.
6 Toen maakte zij zich op met hare
schoondochters, en keerde weder uit de
velden van Moab; want zij had gehoord
in het land van Moab, dat de HEERE Zijn
volk bezocht had, gevende hun brood.
7 Daarom ging zij uit van de plaats,
waar zij geweest was, en hare twee schoondochters
met haar. Als zij nu gingen op
den weg, om weder te keeren naar het
land van Juda,
8 Zoo zeide Naómi tot hare twee schoondochters:
Gaat heen, keert weder, een
iegelijk tot het huis van hare moeder; de
HEERE doe bij u weldadigheid, gelijk als
gij gedaan hebt bij de dooden, en bij mij.
9 De HEERE geve u, dat gij ruste vindt,
een iegelijk in het huis van haren man!
En als zij haar kuste, hieven zij hare stem
op en weenden;
10 En zij zeiden tot haar: Wij zullen
zekerlijk met u wederkeeren tot uw volk.
11 Maar Naómi zeide: Keert weder,
mijne dochters! waarom zoudt gij met
mij gaan? heb ik nog zonen in mijn
lichaam, dat zij u tot mannen zouden zijn?
12 Keert weder, mijne dochters! gaat
heen; want ik ben te oud om eenen man
te hebben. Wanneer ik al zeide: Ik heb
hoop, of ik ook in dezen nacht eenen man
had, ja, ook zonen baarde,
13 Zoudt gij daarnaar wachten, totdat
zij zouden groot geworden zijn; zoudt gij
daarnaar opgehouden worden, om geenen
man te nemen? Niet, mijne dochters!
want het is mij veel bitterder dan u;
maar de hand des HEEREN is tegen mij
uitgegaan.
14 Toen hieven zij hare stem op, en weenden
wederom; en Orpa kuste hare schoonmoeder,
maar Ruth kleefde haar aan.

a Richt. 17:6; 18:1; 19:1.

15 Daarom zeide zij : Zie, uwe zwagerin is wedergekeerd tot haar volk en tot hare goden ; keer gij ook weder uwe zwagerin na.
16 Maar Ruth zeide : Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keeren ; want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten ; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God ;
17 Waar gij zult sterven, zal ik sterven, en aldaar zal ik begraven worden ; alzoo doe mij de HEERE, en alzoo doe Hij daartoe, zoo niet de dood *alleen* zal scheiding maken tusschen mij en tusschen u !
18 Als zij nu zag, dat zij vastelijk voorgenomen had met haar te gaan, zoo hield zij op tot haar te spreken.
19 Alzoo gingen die beiden, totdat zij te Bethlehem kwamen ; en het geschiedde, als zij te Bethlehem inkwamen, dat de gansche stad over haar beroerd werd, en zij zeiden : Is dit Naómi ?
20 Maar zij zeide tot henlieden : Noemt mij niet Naómi, noemt mij Mara ; want de Almachtige heeft mij groote bitterheid aangedaan.
21 Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de HEERE doen wederkeeren ; waarom zoudt gij mij Naómi noemen, daar de HEERE tegen mij getuigt, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft ?
22 Alzoo kwam Naómi weder, en Ruth, de Moabietische, hare schoondochter, met haar, die uit de velden Moabs wederkwam ; en zij kwamen te Bethlehem in het begin van den gerstenoogst.

Ruth, uitgaande om aren op te lezen, komt juist op het veld van Boaz.

2 NAÓMI nu had eenen bloedvriend van haren man, eenen man, geweldig van vermogen, van het geslacht van Eliméloch ; en zijn naam was [a] Boaz.
2 En Ruth, de Moabietische, zeide tot Naómi : Laat mij toch in het veld gaan, en van de aren oplezen achter dien, in wiens oogen ik genade zal vinden. En zij zeide tot haar : Ga heen, mijne dochter !
3 Zoo ging zij heen, en kwam, en las op in het veld achter de maaiers ; en haar viel bij geval voor, een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Eliméloch was.
4 En ziet, Boaz kwam van Bethlehem, en zeide tot de maaiers : De HEERE zij met ulieden ! En zij zeiden tot hem : De HEERE zegene u !
5 Daarna zeide Boaz tot zijnen jongen, die over de maaiers gezet was : Wiens is deze jonge vrouw ?
6 En de jongen, die over de maaiers gezet was, antwoordde en zeide : Deze is de Moabietische jonge vrouw, die met Naómi wedergekomen is uit de velden Moabs ;
7 En zij heeft gezegd : Laat mij toch oplezen en *aren* bij de garven verzamelen, achter de maaiers ; zoo is zij gekomen en heeft gestaan van des morgens af tot nu toe ; nu is haar te huis blijven weinig.
8 Toen zeide Boaz tot Ruth : Hoort gij niet, mijne dochter ? ga niet, om in een ander veld op te lezen ; ook zult gij van hier niet weggaan, maar hier zult gij u houden bij mijne maagden.
9 Uwe oogen zullen zijn op dit veld, dat zij maaien zullen, en gij zult achter haarlieden gaan ; heb ik den jongens niet geboden, dat men u niet aanroere ? als u dorst, zoo ga tot de vaten, en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben.
10 Toen viel zij op haar aangezicht, en boog zich ter aarde, en zij zeide tot hem : Waarom heb ik genade gevonden in uwe oogen, dat gij mij kent, daar ik eene vreemde ben ?
11 En Boaz antwoordde en zeide tot haar : Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uwe schoonmoeder gedaan hebt na den dood uws mans, en hebt uwen vader en uwe moeder, en het land uwer geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kendet.
12 De HEERE vergelde u uwe daad ! en uw loon zij volkomen, van den HEERE, den God Israëls, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen.
13 En zij zeide : Laat mij genade vinden in uwe oogen, mijn heer ! dewijl gij mij getroost hebt, en dewijl gij naar het hart uwer dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik niet ben, gelijk eene uwer dienstmaagden.
14 Als het nu etenstijd was, zeide Boaz tot haar : Kom hier bij, en eet van het brood, en doop uwe bete in den azijn. Zoo zat zij neder aan de zijde van de maaiers, en hij langde haar geroost *koren*, en zij at, en werd verzadigd, en hield over.
15 Als zij nu opstond, om op te lezen, zoo gebood Boaz zijnen jongens, zeggende : Laat haar ook tusschen de garven oplezen, en beschaamt haar niet ;
16 Ja, laat ook allengskens van de handvollen voor haar wat vallen, en laat het liggen, dat zij het opleze, en bestraft haar niet.
17 Alzoo las zij op in dat veld tot aan den avond ; en zij sloeg uit, wat zij opgelezen had, en het was omtrent eene efa gerst.
18 En zij nam het op, en kwam in de stad ; en hare schoonmoeder zag, wat zij opgelezen had ; ook bracht zij voort, en gaf haar, wat zij van hare verzadiging overgehouden had.
19 Toen zeide hare schoonmoeder tot haar : Waar hebt gij heden opgelezen, en waar hebt gij gewrocht ? Gezegend zij, die u gekend heeft ! En zij verhaalde hare schoonmoeder, bij wien zij gewrocht had,

[a] Matth. 1:5.

en zeide: De naam des mans, bij welken ik heden gewrocht heb, is Boaz.

20 Toen zeide Naómi tot hare schoondochter: Gezegend zij hij den HEERE, Die Zijne weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de dooden! Voorts zeide Naómi tot haar: Die man is ons nabestaande; hij is een van onze lossers.

21 En Ruth, de Moabietische, zeide: Ook, omdat hij tot mij gezegd heeft: Gij zult u houden bij de jongens, die ik heb, totdat zij den ganschen oogst, dien ik heb, zullen hebben voleindigd.

22 En Naómi zeide tot hare schoondochter Ruth: Het is goed, mijne dochter! dat gij met zijne maagden uitgaat, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld.

23 Alzoo hield zij zich bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gerstenoogst en tarwenoogst voleindigd waren; en zij bleef bij hare schoonmoeder.

Het recht van lossing.

3 EN Naómi, hare schoonmoeder, zeide tot haar: Mijne dochter! zoude ik u geene rust zoeken, dat het u welga?

2 Nu dan, is niet Boaz, met wiens maagden gij geweest zijt, *van* onze bloedvriendschap? Zie, hij zal dezen nacht gerst op den dorschvloer wannen:

3 Zoo baad u, en zalf u, en doe uwe kleederen aan, en ga af naar den dorschvloer; *maar* maak u den man niet bekend, totdat hij geëindigd zal hebben te eten en te drinken.

4 En het zal geschieden, als hij nederligt, dat gij de plaats zult merken, waar hij zal nedergelegen zijn; ga dan in, en sla zijn voetdeksel op, en leg u; zoo zal hij u te kennen geven, wat gij doen zult.

5 En zij zeide tot haar: Al wat gij *tot mij* zegt, zal ik doen.

6 Alzoo ging zij af naar den dorschvloer, en deed naar alles, wat hare schoonmoeder haar geboden had.

7 Als nu Boaz gegeten en gedronken had, en zijn hart vroolijk was, zoo kwam hij om neder te liggen aan het uiterste van een' *koren*hoop. Daarna kwam zij stilletjes in, en sloeg zijn voetdeksel op, en leide zich.

8 En het geschiedde ter middernacht, dat die man verschrikte, en om zich greep; en ziet, eene vrouw lag aan zijn voetdeksel.

9 En hij zeide: Wie zijt gij? En zij zeide: Ik ben Ruth, uwe dienstmaagd; breid dan uwen vleugel uit over uwe dienstmaagd; want gij zijt de losser.

10 En hij zeide: Gezegend zijt gij den HEERE, mijne dochter! gij hebt deze uwe laatste weldadigheid beter gemaakt dan de eerste, dewijl gij geene jonge gezellen zijt nagegaan, hetzij arm of rijk.

11 En nu, mijne dochter! vrees niet; al wat gij gezegd hebt, zal ik u doen; want de gansche stad mijns volks weet, dat gij eene deugdelijke vrouw zijt.

12 Nu dan, wel is waar, dat ik een losser ben; maar er is nog een losser, nader dan ik.

13 Blijf dezen nacht over; voorts in den morgen zal het geschieden, indien hij u lost, goed, laat hem lossen; maar indien het hem niet lust u te lossen, zoo zal ik u lossen, *zoo waarachtig als* de HEERE leeft! leg u neder tot den morgen toe.

14 Alzoo lag zij neder aan zijn voetdeksel tot den morgen toe; en hij stond op, eer dat een den ander kennen kon, want hij zeide: Het worde niet bekend, dat eene vrouw op den dorschvloer gekomen is.

15 Voorts zeide hij: Lang den sluier, die op u is, en houd dien; en zij hield hem; en hij mat zes *maten* gerst, en leide ze op haar; daarna ging hij in de stad.

16 Zij nu kwam tot hare schoonmoeder, dewelke zeide: Wie zijt gij, mijne dochter? En zij verhaalde haar alles, wat die man haar gedaan had.

17 Ook zeide zij: Deze zes *maten* gerst heeft hij mij gegeven; want hij zeide *tot mij:* Kom niet ledig tot uwe schoonmoeder.

18 Toen zeide zij: Zit *stil*, mijne dochter! totdat gij weet, hoe de zaak zal vallen; want die man zal niet rusten, tenzij dat hij heden deze zaak voleind hebbe.

Boaz huwt Ruth. Geboorte van Obed.

4 EN Boaz ging op in de poort, en zette zich aldaar; en ziet, de losser, van welken Boaz gesproken had, ging voorbij; zoo zeide hij: Wijk herwaarts, zet u hier, gij, zulkeen! En hij week derwaarts, en zette zich.

2 En hij nam tien mannen van de oudsten der stad, en zeide: Zet u hier; en zij zetten zich.

3 Toen zeide hij tot dien losser: Het stuk lands, dat van onzen broeder Elimélech was, heeft Naómi, die uit der Moabieten land wedergekomen is, verkocht;

4 En ik heb gezegd: Ik zal het *voor* uw oor openbaren, zeggende: Aanvaard het in tegenwoordigheid der inwoners, en in tegenwoordigheid der oudsten mijns volks; zoo gij het zult lossen, los het; en zoo men het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete; want er is niemand, behalve gij, die het losse, en ik na u. Toen zeide hij: Ik zal het lossen.

5 Maar Boaz zeide: Ten dage, als gij het land aanvaardt van de hand van Naómi, zoo zult gij het ook aanvaarden van Ruth, de Moabietische, de huisvrouw des verstorvenen, om den naam des verstorvenen te verwekken over zijn erfdeel.

6 Toen zeide die losser: Ik zal het voor mij niet kunnen lossen, opdat ik mijn erfdeel niet misschien verderve; los gij

mijne lossing voor u; want ik zal niet
kunnen lossen.
7 [a] Nu was dit van ouds *eene gewoonheid*
in Israël, bij de lossing en bij de verwisseling,
om de gansche zaak te bevestigen,
zoo trok de man zijnen schoen uit, en gaf
dien aan zijnen naaste; en dit was tot
eene getuigenis in Israël.
8 Zoo zeide deze losser tot Boaz: Aanvaard
gij het voor u; en hij trok zijnen
schoen uit.
9 Toen zeide Boaz tot de oudsten en al
het volk: Gijlieden zijt heden getuigen,
dat ik aanvaard heb alles, wat van Elimélech
geweest is, en alles, wat van Chiljon
en Machlon geweest is, van de hand van
Naómi;
10 Daartoe aanvaarde ik mij ook Ruth,
de Moabietische, de huisvrouw van Machlon,
tot eene vrouw, om den naam des
verstorvenen over zijn erfdeel te verwekken,
opdat de naam des verstorvenen niet
worde uitgeroeid van zijne broederen, en
van de poort zijner plaats; gijlieden zijt
heden getuigen.
11 En al het volk, dat in de poort was,
mitsgaders de oudsten, zeiden: Wij zijn
getuigen; de HEERE make deze vrouw,
die in uw huis komt, als [b] Rachel en als
Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd
hebben; en handel kloekelijk in
Efratha, en maak *uwen* naam vermaard
in Bethlehem!
12 En uw huis zij, als het huis van
[c] Perez (dien Thamar aan Juda baarde),
van het zaad, dat de HEERE u geven zal
uit deze jonge vrouw!
13 Alzoo nam Boaz Ruth, en zij werd
hem ter vrouwe, en hij ging tot haar in;
en de HEERE gaf haar, dat zij zwanger
werd, en eenen zoon baarde.
14 Toen zeiden de vrouwen tot Naómi:
Geloofd zij de HEERE, Die niet heeft nagelaten
u heden eenen losser te geven;
en zijn naam worde vermaard in Israël!
15 Die zal u zijn tot eenen verkwikker
der ziel, en om uwen ouderdom te onderhouden;
want uwe schoondochter, die u
liefheeft, heeft hem gebaard, dewelke u
beter is dan zeven zonen.
16 En Naómi nam dat kind, en zette het
op haren schoot, en werd zijne voedster.
17 En de naburinnen gaven hem eenen
naam, zeggende: Aan Naómi is een zoon
geboren; en zij noemden zijnen naam
Obed; deze is de vader van Isaï, Davids
vader.
18 Dit nu zijn de geboorten van Perez:
[d] Perez gewon Hezron;
19 En Hezron gewon Ram; en Ram gewon
Amminádab;
20 En Amminádab gewon Nahesson;
en Nahesson gewon Salma;
21 En Salmon gewon Boaz; en Boaz gewon
Obed;
22 En Obed gewon Isaï; en Isaï gewon
David.

HET EERSTE BOEK

VAN

SAMUËL.

De gelofte van Hanna. Geboorte van Samuël.

1 DAAR was een man van Ramathaïm-Zofim,
van het gebergte van Efraïm,
wiens naam was [e] E'lkana, een zoon van
Jerócham, den zoon van Elíhu, den zoon
van Tochu, den zoon van Zuf, een Efrathiet.
2 En hij had twee vrouwen: de naam
van de eene was Hanna, en de naam van
de andere was Peninna. Peninna nu
had kinderen, maar Hanna had geene
kinderen.
3 [f] Deze man nu ging opwaarts uit zijne
stad van jaar tot jaar, om te aanbidden,
en om te offeren den HEERE der heirscharen
te Silo; en aldaar waren priesters des
HEEREN, Hofni en Pínehas, de twee
zonen van Eli.
4 En het geschiedde op dien dag, als
E'lkana offerde, zoo gaf hij aan Peninna,
zijne huisvrouw, en aan al hare zonen en
hare dochteren, deelen.
5 Maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk
deel; want hij had Hanna lief; doch
de HEERE had hare baarmoeder toegesloten.
6 En hare tegenpartijdige tergde haar
ook met terging, om haar te vergrimmen,
omdat de HEERE hare baarmoeder toegesloten
had.
7 En alzoo deed hij jaar op jaar; van
dat zij opging tot het huis des HEEREN,
zoo tergde zij haar alzoo; daarom weende
zij en at niet.
8 Toen zeide E'lkana, haar man: Hanna!
waarom weent gij? en waarom eet

---

[a] Deut. 25:7. [b] Gen. 29:32, enz; 30:24, 25; 35:17, 18. [c] Gen. 38:29. 1 Kron. 2:4. Matth. 1:3. [d] 1 Kron. 2:5. Matth. 1:3. [e] 1 Kron. 6:26, 27. [f] Ex. 23:14. Deut. 16:16.

gij niet? en waarom is uw hart kwalijk gesteld? [a] ben ik u niet beter dan tien zonen?
9 Toen stond Hanna op, nadat *hij* gegeten, en nadat *hij* gedronken had te Silo. En Eli, de priester, zat op eenen stoel bij eenen post van den tempel des HEEREN.
10 Zij dan van ziel bitterlijk bedroefd zijnde, zoo bad zij tot den HEERE, en zij weende zeer.
11 En zij beloofde eene gelofte, en zeide: HEERE der heirscharen! zoo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedenkt, en Uwe dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uwe dienstmaagd een mannelijk zaad, zoo zal ik dat den HEERE geven al de dagen zijns levens, en er [b] zal geen scheermes op zijn hoofd komen.
12 Het geschiedde nu, als zij evenzeer bleef biddende voor het aangezicht des HEEREN, zoo gaf Eli acht op haren mond;
13 Want Hanna sprak in haar hart; alleenlijk roerden zich hare lippen, maar hare stem werd niet gehoord; daarom hield Eli haar voor dronken.
14 En Eli zeide tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? doe uwen wijn van u.
15 Doch Hanna antwoordde en zeide: Neen, mijn heer! ik ben eene vrouw, bezwaard van geest; ik heb noch wijn noch sterken drank gedronken; maar ik heb [c] mijne ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN.
16 Acht toch uwe dienstmaagd niet voor eene dochter Belials; want ik heb tot nu toe gesproken uit de veelheid van mijne gedachten en van mijn verdriet.
17 Toen antwoordde Eli en zeide: Ga heen in vrede! en de God Israëls zal uwe bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.
18 En zij zeide: Laat uwe dienstmaagd genade vinden in uwe oogen! Alzoo ging die vrouw haars weegs; en zij at, en haar aangezicht was haar *zoodanig* niet meer.
19 En zij stonden des morgens vroeg op, en zij aanbaden voor het aangezicht des HEEREN, en zij keerden weder, en kwamen tot hun huis te Rama. En E'lkana bekende zijne huisvrouw Hanna, en de HEERE gedacht aan haar.
20 En het geschiedde, na verloop van dagen, dat Hanna bevrucht werd, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Samuël: Want, *zeide zij*, ik heb hem van den HEERE gebeden.
21 En die man, E'lkana, toog op met zijn gansche huis, om den HEERE te offeren het jaarlijksche offer, en zijne gelofte.
22 Doch Hanna toog niet op; maar zij zeide tot haren man: Als de jongen gespeend is, dan zal ik hem brengen, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijne, en blijve daar tot in eeuwigheid.
23 En E'lkana, haar man, zeide tot haar: Doe wat goed is in uwe oogen; blijf totdat gij hem zult gespeend hebben; de HEERE bevestige maar Zijn woord! Alzoo bleef de vrouw, en zoogde haren zoon, totdat zij hem speende.
24 [d] Daarna, als zij hem gespeend had, bracht zij hem met zich opwaarts, met drie varren, en eene efa meels, en eene flesch met wijn; en zij bracht hem in het huis des HEEREN te Silo; en het jongsken was *zeer* jong.
25 En zij slachtten een' var; alzoo brachten zij het kind tot Eli.
26 En zij zeide: Och, mijn heer! *zoo waarachtig als* uwe ziel leeft, mijn heer! ik ben die vrouw, die hier bij u stond, om den HEERE te bidden.
27 Ik bad om dit kind, en de HEERE heeft mij mijne bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb.
28 Daarom heb ik hem ook den HEERE overgegeven al de dagen, die hij wezen zal; hij is van den HEERE gebeden. En hij bad aldaar den HEERE aan.

Lofzang van Hanna.

2 TOEN bad Hanna en zeide: [e] Mijn hart springt van vreugde op in den HEERE; mijn hoorn is verhoogd in den HEERE; mijn mond is wijd opengedaan over mijne vijanden; want ik verheug mij in Uw heil.
2 Er is niemand heilig, gelijk de HEERE; want [f] er is niemand dan Gij en er is geen rotssteen, gelijk onze God!
3 Maakt het niet te veel, dat gij hoog, hoog zoudt spreken, dat iets hards uit uwen mond zou gaan; want de HEERE is een God der wetenschappen, en Zijne daden zijn recht gedaan.
4 De boog der sterken is gebroken; en die struikelden, zijn met sterkte omgord.
5 Die [g] verzadigd waren, hebben zich verhuurd om brood, en die hongerig waren, zijn het niet meer; totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, en die vele kinderen had, krachteloos is geworden.
6 De [h] HEERE doodt, en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet *weder* opkomen.
7 De HEERE maakt arm, en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij.
8 [i] Hij verheft den geringe uit het stof, *en* den nooddruftige verhoogt Hij uit den drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen den stoel der eere doe beërven; [k] want de grondvesten des aardrijks

[a] Ruth 4:15. [b] Richt. 13:5. [c] Ps. 62:9. [d] Luk. 2:41. [e] Luk. 1:46. [f] Deut. 3:24. Ps. 86:8. [g] Ps. 34:11. Klaagl. 5:6. Luk. 1:53. [h] Deut. 32:39. Ezech. 37:11, 12, enz. [i] Job 36:15. Ps. 113:7, 8. Luk. 1:52. [k] Ps. 24:2; 102:26; 104:5.

zijn des HEEREN, en Hij heeft de wereld
daarop gezet.
9 Hij zal de voeten Zijner gunstgenooten
bewaren; maar de goddeloozen zullen
zwijgen in duisternis; want een man
vermag niet door kracht.
10 Die met den HEERE twisten, zullen
verpletterd worden; [a] Hij zal in den
hemel over hen donderen; de HEERE zal
de einden der aarde richten, en zal Zijnen
[b] Koning sterkte geven, en den hoorn
Zijns Gezalfden verhoogen!
11 Daarna ging E'lkana naar Rama in
zijn huis; maar de jongeling was den
HEERE dienende voor het aanschijn van
den priester Eli.

Verhaal der boosheid van Eli's zonen.

12 DOCH de zonen van Eli waren kin-
deren Belials; zij kenden den HEERE
niet.
13 Want de wijze dier priesters met het
volk was, dat, *wanneer* iemand eene offer-
ande offerde, des priesters jongen kwam,
terwijl het vleesch kookte, met eenen
drietandigen krauwel in zijne hand;
14 En sloeg in de teile, of in den ketel,
of in de pan, of in den pot; al wat de
krauwel optrok, dat nam de priester voor
zich. Alzoo deden zij aan al de Israëlie-
ten, die te Silo kwamen.
15 Ook eer zij het vet aanstaken, kwam
des priesters jongen, en zeide tot den
man, die offerde: Geef dat vleesch om te
braden voor den priester; want hij zal
geen gekookt vleesch van u nemen, maar
rauw.
16 Wanneer nu die man tot hem zeide:
Zij zullen dat vet als heden ganschelijk
aansteken, zoo neem dan voor u, gelijk als
het uwe ziel lusten zal; zoo zeide hij tot
hem: Nu zult gij het immers geven, en
zoo niet, ik zal het met geweld nemen.
17 Alzoo was de zonde dezer jongelin-
gen zeer groot voor het aangezicht des
HEEREN; want de lieden verachtten het
spijsoffer des HEEREN.
18 Doch Samuël diende voor het aange-
zicht des HEEREN, zijnde een jongeling,
omgord met den linnen lijfrok.
19 En zijne moeder maakte hem eenen
kleinen rok, en bracht hem dien van jaar
tot jaar, als zij opkwam met haren man,
om het jaarlijksche offer te offeren.
20 En Eli zegende E'lkana, en zijne huis-
vrouw, en zeide: De HEERE geve u zaad
uit deze vrouw voor de bede, die zij den
HEERE afgebeden heeft. En zij gingen
naar zijne plaats.
21 Want de HEERE bezocht Hanna, en
zij werd bevrucht, en baarde drie zonen
en twee dochters; en de jongeling Samuël
werd groot bij den HEERE.
22 Doch Eli was zeer oud, en hoorde al
wat zijne zonen aan gansch Israël deden,
en dat zij sliepen bij de vrouwen, die met
hoopen samenkwamen aan de deur van
de tent der samenkomst.
23 En hij zeide tot hen: Waarom doet
gij al zulke dingen, dat ik deze uwe booze
stukken hoore van dit gansche volk?
24 Niet, mijne zonen! want dit is geen
goed gerucht, dat ik hoor; gij maakt,
dat het volk des HEEREN overtreedt.
25 Wanneer een mensch tegen een'
mensch zondigt, zoo zullen de goden hem
oordeelen; maar wanneer een mensch
tegen den HEERE zondigt, wie zal voor
hem bidden? Doch zij hoorden de stem
huns vaders niet; want de HEERE wilde
hen dooden.
26 [c] En de jongeling Samuël nam toe, en
werd groot en aangenaam beide bij den
HEERE en ook bij de menschen.

De val van Eli's huis voorzegd.

27 EN er kwam een man Gods tot Eli,
en zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE:
Heb Ik Mij niet klaarlijk geopenbaard
aan het huis uws vaders, [d] toen zij in
Egypte waren, in het huis van Farao?
28 En Ik heb hem uit alle stammen van
Israël Mij ten priester verkoren, om te
offeren op Mijn altaar, om het reukwerk
aan te steken, om den efod voor Mijn
aangezicht te dragen; en [e] heb aan het
huis uws vaders gegeven al de vuurofferen
van de kinderen Israëls.
29 Waarom slaat gijlieden [f] achteruit te-
gen Mijn slachtoffer, en tegen Mijn spijs-
offer, hetwelk Ik geboden heb *in* de wo-
ning; en eert uwe zonen meer dan Mij,
dat gijlieden u mest van het voornaamste
van alle spijsoffers van Mijn volk Israël?
30 Daarom spreekt de HEERE, de God
Israëls: Ik had wel klaarlijk gezegd: Uw
[g] huis en uws vaders huis zouden voor
Mijn aangezicht wandelen tot in eeuwig-
heid; maar nu spreekt de HEERE: Dat
zij verre van Mij! want die Mij eeren,
zal Ik eeren; maar die Mij versmaden,
zullen licht geacht worden.
31 Zie, de dagen komen, dat Ik uwen
arm zal afhouwen, en den arm van uws
vaders huis, dat er geen oud man in uw
huis wezen zal.
32 En gij zult aanschouwen de benauwd-
heid der woning *Gods*, in plaats van al
het goede, dat Hij Israël zou gedaan
hebben; en er zal te geenen dage een
oud man in uw huis zijn.
33 Doch de man, dien Ik u niet zal
uitroeien van Mijn altaar, zou zijn om
uwe oogen te verteren, en om uwe ziel te
bedroeven; en al de menigte uws huizes
zal sterven, mannen geworden zijnde.

---

[a] 1 Sam. 7:10. [b] Ps. 2:6; 89:25. [c] Luk. 2:52. [d] Hand. 7:25, enz. [e] Lev. 10:14.
[f] Deut. 32:15. [g] Ex. 28:43; 29:9.

34 Dit nu zal u een teeken zijn, hetwelk over uwe beide zonen, over Hofni en Pinehas, komen zal: op éénen dag zullen zij beiden sterven.
35 En Ik zal Mij eenen getrouwen priester verwekken; die zal doen, gelijk als in Mijn hart en in Mijne ziel zijn zal; dien zal Ik een bestendig huis bouwen, en hij zal altijd voor het aangezicht Mijns Gezalfden wandelen.
36 En het zal geschieden, dat al wie van uw huis zal overig zijn, zal komen, om zich voor hem neder te buigen voor een stukje gelds en een' bolle broods, en zal zeggen: Neem mij toch aan tot eenige priesterlijke bediening, dat ik eene bete broods moge eten.

Het gezicht van Samuël.

3 EN de jongeling Samuël diende den HEERE voor het aangezicht van Eli; en het woord des HEEREN was dierbaar in die dagen: er was geen openbaar gezicht.
2 En het geschiedde te dien dage, als Eli op zijne plaats nederlag (en [a] zijne oogen begonnen donker te worden, dat hij niet zien kon),
3 En Samuël zich ook nedergelegd had, eer de lampe Gods uitgedaan werd in den tempel des HEEREN, waar de arke Gods was,
4 Dat de HEERE Samuël riep; en hij zeide: Zie, *hier* ben ik.
5 En hij liep tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Doch hij zeide: Ik heb niet geroepen, keer weder, leg u neder. En hij ging heen, en leide zich neder.
6 Toen riep de HEERE Samuël wederom; en Samuël stond op, en ging tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Hij dan zeide: Ik heb niet geroepen, mijn zoon! keer weder, leg u neder.
7 Doch Samuël kende den HEERE nog niet; en het woord des HEEREN was aan hem nog niet geopenbaard.
8 Toen riep de HEERE Samuël wederom, ten derden male; en hij stond op, en ging tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Toen verstond Eli, dat de HEERE den jongeling riep.
9 Daarom zeide Eli tot Samuël: Ga henen, leg u neder, en het zal geschieden, zoo Hij u roept, zoo zult gij zeggen: Spreek, HEERE! want Uw knecht hoort. Toen ging Samuël heen, en leide zich aan zijne plaats.
10 Toen kwam de HEERE, en stelde Zich daar, en riep gelijk de andere malen: Samuël, Samuël! En Samuël zeide: Spreek, want Uw knecht hoort.
11 En de HEERE zeide tot Samuël; Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het hooren zal, *dien* [b] zullen zijne beide ooren klinken.
12 Te dienzelfden dage zal Ik verwekken over Eli alles, wat [c] Ik tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden:
13 Want Ik heb hem te kennen gegeven, dat Ik zijn huis rechten zal tot in eeuwigheid, om der ongerechtigheids wil, die hij geweten heeft; want *als* zijne zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zoo heeft hij hen niet eens zuur aangezien.
14 Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Zoo de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in eeuwigheid zal verzoend worden door slachtoffer of door spijsoffer!
15 Samuël nu lag tot aan den morgen; toen deed hij de deuren van het huis des HEEREN open; doch Samuël vreesde dit gezicht aan Eli te kennen te geven.
16 Toen riep Eli Samuël, en zeide: Mijn zoon Samuël! Hij dan zeide: Zie, *hier* ben ik.
17 En hij zeide: Wat is het woord, dat Hij tot u gesproken heeft? verberg het toch niet voor mij; God doe u zoo, en zoo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft!
18 Toen gaf hem Samuël te kennen al die woorden, en verbergde *ze* voor hem niet. En hij zeide: Hij is de HEERE; Hij doe wat goed is in Zijne oogen!
19 Samuël nu werd groot; en de HEERE was met hem, en liet niet een van al Zijne woorden op de aarde vallen.
20 En gansch Israël, van Dan tot Berséba toe, bekende, dat Samuël bevestigd was tot een' profeet des HEEREN.
21 En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo; want de HEERE openbaarde Zich aan Samuël te Silo, door het woord des HEEREN.

Israël door de Filistijnen geslagen, die de arke des verbonds genomen hadden. Dood van Eli's zonen, en van hemzelven.

4 EN het woord van Samuël geschiedde aan gansch Israël. En Israël toog uit den Filistijnen tegemoet ten strijde, en legerde zich bij Eben-Haëzer; maar de Filistijnen legerden zich bij Afek.
2 En de Filistijnen stelden zich in slagorden, om Israël te ontmoeten; en als zich de strijd uitspreidde, zoo werd Israël voor der Filistijnen aangezicht geslagen; want zij sloegen in de slagorden in het veld omtrent vier duizend man.
3 Als het volk *wederom* in het leger gekomen was, zoo zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons

[a] 1 Sam. 4:15. [b] 2 Kon. 21:12. Jer. 19:3. [c] 1 Sam. 2:31.

nemen de ark des verbonds des HEEREN,
en laat die in het midden van ons komen,
opdat zij ons verlosse van de hand onzer
vijanden.
4 Het volk dan zond naar Silo, en men
bracht van daar de arke des verbonds des
HEEREN der heirscharen, [a] die tusschen
de cherubim woont; en de twee zonen
van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar
met de arke des verbonds van God.
5 En het geschiedde, als de arke des ver-
bonds des HEEREN in het leger kwam,
zoo juichte gansch Israël met een groot
gejuich, alzoo dat de aarde dreunde.
6 Als nu de Filistijnen de stem van het
juichen hoorden, zoo zeiden zij: Wat is
de stem van dit groote juichen in het leger
der Hebreën? Toen vernamen zij, dat de
arke des HEEREN in het leger gekomen was.
7 Daarom vreesden de Filistijnen, want
zij zeiden: God is in het leger gekomen.
En zij zeiden: Wee ons, want diergelijke
is gisteren *en* eergisteren niet geschied!
8 Wee ons, wie zal ons redden uit de
hand van deze heerlijke goden? Dit zijn
dezelfde goden, die de Egyptenaars met alle
plagen geplaagd hebben, bij de woestijn.
9 Zijt sterk, en weest mannen, gij
Filistijnen! opdat gij de Hebreën niet
misschien dient, [b] gelijk als zij ulieden ge-
diend hebben; zoo zijt mannen, en strijdt.
10 Toen streden de Filistijnen, en Israël
werd geslagen, en zij vloden een iegelijk
in zijne tenten; en er geschiedde eene
zeer groote nederlaag, zoodat er van
Israël vielen dertig duizend voetvolks;
11 En [c] de arke Gods werd genomen, en
de twee zonen van Eli, Hofni en Pine-
has, stierven.
12 Toen liep er een Benjaminiet uit de
slagorden, en kwam te Silo denzelfden
dag; en zijne kleederen waren gescheurd,
en er [d] was aarde op zijn hoofd.
13 En als hij kwam, ziet, zoo zat Eli op
eenen stoel aan de zijde van den weg,
uitziende; want zijn hart was sidderende
van wege de arke Gods. Als die man
kwam, om *zulks* te verkondigen in de
stad, toen schreeuwde de gansche stad.
14 En als Eli de stem des geroeps hoorde,
zoo zeide hij: Wat is de stem dezer be-
roerte? Toen haastte zich die man, en hij
kwam, en boodschapte het aan Eli.
15 (Eli nu was een man van acht en
negentig jaren, en zijne oogen stonden
[e] stijf, dat hij niet zien kon.)
16 En die man zeide tot Eli: Ik ben het,
die uit de slagorden kom, en ik ben he-
den uit de slagorden gevloden. Hij dan
zeide: Wat is er geschied, mijn zoon?
17 Toen antwoordde hij, die de bood-
schap bracht, en zeide: Israël is gevloden
voor het aangezicht der Filistijnen, en er
is ook eene groote nederlaag onder het
volk geschied; daarenboven zijn uwe
twee zonen, Hofni en Pinehas, gestorven,
en de arke Gods is genomen.
18 En het geschiedde, als hij van de arke
Gods vermeldde, zoo viel hij achterwaarts
van den stoel af, aan de zijde der poort,
en brak den nek, en stierf; want de man
was oud en zwaar; en hij richtte Israël
veertig jaren.
19 En zijne schoondochter, de huisvrouw
van Pinehas, was bevrucht, zij zou
baren; als deze de tijding hoorde, dat de
arke Gods genomen was, en haar schoon-
vader gestorven was, en haar man, zoo
kromde zij zich, en baarde; want hare
weeën overvielen haar.
20 En omtrent den tijd van haar ster-
ven, zoo spraken de vrouwen, die bij
haar stonden: Vrees niet, want gij hebt
eenen zoon gebaard. Doch zij ant-
woordde niet, en nam het niet ter harte;
21 En zij noemde het jongsken I'kabod,
zeggende: De eere is weggevoerd uit
Israël! omdat de arke Gods gevankelijk
weggevoerd was, en om haars schoon-
vaders en haars mans wil.
22 En zij zeide: De eere is gevankelijk
weggevoerd uit Israël; want de arke Gods
is genomen.

De arke in het land der Filistijnen.

5 DE Filistijnen nu namen de arke
Gods, en zij brachten ze van Eben-
Haëzer tot Asdod.
2 En de Filistijnen namen de arke Gods,
en zij brachten ze in het huis van Dagon,
en stelden ze bij Dagon.
3 Maar als die van Asdod des anderen
daags vroeg opstonden, ziet, zoo was Da-
gon op zijn aangezicht ter aarde gevallen
voor de arke des HEEREN. En zij namen
Dagon, en zetten hem weder op zijne
plaats.
4 Toen zij nu des anderen daags des
morgens vroeg opstonden, ziet, Dagon lag
op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor
de arke des HEEREN; maar het hoofd van
Dagon, en de beide palmen zijner handen
afgehouwen, aan den dorpel; alleenlijk
was Dagon daarop overig gebleven.
5 Daarom treden de priesters van Dagon,
en allen, die in het huis van Dagon ko-
men, niet op den dorpel van Dagon te
Asdod, tot op dezen dag.
6 Doch de hand des HEEREN was zwaar
over die van Asdod, en verwoestte hen;
en Hij sloeg ze met spenen, [f] Asdod en
hare landpalen.
7 Toen nu de mannen te Asdod zagen,
dat het alzoo *toeging*, zoo zeiden zij:
Dat de arke des Gods van Israël bij ons

[a] 2 Sam. 6:2. Ps. 80:2; 99:1. [b] Richt. 13:1. [c] 1 Sam. 2:32, 34. Ps. 78:61.
[d] Jos. 7:6. [e] 1 Sam. 3:2. [f] Ps. 78:66.

niet blijve; want Zijne hand is hard over ons, en over Dagon, onzen god.
8 Daarom zonden zij heen, en verzamelden tot zich al de vorsten der Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de arke des Gods van Israël doen? En die zeiden: Dat de arke des Gods van Israël rondom Gath ga. Alzoo droegen zij de arke des Gods van Israël rondom.
9 En het geschiedde, nadat zij die hadden rondom gedragen, zoo was de hand des HEEREN tegen die stad met eene zeer groote kwelling; want Hij sloeg de lieden dier stad van den kleine tot den groote, en zij hadden spenen in de verborgene plaatsen.
10 Toen zonden zij de arke Gods naar Ekron; maar het geschiedde, als de arke Gods te Ekron kwam, zoo riepen die van Ekron, zeggende: Zij hebben de arke des Gods van Israël tot mij rondom gebracht, om mij en mijn volk te dooden.
11 En zij zonden heen, en vergaderden al de vorsten der Filistijnen, en zeiden: Zendt de arke des Gods van Israël heen, dat zij wederkeere tot hare plaats, opdat zij mij en mijn volk niet doode; want er was eene doodelijke kwelling in de gansche stad, *en* de hand Gods was er zeer zwaar.
12 En de menschen, die niet stierven, werden geslagen met spenen, zoodat het geschrei der stad opklom naar den hemel.

De arke teruggezonden naar het land van Israël.

6 ALS nu de arke des HEEREN zeven maanden in het land der Filistijnen geweest was,
2 Zoo riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, zeggende: Wat zullen wij met de arke des HEEREN doen? laat ons weten, waarmede wij ze aan hare plaats zenden zullen.
3 Zij dan zeiden: Indien gij de arke des Gods van Israël wegzendt, zendt haar niet ledig weg, maar vergeldt Hem gansche-lijk een schuldoffer; dan zult gij genezen worden, en ulieden zal bekend worden, waarom Zijne hand van u niet afwijkt.
4 Toen zeiden zij: Welk is dat schuldoffer, dat wij Hem vergelden zullen? En zij zeiden: Vijf gouden spenen en vijf gouden muizen, naar het getal van de vorsten der Filistijnen; want het is eenerlei plaag over u allen en over uwe vorsten.
5 Zoo maakt dan beelden uwer spenen en beelden uwer muizen, die het land verderven, en geeft den God van Israël de eere; misschien zal Hij Zijne hand verlichten van over ulieden, en van over uwen god en van over uw land.
6 Waarom toch zoudt gijlieden uw hart verzwaren, gelijk de Egyptenaars en Faraö hun hart verzwaard hebben? Hebben zij niet, toen Hij *wonderlijk* [a] met hen gehandeld had, hen laten trekken, dat zij heengingen?
7 Nu dan, neemt, en maakt eenen nieuwen wagen, en twee zoogende koeien, op dewelke geen juk gekomen is; spant de koeien aan den wagen, en brengt hare kalveren van achter haar weder naar huis.
8 Neemt dan de arke des HEEREN, en zet ze op den wagen; en legt de gouden kleinooden, die gij Hem ten schuldoffer vergelden zult, in een koffertje aan hare zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.
9 Ziet dan toe: indien zij den weg van hare landpale opgaat naar Beth-Sémes, zoo heeft Hij ons dit groot kwaad gedaan; maar zoo niet, zoo zullen wij weten, dat Zijne hand ons niet geraakt heeft: het is ons een toeval geweest.
10 En die lieden deden alzoo, en namen twee zoogende koeien, en spanden ze aan den wagen, en hare kalveren sloten zij in huis.
11 En zij zetten de arke des HEEREN op den wagen, en het koffertje met de gouden muizen en de beelden hunner spenen.
12 De koeien nu gingen recht in dien weg, op den weg naar Beth-Sémes op eene straat; zij gingen steeds voort, al loeiende, en weken noch ter rechter- noch ter linkerhand; en de vorsten der Filistijnen gingen achter dezelve tot aan de landpale van Beth-Sémes.
13 En die van Beth-Sémes maaiden den tarwenoogst in het dal; en als zij hunne oogen ophieven, zagen zij de arke, en verblijdden zich, als zij *die* zagen.
14 En de wagen kwam op den akker van Jozua, den Beth-sémiet, en bleef daar staande; en daar was een groote steen, en zij kloofden het hout van den wagen, en offerden de koeien den HEERE ten brandoffer.
15 En de Levieten namen de arke des HEEREN af, en het koffertje, dat daarbij was, waarin de gouden kleinooden waren, en zetten ze op dien grooten steen; en die lieden van Beth-Sémes offerden brandofferen en slachtten slachtofferen den HEERE, op denzelfden dag.
16 En als de vijf vorsten der Filistijnen zulks gezien hadden, zoo keerden zij weder op denzelfden daag naar Ekron.
17 Dit nu zijn de gouden spenen, die de Filistijnen aan den HEERE ten schuldoffer vergolden hebben: Voor Asdod eene, voor Gaza eene, voor A'skelon eene, voor Gath eene, voor Ekron eene;
18 Ook gouden muizen, naar het getal van alle steden der Filistijnen, onder de vijf vorsten, van de vaste steden af tot aan de landvlekken; en tot aan Abel,

a Ex. 12:31.

den grooten *steen*, op denwelken zij de
arke des HEEREN nedergesteld hadden,
die tot op dezen dag is op den akker van
Jozua, den Beth-Sémiet.
19 En *de* HEERE sloeg onder die lieden
van Beth-Sémes, omdat zij in de arke des
HEEREN gezien hadden; ja, Hij sloeg
van het volk zeventig mannen *en* vijftig
duizend mannen. Toen bedreef het volk
rouw, omdat de HEERE eenen grooten
slag onder het volk geslagen had.
20 Toen zeiden de lieden van Beth-
Sémes: Wie zou kunnen bestaan voor het
aangezicht van den HEERE, dezen hei-
ligen God? en tot wien van ons zal Hij
optrekken?
21 Zoo zonden zij boden tot de inwoners
van Kirjath-Jeárim, zeggende: De Filis-
tijnen hebben de arke des HEEREN we-
dergebracht; komt af, haalt ze opwaarts
tot u.

7 TOEN kwamen de mannen van Kir-
jath-Jeárim, en haalden de arke des
HEEREN op, [a] en zij brachten ze in het
huis van Abinádab, op den heuvel; en
zij heiligden zijnen zoon Eleázar, dat hij
de arke des HEEREN bewaarde.

De Filistijnen te Mizpa verslagen.

2 EN het geschiedde, van dien dag af,
dat de arke *des* HEEREN te Kirjath-Jeárim
bleef, en de dagen werden vermenigvul-
digd, en het werden twintig jaren; en het
gansche huis van Israël klaagde den
HEERE achterna.
3 Toen sprak Samuël tot het gansche
huis van Israël, zeggende: Indien gijlie-
den u met uw gansche hart tot den
HEERE bekeert, zoo doet de vreemde
goden uit het midden van u weg, ook de
A'stharoths; en [b] richt uw hart tot den
HEERE, en dient Hem alleen, zoo zal
Hij u uit de hand der Filistijnen rukken.
4 De kinderen Israëls nu deden de Baäls
en de A'stharoths weg, en zij dienden den
HEERE alleen.
5 Verder zeide Samuël: Vergadert het
gansche Israël naar Mizpa, en ik zal den
HEERE voor u bidden.
6 En zij werden vergaderd te Mizpa, en
zij schepten water, en goten het uit voor
het aangezicht des HEEREN, en zij vast-
ten te dien dage, en zeiden aldaar: Wij
hebben tegen den HEERE gezondigd.
Alzoo richtte Samuël de kinderen Israëls
te Mizpa.
7 Toen de Filistijnen hoorden, dat de
kinderen Israëls zich vergaderd hadden te
Mizpa, zoo kwamen de oversten der Filis-
tijnen op tegen Israël. Als de kinderen
Israëls *dat* hoorden, zoo vreesden zij voor
het aangezicht der Filistijnen.
8 En de kinderen Israëls zeiden tot Sa-
muël: Zwijg niet van onzentwege, dat gij
niet zoudt roepen tot den HEERE, onzen
God, opdat Hij ons verlosse uit de hand
der Filistijnen.
9 Toen nam Samuël een melklam, en
hij offerde het geheel den HEERE ten
brandoffer; en Samuël riep tot den
HEERE voor Israël; en de HEERE ver-
hoorde hem.
10 En het geschiedde, toen Samuël dat
brandoffer offerde, zoo kwamen de Filis-
tijnen aan ten strijde tegen Israël; en
de HEERE donderde te dien dage met
eenen grooten donder over de Filistijnen,
en [c] Hij verschrikte hen, zoodat zij ver-
slagen werden voor het aangezicht van
Israël.
11 En de mannen van Israël togen uit
van Mizpa, en vervolgden de Filistijnen,
en zij sloegen hen tot onder Beth-kar.
12 Samuël nu nam eenen steen, en stelde
dien tusschen Mizpa en tusschen Sen, en
hij noemde diens naam [d] Eben-Haëzer;
en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de
HEERE geholpen!
13 Alzoo werden de Filistijnen verne-
derd, en kwamen niet meer in de land-
palen van Israël; want de hand des
HEEREN was tegen de Filistijnen al de
dagen van Samuël.
14 En de steden, welke de Filistijnen
van Israël genomen hadden, kwamen
weder aan Israël, van Ekron tot Gath
toe; ook rukte Israël derzelver landpale
uit de hand der Filistijnen; en er was
vrede tusschen Israël en tusschen de
Amorieten.
15 Samuël nu richtte Israël al de dagen
zijns levens;
16 En hij toog van jaar tot jaar, en ging
rondom naar Beth-El, en Gilgal, en
Mizpa; en hij richtte Israël in al die
plaatsen.
17 Doch hij keerde weder naar Rama,
want [e] daar was zijn huis, en daar richtte
hij Israël; en hij bouwde aldaar den
HEERE een altaar.

Het volk begeert eenen koning.

8 HET geschiedde nu, toen Samuël oud
geworden was, zoo stelde hij zijne
zonen tot richters over Israël.
2 De naam van zijnen eerstgeborenen
zoon nu was Joël, en de naam van zijnen
tweeden was Abía; zij waren richters te
Ber-séba.
3 Doch zijne zonen wandelden niet in
zijne wegen; maar zij neigden zich tot
[f] de gierigheid, en namen geschenken,
en bogen het recht.
4 Toen vergaderden zich alle oudsten

[a] 2 Sam. 6:4. [b] Deut. 6:13; 10:20. Matth. 4:10. Luk. 4:8. [c] Joz. 10:10. [d] 1 Sam 4:1.
[e] 1 Sam. 8:4. [f] Ex. 18:21. Deut. 16:19.

van Israël, en zij kwamen tot Samuël te
Rama;
5 En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt
oud geworden, en uwe zonen wandelen
niet in uwe wegen; [a] zoo zet nu eenen
koning over ons, om ons te richten,
gelijk al de volken *hebben*.
6 Maar [b] dit woord was kwaad in de
oogen van Samuël, als zij zeiden: Geef
ons eenen koning, om ons te richten.
En Samuël bad den HEERE aan.
7 Doch de HEERE zeide tot Samuël:
Hoor naar de stem des volks in alles, wat
zij tot u zeggen zullen; want zij hebben
u niet verworpen, maar zij hebben Mij
verworpen, dat Ik geen Koning over hen
zal zijn.
8 Naar de werken, die zij gedaan heb-
ben, van dien dag af, toen Ik hen uit
Egypte geleid heb, tot op dezen dag toe,
en hebben Mij verlaten, en andere goden
gediend; alzoo doen zij u ook.
9 Hoor dan nu naar hunne stem; doch als
gij hen op het hoogste zult betuigd hebben,
zoo zult gij hun te kennen geven de wijze
des konings, die over hen regeeren zal.
10 Samuël nu zeide al de woorden des
HEEREN het volk aan, hetwelk eenen ko-
ning van hem begeerde.
11 En zeide: Dit zal des konings wijze
zijn, die over u regeeren zal: hij zal uwe
zonen nemen, dat hij hen zich stelle tot
zijnen wagen, en tot zijne ruiteren, dat
zij voor zijnen wagen henen loopen;
12 En dat hij hen zich stelle tot oversten
der duizenden, en tot oversten der vijfti-
gen; en dat zij zijnen akker ploegen, en
dat zij zijnen oogst oogsten, en dat zij
zijne krijgswapenen maken, mitsgaders
zijn wagentuig.
13 En uwe dochteren zal hij nemen tot
apothekeressen, en tot keukenmaagden,
en tot baksters.
14 En uwe akkers, en uwe wijngaarden,
en uwe olijfgaarden, die de beste zijn, zal
hij nemen, en zal ze aan zijne knechten
geven.
15 En uw zaad en uwe wijngaarden zal
hij vertienen, en hij zal ze aan zijne hove-
lingen en aan zijne knechten geven.
16 En hij zal uwe knechten en uwe
dienstmaagden, en uwe beste jongelingen,
en uwe ezelen nemen, en hij zal zijn werk
daarmede doen.
17 Hij zal uwe kudden vertienen; en gij
zult hem tot knechten zijn.
18 Gij zult wel te dien dage roepen, van
wege uwen koning, dien gij u zult ver-
koren hebben; maar de HEERE zal u te
dien dage niet verhooren.
19 Doch het volk weigerde Samuëls stem
te hooren; en zij zeiden: Neen, maar er
zal een koning over ons zijn.
20 En wij zullen ook zijn gelijk al de
volken; en onze koning zal ons richten,
en hij zal voor onze aangezichten uitgaan,
en hij zal onze krijgen voeren.
21 Als Samuël al de woorden des volks
gehoord had, zoo sprak hij dezelve voor
de ooren des HEEREN.
22 De HEERE nu zeide tot Samuël:
Hoor naar hunne stem, en stel hun eenen
koning. Toen zeide Samuël tot de man-
nen van Israël: Gaat heen, een iegelijk
naar zijne stad.

Saul tot Koning gezalfd.

9 ER was nu een man van Benjamin,
wiens naam was Kis, een zoon van
Abiël, [c] den zoon van Zeror, den zoon van
Bechorath, den zoon van Afíah, de zoon
eens mans van Jemini, een dapper held:
2 Die had eenen zoon, wiens naam was
Saul, een jongeling, en schoon, ja, er was
geen schooner man dan hij onder de
kinderen Israëls: van zijne schouderen en
opwaarts was hij hooger dan al het volk.
3 De ezelinnen nu van Kis, den vader
van Saul, waren verloren; daarom zeide
Kis tot zijnen zoon Saul: Neem nu eenen
van de jongens met u, en maak u op, ga
heen, zoek de ezelinnen.
4 Hij dan ging door het gebergte van
Efraïm, en hij ging door het land van
Salísa, maar zij vonden ze niet; daarna
gingen zij door het land van Sáhalim,
maar zij waren er niet; verder ging hij
door het land van Jemini, doch zij
vonden ze niet.
5 Toen zij in het land van Zuf kwamen,
zeide Saul tot zijnen jongen, die bij hem
was: Kom, en laat ons wederkeeren; dat
niet misschien mijn vader van de ezelin-
nen aflate, en voor ons bekommerd zij.
6 Hij daarentegen zeide tot hem: Zie
toch, er is een man Gods in deze stad, en
hij is een geëerd man; al wat hij spreekt,
dat komt zekerlijk: laat ons nu derwaarts
gaan, misschien zal hij ons onzen weg
aanwijzen, op denwelken wij gaan zullen.
7 Toen zeide Saul tot zijnen jongen:
Maar zie, zoo wij gaan, wat zullen wij
toch dien man brengen? want het brood
is weg uit onze vaten, en wij hebben
geene gaven, om den man Gods te bren-
gen; wat hebben wij?
8 En de jongen antwoordde Saul verder
en zeide: Zie, er vindt zich in mijne hand
het vierendeel eens zilveren sikkels; dat
zal ik den man Gods geven, opdat hij ons
onzen weg wijze.
9 (Eertijds zeide een ieder [d] aldus in
Israël, als hij ging om God te vragen:
Komt, en laat ons gaan tot den ziener;
want die heden een profeet *genoemd
wordt*, die werd eertijds een ziener
genoemd.)
10 Toen zeide Saul tot zijnen jongen:

[a] Hos. 13:10. Hand. 13:21. [b] 1 Sam. 12:17. [c] 1 Sam. 14:51. [d] Gen. 25:22.

Uw woord is goed; kom, laat ons gaan.
En zij gingen naar de stad, waar de man
Gods was.
11 Als zij opklommen door den opgang
der stad, zoo vonden zij maagden, die
uitgingen om water te putten; en zij
zeiden tot haar: Is de ziener hier?
12 Toen antwoordden zij hun, en zei-
den: Ziet, hij is vóór uw aangezicht;
haast u nu, want hij is heden in de stad
gekomen, dewijl het volk heden eene
offerande heeft op de hoogte.
13 Wanneer gijlieden in de stad komt,
zoo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op
de hoogte om te eten; want het volk zal
niet eten, totdat hij komt; want hij
zegent het offer; daarna eten de genoodig-
den; daarom gaat nu op, want hem, als
heden zult gij hem vinden.
14 Alzoo gingen zij op in de stad. Toen
zij in het midden der stad kwamen, ziet,
zoo ging Samuël uit hun tegemoet, om
op te gaan naar de hoogte;
15 [a] Want de HEERE had het *voor* Sa-
muëls oor geopenbaard, één dag eer Saul
kwam, zeggende:
16 Morgen omtrent dezen tijd zal Ik tot
u zenden eenen man uit het land van
Benjamin: dien zult gij ten voorganger
zalven over Mijn volk Israël; en hij zal
Mijn volk verlossen uit der Filistijnen
hand; want Ik heb Mijn volk aangezien,
dewijl deszelfs geroep tot Mij gekomen is.
17 Toen Samuël Saul aanzag, zoo ant-
woordde hem de HEERE: Zie, dit is de
man, van welken Ik u gezegd heb: Deze
zal over Mijn volk heerschen.
18 En Saul naderde tot Samuël in het
midden der poort, en zeide: Wijs mij
toch, waar is hier het huis des zieners?
19 En Samuël antwoordde Saul en zeide:
Ik ben de ziener; ga op voor mijn aan-
gezicht op de hoogte, dat gijlieden heden
met mij eet; zoo zal ik u morgen vroeg
laten gaan, en alles, wat in uw hart is,
zal ik u te kennen geven:
20 Want de ezelinnen aangaande, die
gij heden den derden dag verloren hebt,
zet uw hart daarop niet, want zij zijn
gevonden; en wiens zal zijn al het ge-
wenschte, dat in Israël is? is het niet van
u, en van het gansche huis uws vaders?
21 Toen antwoordde Saul, en zeide: Ben
ik niet een zoon van Jemini, van den
kleinsten der stammen van Israël? en
mijn geslacht *is het niet* het kleinste van
al de geslachten van den stam van Ben-
jamin? Waarom spreekt gij mij dan
aan met zulke woorden?
22 Samuël dan nam Saul en zijnen jon-
gen, en hij bracht ze in de kamer; en
hij gaf hun plaats aan het opperste der
genoodigden; die nu waren omtrent der-
tig man.
23 Toen zeide Samuël tot den kok: Lang
dat stuk, hetwelk ik u gegeven heb, waar-
van ik tot u zeide: Zet het bij u weg.
24 De kok nu bracht een' schouder op,
met wat daaraan was, en zette het voor
Saul; en hij zeide: Zie, dit is het over-
geblevene; zet het voor u, eet, want het
is ter bestemder tijd voor u bewaard, als
ik zeide: Ik heb het volk genoodigd.
Alzoo at Saul met Samuël op dien dag.
25 Daarna gingen zij af van de hoogte in
de stad; en hij sprak met Saul op het dak.
26 En zij stonden vroeg op; en het ge-
schiedde, omtrent den opgang des dage-
raads, zoo riep Samuël Saul op het dak,
zeggende: Sta op, dat ik u late gaan.
Toen stond Saul op, en zij beiden gingen
uit, hij en Samuël, naar buiten.
27 Toen zij afgegaan waren aan het
einde der stad, zoo zeide Samuël tot Saul:
Zeg den jongen, dat hij voor onze aange-
zichten heenga; toen ging hij heen; maar
sta gij alsnu stil, en ik zal u Gods woord
doen hooren.

10 TOEN nam Samuël eene oliekruik,
en goot ze uit op zijn hoofd, en
kuste hem, en zeide: Is het niet *alzoo*,
dat de HEERE u [b] tot eenen voorganger
over Zijn erfdeel gezalfd heeft?
2 Als gij heden van mij gaat, zoo zult
gij twee mannen vinden bij het graf van
Rachel, aan de landpale van Benjamin,
te Zelzah; die zullen tot u zeggen: De
ezelinnen zijn gevonden, die gij zijt gaan
zoeken, en zie, uw vader heeft de zaken
der ezelinnen verlaten, en hij is bekom-
merd voor ulieden, zeggende: wat zal ik
om mijnen zoon doen?
3 Als gij u van daar en verder aan be-
geeft, en zult komen tot aan Elon-Thabor,
daar zullen u drie mannen vinden, opgaan-
de tot God naar Beth-El; één, dragende
drie bokjes, en één, dragende drie bollen
broods, en één, dragende eene flesch wijn.
4 En [c] zij zullen u naar *uwen* welstand
vragen, en zij zullen u twee brooden ge-
ven; die zult gij van hunne hand nemen.
5 Daarna zult gij komen op den heuvel
Gods, waar der Filistijnen bezettingen
zijn; en het zal geschieden, als gij aldaar
in de stad komt, zoo zult gij ontmoeten
eenen hoop profeten, [d] van de hoogte af-
komende, en voor hunne aangezichten
luiten, en trommelen, en pijpen, en
harpen, en zij zullen [e] profeteeren.
6 En de Geest des HEEREN zal vaardig
worden over u, en gij zult met hen pro-
feteeren; en gij zult in eenen anderen
man veranderd worden.
7 En het zal geschieden, als u deze teeke-
nen zullen komen, doe gij, wat uwe hand
vinden zal; want God zal met u zijn.
8 Gij nu zult voor mijn aangezicht

[a] 1 Sam. 15:1. [b] Hand. 13:21. [c] Richt. 18:15. [d] 1 Kron. 16:39. [e] Num. 11:25.

afgaan naar Gilgal, en zie, ik zal tot u af-
komen, om brandofferen te offeren, om
te offeren offeranden der dankzegging;
zeven dagen zult gij *daar* beiden, totdat
[a] ik tot u kome, en u bekend make, wat
gij doen zult.
9 Het geschiedde nu, toen hij zijnen
schouder keerde, om van Samuël te gaan,
veranderde God hem het hart *in* een
ander; en al die teekenen kwamen ten
zelfden dage.
10 Toen zij daar [b] aan den heuvel kwa-
men, ziet, zoo *kwam* hem een hoop
profeten tegemoet; en de Geest des
HEEREN werd vaardig over hem, en hij
profeteerde in het midden van hen.
11 En het geschiedde, als een iegelijk,
die hem van te voren gekend had, zag,
dat hij, ziet, profeteerde met de profeten,
zoo zeide het volk, een ieder tot zijnen
metgezel: Wat is dit, dat den zoon van
Kis geschied is? Is Saul ook onder de
profeten?
12 Toen antwoordde een man van daar,
en zeide: Wie [c] is toch hun vader? Daar-
om is het tot een spreekwoord geworden:
Is Saul [d] ook onder de profeten!
13 Toen hij nu voleind had te profetee-
ren, zoo kwam hij op de hoogte.
14 En Sauls oom zeide tot hem en tot
zijnen jongen: Waar zijt gijlieden heen-
gegaan? Hij nu zeide: Om de ezelinnen
te zoeken; toen wij zagen, dat zij er niet
waren, zoo kwamen wij tot Samuël.
15 Toen zeide Sauls oom: Geef mij toch
te kennen, wat heeft Samuël ulieden
gezegd?
16 Saul nu zeide tot zijnen oom: Hij
heeft ons voorzeker te kennen gegeven,
dat de ezelinnen gevonden waren; maar
de zaak des koninkrijks, waarvan Samuël
gezegd had, gaf hij hem niet te kennen.
17 Doch Samuël riep het volk te zamen
tot den HEERE, te Mizpa.
18 En hij zeide tot de kinderen Israëls:
Alzoo heeft de HEERE, de God Israëls,
gesproken: Ik heb Israël uit Egypte op-
gebracht, en Ik heb ulieden van de hand
der Egyptenaren gered, en van de hand
van alle koninkrijken, die u onderdruk-
ten;
19 [e] Maar gijlieden hebt heden uwen
God verworpen, Die u uit al uwe ellenden
en uwe nooden verlost heeft, en hebt tot
Hem gezegd: Zet eenen koning over ons;
[f] nu dan, stelt u voor het aangezicht des
HEEREN, naar uwe stammen en naar uwe
duizenden.
20 Toen nu Samuël al de stammen van
Israël had doen naderen, [g] zoo is de stam
van Benjamin geraakt.
21 Toen hij den stam van Benjamin deed
aankomen naar zijne geslachten, zoo werd
het geslacht van Matri geraakt; en Saul,
de zoon van Kis, werd geraakt. En zij
zochten hem, maar hij werd niet gevon-
den.
22 Toen vraagden zij verder den HEERE,
of die man nog derwaarts komen zou?
De HEERE dan zeide: Ziet, hij heeft zich
tusschen de vaten verstoken.
23 Zij nu liepen, en namen hem van
daar, en hij stelde zich in het midden des
volks; en [h] hij was hooger dan al het
volk, van zijnen schouder en opwaarts.
24 Toen zeide Samuël tot het gansche
volk: Ziet gij, dien de HEERE verkoren
heeft? want gelijk hij, is er niemand on-
der het gansche volk. Toen juichte het
gansche volk, en zij zeiden: De koning
leve!
25 Samuël nu sprak tot het volk het
recht des koninkrijks, en schreef het in
een boek, en leide het voor het aangezicht
des HEEREN. Toen liet Samuël het
gansche volk gaan, elk naar zijn huis.
26 En Saul ging ook naar zijn huis te
Gibea, en [i] *van* het heir gingen met hem,
welker hart God geroerd had.
27 Doch de kinderen Belials zeiden:
Wat zou deze ons verlossen? [k] en zij
verachtten hem, en brachten hem [l] geen
geschenk. Doch hij was als doof.

Saul verslaat de Ammonieten, en bevrijdt de stad Jabes in Gilead.

11 TOEN toog Nahas, de Ammoniet,
op, en belegerde Jabes in Gilead.
En al de mannen van Jabes zeiden tot
Nahas: Maak een verbond met ons, zoo
zullen wij u dienen.
2 Doch Nahas, de Ammoniet, zeide tot
hen: Mits dezen zal ik *een verbond* met
ulieden maken, dat ik u allen het rechter-
oog uitsteke; en dat ik deze schande op
gansch Israël legge.
3 Toen zeiden tot hem de oudsten van
Jabes: Laat zeven dagen van ons af, dat
wij boden zenden in al de landpalen van
Israël; is er dan niemand, die ons ver-
lost, zoo zullen wij tot u uitgaan.
4 Als de boden te Gibea-Sauls kwamen,
zoo spraken zij deze woorden voor de
ooren van het volk. Toen hief al het
volk zijne stem op, en weende.
5 En ziet, Saul kwam achter de runde-
ren uit het veld, en Saul zeide: Wat is
den volke, dat zij weenen? Toen ver-
telden zij hem de woorden der mannen
van Jabes.
6 Toen werd de Geest Gods vaardig
over Saul, als hij deze woorden hoorde;
en zijn toorn ontstak zeer.
7 En hij nam een paar runderen, en

[a] 1 Sam. 13:8. [b] 1 Sam. 19:18. [c] Gal. 1:24. [d] 1 Sam. 19:24. [e] 1 Sam. 8:7. [f] 1 Sam. 8:19; 12:12. [g] Joz. 7:14. [h] 1 Sam. 9:2. [i] 1 Sam. 13:2. [k] 1 Sam. 11:12. [l] 2 Kron. 17:5.

hieuw ze in stukken, en hij zond ze in
alle landpalen van Israël door de hand
der boden, zeggende: Die niet zelf uit-
trekt achter Saul en achter Samuël,
alzoo zal men zijnen runderen doen.
Toen viel de vreeze des HEEREN op het
volk, en zij [a]gingen uit als een eenig man.
8 En hij telde hen te Bezek; en van
de kinderen Israëls waren driehonderd
duizend, en van de mannen van Juda
dertig duizend.
9 Toen zeiden zij tot de boden, die ge-
komen waren: Aldus zult gijlieden den
mannen te Jabes in Gilead zeggen: Mor-
gen zal u verlossing geschieden, als de
zon heet worden zal. Als de boden kwa-
men, en *dat* aan de mannen te Jabes
verkondigden, zoo werden zij verblijd.
10 En de mannen van Jabes zeiden:
Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan, en
gij zult ons doen naar alles, wat goed is
in uwe oogen.
11 Het geschiedde nu des anderen daags,
dat Saul het volk telde in drie hoopen,
en zij kwamen in het midden des legers,
in de morgenwake, en zij sloegen Ammon,
totdat de dag heet werd; en het ge-
schiedde, dat de overigen alzoo verstrooid
werden, dat er onder hen geen twee te
zamen bleven.
12 Toen zeide het volk tot Samuël:
[b]Wie is hij, die zeide: Zou Saul over
ons regeeren? Geeft hier die mannen,
dat wij hen dooden.
13 Maar Saul zeide: Er zal te dezen
dage geen man gedood worden; want de
HEERE heeft heden eene verlossing in
Israël gedaan.
14 Verder zeide Samuël tot het volk:
Komt, en laat ons naar Gilgal gaan, en
het koninkrijk aldaar vernieuwen.
15 Toen ging al het volk naar Gilgal, en
maakte Saul aldaar koning voor het aange-
zicht des HEEREN te Gilgal, en zij offer-
den aldaar dankofferen voor het aange-
zicht des HEEREN; en Saul verheugde
zich aldaar gansch zeer, met al de man-
nen van Israël.

Samuël legt openlijk getuigenis af van zijn gedrag gedurende zijn richterlijk ambt.

12 TOEN zeide Samuël tot gansch
Israël: Ziet, ik heb naar ulieder
stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd
hebt, en ik heb eenen koning over u gezet.
2 En nu, ziet, daar trekt de koning voor
uw aangezicht heen, en ik ben oud en
grijs geworden, en ziet, mijne zonen zijn
bij ulieden; en ik heb voor uwe aange-
zichten gewandeld van mijne jeugd af
tot dezen dag toe.
3 Ziet, *hier* ben ik: betuigt tegen mij
voor den HEERE, en voor Zijnen gezalfde,
wiens os ik genomen heb, en wiens ezel
ik genomen heb, en wien ik verongelijkt
heb, wien ik onderdrukt heb, en van
wiens hand ik een geschenk genomen
heb, dat ik mijne oogen van hem zou
verborgen hebben; zoo zal ik het ulieden
wedergeven.
4 Toen zeiden zij: Gij hebt ons niet
verongelijkt, en gij hebt ons niet onder-
drukt, en gij hebt van niemands hand
iets genomen.
5 Toen zeide hij tot hen: De HEERE zij
een Getuige tegen ulieden, en Zijn ge-
zalfde zij te dezen dage getuige, dat gij
in mijne hand niets gevonden hebt! En
het volk zeide: Hij zij Getuige!
6 Verder zeide Samuël tot het volk: Het
is de HEERE, Die Mozes en Aäron ge-
maakt heeft, en Die uwe vaders uit
Egypteland opgebracht heeft.
7 En nu, stelt u *hier*, dat ik met ulieden
rechte, voor het aangezicht des HEEREN,
over al de gerechtigheden des HEEREN,
die Hij aan u en aan uwe vaderen gedaan
heeft.
8 [c]Nadat Jakob in Egypte gekomen was,
zoo [d]riepen uwe vaders tot den HEERE;
en de HEERE [e]zond Mozes en Aäron, en
zij leidden uwe vaders uit Egypte, en
deden hen aan deze plaats wonen.
9 Maar zij vergaten den HEERE, hunnen
God; zoo verkocht Hij hen in de hand
van [f]Sisera, den krijgsoverste te Hazor,
en in de [g]hand der Filistijnen, en in de
hand van den [h]koning der Moabieten, die
tegen hen streden.
10 En zij riepen tot den HEERE, en zei-
den: Wij hebben gezondigd, dewijl wij
den HEERE verlaten, en de Baäls en
A'stharoths gediend hebben; en nu, ruk
ons uit de hand onzer vijanden, en wij
zullen U dienen.
11 En de HEERE zond [i]Jerubbaäl, en
[k]Bedan, en [l]Jeftha, en Samuël, en Hij
rukte u uit de hand uwer vijanden rondom,
alzoo dat gij zeker woondet.
12 Als gij nu zaagt, dat Nahas, de ko-
ning van de kinderen Ammons, tegen u
kwam, zoo zeidet [m]gij tot mij: Neen,
maar een koning zal over ons regeeren! zoo
toch de HEERE, uw God, uw Koning was.
13 En nu, ziet daar den koning, [n]dien
gij verkoren hebt, dien gij begeerd hebt;
en ziet, de HEERE heeft eenen koning
over ulieden gezet.
14 Zoo [o]gij den HEERE zult vreezen, en
Hem dienen, en naar Zijne stem hooren,
en den mond des HEEREN niet weder-
spannig zijn, zoo zult gijlieden, zoowel
gij als de koning, die over u regeeren zal,
achter den HEERE, uwen God, zijn.

[a] Richt. 20:1. [b] 1 Sam. 10:27. [c] Gen. 46:5. [d] Ex. 2:23. [e] Ex. 3:10. [f] Richt. 4:2. [g] Richt. 10:7; 13:1. [h] Richt. 3:12. [i] Richt. 6:14. [k] Richt. 10:3. [l] Richt. 11:15. [m] 1 Sam. 8:5, 19. [n] 1 Sam. 10:19. [o] Deut. 1:26.

15 Doch zoo gij naar de stem des HEEREN niet zult hooren, maar den mond des HEEREN wederspannig zijn, zoo zal de hand des HEEREN tegen u zijn, als tegen uwe vaders.

16 Ook stelt u nu *hier*, en ziet die groote zaak, die de HEERE voor uwe oogen doen zal.

17 Is het niet van daag de tarwenoogst? Ik zal tot den HEERE roepen, en Hij zal donder en regen geven; zoo weet dan, en ziet, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de oogen des HEEREN gedaan hebt, dat gij eenen koning voor u begeerd hebt.

18 Toen Samuël den HEERE aanriep, zoo gaf de HEERE donder en regen te dien dage; daarom vreesde al het volk zeer den HEERE en Samuël.

19 En al het volk zeide tot Samuël: Bid voor uwe knechten den HEERE, uwen God, dat wij niet sterven; want boven al onze zonden hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons eenen koning begeerd hebben.

20 Toen zeide Samuël tot het volk: Vreest niet; gij hebt al dit kwaad gedaan; doch wijkt niet van achter den HEERE af, maar dient den HEERE met uw gansche hart.

21 En wijkt niet af; want gij zoudt de ijdelheden na*volgen*, die niet bevorderlijk zijn, noch verlossen, want zij zijn ijdelheden.

22 Want de HEERE zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns grooten Naams wil; dewijl het den HEERE beliefd heeft, ulieden Zich tot een volk te maken.

23 Wat ook mij aangaat, het zij verre van mij, dat ik tegen den HEERE zou zondigen, dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden; maar ik zal u den goeden en rechten weg leeren.

24 Vreest slechts den HEERE, en dient Hem trouwelijk met uw gansche hart; want ziet, hoe groote dingen Hij bij ulieden gedaan heeft!

25 Maar indien gij voortaan kwaad doet, zoo zult gijlieden, als ook uw koning, omkomen.

Inval der Filistijnen.—Sauls zonde.

13 SAUL was een jaar in zijne regeering geweest, en het tweede jaar regeerde hij over Israël.

2 Toen verkoos zich Saul drie duizend *mannen* uit Israël; en er waren bij Saul twee duizend te Michmas en op het gebergte van Beth-El, en duizend waren er bij Jónathan te Gíbea-Benjamins; en het overige des volks liet hij gaan, een iegelijk naar zijne tent.

3 Doch Jónathan sloeg de bezetting der Filistijnen, die te Geba was, hetwelk de Filistijnen hoorden. Daarom blies Saul met de bazuin in het gansche land, zeggende: Laat het de Hebreën hooren!

4 Toen hoorde het gansche Israël zeggen: Saul heeft de bezetting der Filistijnen geslagen, en ook is Israël stinkende geworden bij de Filistijnen. Toen werd het volk samengeroepen achter Saul, naar Gilgal.

5 En de Filistijnen werden verzameld om te strijden tegen Israël, dertig duizend wagens, en zes duizend ruiters, en volk in menigte als het zand, dat aan den oever der zee is; en zij togen op, en legerden zich te Michmas, tegen het oosten van Beth-aven.

6 Toen de mannen van Israël zagen, dat zij in nood waren (want het volk was benauwd), zoo verbergde zich het volk in de spelonken, en in de doornbosschen, en in de steenklippen, en in de vestingen, en in de putten.

7 De Hebreën nu gingen over de Jordaan in het land van Gad en Gilead. Toen Saul nog zelf te Gilgal was, zoo kwam al het volk bevende achter hem.

8 En hij vertoefde zeven dagen, tot den tijd, dien Samuël bestemd had. Als Samuël te Gilgal niet opkwam, zoo verstrooide het volk van hem.

9 Toen zeide Saul: Brengt tot mij herwaarts een brandoffer, en dankofferen; en hij offerde brandoffer.

10 En het geschiedde, toen hij geëindigd had het brandoffer te offeren, ziet, zoo kwam Samuël; en Saul ging uit hem tegemoet, om hem te zegenen.

11 Toen zeide Samuël: Wat hebt gij gedaan? Saul nu zeide: Omdat ik zag, dat zich het volk van mij verstrooide, en gij op den bestemden tijd der dagen niet kwaamt, en de Filistijnen te Michmas vergaderd waren,

12 Zoo zeide ik: Nu zullen de Filistijnen tot mij afkomen te Gilgal, en ik heb het aangezicht des HEEREN niet ernstelijk aangebeden; zoo dwong ik mijzelven, en heb brandoffer geofferd.

13 Toen zeide Samuël tot Saul: Gij hebt zottelijk gedaan; gij hebt het gebod van den HEERE, uwen God, niet gehouden, dat Hij u geboden heeft; want de HEERE zou nu uw rijk over Israël bevestigd hebben tot in eeuwigheid.

14 Maar nu zal uw rijk niet bestaan. De HEERE heeft Zich eenen man gezocht naar Zijn hart, en de HEERE heeft hem geboden een voorganger te zijn over Zijn volk, omdat gij niet gehouden hebt, wat u de HEERE geboden had.

15 Toen maakte zich Samuël op, en hij ging op van Gilgal naar Gíbea-Benjamins; en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, omtrent zeshonderd man.

16 En Saul en zijn zoon Jónathan, en het volk, dat bij hen gevonden was, bleven te Geba-Benjamins; maar de Filistijnen waren te Michmas gelegerd.

17 En de verdervers gingen uit het leger
der Filistijnen, in drie hoopen; de éene
hoop keerde zich op den weg naar Ofra,
naar het land Saul;
18 En één hoop keerde zich naar den
weg van Beth-horon; en één hoop keerde
zich naar den weg der landpale, die naar
het dal Zebóim naar de woestijn uitziet.
19 En er [a] werd geen smid gevonden in
het gansche land van Israël; want de
Filistijnen hadden gezegd: Opdat de
Hebreën geen zwaard noch spies maken.
20 Daarom moest gansch Israël tot de
Filistijnen aftrekken; opdat een iegelijk
zijn ploegijzer, of zijne spade, of zijne
bijl, of zijn houweel scherpen liet.
21 Maar zij hadden tandige vijlen tot
hunne houweelen, en tot hunne spaden,
en tot de drietandige vorken, en tot de
bijlen, en tot het stellen der prikkelen.
22 En het geschiedde ten dage des strijds,
dat er geen zwaard noch spies gevonden
werd in de hand van het gansche volk,
dat bij Saul en bij Jónathan was; doch
bij Saul en bij Jónathan, zijnen zoon,
werden zij gevonden.
23 En der Filistijnen leger toog naar
den doortocht van Michmas.

Overwinning van Jónathan over de Filistijnen. Verbod van Saul, om vóór den avond spijs te gebruiken.

14 HET geschiedde nu op eenen dag,
dat Jónathan, de zoon van Saul, tot
den jongen, die zijne wapenen droeg,
zeide: Kom, en laat ons tot de bezetting
der Filistijnen overgaan, welke aan gene
zijde is; doch hij gaf het zijnen vader
niet te kennen.
2 Saul nu zat aan het uiterste van Gíbea
onder den granaatboom, die te Migron
was; en [b] het volk, dat bij hem was, was
omtrent zeshonderd man.
3 En Ahía, de zoon van Ahítub, den
broeder van I'kabod, den zoon van Pine-
has, den zoon van Eli, was priester des
HEEREN, te Silo, dragende den efod;
doch het volk wist niet, dat Jónathan
heengegaan was.
4 Er was nu tusschen de doortochten,
waar Jónathan zocht door te gaan tot der
Filistijnen bezetting, eene scherpte van
eene steenklip aan deze zijde, en eene
scherpte van eene steenklip aan gene
zijde; en de naam der eene was Bozez,
en de naam der andere Séne.
5 De eene tand was gelegen tegen het
noorden, tegenover Michmas, en de an-
dere tegen het zuiden, tegenover Geba.
6 Jónathan nu zeide tot den jongen, die
zijne wapenen droeg: Kom, en laat ons
tot de bezetting dezer onbesnedenen
overgaan; misschien zal de HEERE voor
ons werken; want bij den HEERE is
geene verhindering, om te verlossen door
velen of door weinigen.
7 Toen zeide zijn wapendrager tot hem:
Doe al wat in uw hart is; wend u, zie ik
ben met u, naar uw hart.
8 Jónathan nu zeide: Zie, wij zullen
overgaan tot die mannen, en wij zullen
ons aan hen ontdekken.
9 Indien zij aldus tot ons zeggen: Staat
stil, totdat wij aan ulieden komen; zoo
zullen wij blijven staan aan onze plaats,
en tot hen niet opklimmen.
10 Maar zeggen zij aldus: Klimt tot ons
op; zoo zullen wij opklimmen, want de
HEERE heeft hen in onze hand gegeven;
en dit zal ons een teeken zijn.
11 Toen zij beiden zich aan der Filis-
tijnen bezetting ontdekten, zoo zeiden de
Filistijnen: Ziet, de Hebreën zijn uit de
holen uitgegaan, waarin zij zich ver-
stoken hadden.
12 Verder antwoordden de mannen der
bezetting aan Jónathan en zijnen wapen-
drager, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij
zullen het u wijs maken. En Jónathan
zeide tot zijnen wapendrager: Klim op
achter mij, want de HEERE heeft hen ge-
geven in de hand van Israël.
13 Toen klom Jónathan op zijne handen
en op zijne voeten, en zijn wapendrager
hem na; en zij vielen voor Jónathans
aangezicht, en zijn wapendrager doodde
ze achter hem.
14 Deze eerste slag nu, waarmede Jóna-
than en zijn wapendrager omtrent twintig
mannen versloegen, geschiedde omtrent
in de helft eens bunders, zijnde een juk
ossen lands.
15 En er was eene beving in het leger,
op het veld en onder het gansche volk;
de bezetting en de verdervers beefden ook
zelven; ja, het land werd beroerd, want
het was eene beving Gods.
16 Als nu de wachters van Saul te Gí-
bea-Benjamins zagen, dat, ziet, de me-
nigte versmolt, en doorging, en geklopt
werd;
17 Toen zeide Saul tot het volk, dat bij
hem was: Telt toch, en beziet, wie van
ons weggegaan zij. En zij telden, en ziet,
Jónathan en zijn wapendrager waren
daar niet.
18 Toen zeide Saul tot Ahía: Breng de
arke Gods herwaarts. Want de arke Gods
was te dien dage bij de kinderen Israëls.
19 En het geschiedde, toen Saul nog tot
den priester sprak, dat het rumoer, het-
welk in der Filistijnen leger was, zeer toe-
nam en vermenigvuldigde; zoo zeide Saul
tot den priester: Haal uwe hand in.
20 Saul nu, en al het volk, dat bij hem
was, werd samengeroepen, en zij kwamen
ten strijde; en ziet, het zwaard des eenen

[a] Richt. 5:8. [b] 1 Sam. 13:15.

was tegen den anderen, er was een zeer groot gedruis.

21 Er waren ook Hebreeën bij de Filistijnen, als eertijds, die met hen in het leger opgetogen waren rondom; deze nu vervoegden zich ook met de Israëlieten, die bij Saul en Jónathan waren.

22 Als alle mannen van Israël, die zich verstoken hadden in het gebergte van Efraïm, hoorden, dat de Filistijnen vluchtten, zoo kleefden zij ook hen achteraan in den strijd.

23 Alzoo verloste de HEERE Israël te dien dage; en het leger trok over naar Beth-aven.

24 En de mannen van Israël werden mat te dien dage; want Saul had het volk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die spijze eet tot aan den avond, opdat ik mij aan mijne vijanden wreke! Daarom proefde dat gansche volk geene spijs.

25 En het gansche volk kwam in een woud; en daar was honig op het veld.

26 Toen het volk in het woud kwam, ziet, zoo was er een honigvloed; maar niemand raakte met zijne hand aan zijnen mond; want het volk vreesde de bezwering.

27 Maar Jónathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte het einde van den staf uit, die in zijne hand was, en hij doopte dien in eene honigraat; als hij nu zijne hand tot zijnen mond wendde, zoo werden zijne oogen verlicht.

28 Toen antwoordde een man uit het volk, en zeide: Uw vader heeft het volk zwaarlijk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die heden brood eet! daarom bezwijkt het volk.

29 Toen zeide Jónathan: Mijn vader heeft het land beroerd; zie toch, hoe mijne oogen verlicht zijn, omdat ik een weinig van dezen honig gesmaakt heb:

30 Hoeveel meer, indien het volk heden vrijelijk had mogen eten van den buit zijner vijanden, dien het gevonden heeft! Maar nu is die slag niet groot geweest over de Filistijnen.

31 Doch zij sloegen te dien dage de Filistijnen van Michmas tot Ajálon; en het volk was zeer moede.

32 Toen maakte zich het volk aan den buit, en zij namen schapen, en runderen, en kalveren, en zij slachtten ze tegen de aarde; en het volk at ze met het bloed.

33 En men boodschapte het Saul, zeggende: Zie, het volk verzondigt zich aan den HEERE, etende met het bloed. En hij zeide: Gij hebt trouwelooslijk gehandeld; wentelt heden eenen grooten steen tot mij.

34 Verder sprak Saul: Verstrooit u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een iegelijk zijnen os, en een iegelijk zijn schaap, en slacht het hier, en eet, en bezondigt u niet aan den HEERE, die etende met het bloed. Toen bracht al het volk een iegelijk zijnen os met zijne hand, des nachts, en slachtte ze aldaar.

35 Toen bouwde Saul den HEERE een altaar; dit was het eerste altaar, dat hij den HEERE bouwde.

36 Daarna zeide Saul: Laat ons aftrekken de Filistijnen na, bij nacht, en laat ons dezelve berooven, totdat het morgen licht worde, en laat ons niet éénen man onder hen overig laten. Zij nu zeiden: Doe al wat goed is in uwe oogen; maar de priester zeide: Laat ons herwaarts tot God naderen.

37 Toen vraagde Saul God: Zal ik aftrekken de Filistijnen na? zult Gij ze in de hand van Israël overgeven? Doch Hij antwoordde hem niet te dien dage.

38 Toen zeide Saul: Komt herwaarts [a] *uit* alle hoeken des volks, en verneemt, en ziet, waarin deze zonde heden geschied zij;

39 Want *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die Israël verlost, al ware het in mijnen zoon Jónathan, zoo zal hij den dood sterven; en niemand uit het gansche volk antwoordde hem.

40 Verder zeide hij tot het gansche Israël: Gijlieden zult aan de eene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jónathan zullen aan de andere zijde zijn. Toen zeide het volk tot Saul: Doe wat goed is in uwe oogen.

41 Saul nu sprak tot den HEERE, den Gods Israëls: Toon den onschuldige. Toen werd Jónathan en Saul geraakt, en het volk ging *vrij* uit.

42 Toen zeide Saul: Werpt *het lot* tusschen mij en tusschen mijnen zoon Jónathan. Toen werd Jónathan geraakt.

43 Saul dan zeide tot Jónathan: Geef mij te kennen, wat gij gedaan hebt. Toen gaf Jónathan het hem te kennen, en zeide: Ik heb maar een weinig honigs geproefd, met het uiterste des stafs, dien ik in mijne hand had; zie *hier* ben ik, moet ik sterven?

44 Toen zeide Saul: Zoo doe *mij* God, en zoo doe Hij daartoe, Jónathan! gij moet den dood sterven.

45 Maar het volk zeide tot Saul: Zou Jónathan sterven, die deze groote verlossing in Israël gedaan heeft? dat zij verre! *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, als er een haar van zijn hoofd op de aarde vallen zal! want hij heeft *dit* heden met God gedaan. Alzoo verloste het volk Jónathan, dat hij niet stierve.

46 Saul nu toog op van achter de Filistijnen, en de Filistijnen trokken aan hunne plaats.

---

[a] Richt. 20:2.

Oorlogen van Saul.—Zijn geslacht.

47 TOEN nam Saul het koninkrijk over Israël in; en hij streed rondom tegen al zijne vijanden, tegen Moab, en tegen de kinderen Ammons, en tegen Edom, en tegen de koningen van Zoba, en tegen de Filistijnen; en overal, waar hij zich wendde, oefende hij straf.
48 En hij handelde dapper, en hij sloeg de Amalekieten, en hij redde Israël uit de hand desgenen, die hem beroofde.
49 De zonen van Saul nu waren Jonathan, en Isvi, en Malchi-sua; en de namen zijner twee dochters waren *deze*: de naam der eerstgeborene was Merab, en de naam der kleinste Michal.
50 En de naam van Sauls huisvrouw was Ahinóam, eene dochter van Ahimáaz; en de naam van zijnen krijgsoverste was Abi-ner, een zoon van Ner, Sauls oom.
51 En Kis was Sauls vader, en Ner, Abners vader, was een zoon van Abiël.
52 En er was een sterke krijg tegen de Filistijnen al de dagen van Saul; daarom alle helden, en alle kloeke mannen, die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

Saul door Samuël van wege den Heere bevolen, om de Amalekieten uit te roeien. Bijzondere vergunning aan de Kenieten. Saul verslaat Amalek, doch verschoont den koning, en spaart het edelste van den buit; hetwelk den Heere mishaagt; waarom Samuël hem bestraft, en verkondigt, dat God hem om zijne ongehoorzaamheid van het koninkrijk verstooten heeft.

15 TOEN zeide Samuël tot Saul: De HEERE heeft mij gezonden, dat ik u ten koning zalfde over Zijn volk, over Israël; hoor dan nu de stem van de woorden des HEEREN.
2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: [a] Ik heb bezocht, hetgeen Amalek aan Israël gedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gesteld heeft op den weg, toen hij uit Egypte opkwam.
3 Ga nu heen, en sla Amalek, en verban alles, wat hij heeft, en verschoon hem niet; maar dood van den man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zogelingen, van de ossen tot de schapen, van de kemelen tot de ezelen toe.
4 Dit verkondigde Saul het volk, en hij telde hen te Teláïm, tweehonderd duizend voetvolks, en tien duizend mannen van Juda.
5 Als Saul tot aan de stad Amalek kwam, zoo leide hij eene achterlage in het dal.
6 En Saul liet den [b] Kenieten zeggen: Gaat weg, wijkt, trekt af uit het midden der Amalekieten, opdat ik u met hen niet wegruime; [c] want gij hebt barmhartigheid gedaan aan al de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte opkwamen. Alzoo weken de Kenieten uit het midden der Amalekieten.
7 Toen sloeg Saul de Amalekieten van Havila af, tot daar gij komt te Sur, dat voor aan Egypte is.
8 En hij ving [d] Agag, den koning der Amalekieten, levend; maar al het volk verbande hij door de scherpte des zwaards.
9 Doch Saul en het *gansche* volk verschoonde Agag, en de beste schapen, en runderen, en de naast *beste*, en de lammeren, en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar alle ding, dat verachtzaam, en dat verdwijnende was, verbanden zij.
10 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Samuël, zeggende:
11 Het berouwt Mij, dat Ik Saul tot koning gemaakt heb, dewijl hij zich van achter Mij afgekeerd heeft, en Mijne woorden niet bevestigd heeft. Toen ontstak Samuël, en hij riep tot den HEERE den ganschen nacht.
12 Daarna maakte Samuël zich des morgens vroeg op, Saul tegemoet; en het werd Samuël geboodschapt, zeggende: Saul is te Karmel gekomen, en zie, hij heeft zich eenen pilaar gesteld; daarna is hij omgetogen, en doorgetrokken, en naar Gilgal afgekomen.
13 Samuël nu kwam tot Saul, en Saul zeide tot hem: Gezegend zijt gij den HEERE! ik heb des HEEREN woord bevestigd.
14 Toen zeide Samuël: Wat is dan dit voor eene stem der schapen in mijne ooren, en eene stem der runderen, die ik hoor?
15 Saul nu zeide: Zij hebben ze van de Amalekieten gebracht; want het volk heeft de beste schapen en runderen verschoond, om den HEERE, uwen God, te offeren; maar het overige hebben wij verbannen.
16 Toen zeide Samuël tot Saul: Houd op, zoo zal ik u te kennen geven, wat de HEERE van nacht tot mij gesproken heeft. Hij dan zeide tot hem: Spreek.
17 En Samuël zeide: Is het niet *alzoo*, toen gij klein waart in uwe oogen, dat gij het hoofd der stammen van Israël geworden zijt, en dat u de HEERE tot koning over Israël gezalfd heeft?
18 En de HEERE heeft u op den weg gezonden, en gezegd: Ga heen, en verban de zondaars, de Amalekieten, en strijd tegen hen, totdat gij dezelve teniete doet.
19 Waarom toch hebt gij naar de stem des HEEREN niet gehoord, maar zijt tot

a Ex. 17:8, 14. Deut. 25:17. b Richt. 1:16. c Ex. 18:10, 19. Num. 10:29. d Num. 24:7.

den roof gevlogen, en hebt gedaan dat kwaad was in de oogen des HEEREN?
20 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb immers naar de stem des HEEREN gehoord, en heb gewandeld op den weg, op denwelken mij de HEERE gezonden heeft; en ik heb Agag, den koning der Amalekieten, *mede*gebracht, maar de Amalekieten heb ik verbannen;
21 Het volk nu heeft genomen van den roof, schapen en runderen, het voornaamste van het verbannene, om den HEERE, uwen God, op te offeren te Gilgal.
22 Doch Samuël zeide: Heeft de HEERE lust aan brandofferen en slachtofferen, als aan het gehoorzamen van de stem des HEEREN? Zie, [a] gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen;
23 Want wederspannigheid is eene zonde der toovenij, en wederstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat gij des HEEREN woord verworpen hebt, zoo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn.
24 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb gezondigd, omdat ik des HEEREN bevel en uwe woorden overtreden heb; want ik heb het volk gevreesd en naar hunne stem gehoord.
25 Nu dan, vergeef *mij* toch mijne zonde, en keer met mij wederom, dat ik den HEERE aanbidde.
26 Doch Samuël zeide tot Saul: Ik zal met u niet wederkeeren; omdat gij het woord des HEEREN verworpen hebt, zoo heeft de HEERE u verworpen, dat gij geen koning over Israël zult zijn.
27 Als Samuël zich omkeerde om weg te gaan, zoo greep hij eene slip van zijnen mantel, en zij scheurde.
28 Toen zeide Samuël tot hem: De HEERE heeft heden het koninkrijk van Israël van u afgescheurd, en heeft het aan uwen naaste gegeven, die beter is dan gij.
29 En ook liegt Hij, Die de Overwinning van Israël is, niet, en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mensch, dat Hem *iets* berouwen zoude.
30 Hij dan zeide: Ik heb gezondigd; eer mij toch nu voor de oudsten mijns volks, en voor Israël; en keer wederom met mij, dat ik den HEERE, uwen God, aanbidde.
31 Toen keerde Samuël wederom Saul na; en Saul aanbad den HEERE.
32 Toen zeide Samuël: Breng Agag, den koning der Amalekieten, hier tot mij. Agag nu ging tot hem weeldelijk; en Agag zeide: Voorwaar, de bitterheid des doods is geweken!
33 Maar Samuël zeide: Gelijk als uw zwaard de vrouwen van hare kinderen beroofd heeft, alzoo zal uwe moeder van hare kinderen beroofd worden onder de vrouwen! Toen hieuw Samuël Agag in stukken, voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal.
34 Daarna ging Samuël naar Rama; en Saul ging op naar zijn huis te Gibea Sauls.
35 En Samuël zag Saul niet meer tot den dag zijns doods toe; evenwel droeg Samuël leed om Saul; en het berouwde den HEERE, dat Hij Saul tot koning over Israël gemaakt had.

David wordt door Samuël tot koning gezalfd.

16 TOEN zeide de HEERE tot Samuël: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? vul uwen hoorn met olie, en ga heen; Ik zal u zenden tot Isaï, den Bethlehemiet; want Ik heb Mij eenen koning onder zijne zonen uitgezien.
2 Maar Samuël zeide: Hoe zou ik heengaan? Saul zal het toch hooren, en mij dooden. Toen zeide de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u, en zeg: Ik ben gekomen, om den HEERE offerande te doen.
3 En gij zult Isaï ten offer noodigen, en Ik zal u te kennen geven, wat gij doen zult, en gij zult Mij zalven, dien Ik u zeggen zal.
4 Samuël nu deed, hetgeen de HEERE gesproken had, en hij kwam te Bethlehem. Toen kwamen de oudsten der stad bevende hem tegemoet, en zeiden: Is uwe komst *met* vrede?
5 Hij dan zeide: *Met* vrede; ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen; heiligt u, en komt met mij ten offer. En hij heiligde Isaï en zijne zonen, en hij noodigde hen ten offer.
6 En het geschiedde, toen zij inkwamen, zoo zag hij Eliab aan, en dacht: Zekerlijk, is *deze* voor den HEERE, Zijn gezalfde.
7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Zie zijne gestalte niet aan, noch de hoogte zijner stature, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mensch ziet; want de mensch ziet aan, wat voor oogen is, [b] maar de HEERE ziet het hart aan.
8 Toen riep Isaï Abinadab, en hij deed hem voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.
9 Daarna liet Isaï Samma voorbijgaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.
10 Alzoo liet Isaï zijne zeven zonen voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch Samuël zeide tot Isaï: De HEERE heeft dezen niet verkoren.
11 Voorts zeide Samuël tot Isaï: Zijn

[a] Pred. 4:17. Hos. 6:6. Matth. 9:13; 12:7. [b] 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10. Jer. 11:20; 17:10; 20:12.

dit al de jongelingen? En hij zeide: De
kleinste is nog overig, en zie, hij [a] weidt
de schapen. Samuël nu zeide tot Isaï:
Zend heen, en laat hem halen; want wij
zullen niet rondom aanzitten, totdat hij
hier zal gekomen zijn.
12 Toen zond hij heen, en bracht hem
in; hij nu was roodachtig, mitsgaders
schoon van oogen en schoon van aanzien;
en de HEERE zeide: Sta op, zalf hem;
want deze is het.
13 Toen [b] nam Samuël den oliehoorn,
en hij zalfde hem in het midden zijner
broederen. En de [c] Geest des HEEREN
werd vaardig over David van dien dag af
en voortaan. Daarna stond Samuël op,
en hij ging naar Rama.

David in dienst van Saul.

14 EN de Geest des HEEREN week van
Saul; en een booze geest van den HEERE
verschrikte hem.
15 Toen zeiden Sauls knechten tot hem:
Zie toch, een booze geest Gods verschrikt u.
16 Onze heer zegge toch tot uwe knech-
ten, die voor uw aangezicht *staan*, dat zij
eenen man zoeken, die op de harp spelen
kan; en het zal geschieden, als de booze
geest Gods op u is, dat hij met zijne hand
spele, dat het beter met u worde.
17 Toen zeide Saul tot zijne knechten:
Ziet mij toch eenen man uit, die wel
spelen kan, en brengt hem tot mij.
18 Toen antwoordde een van de jonge-
lingen, en zeide: Zie, ik heb gezien eenen
zoon van Isaï, den Bethlehemiet, die
spelen kan, en hij is een dapper held, en
een krijgsman, en verstandig in zaken,
en een schoon man, en de HEERE is met
hem.
19 Saul nu zond boden tot Isaï, en zeide:
Zend uwen zoon David tot mij, die bij
de schapen is.
20 Toen nam Isaï eenen ezel met brood,
en eenen lederen zak met wijn, en een
geitenbokje; en hij zond ze door de hand
van zijnen zoon David aan Saul.
21 Alzoo kwam David tot Saul, en hij
stond voor zijn aangezicht; en hij beminde
hem zeer, en hij werd zijn wapendrager.
22 Daarna zond Saul tot Isaï, om te
zeggen: Laat toch David voor mijn aan-
gezicht staan; want hij heeft genade in
mijne oogen gevonden.
23 En het geschiedde, als de geest Gods
over Saul was, zoo nam David de harp,
en hij speelde met zijne hand; dat was
voor Saul eene verademing, en het werd
beter met hem, en de booze geest week
van hem.

David doodt den reus Goliath.

17 EN de Filistijnen verzamelden hun
heir ten strijde, en verzamelden zich
te Socho, dat in Juda is; en zij legerden
zich tusschen Socho en tusschen Azéka,
aan het einde van Dammim.
2 Doch Saul en de mannen van Israël
verzamelden zich, en legerden zich in het
eikendal; en stelden de slagorde tegen
de Filistijnen aan.
3 De Filistijnen nu stonden aan éénen
berg aan gene, en de Israëlieten stonden
aan eenen berg aan deze zijde; en de
vallei was tusschen hen.
4 Toen ging er een kampvechter uit, uit
het leger der Filistijnen; zijn naam was
Goliath, van Gath; zijne hoogte was zes
ellen en eene span.
5 En hij had eenen koperen helm op
zijn hoofd, en hij had een schubachtig
pantsier aan; en het gewicht van het
pantsier was vijf duizend sikkelen kopers;
6 En een koperen scheenharnas boven
zijne voeten, en een koperen schild tus-
schen zijne schouders;
7 En de schacht zijner spies was als een
weversboom, en het lemmer zijner spies
was van zeshonderd sikkelen ijzers; en
de schilddrager ging voor zijn aangezicht.
8 Deze nu stond, en riep tot de slagor-
den van Israël, en zeide tot hen: Waarom
zoudt gijlieden uittrekken, om de slag-
orde te stellen? ben ik niet een Filistijn,
en gijlieden knechten van Saul? kiest
eenen man onder u, die tot mij afkome:
9 Indien hij tegen mij strijden, en mij
verslaan kan, zoo zullen wij ulieden tot
knechten zijn; maar indien ik hem over-
win, en hem sla, zoo zult gij ons tot
knechten zijn, en ons dienen.
10 Verder zeide de Filistijn: Ik heb
heden de slagorde van Israël gehoond,
zeggende: Geeft mij eenen man, dat wij
te zamen strijden!
11 Toen Saul en het gansche Israël deze
woorden van den Filistijn hoorden, zoo
ontzetten zij zich, en vreesden zeer.
12 David nu was de zoon van den Efra-
thischen man van Bethlehem-Juda, wiens
naam was Isaï, en *die* acht zonen had,
en in de dagen van Saul was hij een man,
oud, afgaande onder de mannen.
13 En de drie grootste zonen van Isaï
gingen heen; zij volgden Saul na in den
krijg. De namen nu zijner drie zonen,
die in den krijg gingen, waren: Eliab, de
eerstgeborene, en zijn tweede Abinadab,
en de derde Samma.
14 En David was de kleinste; en de drie
grootsten waren Saul nagevolgd.
15 Doch David ging henen, en kwam
weder van Saul, om zijns vaders [d] schapen
te weiden te Bethlehem.
16 De Filistijn nu trad toe, des morgens
vroeg en des avonds. Alzoo stelde hij
zich *daar* veertig dagen lang.
17 En Isaï zeide tot zijnen zoon David:

[a] 2 Sam. 7:8. Ps. 78:70. [b] Ps. 89:21. [c] Hand. 7:46; 13:22. [d] 1 Sam. 16:19.

Neem toch voor uwe broeders eene efa
van dit geroost koren, en deze tien broo-
den, en breng ze ter loops in het leger
tot uwe broederen;
18 Maar breng deze tien melkkazen aan
de oversten over duizend; en gij zult uwe
broederen bezoeken, of het hun welga, en
gij zult van hen pand medenemen.
19 Saul nu, en zij, en alle mannen van
Israël waren bij het eikendal met de Fi-
listijnen strijdende.
20 Toen maakte David zich des morgens
vroeg op, en hij liet de schapen bij den
hoeder, en hij nam het op, en ging henen,
gelijk als Isaï hem bevolen had; en [a]hij
kwam aan den wagenburcht, als het heir in
slagorde uittoog, en men ten strijde riep.
21 En de Israëlieten en Filistijnen stel-
den slagorde tegen slagorde.
22 David nu liet de vaten van zich, onder
de hand van den bewaarder der vaten, en
hij liep ter slagorde; en hij kwam, en
vraagde zijnen broederen naar *hunnen*
welstand.
23 Toen hij met hen sprak, ziet, zoo
kwam de kampvechter op; zijn naam
was Goliath, de Filistijn van Gath, uit
het heir der Filistijnen; en hij sprak
achtervolgens die woorden, en David
hoorde ze.
24 Doch alle mannen in Israël, als zij
dien man zagen, zoo vluchtten zij voor
zijn aangezicht, en zij vreesden zeer.
25 En de mannen Israëls zeiden: Hebt
gijlieden dien man wel gezien, die opgeko-
men is? want hij is opgekomen, om Israël
te hoonen; en het zal geschieden, dat de
koning dien man, die hem slaat, met
grooten rijkdom verrijken zal, en hij zal
hem zijne dochter geven, en hij zal zijns
vaders huis vrijmaken in Israël.
26 Toen zeide David tot de mannen, die
bij hem stonden, zeggende: Wat zal men
dien man doen, die dezen Filistijn slaat,
en den smaad van Israël wendt? want
wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij
de slagorden van den levenden God zou
hoonen?
27 Wederom zeide hem het volk achter-
volgens dat woord, zeggende: Alzoo zal
men den man doen, die hem slaat.
28 Als Eliab, zijn grootste broeder, hem
tot die mannen hoorde spreken, zoo
ontstak de toorn van Eliab tegen David,
en hij zeide: Waarom zijt gij nu afgeko-
men? en onder wien hebt gij de weinige
schapen in de woestijn gelaten? ik ken
uwe vermetelheid en de boosheid uws
harten wel; want gij zijt afgekomen,
opdat gij den strijd zaagt.
29 Toen zeide David: Wat heb ik nu
gedaan? is er geene oorzaak?
30 En hij wendde zich af van dien naar
eenen anderen toe, en hij zeide achtervol-
gens dat woord; en het volk gaf hem
weder antwoord, achtervolgens de eerste
woorden.
31 Toen die woorden gehoord werden,
die David gesproken had, en in de tegen-
woordigheid van Saul verkondigd werden,
zoo liet hij hem halen.
32 En David zeide tot Saul: Aan geen
mensch ontvalle het hart, om zijnentwil.
Uw knecht zal heengaan, en hij zal met
dezen Filistijn strijden.
33 Maar Saul zeide tot David: Gij zult
niet kunnen heengaan tot dezen Filistijn,
om met hem te strijden; want gij zijt
een jongeling, en hij is een krijgsman
van zijne jeugd af.
34 Toen zeide David tot Saul: Uw
knecht weidde de schapen zijns vaders,
en er kwam een leeuw en een beer, en
nam een schaap van de kudde weg.
35 En ik ging uit, hem na, en ik sloeg
hem, en redde het uit zijnen mond; toen
hij tegen mij opstond, zoo vatte ik hem
bij zijnen baard, en sloeg hem, en doodde
hem.
36 Uw knecht heeft zoo den leeuw als
den beer geslagen; alzoo zal deze onbe-
sneden Filistijn zijn, gelijk een van die,
omdat hij de slagorden van den levenden
God gehoond heeft.
37 Verder zeide David: De HEERE, Die
mij van de hand des leeuws gered heeft,
en uit des hands des beers, Die zal mij
redden uit de hand van dezen Filistijn.
Toen zeide Saul tot David: Ga heen, en
de HEERE zij met u!
38 En Saul kleedde David met zijne
kleederen, en zette eenen koperen helm
op zijn hoofd, en kleedde hem met een
pantsier.
39 En David gordde zijn zwaard aan over
zijne kleederen, en wilde gaan; want hij
had het nooit verzocht. Toen zeide David
tot Saul: Ik kan in deze niet gaan, want
ik heb het nooit verzocht; en David leide
ze van zich.
40 En hij nam zijnen staf in zijne hand,
en hij koos zich vijf gladde steenen uit
de beek, en leide ze in de herderstasch,
die hij had, te weten in den zak, en zijn
slinger was in zijne hand; alzoo naderde
hij tot den Filistijn.
41 De Filistijn ging ook heen, gaande
en naderende tot David; en zijn schild-
drager *ging* voor zijn aangezicht.
42 Toen de Filistijn opzag, en David
zag, zoo verachtte hij hem; want hij was
een jongeling, roodachtig, mitsgaders
schoon van aanzien.
43 De Filistijn nu zeide tot David: Ben
ik een hond, dat gij tot mij komt met
stokken? en de Filistijn vloekte David
bij zijne goden.
44 Daarna zeide de Filistijn tot David:

---

a 1 Sam. 26:5.

Kom tot mij, zoo zal ik uw vleesch aan de vogelen des hemels geven, en aan de dieren des velds.
45 David daarentegen zeide tot den Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, en met eene spies, en met een schild; maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden van Israël, Dien gij gehoond hebt.
46 Te dezen dage zal de HEERE u besluiten in mijne hand, en ik zal u slaan, en ik zal uw hoofd van u wegnemen, en ik zal de doode lichamen van der Filistijnen leger dezen dag aan de vogelen des hemels, en aan de beesten des velds geven; en de gansche aarde zal weten, dat Israël een' God heeft.
47 En deze gansche vergadering zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost; want de krijg is des HEEREN, Die zal ulieden in onze hand geven.
48 En het geschiedde, toen de Filistijn zich opmaakte, en heenging, en David tegemoet naderde, zoo haastte David, en liep naar de slagorde toe, den Filistijn tegemoet.
49 En David stak zijne hand in de tasch, en hij nam een' steen daaruit, en hij slingerde, en trof den Filistijn in zijn voorhoofd; zoodat de steen zonk in zijn voorhoofd, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde.
50 Alzoo overweldigde David den Filistijn met eenen slinger en met eenen steen; en hij versloeg den Filistijn, en doodde hem; doch David had geen zwaard in de hand.
51 Daarom liep David, en stond op den Filistijn, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijne scheede, en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmede af. Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, zoo vluchtten zij.
52 Toen maakten zich de mannen van Israël en van Juda op, en juichten, en vervolgden de Filistijnen, tot daar men komt aan de vallei, en tot aan de poorten van Ekron; en de verwonden der Filistijnen vielen op den weg van Saäraïm, en tot aan Gath, en tot aan Ekron.
53 Daarna keerden de kinderen Israëls om, van het hittig najagen der Filistijnen, en zij beroofden hunne legers.
54 Daarna nam David het hoofd van den Filistijn, en bracht het naar Jeruzalem; maar zijne wapenen leide hij in zijne tent.
55 Toen Saul David zag uitgaan, den Filistijn tegemoet, zeide hij tot Abner, den krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Abner? En Abner zeide: *Zoo waarlijk als* uwe ziel leeft, o koning! ik weet het niet.
56 De koning nu zeide: Vraag gij het, wiens zoon deze jongeling is.
57 Als David wederkeerde van het slaan des Filistijns, zoo nam hem Abner, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, en het hoofd van den Filistijn was in zijne hand.
58 En Saul zeide tot hem: Wiens zoon zijt gij, jongeling? En David zeide: Ik ben een zoon van uwen knecht Isaï, den Bethlehemiet.

Vriendschapsverbond tusschen Jónathan en David.—David door Saul gehaat.

18 HET geschiedde nu, als hij geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jónathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jónathan beminde hem als zijne ziel.
2 En Saul nam hem te dien dage, en liet hem niet wederkeeren tot zijns vaders huis.
3 Jónathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijne ziel.
4 En Jónathan deed zijnen mantel af, dien hij aanhad, en gaf hem aan David, ook zijne kleederen, ja, tot zijn zwaard toe, en tot zijnen boog toe, en tot zijnen gordel toe.
5 En David toog uit overal, waar Saul hem zond; hij gedroeg zich voorzichtiglijk, en Saul zette hem over de krijgslieden; en hij was aangenaam in de oogen des ganschen volks, en ook in de oogen der knechten van Saul.
6 Het geschiedde nu, toen zij kwamen, en David wederkeerde van het slaan der Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël, met gezang en reien, den koning Saul tegemoet, met trommelen, met vreugde en met muziekinstrumenten.
7 En [a]de vrouwen, spelende, antwoordden *elkander* en zeiden: [b]Saul heeft zijne duizenden verslagen, maar David zijne tienduizenden!
8 Toen ontstak Saul zeer, en dat woord was kwaad in zijne oogen, en hij zeide: Zij hebben David tien duizend gegeven, doch mij hebben zij *maar* duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn.
9 En Saul had het oog op David, van dien dag af en voortaan.
10 En het geschiedde des anderen daags, dat de booze geest Gods over Saul vaardig werd, en hij profeteerde midden in het huis, en David speelde op snarenspel met zijne hand, als van dag tot dag. Saul nu had eene spies in de hand;
11 En Saul schoot de spies, en zeide: Ik zal David aan den wand spitten; maar

a Ex. 15:21. *b* 1 Sam. 21:11; 29:5.

David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af.

12 En Saul vreesde voor David; want de HEERE was met hem, en Hij was van Saul geweken.

13 Daarom deed Saul hem van zich weg, en hij zette hem zich tot eenen overste van duizend; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht des volks.

David wordt schoonzoon van den Koning.

14 EN David gedroeg zich voorzichtiglijk op al zijne wegen; en de HEERE was met hem.

15 Toen nu Saul zag, dat hij zich zeer voorzichtiglijk gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht.

16 Doch gansch Israël en Juda had David lief; want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

17 Derhalve zeide Saul tot David: Zie, mijne grootste dochter Merab zal ik u tot eene vrouw geven; alleenlijk, wees mij een dapper zoon, en voer den krijg des HEEREN. Want Saul zeide: Dat mijne hand niet tegen hem zij, maar dat de hand der Filistijnen tegen hem zij.

18 Doch David zeide tot Saul: Wie ben ik, en wat is mijn leven, *en* mijns vaders huisgezin in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden?

19 Het geschiedde nu ten tijde, als men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, zoo is zij aan A'driël, den Meholathiet, ter vrouwe gegeven.

20 Doch Michal, de dochter van Saul, had David lief. Toen dat Saul te kennen werd gegeven, zoo was die zaak recht in zijne oogen.

21 En Saul zeide: Ik zal haar hem geven, dat zij hem tot een' valstrik zij, en dat de hand der Filistijnen tegen hem zij. Daarom zeide Saul tot David: Met de andere zult gij heden mijn schoonzoon worden.

22 En Saul gebood zijnen knechten: Spreekt met David in het heimelijke, zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u, en al zijne knechten hebben u lief; word dan nu des konings schoonzoon.

23 En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de ooren van David. Toen zeide David: Is dat licht in ulieder oogen, des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben?

24 En de knechten van Saul boodschapten het hem, zeggende: Zulke woorden heeft David gesproken.

25 Toen zeide Saul: Aldus zult gijlieden tot David zeggen: De koning heeft geenen lust aan den bruidschat, maar aan honderd voorhuiden der Filistijnen, opdat men zich wreke aan des konings vijanden. Want Saul dacht David te vellen door de hand der Filistijnen.

26 Zijne knechten nu boodschapten David deze woorden. En die zaak was recht in de oogen van David, dat hij des konings schoonzoon zou worden; maar de dagen waren nog niet vervuld.

27 Toen maakte zich David op, en hij en zijne mannen gingen heen, en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen, en [a] David bracht hunne voorhuiden, en men leverde ze den koning volkomenlijk, opdat hij schoonzoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijne dochter Michal ter vrouwe.

28 En Saul zag en merkte, dat de HEERE met David was; en Michal, de dochter van Saul, had hem lief.

29 Toen vreesde zich Saul nog meer voor David; en Saul was David een vijand al *zijne* dagen.

30 Als de vorsten der Filistijnen uittogen, zoo geschiedde het, als zij uittogen, dat David kloeker was, dan al de knechten van Saul; zoodat zijn naam zeer geacht was.

Jónathan kiest de partij van David.

19 DERHALVE sprak Saul tot zijnen zoon Jónathan en tot al zijne knechten, om David te dooden. Doch Jónathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David.

2 En Jónathan verkondigde het David, zeggende: Mijn vader Saul zoekt u te dooden; nu dan, wacht u toch des morgens, en blijf in het verborgen, en versteek u.

3 Doch ik zal uitgaan, en aan de hand mijns vaders staan op het veld, waar gij zult zijn; en ik zal van u tot mijnen vader spreken, en zal zien wat het zij: dat zal ik u verkondigen.

4 Zoo sprak dan Jónathan goed van David tot zijnen vader Saul; en hij zeide tot hem: De koning zondige niet tegen zijnen knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft, en omdat zijne daden voor u zeer goed zijn;

5 Want hij heeft zijne ziel in zijne hand gezet, en hij heeft den Filistijn geslagen, en de HEERE heeft een groot heil aan het gansche Israël gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest; waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak doodende?

6 Saul nu hoorde naar de stem van Jónathan; en Saul zwoer: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!

7 En Jónathan riep David, en Jónathan gaf hem al deze woorden te kennen; en Jónathan bracht David tot Saul, en hij

---

a 2 Sam. 3:14.

was voor zijn aangezicht als gisteren *en* eergisteren.
8 En er werd wederom krijg; en David toog uit, en streed tegen de Filistijnen, en hij sloeg hen met eenen grooten slag, en zij vloden voor zijn aangezicht.

Saul zoekt David te dooden, die naar Samuël vlucht.—Saul onder de profeten.

9 [a]DOCH de booze geest des HEEREN was over Saul, en hij zat in zijn huis, en zijne spies was in zijne hand; en David speelde op snarenspel met de hand.
10 Saul nu zocht met de spies David aan den wand te spitten; doch hij ontweek van het aangezicht van Saul, die met de spies in den wand sloeg. Toen vlood David, en ontkwam in dienzelfden nacht.
11 Maar Saul zond boden heen tot Davids huis, dat zij hem bewaarden, en dat zij hem des morgens doodden. Dit gaf Michal, zijne huisvrouw, David te kennen, zeggende: Indien gij uwe ziel dezen nacht niet behoedt, zoo zult gij morgen gedood worden.
12 En Michal liet David door een venster neder; en hij ging heen, en vluchtte en ontkwam.
13 En Michal nam een beeld, en zij leide het in het bed, en zij leide een geitenvel aan zijne hoofdpeluw, en dekte het met een kleed toe.
14 Saul nu zond boden, om David te halen. Zij dan zeide: Hij is ziek.
15 Toen zond Saul boden, om David te bezien, zeggende: Brengt hem op het bed tot mij op, dat men hem doode.
16 Als de boden kwamen, zoo ziet, er was een beeld in het bed, en er was een geitevel aan zijne hoofdpeluw.
17 Toen zeide Saul tot Michal: Waarom hebt gij mij alzoo bedrogen, en hebt mijnen vijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu zeide tot Saul: Hij zeide tot mij: Laat mij gaan, waarom zou ik u dooden?
18 Alzoo vluchtte David en ontkwam, en hij kwam tot Samuël te Rama, en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had; en hij en Samuël gingen heen, en zij bleven te Najoth.
19 En men boodschapte Saul, zeggende: Zie, David is te Najoth bij Rama.
20 Toen zond Saul boden heen, om David te halen; die zagen eene vergadering van profeten, profeteerende, en Samuël staande, over hen gesteld; en de Geest Gods was over Sauls boden, en die profeteerden ook.
21 Toen men het Saul boodschapte, zoo zond hij andere boden, en die profeteerden ook; toen voer Saul voort, en zond de derde boden, en die profeteerden ook.
22 Daarna ging hij ook zelf naar Rama; en hij kwam tot den grooten waterput, die te Sechu was, en hij vraagde en zeide: Waar is Samuël en David? Toen werd hem gezegd: Zie, zij zijn te Najóth bij Rama.
23 Toen ging hij derwaarts naar Najóth bij Rama; en dezelfde Geest Gods was ook op hem, en hij, al voortgaande, profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam.
24 En hij toog zelf ook zijne kleederen uit, en hij profeteerde zelf ook, voor het aangezicht van Samuël; en hij viel bloot neder dienzelfden ganschen dag, en den ganschen nacht. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten?

Verbond tusschen David en Jónathan.

20 TOEN vluchtte David van Najóth bij Rama, en hij kwam, en zeide voor het aangezicht van Jónathan: Wat heb ik gedaan, wat is mijne misdaad, en wat is mijne zonde voor het aangezicht uws vaders, dat hij mijne ziel zoekt?
2 Hij daarentegen zeide tot hem: Dat zij verre! gij zult niet sterven. Zie, mijn vader doet geene groote zaak en geene kleine zaak, die hij voor mijn oor niet openbaart; waarom zou dan mijn vader deze zaak van mij verbergen? dat is niet.
3 Toen zwoer David verder, en zeide: Uw vader weet zeer wel, dat ik genade in uwe oogen gevonden heb; daarom heeft hij gezegd: Dat Jónathan dit niet wete, opdat hij zich niet bekommere; en zekerlijk, *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, en uwe ziel leeft, er is maar als eene schrede tusschen mij en tusschen den dood!
4 Jónathan nu zeide tot David: Wat uwe ziel zegt, dat zal ik u doen.
5 En David zeide tot Jónathan: Zie, morgen is de nieuwe maan, dat ik zekerlijk met den koning zou aanzitten om te eten; zoo laat mij gaan, dat ik mij op het veld verberge tot aan den derden avond.
6 Indien uw vader mij gewisselijk mist, zoo zult gij zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijne stad Bethlehem mocht loopen; want aldaar is een jaarlijksch offer voor het gansche geslacht.
7 Indien hij aldus zegt: Het is goed! zoo heeft uw knecht vrede; maar indien hij gansch ontstoken is, zoo weet, dat het kwaad bij hem ten volle besloten is.
8 Doe dan barmhartigheid aan uwen knecht, [b]want gij hebt uwen knecht in een verbond des HEEREN met u gebracht; maar is er eene misdaad in mij, zoo dood gij mij: waarom zoudt gij mij toch tot uwen vader brengen?
9 Toen zeide Jónathan: Dat zij verre van u! maar indien ik zekerlijk merkte,

[a] 1 Sam. 16:14; 18:10. [b] 1 Sam. 18:3.

dat dit kwaad bij mijnen vader ten volle
besloten ware, dat het u zou overkomen,
zou ik dat u dan niet te kennen geven?
10 David nu zeide tot Jónathan: Wie
zal het mij te kennen geven, indien uw
vader u wat hards antwoordt?
11 Toen zeide Jónathan tot David:
Kom, laat ons toch uitgaan in het veld;
en die beiden gingen uit in het veld.
12 En Jónathan zeide tot David: De
HEERE, de God Israëls, indien ik mijnen
vader onderzocht zal hebben omtrent
dezen tijd, morgen *of* overmorgen, en zie,
het is goed voor David, en ik dan tot u
niet zende, en *voor* uw oor openbare;
13 Alzoo doe de HEERE aan Jónathan,
en alzoo doe Hij daartoe! Als mijnen
vader het kwaad over u behaagt, zoo zal
ik het voor uw oor ontdekken, en ik zal
u laten trekken, dat gij in vrede heengaat;
en de HEERE zij met u, gelijk als
Hij met mijnen vader geweest is.
14 En zult gij niet, indien ik dan nog
leve, ja, zult gij niet de weldadigheid des
HEEREN aan mij doen, dat ik niet sterve?
15 Ook zult gij uwe weldadigheid niet
afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid;
ook niet wanneer de HEERE een'
iegelijk der vijanden van David van den
aardbodem zal afgesneden hebben.
16 Alzoo maakte Jónathan *een verbond*
met het huis van David, *zeggende:* Dat
het de HEERE eische van de hand der
vijanden Davids!
17 En Jónathan voer voort, met David
te doen zweren, omdat hij hem liefhad;
want hij had hem lief met de liefde zijner
ziel.
18 Daarna zeide Jónathan tot hem:
Morgen is de nieuwe maan; dan zal men
u missen; want uwe zitplaats zal ledig
gevonden worden.
19 En als gij de drie dagen zult uitgebleven
zijn, kom haastig af, en ga tot die
plaats, waar gij u verborgen hadt ten
dage dezer handeling; en blijf bij den
steen Ezel;
20 Zoo zal ik drie pijlen ter zijde schieten,
alsof ik naar een teeken schoot.
21 En zie, ik zal den jongen zenden, *zeggende:*
Ga heen, zoek de pijlen; indien
ik uitdrukkelijk tot den jongen zeg: Zie,
de pijlen zijn van u af en herwaarts, neem
hem; en kom gij, want er is vrede voor
u, en er is geen ding, *zoo waarlijk* de
HEERE leeft!
22 Maar indien ik tot den jongen alzoo
zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en verder!
ga heen, want de HEERE heeft u
laten gaan.
23 [a] En aangaande de zaak, waarvan ik
en gij gesproken hebben, zie, de HEERE
zij tusschen mij en tusschen u, tot in
eeuwigheid!
24 David nu verborg zich in het veld;
en als het nieuwe maan was, zat de
koning bij de spijze, om te eten.
25 Toen de koning zich gezet had op
zijne zitplaats, op ditmaal gelijk de
andere maal, aan de stede bij den wand,
zoo stond Jónathan op, en Abner zat aan
Sauls zijde, en Davids plaats werd ledig
gevonden.
26 En Saul sprak te dien dage niets;
want hij zeide: Hem is wat voorgevallen,
dat hij niet rein is; voorzeker, hij is niet
rein.
27 Het geschiedde nu des anderen daags,
den tweeden der nieuwe maan, als Davids
plaats ledig gevonden werd, zoo zeide Saul
tot zijnen zoon Jónathan: Waarom is de
zoon van Isaï noch gisteren noch heden
tot de spijze gekomen?
28 En Jónathan antwoordde Saul:
David begeerde van mij ernstelijk naar
Bethlehem te mogen gaan.
29 En hij zeide: Laat mij toch gaan;
want ons geslacht heeft een offer in de
stad, en mijn broeder heeft het mij zelfs
geboden; heb ik nu genade in uwe oogen
gevonden, laat mij toch ontslagen zijn,
dat ik mijne broeders zie; hierom is hij
aan des konings tafel niet gekomen.
30 Toen ontstak de toorn van Saul tegen
Jónathan, en hij zeide tot hem: Gij,
zoon der verkeerde in wederspannigheid!
weet ik het niet, dat gij den zoon van Isaï
verkoren hebt tot uwe schande, en tot
schande van de naaktheid uwer moeder?
31 Want al de dagen, die de zoon van
Isaï op den aardbodem leven zal, zoo zult
gij noch uw koninkrijk bevestigd worden;
nu dan, schik heen, en haal hem tot mij,
want hij is een kind des doods.
32 Toen antwoordde Jónathan Saul,
zijnen vader, en zeide tot hem: Waarom
zal hij gedood worden? wat heeft hij
gedaan?
33 Toen schoot Saul de spies op hem,
om hem te slaan. Alzoo merkte Jónathan,
dat dit ten volle bij zijnen vader
besloten was, David te dooden.
34 Daarom stond Jónathan van de tafel
op in hittigheid des toorns, en hij at op
den tweeden dag der nieuwe maan geen
brood; want hij was bekommerd om
David, omdat zijn vader hem gesmaad
had.
35 En het geschiedde des morgens, dat
Jónathan in het veld ging, op den tijd,
die David bestemd was; en er was een
kleine jongen bij hem.
36 En hij zeide tot zijnen jongen: Loop,
zoek nu de pijlen, die ik schieten zal. De
jongen liep heen, en hij schoot eenen
pijl, dien hij over hem deed vliegen.
37 Toen de jongen tot aan de plaats des
pijls, dien Jónathan geschoten had, geko-

---

[a] Vers. 42.

men was, zoo riep Jónathan den jongen
na, en zeide : Is niet de pijl van u af en
verder ?
38 Wederom riep Jónathan den jongen
na : Haast u, spoed u, sta niet stil ! De
jongen van Jónathan nu raapte den pijl
op, en hij kwam tot zijnen heer.
39 Doch de jongen wist er niets van ;
Jónathan en David alleen wisten van de
zaak.
40 Toen gaf Jónathan zijn gereedschap
aan den jongen, dien hij had ; en hij
zeide tot hem : Ga heen, breng het in de
stad.
41 Als de jongen heenging, zoo stond
David op van de zuidzijde, en hij viel op
zijn aangezicht ter aarde, en hij boog zich
driemaal ; en zij kusten elkander, en
weenden met elkander, totdat David het
gansch veel maakte.
42 Toen zeide Jónathan tot David : Ga
in vrede ; hetgeen wij beiden in den
Naam des HEEREN gezworen hebben,
zeggende : De HEERE zij tusschen mij en
tusschen u, en tusschen mijn zaad en
tusschen uw zaad, zij tot in eeuwigheid !
43 Daarna stond hij op, en ging heen ;
en Jónathan kwam in de stad.

David vlucht naar Nob, waar hij van de toonbrooden eet. Hij begeeft zich naar Gath, en vervolgens naar de spelonk van Adullam, en in het land Nob.

21 TOEN kwam David te Nob, tot den
priester Achimélech ; en Achimé-
lech kwam bevende David tegemoet, en
hij zeide tot hem : Waarom zijt gij
alleen, en geen man met u ?
2 En David zeide tot den priester Achi-
mélech : De koning heeft mij eene zaak
bevolen, en zeide tot mij : Laat niemand
iets van de zaak weten, om dewelke ik u
gezonden heb, en die ik u geboden heb ;
den jongelingen nu heb ik de plaats van
zulk eenen te kennen gegeven.
3 En nu, wat is er onder uwe hand ? geef
mij vijf brooden in mijne hand, of wat
er gevonden wordt.
4 En de priester antwoordde David, en
zeide : Er is geen gemeen brood onder
mijne hand, maar er is heilig brood ;
wanneer zich de jongelingen slechts van
de vrouwen onthouden hebben.
5 David nu antwoordde den priester, en
zeide tot hem : Ja trouwens, de vrouwen
zijn ons onthouden geweest gisteren en
eergisteren, toen ik uitging, en de vaten
der jongelingen zijn heilig ; en het is
eenigerwijze gemeen *brood*, te meer
dewijl heden *ander* in de vaten zal ge-
heiligd worden.
6 Toen [a] gaf de priester hem dat heilige
brood, dewijl er geen brood was dan de
toonbrooden, die van voor het aangezicht
des HEEREN weggenomen waren, dat men
er warm brood leide, ten dage als dat
weggenomen werd.
7 Dáár was nu een man van de knechten
van Saul, te dienzelfden dage opgehouden
voor het aangezicht des HEEREN, en zijn
naam was Doëg, een Edomiet, de mach-
tigste onder de herderen, die Saul had.
8 En David zeide tot Achimélech : Is
hier onder uwe hand geene spies of
zwaard ? want ik heb noch mijn zwaard,
noch ook mijne wapenen in mijne hand
genomen, dewijl de zaak des konings
haastig was.
9 Toen zeide de priester : Het zwaard
van Goliath, den Filistijn, denwelken gij
sloegt in het eikendal, zie, dat is *hier*,
gewonden in een kleed, achter den efod ;
indien gij u dat nemen wilt, zoo neem
het, want hier is geen ander dan dit.
David nu zeide : Er is zijns gelijke niet ;
geef het mij.
10 En David maakte zich op, en vluchtte
te dien dage van het aangezicht van Saul ;
en hij kwam tot Achis, den koning van
Gath.
11 Doch de knechten van Achis zeiden
tot hem : Is deze niet David, de koning
des lands ? zong men niet van dezen in
de reien, zeggende : [b] Saul heeft zijne
duizenden verslagen, maar David zijne
tienduizenden ?
12 En David leide deze woorden in zijn
hart ; en hij was zeer bevreesd voor het
aangezicht van Achis, den koning van
Gath.
13 Daarom veranderde hij zijn gelaat
voor hunne oogen, en hij maakte zich-
zelven gek onder hunne handen ; en hij
bekrabbelde de deuren der poort, en hij
liet zijne zeever in zijnen baard afloopen.
14 Toen zeide Achis tot zijne knechten :
Ziet, gij ziet, dat de man razende is ;
waarom hebt gij hem tot mij gebracht ?
15 Heb ik razenden gebrek, dat gij dezen
gebracht hebt, om voor mij te razen ? zal
deze in mijn huis komen ?

22 TOEN ging David van daar, en ont-
kwam in de spelonk van Adullam.
En zijne broeders hoorden het, en het
gansche huis zijns vaders, en kwamen
derwaarts tot hem af.
2 En tot hem vergaderde alle man, die
benauwd was, en alle man, die eenen
schuldeischer had, en alle man, wiens
ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd
tot overste over hen ; zoodat bij hem
waren omtrent vierhonderd mannen.
3 En David ging van daar naar Mizpe
der Moabieten ; en hij zeide tot den
koning der Moabieten : Laat toch mijnen
vader en mijne moeder bij ulieden uit-

[a] Matth. 12:3. Mark 2:25. Luk. 6:3. [b] 1 Sam. 18:7.

gaan, totdat ik weet, wat God mij doen
zal.
4 En hij bracht hen voor het aangezicht
van den koning der Moabieten; en zij
bleven bij hem al de dagen, die David in
de vesting was.
5 Doch de profeet Gad zeide tot David:
Blijf in de vesting niet; ga heen, en ga in
het land van Juda. Toen ging David
heen, en hij kwam in het woud Chereth.

Saul laat de priesters en de inwoners van Nob vermoorden.

6 EN Saul hoorde, dat David bekend
geworden was, en de mannen, die bij
hem waren. Saul nu zat op eenen heu-
vel onder het geboomte te Rama, en hij
had zijne spies in zijne hand, en al zijne
knechten stonden bij hem.
7 Toen zeide Saul tot zijne knechten, die
bij hem stonden: Hoort toch, gij zonen
van Jemini! zal ook de zoon van Isaï u
altegader akkers en wijnbergen geven? zal
hij u allen tot oversten van duizenden,
en oversten van honderden stellen?
8 Dat gij u allen tegen mij verbonden
hebt, en niemand *voor* mijn oor open-
baart, dat mijn zoon een verbond gemaakt
heeft met den zoon van Isaï; en niemand
is onder ulieden, dien het wee doet van
mijnentwege, en die het *voor* mijn oor
openbaart; want mijn zoon heeft mijnen
knecht tegen mij opgewekt tot eenen
lagenlegger, gelijk het te dezen dage is.
9 Toen antwoordde Doëg, de Edomiet,
die bij de knechten van Saul stond, en
zeide: Ik zag den zoon van Isaï, ko-
mende te Nob, tot Achimélech, den zoon
van Ahítub,
10 Die den HEERE voor hem vraagde,
en gaf hem teerkost; hij gaf hem ook het
zwaard van Goliath, den Filistijn.
11 Toen zond de Koning heen, om den
priester Achimélech, den zoon van
Ahítub, te roepen, en zijns vaders gan-
sche huis, de priesters, die te Nob waren;
en zij kwamen allen tot den Koning.
12 En Saul zeide: Hoor nu, gij zoon
van Ahítub! En hij zeide: Zie, *hier* ben
ik, mijn heer!
13 Toen zeide Saul tot hem: Waarom
hebt gijlieden samen u tegen mij verbon-
den, gij en de zoon van Isaï, mits dat gij
hem gegeven hebt brood en het zwaard,
en God voor hem gevraagd, dat hij zou
opstaan tegen mij tot eenen lagenlegger,
gelijk het te dezen dage is?
14 En Achimélech antwoordde den
Koning en zeide: Wie is toch onder al
uwe knechten getrouw als David, en des
Konings schoonzoon, en voortgaande in
uwe gehoorzaamheid, en is eerlijk in uw
huis?
15 Heb ik heden begonnen God voor
hem te vragen? Dat zij verre van mij!
de Koning legge op zijnen knecht geen
ding, *noch* op het gansche huis mijns
vaders; want uw knecht heeft van al deze
dingen niet geweten, klein noch groot.
16 Doch de Koning zeide: Achimélech!
gij moet den dood sterven, gij en het
gansche huis uws vaders.
17 En de Koning zeide tot de trawan-
ten, die bij hem stonden: Wendt u, en
doodt de priesters des HEEREN, omdat
hunne hand ook met David is, en omdat
zij geweten hebben, dat hij vluchtte, en
hebben het voor mijne ooren niet geo-
penbaard. Doch de knechten des Ko-
nings wilden hunne hand niet uitsteken,
om op de priesters des HEEREN aan te
vallen.
18 Toen zeide de Koning tot Doëg:
Wend gij u, en val aan op de priesters.
Toen wendde zich Doëg, de Edomiet, en
hij viel aan op de priesters, en doodde te
dien dage vijf en tachtig mannen, die den
linnen lijfrok droegen.
19 Hij sloeg ook Nob, de stad dezer
priesters, met de scherpte des zwaards,
van den man tot de vrouw, van de kin-
deren tot de zuigelingen, zelfs de ossen
en ezels, en de schapen *sloeg hij* met de
scherpte des zwaards.
20 Doch één der zonen van Achimélech,
den zoon van Ahítub, ontkwam, wiens
naam was Abjathar; die vluchtte David
na.
21 En Abjathar boodschapte het David,
dat Saul de priesteren des HEEREN ge-
dood had.
22 Toen zeide David tot Abjathar: Ik
wist wel te dien dage, toen Doëg, de
Edomiet, dáár was, dat hij het voorzeker
Saul zou te kennen geven; ik heb oorzaak
gegeven tegen al de zielen van uws vaders
huis.
23 Blijf bij mij, vrees niet; want wie
mijne ziel zoeken zal, die zal uwe ziel
zoeken; maar gij zult met mij in be-
waring zijn.

David verlost de inwoners van Kehíla. Hij wordt door Saul vervolgd, en vernieuwt zijn verbond met Jónathan.

23 EN men boodschapte David, zeg-
gende: Zie, de Filistijnen strijden
tegen Kehíla, en zij berooven de schuren.
2 En David vraagde den HEERE, zeg-
gende: Zal ik heengaan, en deze Filistij-
nen slaan? En de HEERE zeide tot
David: Ga heen, en gij zult de Filistij-
nen slaan, en Kehíla verlossen.
3 Doch de mannen Davids zeiden tot
hem: Zie, wij vreezen hier in Juda; hoe
veel te meer, als wij naar Kehíla tegen
der Filistijnen slagorden gaan zullen!
4 Toen vraagde David den HEERE nog
verder; en de HEERE antwoordde hem
en zeide: Maak u op, trek af naar
Kehíla; want Ik geef de Filistijnen in
uwe hand.

5 Alzoo toog David en zijne mannen
naar Kehíla, en hij streed tegen de Filis-
tijnen, en dreef hun vee weg, en hij
sloeg onder hen eenen grooten slag; alzoo
verloste David de inwoners van Kehíla.
6 En het geschiedde, [a] toen Abjathar, de
zoon van Achimélech, tot David vluchtte
naar Kehíla, dat hij afkwam met den
efod in zijne hand.
7 Als aan Saul te kennen gegeven werd,
dat David te Kehíla gekomen was, zoo
zeide Saul: God heeft hem in mijne
hand overgegeven; want hij is besloten,
komende in eene stad met poorten en
grendelen.
8 Toen liet Saul al het volk ten strijde
roepen, dat zij aftogen naar Kehíla, om
David en zijne mannen te belegeren.
9 Als nu David verstond, dat Saul dit
kwaad tegen hem heimelijk voorhad,
zeide hij tot den priester Abjathar:
Breng den efod herwaarts.
10 En David zeide: HEERE, God van
Israël! Uw knecht heeft zekerlijk ge-
hoord, dat Saul zoekt naar Kehíla te
komen, en de stad te verderven om mij-
nentwil.
11 Zullen ook de burgers van Kehíla mij
in zijne hand overgeven? Zal Saul af-
komen, gelijk als Uw knecht gehoord
heeft? o HEERE, God van Israël! geef
het toch Uwen knecht te kennen! De
HEERE nu zeide: Hij zal afkomen.
12 Daarna zeide David: Zouden de bur-
gers van Kehíla mij en mijne mannen
overgeven in de hand van Saul? En de
HEERE zeide: Zij zouden u overgeven.
13 Toen maakten zich David en zijne
mannen op, omtrent zeshonderd man,
en zij gingen uit Kehíla, en zij gingen
heen, waar zij konden gaan. Toen aan
Saul geboodschapt werd, dat David uit
Kehíla ontkomen was, zoo hield hij op
uit te trekken.
14 David nu bleef in de woestijn in de
vestingen, en hij bleef op den berg in de
woestijn Zif; en Saul zocht hem alle
dagen, doch God gaf hem niet over in
zijne hand.
15 Als David zag, dat Saul uitgetogen
was, om zijne ziel te zoeken, zoo was
David in de woestijn Zif in een woud.
16 Toen maakte zich Jónathan, de zoon
van Saul, op, en hij ging tot David in het
woud; en hij versterkte zijne hand in
God,
17 En hij zeide tot hem: Vrees niet;
want de hand van Saul, mijnen vader,
zal u niet vinden, maar gij zult koning
worden over Israël, en ik zal de tweede
bij u zijn; ook weet mijn vader, Saul
zulks wel.
18 En die beiden maakten een verbond
voor het aangezicht des HEEREN; en
David bleef in het woud, maar Jónathan
ging naar zijn huis.
19 Toen togen de Zifieten op tot Saul
naar Gíbea, zeggende: Heeft zich niet
David bij ons verborgen in de vestingen
in het woud, op den heuvel van Hachíla,
die aan de rechterhand der wildernis is?
20 Nu dan, o Koning! kom spoedig af
naar al de begeerte uwer ziel; en het
komt ons toe, hem over te geven in de
hand des konings.
21 Toen zeide Saul: Gezegend zijt gij-
lieden den HEERE, dat gij u over mij
ontfermd hebt!
22 Gaat toch heen, en bereidt *de zaak*
nog meer, dat gij weet en beziet zijne
plaats, waar zijn gang is, wie hem daar
gezien heeft; want hij heeft tot mij
gezegd, dat hij zeer listiglijk pleegt te
handelen.
23 Daarom ziet toe, en verneemt naar
alle schuilplaatsen, in dewelke hij
schuilt; komt dan weder tot mij met
vast bescheid, zoo zal ik met ulieden
gaan; en het zal geschieden, zoo hij in
het land is, zoo zal ik hem naspeuren
onder alle duizenden van Juda.
24 Toen maakten zij zich op, en zij gin-
gen naar Zif voor het aangezicht van
Saul. David nu en zijne mannen waren
in de woestijn van Maon, in het vlakke
veld, aan de rechterhand der wildernis.
25 Saul en zijne mannen gingen ook om
te zoeken. Dat werd David geboodschapt,
die van dien rotssteen afgegaan was, en
bleef in de woestijn van Maon. Toen
Saul dat hoorde, jaagde hij David na in
de woestijn van Maon.
26 En Saul ging aan deze zijde des
bergs, en David en zijne mannen aan
gene zijde des bergs. Het geschiedde nu,
dat zich David haastte, om te ontgaan
van het aangezicht van Saul; en Saul en
zijne mannen omsingelden David en
zijne mannen, om die te grijpen.
27 Doch daar kwam een bode tot Saul,
zeggende: Haast u, en kom; want de
Filistijnen zijn in het land gevallen.
28 Toen keerde zich Saul van David na
te jagen, en hij toog den Filistijnen te-
gemoet; daarom noemde men die plaats
Sela Machlekóth.

David spaart het leven van Saul.

24 EN David toog van daar op, en hij
bleef in de vestingen van En-gédi.
2 En het geschiedde, nadat Saul weder-
gekeerd was van achter de Filistijnen, zoo
gaf men hem te kennen, zeggende: Zie,
David is in de woestijn van En-gédi.
3 Toen nam Saul drie duizend uitge-
lezene mannen uit gansch Israël, en hij
toog heen, om David en zijne mannen

[a] 1 Sam. 22:20.

te zoeken boven op de rotssteenen der
steenbokken.
4 En hij kwam tot de schaapskooien aan
den weg, waar eene spelonk was; en Saul
ging daarin, om zijne voeten te dekken.
David nu en zijne mannen zaten aan de
zijden der spelonk.
5 Toen zeiden de mannen van David tot
hem: Zie den dag, *in* welken de HEERE
tot u zegt: Zie, Ik geef uwen vijand in
uwe hand, en gij zult hem doen, gelijk
als het goed zal zijn in uwe oogen. En
David stond op, en sneed stilletjes eene
slip van Sauls mantel.
6 Doch het geschiedde daarna, dat
Davids hart hem sloeg, omdat hij de slip
van Saul afgesneden had.
7 En hij zeide tot zijne mannen: Dat
late de HEERE verre van mij zijn, dat ik
die zaak doen zou aan mijnen heer, den
gezalfde des HEEREN, dat ik mijne hand
tegen hem uitsteken zou; want hij is de
gezalfde des HEEREN?
8 En David scheidde zijne mannen met
woorden, en liet hun niet toe, dat zij op-
stonden tegen Saul. En Saul maakte zich
op uit de spelonk, en ging op den weg.
9 Daarna maakte zich David ook op, en
ging uit de spelonk, en hij riep Saul ach-
terna, zeggende: Mijn heer Koning!
Toen zag Saul achter zich om, en David
boog zich met het aangezicht ter aarde
en neigde zich.
10 En David zeide tot Saul: Waarom
hoort gij de woorden der menschen, zeg-
gende: Zie, David zoekt uw kwaad?
11 Zie, te dezen dage hebben uwe oogen
gezien, dat de HEERE u heden in mijne
hand gegeven heeft in deze spelonk, en
men zeide, dat ik u dooden zou; doch
mijne hand verschoonde u, want ik
zeide: Ik zal mijne hand niet uitsteken
tegen mijnen heer; want hij is de ge-
zalfde des HEEREN.
12 Zie toch, mijn vader! ja, zie de slip
uws mantels in mijne hand; want als ik
de slip uws mantels afgesneden heb, zoo
heb ik u niet gedood; beken en zie, dat
er in mijne hand geen kwaad, noch over-
treding is, en ik tegen u niet gezondigd
heb; nochtans jaagt gij mijne ziel, dat
gij ze wegnemet.
13 De HEERE zal richten tusschen mij
en tusschen u, en de HEERE zal mij
wreken aan u; maar mijne hand zal
niet tegen u zijn.
14 Gelijk als het spreekwoord der ouden
zegt: Van de goddeloozen komt godde-
loosheid voort; maar mijne hand zal
niet tegen u zijn.
15 Naar wien is de koning van Israël
uitgegaan? wien jaagt gij na? naar eenen
dooden hond! naar eene eenige vloo!
16 Doch de HEERE zal zijn tot Rechter,
en richten tusschen mij en tusschen u,
en zien daarin, en twisten mijnen twist,
en richten mij van uwe hand.
17 En het geschiedde, toen David geëin-
digd had al deze woorden tot Saul te spre-
ken, zoo zeide Saul: Is dit uwe stem,
mijn zoon David? Toen hief Saul zijne
stem op en weende.
18 En hij zeide tot David: Gij zijt recht-
vaardiger dan ik; want gij hebt mij goed
vergolden, en ik heb u kwaad vergolden;
19 En gij hebt *mij* heden aangewezen,
dat gij mij goed gedaan hebt; want de
HEERE had mij in uwe hand besloten,
en gij hebt mij niet gedood.
20 Zoo wanneer iemand zijnen vijand
gevonden heeft, zal hij hem op eenen
goeden weg laten gaan? De HEERE nu
vergelde u het goede, voor dezen dag, dien
gij mij heden gemaakt hebt.
21 En nu, zie, ik weet, dat gij voorzeker
koning worden zult, en dat het konink-
rijk van Israël in uwe hand bestaan zal.
22 Zoo zweer mij dan nu bij den
HEERE: zoo gij mijn zaad na mij zult
uitroeien, en mijnen naam zult uitdelgen
van mijns vaders huis!
23 Toen zwoer David aan Saul; en Saul
ging in zijn huis, maar David en zijne
mannen gingen op in de vesting.

Dood van Samuël.—Ruwheid van Nabal, en voorzichtigheid van Abigaïl tegenover David.

25 EN *a* Samuël stierf; en gansch
Israël vergaderde zich, en zij be-
dreven rouw over hem, en begroeven hem
in zijn huis te Rama. En David maakte
zich op, en toog af naar de woestijn
Paran.
2 En er was een man te Maon, en zijn
bedrijf was te Karmel; en die man was
zeer groot, en hij had drie duizend scha-
pen en duizend geiten; en hij was in het
scheren zijner schapen te Karmel.
3 En de naam des mans was Nabal, en
de naam zijner huisvrouw Abigaïl; en de
vrouw was goed van verstand, en schoon
van gedaante; maar de man was hard en
boos van daden, en hij was een Kalebiet.
4 Als David hoorde in de woestijn, dat
Nabal zijne schapen schoor,
5 Zoo zond David tien jongelingen; en
David zeide tot de jongelingen: Gaat op
naar Karmel, en als gij tot Nabal komt,
zoo zult gij hem in mijnen naam naar
den welstand vragen,
6 En zult alzoo zeggen tot dien welva-
rende: Vrede zij u, en uwen huize zij
vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!
7 En nu, ik heb gehoord, dat gij scheer-
ders hebt; nu, de herders, die gij hebt,
zijn bij ons geweest; wij hebben hun
geene smaadheid aangedaan, en zij heb-

a 1 Sam. 28:3.

ben ook niets gemist al de dagen, die zij
te Karmel geweest zijn ;
8 Vraag het uwen jongelingen, en zij
zullen het u te kennen geven. Laat dan
deze jongelingen genade vinden in uwe
oogen, want wij zijn op eenen goeden
dag gekomen ; geef toch uwen knechten
en uwen zoon David, hetgeen uwe hand
vinden zal.
9 Toen de jongelingen van David gekomen
waren, en in Davids naam naar al
die woorden tot Nabal gesproken hadden,
zoo hielden zij stil.
10 En Nabal antwoordde den knechten
van David, en zeide : Wie is David, en
wie is de zoon van Isaï ? Er zijn heden
vele knechten, die zich afscheuren, elk
van zijnen heer.
11 Zou ik dan mijn brood, en mijn water,
en mijn geslacht *vleesch* nemen, dat
ik voor mijne scheerders geslacht heb, en
zou ik het den mannen geven, die ik niet
weet, van waar zij zijn ?
12 Toen keerden zich de jongelingen
van David naar hunnen weg ; en zij keerden
weder, en kwamen, en boodschapten
hem achtervolgens al deze woorden.
13 David dan zeide tot zijne mannen :
Een iegelijk gorde zijn zwaard aan. Toen
gordde een iegelijk zijn zwaard aan, en
David gordde ook zijn zwaard aan ; en
zij togen op achter David, omtrent vierhonderd
man, en daar bleven er tweehonderd
bij het gereedschap.
14 Doch een jongeling uit de jongelingen
boodschapte het aan Abigaïl, de
huisvrouw van Nabal, zeggende : Zie,
David heeft boden gezonden uit de woestijn,
om onzen heer te zegenen ; maar hij
is tegen hen uitgevaren.
15 Nochtans zijn zij ons zeer goede
mannen geweest ; en wij hebben geene
smaadheid geleden, en wij hebben niets
gemist al de dagen, *die* wij met hen verkeerd
hebben, toen wij op het veld waren.
16 Zij zijn een muur om ons geweest,
zoo bij nacht als bij dag, al de dagen, die
wij bij hen geweest zijn, weidende de
schapen.
17 Weet dan nu, en zie, wat gij doen
zult ; want het kwaad is ten volle over
onzen heer besloten, en over zijn gansche
huis ; en hij is een zoon Belials, dat men
hem niet mag aanspreken.
18 Toen haastte Abigaïl zich, en nam
tweehonderd brooden, en twee lederzakken
wijns, en vijf toebereide schapen, en
vijf maten geroost koren, en honderd
stukken rozijnen, en tweehonderd klompen
vijgen, en leide *die* op ezelen ;
19 En zij zeide tot hare jongelingen :
Trekt heen voor mijn aangezicht ; ziet,
ik kom achter ulieden ; doch haren man
Nabal gaf zij het niet te kennen.
20 Het geschiedde nu, toen zij op den
ezel reed, en dat zij afkwam in het verborgene
des bergs, en ziet, David en zijne
mannen kwamen af haar tegemoet, en
zij ontmoette hen.
21 David nu had gezegd : Trouwens ik
heb tevergeefs bewaard al wat deze in
de woestijn heeft, alzoo dat er niets van
alles, wat hij heeft, gemist is ; en hij
heeft mij kwaad voor goed vergolden.
22 Zoo doe God aan de vijanden van
David, en zoo doe Hij daartoe, indien ik
van allen, die hij heeft, tot morgen overig
late, die aan den wand pist !
23 Toen nu Abigaïl David zag, zoo
haastte zij zich, en kwam van den ezel
af ; en zij viel voor het aangezicht van
David op haar aangezicht, en zij boog
zich ter aarde.
24 En zij viel aan zijne voeten, en zeide :
Och, mijn heer ! mijne zij de misdaad, en
laat toch uwe dienstmaagd voor uwe
ooren spreken, en hoor de woorden uwer
dienstmaagd.
25 Mijn heer stelle toch zijn hart niet
aan dezen Belials man, aan Nabal ; want,
gelijk zijn naam is, alzoo is hij ; zijn
naam is Nabal, en dwaasheid is bij hem ;
en ik, uwe dienstmaagd, heb de jongelingen
van mijnen heer niet gezien, die
gij gezonden hebt.
26 En nu, mijn heer ! *zoo waarachtig als*
de HEERE leeft, en uwe ziel leeft ! het is
de HEERE, Die u verhinderd heeft van te
komen met bloedstorting, dat uwe hand
u zou verlossen ; en nu, dat als Nabal
worden uwe vijanden, en die tegen mijnen
heer kwaad zoeken !
27 En nu, dit is de zegen, dien uwe dienstmaagd
mijnen heere toegebracht heeft,
dat hij gegeven worde den jongelingen,
die mijns heeren voetstappen nawandelen.
28 Vergeef toch aan uwe dienstmaagd
de overtreding ; want de HEERE zal zekerlijk
mijnen heere een bestendig huis
maken, dewijl mijn heer de oorlogen des
HEEREN oorloogt, en geen kwaad bij u
gevonden is van uwe dagen af.
29 Wanneer een mensch opstaan zal, om
u te vervolgen, en om uwe ziel te zoeken,
zoo zal de ziel mijns heeren ingebonden
zijn in het bundeltje der levenden bij den
HEERE, uwen God ; maar de ziel uwer
vijanden zal Hij slingeren uit het midden
van de holligheid des slingers.
30 En het zal geschieden, als de HEERE
mijnen heere naar al het goede doen zal,
dat Hij over u gesproken heeft, en Hij
u gebieden zal, een voorganger te zijn
over Israël,
31 Zoo zal dit u, mijnen heere, niet zijn
tot wankeling, noch aanstoot des harten,
te weten, dat gij bloed zonder oorzaak
zoudt vergoten hebben, en dat mijn heer
zichzelven zou verlost hebben ; en als de
HEERE mijnen heere weldoen zal, zoo
zult gij uwer dienstmaagd gedenken.

32 Toen zeide David tot Abigáil: Gezegend zij de HEERE, de God Israëls, Die u te dezen dage mij tegemoet gezonden heeft!

33 En gezegend zij uw raad, en gezegend zijt gij, dat gij mij te dezen dage geweerd hebt, van te komen met bloedstorting, dat mijne hand mij verlost zou hebben!

34 Want voorzeker, *het is zoo waarachtig als* de HEERE, de God Israëls, leeft, Die mij verhinderd heeft, van u kwaad te doen, dat, ten ware dat gij u gehaast hadt, en mij tegemoet gekomen waart, zoo ware van Nabal niemand, die aan den wand pist, overig gebleven tot het morgenlicht!

35 Toen nam David uit hare hand, wat zij hem gebracht had; en hij zeide tot haar: Trek met vrede op naar uw huis; zie, ik heb naar uwe stem gehoord, en heb uw aangezicht aangenomen.

36 Toen nu Abigáil tot Nabal kwam, ziet, zoo had hij eenen maaltijd in zijn huis, als eens konings maaltijd; en het hart van Nabal was vroolijk op denzelven, en hij was zeer dronken; daarom gaf zij hem niet één woord, klein noch groot, te kennen, tot aan het morgenlicht.

37 Het geschiedde nu in den morgen, toen de wijn van Nabal gegaan was, zoo gaf hem zijne huisvrouw die woorden te kennen. Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem, en hij werd als een steen.

38 En het geschiedde omtrent *na* tien dagen, zoo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf.

39 Toen David hoorde, dat Nabal dood was, zoo zeide hij: Gezegend zij de HEERE, Die den twist mijner smaadheid getwist heeft van de hand van Nabal, en heeft zijnen knecht onthouden van het kwade, en *dat* de HEERE het kwaad van Nabal op zijn hoofd heeft doen wederkeeren! En David zond heen, en liet met Abigáil spreken, dat hij ze zich ter vrouwe nam.

40 Als nu de knechten van David tot Abigáil gekomen waren te Karmel, zoo spraken zij tot haar, zeggende: David heeft ons tot u gezonden, dat hij zich u ter vrouwe neme.

41 Toen stond zij op, en neigde zich met het aangezicht ter aarde, en zij zeide: Ziet, uwe dienstmaagd zij tot eene dienares, om de voeten der knechten mijns heeren te wasschen.

42 Abigáil nu haastte, en maakte zich op, en zij reed op eenen ezel, met hare vijf jonge maagden, die hare voetstappen nawandelden; zij dan volgde de boden van David na, en zij werd hem ter huisvrouw.

43 Ook nam David Ahinóam van Jizreël; alzoo waren ook die beiden hem tot vrouwen;

44 [a]Want Saul had zijne dochter Michal, de huisvrouw van David, gegeven aan Palti, den zoon van Laïs, die van Gallim was.

David spaart wederom het leven van Saul.

26 DE Zifieten nu kwamen tot Saul te Gíbea, zeggende: Houdt zich David niet verborgen op den heuvel van Hachíla, voor aan de wildernis?

2 Toen maakte zich Saul op, en toog af naar de woestijn Zif, en met hem drie duizend man, uitgelezenen van Israël, om David te zoeken in de woestijn Zif.

3 En Saul legerde zich op den heuvel van Hachíla, die voor aan de wildernis is aan den weg; maar David bleef in de woestijn, en zag, dat Saul achter hem kwam naar de woestijn.

4 Want David had verspieders gezonden, en hij vernam, dat Saul voorzeker kwam.

5 En David maakte zich op, en kwam aan de plaats, waar Saul zich gelegerd had, en David bezag de plaats, waar Saul lag, met Abner, den zoon van Ner, zijnen krijgsoverste. En Saul lag in den wagenburcht, en het volk was rondom hem gelegerd.

6 Toen antwoordde David, en sprak tot Achimélech, den Hethiet, en tot Abísai, den zoon van Zerúja, den broeder van Joab, zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het leger afgaan? Toen zeide Abísai: Ik zal met u afgaan.

7 Alzoo kwamen David en Abísai tot het volk des nachts; en ziet, Saul lag te slapen in den wagenburcht, en zijne spies stak in de aarde aan zijn hoofdeinde, en Abner, en het volk lag rondom hem.

8 Toen zeide Abísai tot David: God heeft heden uwen vijand in uwe hand besloten; laat mij hem nu toch met de spies op eenmaal ter aarde slaan, en ik zal het hem niet ten tweeden male doen.

9 David daarentegen zeide tot Abísai: Verderf hem niet; want wie heeft zijne hand aan den gezalfde des HEEREN gelegd, en is onschuldig gebleven?

10 Verder zeide David: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft! maar de HEERE zal hem slaan; òf zijn dag zal komen, dat hij zal sterven; òf hij zal in eenen strijd trekken, dat hij omkome.

11 De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijne hand legge aan den gezalfde des HEEREN! zoo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterflesch, en laat ons gaan.

12 Zoo nam David de spies en de waterflesch van Sauls hoofdeinde, en zij gingen heen; en er was niemand, die het zag, en

[a] 2 Sam. 3:15.

niemand, die het merkte, ook niemand, die ontwaakte, want zij sliepen allen; want er was een diepe slaap des HEEREN op hen gevallen.

13 Toen David over aan gene zijde gekomen was, zoo stond hij op de hoogte des bergs van verre, dat er eene groote plaats tusschen hen was.

14 En David riep tot het volk, en tot Abner, den zoon van Ner, zeggende: Zult gij niet antwoorden, Abner? Toen antwoordde Abner en zeide: Wie zijt gij, die tot den Koning roept?

15 Toen zeide David tot Abner: Zijt gij niet een man? en wie is u gelijk in Israël? waarom dan hebt gij over uwen heer, den Koning, geene wacht gehouden? Want daar is een van het volk gekomen, om den Koning, uwen heer, te verderven.

16 Deze zaak, die gij gedaan hebt, is niet goed; *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, gijlieden zijt kinderen des doods, die over uwen heer, den gezalfde des HEEREN, geene wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies des Konings is, en de waterflesch, die aan zijn hoofdeinde was.

17 Saul nu kende de stem van David, en zeide: Is dit uwe stem, mijn zoon David? David zeide: Het is mijne stem, mijn heer Koning!

18 Hij zeide verder: Waarom vervolgt mijn heer zijnen knecht alzoo achterna? want wat heb ik gedaan? en wat kwaad is er in mijne hand?

19 En nu, mijn heer de Koning hoore toch naar de woorden zijns knechts. Indien de HEERE u tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer rieken; maar indien het menschenkinderen zijn, zoo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des HEEREN, dewijl zij mij heden verstooten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erfdeel des HEEREN, zeggende: Ga heen, dien andere goden.

20 En nu, mijn bloed valle niet op de aarde van voor het aangezicht des HEEREN; want de koning van Israël is uitgegaan om eene eenige vloo te zoeken, [a] gelijk als men een veldhoen op de bergen najaagt.

21 Toen zeide Saul: Ik heb gezondigd; keer weder, mijn zoon David! want ik zal u geen kwaad meer doen, voor dat mijne ziel dezen dag dierbaar in uwe oogen geweest is; zie, ik heb dwaselijk gedaan, en ik heb zeer grootelijks gedwaald.

22 Toen antwoordde David, en zeide: Zie, de spies des Konings; zoo laat een van de jongelingen overkomen, en halen ze.

23 De HEERE dan vergelde aan een' iegelijk zijne gerechtigheid en zijne getrouwheid, want de HEERE had u heden in *mijne* hand gegeven; maar ik heb mijne hand niet willen uitsteken aan den gezalfde des HEEREN.

24 En zie, gelijk als te dezen dage uwe ziel in mijne oogen is grootgeacht geweest, alzoo zij mijne ziel in de oogen des HEEREN grootgeacht, en Hij verlosse mij uit allen nood.

25 Toen zeide Saul tot David: Gezegend zijt gij, mijn zoon David! gij zult het ja gewisselijk doen, en gij zult ook gewisselijk de overhand hebben. Toen ging David op zijnen weg, en Saul keerde weder naar zijne plaats.

David in dienst der Filistijnen.

27 DAVID nu zeide in zijn hart: Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, dan dat ik haastelijk ontkome in het land der Filistijnen, opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in de gansche landpale van Israël; zoo zal ik ontkomen uit zijne hand.

2 Toen maakte zich David op, en hij ging door, hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, den zoon van Maoch, den koning van Gath.

3 En David bleef bij Achis te Gath, hij en zijne mannen, een iegelijk met zijn huis; David met zijne beide vrouwen, Ahinóam, de Jizreëlietische, en Abigaïl, de huisvrouw van Nabal, de Karmelietische.

4 Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David gevlucht was naar Gath, zoo voer hij niet meer voort hem te zoeken.

5 En David zeide tot Achis: Indien ik nu genade in uwe oogen gevonden heb, men geve mij eene plaats in eene van de steden des lands, dat ik daar wone; want waarom zou uw knecht in de koninklijke stad bij u wonen?

6 Toen gaf hem Achis te dien dage Ziklag; daarom is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op dezen dag.

7 Het getal nu der dagen, die David in het land der Filistijnen woonde, was een jaar en vier maanden.

8 David nu toog op met zijne mannen, en zij overvielen de Gesurieten, en de Girzieten, en de Amalekieten (want deze zijn vanouds geweest de inwoners des lands), daar gij gaat naar Sur, en tot aan Egypteland.

9 En David sloeg dat land, en liet noch man noch vrouw leven; ook nam hij de schapen en runderen, en de ezelen, en kemels, en kleederen, en keerde weder, en kwam tot Achis.

10 Als Achis zeide: Waar zijt gijlieden heden ingevallen? zoo zeide David: Tegen het zuiden van Juda, en tegen het

a 1 Sam. 24:15.

zuiden der Jerahmeëlieten, en tegen het zuiden der Kenieten.

11 En David liet noch man noch vrouw leven, om te Gath te brengen, zeggende: Dat zij misschien van ons niet boodschappen, zeggende: Alzoo heeft David gedaan! En alzoo was zijne wijze al de dagen, die hij in der Filistijnen land gewoond heeft.

12 En Achis geloofde David, zeggende: Hij heeft zich ten eenemale stinkende gemaakt bij zijn volk, in Israël; daarom zal hij eeuwiglijk mij tot eenen knecht zijn.

Saul raadpleegt de waarzegster van Endor.

28 EN het geschiedde in die dagen, als de Filistijnen hunne legers vergaderden tot den strijd, om tegen Israël te strijden, zoo zeide Achis tot David: Gij zult zekerlijk weten, dat gij met mij in het leger zult uittrekken, gij en uwe mannen.

2 Toen zeide David tot Achis: Aldus zult gij weten, wat uw knecht doen zal. En Achis zeide tot David: Daarom zal ik u ten bewaarder mijns hoofds zetten, ten allen dage.

3 *a* Samuël nu was gestorven, en gansch Israël had rouw over hem bedreven; en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijne stad. En Saul had uit het land weggedaan de waarzeggers en de duivelskunstenaars.

4 En de Filistijnen kwamen, en vergaderden zich, en zij legerden zich te Sunem; en Saul vergaderde gansch Israël, en zij legerden zich op Gilbóa.

5 Toen Saul het leger der Filistijnen zag, zoo vreesde hij, en zijn hart beefde zeer.

6 En Saul vraagde den HEERE; maar de HEERE antwoordde hem niet, noch door droomen, noch door de urim, noch door de profeten.

7 Toen zeide Saul tot zijne knechten: Zoekt mij eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoeke. Zijne knechten nu zeiden tot hem: Ziet, te Endor is eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft.

8 En Saul verstelde zich, en trok andere kleederen aan, en ging heen, en twee mannen met hem, en zij kwamen des nachts tot de vrouw; en hij zeide: Voorzeg mij toch door den waarzeggenden geest, en doe mij opkomen, dien ik tot u zeggen zal.

9 Toen zeide de vrouw tot hem: Zie, gij weet, wat Saul gedaan heeft, hoe hij de waarzegsters en de duivelskunstenaars uit dit land heeft uitgeroeid; waarom stelt gij dan mijne ziel eenen strik, om mij te dooden?

10 Saul nu zwoer haar bij den HEERE, zeggende: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, indien u eene straf om deze zaak zal overkomen!

11 Toen zeide de vrouw: Wien zal ik u doen opkomen? En hij zeide: Doe mij Samuël opkomen.

12 Toen nu de vrouw Samuël zag, zoo riep zij met luider stem; en de vrouw sprak tot Saul, zeggende: Waarom hebt gij mij bedrogen? want gij zijt Saul.

13 En de Koning zeide tot haar: Vrees niet; maar wat ziet gij? Toen zeide de vrouw tot Saul: Ik zie goden, uit de aarde opkomende.

14 Hij dan zeide tot haar: Hoe is zijne gedaante? En zij zeide: Er komt een oud man op, en hij is met eenen mantel bekleed. Toen Saul vernam, dat het Samuël was, zoo neigde hij zich met het aangezicht ter aarde, en hij boog zich.

15 En Samuël zeide tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, mij doende opkomen? Toen zeide Saul: Ik ben zeer beangstigd; want de Filistijnen krijgen tegen mij, en God is van mij geweken, en antwoordt mij niet meer, noch door den dienst der profeten, noch door droomen; daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal.

16 Toen zeide Samuël: Waarom vraagt gij mij toch, dewijl de HEERE van u geweken en uw vijand geworden is?

17 Want de HEERE heeft voor Zich gedaan, gelijk als Hij door mijnen dienst gesproken heeft; en heeft het koninkrijk van uwe hand gescheurd, en Hij heeft dat gegeven aan uwen naaste, aan David.

18 Gelijk als gij naar de stem des HEEREN niet gehoord hebt, en de hittigheid Zijns toorns niet uitgericht hebt tegen Amalek; daarom heeft de HEERE u deze zaak gedaan te dezen dage.

19 En de HEERE zal ook Israël met u in de hand der Filistijnen geven, en morgen zult gij en uwe zonen bij mij zijn; ook zal de HEERE het leger van Israël in de hand der Filistijnen geven.

20 Toen viel Saul haastelijk ter aarde, zoo lang als hij was, en hij vreesde zeer wegens de woorden van Samuël; ook was er geene kracht in hem, want hij had den geheelen dag en den geheelen nacht geen brood gegeten.

21 De vrouw nu kwam tot Saul, en zag, dat hij zeer verbaasd was; en zij zeide tot hem: Zie, uwe dienstmaagd heeft naar uwe stem gehoord, en ik heb mijne ziel in mijne hand gesteld, en ik heb uwe woorden gehoord, die gij tot mij gesproken hebt.

22 Zoo hoor toch gij nu ook naar de stem uwer dienstmaagd, en laat mij eene bete broods voor u zetten, en eet; zoo zal

a 1 Sam. 25:1.

er kracht in u zijn, dat gij over weg
gaat.
23 Doch hij weigerde het, en zeide: Ik
zal niet eten. Maar zijne knechten, en
ook de vrouw, hielden bij hem aan. Toen
hoorde hij naar hunne stem, en hij stond
op van de aarde, en zette zich op het bed.
24 En de vrouw had een gemest kalf in
het huis, en zij haastte zich, en slachtte
het; en zij nam meel, en kneedde het, en
bakte daar ongezuurde *koeken* van;
25 En zij bracht ze voor Saul en voor
zijne knechten, en zij aten; daarna ston-
den zij op, en gingen weg in dienzelfden
nacht.

David door het Filistijnsche leger teruggezonden.

29 DE Filistijnen nu hadden al hunne
legers vergaderd te Afek; en de
Israëlieten legerden zich bij de fontein,
die bij Jizreël is.
2 En de vorsten der Filistijnen togen
daarheen met honderden, en met duizen-
den; doch David en zijne mannen togen
met Achis in den achtertocht.
3 Toen zeiden de oversten der Filistij-
nen: Wat zullen deze Hebreën? Zoo
zeide Achis tot de oversten der Filistij-
nen: Is deze niet David, de knecht van
Saul, den koning van Israël, die deze
dagen of deze jaren bij mij geweest is?
en ik heb in hem niets gevonden van
dien dag af, dat hij afgevallen is tot dezen
dag toe.
4 Doch de oversten der Filistijnen wer-
den zeer toornig op hem; en de oversten
der Filistijnen zeiden tot hem: [a] Doe den
man wederkeeren, dat hij tot zijne plaats
wederkeere, waar gij hem besteld hebt,
en dat hij niet met ons aftrekke in den
strijd, opdat hij ons niet tot eenen tegen-
partijder worde in den strijd; want waar-
mede zou deze zich bij zijnen heer
aangenaam maken? is het niet met de
hoofden dezer mannen?
5 Is dit niet die David, van denwelken
zij [b] in den rei *elkander* antwoordden,
zeggende: Saul heeft zijne duizenden
geslagen, maar David zijne tienduizen-
den?
6 Toen riep Achis David, en zeide tot
hem: *Het is zoo waarachtig als* de
HEERE leeft, dat gij oprecht zijt, en uw
uitgang en uw ingang met mij in het
leger is goed in mijne oogen; want ik
heb geen kwaad bij u gevonden van dien
dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot
dezen dag toe; maar gij zijt niet aange-
naam in de oogen der vorsten;
7 Zoo keer nu om, en ga in vrede, opdat
gij geen kwaad doet in de oogen van de
vorsten der Filistijnen.
8 Toen zeide David tot Achis: Maar
wat heb ik gedaan? of wat hebt gij in
uwen knecht gevonden, van dien dag af,
dat ik voor uw aangezicht geweest ben,
tot dezen dag toe, dat ik niet zal gaan en
strijden tegen de vijanden van mijnen
heer, den Koning?
9 Achis nu antwoordde en zeide tot
David: Ik weet het; voorwaar, gij zijt
aangenaam in mijne oogen, als een engel
Gods; maar de oversten der Filistijnen
hebben gezegd: Laat hem met ons in
dezen strijd niet optrekken.
10 Nu dan, maak u morgen vroeg op
met de knechten uws heeren, die met u
gekomen zijn; en als gijlieden u mor-
gen vroeg zult opgemaakt hebben, en het
ulieden licht geworden is, zoo gaat heen.
11 Toen maakte zich David vroeg op,
hij en zijne mannen, dat zij des morgens
weggingen, om weder te keeren in het
land der Filistijnen; de Filistijnen
daarentegen togen op naar Jizreël.

Ziklag geplunderd en verbrand. Wraak van David.

30 HET geschiedde nu, als David en
zijne mannen den derden dag te
Ziklag kwamen, dat de Amalekieten in
het zuiden en te Ziklag ingevallen waren,
en Ziklag geslagen, en ze met vuur
verbrand hadden;
2 En dat zij de vrouwen, die daarin
waren, gevankelijk weggevoerd hadden;
doch zij hadden niemand doodgeslagen,
van den kleinste tot den grootste, maar
hadden ze weggevoerd, en waren huns
weegs gegaan.
3 En David en zijne mannen kwamen
aan de stad, en ziet, zij was met vuur
verbrand; en hunne vrouwen, en hunne
zonen, en hunne dochteren waren gevan-
kelijk weggevoerd.
4 Toen hief David en het volk, dat bij
hem was, hunne stem op en weenden,
totdat er geene kracht *meer* in hen was
om te weenen.
5 Davids beide vrouwen waren ook ge-
vankelijk weggevoerd: Ahinóam, de Jiz-
reëlietische, en Abigaïl, de huisvrouw
van Nabal, den Karmeliet.
6 En David werd zeer bange, want het
volk sprak van hem te steenigen; want
de zielen van het gansche volk waren ver-
bitterd, een iegelijk over zijne zonen en
over zijne dochteren; doch David sterkte
zich in den HEERE, zijnen God.
7 En David zeide tot den priester Abja-
thar, den zoon van Achimélech: Breng
mij toch den efod hier. En Abjathar
bracht den efod tot David.
8 Toen vraagde David den HEERE, zeg-
gende: Zal ik deze bende achternajagen?
zal ik ze achterhalen? En Hij zeide hem:

[a] 1 Kron. 12:19. [b] 1 Sam. 18:7.

Jaag na; want gij zult gewisselijk achter-
halen, en gij zult gewisselijk verlossen.
9 David dan ging heen, hij en de zes-
honderd mannen, die bij hem waren, en
als zij kwamen aan de beek Besor, zoo
bleven de overigen staan.
10 En David vervolgde hen, hij en die
vierhonderd mannen; en tweehonderd
mannen bleven staan, die zoo moede
waren, dat zij over de beek Besor niet
konden gaan.
11 En zij vonden eenen Egyptischen
man op het veld, en zij brachten hem tot
David; en zij gaven hem brood, en hij
at, en zij gaven hem water te drinken.
12 Zij gaven hem ook een stuk van
eenen klomp vijgen, en twee stukken
rozijnen; en hij at, en zijn geest kwam
weder in hem; want hij had *in* drie
dagen en drie nachten geen brood gege-
ten, noch water gedronken.
13 Daarna zeide David tot hem: Wiens
zijt gij? en van waar zijt gij? Toen zeide
de Egyptische jongen: Ik ben de knecht
van eenen Amalekietischen man, en
mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik
voor drie dagen krank geworden ben;
14 Wij waren ingevallen tegen het zui-
den van de Cherethieten, en op hetgeen
van Juda is, en tegen het zuiden van
Kaleb; en wij hebben Ziklag met vuur
verbrand.
15 Toen zeide David tot hem: Zoudt
gij mij wel henen afleiden tot deze
bende? Hij dan zeide: Zweer mij bij
God, dat gij mij niet zult dooden, en dat
gij mij niet zult overleveren in de hand
mijns heeren! zoo zal ik u tot deze bende
afleiden.
16 En hij leidde hem af; en ziet, zij
lagen verstrooid over de gansche aarde,
etende, en drinkende, en dansende, om
al den grooten buit, dien zij genomen
hadden uit het land der Filistijnen, en
uit het land van Juda.
17 En David sloeg hen van de scheme-
ring tot aan den avond van hunlieder
anderen dag; en er ontkwam niet een
man van hen, behalve vierhonderd jonge
mannen, die op kemelen reden en vloden.
18 Alzoo redde David al wat de Amale-
kieten genomen hadden; ook redde David
zijne twee vrouwen.
19 En onder hen werd niet gemist van
den kleinste tot aan den grootste, en tot
aan de zonen en dochteren; en van den
buit ook tot alles, wat zij van hen genomen
hadden; David bracht het altemaal weder.
20 David nam ook al de schapen en de
runderen; zij dreven ze voor datzelve vee
heen, en zeiden: Dit is Davids buit.
21 Als David tot de tweehonderd man-
nen kwam, die zoo moede waren geweest,
dat zij David niet hadden kunnen navol-
gen, en die zij aan de beek Besor hadden
laten blijven; die gingen David tegemoet,
en het volk, dat bij hem was, tegemoet;
en David trad tot het volk, en hij vraagde
hen naar den welstand.
22 Toen antwoordde een ieder boos en
Belials man onder de mannen, die met
David getogen waren, en zij zeiden: Om-
dat zij met ons niet getogen zijn, zullen
wij hun van den buit, dien wij gered heb-
ben, niet geven, maar aan een' iegelijk
zijne vrouw en zijne kinderen; laat hen
die heenleiden, en weggaan.
23 Maar David zeide: Alzoo zult gij niet
doen, mijne broeders! met hetgeen ons
de HEERE gegeven heeft; en Hij heeft ons
bewaard, en heeft de bende, die tegen
ons kwam, in onze hand gegeven.
24 Wie zou toch ulieden in deze zaak
hooren? Want gelijk het deel dergenen
is, die in den strijd mede afgetogen zijn,
alzoo zal ook het deel dergenen zijn, die
bij het gereedschap gebleven zijn; zij
zullen gelijkelijk deelen.
25 En dit is van dien dag af en voort-
aan *alzoo* geweest; want hij heeft het tot
eene inzetting en tot een recht gesteld in
Israël, tot op dezen dag.
26 Als nu David te Ziklag kwam, zoo
zond hij tot de oudsten van Juda, zijne
vrienden, van den buit, zeggende: Ziet,
daar is een zegen voor ulieden, van den
buit der vijanden des HEEREN;
27 *Namelijk* tot die te Beth-El, en tot
die te Ramoth tegen het zuiden, en tot
die te Jather,
28 En tot die te Aroër, en tot die te
Sifmoth, en tot die te Esthemóa,
29 En tot die te Rachel, en tot die, welke
in de steden der Jerahmeëlieten waren, en
tot die, welke in de steden der Kenieten
waren;
30 En tot die te Horma, en tot die te
Chor-Asan, en tot die te Atach,
31 En tot die te Hebron, en tot al de
plaatsen, waar David gewandeld had, hij
en zijne mannen.

Nederlaag en dood van Saul te Gilbóa.

31 DE Filistijnen dan streden tegen
Israël; en de mannen Israëls vloden
voor het aangezicht der Filistijnen, en
vielen verslagen op het gebergte Gilbóa.
2 En de Filistijnen hielden dicht op Saul
en zijne zonen; en de Filistijnen sloegen
Jónathan, en Abinádab, en Malchi-sua,
de zonen van Saul.
3 En de strijd werd zwaar tegen Saul;
en de mannen, die met den boog schieten,
troffen hem aan, en hij vreesde zeer voor
de schutters.
4 Toen zeide Saul tot zijnen wapen-
drager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek
mij daarmede; dat misschien deze onbe-
snedenen niet komen, en mij doorsteken,
en met mij den spot drijven. Maar zijn
wapendrager wilde niet; want hij vreesde

zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel
daarin.
5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul
dood was, zoo viel hij ook in zijn zwaard
en stierf met hem.
6 Alzoo stierf Saul, en zijne drie zonen,
en zijn wapendrager, ook al zijne mannen,
te dienzelven dage tegelijk.
7 Als de mannen van Israël, die aan deze
zijde van het dal waren, en die aan deze
zijde der Jordaan waren, zagen, dat de
mannen van Israël gevloden waren, en
dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo
verlieten zij de steden, en zij vloden.
Toen kwamen de Filistijnen en woonden
daarin.
8 Het geschiedde nu des anderen daags,
als de Filistijnen kwamen, om de verslagenen
te plunderen, zoo vonden zij Saul
en zijne drie zonen, liggende op het gebergte
Gilbóa.
9 En zij hieuwen zijn hoofd af, en zij
togen zijne wapenen uit, en zij zonden
ze in der Filistijnen land rondom, om te
[a]boodschappen in het huis hunner afgoden,
en onder het volk.
10 En zij leiden zijne wapenen in het
huis van Astharôth; en zijn lichaam
hechtten zij aan den muur te Beth-San.
11 Als de inwoners van Jabes in Gilead
daarvan hoorden, wat de Filistijnen Saul
gedaan hadden,
12 Zoo maakten zich op alle strijdbare
mannen, en gingen den geheelen nacht,
en zij namen het lichaam van Saul, en de
lichamen zijner zonen, van den muur te
Beth-San; en zij kwamen te Jabes, en
brandden ze aldaar.
13 En zij namen hunne beenderen, en
begroeven ze onder het geboomte te Jabes;
en zij vastten zeven dagen.

HET TWEEDE BOEK

VAN

SAMUËL.

David ontvangt de tijding van Sauls dood.

1 VOORTS geschiedde het na Sauls
dood, als David van den slag der [b]Amalekieten
was wedergekomen, en David
twee dagen te Ziklag gebleven was;
2 Zoo geschiedde het op den derden dag,
dat, ziet, uit het heirleger van Saul, een
man kwam, wiens kleederen gescheurd
waren, en aarde was op zijn hoofd; en het
geschiedde, als hij tot David kwam, zoo
viel hij ter aarde en boog zich neder.
3 En David zeide tot hem: Van waar
komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben
ontkomen uit het heirleger van Israël.
4 Voorts zeide David tot hem: Wat is de
zaak? verhaal het mij toch. En hij zeide,
dat het volk uit den strijd gevloden was,
en dat er ook velen van het volk gevallen
en gestorven waren, dat ook Saul en zijn
zoon Jónathan dood waren.
5 En David zeide tot den jongen, die
hem de boodschap bracht: Hoe weet gij,
dat Saul dood is, en zijn zoon Jónathan?
6 Toen zeide de jongen, die hem de boodschap
bracht: Ik kwam bij geval op het
gebergte van Gilbóa; en ziet, Saul leunde
op zijne spies; en ziet, de wagens en
ritmeesters hielden dicht op hem.
7 Zoo zag hij achter zich om, en zag mij,
en hij riep mij, en ik zeide: Zie, *hier* ben ik.
8 En hij zeide tot mij: Wie zijt gij? en
ik zeide tot hem: Ik ben een Amalekiet.
9 Toen zeide hij tot mij: Sta toch bij
mij, en dood mij; want deze maliënkolder
heeft mij opgehouden, want mijn leven
is nog gansch in mij.
10 Zoo stond ik bij hem, en doodde hem;
want ik wist, dat hij na zijnen val niet
leven zou; en ik nam de kroon, die op zijn
hoofd was, en het armgesmijde, dat aan
zijnen arm was, en heb ze hier tot mijnen
heer gebracht.
11 [c]Toen vatte David zijne kleederen en
scheurde ze; desgelijks ook al de mannen,
die met hem waren.
12 En zij weeklaagden, en weenden, en
vastten tot op den avond, over Saul en over
Jónathan, zijnen zoon, en over het volk
des HEEREN, en over het huis Israëls,
omdat zij door het zwaard gevallen waren.
13 Voorts zeide David tot den jongen,
die hem de boodschap gebracht had: Van
waar zijt gij? En hij zeide: Ik ben de
zoon van een' vreemden man, van eenen
Amalekiet.
14 En David zeide tot hem: Hoe? hebt
gij niet gevreesd uwe hand uit te strekken,
om den gezalfde des HEEREN te verderven?
15 En David riep één van de jongens,
en zeide: Treed toe, val op hem aan. En
hij sloeg hem, dat hij stierf.
16 En David zeide tot hem: Uw bloed zij
op uw hoofd; want uw mond heeft tegen

---

[a] 1 Kron. 10:9. [b] 1 Sam. 30:17. [c] 2 Sam. 3:31; 13:31.

u getuigd, zeggende: Ik heb den gezalfde
des HEEREN gedood.

Klaaglied van David over Saul en Jónathan.

17 DAVID nu klaagde deze klage over
Saul en over Jónathan, zijnen zoon,
18 Als hij gezegd had, dat men den
kinderen van Juda den boog zou leeren:
ziet, het is geschreven in het boek des
[a] Oprechten.
19 O, sieraad van Israël! op uwe hoogten
is hij verslagen; hoe zijn de helden ge-
vallen!
20 [b] Verkondigt het niet te Gath, boodschapt
het niet op de straten van Askelon;
opdat de dochters der Filistijnen
zich niet verblijden, opdat de dochters
der onbesnedenen niet opspringen van
vreugde.
21 Gij, bergen van Gilbóa! noch dauw
noch regen moet op u zijn, noch velden
der hefofferen; want aldaar is der helden
schild smadelijk weggeworpen, het schild
van Saul, alsof hij niet gezalfd ware
geweest met olie.
22 Van het bloed der verslagenen, van
het vette der helden, werd Jónathans
boog niet achterwaarts gedreven; en
Sauls zwaard keerde niet ledig weder.
23 Saul en Jónathan, die beminden, en
die liefelijken in hun leven, zijn ook in
hunnen dood niet gescheiden; zij waren
lichter dan arenden, zij waren sterker
dan leeuwen.
24 Gij, dochteren Israëls! weent over
Saul; die u kleedde met scharlaken, met
weelde; die u sieraad van goud deed
dragen over uwe kleeding.
25 Hoe zijn de helden gevallen in het
midden van den strijd! Jónathan is verslagen
op uwe hoogten!
26 Ik ben benauwd om uwentwil, mijn
broeder Jónathan! gij waart mij zeer liefelijk;
uwe liefde was mij wonderlijker
dan liefde der vrouwen.
27 Hoe zijn de helden gevallen, en de
krijgswapenen verloren!

David wordt koning over Juda, en Isbóseth koning over Israël.

2 EN het geschiedde daarna, dat David
den HEERE vraagde, zeggende: Zal ik
optrekken in eene der steden van Juda?
En de HEERE zeide tot hem: Trek op.
En David zeide: Waarheen zal ik optrekken?
En Hij zeide: Naar Hebron.
2 Alzoo toog David derwaarts op, alsook
zijne twee vrouwen, Ahinóam, de Jizreëlietische,
en Abigaïl, de huisvrouw
van Nabal, den Karmeliet.
3 Ook deed David zijne mannen optrekken,
die bij hem waren, een iegelijk
met zijn huisgezin; en zij woonden in
de steden van Hebron.
4 Daarna kwamen de mannen van Juda,
en zalfden aldaar David tot eenen Koning
over het huis van Juda. Toen boodschapten
zij David, zeggende: Het zijn
de mannen van Jabes in Gilead, die Saul
begraven hebben.
5 Toen zond David boden tot de mannen
van Jabes in Gilead, en hij zeide tot
hen: Gezegend zijt gij den HEERE, dat
gij deze weldadigheid gedaan hebt aan
uwen heer, aan Saul, en hebt hem begraven.
6 Zoo doe nu de HEERE aan u weldadigheid
en trouw! en ik ook, ik zal aan u
dit goede doen, dewijl gij deze zaak gedaan
hebt.
7 En nu, laat uwe handen sterk zijn, en
zijt dapper, dewijl uw heer Saul gestorven
is; en ook hebben mij die van het huis
van Juda tot Koning over zich gezalfd.
8 Abner nu, de zoon van Ner, de krijgsoverste,
dien Saul gehad had, nam Isbóseth,
Sauls zoon, en voerde hem over
naar Mahanáim,
9 En maakte hem ten koning over
Gilead, en over de Aschurieten, en over
Jizreël, en over Efraïm, en over Benjamin,
en over gansch Israël.
10 Veertig jaren was Isbóseth, Sauls
zoon, oud, als hij koning werd over
Israël; en hij regeerde het tweede jaar;
alleenlijk die van het huis van Juda
volgden David na.
11 [c] Het getal nu der dagen, die David
koning geweest is te Hebron, over het
huis van Juda, is zeven jaren en zes
maanden.

Burgeroorlog.—Slag bij Gibeon.

12 TOEN toog Abner, de zoon van Ner,
uit, met de knechten van Isbóseth, den
zoon van Saul, van Mahanáim naar
Gibeon.
13 Joab, de zoon van Zerúja, en de
knechten van David, togen ook uit; en
zij ontmoetten elkander bij den vijver
van Gibeon; en zij bleven, deze aan deze
zijde des vijvers, en die aan gene zijde
des vijvers.
14 En Abner zeide tot Joab: Laat zich
nu de jongens opmaken, en voor ons
aangezicht spelen. En Joab zeide: Laat
hen zich opmaken.
15 Toen maakten zich op, en gingen over
in getal, twaalf van Benjamin, te weten
voor Isbóseth, Sauls zoon, en twaalf van
Davids knechten.
16 En de een greep den ander bij het
hoofd, en *stiet* zijn zwaard in de zijde
des anderen, en zij vielen te zamen;
daarvan noemde men dezelve plaats Chelkath
Hazúrim, die bij Gibeon is.
17 En er was op dienzelfden dag een
gansch zeer harde strijd. Doch Abner

[a] Joz. 10:13. [b] Micha 1:10. [c] 2 Sam. 5:5. 1 Kon. 2:11.

en de mannen van Israël werden voor
het aangezicht der knechten van David
geslagen.
18 Nu waren aldaar drie zonen van Zerúja: Joab, en Abísaï en A'sahel; en
A'sahel was licht op zijne voeten, als
eene der reeën, die in het veld zijn.
19 En A'sahel jaagde Abner achterna;
en hij week niet, om van achter Abner
ter rechter- of ter linkerhand af te gaan.
20 Toen zag Abner achter zich om, en
zeide: Zijt gij dit, A'sahel? En hij
zeide: Ik ben het.
21 En Abner zeide tot hem: Wijk tot
uwe rechterhand of tot uwe linkerhand,
en grijp u één van die jongens, en
neem voor u hun gewaad; maar A'sahel
wilde niet afwijken van achter hem.
22 Toen voer Abner wijders voort, zeggende tot A'sahel: Wijk af van achter
mij; waarom zal ik u ter aarde slaan?
hoe zou ik dan mijn aangezicht opheffen
voor uwen broeder Joab?
23 Maar hij weigerde af te wijken. Zoo
sloeg Abner hem met het achterste van
de spies aan de vijfde rib, dat de spies
van achter hem uitging; en hij viel aldaar, en stierf op zijne plaats. En het
geschiedde, dat allen, die tot de plaats
kwamen, alwaar A'sahel gevallen en gestorven was, staan bleven.
24 Maar Joab en Abísaï jaagden Abner
achterna; en de zon ging onder, als zij
gekomen waren tot den heuvel van Amma, dewelke is voor Giach, op den weg
der woestijn van Gíbeon.
25 En de kinderen van Benjamin verzamelden zich achter Abner, en werden
tot eenen hoop; en zij stonden op de
spits van eenen heuvel.
26 Toen riep Abner tot Joab, en zeide:
Zal dan het zwaard eeuwiglijk verteren?
weet gij niet, dat het in het laatste
bitterheid zal zijn? en hoe lang zult gij
het volk niet zeggen, dat zij wederkeeren
van hunne broederen te vervolgen?
27 En Joab zeide: *Zoo waarachtig als*
God leeft, ten ware dat gij gesproken hadt,
zekerlijk het volk zou al toen van den
morgen af weggevoerd zijn geweest, een
iegelijk van zijnen broeder te vervolgen!
28 Toen blies Joab met de bazuin; en
al het volk stond stil, en zij jaagden
Israël niet meer achterna, en voeren
niet wijders voort te strijden.
29 Abner dan en zijne mannen gingen
dienzelfden ganschen nacht over het
vlakke veld; en zij gingen over de Jordaan, en wandelden het gansche Bithron
door, en kwamen tot Mahanáïm.
30 Joab keerde ook weder van achter
Abner, en verzamelde het gansche volk.
En er werden van Davids knechten gemist
negentien mannen, en A'sahel.
31 Maar Davids knechten hadden van
Benjamin en onder Abners mannen geslagen: driehonderd en zestig mannen
waren er dood gebleven.
32 En zij namen A'sahel op, en begroeven hem in zijns vaders graf, dat te
Bethlehem was. Joab nu en zijne mannen gingen den ganschen nacht, dat hun
het licht aanbrak te Hebron.

3 EN er was een lange krijg tusschen
het huis van Saul, en tusschen het
huis van David. Doch David ging en
werd sterker; maar die van het huis van
Saul gingen en werden zwakker.

Zonen aan David geboren te Hebron.

2 EN David werden [a] zonen geboren te
Hebron. Zijn eerstgeborene nu was Amnon, van Ahinóam, de Jizreëlietische;
3 En zijn tweede was Chíleab, van Abigaïl, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet; en de derde, Absalom, de zoon
van Máacha, de dochter van Thalmai,
koning van Gesur;
4 En de vierde, Adónia, de zoon van
Haggith; en de vijfde Sefatja, de zoon
van Abítal;
5 En de zesde, Jíthream, van Egla,
Davids huisvrouw. Deze zijn David geboren te Hebron.

Abner onderhandelt met David, om hem het geheele koninkrijk te geven.—Hij wordt door Joab gedood.

6 TERWIJL die krijg was tusschen het
huis van Saul en tusschen het huis van
David, zoo geschiedde het, dat Abner
zich sterkte in het huis van Saul.
7 Saul nu had een bijwijf gehad, welker
naam was [b] Rizpa, dochter van Aja; en
Isbóseth zeide tot Abner: Waarom zijt
gij ingegaan tot mijns vaders bijwijf?
8 Toen ontstak Abner zeer over Isbóseths woorden, en zeide: Ben ik dan een
hondskop, ik, die tegen Juda, aan het
huis van Saul, uwen vader, aan zijne
broederen en aan zijne vrienden, heden
weldadigheid doe, en u niet overgeleverd
heb in Davids hand, dat gij heden aan
mij onderzoekt de ongerechtigheid eener
vrouw!
9 God doe Abner zoo, en doe hem zoo
daartoe! voorzeker, gelijk als de HEERE
aan David gezworen heeft, dat ik even
alzoo aan hem zal doen:
10 Overbrengende het koninkrijk van
het huis van Saul, en oprichtende den
stoel van David over Israël en over Juda,
van Dan tot Ber-séba toe.
11 En hij kon Abner verder niet één
woord antwoorden, omdat hij hem
vreesde.
12 Toen zond Abner boden voor zich

[a] 1 Kron. 3:1, enz. [b] Sam. 21:8, 10, 11, enz.

tot David, zeggende: Wiens is het land? zeggende *wijders:* Maak uw verbond met mij, en zie, mijne hand zal met u zijn, om gansch Israël tot u om te keeren.
13 En hij zeide: Wel, ik zal een verbond met u maken; doch één ding begeer ik van u, zeggende: gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat gij Michal, Sauls dochter, te voren inbrengt, als gij komt om mijn aangezicht te zien.
14 Ook zond David boden tot Isbóseth, den zoon van Saul, zeggende: Geef *mij* mijne huisvrouw Michal, dien ik mij [a] met honderd voorhuiden der Filistijnen ondertrouwd heb.
15 Isbóseth dan zond heen, en nam haar van den man, van [b] Paltiël, den zoon van Laïs.
16 En haar man ging met haar, al gaande en weenende achter haar, tot Bahûrim toe. Toen zeide Abner tot hem: Ga weg, keer weder. En hij keerde weder.
17 Abner nu had woorden met de oudsten van Israël, zeggende: Gij hebt David te voren lang tot eenen koning over u begeerd.
18 Zoo doet het nu; want de HEERE heeft tot David gesproken, zeggende: Door de hand van David, Mijnen knecht, zal Ik Mijn volk Israël verlossen van de hand der Filistijnen, en van de hand van al hunne vijanden.
19 En Abner sprak ook voor de ooren van Benjamin. Voorts ging Abner ook heen, om te Hebron voor Davids ooren te spreken alles, wat goed was in de oogen van Israël, en in de oogen van het gansche huis van Benjamin.
20 En Abner kwam tot David te Hebron, en twintig mannen met hem. En David maakte Abner, en den mannen, die met hem waren, eenen maaltijd.
21 Toen zeide Abner tot David: Ik zal mij opmaken, en heengaan, en vergaderen gansch Israël tot mijnen heer, den Koning, dat zij een verbond met u maken, en gij regeert over alles, wat uwe ziel begeert. Alzoo liet David Abner gaan, en hij ging in vrede.
22 En ziet, Davids knechten en Joab kwamen van eene bende, en brachten met zich eenen grooten roof. Abner nu was niet bij David te Hebron; want hij had hem laten gaan, en hij was gegaan in vrede.
23 Als nu Joab en het gansche heir, dat met hem was, aankwamen, zoo gaven zij Joab te kennen, zeggende: Abner, de zoon van Ner, is gekomen tot den Koning, en hij heeft hem laten gaan, en hij is gegaan in vrede.
24 Toen ging Joab tot den Koning in, en zeide: Wat hebt gij gedaan? zie, Abner is tot u gekomen; waarom nu hebt gij hem laten gaan, dat hij zoo vrij is weggegaan?
25 Gij kent Abner, den zoon van Ner, dat hij gekomen is om u te overreden, en om te weten uwen uitgang en uwen ingang, ja, om te weten alles, wat gij doet.
26 En Joab ging uit van David, en zond Abner boden na, die hem wederom haalden van den bornput van Sira; maar David wist het niet.
27 Als nu Abner weder te Hebron kwam, [c] zoo leidde Joab hem ter zijde af in het midden der poort, om in de stilte met hem te spreken; en hij sloeg hem aldaar aan de vijfde rib, dat hij stierf, [d] om des bloeds wil van zijnen broeder A'sahel.
28 Als David dat daarna hoorde, zoo zeide hij: Ik ben onschuldig, en mijn koninkrijk, bij den HEERE, tot in eeuwigheid, van het bloed van Abner, den zoon van Ner.
29 Het blijve op het hoofd van Joab, en op het gansche huis zijns vaders; en er worde van het huis van Joab niet afgesneden, die eenen vloed hebbe, en melaatsch zij, en zich aan den stok houde, en door het zwaard valle, en broods gebrek hebbe!
30 Alzoo hebben Joab en zijn broeder Abísai Abner doodgeslagen, omdat hij hunnen broeder A'sahel te Gibeon in den strijd gedood had.
31 David dan zeide tot Joab en tot al het volk, dat bij hem was: Scheurt uwe kleederen, en gordt zakken aan, en weeklaagt voor Abner henen; en de koning David ging achter de baar.
32 Als zij nu Abner te Hebron begroeven, zoo hief de Koning zijne stem op, en weende bij Abners graf; ook weende al het volk.
33 En de Koning maakte eene klage over Abner, en zeide: Is dan Abner gestorven, als een dwaas sterft?
34 Uwe handen waren niet gebonden, noch uwe voeten in koperen boeien gedaan; *maar* gij zijt gevallen, gelijk men valt voor het aangezicht van kinderen der verkeerdheid. Toen weende het gansche volk nog meer over hem.
35 Daarna kwam al het volk, om David brood te doen eten, als het nog dag was; maar David zwoer, zeggende: God doe mij zoo, en doe er zoo toe, indien ik vóór het ondergaan der zon brood of iets smake!
36 Als al het volk dit vernam, zoo was het goed in hunne oogen; alles, zooals de Koning gedaan had, was goed in de oogen van het gansche volk.
37 En al het volk en gansch Israël merkten te dienzelfden dage, dat het van

---

[a] 1 Sam. 18:25, 27. [b] 1 Sam. 25:44. [c] 1 Kon. 2:5. [d] 2 Sam. 2:23.

den Koning niet was, dat men Abner,
den zoon van Ner, gedood had.
38 Voorts zeide de Koning tot zijne
knechten: Weet gij niet, dat te dezen
dage een vorst, ja, een groote in Israël
gevallen is?
39 Maar ik ben heden teeder, en gezalfd
ten koning, en deze mannen, de zonen
van Zerúja, zijn harder dan ik; de HEERE
zal den boosdoener vergelden naar zijne
boosheid.

Isbóseth wordt gedood, en zijn dood door David gewroken.

4 ALS nu Sauls zoon hoorde, dat Abner
te Hebron gestorven was, werden
zijne handen slap, en gansch Israël werd
verschrikt.
2 En Sauls zoon had twee mannen,
oversten van benden; de naam des eenen
was Baëna, en de naam des anderen
Rechab, zonen van Rimmon, den Beëro-
thiet, van de kinderen van Benjamin;
want ook Beëroth werd aan Benjamin
gerekend.
3 En de Beërothieten waren gevloden
naar Gitthaïm, en waren aldaar vreem-
delingen tot op dezen dag.
4 [a] En Jónathan, Sauls zoon, had eenen
zoon, die geslagen was aan beide voeten;
vijf jaren was hij oud, als het gerucht
van Saul en Jónathan uit Jizreël kwam,
en zijne voedster hem opnam, en
vluchtte; en het geschiedde, als zij
haastte om te vluchten, dat hij viel, en
kreupel werd; en zijn naam was Mefi-
bóseth.
5 En de zonen van Rimmon, den Beë-
rothiet, Rechab en Baëna, gingen heen,
en kwamen ten huize van Isbóseth, als
de dag heet geworden was; en hij lag op
de slaapstede, in den middag.
6 En zij kwamen daarin tot het midden
des huizes, *als* zullende tarwe halen; en
zij sloegen hem aan de vijfde rib; en Re-
chab en zijn broeder Baëna ontkwamen.
7 Want zij kwamen in huis, als hij op
zijn bed lag in zijne slaapkamer, en sloe-
gen hem, en doodden hem, en hieuwen
zijn hoofd af; en zij namen zijn hoofd,
en gingen henen, den weg op het vlakke
veld, den ganschen nacht.
8 En zij brachten het hoofd van Isbó-
seth tot David te Hebron, en zeiden tot
den Koning: Zie, daar is het hoofd van
Isbóseth, den zoon van Saul, uwen vijand,
die uwe ziel zocht; alzoo heeft de HEERE
mijnen heere den Koning te dezen dage
wrake gegeven van Saul en van zijn
zaad.
9 Maar David antwoordde Rechab en
zijnen broeder Baëna, den zonen van
Rimmon, den Beërothiet, en zeide tot
hen: *Zoo waarachtig als* de HEERE
leeft, Die mijne ziel uit alle benauwdheid
verlost heeft!
10 [b] Dewijl ik hem, die mij boodschapte,
zeggende: Zie, Saul is dood; daar hij in
zijne oogen was als een, die goede bood-
schap bracht, nochtans gegrepen en te
Ziklag gedood heb, hoewel hij *meende,*
dat ik hem bodenloon zou geven;
11 Hoe veel te meer, wanneer godde-
looze mannen eenen rechtvaardigen man
in zijn huis op zijne slaapstede hebben
gedood? nu dan, zou ik zijn bloed van
uwe handen niet eischen, en u van de
aarde wegdoen?
12 En David gebood zijnen jongens, en
zij doodden hen, en hieuwen hunne han-
den en hunne voeten af, en hingen ze op
bij den vijver te Hebron; maar het hoofd
van Isbóseth namen zij, en begroeven het
in Abners [c] graf te Hebron.

David, door al de stammen als Koning erkend, neemt Jeruzalem in, en verslaat de Filistijnen.

5 TOEN [d] kwamen alle stammen van
Israël tot David te Hebron; en zij
spraken, zeggende: Zie, wij, uw gebeente
en uw vleesch zijn wij.
2 Daartoe ook te voren, toen Saul ko-
ning over ons was, waart gij Israël uit-
voerende en inbrengende; ook heeft de
HEERE tot u gezegd: [e] Gij zult Mijn volk
Israël weiden, en gij zult tot eenen voor-
ganger zijn over Israël.
3 Alzoo kwamen alle oudsten van Israël
tot den Koning te Hebron; en de koning
David maakte een verbond met hen te
Hebron, voor het aangezicht des
HEEREN; en zij zalfden David tot
koning over Israël.
4 Dertig jaar was David oud, als hij
koning werd; veertig jaren heeft hij ge-
regeerd.
5 [f] Te Hebron regeerde hij over Juda
zeven jaren en zes maanden; en te Jeru-
zalem regeerde hij drie en dertig jaren
over gansch Israël en Juda.
6 En de Koning toog met zijne mannen
naar Jeruzalem, tegen de Jebusieten, die
in dat land woonden. En zij spraken tot
David, zeggende: Gij zult hier niet in-
komen, maar de blinden en kreupelen
zullen u afdrijven; dat is te zeggen:
David zal hier niet inkomen.
7 Maar David nam den burcht Zion in;
dezelve is de stad Davids.
8 Want David zeide ten zelfden dage:
[g] Al wie de Jebusieten slaat, en geraakt
aan die watergoot, en die kreupelen, en
die blinden, die van Davids ziel gehaat
zijn, *die zal tot een hoofd en tot een' overste*

[a] 2 Sam. 9:3, enz. [b] 2 Sam. 1:15. [c] 2 Sam. 3:32. [d] 1 Kron. 11:1. [e] 2 Sam. 7:7. Ps. 78:71. [f] 2 Sam. 2:11. 1 Kon. 2:11. 1 Kron. 3:4. [g] 1 Kron. 11:6.

zijn; daarom zegt men: Een blinde en
kreupele zal in het huis niet komen.
9 Alzoo woonde David in den burcht, en
noemde dien Davids stad. En David
bouwde rondom van Millo af en binnen-
waarts.
10 David nu ging geduriglijk voort, en
werd groot; want de HEERE, de God der
heirscharen, was met hem.
11 En [a] Hiram, de koning van Tyrus,
zond boden tot David, en cederenhout,
en timmerlieden, en metselaars; en zij
bouwden David een huis.
12 En David merkte, dat de HEERE hem
tot eenen koning over Israël bevestigd
had, en dat Hij zijn koninkrijk verheven
had, om Zijns volks Israëls wil.
13 [b] En David nam meer bijwijven, en
vrouwen van Jeruzalem, nadat hij van
Hebron gekomen was; en David werden
meer zonen en dochteren geboren.
14 [c] En dit zijn de namen dergenen, die
hem te Jeruzalem geboren zijn: Schammûa,
en Schobab, en Nathan, en Sálomo,
15 En Ibchar, en Elischûa, en Nefeg,
en Jafía,
16 En Elíschama, en E'ljada, en Elifé-
leth.
17 [d] Als nu de Filistijnen hoorden, dat
zij David ten koning over Israël gezalfd
hadden, zoo togen alle Filistijnen op, om
David te zoeken; en David, dat hoo-
rende, toog af naar den burcht.
18 En de Filistijnen kwamen, en ver-
spreidden zich in het dal Refaïm.
19 Zoo vraagde David den HEERE, zeg-
gende: Zal ik optrekken tegen de Filis-
tijnen? zult Gij ze in mijne hand geven?
En de HEERE zeide tot David: Trek op,
want Ik zal de Filistijnen zekerlijk in
uwe hand geven.
20 Toen kwam David te [e] Baäl-Perázim;
en David sloeg hen aldaar, en zeide: De
HEERE heeft mijne vijanden voor mijn
aangezicht gescheurd, als eene scheure
der wateren; daarom noemde hij den
naam dier plaats Baäl-Perázim.
21 En zij lieten hunne afgoden aldaar;
[f] en David en zijne mannen namen ze op.
22 Daarna togen de Filistijnen weder op;
en zij verspreidden zich in het dal Refaïm.
23 En David vraagde den HEERE, De-
welke zeide: Gij zult niet optrekken;
maar trek om tot achter hen, dat gij aan
hen komt van tegenover de moerbezie-
boomen;
24 En het geschiede, als gij hoort het
geruisch van eenen gang in de toppen der
moerbezieboomen, dan rep u; want als-
dan is de HEERE voor uw aangezicht uit-
gegaan, om het heirleger der Filistijnen
te slaan.
25 En David deed alzoo, gelijk als de
HEERE hem geboden had; en hij sloeg
de Filistijnen van Geba af, totdat gij
komt te Gezer.

David brengt de arke naar Jeruzalem over.

6 DAARNA [g] verzamelde David we-
derom alle uitgelezenen in Israël,
dertig duizend.
2 En David maakte zich op, en ging
heen met al het volk, dat bij hem was,
van Baälim-Juda, om van daar op te
brengen de arke Gods, bij dewelke de
Naam wordt aangeroepen, de Naam van
den HEERE der heirscharen, Die daarop
woont tusschen de cherubim.
3 En zij voerden de arke Gods op eenen
[h] nieuwen wagen, en haalden ze uit het
[i] huis van Abinádab, dat op eenen heu-
vel is; en Uza en Ahío, zonen van Abi-
nádab, leidden den nieuwen wagen.
4 Toen zij hem nu uit het huis van
Abinádab, dat op den heuvel is, met de
arke Gods, wegvoerden, zoo ging Ahío
voor de arke henen.
5 En David en het gansche huis Israëls
speelden voor het aangezicht des HEEREN,
met allerlei *snarenspel* van dennenhout,
als met harpen, en met luiten, en met
trommelen, ook met schellen, en met
cimbalen.
6 [k] Als zij nu kwamen tot aan Nachons
dorschvloer, zoo strekte Uza *zijne hand*
uit aan de arke Gods, en hield ze; want
de runderen struikelden.
7 Toen ontstak de toorn des HEEREN
tegen Uza, en God sloeg hem aldaar, om
deze onbedachtzaamheid; en hij stierf
aldaar bij de arke Gods.
8 En David ontstak, omdat de HEERE
eene scheur gescheurd had aan Uza; en
hij noemde dezelve plaats Pérez-Uza, tot
op dezen dag.
9 En David vreesde den HEERE ten
zelven dage; en hij zeide: Hoe zal de
arke des HEEREN tot mij komen?
10 David dan wilde de arke des HEEREN
niet tot zich *laten* verbrengen in de stad
Davids; maar David deed ze afwijken in
het huis van Obed-Edom, den Gethiet.
11 En de arke des HEEREN bleef in het
huis van Obed-Edom, den Gethiet, drie
maanden; [l] en de HEERE zegende Obed-
Edom en zijn gansche huis.
12 Toen boodschapte men den koning
David, zeggende: De HEERE heeft het
huis van Obed-Edom, en al wat hij heeft,
gezegend om der arke Gods wil; zoo ging
David heen, en haalde de arke Gods uit
het huis van Obed-Edom opwaarts in de
stad Davids, met vreugde.
13 En het geschiedde, als zij, die de arke

---

[a] 1 Kron. 14:1. [b] 1 Kron. 3:9; 14:3, enz. [c] 1 Kron. 3:5, enz.; 14:4, enz.
[d] 1 Kron. 14:8, enz. [e] Jes. 28:21. [f] 1 Kron. 14:12. [g] 1 Kron. 13:5, enz.
[h] 1 Sam. 6:7, 8, enz. [i] 1 Sam. 7:1. [k] 1 Kron. 13:9. [l] 1 Kron. 13:14.

des HEEREN droegen, zes treden voortgetreden waren, dat hij ossen en gemest *vee* offerde.

14 En David huppelde met alle macht voor het aangezicht des HEEREN; en David was omgord met eenen linnen lijfrok.

15 Alzoo brachten David en het gansche huis Israëls de arke des HEEREN op, met gejuich en met geluid der bazuinen.

16 En het geschiedde, als de arke des HEEREN in de stad Davids kwam, dat Michal, Sauls dochter, door het venster uitzag. Als zij nu den koning David zag, springende en huppelende voor het aangezicht des HEEREN, verachtte zij hem in haar hart.

17 Toen zij nu de arke des HEEREN inbrachten, stelden zij die in hare [a] plaats, in het midden der tent, die David voor haar gespannen had; en David offerde brandofferen voor des HEEREN aangezicht, en dankofferen.

18 Als David geëindigd had het brandoffer en de dankofferen te offeren, [b] zoo zegende hij het volk in den Naam des HEEREN der heirscharen.

19 En hij deelde uit aan het gansche volk, aan de gansche menigte van Israël, van de mannen tot de vrouwen toe, aan een' iegelijk een' broodkoek, en een schoon stuk *vleesch*, en eene flesch *wijn*. Toen ging al dat volk heen, een iegelijk naar zijn huis.

20 Als nu David wederkwam, om zijn huis te zegenen, ging Michal, Sauls dochter, uit, David tegemoet, en zeide: Hoe is heden de Koning van Israël verheerlijkt, die zich heden voor de oogen van de dienstmaagden zijner dienstknechten heeft ontbloot, gelijk een van de ijdele lieden zich onbeschaamdelijk ontbloot?

21 Maar David zeide tot Michal: Voor het aangezicht des HEEREN, Die mij verkoren heeft voor uwen vader en voor zijn gansche huis, mij instellende tot eenen voorganger over het volk des HEEREN, over Israël; ja, ik zal spelen voor het aangezicht des HEEREN.

22 Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzoo, en zal nederig zijn in mijne oogen, en met de dienstmaagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden.

23 Michal nu, Sauls dochter, had geen kind, tot den dag van haren dood toe.

God staat niet toe, dat David Hem een tempel bouwe.

7 EN [c] het geschiedde, als de Koning in zijn huis zat, en de HEERE hem rust gegeven had van al zijne vijanden rondom,

2 Zoo zeide de Koning tot den profeet Nathan: Zie toch, ik woon in een cederen huis, en de arke Gods woont in het midden der gordijnen.

3 En Nathan zeide tot den Koning: Ga heen, doe al wat in uw hart is; want de HEERE is met u.

4 Maar het gebeurde in denzelfden nacht, dat het woord des HEEREN tot Nathan geschiedde, zeggende:

5 Ga, en zeg tot Mijnen knecht, tot David: Zoo zegt de HEERE: Zoudt gij Mij een huis bouwen tot Mijne woning?

6 Want Ik heb in geen huis gewoond, [d] van dien dag af, dat Ik de kinderen Israëls uit Egypte opvoerde, tot op dezen dag; maar Ik heb gewandeld in eene tent en in eenen tabernakel.

7 Overal, waar Ik met al de kinderen Israëls heb gewandeld, heb Ik wel een woord gesproken met eenen der stammen Israëls, dien Ik bevolen heb Mijn volk Israël te weiden, zeggende: Waarom bouwt gij Mij niet een cederen huis?

8 Nu dan, alzoo zult gij tot Mijnen knecht, tot David, zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: [e] Ik heb u genomen van de schaapskooi, van achter de schapen, dat gij een voorganger zoudt zijn over Mijn volk, over Israël;

9 En Ik ben met u geweest [f] overal, waar gij gegaan zijt, en heb al uwe vijanden voor uw aangezicht uitgeroeid; en Ik heb u eenen grooten naam gemaakt, als den naam der grooten, die op de aarde zijn.

10 En Ik heb voor Mijn volk, voor Israël, eene plaats besteld, en hem geplant, dat hij aan zijne plaats wone, en niet meer heen en weder gedreven worde; en de kinderen der verkeerdheid zullen hem niet meer verdrukken, gelijk als in het eerst,

11 En van dien dag af, dat Ik geboden heb richters te wezen over Mijn volk Israël. Doch u heb Ik rust gegeven van al uwe vijanden. Ook geeft u de HEERE te kennen, dat de HEERE u een huis maken zal.

12 [g] Wanneer uwe dagen zullen vervuld zijn, en gij met uwe vaderen zult ontslapen zijn, zoo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.

13 [h] Die zal Mijnen Naam een huis bouwen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.

14 [i] Ik zal hem zijn tot eenen vader, en hij zal Mij zijn tot eenen zoon; [k] dewelke als hij misdoet, zoo zal Ik hem met eene

[a] 1 Kron. 15:1; 16:1. [b] 1 Kron. 16:2. [c] 1 Kron. 17. [d] 1 Kon. 8:16. [e] 1 Sam. 16:11, 12. Ps. 78:70. [f] 2 Sam. 8:6, 14. [g] 1 Kon. 8:20. [h] 1 Kon. 5:5; 6:12. 1 Kron. 22:10. [i] Ps. 89:27. Hebr. 1:5. [k] Ps. 89:31, enz.

menschenroede en met plagen der menschenkinderen straffen;
15 Maar Mijne goedertierenheid zal van
hem niet wijken, gelijk als Ik *die* weggenomen heb van Saul, dien Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen.
16 Doch uw huis zal bestendig zijn, en
uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht; uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.
17 Naar al deze woorden, en naar dit
gansche gezicht, alzoo sprak Nathan tot David.
18 Toen ging de koning David in, en
bleef voor het aangezicht des HEEREN, en hij zeide: Wie ben ik, Heere HEERE! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?
19 Daartoe is dit in Uwe oogen nog klein
geweest, Heere HEERE! maar Gij hebt ook over het huis Uws knechts gesproken tot van verre henen; en dit *naar* de wet der menschen, Heere HEERE!
20 En wat zal David nog meer tot U
spreken? want Gij kent Uwen knecht, Heere HEERE!
21 Om Uws woords wil, en naar Uw hart
hebt Gij al deze groote dingen gedaan, om aan Uwen knecht bekend te maken.
22 Daarom zijt Gij groot, HEERE God!
[a] want er is niemand gelijk Gij, en er is geen God dan alleen Gij, naar alles, wat wij met onze ooren gehoord hebben.
23 [b] En wie is gelijk Uw volk, gelijk
Israël, een eenig volk op aarde, hetwelk God is heengegaan Zich tot een volk te verlossen, en om Zich eenen Naam te zetten, en om voor ulieden deze groote en verschrikkelijke dingen te doen aan Uw land, voor het aangezicht Uws volks, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de Heidenen en hunne goden *verdrijvende.*
24 En Gij hebt Uw volk Israël U beves-
tigd, U tot een volk, tot in eeuwigheid; en Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God geworden.
25 Nu dan, HEERE God! doe dit woord,
dat Gij over Uwen knecht en over zijn huis gesproken hebt, bestaan tot in eeuwigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken hebt.
26 En Uw Naam worde groot gemaakt
tot in eeuwigheid; dat men zegge: De HEERE der heirscharen is God over Israël; en het huis van Uwen knecht David zal bestendig zijn voor Uw aangezicht.
27 Want Gij, HEERE der heirscharen, Gij,
God Israëls! Gij hebt *voor* het oor Uws knechts geopenbaard, zeggende: Ik zal u een huis bouwen; daarom heeft Uw knecht in zijn hart gevonden, dit gebed tot U te bidden.
28 Nu dan, Heere HEERE! Gij zijt die
God, en [c] Uwe woorden zullen waarheid zijn, en Gij hebt dit goede tot Uwen knecht gesproken.
29 Zoo believe het U nu, en zegen het
huis van Uwen knecht, dat het in eeuwigheid voor uw aangezicht zij; want Gij, Heere HEERE! hebt *het* gesproken, en met Uwen zegen zal het huis van Uwen knecht gezegend worden in eeuwigheid.

David onderwerpt Moab, Zoba en Syrië. Zijne staatsambtenaren.

8 EN [d] het geschiedde daarna, dat David
de Filistijnen sloeg, en bracht hen tenonder; en David nam Meteg-Amma uit der Filistijnen hand.
2 Ook sloeg hij de Moabieten, en mat
hen met een snoer, doende hen ter aarde nederliggen; en hij mat *met* twee snoeren om te dooden, en *met* een vol snoer om in het leven te laten. Alzoo werden de Moabieten David tot knechten, brengende geschenken.
3 David sloeg ook Hadad-ézer, den zoon
van Rechob, den koning van Zoba, toen hij heentoog, om zijne hand te wenden naar de rivier Frath.
4 En David [e] nam hem duizend *wagens*
af, en zevenhonderd ruiteren, en twintig duizend man te voet; en David ontzenuwde alle wagenpaarden, en hield daarvan honderd wagenen overig.
5 En de Syriërs van Damaskus kwamen
om Hadad-ézer, den koning van Zoba, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs twee en twintig duizend man.
6 En David leide bezettingen in Syrië
van Damaskus, en de Syriërs werden David tot knechten, brengende geschenken; en de HEERE behoedde David overal, waar hij heentoog.
7 En David nam de gouden schilden, die
bij Hadad-ézers knechten geweest waren, en bracht ze te Jeruzalem.
8 Daartoe nam de koning David zeer veel
kopers uit Betach, en uit Bérothai, steden van Hadad-ézer.
9 Als nu Thoï, de koning van Hamath,
hoorde, dat David het gansche heir van Hadad-ézer geslagen had,
10 Zoo zond Thoï zijnen zoon Joram tot
den koning David, om hem te vragen naar *zijnen* welstand, en om hem te zegenen, van wege dat hij tegen Hadad-ézer gekrijgd, en hem geslagen had (want Hadad-ézer voerde steeds krijg tegen Thoï); en in zijne hand waren zilveren vaten, en gouden vaten, en koperen vaten;
11 Welke de koning David ook den
HEERE heiligde, met het zilver en het goud, dat hij geheiligd had van alle Heidenen, die hij *zich* onderworpen had:

---

[a] Deut. 3:24; 4:35; 32:39. 1 Sam. 2:2. Ps. 86:8. Jes. 45:5, 18, 22. Mark. 12:29, 32.
[b] Deut. 4:7; 33:29. Ps. 147:20. [c] Joh. 17:17. [d] 1 Kron. 18:1, enz. [e] 1 Kron. 18:4.

12 Van Syrië, en van Moab, en van de
kinderen Ammons, en van de Filistijnen,
en van Amalek, en van den roof van
Hadad-ézer, den zoon van Rechob, den
koning van Zoba.
13 [a] Ook maakte David *zich* eenen naam,
als hij wederkwam, nadat hij de Syriërs
geslagen had, in het Zoutdal, achttien
duizend.
14 En hij leide bezettingen in Edom; in
gansch Edom leide hij bezettingen; en
alle Edomieten werden David tot knechten;
en de HEERE behoedde David overal,
waar hij heentoog.
15 Alzoo regeerde David over gansch
Israël, en David deed aan zijn gansche
volk recht en gerechtigheid.
16 [b] Joab nu, de zoon van Zerúja, was
over het heir; en Jósafat, zoon van
Achílud, was kanselier.
17 En Zadok, zoon van Ahítub, en
Achimélech, zoon van Abjathar, waren
priesters; en Serája was schrijver.
18 Er was ook Benája, zoon van Jójada,
met de Krethi en de Plethi; maar Davids
zonen waren prinsen.

Weldadigheid van David, jegens Mefibóseth, zoon van Jónathan.

9 EN David zeide: Is er nog iemand,
die overgebleven is van het huis van
Saul, dat ik weldadigheid aan hem doe,
om Jónathans wil?
2 Het huis van Saul nu had eenen
knecht, wiens naam was [c] Ziba; en zij
riepen hem tot David. En de Koning
zeide tot hem: Zijt gij Ziba? En hij
zeide: Uw knecht.
3 En de Koning zeide: Is er niet nog
iemand van het huis van Saul, dat ik
Gods weldadigheid bij hem doe? Toen
zeide Ziba tot den Koning: Er is nog
een zoon van Jónathan, die geslagen is
aan [d] beide voeten.
4 En de Koning zeide tot hem: Waar is
hij? En Ziba zeide tot den Koning: Zie,
hij is in het huis van Machir, den zoon
van Ammiël, te Lódebar.
5 Toen zond de koning David heen; en
hij nam hem uit het huis van Machir,
den zoon van Ammiël, van Lódebar.
6 Als nu Mefibóseth, de zoon van Jónathan,
den zoon van Saul, tot David inkwam,
zoo viel hij op zijn aangezicht, en
boog zich neder. En David zeide: Mefibóseth!
En hij zeide: Zie, *hier* is uw
knecht.
7 En David zeide tot hem: Vrees niet,
want ik zal zekerlijk weldadigheid bij u
doen, om uws vaders Jónathans wil; en
ik zal u alle akkers van uwen vader Saul
wedergeven, en gij zult geduriglijk brood
eten aan mijne tafel.
8 Toen boog hij zich, en zeide: Wat is
uw knecht, dat gij omgezien hebt naar
eenen dooden hond, als ik ben?
9 Toen riep de Koning Ziba, Sauls jongen,
en zeide tot hem: Al wat Saul gehad
heeft, en zijn gansche huis, heb ik den
zoon uws heeren gegeven;
10 Daarom zult gij voor hem het land
bearbeiden, gij, en uwe zonen, en uwe
knechten, en zult *de vruchten* inbrengen,
opdat de zoon uws heeren brood hebbe;
dat hij ete; en Mefibóseth, de zoon uws
heeren, zal geduriglijk brood eten aan
mijne tafel. Ziba nu had vijftien zonen
en twintig knechten.
11 En Ziba zeide tot den Koning: Naar
alles, wat mijn heer de Koning zijnen
knecht gebiedt, alzoo zal uw knecht doen.
Ook zou Mefibóseth, etende aan mijne
tafel, als een van des Konings zonen zijn.
12 Mefibóseth nu had eenen kleinen
zoon, wiens naam was Micha; en allen,
die in het huis van Ziba woonden, waren
knechten van Mefibóseth.
13 Alzoo woonde Mefibóseth te Jeruzalem,
omdat hij geduriglijk at aan des
Konings tafel; en hij was kreupel aan
beide zijne voeten.

De Ammonieten en Syriërs geslagen en tenondergebracht.

10 EN [e] het geschiedde daarna, dat de
koning der kinderen Ammons stierf,
en zijn zoon Hanun werd koning in zijne
plaats.
2 Toen zeide David: Ik zal weldadigheid
doen aan Hanun, den zoon van Nahas,
gelijk als zijn vader weldadigheid aan
mij gedaan heeft. Zoo zond David heen,
om hem door den dienst zijner knechten
te troosten over zijnen vader. En de
knechten van David kwamen in het land
van de kinderen Ammons.
3 Toen zeiden de vorsten der kinderen
Ammons tot hunnen heer Hanun: Eert
David uwen vader in uwe oogen, omdat
hij troosters tot u gezonden heeft? Heeft
David zijne knechten niet daarom tot u
gezonden, dat hij deze stad doorzoeke, en
die verspiede, en die omkeere?
4 Toen nam Hanun Davids knechten,
en schoor hunnen baard half af, en sneed
hunne kleederen half af, tot aan hunne
billen; en hij liet hen gaan.
5 Als zij dit David lieten weten, zoo
zond hij hun tegemoet; want deze mannen
waren zeer beschaamd. En de
Koning zeide: Blijft te Jericho, totdat
uw baard weder gewassen zal zijn; komt
dan weder.
6 Toen nu de kinderen Ammons zagen,
dat zij zich bij David stinkende gemaakt

[a] Ps. 60:2. [b] 1 Kron. 18:15, enz. [c] 2 Sam. 16:1, enz.; 19:17. [d] 2 Sam. 4:4.
[e] 1 Kron. 19:1, enz.

hadden, zonden de kinderen Ammons
heen, en huurden van de Syriërs van
Beth-Rechob, en van de Syriërs van
Zoba, twintig duizend voetvolks, en van
den koning van Máächa duizend man, en
van de mannen van Tob twaalf duizend
man.
7 Als David dit hoorde, zond hij Joab
heen, en het gansche heir met de helden.
8 En de kinderen Ammons togen uit,
en stelden de slagorde voor de deur der
poort; maar de Syriërs van Zoba, en
Rechob, en de mannen van Tob en
Máacha waren bijzonder in het veld.
9 Als nu Joab zag, dat de spits der slag-
orde tegen hem was, van voren en van
achteren, zoo verkoos hij uit alle uitgele-
zenen van Israël, en stelde hen in orde
tegen de Syriërs aan;
10 En het overige des volks gaf hij onder
de hand van zijnen broeder Abísai, die
het in orde stelde tegen de kinderen
Ammons aan.
11 En hij zeide: Zoo de Syriërs mij te
sterk zullen zijn, zoo zult gij mij komen
verlossen; en zoo de kinderen Ammons
u te sterk zullen zijn, zoo zal ik komen
om u te verlossen.
12 Wees sterk, en laat ons sterk zijn voor
ons volk, en voor de steden onzes Gods;
de HEERE nu doe wat goed is in Zijne
oogen.
13 Toen naderde Joab, en het volk, dat
bij hem was, tot den strijd tegen die
Syriërs; en zij vloden voor zijn aange-
zicht.
14 Als de kinderen Ammons zagen, dat
de Syriërs vloden, vloden zij ook voor het
aangezicht van Abísai, en kwamen in de
stad. En Joab keerde weder van de kin-
deren Ammons, en kwam te Jeruzalem.
15 Toen nu de Syriërs zagen, dat zij
voor Israëls aangezicht geslagen waren,
zoo vergaderden zij zich *weder* te zamen.
16 En Hadar-ézer zond heen, en deed de
Syriërs uitkomen, die op gene zijde der
rivier zijn, en zij kwamen te Helam; en
Sobach, Hadar-ézers krijgsoverste, *toog*
voor hun aangezicht heen.
17 Als dat David werd aangezegd, ver-
zamelde hij gansch Israël, en toog over
de Jordaan, en kwam te Helam; en de
Syriërs stelden *de slagorde* tegen David
aan, en streden met hem.
18 Maar de Syriërs vloden voor Israëls
aangezicht, en David versloeg van de
Syriërs zevenhonderd wagenen, en veer-
tig duizend ruiteren; daartoe sloeg hij
Sobach, hunnen krijgsoverste, dat hij
aldaar stierf.
19 Toen nu al de koningen, die Hadar-
ézers knechten waren, zagen, dat zij voor
Israëls aangezicht geslagen waren, maak-
ten zij vrede met Israël, en dienden hen;
en de Syriërs vreesden de kinderen Am-
mons meer te verlossen.

David pleegt overspel en moord.

11 EN [a] het geschiedde met de weder-
komst van het jaar, ter tijd als de
koningen uittrekken, dat David Joab, en
zijne knechten met hem, en gansch
Israël henenzond, dat zij de kinderen
Ammons verderven, en Rabba belegeren
zouden. Doch David bleef te Jeruzalem.
2 Zoo geschiedde het tegen den avond-
tijd, dat David van zijn leger opstond, en
wandelde op het dak van het konings-
huis, en zag van het dak eene vrouw,
zich wasschende; deze vrouw nu was
zeer schoon van aanzien.
3 En David zond henen, en ondervraag-
de naar deze vrouw; en men zeide: Is dat
niet Bathséba, de dochter van Eliam, de
huisvrouw van Uría, den Hethiet?
4 Toen zond David boden henen, en liet
haar halen. En als zij tot hem ingeko-
men was, lag hij bij haar (zij nu had
zich [b] van hare onreinigheid gezuiverd);
daarna keerde zij weder naar haar huis.
5 En die vrouw werd zwanger; zoo zond
zij henen, en liet David weten, en zeide:
Ik ben zwanger geworden.
6 Toen zond David tot Joab, *zeggende:*
Zend Uría, den Hethiet, tot mij. En
Joab zond Uría tot David.
7 Als nu Uría tot hem kwam, zoo
vraagde David naar den welstand van
Joab, en naar den welstand des volks, en
naar den welstand des krijgs.
8 Daarna zeide David tot Uría: Ga af
naar uw huis, en wasch uwe voeten. En
toen Uría uit des Konings huis uitging,
volgde hem een gerecht des Konings
achterna.
9 Maar Uría leide zich neder voor de deur
van des Konings huis, met al de knechten
zijns heeren; en hij ging niet af in zijn
huis.
10 En zij gaven het David te kennen,
zeggende: Uría is niet afgegaan in zijn
huis. Toen zeide David tot Uría: Komt
gij niet van de reis? waarom zijt gij niet
afgegaan in uw huis?
11 En Uría zeide tot David: De arke, en
Israël, en Juda blijven in de tenten; en
mijn heer Joab en de knechten mijns
heeren zijn gelegerd op het open veld, en
zou ik in mijn huis gaan, om te eten en
te drinken, en bij mijn huisvrouw te
liggen? *Zoo waarachtig als* gij leeft en
uwe ziel leeft, indien ik deze zaak doen
zal!
12 Toen zeide David tot Uría: Blijf ook
heden hier, zoo zal ik u morgen afzenden.
Alzoo bleef Uría te Jeruzalem, dien dag
en den anderen dag.
13 En David noodigde hem, zoodat hij

[a] 1 Kron. 20:1, enz. [b] Lev. 15:19, enz.; 18:19.

voor zijn aangezicht at en dronk, en hij
maakte hem dronken. Daarna ging hij
in den avond uit, om zich neder te leggen
op zijn leger, met zijns heeren knechten,
maar ging niet af in zijn huis.
14 Des morgens nu geschiedde het, dat
David eenen brief schreef aan Joab; en
hij zond *dien* door de hand van Uría.
15 En hij schreef in dien brief, zeggende:
Stel Uría vooraan tegenover den sterksten
strijd, en keer van achter hem af, opdat
hij geslagen worde en sterve.
16 Zoo geschiedde het, als Joab op de
stad gelet had, dat hij Uría stelde aan de
plaats, waarvan hij wist, dat aldaar
strijdbare mannen waren.
17 Als nu de mannen der stad uittogen
en met Joab streden, vielen er van het
volk, van Davids knechten, en Uría, de
Hethiet, stierf ook.
18 Toen zond Joab heen, en liet David
den ganschen handel van dezen strijd
weten.
19 En hij beval den bode, zeggende: Als
gij zult geëindigd hebben den ganschen
handel van dezen strijd tot den Koning
uit te spreken;
20 En het zal geschieden, indien de
grimmigheid des Konings opkomt, en hij
tot u zegt: Waarom zijt gij zoo na aan
de stad gekomen om te strijden? wist gij
niet, dat zij van den muur zouden schieten?
21 [a] Wie sloeg Abimélech, den zoon van
Jerubbéseth? wierp niet eene vrouw een
stuk van eenen molensteen op hem van
den muur, dat hij te Thebez stierf? waarom
zijt gij tot den muur genaderd? Dan
zult gij zeggen: Uw knecht, Uría, de
Hethiet, is ook dood.
22 En de bode ging heen, en kwam in,
en gaf David te kennen alles, waar hem
Joab om uitgezonden had.
23 En de bode zeide tot David: Die
mannen zijn ons zeker te machtig geweest,
en zijn tot ons uitgetogen in het
veld; maar wij zijn tegen hen aan
geweest tot aan de deur der poort.
24 Toen schoten de schutters van den
muur af op uwe knechten, dat er van des
Konings knechten dood gebleven zijn; en
uw knecht, Uría, de Hethiet, is ook dood.
25 Toen zeide David tot den bode: Zoo
zult gij tot Joab zeggen: Laat deze zaak
niet kwaad zijn in uwe oogen; want het
zwaard verteert zoo wel dezen als genen;
versterk uwen strijd tegen de stad, en
verstoor ze; versterk hem alzoo.
26 Als nu de huisvrouw van Uría hoorde,
dat haar man Uría dood was, zoo droeg
zij leed over haren heer.
27 En als de rouw was overgegaan, zond
David heen, en nam haar in zijn huis; en
zij werd hem ter vrouwe, en baarde hem
eenen zoon. Doch deze zaak, die David
gedaan had, was kwaad in de oogen des
HEEREN.

Berouw en kastijding van David.

12 EN de HEERE zond Nathan tot
David. Als die tot hem inkwam,
zeide hij tot hem: Er waren twee mannen
in eene stad, de een rijk en de ander
arm.
2 De rijke had zeer vele schapen en
runderen.
3 Maar de arme had gansch niet, dan
een eenig klein ooilam, dat hij gekocht
had, en had het gevoed, dat het groot
geworden was bij hem en bij zijne kinderen
tegelijk; het at van zijne bete, en
dronk van zijnen beker, en sliep in zijnen
schoot, en het was hem als eene dochter.
4 Toen nu den rijken man een wandelaar
overkwam, verschoonde hij te nemen
van zijne schapen en van zijne runderen,
om voor den reizenden man, die tot hem
gekomen was, *wat* te bereiden; en hij
nam des armen mans ooilam, en bereidde
dat voor den man, die tot hem gekomen
was.
5 Toen ontstak Davids toorn zeer tegen
dien man, en hij zeide tot Nathan: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft, de man,
die dat gedaan heeft, is een kind des
doods!
6 En dat ooilam zal hij [b] viervoudig wedergeven,
daarom dat hij deze zaak gedaan,
en omdat hij niet verschoond heeft.
7 Toen zeide Nathan tot David: Gij zijt
die man! Zoo zegt de HEERE, de God
Israëls: Ik heb u ten koning [c] gezalfd
over Israël, en Ik heb u uit Sauls hand
gered;
8 En Ik heb u uws heeren huis gegeven,
daartoe uws heeren vrouwen in uwen
schoot, ja, Ik heb u het huis van Israël en
Juda gegeven; en indien het weinig is, Ik
zou u alzulks en alzulks daartoe doen.
9 Waarom hebt gij *dan* het woord des
HEEREN veracht, doende wat kwaad is in
Zijne oogen? Gij hebt Uría, den Hethiet,
met het zwaard verslagen, en zijne huisvrouw
hebt gij u ter vrouwe genomen; en
hem hebt gij met het zwaard van de kinderen
Ammons doodgeslagen.
10 Nu dan, het zwaard zal van uw huis
niet afwijken tot in eeuwigheid, dáárom
dat gij Mij veracht hebt, en de huisvrouw
van Uría, den Hethiet, genomen hebt,
dat zij u ter vrouwe zij.
11 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad
over u verwekken uit uw huis, en zal uwe
vrouwen nemen voor uwe oogen, en [d] zal
haar aan uwen naaste geven; die zal bij
uwe vrouwen liggen, voor de oogen dezer
zon.
12 Want gij hebt het in het verborgen

---

[a] Richt. 9:52, 53. [b] Ex. 22:1. [c] 1 Sam. 16:13. [d] Deut. 28:30. 2 Sam. 16:22.

gedaan; maar Ik zal deze zaak doen voor
gansch Israël, en voor de zon.
13 Toen zeide David tot Nathan: Ik heb
gezondigd tegen den HEERE! En Nathan
zeide tot David: De HEERE heeft ook uwe
zonde weggenomen; gij zult niet sterven.
14 Nochtans, dewijl gij door deze zaak
de vijanden des HEEREN grootelijks hebt
doen lasteren, zal ook de zoon, die u geboren is, den dood sterven.
15 Toen ging Nathan naar zijn huis. En
de HEERE sloeg het kind, dat de huisvrouw van Uría David gebaard had, dat
het zeer krank werd.
16 En David zocht God voor dat jongsken; en David vastte een vasten, en ging
in, en lag den nacht over op de aarde.
17 Toen maakten zich de oudsten van
zijn huis op tot hem, om hem te doen
opstaan van de aarde; maar hij wilde
niet, en at geen brood met hen.
18 En het geschiedde op den zevenden
dag, dat het kind stierf; en Davids knechten vreesden hem aan te zeggen, dat het
kind dood was; want zij zeiden: Ziet, als
het kind nog levend was, spraken wij tot
hem, maar hij hoorde naar onze stem
niet; hoe zullen wij dan tot hem zeggen:
Het kind is dood? want het mocht kwaad
doen.
19 Maar David zag, dat zijne knechten
mompelden; zoo merkte David, dat het
kind dood was. Dies zeide David tot zijne
knechten: Is het kind dood? En zij zeiden: Het is dood.
20 Toen stond David op van de aarde,
en wiesch en zalfde zich, en veranderde
zijne kleeding, en ging in het huis des
HEEREN, en bad aan; daarna kwam hij
in zijn huis, en eischte *brood;* en zij
zetten hem brood voor, en hij at.
21 Zoo zeiden zijne knechten tot hem:
Wat is dit voor een ding, dat gij gedaan
hebt? Om des levenden kinds wil hebt
gij gevast en geweend; maar nadat het
kind gestorven is, zijt gij opgestaan en
hebt brood gegeten.
22 En hij zeide: Als het kind nog
leefde, heb ik gevast en geweend; want
ik zeide: Wie weet, de HEERE zou mij
mogen genadig zijn, dat het kind levend
bleve.
23 Maar nu is het dood, waarom zou ik
nu vasten? Zal ik hem nog kunnen wederhalen? Ik zal wel tot hem gaan, maar
hij zal tot mij niet wederkomen.
24 Daarna troostte David zijne huisvrouw Bathséba, en ging tot haar in, en
lag bij haar; en zij [a] baarde eenen zoon,
wiens [b] naam hij noemde Sálomo; en de
HEERE had hem lief,
25 En zond heen door de hand van den
profeet Nathan, en noemde zijnen naam
Jedid-Jah, om des HEEREN wil.

26 [c] Joab nu krijgde tegen Rabba der
kinderen Ammons; en hij nam de
koninklijke stad in.
27 Toen zond Joab boden tot David, en
zeide: Ik heb gekrijgd tegen Rabba; ook
heb ik de waterstad ingenomen.
28 Zoo verzamel gij nu het overige des
volks, en beleger de stad, en neem ze in;
opdat niet, zoo ik de stad zou innemen,
mijn naam over haar uitgeroepen worde.
29 Toen verzamelde David al dat volk,
en toog naar Rabba; en hij krijgde tegen
haar, en nam ze in.
30 [d] En hij nam de kroon haars konings
van zijn hoofd af, welker gewicht was
een talent gouds, met edelgesteente, en
zij werd op Davids hoofd *gezet;* ook
voerde hij uit eenen zeer grooten roof
der stad.
31 [e] Het volk nu, dat daarin was, voerde
hij uit, en leide het onder zagen, en onder
ijzeren dorschwagens, en onder ijzeren
bijlen, en deed hen door den ticheloven
doorgaan; en alzoo deed hij aan alle
steden der kinderen Ammons. Daarna
keerde David, en al het volk, weder naar
Jeruzalem.

Bloedschande van Amnon. Zijn dood.

13 EN het geschiedde daarna, alzoo Absalom, Davids zoon, eene schoone
zuster had, welker naam was Thamar,
dat Amnon, Davids zoon, haar liefkreeg.
2 En Amnon was benauwd tot krank
wordens toe, om zijner zuster Thamars
wil; want zij was eene maagd, zoodat
het in Amnons oogen zwaar was, haar
iets te doen.
3 Doch Amnon had eenen vriend, wiens
naam was Jónadab, eenen zoon van
Símea, Davids broeder; en Jónadab was
een zeer wijs man.
4 Die zeide tot hem: Waarom zijt gij
van morgen tot morgen zoo mager, gij,
koningszoon! zult gij het mij niet te
kennen geven? Toen zeide Amnon tot
hem: Ik heb Thamar, de zuster van
mijnen broeder Absalom, lief.
5 En Jónadab zeide tot hem: Leg u op
uw leger, en maak u krank; als dan uw
vader zal komen om u te zien, zoo zult
gij tot hem zeggen: Dat toch mijne zuster
Thamar kome, dat zij mij met brood
spijzige, en de spijze voor mijne oogen
toemake, opdat ik het aanzie, en van
hare hand ete.
6 Amnon dan leide zich, en maakte zich
krank. Toen nu de Koning kwam om
hem te zien, zeide Amnon tot den
Koning: Dat toch mijne zuster Thamar
kome, dat zij twee koekjes voor mijne
oogen toemake, en ik van hare hand ete.
7 Toen zond David heen tot Thamar in
het huis, zeggende: Ga toch heen in het

[a] Matth. 1:6. [b] 1 Kron. 22:9. [c] 1 Kron. 20:1, enz. [d] 1 Kron. 20:2. [e] 1 Kron. 20:3.

huis van uwen broeder Amnon, en maak
hem eene spijze.
8 En Thamar ging heen in het huis van
haren broeder Amnon (hij nu was nederliggende),
en zij nam deeg, en kneedde
het, en maakte koekjes toe voor zijne
oogen, en bakte de koekjes.
9 En zij nam eene pan, en goot ze uit
voor zijn aangezicht; maar hij weigerde
te eten. En Amnon zeide: Doet alle
man van mij uitgaan. En alle man
ging van hem uit.
10 Toen zeide Amnon tot Thamar:
Breng de spijze in de kamer, dat ik van
uwe hand ete; zoo nam Thamar de
koekjes, die zij gemaakt had, en bracht
ze haren broeder Amnon in de kamer.
11 Als zij ze nu tot hem nabij bracht,
dat hij ate, zoo greep hij haar, en zeide
tot haar: Kom, lig bij mij, mijne zuster!
12 Maar zij zeide tot hem: Niet, mijn
broeder! verkracht mij niet; want alzoo
doet men niet in Israël; doe deze dwaasheid
niet.
13 Want ik, waarhenen zou ik mijne
schande brengen? en gij, gij zoudt zijn
als een der dwazen in Israël; zoo spreek
toch nu tot den Koning, want hij zal
mij van u niet onthouden.
14 Doch hij wilde naar hare stem niet
hooren; maar sterker zijnde dan zij, zoo
verkrachtte hij haar, en lag bij haar.
15 Daarna haatte Amnon haar met eenen
zeer grooten haat; want de haat, waarmede
hij haar haatte, was grooter dan de
liefde, waarmede hij haar had liefgehad;
en Amnon zeide tot haar: Maak u op, ga
weg.
16 Toen zeide zij tot hem: Er zijn geene
oorzaken om mij uit te drijven; dit kwaad
zou grooter zijn dan het andere, dat gij
bij mij gedaan hebt; maar hij wilde naar
haar niet hooren.
17 En hij riep zijnen jongen, die hem
diende, en zeide: Drijf nu deze van mij
uit naar buiten, en grendel de deur achter
haar toe.
18 Zij nu had eenen veelvervigen rok
aan; want alzoo werden des Konings
dochteren, die maagden waren, met
mantels gekleed; en zijn dienaar bracht
haar uit tot buiten, en grendelde de deur
achter haar toe.
19 Toen nam Thamar asch op haar
hoofd, en scheurde den veelvervigen rok,
dien zij aanhad; en zij leide hare hand op
haar hoofd, en ging vast henen en kreet.
20 En haar broeder Absalom zeide tot
haar: Is uw broeder Amnon bij u geweest?
nu dan, mijne zuster! zwijg stil;
hij is uw broeder; zet uw hart niet op
deze zaak. Alzoo bleef Thamar, en was
eenzaam in het huis van haren broeder
Absalom.
21 Als de koning David al deze dingen
hoorde, zoo ontstak hij zeer.
22 Doch Absalom sprak niet met Amnon,
noch kwaad noch goed; maar
Absalom haatte Amnon, ter oorzake dat
hij zijne zuster Thamar verkracht had.
23 En het geschiedde na twee volle jaren,
dat Absalom *schaap*scheerders had
te Baäl-Hazor, dat bij Efraïm is; zoo
noodigde Absalom al des Konings zonen.
24 En Absalom kwam tot den Koning,
en zeide: Zie, nu heeft uw knecht *schaap*scheerders;
dat toch de Koning en zijne
knechten met uwen knecht gaan.
25 Maar de Koning zeide tot Absalom:
Niet, mijn zoon! laat ons toch niet al te
zamen gaan, opdat wij u niet bezwaarlijk
zijn; en hij hield bij hem aan, doch hij
wilde niet gaan, maar zegende hem.
26 Toen zeide Absalom: Zoo niet, laat
toch mijnen broeder Amnon met ons
gaan. Maar de Koning zeide tot hem:
Waarom zoude hij met u gaan?
27 Als Absalom bij hem aanhield, zoo
liet hij Amnon en al des Konings zonen
met hem gaan.
28 Absalom nu gebood zijnen jongens,
zeggende: Let er nu op, als Amnons hart
vroolijk is van den wijn, en ik tot ulieden
zal zeggen: Slaat Amnon; dan zult gij
hem dooden, vreest niet; is het niet,
omdat ik het u geboden heb? zijt sterk,
en weest dapper.
29 En Absaloms jongens deden aan
Amnon, gelijk als Absalom geboden had.
Toen stonden alle zonen des Konings op,
en reden een iegelijk op zijnen muil, en
vloden.
30 En het geschiedde, als zij op den weg
waren, dat het gerucht tot David kwam,
dat men zeide: Absalom heeft al de zonen
des Konings geslagen, en er is niet één
van hen overgelaten.
31 Toen stond de Koning op, en [a] scheurde
zijne kleederen, en leide zich neder ter
aarde; desgelijks stonden al zijne knechten
met gescheurde kleederen.
32 Maar Jónadab, de zoon van Símea,
Davids broeder, antwoordde en zeide:
Mijn heer zegge niet, dat zij al de
jongelingen, des Konings zonen, gedood
hebben, maar Amnon alleen is dood;
want bij Absalom is er op toegeleid, van
den dag af, dat hij zijne zuster Thamar
verkracht heeft.
33 Zoo neme nu mijn heer de Koning
de zaak niet in zijn hart, denkende: al
des Konings zonen zijn dood; want
Amnon alleen is dood.
34 Absalom nu vluchtte; en de jongen,
die de wacht hield, hief zijne oogen op,
en zag toe, en ziet, er kwam veel volks
van den weg achter hem, aan de zijde
van het gebergte.

---

[a] 2 Sam. 1:11.

35 Toen zeide Jónadab tot den Koning: Zie, de zonen des Konings komen; naar het woord uws knechts, alzoo is het geschied.
36 En het geschiedde, als hij geëindigd had te spreken, ziet, zoo kwamen de zonen des Konings, en hieven hunne stemmen op en weenden; en de Koning ook en al zijne knechten weenden met een zeer groot geween.
37 (Absalom dan vluchtte, en toog tot Thalmai, den zoon van Ammihur, koning van Gesur.) En hij droeg rouw over zijnen zoon, al die dagen.
38 Alzoo vluchtte Absalom, en toog naar Gesur: en hij was aldaar drie jaren.
39 Toen verlangde *de ziel* van den koning David zeer om naar Absalom uit te trekken; want hij had zich getroost over Amnon, dat hij dood was.

Absalom naar Jeruzalem teruggeroepen.

14 ALS nu Joab, de zoon van Zerúja, merkte, dat des Konings hart over Absalom was;
2 Zoo zond Joab heen naar Thekóa, en nam van daar eene wijze vrouw; en hij zeide tot haar: Stel u toch, alsof gij rouw droegt, en trek nu rouwkleederen aan, en zalf u niet met olie, en wees als eene vrouw, die nu vele dagen rouw gedragen heeft over eenen doode;
3 En ga in tot den Koning, en spreek tot hem naar dit woord. En Joab leide de woorden in haren mond.
4 En de Thekoïetische vrouw zeide tot den Koning; als zij op haar aangezicht ter aarde was gevallen, en zich nedergebogen had, zoo zeide zij: Behoud, o Koning!
5 En de Koning zeide tot haar: Wat is u? En zij zeide: Zekerlijk, ik ben eene weduwvrouw, en mijn man is gestorven.
6 Nu had uwe dienstmaagd twee zonen, en deze beiden twistten in het veld, en er was geen scheider tusschen hen; zoo sloeg de een den ander, en doodde hem.
7 En zie, het gansche geslacht is opgestaan tegen uwe dienstmaagd, en zij hebben gezegd: Geef dien hier, die zijnen broeder geslagen heeft, dat wij hem voor de ziel zijns broeders, dien hij doodgeslagen heeft, dooden, en ook den erfgenaam verdelgen; alzoo zullen zij mijne kool, die overgebleven is, uitblusschen, dat zij mijnen man geenen naam noch overblijfsel laten op den aardbodem.
8 Toen zeide de Koning tot deze vrouw: Ga naar uw huis, en ik zal voor u gebieden.
9 En de Thekoïetische vrouw zeide tot den Koning: Mijn heer Koning! de ongerechtigheid zij op mij en op mijns vaders huis; de Koning daarentegen, en zijn stoel, zij onschuldig.
10 En de Koning zeide: Spreekt iemand tegen u, zoo breng hem tot mij; en hij zal u voortaan niet meer aantasten.
11 En zij zeide: De Koning gedenke toch aan den HEERE, uwen God, dat de bloedwrekers niet te vele worden om te verderven, dat zij mijnen zoon niet verdelgen. Toen zeide hij: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, indien er één van de haren uws zoons op de aarde zal vallen!
12 Toen zeide deze vrouw: Laat toch uwe dienstmaagd één woord tot mijnen heer den Koning spreken. En hij zeide: Spreek.
13 En de vrouw zeide: Waarom hebt gij dan alzulks tegen Gods volk gedacht? Want daaruit, dat de Koning dit woord gesproken heeft, is hij als een schuldige, dewijl de Koning zijnen verstootene niet wederhaalt.
14 Want wij zullen den dood sterven, en wezen als water, dat, ter aarde uitgestort zijnde, niet verzameld wordt. God dan zal de ziel niet wegnemen; maar Hij zal gedachten denken, dat Hij den verstootene niet van zich verstoote.
15 Nu dan, dat ik gekomen ben, om dit woord tot den Koning, mijnen heer, te spreken, *is* omdat het volk mij vreesachtig gemaakt heeft; zoo zeide uwe dienstmaagd: Ik zal nu tot den Koning spreken; misschien zal de Koning het woord zijner dienstmaagd doen:
16 Want de Koning zal hooren, om zijne dienstmaagd te redden van de hand des mans, die *voorheeft* mij en mijnen zoon te zamen van Gods erve te verdelgen.
17 Wijders zeide uwe dienstmaagd: Het woord mijns heeren, des Konings, zij toch tot rust; want gelijk een engel Gods, alzoo is mijn heer de Koning, om te hooren het goede en het kwade; en de HEERE, uw God, zal met u zijn.
18 Toen antwoordde de Koning, en zeide tot de vrouw: Verberg nu niet voor mij de zaak, die ik u vragen zal. En de vrouw zeide: Mijn heer de Koning spreke toch.
19 En de Koning zeide: Is Joabs hand met u in dit alles? En de vrouw antwoordde en zeide: *Zoo waarachtig als* uwe ziel leeft, mijn heer Koning! indien iemand ter rechter- of ter linkerhand zou kunnen afwijken van alles, wat mijn heer de Koning gesproken heeft; want uw knecht Joab heeft het mij geboden, en die heeft al deze woorden in den mond uwer dienstmaagd gelegd:
20 Dat ik de gestalte dezer zaak alzoo omwenden zou, zulks heeft uw knecht Joab gedaan; doch mijn heer is wijs, naar de wijsheid van eenen engel Gods, om te merken alles, wat op de aarde is.
21 Toen zeide de Koning tot Joab: Zie nu, ik heb deze zaak gedaan; zoo ga henen, haal den jongeling Absalom weder.
22 Toen viel Joab op zijn aangezicht ter

aarde en boog zich, en dankte den
Koning; en Joab zeide: Heden heeft uw
knecht gemerkt, dat ik genade gevonden
heb in uwe oogen, mijn heer Koning!
omdat de Koning het woord van zijnen
knecht gedaan heeft.
23 Alzoo maakte Joab zich op, en toog
naar Gesur; en hij bracht Absalom te
Jeruzalem.
24 En de Koning zeide: Dat hij in zijn
huis keere, en mijn aangezicht niet zie.
Alzoo keerde Absalom in zijn huis, en
zag des Konings aangezicht niet.
25 Nu was er in gansch Israël geen man
zoo schoon, als Absalom, zeer te prijzen:
van zijne voetzool af tot zijnen hoofd-
schedel toe was er geen gebrek in hem.
26 En als hij zijn hoofd beschoor (nu
geschiedde het ten einde van elk jaar,
dat hij het beschoor; omdat het hem te
zwaar was, zoo beschoor hij het), zoo
woog het haar zijns hoofds tweehonderd
sikkelen, naar des konings gewicht.
27 Ook werden Absalom drie zonen ge-
boren, en eene dochter, welker naam was
Thamar; deze was eene vrouw, schoon
van aanzien.
28 Alzoo bleef Absalom twee volle jaren
te Jeruzalem, dat hij des Konings aange-
zicht niet zag.
29 Daarom zond Absalom tot Joab, dat
hij hem tot den Koning zond; maar hij
wilde niet tot hem komen. Zoo zond hij
nog ten anderen male; evenwel wilde hij
niet komen.
30 Zoo zeide hij tot zijne knechten:
Ziet, het stuk akkers van Joab is aan de
zijde van het mijne, en hij heeft gerst
daarop; gaat heen, en steekt het aan met
vuur; en Absaloms knechten staken dat
stuk akkers aan met vuur.
31 Toen maakte zich Joab op en kwam
tot Absalom in het huis, en zeide tot
hem: Waarom hebben uwe knechten het
stuk akkers, dat mijne is, met vuur aan-
gestoken?
32 En Absalom zeide tot Joab: Zie, ik
heb tot u gezonden, zeggende: Kom her-
waarts, dat ik u tot den Koning zende,
om te zeggen: Waarom ben ik van Gesur
gekomen? het ware mij goed, dat ik nog
daar ware; nu dan, laat mij het aange-
zicht des Konings zien; is er dan nog
eene misdaad in mij, zoo doode hij mij.
33 Toen ging Joab in tot den Koning,
en zeide het hem aan. Toen riep hij
Absalom, en hij kwam tot den Koning
in, en boog zich voor hem op zijn aan-
gezicht ter aarde, voor des Konings
aangezicht; en de Koning kuste Absalom.

Opstand van Absalom. Vlucht van David.

15 EN het geschiedde daarna, dat
Absalom zich liet bereiden wagenen
en paarden, en vijftig mannen, loopende
voor zijn aangezicht henen.
2 Ook maakte zich Absalom des morgens
vroeg op, en stond aan de zijde van den
weg der poort. En het geschiedde, dat
Absalom allen man, die een geschil had,
om tot den Koning ten gerichte te
komen, tot zich riep, en zeide: Uit welke
stad zijt gij? Als hij dan zeide: Uw
knecht is uit een' der stammen Israëls;
3 Zoo zeide Absalom tot hem: Zie, uwe
zaken zijn goed en recht; maar gij hebt
geenen verhoorder van des Konings
wege.
4 Voorts zeide Absalom: Och, dat men
mij ten rechter stelde in het land! dat
alle man tot mij kwame, die een geschil
of rechtszaak heeft, dat ik hem recht
sprake.
5 Het geschiedde ook, als iemand na-
derde, om zich voor hem te buigen, zoo
reikte hij zijne hand uit, en greep hem,
en kuste hem.
6 En naar die wijze deed Absalom aan
gansch Israël, die tot den Koning ten ge-
richte kwamen. Alzoo stal Absalom het
hart der mannen van Israël.
7 Ten einde nu van veertig jaren is het
geschied, dat Absalom tot den Koning
zeide: Laat mij toch heengaan, en mijne
gelofte, die ik den HEERE beloofd heb,
te Hebron betalen.
8 Want uw knecht heeft eene gelofte
beloofd, als ik te Gesur in Syrië woonde,
zeggende: Indien de HEERE mij zekerlijk
weder te Jeruzalem zal brengen, zoo zal
ik den HEERE dienen.
9 Toen zeide de Koning tot hem: Ga in
vrede. Alzoo maakte hij zich op, en ging
naar Hebron.
10 Absalom nu had verspieders uitge-
zonden in alle stammen van Israël, om te
zeggen: Als gij het geluid der bazuin zult
hooren, zoo zult gij zeggen: Absalom is
koning te Hebron.
11 En er gingen met Absalom van Jeru-
zalem tweehonderd mannen, genoodigd
zijnde, doch gaande in hunne eenvoudig-
heid; want zij wisten *van* geene zaak.
12 Absalom zond ook om Achitófel, den
Giloniet, Davids raad, uit zijne stad, uit
Gilo *te halen*, als hij offeranden offerde.
En de verbintenis werd sterk, en het volk
kwam toe en vermeerderde bij Absalom.
13 Toen kwam er een boodschapper tot
David, zeggende: Het hart van een' iege-
lijk in Israël *volgt* Absalom na.
14 Zoo zeide David tot al zijne
knechten, die met hem te Jeruzalem
waren: Maakt u op, en laat ons vlieden;
want er zou voor ons geen ontkomen zijn
voor Absaloms aangezicht; haast u, om
weg te gaan, opdat hij niet misschien
haaste, en ons achterhale, en een kwaad
over ons drijve, en deze stad sla met de
scherpte des zwaards.
15 Toen zeiden de knechten des Konings
tot den Koning: Naar alles, wat mijn

heer de Koning verkiezen zal, ziet, *hier*
zijn uwe knechten.
16 En de Koning ging uit met zijn
gansche huis te voet; doch de Koning liet
tien bijwijven, om het huis te bewaren.
17 Als nu de Koning met al het volk
te voet was uitgegaan, zoo bleven zij
staan in eene verre plaats.
18 En al zijne knechten gingen aan
zijne zijde heen, ook al de [a] Krethi en al
de Plethi, en al de Gethieten; zeshonderd man, die van Gath te voet gekomen
waren, gingen voor des Konings aangezicht heen;
19 Zoo zeide de Koning tot Ithai, den
Gethiet: Waarom zoudt gij ook met ons
gaan? keer weder, en blijf bij den
Koning; want gij zijt vreemd, en ook zult
gij weder vertrekken naar uwe plaats.
20 Gisteren zijt gij gekomen, en heden
zou ik u met ons omvoeren om te gaan?
zoo ik toch gaan moet, waarheen ik gaan
kan, keer weder, en breng uwe broederen wederom; weldadigheid en trouw
zij met u.
21 Maar Ithai antwoordde den Koning,
en zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE
leeft, en mijn heer de Koning leeft: in
de plaats, waar mijn heer de Koning zal
zijn, hetzij ten doode, hetzij ten leven,
daar zal uw knecht voorzeker ook zijn!
22 Toen zeide David tot Ithai: Zoo kom,
en ga over. Alzoo ging Ithai, de Gethiet,
over, en al zijne mannen, en al de kinderen, die met hem waren.
23 En het gansche land weende met luider stem, als al het volk overging; ook
ging de Koning over de [b] beek Kidron, en
al het volk ging over, recht naar den weg
der woestijn.
24 En ziet, Zadok was ook daar, en al de
Levieten met hem, dragende de arke des
verbonds van God, en zij zetten de arke
Gods neder; en Abjathar klom op, totdat
al het volk uit de stad geëindigd had over
te gaan.
25 Toen zeide de Koning tot Zadok:
Breng de arke Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des HEEREN
oogen, zoo zal Hij mij wederhalen, en zal
ze mij laten zien, mitsgaders Zijne woning;
26 Maar indien Hij alzoo zal zeggen: Ik
heb geenen lust tot u; zie, *hier* ben ik,
Hij doe mij, zoo als het in Zijne oogen
goed is.
27 Voorts zeide de Koning tot den
priester Zadok: Zijt gij *niet* een ziener?
keer weder in de stad met vrede; ook
ulieder beide zonen, Ahimáäz, uw zoon,
en Jónathan, Abjathars zoon, met u.
28 Zie, ik zal vertoeven in de vlakke velden der woestijn, totdat er een woord van
ulieden kome, dat men mij aanzegge.
29 Alzoo bracht Zadok, en Abjathar, de
arke Gods weder te Jeruzalem; en zij
bleven aldaar.
30 En David ging op door den opgang
der olijven, opgaande en weenende, en
het hoofd was hem bewonden; en hij
zelf ging barrevoets; ook had al het volk,
dat met hem was, een iegelijk zijn hoofd
bedekt, en zij gingen op, opgaande en
weenende.
31 Toen gaf men David te kennen, zeggende: Achitófel is onder degenen, die
zich met Absalom hebben verbonden.
Dies zeide David: O, HEERE! maak toch
Achitófels raad tot zotheid.
32 En het geschiedde, als David tot op
de hoogte kwam, dat hij aldaar God aanbad; ziet, toen ontmoette hem Husai, de
Archiet, hebbende zijnen rok gescheurd,
en aarde op zijn hoofd.
33 En David zeide tot hem: Zoo gij met
mij voortgaat, zoo zult gij mij tot eenen
last zijn;
34 Maar zoo gij weder in de stad gaat,
en tot Absalom zegt: Uw knecht, ik zal
des Konings zijn; ik ben wel uws vaders
knecht van te voren geweest, maar nu zal
ik uw knecht zijn; zoo zoudt gij mij den
raad van Achitófel teniete maken.
35 En zijn niet Zadok en Abjathar, de
priesters, aldaar met u? Zoo zal het geschieden, dat gij alle ding, dat gij uit des
Konings huis zult hooren, den priesteren,
Zadok en Abjathar, zult te kennen geven.
36 Ziet, hunne beide zonen zijn aldaar
bij hen, Ahimáäz, Zadoks, en Jónathan,
Abjathars *zoon*; zoo zult gijlieden door
hunne hand tot mij zenden alle ding, dat
gij zult hooren.
37 Alzoo kwam Husai, Davids vriend, in
de stad; en Absalom kwam te Jeruzalem.

16 ALS nu David een weinig van de
hoogte was voortgegaan, ziet, toen
ontmoette hem Ziba, Mefibóseths jongen,
met een paar gezadelde ezelen, en daarop
tweehonderd brooden, met honderd
stukken rozijnen, en honderd *stukken*
zomervruchten, en eenen lederen zak
wijns.
2 En de Koning zeide tot Ziba: Wat
zult gij daarmede? En Ziba zeide: De
ezels zijn voor het huis des Konings, om
op te rijden; en het brood en de zomervruchten, om te eten voor de jongens;
en de wijn, opdat de moeden in de woestijn drinken.
3 Toen zeide de Koning: Waar is dan
de zoon uws heeren? [c] En Ziba zeide tot
den Koning: Zie, hij blijft te Jeruzalem;
want hij zeide: Heden zal mij het huis
Israëls mijns vaders koninkrijk wedergeven.
4 Zoo zeide de Koning tot Ziba: Zie, het

[a] 2 Sam. 8:18. 1 Kon. 1:38. 1 Kron. 18:17. [b] Joh. 18:1. [c] 2 Sam. 19:27.

zal het uwe zijn alles wat Mefibóseth
heeft. En Ziba zeide: Ik buig mij neder;
laat mij genade vinden in uwe oogen,
mijn heer Koning!
5 Als nu de koning David tot aan
Bahûrim kwam, ziet, toen kwam van
daar een man uit, van het geslacht van
het huis van Saul, wiens naam was
a Simeï, de zoon van Gera; hij ging steeds
voort, en vloekte.
6 En hij wierp David met steenen, mits-
gaders alle knechten van den koning
David, hoewel al het volk en al de helden
aan zijne rechter- en aan zijne linkerhand
waren.
7 Aldus nu zeide Simeï in zijn vloeken:
Ga uit, ga uit, gij man des bloeds, en
gij Belials man!
8 De HEERE heeft op u doen weder-
komen al het bloed van Sauls huis, in
wiens plaats gij geregeerd hebt; nu heeft
de HEERE het koninkrijk gegeven in de
hand van Absalom, uwen zoon; zie nu,
gij zijt in uw ongeluk, omdat gij een man
des bloeds zijt.
9 Toen zeide Abísai, de zoon van Zerúja,
tot den Koning: Waarom zou deze
b doode hond mijnen heer den Koning
vloeken? laat mij toch overgaan, en zij-
nen kop wegnemen.
10 Maar de Koning zeide: Wat heb ik
met u te doen, gij, zonen van Zerúja? ja,
laat hem vloeken! want de HEERE toch
heeft tot hem gezegd: Vloek David; wie
zou dan zeggen: Waarom hebt gij alzoo
gedaan?
11 Voorts zeide David tot Abísai en tot
al zijne knechten: Ziet, mijn zoon, die
van mijn lijf is voortgekomen, zoekt
mijne ziel; hoe veel te meer dan nu deze
zoon van Jemini? laat hem geworden,
dat hij vloeke; want de HEERE heeft het
hem gezegd.
12 Misschien zal de HEERE mijne
ellende aanzien; en de HEERE zal mij
goed vergelden voor zijnen vloek, te
dezen dage.
13 Alzoo ging David met zijne lieden op
den weg; en Simeï ging al voort langs de
zijde des bergs tegen hem over, en vloekte,
en wierp met steenen van tegenover hem,
en stoof met stof.
14 En de Koning kwam in, en al het
volk, dat met hem was, moede zijnde; en
hij verkwikte zich aldaar.

De raad van Achitófel en die van Husai.

15 ABSALOM nu en al het volk, de
mannen van Israël, kwamen te Jeruza-
lem, en Achitófel met hem.
16 En het geschiedde, als Husai, de Ar-
chiet, Davids vriend, tot Absalom kwam,
dat Husai tot Absalom zeide: De Koning
leve, de Koning leve!
17 Maar Absalom zeide tot Husai: Is dit
uwe weldadigheid aan uwen vriend?
waarom zijt gij niet met uwen vriend
getogen?
18 En Husai zeide tot Absalom: Neen,
maar welken de HEERE verkiest en al dit
volk, en alle mannen van Israël, diens
zal ik zijn, en bij hem zal ik blijven.
19 En ten andere, wien zou ik dienen?
zou het niet zijn voor het aangezicht
zijns zoons? Gelijk als ik voor het aange-
zicht uws vaders gediend heb, alzoo zal
ik voor uw aangezicht zijn.
20 Toen zeide Absalom tot Achitófel:
Geeft onder ulieden raad; wat zullen wij
doen?
21 En Achitófel zeide tot Absalom: Ga
in tot de bijwijven uws vaders, die hij
gelaten heeft om het huis te bewaren;
zoo zal gansch Israël hooren, dat gij bij
uwen vader stinkende zijt geworden, en
de handen van allen, die met u zijn, zul-
len gesterkt worden.
22 Zoo spanden zij Absalom eene tent
op het dak; en Absalom ging in tot de
bijwijven zijns vaders, voor de oogen van
het gansche Israël.
23 En in die dagen was Achitófels raad,
dien hij raadde, alsof men naar Gods
woord gevraagd had; alzoo was alle raad
van Achitófel, zoo bij David als bij Ab-
salom.

17 VOORTS zeide Achitófel tot Ab-
salom: Laat mij nu twaalf duizend
mannen uitlezen, dat ik mij opmake en
David dezen nacht achterna jage.
2 Zoo zal ik over hem komen, daar hij
moede en slap van handen is, en zal hem
verschrikken, en al het volk, dat met hem
is, zal vluchten; dan zal ik den Koning
alleen slaan.
3 En ik zal al het volk tot u doen weder-
keeren; de man, dien gij zoekt, is gelijk
het wederkeeren van allen; zoo zal al het
volk in vrede zijn.
4 Dit woord nu was recht in Absaloms
oogen, en in de oogen van alle oudsten
Israëls.
5 Doch Absalom zeide: Roep toch ook
Husai, den Archiet, en laat ons hooren,
wat hij ook zegt.
6 En als Husai tot Absalom inkwam, zoo
sprak Absalom tot hem, zeggende: Aldus
heeft Achitófel gesproken; zullen wij zijn
woord doen? zoo niet, spreek gij.
7 Toen zeide Husai tot Absalom: De
raad, dien Achitófel op ditmaal geraden
heeft, is niet goed.
8 Wijders zeide Husai: Gij kent uwen
vader en zijne mannen, dat zij helden
zijn, dat zij bitter van gemoed zijn, als
een beer, die van de jongen beroofd is in
het veld; daartoe is uw vader een krijgs-

a 1 Kon. 2:8. *b* 1 Sam. 24:15. 2 Sam. 9:8.

man, en zal niet vernachten met het
volk.
9 Zie, nu heeft hij zich verstoken in een
der holen, of in eene der plaatsen. En
het zal geschieden, als er in het eerst *som-
migen* onder hen vallen, dat een ieder,
die het zal hooren, alsdan zal zeggen: Er
is een slag geschied onder het volk, dat
Absalom navolgt.
10 Zoo zou hij, die ook een dapper man
is, wiens hart is als een leeuwenhart, ten
eenenmale smelten; want gansch Israël
weet, dat uw vader een held is, en het
dappere mannen zijn, die met hem zijn.
11 Maar ik rade, dat in alle haast tot
u verzameld worde gansch Israël, van
Dan tot Ber-séba toe, als zand, dat aan
de zee is, in menigte; en dat uw persoon
medega in den strijd.
12 Dan zullen wij tot hem komen, in
eene der plaatsen, waar hij gevonden
wordt, en hem gemakkelijk overvallen,
gelijk als de dauw op den aardbodem
valt; en er zal van hem, en van al de
mannen, die met hem zijn, ook niet één
worden overgelaten.
13 En indien hij zich in eene stad zal
begeven, zoo zal gansch Israël koorden
tot die stad aandragen, en wij zullen ze
tot in de beek nedertrekken, totdat ook
niet één steentje aldaar gevonden worde.
14 Toen zeide Absalom, en alle man van
Israël: De raad van Husai, den Archiet,
is beter dan Achitófels raad. Doch de
HEERE had het geboden, om den goeden
raad van Achitófel te vernietigen, opdat
de HEERE het kwaad over Absalom
brachte.
15 En Husai zeide tot Zadok en tot
Abjathar, de priesters: Alzoo en alzoo
heeft Achitófel Absalom en den oudsten
van Israël geraden; maar alzoo en alzoo
heb ik geraden.
16 Nu dan, zendt haastelijk henen, en
boodschapt David, zeggende: Vernacht
dezen nacht niet in de vlakke velden der
woestijn, en ook ga spoedig over; opdat
de Koning niet verslonden worde, en al
het volk, dat met hem is.
17 Jónathan nu en Ahimáäz stonden bij
de fontein Rogel; en eene dienstmaagd
ging henen, en zeide het hun aan; en zij
gingen henen, en zeiden het den koning
David aan; want zij mochten zich niet
laten zien, dat zij in de stad kwamen.
18 Een jongen dan nog zag hen, en zeide
het Absalom aan; doch die beiden gingen
haastelijk, en kwamen in eens mans
huis te Bahûrim, welke eenen put had
in zijnen voorhof; en zij daalden daarin.
19 En de vrouw nam en spreidde een
deksel over het opene van den put, en
strooide gort daarop. Alzoo werd de zaak
niet bekend.
20 Toen nu Absaloms knechten tot de
vrouw in het huis kwamen, zeiden zij:
Waar zijn Ahimáäz en Jónathan? En de
vrouw zeide tot hen: Zij zijn over dat
waterriviertje gegaan. En toen zij hen
gezocht en niet gevonden hadden, keer-
den zij weder naar Jeruzalem.
21 En het geschiedde, nadat zij wegge-
gaan waren, zoo klommen zij uit den
put, en gingen henen en boodschapten
het den koning David; en zij zeiden tot
David: Maakt ulieden op, en gaat haaste-
lijk over het water; want alzoo heeft
Achitófel tegen ulieden geraden.
22 Toen maakte zich David op, en al het
volk, dat met hem was; en zij gingen
over de Jordaan. Aan het morgenlicht
ontbrak er niet tot één toe, die niet over
de Jordaan gegaan was.
23 Als nu Achitófel zag, dat zijn raad
niet gedaan was, zadelde hij den ezel, en
maakte zich op, en toog naar zijn huis in
zijne stad, en gaf bevel aan zijn huis, en
verhing zich. Alzoo stierf hij, en werd
begraven in zijns vaders graf.

Nederlaag en dood van Absalom.

24 DAVID nu kwam te Mahanáïm; en
Absalom toog over de Jordaan, hij en alle
mannen van Israël met hem.
25 En Absalom had Amása in Joabs
plaats gesteld over het heir. Amása nu
was eens mans zoon, wiens naam was
Jethra, de Israëliet, die ingegaan was tot
Abigáïl, dochter van Nahas, zuster van
Zerúja, Joabs moeder.
26 Israël nu en Absalom legerden zich
in het land van Gilead.
27 En het geschiedde, als David te
Mahanáïm gekomen was, dat Sobi, de
zoon van Nahas, van Rabba der kinderen
Ammons, en Machir, de zoon van Am-
miël, van Lódebar, en *a* Barzillai, de
Gileadiet, van Rógelim,
28 Beddewerk, en schalen, en aarden
vaten, en tarwe, en gerst, en meel, en
geroost *koren*, en boonen, en linzen, ook
geroost,
29 En honig, en boter, en schapen, en
koeienkazen brachten tot David, en tot
het volk, dat met hem was, om te eten;
want zij zeiden: Dit volk is hongerig, en
moede, en dorstig in de woestijn.

18 EN David monsterde het volk, dat
met hem was; en hij stelde over hen
oversten van duizenden, en oversten van
honderden.
2 Voorts zond David het volk uit, een
derde deel onder de hand van Joab, en
een derde deel onder de hand van Abísai,
den zoon van Zerúja, Joabs broeder, en
een derde deel onder de hand van Ithai,

a 2 Sam. 19:31, 32. 1 Kon. 2:7.

den Gethiet. En de Koning zeide tot het volk: Ik zal ook zelf zekerlijk met ulieden uittrekken.

3 Maar het volk zeide: Gij zult niet uittrekken; want of wij ten eenenmale vloden, zij zullen het hart op ons niet stellen; ja, of de helft van ons stierve, zij zullen het hart op ons niet stellen; maar *gij zijt* nu als tien duizend onzer. Zoo zal het nu beter zijn, dat gij ons uit de stad ter hulpe zijt.

4 Toen zeide de Koning tot hen: Ik zal doen, wat goed is in uwe oogen. De Koning nu stond aan de zijde van de poort, en al het volk trok uit bij honderden en bij duizenden.

5 En de Koning gebood Joab, en Abísai, en Ithai, zeggende: *Handelt* mij zachtkens met den jongeling, met Absalom! En al het volk hoorde het, als de Koning aan al de oversten van Absaloms zaak gebood.

6 Alzoo toog het volk uit in het veld, Israël tegemoet; en de strijd geschiedde bij Efraïms woud.

7 En het volk van Israël werd aldaar voor het aangezicht van Davids knechten geslagen; en aldaar geschiedde te dienzelfden dage een groote slag, van twintig duizend.

8 Want de strijd werd aldaar verspreid over al dat land. En het woud verteerde meer van het volk, dan die het zwaard verteerde, te dienzelfden dage.

9 Absalom nu ontmoette voor het aangezicht der knechten Davids; en Absalom reed op eenen muil; en als de muil kwam onder de dichte takken van eenen grooten eik, zoo werd zijn hoofd vast aan den eik, dat hij hangen bleef tusschen den hemel en tusschen de aarde, en de muil, die onder hem was, ging door.

10 Als dat een man zag, zoo gaf hij het Joab te kennen, en zeide: Zie, ik heb Absalom zien hangen aan eenen eik.

11 Toen zeide Joab tot den man, die het hem te kennen gaf: Zie toch, gij hebt het gezien; waarom dan hebt gij hem niet aldaar ter aarde geslagen? alzoo het aan mij *stond* om u tien zilverlingen en eenen gordel te geven.

12 Maar die man zeide tot Joab: En of ik al duizend zilverlingen op mijne handen mocht wegen, zoo zou ik mijne hand aan des Konings zoon niet slaan; want de Koning heeft u, en Abísai, en Ithai voor onze ooren geboden, zeggende: Hoedt u, wie *gij zijt*, van den jongeling, van Absalom.

13 Of ik al valschelijk tegen mijne ziel handelde, zoo zou toch geen ding voor den Koning verborgen worden; ook gij zelf zoudt er u van tegenover stellen.

14 Toen zeide Joab: Ik zal hier bij u alzoo niet vertoeven; en hij nam drie pijlen, en stak ze in Absaloms hart, daar hij nog levend was in het midden van den eik.

15 En tien jongens, wapendragers van Joab, omringden *hem*, en zij sloegen Absalom, en doodden hem.

16 Toen blies Joab met de bazuin, en al het volk keerde af van Israël achterna te jagen; want Joab hield het volk terug.

17 En zij namen Absalom, en wierpen hem in het woud, in eenen grooten kuil, en stelden op hem eenen zeer grooten steenhoop; en gansch Israël vluchtte, een iegelijk naar zijne tent.

18 Absalom nu had genomen, en in zijn leven voor zich opgericht, eenen pilaar, die in het Koningsdal is; want hij zeide: Ik heb geenen zoon, om aan mijnen naam te doen gedenken; en hij had dien pilaar genoemd naar zijnen naam; daarom wordt hij tot op dezen dag genoemd: Absaloms hand.

David beweent Absalom.

19 TOEN zeide Ahimáäz, Zadoks zoon: Laat mij toch heenloopen, en den Koning boodschappen, dat de HEERE hem recht gedaan heeft van de hand zijner vijanden.

20 Maar Joab zeide tot hem: Gij zult dezen dag geen boodschapper zijn, maar op eenen anderen dag zult gij boodschappen; dezen dag nu zult gij niet boodschappen, dáárom dat des Konings zoon dood is.

21 En Joab zeide tot Cuschi: Ga heen, en zeg den Koning aan, wat gij gezien hebt; en Cuschi boog zich voor Joab, en liep heen.

22 Doch Ahimáäz, Zadoks zoon, voer nog voort en zeide tot Joab: Wat het ook zij, laat mij toch ook Cuschi achterna loopen. En Joab zeide: Waarom zoudt gij nu heenloopen, mijn zoon! zoo gij toch geene bekwame boodschap hebt?

23 Wat het ook zij, *zeide hij*, laat mij heenloopen; zoo zeide hij tot hem: Loop heen. En Ahimáäz liep den weg van het effen veld, en kwam Cuschi voorbij.

24 David nu zat tusschen de twee poorten; en de wachter ging op het dak der poort aan den muur, en hief zijne oogen op, en zag, en ziet, er liep een man alleen.

25 Zoo riep de wachter, en zeide het den Koning aan; en de Koning zeide: Indien hij alleen is, zoo is er eene boodschap in zijnen mond; en hij ging al voort, en naderde.

26 Toen zag de wachter eenen anderen man loopende, en de wachter riep tot den poortier en zeide: Zie, daar loopt *nog* een man alleen. Toen zeide de Koning: Die is ook een boodschapper.

27 Voorts zeide de wachter: Ik zie den loop des eersten aan, als den loop van Ahimáäz, Zadoks zoon. Toen zeide de Koning: Dat is een goed man, en hij zal met eene goede boodschap komen.

28 Ahimáäz dan riep en zeide tot den
Koning: Vrede! En hij boog zich voor
den Koning met zijn aangezicht ter
aarde: en hij zeide: Geloofd zij de
HEERE, uw God, Die de mannen, welke
hunne hand tegen mijnen heer den
Koning ophieven, heeft overgegeven.
29 Toen zeide de Koning: Is het wel met
den jongeling, met Absalom? En Ahi-
máäz zeide: Ik zag een groot rumoer, als
Joab den knecht des Konings, en *mij*
uwen knecht afzond; maar ik weet niet
wat.
30 En de Koning zeide: Ga om, stel u
hier; zoo ging hij om, en bleef staan.
31 En ziet, Cuschi kwam aan; en
Cuschi zeide: Mijnen heer den Koning
wordt geboodschapt, dat de HEERE u
heden heeft recht gedaan van de hand
van al degenen, die tegen u opstonden.
32 Toen zeide de Koning tot Cuschi: Is
het wel met den jongeling, met Absa-
lom? En Cuschi zeide: De vijanden
van mijnen heer den Koning, en allen,
die tegen u ten kwade opstaan, moeten
worden, als die jongeling.
33 Toen werd de Koning zeer beroerd,
en ging op naar de opperzaal der poort,
en weende; en in zijn gaan zeide hij
alzoo: Mijn zoon Absalom, mijn zoon,
mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik,
voor u gestorven ware, Absalom, mijn
zoon, mijn zoon!

19 EN Joab werd aangezegd: Zie, de
Koning weent, en bedrijft rouw
over Absalom.
2 Toen werd de verlossing te dien dage
het gansche volk tot rouw; want het
volk had te dienzelfden dage hooren
zeggen: Het smart den Koning over zij-
nen zoon.
3 En het volk kwam te dien dage steels-
wijze in de stad, gelijk als het volk zich
wegsteelt, dat beschaamd is, wanneer zij
in den strijd gevloden zijn.
4 De Koning nu had zijn aangezicht
toegewonden, en de Koning riep met
luider stem: Mijn zoon Absalom, Absa-
lom, mijn zoon, mijn zoon!
5 Toen kwam Joab tot den Koning in
het huis, en zeide: Gij hebt heden be-
schaamd het aangezicht van al uwe
knechten, die uwe ziel, en de ziel uwer
zonen en uwer dochteren, en de ziel uwer
vrouwen, en de ziel uwer bijwijven heden
hebben bevrijd;
6 Liefhebbende die u haten, en hatende
die u liefhebben; want gij geeft heden
te kennen, dat oversten en knechten bij
u niets zijn; want ik merk heden, dat,
zoo Absalom leefde, en wij heden allen
dood waren, dat het alsdan recht zou
zijn in uwe oogen.
7 Zoo sta nu op, ga uit, en spreek naar
het hart uwer knechten; want ik zweer
bij den HEERE, als gij niet uitgaat, zoo er
één man dezen nacht bij u zal vernach-
ten! en dit zal u kwader zijn, dan al het
kwaad, dat over u gekomen is van uwe
jeugd af tot nu toe.
8 Toen stond de Koning op, en zette
zich in de poort. En zij lieten al het
volk weten, zeggende: Ziet, de Koning
zit in de poort. Toen kwam al het volk
voor des Konings aangezicht;

Terugkeer van koning David naar Jeruzalem.

MAAR Israël was gevloden, een iege-
lijk naar zijne tenten.
9 En al het volk, in alle stammen van
Israël, was onder zich twistende, zeg-
gende: De Koning heeft ons gered van de
hand onzer vijanden, en hij heeft ons
bevrijd van de hand der Filistijnen, en
nu is hij uit het land gevlucht voor Ab-
salom;
10 En Absalom, dien wij over ons ge-
zalfd hadden, is in den strijd gestorven;
nu dan, waarom zwijgt gijlieden van den
Koning weder te halen?
11 Toen zond de koning David tot Zadok
en tot Abjathar, de priesteren, zeggende:
Spreekt tot de oudsten van Juda, zeg-
gende: Waarom zoudt gijlieden de laat-
sten zijn, om den Koning weder te halen
in zijn huis? (want de rede van het gan-
sche Israël was tot den Koning gekomen
in zijn huis.)
12 Gij zijt mijne broederen; mijn been
en mijn vleesch zijt gij; waarom zoudt
gij dan de laatsten zijn, om den Koning
weder te halen?
13 En tot [a] Amása zult gijlieden zeggen:
Zijt gij niet mijn been en mijn vleesch?
God doe mij zoo, en doe er zoo toe, zoo
gij niet krijgsoverste zult zijn voor mijn
aangezicht, ten allen dage, in Joabs plaats.
14 Alzoo neigde hij het hart aller man-
nen van Juda, als van een' eenigen man;
en zij zonden henen tot den Koning,
zeggende: Keer weder, gij en al uwe
knechten.
15 Toen keerde de Koning weder, en
kwam tot aan de Jordaan; en Juda
kwam te Gilgal, om den Koning in het
gemoet te gaan, dat zij den Koning over
de Jordaan voerden.
16 En [b] Simeï, de zoon van Gera, een
zoon van Jemini, die van Bahúrim was,
haastte zich, en kwam af met de mannen
van Juda, den koning David tegemoet;
17 En duizend man van Benjamin met
hem; ook Ziba, de knecht van Sauls huis,
en zijne vijftien zonen en zijne twintig
knechten met hem; en zij togen vaar-
diglijk over de Jordaan, vóór den Koning.
18 Als nu de pont overvoer, om het huis

[a] 2 Sam. 17:25. [b] 2 Sam. 16:5. 1 Kon. 2:8.

des Konings over te halen, en te doen
wat goed was in zijne oogen, zoo viel Si-
meï, de zoon van Gera, neder voor het
aangezicht des Konings, als hij over de
Jordaan voer;
19 En hij zeide tot den Koning: Mijn
heer rekene mij niet toe de misdaad, en
gedenke niet, wat uw knecht verkeerde-
lijk gedaan heeft, te dien dage, als mijn
heer de Koning uit Jeruzalem uitging, dat
de Koning het zich ter harte zoude ne-
men;
20 Want uw knecht weet *het* zekerlijk,
ik heb gezondigd; doch zie, ik ben heden
gekomen, de eerste van het gansche huis
van Jozef, om mijnen heer den Koning
tegemoet af te komen.
21 Toen antwoordde Abísai, de zoon van
Zerúja, en zeide: Zou dan Simeï hiervoor
niet gedood worden? zoo hij toch den
gezalfde des HEEREN gevloekt heeft.
22 Maar David zeide: Wat heb ik met
ulieden te doen gij zonen, van Zerúja!
dat gij mij heden ten Satan zoudt zijn?
zou heden iemand gedood worden in
Israël? want weet ik niet, dat ik heden
koning geworden ben over Israël?
23 En de Koning zeide tot Simeï: Gij
zult niet sterven. En de Koning zwoer
hem.
24 Mefibóseth, Sauls zoon, kwam ook af
den Koning tegemoet; en hij had zijne
voeten niet schoon gemaakt, noch zijnen
knevelbaard beschoren, noch zijne klee-
deren gewasschen, van dien dag af, dat de
Koning was weggegaan, tot dien dag toe,
dat hij met vrede wederkwam.
25 En het geschiedde, als hij te Jeru-
zalem den Koning tegemoet kwam, dat
de Koning tot hem zeide: Waarom zijt
gij niet met mij getogen, Mefibóseth?
26 En hij zeide: Mijn heer Koning!
mijn knecht heeft mij bedrogen; want
uw knecht zeide: Ik zal mij eenen ezel
zadelen, en daarop rijden, en tot den Ko-
ning trekken; want uw knecht is kreupel.
27 [a] Daartoe heeft hij uwen knecht bij
mijnen heer den Koning valschelijk aan-
gedragen; doch mijn heer de Koning is
als een engel Gods: doe dan, wat goed is
in uwe oogen.
28 Want al mijns vaders huis is niet ge-
weest, dan maar lieden des doods voor
mijnen heer den Koning; nochtans hebt
gij uwen knecht gezet onder degenen, die
aan uwe tafel eten: wat heb ik dan meer
voor gerechtigheid, en meer te roepen aan
den Koning?
29 Toen zeide de Koning tot hem:
Waarom spreekt gij meer *van* uwe zaken?
Ik heb gezegd: Gij en Ziba deelt het
land.
30 En Mefibóseth zeide tot den Koning:
Hij neme het ook gansch weg, naardien
mijn heer de Koning met vrede in zijn
huis is gekomen.
31 Barzíllai, de Gileadiet, kwam ook af
van Rógelim; en hij toog met den Koning
over de Jordaan, om hem over de Jor-
daan te geleiden.
32 Barzíllai nu was zeer oud, een man
van tachtig jaren; [b] en hij had den Ko-
ning onderhouden, toen hij te Mahanáïm
zijn verblijf had; want hij was een zeer
groot man.
33 En de Koning zeide tot Barzíllai:
Trek gij met mij over, en ik zal u bij mij
te Jeruzalem onderhouden.
34 Maar Barzíllai zeide tot den Koning:
Hoe vele zullen de dagen der jaren mijns
levens zijn, dat ik met den Koning zou
optrekken naar Jeruzalem?
35 Ik ben heden tachtig jaren oud; zou
ik kunnen onderscheiden tusschen goed
en kwaad? zou uw knecht kunnen sma-
ken, wat ik eet en wat ik drink? zoude ik
meer kunnen hooren naar de stem der
zangers en zangeressen? en waarom zou
uw knecht mijnen heer den Koning ver-
der tot eenen last zijn?
36 Uw knecht zal maar een weinig met
den Koning over de Jordaan gaan;
waarom toch zou mij de Koning zulk
eene vergelding doen?
37 Laat toch uwen knecht wederkeeren,
dat ik sterve in mijne stad, bij het graf
mijns vaders en mijner moeder; maar zie,
daar is uw knecht Chimham; laat dien
met mijnen heer den Koning overtrek-
ken, en doe hem, wat goed is in uwe
oogen.
38 Toen zeide de Koning: Chimham zal
met mij overtrekken, en ik zal hem doen,
wat goed is in uwe oogen; ja, alles, wat
gij op mij begeeren zult, zal ik u doen.
39 Toen nu al het volk over de Jordaan
gegaan was, en de Koning *ook* was over-
gegaan, kuste de Koning Barzíllai, en
zegende hem; alzoo keerde hij weder naar
zijne plaats.
40 En de Koning toog voort naar Gilgal,
en Chimham toog met hem voort; en al
het volk van Juda had den Koning over-
gevoerd, als ook een gedeelte van het volk
Israëls.

Opstand en dood van Seba.—Einde van den burgeroorlog.

41 EN ziet, alle mannen van Israël kwa-
men tot den Koning; en zij zeiden tot
den Koning: Waarom hebben onze
broeders, de mannen van Juda, u gesto-
len, en hebben den Koning en zijn huis
over de Jordaan gevoerd, en alle mannen
Davids met hem?
42 Toen antwoordden alle mannen van
Juda tegen de mannen van Israël: Om-
dat de Koning ons naverwant is; en

[a] 2 Sam. 16:3. [b] 2 Sam. 17:27, enz. 1 Kon. 2:7.

waarom zijt gij nu toornig over deze
zaak? hebben wij dan eenigszins gegeten
van des Konings *kost*, of heeft hij ons
een geschenk geschonken?
43 En de mannen van Israël antwoordden den mannen van Juda, en zeiden: Wij hebben tien deelen aan den Koning, en ook aan David, wij meer dan gij; waarom hebt gij ons dan gering geacht, dat ons woord niet het eerste geweest is, om onzen Koning weder te halen? Maar het woord der mannen van Juda was harder dan het woord der mannen van Israël.

20 TOEN was daar bij geval een Belials man, wiens naam was Seba,
een zoon van Bichri, een man van Jémini; die blies met de bazuin, en zeide: Wij hebben geen deel aan David, en wij hebben geene erfenis aan den zoon van Isaï; een iegelijk naar zijne tenten, o Israël!
2 Toen toog alle man van Israël op van achter David, Seba, den zoon van Bichri, achterna; maar de mannen van Juda kleefden hunnen Koning aan, van de Jordaan af tot aan Jeruzalem.
3 Toen nu David in zijn huis te Jeruzalem kwam, nam de Koning de tien vrouwen, *zijne* bijwijven, die hij gelaten had, om het huis te bewaren, en deed ze in een huis van bewaring, en onderhield ze, maar ging tot haar niet in. En zij waren opgesloten tot op den dag van haarlieder dood, levende als weduwen.
4 Voorts zeide de Koning tot Amása: Roep mij de mannen van Juda te zamen, tegen den derden dag; en gij, stel u *dan* hier.
5 En Amása ging heen, om Juda bijeen te roepen; maar hij bleef achter, boven den gezetten tijd, dien hij hem gezet had.
6 Toen zeide David tot Abísai: Nu zal ons Seba, de zoon van Bichri, meer kwaads doen, dan Absalom; neem gij de knechten uws heeren, en jaag hem achterna, opdat hij niet misschien vaste steden voor zich vinde, en zich aan onze oogen onttrekke.
7 Toen togen uit, hem achterna, de mannen van Joab, en de Krethi, en de Plethi, en al de helden. Dezen togen uit van Jeruzalem, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.
8 Als zij nu waren bij den grooten steen, die bij Gíbeon is, zoo kwam Amása voor hun aangezicht. En Joab was omgord over zijn kleed, dat hij aanhad, en daarop was een gordel, daar het zwaard aan vastgemaakt was op zijne lenden in zijne scheede; en als hij voortging, zoo viel het uit.
9 En Joab zeide tot Amása: Is het wel
met u, mijn broeder? En Joab vatte met de rechterhand den baard van Amása, om hem te kussen.
10 En Amása hoedde zich niet voor het zwaard, dat in Joabs hand was; [a] zoo sloeg hij hem daarmede aan de vijfde rib, en hij stortte zijn ingewand ter aarde uit; en hij sloeg hem niet ten tweeden male, en hij stierf. Toen jaagden Joab en zijn broeder Abísai, Seba, den zoon van Bichri, achterna.
11 Maar een man, van Joabs jongens, bleef bij hem staan; en hij zeide: Wie is er, die lust heeft aan Joab, en wie is er, die voor David is, die volge Joab na!
12 Amása nu lag in het bloed gewenteld, midden op de straat. Als die man zag, dat al het volk bleef staan, zoo deed hij Amása weg van de straat in het veld, en wierp een kleed op hem, dewijl hij zag, dat al wie bij hem kwam, bleef staan.
13 Toen hij nu van de straat weggenomen was, toog alle man voort, Joab na, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.
14 En hij toog heen door alle stammen van Israël naar Abel, te weten, Beth-Máächa, en het gansche Berim; en zij verzamelden zich, en kwamen hem ook na.
15 En zij kwamen en belegerden hem in Abel Beth-Máächa, en zij wierpen eenen wal op tegen de stad, dat hij aan den buitenmuur stond; en al het volk, dat met Joab was, verdierven den muur, om dien neder te vellen.
16 Toen riep eene wijze vrouw uit de stad: Hoort, hoort, zegt toch tot Joab: Nader tot hiertoe, dat ik tot u spreke.
17 Toen hij nu tot haar naderde, zeide de vrouw: Zijt gij Joab? En hij zeide: Ik ben het; en zij zeide tot hem: Hoor de woorden uwer dienstmaagd; en hij zeide: Ik hoor.
18 Toen sprak zij, zeggende: In voortijden spraken zij gemeenlijk, zeggende: Zij zullen zonder twijfel te Abel vragen; en alzoo volbrachten zij het.
19 Ik ben eene van de vreedzamen, van de getrouwen in Israël, en gij zoekt te dooden eene stad, die eene moeder is in Israël; waarom zoudt gij het erfdeel des HEEREN verslinden?
20 Toen antwoordde Joab, en zeide: Het zij verre, het zij verre van mij, dat ik zou verslinden, en dat ik zou verderven!
21 De zaak is niet alzoo; maar een man van het gebergte van Efraïm, wiens naam is Seba, de zoon van Bichri, heeft zijne hand opgeheven tegen den Koning, tegen David; lever hem alleen, zoo zal ik van deze stad aftrekken. Toen zeide de vrouw tot Joab: Zie, zijn hoofd zal tot u over den muur geworpen worden.

---

[a] 1 Kon. 2:5.

22 En de vrouw kwam in tot al het volk,
met hare wijsheid; en zij hieuwen Seba,
den zoon van Bichri, het hoofd af, en
wierpen het tot Joab. Toen blies hij met
de bazuin, en zij verstrooiden zich van de
stad, een iegelijk naar zijne tenten; en
Joab keerde weder naar Jeruzalem tot
den Koning.
23 [a]Joab nu was over het gansche heir
van Israël; en Benája, de zoon van
Jójada, over de Krethi en over de Plethi;
24 En Adóram was over de schatting;
en Jósafat, de zoon van Ahílud, was
kanselier;
25 En Seja was schrijver; en Zadok en
Abjathar waren priesters.
26 En ook was Ira, de Jaïriet, Davids
opperofficier.

Hongersnood in Israël.—De Gibeonieten en het huis van Saul.

21 EN er was in Davids dagen een
honger, drie jaren, jaar achter jaar;
en David zocht het aangezicht des
HEEREN. En de HEERE zeide: Het is
om Sauls en om des bloedhuizes wil, om-
dat hij de Gibeonieten gedood heeft.
2 Toen riep de Koning de Gibeonieten, en
zeide tot hen: (de Gibeonieten nu waren
niet van de kinderen Israëls, maar van het
overblijfsel der Amorieten; en de kin-
deren Israëls hadden hun [b]gezworen,
maar Saul zocht hen te slaan in zijnen
ijver voor de kinderen van Israël en
Juda.)
3 David dan zeide tot de Gibeonieten:
Wat zal ik ulieden doen? en waarmede
zal ik verzoenen, dat gij het erfdeel des
HEEREN zegent?
4 Toen zeiden de Gibeonieten tot hem:
Het is ons niet *te doen om* zilver en goud
met Saul en met zijn huis; ook is het ons
niet om iemand te dooden in Israël. En
hij zeide: Wat zegt gij dan, dat ik u doen
zal?
5 En zij zeiden tot den Koning: De man,
die ons te niete gemaakt, en tegen ons ge-
dacht heeft, dat wij zouden verdelgd wor-
den, zonder te kunnen bestaan in eenige
landpale van Israël:
6 Laat ons zeven mannen van zijne
zonen gegeven worden, dat wij hen den
HEERE ophangen te Gíbea Sauls, o, gij
Verkorene des HEEREN! En de Koning
zeide: Ik zal hen geven.
7 Doch de Koning verschoonde Mefibó-
seth, den zoon van Jónathan, den zoon
van Saul, [c]om den eed des HEEREN, die
tusschen hen was, tusschen David en
tusschen Jónathan, Sauls zoon.
8 Maar de Koning nam de twee zonen
van Rizpa, dochter van Aja, die zij Saul
gebaard had, Armóni en Mefibóseth;
daartoe de vijf zonen van Michals *zuster*,
Sauls dochter, die zij Adriël, den zoon
van Barzíllai, den Meholathiet, gebaard
had;
9 En hij gaf hen in de hand der
Gibeonieten, die ze ophingen op den berg
voor het aangezicht des HEEREN; en die
zeven vielen tegelijk; en zij werden ge-
dood in de dagen van den oogst, in de
eerste *dagen*, in het begin van den
gerstenoogst.
10 Toen nam Rizpa, de dochter van Aja,
eenen zak, en spande dien voor zich uit op
eenen rotssteen, van het begin van den
oogst, totdat er water op hen drupte van
den hemel; en zij liet het gevogelte des
hemels op hen niet rusten des daags, noch
het gedierte van het veld des nachts.
11 En het werd David aangezegd, wat
Rizpa, de dochter van Aja, Sauls bijwijf,
gedaan had.
12 Zoo ging David henen, en nam de
beenderen van Saul, en de beenderen van
Jónathan, zijnen zoon, van de burgeren
van Jabes in Gilead, [d]die dezelve gestolen
hadden van de straat Beth-San, alwaar de
Filistijnen ze hadden opgehangen, ten
dage, als de Filistijnen Saul sloegen op
Gilbóa.
13 En hij bracht van daar op de been-
deren van Saul, en de beenderen van
Jónathan, zijnen zoon; ook verzamelden
zij de beenderen der gehangenen.
14 En zij begroeven de beenderen van
Saul en zijnen zoon Jónathan in het land
van Benjamin te Zela, in het graf van
zijnen vader Kis, en deden alles, wat de
Koning geboden had. Alzoo werd God
na dezen den lande verbeden.

Filistijnsche reuzen gedood.

15 VOORTS hadden de Filistijnen nog
eenen krijg tegen Israël. En David toog
af, en zijne knechten met hem, en streden
tegen de Filistijnen, dat David moede
werd.
16 En Isbi Benob, die van de kinderen
van Rafa was, en het gewicht zijner spies
driehonderd gewicht kopers, en hij was
aangegord met een nieuw *zwaard;* deze
dacht David te slaan.
17 Maar Abísai, de zoon van Zerúja,
hielp hem, en sloeg den Filistijn, en
doodde hem. Toen zwoeren hem de man-
nen van David, zeggende: Gij zult niet
meer met ons uittrekken ten strijde, op-
dat gij de lamp van Israël niet uitbluscht.
18 En het geschiedde daarna, dat er
wederom een krijg was te Gob tegen
de Filistijnen. Toen sloeg Síbbechai, de
Husathiet, Saf, die van de kinderen van
Rafa was.
19 Voorts was er nog een krijg te Gob

---

[a] 2 Sam. 8:16, enz. [b] Joz. 9:19. [c] 1 Sam. 18:3; 20:15, 42; 23:18. [d] 1 Sam. 31:10, enz.
[e] 1 Kron. 20:4.

tegen de Filistijnen; en E'lhanan, de
zoon van Jaäré-O'regim, sloeg Beth-
halachmi, *dewelke was* met Goliath, den
Gethiet, wiens spiesenhout was als een
weversboom.
20 Nog was er ook een krijg te Gath;
en er was een zeer lang man, die zes
vingeren had aan zijne handen, en zes
teenen aan zijne voeten, vier en twintig in
getal, en deze was ook aan Rafa geboren.
21 En hij hoonde Israël; maar Jonathan,
de zoon van Simea, Davids broeder, sloeg
hem.
22 Deze vier waren aan Rafa geboren te
Gath; en zij vielen door de hand van
David, en door de hand zijner knechten.

Davids lof- en danklied.

22 EN David sprak de woorden dezes
lieds tot den HEERE, ten dage als
de HEERE hem verlost had uit de hand
van al zijne vijanden, en uit de hand van
Saul.
2 Hij zeide dan: [a] De HEERE is mij
mijne Steenrots, en mijn Burcht, en mijn
Uithelper.
3 God is mijne Rots; [b] ik zal op Hem
betrouwen; mijn Schild en de Hoorn
mijns heils, mijn Hoog Vertrek en mijne
Toevlucht, mijn Verlosser! van geweld
hebt Gij mij verlost!
4 Ik riep den HEERE aan, Die te prijzen
is, en ik werd verlost van mijne vijanden.
5 Want baren des doods hadden mij om-
vangen; beken Belials verschrikten mij.
6 Banden der hel omringden mij; strik-
ken des doods bejegenden mij.
7 Als mij bange was, riep ik den HEERE
aan, en riep tot mijnen God; en Hij
hoorde mijne stem uit Zijn paleis, en
mijn geroep *kwam* in Zijne ooren.
8 Toen daverde en beefde de aarde; de
fondamenten des hemels beroerden zich,
en daverden, omdat Hij ontstoken was.
9 Rook ging op van Zijnen neus, en een
vuur uit Zijnen mond verteerde; kolen
werden daarvan aangestoken.
10 En Hij boog den hemel, en daalde
neder; en donkerheid was onder Zijne
voeten.
11 En Hij voer op eenen cherub, en
vloog, en werd gezien op de vleugelen des
winds.
12 En Hij zette duisternis rondom Zich
tot tenten, eene samenbinding der
wateren, wolken des hemels.
13 Van den glans vóór Hem henen wer-
den kolen des vuurs aangestoken.
14 De HEERE donderde van den hemel,
en de Allerhoogste gaf Zijne stem.
15 En Hij zond pijlen uit, en verstrooide
ze; bliksemen, en verschrikte ze.
16 En de diepe kolken der zee werden
gezien, de gronden der wereld werden ont-
dekt, door het schelden des HEEREN, van
het geblaas des winds van Zijnen neus.
17 Hij zond van de hoogte, Hij nam mij,
Hij trok mij op uit groote wateren.
18 Hij verloste mij van mijnen sterken
vijand, van mijne haters, omdat zij mach-
tiger waren dan ik.
19 Zij hadden mij bejegend ten dage
mijns ongevals; maar de HEERE was mij
een Steunsel.
20 En Hij voerde mij uit in de ruimte,
en rukte mij uit; want Hij had lust aan
mij.
21 De HEERE vergold mij naar mijne
gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de
reinigheid mijner handen.
22 Want ik heb des HEEREN wegen ge-
houden, en ben van mijnen God niet
goddelooslijk afgegaan.
23 Want al Zijne rechten waren voor
mij, en Zijne inzettingen, daarvan week
ik niet af.
24 Maar ik was oprecht voor Hem; en ik
wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.
25 Zoo gaf mij de HEERE weder naar
mijne gerechtigheid, naar mijne reinig-
heid, voor Zijne oogen.
26 Bij den goedertierene houdt Gij U
goedertieren; bij den oprechten held
houdt Gij U oprecht.
27 Bij den reine houdt Gij U rein; maar
bij den verkeerde houdt Gij U verdraaid.
28 En Gij verlost het bedrukte volk,
maar Uwe oogen zijn tegen de hoogen;
Gij zult hen vernederen.
29 Want Gij zijt mijne Lamp, o HEERE!
en de HEERE doet mijne duisternis op-
klaren.
30 Want met U loop ik door eene bende;
met mijnen God spring ik over eenen
muur.
31 [c] Gods weg is volmaakt; [d] de rede des
HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild
allen, die op Hem betrouwen.
32 Want [e] wie is God, behalve de
HEERE? en wie is een rotssteen, behalve
onze God?
33 God is mijne Sterkte *en* Kracht; en
Hij heeft mijnen weg volkomen geopend.
34 Hij maakt mijne voeten gelijk als der
hinden, en stelt mij op mijne hoogten.
35 Hij leert mijne handen ten strijde,
zoodat een stalen boog met mijne armen
verbroken is.
36 Ook hebt Gij mij gegeven het schild
Uws heils, en *door* Uw verootmoedigen
hebt Gij mij groot gemaakt.
37 Gij hebt mijnen voetstap ruim ge-
maakt onder mij; en mijne enkelen
hebben niet gewankeld.
38 Ik vervolgde mijne vijanden, en ver-

[a] Ps. 18:2, enz. [b] Hebr. 2:13. [c] Deut. 32:4. Dan. 4:37. Openb. 15:3. [d] Ps. 12:7; 119:140. Spr. 30:5. [e] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:2. Ps. 86:8. Jes. 45:5.

delgde hen, en keerde niet weder, totdat
ik ze verdaan had.
39 En ik verteerde hen, en doorstak ze,
dat zij niet weder opstonden; maar zij
vielen onder mijne voeten.
40 Want Gij omgorddet mij met kracht
ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukken,
die tegen mij opstonden.
41 En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden,
mijner haters, en ik vernielde hen.
42 Zij zagen uit, maar er was geen verlosser;
naar den HEERE, maar Hij antwoordde
hun niet.
43 Toen vergruisde ik hen, als stof der
aarde; ik stampte ze; ik breidde hen uit
als slijk der straten.
44 Ook hebt Gij mij uitgeholpen van de
twisten mijns volks; Gij hebt mij bewaard
tot een hoofd der Heidenen; het
volk, *dat* ik niet kende, heeft mij gediend.
45 Vreemden hebben zich mij geveinsdelijk
onderworpen; zoo haast als *hun*
oor *van mij* hoorde, hebben zij mij
gehoorzaamd.
46 Vreemden zijn vervallen, en hebben
zich aangegord uit hunne sloten.
47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn
Rotssteen; en verhoogd zij God, de Rotssteen
mijns heils!
48 De God, Die mij volkomene wraak
geeft, en de volken onder mij nederwerpt;
49 En Die mij uitvoert van mijne vijanden;
en Gij verhoogt mij boven degenen,
die tegen mij opstaan; Gij redt mij van
den man alles gewelds.
50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven
onder de [a] Heidenen, en Uwen Naam zal
ik psalmzingen.
51 *Hij is* een Toren der verlossingen Zijns
konings, en Hij doet goedertierenheid aan
Zijnen gezalfde, aan David en aan zijn
zaad, tot in eeuwigheid.

Laatste woorden van David.

23 VOORTS zijn dit de laatste woorden
van David. David, de zoon van Isaï,
zegt, en de man, die hoog is opgericht, de
gezalfde van Jakobs God, en liefelijk *in*
psalmen van Israël, zegt:
2 De Geest des HEEREN heeft door mij
gesproken, en Zijne rede is op mijne tong
geweest.
3 De God Israëls heeft gezegd, de Rotssteen
Israëls heeft tot mij gesproken: *Er
zal zijn* een Heerscher over de menschen,
een Rechtvaardige, een Heerscher *in de*
vreeze Gods;
4 En Hij zal zijn gelijk het licht des
morgens, *wanneer* de zon opgaat, des morgens
zonder wolken, *wanneer* van den
glans na den regen de grasscheutjes uit
de aarde *voortkomen*.
5 Hoewel mijn huis alzoo niet is bij
God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig
verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd
en bewaard is; voorzeker is *daarin*
al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het
nog niet doet uitspruiten.
6 Maar de *mannen* Belials zullen altemaal
zijn als doornen, die weggeworpen
worden, omdat men ze met de hand niet
kan vatten;
7 Maar een iegelijk, die ze zal aantasten,
voorziet zich met ijzer en het hout eener
spies; en zij zullen ganschelijk met vuur
verbrand worden ter zelver plaats.

Davids voornaamste krijgsoversten.

8 [b] DIT zijn de namen der helden, die
David gehad heeft: Joscheb Baschébeth,
de zoon van Tachkemóni, de voornaamste
der hoofdlieden. Deze was Adíno, de Ezniet,
die zich stelde tegen achthonderd,
die *van hem* verslagen werden op eenmaal.
9 En na hem was Eleázar, de zoon van
Dodo, zoon van Ahóhi; *deze was* onder
de drie helden met David, toen zij de
Filistijnen beschimpten, *die* aldaar ten
strijde verzameld waren, en de mannen
van Israël waren opgetogen.
10 Deze stond op, en sloeg onder de Filistijnen,
totdat zijne hand moede werd,
ja, zijne hand aan het zwaard kleefde;
en de HEERE wrocht een groot heil ten
zelfden dage; en het volk keerde wederom
hem na, alleenlijk om te plunderen.
11 Na hem nu was Samma, de zoon van
Age, de Harariet. Toen de Filistijnen
verzameld waren in een dorp, en aldaar
een stuk akkers was vol linzen, en het
volk voor het aangezicht der Filistijnen
vluchtte,
12 Zoo stelde hij zich in het midden van
dat stuk, en verloste dat, en sloeg de
Filistijnen; en de HEERE wrocht een
groot heil.
13 Ook gingen af drie van de dertig hoofden,
en kwamen in den oogst tot David,
in de spelonk van Adullam; en de hoop
der Filistijnen had zich gelegerd in het
dal Refaïm.
14 En David was toen in eene vesting;
en de bezetting der Filistijnen was toen te
Bethlehem.
15 En David kreeg lust, en zeide: Wie
zal mij water te drinken geven uit Bethlehems
bornput, die in de poort is?
16 Toen braken die drie helden door het
leger der Filistijnen, en putten water uit
Bethlehems bornput, die in de poort is, en
droegen het, en kwamen tot David; doch
hij wilde dat niet drinken, maar goot
het uit voor den HEERE,
17 En zeide: Het zij verre van mij, o
HEERE! dat ik dit zou doen; zou *ik
drinken* het bloed der mannen, die heengegaan
zijn met gevaar van hun leven?

[a] Rom. 15:9. [b] 1 Kron. 11:11, enz.

En hij wilde het niet drinken. Dat deden
die drie helden.
18 Abísai, Joabs broeder, de zoon van
Zerúja, die was ook een hoofd van drieën;
en die hief zijne spies op tegen driehon-
derd, die *van hem* verslagen werden; en
hij had eenen naam onder die drie.
19 Was hij niet de heerlijkste van die
drie? Daarom was hij hun tot eenen
overste. Maar hij kwam niet tot aan die
eerste drie.
20 Voorts Benája, de zoon van Jójada,
de zoon van een' dapperen man, groot van
daden, van Kábzeël: die sloeg twee sterke
leeuwen van Moab; ook ging hij af, en
sloeg eenen leeuw in het midden van
eenen kuil in den sneeuwtijd;
21 Daartoe sloeg hij eenen Egyptischen
man, eenen man van aanzien, en in de
hand des Egyptenaars was eene spies;
maar hij ging tot hem af met eenen staf,
en hij rukte de spies uit de hand des
Egyptenaars, en doodde hem met zijne
eigene spies.
22 Die dingen deed Benája, de zoon van
Jójada; dies had hij eenen naam onder
de drie helden.
23 Hij was de heerlijkste van de dertig,
maar tot die drie *eersten* kwam hij niet;
en David stelde hem over zijne trawan-
ten.
24 A'sahel, Joabs broeder, was onder de
dertig; E'lhanan, de zoon van Dodo, van
Bethlehem;
25 Samma, de Harodiet; Elíka, de Ha-
rodiet;
26 Helez, de Paltiet; Ira, de zoon van
Ikes, de Thekoïet;
27 Abi-ezer, de Anethothiet; Mebúnnai,
de Husathiet;
28 Zalmon, de Ahohiet; Máharai, de
Netofathiet;
29 Heleb, de zoon van Báëna, de Netofa-
thiet; Ithai, de zoon van Ribai, van
Gibea der kinderen Benjamins;
30 Benája, de Pirháthoniet; Hiddai,
van de beken van Gaäs;
31 Abi-Albôn, de Arbathiet; Azmáveth,
de Barhumiet;
32 Eljachba, de Saälboniet; van de zonen
van Jazen, Jónathan;
33 Samma, de Harariet; Ahíam, de zoon
van Sarar, de Harariet;
34 Elifélet, de zoon van Ahasbai, de
zoon van eenen Máächathiet; Elíam, de
zoon van Achitófel, de Giloniet;
35 Hezrai, de Karmeliet; Paërai, de
Arbiet;
36 Jig-al, de zoon van Nathan, van
Zoba; Bani, de Gadiet;
37 Zelek, de Ammoniet; Náharai, de
Beërothiet, de wapendrager van Joab, den
zoon van Zerúja;
38 Ira, de Jethriet; Gareb, de Jethriet;
39 Uría, de Hethiet; zeven en dertig in
alles.

Telling des volks.—Pest in Israël.

24 EN [a] de toorn des HEEREN voer
voort te ontsteken tegen Israël; en
Hij porde David aan tegen henlieden,
zeggende: Ga, tel Israël en Juda.
2 De Koning dan zeide tot Joab, den
krijgsoverste, die bij hem was: Trek nu
om, door alle stammen van Israël, van
Dan tot Ber-séba toe, en tel het volk,
opdat ik het getal des volks wete.
3 Toen zeide Joab tot den Koning: Nu
doe de HEERE, uw God, tot dit volk, zoo
als deze en die nu zijn, honderdmaal
meer, dat de oogen van mijnen heer den
Koning het aanzien; maar waarom heeft
mijn heer de Koning lust tot deze zaak?
4 Doch des Konings woord nam de over-
hand tegen Joab, en tegen de oversten
des heirs. Alzoo toog Joab uit, met de
oversten des heirs, van des Konings aan-
gezicht, om het volk Israël te tellen.
5 En zij gingen over de Jordaan, en
legerden zich bij Aróër, ter rechterhand
der stad, die in het midden is van de beek
van Gad, en aan Jáëzer.
6 Voorts kwamen zij in Gilead, en in het
lage land Hodsi; ook kwamen zij tot Dan-
Jaän, en rondom bij Sidon.
7 En zij kwamen tot de vesting van
Tyrus, en alle steden der Hevieten en der
Kanaänieten; en zij kwamen uit aan het
zuiden van Juda te Ber-séba.
8 Alzoo togen zij om door het gansche
land; en ten einde van negen maanden en
twintig dagen kwamen zij te Jeruzalem.
9 En Joab gaf de som van het getelde
volk aan den Koning; en in Israël waren
achthonderd duizend strijdbare mannen,
die het zwaard uittrokken, en de mannen
van Juda waren vijfhonderd duizend
man.
10 En Davids hart sloeg hem, nadat hij
het volk geteld had; en David zeide tot
den HEERE: Ik heb zeer gezondigd *in*
hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o
HEERE! neem toch de misdaad Uws
knechts weg; want ik heb zeer zottelijk
gedaan.
11 Als nu David des morgens opstond,
zoo geschiedde het woord des HEEREN tot
den profeet Gad, Davids ziener, zeggende:
12 Ga heen, en spreek tot David: Alzoo
zegt de HEERE: Drie dingen draag Ik u
voor; verkies u een uit die, dat Ik u doe.
13 Zoo kwam Gad tot David, en maakte
het hem bekend, en zeide tot hem: Zal u
een honger van zeven jaren in uw land
komen? of *wilt* gij drie maanden vlieden
voor het aangezicht uwer vijanden, dat
die u vervolgen? of dat er drie dagen
pestilentie in uw land zij? Merk nu, en

[a] 1 Kron. 21:1, enz.

zie toe, wat antwoord ik Dien zal wederbrengen, Die mij gezonden heeft.
14 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer bange; laat ons toch in de hand des HEEREN vallen, want Zijne barmhartigheden zijn vele; maar laat mij in de hand van menschen niet vallen.
15 Toen gaf de HEERE een pestilentie in Israël, van den morgen af tot den gezetten tijd toe; en er stierven van het volk, van Dan tot Ber-séba toe, zeventig duizend mannen.
16 Toen nu de engel zijne hand uitstrekte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het den HEERE over dat kwaad; en Hij zeide tot den engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uwe hand nu af! De engel des HEEREN nu was bij den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.
17 En David, als hij den engel zag, die het volk sloeg, sprak tot den HEERE, en zeide: Zie ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld; maar wat hebben deze schapen gedaan? Uwe hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis.
18 En Gad kwam tot David op dienzelfden dag, en zeide tot hem: Ga op, richt den HEERE een altaar op, op den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.
19 Alzoo ging David op naar het woord van Gad, gelijk als de HEERE geboden had.
20 En Arauna zag toe, en zag den Koning en zijne knechten tot zich overkomen; zoo ging Arauna uit, en boog zich voor den Koning met zijn aangezicht ter aarde.
21 En Arauna zeide: Waarom komt mijn heer de Koning tot zijnen knecht? En David zeide: Om dezen dorschvloer van u te koopen, om den HEERE een altaar te bouwen, opdat deze plage opgehouden worde van over het volk.
22 Toen zeide Arauna tot David: Mijn heer de Koning neme en offere, wat goed is in zijne oogen; zie daar de runderen ten brandoffer, en de sleden en het runderstuig tot hout.
23 Dit alles gaf Arauna, de koning, aan den Koning. Voorts zeide Arauna tot den Koning: De HEERE uw God neme een welgevallen in u!
24 Doch de Koning zeide tot Arauna: Neen, maar ik zal het zekerlijk van u koopen voor den prijs; want ik zal den HEERE, mijnen God, niet offeren brandofferen om niet. Alzoo kocht David den dorschvloer en de runderen voor vijftig zilveren sikkelen.
25 En David bouwde aldaar den HEERE een altaar, en offerde brandofferen en dankofferen. Alzoo werd de HEERE den lande verbeden, en deze plage van over Israël opgehouden.

HET EERSTE BOEK

DER

KONINGEN.

Ouderdom van David. David stelt Sálomo tot zijn opvolger aan.

1 DE koning David nu was oud, wel bedaagd, en zij dekten hem met kleederen, doch hij kreeg geene warmte.
2 Toen zeiden zijne knechten tot hem: Laat ze mijnen heer den Koning eene jonge dochter, eene maagd zoeken, die voor het aangezicht des Konings sta, en hem koestere; en zij slape in uwen schoot, dat mijn heer de Koning warm worde.
3 Zoo zochten zij eene schoone jonge dochter in alle landpalen van Israël; en zij vonden Abísag, eene Sunamietische, en brachten ze tot den Koning.
4 En de jonge dochter was bovenmate schoon, en koesterde den Koning, en diende hem; doch de Koning bekende ze niet.
5 Adónia nu, de zoon van Haggith, verhief zich, zeggende: Ik zal koning zijn; [a] en hij bereidde zich wagenen en ruiteren, en vijftig mannen, loopende voor zijn aangezicht.
6 En zijn vader had hem niet bedroefd van zijne dagen, zeggende: Waarom hebt gij alzoo gedaan? En ook was hij zeer schoon van gedaante, en [b] *Haggith* had hem gebaard na Absalom.
7 En [c] zijne raadslagen waren met Joab, den zoon van Zerúja, en met Abjathar, den priester; die hielpen, volgende Adónia.
8 Maar Zadok, de priester, en Benája, de zoon van Jójada, en Nathan, de profeet, en Simeï, en Reï, en de helden, die David had, waren met Adónia niet.
9 En Adónia slachtte schapen, en runderen, en gemest vee bij den steen Zohéleth, die bij de fontein Rogel [d] is; en noodde

[a] 2 Sam. 15:1. [b] 1 Kron. 3:2. [c] 1 Kon. 2:22, 28. [d] Joz. 15:7; 18:16.

al zijne broederen, de zonen des Konings,
en alle mannen van Juda, des Konings
knechten;
10 Maar Nathan, den profeet, en
Benája, en de helden, en Sálomo, zijnen
broeder, noodde hij niet.
11 Toen sprak Nathan tot Bathséba, de
moeder van Sálomo, zeggende: Hebt gij
niet gehoord, dat Adónia, de zoon van
Haggith, koning is? en onze heer David
weet dat niet.
12 Nu dan, kom, laat mij u toch eenen
raad geven, dat gij uwe ziel en de ziel
van uwen zoon Sálomo redt.
13 Ga heen, en treed in tot den koning
David, en zeg tot hem: Hebt gij niet,
mijn heer Koning! uwe dienstmaagd
gezworen, zeggende: Voorzeker, uw zoon
Sálomo zal na mij Koning zijn, en hij
zal op mijnen troon zitten! waarom dan
is Adónia Koning?
14 Zie, als gij daar nog met den Koning
spreken zult, zoo zal ik na u inkomen, en
zal uwe woorden vervullen.
15 En Bathséba ging in tot den Koning
in de binnenkamer; doch de Koning was
zeer oud, en Abísag, de Sunamietische,
diende den Koning.
16 En Bathséba neigde het hoofd, en
boog zich neder voor den Koning; en de
Koning zeide: Wat is u?
17 En zij zeide tot hem: Mijn heer! gij
hebt uwe dienstmaagd bij den HEERE,
uwen God, gezworen: Voorzeker Sálomo,
uw zoon, zal na mij koning zijn, en hij
zal op mijnen troon zitten!
18 En nu zie, Adónia is Koning; en nu,
mijn heer Koning! gij weet het niet.
19 En hij heeft ossen, en gemest vee, en
schapen in menigte geslacht, en genood
al de zonen des Konings, en Abjathar,
den priester, en Joab, den krijgsoverste;
maar uwen knecht Sálomo heeft hij niet
genood.
20 Maar gij, mijn heer Koning! de
oogen van het gansche Israël zijn op u,
dat gij hun zoudt te kennen geven, wie
op den troon van mijnen heer den Ko-
ning na hem zitten zal.
21 Anders zal het geschieden, als mijn
heer de Koning met zijne vaderen zal
ontslapen zijn, dat ik en mijn zoon Sá-
lomo *als* zondaars zullen zijn.
22 En ziet, zij sprak nog met den Ko-
ning, als de profeet Nathan inkwam.
23 En zij gaven den Koning te kennen,
zeggende: Zie, de profeet Nathan is
daar; en hij kwam voor het aangezicht
des Konings, en boog zich voor den Ko-
ning op zijn aangezicht ter aarde.
24 En Nathan zeide: Mijn heer Ko-
ning! hebt gij gezegd: Adónia zal na
mij koning zijn, en hij zal op mijnen
troon zitten?
25 Want hij is heden afgegaan, en heeft
geslacht ossen, en gemest vee, en schapen
in menigte, en heeft genood al de zonen
des Konings, en de oversten des heirs, en
Abjathar, den priester; en ziet, zij eten
en drinken voor zijn aangezicht, en zeg-
gen: De koning Adónia leve!
26 Maar mij, die uw knecht ben, en
Zadok, den priester, en Benája, den zoon
van Jójada, en Sálomo, uwen knecht,
heeft hij niet genood.
27 Is deze zaak van mijnen heer den
Koning geschied? en hebt gij uwen
knecht niet bekend gemaakt, wie op den
troon van mijnen heer den Koning na
hem zitten zou?
28 En de koning David antwoordde en
zeide: Roept mij Bathséba; en zij kwam
voor het aangezicht des Konings, en
stond voor het aangezicht des Konings.
29 Toen zwoer de Koning, en zeide:
Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die
mijne ziel uit allen nood verlost heeft!
30 Voorzeker, gelijk als ik u gezworen
heb bij den HEERE, den God Israëls, zeg-
gende: Voorzeker zal uw zoon Sálomo
na mij koning zijn, en zal op mijnen
troon in mijne plaats zitten; voorzeker,
alzoo zal ik te dezen zelfden dage
doen.
31 Toen neigde zich Bathséba met het
aangezicht ter aarde, en boog zich neder
voor den Koning, en zeide: Mijn heer
de koning David leve in eeuwigheid!
32 En de koning David zeide: Roept
mij Zadok, den priester, en Nathan, den
profeet, en Benája, den zoon van Jó-
jada; en zij kwamen voor het aangezicht
des Konings.
33 En de Koning zeide tot hen: Neemt
met u de knechten uws heeren, en doet
mijnen zoon Sálomo rijden op de muil-
ezelin, die voor mij is; en voert hem af
naar Gihon.
34 En dat Zadok, de priester, met Na-
than, den profeet, hem aldaar tot koning
over Israël zalven. Daarna zult gij met
de bazuin blazen, en zeggen: De koning
Sálomo leve!
35 Dan zult gij achter hem optrekken,
en hij zal komen, en zal op mijnen troon
zitten, en hij zal koning zijn in mijne
plaats; want ik heb geboden, dat hij een
voorganger zou zijn over Israël en over
Juda.
36 Toen antwoordde Benája, de zoon
van Jojada, den Koning, en zeide:
Amen; alzoo zegge de HEERE, de God
van mijnen heer den Koning!
37 Gelijk als de HEERE met mijnen heer
den Koning geweest is, alzoo zij Hij met
Sálomo; en Hij make zijnen troon
grooter dan den troon van mijnen heer
den koning David!
38 Toen ging Zadok, de priester, af, met
Nathan, den profeet, en Benája, den zoon
van Jójada, en de Krethi en de Plethi, en
zij deden Sálomo rijden op de muilezelin

van den koning David, en geleidden hem naar Gihon.
39 En Zadok, de priester, nam den oliehoorn uit de tent, en zalfde Sálomo ; en zij bliezen met de bazuin, en al het volk zeide : [a] De koning Salomo leve !
40 En al het volk kwam op achter hem, en het volk pijpte met pijpen, en verblijdde zich met groote blijdschap, zoodat de aarde van hun geluid spleet.
41 En Adónia hoorde het, en al de genooden die met hem waren, die nu geëindigd hadden te eten ; ook hoorde Joab het geluid der bazuinen, en zeide : Waarom is het geroep dier stad, die in roer is ?
42 Als hij nog sprak, ziet, zoo kwam Jónathan, de zoon van Abjathar, den priester ; en Adónia zeide : Kom in, want gij zijt een kloek man, en zult het goede boodschappen.
43 En Jónathan antwoordde en zeide tot Adónia : Ja, maar onze heer, de koning David, heeft Sálomo tot koning gemaakt ;
44 En de Koning heeft met hem gezonden Zadok, den priester, en Nathan, den profeet, en Benája, den zoon van Jójada, en de Krethi en de Plethi ; en zij hebben hem doen rijden op de muilezelin des Konings.
45 Daartoe hebben hem Zadok, de priester, en Nathan, de profeet, in Gihon tot koning gezalfd, en zijn van daar blijde opgetogen, zoodat de stad in roer is ; dat is het geroep, dat gij gehoord hebt.
46 En ook zit Sálomo op den troon des koninkrijks.
47 Zoo zijn ook de knechten des Konings gekomen, om onzen heer, den koning David, te zegenen, zeggende : Uw God make den naam van Sálomo beter dan uwen naam, en make zijnen troon grooter dan uwen troon ; en de Koning heeft aangebeden op de slaapstede.
48 Ja, ook heeft de Koning aldus gezegd : Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, Die heden gegeven heeft eenen, zittende op mijnen troon, dat mijne oogen het gezien hebben !
49 Toen verschrikten en stonden op al de genooden, die bij Adónia waren, en gingen een iegelijk zijns weegs.
50 Doch Adónia vreesde voor Sálomo, en hij stond op, en ging heen, en vatte de hoornen des altaars.
51 En men maakte Sálomo bekend, zeggende : Zie, Adónia vreest den koning Sálomo ; want zie, hij heeft de hoornen des altaars gevat, zeggende : Dat de koning Sálomo mij als heden zwere, dat hij zijnen knecht met het zwaard niet dooden zal !
52 En Sálomo zeide : Indien hij een vroom man zal zijn, daar zal niet van zijn haar op de aarde vallen ; maar indien in hem kwaad bevonden zal worden, zoo zal hij sterven.
53 En de koning Sálomo zond heen, en zij deden hem afgaan van het altaar ; en hij kwam, en boog zich neder voor den koning Sálomo. En Sálomo zeide tot hem : Ga heen naar uw huis.

Laatste bevelen van David.—Zijn dood.

2 ALS nu de dagen van David nabij
waren, dat hij sterven zou, zoo gebood hij zijnen zoon Sálomo, zeggende :
2 Ik ga heen in den weg der gansche aarde, zoo zijt sterk, en wees een man.
3 En neem waar de wacht des HEEREN, uws Gods, om te wandelen in Zijne wegen, om te onderhouden Zijne inzettingen, en Zijne geboden, en Zijne rechten, en Zijne getuigenissen, [b] gelijk geschreven is in de wet van Mozes ; [c] opdat gij verstandelijk handelt in al wat gij doen zult, en al waarheen gij u wenden zult ;
4 Opdat de HEERE bevestige Zijn woord, dat Hij over mij gesproken heeft, [d] zeggende : Indien uwe zonen hunnen weg bewaren, om voor Mijn aangezicht trouwelijk, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, te wandelen, zoo zal geen man, zeide Hij, u afgesneden worden van den troon Israëls.
5 Zoo weet gij ook, wat Joab, de zoon van Zerúja, mij gedaan heeft, *en* wat hij gedaan heeft aan de twee krijgsoversten van Israël, [e] Abner, den zoon van Ner, en Amása, den zoon van Jether, die hij gedood heeft, en heeft krijgsbloed vergoten in vrede ; en hij heeft krijgsbloed gedaan aan zijnen gordel, die aan zijne lenden was, en aan zijne schoenen, die aan zijne voeten waren.
6 Doe dan naar uwe wijsheid, dat gij zijn grauwe haar niet met vrede in het graf laat dalen.
7 Maar aan de zonen van [f] Barzíllai, den Gileadiet, zult gij weldadigheid bewijzen, en zij zullen zijn onder degenen, die aan uwe tafel eten ; want alzoo naderden zij tot mij, als ik vluchtte voor het aangezicht van uwen broeder Absalom.
8 En zie, bij u is Símeï, de zoon van Gera, de zoon van Jémini, uit Bahúrim, die mij [g] vloekte met eenen geweldigen vloek, ten dage als ik ging naar Mahanáïm ; doch hij kwam af mij tegemoet aan de Jordaan, en ik zwoer hem bij den HEERE, zeggende : Zoo ik hem met het zwaard doode !
9 Maar nu, houd hem niet onschuldig, dewijl gij een wijs man zijt ; en gij zult weten, wat gij hem doen zult, opdat gij

---

[a] 1 Sam. 10:24. [b] Deut. 17:18. [c] Deut. 29:9. Joz. 1:7. [d] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:12.
[e] 2 Sam. 3:27 ; 20:10. [f] 2 Sam. 17:27 ; 19:31. [g] 2 Sam. 16:5 ; 19:19.

zijn grauwe haar met bloed in het graf doet dalen.

10 En David ontsliep met zijne vaderen, [a]en werd begraven in de stad Davids.

11 De dagen nu, die David geregeerd heeft over Israël, zijn veertig jaar: [b]zeven jaren heeft hij geregeerd in Hebron, en in Jeruzalem heeft hij drie en dertig jaren geregeerd.

Straf van Adónia, Abjathar, Joab en Simeï.

12 [c]EN Sálomo zat op den troon van zijnen vader David; en zijn koninkrijk werd zeer bevestigd.

13 Toen kwam Adónia, de zoon van Haggith, tot Bathséba, de moeder van Sálomo; en zij zeide: Is uwe komst vrede? en hij zeide: Vrede.

14 Daarna zeide hij: Ik heb een woord aan u. En zij zeide: Spreek.

15 Hij zeide dan: Gij weet, dat het koninkrijk mijne was, en het gansche Israël zijn aangezicht op mij gezet had, dat ik koning zijn zou; hoewel het koninkrijk omgewend en mijns broeders geworden is, [d]want het is van den HEERE hem geworden.

16 En nu begeer ik van u eene eenige begeerte; wijs mijn aangezicht niet af. En zij zeide tot hem: Spreek.

17 En hij zeide: Spreek toch tot den koning Sálomo, want hij zal uw aangezicht niet afwijzen: dat hij mij Abísag, de Sunamietische, ter vrouwe geve.

18 En Bathséba zeide: Het is goed; ik zal den Koning voor u aanspreken.

19 Zoo kwam Bathséba tot den koning Sálomo, om hem voor Adónia aan te spreken. En de Koning stond op, haar tegemoet, en boog zich voor haar; daarna zat hij op zijnen troon, en deed eenen stoel voor de moeder des Konings zetten; en zij zat aan zijne rechterhand.

20 Toen zeide zij: Ik begeer van u eene eenige kleine begeerte; wijs mijn aangezicht niet af. En de Koning zeide tot haar: Begeer, mijne moeder! want ik zal uw aangezicht niet afwijzen.

21 En zij zeide: Laat Abísag, de Sunamietische, aan Adónia, uwen broeder, ter vrouwe gegeven worden.

22 Toen antwoordde de koning Sálomo, en zeide tot zijne moeder: En waarom begeert gij Abísag, de Sunamietische, voor Adónia? begeer ook voor hem het koninkrijk (want hij is mijn broeder, die ouder is dan ik ben), ja, voor hem, en voor Abjathar, den priester, en voor Joab, den zoon van Zerúja.

23 En de koning Sálomo zwoer bij den HEERE, zeggende: Zoo doe mij God, en zoo doe Hij daartoe, voorzeker Adónia zal dat woord tegen zijn leven gesproken hebben!

24 En nu *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die mij bevestigd heeft, [e]en mij heeft doen zitten op den troon van mijnen vader David, en Die mij een huis gemaakt heeft, gelijk als Hij gesproken had; voorzeker, Adónia zal heden gedood worden!

25 En de koning Sálomo zond door de hand van Benája, den zoon van Jójada; die viel op hem aan, dat hij stierf.

26 En tot Abjathar, den priester, zeide de Koning: Ga naar Anathoth, op uwe akkers, want gij zijt een man des doods; maar op dezen dag zal ik u niet dooden, [f]omdat gij de arke des Heeren HEEREN voor het aangezicht van mijnen vader David gedragen hebt, en omdat gij verdrukt zijt geweest, in alles, waarin mijn vader verdrukt was.

27 Sálomo dan verdreef Abjathar, dat hij des HEEREN priester niet ware: om te [g]vervullen het woord des HEEREN, hetwelk Hij over het huis van Eli te Silo gesproken had.

28 Als het gerucht tot Joab kwam (want Joab had zich gewend achter Adónia, hoewel hij zich niet had gewend achter Absalom), zoo vluchtte Joab tot de tent des HEEREN, [h]en vatte de hoornen des altaars.

29 En het werd den koning Sálomo aangezegd, dat Joab tot de tent des HEEREN gevloden was, en zie, hij is bij het altaar. Toen zond Sálomo Benája, den zoon van Jójada, zeggende: Ga heen, val op hem aan.

30 En Benája kwam tot de tent des HEEREN, en zeide tot hem: Zoo zegt de Koning: Kom uit. En hij zeide: Neen, maar hier zal ik sterven! En Benája bracht het antwoord weder aan den Koning, zeggende: Zoo heeft Joab gesproken, en zoo heeft hij mij geantwoord.

31 En de Koning zeide tot hem: Doe gelijk als hij gesproken heeft, en val op hem aan, en begraaf hem, opdat gij wegdoet, van mij en van mijns vaders huis, dat bloed, dat Joab zonder oorzaak vergoten heeft;

32 Zoo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen wederkeeren, omdat hij op twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, aangevallen is, en die met het zwaard gedood heeft, daar mijn vader David het niet wist: Abner, den zoon van Ner, den krijgsoverste van Israël, en Amása, den zoon van Jether, den krijgsoverste van Juda.

33 Alzoo zal hun bloed wederkeeren op het hoofd van Joab, en op het hoofd van zijn zaad in eeuwigheid; maar David, en

[a] Hand. 2:29; 13:36. [b] 1 Kron. 29:27. [c] 1 Kron. 29:23. 2 Kron 1:1. [d] 1 Kron. 22:9; 28:5.
[e] 2 Sam. 7:12, 13. [f] 1 Sam. 22:20, enz. 2 Sam. 15:24. [g] 1 Sam. 2:31, enz. [h] 1 Kon. 1:50.

zijn zaad, en zijn huis, en zijn troon zal
vrede hebben van den HEERE tot in eeu-
wigheid.
34 En Benája, de zoon van Jójada, ging
op, en viel op hem aan, en doodde hem;
en hij werd begraven in zijn huis, in de
woestijn.
35 En de Koning zette Benája, den zoon
van Jójada, in zijne plaats over het heir;
en [a] Zadok, den priester, zette de Koning
in de plaats van Abjathar.
36 Daarna zond de Koning, en riep
Simeï, en zeide tot hem: Bouw u een huis
in Jeruzalem, en woon aldaar, en ga van
daar niet uit herwaarts of derwaarts:
37 Want het zal geschieden ten dage van
uw uitgaan, als gij over de beek Kidron
zult gaan, weet voorzeker, dat gij den dood
sterven zult; uw bloed zal op uw hoofd
zijn.
38 En Simeï zeide tot den Koning: Dat
woord is goed; gelijk als mijn heer de
Koning gesproken heeft, alzoo zal uw
knecht doen. En Simeï woonde te Jeru-
zalem vele dagen.
39 Doch het geschiedde met het einde
van drie jaren, dat twee knechten van
Simeï wegliepen tot Achis, den zoon van
Máächa, den koning van Gath; en men
gaf het Simeï te kennen, zeggende: Zie,
uwe knechten zijn in Gath.
40 Toen maakte zich Simeï op, en zadel-
de zijnen ezel, en toog heen naar Gath
tot Achis, om zijne knechten te zoeken;
zoo toog Simeï heen, en bracht zijne
knechten van Gath.
41 En het werd Sálomo aangezegd, dat
Simeï uit Jeruzalem naar Gath getogen,
en wedergekomen was.
42 Toen zond de Koning, en riep Simeï,
en zeide tot hem: Heb ik u niet beëedigd
bij den HEERE, en tegen u betuigd, zeg-
gende: Ten dage van uw uitgaan, als gij
zult herwaarts of derwaarts gaan, weet
voorzeker, dat gij den dood zult sterven?
en gij zeidet tot mij: Dat woord is goed,
dat ik gehoord heb.
43 Waarom dan hebt gij den eed des
HEEREN niet gehouden, en het gebod, dat
ik over u geboden had?
44 Verder zeide de Koning tot Simeï:
[b] Gij weet al de boosheid, die uw hart
weet, die gij aan mijnen vader David
gedaan hebt; daarom heeft de HEERE
uwe boosheid op uw hoofd doen weder-
keeren;
45 Maar de koning Sálomo is gezegend,
en de troon van David zal bevestigd zijn
voor het aangezicht des HEEREN tot in
eeuwigheid.
46 En de Koning gebood Benája, den
zoon van Jójada; die ging uit, en viel
op hem aan, dat hij stierf. Alzoo [c] is het
koninkrijk bevestigd in de hand van Sá-
lomo.

Sálomo's huwelijk.—Zijn droomgezicht te Gibeon. Hij vraagt en verkrijgt wijsheid.

3 EN Sálomo verzwagerde zich met
Faraö, den koning van Egypte; [d] en
nam de dochter van Faraö, en bracht ze
in de stad Davids, totdat hij voleind zou
hebben het bouwen van zijn huis, en het
huis des HEEREN, en den muur van Jeru-
zalem rondom.
2 Alleenlijk offerde het volk op de hoog-
ten; want [e] geen huis was den Naam des
HEEREN gebouwd, tot die dagen toe.
3 En Sálomo had den HEERE lief, wan-
delende in de inzettingen van zijnen
vader David; alleenlijk offerde hij en
rookte op de hoogten.
4 En [f] de Koning ging naar Gíbeon, om
aldaar te offeren, omdat die hoogte groot
was: duizend brandofferen offerde Sá-
lomo op dat altaar.
5 Te [g] Gíbeon verscheen de HEERE aan
Sálomo in eenen droom des nachts; en
God zeide: Begeer wat Ik u geven zal.
6 En Sálomo zeide: Gij hebt aan Uwen
knecht David, mijnen vader, groote
weldadigheid gedaan, gelijk als hij voor
Uw aangezicht gewandeld heeft, in waar-
heid, en in gerechtigheid, en in oprecht-
heid des harten met U; en Gij hebt hem
deze groote weldadigheid gehouden, dat
Gij hem gegeven hebt eenen zoon, zit-
tende op zijnen troon, als te dezen dage.
7 [h] Nu dan, HEERE, mijn God! Gij
hebt Uwen knecht koning gemaakt in
de plaats van mijnen vader David, en
ik ben een klein jongeling; ik weet niet
uit te gaan noch in te gaan.
8 [i] En Uw knecht is in het midden van
Uw volk, dat Gij verkoren hebt, een groot
volk, hetwelk niet kan geteld noch gere-
kend worden, wegens de menigte.
9 Geef dan Uwen knecht een verstandig
hart, om Uw volk te richten, verstandelijk
onderscheidende tusschen goed en kwaad;
want wie zou dit Uw zwaar volk kunnen
richten?
10 Die zaak nu was goed in de oogen des
HEEREN, dat Sálomo deze zaak begeerd
had.
11 [k] En God zeide tot hem: Daarom dat
gij deze zaak begeerd hebt, en niet begeerd
hebt voor u vele dagen, noch voor u be-
geerd hebt rijkdom, noch begeerd hebt de
ziel uwer vijanden; maar hebt begeerd
verstand voor u, om gerichtszaken te
hooren:
12 Zie, Ik heb gedaan naar uwe woorden;
[l] zie, Ik heb u een wijs en verstandig hart
gegeven, dat uws gelijke vóór u niet ge-

[a] 1 Sam. 2:35. [b] 2 Sam. 16:5, 6, 7. [c] 2 Kron. 1:1. [d] 1 Kon. 7:8. [e] Deut. 12:5.
[f] 2 Kron. 1:3. [g] 1 Kon. 9:2. [h] 2 Kron. 1:8. [i] 2 Kron. 1:9. [k] 2 Kron. 1:11. Pred. 1:16.

weest is, en uws gelijke na u niet opstaan
zal.
13 [a] Zelfs ook wat gij niet begeerd hebt,
heb Ik u gegeven, beide rijkdom en eere;
dat uws gelijke niemand onder de ko-
ningen al uwe dagen zijn zal.
14 En zoo gij in Mijne wegen wandelen
zult, onderhoudende Mijne inzettingen
en Mijne geboden, gelijk als uw vader
David gewandeld heeft, zoo zal Ik ook
uwe dagen verlengen.
15 En Sálomo waakte op, en ziet, het was
een droom. En hij kwam te Jeruzalem,
en stond voor de arke des verbonds des
HEEREN, en offerde brandofferen, en
bereidde dankofferen, en maakte eenen
maaltijd voor al zijne knechten.
16 Toen kwamen er twee vrouwen, die
hoeren waren, tot den Koning; en zij
stonden voor zijn aangezicht.
17 En de eene vrouw zeide: Och, mijn
heer! ik en deze vrouw wonen in één huis;
en ik heb bij haar in dat huis gebaard.
18 Het is nu geschied op den derden dag
na mijn baren, dat deze vrouw ook ge-
baard heeft; en wij waren te zamen:
geen vreemde was met ons in dat huis,
behalve ons tweeën in het huis.
19 En de zoon dezer vrouw is des nachts
gestorven, omdat zij op hem gelegen had.
20 En zij stond ter middernacht op, en
nam mijnen zoon van bij mij, als uwe
dienstmaagd sliep, en leide hem in haren
schoot, en haren dooden zoon leide zij in
mijnen schoot.
21 En ik stond in den morgen op, om
mijnen zoon te zoogen, en zie, hij was
dood; maar ik lette in den morgen op
hem, en zie, het was mijn zoon niet, dien
ik gebaard had.
22 Toen zeide de andere vrouw: Neen,
maar die levende is mijn zoon, en de
doode is uw zoon; gene daarentegen
zeide: Neen, maar de doode is uw zoon,
en de levende is mijn zoon! Alzoo spraken
zij voor het aangezicht des Konings.
23 Toen zeide de Koning: Deze zegt:
Dit is mijn zoon, die leeft, maar uw zoon
is het, die dood is; en die zegt: Neen,
maar de doode is uw zoon, en de levende
mijn zoon.
24 Verder zeide de Koning: Haalt mij
een zwaard; en zij brachten een zwaard
voor het aangezicht des Konings.
25 En de Koning zeide: Doorsnijdt dat
levende kind in tweeën; en geeft de eene
eene helft, en de andere eene helft.
26 Maar de vrouw, welker zoon de
levende was, sprak tot den Koning (want
haar ingewand ontstak over haren zoon),
en zeide: Och, mijn heer! geef haar dat
levende kind, en dood het geenszins;
deze daarentegen zeide: Het zij noch het
uwe noch het mijne; doorsnijd het.
27 Toen antwoordde de Koning, en
zeide: Geeft aan die het levende kind, en
doodt het geenszins; die is zijne moeder.
28 En geheel Israël hoorde dat oordeel,
dat de Koning geoordeeld had, en vreesde
voor het aangezicht des Konings; want
zij zagen, dat de wijsheid Gods in hem
was, om recht te doen.

Voornaamste staats- en hofbeambten van Sálomo. Grootheid van zijn koninkrijk.

4 ALZOO was de koning Sálomo Ko-
ning over gansch Israël.
2 En deze waren de vorsten, die hij had:
Azaria, de zoon van Zadok, was opper-
ambtman.
3 Elihóref, en Ahía, de zoon van Sisa,
waren schrijvers; Jósafat, de zoon van
Ahílud, was kanselier.
4 En Benája, de zoon van Jójada, was
over het heir; en Zadok en Abjathar
waren priesters.
5 En Azaria, de zoon van Nathan, was
over de bestelmeesters; en Zabud, de
zoon van Nathan, was overambtman, des
Konings vriend.
6 En Ahísar was hofmeester; en [b] Ado-
níram, de zoon van Abda, was over de
schatting.
7 En Sálomo had twaalf bestelmeesters
over gansch Israël, die den Koning en
zijn huis verzorgden; voor elk was eene
maand in het jaar om te verzorgen.
8 En dit zijn hunne namen: de zoon
van Hur was in het gebergte van Efraïm.
9 De zoon van Deker in Makaz en in
Saälbim, en Beth-Sémes, en Elon Beth-
Hanan.
10 De zoon van Hésed in Arubbôth; hij
had *daartoe* Socho en het gansche land
Hefer.
11 De zoon van Abinádab *had* de gansche
landstreek van Dôr; deze had Tafath, de
dochter van Sálomo, tot eene vrouw.
12 Báäna, de zoon van Ahílud, had
Taänach, en Megiddo, en het gansche
Beth-Sean, hetwelk is bij Zartána, be-
neden van Jizreël, van Beth-Sean aan
tot Abel-Mehóla, tot op gene zijde van
Jokmeam.
13 De zoon van Geber was te Ramoth in
Gilead; hij had de dorpen van Jaïr, den
zoon van Manasse, die in Gilead zijn;
ook had hij de streek van Argob, welke
is in Basan, zestig groote steden, met
muren en koperen grendelen.
14 Abinádab, de zoon van Iddo, was te
Mahanáïm.
15 Ahimáäz was in Nafthali; deze nam
ook Sálomo's dochter, Basmath, ter
vrouwe.
16 Báäna, de zoon van Husai, was in
Asar en in Aloth.

---

[a] Matth. 6:33. Efez. 3:20. [b] 1 Kon. 5:14; 12:18.

17 Jósafat, de zoon van Parúah, in Is-
saschar.
18 Simeï, de zoon van Ela, in Benjamin.
19 Geber, de zoon van Uri, was in het
land Gilead, het land van Sihon, den
koning der Amorieten, en van Og, den
koning van Basan, en hij was de eenige
bestelmeester, die in dat land was.
20 Juda *nu* en Israël waren velen, als
zand, dat aan de zee is in menigte,
etende, en drinkende, en blijde zijnde.
21 En Sálomo was heerschende over al
de koninkrijken, van de rivier *tot* het
land der Filistijnen, en tot aan de land-
pale van Egypte; die brachten geschenken,
en dienden Sálomo al de dagen zijns
levens.
22 De spijze nu van Sálomo was voor
éénen dag, dertig kor meelbloem, en
zestig kor meel;
23 Tien vette runderen, en twintig
weiderunderen, en honderd schapen;
uitgenomen de herten, en reeën, en
buffelen, en gemeste vogelen.
24 Want hij had heerschappij over al wat
op deze zijde der rivier was van Tifsah
tot aan Gaza, over alle koningen op deze
zijde der rivier; en hij had vrede van al
zijne zijden rondom.
25 En Juda en Israël [a]woonden zeker,
een iegelijk onder zijnen wijnstok en
onder zijnen vijgeboom, van Dan tot
Ber-séba, al de dagen van Sálomo.
26 [b]Sálomo had ook veertig duizend
paardenstallen tot zijne wagenen, en
twaalf duizend ruiteren.
27 Die bestelmeesters nu, een ieder op
zijne maand, verzorgden den koning Sá-
lomo, en al degenen, die tot de tafel van
den koning Sálomo naderden; zij lieten
geen ding ontbreken.
28 De gerst nu en het stroo voor de
paarden, en voor de snelle kemelen,
brachten zij aan de plaats, waar hij was,
een iegelijk naar zijnen last.

Wijsheid van Sálomo.

29 EN God gaf Sálomo wijsheid en zeer
veel verstand, en een wijd begrip des
harten, gelijk zand, dat aan den oever der
zee is.
30 En de wijsheid van Sálomo was
grooter dan de wijsheid van al die van
het oosten, en dan alle wijsheid der
Egyptenaren;
31 Ja, hij was wijzer dan alle menschen;
dan Ethan, de Ezrahiet, en Heman, en
Chalcol, en Darda, de zonen van Mahol;
en zijn naam was onder alle Heidenen
rondom.
32 En hij sprak drie duizend spreuken;
daartoe waren zijne liederen duizend en
vijf.
33 Hij sprak ook van de boomen, van
den cederboom af, die op den Libanon is,
tot op den hysop, die aan den wand uit-
wast; hij sprak ook van het vee, en van
het gevogelte, en van de kruipende *dieren*,
en van de visschen.
34 En van alle volken kwamen er, om
de wijsheid van Sálomo te hooren, van
alle koningen der aarde, die van zijne
wijsheid gehoord hadden.

Sálomo maakt een verbond met Hiram, koning van Tyrus, en maakt toebereidselen tot den bouw des tempels.

5 EN Hiram, de koning van Tyrus, zond
zijne knechten tot Sálomo (want hij
had gehoord, dat zij Sálomo tot koning
gezalfd hadden in zijns vaders plaats),
[c]dewijl Hiram David altijd bemind had.
2 Daarna zond Sálomo tot Hiram, zeg-
gende:
3 [d]Gij weet, dat mijn vader David den
Naam des HEEREN, zijns Gods, geen huis
kon bouwen, wegens de oorlogen, waar-
mede zij hem omsingelden, totdat de
HEERE hen onder zijne voetzolen gaf.
4 Maar nu heeft de HEERE, mijn God,
mij van rondom ruste gegeven; er is
geen tegenpartijder, en geene bejegening
van kwaad.
5 En zie, ik [e]denk voor den Naam van
den HEERE, mijnen God, een huis te
bouwen; gelijk als de HEERE gesproken
heeft tot mijnen vader David, zeggende:
[f]Uw zoon, dien Ik in uwe plaats op uwen
troon zetten zal, die zal Mijnen Naam
dat huis bouwen.
6 Zoo gebied nu, dat men mij cederen
uit den Libanon houwe, en mijne
knechten zullen met uwe knechten zijn,
en den loon uwer knechten zal ik u geven
naar al wat gij zeggen zult; want gij
weet, dat onder ons niemand is, die weet
hout te houwen, gelijk de Sidoniërs.
7 En het geschiedde, als Hiram de woor-
den van Sálomo gehoord had, dat hij
zich zeer verblijdde, en zeide: Gezegend
zij de HEERE heden, Die David eenen
wijzen zoon gegeven heeft, over dit
groote volk!
8 En Hiram zond tot Sálomo, zeggende:
Ik heb gehoord, waarom gij tot mij ge-
zonden hebt; ik zal al uwen wil doen met
het cederenhout, en met het dennenhout.
9 Mijne knechten zullen het afbrengen
van den Libanon aan de zee; en ik zal
het op vlotten over de zee doen voeren,
tot die plaats, die gij aan mij ontbieden
zult, en zal het aldaar los maken, en gij
zult het wegnemen; gij zult ook mijnen
wil doen, dat gij mijn huis spijze geeft.
10 Alzoo gaf Hiram aan Sálomo cederen-
hout en dennenhout, *naar* al zijnen wil.

a Lev. 26:5. *b* 1 Kon. 10:26. 2 Kron. 1:14; 9:25. *c* 2 Sam. 5:11. 1 Kron. 14:1.
d 1 Kron. 28:3. *e* 2 Kron. 2:1. *f* 2 Sam. 7:13. 1 Kron. 22:10.

11 En Sálomo gaf Hiram twintig duizend kor tarwe, tot spijze van zijn huis, en twintig kor gestooten olie; zulks gaf Sálomo aan Hiram jaar op jaar.
12 De HEERE dan gaf Sálomo wijsheid, gelijk als Hij tot hem [a] gesproken had; en er was vrede tusschen Hiram en tusschen Sálomo, en zij beiden maakten een verbond.
13 En de koning Sálomo deed een uitschot opkomen uit gansch Israël; en het uitschot was dertig duizend man.
14 En hij zond hen naar den Libanon, tien duizend des maands bij beurten; éene maand waren zij op den Libanon, twee maanden elk in zijn huis; en Adoníram was over dit uitschot.
15 Daartoe had Sálomo zeventig duizend, die last droegen, en tachtig duizend houwers op het gebergte;
16 Behalve de oversten van Sálomo's bestelden, die over dat werk waren, drie duizend en driehonderd, die heerschappij hadden over het volk, hetwelk dat werk deed.
17 Als het nu de Koning gebood, zoo voerden zij groote steenen toe, kostelijke steenen, gehouwen steenen, om den grond van dat huis te leggen.
18 En de bouwlieden van Sálomo, en de bouwlieden van Hiram, en de Giblieten behieuwen ze, en bereidden het hout toe, en de steenen, om dat huis te bouwen.

Bouw des tempels.

6 HET geschiedde nu in het vierhonderd en tachtigste jaar, na den uitgang der kinderen Israëls uit Egypte, in het [b] vierde jaar van het koninkrijk van Sálomo over Israël, in de maand Ziv (deze is de tweede maand), dat hij [c] het huis des HEEREN bouwde.
2 En dat huis, hetwelk de koning Sálomo den HEERE bouwde, was van zestig ellen in zijne lengte, en van twintig in zijne breedte, en van dertig ellen in zijne hoogte.
3 En het voorhuis, vooraan den [d] tempel van dat huis, was in zijne lengte van twintig ellen, naar de breedte van het huis, tien ellen in zijne breedte, voor aan het huis.
4 En hij maakte vensteren aan het huis van geslotene uitzichten.
5 En rondom aan den wand van het huis bouwde hij kameren, aan de wanden van het huis rondom, *beide* van den tempel en van de aanspraakplaats. Alzoo maakte hij zijkameren rondom.
6 De onderste kamer was van vijf ellen in hare breedte, en de middelste van zes ellen in hare breedte, en de derde van zeven ellen in hare breedte; want hij had aan het huis rondom buitenwaarts inkortingen gemaakt, opdat zij zich niet hielden in de wanden van het huis.
7 Het huis nu, als het gebouwd werd, werd met volmaakten steen, zooals hij toegevoerd was, gebouwd; zoodat geene hameren, noch bijl *of* eenig ijzeren gereedschap gehoord werd in het huis, als het gebouwd werd.
8 De deur der middelste zijkamer was aan de rechterzijde van het huis; en door wenteltrappen ging men tot de middelste *zijkamer*, en van de middelste tot de derde.
9 Alzoo bouwde hij het huis, en volmaakte het; en bedekte dat huis met gewelven en rijen van cederen.
10 Hij bouwde ook de kameren aan het gansche huis, van vijf ellen in hare hoogte; en hij voegde ze vast aan dat huis met cederenhout.
11 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Sálomo, zeggende:
12 Aangaande dit huis, dat gij bouwt, [e] zoo gij wandelt in Mijne inzettingen, en doet Mijne rechten, en onderhoudt al Mijne geboden, wandelende in dezelve, zoo zal Ik Mijn woord met u bevestigen, [f] dat Ik tot uwen vader David gesproken heb;
13 En Ik zal in het midden der kinderen Israëls wonen, en Ik zal Mijn volk Israël niet verlaten.
14 Alzoo bouwde Sálomo dat huis, en volmaakte het.
15 Ook bouwde hij de wanden van het huis van binnen met cederen planken; van den vloer des huizes tot aan het dak der wanden, beschoot hij ze van binnen met hout, en overdekte den vloer van het huis met dennen planken.
16 Daartoe bouwde hij twintig ellen met cederen planken aan de zijden van het huis, van den vloer af tot de wanden; dit bouwde hij Hem van binnen tot eene aanspraakplaats, tot het heilige der heiligen.
17 Dat huis nu was van veertig ellen, *namelijk* de tempel, die vooraan was.
18 En het ceder aan het huis inwendig was gesneden met knoppen en opene bloemen; het was al ceder, geen steen werd gezien.
19 En de aanspraakplaats bereidde hij inwaarts in het huis, om de arke des verbonds des HEEREN daar te zetten.
20 En de aanspraakplaats vooraan was van twintig ellen in lengte, en van twintig ellen in breedte, en van twintig ellen in hare hoogte, en hij overtoog ze met gesloten goud; ook overtoog hij het cederen altaar.
21 En Sálomo overtoog het huis van

---

[a] 1 Kon. 3:12. [b] 2 Kron. 3:2. [c] Hand. 7:47. [d] Joh. 10:23. Hand. 3:11; 5:12.
[e] 1 Kon. 2:4; 9:4. [f] 2 Sam. 7:13. 1 Kron. 22:10, 19.

binnen met gesloten goud; en hij toog
voor de aanspraakplaats *eenen voorhang*
henen door met gouden ketenen, en over-
toog dien met goud.
22 Alzoo overtoog hij het gansche huis
met goud, totdat het gansche huis vol-
maakt was; daartoe overtoog hij met
goud het geheele altaar, dat vóór de aan-
spraakplaats was.
23 [a] In de aanspraakplaats nu maakte
hij twee cherubs van olieachtig hout;
elks hoogte was tien ellen.
24 En van vijf ellen was de eene vleugel
des cherubs, en van vijf ellen de andere
vleugel des cherubs; van het einde van
zijnen eenen vleugel, tot aan het einde
van zijnen anderen vleugel, waren tien
ellen.
25 Alzoo was de andere cherub van tien
ellen; beide cherubs hadden eenerlei
maat en eenerlei snede.
26 De hoogte van den eenen cherub was
van tien ellen, en alzoo van den anderen
cherub.
27 En hij zette deze cherubs in het mid-
den van het binnenste huis; [b] en de
cherubs spreidden de vleugelen uit, zoo-
dat de vleugel des eenen raakte aan dezen
wand, en de vleugel des anderen cherubs
raakte aan den anderen wand; en hunne
vleugelen naar het midden van het huis
raakten vleugel aan vleugel.
28 En hij overtoog deze cherubs met
goud.
29 En al de wanden van het huis, in het
ronde, graveerde hij met uitgesneden
graveeringen van cherubs, en van palm-
boomen, en opene bloemen, van binnen
en van buiten.
30 Daartoe overtoog hij den vloer van
het huis met goud, van binnen en van
buiten.
31 En aan den ingang der aanspraak-
plaats maakte hij deuren van olieachtig
hout; de bovendorpel *met* de posten was
het vijfde deel *des wands*.
32 De twee deuren ook waren van olie-
achtige boomen; en hij graveerde daarop
graveeringen van cherubs, en van palm-
boomen, en van opene bloemen, dewelke
hij met goud overtoog; ook trok hij goud
over de cherubs en over de palmboomen
33 En alzoo maakte hij aan de deuren
des tempels posten van olieachtige boo-
men, uit het vierde deel *van den wand*.
34 En de twee deuren waren van den-
nenhout; de twee zijden der eene deur
waren omdraaiende; alzoo waren de
twee gegraveerde *zijden* der andere deur
omdraaiende.
35 En hij graveerde ze met cherubs, en
palmboomen, en opene bloemen, dewelke
hij met goud overtoog, gericht naar het
uitgesnedene.
36 Daarna bouwde hij het binnenste
voorhof van drie rijen gehouwen steenen,
en eene rij cederen balken.
37 In het vierde jaar werd de grond van
het huis des HEEREN gelegd, in de
maand Ziv;
38 En in het elfde jaar, in de maand
Bul, welke is de achtste maand, was dit
huis volmaakt, naar al zijne stukken en
naar al zijn behooren; alzoo heeft hij
zeven jaren daaraan gebouwd.

Bouw van Sálomo's paleis.

7 MAAR [c] aan zijn huis bouwde Sálomo
dertien jaren, en hij volmaakte zijn
gansche huis.
2 Hij bouwde ook het huis des wouds
van Libanon, van honderd ellen in zijne
lengte, en vijftig ellen in zijne breedte,
en dertig ellen in zijne hoogte, op vier
rijen van cederen pilaren, en cederen
balken op de pilaren.
3 En het was bedekt met ceder van
boven op de ribben, die op vijf en veertig
pilaren waren, vijftien in eene rij.
4 Er waren drie rijen van uitzichten,
dat het eene venster was over het andere
venster, in drie orden.
5 Ook waren al de deuren en de posten
vierkantig van *eenerlei* uitzicht; en ven-
ster was tegenover venster, in drie orden.
6 Daarna maakte hij een voorhuis van
pilaren; vijftig ellen was zijne lengte, en
dertig ellen zijne breedte; en het voorhuis
was tegenover die, en de pilaren met de
dikke balken tegenover dezelve.
7 Ook maakte hij een voorhuis voor den
troon, alwaar hij richtte, tot een voorhuis
des gerichts, dat met ceder bedekt was,
van vloer tot vloer.
8 En *aan* zijn huis, alwaar hij woonde,
was een ander voorhof, *meer* inwaarts dan
dat voorhuis, hetwelk aan hetzelve werk
gelijk was; ook maakte hij voor de doch-
ter van Faraö, [d] die Sálomo *tot vrouw*
genomen had, een huis, aan dat voorhuis
gelijk.
9 Al deze dingen waren van kostelijke
steenen, naar de maten gehouwen, van
binnen en van buiten met de zaag ge-
zaagd; en dat van den grondslag tot aan
de neutsteenen een palm breed, en van
buiten tot het groote voorhof.
10 Het was ook gegrondvest met koste-
lijke steenen, groote steenen; met steenen
van tien ellen, en steenen van acht ellen.
11 En bovenop kostelijke steenen, naar
de winkelmaten gehouwen, en cederen.
12 En het groote voorhof was rondom
van drie rijen gehouwen steenen, met
eene rij van cederen balken. Zoo was
het met het binnenste voorhof van het
huis des HEEREN, en met het voorhuis
van dat huis.

---

[a] Ex. 25:18. [b] Ex. 25:20. [c] 1 Kon. 9:10. [d] 1 Kon. 3:1.

Sieraden, gereedschappen en vaten des tempels.

13 EN de koning Sálomo zond heen; en
liet [a] Hiram van Tyrus halen.
14 Hij was de zoon eener weduwvrouw,
uit den stam van Nafthali, en zijn vader
was een man van Tyrus geweest, een
koperwerker, die [b] vervuld was met wijsheid,
en met verstand, en met wetenschap,
om alle werk in het koper te maken;
deze kwam tot den koning Sálomo, en
maakte al zijn werk.
15 Want hij vormde [c] twee koperen pilaren;
de hoogte van den eenen pilaar was
achttien ellen, en een draad van twaalf
ellen omving den anderen pilaar.
16 Hij maakte ook twee kapiteelen, van
gegoten koper, om op de hoofden der pilaren
te zetten; vijf ellen was de hoogte
van het eene kapiteel, en vijf ellen de
hoogte van het andere kapiteel.
17 De netten waren van nettenwerk, de
banden van ketenwerk voor de kapiteelen,
die op het hoofd der pilaren waren; zeven
waren voor het eene kapiteel, en zeven
voor het andere kapiteel.
18 Zoo maakte hij de pilaren, mitsgaders
twee rijen rondom over het eene net, om
de kapiteelen, die boven het hoofd der
granaatappelen waren, te bedekken; alzoo
deed hij ook aan het andere kapiteel.
19 En de kapiteelen, dewelke waren op
het hoofd der pilaren, waren van leliewerk
in het voorhuis, van vier ellen.
20 De kapiteelen nu waren op de twee
pilaren, ja, daarboven tegenover den buik,
dewelke was nevens het net; en tweehonderd
granaatappelen waren in rijen
rondom, *ook* over het andere kapiteel.
21 Daarna richtte hij de pilaren op in
het voorhuis des tempels; en den rechter
pilaar opgericht hebbende, zoo noemde
hij zijnen naam Jachin, en den linker
pilaar opgericht hebbende, zoo noemde
hij zijnen naam Boaz.
22 En op het hoofd der pilaren was het
leliewerk; alzoo werd het werk der pilaren
volmaakt.
23 Verder maakte [d] hij de gegotene zee;
van tien ellen was zij van haren eenen
rand tot haren anderen rand, rondom
rond, en van vijf ellen in hare hoogte, en
een meetsnoer van dertig ellen omving ze
rondom.
24 En onder haren rand waren knoppen,
dezelve [e] rondom omsingelende, tien in
eene el, omringende die zee rondom;
twee rijen dezer knoppen waren in hare
gieting gegoten.
25 Zij stond op twaalf runderen: drie
ziende naar het noorden, en drie ziende
naar het westen, en drie ziende naar het
zuiden, en drie ziende naar het oosten;
en de zee was boven op dezelve, en al
hunne achterdeelen waren inwaarts.
26 Hare dikte nu was eene hand breed,
en haar rand als het werk van den rand
eens bekers *of* eener leliebloem; zij hield
twee duizend bath.
27 Hij maakte ook tien koperen stellingen;
van vier ellen was de lengte eener
stelling, en van vier ellen hare breedte, en
van drie ellen hare hoogte.
28 En dit was het werk der stelling: zij
hadden lijsten, en de lijsten waren tusschen
kransen;
29 En op de lijsten, die tusschen de
kransen waren, waren leeuwen, runderen
en cherubs; en op de kransen was een
voet boven henen; en onder de leeuwen
en runderen bijvoegselen van uitgerekt
werk.
30 En eene stelling had vier koperen
raderen, en koperen platen; en hare vier
hoeken hadden schouderen; onder het
waschvat waren deze gegotene schouderen
ter zijde van ieders bijvoegselen.
31 En de mond daarvan was van binnen
den krans, en daarboven van eene el, en
de mond hiervan was rond van voetwerk
van eene el en eene halve el; en op den
mond daarvan waren ook graveeringen,
en de lijsten daarvan waren vierkantig,
niet rond.
32 De vier raderen nu waren onder de
lijsten, en de assen der raderen aan de
stelling; en de hoogte van een rad was
eene el en eene halve el.
33 En het werk van die raderen was als
het werk van een wagenrad; hunne assen,
en hunne naven, en hunne randen, en
hunne spaken waren allen gegoten.
34 En er waren vier schouderen op de
vier hoeken eener stelling; hare schouderen
waren uit de stelling.
35 En op het hoofd eener stelling was
eene ronde hoogte van eene halve el rondom;
ook waren op het hoofd der stelling
hare handhaven, en hare lijsten uit
denzelven.
36 Hij sneed nu op de platen van hare
handhaven, en op hare lijsten, cherubs,
leeuwen, en palmboomen, naar elks ledige
plaats, en bijvoegselen rondom.
37 Dezen gelijk maakte hij de tien stellingen:
eenerlei gieting, eenerlei maat,
eenerlei snede hadden zij allen.
38 [f] Hij maakte ook tien koperen waschvaten;
een waschvat hield veertig bath;
een waschvat was van vier ellen; op elke
stelling van die tien stellingen was een
waschvat.
39 En hij zette vijf dier stellingen aan
de rechterzijde van het huis, en vijf aan
de linkerzijde van het huis; maar de zee

[a] 2 Kron. 2:13. [b] Ex. 31:3. [c] 2 Kon. 25:16, 17. Jer. 52:21. [d] 2 Kron. 4:2. Jer. 52:20. [e] 2 Kron. 4:3. [f] 2 Kron. 4:6.

zette hij aan de rechterzijde van het huis,
oostwaarts tegenover het zuiden.
40 Daartoe maakte Hiram de waschva-
ten, en de schoffelen, en de besprengbek-
kens; en Hiram voleindde al het werk te
maken, dat hij voor den koning Sálomo
maakte voor het huis des HEEREN:
41 *Te weten* de twee pilaren, en bollen
der kapiteelen, die op het hoofd der twee
pilaren waren, en de twee netten, om de
twee bollen der kapiteelen te bedekken,
die op het hoofd der pilaren waren;
42 En de vierhonderd granaatappelen
tot de twee netten, *namelijk* twee rijen
van granaatappelen tot het eene net, om
de twee bollen der kapiteelen te bedek-
ken, die boven op de pilaren waren;
43 Mitsgaders de tien stellingen, en de
tien waschvaten op de stellingen;
44 Daartoe de eenige zee; en de twaalf
runderen onder die zee.
45 De potten ook, en de schoffelen, en
de besprengbekkens, en al deze vaten, die
Hiram voor den koning Sálomo tot het
huis des HEEREN maakte, *alle* van gepo-
lijst koper.
46 In de vlakte der Jordaan goot ze de
Koning, in dichte aarde, tusschen Suk-
koth en tusschen Zarthan.
47 En Sálomo liet al deze vaten *ongewo-
gen* wegens de zeer groote menigte; het
gewicht des kopers werd niet onderzocht.
48 Ook maakte Sálomo al de vaten, die
voor het huis des HEEREN waren: het
[a] gouden altaar, en de [b] gouden tafel, op
dewelke de toonbrooden waren;
49 En de kandelaren, vijf aan de rech-
terhand, en vijf aan de linkerhand, vóór
de aanspraakplaats, van gesloten goud;
en de bloemen, en de lampen, en de
snuiters van goud,
50 Mitsgaders de schalen, en de gaffelen,
en de sprengbekkens, en de rookschalen,
en de wierookvaten, van gesloten goud;
daartoe de herren der deuren van het bin-
nenste huis, van het heilige der heiligen,
en der deuren van het huis des tempels,
van goud.
51 Alzoo werd al het werk volbracht, dat
de koning Sálomo aan het huis des
HEEREN maakte. [c] Daarna bracht Sálo-
mo de [d] geheiligde dingen van zijnen
vader David: het zilver en het goud, en
de vaten leide hij onder de schatten van
het huis des HEEREN.

Inwijding des tempels.

8 TOEN [e] vergaderde Sálomo de oud-
sten van Israël, en al de hoofden der
stammen, de oversten der vaderen, onder
de kinderen Israëls, tot den koning
Sálomo te Jeruzalem, om de arke des ver-
bonds des HEEREN op te brengen [f] uit de
stad Davids, dewelke is Sion.
2 En alle mannen van Israël verzamel-
den zich tot den koning Sálomo, in de
maand E'thanim op het feest: die is de
zevende maand.
3 En al de oudsten van Israël kwamen,
en de priesters namen de arke op.
4 En zij brachten de arke des HEEREN
en de tent der samenkomst opwaarts,
mitsgaders al de heilige vaten, die in de
tent waren; en de priesters en de Levie-
ten brachten ze opwaarts.
5 De koning Sálomo nu, en de gansche
vergadering van Israël, die bij hem ver-
gaderd waren, waren met hem voor de
arke, offerende schapen en runderen, die
vanwege de menigte niet konden geteld,
noch gerekend worden.
6 Alzoo brachten de priesteren de arke
des verbonds des HEEREN tot hare plaats,
tot de aanspraakplaats van het huis, tot
het heilige der heiligen, tot onder de
vleugelen der cherubim;
7 Want de cherubim spreidden beide
vleugelen over de plaats der arke; en de
cherubim overdekten de arke en hare
handboomen van boven.
8 Daarna schoven zij de handboomen
verder uit, dat de hoofden der hand-
boomen gezien werden uit het heiligdom
voor aan de aanspraakplaats, maar bui-
ten niet gezien werden; en zij zijn aldaar
tot op dezen dag.
9 Er was niets in de arke, dan alleen de
twee steenen tafelen, die Mozes bij Horeb
daarin gelegd had, [g] als de HEERE *een
verbond* maakte met de kinderen Israëls,
toen zij uit Egypteland uitgetogen waren.
10 En het geschiedde, als de priesters
uit het heilige uitgingen, dat eene wolk
het huis des HEEREN vervulde.
11 [h] En de priesters konden niet staan
om te dienen, wegens de wolk; want de
heerlijkheid des HEEREN had het huis
des HEEREN vervuld.

Rede en gebed van Sálomo bij de inwijding des tempels.

12 TOEN zeide Sálomo: [i] De HEERE
heeft gezegd, dat Hij in donkerheid zou
wonen.
13 Ik heb immers een huis gebouwd, U
ter woonstede, eene vaste plaats tot Uwe
eeuwige woning.
14 Daarna wendde de Koning zijn aan-
gezicht om, en zegende de gansche ge-
meente van Israël; en de gansche ge-
meente van Israël stond;
15 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE,
de God Israëls, Die met Zijnen mond tot
mijnen vader David gesproken heeft, en

a Ex. 30:1. *b* Ex. 25:23. *c* 2 Sam. 8:7, 11. *d* 2 Kron. 5:1. *e* 2 Kron. 5:2.
f 2 Sam. 5:9; 6:12, 17. *g* Ex. 34:27. *h* Ex. 40:34, 35. 2 Kron. 7:2. *i* Ex. 20:21.
Lev. 16:2. Deut. 4:11; 5:22. 2 Kron. 6:1.

heeft het met Zijne hand vervuld, zeggende:

16 [a] Van dien dag af, dat Ik Mijn volk Israël uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik geene stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat Mijn Naam daar zou wezen; maar Ik heb David verkoren, dat hij over Mijn volk Israël wezen zou.

17 [b] Het was ook in het hart van mijnen vader David, een huis den Naam van den HEERE, den God Israëls, te bouwen.

18 Maar de HEERE zeide tot David, mijnen vader: Dewijl dat in uw hart geweest is Mijnen Naam een huis te bouwen, gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is:

19 Evenwel gij zult dat huis niet bouwen; maar uw zoon, die uit uwe lenden voortkomen zal, die zal Mijnen Naam dat huis bouwen.

20 Zoo heeft de HEERE bevestigd Zijn woord, dat Hij gesproken had; want ik ben opgestaan in de plaats van mijnen vader David, en ik zit op den troon van Israël, gelijk als de HEERE gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd den Naam des HEEREN, des Gods van Israël.

21 En ik heb daar eene plaats beschikt voor de arke, waarin het verbond des HEEREN is, hetwelk Hij met onze vaderen maakte, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde.

22 [c] En Sálomo stond voor het altaar des HEEREN, tegenover de gansche gemeente van Israël, en breidde zijne handen uit naar den hemel;

23 En hij zeide: HEERE, God van Israël! er is geen God, gelijk Gij, boven in den hemel, noch beneden op de aarde, houdende het verbond en de weldadigheid aan Uwe knechten, die voor Uw aangezicht met hun gansche hart wandelen;

24 Die Uwen knecht, mijnen vader David, gehouden hebt, wat Gij tot hem gesproken hadt; want met Uwen mond hebt Gij gesproken, en met Uwe hand vervuld, gelijk het te dezen dage is.

25 En nu HEERE, God van Israël! houd Uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: [d] Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden, die op den troon van Israël zitte; alleenlijk zoo uwe zonen hunnen weg bewaren, om te wandelen voor Mijn aangezicht, gelijk als gij gewandeld hebt voor Mijn aangezicht.

26 Nu dan, o God van Israël! laat toch Uw woord waar worden, hetwelk Gij gesproken hebt tot Uwen knecht, mijnen vader David.

27 [e] Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Zie, de hemelen, ja, de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen, hoeveel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!

28 Wend U dan nog tot het gebed van Uwen knecht, en tot zijne smeeking, o HEERE, mijn God! om te hooren naar het geroep en naar het gebed, dat Uw knecht heden voor Uw aangezicht bidt.

29 Dat Uwe oogen open zijn nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, van dewelke Gij [f] gezegd hebt: Mijn Naam zal daar zijn! om te hooren naar het gebed, hetwelk Uw knecht bidden zal in deze plaats.

30 Hoor dan naar de smeeking van Uwen knecht, en van Uw volk Israël, die in deze plaats zullen bidden; en Gij, hoor in de plaats Uwer woning, in den hemel, ja, hoor, en vergeef!

31 Wanneer iemand tegen zijnen naaste zal gezondigd hebben, en hij hem eenen eed des vloeks opgelegd zal hebben, om zichzelven te vervloeken; en de eed des vloeks voor Uw altaar in dit huis komen zal,

32 Hoor Gij dan in den hemel, en doe, en richt Uwe knechten, veroordeelende den ongerechtige, gevende zijnen weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende den gerechtige, gevende hem naar zijne gerechtigheid.

33 Wanneer Uw volk Israël zal geslagen worden voor het aangezicht des vijands, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en zich tot U bekeeren, en Uwen Naam belijden, en tot U in dit huis bidden en smeeken zullen,

34 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonde van Uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hunnen vaderen gegeven hebt.

35 Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en Uwen Naam belijden, en van hunne zonden zich bekeeren zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben,

36 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonde van Uwe knechten en van Uw volk Israël, als Gij hun zult geleerd hebben den goeden weg, in welken zij wandelen zullen; en geef regen op Uw land, dat Gij Uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.

37 Als er honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren, honigdauw, sprinkhanen, kevers wezen zullen, als zijn vijand in het land zijner poorten hem belegeren zal, *of* eenige plage, *of* eenige krankheid wezen zal;

---

[a] 2 Sam. 7:6. 2 Kron. 6:5. [b] 2 Sam. 7:2. 1 Kron. 17:1. 2 Kron. 6:7. [c] 2 Kron. 6:12. [d] 2 Sam. 7:12, 16. 1 Kon. 2:4. Ps. 132:12. [e] 2 Kron. 2:6. Jes. 66:1. Jer. 23:24. Hand. 7:49. [f] Deut. 12:11.

38 Alle gebed, alle smeeking, die van
eenig' mensch, van al Uw volk Israël, geschieden zal; als zij erkennen, een ieder
de plage zijns harten, en *een ieder* zijne
handen in dit huis uitbreiden zal,
39 Hoor Gij dan in den hemel, de vaste
plaats Uwer woning, en vergeef, en doe,
en geef een' iegelijk naar al zijne wegen,
gelijk Gij zijn hart kent; want Gij alleen
kent het hart van alle kinderen der
menschen;
40 Opdat zij U vreezen al de dagen, die
zij leven zullen in het land, dat Gij onzen
vaderen gegeven hebt.
41 Zelfs ook aangaande den vreemde, die
van Uw volk Israël niet zal zijn, maar uit
verren lande om Uws Naams wil komen
zal;
42 (Want zij zullen hooren van Uwen
grooten Naam, en van Uwe sterke hand,
en van Uwen uitgestrekten arm) als hij
komen en bidden zal in dit huis,
43 Hoor Gij in den hemel, de vaste plaats
Uwer woning, en doe naar alles, waarom
die vreemde tot U roepen zal; opdat alle
volken der aarde Uwen Naam kennen, om
U te vreezen, gelijk Uw volk Israël, en om
te weten, dat Uw Naam genoemd wordt
over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.
44 Wanneer Uw volk in den krijg tegen
zijnen vijand uittrekken zal door den weg,
dien Gij hen henen zenden zult, en zullen
tot den HEERE bidden naar den weg dezer
stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit
huis, hetwelk ik Uwen Naam gebouwd
heb,
45 Hoor dan in den hemel hun gebed en
hunne smeeking, en voer hun recht uit.
46 Wanneer zij gezondigd zullen hebben
tegen U [a](want geen mensch is er, die
niet zondigt), en Gij tegen hen vertoornd
zult zijn, en hen leveren zult voor het
aangezicht des vijands, dat degenen, die
hen gevangen hebben, hen gevankelijk
wegvoeren in des vijands land, dat verre
of nabij is;
47 En zij in het land, waar zij gevankelijk weggevoerd zijn, weder aan hun
hart brengen zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U smeeken in het land
dergenen, die ze gevankelijk weggevoerd
hebben, zeggende: Wij hebben gezondigd, en verkeerdelijk gedaan, wij hebben goddeloos lijk gehandeld;
48 En zij zich tot U bekeeren, met hun
gansche hart en met hunne gansche ziel,
in het land hunner vijanden, die hen gevankelijk weggevoerd zullen hebben; en
tot U bidden zullen naar den weg van
hun land (hetwelk Gij hunnen vaderen
gegeven hebt), naar deze stad, die Gij
verkoren hebt, en naar dit huis, dat ik
Uwen Naam gebouwd heb,
49 Hoor dan in den hemel, de vaste
plaats Uwer woning, hun gebed en hunne
smeeking, en voer hun recht uit;
50 En vergeef aan Uw volk, dat zij tegen
U gezondigd zullen hebben, en al hunne
overtredingen, waarmede zij tegen U zullen overtreden hebben; en geef hun
barmhartigheid voor het aangezicht dergenen, die ze gevangen houden, opdat zij
zich hunner ontfermen:
51 Want zij zijn Uw volk en Uw erfdeel,
die Gij uitgevoerd hebt uit Egypteland,
uit het midden des ijzeren ovens;
52 Opdat Uwe oogen open zijn tot de
smeeking van Uwen knecht, en tot de
smeeking van Uw volk Israël, om naar
hen te hooren in al hun roepen tot U;
53 Want Gij hebt hen U tot een erfdeel
afgezonderd, uit alle volken der aarde;
[b]gelijk als Gij gesproken hebt door den
dienst van Mozes, Uwen knecht, als Gij
onze vaderen uit Egypte uitvoerdet,
Heere HEERE!
54 Het geschiedde nu, als Sálomo voleind had dit gansche gebed, en deze
smeeking tot den HEERE te bidden, *dat*
hij van voor het altaar des HEEREN opstond, van het knielen op zijne knieën,
met zijne handen uitgebreid naar den
hemel;
55 Zoo stond hij, en zegende de gansche
gemeente van Israël, zeggende met luider
stem:
56 Geloofd zij de HEERE, Die aan Zijn
volk Israël rust gegeven heeft, naar alles,
wat Hij gesproken heeft! [c]niet een eenig
woord is er gevallen van al Zijne goede
woorden, die Hij gesproken heeft door
den dienst van Mozes, Zijnen knecht.
57 De HEERE, onze God, zij met ons,
gelijk als Hij geweest is met onze vaderen;
Hij verlate ons niet, en begeve ons
niet,
58 Neigende tot Zich ons hart, om in al
Zijne wegen te wandelen, en om te houden Zijne geboden, en Zijne inzettingen,
en Zijne rechten, dewelke Hij onzen vaderen geboden heeft.
59 En dat deze mijne woorden, waarmede ik voor den HEERE gesmeekt heb,
mogen nabij zijn voor den HEERE, onzen
God, dag en nacht; opdat Hij het recht
van Zijnen knecht uitvoere, en het recht
van Zijn volk Israël, elkeen dagelijks op
zijnen dag:
60 Opdat alle volken der aarde weten,
[d]dat de HEERE die God is, niemand
meer;
61 En ulieder hart volkomen zij met
den HEERE, onzen God, om te wandelen
in Zijne inzettingen, en Zijne geboden te
houden, gelijk te dezen dage.
62 En de Koning, en gansch Israël met

---

a 2 Kron. 6:36. Spr. 20:9. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8, 10. b Ex. 19:5. Deut. 4:20; 7:6; 9:26, 29; 14:2. c Joz. 21:45. d Deut. 4:35, 39.

hem, offerden slachtofferen voor het aangezicht des HEEREN.
63 En [a] Sálomo offerde ten dankoffer, dat
hij den HEERE offerde, twee en twintig
duizend runderen, en honderd en twintig
duizend schapen. Alzoo hebben zij het
huis des HEEREN ingewijd, de Koning en
al de kinderen Israëls.
64 Ten zelfden dage heiligde de Koning
het middelste des voorhofs, dat voor het
huis des HEEREN was, omdat hij aldaar
het brandoffer en het spijsoffer bereid
had, mitsgaders het vet der dankofferen;
want het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, [b] was te klein
om de brandofferen, en de spijsofferen,
en het vet der dankofferen te vatten.
65 Terzelfder tijd ook hield Sálomo het
feest, en gansch Israël met hem, eene
groote gemeente, van den ingang af van
Hamath tot de rivier van Egypte, voor
het aangezicht des HEEREN, onzes Gods,
zeven dagen en zeven dagen, zijnde
veertien dagen.
66 Op den achtsten dag liet hij het volk
gaan, en zij zegenden den Koning; daarna
gingen zij naar hunne tenten, blijde en
goedsmoeds over al het goede, dat de
HEERE aan David, Zijnen knecht, en aan
Israël, Zijn volk, gedaan had.

God verschijnt andermaal aan Sálomo.

9 HET geschiedde nu, [c] als Sálomo voleind had te bouwen het huis des
HEEREN en het huis des Konings, [d] en al
de begeerte van Sálomo, die hem gelust
had te maken;
2 Dat de HEERE ten anderen male aan
Sálomo verscheen, [e] gelijk als Hij hem in
Gíbeon verschenen was.
3 En de HEERE zeide tot hem: Ik heb
uw gebed en uwe smeeking gehoord, die
gij voor Mijn aangezicht smeekende gedaan hebt; Ik heb dat huis geheiligd,
hetwelk gij gebouwd hebt, [f] opdat Ik Mijnen Naam aldaar tot in eeuwigheid zette;
en Mijne oogen en Mijn hart zullen daar
zijn ten allen dage.
4 En zoo gij voor Mijn aangezicht wandelen zult, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, met volkomenheid des
harten, en met oprechtheid, om te doen
naar al wat Ik u geboden heb, *en* Mijne
inzettingen en Mijne rechten houden zult,
5 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks
over Israël bevestigen in eeuwigheid;
[g] gelijk als Ik gesproken heb over uwen
vader David, zeggende: [h] Geen man zal
u afgesneden worden van den troon van
Israël.
6 *Maar* [i] zoo gijlieden u ten eenenmale
afkeeren zult, gij en uwe kinderen, van
Mij na *te volgen*, en niet houden zult
Mijne geboden *en* Mijne inzettingen, die
Ik voor uw aangezicht gegeven heb;
maar heengaan en andere goden dienen,
en u voor dezelve nederbuigen zult,
7 Zoo zal Ik Israël uitroeien van het
land, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis,
hetwelk [k] Ik Mijnen Naam geheiligd heb,
zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen;
[l] en Israël zal tot een spreekwoord en
spotrede zijn onder alle volken.
8 [m] En aangaande dit huis, *dat* verheven
zal geweest zijn, al wie voor hetzelve zal
voorbijgaan, zal zich ontzetten en fluiten;
men zal zeggen: [n] Waarom heeft de
HEERE alzoo gedaan aan dit land en aan
dit huis?
9 En men zal zeggen: Omdat zij den
HEERE, hunnen God, verlaten hebben,
Die hunne vaderen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere
goden gehouden, en zich voor dezelve
nedergebogen, en hen gediend; daarom
heeft de HEERE al dit kwaad over hen
gebracht.

Steden gebouwd door Sálomo.—Zijne vloot.

10 [o] EN het geschiedde ten einde van
twintig jaren, in welke Sálomo die
twee huizen gebouwd had, het huis des
HEEREN en het huis des Konings,
11 (*Waartoe* Hiram, de koning van Tyrus, Sálomo van cederboomen, en van
denneboomen, en van goud, naar al
zijnen lust opgebracht had) dat alstoen
de koning Sálomo aan Hiram twintig
steden gaf in het land van Galiléa.
12 En Hiram toog uit van Tyrus, om
de steden te bezien, die Sálomo hem gegeven had; maar zij waren niet recht in
zijne oogen.
13 Daarom zeide hij: Wat zijn dat voor
steden, mijn broeder! die gij mij gegeven
hebt? en hij noemde ze het land Kabul,
tot op dezen dag.
14 En Hiram had den Koning gezonden
honderd en twintig talenten gouds.
15 Dit is nu de oorzaak van het uitschot, dat de koning Sálomo deed opkomen, om het huis des HEEREN te bouwen,
en zijn huis, en Millo, en den muur van
Jeruzalem, mitsgaders Hazor, en Megiddo, en Gezer:
16 *Want* Faraö, de koning van Egypte,
was opgekomen, en had Gezer ingenomen, en haar met vuur verbrand, en de
Kanaänieten, die in de stad woonden,
gedood, en had haar aan zijne dochter,
de huisvrouw van Sálomo, tot een
geschenk gegeven.

---

[a] 2 Kron. 7:5, enz. [b] 2 Kron. 7:7. [c] 2 Kron. 7:11. [d] 2 Kron. 7:11. [e] 1 Kon. 3:5.
[f] Deut. 12:11. 1 Kon. 8:29. [g] 2 Sam. 7:12, 16. 1 Kon. 6:12. 1 Kron. 22:10. Ps. 132:12.
[h] 1 Kon. 2:4. [i] 2 Sam. 7:14. Ps. 89:30, 31, enz. [k] Jer. 7:15. [l] Deut. 28:37.
[m] 2 Kron. 7:21. [n] Deut. 29:24. Jer. 22:8. [o] 2 Kron. 8:1.

17 Alzoo bouwde Sálomo Gezer, en het
lage Beth-hóron,
18 [a] En Baälath, en Tamor in de woestijn, in dat land;
19 En al de schatsteden, die Sálomo
had, en de wagensteden, en de steden
der ruiteren, en wat de begeerte van
Sálomo begeerde te bouwen, in Jeruzalem, en op den Libanon, en in het gansche
land zijner heerschappij.
20 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten,
Ferezieten, Hevieten, en Jebusieten, die
niet waren van de kinderen Israëls:
21 Hunne kinderen, die na hen in het
land overgebleven waren, die de kinderen
Israëls niet hadden kunnen verbannen,
die heeft Sálomo gebracht op slaafschen
uitschot tot op dezen dag.
22 Doch van de kinderen Israëls
[b] maakte Sálomo geen slaaf; maar zij
waren krijgslieden, en zijne knechten, en
zijne vorsten, en zijne hoofdlieden, en de
oversten zijner wagenen, en zijner ruiteren.
23 Deze waren de oversten der bestelden,
die over het werk van Sálomo waren, vijfhonderd en vijftig, die heerschappij hadden over het volk, dat in het werk doende
was.
24 Doch [c] de dochter van Faraö toog
van de stad Davids op tot haar huis, hetwelk hij voor haar gebouwd had; toen
bouwde hij Millo.
25 En Sálomo offerde driemaal des jaars
brandofferen en dankofferen, op het
altaar, dat hij den HEERE gebouwd had,
en rookte op dat, hetwelk voor het aangezicht des HEEREN was, als hij het huis
volmaakt had.
26 De koning Sálomo maakte ook
schepen te Ezéon-Geber, dat bij Eloth is,
aan den oever der Schelfzee, in het land
van Edom.
27 En Hiram zond met die schepen
zijne knechten, scheepslieden, kenners
van de zee, met de knechten van Sálomo;
28 En zij kwamen te Ofir, en haalden
van daar aan goud vierhonderd en
twintig talenten, en brachten het tot den
koning Sálomo.

De koningin van Scheba komt te Jeruzalem Sálomo bezoeken.

10 EN toen de Koningin van Scheba
het gerucht van Sálomo hoorde, aangaande den Naam des HEEREN, kwam
zij, om hem met raadselen te verzoeken.
2 En [d] zij kwam te Jeruzalem, met een
zeer zwaar heir, met kemelen, dragende
specerijen, en zeer veel gouds, en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Sálomo,
en sprak tot hem al wat in haar hart was.
3 En Sálomo verklaarde haar al hare
woorden; geen ding was er verborgen voor
den Koning, dat hij haar niet verklaarde.
4 Als nu de Koningin van Scheba zag
al de wijsheid van Sálomo, en het huis,
hetwelk hij gebouwd had,
5 En de spijze zijner tafel, en het zitten
zijner knechten, en het staan zijner
dienaren, en hunne kleedingen, en zijne
schenkers, en zijnen opgang, waardoor
hij henen opging in het huis des HEEREN,
zoo was in haar geen geest meer.
6 En zij zeide tot den Koning: Het
woord is waarheid geweest, dat ik in mijn
land gehoord heb, van uwe zaken en van
uwe wijsheid;
7 En ik heb die woorden niet geloofd,
totdat ik gekomen ben, en mijne oogen
dat gezien hebben; en ziet, de helft is
mij niet aangezegd: gij hebt met wijsheid
en goed overtroffen het gerucht, dat ik
gehoord heb.
8 Welgelukzalig zijn uwe mannen,
welgelukzalig deze uwe knechten, die
gedurig voor uw aangezicht staan, die
uwe wijsheid hooren!
9 Geloofd zij de HEERE, uw God, Die
behagen in u heeft gehad, om u op den
troon van Israël te zetten! omdat de
HEERE Israël in eeuwigheid bemint,
daarom heeft Hij u tot koning gesteld,
om recht en gerechtigheid te doen.
10 En zij gaf den Koning honderd en
twintig talenten gouds, en zeer veel
specerijen, en kostelijk gesteente; als
deze specerij, die de Koningin van Scheba
den koning Sálomo gaf, is er nooit meer
in menigte gekomen.
11 Verder ook de schepen van Hiram,
die goud uit Ofir voerden, brachten uit
Ofir zeer veel almuggimhout en kostelijk
gesteente;
12 [e] En de Koning maakte van dit almuggimhout steunselen voor het huis des
HEEREN, en voor het huis des Konings,
mitsgaders harpen en luiten voor de zangers. Het almuggimhout was zoo niet
gekomen noch gezien geweest, tot op
dezen dag.
13 En de koning Sálomo gaf de Koningin
van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde; behalve dat hij haar gaf naar het
vermogen van den koning Sálomo; zoo
keerde zij, en toog in haar land, zij en
hare knechten.

Rijkdom, pracht en eere van Sálomo.

14 HET gewicht nu van het goud, dat
voor Sálomo op een jaar inkwam, was
zeshonderd zes en zestig talenten gouds;
15 Behalve dat van de kramers was, en
van den handel der kruideniers, en van

---

[a] 2 Kron. 8:6, enz. [b] Lev. 25:39. [c] 2 Kron. 8:11. [d] 2 Kron. 9:1. Matth. 12:42. Luk. 11:31. [e] 2 Kron. 9:11.

alle koningen van Arabië, en van de geweldigen deszelven lands.
16 Ook [a] maakte de koning Sálomo tweehonderd rondassen van geslagen goud; zeshonderd *sikkelen* gouds liet hij opwegen tot elke rondas.
17 Insgelijks driehonderd schilden van geslagen goud: drie pond gouds liet hij opwegen tot elk schild; [b] en de Koning leide ze in het huis des wouds van Libanon.
18 Nog [c] maakte de Koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog dien met dicht goud.
19 Deze troon had zes trappen, en het hoofd van den troon was van achteren rond, en aan beide zijden waren leuningen tot de zitplaats toe, en twee leeuwen stonden bij die leuningen;
20 En twaalf leeuwen stonden daar op de zes trappen aan beide zijden; desgelijks is in geene koninkrijken gemaakt geweest.
21 Ook waren alle drinkvaten van den koning Sálomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van Libanon waren van gesloten goud; geen zilver was eraan; *want* het werd in de dagen van Sálomo niet voor eenig ding geacht:
22 Want de Koning had in zee schepen van Tharsis, met de schepen van Hiram; deze schepen van Tharsis kwamen in, eenmaal in drie jaren, brengende goud, en zilver, elpenbeen, en apen, en pauwen.
23 Alzoo werd de koning Sálomo grooter dan alle koningen der aarde, [d] in rijkdom en in wijsheid.
24 En de gansche aarde zocht het aangezicht van Sálomo, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.
25 En zij brachten een ieder zijn geschenk, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, en harnas, en specerijen, paarden en muilezelen, elk ding van jaar tot jaar.
26 [e] Daartoe vergaderde Sálomo wagenen en ruiteren, en hij had duizend en vierhonderd wagenen, en twaalf duizend ruiteren, en leide ze in de wagensteden, en bij den Koning in Jeruzalem.
27 En [f] de Koning maakte het zilver in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomen, die in de laagte zijn, in menigte.
28 En het [g] uitbrengen der paarden was hetgeen Sálomo uit Egypte had; en aangaande het linnen garen, [h] de kooplieden des Konings namen het linnen garen voor den prijs.
29 En een wagen kwam op, en ging uit van Egypte, voor zeshonderd *sikkelen* zilvers, en een paard voor honderd en vijftig; en alzoo voerden ze *die* uit door hunne hand voor alle koningen der Hethieten, en voor de koningen van Syrië.

Sálomo laat zich tot afgoderij vervoeren, waarover God vertoornd wordt.

11 EN de koning Sálomo had [i] vele vreemde vrouwen lief, en dat benevens de dochter van Faraö, Moabietische, Ammonietische, Edomietische, Sidonische, Hethietische;
2 Van die volken, waarvan de HEERE gezegd had tot de kinderen Israëls: [k] Gijlieden zult tot hen niet ingaan, en zij zullen tot u niet inkomen: zij zouden zekerlijk uw hart achter hunne goden neigen; aan deze hing Sálomo met liefde.
3 En hij had zevenhonderd vrouwen, vorstinnen, en driehonderd bijwijven; en zijne vrouwen neigden zijn hart.
4 Want het geschiedde in den tijd van Sálomo's ouderdom, *dat* zijne vrouwen zijn hart achter andere goden neigden; dat zijn hart niet volkomen was met den HEERE zijnen God, gelijk het hart van zijnen vader David;
5 Want Sálomo wandelde [l] A'storeth, den god der Sidoniërs, na, en Milchom, het verfoeisel der Ammonieten.
6 Alzoo deed Sálomo, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; en volhardde niet den HEERE te volgen, gelijk zijn vader David.
7 [m] Toen bouwde Sálomo eene hoogte voor Kamos, het verfoeisel der Moabieten, op den berg, die voor Jeruzalem is, en voor Molech, het verfoeisel der kinderen Ammons.
8 En alzoo deed hij voor al zijne vreemde vrouwen, die haren goden rookten en offerden.
9 Daarom vertoornde Zich de HEERE tegen Sálomo, omdat hij zijn hart geneigd had van den HEERE, den God Israëls, [n] Die hem tweemaal verschenen was,
10 [o] En hem van deze zaak geboden had, dat hij andere goden niet zou nawandelen; doch hij hield niet, wat de HEERE geboden had.
11 Daarom zeide de HEERE tot Sálomo: Dewijl dit bij u geschied is, dat gij niet hebt gehouden Mijn verbond en Mijne inzettingen, die Ik u geboden heb, [p] Ik zal gewisselijk dit koninkrijk van u scheuren, en dat uwen knecht geven.
12 In uwe dagen nochtans zal Ik dat niet doen, om uws vaders Davids wil; van de hand uws zoons zal Ik het scheuren.

---

[a] 1 Kon. 14:26. [b] 1 Kon. 7:2. [c] 2 Kron. 9:17. [d] 1 Kon. 3:12, 13. [e] 1 Kon. 4:26. 2 Kron. 1:14; 9:25. [f] 2 Kron. 1:15; 9:27. [g] 2 Kron. 9:28. [h] 2 Kron. 1:11. [i] Deut. 17:17. [k] Ex. 34:16. Deut. 7:3. [l] Richt. 2:13. 2 Kon. 23:13. [m] 2 Kon. 23:13. [n] 1 Kon. 3:5; 9:2. [o] 1 Kon. 6:12. [p] 1 Kon. 12:15.

13 Doch Ik zal het geheele koninkrijk niet afscheuren; éénen stam zal Ik uwen zoon geven, om Mijns knechts Davids wil, en om Jeruzalems wil, dat Ik verkoren heb.

De vijanden van Sálomo.

14 ZOO verwekte de HEERE Sálomo eenen tegenpartijder, Hadad, den Edomiet; hij was van des konings zaad in Edom.

15 Want [a] het was geschied, als David in Edom was, toen Joab, de krijgsoverste, optoog, om de verslagenen te begraven, dat hij al wat mannelijk was in Edom sloeg;

16 (Want Joab bleef aldaar zes maanden, met het gansche Israël, totdat hij al wat mannelijk was in Edom uitgeroeid had.)

17 Doch Hadad was ontvloden, hij en *eenige* Edomietische mannen uit zijns vaders knechten met hem, om in Egypte te komen; Hadad nu was een klein jongsken.

18 En zij maakten zich op van Mídian, en kwamen tot Paran, en namen met zich mannen van Paran, en kwamen in Egypte tot Faraö, den koning van Egypte, die hem een huis gaf, en hem voeding toezeide, en hem een land gaf.

19 En Hadad vond groote genade in de oogen van Faraö, zoodat hij hem tot eene vrouw gaf de zuster zijner huisvrouw, de zuster van Táchpenes, de koningin.

20 En de zuster van Táchpenes baarde hem zijnen zoon Genúbath, denwelken Táchpenes optoog in het huis van Faraö; zoodat Genúbath in het huis van Faraö was, onder de zonen van Faraö.

21 Toen nu Hadad in Egypte hoorde, dat David met zijne vaderen ontslapen, en dat Joab, de krijgsoverste, dood was, zeide Hadad tot Faraö: Laat mij gaan, dat ik in mijn land trekke.

22 Doch Faraö zeide tot hem: Maar wat ontbreekt u bij mij, dat, zie, gij in uw land zoekt te trekken? En hij zeide: Niets, maar laat mij evenwel gaan.

23 [b] Ook verwekte God hem eenen wederpartijder: Rezon, den zoon van Eljáda, die gevloden was van zijnen heer Hadad-ézer, den koning van Zoba;

24 Tegen welken hij ook mannen vergaderd had, en werd overste eener bende, [c] als David die doodde; en getrokken zijnde naar Damaskus, woonden zij aldaar, en regeerden in Damaskus.

25 En hij was Israëls tegenpartijder al de dagen van Sálomo, en dat benevens het kwaad, dat Hadad *deed;* want hij had eenen afkeer van Israël, en hij regeerde over Syrië.

Ahía zegt het koninkrijk van Israël aan Jeróbeam toe.

26 DAARTOE [d] Jeróbeam, de zoon van Nebat, een Efrathiet van Zeréda, Sálomo's knecht (wiens moeders naam was Zerúa, eene weduwvrouw), hief ook de hand op tegen den Koning.

27 Dit is nu de zaak, waarom hij de hand tegen den Koning ophief. Sálomo bouwde Millo, *en* sloot de breuk der stad van zijnen vader David toe.

28 En de man Jeróbeam was een dapper held. Toen Sálomo dezen jongeling zag, dat hij arbeidzaam was, zoo stelde hij hem over al den last van het huis van Jozef.

29 Het geschiedde nu te dier tijd, als Jeróbeam uit Jeruzalem uitging, dat de profeet Ahía, de Siloniet, hem op den weg vond, en hij zich een nieuw kleed aangedaan had, en zij beiden alleen op het veld waren,

30 Zoo vatte Ahía het nieuwe kleed, dat aan hem was, en scheurde het in twaalf stukken;

31 En hij zeide tot Jeróbeam: Neem u tien stukken; want alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: [e] Zie, Ik zal het koninkrijk van de hand van Sálomo scheuren, en u tien stammen geven;

32 Maar éénen stam zal hij hebben, om Mijns knechts Davids wille, en om Jeruzalems wille, de stad, die Ik verkoren heb uit alle stammen van Israël:

33 Daarom dat zij Mij verlaten, en zich nedergebogen hebben voor A'storeth, den god der Sidoniërs, Kamos, den god der Moabieten, en Milchom, den god der kinderen Ammons; en niet gewandeld hebben in Mijne wegen, om te doen wat recht is in Mijne oogen, te weten Mijne inzettingen en Mijne rechten, gelijk zijn vader David.

34 Doch niets van dit koninkrijk zal Ik uit zijne hand nemen; maar Ik stel hem tot eenen vorst al de dagen zijns levens, om Mijns knechts Davids wille, dien Ik verkoren heb, die Mijne geboden en Mijne inzettingen gehouden heeft;

35 Maar uit de hand zijns zoons zal Ik het koninkrijk nemen; en Ik zal u daarvan tien stammen geven,

36 En zijnen zoon zal Ik éénen stam geven; [f] opdat Mijn knecht David altijd eene lamp voor Mijn aangezicht hebbe in Jeruzalem, de stad, die Ik Mij verkoren heb, om Mijnen Naam daar te stellen.

37 Zoo zal Ik u nemen, en gij zult regeeren over al wat uwe ziel zal begeeren; en gij zult koning zijn over Israël.

38 En het zal geschieden, zoo gij hooren zult al wat Ik u zal gebieden, en in Mijne wegen zult wandelen, en doen wat recht

---

[a] 2 Sam. 8:14. 1 Kron. 18:12, 13. [b] 2 Sam. 8:3; 10:18. [c] 2 Sam. 8:3. [d] 2 Kron. 13:6. [e] 1 Sam. 15:28. [f] 1 Kon. 15:4. Ps. 132:17.

in Mijne oogen is, houdende Mijne inzettingen en Mijne geboden, gelijk als Mijn knecht David gedaan heeft: dat Ik met u zal zijn, en u een bestendig huis bouwen, gelijk als Ik David gebouwd heb, en zal u Israël geven.

39 En Ik zal om diens wille het zaad van David verootmoedigen; nochtans niet altijd.

40 Daarom zocht Sálomo Jeróbeam te dooden; maar Jeróbeam maakte zich op, en vlood in Egypte tot Sisak, den koning van Egypte, en was in Egypte, totdat Sálomo stierf.

Dood van Sálomo.

41 HET [a] overige nu der geschiedenissen van Sálomo, en al wat hij gedaan heeft, en zijne wijsheid, is dat niet geschreven in het boek der geschiedenissen van Sálomo?

42 De tijd nu, dien Sálomo te Jeruzalem over het gansche Israël regeerde, [b] was veertig jaar.

43 Daarna ontsliep Sálomo met zijne vaderen, en werd begraven in de stad van zijnen vader David; en Rehábeam, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

Tien stammen staan op, en maken Jeróbeam koning.

12 EN Rehábeam [c] toog naar Sichem; want het gansche Israël was te Sichem gekomen, om hem koning te maken.

2 Het geschiedde nu, als Jeróbeam, de zoon van Nebat, *dit* hoorde, [d] daar hij nog in Egypte was (want hij was van het aangezicht van den koning Sálomo gevloden; en Jeróbeam woonde in Egypte),

3 Dat zij henenzonden en lieten hem roepen; en Jeróbeam en de gansche gemeente van Israël kwamen, en spraken tot Rehábeam, zeggende:

4 [e] Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; gij dan nu, maak uws vaders harden dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen.

5 En hij zeide tot hen: Gaat heen tot aan den derden dag; komt dan weder tot mij. En het volk ging heen.

6 En de koning Rehábeam hield raad met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijnen vader Sálomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?

7 En zij spraken tot hem, zeggende: Indien gij heden knecht van dit volk wezen zult, en hen dienen, en hun antwoorden, en tot hen goede woorden spreken zult, zoo zullen zij ten allen dage uwe knechten zijn.

8 Maar hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden;

9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gijlieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?

10 En de jongelingen, die met hem opgewassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak gij het over ons lichter; alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinste *vinger* zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.

11 Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

12 Zoo kwam Jeróbeam en het gansche volk tot Rehábeam op den derden dag, gelijk als de Koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.

13 En de Koning antwoordde het volk hardelijk; want hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden.

14 En hij sprak tot hen naar den raad der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

15 Alzoo hoorde de Koning naar het volk niet; want deze omwending was van den HEERE, opdat Hij Zijn woord bevestigde, hetwelk de HEERE door den dienst van Ahía, den Siloniet, [f] gesproken had tot Jeróbeam, den zoon van Nebat.

16 Toen gansch Israël zag, dat de Koning naar hen niet hoorde, zoo gaf het volk den Koning weder antwoord, zeggende: [g] Wat deel hebben wij aan David? ja, geene erve *hebben wij* aan den zoon van Isaï; naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging Israël naar zijne tenten.

17 Doch aangaande de kinderen van Israël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehábeam ook.

18 Toen zond de koning Rehábeam [h] Adóram, die over de schatting was; en het gansche Israël steenigde hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehábeam verkloekte zich om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.

19 [i] Alzoo vielen de Israëlieten van het huis Davids af, tot op dezen dag.

[a] 2 Kron. 9:29. [b] 2 Kron. 9:30. [c] 2 Kron. 10:1. [d] 1 Kon. 11:40. [e] 2 Kron. 10:4.
[f] 1 Kon. 11:11, 31. [g] 2 Sam. 20:1. [h] 1 Kon. 4:6; 5:14. [i] 2 Kon. 17:21.

20 En het geschiedde, als gansch Israël
hoorde, dat Jeróbeam wedergekomen was,
dat zij henen zonden, en hem in de ver-
gadering riepen, en hem over gansch Israël
koning maakten; niemand volgde het
huis Davids, dan de stam van Juda alleen.
21 Toen [a] nu Rehábeam te Jeruzalem
gekomen was, vergaderde hij het gansche
huis van Juda en den stam van Benja-
min, honderd en tachtig duizend uitge-
lezenen, geoefend ten oorlog, om tegen
het huis Israëls te strijden, opdat hij het
koninkrijk weder aan Rehábeam, den
zoon van Sálomo, bracht.
22 [b] Doch het woord van God geschiedde
tot Semája, den man Gods, zeggende:
23 Zeg tot Rehábeam, den zoon van Sá-
lomo, den koning van Juda, en tot het
gansche huis van Juda en Benjamin, en
het overige des volks, zeggende:
24 Zoo zegt de HEERE: Gij zult niet
optrekken, noch strijden tegen uwe broe-
deren, de kinderen Israëls; een ieder
keere weder tot zijn huis; want deze zaak
is van Mij geschied. En zij hoorden het
woord des HEEREN, en keerden weder, om
weg te trekken naar het woord des
HEEREN.

Jeróbeam voert de afgoderij in.

25 JERÓBEAM nu bouwde Sichem op
het gebergte van Efraïm, en woonde
daarin, en toog van daar uit, en bouwde
[c] Penúël.
26 En Jeróbeam zeide in zijn hart: Nu
zal het koninkrijk weder tot het huis van
David keeren.
27 Zoo dit volk opgaan zal om offeran-
den te doen in het huis des HEEREN te
Jeruzalem, zoo zal het hart dezes volks
tot hunnen heer, tot Rehábeam, den
koning van Juda, wederkeeren; ja, zij
zullen mij dooden, en tot Rehábeam, den
koning van Juda, wederkeeren.
28 Daarom hield de Koning eenen raad,
en [d] maakte twee gouden kalveren; en hij
zeide tot hen: Het is ulieden te veel om
op te gaan naar Jeruzalem; [e] zie uwe go-
den, o Israël! die u uit Egypteland opge-
bracht hebben.
29 En hij zette het eene te Beth-El, en
het andere stelde hij te Dan.
30 En deze zaak werd tot zonde; want
het volk ging heen voor het eene, tot Dan
toe.
31 Hij maakte ook een huis der hoog-
ten; [f] en maakte priesteren van de
geringsten des volks, die niet waren uit
de zonen van Levi.
32 En Jeróbeam maakte een feest in de
achtste maand, op den vijftienden dag
der maand, gelijk het feest, dat in Juda
was, en offerde op het altaar; van ge-
lijken deed hij te Beth-El, offerende den
kalveren, die hij gemaakt had; hij stelde
ook te Beth-El priesteren der hoogten, die
hij gemaakt had.
33 En hij offerde op het altaar, dat hij
te Beth-El gemaakt had, op den vijftien-
den dag der achtste maand, der maand,
welke hij uit zijn hart verdacht had;
zoo maakte hij den kinderen Israëls een
feest, en offerde op dat altaar, rookende.

Een profeet van Juda. Jeróbeam door een profeet te Bethel bestraft.

13 EN ziet, een man Gods kwam uit
Juda, door het woord des HEEREN
tot Beth-El; en Jeróbeam stond bij het
altaar, om te rooken.
2 En hij riep tegen het altaar, door het
woord des HEEREN, en zeide: Altaar,
altaar! zoo zegt de HEERE: [g] Zie, een
zoon zal aan het huis Davids geboren
worden, wiens naam zal zijn Josía; die
zal op u offeren de priesters der hoogten,
die op u rooken, en men zal menschen-
beenderen op u verbranden.
3 En hij gaf ten zelfden dage een won-
derteeken, zeggende: Dit is dat wonder-
teeken, waarvan de HEERE gesproken
heeft; ziet, het altaar zal vaneen ge-
scheurd, en de asch, die daarop is,
afgestort worden.
4 Het geschiedde nu, als de Koning het
woord van den man Gods hoorde, hetwelk
hij tegen het altaar te Beth-El geroepen
had, dat Jeróbeam zijne hand van op het
altaar uitstrekte, zeggende: Grijpt hem!
Maar zijne hand, die hij tegen hem uit-
gestrekt had, verdorde, dat hij ze niet
weder tot zich trekken kon.
5 En het altaar werd vaneen gescheurd,
en de asch van het altaar afgestort, naar
dat wonderteeken, dat de man Gods ge
geven had, door het woord des HEEREN.
6 Toen antwoordde de Koning, en zeide
tot den man Gods: [h] Aanbid toch het
aangezicht des HEEREN, uws Gods, ern-
stelijk, en bid voor mij, dat mijne hand
weder tot mij kome! Toen bad de man
Gods het aangezicht des HEEREN ern-
stelijk; en de hand des Konings kwam
weder tot hem, en werd gelijk tevoren.
7 En de Koning sprak tot den man
Gods: Kom met mij naar huis, en sterk
u, en ik zal u een geschenk geven.
8 Maar de man Gods zeide tot den
Koning: [i] Al gaaft gij mij de helft van
uw huis, zoo zou ik niet met u gaan, en
ik zou in deze plaats geen brood eten,
noch water drinken.
9 Want zoo heeft mij de HEERE gebo-
den door Zijn woord, zeggende: Gij zult

[a] 2 Kron. 11:1. [b] 2 Kron. 11:2. [c] Ex. 32:30. [d] 2 Kon. 17:16. [e] Ex. 32:8.
[f] Num. 3:10. 1 Kon. 13:33. 2 Kon. 17:32. 2 Kron. 11:15. [g] 2 Kon. 23:15, 16, 17, enz.
[h] Ex. 8:8; 9:28; 10:17. Num. 21:7. Hand. 8:24. [i] Num. 22:18.

geen brood eten, noch water drinken; en
gij zult niet wederkeeren door den weg,
dien gij gegaan zijt.
10 En hij ging door eenen anderen weg,
en keerde niet weder door den weg, door
welken hij te Beth-El gekomen was.

De ongehoorzame profeet.

11 EEN oud profeet nu woonde te Beth-
El; en zijn zoon kwam, en vertelde hem
al het werk, dat de man Gods te dien
dage in Beth-El gedaan had, met de
woorden, die hij tot den Koning gespro-
ken had; deze vertelden zij ook hunnen
vader.
12 En hun vader sprak tot hen: Wat
weg is hij getogen? En zijne zonen had-
den den weg gezien, welken de man Gods
was getogen, die uit Juda gekomen was.
13 Toen zeide hij tot zijne zonen: Za-
delt mij den ezel. En zij zadelden hem
den ezel, en hij reed daarop.
14 En hij toog den man Gods na, en
vond hem zittende onder eenen eik; en
hij zeide tot hem: Zijt gij de man Gods,
die uit Juda gekomen zijt? En hij zeide:
Ik ben het.
15 Toen zeide hij tot hem: Kom met
mij naar huis, en eet brood.
16 Doch hij zeide: Ik kan niet met u
wederkeeren, noch met u inkomen; ik
zal ook geen brood eten, noch met u
water drinken, in deze plaats;
17 Want een woord is tot mij *geschied*
door het woord des HEEREN: Gij zult
aldaar noch brood eten, noch water drin-
ken; gij zult niet wederkeeren, gaande
door den weg, door welken gij gegaan
zijt.
18 En hij zeide tot hem: [a] Ik ben ook
een profeet, gelijk gij, en een engel heeft
tot mij gesproken door het woord des
HEEREN, zeggende: Breng hem weder
met u in uw huis, dat hij brood ete en
water drinke. *Doch* hij loog hem.
19 En hij keerde met hem wederom, en
at brood in zijn huis, en dronk water.
20 En het geschiedde, als zij aan de tafel
zaten, dat het woord des HEEREN ge-
schiedde tot den profeet, die hem had
doen wederkeeren;
21 En hij riep tot den man Gods, die uit
Juda gekomen was, zeggende: Zoo zegt
de HEERE: Daarom dat gij den mond des
HEEREN zijt wederspannig geweest, en
niet gehouden hebt het gebod, dat de
HEERE, uw God, u geboden had:
22 Maar zijt wedergekeerd, en hebt brood
gegeten en water gedronken ter plaatse,
waarvan Hij tot u gesproken had: Gij zult
geen brood eten noch water drinken; zoo
zal uw dood lichaam in uwer vaderen graf
niet komen.
23 En het geschiedde, nadat hij brood
gegeten, en nadat hij gedronken had, dat
hij hem den ezel zadelde, *te weten voor*
den profeet, dien hij had doen weder-
keeren.
24 Zoo toog hij heen, [b] en een leeuw
vond hem op den weg, en doodde hem;
en zijn dood lichaam lag geworpen op den
weg, en de ezel stond daarbij, ook stond
de leeuw bij het doode lichaam.
25 En ziet, er gingen lieden voorbij, en
zagen het doode lichaam geworpen op
den weg, en den leeuw, staande bij het
doode lichaam; en zij kwamen en zeiden
het in de stad, waarin de oude profeet
woonde.
26 Als de profeet, die hem van den weg
had doen wederkeeren, *dit* hoorde, zoo
zeide hij: Het is de man Gods, die den
mond des HEEREN wederspannig is ge-
weest; daarom heeft de HEERE hem den
leeuw overgegeven, die hem gebroken, en
hem gedood heeft, naar het woord des
HEEREN, dat Hij tot hem gesproken
had.
27 Verder sprak hij tot zijne zonen,
zeggende: Zadelt mij den ezel. En zij
zadelden *hem.*
28 Toen toog hij heen, en vond zijn
dood lichaam geworpen op den weg, en
den ezel, en den leeuw, staande bij het
doode lichaam; de leeuw had het doode
lichaam niet gegeten, en den ezel niet ge-
broken.
29 Toen nam de profeet het doode
lichaam van den man Gods op, en leide
dat op den ezel, en voerde het wederom;
zoo kwam de oude profeet in de stad om
rouw te bedrijven, en hem te begraven.
30 En hij leide zijn dood lichaam in
zijn graf; en zij maakten over hem eene
weeklage: Ach, mijn broeder!
31 Het geschiedde nu, nadat hij hem
begraven had, dat hij sprak tot zijne
zonen, zeggende: Als ik zal gestorven
zijn, zoo begraaft mij in dat graf, waarin
de man Gods begraven is, *en* legt mijne
beenderen bij zijne beenderen;
32 Want de zaak zal gewisselijk geschie-
den, [c] die hij door het woord des HEEREN
uitgeroepen heeft tegen het altaar, dat te
Beth-El is, en tegen al de huizen der
hoogten, die in de steden van Samaría
zijn.
33 Na deze geschiedenis keerde zich
Jeróbeam niet van zijnen boozen weg;
[d] maar maakte wederom priesters der
hoogten van de geringsten des volks;
wie wilde, diens hand vulde hij, en werd
een van de priesters der hoogten.
34 En hij werd in deze zaak het huis van
Jeróbeam tot zonde, om *het* te doen
afsnijden en te verdelgen van den aard-
bodem.

---

a Gal. 1:8. *b* 1 Kon. 20:36. *c* 2 Kon. 23:16. *d* 1 Kon. 12:31, 32.

Ahía voorzegt den ondergang van Jeróbeam.

14 TE dierzelfder tijd was Abía, de zoon
van Jeróbeam, krank.
2 En Jeróbeam zeide tot zijne huis-
vrouw: Maak u nu op, en verstel u, dat
men niet merke, dat gij Jeróbeams huis-
vrouw zijt, en ga heen naar Silo; zie, daar
is de profeet Ahía, [a] die van mij gespro-
ken heeft, dat ik koning zou zijn over dit
volk.
3 En neem in uwe hand tien brooden,
en koeken, en eene kruik honig, en ga
tot hem; hij zal u te kennen geven, wat
dezen jongen geschieden zal.
4 En Jeróbeams huisvrouw deed alzoo,
en maakte zich op, en ging naar Silo, en
kwam in het huis van Ahía. Ahía nu
kon niet zien; want zijne oogen stonden
stijf wegens zijnen ouderdom.
5 Maar de HEERE zeide tot Ahía: Zie,
Jeróbeams huisvrouw komt, om eene zaak
van u te vragen, aangaande haren zoon,
want hij is krank; zoo en zoo zult gij tot
haar spreken, en het zal zijn, als zij in-
komt, dat zij zich vreemd aanstellen zal.
6 En het geschiedde, als Ahía het
geruisch harer voeten hoorde, toen zij ter
deure inkwam, dat hij zeide: Kom in,
gij, huisvrouw van Jeróbeam! waarom
stelt gij u dus vreemd aan? want ik ben
tot u gezonden met eene harde *boodschap*.
7 Ga heen, zeg Jeróbeam: Zoo zegt de
HEERE, de God Israëls: [b] Daarom dat Ik
u verheven heb uit het midden des volks,
en u tot eenen voorganger over Mijn volk
Israël gesteld heb;
8 En het koninkrijk van het huis van
David gescheurd, en dat u gegeven heb,
en gij niet geweest zijt, gelijk Mijn
knecht David, die Mijne geboden hield,
en die Mij met zijn gansche hart na-
volgde, om te doen alleen wat recht is in
Mijne oogen;
9 Maar kwaad gedaan hebt, doende des
meer dan allen, die voor u geweest zijn,
en henengegaan zijt, en hebt u andere
goden en gegotene beelden gemaakt, om
Mij tot toorn te verwekken, en hebt Mij
achter uwen rug geworpen;
10 Daarom, [c] zie, Ik zal kwaad over het
huis van Jeróbeam brengen, en van Jeró-
beam uitroeien, [d] die aan den wand pist,
den beslotene en verlatene in Israël; en
Ik zal de nakomelingen van het huis van
Jeróbeam wegdoen, gelijk de drek weg-
gedaan wordt, totdat het ganschelijk ver-
gaan zij.
11 Die van Jeróbeam in de stad sterft,
zullen de honden eten; en die in het veld
sterft, zullen de vogelen des hemels eten;
want de HEERE heeft het gesproken.
12 Gij dan, maak u op, ga naar uw huis;
als uwe voeten in de stad zullen gekomen
zijn, zoo zal het kind sterven;
13 En gansch Israël zal hem beklagen,
en hem begraven; want deze alleen van
Jeróbeam zal in het graf komen, omdat
in hem wat goeds voor den HEERE, den
God Israëls, in het huis van Jeróbeam
gevonden is.
14 Doch, [e] de HEERE zal zich eenen
koning verwekken over Israël, die het huis
van Jeróbeam ten zelfden dage uitroeien
zal; maar wat zal het ook nu zijn?
15 De HEERE [f] zal ook Israël slaan, ge-
lijk een riet in het water omgedreven
wordt, en zal Israël uitrukken uit dit
goede land, dat Hij hunnen vaderen
gegeven heeft, en zal hen verstrooien op
gene zijde der rivier: daarom dat zij
hunne bosschen gemaakt hebben, den
HEERE tot toorn verwekkende;
16 En Hij zal Israël overgeven, om Je-
róbeams zonden wil, die gezondigd heeft,
en die Israël heeft doen zondigen.
17 Toen maakte zich Jeróbeams vrouw
op, en ging heen, en kwam te Thirza; als
zij nu op den dorpel van het huis kwam,
zoo stierf de jongeling.
18 En zij begroeven hem, en gansch
Israël beklaagde hem; naar het woord
des HEEREN, dat Hij gesproken had door
den dienst van Zijnen knecht Ahía, den
profeet.
19 Het overige nu der geschiedenissen
van Jeróbeam, hoe hij gekrijgd, en hoe hij
geregeerd heeft, ziet, die zijn geschreven
in het boek der kronieken der koningen
van Israël.
20 De dagen nu, die Jeróbeam heeft ge-
regeerd, zijn twee en twintig jaren; en
hij ontsliep met zijne vaderen, en Nadab,
zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

Afgoderij en verdorvenheid van Juda onder Rehábeam.

21 [g] REHÁBEAM nu, de zoon van
Sálomo, regeerde in Juda; een en veertig
jaren was Rehábeam oud, als hij koning
werd, en regeerde zeventien jaren te
Jeruzalem, in de stad, die de HEERE ver-
koren had uit al de stammen van Israël,
om Zijnen Naam daar te zetten; en de
naam zijner moeder was Náäma, de
Ammonietische.
22 En Juda deed, wat kwaad was in de
oogen des HEEREN, en zij verwekten Hem
tot ijver, meer dan al hunne vaderen ge-
daan hadden, met hunne zonden, die zij
zondigden;
23 Want ook zij bouwden zich hoogten,
en opgerichte beelden, en bosschen, op
allen hoogen heuvel en onder allen
groenen boom.
24 Er waren ook schandjongens in het

[a] 1 Kon. 11:31. [b] 1 Kon. 12:15. [c] 1 Kon. 15:29. [d] 1 Sam. 25:22, 34. 1 Kon. 16:11; 21:21. 2 Kon. 9:8. [e] 1 Kon. 15:28, 29. [f] 2 Kon. 17:18. [g] 2 Kron. 12:13.

land; zij deden naar al de gruwelen der
Heidenen, die de HEERE van het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.
25 Het geschiedde nu in het vijfde jaar
van den koning Rehábeam, [a] *dat* Sisak,
de koning van Egypte, optoog tegen Jeruzalem.
26 En hij nam de schatten van het huis
des HEEREN, en de schatten van het huis
des Konings weg, ja, hij nam alles weg;
[b] hij nam ook al de gouden schilden weg,
die Sálomo gemaakt had.
27 En de koning Rehábeam maakte, in
plaats van die, koperen schilden; en hij
beval *die* onder de hand van de oversten
der trawanten, die de deur van het huis
des Konings bewaarden;
28 En het geschiedde, zoo wanneer de
Koning in het huis des HEEREN ging,
dat de trawanten dezelve droegen, en
die wederbrachten in der trawanten
wachtkamer.
29 Het overige nu der geschiedenissen
van Rehábeam, en al wat hij gedaan
heeft, zijn die niet geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Juda?
30 En er was krijg tusschen Rehábeam
en tusschen Jeróbeam, al *hunne* dagen.
31 En Rehábeam ontsliep met zijne
vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad Davids; en de naam zijner
moeder was Nááma, de Ammonietische;
en zijn zoon Abíam regeerde in zijne
plaats.

Abíam, koning van Juda.

15 IN [c] het achttiende jaar nu van den
koning Jeróbeam, den zoon van
Nebat, werd Abíam koning over Juda.
2 [d] Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was
Mááacha, eene dochter van Abísalom.
3 En hij wandelde in al de zonden zijns
vaders, die hij vóór hem gedaan had; en
zijn hart was niet volkomen met den
HEERE, zijnen God, gelijk het hart van
zijnen vader David.
4 Maar om Davids wil, gaf de HEERE,
zijn God, hem [e] eene lamp in Jeruzalem,
verwekkende zijnen zoon na hem, en bevestigende Jeruzalem;
5 Omdat David gedaan had wat recht
was in de oogen des HEEREN, en niet
geweken was van alles, wat Hij hem geboden had, al de dagen zijns levens, dan
alleen [f] in de zaak van Uria, den Hethiet.
6 En er was krijg geweest tusschen Rehábeam en tusschen Jeróbeam, al de
dagen zijns levens.
7 Het overige nu der geschiedenissen
van Abíam, en alles, wat hij gedaan
heeft, is dat niet geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Juda?
Er was ook krijg tusschen Abíam en
tusschen Jeróbeam.
8 En Abíam ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem in de stad Davids;
en [g] Asa, zijn zoon, regeerde in zijne
plaats.

Asa, koning van Juda.

9 IN het twintigste jaar van Jeróbeam,
den koning van Israël, werd Asa koning
over Juda.
10 En hij regeerde een en veertig jaren
te Jeruzalem, en de naam zijner moeder
was Mááacha, eene dochter van Abísalom.
11 En Asa deed wat recht was in de
oogen des HEEREN, gelijk zijn vader
David;
12 Want hij nam weg [h] de schandjongens uit het land, en deed weg al de drekgoden, die zijne vaders gemaakt hadden;
13 [i] Ja, zelfs zijne moeder Mááacha zette
hij ook af, dat zij geene koningin ware,
omdat zij eenen afgrijselijken afgod in
een bosch gemaakt had; ook roeide Asa
uit haren afgrijselijken afgod, en verbrandde *hem* aan de beek Kidron.
14 De hoogten werden wel niet weggenomen; nochtans was het hart van Asa
volkomen met den HEERE al zijne dagen.
15 En hij bracht in het huis des HEEREN [k] de geheiligde dingen zijns vaders,
en *zijne* geheiligde dingen: zilver, en
goud, en vaten.
16 En er was krijg tusschen Asa en
tusschen Báësa, de koning van Israël, al
hunne dagen;
17 Want [l] Báësa, de koning van Israël,
toog op tegen Juda, en bouwde Rama;
opdat hij niemand toeliet uit te gaan en
in te komen tot Asa, den koning van
Juda.
18 Toen nam Asa al het zilver en goud,
dat overgebleven was in de schatten van
het huis des HEEREN, en de schatten van
het huis des Konings, en gaf ze in de
hand zijner knechten; en de koning Asa
zond ze [m] tot Benhadad, den zoon van
Tabrimmon, den zoon van Hézion, den
koning van Syrië, die te Damaskus
woonde, zeggende:
19 Er is een verbond tusschen mij en
tusschen u, tusschen mijnen vader en
tusschen uwen vader; zie, ik zend u een
geschenk, zilver en goud; ga heen, maak
uw verbond teniet met Báësa, den koning van Israël, dat hij aftrekke van
tegen mij.
20 En Benhadad hoorde naar den koning Asa, en zond de oversten der heiren,
die hij had, tegen de steden van Israël;

[a] 2 Kron. 12:2. [b] 1 Kon. 10:16, 17. 2 Kron. 9:15. [c] 2 Kron. 13:1. [d] 2 Kron. 13:2.
[e] 1 Kon. 11:36. [f] 2 Sam. 11:4, 15; 12:9. [g] 2 Kron. 14:1. [h] 1 Kon. 22:47.
[i] 2 Kron. 15:16. [k] Lev. 5:15. [l] 2 Kron. 16:1. [m] 1 Kon. 20:1. 2 Kron. 16:2, enz.

en sloeg Ijon, en Dan, en Abél Beth-Máächa, en het gansche Cinneroth, met het gansche land Nafthali.
21 En het geschiedde, als Báësa *zulks* hoorde, dat hij afliet van Rama te bouwen, en hij bleef te Thirza.
22 Toen liet de koning Asa door gansch Juda uitroepen (niemand was vrij), dat zij de steenen van Rama en het hout daarvan, zouden wegdragen, waarmede Báësa gebouwd had; en de koning Asa bouwde daarmede Geba Benjamins, en Mizpa.
23 Het overige nu van alle geschiedenissen van Asa, en al zijne macht, en al wat hij gedaan heeft, en de steden, die hij gebouwd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda? Doch in den tijd zijns ouderdoms werd hij krank aan zijne voeten.
24 En [a] Asa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven met zijne vaderen, in de stad van zijnen vader David; en [b] zijn zoon Jósafat werd koning in zijne plaats.

Baësa roeit het huis van Jeróbeam uit, en regeert over Israël.

25 NADAB nu, de zoon van Jeróbeam, werd koning over Israël, in het tweede jaar van Asa, den koning van Juda; en hij regeerde twee jaren over Israël.
26 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den weg zijns vaders, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.
27 En Báësa, de zoon van Ahía, van het huis van Issaschar, maakte eene verbintenis tegen hem, en Báësa sloeg hem te Gíbbethon, hetwelk der Filistijnen is, als Nadab en gansch Israël Gíbbethon belegerden.
28 En Báësa doodde hem, in het derde jaar van Asa, den koning van Juda, en werd koning in zijne plaats.
29 Het geschiedde nu, als hij regeerde, dat hij het gansche huis van Jeróbeam sloeg; hij liet niets over van Jeróbeam, wat adem had, totdat hij hem verdelgd had, [c] naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst van Zijnen knecht Ahía, den Siloniet;
30 Om de zonden van Jeróbeam, die zondigde, en die Israël zondigen deed, *en* om zijne terging, waarmede hij den HEERE, den God Israëls, getergd had.
31 Het overige nu der geschiedenissen van Nadab, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?
32 En er was oorlog tusschen Asa en tusschen Báësa, den koning van Israël, al hunne dagen.
33 In het derde jaar van Asa, koning van Juda, werd Báësa, de zoon van Ahía, koning over gansch Israël, te Thirza, *en regeerde* vier en twintig jaren.
34 En hij deed, wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den weg van Jeróbeam, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.

16 TOEN geschiedde het woord des HEEREN tot Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Báësa, zeggende:
2 Daarom, [d] dat Ik u uit het stof verheven, en u tot eenen voorganger over Mijn volk Israël gesteld heb, en gij gewandeld hebt in den weg van Jeróbeam, en Mijn volk Israël hebt doen zondigen, Mij tot toorn verwekkende door hunne zonden;
3 Zie, zoo zal Ik de nakomelingen van Báësa, en de nakomelingen van zijn huis wegdoen; en Ik zal uw huis maken, [e] gelijk het huis van Jeróbeam, den zoon van Nebat.
4 Die [f] van Báësa in de stad sterft, zullen de honden eten, en die van hem in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten.
5 Het overige nu der geschiedenissen van Báësa, en wat hij gedaan heeft, en zijne macht, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?
6 En Báësa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven te Thirza; en zijn zoon Ela regeerde in zijne plaats.
7 Alzoo geschiedde ook het woord des HEEREN, door den dienst van den profeet Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Báësa en tegen zijn huis; en dat om al het kwaad, dat hij gedaan had in de oogen des HEEREN, Hem tot toorn verwekkende door het werk zijner handen, omdat hij was gelijk het huis van Jeróbeam, [g] en omdat hij hetzelve verslagen had.

Zimri en Omri, koningen van Israël.

8 IN het zes en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Ela, de zoon van Báësa, koning over Israël, te Thirza, *en regeerde* twee jaren.
9 En Zimri, zijn knecht, overste van de helft der wagenen, maakte eene verbintenis tegen hem, als hij te Thirza was, zich dronken drinkende in het huis van Arza, den hofmeester te Thirza;
10 Zoo kwam [h] Zimri in, en sloeg hem, en doodde hem, in het zeven en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda; en hij werd koning in zijne plaats.
11 En het geschiedde, als hij regeerde, als hij op zijnen troon zat, dat hij het gansche huis van Báësa sloeg; hij liet hem niet over, die aan den wand pist,

[a] 2 Kron. 16:13. [b] 2 Kron. 17:1. [c] 1 Kon. 14:10, 14. [d] 1 Kon. 14:7. [e] 1 Kon. 15:29. [f] 1 Kon. 14:11; 15:29; 16:12. [g] 1 Kon. 15:29. [h] 2 Kon. 9:31.

noch zijne bloedverwanten, noch zijne
vrienden.
12 Alzoo verdelgde Zimri het gansche
huis van Báësa; [a] naar het woord des
HEEREN, dat Hij over Báësa gesproken
had, door den dienst van den profeet
Jehu;
13 Om al de zonden van Báësa, en de
zonden van Ela, zijnen zoon, waarmede
zij gezondigd hadden, en waarmede zij
Israël hadden doen zondigen, tot toorn
verwekkende den HEERE, den God
Israëls, door hunne ijdelheden.
14 Het overige nu der geschiedenissen
van Ela, en al wat hij gedaan heeft, is
dat niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Israël?
15 In het zeven en twintigste jaar van
Asa, den koning van Juda, regeerde
Zimri zeven dagen te Thirza; en het volk
had zich gelegerd tegen Gibbethon, dat
der Filistijnen is.
16 Het volk nu, dat zich gelegerd had,
hoorde zeggen: Zimri heeft eene verbintenis
gemaakt, ja, heeft ook den Koning
verslagen; daarom maakte het gansche
Israël ten zelfden dage Omri, den krijgsoverste,
koning over Israël, in het leger.
17 En Omri toog op, en gansch Israël
met hem van Gibbethon, en belegerde
Thirza.
18 En het geschiedde, als Zimri zag, dat
de stad ingenomen was, dat hij ging in
het paleis van het huis des Konings, en
verbrandde boven zich het huis des Konings
met vuur, en stierf;
19 Om zijne zonden, die hij gezondigd
had, doende wat kwaad was in de oogen
des HEEREN, wandelende in den weg van
Jeróbeam, en in zijne zonde, die hij gedaan
had, doende Israël zondigen.
20 Het overige nu der geschiedenissen
van Zimri, en zijne verbintenis, die hij
gemaakt heeft, zijn die niet geschreven
in het boek der kronieken der koningen
van Israël?
21 Toen werd het volk van Israël verdeeld
in twee helften; de helft des volks
volgde Tibni, den zoon van Ginath, om
hem koning te maken; en de helft
volgde Omri.
22 Maar het volk, dat Omri volgde, was
sterker dan het volk, dat Tibni, den zoon
van Ginath, volgde; en Tibni stierf, en
Omri regeerde.
23 In het een en dertigste jaar van Asa,
den koning van Juda, werd Omri koning
over Israël, *en regeerde* twaalf jaar; te
Thirza regeerde hij zes jaren.
24 En hij kocht den berg Samaría van
Semer, voor twee talenten zilvers, en bebouwde
den berg; en noemde den naam
der stad, die hij bouwde, naar den naam
van Semer, den heer des bergs, Samaría.
25 En Omri deed, wat kwaad was in de
oogen des HEEREN; ja, hij deed erger
dan allen, die vóór hem geweest waren.
26 En hij wandelde in alle wegen van
Jeróbeam, den zoon van Nebat, en in
zijne zonden, waarmede hij Israël had
doen zondigen, verwekkende den HEERE,
den God Israëls, tot toorn, door hunne
ijdelheden.
27 Het overige nu der geschiedenissen
van Omri, wat hij gedaan heeft, en zijne
macht, die hij gepleegd heeft, zijn die
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Israël?
28 En Omri ontsliep met zijne vaderen,
en werd begraven te Samaría; en zijn
zoon Achab regeerde in zijne plaats.

Verschrikkelijke afgoderij van Achab, koning van Israël.

29 EN Achab, de zoon van Omri, werd
koning over Israël, in het acht en dertigste
jaar van Asa, den koning van Juda;
en Achab, de zoon van Omri, regeerde
over Israël, te Samaría, twee en twintig
jaren.
30 En Achab, de zoon van Omri, deed
wat kwaad was in de oogen des HEEREN,
meer dan allen, die vóór hem geweest
waren.
31 En het geschiedde (was het eene lichte
zaak, dat hij wandelde in de zonden van
Jeróbeam, den zoon van Nebat?), dat hij
nog ter vrouwe nam Izébel, de dochter
van Eth-Baäl, den koning der Sidoniërs,
en heenging, en diende Baäl, en boog
zich voor hem.
32 En hij richtte voor Baäl een altaar
op, in het huis van Baäl, hetwelk hij te
Samaría gebouwd had.
33 Ook maakte Achab een bosch, zoodat
Achab nog meer deed, om den HEERE,
den God Israëls, tot toorn te verwekken,
dan alle koningen van Israël, die vóór
hem geweest waren.
34 In zijne dagen bouwde Hiël, de Bethheliet,
Jericho; op Abíram, zijnen eerstgeborenen
zoon, heeft hij haar gegrondvest,
en op Segub, zijnen jongsten *zoon*,
heeft hij hare poorten gesteld; [b] naar
het woord des HEEREN, dat Hij door den
dienst van Jozua, den zoon van Nun, gesproken
had.

De profeet Elia aan de beek Krith en bij de weduwe te Zarfath.

17 EN Elía, de Thisbiet, van de inwoneren
van Gilead, zeide tot Achab:
Zoo waarachtig als de HEERE, de God
Israëls, leeft, voor Wiens aangezicht ik
sta, [c] indien deze jaren dauw of regen
zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!
2 Daarna geschiedde het woord des
HEEREN tot hem, zeggende:

---

[a] 1 Kon. 16:1, 2, enz. [b] Joz. 6:26. [c] Jak. 5:17.

3 Ga weg van hier, en wend u naar het
oosten, en verberg u aan de beek Krith,
die voor aan de Jordaan is.
4 En het zal geschieden, dat gij uit de
beek drinken zult; en Ik heb de raven
geboden, dat zij u daar onderhouden
zullen.
5 Hij ging dan heen, en deed naar het
woord des HEEREN; want hij ging, en
woonde bij de beek Krith, die voor aan
de Jordaan is.
6 En de raven brachten hem des mor-
gens brood en vleesch, desgelijks brood
en vleesch des avonds; en hij dronk uit
de beek.
7 En het geschiedde ten einde van *vele*
dagen, dat de beek uitdroogde; want
geen regen was in het land geweest.
8 Toen geschiedde het woord des HEE-
REN tot hem, zeggende:
9 Maak u op, ga heen [a] naar Zarfath,
dat bij Sidon is, en woon aldaar; zie, Ik
heb daar eene weduwvrouw geboden, dat
zij u onderhoude.
10 Toen maakte hij zich op, en ging
naar Zarfath. Als hij nu aan de poort
der stad kwam, ziet, zoo was daar eene
weduwvrouw, hout lezende; en hij riep
tot haar, en zeide: Haal mij toch een
weinig waters in dit vat, dat ik drinke!
11 Toen zij nu heenging om te halen,
zoo riep hij tot haar, en zeide: Haal mij
toch *ook* eene bete broods in uwe hand!
12 Maar zij zeide: *Zoo waarachtig als*
de HEERE, uw God, leeft, indien ik een'
koek heb, dan alleen eene hand vol meels
in de kruik, en een weinig olie in de
flesch! en zie, ik heb een paar houten
gelezen, en ik ga heen, en zal het voor
mij en voor mijnen zoon bereiden, dat
wij het eten, en sterven.
13 En Elía zeide tot haar: Vrees niet,
ga heen, doe naar uw woord; maar maak
mij vooreerst een' kleinen koek daarvan,
en breng mij dien hier uit; doch voor u
en uwen zoon zult gij daarna *wat* maken;
14 Want zoo zegt de HEERE, de God
Israëls: Het meel van de kruik zal niet
verteerd worden, en de olie der flesch zal
niet ontbreken, tot op den dag, dat de
HEERE regen op den aardbodem geven zal.
15 En zij ging heen, en deed naar het
woord van Elía; zoo at zij, en hij, en
haar huis, *vele* dagen.
16 Het meel van de kruik werd niet
verteerd, en de olie van de flesch ontbrak
niet, naar het woord des HEEREN, dat
Hij gesproken had door den dienst van
Elía.
17 En het geschiedde na deze dingen,
dat de zoon dezer vrouw, der waardin van
het huis, krank werd; en zijne krankheid
werd zeer sterk, totdat geen adem in hem
overgebleven was.
18 En zij zeide tot Elía: Wat heb ik met
u te doen, gij, man Gods? zijt gij bij mij
ingekomen, om mijne ongerechtigheid in
gedachtenis te brengen, en om mijnen
zoon te dooden?
19 En hij zeide tot haar: Geef mij uwen
zoon. En hij nam hem van haren schoot,
en droeg hem boven in de opperzaal, waar
hij zelf woonde, en hij leide hem neder
op zijn bed.
20 En hij riep den HEERE aan, en zeide:
HEERE, mijn God! hebt Gij dan ook
deze weduwe, bij welke ik herberge, zoo
kwalijk gedaan, dat Gij haren zoon
gedood hebt?
21 En hij mat zich driemaal uit over dat
kind, en riep den HEERE aan, en zeide:
HEERE, mijn God! laat toch de ziel van
dit kind in hem wederkomen.
22 En de HEERE verhoorde de stem van
Elía; en de ziel van het kind kwam weder
in hem, dat het weder levend werd.
23 En Elía nam het kind, en bracht het
af van de opperzaal in het huis, en gaf
het aan zijne moeder; en Elía zeide: Zie,
uw zoon leeft.
24 Toen zeide die vrouw tot Elía: Nu
weet ik, dat gij een man Gods zijt, en dat
het woord des HEEREN in uwen mond
waarheid is.

Elía en de profeten van Baäl.

18 EN het gebeurde *na* vele dagen, dat
het woord des HEEREN geschiedde
tot Elía, in het derde jaar, zeggende: Ga
heen, vertoon u aan Achab; want Ik zal
regen geven op den aardbodem.
2 En Elía ging heen, om zich aan Achab
te vertoonen. En de honger was sterk in
Samaría.
3 En Achab had Obadja, den hofmeester,
geroepen; en Obadja was den HEERE zeer
vreezende.
4 Want het geschiedde, als Izébel de
profeten des HEEREN uitroeide, dat
Obadja honderd profeten nam, en ver-
borg hen bij vijftig man in eene spe-
lonk, en onderhield hen met brood en
water.
5 En Achab had gezegd tot Obadja:
Trek door het land, tot alle waterfon-
teinen en tot alle rivieren; misschien
zullen wij gras vinden, opdat wij de
paarden en de muilezelen in het leven
behouden, en niets uitroeien van de
beesten.
6 En zij deelden het land onder zich, dat
zij het doortogen; Achab ging bijzonder
op eenen weg, en Obadja ging ook bij-
zonder op eenen weg.
7 Als nu Obadja op den weg was, ziet,
zoo was hem Elía tegemoet; en hem
kennende, zoo viel hij op zijn aangezicht,
en zeide: Zijt gij mijn heer Elía?

[a] Luk. 4:25, 26.

8 Hij zeide: Ik ben het; ga heen, zeg
uwen heer: Zie, Elía is *hier*.
9 Maar hij zeide: Wat heb ik gezondigd,
dat gij uwen knecht geeft in de hand van
Achab, dat hij mij doode?
10 *Zoo waarachtig als* de HEERE, uw
God, leeft, zoo er een volk of koninkrijk
is, waar mijn heer niet gezonden heeft,
om u te zoeken; en als zij zeiden: Hij
is hier niet! zoo nam hij dat koninkrijk
en dat volk eenen eed af, dat zij u niet
hadden gevonden.
11 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen
heer: Zie, Elía is *hier*.
12 En het mocht geschieden, wanneer
ik van u zou weggegaan zijn, dat de Geest
des HEEREN u wegnam, ik weet niet
waarheen; en ik kwam, om *dat* Achab
aan te zeggen, en hij vond u niet, zoo
zou hij mij dooden; ik, uw knecht, nu
vrees den HEERE van mijne jonkheid af.
13 Is mijnen heer niet aangezegd, wat
ik gedaan heb, als Izébel de profeten des
HEEREN doodde? dat ik van de profeten
des HEEREN honderd man heb verborgen,
elke vijftig man in eene spelonk, en die
met brood en water onderhouden heb?
14 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen
heer: Zie, Elía is *hier;* en hij zou mij
doodslaan.
15 En Elía zeide: *Zoo waarachtig als* de
HEERE der heirscharen leeft, voor Wiens
aangezicht ik sta, ik zal voorzeker mij
heden aan hem vertoonen!
16 Toen ging Obadja Achab tegemoet,
en zeide het hem aan; en Achab ging
Elía tegemoet.
17 En het geschiedde, als Achab Elía
zag, dat Achab tot hem zeide: [a] Zijt gij
die beroerder van Israël?
18 Toen zeide hij: Ik heb Israël niet
beroerd, maar gij en uws vaders huis,
daarmede, dat gijlieden de geboden des
HEEREN verlaten hebt en de Baäls nage-
volgd zijt.
19 Nu dan, zend heen, verzamel tot mij
het gansche Israël op den berg Karmel,
en de vierhonderd en vijftig profeten van
Baäl, en de vierhonderd profeten van het
bosch, die van de tafel van Izébel eten.
20 Zoo zond Achab onder alle kinderen
Israëls, en verzamelde de profeten op den
berg Karmel.
21 Toen naderde Elía tot het gansche
volk, en zeide: Hoe lang hinkt gij op
twee gedachten? zoo de [b] HEERE God is,
volgt Hem na, en zoo het Baäl is, volgt
hem na! Maar het volk antwoordde hem
niet één woord.
22 Toen zeide Elía tot het volk: Ik ben
alleen een profeet des HEEREN overge-
bleven, en de profeten van Baäl zijn vier-
honderd en vijftig mannen.
23 Dat men ons dan twee varren geve,
en dat zij voor zich den eenen var kiezen,
en dien in stukken deelen, en op het
hout leggen, maar geen vuur daaraan
leggen; en ik zal den anderen var be-
reiden, en op het hout leggen, en geen
vuur daaraan leggen.
24 Roept gij daarna den naam van uwen
god aan, en ik zal den Naam des HEEREN
aanroepen; en de God, Die door vuur
antwoorden zal, Die zal God zijn. En
het gansche volk antwoordde en zeide:
Dat woord is goed.
25 En Elía zeide tot de profeten van
Baäl: Kiest gijlieden voor u den eenen
var, en bereidt gij *hem* eerst, want gij zijt
velen; en roept den naam uws gods aan
en legt geen vuur daaraan.
26 En zij namen den var, dien hij hun
gegeven had, en bereidden *hem*, en riepen
den naam van Baäl aan, van den morgen
tot op den middag, zeggende: O Baäl,
antwoord ons! Maar er was geene stem
en geen antwoorder. En zij sprongen
tegen het altaar, dat men gemaakt had.
27 En het geschiedde op den middag,
dat Elía met hen spotte, en zeide: Roept
met luider stem, want hij is een God;
omdat hij in gepeins is, of omdat hij wat
te doen heeft, of omdat hij eene reize
heeft; misschien slaapt hij, en zal wakker
worden.
28 En zij riepen met luider stem, en zij
sneden zichzelven met messen en met
priemen, naar hunne wijze, totdat zij
bloed over zich uitstortten.
29 Het geschiedde nu, als de middag
voorbij was, dat zij profeteerden, totdat
men het spijsoffer zou offeren; maar er
was geene stem, en geen antwoorder, en
geene opmerking.
30 Toen zeide Elía tot het gansche volk:
Nadert tot mij. En al het volk naderde
tot hem; en hij heelde het altaar des
HEEREN, dat verbroken was.
31 En Elía [c] nam twaalf steenen, naar
het getal der stammen van de kinderen
Jakobs, tot welke het woord des HEEREN
geschied was, zeggende: [d] Israël zal uw
naam zijn.
32 En hij bouwde met die steenen het
altaar in den Naam des HEEREN; daarna
maakte hij eene groeve rondom het altaar
naar de wijdte van twee maten zaads.
33 En hij schikte het hout, en deelde
den var in stukken, en legde *hem* op het
hout.
34 En hij zeide: Vult vier kruiken met
water, en giet het op het brandoffer en
op het hout. En hij zeide: Doet het ten
tweeden male. En zij deden het ten
tweeden male. Voorts zeide hij: Doet
het ten derden male. En zij deden het
ten derden male,
35 Dat het water rondom het altaar

[a] Amos 7:10. [b] Joz. 24:15. [c] Joz. 4:5, 20. [d] Gen. 32:28. 2 Kon. 17:34.

liep; daartoe vulde hij ook de groeve met
water.
36 Het geschiedde nu, als men het spijs-
offer offerde, dat de profeet Elía naderde,
en zeide: HEERE, [a] God van Abraham,
Izak en Israël! dat het heden bekend
worde, dat Gij God in Israël zijt, en ik
Uw knecht; en dat ik al deze dingen
naar Uw woord gedaan heb.
37 Antwoord mij, HEERE! antwoord
mij; opdat dit volk erkenne, dat Gij, o
HEERE! die God zijt, en dat Gij hun
hart achterwaarts omgewend hebt.
38 Toen viel het vuur des HEEREN, en
verteerde dat brandoffer, en dat hout, en
die steenen, en dat stof, ja, lekte dat
water op, hetwelk in de groeve was.
39 Als nu het gansche volk dat zag, zoo
vielen zij op hunne aangezichten, en
zeiden: De HEERE is God, de HEERE is
God!
40 En Elía zeide tot hen: Grijpt de pro-
feten van Baäl, dat niemand van hen
ontkome. En zij grepen ze; en Elía
voerde hen af naar de beek Kison, en
slachtte hen aldaar.
41 Daarna zeide Elía tot Achab: Trek
op, eet en drink; want er is een geruisch
van eenen overvloedigen regen.
42 Alzoo toog Achab op, om te eten en
te drinken; maar Elía ging op naar de
hoogte van Karmel, en breidde zich uit
voorwaarts ter aarde; daarna legde hij
zijn aangezicht tusschen zijne knieën.
43 En hij zeide tot zijnen jongen: Ga
nu op, en zie uit naar de zee. Toen ging
hij op, en zag uit, en zeide: Er is niets.
Toen zeide hij: Ga weder henen, zeven-
maal.
44 En het geschiedde op de zevende
maal, dat hij zeide: Zie, eene kleine
wolk, als eens mans hand, gaat op van
de zee. En hij zeide: Ga op, zeg tot
Achab: Span aan, en kom af, dat u de
regen niet ophoude.
45 En het geschiedde ondertusschen, dat
de hemel van wolken en wind zwart
werd, en er kwam een groote regen; en
Achab reed weg, en toog naar Jizreël.
46 En de hand des HEEREN was over
Elía, en hij gordde zijne lenden, en liep
voor het aangezicht van Achab henen,
tot daar men te Jizreël komt.

Elía vlucht voor Izébel, en komt tot den berg Horeb.

19 EN Achab zeide Izébel aan, al wat
Elía gedaan had, en allen, die hij
gedood had, *te weten* al de profeten, met
het zwaard.
2 Toen zond Izébel eenen bode tot Elía,
om te zeggen: Zoo doen *mij* de goden,
en doen zoo daartoe, voorzeker, ik zal
morgen omtrent dezen tijd uwe ziel
stellen, als de ziel van een' hunner!
3 Toen hij dat zag, maakte hij zich op,
en ging heen, om zijns levens wil, en
kwam te Ber-séba, dat in Juda is, en liet
zijnen jongen aldaar.
4 Maar hij zelf ging henen in de woes-
tijn eene dagreis, en kwam, en zat onder
eenen jeneverboom; en bad, dat zijne
ziel stierve, en zeide: Het is genoeg;
neem nu, HEERE! mijne ziel; want ik
ben niet beter dan mijne vaderen.
5 En hij legde zich neder, en sliep onder
eenen jeneverboom; en ziet, toen roerde
een engel hem aan, en zeide tot hem:
Sta op, eet!
6 En hij zag om, en ziet, aan zijn hoofd-
einde was een koek op de kolen gebakken,
en eene flesch met water; alzoo at hij,
en dronk, en legde zich wederom neder.
7 En de engel des HEEREN kwam ten
anderen male weder, en roerde hem aan,
en zeide: Sta op, eet! want de weg zou
voor u te veel zijn.
8 Zoo stond hij op, en at, en dronk;
en hij ging, door de kracht dier spijs,
[b] veertig dagen en veertig nachten, tot
aan den berg Gods, Horeb.
9 En hij kwam aldaar in eene spelonk,
en vernachtte aldaar. En ziet, het woord
des HEEREN geschiedde tot hem, en zeide
tot hem: Wat maakt gij hier, Elía?
10 En hij zeide: Ik heb zeer geijverd
voor den HEERE, den God der heir-
scharen; want de kinderen Israëls heb-
ben Uw verbond verlaten, Uwe altaren
afgebroken en Uwe profeten met het
zwaard gedood; [c] en ik alleen ben over-
gebleven, en zij zoeken mijne ziel, om
die weg te nemen.
11 En Hij zeide: Ga uit, en sta op dezen
berg, voor het aangezicht des HEEREN.
En ziet, de HEERE ging voorbij, en een
groote en sterke wind, scheurende de
bergen, en brekende de steenrotsen, voor
den HEERE henen; *doch* de HEERE was
in den wind niet; en na dezen wind eene
aardbeving; de HEERE was *ook* in de
aardbeving niet;
12 En na de aardbeving een vuur; de
HEERE was *ook* in het vuur niet; en na
het vuur het suizen van eene zachte stilte.
13 En het geschiedde, als Elía *dat*
hoorde, dat hij zijn aangezicht bewond
met zijnen mantel, en uitging, en stond
in den ingang der spelonk. En ziet,
eene stem *kwam* tot hem, die zeide: Wat
maakt gij hier, Elía?
14 En hij zeide: Ik heb zeer geijverd
voor den HEERE, den God der heir-
scharen; want de kinderen Israëls hebben
Uw verbond verlaten, Uwe altaren afge-
broken, en Uwe profeten met het zwaard

[a] Ex. 3:6. Matth. 22:32. Mark. 12:26. Luk. 20:37. Hand. 7:32. [b] Ex. 34:28. Matth. 4:2.
[c] Rom. 11:3.

gedood; en ik alleen ben overgebleven,
en zij zoeken mijne ziel, om die weg te
nemen.
15 En de HEERE zeide tot hem: Ga,
keer weder op uwen weg, naar de woestijn
van Damaskus; en ga daar in, en
zalf Házaël ten koning over Syrië;
16 Daartoe zult gij Jehu, den zoon van
Nimsi, zalven ten koning over Israël; en
Elísa, den zoon van Safat, van Abel-mehóla,
zult gij tot profeet zalven in uwe
plaats.
17 En [a]het zal geschieden, dat Jehu
hem, die van het zwaard van Házaël ontkomt,
dooden zal; en die van het zwaard
van Jehu ontkomt, dien zal Elísa dooden.
18 [b]Ook heb Ik in Israël doen overblijven
zeven duizend, alle knieën, die
zich niet gebogen hebben voor Baäl, en
allen mond, die hem niet gekust heeft.
19 Zoo ging hij van daar, en vond Elísa,
den zoon van Safat; die zelf ploegde met
twaalf juk *runderen* voor zich henen, en
hij was bij het twaalfde; en Elía ging
over tot hem, en wierp zijnen mantel op
hem.
20 En hij verliet de runderen, en liep
Elía na, en zeide: Dat ik toch mijnen
vader en mijne moeder kusse, daarna zal
ik u navolgen. En hij zeide tot hem: Ga,
keer weder; want wat heb ik u gedaan?
21 Zoo keerde hij weder van achter hem
af, en nam een juk runderen, en slachtte
het, en met het gereedschap der runderen
zood hij hun vleesch, hetwelk hij
aan het volk gaf; en zij aten. Daarna
stond hij op, en volgde Elía na, en diende
hem.

Oorlog tusschen Achab en Benhadad, koning van Syrië.

20 EN Benhadad, de koning van Syrië,
vergaderde al zijne macht; en twee
en dertig koningen waren met hem, en
paarden en wagenen; en hij toog op, en
belegerde Samaría, en krijgde tegen haar.
2 En hij zond boden tot Achab, den koning
van Israël, in de stad;
3 En hij zeide hem aan: Zoo zegt Benhadad:
Uw zilver en uw goud, dat is
mijne; daartoe uwe vrouwen en uwe
beste kinderen, die zijn mijne.
4 En de koning van Israël antwoordde
en zeide: Naar uw woord, mijn heer de
Koning! ik ben uwe, en al wat ik heb.
5 Daarna kwamen de boden weder, en
zeiden: Alzoo spreekt Benhadad, zeggende:
Ik heb wel tot u gezonden, zeggende:
Uw zilver, en uw goud, en uwe
vrouwen, en uwe kinderen zult gij mij
geven;
6 Maar morgen om dezen tijd zal ik
mijne knechten tot u zenden, dat zij uw
huis en de huizen uwer knechten bezoeken;
en het zal geschieden, dat zij al het
begeerlijke uwer oogen in hunne handen
leggen en wegnemen zullen.
7 Toen riep de koning van Israël alle
oudsten des lands, en zeide: Merkt toch
en ziet, dat deze het kwade zoekt; want
hij had tot mij gezonden om mijne
vrouwen, en om mijne kinderen, en om
mijn zilver, en om mijn goud, en ik heb
het hem niet geweigerd.
8 Doch al de oudsten, en het gansche
volk, zeiden tot hem: Hoor niet, en bewillig
niet.
9 Daarom zeide hij tot de boden van
Benhadad: Zegt mijnen heer den Koning:
Alles, waarom gij in het eerst tot
uwen knecht gezonden hebt, zal ik doen;
maar deze zaak kan ik niet doen. Zoo
gingen de boden heen, en brachten hem
bescheid weder.
10 En Benhadad zond tot hem, en zeide:
De goden doen mij zoo, en doen zoo
daartoe, indien het stof van Samaría genoeg
zal zijn tot handvollen voor al het
volk, dat mijne voetstappen volgt!
11 Maar de koning van Israël antwoordde
en zeide: Spreekt *tot hem*: Die
zich aangordt, beroeme zich niet, als die
zich losmaakt.
12 En het geschiedde, als hij dit woord
hoorde, daar hij was drinkende, hij en de
koningen in de tenten, dat hij zeide tot
zijne knechten: Legt aan! En zij legden
aan tegen de stad.
13 En ziet, een profeet trad tot Achab,
den koning van Israël, en zeide: Zoo zegt
de HEERE: Hebt gij gezien al deze groote
menigte? Zie, Ik zal ze heden in uwe
hand geven, opdat gij weet, dat Ik de
HEERE ben.
14 En Achab zeide: Door wie? En hij
zeide: Zoo zegt de HEERE: Door de jongens
van de oversten der landschappen.
En hij zeide: Wie zal den strijd aanbinden?
En hij zeide: Gij.
15 Toen telde hij de jongens van de
oversten der landschappen, en zij waren
tweehonderd twee en dertig; en na hen
telde hij al het volk, al de kinderen Israëls,
zeven duizend.
16 En zij togen uit op den middag. Benhadad
nu dronk zich dronken in de tenten,
hij en de koningen, de twee en
dertig koningen, die hem hielpen.
17 En de jongens van de oversten der
landschappen togen eerst uit. Doch
Benhadad zond *eenigen* uit, en zij boodschapten
hem, zeggende: Uit Samaría
zijn mannen uitgetogen.
18 En hij zeide: Hetzij dat zij tot vrede
uitgetogen zijn, grijpt hen levend; hetzij
ook, dat zij ten strijde uitgetogen zijn,
grijpt hen levend.
19 Zoo togen deze jongens van de over-

[a] 2 Kon. 9:14, 15, enz. [b] Rom. 11:4.

sten der landschappen uit de stad, en het
heir, dat hen navolgde.
20 En een ieder sloeg zijnen man, zoodat
de Syriërs vloden, en Israël jaagde hen
na. Doch Benhadad, de koning van
Syrië, ontkwam op een paard, met *eenige*
ruiteren.
21 En de koning van Israël toog uit, en
sloeg paarden en wagenen, dat hij eenen
grooten slag aan de Syriërs sloeg.
22 Toen trad die profeet tot den koning
van Israël, en zeide tot hem: Ga heen,
sterk u; en bemerk, en zie, wat gij doen
zult; want met de wederkomst des jaars
zal de koning van Syrië tegen u optrekken.
23 Want de knechten van den koning
van Syrië hadden tot hem gezegd: Hunne
Goden zijn berggoden, daarom zijn zij
sterker geweest dan wij; maar zeker, laat
ons tegen hen op het effen veld strijden,
zoo wij niet sterker zijn dan zij!
24 Daarom, doe deze zaak: doe de koningen
weg, elkeen uit zijne plaats, en
stel landvoogden in hunne plaats.
25 En gij, tel u een heir, als dat heir, dat
van de uwen gevallen is, en paarden, als
die paarden, en wagenen, als die wagenen;
en laat ons tegen hen op het effen veld
strijden, zoo wij niet sterker zijn dan zij!
En hij hoorde naar hunne stem, en deed
alzoo.
26 Het geschiedde nu met de wederkomst
des jaars, dat Benhadad de Syriërs
monsterde; en hij toog op naar Afek,
ten krijge tegen Israël.
27 De kinderen Israëls werden ook gemonsterd,
en waren verzorgd van leeftocht,
en trokken hun tegemoet; en de
kinderen Israëls legerden zich tegenover
hen, als twee bloote geitenkudden; maar
de Syriërs vervulden het land.
28 En de man Gods trad toe, en sprak
tot den koning van Israël, en zeide: Zoo
zegt de HEERE: Daarom dat de Syriërs
gezegd hebben: De HEERE is een God
der bergen, en Hij is niet een God der
laagten; zoo zal Ik al deze groote menigte
in uwe hand geven, opdat gijlieden weet,
dat Ik de HEERE ben.
29 En dezen waren gelegerd tegenover
die, zeven dagen; het geschiedde nu op
den zevenden dag, dat de strijd aanging;
en de kinderen Israëls sloegen van de
Syriërs honderd duizend voetvolks op
éénen dag.
30 En de overgeblevenen vloden naar
Afek in de stad, en de muur viel op zeven
en twintig duizend mannen, die overgebleven
waren; ook vlood Benhadad, en
kwam in de stad *van* kamer in kamer.
31 Toen zeiden zijne knechten tot hem:
Zie toch, wij hebben gehoord, dat de koningen
van het huis Israëls goedertierene
koningen zijn; laat ons toch zakken om
onze lenden leggen, en koorden om onze
hoofden, en uitgaan tot den koning van
Israël; mogelijk zal hij uwe ziel in het
leven behouden.
32 Toen gordden zij zakken om hunne
lenden, en koorden om hunne hoofden,
en kwamen tot den koning van Israël, en
zeiden: Uw knecht Benhadad zegt: Laat
toch mijne ziel leven. En hij zeide: Leeft
hij dan nog? hij is mijn broeder.
33 De mannen nu namen naarstiglijk
waar, en vatten het haastelijk, of het van
hem ware, en zeiden: Uw broeder Benhadad
leeft. En hij zeide: Komt, brengt
hem. Toen kwam Benhadad tot hem uit,
en hij deed hem op den wagen klimmen.
34 En hij zeide tot hem: De steden, die
mijn vader van uwen vader genomen
heeft, zal ik wedergeven, en maak u
straten in Damaskus, gelijk mijn vader
in Samaria gemaakt heeft. En ik, *antwoordde
Achab*, zal u met dit verbond
dan laten gaan. Zoo maakte hij een
verbond met hem, en liet hem gaan.
35 Toen zeide een man uit de zonen der
profeten tot zijnen naaste, door het woord
des HEEREN: Sla mij toch. En de man
weigerde hem te slaan.
36 En hij zeide tot hem: Daarom dat gij
de stem des HEEREN niet gehoorzaam zijt
geweest, zie, als gij van mij weggegaan
zijt, zoo zal u een leeuw slaan. En als
hij van bij hem weggegaan was, zoo vond
hem een leeuw, die hem sloeg.
37 Daarna vond hij eenen anderen man,
en zeide: Sla mij toch. En die man sloeg
hem, slaande en wondende.
38 Toen ging de profeet heen, en stond
voor den Koning op den weg; en hij verstelde
zich met asch boven zijne oogen.
39 En het geschiedde, als de Koning
voorbijging, dat hij tot den Koning riep,
en zeide: Uw knecht was uitgegaan in
het midden des strijds; en zie, een man
was afgeweken, en bracht tot mij eenen
man, en zeide: Bewaar dezen man, indien
hij eenigszins gemist wordt, zoo zal uwe
ziel in de plaats zijner ziel zijn, of gij
zult een talent zilvers opwegen.
40 Het geschiedde nu, als uw knecht hier
en daar doende was, dat hij er niet was.
Toen zeide de koning van Israël tot hem:
Zoo is uw oordeel; gij zelf hebt het geveld.
41 Toen haastte hij zich, en deed de
asch af van zijne oogen; en de koning
van Israël kende hem, dat hij een der
profeten was.
42 En hij zeide tot hem: Zoo zegt de
HEERE: Omdat gij den man, dien Ik
verbannen heb, uit de hand hebt laten
gaan, [a] zoo zal uwe ziel in de plaats van
zijne ziel zijn, en uw volk in de plaats
van zijn volk.
43 En de koning van Israël toog henen,

[a] 1 Kon. 22:37, 38.

gemelijk en toornig, naar zijn huis, en kwam te Samaría.

Naboth op last van Izébel gedood.—Elía kondigt deswege Achab de uitroeiing van zijn geslacht aan.

21 HET geschiedde nu na deze dingen,
alzoo Naboth, een Jizreëliet, eenen
wijngaard had, die te Jizreël was, bij
het paleis van Achab, den koning van
Samaría,
2 Dat Achab sprak tot Naboth, zeg-
gende: Geef mij uwen wijngaard, opdat
hij mij zij tot een' kruidhof, dewijl hij
nabij mijn huis is; en ik zal u daarvoor
geven eenen wijngaard, die beter is dan
die; *of*, zoo het goed in uwe oogen is,
zal ik u in geld deszelfs waarde geven.
3 Maar Naboth zeide tot Achab: Dat
late de HEERE verre van mij zijn, dat ik
u de erve mijner vaderen geven zou!
4 Toen kwam Achab in zijn huis, geme-
lijk en toornig over het woord, dat Na-
both, de Jizreëliet, tot hem gesproken had,
en gezegd: Ik zal de erve mijner vaderen
niet geven. En hij legde zich neder op
zijn bed, en keerde zijn aangezicht om,
en at geen brood.
5 Maar Izébel, zijne huisvrouw, kwam
tot hem, en sprak tot hem: Wat is dit,
dat uw geest dus gemelijk is, en dat gij
geen brood eet?
6 En hij sprak tot haar: Omdat ik tot
Naboth, den Jizreëliet, gesproken en hem
gezegd heb: Geef mij uwen wijngaard om
geld, of, zoo het u behaagt, zal ik u eenen
wijngaard in zijne plaats geven; maar hij
heeft gezegd: Ik zal u mijnen wijngaard
niet geven.
7 Toen zeide Izébel, zijne huisvrouw, tot
hem: Zoudt gij nu het koninkrijk over
Israël regeeren? sta op, eet brood, en uw
hart zij vroolijk; ik zal u den wijngaard
van Naboth, den Jizreëliet, geven.
8 Zij dan schreef brieven in den naam
van Achab, en verzegelde ze met zijn
signet; en zond de brieven tot de oudsten
en tot de edelen, die in zijne stad waren,
wonende met Naboth.
9 En zij schreef in die brieven, zeggende:
Roept een vasten uit, en zet Naboth in
de hoogste plaats des volks;
10 En zet tegenover hem twee mannen,
zonen Belials, die tegen hem getuigen,
zeggende: Gij hebt God en den Koning
gezegend; en voert hem uit, en steenigt
hem, dat hij sterve.
11 En de mannen zijner stad, die oudsten
en die edelen, die in zijne stad woonden,
deden gelijk als Izébel tot hen gezonden
had; gelijk als geschreven was in de
brieven, die zij tot hen gezonden had.
12 Zij riepen een vasten uit; en zij zetten
Naboth in de hoogste plaats des volks.
13 Toen kwamen de twee mannen, zonen
Belials, en zetten zich tegenover hem; en
de mannen Belials getuigden tegen hem,
tegen Naboth, voor het volk, zeggende:
Naboth heeft God en den Koning geze-
gend. En zij voerden hem buiten de
stad, en steenigden hem met steenen,
dat hij stierf.
14 Daarna zonden zij tot Izébel, zeg-
gende: Naboth is gesteenigd, en is dood.
15 Het geschiedde nu, toen Izébel hoorde,
dat Naboth gesteenigd en dood was, dat
Izébel tot Achab zeide: Sta op, bezit den
wijngaard van Naboth, den Jizreëliet,
erfelijk, dien hij u weigerde om geld te
geven; want Naboth leeft niet, maar is
dood.
16 En het geschiedde, als Achab hoorde,
dat Naboth dood was, dat Achab op-
stond, om naar den wijngaard van Na-
both, den Jizreëliet, af te gaan, om dien
erfelijk te bezitten.
17 Doch het woord des HEEREN ge-
schiedde tot Elía, den Thisbiet, zeggende:
18 Maak u op, ga henen af, Achab, den
koning van Israël, tegemoet, die in Sa-
maría is; zie, hij is in den wijngaard van
Naboth, waarhenen hij afgegaan is, om
dien erfelijk te bezitten.
19 En gij zult tot hem spreken, zeg-
gende: Alzoo zegt de HEERE: Hebt gij
doodgeslagen, en ook eene erfelijke be-
zitting ingenomen? Daartoe zult gij tot
hem spreken, zeggende: Alzoo zegt de
HEERE: In plaats dat de honden het
bloed van Naboth gelekt hebben, zullen
de honden uw bloed lekken, ja, het uwe!
20 En Achab zeide tot Elía: Hebt gij
mij gevonden, o, mijn vijand? En hij
zeide: Ik heb *u* gevonden! overmits gij
uzelven verkocht hebt, om te doen dat
kwaad is in de oogen des HEEREN.
21 [a] Zie, Ik zal kwaad over u brengen,
en uwe nakomelingen wegdoen; en Ik
zal van Achab uitroeien, die aan den
wand pist, mitsgaders den beslotene en
verlatene in Israël.
22 En Ik zal uw huis maken [b] gelijk het
huis van Jeróbeam, den zoon van Nebat,
en [c] gelijk het huis van Báësa, den zoon
van Ahía; om de terging, waarmede gij
Mij geterg̃d hebt, en dat gij Israël hebt
doen zondigen.
23 Verder ook over [d] Izébel sprak de
HEERE, zeggende: De honden zullen
Izébel eten, aan den voorwal van Jizreël.
24 Die van Achab sterft in de stad, zul-
len de honden eten; en die in het veld
sterft, zullen de vogelen des hemels eten.
25 Doch [e] er was niemand geweest ge-
lijk Achab, die zichzelven verkocht had,
om te doen dat kwaad is in de oogen des
HEEREN, dewijl Izébel, zijne huisvrouw,
hem ophitste.

---

[a] 2 Kon. 9:7, 8, 9. [b] 1 Kon. 15:29. [c] 1 Kon. 16:3, 11. [d] 2 Kon. 9:35, 36, 37. [e] 1 Kon. 16:33.

26 En hij deed zeer gruwelijk, wandelende achter de drekgoden; naar alles, wat de Amorieten gedaan hadden, die God voor het aangezicht van de kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.
27 Het geschiedde nu, als Achab deze woorden hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde, en eenen zak om zijn vleesch leide, en vastte; hij lag ook neder in den zak, en ging langzaam.
28 En het woord des HEEREN geschiedde tot Elía, den Thisbiet, zeggende:
29 Hebt gij gezien, dat Achab zich vernedert voor Mijn aangezicht? daarom dewijl hij zich vernedert voor Mijn aangezicht, zoo zal Ik dat kwaad in zijne dagen niet brengen; in de dagen zijns zoons zal Ik dat kwaad over zijn huis brengen.

Achab maakt een verbond met Jósafat, koning van Juda; hij verwerpt den raad van Micha, en wordt in den strijd gedood.

22 EN zij zaten drie jaren stil, dat er geen krijg was tusschen Syrië en tusschen Israël.
2 Maar het geschiedde in het derde jaar, als [a] Jósafat, de koning van Juda, tot den koning van Israël afgekomen was,
3 Dat de koning van Israël tot zijne knechten zeide: Weet gij, dat Ramoth in Gilead onze is? en wij zijn stil, zonder dat te nemen uit de hand van den koning van Syrië.
4 Daarna zeide hij tot Jósafat: Zult gij met mij trekken in den strijd naar Ramoth in Gilead? En Jósafat zeide tot den koning van Israël: Zoo zal ik zijn gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijne paarden als uwe paarden.
5 Verder zeide Jósafat tot den koning van Israël: Vraag toch als heden naar het woord des HEEREN.
6 Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, omtrent vierhonderd man, en hij zeide tot hen: Zal ik tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En zij zeiden: Trek op, want de HEERE zal ze in de hand des Konings geven.
7 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog een profeet des HEEREN, dat wij het van hem vragen mochten?
8 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem, omdat hij over mij niets goeds profeteert, maar kwaad; Micha, de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De Koning zegge niet alzoo!
9 Toen riep de koning van Israël eenen kamerling, en hij zeide: Haal haastelijk Micha, den zoon van Jimla.
10 [b] De koning van Israël nu, en Jósafat, de koning van Juda, zaten elk op zijnen troon, bekleed met *hunne* kleederen, op het plein, aan de deur der poort van Samaría; en al de profeten profeteerden in hunne tegenwoordigheid.
11 En Zedekía, de zoon van Kenáäna, had zich ijzeren horens gemaakt; en hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Met deze zult gij de Syriërs stooten, totdat gij hen gansch verdaan zult hebben.
12 En al de profeten profeteerden alzoo, zeggende: Trek op naar Ramoth in Gilead, en gij zult voorspoedig zijn; want de HEERE zal hen in de hand des Konings geven.
13 De bode nu, die henengegaan was, om Micha te roepen, sprak tot hem, zeggende: Zie toch, de woorden der profeten zijn uit éénen mond goed tot den Koning; dat toch uw woord zij, gelijk als het woord van éénen uit hen, en spreek het goede.
14 Doch Micha zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft; hetgeen de HEERE tot mij zeggen zal, dat zal ik spreken.
15 Als hij tot den Koning gekomen was, zoo zeide de Koning tot hem: Micha! zullen wij naar Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zullen wij *het* nalaten? En hij zeide tot hem: Trek op, en gij zult voorspoedig zijn; want de HEERE zal ze in de hand des Konings geven.
16 En de Koning zeide tot hem: Tot hoe vele reizen zal ik u bezweren, opdat gij tot mij niet spreekt, dan alleen de waarheid, in den Naam des HEEREN?
17 En hij zeide: Ik zag het gansche Israël verstrooid op de bergen, gelijk schapen, die geenen herder hebben; en de HEERE zeide: Deze hebben geenen heer; een iegelijk keere weder naar zijn huis in vrede.
18 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Heb ik tot u niet gezegd: Hij zal over mij niets goeds, maar kwaad profeteeren?
19 Verder zeide hij: Daarom hoort het woord des HEEREN: [c] Ik zag den HEERE, zittende op Zijnen troon, en al het hemelsche heir, staande nevens Hem, aan Zijne rechter- en aan Zijne linkerhand.
20 En de HEERE zeide: Wie zal Achab overreden, dat hij optrekke en valle te Ramoth in Gilead? De een nu zeide aldus, en de ander zeide alzoo.
21 Toen ging een geest uit, en stond voor het aangezicht des HEEREN, en zeide: Ik zal hem overreden. En de HEERE zeide tot hem: Waarmede?
22 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een leugengeest zijn in den mond van al zijne profeten. En hij zeide: Gij zult

[a] 2 Kron. 18:1, 2, enz. [b] 2 Kron. 18:9. [c] 2 Kron. 18:18. Job 1:6, enz; 2:1.

overreden, en zult het ook vermogen; ga uit, en doe alzoo.
23 Nu dan, zie, de HEERE heeft eenen leugengeest in den mond van al deze uwe profeten gegeven; en de HEERE heeft kwaad over u gesproken.
24 Toen trad Zedekía, de zoon van Kenáäna, toe, en sloeg Micha op het kinnebakken; en hij zeide: Door wat *weg* is de Geest des HEEREN van mij doorgegaan, om u aan te spreken?
25 En Micha zeide: Zie, gij zult het zien, op dienzelfden dag, als gij zult gaan *van* kamer in kamer, om u te versteken.
26 De koning van Israël nu zeide: Neem Micha, en breng hem weder tot Amon, den overste der stad, en tot Joas, den zoon des Konings;
27 En gij zult zeggen: Zoo zegt de Koning: Zet dezen in het gevangenhuis, en spijst hem met brood der bedruktheid, en met water der bedruktheid, totdat ik met vrede *weder*kom.
28 En Micha zeide: Indien gij eenigszins met vrede wederkomt, zoo heeft de HEERE door mij niet gesproken! Verder zeide hij: Hoort, gij volken altegaar!
29 Alzoo togen de koning van Israël en Jósafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.
30 En de koning van Israël zeide tot Jósafat: Als ik mij versteld heb, zal ik in den strijd komen; maar gij, trek uwe kleederen aan. Alzoo verstelde zich de koning van Israël, en kwam in den strijd.
31 De koning nu van Syrië had geboden aan de oversten der wagenen, van welke hij twee en dertig had, zeggende: Gij zult noch kleinen noch grooten bestrijden, maar den koning van Israël alleen.
32 Het geschiedde dan, als de oversten der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden: Gewisselijk, die is de koning van Israël; en zij keerden zich naar hem, om te strijden; maar Jósafat riep uit.
33 En het geschiedde, als de oversten der wagenen zagen, dat hij de koning van Israël niet was, dat zij zich van achter hem afkeerden.
34 Toen spande een man den boog in zijne eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en tusschen het pantsier. Toen zeide hij tot zijnen voerman: Keer uwe hand, en voer mij uit het leger; want ik ben zeer verwond.
35 En de strijd nam op dien dag toe, en de Koning werd met den wagen staande gehouden tegenover de Syriërs; maar hij stierf des avonds, en het bloed der wonde vloeide in den bak des wagens.
36 En er ging eene uitroeping door het heirleger, als de zon onderging, zeggende: Een ieder keere naar zijne stad, en een ieder naar zijn land!
37 Alzoo stierf de Koning, en werd naar Samaría gebracht; en zij begroeven den Koning te Samaría.
38 Als men nu den wagen in den vijver van Samaría spoelde, lekten de honden zijn bloed, waar de hoeren wieschen, naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had.
39 Het overige nu der geschiedenissen van Achab, en al wat hij gedaan heeft, en het elpenbeenen huis, dat hij gebouwd heeft, en al de steden, die hij gebouwd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?
40 Alzoo ontsliep Achab met zijne vaderen; en zijn zoon Aházia werd koning in zijne plaats.
41 *a* Jósafat nu, de zoon van Asa, werd koning over Juda, in het vierde jaar van Achab, den koning van Israël.
42 Jósafat was vijf en dertig jaren oud, als hij koning werd, en regeerde vijf en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Azûba, de dochter van Silchi.
43 En hij wandelde in al den weg van zijnen vader Asa; hij week niet daarvan, doende dat recht was in de oogen des HEEREN.
44 Evenwel werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten.
45 En Jósafat maakte vrede met den koning van Israël.
46 Het overige nu der geschiedenissen van Jósafat, en zijne macht, die hij bewezen heeft, en hoe hij geoorloogd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?
47 Ook deed hij uit het land weg de overige schandjongens, die in de dagen van zijnen vader Asa overgebleven waren.
48 Toen was er geen koning in Edom, *maar* een stadhouder des konings.

Jósafat, koning van Juda; Aházia, koning van Israël.

49 *EN* Jósafat maakte schepen van Tharsis, om naar Ofir te gaan om goud; maar zij gingen niet, want de schepen werden gebroken te Ezion-Geber.
50 Toen zeide Aházia, de zoon van Achab, tot Jósafat: Laat mijne knechten met uwe knechten op de schepen varen; maar Jósafat wilde niet.
51 En Jósafat ontsliep met zijne vaderen, en werd bij zijne vaderen begraven in de stad van zijnen vader David; en zijn zoon Joram werd koning in zijne plaats.

---

a 2 Kron. 20:31.

52 Aházia, de zoon van Achab, werd ko-
ning over Israël te Samaría, in het zeven-
tiende jaar van Jósafat, den koning van
Juda, en regeerde twee jaren over Israël.
53 En hij deed, dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; want hij wandelde
in den weg van zijnen vader, en in den
weg van zijne moeder, en in den weg
van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die
Israël zondigen deed.
54 En hij diende Baäl, en boog zich
voor hem, en vertoornde den HEERE, den
God Israëls, naar alles, wat zijn vader
gedaan had.

HET TWEEDE BOEK

DER

KONINGEN.

Ziekte van Aházia, koning van Israël.— Tusschenkomst van Elía. Dood van Aházia.

1 EN Moab viel van Israël af, [a] na
Achabs dood.
2 En Aházia viel door eene tralie in zijne
opperzaal, die te Samaría was, en werd
krank. En hij zond boden, en zeide tot
hen: Gaat heen, vraagt Baäl-Zebub, den
god van Ekron, of ik van deze krankheid
genezen zal.
3 Maar de Engel des HEEREN sprak tot
Elía, den Thisbiet: Maak u op, ga op,
den boden des konings van Samaría te-
gemoet, en spreek tot hen: Is het, omdat
er geen God in Israël is, dat gijlieden
heengaat, om Baäl-Zebub, den god van
Ekron, te vragen?
4 Daarom nu zegt de HEERE alzoo: Gij
zult niet afkomen van dat bed, waarop
gij geklommen zijt; maar gij zult den
dood sterven. En Elía ging weg.
5 Zoo kwamen de boden weder tot hem;
en hij zeide tot hen: Wat is dit, *dat* gij
wederkomt?
6 En zij zeiden tot hem: Een man
kwam op, ons tegemoet, en zeide tot
ons: Gaat heen, keert weder tot den
Koning, die u gezonden heeft, en spreekt
tot hem: Zoo zegt de HEERE: Is het,
omdat er geen God in Israël is, dat gij
zendt om Baäl-Zebub, den god van
Ekron, te vragen? Daarom zult gij
van dat bed, waarop gij geklommen zijt,
niet afkomen; maar gij zult den dood
sterven.
7 En hij sprak tot hen: Hoedanig was
de gestalte des mans, die u tegemoet
opgekomen is, en deze woorden tot u ge-
sproken heeft?
8 En zij zeiden tot hem: Hij was een
man met een harig *kleed*, en met eenen
lederen gordel gegord om zijne lenden.
Toen zeide hij: Het is Elía, de Thisbiet.
9 En hij zond tot hem eenen hoofdman
van vijftig met zijne vijftigen. En als
hij tot hem opkwam (want ziet, hij zat
op de hoogte eens bergs), zoo sprak hij
tot hem: Gij, man Gods! de Koning
zegt: Kom af.
10 Maar Elía antwoordde en sprak tot
den hoofdman van vijftigen: Indien ik
dan een man Gods ben, zoo [b] dale
vuur van den hemel, en vertere u en
uwe vijftigen. Toen daalde vuur van
den hemel, en verteerde hem en zijne
vijftigen.
11 En hij zond wederom tot hem eenen
anderen hoofdman van vijftig met zijne
vijftigen. Deze antwoordde en sprak tot
hem: Gij, man Gods! zoo zegt de Koning:
Kom haastelijk af.
12 En Elía antwoordde en sprak tot
hem: Ben ik een man Gods, zoo dale
vuur van den hemel, en vertere u en uwe
vijftigen. Toen daalde het vuur Gods
van den hemel, en verteerde hem en zijne
vijftigen.
13 En wederom zond hij eenen hoofd-
man van de derde vijftigen met zijne
vijftigen. Zoo ging de derde hoofdman
van vijftigen op, en kwam en boog zich
op zijne knieën voor Elía, en smeekte
hem, en sprak tot hem: Gij, man Gods!
laat toch mijne ziel en de ziel van uwe
knechten, van deze vijftigen, dierbaar
zijn in uwe oogen!
14 Zie, het vuur is van den hemel
gedaald, en heeft die twee eerste hoofd-
mannen van vijftigen met hunne vijfti-
gen verteerd; maar nu, laat mijne ziel
dierbaar zijn in uwe oogen!
15 Toen sprak de Engel des HEEREN tot
Elía: Ga af met hem; vrees niet voor
zijn aangezicht. En hij stond op, en
ging met hem af tot den Koning.
16 En hij sprak tot hem: Zoo zegt de
HEERE: Daarom, dat gij boden gezonden
hebt om Baäl-Zebub, den god van Ekron,
te vragen (is het, omdat er geen God in
Israël is, om Zijn woord te vragen?);
daarom van dat bed, waarop gij geklom-

[a] 2 Kon. 3:5. [b] Luk. 9:54.

men zijt, zult gij niet afkomen; maar
gij zult den dood sterven.
17 Alzoo stierf hij, naar het woord des
HEEREN, dat Elía gesproken had; en
Joram werd koning in zijne plaats, in
het tweede jaar van Joram, den zoon
van Jósafat, den koning van Juda; want
hij had geenen zoon.
18 Het overige nu der zaken van Aházia,
die hij gedaan heeft, is dat niet geschreven
in het boek der kronieken der
koningen van Israël?

Elía ten hemel opgenomen.

2 HET geschiedde nu, als de HEERE
Elía met een onweder ten hemel
opnemen zou, dat Elía met Elísa ging
van Gilgal.
2 En Elía zeide tot Elísa: Blijf toch
hier; want de HEERE heeft mij naar
Beth-El gezonden. Maar Elísa zeide:
Zoo waarachtig als de HEERE leeft en
uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten!
Alzoo gingen zij af naar Beth-El.
3 Toen gingen de zonen der profeten,
die te Beth-El waren, tot Elísa uit, en
zeiden tot hem: Weet gij, dat de HEERE
heden uwen heer van uw hoofd wegnemen
zal? En hij zeide: Ik weet het ook
wel; zwijgt gij stil.
4 En Elía zeide tot hem: Elísa! blijf
toch hier; want de HEERE heeft mij naar
Jericho gezonden. Maar hij zeide: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft en uwe
ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Alzoo
kwamen zij te Jericho.
5 Toen traden de zonen der profeten, die
te Jericho waren, naar Elísa toe, en zeiden
tot hem: Weet gij, dat de HEERE heden
uwen heer van uw hoofd wegnemen zal?
En hij zeide: Ik weet het ook wel; zwijgt
gij stil.
6 En Elía zeide tot hem: Blijf toch hier;
want de HEERE heeft mij naar de Jordaan
gezonden. Maar hij zeide: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft en uwe
ziel leeft, ik zal u niet verlaten! En zij
gingen henen.
7 En vijftig mannen van de zonen der
profeten gingen henen, en stonden tegenover
van verre; en die beiden stonden
aan de Jordaan.
8 Toen nam Elía zijnen mantel, en wond
hem samen, en sloeg het water, en het
werd herwaarts en derwaarts verdeeld; en
zij beiden gingen er door op het droge.
9 Het geschiedde nu, als zij overgekomen
waren, dat Elía zeide tot Elísa:
Begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u
weggenomen worde. En Elísa zeide:
Dat toch twee deelen van uwen geest op
mij zijn!
10 En hij zeide: Gij hebt eene harde
zaak begeerd; indien gij mij zult zien, als
ik van bij u weggenomen worde, het zal
u alzoo geschieden; doch zoo niet, het zal
niet geschieden.
11 En het gebeurde, als zij voortgingen,
gaande en sprekende, ziet, zoo was er een
vurige wagen met vurige paarden, die tusschen
hen beiden scheiding maakten.
Alzoo voer Elía met een onweder ten
hemel.
12 En Elísa zag het, en hij riep: [a] Mijn
vader, mijn vader! wagen Israëls en zijne
ruiteren! En hij zag hem niet meer;
en hij vatte zijne kleederen en scheurde
ze in twee stukken.

Elísa treedt als profeet op.—Zijne wonderen.

13 HIJ hief ook Elía's mantel op, die
van hem afgevallen was, en keerde weder,
en stond aan den oever der Jordaan.
14 En hij nam den mantel van Elía, die
van hem afgevallen was, en sloeg het
water, en zeide: Waar is de HEERE, de
God van Elía? ja, Dezelfde? En hij sloeg
het water, en het werd herwaarts en derwaarts
verdeeld; en Elísa ging er door.
15 Als nu de kinderen der profeten, die
tegenover te Jericho waren, hem zagen,
zoo zeiden zij: De geest van Elía rust op
Elísa; en zij kwamen hem tegemoet, en
bogen zich voor hem neder ter aarde.
16 En zij zeiden tot hem: Zie nu, er zijn
bij uwe knechten vijftig dappere mannen;
laat hen toch heengaan en uwen heer
zoeken, of niet misschien de Geest des
HEEREN hem opgenomen, en op eenen
der bergen, of in een der dalen hem geworpen
heeft. Doch hij zeide: Zendt niet.
17 Maar zij hielden bij hem aan tot
schamens toe; en hij zeide: Zendt. En
zij zonden vijftig mannen, die drie dagen
zochten, doch hem niet vonden.
18 Toen kwamen zij weder tot hem,
daar hij te Jericho gebleven was; en hij
zeide tot hen: Heb ik tot ulieden niet
gezegd: Gaat niet?
19 En de mannen der stad zeiden tot
Elísa: Zie toch, de woning dezer stad is
goed, gelijk als mijn heer ziet; maar het
water is kwaad, en het land onvruchtbaar.
20 En hij zeide: Brengt mij eene nieuwe
schaal, en legt er zout in. En zij brachten
ze tot hem.
21 Toen ging hij uit tot de waterwel, en
wierp het zout daarin, en zeide: Zoo zegt
de HEERE: Ik heb dit water gezond
gemaakt; er zal geen dood noch onvruchtbaarheid
meer van worden.
22 Alzoo werd dat water gezond, tot op
dezen dag, naar het woord van Elísa, dat
hij gesproken had.
23 En hij ging van daar op naar Beth-El.
Als hij nu den weg opging, zoo
kwamen kleine jongens uit de stad; die

---

[a] 2 Kon. 13:14.

bespotten hem, en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!
24 En hij keerde zich achterom, en hij zag ze, en vloekte hen in den Naam des HEEREN. Toen kwamen twee beren uit het woud, en verscheurden van hen twee en veertig kinderen.
25 En hij ging van daar naar den berg Karmel; en van daar keerde hij weder naar Samaría.

Wonderbare verlossing der verbondene legers van Juda, Israël en Edom.

3 JORAM nu, de zoon van Achab, werd koning over Israël te Samaría, in het achttiende jaar van Jósafat, den koning van Juda, en hij regeerde twaalf jaren.
2 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, doch niet gelijk zijn vader en gelijk zijne moeder; [a] want hij deed dat opgerichte beeld van Baäl weg, hetwelk zijn vader gemaakt had.
3 Evenwel hing hij de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, aan, die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af.
4 Mesa nu, de koning der Moabieten, was een veehandelaar, en bracht op aan den koning van Israël honderd duizend lammeren, en honderd duizend rammen met de wol.
5 Maar het geschiedde, als Achab gestorven was, [b] dat de koning der Moabieten van den koning van Israël afviel.
6 Zoo toog de koning Joram ter zelfder tijd uit Samaría, en monsterde gansch Israël.
7 En hij ging heen, en zond tot Jósafat, den koning van Juda, zeggende: De koning der Moabieten is van mij afgevallen; zult gij met mij trekken in den oorlog tegen de Moabieten? En hij zeide: Ik zal opkomen; [c] zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijne paarden als uwe paarden.
8 En hij zeide: Door welken weg zullen wij optrekken? Hij dan zeide: Door den weg der woestijn van Edom.
9 Alzoo toog de koning van Israël heen, en de koning van Juda, en de koning van Edom; en als zij zeven dagreizen omgetogen waren, zoo had het leger en het vee, dat hen navolgde, geen water.
10 Toen zeide de koning van Israël: Ach, dat de HEERE deze drie koningen geroepen heeft, om die in der Moabieten hand te geven!
11 En Jósafat zeide: [d] Is hier geen profeet des HEEREN, dat wij door hem den HEERE mochten vragen? Toen antwoorde een van de knechten des konings van Israël, en zeide: Hier is Elísa, de zoon van Safat, die water op Elía's handen goot.
12 En Jósafat zeide: Des HEEREN woord is bij hem. Zoo togen tot hem af de koning van Israël, en Jósafat, en de koning van Edom.
13 Maar Elísa zeide tot den koning van Israël: Wat heb ik met u te doen? [e] ga heen tot de profeten uws vaders, en tot de profeten uwer moeder. Doch de koning van Israël zeide tot hem: Neen; want de HEERE heeft deze drie koningen geroepen, om die in der Moabieten hand te geven.
14 En Elísa zeide; *Zoo waarachtig als* de HEERE der heirscharen leeft, voor [f] Wiens aangezicht ik sta, zoo ik niet het aangezicht van Jósafat, den koning van Juda, opnam, ik zou u niet aanschouwen, noch u aanzien!
15 Nu dan, brengt mij eenen speelman. En het geschiedde, als de speelman op de snaren speelde, dat de hand des HEEREN op hem kwam.
16 En hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Maakt in dit dal vele grachten.
17 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zult geen' wind zien, en gij zult geen' regen zien; nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zoodat gij zult drinken, gij, en uw vee, en uwe beesten.
18 Daartoe is dat slecht in de oogen des HEEREN; Hij zal ook de Moabieten in ulieder hand geven.
19 En gij zult alle vaste steden, en alle uitgelezene steden slaan, en zult alle goede boomen vellen, en zult alle waterfonteinen stoppen; en alle goede stukken lands zult gij met steenen verderven.
20 En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er, ziet, water door den weg van Edom kwam, en het land met water vervuld werd.
21 Toen nu al de Moabieten hoorden, dat de koningen opgetogen waren om tegen hen te strijden, zoo werden zij samengeroepen, van al degenen af, die den gordel aangordden en daarboven, en zij stonden aan de landpale.
22 En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, en de zon over dat water oprees, zagen de Moabieten dat water tegenover rood, gelijk bloed.
23 En zij zeiden: Dit is bloed; de koningen hebben voorzeker zich met het zwaard verdorven, en hebben de een den ander verslagen; nu dan aan den buit, gij, Moabieten!
24 Maar als zij aan het leger van Israël kwamen, maakten zich de Israëlieten op, en sloegen de Moabieten; en zij vloden van hun aangezicht; ja, zij kwamen in *het land*, slaande ook de Moabieten.
25 De steden nu braken zij af, en een iegelijk wierp zijnen steen op alle goede

---

[a] 1 Kon. 16:32. [b] 2 Kon. 1:1. [c] 1 Kon. 22:4. [d] 1 Kon. 22:7. [e] 1 Kon. 18:19. [f] 1 Kon. 17:1.

stukken lands, en zij vulden ze, en stopten alle waterfonteinen, en velden alle goede boomen, totdat zij in Kir-haréseth *alleen* de steenen daarvan lieten overblijven; en de slingeraars omsingelden en sloegen hen.
26 Doch als de koning der Moabieten zag, dat hem de strijd te sterk was, nam hij tot zich zevenhonderd mannen, die het zwaard uittogen, om door te breken tegen den koning van Edom; maar zij konden niet.
27 Toen nam hij zijnen eerstgeborenen zoon, die in zijne plaats koning zou worden, en offerde hem ten brandoffer op den muur. Daaruit werd een zeer groote toorn in Israël; daarom trokken zij van hem af, en keerden weder in *hun* land.

De olie der weduwe; de zoon der Sunamietische; de dood in den pot; de twintig gerstebrooden.

4 EENE vrouw nu uit de vrouwen van de zonen der profeten riep tot Elísa, zeggende: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den HEERE was vreezende; nu is de schuldheer gekomen, [a] om mijne beide kinderen voor zich tot knechten te nemen.
2 En Elísa zeide tot haar: Wat zal ik u doen? geef mij te kennen, wat gij in het huis hebt. En zij zeide: Uwe dienstmaagd heeft niet met al in het huis, dan eene kruik met olie.
3 Toen zeide hij: Ga, eisch voor u vaten van buiten, van al uwe naburen ledige vaten; maak er niet weinig te hebben.
4 Kom dan in, en sluit de deur voor u en voor uwe zonen toe; daarna giet in al die vaten, en zet weg, dat vol is.
5 Zoo ging zij van hem, en sloot de deur voor zich en voor hare zonen toe; die brachten haar de vaten toe, en zij goot in.
6 En het geschiedde, als die vaten vol waren, dat zij tot haren zoon zeide: Breng mij nog een vat aan; maar hij zeide tot haar: Er is geen vat meer. En de olie stond stil.
7 Toen kwam zij, en gaf het den man Gods te kennen; en hij zeide: Ga heen, verkoop de olie, en betaal uwen schuldheer; gij dan *met* uwe zonen, leef bij het overige.
8 Het geschiedde ook op eenen dag, als Elísa naar Sunem doortrok, dat aldaar eene groote vrouw was, dewelke hem aanhield om brood te eten. Voorts geschiedde het, zoo dikwijls hij doortrok, week hij daarin, om brood te eten.
9 En zij zeide tot haren man: Zie nu, ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, die bij ons altoos doortrekt.
10 Laat ons toch eene kleine opperkamer van eenen wand maken, en laat ons daar voor hem zetten een bed, en tafel, en stoel, en kandelaar; zoo zal het geschieden, wanneer hij tot ons komt, dat hij daar inwijke.
11 En het geschiedde op eenen dag, dat hij daar kwam; en hij week in die opperkamer, en legde zich daar neder.
12 Toen zeide hij tot zijnen jongen Géhazi: Roep deze Sunamietische. En als hij ze geroepen had, stond zij voor zijn aangezicht.
13 (Want hij had hem gezegd: Zeg nu tot haar: Zie, gij zijt zorgvuldig voor ons geweest, met al deze zorgvuldigheid; wat is er voor u te doen? is er iets om voor u te spreken tot den Koning, of tot den krijgsoverste? en zij had gezegd: Ik woon in het midden mijns volks.
14 Toen had hij gezegd: Wat is er dan voor haar te doen? En Géhazi had gezegd: Zij heeft toch geen' zoon, en haar man is oud.
15 Daarom had hij gezegd: Roep haar. En als hij ze geroepen had, stond zij in de deur.)
16 En hij zeide: Op [b] dezen gezetten tijd, omtrent dezen tijd des levens zult gij eenen zoon omhelzen. En zij zeide: Neen, mijn heer, gij, man Gods! lieg tegen uwe dienstmaagd niet.
17 En de vrouw werd zwanger, en baarde eenen zoon op dien gezetten tijd, omtrent den tijd des levens, dien Elísa tot haar gesproken had.
18 Toen nu het kind groot werd, geschiedde het op eenen dag, dat het uitging tot zijnen vader, tot de maaiers.
19 En het zeide tot zijnen vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! Hij dan zeide tot eenen jongen: Draag hem tot zijne moeder.
20 En hij droeg hem, en bracht hem tot zijne moeder. En hij zat op hare knieën tot aan den middag toe; toen stierf hij.
21 En zij ging op, en legde hem op het bed van den man Gods; daarna sloot zij voor hem toe, en ging uit.
22 En zij riep om haren man, en zeide: Zend mij toch eenen van de jongens, en eene van de ezelinnen, dat ik tot den man Gods loope, en wederkome.
23 En hij zeide: Waarom gaat gij heden tot hem? het is geen nieuwe maan, noch sabbat. En zij zeide: Het zal wel zijn.
24 Toen zadelde zij de ezelin, en zeide tot haren jongen: Drijf, en ga voort: houd mij niet op voort te rijden, tenzij dan dat ik het u zegge.
25 Alzoo toog zij heen, en kwam tot den man Gods, tot den berg Karmel. En het geschiedde, als de man Gods haar van tegenover zag, dat hij tot Géhazi, zijnen jongen, zeide: Zie, daar is de Sunamietische.

---

[a] Lev. 25:39. [b] Gen. 18:10, 14.

26 Nu loop toch haar tegemoet, en zeg tot haar: Is het wel met u? is het wel met uwen man? is het wel met uw kind? En zij zeide: Het is wel.

27 Toen zij nu tot den man Gods op den berg kwam, vatte zij zijne voeten. Maar Géhazi trad toe, om haar af te stooten. Doch de man Gods zeide: Laat ze geworden; want hare ziel is in haar bitterlijk bedroefd, en de HEERE heeft het voor mij verborgen, en mij niet verkondigd.

28 En zij zeide: Heb ik eenen zoon van mijnen heer begeerd? [a] zeide ik niet: Bedrieg mij niet?

29 En hij zeide tot Géhazi: Gord uwe lenden, en neem mijnen staf in uwe hand, en ga henen; zoo [b] gij iemand vindt, groet hem niet; en zoo u iemand groet, antwoord hem niet; en leg mijnen staf op het aangezicht van den jongen.

30 Doch de moeder van den jongen zeide: *zoo waarachtig als* de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Hij stond dan op, en volgde haar na.

31 Géhazi nu was voor hun aangezicht doorgegaan, en hij legde den staf op het aangezicht van den jongen; doch er was geene stem, noch opmerking. Zoo keerde hij weder hem tegemoet, en bracht hem boodschap, zeggende: De jongen is niet ontwaakt.

32 En toen Elísa in het huis kwam, ziet, zoo was de jongen dood, zijnde gelegd op zijn bed.

33 Zoo ging hij in, en [c] sloot de deur voor hen beiden toe; en bad tot den HEERE.

34 En hij klom op, en legde zich neder op het kind, en leggende zijnen mond op deszelfs mond, en zijne oogen op zijne oogen, en zijne handen op zijne handen, breidde zich over hem uit. En het vleesch des kinds werd warm.

35 Daarna kwam hij weder, en wandelde in het huis eens herwaarts, en eens derwaarts, en klom *weder* op, en breidde zich over hem uit; [d] en de jongen niesde tot zevenmaal toe; daarna deed de jongen zijne oogen open.

36 En hij riep Géhazi, en zeide: Roep deze Sunamietische. En hij riep ze, en zij kwam tot hem; en hij zeide: Neem uwen zoon op.

37 Zoo kwam zij, en viel voor zijne voeten, en boog zich ter aarde; en zij nam haren zoon op, en ging uit.

38 Als nu Elísa weder te Gilgal kwam, zoo was er honger in dat land, en de zonen der profeten zaten voor zijn aangezicht; en hij zeide tot zijnen jongen: Zet den grooten pot aan, en zied moes voor de zonen der profeten.

39 Toen ging een uit in het veld, om moeskruiden te lezen, en hij vond eenen wilden wijnstok, en las daarvan zijn kleed vol wilde kolokwinten, en kwam, en sneed ze in den moespot; want zij kenden ze niet.

40 Daarna schepten zij voor de mannen op, om te eten; en het geschiedde, als zij aten van dat moes, dat zij riepen en zeiden: Man Gods! de dood is in den pot. En zij konden het niet eten.

41 Maar hij zeide: Brengt dan meel; en hij wierp het [e] in den pot; en hij zeide: Schep voor het volk op, dat zij eten. Toen was er niets kwaads in den pot.

42 En er kwam een man van Baäl-Salísa, en bracht den man Gods brooden der eerstelingen, twintig gerstebrooden, en groene aren in hare hulzen; en hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten.

43 Doch zijn dienaar zeide: [f] Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten? En hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten; want alzoo zegt de HEERE: [g] Men zal eten en overhouden.

44 Zoo zette hij het hun voor, en zij aten, en zij hielden over, naar het woord des HEEREN.

Náäman de Syriër van zijne melaatschheid genezen, en Géhazi met melaatschheid gestraft.

5 NÁÄMAN nu, de krijgsoverste van den koning van Syrië, was een groot man voor het aangezicht zijns heeren, en van hoog aanzien, want door hem had de HEERE den Syriërs verlossing gegeven; zoo was deze man een strijdbaar held, *doch* melaatsch.

2 En er waren benden uit Syrië getogen, en hadden eene kleine jonge dochter uit het land van Israël gevankelijk gebracht, die in den dienst der huisvrouw van Náäman was.

3 Deze zeide tot hare vrouw: Och, of mijn heer ware voor het aangezicht van den profeet, die te Samaría is, dan zou hij hem van zijne melaatschheid ontledigen.

4 Toen ging hij in, en gaf het zijnen heer te kennen, zeggende: Zoo en zoo heeft de jonge dochter gesproken, die uit het land van Israël is.

5 Toen zeide de koning van Syrië: Ga heen, kom, en ik zal eenen brief aan den koning van Israël zenden. En hij ging heen, en nam in zijne hand tien talenten zilvers en zes duizend *sikkelen* gouds, en tien wisselkleederen;

6 En hij bracht den brief tot den koning van Israël, zeggende: Zoo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn, zie, ik heb mijnen knecht Náäman tot u gezonden, dat gij hem ontledigt van zijne melaatschheid.

[a] 2 Kon. 4:16. [b] Luk. 10:4. [c] Matth. 6:6. [d] 1 Kon. 17:21. 2 Kon. 8:1. Hand. 20:10. [e] Ex. 15:25. [f] Joh. 6:9. [g] Joh. 6:11.

7 En het geschiedde, als de koning van
Israël den brief gelezen had, dat hij zijne
kleederen scheurde, en zeide: [a] Ben ik
dan God, om te dooden en levend te
maken, dat deze tot mij zendt om eenen
man van zijne melaatschheid te ontledigen?
Want voorwaar, merkt toch, en
ziet, dat hij oorzaak tegen mij zoekt.
8 Maar het geschiedde, als Elísa, de man
Gods, gehoord had, dat de koning van
Israël zijne kleederen gescheurd had, dat
hij tot den Koning zond, om te zeggen:
Waarom hebt gij uwe kleederen gescheurd?
Laat hem nu tot mij komen,
zoo zal hij weten, dat er een profeet in
Israël is.
9 Alzoo kwam Nááman met zijne paarden
en met zijnen wagen, en stond voor
de deur van het huis van Elísa.
10 Toen zond Elísa tot hem eenen bode,
zeggende: Ga heen, en wasch u zevenmaal
in de Jordaan, en uw vleesch zal u
wederkomen, en gij zult rein zijn.
11 Maar Nááman werd zeer toornig, en
toog weg, en zeide: Zie, ik zeide bij mij
zelven: Hij zal zekerlijk uitkomen, en
staan, en den Naam des HEEREN, zijns
Gods, aanroepen, en zijne hand over de
plaats strijken, en den melaatsche ontledigen.
12 Zijn niet Abána en Farpar, de rivieren
van Damaskus, beter dan alle wateren
van Israël: zou ik mij in die niet kunnen
wasschen en rein worden? Zoo wendde
hij zich, en toog weg met grimmigheid.
13 Toen traden zijne knechten toe, en
spraken tot hem, en zeiden: Mijn vader!
zoo die profeet tot u eene groote zaak gesproken
had, zoudt gij ze niet gedaan
hebben? hoeveel te meer, naardien hij
tot u gezegd heeft: Wasch u, en gij zult
rein zijn?
14 Zoo klom hij af, en doopte zich in de
Jordaan zevenmaal, naar het woord van
den man Gods; [b] en zijn vleesch kwam
weder, gelijk het vleesch van eenen kleinen
jongen; en hij werd rein.
15 Toen keerde hij weder tot den man
Gods, hij en zijn gansche heir, en kwam,
en stond voor zijn aangezicht, en zeide:
Zie, nu weet ik, dat er geen God is op de
gansche aarde, dan in Israël! Nu dan,
neem toch eenen zegen van uwen knecht.
16 Maar hij zeide: *Zoo waarachtig als*
de HEERE leeft, voor Wiens aangezicht
ik sta; indien ik het neme! En hij hield
bij hem aan, opdat hij het nam; doch
hij weigerde het.
17 En Nááman zeide: Zoo niet, laat
toch uwen knecht gegeven worden een
last aarde van een juk muilen; want uw
knecht zal niet meer brandoffer of slachtoffer
aan andere goden doen, maar den
HEERE.
18 In deze zaak vergeve de HEERE uwen
knecht: wanneer mijn heer in het huis
van Rimmon gaan zal, om zich daar
neder te buigen, en hij op mijne hand
leunen zal, en ik mij in het huis van
Rimmon nederbuigen zal; als ik mij
alzoo nederbuigen zal in het huis van
Rimmon, de HEERE vergeve toch uwen
knecht in deze zaak.
19 En hij zeide tot hem: Ga in vrede.
En hij ging van hem eene kleine streek
lands.
20 Géhazi nu, de jongen van Elísa, den
man Gods, zeide: Zie, mijn heer heeft
Nááman, dien Syriër, belet, dat men uit
zijne hand niet genomen heeft, wat hij
gebracht had; maar *zoo waarachtig als*
de HEERE leeft: ik zal hem naloopen, en
zal wat van hem nemen!
21 Zoo volgde Géhazi Nááman achterna.
En toen Nááman zag, dat hij hem
naliep, viel hij van den wagen af, hem tegemoet,
en hij zeide: Is het wel?
22 En hij zeide: Het is wel; mijn heer
heeft mij gezonden, om te zeggen: Zie,
nu straks zijn tot mij twee jongelingen
uit de zonen der profeten, van het gebergte
van Efraïm gekomen; geef toch
hun een talent zilvers en twee wisselkleederen.
23 En Nááman zeide: Belieft het u,
neem twee talenten. En hij hield aan
bij hem, en bond twee talenten zilvers
in twee buidels, met twee wisselkleederen,
en hij legde ze op twee van zijne
jongens, die ze voor zijn aangezicht
droegen.
24 Als hij nu op de hoogte kwam, nam
hij ze van hunne hand, en bestelde ze in
een huis; en hij liet de mannen gaan, en
zij togen heen.
25 Daarna kwam hij in, en stond voor
zijnen heer. En Elísa zeide tot hem:
Van waar, Géhazi? En hij zeide: Uw
knecht is noch herwaarts noch derwaarts
gegaan.
26 Maar hij zeide tot hem: Ging niet
mijn hart mede, als die man zich omkeerde
van op zijnen wagen u tegemoet?
was het tijd om dat zilver te nemen, en
om kleederen te nemen, en olijfboomen,
en wijngaarden, en schapen, en runderen,
en knechten, en dienstmaagden?
27 Daarom zal de melaatschheid van
Nááman u aankleven, en uw zaad in eeuwigheid!
Toen [c] ging hij uit van voor
zijn aangezicht, melaatsch, *wit* als de
sneeuw.

Elísa doet het ijzer op het water drijven.
De Syriërs worden met blindheid geslagen.

6 EN de kinderen der profeten zeiden
tot Elísa: Zie nu, de plaats, waar wij

[a] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6. [b] Luk. 4:27. [c] Num. 12:10. 2 Kron. 26:19, 20.

wonen voor uw aangezicht, is voor ons te
eng.
2 Laat ons toch tot aan de Jordaan
gaan, en elk van daar een timmerhout
halen, dat wij ons daar eene plaats
maken, om er te wonen. En hij zeide:
Gaat heen.
3 En er zeide een: Het believe u toch
te gaan met uwe knechten. En hij
zeide: Ik zal gaan.
4 Zoo ging hij met hen. Als zij nu aan
de Jordaan gekomen waren, hieuwen zij
hout af.
5 En het geschiedde, als een het tim-
merhout velde, dat het ijzer in het water
viel; en hij riep, en zeide: Ach, mijn
heer! want het was geleend.
6 En de man Gods zeide: Waar is het
gevallen? En toen hij hem de plaats
gewezen had, sneed hij een hout af, en
wierp het daarhenen, en deed het ijzer
boven zwemmen.
7 En hij zeide: Neem het tot u op.
Toen stak hij zijne hand uit, en nam het.
8 En de koning van Syrië voerde krijg
tegen Israël, en beraadslaagde zich met
zijne knechten, zeggende: Mijne legering
zal zijn in de plaats van zulk eenen.
9 Maar de man Gods zond henen tot
den koning van Israël, zeggende: Wacht
u, dat gij door die plaats niet trekt; want
de Syriërs zijn daarhenen afgekomen.
10 Daarom zond de koning van Israël
henen aan die plaats, waarvan de man
Gods hem gezegd en hem gewaarschuwd
had, en wachtte zich aldaar, niet een-
maal, noch tweemaal.
11 Toen werd het hart des konings van
Syrië onstuimig over dezen handel; en
hij riep zijne knechten, en zeide tot hen:
Zult gij mij dan niet te kennen geven,
wie van de onzen zij voor den koning van
Israël?
12 En één van zijne knechten zeide:
Neen, mijn heer Koning! maar Elísa, de
profeet, die in Israël is, geeft den koning
van Israël te kennen de woorden, die gij
in uwe binnenste slaapkamer spreekt.
13 En hij zeide: Gaat heen, en ziet, waar
hij is, dat ik zende en hem late halen.
En hem werd te kennen gegeven, zeg-
gende: Zie, hij is te Dothan.
14 Toen zond hij daarhenen paarden
en wagenen en een zwaar heir; welke des
nachts kwamen, en omsingelden de stad.
15 En de dienaar van den man Gods
stond zeer vroeg op, en ging uit; en ziet,
een heir omringde de stad met paarden
en wagenen. Toen zeide zijn jongen tot
hem: Ach, mijn heer! hoe zullen wij
doen?
16 En hij zeide: Vrees niet; want die
bij ons zijn, zijn meer, dan die bij hen
zijn.
17 En Elísa bad, en zeide: HEERE!
open toch zijne oogen, dat hij zie. En
de HEERE opende de oogen van den jon-
gen, dat hij zag; en ziet, de berg was vol
vurige paarden en wagenen rondom Elísa.
18 Als zij nu tot hem afkwamen, bad
Elísa tot den HEERE, en zeide: [a] Sla toch
dit volk met verblindheden. En Hij
sloeg hen met verblindheden, naar het
woord van Elísa.
19 Toen zeide Elísa tot hen: Dit is de
weg niet, en dit is de stad niet; volgt
mij na, en ik zal u leiden tot den man,
dien gij zoekt; en hij leidde hen naar
Samaría.
20 En het geschiedde, als zij te Samaría
gekomen waren, dat Elísa zeide: HEERE!
open de oogen van dezen, dat zij zien.
En de HEERE opende hunne oogen, dat
zij zagen; en ziet, zij waren in het midden
van Samaría.
21 En de koning van Israël zeide tot
Elísa, als hij hen zag: Zal ik hen slaan?
zal ik hen slaan, mijn vader?
22 Doch hij zeide: Gij zult hen niet
slaan; zoudt gij ook slaan, die gij met uw
zwaard en met uwen boog gevangen hadt?
zet hun brood en water voor, dat zij eten
en drinken, en tot hunnen heer trekken.
23 En hij bereidde hun eenen grooten
maaltijd, dat zij aten en dronken; daarna
liet hij hen gaan, en zij trokken tot hun-
nen heer. Zoo kwamen de benden der
Syriërs niet meer in het land van Israël.

Belegering en wonderbare verlossing van Samaría.

24 EN het geschiedde daarna, dat Ben-
hadad, de koning van Syrië, zijn geheele
leger verzamelde, en optoog, en Samaría
belegerde.
25 En er werd groote honger in Samaría;
want ziet, zij belegerden ze, totdat een
ezelskop voor tachtig zilverlingen was
verkocht, en een vierendeel van een kab
duivenmest voor vijf zilverlingen.
26 En het geschiedde, als de Koning op
den muur voorbijging, dat eene vrouw tot
hem riep, zeggende: Help mij, heer
Koning!
27 En hij zeide: De HEERE helpt u niet;
waarvan zou ik u helpen? van den
dorschvloer of van de wijnpers?
28 Verder zeide de Koning tot haar:
Wat is u? En zij zeide: Deze vrouw
heeft tot mij gezegd: Geef uwen zoon,
dat wij hem heden eten, en morgen zullen
wij mijnen zoon eten.
29 Zoo [b] hebben wij mijnen zoon gezo-
den, en hebben hem gegeten; maar als
ik des anderen daags tot haar zeide: Geef
uwen zoon, dat wij hem eten; zoo heeft
zij haren zoon verstoken.
30 En het geschiedde, als de Koning de

[a] Gen. 19:11. [b] Deut. 28:53.

woorden dezer vrouw gehoord had, dat
hij zijne kleederen scheurde, alzoo hij
op den muur voortging; en het volk zag,
dat, ziet, een zak van binnen over zijn
vleesch was.
31 En hij zeide : [a] Zoo doe mij God, en
doe zoo daartoe, indien het hoofd van
Elísa, den zoon van Safat, heden op hem
zal blijven staan !
32 (Elísa nu zat in zijn huis, en de oud-
sten zaten bij hem.) En hij zond eenen
man van voor zijn aangezicht ; maar eer
de bode tot hem gekomen was, had hij
gezegd tot de oudsten : Hebt gijlieden
gezien, hoe die zoon des moordenaars
gezonden heeft, om mijn hoofd af te
nemen ? ziet toe, als die bode komt, sluit
de deur toe, en dringt hem uit met de
deur ; is niet het geruisch der voeten van
zijnen heer achter hem ?
33 Als hij nog met hen sprak, ziet, zoo
kwam de bode tot hem af ; en hij zeide :
Zie, dat kwaad is van den HEERE ; wat
zou ik verder op den HEERE wachten ?

7 TOEN zeide Elísa : Hoort het woord
des HEEREN ; zoo zegt de HEERE :
Morgen omtrent dezen tijd zal eene maat
meelbloem *verkocht* worden voor eenen
sikkel, en twee maten gerst voor eenen
sikkel, in de poort van Samaría.
2 Maar een hoofdman, op wiens hand
de Koning leunde, antwoordde den man
Gods, en zeide : Zie, zoo de HEERE ven-
steren in den hemel maakte, zou die zaak
kunnen geschieden ? En hij zeide : Zie,
gij zult het met uwe oogen zien, doch
daarvan niet eten.
3 Er waren nu vier melaatsche mannen
[b] voor de deur der poort ; die zeiden, de
een tot den ander : Wat blijven wij hier,
totdat wij sterven ?
4 Indien wij zeggen : Laat ons in de
stad komen, zoo is de honger in de stad,
en wij zullen daar sterven ; en indien wij
hier blijven, wij zullen ook sterven ; nu
dan, komt, en laat ons in het leger der
Syriërs vallen ; indien zij ons laten leven,
wij zullen leven, en indien zij ons dooden,
wij zullen maar sterven.
5 En zij stonden op in de schemering,
om in het leger der Syriërs te komen.
Toen zij aan het uiterste van het leger
der Syriërs kwamen, ziet, toen was er
niemand.
6 Want de HEERE had het heir der
Syriërs doen hooren een [c] geluid van wa-
genen, en een geluid van paarden, het
geluid eener groote heirkracht ; zoodat
zij zeiden de een tot den ander : Zie, de
koning van Israël heeft tegen ons ge-
huurd de koningen der Hethieten, en de
koningen der Egyptenaren, om tegen
ons te komen.
7 Derhalve hadden zij zich opgemaakt,
en waren in de schemering gevloden, en
hadden hunne tenten gelaten, en hunne
paarden, en hunne ezelen, het leger gelijk
als het was ; en waren gevloden om huns
levens wille.
8 Als nu deze melaatschen aan het ui-
terste des legers kwamen, zoo gingen zij in
eene tent, en aten en dronken, en namen
van daar zilver, en goud, en kleederen,
en gingen henen, en verborgen het ; daar-
na keerden zij weder, en kwamen in eene
andere tent, namen van daar ook, en
gingen henen, en verborgen het.
9 Toen zeiden zij, de een tot den ander :
Wij doen niet recht ; deze dag is een dag
van goede boodschap, en wij zwijgen stil.
Indien wij vertoeven tot den lichten mor-
gen, zoo zal ons de ongerechtigheid vin-
den ; daarom nu, komt, laat ons gaan, en
dit aan het huis des Konings boodschap-
pen.
10 Zoo kwamen zij, en riepen tot den
portier der stad, en boodschapten hun,
zeggende : Wij zijn gekomen tot het leger
der Syriërs, en ziet, niemand was daar,
noch eens menschen stem ; maar paarden
aangebonden, en ezels aangebonden, en
tenten, gelijk als zij waren.
11 En hij riep de portiers ; en zij deden
de boodschap binnen in het huis des
Konings.
12 En de Koning stond op in den nacht,
en zeide tot zijne knechten : Ik zal u nu te
kennen geven, wat de Syriërs ons gedaan
hebben : zij weten, dat wij hongerig zijn ;
daarom zijn zij uit het leger gegaan, om
zich in het veld te versteken, zeggende :
Als zij uit de stad gegaan zullen zijn, dan
zullen wij hen levend grijpen, en wij zul-
len in de stad komen.
13 Toen antwoordde een van zijne knech-
ten, en zeide : Dat men toch neme vijf
van de overige paarden, die hierbinnen
overgebleven zijn (zie, zij zijn als de ge-
heele menigte der Israëlieten, die hier-
binnen overgebleven zijn ; zie, zij zijn als
de geheele menigte der Israëlieten, die
vergaan zijn); laat ons die zenden, en zien.
14 Zij namen dan twee wagenpaarden.
En de Koning zond het leger der Syriërs
achterna, zeggende : Gaat henen, en ziet.
15 En zij volgden hen na tot de Jordaan
toe ; en ziet, de gansche weg was vol van
kleederen en gereedschap, die de Syriërs
in hun verhaasten weggeworpen hadden.
De boden nu keerden weder, en bood-
schapten het den Koning.
16 Toen ging het volk uit, en beroofde
het leger der Syriërs ; en eene maat meel-
bloem werd *verkocht* voor eenen sikkel,
en twee maten gerst voor eenen sikkel,
naar het woord des HEEREN.
17 De Koning nu had den hoofdman,

[a] 1 Kon. 19:2. [b] Lev. 13:46. [c] Jes. 13:4.

op wiens hand hij leunde, over die poort gesteld; en het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf, gelijk de man Gods gesproken had, die het sprak, als de Koning tot hem afgekomen was.

18 Want het was geschied, gelijk de man Gods gesproken had tot den Koning, zeggende: Morgen omtrent dezen tijd zullen twee maten gerst voor eenen sikkel, en eene maat meelbloem voor eenen sikkel *verkocht* worden, in de poort van Samaría.

19 En die hoofdman had den man Gods geantwoord en gezegd: Zie, zoo de HEERE vensteren in den hemel maakte, zou het ook naar dit woord geschieden *kunnen?* en hij had gezegd: Zie, gij zult het met uwe oogen zien, doch daarvan niet eten.

20 Even alzoo geschiedde hem; want het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf.

De zeven jaren van hongersnood.—Het goed der Sunamietische vrouw.

8 ELÍSA nu had gesproken tot die vrouw, welker [a] zoon hij levend gemaakt had, zeggende: Maak u op, en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling, waar gij verkeeren kunt; want de HEERE heeft eenen honger geroepen, die ook in het land zeven jaren komen zal.

2 En de vrouw had zich opgemaakt, en had gedaan naar het woord van den man Gods; want zij was gegaan met haar huisgezin, en had als vreemdeling verkeerd in het land der Filistijnen, zeven jaren.

3 En het geschiedde met het einde der zeven jaren, dat de vrouw uit het land der Filistijnen wederkeerde; en zij ging uit, dat zij tot den Koning riep, om haar huis en om haren akker.

4 De Koning nu sprak tot Géhazi, den jongen van den man Gods, zeggende: Vertel mij toch al de groote dingen, die Elísa gedaan heeft.

5 En het geschiedde, als hij den Koning vertelde, hoe hij eenen doode had levend gemaakt, ziet, zoo riep de vrouw, welker zoon hij levend gemaakt had, tot den Koning, om haar huis en om haren akker. Toen zeide Géhazi: Mijn heer Koning! dit is de vrouw, en dit is haar zoon, dien Elísa heeft levend gemaakt.

6 En de Koning ondervraagde de vrouw, en zij vertelde het hem. Toen gaf de Koning haar eenen kamerling, zeggende: Doe *haar* wederhebben alles, wat het hare was, daartoe alle inkomsten des akkers, van den dag af, dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.

Házaël wordt koning van Syrië.

7 DAARNA kwam Elísa te Damaskus, als Benhadad, de koning van Syrië, krank was; en men boodschapte hem, zeggende: De man Gods is herwaarts gekomen.

8 Toen zeide de Koning tot Házaël: Neem een geschenk in uwe hand, [b] en ga den man Gods tegemoet; en vraag door hem den HEERE, zeggende: Zal ik van deze krankheid genezen?

9 Zoo ging Házaël hem tegemoet, en nam een geschenk in zijne hand, te weten, alle goed van Damaskus, een last van veertig kemelen; en hij kwam, en stond voor zijn aangezicht, en zeide: Uw zoon Benhadad, de koning van Syrië, heeft mij tot u gezonden, om te zeggen: Zal ik van deze krankheid genezen?

10 En Elísa zeide tot hem: Ga, zeg: Gij zult ganschelijk niet genezen; want de HEERE heeft mij getoond, dat hij den dood sterven zal.

11 En hij hield zijn gezicht staande, en zette het vast tot schamens toe; en de man Gods weende.

12 Toen zeide Házaël: Waarom weent mijn heer? En hij zeide: [c] Omdat ik weet, wat kwaad gij den kinderen Israëls doen zult: gij zult hunne sterkten in het vuur zetten, en hunne jonge manschap met het zwaard dooden, en hunne jonge kinderen verpletteren, en hunne zwangere vrouwen opensnijden.

13 En Házaël zeide: Maar wat is uw knecht, die een hond is, dat hij deze groote zaak doen zou? En Elísa zeide: De HEERE heeft mij getoond, dat gij koning zijn zult over Syrië.

14 Zoo ging hij weg van Elísa, en kwam tot zijnen heer, die tot hem zeide: Wat heeft Elísa tot u gezegd? En hij zeide: Hij heeft tot mij gezegd: Gij zult zekerlijk genezen.

15 En het geschiedde des anderen daags, dat hij eene deken nam, en in het water doopte, en over zijn aangezicht uitspreidde, dat hij stierf; en Házaël werd koning in zijne plaats.

Jehóram en Aházia, koningen van Juda.

16 [d] IN het vijfde jaar nu van Joram, den zoon van Achab, den koning van Israël, toen Jósafat koning was van Juda, *begon* Jehóram, de zoon van Jósafat, den koning van Juda, te regeeren.

17 Hij was twee en dertig jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaren te Jeruzalem.

18 En hij wandelde op den weg der koningen van Israël, gelijk als het huis van Achab deed, want de dochter van Achab was hem ter vrouw geworden; en hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

19 Doch de HEERE wilde Juda niet verderven, om Davids Zijns knechts wil;

---

[a] 2 Kon. 4:34. [b] 1 Kon. 14:2, 3. 2 Kon. 1:2. [c] 2 Kon. 10:32; 12:17; 13:7. [d] 2 Kron. 21:4, 5.

[a] gelijk als Hij hem gezegd had, dat Hij hem ten allen tijde voor zijne zonen eene lamp zou geven.
20 [b] In zijne dagen vielen de Edomieten van onder het gebied van Juda af, en maakten eenen koning over zich.
21 Daarom toog Joram over naar Zaïr, en al de wagenen met hem; en hij maakte zich des nachts op, en sloeg de Edomieten, die rondom hem waren, daartoe de oversten der wagenen; en het volk vlood in zijne hutten.
22 De Edomieten evenwel vielen van onder het gebied van Juda af, tot op dezen dag; toen viel Libna af in denzelfden tijd.
23 Het overige nu der geschiedenissen van Joram, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?
24 En [c] Joram ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen, in de stad Davids; en Aházia, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.
25 In het twaalfde jaar van Joram, den zoon van Achab, den koning van Israël, [d] *begon* Aházia, de zoon van Jehóram, den koning van Juda, te regeeren.
26 Twee en twintig jaar was Aházia oud, als hij koning werd, [e] en regeerde een jaar te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Athália, de dochter van Omri, den koning van Israël.
27 En hij wandelde in den weg van het huis van Achab, en deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk het huis van Achab; want hij was een schoonzoon van het huis van Achab.
28 En hij toog met Joram, den zoon van Achab, naar den strijd, te Ramoth in Gilead, tegen Házaël, den koning van Syrië; en de Syriërs sloegen Joram.
29 Toen [f] keerde Joram, de koning, wederom, opdat hij zich te Jizreël heelen liete van de slagen, die hem de Syriërs te Rama geslagen hadden, als hij streed tegen Házaël, den koning van Syrië; en [g] Aházia, de zoon van Jehóram, de koning van Juda, kwam af, om Joram, den zoon van Achab, te Jizreël te bezien; want hij was krank.

Jehu, tot koning gezalfd over Israël, doodt den koning van Israël en den koning van Juda.—Dood van Izébel.

9 TOEN riep de profeet Elísa eenen van de zonen der profeten, en hij zeide tot hem: [h] Gord uwe lenden, en neem deze oliekruik in uwe hand, en ga heen naar Ramoth in Gilead.
2 Als gij daar zult gekomen zijn, zoo zie, waar Jehu, de zoon van Jósafat, den zoon van Nimsi, is; en ga in, en doe hem opstaan uit het midden zijner broederen, en breng hem in eene binnenste kamer;
3 En neem de oliekruik, en giet ze uit op zijn hoofd, en zeg: Zoo zegt de HEERE: [i] Ik heb u tot Koning gezalfd over Israël. Doe daarna de deur open, en vlied, en vertoef niet.
4 Zoo ging de jongeling, die jongeling van den profeet, naar Ramoth in Gilead.
5 En toen hij inkwam, ziet, daar zaten de hoofdmannen van het heir, en hij zeide: Ik heb een woord aan u, o hoofdman! En Jehu zeide: Tot wien van ons allen? En hij zeide: Tot u, o hoofdman!
6 Toen stond hij op, en ging in huis; hij dan goot de olie op zijn hoofd, en hij zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u gezalfd tot koning over het volk des HEEREN, over Israël.
7 En gij zult het huis van Achab, uwen heer, slaan; opdat Ik het bloed van Mijne knechten, de profeten, en het bloed van alle knechten des HEEREN, wreke van de hand van Izébel.
8 En [k] het gansche huis van Achab zal omkomen; en Ik zal van Achab uitroeien dien, die aan den wand pist, ook den beslotene en verlatene in Israël;
9 Want Ik zal het huis van Achab maken als [l] het huis van Jeróbeam, den zoon van Nebat, en als [m] het huis van Báësa, den zoon van Ahía.
10 [n] Ook zullen de honden Izébel eten op het stuk *lands* van Jizreël, en er zal niemand zijn, die *haar* begrave. Toen deed hij de deur open, en vlood.
11 En als Jehu uitging tot de knechten zijns heeren, zeide men tot hem: Is het al wel? waarom is deze onzinnige tot u gekomen? En hij zeide tot hen: Gij kent den man en zijne spraak.
12 Maar zij zeiden: Het is leugen; geef het ons nu te kennen. En hij zeide: Zoo en zoo heeft hij tot mij gesproken, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ik heb u gezalfd tot koning over Israël.
13 Toen haastten zij zich, en een iegelijk nam zijn kleed, en legde het onder hem, op den hoogsten trap; en zij bliezen met de bazuin, en zeiden: Jehu is Koning geworden!
14 Alzoo maakte Jehu, de zoon van Jósafat, den zoon van Nimsi, eene verbintenis tegen Joram. (Joram nu had Ramoth in Gilead bewaard, hij en gansch Israël, uit oorzake van Házaël, den koning van Syrië;
15 Maar [o] de koning Joram was wedergekeerd, opdat hij zich te Jizreël heelen liete van de slagen, die hem de Syriërs

[a] 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 11:3; 15:4. Ps. 132:17. [b] Gen. 27:40. 2 Kron. 21:8. [c] 2 Kron. 21:19. [d] 2 Kron. 22:1. [e] 2 Kron. 22:2. [f] 2 Kon. 9:15. [g] 2 Kron. 22:6, 7. [h] 1 Kon. 19:16. [i] 2 Kron. 22:7. [k] 1 Kon. 21:21. [l] 1 Kon. 14:10; 15:29. [m] 1 Kon. 16:3, 11. [n] 1 Kon. 21:23. [o] 2 Kon. 8:29.

geslagen hadden, als hij streed tegen
Házaël, den koning van Syrië.) En Jehu
zeide: Zoo het ulieder wil is, laat nie-
mand van de stad uittrekken, die ont-
kome, om *dit* in Jizreël te gaan verkon-
digen.
16 Toen reed Jehu, en toog naar Jiz-
reël, want Joram lag aldaar; en Aházia,
de koning van Juda, was afgekomen, om
Joram te bezien.
17 De wachter nu stond op den toren te
Jizreël, en zag den hoop van Jehu, als hij
aankwam, en zeide: Ik zie eenen hoop.
Toen zeide Joram: Neem eenen ruiter,
en zend *dien* hunlieden tegemoet, en dat
hij zegge: Is het vrede?
18 En de ruiter te paard toog heen hem
tegemoet, en zeide: Zoo zegt de Koning:
Is het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt
gij met den vrede te doen? keer om naar
achter mij. En de wachter gaf het te
kennen, zeggende: De bode is tot hen
gekomen, maar hij komt niet weder.
19 Toen zond hij eenen anderen ruiter
te paard; en als deze tot hen gekomen
was, zeide hij: Zoo zegt de Koning: Is
het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt gij
met den vrede te doen? keer om naar
achter mij.
20 En de wachter gaf dit te kennen,
zeggende: Hij is tot aan hen gekomen,
maar hij komt niet weder; en het drijven
is als het drijven van Jehu, den zoon van
Nimsi, want hij drijft onzinniglijk.
21 Toen zeide Joram: Span aan. En
men spande zijnen wagen aan. Zoo toog
Joram, de koning van Israël, uit, en
Aházia, de koning van Juda, een ieder op
zijnen wagen; en zij togen uit Jehu te-
gemoet, en vonden hem op het stuk
lands van Naboth, den Jizreëliet.
22 Het geschiedde nu, als Joram Jehu
zag, dat hij zeide: Is het ook vrede,
Jehu? Maar hij zeide: Wat vrede, zoo
lang als de hoererijen van uwe moeder
Izébel, en hare tooverijen zoo vele zijn?
23 Toen keerde Joram zijne hand, en
vlood, en zeide tot Aházia: Het is be-
drog, Aházia!
24 Maar Jehu spande den boog met
volle kracht, en schoot Joram tusschen
zijne armen, dat de pijl door zijn hart uit-
ging; en hij kromde zich in zijnen wagen.
25 Toen zeide *Jehu* tot Bidkar, zijnen
hoofdman: Neem, werp hem op dat stuk
lands van Naboth, den Jizreëliet; want
gedenk, als ik en gij nevens elkander
achter zijnen vader Achab reden, dat hem
de HEERE dezen last oplegde, *zeggende:*
26 [a] Zoo Ik gisteravond niet gezien heb
het bloed van Naboth, en het bloed zijner
zonen! zegt de HEERE, en Ik u dat niet
vergelde op dit stuk *lands!* zegt de
HEERE. Nu dan, neem, werp hem op
dat stuk *lands*, naar het woord des
HEEREN.
27 Als Aházia, de koning van Juda, *dat*
zag, zoo vlood hij door den weg van het
huis des hofs; doch Jehu vervolgde hem
achterna, en zeide: Slaat hem ook op den
wagen; aan den opgang naar Gur, die bij
Jibleam is; en hij vlood naar Megiddo,
en stierf aldaar.
28 En zijne knechten voerden hem naar
Jeruzalem, en zij begroeven hem in zijn
graf, bij zijne vaderen in de stad Davids.
29 In het elfde jaar nu van Joram, den
zoon van Achab, was Aházia koning ge-
worden over Juda.
30 En Jehu kwam te Jizreël. Als Izébel
dat hoorde, zoo blankette zij haar aange-
zicht, en versierde haar hoofd, en keek
ten venster uit.
31 Toen nu Jehu ter poorte inkwam,
zeide zij: Is het wel, [b] o Zimri, dood-
slager van zijnen heer?
32 En hij hief zijn aangezicht op naar
het venster, en zeide: Wie is met mij?
wie? Toen zagen op hem twee, drie ka-
merlingen.
33 En hij zeide: Stoot ze van boven
neder. En zij stieten haar van boven
neder, zoodat van haar bloed aan den
wand en aan de paarden gesprengd werd;
en hij vertrad haar.
34 Als hij nu ingekomen was, en gege-
ten en gedronken had, zeide hij: Ziet nu
naar die vervloekte, en begraaf ze; want
[c] zij is eens konings dochter.
35 En zij gingen heen om haar te be-
graven; doch zij vonden niet van haar,
dan het bekkeneel, en de voeten, en de
palmen harer handen.
36 Toen kwamen zij weder, en gaven
het hem te kennen; en hij zeide: Dit is
het woord des HEEREN, dat Hij gesproken
heeft door den dienst van Zijnen knecht
Elía, den Thisbiet, zeggende: [d] Op het
stuk *lands* van Jizreël zullen de honden
het vleesch van Izébel eten.
37 En het doode lichaam van Izébel zal
zijn gelijk mest op het veld, in het stuk
lands van Jizreël, dat men niet zal kun-
nen zeggen: Dit is Izébel.

Verdelging van het geslacht van Achab en van de profeten van Baäl.

10 ACHAB nu had zeventig zonen te
Samaría; en Jehu schreef brieven,
dewelke hij zond naar Samaría, tot de
oversten van Jizreël, de oudsten, en tot
de voedsterheeren van Achab, zeggende:
2 Zoo wanneer nu deze brief tot u zal
gekomen zijn; dewijl de zonen van uwen
heer bij u zijn, ook de wagenen en de
paarden bij u zijn, mitsgaders eene vaste
stad, en wapenen;
3 Zoo ziet naar den besten en gerechtig-

[a] 1 Kon. 21:19. [b] 1 Kon. 16:18. [c] 1 Kon. 16:31. [d] 1 Kon. 21:23.

sten van de zonen uws heeren; zet dien op zijns vaders troon, en strijdt voor het huis uws heeren.

4 Doch zij vreesden gansch zeer, en zeiden: Ziet, twee koningen bestonden niet voor zijn aangezicht; hoe zouden wij dan bestaan?

5 Die dan over het huis was, en die over de stad was, en de oudsten, en de voedsterheeren zonden tot Jehu, zeggende: Wij zijn uwe knechten, en al wat gij tot ons zeggen zult, zullen wij doen; wij zullen niemand koning maken; doe wat goed is in uwe oogen.

6 Toen schreef hij ten tweeden male tot hen eenen brief, zeggende: Zoo gij mijne zijt, en gij naar mijne stem hoort, neemt de hoofden van de mannen, de zonen uws heeren, en komt tot mij morgen omtrent dezen tijd naar Jizreël. (De zonen nu des Konings, zeventig mannen, waren bij de grooten der stad, die hen opvoedden.)

7 Het geschiedde dan, als die brief tot hen kwam, dat zij de zonen des Konings namen, en zeventig mannen sloegen; en zij legden hunne hoofden in korven, die zij tot hem zonden naar Jizreël.

8 En er kwam een bode, en boodschapte hem, zeggende: Zij hebben de hoofden van de zonen des Konings gebracht. En hij zeide: Legt ze in twee hoopen, aan de deur der poort, tot morgen.

9 En het geschiedde des morgens, toen hij uitging, dat hij stil stond, en tot al het volk zeide: Gij zijt rechtvaardig. Ziet, ik heb eene verbintenis gemaakt tegen mijnen heer, en heb hem doodgeslagen; en wie heeft alle dezen geslagen?

10 Weet nu, dat niets van het woord des HEEREN, hetwelk de HEERE tegen het huis van Achab gesproken heeft, zal op de aarde vallen; want de HEERE heeft gedaan, [a] wat Hij door den dienst van Zijnen knecht Elía gesproken heeft.

11 Daartoe sloeg Jehu al de overgeblevenen van het huis van Achab te Jizreël, en al zijne grooten, en zijne bekenden, en zijne priesteren; totdat hij hem geene overigen liet overblijven.

12 En hij maakte zich op, en toog heen en ging naar Samaría; en zijnde te Beth-Héked der herderen, op den weg,

13 [b] Vond Jehu de broederen van Aházia, den koning van Juda, en hij zeide: Wie zijt gijlieden? En zij zeiden: Wij zijn de broederen van Aházia, en zijn afgekomen, om de zonen des Konings en de zonen der Koningin te groeten.

14 Toen zeide hij: Grijpt hen levend. En zij grepen hen levend; en zij sloegen hen bij den bornput van Beth-Héked, twee en veertig mannen, en hij liet niet éénen van hen over.

15 En van daar gegaan zijnde, zoo vond hij Jónadab, den zoon van Rechab, hem tegemoet, die hem groette; en hij zeide tot hem: Is uw hart recht, gelijk als mijn hart met uw hart is? En Jónadab zeide: Het is, ja, het is; geef uwe hand. En hij gaf zijne hand, en hij deed hem tot zich op den wagen klimmen.

16 En hij zeide: Ga met mij, en zie mijnen ijver aan voor den HEERE. Zoo deden zij hem rijden op zijnen wagen.

17 En toen hij te Samaría kwam, [c] sloeg hij allen, die aan Achab te Samaría overgebleven waren, totdat hij hem verdelgd had, naar het woord des HEEREN, dat Hij tot Elía gesproken had.

18 En Jehu verzamelde al het volk, en zeide tot hen: Achab heeft Baäl een weinig gediend; Jehu zal hem veel dienen.

19 Nu daarom roept alle profeten van Baäl, al zijne dienaren, en al zijne priesteren tot mij, dat niemand gemist worde, want ik heb eene groote offerande aan Baäl; al wie gemist wordt, zal niet leven. Doch Jehu deed dat door listigheid, opdat hij de dienaren van Baäl ombrachte.

20 Verder zeide Jehu: Heiligt Baäl eenen verbods*dag*. En zij riepen *dien* uit.

21 Ook zond Jehu in het gansche Israël; en alle Baälsdienaars kwamen, dat niet één man overbleef, die niet kwam; en zij kwamen in het huis van Baäl, dat het huis van Baäl vervuld werd van het eene einde tot het andere einde.

22 Toen zeide hij tot dengene, die over het kleederhuis was: Breng voor alle dienaren van Baäl de kleeding uit. En hij bracht voor hen de kleeding uit.

23 En Jehu kwam met Jónadab, den zoon van Rechab, in het huis van Baäl; en hij zeide tot de dienaren van Baäl: Onderzoekt, en ziet toe, dat hier misschien bij u niemand zij van de dienaren des HEEREN, maar de dienaren van Baäl alleen.

24 Toen zij nu inkwamen, om slachtofferen en brandofferen te doen, bestelde zich Jehu daarbuiten tachtig mannen; en hij zeide: Zoo iemand van de mannen, die ik in uwe handen gebracht heb, ontkomt, zijne ziel zal voor deszelfs ziel zijn.

25 En het geschiedde, als hij voleind had het brandoffer te doen, dat Jehu zeide tot de trawanten en tot de hoofdmannen: Komt in, slaat hen, dat niemand uitkome. En zij sloegen hen met de scherpte des zwaards, en de trawanten en hoofdmannen wierpen hen weg; daarna kwamen zij tot de stad in het huis van Baäl;

26 En zij brachten de opgerichte beelden uit het huis van Baäl, en verbrandden ze.

27 Zij braken ook het opgerichte beeld van Baäl af; daartoe braken zij het huis

[a] 1 Kon. 21:19, 21, 29. [b] 2 Kron. 22:8. [c] 2 Kron. 22:8.

van Baäl af, en maakten dat tot heimelijke gemakken, tot op dezen dag.
28 Alzoo verdelgde Jehu Baäl uit Israël.

Afgoderij en dood van Jehu.

29 MAAR van de zonden van Jeróbeam,
den zoon van Nebat, die Israël zondigen
deed, na te volgen, week Jehu niet af, [a]*te
weten*, van de gouden kalveren, die te
Beth-El en die te Dan waren.
30 De HEERE dan zeide tot Jehu:
Daarom dat gij welgedaan hebt, doende
wat recht is in Mijne oogen, *en* hebt aan
het huis van Achab gedaan naar alles,
wat in Mijn hart was, [b] zullen u zonen tot
het vierde gelid op den troon van Israël
zitten.
31 Maar Jehu nam niet waar te wandelen in de wet des HEEREN, des Gods
van Israël, met zijn gansche hart; hij
week niet van de zonden van Jeróbeam,
die Israël zondigen deed.
32 In die dagen begon de HEERE Israël
af te korten; want Házaël sloeg ze in
alle landpalen van Israël:
33 Van de Jordaan af, tegen den opgang
der zon, het gansche land van Gilead,
der Gadieten, en der Rubenieten, en der
Manassieten; van Aróër, dat aan de beek
van Arnon is, en Gilead, en Basan.
34 Het overige nu der geschiedenissen
van Jehu, en al wat hij gedaan heeft, en
al zijne macht, zijn die niet geschreven in
het boek der kronieken der koningen van
Israël?
35 En Jehu ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem te Samaría, en zijn
zoon Jóahaz werd koning in zijne plaats.
36 En de dagen, die Jehu over Israël
geregeerd heeft in Samaría, zijn acht en
twintig jaren.

Athália roeit het koninklijke geslacht uit, en regeert over Juda.—Joas blijft gespaard. —Athália gedood.

11 TOEN nu Athália, [c] de moeder van
Aházia, zag, dat haar zoon dood
was, zoo maakte zij zich op, en bracht al
het koninklijke zaad om.
2 Maar Joséba, de dochter van den
koning Joram, de zuster van Aházia,
nam Joas, den zoon van Aházia, en stal
hem uit het midden van des Konings
zonen, die gedood werden, *zettende* hem
en zijne voedster in eene slaapkamer; en
zij verborgen hem voor Athália, dat hij
niet gedood werd.
3 En hij was met haar verstoken in het
huis des HEEREN zes jaren; en Athália
regeerde over het land.
4 In het [d] zevende jaar nu zond Jójada,
en nam de oversten van honderd met de
hoofdmannen, en met de trawanten, en
hij bracht hen tot zich, in het huis des
HEEREN; en hij maakte een verbond met
hen, en hij beëedigde hen in het huis des
HEEREN, en hij toonde hun den zoon des
Konings.
5 En hij gebood hun, zeggende: Dit is
de zaak, die gij doen zult: een derde deel
van u, die op den sabbat ingaan, zullen
de wacht waarnemen van het huis des
Konings;
6 En een derde deel zal zijn aan de poort
Sur, en een derde deel aan de poort achter de trawanten; zoo zult gij waarnemen
de wacht van dit huis, tegen inbreking.
7 En de twee deelen van ulieden, allen,
die op den sabbat uitgaan, zullen de wacht
van het huis des HEEREN waarnemen bij
den Koning.
8 En gij zult den Koning rondom omsingelen, een ieder met zijne wapenen in
zijne hand, en hij, die tusschen de ordeningen intreedt, zal gedood worden; en
zijt gij bij den Koning, als hij uitgaat en
als hij inkomt.
9 [e] De oversten dan van honderd deden
naar al wat de priester Jójada geboden
had, en namen ieder zijne mannen, die
op den sabbat ingingen, met degenen, die
op den sabbat uitgingen; en zij kwamen
tot den priester Jójada.
10 En de priester gaf aan de oversten
van honderd de spiesen en de schilden,
die van den koning David geweest waren,
die in het huis des HEEREN geweest
waren.
11 En de trawanten stonden, ieder met
zijne wapenen in zijne hand, van de
rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, naar het altaar en naar
het huis toe, bij den Koning rondom.
12 Daarna bracht hij des Konings zoon
voor, en zette hem de kroon op, en *gaf
hem* de getuigenis; en zij maakten hem
Koning, en zalfden hem; daartoe klapten zij met de handen, en zeiden: De
Koning leve!
13 Toen Athália hoorde de stem der trawanten *en* des volks, zoo kwam zij tot het
volk in het huis des HEEREN.
14 En zij zag toe, en ziet, de Koning
stond bij den pilaar, naar de wijze, en de
oversten en de trompetten bij den Koning; en al het volk des lands was blijde,
en blies met trompetten. Toen verscheurde Athália hare kleederen, en zij
riep: Verraad, verraad!
15 Maar de priester Jójada gebood aan
de oversten van honderd, die over het
heir gesteld waren, en zeide tot hen:
Brengt haar uit tot buiten de ordeningen,
en doodt, wie haar volgt, met het zwaard;
want de priester had gezegd: Laat ze in
het huis des HEEREN niet gedood worden.
16 En zij legden de handen aan haar;
en zij ging den weg van den ingang der

[a] 1 Kon. 12:28. [b] 2 Kon. 15:12. [c] 2 Kron. 22:10. [d] 2 Kron. 23:1. [e] 2 Kron. 23

paarden naar het huis des Konings, en
zij werd daar gedood.
17 [a] En Jójada maakte een verbond tus-
schen den HEERE en tusschen den Ko-
ning, en tusschen het volk, dat het den
HEERE tot een volk zou zijn; mitsgaders
tusschen den Koning en tusschen het
volk.
18 Daarna ging al het volk des lands in
het huis van Baäl, en braken dat af;
zijne altaren en zijne beelden verbraken
zij recht wel, en Mattan, den priester van
Baäl, sloegen zij dood voor de altaren.
De priester nu bestelde de ambten in het
huis des HEEREN.
19 En hij nam de oversten van honderd,
en de hoofdmannen, en de trawanten, en
al het volk des lands; en zij brachten den
Koning af uit het huis des HEEREN, en
kwamen door den weg van de poort der
trawanten tot het huis des Konings, en
hij zat op den troon der koningen.
20 En al het volk des lands was blijde,
en de stad werd stil, nadat zij Athália
met het zwaard gedood hadden *bij* des
Konings huis.
21 Joas was zeven jaren oud, toen hij
koning werd.

Regeering van Joas; afschaffing der afgoderij en herstelling des tempels.

12 IN het [b] zevende jaar van Jehu
werd Joas koning, en regeerde veer-
tig jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was Zibja van Ber-séba.
2 En Joas deed, dat recht was in de
oogen des HEEREN, al zijne dagen, in de-
welke de priester Jójada hem onderwees.
3 Alleenlijk werden de hoogten niet
weggenomen; het volk offerde en rookte
nog op de hoogten.
4 En Joas zeide tot de priesteren: [c] Al
het geld der geheiligde dingen, dat ge-
bracht zal worden in het huis des
HEEREN, *te weten* het geld desgenen, die
overgaat *tot de getelden*, het geld van
een' ieder der personen *naar* zijne schat-
ting, *en* al het geld, dat in ieders hart
komt, om *dat* te brengen in het huis des
HEEREN,
5 Zullen de priesters tot zich nemen,
een ieder van zijnen bekende; en zij
zullen de breuken van het huis verbe-
teren, naar alles wat er voor breuk
bevonden zal worden.
6 Maar het geschiedde in het drie en
twintigste jaar van den koning Joas, dat
de priesters de breuken van het huis niet
gebeterd hadden.
7 Toen riep de koning Joas den priester
Jójada en de *andere* priesteren, en zeide
tot hen: Waarom betert gijlieden niet de
breuken van het huis? Nu dan, neemt
geen geld van uwe bekenden, dat gij het
zoudt geven voor de breuken van het huis.
8 En de priesters bewilligden van het
volk geen geld te nemen, noch de breu-
ken van het huis te verbeteren.
9 Maar de priester Jójada nam eene
kist, en boorde een gat in haar deksel, en
zette die bij het altaar ter rechterhand,
als iemand inkwam in het huis des
HEEREN; en de priesters, die den dorpel
bewaarden, staken daarin al het geld, dat
ten huize des HEEREN gebracht werd.
10 Het geschiedde nu, als zij zagen, dat
veel gelds in de kist was, dat des Ko-
nings schrijver met den hoogepriester
opkwam, en zij bonden het samen, en
telden het geld, dat in het huis des
HEEREN gevonden werd.
11 En zij gaven het geld wel gewogen in
handen der verzorgers van dat werk, die
besteld waren over het huis des HEEREN;
en zij besteedden het uit aan de timmer-
lieden en aan de bouwlieden, die het huis
des HEEREN vermaakten;
12 En aan de metselaren, en aan de
steenhouwers, en om hout en gehouwen
steenen te koopen, om de breuken van
het huis des HEEREN te verbeteren; en
voor al wat uitgegeven werd voor het
huis, om *dat* te beteren.
13 Evenwel werden niet gemaakt voor
het huis des HEEREN zilveren schalen,
gaffelen, sprengbekkens, trompetten,
noch eenig gouden vat of zilveren vat,
van het geld, dat ten huize des HEEREN
gebracht werd;
14 Maar zij gaven dat aan degenen, die
het werk deden, en zij verbeterden daar-
mede het huis des HEEREN.
15 Daartoe eischten zij geene rekening
van de mannen, wien zij dat geld in
hunne handen gaven, om aan degenen,
die het werk deden, te geven; want zij
handelden trouwelijk.
16 Het geld van schuldoffer, en het
geld van zondofferen werd ten huize des
HEEREN niet gebracht; het was voor de
priesteren.
17 [d] Toen trok Házaël, de koning van
Syrië, op, en krijgde tegen Gath, en nam
haar in; [e] daarna stelde Házaël zijn aan-
gezicht, om tegen Jeruzalem op te trek-
ken.
18 [f] Maar Joas, de koning van Juda,
nam al de geheiligde dingen, die Jósafat,
en Joram, en Aházia, zijne vaderen, de
koningen van Juda, geheiligd hadden,
en zijne geheiligde dingen, en al het
goud, dat gevonden werd in de schatten
van het huis des HEEREN, en van het
huis des Konings, en zond het tot
Házaël, den koning van Syrië; toen trok
hij op van Jeruzalem.

---

[a] 2 Kron. 23:16. [b] 2 Kron. 24:1. [c] 2 Kon. 22:3, enz. [d] 2 Kon. 13:25. [e] 2 Kon. 8:12. 2 Kron. 24:23. [f] 2 Kon. 18:15.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Joas, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

20 [a] En zijne knechten stonden op, en maakten eene verbintenis, en sloegen Joas, in het huis Millo, dat afgaat naar Silla;

21 Want Józacar, de zoon van Símeath, en Józabad, de zoon van Somer, zijne knechten, sloegen hem, dat hij stierf; en zij begroeven hem met zijne vaderen in de stad Davids; en Amázia, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

Jóahaz en Joas, koningen van Israël.

13 IN het drie en twintigste jaar van Joas, den zoon van Aházia, den koning van Juda, werd Jóahaz, de zoon van Jehu, koning over Israël, te Samaría, *en regeerde* zeventien jaren.

2 En hij deed, wat kwaad was in de oogen des HEEREN; want hij wandelde na de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed; hij week daarvan niet af.

3 Daarom ontstak des HEEREN toorn tegen Israël; en Hij gaf hen in de hand van Házaël, den koning van Syrië, en in de hand van Benhadad, den zoon van Házaël, al die dagen.

4 Doch Jóahaz bad des HEEREN aangezicht ernstelijk aan, en de HEERE verhoorde hem; want Hij zag de verdrukking van Israël, dat de koning van Syrië hen verdrukte.

5 (Zoo gaf de HEERE Israël eenen verlosser, dat zij van onder de hand der Syriërs uitkwamen; en de kinderen Israëls woonden in hunne tenten, als te voren.

6 Nochtans weken zij niet af van de zonden van het huis van Jeróbeam, die Israël zondigen deed, *maar* hij wandelde daarin; en het bosch bleef ook staan te Samaría.)

7 Want hij had Jóahaz geen volk laten overblijven dan vijftig ruiteren, en tien wagenen, en tien duizend voetvolks; want de koning van Syrië had hen omgebracht, en had hen dorschende gemaakt als stof.

8 Het overige nu der geschiedenissen van Jóahaz, en al wat hij gedaan heeft, en zijne macht, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

9 En Jóahaz ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem te Samaría; en Joas, zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

10 In het zeven en dertigste jaar van Joas, den koning van Juda, werd Joas, de zoon van Jóahaz, koning over Israël, te Samaría, *en regeerde* zestien jaren.

11 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van al de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed, *maar* hij wandelde daarin.

12 Het overige nu der geschiedenissen van Joas, en al wat hij gedaan heeft, en zijne macht, waarmede hij gestreden heeft tegen Amázia, den koning van Juda, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

13 En Joas ontsliep met zijne vaderen, en Jeróbeam zat op zijnen troon. En Joas werd begraven te Samaría, bij de koningen van Israël.

Dood van Elísa.

14 ELÍSA nu was krank geweest van zijne krankheid, van dewelke hij stierf; en Joas, de koning van Israël, was tot hem afgekomen, en had geweend over zijn aangezicht, en gezegd: [b] Mijn vader, mijn vader! wagen Israëls en zijne ruiteren!

15 En Elísa zeide tot hem: Neem eenen boog en pijlen. En hij nam tot zich eenen boog en pijlen.

16 En hij zeide tot den koning van Israël: Leg uwe hand aan den boog; en hij legde zijne hand *daaraan;* en Elísa legde zijne handen op des Konings handen.

17 En hij zeide: Doe het venster open tegen het oosten. En hij deed het open. Toen zeide Elísa: Schiet. En hij schoot. En hij zeide: Het is een pijl der verlossing des HEEREN, en een pijl der verlossing tegen de Syriërs; want gij zult de Syriërs slaan [c] in Afek, tot verdoens toe.

18 Daarna zeide hij: Neem de pijlen. En hij nam ze. Toen zeide hij tot den koning van Israël: Sla tegen de aarde. En hij sloeg driemaal; daarna stond hij stil.

19 Toen werd de man Gods zeer toornig op hem, en zeide: Gij zoudt vijf- of zesmaal geslagen hebben; dan zoudt gij de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben; doch nu zult gij de Syriërs driemaal slaan.

20 Daarna stierf Elísa, en zij begroeven hem. De benden nu der Moabieten kwamen in het land met het ingaan des jaars.

21 En het geschiedde, als zij eenen man begroeven, dat zij, ziet, eene bende zagen; zoo wierpen zij den man in het graf van Elísa; en toen de man daarin kwam, en het gebeente van Elísa aanroerde, werd hij levend, en rees op zijne voeten.

22 Házaël nu, de koning van Syrië, verdrukte Israël, al de dagen van Jóahaz.

23 Doch de HEERE was hun genadig, en ontfermde Zich hunner, en wendde Zich tot hen, om Zijns verbonds wil met

[a] 2 Kon. 14:5. [b] 2 Kon. 2:12. [c] 1 Kon. 20:30.

Abraham, Izak en Jakob; en Hij wilde
hen niet verderven, en heeft hen niet
verworpen van Zijn aangezicht, tot nu toe.
24 En Házaël, de koning van Syrië,
stierf; en zijn zoon Benhadad werd
koning in zijne plaats.
25 Joas nu, de zoon van Jóahaz, nam
de steden weder in, uit de hand van Ben-
hadad, den zoon van Házaël, die hij uit
de hand van Jóahaz, zijnen vader, met
krijg genomen had; Joas sloeg hem
driemaal, en bracht de steden van Israël
weder.

Amázia, koning van Juda.—Joas en Jeróbeam II, koningen van Israël.

14 IN het tweede jaar van Joas, den
zoon van Jóahaz, den koning van
Israël, werd Amázia koning, de zoon
van Joas, den koning van Juda.
2 [a] Vijf en twintig jaren was hij oud,
toen hij koning werd, en regeerde negen
en twintig jaren te Jeruzalem; en de
naam zijner moeder was Jóaddan van
Jeruzalem.
3 En hij deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN, nochtans niet als zijn vader
David; hij deed naar alles, wat zijn vader
Joas gedaan had.
4 Alleenlijk werden de hoogten niet
weggenomen; het volk offerde en rookte
nog op de hoogten.
5 Het geschiedde nu, als het koninkrijk
in zijne hand versterkt was, dat hij zijne
knechten sloeg, die den Koning, zijnen
vader, geslagen hadden.
6 Doch de kinderen der doodslagers
doodde hij niet; gelijk geschreven is in
het wetboek van Mozes, waar de HEERE
geboden heeft, zeggende: [b] De vaders
zullen voor de kinderen niet gedood
worden, en de kinderen zullen voor de
vaders niet gedood worden; maar een
ieder zal om zijne zonde gedood worden.
7 Hij sloeg de Edomieten in het Zoutdal
tien duizend, en nam Sela in met krijg,
en noemde haren naam Jokteël, tot op
dezen dag.
8 Toen zond Amázia boden tot Joas,
den zoon van Jóahaz, den zoon van
Jehu, den koning van Israël, zeggende:
Kom, laat ons elkanders aangezicht zien.
9 Maar Joas, de koning van Israël, zond
tot Amázia, den koning van Juda, zeg-
gende: De distel, die op den Libanon is,
zond tot den ceder, die op den Libanon is,
zeggende: Geef uwe dochter mijnen zoon
ter vrouw; maar het gedierte des velds,
dat op den Libanon is, ging voorbij, en
vertrad den distel.
10 Gij hebt de Edomieten dapper gesla-
gen, daarom heeft uw hart u verheven;
heb de eer, en blijf in uw huis; want waar-
om zoudt gij u in het kwade mengen, dat
gij vallen zoudt, gij en Juda met u?
11 Doch Amázia hoorde niet; daarom
toog Joas, de koning van Israël op, zoo-
dat hij en Amázia, de koning van Juda,
elkanders aangezicht zagen te Beth-
Sémes, dat in Juda is.
12 En Juda werd geslagen voor het aan-
gezicht van Israël, en zij vloden, een
iegelijk in zijne tenten.
13 En Joas, de koning van Israël, greep
Amázia, den koning van Juda, den zoon
van Joas, den zoon van Aházia, te Beth-
Sémes, en kwam te Jeruzalem; en hij
brak aan den muur van Jeruzalem, van
de poort van Efraïm tot aan de Hoek-
poort, vierhonderd ellen.
14 En hij nam al het goud, en het zilver,
en al de vaten, die gevonden werden in
het huis des HEEREN, en in de schatten
van des Konings huis, mitsgaders gijze-
laars; en hij keerde weder naar Samaría.
15 Het overige nu der geschiedenissen
van Joas, wat hij gedaan heeft, en zijne
macht, en hoe hij gestreden heeft tegen
Amázia, den koning van Juda, zijn die
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Israël?
16 En Joas ontsliep met zijne vaderen,
en werd te Samaría begraven bij de
koningen van Israël; en zijn zoon Jeró-
beam werd koning in zijne plaats.
17 Amázia nu, de zoon van Joas, koning
van Juda, leefde na den dood van Joas,
den zoon van Jóahaz, den koning van
Israël, vijftien jaren.
18 Het overige nu der geschiedenissen
van Amázia, is dat niet geschreven in het
boek der kronieken der koningen van
Juda?
19 En [c] zij maakten eene verbintenis
tegen hem te Jeruzalem, dat hij vluchtte
naar Lachis; maar zij zonden hem na tot
Lachis, en doodden hem aldaar.
20 En zij brachten hem op paarden; en
hij werd te Jeruzalem begraven, bij zijne
vaderen, in de stad Davids.
21 [d] En het gansche volk van Juda nam
Azária (die nu zestien jaren oud was), en
maakten hem koning in plaats van zij-
nen vader Amázia.
22 Die bouwde Elath, en bracht haar
weder aan Juda, nadat de Koning met
zijne vaderen ontslapen was.
23 In het vijftiende jaar van Amázia,
den zoon van Joas, den koning van Juda,
werd te Samaría koning, Jeróbeam, de
zoon van Joas, koning over Israël, *en
regeerde* een en veertig jaren.
24 En hij deed, dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; hij week niet van
alle zonden van Jeróbeam, den zoon van
Nebat, die Israël zondigen deed.
25 Hij bracht ook weder de landpale van

[a] 2 Kron. 25:1. [b] Deut. 24:16. Ezech. 18:20. [c] 2 Kron. 25:27. [d] 2 Kron. 26:1.

Israël van den ingang van Hamath, tot
aan de zee van het vlakke veld; naar het
woord des HEEREN, des Gods van Israël,
dat Hij gesproken had door den dienst
van Zijnen knecht [a] Jona, den zoon van
Amitthai, den profeet, die van Gath-héfer
was.
26 Want de HEERE zag, dat de ellende
van Israël zeer bitter was, en dat er geene
opgeslotenen noch verlatenen waren, en
dat Israël geenen helper had.
27 En de HEERE had niet gesproken, dat
Hij den naam van Israël van onder den
hemel verdelgen zou; maar Hij verloste
hen door de hand van Jeróbeam, den zoon
van Joas.
28 Het overige nu der geschiedenissen
van Jeróbeam, en al wat hij gedaan heeft,
en zijne macht, hoe hij gekrijgd heeft, en
hoe hij Damaskus en Hamath, tot Juda
behoorende, aan Israël wedergebracht
heeft, zijn die niet geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Israël?
29 En Jeróbeam ontsliep met zijne vade-
ren, met de koningen van Israël; en zijn
zoon Zacharía werd koning in zijne
plaats.

Azária, koning van Juda.

15 IN het zeven en twintigste jaar van
Jeróbeam, den koning van Israël,
werd [b] koning Azária, den zoon van
Amázia, den koning van Juda.
2 Hij was [c] zestien jaren oud, toen hij
koning werd, en hij regeerde twee en
vijftig jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was [d] Jechólia van Jeruza-
lem.
3 En hij deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN, naar al wat zijn vader
Amázia gedaan had.
4 Alleenlijk werden de hoogten niet
weggenomen; het volk offerde en rookte
nog op de hoogten.
5 En de HEERE plaagde den Koning, dat
hij melaatsch werd tot den dag zijns
doods, en hij woonde in een afgezonderd
huis; doch Jotham, de zoon des Konings,
was over het huis, richtende het volk des
lands.
6 Het overige nu der geschiedenissen
van Azária, en al wat hij gedaan heeft,
zijn die niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Juda?
7 En Azária ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem bij zijne vaderen,
in de stad Davids; en zijn zoon Jotham
werd koning in zijne plaats.

Zacharía, Sallum, Menáhem, Pekáhia en Pekah, koningen van Israël.—Inval der Assyriërs.

8 IN het acht en dertigste jaar van
Azária, den koning van Juda, regeerde
Zacharía, de zoon van Jeróbeam, over
Israël te Samaría, zes maanden.
9 En hij deed, dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, gelijk als zijne vaderen
gedaan hadden; hij week niet af van de
zonden van Jeróbeam, den zoon van
Nebat, die Israël zondigen deed.
10 En Sallum, de zoon van Jabes,
maakte eene verbintenis tegen hem, en
sloeg hem voor het volk, en doodde hem;
en hij werd koning in zijne plaats.
11 Het overige nu der geschiedenissen
van Zacharía, ziet, dat is geschreven in
het boek der kronieken der koningen van
Israël.
12 Dit was het woord des HEEREN, [e] dat
Hij gesproken had tot Jehu, zeggende:
U zullen zonen van het vierde gelid op
den troon van Israël zitten; en het is
alzoo geschied.
13 Sallum, de zoon van Jabes, werd ko-
ning, in het negen en dertigste jaar van
Uzzia, den koning van Juda; en hij re-
geerde eene volle maand te Samaría.
14 Want Menáhem, de zoon van Gadi,
toog op van Thirza, en kwam te Sa-
maría, en sloeg Sallum, den zoon van
Jabes, te Samaría, en doodde hem, en
werd koning in zijne plaats.
15 Het overige nu der geschiedenissen
van Sallum, en zijne verbintenis, die hij
maakte, ziet, die zijn geschreven in het
boek der kronieken der koningen van
Israël.
16 Toen sloeg Menáhem Tifsah, met
allen, die daarin waren, ook hare land-
palen van Thirza af; omdat men niet
voor hem had opengedaan, zoo sloeg hij
hen; al hare bevruchte vrouwen hieuw
hij in stukken.
17 In het negen en dertigste jaar van
Azária, den koning van Juda, werd Me-
náhem, de zoon van Gadi, koning over
Israël, *en regeerde* tien jaren te Samaría.
18 En hij deed, dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; hij week al zijne
dagen niet af van de zonden van Jeró-
beam, den zoon van Nebat, die Israël
zondigen deed.
19 [f] *Toen* kwam Pul, de koning van As-
syrië, tegen het land; en Menáhem gaf
aan Pul duizend talenten zilvers, opdat
zijne hand met hem zoude zijn, om het
koninkrijk in zijne hand te sterken.
20 Menáhem nu bracht dit geld op van
Israël, van alle geweldigen van vermogen,
om den koning van Assyrië te geven, voor
elk man vijftig zilveren sikkels; alzoo
keerde de koning van Assyrië weder, en
bleef daar niet in het land.
21 Het overige nu der geschiedenissen
van Menáhem, en al wat hij gedaan heeft,

---

[a] Jona 1:1. Matth. 12:39, 40. [b] 2 Kon. 14:21. 2 Kron. 26:3. [c] 2 Kron. 26:1, 3.
[d] 2 Kron. 27:3. [e] 2 Kon. 10:30. [f] 1 Kron. 5:26.

is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

22 Daarna ontsliep Menáhem met zijne vaderen; en zijn zoon Pekáhia werd koning in zijne plaats.

23 In het vijftigste jaar van Azária, den koning van Juda, werd Pekáhia, de zoon van Menáhem, koning over Israël, *en regeerde* twee jaren te Samaría.

24 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

25 En Pekah, de zoon van Remália, zijn hoofdman, maakte eene verbintenis tegen hem, en sloeg hem te Samaría, in het paleis van het huis des Konings, met Argob en met Arje, en met hem vijftig mannen van de kinderen der Gileadieten; alzoo doodde hij hem, en werd koning in zijne plaats.

26 Het overige nu der geschiedenissen van Pekáhia, en al wat hij gedaan heeft, ziet, dat is geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël.

27 In het twee en vijftigste jaar van Azária, den koning van Juda, werd Pekah, de zoon van Remália, koning over Israël, *en regeerde* twintig jaren te Samaría.

28 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

29 In de dagen van Pekah, den koning van Israël, kwam Tiglath-Pilézer, de koning van Assyrië, en [a]nam Ijon in, en Abel-Beth-Máächa, en Janóah, en Kedes, en Hazor, en Gilead, en Galiléa, het gansche land van Nafthali; en hij voerde hen weg naar Assyrië.

30 En Hoséa, de zoon van Ela, maakte eene verbintenis tegen Pekah, den zoon van Remália, en sloeg hem, en doodde hem, en werd koning in zijne plaats; in het twintigste jaar van Jotham, den zoon van Uzzia.

31 Het overige nu der geschiedenissen van Pekah, en al wat hij gedaan heeft, ziet, dat is geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël.

Jotham, koning van Juda.

32 IN het tweede jaar van Pekah, den zoon van Remália, den koning van Israël, [b]werd Jotham koning, de zoon van Uzzia, koning van Juda.

33 [c]Vijf en twintig jaren was hij oud, als hij koning werd, en regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jerûsa, de dochter van Zadok.

34 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN; naar alles, wat zijn vader Uzzia gedaan had, deed hij.

35 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten; dezelve bouwde de hooge poort aan het huis des HEEREN.

36 Het overige nu der geschiedenissen van Jotham, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

37 In die dagen begon de HEERE in Juda [d]te zenden Rezin, den koning van Syrië, en Pekah, den zoon van Remália.

38 En Jotham ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad van zijnen vader David; en zijn zoon Achaz werd koning in zijne plaats.

Achaz, koning van Juda.

16 IN het [e]zeventiende jaar van Pekah, den zoon van Remália, werd Achaz koning, de zoon van Jotham, den koning van Juda.

2 Twintig jaar was Achaz oud, toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en hij deed niet, dat recht was in de oogen des HEEREN zijns Gods, als zijn vader David:

3 Want hij wandelde in den weg der koningen van Israël; [f]ja, hij deed ook zijnen zoon door het vuur gaan, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor de kinderen Israëls verdreven had.

4 Hij offerde ook en rookte op de hoogten en op de heuvelen, ook onder alle groen geboomte.

5 [g]Toen toog Rezin, de koning van Syrië, op, met Pekah, den zoon van Remália, den koning van Israël, naar Jeruzalem ten strijde; en zij belegerden Achaz, maar zij vermochten niet met strijden.

6 Te dierzelfder tijd bracht Rezin, de koning van Syrië, Elath weder aan Syrië, en wierp de Joden uit Elath; en de Syriërs kwamen te Elath, en hebben daar gewoond tot op dezen dag.

7 Achaz nu zond boden tot Tiglath-Pilézer, den koning van Assyrië, zeggende: Ik ben uw knecht en uw zoon; kom op, en verlos mij uit de hand van den koning van Syrië, en uit de hand van den koning van Israël, die zich tegen mij opmaken.

8 En [h]Achaz nam het zilver en het goud, dat in het huis des HEEREN, en in de schatten van het huis des Konings gevonden werd, en hij zond den koning van Assyrië een geschenk.

9 Zoo hoorde de koning van Assyrië naar hem; want de koning van Assyrië toog op tegen Damaskus, en nam haar

[a] Jes. 8:23. [b] 2 Kron. 27:1, enz. [c] 2 Kron. 27:1, enz. [d] 2 Kon. 16:5. Jes. 7:1.
[e] 2 Kron. 28:1. [f] Lev. 18:21; 20:2, 3. 2 Kon. 17:31. [g] Jes. 7:1. [h] 2 Kron. 28:21.

in, en voerde hen gevankelijk naar Kir,
en hij doodde Rezin.
10 Toen toog de koning Achaz Tiglath-
Pilézer, den koning van Assyrië, tege-
moet, naar Damaskus; en gezien heb-
bende een altaar, dat te Damaskus was,
zoo zond de koning Achaz aan den pries-
ter Uría de gelijkenis van het altaar, en
zijne afbeelding, naar zijn gansche maak-
sel.
11 En Uría, de priester, bouwde een al-
taar, naar alles, wat de koning Achaz van
Damaskus ontboden had; alzoo deed de
priester Uría, tegen dat de koning Achaz
van Damaskus kwam.
12 Als nu de koning van Damaskus ge-
komen was, zag de Koning het altaar;
en de Koning naderde tot het altaar, en
offerde daarop.
13 En hij stak zijn brandoffer aan, en
zijn spijsoffer; en goot zijn drankoffer, en
sprengde het bloed zijner dankofferen op
dat altaar.
14 Maar het koperen altaar, dat voor
het aangezicht des HEEREN was, dat
bracht hij van het voorste deel van het
huis, van tusschen *zijn* altaar, en van
tusschen het huis des HEEREN, en hij
zette het aan de zijde *zijns* altaars noord-
waarts.
15 En de koning Achaz gebood Uría,
den priester, zeggende: Steek op het
groote altaar aan het morgenbrandoffer,
en het avondspijsoffer, en des Konings
brandoffer, en zijn spijsoffer, en het
brandoffer van al het volk des lands, en
hun spijsoffer, en hunne drankofferen;
en spreng daarop al het bloed des brand-
offers, en al het bloed des slachtoffers;
maar het koperen altaar zal mij zijn, om
te onderzoeken.
16 En Uría, de priester, deed naar
alles, wat de koning Achaz geboden
had.
17 En de koning Achaz sneed [a] de lijsten
der stellingen af, en nam van boven die
het waschvat weg, en deed de zee af van
de koperen runderen, die daaronder
waren; en hij zette die op eenen steenen
vloer.
18 Daartoe het deksel des sabbats, dat
zij in het huis gebouwd hadden, en den
buitensten ingang des Konings nam hij
weg van het huis des HEEREN, vanwege
den koning van Assyrië.
19 Het overige nu der geschiedenissen
van Achaz, wat hij gedaan heeft, is dat
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Juda?
20 En Achaz ontsliep met zijne vaderen,
en werd begraven bij zijne vaderen, in de
stad Davids; en Hizkía, zijn zoon, werd
koning in zijne plaats.

Hoséa, laatste koning van Israël.—Salmanassar neemt Samaría in, en voert de tien stammen gevankelijk weg.

17 IN het twaalfde jaar van Achaz,
den koning van Juda, werd Hoséa,
de zoon van Ela, koning over Israël te
Samaría, *en regeerde* negen jaren.
2 En hij deed, dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; evenwel niet, als de
koningen van Israël, die vóór hem ge-
weest waren.
3 Tegen hem toog op Salmanéser, ko-
ning van Assyrië; en Hoséa werd zijn
knecht, dat hij hem een geschenk gaf.
4 Maar de koning van Assyrië bevond
eene verbintenis in Hoséa, dat hij tot So,
den koning van Egypte, boden gezonden
had, en het geschenk aan den koning van
Assyrië niet als tevoren van jaar tot jaar
opbracht; zoo besloot hem de koning van
Assyrië, en bond hem in het gevangen-
huis.
5 Want [b] de koning van Assyrië toog
op in het gansche land; ja, hij kwam op
naar Samaría, en hij belegerde haar drie
jaren.
6 In [c] het negende jaar van Hoséa nam
de koning van Assyrië Samaría in, en
voerde Israël weg in Assyrië, en deed ze
wonen in Halah, en in Habor, aan de
rivier Gozan, en in de steden der Meden.
7 Want het was geschied, dat de kin-
deren Israëls gezondigd hadden tegen
den HEERE, hunnen God, Die hen uit
Egypteland opgebracht had van onder de
hand van Faraö, den koning van Egypte;
en hadden andere goden gevreesd;
8 En [d] hadden gewandeld in de inzet-
tingen der Heidenen, die de HEERE voor
het aangezicht der kinderen Israëls ver-
dreven had, en der koningen van Israël,
die ze gemaakt hadden.
9 En de kinderen Israëls hadden de
zaken, die niet recht zijn, tegen den
HEERE, hunnen God, bemanteld; en
hadden zich hoogten gebouwd in al
hunne steden, van den wachttoren af tot
de vaste steden toe.
10 En zij hadden zich staande beelden
opgericht en bosschen, op allen hoogen
heuvel en onder alle groen geboomte.
11 En zij hadden daar gerookt op alle
hoogten, gelijk de Heidenen, die de
HEERE van hunne aangezichten wegge-
voerd had; en zij hadden kwade dingen
gedaan, om den HEERE tot toorn te ver-
wekken.
12 En zij hadden de drekgoden gediend,
waarvan de HEERE tot hen gezegd had:
[e] Gij zult deze zaak niet doen.
13 Als nu de HEERE tegen Israël en
tegen Juda, door den dienst van alle pro-
feten, van alle zieners, betuigd had, zeg-

[a] 1 Kon. 7:23, enz. [b] 2 Kon. 18:9. [c] 2 Kon. 18:10. Jes. 8:4. [d] Lev. 18:3.
[e] Ex. 20:3, 4, 5. Deut. 5:7, 8, 9.

gende : [a]Bekeert u van uwe booze wegen, en houdt Mijne geboden, *en* Mijne inzettingen, naar al de wet, die Ik uwen vaderen geboden heb, en die Ik tot u door de hand van Mijne knechten, de profeten, gezonden heb;

14 Zoo hoorden zij niet; maar zij [b]verhardden hunnen nek, gelijk de nek hunner vaderen geweest was, die aan den HEERE, hunnen God, niet geloofd hadden.

15 Daartoe verwierpen zij Zijne inzettingen, en Zijn verbond, dat Hij met hunne vaderen gemaakt had, en Zijne getuigenissen, die Hij tegen hen betuigd had, en wandelden de ijdelheid na, dat zij ijdel werden, en achter de Heidenen, die rondom hen waren, van dewelke de HEERE hun geboden had, dat zij niet doen zouden gelijk die.

16 Ja, zij verlieten al de geboden des HEEREN, huns Gods, [c]en maakten zich gegotene beelden, twee kalveren; en maakten bosschen, en bogen zich voor alle heir des hemels, en dienden Baäl.

17 Ook [d]deden zij hunne zonen en hunne dochteren door het vuur gaan, en gebruikten waarzeggerijen, en gaven op vogelgeschrei acht, en verkochten zich om te doen, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.

18 Daarom vertoornde zich de HEERE zeer over Israël, dat [e]Hij hen wegdeed van Zijn aangezicht; er bleef niets over, behalve de stam van Juda alleen.

19 Zelfs hield Juda de geboden des HEEREN, huns Gods, niet; maar [f]zij wandelden in de inzettingen van Israël, die zij gemaakt hadden.

20 Zoo verwierp de HEERE het gansche zaad van Israël, en bedrukte hen, en gaf ze in de hand der roovers, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had.

21 Want Hij [g]scheurde Israël van het huis van David af, en zij maakten Jeróbeam, den zoon van Nebat, koning; en Jeróbeam dreef Israël af van achter den HEERE, en hij deed ze eene groote zonde zondigen.

22 Alzoo wandelden de kinderen Israëls in alle zonden van Jeróbeam, die hij gedaan had; zij weken daarvan niet af,

23 Totdat de HEERE Israël van Zijn aangezicht wegdeed, gelijk als Hij gesproken had door den dienst van al Zijne knechten, de profeten; alzoo werd Israël weggevoerd uit zijn land naar Assyrië, tot op dezen dag.

Het rijk van Israël met afgodendienaars bevolkt.

24 DE koning nu van Assyrië bracht *volk* van Babel, en van Cuta, en van Avva, en van Hamath, en Sefarváïm, en deed hen wonen in de steden van Samaría, in de plaats der kinderen Israëls; en zij namen Samaría erfelijk in, en woonden in hare steden.

25 En het geschiedde in het begin hunner woning aldaar, dat zij den HEERE niet vreesden; zoo zond de HEERE leeuwen onder hen, die *eenigen* van hen doodden.

26 Daarom spraken zij tot den koning van Assyrië, zeggende: De volken, die gij vervoerd hebt, en hebt doen wonen in de steden van Samaría, weten de wijze des Gods van het land niet; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en ziet, zij dooden hen, dewijl zij niet weten de wijze des Gods van het land.

27 Toen gebood de koning van Assyrië, zeggende: Brengt eenen der priesteren daarheen, die gijlieden van daar weggevoerd hebt, dat zij henentrekken, en wonen aldaar; en dat hij hun leere de wijze des Gods van het land.

28 Zoo kwam een uit de priesters, die zij van Samaría weggevoerd hadden, en woonde te Beth-El; en hij leerde hun, hoe zij den HEERE vreezen zouden.

29 Maar elk volk maakte zijne goden; en zij stelden ze in de huizen der hoogten, die de Samaritanen gemaakt hadden, elk volk in hunne steden, waarin zij woonachtig waren.

30 Want de lieden van Babel maakten Sukkôth Benôth, en de lieden van Chut maakten Nergal, en de lieden van Hamath maakten Asíma,

31 En de Avieten maakten Nibha, en Tartak; en de Sefarvieten verbrandden hunne zonen voor Adramélech en Anamélech, de goden van Sefarváïm, met vuur.

32 Ook vreesden zij den HEERE, en [h]maakten zich van hunne geringsten priesteren der hoogten, dewelke voor hen *dienst* deden in de huizen der hoogten.

33 [i]Zij vreesden den HEERE, en dienden *ook* hunne goden, naar de wijze der volken, van dewelke zij die weggevoerd hadden.

34 Tot op dezen dag toe doen die naar de eerste wijzen; zij vreezen den HEERE niet, en zij doen niet naar hunne inzettingen, en naar hunne rechten, en naar de wet, en naar het gebod, dat de HEERE geboden heeft aan de kinderen van Jakob, dien [k]Hij den naam Israël gaf.

35 Nochtans had de HEERE een verbond met hen gemaakt, en had hun geboden, zeggende: [l]Gij zult geene andere goden

---

[a] Jer. 18:11; 25:5; 35:15. [b] Deut. 31:27. Mal. 3:7. [c] Ex. 32:8. 1 Kon. 12:28.
[d] Lev. 20:3, 4. Deut. 18:10. 2 Kon. 16:3. [e] Hos. 1:6. [f] Lev. 18:3. [g] 1 Kon. 12:16, 17, 20.
[h] 1 Kon. 12:31. [i] Zef. 1:5. [k] Gen. 32:28; 35:10. 1 Kon. 18:31. [l] Richt. 6:10.

vreezen, noch u voor hen nederbuigen, noch hen dienen, noch hun offerande doen.

36 Maar den HEERE, Die u uit Egypteland met groote kracht en met eenen uitgestrekten arm opgevoerd heeft, Dien zult gij vreezen, en voor Hem zult gij u buigen, en Hem zult gij offerande doen;

37 En de inzettingen, en de rechten, en de wet, en het gebod, die Hij u geschreven heeft, zult gij waarnemen te doen ten allen dage; en gij zult andere goden niet vreezen.

38 En het verbond, dat Ik met u gemaakt heb, zult gij niet vergeten, en gij zult andere goden niet vreezen;

39 Maar den HEERE, uwen God, zult gij vreezen, en Hij zal u redden uit de hand van al uwe vijanden.

40 Doch zij hoorden niet, maar zij deden naar hunne eerste wijze.

41 Maar deze volken vreesden den HEERE, en dienden hunne gesnedene beelden; ook doen hunne kinderen en hunne kindskinderen, gelijk als hunne vaders gedaan hebben, tot op dezen dag.

Hizkía, koning van Juda.—Jeruzalem door Sanherib belegerd.—Gebed van Hizkía, en vernieling van het Assyrische leger.

18 HET geschiedde nu in het derde jaar van Hósea, den zoon van Ela, den koning van Israël, [a] *dat* Hizkía koning werd, de zoon van Achaz, koning van Juda.

2 Vijf en twintig jaren was hij oud, toen hij koning werd, en hij regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem, en de naam zijner moeder was Abi, eene dochter van Zacharía.

3 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.

4 Hij [b] nam de hoogten weg, en brak de opgerichte beelden, en roeide de bosschen uit; en hij verbrijzelde de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de kinderen Israëls tot die dagen toe haar gerookt hadden; en hij noemde haar Nehûstan.

5 Hij betrouwde op den HEERE, den God Israëls, zoodat na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, noch die vóór hem geweest waren.

6 Want hij kleefde den HEERE aan; hij week niet van Hem na te volgen, en hij hield Zijne geboden, die de HEERE aan Mozes geboden had.

7 Zoo was de HEERE met hem; overal, waar hij henen uittrok, handelde hij kloekelijk; daartoe viel hij af van den koning van Assyrië, dat hij hem niet diende.

8 Hij [c] sloeg de Filistijnen tot Gaza toe, en hare landpalen, van den wachttoren af tot de vaste steden toe.

9 Het [d] geschiedde nu in het vierde jaar van den koning Hizkía (hetwelk was het zevende jaar van Hoséa, den zoon van Ela, den koning van Israël), dat Salmanéser, de koning van Assyrië, opkwam tegen Samaría, en haar belegerde.

10 En zij namen haar in [e] ten einde van drie jaren, in het zesde jaar van Hizkía; het was het negende jaar van Hoséa, den koning van Israël, als Samaría ingenomen werd.

11 En de koning van Assyrië voerde Israël weg naar Assyrië, en deed hen leiden in Halah, en in Habor, bij de rivier Gozan, en in de steden der Meden:

12 Daarom dat zij de stem des HEEREN, huns Gods, niet waren gehoorzaam geweest, maar Zijn verbond overtreden hadden; *en* al wat Mozes, de knecht des HEEREN, geboden had, dat hadden zij niet gehoord, noch gedaan.

13 Maar [f] in het veertiende jaar van den koning Hizkía, kwam Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle vaste steden van Juda, en nam ze in.

14 Toen zond Hizkía, de koning van Juda, tot den koning van Assyrië naar Lachis, zeggende: Ik heb gezondigd; keer af van mij; wat gij mij opleggen zult, zal ik dragen. Toen legde de koning van Assyrië Hizkía, den koning van Juda, driehonderd talenten zilvers, en dertig talenten gouds op.

15 Alzoo gaf Hizkía al het zilver, dat gevonden werd in het huis des HEEREN, en in de schatten van het huis des Konings.

16 Te dier tijd sneed Hizkía *het goud* af van de deuren van den tempel des HEEREN, en van de posten, die Hizkía, de koning van Juda, had laten overtrekken, en gaf dat aan den koning van Assyrië.

17 Evenwel zond de koning van Assyrië Tartan, en Rabsaris, en Rabsake, van Lachis tot den koning Hizkía, met een zwaar heir naar Jeruzalem; en zij togen op, en kwamen naar Jeruzalem. En als zij opgetogen en gekomen waren, bleven zij staan bij den watergang des oppersten vijvers, welke is bij den hoogen weg van het veld des vollers.

18 En zij riepen tot den Koning; zoo ging tot hen uit Eljakim, de zoon van Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.

19 En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu tot Hizkía: Zoo zegt de groote koning, de koning van Assyrië: Wat vertrouwen is dit, waarmede gij vertrouwt?

20 Gij zegt (doch het is een woord der lippen): er is raad en macht tot den oor-

[a] 2 Kron. 28:27; 29:1. [b] 2 Kron. 31:1. [c] Jes. 14:30. [d] 2 Kon. 17:3. [e] 2 Kon. 17:6. [f] 2 Kron. 32:1. Jes. 36:1.

log; op wien vertrouwt gij nu, dat gij
tegen mij rebelleert?
21 Zie nu, vertrouwt gij u op dien ge-
broken rietstaf, op Egypte, op denwelken
zoo iemand leunt, zoo zal hij in zijne hand
gaan, en die doorboren; alzoo is Faraö,
de koning van Egypte, al dengenen, die
op hem vertrouwen.
22 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij ver-
trouwen op den HEERE, onzen God; is
Hij die niet, Wiens hoogten en Wiens
altaren Hizkía weggenomen heeft, en tot
Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft: Voor
dit altaar zult gij u buigen te Jeruzalem?
23 Nu dan, wed toch met mijnen heer,
den koning van Assyrië; en ik zal u twee
duizend paarden geven, zoo gij voor u de
ruiters daarop zult kunnen geven.
24 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van
een' eenigen vorst van de geringste knech-
ten mijns heeren afkeeren? Maar gij ver-
trouwt op Egypte, om de wagenen en om
de ruiteren.
25 Nu, ben ik zonder den HEERE opge-
togen tegen deze plaats, om die te verder-
ven? De HEERE heeft tot mij gezegd:
Trek op tegen dat land, en verderf het.
26 Toen zeide Eljakim, de zoon van Hil-
kía, en Sebna, en Joah tot Rabsake:
Spreek toch tot uwe knechten in het
Syrisch, want wij verstaan het *wel;* en
spreek met ons niet in het Joodsch, voor
de ooren des volks, dat op den muur is.
27 Maar Rabsake zeide tot hen: Heeft
mijn heer mij tot uwen heer en tot u ge-
zonden, om deze woorden te spreken? is
het niet tot de mannen, die op den muur
zitten, dat zij met ulieden hunnen drek
eten, en hunne pis drinken zullen?
28 Alzoo stond Rabsake, en riep met
luider stem, in het Joodsch; en hij sprak
en zeide: Hoort het woord des grooten
konings, des konings van Assyrië!
29 Zoo zegt de Koning: Dat Hizkía u
niet bedriege; want hij zal u niet kunnen
redden uit zijne hand.
30 Daartoe dat Hizkía u niet doe ver-
trouwen op den HEERE, zeggende: De
HEERE zal ons zekerlijk redden, en deze
stad zal niet in de hand van den koning
van Assyrië gegeven worden.
31 Hoort naar Hizkía niet; want zoo
zegt de koning van Assyrië: Handelt met
mij door een geschenk, en komt tot mij
uit, en eet, een ieder *van* zijnen wijnstok,
en een ieder *van* zijnen vijgeboom; en
drinkt een ieder het water zijns born-
puts;
32 Totdat ik kom, en u haal in een land,
als ulieder land, een land van koren en
van most, een land van brood en van
wijngaarden, een land van olijven, van
olie en van honig: zoo zult gij leven en
niet sterven; en hoort niet naar Hizkía,
want hij hitst u op, zeggende: De HEERE
zal ons redden.
33 Hebben de goden der volken, ieder
zijn land, eenigszins gered uit de hand
van den koning van Assyrië?
34 Waar zijn de goden van Hamath, en
van Arpad? Waar zijn de goden van
Sefarváim, Hena en Ivva? Ja, hebben
zij Samaría uit mijne hand gered?
35 Welke zijn ze onder alle goden der
landen, die hun land uit mijne hand ge-
red hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit
mijne hand redden zou?
36 Doch het volk zweeg stil, en ant-
woordde hem niet één woord; want het
gebod des Konings was, zeggende: Gij
zult hem niet antwoorden.
37 Toen kwam Eljakim, de zoon van
Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de
schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de
kanselier, tot Hizkía, met gescheurde
kleederen; en zij gaven hem de woorden
van Rabsake te kennen.

19 EN [a] het geschiedde, als de koning
Hizkía *dat* hoorde, zoo scheurde hij
zijne kleederen, en bedekte zich met
eenen zak, en ging in het huis des HEE-
REN.
2 Daarna zond hij Eljakim, den hof-
meester, en Sebna, den schrijver, en de
oudsten der priesteren, met zakken be-
dekt, tot Jesája, den profeet, [b] den zoon
van Amoz;
3 En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt
Hizkía: Deze dag is een dag der be-
nauwdheid, en der schelding, en der las-
tering; want de kinderen zijn gekomen
tot aan de geboorte, en er is geene kracht
om te baren.
4 Misschien zal de HEERE, uw God,
hooren al de woorden van Rabsake, den-
welken zijn heer, de koning van Assyrië,
gezonden heeft, om den levenden God te
honen, en te schelden, met woorden, die
de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef
dan een gebed op voor het overblijfsel,
dat gevonden wordt.
5 En de knechten van den koning Hiz-
kía kwamen tot Jesája.
6 En Jesája zeide tot hen: Zoo zult gij
tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEE-
RE: Vrees niet voor de woorden, die gij
gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars
van den koning van Assyrië gelasterd
hebben.
7 Zie, Ik zal eenen geest in hem geven,
dat hij een gerucht hooren zal, en weder
in zijn land keeren; en Ik zal hem door
het zwaard in zijn land vellen.
8 Zoo kwam Rabsake weder, en vond
den koning van Assyrië, strijdende tegen
Libna; want hij had gehoord, dat hij van
Lachis vertrokken was.

---

a Jes. 37:1. b Jes. 1:1.

9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den
koning van Cusch, zeggen: Ziet, hij is
uitgetogen, om tegen u te strijden! zond
hij weder boden tot Hizkía, zeggende:
10 Zoo zult gij spreken tot Hizkía, den
koning van Juda, zeggende: Laat uwen
God u niet bedriegen, op welken gij vertrouwt,
zeggende: Jeruzalem zal in de
hand des konings van Assyrië niet gegeven
worden.
11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen
van Assyrië aan alle landen gedaan
hebben, die verbannende; en zoudt gij
gered worden?
12 Hebben de goden der volken, die
mijne vaders verdorven hebben, dezelve
gered? *als* Gozan, en Haran, en Rezef, en
de kinderen van Eden, die in Telasser
waren?
13 Waar is de koning van Hamath, en
de koning van Arpad, en de koning der
stad Sefarvaïm, Hena en Ivva?
14 Als nu Hizkía de brieven uit der
boden hand ontvangen, en die gelezen
had, ging hij op in het huis des HEEREN,
en Hizkía breidde die uit voor het aangezicht
des HEEREN.
15 En Hizkía bad voor het aangezicht
des HEEREN, en zeide: O HEERE, God
Israëls, Die tusschen de cherubim woont!
Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle
koninkrijken der aarde; Gij hebt den
hemel en de aarde gemaakt.
16 O HEERE! neig Uw oor en hoor, doe,
HEERE! Uwe oogen open en zie; en hoor
de woorden van Sanherib, die dezen gezonden
heeft, om den levenden God te
honen.
17 Waarlijk, HEERE! hebben de koningen
van Assyrië die Heidenen en hun
land verwoest;
18 En hebben hunne goden in het vuur
geworpen, want zij waren geene Goden,
maar het werk van menschenhanden,
hout en steen; daarom hebben zij die
verdorven.
19 Nu dan, HEERE, onze God! verlos
ons toch uit zijne hand; zoo zullen alle
koninkrijken der aarde weten, dat Gij,
HEERE! alleen God zijt.
20 Toen zond Jesája, de zoon van Amoz,
tot Hizkía, zeggende: Zoo spreekt de
HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij
gebeden hebt tegen Sanherib, den koning
van Assyrië, heb Ik gehoord.
21 Dit is het woord, dat de HEERE over
hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de
dochter van Sion, veracht u, zij bespot u,
de dochter van Jeruzalem schudt het
hoofd achter u.
22 Wien hebt gij gehoond en gelasterd?
en tegen Wien hebt gij de stem verheven,
en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen
den Heilige Israëls!
23 Door middel uwer boden hebt gij den
HEERE gehoond, en gezegd: Ik heb met
de menigte mijner wagenen beklommen
de hoogten der bergen, de zijden van den
Libanon; en ik zal zijne hooge cederboomen
en zijne uitgelezene denneboomen
afhouwen; en zal komen in zijne uiterste
herberg, in het woud zijns schoonen
velds.
24 Ik heb gegraven, en heb gedronken
vreemde wateren; en ik heb met mijne
voetzolen alle rivieren der belegerde
plaatsen verdroogd.
25 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks
lang tevoren gedaan heb? en dat van
oude dagen af geformeerd heb? Nu heb
Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn,
om de vaste steden te verstoren tot
woeste hoopen.
26 Daarom waren hare inwoners handeloos;
zij waren verslagen en beschaamd;
zij waren *als* het gras des velds, en de
groene grasscheutjes, het hooi der daken,
en het brandkoren, eer het over einde
staat.
27 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan,
en uw inkomen, en uw woeden
tegen Mij.
28 Om uw woeden tegen Mij, en dat
uwe woeling voor Mijne ooren opgekomen
is, zoo zal Ik Mijnen haak in uwen
neus leggen, en Mijn gebit in uwe lippen,
en Ik zal u doen wederkeeren door dien
weg, door welken gij gekomen zijt.
29 En dat zij u een teeken, dat men *in*
dit jaar eten zal, wat van zelf gewassen
is; en in het tweede jaar, wat daarvan
weder uitspruit; maar zaait in het derde
jaar, en maait, en plant wijngaarden, en
eet hunne vruchten.
30 Want het ontkomene, dat overgebleven
is van het huis van Juda, zal wederom
nederwaarts wortelen, en zal opwaarts
vrucht dragen.
31 Want van Jeruzalem zal het overblijfsel
uitgaan, en het ontkomene van
den berg Sion; de ijver van den HEERE
der heirscharen zal dit doen.
32 Daarom zoo zegt de HEERE van den
koning van Assyrië: Hij zal in deze stad
niet komen, noch daar eenen pijl inschieten;
ook zal hij *met* geen schild daarvoor
komen, en zal geenen wal daartegen opwerpen.
33 Door den weg, dien hij gekomen is,
door dien zal hij wederkeeren; maar in
deze stad zal hij niet komen, zegt de
HEERE.
34 Want [a] Ik zal deze stad beschermen,
om die te verlossen, om Mijnentwil, en
om Davids, Mijns knechts wil.
35 Het [b] geschiedde dan in dienzelfden
nacht, dat de Engel des HEEREN uitvoer,
en sloeg in het leger van Assyrië honderd

[a] 2 Kon. 20:6. [b] Jes. 37:36.

vijf en tachtig duizend. En toen zij zich
des morgens vroeg opmaakten, ziet, die
allen waren doode lichamen.
36 Zoo vertrok Sanherib, de koning van
Assyrië, en toog henen, en keerde weder;
en hij bleef te Nínevé.
37 Het geschiedde nu, als hij in het huis
van Nisroch, zijnen god, zich nederboog,
[a] dat Adramélech en Sarézer, *zijne zonen*,
hem met het zwaard versloegen; doch zij
ontkwamen in het land van A'rarat; en
E'sar-Haddon, zijn zoon, werd koning in
zijne plaats.

Ziekte en genezing van Hizkía.

20 IN die dagen [b] werd Hizkía krank
tot stervens toe; en de profeet
Jesája, de zoon van Amoz, *kwam tot
hem, en zeide tot hem: Zoo zegt de
HEERE: Geef bevel aan uw huis; want
gij zult sterven, en niet leven.
2 Toen keerde hij zijn aangezicht om
naar den wand, en hij bad tot den
HEERE, zeggende:
3 Och, HEERE! gedenk toch, dat ik voor
Uw aangezicht in waarheid en met een
volkomen hart gewandeld, en wat goed
in Uwe oogen is, gedaan heb. En Hizkía
weende gansch zeer.
4 Het gebeurde nu, als Jesája uit het
middelvoorhof *nog* niet gegaan was, dat
het woord des HEEREN tot hem geschied-
de, zeggende:
5 Keer weder, en zeg tot Hizkía, den
voorganger Mijns volks: Zoo zegt de
HEERE, de God van uwen vader David:
Ik heb uw gebed gehoord; Ik heb uwe
tranen gezien; zie, Ik zal u gezond
maken; aan den derden dag zult gij op-
gaan in het huis des HEEREN;
6 En Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen
toedoen, en zal u uit de hand des konings
van Assyrië verlossen, mitsgaders deze
stad; en Ik zal deze stad beschermen om
Mijnentwil, en om Mijns knechts Davids
wil.
7 Daarna zeide Jesája: Neemt eenen
klomp vijgen; en zij namen ze, en legden
ze op de zweer, en hij werd genezen.
8 Hizkía nu had gezegd tot Jesája:
Welk is het teeken, dat de HEERE mij
gezond maken zal, en dat ik op den der-
den dag in des HEEREN huis zal opgaan?
9 En Jesája zeide: Dit zal u een teeken
van den HEERE zijn, dat de HEERE het
woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal:
zal de schaduw tien graden voorwaarts
gaan, of tien graden achterwaarts keeren?
10 Toen zeide Jehizkía: Het is der
schaduwe licht, tien graden nederwaarts
te gaan; neen, maar dat de schaduw tien
graden achterwaarts keere.
11 En Jesája, de profeet, riep den
HEERE aan; en Hij deed de schaduw
tien graden achterwaarts keeren in de
graden, dewelke zij nederwaarts gegaan
was, in de graden van Achaz' *zonnewijzer*.

Hizkía zondigt door zijne schatten te toonen aan de gezanten van den koning van Babel.

12 TE dier tijd zond Beródach Báladan,
de zoon van Báladan, de koning van
Babel, brieven en een geschenk aan Hiz-
kía; want hij had gehoord, dat Hizkía
krank geweest was.
13 En Hizkía hoorde naar hen, en hij
toonde hun zijn gansche schathuis, het
zilver, en het goud, en de specerijen, en
de beste olie, en zijn wapenhuis, en al
wat gevonden werd in zijne schatten; er
was geen ding in zijn huis, noch in zijne
gansche heerschappij, dat hij hun niet
toonde.
14 Toen kwam de profeet Jesája tot den
koning Hizkía, en zeide tot hem: Wat
hebben die mannen gezegd, en van waar
zijn zij tot u gekomen? En Hizkía zeide:
Zij zijn uit verren lande gekomen, uit
Babel.
15 En hij zeide: Wat hebben zij gezien
in uw huis? En Hizkía zeide: Zij heb-
ben alles gezien, wat in mijn huis is;
geen ding is er in mijne schatten, dat ik
hun niet getoond heb.
16 Toen zeide Jesája tot Hizkía: Hoor
des HEEREN woord.
17 Zie, de dagen komen, dat al wat in
uw huis is, en wat uwe vaderen tot dezen
dag toe opgelegd hebben, naar Babel weg-
gevoerd zal worden; er zal niets overge-
laten worden, zegt de HEERE.
18 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die
uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen
zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in
het paleis des konings van Babel.
19 Maar Hizkía zeide tot Jesája: Het
woord des HEEREN, dat gij gesproken
hebt, is goed. Ook zeide hij: Zou het
niet, naardien vrede en waarheid in mijne
dagen wezen zal?
20 Het overige nu der geschiedenissen
van Hizkía, en al zijne macht, en hoe hij
den vijver en den watergang gemaakt
heeft, en water in de stad gebracht heeft,
zijn die niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Juda?
21 En Hizkía ontsliep met zijne vaderen;
en zijn zoon Manasse werd koning in
zijne plaats.

Regeering van den goddeloozen Manasse.

21 MANASSE [c] was twaalf jaren oud,
toen hij koning werd; en hij re-
geerde vijf en vijftig jaren te Jeruzalem;
en de naam zijner moeder was Hefzi-bah.
2 En hij deed, dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, naar de gruwelen der Hei-
denen, die de HEERE voor het aangezicht

[a] 2 Kron. 32:21. Jes. 37:38. [b] 2 Kron. 32:24. Jes. 38:1. [c] 2 Kron. 33:1.

der kinderen Israëls uit de bezitting ver-
dreven had.
3 Want hij bouwde de hoogten weder
op, [a] die Hizkía, zijn vader, verdorven
had; en hij richtte Baäl altaren op, en
maakte een bosch, [b] gelijk als Achab, de
koning van Israël, gemaakt had, en boog
zich neder voor al het heir des hemels, en
diende ze.
4 En hij [c] bouwde altaren in het huis
des HEEREN, waarvan de HEERE gezegd
had: [d] Te Jeruzalem zal Ik Mijnen Naam
zetten.
5 Daartoe bouwde hij altaren voor al het
heir des hemels, in beide de voorhoven
van het huis des HEEREN.
6 Ja, hij deed zijnen zoon door het vuur
gaan, en pleegde guichelarij en gaf op
vogelgeschrei acht, en hij stelde waar-
zeggers en duivelskunstenaren; hij deed
zeer veel kwaads in de oogen des HEEREN,
om *Hem* tot toorn te verwekken.
7 Hij stelde ook een gesneden beeld van
het bosch, dat hij gemaakt had, in het
huis, waarvan de HEERE gezegd had tot
David en tot zijnen zoon Sálomo: [e] In
dit huis, en in Jeruzalem, die Ik uit alle
stammen van Israël verkoren heb, zal Ik
Mijnen Naam zetten in eeuwigheid;
8 En Ik zal niet voortvaren den voet van
Israël te bewegen uit dit land, dat Ik hun-
nen vaderen gegeven heb; alleenlijk, zoo
zij waarnemen te doen, naar alles, wat Ik
hun geboden heb, en naar de gansche wet,
die Mijn knecht Mozes hun geboden
heeft.
9 Maar zij hoorden niet; want Manasse
deed hen dwalen, dat zij erger deden dan
de Heidenen, die de HEERE voor het aan-
gezicht der kinderen Israëls verdelgd had.
10 Toen sprak de HEERE door den dienst
van Zijne knechten, de profeten, zeggende:
11 Dewijl [f] Manasse, de koning van
Juda, deze gruwelen gedaan heeft, erger
doende dan al wat de Amorieten gedaan
hebben, die vóór hem geweest zijn, ja, ook
Juda door zijne drekgoden heeft doen zon-
digen:
12 Daarom, alzoo zegt de HEERE, de God
Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad over Jeru-
zalem en Juda brengen, dat een' ieder, die
het hoort, beide zijne ooren klinken zul-
len.
13 En Ik zal over Jeruzalem het meet-
snoer van Samaría trekken, mitsgaders het
paslood van het huis van Achab; en Ik
zal Jeruzalem uitwisschen, gelijk als men
eenen schotel uitwischt: men wischt dien
uit, en men keert hem om op zijne hol-
ligheid.
14 En Ik zal het overblijfsel Mijns erf-
deels, verlaten, en zal ze in de hand
hunner vijanden geven; en zij zullen tot
eenen roof en plundering worden al
hunnen vijanden.
15 Daarom dat zij gedaan hebben, dat
kwaad was in Mijne oogen, en Mij tot
toorn verwekt hebben, van dien dag, dat
hunne vaderen van Egypte uitgegaan zijn,
ook tot op dezen dag toe.
16 Daartoe vergoot Manasse ook zeer
veel onschuldig bloed, totdat hij Jeruza-
lem van het eene einde tot het andere
vervuld had; behalve zijne zonde, die hij
Juda zondigen deed, doende wat kwaad
was in de oogen des HEEREN.
17 Het overige nu der geschiedenissen
van Manasse, en al wat hij gedaan heeft,
en zijne zonde, die hij gezondigd heeft,
zijn die niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Juda?
18 En [g] Manasse ontsliep met zijne vade-
ren, en werd begraven in den hof van zijn
huis, in den hof van Uzza; en zijn zoon
Amon werd koning in zijne plaats.

Amon, koning van Juda.

19 Amon was twee en twintig jaren oud,
toen hij koning werd, en hij regeerde
twee jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was Mesullémet, eene
dochter van Haruz van Jotba.
20 En hij deed, dat kwaad was in de
oogen des HEEREN, gelijk als zijn vader
Manasse gedaan had.
21 Want hij wandelde in al den weg,
dien zijn vader gewandeld had, en hij
diende de drekgoden, die zijn vader ge-
diend had, en hij boog zich voor die neder.
22 Zoo verliet hij den HEERE, den God
zijner vaderen, en hij wandelde niet in
den weg des HEEREN.
23 En de knechten van Amon maakten
eene verbintenis tegen hem, en zij dood-
den den Koning in zijn huis.
24 Maar het volk des lands versloeg
allen, die tegen den koning Amon eene
verbintenis gemaakt hadden; en het volk
des lands maakte zijnen zoon Josía ko-
ning in zijne plaats.
25 Het overige nu der geschiedenissen
van Amon, wat hij gedaan heeft, zijn die
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Juda?
26 En men begroef hem in zijn graf, in
den hof van Uzza; en [h] zijn zoon Josía
werd koning in zijne plaats.

Regeering en hervormingen van Josía.—Het boek der Wet in den tempel teruggevonden. —De afgoderij afgeschaft.— Het Paaschfeest gevierd.

22 JOSÍA [i] was acht jaren oud, toen
hij koning werd, en regeerde een en

[a] 2 Kon. 18:4. [b] 1 Kon. 16:31, 32, 33. [c] Jer. 32:34. [d] Deut. 12:5, 11. 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 8:29; 9:3. 2 Kron. 7:12. Ps. 132:13, 14. Jer. 32:34. [e] 2 Sam. 7:10. 1 Kon. 8:16, 29; 9:3. 2 Kon. 23:27. [f] Jer. 15:4. [g] 2 Kron. 33:20. [h] Matth. 1:10. [i] 2 Kron. 34:1.

dertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jedída, eene dochter van Adája, van Bozkath.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN; en hij wandelde in al den weg van zijnen vader David, en week niet af ter rechter- noch ter linkerhand.
3 Het geschiedde nu in het achttiende jaar van den koning Josía, dat de Koning den schrijver Safan, den zoon van Azália, den zoon van Mesullam, zond in het huis des HEEREN, zeggende:
4 Ga op tot Hilkía, den hoogepriester, opdat hij het geld opsomme, dat in het huis des HEEREN gebracht is, hetwelk de wachters des dorpels van het volk verzameld hebben;
5 En dat zij dat geven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld zijn over het huis des HEEREN; opdat zij het geven aan degenen, die het werk doen, dat in het huis des HEEREN is, om de breuken van het huis te beteren:
6 Aan de timmerlieden, en de bouwlieden, en de metselaars, en om hout en gehouwene steenen te koopen, om het huis te beteren.
7 Doch er werd met hen geene rekening gehouden van het geld, dat in hunne hand geleverd was; want zij handelden trouwelijk.
8 Toen zeide de hoogepriester Hilkía tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek in het huis des HEEREN gevonden; en Hilkía gaf dat boek aan Safan; die las het.
9 Daarna kwam Safan, de schrijver, tot den Koning, en bracht den Koning bescheid weder, en hij zeide: Uwe knechten hebben het geld, dat in het huis gevonden was, samengebracht, en hebben het gegeven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN.
10 Ook gaf Safan, de schrijver, den Koning te kennen, zeggende: De priester Hilkía heeft mij een boek gegeven. En Safan las dat voor het aangezicht des Konings.
11 Het geschiedde nu, als de Koning de woorden des wetboeks hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.
12 En de Koning gebood Hilkía, den priester, en Ahíkam, den zoon van Safan, en Achbor, den zoon van Michája, en Safan, den schrijver, en Asája, den knecht des Konings, zeggende:
13 Gaat henen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het volk, en voor het gansche Juda, over de woorden dezes boeks, dat gevonden is; want de grimmigheid des HEEREN is groot, dewelke tegen ons aangestoken is, omdat onze vaderen niet gehoord hebben naar de woorden dezes boeks om te doen naar al wat voor ons geschreven is.
14 Toen ging de priester Hilkía, en Ahíkam, en Achbor, en Safan, en Asája henen tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallum, den zoon van Tikva, den zoon van Harhas, den kleederbewaarder (zij nu woonde te Jeruzalem, in het tweede deel), en zij spraken tot haar.
15 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt tot den man, die u tot mij gezonden heeft:
16 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats brengen, en over hare inwoners, *namelijk* al de woorden des boeks, dat de koning van Juda gelezen heeft.
17 Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden gerookt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten met al het werk hunner handen, zoo zal Mijne grimmigheid aangestoken worden tegen deze plaats, en niet uitgeblust worden.
18 Maar tot den koning van Juda, die u gezonden heeft, om den HEERE te vragen, alzoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij gehoord hebt;
19 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht des HEEREN vernederd hebt, als gij hoordet, wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en derzelver inwoners, dat zij tot eene verwoesting en vloek zullen worden, en dat gij uwe kleederen gescheurd en voor Mijn aangezicht geweend hebt; zoo heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE.
20 Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal. En zij brachten den Koning het antwoord weder.

23 TOEN [a] zond de Koning henen, en tot hem verzamelden al de oudsten van Juda en Jeruzalem.
2 En de Koning ging op in het huis des HEEREN, en met hem alle man van Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, en de priesters en profeten, en al het volk, van den minste tot den meeste; en hij las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, [b] dat in het huis des HEEREN gevonden was.
3 De Koning nu stond aan den pilaar, en maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen, en Zijne geboden, en Zijne getuigenissen, en Zijne inzettingen met ganschen harte en met ganscher ziele te houden, bevestigende de woorden dezes verbonds, die in dit boek geschreven zijn. En het gansche volk stond in dit verbond.

---

[a] 2 Kron. 34:29. [b] 2 Kon. 22:8.

4 En de Koning gebood den hooge-
priester Hilkía, en den priestéren der
tweede ordening, en den dorpelbewaar-
ders, dat zij uit den tempel des HEEREN
alle gereedschap, dat voor Baäl, en voor
het *beeld van het* bosch, en voor al het
heir des hemels gemaakt was, uitbrengen
zouden; en hij verbrandde dat buiten
Jeruzalem in de velden van Kidron, en
liet het stof daarvan naar Beth-El dragen.
5 Daartoe schafte hij de Chemárim af,
die de koningen van Juda gesteld hadden,
opdat men rooken zou op de hoogten, in
de steden van Juda, en rondom Jeruza-
lem, mitsgaders die voor Baäl, de zon,
en de maan, en de *andere* planeten, en al
het heir des hemels rookten.
6 Hij bracht ook het *beeld van het* bosch
uit het huis des HEEREN weg, buiten Je-
ruzalem, tot de beek Kidron, en ver-
brandde het aan de beek Kidron, en ver-
gruisde het tot stof; en hij wierp het stof
daarvan op de graven der kinderen des
volks.
7 Daartoe brak hij de huizen der schand-
jongens af, die aan het huis des HEEREN
waren, alwaar de vrouwen huisjes voor
het *beeld van het* bosch weefden.
8 En hij bracht al de priesters uit de
steden van Juda, en verontreinigde de
hoogten, alwaar die priesters gerookt had-
den, van Geba af tot Ber-séba toe; en
hij brak de hoogten der poorten af, *ook*
die aan de deur der poort van Jozua, den
overste der stad, was, welke aan iemands
linkerhand was, in de stadspoort *gaande*.
9 Doch de priesters der hoogten offerden
niet op het altaar des HEEREN te Jeruza-
lem; maar zij aten ongezuurde *brooden*
in het midden van hunne broederen.
10 Hij verontreinigde ook Tofeth, dat
in het dal der kinderen van Hinnom is,
opdat niemand zijnen zoon of zijne
dochter voor den Molech door het vuur
deed gaan.
11 En hij schafte de paarden af, die de
koningen van Juda voor de zon gesteld
hadden, van den ingang in het huis des
HEEREN, tot de kamer van Nathan-
Mélech, den hoveling, die in Parvárim
was; en de wagenen der zon verbrandde
hij met vuur.
12 Verder de altaren, die op het dak der
opperzaal van Achaz waren, die de konin-
gen van Juda gemaakt hadden, mitsga-
ders de altaren, [a] die Manasse in de twee
voorhoven van het huis des HEEREN
gemaakt had, brak de Koning af; en hij
verbrijzelde ze van daar, en wierp het stof
daarvan in de beek Kidron.
13 De hoogten ook, die vooraan Jeruza-
lem waren, dewelke waren ter rechter-
hand van den berg Mashith, die Salomo,
de koning van Israël, voor Astoreth, het
verfoeisel der Sidoniërs, en voor Kamos,
het verfoeisel der Moabieten, en voor
Milcom, den gruwel der kinderen Am-
mons, gebouwd had, verontreinigde de
Koning.
14 Insgelijks brak hij de [b] opgerichte
beelden, en roeide de bosschen uit; en
hij vervulde hunne plaats met menschen-
beenderen.
15 Daartoe ook het [c] altaar, dat te Beth-
El was, *en* de hoogte, die Jeróbeam, de
zoon van Nebat, dewelke Israël zondigen
deed, gemaakt had; te zamen dat altaar
en die hoogte brak hij af; ja, hij ver-
brandde de hoogte; hij vergruisde ze tot
stof, en hij verbrandde het bosch.
16 En als Josía zich omkeerde, zag hij
de graven, die daar op den berg waren,
en zond henen, en nam de beenderen uit
de graven, en verbrandde ze op dat altaar,
en verontreinigde dat; [d] naar het woord
des HEEREN, dat de man Gods uitgeroe-
pen had, die deze woorden uitriep.
17 Verder zeide hij: Wat is dat voor een
grafteeken, dat ik zie? En de lieden der
stad zeiden tot hem: Het is het graf van
den man Gods, die uit Juda kwam, en
deze dingen, die gij tegen dit altaar van
Beth-El gedaan hebt, uitgeroepen heeft.
18 En hij zeide: Laat hem liggen, dat
niemand zijne beenderen verroere. Zoo
bevrijdden zij zijne beenderen, met de
beenderen van den profeet, die uit Sa-
maría gekomen was.
19 Daartoe nam Josía ook weg al de
huizen der hoogten, [e] die in de steden van
Samaría waren, die de koningen van
Israël gemaakt hadden, om *den* HEERE
tot toorn te verwekken; en hij deed
ze naar al de daden, die hij te Beth-El
gedaan had.
20 En hij slachtte al de priesteren der
hoogten, die daar waren, op de altaren,
en verbrandde menschenbeenderen op
dezelve. Daarna keerde hij weder naar
Jeruzalem.
21 En de Koning gebood het gansche
volk, zeggende: [f] Houdt den HEERE,
uwen God, pascha, [g] gelijk in dit boek
des verbonds geschreven is.
22 Want gelijk dit pascha was er geen
gehouden, van de dagen der richteren af,
die Israël gericht hadden, noch in al de
dagen der koningen van Israël, noch der
koningen van Juda;
23 Maar in het achttiende jaar van den
koning Josía, werd dit pascha den
HEERE te Jeruzalem gehouden.
24 En ook deed Josía [h] weg de waar-
zeggers, en de duivelskunstenaars, en de

[a] 2 Kon. 21:5. [b] Ex. 23:24; 34:13. Num. 33:52. Deut. 7:5, 25; 12:3. [c] 1 Kon. 12:32, 33.
[d] 1 Kon. 13:2. [e] 2 Kron. 34:6. [f] 2 Kron. 35:1. [g] Ex. 12:3. Deut. 16:2.
[h] Lev. 19:31; 23:27. Deut. 18:11. Jes. 8:19.

dertig jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was Jedída, eene dochter
van Adája, van Bozkath.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN; en hij wandelde in al den
weg van zijnen vader David, en week niet
af ter rechter- noch ter linkerhand.
3 Het geschiedde nu in het achttiende
jaar van den koning Josía, dat de Koning
den schrijver Safan, den zoon van Azália,
den zoon van Mesullam, zond in het huis
des HEEREN, zeggende:
4 Ga op tot Hilkía, den hoogepriester,
opdat hij het geld opsomme, dat in het
huis des HEEREN gebracht is, hetwelk de
wachters des dorpels van het volk verza-
meld hebben;
5 En dat zij dat geven in de hand der
verzorgers van het werk, die besteld zijn
over het huis des HEEREN; opdat zij het
geven aan degenen, die het werk doen, dat
in het huis des HEEREN is, om de breuken
van het huis te beteren:
6 Aan de timmerlieden, en de bouwlieden,
en de metselaars, en om hout en gehou-
wene steenen te koopen, om het huis te
beteren.
7 Doch er werd met hen geene rekening
gehouden van het geld, dat in hunne
hand geleverd was; want zij handelden
trouwelijk.
8 Toen zeide de hoogepriester Hilkía tot
Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek
in het huis des HEEREN gevonden; en
Hilkía gaf dat boek aan Safan; die las
het.
9 Daarna kwam Safan, de schrijver, tot
den Koning, en bracht den Koning be-
scheid weder, en hij zeide: Uwe knechten
hebben het geld, dat in het huis gevonden
was, samengebracht, en hebben het ge-
geven in de hand der verzorgers van het
werk, die besteld waren over het huis des
HEEREN.
10 Ook gaf Safan, de schrijver, den Ko-
ning te kennen, zeggende: De priester
Hilkía heeft mij een boek gegeven. En
Safan las dat voor het aangezicht des Ko-
nings.
11 Het geschiedde nu, als de Koning de
woorden des wetboeks hoorde, dat hij
zijne kleederen scheurde.
12 En de Koning gebood Hilkía, den
priester, en Ahíkam, den zoon van Safan,
en Achbor, den zoon van Michája, en Sa-
fan, den schrijver, en Asája, den knecht
des Konings, zeggende:
13 Gaat henen, vraagt den HEERE voor
mij, en voor het volk, en voor het gan-
sche Juda, over de woorden dezes boeks,
dat gevonden is; want de grimmigheid
des HEEREN is groot, dewelke tegen ons
aangestoken is, omdat onze vaderen niet
gehoord hebben naar de woorden dezes
boeks om te doen naar al wat voor ons
geschreven is.
14 Toen ging de priester Hilkía, en Ahí-
kam, en Achbor, en Safan, en Asája
henen tot de profetes Hulda, de huisvrouw
van Sallum, den zoon van Tikva, den zoon
van Harhas, den kleederbewaarder (zij nu
woonde te Jeruzalem, in het tweede deel),
en zij spraken tot haar.
15 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de
HEERE, de God Israëls: Zegt tot den man,
die u tot mij gezonden heeft:
16 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal
kwaad over deze plaats brengen, en over
hare inwoners, *namelijk* al de woorden
des boeks, dat de koning van Juda ge-
lezen heeft.
17 Daarom dat zij Mij verlaten, en ande-
ren goden gerookt hebben, opdat zij Mij
tot toorn verwekten met al het werk hun-
ner handen, zoo zal Mijne grimmigheid
aangestoken worden tegen deze plaats, en
niet uitgebluscht worden.
18 Maar tot den koning van Juda, die u
gezonden heeft, om den HEERE te vragen,
alzoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt de
HEERE, de God Israëls: Aangaande de
woorden, die gij gehoord hebt;
19 Omdat uw hart week geworden is, en
gij u voor het aangezicht des HEEREN
vernederd hebt, als gij hoordet, wat Ik
gesproken heb tegen deze plaats en der-
zelver inwoners, dat zij tot eene verwoes-
ting en vloek zullen worden, en dat gij
uwe kleederen gescheurd en voor Mijn
aangezicht geweend hebt; zoo heb Ik u
ook verhoord, spreekt de HEERE.
20 Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot
uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw
graf verzameld worden, en uwe oogen zul-
len al het kwaad niet zien, dat Ik over
deze plaats brengen zal. En zij brachten
den Koning het antwoord weder.

23 TOEN [a] zond de Koning henen, en
tot hem verzamelden al de oudsten
van Juda en Jeruzalem.
2 En de Koning ging op in het huis des
HEEREN, en met hem alle man van Juda,
en alle inwoners van Jeruzalem, en de
priesters en profeten, en al het volk, van
den minste tot den meeste; en hij las
voor hunne ooren al de woorden van het
boek des verbonds, [b] dat in het huis des
HEEREN gevonden was.
3 De Koning nu stond aan den pilaar,
en maakte een verbond voor des HEEREN
aangezicht, om den HEERE na te wan-
delen, en Zijne geboden, en Zijne getui-
genissen, en Zijne inzettingen met gan-
schen harte en met ganscher ziele te
houden, bevestigende de woorden dezes
verbonds, die in dit boek geschreven zijn.
En het gansche volk stond in dit verbond.

---

[a] 2 Kron. 34:29. [b] 2 Kon. 22:8.

4 En de Koning gebood den hoogepriester Hilkía, en den priestèren der tweede ordening, en den dorpelbewaarders, dat zij uit den tempel des HEEREN alle gereedschap, dat voor Baäl, en voor het *beeld van het* bosch, en voor al het heir des hemels gemaakt was, uitbrengen zouden; en hij verbrandde dat buiten Jeruzalem in de velden van Kidron, en liet het stof daarvan naar Beth-El dragen.

5 Daartoe schafte hij de Chemárim af, die de koningen van Juda gesteld hadden, opdat men rooken zou op de hoogten, in de steden van Juda, en rondom Jeruzalem, mitsgaders die voor Baäl, de zon, en de maan, en de *andere* planeten, en al het heir des hemels rookten.

6 Hij bracht ook het *beeld van het* bosch uit het huis des HEEREN weg, buiten Jeruzalem, tot de beek Kidron, en verbrandde het aan de beek Kidron, en vergruisde het tot stof; en hij wierp het stof daarvan op de graven der kinderen des volks.

7 Daartoe brak hij de huizen der schandjongens af, die aan het huis des HEEREN waren, alwaar de vrouwen huisjes voor het *beeld van het* bosch weefden.

8 En hij bracht al de priesters uit de steden van Juda, en verontreinigde de hoogten, alwaar die priesters gerookt hadden, van Geba af tot Ber-séba toe; en hij brak de hoogten der poorten af, *ook* die aan de deur der poort van Jozua, den overste der stad, was, welke aan iemands linkerhand was, in de stadspoort *gaande*.

9 Doch de priesters der hoogten offerden niet op het altaar des HEEREN te Jeruzalem; maar zij aten ongezuurde *brooden* in het midden van hunne broederen.

10 Hij verontreinigde ook Tofeth, dat in het dal der kinderen van Hinnom is, opdat niemand zijnen zoon of zijne dochter voor den Molech door het vuur deed gaan.

11 En hij schafte de paarden af, die de koningen van Juda voor de zon gesteld hadden, van den ingang in het huis des HEEREN, tot de kamer van Nathan-Mélech, den hoveling, die in Parvárim was; en de wagenen der zon verbrandde hij met vuur.

12 Verder de altaren, die op het dak der opperzaal van Achaz waren, die de koningen van Juda gemaakt hadden, mitsgaders de altaren, [a] die Manasse in de twee voorhoven van het huis des HEEREN gemaakt had, brak de Koning af; en hij verbrijzelde ze van daar, en wierp het stof daarvan in de beek Kidron.

13 De hoogten ook, die vooraan Jeruzalem waren, dewelke waren ter rechterhand van den berg Mashith, die Salomo, de koning van Israël, voor Astoreth, het verfoeisel der Sidoniërs, en voor Kamos, het verfoeisel der Moabieten, en voor Milcom, den gruwel der kinderen Ammons, gebouwd had, verontreinigde de Koning.

14 Insgelijks brak hij de [b] opgerichte beelden, en roeide de bosschen uit; en hij vervulde hunne plaats met menschenbeenderen.

15 Daartoe ook het [c] altaar, dat te Beth-El was, *en* de hoogte, die Jeróbeam, de zoon van Nebat, dewelke Israël zondigen deed, gemaakt had; te zamen dat altaar en die hoogte brak hij af; ja, hij verbrandde de hoogte; hij vergruisde ze tot stof, en hij verbrandde het bosch.

16 En als Josía zich omkeerde, zag hij de graven, die daar op den berg waren, en zond henen, en nam de beenderen uit de graven, en verbrandde ze op dat altaar, en verontreinigde dat; [d] naar het woord des HEEREN, dat de man Gods uitgeroepen had, die deze woorden uitriep.

17 Verder zeide hij: Wat is dat voor een grafteeken, dat ik zie? En de lieden der stad zeiden tot hem: Het is het graf van den man Gods, die uit Juda kwam, en deze dingen, die gij tegen dit altaar van Beth-El gedaan hebt, uitgeroepen heeft.

18 En hij zeide: Laat hem liggen, dat niemand zijne beenderen verroere. Zoo bevrijdden zij zijne beenderen, met de beenderen van den profeet, die uit Samaría gekomen was.

19 Daartoe nam Josía ook weg al de huizen der hoogten, [e] die in de steden van Samaría waren, die de koningen van Israël gemaakt hadden, om *den* HEERE tot toorn te verwekken; en hij deed ze naar al de daden, die hij te Beth-El gedaan had.

20 En hij slachtte al de priesteren der hoogten, die daar waren, op de altaren, en verbrandde menschenbeenderen op dezelve. Daarna keerde hij weder naar Jeruzalem.

21 En de Koning gebood het gansche volk, zeggende: [f] Houdt den HEERE, uwen God, pascha, [g] gelijk in dit boek des verbonds geschreven is.

22 Want gelijk dit pascha was er geen gehouden, van de dagen der richteren af, die Israël gericht hadden, noch in al de dagen der koningen van Israël, noch der koningen van Juda;

23 Maar in het achttiende jaar van den koning Josía, werd dit pascha den HEERE te Jeruzalem gehouden.

24 En ook deed Josía [h] weg de waarzeggers, en de duivelskunstenaars, en de

[a] 2 Kon. 21:5. [b] Ex. 23:24; 34:13. Num. 33:52. Deut. 7:5, 25; 12:3. [c] 1 Kon. 12:32, 33. [d] 1 Kon. 13:2. [e] 2 Kron. 34:6. [f] 2 Kron. 35:1. [g] Ex. 12:3. Deut. 16:2. [h] Lev. 19:31; 20:27. Deut. 18:11. Jes. 8:19.

terafim, en de drekgoden, en alle verfoeiselen, die in het land van Juda en in Jeruzalem gezien werden; opdat hij bevestigde de woorden der wet, die geschreven waren in het boek, dat de priester Hilkía in het huis des HEEREN gevonden had.

25 En vóór hem was geen koning zijns gelijke, die zich tot den HEERE, met zijn gansche hart, en met zijne gansche ziel, en met zijne gansche kracht, naar al de wet van Mozes, bekeerd had; en na hem stond zijns gelijke niet op.

26 Nochtans keerde zich de HEERE van den brand Zijns grooten toorns niet af, waarmede Zijn toorn brandde tegen Juda, om al de tergingen, waarmede Manasse Hem getergd had.

27 En de HEERE zeide: Ik zal Juda ook van Mijn aangezicht wegdoen, [a] gelijk als Ik Israël weggedaan heb; en Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkoren heb, en het huis, waarvan Ik gezegd heb: Mijn Naam zal daar wezen.

28 Het overige nu der geschiedenissen van Josía, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

29 In zijn dagen toog Faraö Necho, de koning van Egypte, op tegen den koning van Assyrië, naar de rivier Frath; en de koning Josía toog hem tegemoet, en hij doodde hem te Megiddo, als hij hem gezien had.

30 En zijne knechten voerden hem dood op eenen wagen, van Megiddo, en brachten hem te Jeruzalem, en begroeven hem in zijn graf, [b] en het volk des lands nam Jóahaz, den zoon van Josía, en zalfden hem, en maakten hem koning in zijns vaders plaats.

Jóahaz, Jójakim en Jójachin, koningen van Juda.

31 DRIE EN TWINTIG jaren was Jóahaz oud, toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamútal, de dochter van Jeremía, van Libna.

32 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaderen gedaan hadden.

33 Doch Faraö Necho liet hem binden te Ribla in het land van Hamath, opdat hij te Jeruzalem niet regeeren zou; en hij legde het land eene boete op van honderd talenten zilvers en een talent gouds.

34 Ook maakte Faraö Necho Eljákim, den zoon van Josía, koning, in de plaats van zijnen vader Josía, en veranderde zijnen naam in [c] Jójakim; maar Jóahaz man hij mede, en hij kwam in Egypte, en stierf aldaar.

35 En Jójakim gaf dat zilver en dat goud aan Faraö; doch hij schatte het land, om dat geld naar het bevel van Faraö te geven; een' ieder naar zijne schatting eischte hij het zilver en goud af van het volk des lands, om aan Faraö Necho te geven.

36 Vijf en twintig jaren was Jójakim oud, toen hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zebudda, eene dochter van Pedája, van Ruma.

37 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaders gedaan hadden.

24 IN [d] zijne dagen toog Nebukadnézar, de koning van Babel, op, en Jójakim werd zijn knecht drie jaren; daarna keerde hij zich om, en rebelleerde tegen hem.

2 En de HEERE zond tegen hem de benden der Chaldeën, en de benden der Syriërs, en de benden der Moabieten, en de benden der kinderen Ammons, en zond hen tegen Juda, om dat te verderven, [e] naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst Zijner knechten, de profeten.

3 Zekerlijk geschiedde *dit* naar het bevel des HEEREN tegen Juda, dat Hij hen van Zijn aangezicht wegdeed, om de zonden van Manasse, naar alles, wat hij gedaan had;

4 Als ook *om* het onschuldig bloed, dat hij vergoten had, zoodat hij Jeruzalem met onschuldig bloed vervuld had; daarom wilde de HEERE niet vergeven.

5 Het overige nu der geschiedenissen van Jójakim, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

6 En Jójakim ontsliep met zijne vaderen; en zijn zoon Jójachin werd koning in zijne plaats.

7 De koning nu van Egypte toog voortaan niet meer uit zijn land; want de koning van Babel had, van de rivier van Egypte af tot aan de rivier Frath, ingenomen al wat van den koning van Egypte was.

8 Jójachin was achttien jaar oud, toen hij koning werd, en regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Nehústa, eene dochter van Elnáthan, van Jeruzalem.

9 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader gedaan had.

Begin der gevangenschap.

10 TE [f] dier tijd togen de knechten van Nebukadnézar, den koning van Babel,

---

[a] 2 Kon. 17:18, 20; 24:3. [b] 2 Kron. 36:1. [c] Matth. 1:11. [d] 2 Kron. 36:6.
[e] 2 Kon. 20:17; 23:27. [f] Dan. 1:1.

naar Jeruzalem; en de stad werd belegerd.
11 Zelfs kwam Nebukadnézar, de koning van Babel, tegen de stad, als zijne knechten die belegerden.
12 Toen ging Jójachin, de koning van Juda, uit tot den koning van Babel, hij, en zijne moeder, en zijne knechten, en zijne vorsten, en zijne hovelingen; en de koning van Babel nam hem *gevangen* in het achtste jaar zijner regeering.
13 [a]En hij bracht van daar uit al de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des Konings; en hij hieuw alle gouden vaten af, die Sálomo, de koning van Israël, in den tempel des HEEREN gemaakt had, gelijk als de HEERE gesproken had.
14 En hij voerde gansch Jeruzalem weg, mitsgaders al de vorsten, en alle strijdbare helden, tien duizend gevangenen, en alle timmerlieden en smeden; niemand werd overgelaten, dan het arme volk des lands.
15 [b]Zoo voerde hij Jójachin weg naar Babel, mitsgaders des Konings moeder, en des Konings vrouwen, en zijne hovelingen; daartoe de machtigen des lands bracht hij gevankelijk van Jeruzalem naar Babel;
16 En [c]alle kloeke mannen tot zeven duizend, en timmerlieden en smeden tot één duizend, *en* alle helden, die ten oorlog geoefend waren; dezen bracht de koning van Babel gevankelijk naar Babel.

Zedekía, laatste koning van Juda.—Nebukadnézar verwoest Jeruzalem, en voert het volk in gevangenschap naar Jeruzalem.

17 EN de [d]koning van Babel maakte Mattánja, deszelfs oom, koning in plaats van hem, en veranderde zijnen naam in Zedekía.
18 Zedekía was een en twintig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamútal, eene dochter van Jeremía, van Libna.
19 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat Jójakim gedaan had.
20 Want het geschiedde, om den toorn des HEEREN tegen Jeruzalem en tegen Juda, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had. En Zedekía rebelleerde tegen den koning van Babel.

25 EN [e]het geschiedde in het negende jaar zijner regeering, in de tiende maand, op den tienden der maand, *dat* Nebukadnézar, de koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem, hij en zijn gansche heir, en legerde zich tegen haar; en zij bouwden tegen haar sterkten rondom.
2 Zoo kwam de stad in belegering, tot in het elfde jaar van den koning Zedekía.
3 Op den negenden der *vierde* maand, [f]als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had,
4 Toen werd de stad doorgebroken, en al de krijgslieden *vloden* des nachts door den weg der poort, tusschen de twee muren, die aan des Konings hof waren (de Chaldeën nu waren tegen de stad rondom), en *de Koning* trok *door* den weg des vlakken velds.
5 Doch het heir der Chaldeën jaagde den Koning na, en zij achterhaalden hem in de vlakke velden van Jéricho, en al zijn heir werd van bij hem verstrooid.
6 Zij dan grepen den Koning, en voerden hem opwaarts tot den koning van Babel, naar Ribla; en zij spraken een oordeel tegen hem.
7 En zij slachtten de zonen van Zedekía voor zijne oogen, en men verblindde Zedekía's oogen, en zij bonden hem met twee koperen ketenen, en voerden hem naar Babel.
8 Daarna in de vijfde maand, op den zevenden der maand (dit was het negentiende jaar van Nebukadnézar, den koning van Babel) kwam Nebuzáradan, de overste der trawanten, de knecht des konings van Babel, te Jeruzalem.
9 En hij verbrandde het huis des HEEREN, en het huis des Konings, mitsgaders alle huizen van Jeruzalem; en alle huizen der grooten verbrandde hij met vuur.
10 En het gansche heir der Chaldeën, dat met den overste der trawanten was, brak de muren van Jeruzalem rondom af.
11 Het overige nu des volks, die in de stad overgelaten waren, en de afvalligen, die tot den koning van Babel gevallen waren, en het overige der menigte, voerde Nebuzáradan, de overste der trawanten, gevankelijk weg;
12 Maar van de armsten des lands liet de overste der trawanten *eenigen* overig tot wijngaardeniers en tot akkerlieden.
13 Verder braken de Chaldeën [g]de koperen pilaren, die in het huis des HEEREN waren, en de stellingen, en de koperen zee, die in het huis des HEEREN was; en zij voerden het koper daarvan naar Babel.
14 Zij namen ook de potten, en de schoffelen, en de gaffelen, en de rookschalen, en al de koperen vaten, daar men de dienst mede deed.
15 En de overste der trawanten nam weg de wierookvaten en de sprengbekkens, wat geheel goud en wat geheel zilver was;
16 De twee pilaren, de eene zee, en de stellingen, die Sálomo voor het huis des

[a] 2 Kon. 20:17. Jes. 39:6. [b] 2 Kron. 36:10. Esth. 2:6. [c] Jer. 52:28. [d] Jer. 37:1; 52:1.
[e] 2 Kron. 36:17. Jer. 32:2; 39:1; 52:4. [f] Jer. 52:6. [g] 2 Kon. 20:17. Jer. 20:5; 27:19.

HEEREN gemaakt had; het koper van al
deze vaten was zonder gewicht.
17 [a] De hoogte van eenen pilaar was
achttien ellen, en het kapiteel daarop was
koper; en de hoogte des kapiteels was drie
ellen; en het net, en de granaatappelen
op het kapiteel rondom, waren allen van
koper; en dezen gelijk had de andere
pilaar, met het net.
18 Ook nam de overste der trawanten
Serája, den hoofdpriester, en Zefanja,
den tweeden priester, en de drie dorpel-
bewaarders.
19 En uit de stad nam hij eenen hoveling,
die over de krijgslieden gesteld was,
en vijf mannen uit degenen, die des
Konings aangezicht zagen, die in de stad
gevonden werden, mitsgaders den oversten
schrijver des heirs, die het volk des
lands ten oorlog opschreef, en zestig
mannen van het volk des lands, die in
de stad gevonden werden.
20 Als Nebuzáradan, de overste der trawanten,
dezen genomen had, zoo bracht
hij hen tot den koning van Babel, naar
Ribla;
21 En de koning van Babel sloeg hen,
en doodde hen te Ribla, in het land van
Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land
gevankelijk weggevoerd.
22 [b] Maar aangaande het volk, dat in
het land van Juda overgebleven was, dat
Nebukadnézar, de koning van Babel, had
laten overblijven, daarover stelde hij
Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon
van Safan.
23 [c] Toen nu al de oversten der heiren,
zij en hunne mannen, hoorden, dat de
koning van Babel Gedália tot overste
gesteld had, kwamen zij tot Gedália naar
Mizpa: namelijk, Ismaël, de zoon van
Nethánja, en Jóhanan, de zoon van
Karéah, en Serája, de zoon van Tanhúmeth,
de Netofathiet, en Jaäzánja, de
zoon van den Maächathiet, zij en hunne
mannen.
24 En Gedália zwoer hun en hunnen
mannen, en zeide tot hen: Vreest niet
van te zijn knechten der Chaldeeën, blijft
in het land, en dient den koning van
Babel, zoo zal het u wel gaan.
25 Maar het geschiedde in de zevende
maand, dat Ismaël, de zoon van Nethánja,
den zoon van Elisáma, van
koninklijk zaad, kwam, en tien mannen
met hem; [d] en zij sloegen Gedália, dat
hij stierf, mitsgaders de Joden en de
Chaldeeën, die met hem te Mizpa waren.
26 Toen maakte zich al het volk op, van
den minste tot den meeste, en de oversten
der heiren, en kwamen in Egypte; want
zij vreesden voor de Chaldeeën.
27 Het geschiedde daarna in het zeven
en dertigste jaar der wegvoering van
Jójachin, den koning van Juda, in de
twaalfde maand, op den zeven en twintigsten
der maand, dat Evilmeródach, de
koning van Babel, in het jaar, als hij
koning werd, het hoofd van Jójachin
den koning van Juda, uit het gevangenhuis
verhief.
28 En hij sprak vriendelijk met hem,
en stelde zijnen stoel boven den stoel der
koningen, die bij hem te Babel waren.
29 En hij veranderde de kleederen zijner
gevangenis, en hij at geduriglijk brood
voor zijn aangezicht, al de dagen zijns
levens.
30 En aangaande zijne tering, eene gedurige
tering werd hem van den Koning
gegeven, elk dagelijks bestemde deel op
zijnen dag, al de dagen zijns levens.

HET EERSTE BOEK

DER

KRONIEKEN.

De tien aartsvaders van Adam tot Noach.— De zonen van Noach en hunne afstammelingen.

1 ADAM, [e] Seth, Enos,
2 Kenan, Mahalal-el, Jered,
3 Henoch, Methúsalah, Lamech,
4 Noach, Sem, Cham en Jafeth.
5 De [f] kinderen van Jafeth waren
Gomer, en Magog, en Madai, en Javan,
en Tubal, en Mesech, en Tiras.
6 En de kinderen van Gomer waren
A'skenaz, en Difath, en Togárma.
7 En de kinderen van Javan waren Elísa
en Tharsísa, de Chittieten en Dodanieten.
8 De kinderen van [g] Cham waren Cusch
en Mitsraïm, Put, en Kanaän.
9 En de kinderen van Cusch waren Seba,
en Havíla, en Sabta, en Ráëma, en Sábtecha:
en de kinderen van Ráëma waren
Scheba en Dedan.

---

[a] 1 Kon. 7:15. 2 Kron. 3:15. Jer. 52:21. [b] Jer. 40:5, 9. [c] Jer. 40:7. [d] Jer. 41:2.
[e] Gen. 5:3, 4. [f] Gen. 10:2, enz. [g] Gen. 10:6, enz.

10 Cusch nu gewon Nimrod; die begon
geweldig te zijn op aarde.
11 En Mitsraïm gewon de Ludieten, en
de Anamieten, en de Lehabieten, en de
Naftuchieten,
12 En de Pathrusieten, en de Casluchie-
ten (van [a] welke de Filistijnen zijn voort-
gekomen) en de Cafthorieten.
13 Kanaän nu gewon Sidon, zijnen eerst-
geborene, en Heth,
14 En den Jebusiet, en den Amoriet, en
den Girgasiet,
15 En den Heviet, en den Arkiet, en den
Siniet,
16 En den Arvadiet, en den Zemariet,
en den Hamathiet.
17 De [b] kinderen van Sem waren Elam,
en Assur, en Arfachsad, en Lud, en Aram,
en Uz, en Hul, en Gether, en Mesech.
18 Arfachsad nu gewon Selah, en Selah
gewon Heber.
19 Aan Heber nu zijn twee zonen ge-
boren; de naam des eenen was Peleg, om-
dat in zijne dagen het aardrijk verdeeld
is, en de naam zijns broeders was Joktan.
20 En Joktan gewon Almódad, en Selef,
en Hazarmáveth, en Jerah,
21 En Hadóram, en Uzal, en Dikla,
22 En Ebal, en Abímaël, en Scheba,
23 En Ofir, en Havíla, en Jobab. Alle
deze waren zonen, van Joktan.

De tien aartsvaders van Sem tot Abram.— De zonen van Abraham en hunne nakomelingen.

24 [c] Sem, Arfachsad, Selah,
25 Heber, Peleg, Rehu,
26 Serug, Nahor, Terah,
27 Abram; die is Abraham.
28 [d] De kinderen van Abraham waren
Izak en Ismaël.
29 Dit zijn hunne geboorten: [e] de eerst-
geborene van Ismaël was Nebájoth, en
Kedar, en Adbeël, en Mibsam,
30 Misma en Duma, Massa, Hadad en
Thema,
31 Jetur, Nafis en Kedma; deze zijn de
kinderen van Ismaël.
32 De [f] kinderen nu van Ketûra, Abra-
hams bijwijf; *die* baarde Zimram, en Jok-
san, en Medan, en Mídian, en Isbak, en
Suah. En de kinderen van Joksan waren
Scheba en Dedan.
33 De kinderen van Mídian nu waren
Efa, en Efer, en Henoch, en Abída, en
E'ldaä. Die allen waren zonen van Ke-
tûra.
34 Abraham nu gewon Izak. De [g] zonen
van Izak waren Ezau en Israël.
35 En de [h] kinderen van Ezau: Elífaz,
Rehuël, en Jehus, en Jáëlam, en Korah.
36 De kinderen van Elífaz waren The-
man, en Omar, Zefi, en Gáëtham, Kenaz,
en Timna, en Amalek.
37 De kinderen van Rehuël waren Na-
hath, Zerah, Samma en Mizza.
38 De kinderen van Seïr nu waren Lo-
tan, en Sobal, en Zíbeon, en Ana, en
Dison, en Ezer, en Disan.
39 De kinderen van Lotan nu waren
Hori en Homam; en de zuster van Lotan
was Timna.
40 De kinderen van Sobal waren A'ljan,
en Manáhath, en Ebal, Sefi en Onam; en
de kinderen van Zíbeon waren Aja en
Ana.
41 De kinderen van Ana waren Dison;
en de zonen van Dison waren Hamran,
en Esban, en Ithran, en Cheran.
42 De kinderen van Ezer waren Bilhan,
en Záävan, en Jáäkan. De kinderen van
Disan waren Uz en Aran.
43 Dit nu zijn de koningen, die gere-
geerd hebben in het land van Edom, eer
er een koning regeerde over de kinderen
Israëls: Bela, de zoon van Beor; en de
naam zijner stad was Dinhába.
44 En Bela stierf, en Jobab regeerde in
zijne plaats, een zoon van Zerah, van
Bozra.
45 En Jobab stierf, en Husam, uit het
land der Themanieten, regeerde in zijne
plaats.
46 En Husam stierf, en Hadad, de zoon
van Bedad, regeerde in zijne plaats, die
de Midianieten in het veld van Moab ver-
sloeg; en de naam zijner stad was Avith.
47 En Hadad stierf, en Samla, van Mas-
réka, regeerde in zijne plaats.
48 En Samla stierf, en Saul, van Reho-
bôth aan de rivier, regeerde in zijne plaats.
49 En Saul stierf, en Baäl-Hánan, de
zoon van Achbor, regeerde in zijne plaats.
50 Als Baäl-Hánan stierf, zoo regeerde
Hadad in zijne plaats, en de naam zijner
stad was Pahi, en de naam zijner huis-
vrouw was Mehetábeël, de dochter van
Matred, dochter van Mezahab.
51 Toen Hadad stierf, zoo werden
vorsten in Edom: de vorst Timna, de
vorst Alja, de vorst Jetheth,
52 De vorst Aholi-báma, de vorst Ela,
de vorst Pinon,
53 De vorst Kena, de vorst Theman, de
vorst Mibzar,
54 De vorst Magdiël, de vorst Iram.
Deze waren de vorsten van Edom.

De twaalf zonen van Israël en de nakomelingen van Juda.

2 DEZE [i] zijn de kinderen van Israël:
Ruben, Simeon, Levi en Juda, Is-
saschar en Zebulon,

[a] Gen. 10:14. [b] Gen. 10:22, enz. [c] Gen. 11:10, enz. Luk. 3:36. [d] Gen. 16:15; 21:2.
[e] Gen. 25:13, enz. [f] Gen. 25:2. [g] Gen. 25:21, 24, enz. [h] Gen. 36:10.
[i] Gen. 29:32; 30.5; 35:18, 22; 46:8.

2 Dan, Jozef en Benjamin, Nafthali, Gad en Aser.
3 De [a]kinderen van Juda zijn: Er, en Onan, en Sela; drie zijn er hem geboren van de dochter van Sua, de Kanaänietische; en Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in de oogen des HEEREN: daarom doodde Hij hem.
4 [b]Maar Thamar, zijne schoondochter, baarde hem Perez en Zerah. Al de zonen van Juda waren vijf.
5 De [c]kinderen van Perez waren Hezron en Hamul.
6 En de kinderen van Zerah waren Zimri, en Ethan, en Heman, en Chalcol, en Dara. Deze allen zijn vijf.
7 En de kinderen van Carmi waren Achar, [d]de beroerder van Israël, die zich aan het verbannene vergreep.
8 De kinderen van Ethan nu waren Azária.
9 En de kinderen van Hezron, die hem geboren zijn, waren Jeráhmeël, en Ram, en Chelúbai.
10 Ram nu [e]gewon Amminádab, en Amminádab gewon Nahesson, den [f]vorst der kinderen van Juda;
11 En Nahesson gewon Salma, en Salma gewon Boaz;
12 En Boaz gewon Obed, en Obed gewon Isaï,
13 En Isaï gewon Elíab, zijnen eerstgeborene, en Abinádab, den tweede, en Símea, den derde,
14 Netháneël, den vierde, Raddai, den vijfde,
15 Ozem, den zesde, David, den zevende.
16 En hunne zusters waren Zerúja en Abigáïl. De kinderen nu van Zerúja waren Abísai, en Joab, en A'sa-El; drie.
17 En Abigáïl baarde Amása; en de vader van Amása was Jether, een Ismaëliet.
18 Kaleb nu, de zoon van Hezron, gewon kinderen uit Azúba, *zijne* vrouw, en uit Jeríoth. En dezer zonen zijn deze: Jeser, en Sobab, en Ardon.
19 Als nu Azúba gestorven was, zoo nam Kaleb zich Efrath, die baarde hem Hur.
20 En Hur gewon Uri, en Uri gewon Bezáleël.
21 Daarna ging Hezron in tot de dochter van Machir, den vader van Gilead, en hij nam ze, toen hij zestig jaren oud was, en zij baarde hem Segub.
22 Segub nu gewon Jaïr: en hij had drie en twintig steden in het land van Gilead.
23 En hij nam Gesur en Aram, met de vlekken van Jaïr, van dezelve, met Kenath en hare onderhoorige plaatsen, zestig steden. Deze allen zijn zonen van Machir, den vader van Gilead.
24 En na den dood van Hezron, in Kaleb-Efratha, heeft Abía, Hezrons huisvrouw, hem ook gebaard Asschur, den vader van Tekóa.
25 De kinderen van Jeráhmeël nu, den eerstgeborene van Hezron, waren *deze:* de eerstgeborene was Ram, daartoe Buna, en Oren, en Ozem *en* Ahía.
26 Jeráhmeël had nog eene andere vrouw, welker naam was Atára; zij was de moeder van Onam.
27 En de kinderen van Ram, den eerstgeborene van Jeráhmeël, waren Maäz, en Jamin, en Eker.
28 En de kinderen van Onam waren Sammaï en Jada. En de kinderen van Sammaï: Nadab en Abísur.
29 De naam nu der huisvrouw van Abísur was Abiháïl; die baarde hem Achban en Molid.
30 En de kinderen van Nadab waren Seled en Appáïm; en Seled stierf zonder kinderen.
31 En de kinderen van Appáïm waren Jiseï; en de kinderen van Jiseï waren Sesan; en de kinderen van Sesan, Achlaï.
32 En de kinderen van Jada, den broeder van Sammaï, waren Jether en Jónathan; en Jether is gestorven zonder kinderen.
33 De kinderen van Jónathan nu waren Peleth en Zaza. Dit waren de kinderen van Jeráhmeël.
34 En Sesan had geene zonen, maar dochteren. En Sesan had eenen Egyptischen knecht, wiens naam was Jarha.
35 Sesan nu gaf zijne dochter aan zijnen knecht Jarha tot eene vrouw; en zij baarde hem Attaï.
36 Attaï nu gewon Nathan, en Nathan gewon Zabad,
37 En Zabad gewon Efla, en Efla gewon Obed,
38 En Obed gewon Jehu, en Jehu gewon Azária,
39 En Azária gewon Helez, en Helez gewon Elása,
40 En Elása gewon Sismaï, en Sismaï gewon Sallum,
41 En Sallum gewon Jekamja, en Jekamja gewon Elisáma.
42 De kinderen van Kaleb nu, den broeder van Jeráhmeël, zijn Mesa, zijn eerstgeborene (die is de vader van Zif), en de kinderen van Marésa, den vader van Hebron.
43 De kinderen van Hebron nu waren Korah, en Tappúah, en Rekem, en Sema.
44 Sema nu gewon Raham, den vader van Jórkeam; en Rekem gewon Sammaï.
45 De kinderen van Sammaï nu waren Maon; en Maon was de vader van Beth-Zur.
46 En Efa, het bijwijf van Kaleb, baarde

[a] Gen. 38:3; 46:12. Num. 26:19. [b] Gen. 38:28, 29. Matth. 1:3. [c] Gen. 46:12. [d] Joz. 7:25. [e] Ruth. 4:19. Matth. 1:3, 4. [f] Num. 1:7; 2:3. [g] Ex. 31:2.

Haran, en Moza, en Gazez; en Haran gewon Gazez.
47 De kinderen van Jochdaï nu waren Regem, en Jotham,en Gesan, en Pelet,en Efa, en Saäf.
48 Uit het bijwijf Máächa gewon Kaleb: Seber en Tírhana.
49 En *de huisvrouw* van Saäf, den vader van Madmánna, baarde Seva, den vader van Machbéna, en den vader van Gíbea; en de dochter van Kaleb was Achsa.
50 Dit waren de kinderen van Kaleb, den zoon van Hur,den eerstgeborene van Efratha: Sobal, de vader van Kirjath-Jeárim;
51 Salma, de vader der Bethlehemieten; Haref, de vader van Beth-Gader.
52 De kinderen van Sobal, den vader van Kirjath-Jeárim, waren Haroë *en* Hazihammenúchoth.
53 En de geslachten van Kirjath-Jeárim waren de Jithrieten, en de Futhieten, en de Sumathieten, en de Misraïeten; van deze zijn uitgegaan de Zoraïeten en de Esthaolieten.
54 De kinderen van Salma waren de Bethlehemieten, en de Netofathieten, Atroth, Beth-Joab, en de helft der Manathieten, *en* de Zorieten.
55 En de huisgezinnen der schrijvers, die te Jabes woonden, de Tirathieten, de Simathieten, de Suchathieten; deze zijn de Kenieten, die gekomen zijn van Hammath, den vader van het huis van Rechab.

Nakomelingen van David.

3 DEZE nu waren de kinderen van David, die [a]hem te Hebron geboren zijn: de eerstgeborene Amnon, van Ahinóam, de Jizreëlietische; de tweede Daniël, van Abigáïl, de Karmelietische;
2 De derde Absalom, de zoon van Máächa, de dochter van Thalmaï, den koning te Gesur; de vierde Adónia, de zoon van Haggith;
3 De vijfde Sefatja, van Abítal; de zesde Jíthream, van zijne huisvrouw Egla.
4 Zes zijn hem te Hebron geboren; want hij regeerde daar zeven jaren en zes maanden; en drie en dertig jaren regeerde hij te Jeruzalem.
5 [b] Deze nu zijn hem te Jeruzalem geboren: Símea, en Sobab, en Nathan, en Sálomo; *deze* vier zijn van Bath-Sua, de dochter van Ammiël;
6 Daartoe Jibchar, en Elisáma, en Elifélet,
7 En Nogah, en Nefeg, en Jafía,
8 En Elisáma, en Eljáda, en Elifélet; negen.
9 *Deze* allen zijn zonen van David, behalve de kinderen der bijwijven, en Thamar hunne zuster.
10 Sálomo's zoon nu was [c]Rehábeam; zijn zoon was Abía; zijn zoon was Asa; zijn zoon was Jósafat;
11 Zijn zoon was [d]Joram; zijn zoon was Aházia; zijn zoon was Joas;
12 Zijn zoon was [e] Amázia; zijn zoon was Azária; zijn zoon was Jotham;
13 [f]Zijn zoon was Achaz; zijn zoon was Hizkía; zijn zoon was Manasse;
14 [g] Zijn zoon was Amon; zijn zoon was Josía.
15 De [h]zonen van Josía nu waren *deze:* de eerstgeborene Jóhanan, de tweede Jójakim, de derde Zedekía,de vierde Sallum.
16 De kinderen van Jójakim nu waren: [i] Jechónia zijn zoon, Zedekía zijn zoon.
17 En de [k]kinderen van Jechónia waren Assir; zijn zoon was Sealthiël;
18 Dezes *zonen* waren Malchíram, en Pedája, en Senázar, Jakámja, Hósama en Nedábja.
19 De kinderen van Pedája nu waren Zerubbábel en Simeï; en de kinderen van Zerubbábel waren Mesullam en Hanánja; en Selomíth was hunlieder zuster;
20 En Hasúba, en Ohel, en Berechja, en Hazadja, Jusabhésed: vijf.
21 De kinderen van Hanánja nu waren Pelatja en Jesája. De kinderen van Refája, de kinderen van Arnan, de kinderen van Obadja, de kinderen van Sechanja.
22 De kinderen nu van Sechanja waren Semája; en de kinderen van Semája waren Hattus, en Jígeal, en Baríah, en Neárja, en Safat: zes.
23 En de kinderen van Neárja waren Eljoënaï, en Hizkía, en Azríkam: drie.
24 En de kinderen van Eljoënaï waren Hodájeva, en Eljasib, en Pelája, en Akkub, en Jóhanan, en Delája, en Anáni: zeven.

Andere nakomelingen van Juda.

4 DE [l]kinderen van Juda waren Perez, Hezron en Charmi, en Hur, en Sobal.
2 En Reája, de zoon van Subal, gewon Jahath, en Jahath gewon Ahúmaï en Lahad; dit zijn de huisgezinnen der Zorathieten;
3 En dezen zijn van den vader Etam: Jizreël, en Isma, en Idbas; en de naam hunner zuster was Hazelelpóni.
4 En Pnuël was de vader van Gedor, en Ezer de vader van Husah. Dit zijn de kinderen van Hur, den eerstgeborene van Efratha, den vader van Bethlehem.
5 Asschur nu, de vader van Tekóa, had twee vrouwen, Hela en Náära.

---

a 2 Sam. 3:2, enz. *b* 2 Sam. 5:14, enz. *c* 1 Kon. 11:43; 14:31; 15:8, 24.
d 2 Kon. 8:16, 25; 11:2. *e* 2 Kon. 12:21; 14:21; 15:7. *f* 2 Kon. 15:38; 16:20; 20:21.
g 2 Kon. 21:18, 26. *h* 2 Kon. 23:30, 34. *i* 2 Kon. 24:6, 17. *k* Matth. 1:11, 12.
l Gen. 38:29; 46:12; 1 Kron. 2:4.

6 En Nâära baarde hem Ahuzzam, en
Hefer, en Témeni, en Haähástari. Dit
zijn de kinderen van Nâära.
7 En de kinderen van Hela waren Zereth,
Jezóhar en Ethnan.
8 En Koz gewon Anub en Hazobéba, en
de huisgezinnen van Aharhel, den zoon
van Harum.
9 Jabez nu was heerlijker dan zijne broe-
ders; en zijne moeder had zijnen naam
Jabez genoemd, zeggende: Want ik heb
hem met smarten gebaard.
10 Want Jabez riep den God Israëls aan,
zeggende: Indien Gij mij rijkelijk ze-
genen, en mijne landpale vermeerderen
zult, en Uwe hand met mij zijn zal, en
met het kwade *alzoo* maakt, dat het mij
niet smarte! En God liet komen, wat hij
begeerde.
11 En Chelub, de broeder van Suha,
gewon Mechir; hij is de vader van
Eston.
12 Eston nu gewon Beth-rafa, en Paséa,
en Tehínna, den vader van I'r-nahas; dit
zijn de mannen van Recha.
13 En de [a] kinderen van Kenaz waren
Othniël en Serája; en de kinderen van
Othniël, Hathath.
14 En Meónothaï gewon Ofra; en Serája
gewon Joab, den vader des dals der werk-
meesters; want zij waren werkmeesters.
15 De kinderen van Kaleb nu, den zoon
van Jefunne, waren Iru, Ela en Naäm;
en de kinderen van Ela, te weten Kenaz.
16 En de kinderen van Jehalelel waren
Zif en Zifa, Thírea en Asáreël.
17 En de kinderen van Ezra waren
Jether, en Mered, en Efer, en Jalon; en
zij baarde Mirjam, en Sammaï, en Isbah,
den vader van Estemóa.
18 En zijne Joodsche huisvrouw baarde
Jered, den vader van Gedor, en Heber,
den vader van Socho, en Jekúthiël, den
vader van Zanóah; en die zijn kinderen
van Bitja, de dochter van Faraö, die
Mered genomen had.
19 En de kinderen van de huisvrouw
Hodija, de zuster van Naham, waren
Abi-Kehíla, de Garmiet, en Estemóa,
de Maächathiet.
20 De kinderen van Simon nu waren
Amnon en Rinna, Ben-hanan en Tilon;
en de kinderen van Iseï waren Zoheth en
Ben-Zoheth.
21 [b] De kinderen van Sela, den zoon
van Juda, waren Er, de vader van Lecha,
en Lada, de vader van Marésa; en de
huisgezinnen van het huis der linnen-
werkers in het huis van Asbéa.
22 Daartoe Jokim, en de mannen van
Cozéba, en Joas, en Saraf (die over de
Moabieten geheerscht hebben), en de Ja-
súbiléhem; doch deze dingen zijn oud.
23 Dezen waren pottenbakkers, wonende
bij plantages en tuinen; zij zijn daar
gebleven bij den Koning in zijn werk.

Nakomelingen van Simeon en hunne overwinningen.

24 DE kinderen van Simeon waren Ne-
múël en Jamin, Jarib, Zerah, Saul.
25 Sallum was zijn zoon; Mibsam was
zijn zoon; Misma was zijn zoon.
26 De kinderen van Misma waren *deze:*
Hammúël zijn zoon, Zacchur zijn zoon,
Simeï zijn zoon.
27 Simeï nu had zestien zonen en zes
dochteren; maar zijne broeders hadden
niet vele kinderen; en hun gansche huis-
gezin werd zoozeer niet vermenigvuldigd,
als van de kinderen van Juda.
28 En zij woonden te Ber-séba, en te
Mólada, en te Hazar-Sual,
29 En te Bilha, en te Ezem, en te
Tholad,
30 En te Bethúël, en te Horma, en te
Ziklag,
31 En te Beth-markabôth, en te Hazar-
Susim, en te Beth-bíri, en te Saäráïm.
Dit waren hunne steden, totdat David
koning werd.
32 En hunne dorpen waren Etam en
Ain, Rimmon en Tochen, en Asan: vijf
steden.
33 En al hare dorpen, die in den omloop
dezer steden waren, tot Baäl toe. Dit
zijn hunne woningen en hunne geslachts-
rekening voor hen.
34 Doch Mesóbab, en Jamlech, en Josa,
de zoon van Amázia,
35 En Joël, en Jehu, de zoon van Jesib-
ja, den zoon van Serája, den zoon van
Asíël,
36 En Eljoënaï, en Jaäkóba, en Isó-
haja, en Asája, en Adíël, en Jesiméël,
en Benája,
37 En Ziza, de zoon van Sifi, den zoon
van Allon, den zoon van Jedája, den zoon
van Simri, den zoon van Semája;
38 Deze kwamen tot namen, zijnde vor-
sten in hunne huisgezinnen, en de huis-
gezinnen hunner vaderen braken uit in
menigte.
39 En zij gingen tot aan den ingang
van Gedor tot het oosten des dals, om
weide te zoeken voor hunne schapen.
40 En zij vonden vette en goede weide,
en een land, wijd van begrip, en stil, en
gerust: want die van Cham woonden
daar tevoren.
41 Deze nu, die met namen beschreven
zijn, kwamen in de dagen van Hizkía,
den koning van Juda, en zij sloegen de
tenten en woningen dergenen, die daar
gevonden werden, en zij verbanden hen,
tot op dezen dag; en zij woonden aan
hunne plaats, want daar was weide voor
hunne schapen.

[a] Joz. 15:17. [b] Gen. 38:5.

42 Ook gingen uit hen, *te weten* uit de kinderen van Símeon, vijfhonderd mannen, tot het gebergte van Seïr; en Pelatja, en Nearja, en Refája, en Uzziël, de zonen van Iseï, waren hun tot hoofden.

43 En zij sloegen de overigen der ontkomenen onder de Amalekieten, en zij woonden aldaar tot op dezen dag.

Nakomelingen van Ruben.

5 DE kinderen van Ruben nu, den eerstgeborene van Israël: (want hij was de eerstgeborene; maar dewijl hij zijns vaders bed ontheiligd had, werd zijne eerstgeboorte gegeven aan de kinderen van Jozef, den zoon van Israël; doch niet *alzoo* dat hij zich in het geslachtsregister naar de eerstgeboorte rekenen mocht;

2 Want Juda werd machtig onder zijne broederen, en die tot een' voorganger was, was uit hem; doch de eerstgeboorte was van Jozef.)

3 De kinderen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn [a] Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi.

4 De kinderen van Joël: zijn zoon Semája; zijn zoon Gog; zijn zoon Simeï;

5 Zijn zoon Micha; zijn zoon Reája; zijn zoon Baäl;

6 Zijn zoon Béëra, welken Tiglath-Pilnéser, de koning van Assyrië, gevankelijk wegvoerde; hij was de vorst der Rubenieten.

7 Aangaande zijne broederen in hunne huisgezinnen, als zij naar hunne geboorten in de geslachtsregisters gesteld werden: de hoofden zijn geweest Jehiël en Zecharja,

8 En Bela, de zoon van Azaz, den zoon van Sema, den zoon van Joël, die woonde te Aróër, en tot aan Nebo, en Baäl-Meon.

9 En hij woonde tegen het oosten, tot den ingang der woestijn, van de rivier Frath af; want hun vee was veel geworden in het land van Gilead.

10 En in de dagen van Saul voerden zij krijg tegen de Hagarenen, die vielen door hunne hand; en zij woonden in hunne tenten tegen de geheele oostzijde van Gilead.

Nakomelingen van Gad.

11 DE kinderen van Gad nu woonden tegen hen over, in [b] het land van Basan, tot Salcha toe.

12 Joël was het hoofd; en Safam de tweede; maar Jáënaï en Safat *bleven* in Basan.

13 Hunne broeders nu, naar hunne vaderlijke huizen, waren Míchaël, en Mesullam, en Seba, en Joraï, en Jachan, en Zia, en Heber: zeven.

14 Deze zijn de kinderen van Abiháïl, den zoon van Huri, den zoon van Jaróah, den zoon van Gilead, den zoon van Míchaël, den zoon van Jesísaï, den zoon van Jahdo, den zoon van Buz.

15 Ahi, de zoon van Abdíël, den zoon van Guni, was het hoofd van het huis hunner vaderen.

16 En zij woonden in Gilead, in Basan, en in hare onderhoorige plaatsen, en in al de voorsteden van Saron, tot aan hunne uitgangen.

17 Alle dezen zijn naar hunne geslachtsregisters geteld, in de dagen van Jotham, den koning van Juda, en in de dagen van Jeróbeam, den koning van Israël.

18 Van de kinderen van Ruben, en van de Gadieten, en van den halven stam van Manasse, van de strijdbaarste mannen, schild en zwaard dragende, en den boog spannende, en ervaren in den krijg, waren vier en veertig duizend zevenhonderd en zestig, uitgaande in het heir.

19 En zij voerden krijg tegen de Hagarenen, en *tegen* Jetur, en Nafis, en Nodab.

20 Doch zij werden geholpen tegen hen, en de Hagarenen werden in hunne hand gegeven, en allen, die met hen waren; omdat zij tot God riepen in den krijg, zoo liet Hij Zich van hen verbidden, dewijl zij op Hem vertrouwden.

21 En zij voerden hun vee gevankelijk weg: van hunne kemelen vijftig duizend, en tweehonderd en vijftig duizend schapen, en twee duizend ezelen, en honderd duizend zielen der menschen.

22 Want er vielen vele verwonden, dewijl de strijd van God was; en zij woonden in hunne plaats, totdat zij gevankelijk weggevoerd werden.

Nakomelingen van den halven stam van Manasse.

23 DE kinderen nu van den halven stam van Manasse woonden in dat land. Zij werden vermenigvuldigd van Basan tot aan Baäl-Hermon, en Senir, en den berg Hermon.

24 Deze nu waren de hoofden hunner vaderlijke huizen, te weten: Hefer, en Ishi, en Eliël, en Azríël, en Jeremía, en Hodávja, en Jahdíël; mannen sterk van kracht, mannen van naam, hoofden der huizen hunner vaderen;

25 Maar zij hebben tegen den God hunner vaderen overtreden, en de goden der volken des lands nagehoereerd, welke God voor hunne aangezichten had verdelgd.

26 Zoo verwekte de God Israëls den geest van Pul, den koning van Assyrië, en den geest van Tiglath-Pilnéser, den koning van Assyrië, die voerde hen ge-

[a] Gen. 46:9. Ex. 6:13. Num. 26:5. [b] Joz. 13:24.

vankelijk weg, *te weten* de Rubenieten, en de Gadieten, en den halven stam van Manasse; en hij bracht hen te Halah, en Habor, en Hara, en aan de rivier Gozan, tot op dezen dag.

Nakomelingen van Levi.—Hunne bedieningen en hunne woningen.

6 DE [a] kinderen van Levi waren Gerson, Kahath en Merári.
2 De kinderen van Kahath nu waren Amram, Izhar, en Hebron, en Uzzíël.
3 En de kinderen van Amram waren Aäron, en Mozes en Mirjam; en de kinderen van Aäron waren Nadab en Abíhu, Eleázar en I'thamar.
4 En Eleázar gewon Pínehas, Pínehas gewon Abisúa;
5 En Abisúa gewon Bukki, en Bukki gewon Uzzi;
6 En Uzzi gewon Zeráhja, en Zeráhja gewon Merajôth;
7 En Merajôth gewon Amarja, en Amarja gewon Ahítub;
8 En Ahítub gewon [b] Zadok, en Zadok gewon Ahimáäz;
9 En Ahimáäz gewon Azarja, en Azarja gewon Jóhanan;
10 En Jóhanan gewon Azarja. Hij is het, die het priesterambt bediende in het huis, dat Sálomo te Jeruzalem gebouwd had.
11 En Azarja gewon Amarja, en Amarja gewon Ahítub;
12 En Ahítub gewon Zadok, en Zadok gewon Sallum;
13 En Sallum gewon Hilkía, en Hilkía gewon Azarja;
14 En Azarja gewon Serája, en Serája gewon Józadak;
15 En Józadak ging mede, als de HEERE Juda en Jeruzalem gevankelijk wegvoerde door de hand van Nebukadnézar.
16 *Zoo zijn dan* de kinderen van Levi: [c] Gersom, Kahath en Merári.
17 En dit zijn de namen der zonen van Gersom: Libni en Simeï.
18 En de kinderen van Kahath waren Amram, en Izhar, en Hebron, en Uzzíël.
19 De kinderen van Merári waren Máheli en Musi. En dit zijn de huisgezinnen der Levieten, naar hunne vaderen.
20 Van Gersom: zijn zoon was Libni; zijn zoon Jahath; zijn zoon Zimma;
21 Zijn zoon Joah; zijn zoon Iddo; zijn zoon Zerah; zijn zoon Jeáthraï.
22 De kinderen van Kahath waren: zijn zoon Amminádab; zijn zoon Korah; [d] zijn zoon Assir;
23 Zijn zoon E'lkana; en zijn zoon Ebjásaf; en zijn zoon Assir;
24 Zijn zoon Tahath; zijn zoon Uríël; zijn zoon Uzzia; en zijn zoon Saul.
25 De kinderen van E'lkana nu waren Amásaï en Ahimôth.
26 E'lkana: dezes zoon was E'lkana; zijn zoon was Zofaï; en zijn zoon was Nahath;
27 Zijn zoon Elíab; zijn zoon Jeróham; zijn zoon E'lkana.
28 De zonen van Samuël nu waren *deze:* zijn eerstgeborene was Vasni, daarna Abía.
29 De kinderen van Merári waren Máheli; zijn zoon Libni; zijn zoon Símeï; zijn zoon Uzza;
30 Zijn zoon Símea; zijn zoon Haggija; zijn zoon Asája.
31 Deze nu zijn het, die David gesteld heeft tot het ambt des gezangs in het huis des HEEREN, nadat de arke *tot* rust *gekomen* was.
32 En zij dienden voor den tabernakel van de tent der samenkomst met gezangen, totdat Sálomo het huis des HEEREN te Jeruzalem bouwde; en zij stonden naar hunne wijze in hun ambt.
33 Deze nu zijn ze, die daar stonden met hunne zonen: van de zonen der Kahathieten, Heman de zanger, de zoon van Joël, den zoon van Samuël,
34 Den zoon van E'lkana, den zoon van Jeróham, den zoon van Elíël, den zoon van Toah,
35 Den zoon van Zuf, den zoon van E'lkana, den zoon van Mahath, den zoon van Amásaï,
36 Den zoon van E'lkana, den zoon van Joël, den zoon van Azarja, den zoon van Zefanja,
37 Den zoon van Tahath, den zoon van Assir, den zoon van Ebjásaf, den zoon van Korah,
38 Den zoon van Izhar, den zoon van Kahath, den zoon van Levi, den zoon van Israël.
39 En zijn broeder Asaf stond aan zijne rechter*zijde;* Asaf was de zoon van Berechja, den zoon van Símea,
40 Den zoon van Míchaël, den zoon van Baëseja, den zoon van Malchija,
41 Den zoon van Ethni, den zoon van Zerah, den zoon van Adája,
42 Den zoon van Ethan, den zoon van Zimma, den zoon van Simeï,
43 Den zoon van Jahath, den zoon van Gersom, den zoon van Levi.
44 Hunne broeders nu, de kinderen van Merári, *stonden* aan de linker*zijde, namelijk* Ethan, de zoon van Kisi, den zoon van Abdi, den zoon van Malluch,
45 Den zoon van Hasabja, den zoon van Amázia, den zoon van Hilkía,
46 Den zoon van Amzi, den zoon van Bani, den zoon van Semer,
47 Den zoon van Máheli, den zoon van

[a] Gen. 46:11. Ex. 6:15. Num. 26:57. 1 Kron. 23:6. [b] 2 Sam. 8:17; 15:27. [c] Ex. 6:16, 17. [d] Ex. 6:23.

Musi, den zoon van Merári, den zoon van
Levi.
48 Hunne broeders nu, de Levieten,
waren gegeven tot allerlei dienst des ta-
bernakels van het huis Gods.
49 [a] Aäron nu en zijne zonen rookten
op het altaar des brandoffers, en op het
reukaltaar, zijnde *besteld* tot al het werk
van het heilige der heiligen, en om over
Israël verzoening te doen, naar alles wat
Mozes, de knecht Gods, geboden had.
50 Dit nu zijn de kinderen van Aäron:
Eleázar was zijn zoon; Pínehas zijn
zoon; Abisúa zijn zoon;
51 Bukki zijn zoon; Uzzi zijn zoon;
Seráhja zijn zoon;
52 Merajôth zijn zoon; Amarja zijn
zoon; Ahítub zijn zoon;
53 Zadok zijn zoon; Ahimáäz zijn zoon.
54 En dit waren hunne woningen, naar
hunne kasteelen, in hunne landpalen,
namelijk van de zonen van Aäron, van
het huisgezin der Kahathieten; want dat
lot was voor hen.
55 En zij gaven hun Hebron, in het
land van Juda, en hare voorsteden ron-
dom dezelve;
56 Maar het veld der stad, en hare dor-
pen, [b] gaven zij Kaleb, den zoon van
Jefunne.
57 En den kinderen van Aäron gaven
zij steden van Juda: de vrijstad Hebron,
en Libna en hare voorsteden, en Jattir en
Estemóa, en hare voorsteden,
58 En Hilen en hare voorsteden, en
Debir en hare voorsteden,
59 En Asan en hare voorsteden, en
Beth-Sémes en hare voorsteden.
60 Van den stam van Benjamin nu:
Geba en hare voorsteden, en Allémeth
en hare voorsteden, en Anáthoth en hare
voorsteden. Al hunne steden, in hunne
huisgezinnen, waren dertien steden.
61 Maar de kinderen van Kahath, die
overgebleven waren, hadden van het
huisgezin van den stam, uit den halven
stam van half Manasse, bij het lot, tien
steden.
62 En de kinderen van Gersom, naar
hunne huisgezinnen, hadden van den
stam van Issaschar, en van den stam van
Aser, en van den stam van Nafthali, en
van den stam van Manasse in Basan,
dertien steden.
63 De kinderen van Merári, naar hunne
huisgezinnen, hadden van den stam van
Ruben, en van den stam van Gad, en van
den stam van Zebulon, bij het lot, twaalf
steden.
64 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan
de Levieten deze steden en hare voor-
steden;
65 En zij gaven ze bij het lot, van den
stam der kinderen van Juda, en van den
stam der kinderen van Simeon, en van
den stam der kinderen van Benjamin,
deze steden, dewelke zij bij namen noem-
den.
66 *Aan de overigen* nu, uit de huisge-
zinnen der kinderen van Kahath, dien
gewerden steden hunner landpale, van
den stam van Efraïm.
67 Want zij gaven hun van de vrij-
steden: Sichem en hare voorsteden op
het gebergte van Efraïm, en Gezer en
hare voorsteden,
68 En Jokmeam en hare voorsteden, en
Beth-hóron en hare voorsteden,
69 En Ajálon en hare voorsteden, en
Gath-Rimmon en hare voorsteden.
70 En uit den halven stam van Manasse:
Aner en hare voorsteden, en Bíleam en
hare voorsteden. De huisgezinnen der
overige kinderen van Kahath hadden
deze steden:
71 De kinderen van Gersom hadden van
de huisgezinnen van den halven stam
van Manasse: Golan in Basan en hare
voorsteden, en Astharôth en hare voor-
steden;
72 En van den stam van Issaschar:
Kedes en hare voorsteden, Dobrath en
hare voorsteden,
73 En Ramoth en hare voorsteden, en
Anem en hare voorsteden;
74 En van den stam van Aser: Masal
en hare voorsteden, en Abdon en hare
voorsteden,
75 En Hukok en hare voorsteden, en
Rehob en hare voorsteden;
76 En van den stam van Nafthali:
Kedes in Galiléa, en hare voorsteden, en
Hammon en hare voorsteden, en Kir-
jathaïm en hare voorsteden.
77 De overige kinderen van Merári had-
den van den stam van Zebulon: Rim-
móno en hare voorsteden, Thabor en
hare voorsteden;
78 En aan gene zijde der Jordaan tegen
Jericho, tegen het oosten aan de Jordaan,
van den stam van Ruben: Bezer in de
woestijn, en hare voorsteden, en Jahza
en hare voorsteden,
79 En Kedémoth en hare voorsteden, en
Mefaäth en hare voorsteden;
80 En van den stam van Gad: Ramoth
in Gilead, en hare voorsteden, en Maha-
náïm en hare voorsteden,
81 En Hesbon en hare voorsteden, en
Jáëzer en hare voorsteden.

Nakomelingen van Issaschar.

7 DE kinderen van [c] Issaschar waren
Thola en Pua, Jasib en Simron; vier.
2 De kinderen van Thola nu waren Uzzi,
en Rafája, en Jeriël, en Jachmai, en
Ibsam, en Semúël; hoofden van de
huizen hunner vaderen, van Thola, kloeke

---

[a] Ex. 30:7, 8, 10. Num. 4:16; 7:10; 18:1. [b] Joz. 21:12. [c] Gen. 46:13. Num. 26:23.

helden in hunne geslachten; hun getal
was in de dagen van David twee en twin-
tig duizend en zeshonderd.
3 En de kinderen van Uzzi waren Iz-
ráhja; en de kinderen van Izráhja waren
Michaël, en Obadja, en Joël, *en* Isija;
deze vijf waren al te zamen hoofden.
4 En met hen naar hunne geslachten,
naar hunne vaderlijke huizen, waren de
hoopen des krijgsheirs zes en dertig dui-
zend; want zij hadden vele vrouwen en
kinderen.
5 En hunne broeders, in alle huisgezin-
nen van Issaschar, kloeke helden, waren
zeven en tachtig duizend, al dezelve in
geslachtsregisters gesteld zijnde.

Nakomelingen van Benjamin en Nafthali.

6 [a] *DE kinderen* van Benjamin waren
Bela, en Becher, en Jedíaël: drie.
7 En de kinderen van Bela waren Ez-
bon, en Uzzi, en Uzzíël, en Jerimôth, en
Iri; vijf hoofden in de huizen der vade-
ren, kloeke helden; die, in geslachts-
registers gesteld zijnde, waren twee en
twintig duizend en vier en dertig.
8 De kinderen van Becher nu waren
Zemíra, en Joas, en Eliëzer, en Eljoënaï,
en Omri, en Jerémoth, en Abíja, Aná-
thoth, en Alámeth; deze allen waren
kinderen van Becher.
9 Deze nu in geslachtsregisters gesteld
zijnde, naar hunne geslachten, hoofden
der huizen hunner vaderen, kloeke helden,
waren twintig duizend en tweehonderd.
10 De kinderen van Jedíaël nu waren
Bilhan; en de kinderen van Bilhan
waren Jeüs en Benjamin, en Ehud, en
Chenaäna, en Zethan, en Tharsis, en
Ahi-sahar.
11 Alle dezen waren kinderen van
Jedíaël, tot hoofden der vaderen, kloeke
helden, zeventien duizend en tweehon-
derd, uitgaande in het heir ten strijde.
12 Daartoe Suppim en Huppim waren
kinderen van Ir, *en* Husim, kinderen van
Aher.
13 De kinderen van Nafthali waren
Jahzíël en Guni, en Jezer, en Sallum,
kinderen van Bilha.

Nakomelingen van Manasse.

14 DE kinderen van Manasse waren
Asríël, welken *de vrouw van Gilead*
baarde; *doch* zijn bijwijf, de Syrische,
baarde Machir, den vader van Gilead.
15 Machir nu nam tot eene vrouw de
zuster van Huppim en Suppim, en haar
naam was Máächa; en de naam des
tweeden was Zeláfead. Zeláfead nu had
dochters.
16 En Máächa, de huisvrouw van Ma-
chir, baarde eenen zoon, en zij noemde
zijnen naam Peres, en de naam zijns
broeders was Seres, en zijne zonen waren
Ulam en Rekem.
17 De kinderen van Ulam nu waren
Bedan; deze zijn de kinderen van Gilead,
den zoon van Machir, den zoon van Ma-
nasse.
18 Belangende nu zijne zuster Molé-
cheth: zij baarde Ishod, en Abiëzer, en
Máhela.
19 De kinderen van Semída nu waren
Ahjan, en Sechem, en Likhi, en Aníam.

Nakomelingen van Efraïm.

20 EN de [b] kinderen van Efraïm waren
Suthélah; en zijn zoon was Bered; en
zijn zoon Tahath; en zijn zoon Eláda;
en zijn zoon Tahath;
21 En zijn zoon was Zabad; en zijn zoon
Suthélah, en Ezer, en Elad. En de man-
nen van Gath, die in het land geboren
waren, doodden hen, omdat zij afgeko-
men waren om hun vee te nemen.
22 Daarom droeg Efraïm, hun vader,
vele dagen leed; en zijne broeders kwa-
men om hem te troosten.
23 Daarna ging hij in tot zijne huis-
vrouw, en zij werd zwanger, en baarde
eenen zoon; en hij noemde zijnen naam
Bería, omdat zij in ellende was in zijn
huis.
24 Zijne dochter nu was Séëra; die
bouwde het lage en het hooge Beth-
hóron, en Uzzen-Séëra.
25 En Refah was zijn zoon, en Resef;
en zijn zoon was Telah; en zijn zoon
Tahan;
26 Zijn zoon was Ladan; zijn zoon Am-
míhud; zijn zoon Elisáma;
27 Zijn zoon was Non; zijn zoon Jozua.
28 En [c] hunne bezitting en hunne wo-
ning was Beth-El, en hare onderhoorige
plaatsen; en tegen het oosten Náäran,
en tegen het westen Gezer en hare onder-
hoorige plaatsen; en Sichem en hare
onderhoorige plaatsen, tot Gaza toe, en
hare onderhoorige plaatsen.
29 En aan de zijden der kinderen van
Manasse was Beth-Sean en hare onder-
hoorige plaatsen, Táänach en hare
onderhoorige plaatsen, Megiddo en hare
onderhoorige plaatsen, Dor en hare on-
derhoorige plaatsen. In deze hebben de
kinderen van Jozef, den zoon van Israël,
gewoond.

Nakomelingen van Aser.

30 [d] DE kinderen van Aser waren
Jimna, en Isva, en Isvi, en Bería, en
Sera, hunlieder zuster.
31 De kinderen van Bería nu waren
Heber en Málchiël; hij is de vader van
Birzávith.

---

[a] Gen. 46:21. Num. 26:38. 1 Kron. 8:1. [b] Num. 26:35. [c] Joz. 16:1. [d] Gen. 46:17. Num. 26:44.

32 En Heber gewon Jaflet, en Somer, en Hotham, en Sua, hunlieder zuster.
33 De kinderen van Jaflet nu waren Pasach, en Bimhal, en Asvath; dit waren de kinderen van Jaflet.
34 En de zonen van Semer waren Ahi en Róhega, Jehubba en Aram.
35 En de kinderen van zijnen broeder Helem waren Zofah, en Imna, en Seles, en Amal.
36 De kinderen van Zofah waren Suah, en Harnéfer, en Sual, en Beri, en Imra,
37 Bezer, en Hod, en Samma, en Silsa, en Ithran, en Beëra.
38 De kinderen van Jether nu waren Jefunne, en Pispa, en Ara.
39 En de kinderen van Ulla waren Arah, en Hanníël, en Rizja.
40 Deze allen waren kinderen van Aser, hoofden der vaderlijke huizen, uitgelezene kloeke helden, hoofden der vorsten; en zij werden in geslachtsregisters geteld ten heire in den krijg; hun getal was zes en twintig duizend mannen.

Nakomelingen van Benjamin en van Saul.

8 BENJAMIN nu gewon Bela, zijnen eerstgeborene, Asbel, den tweede, en Ahrah, den derde,
2 Noha, den vierde, en Rafa, den vijfde.
3 Bela nu had deze kinderen: Addar, en Gera, en Abíhud,
4 En Abisúa, en Nääman, en Ahóah,
5 En Gera, en Sefúfan, en Huram.
6 Deze nu zijn de kinderen van Ehud; deze waren hoofden der vaderen van de inwoners te Geba, en hij voerde hen over naar Manáhath;
7 En Nääman, en Ahíja, en Gera; deze voerde hij weg; en hij gewon Uzza en Ahíhud.
8 En Saharáïm gewon kinderen in het land van Moab (nadat hij ze weggezonden had) uit Husim en Bäära, zijne vrouwen;
9 En uit Hodes, zijne huisvrouw, gewon hij Jobab, en Zibja, en Mesa, en Malcam,
10 En Jeüz, en Sochja, en Mirma; deze zijn zijne zonen, hoofden der vaderen.
11 En uit Husim gewon hij Abítub en Elpääl.
12 De kinderen van Elpääl nu waren Eber, en Misam, en Semed; deze heeft Ono gebouwd, en Lod en hare onderhoorige plaatsen;
13 En Bería, en Sema; deze waren hoofden der vaderen van de inwoners te Ajálon; deze hebben de inwoners van Gath verdreven.
14 En Ahjo, Sasak en Jerémoth,
15 En Zebádja, en Arad, en Ader,
16 En Míchaël, en Ispa, en Joha waren kinderen van Bería.
17 En Zebádja, en Mesullam, en Hizki, en Heber,
18 En Ismeraï, en Izlía, en Jobab, de kinderen van Elpääl.
19 En Jakim, en Zichri, en Zabdi,
20 En Eljoënaï, en Zillethaï, en Elíël,
21 En Adája, en Berája, en Simrath waren kinderen van Simeï.
22 En Ispan, en Eber, en Elíël,
23 En Abdon, en Zichri, en Hanan,
24 En Hananja, en Elam, en Antothija,
25 En Ifdeja, en Penúël waren zonen van Sasak.
26 En Sámseraï, en Seharja, en Athalja,
27 En Jaäresja, en Elía, en Zichri waren zonen van Jeróham.
28 Deze waren de hoofden der vaderen, hoofden naar hunne geslachten; deze woonden te Jeruzalem.
29 En te Gíbeon woonde de vader van Gíbeon; en de naam zijner huisvrouw was Määcha.
30 En zijn eerstgeboren zoon was Abdon, daarna Zur, en Kis, en Baäl, en Nadab,
31 En Gedor, en Ahío, en Zecher.
32 En Mikloth gewon Símea; en deze woonden ook tegenover hunne broederen te Jeruzalem, met hunne broederen.
33 Ner nu gewon Kis, en Kis gewon Saul, en Saul gewon Jónathan, en Malchi-sua, en Abinádab, en Esbääl.
34 En Jónathans zoon was Merib-baäl, en [a] Merib-baäl gewon Micha.
35 De kinderen van Micha nu waren Pithon, en Melech, en Thaäréa, en Achaz.
36 En Achaz gewon Jehóadda, en Jehóadda gewon Alémeth, en Azmáveth, en Zimri; Zimri nu gewon Moza;
37 En Moza gewon Bina; zijn zoon was Rafa; zijn zoon was Elása; zijn zoon was Azel.
38 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azríkam, Bochru, en Ismaël, en Searja, en Obadja, en Hanan. Alle deze waren zonen van Azel.
39 En de zonen van Esek, zijnen broeder, waren Ulam, zijn eerstgeborene, Jeüs, de tweede, en Elifélet, de derde.
40 En de zonen van Ulam waren mannen, kloeke helden, den boog spannende, en zij hadden vele zonen, en zoons zonen: honderd en vijftig. Alle deze waren van de kinderen van Benjamin.

Bewoners van Jeruzalem na den terugkeer uit de Babylonische gevangenschap.

9 EN gansch Israël werd in geslachtsregisters geteld, en ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël. En die van Juda waren weggevoerd naar Babel, om hunner overtredingen wil.
2 De eerste inwoners nu, die in hunne bezitting in hunne steden *kwamen*, wa-

a 2 Sam. 9:12.

ren de Israëlieten, de priesters, de Levieten, en de Nethínim.
3 Maar te Jeruzalem woonden van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin, en van de kinderen van Efraïm en Manasse:
4 Uthaï, de zoon van Ammíhud, den zoon van Omri, den zoon van Imri, den zoon van Bani, van de kinderen van Perez, den zoon van Juda.
5 En van de Silonieten was Asája, de eerstgeborene, en zijne kinderen.
6 En van de kinderen van Zerah was Jeüël, en van hunne broederen waren zeshonderd en negentig.
7 En van de kinderen van Benjamin waren Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Hodávja, den zoon van Hassenúa;
8 En Ibnéja, de zoon van Jeróham, en Ela, de zoon van Uzzi, den zoon van Michri; en Mesullam, de zoon van Sefatja, den zoon van Reüël, den zoon van Ibnija;
9 En hunne broederen naar hunne geslachten, negenhonderd zes en vijftig; al deze mannen waren hoofden der vaderen in de huizen hunner vaderen.
10 Van de priesteren nu, Jedája, en Jojárib, en Jachin,
11 En Azarja, de zoon van Hilkija, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merajôth, den zoon van Ahítub, overste van het huis Gods;
12 En Adája, de zoon van Jeróham, den zoon van Pashur, den zoon van Malkija; en Masaï, de zoon van Adiël, den zoon van Jahzéra, den zoon van Mesullam, den zoon van Mesillémith, den zoon van Immer;
13 Daartoe hunne broeders, hoofden in de huizen hunner vaderen, duizend zevenhonderd en zestig, kloeke helden aan het werk van den dienst van het huis Gods.
14 Van de Levieten nu waren Semája, de zoon van Hasub, den zoon van Azríkam, den zoon van Hasabja, van de kinderen van Merári;
15 En Bakbakkar, Heres, en Galal, en Mattanja, de zoon van Micha, den zoon van Zichri, den zoon van Asaf;
16 En Obadja, de zoon van Semája, den zoon van Galal, den zoon van Jedúthun; en Berechja, de zoon van Asa, den zoon van E'lkana, woonachtig in de dorpen der Netofathieten.
17 De portiers nu waren: Sallum, en Akkub, en Talmon, en Ahíman, en hunne broeders; Sallum was het hoofd.
18 Ook tot nog toe, aan de poort des Konings oostwaarts, waren deze de portiers onder de legers der kinderen van Levi.
19 En Sallum, de zoon van Kore, den zoon van Ebjásaf, den zoon van Korah, en zijne broeders van het huis zijns vaders, de Korahieten, waren over het werk van den dienst, wachters der dorpelen des tabernakels; gelijk hunne vaders in het leger des HEEREN geweest waren bewaarders van den ingang;
20 Als Pínehas, de zoon van Eleázar, te voren voorganger bij hen was, met welken de HEERE was.
21 Zacharja, de zoon van Meselemja, was portier aan de deur van de tent der samenkomst.
22 Allen, die uitgelezen waren tot portiers aan de dorpelen, waren tweehonderd en twaalf. Deze waren in het geslachtsregister gesteld naar hunne dorpen. David en Samuël, de ziener, hadden hen in hun ambt bevestigd.
23 Zij dan en hunne zonen waren aan de poorten van het huis des HEEREN, in het huis der tent, aan de wachten.
24 Die portiers waren aan de vier winden, tegen het oosten, tegen het westen, tegen het noorden, en tegen het zuiden.
25 En hunne broeders waren op hunne dorpen, inkomende ten zevenden dage van tijd tot tijd, om met hen *te dienen;*
26 Want in dat ambt waren vier overste portiers, die Levieten waren; en zij waren over de kameren en over de schatten van het huis Gods.
27 En zij bleven over nacht rondom het huis Gods; want op hen was de wacht, en zij waren over de opening, en dat allen morgen.
28 En *eenigen* van hen waren over de vaten van den dienst; want bij getal droegen zij ze in, en bij getal droegen zij ze uit.
29 Want uit dezelve zijn er besteld over de vaten, en over al de heilige vaten, en over de meelbloem, en wijn, en olie, en wierook, en specerij.
30 En uit de zonen der priesteren waren de bereiders van het reukwerk der specerijen.
31 En Matthitja uit de Levieten, dewelke was de eerstgeborene van Sallum, den Korahiet, was in het ambt over het werk, dat in pannen gekookt wordt.
32 En uit de kinderen der Kahathieten, uit hunne broederen, waren *eenigen* over de brooden der toerichting, om *die* alle sabbatten te bereiden.
33 *Uit* deze zijn ook de zangers, hoofden der vaderen onder de Levieten in de kameren, dienstvrij; want dag en nacht was het op hen, in dat werk te zijn.
34 Dit zijn de hoofden der vaderen onder de Levieten, hoofden in hunne geslachten; deze woonden te Jeruzalem.
35 Maar te Gíbeon hadden gewoond Jeïël, de vader van Gíbeon; de naam zijner zuster nu was Máächa.
36 En Abdon was zijn eerstgeboren zoon, daarna Zur, en Kis, en Baäl, en Ner, en Nadab,
37 En Gedor, en Ahío, en Zacharja, en Mikloth.

38 Mikloth nu gewon Símeam; deze woonden ook te Jeruzalem, tegenover hunne broederen, met hunne broederen.
39 En Ner gewon Kis, en Kis gewon Saul, en Saul gewon Jónathan, en Malchi-sua, en Abinádab, en Esbaäl.
40 En Jónathans zoon was Merib-baäl, en Merib-baäl gewon Micha.
41 De kinderen van Micha nu waren Pithon, en Melech, en Taëréa.
42 En Achaz gewon Jáëra, en Jáëra gewon Alémeth, en Azmáveth, en Zimri; en Zimri gewon Moza;
43 En Moza gewon Bina; wiens zoon was Refája; wiens zoon was Elása; wiens zoon was Azel.
44 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azríkam, Bochru, en Ismaël, en Searja, en Obadja, en Hanan; deze zijn Azels zonen.

Dood van Saul en zijne drie zonen.

10 EN de Filistijnen streden tegen Israël; en de mannen van Israël vloden voor het aangezicht der Filistijnen, en zij vielen verslagen op het gebergte Gilbóa.
2 En de Filistijnen hielden dicht achteraan Saul en achter zijne zonen; en de Filistijnen sloegen Jónathan, en Abinádab, en Malchi-sua, de zonen van Saul.
3 En de strijd werd zwaar tegen Saul, en de schutters met de bogen troffen hem aan; en hij vreesde zeer voor de schutters.
4 Toen zeide Saul tot zijnen wapendrager: Trek uw zwaard uit en doorsteek mij daarmede, dat misschien deze onbesnedenen niet komen, en met mij den spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet; want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin.
5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zoo viel hij ook in het zwaard en stierf.
6 Alzoo stierf Saul en zijne drie zonen; ook zijn gansche huis is tegelijk gestorven.
7 Als al de mannen van Israël, die in het dal waren, zagen, dat zij gevloden waren, en dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo verlieten zij hunne steden, en zij vloden. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin.
8 Het geschiedde nu des anderen daags, als de Filistijnen kwamen om de verslagenen te plunderen, zoo vonden zij Saul en zijne zonen, liggende op het gebergte Gilbóa.
9 En zij plunderden hem, en zij namen zijn hoofd en zijne wapenen, en zij zonden ze in der Filistijnen land rondom, om *dit* te boodschappen aan hunne afgoden, en aan het volk.
10 [a] En zij legden zijne wapenen in het huis huns gods; en zijn hoofd hechtten zij in het huis van Dagon.
11 Als geheel Jabes in Gilead hoorde alles, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden,
12 Zoo maakten zich alle strijdbare mannen op, en zij namen het lichaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, en zij brachten ze te Jabes; en zij begroeven hunne beenderen onder eenen eikeboom te Jabes, en zij vastten zeven dagen.
13 Alzoo stierf Saul in zijne overtreding, waarmede hij overtreden had tegen den HEERE, tegen het woord des HEEREN, hetwelk hij niet gehouden had; en ook [b] omdat hij de waarzegster gevraagd had, haar zoekende,
14 En den HEERE niet gezocht had; daarom doodde Hij hem, en keerde het koninkrijk tot David, den zoon van Isaï.

David, koning geworden, neemt Jeruzalem in.

11 TOEN [c] vergaderde zich gansch Israël tot David naar Hebron, zeggende: Zie, wij zijn uw gebeente en uw vleesch.
2 Zelfs ook te voren, toen Saul nog koning was, [d] hebt gij Israël uitgeleid en ingeleid; ook heeft de HEERE, uw God, tot u gezegd: Gij zult Mijn volk Israël weiden, en gij zult voorganger zijn van Mijn volk Israël.
3 Ook kwamen alle oudsten in Israël tot den Koning naar Hebron, en David maakte een verbond met hen te Hebron, voor het aangezicht des HEEREN; en zij zalfden David ten koning over Israël, [e] naar het woord des HEEREN, door den dienst van Samuël.
4 En David toog henen, en gansch Israël, naar Jeruzalem, welke is Jebus; [f] want daar waren de Jebusieten, de inwoners des lands.
5 En de inwoners van Jebus zeiden tot David: Gij zult hier niet inkomen. David dan nog won den burcht Sion, welke is de stad Davids.
6 Want David zeide: Al wie de Jebusieten het eerst slaat, zal tot een hoofd en tot een' overste worden. Toen beklom Joab, de zoon van Zerúja, dien het eerst; daarom werd hij tot een hoofd.
7 David nu woonde op den burcht; daarom heet men dien de stad Davids.
8 En hij bouwde de stad rondom, van Millo af, en rondom henen; en Joab vernieuwde het overige der stad.
9 En David ging geduriglijk voort, en werd groot; want de HEERE der heirscharen was met hem.

Helden van David.

10 DEZE [g] nu waren de hoofden der

[a] 1 Sam. 31:10. [b] 1 Sam. 28:8. [c] 2 Sam. 5:1. [d] 1 Sam. 19:8. [e] 1 Sam. 16.
[f] 2 Sam. 5:6. [g] 2 Sam. 23:8.

helden, die David had, die zich dapper bij
hem gedragen hebben in zijn koninkrijk
bij geheel Israël, om hem koning te
maken, [a] naar het woord des HEEREN
over Israël.
11 Deze nu zijn van het getal der hel-
den, die David had: Jasóbam, de zoon
van Hachmóni, was het hoofd der derti-
gen, die, zijne spies tegen driehonderd
opheffende, hen op eenmaal versloeg.
12 En na hem was Eleázar, de zoon van
Dodo, de Ahohiet; hij was onder die
drie helden.
13 Hij was met David te Pas-Dammim,
[b] als de Filistijnen daar ten strijde ver-
gaderd waren, en het stuk des akkers vol
gerst was, en het volk voor het aangezicht
der Filistijnen vlood;
14 En zij stelden zich in het midden van
dat stuk, en beschermden het, en zij sloe-
gen de Filistijnen; en de HEERE verloste
hen door eene groote verlossing.
15 En [c] drie uit de dertig hoofden togen
af naar den rotssteen tot David in de spe-
lonk van Adullam; en het leger der Filis-
tijnen had zich gelegerd in het dal
Refaïm.
16 En David was toen in de vesting; en
de bezetting der Filistijnen was toen te
Bethlehem.
17 En David kreeg lust, en zeide: Wie
zal mij water te drinken geven uit Beth-
lehems bornput, die onder de poort is?
18 Toen braken die drie door het leger
der Filistijnen, en putten water uit Beth-
lehems bornput, die onder de poort is, en
zij droegen het en brachten het tot David.
Doch David wilde het niet drinken, maar
hij goot het uit voor den HEERE;
19 En hij zeide: Dat late mijn God verre
van mij zijn, van zulks te doen! zou ik het
bloed dezer mannen drinken? Met gevaar
huns levens, ja, met gevaar huns levens
hebben zij dat gebracht! En hij wilde het
niet drinken. Dit deden de drie helden.
20 Abísai nu, de broeder van Joab, was
ook het hoofd van drie; en hij, ver-
heffende zijne spies tegen driehonderd,
versloeg hen; alzoo had hij eenen naam
onder die drie.
21 Uit die drie was hij geëerd boven de
twee; daarom werd hij hun tot een'
overste; maar hij kwam tot aan die
eerste drie niet.
22 Benája, de zoon van Jójada, de zoon
eens dapperen mans van Kabzeël, was
groot van daden; hij versloeg twee sterke
leeuwen van Moab; ook ging hij af, en
versloeg eenen leeuw in het midden des
kuils, in den sneeuwtijd.
23 Hij versloeg ook eenen Egyptischen
man, eenen man van groote lengte, van
vijf ellen; en die Egyptenaar had eene
spies in de hand, als een weversboom;
maar hij ging tot hem af met eenen staf,
en hij rukte de spies uit de hand des
Egyptenaars, en hij doodde hem met
zijne *eigene* spies.
24 Deze dingen deed Benája, de zoon
van Jójada; dies had hij eenen naam
onder die drie helden.
25 Ziet, hij was de heerlijkste van die
dertig; nochtans kwam hij tot aan de
drie niet. En David stelde hem over zijne
trawanten.
26 [d] De helden nu der heiren waren:
A'sahel, de broeder van Joab; E'lhanan,
de zoon van Dodo, van Bethlehem;
27 Sammoth, de Harodiet; Helez, de
Peloniet;
28 Ira, de zoon van Ikkes, de Thekoïet;
Abiëzer, de Anthothiet;
29 Sibbechaï, de Husathiet; Ilaï, de Aho-
hiet;
30 Máharaï, de Netofathiet; Heled, de
zoon van Báäna, de Netofathiet;
31 Ithaï, de zoon van Ribaï, van Gíbea
der kinderen Benjamins; Benája, de Pir-
hathoniet;
32 Huraï, van de beken van Gaäs;
Abíël, de Arbathiet;
33 Azmáveth, de Baharumiet; Eljáhba,
de Saälboniet;
34 *Van* de kinderen van Hasem, den
Gizoniet, was Jónathan, de zoon van
Sage, de Harariet;
35 Ahíam, de zoon van Sachar, de Hara-
riet; Elífal, de zoon van Ur;
36 Hefer, de Mecherathiet; Ahía, de Pe-
loniet;
37 Hezro, de Karmeliet; Náäraï, de
zoon van Ezbai;
38 Joël, de broeder van Nathan; Mib-
har, de zoon van Geri;
39 Zelek, de Ammoniet; Nahraï, de Be-
rothiet, wapendrager van Joab, den zoon
van Zerúja;
40 Ira, de Ithriet; Gareb, de Ithriet;
41 Uría, de Hethiet; Zabad, de zoon
van Ahlaï;
42 Adína, de zoon van Siza, de Rubeniet,
was het hoofd der Rubenieten; nochtans
waren er dertig boven hem;
43 Hanan, de zoon van Máächa, en Jósa-
fat, de Mithniet;
44 Ussia, de Asterathiet; Sania, en Jeïël,
de zoon van Hotham, den Aroëriet;
45 Jedíaël, de zoon van Simri, en Joha,
zijn broeder, de Tiziet;
46 Elíël Hammáhavim, en Jeríbaï, en
Josávja, de zonen van Elnáäm; en Ithma,
de Moabiet;
47 Elíël en Obed, en Jaäzíel van Mezóbaja.

Helden van David, die tot hem zijn gekomen, toen hij door Saul werd vervolgd.

12 DEZE nu zijn het, die tot David
kwamen naar Ziklag, toen hij nog

[a] 2 Sam. 16:1, 12. [b] 2 Sam. 5:17; 23:11. [c] 2 Sam. 23:13. [d] 2 Sam. 23:24.

besloten was voor het aangezicht van Saul, den zoon van Kis; zij waren ook onder de helden, die tot dien krijg hielpen,
2 Gewapend met bogen, rechts en links met steenen werpende, en met pijlen schietende uit den boog; zij waren van de broederen van Saul, uit Benjamin.
3 Het hoofd was Ahiëzer, en Joas, zonen van Semäă, den Gibeathiet; daarna Jeziël en Pelet, zonen van Azmaveth, en Berácha, en Jehu, de Anthothiet.
4 En Ismaja, de Gibeoniet, was een held onder de dertig, en over dertig *gesteld;* en Irmeja, en Jaháziël, en Jóhanan, en Józabad, de Gederathiet;
5 Elúzaï, en Jerimoth, en Beálja, en Semárja, en Sefátja, de Harufiet;
6 E'lkana, en Issía, en Azáreël, en Joëzer, en Jasóbam, de Korhieten;
7 En Johela en Zebadja, de zonen van Jeróham, van Gedor.
8 Ook scheidden zich van de Gadieten af tot David, in die vesting naar de woestijn, kloeke helden, krijgslieden ten oorlog, toegerust met rondas en schild; en hunne aangezichten waren aangezichten der leeuwen; en zij waren als de reeën op de bergen in snelheid.
9 Ezer was het hoofd; Obadja de tweede; Elíab de derde;
10 Mismánna de vierde; Irméja de vijfde;
11 Attaï de zesde; Elíël de zevende;
12 Jóhanan de achtste; Elzábad de negende;
13 Irméja de tiende; Machbánnaï de elfde.
14 Deze waren van de kinderen van Gad, hoofden des heirs; een van de kleinsten was over honderd, en de grootste over duizend.
15 Deze zelven zijn het, die over de Jordaan gingen in de eerste maand, toen ze vol was aan al hare oevers; en zij verdreven al *de inwoners* der laagten, tegen het oosten en tegen het westen.
16 Er kwamen ook van de kinderen van Benjamin en Juda op de vesting tot David.
17 En David ging uit hun tegemoet, en antwoordde, en zeide tot hen: Indien gijlieden ten vrede tot mij gekomen zijt, om mij te helpen, zoo zal mijn hart tegelijk over ulieden zijn; maar indien het is, om mij aan mijne vijanden bedriegelijk over te leveren, daar toch geen wrevel in mijne handen is, de God onzer vaderen zie het, en straffe het!
18 En de Geest toog Amásaï aan, den overste der hoofdlieden, *en hij zeide:* Wij zijne uwe, o David! en met u zijn wij, gij, zoon van Isaï! vrede, vrede zij u, en vrede uwen helperen; want uw God helpt u. Toen nam David hen aan, en stelde hen tot hoofden der benden.
19 Er [a] vielen ook van Manasse tot David, toen hij met de Filistijnen kwam, om tegen Saul te strijden, alhoewel zij hen niet hielpen; want de vorsten der Filistijnen verlieten hem met raad, zeggende: Met *gevaar van* onze hoofden zou hij tot Saul, zijnen heer, vallen.
20 Toen hij naar Ziklag toog, vielen tot hem uit Manasse: Adnah, en Józabad, en Jedíaël, en Míchaël, en Józabad, en Elíhu, en Zillethaï, hoofden der duizenden, die in Manasse waren.
21 En deze hielpen David mede tegen die benden; want alle deze waren kloeke helden, en zij waren oversten in het heir;
22 Want er kwamen er te *dier* tijd dag bij dag tot David, om hem te helpen, tot een groot leger toe, als een leger Gods.

Krijgsoversten uit de twaalf stammen, die te Hebron kwamen, om David koning te maken.

23 EN dit zijn de getalen der hoofden dergenen, die toegerust waren ten heire, die tot David te Hebron kwamen, om het koninkrijk van Saul tot hem te wenden, naar den mond des HEEREN:
24 Van de kinderen van Juda, die rondassen en spiesen droegen, waren zes duizend en achthonderd toegerust ten heire;
25 Van de kinderen van Simeon, kloeke helden ten heire, zeven duizend en honderd;
26 Van de kinderen van Levi vier duizend en zeshonderd;
27 En Jehójada was overste der Aäronieten, en met hem waren er drie duizend en zevenhonderd.
28 En Zadok was een jongeling, een kloek held, en uit zijns vaders huis waren twee en twintig oversten;
29 En van de kinderen van Benjamin, de broederen van Saul, drie duizend; want tot nog toe waren er velen van hen, die het met het huis van Saul hielden;
30 En van de kinderen van Efraïm twintig duizend en achthonderd, kloeke helden, mannen van naam in het huis hunner vaderen;
31 En van den halven stam van Manasse achttien duizend, die met namen uitgedrukt zijn, dat zij kwamen, om David koning te maken;
32 En van de kinderen van Issaschar, die ervaren waren in het verstand van de tijden, om te weten wat Israël doen moest; hunne hoofden waren tweehonderd, en al hunne broeders *pasten* op hun woord.
33 Uit Zebulon, uitgaande in het heir, toegerust ten strijde met alle krijgswapenen, vijftig duizend; en om eene

[a] 1 Sam. 29:1.

slagordening te houden met een onwankelbaar hart;
34 En uit Nafthali duizend oversten, en bij hen, met rondas en spies, zeven en dertig duizend;
35 En uit de Danieten, ten strijde toegerust, acht en twintig duizend en zeshonderd;
36 En uit Aser, uitgaande in het heir, om krijgsorde te houden, waren veertig duizend;
37 En van gene zijde der Jordaan, van de Rubenieten, en Gadieten, en den halven stam van Manasse, met allerlei krijgsgereedschap ten oorlog, honderd en twintig duizend.
38 Al deze krijgslieden, die zich in slagorde konden houden, kwamen met een volkomen hart te Hebron, om David koning te maken over gansch Israël. En ook was al het overige van Israël één hart, om David ten koning te maken.
39 En zij waren daar bij David drie dagen lang, etende en drinkende; want hunne broeders hadden voor hen *wat* toebereid.
40 En ook de naasten aan hen, tot aan Issaschar, en Zebulon, en Nafthali, brachten brood op ezelen, en op kemelen, en op muilen, en op runderen, meelspijs, stukken vijgen, en stukken rozijnen, en wijn, en olie, en runderen en klein vee in menigte; want er was blijdschap in Israël.

De arke wordt door David in het huis van Obed-Edom gezet.

13 EN David hield raad met de oversten der duizenden en der honderden, *en* met alle vorsten.
2 En David zeide tot de gansche gemeente van Israël: Indien het ulieden goeddunkt, en van den HEERE, onzen God, te zijn, laat ons ons uitbreiden, laat ons zenden aan onze overige broeders, in alle landen van Israël, en de priesters en Levieten, *die* met hen zijn in de steden, met hare voorsteden, opdat zij tot ons vergaderd worden.
3 En laat ons de arke onzes Gods tot ons wederhalen; want wij hebben ze in de dagen van Saul niet gezocht.
4 Toen zeide de gansche gemeente, dat men alzoo doen zou; want die zaak was recht in de oogen des ganschen volks.
5 [a] David dan vergaderde gansch Israël van het Egyptische Sichor af, tot daar men komt te Hamath, om de arke Gods te brengen van Kirjath-Jeárim.
6 Toen toog David op met het gansche Israël naar Bäala, dat is, naar Kirjath-Jeárim, hetwelk in Juda is, dat hij van daar ophaalde de arke Gods, des HEEREN, Die tusschen de cherubim woont, waar de Naam wordt aangeroepen.
7 En zij voerden de arke Gods op eenen nieuwen wagen uit het huis van Abinádab. Uza nu en Ahío leidden den wagen.
8 En David en gansch Israël speelden voor het aangezichte Gods met alle macht, zoo met liederen, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, en met cimbalen, en met trompetten.
9 Toen zij aan den dorschvloer van Chidon gekomen waren, zoo strekte Uza zijne hand uit, om de arke te houden; want de runderen struikelden.
10 Toen ontstak de toorn des HEEREN over Uza, en Hij sloeg hem, omdat hij zijne hand had uitgestrekt aan de arke; en hij stierf aldaar voor het aangezichte Gods.
11 En David ontstak, dat de HEERE eene scheur gescheurd had aan Uza; daarom noemde hij die plaats Perez-Uza, tot op dezen dag.
12 En David vreesde den HEERE te dien dage, zeggende: Hoe zal ik de arke Gods tot mij brengen?
13 Daarom [b] liet David de arke niet tot zich brengen in de stad Davids, maar deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet.
14 Alzoo bleef de arke Gods bij het huisgezin van Obed-Edom, in zijn huis, drie maanden; en de HEERE zegende het huis van Obed-Edom, en alles, wat hij had.

David maakt een verbond met Hiram, en verslaat de Filistijnen.

14 TOEN [c] zond Hiram, de koning van Tyrus, boden tot David, en cederenhout, en metselaars, en timmerlieden, dat zij hem een huis bouwden.
2 En David merkte, dat hem de HEERE tot koning bevestigd had over Israël; want zijn koninkrijk werd ten hoogste verheven, om Zijns volks Israëls wil.
3 En David nam meer vrouwen te Jeruzalem, en David gewon meer zonen en dochteren.
4 Dit [d] nu zijn de namen der kinderen, die hij te Jeruzalem had: Sammúa en Sobab, Nathan en Sálomo,
5 En Ibchar, en Elisúa, en Elpélet,
6 En Noga, en Nefeg, en Jafia,
7 En Elisáma, en Beëljada, en Elifélet.
8 Toen de Filistijnen hoorden, dat David tot koning gezalfd was over het gansche Israël, zoo togen al de Filistijnen op, om David te zoeken. Toen David dat hoorde, zoo toog hij uit tegen hen.
9 Toen de Filistijnen kwamen, zoo spreidden zij zich uit in de laagte van Refaïm.
10 Toen vraagde David God, zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en

[a] 2 Sam. 6:1. [b] 2 Sam. 6:10. [c] 2 Sam. 5:11. [d] 1 Kron. 3:5.

zult Gij hen in mijne hand geven? En
de HEERE zeide tot hem: Trek op, want
Ik zal hen in uwe hand geven.
11 Toen zij nu optogen naar Baäl-Pe-
rázim, zoo sloeg David hen daar; en Da-
vid zeide: God heeft mijne vijanden door
mijne hand gescheurd, als eene scheur der
wateren; daarom noemden zij den naam
dier plaats, Baäl-Perázim.
12 En daar lieten zij hunne goden; en
David gebood, en zij werden met vuur
verbrand.
13 Doch de Filistijnen voeren nog voort,
en zij verspreidden zich in dat dal.
14 En David vraagde God nog eens; en
God zeide tot hem: Gij zult niet optrek-
ken achter hen heen; *maar* omsingel hen
van boven, en kom tot hen tegenover de
moerbezieboomen.
15 En het zal geschieden, als gij hoort
het geruisch van eenen gang in de toppen
der moerbezieboomen, kom dan uit ten
strijde; want God zal voor uw aangezicht
uitgegaan zijn, om het leger der Filis-
tijnen te slaan.
16 David nu deed, gelijk als hem God
geboden had; en zij sloegen het heir der
Filistijnen van Gíbeon af tot aan Gazer.
17 Alzoo ging Davids naam uit in al
die landen; en de HEERE gaf Zijne ver-
schrikking over al die Heidenen.

David brengt de arke naar Jeruzalem over, en regelt den openbaren godsdienst.

15 EN David maakte zich huizen in
zijne stad; en hij bereidde der arke
Gods eene plaats, en spande eene tent
voor haar.
2 Toen zeide David: Niemand mag de
arke Gods dragen, dan de Levieten; want
die [a] heeft de HEERE verkoren, om de
arke Gods te dragen, en om Hem te
dienen tot in der eeuwigheid.
3 Ook vergaderde David gansch Israël te
Jeruzalem, om de arke des HEEREN op te
halen aan hare plaats, die hij haar bereid
had.
4 En David [b] verzamelde de kinderen
van Aäron en de Levieten.
5 Van de kinderen van Kehath was
Uríël overste, en van zijne broederen
waren honderd en twintig.
6 Van de kinderen van Merári was
Asája overste, en van zijne broederen
waren tweehonderd en twintig.
7 Van de kinderen van Gersom was
Joël overste, en van zijne broederen
waren honderd en dertig.
8 Uit de kinderen van Elízafan was
overste Semája, en van zijne broederen
waren tweehonderd.
9 Uit de kinderen van Hebron was Elíël
overste, en zijne broederen waren tachtig.
10 Uit de kinderen van Uzzíël was Am-
minádab overste, en zijne broederen
waren honderd en twaalf.
11 En David riep de priesters Zadok en
Abjathar, en de Levieten Uríël, Asája en
Joël, Semája, en Elíël, en Amminádab.
12 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt
hoofden der vaderen onder de Levieten;
heiligt u, gij en uwe broeders, dat gij
de arke des HEEREN, des Gods van Israël,
opbrengt, ter *plaatse, die* ik voor haar
bereid heb;
13 Want omdat gijlieden ten eerste *dit*
niet *deedt*, heeft de HEERE, onze God,
onder ons eene scheur gedaan, omdat wij
Hem niet gezocht hebben naar het recht.
14 Zoo heiligden zich dan de priesters
en Levieten, om de arke des HEEREN, des
Gods van Israël, op te brengen.
15 En de kinderen der Levieten droegen
de arke Gods op hunne schouderen, met
de draagboomen, die op hen waren, [c] ge-
lijk als Mozes geboden had naar het
woord des HEEREN.
16 En David zeide tot de oversten der
Levieten, dat zij hunne broeders, de zan-
gers, stellen zouden met muziekinstru-
menten, met luiten, en harpen, en cim-
balen, dat zij zich zouden doen hooren,
verheffende de stem met blijdschap.
17 Zoo stelden dan de Levieten [d] He-
man, den zoon van Joël, en uit zijne
broederen Asaf, den zoon van Berechja;
en uit de zonen van Merári, hunne broe-
deren, Ethan, den zoon van Kusája;
18 En met hen hunne broeders van de
tweede orde: Zecharja, Ben en Jaäzíël,
en Semíramoth, en Jehíël, en Unni,
Elíab, en Benája, en Maäséja, en Mat-
tithja, en Eliféle, en Miknéja, en Obed-
Edom, en Jeíël, de portiers.
19 De zangers nu, Heman, Asaf en
Ethan, lieten zich hooren met koperen
cimbalen;
20 En Zechárja, en Azíël, en Semíra-
moth, en Jehíël, en Unni, en Elíab en
Maäséja, en Benája, met luiten op
Alámoth.
21 En Mattithja, en Eliféle, en Mik-
néja, en Obed-Edom, en Jeíël, en Azázja,
met harpen op de Schemínith, om den
toon te versterken.
22 En Chenánja, de overste der Levie-
ten, was over het opheffen; hij onder-
wees hen in het opheffen, want hij was
verstandig.
23 En Berechja en E'lkana waren por-
tiers der arke.
24 En Sebánja, en Jósafat, en Nethánеël,
en Amásaï, en Zechárja, en Benája, en
Eliëzer, de priesters, trompetten met
trompetten voor de arke Gods; en Obed-
Edom en Jehía waren portiers der arke.
25 Het geschiedde nu, dat David en de
oudsten van Israël, en de oversten der

[a] Num. 4:15. [b] 1 Kron. 6:1, 2. [c] Ex. 25:14. Num. 4:15; 7:9. [d] 1 Kron. 6:33, 39, 44

duizenden, henengingen, om de arke des
verbonds des HEEREN op te halen, uit het
huis van Obed-Edom, met vreugde;
26 Zoo geschiedde het, doordien dat God
de Levieten hielp, die de arke des ver-
bonds des HEEREN droegen, dat zij zeven
varren en zeven rammen offerden.
27 David nu was gekleed met eenen
mantel van fijn linnen; ook al de Levie-
ten, die de arke droegen, en de zangers,
en Chenánja, de overste van het opheffen
der zangers; ook had David eenen lijfrok
aan van linnen.
28 Alzoo bracht gansch Israël de arke
des verbonds des HEEREN op, met gejuich,
en met geluid der bazuin, en met trom-
petten, en met cimbalen, makende geluid
met luiten en met harpen.
29 Het [a] geschiedde nu, toen de arke des
verbonds des HEEREN tot aan de stad
Davids gekomen was, dat Michal, de
dochter van Saul, door een venster keek,
en den koning David zag springende en
spelende; zoo verachtte zij hem in haar
hart.

16 TOEN [b] zij de arke Gods inbrach-
ten, zoo stelden zij ze in het midden
der tent, welke David voor haar gespan-
nen had; en zij offerden brandofferen en
dankofferen voor het aangezichte Gods.
2 Als David het brandoffer en de dank-
offeren geëindigd had te offeren, zoo
zegende hij het volk in den Naam des
HEEREN.
3 En [c] hij deelde een' iegelijk in Israël,
van den man tot de vrouw, een' iegelijk
eenen bol broods, en een schoon stuk
vleesch, en eene flesch *wijn*.
4 En hij stelde voor de arke des HEEREN
sommigen uit de Levieten tot dienaars,
en dat, om den HEERE, den God Israëls,
te vermelden, en te loven, en te prijzen.
5 Asaf was het hoofd, en Zechárja de
tweede na hem; Jeíël, en Semíramoth,
en Jehíël, en Mattithja, en Elíab, en
Benája, en Obed-Edom, en Jeíël, met
instrumenten der luiten en met harpen;
en Asaf liet zich hooren met cimbalen;
6 Maar Benája en Jaház iël, de priesters,
steeds met trompetten voor de arke des
verbonds van God.

Davids psalm.

7 TE dienzelfden dage gaf David ten
eerste *dezen psalm*, om den HEERE te
loven, door den dienst van Asaf en zijne
broederen:
8 Looft den HEERE, roept Zijnen Naam
aan, maakt Zijne daden bekend onder de
volken!
9 Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt
aandachtiglijk van al Zijne wonderwer-
ken.
10 Roemt u in den Naam Zijner heilig-
heid; dat zich het hart dergenen, die den
HEERE zoeken, verblijde.
11 Vraagt naar den HEERE en Zijne
sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.
12 Gedenkt Zijner wonderwerken, die
Hij gedaan heeft, Zijner wonderteeke-
nen, en der oordeelen Zijns monds;
13 Gij, zaad van Israël, Zijnen dienaar,
gij, kinderen van Jakob, Zijne uitver-
korenen!
14 Hij is de HEERE, onze God; Zijne
oordeelen zijn over de geheele aarde.
15 [d] Gedenkt tot in der eeuwigheid
Zijns verbonds, des woords, *dat* Hij inge-
steld heeft tot in het duizendste geslacht;
16 *Des verbonds*, [e] dat Hij met Abraham
heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak;
17 Welken [f] Hij ook aan Jakob heeft
gesteld tot eene inzetting, *aan* Israël tot
een eeuwig verbond;
18 Zeggende: Ik zal u het land Kanaän
geven, een snoer van ulieder erfdeel;
19 Als gij weinige menschen in getal
waart; ja, weinige en vreemdelingen
daarin.
20 En zij wandelden van volk tot volk, en
van het eene koninkrijk tot een ander volk.
21 Hij [g] liet niemand toe hen te onder-
drukken; ook bestrafte Hij koningen om
hunnentwil, *zeggende:*
22 Tast Mijne gezalfden niet aan, en
doet Mijnen profeten geen kwaad.
23 Zingt den HEERE, gij, gansche aarde!
boodschapt Zijn heil van dag tot dag.
24 Vertelt Zijne eere onder de Heidenen,
Zijne wonderwerken onder alle volken;
25 Want de HEERE is groot, en zeer te
prijzen, en Hij is vreeselijk boven alle
goden;
26 Want al de goden der volken zijn
afgoden, maar de HEERE heeft de heme-
len gemaakt.
27 Majesteit en heerlijkheid zijn voor
Zijn aangezicht, sterkte en vroolijkheid
zijn in Zijne plaats.
28 Geeft den HEERE, gij, geslachten der
volken! geeft den HEERE eere en sterkte.
29 Geeft den HEERE de eere Zijns Naams,
brengt offer, en komt voor Zijn aange-
zicht; aanbidt den HEERE in de heerlijk-
heid des heiligdoms.
30 Schrikt voor Zijn aangezicht, gij, ge-
heele aarde! Ook zal de wereld bevestigd
worden, dat zij niet bewogen worde.
31 Dat de hemelen zich verblijden, en de
aarde verheuge zich, en dat men onder de
Heidenen zegge: De HEERE regeert!
32 Dat de zee bruise met hare volheid,
dat het veld huppele van vreugde, met al
wat daarin is.

[a] 2 Sam. 6:16. [b] 2 Sam. 6:17. [c] 2 Sam. 6:19. [d] Gen. 17:9. [e] Gen. 26:3.
[f] Gen. 28:13; 35:11. [g] Gen. 12:20. Ex. 7:11.

33 Dan zullen de boomen des wouds juichen voor het aangezicht des HEEREN, omdat Hij komt, *om* de aarde te richten.
34 [a] Looft den HEERE, want Hij is goed; [b] want Zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
35 En zegt: Verlos ons, o God onzes heils! en verzamel ons, en red ons van de Heidenen, dat wij Uwen heiligen Naam loven, en dat wij ons Uwes lofs roemen.
36 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, van eeuwigheid tot eeuwigheid! En al het volk zeide: Amen! en het loofde den HEERE.

De tabernakel der woestijn blijft te Gibeon.

37 ALZOO liet hij daar, voor de arke des verbonds des HEEREN, Asaf en zijne broederen, om geduriglijk te dienen voor de arke, naardat op elken dag besteld was.
38 Obed-Edom nu, met hunlieder broederen, waren acht en zestig; en *hij stelde* Obed-Edom, den zoon van Jedúthun, en Hosa, tot portiers;
39 En den priester Zadok, en zijne broederen, de priesters, voor den tabernakel des HEEREN op de hoogte, welke te Gibeon is,
40 Om den HEERE de brandofferen geduriglijk te offeren op het brandofferaltaar, des morgens en des avonds; en zulks naar alles, wat er geschreven staat in de wet des HEEREN, die Hij Israël geboden had.
41 En met hen Heman en Jedúthun, en de overige uitgelezenen, die met namen uitgedrukt zijn om den HEERE te loven; want Zijne goedertierenheid is tot in der eeuwigheid.
42 Met hen dan waren Heman en Jedúthun, *met* trompetten en cimbalen voor degenen, die zich lieten hooren, en *met* instrumenten der muziek Gods; maar de zonen van Jedúthun waren aan de poort.
43 Alzoo toog het gansche volk henen, een iegelijk in zijn huis; en David keerde zich, om zijn huis te gaan zegenen.

God staat niet toe, dat David een tempel bouwt.—De eeuwigdurende regeering aan Davids huis beloofd.

17 HET geschiedde nu, als David in zijn huis woonde, dat David tot Nathan, den profeet, zeide: Zie, ik woon in een cederen huis; maar de arke des verbonds des HEEREN onder gordijnen.
2 Toen zeide Nathan tot David: Doe alles, wat in uw hart is; want God is met u.
3 Maar het geschiedde in denzelfden nacht, dat het woord Gods tot Nathan kwam, zeggende:
4 Ga heen en zeg tot David, Mijnen knecht: Alzoo zegt de HEERE: Gij zult Mij geen huis bouwen, om in te wonen;
5 Want Ik heb in geen huis gewoond van dien dag af, dat Ik Israël heb opgevoerd tot dezen dag toe; maar Ik ben gegaan van tent tot tent, en van tabernakel *tot tabernakel.*
6 Overal, waar Ik gewandeld heb met geheel Israël, heb Ik wel een woord gesproken tot een' van de richters van Israël, denwelken Ik gebood Mijn volk te weiden, zeggende: Waarom bouwt gijlieden Mij geen cederen huis?
7 Nu dan, alzoo zult gij zeggen tot Mijnen knecht, tot David: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik [c] heb u van de schaapskooi genomen, van achter de schapen, opdat gij een voorganger over Mijn volk Israël zoudt zijn;
8 En Ik ben met u geweest overal, waar gij heengegaan zijt, en Ik heb al uwe vijanden uitgeroeid van voor uw aangezicht; en Ik heb u eenen naam gemaakt, gelijk de naam is der grooten, die op de aarde zijn.
9 En Ik heb voor Mijn volk Israël eene plaats besteld, en hem geplant, dat hij aan zijne plaats wone, en niet meer heen en weder gedreven worde; en de kinderen der verkeerdheid zullen hem niet meer krenken, gelijk als in het eerst,
10 En van die dagen af, dat Ik geboden heb richters te wezen over Mijn volk Israël; en heb al uwe vijanden vernederd; ook heb Ik u te kennen gegeven, dat de HEERE u een huis bouwen zal.
11 En het zal geschieden, als uwe dagen zullen vervuld zijn, dat gij heengaat tot uwe vaderen, zoo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, hetwelk uit uwe zonen zijn zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.
12 Die zal [d] Mij een huis bouwen, en Ik zal zijnen stoel bevestigen tot in der eeuwigheid.
13 [e] Ik zal hem tot eenen Vader zijn, en hij zal Mij tot eenen zoon zijn; en Mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wenden, gelijk als Ik *die* weggenomen heb van dien, die vóór u geweest is;
14 Maar [f] Ik zal hem in Mijn huis bestendig maken, en in Mijn koninkrijk tot in eeuwigheid; en zijn stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.
15 Naar al deze woorden, en naar dit gansche gezicht, alzoo sprak Nathan tot David.
16 Toen kwam de koning David in, en bleef voor het aangezicht des HEEREN, en hij zeide: Wie ben ik, HEERE God! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?
17 En dit is klein in Uwe oogen geweest, o God! daarom hebt Gij van het huis Uws

[a] Ps. 107:1; 118:1; 136:1. [b] Ps. 136:1, enz. [c] 1 Sam. 16:11. Ps. 78:70.
[d] 1 Kon. 5:5; 6:12. [e] Ps. 89:27, 29. Hebr. 1:5, 6. [f] Luk. 1:33.

knechts tot van verre heen gesproken, en
Gij hebt mij naar menschelijke wijze
voorzien met deze verhooging, o HEERE
God!
18 Wat zal David meer bij U daartoe
voegen, wegens de eer aan Uwen
knecht? doch Gij kent Uwen knecht wel.
19 HEERE! om Uws knechts wil, en
naar Uw hart, hebt Gij al deze groote
dingen gedaan, om al deze groote dingen
bekend te maken.
20 [a] HEERE! er is niemand gelijk Gij,
en er is geen God behalve Gij naar alles,
wat wij met onze ooren gehoord hebben.
21 [b] En wie is als Uw volk Israël, een
eenig volk op de aarde, hetwelk God
heengegaan is Zich tot een volk te ver-
lossen, dat Gij U eenen Naam maaktet
van groote en verschrikkelijke dingen,
met de Heidenen uit te stooten van het
aangezicht Uws volks, hetwelk Gij uit
Egypte verlost hebt?
22 En Gij hebt Uw volk Israël U ten
volk gemaakt tot in der eeuwigheid; en
Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God
geworden.
23 Nu dan, HEERE! het woord, dat Gij
over Uwen knecht gesproken hebt, en
over zijn huis, dat worde waar tot in eeu-
wigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken
hebt.
24 Ja, het worde waar, en Uw Naam
worde groot gemaakt tot in eeuwigheid,
dat men zegge: De HEERE der heir-
scharen, de God van Israël, is Israëls
God; en het huis van David, Uwen
knecht, zij bestendig voor Uw aangezicht.
25 Want Gij, mijn God! hebt voor het
oor Uws knechts geopenbaard, dat Gij
hem een huis bouwen zoudt; daarom
heeft Uw knecht *in zijn hart* gevonden,
om voor Uw aangezicht te bidden.
26 Nu dan, HEERE! Gij zijt die God;
en Gij hebt dit goede over Uwen knecht
gesproken.
27 Nu dan, het heeft U belieft te zegenen
het huis Uws knechts, dat het in eeu-
wigheid voor Uw aangezicht zij; want
Gij, HEERE! hebt het gezegend, en het
zal gezegend zijn in eeuwigheid.

Overwinningen van David op de Filistijnen, de Moabieten, de Syriërs en de Edomieten. —Zijne voornaamste ambtenaren.

18 HET geschiedde nu na dezen, dat
David de Filistijnen sloeg, en hen
tenonderbracht; en hij nam Gath, en
hare onderhoorige plaatsen, uit der Filis-
tijnen hand.
2 Hij sloeg ook de Moabieten, alzoo dat
de Moabieten Davids knechten werden,
brengende geschenken.
3 David sloeg ook Hadar-ézer, den ko-
ning van Zoba, naar Hamath toe, toen
hij heentoog, om zijne hand te stellen
aan de rivier Frath.
4 En David nam hem duizend wagens
af, en zeven duizend ruiters, en twintig
duizend man te voet; en David ontze-
nuwde al de wagen*paarden*, doch hij
behield honderd wagens daarvan over.
5 En de Syriërs van Damaskus kwamen,
om Hadar-ézer, den koning van Zoba, te
helpen; maar David sloeg van de Syriërs
twee en twintig duizend man.
6 En David leide *bezetting* in Syrië van
Damaskus, alzoo dat de Syriërs Davids
knechten werden, geschenken brengende.
En de HEERE behoedde David overal,
waar hij heenging.
7 En David nam de gouden schilden, die
bij Hadar-ézers knechten waren, en hij
bracht ze te Jeruzalem.
8 Ook nam David zeer veel kopers uit
Tibchath, en uit Chun, steden van Hadar-
ézer; daarvan heeft Sálomo de koperen
zee, en de pilaren, en de koperen vaten
gemaakt.
9 Toen Thoü, de koning van Hamath,
hoorde, dat David de gansche heirkracht
van Hadar-ézer, den koning van Zoba,
geslagen had,
10 Zoo zond hij zijnen zoon Hadóram
tot den koning David, om hem naar
zijnen welstand te vragen, en om hem te
zegenen, vanwege dat hij met Hadar-ézer
gestreden, en hem verslagen had (want
Hadar-ézer voerde oorlog tegen Thoü), en
alle gouden, en zilveren, en koperen
vaten;
11 Deze heiligde de koning David ook
den HEERE, met het zilver en het goud,
hetwelk hij medegebracht had van al de
Heidenen: van de Edomieten, en van de
Moabieten, en van de kinderen Ammons,
en van de Filistijnen, en van de Amale-
kieten.
12 Ook sloeg Abísaï, de zoon van Zerúja,
de Edomieten in het Zoutdal, achttien
duizend.
13 En hij legde bezetting in Edom, zoo-
dat al de Edomieten Davids knechten
werden; en de HEERE behoedde David
overal, waar hij heenging.
14 Alzoo regeerde David over gansch
Israël; en hij deed zijnen ganschen
volke recht en gerechtigheid.
15 Joab nu, de zoon van Zerúja, was
over het heir; en Jósafat, de zoon van
Ahílud, was kanselier;
16 En Zadok, de zoon van Ahítub, en
Abimélech, de zoon van Abjathar, waren
priesters, en Sausa schrijver;
17 En Benája, de zoon van Jójada, was
over de Krethi en Plethi; maar de zonen

[a] Deut. 3:24; 4:35; 6:4. 1 Kon. 8:23, 60. Ps. 86:8. Jes. 37:16, 20. Dan. 3:29. Hos. 13:4.
[b] Deut. 4:7; 33:29. Ps. 147:20.

van David waren de eersten aan de hand
des Konings.

De koning der Ammonieten beleedigt de gezanten van David.—David verslaat de Ammonieten en hunne bondgenooten.

19 EN het geschiedde na dezen, dat
Nahas, de koning der kinderen
Ammons, stierf, en zijn zoon werd koning
in zijne plaats.
2 Toen zeide David: Ikzal weldadigheid
doen aan Hanun, den zoon van Nahas;
want zijn vader heeft weldadigheid aan
mij gedaan. Daarom zond David boden,
om hem te troosten over zijnen vader.
Toen de knechten van David in het land
der kinderen Ammons tot Hanun kwamen,
om hem te troosten,
3 Zoo zeiden de vorsten der kinderen
Ammons tot Hanun: Eert David uwen
vader in uwe oogen, omdat hij troosters
tot u gezonden heeft? Zijn niet zijne
knechten tot u gekomen, om te doorzoeken,
en om om te keeren, en om het land
te verspieden?
4 Daarom nam Hanun de knechten van
David, en hij beschoor hen, en sneed
hunne kleederen half af tot aan de
heupen, en liet hen henengaan.
5 Zij nu gingen henen, en men boodschapte
David van deze mannen; en hij
zond hun tegemoet, want die mannen
waren zeer beschaamd. De Koning dan
zeide: Blijft te Jericho, totdat ulieder
baard weder gewassen zij; komt dan
wederom.
6 Toen de kinderen Ammons zagen, dat
zij zich stinkende gemaakt hadden bij
David, zoo zonden Hanun en de kinderen
Ammons duizend talenten zilvers, om
zich wagenen en ruiters te huren uit
Mesopotámië, en uit Syrië-Máächa, en
uit Zoba;
7 Zoodat zij zich huurden twee en dertig
duizend wagenen; en de koning van
Máächa en zijn volk kwamen en legerden
zich voor Médeba; ook vergaderden de
kinderen Ammons uit hunne steden, en
zij kwamen ten strijde.
8 Toen David het hoorde, zoo zond hij
Joab en het gansche heir met de helden.
9 Als de kinderen Ammons uitgetogen
waren, zoo stelden zij de slagorde voor
de poort der stad; maar de koningen,
die gekomen waren, die waren bijzonder
in het veld.
10 Toen Joab zag, dat de spits der slagorde
van voren en van achteren tegen
hem was, zoo verkoos hij *eenigen* uit alle
uitgelezenen in Israël, en hij stelde hen
in orde tegen de Syriërs aan;
11 En het overige des volks gaf hij in
de hand van zijnen broeder Abísaï, en
zij stelden hen in orde tegen de kinderen
Ammons aan.
12 En hij zeide: Indien de Syriërs mij
te sterk worden, zoo zult gij mij komen
verlossen; en indien de kinderen Ammons
u te sterk worden, zoo zal ik u
verlossen.
13 Zijt sterk, en laat ons sterk zijn voor
ons volk, en voor de steden onzes Gods;
de HEERE nu doe, wat goed is in Zijne
oogen.
14 Toen naderde Joab en het volk, dat
bij hem was, ten strijde voor het aangezicht
der Syriërs; en zij vloden voor
zijn aangezicht.
15 Toen de kinderen Ammons zagen,
dat de Syriërs vloden, zoo vloden zij ook
voor het aangezicht van Abísaï, zijnen
broeder, en zij kwamen in de stad; en
Joab kwam te Jeruzalem.
16 Als de Syriërs zagen, dat zij voor het
aangezicht van Israël geslagen waren,
zoo zonden zij boden, en brachten de
Syriërs uit, die aan gene zijde der rivier
woonden; en Sofach, de krijgsoverste van
Hadarézer, *toog* voor hun aangezicht
heen.
17 Toen het David werd aangezegd, zoo
vergaderde hij gansch Israël, en hij toog
over de Jordaan, en hij kwam tot hen,
en hij stelde de slagorde tegen hen. Als
David de slagorde tegen de Syriërs gesteld
had, zoo streden zij met hem;
18 Doch de Syriërs vloden voor het aangezicht
van Israël, en David versloeg van
de Syriërs zeven duizend wagenen, en
veertig duizend mannen te voet; daartoe
doodde hij Sofach, den krijgsoverste.
19 Toen de knechten van Hadar-ézer
zagen, dat zij geslagen waren voor het
aangezicht van Israël, zoo maakten zij
vrede met David, en dienden hem; en de
Syriërs wilden de kinderen Ammons niet
meer verlossen.

20 HET geschiedde nu ten tijde van de
wederkomst des jaars, ten tijde als
de koningen uittrokken, zoo voerde Joab
de heirkracht, en hij verdierf het land
der kinderen Ammons; en hij kwam, en
belegerde Rabba, maar David bleef te
Jeruzalem. En Joab sloeg Rabba, en
verwoestte ze.
2 En David nam de kroon huns Konings
van zijn hoofd, en hij bevond haar in
gewicht een talent gouds, en daar was
edelgesteente aan; en zij werd op Davids
hoofd *gezet*, en hij voerde zeer veel roofs
uit de stad.
3 Hij voerde ook het volk uit, dat
daarin was, en [a] hij zaagde ze met de
zaag, en met ijzeren dorschwagens, en
met bijlen; en alzoo deed David aan al
de steden der kinderen Ammons. Toen

a 2 Sam. 12:31.

keerde David wederom met al het volk
naar Jeruzalem.

Nieuwe overwinningen op de Filistijnen.

4 EN het geschiedde daarna, als de krijg
met de Filistijnen te Gazer opstond, toen
sloeg Sibbechaï de Husathiet, Sippaï, die
van de kinderen van Rafa was; en zij
werden tenondergebracht.
5 Daarna was er nog een krijg tegen de
Filistijnen, en E'lhanan, de zoon van Jaïr,
versloeg Lachmi, den broeder van Goliath,
den Gethiet, wiens spiesenhout was als
een weversboom.
6 Daarna was er nog een krijg te Gath;
en daar was een zeer lang man, en zijne
vingeren waren zes en zes, vier en twin-
tig, en hij was ook van Rafa geboren;
7 En hij hoonde Israël; maar Jónathan,
de zoon van Símea, den broeder van
David, versloeg hem.
8 Deze waren van Rafa geboren te Gath;
en zij vielen door de hand van David, en
door de hand zijner knechten.

Telling des volks; pest in Israël.

21 TOEN stond de Satan op tegen
Israël, en hij porde David aan, dat
hij Israël telde.
2 En David zeide tot Joab en tot de over-
sten des volks: Gaat heen, telt Israël van
Ber-Séba tot Dan toe, en brengt hen tot
mij, dat ik hun getal wete.
3 Toen zeide Joab: De HEERE doe tot
Zijn volk, gelijk zij *nu* zijn, honderdmaal
meer; zijn zij niet allen, o mijn heer
Koning! mijnen heere tot knechten?
waarom verzoekt mijn heer dit? waarom
zou het Israël tot schuld worden?
4 Doch het woord des Konings nam de
overhand tegen Joab; derhalve toog Joab
uit, en hij doorwandelde gansch Israël;
daarna kwam hij weder te Jeruzalem.
5 En Joab gaf David de som van het
getelde volk; en gansch Israël was elf-
honderd duizend man, die het zwaard
uittrokken, en Juda vierhonderd duizend,
en zeventig duizend man, die het zwaard
uittrokken.
6 Doch Levi en Benjamin telde hij on-
der hen niet; want des Konings woord
was Joab een gruwel.
7 En deze zaak was kwaad in de oogen
Gods; daarom sloeg Hij Israël.
8 Toen zeide David tot God: Ik heb
zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan
heb; maar neem toch nu de misdaad Uws
knechts weg, want ik heb zeer zottelijk
gehandeld.
9 De HEERE nu sprak tot Gad, den zie-
ner van David, zeggende:
10 Ga heen, en spreek tot David, zeg-
gende: Aldus zegt de HEERE: Drie din-
gen leg Ik u voor; kies u één uit die, dat
Ik u doe.
11 En Gad kwam tot David, en zeide tot
hem: Zoo zegt de HEERE: Neem u uit:
12 Of drie jaren honger, òf drie maanden
verteerd te worden voor het aangezicht
uwer wederpartij, en dat het zwaard uwer
vijanden *u* achterhale; òf drie dagen het
zwaard des HEEREN, dat is, de pestilentie
in het land, en eenen verdervenden engel
des HEEREN in al de landpalen van
Israël? zoo zie nu toe, wat antwoord ik
Dien zal wederbrengen, Die mij gezonden
heeft.
13 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer
bange; laat mij toch in de hand des HEE-
REN vallen, want Zijne barmhartigheden
zijn zeer vele, maar laat mij in de hand
der menschen niet vallen.
14 De HEERE dan gaf pestilentie in
Israël; en er vielen van Israël zeventig
duizend man.
15 En God zond eenen engel naar Jeru-
zalem, om die te verderven; en als hij
haar verdierf, zag dat de HEERE, en het
berouwde Hem over dat kwaad; en Hij
zeide tot den verdervenden engel: Het is
genoeg, trek nu uwe hand af. De engel
des HEEREN nu stond bij den dorschvloer
van Ornan, den Jebusiet.
16 Als David zijne oogen ophief, zoo zag
hij den engel des HEEREN, staande tus-
schen de aarde en tusschen den hemel,
met zijn uitgetrokken zwaard in zijne
hand, uitgestrekt over Jeruzalem; toen
vielen David en de oudsten, bedekt met
zakken, op hunne aangezichten.
17 En David zeide tot God: Ben ik het
niet, die gezegd heb, dat men het volk
tellen zou? ja, ik zelf ben het, die gezon-
digd en zeer kwalijk gehandeld heb; maar
deze schapen, wat hebben die gedaan? O
HEERE, mijn God! dat toch Uwe hand
tegen mij, en tegen het huis mijns vaders
zij, maar niet tegen Uw volk ter plage.
18 Toen zeide de engel des HEEREN tot
Gad, dat hij David zeggen zou, dat David
zou opgaan, om den HEERE een altaar op
te richten in den dorschvloer van Ornan,
den Jebusiet.
19 Zoo ging dan David op naar het woord
van Gad, dat hij in den naam des HEE-
REN gesproken had.
20 Toen Ornan zich wendde, zoo zag hij
den engel; en zijne vier zonen, die bij
hem waren, verstaken zich; en Ornan
dorschte tarwe.
21 En David kwam tot Ornan; en Ornan
zag toe, en zag David; zoo ging hij uit
den dorschvloer, en boog zich neder voor
David, met het aangezicht ter aarde.
22 En David zeide tot Ornan: Geef mij
de plaats des dorschvloers, dat ik op de-
zelve den HEERE een altaar bouwe; geef
ze mij voor het volle geld, opdat deze
plage opgehouden worde van over het
volk.
23 Toen zeide Ornan tot David: Neem

ze maar henen, en mijn heer de Koning
doe wat goed is in zijne oogen; zie, ik
geef deze runderen tot brandofferen, en
deze sleden tot hout, en de tarwe tot
spijsoffer; ik geef het al.
24 En de koning David zeide tot Ornan:
Neen, maar ik zal het zekerlijk koopen
voor het volle geld; want ik zal voor den
HEERE niet nemen wat uwe is, dat ik een
brandoffer om niet offere.
25 En David gaf aan Ornan voor die
plaats zeshonderd gouden sikkelen van
gewicht.
26 Toen bouwde David aldaar den HEE-
RE een altaar, en hij offerde brandofferen
en dankofferen. Als hij den HEERE aan-
riep, zoo antwoordde Hij hem door vuur
uit den hemel, op het brandofferaltaar.
27 En de HEERE zeide tot den engel, dat
hij zijn zwaard weder in zijne scheede
steken zou.
28 Ter zelfder tijd, toen David zag, dat
de HEERE hem geantwoord had op den
dorschvloer van Ornan, den Jebusiet, zoo
offerde hij aldaar;
29 Want de tabernakel des HEEREN, die
Mozes in de woestijn gemaakt had, en het
altaar des brandoffers, was te dier tijd op
de hoogte te Gíbeon.
30 David nu kon niet heengaan voor
hetzelve, om God te zoeken; want hij was
verschrikt voor het zwaard van den engel
des HEEREN.

David maakt toebereidselen tot den bouw des tempels.

22 EN David zeide: Hier zal het huis
Gods des HEEREN zijn, en hier zal
het altaar des brandoffers voor Israël zijn.
2 En David zeide, dat men vergaderen
zou de vreemdelingen, die in het land
Israëls waren; en hij bestelde steenhou-
wers, om uit te houwen steenen, welke
men behouwen zou, om het huis Gods te
bouwen.
3 En David bereidde ijzer in menigte,
tot nagelen aan de deuren der poorten, en
tot de samenvoegingen; ook koper in
menigte, zonder gewicht;
4 En cederenhout zonder getal, want de
Sidoniërs en de Tyriërs brachten tot
David cederenhout in menigte.
5 Want David zeide: Mijn zoon Sálomo
is een jongeling en teeder; en het huis,
dat men den HEERE bouwen zal, zal men
ten hoogste groot maken, tot eenen Naam
en tot heerlijkheid in alle landen; ik zal
hem nu *voorraad* bereiden. Alzoo be-
reidde David *voorraad* in menigte vóór
zijnen dood.
6 Toen riep hij zijnen zoon Sálomo, en
gebood hem den HEERE, den God Israëls,
een huis te bouwen.
7 En David zeide tot Sálomo: Mijn
zoon, wat mij aangaat, het was in mijn
hart den Naam des HEEREN, mijns Gods,
een huis te bouwen;
8 Doch het woord des HEEREN geschied-
de tot mij, zeggende: Gij hebt bloed in
menigte vergoten, want gij hebt groote
krijgen gevoerd; gij zult Mijnen Naam
geen huis bouwen, [a] dewijl gij veel bloeds
op de aarde voor Mijn aangezicht vergoten
hebt.
9 Zie, de zoon, die u geboren zal worden,
die zal een man der ruste zijn; want Ik zal
hem rust geven van al zijne vijanden
rondom henen; want zijn naam zal Sálo-
mo zijn, en Ik zal vrede en stilte over
Israël geven in zijne dagen:
10 [b] Die zal Mijnen Naam een huis bou-
wen, en die zal Mij tot eenen zoon zijn,
en Ik hem tot eenen Vader; en Ik zal den
troon zijns rijks over Israël bevestigen tot
in eeuwigheid.
11 Nu, mijn zoon! de HEERE zal met u
zijn, en gij zult voorspoedig zijn, en zult
het huis des HEEREN, uws Gods, bouwen,
gelijk als Hij van u gesproken heeft.
12 Alleenlijk de HEERE geve u kloek-
heid en verstand, en geve u bevel over
Israël, en dat om te onderhouden de wet
des HEEREN, uws Gods.
13 Dan zult gij voorspoedig zijn, als gij
waarnemen zult te doen de inzettingen
en de rechten, die de HEERE aan Mozes
geboden heeft over Israël. [c] Zijt sterk
en heb goeden moed, vrees niet, en wees
niet verslagen!
14 Zie daar, ik heb in mijne verdrukking
voor het huis des HEEREN bereid honderd
duizend talenten gouds, en duizend maal
duizend talenten zilvers; en des kopers
en des ijzers is geen gewicht, want het is
er in menigte; ik heb ook hout en stee-
nen bereid, doe gij er nog meer bij.
15 Ook zijn er bij u in menigte, die het
werk kunnen doen, houwers, en werk-
meesters in steen en hout, en allerlei
wijze lieden in allerlei werk.
16 Des gouds, des zilvers, en des kopers,
en des ijzers is geen getal; maak u op, en
doe het, en de HEERE zal met u zijn.
17 Ook gebood David aan alle vorsten
van Israël, dat zij zijnen zoon Sálomo
helpen zouden, *zeggende:*
18 Is niet de HEERE, uw God, met ulie-
den, en heeft u rust gegeven rondom
henen? want Hij heeft de inwoners des
lands in mijne hand gegeven, en dit land
is onderworpen geworden voor het aan-
gezicht des HEEREN, en voor het aan-
gezicht Zijns volks.
19 Zoo begeeft dan nu uw hart en uwe
ziel, om te zoeken den HEERE, uwen God,
en maakt u op, en bouwt het heiligdom
Gods des HEEREN; dat men de arke des
verbonds des HEEREN en de heilige vaten

[a] 1 Kron. 28:3. [b] 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 5:5. [c] Deut. 31:7, 8. Jos. 1:7.

Gods in dit huis brenge, dat den Naam des HEEREN zal gebouwd worden.

Telling der Levieten en hunne bedieningen in den tabernakel.

23 TOEN nu David oud was en zat van dagen, maakte hij zijnen zoon Sálomo tot koning over Israël.
2 En hij vergaderde al de vorsten van Israël, ook de priesters en de Levieten.
3 En de Levieten werden geteld, van dertig jaren af en daarboven; en hun getal was, naar hunne hoofden, aan mannen, acht en dertig duizend.
4 Uit deze waren er vier en twintig duizend, om het werk van het huis des HEEREN aan te drijven; en zes duizend ambtlieden en rechters;
5 En vier duizend portiers, en vier duizend lofzangers des HEEREN met instrumenten, die ik gemaakt heb, *zeide David*, om lof te zingen.
6 En David verdeelde hen in verdeelingen, naar de kinderen van Levi : Gerson, Kehath en Merári.
7 Uit de Gersonieten waren Ladan en Simeï.
8 De kinderen van Ladan waren *deze:* Jehíël, het hoofd, en Zetham, en Joël : drie.
9 De kinderen van Simeï waren Selómith, en Hazíël, en Haran : drie ; deze waren de hoofden der vaderen van Ladan.
10 De kinderen van Simeï nu waren Jahath, Zina, en Jeüs, en Bería ; deze waren de kinderen van Simeï : vier.
11 En Jahath was het hoofd, en Ziza de tweede ; maar Jeüs en Bería hadden niet vele kinderen ; daarom waren zij in het vaderlijke huis maar van ééne telling.
12 De kinderen van Kehath waren Amram, Izhar, Hebron en Uzziël : vier.
13 [a] De kinderen van Amram waren Aäron en Mozes. [b] Aäron nu werd afgezonderd, dat hij heiligde de allerheiligste dingen, hij en zijne zonen, tot in eeuwigheid, om te rooken voor het aangezicht des HEEREN, om Hem te dienen en om in Zijnen Naam tot in eeuwigheid te zegenen.
14 Aangaande nu Mozes, den man Gods, zijne kinderen werden genoemd onder den stam van Levi.
15 [c] De kinderen van Mozes waren Gersom en Eliézer.
16 Van de kinderen van Gersom was Sebúël het hoofd.
17 De kinderen van Eliézer nu waren *deze:* Rehábja het hoofd; en Eliézer had geene andere kinderen, maar de kinderen van Rehábja vermeerderden ten hoogste.
18 Van de kinderen van Izhar was Selómith het hoofd.
19 Aangaande de kinderen van Hebron: Jería was het hoofd, Amárja de tweede, Jaháziël de derde, en Jekámeam de vierde.
20 Aangaande de kinderen van Uzziël: Micha was het hoofd, en Jissía de tweede.
21 De kinderen van Merári waren Máheli en Musi ; de kinderen van Máheli waren Eleázar en Kis.
22 En Eleázar stierf, en hij had geene zonen, maar dochters; en de kinderen van Kis, hare broeders, namen ze.
23 De kinderen van Musi waren Máheli, en Eder, en Jerémoth : drie.
24 Dit zijn de kinderen van Levi, naar het huis hunner vaderen, de hoofden der vaderen, naar hunne gerekenden in het getal der namen naar hunne hoofden, doende het werk van den dienst van het huis des HEEREN, van twintig jaar oud en daarboven.
25 Want David had gezegd: De HEERE, de God Israëls, heeft Zijn volk rust gegeven, en Hij zal te Jeruzalem wonen tot in eeuwigheid.
26 En ook aangaande de Levieten, dat zij den tabernakel, noch eenig van deszelfs gereedschap, tot deszelfs dienst *behoorende*, niet *meer* zouden dragen.
27 Want naar de laatste woorden van David werden de kinderen van Levi geteld, van twintig jaren oud en daarboven;
28 Omdat hunne standplaats was aan de hand der zonen van Aäron in den dienst van het huis des HEEREN, over de voorhoven, en over de kameren, en over de reiniging van alle heilige dingen, en het werk van den dienst van het huis Gods;
29 Te weten tot het brood der toerichting, en tot de meelbloem ten spijsoffer, en tot ongezuurde vladen, en tot de pannen, en tot het gerooste, en tot alle mate en afmeting;
30 En om alle morgens te staan, om den HEERE te loven en te prijzen; en van gelijke des avonds;
31 En tot al het offeren der brandofferen des HEEREN, op de sabbatten, op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden in getal, naar de wijze onder hen, geduriglijk, voor het aangezicht des HEEREN;
32 En dat zij de wacht van de tent der samenkomst zouden waarnemen, en de wacht des heiligdoms, en de wacht der zonen van Aäron, hunne broederen, in den dienst van het huis des HEEREN.

David verdeelt de priesters in vier en twintig klassen.

24 AANGAANDE [d] nu de kinderen van Aäron, *dit* waren hunne verdeelingen. De zonen van Aäron waren Nadab en Abíhu, Eleázar en Ithamar.

---

[a] Ex. 6:19. [b] Ex. 28:1, enz. Hebr. 5:4. [c] Ex. 2:22 ; 18:3. [d] Lev. 10.

2 Maar [a] Nadab stierf, en Abíhu, voor
het aangezicht huns vaders, en zij hadden
geene kinderen. En Eleázar en I'thamar
bedienden het priesterambt.
3 David nu verdeelde hen, en Zadok
uit de kinderen van Eleázar, en Ahimé-
lech uit de kinderen van I'thamar, naar
hun ambt in hunnen dienst.
4 En van de kinderen van Eleázar wer-
den meer gevonden tot hoofden der
mannen, dan van de kinderen van
I'thamar, als zij hen afdeelden; van de
kinderen van Eleázar waren zestien hoof-
den der vaderlijke huizen, maar van de
kinderen van I'thamar, naar hunne vader-
lijke huizen, acht.
5 En zij deelden hen door loten af,
deze met gene; want de oversten des
heiligdoms en de oversten Gods waren
uit de kinderen van Eleázar en van de
kinderen van I'thamar.
6 En Semája, de zoon van Netháneël,
de schrijver, uit de Levieten, schreef hen
op, voor het aangezicht des Konings, en
van de vorsten, en van den priester
Zadok, en van Achimélech, den zoon
van Abjathar, en van de hoofden der
vaderen onder de priesters en onder de
Levieten; één vaderlijk huis werd geno-
men voor Eleázar, en van gelijke werd
genomen voor I'thamar.
7 Het eerste lot nu ging uit voor Jó-
jarib, het tweede voor Jedája,
8 Het derde voor Harim, het vierde voor
Séorim,
9 Het vijfde voor Malchíja, het zesde
voor Mijámin,
10 Het zevende voor Hakkoz, het acht-
ste voor Abía,
11 Het negende voor Jésua, het tiende
voor Sechánja,
12 Het elfde voor E'ljasib, het twaalfde
voor Jakim,
13 Het dertiende voor Huppa, het veer-
tiende voor Jesébeab,
14 Het vijftiende voor Bilga, het zes-
tiende voor Immer,
15 Het zeventiende voor Hezir, het acht-
tiende voor Happízes,
16 Het negentiende voor Petáhja, het
twintigste voor Jehézkel,
17 Het een en twintigste voor Jachin,
het twee en twintigste voor Gamul,
18 Het drie en twintigste voor Delája,
het vier en twintigste voor Maäzja.
19 Het ambt van dezen in hunnen dienst
was te gaan in het huis des HEEREN,
naar hunne ordening door de hand van
Aäron, huns vaders; gelijk als hem de
HEERE, de God Israëls, geboden had.

Hoofden van de kinderen der Levieten.

20 VAN de overige kinderen van Levi
nu, was van de kinderen van Amram
Súbaël, van de kinderen van Súbaël was
Jéchdeja.
21 Aangaande Rehábja: van de kinderen
van Rehábja was Jissíja het hoofd.
22 Van de Izharieten was Selomôth; van
de kinderen van Selomôth was Jahath.
23 En van de kinderen van *Hebron* was
Jeríja *de eerste*, Amárja de tweede, Jahá-
ziël de derde, Jekámam de vierde.
24 *Van* de kinderen van Uzziël was
Micha; van de kinderen van Micha was
Samir;
25 De broeder van Micha was Jissía;
van de kinderen van Jissía was Zechárja.
26 De kinderen van Merári waren Má-
heli en Musi. De kinderen van Jaäzíja
waren Beno.
27 De kinderen van Merári van Jaäzíja wa-
ren Beno, en Soham, en Zakkur, en Hibri.
28 Van Máheli was Eleázar; en die had
geene kinderen.
29 Aangaande Kis: de kinderen van Kis
waren Jeráhmeël.
30 En de kinderen van Musi waren
Máheli, en Eder, en Jerimôth. Deze zijn
de kinderen der Levieten, naar hunne
vaderlijke huizen.
31 En zij wierpen ook loten, nevens hunne
broederen, de zonen van Aäron, voor het
aangezicht van den koning David, en
Zadok, en Achimélech, en van de hoofden
der vaderen onder de priesteren en onder
de Levieten: het hoofd der vaderen tegen
zijnen kleinsten broeder.

Telling en verdeeling der heilige zangers.

25 EN David, mitsgaders de oversten
des heirs, scheidde af ten dienste,
van de kinderen van Asaf, en van Heman,
en van Jedúthun, die met harpen, met
luiten en met cimbalen profeteeren zou-
den; en die onder hen geteld werden,
waren mannen, bekwaam tot het werk van
hunnen dienst.
2 Van de kinderen van Asaf waren Zak-
kur, en Jozef, en Nethánja, en Asaréla,
kinderen van Asaf; aan de hand van Asaf,
die aan des Konings handen profeteerde.
3 Aangaande Jedúthun: de kinderen
van Jedúthun waren Gedálja, en Zeri, en
Jesája, Hasábja en Matthítja, zes; aan
de handen van hunnen vader Jedúthun,
op harpen profeteerende met den HEERE
te danken en te loven.
4 Aangaande Heman: de kinderen van
Heman waren Bukkíja, Mattánja, Uzzíël,
Sebúël, en Jerimôth, Hanánja, Hanáni,
Eliátha, Giddálti, en Romámti-Ezer, Jos-
bekása, Mallóthi, Hothir, Maházioth.
5 Deze allen waren kinderen van Heman,
den ziener des Konings, in de woorden
Gods, om den hoorn te verheffen; want
God had Heman veertien zonen gegeven,
en drie dochters.

[a] Lev. 10:2. Num. 3:4; 26:61.

6 Deze waren altemaal aan de handen huns vaders *gesteld* tot het gezang van het huis des HEEREN, op cimbalen, luiten en harpen, tot den dienst van het huis Gods aan de handen van den Koning, van Asaf, Jedúthun, en van Heman.

7 En hun getal met hunne broederen, die geleerd waren in het gezang des HEEREN, alle meesters, was tweehonderd acht en tachtig.

8 En zij wierpen de loten over de wacht, tegen elkander, zoo de kleinen, als de grooten, den meester met den leerling.

9 Het eerste lot nu ging uit voor Asaf, *namelijk* voor Jozef. Het tweede voor Gedálja; hij en zijne broederen, en zijne zonen, waren twaalf.

10 Het derde voor Zakkur; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

11 Het vierde voor Jizri; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

12 Het vijfde voor Nethánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

13 Het zesde voor Bukkíja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

14 Het zevende voor Jesaréla; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

15 Het achtste voor Jesája; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

16 Het negende voor Mattánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

17 Het tiende voor Simeï; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

18 Het elfde voor Azáreël; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

19 Het twaalfde voor Hasábja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

20 Het dertiende voor Súbaël; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

21 Het veertiende voor Matthitja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

22 Het vijftiende voor Jerémoth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

23 Het zestiende voor Hanánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

24 Het zeventiende voor Josbekása; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

25 Het achttiende voor Hanáni; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

26 Het negentiende voor Mallóthi; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

27 Het twintigste voor Eliátha; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

28 Het een en twintigste voor Hothir; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

29 Het twee en twintigste voor Giddálti; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

30 Het drie en twintigste voor Maházioth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

31 Het vier en twintigste voor Romámthi-Ezer; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

Verdeeling der tempelwachters.

26 AANGAANDE de verdeelingen der portiers: van de Korhieten was Meselémja, de zoon van Kore, van de kinderen van Asaf.

2 Meselémja nu had kinderen: Zechárja was de eerstgeborene, Jedíaël de tweede, Zebádja de derde, Játhniël de vierde,

3 Elam de vijfde, Jôhanan de zesde, Eljeóënai de zevende.

4 Obed-Edom had ook kinderen; Semája was de eerstgeborene, Józabad de tweede, Joah de derde, en Sachar de vierde, en Netháneël de vijfde,

5 Ammiël de zesde, Issaschar de zevende, Peúllethaï, de achtste; want God had hem gezegend.

6 Ook werden zijnen zoon Semája kinderen geboren, heerschende over het huis huns vaders; want zij waren kloeke helden.

7 De kinderen van Semája waren Othni, en Refaël, en Obed, *en* E'lzabad, zijne broeders, kloeke lieden; Elíhu, en Semáchja.

8 Deze allen waren uit de kinderen van Obed-Edom, zij, en hunne kinderen, en hunne broeders, kloeke mannen in kracht tot den dienst; daar waren er twee en zestig van Obed-Edom.

9 Meselémja nu had kinderen en broeders, kloeke lieden, achttien.

10 En Hosa, uit de kinderen van Merári, had zonen; Simri was het hoofd (alhoewel hij de eerstgeborene niet was, nochtans stelde hem zijn vader tot een hoofd);

11 Hilkía was de tweede, Tebálja de derde, Zechárja de vierde; al de kinderen en broederen van Hosa waren dertien.

12 Uit deze waren de verdeelingen der portiers onder de hoofden der mannen, tot de wachten tegen hunne broederen, om te dienen in het huis des HEEREN.

13 En zij wierpen de loten, zoo de kleinen als de grooten, naar hunne vaderlijke huizen, tot elke poort.

14 Het lot nu tegen het oosten viel op Selémja; maar voor zijnen zoon Zechárja, die een verstandig raadsman was, wierp men de loten, en zijn lot is uitgekomen tegen het noorden;

15 Obed-Edom tegen het zuiden; en voor zijne kinderen het huis der schatkameren.

16 Suppim en Hosa tegen het westen, met de poort Schalléchet, bij den opgaanden hoogen weg, wacht tegenover wacht.

17 Tegen het oosten waren zes Levieten; tegen het noorden des daags vier; tegen het zuiden des daags vier; maar bij de schatkameren twee *en* twee.

18 Aan Parbar tegen het westen waren er vier bij den hoogen weg, twee bij Parbar.

19 Dit zijn de verdeelingen der portiers van de kinderen der Korhieten, en der kinderen van Merári.

Schatbewaarders.

20 OOK was, van de Levieten, Ahía over

de schatten van het huis Gods, en over de
schatten der geheiligde dingen.
21 Van de kinderen van Ladan, kinderen van den Gersoniet Ladan; van
Ladan, den Gersoniet, waren hoofden der
vaderen, Jehiëli.
22 De kinderen van Jehiëli waren Zetham en Joël, zijn broeder; *deze* waren
over de schatten van het huis des HEEREN.
23 Voor de Amramieten, van de Izharieten, van de Hebronieten, van de Uzziëlieten,
24 En Sebúël, de zoon van Gersom, den
zoon van Mozes, was overste over de
schatten.
25 Maar zijne broeders van Eliëzer waren
deze: Rehábja was zijn zoon, en Jesája
zijn zoon, en Joram zijn zoon, en Zichri
zijn zoon, en Selómith zijn zoon.
26 Deze Selómith en zijne broeders
waren over al de schatten der heilige
dingen, die de koning David geheiligd
had, mitsgaders de hoofden der vaderen,
de oversten over duizenden en honderden,
en de oversten des heirs;
27 Van de krijgen en van den buit hadden zij het geheiligd, om het huis des
HEEREN te onderhouden.
28 Ook alles, wat Samuël, de ziener, geheiligd had, en Saul, de zoon van Kis, en
Abner, de zoon van Ner, en Joab, de
zoon van Zerúja; al wat *iemand* geheiligd
had, was onder de hand van Selómith en
zijne broederen.

Levieten benoemd tot ambtlieden en rechters.

29 VAN de Izharieten waren Chenánja
en zijne zonen tot het buitenwerk in
Israël, tot ambtlieden en tot rechters.
30 Van de Hebronieten was Hasábja, en
zijne broeders, kloeke mannen, duizend
en zevenhonderd, over de ambten van
Israël op deze zijde der Jordaan tegen
het westen, over al het werk des HEEREN,
en tot den dienst des Konings.
31 Van de Hebronieten was Jería het
hoofd, van de Hebronieten zijner geslachten onder de vaderen; in het veertigste jaar des koninkrijks van David
zijn er gezocht en onder hen gevonden
kloeke helden te Jáëzer in Gilead.
32 En zijne broeders waren kloeke lieden, twee duizend en zevenhonderd hoofden der vaderen; en de koning David
stelde hen over de Rubenieten, en Gadieten, en den halven stam der Manassieten,
tot alle zaken Gods en de zaken des
Konings.

Het leger en zijne hoofden.

27 DIT nu zijn de kinderen Israëls
naar hun getal, de hoofden der
vaderen, en de oversten der duizenden
en der honderden, met hunne ambtlieden, den Koning dienende in alle zaken
der verdeelingen, aangaande en afgaande
van maand tot maand in al de maanden
des jaars; elke verdeeling was vier en
twintig duizend.
2 Over de eerste verdeeling in de eerste
maand was Jásobham, de zoon van Zabdiël; en in zijne verdeeling waren er
vier en twintig duizend.
3 Hij was uit de kinderen van Perez,
het hoofd van al de oversten der heiren
in de eerste maand.
4 En over de verdeeling in de tweede
maand was Dodaï, de Ahohiet, en *over*
zijne verdeeling was Mikloth ook voorganger; in zijne verdeeling waren er ook
vier en twintig duizend.
5 De derde overste des heirs in de derde
maand was Benája, de zoon van Jójada,
den opperambtman: die was het hoofd;
in zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
6 Deze Benája was een held van de
dertig, en over de dertig; en *over* zijne verdeeling was Ammízabad, zijn zoon.
7 De vierde, in de vierde maand, was
A'sahel, de broeder van Joab, en na hem
Zebádja, zijn zoon; in zijne verdeeling
waren er ook vier en twintig duizend.
8 De vijfde, in de vijfde maand, was
Samhuth, de Izrahiet, de overste; in
zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
9 De zesde, in de zesde maand, was Ira,
de zoon van Ikkes, de Thekoïet; in zijne
verdeeling waren er ook vier en twintig
duizend.
10 De zevende, in de zevende maand,
was Helez, de Peloniet, uit de kinderen
van Efraïm; in zijne verdeeling waren
er ook vier en twintig duizend.
11 De achtste, in de achtste maand,
was Síbbechaï, de Husathiet, van de
Zarhieten; in zijne verdeeling waren er
ook vier en twintig duizend.
12 De negende, in de negende maand,
was Abiëzer, de Annethotiet, van de
Benjaminieten; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.
13 De tiende, in de tiende maand, was
Máharaï, de Netofathiet, van de Zarhieten; in zijne verdeeling waren er ook
vier en twintig duizend.
14 De elfde, in de elfde maand, was
Benája, de Pirhathoniet, van de kinderen
van Efraïm; in zijne verdeeling waren
er ook vier en twintig duizend.
15 De twaalfde, in de twaalfde maand,
was Heldaï, de Netofathiet, van Othniël; in zijne verdeeling waren er ook
vier en twintig duizend.

De hoofden der twaalf stammen.

16 DOCH over de stammen van Israël
waren *deze:* over de Rubenieten was
Eliëzer, de zoon van Zichri, voorganger;

over de Simeonieten was Sefátja, de zoon
van Máächa;
17 Over de Levieten was Hasábja, de
zoon van Kemúël; over de Aäronieten
was Zadok;
18 Over Juda was Elíhu, uit de broe-
deren van David; over Issaschar was
Homri, de zoon van Míchaël;
19 Over Zebulon was Ismaja, de zoon
van Obádja; over Nafthali was Jerimôth,
de zoon van Azriël;
20 Over de kinderen van Efraïm was
Hoséa, de zoon van Azázja; over den
halven stam van Manasse was Joël, de
zoon van Pedája;
21 Over half Manasse, in Gilead, was
Iddo, de zoon van Zechárja; over Ben-
jamin was Jaäsiël, de zoon van Abner;
22 Over Dan was A'zarel, de zoon van
Jeróham. Deze waren de oversten der
stammen van Israël.
23 Maar David nam het getal van die
niet op, die twintig jaren oud en daar
beneden waren; omdat de HEERE gezegd
had, dat Hij Israël vermenigvuldigen zou
als de sterren des hemels.
24 Joab, de zoon van Zerúja, had begon-
nen te tellen, maar hij voleindde het niet,
omdat er deshalve een groote toorn over
Israël gekomen was; daarom is het getal
niet opgebracht, in de rekening der kro-
nieken van den koning David.

Andere beambten van David.

25 EN over de schatten des Konings
was Azmáveth, de zoon van Adíël; en
over de schatten op het land, in de ste-
den, en in de dorpen, en in de torens,
was Jónathan, de zoon van Uzzia.
26 En over die, die het akkerwerk deden,
in de landbouwing, was Ezri, de zoon van
Chelub.
27 En over de wijngaarden was Simeï,
de Ramathiet; maar over hetgeen van
de wijnstokken kwam tot de schatten des
wijns, was Zabdi, de Sifmiet.
28 En over de olijfgaarden en de wilde
vijgeboomen, die in de laagte waren, was
Baäl-Hánan, de Gederiet; maar Joas was
over de schatten der olie.
29 En over de runderen, die in Saron
weidden, was Sitraï, de Saroniet; maar
over de runderen in de laagten, was Safat,
de zoon van Adlaï.
30 En over de kemelen was Obil, de
Ismaëliet; en over de ezelinnen was
Jéchdeja, de Meronothiet.
31 En over het kleine vee was Jaziz, de
Hageriet. Alle deze waren oversten over
de have, die de koning David had.
32 En Jónathan, Davids oom, was raad,
een verstandig man; hij was ook schrij-
ver; Jehíël nu, de zoon van Hachmóni,
was bij de zonen des Konings.
33 En Achitófel was raad des Konings;
en Husaï, de Archiet, was des Konings
vriend.
34 En na Achitófel was Jójada, de zoon
van Benája, en Abjathar; maar Joab
was des Konings krijgsoverste.

Davids laatste bevelen aan Sálomo omtrent den bouw des tempels.

28 TOEN vergaderde David te Jeru-
zalem alle oversten van Israël, de
oversten der stammen, en de oversten
der verdeelingen, den Koning dienende,
en de oversten der duizenden, en de over-
sten der honderden, en de oversten van
alle have en vee des Konings en zijner
zonen, met de kamerlingen, en de helden,
ja, allen kloeken held.
2 En de koning David stond op zijne
voeten, en hij zeide: Hoort mij, mijne
broeders, en mijn volk! ik had in mijn
hart een huis der rust voor de arke des
verbonds des HEEREN te bouwen, en voor
de voetbank der voeten onzes Gods, en ik
heb gereedschap gemaakt om te bouwen.
3 [a] Maar God heeft tot mij gezegd: Gij
zult Mijnen Naam geen huis bouwen;
want gij zijt een krijgsman, en gij hebt
veel bloeds vergoten.
4 Nu heeft mij de HEERE, de God
Israëls, verkoren uit mijns vaders gansche
huis, dat ik tot koning over Israël wezen
zou in eeuwigheid; want Hij heeft Juda
tot eenen voorganger verkoren, en mijns
vaders huis in het huis van Juda; en on-
der de zonen mijns vaders heeft Hij een
welgevallen aan mij gehad, [b] dat Hij mij
ten koning maakte over gansch Israël.
5 En uit al mijne zonen (want de
HEERE heeft mij vele zonen gegeven)
heeft Hij mijnen zoon Sálomo verkoren,
dat hij zitten zou op den stoel des konink-
rijks des HEEREN over Israël.
6 En [c] Hij heeft tot mij gezegd: Uw
zoon Sálomo, die zal Mijn huis en Mijne
voorhoven bouwen; want Ik heb hem
Mij uitverkoren tot eenen zoon, en [d] Ik
zal hem tot eenen Vader zijn.
7 En Ik zal zijn koninkrijk bevestigen
tot in eeuwigheid, indien hij sterk wezen
zal, om Mijne geboden en Mijne rechten
te doen, gelijk te dezen dage.
8 Nu dan, voor de oogen van het gansche
Israël, de gemeente des HEEREN, en voor
de ooren onzes Gods, houdt en zoekt al de
geboden des HEEREN, uws Gods; opdat
gijlieden dit goede land erfelijk bezit, en
uwen kinderen na u tot in eeuwigheid
doet erven.
9 En gij, mijn zoon Sálomo! ken den
God uws vaders, en dien Hem met een

---

[a] 2 Sam. 7:5. 1 Kon. 5:3. 1 Kron. 22:8. [b] 1 Sam. 16:12. [c] 2 Sam. 7:13. 2 Kron. 1:9.
[d] 2 Sam. 7:14.

volkomen hart en met eene willige ziel; want [a] de HEERE doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten; indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstooten.
10 Zie nu toe, want de HEERE heeft u verkoren, dat gij een huis ten heiligdom bouwt; wees sterk, en doe het.
11 En David gaf zijnen zoon Sálomo een voorbeeld van het voorhuis, met zijne behuizingen, en zijne schatkameren, en zijne opperzalen, en zijne binnenkameren, en van het huis des verzoendeksels;
12 En een voorbeeld van alles, wat bij hem door den Geest was, *namelijk* van de voorhoven van het huis des HEEREN, en van alle kameren rondom; tot de schatten van het huis Gods, en tot de schatten der heilige dingen;
13 En van de verdeelingen der priesteren en der Levieten, en van alle werk van den dienst van het huis des HEEREN, en van alle vaten van den dienst van het huis des HEEREN.
14 Het goud *gaf hij* naar het goudgewicht, tot alle vaten van elken dienst; *ook zilver* tot alle zilveren vaten bij gewicht, tot al de vaten van elken dienst;
15 En het gewicht tot de gouden kandelaars en hunne gouden lampen, naar het gewicht van elken kandelaar en zijne lampen; ook tot de zilveren kandelaars, naar het gewicht van eenen kandelaar en zijne lampen, naar den dienst van elken kandelaar.
16 Ook *gaf hij* het goud naar het gewicht tot de tafelen der toerichting, tot elke tafel, en het zilver tot de zilveren tafelen;
17 En louter goud tot de krauwelen, en tot de sprengbekkens, en tot de schotelen, en tot gouden bekers, het gewicht tot elken beker, desgelijks tot zilveren bekers, tot elken beker het gewicht;
18 En tot het reukaltaar gelouterd goud in gewicht; en goud tot het voorbeeld des wagens, *te weten* der cherubim, die *de vleugels* zouden uitbreiden, en de arke des verbonds des HEEREN overdekken.
19 Dit alles heeft men mij, *zeide David*, bij geschrift te verstaan gegeven van de hand des HEEREN, *te weten* al de werken dezes voorbeelds.
20 En David zeide tot zijnen zoon Sálomo: [b] Wees sterk, en heb goeden moed, en doe het, vrees niet, en wees niet verslagen; want de HEERE God, mijn God, zal met u zijn; Hij zal u niet begeven, en Hij zal u niet verlaten, totdat gij al het werk tot den dienst van het huis des HEEREN zult volbracht hebben.
21 En zie, daar zijn de verdeelingen der priesteren en der Levieten, tot allen dienst van het huis Gods; en bij u zijn tot alle werk allerlei vrijwilligen, met wijsheid tot allen dienst, ook de vorsten, en het gansche volk, *bereid* tot al uwe bevelen.

Vrijwillige offers voor den tempel.

29 VERDER zeide de koning David tot de gansche gemeente: God heeft mijnen zoon Sálomo alleen verkoren, eenen jongeling en teeder; dit werk daarentegen is groot, want het is geen paleis voor eenen mensch, maar voor God, den HEERE.
2 Ik nu heb uit al mijne kracht bereid, tot het huis mijns Gods, goud tot gouden, en zilver tot zilveren, en koper tot koperen, ijzer tot ijzeren, en hout tot houten *werken;* sardónixsteenen en vervullende *steenen*, versiersteenen en borduursel, en allerlei kostelijke steenen, en marmersteenen in menigte.
3 En daartoe, uit mijn welgevallen tot het huis mijns Gods, geef ik het bijzonder goud en zilver, dat ik heb, tot het huis mijns Gods daarenboven, behalve al wat ik ten huize des heiligdoms bereid heb:
4 Drie duizend talenten gouds, van het goud van Ofir, en zeven duizend talenten gelouterd zilver, om de wanden der huizen te overtrekken;
5 Goud tot de gouden, en zilver tot de zilveren *vaten*, en tot alle werk, door de hand der werkmeesteren *te maken*. En wie is er willig, heden zijne hand den HEERE te vullen?
6 Toen gaven vrijwillig de oversten der vaderen, en de oversten der stammen van Israël, en de oversten der duizenden en der honderden, en de oversten van het werk des Konings;
7 En zij gaven, tot den dienst van het huis Gods, vijf duizend talenten gouds, en tien duizend drachmen, en tien duizend talenten zilvers, en achttien duizend talenten kopers, en honderd duizend talenten ijzers.
8 En bij wie steenen gevonden werden, die gaven zij in den schat van het huis des HEEREN, onder de hand van Jehíël, den Gersoniet.
9 En het volk was verblijd over hun vrijwillig geven, want zij gaven met een volkomen hart den HEERE vrijwillig; en de koning David verblijdde zich ook met groote blijdschap.

Gebed van David.—Zijn dood.

10 DAAROM loofde David den HEERE voor de oogen der gansche gemeente; en David zeide: Geloofd zijt Gij, HEERE, God van onzen vader Israël, van eeuwigheid tot in eeuwigheid!

---

a 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20; 17:10; 20:12. Openb. 2:23.
b Deut. 31:7, 8. Jos. 1:7.

11 [a] Uwe, o HEERE! is de grootheid, en de macht, en de heerlijkheid, en de overwinning, en de majesteit; want alles, wat in den hemel en op de aarde is, *is Uwe;* Uwe, o HEERE! is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles.

12 En rijkdom en eere zijn voor Uw aangezicht, en Gij heerscht over alles, en in Uwe hand is kracht en macht; ook staat het in Uwe hand, alles groot te maken en sterk te maken.

13 Nu dan, onze God! wij danken U, en loven den Naam Uwer heerlijkheid;

14 Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? want het is alles van U, en wij geven het U uit Uwe hand.

15 Want wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor Uw aangezicht, gelijk al onze vaders; onze dagen op aarde zijn [b] als eene schaduw, en er is geene verwachting.

16 HEERE, onze God! al deze menigte, die wij bereid hebben, om U een huis te bouwen, den Name Uwer heiligheid, dat is van Uwe hand, en het is alles Uwe.

17 En ik weet, mijn God! dat Gij [c] het hart proeft, en dat Gij een welgevallen hebt aan oprechtheden. Ik heb in oprechtheid mijns harten al deze dingen vrijwillig gegeven, en ik heb nu met vreugde Uw volk, dat hier gevonden wordt, gezien, dat het zich jegens U vrijwillig gedragen heeft.

18 O HEERE, Gij, God onzer vaderen, Abraham, Izak en Israël! bewaar dit in der eeuwigheid in den zin der gedachten van het hart Uws volks, en richt hun hart tot U.

19 En geef mijnen zoon Sálomo een volkomen hart, om te houden Uwe geboden, Uwe getuigenissen en Uwe inzettingen; en om alles te doen, en om dit paleis te bouwen, hetwelk ik bereid heb.

20 Daarna zeide David tot de gansche gemeente: Looft nu den HEERE, uwen God! Toen loofde de gansche gemeente den HEERE, den God hunner vaderen; en zij neigden het hoofd, en zij bogen zich neder voor den HEERE, en voor den Koning.

21 En zij offerden den HEERE slachtofferen; ook offerden zij den HEERE brandofferen, des anderen morgens van dien dag, duizend varren, duizend rammen, duizend lammeren, met hunne drankofferen; en slachtofferen in menigte, voor gansch Israël.

22 En zij aten en dronken deszelven daags voor het aangezicht des HEEREN met groote vreugde; en zij maakten Sálomo, den zoon van David, ten anderen male koning, en zij zalfden *hem* den HEERE tot voorganger, en Zadok tot priester.

23 Alzoo zat Sálomo op den troon des HEEREN, als koning in zijns vaders Davids plaats, en hij was voorspoedig; en gansch Israël hoorde naar hem.

24 En al de vorsten en helden, ja, ook al de zonen van den koning David, gaven de hand, dat zij onder den koning Sálomo zijn zouden.

25 En de HEERE maakte Sálomo groot ten hoogste voor de oogen van gansch Israël; en Hij gaf aan hem eene koninklijke majesteit, hoedanige aan geenen koning van Israël vóór hem geweest is.

26 Zoo heeft dan David, de zoon van Isaï, geregeerd over gansch Israël.

27 De dagen nu, die hij geregeerd heeft over Israël, zijn [d] veertig jaar: te [e] Hebron regeerde hij zeven jaren, en te Jeruzalem regeerde hij drie en dertig.

28 En hij stierf in goeden ouderdom, zat van dagen, rijkdom en eere; en zijn zoon Sálomo regeerde in zijne plaats.

29 De geschiedenissen nu van den koning David, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Samuël, den ziener, en in de geschiedenissen van den profeet Nathan, en in de geschiedenissen van Gad, den ziener;

30 Met al zijn koninkrijk, en zijne macht, en de tijden, die over hem verloopen zijn, en over Israël, en over al de koninkrijken der landen.

HET TWEEDE BOEK

DER

KRONIEKEN.

Sálomo bidt om wijsheid, en verkrijgt die.

1 EN Sálomo de zoon van David, [f] werd versterkt in zijn koninkrijk; want de HEERE, zijn God, was met hem, en maakte hem ten hoogste groot.

2 En Sálomo sprak tot het gansche Israël, tot de oversten der duizenden en der honderden, en tot de rechteren, en tot alle vorsten in gansch Israël, de hoofden der vaderen;

---

[a] Matth. 6:13. 1 Tim. 1:17. Openb. 5:13. [b] Ps. 90:9; 102:12. [c] 1 Kron. 28:9.
[d] 1 Kon. 2:11. [e] 2 Sam. 5:5. [f] 1 Kon. 2:46.

3 En zij [a] gingen henen, Sálomo en de gansche gemeente met hem, naar de hoogte, die te Gíbeon was; [b] want daar was de tent der samenkomst Gods, die Mozes, de knecht des HEEREN, in de woestijn gemaakt had.
4 (Maar de arke Gods [c] had David van Kirjath-Jeárim opgebracht, ter plaatse, die David voor haar bereid had; want hij had voor haar eene tent te Jeruzalem gespannen.)
5 Ook was het koperen altaar, dat [d] Bezáleël, de zoon van Uri, den zoon van Hur, gemaakt had, aldaar voor den tabernakel des HEEREN; Sálomo nu en de gemeente bezochten het.
6 En Sálomo offerde daar, voor het aangezicht des HEEREN, op het koperen altaar, dat aan de tent der samenkomst was; en hij offerde daarop duizend brandofferen.
7 In dienzelfden nacht verscheen God aan Sálomo; en Hij zeide tot hem: Begeer, wat Ik u geven zal.
8 En Sálomo zeide tot God: Gij hebt aan mijnen vader David groote weldadigheid gedaan; [e] en Gij hebt mij koning gemaakt in zijne plaats;
9 Nu, HEERE God! laat Uw woord waar worden, *gedaan* aan mijnen vader David; [f] want Gij hebt mij koning gemaakt over een volk, menigvuldig als het stof der aarde;
10 [g] Geef mij nu wijsheid en wetenschap, dat ik voor het aangezicht van dit volk uitga en inga; want wie zou dit Uw groot volk *kunnen* richten?
11 Toen zeide God tot Sálomo: Daarom, dat dit in uw hart geweest is, en gij niet begeerd hebt rijkdom, goederen, noch eere, noch de ziel uwer haters, noch ook vele dagen begeerd hebt; maar wijsheid en wetenschap voor u begeerd hebt, opdat gij Mijn volk mocht richten, waarover Ik u koning gemaakt heb;
12 De wijsheid, en de wetenschap is u gegeven; daartoe zal Ik u rijkdom, en goederen, en eere geven, dergelijke [h] geen koningen, die vóór u geweest zijn, gehad hebben, en na u zal dergelijke niet zijn.
13 Alzoo kwam Sálomo te Jeruzalem, van de hoogte, die te Gíbeon is, van voor de tent der samenkomst; en hij regeerde over Israël.

Wagenen en ruiteren van Sálomo.

14 EN Sálomo [i] vergaderde wagenen en ruiteren, zoodat hij duizend en vierhonderd wagenen, en twaalf duizend ruiteren had; en hij legde ze in de wagensteden, en bij den Koning te Jeruzalem.
15 En de Koning maakte het zilver en het goud in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als wilde vijgeboomen, die in de laagten zijn, in menigte.
16 En [k] het uitbrengen der paarden was hetgeen Sálomo uit Egypte had; en aangaande het linnengaren, de kooplieden des Konings namen het linnengaren voor den prijs.
17 En zij brachten op, en voerden eenen wagen uit van Egypte voor zeshonderd *sikkelen* zilvers, en een paard voor eenhonderd en vijftig; en alzoo voerden zij *die* door hunne hand uit, voor alle koningen der Hethieten, en voor de koningen van Syrië.

Overeenkomst van Sálomo met Huram, en andere toebereidselen tot den bouw des tempels.

2 SÁLOMO nu dacht voor den Naam des HEEREN een huis te bouwen, en een huis voor zijn koninkrijk.
2 En Sálomo telde zeventig duizend lastdragende mannen, en tachtig duizend mannen, die houwen zouden in het gebergte; [l] mitsgaders drie duizend en zeshonderd opzieners over deze.
3 En Sálomo [m] zond tot Huram, den koning van Tyrus, zeggende: Gelijk als gij met mijnen vader David gedaan hebt, en hebt hem cederen gezonden, om voor hem een huis te bouwen, om daarin te wonen, *zoo doe ook met mij.*
4 Zie, ik zal een huis voor den Naam des HEEREN, mijns Gods, bouwen, om Hem te heiligen, om reukwerk der welriekende specerijen voor Zijn aangezicht aan te steken, en *voor* de toerichting des gedurigen *broods*, en *voor* de [n] brandofferen des morgens en des avonds, op de sabbatten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden des HEEREN, onzes Gods; hetwelk voor eeuwig is in Israël.
5 En het huis, dat ik zal bouwen, zal groot zijn; want onze God is grooter dan alle goden.
6 Doch wie zou de kracht hebben, om voor Hem een huis te bouwen, [o] dewijl de hemelen, ja, de hemel der hemelen, Hem niet begrijpen zouden? En wie ben ik, dat ik voor Hem een huis zou bouwen, ten ware om reukwerk voor Zijn aangezicht aan te steken?
7 Zoo zend mij nu eenen wijzen man, om

---

[a] 1 Kon. 8:4. [b] 1 Kron. 16:39; 21:29. [c] 2 Sam. 6:2, 17. 1 Kron. 16:1. [d] Ex. 38:1. [e] 1 Kron. 28:5. [f] 1 Kon. 3:7. [g] 1 Kon. 3:9, 11, 12. [h] 1 Kon. 3:13. 1 Kron. 29:25. 2 Kron. 9:22. [i] 1 Kon. 4:26; 10:26. 2 Kron. 9:25. [k] 1 Kon. 10:28. 2 Kron. 9:28. [l] 1 Kon. 5:16. [m] 1 Kon. 5:2. [n] Num. 28:9, 10, 11. [o] 1 Kon. 8:27. 2 Kron. 6:18. Job 11:7, 8, 9. Jes. 66:1. Jer. 23:24. Matth. 5:34, 35. Hand. 7:49; 17:24.

te werken in goud, en in zilver, en in koper, en in ijzer, en in purper, en karmozijn, en hemelsblauw, en die weet graveerselen te graveeren, met de wijzen, die bij mij zijn in Juda en in Jeruzalem, die mijn vader David beschikt heeft.

8 Zend mij ook cederen, dennen, en algummimhout uit Libanon; want ik weet, dat uwe knechten het hout van Libanon weten te houwen; en zie, mijne knechten zullen met uwe knechten zijn,

9 En dat om mij hout in menigte te bereiden; want het huis, dat ik zal bouwen, zal groot en wonderlijk zijn.

10 En zie, ik zal uwen knechten, den houwers, die het hout houwen, twintig duizend kor uitgeslagen tarwe, en twintig duizend kor gerst geven; daartoe twintig duizend bath wijns, en twintig duizend bath olie.

11 Huram nu, de koning van Tyrus, antwoordde door schrift, en zond tot Sálomo: Daarom dat de HEERE Zijn volk lief heeft, heeft Hij u over hen tot koning gesteld.

12 Verder zeide Huram: Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, [a] Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, dat Hij den koning David eenen wijzen zoon, kloek in voorzichtigheid en verstand, gegeven heeft, die een huis voor den HEERE, en een huis voor zijn koninkrijk bouwe!

13 Zoo zend ik nu eenen wijzen man, kloek van verstand, Huram Abi;

14 Den zoon eener vrouw uit de dochteren van Dan, en wiens vader een man geweest is van Tyrus, die weet te werken in goud en in zilver, in koper, in ijzer, in steenen en in hout, in purper, in hemelsblauw, en in fijn linnen, en in karmozijn, en om alle graveersel te graveeren, en om te bedenken allen vernuftigen vond, die hem zal voorgesteld worden, met uwe wijzen en de wijzen van mijnen heer, uwen vader David.

15 Zoo zende nu mijn heer zijnen knechten de tarwe en de gerst, de olie en den wijn, die hij [b] gezegd heeft.

16 En wij zullen hout houwen uit den Libanon, naar al uwe nooddruft, en zullen het tot u met vlotten, over de zee, naar Jafo brengen; en gij zult het laten ophalen naar Jeruzalem.

17 En [c] Sálomo telde al de vreemde mannen, die in het land van Israël waren, achtervolgens de telling, [d] met welke zijn vader David die geteld had; en er werden gevonden honderd drie en vijftig duizend en zeshonderd.

18 En hij maakte uit hen zeventig duizend lastdragers, en tachtig duizend houwers in het gebergte, mitsgaders drie duizend en zeshonderd opzieners, om het volk te doen arbeiden.

Bouw des tempels.

3 EN Sálomo begon het huis des HEEREN te bouwen te Jeruzalem, op den berg Moría, die [e] zijnen vader David gewezen was, in de plaats, die David toebereid had, op den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet.

2 Hij [f] begon nu te bouwen in de tweede maand, op den tweeden *dag*, in het vierde jaar van zijn koninkrijk.

3 En deze zijn de grondleggingen van Sálomo, om het huis Gods te bouwen: de lengte in ellen, naar de eerste mate, was zestig ellen, en de breedte twintig ellen.

4 En het voorhuis, hetwelk vooraan was, was in de lengte, naar de breedte van het huis, twintig ellen, en de hoogte honderd en twintig; hetwelk hij van binnen overtrok met louter goud.

5 Het groote huis nu overdekte hij met dennenhout; daarna overtoog hij dat met goed goud; en hij maakte daarop palmen en ketenwerk.

6 Hij overtoog ook het huis met kostelijke steenen tot versiering; het goud nu was goud van Parváïm.

7 Daartoe overdekte hij aan het huis de balken, de posten en de wanden daarvan, en de deuren daarvan, met goud; en hij graveerde cherubs aan de wanden.

8 Verder maakte hij het huis van het heilige der heiligen, welks lengte, naar de breedte van het huis, was twintig ellen, en de breedte daarvan twintig ellen; en hij overtoog dat met goed goud, tot zeshonderd talenten.

9 En het gewicht der nagelen was tot vijftig sikkelen gouds; en hij overtoog de opperzalen met goud.

10 Ook maakte hij, in het huis van het heilige der heiligen, twee cherubs van uittrekkend werk, en hij overtoog die met goud.

11 Aangaande de vleugelen der cherubs, hunne lengte was twintig ellen; des eenen vleugel was van vijf ellen, rakende aan den wand van het huis, en de andere vleugel van vijf ellen, rakende aan den vleugel des anderen cherubs.

12 Insgelijks was de vleugel des anderen cherubs van vijf ellen, rakende aan den wand van het huis; en de andere vleugel was van vijf ellen, klevende aan den vleugel des anderen cherubs.

13 De vleugelen dezer cherubs spreidden zich uit twintig ellen; en zij stonden op hunne voeten, en hunne aangezichten waren huiswaarts.

14 Hij maakte ook [g] den voorhang van

---

[a] Gen. 1:2. Ex. 20:11. Ps. 33:6; 96:5; 102:26; 124:8; 136:5, 6. Hand. 4:24; 14:15. Openb. 10:6. [b] Vers 10. [c] 1 Kon. 5:15. [d] 1 Kron. 22:2. [e] 1 Kron. 21:24, 26. [f] 1 Kon. 6:1. [g] Matth. 27:51.

hemelsblauw, en purper, en karmozijn, en fijn linnen; en hij maakte cherubs daarop.
15 Nog maakte hij vóór het huis [a] twee pilaren, van vijf en dertig ellen in lengte; en het kapiteel, dat op derzelver hoofd was, was van vijf ellen.
16 Ook maakte hij ketenen, *als* in de aanspraakplaats, en hij zette ze op de hoofden der pilaren; daartoe maakte hij honderd granaatappelen, en zette ze tusschen de ketenen.
17 En hij richtte de pilaren op voor aan den tempel, eenen ter rechterhand, en eenen ter linkerhand; en hij noemde den naam van den rechter Jachin, en den naam van den linker Boaz.

Het koperen altaar tot het brandoffer en verder gereedschap des tempels.

4 HIJ maakte ook een koperen altaar, van twintig ellen in zijne lengte, en twintig ellen in zijne breedte, en tien ellen in zijne hoogte.
2 Daartoe maakte hij de gegotene zee; van tien ellen was zij, van haren eenen rand tot haren anderen rand, rondom rond, en van vijf ellen in hare hoogte, en een meetsnoer van dertig ellen omving ze rondom.
3 Onder deze nu was de gelijkenis van runderen, rondom henen, die omsingelende, tien in eene el, omringende de zee rondom; twee rijen dezer runderen waren in hare gieting gegoten.
4 Zij stond op twaalf runderen, drie ziende naar het noorden, en drie ziende naar het westen, en drie ziende naar het zuiden, en drie ziende naar het oosten, en de zee was boven op haar; en al hunne achterdeelen waren inwaarts.
5 Hare dikte nu was eene hand breed, en haar rand als het werk van den rand eens bekers *of* eener leliebloem, begrijpende *vele* bathen; zij hield drie duizend.
6 En hij maakte tien waschvaten, en stelde vijf ter rechter-, en vijf ter linkerhand, om daarin te wasschen; wat ten brandoffer behoort, staken zij daarin, maar de zee was, opdat de priesteren zich daarin zouden wasschen.
7 Hij maakte ook [b] tien gouden kandelaren, naar hunne wijze, en hij stelde ze in den tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand.
8 Ook maakte hij tien tafelen, en hij zette ze in den tempel, vijf aan de rechterhand en vijf aan de linkerhand; en hij maakte honderd gouden sprengbekkens.
9 Verder maakte hij het voorhof der priesteren en het groote voorhof, mitsgaders de deuren voor het voorhof, en overtoog hunne deuren met koper.
10 De zee nu zette hij aan de rechterzijde, naar het oosten, tegenover het zuiden.
11 Daartoe maakte Huram de potten, en de schoffelen, en de sprengbekkens; alzoo voleindde Hiram het werk te maken, dat hij voor den koning Sálomo aan het huis Gods maakte.
12 De twee pilaren, en de bollen, en de twee kapiteelen op het hoofd der pilaren; en de twee netten, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die op der pilaren hoofd waren;
13 En de vierhonderd granaatappelen tot de twee netten: twee rijen van granaatappelen tot elk net, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die boven op de pilaren waren.
14 Hij maakte ook de stellingen; en waschvaten maakte hij op de stellingen;
15 Eene zee, en de twaalf runderen daaronder.
16 Insgelijks de potten, en de schoffelen, en de krauwelen, en al hunne vaten maakte Huram Abiu voor den koning Sálomo, voor het huis des HEEREN, van gepolijst koper.
17 In de vlakte der Jordaan goot de Koning ze, in dichte aarde, tusschen Sukkoth, en tusschen Zeredátha.
18 En Sálomo maakte al deze vaten, in groote menigte; want het gewicht des kopers werd niet onderzocht.
19 [c] Ook maakte Sálomo alle vaten, die voor het huis Gods waren, en het gouden altaar, en de tafelen, waarop de toonbrooden zijn;
20 En de kandelaren met hunne lampen, van gesloten goud, om die naar de wijze aan te steken vóór de aanspraakplaats;
21 En de bloemen, en de lampen, en de snuiters, van goud: het was het volmaaktste goud;
22 Mitsgaders de gaffelen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en de wierookvaten, van gesloten goud; aangaande den ingang van het huis, zijne binnenste deuren, van het heilige der heiligen, en de deuren van het huis des tempels waren van goud.

5 ALZOO werd al het werk volbracht, dat Sálomo aan het huis des HEEREN maakte. Daarna bracht Sálomo de geheiligde dingen van zijnen vader David; en het zilver, en het goud, en al de vaten legde hij onder de schatten van het huis Gods.

Inwijding des tempels.

2 TOEN vergaderde Sálomo de oudsten van Israël, en al de hoofden der stammen, de oversten der vaderen onder de kinderen Israëls, te Jeruzalem, om de arke des ver-

---

[a] 1 Kon. 7:15. Jer. 52:21. [b] 1 Kon. 7:48, 49. [c] 1 Kon. 7:48.

bonds des HEEREN op te brengen uit de stad Davids, dewelke is Sion.

3 En alle mannen van Israël verzamelden zich tot den Koning op het feest, hetwelk was *in* de zevende maand.

4 En al de oudsten van Israël kwamen, en de Levieten namen de arke op.

5 En zij brachten de arke, en de tent der samenkomst opwaarts, mitsgaders al de heilige vaten, die in de tent waren; deze brachten de priesters *en* Levieten opwaarts.

6 De koning Sálomo nu, en de gansche vergadering van Israël, die bij hem vergaderd waren voor de arke, offerden schapen en runderen, die wegens de menigte niet konden geteld, noch gerekend worden.

7 Alzoo brachten de priesters de arke des verbonds des HEEREN tot hare plaats, tot de aanspraakplaats van het huis, tot het heilige der heiligen, tot onder de vleugelen der cherubim;

8 Want de cherubim spreidden de beide vleugelen over de plaats der arke, en de cherubim overdekten de arke en hare handboomen van boven.

9 Daarna schoven zij de handboomen verder uit, dat de hoofden, der handboomen gezien werden uit de arke, voor aan de aanspraakplaats, maar buiten niet gezien werden; en zij was daar tot op dezen dag.

10 Er was niets in de arke, dan alleen de twee tafelen, die Mozes bij Horeb *daarin* gedaan had, als de HEERE *een verbond* maakte met de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte uitgetogen waren.

11 En het geschiedde, als de priesters uit het heilige uitgingen; (want al de priesters, die gevonden werden, hadden zich geheiligd, zonder de verdeelingen te houden;

12 En de Levieten, die zangers waren van hen allen, van Asaf, van Heman, van Jedúthun, en van hunne zonen, en van hunne broederen, in fijn linnen gekleed, met cimbalen, en met luiten en harpen, stonden tegen het oosten des altaars, en met hen tot honderd en twintig priesteren toe, trompettende met trompetten.)

13 Het geschiedde dan, als zij eenpariglijk trompetten en zongen, om eene eenparige stem te laten hooren, prijzende en lovende den HEERE, en als zij de stem verhieven met trompetten, en met cimbalen, en *andere* muzikale instrumenten, en als zij den HEERE prezen, dat Hij goed is, dat Zijne weldadigheid is tot in eeuwigheid: dat het huis met eene wolk vervuld werd, *namelijk* het huis des HEEREN.

14 En de priesters konden, wegens die wolk, niet staan om te dienen; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis Gods vervuld.

Rede en gebed van Sálomo bij de inwijding des tempels.

6 TOEN zeide Sálomo: De HEERE heeft gezegd, dat Hij in de donkerheid zou wonen.

2 En ik heb U een huis ter woonstede gebouwd, en eene vaste plaats tot Uwe eeuwige woning.

3 [a] Daarna wendde de Koning zijn aangezicht om, en zegende de gansche gemeente van Israël; en de gansche gemeente van Israël stond.

4 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die met Zijnen mond tot mijnen vader David gesproken heeft, en heeft het met Zijne handen vervuld, zeggende:

5 Van dien dag af, dat Ik Mijn volk uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik geene stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat Mijn Naam daar zou wezen; en geenen man verkoren, om een voorganger te zijn over Mijn volk Israël.

6 Maar Ik heb Jeruzalem verkoren, dat Mijn Naam daar zou wezen; en Ik heb David verkoren, dat hij over Mijn volk Israël wezen zou.

7 [b] Het was ook in het hart van mijnen vader David, een huis te bouwen den Naam des HEEREN, des Gods van Israël.

8 Maar de HEERE zeide tot mijnen vader David: Dewijl dat in uw hart geweest is, Mijnen Naam een huis te bouwen, gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is;

9 Evenwel, gij zult dat huis niet bouwen, maar uw zoon, die uit uwe lenden voortkomen zal, die zal Mijnen Naam dat huis bouwen.

10 Zoo heeft de HEERE Zijn woord bevestigd, dat Hij gesproken had; want ik ben opgestaan in de plaats van mijnen vader David, en ik zit op den troon van Israël, gelijk als de HEERE gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd den Naam des HEEREN, des Gods van Israël.

11 En ik heb daar de arke gesteld, waarin het verbond des HEEREN is, hetwelk Hij maakte met de kinderen Israëls.

12 En hij stond voor het altaar des HEEREN, tegenover de gansche gemeente van Israël; en hij breidde zijne handen uit;

13 (Want Sálomo had een koperen gestoelte gemaakt, en had het gesteld in het midden des voorhofs; zijnde vijf ellen in zijne lengte en vijf ellen in zijne breedte, en drie ellen in zijne hoogte; en hij stond daarop, en knielde op zijne knieën voor de gansche gemeente van Israël, en

---

[a] 1 Kon. 8:14, 15. [b] 2 Sam. 7:2. 1 Kon. 8:17. 1 Kron. 17:1; 28:2.

breidde zijne handen uit naar den hemel.)
14 En hij zeide: HEERE, God van Israël! er is [a] geen God gelijk Gij, in den hemel noch op de aarde, houdende het verbond en de weldadigheid aan Uwe knechten, die voor Uw aangezicht [b] met hun gansche hart wandelen;
15 Die Uwen knecht, mijnen vader David, gehouden hebt, [c] wat Gij tot hem gesproken hadt; want met Uwen mond hebt Gij gesproken, en met Uwe hand vervuld, gelijk het te dezen dage is.
16 En nu, HEERE, God van Israël! houd Uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: [d] Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden, die zitte op den troon van Israël; alleenlijk zoo uwe zonen hunnen weg bewaren, om te wandelen in Mijne wet, gelijk als gij gewandeld hebt voor Mijn aangezicht.
17 Nu dan, o HEERE, God van Israël! laat Uw woord waar worden, hetwelk Gij gesproken hebt tot Uwen knecht, tot David.
18 Maar waarlijk, zou God bij de menschen op de aarde wonen? [e] Ziet, de hemelen, ja, de hemel der hemelen, zouden U niet begrijpen, hoe veel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!
19 Wend U dan nog tot het gebed Uws knechts, en tot zijne smeeking, o HEERE, mijn God! om te hooren naar het geroep en naar het gebed, dat Uw knecht voor Uw aangezicht bidt.
20 Dat Uwe oogen open zijn, dag en nacht, over dit huis, over de plaats, van welke Gij gezegd hebt, Uwen Naam daar te zullen zetten; om te hooren naar het gebed, hetwelk Uw knecht bidden zal in deze plaats.
21 Hoor dan naar de smeekingen van Uwen knecht en van Uw volk Israël, die in deze plaats zullen bidden; en hoor Gij uit de plaats Uwer woning, uit den hemel, ja, hoor, en vergeef!
22 [f] Wanneer iemand tegen zijnen naaste zal gezondigd hebben, en die hem eenen eed des vloeks opgelegd zal hebben, om zichzelven te vervloeken, en de eed des vloeks voor Uw altaar in dit huis komen zal,
23 Hoor Gij dan uit den hemel, en doe, en richt Uwe knechten, vergeldende den goddelooze, gevende zijnen weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende den rechtvaardige, gevende hem naar zijne gerechtigheid.
24 [g] Wanneer ook Uw volk Israël voor het aangezicht des vijands zal geslagen worden, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en zich bekeeren, en Uwen Naam belijden, en voor Uw aangezicht in dit huis bidden en smeeken zullen,
25 Hoor Gij dan uit den hemel, en vergeef de zonden van Uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hun en hunnen vaderen gegeven hebt.
26 [h] Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en Uwen Naam belijden, *en* van hunne zonden zich bekeeren zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben,
27 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonden Uwer knechten en van Uw volk Israël, als Gij hun zult geleerd hebben den goeden weg, in welken zij wandelen zullen; en geef regen op Uw land, dat Gij Uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.
28 [i] Als er honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren of honigdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijne vijanden in het land zijner poorten hem belegeren zal, *of* eenige plage, of eenige krankheid wezen zal;
29 [k] Alle gebed, alle smeeking, die van eenig mensch, of van al Uw volk Israël geschieden zal, als zij erkennen, een ieder zijne plage en zijne smarte, en *een ieder* zijne handen in dit huis uitbreiden zal,
30 Hoor Gij dan uit den hemel, de vaste plaats Uwer woning, en vergeef, en geef een' iegelijk naar al zijne wegen, gelijk Gij zijn hart kent; want Gij alleen kent het hart van de kinderen der menschen;
31 Opdat zij U vreezen, om te wandelen in Uwe wegen, al de dagen, die zij leven zullen op het land, dat Gij onzen vaderen gegeven hebt.
32 [l] Zelfs ook aangaande den vreemde, die van Uw volk Israël niet zijn zal, maar uit verren lande, om Uws grooten Naams, en Uwer sterke hand, en Uws uitgestrekten arms wil, komen zal; als zij komen, en bidden zullen in dit huis,
33 Hoor Gij dan uit den hemel, uit de vaste plaats Uwer woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal; opdat alle volken der aarde Uwen Naam kennen, zoo om U te vreezen, gelijk Uw volk Israël, als om te weten, dat Uw Naam genoemd wordt over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.
34 [m] Wanneer Uw volk in den krijg tegen zijne vijanden uittrekken zal door den weg, dien Gij hen heenzenden zult, en zullen tot U bidden naar den weg dezer stad, die Gij verkoren hebt, en

---

a Ex. 15:11. Deut. 4:39; 7:9. *b* 1 Kon. 2:4. *c* 1 Kron. 22:9. *d* 2 Sam. 7:12. Ps. 132:12. *e* 1 Kor. 8:27. 2 Kron. 2:6. Jes. 66:1. Hand. 7:49. *f* 1 Kon. 8:31, enz. *g* 1 Kon. 8:33, enz. *h* 1 Kon. 8:35, enz. *i* 2 Kron. 20:9. *k* 1 Kon. 8:38, enz. *l* 1 Kon. 8:41, enz. *m* 1 Kon. 8:44, enz.

naar dit huis, hetwelk ik Uwen Naam gebouwd heb,

35 Hoor dan uit den hemel hun gebed, en hunne smeeking, en voer hun recht uit.

36 Wanneer zij gezondigd zullen hebben tegen U [a](want geen mensch is er, die niet zondigt), en Gij tegen hen vertoornd zult zijn, en hen leveren zult voor het aangezicht des vijands, dat degenen, die hen gevangen hebben, hen gevankelijk wegvoeren in een land, dat verre of nabij is;

37 En zij in het land, waar zij gevankelijk weggevoerd zijn, weder aan hun hart brengen zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U smeeken in het land hunner gevangenis, zeggende: Wij hebben gezondigd, verkeerdelijk gedaan, en goddeloos-lijk gehandeld;

38 En zij zich tot U bekeeren, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, in het land hunner gevangenis, waar zij hen gevankelijk weggevoerd hebben, en bidden zullen naar den weg huns lands, dat Gij hunnen vaderen gegeven hebt, en naar deze stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, dat ik Uwen Naam gebouwd heb,

39 Hoor dan uit den hemel, uit de vaste plaats Uwer woning, hun gebed en hunne smeekingen, en voer hun recht uit, en vergeef Uw volk, wat zij tegen U gezondigd zullen hebben.

40 Nu, mijn God! laat toch Uwe oogen open en Uwe ooren opmerkende zijn tot het gebed dezer plaats.

41 En nu, HEERE God! maak U op tot Uwe ruste, Gij en de arke Uwer kracht; laat Uwe priesters, HEERE God! met heil bekleed worden, en laat Uwe gunstgenooten over het goede blijde zijn.

42 O HEERE God! wend het aangezicht Uws gezalfden niet af; gedenk der weldadigheden van David, Uwen knecht.

Vuur daalt van den hemel en de heerlijkheid des Heeren vervult den tempel.—Offeranden en plechtigheden bij de inwijding van den tempel, en feest der loofhutten.

7 ALS nu Sálomo voleind had te bidden, zoo daalde het vuur van den hemel, en verteerde het brandoffer en de slachtofferen; [b]en de heerlijkheid des HEEREN vervulde het huis.

2 En de priesters konden niet ingaan in het huis des HEEREN; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld.

3 En als al de kinderen Israëls dat vuur zagen afdalen, en de heerlijkheid des HEEREN over het huis, zoo bukten zij met hunne aangezichten ter aarde op den vloer, en aanbaden en loofden den HEERE, dat Hij goedig is, dat Zijne weldadigheid is tot in eeuwigheid.

4 De Koning nu en al het volk offerden slachtofferen voor het aangezicht des HEEREN.

5 En de koning Sálomo offerde slachtofferen van runderen, twee en twintig duizend, en van schapen, honderd en twintig duizend. Alzoo hebben de Koning en het gansche volk het huis Gods ingewijd.

6 Ook stonden de priesters in hunne wachten, en de Levieten met de muzikale instrumenten des HEEREN, die de koning David gemaakt had, om den HEERE te loven, dat Zijne weldadigheid is in eeuwigheid, als David door hunnen dienst *Hem* prees; en de priesters trompetteden tegen hen over, en gansch Israël stond.

7 En Sálomo heiligde het middelste des voorhofs, hetwelk voor het huis des HEEREN was, dewijl hij daar de brandofferen en het vette der dankofferen bereid had; want het koperen altaar, dat Sálomo gemaakt had, kon het brandoffer, en het spijsoffer, en het vette niet vatten.

8 Sálomo hield ook ter zelfder tijd het feest zeven dagen, en gansch Israël met hem, eene zeer groote gemeente, van den ingang af van Hamath, tot de rivier van Egypte.

9 En ten achtsten dage hielden zij eenen verbodsdag; [c]want zij hielden de inwijding des altaars zeven dagen, en het feest zeven dagen.

10 Doch op den drie en twintigsten dag der zevende maand [d]liet hij het volk gaan tot hunne hutten, blijde en goedsmoeds over het goede, dat de HEERE aan David en Sálomo, en Zijn volk Israël gedaan had.

11 [e]Alzoo volbracht Sálomo het huis des HEEREN, en het huis des Konings; en al wat in Sálomo's hart gekomen was, om in het huis des HEEREN en in zijn huis te maken, richtte hij voorspoedig uit.

12 En de HEERE verscheen Sálomo des nachts; en Hij zeide tot hem: Ik heb uw gebed verhoord, en heb Mij deze plaats verkoren tot een offerhuis.

13 Zoo Ik den hemel toesluite, dat er geen regen zij, of zoo Ik den sprinkhanen gebiede, het land te verteren, of zoo Ik pest onder Mijn volk zende;

14 En Mijn volk, over dewelken Mijn Naam genoemd wordt, zich verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken, en zich bekeeren van hunne booze wegen, zoo zal Ik uit den hemel hooren, en hunne zonden vergeven, en hun land genezen.

---

[a] 1 Kon. 8:46. Spr. 20:9. Pred. 7:20. Jak. 3:2. 1 Joh. 1:8. [b] 1 Kon. 8:10, 11. 2 Kron. 5:13, 14. [c] 1 Kon. 8:65. [d] 1 Kon. 8:66. [e] 1 Kon. 9:1.

15 Nu zullen [a] Mijne oogen open zijn, en Mijne ooren opmerkende op het gebed dezer plaats;
16 Want Ik heb nu dit huis verkoren en geheiligd, opdat Mijn Naam daar zij tot in eeuwigheid; en Mijne oogen en Mijn hart zullen daar ten allen dage zijn.
17 En u aangaande, zoo gij voor Mijn aangezicht wandelen zult, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, en doen naar alles, wat Ik u geboden heb, en Mijne inzettingen en Mijne rechten houden zult,
18 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks bevestigen, gelijk als Ik *een verbond* met uwen vader David gemaakt heb, zeggende: Geen man zal u afgesneden worden, die in Israël heersche.
19 Maar zoo gijlieden u afkeeren zult, en Mijne inzettingen en Mijne geboden, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb, verlaten, en henengaan en andere goden dienen, en u voor die nederbuigen zult,
20 Zoo zal Ik hen uitrukken uit Mijn land, dat Ik hun gegeven heb; en dit huis, dat Ik Mijnen Naam geheiligd heb, zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen, en zal het tot een spreekwoord en spotrede onder alle volken maken.
21 En dit huis, dat verheven zal geweest zijn, daarover zal zich een ieder, die voorbijgaat, ontzetten, dat hij zal zeggen: Waarom heeft de HEERE aan dit land en aan dit huis alzoo gedaan?
22 En men zal zeggen: Omdat zij den HEERE, hunner vaderen God, verlaten hebben, Die hen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor die nedergebogen, en hen gediend; daarom heeft Hij al dat kwaad over hen gebracht.

Andere bouwwerken van Sálomo.—Zijn handel.

8 HET [b] geschiedde nu ten einde van twintig jaren, in welke Sálomo het huis des HEEREN en zijn huis gebouwd had,
2 Dat Sálomo de steden, welke Huram hem gegeven had, bouwde, en de kinderen Israëls aldaar deed wonen.
3 Daarna toog Sálomo naar Hamath-Zoba, en hij overweldigde ze.
4 Hij bouwde ook Tadmor in de woestijn en al de schatsteden, die hij bouwde in Hamath.
5 Ook bouwde hij het hooge Beth-hóron en het neder Beth-hóron, vaste steden met muren, deuren en grendelen;
6 Mitsgaders Baälath, en al de schatsteden, die Sálomo had, en alle wagensteden, en de steden der ruiteren, [c] en wat de begeerte van Sálomo begeerd had te bouwen, in Jeruzalem, en in den Libanon, en in het gansche land zijner heerschappij.
7 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Hethieten, en de Amorieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, die niet uit Israël waren;
8 Uit hunne kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, welke de kinderen Israëls niet verdaan hadden, die bracht Sálomo op uitschot tot op dezen dag.
9 Doch uit de kinderen Israëls, [d] die Sálomo niet maakte tot slaven in zijn werk (want zij waren krijgslieden, en oversten zijner hoofdlieden, en oversten zijner wagenen en zijner ruiteren):
10 *Uit* deze dan waren oversten der bestelden, die de koning Sálomo had, tweehonderd en vijftig, die over het volk heerschappij hadden.
11 [e] Sálomo nu deed de dochter van Faraö opkomen uit de stad Davids tot het huis, dat hij voor haar gebouwd had; want hij zeide: Mijne vrouw zal in het huis van David, den koning van Israël, niet wonen, omdat de *plaatsen* heilig zijn, tot welke de ark des HEEREN gekomen is.
12 Toen offerde Sálomo den HEERE brandofferen op het altaar des HEEREN, hetwelk hij vóór het voorhuis gebouwd had;
13 Zelfs naar den eisch van elken dag, offerende, naar het gebod van Mozes, op de sabbatten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden, [f] drie malen in het jaar: op het feest van de ongezuurde *brooden*, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten.
14 Hij stelde ook, naar de wijze zijns vaders Davids, de verdeelingen der priesteren over hunnen dienst, en der Levieten over hunne wachten, om *God* te prijzen, en voor de priesteren te dienen, naar den eisch van elken dag; en de [g] portiers in hunne verdeelingen, aan elke poort, want alzoo was het gebod van David, den man Gods.
15 En men week niet van des Konings gebod aan de priesteren en de Levieten, aangaande alle zaken, en aangaande de schatten.
16 Alzoo werd al het werk van Sálomo bereid tot den dag der grondlegging van het huis des HEEREN, en tot het volbrengen van hetzelve, *dat* het huis des HEEREN volmaakt werd.
17 Toen toog Sálomo naar E'zeon-Geber, en naar Eloth, aan den oever der zee, in het land van Edom.
18 En Huram zond hem, door de hand zijner knechten, schepen, mitsgaders

[a] 2 Kron. 6:40. [b] 1 Kon. 9:10. [c] 1 Kon. 9:1. [d] 1 Kon. 9:22. [e] 1 Kon. 3:1; 7:8; 9:24. [f] Ex. 23:14, 15. Deut. 16:16. [g] 1 Kron. 9:17.

knechten, kenners van de zee; en zij gingen met Sálomo's knechten naar Ofir, en zij haalden van daar vierhonderd en vijftig talenten gouds, welke zij brachten tot den koning Sálomo.

De koningin van Scheba bezoekt Sálomo.

9 EN [a] toen de koningin van Schebà het gerucht van Sálomo hoorde, kwam zij, om Sálomo met raadselen te verzoeken, te Jeruzalem, met een zeer zwaar heir, en kemelen, dragende specerijen en goud in menigte, en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Sálomo, en sprak met hem al wat in haar hart was.

2 En Sálomo verklaarde haar al hare woorden; en geen ding was er verborgen voor Sálomo, dat hij haar niet verklaarde.

3 Als nu de koningin van Scheba zag de wijsheid van Sálomo, en het huis, dat hij gebouwd had,

4 En de spijze zijner tafel, en het zitten zijner knechten, en het staan zijner dienaren, en hunne kleedingen, en zijne schenkers en hunne kleedingen, en zijnen opgang, waardoor hij opging in het huis des HEEREN, zoo was in haar geen geest meer.

5 En zij zeide tot den Koning: Het is een waarachtig woord geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uwe zaken en van uwe wijsheid.

6 En ik heb hunne woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijne oogen *dat* gezien hebben; en zie, de helft van de grootheid uwer wijsheid is mij niet aangezegd: gij hebt overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.

7 Welgelukzalig zijn uwe mannen, en welgelukzalig deze uwe knechten, die gedurig lijk voor uw aangezicht staan, en uwe wijsheid hooren.

8 Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u gehad heeft, om u op Zijnen troon, den HEERE, uwen God, tot eenen koning te zetten! overmits uw God Israël bemint, om het tot in eeuwigheid op te richten, zoo heeft Hij u tot eenen koning over hen gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

9 En zij gaf den Koning honderd en twintig talenten gouds, en specerijen in groote menigte, en kostelijk gesteente; en er was gelijk deze specerij, die de koningin van Scheba den koning Sálomo gaf, geene geweest.

10 Verder ook Hurams knechten, en Sálomo's knechten, die goud brachten uit Ofir, brachten algummimhout en edelgesteente.

11 [b] En de Koning maakte van dat algummimhout hooge gangen tot het huis des HEEREN en tot het huis des Konings, mitsgaders harpen en luiten voor de zangers; desgelijks ook was tevoren in het land van Juda niet geweest.

12 En de koning Sálomo gaf de koningin van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde, behalve hetgeen zij tot den Koning gebracht had; zoo keerde zij, en toog naar haar land, zij en hare knechten.

Rijkdom, pracht en eere van Sálomo.

13 HET gewicht nu van het goud, dat voor Sálomo op een jaar inkwam, was zeshonderd zes en zestig talenten gouds;

14 Behalve dat zij van de kramers en de kooplieden inbrachten; ook brachten alle koningen van Arabië, en de vorsten van dat land, goud en zilver aan Sálomo.

15 Daartoe maakte de koning Sálomo tweehonderd rondassen van geslagen goud; zeshonderd *sikkelen* van geslagen goud liet hij opwegen tot elke rondas.

16 Insgelijks driehonderd schilden van geslagen goud: driehonderd *sikkelen* gouds liet hij opwegen tot elk schild; en de Koning legde ze in het huis des wouds van den Libanon.

17 Nog maakte de Koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog dien met louter goud.

18 En de troon had zes trappen en eene voetbank van goud, aan den troon vast zijnde, en leuningen aan beide zijden, tot de zitplaats toe; en twee leeuwen stonden bij de leuningen.

19 En twaalf leeuwen stonden daar aan beide zijden, op de zes trappen; desgelijks is in geen koninkrijk gemaakt geweest.

20 Ook waren alle drinkvaten van den koning Sálomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van den Libanon waren van gesloten goud; het zilver was in de dagen van Sálomo niet voor iets geacht.

21 Want des Konings schepen voeren naar Tharsis, met de knechten van Huram; eens in drie jaren kwamen de schepen van Tharsis in, brengende goud en zilver, elpenbeen en apen, en pauwen.

22 Alzoo werd de koning Sálomo grooter dan alle koningen der aarde in rijkdom en wijsheid.

23 En alle koningen der aarde zochten Sálomo's aangezicht, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.

24 En zij brachten een ieder zijn geschenk: zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, harnas en specerijen, paarden en muilezelen, van elk van jaar tot jaar.

25 Ook had [c] Sálomo vier duizend paardenstallen, en wagenen, en twaalf duizend ruiteren; en hij legde ze in de wagensteden, en bij den Koning te Jeruzalem.

26 En hij heerschte over alle koningen,

---

[a] 1 Kon. 10:1, enz. Matth. 12:42. Luk. 11:31. [b] 1 Kon. 10:12. [c] 1 Kon. 4:26; 10:26. 2 Kron. 1:14.

van de rivier tot aan het land der Filistijnen, en tot aan de landpale van Egypte.
27 [a] Ook maakte de Koning het zilver in
Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomen, die in de laagte zijn, in menigte.
28 En zij brachten voor Sálomo paarden
uit Egypte, en uit al die landen.

Dood van Sálomo.

29 HET overige nu [b] der geschiedenissen
van Sálomo, der eerste en der laatste, zijn die niet geschreven in de woorden van Nathan, den profeet, en in de profetie van Ahía, den Siloniet, en in de gezichten van Jedi, den ziener, aangaande Jeróbeam, den zoon van Nebat?
30 En Sálomo regeerde te Jeruzalem
over gansch Israël, veertig jaren.
31 En Sálomo ontsliep met zijne va-
deren, en zij begroeven hem in de stad zijns vaders Davids; en zijn zoon Rehábeam werd koning in zijne plaats.

Scheuring des rijks.—Rheábeam, koning van Juda; Jeróbeam, koning van Israël.

10 EN [c] Rehábeam toog naar Sichem;
want het gansche Israël was te Sichem gekomen, om hem koning te maken.
2 Het geschiedde nu, als Jeróbeam, de
zoon van Nebat, *dat* hoorde [d] (deze nu was in Egypte, alwaar hij van het aangezicht van den koning Sálomo gevloden was), dat Jeróbeam uit Egypte wederkeerde;
3 Want zij zonden henen, en lieten hem
roepen; zoo kwam Jeróbeam met het gansche Israël, en zij spraken tot Rehábeam, zeggende:
4 Uw vader heeft ons juk hard gemaakt;
nu dan, maak gij uws vaders harden dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen.
5 En hij zeide tot hen: Komt over drie
dagen weder tot mij. En het volk ging heen.
6 En de koning Rehábeam hield raad
met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijnen vader Sálomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?
7 En zij spraken tot hem, zeggende: In-
dien gij dit volk goedertieren en jegens hen goedwillig wezen zult, en tot hen goede woorden spreken, zoo zullen zij ten allen dage uwe knechten zijn.
8 Maar hij verliet den raad der oudsten,
dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden.
9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gij-
lieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?
10 En de jongelingen, die met hem opge-
wassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak gij het over ons lichter! alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinste *vinger* zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.
11 Indien nu mijn vader een zwaar juk
op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik *zal u* met schorpioenen *kastijden.*
12 Zoo kwam Jeróbeam en al het volk
tot Rehábeam, op den derden dag, gelijk als de Koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.
13 En de Koning antwoordde hun har-
delijk; want de koning Rehábeam verliet den raad der oudsten.
14 En hij sprak tot hen naar den raad
der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal nog daarboven toedoen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik *zal u* met schorpioenen *kastijden.*
15 Alzoo hoorde de Koning naar het
volk niet; want deze omwending was van God, opdat de HEERE Zijn woord bevestigde, [e] hetwelk Hij door den dienst van Ahía, den Siloniet, gesproken had tot Jeróbeam, den zoon van Nebat.
16 Toen het gansche Israël zag, dat de
Koning naar hen niet hoorde, zoo antwoordde het volk den Koning, zeggende: Wat deel hebben wij aan David? ja, geene erve *hebben wij* aan den zoon van Isaï; een ieder naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging het gansche Israël naar zijne tenten.
17 Doch aangaande de kinderen van Is-
raël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehábeam ook.
18 Toen zond de koning Rehábeam Ha-
dóram, die over de schatting was; en de kinderen Israëls steenigden hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehábeam verkloekte zich, om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.
19 Alzoo vielen de Israëlieten van het
huis van David af, tot op dezen dag.

11 TOEN [f] nu Rehábeam te Jeruzalem
gekomen was, vergaderde hij het huis van Juda en Benjamin, eenhonderd en tachtig duizend uitgelezenen, geoefend ten oorlog, om tegen Israël te strijden,

[a] 2 Kron. 1:15. [b] 1 Kon. 11:41. [c] 1 Kon. 12:1, enz. [d] 1 Kon. 11:40. [e] 1 Kon. 11:31.
[f] 1 Kon. 12:21.

opdat hij het koninkrijk weder aan Rehábeam bragt.
2 Doch het woord des HEEREN geschiedde tot Semája, den man Gods, zeggende :
3 Zeg tot Rehábeam, den zoon van Sálomo, den koning van Juda, en tot het gansche Israël in Juda en Benjamin, zeggende :
4 Zoo zegt de HEERE: [a] Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uwe broederen ; een ieder keere weder tot zijn huis, want deze zaak is van Mij geschied. En zij hoorden de woorden des HEEREN, en zij keerden weder van tegen Jeróbeam te trekken.

Rehábeam versterkt zijn rijk.—De Levieten en de Israëlieten komen te Jeruzalem.—Vrouwen en zonen van Rehábeam.

5 REHÁBEAM nu woonde te Jeruzalem ; en hij bouwde steden tot vastigheden in Juda.
6 Hij bouwde nu Bethlehem, en Etam, en Tekóa,
7 En Beth-Zur, en Socho, en Adullam,
8 En Gath, en Marésa, en Zif,
9 En Adoráïm, en Lachis, en Azéka,
10 En Zora, en Ajálon, en Hebron ; welke in Juda en in Benjamin de vaste steden waren.
11 En hij sterkte deze vastigheden, en legde oversten daarin, en schatten van spijs, en olie en wijn ;
12 En in elke stad rondassen en spiesen, en sterkte ze gansch zeer ; zoo was Juda, en Benjamin zijne.
13 Daartoe de priesteren en de Levieten, die in het gansche Israël waren, stelden zich bij hem uit al hunne landpalen.
14 Want de Levieten verlieten hunne voorsteden en hunne bezitting, en kwamen in Juda en in Jeruzalem ; want [b] Jeróbeam en zijne zonen hadden hen verstooten, van het priesterdom den HEERE te mogen bedienen.
15 En hij [c] had zich priesteren gesteld voor de hoogten, en voor de duivelen, en voor de kalveren, die hij gemaakt had.
16 Na die kwamen ook uit alle stammen van Israël te Jeruzalem, die hun hart begaven, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen, offerande deden.
17 Alzoo sterkten zij het koninkrijk van Juda, en bekrachtigden Rehábeam, den zoon van Sálomo, drie jaren ; want drie jaren wandelden zij in den weg van David en Sálomo.
18 En Rehábeam nam zich, benevens Máhalath, de dochter van Jerimôth, den zoon van David, ter vrouwe Abiháïl, de dochter van Elíab, den zoon van Isaï ;
19 Dewelke hem zonen baarde, Jeüs, en Semárja, en Zaham.
20 En na haar nam hij [d] Máächa, de dochter van Absalom ; deze baarde hem Abía, en Attaï, en Ziza, en Selómith.
21 En Rehábeam had Máächa, Absaloms dochter, liever dan al zijne vrouwen en zijne bijwijven ; want hij had achttien vrouwen genomen, en zestig bijwijven ; en hij gewon acht en twintig zonen en zestig dochteren.
22 En Rehábeam stelde Abía, den zoon van Máächa, tot een hoofd, om een overste te zijn onder zijne broederen ; want het was om hem koning te maken.
23 En hij handelde verstandiglijk, dat hij van al zijne zonen, door alle landen van Juda en Benjamin, in alle vaste steden verspreidde, denwelken hij spijze gaf in overvloed ; en hij begeerde de veelheid van vrouwen.

Omdat Rehábeam de wet des Heeren verlaat, wordt hij beoorloogd door Sisak, den koning van Egypte.

12 HET [e] geschiedde nu, als Rehábeam het koninkrijk bevestigd had, en hij sterk geworden was, dat hij de wet des HEEREN verliet, en gansch Israël met hem.
2 Daarom geschiedde het, in [f] het vijfde jaar van den koning Rehábeam, dat Sisak, de koning van Egypte, tegen Jeruzalem optoog (want zij hadden overtreden tegen den HEERE),
3 Met duizend en tweehonderd wagenen, en met zestig duizend ruiteren ; en des volks was geen getal, dat met hem kwam uit Egypte, Libyers, Suchieten en Mooren ;
4 En hij nam de vaste steden in, die Juda had, en hij kwam tot Jeruzalem toe.
5 Toen kwam Semája, de profeet, tot Rehábeam en de oversten van Juda, die te Jeruzalem verzameld waren, uit oorzaak van Sisak ; en hij zeide tot hen : Alzoo zegt de HEERE : Gij hebt Mij verlaten, daarom heb Ik u ook verlaten in de hand van Sisak.
6 Toen verootmoedigden zich de oversten van Israël en de Koning, en zij zeiden : De HEERE is rechtvaardig.
7 Als nu de HEERE zag, dat zij zich verootmoedigden, geschiedde het woord des HEEREN tot Semája, zeggende : Zij hebben zich verootmoedigd ; Ik zal hen niet verderven ; maar Ik zal hun in kort ontkoming geven, dat Mijne grimmigheid over Jeruzalem door de hand van Sisak niet zal uitgegoten worden ;
8 Doch zij zullen hem tot knechten zijn ; opdat zij onderkennen Mijnen

[a] 1 Kon. 12:24. [b] 2 Kron. 13:9. [c] 1 Kon. 12:31. [d] 1 Kon. 15:2. [e] 1 Kon. 14:22. [f] 1 Kon. 14:25.

dienst, en den dienst van de koninkrijken der landen.

9 Zoo toog Sisak, de koning van Egypte, op tegen Jeruzalem; en hij nam de schatten van het huis des HEEREN en de schatten van het huis des Konings weg; hij nam alles weg; hij nam ook al de gouden schilden weg, die Sálomo [a] gemaakt had.

10 En de koning Rehábeam maakte, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval *die* onder de hand van de oversten der trawanten, die de deur van het huis des Konings bewaarden.

11 En het geschiedde, zoo wanneer de Koning in het huis des HEEREN ging, dat de trawanten kwamen, en die droegen, en die wederbrachten in der trawanten wachtkamer.

12 En als hij zich verootmoedigde, keerde de toorn des HEEREN van hem af, opdat Hij *hem* niet ten uiterste toe verdierf; ook waren in Juda nog goede dingen.

13 Zoo versterkte zich de koning Rehábeam in Jeruzalem, en regeerde; [b] want Rehábeam was een en veertig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde zeventien jaren in Jeruzalem, de stad, die de HEERE uit alle stammen van Israël [c] verkoren had, om Zijnen Naam daar te zetten; en de naam zijner moeder was Nááma, eene Ammonietische.

14 En hij deed dat kwaad was, dewijl hij zijn hart niet richtte, om den HEERE te zoeken.

15 De geschiedenissen nu van Rehábeam, de eerste en de laatste, zijn die niet geschreven in de woorden van Semája, den profeet, en Iddo, den ziener, verhalende de geslachtsregisteren; daartoe de krijgen van Rehábeam en Jeróbeam in al *hunne* dagen?

16 En Rehábeam ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven in de stad Davids; en zijn zoon Abía werd koning in zijne plaats.

Regeering van Abia, en zijn oorlog tegen Jeróbeam.

13 IN [d] het achttiende jaar van den koning Jeróbeam, zoo werd Abía koning over Juda.

2 Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Michája, de dochter van Uriël, van Gibea; en er was krijg tusschen Abía en tusschen Jeróbeam.

3 En Abía bond den strijd aan met een heir van strijdbare helden, vierhonderd duizend uitgelezene mannen; en Jeróbeam stelde tegen hem de slagorde, met achthonderd duizend uitgelezene mannen, kloeke helden.

4 En Abía maakte zich op van boven den berg Zemaráïm, welke is in het gebergte van Efraïm; en hij zeide: Hoort mij toe, Jeróbeam en gansch Israël!

5 Staat het u niet toe te weten, dat de HEERE, de God Israëls, het koninkrijk over Israël aan David gegeven heeft, tot in eeuwigheid, hem en zijnen zonen, met een zoutverbond?

6 Evenwel is Jeróbeam, de zoon van Nebat, de knecht van Sálomo, den zoon van David, opgestaan, en heeft gerebelleerd tegen zijnen heer.

7 Daartoe hebben zich ijdele mannen, kinderen Belials, tot hem vergaderd, en hebben zich sterk gemaakt tegen Rehábeam, den zoon van Sálomo, als Rehábeam jong was en teeder van hart, dat hij zich tegen hen niet kon versterken.

8 En nu, gij denkt u te versterken tegen het koninkrijk des HEEREN, *hetwelk* in de hand is der zonen van David; gij zijt wel eene groote menigte, maar gij hebt gouden kalveren bij u, [f] die u Jeróbeam tot goden gemaakt heeft.

9 Hebt [g] gij niet de priesteren des HEEREN, de zonen van Äáron, en de Levieten uitgedreven, en hebt u priesteren gemaakt, gelijk de volken der landen? Een iegelijk, die komt om zijne hand te vullen met een jong rund en zeven rammen, die wordt priester dergenen, die geene goden zijn.

10 Maar ons aangaande, de HEERE is onze God, en wij hebben Hem niet verlaten; en de priesters, die den HEERE dienen, zijn de zonen van Äáron, en de Levieten zijn in het werk.

11 [h] En zij steken aan voor den HEERE brandofferen, op elken morgen en op elken avond, ook reukwerk van welriekende specerijen, nevens de toerichting des broods op de reine tafel, en den gouden kandelaar en zijne lampen, om *die* op elken avond te doen branden; want wij nemen waar de wacht des HEEREN, onzes Gods; maar gij hebt Hem verlaten.

12 Daarom ziet, God is met ons aan de spitse, en Zijne priesteren met de trompetten des geklanks, om tegen u alarmgeklank te maken; o kinderen Israëls! strijdt niet tegen den HEERE, den God uwer vaderen want gij zult geen' voorspoed hebben.

13 Maar Jeróbeam deed eene achterlage omwenden, om van achter hen te komen; zoo waren zij voor het aangezicht van Juda, en de achterlage van achter hen.

14 Toen nu Juda omzag, ziet, zoo hadden zij den strijd voor en achter; en zij riepen tot den HEERE, en de priesters trompetteden met de trompetten.

15 En de mannen van Juda maakten

---

[a] 1 Kon. 10:16. 2 Kron. 9:15. [b] 1 Kon. 14:21. [c] 2 Kron. 6:6. [d] 1 Kon. 15:1, enz. [e] 1 Kon. 11:26. [f] 1 Kon. 12:28, enz. [g] 1 Kon. 12:31. 2 Kron. 11:14, 15. [h] 2 Kron. 2:4.

een alarmgeschrei; en het geschiedde, als
de mannen van Juda een alarmgeschrei
maakten, dat God Jeróbeam en het gan-
sche Israël sloeg voor Abía en Juda.
16 En de kinderen Israëls vloden voor
het aangezicht van Juda; en God gaf hen
in hunne hand.
17 Abía dan, en zijn volk, sloeg hen met
eenen grooten slag; want uit Israël vielen
verslagen vijfhonderd duizend uitgelezene
mannen.
18 Alzoo werden de kinderen Israëls ver-
nederd te dier tijd; maar de kinderen van
Juda werden machtig, dewijl zij op den
HEERE, hunner vaderen God, gesteund
hadden.
19 En Abía jaagde Jeróbeam achterna,
en nam van hem de steden, Beth-El met
hare onderhoorige plaatsen, en Jesána
met hare onderhoorige plaatsen, en Efron
met hare onderhoorige plaatsen.
20 En Jeróbeam behield geene kracht
meer in de dagen van Abía; maar de
HEERE sloeg hem, dat hij stierf.
21 Zoo versterkte zich Abía; en hij nam
zich veertien vrouwen, en gewon twee en
twintig zonen en zestien dochteren.
22 Het overige nu der geschiedenissen
van Abía, zoo zijne wegen als zijne woor-
den, zijn beschreven in de historie van
den profeet Iddo.

Regeering van Asa; zijne overwinningen op de Ethiopiërs.

14 ZOO ontsliep Abía met zijne vade-
ren, en zij begroeven hem in de stad
Davids, en [a] zijn zoon Asa werd koning
in zijne plaats. In zijne dagen was het
land tien jaren stil.
2 En Asa deed, dat goed en dat recht was
in de oogen des HEEREN, zijns Gods.
3 Want [b] hij nam de altaren der vreem-
den, en de hoogten weg, en brak de opge-
richte beelden, en hieuw de bosschen af.
4 En hij zeide tot Juda, dat zij den
HEERE, den God hunner vaderen, zoeken,
en dat zij de wet en het gebod doen zouden.
5 Hij nam ook weg uit alle steden van
Juda de hoogten en de zonnebeelden; en
het koninkrijk was voor hem stil.
6 Daartoe bouwde hij vaste steden in
Juda; want het land was stil, en er was
geen oorlog in die jaren tegen hem, de-
wijl de HEERE hem rust gaf.
7 Want hij zeide tot Juda: Laat ons deze
steden bouwen, en muren daarom trekken,
en torens, deuren en grendelen, terwijl het
land nog is voor ons aangezicht; want wij
hebben den HEERE, onzen God, gezocht;
wij hebben *Hem* gezocht, en Hij heeft ons
rondom henen rust gegeven. Zoo bouw-
den zij en hadden voorspoed.
8 Asa nu had een heir van driehonderd
duizend uit Juda, rondas en spies dra-
gende, en tweehonderd en tachtig duizend
uit Benjamin, het schild dragende en den
boog spannende; alle deze waren kloeke
helden.
9 [c] En Zerah, de Moor, kwam tegen hen
uit, met een heir van duizendmaal duizend,
en driehonderd wagenen; en hij kwam tot
Marésa toe.
10 Toen toog Asa tegen hem uit; en zij
stelden de slagorde in het dal Zefátha bij
Marésa.
11 En Asa riep tot den HEERE, zijnen
God, en zeide: HEERE! het is niets bij U,
te helpen [d] hetzij den machtige, hetzij den
krachtelooze; help ons, o HEERE, onze
God! want wij steunen op U, en in Uwen
Naam zijn wij gekomen tegen deze me-
nigte; o HEERE! Gij zijt onze God, laat
den sterfelijken mensch tegen U niets
vermogen.
12 En de HEERE plaagde de Mooren voor
Asa en voor Juda; en de Mooren vloden.
13 Asa nu en het volk, dat met hem was,
jaagden hen na tot Gerar toe; en *zoo velen*
vielen er van de Mooren, dat er voor hen
geene hervatting was; want zij waren ver-
broken voor den HEERE en voor Zijn
leger; en zij droegen zeer veel roofs daar-
van.
14 En zij sloegen alle steden rondom
Gerar, want de verschrikking des HEEREN
was over hen; en zij beroofden al de ste-
den, omdat er veel roofs in was.
15 En zij sloegen ook de tenten van het
vee, en voerden weg schapen in menigte,
en kemelen; en kwamen weder te Jeruza-
lem.

Asa schaft de afgoderij af.

15 TOEN kwam de Geest Gods op
Azária, den zoon van Oded.
2 En hij ging uit, Asa tegen, en hij zeide
tot hem: Hoort mij, Asa, en gansch Juda
en Benjamin! de HEERE is met ulieden,
terwijl gij met Hem zijt; en [e] zoo gij Hem
zoekt, Hij zal van u gevonden worden;
[f] maar zoo gij Hem verlaat, Hij zal u ver-
laten.
3 [g] Israël nu is vele dagen geweest zonder
den waren God, en zonder eenen leerenden
priester, en zonder de wet.
4 [h] Maar als zij zich in hunnen nood be-
keerden tot den HEERE, den God Israëls;
en Hem zochten, zoo werd Hij van hen
gevonden.
5 En in die tijden was er geen vrede
voor dengene, die uitging, en dengene, die
inkwam; maar vele beroerten waren over
al de inwoners van die landen:
6 Dat volk tegen volk, en stad tegen stad
in stukken gestooten werden; want God
had hen met allen angst verschrikt.

[a] 1 Kon. 15:8, enz. [b] 1 Kon. 15:13. [c] 2 Kron. 16:8. [d] 1 Sam. 14:6. [e] 1 Kron. 28:9. 2 Kron. 33:12. Matth. 7:7. [f] 2 Kron. 24:20. [g] Hos. 3:4. [h] Deut. 4:29.

7 Daarom weest gij sterk, en laat uwe
handen niet verslappen; want er is loon
naar uw werk.
8 Als nu Asa deze woorden hoorde, en
de profetie van den profeet Oded, sterkte
hij zich, en hij deed weg de verfoeiselen
uit het gansche land van Juda en Benja-
min, en uit de steden, die hij van het
gebergte van Efraïm genomen had, en
vernieuwde het altaar des HEEREN, dat
voor het voorhuis des HEEREN was.
9 En hij vergaderde het gansche Juda
en Benjamin, en de vreemdelingen met
hen uit Efraïm, en Manasse, en uit
Simeon; want uit Israël vielen zij tot
hem in menigte, als zij zagen, dat de
HEERE, zijn God, met hem was.
10 En zij vergaderden zich te Jeruzalem,
in de derde maand, in het vijftiende jaar
van het koninkrijk van Asa.
11 En zij offerden den HEERE ten zelf-
den dage van den roof, *dien* zij gebracht
hadden zevenhonderd runderen en zeven
duizend schapen.
12 En zij [a] traden in een verbond, dat
zij den HEERE, den God hunner vaderen,
zoeken zouden met hun gansche hart en
met hunne gansche ziel.
13 En al wie den HEERE, den God
Israëls, niet zou zoeken, [b] zou gedood
worden, van den kleine tot den groote,
en van den man tot de vrouw toe.
14 En zij zwoeren den HEERE met luider
stem en met gejuich, desgelijks met trom-
petten en met bazuinen.
15 En gansch Juda was verblijd over
dezen eed; want zij hadden met hun
gansche hart gezworen, en met hunnen
ganschen wil Hem gezocht; en Hij werd
van hen gevonden, en de HEERE gaf hun
rust rondom henen.
16 Aangaande ook Máächa, de moeder
van den koning Asa, hij zette haar af, dat
zij geene [c] koningin ware, omdat zij eenen
afgrijselijken afgod in een bosch gemaakt
had; ook roeide Asa haren afgrijselijken
afgod uit, en verbrijzelde en verbrandde
hem aan de beek Kidron.
17 De hoogten werden wel niet wegge-
nomen uit Israël, het hart van Asa
nochtans was volkomen al zijne dagen.
18 En hij bracht in het huis Gods de
geheiligde dingen zijns vaders,en zijne ge-
heiligde dingen: zilver en goud, en vaten.
19 En er was geen oorlog tot in het vijf
en dertigste jaar van het koninkrijk van
Asa.

Misslag door Asa begaan door zich te verbinden met Syrië tegen Israël.—Zijn dood.

16 IN [d] het zes en dertigste jaar van
het koninkrijk van Asa, toog Báësa,
de koning van Israël, op tegen Juda, en
bouwde Rama, opdat hij niemand toeliet
uit te gaan en in te komen tot Asa, den
koning van Juda.
2 Toen bracht Asa het zilver en het goud
voort, uit de schatten van het huis des
HEEREN en van het huis des Konings, en
zond tot Benhadad, den koning van Syrië,
die te Damaskus woonde, zeggende:
3 Er is een verbond tusschen mij en
tusschen u, en tusschen mijnen vader en
tusschen uwen vader; zie, ik zend u zilver
en goud, ga heen, maak uw verbond te
niet met Báësa, den koning van Israël,
dat hij van tegen mij aftrekke.
4 En Benhadad hoorde naar den koning
Asa, en zond de oversten der heiren, die
hij had, tegen de steden van Israël, en
zij sloegen Ijon, en Dan, en Abel-Maïm,
en alle schatsteden van Naftlali.
5 En het geschiedde, als Báësa *zulks*
hoorde, dat hij afliet van Rama te bou-
wen, en zijn werk staakte.
6 Toen nam de koning Asa gansch
Juda, en zij droegen weg de steenen van
Rama, en het hout daarvan, waarmede
Báësa gebouwd had; en hij bouwde
daarmede Geba en Mizpa.
7 En in denzelfden tijd kwam de ziener
Hanáni tot Asa, den koning van Juda,
en hij zeide tot hem: Omdat gij ge-
steund hebt op den koning van Syrië,
en niet gesteund hebt op den HEERE,
uwen God, daarom is het heir des konings
van Syrië uit uwe hand ontkomen.
8 Waren niet de Mooren en de Libyërs
een groot heir met zeer vele wagenen en
ruiteren? Toen gij nochtans op den
HEERE steundet, heeft Hij hen in uwe
hand gegeven;
9 Want den HEERE *aangaande*, [e] Zijne
oogen doorloopen de gansche aarde, om
Zich sterk te bewijzen aan *degenen*,
welker hart volkomen is tot Hem; gij
hebt hierin zottelijk gedaan, want van
nu af zullen oorlogen tegen u zijn.
10 Doch Asa werd toornig tegen den
ziener, en leidde hem in het gevangenhuis,
want hij was hierover tegen hem ontsteld;
daartoe onderdrukte Asa *eenigen* uit het
volk ter zelfder tijd.
11 En ziet, de geschiedenissen van Asa,
de eerste met de laatste, ziet, zij zijn
beschreven in het boek der koningen van
Juda en Israël.
12 Asa nu werd, in het negen en der-
tigste jaar van zijn koninkrijk, krank
aan zijne voeten: tot op het hoogste toe
was zijne krankheid; daartoe ook zocht
hij den HEERE niet in zijne krankheid,
maar de medicijnmeesters.
13 Alzoo ontsliep Asa met zijne vaderen;
en hij stierf in het een en veertigste jaar
zijner regeering.

[a] Joz. 24:15. Neh. 10:29. [b] Deut. 13:9. [c] 1 Kon. 15:13. [d] 1 Kon. 15:17.
[e] Job 34:21. Spr. 5:21; 15:3. Jer. 16:17; 32:19.

14 En zij begroeven hem in zijn graf, dat hij voor zich gegraven had in de stad Davids, en legden hem op het bed, hetwelk hij gevuld had met specerijen, en dat van verscheidene soorten, naar apothekerskunst toebereid; en zij brandden over hem eene gansch groote branding.

Voorspoed en macht van Jósafat.

17 EN [a] zijn zoon Jósafat werd koning in zijne plaats, en hij sterkte zich tegen Israël.
2 En hij legde krijgsvolk in alle vaste steden van Juda, en legde bezettingen in het land van Juda, en [b] in de steden van Efraïm, die zijn vader Asa ingenomen had.
3 En de HEERE was met Jósafat; want hij wandelde in de vorige wegen zijns vaders Davids, en zocht de Baäls niet;
4 Maar hij zocht den God zijns vaders, en wandelde in Zijne geboden, en niet naar het doen van Israël.
5 En de HEERE bevestigde het koninkrijk in zijne hand, en gansch Juda gaf Jósafat geschenken; en hij had rijkdom en eere in menigte.
6 En zijn hart verhief zich in de wegen des HEEREN; en hij nam verder de hoogten en de bosschen uit Juda weg.
7 In het derde jaar nu zijner regeering zond hij tot zijne vorsten, tot Ben-chaïl, en tot Obadja, en tot Zechárja, en tot Netháneël, en tot Michája, opdat men zou leeren in de steden van Juda.
8 En met hen de Levieten: Semája en Nethánja, en Zebádja, en Asaël, en Semiramôth, en Jónathan, en Adonia, en Tobia, en Tôb-Adonia, de Levieten, en met hen de priesters Elisáma en Joram.
9 En zij leerden in Juda, en het wetboek des HEEREN was bij hen; en zij gingen rondom in alle steden van Juda, en leerden onder het volk.
10 En eene verschrikking des HEEREN werd over alle koninkrijken der landen, die rondom Juda waren, dat zij niet krijgden tegen Jósafat.
11 En van de Filistijnen brachten zij Jósafat geschenken met het opgelegde geld; ook brachten hem de Arabieren klein vee, zeven duizend en zevenhonderd rammen, en zeven duizend en zevenhonderd bokken.
12 Alzoo nam Jósafat toe, en werd ten hoogste groot; daartoe bouwde hij in Juda burchten en schatsteden.
13 En hij had veel werks in de steden van Juda, en krijgslieden, kloeke helden in Jeruzalem.
14 Dit nu is hunne telling, naar de huizen hunner vaderen. In Juda waren oversten der duizenden: Adna de overste, en met hem waren driehonderd duizend kloeke helden.
15 Naast hem nu was de overste Jóhanan; en met hem waren tweehonderd en tachtig duizend.
16 En naast hem was Amásia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig den HEERE overgegeven had; en met hem waren tweehonderd duizend kloeke helden.
17 En uit Benjamin was Eljáda, een kloek held; en met hem tweehonderd duizend, die met boog en schild gewapend waren.
18 En naast hem was Józabad; en met hem waren honderd en tachtig duizend, ten krijge toegerust.
19 Deze waren in den dienst des Konings; behalve degenen, die de Koning in de vaste steden door gansch Juda gezet had.

Verbond van Jósafat met Achab tegen de Syriërs. Voorspelling van Micha. Dood van Achab en vlucht van Israël.

18 JÓSAFAT nu had rijkdom en eere in overvloed; en hij verzwagerde zich aan Achab.
2 En [c] ten einde van *eenige* jaren toog hij af tot Achab naar Samaría; en Achab slachtte schapen en runderen voor hem in menigte, en voor het volk, dat met hem was; en hij porde hem aan, om op te trekken naar Ramoth in Gilead.
3 Want Achab, de koning van Israël, zeide tot Jósafat, den koning van Juda: Zult gij met mij gaan naar Ramoth in Gilead? En hij zeide tot hem: [d] Zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, en gelijk uw volk is, zal mijn volk zijn, en wij zullen met u zijn in dezen krijg.
4 Verder zeide Jósafat tot den koning van Israël: [e] Vraag toch als heden naar het woord des HEEREN.
5 Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, vierhonderd mannen, en hij zeide tot hen: Zullen wij tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En zij zeiden: Trek op; want God zal hen in de hand des Konings geven.
6 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog een profeet des HEEREN, dat wij van hem vragen mochten?
7 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem, want hij profeteert over mij niets goeds, maar altijd kwaad; deze is Micha, de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De Koning zegge niet alzoo.
8 Toen riep de koning van Israël eenen kamerling, en hij zeide: Haal haastiglijk Micha, den zoon van Jimla.
9 De koning van Israël nu en Jósafat,

[a] 1 Kon. 15:24. [b] 2 Kron. 15:8. [c] 1 Kon. 22:2. [d] 1 Kon. 22:4. [e] 1 Sam. 23:2. 2 Sam. 2:1.

de koning van Juda, zaten elk op zijnen
troon, bekleed met *hunne* kleederen, en
zij zaten op het plein, aan de deur der
poort van Samaría; en al de profeten profeteerden in hunne tegenwoordigheid.
10 En Zedekía, de zoon van Kenáäna,
had zich ijzeren hoornen gemaakt, en hij
zeide: Zoo zegt de HEERE: Met deze
zult gij de Syriërs stooten, totdat gij hen
gansch verdaan zult hebben.
11 En al de profeten profeteerden alzoo,
zeggende: Trek op naar Ramoth in
Gilead, en gij zult voorspoedig zijn; want
de HEERE zal hen in de hand des Konings
geven.
12 De bode nu, die heengegaan was, om
Micha te roepen, sprak tot hem, zeggende: Zie, de woorden der profeten zijn,
uit éénen mond, goed tot den Koning;
dat nu toch uw woord zij, gelijk als
van eenen uit hen, en spreek het goede.
13 Doch Micha zeide: *Zoo waarachtig
als* de HEERE leeft, hetgeen mijn God
zeggen zal, dat zal ik spreken!
14 Als hij tot den Koning gekomen
was, zoo zeide de Koning tot hem: Micha!
zullen wij naar Ramoth in Gilead ten
strijde trekken, of zal ik het nalaten? En
hij zeide: Trekt op, en gijlieden zult
voorspoedig zijn; want zij zullen in uwe
hand gegeven worden.
15 En de Koning zeide tot hem: Tot
hoevele reizen zal ik u bezweren, opdat
gij tot mij niet spreekt, dan de waarheid,
in den Naam des HEEREN?
16 En hij zeide: Ik zag het gansche
Israël verstrooid op de bergen, gelijk
schapen, die geenen herder hebben; en
de HEERE zeide: Deze hebben geenen
heer; een iegelijk keere weder naar zijn
huis in vrede.
17 Toen zeide de koning van Israël tot
Jósafat: Heb ik tot u niet gezegd: Hij
zal over mij niets goeds, maar kwaad
profeteeren?
18 Verder zeide hij: Daarom hoort het
woord des HEEREN: Ik zag den HEERE,
zittende op Zijnen troon, en al het
hemelsche heir, staande aan Zijne rechter- en Zijne linkerhand.
19 En de HEERE zeide: Wie zal Achab,
den koning van Israël, overreden, dat hij
optrekke, en valle te Ramoth in Gilead?
Daarna zeide Hij: Deze zegt aldus, en
die zegt alzoo.
20 Toen kwam een [a] geest voort, en
stond voor het aangezicht des HEEREN,
en zeide: Ik zal hem overreden. En de
HEERE zeide tot hem: Waarmede?
21 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een
leugengeest zijn in den mond van al
zijne profeten. En Hij zeide: Gij zult
overreden, en zult ook vermogen; ga uit,
en doe alzoo.
22 Nu dan, [b] zie, de HEERE heeft eenen
leugengeest in den mond van deze uwe
profeten gegeven, en de HEERE heeft
kwaad over u gesproken.
23 Toen trad Zedekía, de zoon van
Kenáäna, toe, en [c] sloeg Micha op het
kinnebakken, en hij zeide: Door wat
weg is de Geest des HEEREN van mij
doorgegaan, om u aan te spreken?
24 En Micha zeide: Zie, gij zult het
zien aan dienzelfden dag, als gij zult gaan
van kamer in kamer, om u te versteken.
25 De koning van Israël nu zeide:
Neemt Micha, en brengt hem weder tot
Amon, den overste der stad, en tot Joas,
den zoon des Konings;
26 En gijlieden zult zeggen: Zoo zegt
de Koning: Zet dezen in het gevangenhuis, en spijst hem met brood der
bedruktheid, en met water der bedruktheid, totdat ik met vrede wederkom.
27 En Micha zeide: Indien gij eenigszins met vrede wederkomt, zoo heeft de
HEERE door mij niet gesproken. Verder
zeide hij: Hoort, gij volken altegaar!
28 Alzoo toog de koning van Israël, en
Jósafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.
29 En de koning van Israël zeide tot
Jósafat: Als ik mij versteld heb, zal ik
in den strijd komen; maar gij, trek uwe
kleederen aan. Alzoo verstelde zich de
koning van Israël, en zij kwamen in den
strijd.
30 De koning nu van Syrië had geboden
aan de oversten der wagenen, die hij
had, zeggende: Gijlieden zult niet strijden tegen kleinen noch grooten, maar
tegen den koning van Israël alleen.
31 Het geschiedde dan, als de oversten
der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden: Die is de koning van Israël; en zij
togen rondom hem, om te strijden;
maar Jósafat riep, en de HEERE hielp
hem, en God wendde hen van hem af.
32 Want het geschiedde, als de oversten
der wagenen zagen, dat het de koning
van Israël niet was, dat zij van achter
hem afkeerden.
33 Toen spande een man den boog in
zijne eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en
tusschen het pantsier. Toen zeide hij
tot den voerman: Keer uwe hand, en voer
mij uit het leger; want ik ben verwond.
34 En de strijd nam op dien dag toe,
en de koning van Israël deed zich met
den wagen staande houden tegenover
de Syriërs, tot den avond toe; en hij
stierf ter tijd, als de zon onderging.

19 EN Jósafat, de koning van Juda,
keerde met vrede weder naar zijn
huis te Jeruzalem.

[a] Job 1:6. [b] Job 12:16, 20. Jes. 19:14. Ezech. 14:9. [c] Jer. 20:2. Mark. 14:65. Hand. 23:2.

2 En Jehu, de zoon van Hanáni, de ziener, ging uit, hem tegen, en zeide tot den koning Jósafat: Zoudt gij den goddelooze helpen, en die den HEERE haten, liefhebben? nu is daarom over u van het aangezicht des HEEREN groote toornigheid.

3 Evenwel goede dingen zijn bij u gevonden; [a] want gij hebt de bosschen uit het land weggedaan, en uw hart gericht om God te zoeken.

4 Jósafat nu woonde te Jeruzalem; en hij toog wederom uit door het volk, van Berséba af tot het gebergte van Efraïm toe, en deed hen wederkeeren tot den HEERE, hunner vaderen God.

5 En hij stelde richters in het land, in alle vaste steden van Juda, van stad tot stad.

6 En hij zeide tot de richters: Ziet wat gij doet; want gij houdt het gericht niet den mensche, maar den HEERE; en Hij is bij u in de zaak van het gericht.

7 Nu dan, de verschrikking des HEEREN zij op ulieden; neemt waar, en doet het; [b] want bij den HEERE, onzen God, is geen onrecht, [c] noch aanneming van personen, noch ontvanging van geschenken.

8 Daartoe stelde Jósafat ook te Jeruzalem *eenige* van de Levieten, en van de priesteren, en van de hoofden der vaderen van Israël, over het gericht des HEEREN, en over rechtsgeschillen, als zij weder te Jeruzalem gekomen waren.

9 En hij gebood hun, zeggende: Doet alzoo in de vreeze des HEEREN, met getrouwheid en met een volkomen hart.

10 En *in* alle geschil, hetwelk van uwe broederen, die in hunne steden wonen, tot u zal komen, tusschen bloed en bloed, tusschen wet en gebod, en inzettingen en rechten, zoo vermaant hen, dat zij niet schuldig worden aan den HEERE, en eene groote toornigheid over u en over uwe broederen zij; doet alzoo, en gij zult niet schuldig worden.

11 En ziet, Amárja, de hoofdpriester, is over u in alle zaak des HEEREN; en Zebádja, de zoon van Ismaël, de vorst van het huis van Juda, in alle zaak des Konings; ook zijn de ambtlieden, de Levieten, voor uw aangezicht; weest sterk, en doet het, en de HEERE zal met den goede zijn.

Overwinning van Jósafat op de Moabieten en Ammonieten.—Einde zijner regeering.

20 HET geschiedde nu na dezen, dat de kinderen Moabs, en de kinderen Ammons, en met hen *anderen* benevens de Ammonieten, kwamen tegen Jósafat ten strijde.

2 Toen kwamen er, die Jósafat boodschapten, zeggende: Daar komt eene groote menigte tegen u van gene zijde der zee, uit Syrië; en zie, zij zijn te Házezonthamar, hetwelk is Engédi.

3 Jósafat nu vreesde, en stelde zijn aangezicht om den HEERE te zoeken; en hij riep een vasten uit in gansch Juda.

4 En Juda werd vergaderd, om van den HEERE *hulp* te zoeken; ook kwamen zij uit alle steden van Juda om den HEERE te zoeken.

5 En Jósafat stond in de gemeente van Juda en Jeruzalem, in het huis des HEEREN, voor het nieuwe voorhof.

6 En hij zeide: O HEERE! God onzer vaderen! zijt Gij niet die God in den hemel? ja, Gij zijt de Heerscher over alle koninkrijken der Heidenen; en [d] in Uwe hand is kracht en sterkte, zoodat niemand zich tegen U stellen kan.

7 Hebt Gij niet, onze God! de inwoners dezes lands van voor het aangezicht van Uw volk Israël verdreven, en dat aan het zaad van Abraham, Uwen liefhebber, tot in eeuwigheid gegeven?

8 Zij nu hebben daarin gewoond, en zij hebben U daarin een heiligdom gebouwd voor Uwen Naam, zeggende:

9 [e] Indien over ons *eenig* kwaad komt, het zwaard des oordeels, of pestilentie, of honger, wij zullen voor dit huis en voor Uw aangezicht staan, dewijl Uw Naam in dit huis is; en wij zullen uit onze benauwdheid tot U roepen, en Gij zult verhooren en verlossen.

10 En nu, zie de kinderen Ammons, en Moab, en die van het gebergte Seïr, door welken Gij Israël niet toeliet te trekken, als zij uit Egypteland togen, maar zij weken van hen, en verdelgden hen niet;

11 Zie dan, zij vergelden het ons, komende om ons uit Uwe erve, die Gij ons te erven gegeven hebt, te verdrijven.

12 O onze God! zult Gij geen recht tegen hen oefenen? want in ons is geene kracht tegen deze groote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze oogen zijn op U.

13 En gansch Juda stond voor het aangezicht des HEEREN, ook hunne kinderkens, hunne vrouwen en hunne zonen.

14 Toen kwam de Geest des HEEREN in het midden der gemeente, op Jaházïël, den zoon van Zechárja, den zoon van Benája, den zoon van Jehíël, den zoon Matthánja, den Leviet, uit de zonen van Asaf;

15 En hij zeide: Merkt op, geheel Juda,

---

[a] 2 Kron. 17:4, 6. [b] Deut. 32:4. Rom. 9:14. [c] Deut. 10:17. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. [d] 1 Kron. 29:12. Matth. 6:13. [e] 1 Kon. 8:33, 34, 35, enz. 2 Kron. 6:28; 7:13.

en gij, inwoners van Jeruzalem, en gij, koning Jósafat! alzoo zegt de HEERE tot ulieden: [a] Vreest gijlieden niet, en wordt niet ontzet van wege deze groote menigte; want de strijd is niet uwe, maar Godes.

16 Trekt morgen tot hen af; ziet, zij komen op bij den opgang van Ziz; en gij zult hen vinden in het einde des dals, voor aan de woestijn van Jerúël.

17 Gij zult in dezen *strijd* niet te strijden hebben; stelt uzelven, staat en ziet het heil des HEEREN met u, o Juda en Jeruzalem! vreest niet, en ontzet u niet, gaat morgen uit, hun tegen; want de HEERE zal met u wezen.

18 Toen neigde zich Jósafat met het aangezicht ter aarde; en gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem vielen neder voor het aangezicht des HEEREN, aanbiddende den HEERE.

19 En de Levieten uit de kinderen der Kahathieten, en uit de kinderen der Korahieten, stonden op, om den HEERE, den God Israëls, met luider stem ten hoogste te prijzen.

20 En zij maakten zich des morgens vroeg op, en togen uit naar de woestijn van Tekóa; en als zij uittogen, stond Jósafat, en zeide: Hoort mij, o Juda, en gij, inwoners van Jeruzalem! gelooft in den HEERE, uwen God, zoo zult gij bevestigd worden; gelooft aan Zijne profeten, en gij zult voorspoedig zijn.

21 Hij nu beraadslaagde zich met het volk, en hij stelde den HEERE zangers, die de heilige Majesteit prijzen zouden, voor de toegerusten uitgaande en zeggende: Looft den HEERE; want Zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid!

22 Ter tijd nu, als zij aanhieven met een vreugdegeroep en lofzang, [b] stelde de HEERE achterlagen tegen de kinderen Ammons, Moab, en die van het gebergte Seïr, die tegen Juda gekomen waren; en zij werden geslagen.

23 Want de kinderen Ammons en Moab stonden op tegen de inwoners van het gebergte Seïr, om te verbannen en te verdelgen; en als zij met de inwoners van Seïr een einde gemaakt hadden, hielpen zij de een den ander ten verderve.

24 Als nu Juda tot den wachttoren in de woestijn gekomen was, wendden zij zich naar de menigte; en ziet, het waren doode lichamen, liggende op de aarde, en niemand was ontkomen.

25 Jósafat nu en zijn volk kwamen, om hunnen buit te rooven, en zij vonden bij hen in menigte, zoowel have en doode lichamen, als kostelijk gereedschap, en namen voor zich weg, totdat zij niet meer dragen konden; en zij roofden den buit drie dagen, want dies was veel.

26 En op den vierden dag vergaderden zij zich in het dal van Beràcha, want daar loofden zij den HEERE; daarom noemden zij den naam dier plaats het dal van Beràcha, tot op dezen dag.

27 Daarna keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem weder, en Jósafat in de voorspitse van hen, om wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen; want de HEERE had hen verblijd over hunne vijanden.

28 En zij kwamen te Jeruzalem, met luiten, en met harpen, en met trompetten, tot het huis des HEEREN.

29 En er werd eene verschrikking Gods over alle koninkrijken dier landen, als zij hoorden, dat de HEERE tegen de vijanden van Israël gestreden had.

30 Alzoo was het koninkrijk van Jósafat stil; en zijn God gaf hem rust rondom henen.

31 Zoo regeerde Jósafat over Juda; hij was [c] vijf en dertig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde vijf en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Azúba, eene dochter van Silhi.

32 En hij wandelde in den weg van zijnen vader Asa, en hij week daarvan niet af, doende dat recht was in de oogen des HEEREN.

33 Evenwel werden de hoogten niet weggenomen; want het volk had nog zijn hart niet geschikt tot den God zijner vaderen.

34 Het overige nu der geschiedenissen van Jósafat, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Jehu, den zoon van Hanáni, die men hem deed opteekenen in het boek der koningen van Israël.

35 Doch na dezen vergezelschapte zich Jósafat, de koning van Juda, met Aházia, den koning van Israël; die handelde goddelooslijk in *zijn* doen.

36 En hij vergezelschapte zich met hem, [d] om schepen te maken, om naar Tharsis te gaan; en zij maakten de schepen te Ezeon-Géber.

37 Maar Eliëzer, de zoon van Dódava, van Marésa, profeteerde tegen Jósafat, zeggende: Omdat gij u met Aházia vergezelschapt hebt, heeft de HEERE uwe werken verscheurd. Alzoo werden de schepen verbroken, dat zij niet konden naar Tharsis gaan.

De goddelooze Joram, koning van Juda.

21 DAARNA [e] ontsliep Jósafat met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad Davids; en zijn zoon Joram werd koning in zijne plaats.

2 En hij had broederen, Jósafats zonen,

[a] Ex. 14:13. [b] Richt. 7:22. 1 Sam. 14:20. [c] 1 Kon. 22:42. [d] 1 Kon. 22:49.
[e] 1 Kon. 22:51. 2 Kon. 8:16.

Azárja, en Jehíël, en Zechárja, en Azar-
jáhu, en Míchaël, en Sefátja; deze allen
waren zonen van Jósafat, den koning van
Israël.
3 En hun vader had hun vele gaven
gegeven van zilver, en van goud, en van
kostelijkheden, met vaste steden in Juda;
maar het koninkrijk gaf hij Joram, om-
dat hij de eerstgeborene was.
4 Als Joram tot het koninkrijk zijns va-
ders opgekomen was, en zich versterkt
had, zoo doodde hij al zijne broederen
met het zwaard, mitsgaders ook *eenige*
van de vorsten van Israël.
5 [a] Twee en dertig jaar was Joram oud,
toen hij koning werd, en hij regeerde
acht jaren te Jeruzalem.
6 En hij wandelde in den weg der ko-
ningen van Israël, gelijk als het huis van
Achab deed, want hij had de dochter van
Achab tot eene vrouw; en hij deed dat
kwaad was in de oogen des HEEREN.
7 Doch de HEERE wilde het huis Davids
niet verderven, om des verbonds wil, [b] dat
Hij met David gemaakt gehad; en gelijk
als Hij [c] gezegd had, hem en zijnen zonen
ten allen dage eene lamp te zullen geven.
8 [d] In zijne dagen vielen de Edomieten
af van onder het gebied van Juda, en zij
maakten over zich eenen koning.
9 Daarom toog Joram voort met zijne
oversten, en al de wagenen met hem; en
hij maakte zich des nachts op, [e] en sloeg
de Edomieten, die rondom hem waren,
en de oversten der wagenen.
10 [f] Evenwel vielen de Edomieten af
van onder het gebied van Juda, tot op
dezen dag; toen ter zelfder tijd viel Libna
af van onder zijn gebied; want hij had
den HEERE, den God zijner vaderen, ver-
laten.
11 Ook maakte hij hoogten op de bergen
van Juda; en hij deed de inwoners van
Jeruzalem hoereeren, ja, hij dreef Juda
daartoe.
12 Zoo kwam een schrift tot hem van
den profeet Elía, zeggende: Alzoo zegt
de HEERE, de God van uwen vader David:
Omdat gij in de wegen van uwen vader
Jósafat, en in de wegen van Asa, den
koning van Juda, niet gewandeld hebt;
13 Maar hebt gewandeld in den weg der
koningen van Israël, en hebt Juda en de
inwoners van Jeruzalem doen hoereeren,
achtervolgens het hoereeren van het huis
van Achab; en ook uwe broederen, van
uws vaders huis, gedood hebt, die beter
waren dan gij;
14 Zie, de HEERE zal *u* plagen met eene
groote plage aan uw volk, en aan uwe
kinderen, en aan uwe vrouwen, en aan al
uwe have.
15 Gij zult ook in groote krankheden
zijn, door de krankheid uwer ingewanden,
totdat uwe ingewanden uitgaan van wege
de krankheid, jaar op jaar.
16 Zoo verwekte de HEERE tegen Joram
den geest der Filistijnen en der Arabie-
ren, die aan de zijde der Mooren zijn.
17 Die togen op in Juda, en braken
daarin, en voerden alle have weg, die in
het huis des Konings gevonden werd,
zelfs ook zijne kinderen en zijne vrou-
wen; zoodat hem geen zoon overgelaten
werd, dan Jóahaz, de kleinste zijner
zonen.
18 En na dit alles plaagde de HEERE
hem in zijn ingewand met eene krank-
heid, daar geen genezen aan was.
19 Dit geschiedde van jaar tot jaar, zoo-
dat, wanneer de tijd van het einde der
twee jaren uitging, zijne ingewanden
met de krankheid uitgingen, dat hij stierf
van booze krankheden; en zijn volk
maakte hem geene branding, als de
branding zijner vaderen.
20 Hij was twee en dertig *jaren* oud, als
hij koning werd, en regeerde acht jaren
te Jeruzalem, en hij ging, henen zonder
begeerd te zijn; en zij begroeven hem in
de stad Davids, maar niet in de graven
der koningen.

Aházia, koning van Juda, wordt door Jehu omgebracht.

22 EN [g] de inwoners van Jeruzalem
maakten Aházia, zijnen kleinsten
zoon, koning in zijne plaats; want eene
bende, die met de Arabieren in het leger
gekomen was, had al de eersten gedood.
Aházia dan, de zoon van Joram, den
koning van Juda, regeerde.
2 Twee en veertig jaar was Aházia oud,
toen hij koning werd, en hij regeerde
een jaar te Jeruzalem; en de naam zijner
moeder was Athália, eene dochter van
Omri.
3 Hij wandelde ook in de wegen van het
huis van Achab; want zijne moeder was
zijne raadgeefster, om goddeloослijk te
handelen.
4 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, gelijk het huis van Achab;
want zij waren zijne raadgevers, na den
dood zijns vaders, hem ten verderve.
5 Hij wandelde ook in hunnen raad,
[h] en toog henen met Joram, den zoon van
Achab, den koning van Israël, tot den
strijd tegen Házaël, den koning van
Syrië, bij Ramoth in Gilead; en de
Syriërs sloegen Joram.
6 En hij keerde weder om zich te laten
genezen te Jizreël; want *hij had* wonden,
die men hem bij Rama geslagen had, als
hij streed tegen Házaël, den koning van
Syrië; en Azárja, de zoon van Joram,

---

[a] 2 Kon. 8:17. [b] 2 Sam. 7:12. 1 Kon. 11:36. Ps. 132:11, 17. [c] 1 Kon. 11:36.
[d] 2 Kon. 8:20. [e] 2 Kon. 8:21. [f] 2 Kon. 8:22. [g] 2 Kon. 8:24, 25, enz. [h] 2 Kon. 8:28.

den koning van Juda, kwam af, om
Joram, den zoon van Achab, te Jizreël
te bezien, want hij was krank.
7 De vertreding nu van Aházia was van
God, dat hij tot Joram kwam; want als
hij gekomen was, toog hij met Joram uit
tot Jehu, den zoon van Nimsi, welken
de HEERE gezalfd had, om het huis van
Achab uit te roeien.
8 Zoo geschiedde het, als Jehu oordeel
uitvoerde tegen het huis van Achab, dat
hij de vorsten van Juda en de zonen der
broederen van Aházia, die Aházia dienden,
vond, [a] en die doodde.
9 [b] Daarna zocht hij Aházia, en zij kregen
hem (want hij was verstoken in
Samaría), en zij brachten hem tot Jehu,
en zij doodden hem, en begroeven hem;
want zij zeiden: Hij is de zoon van
Jósafat, die den HEERE met zijn gansche
hart gezocht heeft. Zoo had het huis
van Aházia niemand, die kracht behield
tot het koninkrijk.

De goddelooze Athália overweldigt den troon van Juda.—Jójada, de priester, herstelt het geslacht van David.

10 TOEN Athália, de moeder van Aházia,
zag, dat haar zoon dood was, zoo maakte
zij zich op, en bracht al het koninklijke
zaad van het huis van Juda om.
11 Maar Józabath, de dochter des Konings,
nam Joas, den zoon van Aházia,
en stal hem uit het midden van des Konings
zonen, die gedood werden, en zette
hem en zijne voedster in eene slaapkamer;
zoo verborg hem Józabath, de
dochter van den koning Joram, de huisvrouw
van den priester Jójada (want zij
was de zuster van Aházia), voor Athália,
dat zij hem niet doodde.
12 En hij was bij hen verstoken in het
huis Gods zes jaren; en Athália regeerde
over het land.

23 DOCH in het zevende jaar versterkte
zich Jójada, en nam de
oversten der honderden, Azárja, den zoon
van Jeróham, en Ismaël, den zoon van
Jóhanan, en Azárja, den zoon van Obed,
en Maäséja, den zoon van Adája, en
Elisáfat, den zoon van Zichri, met zich
in een verbond.
2 Die togen om in Juda, en vergaderden
de Levieten uit alle steden van Juda, en
de hoofden der vaderen van Israël, en zij
kwamen naar Jeruzalem.
3 En die gansche gemeente maakte een
verbond in het huis Gods, met den Koning;
en hij zeide tot hen: Ziet, de zoon
des Konings zal koning zijn, [c] gelijk als
de HEERE van de zonen van David gesproken
heeft.
4 [d] Dit is de zaak, die gij doen zult: een
derde deel van u, die op den sabbat ingaan,
van de priesteren en van de Levieten,
zullen tot portiers der dorpelen
zijn;
5 En een derde deel zal zijn aan het
huis des Konings, en een derde deel aan
de Fondamentpoort en al het volk zal
in de voorhoven zijn van het huis des
HEEREN.
6 Maar dat niemand kome in het huis
des HEEREN, dan de priesteren en de
Levieten, die dienen; die zullen ingaan,
want zij zijn heilig; maar al het volk zal
de wacht des HEEREN waarnemen.
7 De Levieten nu zullen den Koning
rondom omsingelen, een ieder met zijne
wapenen in zijne hand, en die tot het
huis inkomt, zal gedood worden; doch
weest gijlieden bij den Koning, als hij
inkomt en uitgaat.
8 En de Levieten en gansch Juda deden
naar alles, wat de priester Jójada geboden
had; en zij namen een ieder zijne
mannen, die op den sabbat inkwamen,
met degenen, die op den sabbat uitgingen;
want de priester Jójada had aan de
verdeelingen geen verlof gegeven.
9 Verder gaf de priester Jójada aan de
oversten der honderden de spiesen, en de
rondassen, en de schilden, die van den
koning David geweest waren, die in het
huis Gods waren.
10 En hij stelde al het volk, en een ieder
met zijn geweer in zijne hand, van de
rechterzijde van het huis tot de linkerzijde
van het huis, naar het altaar en
naar het huis, bij den Koning rondom.
11 Toen brachten zij des Konings zoon
voor, en zetten hem de kroon op, en *gaven
hem* de getuigenis, en zij maakten hem
koning; en Jójada en zijne zonen zalfden
hem, en zeiden: De Koning leve!
12 Toen nu Athália hoorde de stem des
volks, dat toeliep en den Koning roemde,
kwam zij tot het volk in het huis des
HEEREN.
13 En zij zag toe, en ziet, de Koning
stond bij zijnen pilaar, aan den ingang,
en de oversten en de trompetten waren
bij den Koning; en al het volk des lands
was blijde, en blies met trompetten; en
de zangers waren er met muzikale instrumenten,
en gaven te kennen, dat men
lofzingen zou; toen verscheurde Athália
hare kleederen, en zij riep: Verraad,
verraad!
14 Maar de priester Jójada bracht de
oversten der honderden, die over het heir
gesteld waren, uit, en zeide tot hen:
Brengt ze uit tot buiten de ordeningen,
en die haar volgt, zal met het zwaard
gedood worden; want de priester had
gezegd: Gij zult ze in het huis des
HEEREN niet dooden.

---

[a] 2 Kon. 10:14. [b] 2 Kon. 9:27. [c] 2 Sam. 7:13. 2 Kron. 21:7. [d] 2 Kon. 11:5, enz.

15 En zij legden de handen aan haar, en
zij ging naar den ingang van de Paarden-
poort, naar het huis des Konings; en zij
doodden ze daar.
16 En Jójada maakte een verbond, tus-
schen zich, en tusschen al het volk, en
tusschen den Koning, dat zij den HEERE
tot een volk zouden zijn.
17 [a] Daarna ging al het volk in het huis
van Baäl, en braken dat af; en zijne al-
taren en zijne beelden verbraken zij, en
Matthan, den priester van Baäl, [b] sloegen
zij dood voor de altaren.
18 Jójada nu bestelde de ambten in het
huis des HEEREN, onder de hand der
Levietische priesteren, [c] die David in het
huis des HEEREN afgedeeld had, om de
brandofferen des HEEREN te offeren, gelijk
in de [d] wet van Mozes geschreven is, met
blijdschap en met gezang, naar de instel-
ling van David.
19 En hij stelde de portiers aan de
poorten van het huis des HEEREN, opdat
niemand, in eenig ding onrein zijnde,
inkwame.
20 En hij nam de oversten der honder-
den, en de machtigen, en die heerschappij
hadden onder het volk, en al het volk des
lands, en bracht den Koning van het
huis des HEEREN af, en zij kwamen door
het midden der hooge poort in het huis
des Konings; en zij zetten den Koning
op den troon des koninkrijks.
21 En al het volk des lands was blijde,
en de stad werd stil, nadat zij Athália
met het zwaard gedood hadden.

Joas laat den tempel herstellen, maar wordt na Jójada's dood een afgodendienaar, en laat Zacharía, den zoon van Jójada, omdat deze de afgoderij bestrafte, dooden.

24 JOAS [e] was zeven jaren oud, toen
hij koning werd, en hij regeerde
veertig jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was Zibja, van Ber-séba.
2 En Joas deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN, al de dagen van den priester
Jójada.
3 En Jójada nam voor hem twee vrou-
wen; en hij gewon zonen en dochteren.
4 Het geschiedde nu na dezen, dat het
in het hart van Joas was, het huis des
HEEREN te vernieuwen.
5 Zoo vergaderde hij de priesteren en de
Levieten, en zeide tot hen: Trekt uit tot
de steden van Juda, en vergadert geld van
het gansche Israël, om het huis uws Gods
te beteren van jaar tot jaar; en gijlieden,
haast tot deze zaak; maar de Levieten
haastten niet.
6 En de Koning riep Jójada, het hoofd,
en zeide tot hem: Waarom hebt gij geen
onderzoek gedaan bij de Levieten, dat zij
uit Juda en uit Jeruzalem inbrengen zou-
den de schatting van [f] Mozes, den knecht
des HEEREN, en van de gemeente van
Israël, voor de tent der getuigenis?
7 Want als Athália goddeloos lijk han-
delde, hadden hare zonen het huis Gods
opengebroken, ja, zelfs alle geheiligde
dingen van het huis des HEEREN besteed
aan de Baäls.
8 En de Koning gebood, en zij maakten
eene kist, en stelden die buiten aan de
poort van het huis des HEEREN.
9 En men deed uitroeping in Juda en in
Jeruzalem, dat men den HEERE inbrengen
zou de schatting van Mozes, den knecht
Gods, over Israël in de woestijn.
10 Toen verblijdden zich alle oversten
en al het volk, en zij brachten in, en wier-
pen in de kist, totdat men voleind had.
11 Het geschiedde nu ter tijd, als hij de
kist, naar des Konings bevel, door de hand
der Levieten, inbracht, en als zij zagen,
dat er veel gelds was, dat de schrijver des
Konings kwam, en de bestelde van den
hoofdpriester, en de kist ledig maakten,
en die opnamen, en die wederbrachten
aan hare plaats; alzoo deden zij van dag
tot dag, en verzamelden geld in menigte;
12 Hetwelk de Koning en Jójada gaven
aan degenen, die het werk van den dienst
van het huis des HEEREN verzorgden; en
zij huurden houwers en timmerlieden, om
het huis des HEEREN te vernieuwen, mits-
gaders ook werkmeesters in ijzer en koper,
om het huis des HEEREN te beteren.
13 Zoo deden de verzorgers van het
werk, dat de betering des werks door
hunne hand toenam; en zij herstelden
het huis Gods in zijne gestaltenis, en
maakten het vast.
14 Als zij nu voleind hadden, brachten
zij voor den Koning en Jójada het overige
des gelds, waarvan hij vaten maakte voor
het huis des HEEREN, vaten om te dienen
en te offeren, en rookschalen, en gouden
en zilveren vaten; en zij offerden gedurig-
lijk brandofferen in het huis des HEEREN
al de dagen van Jójada.
15 En Jójada werd oud en zat van dagen,
en stierf; hij was honderd en dertig jaren
oud, toen hij stierf.
16 En zij begroeven hem in de stad
Davids, bij de koningen; want hij had
goed gedaan in Israël, beide aan God en
zijnen huize.
17 Maar na den dood van Jójada kwamen
de vorsten van Juda, en bogen zich neder
voor den Koning; toen hoorde de Koning
naar hen.
18 Zoo verlieten zij het huis des HEE-
REN, des Gods hunner vaderen, en dienden
de bosschen en de afgoden; toen was

[a] 2 Kon. 11:18. [b] Deut. 13:9. [c] 1 Kron. 23, 24, 25, 26. [d] Lev. 1:3.
[e] 2 Kon. 12:1, enz. [f] Ex. 30:11, 12, 13.

eene groote toornigheid over Juda en
Jeruzalem, om deze hunne schuld.
19 Doch Hij zond profeten onder hen,
om hen tot den HEERE te doen weder-
keeren; die betuigden tegen hen; maar zij
neigden de ooren niet.
20 En de Geest Gods toog Zacharía aan,
den zoon van Jójada, den priester, die
boven het volk stond, en hij zeide tot
hen: Zoo zegt God: Waarom overtreedt
gij de geboden des HEEREN? [a] Daarom
zult gij niet voorspoedig zijn; dewijl gij
den HEERE verlaten hebt, zoo zal Hij u
verlaten.
21 En zij maakten eene verbintenis
tegen hem, en [b] steenigden hem met
steenen door het gebod des Konings, in
het voorhof van het huis des HEEREN.
22 Zoo gedacht de koning Joas niet der
weldadigheid, die zijn vader Jójada aan
hem gedaan had, maar doodde zijnen
zoon; dewelke, als hij stierf, zeide: de
HEERE zal het zien en zoeken!
23 Daarom geschiedde het met den om-
gang des jaars, dat de heirkracht van
Syrië tegen hem optoog, en zij kwamen
tot Juda en Jeruzalem, en verdierven uit
het volk al de vorsten des volks; en zij
zonden al hunnen roof tot den koning
van Damaskus.
24 Hoewel de heirkracht van Syrië met
weinige mannen kwam, evenwel gaf de
HEERE in hunne hand eene heirkracht
van groote menigte, dewijl zij den
HEERE, den God hunner vaderen, ver-
laten hadden; alzoo voerden zij de oor-
deelen uit tegen Joas.
25 En toen zij van hem getogen waren
(want zij lieten hem in groote krank-
heden), maakten zijne knechten, om het
bloed der zonen van den priester Jójada,
eene verbintenis tegen hem, en zij sloegen
hem dood op zijn bed, dat hij stierf; en
zij begroeven hem in de stad Davids,
maar zij begroeven hem niet in de graven
der koningen.
26 [c] Deze nu zijn, die eene verbintenis
tegen hem maakten: Zabad, de zoon van
Símeath, de Ammonietische, en Józabad,
de zoon van Simrith, de Moabietische.
27 Aangaande nu zijne zonen, en de
grootheid van den last, hem op*gelegd*, en
het gebouw van het huis Gods, ziet, zij
zijn geschreven in de historie van het
boek der koningen; en zijn zoon Amázia
werd koning in zijne plaats.

Amázia, koning van Juda, overwint de Edomieten, maar vervalt tot afgoderij, en wordt door Joas, koning van Israël, overwonnen.—Zijn dood.

25 AMAZIA, [d] vijf en twintig jaren
oud zijnde, werd koning, en re-
geerde negen en twintig jaren te Jeruza-
lem; en de naam zijner moeder was
Jóadan van Jeruzalem.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN, doch niet met een vol-
komen hart.
3 Het geschiedde nu, als het koninkrijk
aan hem gesterkt was, dat hij zijne
knechten, die den koning, zijnen vader,
geslagen hadden, doodde:
4 Doch hunne kinderen doodde hij niet,
maar hij *deed*, gelijk in de wet, [e] in het
boek van Mozes, geschreven is, waar de
HEERE geboden heeft, zeggende: De
vaders zullen niet sterven om de kinderen,
en de kinderen zullen niet sterven om de
vaders; maar een ieder zal om zijne
zonde sterven.
5 En Amázia vergaderde Juda, en stelde
hen, naar de huizen der vaderen, tot over-
sten van duizenden en tot oversten van
honderden, door gansch Juda en Ben-
jamin; en hij monsterde hen, van twin-
tig jaren oud en daarboven, en vond hen
driehonderd duizend uitgelezenen, uit-
trekkende ten heire, handelende spies en
rondas.
6 Daartoe huurde hij uit Israël honderd
duizend kloeke helden, voor honderd ta-
lenten zilvers.
7 Maar er kwam een man Gods tot hem,
zeggende: O Koning! laat het heir van
Israël met u niet gaan; want de HEERE
is niet met Israël, *met* alle kinderen van
Efraïm.
8 Maar zoo gij gaat, doe het, wees sterk
ten strijde, God zal u doen vallen voor
den vijand; want in God is kracht, om
te helpen en om te doen vallen.
9 En Amázia zeide tot den man Gods:
Maar wat zal men doen met de honderd
talenten, die ik aan de benden van Israël
gegeven heb? En de man Gods zeide: De
HEERE heeft meer dan dit, om u te geven.
10 Toen scheidde Amázia die af, te
weten de benden, die uit Efraïm tot hem
gekomen waren, dat zij naar hunne
plaats gingen; daarom ontstak hun toorn
zeer tegen Juda, en zij keerden weder tot
hunne plaats in hittigheid des toorns.
11 Amázia nu sterkte zich, en leidde zijn
volk uit, en toog in het Zoutdal, en sloeg
van de kinderen van Seïr tien duizend.
12 Daartoe vingen de kinderen van Juda
tien duizend levend, en brachten ze op de
hoogte der steenrots, en stieten hen van
de spits der steenrots af, dat zij allen
barstten.
13 Maar de mannen der benden, die
Amázia had doen wederkeeren, dat zij
met hem in den strijd niet zouden trek-
ken, die deden eenen inval in de steden
van Juda, van Samaría af tot Beth-hóron

[a] 2 Kron. 15:2. [b] Matth. 23:35. [c] 2 Kon. 12:21. [d] 2 Kon. 14:1. [e] Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. Jer. 31:30. Ezech. 18:20.

toe, en sloegen van hen drie duizend, en roofden veel roofs.

14 Het geschiedde nu, nadat Amázia van het slaan der Edomieten gekomen was, en dat hij de goden der kinderen van Seïr medegebracht had, dat hij die zich tot goden stelde, en zich voor dezelve nederboog, en dien rookte.

15 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Amázia; en Hij zond tot hem eenen profeet, die zeide tot hem: Waarom hebt gij de goden van dat volk gezocht, die hun volk niet gered hebben uit uwe hand?

16 En het geschiedde, als hij tot hem sprak, dat hij hem zeide: Heeft men u tot des Konings raadgever gesteld? houd gij op; waarom zouden zij u slaan? Toen hield de profeet op, en zeide: Ik merk, dat God besloten heeft u te verderven, dewijl gij dit gedaan en naar mijnen raad niet gehoord hebt.

17 [a] En Amázia, de koning van Juda, werd te rade, dat hij zond tot Joas, den zoon van Jóahaz, den zoon van Jehu, den koning van Israël, om te zeggen: Kom, laat ons elkanders aangezicht zien.

18 Maar Joas, de koning van Israël, zond tot Amázia, den koning van Juda, om te zeggen: De [b] distel, die op den Libanon is, zond tot den ceder, die op den Libanon is, om te zeggen: Geef uwe dochter mijnen zoon ter vrouwe; maar het gedierte des velds, dat op den Libanon is, ging voorbij, en vertrad de distel.

19 Gij zegt: Zie, gij hebt de Edomieten geslagen; daarom heeft uw hart u verheven, om te roemen; nu, blijf in uw huis; waarom zoudt gij u in het kwaad mengen, dat gij vallen zoudt, gij en Juda met u?

20 Doch Amázia hoorde niet; want het was van God, opdat Hij hen in *hunne* hand gave, overmits zij de goden der Edomieten gezocht hadden.

21 Zoo toog Joas, de koning van Israël, op, en hij en Amázia, de koning van Juda, zagen elkanders aangezichten te Beth-Sémes, dat in Juda is.

22 En Juda werd geslagen voor het aangezicht van Israël, en zij vloden een iegelijk in zijne tenten.

23 En Joas, de koning van Israël, greep Amázia, den koning van Juda, den zoon van Joas, den zoon van Jóahaz, te Beth-Sémes; en hij bracht hem te Jeruzalem, en [c] hij brak aan den muur van Jeruzalem, van de poort van Efraïm tot aan de Hoekpoort, vierhonderd ellen.

24 Daartoe *nam* hij al het goud, en het zilver, en al de vaten, die in het huis Gods gevonden werden, bij Obed-Edom, en de schatten van het huis des Konings, mitsgaders gijzelaars, en hij keerde weder naar Samaría.

25 Amázia nu, de zoon van Joas, de koning van Juda, leefde na den dood van Joas, den zoon van Jóahaz, den koning van Israël, vijftien jaren.

26 [d] Het overige nu der geschiedenissen van Amázia, de eerste en de laatste, ziet, zijn die niet geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël?

27 Van den tijd nu af, dat Amázia afgeweken was van achter den HEERE, zoo maakten zij in Jeruzalem eene verbintenis tegen hem; doch hij vluchtte naar Lachis. Toen zonden zij hem na tot Lachis, en doodden hem aldaar.

28 En zij brachten hem op paarden, en begroeven hem bij zijne vaderen in de stad van Juda.

Uzzia, koning van Juda, regeert voorspoedig, en behaalt groote overwinningen op zijne vijanden. Hoogmoedig geworden, ontheiligt hij den tempel, waarvoor hij met melaatschheid wordt gestraft. Hij sterft melaatsch.

26 TOEN [e] nam het gansche volk van Juda Uzzia (die nu zestien jaren oud was), en maakten hem koning in de plaats van zijnen vader Amázia.

2 [f] Dezelve bouwde Eloth, en bracht ze weder aan Juda, nadat de Koning met zijne vaderen ontslapen was.

3 [g] Zestien jaren was Uzzia oud, toen hij koning werd, en hij regeerde twee en vijftig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jechólia van Jeruzalem.

4 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader Amázia gedaan had;

5 Want hij begaf zich om God te zoeken, in de dagen van Zacharía, die verstandig was in de gezichten Gods; in de dagen nu, dat hij den HEERE zocht, maakte hem God voorspoedig:

6 Want hij toog uit, en krijgde tegen de Filistijnen, en brak den muur van Gath, en den muur van Jabne, en den muur van Asdod; daartoe bouwde hij steden in Asdod, en onder de Filistijnen.

7 En God hielp hem tegen de Filistijnen, en tegen de Arabieren, die te Gurbaäl woonden, en *tegen* de Meünieten.

8 En de Ammonieten gaven Uzzia geschenken; en zijn naam ging tot den ingang van Egypte, want hij sterkte zich ten hoogste.

9 Daartoe bouwde Uzzia torens te Jeruzalem, aan de Hoekpoort en aan de Dalpoort, en aan de hoeken; en hij sterkte ze.

10 Hij bouwde ook torens in de woestijn, en hieuw vele putten uit, overmits hij veel vee had, beide in de laagten en in de effene velden; akkerlieden en wijngaar-

---

[a] 2 Kon. 14:8. [b] Richt. 9:8. [c] 2 Kron. 32:5. [d] 2 Kon. 14:18. [e] 2 Kon. 14:21. [f] 2 Kon. 14:22. [g] 2 Kon. 15:2.

deniers op de bergen en op de vruchtbare
velden; want hij was een liefhebber van
den land*bouw*.
11 Verder had Uzzia een heirkracht van
geoefenden ten oorlog, uittrekkende ten
heire bij benden, naar het getal hunner
monstering, door de hand van Jeïël, den
schrijver, en Mahaséja, den ambtman;
onder de hand van Hanánja, *een'* van de
vorsten des Konings.
12 Het geheele getal van de hoofden der
vaderen, der strijdbare helden, was twee
duizend en zeshonderd.
13 En onder hunne hand was een krijgs-
heir van driehonderd zeven duizend en
vijfhonderd, die met strijdbare kracht
zich ten oorlog oefenden, om den Koning
tegen den vijand te helpen.
14 En Uzzia bereidde voor hen, voor het
gansche heir, schilden, en spiesen, en
helmen, en pantsieren, en bogen, zelfs
tot de slingersteenen toe.
15 Hij maakte ook te Jeruzalem kun-
stige werken, bedenking van kunstige
werkmeesters, dat zij op de torens en op
de hoeken zijn zouden, om met pijlen en
met groote steenen te schieten; zoo ging
zijn naam tot verre toe uit, want hij
werd wonderlijk geholpen, totdat hij
sterk werd.
16 Maar als hij sterk geworden was,
verhief zich zijn hart tot verdervens toe,
en hij overtrad tegen den HEERE, zijnen
God; want hij ging in den tempel des
HEEREN, om te rooken op het reukaltaar.
17 Doch Azária, de priester, ging hem
na, en met hem des HEEREN priesters,
tachtig kloeke mannen.
18 En zij wederstonden den koning
Uzzia, en zeiden tot hem: Het komt u
niet toe, Uzzia! den HEERE te rooken,
maar den priesteren, Aärons zonen, die
geheiligd zijn, om te rooken; ga uit het
heiligdom, want gij hebt overtreden, en
het zal u niet tot eere zijn van den HEERE
God.
19 Toen werd Uzzia toornig, en het reuk-
werk was in zijne hand, om te rooken;
als hij nu toornig werd tegen de prieste-
ren, rees de melaatschheid op aan zijn
voorhoofd, voor het aangezicht der pries-
teren, in het huis des HEEREN, van boven
het reukaltaar.
20 Alstoen zag de hoofdpriester Azária
op hem, en al de priesteren, en ziet, hij
was melaatsch aan zijn voorhoofd, en zij
stieten hem met der haast van daar, ja,
hij zelf werd ook gedreven uit te gaan,
omdat de HEERE hem geplaagd had.
21 *a* Alzoo was de koning Uzzia me-
laatsch tot aan den dag zijns doods; en
melaatsch zijnde, woonde hij in een afge-
zonderd huis, want hij was van het huis
des HEEREN afgesneden; Jotham nu,
zijn zoon, was over het huis des Konings,
richtende het volk des lands.
22 Het overige nu der geschiedenissen
van Uzzia, de eerste en de laatste, heeft
de profeet Jesája, de zoon van Amoz,
beschreven.
23 En Uzzia ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem bij zijne vaderen,
in het veld van de begrafenis, die van de
koningen was; want zij zeiden: hij is
melaatsch; en zijn zoon Jotham werd
koning in zijne plaats.

Jotham, koning van Juda.

27 JOTHAM *b* was vijf en twintig
jaren oud, toen hij koning werd,
en hij regeerde zestien jaren te Jeruza-
lem; en de naam zijner moeder was
Jerusa, eene dochter van Zadok.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen
des HEEREN, naar alles, wat zijn vader
Uzzia gedaan had, behalve dat hij in den
tempel des HEEREN niet ging; en het volk
verdierf zich nog.
3 Dezelfde bouwde de hooge poorten
aan het huis des HEEREN; hij bouwde
ook veel aan den muur van Ofel.
4 Daartoe bouwde hij steden op het
gebergte van Juda, en in de wouden
bouwde hij burchten en torens.
5 Hij krijgde ook tegen den koning der
kinderen Ammons, en had de overhand
over hen, zoodat de kinderen Ammons in
datzelfde jaar hem gaven honderd talen-
ten zilvers, en tien duizend kor tarwe, en
tien duizend *kor* gerst; dit brachten hem
de kinderen Ammons wederom, ook in
het tweede en in het derde jaar.
6 Alzoo versterkte zich Jotham; want
hij richtte zijne wegen voor het aange-
zicht des HEEREN, zijns Gods.
7 Het overige nu der geschiedenissen
van Jotham, en al zijne krijgen, en zijne
wegen, ziet, zij zijn geschreven in het
boek der koningen van Israël en Juda.
8 Hij was vijf en twintig jaren oud, toen
hij koning werd, en hij regeerde zestien
jaren te Jeruzalem.
9 En Jotham ontsliep met zijne vade-
ren, en zij begroeven hem in de stad
Davids; en zijn zoon Achaz werd koning
in zijne plaats.

Achaz koning van Juda.—Zijne afgoderij en zijne rampen.

28 ACHAZ *c* was twintig jaren oud,
toen hij koning werd, en regeerde
zestien jaren te Jeruzalem; en hij deed
niet, dat recht was in de oogen des
HEEREN, gelijk zijn vader David;
2 Maar hij wandelde in de wegen der
koningen van Israël; daartoe maakte hij
ook gegotene beelden den Baäls.
3 Dezelfde rookte ook in het dal des

---

a 2 Kon. 15:5. *b* 2 Kon. 15:33, enz. *c* 2 Kon. 16:2, enz.

zoons van Hinnom; en [a]hij brandde zijne zonen in het vuur, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

4 Ook offerde hij en rookte op de hoogten en op de heuvelen, mitsgaders onder alle groen geboomte.

5 Daarom [b]gaf de HEERE, zijn God, hem in de hand des konings van Syrië, dat zij hem sloegen, en van hem gevankelijk wegvoerden eene groote menigte van gevangenen, die zij te Damaskus brachten. En hij werd ook gegeven in de hand des konings van Israël, die hem sloeg met eenen grooten slag.

6 Want Pekah, de zoon van Remália, sloeg in Juda honderd en twintig duizend dood op éénen dag, allen strijdbare mannen, omdat zij den HEERE, den God hunner vaderen, verlaten hadden.

7 En Zichri, een geweldig man van Efraïm, sloeg Maäséja, den zoon des Konings, dood, en Azríkam, den huisoverste, mitsgaders E'lkana, den tweede na den Koning.

8 En de kinderen Israëls voerden van hunne broederen gevankelijk weg twee honderd duizend, vrouwen, zonen en dochteren, en plunderden ook veel roofs van hen; en zij brachten den roof te Samaría.

9 Aldaar nu was een profeet des HEEREN, wiens naam was Oded; die ging uit, het heir tegen, dat naar Samaría kwam, en zeide tot hen: Ziet, door de grimmigheid des HEEREN, des Gods uwer vaderen, over Juda, heeft Hij hen in uwe hand gegeven, en gij hebt hen doodgeslagen in toornigheid, *die* tot aan den hemel raakt.

10 Daartoe denkt gij nu de kinderen van Juda en Jeruzalem u tot slaven en slavinnen te onderwerpen; zijt gij het niet alleenlijk? bij uliede zijn schulden tegen den HEERE, uwen God.

11 Nu dan, hoort mij, en brengt de gevangenen weder, die gij van uwe broederen gevankelijk weggevoerd hebt; want de hitte van des HEEREN toorn is over u.

12 Toen maakten zich mannen op van de hoofden der kinderen van Efraïm: Azária, de zoon van Jóhanan, Berechja, de zoon van Mesillémoth, en Jehizkía, de zoon van Sallum, en Amása, de zoon van Hadlaï, tegen degenen, die uit het heir kwamen;

13 En zij zeiden tot hen: Gij zult deze gevangenen hier niet inbrengen, tot eene schuld over ons tegen den HEERE; denkt gijlieden toe te doen tot onze zonden en tot onze schulden, hoewel wij vele schulden hebben, en de hitte des toorns over Israël is?

14 Toen lieten de toegerusten de gevangenen en den roof voor het aangezicht der oversten en der gansche gemeente.

15 De mannen nu, die met namen uitgedrukt zijn, maakten zich op, en grepen de gevangenen, en kleedden van den roof al hunne naakten; en zij kleedden hen, en schoeiden hen, en spijsden hen, en drenkten hen, en zalfden hen, en voerden ze op ezelen, allen die zwak waren, en brachten hen te Jericho, de palmstad, bij hunne broederen; daarna keerden zij weder naar Samaría.

16 Ter zelfder tijd zond de koning Achaz tot de koningen van Assyrië, dat zij hem helpen zouden.

17 Daarenboven waren ook de Edomieten gekomen, en hadden Juda geslagen en gevangenen gevankelijk weggevoerd.

18 Daartoe waren de Filistijnen in de steden der laagte en het zuiden van Juda ingevallen, en hadden ingenomen Beth-Sémes, en Ajálon, en Gedéroth, en Socho en hare onderhoorige plaatsen, en Timna en hare onderhoorige plaatsen, en Gimzo en hare onderhoorige plaatsen; en zij woonden aldaar.

19 Want de HEERE vernederde Juda, om den wille van Achaz, den koning Israëls; want hij had Juda afgetrokken, dat het gansch zeer overtrad tegen den HEERE.

20 En Tillegath-Pilnéser, de koning van Assyrië, kwam tot hem; doch hij benauwde hem, en sterkte hem niet.

21 Want Achaz nam een deel van het huis des HEEREN, en van het huis des Konings en der vorsten, hetwelk hij den koning van Assyrië gaf; maar hij hielp hem niet.

22 Ja, ter tijd, als men hem benauwde, zoo maakte hij des overtredens tegen den HEERE nog meer; dit was de koning Achaz.

23 Want hij offerde den goden van Damaskus, die hem geslagen hadden, en zeide: [c]Omdat de goden der koningen van Syrië hen helpen, zal ik hun offeren, opdat zij mij *ook* helpen; maar zij waren hem tot zijnen val, mitsgaders aan gansch Israël.

24 En Achaz verzamelde de vaten van het huis Gods, en hieuw de vaten van het huis Gods in stukken, en sloot de deuren van het huis des HEEREN toe; daartoe maakte hij zich altaren in alle hoeken te Jeruzalem.

25 Ook maakte hij in elke stad van Juda hoogten, om anderen goden te rooken; alzoo verwekte hij den HEERE, zijner vaderen God, tot toorn.

26 Het overige nu zijner geschiedenissen, en al zijne wegen, de eerste en de laatste, ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

---

a Deut. 18:10. 2 Kon. 21:6. Jer. 7:31; 19:5. *b* Jes. 7:1. *c* Richt. 16:23. Hab. 1:11.

27 En Achaz ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad te Jeruzalem; maar zij brachten hem niet in de graven der koningen van Israël; en zijn zoon Jehizkía werd koning in zijne plaats.

Hizkia, koning van Juda, reinigt den tempel.

29 JEHIZKÍA [a] werd koning, vijf en twintig jaren oud zijnde, en regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Abía, eene dochter van Zacharía.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.
3 Dezelve deed in het eerste jaar zijner regeering, in de eerste maand, [b] de deuren van het huis des HEEREN open, en beterde ze.
4 En hij bracht de priesteren en de Levieten in, en hij verzamelde ze in de Oostraat.
5 En hij zeide tot hen: Hoort mij, o Levieten! heiligt nu uzelven, en heiligt het huis des HEEREN, des Gods uwer vaderen, en brengt de onreinigheid uit van het heiligdom;
6 Want onze vaders hebben overtreden, en gedaan, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, onzes Gods, en hebben Hem verlaten, en zij hebben hunne aangezichten van den tabernakel des HEEREN omgewend, en hebben den nek toegekeerd.
7 Ook hebben zij de deuren van het voorhuis toegesloten, en de lampen uitgebluscht, en het reukwerk niet gerookt; en het brandoffer hebben zij in het heiligdom aan den God Israëls niet geofferd.
8 Daarom is een groote toorn des HEEREN over Juda en Jeruzalem geweest; en Hij heeft hen overgegeven ter beroering, ter verwoesting en ter aanfluiting, gelijk als gij ziet met uwe oogen.
9 Want ziet, onze vaders [c] zijn door het zwaard gevallen; daartoe onze zonen, en onze dochteren, en onze vrouwen zijn daarom in gevangenis geweest.
10 Nu is het in mijn hart een verbond te maken met den HEERE, den God Israëls, opdat de hitte Zijns toorns van ons afkeere.
11 Mijne zonen! weest nu niet traag; [d] want de HEERE heeft u verkoren, dat gij voor Zijn aangezicht staan zoudt, om Hem te dienen; en opdat gij Hem dienaars en wierookers zoudt wezen.
12 Toen maakten zich de Levieten op, Mahath, de zoon van Amásaï, en Joël, de zoon van Azárja, van de kinderen der Kehathieten; en van de kinderen van Merári: Kis, de zoon van Abdi, en Azárja, de zoon van Jehálleël; en van de Gersonieten: Joah, de zoon van Zimma, en Eden, de zoon van Joah;
13 En van de kinderen van Elízafan: Simri en Jeïël; en van de kinderen van Asaf: Zechárja en Mattánja;
14 En van de kinderen van Heman: Jehíël en Simeï; en van de kinderen van Jedúthun: Semája en Uzzíël.
15 En zij verzamelden hunne broederen, en heiligden zich, en kwamen, naar het gebod des Konings, door de woorden des HEEREN, om het huis des HEEREN te reinigen.
16 Maar de priesteren gingen binnen in het huis des HEEREN, om *dat* te reinigen; en zij brachten uit in het voorhof van het huis des HEEREN al de onreinigheid, die zij in den tempel des HEEREN vonden, en de Levieten namen ze op, om naar buiten uit te brengen, in de beek Kidron.
17 Zij begonnen nu te heiligen op den eersten der eerste maand, en op den achtsten dag der maand kwamen zij in het voorhuis des HEEREN, en heiligden het huis des HEEREN in acht dagen; en op den zestienden dag der eerste maand maakten zij een einde.
18 Daarna kwamen zij binnen tot den koning Hizkía, en zeiden: Wij hebben het geheele huis des HEEREN gereinigd, mitsgaders het brandofferaltaar met al zijn gereedschap, en de tafel der toerichting met al haar gereedschap.
19 Alle gereedschap ook, dat de koning Achaz, onder zijn koninkrijk, door zijne overtreding weggeworpen had, hebben wij bereid en geheiligd; en zie, zij zijn voor het altaar des HEEREN.
20 Toen maakte zich de koning Jehizkía vroeg op, en verzamelde de oversten der stad, en hij ging op in het huis des HEEREN.
21 En zij brachten zeven varren, en zeven rammen, en zeven lammeren, en zeven geitenbokken ten [e] zondoffer voor het koninkrijk, en voor het heiligdom, en voor Juda; en hij zeide tot de zonen van Aäron, de priesteren, dat zij *die* op het altaar des HEEREN zouden offeren.
22 Zoo slachtten zij de runderen, en de priesters ontvingen het bloed, en [f] sprengden het op het altaar; zij slachtten ook de rammen, en sprengden het bloed op het altaar; insgelijks slachtten zij de lammeren, en sprengden het bloed op het altaar.
23 Daarna brachten zij de bokken bij, ten zondoffer, voor het aangezicht des Konings en der gemeente, en zij legden hunne [g] handen op dezelve.
24 En de priesteren slachtten ze, en ontzondigden met derzelver bloed op het altaar, om verzoening te doen voor het

[a] 2 Kon. 18:1. [b] 2 Kron. 28:24. [c] 2 Kron. 28:6, enz. [d] Ex. 28:1. Num. 3:6; 8:14; 18:2. [e] Lev. 4:14. [f] Lev. 8:14, 15. Hebr. 9:21. [g] Lev. 4:15.

gansche Israël; want de Koning had dat
brandoffer en dat zondoffer voor gansch
Israël bevolen.
25 En [a] hij stelde de Levieten in het
huis des HEEREN, met cimbalen, met
luiten en harpen, [b] naar het gebod van
David, en van Gad, den ziener des
Konings, en van Nathan, den profeet;
want dit gebod was van de hand des
HEEREN, door de hand Zijner profeten.
26 De Levieten nu stonden met de in-
strumenten van David, en de priesters
met de trompetten.
27 En Hizkía beval, dat men het brand-
offer op het altaar zou offeren; ter tijd
nu, als dat brandoffer begon, begon het
gezang des HEEREN met de trompetten
en met de instrumenten van David, den
koning van Israël.
28 De gansche gemeente nu boog zich
neder, als men het gezang zong, en met
trompetten trompette; dit alles totdat
het brandoffer voleind was.
29 Als men nu geëindigd had te offeren,
bukten de Koning en allen, die bij hem
gevonden waren, en bogen zich neder.
30 Daarna zeide de koning Jehizkía, en
de oversten, tot de Levieten, dat zij den
HEERE loven zouden, met de woorden
van David en van Asaf, den ziener; en
zij loofden tot blijdschap toe, en neigden
hunne hoofden, en bogen zich neder.
31 En Jehizkía antwoordde en zeide:
Nu hebt gij uwe handen den HEERE ge-
vuld, treedt toe, en brengt slachtofferen
en lofofferen tot het huis des HEEREN;
en de gemeente bracht slachtofferen en
lofofferen, en alle vrijwilligen van harten
brandofferen.
32 En het getal der brandofferen, die de
gemeente bracht, was zeventig runderen,
honderd rammen, tweehonderd lamme-
ren; deze allen den HEERE ten brandoffer.
33 Nog waren der geheiligde dingen
zeshonderd runderen en drie duizend
schapen.
34 Doch van de priesteren waren er te
weinig, en zij konden al den brandofferen
de huid niet aftrekken; daarom hielpen
hen hunne broederen, de Levieten, totdat
het werk geëindigd was, en totdat de
andere priesters zich geheiligd hadden;
want de Levieten waren rechter van hart,
om zich te heiligen, dan de priesteren.
35 En ook waren de brandofferen in
menigte, met het vet der dankofferen, en
met de drankofferen, voor de brandofferen;
alzoo werd de dienst van het huis des
HEEREN besteld.
36 Jehizkía nu en al het volk verblijdde
zich over hetgeen God het volk voorbereid
had; want deze zaak geschiedde haastig-
lijk.

Hizkia viert op plechtige wijze te Jeruzalem het pascha des Heeren.

30 DAARNA zond Jehizkía tot het
gansche Israël en Juda, en schreef
ook brieven tot Efraïm en Manasse, dat
zij zouden komen tot het huis des
HEEREN te Jeruzalem, om den HEERE,
den God Israëls, pascha te houden.
2 Want de Koning had raad gehouden
met zijne oversten en de gansche ge-
meente te Jeruzalem, om het pascha te
houden, in de [c] tweede maand;
3 Want zij hadden het niet kunnen
houden te dierzelfder tijd, omdat de
priesteren zich niet genoeg geheiligd
hadden, en het volk zich niet verzameld
had te Jeruzalem.
4 En deze zaak was recht in de oogen
des Konings, en in de oogen der gansche
gemeente.
5 Zoo stelden zij zulks, dat men eene
stem door gansch Israël, van Ber-séba
tot Dan, zou laten doorgaan, opdat zij
zouden komen, om het pascha den
HEERE, den God Israëls, te houden in
Jeruzalem; want zij hadden het in lange
niet gehouden, gelijk het geschreven was.
6 De loopers dan gingen henen met de
brieven van de hand des Konings en zij-
ner vorsten, door gansch Israël en Juda,
en naar het gebod des Konings, zeg-
gende: Gij, kinderen Israëls! bekeert u
tot den HEERE, den God van Abraham,
Izak en Israël, zoo zal Hij Zich keeren
tot de ontkomenen, die ulieden over-
gebleven zijn uit de hand der koningen
van Assyrië.
7 En zijt niet als uwe vaders en als uwe
broeders, die tegen den HEERE, den God
hunner vaderen, overtreden hebben;
waarom Hij hen tot verwoesting over-
gegeven heeft, gelijk als gij ziet.
8 Verhardt nu ulieder nek niet, gelijk
uwe vaderen; geeft den HEERE de hand,
en komt tot Zijn heiligdom, hetwelk Hij
geheiligd heeft tot in eeuwigheid, en
dient den HEERE, uwen God; zoo zal de
hitte Zijns toorns van u afkeeren.
9 Want als gij u bekeert tot den HEERE,
zullen uwe broederen en uwe kinderen
barmhartigheid vinden voor het aange-
zicht dergenen, die hen gevangen hebben,
zoodat zij in dit land zullen wederkomen;
[d] want de HEERE, uw God, is genadig en
barmhartig, en zal het aangezicht van u
niet afwenden, zoo gij u tot Hem
bekeert.
10 Zoo gingen de loopers door, van stad
tot stad, door het land van Efraïm en Ma-
nasse, tot Zebulon toe; doch zij belach-
ten hen, en bespotten hen.
11 Evenwel verootmoedigden zich som-

[a] 1 Kron. 16:4; 25:6. [b] 1 Kron. 6:31; 23:5; 25:1, enz. 2 Kron. 8:14. [c] Num. 9:10.
[d] Ex. 34:6.

migen van Aser, en Manasse, en van
Zebulon, en kwamen te Jeruzalem.
12 Ook was de hand Gods in Juda, hun
eenerlei hart gevende, dat zij het gebod
des Konings en der vorsten deden, naar
het woord des HEEREN.
13 En te Jeruzalem verzamelde zich veel
volks, om het feest der ongezuurde *broo-*
den te houden, in de tweede maand, eene
zeer groote gemeente.
14 En zij maakten zich op, en namen
de altaren weg, die te Jeruzalem waren;
daartoe namen zij alle rooktuig weg, het-
welk zij in de beek Kidron wierpen.
15 Toen slachtten zij het pascha, op den
veertienden der tweede maand; en de
priesters en de Levieten waren be-
schaamd geworden, en hadden zich ge-
heiligd, en hadden brandofferen gebracht
in het huis des HEEREN.
16 En zij stonden in hunnen stand, naar
hunne wijze, naar de wet van Mozes, den
man Gods; de priesters sprengden het
bloed, *dat nemende* uit de hand der Le-
vieten.
17 Want eene menigte was in die ge-
meente, die zich niet geheiligd hadden;
daarom waren de Levieten over de slach-
ting der paaschlammeren, voor iedereen,
die niet rein was, om *die* den HEERE te
heiligen.
18 Want eene menigte des volks, velen
van Efraïm en Manasse, Issaschar en
Zebulon hadden zich niet gereinigd, maar
aten het pascha, niet gelijk geschreven
is. Doch Jehizkía bad voor hen, zeg-
gende: De HEERE, Die goed is, make
verzoening voor *dien*,
19 *Die* zijn gansche hart gericht heeft,
om God den HEERE, den God zijner
vaderen, te zoeken, hoewel niet naar de
reinigheid des heiligdoms.
20 En de HEERE verhoorde Jehizkía, en
heelde het volk.
21 Zoo hielden de kinderen Israëls, die
te Jeruzalem gevonden werden, het feest
der ongezuurde *brooden* zeven dagen,
met groote blijdschap. De Levieten nu
en de priesteren prezen den HEERE, dag
op dag, met sterkluidende instrumenten
des HEEREN.
22 En Jehizkía sprak naar het hart van
alle Levieten, die verstand hadden in de
goede kennis des HEEREN; en zij aten
de offeranden des gezetten hoogtijds
zeven dagen, offerende dankofferen, en
lovende den HEERE, den God hunner
vaderen.
23 Als nu de gansche gemeente raad
gehouden had, om andere zeven dagen te
houden, hielden zij nog zeven dagen met
blijdschap;
24 *a* Want Jehizkía, de koning van Juda,
gaf de gemeente duizend varren en zeven
duizend schapen; en de vorsten gaven de
gemeente duizend varren en tien duizend
schapen; de priesters nu hadden zich in
menigte geheiligd.
25 En de gansche gemeente van Juda
verblijdde zich, mitsgaders de priesteren
en de Levieten, en de geheele gemeente
dergenen, die uit Israël gekomen waren;
ook de vreemdelingen, die uit het land
van Israël gekomen waren, en die in
Juda woonden.
26 Zoo was er groote blijdschap te Je-
ruzalem; want van de dagen van Sálomo,
den zoon van David, den koning van
Israël, was desgelijks in Jeruzalem niet
geweest.
27 Toen stonden de Levietische pries-
teren op, en zegenden het volk; en
hunne stem werd gehoord, want hun
gebed kwam tot Zijne heilige woning in
den hemel.

31 ALS zij nu dit alles voleind hadden,
togen alle Israëlieten, die er gevon-
den werden, uit, tot de steden van Juda,
en *b* braken de opgerichte beelden, en
hieuwen de bosschen af, en wierpen de
hoogten en de altaren af, uit gansch Juda
en Benjamin, ook in Efraïm en Manasse,
totdat zij alles teniet gemaakt hadden;
daarna keerden al de kinderen Israëls
weder, een ieder tot zijne bezitting, in
hunne steden.

Hizkía regelt den dienst der Levieten.

2 EN Hizkía bestelde de verdeelingen
der priesteren en der Levieten, naar
hunne verdeelingen, een ieder naar zij-
nen dienst, de priesters en de Levieten
tot het brandoffer en tot de dankofferen,
om te dienen, en om te loven, en om te
prijzen in de poort van de legers des
HEEREN;
3 Ook het deel des Konings van zijne
have tot de brandofferen, tot de brand-
offeren des morgens en des avonds, en de
brandofferen der sabbatten, en der nieuwe
maanden, en der gezette hoogtijden; *c* ge-
lijk geschreven is in de wet des HEEREN.
4 En hij zeide tot het volk, tot de inwo-
ners van Jeruzalem, dat zij het deel der
priesteren en Levieten geven zouden, op-
dat zij versterkt mochten worden in de
wet des HEEREN.
5 Toen nu dat woord uitbrak, brachten
de kinderen Israëls vele eerstelingen van
koren, most, en olie, en honig, en van al
de inkomsten des velds; ook brachten zij
de tienden van alles in met menigte.
6 En de kinderen van Israël en Juda,
die in de steden van Juda woonden,
brachten ook tienden der runderen en der
schapen, en tienden der heilige dingen,

---

a 2 Kron. 35:7. *b* 2 Kon. 18:4. *c* Num. 28, 29.

die den HEERE, hunnen God, geheiligd
waren, en maakten vele hoopen.
7 In de derde maand begonnen zij den
grond van die hoopen te leggen, en in de
zevende maand voleindden zij.
8 Toen nu Jehizkía en de vorsten kwamen
en die hoopen zagen, zegenden zij
den HEERE en Zijn volk Israël.
9 En Jehizkía ondervraagde de priesteren
en de Levieten aangaande die hoopen.
10 En Azária, de hoofdpriester, van het
huis van Zadok, sprak tot hem en zeide:
Van dat men deze heffing begonnen heeft
tot het huis des HEEREN te brengen, is er
te eten geweest en verzadigd te worden, ja,
over te houden tot overvloed toe; want
de HEERE heeft Zijn volk gezegend, zoodat
deze veelheid overgebleven is.
11 Toen zeide Jehizkía, dat men kameren
aan het huis des HEEREN bereiden
zou; en zij bereidden ze.
12 Daarin brachten zij die heffing, en de
tienden, en de geheiligde dingen, in getrouwigheid;
en daarover was Chonánja,
de Leviet, overste, en Simeï, zijn broeder,
de tweede.
13 Maar Jehíël, en Azázia, en Nahath,
en A'sahel, en Jerimôth, en Józabad, en
Eliël, en Jismachja, en Mahath, en Benája,
waren opzieners, onder de hand van
Chonánja en Simeï, zijnen broeder; door
het bevel van den koning Jehizkía en van
Azária, den overste van het huis Gods.
14 En Kore, de zoon van Jimna, de Leviet,
de portier tegen het oosten, was
over de vrijwillige gaven Gods, om het
hefoffer des HEEREN en het allerheiligste
uit te deelen.
15 En aan zijne hand waren Eden, en
Minjamin, en Jésua, en Semája, Amárja
en Sechánja, [a] in de steden der priesteren,
met getrouwigheid, om aan hunne
broederen in de verdeelingen, zoowel aan
de kleinen als de grooten, uit te deelen:
16 (Benevens die gesteld waren in het
geslachtsregister der manspersonen, drie
jaren oud en daarboven) allen, die in het
huis des HEEREN gingen, tot het dagelijksche
werk op elken dag, voor hunnen
dienst, in hunne wachten, naar hunne
verdeelingen.
17 En met die gesteld waren in het geslachtsregister
der priesteren, naar het
huis hunner vaderen, ook de Levieten
[b] van twintig jaren oud en daarboven, in
hunne wachten, naar hunne verdeelingen;
18 Ook tot de geslachtsrekening met al
hunne kinderkens, hunne vrouwen, en
hunne zonen, en hunne dochteren, door
de gansche gemeente; want zij hadden
zich in hun ambt *in* heiligheid geheiligd.
19 Ook waren onder de kinderen van
Aäron, de priesteren, op de velden der
voorsteden hunner steden, in elke stad,
mannen, die met namen uitgedrukt waren,
om aan alle manspersonen onder de
priesteren, en aan allen, die in het geslachtsregister
onder de Levieten gesteld
waren, deelen te geven.
20 En alzoo deed Jehizkía in geheel
Juda; en hij deed, dat goed, en recht, en
waarachtig was, voor het aangezicht des
HEEREN, zijns Gods.
21 En in alle werk, dat hij begon in den
dienst van het huis Gods, en in de wet
en in het gebod, om zijnen God te zoeken,
deed hij met zijne gansche hart, en
had voorspoed.

Sanherib, de koning van Assyrië, valt in Juda. De Assyriërs worden door eenen engel verslagen.

32 NA deze geschiedenissen en derzelver
bevestiging, [c] kwam Sanherib,
de koning van Assyrië, en toog in Juda,
en legerde zich tegen de vaste steden, en
dacht ze tot zich af te scheuren.
2 Jehizkía nu ziende, dat Sanherib
kwam, en zijn aangezicht was tot den
krijg tegen Jeruzalem,
3 Zoo hield hij raad met zijne vorsten
en zijne helden, om de fonteinwateren
te stoppen, die buiten de stad waren; en
zij hielpen hem.
4 Want veel volks werd vergaderd, dat
al de fonteinen stopte, mitsgaders de
beek, die door het midden des lands henenvloeide,
zeggende: Waarom zouden
de koningen van Assyrië komen, en veel
waters vinden?
5 Zoo versterkte hij zich, en bouwde den
geheelen muur op, die gebroken was, dien
hij optrok tot aan de torens, met eenen
anderen muur daarbuiten, en hij versterkte
Millo *in* de stad Davids; en hij
maakte geweer en schilden in menigte.
6 En hij stelde krijgsoversten over het
volk, en hij vergaderde hen tot zich in de
straat der stadspoort, en sprak naar hun
hart, zeggende:
7 Zijt sterk, en hebt eenen goeden moed,
vreest niet, en ontzet u niet, voor het
aangezicht des konings van Assyrië, noch
voor het aangezicht der gansche menigte,
die met hem is; [d] want met ons is er
meer, dan met hem:
8 Met hem is [e] een vleeschelijke arm,
maar met ons is de HEERE, onze God, om
ons te helpen en om onze krijgen te
krijgen. En het volk steunde op de
woorden van Jehizkía, den koning van
Juda.
9 [f] Na dezen zond Sanherib, de koning
van Assyrië, zijne knechten naar Jeruzalem,
(doch hij zelf was voor Lachis, en

a Joz. 21:9, enz. *b* 1 Kron. 23:27. *c* 2 Kon. 18:13. Jes. 36:1. *d* 2 Kon. 6:16.
e Jer. 17:5. 1 Joh. 4:4. *f* 2 Kon. 18:17.

al zijne heerschappij met hem) tot Jehizkía, den koning van Juda, en tot het gansche Juda, dat te Jeruzalem was, zeggende:

10 Zoo zegt Sanherib, de koning van Assyrië: Waarop vertrouwt gij, dat gij te Jeruzalem blijft in de vesting?

11 [a] Ruit u Jehizkía niet op, dat hij u overgeve, om door honger en door dorst te sterven, zeggende: De HEERE, onze God, zal ons uit de hand des konings van Assyrië redden?

12 [b] Heeft niet dezelfde Jehizkía zijne hoogten en zijne altaren weggenomen, en tot Juda en tot Jeruzalem gesproken, zeggende: Voor het eenige altaar zult gij u nederbuigen, en daarop rooken?

13 Weet gij niet, wat ik gedaan heb, en mijne vaderen aan alle volken der landen? Hebben de goden van de natiën dier landen hun land eenigszins kunnen redden uit mijne hand?

14 Wie is er onder alle goden dier natiën, dewelke mijne vaders verbannen hebben, die zijn volk heeft kunnen redden uit mijne hand, dat uw God u uit mijne hand zou kunnen redden?

15 Nu dan, [c] dat Jehizkía ulieden niet bedriege, en dat hij u op zulk eene wijze niet opruie, en gelooft hem niet; want geen god van eenige natie en koninkrijk heeft zijn volk uit mijne hand en mijner vaderen hand kunnen redden; hoe veel te min zal uw God u uit mijne hand kunnen redden?

16 [d] Daartoe spraken zijne knechten nog meer tegen God, den HEERE, en tegen Zijnen knecht Jehizkía.

17 [e] Ook schreef hij brieven, [f] om den HEERE, den God Israëls, te hoonen, en om tegen Hem te spreken, zeggende: Gelijk de goden van de natiën der landen, die hun volk uit mijne hand niet gered hebben, alzoo zal de God van Jehizkía Zijn volk uit mijne hand niet redden.

18 En zij riepen met luider stem, [g] in het Joodsch, tegen het volk van Jeruzalem, dat op den muur was, om die bevreesd te maken en die te beroeren, opdat zij de stad mochten innemen.

19 En spraken van den God van Jeruzalem, als van de goden der volken der aarde, een werk van menschenhanden.

20 Maar [h] de koning Jehizkía en de profeet Jesája, de zoon van Amoz, baden daartegen, en zij riepen naar den hemel;

21 [i] En de HEERE zond eenen engel, die alle strijdbare helden, en vorsten, en oversten in het leger des konings van Assyrië verdelgde. Zoo is hij met schaamte des aangezichts in zijn land wedergekeerd; [k] en als hij in het huis zijns gods ingegaan was, zoo velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren.

22 Alzoo verloste de HEERE Jehizkía en de inwoners van Jeruzalem, uit de hand van Sanherib, den koning van Assyrië, en uit de hand van allen; en Hij geleidde hen rondom heen.

23 En velen brachten geschenken tot den HEERE te Jeruzalem, en kostelijkheden tot Jehizkía, den koning van Juda, zoodat hij daarna voor de oogen van alle Heidenen verheven werd.

Ziekte van Hizkia.—Gezanten uit Babel gezonden.—Rijkdom en voorspoed van Hizkia.—Zijn dood.

24 [l] IN die dagen werd Jehizkía krank tot stervens toe, en hij bad tot den HEERE; Die sprak tot hem, en Hij gaf hem een wonderteeken.

25 Maar Jehizkía deed geene vergelding, naar de weldaad, aan hem geschied, dewijl zijn hart verheven werd; daarom werd over hem, en over Juda en Jeruzalem, eene groote toornigheid.

26 [m] Doch Jehizkía verootmoedigde zich om de verheffing zijns harten, hij en de inwoners van Jeruzalem, zoodat de groote toornigheid des HEEREN over hen niet kwam in de dagen van Jehizkía.

27 Jehizkía nu had zeer veel rijkdom en eere; en hij maakte zich schatkameren voor zilver en voor goud, en voor kostelijk gesteente, en voor specerijen, en voor schilden, en voor alle begeerlijk gereedschap;

28 Ook schathuizen voor de inkomsten van koren, en most, en olie; en stallen voor allerlei beesten, en kooien voor de kudden.

29 Daartoe had hij zich steden gemaakt, mitsgaders bezitting van schapen en runderen in menigte; want God gaf hem zeer groote have.

30 Dezelfde Jehizkía stopte ook den opperuitgang der wateren van Gihon, en leidde ze recht af beneden naar het westen der stad Davids; want Jehizkía had voorspoed in al zijn werk.

31 Maar het is alzoo, als de gezanten der vorsten van Babel, die tot hem gezonden hadden, om te vragen naar dat wonderteeken, dat in het land geschied was, *bij hem waren*, verliet hem God, om hem te verzoeken, om te weten al *wat* in zijn hart was.

32 Het overige nu der geschiedenissen van Jehizkía, en zijne goeddadigheden, ziet, die zijn geschreven in het gezicht van den profeet Jesája, den zoon van

[a] 2 Kon. 18:30. [b] 2 Kon. 18:22. [c] 2 Kon. 18:30. [d] 2 Kon. 19:10. [e] 2 Kon. 19:14. [f] 2 Kon. 19:16. [g] 2 Kon. 18:26, 28. [h] 2 Kon. 19:15. [i] 2 Kon. 19:35. [k] 2 Kon. 19:37. [l] 2 Kon. 20:1. Jes. 38:1. [m] 2 Kon. 20:19.

Amoz, *en* in het boek der koningen van
Juda en Israël.
33 [a] En Jehizkía ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in het hoogste van de graven der zonen van David; daartoe deden gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem hem eere aan in zijnen dood; en zijn zoon Manasse werd koning in zijne plaats.

Manasse, koning van Juda, herstelt den afgodendienst, waarom God hem straft met gevankelijke wegvoering naar Babel.—Hij bekeert zich, en God herstelt hem op zijnen troon.

33 MANASSE was twaalf jaren oud, als hij koning werd, en regeerde vijf en vijftig jaren te Jeruzalem.
2 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.
3 Want hij bouwde de hoogten weder op, [b] die zijn vader Jehizkía afgebroken had, en richtte den Baäls altaren op, en maakte bosschen, en boog zich neder voor al het heir des hemels, en diende ze;
4 [c] En bouwde altaren in het huis des HEEREN, van hetwelk de HEERE gezegd had: [d] Te Jeruzalem zal Mijn Naam zijn tot in eeuwigheid.
5 Daartoe bouwde hij altaren voor al het heir des hemels, in beide de voorhoven van het huis des HEEREN.
6 En hij deed zijne zonen [e] door het vuur gaan, in het dal des zoons van Hinnom, en pleegde guichelarij, en gaf op vogelgeschrei acht, en tooverde, en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaren; hij deed *zeer* veel kwaads in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.
7 Hij stelde ook de gelijkenis van een gesneden beeld, die hij gemaakt had, in het huis Gods, van hetwelk God gezegd had tot David en tot zijnen zoon Sálomo: In dit huis, en te Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik Mijnen Naam zetten tot in eeuwigheid.
8 En Ik zal den voet van Israël niet meer doen wijken van het land, dat Ik uwen vaderen besteld heb; alleenlijk zoo zij waarnemen te doen, al hetgeen Ik hun geboden heb, naar de gansche wet, en inzettingen, en rechten, door de hand van Mozes.
9 Zoo deed Manasse Juda en de inwoners te Jeruzalem dwalen, dat zij erger deden dan de Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdelgd had.
10 De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk, maar zij merkten daar niet op.
11 Daarom [f] bracht de HEERE over hen de krijgsoversten, die de koning van Assyrië had, dewelke Manasse gevangen namen onder de doornen; en zij bonden hem met twee koperen ketenen, en voerden hem naar Babel.
12 En als hij hem benauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ernstelijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van den God zijner vaderen,
13 En bad Hem; en Hij liet Zich van hem verbidden, en hoorde zijne smeeking, en Hij bracht hem weder te Jeruzalem, in zijn koninkrijk. Toen kende Manasse, dat de HEERE God is.
14 En na dezen bouwde hij den buitenmuur aan de stad Davids, aan de westzijde van Gihon in het dal, en tot den ingang van de Vischpoort, en omsingelde Ofel, en verhief dien zeer; hij legde ook krijgsoversten in alle vaste steden in Juda.
15 En hij nam de vreemde goden en die gelijkenis uit het huis des HEEREN weg, mitsgaders al de altaren, die hij gebouwd had op den berg van het huis des HEEREN, en te Jeruzalem; en hij wierp ze buiten de stad.
16 En hij richtte het altaar des HEEREN toe, en offerde daarop dankofferen en lofofferen, en zeide tot Juda, dat zij den HEERE, den God Israëls, dienen zouden.
17 Maar het volk offerde nog op de hoogten, hoewel den HEERE, hunnen God.
18 Het overige nu der geschiedenissen van Manasse, en zijn gebed tot zijnen God, ook de woorden der zieners, die tot hem gesproken hebben in den Naam van den HEERE, den God Israëls, ziet, die zijn in de geschiedenissen der koningen van Israël;
19 En zijn gebed, en hoe *God* zich van hem heeft laten verbidden, ook al zijne zonde, en zijne overtreding, en de plaatsen, waarop hij hoogten gebouwd, en bosschen en gesnedene beelden gesteld heeft, eer hij vernederd werd, ziet, dat is beschreven in de woorden der zieners.
20 En Manasse ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in zijn huis; en zijn zoon Amon werd koning in zijne plaats.

Regeering van den goddeloozen Amon.

21 [g] AMON was twee en twintig jaren

[a] 2 Kon. 20:21. [b] 2 Kon. 18:4. 2 Kron. 31:1; 32:12. [c] 2 Kon. 21:4. [d] Deut. 12:5, 11. 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 8:29; 9:3. 2 Kron. 7:16. Ps. 132:13, 14. Jer. 32:34. [e] Lev. 18:21. Deut. 18:10. 2 Kon. 16:3. 2 Kron. 28:3. [f] Deut. 28:36. Job 36:8. [g] 2 Kon. 21:19.

oud, als hij koning werd, en regeerde twee jaren te Jeruzalem.
22 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk als zijn vader Manasse gedaan had; want Amon offerde al den gesneden beelden, die zijn vader Manasse gemaakt had, en diende ze.
23 Maar hij vernederde zich niet voor het aangezicht des HEEREN, gelijk Manasse, zijn vader, zich vernederd had; maar deze Amon vermenigvuldigde de schuld.
24 En zijne knechten maakten eene verbintenis tegen hem, en doodden hem in zijn huis.
25 Maar het volk des lands sloeg hen allen, die de verbintenis tegen den koning Amon gemaakt hadden; en het volk des lands maakte zijnen zoon Josía koning in zijne plaats.

Josía, koning van Juda, roeit de afgoderij uit.—Het boek der Wet wordt weêrgevonden in den tempel.

34 JOSÍA was acht jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde een en dertig jaren te Jeruzalem.
2 En hij deed, dat recht was in de oogen des HEEREN, en wandelde in de wegen van zijnen vader David, en week niet af ter rechter-, noch ter linkerhand.
3 Want in het achtste jaar zijner regeering, toen hij nog een jongeling was, begon hij den God zijns vaders Davids te zoeken; en in het twaalfde jaar begon hij Juda en Jeruzalem [a] van de hoogten en de bosschen, en de gesneden en de gegoten beelden te reinigen.
4 En men brak voor zijn aangezicht af de altaren der Baäls, en de zonnebeelden, die omhoog boven deze waren, hieuw hij af; de bosschen ook, en de gesneden en gegoten beelden verbrak, en vergruisde, en strooide hij op de graven dergenen, die hun geofferd hadden.
5 En de beenderen der priesteren verbrandde hij op hunne altaren; en hij reinigde Juda en Jeruzalem.
6 Daartoe in de steden van Manasse, en Efraïm, en Simeon, ja, tot Nafthali toe, in hare woeste plaatsen rondom,
7 Brak hij ook de altaren af en de bosschen; en de gesneden beelden stampte hij, *die* vergruizende, en al de zonnebeelden hieuw hij af in het gansche land van Israël; daarna keerde hij weder naar Jeruzalem.
8 In [b] het achttiende jaar nu zijner regeering, als hij het land en het huis gereinigd had, zond hij Safan, den zoon van Azália, en Maäséja, den overste der stad, en Joha, den zoon van Jóahaz, den kanselier, om het huis des HEEREN, zijns Gods, te verbeteren.
9 En zij kwamen tot Hilkía, den hoogepriester, en zij gaven het geld, dat ten huize Gods gebracht was, hetwelk de Levieten, die den dorpel bewaarden, vergaderd hadden uit de hand van Manasse en Efraïm, en uit het gansche overblijfsel van Israël, en uit gansch Juda en Benjamin, en te Jeruzalem wedergekomen waren;
10 Zij nu gaven het in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN; en *deze* gaven dat dengenen, die het werk deden, die arbeidden aan het huis des HEEREN, om het huis te vermaken en te verbeteren;
11 [c] Want zij gaven het den werkmeesters en den bouwlieden, om gehouwen steenen te koopen, en hout tot de samenvoegingen, en om de huizen te zolderen, die de koningen van Juda verdorven hadden.
12 En die mannen handelden trouwelijk in dit werk; en de bestelden over dezelve waren Jahath en Obadja, Levieten van de kinderen van Merári, mitsgaders Zacharía en Mesullam, van de kinderen der Kohathieten, om het werk voort te drijven; en die Levieten waren allen verstandig op instrumenten van muziek.
13 Zij waren ook over de lastdragers, en de voortdrijvers van allen, die in eenig werk arbeidden; want uit de Levieten waren schrijvers, en ambtlieden, en portiers.
14 En als zij het geld uitnamen, dat in het huis des HEEREN gebracht was, vond de priester Hilkía het wetboek des HEEREN, *gegeven* door de hand van Mozes.
15 En Hilkía antwoordde en zeide tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek gevonden in het huis des HEEREN. En Hilkía gaf Safan dat boek.
16 En Safan droeg dat boek tot den Koning; daarbeneven bracht hij nog den Koning bescheid weder, zeggende: Al wat in de hand uwer knechten gegeven is, dat doen zij;
17 En zij hebben het geld samengestort, dat in het huis des HEEREN gevonden is, en hebben het gegeven in de hand der bestelden, en in de hand dergenen, die het werk maakten.
18 Voorts gaf Safan, de schrijver, den Koning te kennen, zeggende: Hilkía, de priester, heeft mij een boek gegeven. En Safan las daarin voor het aangezicht des Konings.
19 Het geschiedde nu, als de Koning de woorden der wet hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.
20 En de Koning gebood Hilkía, en Ahikam, den zoon van Safan, en Abdon, den zoon van Micha, en Safan, den schrijver,

[a] 1 Kon. 13:2. [b] 2 Kon. 22:3. [c] 2 Kon. 22:6.

en Asája, den knecht des Konings, zeggende:
21 Gaat heen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het overgeblevene in Israël en in Juda, over de woorden dezes boeks, dat gevonden is; want de grimmigheid des HEEREN is groot, die over ons uitgegoten is, omdat onze vaders niet hebben gehouden het woord des HEEREN, om te doen naar al hetgeen in dat boek geschreven is.
22 Toen ging Hilkía henen, en die des Konings waren, tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallum, den zoon van Tokhath, den zoon van Hasra, den kleederbewaarder. Zij nu woonde te Jeruzalem in het tweede deel; en zij spraken zulks tot haar.
23 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt den man, die ulieden tot mij gezonden heeft:
24 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats en over hare inwoners brengen: al de vloeken, die geschreven zijn in het boek, dat men voor het aangezicht des konings van Juda gelezen heeft.
25 Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden gerookt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten met alle werken hunner handen, zoo zal Mijne grimmigheid uitgegoten worden tegen deze plaats, en niet uitgebluscht worden.
26 Maar tot den koning van Juda, die ulieden gezonden heeft, om den HEERE te vragen, tot hem zult gij alzoo zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij hebt gehoord:
27 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht Gods vernederd hebt, als gij Zijne woorden hoordet tegen deze plaats en tegen hare inwoners, en hebt u vernederd voor Mijn aangezicht, en uwe kleederen gescheurd, en geweend voor Mijn aangezicht, zoo heb Ik *u* ook verhoord, spreekt de HEERE.
28 Zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al dat kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats en over hare inwoners brengen zal. En zij brachten den Koning dit antwoord weder.
29 [a] Toen zond de Koning henen, en verzamelde alle oudsten van Juda en Jeruzalem.
30 En de Koning ging op in het huis des HEEREN, en al de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, mitsgaders de priesters en de Levieten, en al het volk, van den groote tot den kleine toe; en men las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, dat in het huis des HEEREN gevonden was.
31 En de Koning stond in zijne standplaats, en [b] maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen, en om Zijne geboden, en zijne getuigenissen, en Zijne inzettingen, met zijn gansche hart en met zijne gansche ziel, te onderhouden, doende de woorden des verbonds, die in dat boek geschreven zijn.
32 En hij deed allen, die te Jeruzalem en in Benjamin gevonden werden, staan; en de inwoners van Jeruzalem deden naar het verbond van God, den God hunner vaderen.
33 Josía dan deed alle gruwelen weg uit alle landen, die der kinderen Israëls waren, en maakte allen, die in Israël gevonden werden, te dienen, te dienen den HEERE, hunnen God; al zijne dagen weken zij niet af van den HEERE, den God hunner vaderen, na te volgen.

Josia houdt den Heere een plechtig paaschfeest.

35 DAARNA [c] hield Josía het pascha den HEERE te Jeruzalem; en zij slachtten het pascha op den veertienden der eerste maand.
2 En hij stelde de priesters op hunne wachten; en hij sterkte hen tot den dienst van het huis des HEEREN.
3 En hij zeide tot de Levieten, die gansch Israël onderwezen, die den HEERE heilig waren: Zet de heilige arke in het huis, hetwelk Sálomo, de zoon van David, de koning van Israël, gebouwd heeft; gij hebt geenen last op de schouderen: dient nu den HEERE, uwen God, en Zijn volk Israël;
4 En bereidt u naar de huizen uwer vaderen, naar uwe verdeelingen, [d] naar het voorschrift van David, den koning van Israël, en naar de beschrijving van zijnen zoon Sálomo;
5 En staat in het heiligdom, naar de onderscheiding der vaderlijke huizen, voor uwe broederen, het volk, en *naar* de afdeeling van de vaderlijke huizen der Levieten;
6 En slacht het pascha, en heiligt u, en bereidt *dat* voor uwe broederen, doende naar het woord des HEEREN, door de hand van Mozes.
7 [e] En Josía gaf voor het volk, van klein vee, lammeren en jonge geitenbokken, die allen tot paaschofferen, naar al hetgeen er gevonden werd, in getal dertig duizend; maar van runderen drie duizend; dit was van des Konings have.
8 Ook gaven zijne vorsten tot een vrijwillig offer voor het volk, voor de priesteren, en voor de Levieten: Hilkía, en Zacharía, en Jehíël, de oversten van het

[a] 2 Kon. 23:1. [b] Joz. 24:25. [c] 2 Kon. 23:21. [d] 1 Kron. 23, 24, 25, 26. [e] 2 Kron. 30:24.

huis Gods, gaven den priesteren tot paaschofferen, twee duizend en zeshonderd *klein vee*, en driehonderd runderen.
9 Daartoe Conánja, en Semája en Nethánеël, zijne broeders, mitsgaders Hasábja, en Jeïël, en Józabad, de oversten der Levieten, gaven den Levieten tot paaschofferen, vijf duizend *klein vee* en vijfhonderd runderen.
10 Alzoo werd de dienst toebereid; en de priesteren stonden in hunne standplaats, en de Levieten in hunne verdeelingen, naar het gebod des Konings.
11 Daarna slachtte men het pascha, en de priesters sprengden *het bloed* uit hunne handen, en de Levieten trokken de huiden af.
12 En zij namen het brandoffer daaraf, opdat zij die, naar de verdeelingen der vaderlijke huizen, aan het volk geven mochten, om den HEERE te offeren, gelijk geschreven is in het boek van Mozes; en alzoo met de runderen.
13 [a] En zij kookten het pascha bij het vuur, naar het recht; maar de *andere* heilige dingen kookten zij in potten, en in ketels, en in pannen; en zij deelden het haastiglijk onder al het volk.
14 Daarna bereidden zij ook voor zichzelven en voor de priesteren; want de priesters, de zonen van Aäron, waren tot aan den nacht in het offeren der brandofferen en des vets; daarom bereidden de Levieten voor zichzelven, en voor de priesteren, de zonen van Aäron.
15 En de zangers, de zonen van Asaf, waren in hunne standplaats, naar het gebod van David, en Asaf, en Heman, en Jeduthun, den ziener des Konings, mitsgaders de portiers aan elke poort; zij behoefden niet te wijken van hunnen dienst, overmits hunne broeders, de Levieten, voor hen bereidden.
16 Alzoo werd de gansche dienst des HEEREN op denzelfden dag beschikt, om pascha te houden, en brandofferen op het altaar des HEEREN te offeren, naar het gebod van den koning Josía.
17 En de kinderen Israëls, die er gevonden werden, hielden het pascha ter zelfder tijd, en het feest der ongezuurde *brooden*, zeven dagen.
18 Daar was ook geen pascha als dat in Israël gehouden, van de dagen van Samuël, den profeet, af; en geene koningen van Israël hadden zulk een pascha gehouden, gelijk dat Josía hield met de priesters en de Levieten, en gansch Juda en Israël, dat er gevonden werd, en de inwoners van Jeruzalem.
19 In [b] het achttiende jaar van het koninkrijk van Josía werd dit pascha gehouden.

Josía strijdt tegen Necho, koning van Egypte, en wordt gedood.

20 NA dit alles, toen Josía het huis toebereid had, [c] toog Necho, de koning van Egypte, op, om te krijgen tegen Kárchemis, aan den Frath; en Josía toog uit hem tegemoet.
21 Toen zond *hij* boden tot hem, zeggende: Wat heb ik met u te doen, gij, koning van Juda? wat u aangaat, ik ben heden tegen u niet, maar tegen een huis, dat oorlog voert tegen mij; en God heeft gezegd, dat ik mij haasten zou; houd u af van God, Die met mij is, opdat Hij u niet verderve.
22 Doch Josía keerde zijn aangezicht niet van hem; maar hij verstelde zich, om tegen hem te strijden, en hoorde niet naar de woorden van Necho uit den mond van God; maar hij kwam om te strijden in het dal Megiddo.
23 En de schutters schoten den koning Josía. Toen zeide de Koning tot zijne knechten: Voert mij weg, want ik ben zeer gewond.
24 En zijne knechten namen hem weg van den wagen, en voerden hem op den tweeden wagen, dien hij had, en brachten hem te Jeruzalem; en hij stierf, en werd begraven in de graven zijner vaderen; en gansch Juda en Jeruzalem bedreven rouw over Josía.
25 En Jeremía maakte een klaaglied over Josía; desgelijks alle zangers en zangeressen spraken in hunne klaagliederen van Josía, tot op dezen dag; want zij gaven ze tot eene inzetting in Israël, en ziet, zij zijn geschreven in de klaagliederen.
26 Het overige nu der geschiedenissen van Josía, en zijne goeddadigheden, naar dat geschreven is in de wet des HEEREN;
27 Zijne geschiedenissen dan, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en van Juda.

Jóahaz, Jehójakim en Jehójachin, koningen van Juda.

36 TOEN [d] nam het volk des lands Jehóahaz, den zoon van Josía, en zij maakten hem koning, in zijns vaders plaats, te Jeruzalem.
2 Drie en twintig jaren was Jóahaz oud, als hij koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem;
3 Want de koning van Egypte zette hem af te Jeruzalem, en hij legde het land eene boete op van honderd talenten zilvers en een talent gouds.
4 En de koning van Egypte maakte zijnen broeder Eljakim koning over Juda en Jeruzalem, en veranderde zijnen

[a] Ex. 12:8, 9. [b] 2 Kon. 23:23. [c] 2 Kon. 23:29, enz. [d] 2 Kon. 23:30.

naam in Jehójakim; maar zijnen broeder Jóahaz nam Necho, en bracht hem in Egypte.
5 Vijf en twintig jaren was Jehójakim oud, als hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem; en hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, zijns Gods.
6 [a] Nebukadnézar, de koning van Babel, toog tegen hem op, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem te voeren naar Babel.
7 Nebukadnézar bracht ook van de vaten van het huis des HEEREN naar Babel, en stelde ze in zijnen tempel te Babel.
8 Het overige nu van de geschiedenissen van Jehójakim, en zijne gruwelen, die hij deed, en wat aan hem gevonden werd, ziet, dat is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda; en Jehójachin, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.
9 [b] Acht jaren was Jehójachin oud, als hij koning werd, en regeerde drie maanden en tien dagen te Jeruzalem, en deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN.
10 [c] En met de wederkomst des jaars zond de koning Nebukadnézar henen, en liet hem naar Babel halen, met de kostelijkste vaten van het huis des HEEREN; en [d] hij maakte zijnen broeder Zedekía koning over Juda en Jeruzalem.

Zedekía, laatste koning van Juda.—Nebukadnézar verwoest Jeruzalem, en voert het volk gevankelijk weg.

11 EEN en twintig jaren was Zedekía oud, als hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem.
12 [e] En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, zijns Gods; hij verootmoedigde zich niet voor het aangezicht van den profeet Jeremía, *sprekende* uit den mond des HEEREN.
13 Daartoe werd hij ook afvallig tegen den koning Nebukadnézar, die hem beëedigd had bij God; en verhardde zijnen nek, en verstokte zijn hart, dat hij zich niet bekeerde tot den HEERE, den God Israëls.
14 Ook maakten alle oversten der priesteren, en het volk, der overtredingen zeer veel, naar alle gruwelen der Heidenen; en zij verontreinigden het huis des HEEREN, dat Hij geheiligd had te Jeruzalem.
15 En de HEERE, de God hunner vaderen, zond tot hen, door de hand zijner boden, vroeg op zijnde, om *die* te zenden; want Hij verschoonde Zijn volk en Zijne woning.
16 Maar zij spotten met de boden Gods, en verachtten Zijne woorden; zij verleidden zichzelven tegen Zijne profeten, totdat de grimmigheid des HEEREN tegen Zijn volk opging, dat er geen heelen aan was.
17 Want Hij deed tegen hen opkomen den koning der Chaldeën, die hunne jongelingen met het zwaard in het huis huns heiligdoms doodde, en hij verschoonde de jongelingen niet, noch de maagden, de ouden noch de stokouden; Hij gaf hen allen in zijne hand.
18 En alle vaten van het huis Gods, de groote en de kleine, en de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten des Konings en zijner vorsten, dit alles voerde hij naar Babel.
19 En zij verbrandden het huis Gods, en zij braken den muur van Jeruzalem af, en al de paleizen daarvan verbrandden zij met vuur, verdervende ook alle kostelijke vaten derzelve.
20 En wie overgebleven was van het zwaard, voerde hij weg naar Babel, en zij werden hem en zijnen zonen tot knechten, tot het regeeren des koninkrijks van Perzië;
21 Opdat het woord des HEEREN vervuld wierd, door den mond van Jeremía, totdat het land aan zijne sabbatten een welgevallen had; het rustte al de dagen der verwoesting, totdat de [f] zeventig jaren vervuld waren.

Kores of Cyrus geeft den Joden verlof naar hun land terug te keeren.

22 MAAR in het eerste jaar van Kores, koning van Perzië, opdat volbracht wierd het [g] woord des HEEREN, door den mond van Jeremía, verwekte de HEERE den geest van Kores, koning van Perzië, dat hij eene stem liet doorgaan door zijn gansche koninkrijk, zelfs ook in geschrifte, zeggende:
23 Zoo zegt Kores, koning van Perzië: De HEERE, de God des hemels, heeft mij alle koninkrijken der aarde gegeven; en Hij heeft mij bevolen Hem een huis te bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is; wie is onder ulieden van al Zijn volk? de HEERE, zijn God, zij met hem, en hij trekke op.

---

[a] 2 Kon. 24:1. [b] 2 Kon. 24:8. [c] Dan. 1:1, 2. [d] 2 Kon. 24:17. Jer. 37:1. [e] Jer. 52:2, 3. [f] Jer. 25:12; 29:10. [g] Ezra 1:1. Jer. 25:12; 29:10.

HET BOEK EZRA.

Kores (anders genaamd Cyrus), koning der Perzen, geeft door Gods ingeving vrijheid aan de Joden, om weder naar hun land te keeren.

1 IN [a] het eerste jaar nu van Kores,
koning van Perzië, opdat volbracht
wierd het [b] woord des HEEREN, uit den
mond van Jeremía, verwekte de HEERE
den geest van Kores, koning van Perzië,
dat hij eene stem liet doorgaan door zijn
gansche koninkrijk, zelfs ook in ge-
schrifte, zeggende:
2 Zoo zegt Kores, koning van Perzië:
De HEERE, de God des hemels, heeft mij
alle koninkrijken der aarde gegeven; en
Hij heeft mij bevolen Hem een huis te
bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is:
3 Wie is onder ulieden van al Zijn volk?
zijn God zij met hem, en hij trekke op
naar Jeruzalem, dat in Juda is, en hij
bouwe het huis des HEEREN, des Gods
van Israël; Hij is de God, Die te Jeruza-
lem *woont.*
4 En al wie achterblijven zou in eenige
plaatsen, waar hij als vreemdeling ver-
keert, dien zullen de lieden zijner plaats
bevorderlijk zijn met zilver, en met goud,
en met have, en met beesten; benevens
eene vrijwillige gave, voor het huis Gods,
Die te Jeruzalem *woont.*
5 Toen maakten zich op de hoofden der
vaderen van Juda en Benjamin, en de
priesteren en de Levieten, benevens een
iegelijk, wiens geest God verwekte, dat
zij optrokken om te bouwen het huis des
HEEREN, Die te Jeruzalem *woont.*
6 Allen nu, die rondom hen waren,
sterkten hunlieder handen met zilveren
vaten, met goud, met have, en met
beesten, en met kostelijkheden; behalve
alles, wat vrijwillig gegeven werd.
7 Ook bracht de koning Kores uit, de
vaten van het huis des HEEREN, die [c] Ne-
bukadnézar uit Jeruzalem had uitgevoerd,
en had gesteld in het huis zijns gods.
8 En Kores, de koning van Perzië, bracht
ze uit door de hand van Mithredath, den
schatmeester, die ze aan Sesbazar, den
vorst van Juda, [d] toetelde.
9 En dit is hun getal: dertig gouden
bekkens, duizend zilveren bekkens, negen
en twintig messen;
10 Dertig gouden bekers, vierhonderd
en tien andere zilveren bekers; andere
vaten, duizend.
11 Alle vaten van goud en van zilver
waren vijf duizend en vierhonderd; deze
alle voerde Sesbazar op, met degenen,
die van de gevangenis opgevoerd werden,
van Babel naar Jeruzalem.

Register der eerste Joden, die met Zerubbábel in Judea zijn teruggekomen.

2 DIT zijn de kinderen van dat land-
schap, die optogen uit de gevangenis,
van de weggevoerden, die Nebukadnézar,
koning van Babel, weggevoerd had naar
Babel, die naar Jeruzalem en Juda zijn
wedergekeerd, een iegelijk naar zijne
stad;
2 Dewelke kwamen met Zerubbábel,
Jesua, Nehemía, Serája, Reëlaja, Mor-
dechaï, Bilsan, Mizpar, Bigvaï, Rehum
en Báëna. *Dit is* het getal der mannen
des volks van Israël.
3 De kinderen van Paros, twee duizend
honderd twee en zeventig.
4 De kinderen van Sefátja, driehonderd
twee en zeventig.
5 De kinderen van Arach, zevenhonderd
vijf en zeventig.
6 De kinderen van Pahath-Moab, van
de kinderen van Jésua-Joab, twee duizend
achthonderd en twaalf.
7 De kinderen van Elam, duizend twee-
honderd vier en vijftig.
8 De kinderen van Zatthu, negenhon-
derd vijf en veertig.
9 De kinderen van Zakkaï, zevenhon-
derd en zestig.
10 De kinderen van Bani, zeshonderd
twee en veertig.
11 De kinderen van Bebaï, zeshonderd
drie en twintig.
12 De kinderen van Azgad, duizend
tweehonderd twee en twintig.
13 De kinderen van Adónikam, zeshon-
derd zes en zestig.
14 De kinderen van Bigvaï, twee duizend
zes en vijftig.
15 De kinderen van Adin, vierhonderd
vier en vijftig.
16 De kinderen van Ater, van Hizkía,
acht en negentig.
17 De kinderen van Bezaï, driehonderd
drie en twintig.
18 De kinderen van Jora, honderd en
twaalf.
19 De kinderen van Hasum, tweehon-
derd drie en twintig.
20 De kinderen van Gibbar, vijf en ne-
gentig.
21 De kinderen van Bethlehem, honderd
drie en twintig.

[a] 2 Kron. 36:22. [b] Jer. 25:12; 29:10. [c] 2 Kon. 24:13. 2 Kron. 36:7. [d] Ezra 5:14.

22 De mannen van Netófa, zes en vijftig.

23 De mannen van Anáthoth, honderd acht en twintig.

24 De kinderen van Azmáveth, twee en veertig.

25 De kinderen van Kirjath-Arim, Cefíra en Beëroth, zevenhonderd drie en veertig.

26 De kinderen van Rama en Gaba, zeshonderd een en twintig.

27 De mannen van Michmas, honderd twee en twintig.

28 De mannen van Beth-El en Aï, tweehonderd drie en twintig.

29 De kinderen van Nebo, twee en vijftig.

30 De kinderen van Magbis, honderd zes en vijftig.

31 De kinderen van den anderen Elam, duizend tweehonderd vier en vijftig.

32 De kinderen van Harim, driehonderd en twintig.

33 De kinderen van Lod, Hadid en Ono, zevenhonderd vijf en twintig.

34 De kinderen van Jericho, driehonderd vijf en veertig.

35 De kinderen van Senáä, drie duizend zeshonderd en dertig.

36 De priesters: De kinderen van Jedája, van het huis van Jésua, negenhonderd drie en zeventig.

37 De kinderen van Immer, duizend twee en vijftig.

38 De kinderen van Pashur, duizend tweehonderd zeven en veertig.

39 De kinderen van Harim, duizend en zeventien.

40 De Levieten: De kinderen van Jésua en Kadmiël, van de kinderen van Hodavja, vier en zeventig.

41 De zangers: De kinderen van Asaf, honderd acht en twintig.

42 De kinderen der portiers: De kinderen van Sallum, de kinderen van Ater, de kinderen van Talmon, de kinderen van Akkub, de kinderen van Hatíta, de kinderen van Sobaï; deze allen waren honderd negen en dertig.

43 De Nethínim: De kinderen van Zíha, de kinderen van Hasúfa, de kinderen van Tabbaoth;

44 De kinderen van Keros, de kinderen van Síaha, de kinderen van Padon;

45 De kinderen van Lebána, de kinderen van Hagába, de kinderen van Akkub;

46 De kinderen van Hagab, de kinderen van Samlaï, de kinderen van Hanan;

47 De kinderen van Giddel, de kinderen van Gahar, de kinderen van Reája;

48 De kinderen van Rezin, de kinderen van Nekóda, de kinderen van Gazzam;

49 De kinderen van Uza, de kinderen van Paséah, de kinderen van Bezaï;

50 De kinderen van Asna, de kinderen der Mehunim, de kinderen der Nefúsim;

51 De kinderen van Bakbuk, de kinderen van Hakúfa, de kinderen van Harhur;

52 De kinderen van Bazluth, de kinderen van Mehída, de kinderen van Harsa;

53 De kinderen van Barkos, de kinderen van Sísera, de kinderen van Thamah;

54 De kinderen van Nezíah, de kinderen van Hatífa.

55 De kinderen der knechten van Sálomo: De kinderen van Sotaï, de kinderen van Soféreth, de kinderen van Perúda;

56 De kinderen van Jääla, de kinderen van Darkon, de kinderen van Giddel;

57 De kinderen van Sefátja, de kinderen van Hattil, de kinderen van Pochéreth-Hazebáïm, de kinderen van Ami.

58 Al de Nethínim, en de kinderen der knechten van Sálomo, waren driehonderd twee en negentig.

59 Deze togen ook op van Tel-mélah, Tel-harsa, Cherub, Addan *en* Immer; doch zij konden hunner vaderen huis en hun zaad niet bewijzen, of zij uit Israël waren.

60 De kinderen van Delája, de kinderen van Tóbia, de kinderen van Nekóda, zeshonderd twee en vijftig.

61 En van de kinderen der priesteren: de kinderen van Habája, de kinderen van Koz, de kinderen van Barzillaï, die van de dochteren van Barzillaï, den Gileadiet, eene vrouw genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.

62 Deze zochten hun register, onder degenen, die in het geslachtsregister gesteld waren, maar zij werden niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.

63 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en met thummim.

64 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend driehonderd *en* zestig.

65 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend driehonderd zeven en dertig; en zij hadden tweehonderd zangers en zangeressen.

66 Hunne paarden waren zevenhonderd zes en dertig; hunne muilen, tweehonderd vijf en veertig;

67 Hunne kemelen, vierhonderd vijf en dertig; de ezelen, zes duizend zevenhonderd en twintig.

68 En *sommigen* van de hoofden der vaderen, als zij kwamen ten huize des HEEREN, Die te Jeruzalem *woont*, gaven vrijwilliglijk ten huize Gods, om dat te zetten op zijne vaste plaats.

69 Zij gaven naar hun vermogen tot den schat des werks, aan goud, een en zestig duizend drachmen, en aan zilver, vijf duizend ponden, en honderd priesterrokken.

70 En de priesters en de Levieten, en *sommigen* uit het volk, zoo de zangers als de portiers, en de Nethínim woonden in

hunne steden, en gansch Israël in zijne steden.

Het altaar wordt gebouwd; er wordt orde op den Godsdienst gesteld.—De grondslagen van den tempel worden gelegd.

3 TOEN nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in de steden waren, verzamelde zich het volk, als een eenig man, te Jeruzalem.

2 En Jésua, de zoon van Józadak, maakte zich op, en zijne broederen de priesters, en Zerubbábel, de zoon van Sealthiël, en zijne broederen, en zij bouwden het altaar des Gods van Israël, om daarop brandofferen te offeren, gelijk [a] geschreven is in de wet van Mozes, den man Gods.

3 En zij vestigden het altaar op zijne stelling, maar met verschrikking, *die* over hen was, vanwege de volken der landen; en zij offerden daarop brandofferen den HEERE, brandofferen des [b] morgens en des avonds.

4 En zij hielden het feest der loofhutten, gelijk geschreven is; en *zij offerden* brandofferen dag bij dag in getal, naar het [c] recht van elk dagelijks op zijnen dag.

5 Daarna ook het gedurig brandoffer, en van de [d] nieuwe maanden, en van alle gezette hoogtijden des HEEREN, die geheiligd waren; ook van een' ieder, die eene vrijwillige offerande den HEERE vrijwilliglijk offerde.

6 Van den eersten dag af der zevende maand begonnen zij den HEERE brandofferen te offeren; doch de grond van den tempel des HEEREN was niet gelegd.

7 Zoo gaven zij geld aan de houwers en werkmeesters, ook spijs, en drank, en olie aan de Sidoniërs en aan de Tyriërs, om cederenhout van den Libanon te brengen aan de zee naar Jafo, naar de vergunning van Kores, koning van Perzië, aan hen.

8 In het tweede jaar nu hunner aankomst ten huize Gods te Jeruzalem, in de tweede maand, begonnen Zerubbábel, de zoon van Sealthiël, en Jésua, de zoon van Józadak, en de overige hunner broederen, de priesters en de Levieten, en allen, die uit de gevangenis te Jeruzalem gekomen waren; en zij stelden de Levieten, van twintig jaren oud en daarboven, om opzicht te nemen over het werk van des HEEREN huis.

9 Toen stond Jésua, zijne zonen en zijne broederen, *en* Kadmiël met zijne zonen, kinderen van Juda, als één *man*, om opzicht te hebben over degenen, die het werk deden aan het huis Gods, met de zonen van Hénadad, hunne zonen en hunne broederen, de Levieten.

10 Als nu de bouwlieden den grond van des HEEREN tempel legden, zoo stelden zij de priesteren, aangekleed zijnde, met trompetten, en de Levieten, Asafs zonen, met cimbalen, om den HEERE te loven, naar de instelling van David, den koning van Israël.

11 En zij zongen bij beurten, met den HEERE te loven en te danken, dat Hij goedig is, dat Zijne weldadigheid tot in eeuwigheid is over Israël. En al het volk juichte met groot gejuich, als men den HEERE loofde over de grondlegging van het huis des HEEREN.

12 Maar vele van de priesteren, en de Levieten, en hoofden der vaderen, die oud waren, die het eerste huis gezien hadden, dit huis in zijne grondlegging voor hunne oogen zijnde, weenden met luider stem; maar velen verhieven de stem met gejuich *en* met vreugde,

13 Zoodat het volk niet onderkende de stem van het gejuich der vreugde, van de stem des geweens van het volk; want het volk juichte met groot gejuich, dat de stem tot van verre gehoord werd.

De Samaritanen verhinderen den bouw van den tempel.

4 TOEN nu de wederpartijders van Juda en Benjamin hoorden, dat de kinderen der gevangenis den HEERE, den God Israëls, den tempel bouwden,

2 Zoo kwamen zij aan tot Zerubbábel, en tot de hoofden der vaderen, en zeiden tot hen: Laat ons met ulieden bouwen, want wij zullen uwen God zoeken, gelijk gijlieden; ook hebben wij Hem geofferd sinds de dagen van [e] Esar-Haddon, den koning van Assur, die ons herwaarts heeft doen optrekken.

3 Maar Zerubbábel, en Jésua, en de overige hoofden der vaderen van Israël, zeiden tot hen: Het betaamt niet, dat gijlieden en wij onzen God een huis bouwen; maar wij alleen zullen het den HEERE, den God Israëls, bouwen, [f] gelijk als de koning Kores, koning van Perzië, ons geboden heeft.

4 Evenwel maakte het volk des lands de handen des volks van Juda slap, en verstoorde hen in het bouwen;

5 En zij huurden tegen hen raadslieden, om hunnen raad te vernietigen, al de dagen van Kores, koning van Perzië, tot aan het koninkrijk van Daríus, den koning van Perzië.

6 En onder het koninkrijk van Ahasvéros, in het begin zijns koninkrijks, schreven zij eene aanklacht tegen de inwoners van Juda en Jeruzalem.

7 En in de dagen van Arthahsasta schreef Bislam, Mithredath, Tábeël, en de overigen van zijn gezelschap, aan Arthahsasta, koning van Perzië; en de schrift

[a] Deut. 12:5, 6. [b] Num. 28:3. [c] Lev. 23:34. Num. 29:12. [d] Num. 28:11, enz. Neh. 10:33. [e] 2 Kon. 17:29, enz. [f] Ezra 1:1, 2, 3.

des briefs was in het Syrisch geschreven,
en in het Syrisch uitgelegd.
8 Rehum, de kanselier, en Simsaï, de
schrijver, schreven eenen brief tegen
Jeruzalem, aan den koning Arthahsasta,
op deze manier:
9 Toen Rehum, de kanselier, en Simsaï,
de schrijver, en de overigen van hun
gezelschap, de Dinaïeten, de Afarsathchieten,
de Tarpelieten, de Afarsieten, de
Archevieten, de Babyloniërs, de Susanchieten,
de Dehavieten, de Elamieten,
10 En de overige volkeren, die de groote
en vermaarde Asnappar heeft vervoerd
en doen wonen in de stad van Samaría;
ook de overigen, aan deze zijde der rivier,
en op zulken tijd.
11 Dit is een afschrift des briefs, dien
zij aan hem, aan den koning Arthahsasta,
zonden: Uwe knechten, de mannen aan
deze zijde der rivier, en op zulken tijd!
12 Den Koning zij bekend, dat de Joden,
die van u zijn opgetogen, tot ons gekomen
zijn te Jeruzalem, bouwende die
rebelle en die booze stad, waarvan zij de
muren voltrekken, en de fundamenten
samenvoegen.
13 Zoo zij nu den Koning bekend, indien
die stad zal worden opgebouwd,
en de muren voltrokken, dat zij den cijns,
ouden impost, en tol niet zullen geven,
en gij zult aan de inkomsten der koningen
schade aanbrengen.
14 Nu, omdat wij salaris uit het paleis
trekken, en het ons niet betaamt des Konings
oneere te zien, daarom hebben wij
gezonden, en *dit* den Koning bekend
gemaakt,
15 Opdat men zoeke in het boek der kronieken
uwer vaderen; zoo zult gij vinden
in het boek der kronieken, en weten, dat
deze stad eene rebelle stad geweest is,
en den koningen en landschappen schade
aanbrengende, en dat zij daarbinnen afval
gesticht hebben, van oude tijden af;
daarom is die stad verwoest.
16 Wij maken dan den Koning bekend,
dat, zoo die stad zal worden opgebouwd,
en hare muren voltrokken, gij
daardoor geen deel zult hebben aan deze
zijde der rivier.
17 De Koning zond antwoord aan Rehum,
den kanselier, en Simsaï, den
schrijver, en de overigen van hunne gezelschappen,
die *te* Samaría woonden; mitsgaders
aan de overigen aan deze zijde der
rivier *aldus:* Vrede, en op zulken tijd!
18 De brief, dien gij aan ons geschikt
hebt, is duidelijk voor mij gelezen.
19 En als van mij bevel gegeven was,
hebben zij gezocht en gevonden, dat die
stad zich van oude tijden af tegen de
koningen heeft verheven, en rebellie en
afval daarin gesticht is.
20 Ook zijn er machtige koningen geweest
over Jeruzalem, die geheerscht
hebben overal aan gene zijde der rivier;
en hun is cijns, oude impost en tol
gegeven.
21 Geeft dan nu bevel, om die mannen
te beletten, dat die stad niet opgebouwd
worde, totdat van mij bevel zal
worden gegeven.
22 Weest gewaarschuwd, *van* feil in dezen
te begaan; waarom zou het verderf
tot schade der koningen aanwassen?
23 Toen, van dat het afschrift des briefs
van den koning Arthahsasta voor Rehum,
en Simsaï, den schrijver, en hunne gezelschappen
gelezen was, togen zij in haast
naar Jeruzalem tot de Joden, en beletten
hen met arm en geweld.
24 Toen hield het werk op van het huis
Gods, Die te Jeruzalem *woont,* ja, het
hield op tot in het tweede jaar van het
koninkrijk van Daríus, den koning van
Perzië.

Zerubbábel en Jésua, hervatten den bouw van den tempel, en voltooien dien onder koning Daríus.

5 HAGGAI [a] nu, de profeet, en Zacharía,
de zoon van Iddo, profeten, profeteerden
tot de Joden, die in Juda en te
Jeruzalem waren; in den naam des Gods
van Israël *profeteerden zij* tot hen.
2 Toen maakten zich op Zerubbábel, de
zoon van Sealthiël, en Jésua, de zoon van
Józadak, en begonnen te bouwen het huis
Gods, Die te Jeruzalem *woont;* en met
hen de profeten Gods, die hen ondersteunden.
3 Te dier tijd kwam tot hen Thathnaï,
de landvoogd aan deze zijde der rivier, en
Sthar-Boznaï, en hun gezelschap, en zeiden
aldus tot hen: Wie heeft ulieden
bevel gegeven dit huis te bouwen, en
dezen muur te voltrekken?
4 Toen zeiden wij aldus tot hen, *en*
welke de namen waren der mannen, die
dit gebouw bouwden.
5 Doch het oog huns Gods was over de
oudsten der Joden, dat zij hun niet beletten,
totdat de zaak aan Daríus kwam, en
zij alsdan daarover eenen brief wederbrachten.
6 Afschrift des briefs, dien Thathnaï, de
landvoogd aan deze zijde der rivier, met
Sthar-Boznaï en zijn gezelschap, de Afarsechaïeten,
die aan deze zijde der rivier
waren, aan den koning Daríus zond.
7 Zij zonden een verhaal aan hem; en
daarin was aldus geschreven: Den koning
Daríus zij alle vrede!
8 Den Koning zij bekend, dat wij getogen
zijn naar het landschap Juda, ten
huize des grooten Gods, hetwelk gebouwd
wordt met groote steenen, en het hout

---

[a] Hagg. 1:1. Zach. 1:1.

wordt gelegd in de wanden; en dat werk
wordt ras gedaan, en gaat voorspoediglijk door hunne handen voort.
9 Toen hebben wij die oudsten gevraagd, *en* aldus tot hen gezegd: Wie heeft ulieden bevel gegeven dit huis te bouwen, en dezen muur te voltrekken?
10 Wijders hebben wij hun ook hunne namen afgevraagd, dat wij ze u bekend maakten; dat wij mochten overschrijven de namen der mannen, die hoofden onder hen zijn.
11 En zij hebben ons dusdanig antwoord wedergegeven, zeggende: Wij zijn knechten van den God des hemels en der aarde, en bouwen het huis, dat vele jaren vóór dezen is gebouwd geweest; want een groot koning van Israël had het gebouwd en voltrokken.
12 Maar [a] nadat onze vaders den God des hemels hadden vertoornd, heeft Hij hen gegeven in de hand van Nebukadnézar, den koning van Babel, den Chaldeër; welke dat huis heeft vernield, en het volk naar Babel weggevoerd.
13 [b] Doch in het eerste jaar van Kores, koning van Babel, heeft de koning Kores bevel gegeven dit huis Gods te bouwen.
14 Ja, de vaten van Gods huis, welke van goud en zilver waren, die Nebukadnézar uit den tempel, die te Jéruzalem was, had weggenomen, en gebracht in den tempel van Babel, die heeft de koning Kores uitgehaald uit den tempel van Babel, en zij zijn [c] gegeven aan eenen, wiens naam was Sesbazar, dien hij tot landvoogd had gesteld.
15 En hij zeide tot hem: Neem deze vaten; ga ze afvoeren in den tempel, die te Jeruzalem is, en laat het huis Gods gebouwd worden op zijne plaats.
16 Toen kwam deze Sesbazar; hij legde de fundamenten van het huis Gods, Die te Jeruzalem *woont;* en er is van toen af tot nu toe gebouwd, doch niet volbracht.
17 Zoo het dan nu den Koning goeddunkt, laat er gezocht worden in het schathuis des Konings aldaar, dat te Babel is, of het zij, dat een bevel van den koning Kores gegeven zij, om dit huis Gods te Jeruzalem te bouwen; en dat men des Konings believen hiervan tot ons zende.

6 TOEN gaf de koning Daríus bevel; en zij zochten in de kanselarij, waar de schatten waren weggelegd, in Babel.
2 En te Achmetha, in den burcht, die in het landschap Medië is, werd eene rol gevonden; en daarin was aldus geschreven: GEDACHTENIS:
3 In het eerste jaar van den koning Kores, gaf de koning Kores *dit* bevel: Het huis Gods te Jeruzalem, dat huis zal gebouwd worden, ter plaatse, waar zij offeranden offeren, en de fundamenten daarvan zullen zwaar zijn; zijne hoogte van zestig ellen, en zijne breedte van zestig ellen;
4 Met drie rijen van grooten steen, en ééne rij van nieuw hout; en de onkosten zullen uit des Konings huis gegeven worden.
5 Daartoe zal men ook de gouden en zilveren vaten van het huis Gods, die Nebukadnézar uit den tempel, die te Jeruzalem was, heeft weggevoerd, en naar Babel gebracht, wedergeven, dat zij gaan naar den tempel, die te Jeruzalem is, aan zijne plaats, en men zal ze afvoeren ten huize Gods.
6 Nu, gij Thathnaï, landvoogd aan gene zijde der rivier, gij Sthar-Boznaï, met ulieder gezelschap, gij Afarsechaïeten, die aan gene zijde der rivier zijt, weest verre van daar!
7 Laat hen aan den arbeid van dit huis Gods; dat de landvoogd der Joden en de oudsten der Joden dit huis Gods bouwen aan zijne plaats.
8 Ook wordt van mij bevel gegeven, wat gijlieden doen zult aan de oudsten dezer Joden, om dit huis Gods te bouwen; te weten, dat uit des Konings goederen, van den cijns aan gene zijde der rivier, de onkosten dezen mannen spoediglijk gegeven worden, opdat men hen niet belette.
9 En wat noodig is, als jonge runderen, en rammen, en lammeren, tot brandofferen aan den God des hemels, tarwe, zout, wijn en olie, naar het zeggen der priesteren, die te Jeruzalem zijn, dat het hun dag bij dag gegeven worde, dat er geene feil zij;
10 Opdat zij offeranden van liefelijken reuk aan den God des hemels offeren, en bidden voor het leven des Konings en zijner kinderen.
11 Voorts wordt bevel van mij gegeven, dat al dengene, die dit woord zal veranderen, een hout uit zijn huis zal gerukt en opgericht worden, waaraan hij zal worden opgehangen; en zijn huis zal om diens wille tot eenen drekhoop gemaakt worden.
12 De God nu, Die Zijnen Naam aldaar heeft doen wonen, werpe terneder alle koningen en volken, die hunne hand zullen uitstrekken, om te veranderen *en* te verderven dit huis Gods, dat te Jeruzalem is. Ik, Daríus, heb het bevel gegeven; dat het spoediglijk gedaan worde.
13 Toen deden Thathnaï, de landvoogd aan gene zijde de rivier, Sthar-Boznaï en hun gezelschap, spoediglijk alzoo, naar hetgeen de koning Daríus gezonden had.
14 En de oudsten der Joden bouwden en

a 2 Kron. 36:16, 17, enz. *b* 2 Kon. 36:22, enz. Ezra 1, enz. *c* Ezra 1:8.

gingen voorspoediglijk voort, door de profetie van den profeet Haggaï en Zacharía, den zoon van Iddo; en zij bouwden en voltrokken het, naar het bevel van den God Israëls, en naar het bevel van Kores, en Daríus, en Arthahsasta, koning van Perzië.
15 En dit huis werd volbracht op den derden dag der maand Adar; dat was het zesde jaar van het koninkrijk van den koning Daríus.

Inwijding des tempels en viering van het pascha.

16 EN de kinderen Israëls, de priesters en Levieten, en de overige kinderen der gevangenis deden de inwijding van dit huis Gods met vreugde.
17 En zij offerden, ter inwijding van dit huis Gods, honderd runderen, tweehonderd rammen, vierhonderd lammeren en twaalf geitenbokken, ten zondoffer voor gansch Israël, naar het getal der stammen Israëls.
18 En zij stelden de priesteren in hunne onderscheidingen, en de Levieten in hunne verdeelingen, tot den dienst Gods, Die te Jeruzalem is, [a] naar het voorschrift des boeks van Mozes.
19 Ook hielden de kinderen der gevangenis het [b] pascha, op den veertienden der eerste maand;
20 Want de priesters en de Levieten hadden zich gereinigd als een eenig *man*: zij waren allen rein; en zij slachtten het pascha voor alle kinderen der gevangenis, en voor hunne broederen, de priesteren, en voor zichzelven.
21 Alzoo aten de kinderen Israëls, die uit de gevangenis wedergekomen waren, mitsgaders al wie zich van de onreinigheid der Heidenen des lands tot hen afgezonderd had, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken.
22 En zij hielden het feest der ongezuurde *brooden* zeven dagen, met blijdschap; want de HEERE had hen verblijd, en het hart des konings van Assur tot hen gewend, om hunne handen te sterken in het werk van het huis Gods, des Gods van Israël.

Koning Artaxerxes zendt Ezra naar Jeruzalem om den dienst van God te herstellen.

7 NA deze geschiedenissen nu, in het koninkrijk van Arthahsasta, koning van Perzië: Ezra, de zoon van Serája, den zoon van Azárja, den zoon van Hilkía,
2 Den zoon van Sallum, den zoon van Zadok, den zoon van Ahítub,
3 Den zoon van Amárja, den zoon van Azárja, den zoon van Meràjoth,
4 Den zoon van Zeráhja, den zoon van Uzzi, den zoon van Bukki,
5 Den zoon van Abísua, den zoon van Pínehas, den zoon van Eleázar, den zoon van Aäron, den hoofdpriester.
6 Deze Ezra toog op uit Babel; en hij was een vaardig schriftgeleerde in de wet van Mozes, die de HEERE, de God Israëls, gegeven heeft; en de Koning gaf hem, naar de hand des HEEREN, zijns Gods, over hem, al zijn verzoek.
7 Ook *sommigen* van de kinderen Israëls, en van de priesteren en de Levieten, en de zangers, en de portiers, en de Nethínim, togen op naar Jeruzalem, in het zevende jaar van den koning Arthahsasta.
8 En hij kwam te Jeruzalem in de vijfde maand; dat was het zevende jaar dezes konings.
9 Want op den eersten der eerste maand was het begin des optochts uit Babel, en op den eersten der vijfde maand kwam hij te Jeruzalem, naar de goede hand zijns Gods over hem.
10 Want Ezra had zijn hart gericht, om de wet des HEEREN te zoeken en te doen, en om in Israël te leeren de inzettingen en de rechten.
11 Dit is nu het afschrift des briefs, dien de koning Arthahsasta gaf aan Ezra, den priester, den schriftgeleerde; den schriftgeleerde van de woorden der geboden des HEEREN, en Zijne inzettingen over Israël:
12 Arthahsasta, koning der koningen, aan Ezra, den priester, den schriftgeleerde der wet van den God des hemels, volkomen *vrede* en op zulken tijd!
13 Van mij wordt bevel gegeven, dat al wie vrijwillig is in mijn koninkrijk, van het volk van Israël, en van deszelfs priesteren en Levieten, om te gaan naar Jeruzalem, dat hij met u ga.
14 Dewijl gij van voor den Koning en zijne zeven raadsheeren gezonden zijt, om onderzoek te doen in Judéa, en te Jeruzalem, naar de wet uws Gods, die in uwe hand is;
15 En om henen te brengen het [c] zilver en goud, dat de Koning en zijne raadsheeren vrijwilliglijk gegeven hebben aan den God Israëls, Wiens woning te Jeruzalem is;
16 Mitsgaders al het zilver en goud, dat gij vinden zult in het gansche landschap van Babel, met de vrijwillige gave des volks en der priesteren, die vrijwilliglijk geven, ten huize huns Gods, dat te Jeruzalem is;
17 Opdat gij spoediglijk voor dat geld koopt runderen, rammen, lammeren, met hunne spijsofferen, en hunne drankoffe-

[a] Num. 3:6, 32; 8:11. 1 Kron. 24:1, enz. [b] Ex. 12:1, enz. Lev. 23:5. Num. 28:16. Deut. 16:2. [c] Ezra 8:25.

ren, en die offert op het altaar van het huis van ulieder God, dat te Jeruzalem is.
18 Daartoe, wat u en uwen broederen goeddunken zal, met het overige zilver en goud te doen, zult gijlieden doen naar het welgevallen uws Gods.
19 En geef de vaten, die u gegeven zijn tot den dienst van het huis uws Gods, weder voor den God van Jeruzalem.
20 Het overige nu, dat van noode zal zijn voor het huis uws Gods, dat u voorvallen zal uit te geven, zult gij geven uit het schathuis des Konings.
21 En van mij, mij, koning Arthahsasta, wordt bevel gegeven aan alle schatmeesters, die aan gene zijde der rivier zijt, dat alles, wat Ezra, de priester, de schriftgeleerde der wet van den God des hemels, van u zal begeeren, spoediglijk gedaan worde;
22 Tot honderd talenten zilvers toe, en tot honderd kor tarwe, en tot honderd bath wijns, en tot honderd bath olie, en zout zonder voorschrift.
23 Al wat naar het bevel van den God des hemels is, dat het vlijtiglijk gedaan worde, voor het huis van den God des hemels; want waartoe zou er groote toorn zijn over het koninkrijk des Konings en zijner kinderen?
24 Ook laten wij ulieden weten, aangaande alle priesteren en Levieten, zangers, portiers, Nethínim en dienaars van het huis dezes Gods, dat men den cijns, ouden impost en tol hun niet zal vermogen op te leggen.
25 En gij, Ezra! naar de wijsheid uws Gods, die in uwe hand is, stel regeerders en richters, die al het volk richten, dat aan gene zijde der rivier is, allen, die de wetten uws Gods weten, en die ze niet weet, zult gijlieden *die* bekend maken.
26 En al wie de wet uws Gods en de wet des Konings niet zal doen, over dien laat spoediglijk recht worden gedaan, hetzij ter dood, of tot uitbanning, of tot boete van goederen, of tot de banden.
27 Geloofd zij de HEERE, de God onzer vaderen, Die alzulks in het hart des Konings gegeven heeft, om te versieren het huis des HEEREN, dat te Jeruzalem is;
28 En heeft tot mij weldadigheid geneigd, voor het aangezicht des Konings en zijner raadsheeren, en aller geweldige vorsten des Konings! Zoo heb ik mij gesterkt, naar de hand des HEEREN, mijns Gods, over mij, en de hoofden uit Israël vergaderd, om met mij op te trekken.

Register der Joden, die met Ezra zijn teruggekeerd. Hunne reis.

8 DIT nu zijn de hoofden hunner vaderen, met hunne geslachtsrekening, die met mij uit Babel optogen, onder het koninkrijk van den koning Arthahsasta.
2 Van de kinderen van Pínehas, Gersom; van de kinderen van Ithamar, Daniël; van de kinderen van David, Hattus.
3 Van de kinderen van Sechánja, van de kinderen van Parhos, Zachárja; en met hem werden bij geslachtsregisters gerekend, aan manspersonen, honderd en vijftig.
4 Van de kinderen van Pahath-Moab, Eljehóënaï, de zoon van Zeráhja; en met hem tweehonderd manspersonen.
5 Van de kinderen van Sechánja, de zoon van Jaháziël; en met hem driehonderd manspersonen.
6 En van de kinderen van Adin, Ebed, de zoon van Jónathan; en met hem vijftig manspersonen.
7 En van de kinderen van Elam, Jesája, de zoon van Athálja; en met hem zeventig manspersonen.
8 En van de kinderen van Sefátja, Zebádja, de zoon van Míchaël; en met hem tachtig manspersonen.
9 Van de kinderen van Joab, Obádja, de zoon van Jehíël; en met hem tweehonderd en achttien manspersonen.
10 En van de kinderen van Selómith, de zoon van Josífja; en met hem honderd en zestig manspersonen.
11 En van de kinderen van Bebaï, Zachárja, de zoon van Bebaï; en met hem acht en twintig manspersonen.
12 En van de kinderen van Azgad, Jóhanan, de zoon van Katan; en met hem honderd en tien manspersonen.
13 En van de laatste kinderen van Adónikam, welker namen deze waren: Elifélet, Jehíël, en Semája; en met hen zestig manspersonen.
14 En van de kinderen van Bigvaï, Uthaï en Zabbud; en met hen zeventig manspersonen.
15 En ik vergaderde hen aan de rivier, gaande naar A'hava, en wij legerden ons aldaar drie dagen; toen lette ik op het volk en de priesteren, en vond aldaar geene van de kinderen van Levi.
16 Zoo zond ik tot Eliëzer, tot Aríël, tot Semája, en tot E'lnathan, en tot Jarib, en tot E'lnathan, en tot Nathan, en tot Zachárja, en tot Mesullam, de hoofden, en tot Jójarib en tot E'lnathan, de leeraars;
17 En ik gaf hun bevel aan Iddo, het hoofd in de plaats Casífja: en ik legde de woorden in hunnen mond, om te zeggen tot Iddo, zijnen broeder, *en* de Nethínim, in de plaats Casífja; dat zij ons brachten dienaars voor het huis onzes Gods.
18 En zij brachten ons, naar de goede hand onzes Gods over ons, eenen man van verstand, van de kinderen van Machli, den zoon van Levi, den zoon van Israël; namelijk Sérebja, met zijne zonen en broederen, achttien;
19 En Hasábja, en met hem Jesája, van

de kinderen van Merári, *met* zijne broederen, en hunne zonen, twintig;
20 En van de Nethínim, die David en de vorsten ten dienste der Levieten gegeven hadden, tweehonderd en twintig Nethínim, die allen bij namen genoemd werden.
21 Toen riep ik aldaar een vasten uit aan de rivier A'hava, opdat wij ons verootmoedigden voor het aangezicht onzes Gods, om van Hem te verzoeken eenen rechten weg, voor ons en voor onze kinderkens, en voor al onze have.
22 Want ik schaamde mij van den Koning een heir en ruiters te begeeren, om ons te helpen van den vijand, op den weg; omdat wij tot den Koning hadden gesproken, zeggende: De hand onzes Gods is ten goede over allen, die Hem zoeken, maar Zijne sterkte en Zijn toorn over allen, die Hem verlaten.
23 Alzoo vastten wij, en verzochten zulks van onzen God; en Hij liet Zich van ons verbidden.
24 Toen scheidde ik twaalf uit van de oversten der priesteren: Sérebja, Hasábja, en tien van hunne broederen met hen.
25 En ik woog hun toe het [a] zilver, en het goud, en de vaten, zijnde de offering van het huis onzes Gods, die de Koning en zijne raadsheeren, en zijne vorsten, en gansch Israël, die er gevonden werden, geofferd hadden.
26 Ik woog dan aan hunne hand zeshonderd en vijftig talenten zilvers, en honderd zilveren vaten in talenten; aan goud, honderd talenten;
27 En twintig gouden bekers, tot duizend drachmen; en twee vaten van blinkend goed koper, begeerlijk als goud.
28 En ik zeide tot hen: Gij zijt heilig den HEERE, en deze vaten zijn heilig; ook dit zilver en dit goud, de vrijwillige gave, den HEERE, den God uwer vaderen.
29 Waakt en bewaart het, totdat gij het opweegt, in tegenwoordigheid van de oversten der priesteren en Levieten, en der vorsten der vaderen van Israël, te Jeruzalem, in de kameren van des HEEREN huis.
30 Toen ontvingen de priesters en de Levieten het gewicht des zilvers en des gouds, en der vaten, om te brengen te Jeruzalem, ten huize onzes Gods.
31 Alzoo verreisden wij van de rivier A'hava, op den twaalfden der eerste maand, om te gaan naar Jeruzalem; en de hand onzes Gods was over ons, en redde ons van de hand des vijands, en desgenen, die *ons* lagen legde op den weg.
32 En wij kwamen te Jeruzalem, en wij bleven aldaar drie dagen.
33 Op den vierden dag nu werd gewogen het zilver, en het goud, en de vaten, in het huis onzes Gods, aan de hand van Meremoth, den zoon van Uría, den priester, en met hem Eleázar, de zoon van Pínehas; en met hem Józabad, de zoon van Jésua, en Noádja, de zoon van Binnuï, de Levieten.
34 Naar het getal en naar het gewicht van die allen; en het gansche gewicht werd ter zelfder tijd opgeschreven.
35 *En* de weggevoerden, die uit de gevangenis gekomen waren, offerden den God Israëls brandofferen; twaalf varren voor gansch Israël, zes en negentig rammen, zeven en zeventig lammeren, twaalf bokken ten zondoffer; alles ten brandoffer den HEERE.
36 Daarna gaven zij de wetten des Konings aan des Konings stadhouders en landvoogden aan deze zijde der rivier; en zij bevorderden het volk en het huis Gods.

Rouw en gebed van Ezra, omdat het volk zich zeer besondigd had door het aangaan van huwelijken met Heidensche vrouwen.

9 ALS nu deze dingen voleind waren, traden de vorsten tot mij toe, zeggende: Het volk Israëls, en de priesters, en de Levieten, zijn niet afgezonderd van de volken dezer landen, naar hunne gruwelen, *namelijk* van de Kanaänieten, de Hethieten, de Ferezieten, de Jebusieten, de Ammonieten, de Moabieten, de Egyptenaren en de Amorieten;
2 Want zij hebben van hunne dochteren genomen voor zichzelven en voor hunne zonen, zoodat zich vermengd hebben het heilig zaad met de volken dezer landen; ja, de hand der vorsten en overheden is de eerste geweest in deze overtreding.
3 Als ik nu deze zaak hoorde, scheurde ik mijn kleed en mijnen mantel; en ik trok van het haar mijns hoofds en mijns baards uit, en zat verbaasd neder.
4 Toen verzamelden zich tot mij allen, die voor de woorden van den God Israëls beefden, om de overtreding der weggevoerden; doch ik bleef verbaasd zitten tot aan het avondoffer.
5 En omtrent het avondoffer stond ik op uit mijne bedruktheid, als ik nu mijn kleed en mijnen mantel gescheurd had; en ik boog mij op mijne knieën, en breidde mijne handen uit tot den HEERE, mijnen God;
6 En ik zeide: Mijn God! ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God! want onze ongerechtigheden zijn [b] vermenigvuldigd tot boven *ons* hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan den hemel.
7 Van de dagen onzer vaderen af zijn wij in groote schuld tot op dezen dag; en wij zijn om onze ongerechtigheden overgegeven, wij, onze koningen *en* onze priesters, in de hand van de koningen der landen,

[a] Ezra 7:14, 15. [b] Ps. 38:5.

in zwaard, in gevangenis, en in roof, en in schaamte des aangezichts, gelijk het is te dezen dage.

8 En nu is er, als een klein oogenblik, eene genade geschied van den HEERE, onzen God, om ons eene ontkoming over te laten, en ons eenen nagel te geven in Zijne heilige plaats, om onze oogen te verlichten, o onze God! en om ons een weinig levens te geven in onze dienstbaarheid.

9 Want wij zijn knechten; doch in onze dienstbaarheid heeft onze God ons niet verlaten, maar Hij heeft weldadigheid tot ons geneigd voor het aangezicht der koningen van Perzië, dat Hij ons *een weinig* levens gave, om het huis onzes Gods te verhoogen, en de woestigheden van hetzelve op te richten, en om ons eenen tuin te geven in Juda en te Jeruzalem.

10 En nu, wat zullen wij zeggen, o onze God! na dezen? want wij hebben Uwe geboden verlaten,

11 Die Gij geboden hadt door den dienst Uwer knechten, de profeten, zeggende: [a] Het land, waar gijlieden inkomt, om dat te erven, is een vuil land, door de vuiligheid van de volken der landen, om hunne gruwelen, waarmede zij dat vervuld hebben, van het eene einde tot het andere einde, met hunne onreinigheid.

12 Zoo zult gij nu uwe dochteren niet geven aan hunne zonen, en hunne dochteren niet nemen voor uwe zonen, en zult hunnen vrede en hun best niet zoeken, tot in eeuwigheid; opdat gij sterk wordt, en het goede des lands eet, en uwe kinderen doet erven tot in eeuwigheid.

13 En na alles, wat over ons gekomen is, om onze booze werken, en om onze groote schuld, omdat Gij, o onze God! belet hebt, *dat wij niet* tenonder zijn van wege onze ongerechtigheid, en hebt ons eene ontkoming gegeven, als deze is:

14 Zullen wij nu wederkeeren, om Uwe geboden te vernietigen, en ons te verzwageren met de volken dezer gruwelen? Zoudt Gij niet tegen ons toornen tot verterens toe, dat er geen overblijfsel noch ontkoming zij?

15 O HEERE, God van Israël! Gij zijt rechtvaardig; want wij zijn overgelaten ter ontkoming, als het is te dezen dage. Zie, wij zijn voor Uw aangezicht in onze schuld; want er is niemand, die voor Uw aangezicht zou kunnen bestaan, om zulks.

De vreemde vrouwen worden weggezonden.

10 ALS Ezra alzoo bad, en als hij *deze* belijdenis deed, weenende en zich voor Gods huis nederwerpende, verzamelde zich tot hem uit Israël eene zeer groote gemeente van mannen, en vrouwen, en kinderen; want het volk weende met groot geween.

2 Toen antwoordde Sechánja, de zoon van Jehíël, *een* van de zonen van Elam, en zeide tot Ezra: Wij hebben overtreden tegen onzen God, en wij hebben vreemde vrouwen van de volken des lands *bij ons* doen wonen; maar nu, er is hope voor Israël, dezen aangaande.

3 Laat ons dan nu een verbond maken met onzen God, dat wij al *die* vrouwen, en wat van haar geboren is, zullen doen uitgaan, naar den raad des HEEREN, en dergenen, die beven voor het gebod onzes Gods; en laat er gedaan worden naar de wet.

4 Sta op; want deze zaak komt u toe, en wij zullen met u zijn; wees sterk, en doe het.

5 Toen stond Ezra op, en deed de oversten der priesteren, de Levieten en gansch Israël zweren, te zullen doen naar dit woord; en zij zwoeren.

6 En Ezra stond op van voor Gods huis, en ging in de kamer van Jóhanan, den zoon van Eljásib; als hij daar kwam, at hij geen brood, en dronk geen water; want hij bedreef rouw over de overtreding der weggevoerden.

7 En zij lieten eene stem doorgaan door Juda en Jeruzalem, aan al de kinderen der gevangenis, dat zij zich te Jeruzalem zouden verzamelen;

8 En al wie niet kwam in drie dagen, naar den raad der vorsten en der oudsten, al zijne have zou verbannen zijn; en hij zelf zou afgezonderd wezen van de gemeente der weggevoerden.

9 Toen verzamelden zich alle mannen van Juda en Benjamin te Jeruzalem in drie dagen; het was de negende maand, op den twintigsten in de maand; en al het volk zat op de straat van Gods huis, sidderende om deze zaak en wegens de plasregenen.

10 Toen stond Ezra, de priester, op, en zeide tot hen: Gijlieden hebt overtreden, en vreemde vrouwen *bij u* doen wonen, om Israëls schuld te vermeerderen.

11 Nu dan, doet den HEERE, uwer vaderen God, belijdenis, en doet Zijn welgevallen, en scheidt u af van de volken des lands, en van de vreemde vrouwen.

12 En de gansche gemeente antwoordde en zeide met luider stem: Naar uwe woorden, alzoo komt het ons toe te doen.

13 Maar des volks is veel, en het is een tijd van plasregen, dat men hier buiten niet staan kan; en het is geen werk van één dag noch van twee, want velen onzer hebben overtreden in deze zaak.

14 Laat toch onze vorsten der gansche gemeente *hierover* staan, en allen, die in onze steden zijn, die vreemde vrouwen *bij zich* hebben doen wonen, op gezette tijden komen, en met hen de oudsten van elke

[a] Lev. 18:25, 27. Deut. 7:3.

stad en derzelver rechters; totdat wij van ons afwenden de hittigheid des toorns onzes Gods, om dezer zaken wil.

15 Alleenlijk Jónathan, de zoon van A'sahel, en Jeházia, de zoon van Tikva, stonden hierover; en Mesullam, en Sábbethaï, de Leviet, hielpen hen.

16 En de kinderen der gevangenis deden alzoo, en Ezra, de priester, *met* de mannen, de hoofden der vaderen, naar het huis hunner vaderen; en zij allen, bij namen *genoemd*, scheidden zich af, en zij zaten op den eersten dag der tiende maand, om deze zaak te onderzoeken.

17 En zij voleindden het met alle mannen, die vreemde vrouwen *bij zich* hadden doen wonen, tot op den eersten dag der eerste maand.

18 En er werden gevonden van de zonen der priesteren, die vreemde vrouwen *bij zich* hadden doen wonen: van de zonen van Jésua, den zoon van Józadak, en zijne broederen, Maäséja, en Eliézer, en Jarib, en Gedálja.

19 En zij gaven hunne hand, dat zij hunne vrouwen zouden doen uitgaan; en schuldig zijnde, *offerden zij* eenen ram van de kudde voor hunne schuld.

20 En van de kinderen van Immer: Hanáni en Zebádja.

21 En van de kinderen van Harim: Maäséja, en Elía, en Semája, en Jehíël, en Uzia.

22 En van de kinderen van Pashur: Eljoënaï, Maäséja, Ismaël, Netháneël, Józabad en Elása.

23 En van de Levieten: Józabad, en Simeï, en Kélaja (deze is Kelíta), Petháhja, Juda en Eliézer.

24 En van de zangers: Eljásib; en van de portiers; Sallum, en Telem, en Uri.

25 En van Israël: van de kinderen van Paros: Ramja, en Jezía, en Malchía, en Mijamin, en Eleázar, en Malchía, en Benája.

26 En van de kinderen van Elam: Mattánja, Zachárja, en Jehíël, en Abdi, en Jeremôth, en Elía.

27 En van de kinderen van Zattu: Eljoënaï, Eljásib, Mattánja, en Jeremôth, en Zabad, en Azíza.

28 En van de kinderen van Bebaï: Jóhanan, Hanánja, Sabbaï, en Athlaï.

29 En van de kinderen van Bani: Mesullam, Malluch en Adája, Jasub, en Seal, Jeramôth.

30 En van de kinderen van Pahath-Moab: Adna, en Chelal, Benája, Maäséja, Mattánja, Bezáleël, en Binnuï, en Manasse.

31 En van de kinderen van Harim: Eliëzer, Jesía, Malchía, Semája, Símeon,

32 Benjamin, Malluch, Semárja.

33 Van de kinderen van Hasum: Mathnaï, Máthatha, Zabad, Elifélet, Jerémaï, Manasse, Simeï.

34 Van de kinderen van Bani: Máädaï, Amram, en Uël,

35 Benája, Bédeja, Chelúhu,

36 Vanja, Merémoth, Eljásib,

37 Matthánja, Mathnaï, en Jáäsaï,

38 En Bani, en Binnuï, Simeï,

39 En Selémja, en Nathan, en Adája,

40 Machnádbaï, Sasaï, Saraï,

41 Azáreël, en Selémja, Semárja,

42 Sallum, Amárja, Jozef.

43 Van de kinderen van Nebo: Jeíël, Matthíthja, Zabad, Zebína, Jaddaï, en Joël, Benája.

44 Alle deze hadden vreemde vrouwen genomen; en *sommigen* van hen hadden vrouwen, waarbij zij kinderen gekregen hadden.

HET BOEK NEHEMÍA.

Gebed van Nehemía voor de kinderen Israëls.

1 DE geschiedenissen van Nehemía, zoon van Hachálja. En het geschiedde in de maand Chisleu, in het twintigste jaar, als ik te Susan in het paleis was,

2 Zoo kwam Hanáni, een van mijne broederen, hij en *sommige* mannen uit Juda, en ik vraagde hen naar de Joden, die ontkomen waren (die overgebleven waren van de gevangenis), en naar Jeruzalem.

3 En zij zeiden tot mij: De overgeblevenen, die van de gevangenis aldaar in het landschap zijn overgebleven, zijn in groote ellende en in versmaadheid; en Jeruzalems muur is verscheurd, en hare poorten zijn met vuur verbrand.

4 En het geschiedde, als ik deze woorden hoorde, zoo zatik neder, en weende, en bedreef rouw, *eenige* dagen; en ik was vastende en biddende voor het aangezicht van den God des hemels.

5 En ik zeide: [a] Och, HEERE, God des hemels, Gij, groote en vreeselijke God! [b] Die het verbond en de goedertierenheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijne geboden houden.

6 Laat toch Uw oor opmerkende, en Uwe oogen open zijn, om te hooren naar

---

[a] Dan. 9:4 [b] Ex. 20:6; 34:7. Num. 14:18. Deut. 5:10. Ps. 86:15; 103:8; 145:8.

het gebed Uws knechts, dat ik heden voor Uw aangezicht bid, dag en nacht, voor de kinderen Israëls, Uwe knechten; en ik doe belijdenis over de zonden der kinderen Israëls, die wij tegen U gezondigd hebben; ook ik en mijns vaders huis, wij hebben gezondigd.

7 Wij hebben het ganschelijk tegen U verdorven; en wij hebben niet gehouden de geboden, noch de inzettingen, noch de rechten, die Gij Uwen knecht Mozes geboden hebt.

8 Gedenk toch des [a]woords, dat Gij Uwen knecht Mozes geboden hebt, zeggende: Gijlieden zult overtreden, Ik zal u onder de volken verstrooien;

9 En gij zult u tot Mij bekeeren, en Mijne geboden houden, en die doen; al waren uwe verdrevenen aan het einde des hemels, Ik zal hen van daar verzamelen, en zal ze brengen tot de plaats, die Ik verkoren heb, om Mijnen Naam aldaar te doen wonen.

10 Zij zijn toch Uwe knechten en Uw volk, dat Gij verlost hebt, door Uwe groote kracht en door Uwe sterke hand.

11 Och HEERE! laat toch Uw oor opmerkende zijn op het gebed Uws knechts, en op het gebed Uwer knechten, die lust hebben Uwen Naam te vreezen; en doe het toch Uwen knecht heden wel gelukken, en geef hem barmhartigheid voor het aangezicht dezes mans. Ik nu was des Konings schenker.

Arthahsasta of Artaxerxes geeft aan Nehemía verlof Jeruzalem te gaan herbouwen.

2 TOEN geschiedde het in de maand Nisan, in het twintigste jaar van den koning Arthahsasta, *als er* wijn voor zijn aangezicht was, dat ik den wijn opnam, en gaf *hem* den Koning; nu was ik nooit treurig geweest voor zijn aangezicht.

2 Zoo zeide de Koning tot mij: Waarom is uw aangezicht treurig, zoo gij toch niet krank zijt? dit is niet dan treurigheid des harten. Toen vreesde ik gansch zeer.

3 En ik zeide tot den Koning: De Koning leve in eeuwigheid! Hoe zou mijn aangezicht niet treurig zijn, daar de stad, de plaats der begrafenissen mijner vaderen, woest is, en hare poorten met vuur verteerd zijn?

4 En de Koning zeide tot mij: Wat verzoekt gij nu? Toen bad ik tot God van den hemel.

5 En ik zeide tot den Koning: Zoo het den Koning goeddunkt, en zoo uw knecht voor uw aangezicht aangenaam is: dat gij mij zendt naar Juda, naar de stad der begrafenissen mijner vaderen, dat ik ze bouwe.

6 Toen zeide de Koning tot mij, daar de Koningin nevens hem zat: Hoe lang zal uwe reis wezen, en wanneer zult gij wederkomen? En het behaagde den Koning, dat hij mij zond, als ik hem zekeren tijd gesteld had.

7 Voorts zeide ik tot den Koning: Zoo het den Koning goeddunkt, dat men mij brieven geve aan de landvoogden aan gene zijde der rivier, dat zij mij overgeleiden, totdat ik in Juda zal gekomen zijn;

8 Ook eenen brief aan Asaf, den bewaarder van den lusthof, welken de Koning heeft, dat hij mij hout geve om te zolderen de poorten van het paleis, dat aan het huis is, en tot den stadsmuur, en tot het huis, waar ik intrekken zal. En de Koning gaf ze mij, naar de goede hand mijns Gods over mij.

9 Toen kwam ik tot de landvoogden aan gene zijde der rivier, en gaf hun de brieven des Konings. En de Koning had oversten des heirs en ruiteren met mij gezonden.

10 Toen nu Saneballat, de Horoniet, en Tobía, de Ammonietische knecht, *dat* hoorden, mishaagde het hun met groot mishagen, dat er een mensch gekomen was, om wat goeds te zoeken voor de kinderen Israëls.

11 En ik kwam te Jeruzalem, en was daar drie dagen.

12 Daarna maakte ik mij des nachts op, ik en weinige mannen met mij, en ik gaf geen' mensch te kennen, wat mijn God in mijn hart gegeven had, om aan Jeruzalem te doen; en er was geen dier met mij, dan het dier, waarop ik reed.

13 En ik trok uit bij nacht door de Dalpoort, en voorbij de Drakenfontein, en naar de Mistpoort, en ik brak aan de muren van Jeruzalem, welke verscheurd waren, en hare poorten met vuur verteerd.

14 En ik ging voort naar de Fonteinpoort, en naar des Konings vijver; doch daar was geene plaats voor het dier, om onder mij voort te gaan.

15 Toen ging ik op, des nachts, door de beek, en ik brak aan den muur; en ik keerde weder, en kwam in door de Dalpoort; alzoo keerde ik wederom.

16 En de overheden wisten niet, waar ik heengegaan was, en wat ik deed; want ik had tot nog toe den Joden, en den priesteren, en den edelen, en overheden, en den anderen, die het werk deden, niets te kennen gegeven.

17 Toen zeide ik tot hen: Gijlieden ziet de ellende, waarin wij zijn, dat Jeruzalem woest is, en hare poorten met vuur verbrand zijn; komt, en laat ons Jeruzalems muur opbouwen, opdat wij niet meer eene versmaadheid zijn.

18 En ik gaf hun te kennen de hand

[a] Deut. 4:25, 26, 27; 30:2, 3, 4.

mijns Gods, Die goed over mij geweest
was, als ook de woorden des Konings, die
hij tot mij gesproken had. Toen zeiden
zij: Laat ons op zijn, dat wij bouwen;
en zij sterkten hunne handen ten goede.
19 Als nu Saneballat, de Horoniet, en
Tobía, de Ammonietische knecht, en
Gesem, de Arabier, dit hoorden, zoo be-
spotten zij ons, en verachtten ons; en
zij zeiden: Wat is dit voor een ding, dat
gijlieden doet? wilt gijlieden tegen den
Koning rebelleeren?
20 Toen gaf ik hun tot antwoord, en
zeide tot hen: God van den hemel, Die
zal het ons doen gelukken, en wij, Zijne
knechten, zullen ons opmaken en bou-
wen; maar gijlieden hebt geen deel, noch
gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeru-
zalem.

Herbouwing der muren en poorten van Jeruzalem.

3 EN Eljásib, de hoogepriester, maakte
zich op met zijne broederen, de pries-
teren, en zij bouwden de Schaapspoort;
zij heiligden ze, en richtten hare deuren
op; ja, zij heiligden ze tot aan den toren
Mea, tot aan den toren Hanáneël.
2 En aan zijne hand bouwden de man-
nen van Jericho; ook bouwde aan zijne
hand Zacchur, de zoon van Imri.
3 De Vischpoort nu bouwden de kinde-
ren van Senáä; zij zolderden die, en
richtten hare deuren op, *met* hare sloten
en hare grendelen.
4 En aan hunne hand verbeterde Meré-
moth, de zoon van Uría, den zoon van
Koz; en aan hunne hand verbeterde
Mesullam, de zoon van Beréchja, den
zoon van Mesesábeël; en aan hunne
hand verbeterde Zadok, zoon van Báëna.
5 Voorts aan hunne hand verbeterden
de Thekoïeten; maar hunne voortreffe-
lijken brachten hunnen hals niet tot den
dienst huns Heeren
6 En de Oude poort verbeterden Jójada,
de zoon van Paseah, en Mesullam, de
zoon van Besódja, deze zolderden zij, en
richtten hare deuren op, met hare sloten
en hare grendelen.
7 En aan hunne hand verbeterden Me-
látja, de Gíbeoniet, en Jadon, Merono-
thiet, de mannen van Gíbeon en van
Mizpa, tot aan den stoel des landvoogds
aan deze zijde der rivier.
8 Aan zijne hand verbeterde Uzíël, de
zoon van Harhója, *een* der goudsmeden,
en aan zijne hand verbeterde Hanánja, de
zoon van een' der apothekers; en zij lieten
Jeruzalem tot aan den breeden muur.
9 En aan hunne hand verbeterde Refája,
de zoon van Hur, overste des halven deels
van Jeruzalem.
10 Voorts aan hunne hand verbeterde
Jedája, de zoon van Harúmaf, en tegen-
over zijn huis; en aan zijne hand verbe-
terde Hattus, de zoon van Hasábneja.
11 De andere mate verbeterden Malchía,
de zoon van Harim, en Hasub, de zoon
van Pahath-Moab; daartoe den Bako-
venstoren.
12 En aan zijne hand verbeterde Sallum,
de zoon van Lohes, overste van het *andere*
halve deel van Jeruzalem, hij en zijne
dochteren.
13 De Dalpoort verbeterden Hanun, en
de inwoners van Zanóah; zij bouwden
die, en richtten hare deuren op, *met*
hare sloten en hare grendelen; daartoe
duizend ellen aan den muur, tot aan de
Mistpoort.
14 De Mistpoort nu verbeterde Malchía,
de zoon van Rechab, overste van het deel
Beth-Chérem; hij bouwde ze, en richtte
hare deuren op, *met* hare sloten en hare
grendelen.
15 En de Fonteinpoort verbeterde Sal-
lum, de zoon van Kol-Hoze, overste van
het deel van Mizpa; hij bouwde ze, en
overdekte ze, en richtte hare deuren op,
met hare sloten en hare grendelen; daar-
toe den muur des vijvers Schelach bij des
Konings hof, en tot aan de trappen, die
afgaan van Davids stad.
16 Na hem verbeterde Nehemía, de zoon
van Azbuk, overste van het halve deel van
Beth-Zur, tot tegenover Davids graven, en
tot aan den gemaakten vijver, en tot aan
het huis der helden.
17 Na hem verbeterden de Levieten,
Rehum, de zoon van Bani; aan zijne
hand verbeterde Hasábja, de overste van
het halve deel van Kehíla, in zijn deel.
18 Na hem verbeterden hunne broe-
deren, Bavaï, de zoon van Hénadad, de
overste van het *andere* halve deel van
Kehíla.
19 Aan zijne hand verbeterde Ezer, de
zoon van Jésua, de overste van Mizpa,
een andere maat, tegenover den opgang
naar het wapenhuis, aan den hoek.
20 Na hem verbeterde zeer vuriglijk Ba-
ruch, de zoon van Zabbaï, eene andere
maat: van den hoek tot aan de deur van
het huis van Eljásib, den hoogepriester.
21 Na hem verbeterde Merémoth, de
zoon van Uría, de zoon van Koz, eene
andere maat: van de huisdeur van Eljásib
af, tot aan het einde van Eljásibs huis.
22 En na hem verbeterden de priesteren,
wonende in de vlakke velden.
23 Daarna verbeterden Benjamin, en
Hasub, tegen hun huis over; na hem
verbeterde Azária, de zoon van Maäséja,
den zoon van Hanánja, bij zijn huis.
24 Na hem verbeterde Binnuï, de zoon
van Hénadad, eene andere maat: van het
huis van Azária tot aan den hoek en tot
aan het punt;
25 Palal, de zoon van Uzaï, tegen den
hoek, en den hoogen toren over, die van

des Konings huis uitsteekt, die bij den
voorhof der gevangenis is; na hem Pe-
dája, de zoon van Parhos;
26 De Nethínim nu, *die* in Ofel woon-
den, tot tegenover de Waterpoort aan
het oosten, en den uitstekenden toren.
27 Daarna verbeterden de Thekoïeten
eene andere maat: tegenover den grooten
uitstekenden toren, en tot aan den muur
van Ofel.
28 Van boven de Paardenpoort verbeter-
den de priesteren, een iegelijk tegen zijn
huis over.
29 Daarna verbeterde Zadok, de zoon
van Immer, tegen zijn huis over. En na
hem verbeterde Semája, de zoon van Se-
chánja, de bewaarder van de Oostpoort.
30 Na hem verbeterden Hanánja, de
zoon van Selémja, en Hanun, de zoon
van Zalaf, de zesde, eene andere maat.
Na hem verbeterde Mesullam, de zoon
van Beréchja, tegen zijne kamer over.
31 Na hem verbeterde Malchía, de zoon
eens goudsmids, tot aan het huis der Ne-
thínim en der kruideniers, tegenover de
poort van Mifkad, en tot de opperzaal
van het punt.
32 En tusschen de opperzaal van het
punt tot de Schaapspoort toe, verbeterden
de goudsmeden en de kruideniers.

Samenrotting der vijanden.—Nehemia wapent het volk.

4 MAAR het geschiedde, als Saneballat
gehoord had, dat wij den muur bouw-
den, zoo ontstak hij, en werd zeer toornig;
en hij bespotte de Joden,
2 En sprak in de tegenwoordigheid zijner
broederen en van het heir van Samaría,
en zeide: Wat doen deze aamechtige
Joden? zal men hen laten geworden?
zullen zij offeren? zullen zij het in één
dag voleinden? zullen zij de steenen uit
de stofhoopen levend maken, daar zij
verbrand zijn?
3 En Tobía, de Ammoniet, was bij hem,
en zeide: Al is het, dat zij bouwen, zoo
er een vos opkwame, hij zou hunnen
steenen muur wel verscheuren.
4 Hoor, o onze God! dat wij zeer veracht
zijn, en keer hunne versmaadheid weder
op hun hoofd, en geef hen over tot eenen
roof in een land der gevangenis.
5 En dek hunne ongerechtigheid niet
toe; en hunne zonde worde niet uit-
gedelgd van voor Uw aangezicht; want
zij hebben *U* getergd, *staande* tegenover
de bouwlieden.
6 Doch wij bouwden den muur, zoodat
de gansche muur samengevoegd werd tot
zijne helft toe; want het hart des volks
was om te werken.
7 En het geschiedde, als Saneballat, en
Tobía, en de Arabieren, en de Ammo-
nieten, en de Asdodieten hoorden, dat de
verbetering aan de muren van Jeruzalem
toenam, dat de scheuren begonnen ge-
stopt te worden, zoo ontstaken zij zeer;
8 En zij maakten allen te zamen eene
verbintenis, dat zij zouden komen om
tegen Jeruzalem te strijden, en eene
verbijstering daarin te maken.
9 Maar wij baden tot onzen God, en
zetten wacht tegen hen, dag en nacht,
hunnenthalve.
10 Toen zeide Juda: De kracht der
dragers is vervallen, en des stofs is veel,
zoodat wij aan den muur niet zullen
kunnen bouwen.
11 Nu hadden onze vijanden gezegd:
Zij zullen het niet weten, noch zien,
totdat wij in het midden van hen komen,
en hen dood slaan; alzoo zullen wij het
werk doen ophouden.
12 En het geschiedde, als de Joden, die
bij hen woonden, kwamen, dat zij het ons
wel tienmaal zeiden, uit al de plaatsen,
door welke gij tot ons wederkeert.
13 Daarom zette ik in de benedenste
plaatsen achter den muur, *en* op de
hoogten, en ik zette het volk naar de
geslachten, met hunne zwaarden, hunne
spiesen en hunne bogen.
14 En ik zag toe, en maakte mij op, en
zeide tot de edelen, en tot de overheden,
en tot het overige des volks: [a] Vreest
niet voor hun aangezicht; denkt aan
dien grooten en vreeselijken HEERE, en
strijdt voor uwe broederen, uwe zonen
en uwe dochteren, uwe vrouwen en uwe
huizen.
15 Daarna geschiedde het, als onze vij-
anden hoorden, dat het ons bekend was
geworden, en God hunnen raad teniet
gemaakt had, zoo keerden wij allen weder
tot den muur, een iegelijk tot zijn werk.
16 En het geschiedde van dien dag af,
dat de helft mijner jongens doende waren
aan het werk, en de helft van hen hielden
de spiesen, en de schilden, en de bogen,
en de pantsiers; en de oversten waren
achter het gansche huis van Juda.
17 Die aan den muur bouwden, en die
den last droegen, *en* die oplaadden, waren
een ieder met zijne eene hand doende aan
het werk, en de andere hield het geweer.
18 En de bouwers hadden een iegelijk
zijn zwaard aan zijne lenden gegord, en
bouwden; maar die met de bazuin blies,
was bij mij.
19 En ik zeide tot de edelen, en tot de
overheden, en tot het overige des volks:
Het werk is groot en wijd; en wij zijn op
den muur afgezonderd, de een verre van
den ander;
20 Ter plaatse, waar gij het geluid der
bazuin zult hooren, daarheen zult gij u

[a] Num. 14:9. Deut. 1:21; 20:3.

tot ons verzamelen; [a] onze God zal voor ons strijden.
21 Alzoo waren wij doende aan het werk; en de helft van hen hielden de spiesen, van het opgaan des dageraads tot het voortkomen der sterren toe.
22 Ook zeide ik te dier tijd tot het volk: Een iegelijk vernachte met zijnen jongen binnen Jeruzalem; opdat zij ons des nachts ter wacht zijn, en des daags aan het werk.
23 Voorts noch ik, noch mijne broederen, noch mijne jongelingen, noch de mannen van de wacht, die achter mij waren, wij trokken onze kleederen niet uit; een iegelijk *had* zijn geweer *en* water.

Nehemía doet recht aan de armen, die om hunne schulden verdrukt worden.—Zijne belangeloosheid.

5 MAAR het geroep des volks en hunner vrouwen was groot, tegen hunne broederen, de Joden.
2 Want er waren, die zeiden: Onze zonen, en onze dochteren, wij zijn velen; daarom hebben wij koren opgenomen, opdat wij eten en leven.
3 Ook waren er, die zeiden: Wij verpanden onze akkers, en onze wijngaarden, en onze huizen, opdat wij in dezen honger koren mogen opnemen.
4 Desgelijks waren er, die zeiden: Wij hebben geld ontleend tot des Konings cijns, *op* onze akkers en onze wijngaarden.
5 Nu is toch ons vleesch als het vleesch onzer broederen, onze kinderen zijn als hunne kinderen; en ziet, wij onderwerpen onze zonen en onze dochteren tot dienstknechten; ja, er zijn eenige van onze dochteren onderworpen, dat zij in de macht onzer handen niet zijn; en anderen hebben onze akkers en onze wijngaarden.
6 Toen ik nu hun geroep en deze woorden hoorde, onstak ik zeer.
7 En mijn hart beraadslaagde in mij; daarna twistte ik met de edelen, en met de overheden, en zeide tot hen: Gijlieden vordert eenen last, een iegelijk van zijnen broeder. Voorts belegde ik eene groote vergadering tegen hen.
8 En ik zeide tot hen: Wij hebben onze broederen, de Joden, die aan de Heidenen verkocht waren, naar ons vermogen wedergekocht; en zoudt gijlieden ook uwe broederen verkoopen, of zouden zij aan ons verkocht worden? Toen zwegen zij, en vonden geen antwoord.
9 Voorts zeide ik: De zaak is niet goed, die gijlieden doet; zoudt gij niet wandelen in de vreeze onzes Gods, om de versmading der Heidenen, onze vijanden?
10 Ik, mijne broederen, en mijne jongens, vorderen wij ook geld en koren van hen? laat ons toch dezen last nalaten;
11 Geeft hun toch als heden weder hunne akkers, hunne wijngaarden, hunne olijfgaarden en hunne huizen; en het honderdste *deel* van het geld, en van het koren, den most en de olie, die gij hun hebt afgevorderd.
12 Toen zeiden zij: Wij zullen het wedergeven, en van hen niets zoeken; wij zullen alzoo doen, als gij zegt. En ik riep de priesteren, en deed hen zweren, dat zij doen zouden naar dit woord.
13 Ook schudde ik mijnen boezem uit, en zeide: Alzoo schudde God uit allen man, die dit woord niet zal bevestigen, uit zijn huis en uit zijnen arbeid, en hij zij alzoo uitgeschud en ledig. En de gansche gemeente zeide: Amen! en zij prezen den HEERE. En het volk deed naar dit woord.
14 Ook van dien dag af, dat hij mij bevolen heeft hun landvoogd te zijn in het land Juda, van het twintigste jaar af, tot het twee en dertigste jaar van den koning Arthahsasta, zijnde twaalf jaren, heb ik, met mijne broederen, het brood des landvoogds niet gegeten.
15 En de vorige landvoogden, die vóór mij geweest zijn, hebben het volk bezwaard, en van hen genomen aan brood en wijn, daarna veertig zilveren sikkelen; ook heerschten hunne jongens over het volk; maar ik heb alzoo niet gedaan, om der vreeze Gods wille.
16 Daartoe heb ik ook aan het werk dezes muurs verbeterd, en wij hebben geen land gekocht; en al mijne jongens zijn aldaar verzameld geweest tot het werk.
17 Ook zijn van de Joden en van de overheden honderd en vijftig man, en die van de Heidenen, die rondom ons zijn, tot ons kwamen, aan mijne tafel geweest.
18 En wat voor eenen dag bereid werd, was één os *en* zes uitgelezene schapen; ook werden mij vogelen bereid, en binnen tien dagen van allen wijn zeer veel; nog heb ik bij dezen het brood des landvoogds niet gezocht, omdat de dienstbaarheid zwaar was over dit volk.
19 [b] Gedenk mijner, mijn God! ten goede, alles, wat ik aan dit volk gedaan heb.

Aanslagen tegen Nehemía; zijn geloof en zijne volharding.

6 VOORTS is het geschied, als van Saneballat, en Tobía, en van Gesem, den Arabier, en van onze andere vijanden gehoord was, dat ik den muur gebouwd had, en dat geene scheur daarin was overgelaten; ook had ik tot dezen tijd toe de deuren niet opgezet in de poorten;

[a] Ex. 14:25. Deut. 1:30; 28:7. [b] Neh. 13:22.

2 Zoo zonden Saneballat en Gesem, tot mij, om te zeggen: Kom en laat ons te zamen vergaderen in de dorpen, in het dal Ono. Maar zij dachten mij kwaad te doen.
3 En ik zond boden tot hen, om te zeggen: Ik doe een groot werk, zoodat ik niet zal kunnen afkomen; waarom zou dit werk ophouden, terwijl ik het zou nalaten, en tot ulieden afkomen?
4 Zij zonden nu *wel* viermaal tot mij, op dezelfde wijze. En ik antwoordde hun op dezelfde wijze.
5 Toen zond Saneballat tot mij op dezelfde wijze, ten vijfden male, zijnen jongen, met eenen open brief in zijne hand.
6 Daarin was geschreven: Het is onder de volken gehoord, en Gasmu zegt: Gij en de Joden denkt te rebelleeren; daarom bouwt gij den muur, en gij zult hun ten koning zijn; naar dat deze zaken zijn.
7 Dat gij ook profeten hebt besteld, om van u te Jeruzalem uit te roepen, zeggende: Hij is koning in Juda. Nu zal het van den Koning gehoord worden, naar dat deze zaken zijn; kom dan nu, en laat ons te zamen raadslaan.
8 Doch ik zond tot hem, om te zeggen: Er is van alzulke zaken, als gij zegt, niets geschied; maar gij versiert ze uit uw hart.
9 Want zij allen zochten ons vreesachtig te maken, zeggende: Hunne handen zullen van het werk aflaten, dat het niet zal gedaan worden; nu dan, sterk mijne handen!
10 Als ik nu kwam in het huis van Semája, den zoon van Delája, den zoon van Mehetábeël (hij nu was besloten), zoo zeide hij: Laat ons samenkomen in het huis Gods, in het midden des tempels, en laat ons de deuren des tempels toesluiten; want zij zullen komen om u te dooden, ja, bij nacht zullen zij komen, om u te dooden.
11 Maar ik zeide: Zou een man, als ik, vlieden? en wie is er, zijnde als ik, die in den tempel zou gaan, dat hij levend bleve? Ik zal er niet ingaan.
12 Want ik merkte, en ziet, God had hem niet gezonden; maar hij sprak deze profetie tegen mij, omdat Tobía en Saneballat hem gehuurd hadden.
13 Daarom was hij gehuurd, opdat ik zou vreezen, en alzoo doen, en zondigen; opdat zij iets zouden hebben tot eenen kwaden naam, opdat zij mij zouden honen.
14 Gedenk, mijn God! aan Tobía en aan Saneballat, naar deze zijne werken; en ook aan de profetes Noádja, en aan de andere profeten, die mij gezocht hebben vreesachtig te maken.
15 De muur nu werd volbracht, op den vijf en twintigsten van Elul, in twee en vijftig dagen.
16 En het geschiedde, als al onze vijanden *dit* hoorden, zoo vreesden al de Heidenen, die rondom ons waren, en zij vervielen zeer in hunne oogen; want zij merkten, dat dit werk van onzen God gedaan was.
17 Ook schreven in die dagen edelen van Juda vele brieven, die naar Tobía gingen; en die van Tobía kwamen tot hen.
18 Want velen in Juda hadden hem gezworen, omdat hij was een schoonzoon van Sechánja, den zoon van Arah; en zijn zoon Jóhanan had genomen de dochter van Mesullam, den zoon van Beréchja.
19 Ook verhaalden zij zijne goeddadigheden voor mijn aangezicht, en mijne woorden brachten zij uit tot hem. Tobía *dan* zond brieven, om mij vreesachtig te maken.

Nehemía stelt eene goede wacht door de gansche stad.—Geslachtslijst van degenen, die met Zerubbábel waren opgetogen uit de gevangenis.

7 VOORTS geschiedde het, als de muur gebouwd was, dat ik de deuren oprichtte, en de portiers, en de zangers, en de Levieten werden besteld.
2 En ik gaf bevel aan mijnen broeder Hanáni, en aan Hanánja, den overste van den burcht te Jeruzalem; want hij was als een man van getrouwigheid, en Godvreezende boven velen.
3 En ik zeide tot hen: Laat de poorten van Jeruzalem niet geopend worden, totdat de zon heet wordt, en terwijl zij daarbij staan, laat hen de deuren sluiten, betast gij ze dan; en dat men wachten zette, inwoners van Jeruzalem, een iegelijk op zijne wacht, en een iegelijk tegen zijn huis over.
4 De stad nu was wijd van ruimte en groot; doch des volks was weinig daarbinnen; en de huizen waren niet gebouwd.
5 Zoo gaf mijn God in mijn hart, dat ik de edelen, en de overheden, en het volk verzamelde, om de geslachten te rekenen; en ik vond het geslachtsregister dergenen, die in het eerst waren opgetogen, en vond daarin geschreven *aldus:*
6 [a] Dit zijn de kinderen van dat landschap, die optogen uit de gevangenis der weggevoerden, die Nebukadnézar, koning van Babel, weggevoerd had, en *die* wedergekeerd zijn naar Jeruzalem en naar Juda, een iegelijk tot zijne stad;
7 Dewelke kwamen met Zerubbábel, Jésua, Nehemía, Azária, Raämja, Nahamáni, Mórdechaï, Bilsan, Mispéreth,

[a] Ezra 2:1, enz.

Bigvaï, Nehum *en* Báëna. *Dit* is het
getal der mannen van het volk van Israël.
8 De kinderen van Parhos waren twee
duizend honderd twee en zeventig.
9 De kinderen van Sefátja, driehonderd
twee en zeventig;
10 De kinderen van Arach, zeshonderd
twee en vijftig;
11 De kinderen van Pahath-Moab, van
de kinderen van Jésua en Joab, twee
duizend achthonderd *en* achttien;
12 De kinderen van Elam, duizend twee-
honderd vier en vijftig;
13 De kinderen van Zatthu, achthonderd
vijf en veertig;
14 De kinderen van Zakkaï, zevenhon-
derd en zestig;
15 De kinderen van Binnuï, zeshonderd
acht en veertig;
16 De kinderen van Bebaï, zeshonderd
acht en twintig;
17 De kinderen van Azgad, twee duizend
driehonderd twee en twintig;
18 De kinderen van Adónikam, zeshon-
derd zeven en zestig;
19 De kinderen van Bigvaï, twee duizend
zeven en zestig;
20 De kinderen van Adin, zeshonderd
vijf en vijftig;
21 De kinderen van Ater, van Hizkía,
acht en negentig;
22 De kinderen van Hasum, driehonderd
acht en twintig;
23 De kinderen van Bezaï, driehonderd
vier en twintig;
24 De kinderen van Harif, honderd *en*
twaalf;
25 De kinderen van Gíbeon, vijf en
negentig;
26 De mannen van Bethlehem en
Netófa, honderd acht en tachtig;
27 De mannen van Anáthoth, honderd
acht en twintig;
28 De mannen van Beth-Azmáveth, twee
en veertig;
29 De mannen van Kirjath-Jeárim,
Cefíra en Beëroth, zevenhonderd drie en
veertig;
30 De mannen van Rama en Gaba, zes-
honderd een en twintig;
31 De mannen van Michmas, honderd
twee en twintig;
32 De mannen van Beth-El en Aï, hon-
derd drie en twintig;
33 De mannen van het andere Nebo,
twee en vijftig;
34 De kinderen des anderen Elams, dui-
zend tweehonderd vier en vijftig;
35 De kinderen van Harim, driehonderd
en twintig;
36 De kinderen van Jericho, driehonderd
vijf en veertig;
37 De kinderen van Lod, Hadid en Ono,
zevenhonderd een en twintig;
38 De kinderen van Senáä, drie duizend
negenhonderd en dertig;
39 De priesters: de kinderen van Jedája,
van het huis van Jésua, negenhonderd
drie en zeventig;
40 De kinderen van Immer, duizend
twee en vijftig;
41 De kinderen van Pashur, duizend
tweehonderd zeven en veertig;
42 De kinderen van Harim, duizend *en*
zeventien;
43 De Levieten: de kinderen van Jésua,
van Kadmiël, van de kinderen van Hó-
deva, vier en zeventig;
44 De zangers: de kinderen van Asaf,
honderd acht en veertig;
45 De portiers: de kinderen van Sal-
lum, de kinderen van Ater, de kinderen
van Tálmon, de kinderen van Akkub, de
kinderen van Hattíta, de kinderen van
Sobaï, honderd acht en dertig;
46 De Nethínim: de kinderen van Ziha,
de kinderen van Hasúfa, de kinderen van
Tabbaôth;
47 De kinderen van Keros, de kinderen
van Sia, de kinderen van Padon;
48 De kinderen van Lebána, de kinderen
van Hagába, de kinderen van Salmaï;
49 De kinderen van Hanan, de kinderen
van Giddel, de kinderen van Gahar;
50 De kinderen van Reája, de kinderen
van Rezin, de kinderen van Nekóda;
51 De kinderen van Gazzam, de kinderen
van Uzza, de kinderen van Paséah;
52 De kinderen van Bezaï, de kinderen
van Meünim, de kinderen van Nefussim;
53 De kinderen van Bakbuk, de kin-
deren van Hakúfa, de kinderen van
Harhur;
54 De kinderen van Bazlith, de kinderen
van Mehída, de kinderen van Harsa;
55 De kinderen van Barkos, de kinderen
van Sísera, de kinderen van Thamah;
56 De kinderen van Nezíah, de kinderen
van Hatífa;
57 De kinderen der knechten van Sálo-
mo: de kinderen van Sotaï, de kinderen
van Soféreth, de kinderen van Perída;
58 De kinderen van Jáëla, de kinderen
van Darkon, de kinderen van Giddel:
59 De kinderen van Sefátja, de kinderen
van Hattil, de kinderen van Pochéreth
van Zebáïm, de kinderen van Amon;
60 Al de Nethínim, en de kinderen der
knechten van Sálomo, waren driehon-
derd twee en negentig.
61 Ook togen deze op van Thel-melah,
Thel-harsa, Cherub, Addon en Immer;
maar zij konden hunner vaderen huis, en
hun zaad niet toonen, of zij uit Israël
waren;
62 De kinderen van Delája, de kinderen
van Tobía, de kinderen van Nekóda, zes-
honderd twee en veertig.
63 En van de priesteren, de kinderen
van Habája, de kinderen van Koz, de kin-
deren van Barzillaï, die eene vrouw van
de dochteren van Barzillaï, den Gileadiet,

genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.
64 Deze zochten hun geschrift, willende hun geslacht rekenen, maar het werd niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.
65 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en thummim.
66 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend driehonderd en zestig;
67 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend driehonderd zeven en dertig; en zij hadden tweehonderd vijf en veertig zangers en zangeressen.
68 Hunne paarden, zevenhonderd zes en dertig; hunne muilen, tweehonderd vijf en veertig;
69 Kemelen, vierhonderd vijf en dertig; ezelen, zes duizend zevenhonderd en twintig.
70 Een deel nu van de hoofden der vaderen gaven tot het werk. Hattirsátha gaf tot den schat, aan goud duizend drachmen, vijftig sprengbekkens, vijfhonderd en dertig priesterrokken.
71 En *anderen* van de hoofden der vaderen gaven tot den schat des werks, aan goud twintig duizend drachmen, en aan zilver twee duizend en tweehonderd ponden.
72 En wat de overigen des volks gaven, was aan goud twintig duizend drachmen, en aan zilver twee duizend mijnen, en zeven en zestig priesterrokken.
73 En de priesters, en de Levieten, en de portiers, en de zangers, en *sommigen* van het volk, en de Nethínim, en gansch Israël, woonden in hunne steden.

Ezra leest op plechtige wijze aan het volk het boek der Wet voor.—Viering van het Loofhuttenfeest.

8 ALS nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in hunne steden waren,
2 Zoo verzamelde zich al het volk als een eenig man op de straat voor de Waterpoort; en zij zeiden tot Ezra, den schriftgeleerde, dat hij het boek der wet van Mozes zou halen, die de HEERE Israël geboden had.
3 En Ezra, de priester, bracht de wet voor de gemeente, beide mannen en vrouwen, en allen, die verstandig waren om te hooren, op den eersten dag der zevende maand.
4 En hij las daarin voor de straat, die voor de Waterpoort is, van het *morgen*licht aan tot op den middag, voor de mannen en vrouwen, en de verstandigen; en de ooren des ganschen volks waren naar het wetboek.
5 En Ezra, de schriftgeleerde, stond op eenen hoogen houten stoel, dien zij tot die zaak gemaakt hadden, en nevens hem stond Mattíthja, en Sema, en Anája, en Uría, en Hilkía, en Maäséja aan zijne rechterhand; en aan zijne linkerhand Pedája, en Mísaël, en Malchía, en Hasum, en Hasbaddána, Zachárja *en* Mesullam.
6 En Ezra opende het boek voor de oogen des ganschen volks; want hij was boven al het volk; en als hij het opende, stond al het volk.
7 En Ezra loofde den HEERE, den grooten God; en al het volk antwoordde: Amen, amen! met opheffing hunner handen, en neigden zich, en aanbaden den HEERE, met de aangezichten ter aarde.
8 Jésua nu, en Bani, en Serébja, Jamin, Akkub, Sábbethaï, Hodía, Maäséja, Kelíta, Azária, Józabad, Hanan, Pelája, en de Levieten onderwezen het volk in de wet. En het volk stond op zijne standplaats.
9 En zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zoo maakten zij, dat men het verstond in het lezen.
10 En Nehemía (dezelve is Hattirsátha) en Ezra, de priester, de schriftgeleerde, en de Levieten, die het volk onderwezen, zeiden tot al het volk: Deze dag is den HEERE, uwen God, heilig; bedrijft *dan* geenen rouw, en weent niet; want al het volk weende, als zij de woorden der wet hoorden.
11 Voorts zeide hij tot hen: Gaat, eet het vette, en drinkt het zoete, en zendt deelen dengenen, voor welke niets bereid is, want deze dag is onzen Heere heilig; zoo bedroeft u niet, want de blijdschap des HEEREN, die is uwe sterkte.
12 En de Levieten stilden al het volk, zeggende: Zwijgt, want deze dag is heilig; daarom bedroeft u niet.
13 Toen ging al het volk henen om te eten, en om te drinken, en om deelen te zenden, en om groote blijdschap te maken; want zij hadden de woorden verstaan, die men hun had bekend gemaakt.
14 En des anderen daags verzamelden zich de hoofden der vaderen van het gansche volk, de priesters en de Levieten, tot Ezra, den schriftgeleerde, en dat, om verstand te bekomen in de woorden der wet.
15 En zij vonden in de wet [a] geschreven, dat de HEERE door de hand van Mozes geboden had, dat de kinderen Israëls in loofhutten zouden wonen, op het feest in de zevende maand;
16 En dat zij het zouden luidbaar maken,

[a] Ex. 23:16. Lev. 23:34. Num. 29:12, enz. Deut. 16:13, 14, 15.

en eene stem laten doorgaan door al hunne steden, en te Jeruzalem, zeggende: Gaat uit op het gebergte, en haalt takken van olijfboomen, en takken van *andere* olieachtige boomen, en takken van mirteboomen, en takken van palmboomen, en takken van *andere* dichte boomen, om loofhutten te maken, als er geschreven is.

17 Alzoo ging het volk uit en haalden ze, en maakten zich loofhutten, een iegelijk op zijn dak, en in hunne voorhoven, en in de voorhoven van Gods huis, en op de straat der Waterpoort, en op de straat van Efraïmspoort.

18 En de gansche gemeente dergenen, die uit de gevangenis waren wedergekomen, maakten loofhutten, en woonden in die loofhutten; want de kinderen Israëls hadden alzoo niet gedaan sinds de dagen van Jésua, den zoon van Nun, tot op dezen dag toe; en er was zeer groote blijdschap.

19 En men las in het wetboek Gods dag bij dag, van den eersten dag tot den laatsten dag. En zij hielden het feest zeven dagen, en op den achtsten dag den verbodsdag, naar het recht.

Gods volk houdt een' plechtigen vast- en bededag.

9 VOORTS op den vier en twintigsten dag dezer maand verzamelden zich de kinderen Israëls met vasten en met zakken, en aarde was op hen.

2 En het zaad Israëls scheidde zich af van alle vreemden. En zij stonden, en deden belijdenis van hunne zonden en hunner vaderen ongerechtigheden.

3 Want als zij opgestaan waren op hunne standplaats, zoo lazen zij in het wetboek des HEEREN, huns Gods, een vierendeel van den dag; en op een *ander* vierendeel deden zij belijdenis, en aanbaden den HEERE, hunnen God.

4 Jésua nu, en Bani, Kadmiël, Sebánja, Bunni, Sérebja, Bani *en* Chenáni, stonden op het hooge gestoelte der Levieten, en riepen met luider stem tot den HEERE, hunnen God;

5 En de Levieten, Jésua, en Kadmiël, Bani, Hasábneja, Sérebja, Hodía, Sebánja, Petáchja, zeiden: Staat op, looft den HEERE, uwen God, van eeuwigheid tot in eeuwigheid; en men love den Naam Uwer heerlijkheid, die verhoogd is boven allen lof en prijs!

6 Gij zijt die HEERE alleen; [a] Gij hebt gemaakt den hemel, den hemel der hemelen, en al hun heir, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en Gij maakt die allen levend; en het heir der hemelen aanbidt U.

7 Gij zijt die HEERE, de God, Die Abram hebt verkoren, en hem [b] uit Ur der Chaldeën uitgevoerd; en Gij hebt zijnen [c] naam gesteld Abraham.

8 [d] En Gij hebt zijn hart getrouw gevonden voor Uw aangezicht, en hebt een verbond met hem gemaakt, [e] dat Gij zoudt geven het land der Kanaänieten, der Hethieten, der Amorieten, en der Ferezieten, en der Jebusieten, en der Girgasieten, dat Gij het zijnen zade zoudt geven; en Gij hebt Uwe woorden bevestigd, omdat Gij rechtvaardig zijt.

9 [f] En Gij hebt aangezien onzer vaderen ellende in Egypte, en Gij hebt hun geroep gehoord aan de Schelfzee;

10 [g] En Gij hebt teekenen en wonderen gedaan aan Faraö, en aan al zijne knechten, en aan al het volk zijns lands; want Gij wist, dat zij trotschelijk tegen hen handelden; en Gij hebt U eenen Naam gemaakt, als het is te dezen dage.

11 [h] En Gij hebt de zee voor hun aangezicht gekliefd, dat zij in het midden der zee op het droge zijn doorgegaan; en hunne vervolgers hebt Gij in de diepten geworpen, als eenen steen in sterke wateren.

12 [i] En Gij hebt hen des daags geleid met eene wolkkolom, en des nachts met eene vuurkolom, om hen te lichten op den weg, waarin zij zouden wandelen.

13 [k] En Gij zijt nedergedaald op den berg Sinaï, en hebt met hen gesproken uit den hemel; en Gij hebt hun gegeven rechtmatige rechten, en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden.

14 En Gij hebt hun Uwen heiligen sabbat bekend gemaakt; en Gij hebt hun geboden, en inzettingen en eene wet bevolen, door de hand van Uwen knecht Mozes.

15 [l] En Gij hebt hun brood uit den hemel gegeven voor hunnen honger, en hun [m] water uit de steenrots voortgebracht voor hunnen dorst; en Gij hebt tot hen gezegd, dat zij zouden ingaan om te erven het land, waarover Gij Uwe hand ophieft, dat Gij het hun zoudt geven.

16 Maar zij en onze vaders hebben trotschelijk gehandeld, en zij hebben hunnen nek verhard, en niet gehoord naar Uwe geboden;

17 En zij hebben geweigerd te hooren, en niet gedacht aan Uwe wonderen, die Gij bij hen gedaan hadt, en hebben hunnen nek verhard, en in hunne wederspannigheid een [n] hoofd gesteld, om weder te keeren tot hunne dienstbaar-

[a] Gen. 1, enz. Ps. 146:6. Hand. 14:15; 17:24. Openb. 14:7. [b] Gen. 11:31, 32; 12:1. [c] Gen. 17:5. [d] Gen. 15:6. [e] Gen. 12:7; 13:15; 15:18; 17:8; 26:4. [f] Ex. 3:7; 14:10. [g] Ex. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14. [h] Ex. 14:22, enz. [i] Ex. 13:21; 14:19; 40:38. Ps. 105:39. [k] Ex. 19:20; 20:1, enz. [l] Ex. 16:14. [m] Ex. 17:6. Num. 20:9. [n] Num. 14:4.

heid. Doch Gij, [a] een God van vergevingen, genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van weldadigheid, hebt hen evenwel niet verlaten.

18 [b] Zelfs, als zij zich een gegoten kalf gemaakt hadden, en gezegd: Dit is uw God, Die u uit Egypte heeft opgevoerd; en groote lasteren gedaan hadden,

19 Hebt Gij hen nochtans door Uwe groote barmhartigheid niet verlaten in de woestijn; de [c] wolkkolom week niet van hen des daags, om hen op den weg te leiden, noch de vuurkolom des nachts, om hen te lichten, en dat, op den weg, waarin zij zouden wandelen.

20 [d] En Gij hebt Uwen goeden Geest gegeven om hen te onderwijzen; en [e] Uw Man hebt Gij niet geweerd van hunnen mond, en water hebt Gij hun gegeven voor hunnen dorst.

21 [f] Alzoo hebt Gij hen veertig jaar onderhouden in de woestijn; zij hebben geen gebrek gehad; hunne kleederen zijn niet veroud, en hunne voeten niet gezwollen.

22 Voorts hebt Gij hun koninkrijken en volken gegeven, en hebt hen verdeeld in hoeken. Alzoo hebben zij erfelijk bezeten het land van [g] Sihon, te weten, het land des konings van Hesbon, en het land van Og, koning van Basan.

23 Gij hebt ook hunne kinderen [h] vermenigvuldigd, als de sterren des hemels; en Gij hebt hen gebracht in het land, waarvan Gij tot hunne vaderen hadt gezegd, dat zij zouden ingaan om het erfelijk te bezitten.

24 Alzoo zijn de kinderen [i] daarin gekomen, en hebben dat land erfelijk ingenomen; en Gij hebt de inwoners des lands, de Kanaänieten voor hun aangezicht tenondergebracht, en hebt hen in hunne hand gegeven, mitsgaders hunne koningen en de volken des lands, om daarmede te doen naar hun welgevallen.

25 En zij hebben vaste steden en een vet land ingenomen, en erfelijk bezeten, huizen vol van alle goed, uitgehouwen bornputten, wijngaarden, olijfgaarden en boomen van spijze, in menigte; en zij hebben gegeten, en zijn zat en vet geworden, en hebben in wellust geleefd, door Uwe groote goedigheid.

26 Maar zij zijn wederspannig geworden, en hebben tegen U gerebelleerd, en Uwe wet achter hunnen rug geworpen, en Uwe [k] profeten gedood, die tegen hen betuigden, om hen te doen wederkeeren tot U; alzoo hebben zij groote lasteren gedaan.

27 [l] Daarom hebt Gij hen gegeven in de hand hunner benauwers, die hen benauwd hebben; maar als zij in den tijd hunner benauwdheid tot U riepen, hebt Gij van den hemel gehoord, en hun naar Uwe groote barmhartigheden verlossers gegeven, die hen uit de hand hunner benauwers verlosten.

28 Maar als zij rust hadden, keerden zij weder om kwaad te doen, voor Uw aangezicht; zoo verliet Gij hen in de hand hunner vijanden, dat zij over hen heerschten; als zij zich dan bekeerden, en U aanriepen, zoo hebt Gij hen van den hemel gehoord, en hebt hen naar Uwe barmhartigheden tot vele tijden uitgerukt.

29 En Gij hebt tegen hen betuigd, om hen te doen wederkeeren tot Uwe wet; maar zij hebben trotschelijk gehandeld, en niet gehoord naar Uwe geboden, en tegen Uwe rechten, tegen dezelve hebben zij gezondigd, [m] door dewelke een mensch, die ze doet, leven zal; en zij hebben hunnen schouder teruggetogen, en hunnen nek verhard, en niet gehoord.

30 Doch Gij vertoogt het vele jaren over hen, en [n] betuigdet tegen hen door Uwen Geest, door den dienst Uwer profeten, maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen.

31 Doch door Uwe groote barmhartigheden hebt Gij hen niet vernield, noch hen verlaten; want Gij zijt een genadig en barmhartig God.

32 Nu dan, o onze God, Gij groote, Gij machtige, en Gij vreeselijke God, Die het verbond en de weldadigheid houdt! laat voor Uw aangezicht niet gering zijn al de moeite, die ons getroffen heeft, onze koningen, onze vorsten, en onze priesteren; en onze profeten, en onze vaderen, en Uw gansche volk, van de dagen der koningen van Assur af tot op dezen dag.

33 Doch Gij zijt [o] rechtvaardig in alles, wat ons overkomen is; want Gij hebt trouwelijk gehandeld, maar wij hebben goddelooslijk gehandeld.

34 En onze koningen, onze vorsten, onze priesters en onze vaders hebben Uwe wet niet gedaan; en zij hebben niet geluisterd naar Uwe geboden, en naar Uwe getuigenissen, die Gij tegen hen betuigdet.

35 Want zij hebben U niet gediend in hun koninkrijk, en in Uw menigvuldig goed, dat Gij hun gaaft, en in dat wijde en dat vette land, dat Gij voor hun aangezicht gegeven hadt; en zij hebben zich niet bekeerd van hunne booze werken.

36 Zie, wij zijn heden knechten; ja,

---

a Ex. 34:7. Num. 14:18. Ps. 86:5. *b* Ex. 32:1, enz. *c* Ex. 13:22; 40:38. *d* Num. 11:17. *e* Joz. 5:12. *f* Deut. 2:7; 8:4; 29:5. *g* Num. 21:21, 33. *h* Gen. 22:17. *i* Joz. 1, 2, 3, enz. *k* 1 Kon. 18:4; 19:10. 2 Kron. 24:20. *l* Richt. 2:14, enz. *m* Lev. 18:5. Ezech. 20:11. Rom. 10:5. Gal. 3:12. *n* 2 Kon. 17:13. 2 Kron. 36:15. *o* Deut. 32:4. Dan. 9:14.

het land, dat Gij onzen vaderen gegeven
hebt, om de vrucht daarvan, en het
goede daarvan te eten, zie, daarin zijn
wij knechten.
37 En het vermenigvuldigt zijne in-
komste voor de koningen, die Gij over
ons gesteld hebt, om onzer zonden wil;
en zij heerschen over onze lichamen en
over onze beesten, naar hun welgevallen;
alzoo zijn wij in groote benauwdheid.

Plechtig verbond des volks met God.

38 EN in dit alles maken wij een vast
verbond, en schrijven het; en onze vor-
sten, onze Levieten *en* onze priesteren
zullen het verzegelen.

10 TOT de verzegelingen nu waren:
Nehemía Hattirsátha, zoon van
Hachálja, en Zidkía,
2 Serája, Azária, Jeremía,
3 Pashur, Amárja, Malchía,
4 Hattus, Sebánja, Malluch,
5 Harim, Merémoth, Obádja,
6 Daniël, Ginnethon, Baruch,
7 Mesullam, Abía, Mijámin,
8 Maäzía, Bilgaï, Semája. Dat waren
de priesters.
9 En de Levieten, namelijk: Jésua, zoon
van Azánja, Binnuï; van de zonen van
Hénadad, Kadmiël;
10 En hunne broederen: Sebánja, Ho-
día, Kelíta, Pelája, Hanan,
11 Micha, Rehob, Hasábja,
12 Zacchur, Sérebja, Sebánja,
13 Hodía, Bani, Benínu;
14 De hoofden des volks: Parhos, Pa-
hath-Moab, Elam, Zatthu, Bani,
15 Bunni, Azgad, Bebaï,
16 Adónia, Bigvaï, Adin,
17 Ater, Hizkía, Azzur,
18 Hodía, Hasum, Bezaï,
19 Harif, Anáthoth, Nebaï,
20 Magpías, Mesullam, Hezir,
21 Mesezábeël, Zadok, Jaddúa,
22 Pelátja, Hanan, Anája,
23 Hoséa, Hanánja, Hassub,
24 Hallóhes, Pilha, Sobek,
25 Rehum, Hasábna, Maäséja,
26 En Ahía, Hanan, Anan,
27 Malluch, Harim, Báäna.
28 En het overige des volks, de priesteren,
de Levieten, de portiers, de zangers, de
Nethínim, en al wie zich van de volken
der landen had afgescheiden tot Gods
wet, hunne vrouwen, hunne zonen en
hunne dochteren, al wie wetenschap *en*
verstand had;
29 Die hielden zich aan hunne broe-
deren, hunne voortreffelijken, en kwa-
men in den vloek en in den eed, dat zij
zouden wandelen in de wet Gods, die ge-
geven is door de hand van den knecht
Gods, Mozes; en dat zij zouden houden,
en dat zij zouden doen al de geboden
des HEEREN, onzes Heeren, en Zijne
rechten en Zijne inzettingen;
30 [a] En dat wij onze dochteren niet zou-
den geven aan de volken des lands, noch
hunne dochteren nemen voor onze zonen.
31 [b] Ook als de volken des lands waren
en alle koren op den sabbatdag te verkoop
brengen, dat wij op den sabbat, of op
eenen *anderen* heiligen dag van hen niet
zouden nemen; [c] en dat wij het zevende
jaar zouden vrij laten, mitsgaders aller-
hande bezwaarnis.
32 Voorts zetten wij ons geboden op, ons
opleggende een derde deel van eenen sik-
kel in het jaar, tot den dienst van het
huis onzes Gods:
33 Tot het brood der toerichting, en het
gedurig spijsoffer, en tot het gedurig
brandoffer, der [d] sabbatten, der nieuwe
maanden, tot de gezette hoogtijden, en
tot de heilige dingen, en tot de zond-
offeren, om verzoening te doen over
Israël; en *tot* alle werk van het huis
onzes Gods.
34 Ook wierpen wij de loten, onder de
priesters, de Levieten en het volk, over
het offer van het hout, dat men brengen
zou ten huize onzes Gods, naar het huis
onzer vaderen, op bestemde tijden, jaar
op jaar, om te branden op het altaar des
HEEREN, onzes Gods, gelijk het in de
wet geschreven is;
35 Dat wij ook de [e] eerstelingen onzes
lands en de eerstelingen van alle vrucht
van al het geboomte, jaar op jaar, zouden
brengen ten huize des HEEREN;
36 En de eerstgeborenen onzer zonen en
onzer beesten, [f] gelijk het in de wet ge-
schreven is; en dat wij de eerstgeborenen
onzer runderen en onzer schapen zouden
brengen ten huize onzes Gods, tot de
priesteren, die in het huis onzes Gods
dienen.
37 [g] En dat wij de eerstelingen onzes
deegs, en onze hefofferen, en de vrucht
aller boomen, most en olie, zouden bren-
gen tot de priesteren, in de kameren van
het huis onzes Gods, en de [h] tienden onzes
lands tot de Levieten; en dat dezelfde
Levieten de tienden zouden hebben in
alle steden onzer landbouwerij;
38 En dat er een priester, een zoon van
Aäron, bij de Levieten zou zijn, als de
Levieten de tienden ontvangen; en dat
de Levieten de [i] tienden der tienden
zouden opbrengen ten huize onzes Gods,
in de kameren van het schathuis.

[a] Ex. 34:16. Deut. 7:3. [b] Ex. 20:10; 34:21. Lev. 23:2, enz. Deut. 5:12, 13, 14, enz.
[c] Ex. 23:10. Lev. 25:2. Deut. 15:1, enz. [d] Num. 28:29. [e] Ex. 23:19. Lev. 19:23.
[f] Ex. 13:2. Num. 3:13; 8:17. [g] Lev. 23:17. Num. 15:19; 18:12. Deut. 18:4.
[h] Num. 18:24, 25. [i] Num. 18:26.

39 Want de kinderen Israëls en de kinderen van Levi moeten hefoffer van koren, most en olie in die kameren brengen, omdat aldaar de vaten des heiligdoms zijn, en de priesteren, die dienen, en de portiers, en de zangers; dat wij alzoo het huis onzes Gods niet zouden verlaten.

Verdeeling der nieuwe inwoners tusschen Jeruzalem en het overige van het land.

11 VOORTS woonden de oversten des volks te Jeruzalem; maar het overige des volks wierp loten, om uit tien éénen uit te brengen, die in de heilige stad Jeruzalem zou wonen, en negen deelen in de *andere* steden.
2 En het volk zegende al de mannen, die vrijwilliglijk aanboden te Jeruzalem te wonen.
3 En dit zijn de hoofden van het landschap, die te Jeruzalem woonden; (maar in de steden van Juda woonden, een iegelijk op zijne bezitting, in hunne steden, Israël, de priesters, en de Levieten, en de Nethínim, en de kinderen der knechten van Sálomo.)
4 Te Jeruzalem dan woonden *sommigen* van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin. Van de kinderen van Juda: Athája, de zoon van Uzzía, den zoon van Zachárja, den zoon van Amárja, den zoon van Sefátja, den zoon van Mahaláleël, van de kinderen van Perez;
5 En Maäséja, de zoon van Baruch, den zoon van Kol-hose, den zoon van Hazája, den zoon van Adája, den zoon van Jójarib, den zoon van Zachárja, den zoon van Silóni.
6 Alle kinderen van Perez, die te Jeruzalem woonden, waren vierhonderd acht en zestig dappere mannen.
7 En dit zijn de kinderen van Benjamin: Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Joëd, den zoon van Pedája, den zoon van Kolája, den zoon van Maäséja, den zoon van Ithiël, den zoon van Jesája;
8 En na hem Gabbaï, Sallaï; negenhonderd acht en twintig.
9 En Joël, de zoon van Zichri, was opziener over hen; en Juda, de zoon van Senúa, was de tweede over de stad.
10 Van de priesteren: Jedája, de zoon van Jórarib, Jachin;
11 Serája, de zoon van Hilkía, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merájoth, den zoon van Ahítub, was voorganger van Gods huis;
12 En hunne broederen, die het werk in het huis deden, waren achthonderd twee en twintig. En Adája, de zoon van Jeróham, den zoon van Pelálja, den zoon van Amzi, den zoon van Zachárja, den zoon van Pashur, den zoon van Malchía;
13 En zijne broederen, hoofden der vaderen, waren tweehonderd twee en veertig. En Amassaï, de zoon van Azáreël, den zoon van Achzaï, den zoon van Mesillémoth, den zoon van Immer;
14 En hunne broederen, dappere helden, waren honderd acht en twintig; en opziener over hen was Zabdíël, de zoon van Gedólim.
15 En van de Levieten: Semája, de zoon van Hassub, den zoon van Azríkam, den zoon van Hasábja, den zoon van Buni.
16 En Sábbethaï, en Józabad, van de hoofden der Levieten, waren over het buitenwerk van het huis Gods.
17 En Matthánja, de zoon van Micha, den zoon van Zabdi, den zoon van Asaf, was het hoofd, die de dankzegging begon in het gebed, en Bakbukja was de tweede van zijne broederen; en Abda, de zoon van Sammúa, de zoon van Galal, den zoon van Jedûthun.
18 Al de Levieten in de heilige stad waren tweehonderd vier en tachtig.
19 En de portiers: Akkub, Talmon, met hunne broederen, die wacht hielden in de poorten, waren honderd twee en zeventig.
20 Het overige nu van Israël van de priesters *en* de Levieten, was in alle steden van Juda, een iegelijk in zijn erfdeel.
21 En de Nethínim woonden in Ofel; en Ziha en Gispa waren over de Nethínim.
22 En der Levieten opziener te Jeruzalem was Uzzi, de zoon van Bani, den zoon van Hasábja, den zoon van Matthánja, den zoon van Micha; van de kinderen van Asaf waren de zangers tegenover het werk van Gods huis;
23 Want er was een gebod des Konings van hen, te weten, een zeker onderhoud voor de zangers, van elk dagelijks op zijnen dag.
24 En Petáhja, de zoon van Mesezábeël, van de kinderen van Zerah, den zoon van Juda, was aan des Konings hand, in alle zaken tot het volk.
25 In de dorpen nu op hunne akkers woonden *sommigen* van de kinderen van Juda, in Kirjath-Arba en hare onderhoorige plaatsen, en in Dibon en hare onderhoorige plaatsen, en in Jekábzeël en hare dorpen;
26 En te Jésua, en te Mólada, en te Beth-Pelet,
27 En te Hazar-Sual, en in Ber-séba, en hare onderhoorige plaatsen,
28 En te Ziklag, en in Mechóna en hare onderhoorige plaatsen,
29 En te En-Rimmon, en te Zora, en te Jarmuth,
30 Zanóah, Adullam en hare dorpen, Lachis en hare akkers, Azáka en hare onderhoorige plaatsen; en zij legerden zich van Ber-séba af tot aan het dal Hinnom.

31 De kinderen van Benjamin nu van
Geba *woonden* in Michmas, en Aja, en
Beth-El, en hare onderhoorige plaatsen,
32 Anáthoth, Nob, Anánja,
33 Hazor, Rama, Gitthaïm,
34 Hadid, Zebóim, Nebállat,
35 Lod, en Ono, *in* het dal der werk-
meesters.
36 Van de Levieten nu, *woonden som-
migen in* de verdeelingen van Juda, *en
van* Benjamin.

Register der priesters en Levieten.

12 DIT nu zijn de priesters en de
Levieten, die met Zerubbábel, den
zoon van Sealthiël, en Jésua, optogen:
Serája Jeremía, Ezra,
2 Amárja, Malluch, Hattus,
3 Sechánja, Rehum, Merémoth,
4 Iddo, Ginnethoï, Abía,
5 Mijámin, Máädja, Bilga,
6 Semája, en Jójarib, Jedája,
7 Sallu, Amok, Hilkía, Jedája; dat wa-
ren de hoofden der priesteren, en hunne
broederen, in de dagen van Jésua.
8 En de Levieten waren: Jésua, Binnuï,
Kadmiël, Sérebja, Juda, Matthánja: hij
en zijne broederen waren over de dank-
zeggingen.
9 En Bakbukja, en Unni, hunne broede-
ren, waren tegen hen over in de wachten.
10 Jésua nu gewon Jójakim, en Jója-
kim gewon Eljásib, en Eljásib gewon
Jójada,
11 En Jójada gewon Jónathan, en
Jónathan gewon Jaddua.
12 En in de dagen van Jójakim waren
priesters, hoofden der vaderen: van Se-
rája was Merája; van Jeremía, Hanánja;
13 Van Ezra, Mesullam; van Amárja,
Jóhanan;
14 Van Melíchu, Jónathan; van Sebán-
ja, Jozef;
15 Van Harim, Adna; van Merájoth,
Helkaï:
16 Van Iddo, Zacharia; van Gínnethon,
Mesullam;
17 Van Abía, Zichri; van Minjámin,
van Moádja, Piltaï;
18 Van Bilga, Sammúa; van Semája,
Jónathan;
19 En van Jójarib, Mátthenaï; van Je-
dája, Uzzi;
20 Van Sallaï, Kallaï; van Amok, He-
ber;
21 Van Hilkía, Hasábja; van Jedája,
Nethánéël.
22 *Van* de Levieten werden in de dagen
van Eljásib, Jójada, en Jóhanan, en Jad-
dua, de hoofden der vaderen beschreven;
mitsgaders de priesteren, tot het konink-
rijk van Daríus, den Perziaan.
23 De kinderen van Levi, de hoofden
der vaderen, werden beschreven in het
boek der [a] kronieken, tot de dagen van
Jóhanan, den zoon van Eljásib, toe.
24 De hoofden dan der Levieten waren
Hasábja, Sérebja, en Jésua, de zoon van
Kadmiël, en hunne broederen tegen hen
over, om te prijzen *en* te danken, naar het
gebod van David, den man Gods, wacht
tegen wacht.
25 Matthánja en Bakbukja, Obádja, Me-
sullam, Talmon *en* Akkub, waren por-
tiers, de wacht waarnemende, bij de
schatkamers der poorten.
26 Deze waren in de dagen van Jójakim,
den zoon van Jésua, den zoon van Józa-
dak, en in de dagen van Nehemía, den
landvoogd, en van den priester Ezra, den
schriftgeleerde.

Plechtige inwijding van Jeruzalems muur.

27 IN de inwijding nu van Jeruzalems
muur, zochten zij de Levieten uit al
hunne plaatsen, dat zij hen te Jeruzalem
brachten, om de inwijding te doen met
vreugde, en met dankzeggingen, en met
gezang, cimbalen, luiten, en met harpen.
28 Alzoo werden de kinderen der zangers
verzameld, zoo uit het vlakke veld rond-
om Jeruzalem, als uit de dorpen van de
Netofathieten;
29 En uit het huis van Gilgal, en uit de
velden van Geba en Asmáveth; want de
zangers hadden zich dorpen gebouwd
rondom Jeruzalem.
30 En de priesters en de Levieten rei-
nigden zichzelven; daarna reinigden zij
het volk, en de poorten, en den muur.
31 Toen deed ik de vorsten van Juda
opgaan op den muur; en ik stelde twee
groote dankkoren en omgangen, *een* ter
rechterhand op den muur, naar de Mist-
poort toe.
32 En achter hen ging Hosája, en de
helft der vorsten van Juda,
33 En Azária, Ezra, en Mesullam,
34 Juda, en Benjamin, en Semája, en
Jeremía;
35 En van de priesters kinderen met
trompetten: Zachárja, de zoon van Jóna-
than, den zoon van Semája, den zoon
van Matthánja, den zoon van Michája,
den zoon van Zacchur, den zoon van Asaf;
36 En zijne broeders, Semája en Azá-
reël, Mílalaï, Gílalaï, Maäï, Nethánéël,
en Juda, Hanáni, met muziekinstrumen-
ten van David, den man Gods; en Ezra,
de schriftgeleerde, *ging* voor hun aange-
zicht heen.
37 Voorts naar de Fonteinpoort, en
tegen hen over, gingen zij op bij de trap-
pen van Davids stad, door den opgang
des muurs, boven Davids huis, tot aan de
Waterpoort, tegen het oosten.
38 Het tweede dankkoor nu ging tegen-
over, en ik achter hetzelve, met de helft

[a] 1 Kron. 9:10, enz.

des volks, op den muur, van boven den
Bakovenstoren, tot aan den breeden
muur;
39 En van boven de poort van Efraïm,
en boven de Oude poort, en boven de
Vischpoort, en den toren Hanáneël, en
den toren Mea, tot aan de Schaapspoort,
en zij bleven staan in de Gevangenpoort.
40 Daarna stonden de beide dankkoren
in Gods huis; ook ik en de helft der
overheden met mij;
41 En de priesters, Eljákim, Maäséja,
Minjámin, Michája, Eljoënaï, Zachárja,
Hanánja, met trompetten;
42 Voorts Maäséja, en Semája, en Eleá-
zar, en Uzzi, en Jóhanan, en Malchía, en
Elam, en Ezer; ook lieten zich de zangers
hooren, met Jizráhja, den opziener.
43 En zij offerden deszelven daags groote
slachtofferen, en waren vroolijk; want
God had hen vroolijk gemaakt met groote
vroolijkheid; en ook waren de vrouwen
en de kinderen vroolijk; zoodat de vroo-
lijkheid van Jeruzalem tot van verre ge-
hoord werd.

Herstelling van de tienden.

44 OOK werden ten zelfden dage mannen
gesteld over de kameren, tot de schatten,
tot de hefofferen, tot de eerstelingen en
tot de tienden, om daarin uit de akkers
der steden te verzamelen de deelen der
wet, voor de priesteren en voor de Levie-
ten; want Juda was vroolijk over de
priesteren en over de Levieten, die daar
stonden.
45 En de wacht huns Gods waarnamen,
en de wacht der reiniging; ook de zan-
gers, en de portiers, naar het [a] gebod
van David *en* zijnen zoon Sálomo.
46 Want in de dagen van David en Asaf,
van ouds, waren er hoofden der zangers,
en des lofgezangs, en der dankzeggingen
tot God.
47 Daarna gaf gansch Israël, in de dagen
van Zerubbábel, en in de dagen van
Nehemía, de deelen der zangers en der
portiers, van elk dagelijks op zijnen dag;
en zij heiligden voor de Levieten, en de
Levieten heiligden voor de kinderen van
Aäron.

Nehemía schaft verschillende misbruiken af.

13 TE dien dage werd er gelezen in het
boek van Mozes, voor de ooren des
volks; en daarin [b] werd geschreven ge-
vonden, dat de Ammonieten en Moabie-
ten niet zouden komen in de gemeente
Gods, tot in eeuwigheid;
2 Omdat zij den kinderen Israëls niet
waren tegengekomen met brood en met
water, [c] ja, Bíleam tegen hen gehuurd
hadden, om hen te vloeken, hoewel onze
God den vloek omkeerde in eenen zegen.
3 Zoo geschiedde het, als zij deze wet
hoorden, dat zij alle vermengeling van
Israël afscheidden.
4 Eljásib nu, de priester, die gesteld was
over de kamer van het huis onzes Gods,
was vóór dezen nabestaande van Tobía
geworden.
5 En hij had hem eene groote kamer
gemaakt, alwaar zij tevoren henenlegden
het spijsoffer, den wierook en de vaten,
en de tienden van koren, van most en van
olie, die bevolen waren voor de Levieten,
en de zangers, en de portiers, mitsgaders
het hefoffer der priesteren.
6 Doch in dit alles was ik niet te Jéru-
zalem; want in het twee en dertigste jaar
van Arthahsasta, koning van Babel,
kwam ik tot den Koning; maar ten einde
van *sommige* dagen verkreeg ik *weder*
verlof van den Koning.
7 En ik kwam te Jeruzalem, en verstond
van het kwaad, dat Eljásib voor Tobía
gedaan had, makende hem eene kamer
in de voorhoven van Gods huis.
8 En het mishaagde mij zeer; zoo wierp
ik al het huisraad van Tobía buiten, uit
de kamer.
9 Voorts gaf ik bevel, en zij reinigden de
kameren; en ik bracht daar weder in de
vaten van Gods huis, met het spijsoffer
en den wierook.
10 Ook vernam ik, dat der Levieten deel
hun niet gegeven was; zoodat de Levieten
en de zangers, die het werk deden, gevlo-
den waren, een iegelijk naar zijnen akker.
11 En ik twistte met de overheden, en
zeide: Waarom is het huis Gods verlaten?
Doch ik vergaderde hen, en herstelde ze
in hunnen stand.
12 Toen bracht gansch Juda de tienden
van het koren, en van den most, en van de
olie, in de schatten.
13 En ik stelde tot schatmeesters over
de schatten, Selémja, den priester, en
Zadok, den schrijver, en Pedája, uit de
Levieten; en aan hunne hand Hanan,
den zoon van Zacchur, den zoon van Mat-
thánja; want zij werden getrouw geacht,
en hun werd opgelegd aan hunne broede-
ren uit te deelen.
14 Gedenk mijner, mijn God! in dezen;
en delg mijne weldadigheden niet uit, die
ik aan het huis mijns Gods en aan Zijne
wachten gedaan heb.
15 In dezelfde dagen zag ik in Juda, die
persen traden op den sabbat, en die gar-
ven inbrachten, die zij op ezels laadden;
als ook wijn, druiven en vijgen, en allen
last, dien zij te Jeruzalem inbrachten op
den sabbatdag; en ik betuigde *tegen hen*
ten dage, als zij eetwaren verkochten.
16 Daar woonden ook Tyriërs binnen,
die visch aanbrachten, en alle koopwaren,
die zij op den sabbat verkochten aan de
kinderen van Juda, en te Jeruzalem.

[a] 1 Kron. 25. [b] Deut. 23:3-5. [c] Num. 22:5. Joz. 24:9.

17 Zoo twistte ik met de edelen van
Juda, en zeide tot hen: Wat voor een
boos ding is dit, dat gijlieden doet, en
[a] ontheiligt den sabbatdag?
18 Deden niet uwe vaders alzoo, en onze
God bracht al dit kwaad over ons en over
deze stad? En gijlieden maakt de hittige
gramschap nog meer over Israël, onthei-
ligende den sabbat.
19 Het geschiedde nu, als de poorten van
Jeruzalem schaduw gaven, vóór den sab-
bat, dat ik bevel gaf, en de deuren werden
gesloten; en ik beval, dat zij ze niet zou-
den opendoen tot na den sabbat; en ik
stelde van mijne jongens aan de poorten,
opdat er geen last zou inkomen op den
sabbatdag.
20 Toen vernachtten de kramers, en de
verkoopers van alle koopwaren, buiten
voor Jeruzalem, eens of tweemaal.
21 Zoo betuigde ik tegen hen, en zeide
tot hen: Waarom vernacht gijlieden te-
genover den muur? zoo gij het weder
doet, zal ik de hand aan u slaan. Van
dien tijd af kwamen zij niet op den sab-
bat.
22 Voorts zeide ik tot de Levieten, dat
zij zich zouden reinigen, en de poorten
komen wachten, om den sabbatdag te
heiligen. Gedenk mijner ook *in* dezen,
mijn God! en verschoon mij naar de
veelheid Uwer goedertierenheid.
23 Ook zag ik in die dagen Joden, die
Asdodische, Ammonietische *en* Moabie-
tische vrouwen *bij zich* hadden doen
wonen.
24 En hunne kinderen spraken half
Asdodisch, en zij konden geen Joodsch
spreken, maar naar de taal eens iegelijken
volks.
25 Zoo twistte ik met hen, en vloekte
hen, en sloeg *sommige* mannen van hen,
en plukte hun het haar uit; en ik deed
hen zweren bij God: Indien gij uwe
dochteren hunnen zonen zult geven, en
indien gij van hunne dochteren voor uwe
zonen of voor u zult nemen!
26 [b] Heeft niet Sálomo, de koning van
Israël, daarin gezondigd? [c] hoewel er on-
der vele Heidenen geen koning was,
gelijk hij, en hij zijnen God lief was, en
God hem ten koning over gansch Israël
gesteld had; ook hem deden de vreemde
vrouwen zondigen.
27 Zouden wij dan naar ulieden hooren,
dat gij al dit groote kwaad zoudt doen,
overtredende tegen onzen God doende
vreemde vrouwen *bij u* wonen?
28 Ook was er *één* van de kinderen van
Jójada, den zoon van Eljásib, den hooge-
priester, schoonzoon geworden van Sane-
ballat, den Horoniet; daarom jaagde ik
hem van mij weg.
29 Gedenk aan hen, mijn God! omdat
zij het priesterdom hebben verontreinigd,
ja, het verbond des priesterdoms en der
Levieten.
30 Alzoo reinigde ik hen van alle vreem-
den; en ik bestelde de wachten der pries-
teren en der Levieten, elk op zijn
werk;
31 Ook tot het offer des houts, op be-
stemde tijden, en tot de eerstelingen.
Gedenk mijner, mijn God! ten goede.

HET BOEK ESTHER.

Koning Ahasvéros geeft een' prachtig feest. De koningin Vasthi weigert er te verschijnen. Zij wordt verstooten.

1 HET geschiedde nu in de dagen van
Ahasvéros, (hij is die Ahasvéros,
welke regeerde van Indië af tot aan
Moorenland toe, honderd zeven en twin-
tig landschappen.)
2 In die dagen, als de koning Ahasvéros
op den troon zijns koninkrijks zat, die op
den burcht Susan was;
3 In het derde jaar zijner regeering
maakte hij eenen maaltijd al zijnen
vorsten en zijnen knechten; de macht
van Perzië en Medië, de grootste heeren,
en de oversten der landschappen waren
voor zijn aangezicht;
4 Als hij vertoonde den rijkdom der
heerlijkheid zijns rijks, en de kostelijk-
heid des sieraads zijner grootheid, vele
dagen lang, honderd en tachtig dagen.
5 Toen nu die dagen vervuld waren,
maakte de Koning eenen maaltijd al den
volke, dat gevonden werd op den burcht
Susan, van den grootste tot den kleinste,
zeven dagen lang, in het voorhof van den
hof van het koninklijke paleis.
6 Er waren witte, groene en hemels-
blauwe *behangselen*, gevat aan fijn-linnen
en purperen banden, in zilveren ringen,
en *aan* marmeren pilaren; de bedsteden
waren van goud en zilver, op eenen vloer
van porfier*steen*, en van marmer, en al-
bast, en kostelijke steenen.
7 En men gaf te drinken in vaten
van goud, en het eene vat was anders
dan het andere vat; en er was veel
koninklijke wijn, naar des Konings ver-
mogen.
8 En het drinken geschiedde naar de
wet, dat niemand dwong; want alzoo had
de Koning vastelijk bevolen aan alle

[a] Ex. 20:8. Lev. 19:30. [b] 1 Kon. 11:4. [c] 1 Kon. 3:13. 2 Kron. 1:12.

grooten zijns huizes, dat zij doen zouden
naar den wil van een' iegelijk.
9 De koningin Vasthi maakte ook eenen
maaltijd voor de vrouwen, in het konink-
lijke huis, hetwelk de koning Ahasvéros
had.
10 Op den zevenden dag, toen des Ko-
nings hart vroolijk was van den wijn,
zeide hij tot Mehúman, Biztha, Char-
bóna, Bigtha en Abagtha, Zethar en
Charchas, de zeven kamerlingen, die-
nende voor het aangezicht van den ko-
ning Ahasvéros,
11 Dat zij Vasthi, de koningin, zouden
brengen voor het aangezicht des Konings,
met de koninklijke kroon, om den volken
en den vorsten hare schoonheid te too-
nen; want zij was schoon van aangezicht.
12 Doch de koningin Vasthi weigerde te
komen op het woord des Konings, het-
welk door den dienst der kamerlingen
haar aangezegd was. Toen werd de Ko-
ning zeer verbolgen, en zijne grimmig-
heid ontstak in hem.
13 Toen zeide de Koning tot de wijzen,
die de tijden verstonden (want alzoo
moest des Konings zaak geschieden, in
de tegenwoordigheid van al degenen, die
de wet en het recht wisten;
14 De naaste nu bij hem waren Cársena,
Sethar, Admátha, Tharsis, Meres, Már-
sena, Memúchan, zeven vorsten der Per-
zen en der Meden, die het aangezicht des
Konings zagen, die vooraan zaten in het
koninkrijk),
15 Wat men naar de wet met de ko-
ningin Vasthi doen zou, omdat zij niet
gedaan had het woord van den koning
Ahasvéros, door den dienst der kamer-
lingen?
16 Toen zeide Memúchan voor het aan-
gezicht des Konings en der vorsten: De
koningin Vasthi heeft niet alleen tegen
den Koning misdaan, maar *ook* tegen al
de vorsten, en tegen al de volken, die in
al de landschappen van den koning
Ahasvéros zijn;
17 Want deze daad der Koningin zal uit-
komen tot alle vrouwen, zoodat zij hare
mannen verachten zullen in hare oogen,
als men zeggen zal: De koning Ahas-
véros zeide, dat men de koningin Vasthi
voor zijn aangezicht brengen zou; maar
zij kwam niet.
18 Te dezen zelfden dage zullen de vor-
stinnen van Perzië en Medië ook *alzoo*
zeggen tot al de vorsten des Konings, als
zij deze daad der Koningin zullen hooren,
en er zal verachtens en toorns genoeg
wezen.
19 Indien het den Koning goeddunkt,
dat een koninklijk gebod van hem uitga,
hetwelk geschreven worde in de wetten
der Perzen en Meden, en dat men het
niet overtrede: dat Vasthi niet inga voor
het aangezicht van den koning Ahas-
véros, en de Koning geve haar konink-
rijk aan hare naaste, die beter is dan zij.
20 Als het bevel des Konings, hetwelk
hij doen zal in zijn gansche koninkrijk,
(want het is groot) gehoord zal worden,
zoo zullen alle vrouwen aan hare mannen
eere geven, van de grootste tot de kleinste
toe.
21 Dit woord nu was goed in de oogen
des Konings en der vorsten; en de Ko-
ning deed naar het woord van Memúchan.
22 En hij zond brieven aan al de land-
schappen des Konings, aan een iegelijk
landschap naar zijn schrift, en aan elk
volk naar zijne spraak: dat elk man over-
heer in zijn huis wezen zou, en spreken
naar de spraak zijns volks.

Ahasvéros huwt Esther, eene Jodin.

2 NA deze geschiedenissen, toen de
grimmigheid van den koning Ahas-
véros gestild was, gedacht hij aan Vasthi,
en wat zij gedaan had, en wat over haar
besloten was.
2 Toen zeiden de jongelingen des Ko-
nings, die hem dienden: Men zoeke voor
den Koning jonge dochters, maagden,
schoon van aangezicht.
3 En de Koning bestelle toezieners in al
de landschappen zijns koninkrijks, dat zij
vergaderen alle jonge dochters, maagden,
schoon van aangezicht, tot den burcht
Susan, tot het huis der vrouwen, onder de
hand van Hege, des Konings kamerling,
bewaarder der vrouwen; en men geve
haar hare versierselen.
4 En de jonge dochter, die in des Ko-
nings oog schoon wezen zal, worde ko-
ningin in stede van Vasthi. Deze zaak
nu was goed in de oogen des Konings, en
hij deed alzoo.
5 Er was een Joodsch man op den burcht
Susan, wiens naam was Mórdechaï, een
zoon van Jaïr, den zoon van Simeï, den
zoon van Kis, een man van Jemini;
6 Die weggevoerd was van Jeruzalem
[a] met de weggevoerden, die weggevoerd
waren met Jechónia, den koning van
Juda, denwelken Nebukadnézar, de
koning van Babel, had weggevoerd.
7 En hij was het, die opvoedde Hadássa
(deze is Esther, de dochter zijns ooms);
want zij had geen' vader noch moeder;
en zij was eene jonge dochter, schoon
van gedaante, en schoon van aangezicht;
en als haar vader en hare moeder stier-
ven, had Mórdechaï ze zich tot eene
dochter aangenomen.
8 Het geschiedde nu, toen het woord des
Konings en zijne wet ruchtbaar was, en
toen vele jonge dochters samenvergaderd
werden op den burcht Susan, onder de

[a] 2 Kon. 24:14.

hand van Hegaï, werd Esther ook genomen in des Konings huis, onder de hand van Hegaï, den bewaarder der vrouwen.
9 En die jonge dochter was schoon in zijne oogen, en zij verkreeg gunst voor zijn aangezicht; daarom haastte hij met hare versierselen en met hare deelen haar te geven, en zeven aanzienlijke jonge dochters haar te geven uit het huis des Konings; en hij verplaatste haar en hare jonge dochters naar het beste van het huis der vrouwen.
10 Esther had haar volk en hare maagschap niet te kennen gegeven; want Mórdechaï had haar geboden, dat zij het niet zou te kennen geven.
11 Mórdechaï nu wandelde allen dag voor het voorhof van het huis der vrouwen, om te vernemen naar den welstand van Esther, en wat met haar geschieden zou.
12 Als nu de beurt van elke jonge dochter naakte, om tot den koning Ahasvéros te komen, nadat haar twaalf maanden lang naar de wet der vrouwen geschied was; want alzoo werden vervuld de dagen harer versieringen, zes maanden met mirre-olie, en zes maanden met specerijen en met *andere* versierselen der vrouwen;
13 Daarmede kwam dan de jonge dochter tot den Koning: al wat zij zeide, werd haar gegeven, dat zij daarmede ging uit het huis der vrouwen tot het huis des Konings.
14 Des avonds ging zij daarin, en des morgens ging zij weder naar het tweede huis der vrouwen, onder de hand van Sáäsgaz, den kamerling des Konings, bewaarder der bijwijven; zij kwam niet weder tot den Koning, ten ware de Koning lust tot haar had, en zij bij name geroepen wierd.
15 Als de beurt van Esther, de dochter van Abicháïl, den oom van Mórdechaï, (die hij zich ter dochter genomen had) naakte, dat zij tot den Koning komen zou, begeerde zij niet met al, dan wat Hegaï, des Konings kamerling, de bewaarder der vrouwen, zeide; en Esther verkreeg genade in de oogen van allen, die haar zagen.
16 Alzoo werd Esther genomen tot den koning Ahasvéros, tot zijn koninklijk huis, in de tiende maand, welke is de maand Tebeth, in het zevende jaar zijns rijks.
17 En de Koning beminde Esther boven alle vrouwen, en zij verkreeg genade en gunst voor zijn aangezicht, boven alle maagden; en hij zette de koninklijke kroon op haar hoofd, en hij maakte haar koningin in de plaats van Vasthi.
18 Toen maakte de Koning eenen grooten maaltijd al zijnen vorsten en zijnen knechten, den maaltijd van Esther; en hij gaf den landschappen rust, en hij gaf geschenken naar des Konings vermogen.
19 Toen ten anderen male maagden vergaderd werden, zoo zat Mórdechaï in de poort des Konings.
20 Esther *nu* had hare maagschap en haar volk niet te kennen gegeven, gelijk als Mórdechaï haar geboden had; want Esther deed het bevel van Mórdechaï, gelijk als toen zij bij hem opgevoed werd.

Mórdechaï ontdekt eene samenzwering tegen het leven des Konings.

21 IN die dagen, als Mórdechaï in de poort des Konings zat, werden Bigthan en Theres, twee kamerlingen des Konings, van de dorpelwachters, zeer toornig, en zij zochten de hand te slaan aan den koning Ahasvéros.
22 En deze zaak werd Mórdechaï bekend gemaakt, en hij gaf ze de koningin Esther te kennen; en Esther zeide het den Koning in Mórdechaï's naam.
23 Als men de zaak onderzocht, is het alzoo bevonden, en zij beiden werden aan eene galg gehangen; en het werd in de kronieken geschreven voor het aangezicht des Konings.

Haman, zeer vertoornd op Mórdechaï, ontvangt volmacht van den Koning tot uitroeiing der Joden.

3 NA deze geschiedenissen maakte de koning Ahasvéros Haman groot, den zoon van Hammedátha, den Agagiet, en hij verhoogde hem, en hij zette zijnen stoel boven al de vorsten, die bij hem waren.
2 En al de knechten des Konings, die in de poort des Konings waren, neigden en bogen zich neder voor Haman, want de Koning had alzoo van hem bevolen; maar Mórdechaï neigde zich niet, en boog zich niet neder.
3 Toen zeiden de knechten des Konings, die in de poort des Konings waren, tot Mórdechaï: Waarom overtreedt gij des Konings gebod?
4 Het geschiedde nu, toen zij *dit* van dag tot dag tot hem zeiden, en hij naar hen niet hoorde, zoo gaven zij het Haman te kennen, opdat zij zagen, of de woorden van Mórdechaï bestaan zouden; want hij had hun te kennen gegeven, dat hij een Jood was.
5 Toen Haman zag, dat Mórdechaï zich niet neigde, noch zich voor hem nederboog, zoo werd Haman vervuld met grimmigheid.
6 Doch hij verachtte in zijne oogen, dat hij aan Mórdechaï alleen de hand zou slaan (want men had hem het volk van Mórdechaï aangewezen); maar Haman zocht al de Joden, die in het gansche koninkrijk van Ahasvéros waren, *namelijk* het volk van Mórdechaï, te verdelgen.

7 In de eerste maand (deze is de maand Nisan) in het twaalfde jaar van den koning Ahasvéros, wierp men het Pur, dat is, het lot, voor Hamans aangezicht, van dag tot dag, en van maand *tot maand,* tot de twaalfde maand toe; deze is de maand Adar.

8 Want Haman had tot den koning Ahasvéros gezegd: Er is een volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks; en hunne wetten zijn verscheiden van *de wetten* aller volken; ook doen zij des Konings wetten niet; daarom is het den Koning niet oorbaar hen te laten blijven.

9 Indien het den Koning goeddunkt, laat er geschreven worden, dat men hen verdoe; zoo zal ik tien duizend talenten zilvers opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des Konings schatten te brengen.

10 Toen trok de Koning zijnen ring van zijne hand, en hij gaf hem aan Haman, den zoon van Hammedátha, den Agagiet, der Joden tegenpartijder.

11 En de Koning zeide tot Haman: Dat zilver zij u geschonken, ook dat volk, om daarmede te doen, naar dat het goed is in uwe oogen.

12 Toen werden de schrijvers des Konings geroepen, in de eerste maand, op den dertienden dag derzelve, en er werd geschreven naar alles, wat Haman beval, aan de stadhouders des Konings, en aan de landvoogden, die over elk landschap waren, en aan de vorsten van elk volk, elk landschap naar zijn schrift, en elk volk naar zijne spraak; er werd geschreven in den naam van den koning Ahasvéros, en het werd met des Konings ring verzegeld.

13 De brieven nu werden gezonden door de hand der loopers tot al de landschappen des Konings, dat men zou verdelgen, dooden en verdoen al de Joden, van den jonge tot den oude toe, de kleine kinderen en de vrouwen, op éénen dag, op den dertienden der twaalfde maand (deze is de maand Adar), en dat men hunnen buit zou rooven.

14 De inhoud van het schrift was, dat er eene wet zou gegeven worden in alle landschappen, openbaar aan alle volken, dat zij tegen denzelfden dag zouden gereed zijn.

15 De loopers gingen uit, voortgedrongen zijnde door het woord des Konings, en de wet werd uitgegeven in den burcht Susan. En de Koning en Haman zaten en dronken, doch de stad Susan was verward.

Esther maakt zich gereed om ten behoeve der Joden tot den Koning te gaan.

4 ALS Mórdechaï wist al wat er geschied was, zoo verscheurde Mórdechaï zijne kleederen, en hij trok eenen zak aan met asch; en hij ging uit door het midden der stad, en hij riep *met* een groot en bitter geroep.

2 En hij kwam tot voor de poort des Konings; want niemand mocht in des Konings poort inkomen, bekleed met eenen zak.

3 En in alle en een ieder landschap *en* plaats, waar het woord des Konings en zijne wet aankwam, was een groote rouw onder de Joden, met vasten, en geween, en misbaar; velen lagen in zakken en asch.

4 Toen kwamen Esthers jonge dochters en hare kamerlingen, en zij gaven het haar te kennen; en het deed de Koningin zeer wee; en zij zond kleederen om Mórdechaï aan te doen, en zijnen zak van hem af te doen; maar hij nam ze niet aan.

5 Toen riep Esther Hatach, *eenen* van de kamerlingen des Konings, welke hij voor haar gesteld had, en zij gaf hem bevel aan Mórdechaï, om te weten wat dit, en waarom dit ware.

6 Als Hatach uitging tot Mórdechaï, op de straat der stad, die voor de poort des Konings was,

7 Zoo gaf Mórdechaï hem te kennen al wat hem wedervaren was, en de verklaring van het zilver, hetwelk Haman gezegd had te zullen wegen in de schatten des Konings, voor de Joden, om ze om te brengen.

8 En hij gaf hem het afschrift der geschrevene wet, die te Susan gegeven was, om hen te verdelgen, dat hij het Esther liet zien, en haar te kennen gaf, en haar gebood, dat zij tot den Koning ging, om hem te smeeken, en van hem te verzoeken voor haar volk.

9 Hatach nu kwam, en gaf Esther de woorden van Mórdechaï te kennen.

10 Toen zeide Esther tot Hatach, en gaf hem bevel aan Mórdechaï:

11 Alle knechten des Konings, en het volk der landschappen des Konings, weten wel, dat al wie tot den Koning ingaat in het binnenste voorhof, die niet geroepen is, hij zij man of vrouw, zijn eenig vonnis zij, dat men *hem* doode, tenzij dat de Koning den gouden schepter hem toereike, opdat hij levend blijve; ik nu ben deze dertig dagen niet geroepen om tot den Koning in te komen.

12 En zij gaven de woorden van Esther aan Mórdechaï te kennen.

13 Zoo zeide Mórdechai, dat men Esther wederom zeggen zou: Beeld u niet in, in uwe ziel, dat gij zult ontkomen in het huis des Konings, meer dan al de *andere* Joden.

14 Want indien gij eenigszins zwijgen zult te dezer tijd, zoo zal den Joden verkwikking en verlossing uit eene andere plaats ontstaan, maar gij en uws vaders

huis zult omkomen; en wie weet, of gij *niet* om zulken tijd als deze is, tot dit koninkrijk geraakt zijt.

15 Toen zeide Esther, dat men Mórdechaï weder aanzeggen zou:

16 Ga, vergader al de Joden, die te Susan gevonden worden, en vast voor mij, en eet of drinkt niet, in drie dagen, nacht noch dag; ik en mijne jongedochters zullen ook alzoo vasten; en alzoo zal ik tot den Koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkome, zoo kom ik om.

17 Toen ging Mórdechaï henen, en hij deed naar alles, wat Esther aan hem geboden had.

5 HET geschiedde nu aan den derden dag, dat Esther een koninklijk kleed aantrok, en stond in het binnenste voorhof van des Konings huis, tegenover het huis des konings; de Koning nu zat op zijnen koninklijken troon, in het koninklijke huis, tegenover de deur van het huis.

2 En het geschiedde, toen de Koning de koningin Esther zag, staande in het voorhof, verkreeg zij genade in zijne oogen, zoodat de Koning den gouden schepter, die in zijne hand was, Esther toereikte; en Esther naderde, en roerde de spits des schepters aan.

3 Toen zeide de Koning tot haar: Wat is u, koningin Esther! of wat is uw verzoek? het zal u gegeven worden, ook tot de helft des koninkrijks.

4 Esther nu zeide: Indien het den Koning goeddunkt, zoo kome de Koning met Haman heden tot den maaltijd, dien ik hem bereid heb.

5 Toen zeide de Koning: Doet Haman spoeden, dat hij het bevel van Esther doe. Als nu de Koning met Haman tot den maaltijd, dien Esther bereid had, gekomen was,

6 Zoo zeide de Koning tot Esther op den maaltijd des wijns: Wat is uwe bede? en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

7 Toen antwoordde Esther, en zeide: Mijne bede en verzoek is:

8 Indien ik genade gevonden heb in de oogen des Konings, en indien het den Koning goeddunkt, mij te geven mijne bede, en mijn verzoek te doen, zoo kome de Koning met Haman tot den maaltijd, dien ik hem bereiden zal; zoo zal ik morgen doen naar het bevel des Konings.

Haman zoekt Mórdechaï te dooden, maar wordt gedwongen hem groote eere te bewijzen.

9 TOEN ging Haman ten zelfden dage uit, vroolijk en goedsmoeds; maar toen Haman Mórdechaï zag in de poort des Konings, en dat hij niet opstond, noch zich voor hem bewoog, zoo werd Haman vervuld met grimmigheid op Mórdechaï.

10 Doch Haman bedwong zich, en hij kwam tot zijn huis; en hij zond henen, en liet zijne vrienden komen, en Zeres, zijne huisvrouw;

11 En Haman vertelde hun de heerlijkheid zijns rijkdoms, en de veelheid zijner zonen, en alles, waarin de Koning hem groot gemaakt had, en waarin hij hem verheven had boven de vorsten en knechten des Konings.

12 Verder zeide Haman: Ook heeft de koningin Esther niemand met den Koning doen komen tot den maaltijd, dien zij bereid heeft, dan mij; en ik ben ook tegen morgen van haar met den Koning genoodigd.

13 Doch dit alles baat mij niet, zoo langen tijd als ik den Jood Mórdechaï zie zitten in de poort des Konings.

14 Toen zeide zijne huisvrouw Zeres tot hem, mitsgaders al zijne vrienden: Men make eene galg, vijftig ellen hoog, en zeg morgen aan den Koning, dat men Mórdechaï daaraan hange; ga dan vroolijk met den Koning tot dien maaltijd. Deze raad nu docht Haman goed, en hij deed de galg maken.

6 IN denzelfden nacht was de slaap van den Koning geweken, en hij zeide, dat men het boek der gedachtenissen, de kronieken, brengen zou; en zij werden in de tegenwoordigheid des Konings gelezen.

2 En men vond geschreven, dat Mórdechaï had te kennen gegeven van Bigthána en Theres, twee kamerlingen des Konings, uit de dorpelwachters, die de hand zochten te leggen aan den Koning Ahasvéros.

3 Toen zeide de Koning: Wat eere en verhooging is Mórdechaï hierover gedaan? En de jongelingen des Konings, zijne dienaars, zeiden: Aan hem is niets gedaan.

4 Toen zeide de Koning: Wie is in het voorhof? (Haman nu was gekomen in het buitenvoorhof van het huis des Konings, om den Koning te zeggen, dat men Mórdechaï zou hangen aan de galg, die hij hem had doen bereiden.)

5 En des Konings jongelingen zeiden tot hem: Zie, Haman staat in het voorhof. Toen zeide de Koning: Dat hij inkome!

6 Als Haman ingekomen was, zoo zeide de Koning tot hem: Wat zal men met dien man doen, tot wiens eere de Koning een welbehagen heeft? Toen zeide Haman in zijn hart: Tot wien heeft de Koning een welbehagen, om *hem* eere te doen, meer dan tot mij?

7 Daarom zeide Haman tot den Koning: Den man, tot wiens eere de Koning een welbehagen heeft,

8 Zal men het koninklijke kleed brengen, dat de Koning pleegt aan te trekken, en het paard, waarop de Koning pleegt te rijden; en dat de koninklijke kroon op zijn hoofd gezet worde.
9 En men zal dat kleed en dat paard geven in de hand van een' uit de vorsten des Konings, van de grootste heeren, en men zal het dien man aantrekken, tot wiens eere de Koning een welbehagen heeft; en men zal hem op dat paard doen rijden door de straten der stad, en men zal voor hem roepen: Alzoo zal men dien man doen, tot wiens eere de Koning een welbehagen heeft!
10 Toen zeide de Koning tot Haman: Haast u, neem dat kleed, en dat paard, gelijk als gij gesproken hebt, en doe alzoo aan Mórdechaï, den Jood, die aan de poort des Konings zit; en laat niet één woord vallen van alles, wat gij gesproken hebt.
11 En Haman nam dat kleed en dat paard, en trok het kleed Mórdechaï aan, en deed hem rijden door de straten der stad, en hij riep voor hem: Alzoo zal men dien man doen, tot wiens eere de Koning een welbehagen heeft!
12 Daarna keerde Mórdechaï wederom tot de poort des Konings; maar Haman werd voortgedreven naar zijn huis, treurig en met bedekten hoofde.
13 En Haman vertelde aan zijne huisvrouw Zeres en al zijne vrienden al wat hem wedervaren was. Toen zeiden hem zijne wijzen, en Zeres, zijne huisvrouw: Indien Mórdechaï, voor wiens aangezicht gij hebt begonnen te vallen, van het zaad der Joden is, zoo zult gij tegen hem niet vermogen; maar gij zult gewisselijk voor zijn aangezicht vallen.

Haman, in zijne booze plannen door Esther ontdekt, wordt terdoodgebracht.

14 TOEN zij nog met hem spraken, zoo kwamen des Konings kamerlingen nabij, en zij haastten Haman tot den maaltijd te brengen, dien Esther bereid had.

7 TOEN de Koning met Haman gekomen was, om te drinken met de koningin Esther,
2 Zoo zeide de Koning tot Esther, ook op den tweeden dag, op den maaltijd des wijns: Wat is uwe bede, koningin Esther! en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.
3 Toen antwoordde de koningin Esther, en zeide: Indien ik, o Koning! genade in uwe oogen gevonden heb, en indien het den Koning goeddunkt, men geve mij mijn leven, om mijner bede wil, en mijn volk, om mijns verzoeks wil;
4 Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, dat men *ons* verdelge, doode en ombrenge. Indien wij nog tot knechten en tot dienstmaagden waren verkocht geweest, ik zou gezwegen hebben, ofschoon de onderdrukker de schade des Konings geenszins zou kunnen vergoeden.
5 Toen sprak de koning Ahasvéros, en zeide tot de koningin Esther: Wie is die, en waar is diezelve, die zijn hart vervuld heeft, om alzoo te doen?
6 En Esther zeide: De man, de onderdrukker en vijand, is deze booze Haman! Toen verschrikte Haman voor het aangezicht des Konings en der Koningin.
7 En de Koning stond op in zijne grimmigheid van den maaltijd des wijns, *en ging* naar den hof van het paleis. En Haman bleef staan, om van de koningin Esther, aangaande zijn leven, verzoek te doen; want hij zag, dat het kwaad van den Koning over hem ten volle besloten was.
8 Toen de Koning wederkwam uit den hof van het paleis in het huis van den maaltijd des wijns, zoo was Haman gevallen op het bed, waarop Esther was. Toen zeide de Koning: Zou hij ook wel de Koningin verkrachten bij mij in het huis? Het woord ging uit des Konings mond, en zij bedekten Hamans aangezicht.
9 En [a] Charbóna, een van de kamerlingen, voor het aanschijn des Konings *staande*, zeide: Ook zie, de galg, welke Haman gemaakt heeft voor Mórdechaï, die goed voor den Koning gesproken heeft, staat bij Hamans huis, vijftig ellen hoog. Toen zeide de Koning: Hang hem daaraan!
10 Alzoo hingen zij Haman aan de galg, die hij voor Mórdechaï had doen bereiden; en de grimmigheid des Konings werd gestild.

8 TE dienzelfden dage gaf de koning Ahasvéros aan de koningin Esther het huis van Haman, den vijand der Joden; en Mórdechaï kwam voor het aangezicht des Konings; want Esther had te kennen gegeven, wat hij voor haar was.
2 En de Koning toog zijnen ring af, dien hij van Haman genomen had, en gaf hem aan Mórdechaï; en Esther stelde Mórdechaï over het huis van Haman.

Besluit van Ahasvéros ten gunste der Joden.

3 EN Esther sprak verder voor het aangezicht des Konings, en zij viel voor zijne voeten, en zij weende, en zij smeekte hem, dat hij de boosheid van Haman, den Agagiet, en zijne gedachte, die hij tegen de Joden gedacht had, zou wegnemen.
4 De Koning nu reikte den gouden schep-

[a] Esth. 1:10.

ter Esther toe. Toen rees Esther op, en
zij stond voor het aangezicht des Konings;
5 En zij zeide: Indien het den Koning
goeddunkt, en indien ik genade voor zijn
aangezicht gevonden heb, en deze zaak
voor den Koning recht is, en ik in zijne
oogen aangenaam ben, dat er geschreven
worde, dat de brieven en de gedachte van
Haman, den zoon van Hammedátha, den
Agagiet, wederroepen worden, welke hij
geschreven heeft, om de Joden om te
brengen, die in al de landschappen des
Konings zijn;
6 Want hoe zal ik vermogen, dat ik
aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen
zal? en hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie
het verderf van mijn geslacht?
7 Toen zeide de koning Ahasvéros tot de
koningin Esther en tot Mórdechaï, den
Jood: Ziet, het huis van Haman heb ik
Esther gegeven, en hem heeft men aan
de galg gehangen, omdat hij zijne hand
aan de Joden geslagen had.
8 Schrijft dan gijlieden voor de Joden,
zooals het goed is in uwe oogen, in des
Konings naam, en verzegelt het met des
Konings ring; want het schrift, dat in
des Konings naam geschreven, en met
des Konings ring verzegeld is, is niet te
wederroepen.
9 Toen werden des Konings schrijvers
geroepen, ter zelfder tijd, in de derde
maand (zij is de maand Sivan), op den
drie en twintigsten derzelve, en er werd
geschreven naar alles, wat Mórdechaï ge-
bood, aan de Joden, en aan de stad-
houders, en landvoogden, en oversten der
landschappen, die van Indië af tot aan
Moorenland *strekken*, honderd zeven en
twintig landschappen, een ieder landschap
naar zijn schrift, een ieder volk naar zijne
spraak; ook aan de Joden naar hun schrift
en naar hunne spraak.
10 En men schreef in den naam van den
koning Ahasvéros, en men verzegelde het
met des Konings ring; en men zond de
brieven door de hand der loopers te paard,
rijdende op snelle kemelen, op muilen,
van merriën geteld:
11 Dat de Koning den Joden toeliet, die
in elke stad waren, zich te vergaderen, en
voor hun leven te staan, om te verdelgen,
om te dooden en om om te brengen alle
macht des volks en des landschaps, die
hen benauwen zou, de kleine kinderen en
de vrouwen, en hunnen buit te rooven;
12 Op éénen dag in al de landschappen
van den koning Ahasvéros, op den der-
tienden der twaalfde maand; deze is de
maand Adar.
13 De inhoud van dit schrift was: dat
eene wet zou gegeven worden in alle
landschappen, openbaar aan alle volken;
en dat de Joden gereed zouden zijn tegen
dien dag, om zich te wreken aan hunne
vijanden.
14 De loopers, die op snelle kemelen
reden *en* op muilen, togen snellijk uit,
aangedreven zijnde door het woord des
Konings. Deze wet nu werd gegeven op
den burcht Susan.
15 En Mórdechaï ging uit van voor het
aangezicht des Konings in een hemels-
blauw en wit koninklijk kleed, en met
eene groote gouden kroon, en met een
opperkleed van fijn linnen en purper; en
de stad Susan juichte en was vroolijk.
16 Bij de Joden was licht, en blijdschap,
en vreugde, en eere;
17 Ook in alle en een ieder landschap,
en in alle en eene iedere stad, ter plaatse,
waar des Konings woord en zijne wet aan-
kwam, daar was bij de Joden blijdschap
en vreugde, maaltijden en vroolijke
dagen; en velen uit de volken des lands
werden Joden, want de vreeze der Joden
was op hen gevallen.

De Joden verslaan vele hunner vijanden, ook de tien zonen van Haman.

9 IN de twaalfde maand nu (dezelve is
de maand Adar), op den dertienden
dag derzelve, toen des Konings woord en
zijne wet nabij gekomen was, dat men
het doen zou, ten dage, als de vijanden der
Joden hoopten over hen te heerschen, zoo
is het omgekeerd; want de Joden heersch-
ten zelfs over hunne haters.
2 *Want* de Joden vergaderden zich in
hunne steden, in al de landschappen van
den koning Ahasvéros, om de hand te
slaan aan degenen, die hun verderf zoch-
ten; en niemand bestond voor hen, want
hunlieder schrik was op al die volken ge-
vallen.
3 En al de oversten der landschappen,
en de stadhouders, en landvoogden, en
die het werk des Konings deden, verhie-
ven de Joden; want de vreeze van Mór-
dechaï was op hen gevallen.
4 Want Mórdechaï was groot in het huis
des Konings, en zijn gerucht ging uit door
alle landschappen; want die man, Mór-
dechaï, werd doorgaans grooter.
5 De Joden nu sloegen op al hunne vij-
anden met den slag des zwaards, en der
dooding, en der verderving; en zij deden
met hunne haters naar hun welbehagen.
6 En in den burcht Susan hebben de
Joden gedood en omgebracht vijfhonderd
mannen.
7 En Parshandátha, en Dalfon, en As-
pátha,
8 En Porátha, en Adália, en Aridátha,
9 En Farmástha, en Arísaï, en Arídaï,
en Vaizátha:
10 De tien zonen van Haman, den zoon
van Hammedátha, den vijand der Joden,
doodden zij; maar zij sloegen hunne
handen niet aan den roof.
11 Ten zelfden dage kwam voor den Ko-

ning het getal der gedooden op den burcht Susan.
12 En de Koning zeide tot de koningin Esther: Te Susan op den burcht hebben de Joden gedood en omgebracht vijfhonderd mannen en de tien zonen van Haman; wat hebben zij al in de andere landschappen des Konings gedaan? wat is nu uwe bede? en het zal u gegeven worden; of wat is verder uw verzoek? het zal geschieden.
13 Toen zeide Esther: Dunkt het den Koning goed, men late ook morgen den Joden, die te Susan zijn, toe, te doen naar het gebod van heden; en men hange de tien zonen van Haman aan de galg.
14 Toen zeide de Koning, dat men alzoo doen zou; en er werd een gebod gegeven te Susan, en men hing de tien zonen van Haman op.
15 En de Joden, die te Susan waren, vergaderden ook op den veertienden dag der maand Adar, en zij doodden te Susan driehonderd mannen; maar zij sloegen hunne hand niet aan den roof.
16 De overige Joden nu, die in de landschappen des Konings waren, vergaderden, opdat zij stonden voor hun leven, en rust hadden van hunne vijanden, en zij doodden onder hunne haters vijf en zeventig duizend; maar zij sloegen hunne hand niet aan den roof.
17 *Dit geschiedde* op den dertienden dag der maand Adar; en op den veertienden derzelve rustten zij, en zij maakten dien eenen dag der maaltijden en der vreugde.
18 En de Joden, die te Susan waren, vergaderden op den dertienden derzelve, en op den veertienden derzelve; en zij rustten op den vijftienden derzelve, en zij maakten dien eenen dag der maaltijden en der vreugde.
19 Daarom maakten de Joden van de dorpen, die in de dorpsteden woonden, den veertienden dag der maand Adar ter vreugde en maaltijden, en eenen vroolijken dag, en der zending van deelen aan elkander.

Instelling van het Purimfeest.

20 EN Mórdechaï beschreef deze geschiedenissen; en hij zond brieven aan al de Joden, die in al de landschappen van den koning Ahasvéros waren, dien, die nabij, en dien, die verre waren,
21 Om over hen te bevestigen, dat zij zouden onderhouden den veertienden dag der maand Adar, en den vijftienden dag derzelve, in alle en ieder jaar;
22 Naar de dagen, in welke de Joden tot rust gekomen waren van hunne vijanden, en de maand, die hun veranderd was van droefenis in blijdschap, en van rouw in eenen vroolijken dag; dat zij dezelve *dagen* maken zouden *tot* dagen der maaltijden, en der vreugde, en der zending van deelen aan elkander, en der gaven aan de armen.
23 En de Joden namen aan te doen, wat zij begonnen hadden, en dat Mórdechaï aan hen geschreven had;
24 Omdat Haman, de zoon van Hammedátha, den Agagiet, aller Joden vijand, tegen de Joden gedacht had hen om te brengen; en dat hij het Pur, dat is het lot, had geworpen, om hen te verslaan en om hen om te brengen.
25 Maar als zij voor den Koning gekomen was, heeft hij [a]door brieven bevolen, dat zijne booze gedachte, die hij gedacht had over de Joden, op zijn hoofd zou wederkeeren; en men heeft hem en zijne zonen aan de galg gehangen.
26 Daarom noemt men die dagen Purim, van den naam van dat Pur. Hierom, van wege al de woorden van dien brief, en hetgeen zij zelven daarvan gezien hadden, en wat tot hen overgekomen was,
27 Bevestigden de Joden, en namen op zich en op hun zaad, en op allen, die zich tot hen vervoegen zouden, dat men het niet overtrade, dat zij deze twee dagen zouden houden, naar het voorschrift derzelve, en naar den bestemden tijd derzelve, in alle en ieder jaar:
28 Dat deze dagen gedacht zouden worden en onderhouden, in alle en elk geslacht, elk huisgezin, elk landschap en elke stad; en dat deze dagen Purim niet zouden overtreden worden onder de Joden, en dat de gedachtenis derzelve geen einde nemen zou bij hun zaad.
29 Daarna schreef de koningin Esther, de dochter van Abicháïl, en Mórdechaï, de Jood, met alle macht, om dezen brief van Purim ten tweeden male te bevestigen.
30 En hij zond de brieven aan al de Joden, in de honderd zeven en twintig landschappen van het koninkrijk van Ahasvéros, met woorden van vrede en trouw:
31 Dat zij deze dagen van Purim bevestigen zouden op hunne bestemde tijden, gelijk als Mórdechaï, de Jood, over hen bevestigd had, en Esther, de koningin, en gelijk als zij het bevestigd hadden voor zichzelven en voor hun zaad: de zaken van het vasten en hunlieder geroep.
32 En het bevel van Esther bevestigde de geschiedenissen van deze Purim, en het werd in een boek geschreven.

Mórdechaï's hooge staat en achting.

10 DAARNA legde de koning Ahasvéros schatting op het land, en de eilanden der zee.

---

a Esth. 8:8.

2 Al de werken nu zijner macht en zijns gewelds, en de verklaring der grootheid van Mórdechaï, denwelken de Koning groot gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Medië en Perzië?

3 Want de Jood Mórdechaï was de tweede bij den koning Ahasvéros, en groot bij de Joden, en aangenaam bij de menigte zijner broederen, zoekende het beste voor zijn volk, en sprekende voor den welstand van zijn gansche zaad.

HET BOEK JOB.

Job blijft in tegenspoed aan God getrouw.

1 ER was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en deze man was [a] oprecht, en vroom, en Godvreezende, en wijkende van het kwaad.
2 En hem werden zeven zonen en drie dochteren geboren.
3 Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kemelen, en vijf honderd juk ossen, en vijfhonderd ezelinnen; ook was zijn dienstvolk zeer veel; zoodat deze man grooter was dan alle die van het oosten.
4 En zijne zonen gingen, en maakten maaltijden in ieders huis op zijnen dag; en zij zonden henen, en noodigden hunne drie zusteren, om met hen te eten en te drinken.
5 Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job henenzond, en hen heiligde, en des morgens vroeg opstond, en brandofferen offerde *naar* hun aller getal; want Job zeide: Misschien hebben mijne kinderen gezondigd, en God in hun hart gezegend! Alzoo deed Job al die dagen.
6 Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam.
7 Toen zeide de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om te trekken op de [b] aarde, en van die te doorwandelen.
8 En de HEERE zeide tot den Satan: Hebt gij *ook* acht geslagen op Mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, Godvreezende en wijkende van het kwaad.
9 Toen antwoordde de Satan den HEERE, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest?
10 Hebt Gij niet eene betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is *in menigte* uitgebroken in den lande.
11 Maar toch strek nu Uwe hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zoo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!
12 En de HEERE zeide tot den Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uwe hand; alleen aan hem strek uwe hand niet uit. En de Satan ging uit van het aangezicht des HEEREN.
13 Er was nu een dag, als zijne zonen en zijne dochteren aten, en wijn dronken, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene,
14 Dat een bode tot Job kwam, en zeide: De runderen waren ploegende, en de ezelinnen weidende aan hunne zijden;
15 Doch de Sabeërs deden eenen inval, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.
16 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Het vuur Gods viel uit den hemel, en ontstak onder de schapen en onder de jongeren, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.
17 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: De Chaldeën stelden drie hoopen, en vielen op de kemelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.
18 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Uwe zonen en uwe dochteren aten, en dronken wijn, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene;
19 En zie, een groote wind kwam van over de woestijn, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat ze stierven; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.
20 Toen stond Job op, en scheurde zijnen mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde en boog zich neder;
21 En hij zeide: [c] Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarhenen wederkeeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!
22 In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

---

[a] Job 2:3. [b] 1 Petr. 5:8. [c] Pred. 5:14. 1 Tim. 6:7.

2 WEDEROM was er een dag, als de
kinderen Gods kwamen, om zich voor
den HEERE te stellen, dat de Satan ook
in het midden van hen kwam, om zich
voor den HEERE te stellen.
2 Toen zeide de HEERE tot den Satan:
Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om
te trekken op de aarde, en van die te
doorwandelen.
3 En de HEERE zeide tot den Satan:
Hebt gij *ook* acht geslagen op Mijnen
knecht Job? want niemand is op de aarde
gelijk hij, een man oprecht en vroom,
Godvreezende en wijkende van het
kwaad; en hij houdt nog vast aan zijne
oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem
opgehitst hebt, om hem te verslinden
zonder oorzaak.
4 Toen antwoordde de Satan den HEERE,
en zeide: Huid voor huid, en al wat
iemand heeft, zal hij geven voor zijn
leven;
5 Doch strek nu Uwe hand uit, en tast
zijn gebeente en zijn vleesch aan; zoo hij
U niet in Uw aangezicht zal zegenen!
6 En de HEERE zeide tot den Satan:
Zie, hij zij in uwe hand; doch verschoon
zijn leven.
7 Toen ging de Satan uit van het aangezicht des HEEREN, en sloeg Job met
booze zweren, van zijne voetzool af tot
zijnen schedel toe.
8 En hij nam zich eene potscherf, om
zich daarmede te schrabben; en hij zat
neder in het midden der asch.
9 Toen zeide zijne huisvrouw tot hem:
Houdt gij nog vast aan uwe oprechtheid? zegen God, en sterf.
10 Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt
als eene der zottinnen spreekt; ja, zouden
wij het goede van God ontvangen, en
het kwade niet ontvangen? In dit alles
zondigde Job met zijne lippen niet.

Jobs vrienden komen samen bij hem.

11 ALS nu de drie vrienden van Job gehoord hadden al dit kwaad, dat over hem
gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijne
plaats, Elífaz, de Themaniet, en Bildad,
de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet; en
zij waren het eens geworden, dat zij
kwamen om hem te beklagen, en om
hem te vertroosten.
12 En toen zij hunne oogen van verre
ophieven, kenden zij hem niet, en hieven
hunne stem op, en weenden; daartoe
scheurden zij een ieder zijnen mantel,
en strooiden stof op hunne hoofden naar
den hemel.
13 Alzoo zaten zij met hem op de aarde,
zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem een woord, want zij
zagen, dat de smart zeer groot was.

Klachten van Job.

3 DAARNA opende Job zijnen mond,
en [a] vervloekte zijnen dag.
2 Want Job antwoordde en zeide:
3 De dag verga, waarin ik geboren ben,
en de nacht, *waarin* men zeide: Een
knechtje is ontvangen.
4 Diezelve dag zij duisternis; dat God
naar hem niet vrage van boven, en dat
geen glans over hem schijne;
5 Dat de duisternis en des doods schaduwe hem verontreinigen; dat wolken
over hem wonen; dat hem verschrikken
de zwarte dampen des dags!
6 Diezelve nacht, donkerheid neme hem
in; dat hij zich niet verheuge onder de
dagen des jaars; dat hij in het getal der
maanden niet kome!
7 Ziet, diezelve nacht zij eenzaam; dat
geen vroolijk gezang daarin kome;
8 Dat hem vervloeken de vervloekers
des dags, die bereid zijn hunnen rouw te
verwekken;
9 Dat de sterren van zijnen schemertijd
verduisterd worden; hij wachte naar het
licht, en het worde niet, en hij zie niet
de oogleden des dageraads!
10 Omdat hij niet toegesloten heeft de
deuren mijns buiks, noch verborgen de
moeite van mijne oogen.
11 [b] Waarom ben ik niet gestorven van
de baarmoeder af? *en* heb den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam?
12 Waarom zijn mij de knieën voorgekomen? en waartoe de borsten, opdat ik
zuigen zou?
13 Want nu zou ik nederliggen, en stil
zijn; ik zou slapen, dan zou voor mij
rust wezen:
14 Met de koningen en raadsheeren der
aarde, die voor zich woeste plaatsen bebouwden;
15 Of met de vorsten, die goud hadden,
die hunne huizen met zilver vervulden.
16 Of als eene verborgene misdracht,
zou ik niet zijn; als de kinderkens, *die*
het licht niet gezien hebben.
17 Daar houden de boozen op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van
kracht;
18 *Daar* zijn de gebondenen te zamen in
rust; zij hooren de stem des drijvers niet.
19 De kleine en de groote is daar; en de
knecht vrij van zijnen heer.
20 Waarom geeft Hij den ellendige het
licht, en het leven den bitterlijk bedroefde
van gemoed?
21 Die verlangen naar den dood, maar
hij is er niet; en graven daarnaar meer
dan naar verborgene schatten;
22 Die blijde zijn tot opspringens toe,
en zich verheugen, als zij het graf vinden;
23 Aan den man, wiens weg verborgen
is, [c] en dien God overdekt heeft?

[a] Jer. 15:10; 20:14. [b] Job 10:18. [c] Job 19:8.

24 Want voor mijn brood komt mijne zuchting, en mijne brullingen worden uitgestort als water.
25 Want ik vreesde eene vreeze, en zij is mij aangekomen; en wat ik schroomde, is mij overkomen.
26 Ik was niet gerust, en was niet stil, en rustte niet; en de beroering is gekomen.

Elifaz verwijt aan Job zijne plagen. Hij verhaalt hem de verschijning van eenen engel en zijne toespraak. Hij houdt vol, dat de tegenspoed de straf is op de zonde, en vermaant Job tot ootmoed en bekeering.

4 TOEN antwoordde Elifaz, de Themaniet, en zeide:
2 Zoo wij een woord opnemen tegen u, zult gij verdrietig zijn? nochtans wie zal zich van woorden kunnen onthouden?
3 Zie, gij hebt velen onderwezen, en gij hebt slappe handen gesterkt;
4 Uwe woorden hebben den struikelende opgericht, en de krommende knieën hebt gij vastgesteld;
5 Maar nu komt het aan u, en gij zijt verdrietig; het raakt tot u, en gij wordt beroerd.
6 Was niet uwe vreeze *Gods* uwe hope? en de oprechtheid uwer wegen uwe verwachting?
7 Gedenk toch, wie is de onschuldige, die vergaan zij; en waar zijn de oprechten verdelgd?
8 *Maar* gelijk als ik gezien heb: [a] die ondeugd ploegen, en moeite zaaien, maaien ze.
9 [b] Van den adem Gods vergaan zij, en van het geblaas van Zijnen neus worden zij verdaan.
10 De brulling des leeuws, en de stem des fellen leeuws, en de tanden der jonge leeuwen worden verbroken.
11 De oude leeuw vergaat, omdat er geen roof is, en de jongen eens oudachtigen leeuws worden verstrooid.
12 Voorts is tot mij een woord heimelijk gebracht, en mijn oor heeft een weinigje daarvan gevat.
13 Onder de gedachten van de gezichten des nachts, als diepe slaap valt op de menschen,
14 Kwam mij schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen.
15 Toen ging voorbij mijn aangezicht een geest; hij deed het haar mijns vleesches te berge rijzen.
16 Hij stond, doch ik kende zijne gedaante niet; eene beeltenis was voor mijne oogen; er was stilte, en ik hoorde eene stem, *zeggende:*
17 Zou een mensch rechtvaardiger zijn dan God? zou een man reiner zijn dan zijn Maker?
18 Zie, [c] op Zijne knechten zou Hij niet vertrouwen; hoewel Hij in Zijne engelen klaarheid gesteld heeft.
19 Hoeveel te minder *op* degenen, die leemen huizen bewonen, welker grondslag in het stof is? zij worden verbrijzeld voor de motten.
20 Van den morgen tot den avond worden zij vermorzeld; zonder dat men er acht op slaat, vergaan zij in eeuwigheid.
21 Verreist niet hunne uitnemendheid met hen? zij sterven, maar niet in wijsheid.

5 ROEP nu, zal er iemand zijn, die u antwoorde? en tot wien van de heiligen zult gij u keeren?
2 Want den dwaze brengt de toornigheid om, en de ijver doodt den slechte.
3 [d] Ik heb gezien eenen dwaas wortelende; doch terstond vervloekte ik zijne woning.
4 Verre waren zijne zonen van heil; en zij werden verbrijzeld in de poort, en er was geen verlosser.
5 Wiens oogst de hongerige verteerde, dien hij ook tot uit de doornen gehaald had; de struikroover slokte hun vermogen in.
6 Want uit het stof komt het verdriet niet voort, en de moeite spruit niet uit de aarde;
7 Maar de mensch wordt tot moeite geboren, gelijk de spranken der vurige kolen zich verheffen *tot* vliegen.
8 Doch ik zou naar God zoeken, en tot God mijne aanspraak richten;
9 [e] Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; wonderen, die men niet tellen kan;
10 Die den regen geeft op de aarde, en water zendt op de straten;
11 [f] Om de vernederden te stellen in het hooge; dat de rouwdragenden door heil verheven worden.
12 [g] Hij maakt teniete de gedachten der arglistigen; dat hunne handen niet één ding uitrichten.
13 [h] Hij vangt de wijzen in hunne arglistigheid, dat de raad der verdraaiden gestort wordt.
14 [i] Des daags ontmoeten zij de duisternis, en gelijk des nachts tasten zij in den middag.
15 Maar Hij verlost den behoeftige van het zwaard, van hunnen mond, en van de hand des sterken.
16 [k] Zoo is voor den arme verwachting; en de boosheid stopt haren mond toe.

[a] Job 15:35. Ps. 7:15. Spr. 22:8. Jes. 59:4. Hos. 10:13. Gal. 6:7, 8. [b] Jes. 11:4. [c] Job 15:15. 2 Petr. 2:4. [d] Ps. 37:36. [e] Job 9:10. Ps. 72:18. Rom. 11:33. [f] 1 Sam. 2:7. Ps. 113:7, 8. [g] Neh. 4:15. Ps. 33:10. Jes. 8:10. [h] 1 Kor. 3:19. [i] Deut. 28:29. [k] Ps. 107:42.

17 [a] Zie, gelukzalig is de mensch, welken God straft; daarom verwerp de kastijding des Almachtigen niet;
18 [b] Want Hij doet smart aan, en Hij verbindt; Hij doorwondt, en Zijne handen heelen.
19 [c] In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren.
20 In den honger zal Hij u verlossen van den dood, en in den oorlog van het geweld des zwaards.
21 Tegen den geesel der tong zult gij verborgen wezen, en gij zult niet vreezen voor de verwoesting, als zij komt.
22 Tegen de verwoesting en tegen den honger zult gij lachen, en voor het gedierte der aarde zult gij niet vreezen;
23 Want met de steenen des velds zal uw verbond zijn, [d] en het gedierte des velds zal met u bevredigd zijn;
24 En gij zult bevinden, dat uwe tent in vrede is; en gij zult uwe woning verzorgen, en zult niet feilen.
25 Ook zult gij bevinden, dat uw zaad menigvuldig wezen zal, en uwe spruiten als het kruid der aarde.
26 Gij zult in ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt.
27 Zie dit, wij hebben het doorzocht, het is alzoo; hoor het, en bemerk gij het voor u.

Job verklaart reden te hebben voor zijne klachten, zegt, dat hij wenscht te sterven, berispt zijne vrienden wegens hunne onrechtvaardigheid en hunne hardvochtigheid, en bidt God om zich te ontfermen over zijnen toestand.

6 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Och, of mijn verdriet recht gewogen wierde, en men mijne ellende samen in eene weegschaal ophieve!
3 Want het zou nu zwaarder zijn dan [e] het zand der zeeën; daarom worden mijne woorden opgezwolgen:
4 [f] Want de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij.
5 Ruchelt ook de woudezel bij het jonge gras? loeit de os bij zijn voeder?
6 Wordt ook het onsmakelijke gegeten zonder zout? is er smaak in het witte des dooiers?
7 Mijne ziel weigert *uwe woorden* aan te roeren; die zijn als mijne laffe spijze.
8 Och, of mijne begeerte kwame, en dat God mijne verwachting gave;
9 En dat het Gode beliefde, dat Hij mij verbrijzelde, Zijne hand losliet, en een einde met mij maakte!
10 Dat zou nog mijn troost zijn, en zou mij verkwikken in den weedom, *zoo* Hij niet spaarde; want ik heb de redenen des Heiligen niet verborgen gehouden.
11 Wat is mijne kracht, dat ik hopen zou? of welk is mijn einde, dat ik mijn leven verlengen zou?
12 Is mijne kracht steenen kracht? is mijn vleesch staal?
13 Is dan mijne hulp niet in mij? en is de wijsheid uit mij verdreven?
14 Aan hem, die versmolten is, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden; of hij zou de vreeze des Almachtigen verlaten.
15 Mijne broeders hebben trouwelooslijk gehandeld als eene beek; als de storting der beken gaan zij door;
16 Die verdonkerd zijn van het ijs, *en* in welke de sneeuw zich verbergt.
17 Ter tijd, als zij van hitte vervlieten, worden zij uitgedelgd; als zij warm worden, verdwijnen zij uit hare plaats.
18 De gangen haars wegs wenden zich ter zijden af; zij loopen op in het woeste, en vergaan.
19 De reizigers van Tema zien ze, de wandelaars van Scheba wachten op haar.
20 Zij worden beschaamd, omdat elkeen vertrouwde; als zij daartoe komen, zoo worden zij schaamrood.
21 Voorwaar, *alzoo* zijt gijlieden *mij* nu niets geworden; gij hebt gezien de ontzetting, en gij hebt gevreesd.
22 Heb ik gezegd: Brengt mij, en geeft geschenken voor mij van uw vermogen?
23 Of bevrijdt mij van de hand des verdrukkers, en verlost mij van de hand der tirannen?
24 Leert mij, en ik zal zwijgen, en geeft mij te verstaan, waarin ik gedwaald heb?
25 O, hoe krachtig zijn de rechte redenen! maar wat bestraft het bestraffen, *dat* van ulieden is?
26 Zult gij, om te bestraffen, woorden bedenken? en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn?
27 Ook werpt gij u op eenen wees, en gij graaft tegen uwen vriend.
28 Maar nu, belieft het u, wendt u tot mij, en het zal voor ulieder aangezicht zijn, of ik liege.
29 Keert toch weder, laat er geen onrecht wezen, ja, keert weder; nog zal mijne gerechtigheid daarin zijn.
30 Zou onrecht op mijne tong wezen? zou mijn gehemelte niet de ellenden te verstaan geven?

7 HEEFT niet de mensch eenen strijd op de aarde? en zijn zijne dagen niet als de dagen des daglooners?
2 Gelijk de dienstknecht hijgt naar de

[a] Spr. 3:11, 12. Hebr. 12:5. Jak. 1:12. Openb. 3:19. [b] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6. Hos. 6:1. [c] Ps. 91:3, enz. [d] Hos. 2:17. [e] Spr. 27:3. [f] Ps. 38:2, 3.

schaduw, en gelijk de daglooner verwacht
zijn werkloon,
3 Alzoo zijn mij maanden der ijdelheid
ten erve geworden, en nachten der moeite
zijn mij voorbereid.
4 Als ik te slapen lig, dan zeg ik : Wanneer zal ik opstaan, en Hij den avond
afgemeten hebben? en ik word zat van
woelingen, tot aan den schemertijd.
5 Mijn vleesch is met het gewormte en
met het gruis des stofs bekleed ; mijne
huid is gekliefd en verachtelijk geworden.
6 Mijne dagen zijn lichter geweest dan
eene weversspoel, en zijn vergaan zonder
verwachting.
7 Gedenk, dat mijn leven [a] een wind
is ; mijn oog zal niet wederkomen, om
het goede te zien.
8 Het oog desgenen, die mij *nu* ziet, zal
mij niet zien ; uwe oogen zullen op mij
zijn, maar ik zal niet *meer* zijn.
9 Eene wolk vergaat en vaart henen ;
alzoo die in het graf daalt, zal niet *weder*
opkomen.
10 Hij zal niet meer wederkeeren tot
zijn huis, en zijne plaats zal hem niet
meer kennen.
11 Zoo zal ik ook mijnen mond niet
wederhouden, ik zal spreken in benauwdheid mijns geestes ; ik zal klagen in bitterheid mijner ziel.
12 Ben ik dan eene zee, of walvisch, dat
Gij om mij wachten zet?
13 Wanneer ik zeg : Mijne bedstede zal
mij vertroosten, mijn leger zal van mijne
klacht *wat* wegnemen ;
14 Dan ontzet Gij mij met droomen, en
door gezichten verschrikt Gij mij ;
15 Zoodat mijne ziel de verworging
kiest ; den dood meer dan mijne beenderen.
16 Ik versmaad ze, ik zal toch in der
eeuwigheid niet leven ; houd op van mij,
want [b] mijne dagen zijn ijdelheid.
17 [c] Wat is de mensch, dat Gij hem groot
acht, en dat Gij Uw hart op hem zet?
18 En dat Gij hem bezoekt in elken
morgenstond? dat Gij hem in elken
oogenblik beproeft?
19 Hoe lang keert Gij U niet af van
mij? *en* laat niet van mij af, totdat ik
mijn speeksel inzwelge?
20 Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen,
o Menschenhoeder? waarom hebt Gij
mij U tot een' tegenloop gesteld, dat ik
mijzelven tot een' last zij?
21 En waarom vergeeft Gij niet mijne
overtreding, en doet mijne ongerechtigheid niet weg? want nu zal ik in het stof
liggen ; en Gij zult mij vroeg zoeken,
maar ik zal niet zijn.

Bildad besluit uit de rampen van Job, en zijne zonen, dat zij ongerechtigheid bedreven hadden.—Hij beroept zich op de ervaring om te bewijzen, dat de smart het gevolg is der zonde, en beschrijft de trouw van den rechtvaardige.

8 TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet,
en zeide :
2 Hoe lang zult gij deze dingen spreken
en de redenen uws monds een geweldige
wind zijn?
3 [d] Zou dan God het recht verkeeren?
en zou de Almachtige de gerechtigheid
verkeeren?
4 Indien uwe kinderen gezondigd hebben tegen Hem, Hij heeft hen ook in de
hand hunner overtreding geworpen.
5 [e] *Maar* indien gij naar God vroeg
zoekt, en tot den Almachtige om genade
bidt ;
6 Zoo gij zuiver en recht zijt, gewisselijk zal Hij nu opwaken, om uwentwil,
en Hij zal de woning uwer gerechtigheid
volmaken.
7 Uw beginsel zal wel gering zijn, maar
uw laatste zal zeer vermeerderd worden.
8 [f] Want vraag toch naar het vorige
geslacht, en bereid u tot de onderzoeking
hunner vaderen ;
9 [g] Want wij zijn van gisteren, en weten
niet ; dewijl onze dagen op de aarde [h] eene
schaduw zijn.
10 Zullen die u niet leeren, tot u
spreken, en uit hun hart redenen voortbrengen?
11 Verheft zich de bieze zonder slijk?
groeit het rietgras zonder water?
12 [i] Als het nog in zijne groenigheid is,
hoewel het niet afgesneden wordt, nochtans verdort het vóór alle gras.
13 Alzoo zijn de paden van allen, die
God vergeten ; en [k] de verwachting des
huichelaars zal vergaan.
14 Van denwelken zijne hoop walgen
zal ; en zijn vertrouwen zal zijn een huis
der spinnekop.
15 Hij zal op zijn huis leunen, maar
het zal niet bestaan ; hij zal zich daaraan
vasthouden, maar het zal niet staande
blijven.
16 Hij is sappig voor de zon, en zijne
scheuten gaan over zijnen hof uit.
17 Zijne wortelen worden bij de springader ingevlochten ; hij ziet eene steenige
plaats.
18 *Maar* als *God* hem verslindt uit

[a] Job 8:9 ; 14:1, 2, 3 ; 16:22. Ps. 90:5, 6, 9 ; 102:12 ; 103:15 ; 144:4. Jes. 40:6. Jak. 4:14. 1 Petr. 1:24. [b] Ps. 62:10 ; 144:4. [c] Ps. 8:5 ; 144:3. Hebr. 2:6. [d] Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Dan. 9:14. [e] Job 22:23. [f] Deut. 4:32. [g] Gen. 47:9. 1 Kron. 29:15. Job 7:5, 6, 7. Ps. 39:18 ; 144:4. [h] Ps. 102:12 ; 144:4. [i] Ps. 129:6. Jer. 17:6. [k] Job 11:20 ; 18:14. Ps. 112:10. Spr. 10:28.

zijne plaats, zoo zal zij hem loochenen, *zeggende:* Ik heb u niet gezien!
19 Zie, dat is de vreugde zijns wegs; en uit het stof zullen anderen voortspruiten.
20 Zie, God zal den oprechte niet verwerpen; Hij vat ook de boosdoeners niet bij de hand;
21 Totdat Hij uwen mond met gelach vervulle, en uwe lippen met gejuich.
22 Uwe haters zullen met schaamte bekleed worden; en de tent der goddeloozen zal niet *meer* zijn.

Job erkent de gerechtigheid, de almacht en de souvereiniteit van God; belijdt niet bekwaam te zijn om voor God te bestaan, en houdt vol, dat de vromen met de onvromen gestraft worden.—Vervolgens beschouwt hij zijn lijden, wenscht en vreest tegelijkertijd daarover met God te spreken, en eindigt met den dood te begeeren.

9 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Waarlijk, ik weet, dat het zoo is; want hoe zou [a]de mensch rechtvaardig zijn bij God?
3 Zoo Hij lust heeft, om met hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem beantwoorden.
4 Hij is wijs van hart, en sterk van kracht; wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad?
5 Die de bergen verzet, dat zij het niet gewaar worden; Die ze omkeert in Zijnen toorn;
6 Die de aarde beweegt uit hare plaats, dat hare pilaren schudden;
7 Die de zon gebiedt, en zij gaat niet op; en verzegelt de sterren;
8 Die alleen [b]de hemelen uitbreidt, en treedt op de hoogten der zee;
9 Die den Wagen maakt, den Orion, en het Zevengesternte, en de binnenkameren van het Zuiden;
10 [c]Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; en wonderen, die men niet tellen kan.
11 Zie, Hij zal vóór mij henengaan, en ik zal Hem niet zien; en Hij zal voorbijgaan, en ik zal Hem niet merken.
12 Zie, Hij zal rooven, wie zal het Hem doen wedergeven? wie zal tot Hem zeggen: Wat doet Gij?
13 God zal Zijnen toorn niet afkeeren; onder Hem worden gebogen de hoovaardige helpers:
14 Hoeveel min zal ik Hem antwoorden, *en* mijne woorden uitkiezen tegen Hem?
15 Denwelken ik, zoo ik rechtvaardig ware, niet zou antwoorden; mijnen Rechter zal ik om genade bidden.
16 Indien ik roep, en Hij mij antwoordt, ik zal niet gelooven, dat Hij mijne stem ter oore genomen heeft;
17 Want Hij vermorzelt mij door een onweder, en vermenigvuldigt mijne wonden zonder oorzaak.
18 Hij laat mij niet toe mijnen adem te verhalen; maar Hij verzadigt mij met bitterheden.
19 Zoo het aan de kracht *komt*, zie, Hij is sterk; en zoo het aan het recht *komt*, wie zal mij dagvaarden?
20 Zoo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren.
21 Ben ik oprecht, zoo acht ik *toch* mijne ziel niet; ik versmaad mijn leven.
22 Dat is één ding, daarom zeg ik: [d]Den oprechte en den goddelooze verdoet Hij.
23 Als de geesel haastelijk doodt, bespot Hij de verzoeking der onschuldigen.
24 De aarde wordt gegeven in de hand des goddeloozen; Hij overdekt het aangezicht harer rechteren; zoo niet, wie is Hij dan?
25 [e]En mijne dagen zijn lichter geweest dan een looper; zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien.
26 Zij zijn voorbijgevaren met jachtschepen; gelijk een arend naar het aas toe vliegt.
27 Indien mijn zeggen is: Ik zal mijne klage vergeten, en ik zal mijn gebaar laten varen, en mij verkwikken,
28 Zoo schroom ik voor al mijne smarten; ik weet, dat Gij mij niet onschuldig zult houden.
29 Ik zal *toch* goddeloos zijn: waarom dan zal ik ijdellijk arbeiden?
30 [f]Indien ik mij wassche met sneeuwwater, en mijne handen zuivere met zeep,
31 Dan zult Gij mij in de gracht induiken, en mijne kleederen zullen van mij gruwen;
32 [g]Want Hij is niet een man, als ik, dien ik antwoorden zou, zoo wij tezamen in het gericht kwamen.
33 Er is geen scheidsman tusschen ons, *die* zijne hand op ons beiden leggen mocht.
34 [h]Dat Hij van op mij Zijne roede wegdoe, en dat Zijne verschrikking mij niet verbaasd make:
35 Zoo zal ik spreken, en Hem niet vreezen; want zoodanig ben ik niet bij mij.

10 MIJNE ziel is verdrietig over mijn leven; ik zal mijne klacht op mij laten; ik zal spreken in bitterheid mijner ziel.
2 Ik zal tot God zeggen: Verdoem mij niet; doe mij weten, waarover Gij met mij twist.

[a] Ps. 143:2. [b] Gen. 1:6. [c] Job 5:9. Ps. 72:18; 77:15; 86:10. Rom. 11:33. [d] Pred. 9:2, 3. Mal. 3:14. [e] Job 7:6, 7. [f] Jer. 2:22. [g] Pred. 6:10. Jer. 49:19. [h] Job 13:20; 33:7.

3 Is het U goed, dat Gij verdrukt? dat
Gij verwerpt den arbeid Uwer handen, en
over den raad der goddeloozen schijnsel
geeft?
4 Hebt Gij vleeschelijke oogen? ziet
Gij, gelijk een mensch ziet?
5 Zijn Uwe dagen als de dagen van een'
mensch? zijn Uwe jaren als de dagen
eens mans:
6 Dat Gij onderzoekt naar mijne on-
gerechtigheid, en naar mijne zonde
verneemt?
7 Het is Uwe wetenschap, dat ik niet
goddeloos ben; nochtans is er niemand,
die uit Uwe hand verlosse.
8 Uwe handen doen mij smart aan,
hoewel zij mij gemaakt hebben; te
zamen rondom *mij* zijn ze, en Gij
verslindt mij.
9 Gedenk toch, dat Gij mij als [a] leem
bereid hebt, en mij tot stof zult doen
wederkeeren.
10 [b] Hebt Gij mij niet als melk gegoten,
en mij als eene kaas doen runnen?
11 Met vel en vleesch hebt Gij mij be-
kleed; met beenderen ook en zenuwen
hebt Gij mij samengevlochten;
12 Benevens het leven hebt Gij welda-
digheid aan mij gedaan, en Uw opzicht
heeft mijnen geest bewaard.
13 Maar deze dingen hebt Gij verborgen
in Uw hart; ik weet, dat dit bij U ge-
weest is.
14 Indien ik zondig, zoo zult Gij mij
waarnemen, en van mijne misdaad zult
Gij mij niet onschuldig houden.
15 Zoo ik goddeloos ben, wee mij! en
ben ik rechtvaardig, ik zal mijn hoofd
niet opheffen; ik ben zat van schande,
maar aanzie mijne ellende.
16 Want zij verheft zich; gelijk [c] een
felle leeuw jaagt Gij mij; Gij keert weder
en stelt U wonderlijk tegen mij.
17 Gij vernieuwt Uwe getuigen tegen-
over mij, en vermenigvuldigt Uwen
toorn tegen mij; verwisselingen, ja,
een heirleger, zijn tegen mij.
18 [d] En waarom hebt Gij mij uit de
baarmoeder voortgebracht? Och, dat ik
den geest gegeven had, en geen oog mij
gezien had!
19 Ik zou zijn, alsof ik niet geweest
ware; van *moeders* buik zou ik tot het
graf gebracht zijn geweest.
20 Zijn mijne dagen niet weinig? houd
op, zet van mij af, dat ik mij een weinig
verkwikke,
21 Eer ik henenga (en niet wederkom)
in een land der duisternis en der scha-
duwe des doods;
22 Een stikdonker land, als de duisternis
zelve, de schaduwe des doods, en zonder
ordeningen, en het geeft schijnsel als de
duisternis.

*Zofar berispt gestrengelijk Jobs eigengerech-
tigheid en vermaant Job tot ware bekeering.*

11 TOEN antwoordde Zofar, de Naä-
mathiet, en zeide:
2 Zou de veelheid der woorden niet be-
antwoord worden? en zou een klapachtig
man recht hebben?
3 Zouden uwe leugenen de lieden doen
zwijgen? en zoudt gij spotten, en nie-
mand *u* beschamen?
4 Want gij hebt gezegd: Mijne leer is
zuiver, en ik ben rein in uwe oogen!
5 Maar gewisselijk, och, of God sprake,
en Zijne lippen tegen u opende,
6 En u bekend maakte de verborgen-
heden der wijsheid, omdat zij dubbel zijn
in wezen! Daarom weet, dat God voor u
vergeet van uwe ongerechtigheid.
7 Zult gij de onderzoeking Godes vin-
den? zult gij tot de volmaaktheid toe den
Almachtige vinden?
8 *Zij is als* de hoogten der hemelen:
wat kunt gij doen? dieper dan de hel:
wat kunt gij weten?
9 Langer dan de aarde is hare maat, en
breeder dan de zee.
10 Indien Hij voorbijgaat, opdat Hij
overlevere of vergadere, wie zal Hem dan
afkeeren?
11 [e] Want Hij kent de ijdele lieden, en
Hij ziet de ondeugd: zou Hij dan niet
aanmerken?
12 [f] Dan zal een verstandeloos man
kloekzinnig worden; hoewel de mensch
als het veulen eens woudezels geboren is.
13 Indien gij uw hart bereid hebt, zoo
breid uwe handen tot Hem uit.
14 Indien er ondeugd in uwe hand is,
doe die verre weg; en laat het onrecht in
uwe tenten niet wonen;
15 Want dan zult gij uw aangezicht op-
heffen uit de gebreken, en zult vast wezen,
en niet vreezen:
16 Want gij zult der moeite vergeten,
en harer gedenken als der wateren, die
voorbijgegaan zijn.
17 Ja, *uw* tijd zal klaarder dan de mid-
dag oprijzen: gij zult uitvliegen; als [g] de
morgenstond zult gij zijn.
18 En gij zult vertrouwen, omdat er
verwachting zijn zal; en gij zult graven;
[h] gerustelijk zult gij slapen;
19 [i] En gij zult nederliggen, en niemand
zal *u* verschrikken; en velen zullen uw
aangezicht smeeken.
20 Maar [k] de oogen der goddeloozen
zullen bezwijken, en de toevlucht zal van
hen vergaan; en hunne verwachting zal
zijn de uitblazing der ziel.

---

[a] Gen. 2:7; 3:19. [b] Ps. 139:15, 16. [c] Jes. 38:13. Klaagl. 3:10. [d] Job 3:11.
[e] Ps. 10:11, 14; 35:22. [f] Job 5:8; 22:21. Pred. 3:18. [g] Ps. 37:6; 112:4. [h] Lev. 26:5.
[i] Lev. 26:6. Ps. 3:6; 4:9. Spr. 3:24. [k] Job 8:13, 14; 18:14.

Job verwijt zijnen vrienden het onvoldoende en het onbeduidende hunner antwoorden; verheft Gods opperheerschappij; beroept zich op zijne gerechtigheid, en beschrijft de kortheid des levens.

12 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Trouwens, omdat gijlieden het volk zijt, zoo zal de wijsheid met ulieden sterven!
3 Ik heb ook een hart even als gijlieden, ik zwicht niet voor u; en bij wien zijn niet dergelijke dingen?
4 [a] Ik ben het, *die* zijnen vriend een spot is, *maar* roepende tot God, Die hem verhoort; [b] de rechtvaardige *en* oprechte is een spot.
5 Hij is eene verachte fakkel, naar de meening desgenen, die gerust is; hij is gereed met den voet te struikelen.
6 De tenten der verwoesters [c] hebben rust, en die God tergen, hebben verzekerdheden, om hetgene God met Zijne hand toebrengt.
7 En waarlijk, vraag toch de beesten, en elkeen van die zal het u leeren; en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven.
8 Of spreek tot de aarde, en zij zal het u leeren; ook zullen de visschen der zee het u vertellen.
9 Wie weet niet uit alle deze, dat de hand des HEEREN dit doet?
10 In Wiens hand de ziel is van al wat leeft, en de geest van alle vleesch des menschen.
11 [d] Zal niet het oor de woorden proeven, gelijk het gehemelte voor zich de spijze smaakt?
12 In de stokouden is de wijsheid, en in de langheid der dagen het verstand.
13 Bij Hem is wijsheid en macht; Hij heeft raad en verstand.
14 Ziet, Hij breekt af, en het zal niet herbouwd worden; [e] Hij besluit iemand, en er zal niet opengedaan worden.
15 Ziet, Hij houdt de wateren op, en zij drogen uit; ook laat Hij ze uit, en zij keeren de aarde om.
16 Bij Hem is kracht en wijsheid; Zijns is de dwalende, en die doet dwalen.
17 [f] Hij voert de raadsheeren beroofd weg, [g] en de rechters maakt Hij uitzinnig.
18 Den band der koningen maakt Hij los, en Hij bindt den gordel aan hunne lenden.
19 Hij voert de oversten beroofd weg, en de machtigen keert Hij om.
20 [h] Hij beneemt den getrouwen de spraak, en der ouden oordeel neemt Hij weg.
21 [i] Hij giet verachting over de prinsen uit, en Hij verslapt den riem der geweldigen.
22 Hij openbaart de diepten uit de duisternis, en des doods schaduwe [k] brengt Hij voort in het licht.
23 [l] Hij vermenigvuldigt de volken, en verderft ze; Hij breidt de volken uit, en leidt ze.
24 Hij neemt het hart van de hoofden des volks der aarde weg, en doet hen [m] dwalen in het woeste, waar geen weg is.
25 Zij tasten in de duisternis, waar geen licht is; en Hij doet hen dwalen, als eenen dronkaard.

13 ZIET, *dat* alles heeft mijn oog gezien, mijn oor gehoord en verstaan.
2 Gelijk gijlieden *het* weet, weet ik het ook; ik zwicht niet voor u.
3 Maar ik zal tot den Almachtige spreken, en ben belust *mij* te verdedigen voor God.
4 Want gewisselijk, gij zijt leugenstoffeerders; gij allen zijt [n] nietige medicijnmeesters.
5 [o] Och, of gij gansch stilzweget! dat zou ulieden voor wijsheid wezen.
6 Hoort toch mijne verdediging, en merkt op de twistingen mijner lippen.
7 [p] Zult gij voor God onrecht spreken? en zult gij voor Hem bedriegerij spreken?
8 Zult gij Zijn aangezicht aannemen? zult gij voor God twisten?
9 Zal het goed zijn, als Hij u zal onderzoeken? zult gij met Hem spotten, gelijk men met een' mensch spot?
10 Hij zal u gewisselijk bestraffen, zoo gij in het verborgene het aangezicht aanneemt.
11 Zal Zijne hoogheid u niet verschrikken, en Zijne vreeze over u vallen?
12 Uwe gedachtenissen zijn gelijk asch, uwe hoogten als hoogten van leem.
13 Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij, wat het zij.
14 Waarom zou ik mijn vleesch in mijne tanden nemen, en mijne ziel in mijne hand stellen?
15 Ziet, *zoo* Hij mij doodde, [q] zou ik niet hopen? evenwel zal ik mijne wegen voor Zijn aangezicht verdedigen.
16 Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn; maar een huichelaar zal voor Zijn aangezicht niet komen.
17 Hoort naarstiglijk mijne rede, en mijne aanwijzing met uwe ooren.
18 Ziet nu, ik heb het recht ordelijk gesteld; ik weet, dat ik rechtvaardig zal verklaard worden.

---

[a] Job 16:10; 17:2; 21:3; 30:1. [b] Spr. 14:2. [c] Job 21:7. Ps. 73:11, 12. Jer. 12:1. Hab. 1:3, 4. [d] Job 6:30; 34:3. [e] Job 9:12; 11:10. Openb. 3:7. [f] 2 Sam. 15:31; 17:14, 23. Jes. 19:12; 29:14. 1 Kor. 1:19. [g] 2 Sam. 15:31. [h] Job 32:9. Jes. 3:2,3. [i] Ps. 107:40. [k] Matth. 10:26. 1 Kor. 4:5. [l] Ps. 107:38. [m] Ps. 107:4, 40. [n] Job 16:2. [o] Spr. 17:28. [p] Job 17:5; 32:21; 36:4. [q] Ps. 23:4. Spr. 14:32.

19 Wie is hij, die met mij twist? wanneer ik nu zweeg, zoo zou ik den geest geven.
20 Alleenlijk doe [a] twee dingen niet met mij; dan zal ik mij van Uw aangezicht niet verbergen.
21 Doe Uwe hand verre van op mij, en Uwe verschrikking make mij niet verbaasd.
22 Roep dan, en ik zal antwoorden; of ik zal spreken, en geef mij antwoord.
23 Hoe vele misdaden en zonden heb ik? maak mijne overtreding en mijne zonde mij bekend.
24 Waarom verbergt Gij Uw aangezicht, en houdt mij [b] voor Uwen vijand?
25 Zult Gij een gedreven blad verbrijzelen? en zult Gij eenen drogen stoppel vervolgen?
26 Want Gij schrijft tegen mij bittere dingen; en Gij doet mij erven de misdaden [c] mijner jonkheid.
27 Gij [d] legt ook mijne voeten in den stok, en neemt waar al mijne paden; Gij drukt U in de wortelen mijner voeten.
28 En hij veroudert als eene verrotting, als een kleed, dat de mot opeet.

14 DE mensch, van eene vrouw geboren, [e] is kort van dagen, en zat van onrust.
2 Hij komt voort als [f] eene bloem, en wordt afgesneden; [g] ook vlucht hij als eene schaduw, en bestaat niet.
3 [h] Nog doet Gij Uwe oogen over zulk eenen open, en Gij betrekt mij in het gericht met U.
4 [i] Wie zal eenen reine geven uit den onreine? niet één.
5 [k] Dewijl zijne dagen bestemd zijn, het getal zijner maanden bij U is, *en* Gij zijne bepalingen gemaakt hebt, die hij niet overgaan zal,
6 [l] Wend U van hem af, dat hij rust hebbe, totdat hij als een [m] daglooner aan zijnen dag een welgevallen hebbe.
7 Want voor eenen boom, als hij afgehouwen wordt, is er verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, en zijn scheut niet zal ophouden:
8 Indien zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft,
9 Hij zal van den reuk der wateren *weder*-uitspruiten, en zal eenen tak maken, gelijk eene plant;
10 Maar een man sterft, als hij verzwakt is, en de mensch geeft den geest: waar is hij dan?
11 De wateren verloopen uit een meer, en eene rivier droogt uit en verdort;
12 Alzoo ligt de mensch neder, en staat niet op: totdat de hemelen niet meer zijn, zullen zij niet opwaken, noch uit hunnen slaap opgewekt worden.
13 Och, of Gij mij in het graf verstaakt, mij verborgt, totdat Uw toorn zich afkeerde; dat Gij mij eene bepaling steldet, en mijner gedachtig waart!
14 Als een man gestorven is, zal hij weder leven? ik zou al de dagen mijns strijds hopen, totdat mijne verandering komen zou:
15 Dat Gij zoudt roepen, en ik U zou antwoorden; dat Gij tot het werk Uwer handen zoudt begeerig zijn.
16 [n] Maar nu telt Gij mijne treden; Gij bewaart *mij* niet om mijner zonden wil.
17 Mijne overtreding is in een bundelken verzegeld, en Gij pakt mijne ongerechtigheid opeen.
18 En voorwaar een berg vallende vergaat, en eene rots wordt versteld uit hare plaats;
19 De wateren vermalen de steenen, het stof der aarde overstelpt het gewas, dat van zelf daaruit voortkomt: alzoo verderft Gij de verwachting des menschen.
20 Gij overweldigt hem in eeuwigheid, en hij gaat heen; veranderende zijn gelaat, zoo zendt Gij hem weg.
21 Zijne kinderen komen tot eere, en hij weet het niet; of zij worden klein, en hij let niet op hen.
22 Maar zijn vleesch *nog* aan hem zijnde, heeft smart; en zijne ziel, in hem zijnde, heeft rouw.

Elifaz beschuldigt Job van goddeloosheid, omdat hij zich rechtvaardigt. Hij bewijst uit de ervaring en de getuigenissen der voorvaderen, dat de goddeloozen ongelukkig zijn.

15 TOEN antwoordde Elifaz, de Temaniet, en zeide:
2 Zal een wijs man winderige wetenschap voor antwoord geven, en zal hij zijnen buik vullen met oostenwind?
3 Bestraffende door woorden, *die* niet baten, en door redenen, met welke hij geen voordeel doet?
4 Ja, gij vernietigt de vreeze, en neemt het gebed voor het aangezicht Gods weg;
5 Want uw mond leert uwe ongerechtigheid, en gij hebt de tong der arglistigen verkoren.
6 Uw mond verdoemt u, en niet ik; en uwe lippen getuigen tegen u.
7 Zijt gij de eerste een mensch geboren? of zijt gij vóór de heuvelen voortgebracht?
8 [o] Hebt gij den verborgen raad Gods

[a] Job 9:34; 33:7. [b] Job 16:9; 19:11; 33:10. Klgld. 2:5. [c] Ps. 25:7. [d] Job 33:11. [e] Ps. 90:5, 6, 9; 102:12; 103:15 144:4. Jak. 4:14. [f] Ps. 103:15. Jes. 40:6. 1 Petr. 1:24. [g] Job 8:9. Ps. 90:6, 10; 102:12; 144:4. [h] Job 7:17, 18; 10:20. [i] Gen. 5:3. Ps. 51:7. Joh. 3:6. Rom. 5:12. Efez. 2:3. [k] Job 7:1. [l] Job 7:16, 19; 10:20. [m] Job 7:1, 2. [n] Job 31:4; 34:21. Ps. 56:9; 139:2, 3, 4. Spr. 5:21. Jer. 32:19. [o] Rom. 11:34.

gehoord, en hebt gij de wijsheid naar u
getrokken?
9 Wat weet gij, dat wij niet weten? *wat*
verstaat gij, dat bij ons niet is?
10 [a] Onder ons is ook een grijze, ja, een
stokoude, meerder van dagen dan uw
vader.
11 Zijn de vertroostingen Gods u te
klein? en schuilt er eenige zaak bij u?
12 Waarom rukt uw hart u weg? en
waarom wenken uwe oogen?
13 Dat gij uwen geest keert tegen God,
en *zulke* redenen uit uwen mond laat
uitgaan.
14 [b] Wat is de mensch, dat hij zuiver
zou zijn? en die geboren is van eene
vrouw, dat hij rechtvaardig zou zijn?
15 [c] Zie, op Zijne heiligen zou Hij niet
vertrouwen, en [d] de hemelen zijn niet zuiver in Zijne oogen:
16 Hoeveel te meer is een man gruwelijk en stinkende, die het onrecht indrinkt
als water?
17 Ik zal u wijzen; hoor mij aan, en
hetgeen ik gezien heb, dat zal ik vertellen;
18 Hetwelk de wijzen verkondigd hebben, en men voor hunne vaderen niet
verborgen heeft;
19 Denwelken alleen het land gegeven
was, en door welker midden niemand
vreemds doorging.
20 Ten allen dage doet de goddelooze
zichzelven weedom aan; en *weinige* jaren
in getal zijn voor den tiran weggelegd.
21 Het geluid der verschrikkingen is in
zijne ooren; [e] in den vrede zelven komt
de verwoester hem over.
22 Hij gelooft niet uit de duisternis weder te keeren, maar dat hij beloerd wordt
ten zwaarde.
23 Hij zwerft heen en weder om brood,
waar het zijn mag; hij weet, [f] dat bij
zijne hand gereed is de dag der duisternis.
24 Angst en benauwdheid verschrikken
hem; zij overweldigt hem, gelijk een koning, bereid ten strijde;
25 Want hij strekt tegen God zijne hand
uit, en tegen den Almachtige stelt hij
zich geweldiglijk aan.
26 Hij loopt tegen Hem aan met den
hals, met zijne dikke, hoog verhevene
schilden;
27 Omdat hij zijn aangezicht met zijn
vet bedekt heeft, en rimpelen gemaakt
om de weekdarmen,
28 En heeft bewoond verdelgde steden,
en huizen, die men niet bewoonde, die
gereed waren tot *steen*hoopen te worden.
29 Hij zal niet rijk worden, en zijn
vermogen zal niet bestaan; en hunne
volmaaktheid zal zich niet uitbreiden op
de aarde.
30 Hij zal van de duisternis niet ontwijken; de vlam zal zijnen scheut verdrogen; [g] hij zal wijken door het geblaas
zijns monds.
31 Hij betrouwe niet op ijdelheid, *waardoor* hij verleid wordt; want ijdelheid
zal zijne vergelding wezen.
32 [h] Als zijn dag nog niet is, zal hij vervuld worden; want zijn tak zal niet
groenen.
33 Men zal zijne onrijpe druiven afrukken, als van eenen wijnstok, en zijn bloeisel afwerpen, als van eenen olijfboom;
34 Want de vergadering der huichelaren
wordt eenzaam, en het vuur verteert de
tenten der geschenken.
35 [i] Zij ontvangen moeite, en baren
ijdelheid, en hun buik richt bedrog aan.

Job verwijt zijnen vrienden, dat zij onvriendelijke en onbekwame vertroosters zijn; betuigt zijne onschuld, beroept zich op God en heeft geene verwachting dan in den dood.

16 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Ik heb vele dergelijke dingen gehoord; [k] gij allen zijt moeielijke vertroosters.
3 Zal er een einde zijn aan de winderige
woorden? of wat stijft u, dat gij *alzoo*
antwoordt?
4 Zou ik ook, als gijlieden, spreken, indien uwe ziel ware in mijner ziele plaats?
zou ik woorden tegen u samenhoopen? en
zou ik over u met mijn hoofd schudden?
5 Ik zou u versterken met mijnen mond,
en de beweging mijner lippen zou zich
inhouden.
6 Zoo ik spreek, mijne smart wordt niet
ingehouden; en houd ik op, wat gaat er
van mij weg?
7 Gewisselijk, Hij heeft mij nu vermoeid; Gij hebt mijne gansche vergadering verwoest.
8 Dat Gij mij rimpelachtig gemaakt
hebt, is tot een' getuige, en mijne magerheid staat tegen mij op; zij getuigt in
mijn aangezicht.
9 [l] Zijn toorn verscheurt, en Hij haat
mij; Hij knerst over mij met Zijne tanden; mijn wederpartijder [m] scherpt zijne
oogen tegen mij.
10 Zij gapen met hunnen mond tegen
mij; zij slaan met smaadheid op mijne
kinnebakken; zij vervullen zich te zamen
aan mij.
11 God heeft mij den verkeerden overgegeven, en heeft mij afgewend in de
handen der goddeloozen.

---

[a] Job 32:7. [b] 1 Kon. 8:46. 2 Kron. 6:36. Job 14:4. Ps. 14:3. Spr. 20:9. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8, 10. [c] Job 4:18. [d] Job 4:18; 25:5. [e] 1 Thess. 5:3. [f] Job 18:12. Ps. 109:10. [g] Job 4:9. [h] Job 22:16. Ps. 55:24. [i] Ps. 7:15. Jes. 59:4. Hos. 10:13. [k] Job 13:4. [l] Job 10:16, 17. [m] Job 13:24.

12 Ik had rust; maar Hij heeft mij verbroken, en bij mijnen nek gegrepen, en mij verpletterd; [a]en Hij heeft mij Zich tot een doelwit opgericht.
13 Zijne schutters hebben mij omringd; Hij heeft mijne nieren doorspleten, en niet gespaard; Hij heeft mijne gal op de aarde uitgegoten.
14 Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk; Hij is tegen mij aangeloopen als een geweldige.
15 Ik heb eenen zak over mijne huid genaaid; [b]ik heb mijnen hoorn in het stof gedaan.
16 Mijn aangezicht is gansch bemodderd van weenen, en over mijne oogleden is des doods schaduw;
17 Daar toch geen wrevel in mijne handen is, en mijn gebed zuiver is.
18 O aarde! bedek mijn bloed niet; en voor mijn geroep zij geene plaats.
19 Ook nu, zie, in den hemel is mijn Getuige, en mijn Getuige in de hoogten.
20 Mijne vrienden zijn mijne bespotters; *doch* mijn oog druipt tot God.
21 Och, mocht men [c]rechten voor een' man met God, gelijk een kind des menschen voor zijnen vriend!
22 Want *weinige* jaren in getal zullen er *nog* aankomen, en ik zal het pad henengaan, *waardoor* ik niet zal wederkeeren.

17 MIJN geest is verdorven; mijne dagen worden uitgebluscht; de graven zijn voor mij.
2 Zijn niet bespotters bij mij, en overnacht *niet* mijn oog in hunlieder verbittering?
3 Zet toch bij, stel mij een' borg bij U; wie zal hij zijn? dat in mijne hand geklapt worde.
4 Want hun hart hebt Gij van kloek verstand verborgen; daarom zult Gij hen niet verhoogen.
5 Die met vleiing den vrienden *wat* aanzegt, ook zijner kinderen oogen zullen versmachten.
6 [d]Doch Hij heeft mij tot een spreekwoord der volken gesteld; zoodat ik een trommelslag ben voor *ieders* aangezicht:
7 Daarom is mijn oog door verdriet verdonkerd, en al mijne ledematen zijn gelijk eene schaduw.
8 De oprechten zullen hierover verbaasd zijn, en de onschuldige zal zich tegen den huichelaar opmaken;
9 En de rechtvaardige zal zijnen weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen.
10 [e]Maar toch gij allen, keert weder, en komt nu; want ik vind onder u geen' wijze.
11 [f]Mijne dagen zijn voorbijgegaan; uitgerukt zijn mijne gedachten, de bezittingen mijns harten.
12 Den nacht verstellen zij in den dag; het licht is nabij *den ondergang* wegens de duisternis.
13 Zoo ik wacht, het graf zal mijn huis wezen; in de duisternis zal ik mijn bed spreiden.
14 Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! tot het gewormte: Mijne moeder, en mijne zuster!
15 Waar zou dan nu mijne verwachting wezen? ja, mijne verwachting, wie zal ze aanschouwen?
16 Zij zullen ondervaren *met* de handboomen des grafs, als er rust tezamen [g]in het stof wezen zal.

Bildad berispt Job van zelfbehagen, en beschrijft het lot der goddeloozen.

18 TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en zeide:
2 Hoe lang is het, dat gijlieden een einde van woorden zult maken? merkt op, en daarna zullen wij spreken.
3 Waarom worden wij geacht als beesten, en zijn onrein in ulieder oogen?
4 [h]O gij, die zijne ziel verscheurt door zijnen toorn! zal om uwentwil de aarde verlaten worden? en zal eene rots versteld worden uit hare plaats?
5 Ja, het licht der goddeloozen zal uitgebluscht worden, en de vonk zijns vuurs zal niet glinsteren.
6 Het licht zal verduisteren in zijne tent, en zijne lamp zal over hem uitgebluscht worden.
7 De treden zijner macht zullen benauwd worden, en zijn raad zal hem nederwerpen;
8 Want met zijne voeten zal hij in het net geworpen worden, en zal in het wargaren wandelen.
9 De strik zal *hem* bij de verzenen vatten; [i]de struikroover zal hem overweldigen.
10 Zijn touw is in de aarde verborgen, en zijn val op het pad.
11 [k]De beroeringen zullen hem rondom verschrikken, en hem verstrooien op zijne voeten.
12 Zijne macht [l]zal hongerig wezen, en het verderf is bereid aan zijne zijde.
13 De eerstgeborene des doods zal de grendelen zijner huid verteren, zijne grendelen zal hij verteren.
14 [m]Zijn vertrouwen zal uit zijne tent uitgerukt worden; zulks zal hem doen

[a] Job 7:20. Klaagl. 3:12. [b] Job 30:19. [c] Job 31:35. Pred. 6:10. Jes. 45:9. Rom. 9:20. [d] Job 30:9. [e] Job 6:29. [f] Job 7:6; 9:25. [g] Job 3:17, 18, 19; 30:23, 24. [h] Job 13:14. [i] Job 5:5. [k] Job 15:21. Jer. 6:25; 46:5; 49:29. [l] Job 15:23. [m] Job 8:13, 14; 11:20. Spr. 10:28.

treden tot den koning der verschrikkin-
gen.
15 Zij zal wonen in zijne tent, waar zij
de zijne niet is; zijne woning zal met
zwavel overstrooid worden.
16 Van onder zullen zijne wortelen ver-
dorren, en van boven zal zijn tak afge-
sneden worden.
17 [a] Zijne gedachtenis zal vergaan van
de aarde, en hij zal geen' naam hebben
op de straten.
18 Men zal hem stooten van het licht in
de duisternis, en men zal hem van de
wereld verjagen.
19 [b] Hij zal geenen zoon, noch neef heb-
ben onder zijn volk; en niemand zal in
zijne woningen overig zijn.
20 Over zijnen dag zullen de nakomelin-
gen verbaasd zijn, en de ouden met schrik
bevangen worden.
21 Gewisselijk, zoodanige zijn de wo-
ningen des verkeerden, en dit is de plaats
desgenen, die God niet kent.

Job beklaagt zich over zijne vrienden, beschrijft hun zijne rampen, en vermaant zijne vrienden tot medelijden met hem. Hij troost zich met zijnen Verlosser en de opstanding des vleesches.

19 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Hoe lang zult gijlieden mijne ziel
bedroeven, en mij met woorden verbrij-
zelen?
3 Gij hebt nu tienmaal mij schande
aangedaan; gij schaamt u niet; gij ver-
hardt u tegen mij.
4 Maar ook het zij waarlijk, dat ik ge-
dwaald heb, mijne dwaling zal bij mij
vernachten.
5 Indien gijlieden waarlijk u verheft te-
gen mij, en mijnen smaad tegen mij
drijft,
6 Weet nu, dat God mij heeft omge-
keerd, en mij *met* Zijn net omsingeld.
7 Ziet, ik roep geweld! doch word niet
verhoord; ik schreeuw; doch er is geen
recht.
8 Hij heeft mijnen weg toegemuurd, dat
ik niet doorgaan kan, en over mijne paden
heeft Hij duisternis gesteld.
9 Mijne eere heeft Hij van mij afgetrok-
ken, en de kroon mijns hoofds heeft Hij
weggenomen.
10 Hij heeft mij rondom afgebroken,
zoodat ik henenga, en heeft mijne ver-
wachting als eenen boom weggerukt.
11 Daartoe heeft Hij Zijnen toorn tegen
mij ontstoken, en mij bij Zich [c] geacht
als Zijne vijanden.
12 Zijne benden zijn tezamen aangeko-
men, en hebben tegen mij haren weg ge-
baand, en hebben zich gelegerd rondom
mijne tent.
13 [d] Mijne broeders heeft Hij verre van
mij gedaan; en die mij kennen, zekerlijk,
zij zijn van mij vervreemd.
14 Mijne nabestaanden houden op, en
mijne bekenden vergeten mijner.
15 Mijne huisgenooten en mijne dienst-
maagden achten mij voor eenen vreemde;
een uitlander ben ik in hunne oogen.
16 Ik riep mijnen knecht, en hij ant-
woordde niet; ik smeekte met mijnen
mond tot hem.
17 Mijn adem is mijne huisvrouw
vreemd; en ik smeek om der kinderen
mijns buiks wil.
18 [e] Ook versmaden mij de jonge kinde-
ren; sta ik op, zoo spreken zij mij tegen.
19 [f] Alle menschen mijns heimelijken
raads hebben eenen gruwel aan mij; en
die ik liefhad, zijn tegen mij gekeerd.
20 [g] Mijn gebeente kleeft aan mijne huid
en aan mijn vleesch; en ik ben ontkomen
met de huid mijner tanden.
21 Ontfermt u mijner, ontfermt u mij-
ner, o gij, mijne vrienden! want de hand
Gods heeft mij aangeraakt.
22 Waarom vervolgt gij mij als God, en
wordt niet verzadigd van mijn vleesch?
23 Och, of nu mijne woorden toch opge-
schreven wierden! Och, of zij in een boek
ook wierden ingeteekend!
24 Dat zij met eene ijzeren griffie en
lood voor eeuwig in eene rots gehouwen
wierden!
25 Want ik weet: mijn Verlosser leeft,
en Hij zal de laatste over het stof op-
staan;
26 En als zij na mijne huid dit door-
knaagd zullen hebben, zal ik uit mijn
vleesch God aanschouwen:
27 Denwelken ik voor mij aanschouwen
zal, en mijne oogen zien zullen, en niet
een' vreemde; mijne nieren verlangen
zeer in mijnen schoot.
28 Voorwaar, gij zoudt zeggen: Waar-
om vervolgen wij hem? nademaal de
wortel der zaak in mij gevonden wordt.
29 Schroomt u wegens het zwaard:
want de grimmigheid is *over* de misdaden
des zwaards; opdat gij weet, dat er een
gericht zij.

Zofar beschrijft de veelvuldige plagen, die God den goddeloozen toezendt.

20 TOEN antwoordde Zofar, de Naä-
mathiet, en zeide:
2 Daarom doen mijne gedachten mij
antwoorden, en over zulks is mijn ver-
haasten in mij.
3 Ik heb aangehoord eene bestraffing, die

[a] Ps. 109:13. Spr. 10:7. [b] Jes. 14:22. Jer. 22:30. [c] Job 13:24; 16:9; 33:10. Klaagl. 2:5. [d] Ps. 31:12; 38:12; 69:9; 88:9. [e] Job 30:1. [f] Ps. 41:10; 55:14, 15. [g] Job 30:30. Ps. 102:6. Klaagl. 4:8.

mij schande aandoet; maar de geest zal
uit mijn verstand voor mij antwoorden.
4 Weet gij dit? van altoos af, van dat
God den mensch op de wereld gezet heeft,
5 [a] Dat het gejuich der goddeloozen van
nabij geweest is, en de vreugde des
huichelaars voor een' oogenblik?
6 Wanneer zijne hoogheid tot den hemel
toe opklomme, en zijn hoofd tot aan de
wolken raakte,
7 Zal hij, gelijk zijn drek, in eeuwig-
heid vergaan; die hem gezien hadden,
zullen zeggen: Waar is hij?
8 Hij zal wegvliegen als een droom, dat
men hem niet vinden zal, en hij zal ver-
jaagd worden als een gezicht des nachts.
9 Het oog, dat hem zag, zal het niet
meer doen; en zijne plaats zal hem niet
meer aanschouwen.
10 Zijne kinderen zullen zoeken den
armen te behagen; en zijne handen zullen
zijn vermogen weder moeten uitkeeren.
11 Zijne beenderen zullen vol van zijne
verborgene *zonden* zijn; van welke elk-
een met hem op het stof nederliggen zal.
12 Indien het kwaad in zijnen mond zoet
is, hij dat verbergt onder zijne tong,
13 Hij dat spaart, en het niet verlaat,
maar dat in het midden van zijn gehe-
melte inhoudt:
14 Zijne spijze zal in zijn ingewand ver-
anderd worden; gal der adderen zal zij
in het binnenste van hem zijn.
15 Hij heeft goed ingeslokt, maar zal
het uitspuwen; God zal het uit zijnen
buik uitdrijven.
16 Het vergift der adderen zal hij zui-
gen; de tong der slang zal hem dooden.
17 De stroomen, rivieren, beken van ho-
nig en boter zal hij niet zien.
18 Den arbeid zal hij wedergeven en niet
inslokken; naar het vermogen zijner ver-
andering, zoo zal hij van vreugde niet
opspringen.
19 Omdat hij onderdrukt heeft, de armen
verlaten heeft, [b] een huis geroofd heeft,
dat hij niet opgebouwd had;
20 Omdat hij geene rust in zijnen buik
gekend heeft, zoo zal hij van zijn ge-
wenscht goed niet uitbehouden.
21 Er zal niets overig zijn, dat hij ete;
daarom zal hij niet wachten naar zijn
goed.
22 Als zijne genoegzaamheid vol zal
zijn, zal hem bange zijn; alle hand des
ellendigen zal over hem komen.
23 Er zij *wat* om zijnen buik te vullen;
God zal over hem de hitte Zijns toorns
zenden, en over hem regenen op Zijne
spijze.
24 Hij zij gevloden van de ijzeren wape-
nen, de stalen boog zal hem door-
schieten.
25 Men zal *het zwaard* uittrekken, het
zal uit het lijf uitgaan, en glinsterende uit
zijne gal voortkomen; verschrikkingen
zullen over hem zijn.
26 Alle duisternis zal verborgen zijn in
zijne schuilplaatsen; een vuur, dat niet
opgeblazen is, zal hem verteren; den ove-
rigen in zijne tent zal het kwalijk gaan.
27 De hemel zal zijne ongerechtigheid
openbaren, en de aarde zal zich tegen
hem opmaken.
28 De inkomste van zijn huis zal
weggevoerd worden; het zal al henen-
vloeien in den dag Zijns toorns.
29 Dit is het deel des goddeloozen men-
schen van God, en de erve zijner redenen
van God.

Job antwoordt, dat de goddeloozen dikwijls voorspoedig zijn in de wereld; zoodat wij uit het uiterlijk aanzien niet over Gods handelingen moeten oordeelen.

21 MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Hoort aandachtiglijk mijne rede,
en laat dit uwe vertroostingen zijn.
3 Verdraagt mij, en ik zal spreken; en
nadat ik gesproken zal hebben, spot *dan*.
4 Is (mij aangaande) mijne klacht tot
den mensch? doch of het zoo ware, waar-
om zou mijn geest niet verdrietig zijn?
5 Ziet mij aan, en wordt verbaasd, en
legt de hand op den mond.
6 Ja, wanneer ik *daaraan* gedenk, zoo
word ik beroerd, en mijn vleesch heeft
een gruwen gevat.
7 [c] Waarom leven de goddeloozen, wor-
den oud, ja, worden geweldig in ver-
mogen?
8 Hun zaad is bestendig met hen voor
hun aangezicht, en hunne spruiten zijn
voor hunne oogen.
9 Hunne huizen hebben vrede zonder
vreeze, en de roede Gods is op hen niet.
10 Zijn stier bespringt, en mist niet;
zijne koe kalft, en misdraagt niet.
11 Hunne jonge kinderen zenden zij
uit als eene kudde, en hunne kinderen
huppelen.
12 Zij heffen op met den trommel en de
harp, en zij verblijden zich op het geluid
des orgels.
13 In het goede verslijten zij hunne da-
gen, en in een' oogenblik dalen zij in het
graf.
14 [d] Nochtans zeggen zij tot God: Wijk
van ons! want aan de kennis Uwer wegen
hebben wij geenen lust.
15 [e] Wat is de Almachtige, dat wij Hem
zouden dienen? en wat baat zullen wij
hebben, dat wij Hem aanloopen zouden?
16 *Doch* ziet, hun goed is niet in hunne
hand; [f] de raad der goddeloozen is verre
van mij.

---

[a] Ps. 37:35, 36. [b] Pred. 5:12. [c] Ps. 17:10; 73:12. Jer. 12:1. Hab. 1:16.
[d] Job 22:17. [e] Ex. 5:2. Mal. 3:14. [f] Job 22:18.

17 Hoe dikwijls geschiedt het, dat de
lamp der goddeloozen uitgebluscht wordt,
en hun verderf hun overkomt; dat *God*
hun [a] smarten uitdeelt in Zijnen toorn!
18 Dat zij gelijk stroo worden voor den
wind, en gelijk kaf, dat de wervelwind
wegsteelt;
19 Dat God Zijn geweld weglegt voor
Zijne kinderen, hem vergeldt, dat hij het
gewaar wordt;
20 Dat zijne oogen zijnen ondergang
zien, en hij drinkt van de grimmigheid
des Almachtigen!
21 Want wat lust zou hij na zich aan
zijn huis hebben, als het getal zijner
maanden afgesneden is?
22 [b] Zal men God wetenschap leeren,
daar Hij de hoogen richt?
23 Deze sterft in de kracht zijner volkomenheid,
daar hij gansch stil en gerust
was;
24 Zijne melkvaten waren vol melk, en
het merg zijner beenen was bevochtigd.
25 De ander daarentegen sterft met
eene bittere ziel, en hij heeft van het
goede niet gegeten.
26 Zij liggen tezamen neder in het stof,
[c] en het gewormte overdekt ze.
27 Ziet, ik weet ulieder gedachten, en
de booze verdichtselen, *waarmede* gij
tegen mij geweld doet;
28 Want gij zult zeggen: Waar is het
huis van den prins? en waar is de tent
van de woningen der goddeloozen?
29 Hebt gijlieden niet gevraagd de
voorbijgaanden op den weg? en kent gij
hunne teekenen niet?
30 [d] Dat de booze onttrokken wordt ten
dage des verderfs; *dat zij* ten dage der
verbolgenheden ontvoerd worden.
31 Wie zal hem in het aangezicht zijnen
weg vertoonen? als hij *wat* doet, wie zal
hem vergelden?
32 Eindelijk wordt hij naar de graven
gebracht, en is gedurig in den aardhoop.
33 De kluiten des dals zijn hem zoet,
en hij trekt alle menschen na zich; en
dergenen, die vóór hem geweest zijn, is
geen getal.
34 Hoe vertroost gij mij dan met ijdelheid?
dewijl *in* uwe antwoorden overtreding
overig is.

Elifaz beschuldigt Job van vele misdaden, vermaant hem tot bekeering, met belofte van Gods genadigen zegen.

22 TOEN antwoordde Elifaz, de Temaniet,
en zeide:
2 Zal ook een man Gode voordeelig zijn?
Maar voor zichzelven zal de verstandige
voordeelig zijn.
3 Is het voor den Almachtige nuttigheid,
dat gij rechtvaardig zijt? of gewin,
dat gij uwe wegen volmaakt?
4 Is het om uwe vreeze, dat Hij u bestraft,
dat Hij met u in het gericht komt?
5 Is niet uwe boosheid groot, en uwer
ongerechtigheden geen einde?
6 Want [e] gij hebt uwen broederen zonder
oorzaak pand afgenomen, en de kleederen
der naakten hebt gij uitgetogen.
7 Den moede hebt gij geen water te
drinken gegeven, en aan den hongerige
hebt gij het brood onthouden.
8 Maar was er een man van geweld,
voor dien was het land, en een aanzienlijk
persoon woonde daarin.
9 De weduwen hebt gij ledig weggezonden,
en de armen der weezen zijn verbrijzeld.
10 Daarom zijn strikken rondom u, en
vervaardheid heeft u haastelijk beroerd.
11 Of gij ziet de duisternis niet, en des
waters overvloed bedekt u.
12 Is niet God *in* de hoogte der hemelen?
zie toch het opperste der sterren aan, dat
zij verheven zijn.
13 Daarom zegt gij: Wat weet God er
van? zal Hij door de donkerheid oordeelen?
14 De wolken zijn Hem eene verberging,
dat Hij niet ziet; en Hij bewandelt den
omgang der hemelen.
15 Hebt gij het pad der eeuw waargenomen,
dat de ongerechtige lieden betreden
hebben?
16 Die rimpelachtig gemaakt zijn, als
het de tijd niet was; een vloed is *over*
hunnen grond uitgestort;
17 [f] Die zeiden tot God: Wijk van ons!
en wat had de Almachtige hun gedaan?
18 Hij had immers hunne huizen met
goed vervuld; [g] daarom is de raad der
goddeloozen verre van mij.
19 [h] De rechtvaardigen zagen het, en
waren blijde, en de onschuldige bespotte-
de hen;
20 Dewijl onze stand niet verdelgd is,
maar het vuur hun overblijfsel verteerd
heeft.
21 Gewen u toch aan Hem, en heb vrede;
daardoor zal u het goede overkomen.
22 Ontvang toch de wet uit Zijnen
mond, en leg Zijne redenen in uw hart.
23 Zoo gij u [i] bekeert tot den Almachtige,
gij zult gebouwd worden; doe het
onrecht verre van uwe tenten,
24 Dan zult gij het goud op het stof leggen,
en het *goud van* Ofir bij den rotssteen
der beken;
25 Ja, de Almachtige zal uw overvloedig
goud zijn, en uw krachtig zilver wezen:
26 Want dan zult gij u over den Almach-

[a] Job 20:29. Ps. 11:6, 7. [b] Jes. 40:13. Rom. 11:34. 1 Kor. 2:16. [c] Job 17:14. [d] Spr. 16:4. [e] Ex. 22:26, 27. Deut. 24:6, 10, enz. [f] Job 21:14. [g] Job 21:16. [h] Ps. 107:42. [i] Job 8:5, 6.

9 [a] Zal God zijn geroep hooren, als be-
nauwdheid over hem komt?
10 Zal hij zich verlustigen in den Al-
machtige? zal hij God aanroepen te aller
tijd?
11 Ik zal ulieden leeren van de hand
Gods; wat bij den Almachtige is, zal ik
niet verhelen.
12 Ziet, gijzelven allen hebt het gezien;
en waarom wordt gij dus door ijdelheid
verijdeld?
13 [b] Dit is het deel des goddeloozen
menschen bij God, en de erve der tiran-
nen, *die* zij van den Almachtige ontvan-
gen zullen.
14 Indien zijne kinderen vermenigvuldi-
gen, [c] het is ten zwaarde; en zijne
spruiten zullen van brood niet verzadigd
worden.
15 Zijne overgeblevenen zullen in den
dood begraven worden, en [d] zijne wedu-
wen zullen niet weenen.
16 Zoo hij zilver opgehoopt zal hebben
als stof, en kleeding bereid als leem:
17 Hij zal ze bereiden; [e] maar de recht-
vaardige zal ze aantrekken, en de on-
schuldige zal het zilver deelen.
18 Hij bouwt zijn huis als eene motte,
en als een hoeder de hutte maakt.
19 [f] Rijk ligt hij neder, en wordt niet
weggenomen; doet hij zijne oogen open,
zoo is hij er niet.
20 [g] Verschrikkingen zullen hem als
wateren aangrijpen; des nachts zal hem
een wervelwind wegstelen.
21 De oostenwind zal hem wegvoeren,
dat hij henengaat, en zal hem wegstor-
men uit zijne plaats;
22 En *God* zal *dit* over hem werpen, en
niet sparen; van Zijne hand zal hij snel-
lijk vlieden.
23 *Een ieder* zal over hem met zijne
handen klappen, en over hem fluiten
uit zijne plaats.

28 GEWISSELIJK, er is voor het zil-
ver een uitgang, en eene plaats
voor het goud, dat zij smelten.
2 Het ijzer wordt uit stof genomen, en
uit steen wordt koper gegoten.
3 Het einde, *dat God* gesteld heeft voor
de duisternis, en al het uiterste onder-
zoekt hij; het gesteente der donkerheid
en der schaduw des doods.
4 Breekt er eene beek door, bij dengene,
die daar woont, *de wateren* vergeten
zijnde van den voet, worden van den
mensch uitgeput, *en* gaan weg.
5 Uit de aarde komt het brood voort, en
onder zich wordt zij veranderd, alsof zij
vuur ware.
6 Hare steenen zijn de plaats van den
saffier, en zij heeft stofjes van goud.
7 De roofvogel heeft het pad niet ge-
kend, en het oog der kraai heeft het niet
gezien.
8 De jonge hoogmoedige dieren hebben
het niet betreden; de felle leeuw is daar-
over niet henengegaan.
9 Hij legt zijne hand aan de keiachtige
rots; hij keert de bergen van den wortel
om.
10 In de rotssteenen houwt hij stroomen
uit, en zijn oog ziet al het kostelijke.
11 Hij bindt de rivieren toe, dat niet een
traan uitkomt, en het verborgene brengt
hij uit in het licht.
12 Maar de wijsheid, van waar zal zij
gevonden worden? en waar is de plaats
des verstands?
13 De mensch weet hare waarde niet, en
zij wordt niet gevonden in het land der
levenden.
14 [h] De afgrond zegt: Zij is in mij niet;
en de zee zegt: Zij is niet bij mij.
15 [i] Het gesloten goud kan voor haar
niet gegeven worden, en met zilver kan
haar prijs niet worden opgewogen.
16 Zij kan niet geschat worden tegen fijn
goud van Ofir, tegen den kostelijken
Schoham, of den Saffier.
17 Men kan het goud of het kristal haar
niet gelijk waardeeren; ook is zij *niet*
te verwisselen voor een kleinood van
dicht goud.
18 De Ramoth en Gabisch zal niet ge-
dacht worden; want de trek der wijsheid
is meerder dan der Robijnen.
19 Men kan den Topaas van Moorenland
haar niet gelijk waardeeren, en bij het
fijn louter goud kan zij niet geschat wor-
den.
20 [k] Die wijsheid dan, van waar komt
zij? en waar is de plaats des verstands?
21 Want zij is verholen voor de oogen
aller levenden, en voor het gevogelte des
hemels is zij verborgen.
22 [l] Het verderf en de dood zeggen:
Haar gerucht hebben wij met onze ooren
gehoord.
23 God verstaat haren weg, en Hij weet
hare plaats;
24 Want Hij schouwt tot aan de einden
der aarde; Hij ziet onder al de hemelen.
25 Als Hij den wind het gewicht maakte,
en [m] de wateren opwoog in mate;
26 Als Hij den regen eene gezette orde
maakte, en eenen weg voor het weerlicht
der donderen;
27 Toen zag Hij haar, en vertelde ze;
Hij schikte ze, en ook doorzocht Hij ze.
28 Maar tot den mensch heeft Hij ge-

---

[a] Job 35:12. Ps. 18:42; 109:7. Spr. 1:28; 28:9. Jes. 1:15. Jer. 14:12. Ezech. 8:18. Micha 3:4. Joh. 9:31. Jak. 4:3. [b] Job 20:29. [c] Deut. 28:41. Hos. 9:13. [d] Ps. 78:64. [e] Spr. 28:8. Pred. 2:26. [f] Ps. 49:18. [g] Job 15:21; 18:11. [h] Job 28:22. [i] Spr. 3:14; 8:11, 19; 16:16. [k] Job 28:12. [l] Job 28:14. [m] Spr. 8:29.

zegd: Zie, [a] de vreeze des HEEREN is de
wijsheid, en van het kwade te wijken is
het verstand.

Job stelt zijn vroegeren voorspoed tegenover zijne huidige ellende, en verklaart onschuldig te zijn aan de zonden, waarvan men hem beschuldigd heeft.

29 EN Job ging voort zijne spreuk op
te heffen, en zeide:
2 Och, of ik ware, gelijk in de vorige
maanden, gelijk in de dagen, *toen* God
mij bewaarde!
3 Toen Hij Zijne lamp deed schijnen
over mijn hoofd, *en* ik bij Zijn licht de
duisternis doorwandelde;
4 Gelijk als ik was in de dagen mijner
jonkheid, toen Gods verborgenheid over
mijne tent was;
5 Toen de Almachtige nog met mij was,
en mijne jongens rondom mij;
6 Toen ik mijne gangen wiesch in boter,
en de rots bij mij oliebeken uitgoot;
7 Toen ik uitging naar de poort door de
stad; *toen* ik mijnen stoel op de straat
liet bereiden.
8 De jongens zagen mij, en verstaken
zich, en de stokouden rezen op, *en* stonden.
9 De oversten hielden de woorden in,
en legden de hand op hunnen mond.
10 De stem der vorsten verstak zich, en
hunne tong kleefde aan hun gehemelte.
11 Als een oor *mij* hoorde, zoo hield het
mij gelukzalig; als een oog *mij* zag, zoo
getuigde het van mij:
12 [b] Want ik bevrijdde den ellendige,
die riep, en den wees, die geen' helper
had.
13 De zegen desgenen, die verloren ging,
kwam op mij; en het hart der weduwe
deed ik vroolijk zingen.
14 [c] Ik bekleedde mij met gerechtigheid,
en zij bekleedde mij; mijn oordeel was
als een mantel en vorstelijke hoed.
15 Den blinde was ik *tot* oogen, en den
kreupele was ik *tot* voeten.
16 Ik was den nooddruftigen een vader;
en het geschil, *dat* ik niet wist, dat onderzocht ik.
17 En ik verbrak de baktanden des verkeerden, en wierp den roof uit zijne
tanden;
18 En ik zeide: Ik zal in mijn nest den
geest geven, en ik zal de dagen vermenigvuldigen als het zand.
19 Mijn wortel was uitgebreid aan het
water, en dauw vernachtte op mijnen tak.
20 Mijne heerlijkheid was nieuw bij mij,
en mijn boog veranderde zich in mijne
hand.
21 Zij hoorden mij aan, en wachtten,
en zwegen op mijnen raad.
22 Na mijn woord spraken zij niet
weder, en mijne rede drupte op hen;
23 Want zij wachtten naar mij, gelijk
naar den regen, en sperden hunnen
mond open, *als* naar den spaden regen.
24 Lachte ik hun toe, zij geloofden het
niet; en het licht mijns aangezichts
deden zij niet nedervallen.
25 Verkoos ik hunnen weg, zoo zat ik
bovenaan, en woonde als een koning
onder de benden, als een, die treurigen
vertroost.

30 MAAR nu lachen over mij minderen dan ik van dagen, welker
vaderen ik versmaad zou hebben, om bij
de honden mijner kudde te stellen.
2 Waartoe zou mij ook geweest zijn de
kracht hunner handen? Zij was *door*
ouderdom in hen vergaan.
3 Die door gebrek en honger eenzaam
waren, vliedende naar dorre plaatsen, *in
het* donkere, woeste en verwoeste.
4 Die ziltige kruiden plukten bij de
struiken, en welker spijze was de wortel
der jeneveren.
5 Zij werden uit het midden uitgedreven
(men jouwde over hen, als *over* eenen
dief),
6 Opdat zij wonen zouden in de kloven
der dalen, de holen des stofs en der
steenrotsen.
7 Zij schreeuwden tusschen de struiken;
onder de netelen vergaderden zij zich.
8 Zij waren kinderen der dwazen, en
kinderen van geen' naam; zij waren
geslagen uit den lande..
9 [d] Maar nu ben ik hun een snarenspel
geworden, en ik ben hun tot een klapwoord.
10 [e] Zij hebben eenen gruwel aan mij;
zij maken zich verre van mij, ja, zij
onthouden het speeksel niet van mijn
aangezicht;
11 Want Hij heeft mijn zeel losgemaakt,
en mij bedrukt; daarom hebben zij den
breidel voor mijn aangezicht afgeworpen.
12 Ter rechterhand staat de jeugd op,
stooten mijne voeten uit, en banen tegen
mij hunne verderfelijke wegen.
13 Zij breken mijn pad af; zij bevorderen mijne ellende; zij hebben geenen
helper *van doen.*
14 Zij komen aan, als door eene wijde
breuk; onder de verwoesting rollen zij
zich aan.
15 Men is *met* verschrikkingen tegen
mij gekeerd; elkeen vervolgt als een
wind mijne edele *ziel*, en mijn heil is als
eene wolk voorbijgegaan.
16 Daarom stort zich nu mijne ziel in
mij uit; de dagen des druks grijpen mij
aan.

[a] Ps. 111:10. Spr. 1:7; 9:10. [b] Ps. 72:12. Spr. 21:13. [c] Jes. 59:17. Efez. 6:14, enz. 1 Thess. 5:8. [d] Job 17:6. Ps. 69:13. Klaagl. 3:14, 63. [e] Job 19:19.

17 Des nachts doorboort Hij mijne been-
deren in mij, en mijne polsaderen rusten
niet.
18 Door de veelheid der kracht is mijn
kleed veranderd : Hij omgordt mij als de
kraag mijns roks.
19 Hij heeft mij in het slijk geworpen,
en ik ben gelijk geworden als stof en asch.
20 Ik schrei tot U, maar Gij antwoordt
mij niet; ik sta, maar Gij acht *niet* op
mij.
21 Gij zijt veranderd in eenen wreede
tegen mij; door de sterkte Uwer hand
wederstaat Gij mij hatelijk.
22 Gij heft mij op in den wind; Gij
doet mij *daarop* rijden, en Gij versmelt
mij het wezen:
23 Want ik weet, [a] dat Gij mij ter dood
brengen zult, en tot het huis der samen-
komst aller levenden.
24 Maar Hij zal tot den aardhoop de
hand niet uitsteken; is er bij henlieden
geschrei in zijne verdrukking?
25 [b] Weende ik niet over hem, die harde
dagen had? was mijne ziel niet beangst
over den nooddruftige?
26 *Nochtans* toen ik het goede ver-
wachtte, zoo kwam het kwade; toen ik
hoopte naar het licht, zoo kwam de
donkerheid.
27 Mijn ingewand ziedt, en is niet stil;
de dagen der verdrukking zijn mij voor-
gekomen.
28 Ik ga zwart daarheen, niet van de
zon; opstaande schreeuw ik in de ge-
meente.
29 [c] Ik ben den draken een broeder
geworden, en een metgezel der jonge
struisen.
30 [d] Mijne huid is zwart geworden over
mij, en mijn gebeente is ontstoken van
dorrigheid.
31 Hierom is mijne harp tot eene rouw-
klage geworden, en mijn orgel tot eene
stem der weenenden.

31 IK heb een verbond gemaakt met
mijne oogen; hoe zou ik dan acht
gegeven hebben op eene maagd?
2 Want wat is het deel Gods van boven?
of de erve des Almachtigen uit de hoog-
ten?
3 Is niet het verderf voor den verkeerde,
ja, wat vreemds voor de werkers der on-
gerechtigheid?
4 [e] Ziet Hij niet mijne wegen, en telt
Hij niet al mijne treden?
5 Zoo ik met ijdelheid omgegaan heb, en
mijn voet gesneld heeft tot bedriegerij:
6 Hij wege mij op, in eene rechte weeg-
schaal, en God zal mijne oprechtheid
weten.
7 Zoo mijn gang uit den weg geweken
is, en mijn hart mijne oogen nagevolgd
is, en aan mijne handen iets aankleeft,
8 Zoo moet ik zaaien, maar een ander
eten, en mijne spruiten moeten uitgewor-
teld worden!
9 [f] Zoo mijn hart verlokt is geweest tot
eene vrouw, of ik aan mijns naasten deur
geloerd heb,
10 Zoo moet mijne huisvrouw met een'
ander' malen, en anderen zich over haar
krommen!
11 Want dat is eene schandelijke daad,
en het is eene misdaad *bij* de rechters;
12 Want dat is een vuur, hetwelk tot de
verderving toe verteert, en al mijn inko-
men uitgeworteld zou hebben.
13 Zoo ik versmaad heb het recht mijns
knechts of mijner dienstmaagd, als zij
geschil hadden met mij;
14 (Want wat zou ik doen, [g] als God op-
stond? en als Hij bezoeking deed, wat
zou ik Hem antwoorden?
15 [h] Heeft Hij niet, Die mij in den buik
maakte, hem *ook* gemaakt? en één ons
in de baarmoeder bereid?)
16 Zoo ik den armen *hunne* begeerte
onthouden heb, of de oogen der weduwe
laten versmachten;
17 En mijne bete alleen gegeten heb,
zoodat de wees daarvan niet gegeten
heeft;
18 (Want van mijne jonkheid af is hij
bij mij opgetogen, als *bij* een' vader, en
van mijns moeders buik af heb ik haar
geleid;)
19 Zoo ik iemand heb zien omkomen,
omdat hij zonder kleeding was, en dat de
nooddruftige geen deksel had;
20 Zoo zijne lenden mij niet gezegend
hebben, toen hij van de vellen mijner
lammeren verwarmd werd;
21 Zoo ik mijne hand tegen den wees
bewogen heb, omdat ik in de poort mijne
hulp zag:
22 Mijn schouder valle van het schou-
derbeen, en mijn arm breke van zijne
pijp af!
23 Want het verderf Gods was bij mij
een schrik, en ik vermocht niet wegens
Zijne hoogheid.
24 Zoo ik het goud [i] tot mijne hoop
gezet heb, of tot het fijn goud gezegd
heb: Gij zijt mijn vertrouwen!
25 [k] Zoo ik blijde ben geweest, omdat
mijn vermogen groot was, en omdat
mijne hand geweldig veel verkregen
had;
26 [l] Zoo ik het licht aangezien heb,
wanneer het scheen, of de maan heerlijk
voortgaande;
27 En mijn hart verlokt is geweest in

---

[a] Hebr. 9:27. [b] Ps. 35:13, 14. Rom. 12:15. [c] Ps. 102:7. [d] Ps. 119:83. Klaagl. 4:8; 5:10.
[e] 2 Kron. 16:9. Job 34:21. Spr. 5:21; 15:3. Jer. 32:19. [f] Job 24:15. Spr. 7:25. [g] Ps. 44:22.
[h] Job 34:19. Spr. 14:31; 17:5. [i] Mark. 10:24. 1 Tim. 6:17. [k] Ps. 62:11. [l] Deut. 4:19.

het verborgen, dat mijne hand mijnen
mond gekust heeft:
28 Dat ware ook eene misdaad *bij* den
rechter; want ik zou den God van boven
verzaakt hebben.
29 [a]Zoo ik verblijd ben geweest in de
verdrukking mijns haters, en mij opge-
wekt heb, als het kwaad hem vond;
30 (Ook heb ik mijn gehemelte niet toe-
gelaten te zondigen, [b]mits door eenen
vloek zijne ziel te begeeren.)
31 Zoo de lieden mijner tent niet heb-
ben gezegd: Och, of wij van zijn vleesch
hadden, wij zouden niet verzadigd wor-
den!
32 [c]De vreemdeling overnachtte niet op
de straat; mijne deuren opende ik naar
den weg.
33 Zoo ik, gelijk Adam, mijne overtre-
dingen bedekt heb, door eigenliefde
mijne misdaad verbergende!
34 Zeker, ik kon wel eene groote menigte
geweldiglijk onderdrukt hebben; maar de
verachtste der huisgezinnen zou mij af-
geschrikt hebben; zoodat ik gezwegen zou
hebben, en ter deure niet uitgegaan zijn.
35 Och, of ik eenen hadde, die mij
hoorde! zie, mijn oogmerk is, dat de
Almachtige mij antwoorde, en dat mijne
tegenpartij een boek schrijve.
36 Zou ik het niet op mijnen schouder
dragen? ik zou het op mij binden *als*
eene kroon.
37 Het getal mijner treden zou ik hem
aanwijzen; als een vorst zou ik tot hem
naderen.
38 Zoo mijn land tegen mij roept, en
zijne voren tezamen weenen;
39 Zoo ik zijn vermogen gegeten heb
zonder geld, en de ziel zijner akkerlieden
heb doen hijgen;
40 Dat voor tarwe distelen voortkomen,
en voor gerst stinkkruid!
De woorden van Job hebben een einde.

Elíhu verontschuldigt zich, dat hij spreekt; hij berispt er Job over, dat hij zoozeer op zijne eigene gerechtigheid staat, en beweert dat het lijden tuchtiging en kastijding ten doel heeft.

32 TOEN hielden die drie mannen op
van Job te antwoorden, dewijl hij
in zijne oogen rechtvaardig was.
2 Zoo ontstak de toorn van Elíhu, den
zoon van Barácheël, den Buziet, van het
geslacht van Ram; tegen Job werd zijn
toorn ontstoken, omdat hij zijne ziel
meer rechtvaardigde dan God.
3 Zijn toorn ontstak ook tegen zijne
drie vrienden, omdat zij, geen antwoord
vindende, nochtans Job verdoemden.
4 Doch Elíhu had gewacht op Job in
het spreken, omdat zij ouder van dagen
waren dan hij.
5 Als dan Elíhu zag, dat er geen ant-
woord was in den mond van die drie
mannen, ontstak zijn toorn.
6 Hierom antwoordde Elíhu, de zoon
van Barácheël, den Buziet, en zeide: Ik
ben minder van dagen, maar gijlieden
zijt [d]stokouden; daarom heb ik ge-
schroomd en gevreesd, ulieden mijn ge-
voelen te vertoonen.
7 Ik zeide: Laat de dagen spreken, en
de veelheid der jaren wijsheid te kennen
geven.
8 [e]Zekerlijk de geest, die in den mensch
is, en de inblazing des Almachtigen,
maakt henlieden verstandig.
9 [f]De grooten zijn niet wijs, en de
ouden verstaan het recht *niet;*
10 Daarom zeg ik: Hoort naar mij; ik
zal mijn gevoelen ook vertoonen.
11 Ziet, ik heb gewacht op ulieder woor-
den; ik heb het oor gewend tot ulieder
aanmerkingen, totdat gij redenen uit-
gezocht hadt.
12 Als ik nu acht op u gegeven heb, ziet,
er is niemand, die Job overreedde, die uit
ulieden zijne redenen beantwoordde;
13 Opdat gij niet zegt: Wij hebben de
wijsheid gevonden; God heeft hem ne-
dergestooten, geen mensch.
14 Nu heeft hij tegen mij geene woor-
den gericht, en met ulieder woorden zal
ik hem niet beantwoorden.
15 Zij zijn ontzet; zij antwoorden niet
meer; zij hebben de woorden van zich
verzet.
16 Ik heb dan gewacht; maar zij spreken
niet, want zij staan stil; zij antwoorden
niet meer.
17 Ik zal mijn deel ook antwoorden;
ik zal mijn gevoelen ook vertoonen.
18 Want ik ben der woorden vol; de
geest mijns buiks benauwt mij.
19 Ziet, mijn buik is als de wijn, *die*
niet geopend is; gelijk nieuwe lederen
zakken zou hij bersten.
20 Ik zal spreken, opdat ik voor mij
lucht krijge; ik zal mijne lippen openen,
en zal antwoorden.
21 Och, dat ik niemands aangezicht aan-
neme, en tot den mensch geene bijna-
men gebruike!
22 Want ik weet geene bijnamen te ge-
bruiken: in kort zou mijn Maker mij
wegnemen.

33 EN gewisselijk, o Job! hoor toch
mijne redenen, en neem al mijne
woorden ter oore.
2 Zie nu, ik heb mijnen mond open-
gedaan; mijne tong spreekt onder mijn
gehemelte.

[a] Spr. 17:5. [b] Matth. 5:44. Rom. 12:14. [c] Hebr. 13:2. 1 Petr. 4:9. [d] Job 15:10; 32:4, 7
[e] Job 12:13; 38:36. Spr. 2:6. Pred. 2:26. Dan. 1:17; 2:21. [f] Job 12:12.

onderdrukten roepen; zij schreeuwen van
wege den arm der grooten.
10 Maar niemand zegt: Waar is God,
mijn Maker, Die de psalmen geeft in den
nacht?
11 Die ons geleerder maakt dan de beesten der aarde, en ons wijzer maakt dan
het gevogelte des hemels.
12 Daar roepen zij; [a] maar Hij antwoordt niet, wegens den hoogmoed der
boozen.
13 Gewisselijk zal God de ijdelheid niet
verhooren, en de Almachtige zal die niet
aanschouwen.
14 Dat gij ook gezegd hebt: Gij zult
Hem niet aanschouwen; er is *nochtans*
gericht voor Zijn aangezicht; wacht gij
dan op Hem.
15 [b] Maar nu, dewijl het niets is, dat
Zijn toorn *Job* bezocht heeft, en Hij *hem*
niet zeer in overvloed doorkend heeft,
16 Zoo heeft Job in ijdelheid zijnen
mond geopend, *en* zonder wetenschap
woorden vermenigvuldigd.

Elihu prijst Gods gerechtigheid en almacht, die de natuur aantoont. Hij is de volmaaktheid zelve, hoewel wij Zijne handelingen niet begrijpen.

36 ELÍHU ging nog voort, en zeide:
2 Verbeid mij een weinig, en ik zal
u aanwijzen, dat er nog redenen voor
God zijn.
3 Ik zal mijn gevoelen van verre ophalen, en mijnen Schepper gerechtigheid
toewijzen.
4 Want voorwaar, mijne woorden zullen
geene valschheid zijn; een, die oprecht is
van gevoelen, is bij u.
5 [c] Zie, God is geweldig, nochtans versmaadt Hij niet; geweldig is Hij in
kracht des harten.
6 Hij laat den goddelooze niet leven, en
het recht der ellendigen beschikt Hij.
7 [d] Hij onttrekt Zijne oogen niet van
den rechtvaardige, maar met de koningen zijn zij in den troon; [e] daar zet
Hij hen voor altoos, en zij worden verheven.
8 En zoo zij, gebonden zijnde in boeien,
vastgehouden worden met banden der
ellende,
9 Dan geeft Hij hun hun werk te kennen, en hunne overtredingen, omdat zij
de overhand genomen hebben;
10 En Hij openbaart het *voor* hunlieder
oor ter tucht, en zegt, dat zij zich van de
ongerechtigheid bekeeren zouden.
11 Indien zij hooren, en *Hem* dienen,
zoo zullen zij hunne dagen eindigen in
het goede, en hunne jaren in liefelijkheden;
12 Maar zoo zij niet hooren, zoo gaan
zij door het zwaard door, en zij geven den
geest zonder kennis.
13 En die met het hart huichelachtig
zijn, leggen toorn op; zij roepen niet,
als Hij hen gebonden heeft.
14 [f] Hunne ziel zal in de jonkheid sterven, en hun leven onder de schandjongens.
15 Hij zal den ellendige in zijne ellende
vrijmaken, en in de onderdrukking zal
Hij het *voor* hunlieder oor openbaren.
16 Alzoo zou Hij ook u afgekeerd hebben van den mond des angstes *tot* de
ruimte, onder dewelke geene benauwing
zou geweest zijn; en [g] het gericht uwer
tafel zou vol vettigheid geweest zijn;
17 Maar gij hebt het gericht des goddeloozen vervuld; het gericht en het recht
houden *u* vast.
18 Omdat er grimmigheid is, *wacht u*,
dat Hij u misschien niet met eenen klop
wegstoote, zoodat u een groot rantsoen
daar niet zou afbrengen.
19 Zou Hij uwen rijkdom achten, *dat
gij* niet in benauwdheid zoudt zijn; of
eenige versterkingen van kracht?
20 Haak niet naar dien nacht, *als* de
volken van hunne plaats opgenomen
worden.
21 Wacht u; wend u niet tot ongerechtigheid, overmits gij ze in dezen
verkoren hebt, uit oorzake van de ellende.
22 Zie, God verhoogt door Zijne kracht;
wie is een Leeraar, gelijk Hij?
23 [h] Wie heeft Hem gesteld over Zijnen
weg? of wie heeft gezegd: [i] Gij hebt
onrecht gedaan?
24 Gedenk, dat gij Zijn werk groot
maakt, hetwelk de lieden aanschouwen.
25 Alle menschen zien het aan; de
mensch schouwt *het* van verre.
26 Zie, God is groot, en wij begrijpen
het niet; [k] er is ook geene onderzoeking
van het getal Zijner jaren;
27 Want Hij trekt de druppelen der wateren op, die den regen na zijnen damp
uitgieten,
28 Welke de wolken uitgieten, *en* over
den mensch overvloediglijk afdruppen.
29 Kan men ook verstaan de uitbreidingen der wolken, *en* de krakingen
Zijner hutte?
30 Zie, Hij breidt over hem Zijn licht
uit, en de wortelen der zee bedekt Hij;
31 [l] Want daardoor richt Hij de volkeren;
Hij geeft spijze ten overvloede.
32 Met handen bedekt Hij het licht,

---

a Job 27:9. Spr. 1:28; 15:29. Jes. 1:15. Jer. 11:11. Joh. 9:31. *b* Job 11:6.
c Job 9:4; 12:13, 16; 37:23; 38, enz. *d* Ps. 33:18; 34:16. *e* Ps. 113:8. *f* Job 22:16.
g Ps. 23:5. *h* Job 34:13. *i* Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Job 8:3; 34:10. Rom. 9:14.
k Ps. 90:2; 92:9; 93:2; 102:13. Jes. 63.16. Klaagl. 5:19. Dan. 6:27. Hebr. 1:12. *l* Job 37:13.

en doet aan hetzelve verbod door dengene, die tusschen doorkomt.
33 Daarvan verkondigt Zijn geklater, *en* het vee; ook van den opgaanden *damp.*

37 OOK beeft hierover mijn hart, en springt op uit zijne plaats.
2 Hoort met aandacht [a] de beweging Zijner stem, en het geluid, *dat* uit Zijnen mond uitgaat!
3 Dat zendt Hij rechtuit onder den ganschen hemel, en Zijn licht over de einden der aarde.
4 Daarna brult Hij met de stem; Hij dondert met de stem Zijner hoogheid, en vertrekt die dingen niet, als Zijne stem zal gehoord worden.
5 God dondert met Zijne stem zeer wonderlijk; [b] Hij doet groote dingen, en wij begrijpen ze niet;
6 [c] Want Hij zegt tot de sneeuw: Wees op de aarde, en *tot* den plasregen des regens; dan is er de plasregen Zijner sterke regenen.
7 *Dan* zegelt Hij de hand van ieder mensch toe, opdat Hij kenne al de lieden Zijns werks.
8 En het gedierte gaat in loerplaatsen, en blijft in zijne holen.
9 Uit de binnenkamer komt de wervelwind, en van de verstrooiende *winden* de koude.
10 [d] Door *zijn* geblaas geeft God de vorst, zoodat de breede wateren verstijfd worden.
11 Ook vermoeit Hij de dikke wolken *door* klaarheid; Hij verstrooit de wolk Zijns lichts.
12 Die keert zich dan naar Zijnen wijzen raad *door* ommegangen, dat zij doen al wat Hij ze gebiedt, op het vlakke der wereld, op de aarde.
13 Hetzij dat Hij die tot [e] eene roede, of tot Zijn land, of tot weldadigheid beschikt.
14 Neem dit, o Job! ter oore; sta, en aanmerk de wonderen Gods.
15 Weet gij, wanneer God over dezelve orde stelt, en het licht Zijner wolk laat schijnen?
16 Hebt gij wetenschap van de opwegingen der dikke wolken; de wonderheden Desgenen, Die volmaakt is in wetenschappen?
17 Hoe uwe kleederen warm worden, als Hij de aarde stil maakt uit het Zuiden?
18 [f] Hebt gij met Hem de hemelen uitgespannen, die vast zijn, als een gegoten spiegel?
19 Onderricht ons, wat wij Hem zeggen zullen; *want* wij zullen niets ordelijk voorstellen kunnen van wege de duisternis.
20 Zal het Hem verteld worden, als ik *zoo* zou spreken? denkt iemand *dat,* gewisselijk, hij zal verslonden worden.
21 En nu ziet men het licht niet, *als het* helder is in den hemel, als de wind doorgaat, en dien zuivert;
22 *Als* van het noorden het goud komt; *maar* bij God is eene vreeselijke majesteit!
23 Den Almachtige, Dien kunnen wij niet uitvinden; Hij is [g] groot van kracht, doch *door* gericht en groote gerechtigheid verdrukt Hij niet.
24 Daarom vreezen Hem de lieden; Hij ziet geene wijzen van harte aan.

God verschijnt aan Job, en, zonder Zijne wegen te rechtvaardigen, wijst Hij Job aan, hoe groot Zijne majesteit is en de werken der schepping, onderhouding en regeering aller dingen, om alzoo Job tot ootmoed en volkomen vertrouwen te brengen.

38 DAARNA antwoordde de HEERE Job uit een onweder, en zeide:
2 [h] Wie is hij, die den raad verduistert met woorden zonder wetenschap?
3 Gord nu, als een man, uwe lenden, zoo zal Ik u vragen, en onderricht Mij.
4 Waar waart gij, [i] toen Ik de aarde grondde? geef het te kennen, indien gij kloek van verstand zijt.
5 Wie heeft hare maten gezet? want gij weet het; of wie heeft over haar een richtsnoer getrokken?
6 Waarop zijn hare grondvesten nedergezonken? of wie heeft haren hoeksteen gelegd?
7 Toen de morgensterren tezamen vroolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten.
8 Of *wie* [k] heeft de zee met deuren toegesloten, toen zij uitbrak, *en* uit de baarmoeder voortkwam?
9 Toen Ik de wolk *tot* hare kleeding stelde, en de donkerheid *tot* haren windeldoek;
10 Toen Ik voor haar *met* Mijn besluit *de aarde* doorbrak, en zette grendel en deuren,
11 En zeide: Tot hiertoe zult gij komen, en niet verder! en hier zal hij zich stellen tegen den hoogmoed uwer golven.
12 Hebt gij van uwe dagen den morgenstond geboden? hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen,
13 Opdat hij de einden der aarde vatten zou, en de goddeloozen uit haar uitgeschud zouden worden?
14 Dat zij veranderd zou worden gelijk

---

[a] Ps. 29:3. [b] Job 5:9; 9:10; 36:26. [c] Ps. 147:16. [d] Job 38:29, 30. Ps. 147:17, 18. [e] Ex. 9:18, 23. 1 Sam. 12:18, 19. Ezra 10:9. Job 36:31. [f] Gen. 1:6. [g] Job 9:4; 12:13, 16; 36:5. Ps. 99:4. [h] Job 42:3. [i] Spr. 8:29. [k] Gen. 1:9. Job 26:10. Ps. 33:7; 104:9. Spr. 8:29. Jer. 5:22.

zegelleem, en zij gesteld worden als een
kleed?
15 En dat van de goddeloozen hun licht
geweerd worde, en de hooge arm worde
gebroken?
16 Zijt gij gekomen tot aan de oorspron-
gen der zee? en hebt gij in het onderste
des afgronds gewandeld?
17 Zijn u de poorten des doods ontdekt?
en hebt gij gezien de poorten van de
schaduw des doods?
18 Zijt gij met uw verstand gekomen
tot aan de breedte der aarde? geef het
te kennen, indien gij dit alles weet.
19 Waar is de weg, *daar* het licht woont?
en de duisternis, waar is hare plaats?
20 Dat gij dat brengen zoudt tot zijne
pale, en dat gij merken zoudt de paden
zijns huizes?
21 Gij weet het; want gij waart toen
geboren, en uwe dagen zijn vele in
getal.
22 Zijt gij gekomen tot de schatkame-
ren der sneeuw? en hebt gij de schat-
kameren des hagels gezien?
23 Dien Ik ophoude tot den tijd der
benauwdheid, tot den dag des strijds en
des oorlogs!
24 Waar is de weg, *daar* het licht ver-
deeld wordt, *en* de oostenwind zich ver-
strooit op de aarde?
25 Wie deelt voor den stortregen eenen
waterloop uit, en eenen weg voor het
weerlicht der donderen?
26 Om te regenen op het land, *waar*
niemand is; *op* de woestijn, waarin geen
mensch is;
27 [a]Om het woeste en het verwoeste te
verzadigen, en om het uitspruitsel der
grasscheutjes te doen wassen.
28 Heeft de regen eenen vader? of wie
baart de druppelen des dauws?
29 Uit wiens buik komt het ijs voort?
en wie baart den rijm des hemels?
30 Als met eenen steen verbergen zich
de wateren, en het vlakke des afgronds
wordt omvat.
31 Kunt gij de liefelijkheden [b]van het
Zevengesternte binden, of de strengen
des Orions losmaken?
32 Kunt gij de Mazzarôth voortbrengen
op haren tijd? en den Wagen met zijne
kinderen leiden?
33 [c]Weet gij de verordeningen des he-
mels, of kunt gij dezelfs heerschappij op
de aarde bestellen?
34 Kunt gij uwe stem tot de wolken op-
heffen, opdat een overloed van water u
bedekke?
35 Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat
zij henenvaren? en tot u zeggen: Zie,
hier zijn wij?
36 [d]Wie heeft de wijsheid in het bin-
nenste gezet? of wie heeft den zin het
verstand gegeven?
37 Wie kan de wolken met wijsheid tel-
len? en wie kan de flesschen des hemels
nederleggen?
38 Als het stof doorgoten is tot vastig-
heid, en de kluiten samenkleven?

39 ZULT gij voor den ouden leeuw
roof jagen? [e]of de graagheid der
jonge leeuwen vervullen?
2 Als zij nederbukken in de holen, *en*
in den kuil zitten, ter loering.
3 Wie bereidt [f]de raaf haren kost, als
hare jongen tot God schreeuwen, *als* zij
dwalen, omdat er geen eten is?
4 Weet gij den tijd van het baren der
steengeiten? [g]hebt gij waargenomen den
arbeid der hinden?
5 Zult gij de maanden tellen, *die* zij
vervullen? en weet gij den tijd van haar
baren?
6 Als zij zich krommen, hare jongen met
versplijting voortbrengen, hare smarten
uitwerpen?
7 Hare jongen worden kloek, worden
groot door het koren; zij gaan uit, en
keeren niet weder tot dezelve.
8 Wie heeft den woudezel vrij henen-
gezonden? en wie heeft de banden des
wilden ezels gelost?
9 [h]Dien Ik de wildernis tot zijn huis
besteld heb, en het ziltige tot zijne
woningen:
10 Hij belacht het gewoel der stad; het
menigerlei getier des drijvers hoort hij
niet;
11 Dat hij uitspeurt op de bergen, is
zijne weide, en hij zoekt allerlei groensel
na.
12 Zal de eenhoorn u willen dienen? zal
hij vernachten aan uwe kribbe?
13 Zult gij den eenhoorn met zijn touw
aan de voren binden? zal hij de laagten
achter u eggen?
14 Zult gij op hem vertrouwen, omdat
zijne kracht groot is? en zult gij uwen
arbeid op hem laten?
15 Zult gij hem gelooven, dat hij uw
zaad zal wederbrengen, en vergaderen *tot*
uwen dorschvloer?
16 Zijn *van u* de verheugelijke vleu-
gelen der pauwen? of de vederen des
ooievaars, en des struisvogels?
17 Dat zij hare eieren in de aarde laat,
en in het stof die verwarmt;
18 En vergeet, dat de voet die drukken
kan, en de dieren des velds die vertrappen
kunnen?
19 Zij verhardt zich tegen hare jongen,
alsof zij de hare niet waren; haar arbeid
is tevergeefs, *omdat* zij zonder vreeze is.
20 Want God heeft haar van wijsheid

---

[a] Ps. 107:35. [b] Job 9:9. Amos 5:8. [c] Jer. 31:35. [d] Job 32:8. Pred. 2:26. Dan. 1:17.
[e] Ps. 104:21. [f] Ps. 147:9. Matth. 6:26. [g] Ps. 29:9. [h] Job 24:5. Jer. 2:24.

ontbloot, en heeft haar des verstands
niets medegedeeld.
21 Als het tijd is, verheft zij zich in de
hoogte; zij belacht het paard en zijnen
rijder.
22 Zult gij het paard sterkte geven? kunt
gij zijnen hals met donder bekleeden?
23 Zult gij het beroeren als eenen sprinkhaan?
de pracht van zijn gesnuif is eene
verschrikking.
24 Het graaft in den grond, en het is
vroolijk in zijne kracht; en trekt uit,
den geharnaste tegemoet.
25 Het belacht de vreeze, en wordt niet
ontsteld, en keert niet wederom van wege
het zwaard.
26 Tegen hem ratelt de pijlkoker, het
vlammig ijzer der spies en der lans.
27 Met schudding en beroering slokt het
de aarde op, en gelooft niet, dat het is het
geluid der bazuin.
28 In het volle geklank der bazuin, zegt
het: Heah! en riekt den krijg van verre,
den donder der vorsten en het gejuich.
29 Vliegt de sperwer door uw verstand?
en breidt hij zijne vleugelen uit naar het
zuiden?
30 Is het naar uw bevel, dat de arend
zich omhoog verheft, [a] en dat hij zijn
nest in de hoogte maakt?
31 Hij woont en vernacht in de steenrots,
op de scherpte der steenrots en der
vaste plaats.
32 Van daar speurt hij de spijze op;
zijne oogen zien van verre af.
33 Ook zuipen zijne jongen bloed; en
[b] waar verslagenen zijn, daar is hij.
34 En de HEERE antwoordde Job, en
zeide:
35 Is het twisten met den Almachtige,
onderrichten? wie God bestraft, die antwoorde
daarop.
36 Toen antwoordde Job den HEERE,
en zeide:
37 Zie, ik ben te gering; wat zou ik
U antwoorden? [c] ik leg mijne hand op
mijnen mond.
38 Eenmaal heb ik gesproken, maar zal
niet antwoorden; of tweemaal, maar zal
niet voortvaren.

40 EN de HEERE antwoordde Job uit
een onweder, en zeide:
2 Gord nu als een man uwe lenden; Ik
zal u vragen, en onderricht Mij.
3 Zult gij ook [d] Mijn oordeel teniete
maken? zult gij Mij verdoemen, opdat
gij rechtvaardig zijt?
4 Hebt gij eenen arm gelijk God? en
kunt gij gelijk Hij met de stem donderen?
5 Versier u nu met voortreffelijkheid en
hoogheid, en bekleed u met majesteit en
heerlijkheid!
6 Strooi de verbolgenheden uws toorns
uit, en zie allen hoogmoedige, en verneder
hem!
7 Zie allen hoogmoedige, *en* breng hem
ten onder; en verpletter de goddeloozen
in hunne plaats!
8 Verberg hen tezamen in het stof;
verbind hunne aangezichten in het verborgen!
9 Dan zal Ik ook u loven, omdat uwe
rechterhand u zal verlost hebben.
10 Zie nu *den* Behémoth, welken Ik gemaakt
heb nevens u; hij eet hooi, gelijk
een rund.
11 Zie toch, zijne kracht is in zijne
lenden, en zijne macht in den navel
zijns buiks.
12 Als het hem lust, zijn staart is als
een ceder; de zenuwen zijner schaamte
zijn doorvlochten.
13 Zijne beenderen zijn *als* vast koper;
zijne gebeenten zijn als ijzeren handboomen.
14 Hij is een hoofdstuk der wegen Gods;
Die hem gemaakt heeft, heeft *hem* zijn
zwaard aangehecht.
15 Omdat de bergen hem voeder voortbrengen,
daarom spelen al de dieren des
velds aldaar.
16 Onder schaduwachtige boomen ligt
hij neder, in eene schuilplaats des riets
en des slijks.
17 De schaduwachtige boomen bedekken
hem, elkeen met zijne schaduw; de
beekwilgen omringen hem.
18 Zie, hij doet de rivier geweld aan,
en verhaast zich niet; hij vertrouwt, dat
hij de Jordaan in zijnen mond zou kunnen
intrekken.
19 Zou men hem voor zijne oogen kunnen
vangen? zou men *hem* met strikken
den neus doorboren kunnen?
20 Zult gij den Leviathan met den angel
trekken, of zijne tong met een koord, *dat*
gij laat nederzinken?
21 Zult gij hem eene bieze in den neus
leggen? of met een' doorn zijne kaak
doorboren?
22 Zal hij aan u vele smeekingen maken?
zal hij zachtkens tot u spreken?
23 Zal hij een verbond met u maken?
zult gij hem aannemen tot eenen eeuwigen
slaaf?
24 Zult gij met hem spelen gelijk *met*
een vogeltje? of zult gij hem binden
voor uwe jonge dochters?
25 Zullen de metgezellen over hem een'
maaltijd bereiden? zullen zij hem deelen
onder de kooplieden?
26 Zult gij zijne huid met haken vullen,
of met een' visscherskrauwel zijn hoofd?
27 Leg uwe hand op hem; gedenk des
strijds: doe het niet meer.
28 Zie, zijne hoop zal feilen; zal hij ook
voor zijn gezicht nedergeslagen worden?

[a] Jer. 49:16. Obadja vs. 4. [b] Matth. 24:28. Luk. 17:37. [c] Ps. 39:10. [d] Ps. 51:6. Rom. 3:4.

41 NIEMAND is *zoo* koen, dat hij hem
opwekken zou; wie is dan hij, die
zich voor Mijn aangezicht stellen zou?
2 [a] Wie heeft Mij voorgekomen, dat Ik
hem zou vergelden? [b] wat onder den gan-
schen hemel is, is Mijne.
3 Ik zal zijne leden niet verzwijgen, noch
het verhaal *zijner* sterkte, noch de be-
valligheid zijner gestaltenis.
4 Wie zou het opperste zijns kleeds
ontdekken? wie zou met zijnen dubbelen
breidel *hem* aankomen?
5 Wie zou de deuren zijns aangezichts
opendoen? rondom zijne tanden is ver-
schrikking.
6 Zeer uitnemend zijn zijne sterke schil-
den, elkeen gesloten *als* met een nauw-
drukkend zegel.
7 Het eene is *zoo* na aan het andere, dat
de wind daar niet tusschen kan komen.
8 Zij kleven aan elkander; zij vatten
zich samen, dat zij zich niet scheiden.
9 Elkeene zijner niezingen doet een licht
schijnen, en zijne oogen zijn als de
oogleden des dageraads.
10 Uit zijnen mond gaan fakkelen; vu-
rige vonken raken er uit.
11 Uit zijne neusgaten komt rook voort,
als *uit* eenen ziedenden pot en ruimen
ketel.
12 Zijn adem zou kolen doen vlammen,
en eene vlam komt uit zijnen mond voort.
13 In zijnen hals herbergt de sterkte;
voor hem springt zelfs de droefheid van
vreugde op.
14 De stukken van zijn vleesch kleven
samen; elkeen is vast in hem: het wordt
niet bewogen.
15 Zijn hart is vast gelijk een steen; ja,
vast gelijk een deel van den ondersten
molensteen.
16 Van zijn verheffen schromen de ster-
ken; om *zijner* doorbrekingen wille ont-
zondigen zij zich.
17 Raakt hem iemand met het zwaard,
dat zal niet bestaan: spies, schicht noch
pantsier.
18 Hij acht het ijzer voor stroo, en het
staal voor verrot hout.
19 De pijl zal hem niet doen vlieden;
de slingersteenen worden hem in stoppe-
len veranderd.
20 De werpsteenen worden door *hem*
geacht als stoppelen, en hij belacht de
drilling der lans.
21 Onder hem zijn scherpe scherven; hij
spreidt zich op het puntachtige, *als* op
slijk.
22 Hij doet de diepte zieden gelijk een'
pot; hij stelt de zee als eene apothekers-
kokerij.
23 Achter zich verlicht hij het pad; men
zou den afgrond voor grijzigheid houden.
24 Op de aarde is niets met hem te
vergelijken, die gemaakt is, om zonder
schrik te wezen.
25 Hij aanziet alles, wat hoog is; hij is
een koning over alle jonge hoogmoedige
dieren.

Job bekent zijne schuld, en geeft Gode de eere; bidt daarna voor zijne vrienden, wordt uit zijn lijden verlost en dubbel zoo rijk gezegend als tevoren.

42 TOEN antwoordde Job den HEERE,
en zeide:
2 Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat
geene van uwe gedachten kan afgesneden
worden.
3 [c] Wie is hij, *zegt Gij*, die den raad ver-
bergt zonder wetenschap? zoo heb ik dan
verhaald, hetgeen ik niet verstond, [d] din-
gen, die voor mij te wonderbaar waren,
die ik niet wist.
4 Hoor toch, en ik zal spreken; ik zal U
vragen, en onderricht Gij mij.
5 Met het gehoor des oors heb ik U
gehoord, maar nu ziet U mijn oog.
6 Daarom verfoei ik *mij*, en ik heb be-
rouw in stof en asch.
7 Het geschiedde nu, nadat de HEERE
die woorden tot Job gesproken had, dat
de HEERE tot Elífaz, den Temaniet,
zeide: Mijn toorn is ontstoken tegen u,
en tegen uwe twee vrienden; want gijlie-
den hebt niet recht van Mij gesproken,
gelijk als Mijn knecht Job.
8 Daarom neemt nu voor ulieden zeven
varren en zeven rammen, en gaat henen
tot Mijnen knecht Job, en offert brand-
offer voor ulieden, en laat Mijnen knecht
Job voor ulieden bidden; want zekerlijk,
Ik zal zijn aangezicht aannemen, opdat
Ik aan ulieden niet doe naar uwe dwaas-
heid; want gijlieden hebt niet recht van
Mij gesproken, gelijk Mijn knecht Job.
9 Toen gingen Elífaz, de Temaniet, en
Bildad, de Suhiet, *en* Zofar, de Naäma-
thiet, henen, en deden, gelijk als de HEERE
tot hen gesproken had; en de HEERE nam
het aangezicht van Job aan.
10 En de HEERE wendde de gevangenis
van Job, toen hij gebeden had voor zijne
vrienden; en de HEERE vermeerderde al
hetgeen Job gehad had tot dubbel zoo veel.
11 Ook kwamen tot hem al zijne broe-
ders, en al zijne zusters, en allen, die hem
tevoren gekend hadden, en aten brood
met hem in zijn huis, en beklaagden hem,
en vertroostten hem over al het kwaad,
dat de HEERE over hem gebracht had; en
zij gaven hem een iegelijk een stuk gelds,
een iegelijk ook een gouden voorhoofd-
siersel.
12 En de HEERE zegende Jobs laatste
meer dan zijn eerste; want hij had veer-

[a] Rom. 11:35. [b] Ex. 19:5. Deut. 10:14. Ps. 24:1; 50:12. 1 Kor. 10:26, 28. [c] Job 38:2.
[d] Ps. 40:6; 131:1; 139:6.

tien duizend schapen, en zes duizend kemelen, en duizend juk runderen, en duizend ezelinnen.
13 Daartoe had hij zeven zonen en drie dochteren.
14 En hij noemde den naam der eerste Jemíma, en den naam der tweede Kezía, en den naam der derde Kerenhappûch.
15 En er werden zoo schoone vrouwen niet gevonden in het gansche land, als de dochteren van Job; en haar vader gaf haar erfdeel onder hare broederen.
16 En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.
17 En Job stierf, oud en der dagen zat.

HET * BOEK

DER

PSALMEN.

* Luk. 20:42. Hand. 1:20.

PSALM 1.

De gelukzaligheid der vromen, de ellendige staat der goddeloozen.

WELGELUKZALIG is de man, [a] die niet wandelt in den raad der goddeloozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotteren;
2 [b] Maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt Zijne wet dag en nacht.
3 Want hij zal zijn als een [c] boom, geplant aan waterbeken, die zijne vrucht geeft op zijnen tijd, en welks blad niet afvalt; en al wat hij doet, zal wel gelukken.
4 Alzoo zijn de goddeloozen niet, maar als [d] het kaf, dat de wind henendrijft.
5 Daarom zullen de goddeloozen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen.
6 Want de HEERE kent den weg der rechtvaardigen; maar de weg der goddeloozen zal vergaan.

PSALM 2.

Strijd en zegepraal van den Messias.

WAAROM [e] woeden de Heidenen, en bedenken de volken ijdelheid?
2 De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen tezamen tegen den HEERE, en tegen Zijnen Gezalfde, *zeggende:*
3 Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen!
4 Die in den hemel woont, zal lachen; de HEERE zal hen bespotten.
5 Dan zal Hij tot hen spreken in Zijnen toorn, en in Zijne grimmigheid zal Hij hen verschrikken.
6 Ik toch heb Mijnen Koning gezalfd over Zion, den berg Mijner heiligheid.
7 Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: [f] Gij zijt Mijn Zoon; heden heb Ik U gegenereerd.
8 Eisch van Mij, [g] en Ik zal de Heidenen geven *tot* Uw erfdeel, en de einden der aarde *tot* Uwe bezitting.
9 [h] Gij zult hen verpletteren met eenen ijzeren schepter; gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat.
10 Nu dan, gij, koningen! handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen, gij rechters der aarde!
11 Dient den HEERE met vreeze, en verheugt u met beving.
12 Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij *op* den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. [i] Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

PSALM 3.

Gods getrouwheid in tegenspoed.

EEN psalm van David, als hij [k] vlood voor het aangezicht van zijnen zoon Absalom.
2 O HEERE! hoe zijn mijne tegenpartijders vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op.
3 Velen zeggen van mijne ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.
4 Doch Gij, HEERE! zijt een Schild voor mij, mijne eere, en Die mijn hoofd opheft.
5 Ik riep met mijne stem tot den HEERE, en Hij verhoorde mij van den berg Zijner heiligheid. Sela.

---

[a] Ps. 26:4. Spr. 1:10, 15; 4:14, 15. 1 Kor. 15:33. Efez. 5:11. [b] Deut. 6:6, enz.; 17:19. Joz. 1:8. Ps. 119:1, enz. [c] Jer. 17:8. [d] Job 21:18. Ps. 35:5. Jes. 17:13; 29:5. Hos. 13:3. [e] Hand. 4:25. [f] Hand. 13:33. Hebr. 1:5; 5:5. [g] Ps. 22:28; 72:8. [h] Openb. 2:27; 19:15. [i] Ps. 34:9. Spr. 16:20. Jes. 30:18. Jer. 17:7. Rom. 9:33; 10:11. 1 Petr. 2:6 [k] 2 Sam. 15–18.

6 [a] Ik lag neder en sliep ; ik ontwaakte,
want de HEERE ondersteunde mij.
7 [b] Ik zal niet vreezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen
mij zetten.
8 Sta op, HEERE ! verlos mij, mijn
God ! want Gij hebt al mijne vijanden
op het kinnebakken geslagen ; de tanden
der goddeloozen hebt Gij verbroken.
9 [c] Het heil is des HEEREN; Uw zegen
is over Uw volk. Sela.

PSALM 4.

Gebed tot God in de benauwdheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 Als ik roep, verhoor mij, o God mijner
gerechtigheid ! in benauwdheid hebt Gij
mij ruimte gemaakt ; wees mij genadig,
en hoor mijn gebed.
3 Gij mannen ! hoe lang zal mijne eere
tot schande zijn ? *hoe lang* zult gij de
ijdelheid beminnen, de leugen zoeken ?
Sela.
4 Weet toch, dat de HEERE Zich eenen
gunstgenoot heeft afgezonderd ; de
HEERE zal hooren, als ik tot Hem roep.
5 [d] Zijt beroerd, en zondigt niet ; spreekt
in ulieder hart op uw leger, en zijt stil.
Sela.
6 Offert [e] offeranden der gerechtigheid,
en vertrouwt op den HEERE.
7 Velen zeggen : Wie zal ons het goede
doen zien ? verhef Gij over ons het licht
Uws aanschijns, o HEERE !
8 Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren
en hun most vermenigvuldigd zijn.
9 [f] Ik zal in vrede tezamen nederliggen
en slapen ; want Gij, o HEERE ! alleen
zult mij [g] doen zeker wonen.

PSALM 5.

Rampen, die de goddeloozen te wachten hebben ; zegeningen, die voor de rechtvaardigen zijn weggelegd.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Nechilôth.
2 O HEERE ! neem mijne redenen ter
oore ; versta mijne overdenking.
3 Merk op de stem mijns geroeps, o
mijn Koning en mijn God ! want tot U
zal ik bidden.
4 Des morgens, HEERE ! zult Gij mijne
stem hooren ; des morgens zal ik *mij* tot
U schikken, en wacht houden.
5 Want Gij zijt geen God, Die lust
heeft aan goddeloosheid ; de booze zal
bij U niet verkeeren.
6 De onzinnigen zullen voor Uwe oogen
niet bestaan ; Gij haat alle werkers der
ongerechtigheid.
7 Gij zult de leugensprekers verdoen ;
van den man des bloeds en des bedrogs
heeft de HEERE eenen gruwel.
8 Maar ik zal door de grootheid Uwer
goedertierenheid in Uw huis ingaan ; ik
zal mij buigen naar het paleis Uwer heiligheid, in Uwe vreeze.
9 HEERE ! leid mij in Uwe gerechtigheid, om mijner verspieders wil ; richt
Uwen weg voor mijn aangezicht ;
10 Want in hunnen mond is niets
rechts ; hun binnenste is enkel verderving ; [h] hunne keel is een open graf ; met
hunne tong vleien zij.
11 Verklaar hen schuldig, o God ! laat
hen vervallen van hunne raadslagen ;
drijf hen henen om de veelheid hunner
overtredingen ; want zij zijn wederspannig tegen U.
12 Maar laat verblijd zijn allen, die op
U betrouwen, tot in eeuwigheid ; laat hen
juichen, omdat Gij hen overdekt ; en laat
in U van vreugde opspringen, die Uwen
Naam liefhebben.
13 Want Gij, HEERE ! zult den rechtvaardige zegenen ; Gij zult hem met
goedgunstigheid kronen, als met eene
rondas.

PSALM 6.

David neemt de toevlucht tot Gods barmhartigheid om vergiffenis en verlossing te verkrijgen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth, op de
Scheminîth.
2 O, HEERE ! [i] straf mij niet in Uwen
toorn, en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid !
3 Wees mij genadig, HEERE ! want ik
ben verzwakt ; genees mij, HEERE ! want
mijne beenderen zijn verschrikt.
4 Ja, mijne ziel is zeer verschrikt ; en
Gij, HEERE ! hoe lange ?
5 Keer weder, HEERE ! red mijne ziel ;
verlos mij, om Uwer goedertierenheid
wil ;
6 Want in den dood is Uwer geene gedachtenis : wie zal U loven in het graf ?
7 Ik ben moede van mijn zuchten ; ik
doe mijn bed den ganschen nacht zwemmen ; ik doornat mijne bedstede met
mijne tranen.
8 Mijn oog is doorknaagd van verdriet,
is veroud, wegens al mijne tegenpartijders.
9 [k] Wijkt van mij, al gij werkers der
ongerechtigheid ! want de HEERE heeft
de stem mijns geweens gehoord.
10 De HEERE heeft mijne smeeking ge-

---

[a] Ps. 4:9. [b] Ps. 27:3. [c] Spr. 21:31. Jes. 43:11. Jer. 3:23. Hos. 13:4. Openb. 7:10 ; 19:1.
[d] Efez. 4:26. [e] Deut. 33:19. Ps. 51:21. [f] Ps. 3:6. [g] Lev. 26:5. Deut. 12:10 ; 33:28.
[h] Ps. 34:17 ; 94:20. Rom. 3:13. [i] Ps. 38:2. [k] Matth. 7:23 ; 25:41. Luk. 13:27.

hoord; de HEERE zal mijn gebed aannemen.
11 Al mijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden; zij zullen terugkeeren; zij zullen in een oogenblik beschaamd worden.

PSALM 7.

David door wreede vijanden omringd, stelt zijn vertrouwen op God, en beroept zich op zijne onschuld.

DAVIDS Schiggajôn, dat hij den
HEERE gezongen heeft, over de woorden
van Cusch, den zoon van Jemini.
2 HEERE, mijn God! op U betrouw ik;
verlos mij van al mijne vervolgers, en
red mij;
3 Opdat hij mijne ziel niet roove als
een leeuw, verscheurende, terwijl er geen
verlosser is.
4 HEERE, mijn God! indien ik dat gedaan
heb; indien er onrecht in mijne
handen is;
5 Indien ik kwaad vergolden heb dien,
die vrede met mij had (ja, ik heb dien
gered, die mij zonder oorzaak benauwde!):
6 Zoo vervolge de vijand mijne ziel, en
achterhale ze, en vertrede mijn leven ter
aarde, en doe mijne eere in het stof
wonen! Sela.
7 Sta op, HEERE! in Uwen toorn, verhef
U om de verbolgenheden mijner
benauwers, en ontwaak tot mij; Gij hebt
het gericht bevolen:
8 Zoo zal de vergadering der volken U
omsingelen; keer dan boven haar weder
in de hoogte.
9 De HEERE zal den volken recht doen;
richt mij, HEERE! naar mijne gerechtigheid,
en naar mijne oprechtheid, *die*
bij mij is.
10 Laat toch de boosheid der goddeloozen
een einde nemen; maar bevestig
den rechtvaardige, Gij, Die [a] harten en
nieren beproeft, o rechtvaardige God!
11 Mijn schild is bij God, Die de oprechten
van hart behoudt.
12 God is een rechtvaardig Rechter, en
een God, Die ten allen dage toornt.
13 Indien hij zich niet bekeert, zoo zal
Hij Zijn zwaard wetten; Hij heeft Zijnen
boog gespannen, en dien bereid,
14 En heeft doodelijke wapenen voor
hem gereed gemaakt; Hij zal Zijne
pijlen tegen de hittige vervolgers te werk
stellen.
15 Ziet, [b] hij is in arbeid van ongerechtigheid,
en is zwanger van moeite; hij
zal leugen baren.
16 [c] Hij heeft eenen kuil gedolven, en
dien uitgegraven; maar hij is gevallen in
de groeve, *die* hij gemaakt heeft.
17 Zijne moeite zal op zijn hoofd wederkeeren,
en zijn geweld op zijnen
schedel nederdalen.
18 Ik zal den HEERE loven naar Zijne
gerechtigheid, en den Naam des HEEREN,
des Allerhoogsten, psalmzingen.

PSALM 8.

David verheft ten hoogste Gods majesteit, almacht en wonderbare regeering; inzonderheid Zijne goedertierenheid over den ellendigen mensch.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester,
op de Gitthith.
2 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk
is Uw Naam op de gansche aarde! Gij,
Die Uwe majesteit gesteld hebt boven de
hemelen.
3 Uit [d] den mond der kinderkens en der
zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest,
om Uwer tegenpartijen wil, om den
vijand en wraakgierige te doen ophouden.
4 Als ik Uwen hemel aanzie, het werk
Uwer vingeren, de maan en de sterren,
die Gij bereid hebt;
5 [e] Wat is de mensch, dat Gij zijner
gedenkt? en de zoon des menschen, dat
Gij hem bezoekt?
6 En hebt hem een weinig minder gemaakt
dan de engelen, en hebt hem met
eere en heerlijkheid gekroond?
7 Gij doet hem heerschen over de werken
Uwer handen; [f] Gij hebt alles onder
zijne voeten gezet:
8 Schapen en ossen, allen die; ook mede
de dieren des velds,
9 Het gevogelte des hemels, en de visschen
der zee: hetgeen de paden der zeeën
doorwandelt.
10 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk
is Uw Naam op de gansche aarde!

PSALM 9.

Dankzegging voor eene groote verlossing.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester,
op Mûth-Labben.
2 Ik zal den HEERE loven met mijn
gansche hart; ik zal al Uwe wonderen
vertellen.
3 In U zal ik mij verblijden, en van
vreugde opspringen; ik zal Uwen Naam
psalmzingen, o Allerhoogste!
4 Omdat mijne vijanden achterwaarts
gekeerd, gevallen en vergaan zijn van
Uw aangezicht;
5 Want Gij hebt mijn recht en mijne
rechtszaak afgedaan; Gij hebt gezeten op
den troon, o, Rechter der gerechtigheid!

---

[a] 1 Kron. 28:9. Jer. 11:20; 17:10; 20:12. Openb. 2:23. [b] Job 15:35. Jes. 59:4. [c] Job 4:8. Ps. 9:16; 10:2. Spr. 5:22; 26:27. Pred. 10:8. [d] Matth. 21:16. [e] Job 7:17. Ps. 144:3. Hebr. 2:6. [f] 1 Kor. 15:27.

6 Gij hebt de Heidenen gescholden, den goddelooze verdaan, hunnen naam uitgedelgd, tot in eeuwigheid en altoos.
7 O vijand! zijn de verwoestingen voleind in eeuwigheid? en hebt gij de steden uitgeroeid? hunlieder gedachtenis is *met* hen vergaan.
8 Maar de HEERE zal in eeuwigheid zitten; Hij heeft Zijnen troon bereid ten gerichte;
9 [a]En Hijzelf zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken oordeelen in rechtmatigheden.
10 [b]En de HEERE zal een Hoog Vertrek zijn voor den verdrukte, een Hoog Vertrek in tijden van benauwdheid.
11 En die Uwen Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.
12 Psalmzingt den HEERE, Die te Zion woont; verkondigt onder de volken Zijne daden.
13 Want Hij zoekt de bloedstortingen; Hij gedenkt derzelve; Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.
14 Wees mij genadig, HEERE! zie mijne ellende aan, van mijne haters *mij aangedaan*, Gij, Die mij verhoogt uit de poorten des doods;
15 Opdat ik Uwen ganschen lof in de poorten der dochter van Zion vertelle, dat ik mij verheuge in Uw heil.
16 [c]De Heidenen zijn gezonken in de groeve, *die* zij gemaakt hadden; hunlieder voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden.
17 De HEERE is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddelooze is verstrikt in het werk zijner handen! Higgajon, Sela.
18 De goddeloozen zullen terugkeeren, naar de hel toe, alle God vergetende Heidenen;
19 Want de nooddruftige zal niet voor altoos vergeten worden, *noch* de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.
20 Sta op, HEERE! laat den mensch zich niet versterken; laat de Heidenen voor Uw aangezicht geoordeeld worden.
21 O HEERE! jaag hun vreeze aan; laat de Heidenen weten, *dat* zij menschen zijn. Sela.

PSALM 10.

Toevluchtneming tot God tegenover de vermetelheid der vervolgers.

O HEERE! waarom staat Gij van verre? *waarom* verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?
2 De goddelooze vervolgt hittiglijk in hoogmoed den ellendige; [d]laat hen gegrepen worden in de aanslagen, die zij bedacht hebben.
3 Want de goddelooze roemt over den wensch zijner ziel; hij zegent den gierigaard; hij lastert den HEERE.
4 De goddelooze, gelijk hij zijn' neus omhoog steekt, onderzoekt niet; [e]al zijne gedachten zijn, dat er geen God is.
5 Zijne wegen maken ten allen tijde smarte; Uwe oordeelen zijn eene hoogte, verre van hem; al zijne tegenpartijders, die blaast hij aan.
6 Hij zegt in zijn hart: Ik zal niet wankelen; want *ik* zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn.
7 [f]Zijn mond is vol van vloek, en bedriegerijen, en list; onder zijne tong is moeite en ongerechtigheid.
8 Hij zit in de achterlage der hoeven; in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige; zijne oogen verbergen zich tegen den arme.
9 Hij legt lagen in eene verborgene plaats, gelijk een leeuw in zijn hol; hij legt lagen, om den ellendige te rooven; hij rooft den ellendige, als hij hem trekt in zijn net.
10 Hij duikt neder, hij buigt zich; en de arme hoop valt in zijne sterke *pooten*.
11 [g]Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten; Hij heeft Zijn aangezicht verborgen; Hij ziet niet in eeuwigheid.
12 Sta op, HEERE God! hef Uwe hand op; vergeet de ellendigen niet.
13 Waarom lastert de goddelooze God? zegt in zijn hart: Gij zult het niet zoeken?
14 Gij ziet het *immers;* want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uwe hand geve; op U verlaat zich de arme; Gij zijt geweest een Helper van den wees.
15 Breek den arm des goddeloozen en boozen; zoek zijne goddeloosheid, *totdat* Gij haar niet vindt.
16 [h]De HEERE is Koning eeuwiglijk en altoos; de Heidenen zijn vergaan uit Zijn land.
17 HEERE! Gij hebt den wensch der zachtmoedigen gehoord; Gij zult hun hart sterken; Uw oor zal opmerken,
18 Om den wees en verdrukte recht te doen; opdat een mensch van de aarde niet meer voortvare geweld te bedrijven.

PSALM 11.

God behoudt de Zijnen, en straft de goddeloozen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
Ik betrouw op den HEERE; hoe zegt

[a] Ps. 96:13; 98:9. [b] Ps. 37:39; 46:2; 91:2. [c] Ps. 7:16. [d] Ps. 7:16; 9:16. Spr. 5:22. [e] Ps. 14:1; 53:2. [f] Rom. 3:14. [g] Ps. 94:7. [h] Ps. 29:10; 145:13; 146:10. Jer. 10:10. Klaagl. 5:19. Dan. 4:3; 6:27. 1 Tim. 1:17.

gijlieden tot mijne ziel: Zwerft henen *naar* ulieder gebergte, *als* een vogel?
2 Want, ziet, de goddeloozen spannen den boog: zij schikken hunne pijlen op de pees, om in het donkere te schieten naar de oprechten van harte.
3 Zekerlijk, de fondamenten worden omgestooten; wat heeft de rechtvaardige bedreven?
4 De HEERE is in het paleis Zijner heiligheid; des HEEREN troon is in den hemel; Zijne oogen aanschouwen, Zijne oogleden proeven de menschenkinderen.
5 De HEERE proeft den rechtvaardige; maar den goddelooze, en dien, die geweld liefheeft, haat Zijne ziel.
6 Hij zal op de goddeloozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns bekers zijn;
7 Want de HEERE is rechtvaardig; Hij heeft gerechtigheden lief; Zijn aangezicht aanschouwt den oprechte.

PSALM 12.

De leugen heerscht onder de menschen; God is waarheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Scheminîth.
2 Behoud, o HEERE! want [a] de goedertierene ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschenkinderen.
3 Zij spreken valschheid, een ieder met zijnen naaste, *met* vleiende lippen; zij spreken met een dubbel hart.
4 De HEERE snijde af alle vleiende lippen, de grootsprekende tong;
5 Die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onze! wie is heer over ons?
6 Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast.
7 [b] De redenen des HEEREN zijn reine redenen, zilver, gelouterd in eenen aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal.
8 Gij, HEERE! zult hen bewaren; Gij zult hen behoeden voor dit geslacht, tot in eeuwigheid.
9 De goddeloozen draven rondom, wanneer de snoodsten van des menschen kinderen verhoogd worden.

PSALM 13.

Toevluchtneming tot God in den angst.—Blij vertrouwen op Hem.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Hoe lang, HEERE! zult Gij mijner steeds vergeten? hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?
3 Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijne ziel? droefenis in mijn hart bij dag? Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn?
4 Aanschouw, verhoor mij, HEERE, mijn God! verlicht mijne oogen, opdat ik *in* den dood niet ontslape;
5 Opdat niet mijn vijand zegge: Ik heb hem overmocht; [c] mijne tegenpartijders zich verheugen, wanneer ik zou wankelen.
6 Maar ik vertrouw op Uwe goedertierenheid; mijn hart zal zich verheugen in Uw heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft.

PSALM 14.

Bedorvenheid der menschen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
[d] De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij verderven het; zij maken het gruwelijk *met hun* werk; [e] er is niemand, die goed doet.
2 De HEERE heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.
3 Zij zijn allen afgeweken; tezamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één.
4 Hebben dan alle werkers der ongerechtigheid geene kennis: die mijn volk opeten, *alsof* zij brood aten? Zij roepen den HEERE niet aan.
5 Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard; want God is bij het geslacht des rechtvaardigen.
6 Gijlieden beschaamt den raad des ellendigen, omdat de HEERE zijne Toevlucht is.
7 Och, dat Israëls verlossing uit Zion *kwame!* Als de HEERE de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeeren, *dan* zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 15.

Hoedanigheden van den waren geloovige.

EEN psalm van David.
HEERE! wie zal verkeeren in Uwe tent? wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid?
2 [f] Die oprecht wandelt, en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart de waarheid spreekt;
3 Die met zijne tong niet achterklapt, zijnen metgezellen geen kwaad doet, en geene smaadrede opneemt tegen zijnen naaste;

---

[a] Jes. 57:1. [b] 2 Sam. 22:31. Ps. 18:31; 119:140. Spr. 30:5. [c] Ps. 25:2.
[d] Ps. 10:4; 53:2. [e] Rom. 3:10. [f] Ps. 24:4. Jes. 33:15.

4 In wiens oogen de verworpene veracht is, maar hij eert degenen, die den HEERE vreezen; heeft hij gezworen tot *zijne* schade, evenwel verandert hij niet;
5 Die zijn geld niet geeft op woeker, en geen geschenk neemt tegen den onschuldige. Die deze dingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid.

PSALM 16.

Vertrouwen en geluk van den geloovige.— Zekerheid van het eeuwige leven.

EEN gouden kleinood van David
Bewaar mij, o God! want ik betrouw op U;
2 *O mijne ziel!* gij hebt tot den HEERE gezegd: Gij zijt de HEERE; [a] mijne goedheid *raakt* niet tot U,
3 *Maar* tot de heiligen, die op de aarde zijn, en de heerlijken, in welke al mijn lust is.
4 De smarten dergenen, die eenen anderen *God* begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden; ik zal hunne drankofferen van bloed niet offeren, en hunne namen op mijne lippen niet nemen.
5 [b] De HEERE is het deel mijner erve en mijns bekers; Gij onderhoudt mijn lot.
6 De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, eene schoone erfenis is mij geworden.
7 Ik zal den HEERE loven, Die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijne nieren.
8 [c] Ik stel den HEERE geduriglijk voor mij; omdat Hij aan mijne rechterhand is, zal ik niet wankelen.
9 Daarom is mijn hart verblijd, en mijne eere verheugt zich; ook zal mijn vleesch zeker wonen;
10 [d] Want Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie.
11 Gij zult mij het pad des levens bekend maken; verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uwe rechterhand, eeuwiglijk.

PSALM 17.

David wijst op zijne oprechtheid en onschuld, en stelt zijn vertrouwen op Gods gerechtigheid om bewaring en bescherming tegen zijne vervolgers te ontvangen.

EEN gebed van David.
HEERE! hoor de gerechtigheid; merk op mijn geschrei; neem ter oore mijn gebed, met onbedriegelijke lippen *gesproken*.
2 Laat mijn recht van voor Uw aangezicht uitgaan; laat Uwe oogen de billijkheden aanschouwen.
3 Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts bezocht; Gij hebt mij getoetst; Gij vindt niets; *hetgeen* ik gedacht heb, overtreedt mijn mond niet.
4 Aangaande de handelingen des menschen, ik heb mij, naar het woord Uwer lippen, gewacht voor de paden des inbrekers;
5 Houdende mijne gangen in Uwe sporen, opdat mijne voetstappen niet zouden wankelen.
6 Ik roep U aan, omdat Gij mij verhoort; o God! neig Uw oor tot mij; hoor mijne rede.
7 Maak Uwe weldadigheden wonderbaar, Gij, Die verlost degenen, die op *U* betrouwen, van degenen, die tegen Uwe rechterhand opstaan!
8 Bewaar mij als het zwart des oogappels; verberg mij onder de schaduw Uwer vleugelen,
9 Voor het aangezicht der goddeloozen, die mij verwoesten, mijner doodvijanden, die mij omringen.
10 Met hun vet besluiten zij *zich;* met hunnen mond spreken zij hoovaardiglijk.
11 In onzen gang hebben zij ons nu omsingeld; zij zetten hunne oogen *op ons*, ter aarde nederbukkende.
12 Hij is gelijk als een leeuw, die begeert te rooven, en als een jonge leeuw, zittende in verborgene plaatsen.
13 Sta op, HEERE! kom zijn aangezicht voor; vel hem neder: bevrijd mijne ziel met Uw zwaard van den goddelooze;
14 Met Uwe hand van de lieden, o HEERE! van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel in dit leven is, welker buik Gij vervult met Uwen verborgen' *schat;* de kinderen worden verzadigd, en zij laten hun overschot hunnen kinderkens achter.
15 *Maar* ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken.

PSALM 18.

Lof-en danklied.

VOOR den opperzangmeester, *een psalm* van David, den knecht des HEEREN, die de woorden dezes lieds tot den HEERE gesproken heeft, ten dage, als hem de HEERE gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.
2 Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijne Sterkte!
3 De HEERE is mijn Steenrots, en mijn Burcht, en mijn Uithelper; mijn God, mijne Rots, op Welken ik betrouw; mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, mijn Hoog Vertrek.

---

[a] Job 22:2; 35:7. Ps. 50:9, enz. Rom. 11:35. [b] Klaagl. 3:24. [c] Hand. 2:25. [d] Hand. 2:31; 13:35.

4 Ik riep den HEERE aan, Die te prijzen
is, en werd verlost van mijne vijanden.
5 Banden des doods hadden mij omvangen,
en beken Belials verschrikten mij.
6 Banden der hel omringden mij; strikken
des doods bejegenden mij.
7 Als mij bange was, riep ik den HEERE
aan, en riep tot mijnen God; Hij hoorde
mijne stem uit Zijn paleis, en mijn geroep
voor Zijn aangezicht kwam in Zijne
ooren.
8 Toen daverde en beefde de aarde, en
de gronden der bergen beroerden zich en
daverden, omdat Hij ontstoken was.
9 Rook ging op van Zijnen neus, en een
vuur uit Zijnen mond verteerde; kolen
werden daarvan aangestoken;
10 En Hij boog den hemel, en daalde
neder, en donkerheid was onder Zijne
voeten.
11 En Hij voer op eenen cherub, en
vloog; ja, Hij vloog snellijk op de vleugelen
des winds.
12 Duisternis zette Hij tot Zijne verberging;
rondom Hem was Zijne tent, duisterheid
der wateren, wolken des hemels.
13 Van den glans, die vóór Hem was,
dreven Zijne wolken daarhenen, hagel en
vurige kolen.
14 En de HEERE donderde in den hemel,
en de Allerhoogste gaf Zijne stem, hagel
en vurige kolen.
15 En Hij zond Zijne pijlen uit, en verstrooide
ze; en Hij vermenigvuldigde de
bliksemen, en verschrikte ze.
16 En de diepe kolken der wateren werden
gezien, en de gronden der wereld
werden ontdekt, van Uw schelden, o
HEERE! van het geblaas des winds van
Uwen neus.
17 Hij zond van de hoogte; Hij nam
mij; Hij trok mij op uit groote wateren.
18 Hij verloste mij van mijnen sterken
vijand, en van mijne haters, omdat zij
machtiger waren dan ik.
19 Zij hadden mij bejegend ten dage
mijns ongevals; maar de HEERE was mij
tot een Steunsel;
20 En Hij voerde mij uit in de ruimte;
Hij rukte mij uit; want Hij had lust aan
mij.
21 De HEERE vergold mij naar mijne
gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de
reinheid mijner handen:
22 Want ik heb des HEEREN wegen gehouden,
en ben van mijnen God niet
goddelooslijk afgegaan;
23 Want al Zijne rechten waren voor
mij, en Zijne inzettingen deed ik niet van
mij weg.
24 Maar ik was oprecht bij Hem, en ik
wachtte mij voor mijne ongerechtigheid:
25 Zoo gaf de HEERE mij weder naar
mijne gerechtigheid, naar de reinheid
mijner handen, voor Zijne oogen.
26 Bij den goedertierene houdt Gij U
goedertieren; bij den oprechten man
houdt Gij U oprecht.
27 Bij den reine houdt Gij U rein; maar
bij den verkeerde bewijst Gij U eenen
Worstelaar.
28 Want Gij verlost het bedrukte volk;
maar de hooge oogen vernedert Gij.
29 Want Gij doet mijne lamp lichten;
de HEERE, mijn God, doet mijne duisternis
opklaren.
30 Want met U loop ik door eene bende,
en met mijnen God spring ik over eenen
muur.
31 Gods weg is volmaakt; de rede des
HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild
allen, die op Hem betrouwen.
32 Want wie is God, behalve de HEERE?
en wie is een Rotssteen, dan alleen onze
God?
33 Het is God, Die mij met kracht omgordt;
en Hij heeft mijnen weg volkomen
gemaakt.
34 Hij maakt mijne voeten gelijk als der
hinden, en Hij stelt mij op mijne hoogten.
35 Hij leert mijne handen ten strijde,
zoodat een stalen boog met mijne armen
verbroken is.
36 Ook hebt Gij mij het schild Uws
heils gegeven, en Uwe rechterhand heeft
mij ondersteund, en uwe zachtmoedigheid
heeft mij groot gemaakt.
37 Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt
onder mij, en mijne enkelen hebben
niet gewankeld.
38 Ik vervolgde mijne vijanden, en trof
hen aan; en ik keerde niet weder, totdat
ik hen verdaan had.
39 Ik doorstak hen, dat zij niet weder
konden opstaan; zij vielen onder mijne
voeten:
40 Want Gij omgorddet mij met kracht
ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukken,
die tegen mij opstonden.
41 En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden,
en mijne haters, die vernielde
ik.
42 Zij riepen, maar er was geen verlosser;
tot den HEERE, maar Hij antwoordde hun
niet.
43 Toen vergruisde ik hen als stof voor
den wind; ik ruimde hen weg als slijk
der straten.
44 Gij hebt mij uitgeholpen van de twisten
des volks; Gij hebt mij gesteld tot
een hoofd der Heidenen; het volk, *dat*
ik niet kende, heeft mij gediend.
45 Zoo haast als *hun* oor *van mij* hoorde,
hebben zij mij gehoorzaamd; vreemden
hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen.
46 Vreemden zijn vervallen, en hebben
gesidderd uit hunne sloten.
47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn
Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns
heils!

48 De God, Die mij volkomene wraak
geeft, en de volken onder mij brengt;
49 Die mij uithelpt van mijne vijanden;
ja, Gij verhoogt mij boven degenen, die
tegen mij opstaan; Gij redt mij van den
man des gewelds.
50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven
onder de Heidenen; en Uwen Naam zal
ik psalmzingen;
51 Die de verlossingen Zijns konings
groot maakt, en goedertierenheid doet
aan Zijnen gezalfde, aan David en aan
zijn zaad tot in eeuwigheid.

PSALM 19.

David prijst Gods werken en de wonderen zijner wet.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester.
2 De hemelen vertellen Gods eere, en
het uitspansel verkondigt Zijner handen
werk.
3 De dag aan den dag stort overvloedig-
lijk spraak uit, en de nacht aan den nacht
toont wetenschap.
4 Geene spraak, en geene woorden zijn
er, waar hunne stem niet wordt gehoord.
5 [a] Hun richtsnoer gaat uit over de
gansche aarde, en hunne redenen aan het
einde der wereld; Hij heeft in dezelve
eene tent gesteld voor de zon.
6 En die is als een bruidegom, uitgaande
uit zijne slaapkamer; zij [b] is vroolijk als
een held, om het pad te loopen.
7 Haar uitgang is van het einde des he-
mels, en haar omloop tot aan de einden
deszelven; en niets is verborgen voor hare
hitte.
8 [c] De wet des HEEREN is volmaakt, be-
keerende de ziel; het getuigenis des HEE-
REN is gewis, den slechten wijsheid ge-
vende.
9 De bevelen des HEEREN zijn recht, ver-
blijdende het hart; het gebod des HEE-
REN is zuiver, verlichtende de oogen.
10 De vreeze des HEEREN is rein, be-
staande tot in eeuwigheid; de rechten
des HEEREN zijn waarheid, samen zijn
zij rechtvaardig.
11 [d] Zij zijn begeerlijker dan goud, ja,
dan veel fijn goud; en [e] zoeter dan honig
en honigzeem.
12 Ook wordt Uw knecht door dezelve
klaarlijk vermaand; in het houden van
die is groote loon.
13 Wie zou de afdwalingen verstaan?
Reinig mij van de verborgene *afdwalin-
gen.*
14 Houd Uwen knecht ook terug van
trotschheden; laat ze niet over mij heer-
schen; dan zal ik oprecht zijn en rein van
groote overtreding.
15 Laat de redenen mijns monds, en de
overdenking mijns harten welbehagelijk
zijn voor Uw aangezicht, o HEERE, mijn
Rotssteen en mijn Verlosser!

PSALM 20.

Gebed voor den koning bij het optrekken ten strijde.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester.
2 De HEERE verhoore u in den dag der
benauwdheid; de Naam van den God
Jakobs zette u in een hoog vertrek.
3 Hij zende uwe hulp uit het heiligdom,
en ondersteune u uit Zion.
4 Hij gedenke al uwer spijsofferen, en
make uw brandoffer tot asch. Sela.
5 Hij geve u naar uw hart, en vervulle
al uwen raad.
6 Wij zullen juichen over uw heil, en de
vaandelen opsteken in den Naam onzes
Gods. De HEERE vervulle al uwe begeer-
ten.
7 Alsnu weet ik, dat de HEERE Zijnen
Gezalfde behoudt; Hij zal hem verhooren
uit den hemel Zijner heiligheid; het heil
Zijner rechterhand zal zijn met mogend-
heden.
8 Dezen *vermelden* van wagens, en die
van paarden; maar wij zullen vermelden
van den Naam des HEEREN, onzes Gods.
9 Zij hebben zich gekromd, en zijn ge-
vallen; maar wij zijn gerezen, en staande
gebleven.
10 O HEERE! behoud; die Koning ver-
hoore ons ten dage van ons roepen.

PSALM 21.

Dankzegging voor de overwinning.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester.
2 O HEERE! de Koning is verblijd over
Uwe sterkte, en hoezeer is hij verheugd
over Uw heil!
3 Gij hebt hem zijns harten wensch ge-
geven, en de uitspraak zijner lippen hebt
Gij niet geweerd. Sela.
4 Want Gij komt hem voor met zege-
ningen van het goede; op zijn hoofd zet
Gij eene kroon van fijn goud.
5 Het leven heeft hij van U begeerd;
Gij hebt het hem gegeven: lengte van
dagen, eeuwiglijk en altoos.
6 Groot is zijne eere door Uw heil; ma-
jesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toe-
gevoegd.
7 Want Gij zet hem *tot* zegeningen in
eeuwigheid; Gij vervroolijkt hem door
vreugde met Uw aangezicht:
8 Want de Koning vertrouwt op den
HEERE, en door de goedertierenheid des
Allerhoogsten zal hij niet wankelen.

---

a Rom. 10:18. *b* Pred. 1:5. *c* 2 Sam. 22:31. Ps. 18:13. *d* Ps. 119:72, 127. Spr. 8:11.
e Ps. 119:103.

9 Uwe hand zal al uwe vijanden vinden;
uwe rechterhand zal uwe haters vinden.
10 Gij zult hen zetten als eenen vurigen
oven ter tijd uws *toornigen* aangezichts;
de HEERE zal hen in Zijnen toorn verslinden,
en het vuur zal hen verteren.
11 Gij zult hunne vrucht van de aarde
verdoen, en hun zaad van de kinderen
der menschen;
12 Want zij hebben kwaad tegen U
aangelegd; zij hebben eene schandelijke
daad bedacht, *doch* zullen niets vermogen:
13 Want Gij zult hen zetten tot een
wit; met Uwe pezen zult Gij het op hun
aangezicht toeleggen.
14 Verhoog U, HEERE! in Uwe sterkte;
zoo zullen wij zingen, en Uwe macht met
psalmen loven.

PSALM 22.

Lijden en zegepraal van den Messias.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester,
op Aijéleth hasschâchar.
2 [a] Mijn God, Mijn God! waarom hebt
Gij Mij verlaten? verre zijnde van Mijne
verlossing, *van* de woorden Mijns brullens?
3 Mijn God! ik roep des daags, maar
Gij antwoordt niet; en des nachts, en ik
heb geene stilte.
4 Doch Gij zijt heilig, wonende *onder*
de lofzangen Israëls.
5 Op U hebben onze vaders vertrouwd;
zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen
uitgeholpen.
6 Tot U hebben zij geroepen, en zijn
uitgered; [b] op U hebben zij vertrouwd,
en zijn niet beschaamd geworden.
7 Maar Ik ben een worm en geen man,
een smaad van menschen, en veracht van
het volk.
8 Allen, die Mij zien, [c] bespotten Mij;
zij steken de lip uit; zij schudden het
hoofd, *zeggende:*
9 [d] Hij heeft *het* op den HEERE gewenteld,
dat Hij Hem *nu* uithelpe, dat Hij
Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem
heeft!
10 Gij zijt het immers, Die mij uit den
buik hebt uitgetogen; Die Mij hebt doen
vertrouwen, zijnde aan Mijner moeders
borsten.
11 Op U ben ik geworpen van de baarmoeder
af; van den buik Mijner moeder
aan zijt Gij Mijn God.
12 Zoo wees niet verre van Mij; want
benauwdheid is nabij; want er is geen
helper.
13 Vele varren hebben Mij omsingeld;
sterke *stieren* van Basan hebben Mij
omringd.
14 Zij hebben hunnen mond tegen Mij
opgesperd, *als* een verscheurende en brullende
leeuw.
15 Ik ben uitgestort als water, en al
Mijne beenderen hebben zich vaneen gescheiden;
Mijn hart is als was; het is gesmolten
in het midden Mijns ingewands.
16 Mijne kracht is verdroogd als eene
potscherf, en Mijne tong kleeft aan Mijn
gehemelte; en Gij legt Mij in het stof
des doods.
17 Want honden hebben Mij omsingeld;
eene vergadering van boosdoeners heeft
Mij omgeven; [e] zij hebben Mijne handen
en Mijne voeten doorgraven.
18 Al Mijne beenderen zou Ik kunnen
tellen; zij schouwen het aan; zij zien op
Mij.
19 [f] Zij deelen Mijne kleederen onder
zich, en werpen het lot over Mijn gewaad.
20 Maar Gij, HEERE! wees niet verre;
Mijne Sterkte! haast U tot Mijne hulp.
21 Red Mijne ziel van het zwaard, Mijne
eenzame van het geweld des honds.
22 Verlos Mij uit des leeuwen muil, en
verhoor Mij van de hoornen der eenhoornen:
23 Zoo [g] zal ik Uwen Naam Mijnen
broederen vertellen; in het midden der
gemeente zal Ik U prijzen.
24 Gij, die den HEERE vreest! prijst
Hem; al gij zaad van Jakob! vereert
Hem; en ontziet u voor Hem, al gij zaad
van Israël!
25 Want Hij heeft niet veracht, noch
verfoeid de verdrukking des Verdrukten,
noch Zijn aangezicht voor Hem verborgen;
maar Hij heeft gehoord, als Die tot
Hem riep.
26 Van U zal Mijn lof zijn in eene
groote gemeente; Ik zal Mijne geloften
betalen in tegenwoordigheid dergenen,
die Hem vreezen.
27 De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd
worden; zij zullen den HEERE
prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal
in eeuwigheid leven.
28 Alle [h] einden der aarde zullen het gedenken,
en zich tot den HEERE bekeeren;
en alle geslachten der Heidenen zullen
voor Uw aangezicht aanbidden:
29 Want het koninkrijk is des HEEREN,
en Hij heerscht onder de Heidenen.
30 Alle vetten op aarde zullen eten, en
aanbidden; allen, die in het stof nederdalen,
zullen voor Zijn aangezicht nederbukken,
en die zijne ziel bij het leven
niet kan houden.
31 Het zaad zal Hem dienen; het zal
den HEERE aangeschreven worden tot in
geslachten.
32 Zij zullen aankomen, en Zijne gerech-

---

[a] Matth. 27:46. Mark. 15:34. [b] Ps. 25:3; 31:2. Jes. 49:23. Rom. 9:33. [c] Matth. 27:39.
[d] Matth. 27:43. [e] Matth. 27:35. Mark. 15:24. Luk. 23:33. Joh. 19:23, 37; 20:25.
[f] Luk. 23:34. Joh. 19:24. [g] Hebr. 2:12. [h] Ps. 2:8; 72:11; 86:9.

tigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt, [a] omdat Hij het gedaan heeft.

PSALM 23.

Het geluk van hem, wiens herder de Heere is.

EEN psalm van David.
[b] De HEERE is mijn Herder: mij zal niets ontbreken.
2 Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren.
3 Hij verkwikt mijne ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om Zijns Naams wil.
4 [c] Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vreezen; want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.
5 Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijne tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie; mijn beker is overvloeiende.
6 Immers zullen het goede en de weldadigheid mij volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des HEEREN blijven in lengte van dagen.

PSALM 24.

Algemeene heerschappij van God, en zegepraal van den Koning der eere.

EEN psalm van David.
[d] De aarde is des HEEREN, mitgaders hare volheid, de wereld, en die daarin wonen;
2 Want Hij heeft ze gegrond op de zeeën, en heeft ze gevestigd op de rivieren.
3 [e] Wie zal klimmen op den berg des HEEREN? en wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid?
4 Die rein van handen, en zuiver van hart is, die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk zweert:
5 Die zal den zegen ontvangen van den HEERE, en gerechtigheid van den God zijns heils.
6 Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, *dat* is Jakob! Sela.
7 Heft uwe hoofden op, gij, poorten! en verheft u, gij, eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.
8 Wie is de Koning der eere? De HEERE, sterk en geweldig, de HEERE, geweldig in den strijd.
9 Heft uwe hoofden op, gij poorten! ja, heft op, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.
10 Wie is Hij, deze Koning der eere? De HEERE der heirscharen, Die is de Koning der eere. Sela.

PSALM 25.

David bidt God om verlossing van zijne vijanden, en vergeving zijner zonden.

EEN psalm van David.
Aleph. Tot U, o HEERE! hef ik mijne ziel op.
2 *Beth.* Mijn God! [f] op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd worden; laat mijne vijanden niet van vreugde opspringen over mij.
3 *Gimel.* Ja, allen, die U verwachten, zullen niet [g] beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak.
4 *Daleth.* HEERE! [h] maak mij Uwe wegen bekend; leer mij Uwe paden.
5 *He. Vau.* Leid mij in Uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt de God mijns heils: U verwacht ik den ganschen dag.
6 *Zain.* Gedenk, HEERE! Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden; want [i] die zijn van eeuwigheid.
7 *Cheth.* Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar Uwe goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, o HEERE!
8 *Teth.* De HEERE is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg.
9 *Jod.* Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen Zijnen weg leeren.
10 *Caph.* Alle paden des HEEREN zijn goedertierenheid en waarheid dengenen, die Zijn verbond en Zijne getuigenissen bewaren.
11 *Lamed.* Om Uws Naams wil, HEERE! zoo vergeef mijne ongerechtigheid; want die is groot.
12 *Mem.* Wie is de man, die den HEERE vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, *dien* hij zal hebben te verkiezen.
13 *Nun.* Zijne ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde beërven.
14 *Samech.* De verborgenheid des HEEREN is voor degenen, die Hem vreezen; en Zijn verbond, om hun *die* bekend te maken.
15 *Ain.* Mijne oogen zijn geduriglijk op den HEERE; want Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren.
16 *Pe.* Wend U tot mij, en wees mij genadig; want ik ben eenzaam en ellendig.
17 *Tsade.* De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt; voer mij uit mijne nooden.

---

[a] Ps. 52:11. [b] Jes. 40:11. Jer. 23:4. Ezech. 34:23. Joh. 10:11. 1 Petr. 2:25. Openb. 7:17.
[c] Ps. 3:6; 118:6. [d] Ex. 19:5. Deut. 10:14. Job 41:2. Ps. 50:12. 1 Kor. 10:26, 28.
[e] Ps. 15:1. Jes. 33:14, 15. [f] Ps. 22:6; 31:2; 34:6. [g] Jes. 28:16. Rom. 10:11.
[h] Ps. 27:11; 86:11, 119. [i] Ps. 103:17; 106:1; 107:1; 117:2; 136. Jer. 33:11.

18 *Resch.* Aanzie mijne ellende, en mijne moeite, en neem weg al mijne zonden.
19 *Resch.* Aanzie mijne vijanden; want zij vermenigvuldigen, en zij haten mij met eenen wreveligen haat.
20 *Schin.* Bewaar mijne ziel, en red mij; laat mij niet beschaamd worden; want ik betrouw op U.
21 *Thau.* Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden; want ik verwacht U.
22 O God! verlos Israël uit al zijne benauwdheden.

PSALM 26.

David smeekt God om hulp, en betuigt voor Hem zijne oprechtheid.

EEN psalm van David.
[a] Doe mij recht, HEERE! want ik wandel in mijne oprechtheid, en ik vertrouw op den HEERE; ik zal niet wankelen.
2 Proef mij, HEERE! en verzoek mij, toets mijne nieren en mijn hart;
3 Want uwe goedertierenheid is voor mijne oogen, en ik wandel in Uwe waarheid.
4 [b] Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om.
5 Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddeloozen zit ik niet.
6 Ik wasch mijne handen in onschuld, en ik ga rondom Uw altaar, o HEERE!
7 Om te doen hooren de stem des lofs, en om te vertellen al Uwe wonderen.
8 HEERE! ik heb lief de woning van Uw huis, en de plaats des tabernakels Uwer eere.
9 Raap mijne ziel niet weg met de zondaren, noch mijn leven met de mannen des bloeds;
10 In welker handen schandelijk bedrijf is, en welker rechterhand vol geschenken is.
11 Maar ik wandel in mijne oprechtheid; verlos mij *dan*, en wees mij genadig.
12 Mijn voet staat op effen baan; ik zal den HEERE loven in de vergaderingen.

PSALM 27.

David vermeldt, dat God zijn eenige Troost en Toeverlaat is in alle gevaren, en welk een hartelijk verlangen hij heeft naar Gods tegenwoordigheid.

EEN psalm van David.
[c] De HEERE is mijn Licht en mijn Heil: [d] voor wien zou ik vreezen? de HEERE is mijns levens kracht: voor wien zou ik vervaard zijn?
2 Als de boozen, mijne tegenpartijen, en mijne vijanden tegen mij, tot mij naderden, om mijn vleesch te eten, stieten zij zelven aan, en vielen.
3 Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zoo vertrouw ik hierop.
4 Eén ding heb ik van den HEERE begeerd; dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijnen tempel.
5 Want Hij versteekt mij in Zijne hut, ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent; Hij verhoogt mij op eenen rotssteen.
6 Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in Zijne tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den HEERE.
7 Hoor, HEERE! mijne stem, *als* ik roep; en wees mij genadig, en antwoord mij.
8 Mijn hart zegt tot U: *Gij zegt: Zoekt* Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o HEERE!
9 Verberg Uw aangezicht niet voor mij; keer Uwen knecht niet af in toorn; Gij zijt mijne Hulp geweest; begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils!
10 Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen.
11 HEERE! [e] leer mij Uwen weg, en leid mij in het rechte pad, om mijner verspieders wil.
12 Geef mij niet over in de begeerte mijner tegenpartijders; want valsche getuigen zijn tegen mij opgestaan, mitsgaders die wrevel uitblaast.
13 Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, *ik ware vergaan.*
14 [f] Wacht op den HEERE; zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op den HEERE.

PSALM 28.

Gebed om verlossing; dankzegging voor ontvangen verlossing.

EEN psalm van David.
Tot U roep ik, HEERE! mijn Rotssteen; houd U niet als doof van mij af; [g] opdat ik niet, *zoo* Gij U van mij stil houdt, vergeleken worde met [h] degenen, die in den kuil nederdalen.
2 Hoor de stem mijner smeekingen, als ik tot U roep, als ik mijne handen ophef naar de aanspraakplaats Uwer heiligheid.
3 Trek mij niet weg met de goddeloo-

---

[a] Ps. 7:9. [b] Job 31:5. Ps. 1:1. [c] Jes. 10:17; 60:19, 20. Micha 7:8. Luk. 1:79. Joh. 1:4; 8:12. Openb. 21:23. [d] Ps. 118:6. [e] Ps. 25:4; 86:11; 119. [f] Jes. 25:9; 33:2. Hab. 2:3. [g] Ps. 143:7. [h] Ps. 30:4.

zen, en met de werkers der ongerechtigheid, [a] die van vrede spreken met hunne naasten; maar kwaad is in hun hart.
4 Geef hun naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen; geef hun naar hunner handen werk; doe hunne vergelding tot hen wederkeeren.
5 Omdat zij niet letten op de daden des HEEREN, noch op het werk Zijner handen, zoo zal Hij hen afbreken, en zal hen niet bouwen.
6 Geloofd zij de HEERE; want Hij heeft de stem mijner smeekingen gehoord.
7 De HEERE is mijne Sterkte en mijn Schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd, en ik ben geholpen; dies springt mijn hart van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.
8 De HEERE is hunlieder Sterkte, en Hij is de sterkheid der verlossingen Zijns Gezalfden.
9 Verlos Uw volk, en zegen Uwe erve, en weid hen, en verhef hen tot in eeuwigheid.

PSALM 29.

David vermaant de machtigen dezer wereld, om Gods majesteit te eeren.

EEN psalm van David.
Geeft den HEERE, gij kinderen der machtigen! [b] geeft den HEERE eere en sterkte.
2 Geeft den HEERE de eere Zijns Naams; aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des heiligdoms.
3 De stem des HEEREN is op de wateren; [c] de God der eere dondert; de HEERE is op de groote wateren.
4 De stem des HEEREN is met kracht; de stem des HEEREN is met heerlijkheid.
5 De stem des HEEREN breekt de cederen; ja, de HEERE verbreekt de cederen van Libanon,
6 En Hij doet ze huppelen als een kalf: den Libanon en Sirjon als een' jongen eenhoorn.
7 De stem des HEEREN houwt er vlammen vuurs uit.
8 De stem des HEEREN doet de woestijn beven; de HEERE doet de woestijn Kades beven.
9 De stem des HEEREN doet de hinden jongen werpen, en ontbloot de wouden; maar in Zijnen tempel zegt *Hem* een iegelijk eere.
10 De HEERE heeft gezeten over den watervloed; ja, de HEERE zit, [d] Koning in eeuwigheid.
11 De HEERE zal Zijnen volke sterkte geven; de HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede.

PSALM 30.

Gods toorn duurt slechts een oogenblik; Zijne goedheid is eeuwig.

EEN psalm, een lied der inwijding van Davids huis.
2 Ik zal U verhoogen, HEERE! want Gij hebt mij opgetrokken, en mijne vijanden over mij niet verblijd.
3 HEERE, mijn God! ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen.
4 HEERE! Gij hebt mijne ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald.
5 Psalmzingt den HEERE, gij Zijne gunstgenooten! en [e] zegt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid;
6 Want een oogenblik is er in Zijnen toorn, *maar* een leven in Zijne goedgunstigheid; des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich.
7 Ik zeide wel in mijnen voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid;
8 *Want*, HEERE! Gij hadt mijnen berg door Uwe goedgunstigheid vastgezet; *maar toen* Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt.
9 Tot U, HEERE! riep ik, en ik smeekte tot den HEERE:
10 Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen tot de groeve? Zal U het stof loven? zal het Uwe waarheid verkondigen?
11 Hoor, HEERE! en wees mij genadig; HEERE! wees mij een Helper.
12 Gij hebt mij mijne weeklage veranderd in eenen rei; Gij hebt mijnen zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord;
13 Opdat *mijne* eere U psalmzinge, en niet zwijge. HEERE, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.

PSALM 31.

David bidt God zeer vurig om behoudenis, roemt Gods goedertierenheid, en vermaant Gods gunstgenooten op Hem te vertrouwen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Op U, o HEERE! [f] betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid; help mij uit door Uwe gerechtigheid.
3 Neig Uw oor tot mij; red mij haastiglijk; wees mij tot eenen sterken Rotssteen, tot een zeer vast Huis, om mij te behouden:
4 Want Gij zijt mijne Steenrots en mijn Burcht; leid mij dan, en voer mij, om Uws Naams wil.
5 Doe mij uitgaan uit het net, dat zij voor mij verborgen hebben; want Gij zijt mijne Sterkte.

---

[a] Ps. 12:3. Jer. 9:8. [b] Ps. 96:7, 8. [c] Ex. 9:23. [d] Ps. 10:16. [e] Ps. 97:12.
[f] Ps. 22:6; 25:2, 3; 71:1, 2. Jes. 49:23.

6 [a] In Uwe hand beveel ik mijnen geest;
Gij hebt mij verlost, HEERE, Gij, God
der waarheid!
7 Ik haat degenen, die op valsche ijdel-
heden acht nemen, en ik betrouw op den
HEERE.
8 Ik zal mij verheugen en verblijden in
Uwe goedertierenheid; omdat Gij mijne
ellende hebt aangezien, *en* mijne ziel in
benauwdheden gekend,
9 En mij niet hebt overgeleverd in de
hand des vijands; Gij hebt mijne voeten
doen staan in de ruimte.
10 Wees mij genadig, HEERE! want mij
is bange; van verdriet is doorknaagd
mijn oog, mijne ziel en mijn buik:
11 Want mijn leven is verteerd van
droefenis, en mijne jaren van zuchten;
mijne kracht is vervallen door mijne
ongerechtigheid, en mijne beenderen
zijn doorknaagd.
12 Wegens al mijne wederpartijders ben
ik, [b] ook mijnen naburen, grootelijks tot
eenen smaad geworden, en mijnen beken-
den tot eenen schrik; die mij op de stra-
ten zien, vlieden van mij weg.
13 Ik ben uit het hart vergeten als een
doode; ik ben geworden als een bedorven
vat:
14 Want ik hoorde de naspraak van
velen; vreeze is van rondom, dewijl zij
tezamen tegen mij raadslaan; zij denken
mijne ziel te nemen.
15 Maar ik vertrouw op U, o HEERE! ik
zeg: Gij zijt mijn God.
16 Mijne tijden zijn in Uwe hand; red
mij van de hand mijner vijanden, en van
mijne vervolgers.
17 Laat Uw aangezicht over Uwen
knecht lichten; verlos mij door Uwe
goedertierenheid.
18 HEERE! laat mij niet beschaamd
worden, want ik roep U aan; laat de
goddeloozen beschaamd worden; laat
hen zwijgen in het graf.
19 Laat de valsche lippen stom worden,
die hard spreken tegen den rechtvaardige,
in hoogmoed en verachting.
20 [c] O, hoe groot is Uw goed, dat Gij
weggelegd hebt voor degenen, die U
vreezen; *dat* Gij gewrocht hebt voor
degenen, die op U betrouwen, in de
tegenwoordigheid der menschenkinderen!
21 Gij verbergt hen in het verborgene
Uws aangezichts voor de hoogmoedighe-
den des mans; Gij versteekt hen in eene
hut voor den twist der tongen.
22 Geloofd zij de HEERE; want Hij
heeft Zijne goedertierenheid aan mij
wonderlijk gemaakt, *mij voerende als* in
eene vaste stad.
23 Ik zeide wel in mijn haasten: Ik
ben afgesneden van voor Uwe oogen;
dan nog hoordet Gij de stem mijner
smeekingen, als ik tot U riep.
24 Hebt den HEERE lief, gij al Zijne
gunstgenooten! *want* de HEERE behoedt
de geloovigen, en vergeldt overvloediglijk
dengene, die hoogmoed bedrijft.
25 [d] Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart
versterken, allen gij, die op den HEERE
hoopt!

PSALM 32.

Het geluk van den mensch, aan wien God de zonden heeft vergeven. — Vermaning tot blijdschap over Gods goedertierenheden.

EENE onderwijzing van David.
[e] Welgelukzalig is hij, wiens overtre-
ding vergeven, wiens zonde bedekt is.
2 Welgelukzalig is de mensch, dien de
HEERE de ongerechtigheid niet toere-
kent, en in wiens geest geen bedrog is.
3 Toen ik zweeg, werden mijne been-
deren verouderd, in mijn brullen den
ganschen dag:
4 Want Uwe hand was dag en nacht
zwaar op mij; mijn sap werd veranderd
in zomerdroogten. Sela.
5 Mijne zonde maakte ik U bekend, en
mijne ongerechtigheid bedekte ik niet.
Ik zeide: Ik zal [f] belijdenis van mijne
overtredingen doen voor den HEERE; en
Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner
zonde. Sela.
6 Hierom zal U ieder heilige aanbidden
in vindenstijd; ja, in eenen overloop van
groote wateren, zullen zij hem niet
aanraken.
7 [g] Gij zijt mij eene Verberging; Gij
behoedt mij voor benauwdheid; Gij
omringt mij met vroolijke gezangen van
bevrijding. Sela.
8 Ik zal u onderwijzen, en u leeren van
den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad
geven; Mijn oog zal op u zijn.
9 Weest niet gelijk een paard, gelijk een
muilezel, hetwelk geen verstand heeft,
[h] welks muil men breidelt met toom en
gebit, opdat het tot u niet genake.
10 De goddelooze heeft vele smarten;
maar die op den HEERE vertrouwt, dien
zal de goedertierenheid omringen.
11 Verblijdt u in den HEERE, en ver-
heugt u, gij rechtvaardigen! en zingt
vroolijk, allen gij oprechten van harte!

PSALM 33.

Vreugde des geloovigen bij de aanschouwing van God in Zijne werken.

GIJ rechtvaardigen! zingt vroolijk in
den HEERE; [i] lof betaamt den oprechten.

---

[a] Luk. 23:46. [b] Job 19:3. Ps. 38:12. [c] Jes. 64:4. 1 Kor. 2:9. [d] Ps. 27:14.
[e] Rom. 4:6, 7. [f] Spr. 28:13. 1 Joh. 1:9. [g] Ps. 27:5; 31:21. [h] Spr. 26:3. Jak. 3:3.
[i] Ps. 147:1.

2 Looft den HEERE met de harp; psalmzingt Hem met de luit *en* het tiensnarig instrument.
3 [a] Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vroolijk geschal;
4 Want des HEEREN woord is recht, en al Zijn werk getrouw.
5 Hij heeft [b] gerechtigheid en gericht lief; [c] de aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN.
6 [d] Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns monds al hun heir.
7 Hij vergadert de wateren der zee als op eenen hoop; Hij stelt den afgronden schatkameren.
8 Laat de gansche aarde voor den HEERE vreezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken:
9 Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.
10 [e] De HEERE vernietigt den raad der Heidenen; Hij breekt de gedachten der volken.
11 *Maar* [f] de raad des HEEREN bestaat in eeuwigheid; de gedachten zijns harten van geslacht tot geslacht.
12 [g] Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is: het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft.
13 De HEERE schouwt uit den hemel, en ziet alle menschenkinderen.
14 Hij ziet uit van Zijne vaste woonplaats op alle inwoners der aarde.
15 Hij formeert hun aller hart; Hij let op al hunne werken.
16 Een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door groote kracht;
17 Het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte.
18 Ziet, des HEEREN [h] oog is over degenen, die Hem vreezen, op degenen, die op Zijne goedertierenheid hopen;
19 Om hunne ziel van den dood te redden, en om hen bij het leven te houden in den honger.
20 Onze ziel verbeidt den HEERE; Hij is onze Hulp en ons Schild.
21 Want ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op den Naam Zijner heiligheid vertrouwen.
22 Uwe goedertierenheid, HEERE! zij over ons; gelijk als wij op U hopen.

PSALM 34.

David prijst God, die zijn gebed verhoord heeft, en vermaant tot de vreeze des Heeren, en om op Hem te vertrouwen.

EEN psalm van David, [i] als hij zijn gelaat veranderd had voor het aangezicht van Abimélech, die hem wegjoeg, dat hij doorging.
2 *Aleph.* Ik zal den HEERE loven te aller tijd; Zijn lof zal geduriglijk in mijnen mond zijn.
3 *Beth.* Mijne ziel zal zich beroemen in den HEERE; de zachtmoedigen zullen het hooren en verblijd zijn.
4 *Gimel.* Maakt den HEERE met mij groot, en laat ons Zijnen Naam samen verhoogen.
5 *Daleth.* Ik heb den HEERE gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vreezen gered.
6 *He. Vau.* Zij hebben op Hem gezien, ja, *Hem* als een waterstroom aangeloopen; en hunne aangezichten zijn niet schaamrood geworden.
7 *Zain.* Deze ellendige riep, en de HEERE hoorde; en Hij verloste hem uit al zijne benauwdheden.
8 *Cheth.* De Engel des HEEREN legert Zich rondom degenen, die Hem vreezen, en rukt hen uit.
9 *Teth.* Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is; welgelukzalig is de man, *die* op Hem betrouwt.
10 *Jod.* Vreest den HEERE, gij Zijne heiligen! want die Hem vreezen, hebben geen gebrek.
11 *Caph.* [k] De jonge leeuwen lijden armoede, en hongeren; maar die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan eenig goed.
12 *Lamed.* Komt, gij, kinderen! hoort naar mij; ik zal u des HEEREN vreeze leeren.
13 *Mem.* [l] Wie is de man, die lust heeft ten leven; die dagen liefheeft, om het goede te zien?
14 *Nun.* Bewaar uwe tong van het kwaad, en uwe lippen van bedrog te spreken.
15 *Samech.* Wijk af van het kwaad, en doe het goede; zoek den vrede, en [m] jaag dien na.
16 *Ain.* [n] De oogen des HEEREN zijn op de rechtvaardigen, en Zijne ooren tot hun geroep.
17 *Pe.* Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die kwaad doen, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeien.
18 *Tsade.* Zij roepen, en de HEERE hoort, en Hij redt hen uit al hunne benauwdheden.
19 *Koph.* [o] De HEERE is nabij de gebrokenen van harte, en Hij behoudt de verslagenen van geest.
20 *Resch.* [p] Vele zijn de tegenspoeden

[a] Ps. 40:4; 96:1; 98:1; 144:9. Jes. 42:10. Openb. 5:9; 14:3. [b] Ps. 45:8. Hebr. 1:9. [c] Ps. 119:64. [d] Gen. 1:6, 7. [e] Jes. 19:3. [f] Spr. 19:21; 21:30. Jes. 46:10. [g] Ps. 65:5; 144:15. [h] Job 36:7. Ps. 34:16. 1 Petr. 3:12. [i] 1 Sam. 21:13, enz. [k] Job 4:11. [l] 1 Petr. 3:10. [m] Hebr. 12:14. [n] Job 36:7. Ps. 33:18. 1 Petr. 3:12. [o] 2 Tim. 3:11. [p] 2 Tim. 3:12.

des rechtvaardigen; maar uit alle die redt
hem de HEERE.
21 *Schin.* Hij bewaart al zijne beende-
ren; [a] niet één van die wordt gebroken.
22 *Thau.* De boosheid zal den godde-
looze dooden; en die den rechtvaardige
haten, zullen schuldig verklaard worden.
23 De HEERE verlost de ziel Zijner
knechten; en allen, die op Hem betrou-
wen, zullen niet schuldig verklaard
worden.

PSALM 35.

David bidt God om straf over de goddeloozen; beschrijft hunne boosheid.—Gebed om en dankzegging voor verlossing.

EEN psalm van David.
Twist, HEERE! met mijne twisters;
strijd met mijne bestrijders.
2 Grijp het schild en de rondas, en sta
op tot mijne hulp;
3 En breng de spies voort, en sluit *den*
weg toe, mijnen vervolgers tegemoet; zeg
tot mijne ziel: Ik ben uw Heil.
4 [b] Laat hen beschaamd en te schande
worden, die mijne ziel zoeken; laat hen
achterwaarts gedreven en schaamrood
worden, die kwaad tegen mij bedenken.
5 Laat hen worden als [c] kaf voor den
wind; en de Engel des HEEREN drijve
hen weg.
6 Hun weg zij duister en gansch slib-
berig; en de Engel des HEEREN vervolge
hen:
7 Want zij hebben zonder oorzaak de
groeve van hun net voor mij verborgen;
zij hebben zonder oorzaak gegraven voor
mijne ziel.
8 De verwoesting overkome hem, dat
hij het niet wete, en zijn net, dat hij
verborgen heeft, vange hemzelven; hij
valle daarin met verwoesting:
9 Zoo zal mijne ziel zich verheugen in
den HEERE; zij zal vroolijk zijn in Zijn
heil.
10 Al mijne beenderen zullen zeggen:
HEERE, wie is U gelijk! U, Die den
ellendige redt van dien, die sterker is
dan hij, en den ellendige en nooddruftige
van zijnen beroover.
11 Wrevelige getuigen staan er op; het-
geen ik niet weet, eischen zij van mij.
12 Zij vergelden mij kwaad voor goed,
de berooving mijner ziel.
13 Mij aangaande daarentegen, als zij
krank waren, was een zak mijn kleed; ik
kwelde mijne ziel met vasten, en mijn
gebed keerde weder in mijnen boezem.
14 Ik ging steeds, alsof het een vriend,
alsof het mij een broeder geweest ware;
ik ging gebukt in het zwart, als een, die
over *zijne* moeder treurt.
15 Maar als ik hinkte, waren zij verblijd,
en verzamelden zich; zij verzamelden zich
tot mij *als* geslagenen, en ik merkte niets;
zij scheurden *hunne kleederen*, en zwegen
niet stil.
16 Onder de huichelende spotachtige
tafelbroeders knersten zij over mij met
hunne tanden.
17 Heere! hoe lang zult Gij toezien?
Breng mijne ziel weder van hunlieder ver-
woestingen, mijne eenzame van de jonge
leeuwen.
18 [d] Zoo zal ik U loven in de groote
gemeente; onder machtig veel volks zal
ik U prijzen.
19 Laat hen zich niet verblijden over
mij, die mij om valsche oorzaken vijand
zijn; *noch* wenken met de oogen, [e] die
mij zonder oorzaak haten;
20 Want zij spreken niet van vrede,
maar zij bedenken bedriegelijke zaken
tegen de stillen in het land.
21 En zij sperren hunnen mond wijd op
tegen mij; zij zeggen: Ha, ha, ons oog
heeft het gezien!
22 HEERE! Gij hebt het gezien, zwijg
niet; Heere! wees niet verre van mij.
23 Ontwaak en word wakker tot mijn
recht; mijn God en Heere! tot mijne
twistzaak.
24 Doe mij recht naar Uwe gerechtig-
heid, HEERE, mijn God! en laat hen zich
over mij niet verblijden.
25 Laat hen niet zeggen in hun hart:
Heah, onze ziel! laat hen niet zeggen:
Wij hebben hem verslonden!
26 Laat hen beschaamd en tezamen
schaamrood worden, die zich in mijn
kwaad verblijden; laat hen met schaamte
en schande bekleed worden, die zich tegen
mij groot maken.
27 Laat hen vroolijk zingen en verblijd
zijn, die lust hebben tot mijne gerech-
tigheid; en laat hen geduriglijk zeggen:
Groot gemaakt zij de HEERE, Die lust
heeft tot den vrede Zijns knechts!
28 Zoo zal mijne tong vermelden Uwe
gerechtigheid, *en* Uwen lof den ganschen
dag.

PSALM 36.

Gruwelijke goddeloosheid der boozen. Toevlucht tot den rechtvaardigen en goedertierenen God, om verlossing der Zijnen.

EEN psalm van David, den knecht des
HEEREN, voor den opperzangmeester.
2 De overtreding des goddeloozen spreekt
in het binnenste van mijn hart: Er is
geene vreeze Gods voor zijne oogen.
3 Want hij vleit zichzelven in zijne
oogen, als men zijne ongerechtigheid
bevindt, *die* te haten is.

---

[a] Joh. 19:36. [b] Ps. 40:15; 70:3. [c] Job 21:18. Ps. 1:4. Jes. 29:5. Hos. 13:3.
[d] Ps. 40:10, 11; 111:1. [e] Joh. 15:25.

4 De woorden zijns monds zijn onrecht
en bedrog; hij laat na te verstaan tot
weldoen.
5 Hij bedenkt onrecht op zijn leger; hij
stelt zich op eenen weg, die niet goed is;
het kwaad verwerpt hij niet.
6 O HEERE! [a] Uwe goedertierenheid is
tot in de hemelen; Uwe waarheid tot de
bovenste wolken toe.
7 Uwe gerechtigheid is als de bergen
Gods; Uwe oordeelen zijn een groote
afgrond; HEERE! Gij behoudt menschen
en beesten.
8 Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid,
o God! dies de menschenkinderen onder
de schaduw Uwer vleugelen toevlucht
nemen.
9 Zij worden dronken van de vettigheid
Uws huizes; en Gij drenkt hen *uit* de
beek Uwer wellusten:
10 Want bij U is de fontein des levens;
in Uw licht zien wij het licht.
11 Strek Uwe goedertierenheid uit over
degenen, die U kennen, en Uwe gerech-
tigheid over de oprechten van hart.
12 De voet der hoovaardigen kome niet
over mij, en de hand der goddeloozen doe
mij niet omzwerven.
13 Aldaar zijn de werkers der ongerech-
tigheid gevallen; zij zijn nedergestooten,
en kunnen niet weder opstaan.

PSALM 37.

David onderwijst de geloovigen, zich niet te kwellen over het tijdelijk geluk der goddeloozen; al Gods kinderen zullen ten slotte eeuwig gelukkig zijn.

EEN psalm van David.
Aleph. [b] Ontsteek u niet over de
boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht
doen;
2 Want als gras zullen zij haast worden
afgesneden, en als de groene grasscheut-
jes zullen zij afvallen.
3 *Beth.* Vertrouw op den HEERE, en doe
het goede; bewoon de aarde, en voed u
met getrouwigheid;
4 En verlustig u in den HEERE, zoo zal
Hij u geven de begeerten uws harten.
5 *Gimel.* [c] Wentel uwen weg op den
HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het
maken,
6 En zal uwe gerechtigheid doen voort-
komen als het licht, en uw recht als den
middag.
7 *Daleth.* Zwijg den HEERE, en verbeid
Hem; ontsteek u niet over dengene, wiens
weg voorspoedig is; over eenen man, die
listige aanslagen uitvoert.
8 *He.* Laat af van toorn, en verlaat de
grimmigheid; ontsteek u niet, immers
niet om kwaad te doen;
9 Want de boosdoeners zullen uitgeroeid
worden; maar die den HEERE verwachten,
die zullen de aarde erfelijk bezitten.
10 *Vau.* En nog een weinig, en de god-
delooze zal er niet zijn; en gij zult acht
nemen op zijne plaats, maar hij zal er
niet wezen.
11 De zachtmoedigen daarentegen zullen
de [d] aarde erfelijk bezitten, en zich ver-
lustigen over grooten vrede.
12 *Zain.* De goddelooze bedenkt listige
aanslagen tegen den rechtvaardige, en hij
knerst over hem met zijne tanden.
13 De Heere belacht hem; want Hij
ziet, dat zijn dag komt.
14 *Cheth.* De goddeloozen hebben het
zwaard uitgetrokken, en hunnen boog ge-
spannen, om den ellendige en nooddruf-
tige neder te vellen, om te slachten, die
oprecht van weg zijn;
15 *Maar* hun zwaard zal in hunlieder
hart gaan, en hunne bogen zullen ver-
broken worden.
16 *Teth.* Het weinige, dat de rechtvaar-
dige heeft, is beter dan de overvloed veler
goddeloozen;
17 Want de armen der goddeloozen
zullen verbroken worden, maar de HEERE
ondersteunt de rechtvaardigen.
18 *Jod.* De HEERE kent de dagen der
oprechten, en hunne erfenis zal in eeu-
wigheid blijven.
19 Zij zullen niet beschaamd worden in
den kwaden tijd, en in de dagen des
hongers zullen zij verzadigd worden.
20 *Caph.* Maar de goddeloozen zullen
vergaan, en de vijanden des HEEREN
zullen verdwijnen als het kostelijkste der
lammeren; met den rook zullen zij ver-
dwijnen.
21 *Lamed.* De goddelooze ontleent, en
geeft niet weder; maar de rechtvaardige
ontfermt zich, en geeft:
22 Want zijne gezegenden zullen de
aarde erfelijk bezitten, maar zijne ver-
vloekten zullen uitgeroeid worden.
23 *Mem.* De gangen *diens* mans wor-
den van den HEERE bevestigd, en Hij
heeft lust aan zijnen weg.
24 Als hij valt, zoo wordt hij niet weg-
geworpen; want de HEERE ondersteunt
zijne hand.
25 *Nun.* Ik ben jong geweest; ook ben
ik oud geworden, maar heb niet gezien
den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad
zoekende brood;
26 Den ganschen dag ontfermt hij zich,
en leent; en zijn zaad is tot zegening.
27 *Samech.* Wijk af van het kwade, en
doe het goede, en woon in eeuwigheid:
28 Want de HEERE heeft het recht lief,
en zal Zijne gunstgenooten niet verlaten;
in eeuwigheid worden zij bewaard, maar

---

[a] Ps. 57:11; 108:5. [b] Spr. 23:17; 24:1. [c] Ps. 22:9; 55:23. Spr. 16:3. Matth. 6:25. Luk. 12:22. 1 Petr. 5:7. [d] Matth. 5:5.

het zaad der goddeloozen wordt uitgeroeid.
29 De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.
30 *Pe.* De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijne tong spreekt het recht.
31 [a] De wet zijns Gods is in zijn hart; zijne gangen zullen niet slibberen.
32 *Tsade.* De goddelooze loert op den rechtvaardige en zoekt hem te dooden;
33 *Maar* de HEERE laat hem niet in zijne hand; en Hij verdoemt hem niet, als hij geoordeeld wordt.
34 *Koph.* Wacht op den HEERE, en houd Zijnen weg, en Hij zal u verhoogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddeloozen worden uitgeroeid.
35 *Resch.* Ik heb gezien eenen geweldrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom;
36 Maar hij ging door, en zie, hij was er niet *meer;* en ik zocht hem; maar hij werd niet gevonden.
37 *Schin.* Let op den vrome, en zie naar den oprechte; want het einde van *dien* man zal vrede zijn.
38 Maar de overtreders worden tezamen verdelgd; het einde der goddeloozen wordt uitgeroeid.
39 *Thau.* Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE; hunne Sterkte ter tijd van benauwdheid.
40 En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddeloozen, en zal ze behouden; want zij betrouwen op Hem.

PSALM 38.

Droefheid en berouw over begane zonden; ernstige bede tot God om vergeving, genade en hulp.

EEN psalm van David, om te doen gedenken.
2 [b] O HEERE! straf mij niet in Uwen grooten toorn, en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid.
3 Want Uwe pijlen zijn in mij gedaald, en Uwe hand is op mij nedergedaald.
4 Er is niets geheels in mijn vleesch, wegens Uwe gramschap; er is geen vrede in mijne beenderen, wegens mijne zonde.
5 Want mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.
6 Mijne etterbuilen stinken; zij zijn vervuild, wegens mijne dwaasheid.
7 Ik ben krom geworden; ik ben uitermate zeer nedergebogen; [c] ik ga den ganschen dag in het zwart;
8 Want mijne darmen zijn vol van verachtelijke *plage,* en er is niets geheels in mijn vleesch.
9 Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul van het geruisch mijns harten.
10 HEERE! voor U is al mijne begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.
11 Mijn hart keert om en om; mijne kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner oogen, ook zij zelven zijn niet bij mij.
12 Mijne liefhebbers en mijne vrienden staan van tegenover mijne plage, en mijne nabestaanden staan van verre;
13 En die mijne ziel zoeken, leggen *mij* strikken; en die mijn kwaad zoeken, spreken verdervingen, en zij overdenken den ganschen dag listen.
14 Ik daarentegen ben als een doove: ik hoor niet; en als een stomme, *die* zijnen mond niet opendoet.
15 Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geene tegenredenen zijn;
16 Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhooren, HEERE, mijn God!
17 Want ik zeide: Dat zij zich toch over mij niet verblijden! wanneer mijn voet zou wankelen, zoo zouden zij zich tegen mij groot maken;
18 Want ik ben tot hinken gereed, en mijne smart is steeds voor mij:
19 [d] Want ik maak *U* mijne ongerechtigheid bekend; ik ben bekommerd wegens mijne zonde.
20 Maar mijne vijanden zijn levende, worden machtig; en die mij om valsche oorzaken haten, worden groot.
21 En die kwaad voor goed vergelden, staan mij tegen, omdat ik het goede najaag.
22 Verlaat mij niet, o HEERE, mijn God! wees niet verre van mij.
23 Haast U tot mijne hulp, HEERE, mijn Heil!

PSALM 39.

Waakzaamheid op zijne eigene zonden.—De kortheid des levens, het ontzag voor Gods oordeelen en het gebed zijn een breidel voor het ongeduld.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, voor Jeduthun.
2 Ik zeide: Ik zal mijne wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijne tong; ik zal mijnen mond met eenen breidel bewaren, terwijl de goddelooze nog tegenover mij is.
3 Ik was verstomd *door* stilzwijgen, ik zweeg van het goede; maar mijne smart werd verzwaard.
4 Mijn hart werd heet in mijn binnen-

---

[a] Ps. 40:9. Jes. 51:7. [b] Ps. 6:2. [c] Ps. 42:10; 43:2. [d] Ps. 32:5.

ste; een vuur ontbrandde in mijne overdenking; *toen* sprak ik met mijne tong:
5 HEERE! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij.
6 Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers [a] is een ieder mensch, *hoe* vast hij staat, enkel ijdelheid. Sela.
7 Immers wandelt de mensch *als* in een beeld; immers woelen zij ijdellijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal.
8 En nu, wat verwacht ik, o HEERE! mijne hoop, die is op U.
9 Verlos mij van al mijne overtredingen, en stel mij niet tot eenen smaad des dwazen.
10 Ik ben verstomd; ik zal mijnen mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan.
11 Neem Uwe plage van op mij weg; ik ben bezweken van de bestrijding Uwer hand.
12 Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zoo doet Gij zijne bevalligheid smelten als eene mot; immers is een ieder mensch ijdelheid. Sela.
13 Hoor, HEERE! mijn gebed, en neem mijn geroep ter oore; zwijg niet tot mijne tranen; want [b] ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders.
14 Wend U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dat ik heenga, en ik niet *meer* zij.

PSALM 40.

David profeteert hier, onder zijn voorbeeld, van des Heeren Christus' bitter en geduldig lijden, vurig bidden en wonderbare verlossing. — Gehoorzaamheid is beter dan offerande.—Gebed om verlossing.

DAVIDS psalm, voor den opperzangmeester.
2 Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord;
3 En Hij heeft mij uit eenen ruischenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijne voeten op eenen rotssteen gesteld; Hij heeft mijne gangen vastgemaakt.
4 En Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofzang onzen Gode; velen zullen het zien, en vreezen, en op den HEERE vertrouwen.
5 Welgelukzalig is de man, die den HEERE tot zijn vertrouwen stelt, en niet omziet naar de hoovaardigen, en die tot leugen afwijken.
6 Gij, o HEERE, mijn God! hebt Uwe wonderen en Uwe gedachten aan ons vele gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zoo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen.
7 [c] Gij hebt geenen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt mij de ooren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëischt.
8 Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.
9 Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; en [d] Uwe wet is in het midden mijns ingewands.
10 Ik boodschap de gerechtigheid in de [e] groote gemeente; zie, mijne lippen bedwing ik niet; HEERE! Gij weet het.
11 Uwe gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; Uwe waarheid en Uw heil spreek ik uit; Uwe weldadigheid en Uwe trouw verheel ik niet in de groote gemeente.
12 Gij, o HEERE! zult Uwe barmhartigheden van mij niet onthouden; laat Uwe weldadigheid en Uwe trouw mij geduriglijk behoeden:
13 Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven; mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten.
14 Het behage U, HEERE! mij te verlossen; HEERE! haast U tot mijne hulp.
15 [f] Laat hen tezamen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken, om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.
16 Laat hen verwoest worden tot loon hunner beschaming, die van mij zeggen: Ha, ha!
17 Laat in U vroolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: De HEERE zij groot gemaakt!
18 Ik ben wel ellendig en nooddruftig; *maar* de Heere denkt aan mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; o mijn God! vertoef niet.

PSALM 41.

God zorgt voor de armen. — David klaagt zeer bewegelijk over de bitterheid van zijne valsche vrienden, en vraagt God om verlossing.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Welgelukzalig is hij, die zich verstandiglijk gedraagt jegens eenen ellendige; de HEERE zal hem bevrijden ten dage des kwaads.

---

[a] Ps. 62:10; 144:4. [b] Lev. 25:23. 1 Kron. 29:15. Ps. 119:19. Hebr. 11:13. 1 Petr. 2:11. [c] Hebr. 10:5. [d] Ps. 37:31. Jes. 51:7. [e] Ps. 35:18; 111:1. [f] Ps. 35:4, 26; 70:3; 71:13.

3 De HEERE zal hem bewaren, en zal hem bij het leven behouden; hij zal op aarde gelukzalig gemaakt worden. Geef hem ook niet over in zijner vijanden begeerte.
4 De HEERE zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijne krankheid verandert Gij zijn gansche leger.
5 Ik zeide: O HEERE! wees mij genadig; genees mijne ziel, want ik heb tegen U gezondigd.
6 Mijne vijanden spreken kwaad van mij, *zeggende:* Wanneer zal hij sterven, en zijn naam vergaan?
7 En zoo *iemand van hen* komt, om *mij* te zien, hij spreekt valschheid: zijn hart vergadert zich onrecht; gaat hij uit naar buiten, hij spreekt ervan.
8 Al mijne haters mompelen tezamen tegen mij; zij bedenken tegen mij, hetgeen mij kwaad is, *zeggende:*
9 Een Belialsstuk kleeft hem aan; en hij die nederligt, zal niet weder opstaan.
10 Zelfs de man mijns vredes, op welken ik vertrouwde, [a] die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij grootelijks verheven.
11 Maar Gij, o HEERE! wees mij genadig, en richt mij op; en ik zal het hun vergelden.
12 Hierbij weet ik, dat Gij lust aan mij hebt, dat mijn vijand over mij niet zal juichen;
13 Want mij aangaande, Gij onderhoudt mij in mijne oprechtheid, en Gij stelt mij voor Uw aangezicht in eeuwigheid.
14 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid! Amen, ja amen.

PSALM 42.

De profeet wenscht vuriglijk God in Zijnen tempel te dienen.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.
2 Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot U, o God!
3 [b] Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God: wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?
4 [c] Mijne tranen zijn mij tot spijze dag en nacht, omdat zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?
5 Ik gedenk daaraan, en stort mijne ziel uit in mij, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, *en* met hen te treden naar Gods huis, met eene stem van vreugdegezang en lof, *onder* de feesthoudende menigte.
6 [d] Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel! en zijt onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen Zijns aangezichts.
7 O mijn God! mijne ziel buigt zich neder in mij; daarom gedenk ik Uwer uit het land der Jordaan, en Hermon, uit het klein gebergte.
8 De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruis Uwer watergoten; al Uwe baren en Uwe golven zijn over mij heengegaan;
9 *Maar* de HEERE zal des daags Zijne goedertierenheid gebieden, en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn: het gebed tot den God mijns levens.
10 Ik zal zeggen tot God: Mijne Steenrots! waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik [e] in het zwart, wegens des vijands onderdrukking?
11 Met eenen doodsteek in mijne beenderen hoonen mij mijne wederpartijders, als zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?
12 Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

PSALM 43.

David bidt om naar het heiligdom te worden teruggebracht.

DOE mij recht, o God! en twist Gij mijne twistzaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, van den man des bedrogs en des onrechts;
2 Want Gij zijt de God mijner sterkte: waarom verstoot Gij mij *dan?* waarom ga ik steeds [f] in het zwart, wegens des vijands onderdrukking?
3 Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot den berg Uwer heiligheid, en tot Uwe woningen;
4 En dat ik inga tot Gods altaar, tot den God der blijdschap mijner verheuging, en U met de harp love, o God, mijn God!
5 [g] Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

PSALM 44.

Gods volk, zich Gods vorige weldaden herinnerende, smeekt om verlossing uit hunne tegenwoordige ellende.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

---

[a] Joh. 13:18. [b] Ps. 63:2. [c] Ps. 80:6. [d] Ps. 43:5. [e] Ps. 35:14; 38:7; 43:2.
[f] Ps. 35:14; 38:7; 42:10. [g] Ps. 42:6, 12.

2 O God! wij hebben het met onze ooren
gehoord, onze vaders hebben het ons verteld:
Gij hebt een werk gewrocht in
hunne dagen, in de dagen vanouds.
3 Gij hebt de Heidenen met Uwe hand
uit de bezitting verdreven, maar henlieden
[a] geplant; Gij hebt de volken geplaagd,
henlieden daarentegen doen
voortschieten:
4 Want zij hebben het land niet geërfd
door hun zwaard, en hun arm heeft hun
geen heil gegeven; maar Uwe rechterhand,
en Uw arm, en het licht Uws aangezichts,
omdat Gij een welbehagen in
hen hadt.
5 Gijzelf zijt mijn Koning, o God! gebied
de verlossingen Jakobs.
6 Door U zullen wij onze wederpartijders
met hoornen stooten; in Uwen
Naam zullen wij vertreden, die tegen ons
opstaan:
7 Want ik vertrouw niet op mijnen
boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen;
8 Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders,
en Gij maakt onze haters
beschaamd.
9 In God roemen wij den ganschen dag,
en Uwen Naam zullen wij loven in eeuwigheid.
Sela.
10 Maar *nu* hebt Gij ons [b] verstooten en
te schande gemaakt, dewijl Gij met onze
krijgsheiren niet uittrekt.
11 Gij doet ons achterwaarts keeren van
den wederpartijder; en onze haters berooven
ons voor zich.
12 Gij geeft ons over als schapen ter
spijze, en Gij verstrooit ons onder de
Heidenen.
13 Gij verkoopt Uw volk om geene waardij;
en Gij verhoogt hunnen prijs niet.
14 Gij stelt ons onzen naburen tot
[c] smaad, tot spot en schimp dengenen,
die rondom ons zijn.
15 Gij stelt ons tot een spreekwoord
onder de Heidenen, tot eene hoofdschudding
onder de volken.
16 Mijne schande is den ganschen dag
voor mij, en de schaamte mijns aangezichts
bedekt mij;
17 Om de stem des hooners en des lasteraars,
van wege den vijand en den wraakgierige.
18 Dit alles is ons overkomen; nochtans
hebben wij U niet vergeten, noch valschelijk
gehandeld tegen Uw verbond.
19 Ons hart is niet achterwaarts gekeerd,
noch onze gang geweken van Uw
pad;
20 Hoewel Gij ons verpletterd hebt in
eene plaats der draken, en ons met eene
doodsschaduw bedekt hebt.
21 Zoo wij den Naam onzes Gods hadden
vergeten, en onze handen tot eenen
vreemden God uitgebreid,
22 Zou God zulks niet onderzoeken?
want Hij weet de verborgenheden des
harten.
23 [d] Maar om Uwentwil worden wij den
ganschen dag gedood; wij worden geacht
als slachtschapen.
24 Waak op; waarom zoudt Gij slapen,
HEERE! Ontwaak; verstoot niet in eeuwigheid.
25 Waarom zoudt Gij Uw aangezicht
verbergen? onze ellende en onze onderdrukking
vergeten?
26 Want onze ziel is in het stof nedergebogen;
onze buik kleeft aan de aarde.
27 Sta op, ons ter hulp, en verlos ons
om Uwer goedertierenheid wil.

PSALM 45.

Profetische beschrijving der geestelijke eenheid van Christus met Zijne Gemeente.

EENE onderwijzing, een lied der
liefde, voor den opperzangmeester, onder
de kinderen van Korach, op Schóschannim.
2 Mijn hart geeft eene goede rede op;
ik zegge mijne gedichten uit van eenen
Koning; mijne tong is eene pen eens
vaardigen schrijvers.
3 Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen;
genade is uitgestort in
Uwe lippen; daarom heeft God U gezegend
in eeuwigheid.
4 Gord Uw zwaard aan de heup, o Held!
Uwe majesteit en Uwe heerlijkheid;
5 En rijd voorspoediglijk in Uwe heerlijkheid,
op het woord der waarheid en
rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uwe
rechterhand zal U vreeselijke dingen
leeren.
6 Uwe pijlen zijn scherp; volken zullen
onder U vallen; *zij treffen* in het hart
van des Konings vijanden.
7 [e] Uw troon, o God! is eeuwiglijk en
altoos; de schepter Uws Koninkrijks is
een schepter der rechtmatigheid.
8 Gij hebt gerechtigheid lief, en haat
goddeloosheid; daarom heeft U, o God!
Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven
Uwe medegenooten.
9 Al Uwe kleederen zijn mirre, en aloë,
en kassie; uit de elpenbeenen paleizen,
van waar zij U verblijden.
10 Dochters van koningen zijn onder
Uwe kostelijke *staatdochteren*; de Koningin
staat aan Uwe rechterhand, in
het fijnste goud van Ofir.
11 Hoor, o Dochter! en zie, en neig uw
oor; en vergeet uw volk en uws vaders
huis:

---

[a] Ex. 15:17. Ps. 80:9. [b] Ps. 60:3; 74:1; 89:39; 108:12. [c] Ps. 79:4; 80:7. Jer. 24:9.
[d] Rom. 8:36. [e] Hebr. 1:8.

12 Zoo zal de Koning lust hebben aan uwe schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zoo buig u voor Hem neder.
13 En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk zullen uw aangezicht [a] met geschenk smeeken.
14 Des Konings Dochter is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel.
15 In gestikte kleederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, *die* achter haar zijn, hare metgezellinnen, zullen tot u gebracht worden.
16 Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.
17 In plaats van Uwe vaderen zullen Uwe zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten zetten over de gansche aarde.
18 Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen de volken U loven eeuwiglijk en altoos.

PSALM 46.

De profeet beschrijft het volkomen vertrouwen en den zekeren staat der Kerk, onder des Heeren bescherming.

EEN lied op Alamôth, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.
2 God is ons eene Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden eene Hulp in benauwdheden.
3 Daarom zullen wij niet vreezen, al veranderde de aarde *hare plaats*, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën.
4 Laat hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren, door derzelver verheffing! Sela.
5 De beekskens der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten.
6 God is in het midden van haar; zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.
7 De Heidenen raasden; de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief Zijne stem; de aarde versmolt.
8 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.
9 Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, Die verwoestingen op aarde aanricht;
10 Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagenen met vuur verbrandt.
11 Laat af, en weet, dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de Heidenen; Ik zal verhoogd worden op de aarde.
12 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.

PSALM 47.

Een triomfpsalm der Kerk, ter eere van haren Koning Jezus Christus, in Zijne hemelvaart.

EEN psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.
2 Al gij volken! klapt in de hand; juicht Gode met eene stem van vreugdegezang:
3 Want de HEERE, de Allerhoogste, is vreeselijk, een groot Koning over de gansche aarde.
4 Hij brengt de volken onder ons, en de natiën onder onze voeten.
5 Hij verkiest voor ons onze erfenis, de heerlijkheid van Jakob, dien Hij heeft liefgehad. Sela.
6 God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin.
7 Psalmzingt Gode, psalmzingt! psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!
8 Want God is een Koning der gansche aarde; psalmzingt *met* eene onderwijzing!
9 God regeert over de Heidenen; God zit op den troon Zijner heiligheid.
10 De edelen der volken zijn verzameld *tot* het volk van den God van Abraham; want de schilden der aarde zijn Godes. Hij is zeer verheven!

PSALM 48.

Schoonheid en voorrechten van Jeruzalem.

EEN lied, een psalm, voor de kinderen van Korach.
2 De HEERE is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, *op* den berg Zijner heiligheid.
3 Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde is de berg Zion, *aan* de zijden van het noorden; [b] de stad des grooten Konings.
4 God is in hare paleizen; Hij is er bekend voor een Hoog Vertrek.
5 Want ziet, de koningen waren vergaderd; zij waren tezamen doorgetogen:
6 *Gelijk* zij het zagen, alzoo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt; zij haastten weg.
7 Beving greep hen aldaar aan, smart als van eene barende *vrouw*.
8 Met eenen oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharsis.
9 Gelijk wij gehoord hadden, alzoo hebben wij gezien in de stad des HEEREN der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Sela.
10 O God! wij gedenken Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels.

---

[a] Ps. 72:10. [b] Matth. 5:35.

11 Gelijk Uw Naam is, o God! alzoo is
Uw roem tot aan de einden der aarde;
Uwe rechterhand is vol van gerechtigheid.
12 Laat de berg Zion blijde zijn; laat de
dochteren van Juda zich verheugen, om
Uwer oordeelen wil.
13 Gaat rondom Zion, en omringt haar:
telt hare torens;
14 Zet uw hart op hare vesting; beschouwt
onderscheidenlijk hare paleizen,
opdat gij het aan het navolgende geslacht
vertelt;
15 Want deze God is onze God eeuwiglijk
en altoos; Hij zal ons geleiden tot
den dood toe.

PSALM 49.

IJdelheid der aardsche goederen.—God alleen verlost van den dood.

EEN psalm, voor den opperzangmeester,
onder de kinderen van Korach.
2 Hoort dit, alle gij volken! neemt ter
oore, alle inwoners der wereld,
3 Zoowel slechten als aanzienlijken, te
zamen rijk en arm!
4 Mijn mond zal enkel wijsheid spreken,
en de overdenking mijns harten zal vol
verstand zijn.
5 [a] Ik zal mijn oor neigen tot eene
spreuk; ik zal mijne verborgene rede
openen op de harp.
6 Waarom zou ik vreezen in kwade
dagen, *als* de ongerechtigen, die op de
hielen zijn, mij omringen?
7 Aangaande degenen, die op hun goed
vertrouwen, en op de veelheid huns rijkdoms
roemen:
8 Niemand van hen zal *zijnen* broeder
immermeer kunnen verlossen; hij zal
Gode zijn rantsoen niet kunnen geven;
9 (Want de verlossing hunner ziel is te
kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden;)
10 Dat hij ook voortaan geduriglijk zou
leven, *en* de verderving niet zien.
11 Want hij ziet, dat de wijzen sterven;
dat tezamen een dwaas en een onvernuftige
omkomen, en hun goed anderen
nalaten.
12 Hunne binnenste gedachte is, dat
hunne huizen zullen zijn in eeuwigheid,
hunne woningen van geslacht tot geslacht;
zij noemen de landen naar hunne
namen.
13 De mensch nochtans, *die* in waarde
is, blijft niet; hij wordt gelijk als de
beesten, *die* vergaan.
14 Deze hun weg is eene dwaasheid van
hen; nochtans hebben hunne nakomelingen
een welbehagen in hunne woorden.
Sela.
15 Men zet hen als schapen in het graf;
de dood zal hen afweiden, en de oprechten
zullen over hen heerschen in dien
morgenstond; en het graf zal hunne gedaante
verslijten, *elk* uit zijne woning.
16 Maar God zal mijne ziel van het geweld
des grafs verlossen; want Hij zal
mij opnemen. Sela.
17 Vrees niet, wanneer een man rijk
wordt, wanneer de eere van zijn huis
groot wordt:
18 Want hij zal in zijn sterven niet met
al medenemen; zijne eere zal hem niet
nadalen.
19 Hoewel hij zijne ziel in zijn leven
zegent, en zij u loven, omdat gij uzelven
goed doet:
20 Zoo zal zij *toch* komen tot het geslacht
harer vaderen; tot in eeuwigheid zullen
zij het licht niet zien.
21 De mensch, *die* in waarde is, en geen
verstand heeft, wordt gelijk als de beesten,
die vergaan.

PSALM 50.

God zal de wereld oordeelen.—Hij wil gehoorzaamheid en niet offerande.

EEN psalm van Asaf.
De God der goden, de HEERE spreekt,
en roept de aarde, van den opgang der
zon tot aan haren ondergang.
2 Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid,
verschijnt God blinkende.
3 Onze God zal komen, en zal niet zwijgen;
een vuur voor Zijn aangezicht zal
verteren, en rondom Hem zal het zeer
stormen.
4 Hij zal roepen tot den hemel van boven,
en tot de aarde, om Zijn volk te
richten.
5 Verzamelt Mij Mijne gunstgenooten,
die Mijn verbond maken met offerande!
6 En de hemelen verkondigen Zijne gerechtigheid;
want God Zelf is Rechter.
Sela.
7 Hoort, Mijn volk! en Ik zal spreken;
Israël! en Ik zal onder u betuigen; Ik,
God, ben uw God.
8 Om uwe offeranden zal Ik u niet
straffen; want uwe brandofferen zijn
steeds voor Mij.
9 Ik zal uit uw huis geen var nemen,
noch bokken uit uwe kooien;
10 Want al het gedierte des wouds is
Mijne, de beesten op duizend bergen.
11 Ik ken al het gevogelte der bergen,
en het wild des velds is bij Mij.
12 Zoo mij hongerde, Ik zou het u niet
zeggen; want [b] Mijne is de wereld en
hare volheid.
13 Zou Ik stierenvleesch eten, of bokkenbloed
drinken?
14 Offert Gode dank, en [c] betaalt den
Allerhoogste uwe geloften.

---

[a] Ps. 78:2. Matth. 13:35. [b] Ex. 19:5. Deut. 10:14. Job 41:2. Ps. 24:1. 1 Kor. 10:26, 28.
[c] Deut. 23:23. Job 22:27. Ps. 76:12. Pred. 5:3, 4, 5.

15 En roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren.
16 Maar tot den goddelooze zegt God: Wat hebt gij Mijne inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uwen mond?
17 Dewijl gij de kastijding haat, en Mijne woorden achter u henenwerpt.
18 Indien gij eenen dief ziet, zoo loopt gij met hem; en uw deel is met de overspelers.
19 Uwen mond slaat gij in het kwade, en uwe tong koppelt bedrog.
20 Gij zit, gij spreekt tegen uwen broeder; tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit.
21 Deze dingen doet gij, en Ik zwijg; gij meent, dat Ik ten eenemale ben, gelijk gij; Ik zal u straffen, en zal het ordelijk voor uwe oogen stellen.
22 Verstaat dit toch, gij godvergetenden! opdat Ik niet verscheure, en niemand redde.
23 Wie dankoffert, die zal Mij eeren; en wie *zijnen* weg *wel* aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien.

PSALM 51.

David belijdt zijne zonde, en bidt God zeer vurig om genade en vergeving door den Messias, dat God Zijnen H. Geest in hem vernieuwe, en hem een rein hart scheppe.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Toen de [a] profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot [b] Bathséba was ingegaan.
3 Zijt mij genadig, o God! naar Uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden.
4 Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde;
5 Want ik ken mijne overtredingen, en mijne zonde is steeds voor mij.
6 Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uwe oogen; [c] opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, *en* rein zijt in Uw richten.
7 Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mijne moeder mij ontvangen.
8 Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend.
9 Ontzondig mij met [d] hysop, en ik zal rein zijn; wasch mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw.
10 Doe mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, *die* Gij verbrijzeld hebt.
11 Verberg Uw aangezicht van mijne zonden, en delg uit al mijne ongerechtigheden.
12 Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij eenen vasten geest.
13 Verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uwen Heiligen Geest niet van mij.
14 Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij.
15 Zoo zal ik den overtreders Uwe wegen leeren; en de zondaars zullen zich tot U bekeeren.
16 Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij God mijns heils! zoo zal mijne tong Uwe gerechtigheid vroolijk roemen.
17 Heere! open mijne lippen, zoo zal mijn mond Uwen lof verkondigen.
18 Want Gij hebt geen' lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.
19 De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.
20 Doe wel bij Zion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op;
21 Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan brandoffer en een offer, dat gansch verteerd wordt; dan zullen zij varren offeren op Uw altaar.

PSALM 52.

David voorzegt den ondergang der goddeloozen, en troost zichzelven door het geloof aan Gods bestendige goedertierenheid.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester.
2 [e] Als Doëg, de Edomiet, gekomen was, en Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had: David is gekomen ten huize van Achimélech.
3 Wat beroemt gij u in het kwaad, o gij geweldige? Gods goedertierenheid *duurt toch* den ganschen dag.
4 Uwe tong denkt enkel schade, als een geslepen scheermes, werkende bedrog.
5 Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela.
6 Gij hebt lief alle woorden van verslinding, *en* eene tong des bedrogs.
7 God zal u ook afbreken in eeuwigheid; Hij zal u wegrapen en u uit de tent uitrukken; ja, Hij zal u uitwortelen uit het land der levenden. Sela.
8 En de rechtvaardigen zullen het zien, en vreezen; en zij zullen over hem lachen, *zeggende:*
9 Ziet den man, *die* God niet stelde tot zijne Sterkte, maar vertrouwde op de

---

[a] 2 Sam. 12:1, enz. [b] 2 Sam. 11:4. [c] Rom. 3:4. [d] Lev. 14:4, 6. Num. 19:6, 18.
[e] 1 Sam. 22:9, enz.

veelheid zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen.
10 Maar ik zal zijn als een groene olijfboom in Gods huis; ik vertrouw op Gods goedertierenheid, eeuwiglijk en altoos.
11 Ik zal U loven in eeuwigheid, [a] omdat Gij het gedaan hebt, en ik zal Uwen Naam verwachten, want hij is goed voor Uwe gunstgenooten.

PSALM 53.

Goddeloosheid en bedorvenheid der menschen.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op Máchalath.
2 De dwaas [b] zegt in zijn hart: Er is geen God; zij verderven het, en zij bedrijven gruwelijk onrecht; [c] er is niemand, die goed doet.
3 God heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, [d] om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.
4 Een ieder van hen is teruggekeerd; te zamen zijn zij stinkende geworden: er is niemand, die goed doet, ook niet één.
5 Hebben dan de werkers der ongerechtigheid geene kennis? die Mijn volk opeten, *alsof* zij brood aten? zij roepen God niet aan.
6 Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, *waar* geene vervaardheid was: want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, verstrooid; gij hebt hen beschaamd gemaakt, want God heeft hen verworpen.
7 Och, dat Israëls verlossingen uit Zion kwamen! Als God de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeeren, *dan* zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 54.

David bidt God om verlossing.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 [e] Als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons?
3 O God! verlos mij door Uwen Naam, en doe mij recht door Uwe macht.
4 O God! hoor mijn gebed, neig de ooren tot de redenen mijns monds:
5 Want vreemden staan tegen mij op, en tirannen zoeken mijne ziel; [f] zij stellen God niet voor hunne oogen. Sela.
6 Ziet, God is mij een helper; de Heere is onder degenen, die mijne ziel ondersteunen.
7 Hij zal dit kwaad mijnen verspieders vergelden: roei hen uit door Uwe waarheid.
8 Ik zal U met vrijwilligheid offeren; ik zal Uwen Naam, o HEERE! loven, [g] want hij is goed:
9 Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid, en mijn oog heeft gezien op mijne vijanden.

PSALM 55.

David klaagt over de boosheid zijner vijanden, hij volhardt in het gebed, en sterkt zichzelven en alle geloovigen in het vertrouwen op God.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 O God! neem mijn gebed ter ooren, en verberg U niet voor mijne smeeking.
3 Merk op mij, en verhoor mij; ik bedrijf misbaar in mijne klacht, en maak getier;
4 Om den roep des vijands, van wege de beangstiging des goddeloozen: want zij schuiven ongerechtigheid op mij, en in toorn haten zij mij.
5 Mijn hart smart in het binnenste van mij, en verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen.
6 Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij;
7 Zoodat ik zeg: Och, dat iemand mij vleugelen, als eener duive, gave! ik zou henenvliegen, waar ik blijven mocht.
8 Ziet, ik zou verre wegzwerven; ik zou vernachten in de woestijn. Sela.
9 Ik zou haasten, dat ik ontkwame, van den drijvenden wind, van den storm.
10 Verslind hen, HEERE! deel hunne tong; want ik zie wrevel en twist in de stad.
11 Dag en nacht omringen zij haar op hare muren; en ongerechtigheid en overlast is binnen in haar:
12 Enkel verderving is binnen in haar, en list en bedrog wijkt niet van hare straat.
13 Want het is geen vijand, *die* mij hoont, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, *die* zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben;
14 Maar gij zijt het, o mensch, als van mijne waardigheid, mijn leidsman en mijn bekende!
15 Wij, die tezamen in zoetigheid heimelijk raadpleegden; wij wandelden in gezelschap ten huize Godes.
16 Dat de dood hen als een schuldeischer overvalle, dat zij levend ter helle nederdalen; want boosheden zijn in hunne woning, in het binnenste van hen.
17 Mij aangaande, ik zal tot God roepen, en de HEERE zal mij verlossen.
18 Des avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken, en Hij zal mijne stem hooren.
19 Hij heeft mijne ziel in vrede verlost

---

[a] Ps. 22:32. [b] Ps. 10:4; 14:1, enz. [c] Rom. 3:12. [d] Rom. 3:11. [e] 1 Sam. 23:19, enz.; 26:1. [f] Ps. 86:14. [g] Ps. 52:11.

van den strijd tegen mij, want met menigte zijn zij tegen mij geweest.
20 God zal hooren, en zal hen plagen, als die vanouds zit, Sela ; dewijl bij hen gansch geene verandering is, en zij God niet vreezen.
21 Hij slaat zijne handen aan degenen, die vrede met Hem hadden ; hij ontheiligt Zijn verbond.
22 Zijn mond is gladder dan boter, maar zijn hart is krijg ; zijne woorden zijn zachter dan olie, maar dezelve zijn bloote zwaarden.
23 Werp uwe zorg op den HEERE, en Hij zal u onderhouden ; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.
24 Maar Gij, o God ! zult die doen nederdalen in den put des verderfs : de mannen des bloeds en bedrogs zullen hunne dagen niet ter helft brengen ; ik, daarentegen, zal op U vertrouwen.

PSALM 56.

David bidt God om hem van zijne vijanden te verlossen, en looft Hem voor de verkregen verlossing.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem Rechokim ; [a] als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath.
2 Zijt mij genadig, o God ! want de mensch zoekt mij op te slokken ; den ganschen dag dringt mij de bestrijder.
3 Mijne verspieders zoeken *mij* den ganschen dag op te slokken ; want ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste !
4 Ten dage, *als* ik zal vreezen, zal ik op U vertrouwen.
5 In God zal ik Zijn woord prijzen ; ik vertrouw op God, ik zal niet vreezen : wat zou mij vleesch doen ?
6 Den ganschen dag verdraaien zij mijne woorden ; al hunne gedachten zijn tegen mij ten kwade.
7 Zij rotten samen, zij versteken zich, zij passen op mijne hielen ; als die op mijne ziel wachten.
8 Zouden zij om *hunne* ongerechtigheid vrijgaan ? Stort de volken neder in toorn, o God !
9 Gij hebt mijn omzwerven geteld ; leg mijne tranen in Uwe flesch : zijn zij niet in Uw register ?
10 Dan zullen mijne vijanden achterwaarts keeren, ten dage als ik roepen zal ; dit weet ik, dat God met mij is.
11 In God zal ik het woord prijzen ; in den HEERE zal ik het woord prijzen.
12 Ik vertrouw op God, ik zal niet vreezen ; [b] wat zou mij de mensch doen ?
13 O God ! op mij zijn Uwe geloften ; ik zal U dankzeggingen vergelden :
14 Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood ; ook niet mijne voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden ?

PSALM 57.

David bidt God om genade en bescherming tegen zijne vijanden, en prijst den Heere.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth ; [c] als hij voor Sauls aangezicht vlood in de spelonk.
2 Zijt mij genadig, o God ! zijt mij genadig, want mijne ziel betrouwt op U ; en ik neem mijne toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.
3 Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste ; tot God, Die het aan mij voleinden zal.
4 Hij zal van den hemel zenden, en mij verlossen, te schande makende dengene, die mij zoekt op te slokken. Sela. God zal Zijne goedertierenheid en Zijne waarheid zenden.
5 Mijne ziel is in het midden der leeuwen, ik lig *onder* stokebranden : menschenkinderen, welker tanden spiesen en pijlen zijn, en hunne tong een scherp zwaard.
6 [d] Verhef U boven de hemelen, o God ! Uwe eere zij over de gansche aarde.
7 Zij hebben een net bereid voor mijne gangen ; mijne ziel was nedergebukt : [e] zij hebben eenen kuil voor mijn aangezicht gegraven ; zij zijn er midden ingevallen. Sela.
8 [f] Mijn hart is bereid, o God ! mijn hart is bereid : ik zal zingen, en psalmzingen.
9 Waak op, mijne eere ! waak op, gij luit en harp ! ik zal in den dageraad opwaken.
10 [g] Ik zal U loven onder de volken, o Heere ! ik zal U psalmzingen onder de natiën ;
11 [h] Want Uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en Uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.
12 Verhef U boven de hemelen, o God ! Uwe eere zij over de gansche aarde.

PSALM 58.

God zal de listen der goddeloozen straffen en den rechtvaardige redden.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth.
2 Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij vergadering ? oordeelt gij billijkheden, gij menschenkinderen ?
3 Ja, gij werkt ongerechtigheden in het

---

[a] 1 Sam. 21:12, 13, 14. [b] Ps. 118:6. [c] 1 Sam. 22:1 ; 24:4. [d] Ps. 108:6. [e] Ps. 7:16 ; 9:16. [f] Ps. 108:2 enz. [g] Ps. 108:4. [h] Ps. 36:6 ; 108:5.

hart; gij weegt het geweld uwer handen
op de aarde.
4 De goddeloozen zijn vervreemd van de
baarmoeder aan; de leugensprekers dolen
van *moeders* buik aan.
5 Zij hebben [a] vurig venijn, naar gelijk-
heid van vurig slangenvenijn; zij zijn
als eene doove adder, *die* hare ooren toe-
stopt,
6 Opdat zij niet hoore naar de stem der
belezers; desgenen, die ervaren is met
bezweringen om te gaan.
7 O God! verbreek hunne tanden in
hunnen mond; breek af de baktanden
der jonge leeuwen, o HEERE!
8 Laat hen smelten als water, laat hen
daarhenen drijven; legt hij zijne pijlen
aan, laat hen zijn, alsof zij afgesneden
waren.
9 Laat hem henengaan, als eene smel-
tende slak; laat hen, *als* eener vrouwe
misdracht, de zon niet aanschouwen.
10 Eer dan uwe potten den doornstruik
gewaar worden, zal Hij hem als levend,
als *in* heeten toorn wegstormen.
11 De rechtvaardige zal zich verblijden,
als hij de wraak aanschouwt: hij zal
zijne voeten wasschen in het bloed des
goddeloozen;
12 En de mensch zal zeggen: Immers is
er vrucht voor den rechtvaardige; im-
mers is er een God, Die op de aarde richt.

PSALM 59.

David bidt God om verlossing, en verhaalt zijne onschuld.

EEN gouden kleinood van David, voor
den opperzangmeester, Al-táscheth; [b] toen
Saul gezonden had, die *zijn* huis bewaren
zouden, om hem te dooden.
2 Red mij van mijne vijanden, o mijn
God! stel mij in een hoog vertrek voor
degenen, die tegen mij opstaan.
3 Red mij van de werkers der ongerech-
tigheid, en verlos mij van de mannen des
bloeds.
4 Want zie, zij leggen mijner ziel la-
gen: sterken rotten zich tegen mij,
zonder mijne overtreding, en zonder
mijne zonde, o HEERE!
5 Zij loopen en bereiden zich zonder
mijne misdaad; waak op mij tegemoet,
en zie!
6 Ja Gij, HEERE, God der heirscharen,
God Israëls! ontwaak, om al deze Heide-
nen te bezoeken: zijt niemand van hen
genadig, die trouwelooslijk ongerechtig-
heid bedrijven. Sela.
7 Tegen den avond keeren zij weder:
zij tieren als een hond, en zij gaan rond-
om de stad.
8 Zie, zij storten overvloediglijk uit met
hunnen mond; [c] zwaarden zijn op hunne
lippen, [d] want wie hoort het?
9 Maar Gij, HEERE! [e] zult hen belachen;
Gij zult alle Heidenen bespotten.
10 *Tegen* zijne sterkte zal ik *op* U wach-
ten, want God is mijn Hoog Vertrek.
11 De God mijner goedertierenheid zal
mij voorkomen; God zal mij op mijne
verspieders doen zien.
12 Dood hen niet, opdat mijn volk *het*
niet vergete; doe hen omzweven door
Uwe macht, en werp hen neder, o Heere,
ons Schild!
13 *Om* de zonde huns monds, *om* het
woord hunner lippen: en laat hen ge-
vangen worden in hunnen hoogmoed;
en om den vloek, en om de leugen, *die*
zij vertellen.
14 Verteer hen in grimmigheid: ver-
teer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen
weten, dat God Heerscher is in Jakob, *ja*
tot aan de einden der aarde. Sela.
15 Laat hen dan tegen den avond we-
derkeeren, laat hen tieren als een hond,
en rondom de stad gaan;
16 Laat hen zelfs omzweven om spijs,
en laat hen vernachten, al zijn zij niet
verzadigd.
17 Maar ik zal Uwe sterkte zingen, en
des morgens Uwe goedertierenheid vroo-
lijk roemen, omdat Gij mij een Hoog
Vertrek zijt geweest, en eene Toevlucht
ten dage, als mij bange was.
18 Van U, o mijne Sterkte! zal ik
psalmzingen; want God is mijn Hoog
Vertrek, de God mijner goedertierenheid.

PSALM 60.

Klachten en gebed van David.

EEN gouden kleinood van David tot
leering, voor den opperzangmeester, op
Schûschan E'duth.
2 [f] Als hij gevochten had met de
Syriërs van Mesopotámië, en met de
Syriërs van Zoba; en Joab wederkwam,
en de Edomieten sloeg in het Zoutdal,
twaalf duizend.
3 O God! [g] Gij hadt ons verstooten, Gij
hadt ons gescheurd, Gij zijt toornig ge-
weest; keer weder tot ons.
4 Gij hebt het land geschud, Gij hebt
het gespleten; genees zijne breuken,
want het wankelt.
5 Gij hebt Uwen volke eene harde zaak
doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met
zwijmelwijn.
6 *Maar nu* hebt Gij dengenen, die U
vreezen, eene banier gegeven, om *die* op
te werpen, van wege de waarheid, Sela.
7 [h] Opdat Uwe beminden zouden be-
vrijd worden; geef heil *door* Uwe rech-
terhand, en verhoor ons.

[a] Ps. 140:4. [b] 1 Sam. 19:11. [c] Ps. 55:22; 57:5. [d] Ps. 10:11; 94:7. [e] Ps. 2:4.
[f] 2 Sam. 8:3, 13. 1 Kron. 18:3, 12. [g] Ps. 44:10. [h] Ps. 108:7, enz.

8 God heeft gesproken in Zijn heilig-
dom; *dies* zal ik van vreugde opspringen:
ik zal Sichem deelen, en het dal van
Sukkoth zal ik afmeten.
9 Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en
Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda
is mijn wetgever;
10 Moab is mijn waschpot; op Edom
zal ik mijn' schoen werpen: juich over
mij, o, gij Palestina!
11 Wie zal mij voeren in eene vaste
stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?
12 Zult Gij het niet zijn, o God! *Die*
ons verstooten hadt, en niet uittoogt, o
God! met onze heirkrachten?
13 Geef Gij ons hulp uit de benauwd-
heid, want 's menschen heil is ijdelheid.
14 In God zullen wij kloeke daden doen,
en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

PSALM 61.

David in groot gevaar zijnde, neemt zijne toevlucht tot God.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester, op de Neginoth.
2 O God! hoor mijn geschrei, merk op
mijn gebed.
3 Van het einde des lands roep ik tot
U, als mijn hart overstelpt is; leid mij
op eenen rotssteen, *die* mij te hoog zou
zijn:
4 Want Gij zijt mij eene Toevlucht ge-
weest, een sterke Toren voor den vijand.
5 Ik zal in Uwe hut verkeeren *in* eeu-
wigheden; ik zal mijne toevlucht nemen
in het verborgene Uwer vleugelen: Sela.
6 Want Gij, o God! hebt gehoord naar
mijne geloften; Gij hebt *mij* gegeven de
erfenis dergenen, die Uwen Naam vree-
zen.
7 Gij zult dagen tot des Konings dagen
toedoen; zijne jaren zullen zijn als van
geslacht tot geslacht;
8 Hij zal eeuwiglijk voor Gods aange-
zicht zitten; bereid goedertierenheid en
waarheid, dat zij hem behoeden:
9 Zoo zal ik Uwen Naam psalmzingen
in eeuwigheid, opdat ik mijne geloften
betale, dag bij dag.

PSALM 62.

Vermaning om zijne toevlucht alleen tot God te nemen.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester, over Jedûthun.
2 Immers is mijne ziel stil tot God; van
Hem is mijn heil.
3 Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn
Heil, mijn Hoog Vertrek: ik zal niet
grootelijks wankelen.
4 Hoe lang zult gijlieden kwaad aan-
stichten tegen eenen man? gij allen zult
gedood worden; gij zult zijn als een in-
gebogen wand, een aangestooten muur.
5 Zij raadslagen slechts, om *hem* van
zijne hoogheid te verstooten; zij hebben
behagen in leugen: met hunnen mond
zegenen zij, maar met hun binnenste
vloeken zij. Sela.
6 Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode;
want van Hem is mijne verwachting.
7 Hij is immers mijn Rotssteen en mijn
Heil, mijn Hoog Vertrek; ik zal niet
wankelen.
8 In God is mijn Heil en mijne Eere;
de Rotssteen mijner sterkte, mijne Toe-
vlucht is in God.
9 Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij
volk! stort ulieder hart uit voor Zijn
aangezicht; God is ons eene Toevlucht.
Sela.
10 Immers zijn de gemeene lieden ijdel-
heid, de groote lieden zijn leugen; in de
weegschaal opgewogen, zouden zij samen
lichter zijn dan de ijdelheid.
11 Vertrouwt niet op onderdrukking,
noch op rooverij; wordt niet ijdel; als
het vermogen overvloedig aanwast, zet
er het hart niet op.
12 God heeft één ding gesproken, ik
heb dit tweemaal gehoord: dat de sterkte
Godes is.
13 En de goedertierenheid, o Heere! is
Uwe; [a] want Gij zult een' iegelijk ver-
gelden naar zijn werk.

PSALM 63.

Davids ijver in het zoeken van God.

EEN psalm van David, als hij was in
de [b] woestijn van Juda.
2 O God, Gij zijt mijn God! ik zoek
U in den dageraad; mijne ziel dorst naar
U, mijn vleesch verlangt naar U, in een
land, dor en mat, zonder water,
3 (Voorwaar, ik heb U in het heiligdom
aanschouwd, ziende Uwe sterkheid en
Uwe eere;)
4 Want Uwe goedertierenheid is beter
dan het leven; mijne lippen zouden U
prijzen.
5 Alzoo zou ik U loven in mijn leven;
in Uwen Naam zou ik mijne handen op-
heffen.
6 Mijne ziel zou als met smeer en vet-
tigheid verzadigd worden, en mijn mond
zou roemen met vroolijk zingende lippen,
7 Als ik Uwer gedenk op mijne leger-
stede, zoo peins ik aan U in de nacht-
waken;
8 Want Gij zijt mij eene hulp geweest,
en in de schaduw Uwer vleugelen zal ik
vroolijk zingen.
9 Mijne ziel kleeft U achteraan; uwe
rechterhand ondersteunt mij.

---

a Job 34:11. Spr. 24:12. Jer. 32:19. Ezech. 7:27; 33:20. Matth. 16:27. Rom. 2:6. 2 Kor. 5:10. Efez. 6:8. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. Openb. 22.12. *b* 1 Sam. 22:5; 23:14, 15.

10 Maar deze, *die* mijne ziel zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste plaatsen der aarde.
11 Men zal hen storten door het geweld des zwaards; zij zullen den vossen ten deel worden.
12 Maar de Koning zal zich in God verblijden; een iegelijk, die bij Hem zweert, zal zich beroemen, want de mond der leugensprekers zal gestopt worden.

PSALM 64.

David bidt God, dat Hij hem behoede, en verwacht de verlossing.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Hoor, o God! mijne stem in mijn geklag; behoed mijn leven voor des vijands schrik.
3 Verberg mij voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor de oproerigheid van de werkers der ongerechtigheid;
4 Die hunne tong scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen *als* hunnen pijl,
5 Om in verborgene plaatsen den oprechte te [a] schieten; haastig schieten zij naar hem, en vreezen niet.
6 Zij sterken zichzelven *in* eene booze zaak; zij houden spraak van strikken te verbergen; zij zeggen: Wie zal ze zien?
7 Zij doorzoeken allerlei schalkheid: ten uiterste doorzoeken zij, wat te onderzoeken is; zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.
8 Maar God zal hen haastig met eenen pijl schieten; hunne plagen zijn er.
9 En hunne tong zal hen doen aanstooten tegen zichzelven; een ieder, die hen ziet, zal zich wegpakken.
10 En alle menschen zullen vreezen, en Gods werk verkondigen, en Zijn doen verstandiglijk aanmerken.
11 De rechtvaardige zal zich verblijden in den HEERE, en op Hem betrouwen; en alle oprechten van hart zullen zich beroemen.

PSALM 65.

David looft God, eerst wegens de geestelijke gaven, die Hij uitstort over Zijne gemeente, in Christus, daarna wegens de tijdelijke zegeningen.

EEN psalm van David, een lied, voor den opperzangmeester.
2 De lofzang is *in* stilheid tot U, o God! in Zion; en U zal de gelofte betaald worden.
3 Gij hoort het gebed; tot U zal alle vleesch komen.
4 Ongerechtige dingen hadden de overhand over mij; *maar* onze overtredingen, die verzoent Gij.
5 Welgelukzalig is hij, *dien* Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, *met* het heilige van Uw paleis.
6 Vreeselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid antwoorden, o God onzes heils! o Vertrouwen aller einden der aarde, en der verre gelegenen *aan* de zee!
7 Die de bergen vastzet door Zijne kracht, omgord zijnde met macht.
8 Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, en het rumoer der volken.
9 En die op de einden wonen, vreezen voor Uwe teekenen; Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen.
10 Gij bezoekt het land; en hebbende het begeerig gemaakt, verrijkt Gij het grootelijks: de rivier Gods is vol waters; wanneer Gij het alzoo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.
11 Gij maakt zijne opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze dalen *in* zijne voren; Gij maakt het week door de druppelen, Gij zegent zijn uitspruitsel.
12 Gij kroont het jaar Uwer goedheid, en Uwe voetstappen druipen van vettigheid.
13 Zij bedruipen de weiden der woestijn; en de heuvelen zijn aangegord met verheuging.
14 De velden zijn bekleed met kudden, en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen, ook zingen zij.

PSALM 66.

De profeet vermaant een iegelijk, om God te loven over Zijne wonderbare werken.

EEN lied, een psalm, voor den opperzangmeester.
Juicht Gode, gij gansche aarde!
2 Psalmzingt de eere Zijns Naams; geeft eere Zijnen lof.
3 Zegt tot God: Hoe vreeselijk zijt Gij *in* Uwe werken! Om de grootheid Uwer sterkte zullen Uwe vijanden zich geveinsdelijk aan U onderwerpen.
4 De gansche aarde aanbidde U, en psalmzinge U; zij psalmzinge Uwen Naam. Sela.
5 Komt, en ziet Gods daden: Hij is vreeselijk van werking aan de menschenkinderen.
6 [b] Hij heeft de zee veranderd in het droge: zij zijn te voet doorgegaan door de [c] rivier: daar hebben wij ons in Hem verblijd.
7 Hij heerscht eeuwiglijk met Zijne macht; [d] Zijne oogen houden wacht over de Heidenen: laat de afvalligen niet verhoogd worden. Sela.
8 Looft, gij volken! onzen God, en laat hooren de stem Zijns roems;

---

a Ps. 11:2. *b* Ex. 14:21, enz. *c* Joz 3:14, enz. *d* 2 Kron. 16:9. Job 28:24. Ps. 33:13.

9 Die onze zielen in het leven stelt, en niet toelaat, dat onze voet wankele.
10 Want Gij hebt ons beproefd, o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert:
11 Gij hadt ons in het net gebracht; Gij hadt eenen engen band om onze lenden gelegd;
12 Gij hadt den mensch op ons hoofd doen rijden; wij waren in het vuur en in het water gekomen, maar Gij hebt ons uitgevoerd in eene overvloeiende verversching.
13 Ik zal met brandofferen in Uw huis gaan; ik zal U mijne geloften betalen,
14 Die mijne lippen hebben geuit, en mijn mond heeft uitgesproken, als mij bange was.
15 Brandofferen van mergbeesten zal ik U offeren, met rookwerk van rammen; ik zal runderen met bokken bereiden. Sela.
16 Komt, hoort toe, o gij allen, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.
17 Ik riep tot Hem met mijnen mond, en Hij werd verhoogd onder mijne tong.
18 Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben.
19 Maar zeker, God heeft gehoord: Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds.
20 Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend, noch Zijne goedertierenheid van mij.

PSALM 67.

De gemeente bidt met vertrouwen, dat Gods rijk in Christus onder de Heidenen moge uitgebreid worden.

EEN psalm, een lied, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 God zij ons genadig, en zegene ons; [a] Hij doe Zijn aanschijn aan ons lichten, Sela.
3 Opdat men op de aarde Uwen weg kenne, onder alle Heidenen Uw heil.
4 De volken zullen U, o God! loven; de volken altemaal zullen U loven.
5 De natiën zullen zich verblijden en juichen, omdat Gij de volken zult richten *in* rechtmatigheid; en de natiën op de aarde, die zult Gij leiden. Sela.
6 De volken zullen U, o God! loven, de volken altemaal zullen U loven.
7 De aarde geeft haar gewas; God, onze God, zal ons zegenen.
8 God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vreezen.

PSALM 68.

Lof- en dankzegging tot den God van volkomene zaligheid.

EEN psalm, een lied van David, voor den opperzangmeester.
2 [b] God zal opstaan, Zijne vijanden zullen verstrooid worden, en Zijne haters zullen van Zijn aangezicht vlieden.
3 Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.
4 Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden; zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vroolijk zijn.
5 Zingt Gode, psalmzingt Zijnen Naam; hoogt de wegen voor Dien, Die in de vlakke velden rijdt, omdat Zijn Naam is HEERE; en springt op van vreugde voor Zijn aangezicht.
6 Hij is een Vader der weezen, en een Rechter der weduwen; God, in de woonstede Zijner heiligheid.
7 Een God, Die de eenzamen zet in een huisgezin, voert uit, die in boeien gevangen zijn; maar de afvalligen wonen in het dorre.
8 O God! toen Gij voor het aangezicht Uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen tradt in de woestijn, Sela.
9 [c] Daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aanschijn; *zelfs* deze Sinaï, voor het aanschijn Gods, des Gods van Israël.
10 Gij hebt zeer milden regen doen druipen, o God! en Gij hebt Uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden.
11 Uwe hoop woonde daarin; Gij bereiddet ze door Uwe goedheid voor den ellendige, o God!
12 De HEERE gaf te spreken: der boodschappers van goede tijdingen was eene groote heirschaar.
13 De koningen der heirscharen vloden weg, zij vloden weg; en zij, die tehuis bleef, deelde den roof uit.
14 Al laagt gijlieden tusschen twee rijen van steenen, *zoo zult gij toch worden als* vleugelen eener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud.
15 Als de Almachtige de koningen daarin verstrooide, werd zij sneeuwwit *als* op Zalmon.
16 De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige berg.
17 Waarom springt gij op, gij bultige bergen? [d] Dezen berg heeft God begeerd tot Zijne woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid.
18 Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld: de Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid!
19 [e] Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen *om uit te deelen* onder de menschen, ja ook de

[a] Num. 6:25. Ps. 4:7. [b] Num. 10:35. [c] Ex. 19. [d] Ps. 87:1, 2; 132:13. [e] Efez. 4:8.

wederhoorigen om *bij U* te wonen, o
HEERE God!
20 Geloofd zij de Heere; dag bij dag
overlaadt Hij ons: Die God *is* onze
zaligheid. Sela.
21 Die God is ons een God van volko-
mene zaligheid; en bij den HEERE, den
Heere, zijn uitkomsten tegen den dood.
22 Voorzeker zal God den kop Zijner
vijanden verslaan, den harigen schedel
desgenen, die in zijne schulden wandelt.
23 De Heere heeft gezegd: Ik zal weder-
brengen uit [a] Basan, Ik zal wederbrengen
uit [b] de diepten der zee;
24 Opdat gij uwen voet, *ja* de tong uwer
honden, moogt steken in het bloed van
de vijanden, van een iegelijk van hen.
25 O God! zij hebben Uwe gangen
gezien, de gangen mijns Gods, mijns
Konings, in het heiligdom.
26 De zangers gingen voor, de speellie-
den achter, in het midden de tromme-
lende maagden.
27 Looft God in de gemeenten, den
Heere, gij, die zijt uit den springader van
Israël!
28 Daar is Benjamin de kleine, die over
hen heerschte, de vorsten van Juda *met*
hunne vergadering, de vorsten van Zebu-
lon, de vorsten van Nafthali.
29 Uw God heeft uwe sterkte geboden;
sterk, o God! wat Gij aan ons gewrocht
hebt!
30 Om Uws tempels wil te Jeruzalem,
zullen U de koningen [c] geschenk toe-
brengen.
31 Scheld het wild gedierte des riets, de
vergadering der stieren met de kalveren
der volken, *en* dien, die zich onderwerpt
met stukken zilvers; Hij heeft de volken
verstrooid, *die* lust hebben in oorlogen.
32 Prinselijke gezanten zullen komen
uit Egypte; Moorenland zal zich haasten,
zijne handen tot God uit te strekken.
33 Gij koninkrijken der aarde! zingt
Gode; psalmzingt den Heere! Sela.
34 Dien, Die daar rijdt in den hemel der
hemelen, Die vanouds is; ziet, Hij geeft
Zijne stem, eene stem der sterkte.
35 Geeft Gode sterkte! Zijne hoogheid
is over Israël, en Zijne sterkte in de bo-
venste wolken.
36 O God! Gij zijt vreeselijk uit Uwe
heiligdommen; de God Israëls, Die geeft
den volke sterkte en krachten. Geloofd
zij God!

PSALM 69.

David (alsmede de Heere Christus onder zijn voorbeeld) klaagt tot God over zijn menigvuldig zwaar lijden.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester, op Schôschannim.
2 Verlos mij, o God! want de wateren
zijn gekomen tot aan de ziel.
3 Ik ben gezonken in grondelooze mod-
der, waar men niet kan staan; ik ben
gekomen in de diepten der wateren, en de
vloed overstroomt mij.
4 Ik ben vermoeid van mijn roepen,
mijne keel is ontstoken, mijne oogen zijn
bezweken, daar ik ben hopende op mij-
nen God.
5 Die mij zonder oorzaak haten, zijn
meer dan de haren mijns hoofds; die
mij zoeken te vernielen, die mij om
valsche oorzaken vijand zijn, zijn mach-
tig geworden: wat ik niet geroofd heb,
moet ik alsdan wedergeven.
6 O God! Gij weet van mijne dwaasheid,
en mijne schulden zijn voor U niet ver-
borgen.
7 Laat hen door mij niet beschaamd
worden, die U verwachten, o Heere,
HEERE der heirscharen! laat hen door mij
niet te schande worden, die U zoeken, o
God Israëls!
8 Want om Uwentwil draag ik ver-
smaadheid; schande heeft mijn aange-
zicht bedekt.
9 Ik ben mijnen broederen vreemd ge-
worden, en onbekend aan mijner moe-
ders kinderen:
10 [d] Want de ijver van Uw huis heeft mij
verteerd; en de smaadheden dergenen,
die U smaden, zijn op mij gevallen.
11 En ik heb geweend in het vasten
mijner ziel, maar het is mij geworden tot
allerlei smaad;
12 En ik heb eenen zak tot mijn kleed
aangedaan, maar ik ben hun tot een
spreekwoord geworden,
13 Die in de poort zitten, klappen van
mij; en ik ben een snarenspel dergenen,
die sterken drank drinken.
14 Maar mij aangaande, mijn gebed is
tot U, o HEERE! er is een tijd des wel-
behagens, o God! door de grootheid Uwer
goedertierenheid; verhoor mij door de
getrouwheid Uws heils.
15 Ruk mij uit het slijk, en laat mij
niet verzinken; laat mij gered worden van
mijne haters, en uit de diepten der
wateren.
16 Laat de watervloed mij niet over-
stroomen, en laat de diepte mij niet
verslinden; en laat den put zijnen mond
over mij niet toesluiten.
17 Verhoor mij, o HEERE! want Uwe
goedertierenheid is goed; zie mij aan naar
de grootheid Uwer barmhartigheden;
18 En verberg Uw aangezicht niet van
Uwen knecht, want mij is bange; haast
U, verhoor mij.
19 Nader tot mijne ziel, bevrijd ze;
verlos mij, om mijner vijanden wil.

[a] Num. 21:33. [b] Ex. 14:29. [c] 1 Kon. 10:10, 24, 25. 2 Kron. 32:23. Ps. 72:10; 76:12.
[d] Joh. 2:17. Rom. 15:3.

20 Gij weet mijne versmaadheid, en
mijne schaamte en mijne schande; al
mijne benauwers zijn voor U.
21 De versmaadheid heeft mijn hart
gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb
gewacht naar medelijden, maar er is geen;
en naar vertroosters, maar heb ze niet
gevonden.
22 Ja, [a] zij hebben mij gal tot mijne spijs
gegeven; en in mijnen dorst hebben zij
mij edik te drinken gegeven.
23 [b] Hunne tafel worde voor hun aangezicht tot een' strik, en tot volle vergelding tot een' valstrik.
24 Laat hunne [c] oogen duister worden,
dat zij niet zien; en doe hunne lenden
gedurig waggelen.
25 Stort over hen Uwe gramschap uit;
en de hittigheid Uws toorns grijpe hen
aan.
26 [d] Hun paleis zij verwoest; in hunne
tenten zij geen inwoner;
27 Want zij vervolgen, dien Gij geslagen
hebt, en maken een' praat van de smart
Uwer verwonden.
28 Doe misdaad tot hunne misdaad, en
laat hen niet komen tot Uwe gerechtigheid.
29 Laat hen uitgedelgd worden uit het
boek des levens, en met de rechtvaardigen
niet aangeschreven worden.
30 Doch ik ben ellendig, en in smart;
Uw heil, o God! zette mij in een hoog
vertrek.
31 Ik zal Gods Naam prijzen met gezang,
en Hem met dankzegging grootmaken;
32 En het zal den HEERE aangenamer
zijn dan een os, *of* een gehoornde var, die
de klauwen verdeelt.
33 De zachtmoedigen, dit gezien hebbende, zullen zich verblijden; en gij, die
God zoekt! ulieder hart zal leven:
34 Want de HEERE hoort de nooddruftigen, en Hij veracht Zijne gevangenen niet.
35 Dat Hem prijzen de hemel en de
aarde, de zeeën, en al wat daarin wriemelt:
36 Want God zal Zion verlossen, en de
steden van Juda bouwen; en aldaar zullen
zij wonen, en haar erfelijk bezitten;
37 En het zaad Zijner knechten zal haar
beërven, en de liefhebbers Zijns Naams
zullen daarin wonen.

PSALM 70.

David bidt God om haastige hulp.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, om te doen gedenken.
2 [e] Haast U, o God! om mij te verlossen,
o HEERE! tot mijne hulp.
3 [f] Laat hen beschaamd en schaamrood
worden, die mijne ziel zoeken; laat hen
achterwaarts gedreven en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.
4 Laat hen terugkeeren tot loon hunner
beschaming, die daar zeggen: Ha, ha!
5 Laat in U vroolijk en verblijd zijn
allen, die U zoeken; laat de liefhebbers
Uws heils geduriglijk zeggen: God zij
grootgemaakt!
6 Doch ik ben ellendig en nooddruftig;
o God! haast U tot mij; Gij zijt mijne
hulp en mijn Bevrijder; HEERE! vertoef
niet.

PSALM 71.

De profeet geeft getuigenis van zijn vertrouwen op God alleen, Dien hij bidt om haastige verlossing van zijne vijanden, en om volstandigheid en behoudenis in zijnen ouderdom; daarop vertrouwende, belooft hij plechtig Gode dankbaarheid.

OP U, o HEERE! [g] betrouw ik; laat
mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.
2 Red mij door Uwe gerechtigheid, en
bevrijd mij; neig Uw oor tot mij, en verlos mij.
3 Wees mij tot eenen Rotssteen, om
daarin te wonen, om geduriglijk daarin te
gaan; Gij hebt bevel gegeven, om mij te
verlossen, want Gij zijt mijne Steenrots
en mijn Burcht.
4 Mijn God! bevrijd mij van de hand des
goddeloozen, van de hand desgenen, die
verkeerdelijk handelt, en des opgeblazenen;
5 Want Gij zijt mijne verwachting,
Heere, HEERE! mijn vertrouwen van
mijne jeugd aan:
6 Op U heb ik gesteund van den buik
aan, van mijner moeders ingewand aan
zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof is geduriglijk van U.
7 Ik ben velen als een wonder geweest;
doch Gij zijt mijne sterke toevlucht.
8 Laat mijn mond vervuld worden met
Uwen lof, den ganschen dag met Uwe
heerlijkheid.
9 Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijne
kracht vergaat.
10 Want mijne vijanden spreken van
mij, en die op mijne ziel loeren, beraadslagen tezamen,
11 Zeggende: God heeft hem verlaten;
jaagt na, en grijpt hem, want er is geen
verlosser.
12 O God! wees niet verre van mij;
mijn God! haast U tot mijne hulp.
13 [h] Laat hen beschaamd worden, laat
hen verteerd worden, die mijne ziel tegen
zijn; laat hen met smaad en schande

[a] Matth. 27:34, 48. Mark. 15:23. Joh. 19:28, 29. [b] Rom. 11:9. [c] Jes. 6:9; 29:10; 44:18. Rom. 11:10. [d] Hand. 1:20. [e] Ps. 40:14, enz. [f] Ps. 35:4, 26; 71:13. [g] Ps. 22:6; 25:2, 3; 31:2, 3. Jes. 49:23. [h] Ps. 35:4, 26; 40:15; 70:3.

overdekt worden, die mijn kwaad zoeken.
14 Doch ik zal geduriglijk hopen, en zal al Uwen lof nog grooter maken:
15 Mijn mond zal Uwe gerechtigheid vertellen, den ganschen dag Uw heil, hoewel ik de getalen niet weet.
16 Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uwe gerechtigheid vermelden, Uwe alleen.
17 O God! Gij hebt mij geleerd van mijne jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uwe wonderen.
18 Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God! totdat ik *dezen* geslachte verkondige Uwen arm, allen nakomelingen Uwe macht.
19 Ook is Uwe gerechtigheid, o God! tot in de hoogte; Gij, Die groote dingen gedaan hebt: o God! wie is U gelijk?
20 Gij, Die mij vele benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken, en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde.
21 Gij zult mijne grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.
22 Ook zal ik U loven met het instrument der luit, Uwe trouw, mijn God! ik zal U psalmzingen, met de harp, o Heilige Israëls!
23 Mijne lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijne ziel, die Gij verlost hebt.
24 Ook zal mijne tong Uwe gerechtigheid den ganschen dag uitspreken; want zij zijn beschaamd, want zij zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad zoeken.

PSALM 72.

De gezegende en gelukkige regeering van Salomo als voorbeeld van Christus' Koninkrijk.

VOOR Salomo.
O God! geef den Koning Uwe rechten, en Uwe gerechtigheid den zoon des Konings:
2 Zoo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uwe ellendigen met recht.
3 De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen met gerechtigheid.
4 Hij zal de ellendigen des volks richten; hij zal de kinderen des nooddruftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.
5 Zij zullen U vreezen, [a] zoolang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.
6 Hij zal nederdalen als een [b] regen op het nagras; als de druppelen, die de aarde bevochtigen.
7 In zijne dagen zal de rechtvaardige bloeien, en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.
8 En hij zal heerschen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.
9 De ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijne vijanden zullen het stof likken.
10 De koningen van Tharsis en de eilanden zullen geschenken aanbrengen; de koningen van Scheba en Seba zullen vereeringen toevoeren.
11 Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle Heidenen zullen hem dienen;
12 [c] Want hij zal den nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.
13 Hij zal den arme en nooddruftige verschoonen, en de zielen der nooddruftigen verlossen.
14 Hij zal hunne zielen van list en geweld bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne oogen.
15 En hij zal leven; en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden: den ganschen dag zal men hem zegenen.
16 Is er eene hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruischen als de Libanon; en die van de stad zullen bloeien als het kruid der aarde.
17 Zijn Naam zal zijn tot in eeuwigheid: zoolang als er de zon is, zal Zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden; en zij zullen in hem gezegend worden: alle Heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.
18 Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, Die alleen wonderen doet;
19 En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de gansche aarde worde met Zijne heerlijkheid vervuld. Amen, ja amen!
20 De gebeden van David, den zoon van Isaï, hebben een einde.

PSALM 73.

De voorspoed der goddeloozen doet soms twijfelen aan Gods rechtvaardigheid, maar de overweging van hun einde leidt tot God terug.

EEN psalm van Asaf.
Immers is God Israël goed, dengenen, die rein van harte zijn.
2 Maar mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken; mijne treden waren bijkans uitgeschoten;
3 [d] Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede:
4 Want er zijn geene banden tot hunnen dood toe, en hunne kracht is frisch.
5 Zij zijn niet in de moeite *als andere* menschen, en worden met *andere* menschen niet geplaagd.

---

[a] Ps. 89:37, 38. [b] 2 Sam. 23:4. [c] Job 29:12. [d] Job 21:7, enz. Ps. 37:1. Jer. 12:1, 2.

6 Daarom omringt hen de hoovaardij als
eene keten; het geweld bedekt hen *als*
een gewaad.
7 Hunne oogen puilen uit van vet; zij
gaan de inbeeldingen des harten te boven.
8 Zij mergelen *de lieden* uit, en spreken
booselijk van verdrukking; zij spreken
uit de hoogte.
9 Zij zetten hunnen mond tegen den
hemel, en hunne tong wandelt op de
aarde.
10 Daarom keert Zijn volk zich hiertoe,
als hun wateren eens vollen *bekers* wor-
den uitgedrukt:
11 Dat zij zeggen: Hoe zou God het
weten, en zou er wetenschap zijn bij den
Allerhoogste?
12 Ziet, dezen zijn goddeloos; nochtans
hebben zij rust in de wereld: zij verme-
nigvuldigen het vermogen.
13 Immers heb ik tevergeefs mijn hart
gezuiverd, en mijne handen in onschuld
gewasschen!
14 Dewijl ik den ganschen dag geplaagd
ben, en mijne straffing is er alle morgens.
15 Indien ik zou zeggen: Ik zal ook
alzoo spreken; ziet, zoo zou ik trouweloos
zijn aan het geslacht Uwer kinderen.
16 Nochtans heb ik gedacht om dit te
mogen verstaan; *maar* het was moeite in
mijne oogen,
17 Totdat ik in Gods heiligdommen in-
ging, *en* op hun einde merkte.
18 Immers zet Gij hen op gladde plaat-
sen; Gij doet hen vallen in verwoes-
tingen.
19 Hoe worden zij als in een oogenblik
tot verwoesting, nemen een einde, wor-
den teniet van verschrikkingen!
20 Als een droom na het ontwaken;
als Gij opwaakt, o Heere! *dan* zult Gij
hun beeld verachten.
21 Als mijn hart opgezwollen was, en ik
in mijne nieren geprikkeld werd,
22 Toen was ik onvernuftig, en wist
niets; ik was een groot beest bij U.
23 Ik zal dan geduriglijk bij U zijn;
Gij hebt mijne rechterhand gevat;
24 Gij zult mij leiden door Uwen raad,
en daarna zult Gij mij *in* heerlijkheid
opnemen.
25 Wien heb ik *nevens U* in den hemel?
Nevens U lust mij ook niets op de aarde!
26 Bezwijkt mijn vleesch en mijn hart,
zoo is God de Rotssteen mijns harten, en
mijn deel in eeuwigheid.
27 Want ziet, die verre van U zijn,
zullen vergaan; Gij roeit uit, al wie van
U afhoereert;
28 Maar mij aangaande, het is mij goed
nabij God te wezen: ik zet mijn be-
trouwen op den Heere HEERE, om al
Uwe werken te vertellen.

PSALM 74.

Het heiligdom ontheiligd. Gebed tot God om aan Zijn verbond te gedenken.

EENE onderwijzing, voor Asaf.
O God! waarom verstoot Gij in eeu-
wigheid? *waarom* zou Uw toorn rooken
tegen de schapen Uwer weide?
2 Gedenk aan Uwe vergadering, *die* Gij
vanouds verworven hebt; de roede Uwer
erfenis, *die* Gij verlost hebt; den berg
Zion, waarop Gij gewoond hebt.
3 Hef Uwe voeten op tot de eeuwige
verwoestingen; de vijand heeft alles in
het heiligdom verdorven.
4 Uwe wederpartijders hebben in het
midden van Uwe vergaderplaatsen ge-
bruld; zij hebben hunne teekenen tot
teekenen gesteld.
5 Een ieder werd er bekend als een, die
de bijlen omhoog aanbrengt in de dich-
tigheid van een geboomte:
6 Alzoo hebben zij nu derzelver graveer-
selen samen met houweelen en beuk-
hamers in stukken geslagen.
7 [a] Zij hebben Uwe heiligdommen in
het vuur gezet; ter aarde toe hebben zij
de woning Uws Naams ontheiligd.
8 Zij hebben in hun hart gezegd: Laat
ze ons tezamen uitplunderen; zij hebben
alle Gods vergaderplaatsen in het land
verbrand.
9 Wij zien onze teekenen niet; er is
geen profeet meer, noch iemand bij ons,
die weet, hoe lange.
10 Hoe lange, o God! zal de wederpartij-
der smaden? zal de vijand Uwen Naam
in eeuwigheid lasteren?
11 Waarom trekt Gij Uwe hand, ja Uwe
rechterhand, af? *trek haar* uit het mid-
den van Uwen boezem, maak een einde.
12 Evenwel is God mijn Koning van
ouds af, Die verlossingen werkt in het
midden der aarde.
13 [b] Gij hebt door Uwe sterkte de zee
gespleten; Gij hebt de koppen der draken
in de wateren verbroken.
14 Gij hebt de koppen des Leviathans
verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gege-
ven aan het volk in dorre plaatsen.
15 [c] Gij hebt eene fontein en beek ge-
kliefd; [d] Gij hebt sterke rivieren uit-
gedroogd.
16 De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe;
[e] Gij hebt het licht en de zon bereid.
17 Gij hebt al de palen der aarde ge-
steld; zomer en winter, die hebt Gij
geformeerd.
18 Gedenk hieraan: de vijand heeft den
HEERE gesmaad, en een dwaas volk heeft
Uwen Naam gelasterd.
19 Geef aan het wild gedierte de ziel
Uwer tortelduif niet over; vergeet den
hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid.

---

[a] 2 Kon. 25:9. [b] Ex. 14:21, enz. [c] Ex. 17:5, 6. Num. 20:11. Ps. 105:41. Jes. 48:21.
[d] Joz. 3:13, enz. [e] Gen. 1:14, enz.

20 Aanschouw het verbond, want de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld.
21 Laat den verdrukte niet beschaamd wederkeeren; laat den ellendige en nooddruftige Uwen Naam prijzen.
22 Sta op, o God! twist Uwe twistzaak; gedenk der smaadheid, *die* U van den dwaze *wedervaart* den ganschen dag.
23 Vergeet niet het geroep Uwer wederpartijders; het getier dergenen, die tegen U opstaan, klimt geduriglijk op.

PSALM 75.

De profeet dankt God, en belooft gerechtigheid te oefenen.

VOOR den opperzangmeester, Al-táscheth; een psalm, een lied, voor Asaf.
2 Wij loven U, o God! wij loven, dat Uw Naam nabij is; men vertelt Uwe wonderen.
3 Als ik het bestemde *ambt* zal ontvangen hebben, zoo zal ik gansch recht richten.
4 Het land en al zijne inwoners waren versmolten; *maar* ik heb zijne pilaren vastgemaakt. Sela.
5 Ik heb gezegd tot de onzinnigen: Weest niet onzinnig; en tot de goddeloozen: Verhoogt den hoorn niet.
6 Verhoogt uwen hoorn niet omhoog; spreekt *niet* met stijven hals.
7 Want het verhoogen *komt* niet uit het oosten, noch uit het westen, noch uit de woestijn;
8 Maar God is Rechter: Hij vernedert dezen, en verhoogt genen.
9 Want in des HEEREN hand is een beker, en de wijn is beroerd, vol van mengeling, en Hij schenkt daaruit; doch alle goddeloozen der aarde zullen zijnen droesem uitzuigende drinken.
10 En ik zal het in eeuwigheid verkondigen; ik zal den God Jakobs psalmzingen.
11 En ik zal alle hoornen der goddeloozen afhouwen; de hoornen des rechtvaardigen zullen verhoogd worden.

PSALM 76.

Gods majesteit en macht.

EEN psalm, een lied van Asaf, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 God is bekend in Juda, Zijn Naam is groot in Israël.
3 En in Salem is Zijne hut, en Zijne woning in Zion.
4 Aldaar heeft Hij verbroken de vurige pijlen van den boog, het schild, en het zwaard en den krijg. Sela.
5 Gij zijt doorluchtiger *en* heerlijker dan de roofbergen.
6 De stouthartigen zijn beroofd geworden; zij hebben hunnen slaap gesluimerd, en geene van de dappere mannen hebben hunne handen gevonden.
7 Van Uw schelden, o God van Jakob! is samen wagen en paard in slaap gezonken.
8 Gij, vreeselijk zijt Gij: en wie zal voor Uw aangezicht bestaan, van den tijd Uws toorns af?
9 Gij deedt een oordeel hooren uit den hemel; de aarde vreesde, en werd stil,
10 Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen: Sela.
11 Want de grimmigheid des menschen zal U loffelijk maken; het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden.
12 Doet geloften, en betaalt ze den HEERE, uwen God, allen gij, die rondom Hem zijt! laat hen Dien, Die te vreezen is, geschenken brengen:
13 Die den geest der vorsten als druiven afsnijdt, Die den koningen der aarde vreeselijk is.

PSALM 77.

Inwendige strijd van den psalmist.—Hij vat weer moed door zich Gods wonderbare daden te herinneren.

EEN psalm van Asaf, voor den opperzangmeester, over Jedûthun.
2 Mijne stem is tot God, en ik roep; mijne stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen.
3 Ten dage mijner benauwdheid zocht ik den HEERE; mijne hand was des nachts uitgestrekt, en liet niet af; mijne ziel weigerde getroost te worden.
4 Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziel overstelpt. Sela.
5 Gij hieldt mijne oogen wakende; ik was verslagen, en sprak niet.
6 Ik overdacht de dagen vanouds, de jaren der eeuwen.
7 Ik dacht aan mijn snarenspel; in den nacht overlegde ik in mijn hart, en mijn geest onderzocht:
8 Zal dan de Heere in eeuwigheden verstooten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?
9 Houdt Zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht?
10 Heeft God vergeten genadig te zijn? heeft Hij Zijne barmhartigheden door toorn toegesloten? Sela.
11 Daarna zeide ik: Dit krenkt mij; *maar* de rechterhand des Allerhoogsten verandert.
12 Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja, ik zal gedenken Uwe wonderen van ouds hèr;
13 En zal al Uwe werken betrachten, en van Uwe daden spreken.

14 O God! Uw weg is in het heiligdom;
wie is een groot God, gelijk God?
15 Gij zijt die God, Die [a] wonder doet;
Gij hebt Uwe sterkte bekend gemaakt
onder de volken.
16 Gij hebt Uw volk door *Uwen* arm
verlost, de kinderen van Jakob en van
Jozef. Sela.
17 [b] De wateren zagen U, o God! de
wateren zagen U; zij beefden; ook waren
de afgronden beroerd.
18 [c] De dikke wolken goten water uit,
de bovenste wolken gaven geluid; ook
gingen Uwe pijlen daarhenen.
19 Het geluid Uws donders was in het
ronde; de bliksemen verlichtten de we-
reld; de aarde werd beroerd en daverde.
20 Uw weg was in de zee, en Uw pad in
groote wateren; en Uwe voetstappen
werden niet bekend.
21 Gij leiddet Uw volk, [d] als eene kudde,
door de hand van Mozes en Aäron.

PSALM 78.

Gods vaderlijke liefde en lankmoedigheid, door welke Hij de menigvuldige ondankbaarheid Zijns volks verdragen hebbende, eindelijk Silo verlaten, en Zion in Juda tot de plaats van Zijnen dienst heeft verkoren, en David om Israël te weiden.

EENE onderwijzing van Asaf.
O mijn volk! neem mijne leer ter
ooren; neigt ulieder oor tot de redenen
mijns monds.
2 [e] Ik zal mijnen mond opendoen met
spreuken; ik zal verborgenheden over-
vloediglijk uitstorten, van ouds hèr;
3 Die wij gehoord hebben en weten, en
onze vaders ons verteld hebben.
4 Wij zullen het niet verbergen voor
hunne kinderen, voor het navolgende ge-
slacht, vertellende de loffelijkheden des
HEEREN, en Zijne sterkheid, en Zijne
wonderen, die Hij gedaan heeft;
5 [f] Want Hij heeft een getuigenis op-
gericht in Jakob, en eene wet gesteld in
Israël; die Hij onzen vaderen geboden
heeft, dat zij ze hunnen kinderen zouden
bekend maken:
6 Opdat het navolgende geslacht *die*
weten zou: de kinderen, *die* geboren zou-
den worden; *en* zouden opstaan, en ver-
tellen ze hunnen kinderen;
7 En dat zij hunne hoop op God zouden
stellen, en Gods daden niet vergeten,
maar Zijne geboden bewaren;
8 En dat zij niet zouden worden gelijk
hunne vaders, een [g] wederhoorig en weder-
spannig geslacht; een geslacht, *dat* zijn
hart niet richtte, en welks geest niet ge-
trouw was met God.
9 De kinderen van Efraïm, gewapende
boogschutters, keerden om ten dage des
strijds.
10 Zij hielden Gods verbond niet, en
weigerden te wandelen in Zijne wet;
11 En zij vergaten Zijne daden, en Zijne
wonderen, die Hij hun had doen zien.
12 Voor hunne vaderen had Hij wonder
gedaan, in Egypteland, *in* het veld van
Zoan.
13 [h] Hij kliefde de zee, en deed er hen
doorgaan; en de wateren deed Hij staan
als eenen hoop.
14 [i] En Hij leidde hen des daags met
eene wolk, en den ganschen nacht met
een licht des vuurs.
15 [k] Hij kliefde de rotssteenen in de woes-
tijn, en drenkte hen overvloedig, als *uit*
afgronden;
16 Want Hij bracht stroomen voort uit
de steenrots, en deed de wateren afdalen
als rivieren.
17 Nog voeren zij wijders voort tegen
Hem te zondigen, verbitterende den
Allerhoogste in de dorre wildernis.
18 En zij verzochten God in hun hart,
begeerende spijs naar hunnen lust;
19 [l] En zij spraken tegen God; zij zei-
den: Zou God eene tafel kunnen toerich-
ten in de woestijn?
20 [m] Ziet, Hij heeft den rotssteen ge-
slagen, dat er wateren uitvloeiden, en
beken overvloediglijk uitbraken: zou Hij
ook brood kunnen geven? zou Hij Zijnen
volke vleesch toebereiden?
21 [n] Daarom hoorde de HEERE, en werd
verbolgen; en een vuur werd ontstoken
tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen
Israël,
22 Omdat zij in God niet geloofden, en
op Zijn heil niet vertrouwden.
23 Daar Hij de wolken van boven ge-
bood, en de deuren des hemels opende;
24 [o] En regende op hen het Man om te
eten, en gaf hun hemelsch koren.
25 [p] Een iegelijk at het brood der mach-
tigen; Hij zond hun teerkost tot verza-
diging.
26 [q] Hij dreef den oostenwind voort in
den hemel, en voerde den zuidenwind aan
door Zijne sterkte;
27 En regende op hen vleesch als stof,
en gevleugeld gevogelte als zand der
zeeën;
28 En deed het vallen in het midden
zijns legers, rondom zijne woningen.
29 Toen aten zij, en werden zeer zat,
zoodat Hij hun hunnen lust toebracht.

---

[a] Ex. 15:11. [b] Ex. 14:21. [c] Ex. 14:24. [d] Ps. 78:52; 80:2. [e] Ps. 49:5. Matth. 13:35
[f] Deut. 4:9; 6:7. [g] Ex. 32:9; 33:3, 5; 34:9. Deut. 9:6, 13; 31:27. [h] Ex. 14:21.
[i] Ex. 13:21. Ps. 105:39. [k] Ex. 17:6. Num. 20:11. Ps. 105:41. 1 Kor. 10:4. [l] Num. 11:1, 4.
[m] Ex. 17:6. Num. 20:11. [n] Num. 11:1, enz. [o] Ex. 16:14. [p] Joh. 6:31. 1 Kor. 10:3
[q] Num. 11:31.

30 Zij waren nog niet vervreemd van
hunnen lust, hunne spijs was nog in
hunnen mond,
31 [a]Als Gods toorn tegen hen opging,
dat Hij van hunne vetsten doodde, en de
uitgelezenen van Israël nedervelde.
32 Boven dit alles zondigden zij nog, en
geloofden niet door Zijne wonderen.
33 Dies deed Hij hunne dagen vergaan
in ijdelheid, en hunne jaren in verschrik-
king.
34 Als Hij hen doodde, zoo vraagden zij
naar Hem, en keerden weder, en zochten
God vroeg;
35 En gedachten, dat God hun Rotssteen
was, en God, de Allerhoogste, hun Ver-
losser.
36 En zij vleiden Hem met hunnen
mond, en logen Hem met hunne tong;
37 Want hun hart was niet recht met
Hem, en zij waren niet getrouw in Zijn
verbond.
38 Doch Hij, barmhartig zijnde, ver-
zoende de ongerechtigheid, en verdierf
hen niet; maar wendde dikwijls Zijnen
toorn af, en wekte Zijne gansche grim-
migheid niet op.
39 En Hij dacht, dat zij vleesch waren,
een wind, die henengaat en niet weder-
keert.
40 Hoe dikwijls verbitterden zij Hem in
de woestijn, deden Hem smart aan in de
wildernis!
41 Want zij kwamen al weder, en ver-
zochten God, en stelden den Heilige Is-
raëls een perk.
42 Zij dachten niet aan Zijne hand, aan
den dag, toen Hij hen van den wederpar-
tijder verloste;
43 Hoe Hij Zijne teekenen stelde in
Egypte, en Zijne wonderheden in het
veld van Zoan;
44 [b]En hunne vloeden in bloed veran-
derde, en hunne stroomen, opdat zij niet
zouden drinken.
45 [c]Hij zond eene vermenging van on-
gedierte onder hen, dat hen verteerde, en
[d]vorschen, die hen verdierven.
46 [e]En Hij gaf hun gewas den kruid-
worm, en hunnen arbeid den sprink-
haan.
47 [f]Hij doodde hunnen wijnstok door
den hagel, en hunne wilde vijgeboomen
door vurigen hagelsteen.
48 Ook gaf Hij hun vee den hagel over,
en hunne beesten aan de vurige kolen.
49 Hij zond onder hen de hittigheid
Zijns toorns, verbolgenheid, en verstoord-
heid, en benauwdheid, *met* uitzending
der boden van veel kwaads.
50 Hij woog een pad voor Zijnen toorn;
Hij onttrok hunne ziel niet van den
dood, en [g]hun gedierte gaf Hij aan de
pestilentie over.
51 [h]En Hij sloeg al het eerstgeborene
in Egypte, het beginsel der krachten in
de tenten van Cham.
52 En Hij voerde Zijn volk als schapen,
en leidde hen, als eene kudde, in de
woestijn.
53 Ja, Hij leidde hen zeker, zoodat zij
niet vreesden; [i]want de zee had hunne
vijanden overdekt.
54 En Hij bracht hen tot de landpale
Zijner heiligheid, tot dezen berg, *dien*
Zijne rechterhand verkregen heeft.
55 En Hij verdreef voor hun aangezicht
de Heidenen, en deed hen vallen [k]in het
snoer *hunner* erfenis, en deed de stam-
men Israëls in hunne tenten wonen.
56 Maar zij verzochten en verbitterden
God, den Allerhoogste, en onderhielden
Zijne getuigenissen niet.
57 En zij weken terug, en handelden
trouweloosIijk, gelijk hunne vaders; zij
zijn omgekeerd, als een bedriegelijke
boog.
58 En zij verwekten Hem tot toorn door
hunne hoogten, [l]en verwekten Hem tot
ijver door hunne gesnedene beelden.
59 God hoorde het, en werd verbolgen,
en versmaadde Israël zeer.
60 Dies verliet Hij den tabernakel te
Silo, de tent, *die* Hij tot eene woning
gesteld had onder de menschen;
61 [m]En Hij gaf Zijne sterkte in de ge-
vangenis, en Zijne heerlijkheid in de
hand des wederpartijders;
62 En Hij leverde Zijn volk over ten
zwaarde, en werd verbolgen tegen Zijne
erfenis.
63 Het vuur verteerde hunne jongelin-
gen, en hunne jonge dochters werden
niet geprezen.
64 [n]Hunne priesters vielen door het
zwaard, en hunne weduwen weenden niet.
65 Toen ontwaakte de Heere, als een
slapende; als een held, die juicht van den
wijn;
66 [o]En Hij sloeg Zijne wederpartijders
aan het achterste: Hij deed hun eeuwige
smaadheid aan.
67 Doch Hij verwierp de tent van Jozef,
en den stam van Efraïm verkoos Hij niet;
68 Maar Hij verkoos den stam van Juda,
den berg Zion, dien Hij liefhad;
69 En Hij bouwde Zijn heiligdom als
hoogten: als de aarde, die Hij gegrond
heeft in eeuwigheid.
70 [p]En Hij verkoos Zijnen knecht David,
en nam hem van de schaapskooien:
71 Van achter de zoogende *schapen* deed

---

[a] Num. 11:33. 1 Kor. 10:5. [b] Ex. 7:20. [c] Ex. 8:24. [d] Ex. 8:6. [e] Ex. 10:13. [f] Ex. 9:23. [g] Ex. 9:6. [h] Ex. 12:29. [i] Ex. 14:27, 28; 15:10. [k] Joz. 13:7. Ps. 136:21, 22. [l] Deut. 32:16, 21. [m] 1 Sam. 4:10, 11. [n] 1 Sam. 4:11, 18, 19. [o] 1 Sam. 5:6; 6:4. [p] 1 Sam. 16:11. 2 Sam. 7:8.

Hij hem komen, [a] om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israël, Zijne erfenis.
72 Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid zijner handen.

PSALM 79.

Verwoesting van Jeruzalem. Gebed om Gods hulp.

EEN psalm van Asaf.
O God! Heidenen zijn gekomen in Uwe erfenis; zij hebben den tempel Uwer heiligheid verontreinigd, zij hebben Jeruzalem tot steenhoopen gesteld.
2 Zij hebben de doode lichamen Uwer knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven, het vleesch Uwer gunstgenooten aan het gedierte des lands.
3 Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten, en er was niemand, die hen begroef.
4 [b] Wij zijn onzen naburen eene smaadheid geworden: een spot en schimp dien, die rondom ons zijn.
5 [c] Hoe lange, HEERE! zult Gij eeuwiglijk toornen? zal Uw ijver als vuur branden?
6 [d] Stort Uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de koninkrijken, die Uwen Naam niet aanroepen;
7 Want men heeft Jakob opgegeten, en zij hebben zijne liefelijke woning verwoest.
8 [e] Gedenk ons de vorige misdaden niet; haast U, laat Uwe barmhartigheden ons voorkomen, want wij zijn zeer dun geworden.
9 Help ons, o God onzes heils! ter oorzake van de eere Uws Naams; en red ons, en doe verzoening over onze zonden, om Uws Naams wil.
10 Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is hun God? Laat de wraak des vergoten bloeds Uwer knechten onder de Heidenen voor onze oogen bekend worden.
11 Laat het gekerm der gevangenen voor Uw aanschijn komen; behoud overig de kinderen des doods, naar de grootheid Uws arms;
12 En geef onzen naburen zevenvoudig weder in hunnen schoot hunnen smaad, waarmede zij U, o Heere! gesmaad hebben:
13 Zoo zullen wij, Uw volk en de schapen Uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht; wij zullen Uwen roem vertellen.

PSALM 80.

Gebed tot God om de bewaring van des Heeren wijnstok.

VOOR den opperzangmeester, op Schóschannim; eene getuigenis, een psalm van Asaf.
2 O Herder Israëls! neem ter oore, Die Jozef als schapen leiddet; Die tusschen de cherubs zit, verschijn blinkende.
3 Wek Uwe macht op voor het aangezicht van Efraïm, en Benjamin en Manasse, en kom tot onze verlossing.
4 O God! breng ons weder, en [f] laat Uw aanschijn lichten: zoo zullen wij verlost worden.
5 O HEERE, God der heirscharen! hoe lange zult Gij rooken tegen het gebed Uws volks?
6 Gij spijst hen met tranenbrood, en drenkt hen met tranen uit een drieling.
7 Gij hebt ons onzen naburen tot eenen twist gesteld, en [g] onze vijanden spotten onder zich.
8 O God der heirscharen! breng ons weder, en laat Uw aangezicht lichten, zoo zullen wij verlost worden.
9 Gij hebt eenen wijnstok uit Egypte overgebracht, hebt de Heidenen verdreven, en hebt dien geplant;
10 Gij hebt *de plaats* voor hem bereid, en zijne wortelen doen inwortelen, zoodat hij het land vervuld heeft.
11 De bergen zijn met zijne schaduw bedekt geweest, en zijne ranken waren *als* cederboomen Gods.
12 Hij schoot zijne ranken uit tot aan de zee, en zijne scheuten tot aan de rivier.
13 Waarom hebt Gij zijne muren doorgebroken, zoodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken?
14 Het zwijn uit het woud heeft hem uitgewroet, en het wild des velds heeft hem afgeweid.
15 O God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok,
16 En den stam, dien Uwe rechterhand geplant heeft; en dat om den zoon, *dien* Gij U gesterkt hebt!
17 Hij is met vuur verbrand; hij is afgehouwen; zij komen om van het schelden Uws aangezichts.
18 Uwe hand zij over den man Uwer rechterhand, over des menschen zoon, *dien* Gij U gesterkt hebt;
19 Zoo zullen wij van U niet terugkeeren; behoud ons in het leven, zoo zullen wij Uwen Naam aanroepen.
20 O HEERE, God der heirscharen! breng ons weder; laat Uw aanschijn lichten, zoo zullen wij verlost worden.

PSALM 81.

God verwijt Israël zijne ondankbaarheid en zijn opstand.

VOOR den opperzangmeester, op de Gittith, *een psalm* van Asaf.

---

[a] 2 Sam. 5:2. 1 Kron. 11:2. [b] Ps. 44:14; 80:7. [c] Ps. 89:47. [d] Jer. 10:25.
[e] Jes. 64:9. [f] Ps. 4:7; 31:17; 67:2. Dan. 9:17. [g] Ps. 44:14; 79:4.

2 Zingt vroolijk Gode, onze sterkte; juicht den God van Jakob.
3 Heft eenen psalm op, en geeft de trommel; de liefelijke harp met de luit.
4 Blaast de bazuin in de nieuwe maan, ter bestemder tijd, op onzen feestdag.
5 Want dit is eene inzetting in Israël, een recht van den God Jakobs.
6 Hij heeft het gezet tot eene getuigenis in Jozef, als Hij uitgetogen was tegen Egypteland; *alwaar* ik gehoord heb eene spraak, die ik niet verstond.
7 Ik heb zijnen schouder van den last onttrokken; zijne handen zijn van de potten ontslagen.
8 In de benauwdheid riept gij, en Ik hielp u uit; Ik antwoordde u uit de schuilplaats des donders; Ik beproefde u aan de wateren van Meriba. Sela.
9 Mijn volk! *zeide Ik*, hoor toe, en Ik zal onder u betuigen; Israël, of gij naar Mij hoordet!
10 Er zal onder u geen uitlandsch god wezen, en gij zult u voor geen vreemden god nederbuigen!
11 Ik ben de Heere, uw God, Die u heb opgevoerd uit het land van Egypte; doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.
12 Maar Mijn volk heeft Mijne stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild.
13 Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hunne raadslagen.
14 Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijne wegen gewandeld had!
15 In korte zou Ik hunne vijanden gedempt hebben, en Mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders.
16 Die den HEERE haten, zouden zich Hem geveinsdelijk onderworpen hebben; maar hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn;
17 En Hij zou het gespijsd hebben met het vette der tarwe; ja, Ik zou u verzadigd hebben met honig uit de rotssteenen.

PSALM 82.

De psalmist vermaant de rechters, hun ambt getrouw te vervullen.

EEN psalm van Asaf.
God staat in de vergadering Godes; Hij oordeelt in het midden der goden:
2 Hoe lang zult gijlieden onrecht oordeelen, en het aangezicht der goddeloozen aannemen? Sela.
3 Doet recht den arme en den wees; rechtvaardigt den verdrukte en den arme.
4 [a] Verlost den arme en den behoeftige; rukt *hem* uit der goddeloozen hand.
5 Zij weten niet, en verstaan niet; zij wandelen steeds in duisternis: *dies* wankelen alle fundamenten der aarde.
6 Ik heb wel gezegd: Gij zijt goden; en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten;
7 Nochtans zult gij sterven als een mensch; en als een van de vorsten zult gij vallen.
8 Sta op, o God! oordeel het aardrijk; [b] want Gij bezit alle natiën.

PSALM 83.

De volken spannen samen tegen Israël.—Gebed tot God om het te verlossen.

EEN lied, een psalm van Asaf.
2 O God! zwijg niet; houd U niet als doof, en zijt niet stil, o God!
3 Want zie, Uwe vijanden maken getier, en Uwe haters steken het hoofd op.
4 Zij maken listiglijk eenen heimelijken aanslag tegen Uw volk, en beraadslagen zich tegen Uwe verborgenen.
5 Zij hebben gezegd: Komt, en laat ons hen uitroeien, dat zij geen volk meer zijn; dat aan den naam Israëls niet meer gedacht worde:
6 Want zij hebben in het hart tezamen geraadslaagd; tegen U hebben zij een verbond gemaakt:
7 De tenten van Edom en der Ismaëlieten, Moab en de Hagarenen;
8 Gebal, en Ammon, en Amalek, Palestina met de inwoners van Tyrus.
9 Ook heeft zich Assur bij hen gevoegd; zij zijn den kinderen van Lot tot eenen arm geweest. Sela.
10 Doe hun als Midian, als Sisera, als Jabin aan de beek Kison:
11 *Die* verdelgd zijn te Endor; zij zijn geworden tot drek der aarde.
12 Maak hen *en* hunne prinsen als Oreb en als Zeëb, en al hunne vorsten als Zebah en als Zalmûna,
13 Die zeiden: Laat ons de schoone woningen Godes voor ons in erfelijke bezitting nemen.
14 Mijn God! maak hen als een' wervel, als stoppelen voor den wind.
15 Gelijk het vuur een woud verbrandt, en gelijk de vlam de bergen aansteekt,
16 Vervolg hen alzoo met Uw onweder, en verschrik hen met Uwen draaiwind.
17 Maak hun aangezicht vol schande, opdat zij, o HEERE! Uwen Naam zoeken.
18 Laat hen beschaamd en verschrikt wezen tot in eeuwigheid, en laat hen schaamrood worden, en omkomen;
19 Opdat zij weten, dat Gij alleen met Uwen Naam zijt de HEERE, de Allerhoogste over de gansche aarde.

PSALM 84.

Het geluk dergenen, die tot de vergadering der geloovigen mochten naderen.

VOOR den opperzangmeester, op de

[a] Spr. 24:11. [b] Ps. 2:8. Hebr. 1:2.

Gittith; een psalm, voor de kinderen
van Korach.
2 Hoe liefelijk zijn Uwe woningen, o,
HEERE der heirscharen!
3 [a] Mijne ziel is begeerig, en bezwijkt
ook van verlangen naar de voorhoven
des HEEREN; mijn hart en mijn vleesch
roepen uit tot den levenden God.
4 Zelfs vindt de musch een huis, en de
zwaluw een nest voor zich, waar zij hare
jongskens legt, bij Uwe altaren, HEERE
der heirscharen, mijn Koning en mijn
God!
5 Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis
wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela.
6 Welgelukzalig is de mensch, wiens
sterkte in U is, in welker hart de ge-
baande wegen zijn.
7 Als zij door het dal der moerbeziën-
boomen doorgaan, stellen zij Hem tot
eene fontein; ook zal de regen hen
gansch rijkelijk overdekken.
8 Zij gaan van kracht tot kracht; een
iegelijk *van hen* zal verschijnen voor God
in Zion.
9 HEERE, God der heirscharen! hoor
mijn gebed; neem het ter ooren, o God
van Jakob! Sela.
10 O God, ons Schild! zie en aanschouw
het aangezicht Uws gezalfden.
11 Want één dag in Uwe voorhoven is
beter dan duizend *elders;* ik koos liever
aan den dorpel in het huis mijns Gods
te wezen, dan lang te wonen in de tenten
der goddeloosheid.
12 Want God, de HEERE, is eene Zon
en Schild; de HEERE zal genade en eere
geven; Hij zal het goede niet onthouden
dengenen, die in oprechtheid wandelen.
13 HEERE der heirscharen! [b] welgeluk-
zalig is de mensch, die op U vertrouwt.

PSALM 85.

De psalmist stelt God voor oogen de verlossingen, welke Hij eertijds Zijn volk heeft bewezen; Hem biddende, dat Hij ook voortaan Zijne gemeente die genade wil bewijzen.

EEN psalm, voor den opperzangmees-
ter, onder de kinderen van Korach.
2 Gij zijt Uwen lande gunstig geweest,
HEERE! de gevangenis van Jakob hebt
Gij gewend.
3 De misdaad Uws volks hebt Gij weg-
genomen; Gij hebt al hunne zonden
bedekt. Sela.
4 Gij hebt weggenomen al Uwe ver-
bolgenheid; Gij hebt U gewend van de
hittigheid Uws toorns.
5 Breng ons weder, o, God onzes heils!
en doe teniete Uwe toornigheid over ons.
6 Zult Gij eeuwiglijk tegen ons toor-
nen? Zult Gij Uwen toorn uitstrekken
van geslacht tot geslacht?
7 Zult Gij ons niet [c] weder levend
maken, opdat Uw volk zich in U ver-
blijde?
8 Toon ons Uwe goedertierenheid, o
HEERE! en geef ons Uw heil.
9 Ik zal hooren, wat God, de HEERE,
spreken zal; want Hij zal tot Zijn volk
en tot Zijne gunstgenooten van vrede
spreken; maar dat zij niet weder tot
dwaasheid keeren.
10 Zekerlijk, Zijn heil is nabij degenen,
die Hem vreezen, opdat in ons land eere
wone.
11 De goedertierenheid en waarheid zul-
len elkander ontmoeten; de [d] gerechtig-
heid en vrede zullen *elkander* kussen.
12 De waarheid zal uit de aarde spruiten,
en gerechtigheid zal van den hemel neder-
zien.
13 Ook zal de HEERE het goede geven;
en ons [e] land zal zijne vrucht geven.
14 De gerechtigheid zal voor Zijn aange-
zicht henengaan, en Hij zal ze zetten op
den weg Zijner voetstappen.

PSALM 86.

David bidt God vurig om genadige verlossing.

EEN gebed van David.
HEERE! neig Uw oor, verhoor mij;
want ik ben ellendig en nooddruftig.
2 Bewaar mijne ziel; want ik ben *Uw*
gunstgenoot, o Gij, mijn God! verlos
Uwen knecht, die op U betrouwt.
3 Zijt mij genadig, HEERE! want ik
roep tot U den ganschen dag.
4 Verheug de ziel Uws knechts; want
tot U, Heere! verhef ik mijne ziel;
5 Want Gij, HEERE! zijt goed, en gaarn
vergevende, en van groote goedertieren-
heid allen, die U aanroepen.
6 HEERE! neem mijn gebed ter oore, en
merk op de stem mijner smeekingen.
7 [f] In den dag mijner benauwdheid roep
ik U aan; want Gij verhoort mij.
8 Onder de goden is niemand U gelijk,
Heere! en [g] er zijn geene gelijk Uwe
werken.
9 Al de Heidenen, Heere! die Gij ge-
maakt hebt, zullen komen, en zullen zich
voor Uw aanschijn nederbuigen, en Uwen
Naam eeren;
10 Want Gij zijt groot, en doet wonder-
werken; Gij alleen zijt God.
11 [h] Leer mij, HEERE! Uwen weg; ik
zal in Uwe waarheid wandelen; vereenig
mijn hart tot de vreeze Uws Naams.
12 Heere, mijn God! ik zal U met mijn
gansche hart loven, en ik zal Uwen Naam
eeren in eeuwigheid;
13 Want Uwe goedertierenheid is groot

[a] Ps. 42:2; 63:2. [b] Ps. 2:12; 34:9. [c] Ps. 71:20. [d] Hebr. 7:2. [e] Ps. 67:7.
[f] Ps. 50:15. [g] Deut. 3:24. Ps. 136:4. [h] Ps. 25:4; 27:11; 119:33.

over mij; en Gij hebt mijne ziel uit het onderste des grafs uitgerukt.

14 O God! [a] de hoovaardigen staan tegen mij op, en de vergaderingen der tirannen zoeken mijne ziel; en zij stellen U niet voor hunne oogen.

15 Maar Gij, Heere! [b] zijt een barmhartig en genadig God, lankmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid.

16 Wend U tot mij, en zijt mij genadig; geef Uwen knecht Uwe sterkte, en verlos den zoon Uwer dienstmaagd.

17 Doe aan mij een teeken ten goede, opdat mijne haters het zien, en beschaamd worden, als Gij, HEERE! mij geholpen, en mij getroost zult hebben.

PSALM 87.

God bemint Zion.

EEN psalm, een lied voor de kinderen van Korach.

Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid.

2 De HEERE bemint de poorten van Zion boven alle woningen van Jakob.

3 Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods! Sela.

4 Ik zal Rahab en Babel vermelden, onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn, en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren.

5 En van Zion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren; en de Allerhoogste Zelf zal hen bevestigen.

6 De HEERE zal hen rekenen in het opschrijven der volken, *zeggende:* Deze is aldaar geboren. Sela.

7 En de zangers, gelijk de speellieden, *mitsgaders* al mijne fonteinen zullen binnen u zijn.

PSALM 88.

De psalmist beschrijft de ellenden, waardoor hij overstelpt is, en smeekt God om verlossing.

EEN lied, een psalm voor de kinderen van Korach, voor den opperzangmeester, op Máchalath Leánnôth; eene onderwijzing van Heman, den Ezrahiet.

2 O HEERE, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U.

3 Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen; neig Uw oor tot mijn geschrei:

4 Want mijne ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.

5 Ik ben gerekend met degenen, die in den kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is;

6 Afgezonderd onder de dooden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van Uwe hand.

7 Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.

8 Uwe grimmigheid ligt op mij; Gij hebt *mij* nedergedrukt met al Uwe baren. Sela.

9 Mijne bekenden hebt Gij verre van mij gedaan; Gij hebt mij hun tot eenen grooten gruwel gesteld; ik ben besloten, en kan niet uitkomen.

10 Mijn oog treurt van wege verdrukking; HEERE! ik roep tot U den ganschen dag; ik strek mijne handen uit tot U.

11 Zult Gij wonder doen aan de dooden? Of zullen de overledenen opstaan: zullen zij U loven? Sela.

12 Zal Uwe goedertierenheid in het graf verteld worden, Uwe getrouwheid in het verderf?

13 Zullen Uwe wonderen bekend worden in de duisternis, en Uwe gerechtigheid in het land der vergetelheid?

14 Maar ik, HEERE! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond.

15 HEERE! waarom verstoot Gij mijne ziel, *en* verbergt Uw aanschijn voor mij?

16 Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag Uwe vervaarnissen; ik ben twijfelmoedig.

17 Uwe hittige toornigheden gaan over mij; Uwe verschrikkingen doen mij vergaan.

18 Den ganschen dag omringen zij mij, als water; tezamen omgeven zij mij.

19 Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijne bekenden zijn in duisternis.

PSALM 89.

Gods verbond met David.—God zal Zijn volk verlossen.

EENE onderwijzing van Ethan, den Ezrahiet.

2 Ik zal de goedertierenheden des HEEREN eeuwiglijk zingen; ik zal Uwe waarheid met mijnen mond bekend maken, van geslacht tot geslacht.

3 Want ik heb gezegd: Uwe goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden; in de hemelen zelve hebt Gij Uwe waarheid bevestigd, *zeggende:*

4 Ik heb een verbond gemaakt met Mijnen uitverkorene; Ik heb Mijnen knecht David gezworen:

5 Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uwen troon opbouwen van geslacht tot geslacht. Sela.

6 [c] Dies loven de hemelen Uwe wonderen, o HEERE! ook is Uwe getrouwheid in de gemeente der heiligen.

7 Want wie mag in den hemel tegen den HEERE geschat worden? *wie* is den HEERE gelijk, onder de kinderen der sterken?

8 God is grootelijks geducht in den raad

a Ps. 54:5. *b* Ex. 34:6. Num. 14:18. Neh. 9:17. Ps. 103:8; 145:8. Joël 2:13. *c* Ps. 19:2.

der heiligen, en vreeselijk boven allen,
die rondom Hem zijn.
9 O HEERE, God der heirscharen! wie is
als Gij, grootmachtig, o HEERE! en Uwe
getrouwheid is rondom U.
10 Gij heerscht over de opgeblazenheid
der zee; wanneer hare baren zich verheffen,
zoo stilt Gij ze.
11 Gij hebt Rahab verbrijzeld als eenen
verslagene; Gij hebt Uwe vijanden verstrooid
met den arm Uwer sterkte.
12 [a] De hemel is Uwe, ook is de aarde
Uwe; de wereld en hare volheid, die hebt
Gij gegrond.
13 Het noorden en het zuiden, die hebt
Gij geschapen; Thabor en Hermon
juichen in Uwen Naam.
14 Gij hebt eenen arm met macht; Uwe
hand is sterk; Uwe rechterhand is hoog.
15 [b] Gerechtigheid en gericht zijn de
vastigheid Uws troons; [c] goedertierenheid
en waarheid gaan voor Uw aanschijn
henen.
16 Welgelukzalig is het volk, hetwelk
het geklank kent: o HEERE! zij zullen in
het licht Uws aanschijns wandelen.
17 Zij zullen zich den ganschen dag
verheugen in Uwen Naam, en door Uwe
gerechtigheid verhoogd worden;
18 Want Gij zijt de heerlijkheid hunner
sterkte, en door Uw welbehagen zal onze
hoorn verhoogd worden.
19 Want ons schild is van den HEERE,
en onze koning is van den Heilige Israëls.
20 Toen hebt Gij in een gezicht gesproken
van Uwen heilige, en gezegd: Ik heb
hulp besteld bij eenen held; Ik heb eenen
verkorene uit het volk verhoogd.
21 Ik heb David, Mijnen knecht, gevonden;
met [d] Mijne heilige olie heb Ik hem
gezalfd:
22 Met welken Mijne hand vast blijven
zal; ook zal Mijn arm hem versterken.
23 [e] De vijand zal hem niet dringen, en
de zoon der ongerechtigheid zal hem niet
onderdrukken;
24 Maar Ik zal zijne wederpartijders
verpletteren voor zijn aangezicht, en die
hem haten, zal Ik plagen.
25 En Mijne getrouwheid en Mijne
goedertierenheid zullen met hem zijn,
en zijn hoorn zal in Mijnen Naam verhoogd
worden.
26 En Ik zal zijne hand in de zee zetten,
en zijne rechterhand in de rivieren.
27 [f] Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn
Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns
heils!
28 Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen
zoon stellen, ten hoogste over de koningen
der aarde.
29 Ik zal hem Mijne goedertierenheid in
eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal
hem vast blijven;
30 En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid
zetten, en zijn' troon als de dagen der
hemelen.
31 [g] Indien zijne kinderen Mijne wet
verlaten, en in Mijne rechten niet
wandelen;
32 Indien zij Mijne inzettingen ontheiligen,
en Mijne geboden niet houden:
33 Zoo zal Ik hunne overtreding met de
roede bezoeken, en hunne ongerechtigheid
met plagen,
34 Maar Mijne goedertierenheid zal Ik
van hem niet wegnemen, en in Mijne
getrouwheid niet feilen.
35 Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen,
en hetgeen uit Mijne lippen gegaan is,
zal Ik niet veranderen.
36 [h] Ik heb eens gezworen bij Mijne
heiligheid: zoo Ik aan David liege!
37 Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn,
en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon.
38 Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden,
gelijk de maan; en de Getuige in den
hemel is getrouw. Sela.
39 Maar Gij hebt *hem* verstooten en
verworpen; Gij zijt verbolgen geworden
tegen Uwen gezalfde.
40 Gij hebt het verbond Uws knechts
teniet gedaan; Gij hebt zijne kroon
ontheiligd tegen de aarde.
41 Gij hebt al zijne muren doorgebroken;
Gij hebt zijne vestingen nedergeworpen.
42 [i] Allen, die den weg voorbijgingen,
hebben hem beroofd; zijnen naburen is
hij tot eenen smaad geweest.
43 Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders
verhoogd; Gij hebt al zijne
vijanden verblijd.
44 Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards
omgekeerd, en hebt hem niet staande gehouden
in den strijd.
45 Gij hebt zijne schoonheid doen ophouden,
en Gij hebt zijnen troon ter
aarde nedergestooten.
46 Gij hebt de dagen zijner jeugd verkort;
Gij hebt hem met schaamte overdekt.
Sela.
47 Hoe lang, o HEERE! zult Gij U
steeds verbergen? zal Uwe grimmigheid
branden als een vuur?
48 Gedenk van hoedanige eeuw ik ben;
waarom zoudt Gij aller menschen kinderen
tevergeefs geschapen hebben?
49 Wat man leeft er, die den dood niet
zien zal? die [k] zijne ziel zal bevrijden van
het geweld des grafs? Sela.
50 HEERE! waar zijn Uwe vorige goedertierenheden,
[l] *die* Gij David gezworen
hebt bij Uwe trouw?

[a] Ps. 24:1, 2. [b] Ps. 97:2. [c] Ps. 85:14. [d] 1 Sam. 16:1. 13. [e] 2 Sam. 7:10. [f] 2 Sam. 7:14. Hebr. 1:4, 5. [g] 2 Sam. 7:14. [h] Hebr. 6:13, 17, 18. [i] Ps. 80:13. [k] Ps. 49:10, 16. [l] 2 Sam. 7:15.

51 Gedenk, Heere! aan den smaad Uwer knechten, dien ik in mijnen boezem draag *van* alle groote volken;
52 Waarmede, o HEERE! Uwe vijanden smaden, waarmede zij de voetstappen Uws gezalfden smaden.
53 Geloofd zij de HEERE in eeuwigheid! Amen, ja, amen.

PSALM 90.

Mozes looft Gods voorzienigheid, en beschrijft de zwakheid van het menschelijke leven.

EEN gebed van Mozes, den man Gods. HEERE! Gij zijt ons geweest eene Toevlucht van geslacht tot geslacht.
2 Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.
3 Gij doet den mensch wederkeeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, gij, menschenkinderen!
4 Want duizend jaren zijn in Uwe oogen als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en *als* eene nachtwaak.
5 Gij overstroomt hen; zij zijn *gelijk* een slaap; in den morgenstond zijn zij gelijk het gras, *dat* verandert;
6 In den morgenstond bloeit het, en het verandert; des avonds wordt het afgesneden, en het verdort.
7 Want wij vergaan door Uwen toorn; en door Uwe grimmigheid worden wij verschrikt.
8 Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke *zonden* in het licht Uws aanschijns:
9 Want al onze dagen gaan henen door Uwe verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als eene gedachte.
10 Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of, zoo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.
11 Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uwe verbolgenheid, naardat Gij te vreezen zijt?
12 Leer *ons* alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.
13 Keer weder, HEERE! tot hoe lange? en het berouwe U over Uwe knechten.
14 Verzadig ons in den morgenstond met Uwe goedertierenheid, zoo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen.
15 Verblijd ons naar de dagen, *in welke* Gij ons gedrukt hebt, *naar* de jaren, *in welke* wij het kwaad gezien hebben.
16 Laat Uw werk aan Uwe knechten gezien worden, en Uwe heerlijkheid over hunne kinderen.
17 En de liefelijkheid des HEEREN, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.

PSALM 91.

Gods bescherming ten opzichte van degenen, die zich geheel op den Heere verlaten.

DIE in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.
2 Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijne Toevlucht en mijn Burcht! mijn God, op Welken ik vertrouw!
3 [a] Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie.
4 [b] Hij zal u dekken met Zijne vlerken, en onder Zijne vleugelen zult gij betrouwen; Zijne waarheid is eene rondas en beukelaar.
5 [c] Gij zult niet vreezen voor den schrik des nachts; voor den pijl, die des daags vliegt;
6 Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag verwoest.
7 Aan uwe zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uwe rechterhand; tot u zal het niet genaken.
8 Alleenlijk zult gij het met uwe oogen aanschouwen, en gij zult de vergelding der goddeloozen zien.
9 Want Gij, HEERE! zijt mijne toevlucht! Den Allerhoogste hebt gij gesteld tot uw vertrek;
10 U zal geen kwaad wedervaren, en geene plage zal uwe tent naderen:
11 [d] Want Hij zal Zijne engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uwe wegen.
12 [e] Zij zullen u op de handen dragen, opdat Gij uwen voet aan geen' steen stoot.
13 Op den [f] fellen leeuw en de adder zult gij treden; gij zult den jongen leeuw en den draak vertreden.
14 Dewijl hij Mij zeer bemint, *spreekt God*, zoo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op eene hoogte stellen; want hij kent Mijnen Naam.
15 Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhooren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn; Ik zal er hem uit trekken, en zal hem verheerlijken.
16 Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien.

PSALM 92.

De profeet leert alle menschen God te loven, wegens Zijne groote werken, en Zijne rechtvaardigheid en goedertierenheid.

EEN psalm, een lied, op den sabbatdag.

---

[a] Ps. 124:7. [b] Ps. 57:2. [c] Job 5:19, 20. Spr. 3:25. Hoogl. 3:8. [d] Ps. 34:8. Matth. 4:6. Luk. 4:10. [e] Luk. 4:11. [f] Job 5:22, 23.

2 Het is goed, dat men den HEERE love,
en Uwen Naam psalmzinge, o Aller-
hoogste!
3 Dat men in den morgenstond Uwe
goedertierenheid verkondige, en Uwe
getrouwheid in de nachten;
4 Op het tiensnarig instrument en op de
luit, met een voorbedacht lied op de
harp;
5 Want Gij hebt mij verblijd, HEERE!
met Uwe daden; ik zal juichen over de
werken Uwer handen.
6 O HEERE! hoe groot zijn Uwe werken!
zeer diep zijn Uwe gedachten.
7 Een onvernuftig man weet er niet van,
en een dwaas verstaat dit niet:
8 Dat de goddeloozen groeien als het
kruid, en al de werkers der ongerech-
tigheid bloeien, opdat zij tot in der
eeuwigheid verdelgd worden.
9 Maar Gij zijt de Allerhoogste, in
eeuwigheid de HEERE!
10 Want zie, Uwe vijanden, o HEERE!
want zie, Uwe vijanden zullen vergaan;
al de werkers der ongerechtigheid zullen
verstrooid worden.
11 Maar Gij zult mijnen hoorn verhoo-
gen, gelijk eens eenhoorns; ik ben met
versche olie overgoten.
12 En mijn oog zal mijne verspieders
aanschouwen; mijne ooren zullen het
hooren, aangaande de boosdoeners, die
tegen mij opstaan.
13 De [a] rechtvaardige zal groeien als een
palmboom; hij zal wassen [b] als een ceder-
boom op Libanon.
14 Die in het huis des HEEREN geplant
zijn, dien zal gegeven worden te groeien
in de voorhoven onzes Gods.
15 In den grijzen ouderdom zullen zij
nog vruchten dragen; zij zullen vet en
groen zijn,
16 Om te verkondigen, dat de HEERE
recht is; Hij is mijn Rotssteen, en in
Hem is geen onrecht.

PSALM 93.

Majesteit, kracht en heiligheid van Gods regeering.

DE HEERE regeert; Hij is met hoog-
heid bekleed; de HEERE is bekleed met
sterkte; Hij heeft Zich omgord. Ook is
de wereld bevestigd; zij zal niet wankelen.
2 Van toen af is Uw troon bevestigd;
Gij zijt van eeuwigheid af.
3 De rivieren verheffen, o HEERE! de
rivieren verheffen haar bruisen; de rivie-
ren verheffen hare aanstooting.
4 *Doch* de HEERE in de hoogte is gewel-
diger dan het bruisen van groote wateren,
dan de geweldige baren der zee.
5 Uwe getuigenissen zijn zeer getrouw;
de heiligheid is Uwen huize sierlijk,
HEERE! tot lange dagen.

PSALM 94.

Beroep op Gods rechtvaardigheid tegenover de goddeloozen.

O GOD der wraken! o HEERE, God
der wraken! [c] verschijn blinkende.
2 Gij Rechter der aarde! verhef U;
breng vergelding weder over de hoovaar-
digen.
3 Hoe lang zullen de goddeloozen, o
HEERE! hoe lang zullen de goddeloozen
van vreugde opspringen?
4 Uitgieten? hard spreken? alle werkers
der ongerechtigheid zich beroemen?
5 O HEERE! zij verbrijzelen Uw volk,
en zij verdrukken Uw erfdeel.
6 De weduwe en den vreemdeling dooden
zij, en zij vermoorden de weezen,
7 En zeggen: [d] De HEERE ziet het niet,
en de God van Jakob merkt het niet.
8 [e] Aanmerkt, gij onvernuftigen onder
het volk! en gij dwazen! wanneer zult
gij verstandig worden?
9 [f] Zou Hij, Die het oor plant, niet hoo-
ren? zou Hij, Die het oog formeert, niet
aanschouwen?
10 Zou Hij, Die de Heidenen tuchtigt,
niet straffen, Hij, Die den mensch weten-
schap leert?
11 [g] De HEERE weet de gedachten des
menschen, dat zij ijdelheid zijn.
12 Welgelukzalig is de man, o HEERE!
dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit
Uwe wet,
13 Om hem rust te geven van de kwade
dagen; totdat de kuil voor den goddelooze
gegraven wordt:
14 Want [h] de HEERE zal Zijn volk niet
begeven, en Hij zal Zijne erve niet ver-
laten;
15 Want het oordeel zal wederkeeren tot
de gerechtigheid, en alle oprechten van
hart zullen het navolgen.
16 Wie zal voor mij staan tegen de boos-
doeners? wie zal zich voor mij stellen te-
gen de werkers der ongerechtigheid?
17 Ten ware dat de HEERE mij eene
hulp geweest ware, mijne ziel had bijna
in de stilte gewoond.
18 Als ik zeide: Mijn voet wankelt;
Uwe goedertierenheid, o HEERE! onder-
steunde mij.
19 Als mijne gedachten binnen in mij
vermenigvuldigd werden, hebben Uwe
vertroostingen mijne ziel verkwikt.
20 Zou zich de stoel der schadelijkheden
met U vergezelschappen, die moeite ver-
dicht bij inzetting?
21 Zij rotten zich samen tegen de ziel des
rechtvaardigen, en zij verdoemen on-
schuldig bloed.

---

[a] Hos. 14:6. [b] Richt. 9:15. [c] Deut. 33:2. Ps. 50:2; 80:2. [d] Ps. 10:11, 13; 59:8.
[e] Ps. 92:7. [f] Ex. 4:11. [g] 1 Kor. 3:20. [h] 1 Sam. 12:22. Rom. 11:1, 2.

22 Doch de HEERE is mij geweest tot
een hoog vertrek, en Mijn God tot eene
Steenrots mijner toevlucht.
23 En Hij zal hunne ongerechtigheid op
hen doen wederkeeren, en Hij zal hen in
hunne boosheid verdelgen; de HEERE,
onze God, zal hen verdelgen.

PSALM 95.

Opwekking tot lof, dienst en gehoorzaamheid aan God, mitsgaders vermaning om te luisteren naar Zijne stem.

KOMT, laat ons den HEERE vroolijk
zingen; laat ons juichen den Rotssteen
onzes heils.
2 Laat ons Zijn aangezicht tegemoet
gaan met lof; laat ons Hem juichen
met psalmen:
3 Want de HEERE is een groot God, ja
een groot Koning boven alle goden;
4 [a] In Wiens hand de diepste plaatsen
der aarde zijn, en de hoogten der bergen
zijn Zijne;
5 Wiens ook de zee is, want Hij heeft
ze gemaakt; en Zijne handen hebben het
droge geformeerd.
6 Komt, laat ons aanbidden en neder-
bukken; laat ons knielen voor den
HEERE, Die ons gemaakt heeft;
7 [b] Want Hij is onze God, en wij zijn
het volk Zijner weide, en de schapen
Zijner hand. [c] Heden, zoo gij Zijne stem
hoort,
8 Verhardt uw hart niet, [d] gelijk te
Meríba, gelijk ten dage van Massa in de
woestijn;
9 Waar uwe vaders Mij verzochten, [e] Mij
beproefden, ook Mijn werk zagen.
10 [f] Veertig jaren heb Ik verdriet gehad
aan *dit* geslacht, en heb gezegd: Zij zijn
een volk, dwalende van hart, en zij ken-
nen Mijne wegen niet.
11 Daarom heb Ik in Mijnen toorn ge-
zworen: Zoo zij in Mijne rust zullen in-
gaan!

PSALM 96.

Alle inwoners der aarde, des hemels en der zee worden vermaand God te loven en te vreezen.

ZINGT den HEERE een nieuw lied;
zingt den HEERE, gij, gansche aarde!
2 Zingt den HEERE, looft Zijnen Naam;
boodschapt Zijn heil van dag tot dag.
3 Vertelt onder de Heidenen Zijne eere,
onder alle volken Zijne wonderen;
4 Want de HEERE is groot, en zeer te
prijzen; Hij is vreeselijk boven alle
goden.
5 Want al de goden der volken zijn af-
goden, maar de HEERE heeft de hemelen
gemaakt.
6 Majesteit en heerlijkheid zijn voor
Zijn aangezicht, sterkte en sieraad in Zijn
heiligdom.
7 Geeft den HEERE, gij, geslachten der
volken! geeft den HEERE eere en sterkte.
8 Geeft den HEERE de eere Zijns Naams:
brengt offer, en komt in Zijne voorhoven.
9 [g] Aanbidt den HEERE in de heerlijk-
heid des heiligdoms; schrikt voor Zijn
aangezicht, gij, gansche aarde!
10 Zegt onder de Heidenen: De HEERE
regeert; ook zal de wereld bevestigd wor-
den; zij zal niet bewogen worden; Hij
zal de volken richten in alle rechtmatig-
heid.
11 Dat de hemelen zich verblijden, en
de aarde zich verheuge; dat de zee bruise
met hare volheid.
12 Dat het veld huppele van vreugde
met al wat er in is; dat dan al de boomen
des wouds juichen,
13 Voor het aangezicht des HEEREN;
want Hij komt, want Hij komt, om de
aarde te richten; [h] Hij zal de wereld rich-
ten met gerechtigheid, en de volken met
Zijne waarheid.

PSALM 97.

Majesteit van Gods koninkrijk; straf over de afgodendienaars; vermaning tot Godzaligheid en geestelijke blijdschap.

DE [i] HEERE regeert; de aarde ver-
heuge zich; dat vele eilanden zich ver-
blijden.
2 Rondom Hem zijn wolken en donker-
heid; gerechtigheid en gericht zijn de
vastigheid Zijns troons.
3 Een vuur gaat voor Zijn aangezicht
heen, en het steekt Zijne wederpartijen
rondom aan brand.
4 [k] Zijne bliksemen verlichten de wereld;
[l] het aardrijk ziet ze, en het beeft.
5 De bergen smelten als was voor het
aanschijn des HEEREN, voor het aan-
schijn des HEEREN der gansche aarde.
6 [m] De hemelen verkondigen Zijne ge-
rechtigheid, en alle volken zien Zijne eere.
7 Beschaamd moeten wezen allen, die
de beelden dienen, die zich op afgoden
beroemen; buigt u neder voor Hem, alle
gij goden!
8 Zion heeft gehoord, en het heeft zich
verblijd, en de dochteren van Juda heb-
ben zich verheugd wegens Uwe oordeelen,
o HEERE!
9 Want Gij, HEERE! zijt de Allerhoog-
ste over de geheele aarde; Gij zijt zeer
hoog verheven boven alle goden.
10 Gij, liefhebbers des HEEREN! [n] haat

---

[a] Job 26:6. [b] Ps. 100:3. [c] Hebr. 3:7. [d] Ex. 17:7. Num. 20:1, 3, 13. Deut. 6:16. [e] Hebr. 3:9. [f] Hebr. 3:17. [g] Ps. 29:2. [h] Ps. 98:9. Openb. 19:11. [i] Ps. 93:1; 96:10. [k] Openb. 4:5. [l] Ps. 77:17. [m] Ps. 19:2; 50:6. [n] Amos 5:15. Rom. 12:9.

het kwade; Hij bewaart de zielen Zijner gunstgenooten; Hij redt hen uit der goddeloozen hand.
11 Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid, en vroolijkheid voor de oprechten van hart.
12 Gij rechtvaardigen! verblijdt u in den HEERE, en spreekt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid.

PSALM 98.

De profeet vermaant God te loven wegens Zijne goedertierenheid en waarheid, Zijn heil en verlossing door Christus.

EEN psalm.
Zingt den HEERE een nieuw lied; want Hij heeft wonderen gedaan; Zijne rechterhand, en de arm Zijner heiligheid, heeft Hem heil gegeven.
2 De HEERE heeft Zijn heil bekend gemaakt; Hij heeft Zijne gerechtigheid geopenbaard voor de oogen der Heidenen.
3 Hij is gedachtig geweest Zijner goedertierenheid en Zijner waarheid aan het huis Israëls, en al de einden der aarde hebben gezien het heil onzes Gods.
4 Juicht den HEERE, gij gansche aarde! roept uit van vreugde, en zingt vroolijk, en psalmzingt.
5 Psalmzingt den HEERE met de harp, met de harp en met de stem des gezangs;
6 Met trompetten en bazuinengeklank: juicht voor het aangezicht des Konings, des HEEREN.
7 De zee bruise met hare volheid, de wereld met degenen, die daarin wonen.
8 Dat de rivieren met de handen klappen, dat tegelijk de gebergten vreugde bedrijven,
9 Voor het aangezicht des HEEREN; want Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken in alle rechtmatigheid.

PSALM 99.

Grootheid van Gods macht en heerschappij.

DE HEERE regeert: dat de volkeren beven;
Hij zit *tusschen* de cherubs; de aarde bewege zich.
2 De HEERE is groot in Zion, en Hij is hoog boven alle volken.
3 Dat zij Uwen grooten en vreeselijken Naam loven, die heilig is,
4 En de sterkte des Konings, die het recht lief heeft. Gij hebt billijkheden bevestigd; Gij hebt recht en gerechtigheid gedaan in Jakob.
5 Verheft den HEERE, onzen God, en buigt u neder voor de voetbank Zijner voeten: Hij is heilig!
6 Mozes en Aäron waren onder Zijne priesters, en Samuël onder de aanroepers Zijns Naams; zij riepen tot den HEERE, en Hij verhoorde hen.
7 Hij sprak tot hen in eene wolkkolom; zij hebben Zijne getuigenissen onderhouden, en de inzettingen, *die* Hij hun gegeven had.
8 O HEERE, onze God! Gij hebt hen verhoord; Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hunne daden.
9 Verheft den HEERE, onzen God, en buigt u voor den berg Zijner heiligheid; want de HEERE, onze God, is heilig.

PSALM 100.

God geprezen door Zijne schepselen.

EEN lofzang.
Gij gansche aarde! juicht den HEERE.
2 Dient den HEERE met blijdschap; komt voor Zijn aanschijn met vroolijk gezang.
3 Weet, dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en [a] de schapen Zijner weide.
4 Gaat in tot Zijne poorten met lof; in Zijne voorhoven, met lofgezang; looft Hem, prijst Zijnen Naam:
5 Want de HEERE is goed; Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid, en Zijne getrouwheid van geslacht tot geslacht.

PSALM 101.

David betuigt, dat hij de vromen vereeren en verheffen, maar de boozen straffen en van zich weren zal.

EEN psalm van David.
Ik zal van goedertierenheid en recht zingen; U zal ik psalmzingen, o HEERE!
2 Ik zal verstandiglijk handelen in den oprechten weg; wanneer zult Gij tot mij komen? Ik zal in het midden mijns huizes wandelen, in oprechtheid mijns harten.
3 Ik zal geen Belials stuk voor mijne oogen stellen; ik haat het doen der afvalligen; het zal mij niet aankleven.
4 Het verkeerde hart zal van mij wijken; den booze zal ik niet aankleven.
5 Die zijnen naaste in het heimelijke achterklapt, dien zal ik verdelgen; die hoog van oogen is, en trotsch van hart, dien zal ik niet vermogen.
6 Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen in het land, dat zij bij mij zitten; die in den oprechten weg wandelt, die zal mij dienen.
7 Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal voor mijne oogen niet bevestigd worden.
8 Allen morgen zal ik alle goddeloozen

---

[a] Ps. 95:7. Ezech. 34:30, 31.

des lands verdelgen, om uit de stad des
HEEREN alle werkers der ongerechtigheid
uit te roeien.

PSALM 102.

In zijne uiterste ellende neemt de psalmist de toevlucht tot God; en smeekt hij Hem dat Hij Zijn volk herstelle, en de aarde onder Zijne gehoorzaamheid terugbrenge.

EEN gebed des verdrukten, als hij over-
stelpt is, en zijne klacht uitstort voor het
aangezicht des HEEREN.
2 O HEERE! hoor mijn gebed, en laat
mijn geroep tot U komen.
3 Verberg Uw aangezicht niet voor mij;
neig Uw oor tot mij ten dage mijner be-
nauwdheid; ten dage als ik roep, verhoor
mij haastiglijk.
4 Want mijne dagen zijn vergaan [a] als
rook, en mijne gebeenten zijn uitgebrand
als een haard.
5 Mijn hart is geslagen en verdord als
gras, *zoo*dat ik vergeten heb mijn brood
te eten.
6 Mijn gebeente kleeft aan mijn vleesch,
wegens de stem mijns zuchtens.
7 Ik ben een roerdomp der woestijn
gelijk geworden, ik ben geworden als een
steenuil der wildernissen.
8 Ik waak, en ben geworden als eene
eenzame musch op het dak.
9 Mijne vijanden smaden mij al den
dag; die *tegen* mij razen, zweren bij mij:
10 Want ik eet asch als brood, en ver-
meng mijnen drank met tranen,
11 Wegens Uwe verstoordheid en Uwen
grooten toorn; want Gij hebt mij ver-
heven, en mij *weder* nedergeworpen.
12 Mijne dagen zijn als eene afgaande
schaduw, en ik verdor als gras;
13 Maar Gij, HEERE! blijft in eeuwig-
heid, en Uwe gedachtenis van geslacht
tot geslacht.
14 Gij zult opstaan; Gij zult U ontfer-
men over Zion; want de tijd om haar
genadig te zijn, want de bestemde tijd is
gekomen:
15 Want Uwe knechten hebben een
welgevallen aan hare steenen, en hebben
medelijden met haar gruis.
16 Dan zullen de Heidenen den Naam
des HEEREN vreezen, en alle koningen
der aarde Uwe heerlijkheid:
17 Als de HEERE Zion zal opgebouwd
hebben, in Zijne heerlijkheid zal versche-
nen zijn,
18 Zich gewend zal hebben tot het gebed
desgenen, die gansch ontbloot is, en niet
versmaad hebben hunlieder gebed.
19 Dat zal beschreven worden voor het
navolgende geslacht; en het volk, dat
geschapen zal worden, zal den HEERE
loven,
20 Omdat Hij uit de hoogte Zijns heilig-
doms zal hebben nederwaarts gezien; dat
de HEERE uit den hemel op de aarde ge-
schouwd zal hebben,
21 Om het zuchten der gevangenen te
hooren, om los te maken de kinderen des
doods;
22 Opdat men den Naam des HEEREN
vertelle te Zion, en Zijnen lof te Jeru-
zalem:
23 Wanneer de volken samen zullen ver-
gaderd worden, ook de koninkrijken, om
den HEERE te dienen.
24 Hij heeft mijne kracht op den weg
ternedergedrukt; mijne dagen heeft Hij
verkort.
25 Ik zeide: Mijn God! neem mij niet
weg in het midden mijner dagen; Uwe
jaren zijn van geslacht tot geslacht.
26 Gij hebt voormaals de aarde gegrond,
en de hemelen zijn het werk Uwer han-
den;
27 Die zullen vergaan, maar Gij zult
staande blijven, en zij allen zullen als
een kleed verouden; [b] Gij zult ze veran-
deren als een gewaad, en zij zullen veran-
derd zijn;
28 Maar Gij zijt dezelfde, en Uwe jaren
zullen niet geëindigd worden.
29 De kinderen Uwer knechten zullen
wonen, en hun zaad zal voor Uw aange-
zicht bevestigd worden.

PSALM 103.

Uitnoodiging om God te loven voor Zijne menigvuldige genade.

EEN psalm van David.
Loof den HEERE, mijne ziel! en al wat
binnen in mij is Zijnen heiligen Naam.
2 Loof den HEERE, mijne ziel! en ver-
geet geene van Zijne weldaden.
3 Die al uwe ongerechtigheid vergeeft,
die al uwe krankheden geneest;
4 Die uw leven verlost van het verderf,
die u kroont met goedertierenheid en
barmhartigheden;
5 Die uwen mond verzadigt met het
goede, uwe jeugd vernieuwt als eens
arends.
6 De HEERE doet gerechtigheid en ge-
richten al dengenen, die onderdrukt
worden.
7 Hij heeft Mozes Zijne wegen bekend
gemaakt, den kinderen Israëls Zijne
daden.
8 [c] Barmhartig en genadig is de HEERE,
lankmoedig en groot van goedertieren-
heid.
9 [d] Hij zal niet altoos twisten, noch eeu-
wiglijk *den toorn* behouden.

---

[a] Ps. 37:20. [b] Hebr. 1:12. [c] Ex. 34:6. Num. 14:18. Deut. 5:10. Neh. 9:17. Ps. 86:15; 145:8. Jer. 32:18. [d] Jes. 57:16. Jer. 3:5.

10 Hij doet ons niet naar onze zonden,
en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden;
11 Want zoo hoog de hemel is boven de
aarde, is Zijne goedertierenheid geweldig
over degenen, die Hem vreezen.
12 Zoo verre het oosten is van het
westen, zoo verre doet Hij onze overtredingen van ons.
13 Gelijk een vader zich ontfermt over
de kinderen, ontfermt de HEERE Zich
over degenen, die Hem vreezen.
14 Want Hij weet, wat maaksel wij zijn,
gedachtig zijnde, dat wij stof zijn.
15 [a] De dagen des menschen zijn als het
gras; [b] gelijk eene bloem des velds, alzoo
bloeit hij.
16 Als de wind daarover gegaan is, zoo
is zij niet *meer*, en hare plaats kent haar
niet meer;
17 Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid
over degenen, die Hem vreezen, en Zijne
gerechtigheid aan kindskinderen;
18 Aan [c] degenen, die Zijn verbond houden, en die aan Zijne bevelen denken, om
die te doen.
19 De HEERE heeft Zijnen troon in de
hemelen bevestigd, en Zijn koninkrijk
heerscht over alles.
20 Looft den HEERE, Zijne engelen! gij,
krachtige helden, die Zijn woord doet,
gehoorzamende de stem Zijns woords.
21 Looft den HEERE, [d] al Zijne heirscharen! gij Zijne dienaars, die Zijn welbehagen doet!
22 Looft den HEERE, al Zijne werken!
aan alle plaatsen Zijner heerschappij.
Loof den HEERE, mijne ziel!

PSALM 104.

De heerlijkheid Gods geopenbaard, zoowel in de schepping als in de gestadige onderhouding aller dingen.

LOOF [e] den HEERE, mijne ziel! o
HEERE, mijn God! Gij zijt zeer groot;
Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.
2 Hij bedekt Zich met het licht, als met
een kleed; [f] Hij rekt den hemel uit als
een gordijn.
3 Die Zijne opperzalen zoldert in de
wateren, Die van de wolken Zijnen wagen
maakt, [g] Die op de vleugelen des winds
wandelt.
4 [h] Hij maakt Zijne engelen geesten,
Zijne dienaars tot een vlammend vuur.
5 Hij [i] heeft de aarde gegrond op hare
grondvesten; zij zal nimmermeer noch
eeuwiglijk wankelen.
6 Gij hadt ze met den afgrond als een
kleed overdekt; de wateren stonden boven
de bergen.
7 Van Uw schelden vlóden zij; zij haastten zich weg voor de stem Uws donders.
8 De bergen rezen op; de dalen daalden,
ter plaatse, die Gij voor hen gegrond hadt.
9 Gij hebt een' paal gesteld, dien zij niet
overgaan zullen; zij zullen de aarde niet
weder bedekken.
10 Die de fonteinen uitzendt door de
dalen, dat zij tusschen de gebergten
henen wandelen.
11 Zij drenken al het gedierte des velds;
de woudezels breken er hunnen dorst
mede.
12 Bij dezelve woont het gevogelte des
hemels, eene stem gevende van tusschen
de takken.
13 Hij drenkt de bergen uit Zijne opperzalen; de aarde wordt verzadigd van de
vrucht Uwer werken.
14 Hij doet het gras uitspruiten voor de
beesten, en het kruid tot dienst des menschen, doende het brood uit de aarde
voortkomen;
15 En den wijn, die het hart des menschen verheugt, doende het aangezicht
blinken van olie; en het brood, dat het
hart des menschen sterkt.
16 De boomen des HEEREN worden verzadigd, de cederboomen van Libanon, die
Hij geplant heeft,
17 Alwaar de vogeltjes nestelen; des
ooievaars huis zijn de denneboomen.
18 De hooge bergen zijn voor de steenbokken; de steenrotsen zijn een vertrek
voor de konijnen.
19 Hij heeft de maan gemaakt tot de gezette tijden; de zon weet haren ondergang.
20 Gij beschikt de duisternis, en het
wordt nacht, in welken al het gedierte
des wouds uittreedt:
21 [k] De jonge leeuwen, brieschende om
eenen roof, en om hunne spijs van God
te zoeken.
22 De zon opgaande, maken zij zich
weg, en liggen neder in hunne holen.
23 De mensch gaat *dan* uit tot zijn werk,
en naar zijnen arbeid tot den avond toe.
24 Hoe groot zijn Uwe werken, o
HEERE! Gij hebt ze allen met wijsheid
gemaakt; het aardrijk is vol van Uwe
goederen.
25 Deze zee, die groot en wijd van ruimte
is, daarin is het wriemelende gedierte, en
dat zonder getal: kleine gedierten met
groote.
26 Daar wandelen de schepen, *en* de
Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, *om*
daarin te spelen.

---

[a] Ps. 90:5. [b] Job 14:1, 2. Ps. 90:5, 6. Jak. 1:10, 11. 1 Petr. 1:24. [c] Deut. 7:9. [d] Gen. 32:2. 1 Kon. 22:19. Efez. 3:10. Kol. 1:16. [e] Ps. 103:1; 146:1. [f] Gen. 1:6. Job 26:7. [g] Ps. 18:11. Jes. 19:1. Openb. 14:14. [h] Hebr. 1:7. [i] Job 26:7; 38:4, 5, 6. Ps. 24:2; 78:69. [k] Job 39:1, 2. Jes. 31:4.

27 Zij allen [a] wachten op U, dat Gij *hun* hunne spijze geeft te zijner tijd.
28 Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd.
29 [b] Verbergt Gij Uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keeren weder tot hun stof.
30 Zendt Gij Uwen Geest uit, zoo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.
31 De heerlijkheid des HEEREN zij tot in der eeuwigheid; de HEERE verblijde Zich in Zijne werken.
32 Als Hij de aarde aanschouwt, zoo beeft zij; als Hij de bergen aanroert, zoo rooken zij.
33 [c] Ik zal den HEERE zingen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.
34 Mijne overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden.
35 De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddeloozen zullen niet meer zijn. Loof den HEERE, mijne ziel! Hallelujah!

PSALM 105.

God wordt geloofd om de getrouwheid Zijner beloften, gedaan en bewezen aan Abraham, aan Jozef en aan Jakob in Egypte; alsook om de wonderen, door en aan Mozes en de Israëlieten in de woestijn en tot in Kanaän verricht.

LOOFT den HEERE; roept Zijnen Naam aan; maakt Zijne daden bekend onder de volken.
2 Zingt Hem; psalmzingt Hem; spreekt aandachtiglijk van al Zijne wonderen.
3 [d] Roemt u in den Naam Zijner heiligheid; het hart dergenen, die den HEERE zoeken, verblijde zich.
4 Vraagt naar den HEERE en Zijne sterkte; zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.
5 Gedenkt Zijner wonderen, die Hij gedaan heeft, Zijner wonderteekenen en der oordeelen Zijns monds.
6 Gij zaad van Abraham, Zijnen knecht, gij kinderen van Jakob, Zijnen uitverkorene!
7 Hij is de HEERE, onze God; Zijne oordeelen zijn over de geheele aarde.
8 Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid; des woords, *dat* Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten;
9 *Des verbonds*, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izaäk;
10 [e] Welken Hij ook gesteld heeft aan Jakob tot eene inzetting, [f] aan Israël *tot* een eeuwig verbond,
11 Zeggende: [g] Ik zal u geven het land Kanaän, het snoer van ulieder erfdeel;
12 [h] Als zij weinige menschen in getal waren, ja, weinige en vreemdelingen daarin,
13 En wandelden van volk tot volk, van het eene koninkrijk tot het andere volk.
14 [i] Hij liet geen mensch toe, hen te onderdrukken; ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, *zeggende:*
15 Tast Mijne gezalfden niet aan, en doet Mijnen profeten geen kwaad.
16 Hij riep ook eenen honger in het land; Hij brak allen staf des broods.
17 Hij zond eenen man voor hun aangezicht henen; [k] Jozef werd verkocht tot een' slaaf.
18 Men drukte zijne voeten in den stok; zijn persoon kwam *in* de ijzers.
19 Tot den tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft de rede des HEEREN hem doorlouterd.
20 De Koning zond, en deed hem ontslaan; de heerscher der volken liet hem los.
21 Hij [l] zettede hem tot een' heer over zijn huis, en tot eenen heerscher over al zijn goed;
22 Om zijne vorsten te binden naar zijnen lust, en zijne oudsten te onderwijzen.
23 Daarna kwam Israël in Egypte, en Jakob verkeerde als vreemdeling in het land van Cham.
24 En [m] Hij deed Zijn volk zeer wassen, en maakte het machtiger dan Zijne tegenpartijders.
25 Hij [n] keerde hun hart om, dat zij Zijn volk haatten, dat zij met Zijne knechten listiglijk handelden.
26 Hij [o] zond Mozes, Zijnen knecht, en Aäron, dien Hij verkoren had.
27 [p] Zij deden onder hen de bevelen Zijner teekenen, en de wonderwerken in het land van Cham.
28 Hij zond duisternis, en maakte het duister; en zij waren Zijn woord niet wederspannig.
29 Hij keerde hunne wateren in bloed, en Hij doodde hunne visschen.
30 Hun land bracht vorschen voort in overvloed, *tot* in de binnenste kameren hunner koningen.
31 Hij sprak, en er kwam eene vermenging van ongedierte: luizen, in hunne gansche landpale.
32 Hij maakte hunnen regen tot hagel, vlammig vuur in hun land.
33 En Hij sloeg hunnen wijnstok en hunnen vijgeboom, en Hij brak het geboomte hunner landpalen.
34 Hij sprak, en er kwamen sprinkhanen en kevers, en dat zonder getal,

[a] Ps. 145:15. [b] Ps. 30:8. [c] Ps. 63:5; 146:2. [d] Ps. 34:3. [e] 1 Kron. 16:17. [f] Gen. 28:13; 35:11. [g] Gen. 13:15; 15:18. [h] 1 Kron. 16:19. [i] Gen. 35:5. [k] Gen. 37:28, 36; 45:5. [l] Gen. 41:40. [m] Ex. 1:7, 9. [n] Ex. 1:9, 10, 12. [o] Ex. 3:10; 4:12. [p] Ex. 7:9.

35 Die al het kruid in hun land opaten,
ja, aten de vrucht hunner landouwe op.
36 Hij versloeg ook alle eerstgeborenen
in hun land, de eerstelingen al hunner
krachten.
37 En Hij voerde hen uit met zilver en
goud; en onder hunne stammen was nie-
mand, die struikelde.
38 [a] Egypte was blijde, als zij uittrokken;
want hunne verschrikking was op hen ge-
vallen.
39 Hij breidde eene wolk uit tot een dek-
sel, en vuur om den nacht te verlichten.
40 Zij baden, en Hij deed kwakkelen ko-
men, en Hij verzadigde hen met hemelsch
brood.
41 Hij opende eene steenrots, en er
vloeiden wateren uit; *die* gingen door de
dorre plaatsen *als* eene rivier.
42 Want Hij dacht aan Zijn heilig
woord, aan [b] Abraham, Zijnen knecht.
43 [c] Alzoo voerde Hij Zijn volk uit met
vroolijkheid, Zijne uitverkorenen met
gejuich.
44 En Hij gaf hun de landen der Heide-
nen, zoodat zij in erfenis bezaten den
arbeid der volkeren;
45 [d] Opdat zij Zijne inzettingen onder-
hielden, en Zijne wetten bewaarden.
Hallelujah!

PSALM 106.

Eene vermaning tot lof en prijs des Heeren, omdat Hij Zijn volk heeft gedragen niettegenstaande hunne talrijke wederspannigheid.

HALLELUJAH! [e] Looft den HEERE,
want Hij is goed; want Zijne goedertie-
renheid is der eeuwigheid.
2 Wie zal de mogendheden des HEEREN
uitspreken, al Zijnen lof verkondigen?
3 Welgelukzalig zijn zij, die het recht
onderhouden, die te aller tijd gerechtig-
heid doet.
4 Gedenk mijner, o HEERE! naar het
welbehagen *tot* Uw volk; bezoek mij met
Uw heil;
5 Opdat ik aanschouwe het goede Uwer
uitverkorenen; opdat ik mij verblijde
met de blijdschap Uws volks; opdat ik
mij beroeme met Uw erfdeel.
6 [f] Wij hebben gezondigd, mitsgaders
onze vaderen; wij hebben verkeerdelijk
gedaan; wij hebben goddeloosljk ge-
handeld.
7 Onze vaders in Egypte hebben niet
gelet op Uwe wonderen; zij zijn der me-
nigte Uwer goedertierenheden niet ge-
dachtig geweest, [g] maar zij waren weder-
spannig aan de zee, bij de Schelfzee.
8 Doch Hij verloste hen om Zijns Naams
wil, [h] opdat Hij Zijne mogendheid bekend
maakte.
9 En Hij schold de Schelfzee, zoodat zij
verdroogde, en [i] Hij deed hen wandelen
door de afgronden, als *door* eene woes-
tijn.
10 En Hij verloste hen uit de hand des
haters, en Hij bevrijdde hen van de hand
des vijands.
11 [k] En de wateren overdekten hunne
wederpartijders; niet één van hen bleef
over.
12 [l] Toen geloofden zij aan Zijne woor-
den; zij zongen Zijnen lof.
13 *Doch* zij vergaten haast Zijne wer-
ken; zij verbeidden naar Zijnen raad niet.
14 [m] Maar zij werden belust met lust in
de woestijn, en zij verzochten God in de
wildernis.
15 Toen gaf Hij hun hunne begeerte;
maar Hij [n] zond aan hunne zielen eene
magerheid.
16 [o] En zij benijdden Mozes in het leger,
en Aäron, den heilige des HEEREN.
17 [p] De aarde deed zich open, en verslond
Dathan, en overdekte de vergadering van
Abíram.
18 En [q] een vuur brandde onder hunne
vergadering, eene vlam stak de godde-
loozen aan brand.
19 [r] Zij maakten een kalf bij Horeb, en
zij bogen zich voor een gegoten beeld.
20 En zij veranderden hunne eere in de
gedaante van eenen os, die gras eet.
21 Zij vergaten God, hunnen Heiland,
die groote dingen gedaan had in Egypte;
22 Wonderdaden in het land van Cham;
vreeselijke dingen aan de Schelfzee.
23 [s] Dies Hij zeide, dat Hij hen verdel-
gen zou, ten ware Mozes, Zijn uitverko-
rene, in de scheure voor Zijn aangezicht
gestaan had, om Zijne grimmigheid af te
keeren, dat Hij hen niet verdierve.
24 [t] Zij versmaadden ook het gewensch-
te land; zij geloofden Zijn woord niet,
25 Maar zij murmureerden in hunne
tenten; naar de stem des HEEREN hoor-
den zij niet.
26 Dies [u] hief Hij tegen hen Zijne hand
op, *zwerende*, dat Hij hen nedervellen
zou in de woestijn;
27 En dat Hij hun zaad zou nedervellen
onder de Heidenen, en hen [x] verstrooien
zou door de landen.

---

[a] Ex. 12:36. [b] Gen. 15:14. [c] Ex. 14:8. Num. 33:3. [d] Ex. 19:4, 5, 6. Deut. 4:1, 40; 6:21–25. [e] Ps. 107:1; 118:1; 136:1. [f] Lev. 26:40. Jer. 3:25. Dan. 9:5. [g] Ex. 14:11, 12. [h] Ex. 9:16. [i] Ex. 14:21, 22, 29. [k] Ex. 14:27; 15:5. [l] Ex. 14:31; 15:1. [m] Ex. 16:3. Num. 11:4, 6, 33. Ps. 78:18. 1 Kor. 10:6. [n] Num. 11:20, 33. Ps. 78:30, 31. Jes. 10:16. [o] Num. 16:2, enz. [p] Num. 16:31–33. Deut. 11:6. [q] Num. 16:35, 46. [r] Ex. 32:4. [s] Ex. 32:11, 32. Deut. 9:18, 14; 10:10. [t] Num. 14:1, 2. [u] Num. 14:28. [x] Ps. 44:12. Ezech. 20:23.

28 Ook hebben zij zich gekoppeld aan
[a] Baäl-Péor, en zij hebben de offeranden
der dooden gegeten;
29 En zij hebben *den Heere* tot toorn
verwekt met hunne daden, zoodat de
plaag eene inbreuk onder hen deed.
30 Toen stond Pínehas op, en hij oefen-
de gericht, en de plaag werd opgehouden;
31 En het is hem gerekend tot gerech-
tigheid, van geslacht tot geslacht tot in
eeuwigheid.
32 [b] Zij maakten *Hem* ook zeer toornig
aan het twistwater, en het ging Mozes
kwalijk om hunnentwil;
33 Want zij verbitterden zijnen geest,
zoodat hij *wat* onbedachtelijk voortbracht
met zijne lippen.
34 Zij hebben die volken niet verdelgd,
die de HEERE hun gezegd had;
35 Maar [c] zij vermengden zich met de
Heidenen, en leerden derzelver werken;
36 En zij dienden hunne afgoden, en zij
werden hun tot eenen strik.
37 [d] Daarenboven hebben zij hunne zo-
nen en hunne dochteren den duivelen
opgeofferd;
38 En zij hebben onschuldig bloed ver-
goten, het bloed hunner zonen en hunner
dochteren, die zij den afgoden van Ka-
naän hebben opgeofferd; [e] zoodat het land
door deze bloedschulden is ontheiligd
geworden.
39 En zij ontreinigden zich door hunne
werken, en zij hebben gehoereerd door
hunne daden.
40 Dies is de toorn des HEEREN ontsto-
ken tegen Zijn volk, en Hij heeft eenen
gruwel gehad aan Zijn erfdeel.
41 En Hij gaf hen in de hand der Heide-
nen, en hunne haters heerschten over hen;
42 En hunne vijanden hebben hen ver-
drukt, en zij zijn vernederd geworden
onder hunne hand.
43 Hij heeft hen menigmaal gered;
maar zij verbitterden *Hem* door hunnen
raad, en werden uitgeteerd door hunne
ongerechtigheid.
44 Nochtans zag Hij hunne benauwd-
heid aan, als Hij hun geschrei hoorde;
45 En Hij dacht tot hun best aan Zijn
verbond, en het berouwde Hem, naar de
veelheid Zijner goedertierenheden.
46 Dies gaf Hij hun barmhartigheid voor
het aangezicht van allen, die hen gevan-
gen hadden.
47 Verlos ons, HEERE, onze God! en
verzamel ons [f] uit de Heidenen, opdat
wij den Naam Uwer heiligheid loven, ons
beroemende in Uwen lof.
48 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls,
van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en
[g] al het volk zegge: Amen, Hallelujah!

PSALM 107.

De psalmist vermaant tot prijs en lof des Heeren: alle bevrijden uit de hand hunner wederpartijders, alle dwalenden in vreemdelingschap, alle gevangenen en kranken, alle zeevarenden, en voorts alle andere menschen.

LOOFT den HEERE, want Hij is goed;
want Zijne goedertierenheid is in der
eeuwigheid.
2 Dat *zulks* de bevrijden des HEEREN
zeggen, die Hij van de hand der weder-
partijders bevrijd heeft;
3 En die Hij uit de landen verzameld
heeft, van het oosten en van het westen,
van het noorden en van de zee.
4 Die in de woestijn dwaalden, in eenen
weg der wildernis, die geene stad ter wo-
ning vonden;
5 Zij waren hongerig, ook dorstig;
hunne ziel was in hen overstelpt.
6 Doch roepende tot den HEERE in de
benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij
hen gered uit hunne angsten;
7 En hij leidde hen op eenen rechten
weg, om te gaan tot eene stad ter woning.
8 Laat hen voor den HEERE Zijne goe-
dertierenheid loven, en Zijne wonder-
werken voor de kinderen der menschen;
9 Want Hij heeft de dorstige ziel verza-
digd, en de hongerige ziel met goed ver-
vuld.
10 Die in duisternis en de schaduwe des
doods zaten, gebonden met verdrukking
en ijzer,
11 Omdat zij wederspannig waren ge-
weest tegen Gods geboden, en den raad
des Allerhoogsten onwaardiglijk verwor-
pen hadden:
12 Waarom Hij hun het hart door
zwarigheid vernederd heeft; zij zijn ge-
struikeld, en er was geen helper.
13 Doch roepende tot den HEERE in de
benauwdheid, die zij hadden, verloste
Hij hen uit hunne angsten.
14 Hij voerde hen uit de duisternis en
de schaduwe des doods, en Hij brak
hunne banden.
15 Laat hen voor den HEERE Zijne goe-
dertierenheid loven, en Zijne wonder-
werken voor de kinderen der menschen;
16 Want Hij heeft de koperen deuren
gebroken, en de ijzeren grendelen in
stukken gehouwen.
17 De zotten worden om den weg hunner
overtreding, en om hunne ongerechtig-
heden geplaagd;
18 Hunne ziel gruwelde van alle spijze,
en zij waren tot aan de poorten des doods
gekomen.
19 Doch roepende tot den HEERE in

[a] Num. 25:3; 31:16. Openb. 2:14. [b] Num. 20:12. Ps. 95:8. [c] Richt. 2:2; 3:5, 6. [d] Lev. 18:21. Deut. 12:31. 2 Kon. 16:3; 17:17; 21:6. 2 Kron. 28:3; 33:6. [e] Num. 35:33. [f] 1 Kron. 16:35. [g] 1 Kron. 16:36.

de benauwdheid, die zij hadden, verloste Hij hen uit hunne angsten.

20 Hij zond Zijn woord uit, en heelde hen, en rukte hen uit hunne kuilen.

21 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;

22 [a] En dat zij lofofferen offeren, en met gejuich Zijne werken vertellen.

23 Die met schepen ter zee afvaren, [b] handel doende op groote wateren,

24 Die zien de werken des HEEREN, en Zijne wonderwerken in de diepte.

25 Als Hij spreekt, zoo doet Hij eenen stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.

26 Zij rijzen op naar den hemel; zij dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst.

27 Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hunne wijsheid wordt verslonden.

28 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij hen uit hunne angsten.

29 Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven stilzwijgen.

30 Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.

31 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;

32 En Hem verhoogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte der oudsten Hem roemen.

33 Hij stelt de rivieren tot eene woestijn, en watertochten tot een dorstig *land.*

34 Het vruchtbaar land tot zouten *grond*, om de boosheid dergenen, die daarin wonen.

35 Hij stelt [c] de woestijn tot eenen waterpoel, en het dorre land tot watertochten;

36 En Hij doet de hongerigen aldaar wonen, en zij stichten eene stad ter woning;

37 En bezaaien akkers, en planten wijngaarden, die inkomende vrucht voortbrengen.

38 En Hij zegent hen, zoodat zij zeer vermenigvuldigen, en hun vee vermindert Hij niet.

39 Daarna verminderen zij, en komen tenonder door verdrukking, kwaad en droefenis.

40 Hij stort verachting uit over de prinsen, en doet hen dwalen in het woeste, waar geen weg is.

41 Maar [d] Hij brengt den nooddruftige uit de verdrukking in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen als kudden.

42 [e] De oprechten zien het, en zijn verblijd; maar [f] alle ongerechtigheid stopt haren mond.

43 Wie is wijs? die neme deze *dingen* waar; en dat zij verstandiglijk letten op de goedertierenheden des HEEREN.

PSALM 108.

David looft God om zijne overwinningen.

EEN lied, een psalm van David.

2 O God! mijn hart is bereid; ik zal zingen en psalmzingen, ook mijne eere.

3 Waak op, gij luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.

4 Ik zal U loven onder de volken, o HEERE! en ik zal U psalmzingen onder de natiën.

5 [g] Want Uwe goedertierenheid is groot tot boven de hemelen, en Uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.

6 Verhef U, o God! boven de hemelen, en Uwe eere over de gansche aarde,

7 Opdat Uwe beminden bevrijd worden; geef heil *door* Uwe rechterhand, en verhoor ons.

8 God heeft gesproken in Zijn heiligdom: *dies* zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem deelen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.

9 Gilead is mijn; Manasse is mijn, en Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda is mijn wetgever;

10 Moab is mijn waschpot; op Edom zal ik mijn' schoen werpen; over Palestina zal ik juichen.

11 Wie zal mij voeren in eene vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?

12 [h] Zult Gij het niet zijn, o God! *Die* ons verstooten hadt, en Die niet uittoogt, o God! met onze heirkrachten?

13 Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid; want des menschen heil is ijdelheid.

14 In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

PSALM 109.

David bidt God om de goddeloozen te straffen, en hem uit hunne strikken te verlossen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

O God mijns lofs! zwijg niet.

2 Want de mond des goddeloozen en de mond des bedrogs zijn tegen mij opengedaan; zij hebben met mij gesproken met eene valsche tong;

3 En met hatelijke woorden hebben zij mij omsingeld; ja, [i] zij hebben mij bestreden zonder oorzaak.

4 Voor mijne liefde, staan zij mij tegen; maar ik was *steeds in het* gebed.

5 En zij hebben mij kwaad voor goed opgelegd, en haat voor mijne liefde.

---

[a] Lev. 7:12. Ps. 50:14. [b] Openb. 18:17. [c] Jes. 41:18. [d] 1 Sam. 2:8. Ps. 113:7, 8. [e] Job 22:19. [f] Job 5:16. [g] Ps. 36:6; 57:11. [h] Ps. 60:3. [i] Ps. 69:5.

6 Stel eenen goddelooze over hem, en de Satan sta aan zijne rechterhand.
7 Als hij gericht wordt, zoo ga hij schuldig uit, en zijn [a] gebed zij tot zonde.
8 Dat zijne dagen weinig zijn; een ander neme zijn ambt.
9 Dat zijne kinderen weezen worden, en zijne vrouw weduwe;
10 En dat zijne kinderen hier en daar omzwerven, en bedelen, en *de nooddruft* uit hunne verwoeste plaatsen zoeken.
11 Dat de schuldeischer aansla al wat hij heeft, en dat de vreemden zijnen arbeid rooven.
12 Dat hij niemand hebbe, die weldadigheid *over hem* uitstrekke, en dat er niemand zij, die zijnen weezen genadig zij.
13 Dat zijne nakomelingen uitgeroeid worden; hun naam worde uitgedelgd in het andere geslacht.
14 De ongerechtigheid zijner vaderen worde gedacht bij den HEERE, en de zonde zijner moeder worde niet uitgedelgd.
15 Dat zij gedurig voor den HEERE zijn; [b] en Hij roeie hunne gedachtenis uit van de aarde;
16 Omdat hij niet gedacht heeft weldadigheid te doen, maar heeft den ellendigen en den nooddruftigen man vervolgd, en den verslagene van hart, om *hem* te dooden.
17 Dewijl hij den vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome; en geen lust gehad heeft tot den zegen, zoo zij die verre van hem;
18 En hij zij bekleed met den vloek, als met zijn kleed, en dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijne beenderen:
19 Die zij hem als een kleed, *waarmede* hij zich bedekt, en tot een' gordel, waarmede hij zich steeds omgordt.
20 Dit zij het werkloon mijner tegenstanders van den HEERE, en dergenen, die kwaad spreken tegen mijne ziel.
21 Maar Gij, o HEERE Heere! maak het met mij om Uws Naams wil; dewijl Uwe goedertierenheid goed is, verlos mij:
22 Want ik ben ellendig en nooddruftig, en mijn hart is in het binnenste van mij doorwond.
23 Ik ga heen gelijk eene schaduw, wanneer zij zich neigt; ik worde omgedreven als een sprinkhaan.
24 Mijne knieën struikelen van vasten, en mijn vleesch is gemagerd, zoodat er geen vet aan is.
25 Nog ben ik hun een smaad; als zij mij zien, zoo schudden zij hun hoofd.
26 Help mij, HEERE, mijn God! verlos mij naar Uwe goedertierenheid;
27 Opdat zij weten, dat dit Uwe hand is, *dat* Gij het, HEERE! gedaan hebt.
28 Laat hen vloeken, maar zegen Gij; laat hen zich opmaken, maar dat zij beschaamd worden; doch dat zich Uw knecht verblijde.
29 Laat mijne tegenstanders met schande bekleed worden, en dat zij met hunne beschaamdheid zich bedekken, als met eenen mantel.
30 Ik zal den HEERE met mijnen mond zeer loven, en in het midden van velen zal ik Hem prijzen;
31 Want Hij zal den nooddruftige ter rechterhand staan, om *hem* te verlossen van degenen, die zijne ziel veroordeelen.

PSALM 110.

Het koninkrijk, het priesterdom en de overwinningen van den Messias.

EEN psalm van David.
De HEERE heeft tot mijnen Heere gesproken: Zit aan Mijne rechterhand, totdat Ik Uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank Uwer voeten.
2 De HEERE zal den schepter Uwer sterkte zenden uit Zion, *zeggende:* Heersch in het midden Uwer vijanden.
3 Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal U de dauw Uwer jeugd zijn.
4 De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in [c] eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.
5 De HEERE is aan Uwe rechterhand; Hij zal koningen verslaan ten dage Zijns toorns.
6 Hij zal recht doen onder de Heidenen; [d] Hij zal het vol doode lichamen maken; Hij zal verslaan dengene, die het hoofd is over een groot land.
7 Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen.

PSALM 111.

Vermaning om God te loven wegens de heerlijkheid Zijner werken.

HALLELUJAH! *Aleph.* Ik zal den HEERE loven van gancher harte, *Beth.* in den raad en vergadering der oprechten.
2 *Gimel.* De werken des HEEREN zijn groot; *Daleth.* zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben.
3 *He.* Zijn doen is majesteit en heerlijkheid; *Vau.* en Zijne gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.
4 *Zain.* Hij heeft Zijnen wonderen eene gedachtenis gemaakt; *Cheth.* de HEERE is genadig en barmhartig.

---

[a] Spr. 15:8; 28:9. [b] Job 18:17. Ps. 34:17. [c] Hebr. 5:6; 6:20; 7:17. [d] Openb. 14:14, enz.; 16:14, enz.; 20:8, enz.

5 *Teth.* Hij heeft dengenen, die Hem vreezen, spijs gegeven; *Jod.* Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond.
6 *Caph.* Hij heeft de kracht Zijner werken Zijnen volke bekend gemaakt, *Lamed.* hun gevende de erve der Heidenen.
7 *Mem.* De werken Zijner handen zijn waarheid en oordeel; *Nun.* al Zijne bevelen zijn getrouw.
8 *Samech.* Zij zijn ondersteund voor altoos *en* in eeuwigheid, *Ain.* zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid.
9 *Pe.* Hij heeft Zijnen volke verlossing gezonden; *Tsade.* Hij heeft Zijn verbond in eeuwigheid geboden; *Koph.* Zijn Naam is heilig en vreeselijk.
10 *Resch.* De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid: *Schin.* allen, die ze doen, hebben goed verstand; *Thau.* Zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid.

PSALM 112.

Geluk der Godsaligen.

HALLELUJAH! *Aleph.* [a] Welgelukzalig is de man, die den HEERE vreest; *Beth.* die grooten lust heeft in Zijne geboden.
2 *Gimel.* Zijn zaad zal geweldig zijn op aarde; *Daleth.* het geslacht der oprechten zal gezegend worden.
3 *He.* In zijn huis zal have en rijkdom wezen; *Vau.* en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.
4 *Zain.* Den oprechten gaat het licht op in de duisternis; *Cheth.* Hij is genadig, en barmhartig en rechtvaardig.
5 *Teth.* Wel dien man, die zich ontfermt en uitleent; *Jod.* hij beschikt zijne zaken met recht.
6 *Caph.* Zekerlijk, hij zal in der eeuwigheid niet wankelen; *Lamed.* de rechtvaardige zal in eeuwige gedachtenis zijn.
7 *Mem.* Hij zal voor geen kwaad gerucht vreezen; *Nun.* zijn hart is vast, betrouwende op den HEERE.
8 *Samech.* Zijn hart, wel ondersteund zijnde, zal niet vreezen; *Ain.* totdat hij op zijne wederpartijen zie.
9 *Pe.* Hij strooit uit, hij geeft den nooddruftige; *Tsade.* zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid; *Koph.* zijn hoorn zal verhoogd worden in eere.
10 *Resch.* De goddelooze zal het zien, en hij zal zich vertoornen; *Schin.* hij zal met zijne tanden knersen en smelten; *Thau.* de wensch der goddeloozen zal vergaan.

PSALM 113.

Vermaning aan alle menschen om God te loven, die de ellendigen en ootmoedigen altijd bijstaat.

HALLELUJAH! Looft, gij knechten des HEEREN! looft den Naam des HEEREN.
2 [b] De Naam des HEEREN zij geprezen, van nu aan tot in der eeuwigheid.
3 [c] Van den opgang der zon af tot haren nedergang, zij de Naam des HEEREN geloofd.
4 De HEERE is hoog boven alle Heidenen; boven de hemelen is Zijne heerlijkheid.
5 Wie is gelijk de HEERE, onze God? Die zeer hoog woont,
6 Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde;
7 [d] Die den geringe uit het stof opricht, *en* den nooddruftige uit den drek verhoogt;
8 Om te doen zitten bij de prinsen, bij de prinsen Zijns volks.
9 Die de onvruchtbare doet wonen met een huisgezin, eene blijde moeder van kinderen. Hallelujah!

PSALM 114.

De psalmist herinnerende aan de verlossing der Israëlieten uit Egypte, vermaant alle schepselen God te loven.

TOEN [e] Israël uit Egypte toog, het huis Jakobs van een volk, dat eene vreemde taal had,
2 Zoo werd Juda tot Zijn heiligdom, Israël Zijne volkomene heerschappij.
3 De zee zag het, en vlood; de Jordaan keerde achterwaarts.
4 De bergen sprongen als rammen, de heuvelen als lammeren.
5 Wat was u, gij zee! dat gij vloodt? gij Jordaan! dat gij achterwaarts keerdet?
6 Gij bergen! dat gij opsprongt als rammen? gij heuvelen! als lammeren?
7 Beef, gij aarde! voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht van den God Jakobs;
8 Die den rotssteen veranderde in eenen watervloed, den keisteen in eene waterfontein.

PSALM 115.

De heerlijkheid des Heeren; de ijdelheid der afgoden. Vermaning tot het geloof aan den waren God.

NIET ons, o HEERE! niet ons, maar Uwen Naam geef eere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil.
2 Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is nu hun God?
3 Onze God is toch in den hemel: Hij doet al, wat Hem behaagt.
4 Hunlieder afgoden zijn zilver en goud, het werk van des menschen handen:
5 [f] Zij hebben eenen mond, maar spre-

[a] Ps. 1:1, 2. [b] Dan. 2:20. [c] Mal. 1:11. [d] 1 Sam. 2:8. Ps. 107:41. [e] Ex. 13:3. [f] Deut. 4:28. Jer. 10:3, 4, 5, 9, enz.

ken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;
6 Ooren hebben zij, maar hooren niet; zij hebben een' neus, maar zij rieken niet;
7 Hunne handen *hebben zij*, maar tasten niet; hunne voeten, maar gaan niet; zij geven geen geluid door hunne keel.
8 Dat die hen maken, hun gelijk worden, *en* al wie op hen vertrouwt!
9 Israël! vertrouw gij op den HEERE; Hij is hunne hulp en hun schild.
10 Gij huis van Aäron! vertrouw op den HEERE; Hij is hunne Hulp en hun Schild.
11 Gijlieden, die den HEERE vreest! vertrouwt op den HEERE; Hij is hunne hulp en hun schild.
12 De HEERE is onzer gedachtig geweest: Hij zal zegenen, Hij zal het huis van Israël zegenen, Hij zal het huis van Aäron zegenen.
13 Hij zal zegenen, die den HEERE vreezen: de kleinen met de grooten.
14 De HEERE zal *den zegen* over ulieden vermeerderen, over ulieden en over uwe kinderen.
15 Gijlieden zijt den HEERE gezegend, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft!
16 Aangaande den hemel: de hemel is des HEEREN, maar de aarde heeft Hij den menschenkinderen gegeven.
17 De dooden zullen den HEERE niet prijzen, noch die in de stilte nedergedaald zijn;
18 Maar wij zullen den HEERE loven, van nu aan tot in der eeuwigheid. Hallelujah!

PSALM 116.

De profeet verklaart zijne liefde tot God, wegens Zijne verlossing uit doodelijke benauwdheden.

IK heb lief, want de HEERE hoort mijne stem, mijne smeekingen;
2 Want Hij neigt Zijn oor tot mij: dies zal ik *Hem* in mijne dagen aanroepen.
3 De [a] banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen: ik vond benauwdheid en droefenis;
4 Maar ik riep den Naam des HEEREN aan, *zeggende:* Och, HEERE! bevrijd mijne ziel!
5 De HEERE is genadig en rechtvaardig, en onze God is ontfermende.
6 De HEERE bewaart de eenvoudigen: ik was uitgeteerd, doch Hij heeft mij verlost.
7 Mijne ziel! keer weder tot uwe rust, want de [b] HEERE heeft aan u welgedaan.
8 Want Gij, HEERE! hebt mijne ziel gered van den dood, mijne oogen van tranen, mijnen voet van aanstoot.
9 Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN, in de landen der levenden.
10 Ik [c] heb geloofd: daarom sprak ik; ik ben zeer bedrukt geweest.
11 Ik zeide in mijn haasten: Alle [d] menschen zijn leugenaars!
12 Wat zal ik den HEERE vergelden *voor* al Zijne weldaden, aan mij *bewezen?*
13 Ik zal den beker der verlossingen opnemen, en den Naam des HEEREN aanroepen.
14 Mijne geloften zal ik den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk.
15 Kostelijk is in de oogen des HEEREN de dood Zijner gunstgenooten.
16 Och, HEERE! zekerlijk, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijne banden losgemaakt.
17 Ik zal U offeren eene offerande van dankzegging, en den Naam des HEEREN aanroepen.
18 Ik zal mijne gelofte den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk;
19 In de voorhoven van het huis des HEEREN, in het midden van u, o Jeruzalem! Hallelujah!

PSALM 117.

God wordt gepresen om Zijne goedertierenheid en waarheid.

LOOFT [e] den HEERE, alle Heidenen! prijst Hem alle natiën!
2 Want Zijne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des HEEREN is in der eeuwigheid! Hallelujah!

PSALM 118.

De psalmist looft den Heere, die hem verlost had uit de handen zijner vijanden.

LOOFT den HEERE, want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
2 Dat Israël nu zegge, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.
3 Het huis van Aäron zegge nu, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.
4 Dat degenen, die den HEERE vreezen, nu zeggen, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.
5 Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen; de HEERE heeft mij verhoord, *stellende mij* in de ruimte.
6 De [f] HEERE is bij mij, ik zal niet vreezen; wat zal mij een mensch doen?
7 De HEERE is bij mij onder degenen,

[a] 2 Sam. 22:5, 6. [b] Ps. 13:6. [c] 2 Kor. 4:13. [d] Rom. 3:4. [e] Rom. 15:11. [f] Rom. 8:31.

die mij helpen: daarom zal ik *mijnen lust* zien aan degenen, die mij haten.
8 [a] Het is beter, tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op den mensch te vertrouwen.
9 Het is beter, tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen.
10 Alle Heidenen hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
11 Zij hadden mij omringd, ja, zij hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
12 Zij hadden mij omringd als bijen, zij zijn uitgebluscht als een doornenvuur; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
13 Gij hadt mij zeer hard gestooten, tot vallens toe; maar de HEERE heeft mij geholpen.
14 De HEERE is mijne sterkte en psalm, want Hij is mij tot heil geweest.
15 In de tenten der rechtvaardigen is eene stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.
16 De rechterhand des HEEREN is verhoogd; [b] de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.
17 Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen.
18 De HEERE heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.
19 Doet mij de poorten der gerechtigheid open: ik zal daardoor ingaan; ik zal den HEERE loven.
20 Dit is de poort des HEEREN, door welke de rechtvaardigen zullen ingaan.
21 Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.
22 De [c] steen, *dien* de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden:
23 Dit is van den HEERE geschied, *en* het is wonderlijk in onze oogen.
24 Dit is de dag, *dien* de HEERE gemaakt heeft; laat ons op denzelven ons verheugen, en verblijd zijn.
25 Och, HEERE! geef nu heil; och, HEERE! geef nu voorspoed.
26 Gezegend zij hij, die daar komt in den Naam des HEEREN! Wij zegenen ulieden uit het huis des HEEREN.
27 De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feest*offer* met touwen tot aan de hoornen van het altaar.
28 Gij zijt mijn God: daarom zal ik U loven; o mijn God! ik zal U verhoogen.
29 Looft den HEERE, want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 119.

Uitnemendheid van Gods Wet. Geluk dergenen, die haar waarnemen.

ALEPH.

WELGELUKZALIG zijn de oprechten van wandel, [d] die in de wet des HEEREN gaan.
2 Welgelukzalig zijn zij, die Zijne getuigenissen onderhouden, *die* Hem van ganscher harte zoeken;
3 Ook geen onrecht werken, *maar* wandelen in Zijne wegen.
4 *Heere!* Gij hebt geboden, dat men Uwe bevelen zeer bewaren zal.
5 Och, dat mijne wegen gericht wierden, om Uwe inzettingen te bewaren!
6 Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uwe geboden.
7 Ik zal U loven in oprechtheid des harten, als ik de rechten Uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.
8 Ik zal Uwe inzettingen bewaren; verlaat mij niet al te zeer.

BETH.

9 Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij *dat* houdt naar Uw woord.
10 Ik zoek U met mijn geheele hart; laat mij van Uwe geboden niet afdwalen.
11 Ik heb Uwe rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.
12 HEERE! Gij zijt gezegend; leer mij Uwe inzettingen.
13 Ik heb met mijne lippen verteld al de rechten Uws monds.
14 Ik ben vroolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.
15 Ik zal Uwe bevelen overdenken, en op Uwe paden letten.
16 Ik zal mijzelven vermaken in Uwe inzettingen; Uw Woord zal ik niet vergeten.

GIMEL.

17 [e] Doe wel bij Uwen knecht, *dat* ik leve, en Uw woord beware.
18 Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uwe wet.
19 Ik ben [f] een vreemdeling op de aarde: verberg Uwe geboden voor mij niet.
20 Mijne ziel is verbroken van wege het verlangen naar Uwe oordeelen te aller tijd.
21 Gij scheldt de vervloekte hoovaardigen, die van Uwe geboden afdwalen.
22 Wentel van mij versmaadheid en verachting, want ik heb Uwe getuigenissen onderhouden.

[a] Ps. 62:9, 10; 146:3. Jer. 17:5, 7. [b] Luk. 1:51. [c] Jes. 8:14; 28:16. Matth. 21:42. Mark 12:10. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. Efez. 2:20. 1 Petr. 2:4, 7. [d] Ps. 1:1. [e] Ps. 103:2; 116:7. [f] Gen. 47:9. 1 Kron. 29:15. Ps. 39:13. Hebr. 11:13.

23 *Als* zelfs de vorsten zittende tegen mij gesproken hebben, heeft Uw knecht Uwe inzettingen betracht.
24 [a] Ook zijn Uwe getuigenissen mijne vermakingen *en* mijne raadslieden.

DALETH.

25 Mijne ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw woord.
26 Ik heb *U* mijne wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; [b] leer mij Uwe inzettingen.
27 Geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uwe wonderen betrachte.
28 Mijne ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar Uw woord.
29 Wend van mij den weg der valschheid, en verleen mij genadiglijk Uwe wet.
30 Ik heb verkoren den weg der waarheid; Uwe rechten heb ik mij voorgesteld.
31 Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen: o HEERE! beschaam mij niet.
32 Ik zal den weg Uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben.

HE.

33 HEERE! leer mij den weg Uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde toe.
34 Geef mij het verstand, en ik zal Uwe wet houden; ja, ik zal ze onderhouden met ganschen harte.
35 Doe mij treden op het pad Uwer geboden, want daarin heb ik lust.
36 Neig mijn hart tot Uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.
37 Wend mijne oogen af, dat zij geene ijdelheid zien; maak mij levend door Uwe wegen.
38 Bevestig Uwe toezegging aan Uwen knecht, die Uwe vreeze toegedaan is.
39 Wend mijne smaadheid af, die ik vreeze; want Uwe rechten zijn goed.
40 Zie, ik heb eene begeerte tot Uwe bevelen: maak mij levend door Uwe gerechtigheid.

VAU.

41 En dat mij Uwe goedertierenheden overkomen, o HEERE! Uw heil, naar Uwe toezegging:
42 Opdat ik mijnen smader wat heb te antwoorden; want ik vertrouw op Uw woord.
43 En ruk het woord der waarheid van mijnen mond niet al te zeer, want ik hoop op Uwe rechten.
44 Zoo zal ik Uwe wet steeds onderhouden, eeuwiglijk en altoos.
45 En ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uwe bevelen gezocht heb.
46 Ook zal ik voor koningen spreken van Uwe getuigenissen, en mij niet schamen.
47 En ik zal mij vermaken in Uwe geboden, die ik liefheb;
48 En ik zal mijne handen opheffen naar Uwe geboden, die ik liefheb, en ik zal Uwe inzettingen betrachten.

ZAIN.

49 Gedenk des woords, tot Uwen knecht *gesproken*, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.
50 Dit is mijn troost in mijne ellende, want Uwe toezegging heeft mij levend gemaakt.
51 De hoovaardigen hebben mij boven mate zeer bespot; *nochtans* ben ik van Uwe wet niet geweken.
52 Ik heb gedacht, o HEERE! aan Uwe oordeelen van ouds aan, en heb mij getroost.
53 Groote beroering heeft mij bevangen wegens de goddeloozen, die Uwe wet verlaten.
54 Uwe inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen.
55 [c] HEERE! des nachts ben ik Uws Naams gedachtig geweest, en heb Uwe wet bewaard:
56 Dat is mij geschied, omdat ik Uwe bevelen bewaard heb.

CHETH.

57 De HEERE is mijn deel; ik heb gezegd, dat ik Uwe woorden zal bewaren.
58 Ik heb Uw aanschijn ernstiglijk gebeden van ganscher harte; wees mij genadig naar Uwe toezegging.
59 Ik heb mijne wegen bedacht, en heb mijne voeten gekeerd tot Uwe getuigenissen.
60 Ik heb gehaast, en niet vertraagd, Uwe geboden te onderhouden.
61 De goddelooze hoopen hebben mij beroofd; *nochtans* heb ik Uwe wet niet vergeten.
62 Te middernacht sta ik op, om U te loven voor de rechten Uwer gerechtigheid.
63 Ik ben een gezel van allen, die U vreezen, en van hen, die Uwe bevelen onderhouden.
64 HEERE! de aarde is vol van Uwe goedertierenheid; leer mij Uwe inzettingen.

TETH.

65 Gij hebt bij Uwen knecht goed gedaan, HEERE! naar Uw woord.
66 Leer mij eenen goeden zin en wetenschap, want ik heb aan Uwe geboden geloofd.
67 Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik Uw woord.

[a] Ps. 43:4. [b] Ps. 25:4; 27:11; 86:11. [c] Ps. 16:7; 42:9.

68 Gij zijt goed en goed doende: leer
mij Uwe inzettingen.
69 De hoovaardigen hebben leugens tegen mij gestoffeerd; *doch* ik bewaar Uwe bevelen van ganscher harte.
70 Hun hart is vet als smeer; *maar* ik heb vermaak *in* Uwe wet.
71 Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uwe inzettingen leerde.
72 De wet Uws monds is mij beter, dan [a] duizenden van goud of zilver.

JOD.

73 [b] Uwe handen hebben mij gemaakt en bereid; maak mij verstandig, opdat ik Uwe geboden leere.
74 Die U vreezen, zullen mij aanzien, en zich verblijden, omdat ik op Uw woord gehoopt heb.
75 Ik weet, HEERE! dat Uwe gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt.
76 Laat toch Uwe goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar Uwe toezegging aan Uwen knecht.
77 Laat mij Uwe barmhartigheden overkomen, opdat ik leve; want Uwe wet is al mijne vermaking.
78 Laat de hoovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestooten hebben; *doch* ik betracht Uwe geboden.
79 Laat hen tot mij keeren, die U vreezen, en die Uwe getuigenissen kennen.
80 Laat mijn hart oprecht zijn tot Uwe inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde.

CAPH.

81 Mijne ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil; op Uw woord heb ik gehoopt.
82 Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar Uwe toezegging, terwijl ik zeide: Wanneer zult Gij mij vertroosten?
83 Want ik ben geworden als een lederen zak in den rook; *doch* Uwe inzettingen heb ik niet vergeten.
84 Hoe vele zullen de dagen Uws knechts zijn? wanneer zult Gij recht doen over mijne vervolgers?
85 De hoovaardigen hebben mij putten gegraven, hetwelk niet is naar Uwe wet.
86 Al Uwe geboden zijn waarheid; zij vervolgen mij met leugen; help mij!
87 Zij hebben mij bijna vernietigd op de aarde, maar ik heb Uwe bevelen niet verlaten.
88 Maak mij levend naar Uwe goedertierenheid, dan zal ik de getuigenis Uws monds onderhouden.

LAMED.

89 O HEERE! Uw woord bestaat in der eeuwigheid, in de hemelen.
90 [c] Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan:
91 Naar Uwe verordeningen blijven zij *nog* heden staan, want zij allen zijn Uwe knechten.
92 Indien Uwe wet niet ware geweest al mijne vermaking, ik ware in mijnen druk al lang vergaan.
93 Ik zal Uwe bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt.
94 Ik ben Uwe: behoud mij, want ik heb Uwe bevelen gezocht.
95 De goddeloozen hebben op mij gewacht, om mij te doen vergaan; ik neem acht op Uwe getuigenissen.
96 In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, *maar* Uw gebod is zeer wijd.

MEM.

97 Hoe lief heb ik Uwe wet! zij is mijne betrachting den ganschen dag.
98 Zij maakt mij door Uwe geboden wijzer, dan mijne vijanden zijn; want zij is in eeuwigheid bij mij.
99 Ik ben verstandiger dan al mijne leeraars, omdat Uwe getuigenissen mijne betrachting zijn.
100 Ik ben voorzichtiger dan de ouden, omdat ik Uwe bevelen bewaard heb.
101 Ik heb mijne voeten geweerd van alle kwade paden, opdat ik Uw woord zou onderhouden.
102 Ik ben niet geweken van Uwe rechten, want Gij hebt mij geleerd.
103 Hoe [d] zoet zijn Uwe redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijnen mond!
104 Uit Uwe bevelen krijg ik verstand: daarom haat ik alle leugenpaden.

NUN.

105 Uw woord is eene lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijn pad.
106 [e] Ik heb gezworen, en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid.
107 Ik ben gansch zeer verdrukt; HEERE! maak mij levend naar Uw Woord.
108 Laat U toch, o HEERE! welgevallen de vrijwillige offeranden mijns monds, en leer mij Uwe rechten.
109 Mijne ziel is geduriglijk in mijne hand; nochtans vergeet ik Uwe wet niet.
110 De goddeloozen hebben mij eenen strik gelegd; nochtans ben ik niet afgedwaald van Uwe bevelen.
111 Ik heb Uwe getuigenissen genomen tot eene eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vroolijkheid.
112 Ik heb mijn hart geneigd, om Uwe

[a] Ps. 19:11. [b] Job 10:9. Ps. 139:13. [c] Pred. 1:4. [d] Ps. 19:11. Spr. 8:11. [e] Neh. 10:29.

7 Vrede zij in uwe vesting, welvaren in
uwe paleizen!
8 Om mijner broederen en mijner
vrienden wil zal ik nu spreken: vrede
zij in u!
9 Om des huizes des HEEREN, onzes
Gods, wil zal [a] ik het goede voor u zoeken.

PSALM 123.

Gebed van den verachten geloovige.

EEN lied Hammaälôth.
[b] Ik hef mijne oogen op tot U, Die in
de hemelen zit.
2 Zie, gelijk de oogen der knechten zijn
op de hand hunner heeren; gelijk de
oogen der dienstmaagd zijn op de hand
harer vrouw; alzoo zijn onze oogen op
den HEERE, onzen God, totdat Hij ons
genadig zij.
3 Zijt ons genadig, o HEERE! zijt ons
genadig, want wij zijn der verachting
veel te zat.
4 Onze ziel is veel te zat des spots der
weeldigen, der verachting der hoovaardigen.

PSALM 124.

God alleen heeft Zijn volk verlost.

EEN lied Hammaälôth, van David.
Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël;
2 Ten ware de HEERE, Die bij ons
geweest is! als de menschen tegen ons
opstonden:
3 Toen zouden zij ons levend verslonden
hebben, als hun toorn tegen ons ontstak.
4 Toen zouden ons de wateren overloopen hebben; een stroom zou over
onze ziel gegaan zijn.
5 Toen zouden de stoute wateren over
onze ziel gegaan zijn.
6 De HEERE zij geloofd, Die ons in
hunne tanden niet heeft overgegeven tot
eenen roof.
7 [c] Onze ziel is ontkomen, als een vogel
uit den strik der vogelvangers; de strik
is gebroken, en wij zijn ontkomen.
8 [d] Onze hulp is in den Naam des
HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt
heeft.

PSALM 125.

De vastigheid dergenen, die op den Heere vertrouwen.

EEN lied Hammaälôth.
Die op den HEERE vertrouwen, zijn als
de berg Zion, *die* niet wankelt, *maar*
blijft in eeuwigheid.
2 Rondom Jeruzalem zijn bergen:
alzoo is de HEERE rondom Zijn volk,
van nu aan tot in der eeuwigheid.
3 Want de schepter der goddeloosheid
zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hunne
handen niet uitstrekken tot onrecht.
4 HEERE! doe den goeden wèl, en dengenen, die oprecht zijn in hunne harten;
5 Maar die zich neigen *tot* hunne
kromme wegen, die zal de HEERE weg
doen gaan met de werkers der ongerechtigheid. Vrede zal over Israël zijn!

PSALM 126.

De gemeente dankt God voor hare wonderbare verlossing uit de Babylonische gevangenis.

EEN lied Hammaälôth.
Als de HEERE de gevangenen Zions
wederbracht, waren wij gelijk degenen,
die droomen,
2 [e] Toen werd onze mond vervuld met
lachen, en onze tong met gejuich; toen
zeide men onder de Heidenen: De
HEERE heeft groote dingen aan dezen
gedaan.
3 De HEERE heeft groote dingen bij ons
gedaan: *dies* zijn wij verblijd.
4 O HEERE! wend onze gevangenis,
gelijk waterstroomen in het zuiden.
5 Die met tranen zaaien, zullen met
gejuich maaien.
6 Die het zaad draagt, dat men zaaien
zal, gaat al gaande en weenende; *maar*
voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.

PSALM 127.

Alle welstand komt van den zegen des Heeren.

EEN lied Hammaälôth, van Sálomo.
Zoo de HEERE het huis niet bouwt,
tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden
daaraan; zoo de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter.
2 Het is tevergeefs, dat gijlieden vroeg
opstaat, laat opblijft, eet brood der
smarten: het is alzoo, dat Hij het Zijnen
beminden *als in* den slaap geeft.
3 Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des
HEEREN; des buiks vrucht is eene
belooning.
4 Gelijk de pijlen zijn in de hand eens
helds, zoodanig zijn de zonen der jeugd.
5 Welgelukkig is de man, die zijnen
pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij
zullen niet beschaamd worden, als zij
met de vijanden spreken zullen in de
poort.

PSALM 128.

Die den Heere vreest, zal gezegend worden in zijn gezin.

EEN lied Hammaälôth.
Welgelukzalig is een iegelijk, die den
HEERE vreest, die in Zijne wegen
wandelt:
2 Want gij zult eten den arbeid uwer
handen; welgelukzalig zult gij zijn, en
het zal u welgaan.

---

[a] Neh. 2:10. [b] Ps. 115:3. [c] Spr. 6:5. [d] Ps. 121:2. [e] Job 8:21.

3 Uwe huisvrouw zal wezen als een
vruchtbare wijnstok aan de zijden van
uw huis, uwe kinderen als olijfplanten
rondom uwe tafel.
4 Ziet, alzoo zal zekerlijk die man ge-
zegend worden, die den HEERE vreest.
5 De HEERE zal u zegenen uit Zion,
en gij zult het goede van Jeruzalem
aanschouwen al de dagen uws levens;
6 En gij zult uwe kindskinderen zien.
Vrede over Israël!

PSALM 129.

De gemeente Gods vervolgd, maar niet uitgeroeid.

EEN lied Hammaälôth.
Zij hebben mij dikwijls benauwd van
mijne jeugd af! zegge nu Israël.
2 Zij hebben mij dikwijls van mijne
jeugd af benauwd; evenwel hebben zij
mij niet overmocht.
3 Ploegers hebben op mijnen rug ge-
ploegd; zij hebben hunne voren lang ge-
togen.
4 De HEERE, Die rechtvaardig is, heeft
de touwen der goddeloozen afgehouwen.
5 Laat hen beschaamd en achterwaarts
gedreven worden allen, die Zion haten.
6 [a] Laat hen worden als gras op de daken,
hetwelk verdort, eer men het uittrekt;
7 Waarmede de maaier zijne hand niet
vult, noch de garvenbinder zijnen arm;
8 En die voorbijgaan, niet zeggen: De
zegen des HEEREN zij bij u! Wij zegenen
ulieden in den Naam des HEEREN.

PSALM 130.

Belijdenis van zonden. Gebed om vergiffenis.

EEN lied Hammaälôth.
Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!
2 Heere! hoor naar mijne stem; laat
Uwe ooren opmerkende zijn op de stem
mijner smeekingen.
3 [b] Zoo Gij, HEERE! de ongerechtig-
heden gadeslaat: Heere! wie zal bestaan?
4 Maar [c] bij U is vergeving, opdat Gij
gevreesd wordt.
5 [d] Ik verwacht den HEERE; [e] mijne ziel
verwacht, en ik hoop op Zijn woord.
6 [f] Mijne ziel *wacht* op den Heere,
meer dan de wachters op den morgen,
de wachters op den morgen!
7 Israël hope op den HEERE: want bij
den HEERE is goedertierenheid, en bij
Hem is veel verlossing;
8 En Hij zal Israël verlossen van al
zijne ongerechtigheden.

PSALM 131.

Ootmoedigheid van den psalmist.

EEN lied Hammaälôth, van David.
O HEERE! [g] mijn hart is niet ver-
heven, en [h] mijne oogen zijn niet hoog;
ook heb ik niet gewandeld in *dingen*, mij
te groot en te wonderlijk.
2 Zoo ik mijne ziel niet heb gezet, en stil
gehouden, gelijk een gespeend kind bij
zijne moeder! mijne ziel is als een ge-
speend kind in mij.
3 Israël hope op den HEERE van nu aan
tot in der eeuwigheid.

PSALM 132.

Davids zorg voor den Tempel en voor de Ark. Gods beloften.

EEN lied Hammaälôth.
O HEERE! gedenk aan David, aan al
zijn lijden;
2 Dat hij den HEERE gezworen heeft,
den Machtige Jakobs gelofte gedaan
heeft, *zeggende:*
3 [i] Zoo ik in de tent mijns huizes inga;
zoo ik op de koets van mijn bed klimme;
4 Zoo ik mijnen oogen slaap geve, mij-
nen oogleden sluimering:
5 Totdat ik voor den HEERE eene plaats
gevonden zal hebben, woningen voor den
Machtige Jakobs!
6 Ziet, wij hebben van haar gehoord in
Efrata; wij hebben haar gevonden in
de velden van Jaär.
7 Wij zullen in Zijne woningen ingaan,
wij zullen ons nederbuigen voor de voet-
bank Zijner voeten.
8 Sta op, HEERE! tot Uwe ruste, Gij en
de ark Uwer sterkte!
9 Dat Uwe priesters bekleed worden
met gerechtigheid, en dat Uwe gunstge-
nooten juichen.
10 Weer het aangezicht Uws Gezalfden
niet af, om Davids, Uws knechts wil.
11 De HEERE heeft David de waarheid
gezworen, waarvan Hij niet wijken zal,
[k] *zeggende:* Van de vrucht uws buiks zal
Ik op uwen troon zetten.
12 Indien uwe zonen Mijn verbond
zullen houden, en Mijne getuigenissen,
die Ik hun leeren zal: zoo zullen ook
hunne zonen tot in eeuwigheid op uwen
troon zitten.
13 Want de HEERE heeft Zion verkoren,
Hij heeft het begeerd tot Zijne woon-
plaats, *zeggende:*
14 [l] Dit is Mijne rust tot in eeuwigheid;
hier zal Ik wonen, want Ik heb ze be-
geerd.
15 Ik zal haren kost rijkelijk zegenen,
hare nooddruftigen zal Ik met brood ver-
zadigen;
16 En [m] hare priesters zal Ik met heil
bekleeden, en hare gunstgenooten zullen
zeer juichen.

---

[a] Job 8:12; 40:10. [b] Ps. 143:2. [c] 2 Sam. 24:14. [d] Ps. 27:14. Hab. 2:3. [e] Ps. 40:2. [f] Ps. 5:4; 119:147; 128:1, 2. [g] 2 Kron. 32:25. Spr. 16:5. [h] Ps. 101:5. Spr. 6:17. [i] 1 Kron. 15:1. [k] 2 Sam. 7:12. 1 Kon. 8:25. 2 Kron. 6:16. Luk. 1:69. [l] Ps. 68:17 en bov. vers. 8. [m] 2 Kron. 6:41.

17 *a* Daar zal Ik David eenen hoorn
doen uitspruiten; Ik heb voor mijnen
Gezalfde eene lamp toegericht.
18 Ik zal zijne vijanden met schaamte
bekleeden; maar op hem zal zijne kroon
bloeien.

PSALM 133.

Uitnemendheid der broederlijke liefde.

EEN lied Hammaälôth, van David.
Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het,
dat broeders ook samenwonen!
2 Het is, gelijk de kostelijke olie op het
hoofd, nederdalende op den baard, den
baard van Aäron, die nederdaalt tot op
den zoom zijner kleederen.
3 Het is, gelijk de dauw van Hermon,
en die nederdaalt op de bergen van Zion;
want de HEERE gebiedt aldaar den zegen
en het leven tot in der eeuwigheid.

PSALM 134.

Vermaning om God te loven.

EEN lied Hammaälôth.
Ziet, looft den HEERE, alle gij knechten
des HEEREN, gij, die alle nachten in het
huis des HEEREN staat.
2 Heft uwe handen op *naar* het heilig-
dom, en looft den HEERE.
3 De HEERE zegene u uit Zion, Hij, Die
den hemel en de aarde gemaakt heeft!

PSALM 135.

God wordt geprezen om Zijne goedertierenheid, almacht en oordeelen. IJdelheid der afgoden.

HALLELUJAH! Prijst den Naam des
HEEREN, prijst *Hem*, gij knechten des
HEEREN!
2 Gij, die staat in het huis des HEEREN,
in de voorhoven van het huis onzes Gods!
3 Looft den HEERE, want de HEERE is
goed; psalmzingt Zijnen Naam, want
Hij is liefelijk.
4 Want de HEERE heeft zich Jakob ver-
koren, Israël *b* tot Zijn eigendom.
5 Want ik weet, dat de HEERE groot is,
en dat onze Heere boven alle goden is.
6 Al wat den HEERE behaagt, doet Hij,
in de hemelen en op de aarde, in de zeeën
en alle afgronden.
7 Hij *c* doet dampen opklimmen van
het einde der aarde; Hij maakt de blik-
semen met den regen; Hij brengt den
wind uit Zijne schatkameren voort.
8 *d* Die de eerstgeborenen van Egypte
sloeg, van den mensch af tot het vee toe.
9 *e* Hij zond teekenen en wonderen in
het midden van u, o Egypte! tegen Faraö
en tegen al zijne knechten.
10 Die vele *f* volken sloeg, en machtige
koningen doodde:
11 Sihon, den koning der Amorieten,
en Og, den koning van Basan, en al de
koninkrijken van Kanaän;
12 *g* En Hij gaf hun land ten erve, ten
erve aan Zijn volk Israël.
13 O HEERE! Uw Naam is in eeuwig-
heid; HEERE! *h* Uwe gedachtenis is van
geslacht tot geslacht;
14 *i* Want de HEERE zal Zijn volk rich-
ten, en het zal Hem berouwen over Zijne
knechten.
15 *k* De afgoden der Heidenen zijn zil-
ver en goud, een werk van menschen-
handen.
16 Zij hebben eenen mond, maar spre-
ken niet; zij hebben oogen, maar zien
niet;
17 Ooren hebben zij, maar hooren niet;
ook is er geen adem in hunnen mond.
18 Dat die ze maken, hun gelijk worden,
en al wie op hen vertrouwt.
19 Gij huis Israëls! looft den HEERE;
Gij huis Aärons! looft den HEERE.
20 Gij huis van Levi! looft den HEERE;
gij, die den HEERE vreest! looft den
HEERE.
21 Geloofd zij de HEERE uit Zion, Die
te Jeruzalem woont. Hallelujah!

PSALM 136.

God wordt gepresen om Zijne werken, en omdat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid duurt.

LOOFT den HEERE, want Hij is goed;
want Zijne goedertierenheid is in der
eeuwigheid.
2 Looft den God der goden; want Zijne
goedertierenheid is in der eeuwigheid.
3 Looft den Heere der heeren; want
Zijne goedertierenheid is in der eeuwig-
heid.
4 Dien, Die alleen groote wonderen doet;
want Zijne goedertierenheid is in der eeu-
wigheid.
5 Dien, *l* Die de hemelen met verstand
gemaakt heeft; want Zijne goedertieren-
heid is in der eeuwigheid.
6 *m* Dien, Die de aarde op het water
uitgespannen heeft; want Zijne goeder-
tierenheid is in der eeuwigheid.
7 Dien, *n* Die de groote lichten heeft
gemaakt; want Zijne goedertierenheid
is in der eeuwigheid.
8 *o* De zon tot heerschappij op den dag;
want Zijne goedertierenheid is in der
eeuwigheid.
9 De maan en sterren tot heerschappij
in den nacht; want Zijne goedertieren-
heid is in der eeuwigheid.

---

a Luk. 1:69. *b* Ex. 19:5. Deut. 7:6. Tit. 2:14. 1 Petr. 2:9. *c* Jer. 10:13; 51:16.
d Ex. 12:12, 29. Ps. 78:51. *e* Ex. 7, 8, 9, 10, 14. *f* Joz. 12. *g* Ps. 78:55. *h* Ps. 102:13.
i Deut. 32:36. *k* Ps. 115:4, enz. *l* Gen. 1:1. *m* Ps. 24:2. *n* Gen. 1:14.
o Gen. 1:16.

10 [a] Dien, Die de Egyptenaren geslagen heeft in hunne eerstgeborenen; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
11 En heeft Israël [b] uit het midden van hen uitgebracht; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
12 Met eene sterke hand, en [c] met eenen uitgestrekten arm; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
13 Dien, [d] Die de Schelfzee in deelen deelde; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
14 En voerde Israël door het midden van dezelve; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
15 [e] Hij heeft Faraö met zijn heir gestort in de Schelfzee; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
16 [f] Die Zijn volk door de woestijn geleid heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
17 [g] Die groote koningen geslagen heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
18 En heeft heerlijke koningen gedood; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
19 Sihon, den Amorietischen koning; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
20 [h] En Og, den koning van Basan; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
21 En heeft hun land [i] ten erve gegeven; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
22 Ten erve aan Zijnen knecht Israël; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
23 Die aan ons gedacht heeft in onze nederheid; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
24 En Hij heeft ons onzen tegenpartijders ontrukt; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
25 Die allen vleesche spijze geeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
26 Looft den God des hemels; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 137.

Klacht der Joden in Babel.

AAN de rivieren van Babel, dáár zaten wij; ook weenden wij, als wij gedachten aan Zion.
2 Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn.
3 Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, [k] die ons overhoop geworpen hadden, vreugd, *zeggende:* Zingt ons *een* van de liederen Zions;
4 *Wij zeiden:* Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen in een vreemd land?
5 Indien ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo vergete mijne rechterhand *zichzelve!*
6 Mijne tong kleve aan mijn gehemelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!
7 HEERE! [l] gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem; die daar zeiden: Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundament toe!
8 O dochter van Babel! die verwoest zult worden, [m] welgelukzalig zal hij zijn, die u uwe misdaad vergelden zal, die gij aan ons misdaan hebt.
9 Welgelukkig zal hij zijn, die uwe kinderkens grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal.

PSALM 138.

David looft God om Zijne goedheid en waarheid aan hem bewezen, profeteerende dat de koningen der aarde den Heere zullen loven.

EEN psalm van David.
Ik zal U loven met mijn geheele hart; in de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen.
2 Ik zal mij nederbuigen naar het paleis Uwer heiligheid, en ik zal Uwen Naam loven, om Uwe goedertierenheid en om Uwe waarheid; want Gij hebt van wege Uwen ganschen Naam Uw woord groot gemaakt.
3 Ten dage *als* ik riep, zoo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt *met* kracht in mijne ziel.
4 Alle koningen der aarde zullen U, o HEERE! loven, wanneer zij gehoord zullen hebben de redenen Uws monds;
5 En zij zullen zingen van de wegen des HEEREN, want de heerlijkheid des HEEREN is groot.
6 Want de HEERE is hoog; [n] nochtans ziet Hij den nederige aan, en den verhevene kent Hij van verre.
7 Als ik wandel in het midden der benauwdheid, maakt Gij mij levend; Uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden, en Uwe rechterhand behoudt mij.
8 De HEERE zal het voor mij voleinden; Uwe goedertierenheid, HEERE! is in eeuwigheid; laat niet varen de werken Uwer handen.

---

[a] Ex. 12:29. Ps. 78:43, 51. [b] Ex. 12:31, 51; 13:3, 17. [c] Ex. 6:5. [d] Ex. 14:21, 22. Ps. 78:13. [e] Ex. 14:24. [f] Ex. 15, 16, 17, 19. Ps. 78:53. [g] Num. 21:24, 25, 34, 35. Joz. 12:1. Ps. 135:10, 11. [h] Deut. 3:1, enz. [i] Joz. 12:6. [k] Ps. 79:1. [l] Jer. 49:7. Ezech. 25:12. [m] Jer. 50:15, 29. Openb. 18:6. [n] Ps. 113:6, 7.

PSALM 139.

David roemt en prijst Gods alwetendheid en rechtvaardigheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
HEERE! Gij doorgrondt en kent mij.
2 Gij weet mijn zitten en mijn opstaan;
Gij verstaat van verre mijne gedachten.
3 Gij omringt mijn gaan en mijn liggen,
en Gij zijt al mijne wegen gewend.
4 Als er *nog* geen woord op mijne tong
is, zie, HEERE! Gij weet het alles.
5 Gij bezet mij van achteren en van
voren, en Gij zet Uwe hand op mij.
6 De kennis is mij te wonderbaar: zij is
hoog, ik kan er niet bij.
7 Waar zou ik heengaan voor Uwen
Geest, en waar zoude ik heenvlieden voor
Uw aangezicht?
8 [a] Zoo ik opvoer ten hemel, Gij zijt
daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij
zijt *daar*.
9 Nam ik vleugelen des dageraads,
woonde ik aan het uiterste der zee,
10 Ook dáár zou Uwe hand mij geleiden, en Uwe rechterhand zou mij houden.
11 Indien ik zeide: De duisternis zal
mij immers bedekken; dan is de nacht
een licht om mij.
12 Ook verduistert de duisternis voor U
niet; maar de nacht licht als de dag; de
duisternis is als het licht.
13 Want Gij bezit mijne nieren; Gij
hebt mij in mijner moeders buik bedekt.
14 Ik loof U, omdat ik op eene heel
vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt
ben; wonderlijk zijn Uwe werken! ook
weet het mijne ziel zeer wel.
15 [b] Mijn gebeente was voor U niet verholen, [c] als ik in het verborgene gemaakt
ben, *en* als een borduursel gewrocht ben,
in de nederste deelen der aarde.
16 Uwe oogen hebben mijnen ongevormden klomp gezien; en al deze dingen
waren in Uw boek geschreven, de dagen
als zij geformeerd zouden worden, toen
nog geen van die was.
17 Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God,
Uwe gedachten! hoe machtig vele zijn
hare sommen!
18 Zoude ik ze tellen? harer is meer,
dan des zands; word ik wakker, zoo ben
ik nog bij U.
19 O God! dat Gij den goddeloozen ombracht! en gij mannen des bloeds, wijkt
van mij!
20 Die van U schandelijk spreken, *en*
Uwe vijanden ijdellijk verheffen.
21 Zoude ik niet haten, HEERE! die U
haten? en verdriet hebben in degenen,
die tegen U opstaan?
22 Ik haat hen met volkomen' haat; tot
vijanden zijn ze mij.
23 [d] Doorgrond mij, o God! en ken
mijn hart; beproef mij, en ken mijne
gedachten;
24 En zie, of bij mij een schadelijke weg
zij; en leid mij op den eeuwigen weg.

PSALM 140.

David bidt om Gods hulp tegen een machtigen en onrechtvaardigen vijand.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Red mij, HEERE! van den kwaden
mensch; behoed mij voor den man alles
gewelds;
3 Die veel kwaads in het hart denken,
allen dag samenkomen om te oorlogen.
4 Zij scherpen hunne tong, als eene
slang; [e] heet addervergift is onder hunne
lippen. Sela.
5 Bewaar mij, HEERE! van de handen
des goddeloozen; behoed mij van den
man alles gewelds; *van hen*, die mijne
voeten denken weg te stooten.
6 De hoovaardigen hebben mij eenen
strik verborgen, en koorden; zij hebben
een net uitgespreid aan de zijde des
wegs; [f] valstrikken hebben zij mij gezet.
Sela.
7 Ik heb tot den HEERE gezegd: Gij
zijt mijn God; neem ter oore, o HEERE!
de stem mijner smeekingen.
8 HEERE Heere, Sterkte mijns heils!
Gij hebt mijn hoofd bedekt ten dage der
wapening.
9 Geef, HEERE! de begeerten des goddeloozen niet; bevorder zijn kwaad voornemen niet; zij zouden zich verheffen. Sela.
10 Aangaande het hoofd dergenen, die
mij omringen, de overlast hunner lippen
overdekke hen.
11 Vurige kolen moeten op hen geschud
worden; Hij doe hen vallen in het vuur,
in diepe kuilen, dat zij niet wederopstaan.
12 Een man van *kwade* tong zal op de
aarde niet bevestigd worden; een boos
man des gewelds, dien zal men jagen,
totdat hij geheel verdreven is.
13 Ik weet, dat de HEERE de rechtzaak
des ellendigen, *en* het recht der nooddruftigen zal uitvoeren.
14 Gewisselijk, de rechtvaardigen zullen
Uwen Naam loven; de oprechten zullen
voor Uw aangezicht blijven.

PSALM 141.

Gebed om versterking tegen de verzoekingen.

EEN psalm van David.
HEERE! ik roep U aan, haast U tot
mij; neem mijne stem ter oore, als ik tot
U roep.

---

[a] Job 26:6. Amos 9:2, 3, 4. Hebr. 4:13. [b] Job 10:8, 10. [c] Pred. 11:5. [d] Job 31:6.
Ps. 26:2. [e] Ps. 58:5. Rom. 3:13. [f] Jer. 18:22.

2 [a] Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw aangezicht, de opheffing mijner handen *als* het avondoffer.

3 HEERE! zet eene wacht voor mijnen mond, behoed de deur mijner lippen.

4 Neig mijn hart niet tot eene kwade zaak, om eenigen handel in goddeloosheid te handelen, met mannen, die ongerechtigheid werken; en dat ik niet ete van hunne lekkernijen.

5 De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn, en hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn; het zal mijn hoofd niet breken, want nog zal ook mijn gebed *voor hen* zijn in hunne tegenspoeden.

6 Hunne rechters zijn aan de zijde der steenrots vrijgelaten geweest, en hebben gehoord mijne redenen, dat zij aangenaam waren.

7 [b] Onze beenderen zijn verstrooid aan den mond des grafs, gelijk of iemand op de aarde *iets* gekloofd en verdeeld had.

8 Doch op U zijn mijne oogen, HEERE, Heere! op U betrouw ik; ontbloot mijne ziel niet.

9 Bewaar mij voor het geweld des striks, *dien* zij mij gelegd hebben, en *voor* de valstrikken van de werkers der ongerechtigheid.

10 Dat de goddeloozen, elk in zijn garen vallen, tezamen totdat ik zal zijn voorbijgegaan.

PSALM 142.

Gebed in zeer groot gevaar.

EENE onderwijzing van David, een gebed, als hij in de spelonk was.

2 Ik riep met mijne stem tot den HEERE; ik smeekte tot den HEERE met mijne stem.

3 Ik stortte mijne klacht uit voor Zijn aangezicht; ik gaf te kennen voor Zijn aangezicht mijne benauwdheid.

4 [c] Als mijn geest in mij overstelpt was, zoo hebt Gij mijn pad gekend. Zij hebben mij eenen strik verborgen op den weg, dien ik gaan zou.

5 Ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zoo was er niemand, die mij kende; er was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijne ziel.

6 Tot U riep ik, o HEERE! ik zeide: Gij zijt mijne toevlucht, mijn [d] deel in het land der levenden.

7 Let op mijn geschrei; want ik ben zeer uitgeteerd; [e] red mij van mijne vervolgers; want zij zijn machtiger dan ik.

8 Voer mijne ziel uit de gevangenis, om Uwen Naam te loven; de rechtvaardigen zullen mij omringen, wanneer Gij wèl bij mij zult gedaan hebben.

PSALM 143.

David bidt zeer vurig om haastige verlossing van zijne vijanden.

EEN psalm van David.

O HEERE! hoor mijn gebed; neig de ooren tot mijne smeekingen; verhoor mij naar Uwe waarheid, naar Uwe gerechtigheid.

2 En ga niet in het gericht met Uwen knecht; [f] want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

3 Want de vijand vervolgt mijne ziel; hij vertreedt mijn leven ter aarde; hij legt mij in duisternissen, als degenen, die over lang dood zijn.

4 Daarom wordt mijn geest overstelpt in mij; mijn hart is verbaasd in het midden van mij.

5 [g] Ik gedenk aan de dagen vanouds; ik overleg al Uwe daden; ik spreek bij mijzelven van de werken Uwer handen.

6 Ik breid mijne handen uit tot U; mijne ziel is voor U als een dorstig land. Sela.

7 Verhoor mij haastiglijk, HEERE! mijn geest bezwijkt, verberg Uw aangezicht niet van mij; want ik zou gelijk worden dengenen, die in den kuil dalen.

8 Doe mij Uwe goedertierenheid in den morgenstond hooren, want ik betrouw op U; maak mij bekend den weg, dien ik te gaan heb, [h] want ik hef mijne ziel tot U op.

9 Red mij, HEERE! van mijne vijanden; bij U schuil ik.

10 Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide mij in een effen land.

11 O HEERE! maak mij levend, om Uws Naams wil; voer mijne ziel uit de benauwdheid, om Uwe gerechtigheid.

12 En roei mijne vijanden uit, om Uwe goedertierenheid, en breng hen om, allen, die mijne ziel beangstigen; [i] want ik ben Uw knecht.

PSALM 144.

David dankt God voor Zijne bescherming en bidt, dat God hem verlosse.

EEN psalm van David.

Gezegend zij de HEERE, mijn Rotssteen, [k] Die mijne handen onderwijst ten strijde, mijne vingeren ten oorloge.

2 Mijne goedertierenheid en mijn burcht, mijn hoog vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn schild, en op Wien ik mij betrouwe; [l] Die mijn volk aan mij onderwerpt!

---

[a] Ex. 29:30. Openb. 5:8; 8:3. [b] Ezech. 37:1, 11, 12. [c] Ps. 77:4. [d] Ps. 16:5.
[e] Ps. 41:2; 79:8; 116:6. [f] Rom. 3, 4. Gal. 3, 4. [g] Ps. 77:6, 11. [h] Ps. 25:1.
[i] Ps. 86:16; 116:16. [k] 2 Sam. 22:35. Ps. 18:35. [l] 2 Sam. 22:48. Ps. 18:48.

3 O HEERE! [a] wat is de mensch, dat Gij hem kent, het kind des menschen, dat Gij het acht?
4 De [b] mensch is der ijdelheid gelijk; zijne dagen zijn [c] als eene voorbijgaande schaduw.
5 [d] Neig Uwe hemelen, HEERE! en daal neder; [e] raak de bergen aan, dat zij rooken.
6 [f] Bliksem bliksem, en verstrooi hen; [g] zend Uwe pijlen uit, en verdoe hen.
7 Steek Uwe handen van de hoogte uit; ontzet mij, en ruk mij uit de groote wateren, uit de hand der vreemden;
8 Welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valschheid.
9 O God! ik zal U een nieuw lied zingen; met de luit *en* het tienснarig instrument zal ik U psalmzingen.
10 Gij, Die den koningen overwinning geeft, Die Zijnen knecht David ontzet van het booze zwaard;
11 Ontzet mij, en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valschheid;
12 Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot geworden zijn in hunne jeugd; onze dochters als hoeksteenen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis.
13 Dat onze winkelen vol zijnde, den eenen voorraad na den anderen uitgeven; dat onze kudden bij duizenden werpen, *ja,* bij tienduizenden op onze hoeven vermenigvuldigen.
14 Dat onze ossen wèl geladen zijn; dat geene inbreuk, noch uitval, noch gekrijsch zij op onze straten.
15 Welgelukzalig is het volk, dien het alzoo gaat; welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is.

PSALM 145.

Gods grootheid, goedheid en voorzienigheid.

EEN lofzang van David.
Aleph. O mijn God, Gij Koning! ik zal U verhoogen, en Uwen Naam loven in eeuwigheid en altoos.
2 *Beth.* Ten allen dage zal ik U loven, en Uwen Naam prijzen in eeuwigheid en altoos.
3 *Gimel.* [h] De HEERE is groot en zeer te prijzen, en [i] Zijne grootheid is ondoorgrondelijk.
4 *Daleth.* [k] Geslacht aan geslacht zal Uwe werken roemen; en zij zullen Uwe mogendheden verkondigen.
5 *He.* Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eere Uwer majesteit, en Uwe wonderlijke daden.
6 *Vau.* En zij zullen vermelden de kracht Uwer vreeselijke *daden;* en Uwe grootheid, die zal ik vertellen.
7 *Zain.* [l] Zij zullen de gedachtenis der grootheid Uwer goedheid overvloediglijk uitstorten, en zij zullen Uwe gerechtigheid met gejuich verkondigen.
8 *Cheth.* [m] Genadig en barmhartig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertierenheid.
9 *Teth.* De HEERE is aan allen goed, en Zijne barmhartigheden zijn over al Zijne werken.
10 *Jod.* Al Uwe werken, HEERE! zullen U loven, en Uwe gunstgenooten zullen U zegenen.
11 *Caph.* Zij zullen de heerlijkheid Uws koninkrijks vermelden, en Uwe mogendheid zullen zij uitspreken.
12 *Lamed.* Om des menschen kinderen bekend te maken Zijne mogendheden, en de eere der heerlijkheid Zijns koninkrijks.
13 *Mem.* Uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwen, en Uwe heerschappij is in alle geslacht en geslacht.
14 *Samech.* De HEERE ondersteunt allen, die vallen, en Hij richt op alle gebogenen.
15 *Ain.* Aller [n] oogen wachten op U; en Gij geeft hun hunne spijze te zijner tijd.
16 *Pe.* Gij doet Uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, *naar Uw* welbehagen.
17 *Tsade.* De HEERE is rechtvaardig in al Zijne wegen, en goedertieren in al Zijne werken.
18 *Koph.* De HEERE is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid.
19 *Resch.* Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vreezen, en Hij hoort hun geroep, en verlost hen.
20 *Schin.* De HEERE bewaart al degenen, die Hem liefhebben; maar Hij verdelgt alle goddeloozen.
21 *Thau.* Mijn mond zal den prijs des HEEREN uitspreken, en alle vleesch zal Zijnen heiligen Naam loven in der eeuwigheid en altoos.

PSALM 146.

Zwakheid van den mensch; getrouwheid van God.

HALLELUJAH! O mijne ziel! prijs den HEERE.
2 Ik zal den HEERE prijzen in mijn

[a] Job 7:17. Ps. 8:5; 31:8. Hebr. 2:6. [b] Ps. 39:6; 62:10. [c] Job 8:9; 14:2, 3. Ps. 102:12. [d] Ps. 18:10. [e] Ps. 18:8; 104:32. [f] 2 Sam. 22:8. Ps. 18:15. [g] 1 Sam. 7:10. [h] Ps. 18:4; 150:2. [i] Job 5:9. [k] Deut. 4:9; 6:7. [l] Ps. 119:171. [m] Ex. 34:6, 7. Num. 14:18. Ps. 86:15; 103:8. [n] Ps. 104:27.

leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.

3 [a] Vertrouwt niet op prinsen, op des menschen kind, bij hetwelk geen heil is.

4 Zijn geest gaat uit; hij keert wederom tot zijne aarde; te dienzelfden dage vergaan zijne aanslagen.

5 Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijne hulp heeft; Wiens verwachting op den HEERE, zijnen God, is;

6 Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in der eeuwigheid;

7 Die den verdrukte recht doet, Die den hongerige brood geeft. De HEERE maakt de gevangenen los.

8 [b] De HEERE opent *de oogen* der blinden; de HEERE [c] richt de gebogenen op; de HEERE heeft de rechtvaardigen lief.

9 De HEERE bewaart de vreemdelingen; Hij houdt den wees en de weduwe staande; maar der goddeloozen weg keert Hij om.

10 [d] De HEERE zal in eeuwigheid regeeren; uw God, o Zion! is van geslacht tot geslacht. Hallelujah!

PSALM 147.

De profeet vermaant het volk, om Gods Naam groot te maken, om al het goede, dat Hij aan Zijn volk bewezen heeft.

LOOFT den HEERE; want onzen God te psalmzingen is goed, dewijl Hij liefelijk is; [e] de lof is betamelijk.

2 De HEERE bouwt Jeruzalem; Hij vergadert Israëls verdrevenen.

3 Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij [f] verbindt hen in hunne smarten.

4 [g] Hij telt het getal der sterren; Hij noemt ze alle bij namen.

5 Onze Heere is groot en van vele kracht; Zijns verstands is geen getal.

6 De HEERE houdt de zachtmoedigen staande; de goddeloozen vernedert Hij tot de aarde toe.

7 Zingt den HEERE bij beurte met dankzegging; psalmzingt onzen God op de harp:

8 [h] Die de hemelen met wolken bedekt; Die voor de aarde regen bereidt; [i] Die het gras *op* de bergen doet uitspruiten;

9 Die het vee zijn voeder geeft; aan de jonge raven, als zij roepen.

10 Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards; Hij heeft geen welgevallen aan de beenen des mans.

11 De HEERE heeft een welgevallen aan hen, die Hem vreezen, die op Zijne goedertierenheid hopen.

12 O Jeruzalem! roem den HEERE; o Zion! loof uwen God:

13 Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen binnen in u.

14 Die uwe landpalen *in* vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.

15 Hij zendt Zijn bevel *op* aarde; Zijn [k] woord loopt zeer snel.

16 Hij geeft sneeuw als wol; Hij strooit den rijm als asch.

17 Hij werpt Zijn ijs heen als stukken; wie zou bestaan voor Zijne koude?

18 Hij zendt Zijn woord, en doet ze smelten; Hij doet Zijnen wind waaien; de wateren vloeien henen.

19 Hij maakt Jakob Zijne woorden bekend, Israël Zijne inzettingen en Zijne rechten.

20 Alzoo [l] heeft Hij geen volk gedaan; en Zijne rechten, die kennen zij niet. Hallelujah!

PSALM 148.

De profeet vermaant alle schepselen, God te loven.

HALLELUJAH! Looft den HEERE uit de [m] hemelen; looft Hem in de [n] hoogste plaatsen!

2 Looft Hem, al Zijne engelen! Looft Hem, al Zijne heirscharen!

3 Looft Hem, zon en maan! Looft Hem, alle gij lichtende sterren!

4 Looft Hem, gij hemelen der hemelen! en gij wateren, die boven de hemelen zijt!

5 Dat zij den Naam des HEEREN loven; want [o] als Hij het beval, zoo werden zij geschapen;

6 En [p] Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid; Hij [q] heeft hun eene orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.

7 Looft den HEERE, van de aarde; gij walvisschen en alle afgronden!

8 Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij stormwind, die Zijn woord doet!

9 Gij bergen en alle heuvelen; vruchtboomen en alle cederboomen!

10 Het wild gedierte en alle vee; kruipend gedierte en gevleugeld gevogelte!

11 Gij koningen der aarde, en alle volken! gij vorsten, en alle rechters der aarde!

12 Jongelingen en ook maagden; gij, ouden met de jongen!

13 Dat zij den Naam des HEEREN loven; want [r] Zijn Naam alleen is hoog verheven; Zijne majesteit is over de aarde en den hemel.

---

[a] Ps. 118:8, 9. [b] Matth. 9:30. Joh. 9:7, 32. [c] Ps. 145:14; 147:3. Luk. 13:13. [d] Ex. 15:18. Ps. 145:13. [e] Ps. 33:1. [f] Ex. 15:26. Job 5:18. [g] Jes. 40:26. [h] Hos. 2:20, 21. [i] Job 38:26, 27. Ps. 104:14. [k] Ps. 33:9. [l] Hand. 14:16. [m] Openb. 5:13. [n] Luk. 2:14. [o] Gen. 1:6, 7, 8, enz. Ps. 33:6, 9. [p] Ps. 104:5; 119:91. [q] Job 14:5, 13; 26:10; 38:33. Jer. 31:35; 33:25. [r] Spr. 18:10. Jes. 12:4.

14 En Hij [a] heeft den hoorn Zijns volks
verhoogd, den roem al Zijner gunstge-
nooten, der kinderen Israëls, des volks,
dat nabij Hem is, Hallelujah!

PSALM 149.

Vermaning aan de geloovigen om hunnen God te loven.

HALLELUJAH! Zingt den HEERE
een nieuw lied; Zijn lof zij in de ge-
meente *Zijner* gunstgenooten.
2 Dat Israël zich verblijde in [b] Dengene,
Die hem gemaakt heeft; dat de kinderen
Zions zich verheugen over hunnen Ko-
ning.
3 [c] Dat zij Zijnen Naam loven op de
fluit; dat zij Hem psalmzingen op de
trommel en harp.
4 Want de HEERE heeft een welgevallen
aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen
versieren met heil.
5 Dat *Zijne* gunstgenooten van vreugde
opspringen, om *die* eere; dat zij juichen
op hunne legers.
6 De verheffingen Gods zullen in hunne
keel zijn, en [d] een tweesnijdend zwaard
in hunne hand;
7 Om wraak te doen over de Heidenen,
en bestraffingen over de volken;
8 Om hunne koningen [e] te binden met
ketenen, en hunne achtbaren met ijzeren
boeien;
9 Om het beschreven recht over hen te
doen. [f] Dit zal de heerlijkheid van al
Zijne gunstgenooten zijn. Hallelujah!

PSALM 150.

Alle schepsel love den Heere.

HALLELUJAH! Looft God in [g] Zijn
heiligdom; looft Hem in het uitspansel
Zijner sterkte!
2 Looft Hem van wege Zijne mogend-
heden; looft Hem naar de menigvuldig-
heid Zijner grootheid!
3 Looft Hem met geklank der bazuin;
looft Hem met de luit en met de harp!
4 Looft Hem met de trommel en fluit;
looft Hem met snarenspel en orgel!
5 Looft Hem met hel klinkende cim-
balen! looft Hem met cimbalen van
vreugdegeluid!
6 Alles, wat adem heeft, love den
HEERE! Hallelujah!

DE SPREUKEN

VAN

SALOMO.

Algemeene inleiding.

1 DE Spreuken van Salomo, den zoon
van David, den koning van Israël,
2 Om wijsheid en tucht te weten; om
te verstaan redenen des verstands;
3 Om aan te nemen onderwijs van goed
verstand, gerechtigheid, en recht, en
billijkheden;
4 Om den slechten kloekzinnigheid te
geven, den jongeling wetenschap en be-
dachtzaamheid.
5 Die wijs is, zal hooren, en zal in leere
toenemen; en die verstandig is, zal wij-
zen raad bekomen:
6 Om te verstaan eene spreuk en de
uitlegging, de woorden der wijzen en
hunne raadselen.

Zich niet laten verlokken door de zondaars.

7 [h] DE vreeze des HEEREN is het begin-
sel der wetenschap; de dwazen verachten
wijsheid en tucht.
8 Mijn zoon! hoor de tucht uws vaders,
en verlaat de leer uwer moeder niet:
9 Want zij zullen uwen hoofde een
aangenaam toevoegsel zijn, en ketenen
aan uwen hals.
10 Mijn zoon! indien de zondaars u
aanlokken, [i] bewillig niet;
11 Indien zij zeggen: Ga met ons, laat
ons loeren op bloed, ons versteken tegen
den onschuldige, zonder oorzaak;
12 Laat ons hen levend verslinden, als
het graf; ja, geheel en al, gelijk die in
den kuil nederdalen;
13 Alle kostelijk goed zullen wij vinden;
onze huizen zullen wij met roof vullen;
14 Gij zult uw lot midden onder ons
werpen; wij zullen allen éénen buidel
hebben.
15 Mijn zoon! wandel niet met hen op
den weg; weer uwen voet van hun pad:
16 Want hunne [k] voeten loopen ten
booze, en zij haasten zich om bloed te
storten.
17 Zekerlijk, het net wordt tevergeefs
gespreid voor de oogen van allerlei gevo-
gelte;

---

[a] Ps. 132:17. [b] Ps. 100:3. [c] Ps. 81:3, 4. [d] 2 Thess. 2:8. Hebr. 4:12. Openb. 1:16.
[e] Matth. 18:18. [f] Deut. 4:6. [g] Jes. 6:3. [h] Job 28:28. Ps. 111:10. Spr. 9:10.
Pred. 12:13. [i] Spr. 4:14. [k] Jes. 59:7. Rom. 3:15.

18 En deze loeren op hun *eigen* bloed,
en versteken zich tegen hunne zielen.
19 Zoo zijn de paden van een' iegelijk,
die gierigheid pleegt; zij zal de ziel harer
meesters vangen.

Vermaning der opperste Wijsheid.

20 DE opperste Wijsheid roept overluid
daar buiten; Zij verheft Hare stem op de
straten.
21 Zij roept in het voorste der woelingen;
aan de deuren der poorten spreekt
Zij hare redenen in de stad:
22 Gij, slechten! hoe lang zult gij de
slechtigheid beminnen, en de spotters
voor zich de spotternij begeeren, en de
zotten wetenschap haten?
23 Keert u tot Mijne bestraffing; ziet,
ik zal Mijnen Geest ulieden overvloediglijk
uitstorten; ik zal Mijne woorden u
bekend maken.
24 Dewijl Ik [a] geroepen heb, en gijlieden
geweigerd hebt; Mijne hand uitgestrekt
heb, en er niemand was, die opmerkte;
25 En gij al Mijnen raad verworpen, en
Mijne bestraffing niet gewild hebt:
26 Zoo zal Ik ook in ulieder verderf
lachen; Ik zal spotten, wanneer uwe
vreeze komt.
27 Wanneer uwe vreeze [b] komt gelijk
eene verwoesting, en uw verderf aankomt
als een wervelwind; wanneer u benauwdheid
en angst overkomt.
28 Dan zullen zij tot Mij roepen, maar
Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij
vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden:
29 Daarom dat zij de wetenschap gehaat
hebben, en de vreeze des HEEREN niet
hebben verkoren.
30 Zij hebben in Mijnen raad niet bewilligd;
al Mijne bestraffingen hebben
zij versmaad:
31 Zoo zullen zij eten van de vrucht van
hunnen weg, en zich verzadigen met
hunne raadslagen.
32 Want de afkeering der slechten zal
hen dooden, en de voorspoed der zotten
zal hen verderven;
33 Maar die naar Mij hoort, zal zeker
wonen, en hij zal gerust zijn van de
vreeze des kwaads.

Uitnemendheid en nuttigheden der wijsheid.

2 MIJN zoon! zoo gij mijne redenen
aanneemt, en mijne geboden bij u
weglegt,
2 Om uwe ooren naar wijsheid te doen
opmerken; *zoo* gij uw hart tot verstandigheid
neigt;
3 Ja, zoo gij tot het verstand roept, uwe
stem verheft tot de verstandigheid;
4 [c] Zoo gij haar zoekt als zilver, en naspeurt
als verborgene schatten:
5 Dan zult gij de vreeze des HEEREN
verstaan, en zult de kennis van God
vinden.
6 [d] Want de HEERE geeft wijsheid; uit
Zijnen mond *komt* kennis en verstand.
7 Hij legt weg voor de oprechten een
bestendig wezen; Hij is een Schild dengenen,
die oprechtelijk wandelen;
8 Opdat zij de paden des rechts houden;
en Hij zal den weg Zijner gunstgenooten
bewaren.
9 Dan zult gij verstaan gerechtigheid,
en recht, en billijkheden, *en* alle goede
pad.
10 Als de wijsheid in uw hart zal gekomen
zijn, en de wetenschap voor uwe
ziel liefelijk zal zijn:
11 Zoo zal de bedachtzaamheid over u
de wacht houden, de verstandigheid zal
u behoeden,
12 Om u te redden van den kwaden
weg, van den man, die verkeerdheden
spreekt;
13 *Van degenen,* die de paden der oprechtheid
verlaten, om te gaan in de
wegen der duisternis;
14 Die blijde zijn in het kwaad doen,
zich verheugen in de verkeerdheden des
kwaden;
15 Welker paden verkeerd zijn, en afwijkende
in hunne sporen:
16 Om u te redden van de vreemde
vrouw, [e] van de onbekende, *die* met hare
redenen vleit;
17 Die den leidsman harer jonkheid
verlaat, en het verbond haars Gods vergeet:
18 Want haar huis helt naar den dood,
en hare paden naar de overledenen.
19 Allen, die tot haar ingaan, zullen
niet wederkomen, en zullen de paden des
levens niet aantreffen;
20 Opdat gij wandelt op den weg der
goeden, en houdt de paden der rechtvaardigen.
21 [f] Want de vromen zullen de aarde
bewonen, en de oprechten zullen daarin
overblijven;
22 [g] Maar de goddeloozen zullen van de
aarde uitgeroeid worden, en de trouweloozen
zullen er van uitgerukt worden.

3 MIJN zoon! vergeet mijne wet niet;
maar uw hart beware mijne geboden;
2 [h] Want langheid van dagen, en jaren
van leven, en vrede zullen zij u vermeerderen.
3 Dat de goedertierenheid en de trouw

[a] Jes. 65:12; 66:4. Jer. 18:10. [b] Job 27:9; 35:12. Jes. 1:15. Jer. 11:11; 14:12. Ezech. 8:18. Micha 3:4. [c] Matth. 13:44. [d] 1 Kon. 3:9, 12. Jak. 1:5. [e] Spr. 5:3; 6:24; 7:5. [f] Ps. 37:29. [g] Job 18:17. Ps. 104:35. [h] Deut. 8:1; 30:20.

u niet verlaten; [a] bind ze aan uwen hals; schrijf ze op de tafel uws harten;
4 En vind gunst en goed verstand, in de oogen Gods en der menschen.
5 Vertrouw op den HEERE met uw gansche hart, en steun op uw verstand niet.
6 [b] Ken Hem in al uwe wegen, en Hij zal uwe paden recht maken.
7 [c] Zijt niet wijs in uwe oogen; vrees den HEERE, en wijk van het kwade:
8 Het zal eene medicijn voor uwen navel zijn, en eene bevochtiging voor uwe beenderen.
9 [d] Vereer den HEERE van uw goed, en van de eerstelingen al uwer inkomsten:
10 [e] Zoo zullen uwe schuren met overvloed vervuld worden, en uwe perskuipen van most overloopen.
11 [f] Mijn zoon! verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijne kastijding:
12 [g] Want de HEERE kastijdt dengene, dien Hij liefheeft, ja, gelijk een vader den zoon, *in denwelken* hij een welbehagen heeft.
13 Welgelukzalig is de mensch, *die* wijsheid vindt, en de mensch, *die* verstandigheid voortbrengt!
14 [h] Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en hare inkomst dan het uitgegraven goud.
15 [i] Zij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag, is met haar niet te vergelijken.
16 Langheid der dagen is in hare rechterhand, in hare linkerhand rijkdom en eere.
17 Hare wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al hare paden vrede.
18 Zij is een boom des levens dengenen, die ze aangrijpen, en elkeen, die ze vasthoudt, wordt welgelukzalig.
19 De HEERE heeft de aarde door wijsheid gegrond, de hemelen door verstandigheid bereid.
20 Door Zijne wetenschap zijn de afgronden [k] gekloofd, en de wolken druipen dauw.
21 Mijn zoon! laat ze niet afwijken van uwe oogen; bewaar de bestendige wijsheid en bedachtzaamheid;
22 Want zij zullen het leven voor uwe ziel zijn, en eene aangenaamheid voor uwen hals.
23 Dan zult gij uwen weg [l] zeker wandelen, en gij zult uwen voet niet stooten.
24 [m] Zoo gij nederligt, zult gij niet schrikken; maar gij zult nederliggen, en uw slaap zal zoet wezen.
25 Vrees niet vóór haastigen schrik, noch voor de verwoesting der goddeloozen, als zij komt;
26 Want de HEERE zal met uwe hope wezen, en Hij zal uwen voet bewaren van gevangen te worden.
27 Onthoud het goed van zijne meesters niet, als het in het vermogen uwer hand is *het* te doen.
28 Zeg niet tot uwen naaste: Ga heen, en kom weder, en morgen zal ik geven, terwijl het bij u is.
29 Smeed geen kwaad tegen uwen naaste, aangezien hij met vertrouwen bij u woont.
30 Twist met een' mensch niet zonder oorzaak, zoo hij u geen kwaad gedaan heeft.
31 [n] Zijt niet nijdig over eenen man des gewelds, en verkies geene van zijne wegen;
32 Want de afwijker is den HEERE een gruwel, maar Zijne [o] verborgenheid is met den oprechte.
33 [p] De vloek des HEEREN is in het huis des goddeloozen, maar de woning der rechtvaardigen zal Hij zegenen.
34 Zekerlijk, de [q] spotters zal Hij bespotten, maar den zachtmoedigen zal Hij genade geven.
35 De wijzen zullen eere beërven, maar elkeen der zotten neemt schande op zich.

Vermaning tot bekoming van wijsheid en tot vermijding van de paden der goddeloozen.

4 HOORT, gij kinderen! de tucht des vaders, en merkt op, om verstand te weten.
2 Dewijl ik ulieden goede leer geve, verlaat mijne wet niet.
3 Want ik was mijns vaders zoon; [r] teeder, en een eenige voor het aangezicht mijner moeder.
4 [s] Hij nu leerde mij, en zeide tot mij: Uw hart houde mijne woorden vast; onderhoud mijne geboden, en leef.
5 Verkrijg wijsheid, verkrijg verstand; vergeet niet, en wijk niet van de redenen mijns monds.
6 Verlaat ze niet, en zij zal u behoeden; heb ze lief, en zij zal u bewaren.
7 De wijsheid is het voornaamste; [t] verkrijg *dan* wijsheid, en verkrijg verstand met al uwe bezitting.
8 Verhef ze, en zij zal u verhoogen; zij zal u vereeren, als gij haar omhelzen zult.
9 [u] Zij zal uwen hoofde een aangenaam

---

a Ex. 13:9. Deut. 6:8. *b* 1 Kron. 28:9. *c* Rom. 12:16. *d* Ex. 23:19; 34:26. Deut. 26:2, enz. Mal. 3:10. Luk. 14:13. *e* Deut. 28:8. *f* Job 5:17. Hebr. 12:5. *g* Openb. 3:19. *h* Job 28:15. Ps. 19:11. Spr. 8:11, 19; 16:16. *i* Spr. 8:11. *k* Gen. 1:9, 10. *l* Ps. 37:24; 91:11, 12. *m* Lev. 26:6. Job 11:19. Ps. 3:6; 4:9; 91:5, 6. *n* Ps. 37:1; 73:3. Spr. 23:17. *o* Ps. 25:14. *p* Lev. 26:14, enz. Deut. 28:15, enz. Mal. 2:2. *q* Jak. 4:6. 1 Petr. 5:5. *r* 1 Kron. 29:1. *s* 1 Kron. 28:9. *t* Spr. 23:23. *u* Spr. 1:9.

toevoegsel geven, eene sierlijke kroon zal
zij u leveren.
10 Hoor, mijn zoon! en neem mijne
redenen aan, en de jaren des levens zullen
u vermenigvuldigd worden.
11 Ik onderwijs u in den weg der wijsheid;
ik doe u treden in de rechte sporen.
12 In uw gaan zal uw tred niet benauwd
worden, en indien gij loopt, [a] zult gij niet
struikelen.
13 Grijp de tucht aan, laat niet af;
bewaar ze, want zij is uw leven.
14 [b] Kom niet op het pad der goddeloozen,
en treed niet op den weg der boozen.
15 Verwerp dien; ga er niet door; wijk
er van, en ga voorbij.
16 Want zij slapen niet, zoo zij
geen kwaad gedaan hebben; en hun
slaap wordt weggenomen, zoo zij niet
iemand hebben doen struikelen:
17 Want zij eten brood der goddeloosheid,
en drinken wijn van enkel geweld.
18 Maar het pad der rechtvaardigen is
gelijk een schijnend licht, voortgaande en
lichtende tot den vollen dag toe.
19 De weg der goddeloozen is als donkerheid;
zij weten niet, waarover zij
struikelen zullen.
20 Mijn zoon! merk op mijne woorden;
neig uw oor tot mijne redenen.
21 Laat ze niet wijken van uwe oogen;
behoud ze in het midden uws harten;
22 Want zij [c] zijn het leven dengenen,
die ze vinden, en eene medicijn voor hun
geheele vleesch.
23 Behoed uw hart boven al wat te
bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen
des levens.
24 Doe de verkeerdheid des monds van
u weg, en doe de verdraaidheid der lippen
verre van u.
25 Laat uwe oogen rechtuit zien, en uwe
oogleden zich recht voor u heen houden.
26 Weeg den gang uws voets, en laat al
uwe wegen wel gevestigd zijn.
27 [d] Wijk niet ter rechter- of ter linkerhand;
wend uwen voet af van het kwade.

5 MIJN zoon! merk op mijne wijsheid;
neig uw oor tot mijn verstand;
2 Opdat gij alle bedachtzaamheid behoudt,
en uwe lippen wetenschap bewaren.
3 Want de lippen der vreemde *vrouw*
druppen [e] honigzeem, en haar gehemelte
is gladder dan olie;
4 Maar het laatste van haar is bitter
als alsem, scherp als een tweesnijdend
zwaard.
5 [f] Hare voeten dalen naar den dood,
hare treden houden de hel vast.
6 Opdat gij het pad des levens niet zoudt
wegen, zijn hare gangen ongestadig, *dat*
gij het niet merkt.
7 Nu dan, gij kinderen! hoort naar mij,
en wijkt niet van de redenen mijns
monds.
8 Maak uwen weg verre van haar, en
nader niet tot de deur van haar huis;
9 Opdat gij anderen uwe eere niet geeft,
en uwe jaren [g] den wreede;
10 Opdat de vreemden zich niet verzadigen
van uw vermogen, en al uw smartelijke
arbeid niet *kome* in het huis des
onbekenden;
11 En gij in uw laatste brult, als uw
vleesch en uw lijf verteerd is;
12 En zegt: Hoe heb ik de tucht gehaat,
en mijn hart de bestraffing versmaad!
13 En heb niet gehoord naar de stem
mijner onderwijzers, noch mijne ooren
geneigd tot mijne leeraars!
14 Ik ben bijna in alle kwaad geweest,
in het midden der gemeente en der
vergadering!
15 Drink water uit uwen bak, en vloeden
uit het midden van uwen bornput;
16 Laat uwe fonteinen zich buiten verspreiden,
en de waterbeken op de straten:
17 Laat ze uwe alleen zijn, en van
geene vreemden met u.
18 Uwe springader zij gezegend, en verblijd
u wegens de huisvrouw uwer jeugd;
19 Eene zeer liefelijke hinde, en een
aangenaam steengeitje; laat u hare
borsten ten allen tijde dronken maken;
dool steeds in hare liefde.
20 En waarom zoudt gij, mijn zoon!
in eene vreemde dolen, en den schoot der
onbekende omvangen?
21 Want eens iegelijks wegen zijn voor
de [h] oogen des HEEREN, en Hij weegt al
zijne gangen.
22 Den goddelooze zullen zijne ongerechtigheden
vangen, en met de banden zijner
zonden zal hij vastgehouden worden.
23 Hij zal sterven, omdat hij zonder
tucht geweest is, en in de grootheid
zijner dwaasheid zal hij verdwalen.

Waarschuwing tegen borgtocht. Zeven dingen, die God haat.

6 MIJN zoon! zoo gij voor uwen naaste
borg geworden zijt, voor eenen
vreemde uwe hand toegeklapt hebt:
2 Gij zijt verstrikt met de redenen uws
monds; gij zijt gevangen met de redenen
uws monds.
3 Doe nu dit, mijn zoon! en red u,
dewijl gij in de hand uws naasten gekomen
zijt; ga, onderwerp uzelven, en
sterk uwen naaste.
4 Laat uwen oogen geen slaap toe, noch
uwen oogleden sluimering;

[a] Ps. 91:11. [b] Ps. 1:1. Spr. 1:10, 15. [c] Spr. 4:18. [d] Deut. 5:32; 28:14.
[e] Spr. 2:16; 6:24. [f] Spr. 7:27. [g] Spr. 6:34, 35. [h] 2 Kron. 16:9. Job 31:4; 34:21.
Spr. 15:3. Jer. 16:7; 32:19.

5 Red u, als eene ree uit de hand *des
jagers*, en als een vogel uit de hand des
vogelvangers.
6 Ga tot de mier, gij luiaard! zie hare
wegen, en word wijs:
7 Dewelke, geenen overste, ambtman
noch heerscher hebbende,
8 Haar brood bereidt in den zomer, hare
spijs vergadert in den oogst.
9 Hoe lang zult gij, [a] luiaard! neder-
liggen? wanneer zult gij van uwen slaap
opstaan?
10 Een weinig slapens, een weinig slui-
merens, een weinig handvouwens, al
nederliggende;
11 Zoo zal uwe armoede *u* overkomen
als een wandelaar, en uw gebrek als een
gewapend man.
12 Een Belialsmensch, een ondeugd-
zaam man gaat met verkeerdheid des
monds om,
13 Wenkt met zijne oogen, spreekt met
zijne voeten, leert met zijne vingeren;
14 In zijn hart zijn verkeerdheden, hij
smeedt te aller tijd kwaad; hij werpt
twisten in.
15 Daarom zal zijn verderf haastiglijk
komen; hij zal schielijk verbroken wor-
den, dat er geen genezen aan zij.
16 Deze zes haat de HEERE; ja, zeven
zijn Zijner ziel een gruwel:
17 [b] Hooge oogen, eene valsche tong, en
handen, die onschuldig bloed vergieten;
18 Een hart, dat ondeugdzame gedach-
ten smeedt; [c] voeten, die zich haasten om
tot kwaad te loopen;
19 Een valsch getuige, *die* leugenen
blaast, en die tusschen broederen kra-
keelen inwerpt.

Vermaning tot den jongeling om de ontuchtige vrouw te vermijden.

20 MIJN zoon! [d] bewaar het gebod uws
vaders, en verlaat de wet uwer moeder
niet.
21 Bind ze steeds aan uw [e] hart; hecht
ze aan uwen hals.
22 Als gij wandelt, zal [f] dat u geleiden;
als gij nederligt, zal het over u de wacht
houden; als gij wakker wordt, zal het
met u spreken.
23 Want het [g] gebod is eene lamp, en de
wet is een licht, en de bestraffingen der
tucht zijn de weg des levens;
24 Om u te bewaren voor de kwade
vrouw, voor het [h] gevlei der vreemde
tong.
25 Begeer hare schoonheid niet in uw
hart, en laat ze u niet vangen met hare
oogleden;
26 Want door eene vrouw, *die* eene hoer
is, komt men tot een stuk broods, en eens
mans huisvrouw jaagt de kostelijke ziel.
27 Zal iemand vuur in zijnen boezem
nemen, dat zijne kleederen niet verbrand
worden?
28 Zal iemand op kolen gaan, dat zijne
voeten niet bernen?
29 Alzoo die tot zijns naasten huisvrouw
ingaat; al wie haar aanroert, zal niet on-
schuldig gehouden worden.
30 Men doet eenen dief geene verachting
aan, als hij steelt om zijne ziel te vullen,
dewijl hij honger heeft;
31 En gevonden zijnde, vergeldt hij het
[i] zevenvoudig; hij geeft al het goed van
zijn huis.
32 *Maar* die met eene vrouw overspel
doet, is verstandeloos; hij verderft zijne
ziel, die dat doet;
33 Plage en schande zal hij vinden, en
zijn smaad zal niet uitgewischt worden.
34 Want jaloerschheid is eene grimmig-
heid des mans, en in den dag der wraak
zal hij niet verschoonen.
35 Hij zal geene verzoening aannemen,
en hij zal niet bewilligen, ofschoon gij
het geschenk vergroot.

7 MIJN zoon! bewaar mijne redenen,
en leg mijne geboden bij u weg.
2 [k] Bewaar mijne geboden, en leef; en
mijne wet als den appel uwer oogen.
3 [l] Bind ze aan uwe vingeren; schrijf ze
op de tafel uws harten.
4 Zeg tot de wijsheid: Gij zijt mijne
zuster; en heet het verstand uwen bloed-
vriend;
5 [m] Opdat zij u bewaren voor de vreemde
vrouw, voor de onbekende, *die* met hare
redenen vleit.
6 Want door het venster van mijn huis,
door mijne tralie keek ik uit;
7 En ik zag onder de slechten, ik merkte
onder de jonge gezellen eenen verstande-
loozen jongeling,
8 Voorbijgaande op de straat, nevens
haren hoek, en hij trad op den weg van
haar huis;
9 In de schemering, in den avond des
daags, in den zwarten nacht en de don-
kerheid.
10 En ziet, eene vrouw ontmoette hem
in hoerenversiersel, en met het hart op
hare hoede;
11 [n] Deze was woelachtig en weder-
strevig; hare voeten bleven in haar huis
niet;
12 Nu buiten, dan op de straten zijnde,
en bij alle hoeken loerende;
13 En zij greep hem aan, en kuste hem;
zij sterkte haar aangezicht, en zeide tot
hem:

---

[a] Spr. 13:4; 20:4; 24:33, 34. [b] Spr. 30:13. [c] Rom. 3:15. [d] Spr. 1:8. [e] Spr. 3:3. [f] Spr. 3:23, 24. [g] Ps. 19:9; 119:105. [h] Spr. 2:16; 5:3; 7:5. [i] Ex. 22:1, 4. [k] Lev. 18:5. Spr. 4:4. [l] Deut. 6:8; 11:18. [m] Spr. 5:3. [n] Spr. 9:13.

14 Dankoffers zijn bij mij; ik heb heden mijne geloften betaald;
15 Daarom ben ik uitgegaan u tegemoet, om uw aangezicht naarstiglijk te zoeken, en ik heb u gevonden.
16 Ik heb mijne bedstede met tapijtsieraad toegemaakt, met uitgehouwene werken, met fijn linnen van Egypte;
17 Ik heb mijn leger met mirre, aloë en kaneel welriekende gemaakt.
18 Kom, laat ons dronken worden van minnen tot den morgen toe; laat ons ons vroolijk maken in groote liefde:
19 Want de man is niet in zijn huis; hij is eenen verren weg getogen;
20 Hij heeft eenen bundel gelds in zijne hand genomen; ten bestemden dage zal hij naar zijn huis komen.
21 Zij bewoog hem door de veelheid van haar onderricht; zij dreef hem aan door het gevlei harer lippen.
22 Hij ging haar straks achterna, gelijk een os ter slachting gaat, en gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien;
23 Totdat de pijl hem zijne lever doorsneed; [a] gelijk een vogel zich haast naar den strik, en niet weet, dat deze tegen zijn leven is.
24 Nu dan, kinderen! hoort naar mij, en luistert naar de redenen mijns monds.
25 Laat uw hart tot hare wegen niet wijken; dwaalt niet op hare paden;
26 Want zij heeft vele gewonden nedergeveld, en al hare gedooden zijn machtig vele.
27 [b] Haar huis zijn wegen des grafs, dalende naar de binnenkameren des doods.

De uitnemendheid en de duidelijkheid van de voorschriften der Wijsheid.

8 ROEPT [c] de Wijsheid niet? en verheft *niet* de Verstandigheid Hare stem?
2 Op de spits der hooge plaatsen, aan den weg, ter plaatse, waar paden zijn, staat Zij;
3 Aan de zijde der poorten, voor aan de stad, *aan* den ingang der deuren roept Zij overluid:
4 Tot u, o mannen! roep Ik, en Mijne stem is tot der menschen kinderen.
5 Gij slechten! verstaat kloekzinnigheid, en gij zotten! verstaat *met het* hart.
6 Hoort, want Ik zal vorstelijke dingen spreken, en de opening Mijner lippen zal enkel billijkheid zijn;
7 Want Mijn gehemelte zal de waarheid bedachtelijk uitspreken, en de goddeloosheid is Mijnen lippen een gruwel.
8 Al de redenen Mijns monds zijn in gerechtigheid; er is niets verdraaids, noch verkeerds in.
9 Zij zijn allen recht voor dengene, die verstandig is, en rechtmatig voor degenen, die wetenschap vinden.
10 Neemt Mijne tucht aan, en niet zilver; en wetenschap, meer dan het uitgelezen uitgegraven goud:
11 [d] Want wijsheid is beter dan robijnen, en al wat men begeeren mag is met haar niet te vergelijken.
12 Ik, Wijsheid, woon *bij* de kloekzinnigheid, en vinde de kennis van alle bedachtzaamheid.
13 De vreeze des HEEREN is, te haten het kwade, de hoovaardigheid en den hoogmoed, en den kwaden weg; Ik haat ook den mond der verkeerdheden.
14 Raad en het wezen zijn Mijne; Ik ben het Verstand, Mijne is de sterkte.
15 Door Mij regeeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid.
16 Door Mij heerschen de heerschers en de prinsen, al de rechters der aarde.
17 Ik heb lief, die Mij liefhebben; en die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.
18 [e] Rijkdom en eere is bij Mij, duurachtig goed en gerechtigheid.
19 [f] Mijne vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan dicht goud; en Mijn inkomen dan uitgelezen zilver.
20 Ik doe wandelen op den weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts;
21 Opdat ik Mijnen liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hunne schatkameren vervullen.

De Wijsheid is van alle eeuwigheid.

22 DE HEERE bezat Mij *in het* beginsel Zijns wegs, vóór Zijne werken, van toen aan.
23 Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van den [g] aanvang, van de oudheden der aarde aan.
24 Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren; als nog geene fonteinen waren, zwaar van water;
25 Aleer de bergen ingevest waren, vóór de heuvelen was Ik geboren.
26 Hij had de aarde nog niet gemaakt, noch de velden, noch den aanvang van de stofjes der wereld.
27 Toen Hij de hemelen bereidde, was Ik daar; [h] toen Hij eenen cirkel over het vlakke des afgronds beschreef;
28 Toen Hij de opperwolken van boven vestigde; toen Hij [i] de fonteinen des afgronds vastmaakte;
29 Toen Hij der zee haar perk zette, opdat de wateren [k] Zijn bevel niet zouden overtreden; toen Hij de grondvesten der aarde stelde:
30 Toen was Ik een voedsterling bij

[a] Spr. 1:17. [b] Spr. 2:18; 5:5. [c] Spr. 1:20, 21. [d] Job 28:15. Ps. 19:11. Spr. 3:14, 15; 16:16. [e] Spr. 3:16. [f] Spr. 3:14. [g] Joh. 1:1. [h] Job 26:10. [i] Gen. 7:11. [k] Gen. 1:9, 10. Job 38:10, 11. Ps. 104:9.

Hem, en Ik was dagelijks *Zijne* vermakingen, [a] te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende;

31 Spelende in de wereld Zijns aardrijks, en Mijne vermakingen zijn met der menschen kinderen.

32 Nu dan, kinderen! hoort naar Mij; want [b] welgelukzalig zijn zij, *die* Mijne wegen bewaren.

33 Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt *die* niet.

34 Welgelukzalig is de mensch, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijne poorten, waarnemende de posten Mijner deuren.

35 Want die Mij vindt, vindt het leven, [c] en trekt een welgevallen van den HEERE;

36 Maar die *tegen* Mij zondigt, doet zijne ziel geweld aan; allen, die Mij haten, hebben den dood lief.

Het feestmaal der Wijsheid.

9 DE opperste Wijsheid heeft Haar huis gebouwd; Zij heeft Hare zeven pilaren gehouwen.

2 Zij heeft Haar slachtvee geslacht; Zij heeft Haren wijn gemengd; ook heeft Zij Hare tafel toegericht.

3 Zij heeft Hare dienstmaagden uitgezonden; Zij noodigt op de [d] tinnen van de hoogten der stad:

4 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts! tot den verstandelooze zegt Zij:

5 Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van den wijn, *dien* Ik gemengd heb!

6 Verlaat de slechtigheden, en leeft; en treedt in den weg des verstands.

7 Wie den spotter tuchtigt, behaalt zich schande, en die den goddelooze bestraft, zijne schandvlek.

8 [e] Bestraf den spotter niet, opdat hij u niet hate; bestraf den wijze, en hij zal u liefhebben.

9 Leer den wijze, zoo zal hij nog wijzer worden; onderwijs den rechtvaardige, zoo zal hij in leer toenemen.

10 [f] De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid, en de wetenschap der heiligen is verstand;

11 Want door Mij zullen uwe [g] dagen vermenigvuldigen, en de jaren des levens zullen u toegedaan worden.

12 Indien gij wijs zijt, gij zijt wijs voor uzelven; en zijt gij een spotter, gij zult het alleen dragen.

13 Eene zotte vrouw [h] is woelachtig, de slechtigheid *zelve*, en weet niet met al.

14 En zij zit aan de deur van haar huis, op eenen stoel, *op* de hooge plaatsen der stad;

15 Om te roepen degenen, die *op* den weg voorbijgaan, die hunne paden recht maken, *zeggende:*

16 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts! en tot den verstandelooze zegt zij:

17 [i] De gestolen wateren zijn zoet, en het verborgen brood is liefelijk.

18 Maar hij weet niet, dat aldaar [k] dooden zijn; hare genooden zijn in de diepten der hel.

Spreuken over verschillende onderwerpen.

10 DE spreuken van Sálomo:
[l] Een wijs zoon verblijdt den vader, maar een zot zoon is zijner moeder droefheid.

2 [m] Schatten der goddeloosheid doen geen nut, maar de gerechtigheid redt van den dood.

3 De HEERE laat de ziel des rechtvaardigen niet hongeren, maar de have der goddeloozen stoot Hij weg.

4 [n] Die met eene bedriegelijke hand werkt, wordt arm; maar de hand der vlijtigen maakt rijk.

5 Die in den zomer vergadert, is een verstandig zoon; *maar* die in den oogst vast slaapt, is een zoon, die beschaamd maakt.

6 Zegeningen zijn op het hoofd des rechtvaardigen, maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen.

7 De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn, maar de naam der goddeloozen zal verrotten.

8 Die wijs van hart is, neemt de geboden aan; maar [o] die dwaas is van lippen, zal omgeworpen worden.

9 Die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker; maar die zijne wegen verkeert, zal bekend worden.

10 Die met het oog wenkt, richt smart aan; en een dwaas van lippen zal omgeworpen worden.

11 [p] De mond des rechtvaardigen is eene springader des levens, maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen.

12 Haat verwekt krakeelen, [q] maar de liefde dekt alle overtredingen toe.

13 In de lippen des verstandigen wordt wijsheid gevonden, [r] maar op den rug des verstandeloozen de roede.

14 De wijzen leggen wetenschap weg; maar den mond des dwazen is de verstoring nabij.

15 Des rijken goed is eene stad zijner sterkte; de armoede der geringen is hunne verstoring.

16 Het werk des rechtvaardigen is ten leven; de inkomst des goddeloozen is ter zonde.

17 Het pad tot het leven is degenen,

---

[a] Joh. 5:17. [b] Ps. 119:1, 2; 128:1. Luk. 11:28. [c] Spr. 12:2. [d] Spr. 8:2.
[e] Matth. 7:6. [f] Job 28:28. Ps. 111:10. Spr. 1:7. [g] Spr. 10:27. [h] Spr. 7:11.
[i] Spr. 20:17. [k] Spr. 2:18. [l] Spr. 15:20. [m] Spr. 11:4. [n] Spr. 12:24. [o] Spr. 10:10.
[p] Spr. 13:14. [q] 1 Kor. 13:7. 1 Petr. 4:8. [r] Spr. 20:30.

die de tucht bewaart; maar die de be-
straffing verlaat, doet dwalen.
18 Die den haat bedekt, is van valsche
lippen; en die een kwaad gerucht voort-
brengt, is een zot.
19 In de veelheid der woorden ontbreekt
de overtreding niet; maar die zijne lip-
pen wederhoudt, is kloekverstandig.
20 De tong des rechtvaardigen is uitgele-
zen zilver; het hart der goddeloozen is
weinig *waard.*
21 De lippen des rechtvaardigen voeden
er velen, maar de dwazen sterven door
gebrek aan verstand.
22 De zegen des HEEREN, die maakt
rijk; en Hij voegt er geene smart bij.
23 Het is voor den zot [a] als spel, schande-
lijkheid te doen; maar voor een' man
van verstand, wijsheid *te plegen.*
24 De vreeze des goddeloozen, die zal
hem overkomen; maar de begeerte der
rechtvaardigen zal *God* geven.
25 Gelijk een wervelwind voorbijgaat,
alzoo is de goddelooze niet *meer;* maar de
rechtvaardige is eene eeuwige grondvest.
26 Gelijk edik den tanden, en gelijk
rook den oogen is, zoo is de luie dengenen,
die hem uitzenden.
27 [b] De vreeze des HEEREN vermeerdert
de dagen, maar de jaren der goddeloozen
worden verkort.
28 De hoop der rechtvaardigen is blijd-
schap, maar de [c] verwachting der god-
deloozen zal vergaan.
29 De weg des HEEREN is [d] voor den
oprechte sterkte, maar voor de werkers
der ongerechtigheid verstoring.
30 De rechtvaardige zal in eeuwigheid
niet bewogen worden, maar de godde-
loozen zullen de aarde niet bewonen.
31 De mond des rechtvaardigen brengt
overvloediglijk wijsheid voort; maar de
tong der verkeerdheden zal uitgeroeid
worden.
32 De lippen des rechtvaardigen weten
wat gevallig is, maar de mond der god-
deloozen enkel verkeerdheid.

11 EENE [e] bedriegelijke weegschaal is
den HEERE een gruwel, maar een
volkomen weegsteen is Zijn welgevallen.
2 [f] Als de hoovaardigheid komt, zal de
schande ook komen; [g] maar met de oot-
moedigen is wijsheid.
3 [h] De oprechtheid der oprechten leidt
hen, maar de verkeerdheid der trouwe-
loozen verstoort hen.
4 [i] Goed doet geen nut ten dage der
verbolgenheid, maar de gerechtigheid
redt van den dood.
5 De gerechtigheid des oprechten maakt
zijnen weg recht; maar de goddelooze
valt door zijne goddeloosheid.
6 De gerechtigheid der vromen zal hen
redden; maar de trouweloozen [k] worden
gevangen in *hunne* verkeerdheid.
7 Als de goddelooze mensch sterft, ver-
gaat zijne verwachting; zelfs is de aller-
sterkste hoop vergaan.
8 [l] De rechtvaardige wordt uit benauwd-
heid bevrijd, [m] en de goddelooze komt in
zijne plaats.
9 De huichelaar verderft zijnen naaste
door den mond; maar door wetenschap
worden de rechtvaardigen bevrijd.
10 Eene stad springt op van vreugde
over het welvaren der rechtvaardigen; en
als de goddeloozen vergaan, is er gejuich.
11 Door den zegen der oprechten wordt
eene stad verheven, maar door den mond
der goddeloozen wordt zij verbroken.
12 Die verstandeloos is, veracht zijnen
naaste; maar een man van groot ver-
stand zwijgt stil.
13 Die *als* een achterklapper wandelt,
openbaart het heimelijke; maar die ge-
trouw is van geest, bedekt de zaak.
14 [n] Als er geene wijze raadslagen zijn,
vervalt het volk; maar de behoudenis is
in de veelheid der raadslieden.
15 Als *iemand voor* een' vreemde borg
geworden is, hij zal zekerlijk verbroken
worden; maar wie degenen haat, die *in
de hand* klappen, is zeker.
16 Eene aangename huisvrouw houdt de
eere vast, gelijk de geweldigen den rijk-
dom vasthouden.
17 Een goedertieren mensch doet zijne
ziel wèl; maar die wreed is, beroert zijn
vleesch.
18 De goddelooze doet een valsch werk;
maar *voor* dengene, die gerechtigheid
zaait, is trouwe loon.
19 Alzoo is de gerechtigheid ten leven,
gelijk die het kwade najaagt, naar zijnen
dood *jaagt.*
20 De verkeerden van hart zijn den
HEERE een gruwel, maar de oprechten
van weg zijn Zijn welgevallen
21 [o] Hand aan hand zal de booze niet
onschuldig zijn; maar het zaad der recht-
vaardigen zal ontkomen.
22 Eene schoone vrouw, die van rede
afwijkt, is eene gouden bagge in eenen
varkenssnuit.
23 De begeerte der rechtvaardigen is al-
leenlijk het goede, maar de verwachting
der goddeloozen is verbolgenheid.
24 Er is een, die uitstrooit, denwelken
nog meer toegedaan wordt; en een, die
meer inhoudt dan recht is, maar het is
tot gebrek.

---

[a] Spr. 14:9. [b] Spr. 9:11. [c] Job 8:13, 14; 11:20. Ps. 112:10. [d] Spr. 18:6.
[e] Lev. 19:36. Deut. 25:13. Spr. 16:11; 20:10, 23. [f] Spr. 16:18; 18:12. [g] Spr. 15:33; 18:12.
[h] Spr. 13:6. [i] Spr. 10:2. Ezech. 7:19. Zef. 1:18. [k] Spr. 5:22. [l] Ps. 34:20.
[m] Spr. 21:18. [n] 1 Kon. 12:1, enz. [o] Spr. 16:5.

25 [a] De zegenende ziel zal vet gemaakt
worden; en die bevochtigt, zal ook zelf
een vroege regen worden.
26 Wie koren inhoudt, dien vloekt het
volk; maar zegening zal zijn over het
hoofd des verkoopers.
27 Wie het goede vroeg nazoekt, zoekt
welgevalligheid; maar [b] wie het kwade
natracht, dien zal het overkomen.
28 Wie op zijnen rijkdom vertrouwt, die
zal vallen; maar [c] de rechtvaardigen zullen groenen als loof.
29 Wie zijn huis beroert, zal wind erven; en de dwaas zal een knecht zijn
desgenen, die wijs van hart is.
30 De vrucht des rechtvaardigen is een
boom des levens; en wie zielen vangt, is
wijs.
31 Ziet, den rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, [d] hoeveel te meer den
goddelooze en zondaar!

12 WIE de tucht liefheeft, die heeft de
wetenschap lief; maar wie de bestraffing haat, is onvernuftig.
2 De goede zal een welgevallen trekken
van den HEERE, maar eenen man van
schandelijke verdichtselen zal Hij verdoemen.
3 De mensch zal niet bevestigd worden
door goddeloosheid; [e] maar de wortel
der rechtvaardigen zal niet bewogen
worden.
4 [f] Eene kloeke huisvrouw is eene kroon
haars heeren; maar die beschaamd
maakt, is als verrotting in zijne beenderen.
5 Der rechtvaardigen gedachten zijn
recht; der goddeloozen raadslagen zijn
bedrog.
6 [g] De woorden der goddeloozen zijn
[h] om op bloed te loeren, maar de mond
der oprechten zal ze redden.
7 [i] De goddeloozen worden omgekeerd,
dat zij niet *meer* zijn; maar het huis der
rechtvaardigen zal bestaan.
8 Een ieder zal geprezen worden, naardat
zijne verstandigheid is; maar die verkeerd van hart is, zal tot verachting
wezen.
9 Beter is, die zich [k] gering acht, en
eenen knecht heeft, dan die zichzelven
eert, en des broods gebrek heeft.
10 De rechtvaardige [l] kent het leven van
zijn beest, maar de barmhartigheden der
goddeloozen zijn wreed.
11 [m] Die zijn land bouwt, zal van brood
verzadigd worden; maar die ijdele *menschen* volgt, is verstandeloos.
12 De goddelooze begeert het net der
boozen; maar de wortel der rechtvaardigen zal uitgeven.
13 [n] In de overtreding der lippen is de
strik des boozen; maar de rechtvaardige
zal uit de benauwdheid uitkomen.
14 [o] Een ieder wordt van de vrucht des
monds met goed verzadigd; en de vergelding van des menschen handen zal hij
tot zich wederbrengen.
15 [p] De weg des dwazen is recht in zijne
oogen; maar die naar raad hoort, is
wijs.
16 De toorn des dwazen wordt ten zelfden
dage bekend; maar die kloekzinnig is,
bedekt de schande.
17 [q] Die waarheid voortbrengt, maakt
gerechtigheid bekend; maar een getuige
der valschheden, bedrog.
18 [r] Daar is een, die *woorden* als steken
van een zwaard onbedachtelijk uitspreekt, maar de tong der wijzen is
medicijn.
19 Eene waarachtige lip zal bevestigd
worden in eeuwigheid; maar eene valsche
tong is *maar* voor een oogenblik.
20 Bedrog is in het hart dergenen, die
kwaad smeden; maar degenen, die vrede
raden, hebben blijdschap.
21 Den rechtvaardigen zal geen leed wedervaren, maar de goddeloozen zullen
met kwaad vervuld worden.
22 Valsche lippen zijn den HEERE een
gruwel; maar die trouwelijk handelen,
zijn zijn welgevallen.
23 [s] Een kloekzinnig mensch bedekt de
wetenschap, maar het hart der zotten
[t] roept dwaasheid uit.
24 [u] De hand der vlijtigen zal heerschen,
maar de bedriegers zullen onder cijns
wezen.
25 [x] Bekommernis in het hart des menschen buigt het neder, maar een goed
woord verblijdt het.
26 De rechtvaardige is voortreffelijker
dan zijn naaste; maar de weg der goddeloozen doet hen dwalen.
27 Een bedrieger zal zijn' jachtvang niet
braden; maar het kostelijk goed des menschen is des vlijtigen.
28 In het pad der gerechtigheid is het
leven, en *in* den weg *van haar* voetpad
is de dood niet.

13 EEN wijs zoon *hoort* de tucht des
vaders, maar een spotter hoort de
bestraffing niet.
2 [y] Een ieder zal van de vrucht des monds
het goede eten, maar de ziel der trouweloozen het geweld.
3 Die zijnen mond bewaart, behoudt

[a] Ps. 112:9. 2 Kor. 9:9. [b] Ps. 7:17; 9:16; 10:2; 57:7. [c] Ps. 1:3, 4; 92:13.
[d] 1 Petr. 4:17, 18. [e] Spr. 10:25. [f] 1 Kor. 11:7. [g] Spr. 1:11, 18. [h] Spr. 11:9.
[i] Ps. 37:36, enz. Spr. 11:21. [k] Spr. 13:7. [l] Deut. 25:4. [m] Spr. 28:19. [n] Spr. 10:14; 18:7.
[o] Spr. 13:2. [p] Spr. 3:7. [q] Spr. 14:5. [r] Ps. 57:5; 59:8. Spr. 16:27. [s] Spr. 13:16; 15:2.
[t] Spr. 13:16; 15:2. [u] Spr. 10:4. [x] Spr. 15:13. [y] Spr. 12:14.

zijne ziel; maar voor hem is verstoring, die zijne lippen wijd opendoet.
4 De ziel des luiaards is begeerig, doch er is niets; maar de ziel der vlijtigen zal vet gemaakt worden.
5 De rechtvaardige haat leugentaal; maar de goddelooze maakt zich stinkende, en doet zich schaamte aan.
6 [a] De gerechtigheid bewaart den oprechte van weg, maar de goddeloosheid zal den zondaar omkeeren.
7 [b] Er is een, die zichzelven rijk maakt, en niet met al *heeft; en* een, die zichzelven arm maakt, en *heeft* veel goed.
8 Het rantsoen van ieders ziel is zijn rijkdom; maar de arme hoort het schelden niet.
9 [c] Het licht der rechtvaardigen zal zich verblijden, [d] maar de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden.
10 Door hoovaardigheid maakt men niet dan gekijf, maar bij de beradenen is wijsheid.
11 Goed, van ijdelheid *gekomen*, [e] zal verminderd worden; maar die met de hand vergadert, zal het vermeerderen.
12 [f] De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte, die komt, is een boom des levens.
13 Die het Woord veracht, die zal verdorven worden; maar wie het gebod vreest, dien zal vergolden worden.
14 [g] Des wijzen leer is eene springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.
15 Goed verstand geeft aangenaamheid; maar de weg der trouweloozen is streng.
16 Al wie kloekzinnig is, handelt met wetenschap; maar een zot [h] breidt dwaasheid uit.
17 Een goddelooze bode zal in het kwaad vallen, maar een trouw gezant is medicijn.
18 Armoede en schande is desgenen, die de tucht verwerpt; maar die de bestraffing waarneemt, zal geëerd worden.
19 De begeerte, die geschiedt, is zoet voor de ziel; maar het is den zotten een gruwel van het kwade af te wijken.
20 Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal verbroken worden.
21 Het kwaad zal de zondaars vervolgen, maar den rechtvaardige zal men goed vergelden.
22 De goede zal zijner kinders kinderen doen erven, maar het vermogen [i] des zondaars is voor den rechtvaardige [k] weggelegd.
23 Het ploegen der armen *geeft* [l] veelheid der spijze; maar [m] daar is een, die verteerd wordt door gebrek van oordeel.
24 Die zijne [n] roede inhoudt, haat zijnen zoon; maar die hem liefheeft, zoekt hem vroeg *met* tuchtiging.
25 De rechtvaardige eet tot [o] verzadiging zijner ziel toe, maar de buik der goddeloozen zal gebrek hebben.

14 ELKE wijze vrouw bouwt haar huis; maar die zeer dwaas is, breekt het af met hare handen.
2 [p] Die in zijne oprechtheid wandelt, vreest den HEERE; maar die afwijkt in zijne wegen, veracht Hem.
3 In den mond des dwazen is eene roede des hoogmoeds; maar de lippen der wijzen bewaren hen.
4 Als er geene ossen zijn, zoo is de krib rein; maar door de kracht van den os is der inkomsten veel.
5 Een waarachtig [q] getuige zal niet liegen, maar een valsch getuige blaast leugens.
6 De spotter zoekt wijsheid, en er is geene; maar de wetenschap is voor den verstandige licht.
7 Ga weg van de tegenwoordigheid eens zotten mans; want gij zoudt *bij hem* geene lippen der wetenschap merken.
8 De wijsheid des kloekzinnigen is zijnen weg te verstaan; maar dwaasheid der zotten is bedriegerij.
9 Elke dwaas zal de schuld verbloemen; maar onder de oprechten is goedwilligheid.
10 Het hart kent zijne eigene bittere droefheid; en een vreemde zal zich met deszelfs blijdschap niet vermengen.
11 Het huis der goddeloozen zal verdelgd worden, maar de tent der oprechten zal bloeien.
12 [r] Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods.
13 Het hart zal ook in het lachen smart hebben; [s] en het laatste van die blijdschap is droefheid.
14 Die afkeerig van hart is, zal van zijne [t] wegen verzadigd worden; maar een goed man van zichzelven.
15 De slechte gelooft alle woord, maar de kloekzinnige merkt op zijnen gang.
16 De wijze vreest, en wijkt van het kwade; maar de zot is oploopende toornig, en zorgeloos.
17 Die haastig is tot toorn, zal dwaasheid doen; en een man van schandelijke verdichtselen zal gehaat worden.

---

[a] Spr. 10:29; 11:3, 5, 6. [b] Spr. 12:9. [c] Spr. 4:18. [d] Job 18:5, 6; 21:17. [e] Spr. 10:2; 20:21. [f] Vers. 19. [g] Spr. 10:11; 14:27. [h] Spr. 12:23; 15:2. [i] Job 15:29. [k] Job 27:17. [l] Spr. 12:11. [m] Spr. 18:9. [n] Spr. 23:13. [o] Ps. 34:11; 37:3. [p] Job 12:4. [q] Ex. 23:1. Spr. 12:17. [r] Spr. 16:25. [s] Spr. 5:4. [t] Spr. 1:31.

18 De slechten erven dwaasheid, maar de kloekzinnigen zullen zich met wetenschap kronen.

19 De kwaden buigen voor het aangezicht der goeden neder, en de goddeloozen voor de poorten des rechtvaardigen.

20 [a]De arme wordt zelfs van zijnen vriend gehaat, maar de liefhebbers des rijken zijn vele.

21 Die zijnen naaste veracht, zondigt; maar die zich der nederigen ontfermt, die is welgelukzalig.

22 Dwalen zij niet, die kwaad stichten? [b]maar weldadigheid en trouw is voor degenen, die goed stichten.

23 In allen smartelijken arbeid is overschot, maar het woord der lippen *strekt* alleen tot gebrek.

24 Der wijzen kroon is hun rijkdom; de dwaasheid der zotten is dwaasheid.

25 Een waarachtig getuige redt de zielen; maar die leugens blaast, is een bedrieger.

26 In de vreeze des HEEREN is een sterk vertrouwen, en Hij zal Zijnen kinderen eene toevlucht wezen.

27 De vreeze des HEEREN [c]is eene springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.

28 In de menigte des volks is des konings heerlijkheid, maar in gebrek van volk is eens vorsten verstoring.

29 De lankmoedige is groot van verstand; maar die haastig is van gemoed, verheft de dwaasheid.

30 Een gezond hart is het leven des vleesches, maar nijd is verrotting der beenderen.

31 [d]Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs Maker; [e]maar die zich des nooddruftigen ontfermt, eert Hem.

32 De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige betrouwt *zelfs* in zijnen dood.

33 [f]Wijsheid rust in het hart des verstandigen; maar wat in het binnenste der zotten is, wordt bekend.

34 Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is eene schandvlek der natiën.

35 Het welbehagen des konings is over een' verstandig knecht; maar zijne verbolgenheid zal zijn *over* dengene, die beschaamd maakt.

15 EEN [g]zacht antwoord keert de grimmigheid af, maar een smartend woord doet den toorn oprijzen.

2 De tong der wijzen maakt de wetenschap goed, [h]maar de mond der zotten stort overvloediglijk dwaasheid uit.

3 [i]De oogen des HEEREN zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden.

4 [k]De medicijn der tong is een boom des levens, maar de verkeerdheid in dezelve is eene breuk in den geest.

5 Een dwaas zal de tucht zijns vaders versmaden; maar die de bestraffing waarneemt, zal kloekzinniglijk handelen.

6 *In* het huis des rechtvaardigen is een groote schat; maar in des goddeloozen inkomst is beroerte.

7 De lippen der wijzen zullen de wetenschap uitstrooien, maar het hart der zotten niet alzoo.

8 [l]Het offer des goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar het gebed der oprechten is Zijn welgevallen.

9 De weg der goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar dien, die de gerechtigheid najaagt, zal Hij liefhebben.

10 De tucht is onaangenaam voor dengene, die het pad verlaat; *en* die de bestraffing haat, zal sterven.

11 [m]De hel en het verderf zijn voor den HEERE; hoe veel te meer [n]de harten van des menschen kinderen?

12 De spotter zal niet liefhebben, die hem bestraft; hij zal niet gaan tot de wijzen.

13 [o]Een vroolijk hart zal het aangezicht blijde maken; maar door de smart des harten wordt de geest verslagen.

14 Een verstandig hart zal de wetenschap opzoeken; maar de mond der zotten zal met dwaasheid gevoed worden.

15 Al de dagen des bedrukten zijn kwaad; maar een vroolijk hart is een gedurige maaltijd.

16 [p]Beter is weinig met de vreeze des HEEREN, dan een groote schat, en onrust daarbij.

17 [q]Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os, en haat daarbij.

18 [r]Een grimmig man zal gekijf verwekken, maar de lankmoedige zal den twist stillen.

19 De weg des luiaards is als eene doornheg, maar het pad der oprechten is welgebaand.

20 [s]Een wijs zoon zal den vader verblijden; maar een zot mensch veracht zijne moeder.

21 [t]De dwaasheid is den verstandelooze blijdschap; maar een man van verstand zal recht wandelen.

---

[a] Spr. 19:4, 7. [b] Luk. 6:38. [c] Spr. 10:11; 13:14. [d] Spr. 17:5. [e] Spr. 14:21. [f] Spr. 10:14; 12:23; 13:16. [g] Spr. 25:15. [h] Spr. 12:23; 13:16; 15:28. [i] Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 16:17; 32:19. [k] Spr. 12:18; 18:14. [l] Spr. 21:27. Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21. [m] Job 26:6. [n] 2 Kron. 6:30. Ps. 7:10; 44:22. Jer. 17:9, 10. Joh. 2:24, 25; 21:17. Hand. 1:24. [o] Spr. 17:22; 18:14. [p] Ps. 37:16. Spr. 16:8. [q] Spr. 17:1. [r] Spr. 28:25; 29:22. [s] Spr. 10:1. [t] Spr. 10:23; 14:9.

22 [a] De gedachten worden vernietigd, als er geen raad is; maar door veelheid der raadslieden zal elkeen bestaan.

23 Een man heeft blijdschap in het antwoord zijns monds; en hoe goed is een woord op zijnen tijd!

24 De weg des levens is den verstandige naar boven; opdat hij afwijke van de hel, beneden.

25 [b] Het huis der hoovaardigen zal de HEERE afrukken, maar de landpale der weduwe zal Hij vastzetten.

26 [c] Des boozen gedachten zijn den HEERE een gruwel; maar der reinen zijn liefelijke redenen.

27 [d] Die gierigheid pleegt, beroert zijn huis; maar die geschenken haat, zal leven.

28 Het hart des rechtvaardigen bedenkt zich, om te antwoorden; maar de mond der goddeloozen zal overvloediglijk kwade dingen uitstorten.

29 De HEERE is verre van de goddeloozen; [e] maar het gebed der rechtvaardigen zal Hij verhooren.

30 Het licht der oogen verblijdt het hart; [f] een goed gerucht maakt het gebeente vet.

31 Het oor, dat de bestraffing des levens hoort, zal in het midden der wijzen vernachten.

32 Die de tucht verwerpt, die versmaadt zijne ziel; maar die de bestraffing hoort, krijgt verstand.

33 [g] De vreeze des HEEREN is de tucht der wijsheid, en [h] de nederigheid *gaat* vóór de eere.

16 DE [i] mensch heeft schikkingen des harten; maar het antwoord der tong is van den HEERE.

2 [k] Alle wegen des mans zijn zuiver in zijne oogen; maar de HEERE weegt de geesten.

3 [l] Wentel uwe werken op den HEERE, en uwe gedachten zullen bevestigd worden.

4 De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil; [m] ja ook den goddelooze tot den dag des kwaads.

5 [n] Al wie hoog is van hart, is den HEERE een gruwel; [o] hand aan hand, zal hij niet onschuldig zijn.

6 Door goedertierenheid en trouw wordt de misdaad verzoend; en door de vreeze des HEEREN wijkt men af van het kwade.

7 Als iemands wegen den HEERE behagen, zoo zal Hij ook zijne vijanden met hem bevredigen.

8 [p] Beter is een weinig met gerechtigheid, dan de veelheid der inkomsten zonder recht.

9 Het hart des menschen overdenkt zijnen weg, maar de HEERE stiert zijnen gang.

10 Waarzegging is op de lippen des konings; zijn mond zal niet overtreden in het gericht.

11 [q] Eene rechte waag en weegschaal zijn des HEEREN; alle weegsteenen des zaks zijn Zijn werk.

12 Het is der koningen gruwel, goddeloosheid te doen; want door gerechtigheid wordt de troon bevestigd.

13 De lippen der gerechtigheid zijn het welgevallen der koningen; en elkeen van hen zal liefhebben dien, die rechte dingen spreekt.

14 [r] De grimmigheid des konings is *als* de boden des doods; maar een wijs man zal die verzoenen.

15 [s] In het licht van des konings aangezicht is leven; en zijn welgevallen is als eene wolk des spaden regens.

16 [t] Hoe veel beter is het wijsheid te bekomen, dan uitgegraven goud! en uitnemender verstand te bekomen, dan zilver!

17 De baan der oprechten is van het kwaad af te wijken; hij behoedt zijne ziel, die zijnen weg bewaart.

18 [u] Hoovaardigheid is vóór de verbreking, en hoogheid des geestes vóór den val.

19 Het is beter nederig van geest te zijn met de zachtmoedigen, dan roof te deelen met de hoovaardigen.

20 Die op het Woord verstandiglijk let, zal het goede vinden; [x] en die op den HEERE vertrouwt, is welgelukzalig.

21 De wijze van hart zal verstandig genoemd worden; en de zoetheid der lippen zal de leering vermeerderen.

22 Het verstand dergenen, die het bezitten, is [y] eene springader des levens; maar de tucht der dwazen is dwaasheid.

23 Het hart eens wijzen maakt zijnen mond verstandig, en zal op zijne lippen de leering vermeerderen.

24 Liefelijke redenen zijn eene honigraat, zoet voor de ziel, en medicijn voor het gebeente.

25 [z] Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods.

26 De ziel des arbeidzamen arbeidt voor zichzelven; want zijn mond buigt zich voor hem.

---

[a] Spr. 11:14. [b] Spr. 2:21, 22; 12:7; 14:11. [c] Spr. 6:18. [d] Spr. 1:19. [e] Ps. 10:17; 34:19; 145:18, 19. [f] Spr. 25:25. [g] Spr. 1:7; 9:10. [h] Spr. 18:12. [i] Vers. 9. Spr. 19:21; 20:24. Jer. 10:23. [k] Spr. 21:2. [l] Ps. 37:5; 55:23. Matth. 6:25. Luk. 12:22. 1 Petr. 5:7. [m] Job 21:30. [n] Spr. 6:17; 8:13. [o] Spr. 11:21. [p] Ps. 37:16. Spr. 15:16. [q] Lev. 19:36. Deut. 25:13, enz. Spr. 11:1; 20:10, 23. [r] Spr. 19:12; 20:2. [s] Spr. 19:12. [t] Job 28:15. Ps. 19:11; 119:72. Spr. 3:14, 15; 8:11, 19. [u] Spr. 11:2; 17:19. [x] Ps. 2:12; 34:9; 125:1. Jes. 30:18. Jer. 17:7. [y] Spr. 13:14. [z] Spr. 14:12.

27 Een Belials man graaft kwaad, en [a] op zijne lippen is als brandend vuur.

28 [b] Een verkeerd man zal krakeel inwerpen, en een oorblazer scheidt den voornaamsten vriend.

29 Een man des gewelds verlokt zijnen naaste, en hij leidt hem in eenen weg, die niet goed is.

30 [c] Hij sluit zijne oogen, om verkeerdheden te bedenken; zijne lippen bijtende, volbrengt hij het kwaad.

31 De grijsheid is eene sierlijke kroon; zij wordt op den weg der gerechtigheid gevonden.

32 De lankmoedige is beter dan de sterke; en die heerscht over zijnen geest, dan die eene stad inneemt.

33 Het lot wordt in den schoot geworpen, maar het geheele beleid daarvan is van den HEERE.

17 EENE [d] droge bete, en rust daarbij, is beter dan een huis vol van geslachte beesten, met twist.

2 Een verstandig knecht zal heerschen over eenen zoon, die beschaamd maakt, en in het midden der broederen zal hij erfenis deelen.

3 [e] De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; [f] maar de HEERE proeft de harten.

4 De boosdoener merkt op de ongerechtige lip; een leugenaar neigt het oor tot de verkeerde tong.

5 [g] Die den arme bespot, smaadt deszelfs Maker; die zich verblijdt in het verderf, zal niet onschuldig zijn.

6 De kroon der ouden zijn de kindskinderen, en der kinderen sieraad zijn hunne vaderen.

7 Eene voortreffelijke lip past eenen dwaze niet, veel min eenen prins eene leugenachtige lip.

8 Het geschenk is in de oogen zijner heeren een aangenaam gesteente; waarhenen het zich zal wenden, zal het wèl gedijen.

9 Die de overtreding toedekt, zoekt liefde; maar die de zaak weder ophaalt, scheidt den voornaamsten vriend.

10 De bestraffing gaat dieper in den verstandige, dan den zot honderdmaal te slaan.

11 Zekerlijk, de wederspannige zoekt het kwaad, maar een wreede bode zal tegen hem gezonden worden.

12 Dat een beer, die van jongen beroofd is, eenen man tegemoet kome, maar niet een zot in zijne dwaasheid.

13 [h] Die kwaad voor goed vergeldt, het kwaad zal van zijn huis niet wijken.

14 [i] Het begin des krakeels is *gelijk* een, die het water opening geeft; daarom verlaat den twist, eer hij zich vermengt.

15 [k] Wie den goddelooze rechtvaardigt, en den rechtvaardige verdoemt, zijn den HEERE een gruwel, ja die beiden.

16 Waarom toch zou in de hand des zots het koopgeld zijn, om wijsheid te koopen, dewijl hij geen verstand heeft?

17 Een vriend heeft te aller tijd lief; en een broeder wordt in de benauwdheid geboren.

18 Een verstandeloos mensch klapt in de hand, zich borg stellende bij zijnen naaste.

19 Die het gekijf liefheeft, heeft de overtreding lief; [l] die zijne deur verhoogt, zoekt verbreking.

20 Wie verdraaid is van hart, zal het goede niet vinden; en die verkeerd is met zijne tong, zal in het kwaad vallen.

21 Wie eenen zot genereert, *die* zal hem tot droefheid zijn; en de vader des dwazen zal zich niet verblijden.

22 [m] Een blij hart zal eene medicijn goed maken, maar een verslagen geest zal het gebeente verdrogen.

23 De goddelooze zal het geschenk uit den schoot nemen, om de paden des rechts te buigen.

24 [n] In het aangezicht des verstandigen is wijsheid, maar de oogen des zots zijn in het einde der aarde.

25 [o] Een zotte zoon is een verdriet voor zijnen vader, en bittere droefheid voor degene, die hem gebaard heeft.

26 Het is niet goed, den rechtvaardige ook te doen boeten, dat de prinsen *iemand* slaan zouden om hetgeen recht is.

27 Wie wetenschap weet, houdt zijne woorden in; *en* een man van verstand is kostelijk van geest.

28 Een dwaas zelfs, die zwijgt, zal wijs geacht worden, *en* die zijne lippen toesluit, verstandig.

18 DIE zich afzondert, tracht naar wat begeerlijks; hij vermengt zich in alle bestendige wijsheid.

2 De zot heeft geenen lust in verstandigheid, maar daarin, dat zijn hart zich ontdekt.

3 Als de goddelooze komt, komt ook de verachting, en met schande versmaadheid.

4 De woorden van den mond eens mans zijn diepe wateren, en de springader der wijsheid is eene uitstortende beek.

5 [p] Het is niet goed, het aangezicht des goddeloozen aan te nemen, om den rechtvaardige in het gericht te buigen.

---

[a] Spr. 12:18. [b] Spr. 15:18; 26:21; 29:22. [c] Spr. 6:13, 14. [d] Spr. 15:17. [e] Spr. 27:21. [f] Jer. 17:10. [g] Spr. 14:31. [h] Deut. 32:35. Spr. 20:22; 24:29. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9. [i] Spr. 20:3. [k] Ex. 23:7. Spr. 24:24. Jes. 5:23. [l] Spr. 16:18. [m] Spr. 15:13. [n] Pred. 2:14; 8:1. [o] Spr. 10:1; 15:20; 19:13. [p] Lev. 19:15. Deut. 1:17; 16:19. Spr. 24:23.

6 De lippen des zots komen in twist, en zijn mond roept naar slagen.

7 De mond des zots [a] is hemzelven eene verstoring, en zijne lippen een [b] strik zijner ziel.

8 [c] De woorden des oorblazers zijn als dergenen, die geslagen zijn, en die dalen in het binnenste des buiks.

9 Ook die zich slap aanstelt in zijn werk, die is een broeder van eenen doorbrenger.

10 De Naam des HEEREN is [d] een sterke toren: de rechtvaardige zal daarhenen loopen, en in een hoog vertrek gesteld worden.

11 [e] Des rijken goed is de stad zijner sterkte, en als een verheven muur in zijne inbeelding.

12 [f] Vóór de verbreking zal des menschen hart zich verheffen, [g] en de nederigheid gaat vóór de eere.

13 Die antwoord geeft, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande.

14 De geest eens mans zal zijne krankheid ondersteunen; maar eenen verslagenen geest, wie zal dien opheffen?

15 Het hart des verstandigen bekomt wetenschap, en het oor der wijzen zoekt wetenschap.

16 De gift des menschen maakt hem ruimte, en zij geleidt hem voor het aangezicht der grooten.

17 Die de eerste is in zijne twistzaak, *schijnt* rechtvaardig te zijn; [h] maar zijn naaste komt, en hij onderzoekt hem.

18 Het lot doet de geschillen ophouden, en maakt scheiding tusschen machtigen.

19 Een broeder is wederspanniger dan eene sterke stad; en de geschillen zijn als een grendel van een paleis.

20 [i] Van de vrucht van ieders mond zal zijn buik verzadigd worden: hij zal verzadigd worden van de inkomst zijner lippen.

21 Dood en leven zijn in het geweld der [k] tong; en een ieder, die ze liefheeft, zal hare vrucht eten.

22 [l] Die eene vrouw gevonden heeft, heeft eene goede zaak gevonden, en hij heeft welgevallen getrokken van den HEERE.

23 De arme spreekt smeekingen, maar de rijke antwoordt harde dingen.

24 Een man, die vrienden heeft, heeft zich vriendelijk te houden; want er is een liefhebber, [m] die meer aankleeft dan een broeder.

19 DE [n] arme, in zijne oprechtheid wandelende, is beter dan de verkeerde van lippen, en die een zot is.

2 Ook is de ziel zonder wetenschap niet goed; en die met de voeten haastig is, zondigt.

3 [o] De dwaasheid des menschen zal zijnen weg verkeeren, en zijn hart zal zich tegen den HEERE vergrammen.

4 [p] Het goed brengt vele vrienden toe, maar de arme wordt van zijnen vriend gescheiden.

5 [q] Een valsch getuige zal niet onschuldig zijn; en die leugenen blaast, zal niet ontkomen.

6 Velen smeeken het aangezicht des prinsen; en een ieder is een vriend dengene, die giften geeft.

7 [r] Al de broeders des armen haten hem; hoeveel te meer gaan zijne vrienden verre van hem! hij loopt hen na *met* woorden, die niets zijn.

8 Die verstand bekomt, heeft zijne ziel lief; hij neemt de verstandigheid waar, om het goede te vinden.

9 [s] Een valsch getuige zal niet onschuldig zijn, en die leugenen blaast, zal vergaan.

10 De weelde staat eenen zot niet wèl; [t] hoeveel te min eenen knecht, te heerschen over vorsten!

11 Het verstand des menschen vertrekt zijnen toorn, en zijn sieraad is de overtreding voorbij te gaan.

12 [u] Des konings gramschap is als het brullen eens jongen leeuws, maar [x] zijn welgevallen is als dauw op het kruid.

13 [y] Een zotte zoon is zijnen vader groote ellende, en [z] het gekijf eener vrouw *als* een gestadig druipen.

14 Huis en goed is eene erve van de vaderen, [aa] maar eene verstandige vrouw is van den HEERE.

15 [bb] Luiheid doet in diepen slaap vallen, [cc] en eene bedriegelijke ziel zal hongeren.

16 Die het [dd] gebod bewaart, bewaart zijne ziel; die zijne wegen veracht, zal sterven.

17 Die zich des armen ontfermt, leent den HEERE; en Hij zal hem Zijne weldaad vergelden.

18 [ee] Tuchtig uwen zoon, als er nog hope is; maar [ff] verhef uwe ziel niet, om hem te dooden.

19 Die groot is van grimmigheid, zal straf dragen; want zoo gij *hem* uitredt, zoo zult gij nog moeten voortvaren.

---

[a] Spr. 10:14; 18:3. [b] Spr. 12:13. [c] Spr. 26:22. [d] 2 Sam. 22:51. Ps. 18:3; 61:4. Spr. 29:25. [e] Spr. 10:15. [f] Spr. 11:2; 16:18. [g] Spr. 15:33. [h] Spr. 25:8. [i] Spr. 12:14; 18:2. [k] Spr. 21:23. Jak. 3:2. [l] Spr. 19:14. [m] Spr. 17:17. [n] Spr. 28:6. [o] Jak. 1:13, 14, 15. [p] Spr. 14:20. [q] Deut. 19:19. Spr. 21:28. [r] Spr. 14:20. [s] Vers. 5. [t] Spr. 30:22. [u] Spr. 16:14; 20:2. [x] Spr. 16:15. [y] Spr. 10:1; 15:20; 17:25. [z] Spr. 21:19; 27:15. [aa] Spr. 18:22. [bb] Spr. 6:9; 20:13. [cc] Spr. 10:4. [dd] Spr. 8:21, 22. Luk. 11:28. [ee] Spr. 13:24; 23:13. [ff] Efez. 6:4.

20 Hoor raad, en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt.

21 In het hart des mans zijn vele gedachten; [a] maar de raad des HEEREN, die zal bestaan.

22 De wensch des menschen is zijne weldadigheid; maar de arme is beter dan een leugenachtig man.

23 De vreeze des HEEREN is ten leven, [b] want men zal verzadigd zijnde vernachten; met het kwaad zal men niet bezocht worden.

24 [c] Een luiaard verbergt de hand in den boezem, en hij zal ze niet weder aan zijnen mond brengen.

25 [d] Sla den spotter, zoo zal de slechte kloekzinnig worden; en bestraf den verstandige, hij zal wetenschap begrijpen.

26 Wie den vader verwoest, *of* de moeder verjaagt, is een zoon, die beschaamd maakt, en schande aandoet.

27 Laat af, mijn zoon! hoorende de tucht, af te dwalen van de redenen der wetenschap.

28 Een Belials getuige bespot het recht, en de mond der goddeloozen slokt de ongerechtigheid in.

29 Gerichten zijn voor de spotters bereid, en slagen voor den rug der zotten.

20 DE wijn is een spotter, de sterke drank is woelachtig: al wie daarin dwaalt, zal niet wijs zijn.

2 [e] De schrik eens konings is als het brullen eens jongen leeuws; die zich tegen hem vergramt, zondigt tegen zijne ziel.

3 [f] Het is eere voor eenen man, van twist af te blijven, maar ieder dwaas zal er zich in mengen.

4 Om den winter zal de luiaard niet ploegen; daarom zal hij bedelen in den oogst, maar er zal niet zijn.

5 [g] De raad in het hart eens mans is *als* diepe wateren, maar een man van verstand zal dien uithalen.

6 Elkeen van de menigte der menschen roept zijne weldadigheid uit, maar wie zal eenen recht trouwen man vinden?

7 De rechtvaardige wandelt steeds in zijne oprechtheid; welgelukzalig zijn zijne kinderen na hem.

8 Een koning, zittende op den troon des gerichts, [h] verstrooit alle kwaad met zijne oogen.

9 [i] Wie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijne zonde?

10 [k] Tweeërlei weegsteen, tweeërlei efa is den HEERE een gruwel, ja die beide.

11 Een jongen zal ook door zijne handelingen zich bekend maken, of zijn werk zuiver, en of het recht zal wezen.

12 [l] Een hoorend oor, en een ziend oog heeft de HEERE gemaakt, ja die beide.

13 [m] Heb den slaap niet lief, opdat gij niet arm wordt; open uwe oogen, verzadig u met brood.

14 Het is kwaad, het is kwaad! zal de kooper zeggen; maar als hij weggegaan is, dan zal hij zich beroemen.

15 Goud is er, en menigte van robijnen; [n] maar de lippen der wetenschap zijn een kostelijk kleinood.

16 [o] Als *iemand voor* eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed, en pand hem voor de onbekenden.

17 [p] Het brood der leugen is den mensch zoet, maar daarna zal zijn mond vol van zandsteentjes worden.

18 Elke gedachte wordt door raad bevestigd: voer daarom oorlog met wijze raadslagen.

19 [q] Die *als* een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke: vermeng u dan niet met hem, die met zijne lippen verlokt.

20 [r] Wie zijnen vader of zijne moeder vloekt, diens lamp zal uitgebluscht worden in zwarte duisternis.

21 Als eene erfenis in het eerste [s] verhaast wordt, zoo zal haar laatste niet gezegend worden.

22 [t] Zeg niet: Ik zal het kwaad vergelden; wacht op den HEERE, en Hij zal u verlossen.

23 [u] Tweeërlei weegsteen is den HEERE een gruwel, en de bedriegelijke weegschaal is niet goed.

24 [x] De treden des mans zijn van den HEERE: [y] hoe zou dan een mensch zijnen weg verstaan?

25 Het is een strik des menschen, dat hij het heilige verslindt, en na *gedane* geloften, onderzoek te doen.

26 Een wijs koning verstrooit de goddeloozen, en hij brengt het rad over hen.

27 De ziel des menschen is eene lamp des HEEREN, doorzoekende al de binnenkameren des buiks.

28 Weldadigheid en waarheid bewaren den koning, en door weldadigheid ondersteunt hij zijnen troon.

29 Der jongelingen sieraad is hunne kracht, en [z] der ouden heerlijkheid is de grijsheid.

---

[a] Job 23:13. Ps. 33:11; 115:3. Jes. 46:10. [b] Ps. 34:10. [c] Spr. 26:15. [d] Spr. 21:11. [e] Spr. 16:14; 19:12. [f] Spr. 17:14. [g] Spr. 18:4. [h] Vers. 26. [i] 1 Kon. 8:46. Job 14:4. Ps. 51:7. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8. [k] Deut. 25:13. Spr. 11:1. Vers. 23. [l] Ex. 4:11. Ps. 94:9. [m] Spr. 19:15. [n] Spr. 3:14, 15. [o] Spr. 11:15; 27:13. [p] Spr. 9:17. [q] Spr. 11:13. [r] Ex. 21:17. Lev. 20:9. Deut. 27:16. Matth. 15:4. [s] Spr. 13:11; 28:20. [t] Deut. 32:35. Spr. 17:13; 24:29. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9. [u] Vers. 10. [x] Job 31:4. Ps. 37:23; 139:2, 3. [y] Jer. 10:23. [z] Spr. 16:31.

30 Gezwellen der wonde zijn in den booze eene zuivering, mitsgaders [a] de slagen van het binnenste des buiks.

21 DES konings hart is in de hand des HEEREN *als* waterbeken: Hij neigt het tot al, wat Hij wil.

2 [b] Alle weg des menschen is recht in zijne oogen, maar de HEERE weegt de harten.

3 [c] Gerechtigheid en recht te doen, is bij den HEERE uitgelezener dan offer.

4 Hoogheid der oogen, en trotschheid des harten, *en* de ploeging der goddeloozen, zijn zonde.

5 [d] De gedachten des vlijtigen zijn alleen tot overschot; maar van een' ieder, die haastig is, alleen tot gebrek.

6 [e] Te arbeiden om schatten met eene valsche tong, is eene voortgedrevene ijdelheid dergenen, die den dood zoeken.

7 De verwoesting der goddeloozen zal hen doorsnijden, omdat zij weigeren recht te doen.

8 De weg des menschen is gansch verkeerd en vreemd, maar het werk des zuiveren is recht.

9 [f] Het is beter te wonen op eenen hoek van het dak, dan met eene kijfachtige huisvrouw, en dat *in* een huis van gezelschap.

10 De ziel des goddeloozen begeert het kwaad; zijn naaste krijgt geene genade in zijne oogen.

11 [g] Als men den spotter straft, wordt de slechte wijs; en als men den wijze onderricht, neemt hij wetenschap aan.

12 De rechtvaardige let verstandiglijk op des goddeloozen huis, als *God* de goddeloozen in het kwaad stort.

13 Die zijn oor stopt voor het geschrei des armen, die zal ook roepen, en niet verhoord worden.

14 [h] Eene gift in het verborgene houdt den toorn onder, en een geschenk in den schoot de sterke grimmigheid.

15 Het is den rechtvaardige eene blijdschap, recht te doen, maar voor de werkers der ongerechtigheid is het verschrikking.

16 Een mensch, die van den weg des verstands afdwaalt, zal in de gemeente der dooden rusten.

17 Die blijdschap liefheeft, die zal gebrek lijden; die wijn en olie liefheeft, zal niet rijk worden.

18 [i] De goddelooze is een rantsoen voor den rechtvaardige, en de trouwelooze voor de oprechten.

19 [k] Het is beter te wonen in een woest land, dan bij eene zeer kijfachtige en toornige huisvrouw.

20 In des wijzen woning is een gewenschte schat, en olie; maar een zot mensch verslindt zulks.

21 Die rechtvaardigheid en weldadigheid najaagt, zal het leven, rechtvaardigheid en eere vinden.

22 De wijze beklimt de stad der geweldigen, en werpt de sterkte huns vertrouwens neder.

23 [l] Die zijnen mond en zijne tong bewaart, bewaart zijne ziel van benauwdheden.

24 Die een hoovaardig pocher is, zijn naam is spotter: hij gaat met hoovaardige verbolgenheid te werk.

25 De begeerte des luiaards zal hem dooden, want zijne handen weigeren te werken.

26 Den ganschen dag begeert hij begeerlijke dingen; maar [m] de rechtvaardige zal geven, en niet inhouden.

27 [n] Het offer der goddeloozen is een gruwel: hoeveel te meer, als zij het met een schandelijk voornemen brengen!

28 [o] Een leugenachtig getuige zal vergaan; en een man, die hoort zal spreken tot overwinning.

29 Een goddeloos man sterkt zich in zijn aangezicht; maar de oprechte, die maakt zijnen weg vast.

30 Er is geene wijsheid, en er is geen verstand, en er is geen raad tegen den HEERE.

31 [p] Het paard wordt bereid tegen den dag des strijds, maar de overwinning is des HEEREN.

22 DE [q] naam is uitgelezener dan groote rijkdom, de goede gunst dan zilver en dan goud.

2 [r] Rijken en armen ontmoeten elkander: de HEERE heeft ze allen gemaakt.

3 [s] Een kloekzinnig mensch ziet het kwaad, en verbergt zich; maar de slechten gaan henen door, en worden gestraft.

4 Het loon der nederigheid, *met* de vreeze des HEEREN, is rijkdom, en eere en leven.

5 Doornen *en* strikken zijn in den weg des verkeerden; die zijne ziel bewaart, zal zich verre van die maken.

6 Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.

7 De rijke heerscht over de armen; en die ontleent, is des leeners knecht.

---

[a] Spr. 10:13. [b] Spr. 16:2. [c] 1 Sam. 15:22. Ps. 50:8, 14. Jes. 1:11, 16. Hos. 6:6.
[d] Spr. 10:4; 13:4. [e] Spr. 10:2, 4; 13:11. [f] Vers. 19. Spr. 25:24; 27:15. [g] Spr. 19:25.
[h] Spr. 17:8; 18:16. [i] Spr. 11:8. [k] Vers. 9. Spr. 25:24. [l] Spr. 18:21. [m] Ps. 37:26.
[n] Spr. 15:8. Jes. 1:13. Jer. 6:20. Amos 5:21. [o] Spr. 19:5, 9. [p] Ps. 33:17. [q] Pred. 7:1.
[r] Spr. 29:13. [s] Spr. 27:12.

a Die onrecht zaait, zal moeite maaien;
de roede zijner verbolgenheid zal een
ıde nemen.
b Die goed van oog is, die zal gezegend
rden; want hij heeft van zijn brood
n armen gegeven.
) Drijf den spotter uit, en het gekijf
weggaan, en het geschil met de
ıande zal ophouden.
. c Die de reinheid des harten liefheeft,
ıns lippen aangenaam zijn, diens
end is de koning.
! De oogen des HEEREN bewaren de
tenschap, maar de zaken des trouwe-
ızen zal Hij omkeeren.
3 d De luiaard zegt: Er is een leeuw
iten; ik mocht op het midden der stra-
ı gedood worden!
ŀ e De mond der vreemde vrouwen is
ıe diepe gracht; op welken de HEERE
:gramd is, zal daarin vallen.
5 f De dwaasheid is in het hart des
ıgen gebonden: de roede der tucht zal
verre van hem wegdoen.
3 g Die den arme verdrukt, om het zijne
vermeerderen, *en* den rijke geeft, *komt*
zerlijk tot gebrek.

rte zedelessen over verschillende onderwerpen.

' NEIG uw oor, en hoor de woorden
r wijzen, en stel uw hart tot mijne
tenschap;
3 Want het is liefelijk, als gij die in
binnenste bewaart: zij zullen samen
uwe lippen gepast worden.
) Opdat uw vertrouwen op den HEERE
, maak ik u *die* heden bekend: gij ook
ıak ze bekend.
) Heb ik u niet heerlijke dingen ge-
ıreven van allerlei raad en wetenschap,
. Om u bekend te maken de zekerheid
ı de redenen der waarheid; opdat gij
lenen der waarheid antwoorden moogt
ıgenen, die u zenden?
!. h Beroof den arme niet, omdat hij
n is, en i verbrijzel den ellendige niet
de poort;
; k Want de HEERE zal hunne twist-
ık twisten, en Hij l zal dengenen, die
n berooven, de ziel rooven.
: Vergezelschap u niet met eenen
ımmoedige, en ga niet om met een
ır grimmig man;
; Opdat gij zijne paden niet leert, en
ıen strik over uwe ziel haalt.
; l Wees niet onder degenen, die in de
nd klappen; onder degenen, die voor
ıulden borg zijn;

27 Zoo gij niet hadt om te betalen,
m waarom zou men uw bed van onder u
wegnemen?
28 n Zet de oude palen niet terug, die
uwe vaderen gemaakt hebben.
29 Hebt gij eenen man gezien, die vaar-
dig in zijn werk is? hij zal voor het aan-
gezicht der koningen gesteld worden;
voor het aangezicht der ongeachte lieden
zal hij niet gesteld worden.

23 ALS gij aangezeten zult zijn om
met een' heerscher te eten, zoo zult
gij scherpelijk letten op dengene, die
voor uw aangezicht is;
2 En zet een mes aan uwe keel, indien
gij een gulzig mensch zijt:
3 Laat u niet gelusten zijner smakelijke
spijzen, want het is een leugenachtig
brood.
4 Vermoei u niet om rijk te worden; sta
af van uw vernuft.
5 Zult gij uwe oogen laten vliegen op
hetgeen niets is? want het zal zich gewis-
selijk vleugelen maken, gelijk een arend,
die naar den hemel vliegt.
6 Eet het brood niet desgenen, die boos
is van oog, en wees niet belust op zijne
smakelijke spijzen;
7 Want gelijk hij bedacht heeft in zijne
ziel, alzoo zal hij tot u zeggen: Eet en
drink! maar zijn hart is niet met u;
8 Uwe bete, die gij gegeten hebt, zoudt
gij uitspuwen, en gij zoudt uwe liefe-
lijke woorden verderven.
9 o Spreek niet voor het oor van een'
zot, want hij zou het verstand uwer
woorden verachten.
10 p Zet de oude palen niet terug, en
kom op de akkers der weezen niet;
11 Want hun Verlosser is sterk: Die zal
hunne twistzaak tegen u twisten.
12 Begeef uw hart tot de tucht, en uwe
ooren tot de redenen der wetenschap.
13 q Weer de tucht van den jongen niet:
als gij hem met de roede zult slaan, zal
hij niet sterven;
14 Gij zult hem met de roede slaan, en
zijne ziel van de hel redden.
15 Mijn zoon! zoo uw hart wijs is, mijn
hart zal blijde zijn, ja ik;
16 En mijne nieren zullen van vreugde
opspringen, als uwe lippen billijkheden
spreken zullen.
17 r Uw hart zij niet nijdig over de zon-
daren, maar wees ten allen dage in de
vreeze des HEEREN;
18 s Want zekerlijk, er is eene beloo-
ning, en uwe verwachting zal niet afge-
sneden worden.

· Job 4:8. Hos. 10:13. b 2 Kor. 9:6. c Ps. 101:6. d Spr. 26:13. e Spr. 2:16;
; 7:5; 23:27. f Spr. 13:24; 19:18; 23:14; 29:15, 17. g Spr. 14:31; 17:5. h Zach. 7:10.
x. 23:6. Job 31:13. Ps. 82:3, 4. k Ex. 22:22, 23. Ps. 10:18. l Spr. 6:1; 11:15.
Spr. 20:16. n Deut. 19:14; 27:17. Spr. 23:10. o Spr. 9:8. Matth. 7:6. p Spr. 22:28.
pr. 13:24; 19:18; 22:15; 29:15, 17. r Ps. 37:1; 73:3. Spr. 24:1. s Spr. 24:14.

19 Hoor gij, mijn zoon! en word wijs, en richt uw hart op den weg.

20 [a] Zijt niet onder de wijnzuipers, noch onder de vleeschvreters;

21 Want een zuiper en vraat zal arm worden, en de sluimering doet verscheurde kleederen dragen.

22 [b] Hoor naar uwen vader, die u gewonnen heeft; en veracht uwe moeder niet, als zij oud geworden is.

23 [c] Koop de waarheid, en verkoop ze niet, *mitsgaders* wijsheid, en tucht en verstand.

24 [d] De vader des rechtvaardigen zal zich zeer verheugen; en die eenen wijzen *zoon* gewint, zal zich over hem verblijden.

25 Laat uwen vader zich verblijden, ook uwe moeder; en laat haar zich verheugen, die u gebaard heeft.

26 Mijn zoon! geef mij uw hart, en laat uwe oogen mijne wegen bewaren:

27 [e] Want eene hoer is eene diepe gracht, en eene vreemde vrouw is een enge put;

28 Ook loert zij als een roover, en zij vermenigvuldigt de trouweloozen onder de menschen.

29 Bij wien is wee? bij wien och arme? bij wien gekijf? bij wien het geklag? bij wien wonden zonder oorzaak? bij wien de roodheid der oogen?

30 [f] Bij degenen, die bij den wijn vertoeven; bij degenen, die komen om gemengden drank na te zoeken.

31 Zie den wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in den beker zijne verf geeft, *als* hij recht opgaat:

32 *In* zijn einde zal hij als eene slang bijten, en steken als eene adder.

33 Uwe oogen zullen naar vreemde vrouwen zien, en uw hart zal verkeerdheden spreken;

34 En gij zult zijn, gelijk een, die in het hart van de zee slaapt; en gelijk een, die in het opperste van den mast slaapt.

35 Men heeft mij geslagen, *zult gij zeggen*, ik ben niet ziek geweest; men heeft mij gebeukt, ik heb het niet gevoeld; wanneer zal ik opwaken? ik zal hem nog meer zoeken!

24 ZIJT [g] niet nijdig over de booze lieden en laat u niet gelusten om bij hen te zijn;

2 Want hun hart bedenkt verwoesting, [h] en hunne lippen spreken moeite.

3 Door wijsheid wordt een huis gebouwd, en door verstandigheid bevestigd;

4 En door wetenschap worden de binnenkameren vervuld met alle kostelijk en liefelijk goed.

5 [i] Een wijs man is sterk, en een man van wetenschap maakt de kracht vast;

6 [k] Want door wijze raadslagen zult gij voor u den krijg voeren, en in de veelheid der raadgevers is de overwinning.

7 [l] Alle wijsheid is voor den dwaze te hoog; hij zal in de poort zijnen mond niet opendoen.

8 Die denkt om kwaad te doen, dien zal men eenen meester van schandelijke verdichtselen noemen.

9 De gedachte der dwaasheid is zonde, en een spotter is den mensch een gruwel.

10 Vertoont gij u slap ten dage der benauwdheid, uwe kracht is nauw.

11 [m] Red degenen, die ter dood gegrepen zijn; want zij wankelen ter dooding, zoo gij u onthoudt.

12 Wanneer gij zegt: Ziet, wij weten dat niet; zal Hij, Die de harten weegt, *dat* niet merken? en Die uwe ziel gadeslaat, zal Hij het niet weten? [n] want Hij zal den mensch vergelden naar zijn werk.

13 Eet honig, mijn zoon! want hij is goed, en honigzeem is zoet voor uw gehemelte:

14 [o] Zoodanig is de kennis der wijsheid voor uwe ziel; als gij ze vindt, [p] zoo zal er belooning wezen, en uwe verwachting zal niet afgesneden worden.

15 Loer niet, o goddelooze! op de woning des rechtvaardigen; verwoest zijne legerplaats niet:

16 Want de rechtvaardige zal [q] zevenmaal vallen, en opstaan; maar [r] de goddeloozen zullen in het kwaad nederstruikelen.

17 [s] Verblijd u niet, als uw vijand valt; en als hij nederstruikelt, laat uw hart zich niet verheugen:

18 Opdat de HEERE het niet zie, en het kwaad zij in Zijne oogen, en Hij Zijnen toorn van hem afkeere.

19 [t] Ontsteek u niet over de boosdoeners; zijt niet nijdig over de goddeloozen:

20 Want de kwade zal geene belooning hebben; [u] de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden.

21 Mijn zoon! vrees den HEERE en den koning; vermeng u niet met hen, die naar verandering staan:

22 Want hun verderf zal haastiglijk ontstaan; en wie weet hun beider ondergang?

23 Deze *spreuken* zijn ook van de wij-

---

[a] Jes. 5:22. Luk. 21:34. Rom. 13:13. Efez. 5:18. [b] Spr. 1:8. [c] Spr. 4:7. [d] Spr. 10:1; 15:20. [e] Spr. 22:14. [f] Jes. 5:11, 22. [g] Ps. 37:1. Spr. 3:31; 23:17. [h] Ps. 10:7. [i] Spr. 21:22. [k] Spr. 11:14; 15:22; 20:18. [l] Spr. 14:6. [m] Ps. 82:4. [n] Job 34:11. Ps. 62:13. Jer. 32:19. Rom. 2:6. Openb. 22:12. [o] Ps. 19:11; 119:103. [p] Spr. 23:18. [q] Job 5:19. Ps. 34:20. [r] Amos 5:2; 8:14. [s] Job 31:29. Spr. 17:5. [t] Ps. 37:1; 73:3. Spr. 3:31; 23:17; vers. 1. [u] Job 18:5, 6. Spr. 13:9; 20:20.

zen. [a] Het aangezicht in het gericht te
kennen, is niet goed.
24 [b] Die tot den goddelooze zegt : Gij zijt
rechtvaardig ; dien zullen de volken ver-
vloeken, de natiën zullen hem gram
zijn ;
25 Maar voor degenen, die *hem* bestraf-
fen, zal liefelijkheid zijn ; en de zegen des
goeds zal op hen komen.
26 Men zal de lippen kussen desgenen,
die rechte woorden antwoordt.
27 Beschik uw werk daarbuiten, en be-
reid het voor u op den akker, en bouw
daarna uw huis.
28 Wees niet zonder oorzaak getuige te-
gen uwen naaste ; want zoudt gij verleiden
met uwe lip?
29 [c] Zeg niet : Gelijk als hij mij gedaan
heeft, zoo zal ik hem doen ; ik zal een'
ieder vergelden naar zijn werk.
30 Ik ging voorbij den akker eens lui-
aards, en voorbij den wijngaard van een'
verstandeloos mensch ;
31 En ziet, hij was gansch opgeschoten
van distelen ; zijne gedaante was *met* ne-
telen bedekt, en zijn steenen scheidsmuur
was afgebroken.
32 Als ik dat aanschouwde, nam ik het
ter harte ; ik zag het, *en* nam onderwij-
zing aan :
33 [d] Een weinig slapens, een weinig slui-
merens, een weinig handvouwens, al ne-
derliggende ;
34 Zoo zal uwe armoede *u* overkomen
als een wandelaar, en uw velerlei gebrek
als een gewapend man.

Andere spreuken van Salomo, verzameld uit den tijd van Hizkia.

25 DIT zijn ook spreuken van Sálomo,
die de mannen van Hizkía, den
koning van Juda, uitgeschreven hebben.
2 Het is Gods eere eene [e] zaak te ver-
bergen ; maar de eere der koningen eene
zaak te doorgronden.
3 Aan de hoogte des hemels, en aan de
diepte der aarde, en *aan* het hart der ko-
ningen is geene doorgronding.
4 Doe het schuim van het zilver weg, en
er zal een vat voor den smelter uitkomen ;
5 [f] Doe den goddelooze weg van het aan-
gezicht des konings, en [g] zijn troon zal
door gerechtigheid bevestigd worden.
6 Praal niet voor het aangezicht des ko-
nings, en sta niet in de plaats der grooten ;
7 Want het is beter, dat men tot u
zegge : [h] Kom hier bovenaan ! dan dat
men u vernedere voor het aangezicht eens
prinsen, dien uwe oogen gezien hebben.
8 [i] Vaar niet haastiglijk voort om te
twisten, opdat gij misschien in het laatste
daarvan niet wat doet, als uw naaste u
zou mogen beschaamd hebben.
9 Twist uwe twistzaak met uwen naaste,
maar openbaar het heimelijke van een'
ander niet ;
10 Opdat degene, die het hoort, u niet
smade ; want uw kwaad gerucht zou niet
afgekeerd worden.
11 Eene rede, op zijn pas gesproken, is
als gouden appelen in zilveren gebeelde
schalen.
12 Een wijs bestraffer bij een hoorend
oor, is een gouden oorsiersel, en een hals-
sieraad van het fijnste goud.
13 [k] Een trouw gezant is dengenen, die
hem zenden, als de koude der sneeuw ten
dage des oogstes ; want hij verkwikt zijns
heeren ziel.
14 Een man, die zichzelven beroemt over
eene valsche gift, is *als* wolken en wind,
waar geen regen bij is.
15 [l] Een overste wordt door lankmoe-
digheid overreed, en eene zachte tong
breekt het gebeente.
16 Hebt gij honig gevonden, eet dat u
genoeg is ; opdat gij misschien daarvan
niet zat wordet, en dien uitspuwet.
17 Spaar uwen voet van het huis uws
naasten, opdat hij niet zat van u worde,
en u hate.
18 Een man, tegen zijnen naaste een
valsch getuigenis sprekende, is [m] een ha-
mer, en zwaard en scherpe pijl.
19 Het vertrouwen op eenen trouwe-
looze, ten dage der benauwdheid, is *als*
een gebroken tand en verstuikte voet.
20 [n] Die liedekens zingt bij een treurig
hart, is gelijk hij, die een kleed aflegt ten
dage der koude, *en als* edik op salpeter.
21 [o] Indien dengene, [p] die u haat, hon-
gert, geef hem brood te eten ; en zoo hij
dorstig is, geef hem water te drinken :
22 Want gij zult vurige kolen op zijn
hoofd hoopen, en de HEERE zal het u ver-
gelden.
23 De noordenwind verdrijft den regen,
en een vergramd aangezicht de verbor-
gene tong.
24 [q] Het is beter te wonen op eenen hoek
van het dak, dan met eene kijfachtige
huisvrouw, en dat in een huis van gezel-
schap.
25 Eene goede tijding uit een vèr land is
als koud water op eene vermoeide ziel.
26 De rechtvaardige, wankelende voor
het aangezicht des goddeloozen, is eene
beroerde fontein, en verdorven springa-
der.
27 Veel honigs te eten is niet goed ;

[a] Ex. 23:3, 6. Lev. 19:15. Deut. 1:17 ; 16:19. Spr. 18:5 ; 28:21. Joh. 7:24. Jak. 2:1.
[b] Spr. 17:15. Jes. 5:23. [c] Rom. 12:17, 19. [d] Spr. 6:10, 11. [e] Rom. 11:33. [f] Spr. 20:8.
[g] Spr. 20:28. [h] Luk. 14:7, 8, 9, enz. [i] Spr. 18:17. [k] Spr. 13:17. [l] Spr. 15:1 ; 16:14.
[m] Ps. 11:2 ; 57:5 ; 59:8 ; 120:4. Spr. 12:18. [n] Rom. 12:15. [o] Rom. 12:20. [p] Ex. 23:4, 5.
[q] Spr. 21:9, 19.

maar de onderzoeking van de heerlijkheid
van zulke dingen is eere.
28 [a] Een man, die zijnen geest niet wederhouden
kan, is eene opengebrokene
stad zonder muur.

26 GELIJK de sneeuw in den zomer,
en gelijk de regen in den oogst,
alzoo past den zot de eere niet.
2 Gelijk eene musch is tot wegzweven,
gelijk eene zwaluw tot vervliegen, alzoo
zal een vloek, die zonder oorzaak is, niet
komen.
3 [b] Eene zweep is voor het paard, een
toom voor den ezel, en [c] eene roede voor
den rug der zotten.
4 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid
niet, opdat gij ook hem niet gelijk
wordet.
5 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid,
opdat hij in zijne oogen niet wijs
zij.
6 Hij snijdt *zich* de voeten af, *en* drinkt
geweld, die boodschappen zendt door de
hand van eenen zot.
7 Hef de beenen van den kreupele op;
alzoo is eene spreuk in den mond der
zotten.
8 Gelijk hij, die een *edel*gesteente in
eenen slinger bindt, alzoo is hij, die den
zot eere geeft.
9 *Gelijk* een doorn gaat in de hand eens
dronkaards, alzoo is eene spreuk in den
mond der zotten.
10 De grooten doen een' iegelijk verdriet
aan, en huren de zotten, en huren de overtreders.
11 [d] Gelijk een hond tot zijn uitspuwsel
wederkeert, *alzoo* herneemt de zot zijne
dwaasheid.
12 Hebt gij eenen man gezien, die wijs
in zijne oogen is? [e] van eenen zot is meer
verwachting dan van hem.
13 [f] De luiaard zegt: Er is een felle
leeuw op den weg, een leeuw is op de
straten!
14 Eene deur keert om op hare herre;
alzoo de luiaard op zijn bed.
15 [g] De luiaard verbergt zijne hand in
den boezem; hij is te moede, om die
weder tot zijnen mond te brengen.
16 De luiaard is wijzer in zijne oogen,
dan zeven, die *met* rede antwoorden.
17 De voorbijgaande, die zich vertoornt
in eenen twist, *die* hem niet aangaat, is
gelijk die eenen hond bij de ooren
grijpt.
18 Gelijk een, die zich veinst te razen,
die vuursprankelen, pijlen en doodelijke
dingen werpt,
19 Alzoo is een man, die zijnen naaste
bedriegt, en zegt: Jok ik er niet mede?
20 Als er geen hout is, gaat het vuur uit;
[h] en als er geen oorblazer is, wordt het
gekijf gestild.
21 De doove kool is om de vurige kool,
en het hout om het vuur; alzoo is een
[i] kijfachtig man, om twist te ontsteken.
22 [k] De woorden des oorblazers zijn als
dergenen, die geslagen zijn, en die dalen
in het binnenste des buiks.
23 Brandende lippen, en een boos hart,
zijn *als* eene potscherf met schuim van
zilver overtogen.
24 Die haat draagt, gelaat zich vreemd
met zijne lippen; maar in zijn binnenste
stelt hij bedrog aan.
25 Als hij met zijne stem smeekt, geloof
hem niet; want zeven gruwelen zijn in
zijn hart.
26 *Wiens* haat door bedrog bedekt is,
diens boosheid zal in de gemeente geopenbaard
worden.
27 [l] Die eenen kuil graaft, zal er in vallen;
en die eenen steen wentelt, op hem
zal hij wederkeeren.
28 Eene valsche tong haat degenen, die
zij verbrijzelt; en een gladde mond maakt
omstooting.

27 BEROEM [m] u niet over den dag
van morgen; want gij weet niet,
wat de dag zal baren.
2 Laat eenen vreemde u prijzen, en niet
uwen mond; eenen onbekende, en niet
uwe lippen.
3 Een steen is zwaar, en het zand gewichtig;
maar de toornigheid des dwazen
is zwaarder dan die beide.
4 Grimmigheid en overlooping van toorn
is wreedheid, maar wie zal voor nijdigheid
bestaan?
5 Openbare bestraffing is beter dan verborgene
liefde.
6 De wonden des liefhebbers zijn getrouw,
maar de kussingen des haters zijn
af te bidden.
7 Eene verzadigde ziel vertreedt het honigzeem,
maar aan eene hongerige ziel
is alle bitter zoet.
8 Gelijk een vogel is, die uit zijn nest
omdoolt, alzoo is een man, die omdoolt
uit zijne plaats.
9 Olie en reukwerk verblijdt het hart;
alzoo is de zoetigheid van iemands vriend,
wegens den raad der ziel.
10 [n] Verlaat uwen vriend, noch den
vriend uws vaders niet; en ga ten huize
uws broeders niet op den dag van uwen
tegenspoed. Beter is een gebuur, die
nabij is, dan een broeder, die verre is.
11 Zijt wijs, mijn zoon! en verblijd
mijn hart; opdat ik mijnen smader wat
te antwoorden heb.

---

[a] Spr. 16:32. [b] Ps. 32:9, 10. [c] Spr. 10:13. [d] 2 Petr. 2:22. [e] Spr. 29:20.
[f] Spr. 22:13. [g] Spr. 19:24. [h] Spr. 22:10. [i] Spr. 15:18; 29:12. [k] Spr. 18:18.
[l] Ps. 7:16; 9:16; 10:2; 57:7. Pred. 10:8. [m] Jak. 4:13, 14. [n] Spr. 17:17; 18:24.

12 [a]De kloekzinnige ziet het kwaad, *en* verbergt zich; de slechten gaan henen door, *en* worden gestraft.
13 [b]Als *iemand* voor eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed, en pand hem voor eene onbekende *vrouw.*
14 Die zijnen vriend zegent met luider stem, zich des morgens vroeg opmakende, het zal hem tot eenen vloek gerekend worden.
15 [c]Eene gedurige druiping ten dage des slagregens en eene kijfachtige huisvrouw zijn even gelijk:
16 Elkeen die haar verbergt, zou den wind verbergen, en de olie zijner rechterhand, *die* roept.
17 IJzer scherpt men met ijzer; alzoo scherpt een man het aangezicht zijns naasten.
18 Die den vijgeboom bewaart, zal zijne vrucht eten; en die zijnen heer waarneemt, zal geëerd worden.
19 Gelijk *in het* water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzoo is des menschen hart tegen den mensch.
20 De hel en het verderf worden niet verzadigd; alzoo worden [d]de oogen des menschen niet verzadigd.
21 De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; alzoo is een man naar zijnen lof *te proeven.*
22 Al stiet gij den dwaas in eenen mortier met eenen stamper, in het midden van het gestooten graan, zijne dwaasheid zou van hem niet afwijken.
23 Zijt naarstig, om het aangezicht uwer schapen te kennen; zet uw hart op de kudden:
24 Want de schat is niet tot in eeuwigheid; of zal de kroon van geslacht tot geslacht zijn?
25 Als het gras zich openbaart, en de grasscheuten gezien worden, laat de kruiden der bergen verzameld worden.
26 De lammeren zullen [e]zijn tot uwe kleeding, en de bokken de prijs des velds;
27 Daartoe zult gij genoegzaamheid van geitenmelk *hebben* tot uwe spijze, tot spijze van uw huis, en leeftocht uwer maagden.

28 DE [f]goddeloozen vlieden, waar geen vervolger is; maar elk rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw.
2 Om de overtreding des lands zijn deszelfs vorsten vele; maar om verstandige *en* wetende menschen zal insgelijks verlenging wezen.
3 Een arm man, die de geringen verdrukt, is een wegvagende regen, zoodat er geen brood zij.
4 Die de wet verlaten, prijzen de goddeloozen; maar die de wet bewaren, mengen zich *in strijd* tegen hen.
5 De kwade lieden verstaan het recht niet; maar die den HEERE zoeken, verstaan alles.
6 [g]De arme, wandelende in zijne oprechtheid, is beter, dan die verkeerd is van wegen, al is hij rijk.
7 [h]Die de wet bewaart, is een verstandig zoon; maar die der vraten metgezel is, beschaamt zijnen vader.
8 Die zijn goed vermeerdert met woeker en met overwinst, vergadert dat voor dengene, die zich des armen ontfermt.
9 Die zijn oor afwendt van de wet te hooren, diens gebed zelfs zal een gruwel zijn.
10 Die de oprechten doet dwalen op eenen kwaden weg, [i]zal zelf in zijne gracht vallen; maar de vromen zullen het goede beërven.
11 Een rijk man is wijs in zijne oogen; maar de arme, die verstandig is, doorzoekt hem.
12 [k]Als de rechtvaardigen opspringen van vreugde, is er groote heerlijkheid; [l]maar als de goddeloozen opkomen, wordt de mensch nauw gezocht.
13 Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar [m]die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.
14 Welgelukzalig is de mensch, die gedurig vreest; maar die zijn hart verhardt, zal in het kwaad vallen.
15 De goddelooze, heerschende over een arm volk, is een brullende leeuw, en een beer, die ginds en weder loopt.
16 Een vorst, die aan alle verstand gebrek heeft, is ook veelvoudig in verdrukkingen; *maar* die de gierigheid haat, zal de dagen verlengen.
17 Een mensch, gedrukt om het bloed eener ziel, zal naar den kuil toevlieden; men ondersteune hem niet!
18 Die oprecht wandelt, zal behouden worden; maar die zich verkeerdelijk gedraagt in twee wegen, zal in den eenen vallen.
19 Die zijn land bouwt, zal met brood verzadigd worden; maar die ijdele *menschen* volgt, zal met armoede verzadigd worden.
20 Een gansch getrouw man zal veelvoudig zijn in zegeningen; [n]maar die haastig is, om rijk te worden, zal niet onschuldig wezen.
21 [o]De aangezichten te kennen, is niet goed; want een man zal om een stuk broods overtreden.

[a] Spr. 22:3. [b] Spr. 6:1, 2; 11:15; 17:18; 20:16. [c] Spr. 19:13. [d] Pred. 1:8. [e] 1 Tim. 6:8. [f] Lev. 26:36. Deut. 28:28. Jes. 57:21. [g] Spr. 19:1. [h] Spr. 29:3. [i] Spr. 26:27. [k] Spr. 11:10, 11. [l] Vers. 28. [m] Ps. 32:3, 5. 1 Joh. 1:9, 10. [n] Spr. 13:11; 20:21; 28:4. [o] Spr. 18:5; 24:23

22 Die zich haast naar goed, is een man van een boos oog; maar hij weet niet, dat het gebrek hem overkomen zal.

23 Die eenen mensch bestraft, zal achterna gunst vinden, meer dan die met de tong vleit.

24 Wie zijnen vader of zijne moeder berooft, en zegt: Het is geene overtreding; die is des verdervenden mans gezel.

25 [a]Die grootmoedig is, verwekt gekijf; maar die op den HEERE vertrouwt, zal vet worden.

26 Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot; maar die in wijsheid wandelt, die zal ontkomen.

27 [b]Die den armen geeft, zal geen gebrek hebben; maar die zijne oogen verbergt, zal veel vervloekt worden.

28 [c]Als de goddeloozen opkomen, verbergt zich de mensch; maar als zij omkomen, vermenigvuldigen de rechtvaardigen.

29 EEN man, die, dikwijls bestraft zijnde, den nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zoodat er geen genezen aan zij.

2 [d]Als de rechtvaardigen groot worden, verblijdt zich het volk; maar als de goddelooze heerscht, zucht het volk.

3 [e]Een man, die de wijsheid bemint, verblijdt zijnen vader; [f]maar die een metgezel der hoeren is, brengt het goed door.

4 Een koning houdt het land staande door het recht; maar een, die tot geschenken genegen is, verstoort het.

5 Een man, die zijnen naaste vleit, spreidt een net uit voor deszelfs gangen.

6 In de overtreding eens boozen mans is een strik; maar de rechtvaardige juicht, en is blijde.

7 [g]De rechtvaardige neemt kennis van de rechtzaak der armen, *maar* de goddelooze begrijpt de wetenschap niet.

8 Spotdrijvende lieden blazen eene stad aan *brand*, maar de wijzen keeren den toorn af.

9 Een wijs man, met een dwaas man in rechten zich begeven hebbende, hetzij dat hij beroerd is of lacht, zoo is er toch geene rust.

10 Bloedgierige lieden haten den vrome, maar de oprechten zoeken zijne ziel.

11 [h]Een zot laat zijnen ganschen geest uit, maar de wijze wederhoudt dien achterwaarts.

12 Een heerscher, die op leugentaal acht geeft, al zijne dienaars zijn goddeloos.

13 [i]De arme en de bedrieger ontmoeten elkander; de HEERE verlicht hun beider oogen.

14 [k]Een koning, die de armen in trouw recht doet, diens troon zal in eeuwigheid bevestigd worden.

15 De [l]roede, en de bestraffing geeft wijsheid; [m]maar een kind, dat *aan zich zelf* gelaten is, beschaamt zijne moeder.

16 Als de goddeloozen velen worden, wordt de overtreding veel; maar [n]de rechtvaardigen zullen hunnen val aanzien.

17 [o]Tuchtig uwen zoon, en hij zal u gerustheid aandoen, en hij zal uwe ziel vermakelijkheden geven.

18 Als er geene profetie is, wordt het volk ontbloot; maar welgelukzalig is hij, die de wet bewaart.

19 Een knecht zal door de woorden niet getuchtigd worden; hoewel hij *u* verstaat, nochtans zal hij niet antwoorden.

20 Hebt gij eenen man gezien, die haastig in zijne woorden is? [p]van eenen zot is meer verwachting dan van hem.

21 Als men zijnen knecht van jongs op weeldig houdt, zal hij in zijn laatste een zoon *willen* zijn.

22 [q]Een toornig man verwekt gekijf; en de grammoedige is veelvoudig in overtreding.

23 [r]De hoogmoed des menschen zal hem vernederen, maar de nederige van geest zal de eere vasthouden.

24 Die met eenen dief deelt, haat zijne ziel; [s]hij hoort eenen vloek, en hij geeft het niet te kennen.

25 De siddering des menschen legt eenen strik; maar die op den HEERE vertrouwt, zal in een hoog vertrek gesteld worden.

26 [t]Velen zoeken het aangezicht des heerschers; maar een ieders recht is van den HEERE.

27 Een ongerechtig man is den rechtvaardige een gruwel; maar die recht is van weg, is den goddelooze een gruwel.

De woorden van Agur.

30 DE woorden van Agur, zoon van Jake; een last. De man spreekt tot Ithiël, tot Ithiël en Uchal.

2 Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen menschenverstand;

3 En ik heb geene wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.

4 Wie is ten hemel opgeklommen, en nedergedaald? [u]Wie heeft den wind in Zijne vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie

[a] Spr. 18:10; 15:18; 29:22. [b] Deut. 15:7, 8, 10. Spr. 19:17; 22:9. [c] Vers. 12. [d] Spr. 11:10; 28:12, 28. [e] Spr. 10:1; 15:20. [f] Spr. 28:7. Luk. 15:13. [g] Job 29:16. [h] Spr. 14:33. [i] Spr. 22:2. [k] Spr. 20:28; 25:5. [l] Spr. 13:24; 22:15; 23:13. [m] Spr. 10:1; 17:21, 25. [n] Ps. 37:36; 58:11; 91:8. [o] Spr. 13:24; 22:15; 23:13, 14. [p] Spr. 26:12. [q] Spr. 15:18; 16:21. [r] Job 22:29. Spr. 15:33; 18:12. Jes. 66:2. Matth. 23:12. Luk. 14:11; 18:14. Jak. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5. [s] Lev. 5:1. [t] Spr. 19:6. [u] Job 38:4. Ps. 104:3. Jes. 40:12.

heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam, en hoe is de Naam Zijns Zoons? zoo gij het weet.
5 [a] Alle rede Gods is doorlouterd; Hij is een schild dengenen, die op Hem betrouwen.
6 [b] Doe niet tot Zijne woorden, opdat Hij u niet bestraffe, en gij leugenachtig bevonden wordet.
7 Twee dingen heb ik van U begeerd, onthoud ze mij niet, eer ik sterve:
8 IJdelheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet: voed mij met het brood mijns bescheiden deels;
9 Opdat ik, zat zijnde, *U* dan niet verloochene, en zegge: Wie is de HEERE? of dat ik, verarmd zijnde, dan niet stele, en den Naam mijns Gods aantaste.
10 Achterklap niet van den knecht bij zijnen heer, opdat hij u niet vloeke, en gij schuldig wordet.
11 Daar is een geslacht, dat zijnen vader vervloekt, en zijne moeder niet zegent;
12 Een geslacht, dat rein in zijne oogen is, en van zijnen drek niet gewasschen is;
13 Een geslacht, [c] welks oogen hoog zijn, en welks oogleden verheven zijn;
14 [d] Een geslacht, welks tanden zwaarden, en welks baktanden messen zijn, om de ellendigen van de aarde en de nooddruftigen van onder de menschen te verteren.
15 De bloedzuiger heeft twee dochters: Geef, geef! Deze drie dingen worden niet verzadigd: *ja* vier zeggen niet: Het is genoeg!
16 Het graf, de geslotene baarmoeder, de aarde, *die* van water niet verzadigd wordt, en het vuur zegt niet: Het is genoeg!
17 Het oog, *dat* den vader bespot, of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken, en des arends jongen zullen het eten.
18 Deze drie dingen zijn voor mij te wonderlijk, ja vier, die ik niet weet:
19 De weg eens arends in den hemel; de weg eener slang op eenen rotssteen; de weg van een schip in het hart der zee; en de weg eens mans bij eene maagd.
20 Alzoo is de weg eener overspelige vrouw; zij eet, en wischt haren mond, en zegt: Ik heb geene ongerechtigheid gewrocht!
21 Om drie dingen ontroert zich de aarde, ja om vier, *die* zij niet dragen kan:
22 Om eenen knecht, als hij regeert; en eenen dwaas, als hij van brood verzadigd is;
23 Om eene hatelijke *vrouw*, als zij getrouwd wordt; en eene dienstmaagd, als zij erfgenaam is van hare vrouw.
24 Deze vier zijn van de kleinste der aarde; doch dezelve zijn wijs, met wijsheid wel voorzien.
25 De mieren zijn een onsterk volk; evenwel [e] bereiden zij in den zomer hare spijs.
26 De konijnen zijn een machteloos volk; nochtans stellen zij hun huis in den rotssteen.
27 De sprinkhanen hebben geenen koning; nochtans gaan zij allen uit, zich verdeelende *in hoopen*.
28 De spinnekop grijpt met de handen, en is in de paleizen der koningen.
29 Deze drie maken eenen goeden tred; ja vier zijn er, die eenen goeden gang maken:
30 De oude leeuw geweldig onder de gedierten, die voor niemand zal wederkeeren;
31 [f] Een windhond van goede lenden, of een bok; en een koning, die niet tegen te staan is.
32 Zoo gij dwaselijk gehandeld hebt, met u te verheffen, en zoo gij kwaad bedacht hebt, de [g] hand op den mond!
33 Want de drukking der melk brengt boter voort, en de drukking van den neus brengt bloed voort, en de drukking des toorns brengt twist voort.

Lessen der moeder van koning Lemuël aan haren zoon.

31 DE woorden van den koning Lemuël; de last, waarmede zijne moeder hem onderwees.
2 Wat, o mijn zoon? en wat, o, zoon mijns buiks? ja wat, o, zoon mijner geloften?
3 Geef [h] aan de vrouwen uw vermogen niet, noch uwe wegen, om koningen te verdelgen.
4 Het komt den koningen niet toe, o, Lemuël! het komt den koningen niet toe, wijn te drinken, en den prinsen, sterken drank te begeeren;
5 Opdat hij niet drinke, en het gezette vergete, en de rechtzaak van alle verdrukten verandere.
6 Geef sterken drank dengene, die verloren gaat, en wijn dengenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn;
7 Dat hij drinke, en zijne armoede vergete, en zijner moeite niet meer gedenke.
8 Open uwen mond voor den stomme, voor de rechtzaak van allen, die omkomen zouden.
9 Open uwen mond; [i] oordeel gerechtelijk, en doe den verdrukte en nooddruftige recht.

[a] Ps. 12:7; 18:31; 19:9; 119:140. [b] Deut. 4:2; 12:32. Openb. 22:18. [c] Spr. 6:17. [d] Spr. 12:18. [e] Spr. 6:8. [f] Job 39:22, enz. [g] Job 21:5. [h] Deut. 17:17. [i] Lev. 19:15. Deut. 1:16.

10 *Aleph.* Wie zal [a] eene deugdelijke huisvrouw vinden? want hare waardij is verre boven de robijnen.

11 *Beth.* Het hart haars heeren vertrouwt op haar, zoodat hem geen goed zal ontbreken.

12 *Gimel.* Zij doet hem goed en geen kwaad, al de dagen haars levens.

13 *Daleth.* Zij zoekt wol en vlas, en werkt met lust harer handen.

14 *He.* Zij is als de schepen eens koopmans; zij doet haar brood van verre komen.

15 *Vau.* En zij staat op, als het nog nacht is, en geeft haar huis spijze, en hare dienstmaagden het bescheiden deel.

16 *Zain.* Zij denkt om eenen akker, en krijgt hem; van de vrucht harer handen plant zij eenen wijngaard.

17 *Cheth.* Zij gordt hare lenden met kracht, en zij versterkt hare armen.

18 *Teth.* Zij smaakt, dat haar koophandel goed is; hare lamp gaat des nachts niet uit.

19 *Jod.* Zij steekt hare handen uit naar de spil, en hare handpalmen vatten den spinrok.

20 *Caph.* Zij breidt hare handpalm uit tot den ellendige, en zij steekt hare handen uit tot den nooddruftige.

21 *Lamed.* Zij vreest voor haar huis niet van wege de sneeuw, want haar gansche huis is met dubbele kleederen gekleed.

22 *Mem.* Zij maakt voor zich tapijtsieraad; hare kleeding is fijn linnen en purper.

23 *Nun.* Haar man is bekend in de poorten, als hij zit met de oudsten des lands.

24 *Samech.* Zij maakt fijn lijnwaad, en verkoopt het; en zij levert den koopman gordelen.

25 *Ain.* Sterkte en heerlijkheid zijn hare kleeding, en zij lacht over den nakomenden dag.

26 *Pe.* Zij doet haren mond open met wijsheid, en op hare tong is leer der goeddadigheid.

27 *Tsade.* Zij beschouwt de gangen van haar huis, en het brood der luiheid eet zij niet.

28 *Koph.* Hare kinderen staan op, en roemen haar welgelukzalig; *ook* haar man, en hij prijst haar, *zeggende:*

29 *Resch.* Vele dochteren hebben deugdelijk gehandeld, maar gij gaat die allen te boven.

30 *Schin.* De bevalligheid is bedrog, en de schoonheid ijdelheid; *maar* eene vrouw, die den HEERE vreest, die zal geprezen worden.

31 *Thau.* Geef haar van de vrucht harer handen, en laat hare werken haar prijzen in de poorten.

HET BOEK,

GENAAMD

DE PREDIKER.

IJdelheid van alle aardsche dingen.

1 DE woorden van den Prediker, den zoon van David, den Koning te Jeruzalem.

2 IJdelheid der ijdelheden, zegt de Prediker; ijdelheid der ijdelheden, [b] het is al ijdelheid.

3 Wat [c] voordeel heeft de mensch van al zijnen arbeid, dien hij arbeidt onder de zon?

4 Het eene geslacht gaat, en het andere geslacht komt; [d] maar de aarde staat in der eeuwigheid.

5 Ook rijst de zon op, en de zon gaat onder; en zij hijgt naar hare plaats, waar zij oprees.

6 Zij gaat naar het zuiden, en zij gaat om naar het noorden; de wind gaat steeds omgaande, en de wind keert weder tot zijne omgangen.

7 [e] Al de beken gaan in de zee; nochtans wordt de zee niet vol; naar de plaats, waar de beken heengaan, derwaarts gaande keeren zij weder.

8 Al deze dingen worden *zoo* moede, dat niemand het zou kunnen uitspreken: het oog wordt niet verzadigd met zien, en het oor wordt niet vervuld van hooren.

9 [f] Hetgeen er geweest is, hetzelfde zal er zijn, en hetgeen er gedaan is, hetzelfde zal er gedaan worden; zoodat er niets nieuws is onder de zon.

10 Is er eenig ding, waarvan men zou kunnen zeggen: Ziet dat, het is nieuw? het is alreeds geweest in de eeuwen, die vóór ons geweest zijn.

11 Er is geene gedachtenis van de voorgaande dingen; en van de navolgende dingen, die zijn zullen, van dezelve zal

---

[a] Spr. 12:4. [b] Ps. 62:10; 144:4. [c] Pred. 2:22; 3:9. [d] Ps. 104:5. [e] Job 38:8-11. Ps. 104:9, 10. [f] Pred. 3:15.

ook geene gedachtenis zijn bij degenen, die namaals wezen zullen.

12 Ik, Prediker, was koning over Israël te Jeruzalem.

13 En ik begaf mijn hart om met wijsheid te onderzoeken, en na te speuren al wat er geschiedt onder den hemel. Deze moeielijke bezigheid heeft God den kinderen der menschen gegeven, om zich daarin te bekommeren.

14 Ik zag al de werken aan, die onder de zon geschieden; en ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes.

15 Het kromme kan niet recht gemaakt worden; en hetgeen ontbreekt, kan niet geteld worden.

16 Ik sprak met mijn hart, zeggende: Zie, ik heb wijsheid vergroot en vermeerderd boven allen, die vóór mij te Jeruzalem geweest zijn; en mijn hart heeft veel wijsheid en wetenschap gezien.

17 En ik begaf mijn hart om wijsheid en wetenschap te weten, onzinnigheden en dwaasheid; ik ben gewaar geworden, dat ook dit eene kwelling des geestes is:

18 Want in veel wijsheid is veel verdriets; en die wetenschap vermeerdert, vermeerdert smart.

De vermaken en de rijkdom brengen het geluk niet aan.

2 IK zeide in mijn hart: Nu, welaan! ik zal u beproeven door vreugde; derhalve [a] zie het goede aan; maar zie, ook dat was ijdelheid.

2 Tot het lachen zeide ik: Gij zijt onzinnig! en tot de vreugde: Wat maakt deze?

3 Ik heb in mijn hart nagespeurd, om mijn vleesch op te houden in den wijn, (nochtans leidende mijn hart in wijsheid) en om de dwaasheid vast te houden, totdat ik zou zien, wat den kinderen der menschen het best ware, dat zij doen zouden onder den hemel, *gedurende* het getal der dagen huns levens.

4 Ik maakte mij groote werken; ik bouwde mij huizen; ik plantte mij wijngaarden.

5 Ik maakte mij hoven en lusthoven, en ik plantte boomen in dezelve, van allerlei vrucht.

6 Ik maakte mij vijvers van wateren, om daarmede te bewateren het woud, dat met boomen groende.

7 Ik kreeg knechten en maagden, en ik had kinderen des huizes; ook had ik een groot bezit van runderen en schapen, meer dan allen, die vóór mij te Jeruzalem geweest waren.

8 Ik vergaderde mij ook zilver en goud, en kleinooden der koningen en der landschappen; ik bestelde mij zangers en zangeressen, en wellustigheden der menschenkinderen; snarenspel, ja allerlei snarenspel.

9 En ik werd groot, en nam toe, meer dan iemand, die vóór mij te Jeruzalem geweest was; ook bleef mijne wijsheid mij bij.

10 En al wat mijne oogen begeerden, dat onttrok ik hun niet; ik wederhield mijn hart niet van eenige blijdschap; maar mijn hart was verblijd wegens al mijnen arbeid; en dit was mijn deel van al mijnen arbeid.

11 Toen wendde ik mij tot al mijne werken, die mijne handen gemaakt hadden, en tot den arbeid, dien ik werkende gearbeid had; ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes; en daarin was geen voordeel onder de zon.

12 [b] Daarna wendde ik mij. om te zien wijsheid, ook onzinnigheden en dwaasheid; want hoe zou een mensch, die den koning nakomen zal, *doen* hetgeen alreede gedaan is?

13 Toen zag ik, dat de wijsheid uitnemendheid heeft boven de dwaasheid, gelijk het licht uitnemendheid heeft boven de duisternis.

14 De oogen des wijzen zijn in zijn hoofd; maar de zot wandelt in de duisternis. Toen bemerkte ik ook, dat eenerlei geval hun allen bejegent.

15 Dies zeide ik in mijn hart: Gelijk het den dwaze bejegent, zal het ook mijzelven bejegenen; waarom heb ik dan toen meer naar wijsheid gestaan? Toen sprak ik in mijn hart, dat ook dit ijdelheid was.

16 Want er zal in eeuwigheid niet meer gedachtenis van eenen wijze, dan van eenen dwaas zijn; aangezien hetgeen nu is, in de toekomende dagen altemaal vergeten wordt; en hoe sterft de wijze met den zot?

17 Daarom haatte ik dit leven, want dit werk dacht mij kwaad, dat onder de zon geschiedt; want het is al ijdelheid en kwelling des geestes.

18 Ik haatte ook al mijnen arbeid, dien ik bearbeid had onder de zon, dat ik dien zou achterlaten aan eenen mensch, die na mij wezen zal;

19 Want wie weet, of hij wijs zal zijn, of dwaas? evenwel zal hij heerschen over al mijnen arbeid, dien ik bearbeid heb, en dien ik wijselijk beleid heb onder de zon. Dat is ook ijdelheid.

20 Daarom keerde ik mij om, om mijn hart te doen wanhopen over al den arbeid, dien ik bearbeid heb onder de zon.

21 Want er is een mensch, wiens arbeid in wijsheid, en in wetenschap, en in geschikkelijkheid is; nochtans zal hij dien overgeven tot zijn deel, aan eenen

[a] Luk. 12:19. [b] Pred. 1:17; 7:23.

mensch, die daaraan niet gearbeid heeft.
Dit is ook ijdelheid en een groot kwaad.
22 [a] Wat heeft toch die mensch van al
zijnen arbeid, en van de kwellingen zijns
harten, dien hij is bearbeidende onder
de zon?
23 Want al zijne dagen zijn smarten, en
zijne bezigheid is verdriet; zelfs des
nachts rust zijn hart niet. Dat is ook
ijdelheid.
24 [b] Is het *dan* niet goed voor den
mensch, dat hij ete en drinke, en dat hij
zijne ziel het goede doe genieten in zij-
nen arbeid? Ik heb ook gezien, dat zulks
van de hand Gods is:
25 (Want wie zou er van eten, of wie
zou zich *daartoe* haasten, meer dan ik
zelf?)
26 Want Hij geeft wijsheid, en weten-
schap, en vreugde den mensch, die goed
is voor Zijn aangezicht; maar den zon-
daar geeft Hij bezigheid, om te verzame-
len en te vergaderen, [c] opdat hij het geve
dien, die goed is voor Gods aangezicht.
Dit is ook ijdelheid en kwelling des
geestes.

Alle ding in de wereld heeft zijnen tijd en beloop, naar de ordening van God.

3 ALLES heeft eenen bestemden tijd,
en alle voornemen onder den hemel
heeft zijnen tijd.
2 Er is een tijd om geboren te worden,
en een tijd om te sterven; een tijd om
te planten, en een tijd om het geplante
uit te roeien;
3 Een tijd om te dooden, en een tijd om
te genezen; een tijd om af te breken, en
een tijd om te bouwen;
4 Een tijd om te weenen, en een tijd
om te lachen; een tijd om te kermen,
en een tijd om op te springen;
5 Een tijd om steenen weg te werpen,
en een tijd om steenen te vergaderen;
een tijd [d] om te omhelzen, en een tijd om
verre te zijn van omhelzen;
6 Een tijd om te zoeken, en een tijd
om te laten verloren gaan; een tijd om
te bewaren, en een tijd om weg te wer-
pen;
7 Een tijd om te scheuren, en een tijd
om toe te naaien; een tijd om te zwij-
gen, en een tijd om te spreken;
8 Een tijd om lief te hebben, en een tijd
om te haten; een tijd van oorlog, en een
tijd van vrede.
9 Wat [e] voordeel heeft hij, die werkt,
van hetgeen hij bearbeidt?
10 Ik heb gezien de bezigheid, die God
den kinderen der menschen gegeven
heeft, om zichzelven daarmede te bekom-
meren.
11 Hij heeft ieder ding schoon gemaakt
op zijnen tijd; ook heeft Hij de eeuw in
hun hart gelegd, zonder dat een mensch
het werk, dat God gemaakt heeft, kan
uitvinden, van het begin tot het einde
toe.
12 Ik heb gemerkt, dat er niets beters
voor henlieden is, dan zich te verblijden,
en goed te doen in zijn leven.
13 Ja ook, dat ieder mensch ete en
drinke, en het goede geniete van al zij-
nen arbeid. *Dit* is eene gave Gods.
14 Ik weet, dat al wat God doet, dat
zal in der eeuwigheid zijn, en er is niet
toe te doen, en er is niet af te doen;
en God doet *dat*, opdat men vreeze voor
Zijn aangezicht.
15 Hetgeen geweest is, dat is nu; en wat
wezen zal, dat is alreede geweest; en God
zoekt het weggedrevene.
16 Verder heb ik ook gezien onder de
zon, ter plaatse des gerichts, aldaar was
goddeloosheid; en ter plaatse der gerech-
tigheid, aldaar was goddeloosheid.
17 Ik zeide in mijn hart: God zal den
rechtvaardige en den goddelooze oordee-
len; want aldaar is de tijd voor alle voor-
nemen, en over alle werk.
18 Ik zeide in mijn hart van de gelegen-
heid der menschenkinderen, dat God hen
zal verklaren, en dat zij zullen zien, dat
zij *als* de beesten zijn aan zichzelven.
19 Want wat den kinderen der men-
schen wedervaart, dat wedervaart ook
den beesten, en eenerlei wedervaart hun
beide; gelijk die sterft, alzoo sterft deze,
en zij allen hebben eenerlei adem, en de
uitnemendheid der menschen boven de
beesten is geene; want allen zijn zij ijdel-
heid.
20 Zij gaan allen naar ééne plaats; [f] zij
zijn allen uit het stof, en zij keeren allen
weder tot het stof.
21 Wie merkt, dat de adem van de kin-
deren der menschen opvaart naar boven,
en de adem der beesten nederwaarts
vaart in de aarde?
22 Dies heb ik gezien, dat er niets beters
is, dan dat de mensch zich verblijde in
zijne werken, want dat is zijn deel; want
wie zal hem daarhenen brengen, dat hij
ziet, hetgeen na hem geschieden zal?

De rampen en de kwellingen des levens.

4 DAARNA wendde ik mij, en zag
aan al de onderdrukkingen, die onder
de zon geschieden; en ziet, daar waren de
tranen der verdrukten, en dergenen, die
geenen trooster hadden; en aan de zijde
hunner verdrukkers was macht; zij daar-
entegen hadden geenen vertrooster.
2 Dies prees ik de dooden, die alreede
gestorven waren, boven de levenden, die
tot nog toe levend zijn.

---

[a] Pred. 1:3; 3:9. [b] Pred. 3:12, 22; 5:18; 8:15. [c] Job 27:16, 17. Spr. 28:8. Pred. 3:13.
[d] 1 Kor. 7:5. [e] Pred. 1:3. [f] Gen. 3:19.

3 Ja, hij is beter dan die beiden, die
nog niet geweest is, die niet gezien heeft
het booze werk, dat onder de zon ge-
schiedt.
4 Verder zag ik al den arbeid en alle
geschikkelijkheid des werks, dat het den
mensch nijd van zijnen naaste *aan-
brengt.* Dat is ook ijdelheid en kwelling
des geestes.
5 De [a] zot vouwt zijne handen samen,
en eet zijn eigen vleesch.
6 Eene hand vol *met* rust, is beter dan
beide de vuisten vol *met* arbeid en kwel-
ling des geestes.
7 Ik wendde mij wederom, en ik zag
eene ijdelheid onder de zon:
8 Daar is er een, en geen tweede; hij
heeft ook geen kind, noch broeder; noch-
tans is van al zijnen arbeid geen einde;
ook wordt zijn oog niet verzadigd van
den rijkdom, en *zegt niet:* Voor wien ar-
beide ik toch, en doe mijne ziel gebrek
hebben van het goede? Dit is ook ijdel-
heid, en het is eene moeielijke bezigheid.
9 Twee zijn beter dan één; want zij
hebben eene goede belooning van hunnen
arbeid;
10 Want indien zij vallen, de een richt
zijnen metgezel op; maar wee den eene,
die gevallen is! want er is geen tweede,
om hem op te helpen.
11 Ook, indien twee tezamen liggen,
zoo hebben zij warmte; maar hoe zou
een *alleen* warm worden?
12 En indien iemand den éénen mocht
overweldigen, zoo zullen de twee tegen
hem bestaan; en een drievoudig snoer
wordt niet haast gebroken.
13 Beter is een arm en wijs jongeling,
dan een oud en zot koning, die niet weet
van meer vermaand te worden.
14 Want een komt uit het gevangenhuis,
om koning te zijn; daar ook een, die in
zijn koninkrijk geboren is, verarmt.
15 Ik zag al de levenden wandelen on-
der de zon, met den jongeling, den
tweede, die in diens plaats staan zal.
16 Er is geen einde van al het volk, van
allen, die vóór hen geweest zijn; de
nakomelingen zullen zich ook over hem
niet verblijden; gewisselijk, dat is ook
ijdelheid en kwelling des geestes.
17 Bewaar uwen voet, als gij tot het
huis Gods ingaat, en zijt liever nabij om
te hooren, dan om der zotten slachtoffer
te geven; want zij weten niet, dat zij
kwaad doen.

Verschillende raadgevingen voor het dagelijksche leven.

5 WEES niet te snel met uwen mond,
en uw hart haaste niet een woord
voort te brengen voor Gods aangezicht;
want God is in den hemel, en gij zijt op
de aarde; daarom laat uwe woorden wei-
nig zijn;
2 Want *gelijk* de droom komt door veel
bezigheid, alzoo de stem des zots door de
veelheid der woorden.
3 [b] Wanneer gij eene gelofte aan God
zult beloofd hebben, stel niet uit die te
betalen, want Hij heeft geen lust aan de
zotten; wat gij zult beloofd hebben, be-
taal het.
4 [c] Het is beter, dat gij niet belooft, dan
dat gij belooft en niet betaalt.
5 Laat uwen mond niet toe, dat hij uw
vleesch zou doen zondigen; en zeg niet
voor het aangezicht des engels, dat het
eene dwaling was; waarom zou God
grootelijks toornen, om uwer stemme
wille, en verderven het werk uwer
handen?
6 Want gelijk [d] in de veelheid der droo-
men ijdelheden zijn, alzoo *in* vele woor-
den; maar vrees gij God!
7 Indien gij de onderdrukking des
armen, en de berooving des gerichts en
der gerechtigheid ziet in een landschap,
verwonder u niet over zulk een voorne-
men; want die hooger is dan de hooge,
neemt er acht op, en daar zijn hoogen
boven henlieden.
8 Het voordeel des aardrijks is voor
allen: de koning zelfs wordt van het veld
gediend.
9 Die het geld liefheeft, wordt van het
geld niet zat; en wie den overvloed lief-
heeft, wordt van het inkomen niet *zat.*
Dit is ook ijdelheid.
10 Waar het goed vermenigvuldigt, daar
vermenigvuldigen ook die het eten: wat
nuttigheid hebben dan de bezitters daar-
van, dan het gezicht hunner oogen?
11 De slaap des arbeiders is zoet, hij
hebbe weinig of veel gegeten; maar de
zatheid des rijken laat hem niet slapen.
12 Er is een kwaad, dat krankheid aan-
brengt, *hetwelk* ik zag onder de zon:
rijkdom van zijne bezitters bewaard tot
hun eigen kwaad.
13 Of de rijkdom zelf vergaat door eene
moeielijke bezigheid; en hij gewint eenen
zoon, en er is niet met al in zijne hand;
14 Gelijk als hij voortgekomen is uit
zijner moeders buik, *alzoo* zal hij naakt
wederkeeren, gaande gelijk hij gekomen
was; en [e] hij zal niet medenemen van
zijnen arbeid, dat hij met zijne hand zou
wegdragen.
15 Daarom is dit ook een kwaad, dat
krankheid aanbrengt: dat hij in alle
manier, gelijk hij gekomen is, alzoo
heengaat; en wat voordeel is het hem,
dat hij in den wind gearbeid heeft?
16 Dat hij ook al zijne dagen in duis-

[a] Spr. 6:10; 24:33. [b] Num. 30:2. Deut. 23:21. [c] Deut. 23:21, 22. [d] Spr. 10:19.
[e] Ps. 49:18.

ternis gegeten heeft; en dat hij veel verdriets gehad heeft, ook zijne krankheid, en onstuimigen toorn?
17 Ziet, wat ik gezien heb, [a] eene goede zaak, die schoon is: te eten en te drinken, en te genieten het goede van al zijnen arbeid, dien hij bearbeid heeft onder de zon, *gedurende* het getal der dagen zijns levens, hetwelk God hem geeft; [b] want dat is zijn deel.
18 Ook een iegelijk mensch, aan welken God rijkdom en goederen gegeven heeft, en Hij geeft hem de macht, om daarvan te eten, en om zijn deel te nemen, en om zich te verheugen van zijnen arbeid; dat is eene gave van God;
19 Want hij zal niet veel gedenken aan de dagen zijns levens, dewijl God *hem* verhoort in de blijdschap zijns harten.

De mensch moest kunnen genieten van de goederen, die God hem geeft; maar die goederen geven hem geene volkomene voldoening.

6 ER is een kwaad, dat ik gezien heb onder de zon, en het is veel onder de menschen:
2 Een man, welken God gegeven heeft rijkdom, en goederen, en eere; en hij heeft voor zijne ziel aan geen ding gebrek, van alles wat hij begeert; en God geeft hem de macht niet, om daarvan te eten, maar dat een vreemd man dat opeet. Dit is *ook* ijdelheid en eene kwade smart.
3 Indien een man honderd *kinderen* gewon, en vele jaren leefde, zoodat de dagen zijner jaren vele waren, doch zijne ziel niet verzadigd werd van het goed, en hij ook geene begrafenis had: ik zeg, dat eene misdracht beter is dan hij;
4 Want met ijdelheid komt zij, en in duisternis gaat zij weg, en met duisternis wordt haar naam bedekt;
5 [c] Ook heeft zij de zon niet gezien, noch bekend; zij heeft meer rust, dan hij.
6 Ja, al leefde hij schoon tweemaal duizend jaren, en het goede niet zag: gaan zij niet allen naar ééne plaats?
7 Al de arbeid des menschen is voor zijnen mond, en nochtans wordt de begeerlijkheid niet vervuld;
8 Want wat heeft de wijze meer dan de zot? wat heeft de arme *meer*, die voor de levenden weet te wandelen?
9 Beter is het aanzien der oogen, dan het wandelen der begeerlijkheid. Dit is ook ijdelheid en kwelling des geestes.
10 Wat ook iemand zij, alreede is zijn naam genoemd, en het is bekend, dat hij een mensch is; en dat hij niet kan rechten met dien, die sterker is dan hij.
11 Voorwaar, er zijn vele dingen, die de ijdelheid vermeerderen; wat heeft de mensch te meer *daarvan?*
12 Want wie weet, wat goed is voor den mensch in dit leven, *gedurende* het getal der dagen van het leven zijner ijdelheid, welke hij doorbrengt [d] als eene schaduw? want [e] wie kan den mensch aanzeggen, wat na hem wezen zal onder de zon?

De rampen des levens; voordeelen der wijsheid en der middelmatigheid.

7 BETER [f] is een *goede* naam, dan goede olie, en de dag des doods, dan de dag, dat iemand geboren wordt.
2 Het is beter te gaan in het klaaghuis, dan te gaan in het huis des maaltijds; *want* in hetzelve is het einde aller menschen, en de levende legt het in zijn hart.
3 Het treuren is beter dan het lachen, want door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd.
4 Het hart der wijzen is in het klaaghuis, maar het hart der zotten in het huis der vreugde.
5 Het [g] is beter te hooren het bestraffen des wijzen, dan dat iemand hoore het gezang der dwazen;
6 Want [h] gelijk het geluid der doornen onder eenen pot, alzoo is het lachen eens zots. Dit is ook ijdelheid.
7 Voorwaar, de onderdrukking zou wel eenen wijze dol maken; en het geschenk verderft het hart.
8 Het einde van een ding is beter dan zijn begin; de lankmoedige is beter dan de hoogmoedige.
9 Zijt niet haastig in uwen geest om te toornen, want de toorn rust in den boezem der dwazen.
10 Zeg niet: Wat is er, dat de vorige dagen beter geweest zijn, dan deze? want gij zoudt naar zulks niet uit wijsheid vragen.
11 De wijsheid is goed met een erfdeel; en degenen, die de zon aanschouwen, hebben voordeel *daarvan.*
12 Want de wijsheid is tot eene schaduw, *en* het geld is tot eene schaduw; maar de uitnemendheid der wetenschap is, dat de wijsheid haren bezitters het leven geeft.
13 Aanmerk het werk Gods; want wie kan recht maken, wat Hij krom gemaakt heeft?
14 Geniet het goede ten dage des voorspoeds, maar ten dage des tegenspoeds, zie toe; *want* God maakt ook den een' tegenover den ander', ter oorzake dat de mensch niet zou vinden iets, dat na hem zal zijn.
15 Dit alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid: er is een rechtvaardige,

[a] Pred. 2:24; 8:12, 22; 9:7; 11:9. [b] Pred. 2:10. [c] Job 3:16. Ps. 58:9. [d] Ps. 144:4. Jak. 4:13, 14. [e] Pred. 8:7. [f] Spr. 22:1. [g] Spr. 13:18; 15:31, 32. [h] Ps. 58:10.

die in zijne gerechtigheid omkomt; daarentegen is er een goddelooze, die in zijne boosheid *zijne dagen* verlengt.

16 Wees niet al te rechtvaardig, noch houd uzelven al te wijs: waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?

17 Wees niet al te goddeloos, noch wees *al te* dwaas: waarom zoudt gij sterven buiten uwen tijd?

18 Het is goed, dat gij daaraan vasthoudt, en trek ook uwe hand van dit niet af; want die God vreest, dien ontgaat dat alles.

¶19 De wijsheid versterkt den wijze meer dan tien heerschappers, die in eene stad zijn.

20 [a] Voorwaar, er is geen mensch rechtvaardig op aarde, die goed doet, en niet zondigt.

21 Geef ook uw hart niet tot alle woorden, die men spreekt, opdat gij niet hoort, dat uw knecht u vloekt;

22 Want uw hart heeft ook veelmalen bekend, dat gij ook anderen gevloekt hebt.

23 Dit alles heb ik met wijsheid verzocht; ik zeide: Ik zal wijsheid bekomen; maar zij was *nog* verre van mij.

24 Hetgeen verre af is, en zeer diep, wie zal dat vinden?

25 Ik keerde mij om, en mijn hart, om te weten, en om na te sporen, en te zoeken wijsheid en eene sluitrede; en [b] om te weten de goddeloosheid der zotheid, en de dwaasheid der onzinnigheden:

26 En ik vond [c] een bitterder ding, dan de dood: eene vrouw, welker hart netten en garen, *en* hare handen banden zijn; wie goed is voor Gods aangezicht, zal van haar ontkomen; daarentegen de [d] zondaar zal van haar gevangen worden.

27 Ziet, dit heb ik gevonden, zegt de Prediker, het eene bij het andere, om de sluitrede te vinden;

28 Dewelke mijne ziel nog zoekt, maar ik heb haar niet gevonden: éénen man uit duizend heb ik gevonden, maar ééne vrouw onder die allen heb ik niet gevonden.

29 Alleenlijk ziet, dit heb ik gevonden, dat God den mensch recht gemaakt heeft; maar zij hebben vele vonden gezocht.

Vermaning, om den koning en de overheid alle behoorlijke gehoorzaamheid te bewijzen.

8 WIE is gelijk de wijze? en wie weet de uitlegging der dingen? de wijsheid des menschen verlicht zijn aangezicht, en de stuurschheid zijns aangezichts wordt *daardoor* veranderd.

2 [e] Ik *zeg:* Neem acht op den mond des konings; doch naar de gelegenheid van den eed Gods.

3 Haast u niet, weg te gaan van zijn aangezicht; blijf niet staande in eene kwade zaak, want al wat hem lust, doet hij.

4 Waar het woord des konings is, daar is heerschappij; en wie zal tot hem zeggen: Wat doet gij?

5 [f] Wie het gebod onderhoudt, zal niets kwaads gewaar worden; en het hart eens wijzen zal tijd en wijze weten:

6 Want een ieder voornemen heeft tijd en wijze, dewijl het kwaad des menschen veel is over hem;

7 Want hij weet niet, wat er geschieden zal; want [g] wie zal het hem te kennen geven, wanneer het geschieden zal?

8 [h] Er is geen mensch, die heerschappij heeft over den geest, om den geest in te houden; en hij heeft geene heerschappij over den dag des doods, ook geen geweer in dezen strijd; ook zal de goddeloosheid hare meesters niet verlossen.

9 Dit alles heb ik gezien, toen ik mijn hart begaf tot alle werk, dat onder de zon geschiedt: er is een tijd, dat de *eene* mensch over den *anderen* mensch heerscht, hem ten kwade.

10 Alzoo heb ik ook gezien de goddeloozen, die begraven waren, en *degenen, die* kwamen, en uit de plaats des Heiligen gingen: die werden vergeten in die stad, *in* welke zij recht gedaan hadden. Dit is ook ijdelheid.

De zondaar wordt niet onmiddellijk gestraft; de rechtvaardige ondervindt dikwijls tegenspoed.

11 OMDAT niet haastiglijk het oordeel *over* de booze daad geschiedt, daarom is het hart van de kinderen der menschen in hen vol om kwaad te doen.

12 Hoewel een zondaar honderd*maal* kwaad doet, en *God* hem *de dagen* verlengt, [i] zoo weet ik toch, dat het dien zal welgaan, die God vreezen, die voor Zijn aangezicht vreezen.

13 Maar den goddelooze zal het niet welgaan, en hij zal de dagen niet verlengen; hij zal zijn gelijk eene schaduw, omdat hij voor Gods aangezicht niet vreest.

14 Er is *nog* eene ijdelheid, die op aarde geschiedt: dat er zijn rechtvaardigen, dien het wedervaart naar het werk der goddeloozen, en er zijn goddeloozen, dien het wedervaart naar het werk der rechtvaardigen. Ik zeg, dat dit ook ijdelheid is.

15 Daarom prees ik de blijdschap, dewijl [k] de mensch niets beters heeft onder de zon, dan te eten, en te drinken, en blijde

---

[a] 1 Kon. 8:46, 47. 2 Kron. 6:36. Spr. 20:9. 1 Joh. 1:8. [b] Pred. 1:17; 2:12. [c] Spr. 5:3; 6:24, enz.; 7:6, enz. [d] Spr. 6:26; 7:23; 22:14. [e] Spr. 24:21. [f] Rom. 13:3. [g] Pred. 6:12. [h] Job 14:5. Ps. 89:6. [i] Ps. 37:9, 10, 11, 12, 18, 19, 20. Spr. 1:33. Jes. 3:10. [k] Pred. 2:24; 3:12, 22; 5:18; 9:7.

te zijn; want dat zal hem aankleven van zijnen arbeid, de dagen zijns levens, die geeft hem God onder de zon.
16 Als ik mijn hart begaf, om wijsheid te weten, en om aan te zien de bezigheid, die op de aarde geschiedt, dat men ook, des daags of des nachts, den slaap niet ziet met zijne oogen:
17 Toen zag ik al het werk Gods, dat de mensch niet kan uitvinden, het werk, dat onder de zon geschiedt, om hetwelk een mensch arbeidt om te zoeken; maar hij zal het niet uitvinden; ja, indien ook een wijze zeide, dat hij het zou weten, zoo zal hij het *toch* niet kunnen uitvinden.

De prediker verhaalt eenige dingen, die zoowel den vromen als den goddeloozen wedervaren; daarom is het beste, om met blijdschap de gaven Gods te genieten.

9 ZEKERLIJK, dit alles heb ik in mijn hart gelegd, opdat ik dit alles klaarlijk mocht verstaan, dat de rechtvaardigen, en de wijzen, en hunne werken in de hand Gods zijn; ook liefde, ook haat, weet de mensch niet *uit* al hetgeen voor zijn aangezicht is;
2 Alle ding *wedervaart hun*, gelijk aan alle *anderen*; [a] eenerlei wedervaart den rechtvaardige en den goddelooze, den goede en den reine, als den onreine; zoo dien, die offert, als dien, die niet offert; gelijk den goede, alzoo *ook* den zondaar; dien, die zweert, gelijk dien, die den eed vreest.
3 Dit is een kwaad onder alles, wat onder de zon geschiedt, dat éénerlei ding allen wedervaart, en dat ook het hart der menschenkinderen vol boosheid is, en dat er in hun leven onzinnigheden zijn in hun hart; en daarna *moeten* zij naar de dooden toe.
4 Want voor dengene, die vergezelschapt is bij alle levenden, is er hope (want een levende hond is beter dan een doode leeuw);
5 Want de levenden weten, dat zij sterven zullen, maar de dooden weten niet met al; zij hebben ook geen loon meer, maar hunne gedachtenis is vergeten;
6 Ook is alreede hunne liefde, ook hun haat, ook hunne nijdigheid vergaan; en zij hebben geen deel meer in *deze* eeuw in alles, wat onder de zon geschiedt.
7 Ga *dan* heen, eet uw brood met vreugde, en drink uwen wijn van goeder harte; want God heeft alreeds een behagen aan uwe werken.
8 Laat uwe kleederen te aller tijd wit zijn, en laat op uw hoofd geene olie ontbreken.
9 Geniet het leven met de vrouw, die gij liefhebt, al de dagen uws ijdelen levens, welke *God* u gegeven heeft onder de zon, al uwe ijdele dagen; want dit is uw deel in dit leven, en van uwen arbeid, dien gij arbeidt onder de zon.
10 Alles, wat uwe hand vindt om te doen, doe *dat* met uwe macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, daar gij heengaat.

De wijsheid is dikwijls nuttiger voor anderen, dan voor hem, die ze bezit.

11 IK keerde mij, en zag onder de zon, dat de loop niet is der snellen, noch de strijd der helden, noch ook de spijs der wijzen, noch ook de rijkdom der verstandigen, noch ook de gunst der welwetenden, maar dat tijd en toeval aan alle dezen wedervaart:
12 Dat ook de mensch zijnen tijd niet weet, gelijk de visschen, die gevangen worden met het booze net; en gelijk de vogelkens, die gevangen worden met den strik: gelijk die, *alzoo* worden de kinderen der menschen verstrikt, ter boozer tijd, wanneer dezelve haastiglijk over hen valt.
13 Ook heb ik onder de zon deze wijsheid gezien, en zij was groot bij mij:
14 Er was eene kleine stad, en weinige lieden waren daarin; en een groot koning kwam tegen haar, en hij omsingelde ze, en hij bouwde groote vastigheden tegen haar:
15 En men vond daar eenen armen wijzen man in, die de stad verloste door zijne wijsheid; maar geen mensch gedacht denzelven armen man.
16 Toen zeide ik: [b] Wijsheid is beter dan kracht; hoewel de wijsheid des armen veracht, en zijne woorden niet waren gehoord geweest.
17 De woorden der wijzen moeten in stilheid aangehoord worden, meer dan het geroep desgenen, die over de zotten heerscht.
18 De wijsheid is beter dan de krijgswapenen; maar een eenig zondaar verderft veel goeds.

De dwaasheid is oorzaak van allerlei ongelukken.

10 EENE doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken *en* opwellen: *alzoo* een weinig dwaasheid eenen *man*, die kostelijk is van wijsheid *en* van eere.
2 Het hart des wijzen is tot zijne rechter-, maar het hart eens zots is tot zijne linkerhand.
3 En ook wanneer de dwaas op den weg wandelt, zijn hart ontbreekt *hem*, en hij zegt tot een' iegelijk, dat hij dwaas is.
4 Als de geest des heerschers tegen u oprijst, verlaat uwe plaats niet; want het is medicijn, het stilt groote zonden.

[a] Ps. 73:12, 13. [b] Spr. 21:22; 24:5. Pred. 7:19.

5 Er is *nog* een kwaad, *dat* ik gezien heb
onder de zon, als eene dwaling, die van
het aangezicht des oversten voortkomt :
6 Een dwaas wordt gezet in groote
hoogheden, maar de rijken zitten in de
laagte.
7 Ik heb knechten te paard gezien, en
vorsten, gaande als knechten op de aarde.
8 Wie [a]eenen kuil graaft, zal daarin
vallen ; en wie eenen muur doorbreekt,
eene slang zal hem bijten.
9 Wie steenen wegdraagt, zal smart daar-
door lijden ; wie hout klieft, zal daardoor
in gevaar zijn.
10 Indien hij het ijzer heeft stomp ge-
maakt, en hij slijpt de snede niet, dan
moet hij meerder kracht te werk stellen ;
maar de wijsheid is eene uitnemende
zaak, om *iets* recht te maken.
11 Indien de slang gebeten heeft, eer de
bezwering geschied is, dan is er geene
nuttigheid voor den allerwelsprekendsten
bezweerder.
12 De woorden van eenen wijzen mond
zijn aangenaam, maar de lippen van
eenen zot verslinden hemzelven.
13 Het begin der woorden zijns monds
is dwaasheid, en het einde zijns monds
is booze dolligheid.
14 De dwaas maakt wel vele woorden ;
maar de mensch weet niet, wat het zij,
dat geschieden zal ; en wat na hem ge-
schieden zal, wie zal het hem te kennen
geven ?
15 De arbeid der zotten maakt een' iege-
lijk van hen moede, dewijl zij niet weten
naar de stad te gaan.
16 [b]Wee u, land ! welks koning een
kind is, en welks [c]vorsten in den mor-
genstond eten !
17 Welgelukzalig zijt gij, land ! welks
koning een zoon der edelen is, en welks
vorsten ter rechter tijd eten, tot sterkte
en niet tot drinkerij.
18 Door groote luiheid verzwakt het ge-
bint, en door slapheid der handen wordt
het huis doorlekkende.
19 Men maakt maaltijden om te lachen,
en de wijn verheugt de levenden, en het
geld verantwoordt alles.
20 [d]Vloek den koning niet, zelfs in uwe
gedachten, en vloek den rijke niet in het
binnenste uwer slaapkamer; want het
gevogelte des hemels zou de stem weg-
voeren, en het gevleugelde zou het woord
te kennen geven.

Laat ons het goede doen, terwijl wij er in de gelegenheid voor zijn.

11 WERP uw brood uit op het water,
want gij zult het vinden na vele
dagen.
2 Geef [e]een deel aan zeven, ja ook aan
acht ; want gij weet niet, wat kwaad op
de aarde wezen zal.
3 Als de wolken vol geworden zijn, zoo
storten zij plasregen uit op de aarde ; en
als de boom naar het zuiden, of als hij
naar het noorden valt, in de plaats, waar
de boom valt, daar zal hij wezen.
4 Wie op den wind acht geeft, die zal
niet zaaien, en wie op de wolken ziet, die
zal niet maaien.
5 [f]Gelijk gij niet weet, welke de weg
des winds zij, *of* hoedanig [g]de beenderen
zijn in den buik van eene zwangere *vrouw*,
alzoo weet gij het werk Gods niet, Die
het alles maakt.
6 Zaai uw zaad in den morgenstond, en
trek uwe hand des avonds niet af ; want
gij weet niet, wat recht wezen zal, of dit
of dat, of dat die beide tezamen goed
zijn zullen.
7 Verder, het licht is zoet, en het is den
oogen goed, de zon te aanschouwen ;
8 Maar indien de mensch vele jaren
leeft, *en* verblijdt zich in die alle, zoo
laat hem ook gedenken aan de dagen der
duisternis ; want die zullen vele zijn, *en*
al wat gekomen is, is ijdelheid.

De jongelieden moeten zich voor den ouderdom en den dood voorbereiden.

9 VERBLIJD u, o jongeling ! in uwe
jeugd, en laat uw hart zich vermaken in
de dagen uwer jongelingschap, en wandel
in de wegen uws harten, en in de aan-
schouwing uwer oogen ; maar weet, dat
God, om al deze dingen, u zal doen ko-
men voor het gericht.
10 Zoo doe dan de toornigheid wijken
van uw hart, en doe het kwade weg van
uw vleesch ; want de jeugd, en de jonk-
heid is ijdelheid.

12 EN gedenk aan uwen Schepper in de
dagen uwer jongelingschap, eer dat
de kwade dagen komen, en de jaren na-
deren, van dewelke gij zeggen zult : Ik
heb geenen lust in dezelve.
2 Eer dan de zon, en het licht, en de
maan, en de sterren verduisterd worden,
en de wolken wederkomen na den regen.
3 In den dag, wanneer de wachters des
huizes zullen beven, en de sterke mannen
zichzelven zullen krommen, en de maal-
sters zullen stilstaan, omdat zij minder
geworden zijn, en die door de vensteren
zien, verduisterd zullen worden ;
4 En de twee deuren naar de straat
zullen gesloten worden, als er is een ne-
derig geluid der maling, en hij opstaat op
de stem van het vogeltje, en al de zan-
geressen nedergebogen zullen worden.
5 Ook *wanneer* zij voor de hoogte zullen
vreezen, en dat er verschrikkingen zullen

[a] Spr. 26:27. [b] Jes. 3:4, 12. Hos. 13:11. [c] Jes. 5:11. Amos 6:4. [d] Ex. 22:28.
[e] 2 Kor. 9:10. [f] Joh. 3:8. [g] Ps. 139:15, 16.

zijn op den weg, en de amandelboom zal bloeien, en dat de sprinkhaan zichzelven een last zal wezen, en dat de lust zal vergaan; want de mensch gaat naar zijn eeuwig huis, en de rouwklagers zullen in de straat omgaan.
6 Eer dan de zilveren koorde ontketend wordt, en de gulden schaal in stukken gestooten wordt, en de kruik aan de springader gebroken wordt, en het rad aan den bornput in stukken gestooten wordt;
7 [a] En dat het stof wederom tot aarde keert, als het geweest is; en de geest weder tot God keert, [b] Die hem gegeven heeft.

De hoofdzaak voor den mensch is: God te vreezen en Zijne geboden te onderhouden.

8 [c] IJDELHEID der ijdelheden, zegt de Prediker; het is al ijdelheid!
9 En voorts, dewijl de Prediker wijs geweest is, zoo leerde hij het volk nog wetenschap, en merkte op, en onderzocht; hij stelde vele [d] spreuken in orde.
10 De Prediker zocht aangename woorden uit te vinden, en het geschrevene is recht, woorden der waarheid.
11 De woorden der wijzen zijn gelijk prikkelen, en gelijk nagelen, diep ingeslagen *van* de meesters der verzamelingen, *die* gegeven zijn van den eenigen Herder.
12 En wat boven deze is, mijn zoon! wees gewaarschuwd: van vele boeken te maken is geen einde, en veel lezens is vermoeiing des vleesches.
13 Van alles, wat gehoord is, is het einde van de zaak: [e] Vrees God, en houd Zijne geboden, want dit *betaamt* allen menschen;
14 [f] Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad.

HET HOOGLIED

VAN

SALOMO.

De Bruid verlangt naar den Bruidegom, en zoekt hem.

1 HET Hooglied, hetwelk van Salomo is.
2 Hij kusse mij met de kussen Zijns monds; want Uwe uitnemende liefde is [g] beter dan wijn.
3 Uwe oliën zijn goed tot reuk; Uw naam is eene olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief.
4 Trek mij, wij zullen U naloopen! De Koning heeft mij gebracht in Zijne binnenkameren; wij [h] zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen Uwe uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn: de oprechten hebben U lief.
5 Ik ben zwart, doch liefelijk (gij dochteren van Jeruzalem!), gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo.
6 Ziet mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat de zon mij heeft beschenen; de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken; zij hebben mij gezet tot eene hoederin der wijngaarden. Mijnen wijngaard, dien ik heb, heb ik niet gehoed.
7 Zeg [i] mij aan, *Gij*, [k] Dien mijne ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij *de kudde* legert in den middag; want waarom zou ik zijn als eene, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen?
8 Indien gij het niet weet, [l] o gij schoonste onder de vrouwen! zoo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uwe geiten bij de woningen der herderen.
9 [m] Mijne vriendin! Ik vergelijk u bij de paarden in de wagens van Faraö.
10 [n] Uwe wangen zijn liefelijk in de spangen, uw hals in de parelsnoeren.
11 Wij zullen u gouden spangen maken, met zilveren stipjes.
12 Terwijl de Koning aan Zijne ronde tafel is, geeft mijn nardus zijnen reuk.
13 Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre, *dat* tusschen mijne borsten vernacht.
14 Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus, in de wijngaarden van En-gedi.
15 Zie, gij zijt schoon, Mijne vriendin! zie, gij zijt schoon; uwe oogen zijn duiven*oogen*.
16 [o] Zie, gij zijt schoon, mijn Liefste! ja, liefelijk; ook groent onze bedstede.
17 De balken onzer huizen zijn cederen, onze galerijen zijn cipressen.

2 IK ben eene Roos van Saron, eene Lelie der dalen.
2 Gelijk eene lelie onder de doornen,

---

[a] Gen. 3:19. [b] Gen. 2:7. Num. 16:22. [c] Ps. 62:10; 144:4; Pred. 1:2. [d] 1 Kon. 4:32. [e] Deut. 6:2; 10:12. Spr. 8:7. [f] 1 Kor. 4:5. 2 Kor. 5:10. [g] Hoogl. 4:10. [h] 1 Petr. 1:8. [i] Deut. 12:5. [k] Hoogl. 3:1, 2, 3. [l] Hoogl. 5:9; 6:1. [m] Hoogl. 2:2, 10, 13; 4:1, 7; 5:2; 6:4. Joh. 15:14, 15. [n] Ezech. 16:11, 12, 13. [o] Hoogl. 4:1; 5:12.

alzoo is Mijne vriendin onder de doch-
teren.
3 Als een appelboom onder de boomen
des wouds, zoo is mijn Liefste onder de
zonen; ik heb grooten lust in Zijne scha-
duw, en zit er *onder*, en Zijne vrucht is
mijn gehemelte zoet.
4 Hij voert mij in het wijnhuis, en de
liefde is Zijne banier over mij.
5 Ondersteunt gijlieden mij met de fles-
schen, versterkt mij met de appelen;
want ik ben krank van liefde.
6 [a] Zijne linkerhand zij onder mijn
hoofd, en Zijne rechterhand omhelze
mij.
7 Ik bezweer u, gij, dochteren van Jeru-
zalem! *die* bij de reeën, of bij de hinden
des velds zijt, dat gij die liefde niet op-
wekt, noch wakker maakt, totdat het *haar*
luste!
8 *Dat* is de stem mijns Liefsten; ziet
Hem, Hij komt, springende op de bergen,
huppelende op de heuvelen!
9 Mijn Liefste is gelijk eene ree, of een
welp der herten; ziet, Hij staat achter
onzen muur, kijkende uit de vensteren,
blinkende uit de traliën.
10 Mijn Liefste antwoordt, en zegt tot
mij: Sta op, Mijne vriendin, Mijne
schoone, en kom!
11 Want zie, de winter is voorbij, de
plasregen is over, hij is overgegaan;
12 De bloemen worden gezien in het
land, de zangtijd genaakt, en de stem der
tortelduif wordt gehoord in ons land.
13 De vijgeboom brengt zijne jonge
vijgjes voort, en de wijnstokken geven
reuk *met hunne* jonge druifjes. Sta op,
Mijne vriendin, Mijne schoone, en kom!
14 Mijne duive! zijnde in de kloven der
steenrotsen, in het verborgene eener steile
plaats, toon Mij uwe gedaante; doe Mij
uwe stem hooren; [b] want uwe stem is
zoet, en uwe gedaante is liefelijk.
15 Vangt gijlieden ons de [c] vossen, de
kleine vossen, die de wijngaarden verder-
ven; want onze wijngaarden *hebben* jonge
druifjes.
16 Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn,
Die weidt onder de leliën,
17 [d] Totdat de dag aankomt, en de scha-
duwen vlieden; keer om, mijn Liefste!
word Gij gelijk eene ree, of een welp der
herten, op de bergen van Bether.

3 IK zocht des nachts op mijn leger
Hem, dien mijne ziel liefheeft; ik
zocht Hem, maar ik vond Hem niet; *ik
zeide:*
2 Ik zal nu opstaan, en in de stad om-
gaan, in de wijken en in de straten; ik
zal Hem zoeken, dien mijne ziel lief-
heeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem
niet.
3 De wachters, die in de stad omgingen,
vonden mij; *ik zeide:* Hebt gij Dien ge-
zien, dien mijne ziel liefheeft?
4 Toen ik een weinigje van hen wegge-
gaan was, vond ik Hem, dien mijne ziel
liefheeft; ik hield Hem vast, en liet Hem
niet gaan, totdat ik Hem in mijn moeders
huis gebracht had, en in de binnenste
kamer van degene, die mij gebaard heeft.
5 Ik bezweer u, gij, dochteren van Jeru-
zalem! die bij de reeën of bij de hinden
des velds zijt, dat gij de liefde niet op-
wekt, noch wakker maakt, totdat het *haar*
luste!

De bruilofsstoet.—De Bruidegom drukt zijne liefde voor zijne Bruid uit.

6 [e] WIE is zij, die daar opkomt uit de
woestijn, als rookpilaren, berookt met
mirre en wierook, *en* met allerlei poeder
des kruideniers?
7 Ziet! het bed, dat Salomo heeft, daar
zijn zestig helden rondom van de helden
van Israël;
8 Die altemaal zwaarden houden, ge-
leerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard
aan zijne heup, van wege den schrik des
nachts.
9 De koning Salomo heeft zich [f] eene
koets gemaakt van het hout van Libanon;
10 De pilaren derzelve maakte hij *van*
zilver, haren vloer *van* goud, haar ge-
hemelte *van* purper; het binnenste was
bespreid met de liefde van de dochteren
van Jeruzalem.
11 Gaat uit, en aanschouwt, gij, doch-
teren van Zion! den Koning Salomo, met
de kroon, waarmede zijne moeder hem
kroonde op den dag zijner bruiloft, en op
den dag der vreugde zijns harten.

4 ZIE, gij zijt schoon, Mijne vriendin!
zie, gij zijt schoon; uwe oogen zijn
duiven*oogen* [g] tusschen uwe vlechten;
[h] uw haar is als eene kudde geiten, die *het
gras* van den berg Gileads afscheren.
2 Uwe tanden zijn als eene kudde
schapen, die geschoren zijn, die uit de
waschstede opkomen; die al tezamen
tweelingen voortbrengen, en geene onder
hen is jongeloos.
3 Uwe lippen zijn als een scharlaken-
snoer, en uwe spraak [i] is liefelijk; de
slaap uws hoofds is als een stuk van
eenen granaatappel tusschen uwe vlech-
ten.
4 [k] Uw hals is als Davids toren, die ge-
bouwd is tot ophanging van wapentuig,
waar duizend rondassen aan hangen, alte-
maal zijnde schilden der helden.

---

[a] Hoogl. 8:3. [b] Hoogl. 5:13, 16. [c] Ezech. 13:4. Luk. 13:32. [d] Hoogl. 4:6. [e] Hoogl. 8:5. [f] Hoogl. 6:12. [g] Hoogl. 4:3; 6:7. [h] Hoogl. 6:5. [i] Ps. 147:1. Kol. 4:6. [k] Hoogl. 7:4.

5 [a]Uwe twee borsten zijn gelijk twee
welpen, tweelingen van eene ree, die
onder de leliën weiden.
6 Totdat de dag aankomt, en de schaduwen
vlieden, zal ik gaan tot den mirreberg
en tot den wierookheuvel.
7 Geheel zijt gij schoon, Mijne vriendin!
en er is geen gebrek aan u.
8 Bij Mij van den Libanon af, o bruid!
kom bij Mij van den Libanon af; zie van
den top van Amána, van den top van
Senir en van Hermon, van de woningen
der leeuwinnen, van de bergen der luipaarden.
9 Gij hebt Mij het hart genomen, Mijne
zuster, o bruid! gij hebt Mij het hart genomen,
met één van uwe oogen, met eene
keten van uwen hals.
10 Hoe schoon is uwe uitnemende liefde,
Mijne zuster, o bruid! hoeveel beter is
uwe uitnemende liefde dan wijn, en de
reuk uwer oliën dan alle specerijen!
11 Uwe lippen, o bruid! druppen van
honigzeem; honig en melk is onder uwe
tong, en de reuk uwer kleederen is als
de reuk van Libanon.
12 Mijne zuster, o bruid! gij zijt een
besloten hof, eene beslotene wel, eene
verzegelde fontein.
13 Uwe scheuten zijn een paradijs van
granaatappelen, met edele vruchten,
cyprus met nardus;
14 Nardus en saffraan, kalmus en
kaneel, met allerlei boomen van wierook,
mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste
specerijen.
15 O fontein der hoven, put der levende
wateren, die uit Libanon vloeien!
16 Ontwaak, Noordenwind! en kom,
Gij Zuidenwind! doorwaai mijnen hof,
dat zijne specerijen uitvloeijen. O, dat
mijn Liefste tot Zijnen hof kwame, en
ate zijne edele vruchten!

De Bruid wordt onverschillig; maar daarna krijgt zij berouw, zoekt den Bruidegom weer op en verzoent zich met hem.

5 IK ben in Mijnen hof gekomen, o,
Mijne zuster, o bruid! Ik heb Mijne
mirre geplukt met Mijne specerij; Ik heb
Mijne honigraten met Mijnen honig
gegeten; Ik heb Mijnen wijn, mitsgaders
Mijne melk gedronken. Eet, [b]vrienden!
drinkt, en wordt dronken, o liefsten!
2 Ik sliep; maar mijn hart waakte; de
stem mijns Liefsten, die klopte, was:
Doe Mij open, Mijne zuster, Mijne
vriendin, Mijne duive, Mijne volmaakte!
want Mijn hoofd is vervuld met dauw,
Mijne haarlokken met nachtdruppen.
3 Ik heb mijnen rok uitgetogen; hoe
zal ik hem weder aantrekken? ik heb
mijne voeten gewasschen; hoe zal ik ze
weder bezoedelen?
4 Mijn Liefste trok Zijne hand van het
gat *der deur*; en mijn ingewand werd
ontroerd om Zijnentwil.
5 Ik stond op, om mijnen Liefste open
te doen; en mijne handen drupten *van*
mirre, en mijne vingers *van* vloeiende
mirre, op de handhaven des slots.
6 Ik deed mijnen Liefste open, maar
mijn Liefste was geweken; Hij was doorgegaan;
mijne ziel ging uit wegens Zijn
spreken; [c]ik zocht Hem, maar ik vond
Hem niet; ik riep Hem, doch Hij antwoordde
mij niet.
7 De wachters, die in de stad omgingen,
vonden mij; zij sloegen mij, zij verwondden
mij; de wachters op de muren
namen mijnen sluier van mij.
8 [d]Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem!
indien gij mijnen Liefste vindt,
wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik
krank ben van liefde.
9 Wat is uw Liefste meer dan een *ander*
liefste, o gij schoonste onder de vrouwen!
wat is uw Liefste meer dan een *ander*
liefste, dat gij ons zoo bezworen hebt?
10 Mijn Liefste is blank en rood; Hij
draagt de banier boven tien duizend.
11 Zijn hoofd is van het fijnste goud,
van het dichtste goud; Zijne haarlokken
zijn gekruld, zwart als eene raaf.
12 [e]Zijne oogen zijn als der duiven bij
de waterstroomen, met melk gewasschen,
staande *als* in kasjes *der ringen*.
13 Zijne wangen zijn als een beddeke
van specerijen, *als* welriekende torentjes;
Zijne lippen zijn *als* leliën, druppende
van vloeiende mirre.
14 Zijne handen zijn *als* gouden ringen,
gevuld met turkoois; Zijn buik is *als* blinkend
elpenbeen, overtogen met saffieren.
15 Zijne schenkelen zijn *als* marmeren
pilaren, gegrond op voeten van het
dichtste goud; Zijne gestalte is als de
Libanon, uitverkoren als de cederen.
16 Zijn gehemelte is enkel zoetigheid,
en al wat aan Hem is, is gansch begeerlijk.
Zulk een is mijn Liefste, ja zulk
een is mijn Vriend, gij dochters van
Jeruzalem!

6 WAAR is uw Liefste heengegaan,
o gij schoonste onder de vrouwen?
waarheen heeft uw Liefste het aangezicht
gewend, opdat wij Hem met u zoeken?
2 Mijn Liefste is afgegaan in Zijnen hof,
tot de specerijbeddekens, om te weiden
in de hoven, en om de leliën te verzamelen.
3 Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste
is mijn, die onder de leliën weidt.
4 [f]Gij zijt schoon, Mijne vriendin!

---

[a] Hoogl. 7:3. [b] Jes. 41:8. Jak. 2:23. [c] Hoogl. 3:1. [d] Hoogl. 3:5. [e] Hoogl. 1:15; 4:1.
[f] Ps. 45:12. Hoogl. 1:15; 4:1.

gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem,
schrikkelijk als *slagorden* met banieren.
5 Wend uwe oogen van Mij af; want
zij doen Mij geweld aan; uw haar is als
eene kudde geiten, die *het gras* van Gilead
afscheren.
6 Uwe tanden zijn als eene kudde schapen,
die uit de waschstede opkomen, die
al tezamen tweelingen voortbrengen, en
onder dezelve is geene jongeloos.
7 Uwe wangen zijn als een stuk van
eenen granaatappel tusschen uwe vlechten.
8 Er zijn zestig koninginnen en tachtig
bijwijven, en maagden zonder getal.
9 Eene éénige is Mijne duive, Mijne
volmaakte, de eenige harer moeder; zij
is de zuivere dergene, die haar gebaard
heeft; als de dochters haar zien, zoo
zullen zij haar welgelukzalig roemen, de
koninginnen en de bijwijven; en zij
zullen haar prijzen.
10 Wie is zij, die er uitziet als de dageraad,
schoon gelijk de maan, zuiver als
de zon, schrikkelijk als *slagorden* met
banieren?
11 Ik ben tot den notenhof afgegaan,
om de groene vruchten der vallei te zien;
om te zien, of de wijnstok bloeide, de
granaatboomen uitbotteden.
12 Eer ik het wist, zette mijne ziel mij
op de wagens van mijn [a] vrijwillig volk.
13 Keer weder, keer weder, o Sulammith!
Keer weder, keer weder, dat wij u
mogen aanzien. Wat ziet gijlieden de
Sulammith aan? zij is als een rei van
twee heiren.

7 HOE schoon zijn uwe gangen in de
schoenen, gij prinsendochter! de omdraaiingen
uwer heupen zijn als kostelijke
ketens, zijnde het werk van de handen
eens kunstenaars.
2 Uw navel is *als* een ronde beker, dien
geen drank ontbreekt; uw buik is *als* een
hoop tarwe, rondom bezet met leliën.
3 Uwe twee [b] borsten zijn als twee
welpen, tweelingen van eene ree.
4 Uw hals is als een elpenbeenen toren;
uwe oogen zijn *als* de vijvers te Hesbon,
bij de poort van Bath-rabbim; uw neus
is als de toren van Libanon, die tegen
Damaskus ziet.
5 Uw hoofd op u is als Karmel, en de
haarband uws hoofds als purper; de koning
is *als* gebonden op de galerijen.
6 [c] Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk
zijt gij, o liefde, in wellusten!
7 Deze uwe lengte is te vergelijken bij
eenen palmboom, en uwe borsten bij
*druif*trossen.
8 Ik zeide: Ik zal op den palmboom
klimmen, ik zal zijne takken grijpen;
zoo zullen dan uwe borsten zijn als
*druiven*trossen aan den wijnstok, en de
reuk van uwen neus als appelen;
9 En uw gehemelte als goede wijn, die
recht tot mijnen Beminde gaat, doende
de lippen der slapenden spreken.
10 [d] Ik ben mijns Liefsten, en Zijne genegenheid
is tot mij.
11 Kom, mijn Liefste! laat ons uitgaan
in het veld, laat ons vernachten op de
dorpen.
12 Laat ons vroeg ons opmaken naar de
wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok
bloeit, de jonge druifjes zich opendoen,
de granaatappelboomen uitbotten; daar
zal ik U mijne uitnemende liefde geven.
13 De dûdaïm geven reuk, en aan onze
deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe
en oude; o mijn Liefste! die heb ik
voor U weggelegd.

8 OCH, dat Gij mij als een Broeder
waart, zuigende de borsten mijner
moeder! dat ik U op de straat vond; ik
zou U kussen; ook zouden zij mij niet
verachten.
2 Ik zou U leiden; ik zou U brengen in
mijn' moeders huis, Gij zoudt mij leeren;
ik zou U van specerijwijn te drinken
geven, en van het sap van mijne granaatappelen.
3 [e] Zijne linkerhand zij onder mijn
hoofd, en Zijne rechterhand omhelze mij.
4 [f] Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem!
dat gij die liefde niet opwekt,
noch wakker maakt, totdat het haar
luste!
5 Wie is zij, die daar opklimt uit de
woestijn, en liefelijk leunt op haren
Liefste? Onder den appelboom heb ik
u opgewekt, daar heeft uwe moeder u
met smart voortgebracht, daar heeft zij
met smart *u* voortgebracht, *die* u gebaard
heeft.
6 Zet mij als een zegel op Uw hart, als
een zegel op Uwen arm; want de liefde
is sterk als de dood, de ijver is hard als
het graf; hare kolen zijn vurige kolen,
vlammen des HEEREN.
7 Vele wateren zouden [g] deze liefde niet
kunnen uitblusschen; ja, de rivieren
zouden ze niet verdrinken; al gave iemand
al het goed van zijn huis voor deze liefde,
men zou hem ten eenenmale verachten.
8 Wij hebben eene kleine zuster, die nog
geene borsten heeft; wat zullen wij onze
zuster doen in dien dag, als men van haar
spreken zal?
9 Zoo zij een muur is, wij zullen een
paleis van zilver op haar bouwen; en zoo
zij eene deur is, wij zullen haar rondom
bezetten met cederen planken.
10 Ik ben een muur, en mijne borsten

[a] Ps. 110:3. [b] Hoogl. 4:5. [c] Ps. 45:12. Hoogl. 1:15; 4:1. [d] Hoogl. 2:16; 6:3.
[e] Hoogl. 2:6. [f] Hoogl. 2:7; 3:5. [g] Rom. 8:38, enz.

zijn als torens. Toen was ik in Zijne
oogen als eene, die vrede vindt.
11 Sálomo had eenen wijngaard, te
Baäl-Hamon; hij gaf dezen wijngaard
aan de hoeders; een ieder bracht voor
deszelfs vrucht duizend zilverlingen.
12 Mijn wijngaard, dien ik heb, is voor
mijn aangezicht; de duizend *zilverlingen*
zijn voor u, o Sálomo! maar tweehon-
derd zijn voor de hoeders van deszelfs
vrucht.
13 O gij bewoonster der hoven! de met-
gezellen merken op uwe stem; doe ze Mij
hooren.
14 [a] Kom haastiglijk, mijn Liefste! en
wees Gij gelijk eene ree, of gelijk een
welp der herten op de bergen der
specerijen.

DE PROFEET JESAJA.

Beschrijving van 's volks zonden en lijden.— Vermaningen en bedreigingen.

1 HET gezicht van Jesaja, den zoon van
Amoz, hetwelk hij zag over Juda en
Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, Jotham,
Achaz *en* Hizkía, de koningen van Juda.
2 [b] Hoort gij, hemelen! en neem ter
oore, gij aarde! want de HEERE spreekt:
Ik heb kinderen groot gemaakt en ver-
hoogd; maar zij hebben tegen Mij over-
treden.
3 Een os kent zijnen bezitter, en een
ezel de krib zijns heeren; *maar* Israël
heeft geene kennis; Mijn volk verstaat
niet.
4 Wee het [c] zondige volk, het volk van
zware ongerechtigheid, het zaad der
boosdoeners, de verdervende kinderen!
Zij hebben den HEERE verlaten; zij heb-
ben den Heilige Israëls gelasterd; zij
hebben zich vervreemd, *wijkende* achter-
waarts.
5 Waartoe zoudt gij meer geslagen wor-
den? [d] gij zoudt des afvals des te meer
maken; het gansche hoofd is krank, en
het gansche hart is mat.
6 Van de voetzool af tot het hoofd toe is
er niets geheels aan hetzelve; *maar* won-
den en striemen en etterbuilen, *die* niet
uitgedrukt noch verbonden zijn, en geene
derzelve is met olie verzacht.
7 [e] Uw aardrijk is eene verwoesting, uwe
steden zijn met het vuur verbrand; uw
land verteren de vreemden in uwe tegen-
woordigheid, en eene verwoesting is er,
als eene omkeering door de vreemden.
8 En de dochter van Zion is overge-
bleven als een hutje in den wijngaard,
als een nachthutje in den komkommer-
hof, als eene belegerde stad.
9 [f] Zoo niet de HEERE der heirscharen
ons nog een weinig overblijfsel had gela-
ten, als [g] Sodom zouden wij geworden
zijn; wij zouden Gomorra gelijk zijn
geworden.
10 Hoort des HEEREN woord, gij over-
sten van Sódom! neem ter oore de wet
onzes Gods, gij volk van Gomorra!
11 Waartoe zal Mij zijn de veelheid
uwer slachtoffers? zegt de HEERE; [h] Ik
ben zat van de brandoffers der rammen,
en het smeer der vette *beesten*, en heb
geen' lust aan het bloed der varren, noch
der lammeren, noch der bokken.
12 Wanneer gijlieden voor Mijn aange-
zicht komt te verschijnen, wie heeft
zulks van uwe hand geëischt, dat gij
Mijne voorhoven betreden zoudt?
13 Brengt niet meer vergeefsch offer;
het reukwerk is Mij een gruwel; de
nieuwe maanden en sabbatten, *en* het
bijeenroepen der vergaderingen vermag
Ik niet: het is ongerechtigheid, zelfs de
verbodsdagen.
14 Uwe nieuwe maanden en uwe gezette
hoogtijden haat Mijne ziel; ze zijn Mij
tot eenen last; Ik ben moede geworden
die te dragen.
15 En [i] als gijlieden uwe handen uit-
breidt, verberg Ik Mijne oogen voor u;
ook wanneer gij het gebed vermenigvul-
digt, hoor Ik niet; *want* uwe handen zijn
vol bloed.
16 Wascht u, reinigt u, doet de boosheid
uwer handelingen van voor Mijne oogen
weg; [k] laat af van kwaad te doen;
17 Leert goed doen, zoekt het recht,
helpt den verdrukte, doet den wees recht,
handelt de twistzaak der weduwen.
18 Komt dan, en laat ons samen rech-
ten, zegt de HEERE: [l] al waren uwe
zonden als scharlaken, zij zullen wit
worden als sneeuw; als waren zij rood als
karmozijn, zij zullen worden als *witte* wol.
19 Indien gijlieden willig zijt en hoort,
zoo zult gij het goede dezes lands eten;
20 Maar indien gij weigert, en weder-
spannig zijt, zoo zult gij van het zwaard
gegeten worden: want de mond des
HEEREN heeft *het* gesproken.

---

[a] Openb. 22:17, 20. [b] Deut. 32:1. [c] Ps. 78:8. Jes. 57:3. [d] 2 Kron. 28:22. Jer. 2:30.
[e] Deut. 28:51, 52. Jes. 5:5. [f] Jes. 17:6; 24:6; 30:17. Rom. 9:29. [g] Gen. 19:24
[h] Ps. 50:8, 9. Spr. 15:8; 21:27. Jes. 66:3. Jer. 6:20. Amos 5:22. [i] Spr. 1:28. [k] Ps. 34:15;
37:27. Amos 5:15. Rom. 12:9. [l] Ps. 51:9.

21 Hoe is de getrouwe stad tot eene
hoer geworden! zij was vol recht; ge-
rechtigheid herbergde daarin, maar nu
doodslagers.
22 Uw [a] zilver is geworden tot schuim;
[b] uw wijn is vermengd met water.
23 Uwe vorsten zijn afvalligen, en met-
gezellen der dieven; een ieder van hen
heeft de geschenken lief, en zij jagen de
vergeldingen na; [c] den weezen doen zij
geen recht, en de twistzaak der weduwen
komt voor hen niet.
24 Daarom spreekt de Heere HEERE der
heirscharen, de Machtige Israëls: O wee!
Ik zal Mij troosten van Mijne weder-
partijders, [d] Ik zal Mij wreken van Mijne
vijanden.
25 En Ik zal Mijne hand tegen u
keeren, en [e] Ik zal uw schuim op het
allerreinste afzuiveren, en Ik zal al uw
tin wegnemen;
26 En Ik zal *u* uwe rechters wedergeven,
als in het eerste, en uwe raadslieden als
in den beginne; daarna zult gij eene
stad der gerechtigheid, eene getrouwe
stad, genoemd geworden.
27 Zion zal door recht verlost worden,
en hare wederkeerenden door gerechtig-
heid;
28 [f] Maar er zal verbreking zijn der over-
treders en der zondaars tezamen; en die
den HEERE verlaten, zullen omkomen.
29 Want zij zullen beschaamd worden
om der eiken wil, die gijlieden begeerd
hebt, en gij zult schaamrood worden, om
der hoven wil, die gij verkoren hebt;
30 Want gij zult zijn als een eik, welks
bladeren afvallen, en als een hof, die
geen water heeft.
31 En de sterke zal wezen tot grof vlas,
en zijn werkmeester tot eene vonk, en
zij zullen beiden tezamen branden, en
er zal geen uitblusscher wezen.

Toekomstige heerlijkheid van het ware Israël. —Voorafgaande oordeelen.—De dag des Heeren.—Reiniging van Jeruzalem.

2 HET woord, dat Jesaja, de zoon van
Amoz, gezien heeft over Juda en
Jeruzalem.
2 En het zal geschieden in het laatste
der dagen, dat [g] de berg van het huis des
HEEREN zal vastgesteld zijn op den top
der bergen, en dat hij zal verheven wor-
den boven de heuvelen, en tot denzelven
zullen alle Heidenen toevloeien.
3 En vele volken zullen heengaan en
zeggen: Komt, laat ons opgaan tot den
berg des HEEREN, tot het huis van den
God Jakobs, opdat Hij ons leere van
Zijne wegen, en dat wij wandelen in
Zijne paden; want [h] uit Zion zal de wet
uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeru-
zalem.
4 En Hij zal richten onder de Heidenen,
en bestraffen vele volken; en zij zullen
hunne [i] zwaarden slaan tot spaden, en
hunne spiesen tot sikkelen; het *eene* volk
zal tegen het *andere* volk geen zwaard
opheffen, en zij zullen geen oorlog meer
leeren.
5 Komt, gij huis van Jakob! en laat
ons wandelen in het licht des HEEREN!
6 Maar Gij hebt Uw volk, het huis van
Jakob, verlaten; want zij zijn vervuld
met goddeloosheid, meer dan het oosten,
en zij zijn guichelaars gelijk de Filistij-
nen, en aan de kinderen der vreemden
toonen zij hun behagen.
7 En hun land is vervuld met zilver en
goud, en hunner schatten is geen einde;
hun land is ook vervuld met paarden, en
hunner wagenen is geen einde.
8 Ook is hun land vervuld met afgoden;
voor het werk hunner handen buigen zij
zich neder, voor hetgeen hunne vingeren
gemaakt hebben.
9 Daar bukt zich de gemeene man, en de
aanzienlijke man vernedert zich; daarom
zult Gij het hun niet vergeven.
10 Ga in den rotssteen, en verberg u in
het stof, van wege den schrik des
HEEREN, en om de heerlijkheid Zijner
majesteit.
11 [k] De hooge oogen der menschen zul-
len vernederd worden, en de hoogheid
der mannen zal nedergebogen worden;
en de HEERE alleen zal in dien dag ver-
heven zijn.
12 Want de dag des HEEREN der heir-
scharen zal zijn tegen allen hoovaardige
en hooge, en tegen allen verhevene, opdat
hij vernederd worde;
13 En tegen alle hooge en verhevene
cederen van Libanon, en tegen alle eiken
van Basan;
14 En tegen alle hooge bergen, en tegen
alle verhevene heuvelen;
15 En tegen allen hoogen toren, en
tegen allen vasten muur;
16 En tegen alle schepen van Tarsis, en
tegen alle gewenschte schilderijen.
17 En de hoogheid des menschen zal ge-
bogen, en de hoogheid der mannen zal
vernederd worden; en de HEERE alleen
zal in dien dag verheven zijn.
18 En elkeen der afgoden zal ganschelijk
vergaan.
19 Dan zullen zij in de spelonken der
rotssteenen gaan, en in de holen der
aarde, van wege den schrik des HEEREN,
en van wege de heerlijkheid Zijner ma-
jesteit, wanneer Hij Zich opmaken zal,
om de aarde te verschrikken.

---

[a] Ezech. 22:18. 19. [b] Hos. 4:18. [c] Jer. 5:28. Zach. 7:10. [d] Deut. 28:63. [e] Jer. 6:29. Mal. 3:3. [f] Job 31:3. Ps. 1:6; 5:6; 73:27; 92:10; 104:35. [g] Micha 4:1. [h] Ps. 110:2. [i] Joël 3:10. [k] Jes. 5:15.

20 In dien dag zal de mensch zijne zil-
veren afgoden, en zijne gouden afgoden,
welke zij zich gemaakt hadden, om zich
daarvoor neder te buigen, wegwerpen
voor de mollen en de vledermuizen;
21 Gaande in de reten der rotsen, en in
de kloven der steenrotsen, wegens den
schrik des HEEREN, en wegens de heer-
lijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij
Zich opmaken zal, om de aarde geweldig-
lijk te verschrikken.
22 Laat gijlieden *dan* af van den
mensch, wiens adem in zijnen neus is;
want waarin is hij te achten?

3 WANT ziet, de Heere HEERE der
heirscharen, zal van Jeruzalem en
van Juda wegnemen den stok en den
staf, allen stok des broods, en allen stok
des waters;
2 Den held en den krijgsman, den rech-
ter en den profeet, en den waarzegger en
den oude;
3 Den overste van vijftig en den aan-
zienlijke, en den raadsman en den wijze
onder de werkmeesters, en dien, die kloek
ter tale is.
4 En Ik zal jongelingen stellen *tot*
hunne vorsten, en kinderen zullen over
hen heerschen;
5 En het volk zal gedrongen worden:
de een zal zijn tegen den ander, en een
iegelijk tegen zijnen naaste; de jonge-
ling zal stout zijn tegen den oude, de
verachte tegen den eerlijke.
6 Wanneer iemand zijnen broeder uit
het huis zijns vaders zal aangrijpen,
zeggende: Gij hebt een kleed, wees ons
ten overste, laat toch dezen aanstoot on-
der uwe hand wezen;
7 *Zoo* zal hij in dien dag *zijne hand* op-
heffen, zeggende: Ik kan geen heel-
meester wezen; er is ook geen brood en
geen kleed in mijn huis; zet mij niet tot
een' overste des volks.
8 Want Jeruzalem heeft aangestooten,
en Juda is gevallen, dewijl hunne tong
en handelingen tegen den HEERE zijn,
om de oogen Zijner heerlijkheid te ver-
bitteren.
9 Het gelaat huns aangezichts getuigt
tegen hen, en hunne zonden spreken zij
vrij uit, gelijk Sodom; zij verbergen ze
niet. Wee hunlieder ziel, want zij doen
zichzelven kwaad!
10 Zegt den rechtvaardige, dat het *hem*
wèl gaan zal; dat zij de vrucht hunner
werken zullen eten.
11 Wee den goddelooze, het zal *hem*
kwalijk gaan! want de vergelding zijner
handen zal hem geschieden.
12 De drijvers Mijns volks zijn kinde-
ren, en vrouwen heerschen over hetzelve.
O Mijn volk! die u leiden, verleiden *u,*
en den weg uwer paden slokken zij
in.
13 De HEERE stelt Zich om te pleiten,
en Hij staat, om de volken te richten.
14 De HEERE komt ten gerichte tegen
de oudsten Zijns volks en deszelfs vor-
sten; want gijlieden hebt dezen wijn-
gaard verteerd; de roof des ellendigen is
in uwe huizen.
15 Wat is ulieden, dat gij Mijn volk
verbrijzelt, en de aangezichten der ellen-
digen vermaalt? spreekt de Heere HEERE
der heirscharen.
16 Verder zegt de HEERE: Daarom dat
de dochteren van Zion zich verheffen, en
gaan met uitgestrekten hals, en lonken
met de oogen, al gaande en trippelende
daarhenen treden, en alsof hare voeten
gebonden waren:
17 Zoo zal de Heere den schedel der
dochteren van Zion schurftig maken, en
de HEERE zal hare schaamte ontblooten.
18 Ten zelfden dage zal de Heere weg-
nemen het sieraad der kousenbanden, en
de netjes, en de maantjes,
19 De reukdoosjes, en de kleine keten-
tjes, en de glinsterende kleedingen,
20 De hoofdkroning, en de armversier-
selen, en de bindselen, en de reukballe-
tjes, en de oorringen,
21 De ringen en de voorhoofdsierselen,
22 De wisselkleederen, en de manteltjes,
en de hoedjes, en de buidels,
23 De spiegels, en de fijn-linnen deksels,
en de hulledoeken, en de sluiers.
24 En het zal geschieden, dat er voor
specerij stank zal zijn, en lossigheid voor
eenen gordel, en kaalheid in plaats van
haarvlechten, en omgording eens zaks in
plaats van eenen wijden rok, en verbran-
ding in plaats van schoonheid.
25 Uwe mannen zullen door het zwaard
vallen, en uwe helden in den strijd;
26 En hare poorten zullen treuren, en
leed dragen, en zij zal, ledig gemaakt
zijnde, op de aarde zitten.

4 EN te dien dage zullen zeven vrou-
wen éénen man aangrijpen, zeg-
gende: Ons brood zullen wij eten, en
met onze kleederen zullen wij bekleed
zijn, laat ons alleenlijk naar uwen naam
genoemd worden; neem onze smaadheid
weg.
2 Te dien dage zal des HEEREN SPRUIT
zijn tot sieraad en tot heerlijkheid, en de
vrucht der aarde tot voortreffelijkheid
en tot versiering dengenen, die het ont-
komen zullen in Israël.
3 En het zal geschieden, dat de overge-
blevene in Zion en de overgelatene in
Jeruzalem zal heilig geheeten worden,
een iegelijk, die geschreven is ten leven
te Jeruzalem;
4 Als de Heere zal afgewasschen hebben
den drek der dochteren van Zion, en de
bloedschulden van Jeruzalem zal verdre-
ven hebben uit derzelver midden, door

den Geest des oordeels, en door den Geest
der uitbranding.
5 En de HEERE zal over alle woning
van den berg Zions, en over hare verga-
deringen, scheppen eene wolk des daags,
en eenen rook en den glans eens vlam-
menden vuurs des nachts; want over
alles wat heerlijk is, zal eene beschutting
wezen.
6 En daar zal eene hut zijn tot eene
schaduw des daags tegen de hitte, en tot
eene toevlucht en tot eene verberging
tegen den vloed en tegen den regen.

Gelijkenis van den wijngaard en hare toepassing.

5 NU zal ik mijnen Beminde een lied
mijns Liefsten zingen van Zijnen
wijngaard: Mijn Beminde heeft eenen
wijngaard op eenen vetten heuvel;
2 En Hij heeft dien omtuind, en van
steenen gezuiverd, en Hij heeft hem be-
plant *met* edele wijnstokken; en Hij
heeft in deszelfs midden eenen toren ge-
bouwd, en ook eenen wijnbak daarin
uitgehouwen: en Hij heeft verwacht, dat
hij *goede* druiven zou voortbrengen, maar
hij heeft stinkende druiven voortge-
bracht.
3 Nu dan, gij inwoners van Jeruzalem,
en gij mannen van Juda! oordeelt toch
tusschen Mij en tusschen Mijnen wijn-
gaard:
4 [a] Wat is er meer te doen aan Mijnen
wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet ge-
daan heb? Waarom heb Ik verwacht,
dat hij *goede* druiven voortbrengen zou,
en hij heeft stinkende druiven voortge-
bracht?
5 Nu dan, Ik zal ulieden nu bekend
maken, wat Ik Mijnen wijngaard doen
zal: Ik zal [b] zijnen tuin wegnemen, op-
dat hij zij tot afweiding; zijnen muur
zal Ik verscheuren, opdat hij zij tot ver-
treding;
6 En Ik zal hem *tot* woestheid maken:
hij zal niet besnoeid, noch omgehakt
worden, maar distelen en doornen zullen
daarin opgaan; en Ik zal den wolken
gebieden, dat zij geen' regen daarop
regenen.
7 [c] Want de wijngaard van den HEERE
der heirscharen is het huis van Israël, en
de mannen van Juda zijn eene plant
Zijner verlustigingen; en Hij heeft ge-
wacht naar recht, maar ziet, het is
schurftheid; naar gerechtigheid, maar
ziet, het is geschreeuw.
8 [d] Wee dengenen, die huis aan huis
trekken, akker aan akker brengen, totdat
er geene plaats meer zij, en dat gijlieden
alleen inwoners gemaakt wordt in het
midden des lands!
9 Voor mijne ooren *heeft* de HEERE der
heirscharen *gesproken:* Zoo niet vele
huizen tot verwoesting zullen worden, de
groote en de treffelijke zonder inwoner!
10 Ja, tien bunderen wijngaards zullen
een eenig bath geven, en een homer zaads
zal eene efa geven.
11 [e] Wee dengenen, die, zich vroeg op-
makende in den morgenstond, sterken
drank najagen, *en* vertoeven tot in de
schemering, *totdat* de wijn hen heeft
verhit!
12 En harpen en luiten, trommelen en
pijpen, en wijn zijn *in* hunne maaltijden;
maar zij aanschouwen het werk des HEE-
REN niet, en zij zien niet op het maaksel
Zijner handen.
13 [f] Daarom zal mijn volk gevankelijk
weggevoerd worden, omdat het geene we-
tenschap heeft; en deszelfs heerlijken
zullen honger lijden, en hunne menigte
zal verdorren van dorst.
14 Daarom zal het graf zichzelf wijd
opsperren, en zijnen mond opendoen,
zonder maat; opdat nederdale hunne
heerlijkheid en hunne menigte, met
hun gedruis, en die in hen van vreugde
opspringt.
15 Dan zal de gemeene man nederge-
bogen worden, en de aanzienlijke man
zal vernederd worden, en de oogen der
hoovaardigen zullen vernederd worden;
16 Doch de HEERE der heirscharen zal
verhoogd worden door het recht; en God,
die Heilige, zal geheiligd worden door
gerechtigheid.
17 [g] En de lammeren zullen weiden
naar hunne wijze, en de vreemdelingen
zullen de verwoeste plaatsen der vetten
eten.
18 Wee dengenen, die de ongerechtig-
heid trekken met koorden der ijdelheid,
en de zonde als *met* dikke wagenzeelen!
19 Die daar zeggen: Dat Hij haaste, dat
Hij Zijn werk bespoedige, opdat wij het
zien; en laat naderen en komen den
raadslag des Heiligen van Israël, dat wij
het vernemen!
20 Wee dengenen, die het kwade goed
heeten, en het goede kwaad; die duis-
ternis tot licht stellen, en het licht tot
duisternis; die het bittere tot zoet stellen,
en het zoete tot bitterheid!
21 [h] Wee dengenen, die in hunne oogen
wijs, en bij zichzelven verstandig zijn!
22 Wee dengenen, die helden zijn om
wijn te drinken, en die kloeke mannen
zijn om sterken drank te mengen!
23 Die den goddelooze rechtvaardigen
om een geschenk, en [i] de gerechtigheid der
rechtvaardigen van dezelven afwenden.
24 Daarom, [k] gelijk de tong des vuurs
den stoppel verteert, en het kaf door de

[a] Jer. 2:5. Micha 6:3, 8. [b] Ps. 80:13. [c] Ps. 80:9. [d] Micha 2:2. [e] Spr. 23:29, 30. [f] Amos 6:7. [g] Jes. 14:30. [h] Spr. 3:7. Rom. 12:16. [i] Spr. 17:15; 24:24. [k] Ex. 15:7. Jes. 9:18.

vlam verdaan wordt, *alzoo* zal hun wortel
als eene uittering wezen, en hunne bloem
zal als stof opvaren; omdat zij verwerpen
de wet des HEEREN der heirscharen, en
de rede des Heiligen van Israël versmaden.
25 Daarom is de toorn des HEEREN
ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft
tegen hetzelve Zijne hand uitgestrekt,
en Hij heeft het geslagen, zoodat de
bergen hebben gebeefd, en hunne doode
lichamen zijn geworden [a] als drek in het
midden der straten. Om [b] dit alles keert
Zijn toorn niet af, maar Zijne hand
is nog uitgestrekt;
26 Want Hij zal eene banier opwerpen
onder de Heidenen van verre, en Hij
zal hen *herwaarts* sissen van het einde
der aarde; en ziet, haastiglijk, snellijk
zullen zij aankomen.
27 Geen moede en geen struikelende
zal onder hen wezen; niemand zal
sluimeren noch slapen, noch de gordel
zijner lenden ontbonden worden, noch
de schoenriem zijner schoenen afgescheurd
worden.
28 Welker pijlen scherp zullen zijn,
en al hunne bogen gespannen; hunner
paarden hoeven zullen als eene rots
geacht zijn, en hunne raderen als een
wervelwind.
29 Hun gebrul zal zijn als van eenen
ouden leeuw, en zij zullen brullen als de
jonge leeuwen, en zij zullen brieschen,
en den roof aangrijpen en wegvoeren;
en er zal gen verlosser zijn.
30 En zij zullen tegen hetzelve te dien
dage bruisen, als het bruisen der zee.
Dan zal men [c] de aarde aanzien; maar
ziet, er zal duisternis *en* benauwdheid
zijn, en het licht zal verduisterd worden
in hunne verwoestingen.

Jesaja als profeet geroepen.

6 IN [d] het jaar, toen de koning Uzzia
stierf, zoo zag ik den Heere, zittende
op eenen hoogen en verhevenen troon,
en Zijne zoomen vervullende den tempel.
2 De serafs stonden boven Hem; een
iegelijk had [e] zes vleugelen; met twee
bedekte *ieder* zijn aangezicht, en met
twee bedekte hij zijne voeten, en met
twee vloog hij.
3 En de een riep tot den ander, en
zeide: [f] Heilig, heilig, heilig is de HEERE
der heirscharen! De gansche aarde is
van Zijne heerlijkheid vol!
4 Zoodat de posten der dorpels zich
bewogen van de stem des roependen; en
het huis werd vervuld met rook.
5 Toen zeide ik: Wee mij, want ik
verga! dewijl ik een man van onreine
lippen ben, en ik woon in het midden
eens volks, dat onrein van lippen is;
want mijne oogen hebben den Koning,
den HEERE der heirscharen gezien!
6 Maar een van de serafs vloog tot mij,
en had eene gloeiende kool in zijne hand,
die hij met de tang van het altaar genomen
had;
7 En hij roerde mijnen mond daarmede
aan, en zeide: Zie, deze [g] heeft uwe
lippen aangeroerd; alzoo is uwe misdaad
van u geweken, en uwe zonde is
verzoend.
8 Daarna hoorde ik de stem des Heeren,
dewelke zeide: Wien zal Ik zenden? en
wie zal Ons henengaan? Toen zeide ik:
Zie, *hier* ben ik, zend mij henen.
9 Toen zeide Hij: Ga henen, en zeg
tot dit volk: [h] Hoorende hoort, maar
verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt
niet;
10 Maak het hart dezes volks vet, en
maak hunne ooren zwaar, en sluit hunne
oogen, [i] opdat het niet zie met zijne
oogen, noch met zijne ooren hoore, noch
met zijn hart versta, noch zich bekeere,
en Hij het geneze.
11 Toen zeide ik: Hoe lange, Heere?
En Hij zeide: Totdat de steden verwoest
worden, zoodat er geen inwoner zij, en
de huizen, dat er geen mensch zij, en
dat het land met verwoesting verstoord
worde;
12 Want de HEERE zal die menschen
verre wegdoen, en de verlating zal groot
wezen in het binnenste des lands.
13 Doch nog een tiende deel zal daarin
zijn, en het zal wederkeeren, en zijn om
af te weiden; *maar* gelijk de eik, en
gelijk de haageik, in dewelke na de
afwerping *der bladeren nog* steunsel is,
alzoo zal het heilige zaad het steunsel
daarvan zijn.

Profetieën tegen Israël en Syrië.—Bedreigingen tegen Juda.

7 HET geschiedde nu in de dagen van
Achaz, den zoon van Jotham, den
zoon van Uzzia, den koning van Juda,
[k] dat Rezin, de koning van Syrië, en
Pekah, de zoon van Remália, de koning
van Israël, optoog naar Jeruzalem, ten
oorlog tegen haar; maar hij vermocht
met strijden niet tegen haar.
2 Als men den huize Davids boodschapte,
zeggende; De Syriërs rusten op
Efraïm; zoo bewoog zich zijn hart en
het hart zijns volks, gelijk de boomen
des wouds bewogen worden van den
wind.
3 En de HEERE zeide tot Jesaja: Ga
nu uit, Achaz tegemoet, gij en uw zoon
Schear-Jaschub, aan het einde van den

[a] Jes. 10:6. [b] Jes. 9:11, 16, 20; 10:4. [c] Jes. 8:22. [d] 2 Kon. 15:7. [e] Openb. 4:8.
[f] Openb. 4:8. [g] Jer. 1:9. Dan. 10:16. [h] Matth. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10.
Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [i] Jer. 5:21. [k] 2 Kon. 16:5. 2 Kron. 28:5.

watergang des oppersten vijvers, aan
den hoogen weg van het veld des vollers;
4 En zeg tot hem: Wacht u, en zijt
gerust; vrees niet, en uw hart worde
niet week, van wege die twee staarten
dezer rookende vuurbranden; van wege de
ontsteking des toorns van Rezin en der
Syriërs, en van den zoon van Remália;
5 Omdat de Syriër kwaad tegen u beraadslaagd
heeft, *met* Efraïm en den
zoon van Remália, zeggende:
6 Laat ons optrekken tegen Juda, en
het verdriet aandoen, en het onder ons
deelen, en den zoon van Tábeal Koning
maken in het midden van hen.
7 Alzoo zegt de Heere HEERE: Het zal
niet bestaan, en het zal niet geschieden;
8 Maar Damaskus zal het hoofd van
Syrië zijn, en Rezin het hoofd van
Damaskus; en in nog vijf en zestig
jaren zal Efraïm verbroken worden, dat
het geen volk zij;
9 Ondertusschen zal Samaría Efraïms
hoofd zijn, en de zoon van Remália het
hoofd van Samaría. Indien gijlieden
niet gelooft, zekerlijk, gij zult niet
bevestigd worden.
10 En de HEERE voer voort te spreken
tot Achaz, zeggende:
11 Eisch u een teeken van den HEERE,
uwen God; eisch beneden in de diepte,
of eisch boven uit de hoogte.
12 Doch Achaz zeide: Ik zal het niet
eischen, en ik zal den HEERE niet verzoeken.
13 Toen zeide hij: Hoort gijlieden nù,
gij, huis van David: is het ulieden te
weinig, dat gij de menschen moede
maakt, dat gij ook mijnen God moede
maakt?
14 Daarom zal de Heere zelf ulieden
een teeken geven; [a] ziet, eene maagd zal
zwanger worden, en zij zal eenen Zoon
baren, en Zijnen naam IMMANUEL
heeten;
15 Boter en honig zal Hij eten, totdat
Hij wete te verwerpen het kwade, en te
verkiezen het goede.
16 Zekerlijk, eer dit Knechtje weet te
verwerpen het kwade, en te verkiezen
het goede, zal dat land, waarover gij
verdrietig zijt, verlaten zijn van zijne
twee koningen.
17 *Doch* de HEERE zal over u, en over
uw volk, en over uws vaders huis, dagen
doen komen, hoedanige niet gekomen
zijn van dien dag af, dat Efraïm van
Juda is afgeweken, *door* den koning van
Assyrïe.
18 Want het zal te dien dage geschieden,
dat de HEERE zal toesissen de vliegen, die
aan het einde der rivieren van Egypte
zijn, en de bijen, die in het land van
Assur zijn;
19 En zij zullen komen, en zij allen
zullen rusten in de woeste dalen, en in
de kloven der steenrotsen, en in al
de doornhagen, en in alle geprezene
plaatsen.
20 Te dien dage zal de Heere door een
gehuurd scheermes, *hetwelk* aan gene
zijde der rivier is, door den koning van
Assyrië, afscheren het hoofd en het
haar der voeten; ja, het zal ook den
baard gansch wegnemen.
21 En het zal geschieden te dien dage,
dat iemand een koetje in het leven zal
behouden hebben, en twee schapen;
22 En het zal geschieden, dat hij wegens
de veelheid der melk, die zij geven
zullen, boter zal eten; ja, een ieder, die
overgebleven zal zijn in het midden des
lands, die zal boter en honig eten.
23 Ook zal het te dienzelfden dage
geschieden, dat iedere plaats, alwaar
duizend wijnstokken geweest zijn, van
duizend zilverlingen, [b] tot doornen en
distelen zijn zal;
24 Dat men met pijlen en met den
boog aldaar zal moeten gaan, want het
gansche land zal doornen en distelen
zijn;
25 Ook al de bergen, die men met houweelen
pleegt om te hakken, daar zal
men niet komen *uit* vrees der doornen
en der distelen; maar die zullen wezen
tot inzending van den os, en tot vertreding
van het kleine vee.

Profetie van den ondergang van Syrië en van Israël door de Assyriërs.

8 VERDER zeide de HEERE tot mij:
Neem u eene groote rol, en schrijf
daarop met eens menschen griffie:
Haastende tot den roof, is hij spoedig
tot den buit!
2 Toen nam ik mij getrouwe getuigen,
Uría, den priester, en Zacharía, den zoon
van Jeberechja.
3 En ik was tot de profetesse genaderd;
die werd zwanger, en baarde eenen zoon;
en de HEERE zeide tot mij: Noem zijnen
naam MAHER-SCHALAL CHASBAZ.
4 Want eer dat knechtje zal kunnen
roepen: Mijn vader! of, mijne moeder!
zal men den rijkdom van Damaskus, en
den buit van Samaría dragen voor het
aangezicht van den koning van Assur.
5 En de HEERE sprak nog verder tot
mij, zeggende:
6 Dewijl dit volk veracht de wateren van
Silóa, die zachtjes gaan, en er vreugde is
bij Rezin en den zoon van Remália;
7 Daarom ziet, zoo zal de Heere over
hen doen opkomen die sterke en geweldige
wateren der rivier, den koning
van Assyrië en al zijne heerlijkheid; en

[a] Matth. 1:21. Luk. 1:31. [b] Lev. 26:22.

hij zal opkomen over al zijne stroomen,
en gaan over al zijne oevers;
8 En hij zal doortrekken in Juda; hij
zal het overstroomen, en er doorgaan;
hij zal tot aan den hals reiken, en de
uitstrekkingen zijner vleugelen zullen
vervullen de breedte uws lands, o Immanuël!
9 Vergezelt u tezamen, gij volken!
doch wordt verbroken; en neemt ter
oore, allen gij, die in verre landen zijt;
omgordt u, doch wordt verbroken; omgordt u, doch wordt verbroken!
10 Beraadslaagt eenen raad, doch hij
zal vernietigd worden; spreekt een woord,
doch het zal niet bestaan; want God is
met ons!
11 Want alzoo heeft de HEERE tot mij
gezegd, met eene sterke hand, en Hij
onderwees mij van niet te wandelen op
den weg dezes volks, zeggende:
12 Gijlieden zult niet zeggen: Eene
verbintenis, van alles, waar dit volk van
zegt: Het is eene verbintenis; en vreest
gijlieden hunne vreeze niet, en verschrikt
niet.
13 Den HEERE der heirscharen, Dien
zult gijlieden heiligen, en Hij zij uwe
vreeze, en Hij zij uwe verschrikking.
14 Dan zal Hij *ulieden* tot een Heiligdom zijn; maar [a] tot een' steen des
aanstoots en tot een' rotssteen der
struikeling den twee huizen van Israël,
tot een' strik en tot een net den inwoners
te Jeruzalem;
15 En velen onder hen zullen struikelen,
en vallen, [b] en verbroken worden, en zullen verstrikt en gevangen worden.
16 Bind het getuigenis toe; verzegel de
wet onder mijne leerlingen.
17 Daarom zal ik den Heere verbeiden,
Die Zijn aangezicht verbergt voor het
huis van Jakob, en ik zal Hem verwachten.
18 [c] Ziet, ik en de kinderen, die mij de
HEERE gegeven heeft, zijn tot teekenen
en tot wonderen in Israël, van den
HEERE der heirscharen, Die op den berg
Zion woont.
19 Wanneer zij dan tot ulieden zeggen
zullen: Vraagt de waarzeggers en duivelskunstenaars, die daar piepen, en binnen
's monds mompelen; *zoo zegt:* Zal niet
een volk zijnen God vragen? [d] zal men
voor de levenden de dooden *vragen?*
20 Tot de wet en tot de getuigenis! zoo
zij niet spreken naar dit woord, het zal
zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben.
21 En een ieder van hen zal daar doorgaan, hard gedrukt en hongerig; en het
zal geschieden, wanneer hem hongert, en
hij zeer toornig zal zijn, dan zal hij
vloeken op zijnen koning en op zijnen
God, als hij opwaarts zal zien.
22 [e] Als hij de aarde aanschouwen zal,
ziet, er zal benauwdheid en duisternis
zijn; hij zal verduisterd zijn door angst,
en voortgedreven door donkerheid.
23 Maar *het land*, dat beangstigd was,
zal niet *gansch* verduisterd worden;
gelijk als Hij het in den eersten tijd
verachtelijk gemaakt heeft, naar het land
van Zebulon aan, en naar het land van
Nafthali aan, alzoo heeft Hij het in het
laatste heerlijk gemaakt, naar den weg
zeewaarts aan *gelegen* over de Jordaan,
aan [f] Galiléa der Heidenen.

Voorzegging van het rijk van den Messias.

9 HET [g] volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen,
die wonen in het land van de schaduw
des doods, over dezelve zal een licht
schijnen.
2 Gij hebt dit volk vermenigvuldigd,
maar Gij hebt de blijdschap niet groot
gemaakt; zij zullen *nochtans* blijde
wezen voor Uw aangezicht, gelijk men
zich verblijdt in den oogst, gelijk men
verheugd is, wanneer men den buit
uitdeelt.
3 Want het juk van hunnen last, en den
stok hunner schouders, en den staf desgenen, die hen dreef, hebt Gij verbroken,
[h] gelijk ten dage der Midianieten;
4 Toen de gansche strijd dergenen, die
streden, met gedruis geschiedde, en de
kleederen in het bloed gewenteld en verbrand werden, *tot* een voedsel des vuurs.
5 Want een Kind is ons geboren, een
Zoon is [i] ons gegeven, en de heerschappij
is op Zijnen schouder; en men noemt
Zijnen naam Wonderlijk, [k] Raad, Sterke
God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst;
6 Der grootheid dezer heerschappij en
des vredes zal geen einde zijn op den
troon van David en in zijn koninkrijk,
om dat te bevestigen, en dat te sterken
met gericht en met gerechtigheid, van
nu aan tot in eeuwigheid toe. De [l] ijver
des HEEREN der heirscharen zal zulks
doen.

Bedreigingen tegen het koninkrijk van Israël.

7 DE HEERE heeft een woord gezonden
in Jakob, en het is gevallen in Israël;
8 En al dit volk zal het gewaar worden,
Efraïm en de inwoner van Samaría; in
hoogmoed en grootschheid des harten,
zeggende:
9 De tichelsteenen zijn gevallen, maar

[a] Jes. 28:16. Luk. 2:34. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:7. [b] Matth. 21:44. Luk. 20:18. [c] Hebr. 2:13. [d] Deut. 18:11. [e] Jes. 5:30. [f] Matth. 4:15. [g] Matth. 4:15, 16. Efez. 5:14. [h] Richt. 7:22. Jes. 10:26. [i] Jes. 22:22. Luk. 2:10, 11. Joh. 4:10. [k] Jes. 11:2. Jer. 23:6. [l] 2 Kon. 19:31. Jes. 37:32.

met uitgehouwene steenen zullen wij
wederom bouwen; de wilde vijgeboomen
zijn afgehouwen, maar wij zullen ze in
cederen veranderen;
10 Want de HEERE zal Rezins tegen-
partijders tegen hem verheffen, en Hij
zal zijne vijanden samen vermengen:
11 De Syriërs van voren, en de Filistij-
nen van achteren, dat zij Israël opeten
met vollen mond. [a] Om dit alles keert
Zijn toorn niet af, maar Zijne hand is
nog uitgestrekt;
12 Want dit volk keert zich niet tot
Dien, die het slaat, en den HEERE der
heirscharen zoeken zij niet.
13 Daarom zal de HEERE afhouwen uit
Israël den kop en den staart, den tak
en de bieze, op één dag.
14 (De oude en aanzienlijke, die is de
kop; maar de profeet, die valschheid
leert, die is de staart.)
15 Want de leiders dezes volks zijn ver-
leiders, en die van hen geleid worden,
worden ingeslokt.
16 Daarom zal de Heere zich niet ver-
blijden over hunne jongelingen, en
hunner weezen en hunner weduwen zal
Hij Zich niet ontfermen; want zij zijn
allen tezamen [b] huichelaars en boosdoe-
ners, en alle mond spreekt dwaasheid.
Om dit alles keert Zijn toorn niet af,
maar Zijne hand is nog uitgestrekt;
17 Want [c] de goddeloosheid brandt als
vuur; doornen en distelen zal zij verteren,
en zal aansteken de verwarde struiken des
wouds, die zich verheven hebben *als* de
verheffing des rooks.
18 Van wege de verbolgenheid des HEE-
REN der heirscharen, zal het land verduis-
terd worden, en het volk zal zijn als een
voedsel des vuurs: de een zal den ander
niet verschoonen.
19 Zoo hij ter rechterhand snijdt, zal
hij toch hongeren, en zoo hij ter linker-
hand eet, zal hij toch niet verzadigd
worden; een iegelijk zal het vleesch
zijns arms eten:
20 Manasse Efraïm, en Efraïm Manasse,
en zij zullen tezamen tegen Juda zijn.
Om dit alles keert Zijn toorn niet af,
maar Zijne hand is nog uitgestrekt.

10 WEE dengenen, die ongerechte in-
zettingen inzetten, en den schrijvers,
die moeite voorschrijven;
2 Om de armen van het recht af te
wenden, en om het recht der ellendigen
Mijns volks te rooven, opdat de weduwen
hun buit worden, en opdat zij de weezen
mogen plunderen!
3 Maar wat zult gijlieden doen ten dage
der bezoeking, en der verwoesting, *die* van
verre komen zal? tot wien zult gij vlieden
om hulp? en waar zult gij uwe heerlijk-
heid laten?
4 Dat elkeen zich niet zou buigen onder
de gevangenen, en vallen onder de ge-
dooden? Om dit alles keert Zijn toorn
niet af, maar Zijne hand is nog uitge-
strekt.

Voorzegging van den ondergang van Assyrië.

5 [d] WEE den Assyriër, *die* de roede
Mijns toorns is, en Mijne grimmigheid is
een stok in hunne hand!
6 Ik zal hem zenden tegen een huichel-
achtig volk, en Ik zal hem bevel geven
tegen het volk Mijner verbolgenheid;
opdat hij den roof roove, en plundere de
plundering, en stelle het ter vertreding,
[e] gelijk het slijk der straten;
7 Hoewel hij het zoo niet meent, en zijn
hart alzoo niet denkt; maar hij zal in zijn
hart hebben te verdelgen, en uit te roeien
niet weinige volken.
8 Want hij zegt: Zijn niet mijne vorsten
al tezamen koningen?
9 Is niet Kalno gelijk Karchemis? is
Hamath niet gelijk Arfad? is niet Sama-
ría gelijk Damaskus?
10 Gelijk als mijne hand gevonden heeft
de koninkrijken der afgoden, ofschoon
hunne gesnedene beelden beter zijn, dan
die van Jeruzalem, en dan *die* van Sa-
maría;
11 Gelijk als ik gedaan heb aan Sama-
ría en aan hare afgoden, zou ik alzoo niet
kunnen doen aan Jeruzalem en aan hare
afgoden?
12 Want het zal geschieden, als de Heere
een einde zal gemaakt hebben van al
Zijn werk op den berg Zion en te Jeru-
zalem, dan zal Ik te huis zoeken de vrucht
van de grootschheid des harten van den
koning van Assyrië, en de pracht van de
hoogheid zijner oogen;
13 Omdat zij gezegd heeft: Door de
kracht mijner hand heb ik het gedaan, en
door mijne wijsheid, want ik ben ver-
standig; en ik heb de landpalen der
volken weggenomen, en heb hunnen
voorraad geroofd, en heb als een geweldige
de inwoners doen nederdalen;
14 En mijne hand heeft gevonden het
vermogen der volken, als een nest, en ik
heb het gansche aardrijk samengeraapt,
gelijk men de eieren, die verlaten zijn,
samenraapt; en er is niemand geweest,
die eenen vleugel verroerde, of den bek
opendeed, of piepte.
15 Zal eene bijl zich beroemen tegen
dien, die daarmede houwt? zal eene zaag
pochen tegen dien, die ze trekt? alsof een
staf bewoog degenen, die hem opheffen!
als men eenen stok opheft, is het geen
hout?

---

[a] Jes. 5:25; 10:4. [b] Jes. 10:6. [c] Jes. 5:24; 24:6. [d] Jes. 36:1. Jer. 25:9. Ezech. 21:9. [e] Jes. 5:25.

16 Daarom zal de Heere HEERE der
heirscharen, onder zijne vetten eene magerheid
zenden; en onder zijne heerlijkheid [a] zal Hij eenen brand doen branden,
als den brand des vuurs:
17 Want het Licht van Israël zal tot een
vuur zijn, en zijn Heilige tot eene vlam,
welke in brand steken en verteren zal
zijne doornen en zijne distelen, op één
dag.
18 Ook zal Hij verteren de heerlijkheid
zijns wouds en zijns vruchtbaren velds,
van de ziel af, tot het vleesch toe; en hij
zal zijn, gelijk als wanneer een vaandrager
versmelt.
19 En de overgeblevene boomen zijns
wouds zullen weinig in getal zijn, ja, een
jongen zou ze opschrijven.
20 En het zal geschieden te dien dage,
dat het overblijfsel van Israël, en de ontkomenen
van het huis Jakobs niet meer
steunen zullen op dien, die ze geslagen
heeft; maar zij zullen steunen op den
HEERE, den Heilige Israëls, oprechtelijk.
21 Het overblijfsel zal wederkeeren, het
overblijfsel van Jakob, tot den sterken
God;
22 Want [b] ofschoon uw volk, o Israël!
is gelijk het zand der zee, zoo zal *toch
maar* het overblijfsel daarvan wederkeeren;
de verdelging is vastelijk besloten,
overvloeiende met gerechtigheid;
23 Want [c] eene verdelging, die vastelijk
besloten is, zal de Heere HEERE der
heirscharen, doen in het midden dezes
ganschen lands.
24 Daarom zegt de Heere HEERE der
heirscharen alzoo: Vreest niet, gij, Mijn
volk, dat te Zion woont! voor Assur, als
hij u met de roede zal slaan, en hij zijnen
staf tegen u zal opheffen, naar de wijze
der Egyptenaren;
25 Want nog een klein weinig, zoo zal
volbracht worden de gramschap, en Mijn
toorn tot hunne vernieling;
26 Want de HEERE der heirscharen zal
tegen hem eenen geesel verwekken, gelijk
de slachting van Midian was aan de rots
van Oreb; en *gelijk* [d] Zijn staf over de
zee was, denwelken Hij verheffen zal,
naar de wijze der Egyptenaren.
27 En het zal geschieden ten zelfden
dage, dat zijn last zal afwijken van uwen
schouder, en zijn juk van uwen hals; en
het juk zal verdorven worden, om des Gezalfden
wille.
28 Hij komt te Ajath; hij trekt door
Migron; te Michmas legt hij zijn gereedschap
af.
29 Zij trekken door den doorgang, te
Geba houden zij hunne vernachting;
Rama beeft, Gíbea-Sauls vlucht.
30 Roep luide met uwe stem, gij dochter
van Gallim! laat ze hooren tot Laïs toe,
o ellendige Anathoth!
31 Madména vliedt weg; de inwoners
van Gebim vluchten met hoopen.
32 Nog één dag blijft hij te Nob; hij zal
zijne hand bewegen *tegen* den berg der
dochter van Zion, den heuvel van Jeruzalem.
33 *Doch* ziet, de Heere HEERE der heirscharen
zal met geweld de takken afkappen,
en die hoog van gestalte zijn, zullen
nedergehouwen worden; en de verhevenen
zullen vernederd worden.
34 En Hij zal met ijzer de verwarde struiken
des wouds omhouwen, en de Libanon
zal vallen door den Heerlijke.

De vreedzame en voorspoedige regeering van den Messias.

11 WANT [e] er zal een rijsje voortkomen
uit den afgehouwenen tronk
van Isaï, en een scheut uit zijne wortelen
zal vrucht voortbrengen;
2 En op Hem zal de Geest des HEEREN
rusten, de Geest der wijsheid en des verstands,
[f] de Geest des raads en der sterkte,
de Geest der kennis en der vreeze des
HEEREN.
3 En Zijn rieken zal zijn in de vreeze
des HEEREN; en Hij zal naar het gezicht
Zijner oogen niet richten, Hij zal ook
naar het gehoor Zijner ooren niet bestraffen;
4 Maar Hij zal de armen met gerechtigheid
richten, en de zachtmoedigen des
lands met rechtmatigheid bestraffen;
doch Hij zal de aarde slaan met de roede
Zijns monds, en met den adem Zijner
lippen zal Hij den goddelooze dooden:
5 Want gerechtigheid zal de gordel
Zijner lenden zijn; ook zal de waarheid
de gordel Zijner lenden zijn.
6 En [g] de wolf zal met het lam verkeeren,
en de luipaard bij den geitenbok
nederliggen; en het kalf, en de jonge
leeuw, en het mestvee tezamen, en een
klein jongske zal ze drijven.
7 De koe en de berin zullen tezamen
weiden; hare jongen zullen *tezamen*
nederliggen, en de leeuw zal stroo eten,
gelijk de os.
8 En een zoogkind zal zich vermaken
over het hol van eene adder, en een gespeend
kind zal zijne hand uitsteken in
den kuil van den basilisk.
9 Men zal nergens leed doen noch verderven
op den ganschen berg Mijner heiligheid;
want de aarde zal vol van kennis
des HEEREN zijn, gelijk de wateren *den
bodem* der zee bedekken.
10 Want het zal geschieden ten zelfden
dage, dat de Heidenen naar den [h] wortel
van Isaï, Die staan zal tot eene banier

---

[a] Jes. 24:6. [b] Rom. 9:27, 28. [c] Jes. 28:22. [d] Ex. 14. [e] Jes. 4:2. Hand. 13:22, 23.
[f] Jes. 9:5. [g] Jes. 65:25. Hos. 2:17. [h] Rom. 15:12.

der volken, zullen vragen, en Zijne rust
zal heerlijk zijn.
11 Want het zal geschieden te dien
dage, dat de Heere ten anderen male
Zijne hand aanleggen zal om weder te
verwerven het overblijfsel Zijns volks,
hetwelk overgebleven zal zijn van Assyrië,
en van Egypte, en van Pathros, en van
Moorenland, en van Elam, en van Sínear,
en van Hamath, en van de eilanden der
zee;
12 En Hij zal eene banier oprichten
onder de Heidenen, en Hij zal de verdre-
venen van Israël verzamelen, en de ver-
strooiden uit Juda vergaderen, van de
vier einden des aardrijks.
13 En de nijd van Efraïm zal wegwijken,
en de tegenpartijders van Juda zullen
uitgeroeid worden; Efraïm zal Juda niet
benijden, en Juda zal Efraïm niet benau-
wen.
14 Maar zij zullen den Filistijnen op
den schouder vliegen tegen het westen,
en zij zullen tezamen die van het oosten
berooven; *aan* Edom en Moab zullen zij
hunne handen slaan, en de kinderen
Ammons zullen hun gehoorzaam zijn.
15 Ook zal de HEERE den inham der
zee van Egypte verbannen, en Hij zal
Zijne hand bewegen tegen de rivier, door
de sterkte Zijns winds; en Hij zal ze
slaan in de zeven stroomen, en Hij zal
maken, dat men met schoenen daardoor
zal gaan;
16 En er zal een gebaande weg zijn voor
het overblijfsel Zijns volks, dat overge-
bleven zal zijn van Assur, gelijk als
Israël geschiedde ten dage, toen het [a] uit
Egypteland optoog.

Eene dankzegging.

12 EN te dienzelfden dage zult gij zeg-
gen: Ik dank U, HEERE! dat Gij
toornig op mij geweest zijt; *maar* Uw
toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.
2 Ziet, God is mijn Heil, ik zal ver-
trouwen en niet vreezen; want de HEERE
HEERE is mijne sterkte en mijn psalm,
en Hij is mij tot heil geworden.
3 En gijlieden zult [b] water scheppen met
vreugde uit de fonteinen des heils,
4 En zult te dienzelfden dage zeggen:
Dankt den HEERE; roept Zijnen Naam
aan; maakt Zijne daden bekend onder
de volken! [c] vermeldt, dat Zijn Naam
verhoogd is.
5 Psalmzingt den HEERE; want Hij
heeft heerlijke dingen gedaan; zulks zij
bekend op den ganschen aardbodem.
6 Juich en zing vroolijk, gij inwoneres
van Zion! want de Heilige Israëls is
groot in het midden van u.

Vernietiging der Babylonische monarchie en verlossing van Israël.

13 DE last van Babel, dien Jesaja, de
zoon van Amoz, gezien heeft.
2 Heft op eene banier, op eenen hoogen
berg; verheft eene stem tot hen; beweegt
de hand omhoog, dat zij intrekken door
de deuren der prinsen.
3 Ik heb aan Mijne geheiligden bevel
gegeven; ook heb Ik tot Mijnen toorn
geroepen Mijne helden, de vroolijken
Mijner hoogheid.
4 Er is eene ruischende stem op de
bergen, gelijk eens grooten volks; eene
stem van gedruis der koninkrijken, der
verzamelde Heidenen; de HEERE der
heirscharen monstert het krijgsheir.
5 Zij komen uit verren lande, van het
einde des hemels; de HEERE en de in-
strumenten Zijner gramschap, om dat
gansche land te verderven.
6 Huilt gijlieden, want de dag des
HEEREN is nabij; hij komt als eene
verwoesting van den Almachtige.
7 Daarom zullen alle handen slap
worden, en aller menschen hart zal ver-
smelten;
8 En zij zullen verschrikt worden; smar-
ten en weeën zullen hen aangrijpen; zij
zullen bang zijn als eene barende vrouw;
een iegelijk zal over zijnen naaste ver-
baasd zijn; hunne aangezichten zullen
vlammende aangezichten zijn.
9 Ziet, de dag des HEEREN komt, gruwe-
lijk, met verbolgenheid en hittigen toorn,
om het land te stellen tot verwoesting,
en deszelfs zondaars daaruit te verdel-
gen;
10 Want de sterren des hemels en zijne
gesternten zullen haar licht niet laten
lichten; [d] de zon zal verduisterd worden,
wanneer zij zal opgaan, en de maan zal
haar licht niet laten schijnen.
11 Want Ik zal over de wereld de boos-
heid bezoeken, en over de goddeloozen
hunne ongerechtigheid; en Ik zal den
hoogmoed der stouten doen ophouden,
en de hoovaardij der tirannen zal Ik
vernederen.
12 Ik zal maken, dat een man dierbaar-
der zal zijn dan dicht goud, en een mensch
dan fijn goud van Ofir.
13 Daarom zal Ik den hemel beroeren,
en de aarde zal bewogen worden van hare
plaats, van wege de verbolgenheid des
HEEREN der heirscharen, en van wege
den dag Zijns hittigen toorns.
14 En *een iegelijk* zal zijn als eene ver-
jaagde ree, en als een schaap, dat niemand
vergadert; een iegelijk zal naar zijn volk
omzien, en een iegelijk zal naar zijn land
vluchten.
15 Al wie gevonden wordt, zal door-

[a] Ex. 14:29. [b] Joh. 7:37, 38. [c] Joh. 17:1, 4, 6, 26. [d] Ezech. 32:7. Joël 2:31; 3:15. Matth. 24:29. Mark. 13:24. Luk. 21:25.

stoken worden, en al wie daarbij gevoegd
is, zal door het zwaard vallen.
16 Ook zullen hunne kinderkens voor
hunne oogen verpletterd worden; hunne
huizen zullen geplunderd, en hunne vrou-
wen geschonden worden.
17 Ziet, Ik zal de Meden tegen hen ver-
wekken, die het zilver niet zullen achten,
en aan het goud zullen zij geen lust
hebben.
18 Maar *hunne* bogen zullen de jonge-
lingen verpletteren, en zij zullen zich niet
ontfermen over de vrucht des buiks; hun
oog zal de kinderen niet verschoonen.
19 Alzoo zal Babel, het sieraad der ko-
ninkrijken, de heerlijkheid, de hoovaar-
digheid der Chaldeeën, zijn gelijk [a] als
God Sodom en Gomorra omgekeerd heeft.
20 Daar zal geene woonplaats zijn in der
eeuwigheid, en zij zal niet bewoond
worden van geslacht tot geslacht; en de
Arabier zal daar geene tent spannen, en
de herders zullen er niet legeren;
21 Maar daar zullen nederliggen de wilde
dieren der woestijnen, en hunne huizen
zullen vervuld worden met schrikkelijke
gedierten, en daar zullen de jonge struisen
wonen, en de duivelen zullen er huppelen.
22 En wilde dieren der eilanden zullen
in zijne verlatene plaatsen elkander
toeroepen, mitsgaders de draken in de
wellustige paleizen; hun tijd toch is
nabij om te komen, en hunne dagen
zullen niet vertogen worden.

14 WANT de HEERE zal Zich over
Jakob ontfermen, en Hij zal Israël
nog verkiezen, en Hij zal hen in hun land
zetten; en de vreemdeling zal zich tot
hen vervoegen, en zij zullen het huis van
Jakob aanhangen.
2 En de volken zullen hen aannemen,
en in hunne plaats brengen; en het huis
Israëls zal hen erfelijk bezitten in het land
des HEEREN tot knechten en tot maag-
den; en zij zullen gevangen houden de-
genen, die hen gevangen hielden, en zij
zullen heerschen over hunne drijvers.
3 En het zal geschieden ten dage, wan-
neer de HEERE u rust geven zal van uwe
smart, en van uwe beroering, en [b] van de
harde dienstbaarheid, waarin men u heeft
doen dienen;
4 Dan zult gij deze spreuk opnemen
tegen den koning van Babel, en zeggen:
Hoe houdt de drijver op? *hoe* houdt de
goudene op?
5 De HEERE heeft den stok der godde-
loozen gebroken, den schepter der heer-
schers;
6 Die de volken plaagde in verbolgen-
heid met eene plage zonder ophouden,
die in toorn over de Heidenen heerschte,
die wordt vervolgd, zonder dat iemand
het afweren kan.
7 De gansche aarde rust; zij is stil; zij
maken groot geschal met gejuich.
8 Ook verheugen de dennen zich over u,
en de cederen van Libanon, *zeggende:*
Sinds dat gij daar nederligt, komt
niemand tegen ons op, die ons afhouwe.
9 De hel van onderen was beroerd om
uwentwil, om *u* tegemoet te gaan, als
gij kwaamt; zij wekt om uwentwil de
dooden op, al de bokken der aarde; zij
doet al de koningen der Heidenen van
hunne tronen opstaan;
10 Die altegader zullen antwoorden, en
tot u zeggen: Gij zijt ook krank geworden,
gelijk wij; gij zijt ons gelijk geworden.
11 Uwe hoovaardij is in de hel neder-
gestort, *met* het geklank uwer luiten; de
maden zullen onder u gestrooid worden,
en de wormen zullen u bedekken.
12 Hoe zijt gij uit den hemel gevallen,
o morgenster, gij zoon des dageraads!
hoe zijt gij ter aarde nedergehouwen, gij,
die de Heidenen krenktet!
13 En zeidet in uw hart: Ik zal ten
hemel opklimmen, ik zal mijnen troon
boven de sterren Gods verhoogen; en ik
zal mij zetten op den berg der samen-
komst aan [c] de zijden van het noorden.
14 Ik zal boven de hoogten der wolken
klimmen; ik zal den Allerhoogste gelijk
worden.
15 Ja, in de hel zult gij nedergestooten
worden, aan de zijden van den kuil!
16 Die u zien zullen, zullen u aanschou-
wen; zij zullen op u letten, *en zeggen:* Is
dat die man, die de aarde beroerde, die de
koninkrijken deed beven?
17 Die de wereld als eene woestijn stelde,
en derzelver steden verstoorde? die zijne
gevangenen niet liet los *gaan* naar huis
toe?
18 Al de koningen der Heidenen, zij
allen liggen neder met eere, een iegelijk
in zijn huis;
19 Maar gij zijt verworpen van uw graf,
als een gruwelijke scheut, *als* een kleed
der gedooden, die met het zwaard door-
stoken zijn; *als* die nederdalen in eenen
steenkuil, als een vertreden dood lichaam.
20 Gij zult bij dezelve niet gevoegd wor-
den in de begrafenis; want gij hebt uw
land verdorven, *en* uw volk gedood; [d] het
zaad der boosdoeners zal in der eeuwig-
heid niet genoemd worden.
21 Maakt de slachting voor zijne kinde-
ren gereed, [e] om hunner vaderen onge-
rechtigheid wil; dat zij niet opstaan, en
de aarde erven, en de wereld vervullen
met steden;
22 Want Ik zal tegen hen opstaan,
spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik

---

[a] Gen. 19:25. Jes. 1:9. Jer. 49:18; 50:40. [b] Deut. 28:48. [c] Ps. 48:3. [d] Job 18:19. Ps. 21:11; 37:28; 109:13. [e] Ex. 20:5. Matth. 23:35.

zal van Babel uitroeien den naam en het overblijfsel, [a] en den zoon en den zoons zoon, spreekt de HEERE.
23 En Ik zal hen stellen [b] tot eene erve der nachtuilen, en *tot* waterpoelen; en Ik zal hen met eenen bezem des verderfs uitvagen, spreekt de HEERE der heirscharen.

Profetie tegen de Assyriërs.

24 DE HEERE der heirscharen heeft gezworen, zeggende: Indien niet, gelijk Ik gedacht heb, het alzoo geschiede, en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal!
25 Dat Ik Assur in Mijn land zal verbreken, en hem op Mijne bergen vertreden; opdat zijn juk van hen afwijke, en zijn last van hunnen schouder wijke.
26 Dit is de raadslag, die beraadslaagd is over dat gansche land; en dit is de hand, die uitgestrekt is over alle volken;
27 Want de HEERE der heirscharen heeft het in Zijnen raad besloten, [c] wie zal het dan breken? en [d] Zijne hand is uitgestrekt, wie zal ze dan keeren?

Profetie tegen de Filistijnen.

28 IN het jaar, [e] toen de koning Achaz stierf, geschiedde deze last.
29 Verheug u niet, gij, gansch Palestina! dat de roede, die u sloeg, gebroken is; want uit den wortel der slang zal een basilisk voortkomen, en hare vrucht zal een vurige vliegende draak zijn.
30 En de eerstgeborenen der armen zullen weiden, en de nooddruftigen zullen zeker nederliggen; uwen wortel daarentegen zal Ik door den honger dooden, en uw overblijfsel zal hij ombrengen.
31 Huil, gij poort! schreeuw, gij stad! gij zijt gesmolten, gij gansch Palestina! want van het noorden komt een rook, en er is geen eenzame in zijne samenkomsten.
32 Wat zal men dan antwoorden den boden des volks? Dat de HEERE Zion gegrond heeft, opdat de bedrukten Zijns volks eene toevlucht daarin hebben zouden.

Voorzegging van den ondergang van Moab.

15 DE [f] last van Moab.
Zekerlijk, in den nacht is Ar-Moabs verwoest, zij is uitgeroeid; zekerlijk, in den nacht is Kir-Moabs verwoest, zij is uitgeroeid!
2 Hij gaat op naar Baïth en Dibon, *en naar* Bamoth, om te weenen; over Nebo en over Médeba zal Moab huilen; op [g] al hunne hoofden is kaalheid; aller baard is afgesneden.
3 Op hunne wijken hebben zij zakken aangegord; op hunne daken en op hunne straten huilen zij altemaal, afgaande met geween.
4 Zoo Hesbon als Eleále schreeuwt, hunne stem wordt gehoord tot Jahaz toe; daarom maken de toegerusten van Moab een geschrei, eens iegelijks ziel in hem is kwalijk gesteld.
5 Mijn hart schreeuwt over Moab, hare grendelen zijn naar Zoar toe, de driejarige vaars; want hij gaat op met geween naar den opgang van Luhith, want op den weg naar Horonáïm verwekken zij een jammergeschrei.
6 Want de wateren van Nimrim zullen enkel verwoesting wezen, want het gras is verdord; het teedere gras is vergaan; er is geene groente.
7 Daarom zullen zij den overvloed, *dien* zij vergaderd hebben, en hetgeen zij weggelegd hebben, aan de beek der wilgen voeren.
8 Want dat geschreeuw zal omgaan door de landpale van Moab, haar gehuil tot Eglaïm toe; ja tot Beër-Elim toe zal haar gehuil zijn.
9 Want de wateren van Dimon zijn vol bloeds; want Ik zal Dimon nog meer toeschikken, *te weten* leeuwen over de ontkomenen van Moab, mitsgaders over het overblijfsel des lands.

16 ZENDT de lammeren van den heerscher des lands van Sela af, naar de woestijn henen, tot den berg der dochter van Zion.
2 Anderszins zal het geschieden, dat de dochteren van Moab aan de veren van Arnon zullen zijn, als een zwervende vogel, *uit* het nest gedreven zijnde.
3 Brengt eenen raad aan; houdt gericht; maakt uwe schaduw op het midden van den middag, gelijk van den nacht; verbergt de verdrevenen, *en* meldt den omzwevende niet.
4 Laat mijne verdrevenen onder u verkeeren, o Moab! wees gij hun eene schuilplaats voor het aangezicht des verstoorders, want de onderdrukker heeft een einde; de verstoring is teniete geworden; de vertreders zijn van de aarde verdaan.
5 Want er zal een troon bevestigd worden in goedertierenheid, en op denzelven zal bestendig een zitten [h] in de tent van David, een, die oordeelt en het recht zoekt, en vaardig is ter gerechtigheid.
6 Wij [i] hebben gehoord de hoovaardij van Moab; hij is zeer hoovaardig; zijn hoogmoed, en zijne hoovaardij, en zijne verbolgenheid zijn alzoo zijne grendelen niet.
7 Daarom zal Moab over Moab [k] huilen;

[a] Job 18:19. Ps. 21:11; 37:28. [b] Jes. 34:11. Zef. 2:14. [c] 2 Kron. 20:6. Job 9:12. Spr. 21:30. [d] Dan. 4:35. [e] 2 Kon. 16:20. [f] Jer. 48:1. Ezech. 25:8. Amos 2:1. [g] Jer. 48:37. Ezech. 7:18. [h] Jes. 9:6. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33. [i] Jer. 48:29, 30. [k] Jer. 48:20.

altemaal zullen zij huilen; over de fondamenten van Kir-Haréseth zult gijlieden zuchten; gewisselijk, zij zijn gebroken.
8 Want de velden van Hesbon zijn verflauwd, *ook* de wijnstok van Sibma; de heeren der Heidenen hebben zijne uitgelezene planten verpletterd; zij reiken tot Jáëzer toe; zij dwalen *door* de woestijn; [a] hunne scheuten zijn uitgespreid; zij zijn gegaan over zee.
9 Daarom beween ik, in de weening over Jáëzer, den wijnstok van Sibma; ik maak u doornat met mijne tranen, o Hesbon en Eleále! want het vreugdegeschrei over uwe zomervruchten en over uwen oogst is gevallen;
10 Alzoo dat de blijdschap en vroolijkheid weggenomen is van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet gezongen, *noch* eenig gejuich gemaakt; de *druiven*treder treedt geen wijn uit in de wijnbakken; Ik heb het vreugdegeschrei doen ophouden.
11 Daarom rommelt mijn ingewand over Moab, als eene harp, en mijn binnenste over Kir-héres.
12 En het zal geschieden, als men zien zal, dat Moab vermoeid is geworden op de hoogten, dan zal hij in zijn heiligdom gaan om te aanbidden; maar hij zal [b] niet vermogen.
13 Dit is het woord, dat de HEERE tegen Moab gesproken heeft, van toen af.
14 Maar nu spreekt de HEERE, zeggende: Binnen drie jaren (als de jaren eens huurlings), dan zal de eere van Moab verachtzaam gemaakt worden, met al die groote menigte; en het overblijfsel zal klein, weinig, onmachtig wezen.

Profetie tegen Damaskus en Efraïm.

17 DE last van Damaskus.
Ziet, Damaskus zal weggenomen worden, dat zij geene stad meer zij; maar zij zal een vervallen steenhoop zijn.
2 De steden van Aróër zullen verlaten worden; voor de kudden zullen zij wezen; die zullen *daar* nederliggen, en niemand zal ze verschrikken.
3 En de vesting zal ophouden van Efraïm, en het koninkrijk van Damaskus, en het overblijfsel der Syriërs; zij zullen zijn gelijk de heerlijkheid der kinderen Israëls, spreekt de HEERE der heirscharen.
4 En het zal geschieden te dien dage, dat de heerlijkheid van Jakob verdund zal worden, en dat de vettigheid van zijn vleesch mager worden zal;
5 Want hij zal zijn, gelijk *wanneer* een maaier het staande koren verzamelt, en zijn arm aren afmaait; ja, hij zal zijn, gelijk *wanneer* iemand aren leest in het dal Refaïm.
6 Doch eene nalezing zal daarin overig blijven, gelijk *in* de afschudding eens olijfbooms, twee *of* drie beziën in den top der opperste twijg, en vier *of* vijf aan zijne vruchtbare takken, spreekt de HEERE, de God Israëls.
7 Te dien dage zal de mensch zien naar Dien, die hem gemaakt heeft, en zijne oogen zullen op den Heilige Israëls zien.
8 En hij zal niet aanschouwen de altaren, het werk zijner handen; ook hetgeen zijne vingeren gemaakt hebben zal hij niet aanzien, noch de bosschen, noch de zonnebeelden.
9 Te dien dage zullen zijne sterke steden zijn, als een verlaten struik en opperste tak, welke zij verlaten hebben, om der kinderen Israëls wil, hoewel daar verwoesting zal wezen.
10 Want gij hebt den God uws heils vergeten, en niet gedacht aan den Rotssteen uwer sterkte; daarom zult gij wel liefelijke planten planten, en gij zult hem met uitlandsche ranken bezetten;
11 Ten dage, als gij ze zult geplant hebben, zult gij *die* doen wassen, en in den morgenstond zult gij uw zaad doen bloeien; *doch* het zal maar een hoop van het gemaaide zijn, in den dag der krankheid en der pijnlijke smart.

Voorzegging van de vernietiging van het Assyrische leger.

12 WEE der veelheid der groote volken, die daar bruisen, gelijk de zeeën bruisen; en *wee* het geruisch der natiën, die daar ruischen, gelijk de geweldige wateren ruischen!
13 De natiën zullen *wel* ruischen, gelijk groote wateren ruischen, doch Hij zal hem schelden; zoo zal hij verre wegvlieden, ja, hij zal gejaagd worden, [c] als het kaf der bergen van den wind, en gelijk een kloot van den wervelwind.
14 Ten tijde des avonds, ziet, zoo is er verschrikking; eer het morgen is, is hij er niet meer. Dit is het deel dergenen, die ons berooven, en het lot dergenen, die ons plunderen.

Vernietiging der Assyriërs aangekondigd aan de Mooren.

18 WEE het land, dat schaduwachtig is aan de frontieren, dat aan de zijde der rivieren van Moorenland is;
2 Dat gezanten zendt over de zee, en in schepen van biezen op de wateren! Gaat henen, gij snelle boden! tot een volk, dat getrokken is en geplukt, tot een volk, dat vreeselijk is van dat het was en voortaan; een volk van regel en regel, en van vertreding, welks land de rivieren berooven.
3 Alle gij ingezetenen der wereld, en gij inwoners der aarde! als men de banier

[a] Jer. 48:32, 33. [b] Deut. 32:37, 38, 39. [c] Job 21:18. Ps. 1:4; 35:5; 83:14. Hos. 13:3.

zal oprichten *op* de bergen, zult gijlieden
het zien, en als de bazuin zal blazen, zult
gijlieden *het* hooren;
4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij
gezegd: Ik zal stil zijn, en zien in Mijne
woning, als de glinsterende hitte op den
regen, als eene wolk des dauws in de hitte
des oogstes;
5 Want vóór den oogst, als de botte vol-
komen is, en de onrijpe druif rijp wordt
na den bloesem, zoo zal Hij de ranken
met snoeimessen afsnijden, en de takken
wegdoen *en* afkappen;
6 Zij zullen tezamen gelaten worden
den roofvogelen der bergen, en den dieren
der aarde; en de roofvogelen zullen op
hen overzomeren, en alle dieren der aarde
zullen daarop overwinteren.
7 Te dier tijd zal den HEERE der heir-
scharen een geschenk gebracht worden
van het volk, dat getrokken is en geplukt,
en van het volk, dat vreeselijk is van dat
het was en voortaan; een volk van regel
en regel, en van vertreding, welks land de
rivieren berooven; tot de plaats van den
Naam des HEEREN der heirscharen, tot
den berg Zion.

Profetie over Egypte.

19 DE last van Egypte.
Ziet, de HEERE rijdt op eene snelle
wolk, en Hij zal in Egypte komen; en
de afgoden van Egypte zullen bewogen
worden van Zijn aangezicht, en het hart
der Egyptenaren zal smelten in het bin-
nenste van hen;
2 Want Ik zal de Egyptenaren tegen de
Egyptenaren verwarren, dat zij zullen
strijden een iegelijk tegen zijnen broeder,
en een iegelijk tegen zijnen naaste, stad
tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk.
3 En de geest der Egyptenaren zal uit-
geledigd worden in het binnenste van
hen, en hunnen raad zal Ik verslinden;
dan zullen zij hunne afgoden vragen, en
de bezweerders, en de waarzeggers, en de
duivelskunstenaars.
4 En Ik zal de Egyptenaars besluiten in
de hand van harde heeren, en een strenge
koning zal over hen heerschen, spreekt
de Heere HEERE der heirscharen.
5 En zij zullen de wateren uit de zee
doen vergaan, en de rivier zal verzijpen
en verdrogen.
6 Zij zullen ook de rivieren verre terug-
drijven; zij zullen ze uithoozen, en de ge-
damde stroomen opdrogen; het riet en het
schilf zullen verwelken.
7 Het papiergewas bij de stroomen, aan
de oevers der stroomen, en al het gezaaide
aan de stroomen, zal verdrogen; het zal
weggestooten worden, en niet *meer* zijn.
8 En de visschers zullen treuren, en
allen, die den angel in de stroomen wer-
pen, zullen rouw maken; en die het werp-
net uitbreiden op de wateren, zullen
kwelen;
9 En de werkers in het fijne vlas zullen
beschaamd worden, ook de wevers van de
witte stof;
10 En zij zullen *met* hunne fundamenten
verbrijzeld worden, allen, die *voor* loon
lustige staande wateren maken.
11 Gewisselijk, de vorsten van Zoan zijn
dwazen; de raad der wijzen, der raad-
gevers van Faraö, is onvernuftig ge-
worden; hoe kunt gijlieden *dan* zeggen
tot Faraö: Ik ben een zoon der wijzen,
een zoon der oude koningen?
12 Waar zijn nu uwe wijzen? dat zij u
nu te kennen geven of vernemen, wat de
HEERE der heirscharen beraadslaagd heeft
tegen Egypte.
13 De vorsten van Zoan zijn zot ge-
worden, de vorsten van Nof zijn be-
drogen; zij zullen ook Egypte doen
dwalen, *tot* den uitersten hoek zijner
stammen.
14 De HEERE heeft eenen zeer verkeer-
den geest ingeschonken in het midden
van hen, en zij hebben Egypte doen
dwalen in al zijn doen, gelijk een dron-
kaard zich om en om wentelt in zijn uit-
spuwsel;
15 En er zal geen werk wezen voor de
Egyptenaren, hetwelk [a] het hoofd of de
staart, de tak of de bieze doen moge.
16 Te dien dage zullen de Egyptenaars
zijn als de vrouwen; en zij zullen beven
en vreezen van wege de beweging van de
hand des HEEREN der heirscharen, welke
Hij tegen hen bewegen zal.
17 En het land van Juda zal den Egyp-
tenaren tot een' schrik zijn; zoo wie het
vermelden zal, die zal in zichzelven be-
vreesd wezen wegens den raad des HEE-
REN der heirscharen, dien Hij tegen hen
beraadslaagd heeft.
18 Te dien dage zullen er vijf steden in
Egypteland zijn, sprekende de spraak van
Kanaän, en [b] zwerende den HEERE der
heirscharen; ééne zal genoemd zijn eene
stad der verstoring.
19 Te dien dage zal de HEERE een altaar
hebben in het midden van Egypteland,
en een opgericht teeken aan hare landpale
voor den HEERE.
20 En het zal zijn tot een teeken, en tot
eene getuigenis den HEERE der heir-
scharen in Egypteland; want zij zullen
tot den HEERE roepen wegens de ver-
drukkers, en Hij zal hun eenen Heiland
en Meester zenden, Die zal hen verlossen.
21 En de HEERE zal den Egyptenaren
bekend worden, en de Egyptenaars zullen
den HEERE kennen te dien dage; en [c] zij
zullen *Hem* dienen *met* slachtoffer, en

a Jes. 9:13. b Deut. 10:20. Jer. 12:16. c Mal. 1:11.

spijsoffer, en zij zullen den HEERE eene
gelofte beloven en betalen.
22 En de HEERE zal de Egyptenaars dapper
slaan, en genezen; en zij zullen zich
tot den HEERE bekeeren, en Hij zal Zich
van hen verbidden laten, en Hij zal hen
genezen.
23 Te dien dage zal er een gebaande weg
wezen van Egypte in Assyrië, dat de Assyriërs
in Egypte, en de Egyptenaars in
Assyrië komen zullen; en de Egyptenaars
zullen met de Assyriërs *den Heere*
dienen.
24 Te dien dage zal Israël de derde
wezen met de Egyptenaren en met de
Assyriërs, een zegen in het midden van
het land;
25 Want de HEERE der heirscharen zal
hen zegenen, zeggende: Gezegend zij
Mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs,
het werk Mijner handen, en
Israël, Mijn erfdeel!

God voorzegt den Egyptenaren en Mooren door een uitwendig teeken hunnen val.

20 IN het jaar, toen Tartan naar Asdod
kwam, als hem Sargon, de koning
van Assyrië, gezonden had, toen hij krijg
voerde tegen Asdod, en het innam;
2 Ter zelfder tijd sprak de HEERE, door
den dienst van Jesaja, den zoon van
Amoz, zeggende: Ga heen, en ontbind
den zak van uwe lenden, en doe uwe
schoenen van uwe voeten. En hij deed
alzoo, gaande naakt en barrevoets.
3 Toen zeide de HEERE: Gelijk als Mijn
knecht Jesaja naakt en barrevoets wandelt,
drie jaren, *tot* een teeken en wonder
over Egypte en over Moorenland,
4 Alzoo zal de koning van Assyrië voortdrijven
de gevangenen der Egyptenaren,
en de Mooren, die weggevoerd zullen
worden, jongen en ouden, naakt en
barrevoets, en met bloote billen, den
Egyptenaren *tot* schaamte;
5 En zij zullen verschrikken en beschaamd
zijn van de Mooren, op welke
zij zagen, en van de Egyptenaars, hunnen
roem.
6 En de inwoners van dit eiland zullen
te dien dage zeggen: Ziet, alzoo is het
gegaan dien, op welken wij zagen, werwaarts
wij henenvloden om hulp, om
gered te worden van het aangezicht des
konings van Assyrië; hoe zullen wij dan
ontkomen?

Profetie van den ondergang van Babylon.

21 DE last der woestijn aan de zee.
Gelijk de wervelwinden in het zuiden
henen doorgaan, zal hij uit de woestijn
komen, uit een vreeselijk land.
2 Een hard gezicht is mij te kennen gegeven:
die trouwelooze handelt trouwelooslijk,
en die verstoorder verstoort;
trek op, o Elam! beleger ze, o Media! Ik
heb al hare zuchting doen ophouden.
3 Daarom zijn mijne lenden vol van
groote krankheid; bange weeën hebben
mij aangegrepen, gelijk de bange weeën
van eene, die baart; ik krom mij van
hooren; ik word ontsteld van het
aanzien.
4 Mijn hart dwaalt; gruwen verschrikt
mij; [a] de schemering, waar ik naar verlangd
heb, stelt Hij mij tot beving.
5 Bereid de tafel, zie toe, gij wachter!
eet, drink; maakt u op, gij vorsten, bestrijkt
het schild!
6 Want aldus heeft de Heere tot mij
gezegd: Ga heen, zet eenen wachter;
laat hem aanzeggen, wat hij ziet.
7 En hij zag eenen wagen, een paar
ruiters, eenen wagen *met* ezels, eenen
wagen *met* kemels; en hij merkte zeer
nauw op, met groote opmerking.
8 En hij riep: Een leeuw, Heere! [b] ik
sta op den wachttoren geduriglijk bij dag,
en op mijne hoede zet ik mij gansche
nachten.
9 En zie nu, daar komt een wagen
mannen, *en* een paar ruiters! Toen antwoordde
hij, en zeide: [c] Babel is gevallen,
zij is gevallen! en al de gesnedene
beelden harer goden heeft Hij verbroken
tegen de aarde.
10 O mijne dorsching en de tarwe
mijns dorschvloers! wat ik gehoord heb
van den HEERE der heirscharen, den God
Israëls, dat heb ik ulieden aangezegd.

Profetie tegen Duma.

11 DE last van Duma.
Men roept tot mij uit Seïr: Wachter!
wat is er van den nacht? wachter! wat
is er van den nacht?
12 De wachter zeide: De morgenstond
is gekomen, en het is nog nacht; wilt gijlieden
vragen, vraagt; keert weder, komt.

Profetie tegen Arabië.

13 DE last tegen Arabië.
In het woud van Arabië zult gijlieden
vernachten, o gij reizende gezelschappen
van Dedanieten!
14 Komt den dorstige tegemoet *met*
water; de inwoners des lands van Tema
zijn den vluchtende met zijn brood bejegend;
15 Want zij vluchten voor de zwaarden,
voor het uitgetrokken zwaard, en voor
den gespannen boog, en voor de zwarigheid
des krijgs.
16 Want alzoo heeft de Heere tot mij
gezegd: Nog binnen een jaar, gelijk de
jaren eens dagalooners zijn, zoo zal al de
heerlijkheid van Kedar tenondergaan;

[a] Job 7:3. [b] Hab. 2:1. [c] Jer. 25:12; 51:8. Openb. 14:8; 18:2.

17 En het overgeblevene getal der schutters, de helden der Kedarenen, zullen minder worden; want de HEERE, de God Israëls, heeft het gesproken.

Profetie van het beleg van Jeruzalem.

22 DE last van het dal des gezichts.
Wat is u nu, dat gij altegader op de daken klimt?
2 Gij, die vol van groot gedruis waart, gij woelige stad, gij, vroolijk huppelende stad! Uwe verslagenen zijn niet verslagen met het zwaard, noch gestorven in den strijd.
3 Al uwe oversten zijn tezamen weggevlucht; zij zijn van de schutters gebonden; allen, die in u gevonden zijn, zijn samengebonden; zij zijn van verre gevloden.
4 Daarom zeg ik: Wendt het gezicht van mij af; [a] laat mij bitterlijk weenen; dringt niet aan, om mij te troosten over de verstoring der dochter mijns volks:
5 Want het is een dag van beroering, en van vertreding, en van verwarring van den Heere, den HEERE der heirscharen, in het dal des gezichts, *een dag* van ontmuring des muurs, en van geschreeuw naar het gebergte toe.
6 Want Elam heeft den pijlkoker genomen; de man is op den wagen; er zijn ruiters; en Kir ontbloot het schild.
7 En het zal geschieden, dat uwe uitgelezene dalen vol wagenen zullen zijn, en dat de ruiters zich gewisselijk zullen zetten ter poorten aan.
8 En hij zal het deksel van Juda ontdekken; en te dien dage zult gij zien naar de wapenen in het huis des wouds.
9 En gijlieden zult bezien de reten der stad Davids, omdat zij vele zijn; en gij zult de wateren des ondersten vijvers vergaderen.
10 Gij zult ook de huizen van Jeruzalem tellen; en gij zult huizen afbreken, om de muren te bevestigen.
11 Ook zult gij eene gracht maken tusschen beide de muren, voor de wateren des ouden vijvers; maar gij zult niet opwaarts zien op Dien, die zulks gedaan heeft, noch aanmerken Dien, die dat van verre *tijden* geformeerd heeft.
12 En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geween en tot rouwklage, en tot kaalheid en tot omgording des zaks;
13 Maar ziet, [b] er is vreugde en blijdschap met runderen te dooden, en schapen te kelen, vleesch te eten, en wijn te drinken, *en te zeggen:* [c] Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven!
14 Maar de HEERE der heirscharen heeft Zich voor mijne ooren geopenbaard, *zeggende:* Indien ulieden deze ongerechtigheid verzoend wordt, totdat gij sterft! zegt de Heere, de HEERE der heirscharen.

Straf over Sebna; verheffing van Eljakim.

15 ALZOO zegt de Heere, de HEERE der heirscharen: Ga heen, ga in tot dien schatmeester, tot Sebna, den hofmeester, *en spreek:*
16 Wat hebt gij hier? of wien hebt gij hier, dat gij u hier een graf uitgehouwen hebt? *als* die zijn graf in de hoogte uithouwt, die eene woning voor zich op eenen rotssteen laat afteekenen.
17 Zie, de HEERE zal u wegwerpen met eene mannelijke wegwerping, en Hij zal u ganschelijk overdekken.
18 Hij zal u gewisselijk voortrollen, gelijk men eenen bal rolt, in een land, wijd van begrip; aldaar zult gij sterven, en aldaar zullen uwe heerlijke wagenen zijn, o gij schandvlek van het huis uws heeren!
19 En Ik zal u afstooten van uwen staat, en van uwen stand zal Hij u verstoren.
20 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Mijnen knecht [d] Eljakim, den zoon van Hilkía, roepen zal;
21 En Ik zal hem met uwen rok bekleeden, en Ik zal hem met uwen gordel sterken, en uwe heerschappij zal Ik in zijne hand geven; en hij zal den inwoneren te Jeruzalem en den huize van Juda tot een' vader zijn.
22 En Ik zal den sleutel van het huis van David op zijnen schouder leggen; en hij zal opendoen, en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten, en niemand zal opendoen.
23 En Ik zal hem *als* eenen nagel inslaan in eene vaste plaats; en hij zal wezen tot eenen stoel der eere voor het huis zijns vaders;
24 En men zal aan hem hangen alle heerlijkheid van het huis zijns vaders, der uitspruitelingen en der afkomelingen, *ook* alle kleine vaten, van de vaten der bekers af, zelfs tot al de vaten der flesschen.
25 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zal die nagel, die aan eene vaste plaats gestoken was, weggenomen worden; en hij zal afgehouwen worden, en hij zal vallen, en de last, die daaraan is, zal afgesneden worden; want de HEERE heeft het gesproken.

Verwoesting en wederopkomst der stad Tyrus.

23 DE last van [e] Tyrus.
Huilt, gij schepen van Tarsis! want zij is verwoest, dat er geen huis meer is, dat niemand er meer ingaat;

---

a Jer. 9:1. b Jes. 56:12. c 1 Kor. 15:32. d 2 Kon. 18:18, 26, 37. e Jer. 47:4. Ezech. 26, 27, 28. Zach. 9:3, 4.

uit het land Chittim is het aan hen openbaar geworden.
2 Zwijgt, gij inwoners des eilands! gij,
die de kooplieden van Sidon, over zee
varende, vervulden,
3 En wiens inkomst was het zaad van
Sichor over de groote wateren, de oogst
der rivier; en zij was de markt der Heidenen.
4 Word beschaamd, o Sidon! want de
zee spreekt, *ja*, de sterkte der zee, zeggende: Ik heb geenen barensnood gehad,
ik heb ook niet gebaard, en ik heb geene
jongelingen grootgemaakt, *en* geene jonge
dochters opgebracht.
5 Gelijk als geweest is de tijding van
Egypte, zal men ook in weedom zijn, als
men van Tyrus hooren zal.
6 Vaart over naar Tarsis, huilt, gij inwoners des eilands!
7 Is dit uwe vroolijk huppelende *stad?*
welker oudheid *wel* van oude dagen af
is; *maar* hare eigene voeten zullen haar
verre wegdragen, om in vreemdelingschap
te verkeeren.
8 Wie heeft dit beraadslaagd over Tyrus,
die kronende *stad*, welker kooplieden
vorsten zijn, welker handelaars de heerlijkste in het land zijn?
9 De HEERE der heirscharen heeft het
beraadslaagd, opdat Hij ontheilige de
hoovaardij van alle sieraad, om al de
heerlijksten der aarde verachtelijk te
maken.
10 Ga door *naar* uw land, als eene
rivier, gij dochter van Tarsis! er is geen
gordel meer.
11 Hij heeft Zijne hand uitgestrekt over
de zee; Hij heeft de koninkrijken beroerd; de HEERE heeft bevel gegeven
tegen Kanaän, om hare sterkten te verdelgen;
12 En Hij heeft gezegd: Gij zult niet
meer vroolijk huppelen, o gij verdrukte
maagd, gij dochter van Sidon! Naar
Chittim toe, maak u op, vaar over; ook
zult gij aldaar geene rust hebben.
13 Ziet, het land der Chaldeën; dit volk
was er niet; Assur heeft het gefondeerd
voor degenen, die in de wildernissen
woonden; zij richtten hunne sterkten op,
en bouwden hunne paleizen, *maar* Hij
heeft het tot een' vervallen' hoop gesteld.
14 Huilt, gij schepen van Tarsis! want
ulieder sterkte is verstoord.
15 En het zal geschieden te dien dage,
dat Tyrus zal vergeten worden zeventig
jaren, gelijk eens konings dagen; *maar*
ten einde van zeventig jaren zal in Tyrus
als een hoerenlied zijn:
16 Neem de harp, ga in de stad rondom,
gij vergetene hoer! speel wel, zing vele
liederen, opdat uwer gedacht worde!
17 Want het zal geschieden ten einde
van zeventig jaren, dat de HEERE Tyrus
zal bezoeken, en dat zij wederkeeren zal
tot haar hoerenloon, en zij zal hoererij
bedrijven met alle koninkrijken der
aarde, die op den aardbodem zijn.
18 En haar koophandel en haar hoerenloon zal den HEERE heilig zijn, het zal
niet ten schat vergaderd noch opgesloten
worden; maar haar koophandel zal wezen
voor hen, die voor den HEERE wonen,
opdat zij eten tot verzadiging, en dat zij
durig deksel hebben.

Voorzegging van de straf, die den Israëlieten zal toegezonden worden en hun heilzaam zal zijn; belofte eener verlossing en lofzang.

24 ZIET, de HEERE maakt het land
ledig, en Hij maakt het woest; en
Hij keert deszelfs gestaltenis om, en Hij
verstrooit zijne inwoners.
2 En gelijk het volk, alzoo zal de priester wezen; gelijk de knecht, alzoo zijn
heer; gelijk de dienstmaagd, alzoo hare
vrouw; [a] gelijk de kooper, alzoo de verkooper; gelijk de leener, alzoo de ontleener; gelijk de woekeraar, alzoo die,
van welken hij woeker ontvangt.
3 Dat land zal ganschelijk ledig gemaakt
worden, en het zal ganschelijk beroofd
worden; want de HEERE heeft dit woord
gesproken.
4 Het land treurt, het verwelkt; het
aardrijk kweelt, het verwelkt; de hoogsten van het volk des lands kweelen:
5 Want het land is bevlekt van wege
zijne inwoners; want zij overtreden de
wetten, zij veranderen de inzettingen, zij
vernietigen het eeuwig verbond:
6 Daarom verteert de vloek het land, en
die daarin wonen, zullen verwoest worden; daarom zullen de inwoners des
lands [b] verbrand worden, en er zullen
weinige menschen overig blijven.
7 De most treurt, de wijnstok kweelt;
allen, die blijhartig waren, zuchten.
8 De [c] vreugde der trommelen rust; het
geluid der vroolijk huppelenden houdt
op, de vreugde der harp rust.
9 Zij zullen geenen wijn drinken [d] met
gezang; de sterke drank zal bitter zijn
dengenen, die hem drinken.
10 De woeste stad is verbroken; al de
huizen staan gesloten, dat er niemand
inkomen kan;
11 Er is een klagelijk geroep op de straten, om des wijns wil; alle blijdschap is
verduisterd, de vreugde des lands is
heengevaren;
12 Verwoesting is in de stad overgebleven, en met gekraak wordt de poort in
stukken verbroken;

[a] Ezech. 7:12, 13. [b] Jes. 9:18; 10:16. [c] Jer. 7:34; 16:9; 25:10. Ezech. 26:13. Hos. 2:10. [d] Jes. 16:10.

13 Want in het binnenste van het land,
in het midden dezer volken, zal het alzoo
wezen, [a] gelijk de afschudding des olijf-
booms, gelijk de nalezingen, wanneer de
wijnoogst geëindigd is.
14 Die zullen hunne stem opheffen, zij
zullen vroolijk zingen; van wege de
heerlijkheid des HEEREN zullen zij jui-
chen van de zee af.
15 Daarom eert den HEERE in de val-
leien, in de eilanden der zee den Naam
des HEEREN, des Gods van Israël.
16 Van het uiterste einde der aarde hoo-
ren wij psalmen, *tot* verheerlijking des
Rechtvaardigen. Doch *nu* zeg ik: Ik
word mager, ik word mager, wee mij! de
trouweloozen handelen trouweloozlijk,
en met trouweloosheid handelen de trou-
weloozen trouweloozlijk.
17 [b] De vrees, en de kuil en de strik
over u, o inwoners des lands!
18 En het zal geschieden, zoo wie voor
de stem der vreeze vlieden zal, [c] die zal
in den kuil vallen; en die uit den kuil
opklimt, die zal in den strik gevangen
worden; want de sluizen in de hoogte
zijn opengedaan, en de fundamenten der
aarde zullen beven.
19 De aarde zal ganschelijk verbroken
worden, de aarde zal ganschelijk vaneen
gescheurd worden, de aarde zal gansche-
lijk bewogen worden.
20 De aarde zal ganschelijk waggelen,
[d] gelijk een dronkaard, en zij zal heen en
weder bewogen worden, [e] gelijk eene
nachthut; en hare overtreding zal zwaar
op haar zijn, en zij zal vallen, en niet
weder opstaan.
21 En het zal geschieden te dien dage,
dat de HEERE bezoeking doen zal over de
heirscharen des hoogen in de hoogte, en
over de koningen des aardbodems op den
aardbodem;
22 En zij zullen samenvergaderd wor-
den, *gelijk* de gevangenen in eenen put,
en zij zullen besloten worden in eene ge-
vangenis, maar na vele dagen *weder* be-
zocht worden.
23 [f] En de maan zal schaamrood worden,
en de zon zal beschaamd worden, als de
HEERE der heirscharen regeeren zal op
den berg Zion en te Jeruzalem, en voor
zijne oudsten zal heerlijkheid zijn.

25 HEERE! Gij zijt mijn God; U zal
ik verhoogen; Uwen Naam zal ik
loven, want Gij hebt wonder gedaan;
Uwe raadslagen van verre zijn waarheid
en vastigheid.
2 Want Gij hebt van de stad een'
[g] steenhoop gemaakt, de vaste stad tot
een' vervallen hoop; het paleis der
vreemdelingen, dat het geene stad meer
zij; in eeuwigheid zal zij niet herbouwd
worden.
3 Daarom zal U een machtig volk
eeren; de stad der tirannische volken zal
U vreezen;
4 Want Gij zijt den arme eene Sterkte
geweest, eene Sterkte den nooddruftige,
als hem bange was; eene Toevlucht tegen
den vloed, eene Schaduw tegen de hitte;
want het blazen der tirannen is als een
vloed *tegen* eenen wand.
5 Gelijk de hitte in eene dorre plaats,
zult Gij de onstuimigheid der vreemde-
lingen nederdrukken; *gelijk* de hitte
door de schaduw eener dikke wolk, zal
het gezang der tirannen vernederd wor-
den.
6 En de HEERE der heirscharen zal op
dezen berg allen volken een' vetten maal-
tijd maken, eenen maaltijd van reinen
wijn, van vet vol mergs, van reine wij-
nen, die gezuiverd zijn;
7 En Hij zal op dezen berg verslinden
het bewindsel des aangezichts, waarmede
alle volken bewonden zijn, en het deksel,
waarmede alle natiën bedekt zijn.
8 [h] Hij zal den dood verslinden tot over-
winning, en de Heere HEERE zal de tra-
nen van alle aangezichten afwisschen; en
Hij zal de smaadheid Zijns volks van de
gansche aarde wegnemen; want de
HEERE heeft het gesproken.
9 En men zal te dien dage zeggen: Ziet,
Deze is onze God; wij hebben Hem ver-
wacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze
is de HEERE; wij hebben Hem verwacht;
wij zullen ons verheugen en verblijden in
Zijne zaligheid.
10 Want de hand des HEEREN zal op
dezen berg rusten; maar Moab zal onder
Hem verdorscht worden, gelijk het stroo
verdorscht wordt tot mist.
11 En Hij zal Zijne handen uitbreiden
in het midden van hen, gelijk als een
zwemmer *die* uitbreidt om te zwemmen,
en [i] Hij zal hunnen hoogmoed verne-
deren met de lagen hunner handen.
12 En Hij zal de hooge vesten uwer
muren buigen, vernederen, *ja* Hij zal *ze*
ter aarde tot het stof toe doen reiken.

26 TE dien dage zal dit lied gezongen
worden in het land van Juda: Wij
[k] hebben eene sterke stad; *God* stelt heil
tot muren en voorschansen.
2 Doet de poorten open, dat het recht-
vaardige volk daarin ga, hetwelk de ge-
trouwigheden bewaart.
3 Het is een bevestigd voornemen; Gij
zult allerlei vrede bewaren; want men
heeft op U vertrouwd.

---

[a] Jes. 17:6. [b] Jer. 48:43. [c] Jer. 48:44. Amos 5:19. [d] Jes. 19:14. [e] Job 27:18. Jes. 1:8. [f] Jes. 13:10. Ezech. 32:7. Joël 2:31; 3:15. [g] Jes. 21:9; 23:13. Openh. 14:8; 18:2. [h] 1 Kor. 15:54. [i] Jes. 16:6. [k] Ps. 46:6; 125:1. Spr. 18:10.

4 Vertrouwt op den HEERE tot in der
eeuwigheid, want in den HEERE HEERE
is een eeuwige rotssteen;
5 Want Hij buigt de hooggezetenen
neder, de verhevene stad; Hij vernedert
ze; Hij vernedert ze tot de aarde toe;
Hij doet ze tot aan het stof reiken;
6 De voet zal ze vertreden, de voeten des
ellendigen, de treden der armen.
7 Het pad des rechtvaardigen is geheel
effen; den gang des rechtvaardigen weegt
Gij recht.
8 Wij hebben ook in den weg Uwer ge-
richten, U, o HEERE! verwacht; tot
Uwen naam en tot Uwe gedachtenis is
de begeerte *onzer* ziel.
9 *Met* mijne ziel heb ik U begeerd in
den nacht; ook zal ik *met* mijnen geest,
die in het binnenste van mij is, U vroeg
zoeken; want wanneer Uwe gerichten
op de aarde zijn, zoo leeren de inwoners
der wereld gerechtigheid.
10 Wordt den goddelooze genade bewe-
zen, hij leert *evenwel* geene gerechtig-
heid; hij drijft onrecht in een gansch
richtig land, en hij ziet de hoogheid des
HEEREN niet aan.
11 HEERE! is Uwe hand verhoogd, zij
zien het niet; *maar* zij zullen het zien,
en beschaamd worden, *van wege* den ijver
over Uw volk; ook zal het vuur Uwe we-
derpartijders verteren.
12 HEERE! Gij zult ons vrede bestellen;
want Gij hebt ons ook al onze zaken uit-
gericht.
13 HEERE, onze God! *andere* heeren,
behalve Gij, hebben over ons geheerscht;
doch door U alleen gedenken wij Uws
Naams.
14 Dood zijnde zullen zij niet *weder*
leven; overleden zijnde zullen zij niet op-
staan; daarom hebt Gij hen bezocht, en
hebt hen verdelgd, en Gij hebt al hunne
gedachtenis doen vergaan.
15 Gij, o HEERE! hadt dit volk vermeer-
derd; Gij hadt dit volk vermeerderd; Gij
waart verheerlijkt geworden; *maar* Gij
hebt hen *in* al de einden des aardrijks
verre weggedaan.
16 HEERE! in benauwdheid hebben zij
U bezocht; zij hebben *hun* stil gebed uit-
gestort, als Uwe tuchtiging over hen was.
17 [a] Gelijk eene bevruchte vrouw, als zij
nadert tot het baren, smarten heeft, en
schreeuwt in hare weeën, alzoo zijn wij
geweest, o HEERE! van wege Uw aange-
zicht:
18 Wij waren bevrucht, wij hadden de
smarten, *maar* wij hebben *niet* dan wind
gebaard; wij deden het land geene behou-
denis aan, en de inwoners der wereld
vielen niet neder.
19 Uwe dooden zullen leven, *ook* mijn
dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt
op en juicht, gij, die in het stof woont!
want uw dauw zal zijn *als* een dauw der
moeskruiden, en het land zal de overle-
denen uitwerpen.
20 Ga henen, mijn volk! ga in uwe bin-
nenste kamers, en sluit uwe deuren na
u toe; verberg u [b] als een' kleinen oogen-
blik, totdat de gramschap overga;
21 Want ziet, de HEERE zal uit Zijne
plaats uitgaan, om de ongerechtigheid
van de inwoners der aarde over hen te be-
zoeken; en de aarde zal haar bloed ont-
dekken, en zal hare doodgeslagenen niet
langer bedekt houden.

27 TE dien dage zal de HEERE met
Zijn hard en groot en sterk zwaard
bezoeken den Leviathan, de langweme-
lende slang, ja, den Leviathan, de krom-
me slomme slang; en Hij zal den draak,
die in de zee is, dooden.
2 Te dien dage zal er een wijngaard van
rooden wijn zijn; zingt van denzelven bij
beurte.
3 Ik, de HEERE, behoede dien; alle
oogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat
de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem
bewaren nacht en dag.
4 Grimmigheid is bij Mij niet; wie zou
Mij *als* eenen doorn *en* distel in oorlog
stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallen,
en hem tegelijk verbranden zou?
5 Of hij moest Mijne sterkte aangrij-
pen, hij zal vrede met Mij maken; vrede
zal hij met Mij maken.
6 In het toekomende zal Jakob wortelen
schieten, [c] Israël zal bloeien en groeien;
en zij zullen de wereld met inkomsten
vervullen.
7 Heeft Hij hem geslagen, gelijk Hij
dien geslagen heeft, die hem sloeg? Is
hij gedood, gelijk zijne gedooden gedood
zijn geworden?
8 [d] Met mate hebt Gij met hem getwist,
wanneer Gij hem wegstiet; *als* Hij *hem*
wegnam door Zijnen harden wind, in den
dag des oostenwinds.
9 Daarom zal daardoor de ongerechtig-
heid van Jakob verzoend worden, en dit
is de gansche vrucht, dat Hij deszelfs
zonde zal wegdoen, wanneer Hij al de
steenen des altaars maken zal als ver-
strooide kalksteenen, de bosschen en de
zonnebeelden zullen niet bestaan:
10 Want de vaste stad zal eenzaam, de
woonstede zal verstooten en verlaten wor-
den, gelijk eene woestijn; daar zullen de
kalveren weiden, en daar zullen zij neder-
liggen, en zullen hare takken verslinden.
11 Als hare takken verdord zullen zijn,
zullen zij afgebroken worden, *en* de vrou-
wen, komende, zullen ze aansteken, want
het is geen volk van eenig verstand;
daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft,

a Joh. 16:21. *b* 2 Kor. 4:17. *c* Ps. 72:16. *d* Jer. 30:11; 46:28.

Zich deszelven niet ontfermen, en Die het geformeerd heeft, zal aan hetzelve geene genade bewijzen.

12 En het zal te dien dage geschieden, dat de HEERE dorschen zal, van den stroom der rivier af tot aan de rivier van Egypte; doch gijlieden [a]zult opgelezen worden, één bij één, o gij kinderen Israëls!

13 En het zal te dien dage geschieden, dat er met eene groote bazuin geblazen zal worden; dan zullen die komen, die in het land van Assur verloren zijn, en de heengedrevenen in het land van Egypte; en zij zullen den HEERE aanbidden op den heiligen berg te Jeruzalem.

Straf voor Efraïm en Juda weggelegd ter hunner verharding.

28 WEE de hoovaardige kroon der dronkenen van Efraïm, welker heerlijk sieraad is eene afvallende bloem, die daar is op het hoofd der zeer vette vallei, der geslagenen van den wijn.

2 Ziet, de Heere heeft eenen sterke en machtige; er is gelijk een hagelvloed, eene poort des verderfs; gelijk een vloed der sterke wateren, die overvloeien, zal Hij ze ter aarde nederwerpen met de hand.

3 De hoovaardige kronen der dronkenen van Efraïm zullen met voeten vertreden worden;

4 En de afvallende bloem zijns heerlijken sieraads, die op het hoofd der zeer vette vallei is, zal zijn gelijk eene vroegrijpe vrucht voor den zomer, welke, wanneer iemand ze ziet, terwijl zij nog in zijne hand is, slokt hij ze op.

5 Te dien dage zal de HEERE der heirscharen tot eene heerlijke kroon en tot eenen sierlijken krans zijn den overgeblevenen Zijns volks;

6 En tot eenen Geest des oordeels dien, die ten oordeel zit, en tot eene sterkte dengenen, die den strijd afkeeren tot de poort toe.

7 En [b]ook dwalen deze van den wijn, en zij dolen van den sterken drank; de priester en de profeet dwalen van den sterken drank; zij zijn verslonden van den wijn; zij dolen van sterken drank; zij dwalen in het gezicht; zij waggelen in het gericht:

8 Want alle tafels zijn vol van uitspuwsel *en* van drek, zoodat er geene plaats *schoon* is.

9 Wien zou Hij *dan* de kennis leeren? en wien zou Hij het gehoorde te verstaan geven? den gespeenden van de melk? den afgetrokkenen van de borsten?

10 Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig.

11 Daarom zal Hij door belachelijke lippen, en door eene [c]andere tong tot dit volk spreken;

12 Tot dewelke Hij gezegd heeft: Dit is de rust; geeft den moeden rust, en dit is de verkwikking; doch zij hebben niet willen hooren.

13 Zoo zal hun het woord des HEEREN zijn gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig; [d]opdat zij heengaan, en achterwaarts vallen, en verbreken, en verstrikt en gevangen worden.

14 Daarom, hoort des HEEREN woord, gij bespotters! gij, heerschers over dit volk, dat te Jeruzalem is!

15 Omdat gijlieden zegt: Wij hebben een verbond met den dood gemaakt, en met de hel hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt; wanneer de overvloeiende geesel doortrekken zal, zal hij tot ons niet komen; want wij hebben de leugen ons tot eene toevlucht gesteld, en onder de valschheid hebben wij ons verborgen.

16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, [e]Ik leg eenen grondsteen in Zion, eenen beproefden steen, eenen kostelijken hoeksteen, die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten;

17 En Ik zal het gericht stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood; en de hagel zal de toevlucht der leugen wegvagen, en de wateren zullen de schuilplaats overloopen.

18 En ulieder verbond met den dood zal teniete worden, en uw voorzichtig verdrag met de hel zal niet bestaan; wanneer de overvloeiende geesel doortrekken zal, dan zult gijlieden van denzelven vertreden worden;

19 Van den tijd af, als hij doortrekt, zal hij ulieden wegnemen; want allen morgen zal hij doortrekken, bij dag en bij nacht; en het zal geschieden, dat het gerucht te verstaan, enkel beroering wezen zal.

20 Want het bed zal korter zijn, dan dat men zich daarop uitstrekken kunne; en het deksel zal te smal wezen, als men zich *daaronder* voegt.

21 Want de HEERE zal Zich opmaken, gelijk op den berg Perázim; Hij zal beroerd zijn, gelijk *in* het dal van Gibeon, om Zijn werk te doen, Zijn werk zal vreemd zijn; en om Zijne daad te doen, Zijne daad zal vreemd zijn!

22 Nu dan, drijft den spot niet, opdat uwe banden niet vaster gemaakt worden; want ik heb van den Heere HEERE der heirscharen gehoord eene verdelging, ja

[a] Jes. 17:5. [b] Jes. 5:11. [c] 1 Kor. 14:21. [d] 2 Kor. 2:16. [e] Ps. 118:22. Matth. 21:42. Hand. 4:11. Rom. 9:33; 10:11. Efez. 2:20. 1 Petr. 2:6, 7, 8.

eene, die vast besloten is over het gansche
land.
23 Neemt ter oore en hoort mijne stem,
merkt op en hoort mijne rede!
24 Ploegt de ploeger den geheelen dag
om te zaaien? opent en egt hij zijn land
den geheelen dag?
25 Is het niet alzoo? wanneer hij het
bovenste van hetzelve effen gemaakt
heeft, dan strooit hij wikken, en spreidt
komijn, of hij werpt er van de beste
tarwe in, of uitgelezene gerst, of spelt,
elk aan zijne plaats.
26 En zijn God onderricht hem van de
wijze, Hij leert hem;
27 Want men dorscht de wikken niet
met den dorschwagen, en men laat het
wagenrad niet rondom over het komijn
gaan; maar de wikken slaat men uit met
eenen staf, en het komijn met eenen
stok;
28 Het brood*koren* moet verbrijzeld
worden, maar hij dorscht het niet
geduriglijk dorschende; noch hij breekt
het met het wiel zijns wagens, noch hij
verbrijzelt het met zijne paarden.
29 Zulks komt ook voort van den HEERE
der heirscharen: Hij is wonderlijk van
raad, Hij [a] is groot van daad.

Profetie tegen het ontrouwe Juda; belofte van herstel.

29 WEE Ariël, Ariël! de stad, *waarin*
David gelegerd heeft; doet jaar tot
jaar, laat ze feestofferen slachten;
2 Evenwel zal Ik Ariël beangstigen, en
er zal treuring en droefheid wezen, en *die*
stad zal Mij gelijk Ariël zijn.
3 Want [b] Ik zal een leger in het rond om
u slaan, en Ik zal u belegeren met bol-
werken, en Ik zal vestingen tegen u
opwerpen.
4 Dan zult gij vernederd worden; gij
zult uit de aarde spreken, en [c] uwe spraak
zal uit het stof zachtjes voortkomen; en
uwe stem zal zijn uit de aarde als van
eenen toovenaar, en uwe spraak zal uit
het stof piepen.
5 En de menigte uwer vreemde *soldaten*
zal zijn gelijk dun stof, en de menigte der
tirannen [d] als voorbijvliegend kaf; en
[e] het zal in een' oogenblik haastiglijk
geschieden.
6 Gij zult van den HEERE der heirscha-
ren bezocht worden met donder, en met
aardbeving, en groot geluid, *met* wervel-
wind, en onweder, en de vlam eens ver-
terenden vuurs.
7 En gelijk de droom van een nacht-
gezigt is, *alzoo* zal de veelheid aller
Heidenen zijn, die tegen Ariël strijden
zullen; zelfs allen, die tegen haar en
hare vestingen strijden, en haar beang-
stigen zullen.
8 Het zal alzoo zijn, gelijk wanneer een
hongerige droomt, en ziet, hij eet, maar
als hij ontwaakt, zoo is zijne ziel ledig;
of, gelijk als wanneer een, dorstige
droomt, en ziet, hij drinkt, maar als
hij ontwaakt, ziet, zoo is hij nog mat,
en zijne ziel is begeerig; alzoo zal de
menigte aller Heidenen zijn, die tegen
den berg Zion krijgen.
9 Zij vertoeven, daarom verwondert u;
zij zijn vroolijk, derhalve roept gijlieden;
zij zijn dronken, maar niet van wijn; zij
waggelen, maar niet van sterken drank:
10 Want de HEERE heeft over ulieden
uitgegoten [f] eenen geest des diepen slaaps,
en Hij heeft uwe oogen toegesloten; de
profeten, en uwe hoofden, *en* de zieners
heeft Hij verblind.
11 Daarom is ulieden alle gezicht gewor-
den als de woorden van een verzegeld
boek, hetwelk men geeft aan eenen, die
lezen kan, zeggende: Lees toch dit; en
hij zegt: Ik kan niet, want het is verze-
geld;
12 Of men geeft het boek aan eenen,
die niet lezen kan, zeggende: Lees toch
dit; en hij zegt: Ik kan niet lezen.
13 Want de Heere heeft gezegd: [g] Daar-
om dat dit volk *tot Mij* nadert met zijnen
mond, en zij Mij met hunne lippen eeren,
doch hun hart verre van Mij doen; en
hunne vreeze, *waarmede zij* Mij *vreezen*,
menschengeboden zijn, die hun geleerd
zijn;
14 Daarom, ziet, Ik zal voorts wonder-
lijk handelen met dit volk, wonderlijk en
wonderbaarlijk; [h] want de wijsheid zijner
wijzen zal vergaan, en het verstand zijner
verstandigen zal zich verbergen.
15 Wee dengenen, die zich diep ver-
steken willen voor den HEERE, *hunnen*
raad verbergende; en welker werken in
duisterheid geschieden, en zij zeggen:
[i] Wie ziet ons? en wie kent ons?
16 Ulieder omkeeren is, alsof de potten-
bakker geacht werd als leem, [k] dat het
maaksel zeide van zijnen maker: Hij
heeft mij niet gemaakt; en het gefor-
meerde vat van zijnen pottenbakker
zeide: Hij verstaat het niet.
17 Is het niet nog om een klein weinig,
dat de Libanon in een vruchtbaar veld
zal veranderd worden, en het vruchtbare
veld voor een woud geacht zal worden?
18 En te dien dage zullen [l] de dooven
hooren de woorden des Boeks; en de
oogen der blinden, zijnde uit de donker-
heid en uit de duisternis, zullen zien;
19 En de zachtmoedigen zullen vreugde
op vreugde hebben in den HEERE; en de

[a] Jer. 32:19. [b] Jer. 6:3. Ezech. 17:17. [c] Jes. 8:19. [d] Job 21:18. Ps. 1:4; 35:5. Jes. 17:13. [e] Jes. 30:13. [f] Rom. 11:8. [g] Matth. 15:8. Mark. 7:6. [h] Jer. 49:7. Obadja vs. 8. Matth. 11:25. 1 Kor. 1:19. [i] Ps. 94:7. [k] Jes. 45:9. [l] Matth. 11:5.

behoeftigen onder de menschen zullen
zich in den Heilige Israëls verheugen.
20 Wanneer de tiran een einde zal hebben, en dat het met den bespotter uit zal zijn, en dat allen, die tot ongerechtigheid waken, uitgeroeid zullen zijn;
21 Die eenen mensch schuldig maken om een woord, en leggen dien strikken, die *hen* bestraft in de poort; en die den rechtvaardige verdrijven in het woeste.
22 Daarom zegt de HEERE, die Abraham verlost heeft, tot het huis van Jakob alzoo: Jakob zal nu niet *meer* beschaamd worden, en nu zal zijn aangezicht niet *meer* bleek worden;
23 Want als hij zijne kinderen, het werk Mijner handen, zien zal in het midden van hem, zullen zij Mijnen Naam heiligen; en zij zullen den Heilige Jakobs heiligen, en den God van Israël vreezen;
24 En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen, en de murmureerders zullen de leering aannemen.

30 WEE den kinderen, die afvallen,
spreekt de HEERE, om eenen raadslag te maken, maar niet uit Mij, en om *zich* met eene bedekking te bedekken, maar niet *uit* Mijnen Geest, om zonde tot zonde te doen:
2 Die gaan, om af te trekken in Egypte, en vragen Mijnen mond niet; om zich te sterken met de macht van Faraö, en om hunne toevlucht te nemen onder de schaduw van Egypte;
3 Want de sterkte van Faraö zal ulieden tot schaamte zijn, en die toevlucht onder de schaduw van Egypte tot schande.
4 Wanneer zijne vorsten zullen geweest zijn tot Zoan, en zijne gezanten zullen gekomen zijn tot nabij Chanes;
5 Hij zal hen allen beschaamd maken door een volk, [a] dat hun geen nut kan doen, noch tot hulp, noch tot voordeel, maar tot schande en ook tot smaadheid zijn zal.
6 De last der beesten van het zuiden, naar het land des angstes en der benauwdheid, van waar de sterke leeuw en de oude leeuw is, de basilisk en de vurige vliegende draak; hunne goederen zullen zij voeren op den rug der veulens, en hunne schatten op de bulten der kemelen, tot het volk, *dat hun* geen nut zal doen;
7 Want Egypte zal ijdellijk en tevergeefs helpen; daarom heb Ik hierover geroepen: Stilzitten zal hunne sterkte zijn.
8 Nu *dan*, ga henen, schrijf voor hen op eene tafel, en teeken het in een boek, opdat het blijve tot den laatsten dag, voor altoos, tot in eeuwigheid;
9 Want het is een wederspannig volk;
het zijn leugenachtige kinderen; kinderen, die des HEEREN wet niet hooren willen;
10 Die daar zeggen tot de zieners: Ziet niet; en tot de schouwers: Schouwt ons niet, wat recht is; spreekt tot ons zachte dingen; schouwt ons bedriegerijen;
11 Wijkt af van den weg, maakt u van de baan; laat den Heilige Israëls van ons ophouden!
12 Daarom, zoo zegt de Heilige Israëls: Omdat gijlieden dit woord verwerpt, en vertrouwt op onderdrukking en verkeerdheid, en steunt daarop:
13 Daarom zal ulieden deze misdaad zijn gelijk eene vallende scheur, uitwaarts gebogen in eenen hoogen muur, [b] welks breuk haastiglijk in een oogenblik komen zal.
14 Ja, Hij zal ze verbreken, gelijk eene [c] pottenbakkerskruik verbroken wordt; in het brijzelen zal Hij niet verschoonen, alzoo dat van hare verbrijzeling niet eene scherf zal gevonden worden, om vuur uit den haard te nemen, of om water te scheppen uit eene gracht.
15 Want alzoo zegt de Heere HEERE, de Heilige Israëls: Door wederkeering en rust zoudt gijlieden behouden worden; in stilheid en in vertrouwen zou uwe sterkte zijn; doch gij hebt niet gewild.
16 En gij zegt: Neen, maar op paarden zullen wij vlieden; daarom zult gij vlieden! en: Op snelle *paarden* zullen wij rijden; daarom zullen uwe vervolgers *ook* snel zijn!
17 Een duizend van het schelden van een' eenige, van het schelden van vijf zult gij *allen* vlieden; [d] totdat gij overgelaten wordt, gelijk een mast op den top van eenen berg, en als eene banier op eenen heuvel.
18 En daarom zal de HEERE wachten, opdat Hij u genadig zij, en daarom zal Hij verhoogd worden, opdat Hij Zich over ulieden ontferme, want de HEERE is een God des gerichts; [e] welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten.
19 Want het volk zal in Zion wonen, te Jeruzalem; gij zult ganschelijk niet weenen; gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zoo haast Hij die hooren zal, zal Hij u antwoorden.
20 De Heere zal ulieden *wel* brood der benauwdheid, en wateren der verdrukking geven; maar uwe leeraars zullen niet meer als met vleugelen wegvliegen, maar uwe oogen zullen uwe leeraars zien;
21 En uwe ooren zullen hooren het woord *desgenen, die* achter u is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in denzelven; als gij zoudt afwijken ter rechterof ter linkerhand.

---

[a] Jer. 2:36. [b] Jes. 29:5. [c] Jer. 19:11. [d] Jes. 17:6; 24:6, 13. [e] Ps. 2:12; 34:9. Spr. 16:20. Jer. 17:7.

22 En gijlieden zult voor onrein houden het deksel uwer zilveren gesneden beelden, en het overtreksel uwer gouden gegoten beelden; gij zult ze wegwerpen gelijk een maanstondig kleed, en tot elk van die zeggen: Henen uit!

23 Dan zal Hij uw zaad, waarmede gij het land bezaaid hebt, regen geven, en brood van des lands inkomen, en hetzelve zal vet en smoutig zijn; uw vee zal te dien dage *in* eene wijde landouwe weiden;

24 En de ossen en ezelveulens, die het land bouwen, zullen zuiver voeder eten, hetwelk verschud is met de werpschoffel en met de wan;

25 En er zullen op allen hoogen berg en op allen verhevenen heuvel beekjes *en* watervlieten zijn, in den dag der groote slachting, wanneer de torens vallen zullen.

26 En het licht der maan zal zijn als het licht der zon, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen; ten dage als de HEERE de breuk Zijns volks zal verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen is, genezen.

27 Ziet, de Naam des HEEREN komt van verre; Zijn toorn brandt, en de last is zwaar; Zijne lippen zijn vol gramschap, en Zijne tong als een verterend vuur;

28 En [a] Zijn adem is als eene overloopende beek, *die* tot aan den hals toe raakt; om de Heidenen te schudden met eene schudding der ijdelheid, en als een misleidende toom in de kinnebakkens der volken.

29 Er zal een lofzang bij ulieden zijn, gelijk in den nacht, wanneer het feest geheiligd wordt; en blijdschap des harten, gelijk van eenen, die met pijpen wandelt, om te komen tot den berg des HEEREN, tot den Rotssteen van Israël.

30 En de HEERE zal Zijne heerlijke stem doen hooren, en de nederlating Zijns arms doen zien, met grimmigheid van toorn, en eene vlam van verterend vuur, stralen, en eenen vloed, en hagelsteenen;

31 Want door de stem des HEEREN zal Assur te morzel geslagen worden, *die* met de roede sloeg.

32 En alwaar die gegrondveste staf doorgegaan zal zijn (op welken de HEERE dien zal hebben doen rusten), *daar* zal men met trommelen en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden.

33 Want Tofeth is van gisteren bereid; *ja* hij is ook voor den koning bereid, Hij heeft hem diep *en* wijd gemaakt; het vuur en hout van zijnen brandstapel is veel; de adem des HEEREN zal hem aansteken als eenen zwavelstroom.

31 WEE dengenen, die in Egypte om hulp aftrekken, en steunen [b] op paarden, en vertrouwen op wagenen, omdat er vele zijn, en op ruiters, omdat die zeer machtig zijn; en zien niet op den Heilige Israëls, en zoeken den HEERE niet!

2 Nochtans is Hij ook wijs, en Hij doet het kwaad komen, en trekt Zijne woorden niet terug; maar Hij zal Zich opmaken tegen het huis der boosdoeners, en tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken.

3 Want de Egyptenaren zijn menschen, en geen God, en hunne paarden zijn vleesch, en geen geest; en de HEERE zal Zijne hand uitstrekken, dat de helper struikelen zal, en die geholpen wordt, zal nedervallen, en zij zullen al tezamen teniete komen.

4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd: Gelijk als een leeuw en een jonge leeuw over zijnen roof brult, wanneer schoon eene volle menigte der herderen samengeroepen wordt tegen hem, verschrikt hij voor hunne stem niet, en vernedert zich niet van wege hunne veelheid: alzoo zal de HEERE der heirscharen nederdalen, om te strijden voor den berg Zions en voor haren heuvel.

5 [c] Gelijk vliegende vogelen, alzoo zal de HEERE der heirscharen Jeruzalem beschutten: beschuttende zal Hij haar ook verlossen; doorgaande zal Hij haar ook uithelpen.

6 Bekeert u tot *Hem*, van Denwelken de kinderen Israëls diep afgeweken zijn;

7 Want te [d] dien dage zullen zij verwerpen, een ieder zijne zilveren afgoden en zijne gouden afgoden, welke uwe handen u *tot* zonde gemaakt hadden;

8 En Assur zal vallen door het zwaard, niet eens mans, en het zwaard, niet eens menschen, zal hem verteren; en hij zal voor het zwaard vlieden, en zijne jongelingen zullen versmelten;

9 En [e] hij zal van vreeze doorgaan *naar* zijnen rotssteen, en zijne vorsten zullen voor de banier verschrikken, spreekt de HEERE, die te Zion vuur, en te Jeruzalem eenen oven heeft.

32 ZIET, een [f] koning zal regeeren in gerechtigheid, en de vorsten zullen heerschen naar recht;

2 En *die* man zal zijn als eene verberging tegen den wind, en eene schuilplaats tegen den vloed, als waterbeken in eene dorre plaats, als de schaduw van

[a] Jes. 8:8. [b] Ps. 20:8. Jer. 17:5. [c] Deut. 32:11. [d] Jes. 2:20. [e] 2 Kon. 19:36, 37. [f] Ps. 45:7. Zach. 9:9.

eenen zwaren rotssteen in een dorstig
land.
3 En de [a] oogen dergenen, die zien,
zullen niet terugzien, en de ooren der-
genen, die hooren, zullen opmerken.
4 En het hart der onbedachtzamen zal
de wetenschap verstaan, en de tong der
stamelenden zal vaardig zijn, om beschei-
denlijk te spreken.
5 De dwaas zal niet meer genoemd
worden milddadig, en de gierige zal niet
meer mild geheeten worden;
6 Want een dwaas spreekt dwaasheid,
en zijn hart doet ongerechtigheid, om
huichelarij te plegen, en om dwaling te
spreken tegen den HEERE, om de ziel des
hongerigen ledig te laten, en den dorstige
drank te doen ontbreken.
7 En eens gierigaards gansche gereed-
schap is kwaad; hij beraadslaagt schan-
delijke verdichtselen, om de ellendigen
te bederven met valsche redenen, en het
recht, als de arme spreekt;
8 Maar een milddadige beraadslaagt
milddadigheden, en staat op milddadig-
heden.
9 Staat op, gij geruste vrouwen, hoort
mijne stem; gij dochters, die zoo zeker
zijt! neemt mijne redenen ter oore.
10 *Vele* dagen over het jaar zult gij be-
roerd zijn, gij *dochters*, die zoo zeker
zijt! want de wijnoogst zal uit zijn, er
zal geene inzameling komen.
11 Beeft, gij geruste *vrouwen!* weest
beroerd, *dochters*, die zoo zeker zijt! trekt
u uit, en ontbloot u, en gordt *zakken* om
uwe lenden.
12 Men zal rouwklagen over de borsten,
over de gewenschte akkers, over de vrucht-
bare wijnstokken:
13 Op het land mijns volks zal de doorn
en de distel opgaan; ja op alle vreugde-
huizen, *in* de vroolijk huppelende stad;
14 Want het paleis zal verlaten zijn, het
gewoel der stad zal ophouden; Ofel en de
wachttorens zullen tot spelonken zijn, tot
in der eeuwigheid, eene vreugde der woud-
ezelen, eene weide der kudden;
15 Totdat over ons [b] uitgegoten worde de
Geest uit de hoogte; dan zal de [c] woestijn
tot een vruchtbaar veld worden, en het
vruchtbare veld zal voor een woud geacht
worden.
16 En het recht zal in de woestijn wonen,
en de gerechtigheid zal op het vruchtbare
veld verblijven.
17 En het werk der gerechtigheid zal
vrede zijn; en de werking der gerechtig-
heid zal zijn gerustheid en zekerheid tot
in eeuwigheid.
18 En mijn volk zal in [d] eene woonplaats
des vredes wonen, en in welverzekerde
woningen en in stille geruste plaatsen;
19 Maar het zal hagelen, waar men afgaat
in het woud, en de stad zal laag worden
in de laagte.
20 Welgelukzalig zijt gijlieden, die aan
alle wateren zaait; gij, die den voet des
osses en des ezels *derwaarts* henenzendt!

De vijanden van Gods volk zullen zekerlijk verdelgd worden; Jeruzalem zal weder tot eere en geluk komen.

33 WEE u, gij verwoester, die niet ver-
woest zijt! en gij, die trouweloos-
lijk handelt, waar men niet trouwelooslijk
tegen u gehandeld heeft! Als gij het
verwoesten zult volbracht hebben, zult
gij verwoest worden; als gij het trouwe-
loos handelen zult voleind hebben, zal
men trouwelooslijk tegen u handelen.
2 HEERE! wees ons genadig, wij hebben
op U gewacht; wees hun arm allen mor-
gen, daartoe onze behoudenis ten tijde
der benauwdheid.
3 Van het geluid des rumoers zullen de
volken wegvlieden; van Uwe verhooging
zullen de Heidenen verstrooid worden.
4 Dan zal ulieder buit verzameld wor-
den, gelijk de kevers verzameld worden;
men zal daarin ginds en weder huppelen,
gelijk de sprinkhanen ginds en weder
huppelen.
5 De HEERE is verheven; want Hij woont
in de hoogte; Hij heeft Zion vervuld met
gericht en gerechtigheid.
6 En het zal geschieden, dat de vastig-
heid uwer tijden, de sterkte van *uwe* be-
houdenissen zal zijn wijsheid en kennis;
de vreeze des HEEREN zal zijn schat zijn.
7 Ziet, hunne allersterksten roepen daar
buiten; de boden des vredes weenen bit-
terlijk;
8 De gebaande wegen zijn verwoest; die
door de paden gaat, houdt op; hij ver-
nietigt het verbond; hij veracht de steden;
hij acht geen mensch.
9 Het land treurt, het kweelt; de Libanon
schaamt zich, hij verwelkt; Saron is ge-
worden als eene woestijn; zoo Basan als
Karmel zijn geschud.
10 Nu zal Ik opstaan, zegt de HEERE,
nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik
verheven worden.
11 Gijlieden gaat met stroo zwanger, gij
zult stoppelen baren; uw geest zal u *als*
vuur verslinden.
12 En de volken zullen zijn *als* de ver-
brandingen des kalks; *als* afgehouwene
doornen zullen zij met het vuur verbrand
worden.
13 Hoort gijlieden, die verre zijt, wat Ik
gedaan heb; en gijlieden, die nabij zijt,
bekent Mijne macht!
14 De zondaren te Zion zijn verschrikt;
beving heeft de huichelaren aangegrepen;
zij zeggen: Wie is er onder ons, die bij een
verterend vuur wonen kan? wie is er

[a] Jes. 29:18; 30:21. [b] Joël 2:28. Joh. 7:37, 38. Hand. 2:17, 18. [c] Jes. 29:17. [d] Jer. 33:16.

onder ons, die bij eenen eeuwigen gloed
wonen kan?
15 [a] Die in gerechtigheden wandelt, en
die billijkheden spreekt; die het gewin
der onderdrukkingen verwerpt; die zijne
handen uitschudt, dat zij geene geschenken
behouden; die zijn oor stopt,
dat hij geene bloedschulden hoore, en
zijne oogen toesluit, dat hij het kwade
niet aanzie:
16 Die zal in de hoogten wonen; de
sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog
vertrek zijn; zijn brood wordt hem gegeven;
zijne wateren zijn gewis.
17 Uwe oogen zullen den Koning zien
in Zijne schoonheid; zij zullen een vèr
gelegen land zien.
18 Uw hart zal de verschrikking overdenken,
zeggende: Waar is de schrijver?
waar is de betaalsheer? waar is hij, die de
torens telt?
19 Gij zult niet *meer* dat stuursche volk
zien, het volk, dat zoo diep van spraak is,
dat men het niet hooren kan, van belachelijke
tong, hetwelk men niet verstaan
kan.
20 Schouwt Zion aan, de stad onzer bijeenkomsten;
uwe oogen zullen Jeruzalem
zien, eene geruste woonplaats, [b] eene
tent, die niet ternedergeworpen zal
worden, welker pinnen in der eeuwigheid
niet zullen uitgetogen worden, en van
welker zeelen geene zullen verscheurd
worden;
21 Maar de HEERE zal aldaar bij ons
heerlijk zijn; het zal zijn eene plaats van
rivieren, van wijde stroomen; geene
roeischuit zal daar doorvaren, en geen
treffelijk schip zal daar overvaren;
22 Want de HEERE is onze Rechter, de
HEERE is onze Wetgever, de HEERE is
onze Koning: Hij zal ons behouden.
23 Uwe touwen zijn slap geworden; zij
zullen hunnen mastboom niet kunnen
recht stijf houden; zij zullen het zeil
niet uitspannen; dan zal de roof van
eenen overvloedigen buit uitgedeeld
worden; *zelfs* zullen de lammen den roof
rooven;
24 En geen inwoner zal zeggen: Ik ben
ziek; *want* het volk, dat daarin woont,
zal vergeving van ongerechtigheid hebben.

34 NADERT, gij Heidenen! om te
hooren, en gij volken! luistert toe;
de aarde hoore, en hare volheid, de wereld
en al wat daaruit voortkomt;
2 Want de verbolgenheid des HEEREN
is over al de Heidenen, en grimmigheid
over al hun heir; Hij heeft hen verbannen;
Hij heeft ze ter slachting overgegeven.
3 En hunne verslagenen zullen weggeworpen
worden, en van hunne doode lichamen
zal hun stank opgaan; en de
bergen zullen smelten van hun bloed.
4 En al het heir der hemelen zal [c] uitteren
en de hemelen zullen toegerold
worden gelijk een boek, en al hun heir
zal afvallen, gelijk een blad van den wijnstok
afvalt, en gelijk *eene vijg* afvalt van
den vijgeboom.
5 Want Mijn zwaard is dronken geworden
in den hemel; ziet, het zal ten oordeel
nederdalen op Edom, en op het volk,
hetwelk Ik verbannen heb.
6 Het zwaard des HEEREN is vol van
bloed; het is vet geworden van smeer,
van het bloed der lammeren en der bokken,
van het smeer der nieren van de
rammen; want de [d] HEERE heeft een
slachtoffer te Bozra, en eene groote slachting
in het land der Edomieten.
7 En de eenhoornen zullen met hen afgaan,
en de varren met de stieren; en hun
land zal doordronken zijn van het bloed,
en hun stof zal van het smeer vet gemaakt
worden;
8 Want het zal zijn de dag der wraak
des HEEREN, een jaar der vergeldingen,
om Zions twistzaak.
9 En hunne beken zullen in pek verkeerd
worden, en hun stof in zwavel; ja, hunne
aarde zal tot brandend pek worden.
10 Het zal des nachts of des daags niet
uitgebluscht worden, tot in der eeuwigheid
zal [e] zijn rook opgaan; van geslacht
tot geslacht zal het woest zijn, tot in eeuwigheid
der eeuwigheden zal niemand
daar doorgaan;
11 Maar [f] de roerdomp en de nachtuil
zullen het erfelijk bezitten, en de schuifuit
en de raaf zullen daarin wonen; want Hij
zal een richtsnoer der woestigheid over hen
trekken, en een richtlood der ledigheid.
12 Hunne edelen (doch zij zijn er niet)
zullen zij *tot* het koninkrijk roepen, maar
al hunne vorsten zullen niets zijn.
13 En in hunne paleizen zullen doornen
opgaan, netelen en distelen in hunne
vestingen; en het zal eene woning der
draken zijn, eene zaal voor de jongen
der struisen;
14 En de wilde dieren der woestijnen
zullen de wilde dieren der eilanden *daar*
ontmoeten, en de duivel zal zijnen metgezel
toeroepen; ook zal het nachtgedierte
zich aldaar nederzetten, en het zal
eene rustplaats voor zich vinden;
15 Daar zal de wilde meerle nestelen en
leggen, en hare jongen uitbikken, en
onder hare schaduw vergaderen; ook
zullen aldaar de gieren met elkander
verzameld worden.
16 Zoekt in het boek des HEEREN, en
leest; niet één van deze zal er feilen; het

[a] Ps. 15:2; 24:3. [b] Ps. 45:6; 125:1, 2. [c] Openb. 6:13, 14. [d] Jes. 63:1, 2.
[e] Openb. 14:11; 19:3. [f] Jes. 13:21, 22. Zef. 2:14. Openb. 18:2.

eene noch het andere zal men missen;
want mijn mond zelf heeft het geboden,
en Zijn Geest Zelf zal ze zamenbrengen:
17 Want Hij Zelf heeft voor hen het lot
geworpen, en Zijne hand heeft het hun
uitgedeeld met het richtsnoer; tot in der
eeuwigheid zullen zij dat erfelijk bezitten,
van geslacht tot geslacht zullen zij daarin
wonen.

Grootheid en heerlijkheid der regeering van den Messias.

35 DE woestijn en de dorre plaatsen
zullen hierover vroolijk zijn, en de
wildernis zal zich verheugen, en zal
bloeien als eene roos;
2 Zij zal lustig bloeien, en zich verheu-
gen, ja *met* verheuging, en juichen; de
heerlijkheid van Libanon is haar gegeven,
het sieraad van Karmel en Saron; zij
zullen zien de heerlijkheid des HEEREN,
het sieraad onzes Gods.
3 [a] Versterkt de slappe handen, en stelt
de struikelende knieën vast.
4 Zegt den onbedachtzamen van harte:
Weest sterk, en vreest niet; ziet, ulieder
God zal *ter* wrake komen *met* de vergel-
ding Gods; Hij zal komen en ulieden
verlossen.
5 Alsdan zullen [b] der blinden oogen
opengedaan worden, en [c] der dooven
ooren zullen geopend worden.
6 Alsdan zal [d] de kreupele springen als
een hert, en [e] de tong des stommen zal
juichen; want in de woestijn zullen [f] wa-
teren uitbarsten, en beken in de wildernis;
7 En het dorre land zal tot staand water
worden, en het dorstige land tot spring-
aders der wateren; in de woningen der
draken, waar zij gelegen hebben, zal gras
met riet en biezen zijn.
8 En aldaar zal eene verhevene baan, en
een weg zijn, welke de heilige weg zal
genaamd worden; de onreine zal er niet
doorgaan, maar hij zal voor deze zijn;
die *dezen* weg wandelt, zelfs de dwazen
zullen niet dwalen.
9 Er zal geen leeuw zijn, en geen ver-
scheurend gedierte zal daarop komen,
noch aldaar gevonden worden; maar de
verlosten zullen *daarop* wandelen.
10 En de vrijgekochten des HEEREN zul-
len wederkeeren, en *tot* Zion komen met
gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun
hoofd wezen; [g] vroolijkheid en blijdschap
zullen zij verkrijgen, maar droefenis en
zuchting zullen wegvlieden.

Sanherib belegert Jeruzalem.—Gebed van Hizkía. Het Assyrische leger vernietigd.

36 EN het geschiedde in het veertiende
jaar van den koning Hizkía, dat
Sanherib, de koning van Assyrië, optoog
tegen alle vaste steden van Juda, en nam
ze in.
2 En de koning van Assyrië zond Rab-
sake van Lachis naar Jeruzalem tot den
koning Hizkía, met een zwaar heir; en
hij stond aan den watergang des opper-
sten vijvers, aan den hoogen weg van het
veld des vollers.
3 Toen ging tot hem uit Eljakim, de
zoon van Hilkía, de hofmeester, en Sebna,
de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf,
de kanselier.
4 En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu tot
Hizkía: Zoo zegt de groote koning, de
koning van Assyrië: Wat vertrouwen is
dit, waarmede gij vertrouwt?
5 Ik mocht zeggen (doch het is een
woord der lippen): Er is raad en macht
tot den oorlog; op wien vertrouwt gij nu,
dat gij tegen mij rebelleert?
6 Zie, gij vertrouwt op dien [h] gebroke-
nen rietstaf, op Egypte; op denwelken
zoo iemand leunt, zoo zal hij in zijne
hand gaan en die doorboren; alzoo is
Faraö, de koning van Egypte, al degenen,
die op hem vertrouwen.
7 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij ver-
trouwen op den HEERE, onzen God; is
Hij Die niet, Wiens hoogten en Wiens
altaren Hizkía weggenomen heeft, en *Die*
tot Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft:
Voor dit altaar zult gij u nederbuigen?
8 Nu dan, wed toch met mijnen heer,
den koning van Assyrië; en ik zal u twee
duizend paarden geven, zoo gij voor u de
ruiters daarop zult kunnen geven.
9 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van
een' eenigen vorst, van de geringste
knechten mijns heeren, afkeeren? Maar
gij vertrouwt op Egypte, om de wagenen
en om de ruiteren.
10 En nu, ben ik zonder den HEERE op-
getogen tegen dit land, om dat te ver-
derven? De HEERE heeft tot mij gezegd:
Trek op tegen dat land, en verderf het.
11 Toen zeide Eljakim, en Sebna, en
Joah tot Rabsake: Spreek toch tot uwe
knechten in het Syrisch, want wij ver-
staan het *wel;* en spreek niet met ons in
het Joodsch, voor de ooren des volks, dat
op den muur is.
12 Maar Rabsake zeide: Heeft mijn heer
mij tot uwen heer en tot u gezonden, om
deze woorden te spreken? is het niet tot
de mannen, die op den muur zitten, dat
zij met ulieden hunnen drek eten, en
hunne pis drinken zullen?
13 Alzoo stond Rabsake, en riep met lui-
der stem in het Joodsch, en zeide: Hoort
de woorden des grooten konings, des ko-
nings van Assyrië!

[a] Hebr. 12:12. [b] Matth. 9:27; 11:5; 12:22; 20:30; 21:14. Joh. 9:6. [c] Matth. 11:5. Mark. 7:32. [d] Matth. 11:5; 15:30; 21:14. Joh. 5:8, 9. Hand. 3:2; 8:7; 14:8. [e] Matth. 9:32; 12:22; 15:30. [f] Joh. 7:38, 39. [g] Openb. 21:4. [h] Ezech. 29:6, 7.

14 Alzoo zegt de Koning : Dat Hizkía u niet bedriege, want hij zal u niet kunnen redden.

15 Daartoe, dat Hizkía u niet doe vertrouwen op den HEERE, zeggende : De HEERE zal ons zekerlijk redden ; deze stad zal niet in de hand des konings van Assyrië gegeven worden !

16 Hoort naar Hizkía niet, want alzoo zegt de koning van Assyrië : Handelt met mij door een geschenk, en komt tot mij uit, en eet, een ieder *van* zijnen wijnstok, en een ieder *van* zijnen vijgeboom, en drinkt een ieder het water zijns bornputs ;

17 Totdat ik kom, en u haal in een land, als ulieder land is : een land van koren en van most, een land van brood en van wijngaarden.

18 Dat Hizkía ulieden niet verleide, zeggende : De HEERE zal ons redden ; hebben de goden der volken, een ieder zijn land, gered uit de hand des konings van Assyrië ?

19 Waar zijn de goden van Hamath en Arpad ? Waar zijn de goden van Sefarváïm ? Hebben zij ook Samaría van mijne hand gered ?

20 Welke zijn ze onder al de goden dezer landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dàt de HEERE Jeruzalem uit mijne hand redden zou ?

21 Doch zij zwegen stil, en antwoordden hem niet één woord ; want het gebod des Konings was, zeggende : Gij zult hem niet antwoorden !

22 Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, tot Hizkía met gescheurde kleederen ; en zij gaven hem de woorden van Rabsake te kennen.

37 EN het geschiedde, als de koning Hizkía *dat* hoorde, zoo scheurde hij zijne kleederen, en bedekte zich met eenen zak, en ging in het huis des HEEREN.

2 Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de oudsten der priesteren, met zakken bedekt, tot Jesaja, den profeet, den zoon van Amoz ;

3 En zij zeiden tot hem : Alzoo zegt Hizkía : Deze dag is een dag der benauwdheid, en der schelding, en der lastering ; want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.

4 Misschien zal de HEERE, uw God, hooren de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den levenden God te honen, en te schelden met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft ; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.

5 En de knechten van den koning Hizkía kwamen tot Jesaja ;

6 En Jesaja zeide tot hen : Zoo zult gijlieden tot uwen heer zeggen : Zoo zegt de HEERE : Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars des konings van Assyrië gelasterd hebben ;

7 Zie, Ik zal eenen geest in hem geven, dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren ; en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

8 Zoo kwam Rabsake weder, en hij vond den koning van Assyrië strijdende tegen Libna ; want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.

9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cusch, zeggen : Hij is uitgetogen, om tegen u te strijden ; toen hij zulks hoorde, zoo zond hij *weder* boden tot Hizkía, zeggende :

10 Zoo zult gijlieden spreken tot Hizkía, den koning van Juda, zeggende : Laat uw' God u niet bedriegen, op Welken gij vertrouwt, zeggende : Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende ; en zoudt gij gered worden ?

12 Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered ? *als* Gozan, en Haran, en Rezef, en de kinderen van Eden, die in Telasser waren ?

13 Waar is de koning van Hamath ? en de koning van Arpad ? en de koning der stad Sefarváïm, Hena en Ivva ?

14 Als nu Hizkía de brieven uit der boden hand ontvangen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN ; en Hizkía breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.

15 En Hizkía bad tot den HEERE, zeggende :

16 O HEERE der heirscharen, Gij, God van Israël, die tusschen de cherubim woont ! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde ; Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt !

17 O HEERE ! neig Uw oor en hoor, HEERE ! doe Uwe oogen open, en zie ; en hoor al de woorden van Sanherib, die gezonden heeft om den levenden God te honen.

18 Waarlijk, HEERE ! hebben de koningen van Assyrië al de landen, mitsgaders derzelver landerijen verwoest,

19 En hebben hunne goden in het vuur geworpen ; want zij waren geene goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen ; daarom hebben zij die verdorven.

20 Nu dan, HEERE, onze God ! verlos ons uit zijne hand, zoo zullen alle konink-

rijken der aarde weten, dat Gij alleen
de HEERE zijt.
21 Toen zond Jesaja, de zoon van Amoz,
tot Hizkía, om te zeggen: Alzoo zegt de
HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij
gebeden hebt tegen Sanherib, den koning
van Assyrië, *heb Ik gehoord.*
22 Dit is het woord, dat de HEERE over
hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de
dochter van Zion, veracht u, zij bespot
u, de dochter van Jeruzalem schudt het
hoofd achter u.
23 Wien hebt gij gehoond en gelasterd?
en tegen Wien hebt gij de stem verheven,
en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen
den Heilige Israëls!
24 Door middel uwer dienstknechten
hebt gij den HEERE gehoond, en gezegd:
Ik heb met de menigte mijner wagenen
beklommen de hoogte der bergen, de
zijden van Libanon; en ik zal zijne
hooge cederboomen en zijne uitgelezene
denneboomen afhouwen; en zal komen
tot zijne uiterste hoogte, in het woud
zijns schoonen velds.
25 Ik heb gegraven en de wateren gedronken;
en ik heb met mijne voetzolen
alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd.
26 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks
lang te voren gedaan heb? en dat van
oude dagen af geformeerd heb? Nu heb
Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn,
om de vaste steden te verstoren tot woeste
hoopen.
27 Daarom waren hare inwoners handeloos;
zij waren verslagen en beschaamd;
zij waren *als* het gras des velds en de
groene grasscheutjes, *als* het hooi der
daken, en het brandkoren, eer het over
einde staat.
28 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan,
en uw inkomen en uw woeden
tegen Mij.
29 Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe
woeling voor Mijne ooren opgekomen is,
zoo zal Ik Mijnen haak in uwen neus
leggen, en Mijn gebit in uwe lippen, en
Ik zal u doen wederkeeren door dien weg,
door welken gij gekomen zijt.
30 En dat zij u een teeken, dat men *in*
dit jaar, wat van zelf gewassen is, eten
zal, en in het tweede jaar, wat daarvan
weder uitspruit; maar zaait in het derde
jaar, en maait, en plant wijngaarden, en
eet hunne vruchten;
31 Want het ontkomene, dat overgebleven
is van het huis van Juda, zal
wederom nederwaarts wortelen, en het
zal opwaarts vrucht dragen;
32 Want van Jeruzalem zal het overblijfsel
uitgaan, en het ontkomene van
den berg Zion; [a] de ijver des HEEREN
der heirscharen zal dit doen.
33 Daarom, zoo zegt de HEERE van den
koning van Assyrië: Hij zal in deze stad
niet komen, noch daar eenen pijl inschieten;
ook zal hij *met* geen schild daarvoor
komen, en zal geenen wal daartegen opwerpen;
34 Door den weg, dien hij gekomen is,
door dien zal hij wederkeeren; maar in
deze stad zal hij niet komen, zegt de
HEERE;
35 Want [b] Ik zal deze stad beschermen,
om die te verlossen, om Mijnentwil, en
om Davids, Mijns knechts wil.
36 [c] Toen voer de engel des HEEREN uit,
en sloeg in het leger van Assyrië honderd
vijf en tachtig duizend. En toen zij zich
des morgens vroeg opmaakten, ziet, die
allen waren doode lichamen.
37 Zoo vertrok Sanherib, de koning van
Assyrië, en toog henen, en keerde weder;
en hij bleef te Níneve.
38 Het geschiedde nu, als hij in het huis
van Nisroch, zijnen god, zich nederboog,
dat Adramélech en Sarézer, zijne zonen,
hem met het zwaard versloegen; doch zij
ontkwamen in het land van A'rarat; en
Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in
zijne plaats.

Hizkia zeer krank zijnde, wordt wonderbaar genezen.

38 IN die dagen werd Hizkía krank
tot stervens toe; en de profeet
Jesaja, de zoon van Amoz, kwam tot
hem, en zeide tot hem: Alzoo zegt de
HEERE: Geef bevel aan uw huis, want
gij zult sterven, en niet leven.
2 Toen keerde Hizkía zijn aangezicht om
naar den wand, en hij bad tot den HEERE,
3 En hij zeide: Och HEERE! gedenk
toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid
en met een volkomen hart gewandeld,
en wat goed in Uwe oogen is gedaan
heb. En Hizkía weende gansch zeer.
4 Toen geschiedde het woord des
HEEREN tot Jesaja, zeggende:
5 Ga henen, en zeg tot Hizkía: Zoo
zegt de HEERE, de God van uwen vader
David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik
heb uwe tranen gezien; zie, Ik zal vijftien
jaren tot uwe dagen toedoen;
6 En Ik zal u uit de hand des konings
van Assyrië verlossen, mitsgaders deze
stad; en Ik zal deze stad beschermen.
7 En dit zal u een teeken zijn van den
HEERE, dat de HEERE het woord, dat Hij
gesproken heeft, doen zal:
8 Zie, Ik zal de schaduw der graden, die
met de zon in de graden van Achaz *zonnewijzer*
nederwaarts gegaan is, tien graden
achterwaarts doen keeren. Dies is de zon
tien graden teruggekeerd, in de graden,
die zij nederwaarts gegaan was.

[a] 2 Kon. 19:31. Jes. 9:6. [b] 2 Kon. 20:6. [c] 2 Kon. 19:35.

Lofzang van Hizkia.

9 *DIT* is het schrift van Hizkía, koning
van Juda, toen hij ziek geweest en van
zijne ziekte genezen was.
10 Ik zeide : Van wege de afsnijding
mijner dagen, zal ik tot de poorten des
grafs heengaan ; ik word beroofd van het
overige mijner jaren.
11 Ik zeide ; Ik zal den HEERE niet *meer*
zien, den HEERE, in het land der leven-
den ; ik zal de menschen niet meer
aanschouwen met de inwoners der
wereld.
12 Mijn levenstijd is weggetogen, en
van mij weggevoerd gelijk eens herders
hut ; ik heb mijn leven afgesneden,
gelijk een wever *zijn web ;* Hij zal mij
afsnijden, *als* van den drom ; van den
dag tot den nacht zult Gij mij ten einde
gebracht hebben.
13 Ik stelde mij voor tot den morgen-
stond toe ; gelijk een leeuw, alzoo zal
Hij al mijne beenderen breken ; van den
dag tot den nacht zult Gij mij ten einde
gebracht hebben.
14 Gelijk eene kraan *of* zwaluw, alzoo
piepte ik ; [a] ik kirde als eene duif ; mijne
oogen verhieven zich omhoog ; o HEERE !
ik word onderdrukt, wees Gij mijn
Borg.
15 Wat zal ik spreken ? Gelijk Hij het
mij heeft toegezegd, alzoo heeft Hij het
gedaan ; ik zal *nu* al zoetjes voorttreden
al mijne jaren, wegens de bitterheid mij-
ner ziel.
16 Heere ! bij deze dingen leeft men, en
in dit alles is het leven van mijnen geest ;
want Gij hebt mij gezond gemaakt, en
mij genezen.
17 Zie, in vrede is mij de bitterheid
bitter geweest : maar Gij hebt mijne ziel
liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve
der vertering niet kwame ; want Gij hebt
al mijne zonden achter Uwen rug ge-
worpen.
18 Want het graf zal U niet loven, de
dood zal U *niet* prijzen ; die in den kuil
nederdalen, zullen op Uwe waarheid niet
hopen.
19 De levende, de levende, die zal U
loven, gelijk ik heden *doe ;* de vader zal
den kinderen Uwe waarheid bekend
maken.
20 De HEERE was *gereed* om mij te ver-
lossen ; daarom zullen wij op mijn sna-
renspel spelen, al de dagen onzes levens,
in het huis des HEEREN.
21 Jesaja nu had gezegd : [b] Laat men
nemen eenen klomp vijgen, en tot eene
pleister op het gezwel maken, en hij zal
genezen.
22 En Hizkía had gezegd : Welk zal het
teeken zijn, dat ik ten huize des HEEREN
zal opgaan ?

De koning van Babel zendt gezanten naar Jeruzalem. Hoogmoed van Hizkia.

39 TE dier tijd zond Meródach Bála-
dan, de zoon van Báladan, de koning
van Babel, brieven en een geschenk aan
Hizkía ; want hij had gehoord, dat hij
krank geweest en *weder* sterk geworden
was.
2 En Hizkía verblijdde zich over hen,
en hij toonde hun zijn schathuis, het
zilver, en het goud, en de specerijen, en
de beste olie, en zijn gansche wapenhuis,
en al wat gevonden werd in zijne schat-
ten ; er was geen ding in zijn huis, noch
in zijne gansche heerschappij, dat Hizkía
hun niet toonde.
3 Toen kwam de profeet Jesaja tot den
koning Hizkía, en zeide tot hem : Wat
hebben die mannen gezegd, en van waar
zijn zij tot u gekomen ? En Hizkía zeide :
Zij zijn uit verren lande tot mij gekomen,
uit Babel.
4 En hij zeide : Wat hebben zij gezien
in uw huis ? En Hizkía zeide : Zij hebben
alles gezien, wat in mijn huis is ; geen
ding is er in mijne schatten, dat ik hun
niet getoond heb.
5 Toen zeide Jesaja tot Hizkía : Hoor
het woord des HEEREN der heirscharen :
6 Zie, de dagen komen, dat al wat in uw
huis is, en wat uwe vaders opgelegd heb-
ben tot een' schat tot op dezen dag, naar
Babel weggevoerd zal worden ; er zal niets
overgelaten worden, zegt de HEERE ;
7 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die
uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen
zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in
het paleis des konings van Babel.
8 Maar Hizkía zeide tot Jesaja : Het
woord des HEEREN, dat gij gesproken
hebt, is goed. Ook zeide hij : Doch het
zij vrede en waarheid in mijne dagen !

De verlossing aan het volk Israëls beloofd.

40 TROOST, troost Mijn volk, zal
ulieder God zeggen.
2 Spreekt naar het hart van Jeruzalem,
en roept haar toe, dat haar strijd vervuld
is, dat hare ongerechtigheid verzoend is,
dat zij van de hand des HEEREN dubbel
ontvangen heeft voor al hare zonden.
3 [c] Eene stem des roependen in de
woestijn : Bereidt den weg des HEEREN ;
maakt recht in de wildernis eene baan
voor onzen God !
4 Alle dalen zullen verhoogd worden, en
alle bergen en heuvelen zullen vernederd
worden ; en wat krom is, dat zal recht,
en wat hobbelachtig is, dat zal tot eene
vallei gemaakt worden.
5 En [d] de heerlijkheid des HEEREN zal
geopenbaard worden ; en alle vleesch te-
gelijk zal zien, dat de mond des HEEREN
het gesproken heeft.

[a] Jes. 59:11. [b] 2 Kon. 20:7. [c] Matth. 3:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23. [d] Joh. 1:14.

6 Eene stem zegt: Roep! En hij zegt:
Wat zal ik roepen? [a] Alle vleesch is gras,
en al zijne goedertierenheid als eene
bloem des velds.
7 Het gras verdort, de bloem valt af,
als de Geest des HEEREN daarin blaast;
voorwaar, het volk is gras.
8 Het gras verdort, de bloem valt af;
maar het [b] woord onzes Gods bestaat in
der eeuwigheid.
9 O Zion, gij verkondigster van goede
boodschap! klim op eenen hoogen berg;
o Jeruzalem, gij verkondigster van goede
boodschap! hef uwe stem op met macht,
hef ze op, vrees niet; zeg der steden van
Juda: Zie, *hier* is uw God!
10 Ziet, de Heere HEERE zal komen
tegen den sterke, en Zijn arm zal heerschen;
ziet, [c] Zijn loon is bij Hem, en
Zijn arbeidsloon is voor Zijn aangezicht.
11 Hij zal [d] Zijne kudde weiden gelijk
een herder; Hij zal de lammeren in Zijne
armen vergaderen, en in Zijnen schoot
dragen; de zoogenden zal Hij [e] zachtjes
leiden.

Gods almacht; nietigheid der afgoden.

12 WIE heeft de wateren met Zijne vuist
gemeten? en van de hemelen met de span
de maat genomen? en heeft met eenen
drieling het stof der aarde begrepen? en
de bergen gewogen in eene waag, en de
heuvelen in eene weegschaal?
13 [f] Wie heeft den Geest des HEEREN
bestierd, en *wie* heeft Hem *als* Zijn
raadsman onderwezen?
14 Met wien heeft Hij raad gehouden,
die Hem verstand zou geven, en Hem zou
leeren van het pad des rechts? en Hem
wetenschap zou leeren, en Hem zou bekend
maken den weg des veelvoudigen
verstands?
15 Ziet, de volken zijn geacht als een
druppel van eenen emmer, en als een
stofje van de weegschaal; ziet, Hij werpt
de eilanden henen als dun stof!
16 En de Libanon is niet genoegzaam
om te branden, en zijn gedierte is niet
genoegzaam ten brandoffer.
17 Alle volken zijn als niets voor Hem;
en zij worden bij Hem geacht minder
dan [g] niet, en ijdelheid.
18 [h] Bij wien dan zult gij God vergelijken?
of wat gelijkenis zult gij Hem
toepassen?
19 De werkmeester giet een beeld, en
de goudsmid overtrekt het met goud, en
giet er zilveren ketenen *toe*.
20 Die verarmd is, dat hij niet te offeren
heeft, die kiest een hout uit, *dat* niet
verrotte; hij zoekt zich eenen wijzen
werkmeester, om een beeld te bereiden,
dat niet wankele.
21 Weet gijlieden niet? hoort gij niet?
is het u van den aanbeginne niet bekend
gemaakt? hebt gij op de grondvesten der
aarde niet gelet?
22 Hij is het, Die daar zit boven den
kloot der aarde, en derzelver inwoners
zijn als sprinkhanen; Hij is het, Die [i] de
hemelen uitspant als eenen dunnen doek,
en breidt ze uit als eene tent, om te bewonen;
23 Die de [k] vorsten teniet maakt; de
richters der aarde maakt Hij tot ijdelheid.
24 Ja, zij worden niet geplant, ja, zij
worden niet gezaaid, ja, hun afgehouwen
stam wortelt niet in de aarde; ook als
Hij op hen blazen zal, zoo zullen zij
verdorren, en een stormwind zal hen als
eenen stoppel wegnemen.
25 Bij wien dan zult gijlieden Mij vergelijken,
dien Ik gelijk zij? zegt de
Heilige.
26 Heft uwe oogen op omhoog, en ziet,
Wie deze dingen geschapen heeft; Die in
getal hun heir voortbrengt; Die ze alle
bij name roept, van wege de grootheid
Zijner krachten, en *omdat* Hij sterk van
vermogen is; er wordt er niet één gemist.
27 Waarom zegt gij *dan*, o Jakob! en
spreekt, o Israël! mijn weg is voor den
HEERE verborgen, en mijn recht gaat
van mijnen God voorbij?
28 Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord,
dat de eeuwige God, de HEERE,
de Schepper van de einden der aarde,
noch moede noch mat wordt? Er is
[l] geene doorgronding van Zijn verstand.
29 Hij geeft den moeden kracht, en Hij
vermenigvuldigt de sterkte dien, die
geene krachten heeft:
30 De jongen zullen moede en mat worden,
en de jongelingen zullen gewisselijk
vallen;
31 Maar die den HEERE verwachten,
zullen de kracht vernieuwen; zij zullen
opvaren met vleugelen, gelijk de arenden;
zij zullen loopen, en niet moede
worden; zij zullen wandelen, en niet mat
worden.

De Heere alleen is God; dat Israël op Hem alleen vertrouwe!

41 ZWIJGT voor Mij, gij eilanden!
en laat de volken de kracht vernieuwen;
laat ze toetreden, laat ze dan spreken;
laat ons samen ten gerichte naderen.
2 Wie heeft van den opgang dien Rechtvaardige
verwekt? heeft hem geroepen op
zijnen voet? de Heidenen voor zijn aangezicht
gegeven, en gemaakt, dat hij

[a] Job 14:2. Ps. 90:5, 6; 102:12; 103:15. Jak. 1:10. 1 Petr. 1:24. [b] 1 Petr. 1:25.
[c] Jes. 62:11. [d] Ezech. 34:23, 24. Micha 7:14. Joh. 10:11. [e] Jes. 49:10. [f] Rom. 11:34.
1 Kor. 2:16. [g] Dan. 4:35. [h] Jes. 46:5. Hand. 17:29. [i] Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 44:24.
[k] Job 12:21. Ps. 107:40. [l] Ps. 147:5.

over koningen heerschte? heeft ze zijnen
zwaarde gegeven als stof, zijnen boog als
eenen voortgedrevenen stoppel?
3 Dat hij ze najaagde, *en* doortrok *met*
vrede door een pad, *hetwelk* hij met zijne
voeten niet gegaan had?
4 Wie heeft *dit* gewrocht en gedaan,
roepende de geslachten van den beginne?
Ik, de HEERE, [a] Die de Eerste ben, en
met de Laatste ben Ik dezelfde.
5 De eilanden zagen het, en zij vreesden;
de einden der aarde beefden; zij
naderden en kwamen toe:
6 De een hielp den ander, en zeide tot
zijnen metgezel: Wees sterk!
7 En de werkmeester versterkte den
goudsmid; die met den hamer glad
maakt, dien, die op het aanbeeld slaat,
zeggende van het soldeersel: Het is
goed; daarna maakt hij het vast met
nagelen, dat het niet wankele.
8 Maar gij, Israël, Mijn knecht! gij
Jakob, [b] dien Ik verkoren heb! het zaad
van Abraham, Mijnen [c] liefhebber!
9 Gij, welken Ik gegrepen heb van de
einden der aarde, en uit hare bijzonderste
geroepen heb; en zeide tot u: Gij zijt
Mijn knecht; u heb Ik uitverkoren, en
heb u niet verworpen.
10 Vrees niet, want Ik ben met u; zijt
niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik
sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u
met de rechterhand Mijner gerechtigheid.
11 Ziet, [d] zij zullen beschaamd en te
schande worden, allen, die tegen u ontstoken
zijn; zij zullen worden als niet,
en die lieden, die met u twisten, zullen
vergaan:
12 Gij zult hen zoeken, maar zult hen
niet vinden; de lieden, die met u kijven,
zullen worden als niet, en die lieden, die
met u oorlogen, als een nietig ding.
13 Want Ik, de HEERE, uw God, grijp
uwe rechterhand aan, Die tot u zeg:
Vrees niet, Ik help u.
14 Vrees niet, gij wormpje Jakobs, gij
volkje Israëls! Ik help u, spreekt de
HEERE, en uw Verlosser is de Heilige
Israëls!
15 Ziet, Ik heb u tot eene scherpe nieuwe
dorschslede gesteld, die scherpe pinnen
heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen,
en heuvelen zult gij stellen [e] gelijk
kaf.
16 Gij zult ze wannen, en de wind zal
ze wegnemen, en de stormwind zal ze
verstrooien; maar gij zult u verheugen in
den HEERE, in den Heilige Israëls zult
gij u beroemen.
17 De ellendigen en nooddruftigen zoeken
water, maar er is geen; hunne tong
[f] versmacht van dorst; Ik, de HEERE, zal
hen verhooren; Ik, de God Israëls, zal
hen niet verlaten.
18 Ik [g] zal rivieren op de hooge plaatsen
openen, en fonteinen in het midden der
valleien; [h] Ik zal de woestijn tot eenen
waterpoel zetten, en het dorre land tot
watertochten.
19 Ik zal in de woestijn den cederboom,
den sittimboom, en den mirteboom en
den olieachtigen boom zetten; Ik zal in
de wildernis stellen den denneboom, den
beuk en den busboom tegelijk;
20 Opdat zij zien, en bekennen, en overleggen,
en tegelijk verstaan, dat de hand
des HEEREN zulks gedaan, en dat de
Heilige Israëls zulks geschapen heeft.
21 Brengt ulieder twistzaak voor, zegt de
HEERE; brengt uwe vaste bewijsredenen
bij, zegt de Koning van Jakob.
22 Laat hen voortbrengen en ons verkondigen
de dingen, die gebeuren zullen;
verkondigt die vorige dingen, welke die
geweest zijn, opdat wij het ter harte nemen,
en het einde daarvan weten; of
doet ons de toekomende dingen hooren.
23 Verkondigt dingen, die hierna komen
zullen, opdat wij weten, dat gij goden
zijt; ja doet goed, en doet kwaad, dat
wij verbaasd staan, en tezamen toezien.
24 Ziet, gijlieden zijt minder dan niet,
en ulieder werk is erger dan eene adder;
hij is een gruwel, die uliedem verkiest.
25 Ik verwek *eenen* van het noorden, en
hij zal komen van den opgang der zon;
hij zal Mijnen Naam aanroepen, en hij
zal komen *over* de overheden als *over*
leem, en gelijk een pottenbakker het slijk
treedt.
26 Wie heeft *wat* verkondigd van den
beginne aan, dat wij het weten mogen,
of van tevoren, dat wij zeggen mogen:
Hij is rechtvaardig; maar er is niemand,
die het verkondigt, ook niemand, die *wat*
hooren doet, ook niemand, die ulieder
woorden hoort.
27 *Ik*, de Eerste *zeg* tot Zion: Zie, zie
ze *daar!* en tot Jeruzalem: Ik zal eenen
blijden boodschapper geven;
28 Want Ik zag toe, maar er was niemand;
zelfs onder deze, maar er was geen
raadgever, dat Ik hen zou vragen, en zij
Mij antwoord geven zouden.
29 Ziet, zij zijn altemaal ijdelheid;
hunne werken zijn een nietig ding, hunne
gegotene beelden zijn wind, en een ijdel
ding.

De Knecht des Heeren!

42 ZIET, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun,
Mijn Uitverkorene, *in Denwelken*
Mijne ziel [i] een welbehagen heeft!

[a] Jes. 43:10; 44:6; 48:12. Openb. 1:17; 22:13. [b] Deut. 7:6; 10:15; 14:2. Ps. 135:4. Jes. 43:1; 44:1. [c] 2 Kron. 20:7. Jak. 2:23. [d] Ex. 23:22. Jes. 60:12. Zach. 12:3. [e] Jes. 17:13; 29:5. [f] Matth. 5:6. [g] Jes. 35:7; 44:3. [h] Ps. 107:35. [i] Matth. 3:17; 17:5. Efez. 1:6.

[a] Ik heb Mijnen Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht den Heidenen voortbrengen.
2 Hij zal niet schreeuwen, noch Zijne *stem* verheffen, noch Zijne stem op de straat hooren laten.
3 Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal Hij niet uitblusschen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen.
4 Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld; en de eilanden zullen naar Zijne leer wachten.
5 Alzoo zegt God, de HEERE, Die de hemelen geschapen, en ze uitgebreid heeft, Die de aarde uitgespannen heeft, en wat daaruit voortkomt; Die den volke, *dat* daarop is, den adem geeft, en den geest dengenen, die daarop wandelen:
6 Ik, de HEERE, heb u geroepen in gerechtigheid, en Ik zal *u* bij uwe hand grijpen; en Ik zal u behoeden, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, tot een licht der Heidenen;
7 Om te openen de blinde oogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, *en* uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten.
8 Ik ben de HEERE: dat is Mijn Naam; en [b] Mijne eere zal Ik geen anderen geven, noch Mijnen lof den gesnedenen beelden.
9 Ziet, de voorgaande dingen zijn gekomen, en nieuwe dingen verkondig Ik, eer dat zij uitspruiten doe Ik ulieden die hooren.
10 [c] Zingt den HEERE een nieuw lied, Zijnen lof van het einde der aarde; gij, die ter zee vaart, en al wat daarin is, gij eilanden en hunne inwoners!
11 Laat de woestijn en hare steden *de stem* verheffen, met de dorpen, *die* Kedar bewoont; laat hen juichen, die in de rotssteenen wonen, *en* van den top der bergen af schreeuwen.
12 Laat ze den HEERE de eere geven, en Zijnen lof in de eilanden verkondigen.
13 De HEERE zal uittrekken als een held; Hij zal den ijver opwekken als een krijgsman; Hij zal juichen, ja, Hij zal een groot getier maken; Hij zal Zijne vijanden overweldigen.
14 Ik heb vanouds gezwegen; Ik heb Mij stil gehouden *en* Mij ingehouden; Ik zal uitschreeuwen, als eene, die baart; Ik zal ze verwoesten, en tezamen opslokken;
15 Ik zal bergen en heuvelen woest maken, en al hun gras zal Ik doen verdorren; en Ik zal de rivieren tot eilanden maken, en de poelen uitdrogen;
16 En Ik zal de blinden leiden door den weg, *dien* zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, *die* zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en [d] het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal hen niet verlaten.
17 *Maar* die zich op gesnedene beelden verlaten, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden; [e] die zullen achterwaarts keeren, *en* met schaamte beschaamd worden.
18 Hoort, gij dooven! en schouwt aan, gij blinden! om te zien.
19 Wie is er blind dan Mijn knecht, en doof, gelijk Mijn bode, *dien* Ik zende? Wie is blind, gelijk de volmaakte, en blind, gelijk de knecht des HEEREN?
20 Gij ziet *wel* vele dingen, maar [f] gij bewaart ze niet; of*schoon* hij de ooren opendoet, zoo hoort hij toch niet.
21 De HEERE had lust *aan hem*, om Zijner gerechtigheid wil; Hij maakte *hem* groot *door* de wet, en Hij maakte *hem* heerlijk.
22 Maar *nu* is het een beroofd en geplunderd volk; zij zijn allen verstrikt in de holen, en verstoken in de gevangenhuizen; zij zijn tot eenen roof geworden, en er is niemand, die ze redt; *tot* eene plundering, en niemand zegt: Geeft *ze* weder.
23 Wie onder ulieden neemt zulks ter oore? *wie* merkt op, en hoort, wat hierna zijn zal?
24 Wie heeft Jakob tot eene plundering overgegeven, en Israël den roovers? Is het niet de HEERE, Hij, tegen Wien wij gezondigd hebben? want zij wilden niet wandelen in Zijne wegen, en zij hoorden niet naar Zijne wet.
25 Daarom heeft Hij over hen uitgestort de grimmigheid Zijns toorns en de macht des oorlogs; en Hij heeft ze rondom in vlam gezet, doch zij merken het niet; en Hij heeft ze in brand gestoken, doch zij nemen het niet ter harte.

God de Heere alleen verlost Israël.

43 MAAR nu, alzoo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob! en uw Formeerder, o Israël! vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uwen naam geroepen; gij zijt Mijne.
2 Wanneer gij zult gaan [g] door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroomen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.
3 Want Ik ben de HEERE, uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland; Ik heb Egypte, Moorenland en Seba gegeven *tot* uw losgeld in uwe plaats.
4 Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijne oogen, zijt gij verheer-

[a] Jes. 11:2. Joh. 3:34. [b] Jes. 48:11. [c] Ps. 33:3. [d] Jes. 40:3, 4. [e] Ps. 97:7. Jes. 1:29; 44:11; 45:16. [f] Rom. 2:2, enz. [g] Ps. 66:12.

lijkt geweest, en Ik heb u liefgehad;
daarom heb Ik menschen in uwe plaats
gegeven, en volken in plaats van uwe ziel.
5 [a] Vrees niet, want Ik ben met u; Ik
zal uw zaad van den opgang brengen, en
Ik zal u verzamelen van den ondergang.
6 Ik zal zeggen tot het noorden: Geef;
en tot het zuiden: Houd niet terug; breng
Mijne zonen van verre, en Mijne dochters
van het einde der aarde;
7 Een' ieder, die naar Mijnen naam genoemd
is, en dien Ik geschapen heb tot
Mijne eere, dien Ik geformeerd heb, dien
Ik ook gemaakt heb.
8 Breng voort het blinde volk, hetwelk
oogen heeft, en de dooven, die ooren
hebben;
9 Laat al de Heidenen samenvergaderd
worden, en laat de volken verzameld worden;
wie onder hen zal dit verkondigen?
Of laat hen ons doen hooren de vorige
dingen, laat hen hunne getuigen voortbrengen,
opdat zij gerechtvaardigd worden,
en men het hoore, en zegge: Het is
de waarheid.
10 Gijlieden zijt Mijne getuigen, spreekt
de HEERE, en Mijn knecht, dien Ik uitverkoren
heb; opdat gij het weet, en Mij
gelooft, en verstaat, dat Ik Die ben,
[b] *dat* vóór Mij geen God geformeerd is,
en na Mij geen zijn zal:
11 Ik, Ik ben de HEERE, en er is geen
Heiland behalve Mij.
12 Ik heb verkondigd, en Ik heb verlost,
en Ik heb *het* doen hooren, en geen
vreemd *god* was onder ulieden; en gij
zijt Mijne getuigen, spreekt de HEERE,
dat Ik God ben.
13 Ook eer de dag was, ben Ik, en er is
niemand, die uit Mijne hand redden kan;
Ik zal werken, en [c] wie zal het keeren?
14 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser,
de Heilige Israëls: Om ulieder wil heb
Ik naar Babel gezonden, en heb hen allen
vluchtig doen nederdalen, te weten de
Chaldeën, in de schepen, op welke zij
juichten.
15 Ik ben de HEERE, uw Heilige; de
Schepper van Israël, ulieder Koning.
16 Alzoo zegt de HEERE, Die in de zee
eenen weg, en in de sterke wateren een
pad maakte;
17 Die wagenen en paarden, heir en
macht voortbracht: tezamen zijn zij
nedergelegen, zij zullen niet weder opstaan;
zij zijn uitgebluscht: gelijk eene
vlaswiek zijn zij uitgegaan.
18 Gedenkt der vorige *dingen* niet, en
overlegt de oude dingen niet.
19 Ziet, Ik zal [d] wat nieuws maken, nu
zal het uitspruiten; zult gijlieden dat niet
weten? Ja, Ik zal in de woestijn eenen
weg leggen, *en* rivieren in de wildernis;
20 Het gedierte des velds zal Mij eeren,
de draken en de jonge struisen; want Ik
zal in de woestijn wateren geven, *en*
rivieren in de wildernis, om Mijn volk,
Mijnen uitverkorenen drinken te geven.
21 [e] Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij
zullen Mijnen lof vertellen.
22 Doch gij hebt Mij niet aangeroepen,
o Jakob! als gij u tegen Mij vermoeid
hebt, o Israël!
23 Mij hebt gij niet gebracht het kleine
vee uwer brandofferen, en *met* uwe slachtofferen
hebt gij Mij niet geëerd; Ik heb
u *Mij* niet doen dienen met spijsoffer, en
Ik heb u niet vermoeid met wierook.
24 Mij hebt gij geen kalmus voor geld
gekocht, en met het vette uwer slachtoffers
hebt gij Mij niet gedrenkt; maar
gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe
zonden, gij hebt Mij vermoeid met uwe
ongerechtigheden.
25 Ik, Ik ben het, Die uwe overtredingen
uitdelg, [f] om Mijnentwil, en Ik gedenk
uwer zonden niet.
26 Maakt Mij indachtig, [g] laat ons te
zamen richten; vertelt gij *uwe redenen*,
opdat gij moogt gerechtvaardigd worden.
27 Uw eerste vader heeft gezondigd, en
uwe uitleggers hebben tegen Mij overtreden.
28 Daarom zal Ik de oversten des heiligdoms
ontheiligen, en Jakob ten ban overgeven,
en Israël tot beschimpingen.

Gods oppermajesteit en de ijdelheid der afgoden.

44 MAAR hoor nu, [h] Mijn knecht Jakob,
en Israël, dien Ik verkoren heb!
2 Zoo zegt de HEERE, uw Maker, en uw
Formeerder van den buik af, Die u helpt:
Vrees niet, o Jakob, Mijn knecht, en gij
Jeschurun, dien Ik uitverkoren heb!
3 Want Ik [i] zal water gieten op de dorstigen,
en stroomen op het droge; Ik zal
Mijnen Geest op uw zaad gieten, en Mijnen
zegen op uwe nakomelingen;
4 En zij zullen uitspruiten tusschen in
het gras, als de wilgen aan de waterbeken.
5 Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN;
en die zal *zich* noemen met den naam van
Jakob; en gene zal *met* zijne hand schrijven:
Ik ben des HEEREN; en zich toenoemen
met den naam van Israël.
6 Zoo zegt de HEERE, de Koning van
Israël, en zijn Verlosser, de HEERE der
heirscharen: [k] Ik ben de Eerste, en Ik ben
de Laatste, en behalve Mij is er geen God.
7 En wie zal, gelijk als Ik, roepen en het
verkondigen, en het ordelijk voor Mij

---

[a] Jes. 44:2. Jer. 30:10; 46:27. [b] Jes. 41:4; 41:8; 45:21. Hos. 13:4. [c] Jes. 14:27. [d] Openb. 21:5. [e] Luk. 1:74, 75. [f] Ezech. 36:22, enz. [g] Jes. 1:18. [h] Jes. 41:8; 43:5. Jer. 30:10; 46:27. [i] Jes. 35:7. Joël 2:28. Joh. 7:38. Hand. 2:18. [k] Jes. 41:4; 48:12. Openb. 1:8, 17; 22:13.

stellen, sedert dat Ik een eeuwig volk gesteld heb? en laat ze de toekomstige dingen, en die komen zullen, hun verkondigen.
8 Verschrikt niet, en vreest niet; heb
Ik het u van toen af niet doen hooren en
verkondigd? Want gijlieden zijt Mijne
getuigen: [a] is er ook een God behalve
Mij? Immers is er geen *andere* rotssteen: Ik ken er geenen!
9 De formeerders van gesnedene beelden
zijn al tezamen ijdelheid, en hunne gewenschte dingen doen geen nut; ja zijzelven zijn hunne getuigen; zij zien niet,
en zij weten niet; daarom zullen zij beschaamd worden.
10 Wie formeert eenen God, en giet een
beeld, dat geen nut doet?
11 Ziet, al hunne medegenooten [b] zullen
beschaamd worden, want de werkmeesters zijn uit de menschen; dat zij zich
altemaal vergaderen, dat zij opstaan, zij
zullen verschrikken, zij zullen tezamen
beschaamd worden.
12 [c] De ijzersmid *maakt* eene bijl, en
werkt in den gloed, en formeert het met
hamers, en werkt het met zijnen sterken
arm; ook lijdt hij honger, totdat hij
krachteloos wordt; hij drinkt geen water,
totdat hij aamechtig wordt.
13 De timmerman trekt het richtsnoer
uit; hij teekent het af met den draad;
hij maakt het *effen* met de schaven, en
teekent het met den passer, en maakt het
naar de beeltenis eens mans, naar de
schoonheid van een' mensch, dat het in
het huis blijve.
14 Als hij zich cederen afhouwt, zoo
neemt hij eenen cypresseboom of eenen
eik, en hij versterkt zich onder de boomen
des wouds; hij plant eenen olmboom, en
de regen maakt *dien* groot.
15 Dan is het voor den mensch om te
verbranden, dan neemt hij daarvan, en
warmt er zich bij; ook ontsteekt hij het,
en bakt er brood bij; daarenboven maakt
hij er eenen god van, en buigt zich *daarvoor;* hij maakt er een gesneden beeld
van, en knielt er voor neder.
16 Zijne helft brandt hij in het vuur,
bij *de andere* helft daarvan eet hij vleesch;
hij braadt een gebraad, en hij wordt verzadigd; ook warmt hij zichzelven, en hij
zegt: Hei! ik ben warm geworden, ik heb
het vuur gezien!
17 Het overige nu daarvan maakt hij tot
eenen god, tot zijn gesneden beeld; hij
knielt er voor neder, en buigt zich, en bidt
het aan, en zegt: Red mij, want gij zijt
mijn god!
18 Zij weten niet, en verstaan niet; want
het heeft hunne oogen bestreken, dat zij
niet zien, *en* hunne harten, dat zij niet
verstaan;
19 En niemand *van hen* brengt het in
zijn hart, en er is noch kennis noch verstand, dat hij zeggen zou: De helft daarvan heb ik verbrand in het vuur, ja ook
op de kolen daarvan heb ik brood gebakken; ik heb vleesch *daarbij* gebraden, en
heb het gegeten; en zou ik het overblijfsel
daarvan tot eenen gruwel maken? zou ik
nederknielen voor hetgeen van eenen
boom gekomen is?
20 Hij voedt zich met asch; het bedrogen
hart heeft hem *ter zijden* afgeleid, zoodat
hij zijne ziel niet redden kan, noch zeggen: Is er niet eene leugen in mijne rechterhand?
21 Gedenk aan deze dingen, o Jakob, en
Israël! Want gij zijt Mijn knecht; Ik heb
u geformeerd; gij zijt Mijn knecht, Israël!
gij zult van Mij niet vergeten worden.
22 Ik delg uwe overtredingen uit als
eenen nevel, en uwe zonden als eene
wolk; keer weder tot Mij, want Ik heb
u verlost.
23 Zingt met vreugde, gij hemelen! want
de HEERE heeft het gedaan; juicht, gij
benedenste deelen der aarde! gij bergen!
maakt een groot gedreun met vreugdegezang, gij bosschen, en alle geboomte
daarin! want de HEERE heeft Jakob verlost, en Zich heerlijk gemaakt in Israël.
24 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser,
en Die u geformeerd heeft van den buik
af: Ik ben de HEERE, Die alles doe;
[d] Die den hemel uitbreid, Ik alleen, en
[e] Die de aarde uitspan door Mijzelven;
25 Die de teekenen der leugendichters
vernietig, en de waarzeggers dol maak;
Die de wijzen achterwaarts doe keeren,
en *Die* hunne wetenschap verdwaas;
26 Die het woord Zijns knechts bevestig, en den raad Zijner boden volbreng;
Die tot Jeruzalem zeg: Gij zult bewoond
worden; en tot de steden van Juda: Gij
zult herbouwd worden, en Ik zal hare
verwoeste plaatsen oprichten;
27 Die tot de diepte zeg: Verdroog, en
uwe rivieren zal Ik verdrogen;
28 Die van Cores zeg: Hij is Mijn herder,
en hij zal al Mijn welgevallen volbrengen;
zeggende ook tot Jeruzalem: Word gebouwd; en *tot* den tempel: Word gegrond.

45 ALZOO zegt de HEERE tot Zijnen
gezalfde, tot Cores, wiens rechterhand Ik vat, om de volken voor zijn aangezicht neder te werpen; en Ik zal de
lenden der koningen ontbinden, om voor
zijn aangezicht de deuren te openen, en
de poorten zullen niet gesloten worden:
2 Ik zal voor uw aangezicht gaan, en Ik
zal de kromme wegen recht maken; de
koperen deuren zal Ik verbreken, en de
ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan.

---

[a] Deut. 4:35, 39; 32:39. 1 Sam. 2:2. Jes. 45:21. [b] Ps. 97:7. Jes. 1:29; 42:17; 45:16.
[c] Jer. 10:3. [d] Job 9:8. Ps. 104:2. [e] Jes. 40:22; 42:5; 45:12.

3 En Ik zal u geven de schatten, die in
de duisternissen zijn, en de verborgene
rijkdommen; opdat gij moogt weten, dat
Ik de HEERE ben, die *u* bij uwen naam
roept, de God van Israël;
4 Om Jakobs, Mijns knechts wil, en
Israëls, Mijns uitverkorenen; ja, Ik riep u
bij uwen naam; Ik noemde u toe. hoewel
gij Mij niet kendet.
5 [a] Ik ben de HEERE, en niemand meer;
buiten Mij is er geen God; Ik zal u
gorden, hoewel gij Mij niet kent;
6 Opdat men wete, van den opgang der
zon en van den ondergang, dat er buiten
Mij niets is; Ik ben de HEERE, en nie-
mand meer.
7 Ik formeer het licht, en schep de duis-
ternis; Ik maak den vrede, en schep [b] het
kwaad; Ik, de HEERE, doe al deze dingen.
8 Drupt, gij hemelen! van boven af, en
dat de wolken vloeien van gerechtigheid;
en de aarde opene zich, en dat allerlei heil
uitwasse, en gerechtigheid tezamen uit-
spruite; Ik, de HEERE, heb ze geschapen.
9 Wee dien, die met zijnen Formeerder
twist, gelijk eene potscherf met aarden
potscherven! [c] Zal ook het leem tot zijnen
formeerder zeggen: Wat maakt gij? of *zal*
uw werk *zeggen:* Hij heeft geene handen?
10 Wee dien, die tot den vader zegt:
Wat genereert gij? en tot de vrouw: Wat
baart gij?
11 Alzoo zegt de HEERE, de Heilige Is-
raëls, en deszelfs Formeerder: Zij hebben
Mij van toekomende dingen gevraagd, van
Mijne kinderen; zoudt gij Mij van het
werk Mijner handen bevel geven?
12 Ik heb de aarde gemaakt, en Ik heb
den mensch daarop geschapen: Ik ben
het! Mijne handen hebben de hemelen
uitgebreid, en Ik heb al hun heir bevel
gegeven.
13 Ik heb hem verwekt in gerechtigheid,
en al zijne wegen zal Ik recht maken; hij
zal Mijne stad [d] bouwen, en hij zal Mijne
gevangenen loslaten, niet voor prijs, noch
voor geschenk, zegt de HEERE der heir-
scharen.
14 Alzoo zegt de HEERE: De arbeid der
Egyptenaren en de koophandel der
Mooren en der Sabeërs, der mannen van
groote lengte, zullen tot u overkomen, en
zij zullen uwe zijn; zij zullen u navolgen;
in boeien zullen zij overkomen, en zij
zullen zich voor u buigen; zij zullen u
smeeken, *zeggende:* Gewisselijk, God is
in u, en [e] er is anders geen God meer.
15 Voorwaar, Gij zijt een God, die Zich
verborgen houdt, de God Israëls, de Hei-
land.
16 Zij zullen beschaamd en ook tot
schande worden, zij allen; tezamen zul-
len zij met schande heengaan, [f] die de
afgoden maken;
17 *Maar* Israël wordt verlost door den
HEERE, *met* eene eeuwige verlossing; gij-
lieden zult niet beschaamd noch tot
schande worden, tot in alle eeuwigheden.
18 Want alzoo zegt de HEERE, [g] die de
hemelen geschapen heeft, die God, die de
aarde geformeerd, en die ze gemaakt
heeft; Hij heeft ze bevestigd; Hij heeft
ze niet geschapen, dat zij ledig zijn zou,
maar heeft ze geformeerd, opdat men
daarin wonen zou: [h] Ik ben de HEERE,
en niemand meer.
19 Ik heb [i] niet in het verborgene ge-
sproken, in eene donkere plaats der aarde;
Ik heb tot het zaad van Jakob niet ge-
zegd: Zoekt Mij tevergeefs; Ik ben de
HEERE, Die gerechtigheid spreekt, Die
rechtmatige dingen verkondigt.
20 Verzamelt u, en komt, treedt tezamen
hier toe, gijlieden, die van de Heidenen
ontkomen zijt! [k] Zij weten niets, die
hunne houten gesnedene beelden dragen,
en eenen god aanbidden, *die* niet ver-
lossen kan.
21 Verkondigt, en treedt hier toe, ja be-
raadslaagt samen: wie heeft dat laten
hooren van ouds hèr? *wie* heeft dat [l] van
toen af verkondigd? [m] Ben Ik het niet, de
HEERE? en er is geen God meer behalve
Mij, een rechtvaardig God, en een Hei-
land; niemand is er dan Ik.
22 Wendt u naar Mij toe; wordt behou-
den, alle gij einden der aarde! want Ik
ben God, en niemand meer.
23 Ik heb gezworen bij Mijzelven; er is
een woord der gerechtigheid uit Mijnen
mond gegaan, en het zal niet wederkeeren:
dat [n] Mij alle knie zal gebogen worden,
alle tong *Mij* zal zweren.
24 Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk,
in den HEERE zijn gerechtigheden en
sterkte; tot Hem zal men komen; maar
zij zullen beschaamd worden [o] allen, die
tegen Hem ontstoken zijn;
25 *Maar* in den HEERE zullen gerecht-
vaardigd worden en zich beroemen, het
gansche zaad van Israël.

Profetie van den ondergang der Babyloniërs en hunne afgoden.

46 BEL is gekromd; Nebo wordt ne-
dergebogen; hunne afgoden zijn
geworden voor de dieren en voor de
beesten; uwe opgeladene pakken zijn
een last voor de vermoeide *beesten;*
2 Tezamen zijn zij nedergebogen; zij
zijn gekromd; zij hebben den last niet

[a] Deut. 4:35, 39; 32:39. Jes. 44:8. [b] Klaagl. 3:38. Amos 3:6. [c] Jer. 18:6. Rom. 9:20.
[d] 2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jes. 44:28. [e] Vers. 5. [f] Jes. 44:11. [g] Jes. 42:5.
[h] Vers. 5, 14. [i] Deut. 30:11. [k] Jes. 44:18, 19. [l] Jes. 41:22, 26, 27; 48:3, 10.
[m] Vers. 5, 14, 18. [n] Rom. 4:11. Filipp. 2:10. [o] Jes. 41:11.

kunnen redden; maar zijzelven zijn in
de gevangenis gegaan.
3 Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en
het gansche overblijfsel van het huis
Israëls! die *van Mij* gedragen zijt van
den buik aan, *en* opgenomen van de
baarmoeder af;
4 En tot den ouderdom toe zal Ik dezelfde
zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik
ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en
Ik zal *u* opnemen, en Ik zal dragen en
redden.
5 [a] Wien zoudt gijlieden Mij nabeelden,
en evengelijk maken, en Mij vergelijken,
dat wij elkander gelijken zouden?
6 Zij verkwisten het goud uit de beurs,
en wegen het zilver met de waag; zij
huren eenen goudsmid, en die maakt het
tot eenen god; zij knielen neder, ook
buigen zij zich *daarvoor;*
7 [b] Zij nemen hem op den schouder; zij
dragen hem, en zetten hem aan zijne
plaats; daar staat hij, hij wijkt van zijne
stede niet; ja, roept *iemand* tot hem,
zoo antwoordt hij niet; hij verlost hem
niet uit zijne benauwdheid.
8 Gedenkt hieraan, en houdt u kloekelijk;
brengt het weder in het hart, o gij
overtreders!
9 Gedenkt der vorige dingen van oude
tijden af, dat Ik God ben, [c] en er is geen
God meer, en er is niet gelijk Ik;
10 Die van den beginne aan verkondig
het einde, en vanouds af die dingen, die
nog niet geschied zijn; Die zeg: [d] Mijn
raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen
doen;
11 Die eenen roofvogel roep van het
oosten, eenen man Mijns raads uit verren
lande; ja, Ik heb *het* gesproken, Ik zal
het ook doen komen; Ik heb *het* geformeerd,
Ik zal het ook doen.
12 Hoort naar Mij, gij stijven van
harte, gij, die verre van de gerechtigheid
zijt!
13 Ik breng Mijne gerechtigheid nabij;
zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal
niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in
Zion, aan Israël Mijne heerlijkheid.

Verdere profetie van den ondergang der Babylonische monarchie.

47 DAAL af, en [e] zit in het stof, gij
jonkvrouwe, dochter van Babel! zit
op de aarde; er is geen troon *meer*, gij
dochter der Chaldeën! want gij zult niet
meer genoemd worden de teedere, noch
de wellustige.
2 Neem den molen, en maal meel; ontdek
uwe vlechten, ontbloot de enkelen,
ontdek de schenkelen, ga door de rivieren.
3 [f] Uwe schaamte zal ontdekt worden,
ook zal uwe schande gezien worden; Ik
zal wraak nemen, en Ik zal *op u* niet
aanvallen *als* een mensch.
4 Onzes Verlossers naam is HEERE der
heirscharen, de Heilige Israëls.
5 Zit stilzwijgende, en ga in de duisternis,
gij dochter der Chaldeën! want gij
zult niet meer genoemd worden koningin
der koninkrijken.
6 Ik was op Mijn volk zeer toornig; Ik
ontheiligde Mijne erve, en Ik gaf hen
over in uwe hand; *doch* gij beweest hun
geene barmhartigheden; *ja zelfs* over
den oude maaktet gij uw juk zeer zwaar;
7 En gij zeidet: Ik zal [g] koningin zijn
in eeuwigheid; tot nog toe hebt gij deze
dingen niet in uw hart genomen; gij
hebt aan het einde daarvan niet gedacht.
8 Nu dan, hoor dit, gij weelderige! die
zoo zeker woont, die in haar hart zegt:
Ik ben het, en niemand meer dan ik; ik
zal geene weduwe zitten, noch de berooving
van kinderen kennen.
9 Doch [h] deze beide dingen zullen u in
eenen oogenblik overkomen, op éénen
dag, de berooving van kinderen en weduwschap;
volkomenlijk zullen zij u
overkomen wegens de veelheid uwer tooverijen,
wegens de menigte uwer bezweringen.
10 Want gij hebt op uwe boosheid vertrouwd;
gij hebt gezegd: Niemand ziet
mij; uwe wijsheid en uwe wetenschap
heeft u afkeerig gemaakt, en gij hebt in
uw hart gezegd: Ik ben het, en niemand
meer dan ik!
11 Daarom zal er over u een kwaad
komen; gij zult den dageraad daarvan
niet weten; en een verderf zal er op u
vallen, hetwelk gij niet zult kunnen verzoenen;
want er zal snellijk eene onstuimige
verwoesting over u komen, dat gij
het niet weten zult.
12 Sta nu met uwe bezweringen, en met
de veelheid uwer tooverijen, waarin gij
gearbeid hebt van uwe jeugd af; of gij
misschien voordeel kondet doen, of gij
misschien u *kondet* sterken!
13 Gij zijt moede geworden in de veelheid
uwer raadslagen; laat nu opstaan,
die den hemel waarnemen, die in de
sterren kijken, die naar de nieuwe manen
voorzeggen; en laat ze u verlossen van
die dingen, die over u komen zullen.
14 Ziet, zij zullen zijn als stoppelen;
het vuur zal ze verbranden; zij zullen
zichzelven niet kunnen rukken uit de
macht der vlam; het zal geene kool zijn
om *bij* te warmen, *geen* vuur om daarvoor
neder te zitten.
15 Alzoo zullen zij u zijn, met welke
gij gearbeid hebt, uwe handelaars van
uwe jeugd aan; elk zal zijns weegs dwalen;
niemand zal u verlossen.

[a] Jes. 40:18, 25. [b] Jes. 45:20. [c] Jes. 45:5, 14, 18, 21, 22; 48:12. [d] Ps. 33:11. Spr. 19:21; 21:30. Hebr. 6:17. [e] Jes. 26:5. [f] Jes. 3:17. Nah. 3:5. [g] Openb. 18:7. [h] Jes. 51:19.

Klachten over, vermaningen tot en beloften aan Israël.

48 HOOR dit, gij huis van Jakob, die
genoemd wordt met den naam van
Israël, en uit de wateren van Juda voort-
gekomen zijt! die zweert bij den Naam
des HEEREN, en vermeldt den God Is-
raëls, *maar* niet in waarheid, noch in
gerechtigheid.
2 Ja, van de heilige stad worden zij ge-
noemd, en zij steunen op den God
Israëls; HEERE der heirscharen is Zijn
naam.
3 De vorige dingen heb Ik verkondigd
van toen af, en uit Mijnen mond zijn zij
voortgekomen, en Ik heb ze doen hooren;
Ik heb ze snellijk gedaan, en zij zijn
gekomen.
4 Omdat Ik wist, dat gij hard zijt, en
uw nek eene ijzeren zenuw is, en uw voor-
hoofd koper;
5 Daarom heb Ik het u van toen af
verkondigd; eerdat het kwam, heb Ik het
u doen hooren, opdat gij niet misschien
zoudt zeggen: Mijn afgod heeft die din-
gen gedaan, of mijn gesneden beeld, of
mijn gegoten beeld heeft ze bevolen.
6 Gij hebt *het* gehoord, aanmerkt dat
alles; zult gijlieden het ook niet verkon-
digen? van nu af doe Ik u nieuwe dingen
hooren, en verborgene dingen, en die gij
niet geweten hebt:
7 Nu zijn zij geschapen, en niet van toen
af, en vóór *dezen dag* hebt gij ze ook niet
gehoord; opdat gij niet misschien zeggen
zoudt: Ziet, ik heb ze geweten;
8 Ook hebt gij ze niet gehoord, ook hebt
gij ze niet geweten, ook van toen af is uw
oor niet geopend geweest: want Ik heb
geweten, dat gij gansch trouweloos lijk
handelen zoudt, en dat gij van den buik
af een overtreder genoemd zijt.
9 Om Mijns Naams wil zal Ik Mijnen
toorn langer uitstellen, en [a]om Mijns
roems *wil* zal Ik, u ten goede, *Mij* be-
dwingen, opdat Ik u niet afhouwe.
10 Ziet, Ik heb u gelouterd, doch niet
als zilver: Ik heb u gekeurd in den smelt-
kroes der ellende.
11 Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal
Ik het doen; want hoe zou Hij onthei-
ligd worden? en [b]Ik zal Mijne eere aan
geenen ander geven.
12 Hoor naar Mij, o Jakob! en gij
Israël, Mijn geroepene! Ik ben dezelfde;
[c]Ik ben de Eerste, ook ben Ik de Laat-
ste;
13 Ook heeft Mijne hand de aarde ge-
grond, en Mijne rechterhand heeft de
hemelen met de palm afgemeten; wan-
neer Ik ze roep, staan zij daar tezamen.
14 Vergadert u, gij allen, en hoort; wie
onder hen [d]heeft deze dingen verkon-
digd? De HEERE heeft hem lief; Hij
zal Zijn welbehagen tegen Babel doen,
en zijn arm zal *tegen* de Chaldeën zijn.
15 Ik, Ik heb *het* gesproken, ook heb Ik
hem geroepen; Ik zal hem doen komen,
en hij zal voorspoedig zijn *op* zijnen weg.
16 Nadert gijlieden tot Mij, hoort dit:
Ik heb van den beginne niet in het ver-
borgene gesproken; *maar* van dien tijd
af, dat het geschied is, ben Ik daar; en
nu, de Heere HEERE, en Zijn Geest, heeft
Mij gezonden.
17 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser,
de Heilige Israëls: Ik ben de HEERE, uw
God, Die u leert wat nut is, Die u leidt
op den weg, *dien* gij gaan moet.
18 [e]Och, dat gij naar Mijne geboden ge-
luisterd hadt! zoo zou uw vrede geweest
zijn als eene rivier, en uwe gerechtigheid
als de golven der zee;
19 Ook zou uw zaad geweest zijn als
het zand, en die uit uwe ingewanden
voortkomen als deszelfs steentjes; wiens
naam niet zou worden afgehouwen, noch
verdelgd van voor Mijn aangezicht.
20 [f]Gaat uit van Babel; vliedt van de
Chaldeën; verkondigt met de stemme
des gejuichs; doet zulks hooren; brengt
het uit tot aan het einde der aarde; zegt:
De HEERE heeft Zijnen knecht Jakob
verlost!
21 En: Zij hadden geenen dorst, *toen*
Hij hen leidde door de woeste plaatsen;
Hij deed hun water uit den rotssteen
vlieten; als Hij den rotssteen kliefde,
zoo vloeiden de wateren daarhenen.
22 *Maar* de [g]goddeloozen hebben geen
vrede, zegt de HEERE.

De Knecht des Heeren, het licht der volken.

49 HOORT naar Mij, gij eilanden! en
luistert toe, gij volken van verre!
De HEERE heeft Mij geroepen van den
buik af, van Mijner moeders ingewand
af heeft Hij Mijnen Naam gemeld;
2 En Hij heeft Mijnen mond gemaakt
als een scherp zwaard, onder de schaduw
Zijner hand heeft Hij Mij bedekt; en
Hij heeft Mij tot eenen zuiveren pijl
gesteld; in Zijnen pijlkoker heeft Hij
Mij verborgen;
3 En Hij heeft tot Mij gezegd: Gij zijt
Mijn Knecht; Israël, door Welken Ik
verheerlijkt zal worden.
4 Doch Ik zeide: Ik heb tevergeefs gear-
beid; Ik heb Mijne kracht onnuttelijk
en ijdellijk toegebracht; gewisselijk,
Mijn recht is bij den HEERE, en Mijn
werkloon is bij mijnen God.
5 En nu zegt de HEERE, die Mij Zich
van *moeders* buik af tot eenen Knecht
geformeerd heeft, dat Ik Jakob tot Hem
wederbrengen zou; maar Israël zal zich

[a] Jes. 43:21, 25. [b] Jes. 42:8. [c] Jes. 41:4; 44:6. Openb. 1:17; 22:13. [d] Jes. 41:22, 23.
[e] Deut. 32:29. Ps. 81:14. [f] Jes. 52:11. Jer. 50:8; 51:6, 45. Openb. 18:4. [g] Jes. 57:21.

niet laten verzamelen; nochtans zal Ik
verheerlijkt worden in de oogen des HEE-
REN, en Mijn God zal Mijne sterkte zijn.
6 Verder zeide Hij: Het is te gering,
dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn, om
op te richten de stammen van Jakob, en
om weder te brengen de bewaarden in
Israël: Ik heb u ook gegeven tot een
licht der Heidenen, om Mijn heil te
zijn tot aan het einde der aarde.
7 Alzoo zegt de HEERE, de Verlosser van
Israël, zijn Heilige, tot de verachte ziel,
tot Dien, aan Welken het volk eenen
gruwel heeft, tot den Knecht dergenen,
die heerschen: Koningen zullen het zien
en opstaan, *ook* vorsten, en zij zullen
zich *voor U* buigen; om des HEEREN
wil, Die getrouw is, om den Heilige
Israëls, Die U verkoren heeft.
8 Alzoo zegt de HEERE: [a] In den tijd
des welbehagens heb Ik U verhoord, en
ten dage des heils heb Ik U geholpen;
en Ik zal U bewaren, en Ik zal u geven
tot een verbond des volks, om het aard-
rijk op te richten, om de verwoeste erfe-
nissen te doen beërven;
9 Om te zeggen tot de gebondenen:
Gaat uit; tot hen, die in duisternis zijn:
Komt te voorschijn; zij zullen op de
wegen weiden, en op alle hooge plaatsen
zal hunne weide wezen.
10 Zij zullen niet [b] hongeren, noch dor-
sten, en de hitte en de zon zal hen niet
steken; want hun Ontfermer zal ze leiden,
en Hij zal hen aan de springaders der
wateren zachtjes leiden.
11 En Ik zal al Mijne bergen tot eenen
weg maken, en Mijne banen zullen ver-
hoogd zijn.
12 Zie, dezen zullen van verre komen;
en zie, die van het noorden en van het
westen, en genen uit het land van Sinim.
13 Juicht, gij hemelen! en verheug u,
gij aarde! en gij bergen! maakt ge-
dreun met gejuich; want de HEERE heeft
Zijn volk vertroost, en Hij zal Zich over
Zijne ellendigen ontfermen.
14 Doch Zion zegt: De HEERE heeft mij
verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.
15 Kan ook eene vrouw haren zuigeling
vergeten, dat zij zich niet ontferme over
den zoon haars buiks? Ofschoon deze ver-
gaten, zoo zal Ik toch u niet vergeten!
16 Zie, Ik heb u in de beide handpalmen
gegraveerd; uwe muren zijn steeds vóór
Mij.
17 Uwe zonen zullen zich haasten;
maar uwe verstoorders en uwe verwoes-
ters zullen van u uitgaan.
18 [c] Hef uwe oogen op rondom, en zie,
deze allen vergaderen zich, zij komen tot
u; *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt
de HEERE, zekerlijk, gij zult u met deze
allen als met een sieraad bekleeden, en
gij zult ze *u* aanbinden, gelijk eene bruid.
19 Want *in* uwe woeste en uwe eenzame
plaatsen, en uw verstoord land, gewisse-
lijk nu zult gij benauwd worden van
inwoners; en die u verslonden, zullen
zich verre van u maken.
20 Nog zullen de kinderen, waarvan gij
beroofd waart, zeggen voor uwe ooren: De
plaats is mij te nauw; wijk van mij, dat
ik wonen moge!
21 En gij zult zeggen in uw hart: Wie
heeft mij deze gegenereerd, aangezien ik
van kinderen beroofd en eenzaam was?
Ik was in de gevangenis gegaan, en weg-
geweken; wie heeft mij dan deze opge-
voed? Ziet, ik was alleen overig gelaten,
waar waren deze?
22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik
zal Mijne hand opheffen tot de Heide-
nen, en tot de volken zal Ik Mijne
banier opsteken; dan zullen zij uwe
zonen in de armen brengen, en uwe
dochters zullen op den schouder gedragen
worden;
23 En koningen zullen uwe voedsterhee-
ren zijn, hunne vorstinnen uwe zoog-
vrouwen; zij zullen zich voor u buigen
met het aangezicht ter aarde, en zij
zullen het stof uwer voeten likken; en
gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, dat
zij niet beschaamd zullen worden, die
Mij verwachten.
24 [d] Zou ook eenen machtige de vang
ontnomen worden? of zouden de gevan-
genen eens rechtvaardigen ontkomen?
25 Doch alzoo zegt de HEERE: Ja, de
gevangenen des machtigen zullen *hem*
ontnomen worden, en de vang des tirans
zal ontkomen; want met uwe twisters
zal Ik twisten, en uwe kinderen zal Ik
verlossen;
26 En Ik zal uwe verdrukkers spijzen
met hun eigen vleesch, en [e] van hun
eigen bloed zullen zij dronken worden,
als van zoeten wijn; en alle vleesch zal
gewaar worden, dat Ik, de HEERE, uw
Heiland ben, en uw Verlosser, de Mach-
tige Jakobs.

De Knecht des Heeren gesmaad en geholpen.

50 ALZOO zegt de HEERE: Waar is
de scheidbrief van ulieder moeder,
waarmede Ik haar weggezonden heb? of
wie is er van Mijne schuldeischers, aan
wien Ik u verkocht heb? Ziet, om uwe
ongerechtigheden zijt gij verkocht, en
om uwe overtredingen is uwe moeder
weggezonden.
2 Waarom kwam Ik, en er was nie-
mand? *waarom* riep Ik, en niemand
antwoordde? [f] Is Mijne hand dus gansch
kort geworden, dat zij niet verlossen

[a] 2 Kor. 6:2. [b] Openb. 7:16. [c] Jes. 60:4. [d] Matth. 12:29. [e] Openb. 16:6.
[f] Num. 11:23. Jes. 59:1.

kan? of is er in Mij geene kracht om
uit te redden? Ziet, door Mijne schelding
maak Ik de zee droog; Ik stel de rivieren
tot eene woestijn, dat haar visch stinkt,
omdat er geen water is, en sterft van
dorst.
3 Ik bekleed den hemel met zwartheid,
en stel eenen zak *tot* zijn deksel.
4 De Heere HEERE heeft Mij eene tong
der geleerden gegeven, opdat Ik wete
met den moede een woord ter rechter
tijd te spreken; Hij wekt allen morgen;
Hij wekt mij het oor, dat ik hoore, ge-
lijk die geleerd worden.
5 De Heere HEERE heeft Mij het oor
geopend, en [a] Ik ben niet wederspannig;
Ik wijk niet achterwaarts.
6 Ik geef Mijnen rug dengenen, die *mij*
slaan, en mijne wangen dengenen, die
mij het haar uitplukken; Mijn aange-
zicht verberg ik niet voor smaadheden en
speeksel:
7 Want de Heere HEERE helpt Mij:
daarom word ik niet te schande; daarom
heb ik Mijn aangezicht gesteld als eenen
keisteen, want Ik weet, dat Ik niet zal
beschaamd worden.
8 Hij is nabij, [b] Die Mij rechtvaardigt;
wie zal met Mij twisten? laat ons teza-
men staan: wie heeft eene rechtzaak
tegen Mij? hij kome herwaarts tot Mij.
9 Ziet, de Heere HEERE helpt Mij: wie
is het, *die* Mij zal verdoemen? Ziet, zij
zullen altemaal als een kleed verouden;
de motte zal hen eten.
10 Wie is er onder ulieden, die den
HEERE vreest, die naar de stem Zijns
Knechts hoort? als hij in de duisternis-
sen wandelt, en geen licht heeft, dat hij
betrouwe op den Naam des HEEREN, en
steune op zijnen God.
11 Ziet, gij allen, die een vuur aan-
steekt, die u met spranken omgordt!
wandelt in de vlam van uw vuur, en in
de spranken, *die* gij ontstoken hebt.
Dat geschiedt u van Mijne hand; in
smart zult gijlieden liggen.

Herstelling en geluk van Israël.

51 HOORT naar Mij, gij, die de ge-
rechtigheid najaagt, gij, die den
HEERE zoekt! aanschouwt den rotssteen,
waaruit gijlieden gehouwen zijt, en de
holligheid des bornputs, *waaruit* gij
gegraven zijt.
2 Aanschouwt Abraham, ulieder vader,
en Sara, *die* ulieden gebaard heeft; want
Ik riep hem, toen hij *nog* alleen was, en
Ik zegende hem, en Ik vermenigvuldigde
hem.
3 Want de HEERE zal Zion troosten;
Hij zal troosten al hare woeste plaatsen,
en Hij zal hare woestijn maken als Eden,
en hare wildernis als den hof des
HEEREN; vreugde en blijdschap zal
daarin gevonden worden, dankzegging
en eene stem des gezangs.
4 Luistert naar Mij, Mijn volk! en
Mijne lieden, neigt naar Mij het oor!
want eene wet zal van Mij uitgaan, en Ik
zal Mijn recht doen rusten tot een licht
der volken.
5 Mijne gerechtigheid is nabij; Mijn
heil trekt uit, en Mijne armen zullen de
volken richten; op Mij zullen de eilanden
wachten, en op Mijnen arm zullen zij
hopen.
6 Heft ulieder oogen op naar den hemel,
en aanschouwt de aarde beneden: want
de hemel zal als een rook verdwijnen, en
de aarde zal als een kleed verouden, en
hare inwoners zullen van gelijke sterven;
maar Mijn heil zal in eeuwigheid zijn;
Mijne gerechtigheid zal niet verbroken
worden.
7 Hoort naar Mij, gijlieden, die de ge-
rechtigheid kent, gij volk, [c] in welks hart
Mijne wet is! [d] vreest niet de smaad-
heid van den mensch, en ontzet u niet
voor hunne smaadredenen;
8 Want [e] de mot zal ze opeten als een
kleed, en het schietwormpje zal ze
opeten als wol; maar Mijne gerechtig-
heid zal in eeuwigheid zijn, en Mijn heil
van geslacht tot geslachten.
9 Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan,
Gij arm des HEEREN! ontwaak als in de
verledene dagen, *als in* de geslachten
vanouds; zijt Gij het niet, die Rahab
uitgehouwen hebt, die den zeedraak ver-
wond hebt?
10 Zijt Gij het niet, die de zee, de
wateren des grooten afgronds, droog ge-
maakt hebt? [f] die de diepten der zee
gemaakt hebt tot eenen weg, opdat de
verlosten daardoor gingen?
11 Alzoo zullen de vrijgekochten des
HEEREN wederkeeren, en met gejuich tot
Zion komen, en eeuwige blijdschap zal
op hun hoofd wezen; vreugde en blijd-
schap zullen zij aangrijpen; treuring en
zuchting zullen wegvlieden.
12 Ik, Ik ben het, die u troost; wie zijt
gij, dat gij u vreest voor [g] den mensch,
die sterven zal? en voor eens menschen
kind, *dat* hooi worden zal?
13 En vergeet den HEERE, die u ge-
maakt heeft, [h] die de hemelen heeft uit-
gebreid, en de aarde gegrond heeft? en
vreest geduriglijk den ganschen dag,
wegens de grimmigheid des benauwers,
wanneer hij zich bereidt om te verder-
ven? waar is dan de grimmigheid des
benauwers?

---

[a] Joh. 14:31. Filipp. 2:8. Hebr. 10:5, enz. [b] Rom. 8:32, 33. [c] Ps. 37:31. [d] Ps. 118:6; ond. vers. 12. [e] Jes. 50:9. [f] Jes. 43:16. [g] Ps. 118:6; bov. vers. 7. [h] Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22; 42:5; 44:20.

14 De omzwevende gevangene zal haastiglijk los gelaten worden; en hij zal in den kuil niet sterven, en zijn brood zal *hem* niet ontbreken.
15 Want Ik ben de HEERE, uw God, die de zee klieft, dat hare golven bruisen; HEERE der heirscharen is Zijn naam.
16 En Ik leg Mijne woorden in uwen mond, en bedek u onder de schaduw Mijner hand; om den hemel te planten, en om de aarde te gronden, en om te zeggen tot Zion: Gij zijt Mijn volk.
17 [a] Waak op, waak op, sta op, Jeruzalem! gij, die gedronken hebt van de hand des HEEREN den beker Zijner grimmigheid; den droesem van den beker der zwijmeling hebt gij gedronken, *ja* uitgezogen.
18 Er is niemand van al de kinderen, *die* zij gebaard heeft, die haar zachtjes leidt; en niemand van al de kinderen, *die* zij opgevoed heeft, die haar bij de hand grijpt.
19 [b] Deze twee dingen zijn u wedervaren, wie heeft medelijden met u? er is verwoesting en verbreking, en honger en zwaard; *door* wien zal Ik u troosten?
20 [c] Uwe kinderen zijn in bezwijming gevallen; zij liggen vooraan op alle straten, gelijk een wilde os in het net; zij zijn vol van de grimmigheid des HEEREN, van de schelding uws Gods.
21 Daarom hoort nu dit, gij bedrukte! en gij dronkene, maar niet van wijn!
22 Alzoo zegt uw Heere, de HEERE en uw God, *Die* Zijns volks zaak twisten zal: Zie, Ik neem den beker der zwijmeling van uwe hand, den droesem van den beker Mijner grimmigheid; gij zult dien voortaan niet meer drinken;
23 Maar Ik zal hem dien, die u bedroefd hebben, in de hand zetten, die tot uwe ziel zeiden: Buig u neder, dat wij over *u* gaan; en gij legdet uwen rug neder als aarde, en als eene straat dengenen, die daarover gaan.

52 WAAK op, waak op, trek uwe sterkte aan, o Zion! trek uwe sierlijke kleederen aan, o Jeruzalem, gij heilige stad! want in u zal voortaan geen onbesnedene noch onreine meer komen.
2 Schud u uit het stof, maak u op, zit neder, o Jeruzalem! maak u los *van* de banden van uwen hals, gij gevangene dochter Zions!
3 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden.
4 Want zoo zegt de Heere HEERE: In vorige tijden [d] trok Mijn volk af in Egypte, om als vreemdeling aldaar te verkeeren; en Assur heeft het om niet onderdrukt.
5 En nu, wat heb Ik hier *te doen?* spreekt de HEERE, dewijl Mijn volk om niet weggenomen is, *en* degenen, die over hetzelve heerschen, *het* doen huilen, spreekt de HEERE; en Mijn Naam gedurig lijk den ganschen dag [e] gelasterd wordt:
6 Daarom *zal* Mijn volk, daarom *zal het* Mijnen Naam in dien dag kennen, dat Ik het zelf ben, die spreekt: Zie, *hier* ben Ik!
7 [f] Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die den vrede doet hooren; desgenen, die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet hooren; desgenen, die tot Zion zegt: Uw God is Koning!
8 Er is eene stem uwer wachters; zij verheffen de stem, zij juichen tezamen; want zij zullen oog aan oog zien, als de HEERE Zion wederbrengen zal.
9 Maakt een geschal; juicht tezamen, gij woeste plaatsen van Jeruzalem! want de HEERE heeft Zijn volk getroost; Hij heeft Jeruzalem verlost.
10 De HEERE heeft Zijnen heiligen arm ontbloot voor de oogen aller Heidenen; [g] en al de einden der aarde zullen zien het heil onzes Gods.
11 Vertrekt, vertrekt, gaat uit van daar, [h] raakt het onreine niet aan; gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij, die de vaten des HEEREN draagt!
12 Want gijlieden zult niet met haast uitgaan, noch met der vlucht henengaan; want de HEERE zal voor uliede aangezicht henentrekken, en de God van Israël zal uw achtertocht wezen.
13 Ziet, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja zeer hoog worden.
14 Gelijk als velen zich over u ontzet hebben, alzoo [i] verdorven was Zijn gelaat, meer dan van iemand, en Zijne gedaante, meer dan van *andere* menschenkinderen;
15 Alzoo zal Hij vele Heidenen besprengen, *ja* de koningen zullen hunnen mond over Hem toehouden; want denwelken het [k] niet verkondigd was, die zullen het zien, en welke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.

53 WIE [l] heeft onze prediking geloofd? en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?
2 Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit eene dorre aarde; Hij had geene ge-

[a] Jes. 52:1. [b] Jes. 47:9. [c] Klaagl. 2:11, 12. [d] Gen. 46:6. [e] Ezech. 36:20, 23. Rom. 2:24. [f] Nah. 1:15. Rom. 10:15. [g] Ps. 98:2. Luk. 3:6. [h] 2 Kor. 6:17. Openb. 18:4. [i] Jes. 53:3. [k] Rom. 15:21. [l] Joh. 12:38. Rom. 10:16.

daante noch heerlijkheid; als wij Hem
aanzagen, zoo was er geene gestalte, dat
wij Hem zouden begeerd hebben.
3 Hij was [a] veracht, en de onwaardigste
onder de menschen, een man van
smarten, en verzocht in krankheid; en
een iegelijk was als verbergende het aan-
gezicht voor Hem; Hij was veracht, en
wij hebben Hem niet geacht.
4 Waarlijk, [b] Hij heeft onze krankheden
op Zich genomen, en onze smarten heeft
Hij gedragen; doch wij achtten Hem,
dat Hij geplaagd, van God geslagen en
verdrukt was.
5 Maar [c] Hij is om onze overtredingen
verwond; om onze ongerechtigheden is
Hij verbrijzeld; de straf, die ons den
vrede aanbrengt, was op Hem, en door
Zijne striemen [d] is ons genezing gewor-
den.
6 Wij dwaalden allen als schapen; wij
keerden ons een iegelijk naar zijnen
weg; doch de HEERE heeft ons aller
ongerechtigheid op Hem doen aanloopen.
7 *Als* dezelve geëischt werd, toen werd
Hij verdrukt, doch [e] Hij deed Zijnen
mond niet open; als [f] een lam werd Hij
ter slachting geleid, en als een schaap,
dat stom is voor het aangezicht zijner
scheerders, alzoo deed Hij Zijnen mond
niet open.
8 Hij is uit den angst en uit het gericht
weggenomen, en wie zal Zijnen leeftijd
uitspreken? want Hij is afgesneden uit
het land der levenden; om de overtreding
Mijns volks is de plage op Hem ge-
weest.
9 En men heeft Zijn graf bij de godde-
loozen gesteld, en Hij is bij de rijken in
Zijnen dood geweest; omdat Hij geen
onrecht gedaan heeft, [g] noch bedrog in
Zijnen mond geweest is.
10 Doch het behaagde den HEERE Hem
te verbrijzelen: Hij heeft *Hem* krank ge-
maakt; als Zijne ziel Zich *tot* een schuld-
offer gesteld zal hebben, zoo zal Hij zaad
zien; Hij zal de dagen verlengen, en het
welbehagen des HEEREN zal door Zijne
hand gelukkiglijk voortgaan.
11 Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het
zien, *en* verzadigd worden; door Zijne
kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaar-
dige, velen rechtvaardig maken; want
Hij zal hunne ongerechtigheden dragen.
12 Daarom zal Ik Hem een deel geven
van velen, en Hij zal de machtigen als
een' roof deelen; omdat Hij Zijne ziel
uitgestort heeft in den dood, [h] en met de
overtreders is geteld geweest, en Hij
veler zonden gedragen heeft, en [i] voor de
overtreders gebeden heeft.

Weldaden, die de Heere aan de Kerk zou bewijzen.

54 ZING [k] vroolijk, gij onvruchtbare,
die niet gebaard hebt! maak ge-
schal met vroolijk gezang, en juich, *die*
geen barensnood gehad hebt! want de
kinderen der eenzame zijn meer, dan de
kinderen der getrouwde, zegt de HEERE.
2 Maak de plaats uwer tent wijd, en dat
men de gordijnen uwer woningen uit-
breide; verhinder het niet; maak uwe
koorden lang, en steek uwe pinnen vast
in;
3 Want gij zult uitbreken ter rechter- en
ter linkerhand; en uw zaad zal de Hei-
denen erven, en zij zullen de verwoeste
steden doen bewonen.
4 Vrees niet, want gij zult niet be-
schaamd worden, en word niet schaam-
rood, want gij zult niet te schande wor-
den; maar gij zult de schaamte uwer
jonkheid vergeten, en den smaad uws
weduwschaps zult gij niet meer geden-
ken.
5 Want uw Maker is uw Man, HEERE
der heirscharen is Zijn naam, en de
Heilige Israëls is uw Verlosser; Hij zal
de God des ganschen aardbodems ge-
naamd worden.
6 Want de HEERE heeft u geroepen, als
eene verlatene vrouw en bedroefde van
geest; nochtans zijt gij de huisvrouw der
jeugd, hoewel gij versmaad zijt geweest,
zegt uw God.
7 Voor een' kleinen oogenblik heb Ik u
verlaten, maar met groote ontfermingen
zal Ik u vergaderen;
8 In eenen kleinen toorn heb Ik Mijn
aangezicht van u een oogenblik verbor-
gen; maar met eeuwige goedertierenheid
zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de
HEERE, uw Verlosser.
9 Want dat zal Mij zijn *als* de wateren
van Noach, toen Ik [l] zwoer, dat de
wateren van Noach niet meer over de
aarde zouden gaan; alzoo heb Ik ge-
zworen, dat Ik niet *meer* op u toornen,
noch u schelden zal.
10 Want bergen zullen wijken, en heu-
velen wankelen; maar Mijne goedertie-
renheid zal van u niet wijken, en het
verbond Mijns vredes zal niet wankelen,
zegt de HEERE, uw Ontfermer.
11 Gij verdrukte, door onweder voort-
gedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uwe
steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal
u op saffieren grondvesten;
12 En uwe glasvensters zal Ik kristal-
lijnen maken, en uwe poorten van robijn-
steenen, en uwe gansche landpale van
aangename steenen.

---

a Ps. 22:7, 8. Jes. 49:7; 52:14. Mark. 9:12. *b* Matth. 8:17. *c* Rom. 4:25. 1 Kor.
d 1 Petr. 2:24. *e* Matth. 26:63; 27:12, 14. Mark. 14:61; 15:5. *f* Hand. 8:32.
g 1 Petr. 2:22. 1 Joh. 3:5. *h* Mark. 15:28. Luk. 22:37. *i* Luk. 23:34. *k* Gal. 4:27.
l Gen. 9:11.

13 En [a] al uwe kinderen zullen van den
HEERE geleerd zijn, en de vrede uwer
kinderen zal groot zijn.
14 Gij zult door gerechtigheid bevestigd
worden; wees verre van verdrukking,
want gij zult niet vreezen; en *verre* van
verschrikking, want zij zal tot u niet
naken.
15 Zie, zij zullen zich zekerlijk vergade-
ren, *doch* niet uit Mij; wie zich tegen u
vergaderen zal, die zal om uwentwil
vallen.
16 Zie, Ik heb den smid geschapen, die
de kolen in het vuur opblaast, en die het
instrument voortbrengt tot zijn werk;
ook heb Ik den verderver geschapen, om
te vernielen.
17 Alle instrument, dat tegen u bereid
wordt, zal niet gelukken, en alle tong,
die in het gericht tegen u opstaat, zult
gij verdoemen; dit is de erve der knech-
ten des HEEREN, en hunne gerechtigheid
is uit Mij, spreekt de HEERE.

Alle verslagenen van hart genoodigd tot de genieting van Christus' weldaden.

55 O [b] ALLE gij dorstigen! komt tot
de wateren, en gij, die geen geld
hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt
zonder geld, en zonder prijs, wijn en
melk!
2 Waarom weegt gijlieden geld uit voor
hetgeen geen brood is, en uwen arbeid
voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort
aandachtiglijk naar Mij, en eet het goede,
en laat uwe ziel in vettigheid zich ver-
lustigen.
3 Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort,
en uwe ziel zal leven; want Ik zal met
u een eeuwig verbond maken, *en* [c] *u ge-*
ven de gewisse weldadigheden van David.
4 Ziet, Ik heb hem *tot* een' getuige der
volken gegeven, eenen vorst en gebieder
der volken.
5 Ziet, gij zult een volk roepen, dat gij
niet kendet; en het volk, dat u niet
kende, zal tot u loopen, om des HEEREN
uws Gods wil, en om des Heiligen Israëls
wil: want Hij heeft u verheerlijkt.
6 Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vin-
den is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij
is.
7 De goddelooze verlate zijnen weg, en
de ongerechtige man zijne gedachten; en
hij bekeere zich tot den HEERE, zoo zal
Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen
God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.
8 Want Mijne gedachten zijn niet ulie-
der gedachten, en uwe wegen zijn niet
Mijne wegen, spreekt de HEERE.
9 Want *gelijk* de hemelen hooger zijn
dan de aarde, alzoo zijn Mijne wegen
hooger dan uwe wegen, en Mijne ge-
dachten dan ulieder gedachten.
10 Want gelijk de regen en de sneeuw
van den hemel nederdaalt, en derwaarts
niet wederkeert; maar doorvochtigt de
aarde, en maakt, dat zij voortbrenge en
uitspruite, en zaad geve den zaaier, en
brood den eter:
11 Alzoo zal Mijn woord, dat uit Mijnen
mond uitgaat, *ook* zijn; het zal niet ledig
tot Mij wederkeeren, maar het zal doen
hetgeen Mij behaagt, en het zal voor-
spoedig zijn *in* hetgeen, waartoe Ik het
zende.
12 Want in blijdschap zult gijlieden uit-
trekken, en met vrede voortgeleid wor-
den: de bergen en heuvelen zullen
geschal maken *met* vroolijk gezang voor
uw aangezicht, en [d] alle boomen des velds
zullen de handen samenklappen.
13 Voor eenen doorn zal een denneboom
opgaan; voor eenen distel zal een mirte-
boom opgaan; en het zal den HEERE
wezen tot eenen naam, tot een eeuwig
teeken, *dat* niet uitgeroeid zal worden.

Beloften aan hen, die den sabbat waarnemen.

56 ALZOO zegt de HEERE: Bewaart
het recht, en doet gerechtigheid;
want Mijn heil is nabij om te komen, en
Mijne gerechtigheid om geopenbaard te
worden.
2 Welgelukzalig is de mensch, *die* zulks
doet, en des menschen kind, *dat* daaraan
vasthoudt; die den sabbat houdt, zoodat
hij dien niet ontheiligt, en die zijne hand
bewaart van eenig kwaad te doen.
3 En de vreemde, die zich tot den HEERE
gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De
HEERE heeft mij gansch en al van Zijn
volk gescheiden; en de gesnedene zegge
niet: Ziet, ik ben een dorre boom;
4 Want alzoo zegt de HEERE van de
gesnedenen, die Mijne sabbatten houden,
en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust
heb, en vasthouden aan Mijn verbond:
5 Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen
Mijne muren eene plaats en eenen naam
geven, beter dan der zonen en dan der
dochteren; eenen eeuwigen naam zal Ik
een' ieder van hen geven, die niet uitge-
roeid zal worden.
6 En de vreemden, die zich tot den
HEERE voegen, om Hem te dienen, en
om den naam des HEEREN lief te hebben,
om Hem tot knechten te zijn: al wie den
sabbat houdt, dat hij dien niet ont-
heilige, en die aan Mijn verbond vast-
houden:
7 Die zal Ik ook brengen tot Mijnen
heiligen berg, en Ik zal hen verheugen in
Mijn bedehuis; hunne brandoffers en
hunne slachtoffers zullen aangenaam

[a] Joh. 6:45. [b] Joh. 7:37, 38. [c] Hand. 13:34. [d] 1 Kron. 16:33.

wezen op Mijn altaar; want [a] Mijn huis
zal een bedehuis genoemd worden voor
alle volken.

Zonden en misdrijven van Israël.

8 DE Heere HEERE, die de verdrevenen
van Israël vergadert, spreekt: Ik zal tot
hem nog meer vergaderen, nevens hen,
die tot hem vergaderd zijn.
9 Al gij gedierte des velds, komt om te
eten, *ja*, al gij gedierten in het woud!
10 Hunne wachters zijn allen blind, zij
weten niet; zij allen zijn stomme hon-
den, zij kunnen niet bassen; zij zijn
slaperig, zij liggen neder, zij hebben het
sluimeren lief;
11 En deze honden zijn sterk van be-
geerte, zij kunnen niet verzadigd worden;
ja, het zijn herders, die niet verstaan
kunnen; zij allen keeren zich naar hun-
nen weg, elkeen naar zijn gewin, *elk* uit
zijn einde.
12 Komt herwaarts, *zeggen zij:* Ik zal
wijn halen, en wij zullen sterken drank
zuipen; en de dag van morgen zal zijn als
deze, *ja* grooter, veel treffelijker.

57 DE rechtvaardige komt om, en er is
niemand, die het ter harte neemt;
en [b] de weldadige lieden worden wegge-
raapt, zonder dat er iemand op let, dat de
rechtvaardige weggeraapt wordt voor het
kwaad.
2 Hij zal ingaan *in* den vrede; zij zullen
rusten op hunne slaapsteden, een iege-
lijk, die *in* zijne oprechtheid gewandeld
heeft.
3 Doch nadert gijlieden hiertoe, gij
kinderen der guichelares! gij overspelig
zaad, en gij, die hoererij bedrijft!
4 Over wien maakt gij u lustig? over
wien spert gij den mond wijd open, *en*
steekt de tong lang uit? Zijt gij niet
kinderen der overtreding, een zaad der
valschheid?
5 Die hittig zijt in de eikenbosschen,
onder allen groenen boom; slachtende de
kinderen aan de beken, onder de hoeken
der steenrotsen.
6 Aan de gladde *steenen* der beken is
uw deel, die, die zijn uw lot; ook stort
gij denzelven drankoffer uit; gij offert
hun spijsoffer! zou Ik Mij over deze din-
gen laten troosten?
7 Gij stelt uw leger op eenen hoogen en
verhevenen berg; ook klimt gij derwaarts
op, om slachtoffer te offeren.
8 En achter de deur en *de* posten zet gij
uw gedenkteeken; want van Mij *wijkende*
ontdekt gij *u*, en klimt op; gij maakt uw
leger wijd, en maakt u *een verbond met
eenigen* uit dezelve; gij hebt hun leger
lief *in* elke plaats, *die* gij ziet.
9 En gij trekt met olie tot den Koning,
en gij vermenigvuldigt uwe welriekende
zalven; en gij zendt uwe gezanten verre
weg, en vernedert u tot de hel toe.
10 Gij zijt vermoeid door uwe groote
reis; *maar* gij zegt niet: Het is buiten
hope; gij hebt het leven uwer hand ge-
vonden; daarom wordt gij niet ziek.
11 Maar voor wien hebt gij geschroomd
of gevreesd? want gij hebt gelogen, en
zijt Mijner niet gedachtig geweest; gij
hebt *Mij* op uw hart niet gelegd; is het
niet, *om*dat Ik zwijg, en dat van ouds af,
en gij vreest Mij niet?
12 Ik zal uwe gerechtigheid bekend ma-
ken, en uwe werken, dat zij u geen nut
doen zullen.
13 Wanneer gij roepen zult, zoo laat die,
die van u vergaderd zijn, u redden; doch
de wind zal hen allen wegvoeren, de ijdel-
heid zal hen wegnemen. Maar [c] die op
Mij betrouwt, die zal het aardrijk erven,
en Mijnen heiligen berg erfelijk bezitten.
14 En men zal zeggen: Verhoogt *de
baan*, verhoogt *de baan*, bereidt den weg,
neemt den aanstoot uit den weg Mijns
volks!
15 Want alzoo zegt de Hooge en Verhe-
vene, die in de eeuwigheid woont, en
Wiens naam heilig is: Ik woon *in* de
hoogte en *in* het heilige, en bij dien, die
van eenen verbrijzelden en nederigen
geest is; opdat Ik levend make den geest
der nederigen, en opdat Ik levend make
het hart der verbrijzelden.
16 Want [d] Ik zal niet eeuwiglijk twisten,
en Ik zal niet geduriglijk verbolgen zijn;
want de geest zou van voor Mijn aange-
zicht overstelpt worden, en de zielen, [e] *die*
Ik gemaakt heb.
17 Ik was verbolgen over de ongerech-
tigheid hunner gierigheid, en sloeg hen;
Ik verborg Mij, en was verbolgen; even-
wel gingen zij afkeerig henen in den weg
huns harten.
18 Ik zie hunne wegen, en Ik zal hen
genezen; en Ik zal hen geleiden, en hun
vertroostingen wedergeven, namelijk aan
hunne treurigen.
19 Ik schep de vrucht der lippen, vrede,
vrede dengenen, die verre zijn, en den-
genen, die nabij zijn, zegt de HEERE, en
Ik zal hen genezen.
20 Doch de goddeloozen zijn als eene
voortgedrevene zee; want die kan niet
rusten, en hare wateren werpen slijk en
modder op.
21 [f] De goddeloozen, zegt mijn God,
hebben geenen vrede.

58 ROEP uit de keel, houd niet in;
verhef uwe stem als eene bazuin, en
verkondig Mijn volk hunne overtreding,
en het huis Jakobs hunne zonden.

---

[a] Matth. 21:13. Mark. 11:17. Luk. 19:46. [b] Ps. 12:2. Micha 7:2. [c] Ps. 34:9.
[d] Ps. 103:9. [e] Hebr. 12:9. [f] Jes. 48:22.

2 Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en eenen lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben eenen lust tot God te naderen,

3 *Zeggende:* Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan? *waarom* kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage, wanneer gijlieden vast, zoo vindt gij *uwen* lust, en gij eischt strengelijk al uwen arbeid.

4 Ziet, tot twist en gekijf vast gijlieden, en om goddelooslijk met de vuist te slaan; vast niet gelijk heden, om uwe stem te doen hooren in de hoogte.

5 [a] Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, dat de mensch zijne ziel een' dag kwelle? dat hij zijn hoofd kromme gelijk eene bies, en eenen zak en asch onder *zich* spreide? Zoudt gij dat een vasten heeten, en eenen dag den HEERE aangenaam?

6 Is niet dit het vasten, dat Ik verkies: dat gij losmaakt de knoopen der goddeloosheid, dat gij ontdoet de banden des juks, en dat gij vrij loslaat de verpletterden, en alle juk verscheurt?

7 [b] Is het niet, dat gij den hongerige uw brood mededeelt, en de arme verdrevenen in huis brengt? als gij eenen naakte ziet, dat gij hem dekt, en dat gij u voor uw vleesch niet verbergt?

8 Dan zal uw licht voortbreken als de dageraad, en uwe genezing zal snellijk uitspruiten; en uwe gerechtigheid zal voor uw aangezicht heengaan, *en* de heerlijkheid des HEEREN zal uw achtertocht wezen.

9 Dan zult gij roepen, en de HEERE zal antwoorden; gij zult schreeuwen, en Hij zal zeggen: Ziet, *hier* ben Ik! Zoo gij uit het midden van u wegdoet het juk, het uitsteken des vingers, en het spreken der ongerechtigheid;

10 En zoo gij uwe ziel opent voor den hongerige, en de bedrukte ziel verzadigt; dan zal uw licht in de duisternis opgaan, en uwe donkerheid zal zijn als de middag.

11 En de HEERE zal u geduriglijk leiden, en Hij zal uwe ziel verzadigen in groote droogten, en uwe beenderen vaardig maken; en gij zult zijn als een gewaterd hof, en als eene springader der wateren, welker wateren niet ontbreken.

12 En die uit u *voortkomen*, zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fundamenten, van geslacht tot geslacht *verwoest*, zult gij oprichten; en gij zult genaamd worden: Die de bressen toemuurt, die de paden weder opmaakt, om te bewonen.

13 Indien gij uwen voet van den sabbat afkeert, *van* te doen uwen lust op Mijnen heiligen dag; en *indien* gij den sabbat noemt eene verlustiging, opdat de HEERE geheiligd worde, Die te eeren is; en *indien* gij dien eert, dat gij uwe wegen niet doet, *en* uwen eigenen lust niet vindt, noch een woord *daarvan* spreekt:

14 Dan zult gij u verlustigen in den HEERE, en Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde, en Ik zal u spijzigen met de erve van uwen vader Jakob; want de mond des HEEREN heeft *het* gesproken.

59 ZIET, [c] de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen hooren.

2 Maar uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen ulieden en tusschen uwen God, en uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort.

3 Want uwe handen zijn met bloed bevlekt, en uwe vingeren met ongerechtigheid; uwe lippen spreken valschheid, uwe tong dicht onrecht.

4 Er is niemand, die voor de gerechtigheid roept, en niemand, die voor de waarheid in het gericht zich begeeft; zij vertrouwen op ijdelheid, en spreken leugen; [d] met moeite zijn zij zwanger, en zij baren ongerechtigheid.

5 Zij broeden basiliskus-eieren uit, en zij weven spinnewebben; die van hunne eieren eet, moet sterven, en als het in stukken gedrukt wordt, er berst eene adder uit.

6 Hunne webben [e] deugen niet tot kleederen, en zij zullen zichzelven niet kunnen dekken met hunne werken; hunne werken zijn werken der ongerechtigheid, en een maaksel des wrevels is in hunne handen.

7 [f] Hunne voeten loopen tot het kwade, en zij haasten, om onschuldig bloed te vergieten; hunne gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid; verstoring en verbreking is op hunne banen.

8 Den weg des vredes kennen zij niet, en er is geen recht in hunne gangen; hunne paden maken zij verkeerd voor zichzelven: al wie daarop gaat, die kent den vrede niet.

9 Daarom is het recht verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; wij wachten op het licht, maar ziet, er is duisternis; op eenen grooten glans, *maar* wij wandelen in donkerheden.

10 Wij tasten naar den wand, gelijk de blinden, en, gelijk die geene oogen hebben, tasten wij; wij stooten ons op

[a] Zach. 7:5. [b] Ezech. 18:7, 16. Matth. 25:35. [c] Num. 11:23. Jes. 50:2. [d] Job 15:35. Ps. 7:15. [e] Job 8:14, 15. [f] Spr. 1:16. Rom. 3:15.

den middag, als in de schemering; wij
zijn in woeste plaatsen gelijk de dooden.
11 Wij brommen allen gelijk als de
beren, en wij kirren doorgaans gelijk de
duiven; wij wachten naar recht, maar er is
geen; naar heil, *maar* het is verre van ons.
12 Want onze overtredingen zijn vele
voor U, en onze zonden getuigen tegen
ons; want onze overtredingen zijn bij ons,
en onze ongerechtigheden kennen wij:
13 Het overtreden en het liegen tegen
den HEERE, en het achterwaarts wijken
van onzen God; het spreken van onder-
drukking en afval, het ontvangen en het
dichten van valsche woorden uit het hart.
14 Daarom is het recht achterwaarts ge-
weken, en de gerechtigheid staat van
verre; want de waarheid struikelt op de
straat, en wat recht is, kan er niet ingaan.
15 Ja, de waarheid ontbreekt er, en wie
van het booze wijkt, stelt zich tot eenen
roof; en de HEERE zag het, en het was
kwaad in Zijne oogen, dat er geen recht
was.
16 [a] Dewijl Hij zag, dat er niemand was,
zoo ontzette Hij Zich, omdat er geen voor-
bidder was; daarom bracht Hem Zijn arm
heil aan, en Zijne gerechtigheid onder-
steunde Hem;
17 Want Hij [b] trok gerechtigheid aan als
een pantsier, en den helm des heils *zette
Hij* op Zijn hoofd, en de kleederen der
wraak trok Hij aan *tot* kleeding, en Hij
deed den ijver aan als eenen mantel.
18 Even naar de werken, even daarnaar
zal Hij vergelden, grimmigheid aan Zijne
wederpartijders, vergelding aan Zijne
vijanden; den eilanden zal Hij het loon
vergelden.
19 Dan zullen zij den Naam des HEEREN
vreezen van den nedergang, en Zijne heer-
lijkheid van den opgang der zon; als de
vijand zal komen gelijk een stroom, zal
de Geest des HEEREN de banier tegen
hem oprichten.
20 En [c] er zal een Verlosser tot Zion ko-
men, namelijk voor hen, [d] die zich be-
keeren van de overtreding in Jakob,
spreekt de HEERE.
21 Mij aangaande, dit is Mijn verbond
met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, Die
op u is, en Mijne woorden, die Ik in uwen
mond gelegd heb, die zullen van uwen
mond niet wijken, noch van den mond
van uw zaad, noch van den mond van
het zaad uws zaads, zegt de HEERE, van
nu aan tot in eeuwigheid toe.

Jeruzalem weder verheerlijkt en verrijkt.

60 MAAK u op, word verlicht; want
uw Licht komt, en de heerlijkheid
des HEEREN gaat over u op;
2 Want ziet, de duisternis zal de aarde
bedekken, en donkerheid de volken; doch
over u zal de HEERE opgaan, en Zijne
heerlijkheid zal over u gezien worden;
3 En de Heidenen zullen tot uw licht
gaan, en koningen tot den glans, die u
is opgegaan.
4 Hef uwe oogen rondom op, en zie, die
allen zijn vergaderd; zij komen tot u:
uwe zonen zullen van verre komen, en uwe
dochters zullen aan *uwe* zijde gevoedsterd
worden.
5 Dan zult gij het zien en samenvloeien,
en uw hart zal vervaard zijn en verwijd
worden; want de menigte der zee zal tot
u gekeerd worden; het heir der Heidenen
zal tot u komen.
6 Een hoop kemelen zal u bedekken, de
snelle kemelen van Midian en Hefa; zij
allen uit Scheba zullen komen; goud en
wierook zullen zij aanbrengen, en zij
zullen den overvloedigen lof des HEEREN
boodschappen.
7 Al de schapen van Kedar zullen tot u
verzameld worden; de rammen van Nebá-
joth zullen u dienen; zij zullen met welge-
vallen komen op Mijn altaar, en Ik zal het
huis Mijner heerlijkheid heerlijk maken.
8 Wie zijn deze, *die* daar komen gevlo-
gen als eene wolk, en als duiven tot hare
vensters?
9 Want de eilanden zullen Mij verwach-
ten, en de schepen van Tarsis vooreerst,
om uwe kinderen van verre te brengen,
hun zilver en hun goud met hen, tot den
Naam des HEEREN, uws Gods, en tot den
Heilige Israëls, dewijl Hij u heerlijk ge-
maakt heeft.
10 En de vreemden zullen uwe muren
bouwen, en [e] hunne koningen zullen u
dienen; want in Mijne verbolgenheid heb
Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen
heb Ik Mij over u ontfermd.
11 En uwe poorten zullen steeds open-
staan; zij zullen des daags of des nachts
niet toegesloten worden; opdat men tot u
inbrenge het heir der Heidenen, en hunne
koningen *tot u* geleid worden.
12 Want het volk en het koninkrijk,
welke u niet zullen dienen, die zullen ver-
gaan; en die volken zullen gansch ver-
woest worden.
13 De heerlijkheid van Libanon zal tot
u komen, de denneboom, de beuke- en de
busboom tegelijk, om te versieren de
plaats Mijns heiligdoms, en Ik zal de
plaats Mijner voeten heerlijk maken.
14 Ook zullen, zich buigende, tot u
komen de kinderen dergenen, die u onder-
drukt hebben, en allen, die u gelasterd
hebben, zullen zich nederbuigen aan de
planten uwer voeten: en zij zullen u
noemen de stad des HEEREN, het Zion
van den Heilige Israëls.

[a] Jes. 63:5. [b] Efez. 6:17. 1 Thess. 5:8. [c] Rom. 11:26. [d] Jes. 10:21, 22.
[e] Jes. 49:23.

15 In plaats dat [a] gij verlaten en ge-
haat zijt geweest, zoodat niemand door *u*
henenging, zoo zal Ik u stellen tot eene
eeuwige heerlijkheid, *tot* eene vreugde van
geslacht tot geslacht;
16 En gij zult de melk der Heidenen zui-
gen, en gij zult de borsten der koningen
zuigen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, [b] uw Heiland en uw Verlosser, de
Machtige Jakobs.
17 Voor koper zal Ik goud brengen, en
voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor
hout koper, en voor steenen ijzer; en zal
uwe opzieners vreedzaam maken, en uwe
drijvers rechtvaardigen.
18 Er zal geen geweld meer gehoord wor-
den in uw land, verstoring noch verbreking
in uwe landpalen; maar uwe muren zult
gij Heil heeten, en uwe poorten Lof.
19 De zon zal u niet meer wezen tot een
licht des daags, en tot eenen glans zal u
de maan niet lichten; maar de HEERE
zal u wezen tot een eeuwig licht, en uw
God tot uwe sierlijkheid.
20 Uwe zon zal niet meer ondergaan, en
uwe maan zal haar *licht* niet intrekken;
want de HEERE zal u tot een eeuwig licht
wezen, en de dagen uwer treuring zullen
een einde nemen.
21 En uw volk zullen allen tezamen
rechtvaardigen zijn; zij zullen in eeuwig-
heid de aarde erfelijk bezitten; zij zullen
zijn eene [c] spruit Mijner plantingen, [d] een
werk Mijner handen, opdat Ik verheer-
lijkt worde.
22 De kleinste zal tot duizend worden,
en de minste tot een machtig volk; Ik,
de HEERE, zal zulks te zijner tijd snellijk
doen komen.

Verkondiging der zaligheid.

61 DE [e] Geest des Heeren HEEREN is op
Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd
heeft, om eene blijde boodschap te bren-
gen den zachtmoedigen; Hij heeft Mij
gezonden om te verbinden de gebrokenen
van harte; om den gevangenen vrijheid
uit te roepen, en den gebondenen opening
der gevangenis;
2 Om uit te roepen het jaar van het
welbehagen des HEEREN, en den dag der
wraak onzes Gods; om alle treurigen te
troosten;
3 Om den treurigen Zions te beschikken,
dat hun gegeven worde sieraad voor
asch, vreugdeolie voor treurigheid, het
gewaad des lofs voor eenen benauwden
geest; opdat zij genaamd worden eike-
boomen der gerechtigheid, eene planting
des HEEREN, opdat Hij verheerlijkt
worde.
4 En zij zullen [f] de oude verwoeste
plaatsen bouwen, de vorige verstoringen
weder oprichten, en de verwoeste steden
vernieuwen, die verstoord waren van
geslacht tot geslacht.
5 En uitlanders zullen staan, en uwe
kudden weiden; en vreemden zullen uwe
akkerlieden en uwe wijngaardeniers zijn.
6 Doch gijlieden zult [g] priesters des
HEEREN heeten; men zal u dienaren
onzes Gods noemen; gij zult het ver-
mogen der Heidenen eten, en in hunne
heerlijkheid zult gij u beroemen.
7 Voor uwe dubbele schaamte en
schande zullen zij juichen over hun deel:
daarom zullen zij in hun land erfelijk
het dubbele bezitten; zij zullen eeuwige
vreugde hebben.
8 Want Ik, de HEERE, heb het recht
lief; Ik haat den roof in het brandoffer,
en Ik zal geven, dat hun werk in der
waarheid zal zijn; en Ik zal een eeuwig
verbond met hen maken;
9 En hun zaad zal onder de Heidenen
bekend worden, en hunne nakomelingen
in het midden der volken; allen, die hen
zien zullen, zullen hen kennen, dat zij
zijn een zaad, dat de HEERE gezegend
heeft.
10 Ik ben zeer vroolijk in den HEERE;
mijne ziel verheugt zich in mijnen God;
want Hij heeft mij bekleed met de klee-
deren des heils, den mantel der gerech-
tigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk
een bruidegom zich met priesterlijk
sieraad versiert, en als eene bruid zich
versiert met haar gereedschap.
11 Want gelijk de aarde hare spruit
voortbrengt, en gelijk een hof hetgeen in
hem gezaaid is doet uitspruiten; alzoo
zal de Heere HEERE gerechtigheid en lof
doen uitspruiten voor al de volken.

De gelukkige en heerlijke staat van Jeruzalem.

62 OM Zions wil zal ik niet zwijgen,
en om Jeruzalems wil zal ik niet
stil zijn; totdat hare gerechtigheid
voortkome als een glans, en haar heil als
eene fakkel, die brandt.
2 En de Heidenen zullen uwe gerech-
tigheid zien, en alle koningen uwe heer-
lijkheid; en gij zult met [h] eenen nieuwen
naam genoemd worden, welken des
HEEREN mond uitdrukkelijk noemen zal.
3 En gij zult eene sierlijke kroon zijn in
de hand des HEEREN, en een koninklijke
hoed in de hand uws Gods.
4 Tot u zal niet meer gezegd worden:
De verlatene, en tot uw land zal niet
meer gezegd worden: Het verwoeste;
maar gij zult genoemd worden: Mijn
lust is aan haar! en uw land: Het ge-
trouwde; want de HEERE heeft eenen
lust aan u, en uw land zal getrouwd
worden.

---

[a] Jes. 49:19; 54:1, 6, 7. [b] Jes. 43:3. [c] Matth. 15:13. [d] Jes. 29:23; 45:11.
[e] Luk. 4:17–20. [f] Jes. 58:12. [g] 1 Petr. 2:5, 9. Openb. 1:6; 5:10, enz. [h] Jes. 65:15.

5 Want *gelijk* een jongeling eene jonk-
vrouw trouwt, *alzoo* zullen uwe kinderen
u trouwen; en *gelijk* de bruidegom
vroolijk is over de bruid, *alzoo* zal uw
God over u vroolijk zijn.
6 O Jeruzalem! Ik heb wachters op uwe
muren besteld, die geduriglijk, al den
dag en al den nacht, niet zullen zwijgen.
O gij, die des HEEREN doet gedenken,
laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen!
7 En zwijgt niet stil voor Hem, totdat
Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem
stelle *tot* een' lof op aarde.
8 De HEERE heeft gezworen bij Zijne
rechterhand, en bij den arm Zijner
sterkte: indien Ik uw koren meer zal
geven *tot* spijs voor uwe vijanden, en
indien de vreemden zullen drinken uwen
most, waaraan gij gearbeid hebt!
9 Maar die het inzamelen zullen, die
zullen het eten, en zij zullen den HEERE
prijzen; en die hem vergaderen zullen,
zullen hem drinken in de voorhoven
Mijns heiligdoms.
10 [a] Gaat door, gaat door, door de poor-
ten, bereidt den weg des volks; verhoogt,
verhoogt eene baan, ruimt de steenen
weg, steekt eene banier omhoog tot de
volken!
11 Ziet, de HEERE heeft doen hooren,
tot aan het einde der aarde; zegt der
dochter van Zion: Zie, uw Heil komt;
zie, Zijn loon is met Hem, en Zijn
arbeidsloon is voor Zijn aangezicht.
12 En zij zullen hen noemen het heilige
volk, de verlosten des HEEREN; en gij
zult genoemd worden de gezochte, de
stad, die niet verlaten is.

God zal Zijn volk verlossen en wreken.

63 WIE is Deze, die van Edom komt
met besprenkelde kleederen, van
Bozra? Deze, die versierd is in Zijn
gewaad, die voorttrekt in Zijne groote
kracht? Ik ben het, die in gerechtigheid
spreek, die machtig ben te verlossen.
2 Waarom zijt Gij [b] rood aan Uw ge-
waad? en Uwe kleederen als van eenen,
die in de wijnpers treedt?
3 Ik heb de pers alleen getreden, en er
was niemand van de volken met Mij; en
Ik heb hen getreden in Mijnen toorn, en
heb hen vertrapt in Mijne grimmigheid;
en hunne kracht is gesprengd op Mijne
kleederen, en al Mijn gewaad heb Ik
bezoedeld.
4 Want [c] de dag der wraak was in Mijn
hart, en het jaar Mijner verlosten was
gekomen;
5 [d] En Ik zag toe, en er was niemand,
die hielp; en Ik ontzette Mij, en er was
niemand, die ondersteunde; daarom
heeft Mijn arm Mij heil beschikt, en
Mijne grimmigheid heeft Mij onder-
steund.
6 En Ik heb de volken vertreden in
Mijnen toorn, en Ik heb hen dronken
gemaakt in Mijne grimmigheid; en Ik
heb hunne kracht ter aarde doen neder-
dalen.

Dankzegging, schuldbelijdenis en smeeking van Gods volk.

7 IK zal de goedertierenheden des HEE-
REN vermelden, den veelvoudigen lof des
HEEREN, naar alles, wat de HEERE ons
heeft bewezen, en de groote goedigheid
aan het huis van Israël, die Hij hun
bewezen heeft, naar Zijne barmhartig-
heden, en naar de veelheid Zijner goeder-
tierenheden.
8 Want Hij zeide: Zij zijn immers
Mijn volk, kinderen, *die* niet liegen
zullen? Alzoo is Hij hun geworden tot
eenen Heiland.
9 In al hunne benauwdheid was Hij be-
nauwd, en de Engel Zijns aangezichts
heeft hen behouden; [e] door Zijne liefde
en door Zijne genade heeft Hij hen
verlost; en Hij nam hen op, en Hij
droeg hen al de dagen vanouds.
10 [f] Maar zij zijn wederspannig gewor-
den, en zij hebben Zijnen Heiligen Geest
smarten aangedaan; daarom is Hij hun
in eenen vijand verkeerd: Hij Zelf heeft
tegen hen gestreden.
11 Nochtans dacht Hij aan de dagen van-
ouds, aan Mozes *en* Zijn volk; *maar nu*
waar is Hij, die hen uit de zee opge-
bracht heeft, met de herders Zijner
kudde? waar is Hij, die Zijnen Heiligen
Geest in het midden van hen stelde?
12 Die den arm Zijner heerlijkheid
heeft doen gaan aan de rechterhand van
Mozes; die de wateren voor hunlieder
aangezichten kliefde, opdat Hij Zich
eenen eeuwigen Naam maakte?
13 Die hen leidde door de afgronden;
als een paard in de woestijn, [g] struikelden
zij niet.
14 Gelijk een beest, *dat* afgaat in de
valleien, heeft de Geest des HEEREN hun
rust gegeven. Alzoo hebt Gij Uw volk
geleid, opdat Gij U eenen heerlijken
Naam zoudt maken.
15 [h] Zie van den hemel af, en aanschouw
van Uwe heilige en Uwe heerlijke wo-
ning; waar zijn Uw ijver en Uwe mogend-
heden, het gerommel Uws ingewands en
Uwer barmhartigheden? zij houden zich
tegen mij in.
16 Gij zijt toch onze Vader; want Abra-
ham weet van ons niet, en Israël kent
ons niet; Gij, o HEERE! zijt onze Vader,
onze Verlosser vanouds af is Uw naam.

---

[a] Jes. 40:3; 57:14. [b] Openb. 19:13. [c] Jes. 61:2. [d] Jes. 59:16. [e] Deut. 7:7, 8, 9.
[f] Num. 14:11. Ps. 78:57; 95:9, enz. [g] Ps. 106:37. [h] Deut. 26:15.

17 HEERE! waarom doet Gij ons van
Uwe wegen dwalen? *waarom* verstokt
Gij ons hart, dat wij U niet vreezen?
keer weder om Uwer knechten wil, de
stammen Uws erfdeels.
18 Uw heilig volk heeft *het maar* een
weinig tijds bezeten; onze wederpartij-
ders hebben [a] Uw heiligdom vertreden.
19 Wij zijn geworden *als die*, over
welke Gij vanouds niet hebt geheerscht,
en die naar Uwen naam niet zijn ge-
noemd.

64 OCH, dat Gij de hemelen scheurdet,
dat Gij nederkwaamt, dat de bergen
van Uw aangezicht vervloten;
2 Gelijk een smeltvuur brandt, *en* het
vuur de wateren doet opbobbelen, om
Uwen Naam aan Uwe wederpartijders
bekend te maken! laat *alzoo* de Heidenen
van Uw aangezicht beven.
3 Toen Gij vreeselijke dingen deedt,
die wij niet verwachtten; Gij kwaamt
neder; van Uw aangezicht vervloten de
bergen.
4 Ja, vanouds heeft men het [b] niet
gehoord, noch met ooren vernomen, en
geen oog heeft het gezien, behalve Gij,
o God! *wat* Hij doen zal dien, die op
Hem wacht.
5 Gij ontmoet den vroolijke, en die
gerechtigheid doet, dengenen, die Uwer
gedenken op Uwe wegen; zie, Gij waart
verbolgen, omdat wij gezondigd hebben;
in dezelve is de eeuwigheid, opdat wij
behouden wierden.
6 Doch wij allen zijn als een onreine,
en al onze gerechtigheden zijn als een
wegwerpelijk kleed; en [c] wij allen vallen
af als een blad, en onze misdaden voeren
ons henen weg als een wind;
7 En er is niemand, die Uwen Naam
aanroept, die zich opwekt, dat hij U aan-
grijpe; want Gij verbergt Uw aangezicht
voor ons, en Gij doet ons smelten, door
middel van onze ongerechtigheden;
8 Doch nu, HEERE! Gij zijt onze Vader;
wij zijn leem, en Gij zijt onze potten-
bakker, en wij allen zijn Uwer handen
werk.
9 HEERE! wees niet zoo zeer verbolgen,
en [d] gedenk niet eeuwiglijk der ongerech-
tigheid; zie, aanschouw toch, wij allen
zijn Uw volk.
10 Uwe heilige steden zijn eene woes-
tijn geworden; Zion is eene woestijn
geworden, Jeruzalem eene verwoesting.
11 Ons heilig en ons heerlijk huis,
waarin onze vaders U loofden, is met
vuur verbrand; en al onze gewenschte
dingen zijn tot woestheid geworden.
12 HEERE! zoudt Gij U over deze din-
gen inhouden? zoudt Gij stilzwijgen, en
ons zoo zeer bedrukken?

Beloften van verhooring en bevrijding.

65 IK ben gevonden van hen, die *naar*
Mij niet vraagden; Ik ben gevon-
den van degenen, die Mij niet zochten;
tot het volk, dat naar Mijnen naam niet
genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, *hier*
ben Ik, ziet, *hier* ben Ik!
2 Ik heb Mijne handen den ganschen
dag uitgebreid tot een wederstrevig volk,
die wandelen op eenen weg, die niet goed
is, naar hunne *eigene* gedachten;
3 Een volk, Mij geduriglijk tergende in
Mijn aangezicht, in hoven offerende, en
rookende op tichelsteenen;
4 Zittende bij de graven, zoo vernach-
ten zij bij degenen, die bewaard worden,
etende zwijnenvleesch; en er is sap van
gruwelijke dingen in hunne vaten;
5 Die daar zeggen: Houd u tot uzelven,
en naak tot mij niet; want ik ben heiliger
dan gij. Deze zijn een rook in Mijnen
neus, een vuur, den ganschen dag bran-
dende.
6 Ziet, het is voor Mijn aangezicht ge-
schreven, Ik zal niet zwijgen; maar Ik
zal vergelden, ja in hunnen boezem zal
Ik vergelden:
7 Uwe ongerechtigheden en uwer vade-
ren ongerechtigheden tegelijk, zegt de
HEERE, die gerookt hebben op de bergen,
en Mij smaadheid aangedaan hebben op
de heuvelen; daarom zal Ik hun vorig
werkloon in hunnen boezem weder toe-
meten.
8 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk wanneer
men most in een' bos druiven vindt, men
zegt: Verderf ze niet, want er is een
zegen in; alzoo zal Ik het om Mijner
knechten wil doen, dat Ik hen niet allen
verderve.
9 En Ik zal zaad uit Jakob voortbren-
gen, en uit Juda eenen erfbezitter van
Mijne bergen; en Mijne uitverkorenen
zullen het erfelijk bezitten, en Mijne
knechten zullen aldaar wonen;
10 En Saron zal tot eene schaapskooi
worden, en het dal van Achor tot een
runderleger, voor Mijn volk, dat Mij
gezocht heeft.
11 Máar gij verlaters des HEEREN, gij
vergeters van den berg Mijner heiligheid,
gij aanrichters eener tafel voor die bende,
en gij opvullers des dranks voor dat
getal!
12 Ik zal ulieden ook ten zwaarde tellen,
dat gij allen u ter slachting zult krom-
men, omdat Ik geroepen heb, maar gij
hebt niet geantwoord, Ik gesproken heb,
maar gij hebt niet gehoord, maar hebt
gedaan, dat kwaad was in Mijne oogen,
en hebt verkoren hetgeen, waaraan Ik
geenen lust heb.
13 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Ziet, Mijne knechten zullen eten, doch

[a] Ps. 74:7. [b] Ps. 31:19, 20. 1 Kor. 2:9. [c] Ps. 90:5, 6. [d] Ps. 79:8.

gijlieden zult hongeren; ziet, Mijne
knechten zullen drinken, doch gijlieden
zult dorsten? ziet, Mijne knechten zullen
blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd
zijn.
14 Ziet, Mijne knechten zullen juichen
van goeder harte, maar gijlieden zult
schreeuwen van weedom des harten, en
van verbreking des geestes zult gij
huilen.
15 En gijlieden zult uwen naam Mijnen
uitverkorenen tot een vervloeking laten;
en de Heere HEERE zal ulieden dooden,
maar Zijne knechten zal Hij met eenen
anderen naam noemen;
16 Zoodat, wie zich zegenen zal op aarde,
die zal zich zegenen in den God der waarheid;
en wie zweren zal op aarde, die zal
zweren bij den God der waarheid, omdat
de vorige benauwdheden zullen vergeten
zijn, en omdat zij voor Mijne oogen
verborgen zijn.
17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen
en eene nieuwe aarde; en de vorige dingen
zullen niet *meer* gedacht worden, en
zullen in het hart niet opkomen.
18 Maar weest gijlieden vroolijk, en verheugt
u tot in der eeuwigheid *in* hetgeen
Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem
eene verheuging, en haar volk eene vroolijkheid;
19 En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem,
en vroolijk zijn over Mijn volk;
en in haar zal niet meer gehoord worden
de stem der weening, noch de stem des
geschreeuws.
20 Van daar zal niet meer wezen een
zuigeling van *weinig* dagen, noch een oud
man, die zijne dagen niet zal vervullen;
want een jongeling zal sterven, honderd
jaren oud zijnde, maar een zondaar,
honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt
worden.
21 En zij zullen huizen bouwen en bewonen,
en zij zullen wijngaarden planten,
en derzelver vrucht eten:
22 Zij zullen niet bouwen, dat een ander
het bewone; zij zullen niet planten, dat
een ander het ete; want de dagen Mijns
volks zullen zijn als de dagen eens booms,
en Mijne uitverkorenen zullen het werk
hunner handen verslijten.
23 Zij zullen niet tevergeefs arbeiden,
noch baren ter verstoring; want zij zijn
het zaad der gezegenden des HEEREN, en
hunne nakomelingen met hen.
24 En het zal geschieden, eer zij roepen,
zoo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog
spreken, zoo zal Ik hooren.
25 De wolf en het lam zullen tezamen
weiden, en de leeuw zal stroo eten als
een rund, en stof zal de spijze der slang
zijn; zij zullen geen kwaad doen noch
verderven op Mijnen ganschen heiligen
berg, zegt de HEERE.

Eindelijke verwerping der wederspannigen.

66 ALZOO zegt de HEERE: [a] De hemel
is Mijn troon, en de aarde is de voetbank
Mijner voeten; waar zou dat huis
zijn, dat gijlieden Mij zoudt bouwen?
en waar is de plaats Mijner rust?
2 Want Mijne hand heeft al deze dingen
gemaakt, en al deze dingen zijn
geweest, spreekt de HEERE; maar op
dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene
van geest, en die voor Mijn woord
beeft.
3 Wie eenen os slacht, slaat eenen man;
wie een lam offert, breekt eenen hond den
hals; wie spijsoffer offert, is *als die* zwijnenbloed
offert; wie wierook brandt ten
gedenkoffer, is *als* die eenen afgod zegent.
Deze verkiezen ook hunne wegen, en
hunne ziel heeft lust aan hunne verfoeiselen.
4 Ik zal ook verkiezen *het loon* hunner
handelingen, en hunne vreeze zal Ik over
hen doen komen: [b] omdat Ik geroepen
heb, en niemand antwoordde, Ik gesproken
heb, en zij niet hoorden, maar
[c] deden dat kwaad is in Mijne oogen, en
verkoren hetgeen, waartoe Ik geenen lust
had.
5 Hoort des HEEREN woord, gij, die
voor Zijn woord beeft! Uwe broeders, die
u haten, die u verre afzonderen, om
Mijns Naams wil, zeggen: [d] Dat de
HEERE heerlijk worde! Doch Hij zal
verschijnen tot ulieder vreugde; zij daarentegen
zullen beschaamd worden.
6 Er zal eene stem van een groot rumoer
uit de stad zijn, eene stem uit den tempel,
de stem des HEEREN, die Zijnen vijanden
de verdiensten vergeldt.
7 Eer zij barensnood had, heeft zij gebaard;
eer haar smart overkwam, zoo is
zij van een knechtje verlost.
8 Wie heeft *ooit* zulks gehoord? wie
heeft dergelijk gezien? zou een land kunnen
geboren worden op een' eenigen dag?
zou een volk kunnen geboren worden op
eene eenige reize? maar Zion heeft weeën
gekregen, en zij heeft hare zonen gebaard.
9 Zou Ik de baarmoeder openbreken, en
niet genereeren? zegt de HEERE; zou
Ik, Die genereer, voortaan toesluiten?
zegt uw God.
10 Verblijdt u met Jeruzalem, en verheugt
u over haar, al hare liefhebbers!
weest vroolijk over haar met vreugde, gij
allen, die over haar treurig zijt geweest!
11 Opdat gij moogt zuigen, en verzadigd
worden van de borsten harer vertroostingen;
opdat gij moogt uitzuigen, en u

[a] 1 Kon. 8:27. 2 Kron. 6:18. Hand. 7:48, 49; 17:24 [b] Spr. 1:24. Jer. 7:13. [c] Jes. 65:12. [d] Jes. 5:19.

verlusten met den glans harer heer-
lijkheid.
12 Want alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik
zal den vrede over haar uitstrekken als
eene rivier, en de heerlijkheid der Heide-
nen als eene overloopende beek; dan
zult gijlieden zuigen; gij zult [a] op de
zijden gedragen worden, en op de knieën
zeer vriendelijk getroeteld worden.
13 Als een', dien zijne moeder troost,
alzoo zal Ik u troosten; ja, gij zult te
Jeruzalem getroost worden;
14 En gij zult *het* zien, en uw hart zal
vroolijk zijn, en uwe beenderen zullen
groenen als het teedere gras; dan zal de
hand des HEEREN bekend worden aan
Zijne knechten, en Hij zal Zijnen vijan-
den gram worden.
15 Want ziet, de HEERE zal met vuur
komen, en Zijne wagenen als een wervel-
wind; om met grimmigheid Zijnen toorn
hiertoe te wenden, en Zijne schelding
met vuurvlammen;
16 Want met vuur, en met Zijn zwaard
zal de HEERE in het recht treden met alle
vleesch; en de verslagenen des HEEREN
zullen vermenigvuldigd zijn.
17 Die zichzelven heiligen, en zichzelven
reinigen in de hoven, achter een in het
midden *derzelve*; die zwijnenvleesch
eten, en verfoeisel en muizen; tezamen
zullen zij verteerd worden, spreekt de
HEERE.
18 Hunne werken en hunne gedachten!
Het komt, dat Ik vergaderen zal alle Hei-
denen en tongen; en zij zullen komen, en
zij zullen Mijne heerlijkheid zien.
19 En Ik zal een teeken aan hen zetten,
en uit hen, die het ontkomen zullen zijn,
zal Ik zenden tot de Heidenen, *naar*
Tarsis, Pul en Lud, de boogschutters,
naar Tubal en Javan, tot de vergelegene
eilanden, die Mijn gerucht niet gehoord,
noch Mijne heerlijkheid gezien hebben;
en zij zullen Mijne heerlijkheid onder de
Heidenen verkondigen.
20 En zij zullen al uwe broeders uit alle
Heidenen den HEERE *ten* spijsoffer
brengen, op paarden, en op wagenen, en
op rosbaren, en op muilen, en op snelle
loopers, naar Mijnen heiligen berg toe,
naar Jeruzalem, zegt de HEERE, gelijk als
de kinderen Israëls het spijsoffer in een
rein vat brengen ten huize des HEE-
REN.
21 En ook zal Ik uit hen eenigen tot
priesters *en* tot Levieten nemen, zegt de
HEERE.
22 Want gelijk als die [b] nieuwe hemel
en die nieuwe aarde, die Ik maken zal,
voor Mijn aangezicht zullen staan, spreekt
de HEERE, alzoo zal *ook* ulieder zaad en
ulieder naam staan.
23 En het zal geschieden, dat van de
eene nieuwe maan tot de andere, en van
den eenen sabbat tot den anderen, alle
vleesch komen zal om aan te bidden voor
Mijn aangezicht, zegt de HEERE.
24 En zij zullen henen uitgaan, en zij
zullen de doode lichamen der lieden zien,
die tegen Mij overtreden hebben; want
[c] hun worm zal niet sterven, en hun vuur
zal niet uitgebluscht worden, en zij zullen
allen vleesch eene afgrijzing wezen.

DE PROFEET JEREMÍA.

Roeping van Jeremía tot het profetisch ambt, en zijne eerste gezichten.

1 DE woorden van Jeremía, den zoon
van Hilkía, uit de priesteren, die te
Anathoth waren, in het land van Ben-
jamin;
2 Tot welken het woord des HEEREN
geschiedde, in de dagen van [d] Josía, zoon
van Amon, koning van Juda, in het der-
tiende jaar zijner regeering.
3 Ook geschiedde het *tot hem* in de
dagen van [e] Jójakim, zoon van Josía,
koning van Juda, totdat voleind werd het
elfde jaar van [f] Zedekía, zoon van Josía,
koning van Juda; totdat Jeruzalem ge-
vankelijk werd weggevoerd in de [g] vijfde
maand.
4 Het woord des HEEREN dan geschiedde
tot mij, zeggende:
5 Eer Ik u in *moeders* buik formeerde,
heb Ik u gekend, en eer gij uit de baar-
moeder voortkwaamt, [h] heb Ik u gehei-
ligd; Ik heb u den volken tot een' profeet
gesteld.
6 Toen zeide ik: [i] Ach, Heere HEERE!
zie, ik kan niet spreken, want ik ben jong.
7 Maar de HEERE zeide tot mij: Zeg
niet: Ik ben jong; want overal, waar-
henen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en
alles, wat Ik u gebieden zal, zult gij spre-
ken:
8 [k] Vrees niet voor hun aangezicht; want
[l] Ik ben met u, om u te redden, spreekt de
HEERE.

---

[a] Jes. 49:22; 60:4. [b] Jes. 65:17. 2 Petr. 3:13. Openb. 21:1. [c] Mark. 9:44.
[d] 2 Kon. 21:26; 22:1, enz. 2 Kron. 34:1, enz. [e] 2 Kon. 23:34. 2 Kron. 36:4. [f] 2 Kon. 24:17.
2 Kron. 36:10, enz. Jer. 52:1, enz. [g] 2 Kon. 25:8. [h] Gal. 1:15. [i] Ex. 3, 4; 3:11, [illegible]
[k] Ezech. 3:9. [l] Deut. 31:6, 8. Joz. 1:5.

9 En de HEERE stak Zijne hand uit, en
[a]roerde mijnen mond aan; en de HEERE
zeide tot mij: Zie, [b]Ik geef Mijne woorden
in uwen mond;
10 Zie, Ik stel u te dezen dage over de
volken en over de koninkrijken, om [c]uit
te rukken en af te breken, en te verder-
ven en te verstoren; *ook* om te bouwen
en te planten.
11 Wijders geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende: Wat ziet gij,
Jeremía? En ik zeide: Ik zie eene
amandelroede.
12 En de HEERE zeide tot mij: Gij hebt
wèl gezien; want Ik zal wakker zijn over
Mijn woord, om dat te doen.
13 En des HEEREN woord geschiedde ten
tweeden male tot mij, zeggende: Wat
ziet gij? En ik zeide: Ik zie eenen zie-
denden pot, welks voorste deel tegen het
noorden is.
14 En de HEERE zeide tot mij: [d]Van
het noorden zal dit kwaad zich opdoen
over alle inwoners des lands.
15 Want zie, [e]Ik roep alle geslachten
der koninkrijken van het noorden, spreekt
de HEERE; en zij zullen komen, en [f]zetten
een iegelijk zijnen troon *voor* de deur der
poorten van Jeruzalem, en tegen al hare
muren rondom, en tegen alle steden van
Juda;
16 En Ik zal Mijne oordeelen tegen hen
uitspreken over al hunne boosheid; dat
zij Mij verlaten hebben, en anderen goden
gerookt, en zich gebogen hebben voor de
werken hunner handen.
17 Gij dan, gord uwe lenden, en maak u
op, en spreek tot hen alles, wat Ik u ge-
bieden zal; wees niet verslagen voor hun
aangezicht, opdat Ik u voor hun aange-
zicht niet versla.
18 Want, zie, Ik stel u heden [g]tot eene
vaste stad, en tot eenen ijzeren pilaar, en
tot koperen muren tegen het gansche
land: tegen de koningen van Juda, tegen
hare vorsten, tegen hare priesteren en
tegen het volk van het land.
19 En zij zullen tegen u strijden, maar
tegen u niet vermogen; want Ik ben met
u, spreekt de HEERE, om u uit te helpen.

Israël door God bestraft.

2 EN des HEEREN woord geschiedde tot
mij, zeggende:
2 Ga en roep voor de ooren van Jeruza-
lem, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ik
gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der
liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij
nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid
land.
3 Israël was den HEERE eene heiligheid,
de eerstelingen Zijner inkomste; allen,
die hem opaten, werden voor schuldig ge-
houden; kwaad kwam hun over, spreekt
de HEERE.
4 Hoort des HEEREN woord, gij huis
van Jakob, en alle geslachten van het huis
Israëls!
5 Zoo zegt de HEERE: [h]Wat voor on-
recht hebben uwe vaders aan Mij gevon-
den, dat zij verre van Mij geweken zijn,
en hebben de ijdelheid nagewandeld, en
zij zijn ijdel geworden?
6 En zeiden niet: Waar is de HEERE,
Die ons opvoerde uit Egypteland, Die ons
leidde in de woestijn, in een land van
wildernissen en kuilen, in een land van
dorheid en schaduw des doods, in een land,
waar niemand doorging, en waar geen
mensch woonde?
7 En ik bracht u in een vruchtbaar land,
om de vrucht van hetzelve en het goede
ervan te eten; maar toen gij daarin
kwaamt, verontreinigdet gij Mijn land,
en steldet Mijne erfenis tot eenen gruwel.
8 De priesters zeiden niet: Waar is de
HEERE? [i]en die de wet handelden, ken-
den Mij niet; en de herders overtraden
tegen Mij, en de profeten profeteerden
door Baäl, en wandelden *naar dingen, die*
geen nut doen.
9 Daarom zal Ik nog met ulieden twis-
ten, spreekt de HEERE; ja met uwe
kindskinderen zal Ik twisten.
10 Want, gaat over in de eilanden der
Chittieten, en ziet toe, en zendt *naar*
Kedar, en merkt er wel op; en ziet, of
desgelijks geschied zij?
11 Heeft ook een volk de goden veran-
derd, hoewel die geene goden zijn? noch-
tans heeft Mijn volk [k]zijne eere veranderd
in *hetgeen* geen nut doet.
12 Ontzet u hierover, gij [l]hemelen, en
zijt verschrikt! wordt zeer woest, spreekt
de HEERE;
13 Want Mijn volk heeft twee booshe-
den gedaan: Mij, de [m]Springader des
levenden waters, hebben zij verlaten, om
zichzelven bakken uit te houwen, gebro-
kene bakken, die geen water houden.
14 Is dan Israël een knecht? of is hij
een ingeborene des huizes? waarom is hij
dan ten roof geworden?
15 [n]De jonge leeuwen hebben over hem
gebruld; zij hebben hunne stem verhe-
ven; en zij hebben zijn land gezet in
[o]verwoesting; zijne steden zijn verbrand,
dat er niemand in woont.
16 Ook hebben u de kinderen van Nof
en Tachpanhes den schedel afgeweid.
17 Doet gij dit uzelven niet, *doordien*

[a] Jes. 6:6, 7. [b] Jer. 5:14. [c] Jer. 18:7. 2 Kor. 10:4, 5. [d] Jer. 4:6. [e] Jer. 5:15; 6:22; 10:22. [f] Jer. 52:4, 5. [g] Jer. 6:27; 15:20. [h] Micha 6:3, 4. [i] Rom. 2:20. [k] Ps. 106:20. [l] Deut. 32:1. Jes. 1:2. [m] Hoogl. 4:15. Jer. 17:13. [n] Jes. 5:29. Jer. 4:7. [o] Jer. 4:7.

gij den HEERE, uwen God, verlaat, ten
tijde als Hij u op den weg leidt?
18 En nu, wat hebt gij te doen met
den weg van [a] Egypte, om de wateren van
Sihor te drinken? En wat hebt gij te
doen met den weg van Assur, om de
wateren der rivier te drinken?
19 Uwe [b] boosheid zal u kastijden, en
uwe afkeeringen zullen u straffen; weet
dan en ziet, dat het kwaad en bitter is,
dat gij den HEERE, uwen God, verlaat,
en Mijne vreeze niet bij u is, spreekt de
Heere, de HEERE der heirscharen.
20 Als Ik vanouds uw juk verbroken,
en uwe banden verscheurd had, zoo zeidet
gij: Ik zal niet dienen; maar op allen
hoogen heuvel en onder allen groenen
boom loopt gij om, hoereerende.
21 Ik had u toch [c] geplant, eenen edelen
wijnstok, een geheel getrouw zaad; hoe
zijt gij Mij dan veranderd *in* verbasterde
ranken van een' vreemden wijnstok?
22 Want al [d] wiescht gij u met salpeter,
en naamt u veel zeep, zoo is *toch* uwe on-
gerechtigheid voor Mijn aangezicht ge-
teekend, spreekt de Heere HEERE.
23 Hoe zegt gij: Ik ben niet veront-
reinigd; ik heb de Baäls niet nagewan-
deld? zie uwen weg in het dal; ken wat
gij gedaan hebt, gij lichte, snelle kemelin,
die hare wegen verdraait!
24 Zij is eene woudezelin, gewend in de
woestijn; naar den lust harer ziel schept
zij den wind; wie zou hare ontmoeting
afkeeren? allen, die haar zoeken, zullen
niet moede worden; in hare maand zul-
len zij haar vinden.
25 Bedwing uwen voet van ontschoeiing,
en uwe keel van dorst; maar gij zegt:
Het is buiten hope; neen, want ik heb de
vreemden lief, en die zal ik nawandelen!
26 Gelijk een dief beschaamd wordt,
wanneer hij gevonden wordt, alzoo zijn
die van het huis Israëls beschaamd: zij,
hunne koningen, hunne vorsten, en
hunne priesters en hunne profeten;
27 Die tot een hout zeggen: Gij zijt
mijn vader; en tot eenen steen: Gij hebt
mij gegenereerd; want zij keeren Mij
den nek toe, en niet het aangezicht;
maar ten tijde huns kwaads zeggen zij:
Sta op, en verlos ons.
28 Waar zijn dan uwe goden, die gij u
gemaakt hebt? laat ze opstaan, of zij u
ten tijde uws kwaads zullen verlossen;
want *naar* [e] het getal uwer steden zijn
uwe goden, o Juda!
29 Waarom twist gij tegen Mij? gij hebt
allen tegen Mij overtreden, spreekt de
HEERE.
30 Tevergeefs heb Ik uwe kinderen
[f] geslagen; zij hebben de [g] tucht niet
aangenomen; ulieder zwaard heeft uwe
profeten verteerd, als een verdervende
leeuw.
31 [h] O geslacht, aanmerkt *toch* gijlieden
des HEEREN woord! ben Ik Israël eene
woestijn geweest, of een land der uiterste
donkerheid? Waarom zegt *dan* Mijn
volk: Wij zijn heeren, wij zullen niet
meer tot U komen?
32 Vergeet ook eene jonkvrouw haar
versiersel? *of* eene bruid hare bindselen?
nochtans heeft Mijn volk Mij [i] vergeten,
dagen zonder getal.
33 Wat maakt gij uwen weg goed, daar
gij boeleering zoekt? waarom gij ook de
booste *hoeren* uwe wegen geleerd hebt.
34 Ja, het bloed van de zielen der on-
schuldige nooddruftigen is in uwe zoo-
men gevonden; Ik heb dat niet met
opgraven gevonden, maar aan allen die.
35 Nog zegt gij: Zeker, ik ben onschul-
dig; Zijn toorn is immers van mij afge-
keerd. Ziet, Ik zal met u rechten, omdat
gij zegt: Ik heb niet gezondigd.
36 Wat reist gij veel uit, veranderende
uwen weg? Gij zult ook van [k] Egypte be-
schaamd worden, gelijk als gij van Assur
beschaamd zijt.
37 Gij zult ook van hier uitgaan met
uwe handen op uw hoofd; want de HEERE
heeft al uw vertrouwen verworpen, zoodat
gij daarmede niet zult gedijen.

3 MEN zegt: Zoo een man zijne huis-
vrouw verlaat, en zij gaat van hem,
en wordt eens anderen mans, zal hij
ook tot haar nog wederkeeren? Zou dat
land niet grootelijks ontheiligd worden?
Gij nu hebt *met* vele boeleerders gehoe-
reerd, keer nochtans weder tot Mij,
spreekt de HEERE.
2 Hef uwe oogen op naar de hooge
plaatsen, en zie toe, waar zijt gij niet
beslapen? Gij hebt voor hen gezeten
aan de wegen, als een Arabier in de woes-
tijn; alzoo hebt gij het land ontheiligd
met uwe hoererijen en met uwe boosheid.
3 Daarom zijn de regendruppelen inge-
houden, en er is geen spade regen ge-
weest. Maar gij hebt een hoerenvoor-
hoofd, gij weigert schaamrood te worden.
4 Zult gij niet van nu af tot Mij roepen:
Mijn Vader! Gij zijt de leidsman mijner
jeugd?
5 Zal Hij in eeuwigheid *den toorn* be-
houden? zal Hij *dien* gestadig bewaren?
Zie, gij spreekt en doet die boosheden, en
neemt de overhand.

Roepstemmen tot bekeering en beloften van herstel.

6 VOORTS zeide de HEERE tot mij, in

[a] Jes. 31:1. [b] Jes. 3:9. Hos. 5:5. [c] Ex. 15:17. Ps. 44:3; 80:9. [d] Job 9:30.
[e] Jes. 2:8. Jer. 11:13. [f] Jes. 1:5. Jer. 5:3. [g] Jer. 5:3. [h] Matth. 23:26, enz.
[i] Jer. 3:21. [k] Jes. 31:1.

de dagen van den koning Josía: Hebt gij gezien, wat de afgekeerde Israël gedaan heeft? zij [a] ging henen op allen hoogen berg, en tot onder allen groenen boom, en hoereerde aldaar.

7 En Ik zeide, nadat zij zulks alles gedaan had: Bekeer u tot Mij; maar zij bekeerde zich niet. Dit zag de trouwelooze, hare zuster Juda.

8 En Ik zag, als Ik ter oorzake van alles, waarin de afgekeerde Israël overspel bedreven had, haar verlaten, en haar haren scheidbrief gegeven had, dat de trouwelooze, hare zuster Juda, niet vreesde, maar ging henen, en hoereerde zelve ook.

9 Ja, het geschiedde, van wege het gerucht harer hoererij, dat zij het land ontheiligde; want zij bedreef overspel met steen en hout.

10 En zelfs in dit alles heeft zich hare trouwelooze zuster Juda tot Mij niet bekeerd met haar gansche hart, maar valschelijk, spreekt de HEERE.

11 Dies de HEERE tot mij zeide: De afgekeerde Israël heeft hare ziel gerechtvaardigd, meer dan de trouwelooze Juda.

12 Ga henen, en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zoo zal Ik Mijnen toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben [b] goedertieren, spreekt de HEERE, Ik zal *den toorn* niet in eeuwigheid behouden.

13 Alleen ken uwe ongerechtigheid, dat gij tegen den HEERE, uwen God, hebt overtreden, en uwe wegen verstrooid hebt tot de vreemden, onder allen groenen boom, maar zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE.

14 Bekeert u, gij afkeerige kinderen! spreekt de HEERE; want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, éénen uit eene stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Zion;

15 En Ik zal ulieden [c] herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden *met* wetenschap en verstand.

16 En het zal geschieden, wanneer gij vermenigvuldigd en vruchtbaar zult geworden zijn in het land, in die dagen, spreekt de HEERE, zullen zij niet meer zeggen: De arke des verbonds des HEEREN; ook zal zij in het hart niet opkomen, en zij zullen aan haar niet gedenken, en *haar* niet bezoeken, en zij zal niet weder gemaakt worden.

17 Te dier tijd zullen zij Jeruzalem noemen des HEEREN troon; en al de Heidenen zullen tot haar vergaderd worden, om des HEEREN Naams wil, te Jeruzalem; en zij zullen niet meer wandelen naar het goeddunken van hun boos hart.

18 In die dagen zal het huis van Juda gaan tot het huis van Israël; en zij zullen tezamen komen uit het land van het noorden, in het land, dat Ik uwe vaderen ten erve gegeven heb.

19 Ik zeide wel: Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten? en u geven het gewenschte land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der Heidenen? Maar Ik zeide: Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader! en gij zult van achter Mij niet afkeeren.

20 Waarlijk, *gelijk* eene vrouw trouwelooslijk scheidt van haren vriend, alzoo hebt gijlieden trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, gij huis Israëls! spreekt de HEERE.

21 Er is eene stem gehoord op de hooge plaatsen, een geween *en* smeekingen der kinderen Israëls, omdat zij hunnen weg verkeerd, *en* den HEERE, hunnen God, [d] vergeten hebben.

22 Keert weder, gij afkeerige kinderen! Ik zal uwe afkeeringen genezen. Zie, *hier* zijn wij, wij komen tot U; want Gij zijt de HEERE, onze God!

23 Waarlijk, tevergeefs [e] *verwacht men het* van de heuvelen *en* de menigte der bergen; waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil!

24 Want de schaamte heeft den arbeid onzer vaderen opgegeten, van onze jeugd aan; hunne schapen en hunne runderen, hunne zonen en hunne dochteren.

25 Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons; want wij hebben tegen den HEERE, onzen God, gezondigd, wij en onze vaderen, van onze jeugd aan tot op dezen dag; en wij zijn der stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaam geweest.

4 ZOO gij u bekeeren zult, Israël! spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij; en zoo gij uwe verfoeiselen van Mijn aangezicht zult wegdoen, zoo zwerf niet om;

2 Maar zweer: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft! in [f] waarheid, in recht en in gerechtigheid; zoo zullen zich de Heidenen in Hem [g] zegenen, en zich in Hem beroemen;

3 Want zoo zegt de HEERE tot de mannen van Juda, en tot Jeruzalem: Braakt ulieden een braakland, en zaait niet onder de doornen.

4 Besnijdt u den HEERE, en doet weg de voorhuiden uws [h] harten, gij mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem! opdat Mijne grimmigheid niet uitvare als een [i] vuur, en brande, dat niemand blusschen kunne, wegens de boosheid uwer handelingen.

---

[a] Jer. 2:20. [b] Ps. 86:15; 103:8, 9; 145:17. [c] Jer. 23:4. Ezech. 34:23. Efez. 4:11.
[d] Jer. 2:32. [e] Ps. 121:1. [f] Jes. 48:1. [g] Gen. 22:18. [h] Deut. 10:16; 30:6. [i] Jes. 65:5.

De inval des buitenlandschen vijands aangekondigd en beschreven.

5 VERKONDIGT in Juda, en laat het
hooren te Jeruzalem, en zegt het; ja
blaast de bazuin in het land; roept met
volle *stem* en zegt: Verzamelt ulieden,
en laat ons ingaan in de vaste steden!
6 Werpt de banier op naar Zion; vlucht
met hoopen, blijft niet staan! want Ik
breng een kwaad aan van het noorden, en
eene groote breuk:
7 De [a] leeuw is opgekomen uit zijne
haag, en de verderver der Heidenen is
opgetrokken; hij is uitgegaan uit zijne
plaats, om uw land te stellen in verwoesting;
uwe steden zullen [b] verstoord worden,
dat er niemand in wone.
8 Hierom, gordt zakken aan; [c] bedrijft
misbaar en huilt; want de hittigheid van
des HEEREN toorn is niet van ons afgekeerd.
9 En het zal te dier tijd geschieden,
spreekt de HEERE, *dat* het hart des konings
en het hart der vorsten vergaan
zal; en de priesters zullen zich ontzetten,
en de profeten zich verwonderen.
10 Toen zeide ik: Ach Heere HEERE!
waarlijk, Gij hebt dit volk en Jeruzalem
grootelijks bedrogen, zeggende: Gijlieden
zult vrede hebben; daar het zwaard tot
aan de ziel raakt.
11 Te dier tijd zal tot dit volk en tot
Jeruzalem gezegd worden: Een dorre
wind van de hooge plaatsen in de woestijn,
van den weg der dochter Mijns
volks; niet om te wannen, noch om te
zuiveren;
12 Er zal Mij een wind komen, die hun
te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordeelen
tegen hen uitspreken.
13 Ziet, hij komt op als wolken, en zijne
wagenen zijn als een wervelwind; zijne
paarden zijn sneller dan arenden; wee
ons, want wij zijn verwoest!
14 [d] Wasch uw hart van boosheid, o
Jeruzalem! opdat gij behouden wordt;
hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid
in het binnenste van u laten vernachten?
15 Want eene stem verkondigt van Dan
af, en doet ellende hooren van het gebergte
van Efraïm.
16 Vermeldt den volken, ziet, doet het
hooren tegen Jeruzalem: daar komen
hoeders uit verren lande; en zij verheffen
hunne stem tegen de steden van Juda:
17 Als de wachters der velden zijn zij
rondom tegen haar; omdat zij tegen Mij
wederspannig geweest is, spreekt de
HEERE.
18 Uw weg en uwe handelingen hebben
u deze dingen gedaan; dit is uwe boosheid,
dat het *zoo* bitter is, dat het tot aan
uw hart raakt.
19 O mijn [e] ingewand, mijn ingewand!
ik heb barenswee, o wanden mijns harten!
mijn hart maakt getier in mij, ik
kan niet zwijgen; want gij, mijne ziel!
hoort het geluid der bazuin *en* het krijgsgeschrei.
20 Breuk op breuk wordt er uitgeroepen;
want het gansche land is verstoord; haastiglijk
zijn mijne tenten verstoord, mijne
gordijnen in een oogenblik!
21 Hoe lang zal ik de banier zien, het
geluid der bazuin hooren?
22 Zekerlijk, Mijn volk is dwaas; Mij
kennen zij niet; het zijn zotte kinderen,
en zij zijn niet verstandig; wijs zijn zij
om kwaad te doen, maar goed te doen
weten zij niet.
23 Ik zag het land aan, en zie, het was
woest en ledig; ook naar den hemel, en
zijn licht was er niet.
24 Ik zag de bergen aan, en zie, zij
beefden, en al de heuvelen schudden.
25 Ik zag, en zie, er was geen mensch;
en alle vogelen des hemels waren weggevlogen.
26 Ik zag, en zie het vruchtbare land
was eene woestijn, en al zijne steden
waren afgebroken, van wege den HEERE,
van wege de hittigheid Zijns toorns.
27 Want zoo zegt de HEERE: Dit gansche
land zal eene woestijn zijn (doch Ik
zal geene [f] voleinding maken);
28 Hierom zal de aarde treuren, en de
hemel daarboven zwart zijn; omdat Ik
het heb gesproken; Ik heb het voorgenomen,
en het zal Mij niet rouwen, en
Ik zal Mij daarvan niet afkeeren.
29 Van het geroep der ruiters en boogschutters
vluchten al de steden; zij gaan
in de wolken, en klimmen op de rotsen;
al de steden zijn verlaten, zoodat niemand
er in woont.
30 Wat zult gij dan doen, gij verwoeste?
al kleeddet gij u met scharlaken, al versierdet
gij u met gouden sieraad, al schuurdet
gij uwe oogen met blanketsel, zoo
zoudt gij u *toch* tevergeefs oppronken; de
boelen versmaden u, zij zullen uwe ziel
zoeken;
31 Want ik hoor eene stem als van eene
vrouw, die in arbeid is, eene benauwdheid
als van eene, die in des eersten kinds
nood is, de stem van de dochter Zions;
zij hijgt, zij breidt hare handen uit, *zeggende:*
O wee mij nu, want mijne ziel is
moede van wege de doodslagers!

5 GAAT om door de wijken van Jeruzalem,
en ziet nu toe, en verneemt,
en zoekt op hare straten, of gij iemand
vindt, of er één is, die recht doet, die

[a] Jes. 5:29. Jer. 2:15; 5:6. [b] Jer. 2:15. [c] Jes. 32:12. [d] Jes. 1:16. [e] Jes. 21:4. Jer. 9:1. [f] Jer. 5:10, 18; 30:11; 46:28.

waarheid zoekt, zoo zal Ik haar genadig
zijn.
2 En of zij al zeggen : *Zoo waarachtig
als* de HEERE leeft! zoo zweren zij toch
valschelijk.
3 O HEERE! *zien* Uwe oogen niet naar
waarheid? Gij hebt hen [a]geslagen, maar
zij hebben geene pijn gevoeld ; Gij hebt
hen verteerd, *maar* zij hebben geweigerd
de [b]tucht aan te nemen ; zij hebben
hunne aangezichten harder gemaakt dan
eene steenrots, zij hebben geweigerd zich
te bekeeren.
4 Doch ik zeide : Zekerlijk, deze zijn
arm ; zij handelen zottelijk, omdat zij
den weg des HEEREN, het recht huns
Gods niet weten.
5 Ik zal gaan tot de grooten, en met hen
spreken, want die weten den weg des
HEEREN, het recht huns Gods ; maar zij
hadden tezamen het juk verbroken, *en*
de banden verscheurd.
6 Daarom heeft een [c]leeuw uit het
woud hen verslagen ; een wolf der wilder-
nissen zal hen verwoesten ; een luipaard
waakt tegen hunne steden ; al wie uit
dezelve uitgaat, zal verscheurd worden ;
want hunne overtredingen zijn verme-
nigvuldigd, hunne afkeeringen zijn mach-
tig vele geworden.
7 Hoe zou Ik overzulks u vergeven? uwe
kinderen verlaten Mij, en zweren bij hen,
die geen God zijn ; als Ik hen verzadigd
heb, zoo bedrijven zij overspel, en verza-
melen bij hoopen in het hoerenhuis.
8 *Als* welgevoederde hengsten [d]zijn zij
vroeg op ; zij hunkeren, een iegelijk naar
zijns naasten huisvrouw.
9 [e]Zou Ik over die dingen geene bezoe-
king doen? spreekt de HEERE. Of zou
Mijne ziel zich niet wreken aan zulk een
volk, als dit is?
10 Beklimt hare muren, en verderft ze
(doch maakt [f]geene voleinding) ; doet
hare spitsen weg, want zij zijn des
HEEREN niet ;
11 Want het huis van Israël en het huis
van Juda hebben gansch [g]trouweloosljjk
tegen Mij gehandeld, spreekt de HEERE.
12 Zij verloochenen den HEERE, en zeg-
gen : Hij is het niet, en ons [h]zal geen
kwaad overkomen ; wij zullen noch
zwaard noch honger zien ;
13 Ja, die profeten zullen tot wind wor-
den, want het woord is niet bij hen ; hun-
zelven zal zoo geschieden.
14 Daarom zegt de HEERE, de God der
heirscharen, alzoo : Omdat gijlieden dit
woord spreekt : Ziet, Ik zal [i]Mijne woor-
den in uwen mond tot vuur maken, en
dit volk *tot* hout, en het zal hen verteren.
15 Ziet, Ik zal over ulieden een volk van
[k]verre brengen, o huis Israëls! spreekt
de HEERE ; het is een sterk volk, het is
een zeer oud volk, een volk, welks spraak
gij niet zult kennen, en niet hooren wat
het spreken zal.
16 Zijn pijlkoker is als een open graf ;
zij zijn altemaal helden.
17 En het zal uwen [l]oogst en uw brood
opeten, *dat* uwe zonen en uwe dochteren
zouden eten ; het zal uwe schapen en uwe
runderen opeten ; het zal uwen wijnstok
en uwen vijgeboom opeten ; uwe vaste
steden, op welke gij vertrouwt, zal het
arm maken door het zwaard.
18 Nochtans zal Ik ook in die dagen,
spreekt de HEERE, [m]geene voleinding met
ulieden maken.
19 En het zal geschieden, wanneer gij
zult zeggen : [n]Waarom heeft ons de
HEERE, onze God, al deze dingen ge-
daan? dat gij tot hen zeggen zult : Ge-
lijk als gijlieden Mij hebt verlaten, en
vreemde goden in uw land gediend, alzoo
zult gij de uitlandschen dienen, in een
land, dat het uwe niet is.
20 Verkondigt dit in het huis van Jakob,
en laat het hooren in Juda, zeggende :
21 [o]Hoort nu dit, gij dwaas en harteloos
volk! die oogen hebben, maar zien niet,
die ooren hebben, maar hooren niet :
22 Zult gijlieden Mij niet vreezen?
spreekt de HEERE ; zult gij voor Mijn
aangezicht niet beven? die der zee het
zand tot eenen [p]paal gesteld heb, met
eene eeuwige inzetting, dat zij daarover
niet zal gaan ; ofschoon hare golven zich
bewegen, zoo zullen zij toch niet ver-
mogen, ofschoon zij bruisen, zoo zullen
zij toch daarover niet gaan.
23 Maar dit volk heeft een afvallig en
wederspannig hart ; zij zijn afgevallen en
heengegaan,
24 En zij zeggen niet in hun hart : Laat
ons nu den HEERE, onzen God, vreezen,
die den regen geeft, [q]zoo vroegen regen
als spaden regen, op zijnen tijd ; *Die* ons
de weken, de gezette tijden van den
oogst, bewaart.
25 Uwe ongerechtigheden wenden die
dingen af, en uwe zonden weren dat goede
van ulieden.
26 Want onder Mijn volk worden godde-
loozen gevonden ; een ieder van hen
loert, gelijk zich de vogelvangers schik-
ken ; zij zetten eenen verderfelijken strik,
zij vangen de menschen ;
27 Gelijk eene kouw vol is van gevogelte,
alzoo zijn hunne huizen vol van bedrog :
daarom zijn zij groot en rijk geworden.
28 [r]Zij zijn vet, zij zijn glad, zelfs de

[a] Jes. 1:5 ; 9:12. Jer. 2:30. [b] Jer. 2:30. [c] Jer. 4:7. [d] Ezech. 22:11. [e] Vers. 29. Jer. 9:9. [f] Jer. 4:27. [g] Jer. 3:20. [h] Jes. 28:15. [i] Jer. 1:9. [k] Deut. 28:49. Jer. 1:15 ; 6:22. [l] Lev. 26:16. Deut. 28:31, 33. [m] Jer. 4:27. [n] Jer. 16:10. [o] Jes. 6:9. [p] Job 38:10, 11. Ps. 33:7 ; 104:9. [q] Deut. 11:14. [r] Deut. 32:15.

de vrucht des aardrijks; en zal branden, en niet uitgebluscht worden.

21 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: [a] Doet uwe brandofferen tot uwe slachtofferen, en eet vleesch;

22 Want Ik heb met uwe vaderen, ten dage als Ik hen uit Egypteland uitvoerde, niet gesproken, noch hun geboden van zaken des brandoffers of slachtoffers;

23 Maar deze zaak heb Ik hun geboden, zeggende: [b] Hoort naar Mijne stem, [c] zoo zal Ik u tot eenen God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn; en wandelt in al den weg, dien Ik u gebieden zal, opdat het u welga.

24 Doch zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar gewandeld in de raadslagen, in het [d] goeddunken van hun boos hart; en [e] zij zijn achterwaarts gekeerd, en niet voorwaarts.

25 Van dien dag af, dat uwe vaders uit Egypteland zijn uitgegaan, tot op dezen dag, zoo heb Ik tot u gezonden al Mijne knechten, de profeten, dagelijks vroeg op zijnde en zendende;

26 Doch zij hebben naar Mij niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar zij hebben hunnen [f] nek verhard; zij hebben het erger gemaakt dan hunne vaders.

27 Ook zult gij al deze woorden tot hen spreken; maar zij zullen naar u niet hooren; gij zult wel tot hen roepen, maar zij zullen u niet antwoorden.

28 Daarom zeg tot hen: Dit is het volk, dat naar de stem des HEEREN, zijns Gods, niet hoort, en de [g] tucht niet aanneemt; [h] de waarheid is ondergegaan, en uitgeroeid van hunnen mond.

29 [i] Scheer uw hoofdhaar af, *o Jeruzalem!* en werp het weg, en verhef eene weeklage op de hooge plaatsen; want de HEERE heeft het geslacht Zijner verbolgenheid verworpen en verlaten.

30 Want de kinderen van Juda hebben gedaan, dat kwaad is in Mijne oogen, spreekt de HEERE; zij hebben hunne verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen Naam genoemd is, om dat te verontreinigen;

31 En zij hebben gebouwd de [k] hoogten van Tofeth, dat in het dal des zoons van Hinnom is, om hunne zonen en hunne dochteren met vuur te verbranden; hetwelk Ik niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen.

32 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat het niet meer zal geheeten worden Tofeth, noch dal des zoons van Hinnom, maar moorddal; en zij zullen ze in Tofeth begraven, omdat er geene plaats zal zijn.

33 [l] En de doode lichamen dezes volks zullen het gevogelte des hemels, en het gedierte der aarde tot spijze zijn, en niemand zal ze afschrikken;

34 [m] En Ik zal uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem der vroolijkheid en de stem der vreugde, de stem des bruidegoms en de stem der bruid; want het land zal [n] tot eene verwoesting worden.

8 TER zelfder tijd, spreekt de HEERE, zullen zij de beenderen der koningen van Juda, en de beenderen hunner vorsten, en de beenderen der priesteren, en de beenderen der profeten, en de beenderen der inwoners van Jeruzalem, uit hunne graven uithalen;

2 En zij zullen ze uitspreiden voor de zon, en voor de maan, en voor het gansche heir des hemels, die zij liefgehad, en die zij [o] gediend, en die zij nagewandeld, en die zij gezocht hebben, en voor welke zij zich nedergebogen hebben; zij zullen niet verzameld noch begraven worden; tot mest op den aardbodem zullen zij zijn.

3 En de dood zal voor het leven verkozen worden, bij het gansche overblijfsel der overgeblevenen uit dit booze geslacht, in al de plaatsen der overgeblevenen, waar Ik hen henengedreven zal hebben, spreekt de HEERE der heirscharen.

De afval van Gods volk.—Straf onvermijdelijk.

4 ZEG wijders tot hen: Zoo zegt de HEERE: Zal men vallen, en niet weder opstaan? Zal men afkeeren, en niet wederkeeren?

5 Waarom keert *dan* dit volk te Jeruzalem af *met* eene altoosdurende afkeering? zij houden vast aan bedrog; zij weigeren weder te keeren.

6 Ik heb geluisterd en toegehoord; zij spreken wat niet recht is; er is niemand, die berouw heeft over zijne boosheid, zeggende: Wat heb ik gedaan? Een ieder keert zich om in zijnen loop, gelijk een onbesuisd paard in den strijd.

7 Zelfs een ooievaar aan den hemel weet zijne gezette tijden, en eene tortelduif, en kraan en zwaluw nemen den tijd hunner aankomst waar; maar Mijn volk [p] weet het recht des HEEREN niet.

8 Hoe zegt gij dan: Wij zijn wijs, en de wet des HEEREN is bij ons! Ziet, waar-

[a] Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21. [b] Deut. 6:3. [c] Ex. 19:5. Lev. 26:12. [d] Jer. 3:17; 16:12. [e] Jer. 2:27; 32:33. [f] Neh. 9:17, 29. Jer. 17:23; 19:15. [g] Jer. 5:3. [h] Jer. 5:1. [i] Job 1:20. Jes. 15:2. Jer. 16:6. [k] 2 Kon. 23:10. Jer. 2:23; 19:5, 6. [l] Deut. 28:26. Jer. 34:20. [m] Jes. 24:7. Jer. 16:9; 25:10. Ezech. 26:13. Hos. 2:10. [n] Jer. 6:8. [o] Jer. 7:18; 19:13. [p] Jer. 5:4, 5.

lijk, tevergeefs werkt de valsche pen der
schriftgeleerden.
9 De wijzen zijn beschaamd, verschrikt
en gevangen; ziet, zij hebben des HEE-
REN woord verworpen, wat wijsheid
zouden zij dan hebben?
10 Daarom zal Ik hunne [a] vrouwen aan
anderen geven, hunne akkers aan *andere*
bezitters; want [b] van den kleinste aan tot
den grootste toe [c] pleegt een ieder van hen
gierigheid; van den profeet aan tot den
priester toe bedrijft een ieder van hen
valschheid;
11 En zij genezen de breuk van de doch-
ter Mijns volks op het lichtste, zeggende:
Vrede, vrede! doch daar is geen vrede.
12 Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel
bedreven hebben? Ja, zij schamen zich
in het minste niet, en weten niet schaam-
rood te worden; daarom zullen zij vallen
onder de vallenden; ten tijde hunner
bezoeking zullen zij struikelen, zegt de
HEERE.
13 Ik zal hen voorzeker wegrapen, spreekt
de HEERE; er zijn geene druiven aan den
[d] wijnstok, en geene vijgen aan den [e] vijge-
boom, ja het blad is afgevallen; en *de*
geboden, die Ik hun gegeven heb, die
overtreden zij.
14 Waarom blijven wij zitten? [f] verza-
melt u, en laat ons ingaan in de vaste
steden, en aldaar stilzwijgen; immers
heeft de HEERE, onze God, ons doen stil-
zwijgen, en ons met [g] gallewater gedrenkt,
omdat wij tegen den HEERE gezondigd
hebben.
15 [h] Men wacht naar vrede, maar er is
niet goeds; naar tijd van genezing, maar
ziet, er is verschrikking.
16 [i] Van Dan af wordt het gesnuif zijner
paarden gehoord; het gansche land beeft
van het geluid der brieschingen zijner
sterken; en zij komen daarhenen, dat zij
het land opeten en diens volheid, de stad
en die daarin wonen.
17 Want ziet, Ik zend slangen, basilisken
onder ulieden, tegen dewelke geene [k] be-
zwering is; die zullen u bijten, spreekt de
HEERE.
18 Mijne verkwikking is in droefenis;
mijn hart is flauw in mij.
19 Ziet, de stem van het geschrei der
dochteren mijns volks is uit zeer verren
lande: is dan de HEERE niet te Zion? is
haar Koning niet bij haar? Waarom
hebben zij Mij vertoornd met hunne ge-
snedene beelden, met ijdelheden der
vreemden?
20 De oogst is voorbijgegaan, de zomer is
ten einde; nog zijn wij niet verlost.
21 Ik ben gebroken wegens de breuk der
dochter mijns volks; ik ga in het zwart;
ontzetting heeft mij aangegrepen.
22 Is er geen [l] balsem in Gilead? is er
geen heelmeester aldaar? want waarom
is de gezondheid der dochter mijns volks
niet gerezen?

9 OCH, [m] dat mijn hoofd water ware, en
mijn oog eene springader van tranen!
zoo zou ik dag en nacht beweenen de
verslagenen van de dochter mijns volks.
2 Och, dat ik in de woestijn eene her-
berg der wandelaars had! zoo zou ik mijn
volk verlaten, en van hen trekken; want
zij zijn allen [n] overspelers, een trouwelooze
hoop.
3 En zij spannen hunne tong *als* hun-
nen boog *tot* [o] leugen; zij worden gewel-
dig in het land, doch niet tot waarheid;
want zij gaan voort van [p] boosheid tot
boosheid; maar Mij kennen zij niet,
spreekt de HEERE.
4 Wacht u, een iegelijk van zijnen
vriend, en vertrouwt niet op eenigen
broeder; want elk broeder doet niet dan
bedriegen, en elk vriend [q] wandelt *in*
achterklap;
5 En zij handelen bedriegelijk, een ieder
met zijnen vriend, en spreken de waarheid
niet; zij leeren hunne tong leugen spre-
ken; zij maken zich moede met verkeer-
delijk te handelen.
6 Uwe woning is in het midden van be-
drog; door bedrog weigeren zij Mij te
kennen, spreekt de HEERE.
7 Daarom zegt de HEERE der heirscharen
alzoo: Ziet, Ik zal hen smelten, en zal hen
beproeven; want hoe zou Ik *anders* doen
ten aanzien der dochter Mijns volks?
8 Hunne [r] tong is een moordpijl, zij
spreekt bedrog; een ieder spreekt met
zijnen naaste *van* vrede met zijnen
[s] mond, maar in zijn binnenste legt hij
zijne lagen:
9 [t] Zou Ik hen om deze dingen niet be-
zoeken? spreekt de HEERE; zou Mijne
ziel zich niet wreken aan zulk een volk,
als dit is?
10 Ik zal een geween en eene weeklage
opheffen over de bergen, en een klaaglied
over de herdershutten der woestijn; want
zij zijn afgebrand, dat er niemand door-
gaat, en men hoort er geene stem van
vee; van de vogelen des hemels aan tot
de beesten toe zijn zij weggezworven,
doorgegaan!
11 En Ik zal Jeruzalem stellen tot *steen-*
hoopen, *tot* eene woning der [u] draken; en

---

[a] Jer. 6:12. [b] Jer. 6:13, 14, 15. [c] Jes. 56:11, [d] Jes. 5:1, enz. [e] Matth. 21:19.
Luk. 13:6, enz. [f] Jer. 4:5. [g] Jer. 9:15; 23:15, [h] Jer. 14:19. [i] Jer. 4:15.
[k] Ps. 58:5, 6. [l] Gen. 37:25. Jer. 46:11; 51:8. [m] Jes. 22:4. Jer. 4:19. [n] Jer. 5:7, 8.
[o] Jes. 59:4, 13, 15. [p] Jer. 6:7. [q] Jer. 6:28. [r] Ps. 120:4. Spr. 30:14. [s] Ps. 12:3; 28:3,
[t] Jer. 5:9, 29. [u] Jer. 10:22.

de steden van Juda zal Ik stellen *tot* eene
verwoesting, zonder inwoner.
12 Wie is de wijze man, die dit versta?
en tot wien heeft de mond des HEEREN
gesproken, dat hij het verkondige?
waarom het land vergaan *en* afgebrand
zij als eene woestijn, dat er niemand
doorgaat?
13 En de HEERE zeide: Omdat zij Mijne
wet, die Ik voor hun aangezicht gegeven
had, verlaten hebben, en naar Mijne stem
niet gehoord, noch daarnaar gewandeld
hebben;
14 Maar hebben gewandeld naar het
goeddunken huns harten, en naar de
Baäls, hetwelk hunne vaders hun geleerd
hadden.
15 Daarom zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls, alzoo: Ziet, Ik zal
dit volk spijzen met [a] alsem, en Ik zal
hen drenken met [b] gallewater;
16 En Ik zal hen [c] verstrooien onder de
Heidenen, die zij niet gekend hebben, zij
noch hunne vaders; en Ik zal het zwaard
achter hen zenden, totdat Ik hen verteerd
zal hebben.
17 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Merkt daarop, en roept klaagvrouwen, dat
zij komen; en zendt henen naar de wijze
vrouwen, dat zij komen,
18 En haasten, en eene weeklage over
ons opheffen, dat onze oogen van tranen
nederdalen, en onze oogleden van water
vlieten.
19 Want er is eene stem van weeklage
gehoord uit Zion: Hoe zijn wij verstoord!
wij zijn zeer beschaamd, omdat wij het
land hebben verlaten, omdat zij onze
woningen hebben omgeworpen.
20 Hoort dan des HEEREN woord, gij
vrouwen! en uw oor ontvange het woord
Zijns monds; en leert uwe dochters
weeklagen, en elkeene hare metgezellin
klaagliederen;
21 Want de dood is geklommen in onze
vensteren; hij is in onze paleizen ge-
komen, om de kinderkens uit te roeien
van de wijken, de jongelingen van de
straten.
22 Spreek: Zoo spreekt de HEERE: [d] Ja,
een dood lichaam des menschen zal liggen
als mest op het open veld, en als eene
garve achter den maaier, die niemand op-
zamelt.
23 Zoo zegt de HEERE: [e] Een wijze be-
roeme zich niet in zijne wijsheid, en de
sterke beroeme zich niet in zijne sterk-
heid; een rijke beroeme zich niet in
zijnen rijkdom;
24 Maar die zich beroemt, beroeme zich
hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat
Ik de HEERE ben, doende weldadigheid,
recht en gerechtigheid op de aarde;
want in die dingen heb Ik lust, spreekt
de HEERE.
25 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik bezoeking zal doen over
alle besnedenen, met degenen, die de
voorhuid hebben:
26 Over Egypte, en over Juda, en over
Edom, en over de kinderen Ammons, en
over Moab, en over allen, die aan de hoe-
ken afgekort zijn, die in de woestijn
wonen; want al de Heidenen hebben de
voorhuid, maar het gansche huis Israëls
heeft [f] de voorhuid des harten.

De afgoden en de Heere.

10 HOORT het woord, dat de HEERE
tot ulieden spreekt, o huis Israëls!
2 Zoo zegt de HEERE: Leert den weg
der Heidenen niet, en ontzet u niet voor
de teekenen des hemels, dewijl de Hei-
denen zich ervoor ontzetten;
3 Want de inzettingen der volken zijn
ijdelheid; want [g] het is hout, dat men
uit het woud gehouwen heeft, een werk
van des werkmeesters handen met de bijl;
4 Men pronkt het op met zilver en met
goud; zij [h] hechten ze met nagelen en
met hameren, opdat het niet waggele;
5 Zij zijn gelijk een palmboom van dicht
werk, maar [i] kunnen niet spreken; zij
moeten [k] gedragen worden, want zij
kunnen niet gaan; vreest niet voor hen,
want zij kunnen [l] geen kwaad doen; ook
is er geen goeddoen bij hen.
6 Omdat niemand [m] U gelijk is, o
HEERE! zoo zijt Gij groot, en groot is
Uw Naam in mogendheid.
7 [n] Wie zou U niet vreezen, Gij Koning
der Heidenen? want het komt U toe;
omdat toch onder alle wijzen der Heide-
nen, en in hun gansche koninkrijk, nie-
mand U gelijk is.
8 In één ding zijn zij toch [o] onvernuftig
en zot: een hout is een onderwijs der
ijdelheden.
9 Uitgerekt zilver wordt van Tarsis ge-
bracht, en goud van Ufaz, *tot een* werk
des werkmeesters en van de handen des
goudsmids; hemelsblauw en purper is
hunne kleeding; een werk der wijzen
zijn zij al tezamen.
10 Maar de HEERE God is de Waarheid;
Hij is de levende God, en een eeuwig
Koning; van Zijne verbolgenheid beeft
de aarde, en de Heidenen kunnen Zijne
gramschap niet verdragen;
11 (Aldus zult gijlieden tot hen zeggen:
De goden, die den hemel en de aarde niet
gemaakt hebben, zullen vergaan van de
aarde, en van onder dezen hemel.)

---

[a] Jer. 23:15. [b] Jer. 8:14. [c] Lev. 26:33. [d] Jer. 7:33. [e] 1 Kor. 1:31. 2 Kor. 10:17. [f] Lev. 26:41. Rom. 2:28, 29. [g] Jes. 44:14, enz. [h] Jes. 41:7. [i] Ps. 115:5. [k] Jes. 46:1, 7. [l] Jes. 41:23. [m] Ps. 86:8, 10. [n] Openb. 15:4. [o] Jes. 41:29. Hab. 2:18. Zach. 10:2.

12 Die de [a]aarde gemaakt heeft door Zijne kracht, Die de wereld bereid heeft door Zijne wijsheid, en den hemel [b]uitgebreid door Zijn verstand.

13 Als Hij Zijne stem geeft, zoo is er een gedruis van wateren in den hemel, en Hij doet de [c]dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen, en doet den wind voortkomen uit Zijne schatkameren.

14 [d]Een ieder mensch is onvernuftig geworden, zoodat hij geene wetenschap heeft; een ieder goudsmid is beschaamd van het gesneden beeld, want zijn gegoten beeld is leugen, en er is geen geest in hen.

15 IJdelheid zijn zij, een werk van verleidingen; ten tijde hunner bezoeking zullen zij vergaan.

16 [e]Jakobs deel is niet gelijk die; want Hij is de Formeerder van alles; en Israël is [f]de roede Zijner erfenis; HEERE der heirscharen is Zijn naam.

Voorzegging der naderende gevangenschap.

17 RAAP uwe kramerij weg uit het land, gij, inwoneres der vesting!

18 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal de inwoners des lands op ditmaal wegslingeren, en zal ze [g]benauwen, opdat zij het vinden.

19 O wee mij over mijne breuk! mijne plage is smartelijk; en ik had gezegd: Dit is immers eene krankheid, die ik wel dragen zal!

20 Mijne tent is verstoord, en al mijne zeelen zijn verscheurd; mijne kinderen zijn van mij uitgegaan, en zij zijn er niet; er is niemand meer, die mijne tent uitspant, en mijne gordijnen opricht.

21 Want de herders zijn onvernuftig geworden, en hebben den HEERE niet gezocht; daarom hebben zij niet verstandiglijk gehandeld, en hunne gansche weide is verstrooid.

22 Ziet, er komt eene stem des geruchts, en een groot beven uit het land van het [h]noorden: dat men de steden van Juda zal stellen tot eene verwoesting, eene woning der [i]draken.

23 Ik weet, o HEERE! [k]dat bij den mensch zijn weg niet is; het is niet bij eenen man, die wandelt, dat hij zijnen gang richte.

24 [l]Kastijd mij, HEERE! doch [m]met mate; niet in Uwen toorn, opdat Gij mij niet teniete maakt.

25 [n]Stort Uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de geslachten, die Uwen Naam niet aanroepen; want zij hebben Jakob [o]opgegeten, ja, zij hebben hem opgegeten, en hem [p]verteerd, en zijne woning verwoest.

Verbondsbreking.

11 HET woord, dat tot Jeremía geschied is, van den HEERE, zeggende:

2 Hoort gijlieden de woorden dezes verbonds, en spreekt tot de mannen van Juda, en tot de inwoners van Jeruzalem.

3 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: [q]Vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds,

4 Dat Ik uwen vaderen geboden heb, ten dage, als Ik hen uit Egypteland, uit den [r]ijzeroven, uitvoerde, zeggende: [s]Zijt Mijner stem gehoorzaam, en doet dezelve, naar alles wat Ik ulieden gebiede; zoo zult gij Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen God zijn;

5 Opdat Ik den [t]eed bevestige, dien Ik uwen vaderen gezworen heb, hun te geven een land, vloeiende van melk en honig, als het is te dezen dage. Toen antwoordde ik en zeide: Amen, o HEERE!

6 En de HEERE zeide tot mij: Roep al deze woorden uit in de steden van Juda, en in de straten van Jeruzalem, zeggende: Hoort de woorden dezes verbonds, en doet dezelve!

7 Want Ik heb uwe vaderen ernstiglijk betuigd, ten dage, als Ik hen uit Egypteland opvoerde, tot op dezen dag, [u]vroeg op zijnde en betuigende, zeggende: Hoort naar Mijne stem!

8 Maar zij hebben niet gehoord, noch hun [x]oor geneigd, maar hebben gewandeld, een iegelijk naar het [y]goeddunken van hunlieder boos hart; daarom heb Ik over hen gebracht al de woorden dezes verbonds, dat Ik geboden heb te doen, maar zij niet gedaan hebben.

9 Voorts zeide de HEERE tot mij: Er is eene verbintenis bevonden onder de mannen van Juda, en onder de inwoners van Jeruzalem.

10 Zij zijn wedergekeerd tot de ongerechtigheden hunner voorvaderen, die Mijne woorden geweigerd hebben te hooren; en zij hebben andere goden nagewandeld, om die te dienen; het huis Israëls en het huis van Juda hebben Mijn verbond gebroken, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb.

11 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet, Ik zal een kwaad over hen brengen, uit hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen; als zij dan tot Mij zullen [z]roepen, zal Ik naar hen niet hooren.

[a] Gen. 1:1. Jer. 51:15. [b] Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22; 44:24; 51:13. [c] Ps. 135:7. [d] Jer. 51:17, 18. [e] Jer. 51:19. [f] Ps. 74:2. [g] Jer. 6:24. [h] Jer. 1:14; 4:6. [i] Jer. 9:11. [k] Spr. 16:1; 20:24. [l] Ps. 6:2; 38:2. [m] Jer. 30:11; 46:28. [n] Ps. 79:6. [o] Jer. 8:16. [p] Jer. 9:16. [q] Deut. 27:26. Gal. 3:10. [r] Deut. 4:20. [s] Lev. 26:3, 12. [t] Deut. 7:12. [u] Jer. 7:13, 25. [x] Jer. 7:26. [y] Jer. 3:17; 7:24; 9:14. [z] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 14:12. Ezech. 8:18. Micha 3:4.

12 Dan zullen de steden van Juda en de inwoners van Jeruzalem henengaan, en roepen tot de goden, dien zij gerookt hebben; maar zij zullen hen gansch niet kunnen verlossen ten tijde huns kwaads.

13 Want [a] *naar* het getal uwer steden, zijn uwe goden geweest, o Juda! en *naar* het getal der straten van Jeruzalem hebt gijlieden altaren gesteld voor die schaamte, altaren, om Baäl te rooken.

14 Gij dan, [b] bid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op; want Ik zal niet hooren ten tijde, als zij over hun kwaad tot Mij zullen roepen.

15 Wat heeft Mijne beminde in Mijn huis *te doen*, dewijl zij die schandelijke daad *met* velen doet, en het heilige vleesch van u geweken is? wanneer gij kwaad *doet*, dan springt gij op van vreugde.

16 De HEERE had uwen naam genoemd eenen groenen olijfboom, schoon van liefelijke vruchten; *maar nu* heeft Hij met een geluid van een groot geroep een vuur om denzelven aangestoken, en zijne takken zullen verbroken worden.

17 Want de HEERE der heirscharen, Die u heeft [c] geplant, heeft een kwaad over u uitgesproken; om der boosheid wil van het huis Israëls en van het huis van Juda, die zij onder zich bedrijven, om Mij te vertoornen, rookende Baäl.

Samenspanning tegen Jeremia.

18 DE HEERE nu heeft het mij te kennen gegeven, dat ik het wete; toen hebt Gij mij hunne handelingen doen zien.

19 En ik was als een lam, *als* een os, die geleid wordt om te slachten; want ik wist niet, dat zij gedachten tegen mij dachten, *zeggende:* Laat ons den boom met zijne vrucht verderven, en laat ons hem uit het land der levenden uitroeien, dat zijn naam niet meer gedacht worde.

20 Maar, o HEERE der heirscharen, Gij rechtvaardige Rechter, [d] die de nieren en het hart proeft! laat mij Uwe wraak van hen zien; want aan U heb ik mijne twistzaak ontdekt.

21 Daarom, zoo zegt de HEERE van de mannen van Anathoth, die uwe ziel zoeken, zeggende: Profeteer niet in den Naam des HEEREN, opdat gij van onze handen niet stervet;

22 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal bezoeking over hen doen: de jongelingen zullen door het zwaard sterven, hunne zonen en hunne dochteren zullen van honger sterven;

23 En zij zullen geen overblijfsel hebben; want Ik zal een kwaad brengen over de mannen van Anathoth, *in* het jaar hunner bezoeking.

12 GIJ zoudt rechtvaardig zijn, o HEERE! wanneer ik tegen U zou twisten; ik zal nochtans *van Uwe* oordeelen met U spreken: [e] waarom is der goddeloozen weg voorspoedig? *waarom* hebben zij rust, allen, die trouwelooslijk trouweloosheid bedrijven?

2 Gij hebt ze geplant, zij zijn ook ingeworteld; zij gaan voort, ook dragen zij vrucht; Gij zijt *wel* nabij in hunnen [f] mond, maar verre van hunne nieren.

3 Maar Gij, o HEERE! [g] kent mij, Gij ziet mij, en [h] proeft mijn hart, *dat het* met U is. Ruk ze uit als schapen ter slachting, en heilig ze tot den dag der doding.

4 Hoe lang zal het land treuren, en het kruid des ganschen velds verdorren? Wegens de boosheid dergenen, die daarin wonen, vergaan de [i] beesten en het gevogelte; dewijl zij zeggen: Hij ziet ons einde niet.

5 Als gij loopt met de voetgangers, zoo maken zij u moede; hoe zult gij u dan mengen met de paarden? zoo gij *alleenlijk* vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing van de Jordaan?

6 Want ook uwe broeders, en uws vaders huis, ook die handelen trouwelooslijk tegen u; ook die roepen u met volle *stem* achterna; [k] geloof hen niet, wanneer zij vriendelijk tot u spreken.

Het land verwoest.—Voorzegging over de verwoesters.

7 IK heb Mijn huis verlaten, Ik heb Mijne erfenis laten varen; Ik heb de beminde Mijner ziel in de hand harer vijanden gegeven.

8 Mijne erfenis is Mij geworden als een leeuw in het woud; zij heeft hare stem tegen Mij verheven, daarom heb Ik haar gehaat.

9 Mijne erfenis is Mij een gesprenkelde vogel; de vogelen zijn rondom tegen haar; komt aan, verzamelt, al gij gedierte des velds, komt [l] om te eten!

10 Vele [m] herders hebben Mijnen wijngaard verdorven; zij hebben Mijnen akker vertreden, zij hebben Mijnen gewenschten akker gesteld tot eene woeste wildernis.

11 Men heeft hem gesteld tot eene woestheid, verwoest zijnde treurt hij tot Mij; het gansche land is verwoest, omdat er niemand is, die het ter harte neemt.

12 Op alle hooge plaatsen in de woestijn zijn verstoorders gekomen, want het zwaard des HEEREN verteert van het *eene*

---

[a] Jer. 2:28. [b] Jer. 7:16; 14:11. [c] Jer. 2:21. [d] 1 Sam. 16:17. 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10; 26:2. Openb. 2:23. [e] Job 21:7. Ps. 73:11, 12. Hab. 1:3. [f] Jes. 29:13. [g] Ps. 17:3; 139:1. [h] Jer. 11:20. [i] Jer. 4:25; 7:20; 9:10. [k] Spr. 26:25. [l] Jer. 7:33. [m] Jer. 6:3.

einde des lands tot aan het *andere* einde
des lands; er is geen vrede voor eenig
vleesch.
13 Zij hebben tarwe [a] gezaaid, maar
doornen gemaaid; zij hebben zich ge-
pijnigd, *maar* niet gevorderd; wordt
alzoo beschaamd wegens ulieder inkom-
sten, wegens de hittigheid van den toorn
des HEEREN.
14 Alzoo zegt de HEERE: Aangaande al
Mijne booze naburen, die Mijne erfenis
aanroeren, dewelke Ik Mijnen volke
Israël erfelijk ingegeven heb; ziet, Ik zal
hen uit hun land uitrukken; [b] maar het
huis van Juda zal Ik uit hunlieder midden
uitrukken.
15 En het zal geschieden, nadat Ik hen
zal uitgerukt hebben, zoo zal Ik wederkee-
ren, en Mij hunner ontfermen; en Ik zal
hen wederbrengen, een' iegelijk tot zijne
erfenis, en een' iegelijk tot zijn land.
16 En het zal geschieden, indien zij de
wegen Mijns volks vlijtiglijk zullen lee-
ren, zwerende bij Mijnen naam: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft! gelijk
als zij Mijn volk geleerd hebben te zwe-
ren bij Baäl, zoo zullen zij in het midden
Mijns volks gebouwd worden;
17 [c] Maar indien zij niet zullen hooren,
zoo zal Ik diezelfde natie ten eenenmale
uitrukken en verdoen, spreekt de HEERE.

De gevangenschap afgebeeld door het teeken van een' linnen gordel.

13 ALZOO heeft de HEERE tot mij
gezegd: Ga henen, en koop u eenen
linnen gordel, en doe dien aan uwe lenden,
maar breng hem niet in het water.
2 En ik kocht eenen gordel naar het
woord des HEEREN, en ik deed dien aan
mijne lenden.
3 Toen geschiedde des HEEREN woord
ten tweeden male tot mij, zeggende:
4 Neem den gordel, dien gij gekocht
hebt, die aan uwe lenden is, en maak u
op, *en* ga henen naar den Frath, en ver-
steek dien aldaar in de klove eener steen-
rots.
5 Zoo ging ik henen, en verstak dien
bij den Frath, gelijk als de HEERE mij
geboden had.
6 Het geschiedde nu ten einde van vele
dagen, dat de HEERE tot mij zeide: Maak
u op, ga henen naar den Frath, en neem
den gordel van daar, dien Ik u geboden
heb aldaar te versteken.
7 Zoo ging ik naar den Frath, en groef,
en nam den gordel van de plaats, alwaar
ik dien verstoken had; en ziet, de gordel
was verdorven, en deugde nergens toe.
8 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
9 Zoo zegt de HEERE: Alzoo zal Ik
verderven de hoovaardij van Juda, en die
groote hoovaardij van Jeruzalem.
10 Ditzelfde booze volk, dat Mijne woor-
den weigert te hooren, dat in het goed-
dunken zijns harten wandelt, en andere
goden navolgt, om die te dienen, en voor
die zich neder te buigen; dat zal worden
gelijk deze gordel, die nergens toe deugt.
11 Want gelijk als een gordel kleeft aan
de lenden eens mans, alzoo heb Ik het
gansche huis Israëls en het gansche huis
van Juda aan Mij doen kleven, spreekt
de HEERE, om Mij te zijn tot een volk,
en tot eenen naam, en tot lof, en tot
heerlijkheid; maar zij hebben niet ge-
hoord.
12 Daarom zeg dit woord tot hen: Zoo
zegt de HEERE, de God Israëls: Alle
flesschen zullen met wijn gevuld worden.
Dan zullen zij tot u zeggen: Weten wij
niet zeer wel, dat alle flesschen met wijn
gevuld zullen worden?
13 Maar gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt
de HEERE: Ziet, Ik zal alle inwoners dezes
lands, zelfs de koningen, die den David
op zijnen troon zitten, en de priesters, en
de profeten, en alle inwoners van Jeru-
zalem, opvullen met dronkenschap;
14 En Ik zal hen in stukken slaan, den
eenen tegen den anderen, zoo de vaders
als de kinderen tezamen, spreekt de
HEERE; Ik zal niet verschoonen, noch
sparen, noch Mij ontfermen, dat Ik hen
niet zou verderven.
15 Hoort en neemt ter oore, verheft u
niet; want de HEERE heeft het gesproken.
16 Geeft eere den HEERE, uwen God, eer
dat Hij het duister maakt, en eer uwe
voeten zich stooten aan de schemerende
bergen; dat gij naar [d] licht wacht, en Hij
dat tot eene [e] schaduw des doods stelle,
en tot eene donkerheid zette.
17 Zult gijlieden dat dan nog niet hoo-
ren, zoo zal mijne ziel in verborgene
plaatsen weenen wegens den hoogmoed,
en mijn [f] oog zal bitterlijk tranen, ja,
van tranen nederdalen, omdat des HEE-
REN kudde gevankelijk is weggevoerd.
18 Zeg tot den Koning en tot de Ko-
ningin: Vernedert u, zet u neder; want
uw gansche hoofdsieraad, de kroon uwer
heerlijkheid, is nedergedaald.
19 De steden van het zuiden zijn toege-
sloten, en er is niemand, die ze opent;
het gansche Juda is weggevoerd, het is
geheel en al weggevoerd.
20 Hef uwe oogen op, en zie, die daar
van het noorden komen! waar is de
kudde, die u gegeven was, de schapen
uwer heerlijkheid?
21 Wat zult gij zeggen, wanneer Hij
bezoeking over u doen zal, daar gij hen
geleerd hebt *tot* vorsten, tot een hoofd

---

a Lev. 26:16. Deut. 28:38. *b* Deut. 30:3. Jer. 32:37. *c* Jes. 60:12. *d* Jes. 59:9.
e Ps. 44:20. *f* Klaagl. 1:2, 16.

over u te zijn; zullen u de smarten niet
aangrijpen, [a] als eene barende vrouw?
22 Wanneer gij dan in uw hart zult
zeggen: [b] Waarom zijn mij deze dingen
bejegend? Om de veelheid uwer onge-
rechtigheid zijn uwe [c] zoomen ontdekt,
en uwe hielen hebben geweld geleden.
23 Zal ook een Moorman zijne huid
veranderen? of een luipaard zijne vlek-
ken? *Zoo* zult gijlieden ook kunnen goed
doen, die geleerd zijt kwaad te doen.
24 Daarom zal Ik hen verstrooien als
eenen stoppel, die doorgaat door eenen
wind der woestijn.
25 Dit zal uw lot, het deel uwer maten
zijn van Mij, spreekt de HEERE; gij, die
Mij hebt vergeten, en op leugen vertrouwt.
26 Zoo zal Ik ook uwe zoomen ont-
blooten boven uw aangezicht, en uwe
schande zal gezien worden:
27 Uwe overspelen en uwe hunkeringen,
de schandelijkheid uws hoerdoms, op
heuvelen, in het veld; Ik heb uwe
verfoeiselen gezien: wee u, Jeruzalem!
zult gij niet rein worden? hoe lang nog
na dezen?

Jeremia bidt tevergeefs voor het volk.

14 HET woord des HEEREN, dat tot
Jeremia geschied is, over de zaken
der groote droogte.
2 Juda treurt en hare poorten zijn ver-
zwakt; zij zijn in het zwart gekleed ter
aarde toe, en Jeruzalems geschrei klimt
op.
3 En hunne voortreffelijken zenden
hunne kleinen naar water; zij komen
tot de grachten, zij vinden geen water,
zij komen *met* hunne vaten ledig weder;
zij zijn beschaamd, ja worden schaam-
rood, en bedekken hun hoofd,
4 Omdat het aardrijk gescheurd is, de-
wijl er geen regen op de aarde is; de
akkerlieden zijn beschaamd, zij bedekken
hun hoofd.
5 Want ook de hinden in het veld
werpen jongen, en verlaten *die*, omdat
er geen jong gras is.
6 En de woudezels staan op de hooge
plaatsen, zij scheppen den wind gelijk
de draken; hunne oogen versmachten,
omdat er geen [d] kruid is.
7 Hoewel onze ongerechtigheden tegen
ons getuigen, o HEERE! doe *het* om
Uws Naams wil, want onze afkeeringen
zijn menigvuldig; wij hebben tegen U
gezondigd.
8 O Israëls Verwachting, zijn Verlosser
in tijd van benauwdheid! waarom zoudt
Gij zijn als een vreemdeling in het land,
en als een reiziger, *die slechts* inkeert om
te vernachten?
9 Waarom zoudt Gij zijn als een ver-
saagd man, als een held, *die* niet kan
verlossen? Gij zijt toch in het midden
van ons, o HEERE! en wij zijn naar
Uwen naam genoemd; verlaat ons niet.
10 Alzoo zegt de HEERE van dit volk:
Zij hebben zoo liefgehad te zwerven; zij
hebben hunne voeten niet bedwongen;
daarom heeft de HEERE geen welgevallen
aan hen: nu zal Hij hunner [e] ongerech-
tigheden gedenken, en hunne zonden
bezoeken.
11 Wijders zeide de HEERE tot mij:
[f] Bid niet voor dit volk ten goede;
12 [g] Ofschoon zij vasten, Ik zal naar
hun geschrei niet hooren, en ofschoon
zij [h] brandoffer en spijsoffer offeren, Ik
zal aan hen geen welgevallen hebben;
maar door het zwaard, en door den
honger, en door de pestilentie zal Ik
hen [i] verteren.
13 Toen zeide ik: Ach Heere HEERE!
zie, die profeten zeggen hun: Gij zult
geen zwaard zien, en gij zult geenen
honger hebben; maar Ik zal u eenen
gewissen vrede geven in deze plaats.
14 En de HEERE zeide tot mij: Die
profeten profeteeren valsch in Mijnen
naam; [k] Ik heb hen niet gezonden, noch
hun bevel gegeven, noch tot hen gespro-
ken; zij profeteeren ulieden een valsch
gezicht, en waarzegging, en nietigheid
en bedriegerij huns harten.
15 Daarom zegt de HEERE alzoo: Aan-
gaande de profeten, die in Mijnen naam
profeteeren, daar Ik hen niet gezonden
heb, en zij *dan nog* zeggen: Er zal geen
zwaard noch honger in dit land zijn; die
profeten zullen door het zwaard en door
den honger verteerd worden.
16 En het volk, tot hetwelk zij profe-
teeren, zullen op de straten van Jeruzalem
weggeworpen zijn van wege den honger
en het zwaard; en er zal niemand zijn,
die hen begrave, hen, hunne vrouwen,
en hunne zonen en hunne dochteren;
alzoo zal Ik hunne boosheid over hen
uitstorten.
17 Daarom zult gij dit woord tot hen
zeggen: [l] Mijne oogen zullen van tranen
nederdalen dag en nacht, en niet ophou-
den; want de jonkvrouw der dochter
Mijns volks is gebroken *met* eene groote
breuk, eene plage, die zeer smartelijk is.
18 Zoo ik uitga in het veld, ziet daar de
verslagenen van het zwaard! en zoo ik in
de stad kome, ziet daar de kranken van
honger! Ja, zoowel de profeten als de
priesters loopen om in het land, en weten
niet.
19 Hebt Gij dan Juda ganschelijk ver-
worpen? heeft Uwe ziel eene walging aan

[a] Jer. 6:24. [b] Jer. 5:19; 16:10. [c] Jes. 47:2, 3. [d] Jer. 12:4. [e] Hos. 8:13; 9:9.
[f] Ex. 32:10. Jer. 7:16; 11:14. [g] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11. Ezech. 8:18. Micha 3:4.
[h] Jer. 6:20; 7:21, 22. [i] Jer. 9:16. [k] Jer. 23:21; 27:15; 29:8, 9. [l] Jer. 13:17. Klaagl. 1:16; 2:18.

Zion? waarom hebt Gij ons geslagen, dat
er geene genezing voor ons is? [a]Men
wacht naar vrede, maar daar is niets
goeds, en naar tijd van genezing, maar
ziet, daar is verschrikking.
20 HEERE! wij kennen onze goddeloos-
heid *en* onzer vaderen ongerechtigheid;
want wij hebben [b]tegen U gezondigd.
21 Versmaad *ons* niet, om Uws Naams
wil; werp den troon Uwer heerlijkheid
niet neder; gedenk; vernietig niet Uw
verbond met ons.
22 Zijn er onder de ijdelheden der Hei-
denen, die doen regenen? of kan de hemel
druppelen geven? Zijt [c]Gij die niet, o
HEERE, onze God? Daarom zullen wij op
U wachten, want Gij doet al die dingen.

15 MAAR de HEERE zeide tot mij:
[d]Al stonden [e]Mozes en [f]Samuel
voor Mijn aangezicht, zoo zou *toch* Mijne
ziel tot dit volk niet wezen; drijf ze weg
van Mijn aangezicht, en laat ze uitgaan.
2 En het zal geschieden, wanneer zij tot
u zullen zeggen: Waarhenen zullen wij
uitgaan? dat gij tot hen zult zeggen: Zoo
zegt de HEERE: [g]Wie ten dood, ten
doode; en wie ten zwaarde, ten zwaarde;
en wie ten honger, ten honger; en wie
ter gevangenis, ter gevangenis!
3 Want Ik zal bezoeking over hen doen
met vier [h]geslachten, spreekt de HEERE:
met het zwaard, om te dooden; en met
de honden, om te sleepen; en met [i]het
gevogelte des hemels, en met het gedierte
der aarde, om op te eten en te verderven.
4 En Ik zal hen overgeven tot eene
[k]beroering aan alle koninkrijken der
aarde, wegens Manasse, zoon van Jehiz-
kía, koning van Juda, om hetgeen hij te
Jeruzalem gedaan heeft.
5 Want wie zou u [l]verschoonen, o
Jeruzalem? of wie zou medelijden met
u hebben? of wie zou aftreden, om u
naar vrede te vragen?
6 Gij hebt Mij [m]verlaten, spreekt de
HEERE; gij zijt achterwaarts gegaan;
daarom zal Ik Mijne hand tegen u
uitstrekken en u verderven: Ik ben des
berouwens moede geworden.
7 En Ik zal hen [n]wannen met eene wan,
in de poorten des lands; Ik heb Mijn volk
van kinderen beroofd *en* verdaan; zij zijn
van hunne wegen niet wedergekeerd.
8 Hunne weduwen zijn Mij meerder ge-
worden dan zand der zeeën; Ik heb hun
over de moeder doen komen eenen jonge-
ling, een' verwoester op den middag; Ik
heb *hem* haastiglijk hen doen overvallen,
de stad met verschrikkingen.
9 Zij, die *er* zeven baarde, is zwak gewor-
den; zij heeft hare ziel uitgeblazen; hare
[o]zon is ondergegaan, als het nog dag was;
zij is beschaamd en schaamrood gewor-
den; en hunlieder overblijfsel zal Ik aan
het zwaard overgeven, voor het aangezicht
hunner vijanden, spreekt de HEERE.
10 Wee mij, mijne moeder! dat gij mij
[p]gebaard hebt, eenen man van den twist,
en eenen man des krakeels den ganschen
lande! ik heb *hun* niet op woeker gege-
ven, ook hebben zij mij niet op woeker
gegeven; *nog* vloekt mij een ieder van hen.
11 De HEERE zeide: Zoo niet uw over-
blijfsel ten goede zal zijn! zoo Ik niet, in
tijd des kwaads en in tijd der benauwd-
heid, bij den vijand voor u tusschenkome!
12 Zal ook *eenig* [q]ijzer het ijzer van het
noorden of koper verbreken?
13 Ik zal uw vermogen en uwe schatten
tot eenen [r]roof geven, zonder prijs; en
dat om al uwe zonden, en in al uwe
landpalen;
14 En Ik zal *u* overvoeren met uwe
vijanden, in een land, *dat* gij niet kent;
want een [s]vuur is aangestoken in Mijnen
toorn, het zal over u branden.
15 O HEERE! Gij weet *het*, gedenk
mijner, en bezoek mij, en [t]wreek mij
van mijne vervolgers; neem mij niet weg
in Uwe lankmoedigheid *over hen;* weet,
dat ik om Uwentwil versmaadheid drage.
16 *Als* Uwe woorden gevonden zijn, zoo
heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij
geweest tot vreugde en tot blijdschap
mijns harten; want ik ben naar Uwen
naam genoemd, o HEERE, God der heir-
scharen!
17 Ik heb in den raad der [u]bespotters
niet gezeten, noch van vreugde opge-
sprongen; wegens Uwe hand heb ik alleen
gezeten; want Gij hebt mij *met* gram-
schap vervuld.
18 Waarom is mijne [x]pijn steeds
durende, en mijne plage smartelijk? zij
weigert geheeld te worden; zoudt Gij
mij ganschelijk zijn als een leugenach-
tige, *als* wateren, *die* niet [y]bestendig
zijn?
19 Daarom zegt de HEERE alzoo: Zoo
gij zult wederkeeren, zoo zal Ik u doen
wederkeeren; gij zult voor Mijn aange-
zicht staan, en zoo gij het kostelijke van
het snoode uittrekt, zult gij als Mijn
mond zijn; laat hen tot u wederkeeren,
maar gij zult tot hen niet wederkeeren.
20 Want Ik heb u tegen dit volk gesteld
tot eenen koperen vasten [z]muur; zij
zullen wel tegen u strijden, maar u niet
overmogen; want Ik ben met u, om u te

[a] Jer. 8:15. [b] Ps. 106:6. Dan. 9:8. [c] Ps. 135:7; 147:8. Jes. 30:23. Jer. 5:24; 10:13. [d] Ezech. 14:14. [e] Ex. 32:14. [f] 1 Sam. 7:9. [g] Zach. 11:9. [h] Lev. 26:16. [i] Jer. 7:33. [k] Deut. 28:25. [l] Jes. 51:19. [m] Jer. 5:7. [n] Jer. 4:11. [o] Amos 8:9. [p] Job 3:1, enz. Jer. 20:14, enz. [q] Jer. 6:28. [r] Jer. 17:3. [s] Deut. 32:22. [t] Jer. 11:20. [u] Ps. 1:1. [x] Jer. 30:15. [y] Job 6:15, enz. [z] Jer. 1:18.

behouden en om u uit te rukken, spreekt
de HEERE.
21 Ja, Ik zal u rukken uit de hand der
boozen, en Ik zal u verlossen uit de hand-
palm der tirannen.

Voorzegging van Israëls gevangenschap en herstel.

16 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Gij zult u geene vrouw nemen, en gij
zult geene zonen noch dochteren hebben
in deze plaats;
3 Want zoo zegt de HEERE van de zonen
en van de dochteren, die in deze plaats
geboren worden; daartoe van hunne
moeders, die ze baren, en van hunne
vaders, die ze gewinnen in dit land:
4 Zij zullen pijnlijke [a] dooden sterven;
zij zullen niet [b] beklaagd, noch [c] begraven
worden; zij zullen tot [d] mest op den aard-
bodem zijn, en zij zullen door het zwaard
en door den honger verteerd worden, en
hunne [e] doode lichamen zullen het ge-
vogelte des hemels en het gedierte der
aarde tot spijze zijn.
5 Want zoo zegt de HEERE: Ga niet in
het huis desgenen, die eenen rouwmaal-
tijd houdt, en ga niet henen om te
rouwklagen, en heb geen medelijden met
hen; want Ik heb van dit volk (spreekt
de HEERE) weggenomen Mijnen vrede,
goedertierenheid en barmhartigheden:
6 Zoodat grooten en kleinen in dit land
zullen sterven; zij zullen niet begraven
worden, en men zal hen niet beklagen,
noch zichzelven [f] insnijden, noch kaal
maken om hunnentwil.
7 Ook zal men hun niets uitdeelen over
den rouw, om iemand te troosten over
eenen doode; noch hun te drinken geven
uit den troostbeker, over iemands vader
of over iemands moeder.
8 Ga ook niet in een huis des maaltijds,
om bij hen te zitten, om te eten en te
drinken.
9 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls: Ziet, [g] Ik zal van
deze plaats, voor ulieder oogen en in
ulieder dagen, doen ophouden de stem
der vreugde en de stem der blijdschap,
de stem des bruidegoms en de stem der
bruid.
10 En het zal geschieden, [h] als gij dit
volk al deze woorden zult aanzeggen, en
zij tot u zeggen: Waarom spreekt de
HEERE al dit groote kwaad over ons, en
welke is onze misdaad, en welke is onze
zonde, die wij tegen den HEERE, onzen
God, gezondigd hebben?
11 Dat gij tot hen zult zeggen: Omdat
uwe vaders Mij verlaten hebben, spreekt
de HEERE, en hebben andere goden nage-
wandeld, en die gediend, en zich voor die
nedergebogen; maar Mij verlaten, en
Mijne wet niet gehouden hebben;
12 En gijlieden [i] erger gedaan hebt dan
uwe vaderen; want ziet, gijlieden wan-
delt, een iegelijk naar het [k] goeddunken
van zijn boos hart, om naar Mij niet te
[l] hooren:
13 Daarom zal Ik ulieden [m] uit dit land
werpen, in een land, dat gij niet gekend
hebt, gij noch uwe vaders; en aldaar zult
gij andere goden dienen, dag en nacht;
omdat Ik u geene genade zal geven.
14 Daarom, [n] ziet, de dagen komen,
spreekt de HEERE, dat er niet meer zal
gezegd worden: *Zoo waarachtig als* de
HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit
Egypteland heeft opgevoerd!
15 Maar: *Zoo waarachtig als* de HEERE
leeft, Die de kinderen Israëls heeft opge-
voerd uit het land van het noorden, en
uit al de landen, waarhenen Hij hen ge-
dreven had! want Ik zal hen wederbren-
gen in hun land, dat Ik hunnen vaderen
gegeven heb.
16 Ziet, Ik zal zenden tot vele visschers,
spreekt de HEERE: die zullen hen vis-
schen; en daarna zal Ik zenden tot vele
jagers: die zullen hen jagen, van op
allen berg, en van op allen heuvel, ja uit
de kloven der steenrotsen.
17 Want Mijne [o] oogen zijn op al hunne
wegen; zij zijn voor Mijn aangezicht
niet verborgen, noch hunne ongerechtig-
heid verholen van voor Mijne oogen.
18 Dies zal Ik eerst hunne ongerechtig-
heid en hunne zonde dubbel vergelden,
omdat zij Mijn land [p] ontheiligd hebben;
zij hebben Mijne erfenis met de [q] doode
lichamen hunner verfoeiselen en hunne
gruwelen vervuld.
19 O HEERE! Gij zijt mijne Sterkte, en
mijne Sterkheid, en mijne Toevlucht ten
dage der benauwdheid; tot U zullen de
Heidenen komen van de einden der
aarde, en zeggen: Immers hebben onze
vaders leugen erfelijk bezeten, *en* ijdel-
heid, waarin toch niets was, dat nut deed.
20 Zal een mensch zich goden maken?
zij zijn toch geene goden.
21 Daarom, ziet, Ik zal hun bekend
maken, op ditmaal; Ik zal hun bekend
maken Mijne hand en Mijne macht; en
zij zullen weten, dat [r] Mijn naam is
HEERE.

17 DE zonde van Juda is geschreven
met eene ijzeren griffie, met de punt
eens diamants; gegraven in de tafel van

[a] Jer. 15:2. [b] Jer. 25:33. [c] Jer. 14:16. [d] Jer. 9:22. [e] Jer. 7:33; 15:3; 34:20.
[f] Lev. 19:28. Deut. 14:1. [g] Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34; 25:10. Ezech. 26:13. [h] Jer. 5:19.
[i] Jer. 7:26. [k] Jer. 3:17; 9:14; 13:10. [l] Jer. 11:10; 13:10; 17:23. [m] Deut. 4:27; 28:64, 65.
[n] Jer. 23:7, 8. [o] Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 32:19. [p] Jer. 3:2. [q] Ezech. 43:7. [r] Jer. 33:2.

hunlieder hart, en aan de hoornen uwer [a]altaren;

2 Gelijk hunne kinderen hunner altaren gedenken, en hunner bosschen, bij het groen [b]geboomte op de hooge heuvelen.

3 Ik zal Mijnen berg met het veld, [c]uw vermogen *en* al uwe schatten ten roof geven, *mitsgaders* uwe hoogten, om de zonde in al uwe landpalen.

4 Alzoo zult gij aflaten (en dat om u zelven) van uwe erfenis, die Ik u gegeven heb, en Ik zal u uwe vijanden doen [d]dienen in een land, dat gij niet [e]kent; want gijlieden hebt een [f]vuur aangestoken in Mijnen toorn; tot in eeuwigheid zal het branden.

5 Zoo zegt de HEERE: Vervloekt is de man, die op eenen mensch vertrouwt, en vleesch *tot* zijnen arm stelt, en wiens hart van den HEERE afwijkt!

6 Want hij zal zijn als de heide in de wildernis, die het niet gevoelt, wanneer het goede komt; maar blijft *in* dorre plaatsen in de woestijn, *in* zout en onbewoond land.

7 [g]Gezegend *daarentegen* is de man, die op den HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is!

8 Want hij zal zijn als een [h]boom, die aan het water geplant is, en zijne wortelen uitschiet aan eene rivier, en gevoelt het niet, wanneer er eene hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op van vrucht te dragen.

9 Arglistig is het hart, meer dan eenig ding, ja, doodelijk is het, wie zal het kennen?

10 Ik, de HEERE, [i]doorgrond het hart, *en* proef de nieren; en dat, om een' iegelijk te geven naar zijne wegen, naar de vrucht zijner handelingen.

11 *Gelijk* een veldhoen *eieren* vergadert, maar broedt ze niet uit, *alzoo* is hij, die rijkdom vergadert, doch niet met recht; in de helft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten, en in zijn laatste een dwaas zijn.

12 Een troon der heerlijkheid, eene hoogheid van het eerste aan, is de plaats onzes heiligdoms.

13 O HEERE, Israëls Verwachting! [k]allen, die U verlaten, zullen beschaamd worden; en die van Mij afwijken, zullen in de aarde geschreven worden; want zij verlaten den HEERE, de [l]Springader des levenden waters.

14 Genees mij, HEERE! zoo zal ik genezen worden; behoud mij, zoo zal ik behouden worden; want Gij zijt mijn lof.

15 Ziet, zij zeggen tot mij: [m]Waar is het woord des HEEREN? laat het nu komen!

16 Ik heb toch niet aangedrongen, meer dan eenen herder achter U *betaamde;* ook heb ik den doodelijken dag niet begeerd, Gij weet *het:* wat uit mijne lippen is gegaan, is voor Uw aangezicht geweest.

17 Wees Gij mij niet tot eene verschrikking; Gij zijt mijne [n]Toevlucht ten dage des kwaads.

18 [o]Laat mijne vervolgers beschaamd worden, maar laat mij niet beschaamd worden; laat hen verschrikt worden, maar laat mij niet verschrikt worden; breng over hen den dag des kwaads, en verbreek hen met eene dubbele verbreking.

Heiliging van den Sabbat.

19 ALZOO heeft de HEERE tot mij gezegd: Ga henen en sta in de poort van de kinderen des volks, door welke de koningen van Juda ingaan, en door welke zij uitgaan, ja in alle poorten van Jeruzalem;

20 En zeg tot hen: Hoort des HEEREN woord, gij, koningen van Juda, en gansch Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten ingaat!

21 Zoo zegt de HEERE: [p]Wacht u op uwe zielen, en draagt geenen last op den sabbatdag, noch brengt in door de poorten van Jeruzalem;

22 Ook zult gijlieden geenen last uitvoeren uit uwe huizen op den sabbatdag, noch eenig werk doen; maar gij zult den sabbatdag heiligen, gelijk als Ik uwen [q]vaderen geboden heb;

23 Maar zij hebben niet [r]gehoord, noch hun oor geneigd; maar zij hebben hunnen nek verhard, om niet te hooren, en om de tucht niet aan te nemen.

24 Het zal dan geschieden, indien gij vlijtiglijk naar Mij zult hooren, spreekt de HEERE, dat gij geenen last door de poorten dezer stad op den sabbatdag inbrengt, en gij den sabbatdag heiligt, dat gij geen werk daarop doet;

25 [s]Zoo zullen door de poorten dezer stad ingaan koningen en vorsten, zittende op den troon van David, rijdende op wagenen en op paarden, zij en hunne vorsten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem; en deze stad zal bewoond worden in eeuwigheid.

26 En zij zullen komen uit de steden van Juda en uit de plaatsen rondom Jeruzalem, en uit het land van Benjamin en uit de laagte, en van het gebergte en van het zuiden, aanbrengende brandoffer

---

[a] Jer. 11:13. [b] Jer. 2:20. [c] Jer. 15:13. [d] Deut. 28:68. [e] Jer. 16:13. [f] Jer. 15:14. [g] Ps. 2:12; 34:9. Spr. 16:20. Jes. 30:18. [h] Ps. 1:3. [i] 1 Sam. 16:7. Ps. 7:10. [k] Ps. 73:27. Jes. 1:28. [l] Jer. 2:13. [m] Jes. 5:19. 2 Petr. 3:4. [n] Jer. 16:19. [o] Ps. 35:4; 40:15. Jer. 15:15. [p] Neh. 13:19. [q] Ex. 20:8; 23:12; 31:13. Ezech. 20:12. [r] Jer. 11:10. 13:10; 16:12. [s] Jer. 22:4.

en slachtoffer, en spijsoffer en wierook, en aanbrengende lofoffer, ten huize des HEEREN.

27 Maar indien gij naar Mij niet zult hooren, om den sabbatdag te heiligen, en om geenen last te dragen, als gij op den sabbatdag door de poorten van Jeruzalem ingaat: zoo zal Ik een vuur in hare poorten aansteken, dat de paleizen van Jeruzalem zal verteren, en niet worden uitgebluscht.

Het pottenbakkersvat.—De onboetvaardigheid van het volk.

18 HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, zeggende:

2 Maak u op, en ga af *in* het huis des pottenbakkers, en aldaar zal Ik u Mijne woorden doen hooren.

3 Zoo ging ik af *in* het huis des pottenbakkers; en ziet, hij maakte een werk op de schijven;

4 En het vat, dat hij maakte, werd verdorven, als leem, in de hand des pottenbakkers; toen maakte hij daarvan weder een ander vat, gelijk als het recht was in de oogen des pottenbakkers te maken.

5 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

6 [a] Zal Ik ulieden niet kunnen doen, gelijk deze pottenbakker, o huis Israëls? spreekt de HEERE; ziet, [b] gelijk leem in de hand des pottenbakkers, alzoo zijt gijlieden in Mijne hand, o huis Israëls!

7 *In* een oogenblik zal Ik spreken over een volk en over een koninkrijk, dat Ik het zal [c] uitrukken, en afbreken, en verdoen;

8 Maar *indien* dat volk, over hetwelk Ik *zulks* gesproken heb, zich van zijne boosheid bekeert, zoo zal Ik berouw hebben over het kwaad, dat Ik het gedacht had te doen.

9 Ook zal Ik *in* een oogenblik spreken over een volk en over een koninkrijk, dat Ik het zal bouwen en planten;

10 Maar *indien* het doet, dat kwaad is in Mijne oogen, dat het naar Mijne stem niet hoort, zoo zal Ik berouw hebben over het goede, *met* hetwelk Ik gezegd had het te zullen weldoen.

11 Nu dan, spreek nu tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik formeer een kwaad tegen ulieden, en denk tegen ulieden eene gedachte; *zoo* [d] bekeert u nu, een iegelijk van zijnen boozen weg, en maakt uwe wegen en uwe handelingen goed.

12 Doch zij zeggen: [e] Het is buiten hope, maar wij zullen naar onze gedachten wandelen, en wij zullen doen, een iegelijk het goeddunken van zijn boos hart.

13 Daarom, zoo zegt de HEERE: [f] Vraagt nu onder de Heidenen; wie heeft alzulks gehoord? De jonkvrouw Israëls doet eene zeer afschuwelijke zaak.

14 Zal men ook om eenen rotssteen des velds verlaten de sneeuw van Libanon? zullen ook de vreemde, koude, vlietende wateren verlaten worden?

15 Nochtans heeft Mijn volk Mij [g] vergeten; zij rooken der ijdelheid; want zij hebben hen doen aanstooten op hunne wegen, *op* de [h] oude paden, opdat zij mochten wandelen in stegen van eenen weg, die niet opgehoogd is;

16 Om hun land te stellen [i] tot eene ontzetting, *tot* eeuwige aanfluitingen; al wie daar voorbijgaat, zal zich ontzetten, en met zijn hoofd schudden.

17 Als een [k] oostenwind zal Ik hen [l] verstrooien voor het aangezicht des vijands; Ik zal hun den nek en niet het aangezicht laten zien, ten dage huns verderfs.

18 Toen zeiden zij: Komt aan, laat ons gedachten tegen Jeremía denken; want [m] de wet zal niet vergaan van den priester, noch de raad van den wijze, noch het woord van den profeet; komt aan, en laat ons hem slaan met de [n] tong, en laat ons niet luisteren naar eenige zijner woorden!

19 HEERE! luister naar mij, en hoor naar de stem mijner twisters.

20 Zal dan kwaad voor goed vergolden worden? want zij hebben mijne ziel eenen kuil gegraven; gedenk, dat ik voor Uw aangezicht gestaan heb, om goed voor hen te spreken, om Uwe grimmigheid van hen af te wenden.

21 Daarom, geef hunne zonen den [o] honger over, en doe ze wegvloeien door het geweld des zwaards, en laat hunne vrouwen van kinderen beroofd en weduwen worden, en laat hunne mannen door den dood omgebracht, *en* hunne jongelingen met het zwaard geslagen worden in den strijd.

22 Laat er een geschrei uit hunne huizen gehoord worden, wanneer Gij haastiglijk eene bende over hen zult brengen; dewijl zij eenen kuil gegraven hebben om mij te vangen, en strikken verborgen voor mijne voeten.

23 Doch Gij, HEERE! weet al hunnen raad tegen mij ten doode; maak geene verzoening over hunne ongerechtigheid, en delg hunne zonde niet uit van voor Uw aangezicht, maar laat hen nedergeveld worden voor Uw aangezicht; handel *alzoo* met hen, ten tijde Uws toorns.

---

[a] Jes. 45:9. Rom. 9:20. [b] Jes. 64:8. [c] Jer. 1:10. [d] 2 Kon. 17:13. Jer. 7:3; 25:5; 26:13; 35:15. [e] Jer. 2:25. [f] Jer. 2:10. [g] Jer. 2:32; 3:21; 13:25. [h] Jer. 6:16. [i] Jer. 12:11; 19:8; 49:13; 50:13. [k] Jes. 27:8; 29:6. Jer. 4:11, 12, 13. [l] Jer. 13:24. [m] Mal. 2:7. [n] Jer. 9:8. [o] Ps. 109:10.

De pottenbakkerskruik gebroken.—Verwoesting van Jeruzalem.

19 ZOO zegt de HEERE : Ga henen, en
koop eene pottenbakkerskruik, en
neem tot u van de oudsten des volks, en
van de oudsten der priesteren ;
2 En ga uit naar het dal des zoons van
Hinnom, dat voor de deur der Zonnepoort
s, en roep aldaar uit de woorden, die Ik
ot u spreken zal ;
3 En zeg : Hoort des HEEREN woord, gij
koningen van Juda en inwoners van Jeru-
zalem! Alzoo zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls : Ziet, Ik zal een
kwaad brengen over deze plaats, *van* het-
welk een ieder, die het hoort, zijne ooren
klinken zullen ;
4 Omdat zij Mij [b] verlaten, en deze plaats
vervreemd, en anderen goden daarin ge-
rookt hebben, die zij niet gekend hebben,
zij, noch hunne vaders, noch de koningen
van Juda ; en hebben deze plaats vervuld
met [c] bloed der onschuldigen ;
5 Want zij hebben de hoogten van Baäl
gebouwd, om hunne zonen met vuur te
verbranden, aan Baäl *tot* brandofferen ;
hetwelk Ik niet geboden, noch gesproken
heb, noch in Mijn hart is opgekomen :
6 Daarom, ziet, [d] de dagen komen,
spreekt de HEERE, dat deze plaats niet
meer zal genoemd worden het Tofeth,
of dal des zoons van Hinnom, maar
Moorddal.
7 Want Ik zal den raad van Juda en
Jeruzalem in deze plaats verijdelen, en
zal hen voor het aangezicht hunner vijan-
den doen vallen door het zwaard, en door
de hand dergenen, die hunne ziel zoeken;
en Ik zal hunne doode lichamen [e] het
gevogelte des hemels en het gedierte der
aarde tot spijze geven.
8 En Ik zal deze stad zetten tot eene
ontzetting en tot eene aanfluiting ; al wie
voorbij haar gaat, zal zich ontzetten en
fluiten over al hare plagen.
9 [f] En Ik zal hunlieden het vleesch hun-
ner zonen en het vleesch hunner doch-
teren doen eten, en zij zullen eten, een
iegelijk het vleesch zijns naasten, in de
belegering en in de benauwing, waarmede
hunne vijanden, en die hunne ziel zoeken,
hen benauwen zullen.
10 Dan zult gij de kruik verbreken voor de
oogen der mannen, die met u gegaan zijn ;
11 En gij zult tot hen zeggen : Zoo zegt
de HEERE der heirscharen : Alzoo zal Ik
dit volk en deze stad verbreken, gelijk als
men een pottenbakkersvat verbreekt, dat
niet weder geheel kan worden ; en zij
zullen hen in Tofeth [g] begraven, omdat
er geene *andere* plaats zal zijn om te
begraven.
12 Zoo zal Ik deze plaats doen, spreekt
de HEERE, en haren inwoneren ; en dat,
om deze stad te stellen als een Tofeth ;
13 En de huizen van Jeruzalem en de
huizen der koningen van Juda zullen,
gelijk alle plaatsen van Tofeth, onrein
worden, met al de huizen, op welker
daken zij aan al het heir des hemels
gerookt en aan vreemde goden [h] drank-
offeren geofferd hebben.
14 Toen nu Jeremía van Tofeth kwam,
waarhenen de HEERE hem gezonden had,
om te profeteeren, stond hij in het voorhof
van des HEEREN huis, en zeide tot al het
volk :
15 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls : Ziet, Ik zal over deze
stad, en over al hare steden, al het kwaad
brengen, dat Ik over haar gesproken heb ;
omdat zij hunnen [i] nek verhard hebben,
om Mijne woorden niet te hooren.

Jeremía door den priester Pashur geslagen en gevangen gezet.

20 ALS Pashur, de zoon van Immer,
de priester (deze nu was bestelde
voorganger in het huis des HEEREN),
Jeremía hoorde, diezelve woorden profe-
teerende,
2 Zoo sloeg Pashur den profeet Jeremía,
en hij stelde hem in de gevangenis, de-
welke is in de bovenste poort van Ben-
jamin, die aan het huis des HEEREN is.
3 Maar het geschiedde des anderen
daags, dat Pashur Jeremía uit de gevan-
genis voortbracht ; toen zeide Jeremía
tot hem : De HEERE noemt uwen naam
niet Pashur, maar Magôr-missabib ;
4 Want zoo zegt de HEERE : Zie, ik stel
u tot eenen schrik voor uzelven en voor
al uwe liefhebbers ; die zullen vallen door
het zwaard hunner vijanden, dat uwe
oogen het aanzien ; en Ik zal gansch
Juda geven in de hand des konings van
Babel, die hen naar Babel gevankelijk
zal wegvoeren, en slaan hen met het
zwaard ;
5 Ook zal Ik geven al het vermogen
dezer stad, en al haren arbeid, en al hare
kostelijkheid, en alle schatten der konin-
gen van Juda ; Ik zal ze geven in de hand
hunner vijanden ; die zullen ze [k] rooven,
zullen ze nemen, en zullen ze brengen
naar Babel.
6 En gij, Pashur, en alle inwoners van
uw huis ! gijlieden zult gaan in de gevan-
genis ; en gij zult te Babel komen, en
aldaar sterven, en aldaar begraven wor-
den, gij en al uwe vrienden, welken gij
valschelijk geprofeteerd hebt.
7 HEERE ! Gij hebt mij overreed, en ik
ben overreed geworden ; Gij zijt mij te

[a] 1 Sam. 3:11. 2 Kon. 21:12. [b] Jes. 65:11. Jer. 2:13, 17, 19 ; 5:7, 19 ; 15:6 ; 17:13.
Jer. 7:6. [d] Jer. 7:32. [e] Jer. 15:3 ; 16:4. [f] Lev. 26:29. Deut. 28:53. Klaagl. 4:10.
Jer. 7:32. [h] Jer. 7:18. [i] Jer. 7:26 ; 17:23. [k] Jer. 15:13 ; 17:3.

sterk geweest, en hebt overmocht; ik ben
den ganschen dag tot een belachen; een
ieder van hen bespot mij;
8 Want sinds ik spreke, roep ik uit; ik
roep geweld en verstoring, omdat mij des
HEEREN woord den ganschen dag [a] tot
smaad en tot schimp is.
9 Dies zeide ik: Ik zal Zijner niet geden-
ken, en niet meer in Zijnen naam spreken;
maar het werd in mijn hart als een bran-
dend vuur, besloten in mijne beenderen;
en Ik bemoeide mij om te verdragen,
maar konde niet.
10 Want ik heb gehoord de naspraak
van velen, *van* Magór-missabib, *zeggende:*
Geef *ons* te kennen, en wij zullen het te
kennen geven; al mijne vredegenooten
nemen acht op mijne hinking; *zij zeg-
gen:* Misschien zal hij overreed worden;
dan zullen wij hem overmogen, en onze
wraak van hem nemen.
11 Maar de HEERE is [b] met mij als een
verschrikkelijk Held; [c] daarom zullen
mijne vervolgers struikelen, en niets ver-
mogen; zij zijn zeer beschaamd gewor-
den, omdat zij niet verstandiglijk gehan-
deld hebben; [d] het zal eene eeuwige
schande zijn, zij zal niet vergeten
worden.
12 Gij dan, o HEERE der heirscharen,
die den rechtvaardige [e] proeft, Die de
nieren en het hart ziet! laat mij Uwe
[f] wraak van hen zien; want ik heb U
mijne twistzaak ontdekt.
13 Zingt den HEERE; prijst den HEERE;
want Hij heeft de ziel des nooddruftigen
uit de hand der boosdoeners verlost.
14 [g] Vervloekt zij de dag, op welken Ik
geboren ben; de dag, op welken mijne
moeder mij gebaard heeft, zij niet geze-
gend!
15 [h] Vervloekt zij de man, die mijnen
vader geboodschapt heeft, zeggende: U
is een jonge zoon geboren; verblijdende
hem grootelijks!
16 Ja die man zij, als de steden, die de
HEERE heeft [i] omgekeerd, en het heeft
Hem niet berouwd; en hij hoore in den
morgenstond een geroep, en op den mid-
dagtijd een geschrei;
17 Dat Hij mij niet gedood heeft van
de baarmoeder af! of mijne moeder mijn
graf geweest is, of hare baarmoeder *als
van eene,* die eeuwiglijk zwanger is!
18 [k] Waarom ben ik toch uit de baarmoe-
der voortgekomen, om moeite en droe-
fenis te zien? en dat mijne dagen in
beschaamdheid vergaan?

*Aankondiging van de verwoesting van Jeru-
zalem door Nebukadnézar.*

21 HET woord, dat van den HEERE
geschied is tot Jeremía, als de ko-
ning Zedekía tot hem zond Pashur, den
zoon van Malchía, en Zefanja, den zoon
van Maäséja, den priester, zeggende:
2 Vraag toch den HEERE voor ons,
want Nebukadrézar, de koning van
Babel, strijdt tegen ons; misschien zal
de HEERE met ons doen naar al Zijne
wonderen, dat hij van ons optrekke.
3 Toen zeide Jeremía tot hen: Zoo zult
gijlieden tot Zedekía zeggen:
4 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ziet, Ik zal de krijgswapenen omwenden,
die in ulieder hand zijn, met dewelke gij
strijdt tegen den koning van Babel en
tegen de Chaldeën, die u belegeren, van
buiten aan den muur; en Ik zal ze ver-
zamelen in het midden van deze stad.
5 En Ikzelf zal tegen ulieden strijden,
met eene uitgestrekte hand en met eenen
sterken arm, ja met toorn, en met grim-
migheid en met groote verbolgenheid.
6 En Ik zal de inwoners dezer stad slaan,
zoowel de menschen als de beesten: door
eene groote pestilentie zullen zij sterven.
7 En daarna, spreekt de HEERE, zal Ik
Zedekía, den koning van Juda, en zijne
knechten, en het volk, en die in deze stad
overgebleven zijn van de pestilentie, van
het zwaard en van den honger, geven in
de hand van Nebukadrézar, den koning
van Babel, en in de hand hunner vijan-
den, en in de hand dergenen, die hunne
ziel zoeken; en hij zal ze slaan met de
scherpte des zwaards; hij zal ze niet
sparen, noch verschoonen, noch zich
ontfermen.
8 En tot dit volk zult gij zeggen: Zoo
zegt de HEERE: Ziet, Ik stel voor ulieder
aangezicht den weg des levens en den weg
des doods:
9 Die in deze stad [l] blijft, zal sterven
door het zwaard, of door den honger, of
door de pestilentie; maar die er uitgaat en
valt tot de Chaldeën, die ulieden belege-
ren, die zal leven, en zijne ziel zal hem
tot eenen buit zijn;
10 Want Ik heb Mijn aangezicht tegen
deze stad gesteld ten kwade en niet ten
goede, spreekt de HEERE: zij zal gegeven
worden in de hand des konings van
Babel, en hij zal ze met vuur verbranden.
11 En aangaande het huis des konings
van Juda, hoort des HEEREN woord.
12 O huis Davids! zoo zegt de HEERE:
[m] Richt des morgens recht, en verlost den
beroofde uit de hand des verdrukkers;
opdat Mijne gramschap niet uitvare als
een vuur, en brande, dat niemand blus-
schen kunne, wegens de boosheid uwer
handelingen.
13 Ziet, Ik *wil* aan u, gij inwoneres des
dals, gij rots van het plein! spreekt de
HEERE; gijlieden, die zegt: Wie zou

[a] Jes. 57:4. [b] Jer. 1:8, 19; 15:20. [c] Jer. 17:18. [d] Jer. 23:40. [e] Jer. 11:20; 12:3. [f] Jer. 11:20; 15:15; 18:19, enz. [g] Jer. 15:10. [h] Job 3:3. [i] Gen. 19. [k] Job 3:20. [l] Jer. 38:2. [m] Jer. 22:3.

gen ons afkomen? of wie zou komen in
nze woningen?
14 En Ik zal over ulieden bezoeking
oen naar de vrucht uwer handelingen,
preekt de HEERE; en Ik zal een [a] vuur
ansteken in haar woud, dat zal verteren
l wat rondom haar is.

rofetie tegen het koninklijke huis van Juda.

22 ALZOO zegt de HEERE: Ga af *in*
het huis des konings van Juda, en
preek aldaar dit woord,
2 En zeg: Hoor het woord des HEEREN,
ij koning van Juda, gij, die zit op
avids troon! gij, en uwe knechten, en
w volk, die door deze poorten ingaan!
3 Zoo zegt de HEERE: [b] Doet recht en
erechtigheid, en redt den beroofde uit de
and des verdrukkers; en onderdrukt
en [c] vreemdeling niet, den wees noch de
eduwe; doet geen geweld, en vergiet
een onschuldig bloed in deze plaats.
4 Want indien gijlieden deze zaak ern-
tiglijk doen zult, [d] zoo zullen door de
oorten van dit huis koningen ingaan,
ttende den David op zijnen troon, rij-
ende op wagen en op paarden, hij, en
jne knechten, en zijn volk.
5 Indien gij daarentegen deze woorden
iet zult hooren, zoo heb Ik bij Mij ge-
woren, spreekt de HEERE, dat dit huis
t eene woestheid worden zal;
6 Want zoo zegt de HEERE van het huis
es konings van Juda: Gij zijt Mij een
ilead, eene hoogte van Libanon; *maar*
o Ik u niet zette *als* eene woestijn *en*
nbewoonde steden!
7 Want Ik zal [e] verdervers tegen u heili-
en, elk met zijn gereedschap; die zullen
we uitgelezene cederen omhouwen, en
het vuur werpen.
8 Dan zullen vele Heidenen voorbij deze
ad gaan, en zullen zeggen, een ieder
t zijnen naaste: [f] Waarom heeft de
EERE alzoo gedaan aan deze groote
ad?
9 En zij zullen zeggen: Omdat zij het
erbond des HEEREN, huns Gods, hebben
erlaten, en hebben zich voor andere go-
en nedergebogen, en die gediend.
10 Weent niet over den doode, en be-
aagt hem niet; weent vrij over dien,
e weggegaan is; want hij zal nimmer-
eer wederkomen, dat hij het land zijner
boorte zie;
11 Want zoo zegt de HEERE van Sallum,
en zoon van Josía, koning van Juda,
e in de plaats van zijnen vader Josía
geerde, die uit deze plaats is uitgegaan:
ij zal daar nimmermeer wederkomen;
12 Maar in de plaats, waarhenen zij hem
vankelijk hebben weggevoerd, zal hij
sterven, en dit land zal hij niet meer
zien.
13 Wee [g] dien, die zijn huis bouwt met
ongerechtigheid, en zijne opperzalen met
onrecht; die zijns naasten dienst om
niet gebruikt, en hem zijn arbeidsloon
niet geeft!
14 Die daar zegt: Ik zal mij een zeer
hoog huis bouwen, en doorluchtige opper-
zalen; en hij houwt zich vensteren uit,
en het is bedekt met ceder, en aan-
gestreken met menie.
15 Zoudt gij regeeren, omdat gij u
mengt met den ceder? heeft niet uw
vader gegeten en gedronken, en recht en
gerechtigheid gedaan, *en* het ging hem
toen wèl?
16 Hij heeft de rechtzaak des ellendigen
en nooddruftigen gericht; toen ging het
hem wèl; is dat niet Mij te kennen?
spreekt de HEERE.
17 Maar uwe oogen en uw hart zijn niet
dan op uwe gierigheid, en op onschuldig
bloed, om dat te vergieten, en op ver-
drukking en overlast, om *die* te doen.
18 Daarom zegt de HEERE alzoo van
Jójakim, zoon van Josía, koning van
Juda: [h] Zij zullen hem niet beklagen:
Och mijn broeder! of, och zuster! zij
zullen hem niet beklagen: Och heer! of,
och zijne majesteit!
19 Met eene ezelsbegrafenis zal hij be-
graven worden; men zal *hem* [i] sleepen, en
daarhenen [k] werpen, verre weg van de
poorten van Jeruzalem.
20 Klim op den Libanon, en roep, en
verhef uwe stem op den Basan; roep ook
van de veren; maar al uwe liefhebbers
zijn verbroken.
21 Ik sprak u aan in uwen grooten voor-
spoed; *maar* gij zeidet: Ik zal [l] niet
hooren. Dit is uw weg van uwe jeugd
af, dat gij Mijner stem niet hebt gehoor-
zaamd.
22 De wind zal al uwe herders weiden,
en uwe liefhebbers zullen in de gevan-
genis gaan; dan zult gij zekerlijk be-
schaamd en te schande worden, wegens
al uwe boosheid.
23 O gij, die nu op den Libanon woont,
en in de cederen nestelt! hoe begenadigd
zult gij zijn, als u de smarten zullen aan-
komen, het wee als eener barende *vrouw!*
24 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt
de HEERE, ofschoon Chónia, de zoon van
Jójakim, den koning van Juda, een
zegelring ware aan Mijne rechterhand,
zoo zal Ik u toch van daar wegrukken;
25 En Ik zal u geven in de hand dergе-
nen, die uwe ziel zoeken, en in de hand
dergenen, voor welker aangezicht gij
schrikt, namelijk in de hand van Nebu-

[a] Jer. 17:27. [b] Jer. 21:12. [c] Jer. 7:6. [d] Jer. 17:25. [e] Jer. 15:6. [f] Deut. 29:24.
Kon. 9:8. [g] Lev. 19:13. Deut. 24:14, 15. Hab. 2:9. [h] Jer. 16:4, 5, 6. [i] Jer. 15:3.
Jer. 36:30. [l] Jer. 5:23; 7:23-28; 11:7, 8; 13:10, 11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15.

kadrézar, den koning van Babel, en in de
hand der Chaldeën.
26 En Ik zal u, en uwe moeder, die u
gebaard heeft, uitwerpen in een ander
land, waarin gijlieden niet geboren zijt,
en daar zult gij sterven;
27 En in het land, naar hetwelk hunne
ziel verlangt om daar weder te komen,
daarhenen zullen zij niet wederkomen.
28 Is dan deze man Chónia een ver-
acht, verstrooid, afgodisch beeld? of is
hij een vat, waaraan men geenen lust
heeft? Waarom zijn hij en zijn zaad
uitgeworpen, ja weggeworpen in een
land, dat zij niet kennen?
29 O land, land, land! hoor des HEEREN
woord!
30 Zoo zegt de HEERE: Schrijft dezen
zelfden man kinderloos, eenen man, *die*
niet voorspoedig zal zijn in zijne dagen;
want er zal niemand van zijn zaad voor-
spoedig zijn, zittende op den troon
Davids, en heerschende meer in Juda.

23 WEE den [a] herderen, die de schapen
Mijner weide ombrengen en ver-
strooien! spreekt de HEERE.
2 Daarom zegt de HEERE, de God
Israëls, alzoo van de herderen, die Mijn
volk weiden: Gijlieden hebt Mijne
schapen verstrooid, en hebt ze verdreven,
en hebt ze niet bezocht; ziet, Ik zal over
u bezoeken de boosheid uwer hande-
lingen, spreekt de HEERE;
3 En Ik zal het overblijfsel Mijner
schapen Zelf vergaderen uit al de landen,
waarhenen Ik ze verdreven heb; en Ik
zal ze wederbrengen tot hunne kooien,
en zij zullen vruchtbaar zijn en vermenig-
vuldigen;
4 En Ik zal [b] herderen over hen verwek-
ken, die ze weiden zullen; en zij zullen
niet meer vreezen, noch verschrikt wor-
den, noch gemist worden, spreekt de
HEERE.

De Spruit van David.

5 ZIET, [c] de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik aan David eene rechtvaar-
dige SPRUIT zal verwekken; Die zal Ko-
ning zijnde regeeren, en voorspoedig
zijn, en recht en gerechtigheid doen op
de aarde.
6 [d] In Zijne dagen zal Juda verlost wor-
den, en Israël zeker wonen; en dit zal
Zijn naam zijn, waarmede men Hem
zal noemen: De HEERE, ONZE GE-
RECHTIGHEID.
7 Daarom, ziet, [e] de dagen komen,
spreekt de HEERE, dat zij niet meer
zullen zeggen: *Zoo waarachtig als* de
HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit
Egypteland heeft opgevoerd!
8 Maar: *Zoo waarachtig als* de HEERE
leeft, die het zaad van het huis Israëls
heeft opgevoerd, en Die het aangebracht
heeft uit het land van het noorden, en
uit al de landen, waarheen Ik ze gedreven
had! want zij zullen wonen in hun land.

Tegen de valsche profeten.

9 AANGAANDE de profeten: Mijn
hart wordt in mijn binnenste gebroken,
al mijne beenderen bewegen zich; ik ben
als een dronken man, en als een man,
dien de wijn te boven gaat; wegens den
HEERE, en wegens de woorden Zijner
heiligheid.
10 Want het land is [f] vol overspelers,
want het land treurt wegens den vloek;
de weiden der woestijn verdorren, omdat
hun loop boos is, en hunne macht niet
recht.
11 Want beiden profeten en priesters
[g] zijn huichelaars; zelfs in Mijn huis vind
Ik hunne boosheid, spreekt de HEERE.
12 Daarom zal hun weg hun zijn als
zeer [h] gladde plaatsen in de [i] donkerheid;
zij zullen aangedreven worden en daarin
vallen; want Ik zal een kwaad over hen
brengen *in* het jaar hunner bezoeking,
spreekt de HEERE.
13 Ik heb wel ongerijmdheid gezien in
de profeten van Samaría, *die* door Baäl
profeteerden, en Mijn volk Israël ver-
leidden;
14 Maar in de profeten van Jeruzalem
zie Ik afschuwelijkheid; zij bedrijven
overspel, en gaan om met valschheid, en
sterken de handen der boosdoeners, op-
dat zij zich niet bekeeren, een iegelijk
van zijne boosheid; zij allen zijn Mij als
[k] Sodom, en hare inwoners als Gomorra.
15 Daarom zegt de HEERE der heir-
scharen van deze profeten alzoo: Ziet, Ik
zal hen met [l] alsem spijzigen, en met
[m] gallewater drenken; want van Jeru-
zalems profeten is de huichelarij uitge-
gaan in het gansche land.
16 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Hoort niet naar de woorden der profeten,
die u profeteeren; zij maken u ijdel; zij
spreken het gezicht huns harten, niet uit
des HEEREN mond;
17 Zij [n] zeggen steeds tot degenen, die
Mij lasteren: De HEERE heeft het ge-
sproken, gijlieden zult vrede hebben: en
tot al wie naar zijns harten goeddunken
wandelt, zeggen zij: Ulieden zal geen
kwaad overkomen.
18 Want wie heeft in des HEEREN raad
gestaan, en Zijn woord gezien of gehoord?

[a] Ezech. 34:2. [b] Ezech. 34:11, 12. [c] Jes. 4:2; 40:11. Jer. 33:14, 15. Dan. 9:24. Luk. 1:32, 33. [d] Deut. 33:28. [e] Jer. 16:14, 15. [f] Jer. 5:7, 8; 9:2. [g] Jer. 6:13; 8:10; 14:18. [h] Ps. 35:6; 73:18. [i] Jer. 13:16. [k] Jes. 1:19. [l] Jer. 9:15. [m] Jer. 8:14; 9:15. [n] Jer. 6:14; 8:11. Ezech. 13:10. Zach. 10:2.

Vie heeft Zijn woord aangemerkt en ge-
ioord?
19 Ziet, een [a] onweder des HEEREN,
ene grimmigheid is uitgegaan, ja een
lijnlijk onweder; het zal blijven op der
oddeloozen hoofd.
20 Des HEEREN toorn zal zich niet af-
venden, totdat Hij zal hebben gedaan,
n totdat Hij zal hebben daargesteld de
edachten Zijns harten; in het laatste
ler dagen zult gij *met* verstand daarop
etten.
21 Ik heb die profeten [b] niet gezonden,
iochtans hebben zij geloopen; Ik heb
ot hen niet gesproken, nochtans heb-
en zij geprofeteerd;
22 Maar zoo zij in Mijnen raad hadden
estaan, zoo zouden zij Mijn volk Mijne
voorden hebben doen hooren, en zouden
ien afgekeerd hebben van hunnen boo-
en weg, en van de boosheid hunner
iandelingen.
23 Ben Ik een God van nabij, spreekt
le HEERE, en niet een God van verre?
24 Zou zich iemand in [c] verborgene
laatsen kunnen verbergen, dat Ik hem
iiet zou zien? spreekt de HEERE; vervul
k niet den hemel en de aarde? spreekt
le HEERE.
25 Ik heb gehoord wat de profeten zeg-
en, die in Mijnen naam leugen pro-
eteeren, zeggende: Ik heb gedroomd, ik
ieb gedroomd!
26 Hoe lang? Is er dan *een droom* in het
iart der profeten, die de leugen profetee-
en? Ja, het zijn profeten van huns
iarten bedriegerij,
27 Die daar denken om Mijn volk Mij-
ien naam te doen [d] vergeten, door hunne
lroomen, die zij, een ieder zijnen naaste,
ertellen; gelijk als hunne vaders Mijnen
iaam vergeten hebben door Baäl.
28 De profeet, bij welken een droom is,
lie vertelle den droom; en bij welken
Mijn woord is, die spreke Mijn woord
vaarachtiglijk; wat heeft het stroo met
iet koren te doen? spreekt de HEERE.
29 Is Mijn woord niet alzoo, als een
uur? spreekt de HEERE, en als een
amer, *die* een steenrots te morzel
laat?
30 Daarom, ziet, [e] Ik *wil* aan de profe-
en, spreekt de HEERE, die Mijne woor-
en stelen, een ieder van zijnen naaste;
31 Ziet, Ik *wil* aan de profeten, spreekt
e HEERE, die hunne tong nemen, en
preken: Hij heeft *het* gesproken;
32 Ziet, Ik *wil* aan degenen, die valsche
roomen profeteeren, spreekt de HEERE,
n vertellen die, en verleiden Mijn volk
iet hunne leugenen en met hunne
lichtvaardigheid; daar Ik hen niet ge-
onden, en hun niets bevolen heb, en zij
dit volk gansch geen nut doen, spreekt de
HEERE.
33 Wanneer dan dit volk, of een profeet,
of priester u vragen zal, zeggende: Wat
is des HEEREN last? Zoo zult gij tot hen
zeggen: Wat last? dat Ik ulieden ver-
laten zal, spreekt de HEERE.
34 En aangaande den profeet, of den
priester, of het volk, dat zeggen zal: Des
HEEREN last; dat Ik bezoeking zal doen
over dien man en over zijn huis.
35 Aldus zult gijlieden zeggen, een iege-
lijk tot zijnen naaste, en een iegelijk tot
zijnen broeder: Wat heeft de HEERE
geantwoord, en wat heeft de HEERE ge-
sproken?
36 Maar des HEEREN last zult gij niet
meer gedenken; want eenen iegelijk zal
zijn eigen woord een last zijn, dewijl gij
verkeert de woorden van den levenden
God, den HEERE der heirscharen, onzen
God.
37 Aldus zult gij zeggen tot den profeet:
Wat heeft u de HEERE geantwoord? en
wat heeft de HEERE gesproken?
38 Maar dewijl gij zegt: Des HEEREN
last; daarom zoo zegt de HEERE: Omdat
gij dit woord zegt: Des HEEREN last,
daar Ik tot u gezonden heb, zeggende:
Gij zult niet zeggen: Des HEEREN last;
39 Daarom, ziet, Ik zal u ook ganschе-
lijk vergeten, en u, mitsgaders de stad,
die Ik u en uwen vaderen gegeven heb,
van Mijn aangezicht laten varen;
40 En Ik zal u eeuwige smaadheid aan-
doen, en [g] eeuwige schande, die niet zal
worden vergeten.

De twee vijgenkorven.—De toekomst des volks.

24 DE HEERE deed mij zien, en ziet,
er waren twee vijgenkorven, gezet
voor den tempel des HEEREN; nadat
[h] Nebukadrézar, koning van Babel, ge-
vankelijk had weggevoerd Jechónia, den
zoon van Jójakim, den koning van Juda,
mitsgaders de vorsten van Juda, en de
timmerlieden en de smeden van Jeru-
zalem, en hen te Babel gebracht had;
2 *In* den eenen korf waren zeer goede
vijgen, als de eerste rijpe vijgen zijn;
maar *in* den anderen korf waren zeer
booze vijgen, die wegens de boosheid
niet konden gegeten worden.
3 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet
gij, Jeremía? En ik zeide: Vijgen; de
goede vijgen zijn zeer goed, en de booze
zeer boos, die wegens de boosheid niet
kunnen gegeten worden.
4 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
5 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Gelijk die goede vijgen, alzoo zal Ik ken-
nen de gevankelijk weggevoerden van

a Jer. 30:23, 24. *b* Jer. 14:14. *c* Ps. 139:7, enz. Amos 9:2, 3. *d* Richt. 3:7; 8:33, 34. Deut. 18:20. Jer. 14:14, 15. *f* Zef. 3:4. *g* Jer. 20:11. *h* 2 Kon. 24:15. 2 Kron. 36:10.

Juda, die Ik uit deze plaats naar het land
der Chaldeeën heb weggeschikt, ten goede.
6 En Ik zal Mijn oog op hen stellen ten
goede, en zal hen [a] wederbrengen in dit
land; en Ik zal hen bouwen, en niet
afbreken; en zal hen planten, en niet
uitrukken.
7 [b] En Ik zal hun een hart geven om
Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben;
[c] en zij zullen Mij tot een volk zijn, en
Ik zal hun tot eenen God zijn; want zij
zullen zich tot Mij met hun gansche hart
bekeeren.
8 [d] En gelijk de booze vijgen, die wegens
de boosheid niet kunnen gegeten worden
(want aldus zegt de HEERE), alzoo zal Ik
maken Zedekía, den koning van Juda,
mitsgaders zijne vorsten, en het over-
blijfsel van Jeruzalem, die in dit land
zijn overgebleven, en die in Egypteland
wonen;
9 [e] En Ik zal hen overgeven tot eene
beroering ten kwade, allen koninkrijken
der aarde; tot smaadheid en tot een
spreekwoord, tot eene spotrede en tot
eenen vloek, in al de plaatsen, waarhenen
Ik hen gedreven zal hebben;
10 En Ik zal onder hen zenden het
zwaard, den honger en de pestilentie,
totdat zij verteerd zullen zijn uit het
land, dat Ik hun en hunnen vaderen
gegeven had.

De drinkbeker des Goddelijken toorns, waaruit Babel en de volken bij de rij af moesten drinken na de gevangenschap.

25 HET woord, dat tot Jeremía ge-
schied is over het gansche volk van
Juda, in het vierde jaar van Jójakim,
zoon van Josía, koning van Juda (dit
was het eerste jaar van Nebukadrézar,
koning van Babel),
2 Hetwelk de profeet Jeremía gesproken
heeft tot het gansche volk van Juda, en
tot al de inwoners van Jeruzalem, zeg-
gende:
3 Van het dertiende jaar van Josía, den
zoon van Amon, den koning van Juda,
tot op dezen dag toe (dit is het drie en
twintigste jaar), is het woord des HEEREN
tot mij geschied; en ik heb tot ulieden
gesproken, vroeg op zijnde en sprekende,
maar gij hebt niet gehoord.
4 Ook heeft de HEERE tot u gezonden
al Zijne knechten, de profeten, [f] vroeg op
zijnde en zendende (maar gij hebt [g] niet
gehoord, noch uw oor geneigd om te
hooren),
5 Zeggende: [h] Bekeert u toch, een iege-
lijk van zijnen boozen weg en van de
boosheid uwer handelingen, en woont in
het land, dat de HEERE u en uwen vade-
ren gegeven heeft, van eeuw tot in eeuw;
6 En wandelt andere goden niet na, om
die te dienen, en u voor die neder te bui-
gen; en vertoornt Mij niet door uwer
handen werk, opdat Ik u geen kwaad doe.
7 Maar gij hebt naar Mij niet gehoord,
spreekt de HEERE; opdat gij Mij ver-
toorndet door het werk uwer handen, u
zelven ten kwade.
8 Daarom, zoo zegt de HEERE der heir-
scharen: Omdat gij Mijne woorden niet
hebt gehoord;
9 Ziet, Ik zal zenden, en nemen alle
geslachten van het noorden, spreekt de
HEERE; en tot Nebukadrézar, den ko-
ning van Babel, Mijnen knecht; en zal ze
brengen over dit land, en over de inwo-
ners daarvan, en over al deze volken
rondom; en Ik zal ze verbannen, en zal
ze stellen tot eene ontzetting, en tot eene
[i] aanfluiting, en tot eeuwige woestheden;
10 En Ik zal van hen doen vergaan [k] de
stem der vroolijkheid en de stem der
vreugde, de stem des bruidegoms en de
stem der bruid, het geluid der molens en
het licht der lamp;
11 En dit gansche land zal worden tot
eene woestheid, tot eene ontzetting; en
deze volken zullen den koning van Babel
dienen zeventig jaren.
12 Maar het zal geschieden, als de [l] ze-
ventig jaren vervuld zijn, *dan* zal Ik over
den koning van Babel, en over dat volk,
spreekt de HEERE, hunne ongerechtig-
heid bezoeken, mitsgaders over het land
der Chaldeeën, en zal dat stellen tot eeu-
wige verwoestingen.
13 En Ik zal over dat land brengen al
Mijne woorden, die Ik daarover gesproken
heb: al wat in dit boek geschreven is,
wat Jeremía geprofeteerd heeft over al
deze volken;
14 Want [m] van hen zullen zich doen
dienen, die ook machtige volken en groo-
te koningen zijn; alzoo zal Ik hun ver-
gelden naar hun doen, en naar het werk
hunner handen.
15 Want alzoo heeft de HEERE, de God
Israëls, tot mij gezegd: Neem dezen
beker des [n] wijns der grimmigheid van
Mijne hand, en geef dien te drinken al
den volken, tot welke Ik u zende;
16 Dat zij drinken, en beven en dol
worden, wegens het zwaard, dat Ik onder
hen zal zenden.
17 En ik nam den beker van des HEE-
REN hand, en ik gaf te drinken al den

---

[a] Jer. 16:15. [b] Deut. 30:6. Jer. 32:39. Ezech. 11:19; 36:26, 27. [c] Jer. 30:22; 31:33; 32:38.
[d] Jer. 29:17. [e] Deut. 28:25, 37. 1 Kon. 9:7. 2 Kron. 7:20. Jer. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18.
[f] Jer. 7:13, 25; 11:7. [g] Jer. 11:7, 8, 10; 13:10, 11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21.
[h] 2 Kon. 17:13. Jer. 18:11; 35:15. Jona 3:8. [i] Jer. 19:8. [k] Jes. 24:7. Jer. 7:34; 16:9.
Ezech. 26:13. [l] 2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jer. 29:10. Dan. 9:2. [m] Jer. 27:7. [n] Jer. 13:12.

volken, tot welke de HEERE mij gezonden
had,
18 *Namelijk* Jeruzalem en de steden
van Juda, en haren koningen en haren
vorsten; om die te stellen tot eene woest-
heid, tot eene ontzetting, tot eene aan-
fluiting en tot eenen vloek, gelijk het is
te dezen dage;
19 Faraö, den koning van [a] Egypte, en
zijnen knechten, en zijnen vorsten en al
zijn volk;
20 En den ganschen gemengden hoop,
en allen koningen des lands van Uz; en
allen koningen van der [b] Filistijnen land,
en Askelon en Gaza, en Ekron en het
overblijfsel van Asdod;
21 [c] Edom en [d] Moab, en den kinderen
[e] Ammons;
22 En allen koningen van [f] Tyrus, en
allen koningen van Sidon; en den konin-
gen der eilanden, die aan gene zijde der
zee zijn.
23 [g] Dedan en Thema, en Buz en allen,
die aan de [h] hoeken afgekort zijn;
24 En allen koningen van Arabië; en
allen koningen des [i] gemengden hoops,
die in de woestijn wonen;
25 En allen koningen van Zimri, en
allen koningen van [k] Elam, en allen
koningen van Medië;
26 En allen koningen van het noorden,
die nabij en die verre zijn, den eenen met
den anderen; ja allen koninkrijken der
aarde, die op den aardbodem zijn. En
de koning van Sesach zal na hen drin-
ken.
27 Gij zult dan tot hen zeggen: Zoo
zegt de HEERE der heirscharen, de God
Israëls: Drinkt, en wordt dronken, en
spuwt, en valt neder, dat gij niet weder
opstaat, wegens het zwaard, dat Ik onder
u zal zenden.
28 En het zal geschieden, wanneer zij
weigeren zullen den beker van uwe hand
te nemen om te drinken, dat gij tot
hen zeggen zult: Zoo zegt de HEERE der
heirscharen: Gij zult zekerlijk drinken!
29 Want ziet, in de [l] stad, die naar Mij-
nen naam genoemd is, begin Ik te plagen,
en zoudt gij eenigszins onschuldig gehou-
den worden? gij zult niet onschuldig
worden gehouden, want Ik roep het
zwaard over alle inwoners der aarde,
spreekt de HEERE der heirscharen.
30 Gij zult dan al deze woorden tot
hen profeteeren, en gij zult tot hen zeg-
gen: De HEERE zal [m] brullen uit de
hoogte, en Zijne stem verheffen uit de
woning Zijner heiligheid; Hij zal schrik-
kelijk brullen over Zijne woonstede; Hij
zal een vreugdegeschrei, als de *druiven-*
treders, uitroepen tegen alle inwoners der
aarde.
31 Het geschal zal komen tot aan het
einde der aarde, want de HEERE heeft
eenen twist met de volken; Hij zal ge-
richt houden met alle vleesch; de godde-
loozen heeft Hij aan het zwaard overge-
geven, spreekt de HEERE.
32 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, een kwaad gaat er uit van volk
tot volk, en een groot onweder zal er
verwekt worden van de zijden der
aarde;
33 En de verslagenen des HEEREN zul-
len te dien dage *liggen* van het *eene*
einde der aarde tot aan het *andere* einde
der aarde; zij zullen niet [n] beklaagd,
noch opgenomen, noch begraven wor-
den; tot mest op den aardbodem zullen
zij zijn.
34 [o] Huilt, gij herders! en schreeuwt,
en wentelt u *in de asch,* gij heerlijken
van de kudde! want uwe dagen zijn
vervuld, dat men [p] slachten zal, en van
uwe [q] verstrooiingen; dan zult gij ver-
vallen als een kostelijk vat.
35 En de vlucht zal vergaan van de her-
ders, en de ontkoming van de heerlijken
der kudde;
36 Er zal zijn eene stem des geroeps
der herderen, en een gehuil der heerlij-
ken van de kudde, omdat de HEERE
hunne weide verstoort;
37 Want de landouwen des vredes zul-
len uitgeroeid worden, wegens de hit-
tigheid des toorns des HEEREN.
38 Hij heeft, als een jonge leeuw, Zijne
hutte verlaten; want hunlieder land is
geworden tot eene verwoesting, wegens
de hittigheid des verdrukkers, ja wegens
de hittigheid Zijns toorns.

Jeremía voorzegt de verwoesting van den tempel en van de stad Jeruzalem.—Hij wordt hierom des doods schuldig verklaard.

26 IN het begin des koninkrijks van
Jójakim, den zoon van Josía, ko-
ning van Juda, geschiedde dit woord van
den HEERE, zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE: Sta in het voor-
hof van het huis des HEEREN, en spreek
tot alle steden van Juda, die komen om
aan te bidden *in* het huis des HEEREN,
al de woorden, die Ik u geboden heb tot
hen te spreken; doe er niet één woord af.
3 Misschien zullen zij hooren, en zich
bekeeren, een iegelijk van zijnen boozen
weg; zoo zou Ik [r] berouw hebben over
het kwaad, dat Ik hun denk te doen
wegens de boosheid hunner handelingen.
4 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE:

[a] Jer. 46. [b] Jer. 47:4, enz. [c] Jer. 49:7, enz. [d] Jer. 48. [e] Jer. 49:1, enz. [f] Jer. 47:4. [g] Jer. 49:8. [h] Jer. 9:26. [i] Jer. 49:31. [k] Jer. 49:34. [l] 1 Petr. 4:17. [m] Joël 3:16. Amos 1:2. [n] Jer. 16:4. [o] Jer. 4:8; 6:26. [p] Jes. 65:12. Jer. 12:3. [q] Jer. 9:16; 13:14, 24; 18:17. [r] Jer. 18:8.

Zoo gijlieden naar Mij niet zult hooren,
dat gij wandelt in Mijne wet, die Ik
voor uw aangezicht gegeven heb;
5 Hoorende naar de woorden Mijner
knechten, de profeten, die Ik tot u zende,
zelfs [a]vroeg op zijnde en zendende;
doch gij niet gehoord hebt:
6 Zoo zal Ik dit huis stellen als [b]Silo,
en deze stad zal Ik stellen tot eenen
vloek allen volken der aarde.
7 En de priesters en de profeten, en al
het volk, hoorden Jeremía deze woorden
spreken in het huis des HEEREN.
8 Zoo geschiedde het, als Jeremía geëindigd
had te spreken alles, wat de
HEERE geboden had tot al het volk te
spreken, dat de priesters en de profeten
en al het volk hem grepen, zeggende:
Gij zult den dood sterven!
9 Waarom hebt gij in den naam des
HEEREN geprofeteerd, zeggende: Dit
huis zal worden als Silo, en deze stad zal
woest worden, dat er niemand wone?
En het gansche volk werd vergaderd tegen
Jeremía, in het huis des HEEREN.
10 Als nu de vorsten van Juda deze
woorden hoorden, gingen zij op uit het
huis des Konings naar het huis des
HEEREN; en zij zetten zich bij de deur
der nieuwe poort des HEEREN.
11 Toen spraken de priesters en de profeten
tot de vorsten en tot al het volk,
zeggende: Aan dezen man is een oordeel
des doods; want hij heeft geprofeteerd
tegen deze stad, gelijk als gij met uwe
ooren gehoord hebt.
12 Maar Jeremía sprak tot al de vorsten
en tot al het volk, zeggende: De
HEERE heeft mij gezonden, om tegen dit
huis en tegen deze stad te profeteeren al
de woorden, die gij gehoord hebt.
13 Nu dan, [c]maakt uwe wegen en uwe
handelingen goed, en gehoorzaamt de
stem des HEEREN, uws Gods: zoo zal het
den HEERE berouwen over het kwaad, dat
Hij tegen u gesproken heeft;
14 Doch ik, ziet, ik ben in uwe handen;
doet mij, als het goed, en als het recht is
in uwe oogen;
15 Maar weet voorzeker, dat gij, zoo gij
mij doodt, gewisselijk onschuldig bloed
zult brengen op u, en op deze stad, en op
hare inwoners; want in der waarheid, de
HEERE heeft mij tot u gezonden, om al
deze woorden voor uwe ooren te spreken.
16 Toen zeiden de vorsten en al het volk
tot de priesteren en tot de profeten: Aan
dezen man is geen oordeel des doods, want
hij heeft tot ons gesproken in den naam
des HEEREN, onzes Gods.
17 Ook stonden er mannen op van de
oudsten des lands, en spraken tot de
gansche gemeente des volks, zeggende:
18 [d]Micha, de Moraschtiet, heeft in de
dagen van Hizkía, koning van Juda, geprofeteerd,
en tot al het volk van Juda
gesproken, zeggende: Zoo zegt de HEERE
der heirscharen: [e]Zion zal *als* een akker
geploegd, en Jeruzalem *tot steen*hoopen
worden, en de berg dezes huizes tot hoogten
eens wouds.
19 Hebben ook Hizkía, de koning van
Juda, en gansch Juda hem ooit gedood?
vreesde hij niet den HEERE? en smeekte
des HEEREN aangezicht, zoodat het den
HEERE berouwde over het kwaad, dat Hij
tegen hen gesproken had? Wij dan doen
een groot kwaad tegen onze zielen.
20 Er was ook een man, die in den naam
des HEEREN profeteerde: Uría, de zoon
van Semája, van Kirjath-Jeárim; die
profeteerde tegen deze stad en tegen dit
land, naar al de woorden van Jeremía.
21 En als de koning Jójakim, mitsgaders
al zijne geweldigen, en al de vorsten
zijne woorden hoorden, zocht de koning
hem te dooden; als Uría *dat* hoorde, zoo
vreesde hij, en vluchtte, en kwam in
Egypte;
22 Maar de koning Jójakim zond mannen
naar Egypte, Elnathan, den zoon van
Achbor, en *andere* mannen met hem, in
Egypte;
23 Die voerden Uría uit Egypte, en
brachten hem tot den koning Jójakim, en
hij sloeg hem met het zwaard, en hij
wierp zijn dood lichaam in de graven van
de kinderen des volks.
24 Maar de hand van Ahíkam, den zoon
van Safan, was met Jeremía, dat men hem
niet overgaf in de hand des volks, om hem
te dooden.

Jeremía raadt onderwerping aan den koning van Babel aan.

27 IN het begin des koninkrijks van
Jójakim, zoon van Josía, koning
van Juda, geschiedde dit woord tot Jeremía,
van den HEERE, zeggende:
2 Alzoo zeide de HEERE tot mij: Maak
u banden en jukken, en [f]doe die aan
uwen hals;
3 En zend ze tot den koning van Edom,
en tot den koning van Moab, en tot den
koning der kinderen Ammons, en tot den
koning van Tyrus, en tot den koning van
Sidon; door de hand der boden, die te
Jeruzalem tot Zedekía, den koning van
Juda, komen;
4 En beveel hun, aan hunne heeren te
zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Zoo zult gij tot uwe
heeren zeggen:
5 Ik heb gemaakt de aarde, den mensch
en het vee, die op den aardbodem zijn,
door Mijne groote kracht en door Mijnen

---

[a] Jer. 7:13, 25; 11:7; 25:3. [b] 1 Sam. 4:12. Ps. 78:60. Jer. 7:12, 14. [c] Jer. 7:3.
[d] Micha 1:1. [e] Micha 3:12. [f] Jer. 28:10.

tgestrekten arm, en Ik [a] geef ze aan
elken het recht is in Mijne oogen.
En nu, Ik heb al deze landen gegeven
de hand van Nebukadnézar, den koning
n Babel, [b] Mijnen knecht; zelfs ook het
dierte des velds heb Ik hem gegeven,
n hem te dienen.
En alle volken zullen hem en zijnen
on en zijns zoons zoon dienen, totdat
k de tijd zijns eigenen lands kome;
n zullen machtige volken en groote
ningen zich van hem doen dienen.
En het zal geschieden, het volk en het
ninkrijk, die hem, Nebukadnézar, den
ning van Babel, niet zal dienen, en
t zijnen hals niet zal geven onder het
k des konings van Babel: over dat volk
l Ik, spreekt de HEERE, bezoeking doen
or het zwaard en door den honger en
or de pestilentie, totdat Ik ze zal ver-
erd hebben door zijne hand.
Gijlieden dan, hoort niet naar uwe
ofeten en naar uwe waarzeggers, en naar
ve droomers en naar uwe guichelaars,
n naar uwe toovenaars, welke tot u
reken, zeggende: Gij zult den koning
n Babel niet dienen;
0 Want zij profeteeren u valschheid, om
verre uit uw land te brengen, en dat Ik
uitstoote, en gij omkomet;
1 Maar het volk, dat zijnen hals zal
engen onder het juk des konings van
abel, en hem dienen, datzelve zal Ik in
jn land laten, spreekt de HEERE, en het
l dat bouwen en daarin wonen.
2 Daarna sprak ik tot Zedekía, den ko-
ng van Juda, naar al deze woorden, zeg-
nde: Brengt uwe halzen onder het juk
s konings van Babel, en dient hem en
jn volk, zoo zult gij leven.
3 Waarom zoudt gij sterven, gij en uw
lk, door het zwaard, door den honger en
or de pestilentie? gelijk als de HEERE
sproken heeft van het volk, dat den ko-
ng van Babel niet zal dienen.
4 Hoort dan niet naar de woorden der
ofeten, die tot u spreken, zeggende: Gij
lt den koning van Babel niet dienen;
ant zij profeteeren u [c] valschheid:
5 Want Ik heb ze niet gezonden,
reekt de HEERE, en zij profeteeren
lschelijk in Mijnen naam; opdat Ik u
tstoote, en gij omkomet, gij en de pro-
ten, die u profeteeren.
6 Ook sprak ik tot de priesteren en tot
t gansche volk, zeggende: Zoo zegt de
EERE: Hoort niet naar de woorden uwer
ofeten, die u profeteeren, zeggende:
et, de vaten van des HEEREN huis
llen nu [d] haast uit Babel wedergebracht
orden; want zij profeteeren u valsch-
eid.
7 Hoort niet naar hen, *maar* dient den
koning van Babel, zoo zult gijlieden leven;
waarom zou deze stad *tot* eene woestheid
worden?
18 Maar zoo zij profeten zijn, en zoo des
HEEREN woord bij hen is, laat hen nu bij
den HEERE der heirscharen voorbidden,
opdat de vaten, die in het huis des HEE-
REN, en in het huis des konings van Juda,
en te Jeruzalem zijn overgebleven, niet
naar Babel komen.
19 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen van de pilaren, en van de zee,
en van de stellingen, en van het overige
der vaten, die in deze stad zijn overge-
bleven,
20 Die Nebukadnézar, de koning van
Babel, niet heeft weggenomen, als hij Je-
chónia, den zoon van Jójakim, koning van
Juda, van Jeruzalem naar Babel [e] gevan-
kelijk wegvoerde, mitsgaders al de edelen
van Juda en Jeruzalem;
21 Ja, zoo zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls, van de vaten, die *in*
het huis des HEEREN, en in het huis des
konings van Juda, en te Jeruzalem zijn
overgebleven:
22 Naar Babel zullen zij [f] gebracht wor-
den, en aldaar zullen ze zijn, tot den dag
toe, dat Ik ze bezoeken zal, spreekt de
HEERE; dan zal Ik ze opvoeren, en zal ze
[g] wederbrengen tot deze plaats.

Strijd van Jeremía tegen den valschen profeet Hanànja.

28 VOORTS geschiedde het in het-
zelfde jaar, in het begin des ko-
ninkrijks van Zedekía, koning van Juda,
in het vierde jaar, in de vijfde maand,
dat Hanànja, zoon van Azur, de profeet,
die van Gíbeon was, tot mij sprak, in het
huis des HEEREN, voor de oogen der
priesteren en des ganschen volks, zeg-
gende:
2 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls, zeggende: Ik heb het juk
des konings van Babel verbroken:
3 In nog [h] twee volle jaren zal Ik tot
deze plaats wederbrengen al de vaten van
het huis des HEEREN, die Nebukadnézar,
de koning van Babel, uit deze plaats
heeft weggenomen, en die *naar* Babel
gebracht.
4 Ook zal Ik Jechónia, den zoon van Jó-
jakim, koning van Juda, en allen, die ge-
vankelijk weggevoerd zijn van Juda, die
te Babel gekomen zijn, tot deze plaats
wederbrengen, spreekt de HEERE; want
Ik zal het juk des konings van Babel
verbreken.
5 Toen sprak de profeet Jeremía tot
den profeet Hanànja, voor de oogen der
priesteren en voor de oogen des ganschen

[a] Dan. 4:17, 25. [b] Jer. 25:9. [c] Jer. 14:14; 23:21; 29:8. [d] Jer. 28:3. [e] 2 Kon. 24:14, 15.
[f] 2 Kon. 25:13. 2 Kron. 36:18. [g] 2 Kron. 36:22. Jer. 29:10. [h] Jer. 27:16.

volks, die in het huis des HEEREN
stonden;
6 En de profeet Jeremía zeide: Amen,
de HEERE doe alzoo! de HEERE bevestige
uwe woorden, die gij geprofeteerd hebt,
dat Hij de vaten van des HEEREN huis,
en allen, die gevankelijk zijn weggevoerd,
van Babel wederbrenge tot deze plaats!
7 Maar hoor nu dit woord, dat ik spreek
voor uwe ooren, en voor de ooren des
ganschen volks:
8 De profeten, die vóór mij en vóór u
vanouds geweest zijn, die hebben tegen
vele landen en tegen groote koninkrijken
geprofeteerd van krijg en van kwaad en
van pestilentie.
9 De profeet, die geprofeteerd zal hebben
van vrede, als het woord van dien profeet
komt, *dan* zal die profeet bekend worden,
dat de HEERE hem in der waarheid gezonden heeft.
10 Toen nam de profeet Hanànja het juk
van den hals van den profeet Jeremía, en
verbrak het.
11 En Hanànja sprak voor de oogen des
ganschen volks, zeggende: Zoo zegt de
HEERE: Alzoo zal Ik verbreken het juk
van Nebukadnézar, den koning van Babel,
in nog twee volle jaren, van den hals aller
volken. En de profeet Jeremía ging zijns
weegs.
12 Doch des HEEREN woord geschiedde
tot Jeremía (nadat de profeet Hanànja
het juk van den hals van den profeet
Jeremía verbroken had), zeggende:
13 Ga henen en spreek tot Hanánja,
zeggende: Zoo zegt de HEERE: Houten
jukken hebt gij verbroken, nu zult gij in
plaats van die ijzeren jukken maken;
14 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ik heb een
ijzeren juk gedaan aan den hals van al
deze volken, om Nebukadnézar, den
koning van Babel, te dienen, en zij
zullen hem dienen; ja, Ik heb hem ook
het [a] gedierte des velds gegeven.
15 En de profeet Jeremía zeide tot den
profeet Hanànja: Hoor nu, Hanànja! de
HEERE heeft u niet gezonden; maar gij
hebt gemaakt, dat dit volk op leugen
vertrouwt.
16 Daarom, zoo zegt de HEERE: Zie, Ik
zal u wegwerpen van den aardbodem;
dit jaar zult gij sterven, omdat gij eenen
[b] afval gesproken hebt tegen den HEERE.
17 Alzoo stierf de profeet Hanànja in
datzelve jaar, in de zevende maand.

Brief van Jeremía aan de Joden, die met Jechónia gevankelijk naar Babel waren gevoerd.

29 VOORTS zijn dit de woorden des
briefs, dien de profeet Jeremía
zond van Jeruzalem tot de overige
oudsten, die gevankelijk waren weggevoerd, mitsgaders tot de priesteren, en
tot de profeten, en tot het gansche volk,
dat Nebukadnézar van Jeruzalem gevankelijk had weggevoerd naar Babel
2 (Nadat de koning [c] Jechónia, en de
Koningin, en de kamerlingen, de vorsten
van Juda en Jeruzalem, mitsgaders de
timmerlieden en smeden van Jeruzalem
waren uitgegaan);
3 Door de hand van Eláśa, den zoon
van Safan, en Gemárja, den zoon van
Hilkía, die Zedekía, de koning van Juda,
naar Babel zond, tot Nebukadnézar, den
koning van Babel, zeggende:
4 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls, tot allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, die Ik gevankelijk
heb doen wegvoeren van Jeruzalem naar
Babel:
5 Bouwt huizen, en woont *daarin;* en
plant hoven, en eet de vrucht daarvan;
6 Neemt vrouwen, en gewint zonen en
dochteren, en neemt vrouwen voor uwe
zonen, en geeft uwe dochteren aan mannen, dat zij zonen en dochteren baren; en
wordt aldaar vermenigvuldigd, en wordt
niet verminderd.
7 En zoekt den vrede der stad, waarhenen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren,
en bidt voor haar tot den HEERE; want
in haren vrede zult gij vrede hebben.
8 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Laat uwe profeten
en uwe waarzeggers, die in het midden
van u zijn, u niet [d] bedriegen, en hoort
niet naar uwe droomers, die gij doet
droomen;
9 Want zij profeteeren u valschelijk in
Mijnen naam; Ik heb hen niet gezonden,
spreekt de HEERE.
10 Want zoo zegt de HEERE: Zekerlijk,
als zeventig jaren te Babel zullen vervuld
zijn, zal Ik ulieden bezoeken, en Ik zal
Mijn goed woord over u verwekken, u
wederbrengende tot deze plaats.
11 Want Ik weet de gedachten, die Ik
over u denk, spreekt de HEERE, gedachten
des vredes, en niet des kwaads, dat Ik u
geve het einde en de verwachting.
12 Dan zult gij Mij [e] aanroepen, en
henengaan, en tot Mij bidden; en Ik zal
naar u hooren;
13 En gij zult Mij zoeken en vinden,
wanneer gij naar Mij zult vragen met uw
gansche hart.
14 En Ik zal van ulieden gevonden
worden, spreekt de HEERE, en Ik zal
uwe gevangenis wenden, en u [f] vergaderen
uit al de volken, en uit al de plaatsen,
waarhenen Ik u gedreven heb, spreekt
de HEERE; en Ik zal u wederbrengen tot

[a] Jer. 27:6. [b] Deut. 13:5. Jer. 29:32. [c] 2 Kon. 24:12, enz. [d] Jer. 14:14; 23:21; 27:15.
[e] Dan. 9. [f] Jer. 23:3.

le plaats, van waar Ik u gevankelijk heb
loen wegvoeren.
15 Omdat gij zegt: de HEERE heeft ons
profeten naar Babel verwekt;
16 Daarom zegt de HEERE alzoo, van
len Koning, die op Davids troon zit, en
an al het volk, dat in deze stad woont,
e *weten*, uwe broederen, die met u niet
ijn uitgegaan in de gevangenis;
17 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, Ik zal [a] het zwaard, den honger en
e pestilentie onder hen zenden; en Ik
al ze maken als de afschuwelijke vijgen,
ie wegens de boosheid niet kunnen ge-
eten worden;
18 En Ik zal ze achterna jagen met het
waard, met den honger en met de pesti-
ntie; en Ik zal ze [b] overgeven tot eene
eroering, allen koninkrijken der aarde;
t eenen vloek en tot eenen schrik, en
t eene aanfluiting en tot eene smaad-
eid onder al de volken, waar Ik ze
enengedreven zal hebben;
9 Omdat zij naar Mijne woorden niet
ehoord hebben, spreekt de HEERE, als
Mijne knechten, de profeten, tot hen
nd, vroeg op zijnde, en zendende; maar
jlieden hebt niet gehoord, spreekt de
EERE.
0 Gij dan, hoort des HEEREN woord,
j allen, die gevankelijk zijt weggevoerd,
e Ik van Jeruzalem naar Babel heb
eggezonden!
1 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
God Israëls, van Achab, zoon van
olája, en van Zedekía, zoon van Maä-
ja, die ulieden in Mijnen naam val-
helijk profeteeren: Ziet, Ik zal hen
ven in de hand van Nebukadnézar, den
ning van Babel, en hij zal ze voor uwe
gen slaan.
En van hen zal een vloek genomen
rden bij al de gevankelijk weggevoer-
n van Juda, die in Babel zijn, dat men
ge: De HEERE stelle u als Zedekía, en
Echab, die de koning van Babel aan
vuur braadde;
Omdat zij eene dwaasheid deden in
aël, en overspel bedreven met de vrou-
n hunner naasten, en spraken het woord
schelijk in Mijnen naam, dat Ik hun
t geboden had; en Ik ben Degene, Die
weet, en een getuige *daarvan*, spreekt
HEERE.
Tot Semája nu, den Nechlamiet,
gij spreken, zeggende:
Zoo spreekt de HEERE der heirscha-
de God Israëls, zeggende: Omdat
brieven in uwen naam gezonden hebt
al het volk, dat te Jeruzalem is, en
Zefánja, den zoon van Maäséja, den
ster, en tot al de priesteren, zeggende:
De HEERE heeft u tot priester ge-
steld, in plaats van den priester Jójada,
dat gij opzieners zoudt zijn *in* des HEE-
REN huis over allen man, die onzinnig is,
en zich voor een' profeet uitgeeft, dat gij
dien stelt in de [c] gevangenis en in den
stok.
27 Nu dan, waarom hebt gij Jeremía,
den Anathothiet, niet gescholden, die zich
bij ulieden voor een' profeet uitgeeft?
28 Want daarom heeft hij tot ons *naar*
Babel gezonden, zeggende: Het zal lang
duren; bouwt huizen, en woont *daarin*,
en plant hoven, en eet de vrucht daarvan.
29 Zefánja nu, de priester, had dezen
brief gelezen voor de ooren van den
profeet Jeremía;
30 Daarom geschiedde des HEEREN
woord tot Jeremía, zeggende:
31 Zend henen tot allen, die gevanke-
lijk weggevoerd zijn, zeggende: Zoo zegt
de HEERE van Semája, den Nechlamiet:
Omdat Semája ulieden geprofeteerd
heeft, daar Ik hem niet gezonden heb,
en heeft gemaakt, dat gij [d] op leugen
vertrouwt;
32 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet,
Ik zal bezoeking doen over Semája, den
Nechlamiet, en over zijn zaad; hij zal
niemand hebben, die in het midden dezes
volks wone, en zal het goede niet zien,
dat Ik Mijnen volke doen zal, spreekt de
HEERE; want hij heeft eenen [e] afval ge-
sproken tegen den HEERE.

Profetie van de lichamelijke verlossing uit Babel en de geestelijke door Christus.

30 HET woord, dat tot Jeremía
geschied is van den HEERE, zeg-
gende:
2 Zoo spreekt de HEERE, de God Israëls,
zeggende: Schrijf u al de woorden, die
Ik tot u gesproken heb, in een boek.
3 Want zie, de dagen komen, spreekt
de HEERE, dat Ik de gevangenis van
Mijn volk, Israël en Juda, wenden zal,
zegt de HEERE; en Ik zal hen weder-
brengen in het land, dat Ik hunnen
vaderen gegeven heb, en zij zullen het
erfelijk bezitten.
4 En dit zijn de woorden, die de HEERE
gesproken heeft van Israël en van Juda;
5 Want zoo zegt de HEERE: Wij hoo-
ren eene stem der verschrikking; er is
vrees en geen vrede.
6 Vraagt toch en ziet, of een mansper-
soon baart? Waarom zie Ik *dan* eens
iegelijken mans handen op zijne lenden,
als van eene [f] barende *vrouw*, en alle
aangezichten veranderd in bleekheid?
7 [g] O wee! want die dag is zoo groot, dat
zijnsgelijke niet geweest is, en het is een
tijd van benauwdheid voor Jakob; nog
zal hij daaruit verlost worden.

[a] Jer. 24:8, 10. [b] Deut. 28:25, 37. Jer. 15:4; 24:9, enz. [c] Jer. 20:1, 2, 3. [d] Jer. 28:15.
[e] ...r. 28:16. [f] Jer. 4:31; 6:24. [g] Joël 2:11. Zef. 1:15.

8 Want het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, *dat* Ik zijn juk van uwen hals verbreken, en uwe banden verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen;

9 Maar zij zullen dienen den HEERE, hunnen God, en hunnen koning [a] David, dien Ik hun verwekken zal.

10 Gij dan, vrees niet, [b] o Mijn knecht Jakob! spreekt de HEERE, ontzet u niet, Israël! want zie, Ik zal u uit verre *landen* verlossen, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stil en gerust zijn, en er zal niemand zijn, die *hem* verschrikke.

11 Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen; want Ik zal eene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u verstrooid heb; [c] maar met u zal Ik geene voleinding maken, maar Ik zal u kastijden met [d] mate, en u niet gansch onschuldig houden.

12 Want zoo zegt de HEERE: Uwe breuk is [e] doodelijk, uwe plage is smartelijk;

13 Er is niemand, die uwe zaak oordeelt, aangaande het gezwel; gij hebt geene heelpleisters.

14 Al uwe [f] liefhebbers hebben u vergeten, zij vragen niet naar u; want Ik heb u geslagen *met* eens vijands plage, *met* de kastijding eens wreeden; om de grootheid uwer ongerechtigheid, *omdat* uwe zonden machtig veel zijn.

15 Wat [g] krijt gij over uwe breuk, *dat* uwe smart doodelijk is? om de grootheid uwer ongerechtigheid, *omdat* uwe zonden [h] machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.

16 Daarom, allen, die u opeten, zullen [i] opgegeten worden, en al uwe wederpartijders, zij allen zullen gaan in gevangenis; en die u berooven, zullen ter berooving zijn, en allen, die u plunderen, zal Ik ter plundering overgeven;

17 Want Ik zal u de gezondheid doen rijzen, en u van uwe plagen genezen, spreekt de HEERE; omdat zij u noemen: De verdrevene. Het is Zion, *zeggen zij*: niemand vraagt naar haar.

18 Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal de gevangenis der tenten Jakobs wenden, en Mij over hunne woningen ontfermen; en de stad zal herbouwd worden op haren hoop, en het paleis zal liggen naar zijne wijze.

19 En van hen zal dankzegging uitgaan, en eene stem [k] der spelenden; en Ik zal hen vermeerderen, en zij zullen niet verminderd worden, en Ik zal hen verheerlijken, en zij zullen niet gering worden.

20 En zijne zonen zullen zijn als eertijds, en zijne gemeente zal voor Mijn aangezicht bevestigd worden; en Ik zal bezoeking doen over al zijne onderdrukkers.

21 En zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en zijn Heerscher uit het midden van hem voortkomen, en Ik zal hem doen naderen, en hij zal tot Mij genaken; want wie is hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de HEERE.

22 En gij zult [l] Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen God zijn.

23 Ziet, een [m] onweder des HEEREN, eene grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudend onweder; het zal blijven op het hoofd der goddeloozen.

24 De hittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan, en totdat Hij daargesteld zal hebben de gedachten zijns harten; in het laatste der dagen zult gij daarop letten.

31 TER zelfder tijd, spreekt de HEERE, zal Ik allen geslachten Israëls tot eenen God zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn.

2 Zoo zegt de HEERE: Het volk der overgeblevenen van het zwaard heeft genade gevonden in de woestijn, *namelijk* Israël, als Ik henenging om hem tot rust te brengen.

3 De HEERE is mij verschenen van verre *tijden!* Ja, Ik heb u liefgehad *met* eene eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken *met* goedertierenheid.

4 Ik zal u weder bouwen, en gij zult gebouwd worden, o jonkvrouw Israëls! gij zult weder versierd zijn met uwe trommelen, en uitgaan met den rei [n] der spelenden.

5 Gij zult weder [o] wijngaarden planten op de bergen van Samaría; de planters zullen planten, en de vrucht genieten.

6 Want er zal een dag zijn, *waarin* de hoeders op Efraïms gebergte zullen roepen: [p] Maakt ulieden op, en laat ons opgaan *naar* Zion, tot den HEERE, onzen God!

7 Want zoo zegt de HEERE: Roept luide over Jakob *met* vreugde, en juicht wegens het hoofd der Heidenen; doet het hooren, lofzingt, en zegt: O HEERE! behoud Uw volk, het overblijfsel van Israël.

8 Ziet, Ik zal ze aanbrengen uit het land van het [q] noorden, en zal hen vergaderen van de zijden der aarde; onder hen zullen zijn blinden en lammen, zwangeren en barenden tezamen; *met* eene groote gemeente zullen zij herwaarts wederkomen:

9 Zij zullen komen met geween, en met smeekingen zal Ik hen voeren; Ik zal hen

---

[a] Ezech. 34:23, 24; 37:24. Hos. 3:5. [b] Jes. 41:13; 43:5; 44:1. Jer. 46:28. [c] Jer. 4:27; 5:10, 18; 46:28. [d] Jes. 27:8. Jer. 10:24. [e] Jer. 10:19; 15:18. [f] Jer. 22:20. [g] Jer. 13:17. [h] Jer. 5:6. [i] Ex. 23:22. Jes. 41:11. Jer. 10:25. [k] Jer. 31:4. [l] Jer. 24:7; 31:1, 33; 32:38. [m] Jer. 23:19; 25:32. [n] Jer. 30:19. [o] Jes. 65:21. [p] Jes. 2:2, 3. Micha 4:2. [q] Jer. 3:18.

len aan de waterbeken, in eenen rech-
. weg, waarin zij zich niet zullen stooten;
nt Ik ben Israël tot eenen Vader, en
raïm is Mijn [a] eerstgeborene.
' Hoort des HEEREN woord, gij Hei-
ıen! en verkondigt in de eilanden, die
re zijn, en zegt: Hij, Die Israël ver-
ooid heeft, zal hem weder vergaderen,
hem bewaren als een herder zijne
dde.
. Want de HEERE heeft Jakob vrijge-
cht, en Hij heeft hem verlost uit de
nd desgenen, [b] die sterker was dan
:
; Dies zullen zij komen, en op de hoogte
n Zion juichen, en toevloeien tot des
EEREN goed, tot het koren, en tot den
ost, en tot de olie, en tot de jonge
ıapen en runderen; en hunne ziel zal
n als een [c] gewaterde hof, en zij zullen
ortaan niet meer treurig zijn.
3 Dan zal de jonkvrouw zich verblijden
den rei, daartoe de jongelingen en
den tezamen; want Ik zal hunlieder
uw in vroolijkheid veranderen, en zal
n troosten, en zal hen verblijden naar
nne droefenis;
4 En Ik zal de ziel der priesteren *met*
ttigheid dronken maken; en Mijn volk
l met Mijn goed verzadigd worden,
reekt de HEERE.
5 Zoo zegt de HEERE: [d] Er is eene
em gehoord in Rama, eene klage, een
er bitter geween; Rachel weent over
re kinderen; zij weigert zich te laten
oosten over hare kinderen, omdat zij
et zijn.
6 Zoo zegt de HEERE: Bedwing uwe
em van geween, en uwe oogen van tra-
n; want er is loon voor uwen arbeid,
reekt de HEERE; want zij zullen uit
s vijands land wederkomen;
7 En er is verwachting voor uwe na-
melingen, spreekt de HEERE; want
we kinderen zullen wederkomen tot
ınne landpale.
8 Ik heb wel gehoord, dat Efraïm zich
klaagt, *zeggende*: Gij hebt mij getuch-
gd, en ik ben getuchtigd geworden als
n ongewend kalf. [e] Bekeer mij, zoo
l ik bekeerd zijn; want Gij zijt de
EERE, mijn God!
9 Zekerlijk, [f] nadat ik bekeerd ben, heb
berouw gehad, en nadat ik mijzelven
n bekend gemaakt, heb ik op de heup
klopt; ik ben beschaamd, ja ook
haamrood geworden, omdat ik de
naadheid mijner jeugd gedragen heb.
0 Is *niet* Efraïm Mij een dierbare zoon?
hij *Mij niet* een troetelkind? want
nds Ik tegen hem gesproken heb, denk
: nog ernstiglijk aan hem; daarom rom-
elt Mijn ingewand over hem; Ik zal
Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt
de HEERE.
21 Richt u merkteekenen op, stel u spitse
pilaren, zet uw hart op de baan, *op* den
weg, *dien* gij gewandeld hebt; keer weder,
o jonkvrouw Israëls, keer weder tot deze
uwe steden!
22 Hoe lang zult gij u onttrekken, gij
afkeerige dochter? want de HEERE heeft
wat nieuws op de aarde geschapen: de
vrouw zal den man omvangen.
23 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Dit woord zullen zij nog
zeggen in het land van Juda, en in zijne
steden, als Ik hunne gevangenis wenden
zal: De HEERE zegene u, gij [g] woning
der gerechtigheid, gij berg der heiligheid!
24 En Juda, mitsgaders al zijne steden,
zullen tezamen daarin wonen; de akker-
lieden, en *die* met de kudden reizen;
25 Want Ik heb de vermoeide ziel dron-
ken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel
vervuld.
26 (Hierop ontwaakte ik, en zag toe, en
mijn slaap was mij zoet.)
27 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik het huis van Israël en het
huis van Juda bezaaien zal *met* zaad van
menschen en zaad van beesten.
28 En het zal geschieden, gelijk als Ik
over hen gewaakt heb, om uit te rukken,
en af te breken, en te verstoren, en te
verderven, en kwaad aan te doen; alzoo
zal Ik over hen waken, om te bouwen en
te planten, spreekt de HEERE.
29 In die dagen zullen zij niet meer
zeggen: [h] De vaders hebben onrijpe drui-
ven gegeten, en der kinderen tanden zijn
stomp geworden;
30 Maar een iegelijk zal om zijne onge-
rechtigheid sterven; een ieder mensch,
die de onrijpe druiven eet, zijne tanden
zullen stomp worden.
31 Ziet, [i] de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik met het huis van Israël
en met het huis van Juda een nieuw ver-
bond zal maken;
32 Niet naar het verbond, dat Ik met
hunne vaderen gemaakt heb, ten dage
als Ik hunne hand aangreep, om hen uit
Egypteland uit te voeren, welk Mijn ver-
bond zij vernietigd hebben, hoewel Ik
hen getrouwd had, spreekt de HEERE;
33 Maar dit is het verbond, dat Ik na die
dagen met het huis van Israël maken zal,
spreekt de HEERE: Ik zal Mijne wet in
hun binnenste geven, en zal die in hun
hart schrijven; en Ik zal hun [k] tot eenen
God zijn, en zij zullen Mij tot een volk
zijn.
34 En zij zullen niet meer, een iegelijk
zijnen naaste en een iegelijk zijnen broe-
der, leeren, zeggende: Kent den HEERE!

[a] Ex. 4:22. [b] Jes. 40:10; 49:24, 25. [c] Jes. 61:11. [d] Matth. 2:17, 18. [e] Klaagl. 5:21.
Deut. 30:2. [g] Jer. 50:7. [h] Ezech. 18:2, enz. [i] Hebr. 8:8. [k] Jer. 24:7; 30:22, bov. vers. 1.

want zij [a] zullen Mij allen kennen, van hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe, spreekt de HEERE; [b] want Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.

35 Zoo zegt de HEERE, die de [c] zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts, Die de [d] zee klieft, dat hare golven bruisen, HEERE der heirscharen is Zijn naam:

36 Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de HEERE, zoo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor Mijn aangezicht, al de dagen!

37 Zoo zegt de HEERE: Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fundamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zoo zal Ik ook het gansche zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, spreekt de HEERE.

38 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze stad den HEERE zal herbouwd worden, van den toren Hanáneël af tot aan de Hoekpoort;

39 En het meetsnoer zal wijders nevens dezelve uitgaan tot aan den heuvel Gareb, en zich naar Goath omwenden;

40 En het gansche dal der doode lichamen, en der asch, en al de velden tot aan de beek Kidron, tot aan den hoek van de Paardenpoort tegen het oosten, zal den HEERE eene heiligheid zijn; er zal niets weder uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid.

Beloften en onderpand van Israëls herstel en van geestelijke zegeningen.

32 HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, in het tiende jaar van Zedekía, koning van Juda; dit jaar was het achttiende jaar van Nebukadrézar.

2 (Het heir nu des konings van Babel belegerde toen Jeruzalem, en de profeet Jeremía was besloten in het voorhof der bewaring, dat in het huis des konings van Juda is.

3 Want Zedekía, de koning van Juda, had hem besloten, zeggende: Waarom profeteert gij, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik geef deze stad in de hand des konings van Babel, en hij zal ze innemen;

4 En Zedekía, de koning van Juda, zal van de hand der Chaldeën niet ontkomen; maar [e] hij zal zekerlijk gegeven worden in de hand des konings van Babel, en zijn mond zal tot deszelfs mond spreken, en zijne oogen zullen deszelfs oogen zien;

5 En hij zal Zedekía naar Babel voeren, en aldaar zal hij zijn, totdat Ik hem bezoek, spreekt de HEERE; ofschoon gijlieden tegen de Chaldeën strijdt, gij zult *toch* geen geluk hebben.)

6 Jeremía dan zeide: Des HEEREN woord is tot mij geschied, zeggende:

7 Zie, Hanámeël, de zoon van Sallum, uwen oom, zal tot u komen, zeggende: Koop u mijn veld, dat bij Anáthoth is; want gij hebt het recht van lossing, om te koopen.

8 Alzoo kwam Hanámeël, mijns ooms zoon, naar des HEEREN woord, tot mij, in het voorhof der bewaring, en zeide tot mij: Koop toch mijn veld, hetwelk is bij Anáthoth, dat in het land van Benjamin is; want gij hebt het erfrecht, en gij hebt de lossing, koop *het* voor u. Toen merkte ik, dat het des HEEREN woord was.

9 Dies kocht ik van Hanámeël, mijns ooms zoon, het veld, dat bij Anáthoth is; en ik woog hem het geld toe, zeventien zilveren sikkelen.

10 En ik onderschreef den brief, en verzegelde *dien*, en deed *het* getuigen betuigen, als ik het geld op de weegschaal gewogen had.

11 En ik nam den koopbrief, die verzegeld was *naar* het gebod en de inzettingen, en den openen *brief*;

12 En ik gaf den koopbrief aan Baruch, den zoon van Nerija, den zoon van Machséja, voor de oogen van Hanámeël, mijns ooms *zoon*, en voor de oogen der getuigen, die den koopbrief hadden onderschreven; voor de oogen van al de Joden, die in het voorhof der bewaring zaten.

13 En ik beval Baruch voor hunne oogen, zeggende:

14 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Neem deze brieven, dezen koopbrief, zoo den verzegelden als dezen openen brief, en doe ze in een aarden vat, opdat zij vele dagen mogen bestaan;

15 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Er zullen nog huizen, en velden en wijngaarden in dit land gekocht worden.

16 Voorts, nadat ik den koopbrief aan Baruch, den zoon van Nerija, gegeven had, bad ik tot den HEERE zeggende:

17 Ach Heere HEERE! zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt, door Uwe groote kracht en door Uwen uitgestrekten arm; geen ding is U te wonderlijk.

18 [f] Gij, die goedertierenheid doet aan duizenden, en de ongerechtigheid der vaderen vergeldt in den schoot hunner kinderen na hen; Gij groote, Gij geweldige God, Wiens naam is HEERE der heirscharen;

19 Groot van [g] raad en machtig van daad; want Uwe [h] oogen zijn open over alle wegen der menschenkinderen, om een' iegelijk

[a] Jes. 54:13. Joh. 6:45. [b] Jer. 33:8. Micha 7:18. Hand. 10:43. [c] Gen. 1:16.
[d] Jes. 51:15. [e] Jer. 34:3. [f] Ex. 34:7. [g] Jes. 28:29. [h] Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 16:17.

lijk te [a] geven naar zijne wegen, en naar de vrucht zijner handelingen!

20 Gij, Die teekenen en wonderen gesteld hebt in Egypteland, tot op dezen dag, zoo in Israël, als onder *andere* menschen, en hebt U eenen Naam gemaakt, als Hij is te dezen dage;

21 En hebt Uw volk Israël [b] uit Egypteland uitgevoerd, door teekenen en door wonderen, en door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door groote verschrikking;

22 En hebt hun dit land gegeven, dat Gij hunnen vaderen gezworen hadt hun te zullen geven, een land vloeiende van melk en honig;

23 Zij zijn er ook ingekomen, en hebben het erfelijk bezeten, maar hebben Uwer stem niet gehoorzaamd, en in Uwe wet niet gewandeld; zij hebben niets gedaan van alles, wat Gij hun geboden hadt te doen; dies hebt Gij hun al dit kwaad doen bejegenen.

24 Zie de wallen! zij zijn gekomen aan de stad, om die in te nemen, en de stad is gegeven in de hand der Chaldeeën, die tegen haar strijden; van wege het zwaard en den honger en de pestilentie; en wat Gij gesproken hebt, is geschied, en zie, Gij ziet *het*.

25 Evenwel hebt Gij tot mij gezegd, Heere HEERE! koop u dat veld voor geld, en doe *het* getuigen betuigen; daar de stad in der Chaldeeën hand gegeven is.

26 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

27 Zie, Ik ben de HEERE, de [c] God van alle vleesch; zou Mij eenig ding te wonderlijk zijn?

28 Daarom zegt de HEERE alzoo: Zie, Ik geef deze stad in de hand der Chaldeeën, en in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en hij zal ze innemen;

29 En de Chaldeeën, die tegen deze stad strijden, zullen erin komen, en deze stad met vuur aansteken, en zullen ze [d] verbranden, met de huizen, op welker daken zij aan Baäl gerookt, en anderen goden drankofferen geofferd hebben, om Mij te vertoornen.

30 Want de kinderen Israëls en de kinderen van Juda hebben van hunne jeugd aan alleenlijk gedaan, dat kwaad was in Mijne oogen; want de kinderen Israëls hebben Mij door het werk hunner handen alleenlijk vertoornd, spreekt de HEERE.

31 Want tot Mijnen toorn en tot Mijne grimmigheid is deze stad Mij geweest, van den dag af, dat zij haar gebouwd hebben, tot op dezen dag toe; opdat Ik haar van Mijn aangezicht wegdede,

32 Om al de boosheid der kinderen Israëls en der kinderen van Juda, die zij gedaan hebben om Mij te vertoornen, zij, hunne koningen, hunne vorsten, hunne priesteren en hunne profeten, en de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem;

33 Die Mij den [e] nek hebben toegekeerd en niet het aangezicht; hoewel Ik hen leerde, [f] vroeg op zijnde en leerende, evenwel hoorden zij niet, om tucht aan te nemen;

34 Maar zij hebben hunne verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen;

35 En zij hebben de [g] hoogten van Baäl gebouwd, die in het dal des zoons van Hinnom zijn, om hunne zonen en hunne dochteren den Molech door *het vuur* te laten gaan; hetwelk Ik hun niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen, dat zij dezen gruwel zouden doen; opdat zij Juda mochten doen zondigen.

36 En nu, daarom zegt de HEERE, de God Israëls, alzoo van deze stad, waar gij van zegt: Zij is gegeven in de hand des konings van Babel, door het zwaard en door den honger en door de pestilentie;

37 Ziet, Ik zal hen [h] vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik hen zal verdreven hebben in Mijnen toorn, en in Mijne grimmigheid, en in groote verbolgenheid; en Ik zal hen tot deze plaats wederbrengen, en zal hen zeker doen wonen.

38 [i] Ja, zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn.

39 En Ik zal hun eenerlei hart en eenerlei wet geven, om Mij te vreezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hunnen kinderen na hen.

40 En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijne vreeze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken.

41 En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe; en Ik zal hen getrouwelijk in dit land [k] planten, met Mijn gansche hart en met Mijne gansche ziel.

42 Want zoo zegt de HEERE: Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit groote kwaad, alzoo zal ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.

43 En er zullen velden gekocht worden in dit land, waarvan gij zegt: Het is woest, dat er geen mensch noch beest in is; het is in der Chaldeeën hand gegeven;

44 Velden zal men voor geld koopen, en de brieven onderschrijven, en verzegelen, en getuigen doen betuigen, in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda en

---

[a] Jer. 17:10. [b] Ex. 6:6. 2 Sam. 7:23. 1 Kron. 17:22. [c] Num. 16:22. [d] Jer. 21:10. [e] Jer. 2:27; 7:24. [f] Jer. 7:13, 25; 25:3; 26:5; 29:19. [g] Jer. 19:5. [h] Jer. 23:3; 29:14; 31:10. [i] Jer. 24:7; 30:22; 31:1, 33. [k] Jer. 24:6. Amos 9:15.

in de steden van het gebergte, en in de
steden der laagte en in de steden van het
zuiden; want Ik zal hunne gevangenis
wenden, spreekt de HEERE.

33 VOORTS geschiedde des HEEREN
woord ten tweeden male tot Jeremía,
als hij nog in het voorhof der bewaring
was opgesloten, zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE, die het doet, de
HEERE, die dat formeert, opdat Hij het
bevestige; HEERE is Zijn naam:
3 Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden,
en Ik zal u bekend maken groote en vaste
dingen, die gij niet weet.
4 Want zoo zegt de HEERE, de God
Israëls, van de huizen dezer stad, en van
de huizen der koningen van Juda, die
door de wallen en door het zwaard zijn
afgebroken:
5 Er zijn er *wel* ingekomen, om te strijden
tegen de Chaldeeën, maar het is om
die te vullen met doode lichamen van
menschen, die Ik verslagen heb in Mijnen
toorn en in Mijne grimmigheid; en omdat
Ik Mijn aangezicht van deze stad
verborgen heb, om al hunlieder boosheid;
6 Zie, Ik zal haar de gezondheid en de
genezing doen rijzen, en zal henlieden
genezen, en zal hun openbaren overvloed
van vrede en waarheid.
7 En Ik zal de [a] gevangenis van Juda en
de gevangenis van Israël wenden, en zal
ze [b] bouwen als in het eerste.
8 En Ik zal hen reinigen van al hunne
ongerechtigheid, *met* welke zij tegen Mij
gezondigd hebben; en Ik zal [c] vergeven
al hunne ongerechtigheden, *met* welke
zij tegen Mij gezondigd en met welke zij
tegen Mij overtreden hebben;
9 En het zal Mij zijn tot eenen vroolijken
naam, tot eenen roem, en tot een
sieraad bij alle Heidenen der aarde, die al
het goede zullen hooren, dat Ik hun doe;
en zij zullen vreezen en beroerd zijn over
al het goede, en over al den vrede, dien
Ik hun beschikke.
10 Alzoo zegt de HEERE: In deze plaats
(waarvan gij zegt: Zij is woest, dat er
geen mensch en geen beest in is), in de
steden van Juda, en op de straten van
Jeruzalem, die *zoo* verwoest zijn, dat er
geen mensch, en geen inwoner, en geen
beest in is, zal wederom gehoord worden
11 [d] De stem der vroolijkheid en de stem
der blijdschap, de stem des bruidegoms
en de stem der bruid, de stem dergenen,
die zeggen: Looft den HEERE der heirscharen,
want de HEERE is goed; want
Zijne goedertierenheid is in eeuwigheid!
de stem dergenen, die lof aanbrengen ten
huize des HEEREN; want Ik zal de gevangenis
des lands wenden, als in het
eerste, zegt de HEERE.
12 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
In deze plaats, die *zoo* woest is, dat er
geen mensch, zelfs tot het vee toe, in is,
mitsgaders in al derzelver steden, zullen
wederom woningen zijn van herderen,
die de kudden doen legeren;
13 In de steden van het gebergte, in de
steden der laagte, en in de steden van het
zuiden, en in het land van Benjamin, en
in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in
de steden van Juda zullen de kudden
wederom onder de handen des tellers
doorgaan, zegt de HEERE.
14 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik het [e] goede woord verwekken
zal, dat Ik tot het huis van Israël
en over het huis van Juda gesproken heb.
15 In die dagen en te dier tijd zal Ik
David eene [f] SPRUIT der gerechtigheid
doen uitspruiten; en Hij zal recht en gerechtigheid
doen op aarde.
16 In die dagen zal Juda verlost worden,
en Jeruzalem zeker wonen; en deze
is, die haar roepen zal: De HEERE, ONZE
GERECHTIGHEID.
17 Want zoo zegt de HEERE: Aan David
zal niet worden afgesneden een man, die
op den troon van het huis Israëls zitte;
18 Ook zal den Levietischen priesteren
van voor Mijn aangezicht niet worden
afgesneden een man, die brandoffer
offere, en spijsoffer aansteke, en slachtoffer
bereide al de dagen.
19 En des HEEREN woord geschiedde tot
Jeremía, zeggende:
20 Alzoo zegt de HEERE: Indien gijlieden
Mijn verbond van den dag en Mijn
verbond van den nacht kondt vernietigen,
zoodat dag en nacht niet zijn op hunnen
tijd,
21 Zoo zal ook vernietigd kunnen worden
Mijn verbond met Mijnen knecht
David, dat hij geenen zoon hebbe, die op
zijnen troon regeere; en met de Levieten,
de priesteren, Mijne dienaren.
22 Gelijk het heir des hemels niet geteld
en het zand der zee niet gemeten kan
worden, alzoo zal Ik vermenigvuldigen
het zaad van Mijnen knecht David, en de
Levieten, die Mij dienen.
23 Voorts geschiedde des HEEREN
woord tot Jeremía, zeggende:
24 Hebt gij niet gezien, wat dit volk
spreekt, zeggende: De twee geslachten,
die de HEERE verkoren had, die heeft Hij
nu verworpen? Ja, zij versmaden Mijn
volk, zoodat het geen volk meer is voor
hun aangezicht.
25 Zoo zegt de HEERE: Indien Mijn
verbond niet is van dag en nacht; *indien*
Ik de ordeningen des hemels en der aarde
niet gesteld heb:
26 Zoo zal Ik ook het zaad van Jakob en
van Mijnen knecht David verwerpen, dat

---

[a] Jer. 32:44. [b] Jer. 24:6; 31:4. [c] Jer. 31:34. [d] Jer. 7:34. [e] Jer. 29:10. [f] Jer. 23:5.

Ik van zijn zaad niet neme, die daar
heersche over het zaad van Abraham,
Izaäk en Jakob; want Ik zal hunne ge-
vangenis wenden, en Mij hunner [a] ont-
fermen.

God laat den koning Zedekía aanzeggen, wat Jeruzalem en zijn persoon zal overkomen.

34 HET woord, dat tot Jeremía ge-
schied is van den HEERE [b] (als Ne-
bukednézar, koning van Babel, en zijn
gansche heir, en alle koninkrijken der
aarde, die *onder* de heerschappij zijner
hand waren, en al de volken tegen Jeru-
zalem streden, en tegen al hare steden),
zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ga henen, en spreek tot Zedekía, den ko-
ning van Juda, en zeg tot hem: Zoo zegt
le HEERE: Zie, Ik geef deze stad in de
hand des konings van Babel, en hij zal
ze met vuur [c] verbranden;
3 En gij zult van zijne hand niet ontko-
nen, maar zekerlijk [d] gegrepen, en in
zijne hand gegeven worden; en uwe
oogen zullen de oogen des konings van
Babel zien, en zijn mond zal tot uwen
mond spreken, en gij zult te Babel
komen.
4 Maar hoor des HEEREN woord, o Ze-
dekía, koning van Juda! zoo zegt de
HEERE van u: Gij zult door het zwaard
niet sterven;
5 Gij zult sterven in vrede, en naar
de brandingen van uwe vaderen, de vorige
koningen, die vóór u geweest zijn, alzoo
zullen zij over u branden, en u beklagen,
zeggende: Och heer! want Ik heb het
woord gesproken, spreekt de HEERE.
6 En de profeet Jeremía sprak al deze
woorden tot Zedekía, den koning van
Juda, te Jeruzalem,
7 Als het heir des konings van Babel
streed tegen Jeruzalem, en tegen al de
overgeblevene steden van Juda, tegen
Lachis en tegen Azéka; want deze,
zijnde vaste steden, waren overgebleven
onder de steden van Juda.

...dreigingen bij gelegenheid der weder-dienstbaarmaking van vrijgelaten slaven.

HET woord, dat tot Jeremía geschied
van den HEERE, nadat de koning Ze-
dekía een verbond gemaakt had met het
gansche volk, dat te Jeruzalem was, om
vrijheid voor hen uit te roepen;
Dat een iegelijk zijnen knecht, en een
iegelijk zijne maagd, zijnde een Hebreër
eene Hebreïnne, zou laten vrijgaan;
zoodat niemand zich van hen, van eenen
Jood, zijnen broeder, zou doen dienen.
10 Nu hoorden al de vorsten en al het
volk, die het verbond hadden ingegaan,
dat zij, een iegelijk zijnen knecht en een
iegelijk zijne maagd zouden laten vrij-
gaan, zoodat zij zich niet meer van hen
zouden doen dienen; zij hoorden dan, en
lieten hen gaan;
11 Maar zij keerden daarna wederom,
en deden de knechten en maagden weder-
komen, die zij hadden laten vrijgaan, en
zij brachten hen ten onder tot knechten
en tot maagden.
12 Daarom geschiedde des HEEREN
woord tot Jeremía, van den HEERE, zeg-
gende:
13 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ik heb een verbond gemaakt met uwe
vaderen, ten dage, als Ik hen uit Egypte-
land, uit het diensthuis uitvoerde, zeg-
gende:
14 [f] Ten einde van zeven jaren zult gij
laten gaan, een iegelijk zijnen broeder,
eenen Hebreër, die u zal verkocht zijn,
en u zes jaren gediend heeft; gij zult hem
dan van u laten vrijgaan; maar uwe va-
ders hoorden niet naar Mij, en neigden
hun oor niet.
15 Gijlieden nu waart heden wederge-
keerd, en hadt gedaan, dat recht is in
Mijne oogen, vrijheid uitroepende, een
iegelijk voor zijnen naaste; en gij hadt
een verbond gemaakt voor Mijn aange-
zicht, in het huis, dat naar Mijnen naam
genoemd is;
16 Maar gij zijt weder omgekeerd, en
hebt Mijnen naam ontheiligd, en doen
wederkomen, een iegelijk zijnen knecht,
en een iegelijk zijne maagd, die gij hadt
laten vrijgaan naar hunnen lust; en gij
hebt hen tenondergebracht, om ulieden
te wezen tot knechten en tot maagden.
17 Daarom zegt de HEERE alzoo: Gij-
lieden hebt naar Mij niet gehoord, om
vrijheid uit te roepen, een iegelijk voor
zijnen broeder, en een iegelijk voor zij-
nen naaste; ziet, zoo roep Ik uit tegen
ulieden, spreekt de HEERE, eene vrijheid
ten zwaarde, ter pestilentie en ten hon-
ger, en zal u overgeven ter [g] beroering,
allen koninkrijken der aarde.
18 En Ik zal de mannen overgeven, die
Mijn verbond hebben overtreden, die niet
bevestigd hebben de woorden des ver-
bonds, dat zij voor Mijn aangezicht ge-
maakt hadden, *met* het kalf, dat zij in
tweeën hadden gehouwen, en waren tus-
schen zijne stukken doorgegaan:
19 De vorsten van Juda, en de vorsten
van Jeruzalem, de kamerlingen, en de
priesteren, en al het volk des lands, die
door de stukken des kalfs zijn doorge-
gaan.
20 Ja, Ik zal hen overgeven in de hand
hunner vijanden, en in de hand derge-
nen, die hunne ziel zoeken; en hunne

[a] Jer. 31:20. [b] 2 Kon. 25:1, enz. Jer. 52. [c] Jer. 21:10; 32:29. [d] Jer. 32:4.
[e] Ex. 21:2. [f] Ex. 21:2. Deut. 15:12. [g] Deut. 28:25. Jer. 15:4; 24:9, enz.

[a] doode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn.
21 Zelfs Zedekía, den koning van Juda, en zijne vorsten zal Ik overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken, te weten, in de hand van het heir des konings van Babel, die [b] van ulieden *nu* zijn opgetogen.
22 Ziet, Ik zal bevel geven, spreekt de HEERE, en zal hen weder tot deze stad brengen, en zij zullen tegen haar strijden, en zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden; en Ik zal de steden van Juda stellen *tot* eene verwoesting, dat er niemand in wone.

De getrouwheid der Rechabieten aan Juda tot voorbeeld gegeven.

35 HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, in de dagen van Jójakim, den zoon van Josía, den koning van Juda, zeggende:
2 Ga henen tot der Rechabieten huis, en spreek met hen, en breng hen in des HEEREN huis, in eene der kameren, en geef hun wijn te drinken.
3 Toen nam ik Jaäzánja, den zoon van Jeremía, den zoon van Habazinja, mitsgaders zijne broederen, en al zijne zonen, en het gansche huis der Rechabieten;
4 En bracht hen in des HEEREN huis, in de kamer der zonen van Hanan, den zoon van Jigdalia, den man Gods; welke is bij de kamer der oversten, die daar is boven de kamer van Maäséja, den zoon van Sallum, den dorpelbewaarder;
5 En ik zette den kinderen van het huis der Rechabieten koppen vol wijns en bekers voor; en ik zeide tot hen: Drinkt wijn.
6 Maar zij zeiden: Wij zullen geenen wijn drinken; want Jónadab, de zoon van Rechab, onze vader, heeft ons geboden, zeggende: Gijlieden zult geenen wijn drinken, gij, noch uwe kinderen, tot in eeuwigheid;
7 Ook zult gijlieden geen huis bouwen, noch zaad zaaien, noch wijngaard planten, noch hebben, maar gij zult in tenten wonen al uwe dagen; opdat gij vele dagen leeft in het land, alwaar gij als vreemdelingen verkeert.
8 Zoo hebben wij der stem van Jónadab, den zoon van Rechab, onzen vader, gehoorzaamd in alles, wat hij ons geboden heeft; zoodat wij geenen wijn drinken al onze dagen, wij, onze vrouwen, onze zonen en onze dochteren;
9 En dat wij geene huizen bouwen tot onze woning; ook hebben wij geenen wijngaard, noch veld, noch zaad;
10 En wij hebben in tenten gewoond; alzoo hebben wij gehoord en gedaan naar alles, wat ons onze vader Jónadab geboden heeft.
11 Maar het is geschied, als Nebukadrézar, de koning van Babel, naar dit land optoog, dat wij zeiden: Komt, en laat ons naar Jeruzalem trekken wegens het heir der Chaldeën, en wegens het heir der Syriërs; alzoo zijn wij te Jeruzalem gebleven.
12 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremía, zeggende:
13 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ga henen, en zeg tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem: Zult gijlieden geene tucht aannemen, dat gij hoort naar Mijne woorden? spreekt de HEERE.
14 De woorden van Jónadab, den zoon van Rechab, die hij zijnen kinderen geboden heeft, dat zij geenen wijn zouden drinken, zijn bevestigd; want zij hebben geenen gedronken tot op dezen dag, maar het gebod huns vaders gehoord; en Ik heb tot ulieden gesproken, [c] vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt naar Mij niet gehoord.
15 En Ik heb tot u gezonden al Mijne knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen: [d] Bekeert u toch, een iegelijk van zijnen boozen weg, en maakt uwe handelingen goed, en wandelt andere goden niet na, om hen te dienen, zoo zult gij in het land blijven, dat Ik u en uwen vaderen gegeven heb; maar gij hebt uw oor niet geneigd, en naar Mij niet gehoord.
16 Dewijl *dan* de kinderen van Jónadab, den zoon van Rechab, het gebod huns vaders, dat hij hun geboden heeft, bevestigd hebben, maar dit volk naar Mij niet hooren;
17 Daarom alzoo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls; Ziet, Ik zal over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik tegen hen gesproken heb; omdat Ik tot hen gesproken heb, maar zij niet gehoord hebben, en Ik tot hen geroepen heb, maar zij niet hebben geantwoord.
18 Tot het huis nu der Rechabieten zeide Jeremía: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Omdat gijlieden het gebod van uwen vader Jónadab zijt gehoorzaam geweest, en hebt al zijne geboden bewaard, en gedaan naar alles, wat hij ulieden geboden heeft;
19 Daarom alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Er zal Jónadab, den zoon van Rechab, niet worden afgesneden een man, die voor Mijn aangezicht sta, al de dagen!

[a] Jer. 7:33; 16:4; 19:7. [b] Jer. 37:11. [c] Jer. 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33. [d] Jer. 18:11; 25:5.

Het boek der profetieën van Jeremía wordt in den tempel gelezen en door den Koning verbrand.

36 HET gebeurde ook in het vierde
jaar van Jójakim, den zoon van
osía, den koning van Juda, *dat* dit
oord tot Jeremía geschiedde van den
HEERE, zeggende:
2 Neem u eene *a*rol des boeks, en
schrijf daarop al de woorden, die Ik
ot u gesproken heb over Israël, en over
uda en over al de volken, van den dag
an, *dat* Ik tot u gesproken heb, van de
agen van Josía aan tot op dezen dag.
3 Misschien zullen die van het huis van
uda hooren al het kwaad, dat Ik hun
edenk te doen; opdat zij zich bekeeren,
en iegelijk van zijnen boozen weg, en
k hunne ongerechtigheid en hunne
onde vergeve.
4 Toen riep Jeremía Baruch, den zoon
an Nerija; en Baruch schreef uit den
nond van Jeremía alle woorden des
HEEREN, die Hij tot hem gesproken had,
p eene rol des boeks.
5 En Jeremía gebood Baruch, zeg-
ende: Ik ben opgehouden, ik zal in des
HEEREN huis niet kunnen gaan:
6 Zoo ga gij henen, en lees in de rol,
n welke gij uit mijnen mond geschreven
ebt, de woorden des HEEREN, voor de
oren des volks, in des HEEREN huis, op
len vastendag; en gij zult ze ook lezen
oor de ooren van gansch Juda, die uit
unne steden komen:
7 Misschien zal hunlieder smeeking voor
les HEEREN aangezicht nedervallen, en
ij zullen zich bekeeren, een iegelijk van
ijnen boozen weg; want groot is de
oorn en de grimmigheid, die de HEERE
egen dit volk heeft uitgesproken.
8 En Baruch, de zoon van Nerija, deed
aar alles, wat de profeet Jeremía hem
eboden had, lezende in dat boek de
oorden des HEEREN, *in* het huis des
HEEREN.
9 Want het geschiedde in het vijfde jaar
an Jójakim, den zoon van Josía, den
oning van Juda, in de negende maand,
lat zij een vasten voor des HEEREN
angezicht uitriepen, allen volke te Jeru-
alem, mitsgaders allen volke, die uit de
teden van Juda te Jeruzalem kwamen.
10 Zoo las Baruch in dat boek de woor-
len van Jeremía *in* des HEEREN huis,
n de kamer van Gemàrja, den zoon van
Safan, den schrijver, in het bovenste
oorhof, *aan* de deur der nieuwe poort
an het huis des HEEREN, voor de ooren
les ganschen volks.
11 Als nu Michája, de zoon van Ge-
màrja, den zoon van Safan, al de woor-
len des HEEREN uit dat boek gehoord
ad,
12 Zoo ging hij af ten huize des
Konings in de kamer des schrijvers; en
ziet, aldaar zaten al de vorsten: Elísama,
de schrijver, en Delája, de zoon van
Semája, en E'lnathan, de zoon van
Achbor, en Gemàrja, de zoon van Safan,
en Zedekía, de zoon van Hanànja, en al
de vorsten.
13 En Michája maakte hun bekend al
de woorden, die hij gehoord had, als
Baruch uit dat boek las voor de ooren des
volks.
14 Toen zonden al de vorsten Jehûdi,
den zoon van Nethánja, den zoon
van Selèmja, den zoon van Cuschi,
tot Baruch, om te zeggen: De rol,
waarin gij voor de ooren des volks
gelezen hebt, neem die in uwe hand, en
kom. Alzoo nam Baruch, de zoon van
Nerija, de rol in zijne hand, en kwam
tot hen.
15 En zij zeiden tot hem: Zit toch
neder, en lees ze voor onze ooren; en
Baruch las voor hunne ooren.
16 En het geschiedde, als zij al de woor-
den hoorden, *dat* zij verschrikten, de een
tegen den ander; en zij zeiden tot
Baruch: Voorzeker zullen wij al deze
woorden den Koning bekend maken.
17 En zij vraagden Baruch, zeggende:
Verklaar ons toch, hoe hebt gij al deze
woorden uit zijnen mond geschreven?
18 En Baruch zeide tot hen: Uit zijnen
mond las hij tot mij al deze woorden, en
ik schreef ze met inkt in dit boek.
19 Toen zeiden de vorsten tot Baruch:
Ga henen, verberg u, gij en Jeremía; en
niemand wete, waar gijlieden zijt.
20 Zij dan gingen in tot den Koning in
het voorhof; maar de rol legden zij weg
in de kamer van Elísama, den schrijver;
en zij verklaarden al die woorden voor
de ooren des Konings.
21 Toen zond de Koning Jehûdi, om de
rol te halen; en hij haalde ze uit de
kamer van Elísama, den schrijver, en
Jehûdi las ze voor de ooren des Konings,
en voor de ooren van al de vorsten, die
omtrent den Koning stonden.
22 (De Koning nu zat *in* het winterhuis,
in de negende maand; en er was *een
vuur* voor zijn aangezicht op den haard
aangestoken.)
23 En het geschiedde, als Jehûdi drie
stukken of vier gelezen had, versneed hij
ze met een schrijfmes, en wierp ze in het
vuur, dat op den haard was, totdat de
gansche rol verteerd was in het vuur, dat
op den haard was.
24 En zij verschrikten niet, en scheur-
den hunne kleederen niet, de Koning
noch al zijne knechten, die al deze woor-
den gehoord hadden,
25 Hoewel ook E'lnathan, en Delája, en

a Jes. 8:1. *b* Jer. 30:2.

Gemàrja bij den Koning daarvoor
spraken, dat hij de rol niet zou ver-
branden; doch hij hoorde niet naar hen.
26 Daartoe gebood de Koning aan Jeráh-
meël, den zoon van Hammélech, en
Zerája, den zoon van Azríël, en Selèmja,
den zoon van Abdeël, om den schrijver
Baruch en den profeet Jeremía te vangen.
Maar de HEERE had hen verborgen.
27 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía, nadat de Koning de rol en
de woorden, die Baruch geschreven had
uit den mond van Jeremía, verbrand had,
zeggende:
28 Neem u weder eene andere rol, en
schrijf daarop al de eerste woorden, die
geweest zijn op de eerste rol, die Jója-
kim, de koning van Juda, verbrand heeft.
29 En tot Jójakim, den koning van
Juda, zult gij zeggen: Zoo zegt de
HEERE: Gij hebt deze rol verbrand,
zeggende: Waarom hebt gij daarop
geschreven, zeggende: De koning van
Babel zal zekerlijk komen, en dit land
verderven, en maken, dat mensch en
beest daarin ophouden?
30 Daarom zegt de HEERE alzoo van
Jójakim, den koning van Juda: Hij zal
geenen hebben, die op Davids troon
zitte; en zijn [a] dood lichaam zal wegge-
worpen zijn, des daags in de hitte, en
des nachts in de vorst;
31 En Ik zal over hem, en over zijn
zaad en over zijne knechten hunlieder
ongerechtigheid bezoeken; en Ik zal
over hen, en over de inwoners van Jeru-
zalem en over de mannen van Juda al
het kwaad brengen, dat Ik tot hen ge-
sproken heb; maar zij hebben niet
gehoord.
32 Jeremía dan nam eene andere rol, en
gaf ze aan den schrijver Baruch, den zoon
van Nerija; die schreef daarop, uit den
mond van Jeremía, al de woorden des
boeks, dat Jójakim, de koning van Juda,
met vuur verbrand had; en tot dezelve
werden nog vele dergelijke woorden toe-
gedaan.

Jeremia in de gevangenis.

37 EN Zedekía, zoon van Josía, re-
geerde, koning zijnde, in plaats
van Chonia, Jójakims zoon, welken
Zedekia Nebukadrézar, de koning van
Babel, koning gemaakt had in het land
van Juda;
2 Maar hij hoorde niet, hij, noch zijne
knechten, noch het volk des lands, naar
de woorden des HEEREN, die Hij sprak
door den dienst van den profeet Jeremía.
3 Nochtans zond de koning Zedekía
Juchal, den zoon van Selèmja, en Safànja,
den zoon van Maäséja, den priester, tot
den profeet Jeremía, om te zeggen: Bid
toch voor ons tot den HEERE, onzen God!
4 (Want Jeremía was *nog* ingaande en
uitgaande in het midden des volks, en zij
hadden hem *nog* niet in het gevangen-
huis gesteld.
5 En Faraö's heir was uit Egypte uitge-
togen; en de Chaldeën, die Jeruzalem
belegerden, als zij het gerucht van hen
gehoord hadden, zoo waren zij [b] van Jeru-
zalem opgetogen.)
6 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot den profeet Jeremía, zeggende;
7 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Zoo zult gijlieden zeggen tot den koning
van Juda, die u tot Mij gezonden heeft,
om Mij te vragen: Ziet, Faraö's heir, dat
u ter hulpe uitgetogen is, zal wederkeeren
in zijn land, *in* Egypte;
8 En de Chaldeën zullen wederkeeren,
en tegen deze stad strijden; en zij zullen
ze innemen, en zullen ze met vuur ver-
branden.
9 Zoo zegt de HEERE: Bedriegt uwe
zielen niet, zeggende: De Chaldeën zullen
zekerlijk van ons wegtrekken; want zij
zullen niet wegtrekken.
10 Want al sloegt gijlieden het gansche
heir der Chaldeën, die tegen u strijden,
en er bleven van hen *eenige* verwonde
mannen over, zoo zouden zich die, een
iegelijk in zijne tent, opmaken, en deze
stad met vuur verbranden.
11 Voorts geschiedde het, als het heir
der Chaldeën van Jeruzalem was opgeto-
gen, wegens Faraö's heir;
12 Dat Jeremía uit Jeruzalem uitging,
om te gaan *in* het land van Benjamin,
om van daar te scheiden door het midden
des volks.
13 Als hij in de poort van Benjamin
was, zoo was daar de wachtmeester, wiens
naam was Jerija, de zoon van Selèmja,
den zoon van Hanànja; die greep den
profeet Jeremía, zeggende: Gij wilt tot
de Chaldeën vallen!
14 En Jeremía zeide: Het is valsch, ik
wil niet tot de Chaldeën vallen. Doch
hij hoorde niet naar hem; maar Jerija
greep Jeremía aan, en bracht hem tot de
vorsten.
15 En de vorsten werden zeer toornig
op Jeremía, en sloegen hem; en zij stelden
hem in het gevangenhuis, ten huize van
Jónathan, den schrijver; want zij had-
den dat tot een gevangenhuis gemaakt.
16 Als Jeremía in de plaats des kuils
en in de kotjes gekomen was, en Jeremía
aldaar vele dagen gezeten had,
17 Zoo zond de koning Zedekía henen,
en liet hem halen; en de Koning vraagde
hem in zijn huis, in het verborgene, en
zeide: Is er ook een woord van den
HEERE? En Jeremía zeide: Er is; en hij
zeide: Gij zult in de hand des konings
van Babel gegeven worden.

---

[a] Jer. 22:19. [b] Jer. 34:21.

18 Voorts zeide Jeremía tot den koning
Zedekía: Wat heb ik tegen u, of tegen
uwe knechten, of tegen dit volk gezondigd,
dat gijlieden mij in het gevangenhuis
gesteld hebt?
19 Waar zijn nu ulieder profeten, die u
geprofeteerd hebben, zeggende: De koning
van Babel zal niet tegen ulieden,
noch tegen dit land komen?
20 Nu dan, hoor toch, o mijn heer
Koning! laat toch mijne smeeking voor
uw aangezicht nedervallen, en breng mij
niet weder *in* het huis van Jónathan, den
schrijver, opdat ik aldaar niet sterve.
21 Toen gaf de koning Zedekía bevel;
en zij bestelden Jeremía in het voorhof
der [a] bewaring, en men gaf hem des daags
een' bol broods uit de Bakkersstraat,
totdat al het brood van de stad op was.
Alzoo bleef Jeremía in het voorhof der
bewaring.

Jeremia in eenen diepen modderigen kuil geworpen.

38 ALS Sefàtja, de zoon van Matthan,
en Gedália, de zoon van Pashur, en
Juchal, de zoon van Selémja, en Pashur,
de zoon van Malchía, de woorden hoorden,
die Jeremía tot al het volk sprak,
zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE: [b] Wie in deze
stad blijft, zal door het zwaard, door den
honger of door de pestilentie sterven;
maar wie tot de Chaldeën uitgaat, die zal
leven; want hij zal zijne ziel tot eenen
buit hebben, en zal leven;
3 Zoo zegt de HEERE: Deze stad zal
zekerlijk gegeven worden in de hand van
het heir des konings van Babel; dat zal
ze innemen;
4 Zoo zeiden de vorsten tot den Koning:
Laat toch dezen man gedood worden,
want aldus maakt hij de handen der
krijgslieden, die in deze stad zijn overgebleven,
en de handen des ganschen
volks, slap, alzulke woorden tot hen
sprekende; want deze man zoekt den
vrede dezes volks niet, maar het kwaad.
5 En de koning Zedekía zeide: Ziet, hij
is in uwe hand; want de Koning zou
geen ding tegen u vermogen.
6 Toen namen zij Jeremía, en wierpen
hem in den kuil van Malchía, den zoon
van Hamméiech, die in het voorhof der
bewaring was, en zij lieten Jeremía af
met zeelen; in den kuil nu was geen
water, maar slijk, en Jeremía zonk in
het slijk.
7 Als nu Ebed-mélech, de Moorman, een
der kamerlingen, die toen in des Konings
huis was, hoorde, dat zij Jeremía in den
kuil gedaan hadden (de Koning nu zat in
de poort van Benjamin),
8 Zoo ging Ebed-mélech uit het huis des
Konings uit, en hij sprak tot den Koning,
zeggende:
9 Mijn heer Koning! deze mannen hebben
kwalijk gehandeld in alles, wat zij
gedaan hebben aan den profeet Jeremía,
dien zij in den kuil geworpen hebben;
daar hij toch in zijne plaats zou gestorven
zijn wegens den honger, dewijl geen
brood meer in de stad is.
10 Toen gebood de Koning den Moorman
Ebed-mélech, zeggende: Neem van
hier dertig mannen onder uwe hand, en
haal den profeet Jeremía op uit den kuil,
eer dat hij sterft.
11 Alzoo nam Ebed-mélech de mannen
onder zijne hand, en ging in des Konings
huis tot onder de schatkamer, en
nam van daar eenige oude verscheurde
en oude versletene lompen; en hij liet ze
met zeelen af tot Jeremía in den kuil.
12 En Ebed-mélech, de Moorman, zeide
tot Jeremía: Leg nu deze oude verscheurde
en versletene lompen onder de
okselen uwer armen, van onder aan de
zeelen. En Jeremía deed alzoo.
13 En zij trokken Jeremía bij de zeelen,
en haalden hem op uit den kuil; en Jeremía
bleef in het voorhof der bewaring.
14 Toen zond de koning Zedekía henen,
en liet den profeet Jeremía tot zich halen,
in den derden ingang, die aan des HEEREN
huis was; en de Koning zeide tot Jeremía:
Ik zal u een ding vragen, verheel
geen ding voor mij.
15 En Jeremía zeide tot Zedekía: Als
ik *het* u verklaren zal, zult gij mij niet
zekerlijk dooden? en als ik u raad zal
geven, gij zult *toch* naar mij niet hooren.
16 Toen zwoer de koning Zedekía aan
Jeremía in het verborgene, zeggende:
Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die
ons deze [c] ziel gemaakt heeft: indien ik
u zal dooden, of indien ik u zal overgeven
in de hand dezer mannen, die uwe
ziel zoeken!
17 Jeremía dan zeide tot Zedekía: Zoo
zegt de HEERE, de God der heirscharen,
de God Israëls: Indien gij gewilliglijk
tot de vorsten des konings van Babel
zult uitgaan, zoo zal uwe ziel leven, en
deze stad zal niet verbrand worden met
vuur; en gij zult leven, gij en uw huis;
18 Maar indien gij tot de vorsten des
konings van Babel niet zult uitgaan, zoo
zal deze stad gegeven worden in de hand
der Chaldeën, en zij zullen ze met vuur
verbranden; ook zult gij van hunlieder
hand niet ontkomen.
19 En de koning Zedekía zeide tot Jeremía:
Ik ben bevreesd voor de Joden,
die tot de Chaldeën gevallen zijn, dat zij
mij misschien in derzelver hand overgeven,
en zij den spot met mij drijven.
20 En Jeremía zeide: Zij zullen *u* niet

---

[a] Jer. 32:2. [b] Jer. 21:9. [c] Jes. 57:16.

overgeven; wees toch gehoorzaam aan de stem des HEEREN, naar welke ik tot u spreek; zoo zal het u welgaan, en uwe ziel zal leven;
21 Maar indien gij weigert uit te gaan, *zoo* is dit het woord, dat de HEERE mij heeft doen zien:
22 Zie daar, al de vrouwen, die in het huis des konings van Juda zijn overgebleven, zullen uitgevoerd worden tot de vorsten des konings van Babel; en dezelve zullen zeggen: Uwe vredegenooten hebben u aangehitst, en hebben u overmocht; uwe voeten zijn in de modder gezonken, zij zijn achterwaarts gekeerd!
23 Zij zullen dan al uwe vrouwen en al uwe zonen tot de Chaldeën uitvoeren; ook zult gijzelf van hunne hand niet ontkomen, maar gij zult door de hand des konings van Babel gegrepen worden, en gij zult deze stad met vuur verbranden.
24 Toen zeide Zedekía tot Jeremía: Dat niemand wete van deze woorden, zoo zult gij niet sterven.
25 En als de vorsten zullen hooren, dat ik met u gesproken heb, en tot u komen, en tot u zeggen: Verklaar ons nu, wat hebt gij tot den Koning gesproken? verheel het niet voor ons, zoo zullen wij u niet dooden; en wat heeft de Koning tot u gesproken?
26 Zoo zult gij tot hen zeggen: Ik wierp mijne smeeking voor des Konings aangezicht neder, dat hij mij niet zou weder laten brengen in Jónathans huis, om aldaar te sterven.
27 Als dan al de vorsten tot Jeremía kwamen, en hem vraagden, verklaarde hij hun, naar al deze woorden, die de Koning geboden had; en zij lieten van hem af, omdat de zaak niet was gehoord.
28 En Jeremía bleef in het voorhof der bewaring tot op den dag, dat Jeruzalem werd ingenomen; en hij was er *nog*, als Jeruzalem was ingenomen.

Nebukadnézar neemt Jeruzalem in, en verlost Jeremía.

39 IN het [a]negende jaar van Zedekía, koning van Juda, in de tiende maand, kwam Nebukadrézar, de koning van Babel, en al zijn heir, tegen Jeruzalem, en zij belegerden haar.
2 In het elfde jaar van Zedekía, in de vierde maand, op den negenden der maand, werd de stad doorgebroken;
3 En alle vorsten des konings van Babel togen henen in, en hielden bij de middelste poort; *namelijk* Nergal-Sárezer Samgar-Nebu, Sàrsechim Rab-Saris, Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de overige vorsten des konings van Babel.
4 En het geschiedde, als Zedekía, de koning van Juda, en al de krijgslieden hen zagen, zoo vloden zij, en togen bij nacht uit de stad, *door* den weg van des Konings hof, door de poort tusschen de twee muren; en hij toog uit *door* den weg des vlakken velds.
5 Doch het heir der Chaldeën jaagde hen achterna; en zij achterhaalden Zedekiá in de vlakke velden van Jericho, en vingen hem, en brachten hem opwaarts tot Nebukadnézar, den koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath: die sprak oordeelen tegen hem uit.
6 En de koning van Babel slachtte de zonen van Zedekía te Ribla voor zijne oogen; ook slachtte de koning van Babel alle edelen van Juda;
7 En hij verblindde de oogen van Zedekía, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem naar Babel te voeren.
8 En de Chaldeën verbrandden het huis des Konings en de huizen des volks met vuur; en zij braken de muren van Jeruzalem af.
9 Het overige nu des volks, die in de stad waren overgebleven, en de afvalligen, die tot hem gevallen waren, met het overige des volks, die overgebleven waren, voerde Nebuzáradan, de overste der trawanten, gevankelijk *naar* Babel;
10 Maar van het volk, die arm waren, die niet met al hadden, liet Nebuzáradan, de overste der trawanten, *eenigen* overig in het land van Juda; en hij gaf hun te dien dage wijngaarden en akkers in.
11 Maar van Jeremía had Nebukadrézar, de koning van Babel, bevel gegeven in de hand van Nebuzáradan, den overste der trawanten, zeggende:
12 Neem hem, en stel uwe oogen op hem, en doe hem niets kwaads; maar gelijk als hij tot u spreken zal, alzoo doe met hem.
13 Zoo zond Nebuzáradan, de overste der trawanten, mitsgaders, Nebuschazban Rab-Saris, en Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de oversten des konings van Babel;
14 Zij zonden dan henen en namen Jeremía uit het voorhof der bewaring, en gaven hem over aan Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, dat hij hem henen uitbrachte naar huis; alzoo bleef hij in het midden des volks.
15 Het woord des HEEREN was ook tot Jeremía geschied, als hij in het voorhof der bewaring besloten was, zeggende:
16 Ga henen, en spreek tot Ebed-mélech, den Moorman, zeggende: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Zie, Ik zal Mijne woorden brengen over deze stad, ten kwade en niet ten

[a] 2 Kon. 25:1. Jer. 52:4.

goede; en zij zullen te dien dage voor
uw aangezicht zijn;
17 Maar Ik zal u te dien dage redden,
spreekt de HEERE; en gij zult niet over-
gegeven worden in de hand der mannen,
voor welker aangezicht gij vreest:
18 Want Ik zal u zekerlijk bevrijden,
en gij zult door het zwaard niet vallen;
maar gij zult uwe ziel tot eenen buit
hebben, omdat gij op Mij vertrouwd
hebt, spreekt de HEERE.

Jeremía begeeft zich naar Gedália te Mizpa.

40 HET woord, dat van den HEERE
geschied is tot Jeremía, nadat
Nebuzáradan, de overste der trawanten,
hem had laten gaan van Rama; als hij
hem had laten halen, daar hij met
ketenen gebonden was in het midden
aller gevangenen van Jeruzalem en
Juda, die naar Babel gevankelijk werden
weggevoerd.
2 Want de overste der trawanten liet
Jeremía halen, en zeide tot hem: De
HEERE, uw God, heeft dit kwaad over
deze plaats gesproken.
3 En de HEERE heeft het doen komen,
en gedaan, gelijk als Hij gesproken had;
want gijlieden hebt gezondigd tegen den
HEERE, en Zijner stem niet gehoor-
zaamd; daarom is ulieden deze zaak
geschied.
4 Nu dan, zie, ik heb u heden losge-
maakt van de ketenen, die aan uwe
hand waren, indien het goed is in uwe
oogen met mij naar Babel te komen,
zoo kom, en ik zal mijn oog op u stellen;
maar indien het kwaad is in uwe oogen
met mij naar Babel te komen, zoo laat
het; zie, het gansche land is voor uw
aangezicht, waarhenen het goed en
recht in uwe oogen is te gaan, ga daar.
5 En dewijl hij nog niet zal weder-
keeren, zoo keer gij tot Gedália, den
zoon van Ahíkam, den zoon van Safan,
dien de koning van Babel over de steden
van Juda gesteld heeft; en woon bij
hem in het midden des volks, of overal,
waar het in uwe oogen recht is te gaan, ga
er henen. En de overste der trawanten
gaf hem reiskost en een geschenk, en
liet hem gaan.
6 Alzoo kwam Jeremía tot Gedália,
den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en
hij woonde bij hem in het midden des
volks, die in het land waren overgelaten.
7 Toen nu alle oversten der heiren, die
in het veld waren, zij en hunne mannen,
hoorden, dat de koning van Babel Ge-
dália, den zoon van Ahíkam, over het
land gesteld had, en dat hij aan hem
bevolen had de mannen en de vrouwen,
en de kinderkens en van de armsten
des lands, van degenen, die niet naar
Babel gevankelijk waren weggevoerd:
8 Zoo kwamen zij tot Gedália te Mizpa,
namelijk Ismaël, de zoon van Nethànja,
en Jóhanan en Jónathan, de zonen van
Karéah, en Seràja, de zoon van Tan-
húmeth, en de zonen van Efaï, den
Netofathiet, en Jezánja, de zoon eens
Maächathiets, zij en hunne mannen;
9 En Gedália, de zoon van Ahíkam,
den zoon van Safan, zwoer hun en
hunnen mannen, zeggende: Vreest niet
van de Chaldeën te dienen; blijft in het
land, en dient den koning van Babel,
zoo zal het u wèlgaan.
10 En ziet, ik woon te Mizpa, om te
staan voor het aangezicht der Chaldeën,
die tot ons zullen komen; gijlieden dan
verzamelt wijn, en zomervruchten en
olie, en doet ze in uwe vaten, en woont
in uwe steden, die gij hebt ingenomen.
11 Als ook al de Joden, die in Moab en
onder de kinderen Ammons, en in
Edom, en die in al die landen waren,
hoorden, dat de koning van Babel in
Juda een overblijfsel gelaten had; en
dat hij Gedália, den zoon van Ahíkam,
den zoon van Safan, over hen gesteld
had:
12 Zoo keerden al de Joden weder uit
al de plaatsen, waarhenen zij gedreven
waren, en kwamen in het land van Juda
tot Gedália te Mizpa; en zij verzamelden
zeer veel wijns en zomervruchten.
13 Doch Jóhanan, de zoon van Karéah,
en alle oversten der heiren, die in het veld
waren, kwamen tot Gedália te Mizpa,
14 En zeiden tot hem: Weet gij wel,
dat Baälis, de koning der kinderen Am-
mons, Ismaël, den zoon van Nethànja,
uitgezonden heeft, om u aan het leven te
slaan? Maar Gedália, de zoon van
Ahíkam, geloofde hen niet.
15 Jóhanan nochtans, de zoon van
Karéah, sprak tot Gedália, in het ver-
borgene, te Mizpa, zeggende: Laat mij
toch henengaan, en Ismaël, den zoon
van Nethánja, slaan, en niemand zal het
weten; waarom zou hij u aan het leven
slaan, en gansch Juda, die tot u verga-
derd zijn, verstrooid worden, en het over-
blijfsel van Juda verloren gaan?
16 Maar Gedália, de zoon van Ahíkam,
zeide tot Jóhanan, den zoon van Karéah:
Doe deze zaak niet, want gij spreekt
valsch van Ismaël.

Gedália en meer anderen, zoo Joden als Chaldeën, door Ismaël vermoord.

41 MAAR het geschiedde in de [a] ze-
vende maand, *dat* Ismaël, de zoon
van Nethànja, den zoon van Elísama,
van koninklijken zade, en de oversten
des Konings, te weten tien mannen, met

[a] 2 Kon. 25:25.

hem kwamen tot Gedália, den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en zij aten aldaar brood tezamen, te Mizpa.
2 En Ismaël, de zoon van Nethànja, maakte zich op, mitsgaders de tien mannen, die met hem waren, en zij sloegen Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, met het zwaard; alzoo doodde hij hem, dien de koning van Babel over het land gesteld had;
3 Ook sloeg Ismaël al de Joden, die met hem, *namelijk* met Gedália, te Mizpa waren, en de Chaldeën, de krijgslieden, die aldaar gevonden werden.
4 Het geschiedde nu op den tweeden dag, nadat hij Gedália gedood had, en niemand *het* wist:
5 Zoo kwamen er lieden van Sichem, van Silo en van Samaría, tachtig man, hebbende den baard afgeschoren, en de kleederen gescheurd en zichzelven gesneden; en spijsoffer en wierook waren in hunne hand, om ten huize des HEEREN te brengen.
6 En Ismaël, de zoon van Nethànja, ging uit van Mizpa hun tegemoet, al gaande en weenende; en het geschiedde, als hij hen aantrof, dat hij zeide: Komt tot Gedália, den zoon van Ahíkam!
7 Maar het geschiedde, als zij in het midden der stad gekomen waren, dat Ismaël, de zoon van Nethànja, hen keelde, *en wierp hen* in het midden des kuils, hij en de mannen, die met hem waren.
8 Doch onder hen werden tien mannen gevonden, die tot Ismaël zeiden: Dood ons niet, want wij hebben verborgene schatten in het veld, van tarwe en gerst, en olie en honig. Zoo liet hij af, en doodde ze niet in het midden hunner broederen.
9 De kuil nu, waarin Ismaël al de doode lichamen der mannen, die hij aan de zijde van Gedália geslagen had, henenwierp, is dezelfde, dien de koning Asa maakte van wege Báësa, den koning Israëls; dezen vulde Ismaël, de zoon van Nethánja, met de verslagenen.
10 En Ismaël voerde het gansche overblijfsel des volks, dat te Mizpa was, gevankelijk, *te weten* des Konings dochteren, en al het volk, die te Mispa waren overgelaten, die Nebuzáradan, de overste der trawanten, aan Gedália, den zoon van Ahíkam, bevolen had; Ismaël dan, de zoon van Nethànja, voerde ze gevankelijk weg, en toog henen, om over te gaan tot de kinderen Ammons.
11 Toen nu Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, al het kwaad hoorden, dat Ismaël, de zoon van Nethànja, gedaan had:
12 Zoo namen zij al de mannen, en togen henen, om met Ismaël, den zoon van Nethànja, te strijden; en zij vonden hem aan het groote water, dat bij Gíbeon is.
13 En het geschiedde, als al het volk, dat met Ismaël was, Jóhanan zag, den zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, zoo werden zij verblijd;
14 En al het volk, dat Ismaël van Mizpa gevankelijk had weggevoerd, wendde zich om; en zij keerden zich en gingen over tot Jóhanan, den zoon van Karéah.
15 Doch Ismaël, de zoon van Nethànja, ontkwam van Jóhanans aangezicht, met acht mannen, en hij toog tot de kinderen Ammons.
16 Toen nam Jóhanan, de zoon van Karéah, mitsgaders al de oversten der heiren, die met hem waren, het gansche overblijfsel des volks, dat hij wedergebracht had van Ismaël, den zoon van Nethànja, van Mizpa, (nadat hij Gedália, den zoon van Ahíkam, geslagen had) *te weten* de mannen, die krijgslieden waren, en de vrouwen, en kinderkens, en kamerlingen, die hij van Gíbeon had wedergebracht;
17 En zij togen henen, en sloegen zich neder te Geruth-Chimham, dat bij Bethlehem is, om voort te trekken, dat zij in Egypte kwamen,
18 Voor het aangezicht der Chaldeën; want zij vreesden voor hunlieder aangezicht, omdat Ismaël, de zoon van Nethànja, Gedália, de zoon van Ahíkam, geslagen had, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

Jeremía vermaant het volk, zich niet naar Egypte te begeven.

42 TOEN traden toe alle oversten der heiren, Jóhanan, de zoon van Karéah, en Jezànja, de zoon van Hosája, en al het volk, van den kleinste tot den grootste toe;
2 En zij zeiden tot den profeet Jeremía: Laat toch onze smeeking voor uw aangezicht nedervallen, en bid voor ons tot den HEERE, uwen God, voor dit gansche overblijfsel; want wij zijn weinigen van velen overgelaten, gelijk als uwe oogen ons zien:
3 Dat ons de HEERE, uw God, bekend make den weg, dien wij zullen ingaan, en de zaak, die wij zullen doen.
4 En de profeet Jeremía zeide tot hen: Ik heb het gehoord; ziet, ik zal tot den HEERE, uwen God, bidden naar uwe woorden; en het zal geschieden, het gansche woord, dat de HEERE u zal antwoorden, zal ik u bekend maken; ik zal u niet één woord onthouden.
5 Toen zeiden zij tot Jeremía: De HEERE zij tusschen ons tot een waarachtig en gewis Getuige: indien wij niet naar alle woord, *met* hetwelk u de HEERE,

uw God, tot ons zal zenden, alzoo zullen
doen!
6 Hetzij dan goed of kwaad, wij zullen
der stem des HEEREN, onzes Gods, tot
Welken wij u zenden, gehoorzaam zijn;
[a] opdat het ons welga, wanneer wij der
stem des HEEREN, onzes Gods, zullen ge-
hoorzaam zijn.
7 En het gebeurde ten einde van tien
dagen, dat des HEEREN woord tot Jere-
mía geschiedde.
8 Toen riep hij Jóhanan, den zoon van
Karéah, en alle oversten der heiren, die
met hem waren, en al het volk, van den
kleinste af tot den grootste toe;
9 En hij zeide tot hen: Zoo zegt de
HEERE, de God Israëls, tot Welken gij
mij gezonden hebt, om uwe smeeking
voor Zijn aangezicht neder te werpen:
10 Indien gijlieden in dit land zult
blijven wonen, zoo zal Ik u [b] bouwen en
niet afbreken, en u planten en niet uit-
rukken; want Ik heb berouw over het
kwaad, dat Ik u aangedaan heb.
11 Vreest niet voor het aangezicht des
konings van Babel, voor wiens aangezicht
gij vreest; vreest niet voor hem, spreekt
de HEERE; want Ik zal met u zijn, om u
te behouden, en u van zijne hand te redden;
12 En Ik zal ulieden barmhartigheid
geven, dat hij zich uwer erbarme, en u
weder in uw land brenge.
13 Maar zoo gijlieden zult zeggen: Wij
zullen in dit land niet blijven; opdat gij
der stem des HEEREN, uws Gods, niet ge-
hoorzaam zijt,
14 Zeggende: Neen, maar wij zullen
gaan in Egypteland, alwaar wij geenen
krijg zullen zien, noch het geluid der
bazuin hooren, noch naar brood honge-
ren, en daar zullen wij blijven!
15 Nu dan, daarom hoort des HEEREN
woord, gij overblijfsel van Juda! zoo
zegt de HEERE der heirscharen, de God
Israëls: Indien gij ganschelijk uwe aan-
gezichten zult stellen om in Egypte te
gaan, en zult henen ingaan, om aldaar
als vreemdelingen te verkeeren,
16 Zoo zal het geschieden, dat het
zwaard, waar gij voor vreest, u aldaar in
Egypteland zal achterhalen; en de hon-
ger, waar gij voor zorgt, zal u aldaar *in*
Egypte achter aankleven, en gij zult
aldaar sterven.
17 Zoo zullen al de mannen zijn, die
hunne aangezichten stellen, om in
Egypte te gaan, om aldaar als vreem-
delingen te verkeeren; zij zullen sterven
door het zwaard, door den honger en
door de pestilentie; en zij zullen nie-
mand hebben, die overblijve of ontkome
van het kwaad, dat Ik over hen zal
brengen.
18 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls: Gelijk als Mijn
toorn en Mijne grimmigheid is [c] uitge-
stort over de inwoners van Jeruzalem,
alzoo zal Mijne grimmigheid over ulieden
uitgestort worden, als gij in Egypte zult
gekomen zijn; en gij zult wezen [d] tot
eene vervloeking en tot eene [e] ontzetting,
en tot eenen [f] vloek en tot [g] smaadheid,
en zult deze plaats niet meer zien.
19 De HEERE heeft tegen ulieden ge-
sproken, gij overblijfsel van Juda! Gaat
niet in Egypte; weet zekerlijk, dat Ik
heden tegen u betuigd heb.
20 Gewisselijk, gij hebt uwe zielen ver-
leid; want gij hebt mij tot den HEERE,
uwen God, gezonden, zeggende: Bid voor
ons tot den HEERE, onzen God, en naar
alles, wat de HEERE, onze God, zal zeggen,
alzoo maak het ons bekend, en wij zullen
het doen.
21 Nu heb ik het u heden bekend ge-
maakt; maar gij hebt niet gehoord naar
de stem des HEEREN, uws Gods, noch
naar al hetgeen, *met* hetwelk Hij mij tot
u gezonden heeft.
22 Zoo weet nu zekerlijk, dat gij door
het zwaard, door den honger en door de
pestilentie sterven zult, ter plaatse, waar
het u gelust heeft henen te gaan, om al-
daar als vreemdelingen te verkeeren.

Jeremía door het volk mede naar Egypte gevoerd.

43 EN het geschiedde, als Jeremía
geëindigd had tot het gansche volk
te spreken al de woorden des HEEREN,
huns Gods, *met* welke de HEERE, hun
God, hem tot hen gezonden had, *te weten*
al die woorden:
2 Zoo sprak Azária, de zoon van Hosája,
en Jóhanan, de zoon van Karéah, en al
de trotsche mannen, zeggende tot Jere-
mía: Gij spreekt leugen; de HEERE,
onze God, heeft u niet gezonden, om te
zeggen: Gijlieden zult niet gaan in
Egypte, om aldaar als vreemdelingen te
verkeeren;
3 Maar Baruch, de zoon van Nerija,
hitst u tegens ons op, opdat hij ons
overgeve in de hand der Chaldeën, dat
zij ons dooden en ons gevankelijk *naar*
Babel wegvoeren.
4 Alzoo gehoorzaamden Jóhanan, de
zoon van Karéah, en al de oversten der
heiren, en al het volk, der stem des HEE-
REN niet, om in het land van Juda te
blijven.
5 Maar Jóhanan, de zoon van Karéah,
en al de oversten der heiren namen het
gansche overblijfsel van Juda, die van al
de Heidenen, waar zij waren henenge-

[a] Jer. 7:23. [b] Jer. 24:6; 31:4; 33:7. [c] Jer. 7:20. [d] Jes. 65:15. [e] Jer. 18:16; 19:8; 25:9; 29:18. [f] Jer. 24:9; 25:18; 26:6; 29:18. [g] Jer. 24:9; 29:18.

dreven, wedergekeerd waren, om in het
land van Juda te wonen :
6 De mannen en de vrouwen, en de
kinderkens en des Konings dochteren,
en alle ziel, die Nebuzáradan, de overste
der trawanten, bij Gedália, den zoon van
Ahíkam, den zoon van Safan, gelaten
had, ook den profeet Jeremía, en Baruch,
den zoon van Nerija.

Profetie der overmeestering van Egypte door Nebukadnézar.

7 EN zij togen in Egypteland, want zij
waren der stem des HEEREN niet gehoor-
zaam ; en zij kwamen tot Tachpanhes.
8 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía te Tachpanhes, zeggende :
9 Neem groote steenen in uwe hand, en
verberg ze in de klei in den ticheloven,
die bij de deur van Faraö's huis te Tach-
panhes is, voor de oogen der Joodsche
mannen ;
10 En zeg tot hen : Zoo zegt de HEERE
der heirscharen, de God Israëls : Ziet, Ik
zal henenzenden, en Nebukadrézar, den
koning van Babel, [a] Mijnen knecht, ha-
len, en Ik zal zijnen troon zetten boven
op deze steenen, die Ik verborgen heb ;
en hij zal zijne schoone tent daarover
spannen.
11 En hij zal komen en Egypteland
slaan : [b] wie ter dood, ter dood ; en wie
ter gevangenis, ter gevangenis ; en wie
ten zwaard, ten zwaarde.
12 En Ik zal een vuur aansteken in de
huizen der goden van Egypte, en hij zal
ze verbranden, en gevankelijk wegvoeren,
en hij zal Egypteland aantrekken, gelijk
als een herder zijn kleed aantrekt, en hij
zal van daar uittrekken in vrede.
13 En hij zal de opgerichte beelden van
Beth-Sémes, hetwelk in Egypteland is,
verbreken, en hij zal de huizen der goden
van Egypte met vuur verbranden.

Strafbedreiging aan de Joden, die in Egypte achterbleven.

44 HET woord, dat tot Jeremía ge-
schiedde aan al de Joden, die in
Egypteland woonden, die te Migdol woon-
den, en te Tachpanhes, en te Nof, en in
het land Pathros, zeggende :
2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls : Gij hebt gezien al het
kwaad, dat Ik gebracht heb over Jeruza-
lem en over alle steden van Juda ; en
ziet, zij zijn eene woestheid te dezen dage,
en niemand woont daarin ;
3 Wegens hunne boosheid, die zij ge-
daan hebben, om Mij te tergen, gaande
om te rooken *en* andere goden te dienen,
die zij niet kenden, zij, gij, noch uwe
vaders.
4 En Ik heb tot u gezonden al Mijne
knechten, de profeten, vroeg op zijnde en
zendende, om te zeggen : Doet toch deze
gruwelijke zaak niet, die Ik haat ;
5 Maar zij hebben niet gehoord, noch
hun oor geneigd, om zich van hunne
boosheid te bekeeren, dat zij anderen
goden niet rookten :
6 Daarom is Mijne grimmigheid en
Mijn toorn [c] uitgestort, en heeft gebrand
in de steden van Juda en in de straten
van Jeruzalem ; zoodat zij tot eenzaam-
heid *en* tot verwoesting geworden zijn,
gelijk het is te dezen dage.
7 En nu, zoo zegt de HEERE, de God
der heirscharen, de God Israëls : Waarom
doet gij *zulk* een groot kwaad tegen uwe
zielen, opdat gij u den man en de vrouw,
het kind en den zuigeling uit het midden
van Juda uitroeit, opdat gij u geen over-
blijfsel overlaat ?
8 Tergende Mij door de werken uwer
handen, rookende anderen goden in het
land van Egypte, alwaar gij gekomen zijt,
om daar als vreemdelingen te verkeeren ;
opdat gij uzelven uitroeit, en opdat gij
wordt tot eenen vloek, en tot eene smaad-
heid onder alle volken der aarde ?
9 Hebt gij vergeten de boosheden uwer
vaderen, en de boosheden der koningen
van Juda, en de boosheden hunner vrou-
wen, en uwe boosheden, en de boosheden
uwer vrouwen, die zij gedaan hebben in
het land van Juda en in de straten van
Jeruzalem ?
10 Zij zijn tot op dezen dag *nog* niet
verbrijzeld *van hart*, en zij hebben niet
gevreesd, noch gewandeld in Mijne wet
en in Mijne inzettingen, die Ik voor ulie-
der aangezicht, en voor het aangezicht
uwer vaderen gegeven heb.
11 Daarom, zoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls : Ziet, [d] Ik zal
Mijn aangezicht tegen ulieden stellen ten
kwade, en om gansch Juda uit te roeien :
12 En Ik zal het overblijfsel van Juda
wegnemen, die hunne aangezichten ge-
steld hebben, om in Egypteland te gaan,
om aldaar als vreemdelingen te verkee-
ren ; en zij zullen allen in Egypteland
verteerd worden : door het [e] zwaard zullen
zij vallen, door den honger zullen zij
verteerd worden, van den kleinste tot den
grootste toe ; door het zwaard en door
den honger zullen zij sterven : en zij
zullen worden tot eene vervloeking, tot
eene ontzetting, en tot eenen vloek en
tot eene smaadheid.
13 Want Ik zal bezoeking doen over de-
genen, die in Egypteland wonen, gelijk
als Ik bezoeking gedaan heb over Jeru-
zalem, door het zwaard, door den honger
en door de pestilentie ;

---

[a] Jer. 25:9 ; 27:6. [b] Jer. 15:2. Zach. 11:9. [c] Jer. 7:20 ; 42:18. [d] Jer. 21:10. Amos 9:4 [e] Jer. 42:15, 16, 17, 22.

14 Zoodat het overblijfsel van Juda, die
in Egypteland gekomen zijn, om aldaar
als vreemdelingen te verkeeren, *er* geenen
zal hebben, die ontkome of overblijve,
te weten om weder te keeren in het land
van Juda, waarnaar hunne ziel verlangt
weder te keeren, om aldaar te wonen;
maar zij zullen er niet wederkeeren, behalve die ontkomen zullen.
15 Toen antwoordden aan Jeremía al de
mannen, die wisten, dat hunne vrouwen
anderen goden rookten, en al de vrouwen,
die daar stonden, zijnde een groote hoop,
mitsgaders al het volk, dat in Egypteland,
in Pathros, woonde, zeggende:
16 Aangaande het woord, dat gij tot ons
in des HEEREN naam gesproken hebt, wij
zullen naar u niet hooren;
17 Maar wij zullen ganschelijk doen al
hetgeen uit onzen mond is uitgegaan,
rookende aan [a]Melécheth des hemels,
en haar drankofferen offerende, gelijk als
wij gedaan hebben, wij en onze vaders,
onze koningen en onze vorsten, in de
steden van Juda en in de straten van
Jeruzalem; toen werden wij met brood
verzadigd, en waren vroolijk, en zagen
geen kwaad.
18 Maar van toen af, dat wij opgehouden
hebben aan Melécheth des hemels te
rooken, en haar drankofferen te offeren,
hebben wij van alles gebrek gehad, en
zijn door het zwaard en door den honger
verteerd.
19 Ook wanneer wij aan Melécheth des
hemels rooken en haar drankofferen offeren, maken wij haar gebeelde koeken,
om haar af te beelden, en offeren wij
haar drankofferen, zonder onze mannen?
20 Toen sprak Jeremía tot al het volk,
tot de mannen en tot de vrouwen, en tot
al het volk, die hem zulks geantwoord
hadden, zeggende:
21 Het rooken, dat gijlieden in de steden
van Juda en in de straten van Jeruzalem
gerookt hebt, gij en uwe vaderen, uwe
koningen en uwe vorsten, en het volk des
lands, heeft de HEERE daaraan niet
gedacht, en is het *niet* in Zijn hart
opgekomen?
22 Zoodat het de HEERE niet meer kon
verdragen, wegens de boosheid uwer
handelingen, wegens de gruwelen, die
gij deedt; daarom is uw land geworden
tot eene woestheid, en tot ontzetting en
tot eenen vloek, dat er niemand in woont,
gelijk het is te dezen dage:
23 Van wege dat gij gerookt hebt, en dat
gij tegen den HEERE gezondigd hebt, en
des HEEREN stem niet gehoorzaam zijt
geweest, en in Zijne wet, en in Zijne inzettingen en in Zijne getuigenissen niet
hebt gewandeld; daarom is u dit kwaad
wedervaren, gelijk het is te dezen dage.
24 Voorts zeide Jeremía tot al het volk,
en tot al de vrouwen: Hoort des HEEREN
woord, gij gansch Juda, die in Egppteland
zijt!
25 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: *Aangaande* u en uwe vrouwen, zij hebben
toch met uwen mond gesproken, en gij
hebt het met uwe handen vervuld, zeggende: Wij zullen onze geloften, die wij
beloofd hebben, ganschelijk houden,
rookende aan Melécheth des hemels,
en haar drankofferen offerende; *nu* zij
hebben uwe geloften volkomenlijk bevestigd, en uwe geloften volkomenlijk
gehouden.
26 Daarom hoort des HEEREN woord,
gij gansch Juda, die in Egypteland
woont! Ziet, Ik zweer bij Mijnen grooten
Naam, zegt de HEERE, zoo Mijn Naam
met den mond van eenig man van Juda
in gansch Egypteland meer zal genoemd
worden, die zegge: *Zoo waarachtig als*
de Heere HEERE leeft!
27 Ziet, Ik zal over hen [b]waken ten
kwade en niet ten goede; en alle mannen
van Juda, die in Egypteland zijn, zullen
door het zwaard en door den honger
verteerd worden, totdat zij ten einde zijn.
28 Maar die van het zwaard ontkomen,
zullen uit Egypteland wederkeeren in het
land van Juda, weinig in getal; en het
gansche overblijfsel van Juda, die in
Egypteland gekomen zijn, om aldaar
als vreemdelingen te verkeeren, zullen
weten, wiens woord bestaan zal, het
Mijne of het hunne.
29 En dit zal ulieden het teeken zijn,
spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats
over u bezoeking zal doen; opdat gij
weet, dat Mijne woorden zekerlijk over
u bestaan zullen ten kwade:
30 Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal
Faraö Hofra, den koning van Egypte,
geven in de hand zijner vijanden en in
de hand dergenen, die zijne ziel zoeken,
gelijk als Ik Zedekía, den koning van
Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, zijnen
vijand, en die zijne ziel zocht.

Baruch, van God door den profeet berispt en getroost.

45 HET woord, dat de profeet Jeremía
gesproken heeft tot Baruch, den
zoon van Nerija, als hij die woorden uit
den mond van Jeremía in een boek
schreef, in het vierde jaar van Jójakim,
den zoon van Josía, den koning van
Juda, zeggende:
2 Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls,
van u, o Baruch!
3 Gij zegt: Wee nu mij, want de HEERE
heeft droefenis tot mijne smart gedaan;

[a] Jer. 7:18. [b] Jer. 31:28.

Gemàrja bij den Koning daarvoor spraken, dat hij de rol niet zou verbranden; doch hij hoorde niet naar hen.
26 Daartoe gebood de Koning aan Jeráhmeël, den zoon van Hammélech, en Zerája, den zoon van Azriël, en Selèmja, den zoon van Abdeël, om den schrijver Baruch en den profeet Jeremía te vangen. Maar de HEERE had hen verborgen.
27 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremía, nadat de Koning de rol en de woorden, die Baruch geschreven had uit den mond van Jeremía, verbrand had, zeggende:
28 Neem u weder eene andere rol, en schrijf daarop al de eerste woorden, die geweest zijn op de eerste rol, die Jójakim, de koning van Juda, verbrand heeft.
29 En tot Jójakim, den koning van Juda, zult gij zeggen: Zoo zegt de HEERE: Gij hebt deze rol verbrand, zeggende: Waarom hebt gij daarop geschreven, zeggende: De koning van Babel zal zekerlijk komen, en dit land verderven, en maken, dat mensch en beest daarin ophouden?
30 Daarom zegt de HEERE alzoo van Jójakim, den koning van Juda: Hij zal geenen hebben, die op Davids troon zitte; en zijn [a] dood lichaam zal weggeworpen zijn, des daags in de hitte, en des nachts in de vorst;
31 En Ik zal over hem, en over zijn zaad en over zijne knechten hunlieder ongerechtigheid bezoeken; en Ik zal over hen, en over de inwoners van Jeruzalem en over de mannen van Juda al het kwaad brengen, dat Ik tot hen gesproken heb; maar zij hebben niet gehoord.
32 Jeremía dan nam eene andere rol, en gaf ze aan den schrijver Baruch, den zoon van Nerija; die schreef daarop, uit den mond van Jeremía, al de woorden des boeks, dat Jójakim, de koning van Juda, met vuur verbrand had; en tot dezelve werden nog vele dergelijke woorden toegedaan.

Jeremía in de gevangenis.

37 EN Zedekía, zoon van Josía, regeerde, koning zijnde, in plaats van Chonia, Jójakims zoon, welken *Zedekía* Nebukadrézar, de koning van Babel, koning gemaakt had in het land van Juda;
2 Maar hij hoorde niet, hij, noch zijne knechten, noch het volk des lands, naar de woorden des HEEREN, die Hij sprak door den dienst van den profeet Jeremía.
3 Nochtans zond de koning Zedekía Juchal, den zoon van Selèmja, en Safànja, den zoon van Maäséja, den priester, tot den profeet Jeremía, om te zeggen: Bid toch voor ons tot den HEERE, onzen God!
4 (Want Jeremía was *nog* ingaande en uitgaande in het midden des volks, en zij hadden hem *nog* niet in het gevangenhuis gesteld.
5 En Faraö's heir was uit Egypte uitgetogen; en de Chaldeën, die Jeruzalem belegerden, als zij het gerucht van hen gehoord hadden, zoo waren zij [b] van Jeruzalem opgetogen.)
6 Toen geschiedde des HEEREN woord tot den profeet Jeremía, zeggende;
7 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zoo zult gijlieden zeggen tot den koning van Juda, die u tot Mij gezonden heeft, om Mij te vragen: Ziet, Faraö's heir, dat u ter hulpe uitgetogen is, zal wederkeeren in zijn land, *in* Egypte;
8 En de Chaldeën zullen wederkeeren, en tegen deze stad strijden; en zij zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden.
9 Zoo zegt de HEERE: Bedriegt uwe zielen niet, zeggende: De Chaldeën zullen zekerlijk van ons wegtrekken; want zij zullen niet wegtrekken.
10 Want al sloegt gijlieden het gansche heir der Chaldeën, die tegen u strijden, en er bleven van hen *eenige* verwonde mannen over, zoo zouden zich die, een iegelijk in zijne tent, opmaken, en deze stad met vuur verbranden.
11 Voorts geschiedde het, als het heir der Chaldeën van Jeruzalem was opgetogen, wegens Faraö's heir;
12 Dat Jeremía uit Jeruzalem uitging, om te gaan *in* het land van Benjamin, om van daar te scheiden door het midden des volks.
13 Als hij in de poort van Benjamin was, zoo was daar de wachtmeester, wiens naam was Jerija, de zoon van Selèmja, den zoon van Hanànja; die greep den profeet Jeremía, zeggende: Gij wilt tot de Chaldeën vallen!
14 En Jeremía zeide: Het is valsch, ik wil niet tot de Chaldeën vallen. Doch hij hoorde niet naar hem; maar Jerija greep Jeremía aan, en bracht hem tot de vorsten.
15 En de vorsten werden zeer toornig op Jeremía, en sloegen hem; en zij stelden hem in het gevangenhuis, ten huize van Jónathan, den schrijver; want zij hadden dat tot een gevangenhuis gemaakt.
16 Als Jeremía in de plaats des kuils en in de kotjes gekomen was, en Jeremía aldaar vele dagen gezeten had,
17 Zoo zond de koning Zedekía henen, en liet hem halen; en de Koning vraagde hem in zijn huis, in het verborgene, en zeide: Is er ook een woord van den HEERE? En Jeremía zeide: Er is; en hij zeide: Gij zult in de hand des konings van Babel gegeven worden.

---

[a] Jer. 22:19. [b] Jer. 34:21.

18 Voorts zeide Jeremía tot den koning
Zedekía: Wat heb ik tegen u, of tegen
uwe knechten, of tegen dit volk gezon-
digd, dat gijlieden mij in het gevangen-
huis gesteld hebt?
19 Waar zijn nu ulieder profeten, die u
geprofeteerd hebben, zeggende: De ko-
ning van Babel zal niet tegen ulieden,
noch tegen dit land komen?
20 Nu dan, hoor toch, o mijn heer
Koning! laat toch mijne smeeking voor
uw aangezicht nedervallen, en breng mij
niet weder *in* het huis van Jónathan, den
schrijver, opdat ik aldaar niet sterve.
21 Toen gaf de koning Zedekía bevel;
en zij bestelden Jeremía in het voorhof
der [a] bewaring, en men gaf hem des daags
een' bol broods uit de Bakkersstraat,
totdat al het brood van de stad op was.
Alzoo bleef Jeremía in het voorhof der
bewaring.

Jeremia in eenen diepen modderigen kuil geworpen.

38 ALS Sefàtja, de zoon van Matthan,
en Gedália, de zoon van Pashur, en
Juchal, de zoon van Selémja, en Pashur,
de zoon van Malchía, de woorden hoor-
den, die Jeremía tot al het volk sprak,
zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE: [b] Wie in deze
stad blijft, zal door het zwaard, door den
honger of door de pestilentie sterven;
maar wie tot de Chaldeën uitgaat, die zal
leven; want hij zal zijne ziel tot eenen
buit hebben, en zal leven;
3 Zoo zegt de HEERE: Deze stad zal
zekerlijk gegeven worden in de hand van
het heir des konings van Babel; dat zal
ze innemen;
4 Zoo zeiden de vorsten tot den Koning:
Laat toch dezen man gedood worden,
want aldus maakt hij de handen der
krijgslieden, die in deze stad zijn over-
gebleven, en de handen des ganschen
volks, slap, alzulke woorden tot hen
sprekende; want deze man zoekt den
vrede dezes volks niet, maar het kwaad.
5 En de koning Zedekía zeide: Ziet, hij
is in uwe hand; want de Koning zou
geen ding tegen u vermogen.
6 Toen namen zij Jeremía, en wierpen
hem in den kuil van Malchía, den zoon
van Hammélech, die in het voorhof der
bewaring was, en zij lieten Jeremía af
met zeelen; in den kuil nu was geen
water, maar slijk, en Jeremía zonk in
het slijk.
7 Als nu Ebed-mélech, de Moorman, een
der kamerlingen, die toen in des Konings
huis was, hoorde, dat zij Jeremía in den
kuil gedaan hadden (de Koning nu zat in
de poort van Benjamin),
8 Zoo ging Ebed-mélech uit het huis des
Konings uit, en hij sprak tot den Ko-
ning, zeggende:
9 Mijn heer Koning! deze mannen heb-
ben kwalijk gehandeld in alles, wat zij
gedaan hebben aan den profeet Jeremía,
dien zij in den kuil geworpen hebben;
daar hij toch in zijne plaats zou gestorven
zijn wegens den honger, dewijl geen
brood meer in de stad is.
10 Toen gebood de Koning den Moor-
man Ebed-mélech, zeggende: Neem van
hier dertig mannen onder uwe hand, en
haal den profeet Jeremía op uit den kuil,
eer dat hij sterft.
11 Alzoo nam Ebed-mélech de mannen
onder zijne hand, en ging in des Ko-
nings huis tot onder de schatkamer, en
nam van daar eenige oude verscheurde
en oude versletene lompen; en hij liet ze
met zeelen af tot Jeremía in den kuil.
12 En Ebed-mélech, de Moorman, zeide
tot Jeremía: Leg nu deze oude ver-
scheurde en versletene lompen onder de
okselen uwer armen, van onder aan de
zeelen. En Jeremía deed alzoo.
13 En zij trokken Jeremía bij de zeelen,
en haalden hem op uit den kuil; en Je-
remía bleef in het voorhof der bewaring.
14 Toen zond de koning Zedekía henen,
en liet den profeet Jeremía tot zich halen,
in den derden ingang, die aan des HEEREN
huis was; en de Koning zeide tot Je-
remía: Ik zal u een ding vragen, verheel
geen ding voor mij.
15 En Jeremía zeide tot Zedekía: Als
ik *het* u verklaren zal, zult gij mij niet
zekerlijk dooden? en als ik u raad zal
geven, gij zult *toch* naar mij niet hooren.
16 Toen zwoer de koning Zedekía aan
Jeremía in het verborgene, zeggende:
Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die
ons deze [c] ziel gemaakt heeft: indien ik
u zal dooden, of indien ik u zal over-
geven in de hand dezer mannen, die uwe
ziel zoeken!
17 Jeremía dan zeide tot Zedekía: Zoo
zegt de HEERE, de God der heirscharen,
de God Israëls: Indien gij gewilliglijk
tot de vorsten des konings van Babel
zult uitgaan, zoo zal uwe ziel leven, en
deze stad zal niet verbrand worden met
vuur; en gij zult leven, gij en uw huis;
18 Maar indien gij tot de vorsten des
konings van Babel niet zult uitgaan, zoo
zal deze stad gegeven worden in de hand
der Chaldeën, en zij zullen ze met vuur
verbranden; ook zult gij van hunlieder
hand niet ontkomen.
19 En de koning Zedekía zeide tot Je-
remía: Ik ben bevreesd voor de Joden,
die tot de Chaldeën gevallen zijn, dat zij
mij misschien in derzelver hand over-
geven, en zij den spot met mij drijven.
20 En Jeremía zeide: Zij zullen *u* niet

[a] Jer. 32:2. [b] Jer. 21:9. [c] Jes. 57:16.

overgeven; wees toch gehoorzaam aan
de stem des HEEREN, naar welke ik tot
u spreek; zoo zal het u welgaan, en uwe
ziel zal leven;
21 Maar indien gij weigert uit te gaan,
zoo is dit het woord, dat de HEERE mij
heeft doen zien:
22 Zie daar, al de vrouwen, die in het
huis des konings van Juda zijn overge-
bleven, zullen uitgevoerd worden tot de
vorsten des konings van Babel; en
dezelve zullen zeggen: Uwe vredege-
nooten hebben u aangehitst, en hebben
u overmocht; uwe voeten zijn in de
modder gezonken, zij zijn achterwaarts
gekeerd!
23 Zij zullen dan al uwe vrouwen en al
uwe zonen tot de Chaldeën uitvoeren;
ook zult gijzelf van hunne hand niet
ontkomen, maar gij zult door de hand
des konings van Babel gegrepen worden,
en gij zult deze stad met vuur verbranden.
24 Toen zeide Zedekía tot Jeremía:
Dat niemand wete van deze woorden,
zoo zult gij niet sterven.
25 En als de vorsten zullen hooren, dat
ik met u gesproken heb, en tot u komen,
en tot u zeggen: Verklaar ons nu, wat
hebt gij tot den Koning gesproken? ver-
heel het niet voor ons, zoo zullen wij u
niet dooden; en wat heeft de Koning tot
u gesproken?
26 Zoo zult gij tot hen zeggen: Ik wierp
mijne smeeking voor des Konings aan-
gezicht neder, dat hij mij niet zou weder
laten brengen in Jónathans huis, om
aldaar te sterven.
27 Als dan al de vorsten tot Jeremía
kwamen, en hem vraagden, verklaarde
hij hun, naar al deze woorden, die de
Koning geboden had; en zij lieten van
hem af, omdat de zaak niet was gehoord.
28 En Jeremía bleef in het voorhof der
bewaring tot op den dag, dat Jeruzalem
werd ingenomen; en hij was er *nog*, als
Jeruzalem was ingenomen.

Nebukadnézar neemt Jeruzalem in, en verlost Jeremía.

39 IN het [a]negende jaar van Zedekía,
koning van Juda, in de tiende
maand, kwam Nebukadrézar, de koning
van Babel, en al zijn heir, tegen Jeru-
zalem, en zij belegerden haar.
2 In het elfde jaar van Zedekía, in de
vierde maand, op den negenden der
maand, werd de stad doorgebroken;
3 En alle vorsten des konings van
Babel togen henen in, en hielden bij de
middelste poort; *namelijk* Nergal-Sárezer
Samgar-Nebu, Sàrsechim Rab-Sarîs,
Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de overige
vorsten des konings van Babel.
4 En het geschiedde, als Zedekía, de
koning van Juda, en al de krijgslieden
hen zagen, zoo vloden zij, en togen bij
nacht uit de stad, *door* den weg van des
Konings hof, door de poort tusschen de
twee muren; en hij toog uit *door* den
weg des vlakken velds.
5 Doch het heir der Chaldeën jaagde
hen achterna; en zij achterhaalden
Zedekiá in de vlakke velden van Jericho,
en vingen hem, en brachten hem op-
waarts tot Nebukadnézar, den koning
van Babel, naar Ribla, in het land van
Hamath: die sprak oordeelen tegen hem
uit.
6 En de koning van Babel slachtte de
zonen van Zedekía te Ribla voor zijne
oogen; ook slachtte de koning van Babel
alle edelen van Juda;
7 En hij verblindde de oogen van
Zedekía, en bond hem met twee koperen
ketenen, om hem naar Babel te voeren.
8 En de Chaldeën verbrandden het huis
des Konings en de huizen des volks met
vuur; en zij braken de muren van Jeru-
zalem af.
9 Het overige nu des volks, die in de stad
waren overgebleven, en de afvalligen,
die tot hem gevallen waren, met het
overige des volks, die overgebleven
waren, voerde Nebuzáradan, de overste
der trawanten, gevankelijk *naar* Babel;
10 Maar van het volk, die arm waren,
die niet met al hadden, liet Nebuzá-
radan, de overste der trawanten, *eenigen*
overig in het land van Juda; en hij
gaf hun te dien dage wijngaarden en
akkers in.
11 Maar van Jeremía had Nebukad-
rézar, de koning van Babel, bevel gegeven
in de hand van Nebuzáradan, den overste
der trawanten, zeggende:
12 Neem hem, en stel uwe oogen op
hem, en doe hem niets kwaads; maar
gelijk als hij tot u spreken zal, alzoo doe
met hem.
13 Zoo zond Nebuzáradan, de overste
der trawanten, mitsgaders Nebuschaz-
ban Rab-Sarîs, en Nergal-Sárezer Rab-
Mag, en al de oversten des konings van
Babel;
14 Zij zonden dan henen en namen
Jeremía uit het voorhof der bewaring,
en gaven hem over aan Gedália, den zoon
van Ahíkam, den zoon van Safan, dat
hij hem henen uitbrachte naar huis;
alzoo bleef hij in het midden des volks.
15 Het woord des HEEREN was ook tot
Jeremía geschied, als hij in het voorhof
der bewaring besloten was, zeggende:
16 Ga henen, en spreek tot Ebed-
mélech, den Moorman, zeggende: Zoo
zegt de HEERE der heirscharen, de God
Israëls: Zie, Ik zal Mijne woorden bren-
gen over deze stad, ten kwade en niet ten

[a] 2 Kon. 25:1. Jer. 52:4.

goede; en zij zullen te dien dage voor uw aangezicht zijn;

17 Maar Ik zal u te dien dage redden, spreekt de HEERE; en gij zult niet overgegeven worden in de hand der mannen, voor welker aangezicht gij vreest:

18 Want Ik zal u zekerlijk bevrijden, en gij zult door het zwaard niet vallen; maar gij zult uwe ziel tot eenen buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt, spreekt de HEERE.

Jeremía begeeft zich naar Gedália te Mizpa.

40 HET woord, dat van den HEERE geschied is tot Jeremía, nadat Nebuzáradan, de overste der trawanten, hem had laten gaan van Rama; als hij hem had laten halen, daar hij met ketenen gebonden was in het midden aller gevangenen van Jeruzalem en Juda, die naar Babel gevankelijk werden weggevoerd.

2 Want de overste der trawanten liet Jeremía halen, en zeide tot hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats gesproken.

3 En de HEERE heeft het doen komen, en gedaan, gelijk als Hij gesproken had; want gijlieden hebt gezondigd tegen den HEERE, en Zijner stem niet gehoorzaamd; daarom is ulieden deze zaak geschied.

4 Nu dan, zie, ik heb u heden losgemaakt van de ketenen, die aan uwe hand waren, indien het goed is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo kom, en ik zal mijn oog op u stellen; maar indien het kwaad is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo laat het; zie, het gansche land is voor uw aangezicht, waarhenen het goed en recht in uwe oogen is te gaan, ga daar.

5 En dewijl hij nog niet zal wederkeeren, zoo keer gij tot Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, dien de koning van Babel over de steden van Juda gesteld heeft; en woon bij hem in het midden des volks, of overal, waar het in uwe oogen recht is te gaan, ga er henen. En de overste der trawanten gaf hem reiskost en een geschenk, en liet hem gaan.

6 Alzoo kwam Jeremía tot Gedália, den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en hij woonde bij hem in het midden des volks, die in het land waren overgelaten.

7 Toen nu alle oversten der heiren, die in het veld waren, zij en hunne mannen, hoorden, dat de koning van Babel Gedália, den zoon van Ahíkam, over het land gesteld had, en dat hij aan hem bevolen had de mannen en de vrouwen, en de kinderkens en van de armsten des lands, van degenen, die niet naar Babel gevankelijk waren weggevoerd:

8 Zoo kwamen zij tot Gedália te Mizpa, namelijk Ismaël, de zoon van Nethànja, en Jóhanan en Jónathan, de zonen van Karéah, en Serája, de zoon van Tanhúmeth, en de zonen van Efaï, den Netofathiet, en Jezánja, de zoon eens Maächathiets, zij en hunne mannen;

9 En Gedália, de zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, zwoer hun en hunnen mannen, zeggende: Vreest niet van de Chaldeën te dienen; blijft in het land, en dient den koning van Babel, zoo zal het u wèlgaan.

10 En ziet, ik woon te Mizpa, om te staan voor het aangezicht der Chaldeën, die tot ons zullen komen; gijlieden dan verzamelt wijn, en zomervruchten en olie, en doet ze in uwe vaten, en woont in uwe steden, die gij hebt ingenomen.

11 Als ook al de Joden, die in Moab en onder de kinderen Ammons, en in Edom, en die in al die landen waren, hoorden, dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel gelaten had; en dat hij Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, over hen gesteld had:

12 Zoo keerden al de Joden weder uit al de plaatsen, waarhenen zij gedreven waren, en kwamen in het land van Juda tot Gedália te Mizpa; en zij verzamelden zeer veel wijns en zomervruchten.

13 Doch Jóhanan, de zoon van Karéah, en alle oversten der heiren, die in het veld waren, kwamen tot Gedália te Mizpa,

14 En zeiden tot hem: Weet gij wel, dat Baälis, de koning der kinderen Ammons, Ismaël, den zoon van Nethànja, uitgezonden heeft, om u aan het leven te slaan? Maar Gedália, de zoon van Ahíkam, geloofde hen niet.

15 Jóhanan nochtans, de zoon van Karéah, sprak tot Gedália, in het verborgene, te Mizpa, zeggende: Laat mij toch henengaan, en Ismaël, den zoon van Nethánja, slaan, en niemand zal het weten; waarom zou hij u aan het leven slaan, en gansch Juda, die tot u vergaderd zijn, verstrooid worden, en het overblijfsel van Juda verloren gaan?

16 Maar Gedália, de zoon van Ahíkam, zeide tot Jóhanan, den zoon van Karéah: Doe deze zaak niet, want gij spreekt valsch van Ismaël.

Gedália en meer anderen, zoo Joden als Chaldeën, door Ismaël vermoord.

41 MAAR het geschiedde in de [a] zevende maand, *dat* Ismaël, de zoon van Nethànja, den zoon van Elísama, van koninklijken zade, en de oversten des Konings, te weten tien mannen, met

---

a 2 Kon. 25:25.

hem kwamen tot Gedália, den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en zij aten aldaar brood tezamen, te Mizpa.
2 En Ismaël, de zoon van Nethànja, maakte zich op, mitsgaders de tien mannen, die met hem waren, en zij sloegen Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, met het zwaard; alzoo doodde hij hem, dien de koning van Babel over het land gesteld had;
3 Ook sloeg Ismaël al de Joden, die met hem, *namelijk* met Gedália, te Mizpa waren, en de Chaldeën, de krijgslieden, die aldaar gevonden werden.
4 Het geschiedde nu op den tweeden dag, nadat hij Gedália gedood had, en niemand *het* wist:
5 Zoo kwamen er lieden van Sichem, van Silo en van Samaría, tachtig man, hebbende den baard afgeschoren, en de kleederen gescheurd en zichzelven gesneden; en spijsoffer en wierook waren in hunne hand, om ten huize des HEEREN te brengen.
6 En Ismaël, de zoon van Nethànja, ging uit van Mizpa hun tegemoet, al gaande en weenende; en het geschiedde, als hij hen aantrof, dat hij zeide: Komt tot Gedália, den zoon van Ahíkam!
7 Maar het geschiedde, als zij in het midden der stad gekomen waren, dat Ismaël, de zoon van Nethànja, hen keelde, *en wierp hen* in het midden des kuils, hij en de mannen, die met hem waren.
8 Doch onder hen werden tien mannen gevonden, die tot Ismaël zeiden: Dood ons niet, want wij hebben verborgene schatten in het veld, van tarwe en gerst, en olie en honig. Zoo liet hij af, en doodde ze niet in het midden hunner broederen.
9 De kuil nu, waarin Ismaël al de doode lichamen der mannen, die hij aan de zijde van Gedália geslagen had, henenwierp, is dezelfde, dien de koning Asa maakte van wege Báësa, den koning Israëls; dezen vulde Ismaël, de zoon van Nethánja, met de verslagenen.
10 En Ismaël voerde het gansche overblijfsel des volks, dat te Mizpa was, gevankelijk, *te weten* des Konings dochteren, en al het volk, die te Mispa waren overgelaten, die Nebuzáradan, de overste der trawanten, aan Gedália, den zoon van Ahíkam, bevolen had; Ismaël dan, de zoon van Nethànja, voerde ze gevankelijk weg, en toog henen, om over te gaan tot de kinderen Ammons.
11 Toen nu Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, al het kwaad hoorden, dat Ismaël, de zoon van Nethànja, gedaan had:
12 Zoo namen zij al de mannen, en togen henen, om met Ismaël, den zoon van Nethànja, te strijden; en zij vonden hem aan het groote water, dat bij Gíbeon is.
13 En het geschiedde, als al het volk, dat met Ismaël was, Jóhanan zag, den zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, zoo werden zij verblijd;
14 En al het volk, dat Ismaël van Mizpa gevankelijk had weggevoerd, wendde zich om; en zij keerden zich en gingen over tot Jóhanan, den zoon van Karéah.
15 Doch Ismaël, de zoon van Nethànja, ontkwam van Jóhanans aangezicht, met acht mannen, en hij toog tot de kinderen Ammons.
16 Toen nam Jóhanan, de zoon van Karéah, mitsgaders al de oversten der heiren, die met hem waren, het gansche overblijfsel des volks, dat hij wedergebracht had van Ismaël, den zoon van Nethànja, van Mizpa, (nadat hij Gedália, den zoon van Ahíkam, geslagen had) *te weten* de mannen, die krijgslieden waren, en de vrouwen, en kinderkens, en kamerlingen, die hij van Gíbeon had wedergebracht;
17 En zij togen henen, en sloegen zich neder te Geruth-Chimham, dat bij Bethlehem is, om voort te trekken, dat zij in Egypte kwamen,
18 Voor het aangezicht der Chaldeën; want zij vreesden voor hunlieder aangezicht, omdat Ismaël, de zoon van Nethànja, Gedália, de zoon van Ahíkam, geslagen had, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

Jeremía vermaant het volk, zich niet naar Egypte te begeven.

42 TOEN traden toe alle oversten der heiren, Jóhanan, de zoon van Karéah, en Jezànja, de zoon van Hosája, en al het volk, van den kleinste tot den grootste toe;
2 En zij zeiden tot den profeet Jeremía: Laat toch onze smeeking voor uw aangezicht nedervallen, en bid voor ons tot den HEERE, uwen God, voor dit gansche overblijfsel; want wij zijn weinigen van velen overgelaten, gelijk als uwe oogen ons zien:
3 Dat ons de HEERE, uw God, bekend make den weg, dien wij zullen ingaan, en de zaak, die wij zullen doen.
4 En de profeet Jeremía zeide tot hen: Ik heb het gehoord; ziet, ik zal tot den HEERE, uwen God, bidden naar uwe woorden; en het zal geschieden, het gansche woord, dat de HEERE u zal antwoorden, zal ik u bekend maken; ik zal u niet één woord onthouden.
5 Toen zeiden zij tot Jeremía: De HEERE zij tusschen ons tot een waarachtig en gewis Getuige: indien wij niet naar alle woord, *met* hetwelk u de HEERE,

uw God, tot ons zal zenden, alzoo zullen doen!
6 Hetzij dan goed of kwaad, wij zullen der stem des HEEREN, onzes Gods, tot Welken wij u zenden, gehoorzaam zijn; [a] opdat het ons welga, wanneer wij der stem des HEEREN, onzes Gods, zullen gehoorzaam zijn.
7 En het gebeurde ten einde van tien dagen, dat des HEEREN woord tot Jeremía geschiedde.
8 Toen riep hij Jóhanan, den zoon van Karéah, en alle oversten der heiren, die met hem waren, en al het volk, van den kleinste af tot den grootste toe;
9 En hij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls, tot Welken gij mij gezonden hebt, om uwe smeeking voor Zijn aangezicht neder te werpen:
10 Indien gijlieden in dit land zult blijven wonen, zoo zal Ik u [b] bouwen en niet afbreken, en u planten en niet uitrukken; want Ik heb berouw over het kwaad, dat Ik u aangedaan heb.
11 Vreest niet voor het aangezicht des konings van Babel, voor wiens aangezicht gij vreest; vreest niet voor hem, spreekt de HEERE; want Ik zal met u zijn, om u te behouden, en u van zijne hand te redden;
12 En Ik zal ulieden barmhartigheid geven, dat hij zich uwer erbarme, en u weder in uw land brenge.
13 Maar zoo gijlieden zult zeggen: Wij zullen in dit land niet blijven; opdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zijt,
14 Zeggende: Neen, maar wij zullen gaan in Egypteland, alwaar wij geenen krijg zullen zien, noch het geluid der bazuin hooren, noch naar brood hongeren, en daar zullen wij blijven!
15 Nu dan, daarom hoort des HEEREN woord, gij overblijfsel van Juda! zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Indien gij ganschelijk uwe aangezichten zult stellen om in Egypte te gaan, en zult henen ingaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren,
16 Zoo zal het geschieden, dat het zwaard, waar gij voor vreest, u aldaar in Egypteland zal achterhalen; en de honger, waar gij voor zorgt, zal u aldaar *in* Egypte achter aankleven, en gij zult aldaar sterven.
17 Zoo zullen al de mannen zijn, die hunne aangezichten stellen, om in Egypte te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren; zij zullen sterven door het zwaard, door den honger en door de pestilentie; en zij zullen niemand hebben, die overblijve of ontkome van het kwaad, dat Ik over hen zal brengen.
18 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gelijk als Mijn toorn en Mijne grimmigheid is [c] uitgestort over de inwoners van Jeruzalem, alzoo zal Mijne grimmigheid over ulieden uitgestort worden, als gij in Egypte zult gekomen zijn; en gij zult wezen [d] tot eene vervloeking en tot eene [e] ontzetting, en tot eenen [f] vloek en tot [g] smaadheid, en zult deze plaats niet meer zien.
19 De HEERE heeft tegen ulieden gesproken, gij overblijfsel van Juda! Gaat niet in Egypte; weet zekerlijk, dat Ik heden tegen u betuigd heb.
20 Gewisselijk, gij hebt uwe zielen verleid; want gij hebt mij tot den HEERE, uwen God, gezonden, zeggende: Bid voor ons tot den HEERE, onzen God, en naar alles, wat de HEERE, onze God, zal zeggen, alzoo maak het ons bekend, en wij zullen het doen.
21 Nu heb ik het u heden bekend gemaakt; maar gij hebt niet gehoord naar de stem des HEEREN, uws Gods, noch naar al hetgeen, *met* hetwelk Hij mij tot u gezonden heeft.
22 Zoo weet nu zekerlijk, dat gij door het zwaard, door den honger en door de pestilentie sterven zult, ter plaatse, waar het u gelust heeft henen te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren.

Jeremía door het volk mede naar Egypte gevoerd.

43 EN het geschiedde, als Jeremía geëindigd had tot het gansche volk te spreken al de woorden des HEEREN, huns Gods, *met* welke de HEERE, hun God, hem tot hen gezonden had, *te weten* al die woorden:
2 Zoo sprak Azária, de zoon van Hosája, en Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de trotsche mannen, zeggende tot Jeremía: Gij spreekt leugen; de HEERE, onze God, heeft u niet gezonden, om te zeggen: Gijlieden zult niet gaan in Egypte, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren;
3 Maar Baruch, de zoon van Nerija, hitst u tegens ons op, opdat hij ons overgeve in de hand der Chaldeën, dat zij ons dooden en ons gevankelijk *naar* Babel wegvoeren.
4 Alzoo gehoorzaamden Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, en al het volk, der stem des HEEREN niet, om in het land van Juda te blijven.
5 Maar Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren namen het gansche overblijfsel van Juda, die van al de Heidenen, waar zij waren henenge-

[a] Jer. 7:23. [b] Jer. 24:6; 31:4; 33:7. [c] Jer. 7:20. [d] Jes. 65:15. [e] Jer. 18:16; 19:8; 25:9; 29:18. [f] Jer. 24:9; 25:18; 26:6; 29:18. [g] Jer. 24:9; 29:18.

dreven, wedergekeerd waren, om in het
land van Juda te wonen:
6 De mannen en de vrouwen, en de
kinderkens en des Konings dochteren,
en alle ziel, die Nebuzáradan, de overste
der trawanten, bij Gedália, den zoon van
Ahíkam, den zoon van Safan, gelaten
had, ook den profeet Jeremía, en Baruch,
den zoon van Nerija.

Profetie der overmeestering van Egypte door Nebukadnézar.

7 EN zij togen in Egypteland, want zij
waren der stem des HEEREN niet gehoorzaam;
en zij kwamen tot Tachpanhes.
8 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía te Tachpanhes, zeggende:
9 Neem groote steenen in uwe hand, en
verberg ze in de klei in den ticheloven,
die bij de deur van Faraö's huis te Tachpanhes
is, voor de oogen der Joodsche
mannen;
10 En zeg tot hen: Zoo zegt de HEERE
der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik
zal henenzenden, en Nebukadrézar, den
koning van Babel, [a] Mijnen knecht, halen,
en Ik zal zijnen troon zetten boven
op deze steenen, die Ik verborgen heb;
en hij zal zijne schoone tent daarover
spannen.
11 En hij zal komen en Egypteland
slaan: [b] wie ter dood, ter dood; en wie
ter gevangenis, ter gevangenis; en wie
ten zwaard, ten zwaarde.
12 En Ik zal een vuur aansteken in de
huizen der goden van Egypte, en hij zal
ze verbranden, en gevankelijk wegvoeren,
en hij zal Egypteland aantrekken, gelijk
als een herder zijn kleed aantrekt, en hij
zal van daar uittrekken in vrede.
13 En hij zal de opgerichte beelden van
Beth-Sémes, hetwelk in Egypteland is,
verbreken, en hij zal de huizen der goden
van Egypte met vuur verbranden.

Strafbedreiging aan de Joden, die in Egypte achterbleven.

44 HET woord, dat tot Jeremía geschiedde
aan al de Joden, die in
Egypteland woonden, die te Migdol woonden,
en te Tachpanhes, en te Nof, en in
het land Pathros, zeggende:
2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Gij hebt gezien al het
kwaad, dat Ik gebracht heb over Jeruzalem
en over alle steden van Juda; en
ziet, zij zijn eene woestheid te dezen dage,
en niemand woont daarin;
3 Wegens hunne boosheid, die zij gedaan
hebben, om Mij te tergen, gaande
om te rooken *en* andere goden te dienen,
die zij niet kenden, zij, gij, noch uwe
vaders.
4 En Ik heb tot u gezonden al Mijne
knechten, de profeten, vroeg op zijnde en
zendende, om te zeggen: Doet toch deze
gruwelijke zaak niet, die Ik haat;
5 Maar zij hebben niet gehoord, noch
hun oor geneigd, om zich van hunne
boosheid te bekeeren, dat zij anderen
goden niet rookten:
6 Daarom is Mijne grimmigheid en
Mijn toorn [c] uitgestort, en heeft gebrand
in de steden van Juda en in de straten
van Jeruzalem; zoodat zij tot eenzaamheid
en tot verwoesting geworden zijn,
gelijk het is te dezen dage.
7 En nu, zoo zegt de HEERE, de God
der heirscharen, de God Israëls: Waarom
doet gij *zulk* een groot kwaad tegen uwe
zielen, opdat gij u den man en de vrouw,
het kind en den zuigeling uit het midden
van Juda uitroeit, opdat gij u geen overblijfsel
overlaat?
8 Tergende Mij door de werken uwer
handen, rookende anderen goden in het
land van Egypte, alwaar gij gekomen zijt,
om daar als vreemdelingen te verkeeren;
opdat gij uzelven uitroeit, en opdat gij
wordt tot eenen vloek, en tot eene smaadheid
onder alle volken der aarde?
9 Hebt gij vergeten de boosheden uwer
vaderen, en de boosheden der koningen
van Juda, en de boosheden hunner vrouwen,
en uwe boosheden, en de boosheden
uwer vrouwen, die zij gedaan hebben in
het land van Juda en in de straten van
Jeruzalem?
10 Zij zijn tot op dezen dag *nog* niet
verbrijzeld *van hart*, en zij hebben niet
gevreesd, noch gewandeld in Mijne wet
en in Mijne inzettingen, die Ik voor ulieder
aangezicht, en voor het aangezicht
uwer vaderen gegeven heb.
11 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Ziet, [d] Ik zal
Mijn aangezicht tegen ulieden stellen ten
kwade, en om gansch Juda uit te roeien:
12 En Ik zal het overblijfsel van Juda
wegnemen, die hunne aangezichten gesteld
hebben, om in Egypteland te gaan,
om aldaar als vreemdelingen te verkeeren;
en zij zullen allen in Egypteland
verteerd worden: door het [e] zwaard zullen
zij vallen, door den honger zullen zij
verteerd worden, van den kleinste tot den
grootste toe; door het zwaard en door
den honger zullen zij sterven; en zij
zullen worden tot eene vervloeking, tot
eene ontzetting, en tot eenen vloek en
tot eene smaadheid.
13 Want Ik zal bezoeking doen over degenen,
die in Egypteland wonen, gelijk
als Ik bezoeking gedaan heb over Jeruzalem,
door het zwaard, door den honger
en door de pestilentie;

[a] Jer. 25:9; 27:6. [b] Jer. 15:2. Zach. 11:9. [c] Jer. 7:20; 42:18. [d] Jer. 21:10. Amos 9:4 [e] Jer. 42:15, 16, 17, 22.

14 Zoodat het overblijfsel van Juda, die
in Egypteland gekomen zijn, om aldaar
als vreemdelingen te verkeeren, *er* geenen
zal hebben, die ontkome of overblijve,
te weten om weder te keeren in het land
van Juda, waarnaar hunne ziel verlangt
weder te keeren, om aldaar te wonen;
maar zij zullen er niet wederkeeren, be-
halve die ontkomen zullen.
15 Toen antwoordden aan Jeremía al de
mannen, die wisten, dat hunne vrouwen
anderen goden rookten, en al de vrouwen,
die daar stonden, zijnde een groote hoop,
mitsgaders al het volk, dat in Egypteland,
in Pathros, woonde, zeggende:
16 Aangaande het woord, dat gij tot ons
in des HEEREN naam gesproken hebt, wij
zullen naar u niet hooren;
17 Maar wij zullen ganschelijk doen al
hetgeen uit onzen mond is uitgegaan,
rookende aan [a] Melécheth des hemels,
en haar drankofferen offerende, gelijk als
wij gedaan hebben, wij en onze vaders,
onze koningen en onze vorsten, in de
steden van Juda en in de straten van
Jeruzalem; toen werden wij met brood
verzadigd, en waren vroolijk, en zagen
geen kwaad.
18 Maar van toen af, dat wij opgehouden
hebben aan Melécheth des hemels te
rooken, en haar drankofferen te offeren,
hebben wij van alles gebrek gehad, en
zijn door het zwaard en door den honger
verteerd.
19 Ook wanneer wij aan Melécheth des
hemels rooken en haar drankofferen offe-
ren, maken wij haar gebeelde koeken,
om haar af te beelden, en offeren wij
haar drankofferen, zonder onze mannen?
20 Toen sprak Jeremía tot al het volk,
tot de mannen en tot de vrouwen, en tot
al het volk, die hem zulks geantwoord
hadden, zeggende:
21 Het rooken, dat gijlieden in de steden
van Juda en in de straten van Jeruzalem
gerookt hebt, gij en uwe vaderen, uwe
koningen en uwe vorsten, en het volk des
lands, heeft de HEERE daaraan niet
gedacht, en is het *niet* in Zijn hart
opgekomen?
22 Zoodat het de HEERE niet meer kon
verdragen, wegens de boosheid uwer
handelingen, wegens de gruwelen, die
gij deedt; daarom is uw land geworden
tot eene woestheid, en tot ontzetting en
tot eenen vloek, dat er niemand in woont,
gelijk het is te dezen dage:
23 Van wege dat gij gerookt hebt, en dat
gij tegen den HEERE gezondigd hebt, en
des HEEREN stem niet gehoorzaam zijt
geweest, en in Zijne wet, en in Zijne in-
zettingen en in Zijne getuigenissen niet
hebt gewandeld; daarom is u dit kwaad
wedervaren, gelijk het is te dezen dage.
24 Voorts zeide Jeremía tot al het volk,
en tot al de vrouwen: Hoort des HEEREN
woord, gij gansch Juda, die in Egypteland
zijt!
25 Zoo spreekt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls, zeggende: *Aan-
gaande* u en uwe vrouwen, zij hebben
toch met uwen mond gesproken, en gij
hebt het met uwe handen vervuld, zeg-
gende: Wij zullen onze geloften, die wij
beloofd hebben, ganschelijk houden,
rookende aan Melécheth des hemels,
en haar drankofferen offerende; *nu* zij
hebben uwe geloften volkomenlijk be-
vestigd, en uwe geloften volkomenlijk
gehouden.
26 Daarom hoort des HEEREN woord,
gij gansch Juda, die in Egypteland
woont! Ziet, Ik zweer bij Mijnen grooten
Naam, zegt de HEERE, zoo Mijn Naam
met den mond van eenig man van Juda
in gansch Egypteland meer zal genoemd
worden, die zegge: *Zoo waarachtig als*
de Heere HEERE leeft!
27 Ziet, Ik zal over hen [b] waken ten
kwade en niet ten goede; en alle mannen
van Juda, die in Egypteland zijn, zullen
door het zwaard en door den honger
verteerd worden, totdat zij ten einde zijn.
28 Maar die van het zwaard ontkomen,
zullen uit Egypteland wederkeeren in het
land van Juda, weinig in getal; en het
gansche overblijfsel van Juda, die in
Egypteland gekomen zijn, om aldaar
als vreemdelingen te verkeeren, zullen
weten, wiens woord bestaan zal, het
Mijne of het hunne.
29 En dit zal ulieden het teeken zijn,
spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats
over u bezoeking zal doen; opdat gij
weet, dat Mijne woorden zekerlijk over
u bestaan zullen ten kwade:
30 Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal
Faraö Hofra, den koning van Egypte,
geven in de hand zijner vijanden en in
de hand dergenen, die zijne ziel zoeken,
gelijk als Ik Zedekía, den koning van
Juda, gegeven heb in de hand van Nebu-
kadrézar, den koning van Babel, zijnen
vijand, en die zijne ziel zocht.

Baruch, van God door den profeet berispt en getroost.

45 HET woord, dat de profeet Jeremía
gesproken heeft tot Baruch, den
zoon van Nerija, als hij die woorden uit
den mond van Jeremía in een boek
schreef, in het vierde jaar van Jójakim,
den zoon van Josía, den koning van
Juda, zeggende:
2 Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls,
van u, o Baruch!
3 Gij zegt: Wee nu mij, want de HEERE
heeft droefenis tot mijne smart gedaan;

[a] Jer. 7:18. [b] Jer. 31:28.

ik ben moede van mijn zuchten, en vind
geene rust!
4 Zoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt
de HEERE: Zie, dat Ik gebouwd heb,
breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk
Ik uit, zelfs dit gansche land.
5 En zoudt gij u groote dingen zoeken?
zoek ze niet; want zie, Ik breng een
kwaad over alle vleesch, spreekt de
HEERE; maar Ik zal u uwe ziel tot eenen
[a] buit geven, in alle plaatsen, waar gij
zult henentrekken.

Profetieën tegen verschillende volken.—Inval in en vermeestering van Egypte.

46 HET woord des HEEREN, dat tot
den profeet Jeremía geschied is
tegen de Heidenen.
2 Tegen Egypte; tegen het heir van
Faraö Necho, koning van Egypte, dat
aan de rivier Frath, bij Karchemis, was,
dat Nebukadrézar, de koning van Babel,
sloeg, in het vierde jaar van Jójakim, den
zoon van Josía, den koning van Juda.
3 Rust het schild en de rondas toe, en
nadert tot den strijd!
4 Spant de paarden aan, en klimt op,
gij ruiters! en stelt u met helmen;
[b] vaagt de spiesen, trekt de pantsiers aan!
5 Waarom zie Ik, *dat* zij versaagd *en*
achterwaarts gedreven zijn? Zelfs hunne
helden zijn verslagen, en nemen de
vlucht, en zien niet om; er is schrik
van rondom, spreekt de HEERE.
6 De snelle ontvliede niet, en de held
ontkome niet; tegen het noorden, aan
den oever der rivier Frath zijn zij ge-
struikeld en gevallen.
7 Wie is deze, *die* optrekt als een
stroom, wiens wateren zich bewegen als
de rivieren?
8 Egypte trekt op als een stroom, en
zijne wateren bewegen zich als de rivieren;
en hij zegt: Ik zal optrekken, ik zal de
aarde bedekken; ik zal de stad, en die
daarin wonen, verderven.
9 Trekt op, gij paarden! en raast, gij
wagens! en laat de helden uittrekken:
de Mooren, en de Puteërs, die het schild
handelen, en de Lydiërs, die den [c] boog
handelen *en* spannen.
10 Maar deze dag is des Heeren, des
HEEREN der heirscharen, een dag der
wrake, dat Hij Zich wreke van Zijne
wederpartijders, en het zwaard zal vreten,
en verzadigd en dronken worden van
hun bloed; want de Heere HEERE der
heirscharen, heeft een slachtoffer in het
land van het noorden, aan de rivier
Frath.
11 Ga henen op naar [d] Gilead, en haal
balsem, gij jonkvrouwe, dochter van
Egypte! Tevergeefs vermenigvuldigt gij
de medicijnen; er is geene heeling voor u.
12 De volken hebben uwe schande ge-
hoord, en het land is vol van uw gekrijt;
want zij hebben zich gestooten, held
tegen held; zij zijn beiden tezamen
gevallen.
13 Het woord, dat de HEERE tot den
profeet Jeremía sprak, van de aankomst
van Nebukadrézar, den koning van Babel,
om Egypteland te slaan.
14 Verkondigt in Egypte, en doet het
hooren te Migdol; doet het ook hooren
te Nof en te Tachpanhes; zegt: Stelt er
u naar, en maakt u gereed; want het
zwaard heeft verteerd, wat rondom u is.
15 Waarom zijn uwe sterken wegge-
veegd? Zij stonden niet, omdat de
HEERE hen voortdreef:
16 Hij maakte der struikelenden vele;
ja, de een viel op den ander; zoodat zij
zeiden: Staat op, en laat ons wederkeeren
tot ons volk, en tot het land onzer
geboorte, van wege het verdrukkende
zwaard.
17 Daar riepen zij: Faraö, de koning
van Egypte, is *maar* een gedruis; hij
heeft den gezetten tijd laten voorbijgaan.
18 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt
de Koning, Wiens naam is HEERE der
heirscharen; hij zal voorzeker, als Thabor
onder de bergen en als Karmel bij de zee,
aankomen!
19 Maak voor u gereedschap der gevan-
kelijke wegvoering, gij inwoneres, gij
dochter van Egypte! want Nof zal ter
verwoesting worden, en zal verbrand wor-
den, dat er niemand in wone.
20 Egypte is eene zeer schoone vaarze;
de slachter komt, hij komt van het
noorden.
21 Zelfs hare gehuurden in haar midden
zijn als gemeste kalveren; maar die heb-
ben zich ook gewend, zij zijn tezamen
gevlucht, zij hebben niet gestaan; want
de dag huns verderfs is over hen gekomen,
de tijd hunner bezoeking.
22 Hare stem zal gaan als van eene
slang; want zij zullen met krijgsmacht
daarhenen trekken, en tot haar met bijlen
komen, gelijk houthouwers.
23 Zij hebben haar woud afgehouwen,
spreekt de HEERE, hoewel het niet is te
onderzoeken; want zij zijn meerder dan
de sprinkhanen, zoodat men hen niet
tellen kan.
24 De dochter van Egypte is beschaamd;
zij is gegeven in de hand des volks van
het noorden.
25 De HEERE der heirscharen, de God
Israëls, zegt: Ziet, Ik zal bezoeking doen
over de menigte van No, en over Faraö
en over Egypte, en over hare goden, en
over hare koningen, ja over Faraö, en
over degenen, die op hem vertrouwen.
26 En Ik zal hen geven in de hand der-

[a] Jer. 21:9; 38:2; 39:18. [b] Jer. 51:11. [c] Jes. 66:19. [d] Jer. 8:22.

genen, die hunlieder ziel zoeken, en in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en in de hand zijner knechten. Maar daarna zal zij bewoond worden als *in* de dagen vanouds, spreekt de HEERE.

27 Maar [a]gij, Mijn knecht Jakob! vrees niet, en ontzet u niet, o Israël! want zie, Ik zal u verlossen uit verre *landen*, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stil en gerust zijn, en niemand zal *hem* verschrikken.

28 Gij *dan*, Mijn knecht Jakob! vrees niet, spreekt de HEERE, want Ik ben met u; want Ik zal eene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u gedreven zal hebben, doch met u zal Ik geene voleinding maken, maar [b]u kastijden met mate, en u niet gansch onschuldig houden.

Profetie tegen de Filistijnen.

47 HET woord des HEEREN, dat tot den profeet Jeremía geschiedde, tegen de Filistijnen, eer dat Faraö Gaza sloeg.

2 Zoo zegt de HEERE: Ziet, wateren komen op van het noorden, en zullen worden tot eene overloopende beek, en overloopen het land en de volheid van hetzelve, de stad en die daarin wonen; en de menschen zullen schreeuwen, en al de inwoners des lands zullen huilen,

3 Wegens het geluid van het geklater der hoeven zijner [c]sterke *paarden*, wegens het geraas zijner wagenen, *en* het bulderen zijner [d]raderen; de vaders zien niet om naar de kinderen, wegens de slappigheid der handen;

4 Van wege den dag, die er komt om alle Filistijnen te verstoren, om [e]Tyrus en Sidon allen overgeblevenen helper af te snijden; want de HEERE zal de Filistijnen, het overblijfsel des eilands van Kaftor, verstoren.

5 Kaalheid is op Gaza gekomen; [f]A'skelon is uitgeroeid, *met* het overblijfsel huns dals; hoe lang zult gij uzelven [g]insnijdingen maken?

6 O wee, gij zwaard des HEEREN! hoe lang zult gij niet stil houden? vaar in uwe scheede, rust en wees stil!

7 Hoe zoudt gij stil houden? De HEERE heeft toch aan het *zwaard* bevel gegeven; tegen A'skelon en tegen de zeehaven, aldaar heeft Hij het besteld.

Profetie tegen de Moabieten.

48 TEGEN [h]Moab zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, alzoo: Wee over Nebo, want zij is verstoord; Kirjathâïm is beschaamd; zij is ingenomen; *de stad* des hoogen vertreks is beschaamd en verschrikt.

2 Moabs roem van Hesbon is er niet meer; zij hebben kwaad tegen haar gedacht, *zeggende:* Komt, en laat ons haar uitroeien, dat zij geen volk *meer* zij; ook gij, o Madmen! zult nedergehouwen worden; het zwaard zal achter u heengaan.

3 Er is eene stem des gekrijts van Horonâïm; verstoring en eene groote breuk!

4 Moab is verbroken; hare kleine *kinderen* hebben een gekrijt laten hooren;

5 Want *in* den opgang van Luhith zal [i]geween bij geween opgaan; want in den afgang van Horonâïm hebben *Moabs* wederpartijders een jammergeschrei gehoord.

6 Vlucht, redt ulieder ziel! en wordt als de [k]heide in de woestijn;

7 Want om uw vertrouwen op uwe werken en op uwe schatten, zult gij ook ingenomen worden; en Kamos zal henen uitgaan in gevangenis, zijne [l]priesteren en zijne vorsten tezamen.

8 Want de verstoorder zal komen over elke stad, dat niet ééne stad ontkomen zal; en het dal zal verderven, en het effen veld verdelgd worden, want de HEERE heeft het gezegd.

9 Geeft Moab vederen, want al vliegende zal zij uitgaan; en hare steden zullen ter verwoesting worden, dat niemand in dezelve wone.

10 Vervloekt zij, die des HEEREN werk bedriegelijk doet; ja vervloekt zij, die zijn zwaard van het bloed onthoudt!

11 Moab is van zijne jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op zijne [m]heffe stil gelegen, en is van vat in vat niet geledigd, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd.

12 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik hem vreemde gasten zal toeschikken, die hem in vreemde plaatsen zullen voeren, en zijne vaten ledigen, en hunlieder flesschen in stukken slaan.

13 En Moab zal beschaamd worden wegens Kamos, gelijk als het huis Israëls beschaamd is geworden wegens Beth-El, [n]hunlieder vertrouwen.

14 Hoe zult gij zeggen: Wij zijn helden en dappere mannen ten strijde?

15 Moab is verstoord, en *uit* zijne steden opgegaan, en de keur zijner jongelingen is ter slachting afgegaan, spreekt de Koning, Wiens naam is HEERE der heirscharen.

16 Moabs verderf is nabij om te komen, en zijn kwaad haast zeer.

---

a Jes. 41:13; 43:5; 44:1. Jer. 30:10. *b* Jer. 10:24; 30:11. *c* Jer. 4:13; 6:23. *d* Jes. 5:28. *e* Jer. 25:22. *f* Jer. 25:20. *g* Deut. 14:1. Jer. 16:6. *h* Jer. 25:21; 27:3. *i* Jes. 15:5. *k* Jer. 17:6. *l* Jer. 49:3. *m* Zef. 1:12. *n* 1 Kon. 12:29.

17 Beklaagt hem, gij allen, die rondom
hem zijt, en allen, die zijnen naam
kent; zegt: Hoe is de sterke staf, de
sierlijke stok verbroken?
18 Daal neder uit *uwe* heerlijkheid, en
woon in dorst, gij inwoneres, gij dochter
van Dibon! want Moabs verstoorder is
tegen u opgetogen; hij heeft uwe vestingen
gen verdorven.
19 Sta aan den weg, en zie toe, gij inwoners
van Aróër! Vraag den vluchtenden
man en de ontkomene *vrouw;* zeg:
Wat is er geschied?
20 Moab is beschaamd, want hij is verslagen;
[a] huilt en krijt! verkondigt te
Arnon, dat Moab verstoord is.
21 En het oordeel is gekomen over het
vlakke land; over Holon, en over Jahza,
en over Méfaäth,
22 En over Dibon, en over Nebo en
over Beth-Diblatháïm,
23 En over Kirjatháïm, en over Beth-Gamul
en over Beth-Meon,
24 En over Keriôth en over Bozra; ja
over alle steden van Moabs land, die
verre en die nabij zijn.
25 Moabs hoorn is afgesneden, en zijn
arm verbroken, spreekt de HEERE.
26 Maak hem dronken, omdat hij zich
groot gemaakt heeft tegen den HEERE;
zoo zal Moab *met de handen* klappen in
zijn uitspuwsel, en hijzelf zal ook ter
belaching zijn.
27 Want is u niet Israël ter belaching
geweest? Was hij onder de dieven gevonden,
dat gij u *zoo* bewoogt, van den tijd
af, dat uwe woorden van hem waren?
28 Verlaat de steden, en woont in de
steenrots, gij inwoners van Moab! en
wordt gelijk eene duif, die in de doorgangen
van den mond eens hols nestelt.
29 Wij hebben Moabs [b] hoovaardij gehoord
(hij is zeer hoovaardig), zijne trotschheid
en zijne hoovaardij, en zijnen hoogmoed
en zijns harten hoogheid.
30 Ik ken zijne verbolgenheid, spreekt
de HEERE, maar niet alzoo; zijne grendelen
doen het zoo niet.
31 Daarom zal ik over Moab huilen, ja
om gansch Moab zal ik krijten; over de
lieden van Kir-heres zal men zuchten.
32 Boven het geween van Jáëzer zal ik
u beweenen, gij wijnstok van Sibma!
uwe wijnranken zijn over zee gegaan,
zij hebben gereikt tot aan Jáëzers zee;
maar de verstoorder is gevallen op uwe
zomervruchten en op uwen wijnoogst,
33 Zoodat de [c] blijdschap en verheuging
uit het vruchtbare veld, namelijk uit
Moabs land, weggenomen is; want Ik
heb den wijn doen ophouden uit de
kuipen; men zal geene *druiven* treden
met vreugdegeschrei; het vreugdegeschrei
zal geen vreugdegeschrei zijn.
34 Wegens Hesbons gekrijt tot Eleále
toe, tot Jahaz toe, hebben zij hunne
stem verheven, van [d] Zoar tot aan Horonáïm,
die driejarige vaarze; want ook de
wateren van Nimrim zullen tot verwoestingen
worden.
35 En Ik zal in Moab doen ophouden,
spreekt de HEERE, dien, die *op* de hoogte
offert, en die zijnen goden rookt.
36 Daarom zal Mijn hart over Moab getier
maken als de fluiten; ook zal Mijn
hart over de lieden van Kir-heres getier
maken als de fluiten, omdat het overschot,
dat hij gemaakt had, verloren is.
37 Want alle [e] hoofden zijn kaal, en alle
baarden afgekort; op alle handen zijn
[f] insnijdingen, en op de lenden is een zak.
38 Op alle daken van Moab, en op al
hare straten is overal misbaar; want Ik
heb Moab verbroken als een vat, waar
men geenen lust aan heeft, spreekt de
HEERE.
39 Hoe is hij verslagen! zij huilen; hoe
heeft Moab den nek *met* schaamte gewend!
alzoo zal Moab allen, die rondom
hem zijn, tot belaching en tot eene ontzetting
worden.
40 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, hij
zal snel vliegen als een [g] arend, en hij zal
zijne vleugelen over Moab uitbreiden:
41 Elkeene der steden is gewonnen, en
elkeene der vastigheden is ingenomen;
en het hart van Moabs helden zal te dien
dage wezen, als het hart eener vrouw,
die in nood is;
42 Want Moab zal verdelgd worden, dat
hij geen volk zij, omdat hij zich groot
gemaakt heeft tegen den HEERE.
43 De vreeze, en de kuil en de strik over
u, gij inwoner van Moab! spreekt de
HEERE:
44 Die van de vreeze ontvliedt, zal in
den kuil vallen, en die uit den kuil opkomt,
zal in den strik gevangen worden;
want Ik zal over haar, over Moab, het
jaar van hunlieder bezoeking brengen,
spreekt de HEERE.
45 Die voor *des vijands* macht vluchten,
bleven staan in de schaduw van Hesbon;
maar een [h] vuur is uitgegaan van Hesbon,
en eene vlam van tusschen Sihon, en
heeft de hoeken van Moab en den schedel
der kinderen van het gedruis verteerd.
46 Wee u, Moab! het volk van Kamos
is verloren, want uwe zonen zijn weggenomen
in gevangenis; ook zijn uwe
dochters in gevangenis;
47 Maar in het laatste der dagen zal
Ik Moabs gevangenis wenden, spreekt de
HEERE.
Tot hiertoe is Moabs oordeel.

---

[a] Jes. 16:7. [b] Jes. 16:6. [c] Jes. 16:10. [d] Jes. 15:5, 6. [e] Jes. 15:2, 3. [f] Jer. 47:5.
[g] Jer. 4:13. [h] Num. 21:28.

Profetie tegen de Ammonieten.

49 TEGEN de kinderen Ammons zegt
de HEERE alzoo: Heeft dan Israël
geene kinderen? heeft hij geenen erfge-
naam? Waarom is dan Malcam erfge-
naam van [a] Gad, en *waarom* woont zijn
volk in deszelfs steden?
2 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt
de HEERE, dat Ik over [b] Rabba der kin-
deren Ammons een krijgsgeschrei zal
doen hooren, en zij zal tot eenen woesten
hoop worden, en hare onderhoorige
plaatsen zullen met vuur aangestoken
worden; en Israël zal erven degenen,
die hem geërfd hadden, zegt de HEERE.
3 Huil, o Hesbon! want Aï is ver-
stoord; krijt, gij dochteren van Rabba,
gordt zakken aan, [c] drijft misbaar, en
loopt om bij de tuinen; want Malcam
zal wandelen in gevangenis, zijne [d] pries-
teren en zijne vorsten tezamen.
4 Wat roemt gij op *uwe* dalen? uw dal
is weggevloten, gij afkeerige dochter!
die op hare [e] schatten vertrouwt, *zeg-
gende:* [f] Wie zou tegen mij komen?
5 Ziet, Ik zal vreeze over u brengen,
spreekt de Heere, de HEERE der heir-
scharen, van allen, die rondom u zijn;
en gijlieden zult, een iegelijk voor zich
henen, uitgedreven worden, en niemand
zal den omdolende vergaderen;
6 Maar daarna zal Ik de gevangenis der
kinderen Ammons wenden, spreekt de
HEERE.

Profetie tegen de Edomieten.

7 TEGEN Edom zegt de HEERE der
heirscharen alzoo: [g] Is er dan geene
wijsheid meer te Theman? Is de raad
vergaan van de verstandigen? Is hun-
lieder wijsheid onnut geworden?
8 Vliedt, wendt u, woont in diepe *plaat-
sen*, gij inwoners van [h] Dedan! want Ik
heb Ezau's verderf over hem gebracht,
den tijd, *dat* Ik hem bezocht heb.
9 [i] Zoo er wijnlezers tot u gekomen
waren, zouden zij niet eene nalezing heb-
ben overgelaten? Zoo er dieven bij nacht
gekomen waren, zouden zij *niet* verdor-
ven hebben, zooveel hun genoeg ware?
10 Maar Ik heb Ezau ontbloot; Ik heb
zijne verborgene plaatsen ontdekt, dat hij
zich niet zal kunnen versteken; zijn
zaad is verstoord, ook zijne broeders, en
zijne naburen, en hij is er niet *meer*.
11 Laat uwe weezen achter, en Ik zal
hen in het leven behouden, en laat uwe
weduwen op Mij vertrouwen.
12 Want zoo zegt de HEERE: Ziet,
degenen, welker oordeel het niet is den
beker te drinken, zullen ganschelijk
drinken; en zoudt gij eenigszins on-
schuldig gehouden worden? Gij zult niet
onschuldig worden gehouden, maar gij
zult ganschelijk drinken.
13 Want Ik heb bij Mijzelven ge-
zworen, spreekt de HEERE, dat Bozra
worden zal tot eene ontzetting, tot eene
smaadheid, tot eene woestheid en tot
eenen vloek; en al hare steden zullen
worden tot eeuwige woestheden.
14 Ik heb een [k] gerucht gehoord van den
HEERE, en er is een gezant geschikt
onder de Heidenen, *om te zeggen:* Ver-
gadert u, en komt aan tegen haar, en
maakt u op ten strijde.
15 Want zie, Ik heb u klein gemaakt
onder de Heidenen, veracht onder de
menschen.
16 Uwe schrikkelijkheid heeft u bedro-
gen, *en de* [l] trotschheid uws harten, gij
die woont in de kloven der steenrotsen,
die u houdt op de hoogte der heuvelen!
Al zoudt gij uw [m] nest *zoo* hoog maken
als de arend, zoo zal Ik u van daar
nederstooten, spreekt de HEERE.
17 Alzoo zal Edom worden tot eene
ontzetting; [n] al wie voorbij haar gaat,
zal zich ontzetten, en fluiten over al hare
plagen.
18 [o] Gelijk de omkeering van Sodom en
Gomorra en harer naburen, zal het zijn,
zegt de HEERE: niemand zal daar wonen,
en geen menschenkind daarin verkeeren.
19 [p] Ziet, gelijk een leeuw van de [q] ver-
heffing der Jordaan, zal hij opkomen
tegen de sterke woning; want Ik zal hem
in een oogenblik daaruit doen loopen;
en wie *daartoe* verkoren is, *dien* zal Ik
tegen haar bestellen; want wie is Mij
gelijk? en [r] wie zou Mij dagvaarden? en
wie is die herder, die voor Mijn aan-
gezicht bestaan zou?
20 Daarom hoort des HEEREN raadslag,
dien Hij over Edom heeft beraadslaagd,
en Zijne gedachten, die Hij gedacht
heeft over de inwoners van Theman:
Zoo de geringste van de kudde hen niet
zullen nedertrekken! Indien hij hun-
lieder woning niet boven hen zal ver-
woesten!
21 De aarde heeft gebeefd van het
geluid huns vals, *van* het gekrijt, welks
geluid gehoord is bij de Schelfzee.
22 Ziet, hij zal opkomen [s] en snel vlie-
gen, als een arend, en zijne vleugelen
over Bozra uitbreiden; en het hart van
Edoms helden zal te dien dage wezen,
als het hart eener [t] vrouw, die in nood is.

Profetie tegen Damaskus.

23 TEGEN [u] Damaskus. Beschaamd

[a] Amos 1:13. [b] Amos 1:14. [c] Jes. 32:12. Jer. 4:8; 6:26. [d] Jer. 48:7. [e] Jer. 48:7. [f] Jer. 21:13. [g] Obadja vs. 8. [h] Jer. 25:23. [i] Obadja vs. 5. [k] Obadja vs. 1. [l] Jer. 48:29. [m] Obadja vs. 4. [n] Jer. 50:13. [o] Gen. 19:25. Jer. 50:40. Amos 4:11. [p] Jer. 50:44, enz. [q] Jer. 12:5. [r] Job 41:1. Jer. 50:44, 45. [s] Jer. 48:40. [t] Jer. 48:41. [u] Jes. 17:1.

is Hamath en Arpad; omdat zij een boos
gerucht gehoord hebben, zijn zij gesmolten;
bij de zee is bekommernis, men
kan er niet rusten.
24 Damaskus is slap geworden; zij
heeft zich gewend, om te vluchten, en
siddering heeft haar aangegrepen; benauwdheid
en smarten als van eene
[a] barende *vrouw* hebben haar bevangen:
25 Hoe is de beroemde stad niet gelaten,
de stad Mijner vroolijkheid!
26 Daarom zullen hare jongelingen vallen
op hare straten; en al *hare* krijgslieden
zullen te dien dage nedergehouwen
worden, spreekt de HEERE der heirscharen.
27 En Ik zal een [b] vuur aansteken in den
muur van Damaskus, en het zal Benhadads
paleizen verteren.

Profetie tegen Arabië.

28 TEGEN Kedar, en tegen de koninkrijken
van Hazor, die Nebukadrézar, de
koning van Babel, sloeg, zegt de HEERE
alzoo: Maakt u op, trekt op tegen Kedar,
en verstoort de kinderen van het oosten.
29 Zij zullen hunne tenten en hunne
kudden nemen, hunne gordijnen en al
hun gereedschap, en hunne kemelen voor
zich wegnemen; en zij zullen tegen hen
uitroepen: Schrik van rondom!
30 Vliedt, zwerft fluks henen weg,
woont in diepe *plaatsen,* gij inwoners
van Hazor! spreekt de HEERE; want
Nebukadrézar, de koning van Babel,
heeft eenen raadslag tegen ulieden beraadslaagd,
en eene gedachte tegen hen
gedacht.
31 Maakt u op, trekt op tegen het volk,
dat rust heeft, dat in zekerheid woont,
spreekt de HEERE; dat geene deuren
noch grendel heeft, *die* alleen wonen.
32 En hunne kemelen zullen ten roof
zijn, en de menigte van hun vee zal ten
buit zijn; en Ik zal hen verstrooien in
alle winden, *te weten* degenen, die aan de
[c] hoeken afgekort zijn; en Ik zal hunlieder
verderf van al zijne zijden aanbrengen,
spreekt de HEERE.
33 En Hazor zal worden tot eene [d] drakenwoning,
eene verwoesting tot in eeuwigheid;
niemand zal daar wonen, en
geen menschenkind daarin verkeeren.
34 Het woord des HEEREN, dat tot den
profeet Jeremía geschied is tegen Elam,
in het begin des koninkrijks van Zedekía,
den koning van Juda, zeggende:
35 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, Ik zal verbreken Elams boog, het
voornaamste van hunlieder geweld;
36 En Ik zal de vier winden uit de vier
hoeken des hemels over Elam aanbrengen,
en zal hen in al die winden verstrooien;
en er zal geen volk zijn, waarhenen
Elams verdrevenen niet zullen komen;
37 En Ik zal Elam versaagd maken voor
het aangezicht hunner vijanden, en voor
het aangezicht dergenen, die hunne ziel
zoeken, en zal een kwaad over hen brengen,
de hittigheid Mijns toorns, spreekt
de HEERE; en Ik zal het zwaard achter
hen zenden, totdat Ik hen verteerd zal
hebben;
38 En Ik zal Mijnen troon in Elam stellen,
en zal den koning en de vorsten van
daar vernielen, spreekt de HEERE;
39 Maar het zal geschieden in het laatste
der dagen, dat Ik Elams [e] gevangenis
wenden zal, spreekt de HEERE.

Profetie tegen Babel.

50 HET woord, dat de HEERE gesproken
heeft tegen Babel, tegen het
land der Chaldeën, door den dienst van
den profeet Jeremía.
2 Verkondigt onder de Heidenen, en
doet hooren, en werpt eene banier op,
laat hooren, verbergt het niet; zegt:
Babel is ingenomen, [f] Bel is beschaamd,
Meródach is verpletterd, hare afgoden
zijn beschaamd, hare drekgoden zijn
verpletterd!
3 Want een volk komt tegen haar op
van het noorden; dat zal haar land zetten
in verwoesting, dat er geen inwoner in
zal zijn; van de menschen aan tot de
beesten toe zijn zij weggezworven, doorgegaan!
4 In die dagen en ter zelfder tijd, spreekt
de HEERE, zullen de kinderen Israëls
komen, zij en de kinderen van Juda te
zamen; wandelende en weenende zullen
zij henengaan, en den HEERE, hunnen
God, zoeken.
5 Zij zullen naar Zion vragen; op den
weg herwaarts zullen hunne aangezichten
zijn; zij zullen komen en den HEERE toegevoegd
worden, *met* een eeuwig verbond,
dat niet zal worden vergeten.
6 Mijn volk waren verlorene schapen;
hunne herders hadden hen verleid; zij
hadden hen gevoerd *naar* de bergen; zij
gingen van berg tot heuvel; zij vergaten
hunne legering.
7 Allen, die hen vonden, aten hen op,
en hunne wederpartijders zeiden: Wij
zullen geene schuld hebben; daarom dat
zij gezondigd hebben tegen den HEERE,
in de [g] woning der gerechtigheid, ja, *tegen*
den HEERE, de Verwachting hunner
vaderen.
8 [h] Vliedt weg uit het midden van Babel,
en gaat uit, uit der Chaldeën land; en
weest als de bokken voor de kudde henen.
9 Want ziet, Ik zal eene verzameling van
groote volken uit het land van het noor-

---

[a] Jer. 4:31; 6:24; 30:6. [b] Amos 1:4, 14. [c] Jer. 9:26; 25:23. [d] Jer. 9:11; 10:22.
[e] Jer. 48:47. [f] Jes. 46:1. Jer. 51:44. [g] Jer. 31:23. [h] Jes. 48:20. Jer. 51:6. Openb. 18:4.

:n verwekken, en tegen Babel opbren-
:n : die zullen zich tegen haar rusten ;
ın daar zal zij ingenomen worden; hunne
jlen zullen zijn als eens kloeken helds :
:en zal ledig wederkeeren ;
.0 En Chaldéa zal ten roof zijn ; allen,
e het berooven, zullen verzadigd wor-
:n, spreekt de HEERE.
.1 Omdat gij u verblijd hebt, omdat gij
ın vreugde hebt opgesprongen, gij plun-
:raars Mijner erfenis ! omdat gij geil
:worden zijt als eene grazige vaars, *en*
:bt gebriescht als de sterke *paarden :*
.2 Zoo is uwe moeder zeer beschaamd :
e u gebaard heeft, is schaamrood ge-
orden ; ziet, zij is geworden de achterste
:r Heidenen, een woestijn, dorheid en
ildernis.
13 Wegens de verbolgenheid des HEE-
EN zal zij niet bewoond worden, maar
j zal geheel eene verwoesting worden ;
al wie aan Babel voorbijgaat, zal zich
ntzetten, en fluiten over al hare plagen.
14 Rust u tegen Babel rondom, gij allen,
ie den boog spant ! schiet in haar, en
:aart de pijlen niet ; want zij heeft te-
:n den HEERE gezondigd.
15 Juicht over haar rondom ; zij heeft
are hand gegeven ; hare fundamenten
jn gevallen, hare muren zijn afgebro-
en ; want dat is des HEEREN wraak ;
reekt u aan haar ; doet haar, gelijk als
j gedaan heeft !
16 Roeit uit van Babel den zaaier, en
ien, die de sikkel handelt in den oogst-
jd ; laat hen van wege het verdruk-
ende zwaard zich keeren, een iegelijk
ot zijn volk, en vlieden, een iegelijk naar
jn land.
17 Israël is een verbijsterd lam, *dat* de
:euwen verjaagd hebben ; de eerste, *die*
em heeft opgegeten, was de koning van
ssur, en deze de laatste, Nebukadrézar,
e koning van Babel, heeft hem de been-
eren verbrijzeld.
18 Daarom, zoo zegt de HEERE der heir-
charen, de God Israëls : Ziet, Ik zal be-
:eking doen over den koning van Babel
n over zijn land, gelijk als Ik bezoeking
edaan heb over den [b] koning van Assur ;
19 En Ik zal Israël weder tot zijne wo-
ing brengen, en hij zal weiden *op* den
armel en *op* den Basan ; en zijne ziel
al op het gebergte van Efraïm en Gilead
erzadigd worden.
20 In die dagen en te dier tijd, spreekt
e HEERE, zal Israëls ongerechtigheid
ezocht worden, maar zij zal er niet zijn,
n de zonden van Juda, maar zullen niet
evonden worden ; want Ik zal ze denge-
en vergeven, die Ik zal doen overblijven.
21 Tegen het land Merathâïm, trekt tegen
etzelve op, en tegen de inwoners van
'ekod ; verwoest en verbant achter hen,
spreekt de HEERE, en doe naar alles, wat
Ik u geboden heb.
22 Er is een krijgsgeschrei in het land,
en eene groote breuk.
23 Hoe is de hamer der gansche aarde
zoo afgehouwen en verbroken ! Hoe is
Babel geworden tot eene ontzetting onder
de Heidenen !
24 Ik heb u een' strik gesteld, dies zijt
gij ook gevangen, o Babel ! dat gij het
niet wist ; gij zijt gevonden, en ook ge-
grepen, omdat gij u tegen den HEERE *in*
strijd gemengd hebt.
25 De HEERE heeft Zijne schatkamer
opengedaan, en de instrumenten Zijner
gramschap voortgebracht ; want dat is
een werk van den Heere, den HEERE der
heirscharen, in het land der Chaldeën.
26 Komt aan tegen haar van het uiter-
ste ; opent hare schuren ; vertreedt haar
als korenhoopen, en verbant ze ; laat ze
geen overblijfsel hebben.
27 Doodt met het zwaard al hare var-
ren ; laat ze afgaan ter slachting ; wee
over hen, want hun dag is gekomen, de
tijd hunner bezoeking !
28 Er is eene stem der gevluchten en
ontkomenen uit het land van Babel, om
in Zion te verkondigen de wraak des HEE-
REN, onzes Gods, de wraak Zijns tempels.
29 Laat *u* hooren tegen Babel, gij schut-
ters ! gij allen, die den boog spant ! legert
u tegen haar rondom ; laat niemand van
hen ontkomen ; vergeldt haar naar haar
werk ; doet haar naar alles, wat zij ge-
daan heeft, want zij heeft trotschelijk
gehandeld tegen den HEERE, tegen den
Heilige Israëls.
30 Daarom zullen hare [c] jongelingen
vallen op hare straten, en al hare krijgs-
lieden te dien dage uitgeroeid worden,
spreekt de HEERE.
31 Ziet, Ik *wil* aan u, gij trotsche !
spreekt de Heere, de HEERE der heir-
scharen ; want uw dag is gekomen, de
tijd, dat Ik u bezoeken zal.
32 Dan zal de trotsche aanstooten en
vallen, en er zal niemand zijn, die hem
opricht ; ja, Ik zal een vuur aansteken in
zijne steden, dat zal alle plaatsen rondom
hem verteren.
33 Zoo zegt de HEERE der heirscharen :
De kinderen Israëls en de kinderen van
Juda zijn tezamen verdrukt geweest ; en
allen, die hen gevangen hadden, hebben
hen vast gehouden ; zij hebben hen ge-
weigerd los te laten.
34 *Maar* hun Verlosser is sterk ; HEERE
der heirscharen is Zijn naam ; Hij zal
hunnen twist zekerlijk twisten, opdat Hij
het land in rust brenge, maar de inwo-
ners van Babel beroere.
35 Het zwaard zal zijn over de Chal-
deën, spreekt de HEERE, en over de in-

---

[a] Jer. 49:17. [b] 2 Kon. 19:35, 37. Jes. 37:36, 38. [c] Jer. 49:26.

woners van Babel, en over hare vorsten, en over hare wijzen.

36 Het zwaard zal zijn over de leugenaars, dat zij zot worden; het zwaard zal zijn over hare helden, dat zij versagen;

37 Het zwaard zal zijn over zijne paarden en over zijne wagenen, en over den ganschen gemengden hoop, die in het midden van hen is, dat zij tot wijven worden; het zwaard zal zijn over hare schatten, dat zij geplunderd worden.

38 Droogte zal zijn over hare wateren, dat zij uitdrogen; want het is een land van gesnedene beelden, en zij razen naar de schrikkelijke *afgoden*.

39 Daarom zoo zullen de wilde dieren der woestijnen met de wilde dieren der eilanden *daarin* wonen, ook zullen de jonge struisen daarin wonen; en men zal er geen verblijf meer hebben in eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht:

40 [a] Gelijk God Sodom en Gomorra en hare naburen heeft omgekeerd, spreekt de HEERE, *alzoo* zal niemand aldaar wonen, en geen menschenkind in haar verkeeren.

41 Ziet, [b] daar komt een volk uit het noorden, en eene groote natie, en geweldige koningen zullen van de zijden der aarde opgewekt worden.

42 Boog en spies zullen zij voeren; wreed zijn ze, en zullen niet barmhartig zijn; hunne stem zal bruisen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust als een man ten oorlog, tegen u, o dochter van Babel!

43 De koning van Babel heeft hunlieder gerucht gehoord, en zijne handen zijn slap geworden; [c] benauwdheid heeft hem aangegrepen, weedom als van eene barende *vrouw*.

44 [d] Ziet, gelijk een leeuw van de verheffing der Jordaan, zal hij opkomen tegen de sterke woning, want Ik zal hen in een oogenblik daaruit doen loopen; en wie *daartoe* verkoren is, *dien* zal Ik tegen haar bestellen, want [e] wie is Mij gelijk? en wie zou Mij dagvaarden? en wie is de herder, die voor Mijn aangezicht bestaan zou?

45 Daarom hoort den [f] raadslag des HEEREN, dien Hij over Babel heeft beraadslaagd, en Zijne gedachten, die Hij gedacht heeft over het land der Chaldeeën: Zoo de geringste van de kudde hen niet zullen nedertrekken! zoo hij de woning boven hen niet zal verwoesten!

46 De [g] aarde is bevende geworden van het geluid der inneming van Babel, en het gekrijt is gehoord onder de volken.

51 ZOO zegt de HEERE: Ziet, Ik zal eenen verdervenden [h] wind opwekken tegen Babel, en tegen degenen, die daar wonen in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan;

2 En Ik zal Babel [i] wanners toeschikken, die haar wannen, en haar land uitledigen zullen; want zij zullen ten dage des kwaads van rondom tegen haar zijn.

3 De schutter spanne zijnen boog tegen *dien*, die spant, en tegen *dien*, die zich verheft in zijn pantsier; en verschoont hare jongelingen niet, verbant al haar heir;

4 Dat de verslagenen liggen in het land der Chaldeeën, en de doorstokenen op hare [k] straten.

5 Want Israël of Juda zal niet in weduwschap gelaten worden van zijnen God, van den HEERE der heirscharen (hoewel hunlieder land vol van schuld is), van den Heilige Israëls.

6 [l] Vliedt uit het midden van Babel, en redt, een iegelijk zijne ziel; wordt niet uitgeroeid in hare ongerechtigheid, want dit is de tijd der [m] wraak des HEEREN, Die haar de verdienste betaalt.

7 Babel was een gouden beker in de hand des HEEREN, die de gansche aarde dronken maakte; de volken hebben van haren wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden.

8 Schielijk is Babel [n] gevallen en verbroken; huilt over haar; neemt [o] balsem tot hare pijn, misschien zal zij genezen worden.

9 Wij hebben Babel gemeesterd, maar zij is niet genezen; [p] verlaat haar *dan*, en laat ons een iegelijk in zijn land trekken; want haar oordeel reikt tot aan den hemel, en is verheven tot aan de bovenste wolken.

10 De HEERE heeft onze gerechtigheden hervoor gebracht; komt en laat ons te Zion het werk des HEEREN, onzes Gods, vertellen!

11 [q] Zuivert de pijlen, rust de schilden volkomenlijk toe; de HEERE heeft den geest der koningen van Medië opgewekt, want Zijn voornemen is tegen Babel, dat Hij haar verderve; want dit is de wraak des HEEREN, de [r] wraak Zijns tempels.

12 Verheft de banier op de muren van Babel, versterkt de wacht, stelt wachters, bereidt de lagen; want gelijk de HEERE heeft voorgenomen, alzoo heeft Hij gedaan, wat Hij over de inwoners van Babel gesproken heeft.

13 Gij, die aan vele wateren woont, die machtig zijt van schatten! uw einde is gekomen, de maat uwer gierigheid.

---

[a] Gen. 19:25. Jer. 49:18. [b] Jer. 6:22, enz. [c] Jer. 49:24. [d] Jer. 49:19, enz. [e] Job 41:1. Jer. 49:19. [f] Jer. 49:20. [g] Jer. 49:21. [h] Jer. 4:11. [i] Jer. 4:11; 15:7. [k] Jer. 49:26. [l] Jer. 50:8. Openb. 18:4. [m] Jer. 50:15, 28. [n] Jes. 21:9. Openb. 14:8 18:2. [o] Jer. 8:22. [p] Jer. 46:11. [q] Jer. 46:4. [r] Jer. 50:28.

14 [a] De HEERE der heirscharen heeft
ezworen bij Zijne ziel: Ofschoon Ik u
net menschen als *met* kevers vervuld
ieb, nochtans zullen zij elkander een
reugdegeschrei over u toeroepen!
15 Die de [b] aarde gemaakt heeft door
Zijne kracht, Die de wereld bereid heeft
door Zijne wijsheid, en den hemel [c] uitge-
reid door Zijn verstand.
16 Als Hij Zijne stem geeft, zoo is er
en gedruis van wateren in den hemel,
n Hij doet de dampen opklimmen van
iet einde der aarde; Hij maakt de blik-
emen met den regen, en doet den wind
voortkomen uit Zijne schatkameren.
17 Een ieder mensch is onvernuftig
geworden, zoodat hij geene wetenschap
ieeft; een ieder goudsmid is beschaamd
van het gesneden beeld; want zijn gego-
ten beeld is leugen, en er is geen geest in
ien.
18 IJdelheid zijn ze, een werk van ver-
leidingen; ten tijde hunner bezoeking
zullen zij vergaan.
19 Jakobs [d] deel is niet gelijk die, want
Hij is de Formeerder van alles, en *Israël*
is de roede Zijner erfenis; HEERE der
heirscharen is Zijn naam.
20 Gij zijt Mij [e] een voorhamer, *en*
krijgswapenen; en door u zal Ik volken
in stukken slaan, en door u zal Ik konink-
rijken verderven;
21 En door u zal Ik in stukken slaan
het paard en zijnen ruiter; en door u zal
Ik in stukken slaan den wagen en zijnen
ruiter;
22 En door u zal Ik in stukken slaan
den man en de vrouw; en door u zal Ik
in stukken slaan den oude en den jonge;
en door u zal Ik in stukken slaan den
jongeling en de jonkvrouw;
23 En door u zal Ik in stukken slaan
den herder en zijne kudde; en door u zal
Ik in stukken slaan den akkerman en
zijn juk-*ossen;* en door u zal Ik in stuk-
ken slaan landvoogden en overheden.
24 Maar Ik zal Babel en allen inwoneren
van Chaldéa vergelden al hunne boosheid,
die zij gedaan hebben aan Zion, voor
ulieder oogen, spreekt de HEERE.
25 Ziet, Ik *wil* aan u, gij verdervende
berg! spreekt de HEERE, gij die de
gansche aarde verderft! en Ik zal Mijne
hand tegen u uitstrekken, en u van de
steenrotsen afwentelen, en zal u stellen
tot eenen berg des brands;
26 En zij zullen uit u geenen steen ne-
men tot eenen hoek, ook *geenen* steen tot
fundamenten; want gij zult *tot* eeuwige
woestheden zijn, spreekt de HEERE.
27 Verheft de banier in het land; blaast
de bazuin onder de Heidenen; heiligt de
Heidenen tegen haar; roept tegen haar
bijeen de koninkrijken van A'rarat, Minni
en A'skenaz; bestelt eenen krijgsoverste
tegen haar; brengt paarden opwaarts, als
ruige kevers!
28 Heiligt tegen haar de Heidenen, de
koningen van Medië, hare landvoogden
en al hare overheden, ja het gansche
land harer heerschappij.
29 Dan zal het land beven en pijn lijden;
want elkeene van des HEEREN gedachten
staat vast tegen Babel, om Babels land
te stellen tot eene verwoesting, dat er geen
inwoner zij.
30 Babels helden hebben opgehouden te
strijden, zij zijn gebleven in de vestingen;
hunne macht is bezweken, zij zijn tot
[f] vrouwen geworden; zij hebben hunne
woningen aangestoken, hunne grendels
zijn verbroken.
31 De looper zal den looper tegemoet
loopen, en de kondschapper den kond-
schapper tegemoet, om den koning van
Babel bekend te maken, dat zijne stad
van het einde is ingenomen;
32 En *dat* de veren ingenomen, en de
rietpoelen met vuur verbrand zijn, en
dat de krijgslieden verbaasd zijn.
33 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls: De dochter van
Babel is als een dorschvloer; het is tijd,
dat men ze trede; nog een weinig, dan
zal haar de tijd des oogstes overkomen.
34 Nebukadrézar, de koning van Babel,
heeft mij opgegeten; hij heeft mij ver-
pletterd; hij heeft mij gesteld *als* een
ledig vat; hij heeft mij verslonden als
een draak; hij heeft zijnen balg gevuld
van mijne lekkernijen; hij heeft mij
verdreven.
35 Het geweld, dat mij en mijn vleesch
is aangedaan, zij op Babel! zegge de in-
woneres van Zion; en mijn bloed zij op de
inwoners van Chaldéa! zegge Jeruzalem.
36 Daarom, zoo zegt de HEERE: Ziet,
Ik zal uwen twist twisten, en uwe wraak
wreken; en Ik zal hare [g] zee droog maken,
en hare springader opdrogen;
37 En Babel zal worden tot *steen*hoopen,
eene woning der draken, eene ontzetting
en aanfluiting, dat er geen inwoner zij.
38 Zij zullen tezamen brullen als jonge
leeuwen, brieschen als leeuwenwelpen.
39 Als zij verhit zijn, zal Ik hunnen
drank opzetten, en zal hen dronken
maken, opdat zij opspringen; maar zij
zullen eenen eeuwigen slaap slapen, en
niet opwaken, spreekt de HEERE.
40 Ik zal hen afvoeren als lammeren om
te slachten, als rammen met bokken.
41 Hoe is [h] Sesach *zoo* veroverd, en de
[i] roem der gansche aarde ingenomen!
Hoe is Babel geworden tot eene ont-
zetting onder de Heidenen!

---

[a] Amos 6:8. [b] Gen. 1:1. Jer. 10:12, enz. [c] Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22; 44:24; 51:13. Jer. 10:12. [d] Jer. 10:16. [e] Jer. 50:23. [f] Jer. 50:37. [g] Jer. 50:38. [h] Jer. 25:26. [i] Jes. 13:19.

42 Eene zee is over Babel gerezen, door de veelheid harer golven is zij bedekt;

43 Hare steden zijn geworden tot verwoesting, een dor land en wildernis; een land, waarin niemand woont, en waar geen menschenkind doorgaat.

44 En Ik zal bezoeking doen over Bel te Babel, en Ik zal uit zijnen muil uithalen, wat hij verslonden heeft; en de Heidenen zullen niet meer tot hem toevloeien, *want* ook Babels muur is gevallen.

45 Gaat uit, Mijn volk! uit het midden van haar, en redt een iegelijk zijne ziel, wegens de hittigheid van den toorn des HEEREN;

46 En opdat ulieder hart misschien niet week worde, en gij vreest van het gerucht, dat gehoord zal worden in het land; want er zal een gerucht komen in het *eene* jaar, en daarna een gerucht in het *andere* jaar, en er zal geweld zijn in het land, heer over heer.

47 Daarom, ziet, de dagen komen, dat Ik bezoeking zal doen over de gesnedene beelden van Babel; en haar gansche land zal beschaamd worden, en al hare verslagenen zullen in het midden van haar liggen;

48 En de hemel en de aarde, mitsgaders al wat daarin is, zullen juichen over Babel; want van het noorden zullen haar de verstoorders aankomen, spreekt de HEERE.

49 Gelijk Babel geweest is tot eenen val der verslagenen van Israël, alzoo zullen te Babel de verslagenen des ganschen lands vallen.

50 Gij ontkomenen van het zwaard! gaat weg, en blijft niet staan; gedenkt des HEEREN van verre, en laat Jeruzalem in ulieder hart opkomen.

51 *Gij moogt zeggen:* Wij zijn beschaamd geworden, want wij hebben versmaadheid gehoord; schaamroodheid heeft ons aangezicht bedekt, omdat uitlandschen over de heiligdommen van des HEEREN huis gekomen zijn;

52 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik bezoeking doen zal over hare gesnedene beelden; en de doodelijk verwonde zal kermen in haar gansche land.

53 Al klom Babel ten hemel op, en al maakte zij vast de hoogte harer sterkte, zoo zullen haar *toch* verstoorders van Mij overkomen, spreekt de HEERE.

54 Er is eene stem des gekrijts uit Babel, en eene groote breuk uit het land der Chaldeën;

55 Want de HEERE verstoort Babel, en zal de grootsche stem uit haar doen vergaan; want hunlieder golven zullen bruisen als groote wateren, het geruisch van hunlieder geluid zal zich verheffen.

56 Want de verstoorder komt over haar, over Babel, en hare helden zullen gevangen worden; hunlieder bogen zijn verbroken, want de HEERE, de God der vergelding, zal *hun* zekerlijk betalen.

57 En Ik zal hare vorsten en hare wijzen, hare landvoogden en hare overheden, en hare helden dronken maken; en zij zullen eenen eeuwigen slaap slapen, en niet opwaken, spreekt de Koning, Wiens naam is HEERE der heirscharen.

58 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Die breede muur van Babel zal ten eenenmale ontbloot worden, en hare hooge poorten zullen met vuur aangestoken worden; zoodat de volken tevergeefs, en de natiën ten vure zullen gearbeid hebben, dat zij mat worden.

59 Het woord, dat de profeet Jeremía beval aan Serája, den zoon van Nerija, den zoon van Machséja, als hij van Zedekía, den koning van Juda, naar Babel toog, in het vierde jaar zijner regeering; en Serája was een vreedzaam vorst.

60 Jeremía nu schreef al het kwaad, dat over Babel komen zou, in een boek, *te weten* al deze woorden, die tegen Babel geschreven zijn.

61 En Jeremía zeide tot Serája: Als gij te Babel komt, zoo zult gij zien en lezen al deze woorden,

62 En gij zult zeggen: O HEERE! Gij hebt over deze plaats gesproken, dat Gij ze zult uitroeien, zoodat er geen inwoner in zij, van den mensch tot op het beest, maar dat zij worden zal *tot* eeuwige woestheden.

63 En het zal geschieden, als gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen, *dat* zult gij eenen steen daaraan binden, en werpen het in het midden van den Frath.

64 En zult zeggen: Alzoo zal Babel zinken, en niet weder opkomen, van wege het kwaad, dat Ik over haar zal brengen, en zij zullen mat worden.

Tot hiertoe zijn de woorden van Jeremía.

Jeruzalems belegering, inneming en verwoesting.

52 ZEDEKÍA was [a] een en twintig jaren oud, als hij Koning werd, en hij regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamûtal, eene dochter van Jeremía, van Libna.

2 En hij deed, dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat Jójakim gedaan had.

3 Want het geschiedde, om den toorn des HEEREN tegen Jeruzalem en Juda, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had; en Zedekía rebelleerde tegen den koning van Babel.

4 En het geschiedde in het [b] negende

[a] 2 Kon. 24:18. [b] 2 Kon. 25:1. Jer. 39:1.

aar zijner regeering, in de tiende maand,
›p den tienden der maand, *dat* Nebu-
adrézar, de koning van Babel, kwam
egen Jeruzalem, hij en zijn gansche
ieir, en zij legerden zich tegen haar, en
ij bouwden tegen haar sterkten rondom.
5 Alzoo kwam de stad in belegering, tot
n het elfde jaar van den koning Zedekía.
6 In de vierde maand, op den negenden
ler maand, als de honger in de stad sterk
verd, en het volk des lands geen brood
iad,
7 Toen werd de stad doorgebroken, en
il de krijgslieden vloden, en trokken uit
les nachts uit de stad, door den weg der
›oort tusschen de twee muren, die aan
les Konings hof waren (de Chaldeën nu
varen tegen de stad rondom), en zij togen
loor den weg des vlakken velds.
8 Doch het heir der Chaldeën jaagde
len Koning na, en zij achterhaalden
Zedekía in de vlakke velden van Jericho;
n al zijn heir werd van bij hem verstrooid.
9 Zij dan grepen den Koning, en voerden
iem opwaarts tot den koning van Babel
iaar Ribla, in het land van Hamath: die
prak oordeelen tegen hem;
10 En de koning van Babel slachtte de
ionen van Zedekía voor zijne oogen, en
iij slachtte ook al de vorsten van Juda
e Ribla;
11 En hij verblindde de oogen van Ze-
lekía, en hij bond hem met twee koperen
etenen; alzoo bracht de koning van
Babel hem naar Babel, en stelde hem in
iet gevangenhuis tot den dag zijns
loods toe.
12 Daarna, in de vijfde maand, op den
ienden der maand (dit jaar was het
iegentiende jaar van den koning Nebu-
adrézar, den koning van Babel), als
Nebuzáradan, de overste der trawanten,
lie voor het aangezicht des konings van
Babel stond, te Jeruzalem gekomen was;
13 Zoo verbrandde hij het huis des
HEEREN en het huis des konings, mits-
aders alle huizen van Jeruzalem en alle
iuizen der grooten verbrandde hij met
uur;
14 En het gansche heir der Chaldeën,
lat met den overste der trawanten was,
rak alle muren van Jeruzalem rondom af.
15 Van de armsten nu des volks, en het
overige des volks, die in de stad over-
elaten waren, en de afvalligen, die tot
len koning van Babel gevallen waren, en
iet overige der menigte, voerde Nebu-
áradan, de overste der trawanten, gevan-
elijk weg;
16 Maar van de armsten des lands liet
Nebuzáradan, de overste der trawanten,
enigen overig, tot wijngaardeniers en
ot akkerlieden.
17 Verder braken de Chaldeën de ko-
peren [a] pilaren, die in het huis des HEE-
REN waren, en de stellingen, en de ko-
peren zee, die in het huis des HEEREN
was; en zij voerden al het koper daarvan
naar Babel.
18 Ook namen zij de potten en de schof-
felen, en de gaffelen en de sprengbekkens,
en de rookschalen en al de koperen vaten,
waar men den dienst mede deed.
19 En de overste der trawanten nam
weg de schalen en de wierookvaten, en de
sprengbekkens en de potten, en de kande-
laars, en de rookschalen en de kroezen;
wat geheel goud, en wat geheel zilver was.
20 De twee pilaren, de eene zee, en de
twaalf koperen runderen, die in de plaats
der stellingen waren, die de koning Sá-
lomo voor het huis des HEEREN gemaakt
had; het koper daarvan, *te weten* van al
deze vaten, was zonder gewicht.
21 Aangaande de [b] pilaren, achttien
ellen was de hoogte eens pilaars, en een
draad van twaalf ellen omving hem; en
zijne dikte was vier vingeren, *en* hij was
hol;
22 En het kapiteel daarop was koper, en
de hoogte des eenen kapiteels was vijf
ellen, en een net en granaatappelen op
het kapiteel rondom, alles koper; en
dezen gelijk had de andere pilaar, met
granaatappelen.
23 En de granaatappelen waren zes en
negentig, *gezet* naar den wind; alle gra-
naatappelen waren honderd, over het net
rondom.
24 Ook nam de overste der trawanten
Serája, den hoofdpriester, en Zefánja,
den tweeden priester, en de drie dorpel-
bewaarders;
25 En uit de stad nam hij eenen hove-
ling, die over de krijgslieden gesteld was,
en zeven mannen uit degenen, die des
Konings aangezicht zagen, die in de stad
gevonden worden, mitsgaders den over-
sten schrijver des heirs, die het volk des
lands ten oorlog opschreef, en zestig
mannen van het volk des lands, die in
het midden der stad gevonden werden.
26 Als Nebuzáradan, de overste der tra-
wanten, deze genomen had, zoo bracht
hij hen tot den koning van Babel naar
Ribla;
27 En de koning van Babel sloeg hen
en doodde hen te Ribla, in het land van
Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land
gevankelijk weggevoerd.
28 Dit is het volk, dat Nebukadrézar
gevankelijk heeft weggevoerd: in het
zevende jaar, drie duizend drie en twintig
Joden;
29 In het achttiende jaar van Nebukad-
rézar, *voerde hij gevankelijk weg* acht-
honderd twee en dertig zielen uit Jeru-
zalem;

---

[a] Jer. 27:19. [b] 1 Kon. 7:15. 2 Kon. 25:17. 2 Kron. 3:15.

30 In het drie en twintigste jaar van
Nebukadrézar voerde Nebuzáradan, de
overste der trawanten, gevankelijk weg
van de Joden zevenhonderd vijf en
veertig zielen. Alle zielen zijn vier
duizend en zeshonderd.
31 [a] Het geschiedde daarna, in het ze-
ven en dertigste jaar der gevankelijke
wegvoering van Jójachin, den koning
van Juda, in de twaalfde maand, op den
vijf en twintigsten der maand, dat Evil-
meródach, de koning van Babel, in het
eerste jaar zijns koninkrijks, het hoofd
van Jójachin, den koning van Juda, ver-
hief, en hem uit het gevangenhuis uit-
bracht;
32 En hij sprak vriendelijk met hem,
en stelde zijnen stoel boven den stoel der
koningen, die bij hem te Babel waren;
33 En hij veranderde de kleederen zijner
gevangenis, en hij at geduriglijk brood
voor zijn aangezicht, al de dagen zijns
levens.
34 En aangaande zijne tering, eene ge-
durige tering werd hem van den koning
van Babel gegeven, elk dagelijks bestemde
deel op zijnen dag, tot op den dag zijns
doods, al de dagen zijns levens.

DE KLAAGLIEDEREN

VAN

JEREMÍA.

Ellendige staat der stad Jeruzalem. Zonden en lijden van het volk.

1 *Aleph.* HOE zit die stad *zoo* eenzaam,
die vol volks was! zij is als eene we-
duwe geworden; zij, die groot was onder
de Heidenen, eene vorstin onder de
landschappen, is cijnsbaar geworden.
2 *Beth.* [b] Zij weent steeds des nachts,
en hare tranen *loopen* over hare kinne-
bakken; zij heeft geenen trooster onder
al hare liefhebbers; al hare vrienden
hebben trouweloosliјk met haar gehan-
deld, zij zijn haar tot vijanden geworden.
3 *Gimel.* Juda is in gevangenis gegaan
wegens de ellende, en wegens de veelheid
der dienstbaarheid; zij woont onder de
Heidenen, zij vindt geene rust; al hare
vervolgers achterhalen ze tusschen de
engten.
4 *Daleth.* De wegen Zions treuren, om-
dat niemand op het feest komt; al hare
poorten zijn woest, hare priesters zuch-
ten, hare jonkvrouwen zijn bedroefd, en
zij zelve is in bitterheid.
5 *He.* Hare tegenpartijders zijn ten
hoofd geworden; hare vijanden zijn
gerust, omdat haar de HEERE bedroefd
heeft, van wege de veelheid harer over-
tredingen; hare kinderkens gaan henen
in de gevangenis voor het aangezicht des
tegenpartijders.
6 *Vau.* En van de dochter Zions is al
haar sieraad weggegaan; hare vorsten
zijn als de herten, *die* geene weide vin-
den, en zij gaan krachteloos henen voor
het aangezicht des vervolgers.
7 *Zain.* Jeruzalem is, *in* de dagen harer
ellende en harer veelvuldige ballingschap,
indachtig aan al hare gewenschte dingen,
die zij van oude dagen af gehad heeft,
dewijl haar volk door de hand des tegen-
partijders valt, en zij geenen helper heeft;
de tegenpartijders zien haar aan, zij spot-
ten met hare rustdagen.
8 *Cheth.* Jeruzalem heeft zwaarlijk ge-
zondigd; daarom is zij als eene afgezon-
derde *vrouw* geworden; allen, die haar
eerden, achten haar onwaard, dewijl zij
[c] hare naaktheid gezien hebben; zij zucht
ook, en zij is achterwaarts gekeerd.
9 *Teth.* Hare onreinheid is in hare
zoomen; zij heeft niet gedacht aan haar
[d] uiterste; daarom is zij wonderbaarlijk
omlaag gedaald, zij heeft geenen trooster.
HEERE! zie mijne ellende aan; want de
vijand maakt zich groot.
10 *Jod.* De tegenpartijder heeft zijne
hand aan al hare gewenschte dingen
uitgebreid; immers heeft zij aangezien,
dat de Heidenen in haar heiligdom gin-
gen, waarvan Gij geboden hadt, dat zij
in Uwe gemeente niet komen zouden.
11 *Caph.* Al haar volk zucht, [e] brood
zoekende; zij hebben hunne gewenschte
dingen voor spijs gegeven, om de ziel te
verkwikken. Zie, HEERE! en aanschouw,
dat ik onwaard geworden ben.
12 *Lamed.* Gaat het ulieden niet aan,
gij allen, die over weg gaat? schouwt het
aan en ziet, of er eene smart zij gelijk
mijne smart, die mij aangedaan is, waar-
mede de HEERE *mij* bedroefd heeft ten
dage der hittigheid Zijns toorns.
13 *Mem.* Van de hoogte heeft Hij een
vuur in mijne beenderen gezonden, waar-
over Hij geheerscht heeft; Hij heeft voor
mijne voeten een net uitgebreid, Hij
heeft mij achterwaarts doen keeren; Hij
heeft mij woest en ziek gemaakt den
ganschen dag.

---

[a] 2 Kon. 25:27, enz. [b] Ps. 6:7 [c] Jes. 47:3. [d] Deut. 32:29. [e] Jer. 52:6.

14 *Nun.* Het juk mijner overtredingen
s aangebonden door Zijne hand; zij zijn
amengevlochten, zij zijn op mijnen
ıals geklommen; Hij heeft mijne kracht
loen vervallen; de HEERE heeft mij in
ɩunne handen gegeven, ik kan niet
›pstaan.
15 *Samech.* De HEERE heeft al mijne
terken in het midden van mij vertreden;
Hij heeft eene bijeenkomst over mij uit-
;eroepen, om mijne jongelingen te ver-
›reken; de HEERE heeft de wijnpers der
onkvrouw, der dochter van Juda, ge-
reden.
16 *Ain.* Om dezer dingen wille ween
k; [a] mijn oog, mijn oog vliet af van
vater, omdat de trooster, die mijne ziel
ou verkwikken, verre van mij is; mijne
inderen zijn verwoest, omdat de vijand
le overhand heeft.
17 *Pe.* Zion breidt hare handen uit,
laar is geen trooster voor haar; de HEERE
ıeeft van Jakob geboden, dat die rondom
ıem zijn, zijne tegenpartijders zouden
ijn; Jeruzalem is als eene afgezonderde
rouw onder hen.
18 *Tsade.* De HEERE is rechtvaardig,
vant ik ben Zijnen mond wederspannig
;eweest; hoort toch, alle gij volken! en
iet mijne smart; mijne jonkvrouwen
n mijne jongelingen zijn in de gevan-
;enis gegaan.
19 *Koph.* Ik riep tot mijne liefhebbers;
naar [b] zij hebben mij bedrogen; mijne
›riesters en mijne oudsten hebben in de
tad den geest gegeven, als zij spijze voor
ich zochten, opdat zij hunne ziel mochten
erkwikken.
20 *Resch.* Aanzie, HEERE! want mij is
ange; [c] mijn ingewand is beroerd, mijn
ıart heeft zich omgekeerd in het bin-
ıenste van mij, want ik ben zeer weder-
pannig geweest; van buiten heeft *mij*
ıet zwaard van kinderen beroofd, van
›innen is als de dood.
21 *Schin.* Zij hooren, dat ik zucht,
naar ik heb geenen trooster; al mijne
ijanden hooren mijn kwaad, *en* zij zijn
roolijk, dat Gij het gedaan hebt; *als*
Hij den dag zult voortgebracht hebben,
ien Gij uitgeroepen hebt, zoo zullen zij
ijn, gelijk ik ben.
22 *Thau.* Laat al hun kwaad voor Uw
angezicht komen, en doe hun, gelijk als
Hij mij gedaan hebt wegens al mijne
vertredingen; want mijne zuchtingen
ijn vele, en mijn hart is mat.

Beleg en hongersnood; verwoesting van Jeruzalem.

2 *Aleph.* HOE heeft de Heere de
dochter Zions in Zijnen toorn be-
olkt? Hij heeft de heerlijkheid van
sraël van den hemel *op* de aarde neder-
geworpen, en Hij heeft aan de voetbank
Zijner voeten niet gedacht in den dag
Zijns toorns.
2 *Beth.* De Heere heeft al de woningen
Jakobs verslonden, en heeft ze niet ver-
schoond; Hij heeft de vastigheden der
dochter van Juda afgebroken in Zijne
verbolgenheid; Hij heeft gemaakt, dat
zij de aarde raken; Hij heeft het konink-
rijk en deszelfs vorsten ontheiligd.
3 *Gimel.* Hij heeft, in ontsteking des
toorns, den geheelen hoorn Israëls afge-
houwen; Hij heeft Zijne rechterhand
achterwaarts getrokken, toen de vijand
kwam, en Hij is tegen Jakob ontstoken
als een vlammend vuur, *dat* rondom ver-
teert.
4 *Daleth.* Hij heeft Zijnen boog ge-
spannen als een vijand; Hij heeft zich
met Zijne rechterhand gesteld als een'
tegenpartijder, dat Hij doodde al de be-
geerlijke dingen der oogen; Hij heeft
Zijne grimmigheid in de tent der dochter
Zions uitgestort als een vuur.
5 *He.* De Heere is geworden als een
vijand; Hij heeft Israël verslonden, Hij
heeft al hare paleizen verslonden; Hij
heeft deszelfs vastigheden verdorven, en
Hij heeft bij de dochter van Juda het
klagen en kermen vermenigvuldigd;
6 *Vau.* En Hij heeft Zijne hut met ge-
weld afgerukt, als eenen hof; Hij heeft
Zijne vergaderplaats verdorven; de
HEERE heeft in Zion doen vergeten den
hoogtijd en den sabbat, en Hij heeft in
de gramschap Zijns toorns den koning
en den priester smadelijk verworpen.
7 *Zain.* De Heere heeft Zijn altaar ver-
stooten, Hij heeft Zijn heiligdom teniet
gedaan; Hij heeft de muren harer palei-
zen in des vijands hand overgegeven; zij
hebben in het huis des HEEREN eene
stem verheven als op den dag eens gezet-
ten hoogtijds.
8 *Cheth.* De HEERE heeft gedacht te
verderven den muur der dochter Zions,
Hij heeft het richtsnoer *daarover* ge-
togen; Hij heeft Zijne hand niet afge-
wend, dat Hij ze niet verslonde; en Hij
heeft den voormuur en den muur te
zamen treurig gemaakt; zij zijn verzwakt.
9 *Teth.* Hare poorten zijn in de aarde
verzonken, Hij heeft hare grendelen ver-
dorven en gebroken; haar koning en hare
vorsten zijn onder de Heidenen; er is
geene wet; hare profeten vinden ook
geen gezicht van den HEERE.
10 *Jod.* De oudsten der dochter Zions
zitten op de aarde; zij zwijgen stil, zij
werpen stof op hun hoofd, zij hebben
zakken aangegord; de jonge dochters
van Jeruzalem laten haar hoofd ter aarde
hangen.
11 *Caph.* Mijne oogen zijn verteerd

[a] Jer. 13:17. [b] Jer. 30:14. [c] Jes. 16:11. Jer. 48:36.

door tranen, mijn ingewand wordt
beroerd; mijne lever is ter aarde uitgeschud,
wegens de breuk der dochter
mijns volks; omdat het kindeken en de
zuigeling op de straten der stad in onmacht
zinken,
12 *Lamed. Als* zij tot hunne moeders
zeggen: Waar is koren en wijn? als zij
op de straten der stad in onmacht zinken,
als de verslagenen; als zich hunne ziel
uitschudt in den schoot hunner moeders.
13 *Mem.* Wat getuigen zal ik u brengen?
wat zal ik bij u vergelijken, gij
dochter Jeruzalems? wat zal ik bij u
vergelijken, dat ik u trooste, gij jonkvrouw,
dochter Zions? want uwe breuk
is *zoo* groot als de zee, wie kan u heelen?
14 *Nun.* Uwe profeten hebben u ijdelheid
en ongerijmdheid gezien, en zij
hebben uwe ongerechtigheid *u* niet geopenbaard,
om uwe gevangenis af te wenden;
maar zij hebben u gezien ijdele
lasten en uitstootingen.
15 *Samech.* Allen, die over weg gaan,
klappen met de handen over u; zij fluiten
en schudden hun hoofd over de dochter
Jeruzalems, *zeggende:* Is dit die stad,
waarvan men zeide, dat zij volkomen
van schoonheid was, eene vreugde der
gansche aarde?
16 *Pe.* Al uwe vijanden sperren hunnen
mond op over u, zij fluiten en knersen
met de tanden; zij zeggen: Wij hebben
haar verslonden; dit is immers de dag,
dien wij verwacht hebben; wij hebben
hem gevonden, wij hebben *hem* gezien.
17 *Ain.* De HEERE heeft gedaan, wat
Hij gedacht had; Hij heeft Zijn woord
vervuld, dat Hij bevolen had van oude
dagen; Hij heeft afgebroken en niet
gespaard, en Hij heeft den vijand over
u verblijd; Hij heeft den hoorn uwer
tegenpartijders verhoogd.
18 *Tsade.* Hun hart schreeuwde tot den
Heere: O [a] gij muur der dochter Zions!
laat dag en nacht tranen afvlieten als
eene beek; geef uzelve geene rust, uw
oogappel houde niet op!
19 *Koph.* Maak u op, maak geschrei des
nachts in het begin der nachtwaken;
stort uw hart voor het aangezicht des
Heeren als water; hef uwe handen tot
Hem op voor de ziel uwer kinderkens,
die in onmacht gevallen zijn van honger,
vooraan op alle straten.
20 *Resch.* Zie, HEERE! aanschouw toch,
aan wien Gij alzoo gedaan hebt; [b] zullen
dan de vrouwen hare vrucht eten, de kinderkens,
die men op de handen draagt?
Zullen dan de profeet en de priester in
het heiligdom des Heeren gedood worden?
21 *Schin.* De jongen en de ouden liggen
op de aarde *op* de straten; mijne jonkvrouwen
en mijne jongelingen zijn door
het zwaard gevallen; Gij hebt ze in den
dag Uws toorns gedood, Gij hebt ze geslacht
en niet verschoond.
22 *Thau.* Gij hebt mijne verschrikkingen
van rondom geroepen, als *tot* eenen
dag eens gezetten hoogtijds, en er is niemand
aan den dag des toorns des HEEREN
ontkomen of overgebleven; die ik op de
handen gedragen en opgetogen heb, die
heeft mijn vijand omgebracht.

Droefheid van Jeremia.—Hij wekt zichzelven en alle menschen op tot boete, geduld en het gebed tot den Heere, om barmhartigheid te verkrijgen.

3 *Aleph.* IK ben de man, *die* ellende
gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid.
2 *Aleph.* Hij heeft mij geleid en gevoerd
in de duisternis, en niet *in* het
licht.
3 *Aleph.* Hij heeft Zich immers tegen
mij gewend; Hij heeft Zijne hand den
ganschen dag veranderd.
4 *Beth.* Hij heeft mijn vleesch en mijne
huid oud gemaakt; Hij heeft mijne beenderen
gebroken.
5 *Beth.* Hij heeft tegen mij gebouwd,
en Hij heeft *mij met* galle en moeite omringd.
6 *Beth.* Hij heeft mij gezet in duistere
plaatsen, als degenen, die over lang
dood zijn.
7 *Gimel.* Hij heeft mij toegemuurd, dat
ik er niet uit gaan kan; Hij heeft mijne
koperen boeien verzwaard.
8 *Gimel.* Ook wanneer ik roep en
schreeuw, sluit Hij de *ooren voor* mijn
gebed.
9 *Gimel.* Hij heeft mijne wegen toegemuurd
met uitgehouwene steenen; Hij
heeft mijne paden verkeerd.
10 *Daleth.* Hij is mij een loerende beer,
een leeuw in verborgene plaatsen.
11 *Daleth.* Hij heeft mijne wegen afgewend,
en Hij heeft mij in stukken gebroken;
Hij heeft mij woest gemaakt.
12 *Daleth.* Hij heeft Zijnen boog gespannen,
en Hij heeft mij den pijl als ten
doel gesteld.
13 *He.* Hij heeft Zijne pijlen in mijne
nieren doen ingaan.
14 *He.* Ik ben al mijn volk tot belaching
geworden, hun snarenspel den ganschen
dag.
15 *He.* Hij heeft mij met bitterheden
verzadigd, Hij heeft mij met alsem dronken
gemaakt.
16 *Vau.* Hij heeft mijne tanden met
zandsteentjes verbrijzeld; Hij heeft mij
in de asch nedergedrukt.
17 *Vau.* En Gij hebt mijne ziel verre

[a] Jer. 14:17. Klgld. 1:16. [b] Klaagl. 4:10.

van den vrede verstooten; ik heb het
goede vergeten.
18 *Vau.* Toen zeide ik; Mijne sterkte is
vergaan, en mijne hope van den HEERE.
19 *Zain.* Gedenk aan mijne ellende en
aan mijne ballingschap, aan den alsem
en galle.
20 *Zain.* Mijne ziel gedenkt er wel ter
dege aan, en zij bukt zich neder in mij.
21 *Zain.* Dit zal ik mij ter harte nemen,
daarom zal ik hopen:
22 *Cheth.* Het zijn [a] de goedertieren-
heden des HEEREN, dat wij niet vernield
zijn, dat Zijne barmhartigheden geen
einde hebben;
23 *Cheth.* Zij [b] zijn allen morgen nieuw;
Uwe trouw is groot.
24 *Cheth.* De HEERE is mijn deel, zegt
mijne ziel; [c] daarom zal ik op Hem
hopen.
25 *Teth.* De HEERE is goed dengenen,
die Hem verwachten, der ziele, die Hem
zoekt.
26 *Teth.* Het is goed, dat men hope, en
stille zij op het heil des HEEREN.
27 *Teth.* Het is goed voor eenen man,
dat hij het juk in zijne jeugd draagt.
28 *Jod.* Hij zitte eenzaam, en zwijge stil,
omdat Hij het hem opgelegd heeft.
29 *Jod.* Hij steke zijnen mond in het
stof, *zeggende:* [d] Misschien is er ver-
wachting!
30 *Jod.* Hij geve zijne wang dien, die
hem slaat; hij worde zat van smaad.
31 *Caph.* Want de Heere zal niet ver-
stooten in eeuwigheid.
32 *Caph.* Maar als Hij bedroefd heeft,
zoo zal Hij Zich ontfermen, naar de
grootheid Zijner goedertierenheden;
33 *Caph.* Want Hij plaagt of bedroeft
des menschen kinderen niet van harte.
34 *Lamed.* Dat men al de gevangenen
der aarde onder Zijne voeten verbrijzelt;
35 *Lamed.* Dat men het recht eens
mans buigt voor het aangezicht des
Allerhoogsten;
36 *Lamed.* Dat men eenen mensch ver-
ongelijkt in zijne twistzaak: zou de Heere
het niet zien?
37 *Mem.* [e] Wie zegt wat, hetwelk ge-
schiedt, *zoo* de Heere *het* niet beveelt?
38 *Mem.* [f] Gaat niet uit den mond des
Allerhoogsten het kwade en het goede?
39 *Mem.* Wat klaagt *dan* een levend
mensch? Een ieder *klage* van wege zijne
zonden.
40 *Nun.* Laat ons onze wegen onder-
zoeken en doorzoeken, en laat ons
wederkeeren tot den HEERE.
41 *Nun.* Laat ons onze harten opheffen,
mitsgaders de handen, tot God in den
hemel, *zeggende:*
42 *Nun.* Wij hebben overtreden, en wij
zijn wederspannig geweest; *daarom* hebt
Gij niet gespaard.
43 *Samech.* Gij hebt *ons* met toorn be-
dekt, en Gij hebt ons vervolgd; Gij hebt
ons gedood, Gij hebt niet verschoond.
44 *Samech.* Gij hebt U met eene wolk
bedekt, zoodat er geen gebed doorkwam.
45 *Samech.* Gij hebt ons *tot* een uit-
vaagsel en wegwerpsel gesteld, in het
midden der volken.
46 *Pe.* Al onze vijanden hebben hunnen
mond tegen ons opgesperd.
47 *Pe.* De vreeze en de kuil zijn over
ons gekomen, de verwoesting en de ver-
breking.
48 *Pe.* *Met* waterbeken loopt mijn oog
neder, wegens de breuk der dochter mijns
volks.
49 *Ain.* Mijn oog vliet, en kan niet op-
houden, omdat er geene rust is;
50 *Ain.* Totdat de HEERE *het* van den
hemel aanschouwe, en *het* zie.
51 *Ain.* Mijn oog doet mijne ziele *moeite*
aan, wegens al de dochteren mijner stad.
52 *Tsade.* Die mijne vijanden zijn zon-
der oorzaak, hebben mij als een vogeltje
dapperlijk gejaagd;
53 *Tsade.* Zij hebben mijn leven in
eenen kuil uitgeroeid, en zij hebben
eenen steen op mij geworpen.
54 *Tsade.* De wateren zwommen over
mijn hoofd; ik zeide: Ik ben afgesne-
den!
55 *Koph.* HEERE! ik heb Uwen Naam
aangeroepen uit den ondersten kuil.
56 *Koph.* Gij hebt mijne stem gehoord;
verberg Uw oor niet voor mijn zuchten,
voor mijn roepen.
57 *Koph.* Gij hebt U genaderd ten dage,
als ik U aanriep; Gij hebt gezegd: Vrees
niet!
58 *Resch.* Heere! Gij hebt de twistzaken
mijner ziel getwist, Gij hebt mijn leven
verlost.
59 *Resch.* HEERE! Gij hebt gezien de
verkeerdheid, die men mij aangedaan
heeft; oordeel mijne rechtzaak.
60 *Resch.* Gij hebt al hunne wraak ge-
zien, al hunne gedachten tegen mij.
61 *Schin.* HEERE! Gij hebt hun smaden
gehoord, *en* al hunne gedachten tegen
mij;
62 *Schin.* De lippen dergenen, die tegen
mij opstaan, en hun dichten tegen mij
den ganschen dag.
63 *Schin.* Aanschouw hun zitten en
opstaan; ik ben hun snarenspel.
64 *Thau.* HEERE! geef hun weder die
vergelding, naar het werk hunner handen.
65 *Thau.* Geef hun een deksel des har-
ten; Uw vloek zij over hen!
66 *Thau.* Vervolg ze met toorn, en ver-
delg ze van onder den hemel des HEEREN.

[a] Jes. 1:9. Hab. 3:13. [b] Ps. 30:6. [c] Hab. 2:3. [d] Hand. 8:22. [e] Ps. 33:9.
[f] Jes. 45:7. Amos 3:6.

Verdere klacht over het lot van het Joodsche volk.

4 *Aleph.* HOE is het goud *zoo* verdonkerd, het goede fijne goud *zoo* veranderd! *Hoe* zijn de steenen des heiligdoms vooraan op alle straten verworpen!

2 *Beth.* De kostelijke kinderen Zions, tegen fijn goud geschat, hoe zijn zij *nu* gelijk gerekend aan de aarden flesschen, het werk van de handen eens pottenbakkers!

3 *Gimel.* Zelfs laten de zeekalveren de borsten neder, zij zoogen hunne welpen; *maar* de dochter mijns volks is als eene wreede geworden, gelijk de struisen in de woestijn.

4 *Daleth.* De tong van het zoogkind kleeft aan zijn gehemelte van dorst; de kinderkens eischen brood; er is niemand, die *het* hun mededeelt.

5 *He.* Die lekkernijen aten, versmachten *nu* op de straten; die in karmozijn opgetrokken zijn, omhelzen den drek.

6 *Vau.* En de ongerechtigheid der dochter mijns volks is grooter dan de zonden van Sodom, die als in een oogenblik omgekeerd werd, en geene handen hadden arbeid over haar.

7 *Zain.* Hare bijzondersten waren reiner dan de sneeuw, zij waren witter dan melk; zij waren rooder van lichaam dan robijnen, gladder dan een saffier.

8 *Cheth. Maar nu* is hunne gedaante verduisterd van zwartigheid, men kent hen niet op de straten; hunne huid kleeft aan hunne beenderen; zij is verdord, zij is geworden als een hout.

9 *Teth.* De verslagenen van het zwaard zijn gelukkiger dan de verslagenen van den honger; want die vlieten daarhenen, *als* doorstoken zijnde, omdat er geene vruchten der velden zijn.

10 *Jod.* De handen der barmhartige vrouwen hebben hare kinderen gekookt; zij zijn haar tot spijze geworden in de verbreking der dochter mijns volks.

11 *Caph.* De HEERE heeft Zijne grimmigheid volbracht; Hij heeft de hittigheid Zijns toorns uitgestort, en Hij heeft te Zion een vuur aangestoken, hetwelk hare fundamenten verteerd heeft.

12 *Lamed.* De koningen der aarde zouden het niet geloofd hebben, noch al de inwoners der wereld, dat de tegenpartijder en vijand tot de poorten van Jeruzalem zou ingaan.

13 *Mem.* Het is wegens de zonden harer profeten, *en* de misdaden harer priesteren, die in het midden van haar het bloed der rechtvaardigen vergoten hebben.

14 *Nun.* Zij zwierven *als* blinden op de straten; zij waren met bloed besmet, zoodat men niet kon zijn, *of* men raakte hunne kleederen aan.

15 *Samech.* Zij riepen tot hen: Wijkt, *hier is* een onreine; wijkt, wijkt, roert niet aan! Zekerlijk, zij zijn weggevlogen, ja weggezworven; zij zeiden onder de Heidenen: Zij zullen er niet langer wonen.

16 *Pe.* Des HEEREN aangezicht heeft ze verdeeld, Hij zal ze voortaan niet meer aanzien; zij hebben het aangezicht der priesteren niet geëerd, zij hebben den ouden geene genade bewezen.

17 *Ain.* Nog bezweken ons onze oogen, *ziende* naar onze ijdele hulp; [a] wij gaapten met ons gapen op een volk, *dat* niet kon verlossen.

18 *Tsade.* Zij hebben onze gangen nagespeurd, dat wij op onze straten niet gaan konden; ons einde is genaderd, onze dagen zijn vervuld; ja ons einde is gekomen.

19 *Koph.* Onze vervolgers zijn sneller geweest dan de arenden des hemels; zij hebben ons op de bergen hittiglijk vervolgd, in de woestijn hebben zij ons lagen gelegd.

20 *Resch.* De adem onzer neuzen, de gezalfde des HEEREN, is gevangen in hunne groeven; *van* welken wij zeiden: Wij zullen onder zijne schaduw leven onder de Heidenen!

21 *Schin.* Wees vroolijk, en verblijd u, gij dochter Edoms, die in het land Uz woont! *doch* de beker zal ook tot u komen; gij zult dronken worden en ontbloot worden.

22 *Thau.* Uwe ongerechtigheid heeft een einde, o gij dochter Zions! Hij zal u niet meer gevankelijk doen wegvoeren; *maar* uwe ongerechtigheid, o gij dochter Edoms! zal Hij bezoeken; Hij zal uwe zonden ontdekken.

Tegenwoordige rampen en smartelijke herinneringen.

5 GEDENK, HEERE! wat ons geschied is; aanschouw het, en zie onzen smaad aan.

2 Ons erfdeel is tot de vreemdelingen gewend, onze huizen tot de uitlanders.

3 Wij zijn weezen zonder vader; onze moeders zijn als de weduwen.

4 Ons water moeten wij voor geld drinken; ons hout komt *ons* op prijs te staan.

5 Wij lijden vervolging op onze halzen; zijn wij moede, men laat ons geene rust.

6 Wij hebben den Egyptenaar de hand gegeven, *en* den Assyriër, om *met* brood verzadigd te worden.

7 Onze vaders hebben gezondigd, en zijn niet *meer*, en wij dragen hunne ongerechtigheden.

8 Knechten heerschen over ons; er is niemand, die *ons* uit hunne hand rukke.

9 Wij moeten ons brood met gevaar

---

[a] Ezech. 29:16.

onzes levens halen, wegens het zwaard der woestijn.
10 Onze huid is zwart geworden gelijk een oven, wegens den geweldigen storm des hongers.
11 Zij hebben de vrouwen te Zion verkracht, *en* de jonge dochters in de steden van Juda.
12 De vorsten zijn door hunlieder hand opgehangen; de aangezichten der ouden zijn niet geëerd geweest.
13 Zij hebben de jongelingen weggenomen, *om* te malen, en de jongens struikelen onder het hout.
14 De ouden houden op van de poort, de jongelingen van hun snarenspel.
15 De vreugde onzes harten houdt op; onze rei is in treurigheid veranderd.
16 De kroon onzes hoofds is afgevallen; o wee nu onzer, dat wij *zoo* gezondigd hebben!
17 Daarom is ons hart mat; om deze dingen zijn onze oogen duister geworden;
18 Om des bergs Zions wil, die verwoest is, waar de vossen op loopen.
19 Gij, o HEERE! zit in eeuwigheid, Uw troon is van geslacht tot geslacht.
20 Waarom zoudt Gij ons steeds vergeten? *waarom* zoudt Gij ons *zoo* langen tijd verlaten?
21 HEERE! bekeer ons tot U, zoo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als vanouds;
22 Want zoudt Gij ons ganschelijk verwerpen? zoudt Gij zoozeer tegen ons verbolgen zijn?

DE PROFEET EZECHIËL.

Eerste gezicht der cherubs.

1 IN het dertigste jaar, in de vierde *maand*, op den vijfden dier maand, als ik in het midden der weggevoerden was bij de rivier [a] Chebar, zoo geschiedde het, *dat* de hemelen werden geopend, en ik gezichten Gods zag.
2 Op den vijfden dier maand (dit was het vijfde jaar van de wegvoering van den koning Jójachin),
3 Geschiedde het woord des HEEREN uitdrukkelijk tot Ezechiël, den zoon van Buzi, den priester, in het land der Chaldeën, bij de rivier Chebar; en de hand des HEEREN was daar op hem.
4 Toen zag ik, en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, eene groote wolk, en een vuur *daarin* vervangen; en een glans was rondom die *wolk*, en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal, uit het midden des vuurs.
5 En uit het midden daarvan *kwam* de gelijkenis van vier dieren, en dit was hunne gedaante: zij hadden de gelijkenis van een' mensch;
6 [b] En elkeen had vier aangezichten, insgelijks had elkeen van hen vier vleugelen;
7 En hunne voeten waren rechte voeten, en hunne voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verf van glad koper;
8 En [c] menschenhanden waren onder hunne vleugelen, aan hunne vier zijden; en die vier hadden hunne aangezichten en hunne vleugelen.
9 Hunne vleugelen waren samengevoegd, de een aan den ander: zij keerden zich niet om, als zij gingen; zij gingen elkeen rechtuit voor zijn aangezicht henen.
10 [d] De gelijkenis nu van hun aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij vier aan de rechterzijde; en ter linkerzijde hadden die vier eens ossen aangezicht; ook hadden die vier eens arends aangezicht.
11 Ook waren hunne aangezichten en hunne vleugelen opwaarts verdeeld; elkeen had er twee samengevoegd aan de andere, en twee bedekten hunne lichamen.
12 En zij gingen elkeen rechtuit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de Geest was om te gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om, als zij gingen.
13 Aangaande de gelijkenis der dieren: hunne gedaante was als brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen; dat *vuur* ging steeds tusschen die dieren, en het vuur had eenen glans, en uit het vuur kwam een bliksem voort.
14 De dieren nu liepen, en keerden weder als de gedaante van een weerlicht.
15 Als ik die dieren zag, ziet, zoo was er een rad op de aarde bij die dieren, naar vier aangezichten van hetzelve.
16 [e] De gedaante der raderen en derzelver maaksel was als de verf van een' turkoois, en die vier hadden eenerlei gelijkenis; daartoe was hunne gedaante en hun maaksel, alsof het ware een rad in het midden van een rad.
17 Als zij gingen, zij gingen op hunne vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

---

[a] Ps. 137:1. [b] Ezech. 10:14. [c] Ezech. 10:8. [d] Ezech. 10:14. Openb. 4:7. [e] Ezech. 10:9, 10.

18 En hunne velgen, die waren zoo
hoog, dat zij vreeselijk waren; en [a] hunne
velgen waren vol oogen rondom aan die
vier *raderen.*
19 [b] Als nu de dieren gingen, gingen de
raderen bij hen; en als de dieren van
de aarde opgeheven werden, werden de
raderen opgeheven:
20 Waarhenen de Geest was om te
gaan, gingen zij, waarhenen de Geest
was om te gaan; en de raderen werden
tegenover hen opgeheven, want de Geest
der dieren was in de raderen;
21 Als die gingen, gingen *deze;* en als
die stonden, stonden zij; en als die van
de aarde opgeheven werden, werden de
raderen tegenover hen opgeheven, want
de Geest der dieren was in de raderen.
22 En over de hoofden der dieren was
de gelijkenis eens uitspansels, gelijk de
verf van het vreeselijke kristal, van boven
af over hunne hoofden uitgespreid.
23 En onder dat uitspansel waren hunne
vleugelen rechtop, de een aan den ander;
ieder had er twee, die herwaarts hunne
lichamen bedekten, en ieder had er twee,
die ze derwaarts bedekten.
24 En als zij gingen, hoorde ik een geruisch
hunner vleugelen, als het geruisch
van vele wateren, als de stem des Almachtigen,
als de stem eens geroeps, als
het gedreun eens heirlegers; als zij stonden,
zoo lieten zij hunne vleugelen neder.
25 En er geschiedde eene stem van
boven het uitspansel, hetwelk boven
hunne hoofden was, als zij stonden, *en*
hunne vleugelen nedergelaten hadden.
26 En boven het uitspansel, hetwelk
was boven hunne hoofden, was de gelijkenis
eens troons, als de gedaante van
eenen saffiersteen; en op de gelijkenis des
troons was de gelijkenis als de gedaante
eens menschen, daarboven op zijnde;
27 En ik zag als de verf van Hasmal,
als de gedaante van vuur rondom daarbinnen,
van de gedaante Zijner lenden en
opwaarts; en van de gedaante Zijner lenden
en nederwaarts, zag ik als de gedaante
van vuur, en glans aan Hem rondom:
28 Gelijk de gedaante van den boog, die
in de wolk is ten dage des plasregens,
alzoo was de gedaante van den glans
rondom; dit was de gedaante van de
gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN;
en [c] als ik het zag, viel ik op mijn aangezicht,
en ik hoorde eene stem van
Eenen, Die sprak.

Roeping van Ezechiël.

2 EN Hij zeide tot mij: Menschenkind!
sta op uwe voeten, en Ik zal met u
spreken.
2 [d] Zoo kwam in mij, als Hij tot mij
sprak, de Geest, Die mij stelde op mijne
voeten; en Ik hoorde Dien, Die tot mij
sprak.
3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
Ik zend u tot de kinderen Israëls, tot de
rebelleerende volken, die tegen Mij gerebelleerd
hebben; [e] zij en hunne vaderen
hebben overtreden tegen Mij tot op dezen
zelfden huidigen dag.
4 En deze kinderen zijn hard van aangezicht,
en stijf van hart; Ik zend u tot
hen, en gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt
de Heere HEERE!
5 En zij, hetzij dat zij het hooren zullen,
of hetzij dat zij het laten zullen
(want zij zijn een wederspannig huis),
[f] zoo zullen zij weten, dat een profeet in
het midden van hen geweest is.
6 En gij, menschenkind! [g] vrees niet
voor hen, en vrees niet voor hunne
woorden, hoewel wederwilligen en doornen
bij u zijn, en gij bij schorpioenen
woont; vrees voor hunne woorden niet,
[h] en ontzet u niet voor hun aangezicht,
want zij zijn een wederspannig huis.
7 Maar gij zult Mijne woorden tot hen
spreken, hetzij dat zij hooren zullen, of
hetzij dat zij het laten zullen; want zij
zijn wederspannig.
8 Doch gij, menschenkind! hoor hetgeen
Ik tot u spreek; wees gij niet
wederspannig, gelijk dat wederspannig
huis; open uwen mond, [i] en eet wat Ik u
geef.
9 Toen zag ik, en ziet, er was eene hand
tot mij uitgestoken, en ziet, daarin was
de rol eens boeks.
10 En Hij spreidde die voor mijn aangezicht
uit; en zij was beschreven voor
en achter, en daarin waren geschreven
klaagliederen en zuchting en wee.

3 DAARNA zeide Hij tot mij: Menschenkind!
[k] eet wat gij vinden zult;
eet deze rol, en ga, spreek tot het huis
Israëls.
2 Toen opende ik mijnen mond, en Hij
gaf mij die rol te eten.
3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
geef uwen buik te eten, en vul uw ingewand
met deze rol, die Ik u geef. Toen
at ik, [l] en het was in mijnen mond als
honig, wegens de zoetigheid.
4 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
[m] ga henen, kom tot het huis Israëls, en
spreek tot hen met Mijne woorden;
5 Want gij zijt niet gezonden tot een
volk, diep van spraak en zwaar van tong,
maar tot het huis Israëls;
6 Niet tot vele volken, diep van spraak
en zwaar van tong, welker woorden gij

a Ezech. 10:12. b Ezech. 10:16. c Dan. 10:9. d Ezech. 3:24. Dan. 10:10. e Jer. 3:25.
f Ezech. 33:33. g Jer. 1:8, 17. Luk. 12:4. h Ezech. 3:9. 1 Petr. 3:14. i Openb. 10:9.
k Jer. 15:16. Ezech. 2:8. Openb. 10:9. l Ps. 19:11; 119:103. Openb. 10:10. m Jer. 1:17.

niet kunt verstaan; zouden zij niet, zoo
Ik u tot hen gezonden had, naar u ge-
hoord hebben?
7 Maar het huis Israëls wil naar u niet
hooren, omdat zij naar Mij niet willen
hooren; want het gansche huis Israëls is
stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn
zij.
8 [a] Ziet, Ik heb uw aangezicht stijf ge-
maakt tegen hunne aangezichten, en uw
voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd;
9 Uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een'
diamant, harder dan [b] eene rots; [c] vrees
hen niet, en ontzet u niet voor hunne
aangezichten, omdat zij een wederspan-
nig huis zijn.
10 Verder zeide Hij tot mij: Menschen-
kind! vat al Mijne woorden, die Ik tot u
spreken zal, in uw hart, en hoor ze met
uwe ooren;
11 En ga henen, kom tot de weggevoer-
den, tot de kinderen uws volks, en spreek
tot hen, en zeg tot hen: Zoo zegt de
Heere HEERE! [d] hetzij dat zij hooren
zullen, of hetzij dat zij het laten zullen.
12 [e] Toen nam de Geest mij op, en ik
hoorde achter mij eene stem van groote
ruisching, *zeggende:* Geloofd zij de heer-
lijkheid des HEEREN uit Zijne plaats!
13 En *ik hoorde* het geluid van der die-
ren vleugelen, die de een den ander raak-
ten, en het geluid der raderen tegenover
hen, en het geluid eener groote ruisching.
14 Toen hief de Geest mij op, en nam
mij weg, en ik ging henen, bitterlijk be-
droefd door de hitte mijns geestes; maar
de hand des HEEREN was sterk op mij.
15 En ik kwam tot de weggevoerden te
Tel-Abib, die aan de rivier Chebar woon-
den, en ik bleef daar zij woonden; ja, ik
bleef daar verbaasd in het midden van
hen [f] zeven dagen.

De wachter Israëls.

16 HET gebeurde nu ten einde van zeven
dagen, dat het woord des HEEREN tot mij
geschiedde, zeggende:
17 [g] Menschenkind! Ik heb u tot eenen
wachter gesteld over het huis Israëls; zoo
zult gij het woord uit Mijnen mond
hooren, en hen van Mijnentwege waar-
schuwen.
18 [h] Als Ik tot den goddelooze zeg: Gij
zult den dood sterven, en gij waarschuwt
hem niet, en spreekt niet, om den godde-
looze van zijnen goddeloozen weg te
waarschuwen, opdat gij hem in het leven
behoudt; die goddelooze zal in zijne
ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed
zal Ik van uwe hand eischen.
19 Doch als gij den goddelooze waar-
schuwt, en hij zich van zijne goddeloos-
heid en van zijnen goddeloozen weg niet
bekeert, hij zal in zijne ongerechtigheid
sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd.
20 [i] Als ook een rechtvaardige zich van
zijne gerechtigheid afkeert, en onrecht
doet, en Ik eenen aanstoot voor zijn
aangezicht leg, hij zal sterven; omdat
gij hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij
in zijne zonde sterven, en zijne gerechtig-
heden, die hij gedaan heeft, zullen niet
gedacht worden; maar zijn bloed zal Ik
van uwe hand eischen.
21 Doch als gij den rechtvaardige waar-
schuwt, opdat de rechtvaardige niet zon-
dige, en hij niet zondigt; hij zal zekerlijk
leven, omdat hij gewaarschuwd is; en
gij hebt uwe ziel bevrijd.
22 En de hand des HEEREN was daar
op mij, en Hij zeide tot mij: Maak u
op, ga uit in de vallei, en Ik zal daar met
u spreken.
23 En ik maakte mij op, en ging uit in
de vallei; en zie, de heerlijkheid des
HEEREN stond aldaar, [k] gelijk de heer-
lijkheid, die ik gezien had bij de rivier
Chebar; en ik viel op mijn aangezicht.
24 [l] Toen kwam de Geest in mij, en
stelde mij op mijne voeten; en Hij sprak
met mij, en Hij zeide tot mij: Ga, besluit
u binnen in uw huis;
25 Want u aangaande, menschenkind!
zie, zij zouden dikke touwen aan u leg-
gen, en zij zouden u daarmede binden;
daarom zult gij niet uitgaan in het mid-
den van hen.
26 En Ik zal uwe tong aan uw gehe-
melte doen kleven, dat gij stom worden
zult, en zult hun niet zijn tot eenen be-
straffenden man; [m] want zij zijn een
wederspannig huis.
27 Maar als Ik met u spreken zal, zal
Ik uwen mond opendoen, en gij zult tot
hen zeggen: Zoo zegt de Heere HEERE!
[n] Wie hoort, die hoore, en wie het laat,
die late het; want zij zijn een weder-
spannig huis.

Voorzegging van de toekomstige belegering van Jeruzalem.

4 EN gij, menschenkind! neem u eenen
tichelsteen, en leg dien voor uw aan-
gezicht, en bewerp daarop de stad Jeru-
zalem;
2 En maak eene belegering tegen haar,
en bouw tegen haar [o] sterkten, en werp
tegen haar eenen wal op, en stel legers
tegen haar, en zet tegen haar stormram-
men rondom.
3 Verder, neem gij u eene ijzeren pan,
en stel ze tot eenen ijzeren muur tusschen

[a] Jer. 1:18. Micha 3:8. [b] Jer. 5:3. [c] Jer. 1:8, 17. Ezech. 2:6. 1 Petr. 3:14. [d] Ezech. 2:5, 7. [e] Ezech. 8:3. [f] Job 2:13. [g] Jes. 62:6. Ezech. 33:7. 1 Tim. 3:1. [h] Ezech. 33:8. [i] Ezech. 18:24; 33:12, 13. [k] Ezech. 1:3. [l] Ezech. 2:2. [m] Ezech. 2:5. [n] Ezech. 2:5, 7. [o] 2 Kon. 25:1.

u en tusschen die stad; en richt uw aan-
gezicht tegen haar, dat zij in belegering
kome, en gij zult ze belegeren. Dit zij
den huize Israëls een teeken.
4 Lig gij ook neder op uwe linkerzijde,
en leg daarop de ongerechtigheid van het
huis Israëls; *naar* het getal der dagen,
dat gij daarop zult liggen, zult gij hunne
ongerechtigheid dragen;
5 Want Ik heb u gegeven de jaren hun-
ner ongerechtigheid, naar het getal der
dagen, driehonderd en negentig dagen,
dat [a] gij de ongerechtigheid van het huis
Israëls dragen zult.
6 Als gij nu deze voleinden zult, lig ten
anderen male neder op uwe rechterzijde,
en gij zult de ongerechtigheid van het
huis van Juda dragen veertig dagen; Ik
heb u gegeven elken dag voor elk jaar.
7 Daarom zult gij uw aangezicht richten
tegen de belegering van Jeruzalem, en uw
arm zal ontbloot zijn; en gij zult tegen
haar profeteeren.
8 En ziet, Ik zal dikke touwen aan u leg-
gen, dat gij u niet omkeert van uwe *eene*
zijde tot uwe *andere* zijde, totdat gij de
dagen uwer belegering voleind hebt.
9 En neem gij voor u tarwe en gerst,
en boonen en linzen, en heerse en spelt,
en doe die in een vat, en maak die u tot
brood; *naar* het getal der dagen, die gij
op uwe zijde nederliggen zult, driehon-
derd en negentig dagen, zult gij dat eten.
10 Uwe spijze nu, die gij eten zult, zal
in gewicht zijn twintig sikkelen daags;
van tijd tot tijd zult gij die eten.
11 Gij zult ook water naar *zekere* maat
drinken, het zesde deel van een hin; van
tijd tot tijd zult gij het drinken.
12 En gij zult eenen gerstekoek eten,
en dien zult gij met drek van des men-
schen afgang bakken voor hunne oogen.
13 En de HEERE zeide: Alzoo zullen de
kinderen Israëls hun brood [b] onrein eten
onder de Heidenen, waarhenen Ik hen
verdrijven zal.
14 Toen zeide ik: Ach Heere HEERE!
zie, mijne ziel is niet verontreinigd
geweest; want ik heb, van mijne jeugd
af tot nu toe, geen dood aas, noch dat
verscheurd is, gegeten, en geen verfoeie-
lijk vleesch is in mijnen mond gekomen.
15 En Hij zeide tot mij: Zie, Ik heb u
rundermest gegeven voor menschendrek;
zoo zult gij uw brood daarmede bereiden.
16 Daarna zeide Hij tot mij: Gij men-
schenkind! zie, Ik [c] breek den staf des
broods in Jeruzalem, en zij zullen het
brood met gewicht en met kommer eten,
en het water met *zekere* maat en met ver-
baasdheid drinken;
17 Opdat zij des broods en des waters
gebrek hebben, en de een met den ander
verbaasd worden, en in hunne ongerech-
tigheid uitteren.

5 EN gij menschenkind! neem u een
scherp mes; een scheermes der bar-
bieren zult gij u nemen, hetwelk gij zult
laten gaan over uw hoofd en over uwen
baard; daarna zult gij u eene weegschaal
nemen, en die *haren* deelen:
2 Een derde deel zult gij in het midden
der stad met vuur verbranden, naardat
de dagen der belegering vervuld worden;
dan zult gij een derde deel nemen,
slaande met een zwaard rondom hetzelve,
en een derde deel zult gij in den wind
strooien; want Ik zal het zwaard achter
hen uittrekken;
3 Gij zult ook weinige in getal daarvan
nemen, en in uwe slippen binden;
4 En nog zult gij van die nemen, en die
werpen in het midden des vuurs, en zult
ze verbranden met vuur; daaruit zal voort-
komen een vuur tegen het geheele huis
van Israël.
5 Alzoo zegt de Heere HEERE: Dit is
Jeruzalem, welke Ik in het midden der
Heidenen gezet heb, en landen rondom
haar henen;
6 Doch zij heeft Mijne rechten veran-
derd in goddeloosheid meer dan de Hei-
denen, en Mijne inzettingen meer dan de
landen, die rondom haar zijn; want zij
hebben Mijne rechten verworpen, en in
Mijne inzettingen hebben zij niet ge-
wandeld.
7 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
[d] Dewijl gijlieden dies meer gemaakt
hebt dan de Heidenen, die rondom u zijn,
in Mijne inzettingen niet gewandeld hebt,
en Mijne rechten niet gedaan hebt, zelfs
naar de rechten der Heidenen, die ron-
dom u zijn, niet gedaan hebt;
8 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Ziet, Ik *wil* aan u, ja Ik! want Ik zal
gerichten in het midden van u oefenen,
voor de oogen van die Heidenen;
9 En Ik zal onder u doen, hetgeen Ik
niet gedaan heb, en desgelijks Ik voort-
aan niet doen zal, om al uwer gruwelen
wil.
10 Daarom zullen de vaders de [e] kin-
deren eten in het midden van u, en de
kinderen zullen hunne vaderen eten; en
Ik zal gerichten onder u oefenen, en zal
al uw overblijfsel in [f] alle winden ver-
strooien.
11 Daarom *zoo waarachtig als* Ik leve,
spreekt de Heere HEERE (omdat gij Mijn
heiligdom verontreinigd hebt met al uwe
verfoeiselen, en met al uwe gruwelen),
zoo Ik ook niet daarom *u* verminderen
en [g] Mijn oog *u* niet verschoonen zal, en
Ik ook niet zal sparen!

---

[a] Num. 14:34. [b] Hos. 9:3. [c] Lev. 26:26. Jes. 3:1. Ezech. 5:16; 14:13. [d] Lev. 18:24, 28.
[e] Lev. 26:29. Deut. 28:53. 2 Kon. 6:29. Klaagl. 4:10. [f] Jer. 49:32, 36. [g] Ezech. 7:4.

12 [a] Een derde deel van u zal van de
pestilentie sterven, en zal door honger in
het midden van u teniet worden; en
een derde deel zal in het zwaard vallen
rondom u; en een derde deel zal Ik in
alle winden verstrooien, en Ik zal het
zwaard achter hen uittrekken.
13 Alzoo zal Mijn toorn volbracht worden,
en Ik zal Mijne grimmigheid op
hen doen rusten, en Mij troosten; en
zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, in
Mijnen ijver gesproken heb, als Ik Mijne
grimmigheid tegen hen volbracht zal
hebben.
14 Daartoe zal Ik u ter woestheid en
ter smaadheid zetten onder de Heidenen,
die rondom u zijn, voor de oogen van al
dengene, die voorbijgaat.
15 Zoo zal de [b] smaadheid en hoon een
onderwijs en ontzetting den Heidenen
zijn, die rondom u zijn, wanneer Ik over
u gerichten in toorn, en in grimmigheid,
en in grimmige straffen oefenen zal; Ik,
de HEERE, heb *het* gesproken!
16 Wanneer Ik de booze pijlen des hongers
tegen hen uitzenden zal, die ten verderve
zijn zullen, die Ik uitzenden zal
om u te verderven, zoo zal Ik den [c] honger
over u vermeerderen, en [d] u den staf des
broods breken.
17 Ja, honger en [e] boos gedierte, die u
van kinderen berooven zullen, zal Ik over
u zenden; ook zal pestilentie en bloed
onder u omgaan, en het zwaard zal Ik
over u brengen: Ik, de HEERE, heb *het*
gesproken!

Profetie tegen de bergen van Israël.

6 EN het woord des HEEREN geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht
tegen [f] de bergen Israëls, en profeteer
tegen dezelve,
3 En zeg: Gij bergen Israëls! hoort het
woord des Heeren HEEREN! Zoo zegt de
Heere HEERE tot de bergen en tot de
heuvelen, tot de beken en tot de dalen:
Ziet, Ik, Ik breng over u het zwaard, en
Ik zal uwe hoogten verderven;
4 Daartoe zullen uwe altaren verwoest,
en uwe zonnebeelden verbroken worden;
en Ik zal uwe verslagenen nedervellen
voor het aangezicht uwer drekgoden;
5 En Ik zal de doode lichamen der kinderen
Israëls voor het aangezicht hunner
drekgoden leggen, en Ik zal uwe beenderen
rondom uwe altaren strooien.
6 In al uwe woningen zullen de steden
verwoest en de hoogten tot wildernis worden,
opdat uwe altaren woest en eenzaam
zijn, en uwe drekgoden verbroken worden
en ophouden, en uwe zonnebeelden afgehouwen,
en uwe werken uitgedelgd
worden;
7 En de verslagenen zullen in het midden
van u liggen, opdat gij wetet, dat Ik
de HEERE ben.
8 Ik zal dan nog een overblijfsel laten,
als gij *eenigen* zult hebben, die het
zwaard ontkomen onder de Heidenen,
wanneer gij in de landen zult verstrooid
worden.
9 Dan zullen uwe ontkomenen Mijner
gedenken onder de Heidenen, waar zij
gevankelijk zullen geworden zijn, omdat
Ik verbroken ben door hun hoerachtig
hart, dat van Mij afgeweken is, en door
hunne oogen, die hunne drekgoden nahoereeren;
en zij zullen eene walging
aan zichzelven hebben over de boosheden,
die zij in al hunne gruwelen gedaan
hebben.
10 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE
ben; Ik heb niet tevergeefs gesproken,
van hun dit kwaad aan te doen.
11 Zoo zegt de Heere HEERE: [g] Sla met
uwe hand, en stamp met uwen voet, en
zeg: Ach! over alle gruwelen der boosheden
van het huis Israëls; want zij
zullen door het zwaard, door den honger
en door de pestilentie vallen:
12 Die verre af is, zal door de pest sterven,
en die nabij is, zal door het zwaard
vallen, maar die overgebleven en belegerd
is, zal door honger sterven; alzoo
zal Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbrengen.
13 Dan zult gij weten, dat Ik de HEERE
ben, als hunne verslagenen in het midden
hunner drekgoden rondom hunne altaren
wezen zullen op alle hooge heuvelen, op
alle toppen der bergen, en onder allen
groenen boom, en onder alle dichte
eiken, de plaats, alwaar zij al hunnen
drekgoden liefelijken reuk maakten.
14 Daarom zal Ik Mijne hand over hen
uitstrekken, en zal het land woest maken,
ja woester dan de woestijn naar Diblath
henen, in al hunne woningen; en zij
zullen bevinden, dat Ik de HEERE ben.

Het einde komt! het einde komt!

7 DAARNA geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
2 Verder, gij menschenkind! zoo zegt
de Heere HEERE, van het land Israëls:
Het einde is er, het einde is gekomen
over de vier hoeken des lands.
3 Nu is het einde over u; want Ik zal
Mijnen toorn tegen u zenden, en Ik zal
u richten naar uwe wegen, en Ik zal op u
brengen al uwe gruwelen;
4 [h] En Mijn oog zal u niet verschoonen,
en Ik zal niet sparen, maar Ik zal
uwe wegen op u brengen, en uwe gruwe-

[a] Jer. 15:2. [b] Deut. 28:37. [c] 2 Kon. 6:25. Jes. 3:1. Ezech. 4:16; 14:13. [d] Lev. 26:26. Ezech. 4:16; 14:13. [e] Lev. 26:22. [f] Ezech. 36:1. [g] Ezech. 21:17. [h] Ezech. 5:11; 8:18.

len zullen in het midden van u zijn; en
gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE
ben.
5 Zoo zegt de Heere HEERE: Een
kwaad, een eenig kwaad, ziet, is gekomen;
6 Een einde is er gekomen, dat einde is
gekomen, het is opgewaakt tegen u; ziet,
het *kwaad* is gekomen!
7 De morgenstond is tot u gekomen, o
inwoner des lands! de tijd is gekomen, de
dag der beroerte is nabij, en er is geen
wederklank der bergen.
8 Nu zal Ik in kort Mijne grimmigheid
over u uitgieten, en Mijnen toorn tegen u
volbrengen, en u richten naar uwe wegen,
en zal op u brengen al uwe gruwelen;
9 En Mijn oog zal niet verschoonen, en
Ik zal niet sparen; Ik zal u geven naar
uwe wegen, en uwe gruwelen zullen in
het midden van u zijn; en gijlieden zult
weten, dat Ik de HEERE ben, Die slaat.
10 Ziet, de dag, ziet, *de morgenstond*
is gekomen, de morgenstond is voortgekomen,
de roede heeft gebloeid, de hoovaardij
heeft gegroend.
11 Het geweld is opgerezen tot eene
roede der goddeloosheid; niets van hen
zal *overblijven*, noch van hunne menigte,
noch van hun gedruis, en geene klage
zal over hen zijn.
12 De tijd is gekomen, de dag is genaakt;
de kooper zij niet blijde, en de
verkooper bedrijve geen rouw; want een
brandende toorn is over de geheele menigte
van het *land*.
13 Want de verkooper zal tot het verkochte
niet wederkeeren, ofschoon hun
leven nog onder de levenden ware; overmits
het gezicht, aangaande de geheele
menigte van het *land*, niet zal terugkeeren,
en niemand zal door zijne ongerechtigheid
zijn leven sterken.
14 Zij hebben met de trompet getrompet,
en hebben alles bereid, maar niemand
trekt ten strijde; want Mijn brandende
toorn is over de geheele menigte van het
land.
15 Het zwaard is buiten, en de pest en
de honger van binnen; die op het veld
is, zal door het zwaard sterven, en die in
de stad is, dien zal de honger en de pest
verteren.
16 En hunne ontkomenden zullen *wel*
ontkomen, maar zij zullen op de bergen
zijn; zij allen zullen zijn gelijk duiven
der dalen, kermende, een ieder om zijne
ongerechtigheid.
17 Alle handen zullen [a] slap worden, en
alle knieën zullen henenvlieten *als* water.
18 Ook zullen zij zakken [b] aangorden,
gruwen zal ze bedekken; en over alle aangezichten
zal schaamte wezen, en op al
hunne hoofden kaalheid.
19 Zij zullen hun zilver op de straten
werpen, en hun goud zal tot onreinigheid
zijn; hun [c] zilver en hun goud zal hen
niet kunnen uithelpen ten dage der verbolgenheid
des HEEREN; hunne ziel
zullen zij niet verzadigen, en hunne ingewanden
zullen zij niet vullen, want het
zal de aanstoot hunner ongerechtigheid
zijn.
20 En Hij heeft de schoonheid Zijns
sieraads ter overtreffelijkheid gezet, maar
zij hebben daarin beelden hunner gruwelen
en hunner verfoeiselen gemaakt;
daarom heb Ik hun dat tot onreinigheid
gesteld;
21 En Ik zal het in de hand der vreemden
overgeven ten roof, en den goddeloozen
der aarde ten buit, en zij zullen
het ontheiligen;
22 Ook zal Ik Mijn aangezicht van hen
omwenden, en zij zullen Mijne verborgene
plaats ontheiligen; want inbrekers zullen
daar inkomen en die ontheiligen.
23 Maak eene keten; want het land is
vol van bloedgerichten, en de stad is vol
van geweld.
24 Daarom zal Ik de kwaadste der Heidenen
doen komen, die hunne huizen erfelijk
bezitten zullen, en zal den hoogmoed
der sterken doen ophouden; en die hen
heiligen, zullen ontheiligd worden.
25 De ondergang komt; en zij zullen
den vrede zoeken, maar hij zal er niet
zijn.
26 Ellende zal op ellende komen, en
er zal gerucht op gerucht wezen; dan
zullen zij het gezicht van een' profeet
zoeken, maar de wet zal vergaan van
den priester, en de raad van de oudsten.
27 De koning zal rouw bedrijven, en de
vorsten zullen met verwoesting bekleed
zijn, en de handen van het volk des lands
zullen beroerd zijn; Ik zal hun doen naar
hunnen weg, en met hunne rechten zal
Ik ze richten; en zij zullen weten, dat
Ik de HEERE ben.

Afschuwelijkheden begaan in het heiligdom.

8 HET geschiedde nu in het zesde jaar,
in de zesde *maand*, op den vijfden
der maand, als ik in mijn huis zat, en de
oudsten van Juda voor mijn aangezicht
zaten, dat de hand des Heeren HEEREN
daar over mij viel.
2 Toen zag ik, en ziet, eene gelijkenis,
als de gedaante van vuur; van de gedaante
Zijner lenden en nederwaarts was
vuur, en van Zijne lenden en opwaarts,
als de gedaante eener klaarheid, als de
verf van Hasmal.
3 En Hij stak [d] de gelijkenis eener hand
uit, en nam mij bij het haar mijns
hoofds; en de Geest voerde mij op tusschen
de aarde en tusschen den hemel,

---

[a] Jes. 13:7. Jer. 6:24. [b] Jes. 15:2, 3. Jer. 48:37. [c] Spr. 11:4. Zef. 1:18. [d] Dan. 5:5

en bracht mij in de gezichten Gods te
Jeruzalem, tot de deur der poort van het
binnenste *voorhof*, dewelke ziet naar het
noorden, alwaar de zitplaats was van een
beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt.
4 En ziet, de heerlijkheid des Gods van
Israël was aldaar, naar de gedaante, die
ik in de [a] vallei gezien had.
5 En Hij zeide tot mij : Menschenkind !
hef nu uwe oogen op naar den weg van
het noorden ; en ik hief mijne oogen op
naar den weg van het noorden, en ziet,
tegen het noorden aan de poort van het
altaar was dit beeld der ijvering, in den
ingang.
6 En Hij zeide tot mij : Menschenkind !
ziet gij wel, wat zij doen, de groote gruwelen,
die het huis Israëls hier doet, opdat
Ik van Mijn heiligdom verre wegga ?
Doch gij zult nog wederom groote gruwelen
zien.
7 Zoo bracht Hij mij tot de deur van
het voorhof. Toen zag ik, en ziet, er was
een hol in den wand.
8 En Hij zeide tot mij : Menschenkind !
graaf nu in dien wand. En ik groef in
dien wand, en ziet, daar was eene deur.
9 Toen zeide Hij tot mij : Ga in, en zie
de booze gruwelen, die zij hier doen.
10 Zoo ging ik in, en ik zag, en ziet,
er was alle beeltenis van kruipende dieren
en verfoeielijke beesten, en van alle
drekgoden van het huis Israëls, geheel
rondom aan den wand gemaald ;
11 En zeventig mannen uit de oudsten
van het huis Israëls, met Jaäzánja, den
zoon van Safan, staande in het midden
van hen, stonden voor hunne aangezichten ;
en een ieder *had* zijn rookvat in
zijne hand, en eene overvloedige wolk
des reukwerks ging op.
12 Toen zeide Hij tot mij : Hebt gij
gezien, menschenkind ! wat de oudsten
van het huis Israëls doen in de duisternis,
een ieder in zijne gebeelde binnenkameren ?
want zij zeggen : [b] De HEERE
ziet ons niet ; de HEERE heeft het land
verlaten.
13 En Hij zeide tot mij : Gij zult nog
wederom groote gruwelen zien, die zij
doen.
14 En Hij bracht mij tot de deur der
poort van het huis des HEEREN, die naar
het noorden is, en ziet, daar zaten vrouwen,
beweenende den Thammuz.
15 En Hij zeide tot mij : Hebt gij, menschenkind !
dat gezien ? Gij zult nog wederom
grootere gruwelen zien dan deze.
16 En Hij bracht mij tot het binnenste
voorhof van het huis des HEEREN ; en
ziet, *aan* de deur van den tempel des
HEEREN, tusschen het voorhuis en tusschen
het altaar, waren omtrent vijf en
twintig mannen ; hunne achterste *leden*
waren naar den tempel des HEEREN, en
hunne aangezichten naar het oosten, en
deze bogen zich neder naar het oosten
voor de zon.
17 Toen zeide Hij tot mij : Hebt gij,
menschenkind ! *dat* gezien ? is er iets
lichter geacht bij het huis van Juda, dan
deze gruwelen te doen, die zij hier doen ?
Als zij het land met geweld vervuld hebben,
zoo keeren zij zich, om Mij te vertoornen ;
want zie, zij steken de wijnranken
aan hunnen neus.
18 Daarom zal Ik ook handelen in grimmigheid ;
[c] Mijn oog zal niet verschoonen,
en Ik zal niet sparen ; hoewel zij voor
Mijne oogen met luider stem roepen,
[d] nochtans zal Ik hen niet hooren.

Kastijdingen over Jeruzalem.

9 DAARNA riep Hij voor mijne ooren
met luider stem, zeggende : Doet de
opzieners der stad naderen, en elkeen met
zijn verdervend wapen in zijne hand.
2 En ziet, zes mannen kwamen van den
weg der Hooge poort, die gekeerd is naar
het noorden, en elkeen met zijn verpletterend
wapen in zijne hand ; en een man
in het midden van hen was met linnen
bekleed, en een schrijvers-inktkoker was
aan zijne lenden ; en zij kwamen in, en
stonden bij het koperen altaar.
3 En de heerlijkheid des Gods van
Israël hief zich op van den cherub, waarop
Hij was, tot den dorpel van het huis ; en
Hij riep tot den man, die met linnen
bekleed was, die den schrijvers-inktkoker
aan zijne lenden had.
4 En de HEERE zeide tot hem : Ga door.
door het midden der stad, door het midden
van Jeruzalem, en teeken een teeken
op de voorhoofden der lieden, die zuchten
en uitroepen over al die gruwelen, die
in het midden derzelve gedaan worden.
5 Maar tot die *anderen* zeide Hij voor
mijne ooren : Gaat door, door de stad
achter hem, en slaat ! ulieder oog verschoone
niet, en spaart niet :
6 Doodt ouden, jongelingen en maagden,
en kinderkens en vrouwen, tot verdervens
toe ; maar genaakt aan niemand, op denwelken
het teeken is, en begint van Mijn
heiligdom. En zij begonnen van de
oude mannen, die voor het huis waren.
7 En Hij zeide tot hen : Verontreinigt
het huis, en vervult de voorhoven met
verslagenen ; gaat henen uit. En zij gingen
henen uit, en zij sloegen in de stad.
8 Het geschiedde nu, als zij hen geslagen
hadden, en ik overgebleven was, dat ik
op mijn aangezicht viel, en riep, en
zeide : Ach, Heere HEERE ! zult Gij al
het overblijfsel van Israël verderven, met
Uwe grimmigheid uit te gieten over
Jeruzalem ?

[a] Ezech. 3:23. [b] Ezech. 9:9. [c] Ezech. 5:11 ; 7:4. [d] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11.

9 Toen zeide Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gansch zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet.

10 Daarom ook, wat Mij aangaat, [a] Mijn oog zal niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal hunnen weg op hun hoofd geven.

11 En ziet, de man, die met linnen bekleed was, aan wiens lenden de inktkoker was, bracht bescheid weder, zeggende: Ik heb gedaan, gelijk als Gij mij geboden hadt.

Het tweede gezicht der cherubs.

10 DAARNA zag ik, en ziet, boven het uitspansel, hetwelk was over het hoofd der cherubs, was als een saffiersteen, als de gedaante van de gelijkenis eens troons; *en* Hij verscheen op dezelve.

2 En Hij sprak tot den man, bekleed met linnen, en Hij zeide; Ga in tot tusschen de wielen, tot onder den cherub, en vul uwe vuisten met vurige kolen van tusschen de cherubs, en strooi ze over de stad; en hij ging in voor mijne oogen.

3 De cherubs nu stonden ter rechterzijde van het huis, als die man inging; en eene wolk vervulde het binnenste voorhof.

4 Toen hief de heerlijkheid des HEEREN zich omhoog van boven den cherub, op den dorpel van het huis; en het huis werd vervuld met eene wolk, en het voorhof was vol van den glans der heerlijkheid des HEEREN;

5 En het geruisch van de vleugelen der cherubs werd gehoord tot het uiterste voorhof, als de stem des almachtigen Gods, wanneer Hij spreekt.

6 Het geschiedde nu, als Hij den man, bekleed met linnen, geboden had, zeggende: Neem vuur van tusschen de wielen, van tusschen de cherubs; dat hij inging en stond bij een rad.

7 Toen stak een cherub zijne hand uit van tusschen de cherubs tot het vuur, hetwelk was tusschen de cherubs, en nam *daarvan*, en gaf het in de vuisten desgenen die met linnen bekleed was; die nam het, en ging uit;

8 Want er werd gezien aan de cherubs de gelijkenis van eens menschen hand onder hunne vleugelen.

9 Toen zag ik, en ziet, vier raderen waren bij de cherubs: één rad was bij elken cherub; en de gedaante der raderen [b] was als de verf van een' turkooissteen.

10 En aangaande hunne gedaanten: die vier hadden eenerlei gelijkenis, gelijk of het ware geweest één rad in het midden van een rad.

11 Als die gingen, zoo gingen *deze* op hunne vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen, maar de plaats, waarhenen het hoofd zag, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

12 Hun gansche lichaam nu, en hunne ruggen, en hunne handen, en hunne vleugelen, mitsgaders de raderen, waren vol oogen rondom; die vier hadden hunne raderen.

13 Aangaande de raderen: elkeen derzelve werd voor mijne ooren genoemd Galgal.

14 En elkeen had vier aangezichten: het eerste aangezicht was het aangezicht eens cherubs, en het tweede aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.

15 En die cherubs hieven zich omhoog; dit was even het dier, dat ik bij de rivier Chebar gezien had.

16 [c] En als de cherubs gingen, zoo gingen die raderen nevens dezelve; en als de cherubs hunne vleugelen ophieven, om zich van de aarde omhoog te heffen, zoo keerden zich die raderen ook niet om van bij hen.

17 Als die stonden, stonden *deze*, en als die opgeheven werden, hieven deze zich *ook* op; [d] want de Geest der dieren was in hen.

18 Toen ging de heerlijkheid des HEEREN van boven den dorpel des huizes weg, en stond boven de cherubs.

19 En de cherubs hieven hunne vleugelen op, en verhieven zich van de aarde omhoog voor mijne oogen, als zij uitgingen, en de raderen waren tegenover hen; en elkeen stond aan de deur der Oostpoort van het huis des HEEREN, en de heerlijkheid des Gods Israëls was van boven over hen.

20 Dit is het dier, dat ik zag onder den God Israëls [e] bij de rivier Chebar; en ik bemerkte, dat het cherubs waren.

21 [f] Elkeen had vier aangezichten, en elkeen had vier vleugelen; en de gelijkenis van menschenhanden was onder hunne vleugelen;

22 En aangaande de gelijkenis van hunne aangezichten, het waren dezelfde aangezichten, die ik gezien had bij de rivier Chebar, hunne gedaanten en zijzelven; zij gingen ieder rechtuit voor zijn aangezicht henen.

---

[a] Ezech. 5:11; 7:4; 8:18. [b] Ezech. 1:16. [c] Ezech. 1:19. [d] Ezech. 1:20. [e] Ezech. 1:3. [f] Ezech. 1:6, 8; 10:8, 14.

Gods oordeel tegen de voornaamste regenten van Jeruzalem, die met Gods profetieën den spot dreven.

11 TOEN hief de Geest mij op, en
bracht mij tot de Oostpoort van
het huis des HEEREN, dewelke ziet oost-
waarts; en ziet, aan de deur der poort
waren vijf en twintig mannen, en in het
midden van hen zag ik Jaäzánja, den
zoon van Azzur, en Pelátja, den zoon
van Benája, vorsten des volks.
2 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
deze zijn de mannen, die ongerechtigheid
bedenken, en die kwaden raad raden in
deze stad;
3 Die zeggen: Men moet geene huizen
nabij bouwen; deze *stad* zou de pot, en
wij het vleesch zijn.
4 Daarom profeteer tegen hen; pro-
feteer, o menschenkind!
5 Zoo viel dan de Geest des HEEREN op
mij, en Hij zeide tot mij: Zeg: Zoo zegt
de HEERE: Alzoo zegt gijlieden, o huis
Israëls! want Ik weet elkeen der dingen,
die in uwen geest opklimmen.
6 Gij hebt uwe verslagenen in deze stad
vermenigvuldigd, en gij hebt hare straten
met de verslagenen vervuld.
7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
Uwe verslagenen, die gij in het midden
derzelve nedergelegd hebt, die zijn dat
vleesch, en deze *stad* is de pot; maar
ulieden zal Ik uit het midden derzelve
doen uitgaan.
8 Gijlieden hebt het zwaard gevreesd,
en het zwaard zal Ik over u brengen,
spreekt de Heere HEERE.
9 Ook zal Ik ulieden uit het midden der-
zelve doen uitgaan, en Ik zal u over-
geven in de hand der vreemden; en Ik
zal recht onder u doen.
10 Gij zult door het zwaard vallen; in
de landpale Israëls zal Ik u richten, en
gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.
11 Deze *stad* zal ulieden niet tot eenen
pot zijn, en gij zult in het midden der-
zelve *niet* tot vleesch zijn; in de landpale
Israëls zal Ik u richten;
12 En gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, omdat gij in Mijne inzettingen niet
gewandeld, en Mijne rechten niet gedaan
hebt, maar naar de rechten der Heide-
nen, die rondom u zijn, gedaan hebt.
13 Het geschiedde nu, als ik profe-
teerde, dat Pelátja, de zoon van Benája,
stierf. Toen viel ik neder op mijn aan-
gezicht, en riep met luider stem, en
zeide: Ach Heere HEERE! zult Gij
gansch eene voleinding maken met het
overblijfsel van Israël?
14 Toen geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
15 Menschenkind! het zijn uwe broe-
deren, uwe broederen, de mannen uwer
maagschap, en het gansche huis Israëls,
ja dat gansche, tot welke de inwoners
van Jeruzalem gezegd hebben: Maakt
u verre af van den HEERE; dit land
is ons tot eene erfbezitting gegeven.
16 Daarom zeg: Zoo zegt de Heere
HEERE: Hoewel Ik hen verre onder de
Heidenen weggedaan heb, en hoewel Ik
hen in de landen verstrooid heb, noch-
tans zal Ik hun een weinig *tijds* tot een
heiligdom zijn, in de landen, waarin zij
gekomen zijn.
17 Daarom zeg: Alzoo zegt de Heere
HEERE: Ja, Ik zal ulieden vergaderen
uit de volken, en Ik zal u verzamelen uit
de landen, waarin gij verstrooid zijt, en
Ik zal u het land Israëls geven.
18 En zij zullen daarhenen komen, en
al deszelfs verfoeiselen en al deszelfs
gruwelen van daar wegdoen.
19 En Ik zal hun [a] eenerlei hart geven,
en zal eenen nieuwen geest in het bin-
nenste van u geven; en Ik zal het
steenen hart uit hun vleesch wegnemen,
en zal hun een vleeschen hart geven,
20 Opdat zij wandelen in Mijne inzet-
tingen, en Mijne rechten bewaren, en
ze doen; en zij zullen Mij tot een [b] volk
zijn, en Ik zal hun tot een' God zijn.
21 Maar welker hart het hart hunner
verfoeiselen en hunner gruwelen nawan-
delt, derzelver weg zal Ik op hun [c] hoofd
geven, spreekt de Heere HEERE.
22 Toen hieven de cherubs hunne vleu-
gelen op, en de raderen tegenover hen;
en de heerlijkheid des Gods van Israël
was over hen van boven.
23 En de heerlijkheid des HEEREN rees
op van het midden der stad, en stond op
den berg, die tegen het oosten der stad is.
24 Daarna nam de Geest mij op, en
bracht mij in gezicht door den Geest
Gods in Chaldéa tot de gevankelijk
weggevoerden; en het gezicht, dat ik
gezien had, voer van mij op;
25 En ik sprak tot de gevankelijk weg-
gevoerden al de woorden des HEEREN,
die Hij mij had doen zien.

De opening in den muur.—De gevangenschap en verstrooiing.

12 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! gij woont in het mid-
den van een [d] wederspannig huis, dewelke
oogen hebben om te zien, en niet [e] zien,
[f] ooren hebben om te hooren, en niet
hooren; want zij zijn een wederspannig
huis.
3 Daarom gij menschenkind! maak u
gereedschap van vertrekking, en vertrek
bij dag voor hunne oogen; en gij zult

[a] Jer. 32:39. Ezech. 36:26. [b] Jer. 24:7; 30:22; 31:1; 32:38. [c] Ezech. 9:10.
[d] Ezech. 2:3-8; 3:26, 27. [e] Jes. 6:9. Jer. 5:21. [f] Jer. 5:21.

vertrekken van uwe plaats tot eene andere
plaats voor hunne oogen; misschien
zullen zij het merken, hoewel zij een
wederspannig huis zijn.
4 Gij zult dan uw gereedschap bij dag
voor hunne oogen uitbrengen, als het gereedschap
dergenen, die vertrekken;
daarna zult gij in den avond uitgaan voor
hunne oogen, gelijk zij uitgaan, die vertrekken.
5 Doorgraaf u den wand voor hunne
oogen, en breng daardoor *uw gereedschap*
uit.
6 Voor hunne oogen zult gij het op de
schouders dragen, in 't donker zult gij het
uitbrengen; uw aangezicht zult gij bedekken,
dat gij het land niet ziet, want Ik
heb u den huize Israëls tot een wonderteeken
gegeven.
7 En ik deed alzoo, gelijk als mij bevolen
was: ik bracht mijn gereedschap uit bij
dag, als het gereedschap dergenen, die
vertrekken; daarna in den avond doorgroef
ik mij den wand met de hand; ik
bracht het uit in 't donker, *en* ik droeg het
op den schouder voor hunne oogen.
8 En des morgens geschiedde het woord
des HEEREN tot mij, zeggende:
9 Menschenkind! heeft niet het huis
Israëls, het wederspannig huis, tot u
gezegd: Wat doet gij?
10 Zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere
HEERE: Deze last is *tegen* den vorst te
Jeruzalem, en het gansche huis Israëls,
dat in het midden van hen is.
11 Zeg: Ik ben ulieder wonderteeken;
gelijk als ik gedaan heb, alzoo zal hun
gedaan worden; zij zullen door wegvoering
in de gevangenis henengaan.
12 En de vorst, die in het midden van
hen is, zal *het gereedschap* op den schouder
dragen in 't donker, en hij zal [a] uitgaan;
zij zullen door den wand graven, om *hem*
daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht
bedekken, opdat hij met het oog
de aarde niet zie.
13 [b] Ik zal ook mijn net over hem uitspreiden,
dat hij in mijn jachtgaren gegrepen
worde, en Ik zal hem brengen in
Babylonië, het land der Chaldeeën; ook
zal hij dat niet zien, hoewel hij daar
sterven zal.
14 En allen, die rondom hem zijn *tot*
zijne hulp, en al zijne benden zal Ik in
alle winden [c] verstrooien; en Ik zal het
zwaard achter hen uittrekken.
15 Alzoo zullen zij weten, dat Ik de
HEERE ben, wanneer Ik hen onder de
Heidenen verspreiden en hen in de landen
verstrooien zal.
16 Doch Ik zal van hen weinige lieden
doen overblijven van het zwaard, van den
honger en van de pestilentie; opdat zij al
hunne gruwelen vertellen onder de Heidenen,
waarhenen zij komen zullen, en
zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.
17 Daarna geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
18 Menschenkind! gij zult uw brood
eten met beven, en uw water zult gij met
beroerte en met kommer drinken.
19 En gij zult tot het volk des lands
zeggen: Alzoo zegt de Heere HEERE, van
de inwoners van Jeruzalem, in het land
Israëls: Zij zullen hun brood met kommer
eten, en hun water zullen zij met
[d] verbaasdheid drinken, omdat hun land
woest zal worden van zijne volheid,
wegens het geweld van al degenen, die
daarin wonen;
20 En de bewoonde steden zullen woest
worden, en het land zal eene wildernis
zijn; en gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben.

Profetie tegen de valsche profeten.

21 WEDEROM geschiedde het woord
des HEEREN tot mij, zeggende:
22 Menschenkind! wat is dit voor een
spreekwoord, *dat* gijlieden hebt in het
land Israëls, zeggende: De dagen zullen
verlengd worden, en al het gezicht zal
vergaan?
23 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord
doen ophouden, dat zij het niet meer tot
spreekwoord gebruiken zullen in Israël.
Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij
gekomen, en het woord van ieder gezicht.
24 Want geen ijdel gezicht zal er meer
wezen, noch vleiende waarzegging, in het
midden van het huis Israëls.
25 Want Ik ben de HEERE, Ik zal
spreken; het woord, dat Ik zal spreken,
zal gedaan worden, *de tijd* zal niet meer
uitgesteld worden; want in uwe dagen,
o wederspannig huis! zal Ik een woord
spreken, en het doen, spreekt de Heere
HEERE.
26 Verder geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
27 Menschenkind! zie, die van het huis
Israëls zeggen: Het gezicht, dat hij ziet,
is voor vele dagen, en hij profeteert van
tijden, die verre zijn.
28 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Geene Mijner woorden
zullen meer uitgesteld worden; het
woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat
zal gedaan worden, spreekt de Heere
HEERE.

13 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! profeteer tegen de profeten
Israëls, die profeteeren, en zeg tot
degenen, die uit hun hart profeteeren:
Hoort des HEEREN woord.

[a] 2 Kon. 25:4. [b] Ezech. 17:20. [c] Ezech. 5:10, 12. [d] Ezech. 4:16.

3 Zoo zegt de Heere HEERE: Wee over die dwaze profeten, die hunnen geest nawandelen, en hetgeen zij niet gezien hebben!
4 Uwe profeten, o Israël! zijn als vossen in de woeste plaatsen.
5 Gij zijt in de bressen niet opgetreden, noch hebt den muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in den strijd te staan, ten dage des HEEREN.
6 Zij zien ijdelheid en leugenachtige voorzegging, die daar zeggen: De HEERE heeft gesproken! daar de HEERE hen niet gezonden heeft; en zij geven hope van het woord te zullen bevestigen.
7 Ziet gij niet een ijdel gezicht, en spreekt eene leugenachtige voorzegging, als gij zegt: De HEERE spreekt; daar Ik niet gesproken heb?
8 Daarom zoo zegt de Heere HEERE: Omdat gijlieden ijdelheid spreekt, en leugen ziet; daarom, ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de Heere HEERE.
9 En Mijne hand zal zijn tegen de profeten, die ijdelheid zien, en leugen voorzeggen; zij zullen in de vergadering Mijns volks niet zijn, en in het schrift van het huis Israëls niet geschreven worden, en in het land Israëls niet komen; en gij zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.
10 Daarom, ja daarom dat zij Mijn volk verleiden, zeggende: Vrede! daar geen vrede is; en *dat* de een eenen leemen wand bouwt, en ziet, de anderen dien pleisteren met looze kalk.
11 Zeg tot degenen, die met looze kalk pleisteren, dat hij omvallen zal; er zal een overstelpende plasregen zijn, en gij, o groote hagelsteenen! zult vallen, en een groote stormwind zal *hem* splijten.
12 Ziet, als die wand zal gevallen zijn, zal dan niet tot u gezegd worden: Waar is de pleistering, waarmede gij gepleisterd hebt?
13 Daarom alzoo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal *hem* door eenen grooten stormwind in Mijne grimmigheid splijten, en er zal een overstelpende plasregen zijn in Mijnen toorn, en groote hagelsteenen in *Mijne* grimmigheid, om *dien* te verdoen.
14 Zoo zal Ik den wand afbreken, dien gijlieden met looze kalk gepleisterd hebt, en zal hem ter aarde nederwerpen, dat zijn grond zal ontdekt worden; alzoo zal *de stad* vallen, en gij zult in het midden van haar omkomen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.
15 Zoo zal Ik Mijne grimmigheid tegen den wand voortbrengen, en tegen degenen, die hem pleisteren met looze kalk; en Ik zal tot ulieden zeggen: Die wand is er niet *meer*, en die hem pleisterden zijn er niet;
16 *Te weten* de profeten Israëls, die van Jeruzalem profeteeren, en voor haar een gezicht des vredes zien, waar geen vrede is, spreekt de Heere HEERE.
17 En gij, menschenkind! zet uw aangezicht tegen de dochteren uws volks, dewelke profeteeren uit haar hart, en profeteer tegen haar.
18 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Wee *die vrouwen*, die kussens naaien voor alle okselen der armen, en maken hoofddeksels voor het hoofd van alle statuur, om de zielen te jagen! Zult gij de zielen Mijns volks jagen, en zult gij u de zielen in het leven behouden?
19 En zult gij Mij ontheiligen bij Mijn volk, [a] voor handvollen van gerst, en voor stukken broods, om zielen te dooden, die niet zouden sterven, en om zielen in het leven te behouden, die niet zouden leven, door uw liegen tot Mijn volk, dat de leugen hoort?
20 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik *wil* aan uwe kussens, waarmede gij aldaar de zielen jaagt naar de bloemhoven, en Ik zal ze uit uwe armen wegscheuren; en Ik zal die zielen losmaken, de zielen, die gij jaagt naar de bloemhoven.
21 Daartoe zal Ik uwe hoofddeksels scheuren, en Mijn volk uit uwe hand redden, zoodat zij niet meer in uwe hand zullen zijn tot eene jacht; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.
22 Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen *door* valschheid hebt bedroefd gemaakt, daar Ik hem geene smart aangedaan heb; en omdat gij de handen des goddeloozen gesterkt hebt, opdat hij zich van zijnen boozen weg niet afkeeren zou, dat Ik hem in het leven behield:
23 Daarom zult gij niet meer ijdelheid zien, noch waarzegging gebruiken; maar Ik zal Mijn volk uit uwe hand redden, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

Straf over de afgodendienaars.

14 DAARNA kwamen tot mij mannen uit de oudsten van Israël, en [b] zaten neder voor mijn aangezicht.
2 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:
3 Menschenkind! deze mannen hebben hunne drekgoden in hun hart opgezet, en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hunne aangezichten gesteld; word Ik dan ernstiglijk van hen gevraagd?
4 Daarom spreek met hen, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Een ieder man uit het huis Israëls, die de drekgoden in zijn hart opzet, en den aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, en komt tot den profeet, Ik, de HEERE, zal hem, als hij

---

[a] Micha 3:5. [b] Ezech. 20:1.

komt, antwoorden naar de menigte zijner
drekgoden;
5 Opdat Ik het huis Israëls in hun hart
grijpe, dewijl zij allen door hunne drek-
goden van Mij vervreemd zijn.
6 Daarom zeg tot het huis Israëls: Al-
zoo zegt de Heere HEERE: Bekeert u, en
keert u af van uwe drekgoden, en keert
uwe aangezichten af van al uwe gruwelen.
7 Want ieder man uit het huis Israëls,
en uit den vreemdeling, die in Israël ver-
keert, die zich van achter Mij afscheidt,
en zet zijne drekgoden op in zijn hart, en
stelt den aanstoot zijner ongerechtigheid
recht voor zijn aangezicht, en komt tot
den profeet, om Mij door hem te vragen:
Ik ben de HEERE; hem zal geantwoord
worden door Mij;
8 En Ik zal Mijn aangezicht tegen dien
man zetten, en zal hem stellen tot een
[a] teeken en tot spreekwoorden, en zal
hem uitroeien uit het midden Mijns
volks; en gijlieden zult weten, dat Ik de
HEERE ben.
9 Als nu een profeet [b] overreed zal zijn,
en iets gesproken zal hebben, Ik, de
HEERE, heb dien profeet overreed, en Ik
zal Mijne [c] hand tegen hem uitstrekken,
en zal hem verdelgen uit het midden van
Mijn volk Israël.
10 En zij zullen hunne ongerechtigheid
dragen; gelijk de ongerechtigheid des
vragers zal zijn, alzoo zal zijn de onge-
rechtigheid des profeten;
11 Opdat het huis Israëls niet meer van
achter Mij afdwale, en zij zich niet meer
verontreinigen met al hunne overtredin-
gen; alsdan zullen zij Mij tot een volk
zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn,
spreekt de Heere HEERE.

Rechtvaardigheid van Gods kastijdingen.

12 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
13 Menschenkind! als een land tegen
Mij gezondigd zal hebben, zwaarlijk over-
tredende, zoo zal Ik Mijne hand daar-
tegen uitstrekken, en zal het den [d] staf
des broods breken, en eenen honger
daarin zenden, dat Ik daaruit menschen
en beesten uitroeie;
14 Ofschoon deze drie mannen, Noach,
Daniël en Job, in het midden deszelven
waren, zij zouden door hunne gerechtig-
heid *alleen* hunne ziel bevrijden, spreekt
de Heere HEERE.
15 Zoo Ik het boos gedierte make door
het land door te gaan, hetwelk dat van
kinderen beroove, zoodat het woest
worde, dat er niemand doorga wegens
het gedierte;
16 Die drie mannen in het midden des-
zelven zijnde, *zoo waarachtig als* Ik leve,
spreekt de Heere HEERE, zoo zij zonen,
en zoo zij dochteren bevrijden zouden!
zijzelven alleen zouden bevrijd worden,
maar het land zou woest worden.
17 Of *als* Ik het zwaard brenge over dat
land, en zegge: Zwaard! ga door, door
dat land, zoodat Ik daarvan uitroeie
menschen en beesten;
18 Ofschoon die drie mannen in het
midden deszelven waren, zoo *waarachtig
als* Ik leve, spreekt de Heere HEERE, zij
zouden zonen noch dochteren bevrijden,
maar zij zelven alleen zouden bevrijd
worden.
19 Of *als* Ik de pestilentie in dat land
zende, en Mijne grimmigheid daarover
met bloed uitgiete, om daarvan menschen
en beesten uit te roeien;
20 Ofschoon Noach, Daniël en Job in
het midden deszelven waren, *zoo waar-
achtig als* Ik leve, spreekt de Heere
HEERE, zoo zij eenen zoon, *of* zoo zij
eene dochter zouden bevrijden! zij zou-
den *alleen* hunne ziel door hunne ge-
rechtigheid bevrijden.
21 Want alzoo zegt de Heere HEERE:
Hoeveel te meer, als Ik mijne vier booze
gerichten, het zwaard en den honger, en
het booze gedierte en de pestilentie ge-
zonden zal hebben tegen Jeruzalem, om
daaruit menschen en beesten uit te
roeien!
22 Doch ziet, daarin zullen ontkomenen
overblijven, die uitgevoerd zullen worden,
zonen en dochteren; ziet, zij zullen tot
ulieden uitkomen, en gij zult hunnen
weg zien, en hunne handelingen; en gij
zult vertroost worden over het kwaad,
dat Ik over Jeruzalem gebracht zal heb-
ben, *ja* al wat Ik zal gebracht hebben
over haar.
23 Zoo zullen zij u vertroosten, als gij
hunnen weg en hunne handelingen zien
zult; en gij zult weten, dat Ik niet zonder
oorzaak gedaan heb, al wat Ik in haar ge-
daan heb, spreekt de Heere HEERE.

Het nuttelooze hout.

15 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! wat is het hout des
wijnstoks meer dan alle hout, *of* de wijn-
rank *meer dan* dat onder het hout eens
wouds is?
3 Wordt daarvan hout genomen, om een
stuk werks te maken? neemt men daar-
van eene pin, om eenig vat daaraan te
hangen?
4 Ziet, het wordt aan het vuur overge-
geven, opdat het verteerd worde; het
vuur verteert beide zijne einden, en zijn
middelste wordt verbrand: zou het dau-
gen tot een stuk werks?

[a] Deut. 28:37. Ezech. 5:15. [b] Ezech. 13:1, 2, enz. [c] Ezech. 13:9. [d] Lev. 26:26. Ezech. 4:16; 5:16.

5 Ziet, toen het geheel was, werd het tot
geen stuk werks gemaakt; hoeveel te min
als het vuur dat verteerd heeft, zoodat het
verbrand is, zal het dan nog tot een stuk
werks gemaakt worden?
6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Gelijk als het hout des wijnstoks is onder
het hout des wouds, hetwelk Ik aan het
vuur overgeef, opdat het verteerd worde,
alzoo zal Ik de inwoners van Jeruzalem
overgeven;
7 Want Ik zal Mijn aangezicht tegen
hen zetten; als zij van het *eene* vuur
uitgaan, zal het *andere* vuur hen verteren;
en gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik Mijn aangezicht tegen hen
gesteld zal hebben;
8 En Ik zal het land woest maken, omdat
zij zwaarlijk overtreden hebben,
spreekt de Heere HEERE.

De hoer; afschuwelijkheden van Jeruzalem.

16 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! maak Jeruzalem hare
gruwelen bekend,
3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE
tot Jeruzalem: Uwe handelingen en uwe
geboorten zijn uit het land der Kanaänieten;
uw vader was een Amoriet en uwe
moeder eene Hethietische.
4 En aangaande uwe geboorten: ten
dage, als gij geboren waart, werd uw navel
niet afgesneden, en gij waart niet met
water gewasschen, toen Ik *u* aanschouwde;
gij waart ook geenszins met zout gewreven,
noch in windelen gewonden.
5 Geen oog had medelijden over u, om
u een van deze dingen te doen, om zich
over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen
geweest op het vlakke des velds, om
de walgelijkheid van uwe ziel, ten dage,
toen gij geboren waart.
6 Als Ik bij u voorbijging, zoo zag Ik u,
vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide
tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot
u in uw bloed: Leef!
7 Ik heb u tot tien duizend, als het gewas
des velds, gemaakt; en gij zijt gegroeid,
en groot geworden, en zijt gekomen
tot groote sierlijkheid; *uwe* borsten zijn
vast geworden, en uw haar is gewassen;
doch gij waart naakt en bloot.
8 Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik
u, en zie, uw tijd was de tijd der minne;
zoo breidde Ik Mijnen vleugel over u uit,
en dekte uwe naaktheid; ja, [a] Ik zwoer u,
en kwam met u in een verbond, spreekt
de Heere HEERE, en gij werdt Mijne.
9 Daarna wiesch Ik u met water, en Ik
spoelde uw bloed van u af, en zalfde u
met olie.
10 Ik bekleedde u ook met gestikt werk,
en Ik schoeide u met dassenvellen, en omgordde
u met fijn linnen, en bedekte u
met zijde.
11 Ook versierde Ik u met sieraad, en
deed armringen aan uwe handen, en eene
keten aan uwen hals.
12 Desgelijks deed Ik een voorhoofdsiersel
aan uw aangezicht, en oorringen aan
uwe ooren, en eene kroon der heerlijkheid
op uw hoofd.
13 Zoo waart gij versierd met goud en
zilver, en uwe kleeding was fijn linnen,
en zijde en gestikt werk; gij at meelbloem,
en honig en olie, en gij waart
gansch zeer schoon, en waart voorspoedig,
dat gij een koninkrijk werdt.
14 Daartoe ging van u een naam uit
onder de Heidenen om uwe schoonheid;
want die was volmaakt door Mijne heerlijkheid,
die Ik op u gelegd had, spreekt
de Heere HEERE.
15 Maar gij hebt vertrouwd op uwe
schoonheid, en hebt gehoereerd wegens
uwen naam; ja hebt uwe hoererijen uitgestort
aan een' ieder, die voorbijging:
voor hem was zij.
16 En gij hebt van uwe kleederen genomen,
en u gemaakt geplekte hoogten, en
hebt daarop gehoereerd; *zulks* is niet
gekomen, en zal niet geschieden.
17 Daartoe hebt gij genomen de vaten
uws sieraads van Mijn goud en van Mijn
zilver, dat Ik u gegeven had, en gij hebt
u mansbeelden gemaakt, en gij hebt met
dezelve gehoereerd;
18 En gij hebt uwe gestikte kleederen
genomen, en hebt ze bedekt; en gij hebt
Mijne olie en Mijn reukwerk voor hunne
aangezichten gesteld;
19 En Mijn brood, hetwelk Ik u gaf,
meelbloem, en olie en honig, *waarmede*
Ik u spijsde, dat hebt gij ook voor hunne
aangezichten gesteld tot eenen liefelijken
reuk; zoo is het geschied, spreekt de
Heere HEERE.
20 Verder hebt gij uwe zonen en uwe
dochteren, die gij Mij gebaard hadt, genomen,
en hebt ze denzelven geofferd om
te verteren; is het wat kleins van uwe
hoererijen,
21 Dat gij Mijne kinderen [b] geslacht
hebt, en hebt ze overgegeven, als gij ze
voor hen door *het vuur* hebt doen gaan?
22 Ook hebt gij bij al uwe gruwelen en
uwe hoererijen niet gedacht aan de dagen
uwer jonkheid, als gij naakt en bloot
waart, *als* gij vertreden waart in uw bloed.
23 Het is ook geschied na al uwe boosheid
(wee, wee u! spreekt de Heere
HEERE),
24 Dat gij u een verwelfsel gebouwd
hebt, en u eene hooge plaats gemaakt
hebt in elke straat:
25 Aan elk hoofd des wegs hebt gij uwe
hooge plaatsen gebouwd, en hebt uwe

[a] Gen. 22:16; 24:7. [b] Jes. 57:5.

schoonheid gruwelijk gemaakt, en hebt
met uwe beenen gegerd voor een' ieder,
die voorbijging, en hebt uwe hoererijen
vermenigvuldigd.
26 Gij hebt ook gehoereerd met de kin-
deren van Egypte, uwe naburen, die groot
van vleesch zijn; en gij hebt uwe hoererij
vermenigvuldigd, om Mij tot toorn te
verwekken.
27 Zie, daarom strekte Ik mijne hand
over u uit, en verminderde uw bescheiden
deel; en Ik gaf u over in den lust der-
genen, die u haten, der dochteren [a] der
Filistijnen, die wegens uwen schandelij-
ken weg beschaamd waren.
28 Verder hebt gij gehoereerd met de
kinderen van Assur, omdat gij onverzade-
lijk waart; ja, als gij met hen gehoereerd
hebt, zijt gij ook niet verzadigd geworden.
29 Maar gij hebt uwe hoererij verme-
nigvuldigd in het land van Kanaän tot
in Chaldéa; en ook daarmede zijt gij niet
verzadigd geworden.
30 Hoe zwak is uw hart (spreekt de
Heere HEERE) als gij al deze dingen doet,
zijnde het werk van eene heerschende
hoerachtige vrouw!
31 Als gij uw verwelfsel bouwt aan het
hoofd van iederen weg, en uwe hooge
plaats maakt in elke straat, en niet zijt
geweest als eene hoer, het hoerenloon
beschimpende.
32 O, die overspelige vrouw! zij neemt
in plaats van haren man de vreemden aan.
33 Men geeft loon aan alle hoeren; maar
gij geeft uw loon aan al uwe boelen, en
gij beschenkt ze, opdat zij tot u van rond-
om zouden ingaan om uwe hoererijen.
34 Zoo geschiedt met u in uwe hoere-
rijen het tegendeel van de vrouwen,
dewijl men u niet naloopt, om te hoe-
reeren; want als gij hoerenloon geeft, en
het hoerenloon u niet gegeven wordt,
zoo zijt gij tot een tegendeel geworden.
35 Daarom, o hoer! hoor des HEEREN
woord.
36 Alzoo zegt de Heere HEERE, omdat
uw vergif uitgestort is, en uwe schaamte
door uwe hoererijen met uwe boelen ont-
dekt is, en met al de drekgoden uwer
gruwelen, en na het bloed uwer kinderen,
dat gij hun gegeven hebt;
37 Daarom, zie, Ik zal al uwe boelen
vergaderen, met welke gij vermengd
zijt geweest, en allen, die gij liefgehad
hebt, met allen, die gij gehaat hebt; en Ik
zal hen van rondom vergaderen tegen u,
en Ik zal voor hen uwe naaktheid ont-
dekken, dat zij uwe gansche naaktheid
zien zullen.
38 Daartoe zal Ik u *naar* de rechten der
overspeelsters en der bloedvergietsters
richten, en Ik zal u overgeven aan het
bloed der grimmigheid en des ijvers;
39 En Ik zal u in hunne hand overgeven,
en zij zullen uw verwelfsel afbreken, en
uwe hooge plaatsen omwerpen, en uwe
kleederen u uittrekken, en uwe sierlijke
juweelen nemen, en u naakt en bloot
laten.
40 Daarna zullen zij tegen u eene ver-
gadering doen opkomen, en zullen u met
steenen steenigen, en u met hunne zwaar-
den doorsteken.
41 Zij zullen ook uwe huizen met [b] vuur
verbranden, en oordeelen tegen u uit-
voeren voor veler vrouwen oogen; en Ik
zal u doen ophouden van eene hoer te
zijn, en gij zult ook niet meer hoerenloon
geven.
42 Zoo zal Ik Mijne grimmigheid op u
doen rusten, en Mijn ijver zal van u af-
wijken; en Ik zal stil zijn, en niet meer
toornig wezen.
43 Daarom dat gij niet gedacht hebt aan
de dagen uwer jonkheid, en Mij tot beroe-
ring geweest zijt met dit alles, zie, zoo
zal Ik ook uwen weg op *uw* [c] hoofd geven,
spreekt de Heere HEERE; en gij zult die
schandelijke daad niet doen boven al
uwe gruwelen.
44 Zie, een ieder, die spreekwoorden ge-
bruikt, zal van u een spreekwoord gebrui-
ken, zeggende: Zoo de moeder is, is hare
dochter.
45 Gij zijt de dochter uwer moeder, die
de walg had van haren man en van hare
kinderen; en gij zijt de zuster uwer zus-
teren, die de walg gehad hebben van hare
mannen en van hare kinderen; uwe moe-
der was eene Hethietische, en uw vader
een Amoriet.
46 Uwe groote zuster nu is Samaría, zij
en hare dochteren, dewelke woont aan
uwe linkerhand; maar uwe zuster, die
kleiner is dan gij, die tegen uwe rechter-
hand woont, is Sodom en hare dochteren;
47 Doch gij hebt in hare wegen niet ge-
wandeld, noch naar hare gruwelen ge-
daan: het was wat gerings, een verdriet;
maar gij hebt het meer verdorven dan
zij, in al uwe wegen.
48 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt
de Heere HEERE, indien Sodom, uwe
zuster, zij met hare dochteren, gedaan
heeft, gelijk gij gedaan hebt en uwe
dochteren!
49 Zie, dit was de ongerechtigheid uwer
zuster Sodom: hoogmoed, zatheid van
brood en stille gerustheid had zij en hare
dochteren, maar zij sterkte de hand des
armen en nooddruftigen niet;
50 En zij verhieven zich, en deden gru-
welijkheid voor Mijn aangezicht; daarom
[d] deed Ik ze weg, nadat Ik het gezien had.
51 Samaría ook heeft naar de helft uwer
zonden niet gezondigd; en gij hebt uwe
gruwelen meer dan zij vermenigvuldigd,

[a] 2 Kron. 28:18. [b] 2 Kon. 25:9. Jer. 52:13. [c] Ezech. 9:10; 11:21. [d] Gen. 19:24.

en hebt uwe zusters gerechtvaardigd door
al uwe gruwelen, die gij gedaan hebt.
52 Draag gij *dan* ook uwe schande, gij,
die voor uwe zusteren geoordeeld hebt
door uwe zonden, die gij gruwelijker ge-
maakt hebt dan zij; zij zijn rechtvaar-
diger dan gij; wees gij dan ook be-
schaamd, en draag uwe schande, omdat
gij uwe zusters gerechtvaardigd hebt.
53 Als Ik hare gevangenen wederbren-
gen zal, *namelijk* de gevangenen van
Sodom en hare dochteren, en de gevan-
genen van Samaría en hare dochteren,
dan *zal Ik wederbrengen* de gevangenen
uwer gevangenis in het midden van hen;
54 Opdat gij uwe schande draagt, en te
schande gemaakt wordt, om al hetgeen
gij gedaan hebt, als gij haar troosten zult.
55 Als uwe zusters, Sodom en hare
dochteren, zullen wederkeeren tot haren
vorigen staat, mitsgaders Samaría en
hare dochteren zullen wederkeeren tot
haren vorigen staat, zult gij ook en uwe
dochteren wederkeeren tot uwen vorigen
staat.
56 Ja, uwe zuster Sodom is in uwen
mond niet gehoord geweest, ten dage
uws grooten hoogmoeds,
57 Aleer uwe boosheid ontdekt was.
Als de tijd was der versmading van de
dochteren van Syrië, en van al degenen,
die rondom datzelve waren, de dochteren
der Filistijnen, die u verachten van rond-
om,
58 Hebt gij uwe schandelijke daden en
uwe gruwelen gedragen, spreekt de
HEERE.
59 Want alzoo zegt de Heere HEERE:
Ik zal u ook doen, gelijk als gij gedaan
hebt, die den eed [a] veracht hebt, brekende
het [b] verbond.
60 Evenwel zal Ik gedachtig wezen aan
Mijn verbond met u, in de dagen uwer
jonkheid, en Ik zal met u een eeuwig
verbond oprichten.
61 Dan zult gij uwer wegen gedenken
en beschaamd zijn, als gij uwe zusteren,
die grooter zijn dan gij, met degenen,
die kleiner zijn dan gij, aannemen zult;
want Ik zal ze u geven tot [c] dochteren,
maar niet uit uw verbond.
62 Want Ik zal Mijn verbond met u
oprichten, en gij zult weten, dat Ik de
HEERE ben;
63 Opdat gij het gedachtig zijt, en u
schaamt, en niet meer uwen mond opent
wegens uwe schande, wanneer Ik voor u
verzoening doen zal over al hetgeen gij
gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

Gelijkenis van twee arenden en van den wijnstok.

17 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! stel een raadsel voor,
en gebruik eene gelijkenis tot het huis
Israëls,
3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE:
Een arend, die groot was, groot van vleu-
gelen, lang van vlerken, vol van vederen,
die verscheidene verven had, kwam op
den Libanon, en nam den oppersten tak
van eenen ceder;
4 Hij plukte den top van zijne jonge
takjes af, en bracht hem in een land van
koophandel; hij zette hem in eene stad
van kooplieden.
5 Hij nam ook van het zaad des lands,
en legde het in eenen zaadakker; hij nam
het, hij zette het bij vele wateren met
groote voorzichtigheid;
6 En het sproot uit, en werd tot eenen
welig uitloopenden wijnstok, *doch* nede-
rig van stam, ziende met zijne takken
naar hem, dewijl zijne wortelen onder
hem waren. Zoo werd hij tot eenen
wijnstok, die ranken voortbracht en
scheuten uitwierp.
7 Nog was er een groote arend, groot
van vleugelen en overvloedig van vede-
ren; en ziet, deze wijnstok voegde zijne
wortelen naar denzelven toe, en wierp
zijne takken tot hem uit, opdat hij hem
bevochtigen zou naar de bedden zijner
planting toe.
8 Hij was in eene goede landouwe bij
vele wateren geplant, om takken te
maken en vrucht te dragen, opdat hij
tot eenen heerlijken wijnstok worden
mocht.
9 Zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE:
Zal hij gedijen? zal hij niet zijne worte-
len uitrukken, en zijne vrucht afsnijden,
dat hij droog worde? hij zal aan al de
bladeren van zijn gewas verdrogen; en
dat niet door eenen grooten arm, noch
door veel volks, om dien van zijne worte-
len weg te voeren.
10 Ja zie, zal hij geplant zijnde gedij-
en? zal hij niet, als de oostenwind hem
aanroert, gansch verdrogen? op de bedden
van zijn gewas zal hij verdrogen.
11 Daarna geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
12 Zeg nu tot dat wederspannig huis:
Weet gij niet, wat deze dingen zijn? Zeg:
Zie, de koning van Babel is *tot* Jeruza-
lem gekomen, en heeft haren Koning
genomen, en hare vorsten, en heeft ze tot
zich gevoerd naar Babel;
13 Daartoe heeft hij van het koninklijk
zaad genomen, en daarmede een ver-
bond gemaakt, en heeft hem tot eenen
eed gebracht, en de machtigen des lands
heeft hij weggenomen;
14 Opdat het koninkrijk nederig zou
zijn, zich niet verheffende, *en* dat het,
zijn verbond houdende, bestaan mocht.

[a] Jer. 2:20. [b] bov. vers 8. [c] Gal. 4:26. [d] Jer. 34:18.

15 Maar hij rebelleerde tegen hem, zen-
dende zijne boden in Egypte, [a] opdat
men hem paarden en veel volks bestellen
zou; zal hij gedijen? zal hij ontkomen,
die zulke dingen doet? ja zal hij het ver-
bond breken en ontkomen?
16 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt
de Heere HEERE, zoo hij niet in de plaats
des Konings, die hem Koning gemaakt
heeft, wiens eed hij veracht, en wiens
verbond hij gebroken heeft, bij hem in
het midden van Babel zal sterven!
17 Ook zal Faraö, door een groot heir
en door menigte van *krijgs*vergadering,
met hem in oorlog [b] niet uitrichten, als
men eenen [c] wal zal opwerpen, en als
men [d] sterkten bouwen zal, om vele
zielen uit te roeien;
18 Want hij heeft den eed veracht, bre-
kende het verbond, daar hij, ziet, zijne
hand gegeven had; dewijl hij al deze
dingen gedaan heeft, zal hij niet ont-
komen.
19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Zoo waarachtig als Ik leve, zoo Ik Mij-
nen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn
verbond, dat hij gebroken heeft, niet op
zijn hoofd geve!
20 En Ik zal Mijn [e] net over hem uit-
spreiden, dat hij gegrepen zal worden in
Mijn jachtgaren; en Ik zal hem doen
brengen naar Babel, en zal daar met hem
[f] rechten *over* zijne overtreding, waar-
door hij tegen Mij overtreden heeft.
21 Daartoe zullen al zijne vluchtigen
met al zijne benden door het [g] zwaard
vallen, en de overgeblevenen zullen in
alle winden [h] verstrooid worden; en gij-
lieden zult weten, dat Ik, de HEERE, ge-
sproken heb.
22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal
ook van den oppersten tak des hoogen
ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het
opperste zijner jonge takjes zal Ik eenen
teederen *tak* afplukken, welken Ik op
eenen hoogen en verhevenen berg plan-
ten zal;
23 Op den berg der hoogte van Israël
zal Ik hem planten, en hij zal takken
voortbrengen, en vrucht dragen; en hij
zal tot eenen heerlijken ceder worden,
dat onder hem wonen zal alle gevogelte
van allerlei vleugel; in de schaduwe
zijner takken zullen zij wonen.
24 Zoo zullen alle boomen des velds
weten, dat Ik, de HEERE, den hoogen
boom vernederd heb, den nederigen boom
verheven heb, den groenen boom ver-
droogd, en den drogen boom bloeiende
gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het
gesproken, en zal het doen.

De persoonlijke verantwoordelijkheid.

18 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
2 Wat is ulieden, dat gij dit spreek-
woord gebruikt van het land Israëls,
zeggende: De [i] vaders hebben onrijpe
druiven gegeten, en de tanden der kin-
deren zijn stomp geworden?
3 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt de
Heere HEERE, zoo het ulieden meer ge-
beuren zal, dit spreekwoord in Israël te
gebruiken!
4 Ziet, alle zielen zijn Mijne; gelijk de
ziel des vaders, alzoo ook de ziel des
zoons, zijn Mijne; de ziel, die zondigt,
die zal sterven.
5 Wanneer nu iemand rechtvaardig is,
en doet recht en gerechtigheid;
6 Niet eet op de [k] bergen, en zijne
oogen niet opheft tot de drekgoden van
het huis Israëls; noch de huisvrouw
zijns [l] naasten verontreinigt, noch tot de
[m] afgezonderde vrouw nadert;
7 En niemand [n] verdrukt, den schulde-
naar zijn [o] pand wedergeeft, geenen roof
rooft, den hongerige zijn brood [p] geeft, en
den naakte met kleeding bedekt;
8 Niet geeft op [q] woeker, noch overwinst
neemt, zijne hand van onrecht afkeert,
waarachtig recht tusschen den eenen en
den anderen oefent;
9 In Mijne inzettingen wandelt, en
Mijne rechten onderhoudt, om trouwe-
lijk te handelen: die rechtvaardige zal
gewisselijk leven, spreekt de Heere
HEERE.
10 Heeft hij nu eenen zoon gewonnen,
die een inbreker is, die bloed vergiet, die
zijnen broeder doet een van deze dingen;
11 En die al die dingen niet doet, maar
eet ook op de bergen, en verontreinigt de
huisvrouw zijns naasten;
12 Verdrukt den ellendige en den nood-
druftige, rooft veel roofs, geeft het pand
niet weder, en heft zijne oogen op tot de
drekgoden, doet gruwel,
13 Geeft op woeker, en neemt over-
winst: zou die leven? hij zal niet leven!
al die gruwelen heeft hij gedaan; hij zal
voorzeker gedood worden, zijn bloed zal
op hem zijn!
14 Ziet nu, heeft hij eenen zoon gewon-
nen, die al de zonden zijns vaders, die
hij doet, aanziet, en toeziet, dat hij der-
gelijke niet doet;
15 Niet eet op de bergen, noch zijne
oogen opheft tot de drekgoden van het
huis Israëls, de huisvrouw zijns naasten
niet verontreinigt;
16 En niemand verdrukt, het pand niet
behoudt, en geenen roof rooft, zijn brood

---

[a] Jer. 37:5. [b] Jer. 37:7. [c] Ezech. 4:2. [d] 2 Kon. 25:1. Jes. 29:3. Ezech. 4:2.
[e] Ezech. 12:13; 32:3. [f] Jer. 4:12; 25:31. [g] Ezech. 16:40. [h] Ezech. 5:10, 12; 12:14.
[i] Jer. 31:29. [k] Jes. 57:7; 65:7. [l] Lev. 18:20. [m] Lev. 18:19. [n] Ex. 22:21. Lev. 19:13, 25:14.
[o] Ex. 22:26. Deut. 24:12. [p] Deut. 15:7. Jes. 58:7. Matth. 25:35. [q] Ex. 22:25. Lev. 25:35, 36.

den hongerige geeft, en den naakte met
kleeding bedekt;
17 Zijne hand van den ellendige af-
houdt, geen woeker noch overwinst
neemt, Mijne rechten doet, *en* in Mijne
inzettingen wandelt: die zal niet sterven
om de ongerechtigheid zijns vaders; hij
zal gewisselijk leven.
18 Zijn vader, dewijl hij met onderdruk-
king onderdrukt heeft, des broeders goed
geroofd heeft, en gedaan heeft, dat niet
goed was in het midden zijner volken:
zietdaar, hij zal sterven in zijne onge-
rechtigheid.
19 Maar gijlieden zegt: [a] Waarom draagt
de zoon niet de ongerechtigheid des
vaders? Immers zal de zoon, *die* recht
en gerechtigheid gedaan heeft, *en* al
Mijne inzettingen onderhouden, en die
gedaan heeft, gewisselijk leven.
20 De ziel, die zondigt, die zal sterven:
de zoon zal niet dragen de ongerechtig-
heid des vaders, en de vader zal niet
dragen de ongerechtigheid des zoons; de
gerechtigheid des rechtvaardigen zal op
hem zijn, en de goddeloosheid des god-
deloozen zal op hem zijn.
21 Maar wanneer de goddelooze zich be-
keert van al zijne zonden, die hij gedaan
heeft, en al Mijne inzettingen onder-
houdt, en doet recht en gerechtigheid:
hij zal gewisselijk leven, hij zal niet
sterven;
22 Al zijne overtredingen, die hij gedaan
heeft, zullen hem niet gedacht worden:
in zijne gerechtigheid, die hij gedaan
heeft, zal hij leven.
23 [b] Zou Ik eenigszins lust hebben aan
den dood des goddeloozen? spreekt de
Heere HEERE; is het niet, als hij zich
bekeert van zijne wegen, dat hij leve?
24 Maar als de rechtvaardige zich af-
keert van zijne gerechtigheid, en onrecht
doet, doende naar al de gruwelen, die de
goddelooze doet, zou die leven? Al zijne
gerechtigheden, die hij gedaan heeft,
zullen niet gedacht worden; in zijne
overtreding, waardoor hij overtreden
heeft, en in zijne zonde, die hij gezondigd
heeft, in die zal hij sterven.
25 Nog zegt gijlieden: [c] De weg des
Heeren is niet recht; hoort nu, o huis
Israëls! is Mijn weg niet recht? zijn niet
uwe wegen onrecht?
26 Als de rechtvaardige zich afkeert van
zijne gerechtigheid, en onrecht doet, en
sterft in dezelve, hij zal in zijn onrecht,
dat hij gedaan heeft, sterven.
27 Maar als de goddelooze zich bekeert
van zijne goddeloosheid, die hij gedaan
heeft, en doet recht en gerechtigheid, die
zal zijne ziel in het leven behouden;
28 Dewijl hij toeziet, en zich bekeert
van al zijne overtredingen, die hij gedaan
heeft, hij zal gewisselijk leven, hij zal
niet sterven.
29 Evenwel zegt het huis Israëls: De
weg des Heeren is niet recht. Zouden
Mijne wegen, o huis Israëls! niet recht
zijn? zijn niet uwe wegen onrecht?
30 Daarom zal Ik u richten, o huis
Israëls! een ieder naar zijne wegen,
spreekt de Heere HEERE; [d] keert weder,
en bekeert u van al uwe overtredingen,
zoo zal de ongerechtigheid u niet tot
eenen aanstoot worden.
31 Werpt van u weg al uwe overtredin-
gen, waardoor gij overtreden hebt, en
maakt u een [e] nieuw hart en eenen nieu-
wen geest; want waarom zoudt gij ster-
ven, o huis Israëls!
32 Want [f] Ik heb geenen lust aan den
dood des stervenden, spreekt de Heere
HEERE; daarom bekeert u en leeft.

Profetische weeklacht; de leeuwin en de wijnstok.

19 VOORTS, hef gij eene weeklage op
over de vorsten van Israël,
2 En zeg: Wat was uwe moeder? eene
leeuwin, onder de leeuwen nederlig-
gende; zij bracht hare welpen op in het
midden der jonge leeuwen.
3 Zij toog nu één van hare welpen op;
het werd een jonge leeuw, die leerde roof
te rooven; hij at menschen op.
4 Dit hoorden de volken van hem; hij
werd gegrepen in hunne groeven; en zij
brachten hem met haken naar [g] Egypte-
land.
5 Zij nu ziende, dat zij in hope was ge-
weest, *doch* hare verwachting verloren
was, zoo nam zij een *ander* van hare
welpen, hetwelk zij *tot* eenen jongen
leeuw stelde.
6 Deze wandelde steeds onder de leeu-
wen, werd een jonge leeuw, en leerde roof
te rooven; hij at menschen op.
7 Hij bekende hunne weduwen, en hij
verwoestte hunne steden; zoodat het
land en zijne volheid ontzet werd van de
stem zijner brulling.
8 Toen begaven zich de volken tegen
hem rondom uit de landschappen, en zij
spreidden hun net over hem uit; in
hunne groeve werd hij gegrepen.
9 En zij stelden hem in gesloten be-
waring [h] met haken, opdat zij hem
brachten tot den koning van Babel; zij
brachten hem in vestingen, opdat zijne
stem niet meer gehoord wierde op de
bergen Israëls.
10 Uwe moeder was als een wijnstok in
uwe stilheid, geplant bij wateren; hij
was vruchtbaar en vol ranken van wege
vele wateren.

[a] Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 25:4. [b] Ezech. 33:11. [c] Ezech. 33:17, 20. [d] Matth. 3:2.
[e] Jer 32:39. Ezech. 11:19; 36:26. [f] Ezech. 33:11. [g] 2 Kon. 23:33. Jer. 22:11. [h] 2 Kron. 36:6.

11 En hij had sterke roeden tot schep-
teren der heerschers, en de stam van elke
roede werd hoog tusschen de dichte tak-
ken; en hij werd gezien door zijne
hoogte, met de menigte zijner takken.
12 Maar hij werd door grimmigheid uit-
gerukt *en* ter aarde geworpen, en de oos-
tenwind heeft zijne vrucht verdroogd;
zijne sterke roeden zijn afgebroken en
zijn verdroogd, het vuur heeft ze ver-
teerd.
13 En nu is hij geplant in eene woestijn,
in een dor en dorstig land.
14 Daartoe is een vuur uitgegaan uit
eene roede zijner ranken, *dat* zijne vrucht
verteerd heeft; zoodat aan hem geene
sterke roede is *tot* eenen schepter, om te
heerschen. Dit is eene weeklage, en is
tot een weeklage geworden.

De gruwelen van het huis Israëls sedert den uittocht uit Egypte.

20 EN het geschiedde in het zevende
jaar, in de vijfde *maand*, op den
tienden dier maand, dat er mannen uit
de oudsten van Israël kwamen, om den
HEERE te [a] vragen; en zij zaten neder
voor mijn aangezicht.
2 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
3 Menschenkind! spreek tot de oudsten
van Israël, en zeg tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Komt gij, om Mij te
vragen? *Zoo waarachtig als* Ik leve, zoo
Ik van u gevraagd worde! spreekt de
Heere HEERE.
4 Zoudt gij [b] hun recht geven, zoudt gij
hun recht geven, o menschenkind? maak
hun de gruwelen hunner vaderen bekend,
5 En zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere
HEERE: Ten dage als Ik Israël verkoos,
[c] zoo hief Ik Mijne hand op tot het zaad
van het huis Jakobs, en maakte Mijzel-
ven hun in Egypteland [d] bekend; ja, Ik
hief Mijne hand tot hen op, zeggende:
Ik ben de HEERE, uw God.
6 Tenzelfden dage hief Ik Mijne hand
tot hen op, dat Ik hen uit Egypteland
uitvoeren zou, in een land, dat Ik voor
hen uitgespeurd had, vloeiende van melk
en honig, hetwelk het sieraad is van alle
landen.
7 En Ik zeide tot hen: Een ieder werpe
de verfoeiselen zijner oogen weg; en
verontreinigt ulieden niet met de drek-
goden van Egypte; Ik, de HEERE, ben uw
God.
8 Maar zij waren wederspannig tegen
Mij, en wilden naar Mij niet hooren:
niemand wierp de verfoeiselen zijner
oogen weg, noch verliet de drekgoden
van Egypte; daarom zeide Ik, dat Ik
Mijne grimmigheid over hen uitgieten
zou, om Mijnen toorn tegen hen te vol-
brengen in het midden van Egypteland.
9 Doch Ik deed het om Mijns Naams
wil, opdat hij niet ontheiligd wierde voor
de oogen der Heidenen, in welker midden
zij waren; aan welke Ik Mij voor derzel-
ver oogen bekend gemaakt heb, om hen
uit Egypteland uit te voeren.
10 En Ik voerde hen uit [e] Egypteland,
en bracht hen in de woestijn.
11 Daar gaf Ik hun Mijne inzettingen
en maakte hun Mijne rechten bekend;
[f] dewelke, zoo een mensch ze doet, zal
hij door dezelve leven.
12 Daartoe ook gaf Ik hun Mijne [g] sab-
batten, om een teeken te zijn tusschen
Mij en tusschen hen, opdat zij zouden
weten, dat Ik de HEERE ben, Die hen
heilige.
13 Maar het huis Israëls werd weder-
spannig tegen Mij in de woestijn: zij
wandelden in Mijne inzettingen niet, en
verwierpen Mijne rechten; dewelke, zoo
een mensch ze doet, zal *hij* door dezelve
leven; en zij [h] ontheiligden Mijne sabbat-
ten zeer, dat Ik zeide, Mijne grimmigheid
te zullen uitgieten over hen in de woestijn,
om hen te verdoen.
14 Maar Ik deed het om Mijns Naams
wil, opdat die niet ontheiligd wierde voor
de oogen van die Heidenen, voor welker
oogen Ik hen uitvoerde.
15 Evenwel hief Ik ook Mijne hand op
tot hen in de woestijn, dat Ik hen niet
zou brengen in het land, dat Ik *hun* ge-
geven had, vloeiende van melk en honig;
hetwelk het sieraad is van alle landen:
16 Daarom dat zij Mijne rechten ver-
wierpen, en in Mijne inzettingen niet
wandelden, en Mijne sabbatten ontheilig-
den; want hun hart wandelde hunne
drekgoden na.
17 Doch Mijn oog verschoonde hen, dat
Ik hen niet verdierf, en geene voleinding
met hen maakte in de woestijn;
18 Maar Ik zeide tot hunne kinderen in
de woestijn: Wandelt niet in de inzettin-
gen uwer vaderen, en onderhoudt hunne
rechten niet, en verontreinigt u niet met
hunne drekgoden.
19 Ik ben de HEERE, uw God; wandelt
in Mijne inzettingen, en onderhoudt
Mijne rechten, en doet ze;
20 En heiligt Mijne sabbatten, en zij
zullen tot een teeken zijn tusschen Mij
en tusschen ulieden, opdat gij weet, dat
Ik, de HEERE, uw God, ben.
21 Maar die kinderen waren *ook* weder-
spannig tegen Mij; zij wandelden niet
in Mijne inzettingen, en Mijne rechten
namen zij niet waar, om die te doen:
dewelke, zoo een mensch ze doet, zal *hij*
door dezelve leven; zij ontheiligden

[a] Ezech. 14:3. [b] Ezech. 22:2; 23:36. [c] Ex. 6:7. [d] Ex. 3:8; 4:31. [e] Ex. 13:18.
[f] Lev. 18:5. Rom. 10:5. Gal. 3:12. [g] Ex. 20:8; 31:13, enz.; 35:2. [h] Ex. 16:28.

Mijne sabbatten, dat Ik zeide Mijne
grimmigheid te zullen uitgieten over hen,
volbrengende Mijnen toorn tegen hen in
de woestijn.
22 Doch Ik keerde Mijne hand af, en
deed het om Mijns Naams wil, opdat hij
voor de oogen der Heidenen niet zou
ontheiligd worden, voor welker oogen Ik
hen uitgevoerd had.
23 Ik hief ook Mijne hand tot hen op in
de woestijn, dat Ik hen verspreiden zou
onder de Heidenen, en hen verstrooien
in de landen;
24 Omdat zij Mijne rechten niet gedaan
hadden, maar Mijne inzettingen verworpen
en Mijne sabbatten ontheiligd hadden,
en hunne oogen achter de drekgoden
hunner vaderen waren.
25 Daarom gaf Ik hun ook besluitingen,
die niet goed waren, en rechten, waarbij
zij niet leven zouden.
26 En Ik verontreinigde hen in hunne
giften, omdat zij *door het* [a] *vuur* deden
doorgaan al wat de baarmoeder opent;
opdat Ik ze verwoesten zou, ten einde dat
zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben.
27 Daarom, menschenkind! spreek tot
het huis Israëls, en zeg tot hen: Alzoo
zegt de Heere HEERE: Hiermede nog
hebben Mij uwe vaderen gesmaad, dat
zij door overtreding tegen Mij overtreden
hebben;
28 Als Ik hen in het land gebracht had,
over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven
had, om het hun te geven, zoo zagen zij
naar allen hoogen heuvel en alle dicht
geboomte, en offerden daar hunne offeren,
en gaven daar hunne tergende
offeranden, en daar zetten zij hunnen
liefelijken reuk, en daar offerden zij
hunne drankofferen.
29 En Ik zeide tot hen: Wat is die
hoogte, waarhenen gij gaat? nochtans is
de naam daarvan genoemd hoogte, tot op
dezen dag toe.
30 Daarom zeg tot het huis Israëls:
Alzoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij
verontreinigd geworden in den weg uwer
vaderen, en hoereert gij achter hunne
verfoeiselen?
31 Ja, met het offeren uwer gaven, met
uwe kinderen door het vuur te doen doorgaan,
zijt gij verontreinigd aan al uwe
drekgoden tot op dezen dag toe; en zou
Ik van u gevraagd worden, o huis
Israëls? *Zoo waarachtig als* Ik leve,
spreekt de Heere HEERE, zoo Ik van u
gevraagd worde!
32 Daarom, dat in uwen geest opgeklommen
is, zal geenszins geschieden, dat gij
zegt: Wij zullen als de Heidenen en als
de geslachten der landen zijn, dienende
hout en steen.
33 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt
de Heere HEERE: zoo Ik niet met eene
sterke hand, en uitgestrekten arm, en
met eene uitgegotene grimmigheid over
u zal regeeren!
34 Want Ik zal u uit de volken voeren,
en u vergaderen uit de landen, waarin gij
verstrooid zijt, door eene sterke hand, en
door eenen uitgestrekten arm, en door
eene uitgegotene grimmigheid.
35 Daartoe zal Ik u brengen in de woestijn
der volken, en Ik zal met u aldaar
rechten, aangezicht aan aangezicht;
36 Gelijk als Ik gerecht heb met uwe
vaderen in de woestijn van Egypteland,
alzoo zal Ik met u rechten, spreekt de
Heere HEERE.
37 En Ik zal ulieden onder de roede doen
doorgaan, en Ik zal u brengen onder den
band des verbonds.
38 Daartoe zal Ik, die rebel zijn en die
tegen Mij overtreden, uit ulieden uitzuiveren;
Ik zal hen uit het land hunner
vreemdelingschappen uitvoeren, en zij
zullen in het landschap Israëls niet
*weder*komen, en gij zult weten, dat Ik de
HEERE ben.
39 En gijlieden, o huis Israëls! alzoo
zegt de Heere HEERE: Gaat henen, dient
een ieder zijne drekgoden, ook hierna,
dewijl gijlieden naar Mij niet hoort;
doch ontheiligt niet meer Mijnen heiligen
Naam, met uwe giften en met uwe
drekgoden.
40 Want op Mijnen heiligen berg, op
den hoogen berg Israëls, spreekt de
Heere HEERE, daar zal Mij het gansche
huis Israëls in het land dienen, zij allen;
daar zal Ik welgevallen aan hen nemen,
en daar zal Ik uwe hefofferen eischen, en
de eerstelingen uwer heffingen met al
uwe geheiligde dingen.
41 Ik zal een welgevallen aan ulieden
nemen om den liefelijken reuk, wanneer
Ik u van de volken uitvoeren, en u vergaderen
zal uit de landen, in welke gij
zult verstrooid zijn, en Ik zal in u geheiligd
worden voor de oogen der Heidenen;
42 En gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik u in het landschap Israëls
gebracht zal hebben, in het land, waarover
Ik Mijne hand opgeheven heb, om
het uwen vaderen te geven.
43 Daar zult gij dan gedenken aan uwe
wegen, en aan al uwe handelingen, waarmede
gij u verontreinigd hebt, en gij zult
van uzelven eene walging hebben over al
uwe boosheden, die gij gedaan hebt.
44 Zoo zult gij weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik met u gedaan zal hebben, om
Mijns Naams wil, niet naar uwe booze wegen,
noch naar uwe verdorvene handelingen,
o huis Israëls! spreekt de Heere
HEERE.

[a] Ezech. 16:21.

45 Verder geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
46 Menschenkind! zet uw aangezicht
naar den weg van het zuiden, en drup
tegen het zuiden; en profeteer tegen het
woud van het veld *in het* zuiden.
47 En zeg tot het Zuiderwoud: Hoor
des HEEREN woord: Alzoo zegt de Heere
HEERE: Ziet, Ik zal een vuur in u aan-
steken, hetwelk in u allen [a] groenen
boom en allen dorren boom verteren
zal; de vlammende vlam zal niet uitge-
bluscht worden, maar daardoor zullen
verbrand worden alle aangezichten van
het zuiden tot het noorden toe;
48 En alle vleesch zal zien, dat Ik, de
HEERE, dat aangestoken heb; het zal
niet uitgeblufscht worden.
49 En ik zeide: Ach, Heere HEERE! zij
zeggen van mij: Is hij niet een verdichter
van gelijkenissen?

Het zwaard des Heeren.

21 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht
tegen Jeruzalem, en drup tegen de
heiligdommen, en profeteer tegen het
land van Israël;
3 En zeg tot het land van Israël: Alzoo
zegt de HEERE: Ziet, Ik *wil* aan u! en
Ik zal Mijn zwaard uit zijne scheede
trekken; en Ik zal van u uitroeien den
rechtvaardige en den goddelooze.
4 Omdat Ik *dan* van u uitroeien zal den
rechtvaardige en den goddelooze, daarom
zal Mijn zwaard uit zijne scheede uitgaan
tegen alle vleesch, van het zuiden *tot* het
noorden;
5 En alle vleesch zal weten, dat Ik, de
HEERE, Mijn zwaard uit zijne scheede
getrokken heb; het zal niet meer weder-
keeren.
6 Maar gij, menschenkind! zucht; zucht
voor hunne oogen met verbreking der
lenden en met bitterheid;
7 En het zal geschieden, als zij tot u
zeggen zullen: Waarom zucht gij? dat
gij zeggen zult: Om het gerucht; want
het komt! en alle hart zal [b] versmelten,
en alle handen zullen [c] verslappen, en alle
geest zal [d] inkrimpen, en alle [e] knieën *als*
water henenvlieten; ziet, het komt, en
het zal geschieden, spreekt de Heere
HEERE.
8 Wederom geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
9 Menschenkind! profeteer en zeg:
Alzoo zegt de HEERE: Zeg: Het zwaard,
het zwaard is gescherpt, en ook geveegd;
10 Het is gescherpt, opdat het eene
slachting slachte; het is geveegd, opdat
het eenen glinster hebbe; of wij *dan*
zullen vroolijk zijn? het is de roede Mijns
Zoons, die alle hout versmaadt.
11 En Hij heeft hetzelve te vegen ge-
geven, opdat men het met de hand
handelen zou; dat zwaard is gescherpt,
en dat is geveegd, om het in de hand des
doodslagers te geven.
12 Schreeuw en huil, o menschenkind!
want hetzelve zal zijn tegen Mijn volk,
het zal zijn tegen al de vorsten van
Israël: [f] verschrikkingen zullen van wege
het zwaard bij Mijn volk zijn; daarom
[g] klop op de heup.
13 Als er beproeving [h] was, wat was het
toen? zou er dan ook geene versmadende
roede zijn? spreekt de Heere HEERE.
14 Daarom gij, menschenkind! profe-
teer, en sla hand tegen hand; want het
zwaard zal verdubbeld worden ten derden
male; het is het zwaard dergenen, die
verslagen zullen worden; het is het
zwaard der grooten, die verslagen zullen
worden, dat tot hen in de binnenste
kameren indringen zal.
15 Ik heb de punt des zwaards gezet
tegen al hunne poorten, opdat het hart
versmelte, en de aanstooten vermenigvul-
digen; ach! [i] het is toegemaakt, opdat
het glinstere; het is ingewonden om te
slachten.
16 Houd u bijeen, o *zwaard!* keer u
rechtsom; schik u, keer u linksom, waar-
henen uw aangezicht gesteld is!
17 En Ikzelf zal ook Mijne hand tegen
Mijne hand slaan, en Mijne grimmigheid
doen rusten; Ik, de HEERE, heb het ge-
sproken.
18 Wederom geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
19 Gij nu, menschenkind! stel u twee
wegen voor, waardoor het zwaard des
konings van Babel komt: uit één land
zullen zij beide voortkomen; en kies eene
zijde, kies ze aan het hoofd van den weg
der stad.
20 Gij zult eenen weg voorstellen, waar-
door het zwaard inkomen zal tegen Rabba
der kinderen Ammons, of tegen Juda, tot
de vaste *stad* Jeruzalem.
21 Want de koning van Babel zal aan
de wegscheiding staan, aan het hoofd van
de twee wegen, om waarzegging te gebrui-
ken; hij zal zijne pijlen slijpen, hij zal
de terafim vragen, hij zal de lever bezien.
22 De waarzegging zal aan zijne rechter-
hand zijn op Jeruzalem, om hoofdman-
nen te stellen, om den mond te openen
in het doodslaan, om de stem op te heffen
met gejuich, om stormrammen te stellen
tegen de poorten, om [k] sterkten op te
werpen, om bolwerken te bouwen.
23 Dit zal hun in hunne oogen als een
ijdel waarzeggen zijn, *omdat zij* met

---

[a] Luk. 23:31. [b] Jer. 49:23. [c] Jer. 6:24. Ezech. 7:17. [d] Ezech. 4:17. [e] Ezech. 7:17.
[f] Ezech. 7:27. [g] Ezech. 6:11. [h] Jes. 1:5. Jer. 6:28, enz. [i] ond. vs. 28. [k] Ezech. 4:2; 17:17.

eeden beëedigd zijn onder hen; maar
hij zal der ongerechtigheid gedenken,
opdat zij gegrepen worden.
24 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Omdat gijlieden uwer ongerechtigheid
doet gedenken, doordien uwe overtredingen
ontdekt worden, zoodat uwe zonden
gezien worden in al uwe handelingen;
omdat uwer gedacht wordt, zult gij met
de hand gegrepen worden.
25 En gij, o onheilig, goddeloos vorst
van Israël! wiens dag komen zal, ten
tijde der uiterste ongerechtigheid;
26 Alzoo zegt de Heere HEERE: Doe
dien hoed weg, en hef die kroon af! deze
zal dezelfde niet wezen; Ik zal verhoogen
dien, die nederig is, en vernederen dien,
die hoog is.
27 Ik zal die *kroon* omgekeerd, omgekeerd,
omgekeerd stellen; ja, zij zal niet
zijn, totdat hij kome, die *daartoe* recht
heeft, en *dien* Ik dat geven zal.
28 En gij, menschenkind! profeteer en
zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE, van
de kinderen Ammons en van hunne smading;
zoo zeg: Het zwaard, het zwaard
is uitgetrokken; het is ter slachting geveegd
om te verdoen, om te glinsteren;
29 Terwijl zij u ijdelheid zien, terwijl
zij u leugen voorzeggen, om u op de
halzen te stellen dergenen, die van de
goddeloozen verslagen zijn, welker dag
gekomen was ten tijde der uiterste ongerechtigheid.
30 Keer *uw zwaard* weder in zijne
scheede! In de plaats, waar gij geschapen
zijt, in het land uwer woningen
zal Ik u richten;
31 En Ik zal over u Mijne gramschap
uitgieten; Ik zal tegen u door het vuur
Mijner verbolgenheid blazen, en Ik zal
u overgeven in de hand van brandende
menschen, smeders des verderfs!
32 Den vure zult gij tot spijze zijn, uw
bloed zal zijn in het midden des lands,
uwer zal niet gedacht worden; want Ik,
de HEERE, heb het gesproken.

De gruwelijke zonden van Jeruzalem.

22 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
2 Gij nu, menschenkind! zoudt gij der
bloedstad recht geven? zoudt gij ze [a] recht
geven? ja maak haar bekend al hare gruwelen,
3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE:
O stad, die in haar midden bloed vergiet,
opdat haar tijd kome, en drekgoden
tegen zichzelve maakt, om zich te verontreinigen!
4 Door uw bloed, dat gij [b] vergoten
hebt, zijt gij schuldig geworden, en met
uwe drekgoden, die gij gemaakt hebt,
hebt gij u [c] verontreinigd, en hebt uwe
dagen doen naderen, en zijt tot uwe jaren
gekomen; daarom heb Ik u den Heidenen
overgegeven *tot* eenen [d] smaad, en allen
landen *tot* eenen spot:
5 Die nabij en verre van u zijn, zullen
u bespotten, gij onreine van naam en
vol van onrust!
6 Ziet, de vorsten Israëls zijn in u geweest,
een ieder naar zijne kracht, om
bloed te vergieten.
7 Vader en moeder hebben zij in u licht
geacht; met den vreemdeling hebben zij
in het midden van u door verdrukking
gehandeld; zij hebben in u den wees en
de weduwe verdrukt.
8 Mijne heilige dingen hebt gij veracht,
en Mijne sabbatten hebt gij ontheiligd.
9 Achterklappers zijn in u geweest om
bloed te vergieten, en in u hebben zij op
de [e] bergen gegeten; zij hebben schandelijkheid
in het midden van u gedaan.
10 Men heeft de schaamte des vaders in
u [f] ontdekt; die [g] onrein was door afzondering,
hebben zij in u verkracht.
11 Daartoe heeft de een [h] gruwel gedaan
met zijns naasten [i] huisvrouw, en een
ander heeft zijns zoons [k] vrouw met
schandelijkheid verontreinigd; nog een
ander heeft in u zijne zuster, zijns
[l] vaders dochter, verkracht.
12 Zij hebben geschenken in u genomen,
om bloed te vergieten; woeker en overwinst
hebt gij genomen, en gij hebt
gierigheid gepleegd aan uwen naaste
door verdrukking; maar gij hebt Mijner
vergeten, spreekt de Heere HEERE.
13 Ziet dan, Ik heb Mijne hand [m] geslagen,
om uwe gierigheid, die gij bedreven
hebt, en om uw bloed, die in het
midden van u geweest zijn:
14 Zal uw hart bestaan? zullen uwe
handen sterk zijn, in de dagen, als Ik
met u handelen zal? Ik, de HEERE, heb
het gesproken, en zal het [n] doen;
15 En Ik zal u [o] verstrooien onder de
Heidenen, en u verspreiden in de landen,
en uwe onreinigheid uit u verteren:
16 Zoo zult gij in u ontheiligd zijn voor
de oogen der Heidenen; en gij zult weten,
dat Ik de HEERE ben.
17 Wijders geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
18 Menschenkind! die van het huis
Israëls zijn Mij tot [p] schuim geworden;
zij zijn allen koper, of tin, of ijzer, of
lood, in het midden des ovens: zilverschuim
zijn zij geworden.
19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Omdat gijlieden allen tot schuim gewor-

[a] Ezech. 20:4; 23:36. [b] 2 Kon. 21:16. [c] Ezech. 20:30, 31. [d] Ezech. 5:14.
[e] Ezech. 18:6, 11. [f] Lev. 18:8. [g] Lev. 18:19. Ezech. 18:6. [h] Lev. 18:20. [i] Jer. 5:8.
[k] Lev. 18:15. [l] Lev. 18:9. [m] Ezech. 21:17. [n] Ezech. 17:24. [o] Ezech. 12:14, 15. [p] Jes. 1:22.

den zijt, daarom ziet, Ik zal u in het
midden van Jeruzalem vergaderen :
20 *Gelijk* zilver, of koper, of ijzer, of
lood, of tin in het midden eens ovens
vergaderd wordt, om het vuur daarover
op te blazen, opdat men het smelte ;
alzoo zal Ik ulieden vergaderen in Mijnen toorn, en in Mijne grimmigheid
daar laten, en smeltèn.
21 Ja, Ik zal u bijeenbrengen, en zal op
u blazen in het vuur Mijner verbolgenheid, dat gij in het midden van haar zult
gesmolten worden :
22 Gelijk het zilver in het midden des
ovens gesmolten wordt, alzoo zult gijlieden in het midden van haar gesmolten
worden ; en gij zult weten, dat Ik, de
HEERE, Mijne grimmigheid over u uitgegoten heb.
23 Voorts geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende :
24 Menschenkind ! zeg tot haar : Gij
zijt een land, dat niet gereinigd is, *dat*
zijnen plasregen niet *heeft gehad* ten
dage der gramschap.
25 De verbintenis harer profeten is in
het midden van haar als een brullende
leeuw, die eenen roof rooft ; zij eten de
[a]zielen op, den schat en het kostelijke
nemen zij weg ; hare weduwen vermenigvuldigen zij in het midden van haar.
26 Hare priesters doen Mijne wet geweld aan, en zij ontheiligen Mijne heilige
dingen ; tusschen het heilige en het onheilige maken zij geen [b]onderscheid, en
het verschil tusschen het onreine en
reine geven zij niet te kennen ; daartoe
verbergen zij hunne oogen van Mijne
sabbatten ; ja, Ik word in het midden
van hen ontheiligd.
27 Hare [c]vorsten zijn in het midden van
haar als wolven, die eenen roof rooven, om
bloed te vergieten, *en* om zielen te verderven ; opdat zij gierigheid zouden plegen.
28 Hare profeten nu [d]pleisteren hen
met looze kalk ; [e]ziende ijdelheid en
hun leugen voorzeggende, zeggende :
Alzoo zegt de Heere HEERE ! en de
HEERE heeft niet gesproken.
29 Het volk des lands pleegt enkel verdrukking, en bedrijft enkel rooverij ; ook
onderdrukken zij den ellendige en nooddruftige, en den vreemdeling verdrukken
zij zonder recht.
30 Ik zocht nu eenen man uit hen, die
den muur mocht toemuren, en voor Mijn
aangezicht in de [f]bresse staan voor het
land, opdat Ik het niet mochte verderven ; maar Ik vond niemand.
31 Daarom heb Ik Mijne gramschap
over hen uitgegoten ; door het vuur
Mijner verbolgenheid heb Ik hen verteerd ; hunnen weg heb Ik op hun
[g]hoofd gegeven, spreekt de Heere HEERE.

Ohola en Oholiba, de twee overspeelsters.

23 VERDER geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende :
2 Menschenkind ! daar waren twee vrouwen, dochteren van ééne moeder.
3 Deze hoereerden in [h]Egypte ; in hare
jeugd hoereerden zij ; daar werden hare
borsten gedrukt, en daar werden de tepelen haars maagdoms betast.
4 Hare namen nu waren : Ohola, de
grootste, en Oholiba, hare zuster ; en
zij werden Mijne, en baarden zonen en
dochteren ; dit waren hare namen : Samaria is Ohola, en Jeruzalem Oholiba.
5 Ohola nu hoereerde, zijnde onder Mij ;
en zij werd verliefd op hare boelen, op
de Assyriërs, die nabij waren ;
6 Bekleed met hemelsblauw, vorsten en
overheden, altemaal gewenschte jongelingen, ruiteren, rijdende op paarden.
7 Alzoo dreef zij hare hoererijen met
dezelve, die allen de keure der kinderen
van Assur waren ; en met allen, op welke
zij verliefd was, met al derzelver drekgoden, verontreinigde zij zich.
8 Zij verliet ook hare hoererijen niet,
gebracht uit Egypte ; want zij hadden bij
haar in hare jeugd gelegen, en zij hadden de tepelen haars maagdoms betast,
en zij hadden hunne hoererij over haar
uitgestort.
9 Daarom gaf Ik haar in de hand harer
boelen over, in de hand der kinderen van
[i]Assur, op welke zij verliefd was.
10 Deze ontdekten hare schaamte ; hare
zonen en hare dochteren namen zij weg,
maar haar doodden zij met het zwaard ;
en zij kreeg eenen naam onder de vrouwen, nadat men gerichten over haar
geoefend had.
11 Als hare zuster Oholiba *dit* zag, zoo
verdierf zij hare minne nog meer dan zij,
en hare hoererijen meer dan de hoererijen
van hare zuster.
12 Zij werd verliefd op de kinderen van
[k]Assur, de vorsten en overheden, die
nabij waren, bekleed met volkomen
sieraad, ruiteren, rijdende op paarden,
altemaal gewenschte jongelingen.
13 Toen zag Ik, dat zij verontreinigd
was ; zij hadden beiden eenerlei weg.
14 Ja, zij deed tot hare hoererijen nog
meer toe ; want toen zij geschilderde
mannen aan den wand zag, de beelden
der Chaldeeën, geschilderd met menie,
15 Gegord met een' gordel aan hunne
lenden, hebbende overvloedig geverfde
hoeden op hunne hoofden, die allen in
het aanzien hoofdmannen waren, *naar*

[a] Matth. 23:14. [b] Lev. 10:10. Ezech. 44:23. [c] Micha 3:11. Zef. 3:3. [d] Ezech. 13:10.
[e] Ezech. 21:29. [f] Ps. 106:23. [g] Ezech. 9:10 ; 11:21 ; 16:43. [h] Ezech. 20:8.
[i] 2 Kon. 17, 18. [k] 2 Kon. 16:7.

de gelijkenis der kinderen van Babel, van Chaldéa, het land hunner geboorte:

16 Zoo werd zij op dezelve verliefd met het opzien harer oogen, en zij zond boden tot hen naar Chaldéa.

17 De kinderen van Babel nu kwamen tot haar in tot het leger der minnen, en verontreinigden haar met hunne hoererij, ook verontreinigde zij zich met hen; daarna werd hare ziel van hen afgetrokken.

18 Alzoo ontdekte zij hare hoererijen, en ontdekte hare schaamte; toen werd Mijne ziel van haar afgetrokken, gelijk als Mijne ziel was afgetrokken van hare zuster.

19 Doch zij vermenigvuldigde hare hoererijen, gedenkende aan de dagen harer jeugd, als zij gehoereerd had in het land van Egypte;

20 En zij werd verliefd meer dan derzelver bijwijven, welker vleesch is *als* het vleesch der ezelen, en welker vloed is *als* de vloed der paarden.

21 Alzoo hebt gij weder opgehaald de schandelijke daad uwer jeugd, als die van Egypte uwe tepelen betastten, wegens de borsten uwer jeugd.

22 Daarom, o Oholiba! alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal uwe boelen, van welke uwe ziel is afgetrokken, tegen u verwekken, en Ik zal hen van rondom tegen u aanbrengen:

23 De kinderen van Babel en alle Chaldeën, Pekod, en Soa en Koa, *en* alle kinderen van Assur met hen; gewenschte jongelingen, die allen vorsten en overheden zijn, hoofdmannen en vermaarde *lieden*, die allen te paard rijden;

24 Die zullen tegen u komen *met* karren, wagenen en wielen, en met eene vergadering van volken, rondassen, en schilden en helmen; zij zullen zich rondom tegen u zetten, en Ik zal voor hun aangezicht het gericht stellen, en zij zullen u richten naar hunne rechten;

25 En Ik zal Mijnen ijver tegen u zetten, dat zij in grimmigheid met u zullen handelen; zij zullen uwen neus en uwe ooren afnemen, en het laatste van u zal door het zwaard vallen; zij zullen uwe zonen en uwe dochteren wegnemen, en het laatste van u zal door het vuur verteerd worden;

26 Zij zullen u ook uwe kleederen [a] uittrekken, en uw sieraadtuig wegnemen.

27 Zoo zal Ik uwe schandelijkheid van u doen ophouden, mitsgaders uwe hoererij, *gebracht* uit Egypteland; en gij zult uwe oogen naar hen niet opheffen, en aan Egypte niet meer gedenken.

28 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal u overgeven in de hand dergenen, die gij haat, in de hand dergenen, van welke uwe ziel is afgetrokken;

29 Die zullen met u handelen uit haat, en al uwen arbeid wegnemen, en u [b] naakt en bloot laten, dat uwe hoerenschaamte ontdekt worde, mitsgaders uwe schandelijkheid en uwe hoererijen.

30 Deze dingen zal men u doen, dewijl gij de Heidenen nagehoereerd hebt, *en* omdat gij u met hunne drekgoden verontreinigd hebt;

31 In den weg uwer zuster hebt gij gewandeld, daarom zal Ik haren beker in uwe hand geven.

32 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gij zult den beker uwer zuster drinken, die diep en wijd is; gij zult tot belaching en spot worden; *de beker* houdt veel in.

33 Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid;

34 Gij zult hem drinken en uitzuigen, en zijne scherven zult gij brijzelen, en uwe borsten zult gij afrukken; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

35 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij Mijner [c] vergeten, en Mij achter uwen rug geworpen hebt, zoo draagt gij ook uwe schandelijkheid en uwe hoererijen.

36 En de HEERE zeide tot mij: Menschenkind! zoudt gij Ohola en Oholiba [d] recht geven? ja vertoon haar hare gruwelen:

37 Want zij hebben overspel gedaan, en er is bloed in hare handen, en zij hebben met hare drekgoden overspel gedaan; daartoe hebben zij ook hare kinderen, die zij Mij gebaard hadden, voor hen [e] *door het vuur* laten doorgaan, tot spijze.

38 Nog hebben zij Mij dit gedaan: zij hebben Mijn heiligdom te dien dage verontreinigd, en Mijne [f] sabbatten ontheiligd;

39 Want als zij hunne kinderen hunnen drekgoden [g] geslacht hadden, zoo kwamen zij op dienzelfden dag in Mijn heiligdom, om dat te ontheiligen; en zie, [h] alzoo hebben zij gedaan in het midden van Mijn huis.

40 Dit is er ook, dat zij gezonden hebben tot mannen, die van verre zouden komen; tot dewelke als een bode gezonden was, zie, zoo kwamen zij, voor welke gij u wieschet, uwe oogen blankettet en u met sieraad versierdet;

41 En gij zat op een heerlijk bed, voor hetwelk eene tafel toegericht was, [i] en op hetwelk gij Mijn reukwerk en Mijne olie gezet hadt.

42 Als nu het geruisch der menigte daarop stil was, zoo *zonden zij* tot mannen uit de menigte der menschen, *en*

---

[a] Ezech. 16:39. [b] Ezech. 16:39. [c] Jer. 2:32; 3:21; 13:25; 18:15. Ezech. 22:12. [d] Ezech. 20:4; 22:2. [e] Ezech. 16:21; 20:26, 31. [f] Ezech. 22:8. [g] Ezech. 16:21. [h] 2 Kon. 21:4, enz. [i] Spr. 7:17.

daar werden wijnzuipers aangebracht uit
de woestijn; die deden armringen aan
hare handen, en eene sierlijke kroon op
hare hoofden.
43 Toen zeide Ik van deze, die *van* over-
spelerijen verouderd was: Nu zullen zij
hoereeren de hoererijen dezer *hoer*, en
die *ook*.
44 En men ging tot haar in, gelijk men
ingaat tot eene vrouw, die eene hoer is;
alzoo gingen zij in tot Ohola en tot
Oholiba, die schandelijke vrouwen!
45 Rechtvaardige mannen dan, die
zullen haar [a] richten *naar* het recht der
overspeelsters en *naar* het recht der
bloedvergietsters; want zij zijn over-
speelsters, en bloed is in hare handen.
46 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ik
zal eene vergadering tegen haar doen op-
komen, en zal ze ter beroering en ten
roof overgeven;
47 En de vergadering zal ze met [b] steenen
steenigen, en ze met hunne zwaar-
den nederhouwen; hare zonen en hare
dochteren zullen zij dooden, en hare
huizen met vuur [c] verbranden.
48 Alzoo zal Ik de schandelijkheid uit
het land doen ophouden; opdat alle
vrouwen onderwezen worden, dat zij naar
uwe schandelijkheid niet doen.
49 Alzoo zullen zij uwe schandelijkheid
op u leggen, en gij zult de zonden uwer
drekgoden dragen; en gijlieden zult we-
ten, dat Ik de Heere HEERE ben.

De gelijkenis van eenen heet ziedenden pot.

24 WIJDERS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, in het negende jaar,
in de tiende maand, op den tienden der
maand, zeggende:
2 Menschenkind! schrijf u den naam
van den dag op, even van dezen zelfden
dag; de koning van Babel legt zich voor
Jeruzalem, even op dezen zelfden dag.
3 En gebruik eene gelijkenis tot dat
wederspannig huis, en zeg tot hen: Alzoo
zegt de Heere HEERE: Zet eenen [d] pot
toe, zet *hem* toe, en giet ook water
daarin;
4 Doe zijne stukken tezamen daarin,
alle goede stukken, de dij en den schou-
der; vul *hem* met de keur der beenderen;
5 Neem de keur van de kudde, en stook
ook eenen brandstapel van de beenderen
daaronder; doe hem wel opzieden, ook
zullen zijne beenderen daarin gekookt
worden.
6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Wee der [e] bloedstad, den pot, welks
schuim in hem is, en van welken zijn
schuim niet is uitgegaan! trek stuk bij
stuk daaruit, en laat het lot over hem
niet vallen.
7 Want haar bloed is in het midden
van haar; op eene gladde steenrots heeft
zij dat gelegd; zij heeft het op de aarde
niet uitgestort, om het met stof te be-
dekken.
8 Opdat Ik de grimmigheid doe opgaan
om wraak te oefenen, heb Ik *ook* haar
bloed op eene gladde steenrots gelegd, op-
dat het niet bedekt worde.
9 Daarom alzoo zegt de Heere HEERE:
[f] Wee der bloedstad! Ik zal ook den
brandstapel groot maken.
10 Draag veel houts toe, steek het vuur
aan; verteer het vleesch, en kruid *het*
met specerijen, en laat de beenderen
verbranden.
11 Stel hem daarna ledig op zijne kolen,
opdat hij heet worde, en zijn roest ver-
brande, en zijne onreinigheid in het
midden van hem versmelte, zijn schuim
verteerd worde.
12 *Met* ijdelheden heeft zij *Mij* moede
gemaakt; nog is haar overvloedig schuim
van haar niet uitgegaan, haar schuim
moet in het vuur.
13 In uwe onreinigheid is schandelijk-
heid; omdat Ik u gereinigd heb, en gij
niet gereinigd zijt, zoo zult gij van uwe
onreinigheid niet meer gereinigd worden,
totdat Ik Mijne grimmigheid op u zal
hebben doen rusten.
14 Ik, de HEERE, heb het gesproken;
het zal komen, en Ik zal het doen; Ik
zal er niet van wijken, en Ik zal niet
[g] verschoonen noch berouw hebben;
naar uwe wegen en naar uwe handelingen
zullen zij u [h] richten, spreekt de Heere
HEERE.

Voorzegging van de verwoesting van Jeruzalem.

15 WIJDERS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
16 Menschenkind! zie, Ik zal den lust
uwer oogen van u wegnemen door eene
plage; nochtans zult gij niet rouwklagen,
noch weenen, en uwe tranen zullen niet
voortkomen.
17 Houd stil van kermen, gij zult geen
doodenrouw maken; bind uwen hoed op
u, en doe uwe schoenen aan uwe voeten;
en de bovenste lip zult gij niet bewinden,
en zult der lieden brood niet eten.
18 Dit sprak ik tot het volk in den mor-
genstond, en mijne huisvrouw stierf in
den avond; en ik deed in den morgen-
stond, gelijk mij geboden was.
19 En het volk zeide tot mij: Zult gij
ons niet te kennen geven, wat ons deze
dingen zijn, dat gij *aldus* doet?
20 En ik zeide tot hen: Het woord des
HEEREN is tot mij geschied, zeggende:
21 Zeg tot het huis Israëls: Alzoo

[a] Ezech. 16:38. [b] Ezech. 16:38, 40. [c] Ezech. 16:41. [d] Jer. 1:13. [e] Ezech. 22:2.
[f] Nah. 3:1. Hab. 2:12. [g] Ezech. 5:11. [h] Ezech. 23:24.

zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal Mijn
heiligdom ontheiligen, de heerlijkheid
uwer sterkte, de begeerte uwer oogen en
de verschooning uwer ziel; en uwe zonen
en uwe dochteren, die gij verlaten hebt,
zullen door het zwaard vallen.
22 Dan zult gijlieden doen, gelijk als ik
gedaan heb: de bovenste lippen zult gij
niet bewinden, en der lieden brood zult
gij niet eten;
23 En uwe hoeden zullen op uwe hoofden
zijn, en uwe schoenen aan uwe
voeten; gij zult niet rouwklagen, noch
weenen, maar gij zult in uwe ongerechtigheden
[a] versmachten, en, een iegelijk
tegen zijnen broeder, zuchten.
24 Alzoo zal Ezechiël ulieden [b] tot een
wonderteeken zijn: naar alles, wat hij
gedaan heeft, zult gij doen; als dit komt,
dan zult gij weten, dat Ik de Heere
HEERE ben.
25 En gij, menschenkind! zal het niet
zijn, ten dage als Ik van hen zal wegnemen
hunne sterkte, de vreugde huns
sieraads, den lust hunner oogen en het
verlangen hunner zielen, hunne zonen en
hunne dochteren;
26 Dat tenzelfden dage een ontkomene
tot u zal komen, om *uwe* ooren *dat* te
doen hooren?
27 Tenzelfden dage zal uw mond bij
dien, die ontkomen is, opengedaan worden,
en gij zult spreken, en niet meer
stom zijn; alzoo zult gij hun tot een
wonderteeken zijn, en zij zullen weten,
dat Ik de HEERE ben.

Profetie tegen de Ammonieten.

25 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! [c] zet uw aangezicht
tegen de kinderen Ammons, en profeteer
tegen hen;
3 En zeg tot de kinderen Ammons:
Hoort des Heeren HEEREN woord: Alzoo
zegt de Heere HEERE: Omdat gij gezegd
hebt: Heah! over Mijn heiligdom, als
het ontheiligd werd, en over het land
Israëls, als het verwoest werd, en over
het huis van Juda, als zij in gevangenis
gingen;
4 Daarom, ziet, Ik zal u aan die van het
oosten overgeven tot eene bezitting, dat
zij hunne burchten in u zetten, en hunne
woningen in u stellen; die zullen uwe
vruchten eten, en die zullen uwe melk
drinken.
5 En Ik zal Rabba tot eenen kemelstal
maken, en de kinderen Ammons tot eene
schaapskooi; en gij zult weten, dat Ik de
HEERE ben.
6 Want alzoo zegt de Heere HEERE:
Omdat gij met de hand geklapt, en met
den voet gestampt hebt, en van harte
verblijd zijt geweest in al uwe plundering,
over het land Israëls:
7 Daarom, ziet, Ik zal Mijne hand tegen
u uitstrekken, en u den Heidenen ten
buit geven, en zal u uit de volken uitroeien,
en uit de landen verdoen, Ik zal u
verdelgen, en gij zult weten, dat Ik de
HEERE ben.

Profetie tegen Moab.

8 ALZOO zegt de Heere HEERE: Omdat
[d] Moab en Seïr zeggen: Ziet, het huis
van Juda is gelijk al de Heidenen:
9 Daarom, ziet, Ik zal de zijde van Moab
openen, van de steden af, van zijne steden,
die van zijne grenzen af zijn, het
sieraad des lands, Beth-Jesimôth, Baäl-Meon,
en tot Kiriathaïm toe;
10 Voor die van het oosten, met *het
land* der kinderen Ammons, hetwelk Ik
ter bezitting zal overgeven; opdat der
kinderen Ammons onder de Heidenen
niet *meer* [e] gedacht worde.
11 Ik zal ook in Moab gerichten oefenen;
en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

Profetie tegen Edom.

12 ALZOO zegt de Heere HEERE: Omdat
Edom met enkel wraakgierigheid
gehandeld heeft tegen het huis van Juda,
en zij zich zeer schuldig gemaakt hebben,
dat zij zich aan hen gewroken hebben,
13 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Ik zal ook Mijne hand uitstrekken tegen
Edom, en Ik zal mensch en beest uit haar
uitroeien; en zal haar *tot* eene woestheid
stellen van Theman af; en zij zullen *tot*
Dedan *toe* door het zwaard vallen.
14 En Ik zal Mijne wraak doen aan
Edom, door de hand van Mijn volk Israël,
en zij zullen tegen Edom naar Mijnen
toorn en naar Mijne grimmigheid handelen;
alzoo zullen zij Mijne wraak gewaar
worden, spreekt de Heere HEERE.

Profetie tegen de Filistijnen.

15 ALZOO zegt de Heere HEERE: Omdat
de Filistijnen door wraak gehandeld
hebben, en van harte wraak geoefend hebben
door plundering, om te vernielen
door eene eeuwige vijandschap:
16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Ziet, Ik strek Mijne hand uit tegen de
Filistijnen, en zal de Cherethieten uitroeien,
en het overblijfsel van de zeehaven
verdoen.
17 En Ik zal groote wraak met grimmige
straffingen onder hen doen; en zij zullen
weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijne
wraak aan hen gedaan zal hebben.

Profetie tegen Tyrus.

26 EN het gebeurde in het elfde jaar, op
den eersten der maand, *dat* des HEEREN
woord tot mij geschiedde, zeggende:

[a] Ezech. 4:17. [b] Ezech. 12:6. [c] Jer. 49:1, enz. [d] Jer. 48:1, enz. [e] Ezech. 21:32.

2 Menschenkind! daarom dat Tyrus van Jeruzalem gezegd heeft: Heah! zij is verbroken, de poort der volken; zij is tot mij omgewend; ik zal vervuld worden; zij is verwoest!

3 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o Tyrus! en Ik zal vele Heidenen tegen u doen opkomen, alsof Ik de zee met hare golven deed opkomen.

4 Die zullen de muren van Tyrus verderven, en hare torens afbreken; ja, Ik zal haar stof van haar wegvagen, en zal haar tot eene gladde steenrots maken.

5 Zij zal in het midden der zee zijn *tot* uitspreiding van netten; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE; en zij zal den Heidenen ten roof worden.

6 En hare dochteren, die in het veld zijn, zullen met het zwaard gedood worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

7 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Nebukadrézar, den koning van Babel, den koning der koningen, van het noorden tegen Tyrus brengen, met paarden en met wagenen, en met ruiteren en *krijgs*vergaderingen, en veel volks.

8 Hij zal uwe dochteren op het veld met het zwaard dooden, en hij zal sterkten tegen u maken, en eenen wal tegen u opwerpen, en rondassen tegen u opheffen;

9 En hij zal muurbrekers tegen uwe muren stellen, en uwe torens met zijne zwaarden afbreken.

10 Wegens de menigte zijner paarden zal u derzelver stof bedekken; uwe muren zullen beven wegens het gedruis der ruiteren, en wielen en wagenen, als hij door uwe poorten zal intrekken, gelijk *door* de ingangen eener doorgebrokene stad.

11 Hij zal met de [a] hoeven zijner paarden al uwe straten vertreden; uw volk zal hij met het zwaard dooden, en elkeene van de kolommen uwer sterkten zal ter aarde nederstorten:

12 En zij zullen uw vermogen rooven, en uwe koopmanswaren plunderen, en uwe muren afbreken, en uwe kostelijke huizen omwerpen; en uwe steenen en uw hout en uw stof zullen zij in het midden der wateren werpen.

13 Zoo zal Ik het [b] gedeun uwer liederen doen ophouden, en het geklank uwer harpen zal niet meer gehoord worden.

14 Ja, Ik zal u maken tot eene gladde steenrots; gij zult zijn *tot* uitspreiding der netten; gij zult niet meer gebouwd worden, want Ik, de HEERE, heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

15 Alzoo zegt de Heere HEERE tot Tyrus: Zullen niet de eilanden van het geluid uws vals beven, als de doodelijk verwonde zal kermen, wanneer men in het midden van u schrikkelijk zal moorden?

16 En alle vorsten der zee zullen afdalen van hunne tronen, en hunne mantels van zich doen, en hunne gestikte kleederen uittrekken; met sidderingen zullen zij bekleed worden; op de aarde zullen zij nederzitten, en t'elken oogenblik sidderen, en over u ontzet zijn.

17 En zij zullen een [c] klaaglied over u opheffen, en tot u zeggen: Hoe zijt gij uit de zeeën vergaan, gij welbewoonde, gij beroemde stad, die sterk geweest is ter zee, zij en hare inwoners; die hun lieden schrik gaven aan allen, die in haar woonden!

18 Nu zullen de eilanden sidderen ten dage uws vals; ja de eilanden, die in de zee zijn, zullen beroerd worden wegens uwen uitgang.

19 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Als Ik u zal stellen *tot* eene verwoeste stad, gelijk de steden, die niet bewoond worden; als Ik eenen afgrond over u zal doen opkomen, en de groote wateren u zullen overdekken;

20 Dan zal Ik u doen nederdalen met degenen, die in den kuil nederdalen tot het oude volk, en zal u doen nederliggen in de onderste plaatsen der aarde, in de woeste plaatsen, *die* vanouds geweest zijn, met degenen, die in den kuil nederdalen, opdat gij niet bewoond wordt; en Ik zal het sieraad herstellen in het land der levenden.

21 *Maar* u zal Ik tot eenen grooten schrik stellen, en gij zult er niet *meer* zijn; als gij gezocht wordt, zoo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid, spreekt de Heere HEERE.

Profetisch klaaglied over Tyrus.

27 WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Gij dan, menschenkind! hef een klaaglied op over Tyrus;

3 En zeg tot Tyrus, die daar woont aan de ingangen der zee, handelende met de volken in vele eilanden: Zoo zegt de Heere HEERE: O Tyrus! gij zegt: Ik ben [d] volmaakt in schoonheid.

4 Uwe landpalen zijn in het hart der zeeën; uwe bouwers hebben uwe schoonheid volkomen gemaakt.

5 Zij hebben al uwe denningen *uit* dennenboomen van Senir gebouwd; zij hebben cederen van den Libanon gehaald, om masten voor u te maken.

6 Zij hebben uwe riemen *uit* [e] eiken van Basan gemaakt; uwe berderen hebben zij gemaakt *van* welbetreden elpenbeen, uit de eilanden der Chittieten.

7 Fijn linnen met stiksel uit Egypte was uw uitbreidsel, dat het u tot een zeil

[a] Jes. 5:28. Jer. 47:3. [b] Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34; 16:9. [c] Openb. 18:9, enz.
[d] Ezech. 28:12. [e] Jes. 2:13.

ware; hemelsblauw en purper, uit de
eilanden van Elisa, was uw deksel.
8 De inwoners van Sidon en Arvad
waren uwe roeiers; uwe wijzen, o Tyrus!
die in u waren, die waren uwe schippers.
9 De oudsten van Gebal en hare wijzen
waren in u, verbeterende uwe breuken;
alle schepen der zee en hare zeelieden
waren in u, om onderlingen handel met
u te drijven.
10 Perzen, en Lydiërs en Puteërs waren
in uw heir, uwe krijgslieden; schild en
helm hingen zij in u op; die maakten
uw sieraad.
11 De kinderen van Arvad en uw heir
waren rondom op uwe muren, en de
Gammadieten waren op uwe torens;
hunne schilden hingen zij rondom aan
uwe muren; die maakten uwe schoon-
heid volkomen.
12 Tharsis dreef koophandel met u van
wege de veelheid van allerlei goed; met
zilver, ijzer, tin en lood handelden zij *op*
uwe markten.
13 Javan, Tubal en Mesech waren uwe
kooplieden; met menschenzielen en
koperen vaten dreven zij onderlingen
handel met u.
14 Uit het huis van Togárma leverden
zij paarden, en ruiteren en muilezels *op*
uwe markten.
15 De kinderen van Dedan waren uwe
kooplieden; vele eilanden waren de
koophandel uwer hand; hoornen van
elpenbeen en ebbenhout gaven zij u
weder *tot* eene vereering.
16 Syrië dreef koophandel met u,
wegens de veelheid uwer werken; met
smaragden, purper en gestikt werk, en
zijde, en Ramoth en Cadkod, handelden
zij op uwe markten.
17 Juda en het land Israëls waren uwe
kooplieden; met tarwe van Minnit en
Pannag, en honig, en olie en balsem
dreven zij onderlingen handel met u.
18 Damaskus dreef koophandel met u,
om de veelheid uwer werken, wegens de
veelheid van allerlei goed; met wijn van
Chelbon en witte wol.
19 Ook leverden Dan en Javan, de
omreizer, op uwe markten: glad ijzer,
kassie en kalmus was in uwen onderlin-
gen koophandel.
20 Dedan handelde met u met kostelijk
gewand tot wagens.
21 Arabië en alle vorsten van Kedar
waren de kooplieden uwer hand; met
lammeren en rammen en bokken, daar-
mede handelden zij met u.
22 De kooplieden van Scheba en
Rahma waren uwe kooplieden; met alle
hoofdspecerij, en met alle kostelijk ge-
steente en goud handelden zij *op* uwe
markten.
23 Haran, en Kanne en Eden, de koop-
lieden van Scheba, Assur *en* Kilmad
handelden met u:
24 Die waren uwe kooplieden met vol-
komene sieradiën, met pakken van
hemelsblauw en gestikt werk, en met
schatkisten van schoone kleederen; ge-
bonden met koorden, en in ceder gepakt,
onder uwe koopmanschap.
25 De schepen van Tharsis zongen van u,
wegens den onderlingen koophandel met
u; en gij waart vervuld, en zeer verheer-
lijkt in het hart der zeeën.
26 Die u roeien, hebben u in groote
wateren gevoerd; de [a] oostenwind heeft
u verbroken in het hart der zeeën.
27 [b] Uw goed en uwe marktwaren, uw
onderlinge koophandel, uwe zeelieden
en uwe schippers, die uwe breuken ver-
beteren, en die onderlingen handel met
u drijven, en al uwe krijgslieden, die in
u zijn, zelfs met uwe gansche gemeente,
die in het midden van u is, zullen vallen
in het hart der zeeën, ten dage van
uwen val.
28 Van het geluid des geschreeuws
uwer schippers zullen de voorsteden
[c] beven.
29 En allen, die den riem handelen,
zeelieden *en* alle schippers van de zee,
zullen uit hunne schepen nederklim-
men; op het land zullen zij blijven
staan,
30 En zij zullen hunne stem over u
laten hooren, en bitterlijk schreeuwen;
en zij zullen stof op hunne hoofden
werpen, zij zullen zich wentelen in de
asch;
31 En zij zullen zich over u gansch
[d] kaal maken, en zakken aangorden; en
zullen over u weenen met bitterheid der
ziel *en* bittere rouwklage;
32 En zij zullen in hun gekerm een
klaaglied over u opheffen, en over u
weeklagen, *zeggende:* Wie is geweest
als Tyrus, als de uitgeroeide in het
midden der zee?
33 Als uwe marktwaren uit de zeeën
voortkwamen, hebt gij vele volken
verzadigd; met de veelheid uwer goe-
deren en uwen onderlingen koophandel
hebt gij de koningen der aarde rijk
gemaakt.
34 Ten tijde, dat gij uit de zeeën ver-
broken zijt in de diepte der wateren, zijn
uw onderlinge koophandel en uwe gan-
sche gemeente in het midden van u
gevallen.
35 Alle inwoners der eilanden zijn over
u ontzet, en hunne koningen staan de
haren te berge; zij zijn verbaasd van
aangezicht.
36 De handelaars onder de volken
fluiten u aan; gij zijt een groote [e] schrik

a Ezech. 17:10. b Openb. 18:9, enz. c Ezech. 26:10, 15. d Jer. 48:37. e Ezech. 26:21.

geworden, en zult er niet *meer* zijn tot
in eeuwigheid.

Profetie tegen den koning van Tyrus.

28 VOORTS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende :
2 Menschenkind ! zeg tot den vorst van
Tyrus : Zoo zegt de Heere HEERE : Omdat
uw hart zich verheft en zegt : Ik ben
God, ik zit in Godes stoel, in het hart
der zeeën ! daar gij een [a]mensch en geen
God zijt, stelt gij nochtans uw hart, als
Gods hart.
3 Zie, gij zijt wijzer dan Daniël; zij
hebben niets toegeslotens voor u verborgen.
4 Door uwe wijsheid en door uw verstand
hebt gij vermogen voor u verkregen ;
ja, gij hebt goud en zilver verkregen
in uwe schatten.
5 Door de grootheid uwer wijsheid in
uwen koophandel hebt gij uw vermogen
vermeerderd, en uw hart verheft zich
wegens uw vermogen.
6 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo :
Omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods
hart,
7 Daarom zie, Ik zal vreemden over u
brengen, de [b]tirannigste der Heidenen ;
die zullen hunne zwaarden uittrekken
over de schoonheid uwer wijsheid, en
zullen uwen glans ontheiligen ;
8 Ter groeve zullen zij u doen nederdalen;
en gij zult sterven den dood eens
verslagenen in het hart der zeeën.
9 Zult gij *dan* eenigszins, voor het
aangezicht uws doodslagers, zeggen : Ik
ben God ? daar gij een mensch zijt en
geen God, in de hand desgenen, die u
verslaat ?
10 Gij zult den dood der onbesnedenen
sterven, door de hand der vreemden ;
want Ik heb het gesproken, spreekt de
Heere HEERE.

Klacht over den koning van Tyrus.

11 WIJDERS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende :
12 Menschenkind ! hef een klaaglied op
over den koning van Tyrus, en zeg tot
hem : Zoo zegt de Heere HEERE : Gij
verzegelaar der som, vol van wijsheid en
[c] volmaakt in schoonheid !
13 Gij waart in Eden, Gods hof ; alle
kostelijk gesteente was uw deksel,
sardissteenen, topazen en diamanten,
turkooizen, sardónix-steenen en jaspissteenen,
saffieren, robijnen, en smaragden
en goud ; het werk uwer trommelen
en uwer pijpen was bij u ; ten dage als
gij geschapen werdt, waren zij bereid.
14 Gij waart een gezalfde, overdekkende
cherub ; en Ik had u *alzoo* gezet ; gij
waart op Gods heiligen berg ; gij wandeldet
in het midden der vurige steenen.
15 Gij waart volkomen in uwe wegen,
van den dag af, dat gij geschapen zijt,
totdat er ongerechtigheid in u gevonden
is.
16 Door de veelheid uws koophandels,
hebben zij het midden van u met geweld
vervuld, en gij hebt gezondigd ; daarom
zal Ik u ontheiligen van Gods berg, en
zal u, gij overdekkende cherub ! verdoen
uit het midden der vurige steenen.
17 Uw hart verheft zich over uwe
schoonheid, gij hebt uwe wijsheid bedorven
van wege uwen glans ; Ik heb u
op de aarde henengeworpen, Ik heb u
voor het aangezicht der koningen gesteld,
om op u te zien.
18 Van wege de veelheid uwer ongerechtigheden,
door het onrecht uws koophandels,
hebt gij uwe heiligdommen
ontheiligd ; daarom heb Ik een vuur
uit het midden van u doen voortkomen,
dat u heeft verteerd, en Ik heb u
gemaakt tot asch op de aarde, voor de
oogen van al degenen, die u zien.
19 Allen, die u kennen onder de volken,
zijn over u ontzet ; gij zijt een groote
schrik geworden, en zult er niet *meer*
zijn tot in eeuwigheid.

Profetie tegen Sidon.

20 WIJDERS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende :
21 Menschenkind ! zet uw aangezicht
tegen Sidon, en profeteer tegen haar,
22 En zeg : Zoo zegt de Heere HEERE :
Zie, Ik *wil* aan u, o Sidon ! en zal in het
midden van u verheerlijkt worden ; en
zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben,
als Ik gerichten in haar zal hebben
geoefend, en in haar geheiligd zal zijn.
23 Want Ik zal de pestilentie in haar
zenden, en bloed op hare straten, en de
verslagenen zullen vallen in het midden
van haar, door het zwaard, *dat* tegen haar
zal zijn van rondom ; en zij zullen weten,
dat Ik de HEERE ben.
24 En het huis Israëls zal geen smartenden
doorn noch weedoende distel meer
hebben van allen, die rondom hen zijn,
die henlieden berooven ; en zij zullen
weten, dat Ik de Heere HEERE ben.
25 Alzoo zegt de Heere HEERE : Als Ik
het huis Israëls zal vergaderd hebben uit
de volken, onder welke zij verstrooid
zijn, en Ik onder hen voor de oogen der
Heidenen zal geheiligd zijn, dan zullen zij
in hun land wonen, dat Ik aan Mijnen
knecht, aan Jakob, gegeven heb.
26 En zij zullen daarin zeker wonen, en
huizen bouwen, en wijngaarden [d]planten;
ja, zij zullen zeker wonen; als Ik gerichten
zal hebben geoefend tegen allen, die hen-

[a] Jes. 31:3. [b] Jer. 6:28. [c] Ezech. 27:3. [d] Jer. 31:5.

lieden beroofd hebben, van degenen, die
rondom hen zijn; en zij zullen weten, dat
Ik, de HEERE, hunlieder God ben.

Profetie tegen Egypte.

29 IN het tiende jaar, in de tiende
maand, op den twaalfden der
maand, geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht
tegen Faraö, den koning van Egypte, en
profeteer tegen hem en tegen het gansche
Egypte.
3 Spreek en zeg: Zoo zegt de Heere
HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o Faraö,
koning van Egypte! dien grooten [a] zee-
draak, die in het midden zijner rivieren
ligt; die daar zegt: Mijne rivier is de
mijne, en ik heb *die* voor mij gemaakt!
4 Maar Ik zal haken in uwe kaken
doen, en den visch uwer rivieren aan uwe
schubben doen kleven; en Ik zal u uit
het midden uwer rivieren optrekken, en
al de visch uwer rivieren zal aan uwe
schubben kleven.
5 En Ik zal u verlaten in de woestijn, u
en al den visch uwer rivieren; op het
open veld zult gij vallen; gij zult niet
verzameld noch vergaderd worden; aan
het gedierte der aarde en aan het ge-
vogelte des hemels heb Ik u ter spijze
gegeven.
6 En al de inwoners van Egypte zullen
weten, dat Ik de HEERE ben, omdat zij
den huize Israëls een [b] rietstaf geweest
zijn:
7 Als zij u bij uwe hand grepen, zoo
werdt gij gebroken, en spleet hun alle
zijden; en als zij op u leunden, zoo werdt
gij verbroken, en liet alle lenden op zich-
zelven staan.
8 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
Zie, Ik zal het zwaard over u brengen, en
Ik zal uit u mensch en beest uitroeien;
9 En Egypteland zal worden tot eene
wildernis en woestheid, en zij zullen we-
ten, dat Ik de HEERE ben; omdat hij zegt:
De rivier is mijne, en ik heb *die* ge-
maakt.
10 Daarom, zie, Ik *wil* aan u en aan uwe
rivier; en Ik zal Egypteland stellen tot
woeste wilde eenzaamheden, van den toren
van Syene af, tot aan de landpale van
Moorenland.
11 Geen menschenvoet zal door hetzelve
doorgaan, en geen beestenvoet zal door
hetzelve doorgaan, en het zal veertig jaren
onbewoond zijn;
12 Want Ik zal Egypteland stellen *tot*
eene verwoesting in het midden der ver-
woeste landen, en zijne steden zullen
eene woestheid zijn in het midden der
verwoeste steden, veertig jaren; en Ik
zal de Egyptenaars verstrooien onder de
Heidenen, en zal hen verspreiden in de
landen.
13 Maar zoo zegt de Heere HEERE: Ten
einde van veertig jaren zal Ik de Egyp-
tenaars vergaderen uit de volken, waarhe-
nen zij verstrooid zijn geworden;
14 En Ik zal de gevangenis der Egyp-
tenaren wenden, en hen wederbrengen in
het land van Pathros, in het land huns
koophandels, en aldaar zullen zij een
nederig koninkrijk zijn;
15 En het zal nederiger zijn dan de *an-
dere* koninkrijken, en zich niet meer ver-
heffen boven de Heidenen; want Ik zal
hen verminderen, dat zij niet zullen heer-
schen over de Heidenen;
16 En het zal den huize Israëls niet meer
zijn tot een vertrouwen, dat der onge-
rechtigheid doet gedenken, wanneer zij
naar henlieden [c] omzien, maar zij zullen
weten, dat Ik de Heere HEERE ben.
17 Voorts gebeurde het in het zeven en
twintigste jaar, in de eerste *maand*, op den
eersten der maand, *dat* het woord des
HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:
18 Menschenkind! Nebukadrézar, de
koning van Babel, heeft zijn heir eenen
grooten dienst doen dienen tegen Tyrus:
alle hoofden zijn kaal geworden, en alle
zijden zijn uitgeplukt; en noch hij, noch
zijn heir heeft loon gehad van wege Tyrus,
voor den dienst, dien hij tegen haar ge-
diend heeft.
19 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
Zie, Ik zal Nebukadrézar, den koning van
Babel, Egypteland geven; en hij zal des-
zelfs menigte wegvoeren, en deszelfs buit
buiten en deszelfs roof rooven, en het zal
het loon zijn voor zijn heir:
20 *Tot* zijn arbeidsloon, omdat hij tegen
haar gediend heeft, heb Ik hem Egypte-
land gegeven, omdat zij voor Mij gewrocht
hebben, spreekt de Heere HEERE.
21 Te dien dage zal Ik den hoorn van
het huis Israëls doen uitspruiten, en u
opening des monds geven in het midden
van hen; en zij zullen weten, dat Ik de
HEERE ben.

Nog twee profetieën: tegen gansch Egypte en tegen Faraö.

30 WIJDERS geschiedde des HEEREN
woord tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! profeteer en zeg: Zoo
zegt de Heere HEERE: Huilt: Ach die
dag!
3 Want de dag is nabij, ja de dag des
HEEREN is nabij, een wolkige dag; het
zal der Heidenen tijd zijn.
4 En het zwaard zal komen in Egypte,
en er zal groote smart zijn in Moorenland,
als de verslagenen zullen vallen in Egypte;
want zij zullen derzelver menigte wegne-

[a] Ps. 74:13, 14. Jes. 27:1; 51:9. [b] 2 Kon. 18:21. Jes. 36:6. [c] Klaagl. 4:17.

men, en hare fundamenten zullen verbro-
ken worden.
5 Moorenland, en Put en Lud, en al de
gemengde hoop en Cub, en de kinderen
van het land des verbonds zullen met hen
vallen door het zwaard.
6 Zoo zegt de HEERE: Ja, zij zullen
vallen, die Egypte ondersteunen, en de
hoovaardij harer sterkte zal nederdalen;
van den toren van Syene af zullen zij
daarin door het zwaard vallen, spreekt de
Heere HEERE;
7 En zij zullen verwoest worden in het
midden der verwoeste landen, en hare
steden zullen zijn in het midden der ver-
woeste steden;
8 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik een vuur in Egypte zal hebben
gelegd, en al hare helpers zullen verbroken
worden.
9 Te dien dage zullen er boden van voor
Mijn aangezicht in schepen uitvaren, om
het zorgelooze Moorenland te verschrik-
ken; en er zal groote smart bij hen zijn,
als in den dag van Egypte; want zie, het
komt aan!
10 Zoo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal
de menigte van Egypte doen ophouden,
door de hand van Nebukadrézar, den ko-
ning van Babel:
11 Hij, en zijn volk met hem, de [a] tiran-
nigste der Heidenen zullen aangevoerd
worden, om het land te verderven; en zij
zullen hunne zwaarden tegen Egypte uit-
trekken, en het land met verslagenen ver-
vullen.
12 En Ik zal de rivieren *tot* droogte ma-
ken, en het land verkoopen in de hand
der boozen; en Ik zal het land met zijne
volheid verwoesten door de hand der
vreemden: Ik, de HEERE, heb het ge-
sproken.
13 Zoo zegt de Heere HEERE: Ik zal
ook de drekgoden verdoen, en de nietige
afgoden doen ophouden uit Nof; en er
zal geen vorst meer zijn uit Egypteland,
en Ik zal eene vreeze in Egypteland
stellen.
14 En Ik zal Pathros verwoesten, en een
vuur leggen in Zoan; en Ik zal gerichten
oefenen in No.
15 En Ik zal Mijne grimmigheid uitgie-
ten over Sin, de sterkte van Egypte, en
Ik zal de menigte van No uitroeien.
16 En Ik zal een vuur in Egypte leggen;
Sin zal zeer groote pijn hebben, en No zal
gespleten worden, en Nof zal dagelijks
zeer bang zijn.
17 De jongelingen van Aven en Pibeseth
zullen door het zwaard vallen, en de *doch-
ters* zullen gaan in de gevangenis.
18 En te Tachpànhes zal de dag verduis-
terd worden, als Ik het juk van Egypte
aldaar zal verbreken, en de hoovaardij
harer sterkte in haar zal ophouden; ha
zal eene wolk bedekken, en hare dochte
zullen gaan in de gevangenis.
19 Alzoo zal Ik gerichten oefenen
Egypte, en zij zullen weten, dat Ik
HEERE ben.
20 Ook gebeurde het in het elfde ja
in de eerste *maand*, op den zevenden d
maand, *dat* het woord des HEEREN t
mij geschiedde, zeggende:
21 Menschenkind! Ik heb den arm v
Faraö, den koning van Egypte, ve
broken; en zie, hij zal niet verbond
worden met pleisters op te leggen, m
eenen windeldoek aan te doen, om di
te verbinden, om dien te sterken, dat h
het zwaard houde.
22 Daarom zegt de Heere HEERE alzo
Zie, Ik *wil* aan Faraö, den koning v
Egypte, en zal zijne armen verbrek
beide den sterken en den verbrokene
en Ik zal het zwaard uit zijne hand do
vallen.
23 En Ik zal de Egyptenaars verstrooi
onder de Heidenen, en zal ze verspre
den in de landen.
24 En Ik zal de armen des konings v
Babel sterken, en Mijn zwaard in zij
hand geven; maar Faraö's armen zal I
verbreken, dat hij voor zijn aangezi
zal kermen, gelijk een doodelijk ve
wonde kermt.
25 Ja, Ik zal de armen des konings va
Babel sterken, maar Faraö's armen zu
len daarhenen vallen; en zij zullen wete
dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn zwaa
in de hand des konings van Babel z
hebben gegeven, en hij dat over Egypte
land zal hebben uitgestrekt.
26 En Ik zal de Egyptenaars verstrooie
onder de Heidenen, en zal hen verspre
den in de landen: alzoo zullen zij wete
dat Ik de HEERE ben.

*Vervolg der profetieën tegen Faraö, konin
van Egypte.*

31 HET gebeurde ook in het elfde jaar,
in de derde *maand*, op den eersten
der maand, *dat* des HEEREN woord tot
mij geschiedde, zeggende:
2 Menschenkind! zeg tot Faraö, den
koning van Egypte, en tot zijne menigte:
Wien zijt gij gelijk in uwe grootheid?
3 Zie, Assur was een [b] ceder op den
Libanon, schoon van takken, schaduw-
achtig van loof en hoog van stam, en
zijn top was tusschen dichte takken.
4 De wateren maakten hem groot, de
afgrond maakte hem hoog; die ging met
zijne stroomen rondom zijne planting,
en zond zijne waterleidingen uit tot alle
boomen des velds:
5 Daarom werd zijn stam hooger dan
alle boomen des velds; en zijne takjes

[a] Ezech. 28:7. [b] Dan. 4:10, enz.

werden menigvuldig, en zijne scheuten
lang, wegens de groote wateren, als hij
uitschoot.
6 Alle [a] vogelen des hemels nestelden
op zijne takjes, en alle dieren des velds
teelden onder zijne scheuten, en alle
groote volken zaten onder zijne schaduw.
7 Alzoo was hij schoon in zijne groot-
heid *en* in de lengte zijner takken, omdat
zijn wortel aan groote wateren was.
8 De cederen in [b] Gods hof verduisterden
hem niet, de denneboomen waren zijnen
takken niet gelijk, en de kastanjeboomen
waren niet gelijk zijne scheuten; geen
boom in Godes hof was hem gelijk in
zijne schoonheid.
9 Ik had hem *zoo* schoon gemaakt door
de veelheid zijner takken, dat alle boo-
men van Eden, die in Godes hof waren,
hem benijdden.
10 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
Omdat gij u verheven hebt over *uwen*
stam; ja, hij stak zijnen top op boven
het midden der dichte takken, en zijn
hart verhief zich over zijne hoogte:
11 Daarom gaf Ik hem in de hand van
den machtigste der Heidenen, *dat* die
hem rechtschapen zou handelen; Ik
dreef hem uit om zijne goddeloosheid.
12 En vreemden, de [c] tirannigste der
Heidenen, roeiden hem uit, en verlieten
hem; zijne takken vielen op de bergen
en in alle valleiën, en zijne scheuten
werden verbroken bij alle stroomen des
lands; en alle volken der aarde gingen
af uit zijne schaduw, en verlieten hem.
13 Alle vogelen des hemels woonden op
zijnen omgevallen stam, en alle dieren
des velds waren op zijne scheuten:
14 Opdat zich geene waterrijke boomen
verheffen over hunnen stam, en hunnen
top niet opsteken boven het midden der
dichte takken, en geene *boomen*, die
water drinken, op zichzelven staan
wegens hunne hoogte; want zij zijn allen
overgegeven ter dood, tot het onderste
der aarde, in het midden der menschen-
kinderen, tot degenen, die in den kuil
nederdalen.
15 Zoo zegt de Heere HEERE: Ten dage,
als hij ter helle nederdaalde, maakte Ik
een treuren; Ik bedekte om zijnentwil
den afgrond, en weerde de stroomen van
dien, en de groote wateren werden
gestuit; en Ik maakte den Libanon
om zijnentwil zwart, en al het geboomte
des velds was om zijnentwil bewon-
den.
16 Van het geluid zijns vals deed Ik de
Heidenen [d] beven, als Ik hem ter helle
deed nederdalen, met degenen, die in
den kuil nederdalen; en alle boomen van
Eden, de keur en het beste van Libanon,
alle *boomen*, die water drinken, troostten
zich in het onderste der aarde.
17 Diezelve daalden ook met hem neder
ter helle, tot de verslagenen van het
zwaard; en die zijn arm geweest waren,
die onder zijne schaduw in het midden
der Heidenen gezeten hadden.
18 Wien zijt gij alzoo gelijk in heerlijk-
heid en grootheid, onder de boomen van
Eden? ja, gij zult nedergevoerd worden,
met de boomen van Eden, tot het on-
derste der aarde; in het midden der [e] on-
besnedenen zult gij liggen, met de ver-
slagenen door het zwaard. Dat is Faraö,
en zijne gansche menigte, spreekt de
Heere HEERE.

Klaaglied over Faraö, koning van Egypte.

32 HET gebeurde ook in het twaalfde
jaar, in de twaalfde maand, op den
eersten der maand, *dat* het woord des
HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:
2 Menschenkind! hef een klaaglied op
over Faraö, den koning van Egypte, en
zeg tot hem: Gij waart eenen jongen
leeuw onder de Heidenen gelijk; en gij
waart als een [f] zeedraak in de zeeën, en
braakt voort in uwe rivieren, en beroerdet
het water met uwe voeten, en vermod-
derdet hunlieder rivieren.
3 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal
daarom Mijn [g] net over u uitspreiden
door eene vergadering van vele volken;
die zullen u optrekken in Mijn garen.
4 Dan zal Ik u laten op het land, Ik zal
u henenwerpen op het open veld; en Ik
zal al het gevogelte des hemels op u doen
wonen, en het gedierte der gansche aarde
van u verzadigen;
5 En Ik zal uw vleesch henengeven op
de bergen, en de dalen met uwe hoogheid
vervullen;
6 En Ik zal het land, waarin gij zwemt,
van uw bloed drenken tot aan de bergen;
en de stroomen zullen van u vervuld
worden.
7 En als Ik u zal uitblusschen, zal Ik
den [h] hemel bedekken, en zijne sterren
zwart maken; Ik zal de zon met wolken
bedekken, en de maan zal haar licht niet
laten lichten:
8 Alle lichtende lichten aan den hemel
die zal Ik om uwentwil zwart maken; en
Ik zal eene duisternis over uw land
maken, spreekt de Heere HEERE.
9 Daartoe zal Ik het hart van vele vol-
ken verdrietig maken, als Ik uwe ver-
breking onder de Heidenen zal brengen
in de landen, die gij niet gekend hebt;
10 En Ik zal maken, dat zich vele vol-
ken over u ontzetten, en hunnen konin-
gen zullen de haren over u te berge staan,
als Ik Mijn zwaard zal zwaaien voor

---

a Dan. 4:12. b Gen. 2:8. c Ezech. 28:7; 30:11. d Jes. 14:9. e Ezech. 28:10.
f Ezech. 29:3. g Ezech. 12:13; 17:20. h Jes. 13:10. Joël 2:31.

hunne aangezichten; en zij zullen elk
oogenblik sidderen, een ieder voor zijne
ziel, ten dage uws vals.
11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Het
zwaard des konings van Babel zal u over-
komen.
12 Ik zal uwe menigte vellen door de
zwaarden der helden, die al tezamen de
[a] tirannigste der Heidenen zijn; die zul-
len de hoovaardij van Egypte verstoren,
en hare gansche [b] menigte zal verdelgd
worden.
13 En Ik zal al hare beesten verdoen van
bij de groote wateren; en geen men-
schenvoet zal ze meer beroeren, en geene
beestenklauwen zullen ze beroeren.
14 Dan zal Ik hunlieder wateren doen
zinken, en Ik zal hunlieder rivieren doen
gaan als olie, spreekt de Heere HEERE;
15 Als Ik Egypteland zal hebben gesteld
tot eene verwoesting, en het land van
zijne volheid zal woest zijn geworden;
als Ik geslagen zal hebben allen, die
daarin wonen: alzoo zullen zij weten,
dat Ik de HEERE ben.
16 Dat is het klaaglied, en dat zullen
zij klagelijk zingen; de dochteren der
Heidenen zullen het klagelijk zingen, zij
zullen het klagelijk zingen over Egypte
en over hare gansche menigte, spreekt de
Heere HEERE.

Klacht over Egypte.

17 VOORTS gebeurde het in het
twaalfde jaar, op den vijftienden der
maand, *dat* het woord des HEEREN tot
mij geschiedde, zeggende:
18 Menschenkind! weeklaag over de me-
nigte van Egypte, en doe ze nederdalen,
(haar en de dochteren der prachtige
Heidenen) in de onderste plaatsen der
aarde, bij degenen, die in den kuil zijn
nedergedaald.
19 Boven wien zijt gij liefelijk? daal
neder, en leg u bij de onbesnedenen.
20 In het midden der verslagenen van
het zwaard zullen zij vallen; zij is aan
het zwaard overgegeven; trek haar henen
met al hare menigte.
21 De machtigste der helden zullen hem,
met zijne helpers, toespreken, uit het
midden der hel; zij zijn nedergedaald;
de onbesnedenen liggen er, verslagen van
het zwaard.
22 Daar is Assur met haren ganschen
hoop, zijne graven zijn rondom hem; zij
zijn allen verslagen, gevallen door het
zwaard;
23 Welker graven gesteld zijn in de zij-
den des kuils, en haar hoop is rondom
haar graf; zij zijn allen verslagen, ge-
vallen door het zwaard, die eenen schrik
gaven in het land der levenden.
24 Daar is Elam met hare gansche
menigte rondom haar graf; zij zijn allen
verslagen, de gevallenen door het zwaard,
die onbesneden zijn nedergedaald tot de
onderste plaatsen der aarde, die hunnen
schrik hadden gegeven in het land der
levenden; nu dragen zij hunne schande
met degenen, die in den kuil zijn neder-
gedaald.
25 In het midden der verslagenen heb-
ben zij haar eene legerstede gesteld onder
hare gansche menigte, rondom hem zijn
hare graven; zij zijn allen onbesneden,
verslagenen van het zwaard, omdat een
schrik van hen gegeven is in het land der
levenden; nu dragen zij hunne schande
met degenen, die in den kuil zijn neder-
gedaald; hij is gelegd in het midden der
verslagenen.
26 Daar is Mesech *en* Tubal, met hare
gansche menigte; rondom hem zijn hare
graven! zij zijn allen onbesneden, ver-
slagenen van het zwaard, omdat zij hun-
nen schrik gegeven hebben in het land
der levenden.
27 Maar zij liggen niet met de helden,
die onder de onbesnedenen gevallen zijn;
die ter helle zijn nedergedaald met hunne
krijgswapenen, en welker zwaarden men
gelegd heeft onder hunne hoofden; wel-
ker ongerechtigheid nochtans op hunne
beenderen is, omdat der helden schrik in
het land der levenden geweest is.
28 Gij ook zult verbroken worden in het
midden der onbesnedenen, en zult liggen
met de verslagenen van het zwaard.
29 Daar is Edom, hare koningen en al
hare vorsten, die met hunlieder macht
geleid zijn bij de verslagenen van het
zwaard; die liggen met de onbesnedenen
en met degenen, die in den kuil zijn
nedergedaald.
30 Daar zijn de geweldigen van het
Noorden, zij allen, en alle Sidoniërs, die
met de verslagenen zijn nedergedaald,
beschaamd zijnde wegens hunnen schrik,
die uit hunne macht *voortkwam*, en zij
liggen onbesneden bij de verslagenen van
het zwaard, en dragen hunne schande
met degenen, die in den kuil zijn neder-
gedaald.
31 Faraö zal henlieden zien, en zich
troosten over zijne gansche menigte; de
verslagenen van het zwaard van Faraö en
zijn gansche heir, spreekt de Heere
HEERE.
32 Want Ik heb *ook* Mijnen schrik ge-
geven in het land der levenden; dies zal
hij gelegd worden in het midden der on-
besnedenen bij de verslagenen van het
zwaard, Faraö en zijne gansche menigte,
spreekt de Heere HEERE.

De plicht van den profeet.

33 EN des HEEREN woord geschiedde
tot mij, zeggende:

[a] Ezech. 28:7; 31:12. Ezech. 31:2 18; ond. vers. 16.

2 Menschenkind! spreek tot de kinderen
uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik
het zwaard over eenig land breng, en het
volk des lands eenen man uit hunne
einden nemen, en dien voor zich tot
eenen wachter stellen;
3 En hij het zwaard ziet komen over het
land, en blaast met de bazuin, en waar-
schuwt het volk;
4 En een, die het geluid der bazuin
hoort, *wel* hoort, maar zich niet laat
waarschuwen; en het zwaard komt, en
neemt hem weg: diens bloed is op zijn
hoofd.
5 Hij hoorde het geluid der bazuin,
maar liet zich niet waarschuwen: zijn
bloed is op hem; maar hij, die zich laat
waarschuwen, behoudt zijne ziel.
6 Wanneer daarentegen de wachter het
zwaard ziet komen, en blaast niet met de
bazuin, zoodat het volk niet is gewaar-
schuwd; en het zwaard komt, en neemt
eene ziel uit hen weg: die is *wel* in zijne
ongerechtigheid weggenomen, maar zijn
bloed zal Ik van de hand des wachters
eischen.
7 Gij nu, o menschenkind! Ik heb u tot
eenen [a] wachter gesteld over het huis
Israëls; zoo zult gij het woord uit Mijnen
mond hooren, en hen van Mijnentwege
waarschuwen.
8 Als Ik tot den goddelooze zeg: O
goddelooze, gij zult den dood sterven! en
gij spreekt niet, om den goddelooze van
zijnen weg af te manen: die goddelooze
zal in zijne ongerechtigheid sterven,
maar zijn bloed zal Ik van uwe hand
eischen.
9 Maar als gij den goddelooze van zijnen
weg afmaant, dat hij zich van dien be-
keere, en hij zich van zijnen weg niet
bekeert: zoo zal hij in zijne ongerechtig-
heid sterven, maar gij hebt uwe ziel
bevrijd.
10 Daarom, gij menschenkind! zeg tot
het huis Israëls: Gijlieden spreekt aldus,
zeggende: Dewijl onze overtredingen en
onze zonden op ons zijn, en wij in dezelve
versmachten, hoe zouden wij dan leven?
11 Zeg tot hen: [c] *Zoo waarachtig als* Ik
leve, spreekt de Heere HEERE, zoo Ik
lust heb in den dood des goddeloozen!
maar daarin *heb Ik lust*, dat de godde-
looze zich bekeere van zijnen weg en
leve. Bekeert u, bekeert u van uwe
booze wegen; want waarom zoudt gij
sterven, o huis Israëls?
12 Gij dan, o menschenkind! zeg tot de
kinderen uws volks: [d] De gerechtigheid
des rechtvaardigen zal hem niet redden
ten dage zijner overtreding; en aan-
gaande de goddeloosheid des goddeloozen,
hij zal om dezelve niet vallen, ten dage
als hij zich van zijne goddeloosheid be-
keert; en de rechtvaardige zal niet kun-
nen leven door deze *zijne gerechtigheid*,
ten dage als hij zondigt.
13 Als Ik tot den rechtvaardige zeg, dat
hij zekerlijk leven zal, en hij op zijne
gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet,
zoo zullen al zijne gerechtigheden niet
gedacht worden; maar in zijn onrecht,
dat hij doet, daarin zal hij sterven.
14 Als Ik ook tot den goddelooze zeg:
Gij zult den dood sterven! en hij zich
van zijne zonde bekeert, en recht en
gerechtigheid doet;
15 Geeft de goddelooze het pand weder,
betaalt hij het geroofde, wandelt hij in
de inzettingen des levens, zoodat hij geen
onrecht doet: hij zal zekerlijk leven, hij
zal niet sterven;
16 Al zijne zonden, die hij gezondigd
heeft, zullen hem niet gedacht worden;
hij heeft recht en gerechtigheid gedaan:
hij zal zekerlijk leven.
17 Nog zeggen de kinderen uws volks:
[e] De weg des Heeren is niet recht; daar
toch hun eigen weg niet recht is.
18 Als de rechtvaardige afkeert van zijne
gerechtigheid, en doet onrecht, zoo zal
hij daarin sterven;
19 En als de goddelooze zich bekeert
van zijne goddeloosheid, en doet recht en
gerechtigheid, zoo zal hij daarin leven.
20 Nog zegt gij: De weg des Heeren is
niet recht; Ik zal ulieden richten, een
ieder naar zijne wegen, o huis Israëls!

Straf aan Israël voorzegd, voor zijn zelfbehagen.

21 EN het geschiedde in het twaalfde
jaar onzer gevankelijke wegvoering, in de
tiende *maand*, op den vijfden der maand,
dat er een tot mij kwam, [f] die van Jeru-
zalem ontkomen was, zeggende: [g] De
stad is geslagen!
22 Nu was de hand des HEEREN op mij
geweest des avonds, eer die ontkomene
kwam, en had mijnen mond opengedaan,
totdat hij des morgens tot mij kwam.
Alzoo werd mijn mond opengedaan, en
ik was niet meer stom.
23 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
24 Menschenkind! de inwoners van die
woeste plaatsen in het land Israëls spre-
ken, zeggende: Abraham was een eenig
man, en bezat dit land erfelijk, maar
onzer zijn velen; het land is ons gegeven
tot eene erfelijke bezitting.
25 Daarom zeg tot hen: Zoo zegt de
Heere HEERE: Gij eet *vleesch* met het
[h] bloed, en heft uwe oogen op tot uwe
drekgoden, en vergiet bloed; en zoudt
gij het land erfelijk bezitten?

[a] Ezech. 3:17, enz. [b] Ezech. 24:23. [c] Ezech. 18:23, 32. [d] Ezech. 18:24. [e] Ezech. 18:25, 29; en d. vers. 20. [f] Ezech. 24:26. [g] 2 Kon. 25. [h] Gen. 9:4. Lev. 3:17, enz.

26 Gij staat op ulieder zwaard; gij doet gruwel, en verontreinigt een ieder de huisvrouw zijns naasten; en zoudt gij het land erfelijk bezitten?

27 Alzoo zult gij tot hen zeggen: De Heere HEERE zegt alzoo: *Zoo waarachtig als* Ik leve, indien niet, die in die woeste plaatsen zijn, door het zwaard zullen vallen; en *zoo* Ik *niet* dien, die in het open veld is, het wild gedierte overgeve, dat het hem vrete; en die in de vestingen en in de spelonken zijn, door de pestilentie zullen sterven!

28 Want Ik zal het land *tot* eene verwoesting en eenen schrik stellen, en de hoovaardij zijner sterkte zal ophouden; en de bergen Israëls zullen woest zijn, dat er niemand over ga.

29 Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik het land *tot* eene verwoesting en eenen schrik zal gesteld hebben, om al hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

30 En gij, o menschenkind! de kinderen uws volks spreken steeds van u, bij de wanden en in de deuren der huizen; en de een spreekt met den ander, een iegelijk met zijnen broeder, zeggende: Komt toch, en hoort wat het woord zij, dat van den HEERE voortkomt!

31 En zij [a] komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht *als* Mijn volk, en hooren uwe woorden, maar zij doen *ze* niet; want zij maken liefkoozingen met hunnen mond, *maar* hun hart wandelt hunne gierigheid na.

32 En zie, gij zijt hun als een lied der minnen, *als* een, die schoon van stem is, of die wèl speelt; daarom hooren zij uwe woorden, maar zij doen ze niet.

33 Maar als dat komt (zie, het zal komen!), dan zullen zij weten, dat er een profeet in het midden van hen geweest is.

Profetie tegen de kwade herders van Gods volk.

34 EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer tegen de [b] herders van Israël; profeteer en zeg tot hen, tot de herders: Alzoo zegt de Heere HEERE: Wee den herderen Israëls, die zichzelven weiden! zullen niet de herders de schapen weiden?

3 Gij eet het vette, en bekleedt u met de wol; gij slacht het gemeste, *maar* de schapen weidt gij niet;

4 De zwakken sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet, en het gebrokene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weder, en het verlorene zoekt gij niet; maar gij heerscht over hen [c] met strengheid en met hardigheid.

5 Alzoo zijn zij verstrooid, omdat er geen herder is; en zij zijn al het wild gedierte des velds tot spijze geworden, dewijl zij verstrooid waren.

6 Mijne schapen dolen op alle bergen en op allen hoogen heuvel, ja, Mijne schapen zijn verstrooid op den ganschen aardbodem; en er is niemand, die er naar vraagt, en niemand, die ze zoekt.

7 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord!

8 *Zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt de Heere HEERE, zoo *Ik* niet! omdat Mijne schapen geworden zijn tot eenen roof, en Mijne schapen al het wild gedierte des velds tot spijze geworden zijn, omdat er geen herder is, en Mijne herders naar Mijne schapen niet vragen; en de herders zichzelven weiden, maar Mijne schapen weiden zij niet:

9 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord!

10 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik *wil* aan de herders, en zal Mijne schapen van hunne hand eischen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zoodat de herders zichzelven niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijne schapen uit hunnen mond rukken, zoodat zij hun niet *meer* tot spijze zullen zijn.

11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja Ik zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken.

12 Gelijk een herder zijne kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzoo zal Ik Mijne schapen opzoeken; en Ik zal ze redden uit al de plaatsen, waarhenen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid;

13 En Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze [d] vergaderen uit de landen, en brengen ze in hun land; en Ik zal ze weiden op de bergen Israëls, bij de stroomen en alle bewoonbare plaatsen des lands;

14 Op eene goede weide zal Ik ze weiden, en op de hooge bergen Israëls zal hunne kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in eene goede kooi, en zullen weiden *in* eene vette weide, op de bergen Israëls.

15 Ik zal Mijne schapen weiden, en Ik zal ze legeren, spreekt de Heere HEERE.

16 Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken, maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen; Ik zal ze weiden met oordeel.

17 Want gij, o Mijne schapen! de Heere HEERE zegt alzoo: Ziet, Ik zal richten tusschen klein vee en klein vee, tusschen de rammen en de bokken.

a Ezech. 14:1, enz. 20:1, enz. *b* Jer. 23:1. *c* 1 Petr. 5:3. *d* Ezech. 28:25.

18 Is het u te weinig, dat gij de goede weide afweidt? zult gij nog het overige uwer weide met uwe voeten vertreden? en zult gij de gezonkene wateren drinken, en de overgelatene met uwe voeten vermodderen?

19 Mijne schapen dan, zullen zij afweiden wat met uwe voeten vertreden is, en drinken wat met uwe voeten vermodderd is?

20 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo tot hen: Ziet, Ik, ja, Ik zal richten tusschen het vette klein vee, en tusschen het magere klein vee.

21 Omdat gij al de zwakken met de zijde en met den schouder verdringt, en met uwe hoornen stoot, totdat gij ze naar buiten toe verstrooid hebt:

22 Daarom zal Ik Mijne schapen verlossen, dat zij niet meer tot eenen roof zullen zijn; en Ik zal richten tusschen klein vee en klein vee.

23 En Ik zal een' eenigen [a] Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, *namelijk* Mijnen [b] knecht [c] David; Die zal ze weiden, en Die zal hun tot eenen Herder zijn;

24 En Ik, de HEERE, zal hun tot eenen God zijn; en Mijn knecht David zal [d] Vorst zijn in het midden van hen; Ik, le HEERE, heb het gesproken.

25 En Ik zal een verbond des vredes met ien maken, en zal het boos gedierte uit iet land doen ophouden; en zij zullen eker wonen in de woestijn, en slapen in le wouden.

26 Want Ik zal dezelve, en de plaatsen ondom Mijnen heuvel, stellen *tot* eenen egen; en Ik zal den plasregen doen neerdalen op zijnen tijd, plasregens van egen zullen er zijn.

27 En het geboomte des velds zal zijne rucht geven, en het land zal zijne intomst geven, en zij zullen zeker zijn in iun land; en zullen weten, dat Ik de IEERE ben, als Ik de disselboomen huns uks zal hebben verbroken, en hen geukt uit de hand dergenen, die zich van ien deden dienen.

28 En zij zullen den Heidenen niet meer en roof zijn, en het wild gedierte der arde zal ze niet *meer* vreten; maar zij ullen zeker wonen, en er zal niemand ijn, die ze verschrikke.

29 En Ik zal hun eene plant van naam erwekken; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, n [e] den smaad der Heidenen niet meer ragen;

30 Maar zij zullen weten, dat Ik, de IEERE, hun God, met hen ben, en dat ij Mijn volk zijn, het huis Israëls, preekt de Heere HEERE.

31 Gij nu, o [f] Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt menschen, *maar* Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE.

Profetie tegen den berg Seïr.

35 WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen het gebergte Seïr, en profeteer tegen hetzelve,

3 En zeg tot hetzelve: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o gebergte Seïr! en Ik zal Mijne hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen *tot* eene verwoesting en eenen schrik.

4 Ik zal uwe steden stellen *tot* eenzaamheid, en gij zult eene verwoesting worden, en zult weten, dat Ik de HEERE ben.

5 Omdat gij eene eeuwige [g] vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israëls doen wegvloeien door het geweld des zwaards, ten tijde huns verderfs, ten tijde der uiterste ongerechtigheid:

6 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt de Heere HEERE: Ik zal u voorzeker ten bloede bereiden, en het bloed zal u vervolgen; alzoo gij het bloed niet hebt gehaat, zal het bloed u ook vervolgen.

7 En Ik zal het gebergte Seïr tot de uiterste verwoesting stellen; en Ik zal uit hetzelve uitroeien dien, die er doorgaat, en dien, die wederkeert;

8 En Ik zal zijne bergen met zijne verslagenen vervullen; uwe heuvelen, en uwe dalen, en al uwe stroomen, in dezelve zullen de verslagenen van het zwaard liggen;

9 *Tot* eeuwige verwoestingen zal Ik u stellen, en uwe steden zullen niet bewoond worden: alzoo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben.

10 Omdat gij zegt: Die twee volken en die twee landen zullen mij geworden, [h] en wij zullen ze erfelijk bezitten, alschoon de HEERE daar ware.

11 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leve, spreekt de Heere HEERE: Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen hebt te werk gesteld; en Ik zal bij hen bekend worden, wanneer Ik u zal gericht hebben.

12 En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: Zij zijn verwoest; zij zijn ons ter spijze gegeven.

13 Alzoo hebt gij u met uwen mond tegen Mij groot gemaakt, en uwe woorden tegen Mij vermenigvuldigd: Ik heb het gehoord.

14 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gelijk

[a] Jes. 40:11. Joh. 10:11. [b] Jes. 42:1; 50:10; 52:13; 53:11. [c] Jer. 30:9. [d] Jes. 55:4. Ezech. 36:6, enz. [f] Joh. 10:11, enz. [g] Ezech. 25:15. [h] Ps. 83:13.

het gansche land verblijd is, *alzoo* zal Ik u de verwoesting aandoen.

15 Gelijk gij u verblijd hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat zij verwoest is, alzoo zal Ik aan u doen; het gebergte van Seïr, en gansch Edom, zal geheel eene verwoesting worden, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

Profetie over de bergen Israëls.

36 EN gij menschenkind! profeteer tot de [a] bergen Israëls, en zeg: Gij bergen Israëls! hoort des HEEREN woord.

2 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand van u zegt: Heah! zelfs de eeuwige hoogten zijn ons ten [b] erve geworden!

3 Daarom profeteer en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, opdat gij voor het overblijfsel der Heidenen ten erve zoudt zijn, en gij gebracht zijt op de klapachtige lip en *in* opspraak des volks:

4 Daarom, gij bergen Israëls! hoort het woord des Heeren HEEREN: Zoo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen, tot de verwoeste eenzame plaatsen en tot de verlatene steden, die tot eenen roof en tot eenen spot geworden zijn voor het overblijfsel der Heidenen, die rondom zijn;

5 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zoo Ik niet in het vuur Mijns ijvers gesproken heb tegen het overblijfsel der Heidenen, en tegen het gansche Edom; die Mijn land zichzelven ten erve gegeven hebben, met blijdschap des ganschen harten, met begeerige plundering, opdat de landerij daarvan ten roove zou zijn!

6 Daarom profeteer van het land Israëls, en zeg tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik heb in Mijnen ijver en in Mijne grimmigheid gesproken, omdat gij den [c] smaad der Heidenen gedragen hebt;

7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ik heb Mijne hand opgeheven: zoo niet de Heidenen, die rondom u zijn, zelven hunne schande zullen dragen!

8 Maar gij, o bergen Israëls! gij zult weder *uwe* takken geven, en uwe vrucht voor Mijn volk Israël dragen; want zij naderen te komen.

9 Want ziet, Ik ben bij u, en Ik zal u aanzien, en gij zult gebouwd en bezaaid worden.

10 En Ik zal menschen op u vermenigvuldigen, het gansche huis Israëls, *ja* dat geheel; en de steden zullen bewoond, en de eenzame plaatsen bebouwd worden.

11 Ja, Ik zal menschen en beesten op u vermenigvuldigen, en zij zullen vermenigvuldigd worden en vruchtbaar zijn; en Ik zal u doen bewonen, als in uwe vorige tijden, ja, Ik zal het beter maken dan in uwe beginselen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

12 En Ik zal menschen op u doen wandelen, *namelijk* Mijn volk Israël: die zullen u erfelijk bezitten, en gij zult hun ter erfenis zijn, en gij zult ze voortaan niet meer berooven.

13 Zoo zegt de Heere HEERE: Omdat zij tot u zeggen: Gij zijt *een land*, dat menschen opeet, en gij zijt *een land*, dat uwe volken berooft:

14 Daarom zult gij niet meer menschen opeten, en uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

15 En Ik zal maken, dat men den schimp der Heidenen niet meer over u hoore, en gij zult den smaad der natiën niet meer dragen, en gij zult uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

Israëls herstelling.

16 WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

17 Menschenkind! het huis Israëls, als zij in hun land woonden, toen verontreinigden zij dat met hunnen weg en met hunne handelingen; hun weg was voor Mijn aangezicht als de onreinigheid eener afgezonderde *vrouw*.

18 Daarom goot Ik Mijne grimmigheid over hen uit, om des bloeds wil, dat zij in het land vergoten hadden, en om hunne drekgoden, *waarmede* zij dat verontreinigd hadden.

19 En Ik verstrooide hen onder de Heidenen, en zij werden verspreid in de landen; Ik oordeelde ze naar hunnen weg en naar hunne handelingen.

20 Als zij nu tot de Heidenen kwamen, waarhenen zij getogen waren, [d] ontheiligden zij Mijnen heiligen Naam, omdat men van hen zeide: Deze zijn het volk des HEEREN, en zijn uit Zijn land uitgegaan;

21 Maar Ik verschoonde *hen* om Mijnen heiligen Naam, dien het huis Israëls ontheiligde onder de Heidenen, waarhenen zij gekomen waren.

22 Daarom zeg tot het huis Israëls: Zoo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls! maar om Mijnen heiligen Naam, dien gijlieden ontheiligd hebt onder de Heidenen, waarhenen gij gekomen zijt;

23 Want Ik zal Mijnen grooten Naam heiligen, die onder de Heidenen ontheiligd is, dien gij in het midden van hen ontheiligd hebt; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hunne oogen zal geheiligd zijn.

24 Want Ik zal u uit de Heidenen halen,

[a] Ezech. 6:2. [b] Ezech. 35:10. [c] Ezech. 34:29. [d] Jes. 52:5. Rom. 2:24.

ı zal u uit al de landen vergaderen; en
: zal u in uw land brengen.
5 Dan zal Ik rein water op u sprengen,
ı gij zult rein worden; van al uwe on-
inigheden en van al uwe drekgoden
l Ik u reinigen.
6 En Ik zal u een [a] nieuw hart geven,
ı zal eenen nieuwen [b] geest geven in het
nnenste van u; en Ik zal het steenen
ırt uit uw vleesch wegnemen, en zal u
ın vleeschen hart geven.
7 En Ik zal Mijnen Geest geven in het
nnenste van u; en Ik zal maken, dat
j in Mijne inzettingen zult wandelen,
ı Mijne rechten zult bewaren en doen.
8 En gij zult wonen in het land, dat Ik
ven vaderen gegeven heb, en gij zult
ij tot een volk zijn, en Ik zal u tot
nen God zijn.
9 En Ik zal u verlossen van al uwe
ıreinigheden; en Ik zal roepen tot het
ren, en zal dat vermenigvuldigen, en
: zal geenen [c] honger op u leggen.
0 En Ik zal de vrucht van het geboomte
ı de inkomst des velds vermenigvuldi-
n; opdat gij de smaadheid des hongers
et meer ontvangt onder de Heidenen.
1 Dan zult gij [d] gedenken aan uwe
oze wegen en uwe handelingen, die
et goed waren; en gij zult eene [e] walging
ın uzelven hebben over uwe ongerech-
heden en over uwe gruwelen.
2 Ik doe het niet om uwentwil, spreekt
Heere HEERE, het zij u bekend!
haamt u en wordt schaamrood van uwe
egen, gij huis Israëls!
3 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ten
ıge, als Ik u reinigen zal van al uwe
ıgerechtigheden, dan zal Ik de steden
en bewonen, en de eenzame plaatsen
llen bebouwd worden;
4 En het verwoeste land zal bebouwd
orden, in plaats dat het eene verwoesting
as, voor de oogen van een' ieder, die er
orging.
5 En zij zullen zeggen: Dit land, dat
rwoest was, is geworden als een hof van
Eden; en de eenzame, en de verwoeste en
rstoorde steden zijn vast *en* bewoond.
6 Dan zullen de Heidenen, die in de
aatsen rondom u zullen overgelaten zijn,
eten, dat Ik, de HEERE, de verstoorde
aatsen bebouw, *en* het verwoeste be-
ant; [g] Ik, de HEERE, heb het gesproken
ı zal het doen.
7 Alzoo zegt de Heere HEERE: Daar-
ıboven zal Ik hierom van het huis
raëls verzocht worden, dat Ik het hun
e; Ik zal ze vermenigvuldigen van
enschen, als schapen.
8 Gelijk de geheiligde schapen, gelijk
schapen van Jeruzalem op hunne
zette hoogtijden, alzoo zullen de een-
zame steden vol zijn van menschenkud-
den; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE
ben.

Het gezicht van de beenderen.

37 DE hand des HEEREN was op mij,
en de HEERE voerde mij uit in den
Geest, en zette mij neder in het midden
eener vallei; dezelve nu was vol been-
deren.
2 En Hij deed mij bij dezelve voorbij-
gaan geheel rondom; en ziet, er waren
zeer vele op den grond der vallei, en ziet,
zij waren zeer dor.
3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
zullen deze beenderen levend worden?
En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet *het!*
4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer
over deze beenderen, en zeg tot dezelve:
Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN
woord.
5 Alzoo zegt de Heere HEERE tot deze
beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u
brengen, en gij zult levend worden.
6 En Ik zal zenuwen op u leggen, en
vleesch op u doen opkomen, en eene huid
over u trekken, en den geest in u geven,
en gij zult levend worden; en gij zult
weten, dat Ik de HEERE ben.
7 Toen profeteerde ik, gelijk mij bevolen
was, en er werd een geluid, als ik profe-
teerde, en zie, eene beroering! en de
beenderen naderden, *elk* been tot zijn
been.
8 En ik zag, en zie, er werden zenuwen
op dezelve, en er kwam vleesch op; en Hij
trok eene huid boven over dezelve, maar
er was geen geest in hen.
9 En Hij zeide tot mij: Profeteer tot den
geest, profeteer, menschenkind! en zeg
tot den geest: Zoo zegt de Heere HEERE:
Gij geest! kom aan van de vier winden,
en blaas in deze gedooden, opdat zij
levend worden.
10 En ik profeteerde, gelijk als Hij mij
bevolen had. Toen kwam de geest in hen,
en zij werden levend, en stonden op hunne
voeten, een gansch zeer groot heir.
11 Toen zeide Hij tot mij: Menschen-
kind! deze beenderen zijn het gansche
huis Israëls; zie, zij zeggen: Onze been-
deren zijn verdord, en onze verwachting
is verloren; wij zijn afgesneden.
12 Daarom profeteer, en zeg tot hen:
Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal
uwe graven openen, en zal ulieden uit
uwe graven doen opkomen, o Mijn volk!
en Ik zal u brengen in het land Israëls.
13 En gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik uwe graven zal hebben geo-
pend, en als Ik u uit uwe graven zal heb-
ben doen opkomen; o Mijn volk!
14 En Ik zal Mijnen Geest in u geven,

[a] Jer. 32:39. Ezech. 11:19. [b] Ezech. 11:19. [c] Ezech. 34:29. [d] Ezech. 16:61, 63.
Ezech. 6:9; 20:43. [f] Jes. 51:3. Ezech. 28:13. [g] Ezech. 17:24; 22:14; 37:14.

en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, *dit* gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.

15 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

16 Gij nu, menschenkind! neem u een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijne metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het gansche huis Israëls, zijne metgezellen.

17 Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander, tot een eenig hout; en zij zullen tot één worden in uwe hand.

18 En wanneer de kinderen uws volks tot u zullen spreken, zeggende: Zult gij ons niet te kennen geven, wat u deze dingen zijn?

19 Zoo spreek tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal het hout van Jozef, dat in Efraïms hand geweest is, en van de stammen Israëls, zijne metgezellen, nemen, en Ik zal dezelve met hem voegen tot het hout van Juda, en zal ze maken tot een eenig hout; en zij zullen één worden in Mijne hand.

20 De houten nu, op welke gij zult geschreven hebben, zullen in uwe hand zijn voor hunlieder oogen.

21 Spreek dan tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen Israëls halen uit het midden der Heidenen, waarhenen zij getogen zijn, en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land;

22 En Ik zal ze maken tot een eenig volk in het land, op de bergen Israëls, en zij zullen allen tezamen [a] eenen eenigen Koning tot koning hebben; en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan meer in twee koninkrijken verdeeld zijn.

23 En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hunne drekgoden, en met hunne verfoeiselen, en met al hunne overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hunne woonplaatsen, in welke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; zoo zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn.

24 En [b] Mijn knecht David zal koning over hen zijn; en zij zullen allen tezamen éénen Herder hebben; en zij zullen in Mijne rechten wandelen, en Mijne inzettingen bewaren en die doen.

25 En zij zullen wonen in het land, dat Ik Mijnen knecht Jakob gegeven heb, waarin uwe vaders gewoond hebben; ja daarin zullen zij wonen, zij en hunne kinderen, en hunne kindskinderen tot in eeuwigheid, en Mijn knecht David zal hunlieder Vorst zijn tot in eeuwigheid.

26 En Ik zal een [c] verbond des vredes met hen maken, het zal een eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal ze inzetten, en zal ze vermenigvuldigen, en Ik zal Mijn [d] heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid.

27 En Mijn tabernakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot eenen [e] God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

28 En de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, Die Israël heilige, als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid.

Profetie tegen Gog.

38 WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen [f] Gog, het land van Magog, den hoofdvorst van Mesech en Tubal, en profeteer tegen hem,

3 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o Gog, gij hoofdvorst van Mesech en Tubal!

4 En Ik zal u omwenden, en [g] haken in uwe kaken leggen, en Ik zal u uitvoeren, mitsgaders uw gansche heir, paarden en ruiteren, die altemaal volkomen wèl gekleed zijn, eene groote vergadering, met rondas en schild, die altemaal zwaarden handelen;

5 Perzen, Mooren en Puteërs met hen, die altemaal schild en helm *voeren;*

6 Gomer en al zijne benden, en het huis van Togàrma, *aan* de zijden van het noorden, en al zijne benden; vele volken met u.

7 Zijt bereid en maak u gereed, gij en uwe gansche vergadering, die tot u vergaderd zijn; en wees gij hun tot eene wacht.

8 Na vele dagen zult gij bezocht worden: in het laatste der jaren zult gij komen in het land, dat wedergebracht is van het zwaard, dat vergaderd is uit vele volken, op de bergen Israëls, die steeds tot verwoesting geweest zijn; als dat *land* uit de volken zal uitgevoerd zijn, en zij altemaal zeker zullen wonen,

9 Dan zult gij optrekken; gij zult aankomen als eene onstuimige verwoesting: gij zult zijn als eene [h] wolk, om het land te bedekken, gij en al uwe benden, en vele volken met u.

10 Alzoo zegt de Heere HEERE: Te dien dage zal het ook geschieden, dat er raadslagen in uw hart zullen opkomen, en gij zult eene kwade gedachte denken,

11 En zult zeggen: Ik zal optrekken naar *dat* dorpland; ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen;

[a] Joh. 10:16. [b] Jes. 40:11. Jer. 30:9. Ezech. 34:23. [c] Ps. 89:4. Ezech. 34:25. [d] 2 Kor. 6:16. [e] Ezech. 11:20; 14:11. [f] Openb. 20:8. [g] Ezech. 29:4; 39:2. [h] Ezech. 30:18

ie altemaal wonen zonder muur, en gren-
el noch deuren hebben;
12 Om buit te buiten, en om roof te
ooven; om uwe hand te wenden tegen de
roeste plaatsen, die *nu* bewoond zijn, en
egen een volk, dat uit de Heidenen ver-
ameld is, dat vee en have verkregen
ıeeft, wonende in het midden des lands.
13 Scheba en Dedan, en de kooplieden
'an Tharsis, en alle hunne jonge leeuwen
ullen tot u zeggen: Komt gij, om buit
e buiten? hebt gij uwe vergadering ver-
;aderd, om roof te rooven? om zilver en
;oud weg te voeren, om vee en have weg
e nemen, om eenen grooten buit te
ruiten?
14 Daarom profeteer, o menschenkind!
n zeg tot Gog: Zoo zegt de Heere HEERE:
Zult gij het te dien dage, als Mijn volk
sraël zeker woont, niet gewaar worden?
15 Gij zult dan komen uit uwe plaats,
iit de zijden van het noorden, gij en vele
'olken met u; die altemaal op paarden
ullen rijden, eene groote vergadering, en
en machtig heir;
16 En gij zult optrekken tegen Mijn
'olk Israël, als eene wolk, om het land
e bedekken; in het laatste der dagen zal
ıet geschieden; dan zal Ik u aanbrengen
egen Mijn land, opdat de Heidenen Mij
:ennen, als Ik aan u, o Gog! voor hunne
ogen zal geheiligd worden.
17 Zoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij
lie, *van* welken Ik in verledene dagen
;esproken heb, door den dienst Mijner
:nechten, de profeten Israëls, die in die
lagen geprofeteerd hebben, jaren *lang*,
lat Ik u tegen hen zou aanbrengen?
18 Maar het zal geschieden te dien dage,
en dage als Gog tegen het land Israëls
al aankomen, spreekt de Heere HEERE,
lat Mijne grimmigheid in Mijnen neus
al opkomen.
19 Want Ik heb gesproken in Mijnen
ijver, in het vuur Mijner verbolgenheid:
Zoo er niet, te dien dage, een groot beven
al zijn in het land Israëls!
20 Zoodat van Mijn aangezicht beven
ullen de visschen der zee, en het gevo-
elte des hemels en het gedierte des
elds, en al het kruipende gedierte, dat
p het aardrijk kruipt, en alle menschen,
ie op den aardbodem zijn; en de bergen
ullen nedergeworpen worden, en de
teile plaatsen zullen nedervallen, en alle
nuren zullen ter aarde nedervallen.
21 Want Ik zal het zwaard over hem
oepen op al Mijne bergen, spreekt de
Heere HEERE; het zwaard van een' ieder
al tegen zijnen broeder zijn.
22 En Ik zal met hem rechten, door
estilentie en door bloed; en Ik zal eenen
verstelpenden plasregen en groote hagel-
teenen, vuur en zwavel regenen op hem,
en op zijne benden, en op de vele volken,
die met hem zullen zijn.
23 Alzoo zal Ik Mij groot maken, en
Mij heiligen, en bekend worden voor de
oogen van vele Heidenen; en zij zullen
weten, dat Ik de HEERE ben.

39 VOORTS, gij menschenkind! pro-
feteer tegen Gog, en zeg: Zoo zegt
de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o
Gog, hoofdvorst van Mesech en Tubal!
2 En Ik zal u omwenden, en eenen
[b] zeshaak in u slaan, en u optrekken uit
de zijden van het noorden, en Ik zal u
brengen op de bergen Israëls.
3 Maar Ik zal uwen boog uit uwe lin-
kerhand slaan, en Ik zal uwe pijlen uit
uwe rechterhand doen vallen.
4 Op de bergen Israëls zult gij vallen,
gij en al uwe benden, en de volken, die
met u zijn; Ik heb u aan de roofvogelen,
aan het gevogelte van allen vleugel en
aan het gedierte des velds [c] ter spijze
gegeven.
5 Op het open veld zult gij vallen; want
Ik heb het gesproken, spreekt de Heere
HEERE.
6 En Ik zal een vuur zenden in Magog,
en onder degenen, die in de eilanden ze-
ker wonen; en zij zullen weten, dat Ik
de HEERE ben.
7 En Ik zal Mijnen heiligen Naam in
het midden van Mijn volk Israël bekend
maken, en zal Mijnen heiligen Naam niet
meer laten ontheiligen; en de Heidenen
zullen weten, dat Ik de HEERE ben, de
Heilige in Israël.
8 Zie, het komt en zal geschieden,
spreekt de Heere HEERE; dit is de dag,
van welken Ik gesproken heb.
9 En de inwoners der steden Israëls zul-
len uitgaan, en *vuur* stoken en branden
van de wapenen, zoo *van* schilden als
rondassen, van bogen en van pijlen, zoo
van handstokken als van spiesen; en zij
zullen daarvan vuur stoken zeven jaren,
10 Zoodat zij geen hout uit het veld zul-
len dragen, noch uit de wouden houwen,
maar van de wapenen vuur stoken; en zij
zullen berooven degenen, die hen beroofd
hadden, en plunderen, die hen geplunderd
hadden, spreekt de Heere HEERE.
11 En het zal te dien dage geschieden,
dat Ik aan Gog aldaar eene grafstede in
Israël zal geven, het dal der doorgangers
naar het oosten der zee, en datzelve zal
den doorgangers *den neus* stoppen; en
aldaar zullen zij begraven Gog en zijne
gansche menigte, en zullen het noemen:
Het dal van Gogs menigte.
12 Het huis Israëls nu zal hen begraven,
om het land te reinigen, zeven maanden
lang.
13 Ja, al het volk des lands zal begraven,

[a] Ezech. 36:5, 6. [b] Ezech. 38:4. [c] Ezech. 33:27.

en het zal hun tot eenen naam zijn, ten dage als Ik zal verheerlijkt zijn, spreekt de Heere HEERE.

14 Ook zullen zij mannen uitscheiden, die gestadig door het land doorgaan, *en* doodgravers met de doorgangers, *om te begraven* degenen, die op den aardbodem zijn overgelaten, om dien te reinigen; ten einde van zeven maanden zullen zij onderzoek doen;

15 En deze doorgangers zullen door het land doorgaan, en *als iemand* een menschenbeen ziet, zoo zal hij een merkteeken daarbij oprichten; totdat de doodgravers het zullen hebben begraven in het dal van Gogs menigte.

16 Ook zoo zal de naam der stad Hamóna zijn. Alzoo zullen zij het land reinigen.

17 Gij dan, menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE: Zeg tot het gevogelte van allen vleugel, en tot al het gedierte des velds: Vergadert u, en komt aan, verzamelt u van rondom tot Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb, een groot slachtoffer op de bergen Israëls; en eet vleesch, en drinkt bloed:

18 Het vleesch der helden zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde drinken; der rammen, der lammeren, en bokken, *en* varren, die altemaal gemeste van Basan zijn;

19 En gij zult het vette eten tot verzadiging toe, en bloed drinken tot dronkenschap toe, van Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb;

20 En gij zult verzadigd worden aan Mijne tafel van *rij*paarden en wagen*paarden*, van helden en alle krijgslieden, spreekt de Heere HEERE.

21 En Ik zal Mijne eere zetten onder de Heidenen; en alle Heidenen zullen Mijn oordeel zien, dat Ik gedaan heb, en Mijne hand, die Ik aan hen gelegd heb.

22 En die van het huis Israëls zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, van dien dag af en voortaan.

23 En de Heidenen zullen weten, dat die van het huis Israëls gevankelijk zijn weggevoerd om hunne ongerechtigheid, omdat zij tegen Mij hadden overtreden, en dat Ik Mijn aangezicht voor hen verborgen heb, en heb ze overgegeven in de hand hunner wederpartijders, zoodat zij altemaal door het zwaard gevallen zijn;

24 Naar hunne onreinigheid en naar hunne overtredingen heb Ik met hen gehandeld, en Ik heb Mijn aangezicht voor hen verborgen.

25 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Nu zal Ik Jakobs gevangenen wederbrengen, en zal Mij ontfermen over het gansche huis Israëls, en Ik zal ijveren over Mijnen heiligen Naam;

26 Als zij hunne schande zullen gedragen hebben, en al hunne overtreding, met welke zij tegen Mij hebben overtreden, toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte.

27 Als Ik hen zal hebben wedergebracht uit de volken, en hen vergaderd zal hebben uit de landen hunner vijanden, en Ik aan hen geheiligd zal zijn voor de oogen van vele Heidenen:

28 Dan zullen zij weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, dewijl Ik ze gevankelijk heb doen wegvoeren onder de Heidenen, maar heb ze *weder* verzameld in hun land, en heb aldaar niemand van hen meer overgelaten.

29 En Ik zal Mijn aangezicht voor hen niet meer verbergen, wanneer Ik Mijnen [a] Geest over het huis Israëls zal hebben uitgegoten, spreekt de Heere HEERE.

Herstelling van den tempel: de voorhoven.

40 IN het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering, in het begin des jaars, op den tienden der maand, in het veertiende jaar, nadat de stad [b] geslagen was; even op dienzelfden dag, was de hand des HEEREN op mij, en Hij bracht mij derwaarts.

2 In de gezichten Gods bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij op eenen zeer hoogen berg; en aan denzelven was als een gebouw eener stad tegen het zuiden.

3 Als Hij mij daarhenen gebracht had, ziet, zoo was er een man, wiens gedaante was als de gedaante van koper; en in zijne hand was een linnen snoer, en een meetriet; en hij stond in de poort.

4 En die man sprak tot mij: Menschenkind! zie met uwe oogen, en hoor met uwe ooren, en zet uw hart op alles, wat ik u zal doen zien; want, opdat ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht: verkondig *daarna* den huize Israëls alles, wat gij ziet.

5 En ziet, er was een muur buiten aan het huis, rondom henen, en in des mans hand was een meetriet van zes ellen, *elke el* van eene el en een handbreed, en hij mat de breedte des gebouws één riet, en de hoogte één riet.

6 Toen kwam hij tot de poort, welke zag den weg naar het oosten, en hij ging bij derzelver trappen op, en mat den dorpel der poort één riet de breedte, en den anderen dorpel één riet de breedte.

7 En *elk* kamertje één riet de lengte, en één riet de breedte; en tusschen de kamertjes vijf ellen; en den dorpel der poort, bij het voorhuis der poort van binnen, één riet.

8 Ook mat hij het voorhuis der poort van binnen, één riet.

9 Toen mat hij het *andere* voorhuis der

[a] Joël 2:28. Hand. 2:17. [b] Ezech. 33:21.

poort, acht ellen, en hare posten twee ellen; en het voorhuis der poort was van binnen.

10 En de kamertjes der poort, den weg naar het oosten, waren drie van deze, en drie van gene zijde; die drie hadden eenerlei maat; ook hadden de posten, van deze en van gene zijde, eenerlei maat.

11 Voorts mat hij de wijdte der deur van de poort tien ellen; de lengte der poort dertien ellen.

12 En er was een ruim vóór aan de kamertjes, van ééne el *van deze*, en een ruim van ééne el van gene zijde; en *elk* kamertje zes ellen van deze, en zes ellen van gene zijde.

13 Toen mat hij de poort van het dak van het eene kamertje af tot aan het dak van een ander; de breedte was vijf en twintig ellen; deur was tegenover deur.

14 Ook maakte hij posten van zestig ellen, namelijk tot den post des voorhofs, rondom de poort henen.

15 En van het voorste deel der poort des ingangs, tot aan het voorste deel van het voorhuis van de binnenpoort, waren vijftig ellen.

16 En er waren geslotene venstertjes aan de kamertjes, en aan hunne posten inwaarts in de poort rondom henen, alzoo ook aan de voorhuizen; de vensters nu waren rondom henen inwaarts, en aan de posten waren palmboomen.

17 Voorts bracht hij mij in het buitenste voorhof, en zie, daar waren kameren, en een plaveisel, dat gemaakt was in het voorhof rondom henen, dertig kameren waren er op het plaveisel.

18 Het plaveisel nu was aan de zijde van de poorten, tegenover de lengte van de poorten; *dit* was het benedenste plaveisel.

19 En hij mat de breedte, van het voorste deel der benedenste poort af, vóór aan het binnenste voorhof, van buiten, honderd ellen oostwaarts en noordwaarts.

20 Aangaande de poort nu, die den weg naar het noorden zag, aan het buitenste voorhof, hij mat derzelver lengte en derzelver breedte;

21 En hare kamertjes, drie van deze en drie van gene zijde; en hare posten en hare voorhuizen waren naar de maat der eerste poort: vijftig ellen hare lengte, en de breedte van vijf en twintig ellen.

22 En hare vensters, en hare voorhuizen, en hare palmboomen, waren naar de maat der poort, die den weg naar het oosten zag; en men ging daarin op met zeven trappen, en hare voorhuizen waren vóór aan dezelve.

23 De poort nu van het binnenste voorhof was tegenover de poort van het noorden en van het oosten; en hij mat van poort tot poort honderd ellen.

24 Daarna voerde hij mij den weg naar het zuiden; en ziet, er was eene poort den weg naar het zuiden; en hij mat derzelver posten en derzelver voorhuizen, naar deze maten.

25 En zij had vensteren, ook aan hare voorhuizen, rondom henen, gelijk deze vensteren; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

26 En hare opgangen waren van zeven trappen, en hare voorhuizen waren vóór aan dezelve; en zij had palmboomen, éénen van deze, en éénen van gene zijde aan hare posten.

27 Ook was er eene poort in het binnenste voorhof, den weg naar het zuiden; en hij mat van poort tot poort, den weg naar het zuiden honderd ellen.

28 Voorts bracht hij mij door de Zuiderpoort tot het binnenvoorhof, en hij mat de Zuiderpoort naar deze maten;

29 En hare kamertjes, en hare posten en hare voorhuizen waren naar deze maten; en zij had vensteren, ook in hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

30 En er waren voorhuizen rondom henen; de lengte was vijf en twintig ellen, en de breedte vijf ellen.

31 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten, en hare opgangen waren van acht trappen.

32 Daarna bracht hij mij tot het binnenste voorhof, den weg naar het oosten; en hij mat de poort, naar deze maten;

33 Ook hare kamertjes, en hare posten en hare voorhuizen naar deze maten; en zij had vensteren ook aan hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

34 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten van deze en van gene zijde, en hare opgangen waren van acht trappen.

35 Daarna bracht hij mij tot de Noorderpoort, en hij mat naar deze maten

36 Hare kamertjes, hare posten en hare voorhuizen; ook had zij vensteren rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

37 En hare posten waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten, van deze en van gene zijde, en hare opgangen waren van acht trappen.

38 Hare kameren nu en hare deuren waren bij de posten der poorten; aldaar wiesch men het brandoffer.

39 En in het voorhuis der poort waren twee tafelen van deze, en twee tafelen van gene zijde, om daarop te slachten het brandoffer, en het zondoffer en het schuldoffer.

40 Ook waren er aan de zijde van buiten des opgangs, aan de deur der Noorder-

poort, twee tafelen ; en aan de andere
zijde, die aan het voorhuis der poort was,
twee tafelen :
41 Vier tafelen van deze en vier tafelen
van gene zijde, aan de zijde der poort,
acht tafelen, waarop men slachtte.
42 Maar de vier tafelen voor het brand-
offer waren van gehouwene steenen, de
lengte eene el en eene halve, en de breedte
eene el en eene halve, en de hoogte ééne
el ; op dezelve nu legde men het gereed-
schap henen, waarmede men het brand-
offer en slachtoffer slachtte.
43 De haardsteenen nu waren eene hand-
breed *dik*, ordelijk geschikt in het huis
rondom henen ; en op de tafelen was het
offervleesch.
44 En van buiten de binnenste poort
waren de kameren der zangers, in het bin-
nenste voorhof, dat aan de zijde van de
Noorderpoort was ; en het voorste deel
derzelve was den weg naar het zuiden ;
eene was er aan de zijde van de Oost-
poort, ziende den weg naar het noorden.
45 En hij sprak tot mij : Deze kamer,
welker voorste deel den weg naar het zui-
den is, is voor de priesteren, die de wacht
des huizes waarnemen ;
46 Maar de kamer, welker voorste deel
den weg naar het noorden is, is voor de
priesteren, die de wacht des altaars waar-
nemen ; dat zijn de kinderen van Zadok,
die uit de kinderen van Levi tot den
HEERE naderen, om Hem te dienen.
47 En hij mat het voorhof : de lengte
honderd ellen, en de breedte honderd
ellen, vierkant ; en het altaar was vóór
aan het huis.
48 Toen bracht hij mij tot het voorhuis
des huizes, en hij mat *elken* post van het
voorhuis, vijf ellen van deze en vijf ellen
van gene zijde ; en de breedte der poort,
drie ellen van deze en drie ellen van gene
zijde ;
49 De lengte van het voorhuis twintig
ellen, en de breedte elf ellen ; en het was
met trappen, *bij* welke men daarin op-
ging ; ook waren er pilaren aan de posten,
één van deze en één van gene zijde.

Herstelling van den tempel ; het heilige en allerheiligste.

41 VOORTS bracht hij mij tot den
tempel ; en hij mat de posten : zes
ellen de breedte van deze, en zes ellen de
breedte van gene zijde, de breedte der
tent ;
2 En de breedte der deur tien ellen, en
de zijden der deur, vijf ellen van deze,
en vijf ellen van gene zijde ; ook mat hij
de lengte daarvan veertig ellen en de
breedte twintig ellen.
3 Daarna ging hij in naar binnen, en mat
den post der deur twee ellen en de deur
zes ellen, en de breedte der deur zeven ellen.
4 Ook mat hij de lengte daarvan twintig
ellen, en de breedte twintig ellen vóór aan
den tempel ; en hij zeide tot mij : Dit is
de heiligheid der heiligheden !
5 En hij mat den wand des huizes zes
ellen, en de breedte van *elke* zijkamer vier
ellen, rondom het huis henen rondom.
6 De zijkameren nu waren zijkamer
boven zijkamer, drie, en dat dertig malen,
en zij kwamen in den wand, die aan het
huis was tot die zijkamers rondom
henen, opdat zij vastgehouden mochten
worden ; want zij werden niet vastgehou-
den in den wand des huizes.
7 En het was voor de zijkameren op-
waarts naar boven al wijder, en gaf zich
rondom ; want het huis was omsingeld
opwaarts naar boven, rondom het huis
henen ; daarom was de breedte des huizes
naar boven ; en alzoo ging het onderste
op naar het bovenste door het middelste.
8 En ik zag de hoogte des huizes rond-
om henen. De fundamenten der zijka-
meren waren van een vol riet, zes ellen,
de el tot den oksel toe *genomen*.
9 De breedte van den wand, die tot de
zijkameren was naar buiten, was vijf
ellen ; en dat ledig gelaten was, was de
plaats der zijkameren, die aan het huis
waren.
10 En tusschen de kameren was eene
breedte van twintig ellen rondom het
huis, rondom henen.
11 De deuren nu van de zijkameren
waren naar het ledig gelatene toe, de
eene deur den weg naar het noorden, en
de andere deur naar het zuiden ; en de
breedte van de ledig gelatene plaats was
vijf ellen rondom henen.
12 Voorts *van* het gebouw, dat vóór aan
de afgesnedene plaats was *in* den hoek
den weg naar het westen, was de breedte
zeventig ellen, en *van* den wand des
gebouws was de breedte vijf ellen rondom
henen, en de lengte daarvan negentig
ellen.
13 Voorts mat hij het huis, de lengte
honderd ellen ; ook de afgesnedene plaats
en het gebouw, en de wanden daarvan,
de lengte honderd ellen.
14 En de breedte van het voorste deel
des huizes, en der afgesnedene plaats
tegen het oosten, honderd ellen.
15 Ook mat hij de lengte des gebouws
vóór aan de afgesnedene plaats, dat ach-
ter dezelve was, en derzelver galerijen van
deze en van gene zijde, honderd ellen ;
met den binnensten tempel, en de voor-
huizen des voorhofs.
16 De dorpelen en de geslotene vensters,
en de galerijen rondom die drie tegen-
over den dorpel, waren beschoten met
hout rondom henen, en *van* de aarde tot
aan de vensteren ; en de vensteren waren
bedekt,
17 Tot hetgeen boven de deur was, en
tot het binnenste en buitenste huis toe,

n aan den ganschen wand rondom henen
n het binnenste en buitenste, *al bij*
naten.
18 En het was gemaakt *met* cherubs en
ıalmboomen, zoodat er een palmboom
vas tusschen cherub en cherub; en *elke*
herub had twee aangezichten,
19 Namelijk, eens menschen aangezicht
egen den palmboom van deze, en eens
ongen leeuws aangezicht tegen den
ıalmboom van gene zijde; gemaakt in
ıet gansche huis rondom henen.
20 Van de aarde af tot boven de deur
varen de cherubs en de palmboomen ge-
naakt, ook *aan* den wand des tempels.
21 De posten des tempels waren vier-
:ant; en aangaande het voorste deel des
ıeiligdoms, de *eene* gedaante was als de
ındere gedaante.
22 De hoogte des houten altaars was drie
llen, en zijne lengte twee ellen, en het
ıad zijne hoeken; en zijne lengte en zijne
vanden waren van hout. En hij sprak
ot mij: Dit is de tafel, die voor des
HEEREN aangezicht zal zijn!
23 De tempel nu en het heiligdom had-
len *beide* twee deuren.
24 En er waren twee bladen aan de
leuren: *te weten* twee bladen, die men
ımdraaien kon, twee aan de eene deur,
:n twee bladen aan de andere;
25 En aan dezelve, *namelijk* aan de
leuren des tempels, waren cherubs en
ıalmboomen gemaakt, gelijk als er aan
le wanden gemaakt waren; en het hout
an het voorste deel van het voorhuis van
ıuiten was dik.
26 En *aan* de geslotene vensteren waren
ok palmboomen van deze en van gene
ijde, aan de zijden van het voorhuis; en
ıan de zijkameren van het huis, en *aan*
le dikke planken.

Herstelling van den tempel: de heilige kamers.

42 DAARNA bracht hij mij uit tot het
buitenste voorhof, den weg naar den
veg van het noorden; en hij bracht mij
ot de kameren, die tegenover de af-
esnedene plaats, en die tegenover het
ebouw tegen het noorden waren:
2 Vóór aan de lengte van de honderd
llen *naar* de deur van het noorden; en
le breedte was vijftig ellen.
3 Tegenover de twintig *ellen*, die het bin-
ıenste voorhof had, en tegenover het pla-
'eisel, dat het buitenste voorhof had, *was*
alerij tegen galerij, in drie *rijen*.
4 En vóór de kameren was eene wande-
ing van tien ellen de breedte, naar binnen
oe, *en* een weg van ééne el; en de deuren
'an dezelve waren tegen het noorden.
5 De bovenste kameren nu waren nau-
ver (omdat de galerijen hooger waren
lan dezelve), dan de onderste en dan de
niddelste des gebouws;
6 Want zij waren wel van drie *rijen*,
maar hadden geene pilaren gelijk de pi-
laren der voorhoven; daarom waren zij
benauwder dan de onderste en dan de
middelste van de aarde af.
7 De muur nu, die naar buiten tegenover
de kameren was, den weg naar het bui-
tenste voorhof, vóór aan de kameren, de
lengte van dien was vijftig ellen.
8 Want de lengte der kameren, die het
buitenste voorhof had, was vijftig ellen;
en zie, vóór aan den tempel waren hon-
derd ellen.
9 Van onder deze kameren nu was de
ingang van het oosten, als iemand tot de-
zelve ingaat, uit het buitenste voorhof.
10 Aan de breedte van den muur des
voorhofs, den weg naar het oosten, voor
aan de afgesnedene plaats, en voor aan
het gebouw, waren kameren.
11 En de weg vóór dezelve henen was als
de gedaante der kameren, die den weg
naar het noorden waren, naar hare
lengte, alzoo *naar* hare breedte; en
al hare uitgangen waren ook naar hare
wijzen en naar hare deuren.
12 En gelijk de deuren der kameren, die
den weg naar het zuiden waren, was er
eene deur in het hoofd van den weg, den
weg voor aan den rechten muur, den weg
naar het oosten, als men daarin gaat.
13 Toen zeide hij tot mij: De kameren
van het noorden, *en* de kameren van het
zuiden, die vóór aan de afgesnedene plaats
zijn, dat zijn heilige kameren, waarin de
priesters, die tot den HEERE naderen, de
allerheiligste dingen zullen eten; aldaar
zullen zij de allerheiligste dingen henen-
leggen, en het spijsoffer, en het zondoffer
en het schuldoffer; want de plaats is
heilig.
14 Als de priesters ingegaan zullen zijn,
zoo zullen zij uit het heiligdom niet *weder*
uitgaan in het buitenste voorhof, maar
aldaar hunne kleederen henenleggen, in
welke zij gediend hebben, want die zijn
eene heiligheid; en zij zullen andere
kleederen aantrekken, en naderen tot
hetgeen voor het volk is.
15 Als hij nu de maten van het bin-
nenste huis geëindigd had, zoo bracht hij
mij uit, den weg naar de poort, die den
weg naar het oosten zag, en hij mat ze
rondom henen.
16 Hij mat de oostzijde met het meet-
riet vijfhonderd rieten, met het meet-
riet, rondom.
17 Hij mat de noorderzijde vijfhonderd
rieten, met het meetriet, rondom.
18 De zuidzijde mat hij vijfhonderd
rieten, met het meetriet.
19 Hij ging om naar de westzijde, *en* hij
mat vijfhonderd rieten, met het meetriet.
20 Hij mat het aan de vier zijden; het
had eenen muur rondom henen, de lengte
was vijf honderd *rieten*, en de breedte

vijfhonderd, om onderscheid te maken
tusschen het heilige en onheilige.

Herstelling van den tempel; de heerlijkheid des Heeren.

43 TOEN leidde hij mij tot de poort,
de poort die den weg naar het
oosten zag.
2 En zie, de heerlijkheid des Gods van
Israël kwam van den weg naar het oosten;
en zijne stem was als het [a] geruisch van
vele wateren, en de aarde werd verlicht
van Zijne heerlijkheid.
3 En alzoo was de gedaante van het gezicht,
dat ik zag, gelijk het [b] gezicht, dat
ik gezien had, toen ik kwam, om de
stad te verderven; en het waren gezichten,
als het gezicht, dat ik gezien had aan
de rivier Chebar; en ik viel op mijn
aangezicht.
4 En de heerlijkheid des HEEREN kwam
in het huis, *door* den weg der poort, die
den weg naar het oosten zag.
5 En de Geest nam mij op, en bracht
mij in het binnenste voorhof; en ziet,
de heerlijkheid des HEEREN had het
huis vervuld.
6 En ik hoorde Eenen, Die met mij
sprak uit het huis; en de man was bij
mij staande,
7 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
dit is de plaats Mijns troons, en de
plaats der zolen Mijner voeten, alwaar
Ik wonen zal in het midden der kinderen
Israëls, in eeuwigheid; en die van het
huis Israëls zullen Mijnen heiligen Naam
niet meer verontreinigen, zij noch hunne
koningen, met hunne hoererij en met de
[c] doode lichamen hunner koningen, *op*
hunne hoogten;
8 Als zij hunnen dorpel stelden aan
Mijnen dorpel, en hunnen post nevens
Mijnen post, dat er *maar* een wand
tusschen Mij en tusschen hen was, en
verontreinigden Mijnen heiligen Naam
met hunne gruwelen, die zij deden;
waarom Ik ze verteerd heb in Mijnen
toorn.
9 Nu zullen zij hunne hoererij en de
doode lichamen hunner koningen verre
van Mij wegdoen; en Ik zal in het midden
van hen wonen in eeuwigheid.
10 Gij, menschenkind! wijs den huize
Israëls dit huis, opdat zij schaamrood
worden van wege hunne ongerechtigheden,
en laat ze het patroon afmeten.
11 En indien zij schaamrood worden
van wege alles, wat zij gedaan hebben,
zoo maak hun bekend den vorm van het
huis en zijne gestaltenis, en zijne uitgangen
en zijne ingangen, en al zijne
vormen en al zijne ordinantiën, ja al
zijne vormen en al zijne wetten; en
schrijf het voor hunne oogen, opdat zij
zijnen ganschen vorm en al zijne ordinantiën
bewaren, en dezelve doen.
12 Dit is de wet van het huis: op de
hoogte des bergs zal zijne gansche grens,
rondom henen, eene heiligheid der heiligheden
zijn; ziet, dit is de wet van het
huis.
13 En dit zijn de maten des altaars naar
de ellen, zijnde de el eene el en eene
handbreed; de boezem van eene el, en
eene el de breedte; en zijn einde aan
zijnen rand rondom eene span; en dit is
de rug des altaars.
14 Van den boezem nu *op* de aarde tot
aan het onderste afzetsel twee ellen, en
de breedte eene el; en van het kleinste
afzetsel tot aan het grootste afzetsel vier
ellen, en de breedte eene el.
15 En de Harel vier ellen; en van den
Ariël voorts opwaarts, de vier hoornen.
16 De Ariël nu, twaalf *ellen* de lengte
met twaalf *ellen* breedte; vierkant aan
zijne vier zijden.
17 En het afzetsel veertien *ellen* de
lengte, met veertien *ellen* breedte, aan
zijne vier zijden, en de rand rondom hetzelve
de helft eener el; en de boezem
daaraan, eene el rondom, en zijne
trappen ziende naar het oosten.
18 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
zoo zegt de Heere HEERE: Dit
zijn de ordinantiën des altaars, ten dage
als men het zal maken, om brandoffer
daarop te offeren, en om bloed daarop te
sprengen.
19 En gij zult aan de Levietische priesteren,
welke uit het zaad van Zadok
zijn, die tot Mij naderen (spreekt de
Heere HEERE) om Mij te dienen, geven
eenen var, een jong rund, ten zondoffer;
20 En gij zult van deszelfs bloed nemen,
en doen het aan zijne vier hoornen, en
aan de vier hoeken des afzetsels en aan
den rand rondom; alzoo zult gij het ontzondigen,
en het verzoenen.
21 Daarna zult gij den var des zondoffers
nemen, en hij zal hem verbranden
in eene bestelde plaats van het huis
buiten het heiligdom.
22 En op den tweeden dag zult gij
eenen volkomen' geitenbok offeren ten
zondoffer; en zij zullen het altaar ontzondigen,
gelijk als zij *dat* ontzondigd
hebben met den var.
23 Als gij een einde zult gemaakt hebben
van het ontzondigen, *dan* zult gij
eenen var, een volkomen jong rund,
offeren, en eenen volkomen' ram van de
kudde,
24 En gij zult ze offeren voor het aangezicht
des HEEREN; en de priesteren
zullen zout daarop werpen, en zullen ze
offeren *ten* brandoffer den HEERE.
25 Zeven dagen zult gij dagelijks eenen

[a] Ezech. 1:24. [b] Ezech. 1:4; 8:4. [c] Jer. 16:18.

ɔk des zondoffers bereiden; ook zullen į eenen var, een jong rund, en eenen m van de kudde, *beide* volkomen be- iden.

ɞ Zeven dagen zullen zij het altaar ɛrzoenen, en het reinigen, en zijne han- ɛn vullen.

7 Als zij nu deze dagen zullen voleind ɛbben, dan zal het op den achtsten dag ı voortaan geschieden, dat de priesters ve brandofferen en uwe dankofferen op ɛt altaar zullen bereiden; en Ik zal een elgevallen aan ulieden hebben, spreekt ɛ Heere HEERE.

erstelling van den tempel: hervormingen in den dienst des heiligdoms.

4 TOEN deed hij mij wederkeeren : den weg *naar* de poort van het iitenste heiligdom, die naar het oosten g; en die was toegesloten.

; En de HEERE zeide tot mij: Deze ɔort zal toegesloten zijn; zij zal niet ɔopend worden, noch iemand door de- lve ingaan, omdat de HEERE, de God raëls, door dezelve is ingegaan; daarom .l zij toegesloten zijn.

ɜ De vorst, de vorst, die zal in dezelve tten, om brood te eten voor het aange- cht des HEEREN; door den weg van ɛt voorhuis der poort zal hij ingaan, en ɔor den weg van hetzelve zal hij uitgaan.

ɪ Daarna bracht hij mij den weg der oorderpoort, vóór aan het huis; en ik g, en zie, de heerlijkheid des HEEREN d het huis des HEEREN vervuld; toen el ik op mijn aangezicht.

ɪ En de HEERE zeide tot mij: Men- henkind! zet er uw hart op, en zie et uwe oogen, en hoor met uwe ooren les, wat Ik met u spreken zal, van alle zettingen van het huis des HEEREN, ı van al zijne wetten; en zet uw hart ɔ den ingang van het huis, met alle uit- ıngen des heiligdoms;

ɜ En zeg tot die wederspannigen, tot ɛt huis Israëls: Zoo zegt de Heere EERE: Het is te veel voor ulieden, van ege al uwe gruwelen, o huis Israëls!

Dewijl gijlieden vreemden hebt inge- acht, onbesnedenen van hart en onbe- iedenen van vleesch, om in Mijn hei- gdom te zijn, om dat te ontheiligen, *te eten* Mijn huis; als gij Mijn brood, het ɛtte en het bloed offerdet, en zij Mijn ɛrbond verbraken, nevens al uwe gru- ɛlen;

En gijlieden hebt de wacht van Mijne ɛilige dingen niet waargenomen, maar j hebt uzelven *eenigen* tot wachters ijner wacht gesteld in Mijn heiligdom.

Alzoo zegt de Heere HEERE: Geen eemde, onbesneden van hart en onbe- ıeden van vleesch, zal in Mijn heilig- ɔm ingaan; van eenigen vreemde, die het midden der kinderen Israëls is.

10 Maar de Levieten, die verre van Mij geweken zijn, als Israël ging dolen, die van Mij zijn afgedwaald, hunne drekgo- den achterna, zullen wel hunne onge- rechtigheid dragen;

11 Nochtans zullen zij in Mijn heiligdom bedienaars zijn, *in* de ambten aan de poorten van het huis, en zij zullen het huis bedienen; zij zullen het brandoffer en het slachtoffer voor het volk slachten, en zullen voor hun aangezicht staan, om hen te dienen.

12 Omdat zij henlieden gediend hebben voor het aangezicht hunner drekgoden, en den huize Israëls tot eenen aanstoot der ongerechtigheid geweest zijn, daarom heb Ik Mijne hand tegen hen opgeheven, spreekt de Heere HEERE, dat zij hunne ongerechtigheid zullen dragen;

13 En zij zullen tot Mij niet naderen, om Mij het priesterambt te bedienen, en om te naderen tot al Mijne heilige din- gen, tot de allerheiligste dingen; maar zullen hunne schande dragen, en hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

14 Daarom zal Ik hen stellen *tot* wach- ters van de wacht des huizes, aan al zijnen dienst, en aan alles, wat daarin zal gedaan worden.

15 Maar de Levietische priesters, de kinderen van Zadok, die de wacht Mijns heiligdoms hebben waargenomen, als de kinderen Israëls van Mij afdwaalden, die zullen tot Mij naderen, om Mij te dienen; en zullen voor Mijn aangezicht staan, om Mij het vette en het bloed te offeren, spreekt de Heere HEERE;

16 Die zullen in Mijn heiligdom ingaan, en die zullen tot Mijne tafel naderen om te dienen, en zij zullen Mijne wacht waarnemen.

17 En het zal geschieden, als zij tot de poorten van het binnenste voorhof zullen ingaan, dat zij linnen kleederen zullen aantrekken; maar wol zal op hen niet komen, als zij dienen in de poorten van het binnenste voorhof, en inwaarts.

18 Linnen huiven zullen op hun hoofd zijn, en linnen onderbroeken zullen op hunne lenden zijn; zij zullen zich niet gorden in het zweet.

19 En als zij uitgaan tot het buitenste voorhof, *namelijk* tot het buitenste voor- hof tot het volk, zullen zij hunne klee- deren, in welke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve henenleggen in de heilige kameren; en zullen andere klee- deren aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hunne kleederen.

20 En zij zullen hun hoofd niet glad afscheren, ook de lokken niet lang laten wassen; behoorlijk zullen zij hunne hoofden bescheren.

21 Ook zal geen priester wijn drinken, als zij in het binnenste voorhof zullen ingaan.

22 Ook zullen zij zich geene [a] weduwe of verstootene tot vrouwen nemen; maar jonge dochters van het zaad van het huis Israëls, of eene weduwe, die eene weduwe zal geweest zijn van eenen priester, zullen zij nemen.

23 En zij zullen Mijn volk *onderscheid* leeren tusschen het heilige en onheilige, en hun bekend maken *het onderscheid* tusschen het onreine en reine.

24 En over eene twistzaak zullen zij staan om te richten; naar Mijne rechten zullen zij hen richten; en zij zullen Mijne wetten en Mijne inzettingen op al Mijne gezette hoogtijden houden, en Mijne sabbatten heiligen.

25 Ook zal geen van hen tot eenen dooden mensch ingaan, dat hij onrein worde; maar om eenen vader, of om eene moeder, of om eenen zoon, of om eene dochter, om eenen broeder of om eene zuster, die geens mans geweest is, zullen zij zich mogen verontreinigen.

26 En na zijne reiniging zullen zij hem zeven dagen tellen.

27 En ten dage, als hij in het heilige zal ingaan, in het binnenste voorhof, om in het heilige te dienen, zal hij zijn zondoffer offeren, spreekt de Heere HEERE.

28 Dit *nu* zal hun tot eene erfenis zijn: Ik ben hunne erfenis; daarom zult gij hunlieden geene bezitting geven in Israël: Ik ben hunne bezitting.

29 Het spijsoffer, en het zondoffer en het schuldoffer, die zullen zij eten; ook zal al het verbannene in Israël het hunne zijn.

30 En [c] de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles, en alle hefoffer van alles, van al uwe hefofferen, zullen der priesteren zijn; ook zult gij de eerstelingen van uw deeg den priester geven, om den zegen op uw huis te doen rusten.

31 [d] Geen aas, noch wat verscheurd is van het gevogelte of van het vee, zullen de priesters eten.

Verdeeling van het land.

45 ALS gijlieden nu het land zult doen vallen in erfenis, zoo zult gij een hefoffer den HEERE offeren, *tot* eene heilige plaats, van het land; de lengte zal zijn de lengte van vijf en twintig duizend *meetrieten*, en de breedte tien duizend: dat zal in zijne geheele grenzen rondom heilig zijn.

2 Hiervan zullen tot het heiligdom zijn vijfhonderd met vijfhonderd, vierkant rondom; en het zal vijftig ellen hebben *tot* een buitenruim rondom.

3 Alzoo zult gij meten van deze maat, de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; en daarin zal het heiligdom zijn *met* het heilige der heiligen.

4 Dat zal eene heilige plaats zijn van het land; zij zal zijn voor de priesteren, die het heiligdom bedienen, die naderen om den HEERE te dienen; en het zal hun eene plaats zijn tot huizen, en eene heilige plaats voor het heiligdom.

5 Voorts zullen de Levieten, de dienaars des huizes, ook de lengte hebben van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend, hunlieden tot eene bezitting, *voor* twintig kameren.

6 En *tot* bezitting van de stad zult gij geven de breedte van vijf duizend, en de lengte van vijf en twintig duizend, tegenover het heilig hefoffer; voor het gansche huis Israëls zal het zijn.

7 De vorst nu zal *zijn deel* hebben van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers en der bezitting der stad, vóór aan het heilig hefoffer, en vóór aan de bezitting der stad; van den westerhoek westwaarts, en van den oosterhoek oostwaarts; en de lengte zal zijn tegenover een der deelen, van de westergrens tot de oostergrens toe.

8 Dit land aangaande, het zal hem tot eene bezitting zijn in Israël; en Mijne vorsten zullen Mijn volk niet meer verdrukken, maar den huize Israëls het land laten, naar hunne stammen.

9 Alzoo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor u, gij vorsten Israëls! doet geweld en verstoring weg, en doet recht en gerechtigheid; neemt uwe uitstootingen op van Mijn volk, spreekt de Heere HEERE.

10 Eene rechte [e] waag, en eene rechte efa en een rechten bath zult gijlieden hebben.

11 Eene efa en een bath zullen van eenerlei mate zijn, dat een bath het tiende deel van een' homer houde; ook eene efa het tiende deel van eenen homer; de mate daarvan zal zijn naar den homer.

12 En de [f] sikkel zal zijn van twintig gera; twintig sikkelen, vijf en twintig sikkelen, en vijftien sikkelen, zal ulieden een pond zijn.

13 Dit is het hefoffer, dat gijlieden offeren zult: het zesde deel van eene efa van eenen homer tarwe; ook zult gij het zesde deel van eene efa geven van eenen homer gerst.

14 Aangaande de inzetting van olie, van een bath olie: *gij zult offeren* het tiende deel van een bath uit een kor, *hetwelk* is een homer van tien bath; want tien bath zijn een homer.

15 Voorts één lam uit de kudde, uit de tweehonderd, uit het waterrijke land van

[a] Lev. 21:13, 14. [b] Num. 18:20. Deut. 18:1. [c] Ex. 13:2; 22:29, 30. Num. 18:11. [d] Lev. 22:8. [e] Lev. 19:35, 36. [f] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 3:47.

sraël, tot spijsoffer, en tot brandoffer en
ot dankofferen, om verzoening over hen
e doen, spreekt de Heere HEERE.
16 Al het volk des lands zal in dit hef-
offer zijn, voor den vorst in Israël.
17 En het zal den vorst opleggen te
offeren de brandofferen, en het spijsoffer
en het drankoffer, op de feesten, en op
le nieuwe maanden en op de sabbatten,
op alle gezette hoogtijden van het huis
sraëls; hij zal het zondoffer, en het
pijsoffer, en het brandoffer en de dank-
offeren doen, om verzoening te doen voor
iet huis Israëls.
18 Alzoo zegt de Heere HEERE: In de
eerste *maand*, op den eersten der maand,
zult gij een' volkomen var, een jong
und, nemen; en gij zult het heiligdom
ontzondigen.
19 En de priester zal van het bloed des
zondoffers nemen, en doen het aan de
posten des huizes, en aan de vier hoeken
van het afzetsel des altaars, en aan de
posten der poorten van het binnenste
voorhof.
20 Alzoo zult gij ook doen op den zeven-
len in die maand, van wege den afdwa-
ende, en van wege den slechte; alzoo
ult gijlieden het huis verzoenen.
21 [a] In de eerste *maand*, op den veer-
ienden dag der maand, zal ulieden het
pascha zijn; een feest van zeven dagen,
ongezuurde brooden zal men eten.
22 En de vorst zal op dien dag voor
ichzelven, en voor al het volk des lands,
bereiden eenen var des zondoffers.
23 En de zeven dagen van het feest zal
hij een brandoffer den HEERE bereiden,
an zeven varren en zeven rammen, *die*
volkomen zijn, dagelijks, de zeven dagen
lang, en een zondoffer van eenen geiten-
bok, dagelijks.
24 Ook zal hij een spijsoffer bereiden,
eene efa tot eenen var, en eene efa tot
eenen ram, en een hin olie tot eene efa.
25 [b] In de zevende *maand*, op den vijf-
tienden dag der maand, zal hij op het
feest desgelijks doen, zeven dagen *lang;*
gelijk het zondoffer, gelijk het brand-
offer, en gelijk het spijsoffer en gelijk de
olie.

46 ALZOO zegt de Heere HEERE: De
poort van het binnenste voorhof,
die naar het oosten ziet, zal de zes werk-
dagen gesloten zijn, maar op den sab-
batdag zal zij geopend worden; ook zal
zij geopend worden op den dag van de
nieuwe maand.
2 En de vorst zal ingaan *door* den weg
van het voorhuis derzelve poort van
buiten, en zal staan aan den post van de
poort; en de priesters zullen zijn brand-
offer en zijne dankofferen bereiden, en
hij zal aanbidden aan den dorpel der
poort, en *daarna* uitgaan; doch de poort
zal niet gesloten worden tot op den avond.
3 Ook zal het volk des lands aanbidden
voor de deur dier poort, op de sabbatten
en op de nieuwe maanden, voor het
aangezicht des HEEREN.
4 Het brandoffer nu, dat de vorst den
HEERE zal offeren, zal op den sabbatdag
zijn, zes volkomen lammeren, en een'
volkomen ram;
5 En het spijsoffer, eene efa tot den
ram; maar tot de lammeren zal het
spijsoffer eene gave zijner hand zijn; en
olie, een hin tot eene efa.
6 Maar op den dag van de nieuwe
maand een var, een jong rund, van de
volkomene, en zes lammeren en een
ram; volkomen zullen zij zijn.
7 En *ten* spijsoffer zal hij bereiden
eene efa tot den var en eene efa tot den
ram; maar tot de lammeren, zoo als
zijne hand bekomen zal, en een hin olie
tot eene efa.
8 En als de vorst ingaat, zal hij *door*
den weg van het voorhuis der poort in-
gaan, en door deszelfs weg *weder* uitgaan;
9 Maar als het volk des lands voor het
aangezicht des HEEREN komt, op de
gezette hoogtijden, die *door* den weg van
de Noorderpoort ingaat om te aanbidden,
zal *door* den weg van de Zuiderpoort
weder uitgaan; en die *door* den weg van
de Zuiderpoort ingaat, zal *door* den weg
van de Noorderpoort *weder* uitgaan; hij
zal niet wederkeeren *door* den weg der
poort, door welke hij is ingegaan, maar
recht voor zich henen uitgaan.
10 De vorst nu zal in het midden van
hen ingaan, als zij ingaan; en als zij
uitgaan, zullen zij *samen* uitgaan.
11 Voorts op de feesten en op de gezette
hoogtijden zal het spijsoffer zijn: eene
efa tot eenen var, en eene efa tot eenen
ram; maar tot de lammeren, eene gave
zijner hand; en olie een hin tot eene efa.
12 En als de vorst een vrijwillig offer
zal doen, een brandoffer of dankofferen
tot een vrijwillig offer den HEERE, zoo
zal men hem de poort openen, die naar
het oosten ziet; en hij zal zijn brandoffer
en zijne dankofferen doen, gelijk als hij
zal gedaan hebben op den sabbatdag; en
als hij *weder* uitgaat, zal men de poort
sluiten, nadat hij uitgegaan zal zijn.
13 Wijders zult gij een volkomen jarig
lam dagelijks bereiden *ten* brandoffer den
HEERE: alle morgens zult gij dat be-
reiden.
14 En gij zult *ten* spijsoffer daarop doen,
alle morgens een zesde deel van eene efa,
en olie een derde deel van een hin, om de

[a] Ex. 12:3; 23:15. Lev. 23:5. Num. 9:3; 28:16, 17. Deut. 16:1. [b] Lev. 23:33.
Num. 29:12. Deut. 16:13.

meelbloem te bedruipen; *tot* een spijs-
offer den HEERE, *tot* eeuwige inzettin-
gen, geduriglijk.
15 Zij zullen dan het lam, en het spijs-
offer en de olie alle morgens bereiden
tot een gedurig brandoffer.
16 Alzoo zegt de Heere HEERE: Wan-
neer de vorst aan iemand van zijne zonen
een geschenk zal geven *van* zijne erfenis,
dat zullen zijne zonen hebben; het zal
hunne bezitting zijn in erfenis.
17 Maar wanneer hij van zijne erfenis
een geschenk zal geven aan eenen van
zijne knechten, die zal dat hebben tot
het vrijjaar toe; dan zal het tot den vorst
wederkeeren; het is immers zijne er-
fenis: zijne zonen zullen het hebben.
18 En de vorst zal niets nemen van de
erfenis des volks, om hen van hunne be-
zitting te berooven; van zijne bezitting
zal hij zijnen zonen erf nalaten, opdat
niet Mijn volk, een iegelijk uit zijne er-
fenis, verstrooid worde.
19 Daarna bracht hij mij door den in-
gang, die aan de zijde der poort was, tot
de heilige kameren, den priesteren toe*be-
hoorende*, die naar het noorden zagen;
en ziet, aldaar was eene plaats aan beide
zijden, naar het westen.
20 En hij zeide tot mij: Dit is de plaats,
alwaar de priesters het schuldoffer en het
zondoffer zullen koken, *en* waar zij het
spijsoffer zullen bakken; opdat zij het
niet uitbrengen in het buitenste voorhof,
om het volk te heiligen.
21 Toen bracht hij mij uit in het bui-
tenste voorhof, en voerde mij om in de
vier hoeken des voorhofs; en zie, in
elken hoek des voorhofs was een ander
voorhofje.
22 In de vier hoeken des voorhofs waren
voorhofjes met schoorsteenen, van veertig
ellen de lengte en dertig de breedte; de-
zelve vier hoekhofjes hadden eenerlei
maat.
23 En er was rondom in dezelve een
ringmuur, rondom deze vier; en er waren
keukens gemaakt beneden *aan* de ring-
muren rondom.
24 En hij zeide tot mij: Dit zijn de keu-
kens, alwaar de dienaars des huizes het
slachtoffer des volks zullen koken.

Het gezicht van de heilige wateren, die uit den nieuwen tempel vloeiden.

47 DAARNA bracht hij mij weder tot
de deur van het huis, en ziet, er
vloten wateren uit, van onder den dorpel
des huizes naar het oosten; want het
voorste deel van het huis was *in* het
oosten; en de wateren daalden af van
onderen, uit de rechterzijde des huizes,
van het zuiden des altaars.
2 En hij bracht mij uit *door* den weg
van de Noorderpoort, en voerde mij om
door den weg van buiten tot de buiten-
poort, den weg, die naar het oosten ziet;
en ziet, de wateren sprongen uit de rech-
terzijde.
3 Als *nu* die man *naar* het oosten uit-
ging, zoo was er een meetsnoer in zijne
hand; en hij mat duizend ellen, en deed
mij door de wateren doorgaan, *en* de
wateren raakten tot aan de enkelen.
4 Toen mat hij *nog* duizend *ellen*, en
deed mij door de wateren doorgaan, *en*
de wateren raakten tot aan de knieën;
en hij mat *nog* duizend, en deed mij
doorgaan, *en* de wateren raakten tot aan
de lenden.
5 Voorts mat hij *nog* duizend, *en* het
was eene beek, waar ik niet kon door-
gaan; want de wateren waren hooge
wateren, waar men door zwemmen
moest, eene beek, waar men niet kon
doorgaan.
6 En hij zeide tot mij: Hebt gij het
gezien, menschenkind? Toen voerde hij
mij, en bracht mij weder tot aan den
oever der beek.
7 Als ik wederkeerde, zie, zoo was er
aan den oever der beek zeer veel [a] ge-
boomte, van deze en van gene zijde.
8 Toen zeide hij tot mij: Deze wateren
vlieten uit naar het voorste Galiléa, en
dalen af in het vlakke veld; daarna ko-
men zij in de zee; in de zee uitgebracht
zijnde, zoo worden de wateren gezond.
9 Ja, het zal geschieden, *dat* alle levende
ziel, die er wemelt, overal, waarhenen
eene der twee beken zal komen, leven zal
en daar zal zeer veel visch zijn, omdat
deze wateren daarhenen zullen gekomen
zijn; en zij zullen gezond worden, en het
zal leven, alles, waarhenen deze beek zal
komen.
10 Ook zal het geschieden, dat er visschers
aan dezelve zullen staan, van En-gedi
aan tot En-eglaïm toe; daar zullen *plaat-
sen* zijn *tot* uitspreiding der netten; haar
visch zal naar zijnen aard wezen als de
visch van de groote zee, zeer menig-
vuldig.
11 Doch hare modderige plaatsen en
hare moerassen zullen niet gezond wor-
den, zij zijn tot zout overgegeven.
12 Aan de beek nu, aan haren oever, zal
van deze en van gene zijde opgaan aller-
lei spijsgeboomte, welks blad niet zal
afvallen, noch de vrucht daarvan ver-
gaan; in zijne maanden zal het nieuwe
vruchten voortbrengen, want zijne wa-
teren vlieten uit het heiligdom; en zijne
vrucht zal zijn tot spijze, en zijn blad tot
[b] heeling.

De grenzen des lands.

13 ALZOO zegt de Heere HEERE: Dit

[a] Openb. 22:2. [b] Openb. 22:2.

ıl de landpale zijn, *naar* welke gij
ət land ten erve zult nemen, naar de
vaalf stammen Israëls : Jozef *twee*
ıoeren.
14 En gij zult dat erven, de een zoowel
ıs de ander; [a] *over* hetwelk Ik Mijne
and heb opgeheven, dat Ik het uwen
aderen zou geven ; en dit land zal ulieden
ı erfenis vallen.
15 Dit nu zal de landpale des lands
ijn : aan den noorderhoek, van de groote
ɜe af, den weg van Hethlon, waar men
omt te Zedad ;
16 Hamath, Berótha, Sibráïm, dat tus-
chen de landpale van Damaskus en tus-
chen de landpale van Hamath is ; Hazer
Iattíchon, dat aan de landpale van Ha-
ran is.
17 Alzoo zal de landpale van de zee af
ijn : Hazar-Enon, de landpale van Da-
naskus, en het noorden noordwaarts, en
le landpale van Hamath ; en *dat* zal de
ıoorderhoek zijn.
18 Den oosterhoek nu zult gijlieden me-
ɜen van tusschen Havran, en van tus-
schen Damaskus, en van tusschen
Gilead, en van tusschen het land Israëls
ıan de Jordaan, van de landpale af tot
de Oostzee toe ; en *dat* zal de oosterhoek
zijn.
19 En den zuiderhoek zuidwaarts van
Thamar af, tot aan het twistwater van
Kades, *voorts* naar de beek henen, tot
ıan de groote zee ; en *dat* zal de zuider-
hoek zuidwaarts zijn.
20 En den westerhoek, de groote zee, van
de landpale af tot daar men recht tegen-
over Hamath komt; dat zal de wester-
hoek zijn.
21 Dit land nu zult gij ulieden uitdeelen
naar de stammen Israëls.
22 Maar het zal geschieden, dat gij het
zult doen vallen in erfenis voor ulieden,
en voor de vreemdelingen, die in het
midden van u verkeeren, die kinderen in
het midden van u zullen gewonnen heb-
ben ; en zij zullen ulieden zijn, als een
inboorling onder de kinderen Israëls ; zij
zullen met ulieden in erfenis vallen, in
het midden der stammen Israëls.
23 Ook zal het geschieden, in den stam,
bij welken de vreemdeling verkeert,
aldaar zult gij *hem* zijne erfenis geven,
spreekt de Heere HEERE.

Nieuwe verdeeling van het erfland onder de twaalf stammen Israëls.

48 DIT nu zijn de namen der stammen.
Van het einde noordwaarts, aan de
zijde des wegs van Hethlon, waar men
komt te Hamath, Hazar-Enan, de land-
pale van Damaskus, noordwaarts aan de
zijde van Hamath (ook zal hij den ooster-
en westerhoek hebben), *zal* Dan één
snoer hebben.
2 En aan de landpale van Dan, van den
oosterhoek tot den westerhoek toe, Aser
één.
3 En aan de landpale van Aser, van
den oosterhoek af tot den westerhoek toe,
Nafthali één.
4 En aan de landpale van Nafthali, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Manasse één.
5 En aan de landpale van Manasse, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Efraïm één.
6 En aan de landpale van Efraïm, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Ruben één.
7 En aan de landpale van Ruben, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Juda één.
8 Aan de landpale nu van Juda, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
zal het hefoffer zijn, dat gijlieden zult
offeren, vijf en twintig duizend *meetrie-
ten* in breedte, en de lengte als van een
der *andere* deelen, van den oosterhoek
tot den westerhoek toe ; en het heilig-
dom zal in het midden deszelven zijn.
9 Het hefoffer, dat gijlieden den HEERE
zult offeren, zal wezen de lengte van vijf
en twintig duizend en de breedte van tien
duizend ;
10 En daarin zal het heilig hefoffer zijn
voor de priesteren, noordwaarts *de lengte*
van vijf en twintig duizend, en westwaarts
de breedte van tien duizend, en oostwaarts
de breedte van tien duizend, en zuid-
waarts de lengte van vijf en twintig dui-
zend ; en het heiligdom des HEEREN zal
in het midden deszelven zijn.
11 Het zal zijn voor de priesteren, die
geheiligd zijn uit de kinderen van Zadok,
die Mijne wacht hebben waargenomen ;
die niet gedwaald hebben, als de kinderen
Israëls dwaalden ; gelijk als de *andere*
Levieten gedwaald hebben.
12 En het geofferde van het hefoffer des
lands zal hunlieden eene heiligheid der
heiligheden zijn, aan de landpale der
Levieten.
13 Voorts zullen de Levieten tegenover
de landpale der priesteren hebben de
lengte van vijf en twintig duizend en de
breedte van tien duizend ; de gansche
lengte zal zijn vijf en twintig duizend en
de breedte tien duizend.
14 En zij zullen daarvan niet verkoopen,
noch de eerstelingen des lands verwisse-
len, noch overdragen ; want het is eene
heiligheid den HEERE.
15 Maar de vijf duizend, dat *is* hetgeen
overgelaten is in de breedte, voor aan de
vijf en twintig duizend, dat zal onheilig
zijn, voor de stad, tot bewoning en tot

[a] Gen. 12:7 ; 17:8 ; 26:3 ; 28:13.

voorsteden ; en de stad zal in het midden
daarvan zijn.
16 En dit zullen hare maten zijn : de
noorderhoek vier duizend en vijfhonderd
meetrieten, en de zuiderhoek vier duizend
en vijfhonderd ; en van den oosterhoek
vier duizend en vijfhonderd, en de wester-
hoek vier duizend en vijfhonderd.
17 De voorsteden nu der stad zullen
zijn: noordwaarts tweehonderd en vijftig,
en zuidwaarts tweehonderd en vijftig, en
oostwaarts tweehonderd en vijftig en
westwaarts tweehonderd en vijftig.
18 En het overgelatene in de lengte,
tegenover het heilig hefoffer, zal zijn tien
duizend oostwaarts en tien duizend
westwaarts, en het zal tegenover het
heilig hefoffer zijn ; en de inkomst daar-
van zal wezen tot onderhoud voor de-
genen, die de stad dienen.
19 En die de stad dienen, zullen haar
dienen uit alle stammen Israëls.
20 Het gansche hefoffer zal zijn van vijf
en twintig duizend *meetrieten*, met vijf en
twintig duizend ; vierkant zult gijlieden
het heilig hefoffer offeren, met de bezitting
der stad.
21 En het overgelatene zal voor den
vorst zijn, van deze en van gene zijde
des heiligen hefoffers, en van de bezitting
der stad, vóóraan de vijf en twintig
duizend *meetrieten* des hefoffers, tot aan
de ooster- en wester landpale, vóóraan de
vijf en twintig duizend aan de wester
landpale, tegenover de *andere* deelen, *dat*
zal voor den vorst zijn ; en het heilig hef-
offer, en het heiligdom des huizes, zal in
het midden daarvan zijn.
22 Van de bezitting nu der Levieten, en
van de bezitting der stad af, zijnde in het
midden van hetgeen des vorsten zal zijn :
wat tusschen de landpale van Juda en
tusschen de landpale van Benjamin is,
zal des vorsten zijn.
23 Aangaande voorts het overige der
stammen : van den oosterhoek tot den
westerhoek toe, Benjamin één *snoer ;*
24 En aan de landpale van Benjamin,
van den oosterhoek tot den westerhoek
toe, Simeon één ;
25 En aan de landpale van Simeon, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Issaschar één ;
26 En aan de landpale van Issaschar,
van den oosterhoek tot aan den wester-
hoek toe, Zebulon één ;
27 En aan de landpale van Zebulon, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Gad één.
28 Aan de landpale nu van Gad, aan den
zuiderhoek zuidwaarts, daar zal de land-
pale zijn van Thamar af, *naar* het twist-
water van Kades, *voorts* naar de beek
henen tot aan de groote zee.
29 Dit is het land, dat gijlieden zult doen
vallen in erfenis, voor de stammen Israëls,
en dit zullen hunne deelen zijn, spreekt
de Heere HEERE.
30 Voorts zullen dit de uitgangen der
stad zijn : van den noorderhoek vier
duizend en vijfhonderd maten.
31 En de poorten der stad zullen zijn naar
de namen der stammen Israëls, drie poor-
ten noordwaarts : eene poort van Ruben,
eene poort van Juda, eene poort van Levi.
32 En aan den oosterhoek vier duizend
en vijfhonderd *maten*, en drie poorten :
namelijk, eene poort van Jozef, eene poort
van Benjamin, eene poort van Dan.
33 De zuiderhoek ook vier duizend en
vijfhonderd maten, en drie poorten : eene
poort van Simeon, eene poort van Issa-
schar, eene poort van Zebulon.
34 De westerhoek vier duizend en vijf-
honderd ; derzelver poorten drie : eene
poort van Gad, eene poort van Aser, eene
poort van Nafthali.
35 Rondom achttien duizend ; en de
naam der stad zal van *dien* dag af zijn :
DE HEERE IS ALDAAR.

DE PROFEET DANIËL.

Opvoeding van Daniël en zijne metgezellen aan het hof des konings van Babel.

1 IN het derde jaar des koninkrijks van
Jójakim, den koning van Juda,
[a] kwam Nebukadnézar, de koning van
Babel, te Jeruzalem, en belegerde haar.
2 En de Heere gaf Jójakim, den koning
van Juda, in zijne hand, en een deel der
vaten van het huis Gods ; en hij bracht
ze *in* het land van Sinear, *in* het huis
zijns gods ; en de vaten bracht hij in het
schathuis zijns gods.
3 En de Koning zeide tot A'spenaz, den
overste zijner kamerlingen, dat hij voor-
brengen zou *eenigen* uit de kinderen
Israëls, te weten, uit het koninklijke zaad
en uit de prinsen :
4 Jongelingen, aan welke geen gebrek
ware, maar schoon van aangezicht en
vernuftig in alle wijsheid, en ervaren in
wetenschap en kloek van verstand, en in
welke bekwaamheid ware, om te staan
in des Konings paleis ; en dat men hen
onderwees in de boeken en spraak der
Chaldeën.
5 En de Koning verordende hun, wat

[a] 2 Kon. 24:2, 3. 2 Kron. 36:6.

…en ze dag bij dag geven zou van de
…tukken der spijze des Konings, en van
…en wijn zijns dranks, en dat men hen
…rie jaren *alzoo* optoog, en dat zij ten
…inde derzelve zouden staan voor het aan-
…gezicht des Konings.
6 Onder deze nu waren uit de kin-
…eren van Juda: Daniël, Hanànja, Mísaël
…n Azàrja.
7 En de overste der kamerlingen gaf
…un *andere* namen, en Daniël noemde
…ij Bèltsazar, en Hanànja, Sadrach, en
…ísaël Mesach, en Azàrja Abèd-nego.
8 Daniël nu nam voor in zijn hart, dat
…ij zich niet zou ontreinigen met de stuk-
…en van de spijze des Konings, noch met
…en wijn zijns dranks; daarom verzocht
…ij van den overste der kamerlingen, dat
…ij zich niet mocht ontreinigen.
9 En God gaf Daniël genade en barm-
hartigheid voor het aangezicht van den
…verste der kamerlingen;
10 Want de overste der kamerlingen
…eide tot Daniel: Ik vreeze mijnen heer,
den Koning, die ulieder spijs en ulieder
drank verordend heeft; want waarom
zou hij ulieder aangezichten droeviger
zien, dan der jongelingen, die in gelijk-
heid met ulieden zijn? alzoo zoudt gij
mijn hoofd bij den Koning schuldig
maken.
11 Toen zeide Daniël tot Melzar, dien
de overste der kamerlingen gesteld had
over Daniël, Hanànja, Mísaël en Azàrja:
12 Beproef toch uwe knechten tien dagen
lang, en men geve ons van het gezaaide
te eten, en water te drinken;
13 En men zie voor uw aangezicht onze
gedaanten en de gedaante der jonge-
lingen, die de stukken van de spijze des
Konings èten; en doe met uwe knechten,
naar dat gij zien zult.
14 Toen hoorde hij hen in deze zaak,
en hij beproefde ze tien dagen.
15 Ten einde nu der tien dagen zag
men, dat hunne gedaanten schooner
waren, en zij vetter waren van vleesch,
dan al de jongelingen, die de stukken
van de spijze des Konings aten.
16 Toen geschiedde het, dat Melzar de
stukken hunner spijze wegnam, mits-
gaders den wijn huns dranks, en hij gaf
hun *van* het gezaaide.
17 Aan deze vier jongelingen nu gaf
God wetenschap en verstand in alle
boeken, en wijsheid; maar Daniël gaf
Hij verstand in allerlei gezichten en
droomen.
18 Ten einde nu der dagen, waarvan de
Koning gezegd had, dat men hen zou in-
brengen, zoo bracht de overste der kamer-
lingen hen in voor het aangezicht van
Nebukadnézar;
19 En de Koning sprak met hen; doch
er werd uit hen allen niemand gevonden,
gelijk Daniël, Hanànja, Mísaël en Azàr-
ja; en zij stonden voor het aangezicht
des Konings.
20 En *in* alle zaken van verstandige
wijsheid, die de Koning hun afvroeg, zoo
vond hij hen tienmaal boven al de too-
venaars *en* sterrekijkers, die in zijn
gansche koninkrijk waren.
21 En Daniël bleef tot het eerste jaar
van den koning Kores toe.

Het beeld: droom van Nebukadnézar, door Daniël uitgelegd.

2 IN het tweede jaar nu des konink-
rijks van Nebukadnézar, droomde
Nebukadnézar droomen; daarvan werd
zijn geest verslagen, en zijn slaap werd
in hem gebroken.
2 Toen zeide de Koning, dat men roepen
zou de toovenaars en de sterrenkijkers,
en de guichelaars en de Chaldeën, om den
Koning zijne droomen te kennen te
geven; zij nu kwamen, en stonden voor
het aangezicht des Konings.
3 En de Koning zeide tot hen: Ik heb
eenen droom gedroomd; en mijn geest
is ontsteld, om dien droom te weten.
4 Toen spraken de Chaldeën tot den
Koning in het Syrisch: O Koning, leef
in eeuwigheid! Zeg uwen knechten den
droom, zoo zullen wij de uitlegging te
kennen geven.
5 De Koning antwoordde en zeide tot
de Chaldeën: De zaak is mij ontgaan;
indien gij mij den droom en zijne uit-
legging niet bekend maakt, [a] gij zult in
stukken gehouwen worden, en uwe hui-
zen zullen tot eenen drekhoop gemaakt
worden;
6 Maar indien gijlieden den droom en
zijne uitlegging te kennen geeft, zoo zult
gij geschenken en gaven, en groote eere
van mij ontvangen; daarom geeft mij
den droom en zijne uitlegging te kennen.
7 Zij antwoordden ten tweeden male, en
zeiden: De Koning zegge zijnen knech-
ten den droom, dan zullen wij de uit-
legging te kennen geven.
8 De Koning antwoordde en zeide: Ik
weet vastelijk, dat gijlieden den tijd uit-
koopt, dewijl gij ziet, dat de zaak mij
ontgaan is;
9 Indien gijlieden mij dien droom niet
te kennen geeft, ulieder vonnis is eener-
lei; daarom hebt gij een leugenachtig en
verdicht woord voor mij te zeggen bereid,
totdat de tijd verandere; daarom zegt
mij den droom, dan zal ik weten, dat gij
mij deszelfs uitlegging zult te kennen
geven.
10 De Chaldeën antwoordden voor den
Koning, en zeiden: Er is geen mensch
op den aardbodem, die des Konings

[a] Dan. 3:29.

woord zou kunnen te kennen geven; daarom is er geen koning, groote of heerscher, die zulk eene zaak begeerd heeft van eenigen toovenaar, of sterrenkijker of Chaldeër:
11 Want de zaak, die de Koning begeert, is te zwaar; en er is niemand anders, die ze voor den Koning te kennen *kan* geven, dan de goden, welker woning bij het vleesch niet is.
12 Daarom werd de Koning toornig en zeer verbolgen, en zeide, dat men al de wijzen te Babel zou ombrengen.
13 Die wet dan ging uit, en de wijzen werden gedood; men zocht ook Daniël en zijne metgezellen, om gedood te worden.
14 Toen bracht Daniël eenen raad en oordeel in, aan A'rioch, den overste der trawanten des Konings, die uitgetogen was, om de wijzen van Babel te dooden.
15 Hij antwoordde en zeide tot A'rioch, den bevelhebber des Konings: Waarom zou de wet van 's Konings wege *zoo* verhaast worden? Toen gaf A'rioch aan Daniël de zaak te kennen.
16 En Daniël ging in, en verzocht van den Koning, dat hij hem eenen bestemden tijd wilde geven, dat hij den Koning de uitlegging te kennen gave.
17 Toen ging Daniël naar zijn huis, en hij gaf de zaak zijnen metgezellen Hanànja, Mísaël en Azàrja te kennen;
18 Opdat zij van den God des hemels barmhartigheden verzochten over deze verborgenheid, dat Daniël en zijne metgezellen met de overige wijzen van Babel niet omkwamen.
19 Toen werd aan Daniël in een nachtgezigt de verborgenheid geopenbaard. Toen loofde Daniël den God des hemels.
20 Daniël antwoordde en zeide: De Naam Gods zij geloofd van eeuwigheid tot in eeuwigheid; want Zijne is de wijsheid en de kracht:
21 Want Hij verandert de tijden en stonden; Hij zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen; Hij geeft den wijzen wijsheid, en wetenschap dengenen, die verstand hebben;
22 Hij [a] openbaart diepe en verborgene dingen: Hij weet, wat in het duister is, want het licht woont bij Hem.
23 Ik dank en ik loof U, o God mijner vaderen! omdat Gij mij wijsheid en kracht gegeven hebt, en mij nu bekend gemaakt hebt, wat wij van U verzocht hebben; want Gij hebt ons des Konings zaak bekend gemaakt.
24 Daarom ging Daniël in tot A'rioch, dien de Koning gesteld had om de wijzen van Babel om te brengen; hij ging henen, en zeide aldus tot hem: Breng de wijzen van Babel niet om; *maar* breng mij in voor den Koning, en ik zal den Koning de uitlegging te kennen geven.
25 Toen bracht A'rioch met haast Daniël in voor den Koning, en hij sprak alzoo tot hem: Ik heb eenen man van de gevankelijk weggevoerden van Juda gevonden, die den Koning de uitlegging zal bekend maken.
26 De Koning antwoordde en zeide tot Daniël, wiens naam Bèltsazar was: Zijt gij machtig mij bekend te maken den droom, dien ik gezien heb, en zijne uitlegging?
27 Daniël antwoordde voor den Koning en zeide: De verborgenheid, die de Koning eischt, kunnen de wijzen, de sterrenkijkers, de toovenaars *en* de waarzeggers den Koning niet te kennen geven;
28 Maar er is een God in den hemel, Die verborgenheden openbaart; Die heeft den koning Nebukadnézar bekend gemaakt, wat er geschieden zal in het laatste der dagen; uw droom, en de gezichten uws hoofds op uw leger, zijn deze:
29 Gij, o Koning! op uw leger zijnde, klommen uwe gedachten op, wat hierna geschieden zou; en Hij, Die verborgene dingen openbaart, heeft u te kennen gegeven, wat er geschieden zal.
30 Mij nu, mij is de verborgenheid geopenbaard, niet door de wijsheid, die in mij is boven alle levenden; maar daarom, opdat men den Koning de uitlegging zou bekend maken, en opdat gij de gedachten uws harten zoudt weten.
31 Gij, o Koning! zaagt, en ziet, er was een groot beeld (dit beeld was treffelijk, en deszelfs glans was uitnemend), staande tegen u over; en zijne gedaante was schrikkelijk.
32 Het hoofd van dit beeld was van goed goud; zijne borst en zijne armen van zilver, zijn buik en zijne dijen van koper;
33 Zijne schenkelen van ijzer, zijne voeten eensdeels van ijzer en eensdeels van leem.
34 *Dit* zaagt gij, totdat er een steen afgehouwen werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijne voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze.
35 Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorschvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en er werd geene plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot eenen grooten berg, alzoo dat hij de geheele aarde vervulde.
36 Dit is de droom; zijne uitlegging nu zullen wij voor den Koning zeggen.
37 Gij, o Koning! zijt een koning der koningen; want de God des hemels heeft

a Job 32:8.

een koninkrijk, macht, en sterkte en
eere gegeven;
38 En overal, waar menschenkinderen
wonen, heeft Hij de beesten des velds en
de vogelen des hemels in uwe hand ge-
geven, en Hij heeft u gesteld tot een'
heerscher over al dezelve; gij zijt dat
gouden hoofd.
39 En na u zal een ander koninkrijk op-
staan, lager dan het uwe; daarna een
ander, het derde koninkrijk van koper,
hetwelk heerschen zal over de geheele
aarde.
40 En het vierde koninkrijk zal hard
zijn, gelijk ijzer; aangezien het ijzer
alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu
het ijzer, dat zulks alles verbreekt, *alzoo*
zal het vermalen en verbreken.
41 En dat gij gezien hebt de voeten en
de teenen, ten deele van pottenbakkers-
leem en ten deele van ijzer, dat zal een
gedeeld koninkrijk zijn, doch daar zal
van des ijzers vastigheid in zijn, ten
welken aanzien gij gezien hebt ijzer ver-
mengd met modderig leem;
42 En de teenen der voeten, ten deele
ijzer en ten deele leem; dat koninkrijk
zal ten deele hard zijn en ten deele broos.
43 En dat gij gezien hebt ijzer vermengd
met modderig leem, zij zullen zich *wel*
door menschelijk zaad vermengen, maar
zij zullen de een aan den ander niet
hechten, gelijk als zich ijzer met leem
niet vermengt.
44 Doch in de dagen van die koningen
zal de God des hemels een Koninkrijk
verwekken, [a] dat in der eeuwigheid niet
zal verstoord worden; en dat Koninkrijk
zal aan geen ander volk overgelaten wor-
den; het zal al die koninkrijken verma-
len, en teniete doen, maar zelf zal het in
alle eeuwigheid bestaan.
45 Daarom hebt gij gezien, dat uit den
berg een steen zonder handen afgehouwen
is geworden, die het ijzer, koper, leem,
zilver en goud vermaalde; de groote God
heeft den Koning bekend gemaakt, wat
hierna geschieden zal; de droom nu is
gewis, en zijne uitlegging is zeker.
46 Toen viel de koning Nebukadnézar
op zijn aangezicht, en aanbad Daniël;
en hij zeide, dat men hem *met* spijsoffer
en liefelijk reukwerk een drankoffer doen
zou.
47 De Koning antwoordde Daniël en
zeide: Het is de waarheid, dat ulieder
God een God der goden is, en een Heere
der koningen, en Die de verborgenheden
openbaart, dewijl gij deze verborgenheid
hebt kunnen openbaren.
48 Toen maakte de koning Daniël groot,
en hij gaf hem vele groote geschenken,
en hij stelde hem tot een' heerscher over
het gansche landschap van Babel, en
eenen overste der overheden over al de
wijzen van Babel.
49 Toen verzocht Daniël van den Ko-
ning; en hij stelde Sadrach, Mesach en
Abéd-nego over de bediening van het
landschap van Babel; maar Daniël *bleef*
aan de poort des Konings.

*Nebukadnézars gouden beeld.—De metgezel-
len van Daniël worden in eenen vurigen
oven geworpen.*

3 DE koning Nebukadnézar maakte een
beeld van goud, welks hoogte was
zestig ellen, zijne breedte zes ellen; hij
richtte het op in het dal Dura, in het
landschap van Babel.
2 En de koning Nebukadnézar zond he-
nen, om te verzamelen de stadhouders,
de overheden en de landvoogden, de wet-
houders, de schatmeesters, de raadshee-
ren, de ambtlieden en al de heerschap-
pers der landschappen, dat zij komen
zouden tot de inwijding van het beeld,
hetwelk de koning Nebukadnézar had
opgericht.
3 Toen verzamelden zich de stadhou-
ders, de overheden, de landvoogden, de
wethouders, de schatmeesters, de raads-
heeren, de ambtlieden en al de heer-
schappers der landschappen, tot inwijding
van het beeld, hetwelk de koning Nebu-
kadnézar had opgericht; en zij stonden
voor het beeld, dat Nebukadnézar opge-
richt had.
4 En een heraut riep met kracht: Men
zegt u aan, gij volken, gij natiën en
tongen!
5 Ten tijde als gij hooren zult het
geluid des hoorns, der pijp, der citer,
der vedel, der psalteren, des akkoord-
gezangs en allerlei soorten van muziek,
zoo zult gijlieden nedervallen, en aan-
bidden het gouden beeld, hetwelk de
koning Nebukadnézar heeft opgericht;
6 En wie niet nedervalt en aanbidt, die
zal te dierzelfder ure in het midden van
den oven des brandenden vuurs geworpen
worden.
7 Daarom te dier tijd, als al die volken
hoorden het geluid des hoorns, der pijp,
der citer, der vedel, der psalteren en
allerlei soorten der muziek, alle volken,
natiën en tongen nedervallende, aan-
baden het gouden beeld, hetwelk de
koning Nebukadnézar had opgericht.
8 Daarom naderden even terzelfder tijd
Chaldeeuwsche mannen, die de Joden
openlijk beschuldigden;
9 Zij antwoordden en zeiden tot den
koning Nebukadnézar: O Koning, leef
in der eeuwigheid!
10 Gij, o Koning! hebt een bevel ge-
geven, dat alle menschen, die hooren
zouden het geluid des hoorns, der pijp,

[a] Dan. 4:3, 34; 6:27; 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33.

der citer, der vedel, der psalteren en des
akkoordgezangs, en allerlei soorten van
muziek, nedervallen, en het gouden beeld
aanbidden zouden;
11 En wie niet nederviel en aanbad,
die zou in het midden van den oven des
brandenden vuurs geworpen worden.
12 Er zijn Joodsche mannen, die gij
over de bediening van het landschap van
Babel gesteld hebt: Sadrach, Mesach en
Abèd-nego; deze mannen hebben, o Ko-
ning! op u geen acht gesteld; uwe goden
eeren zij niet, en zij bidden het gouden
beeld niet aan, hetwelk gij opgericht
hebt.
13 Toen zeide Nebukadnézar in toorn
en grimmigheid, dat men Sadrach, Me-
sach en Abèd-nego voortbrengen zou;
toen werden die mannen voor den Koning
gebracht.
14 Nebukadnézar antwoordde en zeide
tot hen: Is het met opzet, Sadrach,
Mesach en Abèd-nego, dat gijlieden
mijne goden niet eert, en het gouden
beeld, dat ik opgericht heb, niet aanbidt?
15 Nu dan, zoo gijlieden gereed zijt, dat
gij ten tijde, als gij hooren zult het geluid
des hoorns, der pijp, der citer, der vedel,
der psalteren en des akkoordgezangs, en
allerlei soort der muziek, nedervalt, en
aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb,
zoo is het wel; maar zoo gijlieden het
niet aanbidt, terzelfder ure zult gijlieden
geworpen worden in het midden van den
oven des brandenden vuurs; en wie is
de God, die ulieden uit mijne handen
verlossen zou?
16 Sadrach, Mesach en Abèd-nego ant-
woordden en zeiden tot den koning
Nebukadnézar: Wij hebben niet noodig
u op deze zaak te antwoorden.
17 Zal het zoo zijn, onze God, dien wij
eeren, is machtig ons te verlossen uit den
oven des brandenden vuurs, en Hij zal
ons uit uwe hand, o Koning! verlossen.
18 Maar zoo niet, u zij bekend, o Ko-
ning! dat wij uwe goden niet zullen
eeren, noch het gouden beeld, dat gij
hebt opgericht, zullen aanbidden.
19 Toen werd Nebukadnézar vol grim-
migheid, en de gedaante zijns aange-
zichts veranderde tegen Sadrach, Mesach
en Abèd-nego; hij antwoordde en zeide,
dat men den oven zevenmaal meer heet
maken zou dan men dien pleegt heet te
maken;
20 En tot de sterkste mannen van
kracht, die in zijn heir waren, zeide hij,
dat zij Sadrach, Mesach en Abèd-nego
binden zouden, om te werpen in den
oven des brandenden vuurs.
21 Toen werden die mannen gebonden
in hunne mantels, hunne broeken, en
hunne hoeden en hunne *andere* kleede-
ren, en zij wierpen hen in het midden
van den oven des brandenden vuurs.
22 Daarom dan, dewijl het woord des
Konings aandreef, en de oven zeer heet
was, zoo hebben de vonken des vuurs die
mannen, die Sadrach, Mesach en Abèd-
nego opgeheven hadden, gedood.
23 Maar *als* die drie mannen, Sadrach,
Mesach en Abèd-nego, in het midden van
den oven des brandenden vuurs, gebonden
zijnde, gevallen waren,
24 Toen ontzette zich de koning Nebu-
kadnézar, en hij stond op in der haast,
antwoordde en zeide tot zijne raads-
heeren: Hebben wij niet drie mannen
in het midden des vuurs, gebonden
zijnde, geworpen? Zij antwoordden en
zeiden tot den Koning: Het is gewis, o
Koning!
25 Hij antwoordde en zeide: Ziet, ik
zie vier mannen los wandelende in het
midden des vuurs, en er is geen verderf
aan hen; en de gedaante des vierden is
gelijk eens zoons der Goden.
26 Toen naderde Nebukadnézar tot de
deur van den oven des brandenden vuurs,
antwoordde en sprak: Gij Sadrach,
Mesach en Abèd-nego, gij knechten des
allerhoogsten Gods! gaat uit en komt
hier! Toen gingen Sadrach, Mesach en
Abèd-nego uit het midden des vuurs.
27 Toen vergaderden de stadhouders, de
overheden, en de landvoogden en de
raadsheeren des Konings, deze mannen
beziende, omdat het vuur over hunne
lichamen niet geheerscht had, en dat het
haar huns hoofds niet verbrand was, en
hunne mantels niet verbrand waren, ja,
dat de reuk des vuurs daardoor niet
gegaan was.
28 Nebukadnézar antwoordde en zeide:
Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach
en Abèd-nego, Die Zijnen engel gezon-
den, en Zijne knechten verlost heeft, die
op Hem vertrouwd hebben, en des Ko-
nings woord veranderd en hunne licha-
men overgegeven hebben, opdat zij gee-
nen god eerden noch aanbaden, dan
hunnen God.
29 Daarom wordt van mij een bevel
gegeven, dat alle volk, natie en tong, die
lastering spreekt tegen den God van Sa-
drach, Mesach en Abèd-nego, [a] in stuk-
ken gehouwen worde, en zijn huis tot
een' drekhoop gesteld worde; want er is
geen ander God, die alzoo verlossen kan.
30 Toen maakte de Koning Sadrach,
Mesach en Abèd-nego voorspoedig in het
landschap van Babel.

Bevelschrift van Nebukadnézar. Zijn droom van den grooten boom.—Zijne krankzinnigheid.

4 DE koning Nebukadnézar aan alle
volken, natiën en tongen, die op den

[a] Dan. 2:5.

;anschen aardbodem wonen: Uw vrede vorde vermenigvuldigd!

2 Het behaagt mij, te verkondigen de eekenen en wonderen, die de allerıoogste God aan mij gedaan heeft.

3 Hoe groot zijn Zijne teekenen! en hoe nachtig Zijne wonderen! [a] Zijn Rijk is en eeuwig Rijk, en Zijne heerschappij s van geslacht tot geslacht.

4 Ik, Nebukadnézar, gerust zijnde in nijn huis, en in mijn paleis groenende,

5 Zag eenen droom, die mij vervaarde, n de gedachten, die ik op mijn bed had, n de gezichten mijns hoofds, beroerden nij:

6 Daarom is er een bevel van mij geteld, dat men vóór mij zou inbrengen al le wijzen van Babel, opdat zij mij de iitlegging van dien droom zouden bekend naken.

7 Toen kwamen in de toovenaars, de terrenkijkers, de Chaldeën en de waareggers; en ik zeide den droom voor hen, naar zij maakten mij zijne uitlegging iiet bekend;

8 Totdat ten laatste Daniël voor mij inwam, wiens naam Bèltsazar is, naar den ıaam mijns gods, in wien ook de Geest ler heilige Goden is; en ik vertelde den lroom voor hem, *zeggende:*

9 Bèltsazar, gij overste der toovenaars! lewijl ik weet, dat de Geest der heilige Goden in u is, en geene verborgenheid u waar is, zoo zeg de gezichten mijns lrooms, dien ik gezien heb, te weten ijne uitlegging.

10 De gezichten nu mijns hoofds op nijn leger waren *deze:* Ik zag, en zie, r was een boom in het midden der arde, en zijne hoogte was groot;

11 De boom werd groot en sterk; en ijne hoogte reikte aan den hemel, en hij verd gezien tot aan het einde der gansche arde;

12 Zijn loof was schoon, en zijne vruchen vele, en er was spijze aan hem voor llen; onder hem vond het gedierte des elds schaduw, en de vogelen des hemels voonden in zijne takken, en alle vleesch verd daarvan gevoed.

13 Ik zag *verder* in de gezichten mijns ıoofds op mijn leger; en zie, een wacher, namelijk een heilige, kwam af van len hemel,

14 Roepende met kracht, en aldus zegende: Houwt dien boom af, en kapt ijne takken af; stroopt zijn loof af, en erstrooit zijne vruchten, dat de dieren an onder hem wegzwerven, en de vogeen van zijne takken;

15 Doch laat den stam *met* zijne worteen in de aarde, en met eenen ijzeren en operen band in het teedere gras des elds; en laat hem in den dauw des hemels nat gemaakt worden, en zijn deel zij met het gedierte in het kruid der aarde.

16 Zijn hart worde veranderd, dat het geens menschen *hart* meer zij, en hem worde eens beesten hart gegeven, en laat zeven tijden over hem voorbijgaan.

17 Deze zaak is in het besluit der wachters, en deze begeerte is in het woord der heiligen; opdat de levenden bekennen, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der menschen, en geeft ze aan wien Hij wil, ja, zet daarover den laagste onder de menschen.

18 Dezen droom heb ik, koning Nebukadnézar, gezien; gij nu, Bèltsazar! zeg de uitlegging van dien, dewijl al de wijzen mijns koninkrijks mij de uitlegging niet hebben kunnen bekend maken; maar gij kunt wel, dewijl de Geest der heilige Goden in u is.

19 Toen ontzette zich Daniël, wiens naam Bèltsazar, is, bij een uur lang, en zijne gedachten beroerden hem. De Koning antwoordde en zeide: Bèltsazar! laat de droom en zijne uitlegging u niet beroeren. Bèltsazar antwoordde en zeide: Mijn heer! de droom *wedervare* uwen hateren, en zijne uitlegging uwen wederpartijders!

20 De boom, dien gij gezien hebt, die groot en sterk geworden was, en wiens hoogte tot aan den hemel reikte, en die over het gansche aardrijk gezien werd;

21 En wiens loof schoon, en wiens vruchten vele waren, en waar spijze aan was voor allen, onder wien het gedierte des velds woonde, en in wiens takken de vogelen des hemels nestelden;

22 Dat zijt gij, o Koning! die groot en sterk zijt geworden; want uwe grootheid is zoo gewassen, dat zij reikt aan den hemel, en uwe heerschappij aan het einde des aardrijks.

23 Dat nu de Koning eenen wachter, namelijk eenen heilige, gezien heeft, van den hemel afkomende, die zeide: Houwt dezen boom af, en verderft hem; doch laat den stam *met* zijne wortelen in de aarde, en met eenen ijzeren en koperen band in het teedere gras des velds, en in den dauw des hemels nat gemaakt worden, en dat zijn deel zij met het gedierte des velds, totdat er zeven tijden over hem voorbijgaan:

24 Dit is de beduiding, o Koning! en dit is een besluit des Allerhoogsten, hetwelk over mijnen heer, den Koning, komen zal,

25 Te weten, [b] men zal u van de menschen verstooten, en met het gedierte des velds zal uwe woning zijn, en men zal u kruid, als den ossen, te smaken geven; en gij zult van den dauw des hemels nat

[a] Ps. 93:1, 2. Dan. 6:27. [b] Dan. 5:20, enz.

gemaakt worden, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der menschen, en geeft ze, wien Hij wil.
26 Dat er ook gezegd is, dat men den stam *met* de wortelen van dien boom laten zou : uw koninkrijk zal u bestendig zijn, nadat gij zult bekend hebben, dat de Hemel heerscht.
27 Daarom, o Koning! laat mijn raad u behagen, en breek uwe zonden af door gerechtigheid, en uwe ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen, of er verlenging van uwen vrede mocht wezen.
28 Dit alles overkwam den koning Nebukadnézar ;
29 *Want* op het einde van twaalf maanden, *toen* hij op het koninklijke paleis van Babel was wandelende,
30 Sprak de Koning, en zeide : Is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht, en ter eere mijner heerlijkheid !
31 Dit woord nog zijnde in des Konings mond, viel er eene stem uit den hemel : U, o koning Nebukadnézar! wordt gezegd : Het koninkrijk is van u gegaan ;
32 En men zal u van de menschen verstooten, en uwe woning zal bij de beesten des velds zijn ; men zal u gras te smaken geven, als den ossen, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste over de koninkrijken der menschen heerschappij heeft, en dat Hij ze geeft, aan wien Hij wil.
33 Terzelfder ure werd dat woord volbracht over Nebukadnézar; want hij werd uit de menschen verstooten, en hij at gras als de ossen, en zijn lichaam werd van den dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar wies als der arenden *vederen*, en zijne nagelen als der vogelen.
34 Ten einde dezer dagen nu hief ik, Nebukadnézar, mijne oogen op ten hemel, want mijn verstand kwam weder in mij ; en ik loofde den Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte den Eeuwiglevende, omdat Zijne heerschappij is eene eeuwige heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van geslacht tot geslacht ;
35 En al de inwoners der aarde zijn als niets geacht, en Hij doet naar Zijnen wil met het heir des hemels en de inwoners der aarde, en er is niemand, die Zijne hand afslaan, of tot Hem zeggen kan : Wat doet Gij ?
36 Terzelfder tijd kwam mijn verstand weder in mij ; ook kwam de heerlijkheid mijns koninkrijks, mijne majesteit en mijn glans weder op mij ; en mijne raadsheeren en mijne geweldigen zochten mij, en ik werd in mijn koninkrijk bevestigd ; en mij werd grooter heerlijkheid toegevoegd.
37 Nu prijs ik, Nebukadnézar, en verhoog en verheerlijk den Koning des hemels, omdat al Zijne werken waarheid, en Zijne paden gerichten zijn ; en Hij is machtig te vernederen degenen, die in hoogmoed wandelen.

Feest van koning Bèlsazar. De geheimzinnige hand.

5 DE koning Bèlsazar maakte een' grooten maaltijd voor zijne duizend geweldigen, en hij dronk wijn voor die duizend.
2 Als Bèlsazar den wijn geproefd had, zeide hij, dat men de gouden en zilveren vaten voortbrengen zou, die zijn vader Nebukadnézar uit den tempel, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had; opdat de Koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven daaruit dronken.
3 Toen bracht men voor de gouden vaten, die men uit den tempel van het huis Gods, die te Jeruzalem geweest was weggevoerd had ; en de Koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven dronken daaruit :
4 Zij dronken den wijn, en prezen de gouden en de zilveren, de koperen, de ijzeren, de houten en de steenen goden.
5 Terzelfder ure kwamen er vingeren van eens menschen hand voort, die schreven tegenover den kandelaar, op de kalk van den wand van het koninklijke paleis: en de Koning zag het deel der hand, die daar schreef.
6 Toen veranderde zich de glans des Konings, en zijne gedachten verschrikten hem; en de banden zijner lenden werden los, en zijne knieën stieten tegen elkander aan :
7 *Zoodat* de Koning met kracht riep, dat men de sterrenkijkers, de Chaldeën en de waarzeggers inbrengen zou ; en de Koning antwoordde en zeide tot de wijzen van Babel: Alle man, die dit schrift lezen, en deszelfs uitlegging mij te kennen zal geven, die zal met purper gekleed worden, met eene gouden keten om zijnen hals, en hij zal de derde heerscher in dit koninkrijk zijn.
8 Toen kwamen al de wijzen des Konings in ; maar zij konden dit schrift niet lezen, noch den Koning de uitlegging ervan bekend maken.
9 Toen verschrikte de koning Bèlsazar zeer, en zijn glans werd aan hem veranderd, en zijne geweldigen werden verbaasd.
10 Om deze woorden des Konings en zijner geweldigen ging de Koningin in het huis des maaltijds. De Koningin sprak en zeide : O Koning, leef in eeuwigheid ! laat uwe gedachten u niet ver-

chrikken, en uw glans niet veranderd
vorden.
11 Er is een man in uw koninkrijk, in
vien de geest der heilige Goden is; want
in de dagen uws vaders is bij hem ge-
vonden licht, en verstand en wijsheid, ge-
ijk de wijsheid der Goden is; daarom
telde hem de koning Nebukadnézar, uw
vader, tot een' overste der toovenaars, der
terrenkijkers, der Chaldeën *en* der waar-
eggers, uw vader, o Koning!
12 Omdat een voortreffelijke geest en
wetenschap, en verstand van eenen, die
droomen uitlegt, en der aanwijzing van
raadselen, en van eenen, die knoopen
ontbindt, gevonden werd in hem, in
Daniël, dien de Koning den naam van
Bèltsazar gaf; laat nu Daniël geroepen
worden, die zal de uitlegging te kennen
geven.
13 Toen werd Daniël voor den Koning
ingebracht. De Koning antwoordde en
zeide tot Daniël: Zijt gij die Daniël, een
uit de gevankelijk weggevoerden van
Juda, die de Koning, mijn vader, uit
Juda gebracht heeft?
14 Ik heb toch van u gehoord, dat de
geest der Goden in u is, en dat er licht,
en verstand en voortreffelijke wijsheid in
u gevonden wordt.
15 Nu, zoo zijn voor mij ingebracht de
wijzen *en* de sterrenkijkers, om dit schrift
te lezen, en zijne uitlegging mij bekend
te maken; maar zij kunnen de uitleg-
ging dezer woorden niet te kennen
geven;
16 Doch van u heb ik gehoord, dat gij
uitleggingen kunt geven en knoopen ont-
binden; nu, indien gij dit schrift zult
kunnen lezen, en zijne uitlegging mij
bekend maken, gij zult met purper be-
kleed worden, met eene gouden keten om
uwen hals, en gij zult de derde heerscher
in dit koninkrijk zijn.
17 Toen antwoordde Daniël, en zeide
voor den Koning: Heb uwe gaven voor
uzelven, en geef uwe vereeringen aan
een' ander; ik zal nochtans het schrift
voor den Koning lezen, en de uitlegging
zal ik hem bekend maken.
18 Wat u aangaat, o Koning! de aller-
hoogste God heeft uwen vader Nebukad-
nézar het koninkrijk, en grootheid, en
eere en heerlijkheid gegeven;
19 En wegens de grootheid, die Hij hem
gegeven had, beefden en sidderden alle
volken, natiën en tongen voor hem:
dien hij wilde, doodde hij, en dien hij
wilde, behield hij in het leven; en dien
hij wilde, verhoogde hij, en dien hij
wilde, vernederde hij.
20 Maar toen zich zijn hart verhief, en
zijn geest verstijfd werd ter hoovaardij,
werd hij van den troon zijns koninkrijks
afgestooten, en men nam de eere van hem
weg;
21 [b] En hij werd van de kinderen der
menschen verstooten, en zijn hart werd
den beesten gelijk gemaakt, en zijne
woning was bij de woudezelen; men gaf
hem gras te smaken gelijk den ossen, en
zijn lichaam werd van den dauw des
hemels nat gemaakt, totdat hij bekende,
dat God, de Allerhoogste, Heerscher is
over de koninkrijken der menschen, en
over deze stelt, dien Hij wil.
22 En gij, Bèlsazar, zijn zoon! hebt uw
hart niet vernederd, alhoewel gij dit alles
wel geweten hebt;
23 Maar gij hebt u verheven tegen den
Heere des hemels, en men heeft de vaten
van Zijn huis vóór u gebracht, en gij en
uwe geweldigen, uwe vrouwen en uwe bij-
wijven, hebt er wijn uit gedronken, en
de goden van zilver en goud, koper, ijzer,
hout en steen, die niet zien, noch hooren,
noch weten, hebt gij geprezen; maar
dien God, in Wiens hand uw adem is,
en bij Wien al uwe paden zijn, hebt gij
niet verheerlijkt.
24 Toen is dat deel der hand van Hem
gezonden, en dit schrift geteekend ge-
worden.
25 Dit nu is het schrift, dat daar getee-
kend is: MENÉ, MENÉ, TEKÈL, UPHAR-
SÎN.
26 Dit is de uitlegging dezer woorden:
MENÉ; God heeft uw koninkrijk geteld,
en Hij heeft het voleind.
27 TEKÈL; gij zijt in weegschalen ge-
wogen, en gij zijt te licht gevonden.
28 PERÈS; uw koninkrijk is verdeeld,
en het is den Meden en den Perzen ge-
geven.
29 Toen beval Bèlsazar, en zij bekleed-
den Daniël met purper, met eene gouden
keten om zijnen hals, en zij riepen over-
luid van hem, dat hij de derde heerscher
in dat koninkrijk was.
30 In dienzelfden nacht werd Bèlsazar,
der Chaldeën koning, gedood.

Daniël in den kuil der leeuwen.

6 DARÍUS, de Meder nu, ontving het
koninkrijk, omtrent twee en zestig
jaren oud zijnde.
2 *En* het docht Daríus goed, dat hij
over het koninkrijk stelde honderd en
twintig stadhouders, die over het gansche
koninkrijk zijn zouden;
3 En over hen drie vorsten, van welke
Daniël de eerste zijn zou: denwelken die
stadhouders zelfs zouden rekenschap ge-
ven, opdat de Koning geene schade leed.
4 Toen overtrof deze Daniël die vorsten
en die stadhouders, daarom dat een voor-
treffelijker geest in hem was; en de

a Dan. 2:47, 48. *b* Dan. 4:25.

Koning dacht hem te stellen over het geheele koninkrijk.

5 Toen zochten de vorsten en de stadhouders gelegenheid te vinden tegen Daniël van wege het koninkrijk; maar zij konden geene gelegenheid noch misdaad vinden, dewijl hij getrouw was, en geene vergrijping noch misdaad in hem gevonden werd.

6 Toen zeiden die mannen: Wij zullen tegen dezen Daniël geene gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem *iets* vinden in de wet zijns Gods.

7 Zoo kwamen deze vorsten en de stadhouders met hoopen tot den Koning, en zeiden aldus tot hem: O Koning Daríus, leef in eeuwigheid!

8 Al de vorsten des rijks, de overheden en stadhouders, de raadsheeren en landvoogden hebben zich beraadslaagd eene koninklijke ordonnantie te stellen, en een sterk gebod te maken, dat al wie in dertig dagen een verzoek doen zal van eenigen god of mensch, behalve van u, o Koning! die zal in den kuil der leeuwen geworpen worden.

9 Nu, o Koning! gij zult een gebod bevestigen, en een schrift teekenen, dat niet veranderd worde, [a] naar de wet der Meden en der Perzen, die niet mag wederroepen worden.

10 Daarom teekende de koning Daríus dat schrift en gebod.

11 Toen nu Daniël verstond, dat dit schrift geteekend was, ging hij in zijn huis (hij nu had in zijne opperzaal opene vensters [b] tegen Jeruzalem aan), en hij knielde [c] drie tijden 's daags op zijne knieën, en hij bad, en deed belijdenis voor zijn' God, ganschelijk gelijk hij vóór dezen gedaan had.

12 Toen kwamen die mannen met hoopen, en zij vonden Daniël biddende en smeekende voor zijnen God.

13 Toen kwamen zij nader, en spraken voor den Koning van het gebod des Konings: Hebt gij niet een gebod geteekend, dat alle man, die in dertig dagen van eenigen god of mensch *iets* verzoeken zou, behalve van u, o Koning! in den kuil der leeuwen zou geworpen worden? De Koning antwoordde en zeide: Het is eene vaste rede, naar de wet der Meden en Perzen, die niet mag wederroepen worden.

14 Toen antwoordden zij, en zeiden voor den Koning: Daniël, een van de gevankelijk weggevoerden uit Juda, heeft, o Koning! op u geen acht gesteld, noch op het gebod, dat gij geteekend hebt; maar hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed.

15 Toen de Koning deze rede hoorde, was hij zeer bedroefd bij zichzelven, en hij stelde het hart op Daniël, om hem te verlossen; ja tot den ondergang der zon toe bemoeide hij zich, om hem te redden.

16 Toen kwamen die mannen met hoopen tot den Koning, en zij zeiden tot den Koning: Weet, o Koning! dat der Meden en der Perzen wet is, dat geen gebod noch ordonnantie, die de Koning verordend heeft, mag veranderd worden.

17 Toen beval de Koning, en zij brachten Daniël voor, en wierpen *hem* in den kuil der leeuwen; *en* de Koning antwoordde en zeide tot Daniël: Uw God, Dien gij geduriglijk eert, Die verlosse u!

18 En er werd een steen gebracht, en op den mond des kuils gelegd; en de Koning verzegelde dien met zijnen ring, en met den ring zijner geweldigen, opdat de wil aangaande Daniël niet zou veranderd worden.

19 Toen ging de Koning naar zijn paleis, en overnachtte nuchteren, en liet geen vreugdespel voor zich brengen; en zijn slaap week verre van hem.

20 Toen stond de Koning in den vroegen morgenstond met het licht op, en hij ging met haast henen tot den kuil der leeuwen.

21 Als hij nu tot den kuil genaderd was, riep hij tot Daniël met eene droeve stem; de Koning antwoordde en zeide tot Daniël: O Daniël, gij knecht des levenden Gods! heeft ook uw God, Dien gij geduriglijk eert, u van de leeuwen kunnen verlossen?

22 Toen sprak Daniël tot den Koning: O Koning, leef in eeuwigheid!

23 Mijn God heeft Zijnen Engel gezonden, en Hij heeft den muil der leeuwen toegesloten, dat zij mij niet beschadigd hebben, omdat voor Hem onschuld in mij gevonden is; ook heb ik, o Koning! tegen u geene misdaad gedaan.

24 Toen werd de Koning bij zichzelven zeer vroolijk, en zeide, dat men Daniël uit den kuil trekken zou. Toen Daniël uit den kuil opgetrokken was, zoo werd er geene schade aan hem gevonden, dewijl hij in zijnen God geloofd had.

25 Toen beval de Koning, en zij brachten die mannen voor, die Daniël overluid beschuldigd hadden, en zij wierpen in den kuil der leeuwen hen, hunne kinderen en hunne vrouwen; en zij kwamen niet op den grond des kuils, of de leeuwen heerschten over hen; zij vermorzelden ook al hunne beenderen.

26 Toen schreef de koning Daríus aan alle volken, natiën en tongen, die op de gansche aarde woonden: Uw vrede worde vermenigvuldigd!

27 Van mij is een bevel gegeven, dat men in de gansche heerschappij mijns

[a] Esth. 1:19; 8:8. [b] 1 Kon. 8:44. [c] Ps. 55:18.

oninkrijks beve en siddere voor het
angezicht van den God van Daniël; want
Hij is de levende God, en bestendig in
euwigheden, en [a] Zijn koninkrijk, is
niet verderfelijk en Zijne heerschappij
s tot het einde toe;
28 Hij verlost en redt, en Hij doet tee-
kenen en wonderen in den hemel en op
de aarde; Die heeft Daniël uit het
geweld der leeuwen verlost.
29 Deze Daniël nu had voorspoed in het
koninkrijk van Daríus, en in het konink-
rijk van Kores, den Perziaan.

Daniël ziet in een gezicht vier dieren uit de zee opkomen.

7 IN het eerste jaar van Bèlsazar, den
koning van Babel, zag Daniël eenen
droom, en gezichten zijns hoofds, op zijn
leger; toen schreef hij dien droom, *en*
hij zeide de hoofdsom der zaken.
2 Daniël antwoordde en zeide: Ik zag
in mijn gezicht bij nacht, en ziet, de vier
winden des hemels braken voort op de
groote zee.
3 En er klommen vier groote dieren op
uit de zee, het eene van het andere
verscheiden.
4 Het eerste was als een leeuw, en het
had arendsvleugelen; ik zag toe, totdat
zijne vleugelen uitgeplukt waren, en het
werd van de aarde opgeheven, en op de
voeten gesteld, als een mensch, en aan
hetzelve werd eens menschen hart ge-
geven.
5 Daarna, ziet, het andere dier, het
tweede, was gelijk een beer, en stelde
zich aan de eene zijde, en het had drie
ribben in zijnen muil tusschen zijne
tanden; en men zeide aldus tot hetzelve:
Sta op, eet veel vleesch.
6 Daarna zag ik, en ziet, er was een
ander *dier*, gelijk een luipaard, en het
had vier vleugels eens vogels op zijnen
rug; ook had dat dier vier hoofden, en
aan hetzelve werd de heerschappij ge-
geven.
7 Daarna zag ik in de nachtgezichten,
en ziet, het vierde dier was schrikkelijk en
gruwelijk, en zeer sterk, en het had
groote ijzeren tanden; het at, en verbrij-
zelde en vertrad het overige met zijne
voeten; en het was verscheiden van al
de dieren, die vóór hetzelve geweest
waren; en het had tien hoornen.
8 Ik nam acht op de hoornen, en ziet,
een andere kleine hoorn kwam op tus-
schen dezelve, en drie uit de vorige hoor-
nen werden uitgerukt voor denzelven;
en ziet, in dien hoorn waren oogen als
menschenoogen, en een mond, groote
dingen sprekende.
9 *Dit* zag ik, totdat er tronen gezet wer-
den, en de Oude van dagen Zich zette,
Wiens kleed wit was als de sneeuw, en
het haar Zijns hoofds als zuivere wol;
Zijn troon was vuurvonken, deszelfs
raderen een brandend vuur;
10 Eene vurige rivier vloeide, en ging
van voor Hem uit; [b] duizendmaal dui-
zenden dienden Hem, en tienduizend-
maal tienduizenden stonden voor Hem;
het gericht zette zich, en de [c] boeken
werden geopend.
11 Toen zag ik toe wegens de stem der
groote woorden, welke die hoorn sprak;
ik zag toe, totdat het dier gedood, en
zijn lichaam verdaan werd, en over-
gegeven om van het vuur verbrand te
worden.
12 Aangaande ook de overige dieren,
men nam hunne heerschappij weg; want
verlenging van het leven was hun ge-
geven tot tijd en stonde toe.
13 *Verder* zag ik in de nachtgezichten,
en ziet, er kwam Een met de wolken des
hemels, als eens menschen zoon, en Hij
kwam tot den Oude van dagen, en zij
deden Hem voor Denzelven naderen;
14 En Hem werd gegeven heerschappij,
en eere, en het Koninkrijk: dat Hem alle
volken, natiën en tongen eeren zouden;
[d] Zijne heerschappij is eene eeuwige
heerschappij, die niet vergaan zal, en
Zijn Koninkrijk zal niet verdorven wor-
den.
15 Mij, Daniël werd mijn geest door-
stoken in het midden van het lichaam,
en de gezichten mijns hoofds verschrik-
ten mij.
16 Ik naderde tot eenen dergenen, die
daar stonden, en verzocht van hem de
zekerheid over dit alles; en hij zeide ze
mij, en gaf mij de uitlegging dezer zaken
te kennen.
17 Deze groote dieren, die vier zijn,
zijn vier koningen, *die* uit de aarde
opstaan zullen;
18 Maar de heiligen der hooge *plaatsen*
zullen dat koninkrijk ontvangen, en zij
zullen het rijk bezitten tot in der
eeuwigheid, ja tot in eeuwigheid der
eeuwigheden.
19 Toen wenschte ik naar de waar-
heid van het vierde dier, hetwelk ver-
scheiden was van al de andere, zeer
gruwelijk, wiens tanden van ijzer waren
en zijne klauwen van koper; het at, het
verbrijzelde en vertrad het overige met
zijne voeten.
20 En aangaande de tien hoornen, die
op zijn hoofd waren, en den anderen,
die opkwam, en voor welken drie afge-
vallen waren, namelijk dien hoorn, die
oogen had, en eenen mond, die groote
dingen sprak, en wiens aanzien grooter
was, dan van zijne metgezellen:
21 Ik had gezien, dat die hoorn krijg

[a] Dan. 2:44; 4:3; 7:14, 27. Luk. 1:33. [b] Openb. 5:11. [c] Openb. 20:12. [d] Dan. 2:44. Luk. 1:33.

voerde tegen de heiligen, en dat hij die overmocht,

22 Totdat de Oude van dagen kwam, en het gericht gegeven werd aan de heiligen der hooge *plaatsen*, en dat de bestemde tijd kwam, dat de heiligen het Rijk bezaten.

23 Hij zeide aldus : Het vierde dier zal het vierde rijk op aarde zijn, dat verscheiden zal zijn van al die rijken ; en het zal de gansche aarde opeten, en het zal ze vertreden, en het zal ze verbrijzelen.

24 Belangende nu de tien hoornen : uit dat koninkrijk zullen tien koningen opstaan, en een ander zal na hen opstaan ; en dat zal verscheiden zijn van de vorigen, en het zal drie koningen vernederen ;

25 En [a] het zal woorden spreken tegen den Allerhoogste, en het zal de heiligen der hooge *plaatsen* verstoren, en het zal meenen de tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in zijne hand overgegeven worden tot eenen tijd, en tijden, en een gedeelte eens tijds.

26 Daarna zal het gericht zitten, en men zal zijne heerschappij wegnemen, hem verdelgende en verdoende, tot het einde toe ;

27 Maar het rijk en de heerschappij, en de grootheid der koninkrijken onder den ganschen hemel, zal gegeven worden den volke der heiligen der hooge *plaatsen*, welks rijk een eeuwig rijk zijn zal ; en alle heerschappijen zullen Hem eeren en gehoorzamen.

28 Tot hiertoe is het einde dezer rede. Wat mij Daniël aangaat, mijne gedachten verschrikten mij zeer, en mijn glans veranderde aan mij ; doch ik bewaarde dat woord in mijn hart.

Gezicht van den ram en den bok.

8 IN het derde jaar des koninkrijks van den koning Bèlsazar, verscheen mij een gezicht, mij Daniël, na hetgeen mij in het eerste verschenen was.

2 En ik zag in een gezicht, (het geschiedde nu, toen ik het zag, dat ik in den burcht Susan was, welke in het landschap Elam is) ik zag dan in een gezicht, dat ik aan den vloed U'laï was.

3 En ik hief mijne oogen op, en ik zag, en zie, een ram stond voor dien vloed : die had twee hoornen, en die twee hoornen waren hoog, en de eene was hooger dan de andere, en de hoogste kwam in het laatste op.

4 Ik zag, dat de ram met de hoornen tegen het westen stiet, en tegen het noorden, en tegen het zuiden, en geene dieren konden voor zijn aangezicht bestaan, en er was niemand, die uit zijne hand verloste ; maar hij deed naar zijn welgevallen, en hij maakte zich groot.

5 Toen ik *dit* overlegde, zie, er kwam een geitenbok van het westen over den ganschen aardbodem, en roerde de aarde niet aan ; en die bok had een' aanzienlijken hoorn tusschen zijne oogen.

6 En hij kwam tot den ram, die de twee hoornen had, dien ik had zien staan vóór den vloed ; en hij liep op hem aan in de grimmigheid zijner kracht.

7 En ik zag hem, nakende aan den ram, en hij verbitterde zich tegen hem, en hij stiet den ram, en hij brak zijne beide hoornen ; en in den ram was geene kracht, om voor zijn aangezicht te bestaan ; en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem, en er was niemand, die den ram uit zijne hand verloste.

8 En de geitenbok maakte zich uitermate groot ; maar toen hij sterk geworden was, brak die groote hoorn, en er kwamen op aan diens plaats vier aanzienlijke, naar de vier winden des hemels.

9 En uit eenen van die kwam voort een kleine hoorn, welke uitnemend groot werd, tegen het zuiden, en tegen het oosten en tegen het sierlijke *land*.

10 En hij werd groot tot aan het heir des hemels ; en hij wierp er *sommige* van dat heir, namelijk van de sterren, ter aarde neder, en hij vertrad ze.

11 Ja, hij maakte zich groot tot aan den Vorst diens heirs, en van dezen werd weggenomen het gedurig *offer*, en de woning Zijns heiligdoms werd nedergeworpen ;

12 En het heir werd in den afval overgegeven tegen het gedurig *offer* ; en hij wierp de waarheid ter aarde, en deed het, en het gelukte wel.

13 Daarna hoorde ik eenen heilige spreken ; en de heilige zeide tot den onbenoemde, die daar sprak : Tot hoe lang zal dat gezicht van het gedurig *offer* en *van* den verwoestenden afval zijn, dat zoo het heiligdom als het heir *ter* vertreding zal overgegeven worden ?

14 En hij zeide tot mij : Tot twee duizend en driehonderd avonden *en* morgens ; dan zal het heiligdom gerechtvaardigd worden.

15 En het geschiedde, toen ik dat gezicht zag, ik Daniël, zoo zocht ik het verstand *ervan*, en ziet, er stond vóór mij als de gedaante eens mans.

16 En ik hoorde tusschen U'laï eens menschen stem, die riep en zeide : [b] Gabriël ! geef dezen het gezicht te verstaan.

17 En hij kwam nevens waar ik stond ; en als hij kwam, verschrikte ik, en viel op mijn aangezicht. Toen zeide hij tot mij : Versta, gij menschenkind ! want dit gezicht zal zijn tot den tijd van het einde.

18 Als hij nu met mij sprak, viel ik in

[a] Dan. 11:36. [b] Dan. 9:21. Luk. 1:26.

men diepen slaap op mijn aangezicht
r aarde; toen roerde hij mij aan, en
j stelde mij op mijne standplaats,
9 En hij zeide: Zie, ik zal u te kennen
ven, wat er geschieden zal ten einde
zer gramschap; want ter bestemder
jd zal het einde zijn.
0 De ram met de twee hoornen, dien
j gezien hebt, zijn de koningen der
leden en der Perzen.
1 Die harige bok nu is de koning van
riekenland; en de groote hoorn, welke
sschen zijne oogen is, is de eerste
oning.
2 Dat er nu vier aan zijne plaats ston-
en, toen hij verbroken was: vier konink-
jken zullen uit dat volk ontstaan, doch
iet met zijne kracht.
23 Doch op het laatste huns koninkrijks,
ls de afvalligen het op het hoogste
llen gebracht hebben, zoo zal er een
oning staan, stijf van aangezicht, en
adselen verstaande;
24 En zijne kracht zal sterk worden,
och niet door zijne kracht; en hij zal
et wonderlijk verderven, en zal geluk
ebben, en zal het doen; en hij zal de
terken, mitsgaders het heilige volk
erderven;
25 En door zijne kloekheid zal hij de
edriegerij doen gedijen in zijne hand,
n hij zal zich in zijn hart verheffen; en
n stille rust zal hij er velen verderven,
n zal staan tegen den Vorst der vorsten;
och hij zal zonder hand verbroken
orden.
26 Het gezicht nu van avond en morgen,
at er gezegd is, is de waarheid; en gij,
luit dit gezicht toe, want er zijn nog
ele dagen toe.
27 Toen werd ik, Daniël, zwak, en was
enige dagen krank; daarna stond ik op,
n deed des Konings werk; en ik was
ntzet over dit gezicht, maar niemand
erkte het.

ebed van Daniël.—De zeventig weken.—De Messias.

9 IN het eerste jaar van Darius, den
zoon van Ahasuéros, uit het zaad der
Ieden, die koning gemaakt was over
et koninkrijk der Chaldeeën;
2 In het eerste jaar zijner regeering,
erkte ik, Daniël, in de boeken, dat het
etal der jaren, van welke het woord des
EERREN tot den profeet Jeremía geschied
as, in het vervullen der verwoestingen
an Jeruzalem, zeventig jaren was.
3 En ik stelde mijn aangezicht tot God,
en Heere, *om Hem* te zoeken *met* het
ebed en smeekingen, met vasten, en
ak en asch.
4 Ik bad dan tot den HEERE, mijnen
God, en deed belijdenis, en zeide: Och
Heere! Gij groote en verschrikkelijke
God, [a] Die het verbond en de weldadig-
heid houdt dien, die Hem liefhebben en
Zijne geboden houden.
5 [b] Wij hebben gezondigd, en hebben
onrecht gedaan, en goddeloosljjk gehan-
deld en gerebelleerd, met af te wijken
van Uwe geboden en van Uwe rechten;
6 En wij hebben niet gehoord naar Uwe
dienstknechten, de profeten, die in Uwen
Naam spraken tot onze koningen, onze
vorsten en onze vaders, en tot al het volk
des lands.
7 Bij U, o Heere! is de gerechtigheid,
maar bij ons de beschaamdheid der aan-
gezichten, gelijk het is te dezen dage:
bij de mannen van Juda, en de inwoners
van Jeruzalem, en geheel Israël, die
nabij en die verre zijn, in al de landen,
waar Gij ze henengedreven hebt, om
hunne overtreding, waarmede zij tegen
U overtreden hebben.
8 O Heere! bij ons is de beschaamdheid
der aangezichten, bij onze koningen, bij
onze vorsten en bij onze vaders, omdat
wij tegen U gezondigd hebben.
9 [c] Bij den Heere, onzen God, zijn de
barmhartigheden en vergevingen, al-
hoewel wij tegen Hem gerebelleerd heb-
ben;
10 En wij hebben der stem des HEEREN,
onzes Gods, niet gehoorzaamd, dat wij in
Zijne wetten wandelen zouden, die Hij
gegeven heeft voor onze aangezichten,
door de hand van Zijne knechten, de
profeten;
11 Maar geheel Israël heeft Uwe wet
overtreden, met af te wijken, dat zij
Uwer stem niet gehoorzaamden; daarom
is over ons uitgestort die [d] vloek, en die
eed, die geschreven is in de wet van
Mozes, den knecht Gods, dewijl wij tegen
Hem gezondigd hebben.
12 En Hij heeft Zijne woorden beves-
tigd, die Hij gesproken heeft tegen ons,
en tegen onze richters, die ons richtten,
brengende over ons een groot kwaad, het-
welk niet geschied is onder den ganschen
hemel, gelijk aan Jeruzalem geschied is.
13 Gelijk als in de wet van Mozes ge-
schreven is, *alzoo* is al dat kwaad over
ons gekomen; en wij smeekten het aan-
gezicht des HEEREN, onzes Gods, niet,
afkeerende van onze ongerechtigheden,
en verstandiglijk acht gevende op Uwe
waarheid.
14 Daarom heeft de HEERE over het
kwade gewaakt, en Hij heeft het over ons
gebracht; want de HEERE, onze God, is
rechtvaardig in al Zijne werken, die Hij
gedaan heeft, dewijl wij Zijner stem niet
gehoorzaamden

[a] Deut. 7:9. [b] Ps. 106:6. Jes. 64:5, 6, 7. [c] Ps. 130:3, 7. Klaagl. 3:22. [d] Lev. 26:14,
nz. Deut. 27:15, enz.; 28:15. enz.; 29:20; 30:17, enz.; 31:17, enz.; 32:19, enz. Klaagl. 2:17.

15 [a] En nu, o Heere, onze God! [b] Die
Uw volk uit Egypteland uitgevoerd hebt,
met eene sterke hand, en hebt U eenen
Naam gemaakt, gelijk hij is te dezen
dage: wij hebben gezondigd, wij zijn
goddeloos geweest.
16 O Heere! naar al Uwe gerechtig-
heden, laat toch Uwen toorn en Uwe
grimmigheid afgekeerd worden van Uwe
stad Jeruzalem, Uwen heiligen berg;
want om onzer zonden wil en om onzer
vaderen ongerechtigheden, zijn Jeruza-
lem en Uw volk tot versmaadheid bij
allen, die rondom ons zijn.
17 En nu, o onze God! hoor naar het
gebed Uws knechts, en naar zijne
smeekingen; en doe Uw aangezicht lich-
ten over Uw heiligdom, dat verwoest is;
om des Heeren wil.
18 Neig Uw oor, mijn God! en hoor,
doe Uwe oogen op, en zie onze verwoes-
tingen, en de stad, die naar Uwen Naam
genoemd is; want wij werpen onze
smeekingen voor Uw aangezicht niet
neder op onze gerechtigheden, maar op
Uwe barmhartigheden, die groot zijn.
19 O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o
Heere, merk op, en doe het, vertrek het
niet! Om Uwszelfs wil, o mijn God!
want Uwe stad, en Uw volk is naar
Uwen Naam genoemd.
20 Als ik nog sprak, en bad, en beleed
mijne zonde, en de zonde mijns volks
van Israël, en mijne smeeking neder-
wierp voor het aangezicht des HEEREN,
mijns Gods, om des heiligen bergs wil
mijns Gods;
21 Als ik nog sprak in het gebed, zoo
kwam de man Gabriël, dien ik in het
begin in een gezicht gezien had, snellijk
gevlogen, mij aanrakende omtrent den
tijd des avondoffers;
22 En hij onderrichtte *mij*, en sprak met
mij, en zeide: Daniël! nu ben ik uitge-
gaan, om u den zin te doen verstaan.
23 In het begin uwer smeekingen is het
woord uitgegaan, en ik ben gekomen, om
u dat te kennen te geven, want gij zijt
een zeer gewenscht *man;* versta dan dit
woord, en merk op dit gezicht.
24 Zeventig weken zijn bestemd over
uw volk en over uwe heilige stad, om de
overtreding te sluiten, en om de zonden
te verzegelen, en om de ongerechtigheid
te verzoenen, en om eene eeuwige ge-
rechtigheid aan te brengen, en om het
gezicht en den profeet te verzegelen, en
om de heiligheid der heiligheden te zal-
ven.
25 Weet dan, en versta: van den uit-
gang des woords, om te doen weder-
keeren, en om Jeruzalem te bouwen, tot
op Messías, den Vorst, zijn zeven weken
en twee en zestig weken; de straten en
de grachten zullen wederom gebouwd
worden, doch in benauwdheid der tij-
den.
26 En na die twee en zestig weken zal
de Messías uitgeroeid worden, maar het
zal niet voor hemzelven zijn; en een volk
des vorsten, hetwelk komen zal, zal de
stad en het heiligdom verderven, en zijn
einde zal zijn met eenen overstroomen-
den vloed, en tot het einde toe zal er
krijg zijn, *en* vastelijk beslotene verwoes-
tingen.
27 En hij zal velen het verbond verster-
ken ééne week; en *in* de helft der week
zal hij het slachtoffer en het spijsoffer
doen ophouden, en [c] over den gruwelij-
ken vleugel zal een verwoester zijn, ook
tot de voleinding toe, die, vastelijk be-
sloten zijnde, zal uitgestort worden over
den verwoeste.

Een engel verschijnt aan Daniël om hem te kennen te geven, wat het Joodsche volk in toekomende tijden bejegenen zal.

10 IN het derde jaar van Kores, den
koning van Perzië, werd aan Daniël,
wiens naam genoemd werd Bèltsazar,
eene zaak geopenbaard, en die zaak is de
waarheid, doch *in* eenen gezetten groo-
ten tijd; en hij verstond die zaak, en hij
had verstand van het gezicht.
2 In die dagen was ik, Daniël, treurende
drie weken der dagen.
3 Begeerlijke spijze at ik niet, en vleesch
of wijn kwam in mijnen mond niet;
ook zalfde ik mij gansch niet, totdat die
drie weken der dagen vervuld waren.
4 En op den vier en twintigsten dag der
eerste maand, zoo was ik aan den oever
der groote rivier, welke is [d] Hiddékel.
5 En ik hief mijne oogen op, en zag, en
ziet, er was een Man met linnen bekleed,
en Zijne lenden waren [e] omgord met fijn
goud van Ufaz.
6 En Zijn lichaam was gelijk een tur-
koois, en Zijn aangezicht gelijk de ge-
daante des bliksems, en Zijne oogen
gelijk vurige fakkelen, en Zijne armen
en Zijne voeten gelijk de verf van ge-
polijst koper; en de stem Zijner woor-
den was gelijk de stem eener menigte.
7 En ik, Daniël, alleen zag dat gezicht,
maar de mannen, die bij mij waren,
zagen dat gezicht niet; doch eene groote
verschrikking viel op hen, en zij vloden,
om zich te versteken.
8 Ik dan werd alleen overgelaten, en zag
dit groote gezicht, en er bleef in mij
geene kracht overig; en [f] mijne sierlijk-
heid werd aan mij veranderd in eene ver-
derving, zoodat ik geene kracht behield.

[a] Ps. 106:7; 106:47. [b] Ex. 32:11. [c] Matth. 24:15. Mark. 13:14. Luk. 21:20.
[d] Gen. 2:14. [e] Openb. 1:13, 14, 15. [f] Dan. 7:28.

En ik hoorde de stem Zijner woorden;
ı toen ik de stem Zijner woorden
›orde, zoo viel ik in eenen diepen slaap
› mijn aangezicht, met mijn aange-
:cht ter aarde.
0 En zie, eene hand roerde mij aan,
ı maakte, dat ik mij bewoog op mijne
ıieën en de palmen mijner handen.
1 En hij zeide tot mij: Daniël, gij
er gewenschte man! merk op de woor-
:n, die Ik tot u spreken zal, en sta op
ve standplaats, want Ik ben alsnu tot
gezonden; en toen Hij dat woord tot
ij sprak, stond ik bevende.
2 Toen zeide Hij tot mij: Vrees niet,
aniël! want van den eersten dag aan,
ıt gij uw hart begaaft, om te verstaan en
n uzelven te verootmoedigen voor het
ıngezicht uws Gods, zijn uwe woorden
:hoord, en om uwer woorden wil ben Ik
:komen.
3 Doch de vorst des koninkrijks van
erzië stond tegenover Mij een en twin-
g dagen; en ziet, Michaël, een van de
:rste vorsten, kwam om Mij te helpen,
ı Ik werd aldaar gelaten bij de koningen
ın Perzië.
4 Nu ben Ik gekomen, om u te doen
:rstaan hetgeen uw volk bejegenen zal
. het vervolg der dagen; want het ge-
:cht is nog voor *vele* dagen.
5 En toen Hij deze woorden met mij
ırak, sloeg ik mijn aangezicht ter aarde,
ı ik werd stom.
6 En ziet, *Een*, den menschenkinderen
:lijk, raakte mijne lippen aan; toen
:ed ik mijnen mond open, en ik sprak,
ı zeide tot Dien, Die tegenover mij
ond: Mijn Heere! om des gezichts wil
:eren zich mijne weeën over mij, zoodat
: geene kracht behoude;
7 En hoe kan de knecht van dezen
ijnen Heere spreken met dien mijnen
eere? want wat mij aangaat, van nu af
:staat geene kracht in mij, en geen
lem is in mij overgebleven.
8 Toen raakte mij wederom aan Een,
s *in* de gedaante van een' mensch; en
ij versterkte mij,
9 En Hij zeide: Vrees niet, gij zeer
:wenschte man! vrede zij u, wees sterk,
, wees sterk! En terwijl Hij met mij
ırak, werd Ik versterkt, en zeide: Mijn
eere spreke, want gij hebt mij ver-
erkt.
0 Toen zeide Hij: Weet gij, waarom
ıt Ik tot u gekomen ben? doch nu zal
: wederkeeren om te strijden tegen den
ırst der Perzen; en als Ik zal uitgegaan
jn, zie, zoo zal de vorst van Griekenland
ımen.
1 Doch Ik zal u te kennen geven het-
:en geteekend is in het geschrift der
aarheid; en er is niet een, die zich met
ij versterkt tegen dezen, dan uw vorst
ichaël.

Het Medisch-Perzische rijk zal verwoest worden door den koning van Javan en het rijk zal in vieren verdeeld worden.—Oorlog tusschen den koning van het Noorden en den koning van het Zuiden.

11 IK nu, ik stond in het eerste jaar
van Daríus, den Meder, om hem te
versterken en te stijven.
2 En nu, ik zal u de waarheid te kennen
geven; ziet, er zullen nog drie koningen
in Perzië staan, en de vierde zal verrijkt
worden met grooten rijkdom, meer dan
al *de andere;* en nadat hij zich in zijnen
rijkdom zal versterkt hebben, zal hij ze
allen verwekken tegen het koninkrijk
van Griekenland.
3 Daarna zal er een geweldig koning op-
staan, die met groote heerschappij heer-
schen zal, en hij zal doen naar zijn wel-
gevallen.
4 En als hij zal staan, zal zijn rijk ge-
broken, en in de vier winden des hemels
verdeeld worden, maar niet aan zijne
nakomelingen, ook niet naar zijne heer-
schappij, waarmede hij heerschte; want
zijn rijk zal uitgerukt worden, en dat
voor anderen, dan deze.
5 En de koning van het Zuiden, die een
van zijne vorsten is, zal sterk worden;
doch *een ander* zal sterker worden dan
hij, en hij zal heerschen: zijne heer-
schappij zal eene groote heerschappij
zijn.
6 Op het einde nu van *sommige* jaren,
zullen zij zich met elkander bevrienden,
en de dochter des konings van het Zui-
den zal komen tot den koning van het
Noorden, om billijke voorwaarden te
maken, doch zij zal de macht des arms
niet behouden; daarom zal hij, noch
zijn arm, niet bestaan, maar zij zal
overgegeven worden, en die haar ge-
bracht hebben, en die haar gegenereerd
heeft, en die haar gesterkt heeft in die
tijden.
7 Doch uit de spruit harer wortelen zal
er een opstaan *in* zijnen staat; die zal
met heirkracht komen, en hij zal komen
tegen die sterke plaatsen des konings
van het Noorden, en hij zal tegen dezelve
doen, en hij zal ze bemachtigen.
8 Ook zal hij hunne goden, met hunne
vorsten, met hunne gewenschte vaten
van zilver en goud, in de gevangenis
naar Egypte brengen; en hij zal *eenige*
jaren staande blijven boven den koning
van het Noorden.
9 Alzoo zal de koning van het Zuiden
in het koninkrijk komen, en hij zal we-
derom in zijn land trekken;
10 Doch zijne zonen zullen zich *in strijd*
mengen, en zij zullen eene menigte van
groote heiren verzamelen; en *een van
hen* zal snellijk komen, en als een vloed
overstroomen en doortrekken; en hij zal

wederom komen, en zich *in den strijd*
mengen, tot aan zijne sterke plaats
toe.
11 En de koning van het Zuiden zal
verbitterd worden, en hij zal uittrekken,
en strijden tegen hem, tegen den koning
van het Noorden, die *ook* eene groote
menigte oprichten zal, doch die menigte
zal in zijne hand gegeven worden.
12 Als die menigte zal weggenomen
zijn, zal zijn hart zich verheffen, en hij
zal er *eenige* tienduizenden nedervellen;
evenwel zal hij niet gesterkt worden:
13 Want de koning van het Noorden
zal wederkeeren, en hij zal eene grootere
menigte, dan de eerste was, oprichten;
en aan het einde van de tijden der jaren,
zal hij snellijk komen met eene groote
heirkracht en met groot goed.
14 Ook zullen er in die tijden velen op-
staan tegen den koning van het Zuiden;
en de scheurmakers uws volks zullen ver-
heven worden, om het gezicht te bevesti-
gen, doch zij zullen vallen.
15 En de koning van het Noorden zal
komen, en eenen wal opwerpen, en vaste
steden innemen; en de armen van het
Zuiden zullen niet bestaan, noch zijn
uitgelezen volk, ja, er zal geene kracht
zijn om te bestaan.
16 Maar hij, die tegen hem komt, zal
doen naar zijn welgevallen, en niemand
zal vóór zijn aangezicht bestaan; hij zal
ook staan in het land des sieraads, en de
verderving zal in zijne hand wezen.
17 En hij zal zijn aangezicht stellen, om
met de kracht zijns ganschen rijks te
komen, en hij zal billijke voorwaarden
medebrengen, en hij zal het doen; want
hij zal hem eene dochter der vrouwen
geven, om haar te verderven, maar zij
zal niet vast staan, en zij zal voor hem
niet zijn.
18 Daarna zal hij zijn aangezicht tot de
eilanden keeren, en hij zal er vele inne-
men; doch een overste zal zijnen smaad
tegen hem doen ophouden, behalve dat
hij zijnen smaad op hem zal doen weder-
keeren.
19 En hij zal zijn aangezicht keeren
naar de sterkten zijns lands, en hij zal
aanstooten en vallen, en niet gevonden
worden.
20 En in zijnen staat zal er een opstaan,
doende eenen geldeischer doortrekken, in
koninklijke heerlijkheid; maar hij zal
in eenige dagen gebroken worden, noch-
tans niet door toornigheden, noch door
oorlog.
21 Daarna zal er een verachte in zijnen
staat staan, welken men de koninklijke
waardigheid niet zal geven; doch hij zal
in stilheid komen, en het koninkrijk door
vleierijen bemachtigen.
22 En de armen der overstrooming
zullen overstroomd worden van voor zijn
aangezicht, en zij zullen gebroken worden,
en ook de vorst des verbonds.
23 En na de vereeniging met hem zal
hij bedrog plegen, en hij zal optrekken,
en hij zal met weinig volks gesterkt
worden.
24 Met stilheid zal hij ook in de vette
plaatsen des landschaps komen, en hij
zal doen, wat zijne vaders, of de vaders
zijner vaderen, niet gedaan hebben: roof,
en buit en goederen, zal hij onder hen
uitstrooien, en hij zal tegen de vastig-
heden zijne gedachten denken, doch tot
eenen *zekeren* tijd toe.
25 En hij zal zijne kracht en zijn hart
verwekken tegen den koning van het
Zuiden, met eene groote heirkracht; en
de koning van het Zuiden zal zich in den
strijd mengen met eene groote en zeer
machtige heirkracht; doch hij zal niet
bestaan, want zij zullen gedachten tegen
hem denken.
26 En die de stukken zijner spijze zul-
len eten, zullen hem breken, en zijne
heirkracht zal overstroomen, en vele ver-
slagenen zullen vallen.
27 En het hart van beide deze koningen
zal wezen om kwaad te doen, en aan
ééne tafel zullen zij leugen spreken; en
het zal niet gelukken, want het zal nog
een einde hebben ter bestemder tijd.
28 En hij zal *in* zijn land wederkeeren
met groot goed, en zijn hart zal zijn
tegen het heilig verbond; en hij zal het
doen, en wederkeeren in zijn land.
29 Ter bestemder tijd zal hij weder-
keeren, en tegen het Zuiden komen, doch
het zal niet zijn gelijk de eerste, noch
gelijk de laatste *reize;*
30 Want er zullen schepen van Chittim
tegen hem komen: daarom zal hij met
smart bevangen worden, en hij zal we-
derkeeren, en gram worden tegen het
heilig verbond, en hij zal het doen; want
wederkeerende zal hij acht geven op de
verlaters des heiligen verbonds.
31 En er zullen armen uit hem ontstaan,
en zij zullen het heiligdom ontheiligen,
en de sterkte, en zij zullen het gedurige
offer wegnemen, en eenen verwoestenden
gruwel stellen.
32 En die goddelooslijk handelen tegen
het verbond, zal hij doen huichelen door
vleierijen; maar het volk, die hunnen
God kennen, zullen zij grijpen, en zullen
het doen.
33 En de leeraars des volks zullen er
velen onderwijzen, en zij zullen vallen
door het zwaard en door vlam, door ge-
vangenis en door berooving, *vele* dagen.
34 Als zij nu zullen vallen, zullen zij
met eene kleine hulp geholpen worden;
doch velen zullen zich door vleierijen tot
hen vervoegen.
35 En van de leeraars zullen er *sommigen*
vallen, om hen te louteren en te reinigen,

: wit te maken, tot den tijd van het
nde toe; want het zal nog zijn voor
nen bestemden tijd.
36 En die koning zal doen naar zijn
elgevallen, en hij zal zichzelven ver-
effen, en groot maken boven allen God,
n hij zal tegen den God der goden
wonderlijke dingen spreken; en hij zal
oorspoedig zijn, totdat de gramschap
oleind zij; want het is vastelijk beslo-
en, het zal geschieden.
37 En op de goden zijner vaderen zal
ij geen acht geven, noch op de begeerte
er vrouwen; hij zal ook op geenen God
cht geven, maar hij zal zich boven alles
root maken.
38 En hij zal den god Maüzzim in zijne
tandplaats eeren; namelijk den god,
relken zijne vaders niet gekend hebben,
al hij eeren met goud, en met zilver, en
net kostelijk gesteente en met gewensch-
e dingen.
39 En hij zal de vastigheden der sterk-
en maken met den vreemden god; den-
ehen, die hij kennen zal, zal hij de eere
ermenigvuldigen, en hij zal ze doen
eerschen over velen, en hij zal het land
itdeelen om prijs.
40 En op den tijd van het einde zal de
oning van het Zuiden tegen hem met
oornen stooten; en de koning van het
Noorden zal tegen hem aanstormen met
vagenen, en met ruiteren en met vele
chepen; en hij zal in de landen komen,
n hij zal ze overstroomen en door-
rekken.
41 En hij zal komen in het land des
ieraads, en vele *landen* zullen terne-
er geworpen worden; doch deze zullen
ijne hand ontkomen: Edom en Moab,
n de eerstelingen der kinderen Am-
ons.
42 En hij zal zijne hand aan de landen
ggen; ook zal het land van Egypte
iet ontkomen;
43 En hij zal heerschen over de verbor-
ene schatten des gouds en des zilvers,
n over al de gewenschte dingen van
gypte; en die van Libye en de Mooren
illen in zijne gangen wezen.
44 Maar de geruchten van *het* Oosten
n van *het* Noorden zullen hem ver-
chrikken; daarom zal hij uittrekken met
roote grimmigheid om velen te verdel-
en en te verbannen;
45 En hij zal de tenten van zijn paleis
lanten tusschen de zeeën aan den berg
es heiligen sieraads; en hij zal tot zijn
nde komen, en zal geenen helper heb-
en.

De laatste woorden.—De verzegelde woorden.

12 EN te dier tijd zal Michaël opstaan,
die groote vorst, die voor de kin-
deren uws volks staat, als het *zulk* een
tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet
geweest is, sinds dat er een volk geweest
is, tot op dien tijd toe; en te dier tijd zal
uw volk verlost worden, al wie gevonden
wordt geschreven te zijn in het boek.
2 En velen van die, die in het stof der
aarde slapen, zullen ontwaken, [b] dezen
ten eeuwigen leven, en genen tot ver-
smaadheden *en* tot eeuwige afgrijzing.
3 De leeraars nu zullen [c] blinken, als de
glans des uitspansels, en die er velen
rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos
en eeuwiglijk.
4 En gij, Daniël! sluit deze woorden toe,
en verzegel dit boek, tot den tijd van het
einde; velen zullen het naspeuren, en de
wetenschap zal vermenigvuldigd worden.
5 En ik, Daniël, zag, en zie, er stonden
twee anderen, de een aan deze zijde van
den oever der rivier, en de ander aan gene
zijde van den oever der rivier.
6 En hij zeide tot den Man, [d] bekleed met
linnen, Die boven op het water der rivier
was: Tot hoe lang zal het zijn, dat er een
einde van deze wonderen zal wezen?
7 En [e] ik hoorde dien Man, bekleed met
linnen, Die boven op het water van de
rivier was, en Hij hief Zijne rechter- en
Zijne linkerhand op naar den hemel, en
zwoer bij Dien, Die eeuwiglijk leeft, dat
na eenen bestemden tijd, bestemde tijden
en eene helft, en als Hij zal voleind heb-
ben te verstrooien de hand des heiligen
volks, al deze dingen voleind zullen worden.
8 Dit hoorde ik, doch ik verstond het
niet; en ik zeide: Mijn Heere! wat zal
het einde zijn van deze *dingen?*
9 En Hij zeide: Ga henen, Daniël! want
deze woorden zijn toegesloten en verze-
geld tot den tijd van het einde.
10 Velen zullen er gereinigd, en wit ge-
maakt en gelouterd worden; doch de
goddeloozen zullen goddeloolijk hande-
len, en geene van de goddeloozen zullen
het verstaan; maar de verstandigen zullen
het verstaan.
11 En van dien tijd af, dat het gedurig
offer zal weggenomen, en de verwoesten-
de gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn
duizend tweehonderd en negentig dagen.
12 Welgelukzalig is hij, die verwacht en
raakt tot duizend driehonderd vijf en der-
tig dagen.
13 Maar gij, ga henen tot het einde;
want gij zult rusten, en zult opstaan in
uw lot, in het einde der dagen.

Dan. 7:25. [b] Matth. 25:46. Joh. 5:29. [c] Matth. 13:43. [d] Dan. 10:5. [e] Openb. 10:5, 6.

DE PROFEET HOSÉA.

Symbolische vereeniging van Hoséa met eene vrouw der hoererijen.—Afgoderij er verdorvenheid van Israël.—Bedreigingen en beloften van vergeving.

1 HET woord des HEEREN, dat geschied
is tot Hoséa, den zoon van Beëri, in de
dagen van Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkía,
koningen van Juda, en in de dagen van
Jeróbeam, zoon van Joas, koning van
Israël.
2 Het begin van het woord des HEEREN
door Hoséa. De HEERE dan zeide tot
Hoséa : Ga henen, neem u eene vrouw
der hoererijen en kinderen der hoererij-
en ; want het land hoereert ganschelijk
van achter den HEERE.
3 Zoo ging hij henen, en nam Gomer,
eene dochter van Diblaïm ; en zij ontving,
en baarde hem eenen zoon.
4 En de HEERE zeide tot hem : Noem
zijnen naam Jizreël ; want nog een weinig
tijds, zoo zal Ik de bloedschulden van
Jizreël bezoeken over het huis van Jehu,
en zal het koninkrijk van het huis van
Israël doen ophouden ;
5 En het zal te dien dage geschieden, dat
Ik Israëls boog verbreken zal, in het dal
van Jizreël.
6 En zij ontving wederom, en baarde
eene dochter ; en Hij zeide tot hem :
Noem haren naam Lo-Ruchâma ; want
Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen
over het huis Israëls, maar Ik zal ze
zekerlijk wegvoeren.
7 Maar over het huis van Juda zal Ik
Mij ontfermen, en zal ze verlossen door
den HEERE, hunnen God, en Ik zal ze
niet verlossen door boog, noch door
zwaard, noch door krijg, door paarden
noch door ruiteren.
8 Als zij nu Lo-Ruchâma gespeend had,
ontving zij, en baarde eenen zoon.
9 En Hij zeide : Noem zijnen naam
Lo-Ammi, want gijlieden zijt Mijn volk
niet ; zoo zal Ik *ook* de uwe niet zijn.
10 Nochtans zal het getal der kinderen
Israëls zijn als het [a] zand der zee, dat niet
gemeten noch geteld kan worden ; [b] en
het zal geschieden, dat ter plaatse, waar
tot hen gezegd zal zijn : Gijlieden zijt
Mijn volk niet ; tot hen gezegd zal wor-
den : Gij zijt kinderen des levenden Gods.
11 En de kinderen van Juda, en de kin-
deren Israëls zullen [c] samenvergaderd
worden, en zich een eenig hoofd stellen,
en uit het land optrekken ; want de dag
van Jizreël zal groot zijn.
12 Zegt tot uwe broederen, Ammi ; en
tot uwe zusteren, Ruchâma.

2 TWIST tegen ulieder moeder, twist,
omdat zij Mijne vrouw niet is, en Ik
haar Man niet ben ; en laat ze hare
hoererijen van haar aangezicht, en hare
overspelerijen van tusschen hare borsten
wegdoen :
2 Opdat Ik ze niet naakt uitstroope, en
zette ze als ten dage, toen zij geboren
werd ; ja haar make als eene woestijn,
en haar zette als een dor land, en haar
doode door dorst ;
3 En Mij harer kinderen niet ontferme,
omdat zij kinderen der hoererijen zijn.
4 Want hunlieder moeder hoereert ; die
henliedenontvangen heeft, handelt schan-
delijk, want zij zegt : Ik zal mijne boe-
len nagaan, die *mij* mijn brood en mijn
water, mijne wol en mijn vlas, mijne olie
en mijnen drank geven.
5 Daarom, zie, Ik zal uwen weg met
doornen betuinen, en Ik zal eenen hei-
ningmuur maken, dat zij hare paden niet
zal vinden.
6 En zij zal hare boelen naloopen, maar
ze niet aantreffen, en zij zal hen zoeken,
maar niet vinden ; dan zal zij zeggen :
Ik zal henengaan en keeren weder tot
mijnen vorigen Man, want toen was mij
beter dan nu.
7 Zij bekent toch niet, dat Ik haar het
koren, en den most en de olie gegeven
heb, en haar het zilver en goud vermenig-
vuldigd heb, *dat* zij tot den Baäl gebruikt
hebben.
8 Daarom zal Ik wederkomen, en Mijn
koren wegnemen op zijnen tijd, en Mij-
nen most op zijnen gezetten tijd ; en Ik
zal wegrukken Mijne wol en Mijn vlas,
dienende om hare naaktheid te bedekken;
9 En nu zal Ik hare dwaasheid ontdek-
ken voor de oogen harer boelen ; en nie-
mand [d] zal haar uit Mijne hand verlossen.
10 En Ik zal doen ophouden al hare
vroolijkheid, hare feesten, hare nieuwe
maanden en hare sabbatten, ja al hare
gezette hoogtijden.
11 En Ik zal verwoesten haren wijnstok
en haren vijgeboom, waarvan zij zegt :
Deze zijn mij een hoerenloon, dat mij
mijne boelen gegeven hebben ; maar Ik

[a] Gen. 32:12. [b] Rom. 9:25, 26. [c] Jes. 11:13. Jer. 3:18. Ezech. 37:16, 22. Efez. 2:14, 15, 16. [d] Hos. 5:14.

:al ze stellen tot een [a] woud, en het wild
;edierte des velds zal ze vreten.
12 En Ik zal over haar bezoeken de da-
;en des Baäls, waarin zij dien gerookt
ieeft, en zich versierd met haar voor-
ioofdsiersel, en haar halssieraad, en is
iare boelen nagegaan, maar heeft Mij
'ergeten, spreekt de HEERE.
13 Daarom zie, Ik zal haar lokken, en
al haar voeren in de woestijn, en Ik zal
iaar haar hart spreken;
14 En Ik zal haar geven hare wijngaar-
len van daar af, en het dal Achor, tot
ene deur der hope; en aldaar zal zij
ingen, als in de dagen harer jeugd, en
ls ten dage, toen zij optoog uit Egypte-
and.
15 En het zal te dien dage geschieden,
preekt de HEERE, dat gij *Mij* noemen
ult: Mijn Man; en Mij niet meer noe-
nen zult: Mijn Baäl!
16 En Ik zal de namen der Baäls van
iaren mond wegdoen, en zij zullen niet
neer bij hunne namen gedacht worden.
17 En Ik zal te dien dage een verbond
oor hen maken met het [b] wild gedierte
es velds, en met het gevogelte des
iemels, en het kruipend gedierte des
ardbodems; en Ik zal den boog, en het
waard en den krijg van de aarde ver-
reken, en zal hen in zekerheid doen
iederliggen.
18 En Ik zal u Mij ondertrouwen in
euwigheid; ja, Ik zal u Mij ondertrou-
ven in gerechtigheid en in gericht, en in
oedertierenheid en in barmhartigheden;
19 En Ik zal u Mij ondertrouwen in ge-
oof; [c] en gij zult den HEERE kennen.
20 En het zal te dien dage geschieden,
at Ik verhooren zal, spreekt de HEERE;
k zal den hemel verhooren, en die zal de
arde verhooren;
21 En de aarde zal het koren verhooren,
iitsgaders den most en de olie; en die
illen Jizreël verhooren.
22 En Ik zal ze Mij op de aarde zaaien,
n zal Mij ontfermen over Lo-Ruchâma;
n Ik [d] zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt
Iijn volk; en dat zal zeggen: O mijn
od!

EN de HEERE zeide tot mij: Ga
wederom henen, bemin eene vrouw,
ie, bemind zijnde van *haren* vriend,
ochtans overspel doet; gelijk de HEERE
e kinderen Israëls bemint; maar zij
en om naar andere goden, en beminnen
e flesschen der druiven.
En ik kocht ze mij voor vijftien
lverlingen, en eenen homer gerst en
enen halven homer gerst.
En ik zeide tot haar: Gij zult vele
dagen na mij [e] blijven zitten (gij zult
niet hoereeren, noch eenen *anderen* man
geworden), en ik ook na u;
4 Want de kinderen Israëls zullen vele
dagen blijven zitten, [f] zonder koning en
zonder vorst, en zonder offer en zonder
opgericht beeld, en zonder efod en terafim.
5 Daarna zullen de kinderen Israëls zich
bekeeren, en zoeken den HEERE, hunnen
God, en [g] David, hunnen Koning: en zij
zullen vreezende komen tot den HEERE
en tot Zijne goedheid, [h] in het laatste der
dagen.

God bedreigt Israël ernstig, om de algemeene boosheid en hardnekkigheid.—Onwetendheid en goddeloosheid van het volk.

4 HOORT des HEEREN woord, gij kin-
deren Israëls! want de HEERE heeft
eenen [i] twist met de inwoners des lands;
omdat er geene trouw en geene weldadig-
heid, en geene kennis van God in het
land is;
2 *Maar* vloeken en liegen, en doodslaan,
en stelen en overspel doen; zij breken
door, en bloedschulden raken aan bloed-
schulden.
3 Daarom zal het land treuren, en een
iegelijk, die daarin woont, kweelen, met
het gedierte des velds, en met het gevo-
gelte des hemels; ja ook de visschen der
zee zullen weggeraapt worden.
4 Doch niemand twiste noch bestraffe
iemand, want uw volk is als die met den
priester twisten.
5 Daarom zult gij vallen bij dag, ja
zelfs de profeet zal met u vallen bij
nacht; en Ik zal uwe moeder uitroeien.
6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het
zonder kennis is; dewijl gij de kennis
verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen,
dat gij Mij het priesterambt niet zult
bedienen; dewijl gij de wet uws Gods
vergeten hebt, zal Ik ook uwe kinderen
vergeten.
7 Gelijk zij meerder geworden zijn,
alzoo hebben zij tegen Mij gezondigd;
Ik zal hunlieder eere in schande verande-
ren.
8 Zij eten de zonde Mijns volks, en ver-
langen, een ieder met zijne ziel, naar
hunne ongerechtigheid.
9 Daarom, [k] gelijk het volk, alzoo zal de
priester zijn; en Ik zal zijne wegen over
hem bezoeken, en zijne handelingen hem
vergelden;
10 [l] En zij zullen eten, maar niet zat
worden, zullen hoereeren, maar niet uit-
breken *in menigte;* want zij hebben
nagelaten den HEERE in acht te nemen.
11 Hoererij, en wijn en most neemt het
hart weg.

[a] Ps. 80:13. Jes. 5:5. [b] Job 5:23. Jes. 11:6. Ezech. 14:21; 34:25. [c] Jer. 31:33, 34. Hos. 1:10. Rom. 9:26. 1 Petr. 2:10. [e] Deut. 21:11. [f] Hos. 10:3. [g] Jer. 30:9. ...zech. 34:23; 37:22. [h] Jes. 2:2. Micha 4:1. [i] Micha 6:2. [k] Jes. 24:2. [l] Micha 6:14

12 Mijn volk vraagt zijn hout, en zijn
stok zal het hem bekend maken; want
[a] de geest der hoererijen verleidt hen,
dat zij van onder hunnen God weghoe-
reeren.
13 Op de hoogten der [b] bergen offeren
zij, en op de [c] heuvelen rooken zij, onder
eenen eik, en populier [d] en iepeboom,
omdat hunne schaduw goed is; daarom
hoereeren uwe dochteren, en uwe bruiden
bedrijven overspel.
14 Ik zal over uwe dochteren geene be-
zoeking doen, omdat zij hoereeren, en
over uwe bruiden, omdat zij overspel
doen; want zijzelven scheiden zich af
met de hoeren, en offeren met de snoodste
hoeren: het volk dan, *dat* geen verstand
heeft, zal omgekeerd worden.
15 Zoo gij, o Israël! wilt hoereeren, dat
immers Juda niet schuldig worde, komt
gij toch niet te Gilgal, en gaat niet op
naar Beth-Aven, en zweert niet: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft!
16 Want Israël is onbandig, als eene
onbandige koe; nu zal de HEERE hen
weiden, als een lam in de ruimte.
17 Efraïm is vergezeld met de afgoden:
laat hem varen.
18 Hunlieder zuiperij is afvallig; zij
doen niet dan hoereeren; hunne schilden
(het is eene schande!) beminnen *het
woord:* Geeft!
19 Een wind heeft hen gebonden in
zijne vleugelen, en zij zullen beschaamd
worden wegens hunne offeranden.

De vorsten en de priesters van Juda bestraft en tot bekeering geroepen.

5 HOORT dit, gij priesters! en merkt
op, gij huis Israëls! en neemt ter
ooren, gij huis des Konings! want ulie-
den *gaat* dit oordeel aan, omdat gij een
strik zijt geworden te Mizpa, en een uit-
gespannen net op Thabor.
2 En die afwijken, verdiepen zich *om* te
slachten; maar Ik zal hun allen een
tuchtmeester zijn.
3 Ik ken Efraïm, en Israël is voor Mij
niet verborgen: dat gij, o Efraïm! nu
hoereert, *en* Israël verontreinigd is.
4 Zij stellen hunne handelingen niet
aan, om zich tot hunnen God te be-
keeren; want [e] de geest der hoererijen
is in het midden van hen, en den HEERE
kennen zij niet.
5 [f] Dies zal Israëls hoovaardij in zijn
aangezicht getuigen; en Israël en Efraïm
zullen vallen door hunne ongerechtig-
heid, ook zal Juda met hen vallen.
6 Met hunne schapen en met hunne
runderen zullen zij *dan* gaan, om den
HEERE te zoeken, maar niet vinden; Hij
heeft Zich van hen onttrokken.
7 Zij hebben trouwelooslijk gehandeld
tegen den HEERE; want zij hebben
vreemde kinderen gewonnen; nu zal
hen de nieuwe maand verteren met
hunne deelen.
8 Blaast de bazuin te Gíbea, de trompet
te Rama; roept luide *te* Beth-Aven;
achter u, Benjamin!
9 Efraïm zal tot verwoesting worden ten
dage der straf; onder de stammen Israëls
heb Ik bekend gemaakt, dat gewis is.
10 De vorsten van Juda zijn geworden,
gelijk die de landpalen verrukken: Ik zal
Mijne verbolgenheid als water over hen
uitgieten.
11 Efraïm is verdrukt, hij is verpletterd
met recht; want hij heeft *zoo* gewild,
hij heeft gewandeld naar het gebod:
12 Daarom zal Ik Efraïm zijn als eene
mot, en den huize van Juda als eene
verrotting.
13 Als Efraïm zijne krankheid zag, en
Juda zijn gezwel, zoo toog Efraïm tot
Assur, en hij zond tot den koning Jareb;
maar die zal ulieden niet kunnen gene-
zen, en zal het gezwel van ulieden niet
heelen.
14 Want Ik zal Efraïm zijn als een felle
leeuw, en den huize van Juda als een
jonge leeuw; Ik, Ik zal verscheuren en
henengaan; Ik zal wegvoeren, en [g] er zal
geen redder zijn.
15 Ik zal henengaan, *en* keeren weder tot
Mijne plaats, totdat zij zichzelven schul-
dig kennen en Mijn aangezicht zoeken;
als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg
zoeken.

6 KOMT en laat ons wederkeeren tot
den HEERE, want Hij heeft ver-
scheurd, en Hij zal ons genezen; Hij
heeft geslagen, en Hij zal ons verbinden.
2 Hij zal ons na twee dagen levend
maken; op den derden dag zal Hij ons
doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn
aangezicht leven.
3 Dan zullen wij kennen; wij zullen
vervolgen, om den HEERE te kennen;
Zijn uitgang is bereid als de dageraad,
en Hij zal tot ons komen als een regen,
als de spade regen *en* vroege regen des
lands.
4 Wat zal Ik u doen, o Efraïm! wat zal
Ik u doen, o Juda! dewijl uwe weldadig-
heid is als eene morgenwolk, en als een
vroegkomende dauw, die henengaat.
5 Daarom heb Ik hen behouwen door
de profeten; Ik heb ze gedood door de
redenen Mijns monds, en uwe oordeelen
zullen voortkomen *aan* het licht.
6 Want [h] Ik heb lust tot weldadigheid,
en niet tot offer; en tot de kennis Gods,
meer dan tot brandofferen.

---

[a] Hos. 5:4. [b] Jes. 57:7. [c] Ezech. 20:28. [d] Jes. 1:29. [e] Hos. 4:12. [f] Hos. 7:10.
[g] Hos. 2:9. [h] Matth. 9:13; 12:7.

Maar zij [a] hebben het verbond over-
eden als Adam; daar hebben zij trou-
looslijk tegen Mij gehandeld.
Gilead is eene stad van werkers der
rgerechtigheid; zij is betreden van
oed.
Gelijk de benden der straatschenders
iemand wachten, *alzoo* is het gezel-
hap der priesteren; zij moorden *op* den
eg naar Sichem; waarlijk, zij doen
handelijke daden.
0 Ik zie eene afschuwelijke daad in het
uis Israëls; aldaar is Efraïms hoererij;
raël is verontreinigd.
1 Ook heeft hij u, o Juda! eenen oogst
zet, als Ik de gevangenen Mijns volks
ederbracht.

TERWIJL Ik Israël genees, zoo wordt
Efraïms ongerechtigheid ontdekt,
itsgaders de boosheden van Samaría;
ant zij werken valschheid, en de dief
at er in; de bende der straatschenders
roopt daar buiten;
En zij zeggen niet in hun hart, *dat* Ik
hunner boosheid gedachtig ben; nu
nsingelen hen hunne handelingen; zij
jn voor Mijn aangezicht.
Zij verblijden den Koning met hunne
osheid, en de vorsten met hunne leu-
nen.
Zij bedrijven al tezamen overspel; zij
jn gelijk een bakoven, die heet gemaakt
van den bakker, *die* ophoudt van wak-
r te zijn, nadat hij het deeg heeft ge-
reed, totdat het doorgezuurd zij.
Het is de dag onzes Konings; de vor-
en maken *hem* krank *door* verhitting
n den wijn; hij strekt zijne hand voort
et de spotters.
Want zij voeren hun hart aan, als
nen bakoven, tot hunne lagen; hunlie-
r bakker slaapt den ganschen nacht; 's
orgens brandt hij als een vlammend
uur.
Zij zijn al tezamen verhit als een bak-
en, en zij verteren hunne rechters; al
nne koningen vallen; er is niemand
der hen, die tot Mij roept.
Efraïm, die [b] verwart zich met de vol-
n; Efraïm is een koek, die niet is omge-
erd;
Vreemden verteren zijn kracht, en hij
erkt het niet; ook is de grauwigheid op
m verspreid, en hij merkt het niet.
0 [c] Dies zal de hoovaardij van Israël in
jn aangezicht getuigen; dewijl zij zich
et bekeeren tot den HEERE, hunnen
od, noch Hem zoeken in alle deze.
1 Want Efraïm is als eene botte duif,
nder hart; zij roepen Egypte aan; zij
an henen tot Assur.
2 Wanneer zij zullen henengaan, zal Ik
ijn net over hen uitspreiden; Ik zal ze
als vogelen des hemels doen nederdalen;
Ik zal ze tuchtigen, gelijk gehoord is in
hunne vergadering.
13 Wee hen, want zij zijn van Mij afge-
zworven: verstoring over hen, want zij
hebben tegen Mij overtreden! Ik zou
hen wel verlossen, maar zij spreken
leugenen tegen Mij.
14 Zij roepen ook niet tot Mij met hun
hart, wanneer zij huilen op hunne legers;
om koren en most verzamelen zij zich,
maar zij wederstreven tegen Mij.
15 Ik heb hen wel getuchtigd, *en* hun-
lieder armen gesterkt; maar zij denken
kwaad tegen Mij.
16 Zij keeren zich, *maar* niet *tot* den
Allerhoogste; zij zijn [d] als een bedriege-
lijke boog; hunne vorsten vallen door het
zwaard, wegens de gramschap hunner
tong; dit is hunlieder bespotting in
Egypteland.

De straf is nabij.

8 DE bazuin aan uwen mond; *hij komt*
als een [e] arend tegen het huis des
HEEREN; omdat zij Mijn [f] verbond
hebben overtreden, en tegen Mijne wet
afvallig zijn geworden.
2 *Dan* zullen zij tot Mij roepen: Mijn
God! wij, Israël, kennen U.
3 Israël heeft het goede verstooten; de
vijand zal hem vervolgen.
4 Zij hebben koningen gemaakt, maar
niet uit Mij; zij hebben vorsten gesteld,
maar Ik heb het niet gekend; van hun
zilver en hun goud hebben zij voor zich-
zelven afgoden gemaakt, opdat zij uitge-
roeid worden.
5 Uw kalf, o Samaría! heeft *u* verstoo-
ten; Mijn toorn is tegen hen ontstoken;
hoe lang zullen zij de reinigheid niet
verdragen?
6 Want dat is ook uit Israël; een werk-
meester heeft het gemaakt, en het is geen
God; maar het zal *tot* stukken worden,
het kalf van Samaría.
7 Want zij hebben wind gezaaid, en
zullen eenen wervelwind maaien; het zal
geen staande koren hebben; het uit-
spruitsel zal geen meel maken; of het
misschien maakte, vreemden zullen het
verslinden.
8 Israël is verslonden; nu zijn zij onder
de Heidenen geworden, gelijk een vat,
waar men geen lust toe heeft.
9 Want zij zijn opgetogen *naar* Assur,
eenen woudezel, die alleen voor zich-
zelven is; die van Efraïm hebben boelen
om hoerenloon gehuurd.
10 Dewijl zij *dan* onder de Heidenen
boelen om hoerenloon gehuurd hebben,
zoo zal Ik die nu ook verzamelen; ja, zij
hebben al een weinig begonnen, van
wege den last van den koning der vorsten.

[a] Hos. 8:1. [b] Ps. 106:35. [c] Hos. 5:5. [d] Ps. 78:57. [e] Deut. 28:49. [f] Hos. 6:7.

11 Omdat Efraïm de altaren vermenig-
vuldigd heeft tot zondigen, zoo zijn hem
de altaren geworden tot zondigen.
12 Ik schrijf hem de voortreffelijkheden
Mijner wet voor, *maar* die zijn geacht
als wat vreemds.
13 Aangaande de offeranden Mijner
gaven, zij offeren vleesch, en eten het;
maar de HEERE heeft aan hen geen
welgevallen. Nu zal Hij hunner onge-
rechtigheid gedenken, en hunne zonden
bezoeken; zij zullen weder *in* Egypte
keeren.
14 Want Israël heeft zijnen Maker
vergeten, en tempelen gebouwd, en Juda
heeft vaste steden vermenigvuldigd;
maar Ik zal een vuur zenden in zijne
steden: dat zal hare paleizen verteren.

De zonde van Israël en hare gevolgen.

9 VERBLIJD u niet, o Israël! tot op-
springens toe, gelijk de volken, want
gij hoereert van uwen God af; gij hebt
hoerenloon lief, op alle dorschvloeren
des korens.
2 De *dorsch*vloer en de wijnkuip zal
henlieden niet voeden, en de most zal
hun liegen.
3 Zij zullen in des HEEREN land niet
blijven; maar Efraïm zal weder in Egypte
keeren, en zij zullen in Assyrië het on-
reine eten.
4 Zij zullen den HEERE geene drank-
offeren doen van wijn; ook zouden zij
Hem niet zoet zijn; hunne offeranden
zouden hun zijn als treurbrood; allen,
die dat zouden eten, zouden onrein wor-
den; want hun brood zal voor hunne
ziel zijn, het zal in des HEEREN huis
niet komen.
5 Wat zult gijlieden *dan* doen op eenen
gezetten hoogtijdsdag, en op eenen feest-
dag des HEEREN?
6 Want zie, zij gaan daarhenen wegens
de verstoring; Egypte zal ze verzamelen;
Mof zal ze begraven; begeerte zal er zijn
naar hun zilver; netelen zullen hen erfe-
lijk bezitten; doornen zullen in hunne
tenten zijn.
7 De dagen der bezoeking zijn gekomen;
de dagen der vergelding zijn gekomen;
die van Israël zullen het gewaar worden;
de profeet is een dwaas; de man des
geestes is onzinnig; om de grootheid uwer
ongerechtigheid is de haat ook groot.
8 De wachter van Efraïm is met mijnen
God; *maar* de profeet is een vogelvangers
strik op al zijne wegen, een haat in het
huis zijns Gods.
9 Zij hebben zich zeer diep verdorven,
als in de dagen van Gíbea; Hij zal hunner
ongerechtigheid gedenken; Hij zal hunne
zonden bezoeken.
10 Ik vond Israël als druiven in de
woestijn; Ik zag uwe vaderen als de
eerste vrucht aan den vijgeboom in haar
beginsel; *maar* zij gingen in [a] *tot* Baäl-
Peor, en zonderden zich af tot die
schaamte, en werden gansch verfoeielijk
naar hunne boelerij.
11 Aangaande Efraïm, hunlieder heer-
lijkheid zal wegvliegen als een vogel; van
de geboorte, en van *moeders* buik en van
de ontvangenis af.
12 Ofschoon zij hunne kinderen moch-
ten groot maken, Ik zal er hen toch van
berooven, dat zij onder de menschen niet
zullen zijn; want ook, wee hun, als Ik
van hen zal geweken zijn!
13 Efraïm is, gelijk als Ik Tyrus aanzag,
die geplant is in eene liefelijke woon-
plaats; maar Efraïm zal zijne kinderen
moeten uitbrengen tot den doodslager.
14 Geef hun, HEERE! Wat zult Gij ge-
ven? Geef hun eene [b] misdragende baar-
moeder en uitdrogende borsten.
15 Al hunne boosheid is te [c] Gilgal,
want daar heb Ik ze gehaat, om de boos-
heid hunner handelingen; Ik zal ze uit
Mijn huis uitdrijven; Ik zal ze voortaan
niet meer liefhebben; al hunne [d] vorsten
zijn afvalligen.
16 Efraïm is geslagen; hunlieder wortel
is verdord; zij zullen geene vrucht voort-
brengen; ja, ofschoon zij genereerden,
zoo zal Ik toch de gewenschte *vruchten*
van hunnen buik dooden.
17 Mijn God zal ze verwerpen, omdat
zij naar Hem niet hooren; en zij zullen
omzwervende zijn onder de Heidenen.

10 ISRAËL is een uitgeledigde wijn-
stok; hij brengt *weder* vrucht voor
zich; *maar* naar de veelheid zijner vrucht
heeft hij de [e] altaren vermenigvuldigd;
naar de goedheid zijns lands hebben zij
de opgerichte beelden goed gemaakt.
2 Hij heeft hun hart verdeeld; nu zullen
zij verwoest worden; Hij zal hunne
altaren doorhouwen; Hij zal hunne
opgerichte beelden verstoren.
3 Want nu zullen zij zeggen: Wij heb-
ben [f] geenen koning; want wij hebben
den HEERE niet gevreesd, wat zou ons
dan een koning doen?
4 Zij hebben woorden gesproken, val-
schelijk zwerende *in het* verbond maken:
daarom zal het oordeel als een vergiftig
kruid groenen, op de voren der velden.
5 De inwoners van Samaría zullen ver-
schrikt zijn over het kalf van Beth-Aven;
want zijn volk zal over hetzelve treuren,
mitsgaders zijne Chemárim (*die* zich over
hetzelve verheugden) over zijne heerlijk-
heid, omdat zij van hetzelve is wegge-
varen.

[a] Num. 25:3. Ps. 106:28. [b] Luk. 23:29. [c] Hos. 4:15; 12:12. [d] Jes. 1:23.
[e] Hos. 8:11. [f] Hos. 8:4.

5 Ja, dat zelf zal naar Assur gevoerd
orden, *tot* een geschenk voor den koning
areb; Efraïm zal schaamte behalen, en
sraël zal beschaamd worden wegens zij-
en raadslag.
7 De koning van Samaría is afgehouwen,
ls schuim op het water.
8 En de hoogten van Aven, Israëls
onde, zullen verdelgd worden; doornen
n distelen zullen op hunlieder altaren
pkomen; en *a* zij zullen zeggen tot de
ergen: Bedekt ons! en tot de heuvelen:
'alt op ons!
9 Sinds de dagen van *b* Gíbea, hebt gij
ezondigd, o Israël; daar zijn zij staande
ebleven; de strijd te Gíbea, tegen de
inderen der verkeerdheid, zal ze niet
angrijpen.
10 Het is in Mijn' lust, dat Ik ze zal
inden; en volken zullen tegen henlieden
erzameld worden, als Ik ze binden zal
n hunne twee voren.
11 Dewijl Efraïm eene vaars is, gewend
aarne te dorschen, zoo ben Ik over de
choonheid van haren hals overgegaan;
k zal Efraïm berijden, Juda zal ploegen,
akob zal voor zich eggen.
12 Zaait u tot gerechtigheid, maait tot
'eldadigheid, *c* braakt u een braakland;
ewijl het tijd is den HEERE te zoeken,
otdat Hij kome, en over u de gerechtig-
eid regene.
13 Gij hebt goddeloosheid geploegd,
erkeerdheid gemaaid, *en* de vrucht der
ugen gegeten; want gij hebt vertrouwd
p uwen weg, op de veelheid uwer helden:
14 Daarom zal er een groot gedruis ont-
taan onder uwe volken, en al uwe ves-
ingen zullen verstoord worden, gelijk
alman Beth-Arbel verstoorde ten dage
es krijgs: de moeder werd er verpletterd
net de zonen.
15 Alzoo heeft Beth-El ulieden gedaan,
'egens de boosheid uwer boosheid;
sraëls koning is in den dageraad ten
enenmale uitgeroeid.

sraëls ondankbaarheid. — Bedreigingen en beloften.

11 ALS Israël een kind was, toen heb
Ik hem liefgehad, en *d* Ik heb mij-
en zoon uit Egypte geroepen.
2 *Maar gelijk* zij henlieden riepen,
lzoo gingen zij van hun aangezicht weg;
ij offerden den Baäls, en rookten den
esnedenen beelden.
3 Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij
am ze op Zijne armen, maar zij beken-
en niet, dat Ik ze genas.
4 Ik trok ze met menschenzeelen, met
ouwen der liefde, en was hun, als dege-
en, die het juk *van* op hunne kinne-
akkens oplichten, en Ik reikte hem
oeder toe.
5 Hij zal in Egypteland niet wederkee-
ren, maar Assur, die zal zijn koning
zijn; omdat zij zich weigeren te be-
keeren;
6 En het zwaard zal in zijne steden
blijven, en zijne grendelen verteren en
opeten, wegens hunne beraadslagingen;
7 Want Mijn volk blijft hangen aan de
afkeering van Mij; zij roepen het wel tot
den Allerhoogste, *maar* niet één ver-
hoogt *Hem.*
8 Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? u
overleveren, o Israël? hoe zou Ik u maken
als *e* A'dama? u stellen als Zebóïm?
Mijn hart is in Mij omgekeerd; al Mijn
berouw is tezamen ontstoken.
9 Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet
uitvoeren; Ik zal niet wederkeeren om
Efraïm te verderven; want Ik ben God
en geen mensch, de Heilige in het mid-
den van u, en Ik zal in de stad niet
komen.
10 Zij zullen den HEERE achterna wan-
delen; Hij zal brullen als een leeuw;
wanneer Hij brullen zal, dan zullen de
kinderen van de zee af al bevende aan-
komen.
11 Zij zullen bevende aankomen als een
vogeltje uit Egypte, en als eene duif uit
het land van Assur; en Ik zal hen doen
wonen in hunne huizen, spreekt de
HEERE.

Klacht des Heeren over Efraïm en Juda, door voorstellingen van Gods weldaden aan hunnen voorvader Jakob, en voorts hun allen bewezen.

12 DIE van Efraïm hebben Mij om-
singeld met leugen, en het huis
Israëls met bedrog; maar Juda heerschte
nog met God, en was met de heiligen
getrouw.
2 Efraïm weidt zich met wind, en jaagt
den oostenwind na; den ganschen dag
vermenigvuldigt hij leugen en verwoes-
ting; en zij maken verbond met Assur, en
de olie wordt naar Egypte gevoerd.
3 Ook heeft de HEERE eenen twist met
Juda, en Hij zal bezoeking doen over
Jakob naar zijne wegen; naar zijne
handelingen zal Hij hem vergelden.
4 In *moeders* buik *f* hield hij zijnen
broeder bij de verzenen; en in zijne
kracht droeg hij zich vorstelijk *g* met God.
5 Ja, hij droeg zich vorstelijk tegen den
Engel, en overmocht *Hem*; hij weende,
en smeekte Hem. *Te h* Beth-El vond hij
Hem, en aldaar sprak Hij met ons:
6 Namelijk, de HEERE, de God der heir-
scharen; HEERE is Zijn gedenknaam.
7 Gij dan, bekeer u tot uwen God;
bewaar weldadigheid en recht, en wacht
geduriglijk op uwen God.

---

a Jes. 2:19. Luk. 23:30. Openb. 6:16; 9:6. *b* Hos. 9:9. *c* Jer. 4:3. *d* Matth. 2:15. *e* Gen. 19:24. *f* Gen. 25:26. *g* Gen. 35:9, 10. *h* Gen. 28:12, 19; 35:7, 14, 15.

8 In des koopmans hand is eene be-
driegelijke weegschaal; hij bemint te
verdrukken;
9 Nog zegt Efraïm: Evenwel ben ik rijk
geworden, ik heb mij groot goed ver-
kregen; *in* al mijnen arbeid zullen zij mij
geene ongerechtigheid vinden, die zonde
zij.
10 Maar Ik ben de HEERE, uw God,
[a] van Egypteland af; Ik zal u nog in ten-
ten doen wonen, als in de dagen der
samenkomst;
11 En Ik zal spreken tot de profeten,
en Ik zal het gezicht vermenigvuldigen;
en door den dienst der profeten zal Ik
gelijkenissen voorstellen.
12 Zekerlijk is [b] Gilead ongerechtigheid;
zij zijn enkel ijdelheid; te [c] Gilgal offe-
ren zij ossen; ja, hunne altaren zijn als
*steen*hoopen op de voren der velden.
13 [d] Jakob vlood toch *naar* het veld van
Syrië, en Israël diende om eene [e] vrouw,
en hoedde om eene vrouw;
14 Maar de HEERE voerde Israël op uit
Egypte door eenen profeet, en door eenen
profeet werd hij gehoed.
15 Efraïm *daarentegen* heeft *Hem* zeer
bitterlijk vertoornd; daarom zal Hij zijn
bloed op hem laten, en zijn Heere zal
hem zijnen smaad vergelden.

Israëls zonde en kastijding.

13 ALS Efraïm sprak, zoo beefde men;
hij heeft zich verheven in Israël;
maar hij is schuldig geworden aan den
Baäl, en is gestorven.
2 En nu zijn zij voortgevaren te zondi-
gen, en hebben zich van hun zilver een
gegoten beeld gemaakt, afgoden naar
hun verstand, die altemaal [f] smedenwerk
zijn; waarvan zij *nochtans* zeggen: De
menschen, die offeren, zullen de kalveren
kussen.
3 Daarom zullen zij zijn als eene mor-
genwolk, en als een vroegkomende dauw,
die henengaat; als kaf van den dorsch-
vloer, en als rook uit den schoorsteen
wordt weggestormd.
4 Ik ben toch de HEERE, uw God, [g] van
Egypteland af; daarom zoudt gij geenen
God kennen [h] dan Mij alleen; want er is
geen Heiland dan Ik.
5 Ik heb u gekend in de woestijn, in een
zeer heet land.
6 Daarna zijn zij, nadat hunlieder
[i] weide was, zat geworden; als zij zat zijn
geworden, heeft zich hun hart verheven;
daarom hebben zij Mij [k] vergeten.
7 Dies werd Ik hun als een felle leeuw;
als een luipaard loerde Ik op den weg;
8 Ik ontmoette hen als een beer, die van
jongen beroofd is, en scheurde het slot
huns harten; en Ik verslond ze aldaar
als een oude leeuw; het wild gedierte des
velds verscheurde hen.
9 Het heeft u bedorven, o Israël! want
in Mij is uwe hulp.
10 Waar is uw koning nu? dat hij u
behoude in al uwe steden! en uwe rich-
ters, waar gij van zeidet: Geef mij eenen
koning en vorsten?
11 Ik gaf u eenen [l] koning in Mijnen
toorn, en nam *hem* weg in Mijne verbol-
genheid.
12 Efraïms ongerechtigheid is samenge-
bonden; zijne zonde is opgelegd.
13 Smarten eener barende *vrouw* zullen
hem aankomen; hij is een onwijs kind,
want *anders* zou hij geenen tijd in de
kindergeboorte blijven staan.
14 *Doch* Ik zal hen van het geweld der
hel verlossen; Ik zal ze vrijmaken van
den dood: [m] o dood! waar zijn uwe
pestilentiën? hel! waar is uw verderf!
berouw zal van Mijne oogen verborgen
zijn.
15 Want hij zal vrucht voortbrengen
onder de broederen; *doch* er zal een
oostenwind komen, een wind des HEE-
REN, opkomende uit de woestijn; en
zijne springader zal uitdrogen, en zijne
fontein zal verdrogen; die zal den schat
van alle gewenschte huisraad rooven.

Israël wordt vermaand tot bekeering; met schoone beloften van de toekomstige genade en zegeningen onder den Messias.

14 SAMARIA zal woest worden, want
zij is wederspannig geweest tegen
haren God; zij zullen door het zwaard
vallen; hunne kinderkens zullen [n] ver-
pletterd, en hunne zwangere *vrouwen*
zullen opengesneden worden.
2 [o] Bekeer u, o Israël! tot den HEERE,
uwen God, toe; want gij zijt gevallen om
uwe ongerechtigheid.
3 Neem *deze* woorden met u, en bekeer
u tot den HEERE; zeg tot Hem: Neem
weg alle ongerechtigheid, en geef het
goede, zoo zullen wij betalen de varren
onzer [p] lippen.
4 Assur zal ons niet behouden; wij
zullen niet rijden op paarden, en tot het
werk onzer handen niet meer zeggen:
Gij zijt onze God. Immers zal een wees
bij U ontfermd worden.
5 Ik zal hunlieder afkeering genezen;
Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben, want
Mijn toorn is van hem gekeerd.
6 Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal
bloeien als de lelie, en hij zal zijne wor-
telen uitslaan als de Libanon.

---

[a] Jes. 43:11. [b] Hos. 6:8. [c] Hos. 4:15; 9:15. [d] Gen. 28:5, enz. [e] Gen. 29:20, 28.
[f] Hos. 8:6. [g] Jes. 43:11. Hos. 12:10. [h] 2 Sam. 22:32. Ps. 18:32. [i] Deut. 8:15.
[k] Hos. 8:14. [l] 1 Sam. 8:5; 15:23; 16:1. [m] Jes. 25:8. 1 Kor. 15:55. [n] Hos. 10:14.
[o] Hos. 12:7. [p] Hebr. 13:15.

7 Zijne scheuten zullen zich uitspreiden,
:n zijne heerlijkheid zal zijn als des olijf-
ooms, en hij zal eenen reuk hebben als
le Libanon.
8 Zij zullen wederkeeren, zittende onder
ijne schaduw; zij zullen ten leven voort-
rengen *als* koren, en bloeien als de
rijnstok; zijne gedachtenis zal zijn als
le wijn van Libanon.
9 Efraïm! wat heb ik meer met de
afgoden te doen? Ik heb *hem* verhoord,
en zal op hem zien; Ik zal *hem* zijn als
een groenende denneboom; uwe vrucht
is uit Mij gevonden.
10 Wie is wijs? die versta deze dingen;
wie is verstandig? die bekenne ze; want
des HEEREN wegen zijn recht, en de
rechtvaardigen zullen daarin wandelen,
maar de overtreders zullen daarin val-
len.

DE PROFEET JOËL.

Verschrikkelijke ellende veroorzaakt door de sprinkhanen en de droogte.—Vermaningen tot bekeering.

1 HET woord des HEEREN, dat geschied
is tot Joël, den zoon van Pethuël:
2 Hoort dit, gij oudsten! en neemt ter
oren, alle inwoners des lands! Is dit
eschied in uwe dagen? of ook in de
lagen uwer vaderen?
3 Vertelt uwen kinderen daarvan, en
aat het uwe kinderen hunnen kinderen
vertellen, en derzelver kinderen aan een
ander geslacht.
4 Wat de rups heeft overgelaten, heeft
le sprinkhaan afgegeten, en wat de
prinkhaan heeft overgelaten, heeft de
kever afgegeten, en wat de kever heeft
overgelaten, heeft de kruidworm afge-
eten.
5 Waakt op, gij dronkenen! en weent
n huilt, alle gij wijnzuipers! om den
nieuwen wijn, dewijl hij van uwen mond
s afgesneden.
6 Want een volk is opgekomen over
nijn land, machtig en zonder getal;
ijne tanden zijn leeuwentanden, en het
eeft baktanden eens ouden leeuws;
7 Het heeft mijnen wijnstok gesteld tot
ene verwoesting, en mijnen vijgeboom
ot schuim; het heeft hem ganschelijk
ntbloot en nedergeworpen; zijne ranken
ijn wit geworden.
8 Kermt, als eene jonkvrouw, die met
enen zak omgord is wegens den man
arer jeugd.
9 Spijsoffer en drankoffer is van het huis
es HEEREN afgesneden; de priesters, des
IEEREN dienaars, treuren.
10 Het veld is verwoest, het land treurt;
'ant het koren is verwoest, de most is
erdroogd, de olie is flauw.
11 De akkerlieden zijn beschaamd; de
'ijngaardeniers huilen, om de tarwe en
m de garst; want de oogst des velds is
ergaan.
12 De wijnstok is verdord, de vijgeboom
is flauw; de granaatappelboom, ook de
palmboom en appelboom; alle boomen
des velds zijn verdord; ja, de vroolijkheid
is verdord van de menschenkinderen.
13 Omgordt u, en rouwklaagt, gij pries-
ters! huilt, gij dienaars des altaars! gaat
in, vernacht in zakken, gij dienaars mijns
Gods! want spijsoffer en drankoffer is
geweerd van het huis uws Gods.
14 [a] Heiligt een vasten; roept een' ver-
bodsdag uit; verzamelt de oudsten *en*
alle inwoners dezes lands, *ten* huize des
HEEREN, uws Gods, en roept tot den
HEERE.
15 Ach, die dag! want [b] de dag des
HEEREN is nabij, en zal als eene ver-
woesting komen van den Almachtige.
16 Is niet de spijze voor onze oogen
afgesneden? blijdschap en verheuging
van het huis onzes Gods?
17 De granen zijn onder hunne kluiten
verrot; de schathuizen zijn verwoest; de
schuren zijn afgebroken, want het koren
is verdord.
18 O, hoe zucht het vee! de runder-
kudden zijn bedwelmd, want zij hebben
geene weide; ook zijn de schaapskudden
verwoest.
19 Tot U, o HEERE! roep ik; want een
vuur heeft de weiden der woestijn ver-
teerd, en eene vlam heeft alle boomen des
velds aangestoken;
20 Ook schreeuwt elk beest des velds
tot U; want de waterstroomen zijn uit-
gedroogd, en een vuur heeft de weiden
der woestijn verteerd.

2 BLAAST de bazuin te Zion, en roept
luide op den berg Mijner heiligheid;
laat alle inwoners des lands beroerd zijn;
want [c] de dag des HEEREN komt, want
hij is nabij.
2 Een dag van duisternis en donkerheid,
een dag van wolken en dikke duisterheid,
als de dageraad uitgespreid over de ber-
gen; een groot en machtig volk, desgelijk
vanouds niet geweest is, en na hetzelve

---

[a] Joël 2:15. [b] Jes 13:6. [c] Joël 1:15. Zef. 1:14, 15.

niet meer zal zijn tot in jaren van vele
geslachten.
3 Vóór hetzelve verteert een vuur, en
achter hetzelve brandt eene vlam; het
land is vóór hetzelve als een lusthof,
maar achter hetzelve eene woeste wilder-
nis, en ook is er geen ontkomen van
hetzelve.
4 De gedaante deszelven is als de ge-
daante van paarden, en als ruiters zoo
zullen zij loopen;
5 Zij zullen daarhenen springen als een
gedruis van wagenen, op de hoogten
der bergen; als het gedruis eener vuur-
vlam, die stoppelen verteert; als een
machtig volk, dat in slagorde gesteld is.
6 Van deszelfs aangezicht zullen de vol-
ken in pijn zijn; alle aangezichten zullen
betrekken *als* een pot.
7 Als helden zullen zij loopen; als
krijgslieden zullen zij de muren beklim-
men; en zij zullen daarhenen trekken,
een iegelijk in zijne wegen, en zullen
hunne paden niet verdraaien.
8 Ook zullen zij de een den ander niet
dringen; zij zullen daarhenen trekken
elk in zijne baan; en al vielen zij op een
geweer, zij zouden niet verwond wor-
den.
9 Zij zullen in de stad omloopen; zij
zullen loopen op de muren; zij zullen
klimmen in de huizen; zij zullen door
de vensteren inkomen als een dief.
10 De [a] aarde is beroerd voor deszelfs
aangezicht; de hemel beeft; de zon en
maan worden zwart, en de sterren trek-
ken haren glans in.
11 En de HEERE verheft Zijne stem
voor Zijn heir henen, want Zijn leger is
zeer groot; want Hij is machtig, doende
Zijn woord; want [b] de dag des HEEREN
is groot en zeer vreeselijk, en wie zal hem
verdragen?
12 Nu dan ook, spreekt de HEERE, [c] be-
keert u tot Mij met uw gansche hart, en
dat met vasten en geween, en met rouw-
klage.
13 En scheurt uw hart en niet uwe klee-
deren, en bekeert u tot den HEERE, uwen
God; want Hij is [d] genadig en barmhar-
tig, lankmoedig en groot van goedertie-
renheid, en berouw hebbende over het
kwade.
14 [e] Wie weet, Hij mocht Zich wenden
en berouw hebben; en Hij mocht eenen
zegen achter Zich overlaten *tot* spijsoffer
en drankoffer voor den HEERE, uwen
God.
15 Blaast de bazuin te Zion; [f] heiligt
een vasten; roept een' verbodsdag uit.
16 Verzamelt het volk; heiligt de ge-
meente; vergadert de oudsten; verzamelt
de kinderkens, en die de borsten zuigen;
de bruidegom ga uit zijne binnenkamer,
en de bruid uit hare slaapkamer.
17 Laat de priesters, des HEEREN die-
naars, weenen tusschen het voorhuis en
het altaar, en laat hen zeggen: Spaar Uw
volk, o HEERE; en geef Uwe erfenis niet
over tot eene smaadheid, dat de Heidenen
over hen zouden heerschen; waarom
zouden zij onder de volken zeggen:
[g] Waar is hunlieder God?

Belofte van overvloed.

18 ZOO zal de HEERE ijveren over Zijn
land, en Hij zal Zijn volk verschoonen.
19 En de HEERE zal antwoorden en tot
Zijn volk zeggen: Ziet, Ik zend ulieden
het koren, en den most en de olie, dat
gij daarvan verzadigd zult worden; en Ik
zal u niet meer overgeven *tot* eene smaad-
heid onder de Heidenen.
20 En Ik zal dien van het noorden
verre van ulieden doen vertrekken, en
hem wegdrijven in een dor en woest land,
zijn aangezicht naar de Oostzee, en zijn
einde naar de achterste zee; en zijn stank
zal opgaan, en zijne vuiligheid zal op-
gaan; want hij heeft groote dingen
gedaan.
21 Vrees niet, o land! verheug u, en
wees blijde; want de HEERE heeft groote
dingen gedaan.
22 Vreest niet, gij, beesten des velds!
want de weiden der woestijn zullen weder
jong gras voortbrengen; want het ge-
boomte zal zijne vrucht dragen; de wijn-
stok en vijgeboom zullen hun vermogen
geven.
23 En gij, kinderen van Zion! verheugt
u en zijt blijde in den HEERE, uwen
God, want Hij zal u geven dien Leraar
ter gerechtigheid; en Hij zal u den regen
doen nederdalen, den vroegen regen en
den spaden regen in de eerste *maand;*
24 En de dorschvloeren zullen vol koren
zijn, en de perskuipen van most en olie
overloopen.
25 Alzoo zal Ik ulieden de jaren vergel-
den, die de [h] sprinkhaan, de kever, en de
kruidworm en de rups heeft afgegeten:
Mijn groot heir, dat Ik onder u gezonden
heb;
26 En gij zult overvloediglijk en tot
verzadiging eten, en prijzen den Naam
des HEEREN, uws Gods, Die wonderlijk
bij u gehandeld heeft; en Mijn volk zal
niet beschaamd worden tot in eeuwig-
heid.
27 En gij zult weten, dat Ik in het
midden van Israël ben, en *dat* Ik de
HEERE, uw God, ben, en niemand meer;
en Mijn volk zal niet beschaamd worden
in eeuwigheid.
28 En daarna zal het geschieden, dat Ik

[a] Jes. 13:10. Ezech. 32:7. [b] Jer. 30:7. Amos 5:18. Zef. 1:15. [c] Jer. 4:1. [d] Ex. 34:6.
Ps. 86:15. Jona 4:2. [e] Jona 3:9. [f] Joël 1:14. [g] Ps. 42:11; 79:10; 115:2. [h] Joël 1:4.

[Z]ijnen [a]Geest zal uitgieten over alle
[v]leesch, en uwe zonen en uwe dochteren
[z]ullen profeteeren; uwe ouden zullen
[d]roomen droomen, uwe jongelingen
[z]ullen gezichten zien;
29 Ja ook over de dienstknechten, en
[o]ver de dienstmaagden, zal Ik in die
[d]agen Mijnen Geest uitgieten.
30 En Ik zal wonderteekenen geven in
[d]en hemel en op de aarde: bloed, en
[v]uur en rookpilaren.
31 [b]De zon zal veranderd worden in
[d]uisternis, en de maan in bloed, eer dat
[d]ie groote en vreeselijke dag des HEEREN
[k]omt.
32 En het zal geschieden, al [c]wie den
[N]aam des HEEREN zal aanroepen, zal be-
[h]ouden worden; want op den [d]berg
[Z]ions en te Jeruzalem zal ontkoming
[z]ijn, gelijk als de HEERE gezegd heeft;
[e]n dat, bij de overgeblevenen, die de
[H]EERE zal roepen.

[P]rofetie van Gods oordeel over de vijanden Zijner Kerk. Israël zal hersteld worden.

3 WANT ziet, in die dagen en te dier
tijd, als Ik de gevangenis van Juda
[e]n Jeruzalem zal wenden,
2 Dan zal Ik alle Heidenen vergaderen,
[e]n zal hen afvoeren in het dal ven Jósa-
[f]at; en Ik zal met hen aldaar richten,
[v]egens Mijn volk en Mijn erfdeel Israël,
[d]at zij onder de Heidenen hebben ver-
[s]trooid, en Mijn land gedeeld;
3 En hebben het lot over Mijn volk ge-
[w]orpen, en een knechtje gegeven om
[e]ene hoer, en een meisje verkocht om
[w]ijn, dat zij mochten drinken.
4 En ook, wat hebt gij met Mij te doen,
[g]ij Tyrus en Sidon, en alle grenzen van
[P]alestina! zoudt gij Mij eene vergelding
[w]edergeven? maar zoo gij Mij wilt ver-
[g]elden, lichtelijk, haastiglijk zal Ik uwe
[v]ergelding op uw hoofd wederbrengen:
5 Omdat gij Mijn zilver en Mijn goud
[g]ebt weggenomen, en hebt Mijne beste
[k]leinoodiën in uwe tempels gebracht;
6 En gij hebt de kinderen van Juda en
[d]e kinderen van Jeruzalem verkocht aan
[d]e kinderen der Grieken, opdat gij hen
[v]erre van hunne landpale mocht brengen.
7 Ziet, Ik zal ze opwekken uit de plaats,
[w]aarhenen gij ze hebt verkocht; en Ik
[z]al uwe vergelding wederbrengen op uw
[h]oofd.
8 En Ik zal uwe zonen en uwe dochteren
verkoopen in de hand der kinderen van
Juda, die ze verkoopen zullen aan die
van Scheba, aan een vèrgelegen volk;
want de HEERE heeft het gesproken.
9 Roept dit uit onder de Heidenen;
heiligt eenen krijg; wekt de helden op;
laat naderen, laat optrekken alle krijgs-
lieden.
10 Slaat uwe spaden tot zwaarden, en
uwe sikkelen tot spiesen; de zwakke
zegge: Ik ben een held.
11 Rot te hoop, en komt aan, alle gij
volken van rondom, en vergadert u! (O
HEERE, doe Uwe helden derwaarts ne-
derdalen!)
12 De Heidenen zullen zich opmaken,
en optrekken naar het dal van Jósafat;
maar aldaar zal Ik zitten, om te richten
alle Heidenen van rondom.
13 [e]Slaat de sikkel aan, want de oogst
is rijp geworden; komt aan, daalt henen
af, want de pers is vol, en de perskuipen
loopen over; want hunlieder boosheid is
groot.
14 Menigten, menigten in het dal des
dorschwagens; want de dag des HEEREN
is nabij, in het dal des dorschwagens.
15 [f]De zon en maan zijn zwart gewor-
den, en de sterren hebben haren glans
ingetrokken.
16 En de HEERE zal uit Zion brullen,
en uit Jeruzalem Zijne stem geven, dat
hemel en aarde beven zullen; maar de
HEERE zal de toevlucht Zijns volks, en
de sterkte der kinderen Israëls zijn.
17 En gijlieden zult weten, dat Ik de
HEERE, uw God ben, wonende op Zion,
den berg Mijner heiligheid; en Jeruza-
lem zal eene heiligheid zijn, [g]en vreem-
den zullen niet meer door haar doorgaan.
18 En het zal te dien dage geschieden,
dat de bergen van [h]zoeten wijn zullen
druipen, en de heuvelen van melk vlieten,
en alle stroomen van Juda *vol* van water
gaan; en er zal eene fontein uit het huis
des HEEREN uitgaan, en zal het dal van
Sittim bewateren.
19 Egypte zal tot verwoesting worden,
en Edom zal worden tot eene woeste wil-
dernis, om het geweld, gedaan aan de
kinderen van Juda, in welker land zij
onschuldig bloed vergoten hebben.
20 Maar Juda zal blijven in eeuwigheid,
en Jeruzalem van geslacht tot geslacht;
21 En Ik zal hunlieder bloed reinigen,
dat Ik niet gereinigd had; en de HEERE
zal wonen op Zion.

---

[a] Jes. 44:3. Ezech. 39:29. Hand. 2:17. [b] Joël 3:15. [c] Rom. 10:13. [d] Obadja vs. 17. [e] Openb. 14:15. [f] Joël 2:10, 31. [g] Openb. 21:27. [h] Amos 9:13.

DE PROFEET AMOS.

Bedreigingen tegen verschillende volken en tegen Juda.

1 DE woorden van Amos, die onder de
veeherderen was van Thekóa : dewelke
hij gezien heeft over Israël, in de dagen
van Uzzia, koning van Juda, en in de
dagen van Jeróbeam, zoon van Joas,
koning van Israël ; twee jaren vóór [a] de
aardbeving.
2 En hij zeide : De HEERE zal [b] brullen
uit Zion, en zijne stem verheffen uit
Jeruzalem ; en de woningen der herderen
zullen treuren, en de hoogte van Karmel
zal verdorren.
3 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van Damaskus, en om vier zal
Ik dat niet afwenden ; omdat zij Gilead
met ijzeren dorschwagens hebben ge-
dorscht :
4 Daarom zal Ik een vuur in het huis
van Házaël zenden ; dat zal de paleizen
van Benhadad verteren ;
5 En Ik zal den grendel van Damaskus
[c] verbreken, en zal uitroeien den inwoner
uit Bíkeat-Aven, en dien, die den schepter
houdt, uit Beth-Eden ; en het volk van
Syrië zal gevankelijk weggevoerd worden
naar [d] Kir, zegt de HEERE.
6 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van [e] Gaza, en om vier zal Ik
dat niet afwenden ; omdat zij *Mijn volk*
gevankelijk hebben weggevoerd met eene
volkomene wegvoering, om aan Edom
over te leveren :
7 Daarom zal Ik een vuur zenden in
den muur van Gaza ; dat zal hare palei-
zen verteren ;
8 En Ik zal den inwoner uitroeien uit
Asdod, en dien, die den schepter houdt,
uit A'skelon ; en Ik zal Mijne hand wen-
den tegen Ekron, en het overblijfsel der
Filistijnen zal vergaan, zegt de Heere
HEERE.
9 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van Tyrus, en om vier zal Ik
dat niet afwenden ; omdat zij *Mijn volk*
met eene volkomene wegvoering hebben
overgeleverd aan Edom, en niet gedacht
aan het verbond der broederen :
10 Daarom zal Ik een vuur zenden in
den muur van Tyrus ; dat zal hare palei-
zen verteren.
11 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van Edom, en om vier zal Ik
dat niet afwenden ; omdat hij zijnen
broeder met het zwaard heeft vervolgd,
en zijne barmhartigheden verdorven ; en
dat zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en
hij zijne verbolgenheid altoos behoudt :
12 Daarom zal Ik een vuur zenden in
Theman ; dat zal de paleizen van Bozra
verteren.
13 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen der kinderen Ammons, en om
vier zal Ik dat niet afwenden ; omdat zij
de zwangere *vrouwen* van Gilead hebben
opengesneden, om hunne landpale te
verwijden :
14 Daarom zal Ik een vuur aansteken
in den muur van Rabba ; dat zal hare pa-
leizen verteren, met een gejuich ten dage
des strijds, met een onweder ten dage des
wervelwinds.
15 En hunlieder koning zal gaan in ge-
vangenis, hij en zijne vorsten tezamen,
zegt de HEERE.

2 ALZOO zegt de HEERE : Om drie
overtredingen van Moab, en om vier
zal Ik dat niet afwenden ; omdat hij de
beenderen des konings van Edom tot
kalk verbrand heeft :
2 Daarom zal Ik een vuur in Moab zen-
den ; dat zal de paleizen van Kerioth
verteren ; en Moab zal sterven met groot
gedruis, met gejuich, met geluid der
bazuin ;
3 En Ik zal den rechter uit het midden
van haar uitroeien, en al hare vorsten
zal Ik met hem dooden, zegt de HEERE.
4 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van Juda, en om vier zal Ik
dat niet afwenden ; omdat zij de wet des
HEEREN verworpen, en Zijne inzettingen
niet bewaard hebben ; en hunne leugenen
hen verleid hebben, die hunne vaders
hebben nagewandeld.
5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zen-
den ; dat zal Jeruzalems paleizen ver-
teren.
6 Alzoo zegt de HEERE : Om drie over-
tredingen van Israël, en om vier zal Ik
dat niet afwenden ; omdat zij den recht-
vaardige voor [f] geld verkoopen, en den
nooddruftige om een paar schoenen :
7 Die er naar hijgen, dat het stof der
aarde op het hoofd der armen zij, en den
weg der zachtmoedigen verkeeren ; en de
man en zijn vader gaan tot eene jonge
dochter, om Mijnen heiligen Naam te
ontheiligen.
8 En zij leggen zich neder bij elk altaar

[a] Zach. 14:5. [b] Jer. 25:30. Joël 3:16. [c] Jes. 17:1, enz. Jer. 49:23, enz. [d] 2 Kon. 16:9.
[e] 2 Kron. 21:16, 17 ; 28:18. [f] Amos 8:6.

op de verpande kleederen, en drinken
den wijn der geboeten *in* het huis hunner
goden.
9 Ik daarentegen heb den [a] Amoriet
voor hunlieder aangezicht verdelgd, wiens
hoogte was als de hoogte der cederen, en
hij was sterk als de eiken; maar Ik heb
zijne vrucht van boven, en zijne wortelen
van onderen verdelgd.
10 Ook heb Ik ulieden uit [b] Egypteland
opgevoerd; en Ik heb u veertig jaren in
de woestijn geleid, opdat gij het land van
den Amoriet erfelijk bezatet.
11 En Ik heb *sommigen* uit uwe zonen
tot profeten verwekt, en uit uwe jonge-
lingen tot Nazireën: is dit niet alzoo, gij
kinderen Israëls? spreekt de HEERE.
12 Maar gijlieden hebt aan de Nazireën
wijn te drinken gegeven, en gij hebt den
profeten [c] geboden, zeggende: Gij zult
niet profeteeren!
13 Ziet, Ik zal uwe plaatsen drukken,
gelijk als een wagen drukt, die vol garven
is,
14 Zoodat de snelle niet zal ontvlieden,
en de sterke zijne kracht niet verkloeken,
en een held zal zijne ziel niet bevrijden;
15 En die den boog handelt, zal niet
bestaan, en die licht is op zijne voeten,
zal zich niet bevrijden; ook zal, die te
paard rijdt, zijne ziel niet bevrijden.
16 En de kloekhartigste onder de hel-
den zal te dien dage naakt henenvlieden,
spreekt de HEERE.

Zonden en misdrijven van Israël.—Aankondiging van de kastijding.

3 HOORT dit woord, dat de HEERE
tegen ulieden spreekt, gij kinderen
van Israël! namelijk tegen het gansche
geslacht, dat Ik uit Egypteland heb opge-
voerd, zeggende:
2 Uit alle geslachten des aardbodems
heb Ik ulieden alleen gekend; daarom
zal Ik al uwe ongerechtigheden over
ulieden bezoeken.
3 Zullen twee tezamen wandelen, ten-
zij dat zij bijeengekomen zijn?
4 Zal een leeuw brullen in het woud, als
hij geenen roof heeft? Zal een jonge
leeuw uit zijn hol zijne stem verheffen,
tenzij dat hij *wat* gevangen hebbe?
5 Zal een vogel in den strik op de aarde
vallen, als er geen strik voor hem is? Zal
men den strik van den aardbodem opne-
men, als men ganschelijk niet heeft
gevangen?
6 Zal de bazuin in de stad geblazen
worden, dat het volk niet siddere? Zal
er een [d] kwaad in de stad zijn, dat de
HEERE niet doet?
7 Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen
ding doen, tenzij Hij Zijne verborgen-
heid aan Zijne knechten, de profeten,
geopenbaard hebbe.
8 De leeuw heeft gebruld: wie zou niet
vreezen? De Heere HEERE heeft ge-
sproken: wie zou niet profeteeren?
9 Doet het hooren in de paleizen te
Asdod, en in de paleizen in Egypteland,
en zegt: Verzamelt u op de bergen van
Samaría, en ziet de groote beroerten in
het midden van haar, en de verdrukten
binnen in haar;
10 Want zij weten niet te doen, dat
recht is, spreekt de HEERE; die in hunne
paleizen schatten vergaderen *door* geweld
en verstoring.
11 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
De vijand! en dat rondom het land! die
zal uwe sterkte van u nederstorten, en
uwe paleizen zullen uitgeplunderd wor-
den.
12 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk als een
herder twee schenkelen, of een stukje van
een oor uit des leeuwen muil redt, alzoo
zullen de kinderen Israëls gered worden,
die daar zitten te Samaría, in den hoek
van het bed en op de sponde van de koets.
13 Hoort en betuigt in het huis Jakobs,
spreekt de Heere HEERE, de God der
heirscharen;
14 Dat Ik, ten dage als Ik Israëls over-
tredingen over hem bezoeken zal, ook
bezoeking zal doen over de altaren van
Beth-El; en de hoornen des altaars zullen
worden afgehouwen, en ter aarde vallen;
15 En Ik zal het winterhuis met het
zomerhuis slaan; en de elpenbeenen hui-
zen zullen vergaan, en de groote huizen
een einde nemen, spreekt de HEERE.

4 HOORT dit woord, gij koeien van
Basan! gij, die op den berg van
Samaría zijt, die de armen verdrukt, die
de nooddruftigen verplettert; gij, die tot
hunlieder heeren zegt: Brengt aan, opdat
wij drinken!
2 De Heere HEERE heeft gezworen bij
Zijne heiligheid, dat er, ziet, dagen over
ulieden zullen komen, dat men u zal
optrekken met haken, en uwe nakome-
lingen met vischangelen.
3 En gij zult *door* de bressen uitgaan,
een ieder voor zich henen; en gij zult,
hetgeen in het paleis *gebracht* is, weg-
werpen, spreekt de HEERE.
4 Komt te Beth-El, en overtreedt te
[e] Gilgal; maakt des overtredens veel, en
brengt uwe offers des morgens, uwe
tienden om de drie dagen!
5 En [f] rookt van het gedeesemde een
lofoffer, en roept vrijwillige offers uit;
doet het hooren, want alzoo hebt gij
het gaarne, gij kinderen Israëls! spreekt
de Heere HEERE.

---

[a] Num. 21:24. Deut. 2:31. Joz. 24:8. [b] Ex. 12:51. [c] Amos 7:12, 13. [d] Jes. 45:7. Klaagl. 3:37, 38. [e] Hos. 12:12. [f] Lev. 2:1, 15; 7:13.

6 Daarom heb Ik ulieden ook reinheid
der tanden gegeven in al uwe steden, en
gebrek van brood in al uwe plaatsen;
nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij,
spreekt de HEERE.
7 Daartoe heb Ik ook den regen van
ulieden geweerd, als er nog drie maanden
waren tot den oogst, en heb doen regenen
over de eene stad, maar over de andere
stad niet doen regenen; het eene stuk
lands werd beregend, maar het *andere*
stuk lands, waar het niet op regende,
verdorde;
8 En twee, drie steden togen om tot
éene stad, opdat zij water mochten
drinken, maar werden niet verzadigd;
nochtans hebt gij u niet bekeerd tot
Mij, spreekt de HEERE.
9 Ik heb ulieden geslagen met [a] brand-
koren en met honigdauw; de veelheid
uwer hoven en uwer wijngaarden, en
uwer vijgeboomen en uwer olijfboomen
at de [b] rups op; nochtans hebt gij u niet
bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
10 Ik heb de pestilentie onder ulieden
gezonden, naar de wijze van Egypte; Ik
heb uwe jongelingen door het zwaard
gedood, en uwe paarden gevankelijk
laten wegvoeren; en Ik heb den stank
uwer heirlegeren zelfs in uwen neus doen
opgaan; nochtans hebt gij u niet bekeerd
tot Mij, spreekt de HEERE.
11 Ik heb *sommigen* onder ulieden om-
gekeerd, gelijk God [c] Sodom en Gomorra
omkeerde, u, die waart als een vuurbrand,
dat uit den brand gered is; nochtans
hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt
de HEERE.
12 Daarom zal Ik u alzoo doen, o Israël!
omdat Ik u *dan* dit doen zal, zoo schik u,
o Israël! om uwen God te ontmoeten.
13 Want zie, Die de bergen formeert,
en den [d] wind schept, en den mensch
bekend maakt wat zijne gedachte zij, Die
den dageraad duisternis maakt, en op de
hoogten der aarde treedt, HEERE, God
der heirscharen, is Zijn naam.

Onder een klaaglied voorzegt God Israëls val.

5 HOORT dit woord, dat Ik over ulieden
ophef, een klaaglied, o huis Israëls!
2 De jonkvrouw Israëls is gevallen, zij
zal niet weder opstaan; zij is verlaten
op haar land; er is niemand, die haar
opricht;
3 Want zoo zegt de Heere HEERE: De
stad, die uitgaat *met* duizend, zal honderd
overhouden, en die uitgaat *met* honderd,
zal tien overhouden, in het huis Israëls.
4 Want zoo zegt de HEERE tot het huis
Israëls: Zoekt Mij, en leeft.
5 Maar zoekt [e] Beth-El niet, en komt
niet te Gilgal, en gaat niet over naar
Ber-séba; want Gilgal zal voorzeker
gevankelijk worden weggevoerd, en
Beth-El zal worden tot niet.
6 Zoekt den HEERE, en leeft; opdat Hij
niet doorbreke *in* het huis van Jozef als
een vuur, dat vertere, zoodat er niemand
zij, die het blussche in Beth-El:
7 Die het recht in alsem verkeeren, en
de gerechtigheid ter aarde doen liggen.
8 Die het [f] Zevengesternte en den Orion
maakt, en de doodsschaduw in den mor-
genstond verandert, en den dag als den
nacht verduistert; Die de [g] wateren der
zee roept, en giet ze uit op den aardbodem,
HEERE is Zijn naam.
9 Die Zich verkwikt *door* verwoesting
over eenen sterke, zoodat de verwoesting
komt over eene vesting.
10 Zij haten in de poort dengene, die
bestraft, en hebben eenen gruwel van
dien, die oprechtelijk spreekt.
11 Daarom, omdat gij den arme vertreedt
en een' last koren van hem neemt, zoo
hebt gij *wel* huizen gebouwd van [h] ge-
houwen steen, maar gij zult daarin niet
wonen; gij hebt gewenschte wijngaarden
geplant, maar gij zult derzelver wijn niet
drinken.
12 Want Ik weet, dat uwe overtredingen
menigvuldig, en uwe zonden machtig vele
zijn; zij benauwen den rechtvaardige,
nemen zoengeld, en verstooten de nood-
druftigen in de poort.
13 Daarom zal de verstandige te dier tijd
zwijgen; want het zal een booze tijd zijn.
14 Zoekt het goede, en niet het booze,
opdat gij levet; en alzoo zal de HEERE,
de God der heirscharen, met ulieden zijn,
gelijk als gij zegt.
15 [i] Haat het booze, en hebt lief het
goede, en bestelt het recht in de poort;
misschien zal de HEERE, de God der heir-
scharen, aan Jozefs overblijfsel genadig
zijn.
16 Daarom, zoo zegt de HEERE, de God
der heirscharen, de Heere: Op alle straten
zal rouwklage zijn, en in alle wijken zul-
len zij zeggen: Och, och! en zullen den
akkerman roepen tot treuren, en rouw-
klage zal zijn bij degenen, die verstand
van kermen hebben.
17 Ja, in alle wijngaarden zal rouwklage
zijn; want Ik zal door het midden van u
doorgaan, zegt de HEERE.
18 [k] Wee dien, die des HEEREN dag
begeeren! waartoe toch zal ulieden de
dag des HEEREN zijn? hij zal [l] duisternis
wezen en geen licht.
19 Als wanneer iemand vlood voor het
aangezicht eens leeuws, en hem ont-
moette een beer; of dat hij kwam in een

[a] Deut. 28:22. [b] Joël 1:4; 2:25. [c] Gen. 19:24. [d] Nah. 1:3. [e] Amos 4:4.
[f] Job 9:9; 38:31. [g] Amos 9:6. [h] Zef. 1:13. [i] Ps. 34:15; 97:10. Rom. 12:9.
[k] Jes. 5:19. [l] Jer. 30:7. Joël 2:2. Zef. 1:15.

huis, en leunde met zijne hand aan den
wand, en hem beet eene slang.
20 Zal dan niet des HEEREN dag duister-
nis zijn, en geen licht? en donkerheid,
zoodat er geen glans aan zij?
21 Ik haat, Ik versmaad uwe feesten,
[a] en Ik mag uwe verbods*dagen* niet
rieken;
22 Want ofschoon gij Mij brandofferen
offert, mitsgaders uwe spijsofferen, Ik heb
er *toch* geen welgevallen aan; en het
dankoffer van uwe vette *beesten* mag Ik
niet aanzien.
23 Doe het getier uwer liederen van
Mij weg; ook mag Ik uwer luiten spel
niet hooren;
24 Maar laat het oordeel zich daarhenen
wentelen als de wateren, en de gerechtig-
heid als eene sterke beek.
25 [b] Hebt gij Mij veertig jaren in de
woestijn slachtofferen en spijsoffer toe-
gebracht, o huis Israels?
26 Ja, gij droegt de tent van uwen Me-
lech, en den Kiün, uwe beelden, de ster
uws gods, dien gij uzelven hadt gemaakt:
27 Daarom zal Ik ulieden gevankelijk
wegvoeren, verre boven Damaskus henen,
zegt de HEERE, Wiens naam is God der
heirscharen.

Verdorvenheid van Israël.—Bedreigingen.

6 WEE den gerusten te Zion, en den
zekeren op den berg van Samaría!
lie de voornaamste zijn van de [c] eerste-
lingen der volken, en tot dewelke die van
het huis Israëls komen.
2 Gaat over naar Kalné, en ziet toe; en
gaat van daar naar Hamath, de groote
stad, en trekt af naar Gath der Filistijnen:
of zij beter zijn dan deze koninkrijken,
of hunne landpale grooter dan uwe land-
pale?
3 Gij, die den [d] boozen dag [e] verre stelt,
en den stoel des gewelds nabij brengt;
4 Die daar liggen op elpenbeenen bedste-
len, en weelderig zijn op hunne koetsen,
en eten de lammeren van de kudde, en
de kalveren uit het midden van den
meststal;
5 Die op het geklank der [f] luit kwinke-
leeren, *en* bedenken zichzelven instru-
menten der muziek, gelijk David;
6 Die wijn uit schalen [g] drinken, en zich
zalven met de voortreffelijkste olie, maar
bekommeren zich niet over de verbre-
king van Jozef.
7 Daarom zullen zij nu gevankelijk
henen gaan onder de voorsten, die in
gevangenis gaan; en het banket derge-
nen, die weelderig zijn, zal wegwijken.
8 De Heere HEERE heeft gezworen bij
zichzelven (spreekt de HEERE, de God der
heirscharen): Ik heb eenen gruwel van
Jakobs hoovaardij, en Ik haat zijne
paleizen; daarom zal Ik de stad en hare
volheid overleveren.
9 En het zal geschieden, zoo er tien man-
nen in eenig huis zullen overgelaten zijn,
dat zij sterven zullen;
10 En de naaste vriend zal eenen iegelijk
van die opnemen, of die hem verbrandt,
om de beenderen uit het huis uit te bren-
gen, en zal zeggen tot dien, die binnen
de zijden van het huis is: Zijn er nog
meer bij u? En hij zal zeggen: Nie-
mand. Dan zal hij zeggen: Zwijg! want
zij waren niet om des HEEREN Naam te
vermelden.
11 Want ziet, de HEERE geeft bevel, en
Hij zal het groote huis slaan met inwa-
tering, en het kleine huis met spleten.
12 Zullen ook paarden rennen op eene
steenrots? zal men ook *daarop* met run-
deren ploegen? want gijlieden hebt het
recht in gal verkeerd, en de vrucht der
gerechtigheid in [k] alsem.
13 Gij, die blijde zijt over een nietig
ding; gij, die zegt: Hebben wij ons niet
door onze sterkte hoornen verkregen?
14 Want ziet, Ik zal over ulieden, o
huis Israëls! een volk verwekken, spreekt
de HEERE, de God der heirscharen; die
zullen ulieden drukken, van daar men
komt te Hamath, tot aan de beek der
wildernis.

Drie gezichten: sprinkhanen, een verterend vuur en een paslood of richtsnoer.

7 DE Heere HEERE deed mij aldus
zien; en ziet, Hij formeerde sprink-
hanen, in het begin des opkomens van
het nagras; en ziet, het was het nagras,
na des Konings afmaaiingen.
2 En het geschiedde, als zij het kruid
des lands geheel zouden hebben afgege-
ten, dat ik zeide: Heere HEERE! vergeef
toch; wie zou er *van* Jakob blijven staan,
want hij is klein!
3 *Toen* berouwde zulks den HEERE; het
zal niet geschieden, zeide de HEERE.
4 *Wijders* deed de Heere HEERE mij
aldus zien; en zie, de Heere HEERE riep
uit, dat Hij wilde twisten met vuur; en
het verteerde eenen grooten afgrond, ook
verteerde het een stuk lands.
5 Toen zeide ik: Heere HEERE! houd
toch op; wie zou er *van* Jakob blijven
staan, want hij is klein!
6 *Toen* berouwde zulks den HEERE.
Ook dit zal niet geschieden, zeide de
Heere HEERE.
7 *Nog* deed Hij mij aldus zien; en zie,
de Heere stond op eenen muur, die naar
het paslood gemaakt was, en een paslood
was in Zijne hand;
8 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet

[a] Jes. 1:11. Jer. 6:20. [b] Hand. 7:42 [c] Ex. 19:5. Jer. 2:3. [d] Amos 5:18.
Ezech. 12:27. [f] Jes. 5:12. [g] Jes. 5:11. [h] Jes. 5:12. [i] Jes. 5:13. [k] Amos 5:7.

gij, Amos? En ik zeide: Een paslood.
Toen zeide de Heere: Zie, Ik zal het pas-
lood stellen in het midden van Mijn volk
Israël; Ik zal het voortaan niet meer
voorbijgaan;
9 Maar Izaäks hoogten zullen verwoest,
en Israëls heiligdommen verstoord wor-
den; en Ik zal tegen Jeróbeams huis op-
staan met het zwaard.

Amos te Bethel.—Vijandschap van Amázia.

10 TOEN zond Amázia, de priester te
Beth-El, tot Jeróbeam, den koning van
Israël, zeggende: Amos heeft eene ver-
bintenis tegen u gemaakt, in het midden
van het huis Israëls; het land zal al
zijne woorden niet kunnen verdragen;
11 Want alzoo zegt Amos: Jeróbeam
zal door het zwaard sterven, en Israël zal
voorzeker uit zijn land gevankelijk wor-
den weggevoerd.
12 Daarna zeide Amázia tot Amos: Gij
ziener! ga weg, vlied in het land van
Juda, en eet aldaar brood, en profeteer
aldaar;
13 Maar te Beth-El zult gij voortaan
niet meer profeteeren; want dat is des
Konings heiligdom, en dat is het huis des
koninkrijks.
14 Toen antwoordde Amos, en zeide tot
Amázia: Ik was geen profeet, en ik was
geen profetenzoon; maar ik was een os-
senherder, en las wilde vijgen af;
15 Maar de HEERE nam mij van achter
de kudde; en de HEERE zeide tot mij:
Ga henen, profeteer tot Mijn volk Israël.
16 Nu dan, hoor des HEEREN woord:
Gij zegt: Gij zult niet profeteeren tegen
Israël, noch [a]druppen tegen het huis
van Izaäk;
17 Daarom zegt de HEERE alzoo: Uwe
vrouw zal in de stad hoereeren, en uwe
zonen en uwe dochteren zullen door het
zwaard vallen, en uw land zal door het
snoer uitgedeeld worden; en gij zult in
een onrein land sterven, en Israël zal
voorzeker uit zijn land gevankelijk wor-
den weggevoerd.

*Gezicht van eenen korf met zomervruchten.—
Bedreigingen tegen Israël.*

8 DE Heere HEERE deed mij aldus zien;
en zie, een korf met zomervruchten.
2 En Hij zeide: Wat ziet gij, Amos?
En ik zeide: Een korf met zomervruch-
ten. Toen zeide de HEERE tot mij: Het
einde is gekomen over Mijn volk Israël;
Ik zal het voortaan niet meer voorbij-
gaan;
3 Maar de gezangen des tempels zullen
te dien dage huilen, spreekt de Heere
HEERE; vele doode lichamen zullen er
zijn; in alle plaatsen zal men ze stilzwij-
gend wegwerpen.
4 Hoort dit, gij, die den nooddruftige
opslokt! en dat om te vernielen de ellen-
digen des lands,
5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe
maan overgaan, dat wij leeftocht mogen
verkoopen? en de sabbat, dat wij koren
mogen openen? verkleinende de efa, en
den sikkel vergrootende, en verkeerde-
lijk handelende [b]*met* bedriegelijke weeg-
schalen;
6 Dat wij de armen voor [c]geld mogen
koopen, en den nooddruftige om een paar
schoenen; dan zullen wij het kaf van
het koren verkoopen.
7 De HEERE heeft gezworen bij Jakobs
heerlijkheid: Zoo Ik al hunne werken in
eeuwigheid zal vergeten!
8 Zou het land hierover niet beroerd wor-
den? en al wie daarin woont treuren? Ja,
het zal geheel oprijzen als eene rivier, en
het zal heen en weder gedreven en ver-
dronken worden, als *door* de rivier van
Egypte.
9 En het zal te dien dage geschieden,
spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon op
den middag zal doen ondergaan, en het
land bij lichten dage verduisteren.
10 En Ik zal uwe feesten in rouw, en al
uwe liederen in weeklage veranderen, en
op alle lenden eenen zak, en op alle hoofd
kaalheid opbrengen; en Ik zal het *land*
stellen in rouw, als er is over eenen eenigen
zoon, en deszelfs einde als eenen bitteren
dag.
11 Ziet, de dagen komen, spreekt de
Heere HEERE, dat Ik eenen honger in
het land zal zenden; niet eenen honger
naar brood, noch dorst naar water, maar
om te hooren de woorden des HEEREN;
12 En zij zullen zwerven van zee tot zee,
en van het noorden tot het oosten; zij
zullen omloopen om het woord des
HEEREN te zoeken, maar zullen het niet
vinden.
13 Te dien dage zullen de schoone jonk-
vrouwen en de jongelingen van dorst ver-
smachten;
14 Die daar zweren bij de schuld van
Samaría, en zeggen: *Zoo waarachtig als*
uw God van Dan leeft, en de weg van
[d]Berséba leeft! en zij zullen vallen, en
niet weder opstaan.

*Gezicht van de verwoesting van het altaar.—
Belofte van herstel.*

9 IK zag den Heere staan op het altaar,
en Hij zeide: Sla dien knoop, dat de
posten beven, en doorkloof ze allen in het
hoofd, en Ik zal hun achterste met het
zwaard dooden; de vliedende zal onder
hen niet ontvlieden, noch de ontkomende
onder hen behouden worden.
2 [e]Al groeven zij *tot* in de hel, zoo zal
Mijne hand ze van daar halen, en al klom-

[a] Ezech. 21;2. [b] Hos. 12;8. [c] Amos 2:6. [d] Amos 5:5. [e] Ps. 139:8, enz.

ɜn zij in den hemel, zoo zal Ik ze van
ar doen nederdalen;
En al verstaken zij zich op de hoogte
n Karmel, zoo zal Ik ze naspeuren en
n daar halen; en al verborgen zij zich
n voor Mijne oogen in den grond van
zee, zoo zal Ik van daar eene slang ge-
ɜden, die zal ze bijten.
En al gingen zij in gevangenis voor
t aangezicht hunner vijanden, zoo zal
van daar het zwaard gebieden, dat het
n doode; en Ik zal Mijn oog tegen hen
etten ten kwade, en niet ten goede.
Want de Heere HEERE der heir-
haren is het, die het land aanroert, dat
t versmelte, en allen, die daarin wonen,
ɜuren; en *dat* het geheel oprijze als
ne rivier, en verdronken worde als
or de rivier van Egypte:
Die Zijne [b] opperzalen in den hemel
ɪuwt, en Zijne benden heeft Hij op
rde gefundeerd; Die de [c] wateren der
e roept, en giet ze uit op den aardbo-
m; HEERE is Zijn naam!
Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen
r Mooren, o kinderen Israëls? spreekt
HEERE. Heb Ik Israël niet opgevoerd
t Egypteland, en de Filistijnen uit
aftor, en de Syriërs uit Kir?
Ziet, de oogen des Heeren HEEREN
n tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik
ɜt van den aardbodem verdelge; behalve
ɜt Ik het huis Jakobs niet ganschelijk
l verdelgen, spreekt de HEERE.

9 Want ziet, Ik geef bevel, en Ik zal
het huis Israëls onder al de Heidenen
schudden, gelijk als *zaad* geschud wordt
in eene zeef; en niet één steentje zal er
ter aarde vallen.
10 Alle zondaars Mijns volks zullen
door het zwaard sterven; die daar zeg-
gen: Het kwaad zal tot ons niet genaken,
noch *ons* voorkomen.
11 [d] Te dien dage zal Ik de vervallene
hut van David weder oprichten, en Ik zal
hare reten vertuinen, en wat aan haar is
afgebroken, weder oprichten, en zal ze
bouwen, als *in* de dagen vanouds;
12 Opdat zij erfelijk bezitten het over-
blijfsel van Edom, en al de Heidenen,
die naar Mijnen naam genoemd worden,
spreekt de HEERE, die dit doet.
13 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat de ploeger den maaier, en de
druiventreder den zaadzaaier genaken
zal; en de bergen zullen van [e] zoeten
wijn druipen, en al de heuvelen zullen
smelten.
14 En Ik zal de gevangenis van Mijn
volk Israël wenden, en zij zullen de ver-
woeste steden herbouwen en bewonen,
en wijngaarden planten, en derzelver
wijn drinken; en zij zullen hoven maken,
en derzelver vrucht eten.
15 En Ik zal ze [f] in hun land planten;
en zij zullen niet meer worden uitgerukt
uit hun land, dat Ik hunlieden gegeven
heb, zegt de HEERE, uw God.

DE PROFEET OBADJA.

ɪnden van en oordeel over Edom.—Herstel en geluk van Israël.

HET gezicht van Obadja. Alzoo zegt
de Heere HEERE van Edom: [g] Wij
ɜbben een gerucht gehoord van den
EERE, en er is een gezant geschikt
ɪder de Heidenen: Staat op, en laat
ɪs opstaan tegen hen ten strijde.
Ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de
eidenen; gij zijt zeer veracht.
De trotschheid uws harten heeft u
ɜdrogen, hij, die daar woont in de
oven der steenrotsen, *in* zijne hooge
ɔning; die in zijn hart zegt: Wie zou
ij ter aarde nederstooten?
[h] Al verhieft gij u gelijk de arend, en
steldet gij uw nest tusschen de sterren,
ɪo zal Ik u van daar nederstooten
ɪreekt de HEERE.
[i] Zoo er dieven, zoo er nachtroovers
ɜt u gekomen waren (hoe zijt gij uitge-
roeid!), zouden zij niet gestolen hebben,
zooveel hun genoeg ware? Zoo er wijn-
lezers tot u gekomen waren, zouden zij
niet eene nalezing hebben overgelaten?
6 Hoe zijn Ezau's *goederen* nagespeurd,
zijne verborgene *schatten* opgezocht!
7 Al uwe bondgenooten hebben u tot
aan de landpale uitgeleid; uwe vredege-
nooten hebben u bedrogen, zij hebben u
overmocht; *die* uw brood *eten*, zullen een
gezwel onder u zetten; er is geen verstand
in hem.
8 [k] Zal het niet te dien dage zijn, spreekt
de HEERE, dat Ik de wijzen uit Edom, en
het verstand uit Ezau's gebergte zal doen
vergaan?
9 Ook zullen uwe [l] helden, o Theman!
versaagd zijn; opdat een ieder uit Ezau's
gebergte door den moord worde uitge-
roeid.
10 Om het [m] geweld, begaan aan uwen

---

[a] Jer. 44:11. [b] Ps. 104:3, 13. [c] Amos 5:8. [d] Hand. 15:16. [e] Joël 3:18. [f] Jer. 32:41.
Jer. 49:14. [h] Jer. 49:16. [i] Jer. 49:9. [k] Jes. 29:14. Jer. 49:7. [l] Amos 2:14, 16.
Gen. 27:41. Ezech. 35:5. Amos 1:11.

broeder Jakob, zal schaamte u bedekken;
en gij zult uitgeroeid worden in eeuwigheid.
11 Ten dage als gij tegenover stondt, ten
dage als de uitlanders zijn heir gevangen
voerden, en de vreemden tot zijne poorten
introkken, en over Jeruzalem het lot
wierpen, waart gij ook [a]als een van
hen.
12 Toen zoudt gij niet gezien hebben op
den dag uws broeders, den dag zijner vervreemding; noch u verblijd hebben over
de kinderen van Juda, ten dage huns ondergangs; noch uwen mond groot gemaakt hebben, ten dage der benauwdheid;
13 Noch ter poorte Mijns volks ingegaan
zijn, ten dage huns verderfs; noch gezien
hebben, ook gij, op zijn kwaad, ten dage
zijns verderfs; noch *uwe handen* uitgestrekt hebben aan zijn heir, ten dage
zijns verderfs;
14 Noch gestaan hebben op de wegscheiding, om zijne ontkomenen uit te roeien;
noch zijne overgeblevenen overgeleverd
hebben, ten dage der benauwdheid.
15 Want de dag des HEEREN is nabij,
over al de Heidenen; [b]gelijk als gij
gedaan hebt, zal u gedaan worden; uwe
vergelding zal op uw hoofd wederkeeren:
16 Want gelijk gijlieden gedronken hebt
op den berg Mijner heiligheid, *zoo* zullen
al de Heidenen geduriglijk drinken; ja,
zij zullen drinken en inzwelgen, en zullen
zijn, alsof zij er niet geweest waren.
17 Maar op den berg Zions zal ontkoming zijn, en hij zal eene heiligheid zijn;
en die van het huis Jakobs zullen hunne
erfgoederen erfelijk bezitten.
18 En Jakobs huis zal een vuur zijn, en
Jozefs huis eene vlam, en Ezau's huis tot
eenen stoppel; en zij zullen tegen hen
ontbranden, en zullen ze verteren, zoodat Ezau's huis geenen overgeblevene zal
hebben; want de HEERE heeft het gesproken;
19 En die van het zuiden zullen Ezau's
gebergte, en die van de laagte zullen de
Filistijnen erfelijk bezitten; ja, zij zullen
het veld van Efraïm en het veld van
Samaría erfelijk bezitten; en Benjamin
Gilead.
20 En de gevankelijk weggevoerden van
dit heir der kinderen Israëls, hetgeen der
Kanaänieten was, tot Zarfath toe; en de
gevankelijk weggevoerden van Jeruzalem,
hetgeen in Sefárad is, zij zullen de steden
van het zuiden erfelijk bezitten.
21 En er zullen Heilanden op den berg
Zions opkomen, om Ezau's gebergte te
richten; en het koninkrijk zal des
HEEREN zijn.

DE PROFEET JONA.

Roeping van Jona.—Zijne vlucht en zijne straf.

1 EN het woord des HEEREN geschiedde
tot Jona, den zoon van Amitthaï,
zeggende:
2 Maak u op, ga naar de [c]groote stad
Nínevé, en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor
Mijn aangezicht.
3 Maar Jona maakte zich op om te
vluchten naar Tharsis, van het aangezicht
des HEEREN; en hij kwam af te Jafo, en
vond een schip, gaande naar Tharsis, en
hij gaf de vracht daarvan, en ging neder
in hetzelve, om met henlieden te gaan
naar Tharsis, van het aangezicht des
HEEREN.
4 Maar de HEERE wierp eenen grooten
wind op de zee; en er werd een groote
storm in de zee, zoodat het schip dacht
te breken.
5 Toen vreesden de zeelieden, en riepen
een iegelijk tot zijnen god, en wierpen de
vaten, die in het schip waren, in de zee,
om *het* van dezelve te verlichten; maar
Jona was nedergegaan aan de zijden van
het schip, en lag neder, en was met eenen
diepen slaap bevangen.
6 En de opperschipper naderde tot hem,
en zeide tot hem: Wat is u, gij hardslapende? sta op, roep tot uwen God;
misschien zal die God aan ons gedenken,
dat wij niet vergaan.
7 Voorts zeiden zij, een ieder tot zijnen
metgezel: Komt, en laat ons loten
werpen, opdat wij mogen weten, om
wiens wil ons dit kwaad *overkomt*. Alzoo wierpen zij loten, en het lot viel op
Jona.
8 Toen zeiden zij tot hem: Verklaar
ons nu, om wiens wil ons dit kwaad
overkomt? wat is uw werk? en van waar
komt gij? welk is uw land? en van welk
volk zijt gij?
9 En hij zeide tot hen: Ik ben een
Hebreër; en ik vreeze den HEERE, den
God des hemels, Die de zee en het droge
gemaakt heeft.
10 Toen vreesden die mannen *met*
groote vreeze, en zeiden tot hem: Wat
hebt gij dit gedaan? want de mannen
wisten, dat hij van des HEEREN aange-

---

[a] Ps. 137:7. [b] Ezech. 35:15. [c] Gen. 10:11, 12. Jona 3:3.

zicht vlood; want hij had het hun te
kennen gegeven.
11 Voorts zeiden zij tot hem: Wat
zullen wij u doen, opdat de zee stil worde
van ons? want de zee werd hoe langer
hoe onstuimiger.
12 En hij zeide tot hen . Neemt mij op,
en werpt mij in de zee, zoo zal de zee
stil worden van ulieden; want ik weet,
dat deze groote storm ulieden om mij-
nentwil over*komt*.
13 Maar de mannen roeiden, om *het
schip* weder te brengen aan het droge,
doch zij konden niet; want de zee werd
hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.
14 Toen riepen zij tot den HEERE, en
zeiden: Och HEERE! laat ons toch niet
vergaan om dezes mans ziel, en leg geen
onschuldig bloed op ons; want Gij,
HEERE! hebt gedaan, gelijk als het U
heeft behaagd.
15 En zij namen Jona op, en wierpen
hem in de zee. Toen stond de zee *stil*
van hare verbolgenheid.
16 Dies vreesden de mannen den HEERE
met groote vreeze; en zij slachtten den
HEERE slachtoffer, en beloofden geloften.
17 De HEERE nu beschikte eenen groo-
ten visch, om Jona in te slokken; en
Jona was in het ingewand van den visch,
[a] drie dagen en drie nachten.

Jona in den buik van den visch; zijn gebed en zijne verlossing.

2 EN Jona bad tot den HEERE, zijnen
God, uit het ingewand van den visch.
2 En hij zeide: [b] Ik riep uit mijne be-
nauwdheid tot den HEERE, en Hij ant-
woordde mij; uit den buik des grafs
schreide ik, *en* Gij hoordet mijne stem:
3 Want Gij hadt mij geworpen *in* de
diepte, in het hart der zeeën, en de stroom
omving mij; al Uwe [c] baren en Uwe gol-
ven gingen over mij henen.
4 En ik zeide: Ik ben uitgestooten van
voor Uwe oogen; nochtans zal ik den
tempel Uwer heiligheid weder aanschou-
wen.
5 De wateren hadden mij omgeven tot
de ziel toe; de afgrond omving mij; het
wier was aan mijn hoofd gebonden.
6 Ik was nedergedaald tot de gronden
der bergen; de grendelen der aarde wa-
ren om mij henen in eeuwigheid; maar
Gij hebt mijn leven uit het verderf op-
gevoerd, o HEERE, mijn God!
7 Als mijne ziel in mij overstelpt was,
dacht ik aan den HEERE; en mijn gebed
kwam tot U, in den tempel Uwer heilig-
heid.
8 Die de valsche ijdelheden onderhou-
den, verlaten hunlieder weldadigheid.
9 Maar Ik zal U offeren met de stem
[d] der dankzegging; wat ik beloofd heb,
zal ik betalen. [e] Het heil is des HEEREN.
10 De HEERE nu sprak tot den visch;
en hij spuwde Jona uit op het droge.

Jona te Nínevé.—Berouw der Ninevieten.

3 EN het woord des HEEREN geschiedde
ten anderen male tot Jona, zeggende:
2 Maak u op, ga naar de groote stad
Nínevé; en predik tegen haar de predi-
king, die Ik tot u spreek.
3 Toen maakte zich Jona op, en ging
naar Nínevé, naar het woord des HEEREN.
Nínevé nu was eene groote stad Gods,
van drie dagreizen.
4 En Jona begon in de stad te gaan,
ééne dagreis; en hij predikte, en zeide:
Nog veertig dagen, dan zal Nínevé wor-
den omgekeerd.
5 En de [f] lieden van Nínevé geloofden
aan God; en zij riepen een vasten uit, en
bekleedden zich met zakken, van hunnen
grootste af tot hunnen kleinste toe.
6 Want dit woord geraakte tot den ko-
ning van Nínevé, en hij stond op van
zijnen troon, en deed zijn heerlijk over-
kleed van zich; en hij bedekte zich met
eenen zak, en zat neder in de asch.
7 En hij liet uitroepen, en men sprak
te Nínevé, uit bevel des Konings en zij-
ner grooten, zeggende: Laat mensch noch
beest, rund noch schaap, iets smaken;
laat ze niet weiden, noch water drinken;
8 Maar mensch en beest zullen met
zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot
God roepen; en zij zullen zich bekeeren,
een iegelijk van zijnen boozen weg, en
van het geweld, dat in hunne handen is.
9 [g] Wie weet, God mocht Zich wenden,
en berouw hebben; en Hij mocht Zich
wenden van de hittigheid Zijns toorns,
dat wij niet vergingen!
10 En God zag hunne werken, dat zij
zich bekeerden van hunnen boozen weg;
en het berouwde God over het kwaad,
dat Hij gesproken had hun te zullen
doen, en Hij deed het niet.

Ontevredenheid van Jona.—Bestraffing des Heeren.

4 DIT verdroot Jona *met* groot verdriet,
en zijn *toorn* ontstak.
2 En hij bad tot den HEERE, en zeide:
Och HEERE! was dit mijn woord niet,
als ik nog in mijn land was? daarom
kwam ik het voor, vluchtende naar
Tharsis; want ik wist, dat Gij een [h] gena-
dig en barmhartig God zijt, lankmoedig
en groot van goedertierenheid, en berouw
hebbende over het kwaad.
3 Nu dan, HEERE! neem toch mijne

[a] Matth. 12:40; 16:4. Luk. 11:30. [b] Ps. 120:1. [c] Ps. 42:8. [d] Ps. 50:14, 23; 116:17. Hos. 14:3. Hebr. 13:15. [e] Ps. 3:9. [f] Matth. 12:41. Luk. 11:32. [g] Joël 2:14. [h] Ex. 34:6. Ps. 86:5. Joël 2:13.

ziel van mij; want het is mij beter te
sterven, dan te leven.
4 En de HEERE zeide: Is uw *toorn*
billijk ontstoken?
5 Jona nu ging ter stad uit, en zette
zich tegen het oosten der stad; en hij
maakte zich aldaar een verdek, en zat
daaronder in de schaduw, totdat hij zag,
wat van de stad zou worden.
6 En God, de HEERE, beschikte eenen
wonderboom, en deed hem opschieten
boven Jona, opdat er schaduw mocht
zijn over zijn hoofd, om hem te redden
van zijn verdriet. En Jona verblijdde
zich over den wonderboom *met* groote
blijdschap.
7 Maar God beschikte eenen worm des
anderen daags in het opgaan van den
dageraad; die stak den wonderboom, dat
hij verdorde.
8 En het geschiedde, als de zon oprees,
dat God eenen stillen oostenwind be-
schikte; en de zon stak op het hoofd van
Jona, dat hij aamechtig werd; en hij
wenschte zijner ziel te mogen sterven, en
zeide: Het is mij beter te sterven dan te
leven.
9 Toen zeide God tot Jona: Is uw *toorn*
billijk ontstoken over den wonderboom?
En hij zeide: Billijk is mijn *toorn* ont-
stoken ter dood toe.
10 En de HEERE zeide: Gij verschoont
den wonderboom, aan welken gij niet
hebt gearbeid, noch dien groot gemaakt;
die in eenen nacht werd, en in eenen
nacht verging;
11 En Ik zou die groote stad Nínevé
niet verschoonen? waarin veel meer dan
honderd en twintig duizend menschen
zijn, die geen onderscheid weten tusschen
hunne rechterhand en hunne linkerhand;
daartoe veel vee?

DE PROFEET MICHA.

Bedreigingen tegen Israël en Juda wegens hunne ongerechtigheden en hunnen opstand.

1 HET woord des HEEREN, dat geschied
is tot Micha, den Moraschtiet, in de
dagen van Jotham, Achaz *en* Jehizkía,
koningen van Juda; dat hij gezien heeft
over Samaría en Jeruzalem.
2 Hoort, [a] gij volken altemaal! merk
op, gij aarde, mitsgaders derzelver vol-
heid! de Heere HEERE nu zal tot een'
getuige zijn tegen ulieden, de Heere uit
den tempel Zijner heiligheid.
3 Want ziet, [b] de HEERE gaat uit van
Zijne [c] plaats, en Hij zal nederdalen en
treden op de [d] hoogten der aarde;
4 En de bergen zullen [e] onder Hem
versmelten, en de dalen gekloofd worden,
gelijk was voor het vuur, gelijk wateren,
die uitgestort worden in de laagte.
5 Dit alles, om de overtreding van
Jakob, en om de zonden van het huis
Israëls; wie is *het begin van* de over-
treding van Jakob? is het niet Samaría?
en wie *van* de hoogten van Juda? is het
niet Jeruzalem?
6 Daarom zal Ik Samaría stellen tot
eenen steenhoop des velds, tot plantingen
eens wijngaards; en Ik zal hare steenen
in de vallei storten, en hare fundamenten
ontdekken;
7 En al hare gesnedene beelden zullen
vermorzeld worden, en al hare hoerenbe-
looningen zullen met vuur verbrand
worden, en al hare afgoden zal Ik stellen
tot eene woestheid; want zij heeft ze van
hoerenloon vergaderd, en zij zullen tot
hoerenloon wederkeeren.
8 Hierom zal ik misbaar bedrijven en
huilen; ik zal beroofd en naakt gaan; ik
zal misbaar maken als de [f] draken, en
treuring als de jonge struisen;
9 Want hare plagen zijn doodelijk,
want zij zijn gekomen tot aan Juda; hij
is geraakt tot aan de poort mijns volks,
tot aan Jeruzalem.
10 [g] Verkondigt *het* niet te Gath; weent
zoo jammerlijk niet; [h] wentelt u in het
stof in het huis van Afra.
11 Ga door, gij inwoneres van Safir!
met [i] bloote schaamte; de inwoneres
van Zaänan gaat niet uit; rouwklage is
te Beth-haëzel; hij zal zijnen stand van
ulieden nemen:
12 Want de inwoneres van Marôth is
krank om des goeds wil; want een [k] kwaad
is van den HEERE afgedaald, tot aan de
poort van Jeruzalem.
13 Span de snelle dieren aan den wagen,
gij inwoneres van Lachis! (deze is der
dochter Zions het beginsel der zonde)
want in u zijn Israëls overtredingen ge-
vonden.
14 Daarom geef geschenken aan Moré-
scheth-Gaths; de huizen van Achzib zullen
den koningen van Israël tot eene leugen
zijn.
15 Ik zal u nog eenen erfgenaam toe-
brengen, gij inwoneres van Marésha!
hij zal komen tot aan Adullam, *tot aan*
de heerlijkheid Israëls.

---

[a] Deut. 32:1. Jes. 1:2. [b] Jes. 26:21. [c] Ps. 115:3. [d] Deut. 32:13; 33:29. [e] Ps. 97:5. Amos 9:5. [f] Job 30:29. [g] 2 Sam. 1:20. [h] Jer. 6:26. [i] Jes. 47:3. [k] Amos 3:6.

; Maak u kaal en scheer u, om uwe
etelkinderen ; verwijd uwe kaalheid,
de arend, omdat zij gevankelijk van
ijn weggevoerd.

WEE dien, die ongerechtigheid beden-
ken, en kwaad werken op hunne
ers ; in het licht van den morgenstond
en zij het, dewijl het in de macht van
nlieder hand is.
En zij [a] begeeren akkers, en rooven ze,
huizen, en nemen ze weg ; alzoo doen
geweld aan den man en zijn huis, ja
n een iegelijk en zijne erfenis.
Daarom, alzoo zegt de HEERE : Ziet,
denk een kwaad over dit geslacht ;
aruit gijlieden uwe halzen niet zult uit-
kken, en zoo rechtop niet gaan ; want
t zal een [b] booze tijd zijn.
Te dien dage zal men een spreekwoord
er ulieden opnemen ; en men zal eene
gelijke klacht klagen, *en* zeggen : Wij
n ten eenenmale verwoest ; Hij verwis-
lt mijns volks deel ; hoe ontwendt Hij
ij ! Hij deelt uit, afwendende onze
kers.
Daarom zult gij niemand hebben, die
t snoer [c] werpe in het lot, in de ge-
eente des HEEREN.
Profeteert gijlieden niet, [d] *zeggen zij*,
at *die* profeteeren ; zij profeteeren niet
die; men wijkt niet af *van* smaadheden.
O gij, die Jakobs huis geheeten zijt !
dan de Geest des HEEREN verkort ? zijn
t Zijne werken ? doen Mijne woorden
en goed bij dien, die recht wandelt ?
Maar gisteren stelde Mijn volk zich op
t vijand, tegenover een kleed; gij stroopt
nen mantel van degenen, die zeker
orbijgaan, wederkomende van den
rijd.
De vrouwen Mijns volks verdrijft gij,
keene uit het huis harer vermakingen ;
n hare kinderkens neemt gij Mijn sie-
ad in eeuwigheid.
0 Maak u *dan* op, en gaat henen, want
t *land* zal de rust niet zijn ; omdat het
rontreinigd is, zal het *u* verderven, en
t *met* eene geweldige verderving.
1 Zoo er iemand is, die met wind om-
at, en valschelijk liegt, *zeggende :* Ik
l u profeteeren voor wijn en voor ster-
n drank ! dat is een profeet dezes volks.
2 Voorzeker zal Ik u, o Jakob ! gansch
rzamelen ; voorzeker zal Ik Israëls over-
ijfsel vergaderen ; Ik zal het tezamen
tten als schapen van Bozra ; als eene
idde in het midden van hare kooi zullen
j van menschen deunen.
3 De doorbreker zal voor hun aangezicht
trekken ; zij zullen doorbreken, en door
poort gaan, en door dezelve uittrekken;
en hun Koning zal voor hun aangezicht
henengaan ; en de HEERE in hunne spits.

Bedreigingen tegen de leiders des volks en de valsche profeten.

3 VOORTS zeide ik : Hoort nu, gij
hoofden Jakobs, en gij oversten van
het huis Israël ! betaamt het ulieden niet
het recht te weten ?
2 Zij haten het goede, en hebben het
kwade lief; zij rooven hunne huid van hen
af, en hun vleesch van hunne beenderen.
3 Ja, zij zijn het, die het vleesch mijns
volks eten, en hunne huid afstroopen, en
hunne beenderen verbreken en vaneen
leggen, gelijk als in eenen pot, en als
vleesch in het midden eens ketels.
4 Alsdan zullen zij roepen tot den
HEERE, doch Hij zal hen niet verhooren ;
maar zal Zijn aangezicht te dier tijd voor
hen verbergen, gelijk als zij hunne hande-
lingen kwaad gemaakt hebben.
5 Alzoo zegt de HEERE tegen de profe-
ten, die Mijn volk verleiden ; die met
hunne tanden [e] bijten, en roepen vrede
uit ; maar die niet geeft in hunnen mond,
tegen dien zoo heiligen zij eenen krijg.
6 Daarom zal het nacht voor ulieden
worden van wege het gezicht, en ulieden
zal duisternis zijn van wege de waarzeg-
ging ; en de [f] zon zal over deze profeten
ondergaan, en de dag zal over hen [g] zwart
worden ;
7 En de zieners zullen beschaamd, en de
waarzeggers schaamrood worden ; en zij
zullen al tezamen de bovenste lip be-
wimpelen ; want er zal geen antwoord
Gods zijn.
8 Maar waarlijk, ik ben vol krachts van
den Geest des HEEREN ; en *vol* van gericht
en dapperheid, om Jakob te verkondigen
zijne overtreding, en Israël zijne zonde.
9 Hoort nu dit, gij hoofden van het huis
Jakobs, en gij oversten van het huis
Israëls ! die van het gericht eenen gruwel
hebt, en al wat recht is, [h] verkeert ;
10 Bouwende Zion met [i] bloed, en Jeru-
zalem met onrecht.
11 Hare hoofden rechten om geschen-
ken, en hare priesters leeren om loon, en
hare profeten waarzeggen om geld ; nog
steunen zij op den HEERE, zeggende : Is
de HEERE niet in het midden van ons ?
ons zal geen kwaad overkomen.
12 Daarom, om uwentwil zal Zion *als*
een akker geploegd worden, en Jeruzalem
zal *tot* steenhoopen worden, en de berg
dezes huizes tot hoogten eens wouds.

De roeping der Heidenen.

4 MAAR [k] in het laatste der dagen zal
het geschieden, dat de berg van het

[a] Jes. 5:8. [b] Amos 5:18. [c] Deut. 32:8, 9. [d] Jes. 30:10. Amos 7:16. [e] Micha 2:11. [f] Jer. 15:9. Amos 8:9. [g] Joël 2:10. [h] Amos 5:7 ; 6:12. [i] Ezech. 22:27. Zef. 3:3. [k] Jes. 2:2, enz.

huis des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top der bergen; en hij zal verheven zijn boven de heuvelen, en de volken zullen tot hem toevloeien.

2 En vele Heidenen zullen henengaan, en zeggen: Komt en laat ons opgaan tot den berg des HEEREN, en ten huize van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van Zijne wegen, en wij in Zijne paden wandelen; want uit Zion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem.

3 En Hij zal onder groote volken richten, en machtige Heidenen straffen, tot verre toe, en zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden, en hunne spiesen tot sikkelen; het *eene* volk zal tegen het *andere* volk geen zwaard opheffen, en zij zullen den krijg niet meer leeren.

4 Maar zij zullen zitten, een ieder onder zijnen [a] wijnstok en onder zijnen vijgeboom, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke; want de mond des HEEREN der heirscharen heeft *het* gesproken.

5 Want alle volken zullen wandelen, elk in den naam zijns gods; maar wij zullen wandelen in den Naam des HEEREN, onzes Gods, eeuwiglijk en altoos.

6 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik haar, die hinkende was, [b] verzamelen, en haar, die verdreven was, vergaderen, en die Ik geplaagd had;

7 En Ik zal [c] haar, die hinkende was, maken tot een overblijfsel, en haar, die verre henen verstooten was, tot een machtig volk; en de HEERE zal [d] Koning over hen zijn op den berg Zions, van nu aan tot in eeuwigheid.

8 En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Zions! tot u zal komen, ja daar zal komen de vorige heerschappij, het koninkrijk der dochteren van Jeruzalem.

9 Nu, waarom zoudt gij zoo groot geschrei maken? is er geen [e] koning onder u? is uw raadgever vergaan, dat u smart, als van eene barende *vrouw*, heeft aangegrepen?

10 Lijd smart, en arbeid om voort te brengen, o dochter Zions! als eene barende *vrouw;* want nu zult gij *wel* uit de stad henen uitgaan, en op het veld wonen, en tot in Babel komen, *maar* aldaar zult gij gered worden; aldaar zal de HEERE u verlossen uit de hand uwer vijanden.

11 Nu zijn wel vele Heidenen tegen u verzameld, die daar zeggen: Laat ze ontheiligd worden, en laat ons oog schouwen aan Zion.

12 Maar zij weten de gedachten des HEEREN niet, en verstaan Zijnen raadslag niet; dat Hij hen vergaderd heeft als garven tot den [f] dorschvloer.

13 Maak u op en dorsch, o dochter Zions! want Ik zal uwen hoorn ijzer maken, en uwe klauwen koper maken, en gij zult vele volken verpletteren; en Ik zal hunlieder gewin den HEERE verbannen, en hun vermogen den [g] Heere der gansche aarde.

14 Nu, rot u met benden, gij dochter der bende! hij zal eene belegering tegen ons stellen; zij zullen den rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan.

Voorzegging der geboorte van den Messias en van het herstel van Zijn rijk.

5 EN gij, [h] Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, die een Heerscher zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid.

2 Daarom zal Hij henlieden overgeven, tot den tijd toe, dat zij, die baren zal, gebaard hebbe; dan zullen de overige Zijner broederen zich bekeeren met de kinderen Israëls.

3 En Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des HEEREN, in de hoogheid van den Naam des HEEREN, Zijns Gods; en zij zullen wonen; want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde.

4 En deze zal Vrede zijn; wanneer Assur in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zoo zullen wij tegen hem stellen zeven herders, en acht vorsten uit de menschen:

5 Die zullen het land van Assur afweiden met het zwaard, en het land van Nimrod in deszelfs ingangen. Alzoo zal Hij *ons* redden van Assur, wanneer deze in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden.

6 En Jakobs overblijfsel zal zijn in het midden van vele volken, als een dauw van den HEERE, als droppelen op het kruid, dat naar geenen man wacht, noch menschenkinderen verbeidt.

7 Ja, het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de Heidenen, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw onder de schaapskudden; welke, wanneer hij doorgaat, zoo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redde.

8 Uwe hand zal verhoogd zijn boven uwe wederpartijders, en al uwe vijanden zullen uitgeroeid worden.

9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik uwe [i] paarden uit het midden van u zal uitroeien, en Ik zal uwe wagenen verdoen;

10 En Ik zal de steden uws lands uitroeien, en Ik zal al uwe vestingen afbreken;

[a] 1 Kon. 4:25. [b] Deut. 30:3, 4, 5. [c] Zef. 3:19. [d] Dan. 7:14. Luk. 1:33. [e] Jer. 8:19.
[f] Jer. 51:33. [g] Zach. 4:14; 6:5. [h] Matth. 2:6; Joh. 7:42. [i] Hos. 14:4.

. En Ik zal de tooverijen uit uwe
.nd uitroeien, en gij zult geene guiche-
ırs hebben.
2 En Ik zal uwe gesnedene beelden en
ve opgerichte beelden uit het midden
ın u uitroeien, dat gij u niet meer zult
ɔderbuigen voor het werk uwer handen.
3 Voorts zal Ik uwe bosschen uit het
.idden van u uitroeien, en Ik zal uwe
eden verdelgen;
4 En Ik zal in toorn en in grimmig-
ɔid wrake doen aan de Heidenen, die
iet hooren.

ɔds twist met Zijn volk.—Boosheid van Israël.—God zal zich ontfermen.

6 HOORT nu, wat de HEERE zegt:
Maak u op, twist met de bergen, en
aat de heuvelen uwe stem hooren.
2 Hoort, gij bergen! den twist des
HEEREN, mitsgaders gij sterke funda-
nenten der aarde! want de [a] HEERE
ıeeft eenen twist met Zijn volk, en Hij
:al Zich met Israël in recht begeven.
3 O Mijn volk! wat heb Ik u gedaan?
ɔn waarmede heb Ik u vermoeid? betuig
egen Mij.
4 Immers heb Ik u uit [b] Egypteland
ɔpgevoerd, en u uit het diensthuis ver-
lost; en Ik heb voor uw aangezicht
nenen gezonden Mozes, Aäron en Mir-
jam.
5 Mijn volk! gedenk toch, wat [c] Balak,
le koning van Moab, beraadslaagde,
en wat Bileam, de zoon van Beor, hem
antwoordde; *en wat geschied zij* van
[d] Sittim af tot [e] Gilgal toe, opdat gij de
gerechtigheden des HEEREN kennet.
6 Waarmede zal ik den HEERE tegen-
komen, *en* mij bukken voor den hoogen
God? zal ik Hem tegenkomen met
brandofferen? met eenjarige kalveren?
7 Zou de HEERE een welgevallen hebben
aan duizenden van rammen? aan tien
duizenden van oliebeken? Zal ik mijnen
eerstgeborene geven *voor* mijne over-
treding? de vrucht mijns buiks *voor* de
zonde mijner ziel?
8 Hij heeft u bekend gemaakt, o
mensch! wat goed is; en wat [f] eischt de
HEERE van u, dan recht te doen, en
weldadigheid lief te hebben, en ootmoe-
diglijk te wandelen met uwen God?
9 De stem des HEEREN roept tot de
stad (want Uw Naam ziet het wezen):
Hoort de roede, en wie ze besteld heeft!
10 Zijn er *niet* nog, *in* eens ieders
goddeloozen huis, schatten der goddeloos-
heid? en eene schaarsche efa, dat te
verfoeien is?
11 Zou ik rein zijn, met eene godde-
looze [g] weegschaal? en met eenen zak
van bedriegelijke weegsteenen?
12 Dewijl hare rijke lieden vol zijn van
geweld, en hare inwoners leugen spreken,
en hare tong [h] bedriegelijk is in haren
mond:
13 Zoo zal Ik *u* ook krenken, u slaande
en verwoestende om uwe zonden.
14 Gij zult [i] eten, maar niet verzadigd
worden, en uwe nederdrukking zal in
het midden van u zijn; en gij zult aan-
grijpen, maar niet wegbrengen, en wat
gij zult wegbrengen, zal Ik aan het
zwaard overgeven.
15 Gij zult [k] zaaien, maar niet maaien;
gij zult olijven treden, maar u met olie
niet zalven, en most, maar geenen wijn
drinken.
16 Want de inzettingen van [l] Omri wor-
den onderhouden, en het gansche werk
van het huis van [m] Achab; en gij wan-
delt in derzelver raadslagen; opdat Ik u
stelle tot verwoesting, en hare inwoners
tot aanfluiting; alzoo zult gij de smaad-
heid Mijns volks dragen.

7 AI mij! want ik ben, als wanneer de
zomervruchten zijn ingezameld; als
wanneer de nalezingen in den wijnoogst
geschied zijn: er is geene druif om te
eten; mijne ziel begeert vroegrijpe
vrucht.
2 De [n] goedertierene is vergaan uit het
land, en er is niemand oprecht onder de
menschen; zij loeren altemaal op bloed;
zij jagen, een iegelijk zijnen broeder, *met*
een jachtgaren.
3 Om *met* beide handen wel dapper
kwaad te doen, zoo eischt de vorst, en de
rechter *oordeelt* [o] om vergelding; en de
groote spreekt de [p] verderving zijner ziel,
en zij draaien ze dicht inéén.
4 De beste van hen is als een doorn; de
oprechtste is *scherper* dan eene doorn-
heg; de dag uwer wachters, uwe bezoe-
king, is gekomen; nu zal hunlieder
verwarring wezen.
5 Gelooft eenen vriend niet; vertrouwt
niet op eenen voornaamsten vriend;
bewaar de deuren uws monds voor haar,
die in uwen schoot ligt:
6 Want de [q] zoon veracht den vader, de
dochter staat op tegen hare moeder, de
schoondochter tegen hare schoonmoeder;
eens mans vijanden zijn zijne huisge-
nooten.
7 Maar ik zal uitzien naar den HEERE;
ik zal wachten op den God mijns heils;
mijn God zal mij hooren.
8 Verblijd u niet over mij, o mijne
vijandin! wanneer ik gevallen ben, zal

---

[a] Hos. 4:1. [b] Ex. 12:51; 14:30. [c] Num. 22:5; 23:7. [d] Num. 25. [e] Joz. 5.
[f] Deut. 10:12. [g] Hos. 12:8. [h] Jer. 9:8. [i] Hos. 4:10. [k] Deut. 28:38. Hagg. 1:6.
[l] 1 Kon. 16:25, 26. [m] 1 Kon. 16:30, enz. [n] Ps. 12:2. Hos. 4:1. [o] Micha 3:11.
[p] Micha 2:1. [q] Ezech. 22:7. Matth. 10:21, 35, 36 Luk. 12:53.

ik weder opstaan; wanneer ik in duis-
ternis zal gezeten zijn, zal de HEERE mij
een licht zijn.
9 Ik zal des HEEREN gramschap dragen,
want Ik heb tegen Hem gezondigd; tot-
dat Hij mijnen twist [a] twiste, en mijn
recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen
aan het licht; ik zal *mijnen lust* zien
aan Zijne gerechtigheid.
10 En mijne vijandin zal *het* zien, en
schaamte zal haar bedekken, die tot mij
[b] zegt: Waar is de HEERE, uw God?
mijne oogen zullen aan haar zien; nu
zal zij worden tot vertreding, als slijk der
straten.
11 Ten dage als Hij uwe muren zal
[c] herbouwen, te dien dage zal het besluit
verre heengaan.
12 Te dien dage zal het ook komen tot
u toe, van Assur af, zelfs *tot* de vaste
steden *toe;* en van de vestingen tot aan
de rivier, en van zee *tot* zee, en *van* ge-
bergte tot gebergte.
13 Maar dit land zal worden tot eene
verwoesting, zijner inwoners halve,
wegens de [d] vrucht hunner handelin-
gen.
14 Gij *dan,* [e] weid Uw volk met Uwen
staf, de kudde Uwer erfenis, die alleen
woont, *in* het woud, in het midden van
een vruchtbaar land: laat ze weiden in
Basan en Gilead, als in de dagen
vanouds.
15 Ik zal haar [f] wonderen doen zien, als
in de dagen, toen gij uit Egypteland uit-
toogt.
16 De Heidenen zullen het zien, en be-
schaamd zijn, wegens al hunne macht:
zij zullen de hand op den mond leggen:
hunne ooren zullen doof worden;
17 Zij zullen het [g] stof likken, als de
slang; als kruipende dieren der aarde,
zullen zij zich beroeren uit hunne sloten:
zij zullen met vervaardheid komen tot
den HEERE, onzen God, en zullen voor
U vreezen.
18 Wie is een God gelijk Gij, die de on-
gerechtigheid [h] vergeeft, en de overtreding
van het overblijfsel Zijner erfenis voor-
bijgaat? Hij houdt Zijnen toorn niet in
eeuwigheid, want Hij heeft lust aan goe-
dertierenheid.
19 Hij zal Zich onzer weder ontfermen;
Hij zal onze ongerechtigheden dempen;
ja, Gij zult al hunne zonden in de diepten
der zee werpen.
20 Gij zult Jakob de trouw, Abraham
de goedertierenheid geven, die Gij onzen
vaderen van oude dagen af gezworen
hebt.

DE PROFEET NAHUM.

Gods rechtvaardigheid en goedertierenheid.— Hij zal Zijne vijanden uitroeien en Zijn volk verlossen.

1 DE last van Nínevé. Het boek des ge-
zichts van Nahum, den Elkosiet.
2 Een [i] ijverig God en een wreker is de
HEERE, een wreker is de HEERE, en zeer
grimmig; een wreker is de HEERE aan
Zijne wederpartijders, en Hij behoudt
den toorn Zijnen vijanden.
3 De HEERE is lankmoedig, doch van
groote kracht, en Hij houdt *den schul-
dige* geenszins onschuldig. Des HEEREN
weg is in wervelwind, en in storm, en de
wolken zijn het stof Zijner voeten.
4 Hij scheldt de zee, en maakt ze droog,
en Hij verdroogt alle rivieren; Basan en
Karmel kweelen, ook kweelt de bloem
van Libanon.
5 [k] De bergen beven voor Hem, en de
heuvelen versmelten; en de aarde licht
zich op voor Zijn aangezicht, en de
wereld, en allen, die daarin wonen.
6 Wie zal voor Zijne gramschap staan?
en wie zal voor de hittigheid Zijns toorns
bestaan? Zijne grimmigheid is uitge-
stort als vuur, en de rotssteenen worden
van Hem vermorzeld.
7 De HEERE is goed; [l] Hij is ter sterkte
in den dag der benauwdheid, en Hij
kent hen, die op Hem betrouwen.
8 En met eenen doorgaanden vloed zal
Hij haar plaats teniete maken, en duis-
ternis zal Zijne vijanden vervolgen.
9 Wat denkt gijlieden tegen den
HEERE? Hij zal zelf eene voleinding
maken; de benauwdheid zal niet twee-
maal oprijzen.
10 Dewijl zij in elkander gevlochten
zijn als doornen, en dronken zijn, gelijk
zij plegen dronken te zijn, zoo worden
zij volkomen verteerd, als een dorre
stoppel.
11 Van u is een uitgegaan, die kwaad
denkt tegen den HEERE, een Belials
raadsman.
12 Alzoo zegt de HEERE: Zijn zij voor-
spoedig, en alzoo velen, alzoo zullen zij
ook geschoren worden, en hij zal door-
gaan; Ik heb u wel gedrukt, *maar* Ik zal
u niet meer drukken;

[a] Jer. 50:34. [b] Ps. 79:10; 115:2. Joël 2:17. [c] Amos 9:11, enz. [d] Jer. 21:14.
[e] Micha 5:3. [f] Joël 2:26, 30. [g] Ps. 72:9. Jes. 49:23. [h] Ex. 34:6, 7. [i] Ex. 20:5.
[k] Ex. 19:18. Ps. 18:8; 29:5, 6; 68:8; 97:4, 5; 114:4. [l] Joël 3:16.

13 Maar nu zal Ik zijn juk van u breken, en zal uwe banden verscheuren.
14 Doch tegen u heeft de HEERE bevolen, dat er van uwen naam niemand meer gezaaid zal worden; uit het huis uws gods zal Ik uitroeien de gesnedene en gegotene beelden; Ik zal u *daar* een graf maken, als gij zult veracht zijn geworden.
15 [a] Ziet op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die vrede doet hooren; vier uwe vierdagen, o Juda! betaal uwe geloften, want de Belials *man* zal voortaan niet meer door u doorgaan; hij is gansch uitgeroeid.

Beleg en inneming van Ninevé.

2 DE verstrooier trekt tegen uw aangezicht op, bewaar de vesting; bezichtig den weg; sterk de lenden; versterk de kracht zeer;
2 Want de HEERE heeft de hoovaardij Jakobs afgewend, gelijk de hoovaardij Israëls; want de [b] ledigmakers hebben ze ledig gemaakt, en zij hebben hunne wijnranken verdorven.
3 De schilden zijner helden zijn rood gemaakt; de kloeke mannen zijn scharlakenvervig; de wagens zijn in het vuur der fakkelen, ten dage als hij zich bereidt, en de spiesen worden geschud.
4 De wagens razen door de wijken, zij loopen ginds en weder op de straten; hunne gedaanten zijn als der fakkelen; zij loopen door elkander henen als de bliksemen.
5 Hij zal aan zijne voortreffelijken gedenken, *doch* zij zullen struikelen in hunne tochten; zij zullen haasten naar hunnen muur, als het beschutsel vaardig zal wezen.
6 De poorten der rivieren zullen geopend worden, en het paleis zal versmelten.
7 En Huzab zal gevankelijk weggevoerd worden; men zal haar heeten voortgaan, en hare maagden zullen haar geleiden, als *met* eene stem der duiven, trommelende op hare harten.
8 Ninevé is wel als een watervijver, van de dagen af dat zij geweest is, doch zij zullen vluchten. Staat, staat! *zal men roepen,* maar niemand zal omzien.
9 Rooft zilver, rooft goud; want er is geen einde des voorraads, der heerlijkheid van allerlei gewenschte vaten.
10 Zij is geledigd, ja uitgeledigd, uitgeput, en [c] haar hart versmelt, en de knieën schudden, en [d] in al de lenden is smart, en hun aller aangezichten betrekken, *als* een pot.
11 Waar is *nu* de woning der leeuwen, en die weide der jonge leeuwen? alwaar de leeuw, de oude leeuw *en* het leeuwenwelp wandelde, en er was niemand, die *hen* verschrikte:
12 De leeuw, die genoeg roofde voor zijne welpen, en worgde voor zijne oude leeuwinnen; die zijne holen vervulde met roof, en zijne woningen met het geroofde.
13 Ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal hare wagenen in rook verbranden, en het zwaard zal uwe jonge leeuwen verteren, en Ik zal uwen roof uitroeien van de aarde, en de stem uwer gezanten zal niet meer gehoord worden.

Zonden van Ninevé en hare onvermijdelijke verwoesting.

3 WEE der bloedstad, die gansch vol leugen *en* verscheuring is! de roof houdt niet op.
2 Er is het geklap der zweep, en het geluid van het bulderen der raderen; en de paarden stampen, en de wagens springen op;
3 De ruiter steekt omhoog, zoo het vlammende zwaard, als de bliksemende spies, en er zal veelheid der verslagenen zijn, en eene zware menigte der doode lichamen; ja, er zal geen einde zijn der lichamen; men zal over hunne lichamen struikelen;
4 Om der groote hoererijen wil der zeer bevallige hoer, der meesteres der tooverijen, die met hare hoererijen volken verkocht heeft, en geslachten met hare tooverijen.
5 Ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal uwe zoomen ontdekken boven uw aangezicht, en Ik zal den Heidenen uwe naaktheid, en den koninkrijken uwe schande wijzen;
6 En Ik zal verfoeielijke dingen op u werpen, en u tot schande maken, en Ik zal u als eenen spiegel stellen:
7 En het zal geschieden, dat allen, die u zien, van u wegvlieden zullen, en zeggen: Ninevé is verstoord; wie zal medelijden met haar hebben? van waar zal Ik u troosters zoeken?
8 Zijt gij beter dan No, de volkrijke gelegen in de rivieren? die rondom henen water heeft? welker voormuur de zee is; haar muur is van zee.
9 Moorenland en Egypte waren hare macht, en er was geen einde; Put en Lybea waren tot uwe hulp.
10 Nog is zij gevankelijk gegaan in de gevangenis; ook zijn hare kinderen op het hoofd van alle straten verpletterd geworden; en over hare geëerden hebben zij het lot geworpen, en al hare grooten zijn in boeien gebonden geworden.

[a] Jes. 52:7. Rom. 10:15. [b] Ps. 80:13 Jes. 10:12. [c] Deut. 1:28; 20:8. Joz. 2:11; 5:1; 7:5. Jes. 13:7. Ezech. 21:7. [d] Jes. 13:8; 21:3.

11 Ook zult gij dronken worden; gij
zult u verbergen; ook zult gij eene
sterkte zoeken wegens den vijand.
12 Al uwe vastigheden zijn vijgeboomen
met de eerste vruchten; indien zij geschud worden, zoo vallen zij dien op den
mond, die ze eten wil.
13 Ziet, uw volk zal in het midden van
u tot vrouwen worden; de poorten uws
lands zullen uwen vijanden wijd geopend worden; het vuur zal uwe grendelen
verteren.
14 Schep u water ter belegering; versterk uwe vastigheden; ga in de klei, en
treed in het leem; verbeter den tichel-oven.
15 Het vuur zal u aldaar verteren; het
zwaard zal u uitroeien; het zal u afeten,
als de kevers; vermeerder u als kevers,
vermeerder u als sprinkhanen.
16 Gij hebt meer handelaars, dan er
sterren aan den hemel zijn; de kevers
zullen invallen, en er van vliegen.
17 Uwe gekroonden zijn als de sprinkhanen, en uwe krijgsoversten als de
groote kevers, die zich in de heiningmuren legeren in de koude der dagen;
wanneer de zon opgaat, zoo vliegen zij
weg, alzoo dat hunne plaats onbekend is,
waar zij geweest zijn.
18 Uwe herders zullen sluimeren, o koning van Assur! uwe voortreffelijken
zullen zich leggen; uw volk zal zich op
de bergen wijd uitbreiden, en niemand
zal ze verzamelen.
19 Er is geene samentrekking voor uwe
breuk, uwe plage is smartelijk; allen, die
het gerucht van u hooren, zullen de handen over u klappen; want over wien is
uwe boosheid niet geduriglijk gegaan?

DE PROFEET HÁBAKUK.

Ongerechtigheid van het Joodsche volk. De Chaldeën zullen met groote macht en snelheid over hen komen en alles verwoesten. Tusschenkomst van den profeet.

1 DE last, welken Hábakuk, de profeet,
gezien heeft.
2 HEERE! hoe lang schreeuw ik, en Gij
hoort niet! *hoe lang* roep ik geweld tot
U, en Gij verlost niet!
3 Waarom laat Gij mij ongerechtigheid
zien, en aanschouwt de kwelling? want
verwoesting en geweld is tegen mij over,
en er is twist, en men neemt gekijf op.
4 Daarom wordt de wet onderlaten, en
het recht komt nimmermeer voort; want
de goddelooze omringt den rechtvaardige; daarom komt het recht verdraaid
voor.
5 Ziet onder de Heidenen, en aanschouwt, en verwondert u, verwondert u!
want [a] Ik werk een werk in ulieder dagen,
hetwelk gij niet gelooven zult, als het verteld zal worden.
6 Want ziet, Ik verwek de Chaldeën,
een bitter en snel volk, trekkende door
de breedten der aarde, om erfelijk te bezitten woningen, die de zijne niet zijn.
7 Schrikkelijk en vreeselijk is het; zijn
recht en zijne hoogheid gaat van hem
zelven uit;
8 Want zijne paarden zijn lichter dan
de luipaarden, en zij zijn scherper dan
de avondwolven, en zijne ruiters verspreiden zich; ja, zijne ruiters zullen van
verre komen; zij zullen vliegen als een
arend, zich spoedende om te eten.
9 Het zal geheellijk tot geweld komen;
wat zij inslorpen zullen met hunne aangezichten, *zullen zij brengen* naar het
oosten; en het zal de gevangenen verzamelen als zand.
10 En hij zal de koningen beschimpen,
en de prinsen zullen hem eene belaching
zijn; hij zal alle vesting belachen, want
hij zal stof vergaderen, en hij zal ze
innemen.
11 Dan zal hij den geest veranderen, en
hij zal doortrekken, en zich schuldig
maken, *houdende* deze zijne kracht voor
zijnen God.
12 Zijt Gij niet vanouds af de HEERE,
mijn God, mijn Heilige? wij zullen niet
sterven; o HEERE! tot een oordeel hebt
Gij hem gesteld, en o Rots! om te straffen, hebt Gij hem gegrondvest.
13 Gij zijt te rein van oogen, dan dat Gij
het kwade zoudt zien, en de kwelling kunt
Gij niet aanschouwen; waarom zoudt
Gij aanschouwen, die trouwelooslijk handelen? *waarom* zoudt Gij zwijgen, als
de goddelooze dien verslindt, die rechtvaardiger is dan hij?
14 En *waarom* zoudt Gij de menschen
maken, als de visschen der zee? als het
kruipend gedierte, dat geenen heerscher
heeft?
15 Hij trekt ze allen met den angel op;
hij vergadert ze in zijn garen, en hij verzamelt ze in zijn net; daarom verblijdt
en verheugt hij zich.
16 Daarom offert hij aan zijn garen, en
rookt aan zijn net; want door deze is
zijn deel vet geworden, en zijne spijze
smoutig.
17 Zal hij dan daarom *altoos* zijn garen

---

[a] Hand. 13:41.

ledig maken? en zal hij niet verschoonen,
met altoos de volken te dooden?

De Chaldeën zullen op hun beurt gekastijd worden.

2 IK [a] stond op mijne wacht, en ik
stelde mij op de sterkte, en ik hield
wacht om te zien, wat Hij in mij spreken
zou, en wat ik antwoorden zou op mijne
bestraffing.
2 Toen antwoordde mij de HEERE, en
zeide: [b] Schrijf het gezicht, en stel het
duidelijk op tafelen, opdat daarin leze die
voorbijloopt;
3 Want het gezicht zal nog tot eenen
bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op
het einde voortbrengen, en niet liegen;
zoo Hij vertoeft, verbeid Hem, want
Hij zal gewisselijk komen; Hij zal niet
achterblijven.
4 Ziet, zijne ziel verheft zich, zij is niet
recht in hem; maar de rechtvaardige zal
door zijn geloof leven.
5 En ook dewijl hij trouwelooslijk han-
delt bij den wijn, een trotsch man is, en
in zijne woning niet blijft; die zijne ziel
wijd opendoet als het graf, en gelijk de
dood is, die niet zat wordt, en tot zich
verzamelt al de Heidenen, en vergadert
tot zich alle volken;
6 Zouden *dan* niet deze allen van hem
een spreekwoord opnemen, en eene uitleg-
ging der raadselen van hem? en men zal
zeggen: Wee dien, die vermeerdert het-
geen het zijne niet is (hoe lange!), en
dien, die dik slijk op zich laadt.
7 Zullen niet onvoorziens opstaan, die
u bijten zullen? en ontwaken, die u zul-
len bewegen? en zult gij hun niet tot
plundering worden?
8 Omdat gij vele Heidenen beroofd hebt,
zoo zullen alle overgeblevene volken u
berooven; om het bloed der menschen,
en het geweld aan het land, de stad en
alle inwoners ervan.
9 Wee dien, die met kwade gierigheid
giert voor zijn huis, opdat hij in de
hoogte zijn nest stelle, om bevrijd te zijn
uit de hand des kwaads.
10 Gij hebt schaamte beraadslaagd voor
uw huis; uitroeiende vele volken, zoo
hebt gij gezondigd *tegen* uwe ziel.
11 Want de steen uit den muur roept,
en de balk uit het hout antwoordt dien.
12 Wee dien, die de stad met bloed
bouwt, en die de stad met onrecht be-
vestigt!
13 Zie, is het niet van den HEERE der
heirscharen, dat de volken arbeiden ten
vure, en de lieden zich vermoeien tever-
geefs?
14 Want de aarde zal vervuld worden,
dat zij de heerlijkheid des Heeren be-
kenne, gelijk de wateren *den bodem der*
zee bedekken.
15 Wee dien, die zijnen naaste te drin-
ken geeft, gij, die uwe wijnflesch daarbij
voegt, en ook dronken maakt, opdat gij
hunne naaktheden aanschouwt.
16 Gij zult *ook* verzadigd worden met
schande, voor eere; drinkt gij ook, en ont-
bloot de voorhuid; de beker der rechter-
hand des HEEREN zal zich tot u wenden,
en er zal een schandelijk uitbraaksel over
uwe heerlijkheid zijn.
17 Want het geweld, dat tegen Libanon
begaan is, zal u bedekken, en de verwoes-
ting der beesten zal ze verschrikken, om
des bloeds wil der menschen en des
gewelds in het land, de stad en aan al
hare inwoners.
18 Wat zal het gesneden beeld baten,
dat zijn formeerder het gesneden heeft?
of het gegoten beeld, hetwelk een leu-
genleeraar is, dat de formeerder op zijn
formeersel vertrouwt, als hij stomme af-
goden gemaakt heeft?
19 Wee dien, die tot het hout zegt:
Word wakker! *en:* Ontwaak! tot den
zwijgenden steen. Zou het leeren? zie,
het is *met* goud en zilver overtrokken, en
er is gansch geen geest in het midden
van hetzelve.
20 Maar de HEERE is in Zijnen heiligen
tempel. Zwijg voor Zijn aangezicht, gij
gansche aarde!

Gebed van Hábakuk.

3 EEN gebed van Hábakuk, den pro-
feet, op Sigjónôth.
2 HEERE! als ik Uwe rede gehoord heb,
heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE!
behoud dat in het leven in het midden
der jaren; maak het bekend in het mid-
den der jaren; in den toorn gedenk des
ontfermens.
3 God kwam van Theman, en de Heilige
van den berg Paran. Sela. Zijne heer-
lijkheid bedekte de hemelen, en het
aardrijk was vol van Zijnen lof.
4 En er was een glans als des lichts;
Hij had hoornen aan Zijne hand, en
aldaar was Zijne sterkte verborgen.
5 Voor Zijn aangezicht ging de pes-
tilentie, en de vurige kool ging voor
Zijne voeten henen.
6 Hij stond, en mat het land; Hij zag
toe, en maakte de Heidenen los, en de
gedurige bergen zijn verstrooid gewor-
den; de heuvelen der eeuwigheid hebben
zich gebogen; de gangen der eeuw zijn
Zijne.
7 Ik zag de tenten van Kusan onder de
ijdelheid; de gordijnen des lands van
Midian schudden.
8 Was de HEERE ontstoken tegen de

[a] Jes. 21:8. [b] Jes. 30:8.

rivieren? was Uw toorn tegen de rivieren? was Uwe verbolgenheid tegen de zee? toen Gij op Uwe paarden reedt, Uwe wagens waren heil.
9 De naakte grond werd ontbloot *door* Uwen boog, *om* de eeden, aan de stammen gedaan *door* het woord. Sela. Gij hebt de rivieren der aarde gekloofd.
10 De bergen zagen U, *en* leden smart; de waterstroom ging door; de afgrond gaf zijne stem; hij hief zijne zijden op *in* de hoogte.
11 De zon en de maan stonden stil in *hare* woning; met het licht gingen Uwe pijlen daarhenen, met glans Uwe bliksemende spies.
12 Met gramschap tradt Gij *door* het land; met toorn dorschtet Gij de Heidenen.
13 Gij toogt uit tot verlossing Uws volks, tot verlossing met Uwen Gezalfde; Gij doorwonddet het hoofd van het huis des goddeloozen, ontblootende den grond tot den hals toe. Sela.
14 Gij doorboordet met zijne staven het hoofd zijner dorplieden; zij hebben gestormd, om mij te verstrooien; die zich verheugden, alsof zij de ellendigen in het verborgen zouden opeten.
15 Gij betradt *met* Uwe paarden de zee; de geweldige wateren werden een hoop.
16 Als ik het hoorde, zoo werd mijn buik beroerd; vóór de stem hebben mijne lippen gebeefd; verrotting kwam in mijn gebeenten, en ik werd beroerd in mijne plaats. Zekerlijk, ik zal rusten ten dage der benauwdheid, als hij optrekken zal tegen het volk, dat hij het met benden aanvalle.
17 Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal, en geene vrucht aan den wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geene spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal:
18 Zoo zal ik nochtans in den HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in den God mijns heils.
19 De HEERE Heere is mijne Sterkte; en Hij zal mijne voeten maken als der hinden, en Hij zal mij doen treden op mijne hoogten. Voor den opperzangmeester op mijn Neginôth.

DE PROFEET ZEFÁNJA

Bedreigingen tegen Jeruzalem, en Juda.

1 HET woord des HEEREN, hetwelk geschied is tot Zefánja, den zoon van Cuschi, den zoon van Gedálja, den zoon van Amàrja, den zoon van Hizkía; in de dagen van Josía, den zoon van Amon, den koning van Juda.
2 Ik zal ganschelijk alles wegrapen uit dit land, spreekt de HEERE:
3 Ik zal wegrapen menschen en beesten; Ik zal wegrapen de vogelen des hemels, en de visschen der zee, en de ergernissen met de goddeloozen; ja, Ik zal de menschen uit dit land uitroeien, spreekt de HEERE.
4 En Ik zal Mijne hand uitstrekken tegen Juda, en tegen alle inwoners van Jeruzalem; en Ik zal uit deze plaats uitroeien het overblijfsel van Baäl, *en* den naam der Chemárim met de priesters;
5 En die zich nederbuigen op de daken voor het heir des hemels, en die zich nederbuigende zweren bij den HEERE, en zweren bij Malcham;
6 En [a] die terugkeeren van achter den HEERE; en die den HEERE niet zoeken, en naar Hem niet vragen.
7 Zwijgt voor het aangezicht des Heeren HEEREN, want de dag des HEEREN is nabij; want de HEERE heeft een slachtoffer bereid; Hij heeft Zijne genooden geheiligd.
8 En het zal geschieden in den dag van het slachtoffer des HEEREN, dat Ik bezoeking zal doen over de vorsten, en over de kinderen des Konings, en over allen, die zich kleeden met vreemde kleeding.
9 Ook zal Ik tenzelfden dage bezoeking doen over al wie over den dorpel springt; die het huis hunner heeren vullen met geweld en bedrog.
10 En er zal te dien dage, spreekt de HEERE, eene stem des gekrijts zijn van de Vischpoort af, en een gehuil van het tweede gedeelte, en eene groote breuk van de heuvelen af.
11 Huilt, gij inwoners der laagte! want al het volk van koophandel is uitgehouwen, al de gelddragers zijn uitgeroeid.
12 En het zal geschieden te dien tijde, Ik zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken; en Ik zal bezoeking doen over de mannen, die stijf geworden zijn op hunnen droesem, die in hun hart zeggen: De HEERE doet geen goed, en Hij doet geen kwaad.
13 Daarom zal hun vermogen ten roof worden, en hunne huizen tot verwoesting; zij bouwen wel huizen, maar zij zullen ze niet bewonen; en zij planten

---

[a] Jes. 1:4; 59:13. Jer. 15:6.

jngaarden, maar zij zullen derzelver
jn niet drinken.
4 De groote dag des HEEREN is nabij,
j is nabij, en zeer haastende ; de stem
n den dag des HEEREN ; de held zal
laar bitterlijk schreeuwen.
5 Die dag zal een dag der verbolgen-
:id zijn ; een dag der benauwdheid en
:s angstes, een dag der woestheid en
:rwoesting, [a] een dag der duisternis en
:r donkerheid, een dag der wolk en der
kke donkerheid ;
6 Een dag der bazuin en des geklanks
gen de vaste steden en tegen de hooge
)eken.
7 En Ik zal de menschen bang maken,
ıt zij zullen gaan als de blinden, want
j hebben tegen den HEERE gezondigd ;
ı hun bloed zal vergoten worden als
of, en hun vleesch zal worden als drek.
8 Noch [b] hun zilver, noch hun goud zal
:n kunnen redden [c] ten dage der verbol-
:nheid des HEEREN, maar door het
ıur Zijns ijvers zal dit gansche land
:rteerd worden ; want Hij zal eene
)leinding maken, gewisselijk eene
ıastige, met al de inwoners dezes lands.

Bedreigingen tegen verschillende volken.

) DOORZOEK uzelven nauw, ja, door-
ı zoek nauw, gij volk, dat met geen
ıst bevangen wordt !
2 Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat
: dag voorbij), terwijl de hittigheid van
:s Heeren toorn over ulieden nog niet
)mt ; terwijl de dag van den toorn des
eeren over ulieden nog niet komt.
3 Zoekt den HEERE, alle gij zachtmoedi-
:n des lands, die Zijn recht werken !
oekt gerechtigheid; zoekt zachtmoedig-
eid ; misschien zult gij verborgen wor-
:n in den dag van den toorn des HEEREN.
4 Want Gaza zal verlaten wezen, en
'skelon zal ter verwoesting wezen ;
sdod zal men in den middag verdrijven,
ı Ekron zal uitgeworteld worden.
5 Wee den inwoneren van de landstreek
:r zee, den volke der Cheretieten ! het
oord des HEEREN zal tegen ulieden
jn, gij Kanaän, der Filistijnen land !
ı Ik zal u verdoen, dat er geen inwoner
ıl zijn.
6 En de landstreek der zee zal wezen *tot*
utten, uitgegravene putten der herders
ı betuiningen der kudden ;
7 En de landstreek zal wezen voor het
verblijfsel van het huis van Juda, dat
j daarin weiden ; des avonds zullen zij
ı de huizen van A'skelon legeren, als de
EERE, hunlieder God, hen zal bezocht,
ı hunne gevangenis zal gewend hebben.
8 Ik heb de beschimping van Moab ge-
oord, en de scheldwoorden der kinderen
Ammons, waarmede zij Mijn volk be-
schimpt hebben, en hebben zich groot
gemaakt tegen deszelfs landpale.
9 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leve,
spreekt de HEERE der heirscharen, de
God Israëls : Moab zal zekerlijk zijn als
Sodom, en de kinderen Ammons als
Gomórra, eene netelheide en eene zout-
groeve, en eene verwoesting tot in eeuwig-
heid ! de overigen Mijns volks zullen ze
berooven, en het overige Mijns volks
zullen ze erfelijk bezitten.
10 Dat zullen zij hebben in plaats van
hunnen hoogmoed ; want zij hebben be-
schimpt, en hebben zich groot gemaakt
tegen het volk van den HEERE der heir-
scharen.
11 Vreeselijk zal de HEERE tegen hen
wezen, want Hij zal al de goden der
aarde doen uitteren ; en een iegelijk uit
zijne plaats zal Hem aanbidden, al de
eilanden der Heidenen.
12 Ook gij, Mooren ! zult de verslagenen
van Mijn zwaard zijn.
13 Hij zal ook Zijne hand uitstrekken
tegen het Noorden, en Hij zal Assur ver-
doen ; en Hij zal Nínevé stellen tot eene
verwoesting, droog als eene woestijn ;
14 En in het midden van haar zullen
de kudden legeren, al het gedierte der
volken ; ook de roerdomp, ook de nacht-
uil zullen op hare granaatappelen ver-
nachten ; eene stem zal in het venster
zingen ; verwoesting zal in den dorpel
zijn, als Hij haar cederwerk zal ontbloot
hebben.
15 Dit is die stad, die opspringt van
vreugde, die zeker woont, die in haar
hart zegt : Ik ben het, en buiten mij is
geene meer ; hoe is zij geworden tot
woestheid ! eene rustplaats van het ge-
dierte ! een ieder, die daardoor trekt, zal ze
aanfluiten ; hij zal zijne hand bewegen.

Bestraffing van Jeruzalem.—Beloften aan de geloovigen.

3 WEE der ijselijke, en der bevlekte,
der verdrukkende stad !
2 Zij hoort naar de stem niet ; zij
neemt de tucht niet aan ; zij vertrouwt
niet op den HEERE ; tot haren God
nadert zij niet.
3 [d] Hare vorsten zijn brullende leeuwen
in het midden van haar ; hare rechters
zijn avondwolven, die de beenderen niet
breken tot aan den morgen.
4 [e] Hare profeten zijn lichtvaardig,
gansch trouwelooze mannen ; hare
priesters verontreinigen het heilige ; zij
doen der wet geweld aan.
5 De rechtvaardige HEERE is in het
midden van haar ; Hij [f] doet geen on-
recht ; allen morgen geeft Hij Zijn recht

---

[a] Joël 2:1, 2. [b] Spr. 11:4. Ezech. 7:19. [c] Vers. 14, 15, 16. [d] Spr. 28:15.
zech. 22:27. [e] Jer. 23:11, 32. Hos. 9:7. [f] Deut. 32:4.

in het licht; er ontbreekt niet; doch de
verkeerde weet van geene schaamte.
6 Ik heb de Heidenen uitgeroeid;
hunne hoeken zijn verwoest; Ik heb
hunne straten eenzaam gemaakt, dat
niemand daardoor gaat; hunne steden
zijn verstoord, zoodat er niemand is, dat
er geen inwoner is.
7 Ik zeide: Immers zult gij Mij vreezen;
gij zult de tucht aannemen, opdat
hare woning niet uitgeroeid zou worden;
al wat Ik haar bezocht hebbe, waarlijk,
zij hebben zich vroeg opgemaakt; zij
hebben al hunne handelingen verdorven.
8 Daarom verwacht Mij, spreekt de
HEERE, ten dage als Ik Mij opmake tot
den roof; want Mijn oordeel is, de Heidenen
te verzamelen, de koninkrijken te
vergaderen, om over hen Mijne gramschap,
de gansche hittigheid Mijns toorns
uit te storten; want dit gansche land zal
door het vuur van Mijnen ijver verteerd
worden.
9 Gewisselijk, dan zal Ik tot de volken
eene reine spraak wenden; opdat zij
allen den Naam des HEEREN aanroepen,
opdat zij Hem dienen met een' eenparigen
schouder.
10 Van de zijden der rivieren der
Mooren, zullen Mijne ernstige aanbidders,
met de dochter Mijner verstrooiden,
Mijne offeranden brengen.
11 Te dien dage zult gij niet beschaamd
wezen wegens al uwe handelingen, waarmede
gij tegen Mij overtreden hebt; want
alsdan zal Ik uit het midden van u wegnemen,
die van vreugde opspringen over uwe
hoovaardij, en gij zult u voortaan niet
meer verheffen om Mijns heiligen bergs
wil;
12 Maar Ik zal in het midden van u
doen overblijven een ellendig en arm
volk; die zullen op den Naam des HEEREN
betrouwen.
13 De overgeblevenen van Israël zullen
geen onrecht doen, noch leugen spreken,
en in hunnen mond zal geene bedriegelijke
tong gevonden worden; maar zij
zullen weiden en nederliggen, en niemand
zal hen verschrikken.
14 Zing vroolijk, [a] gij dochter Zions!
juich, Israël! wees blijde, en spring op
van vreugde van ganscher harte, gij
[b] dochter Jeruzalems!
15 De HEERE heeft uwe oordeelen weggenomen;
Hij heeft uwen vijand weggevaagd;
de Koning Israëls, de HEERE, is
in het midden van u; gij zult geen kwaad
meer zien.
16 Te dien dage zal tot Jeruzalem
gezegd worden: Vrees niet, o Zion! laat
uwe handen niet slap worden.
17 De HEERE, uw God, is in het midden
van u, een Held, *die* verlossen zal;
Hij zal over u vroolijk zijn met blijdschap;
Hij zal zwijgen in Zijne liefde;
Hij zal Zich over u verheugen met
gejuich.
18 De bedroefden, om der bijeenkomst
wil, zal Ik verzamelen; zij zijn uit u; de
schimping is een last op haar.
19 Ziet, Ik zal te dien tijde al uwe verdrukkers
verdoen; en Ik zal de hinkenden
behoeden, en de uitgestootenen verzamelen;
en Ik zal ze stellen tot eenen lof, en
tot een' naam in het gansche land, waar
zij beschaamd zijn geweest.
20 Te dier tijd zal Ik ulieden herwaarts
brengen, ten tijde namelijk, als Ik u verzamelen
zal; zekerlijk, Ik zal ulieden
zetten tot een' naam en tot eenen lof,
onder alle volken der aarde, als Ik uwe
gevangenissen voor uwe oogen wenden
zal, zegt de HEERE.

DE PROFEET HAGGAÏ.

De profeet bestraft de oversten en het volk te Jeruzalem, omdat zij in schoone huizen woonden, maar des Heeren tempel ongebouwd lieten liggen; en vermaant hen, den nagelaten bouw van den tempel te hervatten en te volvoeren.

1 IN het tweede jaar van den koning
Daríus, in de zesde maand, op den
eersten dag der maand, geschiedde het
woord des HEEREN, door den dienst van
Haggaï, den profeet, tot Zerubbábel, den
zoon van Sealthiël, den vorst van Juda,
en tot Jósua, den zoon van Józadak, den
hoogepriester, zeggende:
2 Alzoo spreekt de HEERE der heirscharen,
zeggende: Dit volk zegt: De tijd is
niet gekomen, de tijd, dat des HEEREN
huis gebouwd worde.
3 En het woord des HEEREN geschiedde
door den dienst van den profeet Haggaï,
zeggende:
4 Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij
woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit
huis woest zijn?
5 Nu dan, alzoo zegt de HEERE der
heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.
6 [c] Gij zaait veel, en gij brengt weinig
in; gij eet, maar niet tot verzadiging; gij
drinkt, maar niet tot dronken worden
toe; gij kleedt u, maar niet tot uwe ver-

[a] Zach. 9:9. [b] Zach. 9:9. [c] Deut. 28:38. Micha 6:14, 15.

warming; en wie loon ontvangt, die ontvangt dat loon in éen' doorgeboorden buidel.
7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.
8 Klimt op het gebergte, en brengt hout aan, en bouwt dit huis, en Ik zal een welgevallen daaraan hebben, en verheerlijkt worden, zegt de HEERE.
9 Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij bekomt weinig; en als gij het in huis gebracht hebt, zoo blaas Ik daarin. Waarom dat? spreekt de HEERE der heirscharen; om Mijns huizes wil, hetwelk woest is, en dat gij loopt elk voor zijn eigen huis.
10 Daarom [a] onthouden zich de hemelen over u, dat er geen dauw is, en het land onthoudt zijne vruchten;
11 Want Ik heb eene droogte geroepen over het land en over de bergen, en over het koren en over den most, en over de olie en over hetgeen de aardbodem zou voortbrengen; ook over de menschen en over de beesten, en over allen arbeid der handen.
12 Toen hoorde Zerubbábel, de zoon van Sealthiël, en Józua, de zoon van Józadak, de hoogepriester, en al het overblijfsel des volks, naar de stem van den HEERE, hunnen God, en naar de woorden van den profeet Haggaï, gelijk als de HEERE, hun God, hem gezonden had; en het volk vreesde voor het aangezicht des HEEREN.
13 Toen sprak Haggaï, de bode des HEEREN, in de boodschap des HEEREN, tot het volk, zeggende: Ik ben met uliedden, spreekt de HEERE.
14 En de HEERE verwekte den geest van Zerubbábel, den zoon van Sealthiël, den vorst van Juda, en den geest van Józua, den zoon van Józadak, den hoogepriester, en den geest van het gansche overblijfsel des volks; en zij kwamen en maakten het werk in het huis van den HEERE der heirscharen, hunnen God.

Heerlijkheid van den tweeden tempel.

2 OP den vier en twintigsten dag der maand, in de zesde *maand*, in het tweede jaar van den koning Darius.
2 In de zevende *maand*, op den een en twintigsten der maand, geschiedde het woord des HEEREN door den dienst van den profeet Haggaï, zeggende:
3 Spreek nu tot Zerubbábel, den zoon van Sealthiël, den vorst van Juda, en tot Józua, den zoon van Józadak, den hoogepriester, en tot het overblijfsel des volks, zeggende:
4 Wie is onder ulieden overgebleven, die dit huis in zijne eerste heerlijkheid gezien heeft, en hoedanig ziet gij het nu? Is dit niet als niets in uwe oogen?
5 Doch nu, wees sterk, gij Zerubbábel! spreekt de HEERE; en wees sterk, gij Józua, zoon van Józadak, hoogepriester! en wees sterk, al gij volk des lands! spreekt de HEERE; en werkt, want Ik ben met u, spreekt de HEERE der heirscharen,
6 Met het Woord, in hetwelk Ik met ulieden *een verbond* gemaakt heb, als gij uit Egypte uittrokt, en Mijnen Geest, staande in het midden van u; vreest niet!
7 Want alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Nog eens, een weinig *tijds* zal het zijn; en Ik zal de hemelen, en de aarde, en de zee, en het droge doen beven;
8 Ja, Ik zal al de Heidenen doen beven, en zij zullen komen *tot* den Wensch aller Heidenen, en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de HEERE der heirscharen.
9 Mijne is het zilver, en Mijne is het goud, spreekt de HEERE der heirscharen.
10 De heerlijkheid van dit laatste huis zal grooter worden, dan van het eerste, zegt de HEERE der heirscharen; en in deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE der heirscharen.

Bestraffingen en beloften van zegen.

11 OP den vier en twintigsten *dag* der negende *maand*, in het tweede jaar van Darius, geschiedde het woord des HEEREN door den dienst van den profeet Haggaï, zeggende:
12 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Vraag nu den priesters de wet, zeggende:
13 Ziet, iemand draagt heilig vleesch in de slip van zijn kleed, en hij raakt met zijne slip aan het brood, of aan het moes, of aan den wijn, of aan de olie, of aan eenige spijze, zal het heilig worden? en de priesters antwoordden en zeiden: Neen.
14 En Haggaï zeide: Indien iemand, die onrein is van een dood lichaam, iets van die dingen aanroert, zal het onrein worden? En de priesters antwoordden en zeiden: Het zal onrein worden.
15 Toen antwoordde Haggaï, en zeide: Alzoo is dit volk, en alzoo is deze natie voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en alzoo is al het werk hunner handen; en wat zij daar offeren, dat is onrein.
16 En nu, stelt er toch ulieder hart op, van dezen dag af en opwaarts, eer er steen op steen gelegd werd aan den tempel des HEEREN;
17 Eer die *dingen* geschiedden, kwam iemand tot den *koren*hoop van twintig *maten*, zoo waren er *maar* tien; komende tot den wijnbak, om vijftig *maten* van de pers te scheppen, zoo waren er *maar* twintig.

[a] Deut. 28:23.

18 Ik sloeg ulieden met brandkoren, met
honigdauw en met hagel, [a] al het werk
uwer handen; en gij *keerdet* u niet tot
Mij, spreekt de HEERE.
19 Stelt er toch uw hart op, van dezen
dag af en opwaarts; van den vier en twin-
tigsten dag der negende *maand* af, van
den dag af, als het fundament aan den
tempel des HEEREN is gelegd geworden,
stelt er uw hart op.
20 Is er nog zaad in de schuur? zelfs tot
den wijnstok en den vijgeboom, en den
granaatappelboom en den olijfboom, *die*
niet gedragen heeft, *die* zal Ik van dezen
dag af zegenen.

Uitroeiing der vijanden.—Verheffing van Zerubbábel.

21 HET woord des HEEREN nu ge-
schiedde ten tweeden male tot [redacted]
den vier en twintigsten der m[redacted]
gende:
22 Spreek tot Zerubbábel, den vorst van
Juda, zeggende: Ik zal de hemelen en de
aarde bewegen;
23 En Ik zal den troon der koninkrijken
omkeeren, en verdelgen de vastigheid van
de koninkrijken der Heidenen; en Ik zal
den wagen omkeeren, en die daarop rij-
den; en de paarden, en die daarop rijden,
zullen nederstorten, een iegelijk in des
anderen zwaard.
24 Te dien dage, spreekt de HEERE der
heirscharen, zal Ik u nemen, o Zerub-
bábel, gij zoon van Sealthiël, Mijn
knecht! spreekt de HEERE, en Ik zal u
stellen als een' zegelring; want u heb Ik
verkoren, spreekt de HEERE der heir-
scharen.

DE PROFEET ZACHARÍA.

De profeet vermaant de Joden tot ware bekeering.

1 IN de achtste maand, in het tweede
jaar van Daríus, geschiedde het woord
des HEEREN tot Zacharía, den zoon van
Beréchja, den zoon van Iddo, den profeet,
zeggende:
2 De HEERE is zeer vertoornd geweest
tegen uwe vaderen.
3 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de
HEERE der heirscharen: Keert weder tot
Mij, spreekt de HEERE der heirscharen,
zoo zal Ik weder tot ulieden keeren, zegt
de HEERE der heirscharen.
4 Weest niet als uwe vaderen, tot de-
welke [b] de vorige profeten riepen, zeg-
gende: Alzoo zegt de HEERE der heir-
scharen: Bekeert u toch van uwe booze
wegen en uwe booze handelingen; maar
zij hoorden niet, en zij luisterden niet
naar Mij, spreekt de HEERE.
5 Uwe vaderen, waar zijn die? en de
profeten, zullen zij in eeuwigheid leven?
6 Nochtans Mijne woorden en Mijne
inzettingen, die Ik Mijnen knechten, den
profeten, geboden had, hebben zij uwe
vaderen niet getroffen? zoodat zij weder-
keerende zeiden: [c] gelijk als de HEERE
der heirscharen gedacht heeft ons te doen,
naar onze wegen en naar onze hande-
lingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.

Eerste gezicht: de paarden.

7 OP den vier en twintigsten dag, in de
elfde maand (die de maand Schebat is), in
het tweede jaar van Daríus, geschiedde
het woord des HEEREN tot Zacharía, den
zoon van Beréchja, den zoon van Iddo,
den profeet, zeggende:
8 Ik zag des nachts, en ziet, een Man
rijdende op een rood paard, en Hij stond
tusschen de mirten, die in de diepte
waren; en achter Hem waren roode,
bruine en witte paarden.
9 En ik zeide: Mijn Heere! wat zijn
deze? Toen zeide tot mij de Engel, die
met mij sprak: Ik zal u toonen, wat deze
zijn.
10 Toen antwoordde de Man, die tus-
schen de mirten stond, en zeide: Deze
zijn het, die de HEERE uitgezonden heeft,
om het land te doorwandelen.
11 En zij antwoordden den Engel des
HEEREN, die tusschen de mirten stond,
en zeiden: Wij hebben het land door-
wandeld, en ziet, het gansche land zit, en
het is stil.
12 Toen antwoordde de Engel des
HEEREN, en zeide: HEERE der heir-
scharen! hoe lang zult Gij U niet ontfer-
men over Jeruzalem, en over de steden
van Juda, op welke Gij gram geweest
zijt, deze zeventig jaren?
13 En de HEERE antwoordde den Engel
die met mij sprak, goede woorden,
troostelijke woorden.
14 En de Engel, die met mij sprak,
zeide tot mij: Roep uit, zeggende: Alzoo
zegt de HEERE der heirscharen: Ik ijver
over Jeruzalem en over Zion met een'
grooten ijver.
15 En Ik ben met een' zeer grooten
toorn vertoornd tegen die geruste Heide-

---

[a] Hagg. 1:11. [b] Jes. 31:6. Jer. 3:12; 18:11. Ezech. 18:30. Hos. 14:2. [c] Klaagl. 1:18.

n ; want Ik was een weinig toornig,
ar zij hebben ten kwade geholpen.
Daarom zegt de HEERE alzoo : Ik ben
Jeruzalem wedergekeerd met ontfer-
ngen ; Mijn huis zal daarin gebouwd
rden, spreekt de HEERE der heir-
aren, en het richtsnoer zal over Jeru-
lem uitgestrekt worden.
Roep nog, zeggende : Alzoo zegt de
EERE der heirscharen : Mijne steden
llen nog uitgespreid worden wegens het
ede ; want de HEERE zal Zion nog
oosten, en Hij zal Jeruzalem nog ver-
ezen.

weede gezicht : de hoornen en de smeden.

8 EN ik hief mijne oogen op, en zag ;
ziet, er waren vier hoornen.
9 En ik zeide tot den Engel, die met
ij sprak : Wat zijn deze ? En Hij zeide
t mij : Dat zijn de hoornen, welke Juda,
raël en Jeruzalem verstrooid hebben.
0 En de HEERE toonde mij vier sme-
n.
1 Toen zeide ik : Wat komen die ma-
n ? en Hij sprak, zeggende : Dat zijn
hoornen, die Juda verstrooid hebben,
odat niemand zijn hoofd ophief ; maar
ze zijn gekomen, om die te verschrik-
n, om de hoornen der Heidenen neder
werpen, welke den hoorn verheven
bben tegen het land van Juda, om dat
verstrooien.

erde gezicht : Jeruzalem gemeten met een meetsnoer.

WEDEROM hief ik mijne oogen op,
en ik zag ; en zie, er was een man,
in zijne hand was een meetsnoer.
En ik zeide : Waar gaat gij henen ?
n hij zeide tot mij : Om Jeruzalem te
eten ; om te zien, hoe groot hare
eedte, en hoe groot hare lengte wezen
l.
3 En zie, de Engel, die met mij sprak,
ng uit ; en een andere engel ging uit,
em tegemoet.
En hij zeide tot hem : Loop, spreek
ezen jongeling aan, zeggende : Jeru-
lem zal dorpswijze bewoond worden
egens de veelheid der menschen en der
eesten, die in het midden ervan wezen
l.
5 En Ik zal haar wezen, spreekt de
EERE, een vurige muur rondom ; en Ik
l tot heerlijkheid wezen in het midden
an haar.
3 Hui, hui ! vliedt toch uit het Noor-
erland, spreekt de HEERE ; want Ik heb
lieden uitgebreid naar de vier winden
es hemels, spreekt de HEERE.
7 Hui, Zion ! ontkomt gij, die woont
ij de dochter van Babel !
3 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen : Naar de heerlijkheid *over u*,
heeft Hij mij gezonden tot die Heidenen,
die ulieden beroofd hebben ; want die
ulieden aanraakt, die raakt Zijnen oogap-
pel aan.
9 Want ziet, Ik zal Mijne hand over
henlieden bewegen, en zij zullen hunnen
knechten een roof wezen. Alzoo zult
gijlieden weten, dat de HEERE der heir-
scharen mij gezonden heeft.
10 Juich en verblijd u, gij dochter
Zions ! want zie, Ik kom, en [a] Ik zal in
het midden van u wonen, spreekt de
HEERE.
11 En vele Heidenen zullen te dien dage
den HEERE toegevoegd worden, en zij
zullen Mij tot een volk wezen, en Ik zal
in het midden van u wonen ; en gij zult
weten, dat de HEERE der heirscharen
mij tot u gezonden heeft.
12 Dan zal de HEERE Juda erven voor
Zijn deel, in het heilige land, en Hij zal
Jeruzalem nog verkiezen.
13 Zwijg, alle vleesch, voor het aange-
zicht des HEEREN ! want Hij is ontwaakt
uit Zijne heilige woning.

Vierde gezicht : de groote hoogepriester Józua, door Satan beschuldigd, en door God gerechtvaardigd.

3 DAARNA toonde hij mij Józua, den
hoogepriester, staande voor het aan-
gezicht van den Engel des HEEREN ; en
de Satan stond aan zijne rechterhand,
om hem te wederstaan.
2 Doch de HEERE zeide tot den Satan :
[b] De HEERE schelde u, gij Satan ! ja, de
HEERE schelde u, Die Jeruzalem ver-
kiest ; is deze niet een vuurbrand uit het
vuur gerukt ?
3 Józua nu was bekleed met vuile klee-
deren, als hij voor het aangezicht des
Engels stond.
4 Toen antwoordde Hij, en sprak tot
degenen, die voor Zijn aangezicht ston-
den, zeggende : Doet deze vuile kleederen
van hem weg. Daarna sprak Hij tot
hem : [c] Zie, Ik heb uwe ongerechtigheid
van u weggenomen, en Ik zal u wissel-
kleederen aandoen.
5 Dies zeg Ik : Laat ze eenen reinen
hoed op zijn hoofd zetten. En zij zetteden
dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij
togen hem kleederen aan ; en de Engel
des HEEREN stond *daarbij*.
6 Toen betuigde de Engel des HEEREN
Józua, zeggende :
7 Zoo zegt de HEERE der heirscharen :
Indien gij in Mijne wegen zult wandelen,
en indien gij Mijne wacht zult waar-
nemen, zoo zult gij ook Mijn huis richten,
en ook Mijne voorhoven bewaren ; en Ik
zal u wandelingen geven onder deze, die
hier staan.

[a] Lev. 26:12. Ezech. 37:27. 2 Kor. 6:16. [b] Judas vers 9. [c] Micha 7:18.

8 Hoor nu toe, Józua, gij hoogepriester! gij en uwe vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteeken; want zie, Ik zal Mijnen Knecht, de [a] SPRUITE, doen komen.

9 Want zie, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Józua, op dien eenen steen zullen zeven oogen wezen; zie, Ik zal zijn graveersel graveeren, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op éénen dag wegnemen.

10 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

Vijfde gezicht: de gouden kandelaar en de lampen.

4 EN de Engel, die met mij sprak, kwam weder; en Hij wekte mij op, gelijk een' man, die van zijnen slaap opgewekt wordt;

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie, en zie! een geheel gouden kandelaar, en een oliekruikje boven deszelfs hoofd, en zijne zeven lampen daarop; die lampen hadden zeven en zeven pijpen, welke boven zijn hoofd waren;

3 En twee olijfboomen daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruikje, en een tot zijne linkerzijde.

4 En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, die met mij sprak, zeggende: Mijn Heere! wat zijn deze dingen?

5 Toen antwoordde de Engel, die met mij sprak, en zeide tot mij: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

6 Toen antwoordde hij, en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des HEEREN tot Zerubbábel, zeggende: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijnen Geest *zal het geschieden*, zegt de HEERE der heirscharen.

7 Wie zijt gij, o groote berg? Voor het aangezicht van Zerubbábel zult gij worden tot een vlak veld; want hij zal den hoofdsteen voortbrengen, *met* toeroepingen: Genade, genade zij denzelven!

8 Het woord des HEEREN geschiedde verder tot mij, zeggende:

9 De handen van Zerubbábel hebben dit huis gegrondvest, zijne handen zullen het ook voleinden; opdat gij wetet, dat de HEERE der heirscharen mij tot ulieden gezonden heeft.

10 Want wie veracht den dag der kleine dingen? daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbábel: dat zijn de oogen des HEEREN, die het gansche land doortrekken.

11 Verder antwoordde ik, en zeide tot hem: Wat zijn die twee olijfboomen, ter rechterzijde des kandelaars, en aan zijne linkerzijde?

12 En andermaal antwoordende, zoo zeide ik tot hem: Wat zijn die twee takjes der olijfboomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten?

13 En hij sprak tot mij, zeggende: Weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

14 Toen zeide Hij: Deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan.

Zesde gezicht: de vliegende rol.

5 EN ik hief mijne oogen weder op, en ik zag; en zie, eene vliegende rol.

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie eene vliegende rol, welker lengte is van twintig ellen, en hare breedte van tien ellen.

3 Toen zeide hij tot mij: Dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land; want een iegelijk, die steelt, zal van hier, volgens dien *vloek*, uitgeroeid worden; desgelijks een iegelijk, die *valschelijk* zweert, zal van hier, volgens dien *vloek*, uitgeroeid worden.

4 Ik breng dezen *vloek* voort, spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief, en in het huis desgenen, die bij Mijnen Naam valschelijk zweert; en hij zal in het midden zijns huizes overnachten, en hij zal het verteren, met zijne houten en zijne steenen.

Zevende gezicht: de vrouw en de efa.

5 EN de Engel, die met mij sprak, ging uit, en zeide tot mij: Hef nu uwe oogen op, en zie, wat dit zij, dat er voortkomt.

6 En ik zeide: Wat is dat? En hij zeide: Dit is eene efa, die voortkomt. Verder zeide hij: Dit is het oog over henlieden in het gansche land.

7 En zie, eene plaat van lood werd opgeheven, en er was eene vrouw, zittende in het midden der efa.

8 En hij zeide: Deze is de goddeloosheid; en hij wierp ze in het midden van de efa; en hij wierp het looden gewicht op den mond ervan.

9 En ik hief mijne oogen op, en ik zag; en zie! twee vrouwen kwamen voort, en wind was in hare vleugelen, en zij hadden vleugelen als de vleugelen eens ooievaars; en zij voerden de efa tusschen de aarde en tusschen den hemel.

10 Toen zeide ik tot den Engel, die met mij sprak: Waarhenen brengen zij deze efa?

[a] Jes. 4:2; 11:1. Jer. 23:5; 33:15. Zach. 6:12.

l En hij zeide tot mij : Om haar een
is te bouwen in het land Sínear ; dat
daar gevestigd en gesteld worde op
re grondvesting.

Achtste gezicht : de vier wagens.

EN ik hief mijne oogen weder op, en
ik zag ; en zie ! vier wagens gingen er
t van tusschen twee bergen, en die
rgen waren bergen van koper.
Aan den eersten wagen waren roode
arden ; en aan den tweeden wagen
aren zwarte paarden.
; En aan den derden wagen witte paar-
n ; en aan den vierden wagen hagel-
ekkige paarden, die sterk waren.
: En ik antwoordde, en zeide tot den
ngel, die met mij sprak : Wat zijn deze,
ijn Heere ?
; En de Engel antwoordde, en zeide tot
ij : Deze zijn de vier winden des hemels,
tgaande van daar zij stonden voor den
eere der gansche aarde.
; Aan welken *wagen* de zwarte paarden
jn, *die paarden* gaan uit naar het
oorderland ; en de witte gaan uit, hen
chterna ; en de hagelvlekkige gaan uit
aar het Zuiderland.
' En die sterke *paarden* gingen uit, en
ochten voort te gaan, om het land te
oorwandelen ; want hij had gezegd :
aat heen, doorwandelt het land. En
j doorwandelden het land.
; En hij riep mij, en sprak tot mij, zeg-
ende : Zie, deze, die uitgegaan zijn naar
et Noorderland, hebben Mijnen Geest
oen rusten in het Noorderland.

De kronen voor Józua.—De Spruite.

) EN des HEEREN woord geschiedde tot
ij, zeggende :
10 Neem van de gevankelijk wegge-
oerden van Cheldaï, van Tobía, en van
edája, en kom gij te dien dage, en ga
ten huize van Jozía, den zoon van
efánja, welke uit Babel gekomen zijn ;
11 Te weten, neem zilver en goud, en
aak kronen ; en zet ze op het hoofd
an Józua, den zoon van Józadak, den
oogepriester ;
12 En spreek tot hem, zeggende : Alzoo
reekt de HEERE der heirscharen, zeg-
ende : Zie, een Man, Wiens naam is
PRUITE, die zal uit Zijne plaats spruiten,
n Hij zal des HEEREN tempel bouwen.
13 Ja, Hij zal den tempel des HEEREN
ouwen, en Hij zal het sieraad dragen, en
ij zal zitten, en heerschen op Zijnen
oon ; en Hij zal priester zijn op Zijnen
oon, en de raad des vredes zal tusschen
ie beiden wezen.
14 En die kronen zullen wezen voor
helem, en voor Tobía, en voor Jedája, en
voor Chen, den zoon van Zefánja, tot eene
gedachtenis in den tempel des HEEREN.
15 En die verre zijn, zullen komen, en
zullen bouwen in den tempel des HEEREN,
en gijlieden zult weten, dat de HEERE der
heirscharen mij tot u gezonden heeft.
Dit zal geschieden, indien gij vlijtiglijk
zult hooren naar de stem des HEEREN,
uws Gods.

Het vasten, dat de Heere niet had bevolen.

7 HET gebeurde nu in het vierde jaar
van den koning Daríus, *dat* het woord
des HEEREN geschiedde tot Zacharía, op
den vierden der negende maand, *name-
lijk* in Chisleu ;
2 Toen men *naar* het huis van God
gezonden had Sarézer, en Regem-Melech
en zijne mannen, om het aangezicht des
HEEREN te smeeken,
3 Zeggende tot de priesters, die in het
huis des HEEREN der heirscharen waren,
en tot de profeten, zeggende : Moet ik
weenen in de vijfde maand, mij afzon-
derende, gelijk als ik gedaan heb nu zoo
vele jaren ?
4 Toen geschiedde het woord des
HEEREN der heirscharen tot mij, zeg-
gende :
5 Spreek tot het gansche volk dezes
lands, en tot de priesters, zeggende :
Toen gij vasttet en rouwklaagdet, in de
vijfde en in de zevende *maand*, name-
lijk nu zeventig jaren, hebt gijlieden
Mij, Mij eenigszins gevast ?
6 Of als gij at, en als gij dronkt, waart
gij het niet, die daar at, en gij, die daar
dronkt ?
7 Zijn het niet de woorden, welke de
HEERE uitriep door den dienst der vorige
profeten, toen Jeruzalem bewoond en
gerust was, en hare steden rondom haar ;
en het zuiden en de laagte bewoond was ?
8 Verder geschiedde het woord des
HEEREN tot Zacharía, zeggende :
9 Alzoo sprak de HEERE der heirscharen,
zeggende : Richt een waarachtig gericht,
en doet goedertierenheid en barmhartig-
heden, de een aan den ander ;
10 En verdrukt [a] de weduwe noch den
wees, den vreemdeling noch den ellen-
dige ; en denkt niet in uw hart de een
des anderen kwaad.
11 Maar zij weigerden op te merken, en
togen hunnen schouder terug, en zij ver-
zwaarden hunne ooren, opdat zij niet
hoorden ;
12 En zij maakten hun hart *als* een dia-
mant, opdat zij niet hoorden de wet en de
woorden, die de HEERE der heirscharen
zond in Zijnen Geest, door den dienst
der vorige profeten, waaruit ontstaan is
een groote toorn van den HEERE der
heirscharen.

[a] Ex. 22:22.

13 Daarom is het geschied, gelijk als Hij
geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, [a] alzoo riepen zij ook, maar Ik hoorde
niet, zegt de HEERE der heirscharen;
14 Maar Ik heb hen weggestormd onder
alle Heidenen, welke zij niet kenden; en
het land werd achter hen verwoest, zoodat
er niemand doorging, noch wederkeerde;
want zij stelden het gewenschte land tot
eene verwoesting.

Beloofde zegeningen.

8 DAARNA geschiedde het woord des
HEEREN der heirscharen *tot mij*, zeggende:
2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ik heb geijverd over Zion met een'
grooten ijver; ja, met groote grimmigheid [b] heb Ik over haar geijverd.
3 Alzoo zegt de HEERE: Ik ben wedergekeerd tot Zion, en Ik zal in het midden
van Jeruzalem wonen; en Jeruzalem zal
geheeten worden eene stad der waarheid, en de berg des HEEREN der heirscharen, een berg der heiligheid.
4 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Er zullen nog oude mannen en oude vrouwen zitten op de straten van Jeruzalem;
een ieder zal zijnen stok in zijne hand
hebben, wegens de veelheid der dagen;
5 En de straten dier stad zullen vervuld
worden met knechtjes en meisjes, spelende op hare straten.
6 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Omdat het wonderlijk is in de oogen van
het overblijfsel dezes volks in deze dagen,
zou het *daarom* ook in Mijne oogen
wonderlijk zijn? spreekt de HEERE der
heirscharen.
7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Zie, Ik zal Mijn volk verlossen uit het
land des opgangs, en uit het land des
nedergangs der zon;
8 En Ik zal hen herwaarts brengen, dat
zij in het midden van Jeruzalem wonen
zullen; en zij zullen Mij tot een volk
zijn, en Ik zal hun tot een' God zijn, in
waarheid en in gerechtigheid.
9 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Laat uwe handen sterk zijn, gijlieden,
die in deze dagen deze woorden gehoord
hebt uit den mond der profeten, die
geweest zijn ten dage, als de grond van
het huis des HEEREN der heirscharen
gelegd is, dat de tempel gebouwd zou
worden.
10 Want vóór die dagen kwam des menschen loon teniet, en de loon van het
vee was geen; en de uitgaande en de
inkomende hadden geenen vrede wegens
den vijand, want Ik zond alle menschen,
een iegelijk tegen zijnen naaste.
11 Maar nu zal Ik aan het overblijfsel
dezes volks niet wezen, gelijk in de
vorige dagen, spreekt de HEERE der
heirscharen;
12 Want het zaad zal voorspoedig zijn;
de wijnstok zal zijne vrucht geven, en de
aarde zal haar inkomen geven, en de
hemelen zullen hunnen dauw geven; en
Ik zal het overblijfsel dezes volks dit alles
doen erven.
13 En het zal geschieden, gelijk als gij,
o huis van Juda! en gij o huis Israëls!
geweest zijt een vloek onder de Heidenen,
alzoo zal Ik ulieden behoeden, en gij zult
eene zegening wezen; vreest niet, laat
uwe handen sterk zijn;
14 Want alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Gelijk als Ik gedacht heb
ulieden kwaad te doen, toen uwe vaderen Mij grootelijks vertoornden, zegt de
HEERE der heirscharen, en het heeft Mij
niet berouwd:
15 Alzoo denk Ik wederom in deze
dagen goed te doen aan Jeruzalem, en
aan het huis van Juda: vreest niet!
16 Dit zijn de dingen, die gij doen zult:
[c] spreekt de waarheid, een iegelijk met
zijnen naaste; oordeelt de waarheid en
een oordeel des vredes in uwe poorten.
17 En [d] denkt niet de een des anderen
kwaad in ulieder hart, [e] en hebt een'
valschen eed niet lief; want al deze zijn
dingen, die Ik haat, spreekt de HEERE.
18 Wederom geschiedde het woord des
HEEREN der heirscharen tot mij,
zeggende:
19 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Het vasten der vierde, en het
vasten der vijfde, en het vasten der
zevende en het vasten der tiende *maand*,
zal den huize van Juda tot vreugde en
tot blijdschap, en tot vroolijke hoogtijden
wezen; hebt dan de waarheid en den
vrede lief.
20 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Nog zal het geschieden, dat de
volken, en de inwoners van vele steden
komen zullen;
21 En de inwoners der eene *stad* zullen
gaan tot *de inwoners* der andere,
zeggende: Laat ons vlijtig henengaan
om te smeeken het aangezicht des
HEEREN, en om den HEERE der heirscharen te zoeken; ik zal ook henengaan:
22 Alzoo zullen vele volken, en machtige
Heidenen komen, om den HEERE der
heirscharen te Jeruzalem te zoeken, en
om het aangezicht des HEEREN te
smeeken.
23 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Het zal in die dagen geschieden, dat tien
mannen, uit allerlei tongen der Heidenen,
grijpen zullen, ja, de slip grijpen zullen

---

[a] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11, 14:12. [b] Zach. 1:14. [c] Efez. 4:25. [d] Zach. 7:10.
[e] Zach. 5:3, 4.

an eenen Joodschen man, zeggende:
Wij zullen met ulieden gaan; want
wij hebben gehoord, dat God met
ulieden is.

Kastijding van verschillende volken.

9 DE last van het woord des HEEREN
over het land Chadrach en Damáskus,
deszelfs rust; want de HEERE heeft een
oog over den mensch, gelijk over al de
stammen Israëls.
2 En ook zal Hij Hamath met het-
zelve bepalen, Tyrus en Sidon, hoewel zij
zeer wijs is;
3 En Tyrus zich sterkten gebouwd heeft,
en zilver verzameld heeft als stof, en fijn
goud als slijk der straten:
4 Ziet, de HEERE zal haar uit het bezit
stooten, en Hij zal hare vesting in de zee
verslaan; en zij zal met vuur verteerd
worden.
5 A'skelon zal het zien, en zal vreezen;
desgelijks Gaza, en zal groote smart
hebben, mitsgaders Ekron, dewijl het-
geen, waar zij op zagen, hen heeft te
schande gemaakt; en de koning uit Gaza
zal vergaan, en A'skelon zal niet bewoond
worden.
6 En de bastaard zal te As'dod wonen,
en Ik zal den hoogmoed der Filistijnen
uitroeien;
7 En Ik zal zijn bloed uit zijnen mond
wegdoen, en zijne verfoeiselen van
tusschen zijne tanden; alzoo zal hij ook
onzen God overblijven; ja, hij zal zijn
als een vorst in Juda, en Ekron als de
Jebusiet.
8 En Ik zal Mij rondom Mijn huis lege-
ren, wegens het heirleger, wegens den
doorgaande en wegens den wederkee-
rende, opdat de drijver niet meer door hen
doorga; want nu heb Ik het met Mijne
oogen aangezien.
9 Verheug u zeer, gij dochter Zions!
juich, gij dochter Jeruzalems! Zie, uw
Koning zal u komen, rechtvaardig, en
Hij is een Heiland; arm, en rijdende op
eenen ezel, en op een veulen, een jong
der ezelinnen.
10 En Ik zal de wagens uit Efraïm uit-
roeien, en de paarden uit Jeruzalem; ook
al de strijdboog uitgeroeid worden, en
Hij zal den Heidenen vrede spreken; en
Zijne heerschappij zal zijn van zee tot
aan zee, en van de rivier tot aan de einden
der aarde.
11 U ook aangaande, *o Zion!* door [a] het
bloed uws verbonds, heb Ik uwe gebonde-
nen uit den kuil, daar geen water in is,
uitgelaten.
12 Keert gijlieden weder tot de sterkte,
gij gebondenen, die daar hoopt! ook
heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal
wedergeven;
13 Als Ik Mij Juda zal gespannen, *en*
Ik Efraïm den boog zal gevuld hebben;
en Ik uwe kinderen, o Zion! zal verwekt
hebben tegen uwe kinderen, o Grieken-
land! en u gesteld zal hebben als het
zwaard van eenen held.
14 En de HEERE zal over henlieden ver-
schijnen, en Zijne pijlen zullen uitvaren
[b] als een bliksem; en de Heere HEERE zal
met de bazuin blazen, en Hij zal
voorttreden met stormen uit het zuiden.
15 De HEERE der heirscharen zal hen
beschutten, en zij zullen eten, nadat zij
de slingersteenen zullen tenonderge-
bracht hebben; zij zullen ook drinken,
en een gedruis maken als de wijn; en
zij zullen vervuld worden, gelijk het
bekken, gelijk de hoeken des altaars.
16 En de HEERE, hun God, zal ze te
dien dage behouden, als zijnde de kudde
Zijns volks; want gekroonde steenen
zullen in Zijn land, als eene banier,
opgericht worden.
17 Want hoe groot zal zijn goed wezen!
en hoe groot zal zijne schoonheid wezen!
het koren zal de jongelingen, en de
most zal de jonkvrouwen sprekende
maken.

Beloften aan Israël.

10 BEGEERT van den HEERE regen,
ten tijde des spaden regens; de
HEERE maakt de weerlichten, en Hij zal
hun regen genoeg geven voor ieder kruid
op het veld.
2 Want de terafim spreken ijdelheid,
en de waarzeggers zien valschheid, en
zij spreken [c] ijdele droomen; zij troosten
met ijdelheid: daarom zijn zij henenge-
togen als schapen; zij zijn onderdrukt
geworden, want er was geen herder.
3 Tegen de herders was Mijn toorn ont-
stoken, en over de bokken heb Ik
bezoeking gedaan; maar de HEERE der
heirscharen zal Zijne kudde bezoeken,
het huis van Juda, en Hij zal hen stellen,
gelijk het paard Zijner majesteit in den
strijd;
4 Van hetzelve zal de hoeksteen, van
hetzelve zal de nagel, van hetzelve zal de
strijdboog, tezamen zullen van hetzelve
alle drijvers voortkomen;
5 En zij zullen zijn als de helden, die in
het slijk der straten treden in den strijd,
en zij zullen strijden; want de HEERE
zal met hen wezen, en zij zullen die
beschamen, die op paarden rijden.
6 En Ik zal het huis van Juda versterken,
en het huis van Jozef zal Ik behouden, en
Ik zal hen weder inzetten; want Ik heb
Mij hunner ontfermd, en zij zullen wezen,
alsof Ik hen niet verstooten had; want
Ik ben de HEERE, hun God, en Ik zal ze
verhooren.

---

[a] Matth. 26:28. 1 Kor. 11:25. Hebr. 9:19, 20, 21. [b] Nah. 2:4. [c] Pred. 5:6.

7 En zij zullen zijn als een held van
Efraïm, en hun hart zal zich verblijden,
als *van* den wijn; en hunne kinderen
zullen het zien, en zich verblijden: hun
hart zal zich verheugen in den HEERE.
8 Ik zal hen toesissen, en zal ze vergade-
ren, want Ik zal ze verlossen; en zij
zullen vermenigvuldigd worden, gelijk
zij *tevoren* vermenigvuldigd waren.
9 En Ik zal hen onder de volken zaaien,
en zij zullen Mijner gedenken in verre
plaatsen; en zij zullen leven met hunne
kinderen, en wederkeeren;
10 Want Ik zal ze wederbrengen uit
Egypteland, en Ik zal ze vergaderen uit
Assyrië; en Ik zal ze in het land van
Gilead en Libanon brengen, maar het zal
hun niet genoeg wezen.
11 En Hij zal door de zee gaan, die be-
nauwende, en Hij zal de golven in de zee
slaan, en al de diepten der rivieren
zullen verdrogen; dan zal de hoogmoed
van Assur nedergeworpen worden, en
de schepter van Egypte zal wegwijken.
12 En Ik zal hen sterken in den HEERE,
en in Zijnen Naam zullen zij wandelen,
spreekt de HEERE.

Straf over de onboetvaardigen.

11 DOE uwe deuren open, o Libanon!
opdat het vuur uwe cederen vertere.
2 Huilt, gij dennen! dewijl de cederen
gevallen zijn, dewijl die heerlijke *boomen*
verwoest zijn; huilt, gij eiken van Basan!
dewijl het sterke woud nedergevallen is.
3 Er is eene stem des gehuils der her-
deren, dewijl hunne heerlijkheid ver-
woest is; eene stem des gebruls der
jonge leeuwen, dewijl de hoogmoed der
Jordaan verwoest is.
4 Alzoo zegt de HEERE, mijn God:
Weidt deze slachtschapen,
5 Welker bezitters hen dooden, en hou-
den het voor geene schuld; en een ieder
dergenen, die ze verkoopen, zegt: Ge-
loofd zij de HEERE, dat ik rijk geworden
ben! en niemand van degenen, die ze
weiden, verschoont ze.
6 Zekerlijk, Ik zal niet meer de inwo-
ners dezes lands verschoonen, spreekt de
HEERE; maar ziet, Ik zal de menschen
overleveren, elkeen in de hand zijns
naasten en in de hand zijns konings, en
zij zullen dit land te morzel slaan, en Ik
zal ze uit hunne hand niet verlossen,
7 Dies heb ik deze slachtschapen ge-
weid, dewijl zij ellendige schapen zijn;
en ik heb mij genomen twee stokken:
den eenen heb ik genoemd LIEFELIJK-
HEID, en den anderen heb ik genoemd
SAMENBINDERS; en ik heb die schapen
geweid.
8 En ik heb drie herders in één maand
afgesneden; want mijne ziel was over
hen verdrietig geworden, en ook had
hunne ziel eene walg van mij.
9 En ik zeide: Ik zal ulieden niet *meer*
weiden; wat sterft, dat sterve, en wat
afgesneden is, dat zij afgesneden, en dat
de overgeblevenen de een des anderen
vleesch verslinden.
10 En ik nam mijnen stok LIEFELIJK-
HEID, en ik verbrak dien, teniete doende
mijn verbond, hetwelk ik met al deze
volken gemaakt had.
11 Dus werd het te dien dage verne-
tigd, en alzoo hebben de ellendigen onder
de schapen, die op mij wachtten, bekend,
dat het des HEEREN woord was;
12 Want ik had tot henlieden gezegd:
Indien het goed is in uwe oogen, brengt
mijn loon, en zoo niet, laat het na.
En [a] zij hebben mijn loon gewogen,
dertig zilverlingen.
13 Doch de HEERE zeide tot mij: Werp
ze henen voor den pottenbakker: een
heerlijken prijs, dien ik waard geacht
ben geweest van hen! En ik nam die
dertig zilverlingen, en wierp ze *in* het
huis des HEEREN, voor den potten-
bakker.
14 Toen verbrak ik mijn' tweeden stok,
SAMENBINDERS, teniete doende de broe-
derschap tusschen Juda en tusschen
Israël.
15 Verder zeide de HEERE tot mij:
Neem u nog eens dwazen herders gereed-
schap;
16 Want zie, Ik zal eenen herder ver-
wekken in dit land; dat gereed is om af-
gesneden te worden, zal hij niet bezoe-
ken; het jonge zal hij niet zoeken, en
het verbrokene zal hij niet heelen, en het
stilstaande zal hij niet dragen; maar het
vleesch van het vette zal hij eten, en der-
zelver klauwen zal hij verscheuren.
17 [b] Wee den nietigen herder, den ver-
later der kudde! Het zwaard zal over
zijnen arm zijn, en over zijn rechteroog:
zijn arm zal ten eenenmale verdorren,
en zijn rechteroog zal ten eenenmale
donker worden.

Voorzegging, dat de Heere de vijanden van de Christelijke Kerk verdelgen, maar de Zijnen beschutten en beschermen zou, met verdere beloften, dat Hij de uitverkorene Joden door den H. Geest met geloof en boetvaardigheid zou begiftigen, en van hunne zonden zou reinigen.

12 DE last van het woord des HEEREN
over Israël. De HEERE spreekt, die
den hemel uitbreidt, en de aarde grond-
vest, en des menschen geest in zijn bin-
nenste formeert.
2 Ziet, Ik zal Jeruzalem stellen *tot* eene
drinkschaal der zwijmeling allen volken

[a] Matth. 26:15; 27:9. [b] Jer. 23:1. Ezech. 34:2. Joh. 10:12.

rondom; ja, ook zal zij zijn over Juda,
in de belegering tegen Jeruzalem;
3 En het zal te dien dage geschieden,
dat Ik Jeruzalem stellen zal tot een' lastigen steen allen volken; allen, die zich daarmede beladen, zullen gewisselijk doorsneden worden; en al de volken der aarde zullen zich tegen haar verzamelen.
4 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schuwigheid slaan, en hunne ruiters met zinneloosheid; maar over het huis van Juda zal Ik Mijne oogen openen, en alle paarden der volken zal Ik met blindheid slaan.
5 Dan zullen de leidslieden van Juda in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem zullen Mij eene sterkte zijn in den HEERE der heirscharen, hunnen God.
6 Te dien dage zal Ik de leidslieden van Juda stellen als een' vurigen haard onder het hout, en als eene vurige fakkel onder de schoven; en zij zullen ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom verteren; en Jeruzalem zal nog blijven in hare plaats te Jeruzalem;
7 En de HEERE zal de tenten van Juda ten voorste behouden, opdat de heerlijkheid van het huis Davids, en de heerlijkheid der inwoners van Jeruzalem, zich niet verheffe tegen Juda.
8 Te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal te dien dage zijn als David; en het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des HEEREN voor hun aangezicht.
9 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelgen alle Heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen;
10 Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik [a] uitstorten den Geest der genade en der gebeden; en zij zullen Mij [b] aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen, als *met* de rouwklage over een' eenigen zoon; en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over eenen eerstgeborene.
11 Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrimmon, in het dal van [c] Megiddon;
12 En het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder; het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;
13 Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;
14 Al de overige geslachten: elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.

13 TE dien dage zal er eene fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinigheid.
2 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik uitroeien zal uit het land de namen der afgoden, dat zij niet meer gedacht zullen worden; ja ook de profeten, en den onreinen geest zal Ik uit het land wegdoen.
3 En het zal geschieden, wanneer iemand meer profeteert, dat zijn vader en zijne moeder, die hem gegenereerd hebben, tot hem zullen zeggen: Gij zult niet leven, dewijl gij valschheid gesproken hebt in den Naam des HEEREN; en zijn vader en zijne moeder, die hem gegenereerd hebben, zullen hem doorsteken, wanneer hij profeteert.
4 En het zal geschieden te dien dage, dat die profeten beschaamd zullen worden, een iegelijk wegens zijn gezicht, wanneer hij profeteert; en zij zullen geenen haren mantel aandoen, om te liegen,
5 Maar hij zal zeggen: Ik ben geen profeet; ik ben een man, die het land bouwt, want een mensch heeft mij *daartoe* geworven van mijne jeugd aan.
6 En zoo iemand tot hem zegt: Wat zijn deze wonden in uwe handen? zoo zal hij zeggen: Het zijn *de wonden,* waarmede ik geslagen ben *in* het huis mijner liefhebbers.

De geslagen herder.—Het laatste oordeel.— De heerlijkheid der Kerk.

7 ZWAARD! ontwaak tegen Mijnen Herder, en tegen den Man, die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; [d] sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal Mijne hand tot de kleinen wenden.
8 En het zal geschieden in het gansche land, spreekt de HEERE, de twee deelen daarin zullen uitgeroeid worden, *en* den geest geven; maar het derde deel zal daarin overblijven.
9 En Ik zal dat derde deel in het vuur brengen, en Ik zal het louteren, gelijk men zilver loutert, en Ik zal het beproeven, [e] gelijk men goud beproeft; [f] het zal Mijnen Naam aanroepen, en Ik zal het verhooren; Ik zal zeggen: [g] Het is Mijn volk; en het zal zeggen: De HEERE is mijn God.

---

[a] Ezech. 39:29. Joël 2:28. [b] Joh. 19:37. Openb. 1:17. [c] 2 Kon. 23:29. 2 Kron. 35:22, 24. [d] Matth. 26:31. Mark. 14:27. [e] 1 Petr. 1:6, 7. [f] Ps. 50:15; 91:15. [g] Ps. 144:15. Joh. 20:28.

14 ZIET, de dag komt den HEERE, dat
uw roof zal uitgedeeld worden in het
midden van u, *o Jeruzalem!*
2 Want Ik zal alle Heidenen tegen Jeru-
zalem ten strijde verzamelen; en de stad
zal ingenomen, en [a] de huizen zullen ge-
plunderd, en de vrouwen zullen geschon-
den worden; en de helft der stad zal
uitgaan in de gevangenis, maar het
overige des volks zal uit de stad niet
uitgeroeid worden.
3 [b] En de HEERE zal uittrekken, en Hij
zal strijden tegen die Heidenen, gelijk
ten dage als Hij gestreden heeft, ten
dage des strijds;
4 En Zijne voeten zullen te dien dage
staan op den Olijfberg, die voor Jeruza-
lem ligt, tegen het oosten; en de Olijf-
berg zal in tweeën gespleten worden naar
het oosten, en naar het westen, *zoodat er*
eene zeer groote vallei zal zijn; en de eene
helft des bergs zal wijken naar het noor-
den, en de helft ervan naar het zuiden.
5 Dan zult gijlieden vlieden *door* de
vallei Mijner bergen (want deze vallei der
bergen zal reiken tot Azal), en gij zult
vlieden, gelijk als gij vloodt [c] voor de
aardbeving in de dagen van Uzzía, den
koning van Juda; dan zal de HEERE,
mijn God, komen, *en* al de heiligen met
U, *o Heere!*
6 En het zal te dien dage geschieden,
dat er niet zal zijn het kostelijk licht, en
de dikke duisternis;
7 Maar [d] het zal een eenige dag zijn,
die den HEERE bekend zal zijn; het zal
noch dag, noch nacht zijn; en het zal
geschieden, ten tijde des avonds, dat het
licht zal wezen.
8 Ook zal het te dien dage geschieden,
[e] dat er levende wateren uit Jeruzalem
vlieten zullen, de helft van die naar de
oostzee, en de helft van die naar de
achterste zee aan; zij zullen des zomers
en des winters zijn.
9 En de HEERE zal tot Koning over de
gansche aarde zijn; te dien dage zal de
HEERE één zijn, en Zijn Naam één.
10 Dit gansche land zal rondom als een
vlak veld gemaakt worden, van Geba tot
Rimmon toe, zuidwaarts van Jeruzalem;
en zij zal verhoogd en bewoond worden
in hare plaats; van de poort van Benjamin
af, tot aan de plaats van de eerste poort,
tot aan de Hoekpoort toe; en *van* den
toren van Hanáneël, tot aan des Konings
wijnbakken toe;
11 En zij zullen daarin wonen, en er
zal geene verbanning meer zijn; want
Jeruzalem zal zeker wonen.
12 En dit zal de plage zijn, waarmede
de HEERE al de volken plagen zal, die
tegen Jeruzalem krijg gevoerd zullen
hebben: Hij zal eens iegelijks vleesch,
daar hij op zijne voeten staat, doen uit-
teren; en eens iegelijks oogen zullen uit-
teren in hunne holen, en eens iegelijks
tong zal in hunnen mond uitteren.
13 Ook zal het te dien dage geschieden,
dat er een groot gedruis van den HEERE
onder hen zal wezen, zoodat zij een ieder
zijns naasten hand zullen aangrijpen, en
eens ieders hand zal tegen de hand zijns
naasten opgaan.
14 En ook zal Juda te Jeruzalem strij-
den; en het vermogen aller Heidenen
rondom zal verzameld worden: goud en
zilver, en kleederen in groote menigte.
15 Alzoo zal ook de plage der paarden,
der muilen, der kemelen en der ezelen,
en aller beesten zijn, die in die heirlegers
geweest zullen zijn, gelijk gener plage
geweest is.
16 En het zal geschieden, dat al de
overgeblevenen van alle Heidenen, die
tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die
zullen van jaar tot jaar optrekken, [f] om
aan te bidden den Koning, den HEERE
der heirscharen, en om te vieren het
feest der loofhutten.
17 En het zal geschieden, zoo wie van
de geslachten der aarde niet zal optrek-
ken naar Jeruzalem, om den Koning, den
HEERE der heirscharen, te aanbidden,
zoo zal er over henlieden geen regen
wezen.
18 En indien het geslacht der Egyptena-
ren, over welke *de regen* niet is, niet zal
optrekken noch komen, zoo zal die plage
over hen zijn, *met* welke de HEERE die
Heidenen plagen zal, die niet optrekken
zullen, om te vieren het feest der loof-
hutten.
19 Dit zal de zonde der Egyptenaren zijn,
mitsgaders de zonde aller Heidenen, die
niet optrekken zullen, om te vieren het
feest der loofhutten.
20 Te dien dage zal op de bellen der
paarden staan: DE HEILIGHEID DES
HEEREN. En de potten in het huis des
HEEREN zullen zijn als de sprengbekkens
voor het altaar;
21 Ja, al de potten in Jeruzalem en in
Juda zullen den HEERE der heirscharen
heilig zijn; zoodat allen, die offeren wil-
len, zullen komen, en van dezelve ne-
men, en in dezelve koken; en er zal
[g] geen Kanaäniet meer zijn, in het huis
des HEEREN der heirscharen, te dien
dage.

---

[a] Jes. 13:16. [b] Jes. 42:13. [c] Amos 1:1. [d] Openb. 21:25. [e] Ezech. 47:1, enz. Joël 3:18. Openb. 22:1. [f] Jes. 66:23. [g] Jes. 35:8. Joël 3:17. Openb. 21:27; 22:15.

DE PROFEET MALEÀCHI.

Ondankbaarheid des volks.—Vormdienst der priesters.

1 DE last van het woord des HEEREN
tot Israël, door den dienst van Male-
chi.
2 Ik heb ulieden liefgehad, zegt de
HEERE; maar gij zegt: Waarin hebt Gij
ons liefgehad? Was niet Ezau Jakobs
broeder? spreekt de HEERE; [a] nochtans
heb Ik Jakob liefgehad,
3 En Ezau heb Ik gehaat; en Ik heb
zijne bergen gesteld *tot* eene verwoesting,
en zijne erve voor de draken der woestijn.
4 Ofschoon Edom zeide: Wij zijn ver-
armd, doch wij zullen de woeste plaatsen
weder bouwen; alzoo zegt de HEERE der
heirscharen: Zullen zij bouwen, zoo zal
Ik afbreken; en men zal hen noemen:
Landpale der goddeloosheid, en een volk,
op hetwelk de HEERE vergramd is tot in
eeuwigheid;
5 En uwe oogen zullen het zien, en gij-
lieden zult zeggen: De HEERE zij groot
gemaakt, van de landpale Israëls af!
6 Een zoon zal den vader eeren, en een
knecht zijnen heer; ben Ik dan een
Vader, waar is Mijne eere? en ben Ik een
Heere, waar is Mijne vreeze? zegt de
HEERE der heirscharen tot u, o priesters,
verachters Mijns Naams! maar gij zegt:
Waarmede verachten wij Uwen Naam?
7 Gij brengt op Mijn altaar veront-
reinigd brood, en zegt: Waarmede
verontreinigen wij U? Daarmede, dat
gij zegt: Des HEEREN tafel is verachte-
lijk;
8 Want als gij wat blinds aanbrengt om
te offeren, het is *bij u* niet kwaad; en als
gij wat kreupels of wat kranks aanbrengt,
het is niet kwaad! Brengt dat toch uwen
vorst; zal hij een welgevallen aan u heb-
ben? of zal hij uw aangezicht opnemen?
zegt de HEERE der heirscharen.
9 Nu dan, smeekt toch het aangezicht
van God, dat Hij ons genadig zij; zulks
is van uwe hand geschied; zal Hij uw
aangezicht opnemen? zegt de HEERE der
heirscharen.
10 Wie is er ook onder u, die de deuren
om niet toesluit? en gij steekt het vuur
niet aan *op* Mijn altaar om niet. Ik heb
geenen lust aan u, zegt de HEERE der
heirscharen, [b] en het spijsoffer is Mij van
uwe hand niet aangenaam;
11 Maar van den opgang der zon tot
haren ondergang, zal Mijn Naam groot
zijn onder de Heidenen; en aan alle
plaats zal Mijnen Naam reukwerk toege-
bracht worden, en een rein spijsoffer;
want Mijn Naam zal groot zijn onder de
Heidenen, zegt de HEERE der heirscharen;
12 Maar gij ontheiligt dien, als gij zegt:
Des HEEREN tafel is ontreinigd, en haar
inkomen, hare spijs is verachtelijk.
13 Nog zegt gij: Ziet, wat eene ver-
moeidheid! maar gij zoudt het kunnen
wegblazen, zegt de HEERE der heir-
scharen; gij brengt ook hetgeen geroofd
is, en dat kreupel en krank is; gij brengt
ook spijsoffer; zou Mij zulks aangenaam
zijn van uwe hand? zegt de HEERE.
14 Ja, vervloekt zij de bedrieger, die
een mannetje in zijne kudde heeft, en
den Heere belooft, en offert, dat verdor-
ven is! want Ik ben een groot Koning,
zegt de HEERE der heirscharen, en Mijn
Naam is vreeselijk onder de Heidenen.

2 EN nu gij priesters! tot u wordt dit
gebod *gezonden;*
2 Indien gij *het* niet zult hooren, en in-
dien gij het niet zult ter harte nemen, om
Mijnen Naam eere te geven, zegt de
HEERE der heirscharen, zoo zal Ik den
[c] vloek onder u zenden, en Ik zal uwe
zegeningen vervloeken; ja, Ik heb ook
alreede elkeen ervan vervloekt, omdat
gij *het* niet ter harte neemt.
3 Ziet, Ik zal u het zaad verderven; en
Ik zal drek op uwe aangezichten strooien,
den drek uwer feesten, zoodat men u met
dien wegnemen zal:
4 Dan zult gij weten, dat Ik dit gebod
tot u gezonden heb; opdat Mijn verbond
met Levi zij, zegt de HEERE der heir-
scharen.
5 Mijn verbond met hem was het leven,
en de vrede; en Ik gaf hem die *tot* eene
vreeze; en hij vreesde Mij, en hij werd
om Mijns Naams wil verschrikt.
6 De wet der waarheid was in zijnen
mond, en er werd geen onrecht in zijne
lippen gevonden; hij wandelde met Mij
in vrede en in rechtmatigheid, en hij
bekeerde er velen van ongerechtigheid;
7 Want de lippen des priesters zullen
de wetenschap bewaren, en men zal uit
zijnen mond de wet zoeken; want hij is
een engel des HEEREN der heirscharen.
8 Maar gij zijt van den weg afgeweken;
gij hebt er velen doen struikelen in de
wet; gij hebt het verbond van Levi ver-
dorven, zegt de HEERE der heirscharen.
9 Daarom heb Ik ook u verachtelijk en

[a] Rom. 9:13. [b] Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21, 22. [c] Lev. 26:14. Deut. 28:15.

onwaard gemaakt voor het gansche volk, dewijl gij Mijne wegen niet houdt, maar het aangezicht aanneemt in de wet.

Huwelijken met vreemde vrouwen en ongeoorloofde echtscheidingen.

10 HEBBEN wij niet allen éénen Vader? heeft niet één God ons geschapen? Waarom handelen wij *dan* trouwelooslijk de een tegen den ander, ontheiligende het verbond onzer vaderen?

11 Juda handelt trouwelooslijk, en er wordt een gruwel gedaan in Israël en in Jeruzalem; want Juda ontheiligt de heiligheid des HEEREN, welke Hij liefheeft; want hij heeft de dochter eens vreemden gods getrouwd.

12 De HEERE zal den man, die zulks doet, uitroeien uit de hutten van Jakob, dien, die waakt, en dien, die antwoordt, en die den HEERE der heirscharen spijsoffer brengt.

13 Dit tweede doet gijlieden ook, dat gij het altaar des HEEREN bedekt met tranen, met weening en met zuchting; zoodat Hij niet meer het spijsoffer aanschouwen, noch met welgevallen van uwe hand ontvangen wil.

14 Gij nu zegt: Waarom? Daarom dat de HEERE een getuige geweest is tusschen u en tusschen de huisvrouw uwer jeugd, met welke gij trouwelooslijk handelt; daar zij toch uwe gezellin en de huisvrouw uws verbonds is.

15 Heeft Hij niet maar éénen gemaakt, hoewel Hij des geestes overig had? en waarom *maar* dien éénen? Hij zocht een zaad Gods. Daarom, wacht u met uwen geest, en dat niemand trouwelooslijk handele tegen de huisvrouw zijner jeugd;

16 Want de HEERE, de God Israëls, zegt, dat Hij het verlaten haat, alhoewel hij den wrevel bedekt met Zijn kleed, zegt de HEERE der heirscharen; daarom wacht u met uwen geest, dat gij niet trouwelooslijk handelt.

17 Gij vermoeit den HEERE met uwe woorden; nog zegt gij: Waarmede vermoeien wij *Hem?* Daarmede, dat gij zegt: Al wie kwaad doet, is goed in de oogen des HEEREN, en Hij heeft lust aan zoodanigen; of, waar is de God des oordeels?

Profetie van de zending van Johannes den Dooper en de komst van Christus.

3 ZIET, [a] Ik zende Mijnen engel, die voor Mijn aangezicht den weg bereiden zal; en snellijk zal tot Zijnen tempel komen die Heere, dien gijlieden zoekt, te weten, de Engel des verbonds, aan welken gij lust hebt; ziet, Hij komt, zegt de HEERE der heirscharen.

2 Maar wie zal den dag Zijner toekomst verdragen? en wie zal bestaan, als Hij verschijnt? Want Hij zal zijn als het vuur van eenen goudsmid, en als zeep der vollers.

3 En Hij zal zitten, louterende, en het zilver reinigende, en Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal ze doorlouteren als goud, en als zilver; dan zullen zij den HEERE spijsoffer toebrengen in gerechtigheid.

4 Dan zal het spijsoffer van Juda en Jeruzalem den HEERE zoet wezen, als in de oude dagen, en als in de vorige jaren.

5 En Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen; en Ik zal een snel getuige zijn tegen de toovenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen, [b] die valschelijk zweren, en tegen degenen, die het loon des dagelooners met geweld inhouden; [c] die de weduwe, en den wees, en den vreemdeling *het recht* verkeeren, en Mij niet vreezen, zegt de HEERE der heirscharen.

6 Want Ik, de HEERE, [d] word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs! niet verteerd.

Den Heere niet bedriegen; niet twijfelen aan Zijne voorzienigheid en aan Zijne rechtvaardigheid.

7 VAN uwer vaderen dagen af, zijt gij afgeweken van Mijne inzettingen, en hebt ze niet bewaard; [e] keert weder tot Mij, en Ik zal tot u wederkeeren, zegt de HEERE der heirscharen; maar gij zegt: Waarin zullen wij wederkeeren?

8 Zal een mensch God berooven? maar gij berooft Mij, en zegt: Waarin berooven wij U? *In* de tienden en het hefoffer.

9 Met eenen vloek zijt gij vervloekt, omdat gij Mij berooft, zelfs het gansche volk.

10 Brengt al de tienden in het schathuis, opdat er spijze zij in Mijn huis; en beproeft Mij nu daarin, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik u *dan* niet opendoen zal de vensteren des hemels, en u zegen afgieten, zoodat er geene *schuren* genoeg wezen zullen.

11 En Ik zal om uwentwil den opeter schelden, dat hij u de vrucht des lands niet verderve; en de wijnstok op het veld zal u geene misdracht voortbrengen, zegt de HEERE der heirscharen.

12 En alle Heidenen zullen u gelukzalig noemen; want gijlieden zult een lustig land zijn, zegt de HEERE der heirscharen.

13 [f] Uwe woorden zijn tegen Mij te sterk

[a] Matth. 11:10. Mark. 1:2. Luk. 1:76; 7:27. [b] Ex. 20:7. [c] Ex. 22:22. Deut. 24:17. Amos 2:7. [d] Ps. 33:11. Spr. 19:21. Jes. 14:26, 27; 25:9; 46:10. [e] Zach. 1:3. [f] Job 21:14, 15.

'worden, zegt de HEERE; maar gij zegt:
'at hebben wij tegen U gesproken?
14 Gij zegt: Het is tevergeefs, God te
ienen; want wat nuttigheid is het, dat
ij Zijne wacht waarnemen? en dat wij
ı het zwart gaan, voor het aangezicht
es HEEREN der heirscharen?
15 En nu, wij achten de hoogmoedigen
elukzalig; ook die goddeloosheid doen,
orden gebouwd; ook verzoeken zij den
HEERE, en ontkomen.
16 Alsdan spreken, die den HEERE vree-
zn, een ieder tot zijnen naaste: De
HEERE merkt er toch op en hoort, en er
een gedenkboek voor Zijn aangezicht
eschreven, voor degenen, die den HEERE
reezen, en voor degenen, die aan Zijnen
aam gedenken.
17 En zij zullen, zegt de HEERE der heir-
charen, te dien dage, dien Ik maken zal,
lij een eigendom zijn; en Ik zal hen ver-
choonen, gelijk als een man zijnen zoon
erschoont, die hem dient.
18 Dan zult gijlieden wederom zien, *het
nderscheid* tusschen den rechtvaardige
n den goddelooze, tusschen dien, die
od dient, en dien, die Hem niet dient.

4 WANT ziet, die dag komt, brandende
als een oven; dan zullen alle hoog-
moedigen, en al wie goddeloosheid doet,
[a] een stoppel zijn, en de toekomstige dag
zal ze in vlam zetten, zegt de HEERE der
heirscharen, Die hun noch wortel, noch
tak laten zal.
2 Ulieden daarentegen, die Mijnen Naam
vreest, zal de Zon der gerechtigheid op-
gaan, en er zal genezing zijn onder Zijne
vleugelen; en gij zult uitgaan, en toe-
nemen, als mestkalveren.
3 En gij zult de goddeloozen vertreden;
want zij zullen asch worden onder de zolen
uwer voeten, te dien dage, dien Ik maken
zal, zegt de HEERE der heirscharen.
4 [b] Gedenkt der wet van Mozes, Mijnen
knecht, die Ik hem bevolen heb op Horeb
aan gansch Israël; der inzettingen en
rechten.
5 Ziet, Ik zende ulieden den profeet
[c] Elía, eer dat die groote en die vreeselijke
dag des HEEREN komen zal.
6 En hij zal het hart der vaderen tot de
kinderen wederbrengen, en het hart der
kinderen tot hunne vaderen; opdat Ik
niet kome, en de aarde met den ban sla.

---

a Obadja vers 18. b Deut. 6:3. c Matth. 11:14; 17:11, 12, 13. Mark. 9:11, 12, 13
Luk. 1:17.

EINDE VAN HET OUDE TESTAMENT.

HET

NIEUWE TESTAMENT.

OF ALLE BOEKEN DES NIEUWEN VERBONDS

VAN ONZEN

HEERE JEZUS' CHRISTUS.

DOOR LAST VAN DE HOOG-MOG. HEEREN

STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE (GRIEKSCHE) TAAL
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

GEDRUKT VOOR HET
BRITSCHE EN BUITENLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP
TE LONDEN: QUEEN VICTORIA STREET, E.C.

1900.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

MATTHÉÜS.

'komst van Jezus Christus naar het vleesch.
(Luk. 3:23-38.)

HET boek des geslachts van JEZUS
CHRISTUS, den zoon van [a] David, den
on van Abraham.
: [b] Abraham gewon Izaäk, en [c] Izaäk
:won Jakob, en [d] Jakob gewon Judas,
ı zijne broeders;
; En [e] Judas gewon Fares en Zara bij
hamar; en [f] Fares gewon Esrom, en
Esrom gewon Aram;
. En Aram gewon Amínádab, en Ami-
ádab gewon Nahasson, en Nahasson
:won Salmon;
; En Salmon gewon Booz bij Rachab,
ı Booz gewon Obed bij Ruth, en Obed
:won Jesse;
; En [h] Jesse gewon David, den koning;
ı David, de koning, gewon Sálomon bij
:gene, die Uría's *vrouw was geweest;*
' En [i] Sálomon gewon Róboam, en Ró-
ɔam gewon Abía, en Abía gewon Asa;
; En Asa gewon Jósafat, en Jósafat
:won Joram, en Joram gewon Ozías;
) En Ozías gewon Jóatham, en Jóatham
:won Achaz, en Achaz gewon Ezekías;
10 En Ezekías gewon Manasse, en
Ianasse gewon Amon, en Amon gewon
osías;
11 En [k] Josías gewon Jechónias, en zijne
roeders, omtrent de Babylonische over-
oering.
12 En na de Babylonische overvoering
ewon [l] Jechónias Saláthiël, en [m] Salá-
hiël gewon Zorobábel;
13 En Zorobábel gewon Abiud, en Abiud
ewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;
14 En Azor gewon Sadok, en Sadok ge-
'on Achim, en Achim gewon Eliud;
15 En Eliud gewon Eleázar, en Eleázar
ewon Matthan, en Matthan gewon
akob;
16 En Jakob gewon Jozef, den man van
Iaria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd
:hristus.
17 Al de geslachten dan, van Abraham
ot David, *zijn* veertien geslachten; en
an David tot de Babylonische overvoe
ing *zijn* veertien geslachten; en van de
Babylonische overvoering tot Christus
zijn veertien geslachten.

Geboorte van Jezus Christus.

18 DE geboorte van Jezus Christus was
nu aldus: [n] Want als Maria, Zijne moeder,
met Jozef ondertrouwd was, eer zij samen-
gekomen waren, werd zij zwanger bevon-
den uit den Heiligen Geest.
19 Jozef nu, haar man, alzoo hij recht-
vaardig was, en haar niet wilde openbaar-
lijk te schande maken, was van wil haar
heimelijk te verlaten.
20 En alzoo hij deze dingen in den zin
had, zie, de engel des HEEREN verscheen
hem in den droom, zeggende: Jozef, *gij*
zone Davids! wees niet bevreesd Maria,
uwe vrouw, tot u te nemen; want hetgeen
in haar ontvangen is, dat is uit den Hei-
ligen Geest;
21 En zij zal eenen Zoon baren, en [o] gij
zult Zijnen naam heeten JEZUS; want
[p] Hij zal Zijn volk zalig maken van hunne
zonden.
22 En dit alles is geschied, opdat vervuld
zou worden, hetgeen van den Heere ge-
sproken is door den Profeet, zeggende:
23 [q] Ziet, de maagd zal zwanger worden,
en eenen Zoon baren, en gij zult Zijnen
naam heeten Emmanuël: hetwelk is,
overgezet zijnde, God met ons.
24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den
slaap, deed, gelijk de engel des Heeren
hem bevolen had, en heeft zijne vrouw
tot zich genomen;
25 En bekende haar niet, totdat zij dezen
haren eerstgeborenen Zoon gebaard had,
en [r] heette Zijnen naam JEZUS.

De Wijzen uit het Oosten.

2 TOEN nu Jezus [s] geboren was te Beth-
lehem, *gelegen* in Judéa, in de dagen
van den koning Heródes, zie, *eenige*
Wijzen van *het* Oosten zijn te Jeruzalem
aangekomen,
2 Zeggende: Waar is de geboren Koning
der Joden? want wij hebben gezien Zijne
ster in het Oosten, en zijn gekomen, om
Hem te aanbidden.

---

[a] Luk. 1:31, 32. [b] Gen. 21:2. [c] Gen. 25:26. [d] Gen. 29:35. [e] Gen. 38:27, 29.
Ruth 4:18. 1 Kron. 2:5. [g] Ruth 4:19. 1 Kron. 2:9. [h] Ruth 4:22. 1 Sam. 16:1; 17:12.
. Kron. 2:15; 12:18. [i] 1 Kon. 11:43. 1 Kron. 3:10. [k] 1 Kron. 3:16. [l] 1 Kron. 3:17.
[m] Ezra 3:2. [n] Luk. 1:27, 34. [o] Luk. 1:31. [p] Hand. 4:12. [q] Jes. 7:14. [r] Luk. 2:21
Luk. 2:4.

3 De koning Heródes nu, *dit* gehoord
hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeru-
zalem met hem.
4 En bijeenvergaderd hebbende al de
Overpriesters en Schriftgeleerden des
volks, vraagde van hen, waar de Christus
zou geboren worden.
5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem,
in Judéa *gelegen*; want alzoo is geschre-
ven door den Profeet:
6 [a] En gij Bethlehem, *gij* land Juda!
zijt geenszins de minste onder de vorsten
van Juda; want uit u zal de Leidsman
voortkomen, die Mijn volk Israël weiden
zal.
7 Toen heeft Heródes de Wijzen heime-
lijk geroepen, en vernam naarstiglijk van
hen den tijd, wanneer de ster verschenen
was;
8 En hen naar Bethlehem zendende,
zeide: Reist heen, en onderzoekt naarstig-
lijk naar dat Kindeken, en als gij Het
zult gevonden hebben, boodschapt het
mij, opdat ik ook kome en Dat aan-
bidde.
9 En zij, den Koning gehoord hebbende,
zijn heengereisd; en zie, de ster, die zij
in het Oosten gezien hadden, ging hun
voor, totdat zij kwam en stond boven *de*
plaats, waar het Kindeken was.
10 Als zij nu de ster zagen, verheugden
zij zich met zeer groote vreugde.
11 En in het huis gekomen zijnde,
vonden zij het Kindeken met Maria, Zijne
moeder; en nedervallende hebben zij Het
aangebeden; en hunne schatten openge-
daan hebbende, brachten zij Hem ge
schenken: goud, en wierook en mirre.
12 En door Goddelijke openbaring ver-
maand zijnde in den droom, dat zij niet
zouden wederkeeren tot Heródes, vertrok-
ken zij door eenen anderen weg weder
naar hun land.

De vlucht naar Egypte.—De kindermoord.

13 TOEN zij nu vertrokken waren, zie,
de engel des Heeren verschijnt Jozef in
den droom, zeggende: Sta op, en neem
tot u dat Kindeken en Zijne moeder, en
vlied in Egypte, en wees aldaar, totdat ik
het u zeggen zal; want Heródes zal het
Kindeken zoeken, om Het te dooden.
14 Hij dan opgestaan zijnde nam het
Kindeken en Zijne moeder tot zich in den
nacht, en vertrok naar Egypte;
15 En was aldaar tot den dood van
Heródes; opdat vervuld zou worden het-
geen van den Heere gesproken is door
den [b] Profeet, zeggende: Uit Egypte heb
Ik Mijnen Zoon geroepen.
16 Als Heródes zag, dat hij van de Wijzen
bedrogen was, toen werd hij zeer toornig,
en *eenigen* afgezonden hebbende, heeft
omgebracht al de kinderen, die binnen
Bethlehem, en in al deszelfs landpalen
waren, van twee jaren *oud* en daaronder,
naar den tijd, dien hij van de Wijzen
naarstiglijk onderzocht had.
17 Toen is vervuld geworden hetgeen
gesproken is door den profeet Jeremia,
zeggende:
18 [c] Eene stem is in Rama gehoord, ge-
klag, geween en veel gekerm; Rachel be-
weende hare kinderen, en wilde niet ver-
troost wezen, omdat zij niet zijn!

De terugkeer uit Egypte.

19 TOEN Heródes nu gestorven was, zie,
de engel des Heeren verschijnt Jozef in
den droom, in Egypte,
20 Zeggende: Sta op, neem het Kindeken
en Zijne moeder tot u, en trek in het land
Israëls; want zij zijn gestorven, die de ziel
van het Kindeken zochten.
21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot
zich genomen het Kindeken en Zijne
moeder, en is gekomen in het land Israëls.
22 Maar als hij hoorde, dat Archeláüs
in Judéa koning was, in de plaats van
zijnen vader Heródes, vreesde hij daar-
heen te gaan; maar door Goddelijke
openbaring vermaand in den droom, is
hij vertrokken in de deelen van Galiléa.
23 En *daar* gekomen zijnde, nam hij
zijne woonplaats in de stad, genaamd
Názareth; opdat vervuld zou worden, wat
door de [d] profeten gezegd is, dat Hij Na-
zaréner zal geheeten worden.

Johannes de Dooper.
(Mark. 1:1–8. Luk. 3:1–18. Joh. 1:6–8, 19–36;
3:23–32.)

3 EN in die dagen [e] kwam Johannes de
Dooper, predikende in de woestijn
van Judéa,
2 En zeggende: Bekeert u; want het
koninkrijk der hemelen is nabij geko-
men.
3 Want deze is het, van welken gespro-
ken is door Jesaja, den profeet, zeggende:
[f] De stem des roependen in de woestijn:
Bereidt den weg des Heeren, maakt
Zijne paden recht!
4 En deze Johannes had zijne kleeding
[g] van kemelshaar, en eenen lederen gor-
del om zijne lenden; en zijn voedsel was
sprinkhanen en wilde honig.
5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem
en geheel Judéa, en het geheele land
rondom de Jordaan;
6 [h] En werden van hem gedoopt in de
Jordaan, belijdende hunne zonden.
7 Hij dan, ziende [i] velen van de Fari-
zeën en Sadduceën tot zijnen doop

[a] Micha 5:1. Joh. 7:42. [b] Hos. 11:1. [c] Jer. 31:15. [d] Jes. 11:1; 60:21. Zach. 6:12.
[e] Mark. 1:4. Luk. 3:3. [f] Jes. 40:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23. [g] Mark. 1:6.
[h] Mark. 1:5. [i] Luk. 3:7.

ımen, sprak tot hen: [a] Gij adderenge-
ooedsels! wie heeft u aangewezen te
ieden van den toekomenden toorn?
[b] Brengt dan vruchten voort, der be-
ering waardig.
ı En meent niet bij uzelven te zeggen:
Wij hebben Abraham tot eenen vader;
ant ik zeg u, dat God zelfs uit deze
eenen Abraham kinderen kan verwek-
en.
.0 En ook is alreede de bijl aan den
ortel der boomen gelegd; [d] alle boom
ın, die geene goede vrucht voortbrengt,
ordt uitgehouwen en in het vuur ge-
orpen.
11 Ik doop u wel met water tot bekee-
ng; [e] maar die na mij komt, is sterker
an ik, Wiens schoenen ik niet waardig
en *Hem na* te dragen; die zal u met
en Heiligen Geest en met vuur doopen;
12 Wiens wan in Zijne hand is, en Hij
ıl Zijnen dorschvloer doorzuiveren, en
ijne tarwe in Zijne schuur samenbren-
en, en zal het kaf met onuitblusschelijk
uur verbranden.

De doop van Jezus.

13 [f] TOEN kwam Jezus van Galiléa
aar de Jordaan, tot Johannes, om van
em gedoopt te worden;
14 Doch Johannes weigerde Hem zeer,
eggende: Mij is noodig van U gedoopt
e worden, en komt Gij tot mij?
15 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot
ıem: Laat nu af; want aldus betaamt
ns alle gerechtigheid te vervullen. Toen
iet hij van Hem af.
16 En Jezus, gedoopt zijnde, is terstond
pgeklommen uit het water; en zie, de
ıemelen werden Hem geopend, en hij
ag [g] den Geest Gods nederdalen, gelijk
ene duive, en op Hem komen.
17 En zie, eene stem uit de hemelen,
eggende: [h] Deze is Mijn Zoon, mijn
Geliefde, in welken Ik Mijn welbehagen
ıeb!

De verzoeking van Jezus.
(Mark. 1:12, 13. Luk. 4:1-13.)

4 TOEN [i] werd Jezus van den Geest
weggeleid in de woestijn, om verzocht
e worden van den duivel.
2 En als Hij veertig dagen en veertig
ıachten gevast had, hongerde Hem ten
aatste.
3 En de verzoeker, tot Hem gekomen
ijnde, zeide: Indien Gij Gods Zoon zijt,
eg, dat deze steenen brooden worden!
4 Dooh Hij, antwoordende, zeide: Er
s geschreven: [k] De mensch zal bij brood
alleen niet leven, maar bij alle woord,
dat door den mond Gods uitgaat.
5 Toen nam de duivel Hem mede naar
de heilige stad, en stelde Hem op de
tinne des tempels,
6 En zeide tot Hem: Indien Gij Gods
Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts;
want er is geschreven, [l] dat Hij Zijne
engelen van U bevelen zal, en *dat* zij U
op de handen zullen nemen, opdat Gij
niet te eeniger tijd Uwen voet aan eenen
steen aanstoot.
7 Jezus zeide tot hem: Er is wederom
geschreven: [m] Gij zult den Heere, uwen
God, niet verzoeken.
8 Wederom nam de duivel Hem mede
op eenen zeer hoogen berg, en toonde
Hem al de koninkrijken der wereld, en
hunne heerlijkheid,
9 En zeide tot Hem: Al deze dingen zal
ik U geven, indien Gij, nedervallende,
mij zult aanbidden.
10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg,
Satan! want er staat geschreven: [n] Den
Heere, uwen God, zult gij aanbidden, en
Hem alleen dienen.
11 Toen liet de duivel van Hem af; en
zie, de engelen zijn toegekomen, en dien-
den Hem.

Jezus in Galiléa; de eerste discipelen.
(Mark. 1:14, enz. Luk. 4:14, enz; 5:1-11.)

12 ALS nu Jezus gehoord had, dat [o] Jo-
hannes overgeleverd was, is Hij wederge-
keerd [p] naar Galiléa;
13 En Názareth verlaten hebbende, is
komen wonen te Kapérnaüm, gelegen
aan de zee, in de landpalen van Zabulon
en Néfthalim;
14 Opdat vervuld zou worden hetgeen
gesproken is door Jesaja, den profeet,
zeggende:
15 [q] Het land Zabulon en het land Néf-
thalim, *aan den* weg der zee, over de Jor-
daan, Galiléa der volken;
16 Het volk, dat in duisternis zat, heeft
een groot licht gezien; en dengenen, die
zaten in het land en *de* schaduwe des
doods, hun is een licht opgegaan.
17 Van toen aan heeft Jezus begonnen
te prediken, en te zeggen: [r] Bekeert u;
want het koninkrijk der hemelen is
nabij gekomen.
18 [s] En Jezus, wandelende aan de zee
van Galiléa, zag twee broeders, *namelijk*
Simon, gezegd Petrus, en Andréas, zijnen
broeder, het net in de zee werpende (want
zij waren visschers);
19 En Hij zeide tot hen: Volgt Mij na,

---

[a] Matth. 12:34; 23:33. [b] Luk. 3:8. [c] Joh. 8:39. [d] Matth. 7:19. Joh. 15:6.
[e] Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:15, 26. Hand. 1:5; 11:16; 19:4. [f] Mark. 1:9. Luk. 3:21.
[g] Jes. 11:2; 42:1. Joh. 1:32. [h] Jes. 42:1. Matth. 12:18; 17:5. Luk. 9:35. Kol. 1:13.
2 Petr. 1:17. [i] Mark. 1:12. Luk. 4:1. [k] Deut. 8:3. [l] Ps. 91:11, 12. [m] Deut. 6:16.
[n] Deut. 6:13; 10:20. [o] Mark. 1:14. Luk. 4:14. [p] Luk. 4:16, 31. Joh. 4:43. [q] Jes. 8:23; 9:1.
[r] Mark. 1:15. [s] Mark. 1:10.

en Ik zal u visschers der menschen maken.
20 Zij dan, terstond de netten verlatende, zijn Hem nagevolgd.
21 En Hij, van daar voortgegaan zijnde, zag twee andere broeders, *namelijk* Jakobus, den *zoon* van Zebedéüs, en Johannes, zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedéüs, hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.
22 Zij dan, terstond verlatende het schip en hunnen vader, zijn Hem nagevolgd.
23 En Jezus omging geheel Galiléa, leerende in hunne synagogen en predikende het Evangelie des koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.
24 En Zijn gerucht ging *van daar* uit in geheel Syrië; en zij brachten tot Hem allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken en geraakten; en Hij genas ze.
25 En vele scharen volgden Hem na, van Galiléa en *van* Dekápolis, en *van* Jeruzalem, en *van* Judéa en *van* over de Jordaan.

De prediking op den berg: De zaligsprekingen.

(Luk. 6:20-49.)

5 EN *Jezus*, de scharen ziende, is geklommen op eenen berg, en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijne discipelen tot Hem.
2 En Zijnen mond geopend hebbende, leerde Hij hen, zeggende:
3 [a] Zalig *zijn* de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.
4 [b] Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen vertroost worden.
5 [c] Zalig *zijn* de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.
6 [d] Zalig *zijn* die hongeren en dorsten *naar* de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.
7 Zalig *zijn* de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.
8 [e] Zalig *zijn* de reinen van hart; want zij zullen God zien.
9 Zalig *zijn* de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.
10 [f] Zalig *zijn zij*, die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het koninkrijk der hemelen.
11 Zalig zijt gij, als *de menschen* u smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, [g] om Mijnentwil.
12 [h] Verblijdt en verheugt *u;* want uw loon *is* groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u *geweest zijn.*

De prediking op den berg (vervolg): De discipelen zijn het zout der aarde en het licht der wereld.

13 [i] GIJ zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal *het* gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen, en van de menschen vertreden te worden.
14 Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende, kan niet verborgen zijn;
15 [k] Noch steekt men eene kaars aan, en zet die onder eene koornmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen, die in het huis *zijn.*
16 [l] Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.

De prediking op den berg (vervolg): De vervulling der Wet en der Profeten.

17 MEENT niet, dat Ik gekomen ben, om de Wet of de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen, om *die* te ontbinden, maar te vervullen;
18 Want voorwaar zeg Ik u: [m] totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota noch één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.
19 [n] Zoo wie dan een van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzoo zal geleerd hebben, *die* zal de minste genaamd worden in het koninkrijk der hemelen; maar zoo wie *ze* zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het koninkrijk der hemelen.
20 Want ik zeg u: tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij, dan der Schriftgeleerden en der Farizeën, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.
21 Gij hebt gehoord, dat *tot* de Ouden gezegd is: [o] Gij zult niet dooden; maar zoo wie doodt, *die* zal strafbaar zijn door het gericht.
22 Doch Ik zeg u: zoo wie te onrecht op zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gericht; en wie tot zijnen broeder zegt: Ráka! die zal strafbaar zijn door den grooten raad; maar wie zegt: Gij dwaas! die zal strafbaar zijn door het helsche vuur.
23 Zoo gij dan uwe gave zult op het

---

a Luk. 6:20. b Luk. 6:21. c Ps. 37:11. d Jes. 55:1. e Ps. 15:2; 24:4. Hebr. 12:14. f 2 Kor. 4:10. 2 Tim. 2:12. 1 Petr. 3:14. g 1 Petr. 4:14. h Luk. 6:23. i Mark. 9:50. Luk. 14:34. k Mark. 4:21. Luk. 8:16; 11:33. l 1 Petr. 2:12. m Luk. 16:17. n Jak. 2:10. o Ex. 20:13. Deut. 5:17.

ıar offeren, en aldaar gedachtig wordt,
uw broeder iets tegen u heeft;
Laat daar uwe gave voor het altaar,
gaat heen, verzoent u eerst met uwen
eder, en komt dan en offert uwe gave.
[a] Weest haastiglijk welgezind *jegens*
e wederpartij, terwijl gij nog met hem
den weg zijt; opdat de wederpartij
t misschien u den rechter overlevere,
de rechter u den dienaar overlevere,
gij in de gevangenis geworpen wordet.
Voorwaar, Ik zeg u: gij zult daar
ınszins uitkomen, totdat gij den laat-
n penning zult betaald hebben.
Gij hebt gehoord, dat *door* de Ouden
egd is: [b] Gij zult geen overspel doen;
Maar Ik zeg u, dat zoo wie eene vrouw
ınziet, om haar te begeeren, die heeft
eede overspel in zijn hart met haar ge-
ın.
[d] Indien dan uw rechteroog u ergert,
kt het uit, en werpt het van u; want
t is u nut, dat één uwer leden verga,
niet uw geheele lichaam in de hel ge-
rpen worde.
En indien uwe rechterhand u ergert,
uwt ze af, en werpt ze van u; want het
u nut, dat één uwer leden verga, en
t uw geheele lichaam in de hel gewor-
n worde.
Er is ook gezegd: [e] Zoo wie zijne
uw verlaten zal, die geve haar eenen
ıeidbrief;
2 [f] Maar Ik zeg u, dat zoo wie zijne
uw verlaten zal, anders dan uit oor-
ke van hoererij, die maakt, dat zij over-
el doet; en zoo wie de verlatene zal
uwen, die doet overspel.
3 Wederom hebt gij gehoord, dat *door*
Ouden gezegd is: [g] Gij zult den eed
et breken, maar gij zult den Heere uwe
den houden;
4 Maar Ik zeg u: [h] Zweert ganschelijk
et, noch bij den hemel, omdat hij is de
on Gods;
5 Noch bij de aarde, [i] omdat zij is de
etbank Zijner voeten; noch bij Jeru-
lem, [k] omdat zij is de stad des grooten
onings;
6 Noch bij uw hoofd zult gij zweren,
ndat gij niet één haar kunt wit of zwart
aken:
7 Maar laat zijn uw woord ja, ja;
en, neen; wat boven deze is, dat is
t den booze.
8 Gij hebt gehoord, dat [l] gezegd is:
og om oog, en tand om tand;
9 Maar Ik zeg u, [m] dat gij den booze
niet wederstaat; maar, zoo wie u op de
rechterwang slaat, keert hem ook de
andere toe;
40 En zoo iemand met u rechten wil, en
uwen rok nemen, laat hem ook den
mantel;
41 En zoo wie u zal dwingen ééne mijl
te gaan, gaat met hem twee *mijlen.*
42 [n] Geeft dengene, die *iets* van u bidt,
en keert u niet af van dengene, die van u
leenen wil.
43 Gij hebt gehoord, dat er gezegd is:
[o] Gij zult uwen naaste liefhebben, en
uwen vijand zult gij haten;
44 Maar Ik zeg u: [p] hebt uwe vijanden
lief; zegent ze, die u vervloeken; doet
wel dengenen, die u haten; en [q] bidt voor
degenen, die u geweld doen, en die u ver-
volgen;
45 Opdat gij moogt kinderen zijn uws
Vaders, die in de hemelen is; want Hij
doet Zijne zon opgaan over boozen en
goeden, en regent over rechtvaardigen en
onrechtvaardigen.
46 [r] Want indien gij liefhebt, die u lief-
hebben, wat loon hebt gij? Doen ook de
tollenaars niet hetzelfde?
47 En indien gij uwe broeders alleen
groet, wat doet gij boven anderen? Doen
ook niet de tollenaars alzoo?
48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk
uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt
is.

De prediking op den berg (vervolg): aalmoezen, bidden, vasten.

6 HEBT acht, dat gij uwe aalmoes niet
doet voor de menschen, om van hen
gezien te worden; anders zoo hebt gij
geen loon bij uwen Vader, die in de
hemelen is.
2 [s] Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo
laat voor u niet trompetten, gelijk de
geveinsden in de synagogen en op de
straten doen, opdat zij van de menschen
geëerd mogen worden. Voorwaar zeg Ik
u: zij hebben hun loon weg.
3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat
uwe linker*hand* niet weten, wat uwe
rechter doet;
4 Opdat uwe aalmoes in het verborgen
zij; en uw Vader, die in het verborgen
ziet, die zal het u in het [t] openbaar ver-
gelden.
5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet
zijn gelijk de geveinsden; want die
plegen gaarne, in de synagogen en op de
hoeken der straten staande, te bidden,

---

[a] Luk. 12:58. Efez. 4:26. [b] Ex. 20:14. Deut. 5:18. [c] Job 31:1. Ps. 119:37. Matth. 18:8. Mark. 9:43. [e] Deut. 24:1. [f] Matth. 19:7. Mark. 10:4, 11. Luk. 16:18. Kor. 7:10. [g] Ex. 20:7. Lev. 19:12. Deut. 5:11. [h] Jak. 5:12. [i] Jes. 66:1. Ps. 48:3. [l] Ex. 21:24. Lev. 24:20. Deut. 19:21. [m] Spr. 24:29. Luk. 6:29. Rom. 12:17. Kor. 6:7. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9. [n] Deut. 15:8. Luk. 6:35. [o] Lev. 19:18. Luk. 6:27. Rom. 12:20. [q] Luk. 23:34. Hand. 7:60. 1 Kor. 4:13. 1 Petr. 2:23. [r] Luk. 6:32. Rom. 12:8. [t] Luk. 14:14.

opdat zij van de menschen mogen gezien worden. Voorwaar, Ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

6 Maar gij, wanneer gij bidt, [a] gaat in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bidt uwen Vader, die in het verborgen is; en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

7 En als gij bidt, [b] zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de Heidenen; want zij meenen, dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden:

8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet, wat gij van noode hebt, eer gij Hem bidt.

9 Gij dan bidt aldus: [c] Onze Vader, die in de hemelen *zijt!* Uw Naam worde geheiligd.

10 Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, *alzoo* ook op de aarde.

11 Geef ons heden ons dagelijksch brood.

12 En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.

13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den [d] booze. Want Uw is het koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen.

14 [e] Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven;

15 [f] Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

16 [g] En wanneer gij vast, toont geen droevig gezicht, gelijk de geveinsden; want zij mismaken hunne aangezichten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden, als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

17 Maar gij, als gij vast, zalft uw hoofd, en wascht uw aangezicht;

18 Opdat het van de menschen niet gezien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, die in het verborgen is; en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

De prediking op den berg (vervolg): De schat in den hemel, het gezonde oog, de twee heeren, de bezorgdheid voor het leven.

19 VERGADERT u [h] geene schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderft, en waar de dieven doorgraven en stelen;

20 Maar [i] vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven noch stelen;

21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De kaars des lichaams is [k] het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen;

23 Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot *zal* de duisternis *zelve zijn!*

24 [l] Niemand kan twee heeren dienen: want of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten: gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25 [m] Daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij drinken zult; noch voor uw lichaam, waarmede gij u kleeden zult: is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding?

26 [n] Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren; en uw hemelsche Vader voedt *nochtans* dezelve: gaat gij ze niet *zeer* veel te boven?

27 Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, éene el tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen: zij arbeiden niet, en spinnen niet;

29 En Ik zeg u, dat ook Salomo, in al zijne heerlijkheid, niet is bekleed geweest, gelijk eene van deze.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal Hij u niet veel meer *kleeden,* gij kleingeloovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten? of wat zullen wij drinken? of waarmede zullen wij ons kleeden?

32 Want al deze dingen zoeken de Heidenen; want uw hemelsche Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft.

33 [o] Maar zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad.

a 2 Kon. 4:33. Hand. 10:4. *b* 1 Kon. 18:28. Jes. 1:15. *c* Luk. 11:2. *d* Matth. 13:19. *e* Mark. 11:25. Kol. 3:13. *f* Matth. 18:35. Jak. 2:13. *g* Jes. 58:3. Matth. 9:14. Mark. 2:18. Luk. 5:33. *h* Spr. 23:4. Hebr. 13:5. Jak. 5:1. *i* Luk. 12:33. 1 Tim. 6:19. *k* Luk. 11:34. *l* Luk. 16:13. *m* Ps. 37:5; 55:23. Luk. 12:22. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. 1 Petr. 5:7. *n* Job 39:3. Ps. 147:9. *o* 1 Kon. 3:13. Ps. 37:25; 55:23.

e prediking op den berg (einde): het vermetele oordeel, het heilige aan de honden gegeven, het aanhouden in het bidden, de enge en de wijde poort, de valsche profeten, hooren en doen.

' OORDEELT [a] niet, opdat gij niet
geoordeeld wordet.
! [b] Want met welk oordeel gij oordeelt,
ilt gij geoordeeld worden; en met welke
ate gij meet, zal u wedergemeten wor-
on.
! [c] En wat ziet gij den splinter, die in
t oog uws broeders is, maar den balk,
e in uw oog is, merkt gij niet?
Of, hoe zult gij tot uwen broeder
ggen: Laat toe, dat ik den splinter uit
v oog uitdoe; en zie, er is een balk in
v oog?
[d] Gij geveinsde! werp eerst den balk
t uw oog, en dan zult gij bezien, om
n splinter uit uws broeders oog uit te
ven.
[e] Geeft het heilige den honden niet,
och werpt uwe paarlen voor de zwijnen;
odat zij niet te eeniger tijd dezelve met
unne voeten vertreden, en *zich* omkee-
nde u verscheuren.
Bidt, [f] en u zal gegeven worden; zoekt,
i gij zult vinden; klopt, en u zal openge-
ian worden:
[g] Want een iegelijk, die bidt, die ont-
ingt; en die zoekt, die vindt; en die
opt, dien zal opengedaan worden.
' Of wat mensch is er onder u, zoo zijn
on hem zou bidden om brood, die hem
nen steen zal geven?
0 En zoo hij hem om een' visch zou
dden, die hem eene slang zal geven?
1 Indien dan gij, [h] die boos zijt, weet
ven kinderen goede gaven te geven, hoe
el te meer zal uw Vader, die in de
emelen is, goede *gaven* geven dengenen,
e ze van Hem bidden!
2 [i] Alle *dingen* dan, die gij wilt, dat
de menschen zouden doen, doet gij hun
ok alzoo; want dat is de Wet en de
rofeten.
3 [k] Gaat in door de enge poort; want
ijd is de poort, en breed is de weg, die
t het verderf leidt, en velen zijn er, die
oor dezelve ingaan;
4 [l] Want de poort is eng, en de weg is
iuw, die tot het leven leidt, en weinigen
jn er, die denzelven vinden.
5 [m] Maar wacht *u* van de valsche
ofeten, welke in schaapskleederen tot
u komen, maar van binnen zijn zij grij-
pende wolven:
16 Aan hunne vruchten zult gij hen
kennen. Leest men ook eene druif van
doornen, of vijgen van distelen?
17 [n] Alzoo een ieder goede boom brengt
voort goede vruchten, en een kwade boom
brengt voort kwade vruchten.
18 Een goede boom kan geene kwade
vruchten voortbrengen, noch een kwade
boom goede vruchten voortbrengen.
19 Een ieder boom, die geene goede
vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen
en in het vuur geworpen.
20 Zoo zult gij ze dan aan hunne
vruchten kennen.
21 [o] Niet een iegelijk, die tot Mij zegt:
Heere, Heere! zal ingaan in het konink-
rijk der hemelen, maar die daar doet
den wil Mijns Vaders, die in de hemelen
is.
22 [p] Velen zullen te dien dage tot Mij
zeggen: Heere, Heere! hebben wij niet
in Uwen Naam geprofeteerd, en in Uwen
Naam duivelen uitgeworpen, en in Uwen
Naam vele krachten gedaan?
23 [q] En dan zal Ik hun openlijk aanzeg-
gen: Ik heb u nooit gekend; [r] gaat weg
van Mij, gij, die de ongerechtigheid
werkt!
24 [s] Een iegelijk dan, die deze Mijne
woorden hoort, en ze doet, dien zal Ik
vergelijken bij een' voorzichtig man, die
zijn huis op eene steenrots gebouwd
heeft;
25 En er is slagregen nedergevallen, en
de waterstroomen zijn gekomen, en de
winden hebben gewaaid, en zijn tegen
dat huis aangevallen, en het is niet ge-
vallen, want het was op de steenrots
gegrond.
26 [t] En een iegelijk, die deze Mijne
woorden hoort, en ze niet doet, die zal
bij eenen dwazen man vergeleken wor-
den, die zijn huis op het zand gebouwd
heeft;
27 En de slagregen is nedergevallen, en
de waterstroomen zijn gekomen, en de
winden hebben gewaaid, en zijn tegen
dat huis aangeslagen, en het is ge-
vallen, en zijn val was groot.
28 En het is geschied, als Jezus deze
woorden geëindigd had, *dat* de scharen
zich ontzetteden over Zijne leer;
29 [u] Want Hij leerde hen als macht heb-
bende, en niet als de Schriftgeleerden.

---

[a] Luk. 6:37. Rom. 2:1. 1 Kor. 4:3, 5. [b] Mark. 4:24. Luk. 6:38. [c] Luk. 6:41, 42.
Spr. 18:17. [e] Spr. 9:8; 23:9. [f] Matth. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13;
:24. Jak. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22; 5:14. [g] Spr. 8:17. Jer. 29:12. [h] Gen. 6:5; 8:21.
Luk. 6:31. [k] Luk. 13:24. [l] Hand. 14:22. [m] Deut. 13:3. Jer. 23:16. Matth. 24:4.
om. 16:17. Efez. 5:6. Kol. 2:8. 1 Joh. 4:1. [n] Matth. 3:10; 12:33. Mark. 11:13. Luk. 3:8.
Matth. 25:11. Luk. 6:46; 13:25. Hand. 19:13. Rom. 2:13. Jak. 1:22. [p] Jer. 14:14;
:15. Luk. 13:26. [q] Ps. 6:9. Matth. 25:12. Luk. 13:25, 27. [r] Matth. 25:41. Luk. 13:25, 27.
er. 17:8. Luk. 6:47. Rom. 2:13. Jak. 1:25. [t] Ezech. 13:11. Rom. 2:13. Jak. 1:23.
Mark. 1:22; 6:2. Luk. 4:32.

Genezing van eenen melaatsche.
(Mark 1:40–45. Luk. 5:12–14.)

8 TOEN Hij nu van den berg afgeklommen was, zijn Hem vele scharen gevolgd.

2 [a] En zie, een melaatsche kwam, en aanbad Hem, zeggende: Heere! indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

3 En Jezus, de hand uitstrekkende, heeft hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word gereinigd! En terstond werd *hij van* zijne melaatschheid gereinigd.

4 En Jezus zeide tot hem: Zie, dat gij *dit* niemand zegt; maar [b] ga heen, toon uzelven den priester, en offer de gave, die [c] Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

De hoofdman van Kapèrnaüm.
(Luk. 7:1–10.)

5 [d] ALS nu Jezus te Kapèrnaüm ingegaan was, kwam tot Hem een hoofdman over honderd, biddende Hem,

6 En zeggende: Heere! mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.

8 En de hoofdman over honderd, antwoordende, zeide: Heere! ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen; maar [e] spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden:

9 Want ik ben ook een mensch onder de macht *van anderen,* hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen: Kom! en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat! en hij doet het.

10 Jezus nu, *dit* hoorende, heeft Zich verwonderd, en zeide tot degenen, die *Hem* volgden: Voorwaar zeg Ik u, Ik heb zelfs in Israël zoo groot een geloof niet gevonden!

11 [f] Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Izaäk, en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen;

12 [g] En de kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; [h] aldaar zal weening zijn, en knersing der tanden.

13 En Jezus zeide tot den hoofdman over honderd: Ga heen, en u geschiede, gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelfder ure.

De schoonmoeder van Petrus.
(Mark. 1:29–34. Luk. 4:38–41.)

14 [i] EN Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijner vrouws moeder *te bed* liggen, hebbende de koorts;

15 En Hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op, en diende henlieden.

16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot Hem gebracht, en Hij wierp de *booze* geesten uit met den woorde, en Hij genas allen, die kwalijk gesteld waren;

17 Opdat vervuld zou worden, dat gesproken was door Jesája, den profeet, zeggende: [k] Hij heeft onze krankheden *op Zich* genomen, en *onze* ziekten gedragen.

Hoe Jezus te volgen.
(Luk. 9:57, enz.)

18 EN Jezus, vele scharen ziende rondom Zich, beval aan de andere zijde over te varen.

19 [l] En daar kwam een zeker Schriftgeleerde tot Hem, en zeide tot Hem: Meester! ik zal U volgen, waar Gij ook henengaat!

20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge.

21 En een ander uit Zijne discipelen zeide tot Hem: Heere! laat mij toe, dat ik eerst heenga, en mijnen vader begrave.

22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg Mij, en [m] laat de dooden hunne dooden begraven.

Jezus stilt den storm.
(Mark. 4:35–41. Luk. 8:22–25.)

23 [n] EN als Hij in het schip gegaan was, zijn Hem Zijne discipelen gevolgd.

24 En ziet, er ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch Hij sliep.

25 En Zijne discipelen, bij *Hem* komende, hebben Hem opgewekt, zeggende: Heere, behoed ons, wij vergaan!

26 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingeloovigen? [o] Toen stond Hij op, en bestrafte de winden en de zee; en daar werd groote stilte.

27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: Hoedanig een is deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn!

De Gergeseensche bezetenen.
(Mark. 5:1–17. Luk. 8:26–37.)

28 [p] EN als Hij over aan de andere zijde was gekomen in het land der Gergesénen, zijn Hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg kon voorbijgaan.

29 En zie, zij riepen, zeggende: Jezus, Gij Zone Gods! wat hebben wij met U

---

[a] Mark. 1:40. Luk. 5:12. [b] Luk. 5:14. [c] Lev. 13:2; 14:2. [d] Luk. 7:1. [e] Ps. 107:20. [f] Luk. 13:29. [g] Matth. 21:43. [h] Matth. 13:42; 22:13; 24:51. Luk. 13:28. [i] Mark. 1:29. Luk. 4:38. [k] Jes. 53:4. 1 Petr. 2:24. [l] Luk. 9:57. [m] 1 Tim. 5:6. [n] Mark. 4:35. Luk. 8:22. [o] Job 26:12. Ps. 107:29. Jes. 51:10. [p] Mark. 5:1. Luk. 8:26.

doen? Zijt Gij hier gekomen, om ons
pijnigen voor den tijd?
30 En verre van hen was eene kudde
eler zwijnen, weidende;
31 En de duivelen baden Hem, zeggen-
e: Indien Gij ons uitwerpt, laat ons toe,
at wij in die kudde zwijnen varen!
32 En Hij zeide tot hen: Gaat heen. En
ij uitgaande, voeren heen in de kudde
wijnen; en zie, de geheele kudde zwij-
en stortte van de steilte af in de zee, en
ij stierven in het water.
33 En die ze weidden, zijn gevlucht; en
ls zij in de stad gekomen waren, bood-
chapten zij al *deze* dingen, en wat den
ezetene *geschied was.*
34 En zie, de geheele stad ging uit, Jezus
egemoet; en als zij Hem zagen, [a] baden
ij, dat Hij uit hunne landpalen wilde
ertrekken.

De geraakte of lamme te Kapérnaüm.
(Mark. 2:3-12. Luk. 5:18-26.)

EN in het schip gegaan zijnde, voer
Hij over, en kwam in Zijne stad. [b] En
e, zij brachten tot Hem eenen geraakte,
p een bed liggende.
2 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot
en geraakte: Zoon! wees welgemoed;
we zonden zijn u vergeven.
3 En zie, sommigen der Schriftgeleerden
eiden in zichzelven: [c] Deze lastert *God.*
4 En Jezus, ziende hunne gedachten,
eide: Waarom overdenkt gij kwaad in
we harten?
5 Want wat is lichter, te zeggen: De
onden zijn u vergeven? of te zeggen:
ta op, en wandel?
6 Doch opdat gij moogt weten, dat de
oon des menschen macht heeft op de
arde, de zonden te vergeven (toen zeide
ij tot den geraakte): Sta op, neem uw
ed op, en ga heen naar uw huis!
7 En hij opgestaan zijnde, ging heen
aar zijn huis.
8 De scharen nu, *dat* ziende, hebben zich
erwonderd, en God verheerlijkt, die zoo-
anige macht den menschen gegeven had.

Roeping van Matthéüs.
(Mark. 2:14-17. Luk. 5:27-32.)

9 [d] EN Jezus, van daar voortgaande, zag
en' mensch in het tolhuis zitten,
enaamd Matthéüs; en zeide tot hem:
olg Mij. En hij opstaande, volgde Hem.
10 En het geschiedde, als Hij in het huis
an Matthéüs aanzat, zie, vele tollenaars
n zondaars kwamen, en zaten mede aan,
net Jezus en Zijne discipelen.

11 En de Farizeën, *dat* ziende, zeiden tot
Zijne discipelen: Waarom eet uw Meester
met de tollenaren en zondaren?
12 Maar Jezus, *zulks* hoorende, zeide tot
hen: Die gezond zijn hebben den medi-
cijnmeester niet van noode, maar die ziek
zijn.
13 Doch gaat heen en leert, wat het zij:
[e] Ik wil barmhartigheid, en niet offer-
ande; [f] want Ik ben niet gekomen om te
roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot
bekeering.

Het vasten.
(Mark. 2:18-22. Luk. 5:33-38.)

14 [g] TOEN kwamen de discipelen van
Johannes tot Hem, zeggende: Waarom
vasten wij en de Farizeën veel, en Uwe
discipelen vasten niet?
15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook
[h] de bruiloftskinderen treuren, zoolang
de bruidegom bij hen is? Maar de dagen
zullen komen, wanneer de bruidegom
van hen zal weggenomen zijn, en dan
zullen zij vasten.
16 Ook zet niemand eenen lap ongevold
laken op een oud kleed; want deszelfs
aangezette lap scheurt af van het kleed,
en er wordt eene ergere scheur.
17 [i] Noch doet men nieuwen wijn in
oude *leder*zakken; anders zoo bersten de
*leder*zakken, en de wijn wordt uitgestort,
en de *leder*zakken verderven; maar men
doet nieuwen wijn in nieuwe *leder*zak-
ken, en beide tezamen worden behouden.

De bloedvloeiende vrouw; het dochtertje van Jaïrus.
(Mark. 5:22-43 en de overeenk. pl.)

18 ALS Hij deze dingen tot hen sprak,
[k] ziet, een overste kwam en aanbad Hem,
zeggende: Mijne dochter is nu terstond
gestorven, doch kom, en leg Uwe hand op
haar, en zij zal leven.
19 En Jezus opgestaan zijnde, volgde
hem, en Zijne discipelen.
20 [l] (En ziet, eene vrouw, die twaalf
jaren het bloedvloeien gehad had, ko-
mende tot Hem van achteren, raakte den
zoom Zijns kleeds aan;
21 Want zij zeide in zichzelve: Indien
ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zoo zal
ik gezond worden.
22 En Jezus, Zich omkeerende, en haar
ziende, zeide: [m] Wees welgemoed, doch-
ter! uw geloof heeft u behouden. En de
vrouw werd gezond van dezelfde ure af.)
23 [n] En als Jezus in het huis des oversten
kwam, en zag de pijpers en de woelende
schare,
24 Zeide Hij tot hen: Vertrekt; want

---

[a] Hand. 16:39. [b] Mark. 2:3. Luk. 5:18. Hand. 9:33. [c] Ps. 32:5. Jes. 43:25.
Mark. 2:14. Luk. 5:27. [e] Hos. 6:6. Micha 6:8. Matth. 12:7. [f] Mark. 2:17. Luk. 5:32;
9:10. 1 Tim. 1:15. [g] Mark. 2:18. Luk. 5:33. [h] 2 Kor. 11:2. [i] Mark. 2:22.
Mark. 5:22. Luk. 8:41. [l] Lev. 15:25. Mark. 5:25. Luk. 8:43. [m] Mark. 5:34.
uk. 8:48. [n] Mark. 5:38. Luk. 8:51.

het dochtertje is niet dood, maar [a] slaapt. En zij belachten Hem.

25 Als nu de schare uitgedreven was, ging Hij in, en greep hare hand; en het dochtertje stond op.

26 En dit gerucht ging uit door dat geheele land.

Twee blinden en een stomme genezen.

27 EN als Jezus van daar voortging, zijn Hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: *Gij* Zone Davids, ontferm U onzer!

28 En als Hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot Hem. En Jezus zeide tot hen: Gelooft gij, dat Ik dat doen kan? Zij zeiden tot Hem: Ja, Heere!

29 Toen raakte Hij hunne oogen aan, zeggende: U geschiede naar uw geloof!

30 En hunne oogen zijn geopend geworden. [b] En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet, dat niemand het wete.

31 [c] Maar zij, uitgegaan zijnde, hebben Hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land.

32 [d] Als deze nu uitgingen, zie, zoo brachten zij tot Hem een' mensch, die stom en van den duivel bezeten was.

33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Er is nooit desgelijks in Israël gezien!

34 Maar de Farizeën zeiden: [e] Hij werpt de duivelen uit door den Overste der duivelen.

De oogst en de arbeiders.

35 [f] EN Jezus omging al de steden en vlekken, leerende in hunne synagogen, en predikende het Evangelie des koninkrijks, en genezende alle ziekten en alle kwalen onder het volk.

36 [g] En Hij, de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, [h] gelijk schapen, die geenen herder hebben.

37 Toen zeide Hij tot Zijne discipelen: [i] De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige;

38 [k] Bidt dan den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijnen oogst uitstoote.

De twaalf Apostelen en hunne zending.

10 EN [l] Zijne twaalf discipelen tot Zich geroepen hebbende, heeft Hij hun macht gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2 De namen nu der twaalf Apostelen zijn deze: de eerste, Simon, gezegd Petrus, en Andréas, zijn broeder; Jakobus, de *zoon* van Zebedéüs, en Johannes, zijn broeder;

3 Filippus en Bartholoméüs; Thomas en Matthéüs, de tollenaar; Jakobus, de *zoon* van Alféüs, en Lebbéüs, toegenaamd Thaddéüs;

4 Simon Kananítes, en Judas Iskariot, die Hem ook verraden heeft.

5 Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: Gij zult niet heengaan op den weg der Heidenen, en gij zult niet ingaan in *eenige* stad der Samaritanen;

6 [m] Maar gaat veel meer heen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7 En heengaande [n] predikt, zeggende: Het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

8 [o] Geneest de kranken; reinigt de melaatschen; wekt de dooden op; werpt de duivelen uit. [p] Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9 [q] Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch koper*geld* in uwe gordels;

10 Noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf; [r] want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11 [s] En in wat stad of vlek gij zult inkomen, onderzoekt, wie daarin waardig is; en blijft aldaar, totdat gij *daar* uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet het;

13 En indien dat huis waardig is, zoo kome uw vrede er over; maar indien het niet waardig is, zoo keere uw vrede weder tot u.

14 [t] En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit die stad, [u] schudt het stof uwer voeten af.

15 [x] Voorwaar zeg Ik u: Het zal den lande van Sodom en Gomórra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan die stad.

16 [y] Ziet, Ik zende u als schapen in het midden der wolven; zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de menschen; [z] want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in hunne synagogen zullen zij u geeselen.

---

[a] Joh. 11:11. [b] Matth. 12:16. Luk. 5:14. [c] Mark. 7:36. [d] Matth. 12:22. Luk. 11:14. [e] Matth. 12:24. Mark. 3:22. Luk. 11:15. [f] Mark. 6:6. Luk. 13:22. [g] Mark. 6:34. [h] Jer. 23:1. Ezech. 34:2. [i] Luk. 10:2. Joh. 4:35. [k] 2 Thess. 3:1. [l] Mark. 3:13. Luk. 6:13; 9:1. [m] Hand. 3:26; 13:26, 46. [n] Luk. 9:2. [o] Luk. 10:9. [p] Hand. 8:18, 20. [q] Mark. 6:8. Luk. 9:3; 22:35. [r] Lev. 19:13. Deut. 24:14; 25:4. Luk. 10:7. 1 Kor. 9:4, 14. 1 Tim. 5:18. [s] Mark. 6:10. Luk. 9:4; 10:8. [t] Mark. 6:11. Luk. 9:5. [u] Hand. 13:51; 18:6. [x] Mark. 6:11. Luk. 10:12. [y] Luk. 10:3. [z] Matth. 24:9. Luk. 21:12. Joh. 15:20; 16:2. Openb. 2:10.

18 [a] En gij zult ook voor stadhouders en
koningen geleid worden, om Mijnentwil,
hun en den Heidenen tot getuigenis ;
19 [b] Doch wanneer zij u overleveren, zoo
zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij
spreken zult ; want het zal u in die ure
gegeven worden, wat gij spreken zult ;
20 Want gij zijt *het* niet, die spreekt,
maar *het is* de Geest uws Vaders, die in
u spreekt.
21 [c] En de *eene* broeder zal den *anderen*
broeder overleveren tot den dood, en de
vader het kind, en de kinderen zullen op-
staan tegen de ouders,en zullen hen doo-
den.
22 En gij zult van allen gehaat worden
om Mijnen naam ; [d] maar die volstandig
zal blijven tot het einde, die zal zalig
worden.
23 [e] Wanneer zij u dan in deze stad ver-
volgen, vliedt in de andere ; want voor-
waar zeg Ik u : Gij zult *uwe reis door* de
steden Israëls niet geëindigd hebben, of
de Zoon des menschen zal gekomen
zijn.
24 [f] De discipel is niet boven den mees-
ter, noch de dienstknecht boven zijnen
heer ;
25 Het *zij* den discipel genoeg, dat hij
worde gelijk zijn meester, en de dienst-
knecht gelijk zijn heer. [g] Indien zij den
Heere des huizes Beëlzebul hebben ge-
heeten, hoeveel te meer Zijne huisge-
nooten !
26 [h] Vreest dan hen niet ; [i] want er is
niets bedekt, hetwelk niet zal ontdekt
worden, en verborgen, hetwelk niet zal
geweten worden.
27 Hetgeen Ik u zeg in de duisternis,
zegt het in het licht ; en hetgeen gij
hoort in het oor, predikt dat op de daken.
28 [k] En vreest u niet voor degenen, die
het lichaam dooden, en de ziel niet kun-
nen dooden ; maar vreest veel meer Hem,
die beide ziel en lichaam kan verderven
in de hel.
29 Worden niet twee muschjes om een
penningsken verkocht ? En niet één van
deze zal op de aarde vallen zonder uwen
Vader ;
30 [l] En ook uwe haren des hoofds zijn
alle geteld.
31 Vreest dan niet : gij gaat vele musch-
jes te boven.
32 [m] Een iegelijk dan, die Mij belijden
zal voor de menschen, dien zal Ik ook
belijden voor Mijnen Vader, die in de
hemelen *is ;*
33 Maar zoo wie Mij verloochend zal
hebben voor de menschen, dien zal Ik
ook verloochenen voor Mijnen Vader,
die in de hemelen *is.*
34 [n] Meent niet, dat Ik gekomen ben,
om vrede te brengen op de aarde ; Ik
ben niet gekomen, om vrede te brengen,
maar het zwaard ;
35 [o] Want Ik ben gekomen, om den
mensch tweedrachtig te maken tegen
zijnen vader, en de dochter tegen hare
moeder, en de schoondochter tegen hare
schoonmoeder ;
36 [p] En zij *zullen* des menschen vijan-
den *worden,* die zijne huisgenooten *zijn.*
37 [q] Die vader of moeder liefheeft boven
Mij, is Mijns niet waardig ; en die zoon
of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns
niet waardig ;
38 [r] En die zijn kruis niet *op zich*
neemt, en Mij navolgt, is Mijns niet
waardig.
39 [s] Die zijne ziel vindt, zal *ze* verlie-
zen ; en die zijne ziel zal verloren hebben
om Mijnentwil, zal ze vinden.
40 [t] Die u ontvangt, ontvangt Mij ; en
die Mij ontvangt, ontvangt Hem, die
Mij gezonden heeft.
41 [u] Die eenen profeet ontvangt in den
naam eens profeten zal het loon eens
profeten ontvangen ; en die eenen recht-
vaardige ontvangt in den naam eens
rechtvaardigen, zal het loon eens recht-
vaardigen ontvangen.
42 [x] En zoo wie een' van deze kleinen te
drinken geeft alleenlijk eenen beker koud
waters, in den naam eens discipels, voor-
waar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins
verliezen.

Den gezondenen van Johannes den Dooper. (Luk. 7:18-35).

11 EN het is geschied, toen Jezus
geëindigd had Zijnen twaalf dis-
cipelen bevelen te geven, dat Hij van
daar voortging, om te leeren en te predi-
ken in hunne steden.
2 [y] En Johannes, in de gevangenis ge-
hoord hebbende de werken van Christus,
zond twee van zijne discipelen,
3 En zeide tot Hem : Zijt gij degene,
die komen zou, of verwachten wij eenen
anderen ?
4 En Jezus antwoordde en zeide tot

---

[a] Hand. 24:1 ; 25:4. [b] Mark. 13:11. Luk. 12:11 ; 21:14. [c] Micha 7:2, 5. Luk. 21:16. [d] Matth. 24:13. Mark. 13:13. Luk. 21:19. Openb. 2:10 ; 3:10. [e] Matth. 2:13 ; 4:12 ; 12:15. Hand. 8:1 ; 9:25 ; 14:6. [f] Luk. 6:40. Joh. 13:16 ; 15:20. [g] Matth. 9:34 ; 12:24. Mark. 3:22. Luk. 11:15. Joh. 8:48. [h] Jes. 8:12. Jer. 1:8. [i] Job 12:22. Mark. 4:22. Luk. 8:17 ; 12:2. [k] Jer. 1:8 Luk. 12:4. [l] 1 Sam. 14:45. [m] Mark. 8:38. Luk. 9:26 ; 12:8. 2 Tim. 2:12. [n] Luk. 12:51. [o] Micha 7:6. [p] Ps. 41:10 ; 55:13. Joh. 13:18. [q] Luk. 14:26. [r] Matth. 16:24. Mark. 8:34. Luk. 9:23 ; 14:27. [s] Matth. 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24 ; 17:33. Joh. 12:25. [t] Luk. 10:16. Joh. 13:20. [u] 1 Kon. 17:10 ; 18:4. 2 Kon. 4:8. [x] Matth. 25:40. Mark. 9:41. Hebr. 6:10. [y] Luk. 7:18.

hen: Gaat heen en boodschapt Johannes
weder, hetgeen gij hoort en ziet:
5 [a] De blinden worden ziende, en de
kreupelen wandelen; de melaatschen
worden gereinigd, en de dooven hoo-
ren; de dooden worden opgewekt, en den
armen wordt het Evangelie verkondigd;
6 En zalig is hij, die aan Mij niet zal
geërgerd worden.
7 [b] Als nu deze heengingen, heeft Jezus
tot de scharen begonnen te zeggen van
Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de
woestijn te aanschouwen? Een riet, dat
van den wind ginds en weder bewogen
wordt?
8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien?
Eenen mensch, met zachte kleederen be-
kleed? Ziet, die zachte *kleederen* dra-
gen, zijn in der koningen huizen.
9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien?
Een' profeet? Ja, Ik zeg u, ook veel
meer dan een profeet.
10 Want deze is het, van welken ge-
schreven staat: [c] Ziet, Ik zende Mijnen
engel voor Uw aangezicht, die Uwen weg
bereiden zal voor U heen.
11 Voorwaar zeg Ik u: onder degenen,
die van vrouwen geboren zijn, is nie-
mand opgestaan meerder dan Johannes
de Dooper; doch die de minste is in het
koninkrijk der hemelen, is meerder dan
hij.
12 [d] En van de dagen van Johannes den
Dooper tot nu toe, wordt het koninkrijk
der hemelen geweld aangedaan, en de
geweldigers nemen het met geweld.
13 Want al de Profeten en de Wet heb-
ben tot Johannes toe geprofeteerd;
14 [e] En zoo gij het wilt aannemen, hij
is Elías, die komen zou.
15 Wie ooren heeft om te hooren, die
hoore!
16 Doch waarbij zal Ik dit geslacht
vergelijken? [f] Het is gelijk aan de kin-
derkens, die op de markten zitten, en
hunnen gezellen toeroepen,
17 En zeggen: Wij hebben u op de fluit
gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij
hebben u klaagliederen gezongen, en gij
hebt niet geweend.
18 [g] Want Johannes is gekomen, noch
etende, noch drinkende, en zij zeggen:
Hij heeft den duivel!
19 De Zoon des menschen is gekomen,
etende en drinkende, en zij zeggen: Ziet
daar, een mensch, *die* een vraat en wijn-
zuiper *is*, een vriend van tollenaren en
zondaren. Doch de wijsheid is gerecht-
vaardigd geworden van hare kinderen.

De drie onboetvaardige steden.
(Luk. 10:13-15.)

20 [h] TOEN begon Hij de steden, in
welke Zijne krachten meest geschied
waren, te verwijten, omdat zij zich niet
bekeerd hadden:
21 Wee u, Chórazin! wee u, Bethsáïda!
want zoo in Tyrus en Sidon de krachten
waren geschied, die in u geschied zijn, zij
zouden zich eertijds in [i] zak en asch be-
keerd hebben;
22 [k] Doch Ik zeg u: het zal Tyrus en
Sidon verdragelijker zijn in den dag des
oordeels, dan ulieden.
23 En gij, Kapèrnaüm! die tot den
hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de
hel toe nedergestooten worden; want zoo
in Sodom die krachten waren geschied,
die in u geschied zijn, zij zouden tot op
den huidigen dag gebleven zijn;
24 Doch Ik zeg u, [l] dat het den lande
van Sodom verdragelijker zal zijn in den
dag des oordeels, dan u.

Het juk van Christus.
(Luk. 10:21, enz.)

25 [m] IN dienzelfden tijd antwoordde
Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere
des hemels en der aarde! [n] dat Gij deze
dingen voor de wijzen en verstandigen
verborgen hebt, en hebt ze den kinderkens
geopenbaard;
26 Ja, Vader! want alzoo is geweest het
welbehagen voor U.
27 [o] Alle dingen zijn Mij overgegeven
van Mijnen Vader; en [p] niemand kent
den Zoon dan de Vader, noch iemand
kent den Vader dan de Zoon, en dien het
de Zoon wil openbaren.
28 Komt herwaarts tot Mij, allen, die
vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust
geven.
29 Neemt Mijn juk op u, en leert van
Mij, dat Ik [q] zachtmoedig ben en nederig
van hart; [r] en gij zult rust vinden voor
uwe zielen;
30 [s] Want Mijn juk is zacht, en Mijn
last is licht.

Jezus, heer van den sabbat.
(Mark. 2:23-28. Luk. 6:1-5.)

12 IN [t] dien tijd ging Jezus, op eenen
sabbatdag door het gezaaide, en
Zijne discipelen hadden honger, en be-
gonnen aren te plukken, en te eten.
2 En de Farizeën, *dat* ziende, zeiden tot
Hem: Zie, Uwe discipelen doen, [u] wat
niet geoorloofd is te doen op den sab-
bat!

---

[a] Jes. 29:18; 35:5; 61:1. Luk. 4:18. [b] Luk. 7:24. [c] Mal. 3:1. Mark. 1:2. Luk. 7:27.
[d] Luk. 16:16. [e] Mal. 4:5. Luk. 1:17. [f] Luk. 7:31. [g] Matth. 3:4. Mark. 1:6.
[h] Luk. 10:13. [i] 2 Sam. 13:19. 2 Kon. 6:30; 19:1. [k] Matth. 10:15. [l] Matth. 10:15.
[m] Luk. 10:21. [n] Job 5:12. Jes. 29:14. Luk. 10:21. 1 Kor. 1:19; 2:7, 8. [o] Matth. 28:18.
Luk. 10:22. Joh. 3:35. [p] Joh. 1:18; 6:46. [q] Ps. 45:5. [r] Jer. 6:16. [s] 1 Joh. 5:3.
[t] Deut. 23:25. Mark. 2:23. Luk. 6:1. [u] Ex. 20:10.

Maar Hij zeide tot hen: Hebt gij niet
lezen, wat David gedaan heeft, toen
m hongerde, en hun, die met hem
iren?
Hoe hij gegaan is in het huis Gods,
de [a] toonbrooden gegeten heeft, die
m niet geoorloofd waren te eten, noch
k hun, die met hem *waren,* [b] maar den
iesteren alleen.
[c] Of hebt gij niet gelezen in de Wet,
t de priesters den sabbat ontheiligen
den tempel, op de sabbatdagen, en
chtans onschuldig zijn?
En Ik zeg u, dat [d] Een, meerder dan
tempel, hier is.
Doch zoo gij geweten hadt, wat het
: [e] Ik wil barmhartigheid en niet
ferande! gij zoudt de onschuldigen
et veroordeeld hebben;
[f] Want de Zoon des menschen is een
eere ook van den sabbat.

Jenezing van den man met de dorre hand.
(Mark. 3:1-6. Luk. 6:6-11.)

[g] EN van daar voortgaande, kwam Hij
hunne synagoge.
0 En zie, daar was een mensch, die
ne dorre hand had; en zij vraagden
em, zeggende: [h] Is het ook geoorloofd
de sabbatdagen te genezen? (opdat zij
em mochten beschuldigen)
1 En Hij zeide tot hen: Wat mensch
l er zijn onder u, die een schaap heeft,
zoo dat op eenen sabbatdag [i] in eene
acht valt, *die* het niet zal aangrijpen
uitheffen?
2 [k] Hoeveel gaat nu een mensch een
haap te boven? Zoo is het dan op de
bbatdagen geoorloofd wel te doen.
3 Toen zeide Hij tot dien mensch:
rek uwe hand uit; en hij strekte ze
t, en zij werd hersteld, gezond gelijk
andere.
4 [l] En de Farizeën, uitgegaan zijnde,
elden tezamen raad tegen Hem, hoe
j Hem dooden mochten;
5 Maar Jezus, *dat* wetende, [m] vertrok
n daar, en vele scharen volgden Hem,
Hij genas ze allen.
6 [n] En Hij gebood hun scherpelijk, dat
j Hem niet openbaar maken zouden;
7 Opdat vervuld zou worden hetgeen
sproken is door Jesaja, den profeet,
ggende:
8 [o] Ziet, Mijn Knecht, welken Ik ver-
oren heb, Mijn Beminde, in welken
ijne ziel een welbehagen heeft; Ik
l Mijnen Geest op Hem leggen, en Hij
zal het oordeel den Heidenen verkon-
digen;
19 Hij zal niet twisten, noch roepen,
en daar zal niemand Zijne stem op de
straten hooren;
20 Het gekrookte riet zal Hij niet ver-
breken, en het rookende lemmet zal Hij
niet uitblusschen, totdat Hij het oordeel
zal uitbrengen tot overwinning;
21 En in Zijnen naam zullen de Hei-
denen hopen.

De godslastering der Farizeën.
(Luk. 11:14-28.)

22 [p] TOEN werd tot Hem gebracht een
van den duivel bezeten, *die* blind en stom
was; en Hij genas hem, alzoo dat de
blinde en stomme beide sprak en zag.
23 En al de scharen ontzetteden zich,
en zeiden: [q] Is deze niet de Zoon van
David?
24 Maar de Farizeën, *dit* gehoord heb-
bende, zeiden: [r] Deze werpt de duivelen
niet uit, dan door Beëlzebul, den overste
der duivelen.
25 Doch Jezus, kennende hunne ge-
dachten, zeide tot hen: Een ieder ko-
ninkrijk, dat tegen zichzelf verdeeld is,
wordt verwoest; en eene iedere stad, of
huis, dat tegen zichzelf verdeeld is, zal
niet bestaan.
26 En indien de Satan den Satan uit-
werpt, zoo is hij tegen zichzelven ver-
deeld: hoe zal dan zijn rijk bestaan?
27 En indien Ik door Beëlzebul de dui-
velen uitwerp, door wien werpen uwe zo-
nen ze dan uit? Daarom zullen die uwe
rechters zijn.
28 Maar indien Ik door den Geest Gods
de duivelen uitwerp, zoo is dan het ko-
ninkrijk Gods tot u gekomen.
29 Of hoe kan iemand in het huis eens
sterken inkomen, en zijne vaten ontroo-
ven, tenzij dat hij eerst den sterke ge-
bonden hebbe? en alsdan zal hij zijn
huis berooven.
30 Wie met Mij niet is, die is tegen
Mij; en wie met Mij niet vergadert, die
verstrooit.
31 [s] Daarom zeg Ik u: Alle zonde en
lastering zal den menschen vergeven
worden; maar de lastering tegen den
Geest zal den menschen niet vergeven
worden.
32 [t] En zoo wie *eenig* woord gesproken
zal hebben tegen den Zoon des menschen,
het zal hem vergeven worden; [u] maar
zoo wie tegen den Heiligen Geest za

---

[a] 1 Sam. 21:6 [b] Ex. 29:33. Lev. 24:9. [c] Num. 28:9. [d] 2 Kron. 6:18. [e] Hos. 6:6.
icha 6:8. Matth. 9:13; 23:23. [f] Mark. 2:28. Luk. 6:5. [g] Mark. 3:1. Luk. 6:6.
Luk. 14:3. [i] Ex. 23:4. Deut. 22:4. [k] Gen. 1:27. [l] Mark. 3:6. Joh. 5:18; 10:39; 11:53.
Matth. 10:23. [n] Matth. 9:30. Luk. 5:14. [o] Jes. 42:1. Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11.
ol. 1:13. 2 Petr. 1:17. [p] Matth. 9:32. Luk. 11:14. [q] Joh. 4:29. [r] Matth. 9:34.
ark. 3:22. Luk. 11:15. [s] Mark. 3:28. Luk. 12:10. 1 Joh. 5:16. [t] 1 Sam. 2:25.
Num. 15:30. 1 Joh. 5:16.

gesproken hebben, het zal hem niet ver-
geven worden, noch in deze eeuw, noch
in de toekomende.

Boomen en vruchten.
(Luk. 6:43–45.)

33 [a] OF maakt den boom goed en zijne
vrucht goed; of maakt den boom kwaad
en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht
wordt de boom gekend.
34 [b] Gij adderengebroedsels! hoe kunt
gij goede dingen spreken, daar gij boos
zijt? [c] want uit den overvloed des harten
spreekt de mond.
35 De goede mensch brengt goede din-
gen voort uit den goeden schat des har-
ten, en de booze mensch brengt booze
dingen voort uit den boozen schat.
36 Maar Ik zeg u, [d] dat van elk ijdel
woord, hetwelk de menschen zullen ge-
sproken hebben, zij van hetzelve zullen
rekenschap geven [e] in den dag des oor-
deels;
37 [f] Want uit uwe woorden zult gij ge-
rechtvaardigd worden, en uit uwe
woorden zult gij veroordeeld worden.

Het wonder van Jonas.
(Luk. 11:16, 29–32.)

38 [g] TOEN antwoordden sommigen der
Schriftgeleerden en Farizeën, zeggende:
Meester! wij wilden van u *wel* een teeken
zien!
39 Maar Hij antwoordde en zeide tot
hen: Het boos en overspelig geslacht
verzoekt een teeken; en hun zal geen
teeken gegeven worden, dan het teeken
van Jonas, den profeet;
40 [h] Want gelijk Jonas drie dagen en
drie nachten was in den buik van den
walvisch, alzoo zal de Zoon des menschen
drie dagen en drie nachten wezen in het
hart der aarde.
41 [i] De mannen van Nínevé zullen op-
staan in het oordeel met dit geslacht, en
zullen het veroordeelen; want zij hebben
zich bekeerd [k] op de prediking van Jonas;
en ziet, meer dan Jonas is hier!
42 [l] De koningin van het Zuiden zal op-
staan in het oordeel met dit geslacht, en
het veroordeelen; want zij is gekomen
van de einden der aarde, om te hooren
de wijsheid van Sálomo; en ziet, meer
dan Sálomo is hier!
43 [m] En wanneer de onreine geest van
den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij
door dorre plaatsen, zoekende rust, en
vindt ze niet.
44 Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in
mijn huis, van waar ik uitgegaan ben;
en komende vindt hij het ledig, met be-
zemen gekeerd en versierd.
45 Dan gaat hij heen en neemt met
zich zeven andere geesten, boozer dan
hijzelf, [n] en ingegaan zijnde, wonen zij
aldaar; en het laatste van dien mensch
wordt erger dan het eerste. Alzoo zal
het ook met dit boos geslacht zijn.

De familie van Jezus.
(Mark. 3:31–35. Luk. 8:19–21.)

46 [o] EN als Hij nog tot de scharen
sprak, ziet, Zijne moeder en broeders
stonden buiten, zoekende Hem te spreken.
47 En iemand zeide tot Hem: Zie, uwe
moeder en uwe broeders staan *daar* bui-
ten, zoekende u te spreken.
48 Maar Hij, antwoordende, zeide tot
dengene, die Hem *dat* zeide: Wie is
Mijne moeder, en wie zijn Mijne broe-
ders?
49 En Zijne hand uitstrekkende over
Zijne discipelen, zeide Hij: Ziet, Mijne
moeder en Mijne broeders;
50 [p] Want zoo wie den wil Mijns Vaders
doet, die in de hemelen is, dezelve is
Mijn broeder, en zuster, en moeder.

Gelijkenis van den zaaier.
(Mark. 4:1–20. Luk. 8:4–15.)

13 EN [q] te dien dage Jezus, uit het huis
gegaan zijnde, zat bij de zee.
2 En tot Hem vergaderden vele scharen,
zoodat Hij [r] in een schip ging en neder-
zat, en al de schare stond op den oever.
3 En Hij sprak tot hen vele dingen door
gelijkenissen, zeggende: Ziet, een zaaier
ging uit om te zaaien.
4 En als hij zaaide, viel een deel *van het
zaad* bij den weg; en de vogelen kwamen
en aten dat op.
5 En een ander *deel* viel op steenachtige
plaatsen, waar het niet veel aarde had;
en het ging terstond op, omdat het geene
diepte van aarde had;
6 Maar als de zon opgegaan was, zoo
is het verbrand geworden; en omdat het
geenen wortel had, is het verdord.
7 En een ander *deel* viel in de doornen;
en de doornen wiesen op, en verstikten het.
8 En een ander *deel* viel in de goede
aarde, en gaf vrucht: het een honderd-,
het ander zestig-, en het ander dertig*voud*.
9 Wie ooren heeft om te hooren, die
hoore.
10 [s] En de discipelen, tot Hem komen-
de, zeiden tot Hem: Waarom spreekt
Gij tot hen door gelijkenissen?
11 En Hij, antwoordende, zeide tot hen:

---

[a] Matth. 7:18. [b] Matth. 3:7. [c] Ps. 40:11. Luk. 6:45. [d] Efez. 5:4. [e] Pred. 12:14.
[f] 2 Sam. 1:16. Luk. 19:22. [g] Matth. 16:1. Mark. 8:11. Luk. 11:29. 1 Kor. 1:22.
[h] Jona 1:17; 2:10. [i] Luk. 11:32. [k] Jona 3:5. [l] 1 Kon. 10:1. 2 Kron. 9:1. Luk. 11:31.
[m] Luk. 11:24. [n] Hebr. 6:4, 5; 10:26. 2 Petr. 2:20. [o] Mark. 3:31. Luk. 8:20. [p] Joh. 15:14.
2 Kor. 5:16. Gal. 5:6; 6:15. Kol. 3:11. [q] Mark. 4:1. Luk. 8:4, 5. [r] Luk. 5:3.
[s] Mark. 4:10. Luk. 8:9.

Omdat het u gegeven is, de verborgen-
ieden van het koninkrijk der hemelen te
veten, maar [b] dien is het niet gegeven;
12 [c] Want wie heeft, dien zal gegeven
vorden, en hij zal overvloediglijk heb-
en; maar wie niet heeft, van dien zal
genomen worden, ook dat hij heeft.
13 Daarom spreek Ik tot hen door gelij-
kenissen, omdat zij ziende niet zien, en
ioorende niet hooren, noch ook verstaan.
14 En in hen wordt de profetie van Je-
sája vervuld, die zegt: [d] Met het gehoor
zult gij hooren, en geenszins verstaan;
n ziende zult gij zien, en geenszins be-
nerken:
15 Want het hart dezes volks is dik ge-
vorden, en zij hebben met de ooren
waarlijk gehoord, en hunne oogen heb-
en zij toegedaan; opdat zij niet te
eniger tijd met de oogen zouden zien,
n met de ooren hooren, en met het hart
erstaan, en zich bekeeren, en Ik hen
geneze.
16 [e] Doch uwe oogen zijn zalig, omdat
ij zien, en uwe ooren, omdat zij hooren;
17 Want voorwaar zeg Ik u, [f] dat vele
profeten en rechtvaardigen hebben be-
geerd te zien de dingen, die gij ziet, en
iebben *ze* niet gezien; en te hooren de
lingen, die gij hoort, en hebben *ze* niet
gehoord.
18 [g] Gij dan, hoort de gelijkenis van den
aaier.
19 Als iemand dat woord des [h] konink-
ijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de
ooze, en rukt weg hetgeen in zijn hart
gezaaid was: deze is degene, die bij den
veg bezaaid is.
20 Maar die in steenachtige *plaatsen*
bezaaid is, deze is degene, die het woord
ioort, en dat terstond met vreugde ont-
angt;
21 Doch hij heeft geenen wortel in zich-
elven, maar is voor een' tijd; en als
erdrukking of vervolging komt, om des
voords wil, zoo wordt hij terstond geër-
erd.
22 [i] En die in de doornen bezaaid is,
eze is degene, die het woord hoort; en
e zorgvuldigheid dezer wereld, en de
erleiding des rijkdoms verstikt het
voord, en het wordt onvruchtbaar.
23 Die nu in de goede aarde bezaaid is,
eze is degene, die het woord hoort en
erstaat, die ook vrucht draagt en voort-
rengt, de een honderd-, de ander zestig-,
n de ander dertig*voud*.

Gelijkenis van het onkruid.

24 EENE andere gelijkenis heeft Hij
hun voorgesteld, zeggende: Het konink-
rijk der hemelen is gelijk aan een
mensch, die goed zaad zaaide in zijnen
akker;
25 En als de menschen sliepen, kwam
zijn vijand, en zaaide onkruid midden in
de tarwe, en ging weg.
26 Toen het nu *tot* kruid opgeschoten
was, en vrucht voortbracht, toen open-
baarde zich ook het onkruid.
27 En de dienstknechten van den heer
des huizes gingen en zeiden tot hem:
Heere! hebt gij niet goed zaad in uwen
akker gezaaid? van waar heeft hij dan
dit onkruid?
28 En hij zeide tot hen: Een vijandig
mensch heeft dat gedaan. En de dienst-
knechten zeiden tot hem: Wilt gij dan,
dat wij heengaan en datzelve vergaderen?
29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij, het
onkruid vergaderende, ook mogelijk met
hetzelve de tarwe niet uittrekt.
30 Laat ze beide tezamen opwassen tot
den oogst, en in den tijd des oogstes zal
ik tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst
dat onkruid, en bindt het in busselen, om
het te verbranden; [k] maar brengt de
tarwe samen in mijne schuur.

Gelijkenissen van het mostaardzaad en van het zuurdeeg.
(Mark. 4:30–34. Luk. 13:18–21.)

31 EENE andere gelijkenis heeft Hij
hun voorgesteld, zeggende: [l] Het ko-
ninkrijk der hemelen is gelijk aan het
mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft
genomen en in zijnen akker gezaaid;
32 Hetwelk wel het minste is onder al
de zaden, maar wanneer het opgewassen
is, dan is 't het meeste van de moes-
kruiden, en het wordt een boom, alzoo
dat de vogelen des hemels komen, en
nestelen in zijne takken.
33 Eene andere gelijkenis sprak Hij tot
hen, *zeggende:* [m] Het koninkrijk der he-
melen is gelijk aan eenen zuurdeesem,
welken eene vrouw nam en verborg in
drie maten meels, totdat het geheel ge-
zuurd was.
34 [n] Al deze dingen heeft Jezus tot de
scharen gesproken door gelijkenissen, en
zonder gelijkenis sprak Hij tot hen
niet;
35 Opdat vervuld zoude worden, wat ge-
sproken is door den Profeet, zeggende:
[o] Ik zal Mijnen mond opendoen door ge-
lijkenissen; Ik zal voortbrengen dingen,
die verborgen waren van de grondlegging
der wereld.

---

[a] 2 Kor. 3:14. [b] Matth. 11:25. [c] Matth. 25:29. Mark. 4:24, 25. Luk. 8:18; 19:26.
Jes. 6:9. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [e] Luk. 10:23.
oh. 20:29. 1 Petr. 1:8. [f] 1 Petr. 1:10. [g] Mark. 4:13. Luk. 8:11. [h] Matth. 4:23.
Matth. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9. [k] Matth. 3:12. [l] Mark. 4:30.
uk. 13:18. [m] Luk. 13:20, 21. [n] Mark. 4:33. [o] Ps. 78:2.

Verklaring van de gelijkenis van 't onkruid.

36 TOEN nu Jezus de scharen *van Zich*
gelaten had, ging Hij naar huis. En
Zijne discipelen kwamen tot Hem, zeg-
gende: Verklaar ons de gelijkenis van
het onkruid des akkers.
37 En Hij, antwoordende, zeide tot hen:
Die het goede zaad zaait, is de Zoon des
menschen;
38 En de akker is de wereld; en het
goede zaad zijn de kinderen des konink-
rijks; en het onkruid zijn de kinderen
des boozen;
39 En de vijand, die het gezaaid
heeft, is de duivel; en [a] de oogst is de
voleinding der wereld; en de maaiers
zijn de engelen.
40 Gelijkerwijs dan het onkruid verga-
derd, en met vuur verbrand wordt, alzoo
zal het *ook* zijn in de voleinding dezer
wereld:
41 De Zoon des menschen zal Zijne en-
gelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn
koninkrijk vergaderen al de ergernissen,
en degenen, die de ongerechtigheid doen,
42 En zullen hen in den vurigen oven
werpen; [b] daar zal weening zijn en kner-
sing der tanden.
43 [c] Dan zullen de rechtvaardigen blin-
ken, gelijk de zon, in het koninkrijk huns
Vaders Die ooren heeft om te hooren,
die hoore!

Gelijkenissen van den verborgen schat, van de parel, en van het visschnet.

44 WEDEROM is het koninkrijk der
hemelen gelijk aan een' schat, in den
akker verborgen, welken een mensch
gevonden hebbende, verborg *dien,* en
van blijdschap over denzelven, [d] gaat hij
heen en verkoopt al wat hij heeft, en
koopt dien akker.
45 Wederom is het koninkrijk der he-
melen gelijk aan een' koopman, die
schoone parelen zoekt;
46 Dewelke, hebbende eene parel van
groote waarde gevonden, ging heen en
verkocht al wat hij had, en kocht die.
47 Wederom is het koninkrijk der he-
melen gelijk aan een net, geworpen in de
zee, en dat allerlei soorten *van visschen*
samenbrengt;
48 Hetwelk, wanneer het vol geworden
is, *de visschers* aan den oever optrekken,
en nederzittende, lezen het goede uit in
hunne vaten, maar het kwade werpen zij
weg.
49 Alzoo zal het in de voleinding der
eeuwen wezen, de engelen zullen uitgaan,
en de boozen uit het midden der recht-
vaardigen afscheiden,
50 En zullen hen in den vurigen oven
werpen; [e] daar zal zijn weening en kner-
sing der tanden.
51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit
alles verstaan? Zij zeiden tot Hem: Ja,
Heere!
52 En Hij zeide tot hen: Daarom, een
iegelijk Schriftgeleerde, in het konink-
rijk der hemelen onderwezen, is gelijk
aan een' heer des huizes, die uit zijnen
schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

Jezus te Nazareth veracht.
(Mark. 6:1-6.)

53 [f] EN het is geschied, als Jezus deze
gelijkenissen geëindigd had, vertrok Hij
van daar.
54 En gekomen zijnde in Zijn vader-
land, leerde Hij hen in hunne synagoge,
zoodat zij zich ontzetteden, en zeiden:
[g] Van waar *komt* dezen die wijsheid en
die krachten?
55 [h] Is deze niet de Zoon des timmer-
mans? en is Zijne moeder niet genaamd
Maria, en Zijne broeders Jakobus en
Joses, en Simon en Judas?
56 En Zijne zusters, zijn zij niet allen
bij ons? Van waar *komt* dan dezen dit
alles?
57 En zij werden aan Hem geërgerd.
Maar Jezus zeide tot hen: [i] Een profeet
is niet ongeëerd, dan in zijn vaderland,
en in zijn huis.
58 En Hij heeft aldaar niet vele krach-
ten gedaan, wegens hun ongeloof.

Onthoofding van Johannes den Dooper.
(Mark. 6:14-29. Luk. 3:19,20; 9:7-9.)

14 TE [k] dierzelfder tijd hoorde Heró-
des, de viervorst, het gerucht van
Jezus,
2 En zeide tot zijne knechten: Deze is
Johannes de Dooper; hij is opgewekt
van de dooden, en daarom werken die
krachten in hem.
3 [l] Want Heródes had Johannes gevan-
gen genomen, en hem gebonden, en in
den kerker gezet, om Heródias wil, de
huisvrouw van Filippus, zijnen broeder;
4 Want Johannes zeide tot hem: [m] Het
is u niet geoorloofd, haar te hebben.
5 En willende hem dooden, vreesde hij
het volk, [n] omdat zij hem hielden voor
een' profeet.
6 Maar als [o] de dag der geboorte van
Heródes gehouden werd, danste de doch-
ter van Heródias in het midden *van hen;*
en zij behaagde aan Heródes:
7 [p] Waarom hij haar met eede beloofde
te geven, wat zij ook eischen zou.
8 En zij, tevoren onderricht zijnde van

---

[a] Joël 3:13. Openb. 14:15. [b] Matth. 8:12; 22:13; 24:51; 25:30. Luk. 13:28. [c] Dan. 12:3. 1 Kor. 15:42. [d] Filipp. 3:7. [e] Vers 42. [f] Mark. 6:1. Luk. 4:16. [g] Mark. 6:2. [h] Joh. 6:42. [i] Mark. 6:4. Luk. 4:24. Joh. 4:44. [k] Mark. 6:14. Luk. 9:7. [l] Mark. 6:17. Luk. 3:19. [m] Lev. 18:16. [n] Matth. 21:26. [o] Gen. 40:20. Mark. 6:21. [p] Richt. 11:30.

re moeder, zeide: Geef mij hier in
nen schotel het hoofd van Johannes
n Dooper!
En de Koning werd bedroefd; doch om
eeden, en degenen, die *met hem* aan-
ten, gebood hij, dat het *haar* zou ge-
ven worden;
0 En zond heen, en onthoofdde Johan-
s in den kerker.
1 En zijn hoofd werd gebracht in eenen
hotel, en het dochtertje gegeven; en zij
oeg het *tot* hare moeder.
2 En zijne discipelen kwamen, en na-
en het lichaam weg, en begroeven het;
gingen en boodschapten het Jezus.

Eerste vermenigvuldiging der brooden.
(Mark. 6:30-44. Luk. 9:10-17. Joh. 6:1-14.)

3 [a] EN *als* Jezus *dit* hoorde, vertrok
ij van daar te scheep, naar eene woeste
aats alleen; en de scharen, *dat* hoo-
nde, zijn Hem te voet gevolgd uit de
eden.
4 [b] En Jezus uitgaande, zag eene groote
hare, en [c] werd innerlijk met ontfer-
ing over hen bewogen, en genas hunne
anken.
5 [d] En als het nu avond werd, kwamen
jne discipelen tot Hem, zeggende: Deze
aats is woest, en de tijd is nu voorbij-
gaan; laat de scharen van U, opdat zij
engaan in de vlekken, en zichzelven
ijze koopen.
6 Maar Jezus zeide tot hen: Het is
n niet van noode heen te gaan; geeft
j hun te eten.
7 Doch zij zeiden tot Hem: Wij heb-
n hier niet, dan vijf brooden en twee
schen.
8 En Hij zeide: Brengt ze Mij hier.
9 En Hij beval de scharen, neder te
tten op het gras, en nam de vijf brooden
de twee visschen, en opwaarts ziende
ar den hemel, [e] zegende ze; en als Hij
gebroken had, gaf hij de brooden den
scipelen, en de discipelen aan de
haren;
0 En zij aten allen, en werden verza-
gd, en zij namen op, het overschot der
okken: twaalf volle korven.
1 Die nu gegeten hadden, waren om-
ent vijf duizend mannen, zonder de
ouwen en kinderen.

Jezus wandelt op de zee.
(Mark. 6:45,46. Joh. 6:15-21.)

2 [f] EN terstond dwong Jezus Zijne dis-
elen, in het schip te gaan, en vóór Hem
te varen naar de andere zijde, terwijl
ij de scharen van Zich zou laten.
3 [g] En als Hij nu de scharen van Zich
gelaten had, klom Hij op den berg alleen,
om te bidden. En als het nu avond was
geworden, zoo was Hij daar alleen.
24 En het schip was nu midden in de
zee, zijnde in nood van de baren; want
de wind was *hun* tegen.
25 Maar ter vierde wake des nachts kwam
Jezus tot hen af, wandelende op de zee.
26 En de discipelen, ziende Hem op de
zee wandelen, werden ontroerd, zeggende:
Het is een spooksel! en zij schreeuwden
van vreeze.
27 Maar terstond sprak Jezus hen aan,
zeggende: Zijt goedsmoeds, Ik ben het,
vreest niet!
28 En Petrus antwoordde Hem, en
zeide: Heere! indien Gij het zijt, zoo
gebied mij tot U te komen op het water!
29 En hij zeide: Kom! En Petrus klom
neder van het schip, en wandelde op het
water, om tot Jezus te komen;
30 Maar ziende den sterken wind, werd
hij bevreesd, en als hij begon neder te
zinken, riep hij, zeggende: Heere, be-
houd mij!
31 En Jezus, terstond de hand uitste-
kende, greep hem aan, en zeide tot hem:
Gij kleingeloovige! waarom hebt gij ge-
wankeld?
32 En als zij in het schip geklommen
waren, stilde de wind.
33 Die nu in het schip *waren*, kwamen
en aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk,
Gij zijt Gods Zoon!
34 En [h] overgevaren zijnde, kwamen zij
in het land Gennésareth.
35 En als de mannen van die plaats
Hem werden kennende, zonden zij in dat
geheele omliggende land, en brachten tot
Hem allen, die kwalijk gesteld waren;
36 En baden Hem, dat zij alleenlijk den
zoom Zijns kleeds zouden mogen aan-
raken; en zoo velen als *Hem* aanraakten,
werden gezond.

De inzettingen der Ouden.
(Mark. 7:1-23.)

15 TOEN [i] kwamen tot Jezus *eenige*
Schriftgeleerden en Farizeën, die
van Jeruzalem *waren*, zeggende:
2 Waarom overtreden Uwe discipelen
de inzettingen der Ouden? want zij was-
schen hunne handen niet, wanneer zij
brood zullen eten.
3 Maar Hij, antwoordende, zeide tot
hen: Waarom overtreedt ook gij het ge-
bod Gods, door uwe inzetting?
4 [k] Want God heeft geboden, zeggende:
Eert uwen vader en moeder; en: [l] Wie
vader of moeder vloekt, die zal den dood
sterven.

---

a Matth. 12:15. Mark. 6:31. Luk. 9:10. b Joh. 6:5. c Matth. 9:36. d Mark. 6:35
k. 9:12. e 1 Sam. 9:13. f Mark. 6:45. Joh. 6:17. g Mark. 6:46. Joh. 6:15.
Mark. 6:53. i Mark. 7:1. k Ex. 20:12. Deut. 5:16. Efez. 6:2. l Ex. 21:17.
v. 20:9. Spr. 20:20.

5 Maar gij zegt: Zoo wie tot vader of
moeder zal zeggen: *Het is* eene gave, zoo
wat u van mij zou kunnen te nutte komen;
en zijnen vader of zijne moeder
geenszins zal eeren, *die voldoet;*
6 [a] En gij hebt *alzoo* Gods gebod krachteloos
gemaakt door uwe inzetting.
7 Gij geveinsden! wel heeft Jesaja van
u geprofeteerd, zeggende:
8 [b] Dit volk genaakt Mij met hunnen
mond, en eert Mij met de lippen, maar
hun hart houdt zich verre van Mij;
9 Doch tevergeefs eeren zij Mij, leerende
leeringen, *die* [c] geboden van menschen
zijn.
10 [d] En als Hij de schare tot Zich geroepen
had, zeide Hij tot hen: Hoort en
verstaat!
11 [e] Hetgeen ten monde ingaat, ontreinigt
den mensch niet; maar hetgeen ten
monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.
12 Toen kwamen Zijne discipelen tot
Hem, en zeiden tot Hem: Weet Gij *wel,*
dat de Farizeën, deze rede hoorende, geergerd
zijn geweest?
13 Maar Hij, antwoordende, zeide:
[f] Alle plant, die Mijn hemelsche Vader
niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.
14 Laat hen varen; [g] zij zijn blinde leidslieden
der blinden. Indien nu de blinde
den blinde leidt, zoo zullen zij beiden in
de gracht vallen.
15 [h] En Petrus, antwoordende, zeide tot
Hem: Verklaar ons deze gelijkenis.
16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden
alsnog onwetende?
17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten
monde ingaat, in den buik komt, en in
de heimelijkheid wordt uitgeworpen?
18 Maar die dingen, die ten monde
uitgaan, komen voort uit het hart, en die
ontreinigen den mensch;
19 [i] Want uit het hart komen voort booze
bedenkingen, doodslagen, overspelen,
hoererijen, dieverijen, valsche getuigenissen,
lasteringen:
20 Deze dingen zijn het, die den mensch
ontreinigen; maar het eten met ongewasschen
handen ontreinigt den mensch niet.

De Kananésche vrouw.
(Mark. 7:24–30.)

21 [k] EN Jezus van daar gaande, vertrok
naar de deelen van Tyrus en Sidon.
22 En ziet, eene Kananésche vrouw, uit
die landpalen komende, riep tot Hem,
zeggende: Heere, *Gij* Zone Davids, ontferm
U mijner! mijne dochter is deerlijk
van den duivel bezeten.
23 Doch Hij antwoordde haar niet één
woord. En Zijne discipelen, tot Hem komende,
baden Hem, zeggende: Laat haar
van u; want zij roept ons na.
24 Maar Hij, antwoordende, zeide: [l] Ik
ben niet gezonden, dan tot de verlorene
schapen van het huis Israëls.
25 En zij kwam en aanbad Hem, zeggende:
Heere, help mij!
26 Doch Hij antwoordde en zeide: Het
is niet betamelijk het brood der kinderen
te nemen, en den hondekens *voor* te werpen.
27 En zij zeide: Ja, Heere! doch de
hondekens eten ook van de brokskens,
die er vallen van de tafel hunner heeren.
28 Toen antwoordde Jezus, en zeide tot
haar: O vrouw! groot is uw geloof; u
geschiede, gelijk gij wilt. En hare dochter
werd gezond van diezelfde ure.

Tweede vermenigvuldiging der brooden.
(Mark. 8:1–10.)

29 [m] EN Jezus, van daar vertrekkende,
kwam aan de zee van Galiléa, en klom
op den berg, en zat daar neder.
30 [n] En vele scharen zijn tot Hem gekomen,
hebbende bij zich kreupelen, blinden,
stommen, lammen, en vele anderen,
en wierpen ze voor de voeten van Jezus;
en Hij genas hen:
31 Alzoo dat de scharen zich verwonderden,
ziende de stommen sprekende, de
lammen gezond, de kreupelen wandelende,
en de blinden ziende; en zij verheerlijkten
den God Israëls.
32 [o] En Jezus, Zijne discipelen tot Zich
geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk
met ontferming bewogen over de
schare, omdat zij nu drie dagen bij Mij
gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten
zouden; en Ik wil hen niet nuchteren
van Mij laten, opdat zij op den weg niet
bezwijken.
33 En Zijne discipelen zeiden tot Hem:
Van waar *zullen* wij zoo vele brooden in
de woestijn *bekomen,* dat wij zulk eene
groote schare zouden verzadigen?
34 En Jezus zeide tot hen: Hoevele
brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en
weinige vischjes.
35 En Hij gebood de scharen neder te
zitten op de aarde.
36 En Hij nam de zeven brooden en de
visschen, en als Hij [p] gedankt had, brak
Hij ze, en gaf *ze* Zijnen discipelen; en
de discipelen *gaven ze* aan de schare;
37 En zij aten allen en werden verzadigd,
en zij namen het overschot der brokken
op: zeven volle manden.
38 En die daar gegeten hadden, waren

[a] Mark. 7:18. 1 Tim. 4:3. 2 Tim. 3:2. [b] Jes. 29:13. Ezech. 33:31. Mark. 7:6.
[c] Mark. 7:6, 7. Kol. 2:18, 20, 22. [d] Mark. 7:14. [e] Hand. 10:15. Rom. 14:17, 20. Tit. 1:15.
[f] Joh. 15:2. [g] Jes. 42:19. Luk. 6:39. [h] Mark. 7:17. [i] Gen. 6:5; 8:21. Spr. 6:14.
Jer. 17:9. [k] Mark. 7:24. [l] Matth. 10:6. Hand. 13:46. [m] Mark. 7:31. [n] Jes. 29:18;
35:5. Matth. 11:5. Luk. 7:22. [o] Mark. 8:1. [p] 1 Sam. 9:13.

er duizend mannen, zonder de vrouwen
r kinderen.
9 En de scharen van Zich gelaten heb-
nde, ging Hij in het schip, en kwam in
landpalen van Magdala.

De zuurdeesem der Farizeën.
(Mark. 8:11–21.)

6 EN *a* de Farizeën en Sadduceën tot
Hem gekomen zijnde, en *Hem* ver-
ekende, begeerden van Hem, dat Hij
n een teeken uit den hemel zou toonen.
Maar Hij antwoordde, en zeide tot
n : *b* Als het avond geworden is, zegt
j : Schoon weder, want de hemel is
od ;
En des morgens : Heden onweder,
ant de hemel is droevig rood. Gij
veinsden ! het aanschijn des hemels
eet gij wel te onderscheiden, en kunt
j de teekenen der tijden niet *onder-
heiden* ?
c Het boos en overspelig geslacht ver-
ekt een teeken ; *d* en hun zal geen teeken
gegeven worden, dan het teeken van
Jonas, den profeet. En hen verlatende,
ng Hij weg.
En als Zijne discipelen op de andere
jde gekomen waren, hadden zij vergeten
ooden *mede* te nemen.
e En Jezus zeide tot hen : Ziet toe, en
acht u van den zuurdeesem der Farizeën
Sadduceën.
En zij overlegden bij zichzelven, zeg-
nde : *Het is*, omdat wij geene brooden
*ede*genomen hebben.
En Jezus, *dat* wetende, zeide tot hen :
at overlegt gij bij uzelven, gij kleinge-
ovigen ! dat gij geene brooden *mede-*
nomen hebt ?
f Verstaat gij nog niet ? en gedenkt gij
et aan de vijf brooden der vijf duizend
annen, en hoevele korven gij opnaamt ?
0 *g* Noch aan de zeven brooden der vier
izend *mannen*, en hoe vele manden gij
naamt ?
1 Hoe verstaat gij niet, dat Ik u van
en brood gesproken heb, *als Ik zeide,*
t gij u wachten zoudt van den zuur-
esem der Farizeën en Sadduceën ?
2 Toen verstonden zij, dat Hij niet ge-
gd had, dat zij zich wachten zouden van
n zuurdeesem des broods, maar van de
er der Farizeën en Sadduceën.

De belijdenis van Petrus.
ark. 8:27–33. Luk. 9:18–22. Joh. 6:66–69.)

3 *h* ALS nu Jezus gekomen was in de
deelen van Cesaréa Filippi, vraagde Hij
Zijnen discipelen, zeggende : Wie zeggen
de menschen, dat Ik, de Zoon des men-
schen, ben ?
14 En zij zeiden : *i* Sommigen : Johan-
nes de Dooper ; en anderen : Elías ; en
anderen : Jeremía, of een van de Profeten.
15 Hij zeide tot hen : Maar gij, wie zegt
gij, dat Ik ben ?
16 *k* En Simon Petrus, antwoordende,
zeide : Gij zijt de Christus, de Zoon des
levenden Gods.
17 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem : Zalig zijt gij, Simon, Bar-Jona !
want vleesch en bloed heeft u *dat* niet
geopenbaard, *l* maar Mijn Vader, die in
de hemelen is.
18 *m* En Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus,
en op *n* deze petra zal Ik Mijne gemeente
bouwen, en de *o* poorten der hel zullen
haar niet overweldigen.
19 *p* En Ik zal u geven de sleutelen van
het koninkrijk der hemelen ; en zoo wat
gij zult binden op de aarde, zal in de
hemelen gebonden zijn ; en zoo wat gij
ontbinden zult op de aarde, zal in de
hemelen ontbonden zijn.
20 Toen verbood Hij Zijnen discipelen,
dat zij iemand zeggen zouden, dat Hij was
Jezus, de Christus.
21 *q* Van toen aan begon Jezus Zijnen
discipelen te vertoonen, dat Hij moest
heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden
van de Ouderlingen, en Overpriesteren
en Schriftgeleerden, en gedood worden,
en ten derden dage opgewekt worden.
22 En Petrus, Hem tot zich genomen
hebbende, begon Hem te bestraffen, zeg-
gende : Heere, *wees* U genadig ! dit zal U
geenszins geschieden.
23 Maar Hij, Zich omkeerende, zeide tot
Petrus : Ga weg achter Mij, Satanas !
r gij zijt Mij een aanstoot ; want gij ver-
zint niet de dingen, die Gods zijn, maar
die der menschen zijn.

Zijn kruis op zich nemen.
(Mark. 8:34 ; 9:1. Luk. 9:23, 27.)

24 TOEN zeide Jezus tot Zijne discipe-
len : *s* Zoo iemand achter Mij wil komen,
die verloochene zichzelven, en neme zijn
kruis op, en volge Mij.
25 *t* Want zoo wie zijn leven zal willen
behouden, die zal het verliezen : maar
zoo wie zijn leven verliezen zal, om Mij-
nentwil, die zal het vinden.
26 *u* Want wat baat het een' mensch,
zoo hij de geheele wereld gewint, en lijdt

---

a Matth. 12:38. Mark. 8:11. Luk. 11:29 ; 12:54. Joh. 6:30. *b* Luk. 12:54. *c* Matth. 12:39.
k. 11:29. *d* Jona 1:17. *e* Mark. 8:15. Luk. 12:1. *f* Matth. 14:17. Mark. 6:38.
k. 9:13. Joh. 6:9. *g* Matth. 15:34. *h* Mark. 8:27. Luk. 9:18. *i* Matth. 14:2.
Joh. 6:69. *l* Matth. 11:25. *m* Ps. 118:22. Joh. 1:43. *n* Jes. 28:16. 1 Kor. 3:11.
es. 33:20. *p* Matth. 18:18. Joh. 20:23. *q* Matth. 17:22 ; 20:18. Mark. 8:31 ; 9:31 ;
:33. Luk. 9:22 ; 18:31 ; 24:7. *r* 2 Sam. 19:22. *s* Matth. 10:38. Mark. 8:34. Luk. 9:23 ;
:27. *t* Matth. 10:39. Mark. 8:35. Luk. 9:24 ; 17:33. Joh. 12:25. *u* Luk. 9:25.

schade zijner ziel? Of [a] wat zal een mensch geven, tot lossing van zijne ziel?

27 [b] Want de Zoon des menschen zal komen in de [c] heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijne engelen, en [d] alsdan zal Hij een' iegelijk vergelden naar zijn doen.

28 [e] Voorwaar zeg Ik u: Er zijn sommigen van die hier staan, welke den dood niet smaken zullen, totdat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in Zijn koninkrijk.

Verheerlijking van Christus op den berg.
(Mark. 9:2-13. Luk. 9:28-36.)

17 EN [f] na zes dagen nam Jezus met Zich Petrus, en Jakobus en Johannes, zijnen broeder, en bracht hen op eenen hoogen berg alleen.

2 En Hij werd voor hen veranderd van gedaante; en Zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijne kleederen werden wit, gelijk het licht.

3 En zie, van hen werden gezien Mozes en Elías, met Hem samensprekende.

4 En Petrus, antwoordende, zeide tot Jezus: Heere! het is goed, dat wij hier zijn; zoo Gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken, voor U eenen, en voor Mozes eenen, en eenen voor Elías.

5 Terwijl hij nog sprak, zie, eene lichtige wolk heeft hen overschaduwd; en zie, eene stem uit de wolk, zeggende: [g] Deze is Mijn geliefde Zoon, in welken Ik Mijn welbehagen heb; [h] hoort Hem!

6 En de discipelen, *dit* hoorende, vielen op hun aangezicht, en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus, bij hen komende, raakte hen aan, en zeide: Staat op, en vreest niet!

8 En hunne oogen opheffende, zagen zij niemand, dan Jezus alleen.

9 [i] En als zij van den berg afkwamen, gebood Jezus hun, zeggende: Zegt niemand dit gezicht, totdat de Zoon des menschen zal opgestaan zijn uit de dooden.

10 [k] En Zijne discipelen vraagden Hem, zeggende: Wat zeggen dan de Schriftgeleerden, dat [l] Elías eerst moet komen?

11 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Elías zal wel eerst komen, en alles weder oprichten;

12 Maar Ik zeg u, dat Elías nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan, al wat zij hebben gewild; alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13 Toen verstonden de discipelen, dat Hij hun van Johannes den Dooper gesproken had.

Genezing van een maanzieke.
(Mark. 9:14-32. Luk. 9:37-45.)

14 [m] EN als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot Hem een mensch, vallende voor Hem op de knieën, en zeggende:

15 Heere! ontferm U over mijnen zoon; want hij is maanziek, en is in zwaar lijden; want menigmaal valt hij in het vuur, en menigmaal in het water;

16 En ik heb hem tot Uwe discipelen gebracht, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus, antwoordende, zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang zal Ik nog met ulieden zijn? hoe lang zal Ik u nog verdragen? Brengt hem Mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19 [n] Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: Om uws ongeloofs wil; [o] want voorwaar zeg Ik u: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga heen van hier derwaarts! en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit, dan door bidden en vasten.

22 [p] En als zij in Galiléa verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen;

23 En zij zullen Hem dooden, en ten derden dage zal Hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

Jezus betaalt de schatting.

24 EN als zij te Kapèrnaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus, die de didrachmen ontvingen, en zeiden: Uw Meester, betaalt Hij de didrachmen niet?

25 Hij zeide: [q] Ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u, Simon! de koningen der aarde, van wie nemen zij tollen of schatting? van hunne zonen, of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot Hem: Van de

[a] Ps. 49:9. Mark. 8:37. [b] Matth. 24:30; 25:31; 26:64. [c] Matth. 25:31. [d] Job 34:11. Ps. 62:13. Rom. 2:6. [e] Mark. 9:1. Luk. 9:27. [f] Mark. 9:2. Luk. 9:28. 2 Petr. 1:17. [g] Jes. 42:1. Matth. 3:17. Mark. 1:11; 9:7. Luk. 3:22; 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. [h] Deut. 18:19. Hand. 3:22. [i] Mark. 9:9. Luk. 9:36. [k] Mark. 9:11. [l] Mal. 4:5. Matth. 11:14. Mark. 9:11. [m] Mark. 9:16. Luk. 9:37. [n] Mark. 9:28. [o] Matth. 21:21. Luk. 17:6. [p] Matth. 16:21; 20:18. Mark. 8:31; 9:31; 10:33. Luk. 9:22, 44; 18:31. [q] Matth. 22:21. Rom. 13:7.

vreemden. Jezus zeide tot hem: Zoo
zijn dan de zonen vrij.
27 Maar opdat wij hun geenen aanstoot
geven, ga heen naar de zee, werp den
angel *uit*, en den eersten visch, die op-
komt, neem, en zijnen mond geopend
hebbende, zult gij eenen stater vinden;
neem dien, en geef hem aan hen voor
Mij en u.

De meeste in het rijk der hemelen.
(Mark. 9:33-37. Luk. 9:46-48.)

18 TE [a] dierzelfder ure kwamen de
discipelen tot Jezus, zeggende: Wie
is toch de meeste in het koninkrijk der
hemelen?
2 En Jezus een kindeken tot Zich ge-
roepen hebbende, stelde dat in het mid-
den van hen.
3 En zeide: Voorwaar zeg Ik u: [b] In-
dien gij u niet verandert, en wordt gelijk
de kinderkens, zoo zult gij in het konink-
rijk der hemelen geenszins ingaan.
4 [c] Zoo wie dan zichzelven zal vernede-
ren, gelijk dit kindeken, deze is de meeste
in het koninkrijk der hemelen.
5 [d] En zoo wie zoodanig een kindeken
ontvangt in Mijnen naam, die ontvangt
Mij.
6 [e] Maar zoo wie een' van deze kleinen,
die in Mij gelooven, ergert, het ware hem
nutter, dat een molensteen aan zijnen
hals gehangen, en dat hij verzonken
ware in de diepte der zee.
7 Wee der wereld van de ergernissen!
[f] want het is noodzakelijk, dat de erger-
nissen komen; [g] doch wee dien mensch,
door welken de ergernis komt!
8 [h] Indien dan uwe hand of uw voet u
ergert, houwt ze af en werpt ze van u.
Het is u beter, tot het leven in te gaan,
kreupel of verminkt *zijnde*, dan twee
handen of twee voeten hebbende, in het
eeuwige vuur geworpen te worden.
9 En indien uw oog u ergert, trekt het
uit, en werpt het van u. Het is u beter,
maar één oog hebbende, tot het leven in
te gaan, dan twee oogen hebbende, in
het helsche vuur geworpen te worden.
10 Ziet toe, dat gij niet één' van deze
kleinen veracht. Want Ik zeg ulieden,
[i] dat hunne engelen, in de hemelen,
altijd zien het aangezicht Mijns Vaders,
die in de hemelen is;
11 [k] Want de Zoon des menschen is ge-
komen om zalig te maken, dat verloren
was.
12 [l] Wat dunkt u? indien eenig mensch
honderd schapen had, en een uit deze
afgedwaald ware, zal hij niet de negen en
negentig laten, en op de bergen heen-
gaande, het afgedwaalde zoeken?
13 En indien het geschiedt, dat hij het
vindt, voorwaar zeg Ik u, dat hij zich
meer verblijdt over hetzelve, dan over
de negen en negentig, die niet afge-
dwaald zijn geweest:
14 Alzoo is de wil niet uws Vaders, die
in de hemelen is, dat een van deze
kleinen verloren ga.

De vergeving.— Gelijkenis van den onbarm-hartigen schuldheer.

15 [m] MAAR indien uw broeder tegen u
gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem
tusschen u en hem alleen; indien hij u
hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewon-
nen;
16 Maar indien hij *u* niet hoort, zoo
neem nog één of twee met u; [n] opdat in
den mond van twee of drie getuigen alle
woord besta.
17 En indien hij hun geen gehoor geeft,
[o] zoo zeg het der gemeente; en indien
hij ook der gemeente geen gehoor geeft,
[p] zoo zij hij u als de Heiden en de tolle-
naar.
18 [q] Voorwaar zeg Ik u: Al wat gij op de
aarde binden zult, zal in den hemel ge-
bonden wezen; en al wat gij op de aarde
ontbinden zult, zal in den hemel ont-
bonden wezen.
19 Wederom zeg Ik u: Indien er twee
van u samenstemmen op de aarde, over
eenige zaak, die zij zouden mogen begee-
ren, dat die hun zal geschieden van
Mijnen Vader, die in de hemelen is.
20 [r] Want waar twee of drie vergaderd
zijn in Mijnen naam, daar ben Ik in het
midden van hen.
21 Toen kwam Petrus tot Hem, en
zeide: Heere! hoe menigmaal zal mijn
broeder tegen mij zondigen, en ik hem
vergeven? [s] tot zevenmaal?
22 Jezus zeide tot hem: Ik zeg u niet,
tot zevenmaal, maar [t] tot zeventigmaal
zeven*maal*.
23 Daarom wordt het koninkrijk der
hemelen vergeleken bij een' zeker koning,
die rekening met zijne dienstknechten
houden wilde.
24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot
hem gebracht een, die hem schuldig was
tien duizend talenten.
25 [u] En als hij niet had, om te betalen,
beval zijn heer dat men hem zou verkoo-

[a] Mark. 9:34. Luk. 9:46; 22:24. [b] Matth. 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2. [c] 1 Petr. 5:6.
[d] Mark. 9:37. Luk. 9:48. Joh. 13:20. [e] Mark. 9:42. Luk. 17:2. [f] 1 Kor. 11:19.
[g] Matth. 26:24. Hand. 2:23; 4:27, 28. [h] Deut. 13:6. Matth. 5:29, 30. Mark. 9:43.
[i] Ps. 34:8. [k] Luk. 19:10. [l] Luk. 15:3. [m] Lev. 19:17. Spr. 17:10. Luk. 17:3. Jak. 5:19.
[n] Num. 35:30. Deut. 17:6; 19:15. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28. [o] 2 Thess. 3:14.
[p] 1 Kor. 5:9. 2 Thess. 3:14. [q] Matth. 16:19. Joh. 20:23. [r] Luk. 24:15, 36. [s] Luk. 17:4.
[t] Matth. 6:14. Mark. 11:25. Kol. 3:13. [u] Matth. 5:25.

pen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had; en dat *de schuld* zou betaald worden.

26 De dienstknecht dan, nedervallende, aanbad hem, zeggende: Heere! wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer van dezen dienstknecht, met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtgescholden.

28 Maar dezelfde dienstknecht, uitgaande, heeft gevonden een' zijner mededienstknechten, die hem honderd penningen schuldig was; en hem aanvattende, greep *hem* bij de keel, zeggende: Betaal mij, wat gij schuldig zijt!

29 Zijn mededienstknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen!

30 Doch hij wilde niet, maar ging heen, en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zou betaald hebben.

31 Als nu zijne mededienstknechten zagen, hetgeen geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden; en komende, verklaarden zij hunnen heer, al wat er geschied was.

32 Toen heeft zijn heer hem tot zich geroepen, en zeide tot hem: Gij booze dienstknecht! al die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij gebeden hebt;

33 Behoordet gij u ook niet over uwen mededienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34 En zijn heer, vertoornd zijnde, leverde hem den pijners over, totdat hij zou betaald hebben, al wat hij hem schuldig was.

35 [a] Alzoo zal ook Mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

De vraag van den scheidbrief.
(Mark. 10:1-12.)

19 EN [b] het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij vertrok van Galiléa, en kwam over de Jordaan, in de landpalen van Judéa;

2 En vele scharen volgden Hem, en Hij genas ze aldaar.

3 [c] En de Farizeën kwamen tot Hem, verzoekende Hem, en zeggende tot Hem: Is het een' mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten, om allerlei oorzaak?

4 Doch Hij, antwoordende, zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, Die [d] van den beginne *de menschen* gemaakt heeft, dat Hij ze gemaakt heeft man en vrouw?

5 [e] En gezegd heeft: Daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en [f] die twee zullen tot één vleesch zijn;

6 Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. [g] Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheide de mensch niet.

7 Zij zeiden tot Hem: [h] Waarom heeft dan Mozes geboden eenen scheidbrief te geven, en haar te verlaten?

8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft wegens de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe vrouwen te verlaten, maar van den beginne is het alzoo niet geweest;

9 [i] Maar Ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat, anders dan om hoererij, en eene andere trouwt, *die* doet overspel, en die de verlatene trouwt, doet *ook* overspel.

10 Zijne discipelen zeiden tot Hem: Indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is het niet oorbaar te trouwen.

11 Doch Hij zeide tot hen: [k] Allen vatten dit woord niet, maar dien het gegeven is:

12 Want er zijn gesnedenen, die uit moeders lichaam alzoo geboren zijn; en er zijn gesnedenen, die van de menschen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zichzelven gesneden hebben, om het koninkrijk der hemelen. Die *dit* vatten kan, vatte *het*.

Jezus zegent de kinderkens.
(Mark. 10:13-16. Luk. 18:15-17.)

13 [l] TOEN werden kinderkens tot Hem gebracht, opdat Hij de handen hun zou opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften hen.

14 Maar Jezus zeide: [m] Laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot Mij te komen; want derzulken is het koninkrijk der hemelen.

15 En als Hij hun de handen opgelegd had, vertrok Hij van daar.

De rijke jongeling.
(Mark. 10:17-31. Luk. 18:18-30.)

16 [n] EN zie, er kwam een tot Hem, en zeide tot Hem: Goede Meester! wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17 En Hij zeide tot hem: Wat noemt gij Mij goed? niemand is goed dan Eén, *namelijk* God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.

18 Hij zeide tot Hem: Welke? En Jezus zeide: *Deze:* [o] Gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis geven;

---

a Matth. 6:14. Mark. 11:26. Jak. 2:13. *b* Mark. 10:1. *c* Mark. 10:2. *d* Gen. 1:27. *e* Gen. 2:24. Efez. 5:31. *f* 1 Kor. 6:16. *g* 1 Kor. 7:10. *h* Deut. 24:1. Jer. 3:1. *i* Matth. 5:32. Mark. 10:11. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10. *k* 1 Kor. 7:7, 17. *l* Mark. 10:13. Luk. 18:15. *m* Matth. 18:3. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2. *n* Mark. 10:17. Luk. 18:18. *o* Ex. 20:13. Deut. 5:17. Rom. 13:9.

19 Eer uwen vader en moeder; en: [a] Gij zult uwen naaste liefhebben, als uzelven.

20 De jongeling zeide tot Hem: Al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt volmaakt zijn, [b] ga heen, verkoop wat gij hebt, [c] en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg Mij.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus zeide tot Zijne discipelen: Voorwaar, Ik zeg u, [d] dat een rijke bezwaarlijk in het koninkrijk der hemelen zal ingaan;

24 En wederom zeg Ik u: het is lichter, dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke inga in het koninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu, *dit* hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden?

26 En Jezus, *hen* aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, [e] maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27 [f] Toen antwoordde Petrus, en zeide tot Hem: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn U gevolgd; wat zal ons dan geworden?

28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, [g] dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

29 [h] En zoo wie zal verlaten hebben, huizen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen of akkers, om Mijns naams wil, [i] die zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beërven.

30 [k] Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten.

Gelijkenis van arbeiders op verschillende uren gehuurd.

20 WANT het koninkrijk der hemelen is gelijk een' heer des huizes, die met den morgenstond uitging, om arbeiders te huren in zijnen wijngaard;

2 En als hij met de arbeiders eens geworden was, voor eenen penning des daags, zond hij hen heen in zijnen wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen, ledig staande op de markt;

4 En hij zeide tot hen: Gaat gij ook heen in den wijngaard, en zoo wat recht is, zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.

6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7 Zij zeide tot hem: Omdat niemand ons gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij heen in den wijngaard, en zoo wat recht is, zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rentmeester: Roep de arbeiders, en geef hun het loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen, die ter elfder ure gehuurd waren, ontvingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende, meenden, dat zij meer ontvangen zouden; en zijzelven ontvingen ook eenen penning.

11 En *dien* ontvangen hebbende, murmureerden zij tegen den heer des huizes,

12 Zeggende: Deze laatsten hebben *maar* één uur gearbeid, en gij hebt ze ons gelijk gemaakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.

13 Doch hij, antwoordende, zeide tot eenen van hen: Vriend! ik doe u geen onrecht; zijt gij niet met mij eens geworden voor eenen penning?

14 Neem het uwe, en ga heen. Ik wil dezen laatsten ook geven, gelijk als u.

15 [l] Of is het mij niet geoorloofd, te doen met het mijne, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?

16 [m] Alzoo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; [n] want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

De vraag van de zonen van Zebedeüs.
(Mark. 10:32–45. Luk. 18:31–34.)

17 [o] EN Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot Zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18 Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordeelen;

19 [p] En zij zullen Hem den Heidenen overleveren, om Hem te bespotten en te

[a] Lev. 19:17. Matth. 22:39. Mark. 12:31. Gal. 5:14. Jakob. 2:8. [b] Luk. 12:33; 16:9. [c] Matth. 6:19. 1 Tim. 6:19. [d] Spr. 11:28. Mark. 10:23. Luk. 18:24. [e] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37; 18:27. [f] Matth. 4:20. Mark. 10:28. Luk. 5:11; 18:28. [g] Luk. 22:30. [h] Deut. 33:9. [i] Job 42:12. [k] Mark. 10:31. Luk. 13:30. [l] Rom. 9:21. [m] Matth. 19:30. Mark. 10:31. Luk. 13:30. [n] Matth. 22:14. [o] Mark. 10:32. Luk. 18:31; 24:7. [p] Matth. 27:2. Luk. 23:1. Joh. 18:28. 31. Hand. 3:13.

geeselen, en te kruisigen; en ten derden
dage zal Hij wederopstaan.
20 [a]Toen kwam de moeder der zonen
van Zebedéüs tot Hem met hare zonen,
Hem aanbiddende, en begeerende wat
van Hem.
21 En Hij zeide tot haar: Wat wilt gij?
Zij zeide tot Hem: Zeg, dat deze mijne
twee zonen zitten mogen, de een tot Uwe
rechter-, en de ander tot Uwe linker-
hand in Uw koninkrijk.
22 Maar Jezus antwoordde en zeide:
[b]Gijlieden weet niet, wat gij begeert;
kunt gij den drinkbeker drinken, dien Ik
drinken zal, en met den doop gedoopt
worden, [c]waarmede Ik gedoopt worde?
Zij zeiden tot Hem: Wij kunnen.
23 En Hij zeide tot hen: Mijnen drink-
beker zult gij wel drinken, en met den
doop, waarmede Ik gedoopt worde, zult
gij gedoopt worden; maar het zitten tot
Mijne rechter-, en tot Mijne linker*hand*,
staat bij Mij niet te geven; maar *het zal
gegeven worden* dien het bereid is [d]van
Mijnen Vader.
24 En als de *andere* tien *dat* hoorden,
namen zij het zeer kwalijk van de twee
broeders.
25 En als Jezus hen tot Zich geroepen
had, zeide Hij: [e]Gij weet, dat de over-
sten der volken heerschappij voeren over
hen, en de grooten gebruiken macht over
hen.
26 [f]Doch alzoo zal het onder u niet zijn;
maar zoo wie onder u zal willen groot
worden, *die* zij uw dienaar;
27 [g]En zoo wie onder u zal willen de
eerste zijn, die zij uw dienstknecht.
28 [h]Gelijk de Zoon des menschen niet
is gekomen om gediend te worden, maar
om te dienen, en [i]Zijne ziel te geven *tot*
een rantsoen voor velen.

De twee blinden van Jericho.
(Mark. 10:46-52. Luk. 18:35-43.)

29 [k]EN als zij van Jericho uitgingen, is
Hem eene groote schare gevolgd.
30 En ziet, twee blinden, zittende aan
den weg, als zij hoorden, dat Jezus voor-
bijging, riepen, zeggende: Heere, Gij,
Zone Davids! ontferm U onzer!
31 En de schare bestrafte hen, opdat zij
zwijgen zouden; maar zij riepen te meer,
zeggende: Ontferm U onzer, Heere, Gij
Zone Davids!
32 En Jezus, *stil* staande, riep hen en
zeide: Wat wilt gij, dat Ik u doe?
33 Zij zeiden tot Hem: Heere! dat onze
oogen geopend worden!
34 En Jezus, innerlijk bewogen zijnde
met barmhartigheid, raakte hunne oogen
aan; en terstond werden hunne oogen
ziende, en zij volgden Hem.

Christus doet Zijnen intocht binnen Jeruzalem.
(Mark. 11:1-10. Luk. 19:29-38. Joh. 12:12-15.)

21 EN [l]als zij nu Jeruzalem genaak-
ten, en gekomen waren te Beth-
fagé, aan den Olijfberg, toen zond Jezus
twee discipelen, zeggende tot hen:
2 Gaat heen in het vlek, dat tegen u
over *ligt*, en gij zult terstond eene ezelin
gebonden vinden, en een veulen met
haar; ontbindt ze, en brengt ze tot mij;
3 En indien iemand u iets zegt, zoo zult
gij zeggen, dat de Heere deze van noode
heeft, en hij zal ze terstond zenden.
4 Dit alles nu is geschied, opdat vervuld
worde, hetgeen gesproken is door den
Profeet, zeggende:
5 [m]Zegt der dochter Zions: Zie, uw
Koning komt *tot* u, zachtmoedig en geze-
ten op eene ezelin en een veulen, zijnde
een jong eener jukdragende *ezelin!*
6 En de discipelen heengegaan zijnde,
en gedaan hebbende, gelijk Jezus hun
bevolen had,
7 Brachten de ezelin en het veulen, [n]en
legden hunne kleederen op dezelve, en
[o]zetten *Hem* daarop;
8 En de meeste schare spreidden hunne
kleederen op den weg, en anderen hieu-
wen takken van de boomen, en spreidden
ze op den weg.
9 En de scharen, die voorgingen en die
volgden, riepen, zeggende: Hosanna den
Zone Davids! [p]Gezegend *is* Hij, die
komt in den Naam des Heeren! Hosan-
na in de hoogste *hemelen!*
10 En als Hij te Jeruzalem inkwam,
werd de geheele stad beroerd, zeggende:
Wie is deze?
11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus,
de Profeet van Nazareth in Galiléa.

Reiniging van den tempel.
(Mark. 11:15-18. Luk. 19:45-48. Joh. 2:13-17.)

12 [q]EN Jezus ging in den tempel Gods,
en dreef uit allen, die verkochten en
kochten in den tempel, en keerde om de
tafelen der wisselaars, en de zitstoelen
dergenen, die de duiven verkochten;
13 En hij zeide tot hen: Er is geschre-
ven: [r]Mijn huis zal een huis des gebeds
genaamd worden; maar gij hebt dat tot
eenen moordenaarskuil gemaakt.
14 En er kwamen blinden en kreupelen

[a] Mark. 10:35. [b] Rom. 8:26. [c] Luk. 12:50. [d] Matth. 25:34. [e] Mark. 10:42.
Luk. 22:25. [f] 1 Petr. 5:3. [g] Matth. 23:11. Mark. 9:35; 10:43. [h] Luk. 22:27.
Joh. 13:14. Filipp. 2:7. [i] Efez. 1:7. 1 Tim. 2:6. 1 Petr. 1:19. [k] Mark. 10:46. Luk. 18:35.
[l] Mark. 11:1. Luk. 19:29. [m] Jes. 62:11. Zach. 9:9. Joh. 12:15. [n] 2 Kon. 9:13.
[o] Joh. 12:14. [p] Ps. 118:25, 26. [q] Deut. 14:26. Mark. 11:15. Luk. 19:45. Joh. 2:14.
[r] 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. Jer. 7:11. Luk. 19:46.

tot Hem in den tempel, en Hij genas
hen.
15 [a] Als nu de Overpriesters en Schrift-
geleerden zagen de wonderheden, die Hij
deed, en de kinderen, roepende in den
tempel, en zeggende: Hosanna den Zone
Davids! namen zij dat zeer kwalijk,
16 En zeiden tot Hem: Hoort Gij *wel*,
wat deze zeggen? En Jezus zeide tot
hen: Ja; hebt gij nooit gelezen: [b] Uit
den mond der jonge kinderen en der
zuigelingen hebt Gij *U* lof toebereid?
17 En hen verlatende, ging Hij van
daar uit de stad, naar Bethanië, en over-
nachtte aldaar.

De verdorde vijgeboom.
(Mark. 11:12-14 en 19-24.)

18 [c] EN des morgens vroeg, als Hij
wederkeerde naar de stad, hongerde Hem.
19 En ziende eenen vijgeboom aan den
weg, ging Hij naar hem toe, en vond
niets aan denzelven, dan alleenlijk bla-
deren; en zeide tot hem: Uit u worde
geene vrucht meer in der eeuwigheid!
En de vijgeboom verdorde terstond.
20 En de discipelen, *dat* ziende, verwon-
derden zich, zeggende: Hoe is de vijge-
boom *zoo* terstond verdord?
21 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Voorwaar zeg Ik u: [d] Indien gij
geloof hadt, en niet twijfeldet, gij zoudt
niet alleenlijk doen, hetgeen den vijge-
boom *is geschied;* maar indien gij ook
tot dezen berg zeidet: Word opgeheven
en in de zee geworpen! het zou geschie-
den:
22 [e] En al wat gij zult begeeren in het
gebed, geloovende, zult gij ontvangen.

De doop van Johannes.
(Mark. 11:27-33. Luk. 20:1-8.)

23 [f] EN als Hij in den tempel gekomen
was, kwamen tot Hem, terwijl Hij leerde,
de Overpriesters en de Ouderlingen des
volks, zeggende: [g] Door wat macht doet
Gij deze dingen? en wie heeft U deze
macht gegeven?
24 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Ik zal u ook een woord vragen, het-
welk, indien gij Mij zult zeggen, zoo zal
Ik u ook zeggen, door wat macht Ik deze
dingen doe.
25 De doop van Johannes, van waar
was *die?* uit den hemel? of uit de men-
schen? En zij overlegden bij zichzelven
en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den
hemel; zoo zal Hij ons zeggen: Waarom
hebt gij hem dan niet geloofd?
26 En indien wij zeggen: Uit de men-
schen; zoo vreezen wij de schare; [h] want
zij houden allen Johannes voor een'
profeet.
27 En zij, Jezus antwoordende, zeiden:
Wij weten het niet. En Hij zeide tot
hen: Zoo zeg Ik u ook niet, door wat
macht Ik dit doe.

Gelijkenis van de twee zonen.

28 MAAR wat dunkt u? Een mensch
had twee zonen, en gaande tot den eerste,
zeide: Zoon! ga heen, werk heden in
mijnen wijngaard.
29 Doch hij antwoordde en zeide: Ik
wil niet; en daarna berouw hebbende
ging hij heen.
30 En gaande tot den tweede, zeide des-
gelijks, en deze antwoordde en zeide: [i] Ik
ga, heer! en hij ging niet.
31 Wie van deze twee heeft den wil des
vaders gedaan? Zij zeiden tot Hem: de
eerste. Jezus zeide tot hem: Voorwaar
Ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren
u voorgaan in het koninkrijk Gods.
32 [k] Want Johannes is tot u gekomen
in den weg der gerechtigheid, en gij hebt
hem niet geloofd; maar de tollenaars en
hoeren hebben hem geloofd; doch gij,
zulks ziende, hebt daarna geen berouw
gehad, om hem te gelooven.

Gelijkenis van de booze wijngaardeniers.
(Mark. 12:1-12. Luk. 20:9-19.)

33 HOORT eene andere gelijkenis. [l] Er
was een heer des huizes, die eenen wijn-
gaard plantte, en zette eenen tuin
daarom, en groef eenen wijnpersbak
daarin, en bouwde eenen toren, en ver-
huurde dien den landlieden, en reisde
buiten *'s lands*.
34 Toen nu de tijd der vruchten ge-
naakte, zond hij zijne dienstknechten tot
de landlieden, om zijne vruchten te ont-
vangen;
35 En de landlieden, nemende zijne
dienstknechten, hebben den eenen gesla-
gen, en den anderen gedood, en den der-
den [m] gesteenigd.
36 Wederom zond hij andere dienst-
knechten, meer *in getal* dan de eersten,
en zij deden hun desgelijks;
37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen
zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon
ontzien.
38 Maar de landlieden, den zoon ziende,
zeiden onder elkander: [n] Deze is de erfge-
naam, [o] komt, laat ons hem dooden, en
zijne erfenis *aan ons* behouden;
39 En hem nemende, wierpen zij *hem*

---

[a] Mark. 11:27. [b] Ps. 8:3. [c] Mark. 11:12, 20. [d] Matth. 17:20. Luk. 17:6. [e] Matth. 7:7. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13; 16:24. Jak. 1:5. 1 Joh. 3:22. [f] Mark. 11:27. Luk. 20:1. [g] Ex. 2:14. Hand. 4:7; 7:27. [h] Matth. 14:5. Mark. 6:20. [i] Ezech. 33:31. [k] Matth. 3:1. [l] Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21; 12:10. Mark. 12:1. Luk. 20:9. [m] 2 Kron. 24:21. [n] Ps. 2:8. Hebr. 1:2. [o] Gen. 37:18. Ps. 2:1. Matth. 26:3; 27:1. Joh. 11:53.

uit, buiten den wijngaard, en doodden *hem.*

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?

41 Zij zeiden tot Hem: Hij zal den kwaden eenen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: [a] De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

43 Daarom zeg Ik ulieden, [b] dat het koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, [c] en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt.

44 [d] En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en [e] op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

45 [f] En als de Overpriesters en Farizeeën deze Zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij, dat Hij van hen sprak;

46 En zoekende Hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl deze Hem hielden [g] voor een' profeet.

Gelijkenis van de bruiloft.
(Luk. 14:16-24.)

22 EN Jezus, antwoordende, sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 [h] Het koninkrijk der hemelen is gelijk een' zeker koning, die zijnen zoon eene bruiloft bereid had;

3 En zond zijne dienstknechten uit, om de genooden ter bruiloft te roepen; en zij wilden niet komen.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: Zegt den genooden: ziet, ik heb mijn middagmaal bereid; mijne ossen en de gemeste *beesten* zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed: komt tot de bruiloft!

5 Maar zij, *zulks* niet achtende, zijn heengegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap;

6 En de anderen grepen zijne dienstknechten, deden *hun* smaadheid aan, en doodden hen.

7 Als nu de koning *dat* hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheiren zendende, heeft die doodslagers vernield, en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: De bruiloft is wel bereid, doch de genooden waren het niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgangen der wegen, en zoo velen als gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft.

10 En deze dienstknechten, uitgaande op de wegen, vergaderden allen, die zij vonden, beiden kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld met aanzittende *gasten.*

11 En als de koning ingegaan was, om de aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar eenen mensch, niet gekleed *zijnde* met een bruiloftskleed;

12 En zeide tot hem: Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed *aan*hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt *hem* uit in de buitenste duisternis; [i] daar zal zijn weening en knersing der tanden:

14 Want [k] velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Of men den Keizer schatting mag geven.
(Mark. 12:13-17. Luk. 20:20-26.)

15 [l] TOEN gingen de Farizeeën heen, en hielden tezamen raad, hoe zij Hem verstrikken zouden in *Zijne* rede.

16 En zij zonden uit tot Hem hunne discipelen, met de Herodianen, zeggende: Meester! wij weten, dat Gij waarachtig zijt, en den weg Gods in der waarheid leert, en naar niemand vraagt; want Gij ziet den persoon der menschen niet aan:

17 Zeg ons dan: wat dunkt U? is het geoorloofd, den Keizer schatting te geven of niet?

18 Maar Jezus, bekennende hunne boosheid, zeide:

19 Gij geveinsden! wat verzoekt gij Mij? toont Mij den schattingpenning. En zij brachten hem een' penning.

20 En Hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift?

21 Zij zeiden tot Hem: Des Keizers. Toen zeide hij tot hen: [m] Geeft dan den Keizer dat des Keizers is, en Gode dat Gods is.

22 En zij, dit hoorende, verwonderden zich, en Hem verlatende, zijn zij weggegaan.

De Sadduceën en de opstanding.
(Mark. 12:18-27. Luk. 20:27-40.)

23 [n] TE dienzelfden dage kwamen tot Hem de Sadduceën, die zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden Hem.

24 Zeggende: [o] Meester! Mozes heeft gezegd: Indien iemand sterft, geene kinderen hebbende, zoo zal zijn broeder

[a] Ps. 118:22. Jes. 8:14; 28:16. Mark. 12:10. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:6. [b] Ex. 32:10. Matth. 8:12. [c] Jes. 55:5. [d] Jes. 8:15. Zach. 12:3. Luk. 20:18. [e] Dan. 2:34. [f] Luk. 20:19. [g] Luk. 7:16. Joh. 7:40. [h] Luk. 14:16. Openb. 19:7. [i] Matth. 8:12; 13:42; 24:51; 25:30. Luk. 13:28. [k] Matth. 20:16. [l] Mark. 12:13. Luk. 20:20. [m] Matth. 17:25. Rom. 13:7. [n] Mark. 12:18. Luk. 20:27. Hand. 23:8. [o] Deut. 25:5.

deszelfs vrouw trouwen, en zijnen broeder
zaad verwekken.
25 Nu waren er bij ons zeven broeders;
en de eerste, *eene vrouw* getrouwd hebbende,
stierf; en dewijl hij geen zaad
had, zoo liet hij zijne vrouw voor zijnen
broeder;
26 Desgelijks ook de tweede, en de
derde, tot den zevende toe.
27 Ten laatste na allen, is ook de vrouw
gestorven.
28 In de opstanding dan, wiens vrouw
zal zij wezen van die zeven? want zij
hebben ze allen gehad.
29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot
hen: Gij dwaalt, niet wetende de Schriften,
noch de kracht Gods;
30 Want in de opstanding nemen zij
niet ten huwelijk, noch worden ten huwelijk
uitgegeven; [a] maar zij zijn als
engelen Gods in den hemel.
31 En wat aangaat de opstanding der
dooden, hebt gij niet gelezen, hetgeen van
God tot ulieden gesproken is, die daar
zegt:
32 [b] Ik ben de God Abrahams, en de
God Izaäks, en de God Jakobs! God is
niet een God der dooden, maar der levenden.
33 En de scharen, *dit* hoorende, [c] werden
verslagen over Zijne leer.

Het groote gebod.
(Mark. 12:28-34. Luk. 10:25-27.)

34 [d] EN de Farizeën, gehoord hebbende,
dat Hij den Sadduceën den mond gestopt
had, zijn tezamen bijeen vergaderd.
35 [e] En een uit hen, *zijnde* een Wetgeleerde,
heeft gevraagd, Hem verzoekende,
en zeggende:
36 Meester! welk is het groot gebod in
de Wet?
37 En Jezus zeide tot hem: [f] Gij zult
liefhebben den Heere, uwen God, met
geheel uw hart, en met geheel uwe ziel,
en met geheel uw verstand.
38 Dit is het eerste en het groot gebod.
39 En het tweede, aan dit gelijk, *is:*
[g] Gij zult uwen naaste liefhebben als
uzelven.
40 Aan deze twee geboden hangt de
gansche Wet en de Profeten.

De Christus, zoon van David.
(Mark. 12:35-37. Luk. 20:41-44.)

41 [h] ALS nu de Farizeën samenvergaderd
waren, vraagde Jezus hun,
42 En zeide: Wat dunkt u van den
Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden
tot Hem: Davids *Zoon.*
43 Hij zeide tot hen: Hoe noemt Hem
dan David, in den Geest, *zijnen* Heere?
zeggende:
44 [i] De Heere heeft gezegd tot Mijnen
Heere: Zit aan Mijne rechter*hand*, totdat
Ik Uwe vijanden zal gezet hebben
tot eene voetbank Uwer voeten.
45 Indien Hem dan David noemt *zijnen*
Heere, hoe is Hij zijn Zoon?
46 En niemand kon Hem een woord
antwoorden; noch iemand durfde Hem
van dien dag aan *iets* meer vragen.

Christus berispt de Schriftgeleerden en Farizeën.

23 TOEN sprak Jezus tot de scharen
en tot Zijne discipelen,
2 Zeggende: [k] De Schriftgeleerden en
de Farizeën zijn gezeten op den stoel van
Mozes:
3 [l] Daarom, al wat zij u zeggen, dat gij
houden zult, houdt *dat* en doet *het;*
maar doet niet naar hunne werken;
[m] want zij zeggen het, en doen het
niet.
4 [n] Want zij binden lasten, die zwaar
zijn en kwalijk om te dragen, en leggen
ze op de schouderen der menschen; maar
zij willen die met hunnen vinger niet
verroeren.
5 En al hunne werken doen zij, [o] om
van de menschen gezien te worden; want
zij maken [p] hunne gedenkcedels breed,
en maken de zoomen van hunne kleederen
groot.
6 [q] En zij beminnen de vooraanzitting
in de maaltijden, en de voorgestoelten in
de synagogen;
7 Ook de begroetingen op de markten,
en van de menschen [r] genaamd te worden:
Rabbi, Rabbi!
8 Doch gij zult niet Rabbi genaamd
worden; want Eén is uw Meester,
namelijk Christus; en gij zijt allen
broeders;
9 En gij zult niemand uwen vader
noemen op de aarde; [s] want Eén is uw
Vader, *namelijk* die in de hemelen is;
10 Noch zult gij meesters genoemd
worden; want Eén is uw Meester, *namelijk*
Christus.
11 [t] Maar de meeste van u zal uw dienaar
zijn.
12 [u] En wie zichzelven verhoogen zal,

---

[a] 1 Joh. 3:2. [b] Ex. 3:6. [c] Matth. 7:28. [d] Mark. 12:28. [e] Luk. 10:25. [f] Deut. 6:5; 10:12; 30:6. Luk. 10:27. [g] Lev. 19:18. Mark. 12:31. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. Jak. 2:8. [h] Mark. 12:35. Luk. 20:41. [i] Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13; 10:13. [k] Neh. 8:5. [l] Deut. 17:19. Mal. 2:6. [m] Rom. 2:19. [n] Jes. 10:1. Luk. 11:46. Hand. 15:10. [o] Matth. 6:5. [p] Deut. 6:8; 22:12. [q] Mark. 12:38,39. Luk. 11:43; 20:46. [r] Jak. 3:1. [s] Mal. 1:6. [t] Matth. 20:26. [u] Job 22:29. Spr. 29:23. Luk. 14:11; 18:14. Jak. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5.

die zal vernederd worden; en wie zichzelven zal vernederen, *die* zal verhoogd worden.
13 [a] Maar wee u, gij Schriftgeleerden en
Farizeën, gij geveinsden! want gij sluit
het koninkrijk der hemelen voor de
menschen, overmits gij *daar* niet ingaat,
noch degenen, die ingaan zouden, laat
ingaan.
14 [b] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden! want gij eet de
huizen der weduwen op, en *dat* onder
den schijn van lang te bidden; daarom
zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.
15 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden! want gij omreist
zee en land, om eenen Jodengenoot te
maken, en als hij het geworden is, zoo
maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij *zijt*.
16 Wee u, gij, blinde leidslieden! die
zegt: Zoo wie gezworen zal hebben bij
den tempel, dat is niets; maar zoo wie
gezworen zal hebben bij het goud des
tempels, die is schuldig.
17 Gij dwazen en blinden! want wat is
meerder? het goud, of de tempel, die het
goud heiligt?
18 En zoo wie gezworen zal hebben bij
het altaar, dat is niets; maar zoo wie
gezworen zal hebben bij de gave, die
daarop is, die is schuldig.
19 Gij dwazen en blinden! want wat is
meerder? de gave, of het [c] altaar, dat de
gave heiligt?
20 Daarom wie zweert bij het altaar,
die zweert bij hetzelve, en bij al wat
daarop is;
21 [d] En wie zweert bij den tempel, die
zweert bij denzelven, en bij Dien, die
daarin woont;
22 [e] En wie zweert bij den hemel, die
zweert bij den troon Gods, en bij Dien,
die daarop zit.
23 [f] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden! want gij vertient
de munte, en de dille en den komijn,
[g] en gij laat na het zwaarste der Wet,
namelijk het oordeel, en de barmhartigheid en het geloof. [h] Deze dingen
moest men doen, en de andere niet
nalaten.
24 Gij blinde leidslieden, die de mug
uitzijgt, en den kemel doorzwelgt!
25 [i] Wee u, gij Schriftgeleerden en
Farizeën, gij geveinsden! want gij reinigt
het buitenste des drinkbekers en des
schotels, maar van binnen zijn zij vol
van roof en onmatigheid.
26 Gij blinde Farizeër! reinig eerst
[k] wat binnen in den drinkbeker en den
schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.
27 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden! want gij zijt [l] den
witgepleisterden graven gelijk, die van
buiten wel schoon schijnen, maar van
binnen zijn zij vol doodsbeenderen en
alle onreinigheid:
28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van
binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.
29 [m] Wee u, gij Schriftgeleerden en
Farizeën, gij geveinsden! want gij bouwt
de graven der profeten op, en versiert de
grafteekenen der rechtvaardigen,
30 En zegt: Indien wij ten tijde onzer
vaderen waren geweest, wij zouden met
hen geene gemeenschap gehad hebben
aan het bloed der Profeten.
31 Aldus getuigt gij *tegen* uzelven, [n] dat
gij kinderen zijt dergenen, die de Profeten gedood hebben.
32 Gij *dan* ook vervult de mate uwer
vaderen!
33 [o] Gij slangen, gij adderengebroedsels! hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?
34 [p] Daarom ziet, [q] ik zende tot u Profeten, en Wijzen en Schriftgeleerden, en
uit hen zult gij *sommigen* dooden en
kruisigen, en *sommigen* uit hen zult [r] gij
geeselen in uwe synagogen, en zult hen
vervolgen van stad tot stad;
35 Opdat op u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde,
[s] van het bloed des rechtvaardigen Abels
af, tot op [t] het bloed van Zacharía, den
zoon van Barachía, welken gij gedood
hebt tusschen den tempel en het altaar.
36 Voorwaar zeg Ik u: al deze dingen
zullen komen over dit geslacht.
37 [u] Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de
Profeten doodt, en [x] steenigt, die tot u
gezonden zijn! [y] hoe menigmaal heb Ik
uwe kinderen willen bijeenvergaderen,
gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en
gijlieden hebt niet gewild?
38 [z] Ziet, uw huis wordt u woest gelaten;
39 Want Ik zeg u: gij zult Mij van nu
aan niet zien, totdat gij zeggen zult:
[aa] Gezegend *is* Hij, die komt in den naam
des Heeren!

---

[a] Luk. 11:52. [b] Mark. 12:40. Luk. 20:47. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11. [c] Ex. 29:37. [d] 1 Kon. 8:13. 2 Kron. 6:1, 2. [e] 2 Kron. 6:33. Jes. 66:1. Matth. 5:34. Hand. 7:49. [f] Luk. 11:42. [g] 1 Sam. 15:22. Hos. 6:6. Micha 6:8. [h] Matth. 9:13; 12:7. [i] Luk. 11:39. [k] Tit. 1:15. [l] Hand. 23:3. [m] Luk. 11:47. [n] Hand. 7:51. 1 Thess. 2:15. [o] Matth. 3:7. [p] Luk. 11:49. [q] Matth. 10:16. Luk. 10:3. Joh. 16:2. Hand. 7:52. [r] Matth. 10:17. Hand. 5:40. [s] Gen. 4:8. Hebr. 11:4. [t] 2 Kron. 24:21. [u] Luk. 13:34. [x] Matth. 21:35, 36. [y] Ps. 17:8; 91:4. [z] Ps. 69:26. Jes. 1:7. Jer. 7:34. Micha 3:12. Hand. 1:20. [aa] Ps. 118:26.

De profetische rede : Het begin der smarten.
(Mark. 13. Luk. 21:5-36.)

24 EN [a] Jezus ging uit en vertrok van
den tempel; en Zijne discipelen
kwamen bij Hem, om Hem de gebouwen
des tempels te toonen.
2 En Jezus zeide tot hen : Ziet gij niet
al deze dingen? Voorwaar zeg Ik : [b] hier
zal niet *een* steen op den *anderen* steen
gelaten worden, die niet afgebroken zal
worden.
3 [c] En als Hij op den Olijfberg gezeten
was, gingen de discipelen tot Hem alleen,
zeggende : [d] Zeg ons, wanneer zullen deze
dingen zijn? en welk *zal* het teeken *zijn*
van Uwe toekomst, en van de voleinding
der wereld?
4 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen : [e] Ziet toe, dat niemand u verleide;
5 [f] Want velen zullen komen onder
Mijnen naam, zeggende : Ik ben de
Christus; en zij zullen velen verleiden.
6 En gij zult hooren van oorlogen, en
geruchten van oorlogen; ziet toe, wordt
niet verschrikt; want al *die* dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet;
7 [g] Want het *eene* volk zal tegen het
andere volk opstaan, en het *eene* koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk; en er
zullen zijn hongersnooden en pestilentiën, en aardbevingen in verscheidene
plaatsen;
8 Doch al die dingen *zijn maar* een beginsel der smarten.
9 [h] Alsdan zullen zij u overleveren in
verdrukking, en zullen u dooden, en gij
zult gehaat worden van alle volken, om
Mijns naams wil.
10 En dan zullen er velen geërgerd worden, en zullen elkander overleveren, en
elkander haten.
11 [i] En vele valsche profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden.
12 En [k] omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de
liefde van velen verkouden;
13 [l] Maar wie volharden zal tot het einde,
die zal zalig worden.
14 En dit Evangelie des koninkrijks zal
in de geheele wereld gepredikt worden
tot een getuigenis allen volken; en dan
zal het einde komen.

De profetische rede (vervolg) : De groote verdrukking.

15 [m] WANNEER gij dan zult zien den
gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door [n] Daniël, den profeet,
staande in de heilige plaats, (die *het* leest,
die merke daarop!)
16 Dat alsdan, die in Judéa zijn, vlieden
op de bergen;
17 Die op het dak is, kome niet af, om
iets uit zijn huis weg te nemen;
18 En die op den akker is, keere niet
weder terug, om zijne kleederen weg te
nemen.
19 Maar wee den bevruchten en den
zoogenden *vrouwen* in die dagen!
20 Doch bidt, dat uwe vlucht niet geschiede des winters, noch [o] op eenen
sabbat:
21 [p] Want alsdan zal groote verdrukking
wezen, hoedanige niet geweest is van
het begin der wereld tot nu toe, en ook
niet zijn zal;
22 En zoo die dagen niet verkort werden,
geen vleesch zou behouden worden;
maar om der uitverkorenen wil zullen
die dagen verkort worden.
23 Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal
zeggen : Ziet, [q] hier is de Christus, of
daar; gelooft het niet;
24 [r] Want er zullen valsche christussen
en valsche profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden
doen, alzoo dat zij (indien het mogelijk
ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.
25 Ziet, Ik heb *het* u voorzegd!
26 [s] Zoo zij dan tot u zullen zeggen :
Ziet, hij is in de woestijn; gaat niet uit :
Ziet, *hij is* in de binnenkameren; gelooft het niet;
27 Want gelijk de bliksem uitgaat van
het Oosten, en schijnt tot het Westen,
alzoo zal ook de toekomst van den Zoon
des menschen wezen;
28 [t] Want alwaar het doode lichaam zal
zijn, daar zullen de arenden vergaderd
worden.

De profetische rede (vervolg) : De komst van den Zoon des menschen.

29 EN [u] terstond na de verdrukking dier
dagen, zal de zon verduisterd worden, en
de maan zal haar schijnsel niet geven, en
de sterren zullen van den hemel vallen,
en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.
30 [x] En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des

[a] Mark. 13:1. Luk. 21:5. [b] 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Luk. 19:44. [c] Mark. 13:1, 3. Luk. 21:7. [d] Hand. 1:6. [e] Jer. 29:8. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1. [f] Jer. 14:14; 23:25. Joh. 5:43. [g] Jes. 19:2. [h] Matth. 10:17. Luk. 21:11, 12. Joh. 15:20; 16:2. Openb. 2:10. [i] 2 Petr. 2:1. [k] 2 Tim. 3:1, enz. [l] Matth. 10:22. Mark. 13:13. Luk. 21:19. Openb. 2:7, 10; 3:10. [m] Mark. 13:14. Luk. 21:20. [n] Dan. 9:27. [o] Hand. 1:12. [p] Dan. 12:1. [q] Mark. 13:21. Luk. 21:8. [r] Deut. 13:1. 2 Thess. 2:11. [s] Luk. 17:23. [t] Job 39:33. Luk. 17:37. [u] Jes. 13:10. Ezech. 32:7. Joël 2:31; 3:15. Mark. 13:24. Luk. 21:25. [x] Dan. 7:10. Matth. 16:27; 25:31; 26:64. Mark. 13:26; 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

menschen ; en dan zullen al de geslach-
ten der aarde [a] weenen, en zullen den
Zoon des menschen zien, komende op de
wolken des hemels, met groote kracht en
heerlijkheid.
31 En Hij zal Zijne engelen uitzenden
met [b] eene bazuin van groot geluid, en
zij zullen Zijne uitverkorenen bijeenver-
gaderen uit de vier winden, van *het eene*
uiterste der hemelen tot het *andere*
uiterste derzelve.
32 [c] En leert van den vijgeboom deze
gelijkenis : Wanneer zijn tak nu teeder
wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo
weet gij, dat de zomer nabij is :
33 Alzoo ook gijlieden, wanneer gij al
deze dingen zult zien, zoo weet, dat *het*
nabij is, voor de deur ;
34 Voorwaar, Ik zeg u : dit geslacht zal
geenszins voorbijgaan, totdat al deze
dingen zullen geschied zijn.
35 [d] De hemel en de aarde zullen voor-
bijgaan, maar Mijne woorden zullen
geenszins voorbij gaan ;

De profetische rede (vervolg) : Vermaning tot waakzaamheid.

36 [e] DOCH van dien dag en *die* ure weet
niemand, ook niet de engelen der he-
melen, dan Mijn Vader alleen.
37 [f] En gelijk de dagen van Noach *wa-*
ren, alzoo zal ook zijn de toekomst van
den Zoon des menschen ;
38 Want gelijk zij waren in de dagen
vóór den zondvloed, etende en drinkende,
trouwende en ten huwelijk uitgevende,
[g] tot den dag toe, in welken Noach in de
arke ging ;
39 En bekenden het niet, totdat de
zondvloed kwam, en hen allen wegnam :
alzoo zal ook zijn de toekomst van den
Zoon des menschen.
40 [h] Alsdan zullen er twee op den akker
zijn, de een zal aangenomen, en de ander
zal verlaten worden ;
41 Er zullen twee *vrouwen* malen in den
molen, de eene zal aangenomen, en de
andere zal verlaten worden.
42 [i] Waakt dan ; want gij weet niet, in
welke ure uw Heere komen zal !
43 [k] Maar weet dit, dat, zoo de heer des
huizes geweten had, in welke nachtwake
de dief komen zou, hij zou gewaakt heb-
ben, en zou zijn huis niet hebben laten
doorgraven ;
44 Daarom, zijt ook gij bereid ; want in
welke ure gij het niet meent, zal de Zoon
des menschen komen.

De profetische rede (vervolg) : Gelijkenis van de twee dienstknechten.
(Luk. 12:42–48.)

45 [l] WIE is dan de getrouwe en voor-
zichtige dienstknecht, denwelken zijn
heer over zijne dienstboden gesteld heeft,
om hunlieden *hun* voedsel te geven ter
rechter tijd ?
46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn
heer, komende, zal vinden alzoo doende.
47 Voorwaar, Ik zeg u, dat hij hem zal
zetten over al zijne goederen.
48 Maar zoo die kwade dienstknecht in
zijn hart zou zeggen : Mijn heer vertoeft
te komen ;
49 En zou beginnen *zijne* medediens-
knechten te slaan, en te eten en te drin-
ken met de dronkaards :
50 Zoo zal de heer van dezen dienst-
knecht komen ten dage, in welken hij
hem niet verwacht, en ter ure, die hij
niet weet,
51 En zal hem afscheiden, en zijn deel
zetten met de geveinsden ; [m] daar zal
weening zijn en knersing der tanden.

De profetische rede (vervolg) : Gelijkenis van vijf wijze en vijf dwaze maagden.

25 ALSDAN zal het koninkrijk der
hemelen gelijk zijn aan tien maag-
den, welke hare lampen namen, en gingen
uit, den bruidegom tegemoet ;
2 En vijf van haar waren wijzen, en vijf
waren dwazen.
3 Die dwaas *waren,* hare lampen ne-
mende, namen geene olie met zich ;
4 Maar de wijzen namen olie in hare
vaten, met hare lampen.
5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden
zij allen sluimerig, en vielen in slaap.
6 En ter middernacht geschiedde een
geroep : Ziet, de bruidegom komt, gaat
uit hem tegemoet !
7 Toen stonden al die maagden op, en
bereidden hare lampen.
8 En de dwazen zeiden tot de wijzen :
Geeft ons van uwe olie, want onze lampen
gaan uit.
9 Doch de wijzen antwoordden, zeg-
gende : *Geenszins,* opdat er misschien
voor ons en voor u niet genoeg zij ; maar
gaat liever tot de verkoopers, en koopt
voor uzelven.
10 Als zij nu heengingen om te koopen,
kwam de bruidegom ; en die gereed
waren, gingen met hem in tot de bruiloft,
en de deur werd gesloten.
11 Daarna kwamen ook de andere

[a] Openb. 1:7. [b] 1 Kor. 15:52. 1 Thess. 4:16. [c] Mark. 13:28. Luk. 21:29. [d] Ps. 102:27. Jes. 51:6. Mark. 13:31. Hebr. 1:11. [e] Mark. 13:32. Hand. 1:7. [f] Gen. 6:2. Luk. 17:26. 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 2:5. [g] Gen. 7:7. [h] Luk. 17:34. 1 Thess. 4:17. [i] Matth. 25:13. Mark. 13:33. Luk. 12:40; 21:36. [k] Luk. 12:39. 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3 ; 16:15. [l] Matth. 25:21. Luk. 12:42. [m] Matth. 8:12 ; 13:42 ; 22:13 ; 25:30. Luk. 13:28

maagden, zeggende: Heere, Heere, doe
ons open!
12 En hij, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik u: Ik [a]ken u niet.
13 [b]Zoo waakt dan; want gij weet den
dag niet, noch de ure, in welke de Zoon
des menschen komen zal.

De profetische rede (vervolg): Gelijkenis van de talenten.

(Luk. 19:11-27.)

14 [c]WANT *het is* gelijk een mensch, die
buiten's lands reizende, zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over:
15 En den eenen gaf hij vijf talenten,
en den anderen twee, en den derden één,
een' iegelijk naar zijn vermogen, en
verreisde terstond.
16 Die nu de vijf talenten ontvangen
had, ging heen, en handelde daarmede,
en won andere vijf talenten.
17 Desgelijks ook die de twee *ontvangen*
had, die won ook andere twee.
18 Maar, die het eene ontvangen had,
ging heen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heeren.
19 En na eenen langen tijd kwam de
heer van deze dienstknechten, en hield
rekening met hen.
20 En die de vijf talenten ontvangen
had, kwam, en bracht tot hem andere
vijf talenten, zeggende: Heere! vijf
talenten hebt gij mij gegeven; zie,
andere vijf talenten heb ik boven die
gewonnen.
21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij
goede en getrouwe dienstknecht! [d]over
weinig zijt gij getrouw geweest, over veel
zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws
heeren.
22 En die de twee talenten ontvangen
had, kwam ook tot hem, en zeide:
Heere! twee talenten hebt gij mij
gegeven; zie, twee andere talenten heb
ik boven die gewonnen.
23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij
goede en getrouwe dienstknecht! over
weinig zijt gij getrouw geweest, over veel
zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws
heeren.
24 Maar die het eene talent ontvangen
had, kwam ook, en zeide: Heere! ik
kende u, dat gij een hard mensch zijt,
maaiende, waar gij niet gezaaid hebt, en
vergaderende van daar, *waar* gij niet
gestrooid hebt;
25 En bevreesd zijnde, ben ik heengegaan, en heb uw talent verborgen in de
aarde; zie, gij hebt het uwe.
26 Maar zijn heer, antwoordende, zeide
tot hem: Gij booze en luie dienstknecht!
gij wist, dat ik maaie, waar ik niet
gezaaid heb, en van daar vergadere, waar
ik niet gestrooid heb:
27 Zoo moest gij dan mijn geld den
wisselaren gedaan hebben, en ik, komende, zou het mijne wedergenomen
hebben met woeker.
28 Neemt dan van hem het talent weg,
en geeft het dengene, die de tien talenten
heeft;
29 [e]Want een' iegelijk, die heeft, *dien*
zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengene, die
niet heeft, van dien zal genomen worden,
ook dat hij heeft.
30 En werpt den onnutten dienstknecht
uit in de buitenste duisternis; [f]daar zal
weening zijn en knersing der tanden.

De profetische rede (einde): Het eeuwige leven en de eeuwige straf.

31 [g]EN wanneer de Zoon des menschen
komen zal in Zijne heerlijkheid, en al de
heilige engelen met Hem, dan zal Hij
zitten op den [h]troon Zijner heerlijkheid;
32 En voor Hem zullen al de volken
vergaderd worden, [i]en Hij zal ze van
elkander scheiden, gelijk de herder de
schapen van de bokken scheidt;
33 En Hij zal de schapen tot Zijne rechter*hand* zetten, maar de bokken tot
Zijne linker*hand*.
34 Alsdan zal de Koning zeggen tot
degenen, die tot Zijn rechter*hand zijn:*
Komt, gij gezegenden Mijns Vaders!
beërft dat koninkrijk, [k]hetwelk u bereid
is van de grondlegging der wereld:
35 [l]Want Ik ben hongerig geweest, en
gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben
dorstig geweest, en gij hebt Mij te
drinken gegeven; [m]Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd;
36 *Ik was* [n]naakt, en gij hebt Mij
gekleed; Ik ben krank geweest, en gij
hebt Mij bezocht; Ik was [o]in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen.
37 Dan zullen de rechtvaardigen Hem
antwoorden, zeggende: Heere! wanneer
hebben wij U hongerig gezien, en gespijzigd? of dorstig, en te drinken gegeven?
38 En wanneer hebben wij U een'
vreemdeling gezien, en geherbergd? of
naakt, en gekleed?
39 En wanneer hebben wij U krank
gezien, of in de gevangenis, en zijn tot
U gekomen?

---

[a] Matth. 7:23. Luk. 13:25. [b] Matth. 24:42. Mark. 13:33, 35. [c] Luk. 19:12. [d] Matth. 24:45. Luk. 12:42. [e] Matth. 13:12. Mark. 4:25. Luk. 8:18; 19:26. [f] Matth. 8:12; 13:42; 22:13; 24:51. Luk. 13:28. [g] Matth. 16:27; 26:64. Mark. 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7. [h] Matth. 19:28. [i] Ezech. 34:17, 20. Matth. 13:49. [k] Matth. 20:23. Mark. 10:40. [l] Jes. 58:7. Ezech. 18:7. [m] Hebr. 13:2. [n] Jes. 58:7. Jak. 2:15, 16. [o] 2 Tim. 1:16.

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg Ik u: [a] Voor zooveel gij *dit* een' van deze Mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij *dat* Mij gedaan.

41 Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linker*hand zijn*: [b] Gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het [c] eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is;

42 Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven;

43 Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt Mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en gij hebt Mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook dezen Hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig, of een' vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?

45 Dan zal Hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zeg Ik u: [d] voor zoo veel gij *dit* een' van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het Mij ook niet gedaan.

46 [e] En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

Beraadslaging van de oversten der Joden.
(Mark. 14:1, 2. Luk. 22:1, 2. Joh. 11:47, enz.)

26 EN het is geschied, als Jezus al deze woorden geëindigd had, dat Hij tot Zijne discipelen zeide:

2 [f] Gij weet, dat na twee dagen het Pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden, om gekruisigd te worden.

3 [g] Toen vergaderden de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Ouderlingen des volks, in de zaal des hoogepriesters, die genaamd was Kajafas;

4 En beraadslaagden tezamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: Niet in het feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

De maaltijd te Bethanië.
(Mark. 14:3–9. Joh. 12:1–8.)

6 ALS nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon, den melaatsche,

7 [h] Kwam tot Hem eene vrouw, hebbende eene albasten flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op Zijn hoofd, daar Hij aan *tafel* zat.

8 En Zijne discipelen, *dat* ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?

9 Want deze zalf had kunnen duur verkocht, en *de penningen* den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus, *zulks* verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? want zij heeft een goed werk aan Mij gewrocht;

11 [i] Want de armen hebt gij altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd:

12 Want als zij deze zalf op Mijn lichaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot *eene voorbereiding van* Mijne begrafenis.

13 Voorwaar zeg Ik u: alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

Het loon des verraads.
(Mark. 14:10, 11. Luk. 22:3–6.)

14 [k] TOEN ging een van de twaalven, genaamd Judas Iskáriot, tot de Overpriesters,

15 En zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal Hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd [l] dertig zilveren *penningen.*

16 En van toen af zocht hij gelegenheid, opdat hij Hem overleveren mocht.

Het laatste pascha; het heilige avondmaal.
(Mark. 14:12–26. Luk. 22:7–23. 1 Cor. 11:23–29.)

17 [m] EN op den eersten *dag* [n] der ongehevelde *brooden* kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot Hem: Waar wilt Gij, dat wij U bereiden het Pascha te eten?

18 En Hij zeide: Gaat heen in de stad, tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, Ik zal bij u het Pascha houden met Mijne discipelen.

19 En de discipelen deden, gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het Pascha.

20 [o] En als het avond geworden was, zat Hij aan met de twaalven.

21 En toen zij aten, zeide Hij: Voorwaar, Ik zeg u, dat [p] een van u Mij zal verraden.

22 En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere?

23 En Hij, antwoordende, zeide: [q] Die

[a] Spr. 19:17. Matth. 10:42. Mark. 9:41. Joh. 13:20. 2 Kor. 9:6. [b] Ps. 6:9. Matth. 7:23. Luk. 13:25, 27. [c] Jes. 30:33. Openb. 19:20. [d] Spr. 14:31; 17:5. Zach. 2:8. [e] Dan. 12:2. Joh. 5:29. [f] Mark. 14:1. Luk. 22:1. Joh. 13:1. [g] Ps. 2:2. Joh. 11:47. Hand. 4:27. [h] Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 11:2; 12:3. [i] Deut. 15:11. Mark. 14:7. Joh. 12:8. [k] Mark. 14:10. Luk. 22:4. [l] Zach. 11:12. [m] Mark. 14:12. Luk. 22:7. [n] Ex. 12:15. [o] Mark. 14:17. Luk. 22:14. Joh. 13:21. [p] Hand. 1:17. [q] Ps. 41:10. Luk. 22:21. Joh. 13:18.

de hand met Mij in den schotel indoopt, die zal Mij verraden;
24 De Zoon des menschen gaat wel heen, gelijk van Hem geschreven is; maar wee dien mensch, door welken de Zoon des menschen verraden wordt! het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.
25 En Judas, die Hem verried, antwoordde en zeide: Ben ik het, Rabbi? Hij zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.
26 [a] En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam.
27 En Hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun *dien*, zeggende: Drinkt allen daaruit;
28 Want dat is Mijn bloed, [b] het *bloed* des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.
29 En Ik zeg u, dat Ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer Ik met u ze nieuw zal drinken in het koninkrijk Mijns Vaders.
30 [c] En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

Petrus gewaarschuwd.

(Mark. 14:27-31. Luk. 22:31-34. Joh. 13:36-38.)

31 TOEN zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in dezen nacht; want er is geschreven: [d] Ik zal den Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden;
32 [e] Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galiléa.
33 Doch Petrus, antwoordende, zeide tot hem: [f] Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden!
34 Jezus zeide tot hem: [g] Voorwaar, Ik zeg u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, Mij driemaal zult verloochenen.
35 Petrus zeide tot Hem: Al moest ik ook met U sterven, zoo zal ik U geenszins verloochenen! Desgelijks zeiden ook al de discipelen.

Jezus in Gethsémané.

(Mark. 14:32-42. Luk. 22:39-46. Joh. 18:1.)

36 [h] TOEN ging Jezus met hen in eene plaats genaamd Gethsémané, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder, totdat Ik heenga, en aldaar zal gebeden hebben.
37 En met Zich nemende Petrus, en de twee zonen van Zebedéüs, begon Hij droevig en zeer beangst te worden.
38 [i] Toen zeide Hij tot hen: Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier, en waakt met Mij.
39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: [k] Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze [l] drinkbeker van Mij voorbijgaan! [m] doch niet, gelijk Ik wil, maar gelijk Gij *wilt*.
40 En Hij kwam tot de discipelen, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?
41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; [n] de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.
42 Wederom ten tweeden male heengaande, bad Hij, zeggende: Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede!
43 En *bij hen* komende, vond Hij hen wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.
44 En hen latende, ging Hij wederom heen, en bad ten derden male, zeggende dezelfde woorden.
45 Toen kwam Hij tot Zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort, en rust; ziet, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren;
46 Staat op, laat ons gaan, ziet, hij is nabij, die Mij verraadt!

Gevangenneming van Jezus.

(Mark. 14:43-50. Luk. 22:47-53. Joh. 18:2-11.)

47 [o] EN als Hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalven, kwam, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, *gezonden* van de Overpriesters en Ouderlingen des volks.
48 En die Hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien Ik zal kussen, Die is het, grijpt Hem!
49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi! en hij [p] kuste Hem.
50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend! waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen Hem.
51 En zie, een van degenen, die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.
52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; [q] want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan;

---

[a] Mark. 14:22. Luk. 22:19. 1 Kor. 11:23. [b] Ex. 24:8. [c] Mark. 14:26. Luk. 22:39. Joh. 18:1. [d] Zach. 13:7. Joh. 16:32. [e] Mark. 14:28; 16:7. [f] Luk. 22:33. [g] Joh. 13:38. [h] Mark. 14:32. Luk. 22:39. Joh. 18:1. [i] Joh. 12:27. [k] Luk. 22:41. [l] Matth. 20:22, 23. [m] Joh. 6:38. [n] Gal. 5:17. [o] Mark. 14:43. Luk. 22:47. Joh. 18:3. [p] 2 Sam. 20:9. [q] Gen. 9:6. Openb. 13:10.

53 Of meent gij, dat Ik Mijnen Vader
nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer
dan twaalf legioenen engelen bijzetten?
54 Hoe zouden dan de [a] Schriften ver-
vuld worden, *die zeggen*, dat het alzoo
geschieden moet?
55 Ter zelfder ure sprak Jezus tot de
scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen
eenen moordenaar, met zwaarden en
stokken, om Mij te vangen; dagelijks
zat Ik bij u, leerende in den tempel, en
gij hebt Mij niet gegrepen;
56 Doch dit alles is geschied, opdat de
Schriften der Profeten zouden vervuld
worden. [b] Toen vluchtten al de discipelen,
Hem verlatende.

Jezus voor het Sanhedrin.
(Mark. 14:53-65. Luk. 22:63-71. Joh. 18:12-27.)

57 [c] DIE nu Jezus gevangen hadden,
leidden Hem heen tot Kajafas, den
hoogepriester, alwaar de Schriftgeleerden
en Ouderlingen vergaderd waren.
58 En Petrus volgde Hem van verre tot
aan de zaal des Hoogepriesters, en bin-
nengegaan zijnde, zat hij bij de dienaren,
om het einde te zien.
59 [d] En de Overpriesters, en de Ouder-
lingen, en de geheele groote Raad zochten
valsche getuigenissen tegen Jezus, opdat
zij Hem dooden mochten; en vonden niet.
60 En hoewel er vele valsche getuigen
toegekomen waren, zoo vonden zij *toch*
niet.
61 Maar ten laatste kwamen twee valsche
getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd:
[e] Ik kan den tempel Gods afbreken, en
dien in drie dagen opbouwen.
62 [f] En de Hoogepriester, opstaande,
zeide tot Hem: Antwoordt Gij niets?
wat getuigen deze tegen U?
63 [g] Doch Jezus zweeg stil. En de
Hoogepriester, antwoordende, zeide tot
Hem: Ik bezweer U bij den levenden
God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de
Christus, de Zoon van God?
64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het
gezegd. [h] Doch Ik zeg ulieden: van nu
aan zult gij zien den Zoon des menschen,
zittende ter rechter*hand* der kracht *Gods*,
en komende op de wolken des hemels.
65 Toen verscheurde de Hoogepriester
zijne kleederen, zeggende: Hij heeft *God*
gelasterd, wat hebben wij nog getuigen
van noode? ziet, nu hebt gij Zijne *gods*-
lastering gehoord:
66 Wat dunkt ulieden? En zij, antwoor-
dende, zeiden: [i] Hij is des doods schuldig.
67 [k] Toen spogen zij in Zijn aangezicht,
en sloegen Hem met vuisten;
68 [l] En anderen gaven Hem kinnebak-
slagen, zeggende: [m] Profeteer ons, Chris-
tus! wie is het, die U geslagen heeft!

Jezus door Petrus verloochend.
(Mark. 14:66-72. Luk. 22:54-62. Joh. 18:15-18, en 25-27.)

69 [n] EN Petrus zat buiten in de zaal;
en eene dienstmaagd kwam tot hem,
zeggende: Gij waart ook met Jezus, den
Galileër.
70 Maar hij loochende het voor allen,
zeggende: Ik weet niet, wat gij zegt.
71 En als hij naar de voorpoort uit-
ging, zag hem eene andere *dienstmaagd*,
en zeide tot degenen, die aldaar *waren*:
Deze was ook met Jezus den Nazarener.
72 En hij loochende het wederom met
eenen eed, *zeggende:* Ik ken den mensch
niet.
73 En een weinig daarna, die er stonden
bijkomende, zeiden tot Petrus: Waarlijk
gij zijt ook van die, want ook uwe spraak
maakt u openbaar.
74 Toen begon hij *zich* te vervloeken
en te zweren: Ik ken den mensch niet!
75 En terstond kraaide de haan; en
Petrus werd indachtig het woord van Je-
zus, die tot hem gezegd had: [o] Eer de
haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij
driemaal verloochenen. En naar buiten
gaande, weende hij bitterlijk.

De zelfmoord van Judas.
(Hand. 1:16-19.)

27 ALS [p] het nu morgenstond ge-
worden was, hebben al de Over-
priesters en de Ouderlingen des volks
tezamen raad genomen tegen Jezus, dat
zij Hem dooden zouden;
2 En Hem gebonden hebbende, leidden
zij *Hem* weg, en gaven Hem over aan
[q] Pontius Pilatus, den stadhouder.
3 Toen heeft Judas, die Hem verraden
had, ziende, dat Hij veroordeeld was, be-
rouw gehad, en heeft de dertig zilveren
penningen den Overpriesteren en den Ou-
derlingen wedergebracht,
4 Zeggende: Ik heb gezondigd, verra-
dende het onschuldig bloed! Maar zij
zeiden: Wat gaat ons *dat* aan? gij moogt
toezien.
5 En als hij de zilveren *penningen* in
den tempel geworpen had, vertrok hij, en
[r] heengaande verworgde *zichzelven*.
6 En de Overpriesters, de zilveren *pen*-

[a] Ps. 22:7; 69:2, 10. Luk. 24:25. [b] Job 19:13. Ps. 88:9. [c] Mark. 14:53. Luk. 22:54. Joh. 18:12. [d] Mark. 14:55. Hand. 6:13. [e] Joh. 2:19. [f] Mark. 14:60. [g] Jes. 53:7. Matth. 27:12, 14. [h] Ps. 110:1. Dan. 7:13. Matth. 16:27; 24:30. Mark. 14:62. Luk. 22:69. Hand. 1:11. Rom. 14:10. 1 Thess. 4:16. Openb. 1:7. [i] Lev. 24:16. [k] Jes. 50:6. [l] Job 16:10. Joh. 19:3. [m] Luk. 22:64. [n] Mark. 14:66. Luk. 22:55. Joh. 18:16, 25. [o] Matth. 26:34. Mark. 14:30. Luk. 22:61. Joh. 13:38. [p] Ps. 2:2. Mark. 15:1. Luk. 22:66; 23:2. Joh. 18:28. [q] Hand. 3:13. [r] 2 Sam. 17:23. Hand. 1:18.

ingen nemende, zeiden: Het is niet
oorloofd, ze in de offerkist te leggen,
wijl het een prijs des bloeds is.
' En tezamen raad genomen hebbende,
ochten zij daarmede den [a] akker des
ottenbakkers, tot eene begrafenis voor
e vreemdelingen:
8 Daarom is die akker genaamd de
kker des bloeds, tot op den huidigen dag.
9 Toen is vervuld geworden, hetgeen ge-
proken is [b] door den profeet Jeremía,
ggende: En zij hebben de dertig zil-
eren *penningen* genomen, de waarde des
waardeerden van de kinderen Israëls,
enwelken zij gewaardeerd hebben,
10 En hebben die gegeven voor den
kker des pottenbakkers; volgens het-
een de Heere mij bevolen heeft.

Jezus voor Pilatus.

(Mark. 15:1–20. Luk. 23:1–25. Joh. 18:28–19:16.)

11 [c] EN Jezus stond voor den Stadhou-
er; en de Stadhouder vraagde Hem,
ggende: Zijt Gij de Koning der Jo-
en? en Jezus zeide hem: Gij zegt het.
12 En als Hij van de Overpriesters en de
uderlingen beschuldigd werd, antwoord-
e Hij niets.
13 [d] Toen zeide Pilatus tot Hem: Hoort
ij niet, hoe vele *zaken* zij tegen U getui-
en?
14 [e] Maar Hij antwoordde hem niet op
en eenig woord, alzoo dat de Stadhouder
ch zeer verwonderde.
15 [f] En op het feest was de Stadhouder
woon den volke eenen gevangene los
laten, welken zij wilden;
16 [g] En zij hadden toen eenen welbeken-
en gevangene, genaamd Bar-abbas.
17 Als zij dan vergaderd waren, zeide
ilatus tot hen: Welken wilt gij, dat ik
zal loslaten: Bar-abbas, of Jezus, die
naamd wordt Christus?
18 Want hij wist, dat zij Hem door
jdigheid overgeleverd hadden.
19 En als hij op den rechterstoel zat, zoo
eft zijne huisvrouw tot hem gezonden,
ggende: Heb *toch* niet te doen met dien
echtvaardige; want ik heb heden veel
leden in den droom om Zijnentwil.
20 [h] Maar de Overpriesters en de Ouder-
ngen hebben de scharen aangeraden, dat
zouden Bar-abbas begeeren, en Jezus
oden.
21 En de Stadhouder, antwoordende,
ide tot hen: Welken van deze twee
lt gij, dat ik u zal loslaten? En zij
den: Bar-abbas.
22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik
dan doen *met* Jezus, die genaamd wordt
Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat
Hem gekruisigd worden!
23 Doch de Stadhouder zeide: Wat heeft
Hij dan kwaads gedaan? En zij riepen
te meer, zeggende: Laat Hem gekruisigd
worden!
24 Als nu Pilatus zag, dat hij niet vor-
derde, maar veel meer *dat er* oproer werd,
nam hij water en wiesch de handen voor
de schare, zeggende: Ik ben onschuldig
aan het bloed dezes Rechtvaardigen; gij-
lieden moogt toezien!
25 En al het volk, antwoordende, zeide:
[i] Zijn bloed *kome* over ons, en over onze
kinderen!
26 Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar
Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij Hem
over om gekruisigd te worden.
27 [k] Toen namen de krijgsknechten des
Stadhouders Jezus met zich in het Recht-
huis, en vergaderden over Hem de gansche
bende.
28 En als zij Hem ontkleed hadden, de-
den zij Hem eenen purperen mantel om;
29 En eene kroon van doornen gevloch-
ten hebbende, zetteden *die* op Zijn hoofd,
en eenen rietstok in Zijne rechter*hand*;
en vallende op hunne knieën voor Hem,
bespotteden zij Hem, zeggende: Wees
gegroet, Gij Koning der Joden!
30 En op Hem gespogen hebbende, na-
men zij den rietstok en sloegen op Zijn
hoofd.
31 En toen zij Hem bespot hadden, de-
den zij Hem den mantel af, en deden
Hem Zijne kleederen aan, en leidden
Hem heen om te kruisigen.

De kruisiging.

(Mark. 15:21–41. Luk. 23:26–49. Joh. 19:17–37.)

32 [l] EN uitgaande, vonden zij eenen
man van Cyréne, met name Simon; de-
zen dwongen zij, dat hij Zijn kruis droege.
33 [m] En gekomen zijnde tot de plaats,
genaamd Golgotha, welke is gezegd Hoofd-
scheêlplaats,
34 Gaven zij Hem te drinken edik met
gal gemengd; en als Hij *dien* gesmaakt
had, wilde Hij niet drinken.
35 [n] Toen zij nu Hem gekruisigd hadden,
verdeelden zij Zijne kleederen, het lot
werpende; opdat vervuld zou worden,
hetgeen gezegd is door den Profeet: [o] Zij
hebben Mijne kleederen onder Zich ver-
deeld, en hebben het lot over Mijne
kleeding geworpen.
36 En zij, nederzittende, bewaarden
Hem aldaar.

---

[a] Hand. 1:19. [b] Zach. 11:12. [c] Mark. 15:2. Luk. 23:3. Joh. 18:33. [d] Matth. 26:62. ...es. 53:7. Hand. 8:32. [f] Mark. 15:6. Luk. 23:17. Joh. 18:39. [g] Mark. 15:7. Luk. 23:19. ...n. 16:40. [h] Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 18:40. Hand. 3:14. [i] Hand. 5:28. ...Mark. 15:16. Joh. 19:2. [l] Mark. 15:21. Luk. 23:26. [m] Ps. 69:22. Mark. 15:22. ...k. 23:33. Joh. 19:17. [n] Mark. 15:24. Joh. 19:23. [o] Ps. 22:19.

37 [a] En zij stelden boven Zijn hoofd
Zijne beschuldiging geschreven: DEZE
IS JEZUS, DE KONING DER JODEN.
38 [b] Toen werden met Hem twee moordenaars gekruisigd, een ter rechter-, en
een ter linker*zijde*.
39 [c] En die voorbijgingen, lasterden
Hem, schuddende hunne hoofden,
40 En zeggende: [d] Gij, die den tempel
afbreekt, en in drie dagen opbouwt! verlos Uzelven. Indien Gij de Zone Gods
zijt, zoo kom af van het kruis!
41 En desgelijks ook de Overpriesters
met de Schriftgeleerden, en Ouderlingen,
en Farizeën, *Hem* bespottende, zeiden:
42 Anderen heeft Hij verlost, Hij kan
Zichzelven niet verlossen. Indien Hij de
Koning Israëls is, dat Hij nu afkome van
het kruis, en wij zullen Hem gelooven.
43 [e] Hij heeft op God betrouwd; dat
Hij Hem nu verlosse, indien Hij Hem
wel wil! want Hij heeft gezegd: Ik ben
Gods Zoon.
44 En hetzelfde verweten Hem ook de
moordenaars, die met Hem gekruisigd
waren.
45 [f] En van de zesde ure aan werd er
duisternis over de geheele aarde, tot de
negende ure toe.
46 En omtrent de negende ure [g] riep
Jezus met eene groote stem, zeggende:
ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI! dat is:
Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij
Mij verlaten!
47 En sommigen van die daar stonden,
zulks hoorende, zeiden: Deze roept Elías!
48 [h] En terstond een van hen, *toe*loopende, nam eene spons, en *die* met edik
gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok, en gaf Hem te drinken.
49 Doch de anderen zeiden: Houd op,
laat ons zien, of Elías komt, om Hem te
verlossen!
50 [i] En Jezus, wederom met eene groote
stem roepende, gaf den geest.
51 [k] En zie, het voorhangsel des tempels
scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden;
52 En de graven werden geopend, en
vele lichamen der heiligen, die ontslapen
waren, werden opgewekt;
53 En uit de graven uitgegaan zijnde,
na Zijne opstanding, kwamen zij in de
heilige stad, en zijn velen verschenen.
54 [l] En de hoofdman over honderd, en
die met hem Jezus bewaarden, ziende de
aardbeving, en de dingen, die geschied
waren, werden zeer bevreesd, zeggende:
Waarlijk, deze was Gods Zoon!
55 [m] En aldaar waren vele vrouwen, [n] van
verre aanschouwende, die Jezus gevolgd
waren van Galiléa, om Hem [o] te dienen;
56 Onder welke was Maria Magdaléna,
en Maria, de moeder van Jakobus en
Joses, en de moeder der zonen van
Zebedéüs.

De begrafenis van Jezus.
(Mark. 15:42-47. Luk. 23:50-56. Joh. 19:38-42.)

57 [p] EN als het avond geworden was,
kwam een rijk man van Arimathéa, met
name Jozef, die ook zelf een discipel van
Jezus was.
58 Deze kwam tot Pilatus, en begeerde
het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus, dat *hem* het lichaam gegeven zou
worden.
59 En Jozef, het lichaam nemende,
wond het in een zuiver fijn lijnwaad;
60 [q] En legde dat in zijn nieuw graf,
hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen had; en eenen grooten steen *tegen*
de deur des grafs gewenteld hebbende,
ging hij weg.
61 En aldaar was Maria Magdaléna, en
de andere Maria, zittende tegenover het
graf.
62 Des anderen daags nu, welke is na
de voorbereiding, vergaderden de Overpriesters en de Farizeën tot Pilatus,
63 Zeggende: Heer! wij zijn indachtig,
dat deze verleider, nog levende, gezegd
heeft: [r] Na drie dagen zal Ik opstaan;
64 Beveel dan, dat het graf verzekerd
worde tot den derden dag toe, opdat
Zijne discipelen misschien niet komen
bij nacht, en Hem stelen, en zeggen tot
het volk: Hij is opgestaan van de dooden;
en *zoo* zal de laatste dwaling erger zijn,
dan de eerste.
65 En Pilatus zeide tot henlieden: Gij
hebt eene wacht; gaat heen, verzekert het,
gelijk gij het verstaat.
66 En zij heengaande, verzekerden het
graf met de wacht, den steen verzegeld
hebbende.

De opstanding.
(Mark. 16:1-8. Luk. 24:1-12. Joh. 20:1-18.)

28 EN [s] laat *na* den sabbat, als het
begon te lichten, tegen den eersten
dag der week, kwamen Maria Magdaléna,
en de andere Maria, om het graf te
bezien.
2 En zie, er geschiedde eene groote
aardbeving; want een engel des Heeren,

[a] Mark. 15:26. Luk. 23:38. Joh. 19:19. [b] Jes. 53:12. [c] Ps. 22:8; 69:21. Mark. 15:29. Luk. 23:35. [d] Matth. 26:61. Joh. 2:19. [e] Ps. 22:9. [f] Mark. 15:33. Luk. 23:44. [g] Ps. 22:2. Hebr. 5:7. [h] Ps. 69:22. Joh. 19:29. [i] Luk. 23:46. [k] 2 Kron. 3:14. Mark. 15:38. Luk. 23:45. [l] Mark. 15:39. Luk. 23:47. [m] Mark. 15:40. Luk. 23:49. [n] Ps. 38:12. [o] Luk. 8:2. [p] Mark. 15:42. Luk. 23:50. Joh. 19:38. [q] Mark. 15:46. Luk. 23:53. [r] Matth. 16:21; 17:23; 20:19. Mark. 8:31; 10:34. Luk. 9:22; 18:33; 24:6. [s] Mark. 16:1. Luk. 24:1. Joh. 20:1.

nederdalende uit den hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelven;
3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne [a] kleeding wit gelijk sneeuw.
4 En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.
5 Maar de engel, antwoordende, zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; [b] want ik weet, dat gij zoekt Jezus, die gekruisigd was;
6 Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij [c] gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft.
7 En gaat haastiglijk heen, en zegt Zijnen discipelen, dat Hij opgestaan is van de dooden; en ziet, Hij gaat u voor naar Galiléa, [d] daar zult gij Hem zien. Ziet, ik heb het ulieden gezegd!
8 [e] En haastiglijk uitgaande van het graf, met vreeze en groote blijdschap, liepen zij henen, om *het* Zijnen discipelen te boodschappen.
9 En als zij heengingen, om Zijnen discipelen te boodschappen, zie, [f] Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet! En zij, tot *Hem* komende, grepen Zijne voeten, en aanbaden Hem.
10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet; gaat henen, boodschapt Mijnen broederen, dat zij heengaan naar Galiléa, en [g] aldaar zullen zij Mij zien.

Het woord, dat onder de Joden verbreid is.

11 EN als zij heengingen, zie, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den Overpriesters al de dingen, die geschied waren.
12 En zij vergaderd zijnde met de Ouderlingen, en tezamen raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel gelds,
13 En zeiden: Zegt: Zijne discipelen zijn des nachts gekomen, en hebben Hem gestolen, als wij sliepen.
14 En indien zulks komt gehoord te worden van den Stadhouder, wij zullen hem tevreden stellen, en maken, dat gij zonder zorg zijt.
15 En zij, het geld genomen hebbende, deden, gelijk zij geleerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidigen dag.

De verschijning van Jezus in Galiléa.

16 EN de elf discipelen zijn heengegaan naar Galiléa, naar den berg, [h] waar Jezus hen bescheiden had.
17 En als zij Hem zagen, baden zij Hem aan; doch sommigen twijfelden.
18 En Jezus, bij hen komende, sprak tot hen, zeggende: [i] Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.
19 [k] Gaat dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; leerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.
20 [l] En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

MARKUS.

Johannes de Dooper.
(Matth. 3:1-12, en de overeenk. pl.)

1 HET begin des Evangelie's van JEZUS CHRISTUS, den Zoon van God;
2 Gelijk geschreven is in de Profeten: [m] Zie, Ik zende Mijnen engel voor Uw aangezicht, die Uwen weg voor U heen bereiden zal:
3 [n] De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt Zijne paden recht.
4 [o] Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.
5 [p] En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem; en werden allen van hem gedoopt in de rivier de Jordaan, belijdende hunne zonden.
6 [q] En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lederen gordel om zijne lenden, en at [r] sprinkhanen en wilden honig.

---

[a] Dan. 7:9. Hand. 1:10. [b] Mark. 16:6. Luk. 24:4. [c] Matth. 16:21; 17:23; 20:19. Mark. 8:31; 9:31; 10:34. Luk. 9:22; 18:33; 24:6. [d] Matth. 26:32. Mark. 16:7. [e] Mark. 16:8. Joh. 20:18. [f] Mark. 16:9. Joh. 20:14. [g] Hand. 1:3; 13:31. 1 Kor. 15:5. [h] Matth. 26:32. Mark. 14:28. [i] Ps. 8:7. Matth. 11:27. Luk. 10:22. Joh. 3:35; 17:2. 1 Kor. 15:27. Efez. 1:22. Hebr. 2:8. [k] Mark. 16:15. Joh. 15:16. [l] Joh. 14:18. [m] Mal. 3:1. Matth. 11:10. Luk. 7:27. [n] Jes. 40:3. Matth. 3:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23. [o] Matth. 3:1. Luk. 3:3. Joh. 3:23. [p] Matth. 3:5. Luk. 3:7. [q] 2 Kon. 1:8. Matth. 3:4. [r] Lev. 11:22.

7 [a] En hij predikte, zeggende: Na mij
komt, die sterker is dan ik, Wien ik niet
waardig ben, nederbukkende, den riem
Zijner schoenen te ontbinden;
8 [b] Ik heb ulieden wel gedoopt met water,
maar Hij zal u doopen [c] met den Heiligen
Geest.

Doop en verzoeking van Jezus.
(Matth. 3:13–4:11, en de overeenk. pl.)

9 EN het geschiedde in diezelfde dagen,
dat Jezus kwam van Názareth, *gelegen* in
Galiléa, en werd van Johannes gedoopt
in de Jordaan.
10 [d] En terstond, als Hij uit het water
opklom, zag Hij de hemelen opengaan,
en den Geest, gelijk eene duif, op Hem
nederdalen.
11 En er geschiedde eene stem uit de
hemelen: [e] Gij zijt Mijn geliefde Zoon,
in denwelken Ik Mijn welbehagen heb!
12 [f] En terstond dreef de Geest Hem uit
in de woestijn;
13 En Hij was aldaar in de woestijn
veertig dagen, verzocht van den Satan;
en was bij de wilde gedierten; en de en-
gelen dienden Hem.

Roeping der eerste discipelen.
(Matth. 4:12–25, en de overeenk. pl.)

14 [g] EN nadat Johannes overgeleverd
was, kwam Jezus in Galiléa, predikende
het Evangelie van het koninkrijk Gods,
15 En zeggende: De tijd is vervuld, en
het koninkrijk Gods nabij gekomen;
[h] bekeert u, en gelooft het Evangelie!
16 [i] En wandelende bij de Galilésche
zee, zag Hij Simon en Andréas, zijnen
broeder, werpende het net in de zee (want
zij waren visschers);
17 En Jezus zeide tot hen: Volgt Mij
na, en Ik zal maken, dat gij visschers
[k] der menschen zult worden.
18 [l] En zij, terstond hunne netten ver-
latende, zijn Hem gevolgd.
19 [m] En van daar een weinig voortgegaan
zijnde, zag Hij Jakobus, den zoon van
Zebedéüs, en Johannes, zijnen broeder,
en dezelve in het schip hunne netten ver-
makende.
20 En terstond riep Hij hen; en zij,
latende hunnen vader Zebedéüs in het
schip, met de huurlingen, zijn Hem
nagevolgd.

Genezing van den bezetene te Kapèrnaüm.
(Luk. 4:31–37.)

21 [n] EN zij kwamen binnen Kapèrnaüm;
en terstond op den sabbatdag in de syna-
goge gegaan zijnde, leerde Hij;
22 [o] En zij versloegen zich over Zijne
leer; want Hij leerde hen, als macht
hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.
23 [p] En er was in hunne synagoge een
mensch, met eenen onreinen geest, en
hij riep uit,
24 Zeggende: Laat af, wat hebben wij
met u *te doen*, Gij Jezus Nazaréner! zijt
Gij gekomen om ons te verderven? Ik ken
U, wie Gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.
25 En Jezus bestrafte hem, zeggende:
Zwijg stil, en ga uit van hem.
26 En de onreine geest, hem scheurende,
en roepende met eene groote stem, ging
uit van hem.
27 En zij werden allen verbaasd, zoodat
zij onder elkander vraagden, zeggende:
Wat is dit? wat nieuwe leer is deze, dat
Hij met macht ook den onreinen geesten
gebiedt, en zij Hem gehoorzaam zijn!
28 En Zijn gerucht ging terstond uit, in
het geheel omliggende land van Galiléa.

Genezing van de schoonmoeder van Petrus en van andere zieken.
(Matth. 8:14–17, en de overeenk. pl.)

29 [q] EN van stonde aan uit de synagoge
gegaan zijnde, kwamen zij in het huis
van Simon en Andréas, met Jakobus en
Johannes.
30 En Simons vrouws moeder lag met de
koorts; en terstond zeiden zij Hem van
haar;
31 En Hij, tot haar gaande, vatte hare
hand, en richtte ze op; en terstond verliet
haar de koorts, en zij diende henlieden.
32 [r] Als het nu avond geworden was,
toen de zon onderging, brachten zij tot
Hem allen, die kwalijk gesteld, en van den
duivel bezeten waren.
33 En de geheele stad was bijeenver-
gaderd omtrent de deur.
34 En Hij genas er velen, die door ver-
scheidene ziekten kwalijk gesteld waren,
en wierp vele duivelen uit, en liet de dui-
velen niet toe te spreken, omdat zij Hem
kenden.
35 [s] En des morgens vroeg, als het nog
diep in den nacht was, opgestaan zijnde,
ging Hij uit, en ging henen in eene woeste
plaats, [t] en bad aldaar.
36 En Simon, en die met hem waren,
zijn Hem nagevolgd;
37 En zij Hem gevonden hebbende,
zeiden tot Hem: Zij zoeken U allen.
38 En Hij zeide tot hen: [u] Laat ons in

---

[a] Matth. 3:11. Luk. 3:16. Joh. 1:27. [b] Matth. 3:11. Hand. 1:5; 11:16; 19:4. [c] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4; 11:15. [d] Matth. 3:16. Luk. 3:21. Joh. 1:32. [e] Ps. 2:7. Jes. 42:1. Matth. 3:17; 17:5. Mark. 9:7. Luk. 3:22; 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. [f] Matth. 4:1. Luk. 4:1. [g] Matth. 4:12. Luk. 4:14. Joh. 4:43. [h] Jes. 55:1. [i] Matth. 4:18. [k] Jes. 16:16. Ezech. 47:10. [l] Matth. 19:27. Mark. 10:28. Luk. 5:11; 18:28. [m] Matth. 4:21. [n] Matth. 4:13. Luk. 4:31. [o] Matth. 7:28. Luk. 4:32. [p] Luk. 4:33. [q] Matth. 8:14. Luk. 4:38. [r] Matth. 8:16. Luk. 4:40. [s] Luk. 4:42. [t] Matth. 14:23. [u] Luk. 4:43.

bijliggende vlekken gaan, opdat Ik ook
ir predike; [a] want daartoe ben Ik uit-
gaan.
' En Hij predikte in hunne synagogen,
or geheel Galiléa, en wierp de duive-
uit.

Genezing van een melaatsche.
(Matth. 8:1-4, en de overeenk. pl.)

) [b] EN tot Hem kwam een melaatsche,
ldende Hem, en vallende voor Hem op
knieën, en tot Hem zeggende: Indien
j wilt, Gij kunt mij reinigen!
l En Jezus, met barmhartigheid inner-
k bewogen zijnde, strekte de hand uit,
raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik
l, word gereinigd!
2 En als Hij *dit* gezegd had, ging de
elaatschheid terstond van hem, en hij
erd gereinigd.
3 En als Hij hem strengelijk verboden
d, deed Hij hem terstond van Zich gaan,
4 En zeide tot hem: Zie, dat gij niemand
ts zegt; maar ga heen en vertoon uzelven
n priester, en offer voor uwe reiniging,
tgeen [c] Mozes geboden heeft, hun tot
n getuigenis.
5 Maar hij uitgegaan zijnde, begon vele
ngen te verkondigen, en dat woord te
rbreiden, alzoo dat Hij niet meer open-
ar in de stad kon komen, maar was
iten in de woeste plaatsen; en zij kwa-
en tot Hem van alle kanten.

De geraakte van Kapèrnaüm.
(Matth. 9:1-8, en de overeenk. pl.)

) EN [d] na *sommige* dagen is Hij weder-
om binnen Kapèrnaüm gekomen;
n het werd gehoord, dat Hij in huis was;
2 En terstond vergaderden *daar* velen,
lzoo dat ook zelfs de *plaatsen* omtrent
e deur *hen* niet meer konden bevatten;
n Hij sprak het woord tot hen.
3 [e] En er kwamen *sommigen* tot Hem,
rengende eenen geraakte, die van vier
edragen werd;
4 En niet kunnende tot Hem genaken,
vermits de schare, ontdekten zij het dak,
aar Hij was; en *dat* opgebroken heb-
ende, lieten zij het beddeken neder, daar
e geraakte op lag.
5 En Jezus, hun geloof ziende, zeide tot
en geraakte: Zoon! uwe zonden zijn u
ergeven!
6 En sommigen van de Schriftgeleerden
aten aldaar, en overdachten in hunne
arten:
7 Wat spreekt deze aldus *gods*lasterin-
en? [f] wie kan de zonden vergeven, dan
lleen God?
8 En Jezus, terstond in Zijnen geest be-
kennende, dat zij alzoo in zichzelven over-
dachten, zeide tot hen: Wat overdenkt
gij deze dingen in uwe harten?
9 Wat is lichter, te zeggen tot den ge-
raakte: De zonden zijn u vergeven? of te
zeggen: Sta op, en neem uw beddeken
op, en wandel?
10 Doch opdat gij moogt weten, dat de
Zoon des menschen macht heeft, om de
zonden op de aarde te vergeven (zeide Hij
tot den geraakte):
11 Ik zeg u: Sta op, en neem uw bedde-
ken op, en ga heen naar uw huis.
12 En terstond stond hij op, en het bed-
deken opgenomen hebbende, ging hij uit
in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich
allen ontzetteden, en God verheerlijkten,
zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien!

Roeping van Levi.
(Matth. 9:9-13, en de overeenk. pl.)

13 [g] EN Hij ging wederom uit naar de
zee; en de geheele schare kwam tot Hem,
en Hij leerde hen.
14 En voorbijgaande zag Hij Levi, *den
zoon* van Alféüs, zitten in het tolhuis, en
zeide tot hem: Volg Mij. En hij op-
staande, volgde Hem.
15 En het geschiedde, als Hij aanzat in
deszelfs huis, dat ook vele tollenaren en
zondaren aanzaten met Jezus en Zijne
discipelen; want zij waren velen, en wa-
ren Hem gevolgd.
16 En de Schriftgeleerden en de Farizeën,
ziende Hem eten met de tollenaren en zon-
daren, zeiden tot Zijne discipelen: Wat *is
het*, dat Hij met de tollenaren en zondaren
eet en drinkt?
17 En Jezus, *dat* hoorende, zeide tot hen:
Die gezond zijn, hebben den medicijn-
meester niet van noode, maar die ziek zijn.
[h] Ik ben niet gekomen, om te roepen recht-
vaardigen, maar zondaars tot bekeering.

Over het vasten.
(Matth. 9:14-17, en de overeenk. pl.)

18 [i] EN de discipelen van Johannes en
der Farizeën vastten; en zij kwamen en
zeiden tot Hem: Waarom vasten de
discipelen van Johannes en der Farizeën,
en Uwe discipelen vasten niet?
19 En Jezus zeide tot hen: [k] Kunnen
ook de bruiloftskinderen vasten, terwijl
de bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd
zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen
zij niet vasten;
20 Maar de dagen zullen komen, wanneer
de bruidegom van hen zal weggenomen
zijn, en alsdan zullen zij vasten in die
dagen.
21 En niemand naait eenen lap ongevold

---

[a] Jes. 61:1. Luk. 4:18. [b] Matth. 8:2. Luk. 5:12. [c] Lev. 13:2; 14:1. [d] Matth. 9:1. Luk. 5:17. [e] Matth. 9:1. Luk. 5:18. [f] Ps. 32:5; 51:3. Jes. 43:25. [g] Matth. 9:9. Luk. 5:27. [h] Matth. 9:13; 21:31. Luk. 5:32; 19:10. 1 Tim. 1:15. [i] Matth. 9:14. Luk. 5:33. [k] Jes. 62:5. 2 Kor. 11:2.

laken op een oud kleed; anders scheurt
deszelfs nieuwe aangenaaide lap *iets* af
van het oude *kleed*, en er wordt eene
ergere scheur.
22 [a] En niemand doet nieuwen wijn in
oude *leder*zakken; anders doet de nieuwe
wijn de *leder*zakken bersten, en de wijn
wordt uitgestort, en de *leder*zakken verderven;
maar nieuwen wijn moet men in
nieuwe *leder*zakken doen.

Jezus, heer van den sabbat.
(Matth. 12:1–8, en de overeenk. pl.)

23 [b] EN het geschiedde, dat Hij op eenen
sabbatdag door het gezaaide ging, en
Zijne discipelen begonnen, al gaande,
aren te plukken.
24 En de Farizeën zeiden tot Hem: Zie,
waarom doen zij op den sabbatdag, [c] wat
niet geoorloofd is?
25 En Hij zeide tot hen: Hebt gij nooit
gelezen, wat [d] David gedaan heeft, als hij
nood had, en hem hongerde, en dengenen,
die met hem *waren?*
26 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods,
ten tijde van Abjathar, den hoogepriester,
en de toonbrooden gegeten heeft, die niemand
zijn geoorloofd te eten, [e] dan den
priesteren, en ook gegeven heeft dengenen,
die met hem waren?
27 En hij zeide tot hen: De sabbat is
gemaakt om den mensch, niet de mensch
om den sabbat;
28 [f] Zoo is dan de Zoon des menschen een
Heere ook van den sabbat.

De mensch, die eene verdorde hand had.
(Matth. 12:9–21, en de overeenk. pl.)

3 EN [g] Hij ging wederom in de synagoge;
en aldaar was een mensch,
hebbende eene verdorde hand;
2 En zij namen Hem waar, of Hij op den
sabbat hem genezen zou, opdat zij Hem
beschuldigen mochten.
3 En Hij zeide tot den mensch, die de verdorde
hand had: Sta op in het midden!
4 En Hij zeide tot hen: Is het geoorloofd
op sabbatdagen goed te doen, of
kwaad te doen? een' mensch te behouden,
of te dooden? En zij zwegen stil.
5 En als Hij hen met toorn rondom
aangezien had, meteen bedroefd zijnde
over de verharding van hun hart, zeide
Hij tot den mensch: Strek uwe hand uit.
En hij strekte ze uit; [h] en zijne hand
werd hersteld, gezond gelijk de andere.
6 [i] En de Farizeën, uitgegaan zijnde,
hebben terstond met de Herodianen tezamen
raad gehouden tegen Hem, hoe
zij Hem zouden dooden.
7 En Jezus vertrok met Zijne discipelen
naar de zee; [k] en Hem volgde
eene groote menigte van Galiléa, en van
Judéa,
8 En van Jeruzalem en van Iduméa en
van over de Jordaan; en die *van* omtrent
Tyrus en Sidon, eene groote menigte,
gehoord hebbende, hoe groote
dingen Hij deed, kwamen tot Hem.
9 En Hij zeide tot Zijne discipelen, dat
een scheepje steeds omtrent Hem blijven
zou, om der scharen wil, opdat zij Hem
niet zouden verdringen;
10 Want Hij had er velen genezen, alzoo
dat Hem al degenen, die *eenige* kwalen
hadden, overvielen, opdat zij Hem mochten
aanraken.
11 En de onreine geesten, als zij Hem
zagen, vielen voor Hem neder, en riepen,
zeggende: Gij zijt de Zone Gods!
12 En Hij gebood hun scherpelijk, dat
zij Hem niet zouden openbaar maken.

Roeping der twaalven.
(Matth. 10:1–4, en de overeenk. pl.)

13 [l] EN Hij klom op den berg, en riep
tot Zich, die Hij wilde; en zij kwamen
tot Hem.
14 En Hij stelde er twaalf, opdat zij met
Hem zouden zijn, en opdat Hij hen zou
uitzenden om te prediken,
15 En om macht te hebben, de ziekten
te genezen, en de duivelen uit te werpen.
16 En Simon gaf Hij den *toe*naam
Petrus;
17 En Jakobus den *zoon* van Zebedéüs,
en Johannes, den broeder van Jakobus;
en gaf hun *toe*namen, Boanèrges, hetwelk
is, zonen des donders;
18 En Andréas, en Filippus, en Bartholoméüs,
en Matthéüs, en Thomas, en
Jakobus den *zoon* van Alféüs, en Thaddéüs,
en Simon Kananítes,
19 En Judas Iskáriot, die Hem ook verraden
heeft.

De godslastering der Schriftgeleerden.
(Luk. 11:14–23, en de overeenk. pl.)

20 EN zij kwamen in huis; en daar vergaderde
wederom eene schare, alzoo dat
zij ook zelfs [m] niet konden brood eten.
21 En als degenen, die Hem bestonden,
dit hoorden, gingen zij uit, om Hem vast
te houden; want zij zeiden: Hij is buiten
Zijne zinnen.
22 En de Schriftgeleerden, die van Jeruzalem
afgekomen waren, zeiden: [n] Hij
heeft Beëlzebul, en door den overste der
duivelen werpt Hij de duivelen uit.
23 En hen tot Zich geroepen hebbende,
[o] zeide Hij tot hen in gelijkenissen: Hoe
kan de Satan den Satan uitwerpen?

---

[a] Matth. 9:17. [b] Deut. 23:25. Matth. 12:1. Luk. 6:1. [c] Ex. 20:10. [d] 1 Sam. 21:6.
[e] Lev. 24:9. [f] Matth. 12:8. Luk. 6:5. [g] Matth. 12:9. Luk. 6:6. [h] 1 Kon. 13:6.
[i] Matth. 12:14. Joh. 10:39; 11:53. [k] Matth. 4:25. Luk. 6:17. [l] Matth. 10:1. Mark. 6:7.
Luk. 6:13; 9:1. [m] Mark. 6:31. [n] Matth. 9:34; 12:24. Luk. 11:15. Joh. 8:48. [o] Matth. 12:25.

4 En indien een koninkrijk tegen zich-
lf verdeeld is, zoo kan dat koninkrijk
et bestaan;
5 En indien een huis tegen zichzelf
rdeeld is, zoo kan dat huis niet be-
aan;
6 En indien de Satan tegen zichzelven
stant, en verdeeld is, zoo kan hij niet
staan, maar heeft een einde.
7 [a] Er kan niemand in het huis eens
erken ingaan en zijne vaten ontrooven,
ndien hij niet eerst den sterke bindt;
ı alsdan zal hij zijn huis berooven.
8 Voorwaar, Ik zeg u, [c] dat al de zon-
en den kinderen der menschen zullen
rgeven worden, en allerlei lasteringen,
aarmede zij zullen gelasterd hebben;
9 [d] Maar zoo wie gelasterd zal hebben
gen den Heiligen Geest, die heeft geene
rgeving in der eeuwigheid, maar hij is
huldig des eeuwigen oordeels.
0 Want zij zeiden: Hij heeft eenen
nreinen geest.

De familie van Jezus.
(Matth. 12:46-50, en de overeenk. pl.)

1 [e] ZOO kwamen dan Zijne broeders
n Zijne moeder; en buiten staande,
onden zij tot Hem, en riepen Hem.
2 En de schare zat rondom Hem; en
j zeiden tot Hem: Zie, Uwe moeder en
we broeders daar buiten zoeken U.
3 En Hij antwoordde hun, zeggende:
Vie is Mijne moeder, of Mijne broeders?
4 En rondom overzien hebbende, die
m Hem zaten, zeide Hij: Ziet, Mijne
oeder en Mijne broeders;
5 [f] Want zoo wie den wil van God doet,
ie is Mijn broeder, en Mijne zuster, en
oeder.

Gelijkenis van den zaaier.
(Matth. 13:1-23, en de overeenk. pl.)

EN [g] Hij begon wederom te leeren
omtrent de zee; en er vergaderde
ene groote schare bij Hem, alzoo dat
Hij, in het schip gegaan zijnde, nederzat
p de zee; en de geheele schare was op
et land aan de zee.
2 En Hij leerde hun vele dingen door
elijkenissen, en Hij zeide in Zijne leering
ot hen:
3 Hoort toe! Ziet, een zaaier ging uit
m te zaaien.
4 En het geschiedde in het zaaien, dat
et eene *deel zaads* viel bij den weg; en
le vogelen des hemels kwamen, en aten
et op.
5 En het andere viel op het steenachtige,
waar het niet veel aarde had; en het ging
terstond op, omdat het geene diepte van
aarde had;
6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is
het verbrand geworden, en omdat het
geen' wortel had, zoo is het verdord.
7 En het andere viel in de doornen, en
de doornen wiesen op, en verstikten het,
en het gaf geene vrucht.
8 En het andere viel in de goede aarde,
en gaf vrucht, die opging en wies; en het
eene droeg dertig-, en het andere zestig-,
en het andere honderd*voud*.
9 En Hij zeide tot hen: Wie ooren
heeft om te hooren, die hoore!
10 [h] En als Hij nu alleen was, vraagden
Hem degenen, die omtrent Hem *waren*,
met de twaalven, naar de gelijkenis.
11 En Hij zeide tot hen: [i] Het is u ge-
geven te verstaan de verborgenheid van
het koninkrijk Gods; [k] maar dengenen,
die buiten zijn, geschieden al deze dingen
door gelijkenissen;
12 [l] Opdat zij ziende zien, en niet be-
merken, en hoorende hooren, en niet
verstaan; opdat zij zich niet te eeniger
tijd bekeeren, en hun de zonden vergeven
worden.
13 En Hij zeide tot hen: Weet gij deze
gelijkenis niet? en hoe zult gij al de ge-
lijkenissen verstaan?
14 [m] De zaaier *is, die* het woord zaait.
15 En deze zijn, die bij den weg *bezaaid
worden*, waarin het woord gezaaid wordt;
en als zij het gehoord hebben, zoo komt
de Satan terstond, en neemt het woord
weg, hetwelk in hunne harten gezaaid
was.
16 En deze zijn desgelijks, die op de
steenachtige *plaatsen* bezaaid worden:
welke, als zij het woord gehoord hebben,
het terstond met vreugde ontvangen,
17 En hebben geenen wortel in zichzel-
ven, maar zijn voor eenen tijd; daarna
als verdrukking of vervolging komt om
des woords wil, zoo worden zij terstond
geërgerd.
18 En deze zijn, die in de doornen be-
zaaid worden, *namelijk* degenen, die het
woord hooren;
19 [n] En de zorgvuldigheden dezer we-
reld, en de verleiding des rijkdoms, en de
begeerlijkheden omtrent de andere din-
gen, inkomende, verstikken het woord,
en het wordt onvruchtbaar.
20 En deze zijn, die in de goede aarde
bezaaid zijn: welke het woord hooren en
aannemen, en dragen vruchten, het eene
dertig-, en het andere zestig-, en het an-
dere honderd*voud*.

[a] Matth. 12:29. [b] Kol. 2:15. [c] 1 Sam. 2:25. Matth. 12:31. Luk. 12:10. 1 Joh. 5:16.
[d] 1 Joh. 5:16. [e] Matth. 12:46. Luk. 8:19. [f] Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16, 17. [g] Matth. 13:1.
Luk. 8:4. [h] Matth. 13:10. Luk. 8:9. [i] Matth. 11:25. 2 Kor. 2:14. [k] 2 Kor. 3:14.
[l] Jes. 6:9. Matth. 13:14. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [m] Matth. 13:19.
Luk. 8:11. [n] Matth. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9.

Gelijkenis van de kaars.
(Luk. 8:16-18.)

21 [a] EN Hij zeide tot hen : Komt ook de
kaars, opdat zij onder de koornmaat of
onder het bed gezet worde? *is het* niet,
opdat zij op den kandelaar gezet worde?
22 [b] Want er is niets verborgen, dat niet
geopenbaard zal worden ; en er is niets
geschied, *om* verborgen *te zijn*, maar opdat
het in het openbaar zou komen.
23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren,
die hoore !
24 En Hij zeide tot hen : Ziet, wat gij
hoort. [c] Met wat mate gij meet, zal u
gemeten worden, en u, die hoort, zal
meer toegelegd worden :
25 [d] Want zoo wie heeft, dien zal gegeven
worden ; en wie niet heeft, van
dien zal genomen worden, ook dat hij
heeft.

Gelijkenis van het zaad.

26 EN Hij zeide : Alzoo is het koninkrijk
Gods, gelijk of een mensch het zaad
in de aarde wierp,
27 En *voorts* sliep, en opstond, nacht en
dag ; en het zaad uitsproot, en lang werd,
dat hij zelf niet wist, hoe ;
28 Want de aarde brengt van zelve
vrucht voort : eerst het kruid, daarna de
aar, daarna het volle koren in de aar.
29 En als de vrucht *zich* voordoet, terstond
zendt hij de sikkel daarin, omdat de
oogst daar is.

Gelijkenis van het mostaardzaad.
(Matth. 13:31, 32, en overeenk. pl.)

30 [e] EN hij zeide : Waarbij zullen wij het
koninkrijk Gods vergelijken ? of met wat
gelijkenis zullen wij het gelijken ?
31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, hetwelk,
wanneer het in de aarde gezaaid
wordt, het minste is van al de zaden, die
op de aarde *zijn ;*
32 En wanneer het gezaaid is, gaat het
op, en wordt het meeste van al de moeskruiden,
en maakt groote takken, alzoo
dat de vogelen des hemels onder zijne
schaduw kunnen nestelen.
33 [f] En door vele zulke gelijkenissen
sprak Hij tot hen het woord, naardat zij
het hooren konden.
34 En zonder gelijkenis sprak Hij tot
hen niet; naar Hij verklaarde alles Zijnen
discipelen in het bijzonder.

Jezus stilt den storm.
(Matth. 8:23-27, en de overeenk. pl.)

35 [g] EN op denzelfden dag, als het nu
avond geworden was, zeide Hij tot hen :
Laat ons overvaren aan de andere zijde !
36 En zij, de schare gelaten hebbende,
namen Hem mede, gelijk Hij in het schip
was ; en er waren nog andere scheepjes
met Hem.
37 En er werd een groote storm van
wind, en de baren sloegen over in het
schip, alzoo dat het nu vol werd.
38 En Hij was in het achterschip, slapende
op een oorkussen ; en zij wekten
Hem op, en zeiden tot Hem : Meester !
bekommert het u niet, dat wij vergaan !
39 En Hij opgewekt zijnde, [h] bestrafte
den wind, en zeide tot de zee : Zwijg,
wees stil ! En de wind ging liggen, en er
werd groote stilte.
40 En Hij zeide tot hen : Wat zijt gij
zoo vreesachtig ? hoe hebt gij geen geloof
?
41 En zij vreesden met groote vreeze, en
zeiden tot elkander : Wie is toch Deze,
dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam
zijn !

De bezetene van Gadara.
(Matth. 8:28-34, en overeenk. pl.)

5 EN [i] zij kwamen over op de andere
zijde der zee, in het land der Gadarénen.
2 En zoo Hij uit het schip gegaan was,
terstond ontmoette Hem, uit de graven,
een mensch met eenen onreinen geest ;
3 Dewelke *zijne* woning in de graven
had, en niemand kon hem binden, ook
zelfs niet met ketenen ;
4 Want hij was menigmaal met boeien
en ketenen gebonden geweest, en de ketenen
waren van hem in stukken getrokken,
en de boeien verbrijzeld, en niemand
was machtig, om hem te temmen ;
5 En hij was altijd, nacht en dag, op de
bergen en in de graven, roepende en
slaande zichzelven met steenen.
6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep
hij *toe*, en aanbad Hem ;
7 En met eene groote stem roepende,
zeide hij : Wat heb ik met U *te doen*,
Jezus, Gij Zone Gods, des Allerhoogsten !
ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet
pijnigt !
8 (Want Hij zeide tot hem : Gij onreine
geest, ga uit van den mensch !)
9 En Hij vraagde hem : Welk is uw
naam ? En Hij antwoordde, zeggende :
Mijn naam is Legio ; want wij zijn velen.
10 En hij bad Hem zeer, dat Hij hen
buiten het land niet wegzonde.
11 En aldaar aan de bergen was eene
groote kudde zwijnen, weidende ;
12 En al de duivelen baden Hem, zeggende
: Zend ons in die zwijnen, opdat
wij in dezelve mogen varen.

---

[a] Matth. 5:15. Luk. 8:16 ; 11:33. [b] Job 12:22. Matth. 10:26. Luk. 8:17 ; 12:2. [c] Matth. 7:2. Luk. 6:38. [d] Matth. 13:12 ; 25:29. Luk. 8:18 ; 19:26. [e] Matth. 13:31. Luk. 13:18. [f] Matth. 13:34. [g] Matth. 8:23. Luk. 8:22. [h] Job 26:12. Ps. 107:29. Jes. 51:10. [i] Matth. 8:28 Luk. 8:26.

.3 En Jezus liet het hun terstond toe.
n de onreine geesten, uitgevaren zijnde,
eren in de zwijnen ; en de kudde stortte
n de steilte af in de zee (daar waren er
a omtrent twee duizend), en versmoor-
n in de zee.
.4 En die de zwijnen weidden, zijn ge-
ucht, en boodschapten *zulks* in de stad
n op het land. En zij gingen uit, om te
en, wat het was, dat er geschied was.
15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen
n bezetene zittende, en gekleed, en wèl
ij zijn verstand, *namelijk* die het legioen
had had : en zij werden bevreesd.
.6 En die het gezien hadden, vertelden
un, wat den bezetene geschied was, en
k van de zwijnen ;
.7 [a] En zij begonnen Hem te bidden, dat
ij van hunne landpalen wegging.
.8 [b] En als Hij in het schip ging, bad
em degene, die bezeten was geweest, dat
ij met hem mocht zijn ;
.9 Doch Jezus liet hem *dat* niet toe,
aar zeide tot hem : Ga heen naar uw
uis tot de uwen, en boodschap hun, wat
oote dingen de Heere u gedaan heeft,
hoe Hij Zich uwer ontfermd heeft.
20 En hij ging heen, en begon te ver-
ndigen in het *land* van Dekápolis, wat
oote dingen Jezus hem gedaan had ; en
j verwonderden zich allen.

et dochtertje van Jaïrus ; de bloedvloeiende vrouw.

(Matth. 9:18-36. Luk. 8:41-56.)

21 [c] EN als Jezus wederom in het schip
ergevaren was aan de andere zijde, ver-
derde eene groote schare bij Hem ; en
ij was bij de zee.
2 [d] En zie, er kwam een van de over-
en der synagoge, met name Jaïrus ; en
em ziende, viel hij aan Zijne voeten.
3 En bad Hem zeer, zeggende : Mijn
chtertje is in haar uiterste ; *ik bid U,*
t Gij komt en de handen op haar legt,
dat zij behouden worde, en zij zal leven.
4 En Hij ging met hem ; en eene groote
hare volgde Hem, en zij verdrongen
em.
5 [e] En eene zekere vrouw, die twaalf
ren den vloed des bloeds gehad had,
6 En veel geleden had van vele medi-
jnmeesters, en al het hare *daaraan* te
ste gelegd, en geene baat gevonden had,
aar met welke het veeleer erger gewor-
n was :
7 *Deze* van Jezus hoorende, kwam on-
r de schare van achteren, en raakte Zijn
eed aan ;
8 Want zij zeide : Indien ik maar Zijne
eederen mag aanraken, zal ik gezond
orden.
29 En terstond is de fontein haars bloeds
opgedroogd, en zij gevoelde aan haar li-
chaam, dat zij van die kwaal genezen was.
30 En terstond Jezus, bekennende in
Zichzelven [f] de kracht, die van Hem uit-
gegaan was, keerde Zich om in de schare,
en zeide : Wie heeft Mijne kleederen aan-
geraakt ?
31 En Zijne discipelen zeiden tot Hem :
Gij ziet, dat de schare U verdringt, en
zegt Gij : Wie heeft Mij aangeraakt ?
32 En Hij zag rondom om haar te zien,
die dat gedaan had.
33 En de vrouw, vreezende en bevende,
wetende, wat aan haar geschied was,
kwam en viel voor Hem neder, en zeide
Hem al de waarheid.
34 [g] En Hij zeide tot haar : Dochter ! uw
geloof heeft u behouden ; ga heen in
vrede, en zijt genezen van deze uwe
kwaal.
35 [h] Terwijl Hij nog sprak, kwamen
eenigen van *het huis* des oversten der
synagoge, zeggende : Uwe dochter is ge-
storven ; wat zijt gij den Meester nog
moeielijk ?
36 En Jezus, terstond gehoord hebbende
het woord, dat er gesproken werd, zeide
tot den overste der synagoge : Vrees niet:
geloof alleenlijk !
37 En Hij liet niemand toe Hem te vol-
gen, dan Petrus en Jakobus, en Johan-
nes, den broeder van Jakobus ;
38 En kwam in het huis des oversten der
synagoge, en zag de beroerte *en degenen,*
die zeer weenden en huilden ;
39 En ingegaan zijnde, zeide Hij tot hen :
Wat maakt gij beroerte, en *wat* weent
gij ? [i] het kind is niet gestorven, maar het
slaapt.
40 En zij belachten Hem ; maar Hij, als
Hij hen allen had uitgedreven, nam bij
Zich den vader en de moeder des kinds,
en degenen, die met Hem *waren*, en ging
binnen, waar het kind lag ;
41 En Hij vatte de hand des kinds, en
zeide tot haar : Talítha kúmi ! hetwelk
is, zijnde overgezet : Gij dochtertje, (Ik
zeg u) sta op !
42 En terstond stond het dochtertje op,
en wandelde ; want het was twaalf jaren
oud ; en zij ontzetteden zich met groote
ontzetting.
43 En Hij gebood hun zeer, dat niemand
dat zou weten ; en zeide, dat men haar
zou te eten geven.

Jezus te Nazareth veracht.

(Matth. 13:53-56, en de overeenk. pl.)

6 EN [k] Hij ging van daar weg, en kwam
in Zijn vaderland, en Zijne discipelen
volgden Hem.

[a] Hand. 16:39. [b] Luk. 8:38. [c] Luk. 8:40. [d] Matth. 9:18. Luk. 8:41. [e] Lev. 15:25.
atth. 9:20. Luk. 8:43. [f] Luk. 6:19. [g] Matth. 9:22. Mark. 10:52. [h] Luk. 8:49.
Joh. 11:11. [k] Matth. 13:58. Luk. 4:16.

2 En als het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te leeren; en velen, die *Hem* hoorden, ontzetteden zich, zeggende: Van waar *komen* dezen deze dingen? en wat wijsheid is dit, die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijne handen geschieden?

3 [a] Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jakobus en Joses, en van Judas en Simon, en zijn Zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan Hem geërgerd.

4 En Jezus zeide tot hen: [b] Een profeet is niet ongeëerd, dan in zijn vaderland, en onder *zijne* magen, en in zijn huis.

5 [c] En Hij kon aldaar geene kracht doen; dan Hij legde weinigen zieken de handen op, en genas hen.

6 En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof, [d] en omging de vlekken *daar* rondom, leerende.

De zending der twaalven.
(Matth. 10:5, enz., en de overeenk. pl.)

7 [e] EN Hij riep tot Zich de twaalven, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun macht over de onreine geesten.

8 En Hij gebood hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen staf, geene male, geen brood, geen geld in den gordel;

9 [f] Maar dat zij schoenzolen zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

10 En Hij zeide tot hen: Zoo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar, totdat gij van daar uitgaat;

11 [g] En zoo wie u niet zullen ontvangen, noch u hooren, vertrekkende van daar, [h] schudt het stof af, dat onder aan uwe voeten is, hun tot een getuigenis. [i] Voorwaar zeg Ik u: het zal Sodom of Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan die stad.

12 En uitgegaan zijnde, predikten zij, dat zij zich zouden bekeeren;

13 En zij wierpen vele duivelen uit, [k] en zalfden vele kranken met olie, en maakten hen gezond.

Dood van Johannes den Dooper.
(Matth. 14:1-12, en de overeenk. pl.)

14 [l] EN de koning Heródes hoorde het (want Zijn Naam was openbaar geworden), en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.

15 Anderen zeiden: Hij is Elias; en anderen zeiden: Hij is een profeet, of als een der profeten.

16 Maar als Heródes het hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt.

17 [m] Want deze Heródes, *eenigen* uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen, en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzaak van Heródias, de huisvrouw zijns broeders Filippus, omdat hij haar getrouwd had;

18 Want Johannes zeide tot Heródes: [n] Het is u niet geoorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben.

19 En Heródes legde op hem toe, en wilde hem dooden, en konde niet:

20 Want Heródes vreesde Johannes, wetende, dat hij een [o] rechtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Heródes, [p] op den dag zijner geboorte, eenen maaltijd aanrichtte, voor zijne Grooten, en de oversten over duizend, en de voornaamsten van Galiléa;

22 En als de dochter van deze Heródias inkwam, en danste, en Heródias en dengenen, die mede aanzaten, behaagde, zoo zeide de Koning tot het dochtertje: Eisch van mij, wat gij ook wilt, en ik zal het u geven.

23 [q] En hij zwoer haar: Zoo wat gij van mij zult eischen, zal ik u geven, *ook* tot de helft mijns koninkrijks!

24 En zij, uitgegaan zijnde, zeide tot hare moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den Dooper.

25 En zij, terstond met haast ingaande tot den Koning, heeft het geëischt, zeggende: Ik wil, dat gij mij nu terstond, in eenen schotel, geeft het hoofd van Johannes den Dooper.

26 En de Koning, zeer bedroefd geworden zijnde, *nochtans* om de eeden, en degenen, die mede aanzaten, wilde *hij het* haar niet afslaan.

27 [r] En de Koning zond terstond eenen scherprechter, en gebood zijn hoofd daar te brengen. Deze nu ging heen, en onthoofdde hem in de gevangenis,

28 En bracht zijn hoofd in eenen schotel, en gaf het aan het dochterke, en het dochterke gaf het aan hare moeder.

29 En als zijne discipelen *dit* hoorden, gingen zij en namen zijn dood lichaam weg, en legden dat in een graf.

---

[a] Joh. 6:42. [b] Matth. 13:57. Luk. 4:24. Joh. 4:44. [c] Matth. 13:58. [d] Matth. 9:35. Luk. 13:22. [e] Matth. 10:1. Luk. 6:13; 9:1. [f] Hand. 12:8. [g] Matth. 10:14. Luk. 9:5. [h] Hand. 13:51; 18:6. [i] Matth. 10:15. Luk. 10:12. [k] Jak. 5:14. [l] Matth. 14:1. Luk. 9:7. [m] Matth. 14:3. Luk. 3:19; 9:9. [n] Lev. 18:16; 20:21. [o] Matth. 14:5; 21:26. [p] Gen. 40:20. Matth. 14:6. [q] Richt. 11:30. [r] Matth. 14:10.

Eerste vermenigvuldiging der brooden.
(Matth. 14:13-21, en de overeenk. pl.)

) [a] EN de Apostelen kwamen *weder*
nen tot Jezus, en boodschapten Hem
es, beide wat zij gedaan hadden, en
ıt zij geleerd hadden.
l En Hij zeide tot hen: Komt gijlieden
eene woeste plaats hier alleen, en rust
n weinig; want er waren velen, die
ramen en die gingen, [b] en zij hadden
ifs geen gelegen tijd om te eten.
2 [c] En zij vertrokken in een schip.
ar eene woeste plaats, alleen.
3 En de scharen zagen hen heenva-
n; en velen werden Hem kennende,
liepen gezamenlijk te voet van alle
eden derwaarts, en kwamen hun voor,
gingen samen tot Hem.
4 En Jezus, uitgaande, [d] zag eene
oote schare, en werd innerlijk met ont-
rming bewogen over hen; [e] want zij
aren als schapen, die geenen herder
ebben; [f] en hij begon hun vele dingen
leeren.
5 [g] En als het nu laat op den dag ge-
orden was, kwamen Zijne discipelen
t Hem, en zeiden: Deze plaats is
oest, en het is nu laat op den dag:
6 Laat ze van u, opdat zij heengaan in
e omliggende dorpen en vlekken, en
rooden voor zichzelven mogen koopen;
'ant zij hebben niet, wat zij eten
illen.
37 Maar Hij, antwoordende, zeide tot
en: Geeft gij hun te eten. En zij zei-
en tot Hem: Zullen wij heengaan, en
oopen voor tweehonderd penningen
rood, en hun te eten geven?
38 En Hij zeide tot hen: Hoeveel broo-
en hebt gij? gaat heen en beziet *het*.
En toen zij het vernomen hadden, zei-
en zij: Vijf, en twee visschen.
39 En Hij gebood hun, dat zij hen allen
ouden doen nederzitten bij waardschap-
en, op het groene gras.
40 En zij zaten neder in gedeelten bij
onderd tezamen, en bij vijftig tezamen.
41 En als Hij de vijf brooden en de
wee visschen genomen had, [i] zag Hij op
aar den hemel, [k] zegende en brak de
rooden, en gaf ze Zijnen discipelen,
pdat zij ze hun zouden voorleggen; en
e twee visschen deelde Hij voor allen.
42 En zij aten allen, en zijn verzadigd
eworden;
43 En zij namen op: twaalf volle kor-
en brokken, en van de visschen.
44 En die daar de brooden gegeten
adden, waren omtrent vijf duizend
nannen.

Jezus wandelt op de zee.
(Matth. 14:22-36, en de overeenk. pl.)

45 [l] EN terstond dwong Hij Zijne dis-
cipelen in het schip te gaan, en voor
henen te varen aan de andere zijde tegen-
over Bethsáïda, terwijl Hij de schare van
Zich zoude laten.
46 [m] En als Hij aan deze hun afscheid
gegeven had, ging Hij op den berg om te
bidden.
47 [n] En als het nu avond was geworden,
zoo was het schip in het midden van de
zee, en Hij was alleen op het land.
48 En Hij zag, dat zij zich zeer pijnig-
den, om *het schip* voort te krijgen; want
de wind was hun tegen; en omtrent de
vierde wake des nachts, kwam Hij tot
hen, wandelende op de zee, en wilde hen
voorbijgaan.
49 En zij, ziende Hem wandelen op de
zee, meenden, dat het een spooksel was,
en schreeuwden zeer;
50 Want zij zagen Hem allen, en wer-
den ontroerd; en terstond sprak Hij met
hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed;
Ik ben het; vreest u niet!
51 En Hij klom tot hen in het schip, en
de wind stilde; en zij ontzetteden zich
bovenmate zeer in zichzelven, en waren
verwonderd;
52 Want zij hadden niet gelet op *het
wonder* der brooden, want hun hart was
verhard.
53 [o] En als zij overgevaren waren, kwa-
men zij in het land Gennésareth, en
havenden aldaar.
54 En als zij uit het schip gegaan waren,
werden zij terstond Hem kennende;
55 *En* het geheele omliggende land
doorloopende, begonnen zij op beddekens
degenen, die kwalijk gesteld waren, om
te dragen, ter plaatse, waar zij hoorden,
dat Hij was.
56 En zoo waar Hij kwam, in vlekken,
of steden, of dorpen, daar legden zij de
kranken op de markten, en baden Hem,
dat zij maar den zoom Zijns kleeds aan-
raken mochten; en zoo velen, als er Hem
aanraakten, werden gezond.

De overleveringen der Ouden.
(Matth. 15:1-20, en de overeenk. pl.)

7 EN [p] tot Hem vergaderden de Farizeën,
en sommige der Schriftgeleerden, die
van Jeruzalem gekomen waren;
2 En ziende, dat sommige van Zijne
discipelen met onreine, dat is, met onge-
wasschen handen brood aten, berispten
zij *hen*.
3 Want de Farizeën en al de Joden eten

[a] Luk. 9:10. [b] Mark. 3:20. [c] Matth. 14:13. Luk. 9:10. Joh. 6:1. [d] Matth. 9:36; 14:14.
[e] Jer. 23:1. Ezech. 34:2. [f] Luk. 9:11. [g] Matth. 14:15. Luk. 9:12. Joh. 6:5.
[h] Matth. 14:17. Luk. 9:13. Joh. 6:9. [i] Joh. 17:1. [k] 1 Sam. 9:13. [l] Matth. 14:22.
Joh. 6:17. [m] Matth. 14:23. Luk. 6:12. [n] Matth. 14:23. Joh. 6:16. [o] Matth. 14:34.
[p] Matth. 15:1.

niet, tenzij dat zij *eerst* de handen dikmaals wasschen, houdende de inzetting der Ouden;

4 En van de markt *komende*, eten zij niet, tenzij dat zij *eerst* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *als namelijk* de wasschingen der drinkbekers en kannen, en koperen vaten en bedden.

5 Daarna vraagden Hem de Farizeën en de Schriftgeleerden: Waarom wandelen Uwe discipelen niet naar de inzetting der Ouden, maar eten het brood met ongewasschen handen?

6 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesája van u, geveinsden! geprofeteerd, gelijk geschreven is: [a] Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij.

7 [b] Doch tevergeefs eeren zij Mij, leerende leeringen, *die* geboden *zijn* der menschen;

8 Want, nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *als namelijk* wasschingen der kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En Hij zeide tot hen: Gij doet *zeker* Gods gebod wel teniete, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden;

10 Want Mozes heeft gezegd: [c] Eer uwen vader en uwe moeder, en: [d] Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: Zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *Het is* korban (dat *is te zeggen*, eene gave), zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen, *die voldoet;*

12 En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen,

13 [e] Makende *alzoo* Gods woord krachteloos door uwe inzetting, die gij ingezet hebt; en vele dergelijke dingen doet gij.

14 [f] En de gansche schare tot Zich geroepen hebbende, zeide Hij tot hen: Hoort Mij allen en verstaat!

15 [g] Er is niets van buiten den mensch in hem ingaande, hetwelk hem kan ontreinigen; maar de dingen, die van hem uitgaan, die zijn het, welke den mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore!

17 [h] En toen Hij van de schare in huis gekomen was, vraagden Zijne discipelen Hem van de gelijkenis.

18 En Hij zeide tot hen: Zijt ook gij alzoo onwetende? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende al de spijzen.

20 En Hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch:

21 [i] Want van binnen uit het hart der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,

22 Dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hoovaardij, onverstand:

23 Al deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

De Syro-Fenicische vrouw.

(Matth. 15:21-28, en de overeenk. pl.)

24 [k] EN van daar opstaande, ging Hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde Hij niet, dat iemand het wist, en Hij kon *nochtans* niet verborgen zijn;

25 Want eene vrouw, welker dochterken eenen onreinen geest had, van Hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan Zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche vrouw, van geboorte uit Syro-Fenícië; en zij bad Hem, dat Hij den duivel uitwierp uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden: want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme, en den hondekens *voor*werpe.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot Hem: Ja, Heere! doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En Hij zeide tot haar: Om dezes woords wil ga heen! de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

Genezing van een doofstomme te Dekápolis.

31 [l] EN Hij, wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekápolis.

32 [m] En zij brachten tot Hem eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden Hem, dat Hij de hand op hem legde.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak Hij Zijne vingeren in zijne ooren, en gespogen hebbende, raakte Hij zijne tong aan;

34 En opwaarts ziende naar den hemel

[a] Jes. 29:13. Ezech. 33:31. [b] Matth. 15:9. Kol. 2:18, 20. Tit. 1:14. [c] Ex. 20:12. Deut. 5:16. Efez. 6:2. [d] Ex. 21:17. Lev. 20:9. Deut. 27:16. Spr. 20:20. [e] Matth. 15:6. 1 Tim. 4:3. 2 Tim. 3:2. [f] Matth. 15:10. [g] Hand. 10:15. Rom. 14:17, 20. Tit. 1:15. [h] Matth. 15:15. [i] Gen. 6:5; 8:21. Spr. 6:14. Jer. 17:9. [k] Matth. 15:21. [l] Matth. 15:29. [m] Matth. 9:32. Luk. 11:14.

ehtte Hij, en zeide tot hem: Effatha!
t is, word geopend!
5 En terstond werden zijne ooren geo-
nd, en de band zijner tong werd los,
hij sprak recht.
6 En Hij gebood hunlieden, dat zij het
emand zeggen zouden; maar wat Hij
in ook gebood, zoo verkondigden zij
t des te meer.
7 En zij ontzetteden zich bovenmate
er, zeggende: [a] Hij heeft alles wèl ge-
an, en Hij maakt, dat de dooven
ooren, en de stommen spreken.

Tweede vermenigvuldiging der brooden.
(Matth. 15:32-39, en de overeenk. pl.)

IN [b] dezelfde dagen, als er eene ge-
heel groote schare was, en zij niet
dden, wat zij eten zouden, riep Jezus
jne discipelen tot Zich, en zeide tot
en:
Ik word innerlijk met ontferming be-
ogen over de schare; want zij zijn nu
ie dagen bij Mij gebleven, en hebben
iet, wat zij eten zouden;
En indien Ik hen nuchteren naar hun
uis laat gaan, zoo zullen zij op den weg
ezwijken; want sommigen van hen
omen van verre.
En Zijne discipelen antwoordden
em: Van waar zal iemand deze met
ooden hier in de woestijn kunnen ver-
digen?
En Hij vraagde hun: Hoeveel broo-
en hebt gij? En zij zeiden: Zeven.
En Hij gebood de schare neder te
tten op de aarde, en Hij nam de zeven
ooden, en gedankt hebbende, brak Hij
, en gaf ze Zijnen discipelen, opdat zij
zouden voorleggen; en zij legden ze
er schare voor.
En zij hadden weinige vischjes; en
s Hij gezegend had, zeide Hij, dat zij
ok die zouden voorleggen.
En zij hebben gegeten, en zijn ver-
digd geworden, en zij namen het over-
hot der brokken op: zeven manden.
Die nu gegeten hadden, waren om-
ent vier duizend; en Hij liet hen gaan.

De zuurdeesem der Farizeën.
(Matth. 16:1-12, en de overeenk. pl.)

10 [c] EN terstond in het schip gegaan
jnde met Zijne discipelen, is Hij ge-
omen in de deelen van Dalmanûtha.
11 En de Farizeën gingen uit, en begon-
en met Hem te twisten, [d] begeerende
an Hem een teeken van den hemel,
em verzoekende.
12 En Hij, zwaarlijk zuchtende in Zij-
en geest, zeide: Wat begeert dit geslacht
een teeken? [e] Voorwaar, Ik zeg u: zoo
aan dit geslacht een teeken gegeven zal
worden!
13 En Hij verliet hen, en wederom in
het schip gegaan zijnde, voer Hij weg
naar de andere zijde.
14 En Zijne discipelen hadden vergeten
brood mede te nemen, en hadden niet
dan één brood met zich in het schip.
15 En Hij gebood hun, zeggende: [f] Ziet
toe, wacht u van den zuurdeesem der
Farizeën, en van den zuurdeesem van
Heródes.
16 En zij overlegden onder elkander,
zeggende: *Het is*, omdat wij geene broo-
den hebben.
17 En Jezus, *dat* bekennende, zeide tot
hen: Wat overlegt gij, dat gij geene
brooden hebt? bemerkt gij nog niet, en
verstaat gij niet? [g] hebt gij nog uw ver-
harde hart?
18 Oogen hebbende, ziet gij niet? en
ooren hebbende, hoort gij niet?
19 En gedenkt gij niet, [h] toen Ik de vijf
brooden brak onder de vijf duizend man-
nen, hoeveel volle korven met brokken
gij opnaamt? Zij zeggen hem: Twaalf.
20 En [i] toen Ik de zeven *brak* onder
de vier duizend mannen, hoeveel volle
manden met brokken gij opnaamt? En
zij zeiden: Zeven.
21 En Hij zeide tot hen: Hoe verstaat
gij niet?

Genezing van den blinde te Bethsáïda.

22 EN Hij kwam te Bethsáïda; en zij
brachten tot Hem eenen blinde, en baden
Hem, dat Hij hem aanraakte.
23 En de hand des blinden genomen
hebbende, leidde Hij hem uit buiten het
vlek, [k] en spoog in zijne oogen, en [l] legde
de handen op hem, en vraagde hem, of
hij iets zag.
24 En hij, opziende, zeide: Ik zie de
menschen; want ik zie hen, als boomen,
wandelen.
25 Daarna legde Hij de handen wederom
op zijne oogen, en deed hem opzien. En
hij werd hersteld, en zag hen allen verre
en klaar.
26 En Hij zond hem naar zijn huis,
zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg
het niemand in het vlek.

Belijdenis van Petrus.
(Matth. 16:13-28, en de overeenk. pl.)

27 [m] EN Jezus ging uit en Zijne disci-
pelen naar de vlekken van Cesaréa
Filippi. En op den weg vraagde Hij
Zijnen discipelen, zeggende tot hen: Wie
zeggen de menschen, dat Ik ben?

[a] Gen. 1:31. [b] Matth. 15:32. [c] Matth. 15:39. [d] Matth. 12:38; 16:1. Luk. 11:29.
h. 6:30. [e] Matth. 16:4. [f] Matth. 16:6. Luk. 12:1. [g] Mark. 6:52. [h] Matth. 14:17, 20.
ark. 6:38. Luk. 9:13. Joh. 6:9. [i] Matth. 15:36, 37. [k] Mark. 7:33. [l] Mark. 7:32.
Matth. 16:13. Luk. 9:18.

28 En zij antwoordden : [a] Johannes de
Dooper ; en anderen : Elías ; en anderen :
Een van de profeten.
29 En Hij zeide tot hen : Maar gijlieden,
wie zegt gij, dat Ik ben ? En Petrus, ant-
woordende, zeide tot Hem : [b] Gij zijt de
Christus.
30 En Hij gebood hun scherpelijk, dat
zij het niemand zouden zeggen van Hem.
31 [c] En Hij begon hun te leeren, dat de
Zoon des menschen veel moest lijden, en
verworpen worden van de Ouderlingen,
en Overpriesteren, en Schriftgeleerden,
en gedood worden, en na drie dagen
wederom opstaan ;
32 En dit woord sprak Hij vrij uit. En
Petrus Hem tot zich genomen hebbende,
begon Hem te bestraffen ;
33 Maar Hij, Zich omkeerende, en Zijne
discipelen aanziende, bestrafte Petrus,
zeggende : [d] Ga heen, achter Mij, Sa-
tanas ! want gij verzint niet de dingen,
die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

Zijn kruis op zich nemen.
(Matth. 16:24–28, en de overeenk. pl.)

34 EN tot Zich geroepen hebbende de
schare met Zijne discipelen, zeide Hij tot
hen : [e] Zoo wie achter Mij wil komen, die
verloochene zichzelven, en neme zijn
kruis op, en volge Mij ;
35 [f] Want zoo wie zijn leven zal willen
behouden, die zal het verliezen ; maar zoo
wie zijn leven zal verliezen, om Mijnent-
wil, en *om* des Evangelies *wil*, die zal
het behouden.
36 Want wat zou het den mensch baten,
zoo hij de geheele wereld won, en zijner
ziele schade leed ?
37 Of wat zal een mensch geven [g] tot
lossing van zijne ziel ?
38 [h] Want zoo wie zich Mijns en Mijner
woorden zal geschaamd hebben, in dit
overspelig en zondig geslacht, diens zal
de Zoon des menschen Zich ook schamen,
wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid
Zijns Vaders, met de heilige engelen.

9 EN [i] Hij zeide tot hen : Voorwaar, Ik
zeg u, dat er sommigen zijn van de-
genen, die hier staan, die den dood niet
zullen smaken, totdat zij zullen hebben
gezien, dat het koninkrijk Gods met
kracht gekomen is.

De verheerlijking.
(Matth. 17:1–13, en de overeenk. pl.)

2 [k] EN na zes dagen nam Jezus met Zich
Petrus, en Jakobus en Johannes, en
bracht hen op eenen hoogen berg bezijden
alleen ; en Hij werd voor hen van
gedaante veranderd ;
3 En Zijne kleederen werden blinkende,
zeer wit als sneeuw, hoedanig geen voller
op aarde *zoo* wit maken kan.
4 En van hen werd gezien Elías met
Mozes, en zij spraken met Jezus.
5 En Petrus, antwoordende, zeide tot
Jezus : Rabbi ! het is goed, dat wij hier
zijn ; en laat ons drie tabernakelen
maken, voor U eenen, en voor Mozes
eenen, en voor Elías eenen.
6 Want hij wist niet, wat hij zeide ;
want zij waren zeer bevreesd.
7 En er kwam eene wolk, die hen over-
schaduwde, en eene stem kwam uit de
wolk, zeggende : [l] Deze is Mijn geliefde
Zoon, [m] hoort Hem !
8 En haastiglijk rondom ziende, zagen
zij niemand meer, dan Jezus alleen bij
zich.
9 [n] En als zij van den berg afkwamen,
gebood Hij hun, dat zij niemand verhalen
zouden, hetgeen zij gezien hadden, dan
wanneer de Zoon des menschen uit de
dooden zou opgestaan zijn.
10 En zij behielden dit woord bij zich-
zelven, vragende onder elkander, wat het
was, uit de dooden opstaan.
11 En zij vraagden Hem, zeggende :
Waarom zeggen de Schriftgeleerden,
[o] dat Elías eerst komen moet ?
12 En Hij, antwoordende, zeide tot hen :
Elías zal wel eerst komen, en alles weder-
oprichten ; en *het zal geschieden*, [p] gelijk
geschreven is van den Zoon des menschen,
dat Hij veel lijden zal en veracht worden ;
13 Maar Ik zeg u, dat ook Elías geko-
men is, en zij hebben hem gedaan al wat
zij gewild hebben, [q] gelijk van hem ge-
schreven is.

De jeugdige maanzieke.
(Matth. 17:14–21, en de overeenk. pl.)

14 EN als Hij bij de discipelen gekomen
was, zag Hij eene groote schare rondom
hen, en *eenige* Schriftgeleerden met hen
twistende.
15 En terstond de geheele schare Hem
ziende, werd verbaasd, en toeloopende
groetten zij Hem.
16 En Hij vraagde den Schriftgeleerden :
Wat twist gij met deze ?
17 [r] En een uit de schare, antwoordende,
zeide : Meester ! ik heb mijnen zoon tot

[a] Matth. 14:2. [b] Matth. 16:16. Joh. 6:69. [c] Matth. 16:21 ; 17:22 ; 20:18. Mark. 9:31 ; 10:33. Luk. 9:22 ; 18:31 ; 24:7. [d] 2 Sam. 19:22. [e] Matth. 10:38 ; 16:24. Luk. 9:23 ; 14:27. [f] Matth. 10:39 ; 16:25. Luk. 9:24 ; 17:33. Joh. 12:25. [g] Ps. 49:9. [h] Matth. 10:33. Luk. 9:26 ; 12:8. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:28. [i] Matth. 16:28. Luk. 9:27. [k] Matth. 17:1. Luk. 9:28. [l] Jes. 42:1. Matth. 3:17 ; 17:5. Mark. 1:11. Luk. 3:22 ; 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. [m] Deut. 18:19. [n] Matth. 17:9. Luk. 9:36. [o] Mal. 4:5. Matth. 11:14. Luk. 1:17. [p] Ps. 22:7. Jes. 53:4. Dan. 9:26. [q] Mal. 4:5, 6. [r] Matth. 17:14. Luk. 9:37, 38.

gebracht, die eenen stommen geest
ft;
En waar hij hem ook aangrijpt, zoo
eurt hij hem, en schuimt, en knerst
t zijne tanden, en verdort; en ik heb
en discipelen gezegd, dat zij hem
den uitwerpen, en zij hebben niet
onnen.
En Hij antwoordde hem, en zeide:
ongeloovig geslacht! hoe lang zal Ik
bij ulieden zijn? hoe lang zal Ik u
verdragen? brengt hem tot Mij.
En zij brachten denzelven tot Hem;
als hij Hem zag, scheurde hem
stond de geest; en hij vallende op de
de, wentelde zich al schuimende.
En Hij vraagde zijnen vader: Hoe lan-
tijd is het, dat hem dit overkomen is?
hij zeide: Van *zijne* kindsheid af.
En menigmaal heeft hij hem ook in
vuur en in het water geworpen, om
n te verderven; maar zoo Gij iets
at, wees met innerlijke ontferming
r ons bewogen, en help ons!
En Jezus zeide tot hem: Zoo gij
at gelooven, [b] alle dingen zijn mogelijk
gene, die gelooft.
En terstond de vader des kinds, roe-
ide met tranen, zeide: Ik geloof,
ere! kom mijne ongeloovigheid te hulp!
En Jezus ziende, dat de schare ge-
nenlijk toeliep, bestrafte den onreinen
st, zeggende tot hem: Gij stomme en
ove geest! Ik beveel u, ga uit van hem,
kom niet meer in hem.
En hij, roepende en hem zeer scheu-
ide, ging uit; en *het kind* werd als
od, alzoo dat velen zeiden, dat het
storven was.
En Jezus, hem bij de hand grijpende,
htte hem op; en hij stond op.
[c] En als Hij in huis gegaan was, vraag-
n Hem Zijne discipelen alleen: Waarom
bben wij hem niet kunnen uitwerpen?
En Hij zeide tot hen: Dit geslacht
n nergens door uitgaan, dan door
lden en vasten.

e grootste in het koninkrijk der hemelen.
(Matth. 18:1-14, en de overeenk. pl.)

[d] EN van daar weggaande, reisden zij
or Galiléa; en Hij wilde niet, dat
nand het wist;
Want Hij leerde Zijne discipelen, en
de tot hen: De Zoon des menschen
overgeleverd worden in de handen der
nschen, en zij zullen Hem dooden; en
dood zijnde, zal Hij ten derden dage
der opstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet,
en zij vreesden Hem te vragen.
33 [e] En Hij kwam te Kapernaüm, en in
het huis gekomen zijnde, vraagde Hij
hun: Waarvan hadt gij woorden onder
elkander op den weg?
34 Doch zij zwegen; want zij waren
onder elkander in woorden geweest op
den weg, wie de meeste *zou zijn.*
35 En nedergezeten zijnde, riep Hij de
twaalven, en zeide tot hen: [f] Indien
iemand wil de eerste zijn, die zal de
laatste van allen zijn, en aller dienaar.
36 En nemende een kindeken, stelde Hij
dat midden onder hen, en [g] omving het
met Zijne armen, en zeide tot hen:
37 [h] Zoo wie een van zoodanige kinder-
kens zal ontvangen in Mijnen Naam, die
ontvangt Mij; en zoo wie Mij zal ontvan-
gen, die ontvangt Mij niet, maar Dien,
die Mij gezonden heeft.

„Die niet tegen ons is, is voor ons."
(Luk. 9:49, 50.)

38 [i] EN Johannes antwoordde Hem,
zeggende: Meester! wij hebben eenen
gezien, die de duivelen uitwierp in Uwen
naam, welke ons niet volgt; en wij
hebben het hem verboden, omdat hij
ons niet volgt.
39 [k] Doch Jezus zeide: Verbiedt hem
niet; want er is niemand, die eene kracht
doen zal in Mijnen naam, en haastiglijk
van Mij zal kunnen kwalijk spreken;
40 Want wie tegen ons niet is, die is
voor ons.
41 Want [l] zoo wie ulieden eenen beker
waters zal te drinken geven in Mijnen
naam, omdat gij *discipelen* van Christus
zijt, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon
geenszins verliezen.

De ergernissen.

42 [m] EN zoo wie eenen van deze kleinen,
die in Mij gelooven, ergert, het ware hem
beter, dat een molensteen om zijnen hals
gedaan ware, en dat hij in de zee ge-
worpen ware.
43 [n] En indien uwe hand u ergert, houwt
ze af: het is u beter verminkt tot het
leven in te gaan, dan de twee handen
hebbende, heen te gaan in de hel, in het
onuitblusschelijk vuur,
44 [o] Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt.
45 En indien uw voet u ergert, houwt
hem af: het is u beter kreupel tot het
leven in te gaan, dan de twee voeten
hebbende, geworpen te worden in de hel,
in het onuitblusschelijk vuur,

[a] Mark. 1:26. [b] Luk. 17:6. [c] Matth. 17:19. [d] Matth. 16:21; 17:22; 20:18.
ark. 8:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31; 24:7. [e] Matth. 18:1. Luk. 9:46; 22:24. [f] Matth. 20:27.
ark. 10:43. [g] Mark. 10:16. [h] Matth. 18:5. Luk. 9:48. Joh. 13:20. [i] Luk. 9:49.
Kor. 12:3. [l] Matth. 10:42. [m] Matth. 18:6. Luk. 17:2. [n] Deut. 13:6. Matth. 5:30;
8. Jes. 66:24.

46 Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt.
47 En indien uw oog u ergert, werpt
het uit: het is u beter maar één oog hebbende
in het koninkrijk Gods in te gaan,
dan twee oogen hebbende in het helsche
vuur geworpen te worden,
48 Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt.
49 Want een ieder zal met vuur gezouten
worden, [a] en iedere offerande zal met
zout gezouten worden.
50 [b] Het zout is goed; maar indien het
zout onzout wordt, waarmede zult gij dat
smakelijk maken? [c] Hebt zout in uzelven,
en houdt vrede onder elkander.

Over de echtscheiding.
(Matth. 19:1-12, en de overeenk. pl.)

10 EN [d] van daar opgestaan zijnde,
ging Hij naar de landpalen van
Judéa, door de overzijde van de Jordaan;
en de scharen kwamen wederom
samen bij Hem, en, gelijk Hij gewoon
was, leerde Hij hen wederom.
2 En de Farizeën, tot Hem komende,
vraagden Hem, of het een' man geoorloofd
is, *zijne* vrouw te verlaten; Hem
verzoekende.
3 Maar Hij, antwoordende, zeide tot
hen: Wat heeft Mozes u geboden?
4 En zij zeiden: [e] Mozes heeft toegelaten
eenen scheidbrief te schrijven,
en *haar* te verlaten.
5 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Wegens de hardigheid uwer harten
heeft hij ulieden dat gebod geschreven;
6 [f] Maar van het begin der schepping
heeft God ze man en vrouw gemaakt.
7 [g] Daarom zal een mensch zijnen vader
en zijne moeder verlaten, en zal zijne
vrouw aanhangen;
8 En die twee zullen tot één vleesch
zijn, alzoo dat zij niet meer twee zijn,
maar één vleesch.
9 [h] Hetgeen dan God samengevoegd
heeft, scheide de mensch niet!
10 En in het huis vraagden Hem Zijne
discipelen wederom van hetzelve.
11 [i] En Hij zeide tot hen: Zoo wie zijne
vrouw verlaat, en eene andere trouwt,
die doet overspel tegen haar;
12 En indien eene vrouw haren man
zal verlaten, en met een' anderen trouwen,
die doet overspel.

Jezus zegent de kinderkens.
(Matth. 19:13-15, en de overeenk. pl.)

13 [k] EN zij brachten kinderkens tot
Hem, opdat Hij ze aanraken zou; en de
discipelen bestraften degenen, die ze tot
Hem brachten.
14 Maar Jezus, *dat* ziende, nam het
zeer kwalijk, en zeide tot hen: Laat de
kinderkens tot Mij komen, en verhindert
ze niet; [l] want derzulken is het koninkrijk
Gods.
15 Voorwaar zeg Ik u: Zoo wie het
koninkrijk Gods niet ontvangt, gelijk
een kindeken, die zal in hetzelve geenszins
ingaan.
16 [m] En Hij omving ze met Zijne armen,
en de handen op hen gelegd hebbende,
zegende Hij ze.

De rijke jongeling.
(Matth. 19:16-30, en de overeenk. pl.)

17 [n] EN als Hij uitging op den weg, liep
een tot Hem, en voor Hem op de knieën
vallende, vraagde Hem: Goede Meester!
wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige
leven beërve?
18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt
gij Mij goed? niemand is goed, dan Eén,
namelijk God.
19 Gij weet de geboden: [o] Gij zult geen
overspel doen; gij zult niet dooden; gij
zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis
geven; gij zult niemand te kort
doen; eer uwen vader en uwe moeder.
20 Doch hij, antwoordende, zeide tot
Hem: Meester! al deze dingen heb ik
onderhouden van mijne jonkheid af.
21 En Jezus, hem aanziende, beminde
hem, en zeide tot hem: [p] Eén ding ontbreekt
u: ga heen, verkoop alles, wat gij
hebt, en geef het den armen, en gij zult
eenen schat hebben in den hemel; en
kom herwaarts, neem het kruis op, en
volg Mij!
22 Maar hij, treurig geworden zijnde
over dat woord, ging bedroefd weg; want
hij had vele goederen.
23 En Jezus rondom ziende, zeide tot
Zijne discipelen: [q] Hoe bezwaarlijk zullen
degenen, die goed hebben, in het
koninkrijk Gods inkomen!
24 En de discipelen werden verbaasd
over deze Zijne woorden. Maar Jezus,
wederom antwoordende, zeide tot hen:
Kinderen! hoe zwaar is het, dat degenen,
die op het goed hun betrouwen zetten, in
het koninkrijk Gods ingaan!
25 Het is lichter, dat een kemel ga door
het oog van eene naald, dan dat een
rijke in het koninkrijk Gods inga.
26 En zij werden nog meer verslagen,

[a] Lev. 2:13. [b] Matth. 5:13. Luk. 14:34. [c] Rom 12:18. Hebr 12:14. [d] Matth. 19:1.
[e] Deut. 24:1. Jer. 3:1. Matth. 5:31. [f] Gen. 1:27. Matth. 19:4. [g] Gen. 2:24. 1 Kor. 6:16.
Efez. 5:31. [h] 1 Kor 7:10. [i] Matth. 5:32; 19:9. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10. [k] Matth. 9:13.
Luk. 18:15. [l] Matth. 18:3; 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr 2:2. [m] Matth. 19:15. Mark. 9:36.
[n] Matth. 19:16. Luk. 18:18. [o] Ex. 20:13; 21:12. Deut. 5:17. Rom. 13:9. [p] Matth. 6:19.
Luk. 12:33; 16:9. 1 Tim. 6:17. [q] Spr. 11:28. Matth. 19:23. Luk. 18:24.

ggende tot elkander: Wie kan dan
ig worden?
7 Doch Jezus, hen aanziende, zeide:
j de menschen is het onmogelijk, maar
et bij God; a want alle dingen zijn
ogelijk bij God.
8 b En Petrus begon tot Hem te zeggen:
e, wij hebben alles verlaten, en zijn U
volgd.
9 En Jezus, antwoordende, zeide:
oorwaar zeg Ik ulieden: er is niemand,
e verlaten heeft huis, of broeders, of
sters, of vader, of moeder, of vrouw, of
nderen, of akkers, om Mijnentwil en
s Evangelies wil,
0 Of hij ontvangt honderdvoud, nu in
zen tijd, huizen, en broeders, en
sters, en moeders, en kinderen, en
kers, met de vervolgingen, en in de
ekomende eeuw het eeuwige leven;
1 c Maar vele eersten zullen de laatsten
jn, en velen, die de laatsten zijn, de
rsten.

De vraag van de zonen van Zebedéüs.
(Matth. 20:17-28, en de overeenk. pl.)

2 d EN zij waren op den weg, gaande
 naar Jeruzalem; en Jezus ging vóór
en; en zij waren verbaasd, en Hem
olgende, waren zij bevreesd. En de
raalven wederom tot Zich nemende,
egon Hij hun te zeggen de dingen, die
em overkomen zouden,
3 *Zeggende:* Ziet, wij gaan op naar
eruzalem, en de Zoon des menschen zal
en Overpriesteren en den Schrift-
geleerden overgeleverd worden, en zij
illen Hem ter dood veroordeelen, en
em den Heidenen overleveren;
4 En zij zullen Hem bespotten, en Hem
eeselen, en Hem bespuwen, en Hem
doden; en ten derden dage zal Hij
ederopstaan.
5 e En tot Hem kwamen Jakobus en
ohannes, de zonen van Zebedéüs, zeg-
ende: Meester! wij wilden *wel,* dat Gij
ns deedt, zoo wat wij begeeren zullen.
6 En Hij zeide tot hen: Wat wilt gij,
at Ik u doe?
7 En zij zeiden tot Hem: Geef ons,
at wij mogen zitten, de een aan Uwe
echter-, en de ander aan Uwe linker*hand*
 Uwe heerlijkheid.
8 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet
iet, wat gij begeert. Kunt gij den
rinkbeker drinken, dien Ik drinke, en
et den doop gedoopt worden, f daar Ik
ede gedoopt worde?
39 En zij zeiden tot Hem: Wij kunnen.
Doch Jezus zeide tot hen: Den drink-
beker, dien Ik drinke, zult gij wel drin-
ken, en met den doop gedoopt worden,
daar Ik mede gedoopt worde;
40 Maar het zitten tot Mijne rechter- en
tot Mijne linker*hand* staat bij Mij niet
te geven; maar *het zal gegeven worden,*
g dien het bereid is.
41 h En als de *andere* tien *dit* hoorden,
begonnen zij het van Jakobus en Jo-
hannes zeer kwalijk te nemen.
42 Maar Jezus, hen tot Zich geroepen
hebbende, zeide tot hen: Gij weet, i dat
degenen, die geacht worden Oversten te
zijn der volken, heerschappij voeren over
hen, en hunne Grooten gebruiken macht
over hen;
43 k Doch alzoo zal het onder u niet
zijn; maar zoo wie onder u groot zal
willen worden, die zal uw dienaar zijn;
44 En zoo wie van u de eerste zal wil-
len worden, die zal aller dienstknecht
zijn.
45 Want ook de Zoon des menschen is
niet gekomen, l om gediend te worden,
maar om te dienen, en m Zijne ziel te
geven *tot* een rantsoen voor velen.

De blinde van Jericho.
(Matth. 20:29-34, en de overeenk. pl.)

46 n EN zij kwamen te Jericho. En als
Hij en Zijne discipelen, en eene groote
schare van Jericho uitging, zat de zoon
van Timéüs, Bar-timéüs de blinde, aan
den weg, bedelende.
47 En hoorende, dat het Jezus de Na-
zaréner was, begon hij te roepen en te
zeggen: Jezus, Gij Zone Davids! ontferm
U mijner!
48 En velen bestraften hem, opdat hij
zwijgen zou; maar hij riep zooveel te
meer: Gij Zone Davids! ontferm U
mijner!
49 En Jezus, *stil*staande, zeide, dat men
hem roepen zou; en zij riepen den blinde,
zeggende tot hem: Heb goeden moed, sta
op, Hij roept u!
50 En hij, zijnen mantel afgeworpen
hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.
51 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem: Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?
En de blinde zeide tot Hem: Rabboni!
dat ik ziende mag worden.
52 En Jezus zeide tot hem: Ga heen,
o uw geloof heeft u behouden. En ter-
stond werd hij ziende, en volgde Jezus
op den weg.

---

a Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37. b Matth. 4:20; 19:27. Luk. 5:11; 18:28.
Matth. 19:30; 20:16. Luk. 13:30. d Matth. 16:21; 17:22; 20:18. Mark. 8:31; 9:31.
uk. 9:22; 18:31; 24:7. e Matth. 20:20. f Matth. 20:22. Luk. 12:50. g Matth. 25:34.
Matth. 20:24. i Matth. 20:25. Luk. 22:25. k 1 Petr. 5:3. l Joh. 13:14. Filipp. 2:7.
Efez. 1:7. Kol. 1:14. 1 Tim. 2:6. Tit. 2:14. n Matth. 20:29. Luk. 18:35. o Matth. 9:22.
ark. 5:34.

Christus doet Zijnen intocht binnen Jeruzalem.

(Matth. 21:1-11, en de overeenk. pl.)

11 EN [a] toen zij Jeruzalem genaakten tot Beth-fagé en Bethanië, aan den Olijfberg, zond Hij twee van Zijne discipelen uit,

2 En zeide tot hen: Gaat heen in het vlek, dat tegen u over is; en terstond als gij in hetzelve komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mensch gezeten heeft; ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt, dat de Heere het van noode heeft; en hij zal het terstond herwaarts zenden.

4 En zij gingen heen, en vonden het veulen, gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding; en zij ontbonden het.

5 En sommigen van degenen, die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6 Doch zij zeiden tot hen, gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.

7 En zij brachten [b] het veulen tot Jezus, en wierpen [c] hunne kleederen daarop; en Hij zat op hetzelve.

8 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen meien van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna! [d] gezegend *is* Hij, die komt in den naam des Heeren!

10 Gezegend *zij* het koninkrijk van onzen vader David, hetwelk komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!*

11 [e] En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den tempel; en als Hij alles rondom bezien had, en het nu avondstond was, ging Hij uit naar Bethanië met de twaalven.

De verdorde vijgeboom; de reiniging des tempels.

(Matth. 21:12-22, en de overeenk. pl.)

12 [f] EN des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde Hem;

13 En ziende van verre eenen vijgeboom, die bladeren had, ging Hij *om te zien*, of Hij ook iets op denzelven zou vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond Hij niet dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus, antwoordende, zeide tot denzelven: Niemand ete *eenige* vrucht meer van u in der eeuwigheid! En Zijne discipelen hoorden het.

15 En zij kwamen te Jeruzalem; [g] en Jezus, in den tempel gegaan zijnde, begon degenen, die in den tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten, keerde Hij om;

16 En liet niet toe, dat iemand eenig vat door den tempel droeg.

17 [h] En Hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: [i] Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volken? [k] maar gij hebt dat *tot* eenen kuil der moordenaren gemaakt.

18 En de Schriftgeleerden en de Overpriesters hoorden *dat*, en [l] zochten, hoe zij Hem dooden zouden; want zij vreesden Hem, omdat de gansche schare ontzet was over Zijne leer.

19 En als het nu laat geworden was, ging Hij uit buiten de stad.

20 En des morgens vroeg voorbijgaande, zagen zij, dat de vijgeboom verdord was, van de wortelen af.

21 En Petrus, *zulks* indachtig geworden zijnde, zeide tot Hem: Rabbi! zie, de vijgeboom, dien Gij vervloekt hebt, is verdord.

22 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Hebt geloof op God;

23 [m] Want voorwaar zeg Ik u, dat, zoo wie tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen; en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal gelooven, dat hetgeen hij zegt, geschieden zal, het zal hem geworden, zoo wat hij zegt.

24 Daarom zeg Ik u: [n] Alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.

25 En wanneer gij staat om te bidden, [o] vergeeft, indien gij iets hebt tegen iemand; opdat ook uw Vader, die in de hemelen is, ulieden uwe misdaden vergeve;

26 [p] Maar indien gij niet vergeeft, zoo zal uw Vader, die in de hemelen is, ook uwe misdaden niet vergeven.

Over den doop van Johannes.

(Matth. 21:23-27, en de overeenk. pl.)

27 [q] EN zij kwamen wederom te Jeruzalem. En als Hij in den tempel wandelde, kwamen tot Hem de Overpriesters, en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen,

28 En zeiden tot Hem: [r] Door wat macht doet Gij deze dingen? En wie heeft U deze macht gegeven, dat Gij deze dingen doen zoudt?

29 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot

---

[a] Matth. 21:1. Luk. 19:29. [b] Joh. 12:14. [c] 2 Kon. 9:13. [d] Ps. 118:26. [e] Matth. 21:12, 14. Luk. 19:45. Joh. 2:14. [f] Matth. 21:18. [g] Matth. 21:12. Luk. 19:45. Joh. 2:14. [h] Matth. 21:13. Luk. 19:46. [i] 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. [k] Jer. 7:11. [l] Joh. 7:19. [m] Matth. 17:20; 21:21. Luk. 17:6. [n] Jer. 29:12. Matth. 7:7. Luk. 11:9. Joh. 14:13; 15:7; 16:24. Jak. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22; 5:14. [o] Matth. 6:14. Kol. 3:13. [p] Matth. 18:35. [q] Matth. 21:23. Luk. 20:1. [r] Ex. 2:14. Hand. 4:7; 7:27.

n: Ik zal u ook een woord vragen;
twoordt Mij ook, en zoo zal Ik u zeggen,
or wat macht Ik deze dingen doe:
) De doop van Johannes, was die uit
n hemel, of uit de menschen? ant-
ordt Mij.
l En zij overlegden onder zich, zeg-
nde: Indien wij zeggen: uit den
mel; zoo zal Hij zeggen: Waarom
bt gij hem dan niet geloofd?
2 Maar indien wij zeggen: uit de
nschen; zoo vreezen wij het volk;
vant zij hielden allen van Johannes,
t hij waarlijk een profeet was.
3 En, antwoordende, zeiden zij tot
zus: Wij weten het niet. En Jezus,
twoordende, zeide tot hen: Zoo zeg Ik
ook niet, door wat macht Ik deze
ngen doe.

Gelijkenis van de wijngaardeniers.
(Matth. 21:33-46, en de overeenk. pl.)

2 EN [b] Hij begon door gelijkenissen
tot hen te zeggen: Een mensch
lantte eenen wijngaard, en zette
nen tuin daarom, en groef eenen
jnpersbak, en bouwde eenen toren,
verhuurde dien aan de landlieden,
reisde buiten 's lands.
En als de tijd was, zond hij eenen
nstknecht tot de landlieden, opdat hij
n de landlieden ontvinge van de vrucht
s wijngaards;
Maar zij namen en sloegen hem, en
nden *hem* ledig heen.
En hij zond wederom eenen anderen
nstknecht tot hen, en dien steenigden
, en wondden hem het hoofd, en zonden
m henen, schandelijk gehandeld zijnde.
En wederom zond hij eenen anderen,
dien doodden zij; en vele anderen,
arvan zij sommigen sloegen, en som-
gen doodden.
Als hij dan nog eenen zoon had, die
m lief was, zoo heeft hij ook dien ten
tste tot hen gezonden, zeggende: Zij
llen immers mijnen zoon ontzien!
Maar die landlieden zeiden onder
ander: [d] Deze is de erfgenaam; [e] komt,
t ons hem dooden, en de erfenis zal
ze zijn.
En zij namen en doodden hem, en
erpen *hem* uit, buiten den wijngaard.
Wat zal dan de heer des wijngaards
en? Hij zal komen, en de landlieden
rderven, en den wijngaard aan anderen
ven.
0 Hebt gij ook deze Schrift niet ge-
zen: De [f] steen, dien de bouwlieden
rworpen hebben, deze is geworden tot
n hoofd des hoeks;

11 Van den Heere is dit geschied, en
het is wonderlijk in onze oogen?
12 En zij zochten Hem te vangen, maar
zij vreesden de schare; want zij verston-
den, dat Hij die gelijkenis op hen sprak;
en zij verlieten Hem en gingen weg.

De vraag omtrent de schatting.
(Matth. 22:15-22, en de overeenk. pl.)

13 [g] EN zij zonden tot Hem eenige der
Farizeën en der Herodianen, opdat zij
Hem in *Zijne* rede vangen zouden.
14 Deze nu kwamen en zeiden tot Hem:
Meester! wij weten, dat Gij waarachtig
zijt, en naar niemand vraagt; want Gij
ziet den persoon der menschen niet aan,
maar Gij leert den weg Gods in der waar-
heid; is het geoorloofd, den Keizer schat-
ting te geven, of niet? zullen wij geven,
of niet geven?
15 En Hij, wetende hunne geveinsdheid,
zeide tot hen: Wat verzoekt gij Mij?
brengt mij eenen penning, dat Ik *hem* zie.
16 En zij brachten *eenen*. En Hij zeide
tot hen, Wiens is dit beeld, en het
opschrift? En zij zeiden tot Hem: Des
Keizers.
17 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: [h] Geeft dan den Keizer, dat des
Keizers is, en Gode, dat Gods is. En zij
verwonderden zich over Hem.

De Sadduceën en de opstanding.
(Matth. 22:23-33, en de overeenk. pl.)

18 [i] EN de Sadduceën kwamen tot Hem,
welke zeggen, dat er geene opstanding is,
en vraagden Hem, zeggende:
19 [k] Meester! Mozes heeft ons geschre-
ven: indien iemands broeder sterft, en
eene vrouw achterlaat, en geene kinderen
nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw
nemen zal, en zijnen broeder zaad ver-
wekken.
20 Er waren nu zeven broeders, en de
eerste nam eene vrouw, en stervende liet
geen zaad na;
21 De tweede nam haar ook, en is ge-
storven, en ook deze liet geen zaad na;
en de derde desgelijks;
22 En *al* de zeven namen haar, en lieten
geen zaad na; de laatste van allen is ook
de vrouw gestorven.
23 In de opstanding dan, wanneer zij
zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij
van deze zijn? want die zeven hebben
haar tot eene vrouw gehad.
24 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de
Schriften niet weet, noch de kracht Gods?
25 Want als zij uit de dooden zullen
opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet,

---

[a] Matth. 14:5. Mark. 6:20. [b] Matth. 21:33. Luk. 20:9. [c] Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21;
:10. [d] Ps. 2:8. [e] Gen. 37:18. Matth. 26:3. Joh. 11:53. [f] Ps. 118:22. Jes. 28:16.
atth. 21:42. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:6. [g] Matth. 22:15. Luk. 20:20.
Matth. 17:25; 22:21. Rom. 13:7. [i] Matth. 22:23. Luk. 20:27. Hand. 23:8. [k] Deut. 25:5, 6.

noch worden ten huwelijk gegeven ; maar
zij zijn [a] gelijk engelen, die in de hemelen
zijn.
26 Doch aangaande de dooden, dat zij
opgewekt zullen worden, hebt gij niet
gelezen in het boek van Mozes, hoe God
in het doornenbosch tot hem gesproken
heeft, zeggende : [b] Ik ben de God Abra-
hams, en de God Izaäks, en de God
Jakobs ?
27 God is niet een *God* der dooden, maar
een God der levenden. Gij dwaalt dan
zeer.

Het groote gebod.
(Matth. 22:34–40, en de overeenk. pl.)

28 [c] EN een der Schriftgeleerden hoo-
rende, dat zij tezamen in woorden waren,
en wetende, dat Hij hun wèl geantwoord
had, kwam tot Hem, en vraagde Hem :
Welk is het eerste gebod van allen ?
29 En Jezus antwoordde hem : Het
eerste van al de geboden is : [d] Hoor, Israël !
de Heere, onze God, is een eenig Heere ;
30 En gij zult den Heere, uwen God, lief-
hebben uit geheel uw hart, en uit geheel
uwe ziel, en uit geheel uw verstand, en uit
geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.
31 En het tweede *aan dit* gelijk, *is* dit :
[e] Gij zult uwen naaste liefhebben als
uzelven. Er is geen ander gebod, grooter
dan deze.
32 En de Schriftgeleerde zeide tot Hem :
Meester ! Gij hebt wel in der waarheid
gezegd, dat er een eenig God is, en er is
geen ander dan Hij ;
33 En Hem lief te hebben uit geheel het
hart, en uit geheel het verstand, en uit
geheel de ziel, en uit geheel de kracht,
en den naaste lief te hebben als zichzel-
ven, is meer dan al de brandofferen en
slachtofferen.
34 En Jezus ziende, dat hij verstandig-
lijk geantwoord had, zeide tot hem : Gij
zijt niet verre van het koninkrijk Gods.
En niemand durfde Hem meer vragen.

De Christus, zoon van David.
(Matth. 22:41–46, en de overeenk. pl.)

35 [f] En Jezus antwoordde en zeide, lee-
rende in den tempel : Hoe zeggen de
Schriftgeleerden, dat de Christus een
Zoon van David is ?
36 Want [g] David zelf heeft door den Hei-
ligen Geest gezegd : De Heere heeft gezegd
tot Mijnen Heere : Zit aan Mijne rechter-
hand, totdat Ik Uwe vijanden zal gezet
hebben tot eene voetbank Uwer voeten.
37 David dan zelf noemt hem *zijnen*
Heere, en hoe is hij zijn Zoon ? En de me-
nigte der schare hoorde Hem gaarne.

Waarschuwing tegen de Schriftgeleerden.
(Matth. 23:6, enz. en de overeenk. pl.)

38 [h] EN Hij zeide tot hen in Zijne leer :
Wacht u voor de Schriftgeleerden, die
daar gaarne willen wandelen in lange
kleederen, en gegroet zijn op de markten,
39 En de voorgestoelten *hebben* in de
synagogen, en de vooraanzittingen in de
maaltijden ;
40 [i] Welke de huizen der weduwen
opeten, en *dat* onder den schijn van lang
te bidden. Deze zullen zwaarder oordeel
ontvangen.

De aalmoes der arme weduwe.
(Luk. 21:1–4.)

41 [k] EN Jezus, gezeten zijnde tegenover
[l] de schatkist, zag, hoe de schare geld
wierp in de schatkist ; en vele rijken
wierpen veel *daarin*.
42 En er kwam eene arme weduwe, die
twee kleine *penningen daarin* wierp,
hetwelk is een oort.
43 En *Jezus*, Zijne discipelen tot Zich
geroepen hebbende, zeide tot hen : Voor-
waar, Ik zeg u, dat [m] deze arme weduwe
meer ingeworpen heeft, dan allen, die in
de schatkist geworpen hebben ;
44 Want zij allen hebben van hunnen
overvloed *daarin* geworpen ; maar deze
heeft van haar gebrek, al wat zij had,
daarin geworpen, haren ganschen leef-
tocht.

De profetische rede : Het begin der smarten.
(Matth. 24:1–14, en de overeenk. pl.)

13 EN als Hij [n] uit den tempel ging,
zeide een van Zijne discipelen tot
Hem : Meester ! zie, hoedanige steenen,
en hoedanige gebouwen !
2 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem : Ziet gij deze groote gebouwen ?
[o] Er zal niet *een* steen op den *anderen*
steen gelaten worden, die niet afgebroken
zal worden.
3 [p] En als Hij gezeten was op den Olijf-
berg, tegen den tempel over, vraagden
Hem Petrus, en Jakobus, en Johannes
en Andréas, alleen :
4 [q] Zeg ons, wanneer zullen deze dingen
zijn ? en welk is het teeken, wanneer deze
dingen allen voleindigd zullen worden ?
5 En Jezus, hun antwoordende, begon
te zeggen : [r] Ziet toe, dat niemand u
verleide ;

---

[a] Matth. 22:30. 1 Joh. 3:2. [b] Ex. 3:6. Matth. 22:31, 32. Hand. 7:32. Hebr. 11:16.
[c] Matth. 22:34. Luk. 10:25. [d] Deut. 6:4 ; 10:12. Luk. 10:27. [e] Lev. 19:18. Matth. 22:39.
Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jak. 2:8. [f] Matth. 22:41. Luk. 20:41. [g] Ps. 110:1. Hand. 2:34.
1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13 ; 10:13. [h] Matth. 23:5, 6. Luk. 11:43 ; 20:46. [i] Matth. 23:14.
Luk. 20:47. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11. [k] Luk. 21:1. [l] 2 Kon. 12:9. [m] 2 Kor. 8:12.
[n] Matth. 24:1. Luk. 21:5. [o] 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Luk. 19:44. [p] Matth. 24:3.
Luk. 21:7. [q] Hand. 1:6. [r] Jer. 29:8. Efez. 5:6. 2 Thess. 2:3, 8. 1 Joh. 4:1.

Want velen zullen komen *a* onder
ijnen naam, zeggende: Ik ben *de*
hristus; en zullen velen verleiden.
En wanneer gij zult hooren van oor-
gen, en geruchten van oorlogen, zoo
ordt niet verschrikt, want *dit* moet
schieden; maar nog is het einde
et.
b Want het *eene* volk zal tegen het
ndere volk opstaan, en het *eene* konink-
ik tegen het *andere* koninkrijk; en er
llen aardbevingen zijn in verscheidene
aatsen, en er zullen hongersnooden
ezen, en beroerten. Deze dingen zijn
aar beginselen der smarten.
c Maar ziet gij voor uzelven toe, want
j zullen u overleveren in de raadsver-
deringen en in de synagogen; gij zult
slagen worden, en voor stadhouders en
ningen zult gij gesteld worden, om
ijnentwil, hun tot eene getuigenis.
0 En het Evangelie moet eerst gepre-
kt worden onder al de volken.
1 *d* Doch wanneer zij u leiden zullen,
n u over te leveren, zoo zijt tevoren niet
ezorgd, wat gij spreken zult, en bedenkt
et niet; maar zoo wat u in die ure
egeven zal worden, spreekt dat; want
j zijt het niet, die spreekt, maar de
eilige Geest.
2 *e* En de *eene* broeder zal den *anderen*
oeder overleveren tot den dood, en de
der het kind; en de kinderen zullen
pstaan tegen de ouders, en zullen hen
doden;
3 En gij zult gehaat worden van allen,
n Mijns naams wil; *f* maar wie volhar-
en zal tot het einde, die zal zalig worden.

e profetische rede (vervolg): De groote verdrukking.
(Matth. 24:15-28, en de overeenk. pl.)

4 *g* WANNEER gij dan zult zien den
uwel der verwoesting, waarvan door
en profeet *h* Daniël gesproken is,
aande waar het niet behoort, (die het
est, die merke daarop!) *i* alsdan, die in
udéa zijn, dat zij vlieden op de ber-
en;
5 En die op het dak is, kome niet af
het huis, en ga niet in, om iets uit
jn huis weg te nemen;
6 En die op den akker is, keere niet
eder terug, om zijn kleed te nemen.
7 Maar wee den bevruchten en den
ogenden *vrouwen* in die dagen!
18 Doch bidt, dat uwe vlucht niet ge-
schiede des winters;
19 Want die dagen zullen zulke verdruk-
kingen zijn, welker gelijke niet geweest
is van het begin der schepselen, die God
geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet
zijn zal;
20 En indien de Heere de dagen niet
verkort had, geen vleesch zou behouden
worden; maar om der uitverkorenen wil,
die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij de
dagen verkort.
21 *k* En alsdan, zoo iemand tot ulieden
zal zeggen: Ziet, hier is de Christus; of
ziet, Hij is dáár; gelooft het niet;
22 *l* Want er zullen valsche christussen,
en valsche profeten opstaan, en zullen
teekenen en wonderen doen, om te ver-
leiden, indien het mogelijk ware, ook de
uitverkorenen.
23 Maar gijlieden ziet toe: ziet, Ik heb
u alles voorzegd!

De profetische rede (vervolg): De wederkomst van den Zoon des menschen.
(Matth. 24:29-35, en de overeenk. pl.)

24 *m* MAAR in die dagen, na die verdruk-
king, zal de zon verduisterd worden, en
de maan zal haar schijnsel niet geven,
25 En de sterren des hemels zullen
daaruit vallen, en de krachten, die in de
hemelen *zijn*, zullen bewogen worden.
26 *n* En alsdan zullen zij den Zoon des
menschen zien, komende in de wolken,
met groote kracht en heerlijkheid;
27 En alsdan zal Hij Zijne engelen
uitzenden, en zal Zijne uitverkorenen
bijeen vergaderen uit de vier winden,
van het uiterste der aarde tot het uiterste
des hemels.
28 *o* En leert van den vijgeboom deze
gelijkenis: wanneer nu zijn tak teeder
wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo
weet gij, dat de zomer nabij is:
29 Alzoo ook gij, wanneer gij deze din-
gen zult zien geschieden, zoo weet, dat
het nabij voor de deur is.
30 Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht
niet zal voorbijgaan, totdat al deze din-
gen zullen geschied zijn.
31 *p* De hemel en de aarde zullen voor-
bijgaan, maar Mijne woorden zullen
geenszins voorbijgaan;
32 *q* Maar van dien dag en die ure weet
niemand, noch de engelen, die in den
hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

---

a Jer. 14:14; 23:21. *b* Jes. 19:2. *c* Matth. 10:17; 24:9. Luk. 21:12. Joh. 15:19; 16:2.
penb. 2:10. *d* Matth. 10:19. Luk. 12:11; 21:14. *e* Ezech. 38:21. Micha 7:6.
Matth. 10:22; 24:13. Luk. 21:19. Openb. 2:7, 10. *g* Matth. 24:15. Luk. 21:20.
Dan. 9:27. *i* Luk. 21:21. *k* Matth. 24:23. Luk. 21:8. *l* Deut. 13:1. 2 Thess. 2:11.
Jes. 13:10. Ezech. 32:7. Joël 2:31; 3:15. Matth. 24:29. Luk. 21:25. Openb. 6:12.
Dan. 7:10. Matth. 16:27; 24:30. Mark. 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16.
Thess. 1:10. Openb. 1:7. *o* Matth. 24:32. Luk. 21:29. *p* Ps. 102:27. Jes. 40:8; 51:6.
ebr. 1:11. *q* Matth. 24:36. Hand. 1:7.

De profetische rede (einde): De waakzaamheid.

33 [a] ZIET toe, waakt en bidt; want gij
weet niet, wanneer de tijd is.
34 Gelijk een mensch buiten 's lands
reizende, zijn huis verliet, en zijnen
dienstknechten macht gaf, en elk zijn
werk, en den deurwachter gebood, dat
hij zou waken:
35 Zoo waakt dan (want gij weet niet,
wanneer de heer des huizes komen zal,
des avonds laat, of ter middernacht, of
met het hanengekraai, of in den morgenstond);
36 Opdat hij niet onvoorziens kome, en
u slapende vinde.
37 En hetgeen Ik u zeg, *dat* zeg Ik
allen: waakt!

De raad der Overpriesters.
(Matth. 26:3-5, en de overeenk. pl.)

14 EN [b] het Pascha, en ***het feest*** der
ongehevelde *brooden* was na twee
dagen. En de Overpriesters en de Schrift-
geleerden zochten, hoe zij Hem met
listigheid vangen en dooden zouden;
2 Maar zij zeiden: Niet in het feest,
opdat niet misschien oproer onder het
volk worde.

De maaltijd te Bethanië.
(Matth. 26:6-13, en de overeenk. pl.)

3 [c] EN als Hij te Bethanië was, in het
huis van Simon, den melaatsche, daar
Hij aan *tafel* zat, kwam eene vrouw,
hebbende eene albasten flesch met zalf
van onvervalschten nardus, van grooten
prijs; en de albasten flesch gebroken
hebbende, goot die op Zijn hoofd.
4 En er waren sommigen, die dat zeer
kwalijk namen bij zichzelven, en zeiden:
Waartoe is dit verlies der zalf geschied?
5 Want deze had kunnen boven de
driehonderd penningen verkocht, en *die*
den armen gegeven worden; en zij ver-
grimden tegen haar.
6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar;
wat doet gij haar moeite aan? zij heeft
een goed werk aan Mij gewrocht;
7 [d] Want de armen hebt gij altijd met
u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun
weldoen; maar Mij hebt gij niet altijd.
8 Zij heeft gedaan, hetgeen zij konde;
zij is voorgekomen, om Mijn lichaam te
zalven, *tot eene voorbereiding* ter begra-
fenis.
9 Voorwaar zeg Ik u: alwaar dit Evan-
gelie gepredikt zal worden in de geheele
wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis
gesproken worden, van hetgeen zij gedaan
heeft.

Het loon des verraads.
(Matth. 26:14-16, en de overeenk. pl.)

10 [e] EN Judas Iskáriot, een van de
twaalven, ging heen tot de Overpriesters,
opdat hij Hem hun zou overleveren.
11 En zij, *dat* hoorende, waren verblijd,
en beloofden hem geld te geven; en hij
zocht, hoe hij Hem bekwamelijk overle-
veren zou.

Het laatste Pascha; het heilig avondmaal.
(Matth. 26:17-30, en de overeenk. pl.)

12 [f] EN op den eersten dag [g] der onge-
hevelde *brooden*, wanneer zij het Pascha
slachtten, zeiden Zijne discipelen tot
Hem: Waar wilt Gij, dat wij heengaan,
en bereiden, dat Gij het Pascha etet?
13 En Hij zond twee van Zijne discipelen
uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de
stad, en u zal een mensch ontmoeten,
dragende een kruik waters, volgt dien:
14 En zoo waar hij ingaat, zegt tot den
heer des huizes: De Meester zegt: Waar
is de eetzaal, daar Ik het Pascha met
Mijne discipelen eten zal?
15 En hij zal u wijzen eene groote op-
perzaal, toegerust *en* gereed; bereidt het
ons aldaar.
16 En Zijne discipelen gingen uit, en
kwamen in de stad, en vonden het, gelijk
Hij hun gezegd had, en bereidden het
Pascha.
17 [h] En als het avond geworden was,
kwam Hij met de twaalven.
18 En als zij aanzaten en aten, zeide
Jezus: Voorwaar, Ik zeg u, [i] dat een van
u, die met Mij eet, Mij zal verraden.
19 En zij begonnen bedroefd te worden,
en de een na den ander tot Hem te zeggen:
Ben ik het? en een ander: Ben ik
het?
20 Maar Hij antwoordde en zeide tot
hen: *Het is* een uit de twaalven, die met
Mij in den schotel indoopt.
21 De Zoon des menschen gaat wel heen,
gelijk van Hem geschreven is; maar wee
dien mensch, door welken de Zoon des
menschen verraden wordt! Het ware
hem goed, zoo die mensch niet geboren
ware geweest.
22 [k] En als zij aten, nam Jezus brood,
en als Hij gezegend had, brak Hij het, en
gaf het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is
Mijn lichaam.
23 En Hij nam den drinkbeker, en ge-
dankt hebbende, gaf hun *dien;* en zij
dronken allen uit denzelven.
24 En Hij zeide tot hen: Dat is Mijn
bloed, het *bloed* des Nieuwen Testaments,
hetwelk voor velen vergoten wordt.
25 Voorwaar, Ik zeg u, dat Ik niet meer

[a] Matth. 24:42; 25:13. Luk. 12:40; 21:36. 1 Thess. 5:6. [b] Matth. 26:2. Luk. 22:1. Joh. 11:55; 13:1. [c] Matth. 26:6. Luk. 7:37. Joh. 11:2; 12:3. [d] Deut. 15:11. [e] Matth. 26:14. Luk. 22:4. [f] Matth. 26:17. Luk. 22:7. [g] Ex. 12:17. [h] Matth. 26:20. Luk. 22:14. [i] Ps. 41:10. Hand. 1:17. [k] Matth. 26:26. Luk. 22:19. 1 Kor. 11:23.

zal drinken van de vrucht des wijnstoks,
tot op dien dag, wanneer Ik ze nieuw zal
drinken in het koninkrijk Gods.
26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

Petrus gewaarschuwd.
(Matth. 26:31–35, en de overeenk. pl.)

27 [a] EN Jezus zeide tot hen: Gij zult
in dezen nacht allen aan Mij geërgerd
worden; want er is geschreven: [b] Ik zal
den herder slaan, en de schapen zullen
verstrooid worden;
28 [c] Maar nadat Ik zal opgestaan zijn,
zal Ik u voorgaan naar Galiléa.
29 En Petrus zeide tot hem: Of zij
ook allen geërgerd wierden, zoo zal ik
toch niet *geërgerd worden!*
30 [d] En Jezus zeide tot hem: Voorwaar,
Ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer
de haan tweemaal gekraaid zal hebben,
gij Mij driemaal zult verloochenen.

Jezus in Gethsémané.
(Matth. 26:36–46, en de overeenk. pl.)

31 [e] MAAR hij zeide nog des te meer:
Al moest ik met U sterven, zoo zal ik
U geenszins verloochenen! En insgelijks
zeiden zij ook allen.
32 [f] En zij kwamen in eene plaats,
welker naam was Gethsémané, en Hij
zeide tot Zijne discipelen: Zit hier neder,
totdat Ik gebeden zal hebben.
33 En Hij nam met Zich Petrus, en
Jakobus en Johannes, en begon verbaasd
en zeer beangst te worden,
34 En zeide tot hen: [g] Mijne ziel is
geheel bedroefd tot den dood toe; blijft
hier, en waakt!
35 [h] En een weinig voortgegaan zijnde,
viel Hij op de aarde, en bad, zoo het
mogelijk ware, dat die ure van Hem
voorbijginge.
36 En Hij zeide: Abba, Vader! alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker van Mij weg! [i] doch niet wat Ik
wil, maar wat Gij *wilt*.
37 [k] En Hij kwam, en vond hen slapende,
en zeide tot Petrus: Simon! slaapt gij?
kunt gij niet één uur waken?
38 Waakt en bidt, opdat gij niet in
verzoeking komt; [l] de geest *is* wel gewillig, maar het vleesch is zwak.
39 En wederom heengegaan zijnde, bad
Hij, sprekende dezelfde woorden.
40 En wedergekeerd zijnde, vond Hij
hen wederom slapende, want hunne oogen
waren bezwaard; en zij wisten niet, wat
zij Hem antwoorden zouden.
41 En Hij kwam ten derden male, en zeide
tot hen: Slaapt *nu* voort, en rust; het is
genoeg, de ure is gekomen: ziet, de Zoon
des menschen wordt overgeleverd in de
handen der zondaren;
42 Staat op, laat ons gaan; ziet, die Mij
verraadt, is nabij!

Gevangenneming van Jezus.
(Matth. 26:47–50, en de overeenk. pl.)

43 [m] EN terstond, als Hij nog sprak, kwam
Judas aan, die een was van de twaalven,
en met hem eene groote schare met
zwaarden en stokken, *gezonden* van de
Overpriesters, en de Schriftgeleerden en
de Ouderlingen.
44 En die Hem verried, had hun een
gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien
ik kussen zal, die is het, grijpt Hem, en
leidt Hem zekerlijk henen.
45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot Hem, en zeide: Rabbi, Rabbi!
en [n] kuste Hem.
46 En zij sloegen hunne handen aan
Hem, en grepen Hem.
47 En een dergenen, die daarbij stonden,
het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters, en hieuw hem
zijn oor af.
48 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en
stokken, als tegen eenen moordenaar, om
Mij te vangen?
49 Dagelijks was Ik bij ulieden in den
tempel, leerende, en gij hebt Mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt*, [o] opdat de
Schriften vervuld zouden worden.
50 [p] En zij, Hem verlatende, zijn allen
gevloden.
51 En een zeker jongeling volgde Hem,
hebbende een lijnwaad omgedaan over
het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen
hem;
52 En hij, het lijnwaad verlatende, is
naakt van hen gevloden.

Jezus voor het Sanhedrin.
(Matth. 26:57–68, en de overeenk. pl.)

53 [q] EN zij leidden Jezus henen tot den
Hoogepriester; en bij hem vergaderden
al de Overpriesters, en de Ouderlingen
en de Schriftgeleerden.
54 En Petrus volgde Hem van verre, tot
binnen in de zaal des Hoogepriesters, en
hij was mede zittende met de dienaren,
en zich warmende bij het vuur.
55 [r] En de Overpriesters, en de geheele
Raad, zochten getuigenis tegen Jezus, om
Hem te dooden, en vonden niet;

---

[a] Matth. 26:31. Joh. 16:32. [b] Zach. 13:7. [c] Matth. 26:32; 28:10. Mark. 16:7.
[d] Matth. 26:34. Luk. 22:34. Joh. 13:38. [e] Joh. 13:37. [f] Matth. 26:36. Luk. 22:39.
Joh. 18:1. [g] Joh. 12:27. [h] Luk. 22:41. [i] Joh. 6:38. [k] Matth. 26:40. Luk. 22:45.
[l] Gal. 5:17. [m] Matth. 26:47. Luk. 22:47. Joh. 18:3. [n] 2 Sam. 20:9. [o] Ps. 22:7;
69:10. Luk. 24:25. [p] Job 19:13. Ps. 88:9. [q] Matth. 26:57. Luk. 22:54. Joh. 18:13, 24.
[r] Matth. 26:59. Hand. 6:13.

56 Want velen getuigden valschelijk te-
gen Hem, en de getuigenissen waren niet
eenparig.
57 En eenigen, opstaande, getuigden
valschelijk tegen Hem, zeggende:
58 Wij hebben Hem hooren zeggen:
[a] Ik zal dezen tempel, die met handen ge-
maakt is, afbreken, en in drie dagen
eenen anderen, zonder handen gemaakt,
bouwen.
59 En ook alzoo was hun getuigenis
niet eenparig.
60 [b] En de Hoogepriester, in het midden
opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Ant-
woordt Gij niets? Wat getuigen deze te-
gen U?
61 [c] Maar Hij zweeg stil, en antwoordde
niets. Wederom vraagde Hem de Hooge-
priester, en zeide tot Hem: Zijt Gij de
Christus, de Zoon des gezegenden *Gods?*
62 En Jezus zeide: Ik ben het. [d] En
gijlieden zult den Zoon des menschen
zien zitten ter rechter*hand* der kracht
Gods, en komen met de wolken des
hemels.
63 En de Hoogepriester, verscheurende
zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij
nog getuigen van noode?
64 Gij hebt de *Gods*lastering gehoord;
wat dunkt ulieden? En zij allen veroor-
deelden Hem, des doods schuldig te zijn.
65 En sommigen begonnen Hem te be-
spuwen, en Zijn aangezicht te bedekken,
en [e] met vuisten te slaan, en tot Hem te
zeggen: Profeteer! En de dienaars ga-
ven Hem kinnebakslagen.

Jezus door Petrus verloochend.
(Matth. 26:69-75, en de overeenk. pl.)

66 [f] EN als Petrus beneden in de zaal was,
kwam eene van de dienstmaagden des
Hoogepriesters;
67 En ziende Petrus zich warmende, zag
zij hem aan, en zeide: Ook gij waart met
Jezus, den Nazaréner.
68 Maar hij heeft het geloochend, zeg-
gende: Ik ken *Hem* niet, en ik weet niet,
wat gij zegt. En hij ging buiten in de
voorzaal, en de haan kraaide.
69 [g] En de dienstmaagd, hem wederom
ziende, begon te zeggen tot degenen, die
daarbij stonden: Deze is een van die.
70 Maar hij loochende het wederom. En
een weinig daarna, die daarbij stonden,
zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk gij
zijt een van die; want gij zijt ook een
Galiléër, en uwe spraak gelijkt.
71 En hij begon *zichzelven* te vervloeken
en te zweren: Ik ken dezen mensch niet,
dien gij zegt!
72 En de haan kraaide de tweede maal;
en Petrus werd indachtig het woord, het-
welk Jezus tot hem gezegd had: [h] Eer de
haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult
gij Mij driemaal verloochenen. En hij,
zich van daar makende, weende.

Jezus voor Pilatus.
(Matth. 27:1, 2, 11-31, en de overeenk. pl.)

15 EN [i] terstond, des morgens vroeg,
hielden de Overpriesters tezamen
raad, met de Ouderlingen en Schriftge-
leerden, en den geheelen Raad, en Jezus
gebonden hebbende, brachten zij Hem
heen, en gaven *Hem* [k] aan Pilatus over.
2 [l] En Pilatus vraagde Hem: Zijt Gij de
Koning der Joden? En Hij, antwoor-
dende, zeide tot hem: Gij zegt het.
3 En de Overpriesters beschuldigden Hem
van vele *zaken;* maar Hij antwoordde
niets.
4 [m] En Pilatus vraagde Hem wederom,
zeggende: Antwoordt Gij niet? zie, hoe
vele *zaken* zij tegen U getuigen!
5 En Jezus heeft niet meer geantwoord,
zoodat Pilatus zich verwonderde.
6 [n] En op het feest liet hij hun eenen
gevangene los, wien zij ook begeerden.
7 [o] En er was een, genaamd Bar-abbas,
gevangen met *andere* medeoproermakers,
die in het oproer eenen doodslag gedaan
had.
8 En de schare riep uit, en begon te be-
geeren, *dat hij dede*, gelijk hij hun altijd
gedaan had.
9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende:
Wilt gij, dat ik u den Koning der Joden
loslate?
10 (Want hij wist, dat de Overpriesters
Hem door nijd overgeleverd hadden.)
11 [p] Maar de Overpriesters bewogen de
schare, dat hij hun liever Bar-abbas zou
loslaten.
12 En Pilatus, antwoordende, zeide we-
derom tot hen: Wat wilt gij dan, dat ik
met Hem doen zal, dien gij eenen Koning
der Joden noemt?
13 En zij riepen wederom: Kruis Hem.
14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat
heeft Hij dan kwaads gedaan? En zij
riepen te meer: Kruis Hem!
15 [q] Pilatus nu, willende der schare ge-
noeg doen, heeft hun Bar-abbas losge-

[a] Mark. 15:29. Joh. 2:19. [b] Matth. 26:62. [c] Jes. 53:7. Hand. 8:32. [d] Dan. 7:13. Matth. 16:27; 24:30; 25:31. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7. [e] Job 16:10. Jes. 50:6. Joh. 19:3. [f] Matth. 26:58, 69. Luk. 22:55. Joh. 18:16, 17. [g] Matth. 26:71. Luk. 22:58. Joh. 18:25. [h] Matth. 26:34, 75. Luk. 22:61. Joh. 13:38; 18:27. [i] Ps. 2:2. Matth. 27:1. Luk. 22:66; 23:1. Joh. 18:28. [k] Hand. 3:13. [l] Matth. 27:11. Luk. 23:3. Joh. 18:33. [m] Matth. 27:13. Joh. 19:10. [n] Matth. 27:15. Luk. 23:17. Joh. 18:39. [o] Matth. 27:16. Luk. 23:19. Joh. 18:40. [p] Matth. 27:20. Luk. 23:18. Joh. 18:40. Hand. 3:14. [q] Matth. 27:26. Joh. 19:1.

ten, en gaf Jezus over, als hij *Hem*
geeseld had, om gekruisigd te worden.
6 [a] En de krijgsknechten leidden Hem
nnen in de zaal, welke is het Rechthuis,
riepen de gansche bende samen;
7 En deden Hem eenen purperen man-
l aan, en eene doornen kroon gevloch-
n hebbende, zetteden Hem *die* op,
8 En begonnen Hem te groeten, *zeg-*
nde: Wees gegroet, *Gij* Koning der
oden!
9 En sloegen Zijn hoofd met eenen
etstok, en bespogen Hem, en vallende
de knieën, aanbaden Hem.
0 En als zij Hem bespot hadden, deden
j Hem den purperen mantel af, en deden
em Zijne eigene kleederen aan, en leid-
n Hem uit, om Hem te kruisigen.

De kruisiging.
(Matth. 27:32-56, en de overeenk. pl.)

1 [b] EN zij dwongen eenen Simon van
yréne, die *daar* voorbijging, komende
n den akker, den vader van Alexander
Rufus, dat hij Zijn kruis droege.
2 [c] En zij brachten Hem tot de plaats
olgotha, hetwelk is, overgezet zijnde,
oofdscheêlplaats;
3 En zij gaven Hem gemirreden wijn
drinken; maar Hij nam *dien* niet.
4 [d] En als zij Hem gekruisigd hadden,
verdeelden zij Zijne kleederen, werpende
et lot over dezelve, wat een iegelijk weg-
emen zou.
5 En het was de derde ure, en zij krui-
gden Hem.
6 [f] En het opschrift Zijner beschuldi-
ng was boven Hem geschreven: DE
ONING DER JODEN.
7 En zij kruisigden met Hem twee
oordenaars, eenen aan *Zijne* rechter-,
eenen aan Zijne linker*zijde;*
8 [g] En de Schrift is vervuld geworden,
ie daar zegt: En Hij is met de misdadi-
n gerekend.
9 [h] En die voorbijgingen, lasterden
em, schuddende hunne hoofden, en
ggende: Ha! [i] Gij, die den tempel
breekt, en in drie dagen opbouwt:
0 Behoud Uzelven, en kom af van het
ruis!
1 En insgelijks ook de Overpriesters,
et de Schriftgeleerden, zeiden tot elk-
nder, al spottende: Hij heeft anderen
erlost; Zichzelven kan Hij niet ver-
ossen;
2 De Christus, de Koning Israëls, kome
u af van het kruis, opdat wij het zien en
gelooven mogen! Ook die met Hem ge-
kruisigd waren, smaadden Hem.
33 [k] En als de zesde ure gekomen was,
werd er duisternis over de geheele aarde,
tot de negende ure toe.
34 En ter negender ure, riep Jezus met
eene groote stem, zeggende: [l] ELOÏ, ELOÏ,
LAMMA SABACHTA'NI? hetwelk is, over-
gezet zijnde: Mijn God, Mijn God!
waarom hebt Gij Mij verlaten?
35 En sommigen van die daarbij ston-
den, *dit* hoorende, zeiden: Ziet, Hij
roept Elías.
36 [m] En er liep een, en vulde eene spons
met edik, en stak ze op eenen rietstok,
en gaf Hem te drinken, zeggende: Houdt
stil, laat ons zien, of Elías komt, om Hem
af te nemen.
37 En Jezus, eene groote stem van *Zich*
gegeven hebbende, gaf den geest.
38 [n] En het voorhangsel des tempels
scheurde in tweeën, van boven tot bene-
den.
39 [o] En de hoofdman over honderd, die
daarbij tegenover Hem stond, ziende, dat
Hij alzoo roepende den geest gegeven
had, zeide: Waarlijk, deze mensch was
Gods Zoon!
40 [p] En er waren ook vrouwen, [q] van
verre *dit* aanschouwende, onder welke
ook was Maria Magdaléna, en Maria, de
moeder van Jakobus den kleine, en van
Joses, en Salóme:
41 Welke ook, toen Hij in Galiléa was,
Hem waren gevolgd, en [r] Hem gediend
hadden; en vele andere *vrouwen,* die met
Hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

De begrafenis.
(Matth. 27:57-66, en de overeenk. pl.)

42 [s] EN als het nu avond was geworden,
dewijl het de voorbereiding was, welke is
de voorsabbat,
43 Kwam Jozef, die van Arimathéa
was, een eerlijk raadsheer, die ook zelf
het koninkrijk Gods was verwachtende,
en zich verstoutende, ging hij in tot
Pilatus, en begeerde het lichaam van
Jezus.
44 En Pilatus verwonderde zich, dat Hij
alreede gestorven was; en den hoofdman
over honderd tot zich geroepen hebbende,
vraagde hem, of Hij lange gestorven was.
45 En als hij het van den hoofdman
over honderd verstaan had, schonk hij
Jozef het lichaam.
46 En hij kocht fijn lijnwaad; en Hem
afgenomen hebbende, wond *Hem* in dat

a Matth. 27:27. Joh. 19:2. *b* Matth. 27:32. Luk. 23:26. *c* Matth. 27:33. Luk. 23:33.
oh. 19:17. *d* Matth. 27:35. Luk. 23:34. Joh. 19:23. *e* Ps. 22:19. *f* Matth. 27:37.
uk. 23:38. Joh. 19:19. *g* Jes. 53:12. Luk. 22:37. *h* Ps. 22:8; 69:21; 109:25.
atth. 27:39. Luk. 23:35. *i* Joh. 2:19. *k* Matth. 27:45. Luk. 23:44. *l* Ps. 22:2.
atth. 27:46. *m* Ps. 69:22. Joh. 19:29. *n* 2 Kron. 3:14. Matth. 27:51. Luk. 23:45.
Matth. 27:54. Luk. 23:47. *p* Matth. 27:55. Luk. 23:49. *q* Ps. 38:12. *r* Luk. 8:2, 3.
Matth. 27:57. Luk. 23:50. Joh. 19:38.

fijne lijnwaad, [a] en legde Hem in een
graf, hetwelk uit eene steenrots gehou-
wen was; en hij wentelde eenen steen
tegen de deur des grafs.
47 En Maria Magdaléna, en Maria, *de*
moeder van Joses, aanschouwden, waar
Hij gelegd werd.

De opstanding.

(Matth. 28:1-10, en de overeenk. pl.)

16 EN [b] als de sabbat voorbijgegaan
was, hadden Maria Magdaléna, en
Maria, de *moeder* van Jakobus, en Sa-
lóme specerijen gekocht, opdat zij kwa-
men en Hem zalfden.
2 En zeer vroeg op den eersten *dag* der
week, kwamen zij tot het graf, als de zon
opging,
3 En zeiden tot elkander: Wie zal ons
den steen van de deur des grafs afwen-
telen?
4 (En opziende zagen zij, dat de steen
afgewenteld was) want hij was zeer groot.
5 [c] En in het graf ingegaan zijnde, zagen
zij eenen jongeling, zittende ter rechter-
zijde, bekleed met een wit lang kleed, en
werden verbaasd.
6 Maar hij zeide tot haar: [d] Zijt niet
verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazaréner,
die gekruisigd was; Hij is opgestaan;
Hij is hier niet; ziet de plaats, waar zij
Hem gelegd hadden;
7 Doch gaat heen, zegt Zijnen discipe-
len, en Petrus, dat Hij u [e] voorgaat naar
Galiléa; aldaar zult gij Hem zien, [f] gelijk
Hij ulieden gezegd heeft.
8 [g] En zij, haastiglijk uitgegaan zijnde,
vloden van het graf, en beving en ont-
zetting had haar bevangen; en zij zeiden
niemand iets, want zij waren bevreesd.

De verschijning van den opgestanen Jezus.

9 EN als *Jezus* opgestaan was, des mor-
gens vroeg, op den eersten *dag* der week,
verscheen Hij [h] eerst aan Maria Magda-
léna, [i] uit welke Hij zeven duivelen uit-
geworpen had.
10 Deze heengaande, boodschapte het
dengenen, die met Hem geweest waren,
welke treurden en weenden;
11 En als deze hoorden, dat Hij leefde,
en van haar gezien was, geloofden zij het
niet.
12 [k] En na dezen is Hij geopenbaard in
een andere gedaante, aan twee van hen,
daar zij wandelden, en in het veld gingen:
13 Deze ook heengaande, boodschapten
het aan de anderen; *maar* zij geloofden
ook die niet.
14 [l] Daarna is Hij geopenbaard aan de
elven, daar zij aanzaten, en verweet *hun*
hunne ongeloovigheid en hardigheid der
harten, omdat zij niet geloofd hadden
degenen, die Hem gezien hadden, nadat
Hij opgestaan was.
• 15 En Hij zeide tot hen: [m] Gaat heen in
de geheele wereld, predikt het Evangelie
aan alle kreaturen.
16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt
zal zijn, zal zalig worden; [n] maar die niet
zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.
17 En degenen, die geloofd zullen heb-
ben, zullen deze teekenen volgen: [o] in
Mijnen naam zullen zij duivelen uitwer-
pen; [p] met nieuwe tongen zullen zij
spreken;
18 [q] Slangen zullen zij opnemen; en al
is het, dat zij iets doodelijks zullen drin-
ken, het zal hun niet schaden; [r] op
kranken zullen zij de handen leggen, en
zij zullen gezond worden.
19 De Heere dan, nadat Hij tot hen
gesproken had, [s] is opgenomen in den
hemel, en is gezeten aan de rechterhand
Gods.
20 En zij, [t] uitgegaan zijnde, predikten
overal, en [u] de Heere wrocht mede, en
bevestigde het woord door teekenen, die
daarop volgden. Amen!

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

LUKAS.

Voorrede.

1 NADEMAAL velen ter hand geno-
men hebben, om in orde te stellen een
verhaal van de dingen, die onder ons
volkomene zekerheid hebben;
2 Gelijk ons overgeleverd hebben, die
van den beginne zelven aanschouwers en
dienaars des woords geweest zijn:
3 Zoo heeft het ook mij goed gedacht
hebbende alles van voren aan naarstiglijk

[a] Matth. 12:40; 26:12; 27:60. Luk. 23:53. [b] Matth. 28:1. Luk. 24:1. Joh. 20:1.
[c] Matth. 28:2. Joh. 20:12. [d] Matth. 28:5. Luk. 24:5. [e] Hand. 1:3; 13:31. 1 Kor. 15:5.
[f] Matth. 26:32; 28:10 Mark. 14:28. [g] Matth. 28:8. Luk. 24:9. Joh. 20:18. [h] Joh. 20:14, 16.
[i] Luk. 8:2. [k] Luk. 24:13. [l] Luk. 24:36. Joh. 20:19. 1 Kor. 15:5. [m] Matth. 28:19.
Joh. 15:16. [n] Joh. 3:18; 12:48. [o] Luk. 10:17. Hand. 5:16; 8:7; 16:18; 19:12.
[p] Hand. 2:4; 10:46; 19:6. [q] Luk. 10:19. Hand. 28:5. [r] Hand. 28:8. [s] Luk. 24:50, 51.
Hand. 1:9. [t] Hand. 1:2. 1 Tim 3:16. [u] Hand. 14:3. Hebr. 2:4.

nderzocht, vervolgens aan u te schrijven,
oortreffelijke Theófilus!
4 Opdat gij moogt kennen de zekerheid
er dingen, waarvan gij onderwezen zijt.

De geboorte van Johannes aangekondigd.

5 IN de dagen van Heródes, den
oning van Judéa, was een zeker priester,
net name Zacharías, [a] van de dagorde
an Abía; en zijne vrouw was uit de
ochteren van Aäron, en haar naam
Elizabet;
6 En zij waren beiden rechtvaardig voor
God, wandelende in al de geboden en
echten des Heeren, onberispelijk;
7 En zij hadden geen kind, omdat Eli-
abet onvruchtbaar was, en zij beiden
erre op hunne dagen gekomen waren.
8 En het geschiedde, dat, als hij het
riesterambt bediende voor God, in de
eurt zijner dagorde,
9 Naar de gewoonte der priesterlijke be-
liening, hem te lote was gevallen, [b] dat
nij zoude ingaan in den tempel des
Heeren om te [c] reukofferen;
10 En al de menigte des volks was bui-
en, biddende, ter ure des reukoffers.
11 En van hem werd gezien een engel
les Heeren, staande ter rechter*zijde* van
et altaar des reukoffers.
12 En Zacharías, *hem* ziende, werd ont-
oerd, en vreeze is op hem gevallen.
13 Maar de engel zeide tot hem: Vrees
niet, Zacharías! want uw gebed is ver-
hoord, en uwe vrouw Elizabet zal u
enen zoon baren, en [d] gij zult zijnen
naam heeten Johannes.
14 En u zal blijdschap en verheuging
zijn, en velen [e] zullen zich over zijne ge-
boorte verblijden.
15 Want hij zal groot zijn voor den
Heere; [f] noch wijn, noch sterken drank
zal hij drinken, en hij zal met den Hei-
ligen Geest vervuld worden, ook van
zijn' moeders lijf aan.
16 En [g] hij zal velen der kinderen Is-
raëls bekeeren tot den Heere, hunnen
God;
17 En [h] hij zal vóór Hem heengaan, in
den geest en de kracht van Elías, [i] om te
bekeeren de harten der vaderen tot de
kinderen, en de ongehoorzamen tot de
voorzichtigheid der rechtvaardigen, om
den Heere te bereiden een toegerust volk.
18 En Zacharías zeide tot den engel:
Waarbij zal ik dat weten? want [k] ik ben
oud, en mijne vrouw is verre op hare
dagen gekomen.
19 En de engel antwoordde en zeide
tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God
sta, en ben uitgezonden, om tot u te
spreken, en u deze dingen te verkon-
digen;
20 En zie, gij zult zwijgen, en niet kun-
nen spreken, tot op den dag, dat deze
dingen geschied zullen zijn; om dies wil,
dat gij mijne woorden niet geloofd hebt,
welke vervuld zullen worden op hunnen
tijd.
21 En het volk was wachtende op Zacha-
rías, en waren verwonderd, dat hij zoo
lang vertoefde in den tempel.
22 En als hij uitkwam, kon hij tot hen
niet spreken; en zij bekenden, dat hij
een gezicht in den tempel gezien had.
En hij wenkte hun toe, en bleef stom.
23 En het geschiedde, als de dagen zij-
ner bediening vervuld waren, dat hij
naar zijn huis ging.
24 En na die dagen werd Elizabet, zijne
vrouw, bevrucht; en zij verborg zich vijf
maanden, zeggende:
25 Alzoo heeft de Heere mij gedaan, in
de dagen, in welke Hij *mij* aangezien
heeft, om [l] mijne versmaadheid onder de
menschen weg te nemen.

De geboorte van Jezus aangekondigd.

26 EN in de zesde maand werd de engel
Gabriël van God gezonden naar eene stad
in Galiléa, genaamd Názareth;
27 [m] Tot eene maagd, die ondertrouwd
was met eenen man, wiens naam was
Jozef, uit den huize Davids; en de naam
der maagd was Maria.
28 En de engel tot haar ingekomen
zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begena-
digde! de Heere *is* met u; gij *zijt* geze-
gend onder de vrouwen!
29 En als zij *hem* zag, werd zij zeer ont-
roerd over dit zijn woord, en overlegde,
hoedanig deze groetenis mocht zijn.
30 En de engel zeide tot haar: Vrees
niet, Maria! want gij hebt genade bij
God gevonden;
31 [n] En zie, gij zult bevrucht worden,
en eenen Zoon baren, en zult Zijnen
[o] naam heeten JEZUS;
32 [p] Deze zal groot zijn, en de Zoon des
Allerhoogsten genaamd worden; en
[q] God, de Heere, zal Hem den troon van
Zijnen vader David geven.
33 [r] En Hij zal over het huis Jakobs
koning zijn in der eeuwigheid, en Zijns
koninkrijks zal geen einde zijn.
34 En Maria zeide tot den engel: Hoe
zal dat wezen, dewijl ik geenen man be-
kenne?
35 En de engel, antwoordende, zeide tot
haar: De Heilige Geest zal over u komen,

[a] 1 Kron. 24:10. [b] Hebr. 9:6. [c] Ex. 30:7. Lev. 16:17. [d] Luk. 1:60. [e] Luk. 1:58. [f] Richt. 13:4. [g] Mal. 4:6. Matth. 11:14. [h] Matth. 3:2. Mark. 9:12. [i] Mal. 4:6. [k] Gen. 17:17. [l] Gen. 30:23. Jes. 4:1. [m] Matth. 1:18. [n] Jes. 7:14. [o] Matth. 1:21. [p] Jes. 54:5. [q] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 9:6. [r] 1 Kron. 22:10. Ps. 45:7; 89:37. Jer. 23:5. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Hebr. 1:8.

en de kracht des Allerhoogsten zal u
overschaduwen; daarom ook, dat Hei-
lige, dat uit u geboren zal worden, zal
Gods Zoon genaamd worden.
36 En zie, Elizabet, uwe nicht, is ook
zelve bevrucht met eenen zoon, in
haren ouderdom; en deze maand is haar,
die onvruchtbaar genaamd was, de zesde:
37 [a] Want geen ding zal bij God onmo-
gelijk zijn.
38 En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd
des Heeren; mij geschiede naar uw
woord! En de engel ging weg van haar.

Maria bezoekt Elizabet.

39 EN Maria, opgestaan zijnde in die-
zelfde dagen, reisde met haast naar het
gebergte, in eene stad Juda;
40 En kwam in het huis van Zacharías,
en groette Elizabet.
41 En het geschiedde, als Elizabet de
groetenis van Maria hoorde, zoo sprong
het kindeken op in haren buik; en
Elizabet werd vervuld met den Heiligen
Geest,
42 En riep uit met eene groote stem, en
zeide: Gezegend *zijt* gij onder de vrou-
wen, en gezegend *is* de vrucht uws buiks!
43 En van waar *komt* mij dit, dat de
moeder mijns Heeren tot mij komt?
44 Want zie, als de stem uwer groetenis
in mijne ooren geschiedde, zoo sprong
het kindeken van vreugde op in mijnen
buik.
45 [b] En zalig is *zij*, die geloofd heeft;
want de dingen, die haar van den Heere
gezegd zijn, zullen volbracht worden.

Lofzang van Maria.

46 EN Maria zeide: Mijne ziel maakt
groot den Heere,
47 En mijn geest verheugt zich in God,
mijnen Zaligmaker,
48 Omdat Hij de nederheid Zijner
dienstmaagd heeft aangezien; want zie,
van nu aan zullen mij zalig spreken al de
geslachten.
49 Want groote dingen heeft aan mij
gedaan Hij, die machtig is, en heilig *is*
Zijn naam;
50 [c] En Zijne barmhartigheid is van ge-
slacht tot geslacht over degenen, die Hem
vreezen.
51 [d] Hij heeft een krachtig werk gedaan
door Zijnen arm; [e] Hij heeft verstrooid
de hoogmoedigen in de gedachten hun-
ner harten.
52 Hij heeft machtigen van de tronen
afgetrokken, en [f] nederigen heeft Hij
verhoogd.
53 [g] Hongerigen heeft Hij met goederen
vervuld, en rijken heeft Hij ledig wegge-
zonden.
54 [h] Hij heeft Israël, Zijnen knecht, op-
genomen, opdat Hij gedachtig ware der
barmhartigheid,
55 (Gelijk Hij gesproken heeft tot onze
vaderen, *namelijk* [i] tot Abraham, en
zijn zaad) in der eeuwigheid.
56 En Maria bleef bij haar omtrent drie
maanden, en keerde weder tot haar huis.

Geboorte van Johannes den Dooper.

57 EN de tijd van Elizabet werd ver-
vuld, dat zij baren zoude, en zij baarde
eenen zoon.
58 En die daar rondom woonden en
hare magen hoorden, dat de Heere Zijne
barmhartigheid grootelijks aan haar be-
wezen had, en [k] waren met haar verblijd.
59 En het geschiedde, dat zij op den
[l] achtsten dag kwamen, om het kindeken
te besnijden, en noemden het Zacharías
naar den naam zijns vaders.
60 En zijne moeder antwoordde en zeide:
Niet *alzoo*, maar [m] hij zal Johannes
heeten.
61 En zij zeiden tot haar: Er is niemand
in uwe maagschap, die met dien naam
genaamd wordt.
62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij
wilde, dat hij genaamd zou worden.
63 En als hij een schrijftafeltje geëischt
had, schreef hij, zeggende: Johannes is
zijn naam. En zij verwonderden zich
allen.
64 En terstond werd zijn mond geopend
en zijne tong *losgemaakt*; en hij sprak
God lovende.
65 En er kwam vrees over allen, die
rondom hen woonden; en in het geheele
gebergte van Judéa werd veel gesproken
van al deze dingen.
66 En allen, die het hoorden, namen
het ter harte, zeggende: Wat zal toch dit
kindeken wezen? en de hand des Heeren
was met hem.

Lofzang van Zacharías.

67 EN Zacharías, zijn vader, werd ver-
vuld met den Heiligen Geest, en profe-
teerde, zeggende:
68 Geloofd *zij* de Heere, de God Israëls,
want Hij heeft bezocht, en verlossing te-
weeggebracht Zijnen volke;
69 [n] En heeft eenen hoorn der zaligheid
ons opgericht, in het huis van David,
Zijnen knecht;
70 [o] Gelijk Hij gesproken heeft door den

[a] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Matth. 19:26. Luk. 18:27. [b] Luk. 11:28. [c] Ex. 20:6.
[d] Jes. 51:9; 52:10. [e] Ps. 33:10. 1 Petr. 5:5. [f] 1 Sam. 2:8. Ps. 113:6. [g] Ps. 34:11.
[h] Jes. 30:18; 41:9; 54:5. Jer. 31:3, 20. [i] Gen. 17:19; 22:18. Ps. 132:11. [k] Luk. 1:14.
[l] Gen. 17:12. Lev. 12:3. [m] Luk. 1:13. [n] Ps. 132:17. [o] Ps. 72:12. Jes. 40:10.
Jer. 23:6; 30:10. Dan. 9:27.

mond Zijner heilige profeten, die van het
begin der wereld *geweest zijn;*
71 *Namelijk* eene verlossing van onze
vijanden, en van de hand al dergenen,
die ons haten;
72 Opdat Hij barmhartigheid dede aan
onze vaderen, en gedachtig ware aan Zijn
heilig verbond;
73 [a] *En* aan den eed, dien Hij Abraham,
onzen vader, gezworen heeft, om ons te
geven,
74 [b] Dat wij, verlost zijnde uit de hand
onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreeze,
75 [c] In heiligheid en gerechtigheid voor
Hem, al de dagen onzes levens.
76 [d] En gij, kindeken! zult een profeet
des Allerhoogsten genaamd worden; want
gij zult voor het aangezicht des Heeren
vóór heengaan, om Zijne wegen te bereiden;
77 [e] Om Zijn volk kennis der zaligheid
te geven, in vergeving hunner zonden,
78 Door de innerlijke bewegingen der
barmhartigheid onzes Gods, met welke
ons bezocht heeft de [f] Opgang uit de
hoogte;
79 [g] Om te verschijnen dengenen, die
gezeten zijn in duisternis en schaduw
des doods; om onze voeten te richten
op den weg des vredes.
80 [h] En het kindeken wies op, en werd
gesterkt in den geest, en was in de woestijnen, tot den dag zijner vertooning aan
Israël.

Geboorte van Jezus Christus.

2 EN het geschiedde in diezelfde dagen,
dat er een gebod uitging van den
keizer Augustus, dat de geheele wereld
beschreven zou worden.
2 Deze eerste beschrijving geschiedde,
als Cyrénius over Syrië stadhouder was.
3 En zij gingen allen om beschreven te
worden, een iegelijk naar zijne eigene
stad.
4 En Jozef ging ook op van Galiléa, uit
de stad Názareth, naar Judéa, [i] tot de stad
Davids, die [k] Bethlehem genaamd wordt,
omdat hij uit het [l] huis en geslacht van
David was)
5 Om beschreven te worden met Maria,
zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht
was.
6 En het geschiedde, als zij daar waren,
dat de dagen vervuld werden, dat zij baren
zoude;
7 En zij [m] baarde haren eerstgeboren'
Zoon, en wond Hem in doeken, en legde
Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geene plaats was in de herberg.

De herders van Bethlehem.

8 EN er waren herders in diezelfde
landstreek, zich houdende in het veld,
en hielden de nachtwacht over hunne
kudde.
9 En zie, een engel des Heeren stond
bij hen, en de heerlijkheid des Heeren
omscheen hen, en zij vreesden met groote
vreeze.
10 En de engel zeide tot hen: Vreest
niet! want, ziet, ik verkondig u groote
blijdschap, die al den volke wezen zal;
11 *Namelijk* dat u heden geboren is de
Zaligmaker, welke is Christus, de Heere,
in de stad Davids.
12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult
het Kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.
13 En van stonde aan was *er* met den
engel [n] eene menigte des hemelschen
heirlegers, prijzende God en zeggende:
14 Eere *zij* God in de hoogste *hemelen,*
[o] en vrede op aarde, in de menschen een
welbehagen!
15 En het geschiedde, als de engelen van
hen weggevaren waren naar den hemel,
dat de herders tot elkander zeiden: Laat
ons dan heengaan naar Bethlehem, en
laat ons zien het woord, dat er geschied
is, hetwelk de Heere ons heeft kond
gedaan.
16 En zij kwamen met haast, en vonden
Maria en Jozef, en het Kindeken liggende
in de kribbe.
17 En als zij het gezien hadden, maakten
zij alom bekend het woord, dat hun van
dit Kindeken gezegd was.
18 En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd
van de herders.
19 Doch Maria bewaarde deze woorden
alle tezamen, overleggende *die* in haar
hart.
20 En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles,
wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk
tot hen gesproken was.

Besnijdenis en voorstelling van Jezus.

21 EN als [p] acht dagen vervuld waren,
dat men het Kindeken besnijden zou, zoo
werd Zijn [q] naam genaamd JEZUS, welke
genaamd was van den engel, eer Hij in
het lichaam ontvangen was.
22 En als de dagen harer [r] reiniging
vervuld waren, naar de wet van Mozes,
brachten zij Hem te Jeruzalem, opdat zij
Hem den Heere voorstelden;
23 (Gelijk geschreven is [s] in de Wet des
Heeren: Al wat mannelijk is, dat de moe-

---

[a] Gen. 22:16. Ps. 105:9. Jer. 31:33. Hebr. 6:13, 17. [b] Hebr. 9:14. [c] 1 Petr. 1:15.
[d] Mal. 4:5. Luk. 1:17. [e] Luk. 3:3. [f] Mal. 4:2. [g] Jes. 9:1; 42:7; 43:8; 49:9; 60:1.
[h] Luk. 2:40. [i] Micha 5:1. Joh. 7:42. [k] 1 Sam. 16:4, enz. [l] Matth. 1:1. [m] Matth. 1:25.
[n] Dan. 7:10. Openb. 5:11. [o] Jes. 57:19. Efez. 2:17. [p] Gen. 17:12. Lev. 12:3. Joh. 7:22.
[q] Matth. 1:21. Luk. 1:31. [r] Lev. 12:6. [s] Ex. 13:2. Num. 3:13; 8:16, 17.

der opent, zal den Heere heilig genaamd
worden)
24 En opdat zij offerande gaven, naar
hetgeen in de Wet des Heeren gezegd is,
[a] een paar tortelduiven, of twee jonge
duiven.

Simeon en Anna.

25 EN zie, er was een mensch te Jeruzalem,
wiens naam was Simeon; en deze
mensch was rechtvaardig en Godvreezende,
verwachtende de vertroosting
Israëls; en de Heilige Geest was op hem.
26 En hem was eene Goddelijke openbaring
gedaan door den Heiligen Geest,
dat hij den dood niet zien zoude, eer hij
den Christus des Heeren zou zien.
27 En hij kwam door den Geest in den
tempel. En als de ouders het Kindeken
Jezus inbrachten, om naar de gewoonte
der Wet met Hem te doen;
28 Zoo nam hij Het in zijne armen, en
loofde God, en zeide:
29 Nu [b] laat Gij, Heere! Uwen dienstknecht
gaan in vrede, naar Uw woord;
30 Want mijne oogen hebben Uwe
[c] zaligheid gezien,
31 [d] Die Gij bereid hebt voor het aangezicht
van al de volkeren;
32 [e] Een licht tot verlichting der Heidenen,
en tot heerlijkheid van Uw volk
Israël.
33 En Jozef en Zijne moeder verwonderden
zich over hetgeen van Hem gezegd
werd.
34 En Simeon zegende henlieden, en
zeide tot Maria, Zijne moeder: Zie,
[f] deze wordt gezet tot eenen val en
opstanding van velen in Israël, en tot
een teeken, [g] dat wedersproken zal worden,
35 (En ook een zwaard zal door uws
zelfs ziele gaan) opdat de gedachten uit
vele harten geopenbaard worden.
36 En daar was Anna, eene profetesse,
eene dochter van Fanuël, uit den stam
van Aser; deze was tot grooten ouderdom
gekomen, welke met *haren* man zeven
jaren had geleefd van haren maagdom af;
37 En zij was eene weduwe van omtrent
vier en tachtig jaren, welke niet week uit
den tempel, met vasten en bidden, *God*
[h] dienende nacht en dag.
38 En deze, te dierzelfder ure daarbij
komende, heeft insgelijks den Heere
beleden, en sprak van Hem tot allen, die
de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

Het Kind Jezus te midden der leeraren.

39 EN als zij alles voleindigd hadden,
wat naar de Wet des Heeren *te doen* was,
keerden zij weder naar Galiléa, tot hunne
stad Názareth.
40 En het Kindeken [i] wies op, en werd
gesterkt in den geest, en vervuld met
wijsheid; en de genade Gods was over
Hem.
41 En Zijne ouders reisden alle jaar naar
Jeruzalem, op het feest van [k] Pascha.
42 En toen Hij twaalf jaren *oud* geworden
was, en zij naar Jeruzalem opgegaan
waren, naar de gewoonte van den feestdag;
43 En de dagen *aldaar* voleindigd hadden,
toen zij wederkeerden, bleef het
Kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en
Zijne moeder wisten het niet.
44 Maar meenende, dat Hij in het gezelschap
op den weg was, gingen zij eene
dagreize, en zochten Hem onder de
magen, en onder de bekenden.
45 En als zij Hem niet vonden, keerden
zij wederom naar Jeruzalem, Hem zoekende.
46 En het geschiedde, na drie dagen, dat
zij Hem vonden in den tempel, zittende
in het midden der leeraren, hen hoorende,
en hen ondervragende.
47 [l] En allen, die Hem hoorden, ontzetteden
zich over Zijn verstand en antwoorden.
48 En zij, Hem ziende, werden verslagen;
en Zijne moeder zeide tot Hem:
Kind! waarom hebt Gij ons zoo gedaan?
zie, Uw vader en ik hebben U met angst
gezocht.
49 En Hij zeide tot hen: Wat *is het*,
dat gij Mij gezocht hebt? wist gij niet,
dat Ik moet zijn in de dingen Mijns
Vaders?
50 [m] En zij verstonden het woord niet,
dat Hij tot hen sprak.
51 En Hij ging met hen af, en kwam
te Názareth, en was hun onderdanig. En
Zijne moeder bewaarde al deze dingen in
haar hart.
52 En Jezus [n] nam toe in wijsheid, en
in grootte, en in genade bij God en de
menschen.

Prediking van Johannes den Dooper.
(Matth. 3:1-12, en de overeenk. pl.)

3 EN in het vijftiende jaar der regering
van den keizer Tibérius, als
Pontius Pilatus stadhouder was over
Judéa, en Heródes een viervorst over
Galiléa, en Filippus, zijn broeder, een
viervorst over Ituréa en over het land
Trachónitis, en Lysánias een viervorst
over Abiléne;
2 Onder de [o] hoogepriesters Annas en
Kájafas, geschiedde het woord Gods tot
Johannes, den zoon van Zacharías, in de
woestijn.

[a] Lev. 12:8. [b] Gen. 46:30. [c] Ps. 98:2. Jes. 52:10. [d] Hand. 28:28. [e] Jes. 42:6; 49:6. Hand. 13:47. [f] Jes. 8:14. Rom. 9:32. 1 Petr. 2:8. [g] Hand. 28:22. [h] 1 Sam. 1:22. [i] Luk. 1:80. [k] Ex. 23:15, 17. Lev. 23:5. Deut. 16:1. [l] Matth. 7:28. Mark. 1:22. Luk. 4:22, 32. Joh. 7:15. [m] Luk. 9:45; 18:34. [n] 1 Sam. 2:26. Luk. 1:80. [o] Hand. 4:6.

3 [a] En hij kwam in al het omliggende
land der Jordaan, predikende den doop
der bekeering tot vergeving der zonden.
4 Gelijk geschreven is in het boek der
woorden van [b] Jesaja, den profeet, zeggende
: De stem des roependen in de
woestijn : Bereidt den weg des Heeren,
maakt Zijne paden recht!
5 Alle dal zal gevuld worden, en alle
berg en heuvel zal vernederd worden, en
de kromme *wegen* zullen tot eenen rechten
weg worden, en de oneffene tot effene
wegen ;
6 [c] En alle vleesch zal de zaligheid Gods
zien.
7 Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen,
om van hem gedoopt te worden
: [d] Gij adderengebroedsels ! wie heeft
u aangewezen te vlieden van den toekomenden
toorn ?
8 Brengt dan vruchten voort der bekeering
waardig; en begint niet te
zeggen bij uzelven : [e] Wij hebben Abraham
tot eenen vader ; want Ik zeg u, dat
God, zelfs uit deze steenen, Abraham
kinderen kan verwekken.
9 [f] En de bijl ligt ook alreede aan den
wortel der boomen ; alle boom dan, die
geene goede vrucht voortbrengt, wordt
uitgehouwen, en in het vuur geworpen.
10 En de scharen vraagden hem, [g] zeggende
: Wat zullen wij dan doen ?
11 En hij, antwoordende, zeide tot hen :
[h] Die twee rokken heeft, deele hem
mede, die geen heeft ; en die spijze heeft,
doe desgelijks.
12 En daar kwamen ook tollenaars om
gedoopt te worden, en zeiden tot hem :
Meester ! wat zullen wij doen ?
13 En hij zeide tot hen : Eischt niet
meer, dan hetgeen u gezet is.
14 En hem vraagden ook de krijgslieden,
zeggende : En wij, wat zullen wij doen ?
En hij zeide tot hen : Doet niemand
overlast, en ontvreemdt niemand het
zijne met bedrog, en laat u vergenoegen
met uwe bezoldingen.
15 En als het volk verwachtte, en allen
in hunne harten overlegden van Johannes,
of hij niet mogelijk de Christus
ware :
16 Zoo antwoordde Johannes aan allen,
zeggende : [i] Ik doop u wel met water ;
maar Hij komt, die sterker is dan ik,
Wien ik niet waardig ben den riem van
Zijne schoenen te ontbinden ; [k] deze zal
u doopen met den Heiligen Geest en met
vuur ;
17 [l] Wiens wan in Zijne hand is, en Hij
zal Zijnen dorschvloer doorzuiveren, en
de tarwe zal Hij in Zijne schuur samenbrengen
; maar het kaf zal Hij met onuitblusschelijk
vuur verbranden.
18 Hij dan, ook nog vele andere dingen
vermanende, verkondigde den volke het
Evangelie.
19 [m] Maar als Heródes, de viervorst, van
hem bestraft werd, om Heródias wil, de
vrouw van Filippus, zijnen broeder, en
over alle booze *stukken*, die Heródes
deed ;
20 Zoo heeft hij ook dit nog boven alles
daar toegedaan, dat hij Johannes in de
gevangenis gesloten heeft.

Doop van Jezus.
(Matth. 3:13–17, en de overeenk. pl.)

21 [n] EN het geschiedde, toen al het volk
gedoopt werd, en Jezus *ook* gedoopt was,
en bad, dat de hemel geopend werd,
22 En dat de Heilige Geest op Hem
nederdaalde, in lichamelijke gedaante,
gelijk eene duif ; en dat er eene stem
geschiedde uit den hemel, zeggende :
[o] Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb
Ik Mijn welbehagen !

Geslachtslijst van Jezus.
(Matth. 1:1–17.)

23 EN Hij, Jezus, begon omtrent dertig
jaren *oud* te wezen, zijnde (alzoo men
meende) [p] de zoon van Jozef, den *zoon*
van Heli
24 Den *zoon* van Matthat, den *zoon* van
Levi, den *zoon* van Melchi, den *zoon* van
Janna, den *zoon* van Jozef,
25 Den *zoon* van Matthathías, den *zoon*
van Amos, den *zoon* van Naüm, den
zoon van Esli, den *zoon* van Naggaï,
26 Den *zoon* van Maäth, den *zoon* van
Matthathías, den *zoon* van Semeï, den
zoon van Jozef, den *zoon* van Juda,
27 Den *zoon* van Johannas, den *zoon*
van Rhesa, den *zoon* van Zorobábel, den
zoon van Saláthiël, den zoon van Neri,
28 Den *zoon* van Melchi, den *zoon* van
Addi, den *zoon* van Kosam, den *zoon* van
Elmódam, den *zoon* van Er,
29 Den *zoon* van Joses, den *zoon* van
Eliëzer, den *zoon* van Jorim, den *zoon*
van Matthat, den *zoon* van Levi,
30 Den *zoon* van Simeon, den *zoon* van
Juda, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van
Jonan, den *zoon* van Eljakim,
31 Den *zoon* van Meleas, den *zoon* van
Maïnan, den *zoon* van Matthatha, den
zoon van Nathan, den *zoon* van David,
32 Den *zoon* van Jesse, den *zoon* van

[a] Matth. 3:1. Mark. 1:4. [b] Jes. 40:3. Matth. 3:3. Mark. 1:3. Joh. 1:23. [c] Ps. 98:2. Jes. 52:10. [d] Matth. 3:7 ; 23:33. [e] Matth. 3:9. Joh. 8:39. Hand. 13:26. [f] Matth. 3:10; 7:19. [g] Hand. 2:37. [h] Jak. 2:13, 15. 1 Joh. 3:17. [i] Matth. 3:11. Mark. 1:8. Joh. 1:26. Hand. 1:5 ; 11:16 ; 19:4. [k] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4 ; 11:15. [l] Matth. 3:12. [m] Matth. 14:3. Mark. 6:18. [n] Matth. 3:13. Mark. 1:9. Joh. 1:32. [o] Jes. 42:1. Matth. 17:5. Mark. 9:7. Luk. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. [p] Matth. 13:55. Joh. 6:42.

Obed, den *zoon* van Boöz, den *zoon* van
Salmon, den *zoon* van Nahasson,
33 Den *zoon* van Aminádab, den *zoon*
van Aram, den *zoon* van Esrom, den
zoon van Fares, den *zoon* van Juda,
34 Den *zoon* van Jakob, den *zoon* van
Izaäk, den *zoon* van Abraham, den *zoon*
van [a] Thara, den *zoon* van Nachor,
35 Den *zoon* van Saruch, den *zoon* van
Ragau, den *zoon* van Falek, den *zoon*
van Heber, den *zoon* van Sala,
36 Den *zoon* van Kaïnan, den *zoon* van
Arfaxad, den *zoon* van Sem, den *zoon*
van Noë, den *zoon* van Lamech,
37 Den *zoon* van Mathúsala, den *zoon*
van Enoch, den *zoon* van Jared, den *zoon*
van Maláleël, den *zoon* van Kaïnan,
38 Den *zoon* van Enos, den *zoon* van
Seth, den *zoon* van [b] Adam, den *zoon* van
God.

De verzoeking.
(Matth. 4:1-11, en de overeenk. pl.)

4 EN [c] Jezus, vol des Heiligen Geestes,
keerde wederom van de Jordaan, en
werd door den Geest geleid in de
woestijn;
2 En werd veertig dagen verzocht van
den duivel, [d] en at gansch niet in die
dagen; en als deze geëindigd waren, zoo
hongerde Hem ten laatste.
3 En de duivel zeide tot Hem: Indien
Gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen,
dat hij brood worde.
4 En Jezus antwoordde hem, zeggende:
[e] Er is geschreven, dat de mensch bij
brood alleen niet zal leven, maar bij alle
woord Gods.
5 En als de duivel Hem geleid had op
eenen hoogen berg, toonde hij Hem al
de koninkrijken der wereld, in een oogen-
blik tijds.
6 En de duivel zeide tot Hem: Ik zal U
al deze macht, en de heerlijkheid der
koninkrijken geven; want zij is mij
overgegeven, en ik geef ze, wien ik ook
wil;
7 Indien Gij dan mij zult aanbidden,
zoo zal het alles Uwe zijn.
8 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem: Ga weg van Mij, Satan! want er
is geschreven: [f] Gij zult den Heere,
uwen God, aanbidden, en Hem alleen
dienen.
9 En hij leidde Hem naar Jeruzalem, en
stelde Hem op de tinne des tempels, en
zeide tot Hem: Indien Gij de Zoon Gods
zijt, werp Uzelven van hier nederwaarts:
10 Want er is geschreven, [g] dat Hij
Zijne engelen van U bevelen zal, dat zij
U bewaren zullen,
11 En dat zij U op de handen nemen
zullen, opdat Gij Uwen voet niet te
eeniger tijd aan eenen steen stoot.
12 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem: Er is gezegd: [h] Gij zult den Heere,
uwen God, niet verzoeken.
13 En als de duivel alle verzoeking vol-
eindigd had, week hij van Hem voor een
tijd.

Jezus uit Názareth verdreven.

14 [i] EN Jezus keerde wederom, door de
kracht des Geestes, naar Galiléa; en het
gerucht van Hem ging uit door het ge-
heele omliggende land.
15 En Hij leerde in hunne synagogen,
en werd van allen geprezen.
16 [k] En Hij kwam te Názareth, daar Hij
opgevoed was, en ging, naar Zijne ge-
woonte, op den dag des sabbats in de
synagoge; [l] en stond op om te lezen.
17 En Hem werd gegeven het boek van
den profeet Jesaja; en als Hij het boek
opengedaan had, vond Hij de plaats,
daar geschreven was:
18 [m] De Geest des Heeren *is* op Mij,
daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft
Mij gezonden, [n] om den armen het Evan-
gelie te verkondigen, om te genezen, die
gebroken zijn van harte;
19 [o] Om den gevangenen te prediken
loslating, en den blinden het gezicht, om
de verslagenen heen te zenden in vrij-
heid; om te prediken het aangename
jaar des Heeren.
20 En als Hij het boek toegedaan en den
dienaar wedergegeven had, zat Hij neder;
en de oogen van allen in de synagoge
waren op Hem geslagen.
21 En Hij begon tot hen te zeggen:
Heden is deze Schrift in uwe ooren ver-
vuld!
22 En zij gaven Hem allen getuigenis,
[p] en verwonderden zich over de aangename
woorden, die uit Zijnen mond voortkwa-
men; en zeiden: [q] Is deze niet de zoon
van Jozef?
23 En Hij zeide tot hen: Gij zult zonder
twijfel tot Mij dit spreekwoord zeggen:
Medicijnmeester! genees Uzelven; al wat
wij gehoord hebben, [r] dat in Kapèrnaüm
geschied is, doe *dat* ook hier in Uw
vaderland.
24 En Hij zeide: Voorwaar ik zeg U,
[s] dat geen profeet aangenaam is in zijn
vaderland.
25 Maar Ik zeg u in der waarheid: er
waren [t] vele weduwen in Israël in de

[a] Gen. 11:10, enz. [b] Gen. 5:3. [c] Matth. 4:1. Mark. 1:12. [d] Ex. 34:28. 1 Kon. 19:8.
[e] Deut. 8:3. Matth. 4:4. [f] Deut. 6:13; 10:20. 1 Sam. 7:3. [g] Ps. 91:11. [h] Deut. 6:16.
[i] Matth. 4:12. Mark. 1:14. Joh. 4:43. Hand. 10:37. [k] Matth. 13:54. Mark. 6:1. Joh. 4:43.
[l] Neh. 8:5, 6. [m] Jes. 61:1. [n] Matth. 11:5. [o] Jes. 42:7; 61:1, 2. [p] Jes. 50:4.
Matth. 13:54. Mark. 6:2. Luk. 2:47. [q] Joh. 6:42. [r] Matth. 4:13. [s] Matth. 13:57.
Mark. 6:4. Joh. 4:44. [t] 1 Kon. 17:7. Jak. 5:17.

agen van Elías, toen de hemel drie
aren en zes maanden gesloten was, zoo-
at er groote hongersnood werd over het
eheele land;
26 En tot geene van haar werd Elías
ezonden, dan naar Sarepta-Sidonis, tot
ene vrouw, *die* weduwe *was.*
27 En er waren [a] vele melaatschen in
sraël, ten tijde van den profeet Elísa;
n geen van hen werd gereinigd, dan
Naäman, de Syriër.
28 En zij werden allen in de synagoge
net toorn vervuld, als zij dit hoorden;
29 En opstaande, wierpen zij Hem uit,
uiten de stad, en leidden Hem op den
op des bergs, op welken hunne stad
gebouwd was, om Hem van de steilte af
e werpen;
30 Maar Hij, door het midden van hen
doorgegaan zijnde, ging weg.
31 [b] En Hij kwam af te Kapèrnaüm,
eene stad van Galiléa, en leerde hen op
le sabbatdagen.
32 [c] En zij versloegen zich over Zijne
eer, want Zijn woord was met macht.

Genezing van den bezetene te Kapèrnaüm.
(Mark. 1:23–28, en de overeenk. pl.)

33 [d] EN in de synagoge was een mensch,
hebbende eenen geest eens onreinen dui-
vels; en hij riep uit met groote stemme,
34 Zeggende: Laat af, wat hebben wij
met U *te doen*, Gij Jezus Nazaréner? zijt
Gij gekomen, om ons te verderven? Ik
ken U, wie Gij zijt, *namelijk* de Heilige
Gods.
35 En Jezus bestrafte hem, zeggende:
Zwijg stil, en ga van hem uit! En de
duivel, hem in het midden geworpen
hebbende, voer van hem uit, zonder hem
iets te beschadigen.
36 En er kwam eene verbaasdheid over
allen; en zij spraken samen tot elkander,
zeggende: Wat woord is dit, dat Hij met
macht en kracht den onreinen geesten
gebiedt, en zij varen uit?
37 En het gerucht van Hem ging uit in
alle plaatsen des omliggenden lands.

Genezing van Simons schoonmoeder.
(Matth. 8:14–17, en de overeenk. pl.)

38 [e] EN *Jezus*, opgestaan zijnde uit de
synagoge, ging in het huis van Simon;
en Simons vrouws moeder was met eene
groote koorts bevangen, en zij baden
Hem voor haar.
39 En staande boven haar, bestrafte Hij
de koorts, en *de koorts* verliet haar; en
zij van stonde aan opstaande, diende
henlieden.
40 [f] En als de zon onderging, brachten
allen, die kranken hadden, met ver-
scheidene ziekten *bevangen*, die tot Hem,
[g] en Hij legde een iegelijk van hen de
handen op, en genas hen.
41 [h] En er voeren ook duivelen uit van
velen, roepende en zeggende: Gij zijt de
Christus, de Zone Gods! En *hen* be-
straffende, liet Hij die niet spreken, omdat
zij wisten, dat Hij de Christus was.
42 [i] En als het dag werd, ging Hij uit,
en trok naar eene woeste plaats; en de
scharen zochten Hem, en kwamen tot
bij Hem, en hielden Hem op, dat Hij
van hen niet zou weggaan.
43 Maar Hij zeide tot hen: Ik moet ook
anderen steden het Evangelie van het ko-
ninkrijk Gods verkondigen; want daar-
toe ben Ik uitgezonden.
44 En Hij predikte in de synagogen van
Galiléa.

*De wondervolle vischvangst. De eerste dis-
cipelen.*

5 EN [k] het geschiedde, als de schare op
Hem aandrong, om het woord Gods
te hooren, dat Hij stond bij het meer
Gennésareth.
2 En Hij zag twee schepen aan *den
oever* van het meer liggende, en de vis-
schers waren daaruit gegaan, en spoelden
de netten.
3 En Hij ging in een van die schepen,
hetwelk van Simon was, en bad hem, dat
hij een weinig van het land afstak; en
nederzittende, leerde Hij de scharen uit
het schip.
4 En als Hij afliet van spreken, zeide
Hij tot Simon: [l] Steek af naar de diepte,
en werp uwe netten uit om te vangen.
5 En Simon antwoordde en zeide tot
Hem: Meester! wij hebben den geheelen
nacht over gearbeid, en niet gevangen;
doch op Uw woord zal ik het net uitwer-
pen.
6 En als zij dat gedaan hadden, besloten
zij eene groote menigte visschen, en hun
net scheurde.
7 En zij wenkten hunne medegenooten,
die in het andere schip waren, dat zij hen
zouden komen helpen. En zij kwamen,
en vulden beide de schepen, zoodat zij
bijna zonken.
8 En Simon Petrus, *dat* ziende, viel
neder aan de knieën van Jezus, zeggen-
de: Heere! ga uit van mij, want ik ben
een zondig mensch.
9 Want verbaasdheid had hem bevangen,
en allen, die met hem waren, over de
vangst der visschen, die zij gevangen
hadden;
10 En desgelijks ook Jakobus en Johan-
nes, de zonen van Zebedéüs, die mede-
genooten van Simon waren. En Jezus

[a] 2 Kon. 5:14. [b] Matth. 4:13. Mark. 1:21. [c] Matth. 7:29. Mark. 1:22. [d] Mark. 1:23
[e] Matth. 8:14. Mark. 1:29. [f] Matth. 8:16. Mark. 1:32. [g] Mark. 7:32; 8:23, 25.
[h] Mark. 1:34; 3:11. [i] Mark. 1:35. [k] Matth. 13:2. Mark. 4:1. [l] Joh. 21:6.

zeide tot Simon: Vrees niet; [a] van nu aan zult gij menschen vangen.
11 En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, [b] verlieten zij alles, en volgden Hem.

Genezing van een melaatsche.
(Matth. 8:1–4, en de overeenk. pl.)

12 [c] EN het geschiedde, als Hij in eene dier steden was, zie, er *was* een man vol melaatschheid; en Jezus ziende, viel hij op het aangezicht, en bad Hem, zeggende: Heere! zoo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.
13 En Hij, de hand uitstrekkende, raakte Hem aan, en zeide: Ik wil, word gereinigd! En terstond ging de melaatschheid van hem.
14 En Hij gebood hem, dat hij het niemand zeggen zou; maar ga heen, *zeide Hij*, vertoon uzelven den priester, en offer voor uwe reiniging, [d] gelijk Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.
15 Maar het gerucht van Hem ging te meer voort; en vele scharen kwamen samen, om *Hem* te hooren, en door Hem genezen te worden van hunne krankheden.
16 Maar Hij vertrok in de woestijnen, en bad *aldaar*.

Genezing van een geraakte.
(Matth. 9:1–8, en de overeenk. pl.)

17 EN het geschiedde in een' dier dagen, dat Hij leerde, en *er* zaten Farizeën en leeraars der Wet, die van alle vlekken van Galiléa, en Judéa en Jeruzalem gekomen waren; en de kracht des Heeren was *er* om hen te genezen.
18 [e] En zie, *eenige* mannen brachten op een bed eenen mensch, die geraakt was, en zochten hem in te brengen, en vóór Hem te leggen;
19 En niet vindende, waardoor zij hem inbrengen mochten, overmits de schare, zoo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tichelen neder met het beddeken in het midden, vóór Jezus.
20 En Hij, ziende hun geloof, zeide tot hem: Mensch! uwe zonden zijn u vergeven.
21 En de Schriftgeleerden en de Farizeën begonnen te overdenken, zeggende: Wie is deze, die *gods*lastering spreekt? [f] wie kan de zonden vergeven, dan God alleen?
22 Maar Jezus, hunne overdenkingen bekennende, antwoordde en zeide tot hen: Wat overdenkt gij in uwe harten?
23 Wat is lichter te zeggen: Uwe zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?
24 Doch, opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde, de zonden te vergeven (zeide Hij tot den geraakte): Ik zeg u, sta op, en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis.
25 En hij, terstond voor Hem opgestaande, *en* opgenomen hebbende hetgeen daar hij op gelegen had, ging heen naar zijn huis, God verheerlijkende.
26 En ontzetting heeft *hen* allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vreeze, zeggende: Wij hebben heden ongeloofelijke dingen gezien.

Roeping van Levi.
(Matth. 9:9–13, en de overeenk. pl.)

27 [g] EN na dezen ging Hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg Mij.
28 En hij, alles verlatende, stond op en volgde Hem.
29 En Levi richtte Hem een' grooten maaltijd aan, in zijn huis; [h] en *er* was eene groote schare van tollenaren en van anderen, die met hen aanzaten.
30 En hunne Schriftgeleerden en de Farizeën murmureerden tegen Zijne discipelen, zeggende: Waarom eet en drinkt gij met tollenaren en zondaren?
31 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.
32 [i] Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

Over het vasten.
(Matth. 9:14–17, en de overeenk. pl.)

33 [k] EN zij zeiden tot Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikmaals, en doen gebeden, desgelijks ook *de discipelen* der Farizeën, maar de Uwe eten en drinken?
34 Doch Hij zeide tot hen: [l] Kunt gij de bruiloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?
35 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, dan zullen zij vasten in die dagen.
36 En Hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: Niemand zet eenen lap van een nieuw kleed op een oud kleed; anders zoo scheurt ook dat nieuwe *het oude*, en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.
37 En niemand doet [m] nieuwen wijn in oude *leder*zakken; anders zoo zal de

[a] Jer. 16:6. Ezech. 47:9. Matth. 4:19. Mark. 1:17. [b] Matth. 4:20; 19:27. Mark. 10:28. Luk. 18:28. [c] Matth. 8:2. Mark. 1:40. [d] Lev. 13:2; 14:2. Matth. 8:4. [e] Matth. 9:1. Mark. 2:3. Hand. 9:33. [f] Ps. 32:5. Jes. 43:25. [g] Matth. 9:9. Mark. 2:14, 15. [h] Matth. 9:10. Mark. 2:15. Luk. 15:1. [i] Matth. 9:13. Luk. 19:10. 1 Tim. 1:15. [k] Matth. 9:14. [l] Jes. 62:5. 2 Kor. 11:2. [m] Matth. 9:17. Mark. 2:22.

euwe wijn de *leder*zakken doen bersten,
de *wijn* zal uitgestort worden, en de
*ler*zakken zullen verderven;
8 Maar nieuwen wijn moet men in
euwe *leder*zakken doen, en zij worden
ide tezamen behouden.
9 En niemand, die ouden drinkt, be-
ert terstond nieuwen; want hij zegt:
e oude is beter.

Jezus, heer van den sabbat.
(Matth. 12:1-8, en de overeenk. pl.)

EN *a* het geschiedde op den tweeden
eersten sabbat, dat Hij door het ge-
aide ging; en Zijne discipelen plukten
en, en aten ze, *die* wrijvende met de
anden.
2 En sommige der Farizeën zeiden tot
en: Waarom doet gij, *b* wat niet geoor-
oofd is te doen op de sabbatten?
3 En Jezus, hun antwoordende, zeide:
Iebt gij ook dat niet gelezen, hetwelk
David deed, wanneer hem hongerde, en
engenen, die met hem waren?
4 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods,
n de toonbrooden genomen en gegeten
eeft, en ook gegeven dengenen, die met
em waren, welke niet zijn geoorloofd te
ten, *d* dan alleen den priesteren.
5 En Hij zeide tot hen: *e* De Zoon des
nenschen is een Heere ook van den
abbat.

Genezing van een man, die een dorre hand had.
(Matth. 12:9-14, en de overeenk. pl.)

6 *f* EN het geschiedde ook op eenen ande-
en sabbat, dat Hij in de synagoge ging,
n leerde. En daar was een mensch, en
zijne rechterhand was dor.
7 En de Schriftgeleerden en de Farizeën
amen Hem waar, of Hij op den sabbat
genezen zou; opdat zij *eenige* beschuldi-
ging tegen Hem mochten vinden.
8 Doch Hij kende hunne gedachten, en
zeide tot den mensch, die de dorre hand
had: Rijs op, en sta in het midden! En
hij opgestaan zijnde, stond *overeinde.*
9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u
vragen: Wat is geoorloofd op de sabbat-
ten? goed te doen, of kwaad te doen? een'
mensch te behouden, of te verderven?
10 En hen allen rondom aangezien heb-
bende, zeide Hij tot den mensch: Strek
uwe hand uit. En hij deed alzoo; *g* en
zijne hand werd hersteld, gezond gelijk
de andere.
11 En zij werden vervuld met uitzinnig-
heid, en spraken samen met elkander, wat
zij Jezus doen zouden.

Keuze der twaalven.
(Matth. 10:1-4, en de overeenk. pl.)

12 *h* EN het geschiedde in die dagen, dat
Hij uitging naar den berg, om te bidden,
en Hij bleef den nacht over in het gebed
tot God.
13 *i* En als het dag was geworden, riep
Hij Zijne discipelen tot Zich, en verkoos
er twaalf uit hen, die Hij ook Apostelen
noemde:
14 *Namelijk* Simon, welken Hij ook
Petrus noemde, en Andréas, zijnen broe-
der, Jakobus en Johannes, Filippus en
Bartholoméüs;
15 Matthéüs en Thomas, Jakobus, den
zoon van Alféüs, en Simon genaamd
Zelótes;
16 Judas, *den broeder* van Jakobus, en
Judas Iskáriot, die ook de verrader gewor-
den is.

De bergrede.
(Matth. 5-7, en de overeenk. pl.)

17 *k* EN met hen afgekomen zijnde,
stond Hij op eene vlakke plaats, en *met
Hem* de schare Zijner discipelen, en eene
groote menigte des volks van geheel
Judéa en Jeruzalem, en van den zeekant
van Tyrus en Sidon,
18 Die gekomen waren om Hem te hoo-
ren, en om van hunne ziekten genezen te
worden, en die van onreine geesten ge-
kweld waren; en zij werden genezen.
19 En al de schare zocht Hem aan te
raken; *l* want er ging kracht van Hem
uit, en Hij genas ze allen.
20 *m* En Hij, Zijne oogen opslaande over
Zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij,
armen! want uwe is het koninkrijk
Gods.
21 *n* Zalig zijt gij, die nu hongert; want
gij zult verzadigd worden. *o* Zalig zijt
gij, die nu weent; want gij zult lachen.
22 *p* Zalig zijt gij, wanneer de menschen
u haten, en wanneer zij u afscheiden en
smaden, en uwen naam als kwaad ver-
werpen, om des Zoons des menschen wil.
23 *q* Verblijdt u in dien dag, en zijt vroo-
lijk; want, ziet, uw loon is groot in den
hemel; *r* want hunne vaders deden desge-
lijks den profeten.
24 *s* Maar wee u, gij rijken! want gij
hebt uwen troost weg.
25 *t* Wee u, die verzadigd zijt! want gij
zult hongeren. Wee u, die nu lacht!
u want gij zult treuren en weenen.
26 Wee u, wanneer al de menschen wèl
van u spreken! want hunne vaders deden
desgelijks den valschen profeten.
27 Maar Ik zeg ulieden, die *dit* hoort:

---

a Deut. 23:25. Matth. 12:1. Mark. 2:23. *b* Ex. 20:10. *c* 1 Sam. 21:6. *d* Lev. 24:9.
e Matth. 12:8. Mark. 2:28. *f* Matth. 12:9. Mark. 3:1. *g* 1 Kon. 13:6. *h* Matth. 14:23.
i Matth. 10:1. Mark. 3:13; 6:7. Luk. 9:1. *k* Matth. 4:25. Mark. 3:7. *l* Mark. 5:30.
m Matth. 5:2. *n* Jes. 65:13. *o* Jes. 61:3; 66:10. *p* Matth. 5:11. 1 Petr. 2:19; 3:14;
4:14. *q* Hand. 5:41. *r* Hand. 7:51. *s* Amos. 6:1, 8. *t* Jes. 65:13. *u* Jak. 4:9; 5:1.

[a] Hebt uwe vijanden lief; doet wèl dengenen, die u haten;
28 Zegent degenen, die u vervloeken, en
[b] bidt voor degenen, die u geweld doen.
29 [c] Dengene, die u aan de wang slaat,
biedt ook de andere; en dengene, die u den mantel neemt, verhindert ook den rok niet *te nemen;*
30 [d] Maar geeft een' iegelijk, die van u begeert; en van dengene, die het uwe neemt, eischt niet weder.
31 [e] En gelijk gij wilt, dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.
32 [f] En indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat dank hebt gij? want ook de zondaars hebben lief degenen, die hen liefhebben.
33 En indien gij goed doet dengenen, die u goed doen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars doen hetzelfde.
34 [g] En indien gij leent dengenen, van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen.
35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent, zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult [h] kinderen des Allerhoogsten zijn; want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.
36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.
37 [i] En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;
38 [k] Geeft, en u zal gegeven worden: eene goede, neêrgedrukte, en geschuddé, en overloopende maat zal men in uwen schoot geven; [l] want met dezelfde maat, waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.
39 En Hij zeide tot hen eene gelijkenis:
[m] Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? zullen zij niet beiden in de gracht vallen?
40 [n] De discipel is niet boven zijnen meester; maar een iegelijk volmaakt *discipel* zal zijn gelijk zijn meester.
41 [o] En wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is, en den balk, die in uw eigen oog is, merkt gij niet?
42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: Broeder! laat toe, dat ik den splinter, die in uw oog is, uitdoe; daar gij zelf den balk, die in uw oog is, niet ziet? Gij geveinsde! [p] doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is.
43 [q] Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt:
44 Want ieder boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend; [r] want men leest geene vijgen van doornen, en men snijdt geene druif van bramen.
45 [s] De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten: en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten: [t] want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.
46 [u] En wat noemt gij Mij Heere, Heere! en doet niet hetgeen Ik zeg?
47 [x] Een iegelijk, die tot Mij komt, en Mijne woorden hoort, en ze doet, Ik zal u toonen, wien hij gelijk is.
48 Hij is gelijk een' mensch, die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en legde het fundament op eene steenrots; als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.
49 Maar die ze gehoord, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een' mensch, die een huis bouwde op de aarde zonder fundament; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van dat huis was groot.

De hoofdman te Kapèrnaüm.
(Matth. 8:5-13, en de overeenk. pl.)

7 NADAT Hij nu al Zijne woorden voleindigd had, ten aanhoore des volks, [y] ging Hij in te Kapèrnaüm.
2 En een dienstknecht van een' zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.
3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot Hem de Ouderlingen der Joden, Hem biddende, dat Hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.
4 Deze nu, tot Jezus gekomen zijnde, baden Hem ernstiglijk, zeggende: Hij is waardig, dat Gij hem dat doet;
5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.
6 En Jezus ging met hen. En als Hij nu niet verre van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot Hem *eenige* vrienden, en zeide tot Hem: Heere! neem de moeite niet; want ik ben niet

[a] Ex. 23:4. Spr. 25:21. Matth. 5:44. Rom. 12:20. 1 Kor. 4:12. [b] Luk. 23:34. Hand. 7:60. [c] 1 Kor. 6:7. [d] Deut. 15:7. Matth. 5:42. [e] Matth. 7:12. [f] Matth. 5:46. [g] Deut. 15:8. Matth. 5:42. [h] Matth. 5:45. [i] Matth. 7:1. Rom. 2:1. 1 Kor. 4:5. [k] Spr. 19:22; 19:17. [l] Matth. 7:2. Mark. 4:24. [m] Jes. 42:19. Matth. 15:14. [n] Matth. 10:24. Joh. 13:16; 15:20. [o] Matth. 7:3. [p] Spr. 18:17. [q] Matth. 7:17; 12:33. [r] Matth. 7:16. [s] Matth. 12:35. [t] Matth. 12:34. [u] Mal. 1:6. Matth. 7:21; 25:11. Luk. 13:25. Rom. 2:13. Jak. 1:22. [x] Matth. 7:24. [y] Matth. 8:5.

aardig, dat Gij onder mijn dak zoudt
komen;
7 Daarom heb ik ook mijzelven niet
aardig geacht, om tot U te komen; maar
zeg het met een woord, en mijn knecht
zal genezen worden.
8 Want ik ben ook een mensch, onder
de macht *van anderen* gesteld, hebbende
krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot
dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen:
Kom! en hij komt; en tot mijnen
dienstknecht: Doe dat! en hij doet
het.
9 En Jezus, dit hoorende, verwonderde
Zich over hem; en Zich omkeerende, zeide
tot de schare, die Hem volgde: Ik zeg
ulieden: Ik heb zoo groot een geloof zelfs
in Israël niet gevonden.
10 En die gezonden waren, wedergekeerd
zijnde in het huis, vonden den kranken
dienstknecht gezond.

De zoon der weduwe te Naïn.

11 EN het geschiedde op den volgenden
dag, dat Hij ging naar eene stad, genaamd
Naïn, en met Hem gingen vele
van Zijne discipelen, en eene groote
schare.
12 En als Hij de poort der stad genaakte,
zietdaar, een doode werd uitgedragen, *die*
een eeniggeboren zoon zijner moeder
was, en zij *was* weduwe, en eene groote
schare van de stad *was* met haar.
13 En de Heere, haar ziende, werd innerlijk
met ontferming over haar bewogen,
en zeide tot haar: Ween niet!
14 En Hij ging toe, en raakte de baar
aan (de dragers nu stonden stil); en Hij
zeide: Jongeling, Ik zeg u, [a] sta op!
15 En de doode zat overeinde, en begon
te spreken. En Hij gaf hem aan zijne
moeder.
16 En vreeze beving hen allen, en zij
verheerlijkten God, zeggende: [b] Een groot
profeet is onder ons opgestaan, en [c] God
heeft Zijn volk bezocht.
17 En dit gerucht van Hem ging uit in
geheel Judéa, en in al het omliggende
land.

De afgezondenen van Johannes den Dooper.
(Matth. 11:1-19, en de overeenk. pl.)

18 [d] EN de discipelen van Johannes
boodschapten hem van al deze dingen.
19 En Johannes, zekere twee van zijne
discipelen tot zich geroepen hebbende,
zond hen tot Jezus, zeggende: Zijt Gij
degene, die komen zou, of verwachten
wij een' anderen?
20 En als de mannen tot Hem gekomen
waren, zeiden zij: Johannes de Dooper
heeft ons tot U afgezonden, zeggende:
Zijt Gij, die komen zou, of verwachten
wij een' anderen?
21 En in dezelfde ure genas Hij er velen
van ziekten en kwalen, en booze geesten;
en velen blinden gaf Hij het gezicht.
22 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Gaat heen, en boodschapt Johannes
weder de dingen, die gij gezien en gehoord
hebt, *namelijk* [e] dat de blinden
ziende worden, de kreupelen wandelen,
de melaatschen gereinigd worden, de
dooven hooren, de dooden opgewekt worden,
den armen het Evangelie verkondigd
wordt;
23 En zalig is hij, die aan Mij niet zal
geërgerd worden.
24 [f] Als nu de boden van Johannes weggegaan
waren, begon Hij van Johannes
tot de scharen te zeggen: Wat zijt gij
uitgegaan in de woestijn te aanschouwen?
Een riet, dat van den wind ginds en weder
bewogen wordt?
25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien?
Een' mensch, met zachte kleederen bekleed?
Ziet, die in heerlijke kleeding en
wellust zijn, die zijn in de koninklijke
hoven.
26 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien?
Een' profeet? Ja, Ik zeg u, ook veel meer
dan een' profeet.
27 Deze is het, van welken geschreven
is: [g] Ziet, Ik zende Mijnen engel vóór
Uw aangezicht, die Uwen weg vóór U
heen bereiden zal.
28 Want Ik zeg ulieden: onder die van
vrouwen geboren zijn, is niemand meerder
profeet, dan Johannes de Dooper;
maar de minste in het koninkrijk Gods
is meerder dan hij.
29 En al het volk, *Hem* hoorende, en de
tollenaars, die met den doop van Johannes
gedoopt waren, rechtvaardigden God;
30 Maar de Farizeën en de Wetgeleerden
hebben den raad Gods tegen zichzelven
verworpen, van Hem niet gedoopt
zijnde.
31 [h] En de Heere zeide: Bij wien zal
Ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken?
en wien zijn zij gelijk?
32 Zij zijn gelijk aan de kinderen, die
op de markt zitten, en elkander toeroepen
en zeggen: Wij hebben u op de fluit
gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij
hebben u klaagliederen gezongen en gij
hebt niet geweend.
33 [i] Want Johannes de Dooper is gekomen,
noch brood etende, noch wijn
drinkende; en gij zegt: Hij heeft den
duivel.
34 De Zoon des menschen is gekomen,
etende en drinkende, en gij zegt: Ziet
daar, een' mensch, *die* een vraat en wijn-

[a] Hand. 9:40. [b] Luk. 24:19. Joh. 4:19; 6:14; 9:17. [c] Luk. 1:68. [d] Matth. 11:2.
[e] Jes. 29:18; 35:5; 61:1. [f] Matth. 11:7. [g] Mal. 3:1. Mark. 1:2. [h] Matth. 11:16.
[i] Matth. 3:4. Mark. 1:6.

zuiper *is*, een vriend van tollenaren en zondaren.

35 Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van al hare kinderen.

De zondares, die de voeten van Jezus zalft.

36 [a] EN een der Farizeën bad Hem, dat Hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis, zat Hij aan.

37 En ziet, eene vrouw in de stad, welke eene zondares was, verstaande, dat Hij in des Farizeërs huis aanzat, bracht eene albasten flesch met zalf;

38 En staande achter aan Zijne voeten, weenende, begon zij Zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste Zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.

39 En de Farizeër, die Hem genood had, *zulks* ziende, sprak bij zichzelven, zeggende: [b] Deze, indien hij een profeet ware, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt; want zij is eene zondares.

40 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Simon! Ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester! zeg het.

41 *Jezus zeide:* Een zeker schuldheer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijfhonderd penningen, en de andere vijftig;

42 En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van deze zal hem meer liefhebben?

43 En Simon, antwoordende, zeide: Ik acht, dat hij het *is*, dien hij het meeste kwijt gescholden heeft. En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.

44 En Hij Zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot Mijne voeten gegeven; maar deze heeft Mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt Mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten Mijne voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij Mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft Mijne voeten met zalf gezalfd.

47 Daarom zeg Ik u: hare zonden zijn *haar* vergeven, die vele waren; want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En Hij zeide tot haar: [c] Uwe zonden zijn *u* vergeven.

49 En die mede aanzaten, begonnen te zeggen bij zichzelven: [d] Wie is deze, die ook de zonden vergeeft?

50 Maar Hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede.

De vrouwen, die Jezus van hare goederen dienen.

8 EN het geschiedde daarna, dat Hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Evangelie van het koninkrijk Gods; en de twaalven *waren* met Hem,

2 [e] En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren, *namelijk* Maria, genaamd Magdaléna, [f] van welke zeven duivelen uitgegaan waren;

3 En Johanna, de huisvrouw van Chúzas, den rentmeester van Heródes, en Susanna, en vele anderen, die Hem dienden van hare goederen.

Gelijkenis van den zaaier.
(Matth. 13:1-23, en de overeenk. pl.)

4 [g] ALS nu eene groote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot Hem kwamen, zoo zeide Hij door gelijkenis:

5 Een zaaier ging uit, om zijn zaad te zaaien; en als hij zaaide, viel het eene bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op;

6 En het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geene vochtigheid had;

7 En het andere viel in het midden van de doornen, en de doornen mede opwassende, verstikten het;

8 En het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende, riep Hij: Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore.

9 [h] En Zijne discipelen vraagden Hem, zeggende: Wat mag deze gelijkenis wezen?

10 En Hij zeide: U is het [i] gegeven, de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan; [k] maar tot de anderen *spreek Ik* in gelijkenissen, [l] opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet verstaan.

11 [m] Dit is nu de gelijkenis: Het zaad is het woord Gods.

12 En die bij den weg *bezaaid worden*, zijn deze, die hooren; daarna komt de duivel, en neemt het woord uit hun hart weg, opdat zij niet zouden gelooven, en zalig worden.

13 [n] En die op de steenrots *bezaaid worden*, zijn deze, die, wanneer zij het gehoord hebben, het woord met vreugde

[a] Matth. 26:6. Mark. 14:3. Joh. 11:2; 12:3. [b] Luk. 15:2. [c] Matth. 9:2. [d] Matth. 9:3. [e] Matth. 27:55, 56. [f] Mark. 16:9. [g] Matth. 13:3. Mark. 4:2. [h] Matth. 13:10. Mark. 4:10. [i] 2 Kor. 3:5. [k] Matth. 11:25. 2 Kor. 3:14. [l] Jes. 6:9. Ezech. 12:2. Matth. 13:14. Mark. 4:12. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [m] Matth. 13:18. Mark. 4:13. [n] Matth. 13:20. Mark. 4:16.

ontvangen; en deze hebben geenen wor-
tel, die maar voor eenen tijd gelooven,
en in den tijd der verzoeking wijken zij
af.
14 En dat in de doornen valt, zijn deze,
die gehoord hebben, en heengaande [a] ver-
stikt worden door de zorgvuldigheden, en
rijkdom, en wellusten des levens, en vol-
dragen geene *vrucht*.
15 En dat in de goede aarde *valt*, zijn
deze, die, het woord gehoord hebbende,
het in een eerlijk en goed hart bewaren,
en in volstandigheid vruchten voortbren-
gen.

Gelijkenis van de kaars.
(Matth. 4:21-25, en de overeenk. pl.)

16 [b] EN niemand, die eene kaars ont-
steekt, bedekt ze met een vat, of zet ze
onder een bed; maar zet ze op eenen
kandelaar, opdat degenen, die inkomen,
het licht zien mogen;
17 [c] Want er is niets verborgen, dat niet
openbaar zal worden; noch heimelijk,
dat niet bekend zal worden, en in het
openbaar komen.
18 Ziet dan, hoe gij hoort; [d] want zoo
wie heeft, dien zal gegeven worden; en
zoo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent
te hebben, zal van hem genomen worden.

De familie van Jezus.
(Matth. 12:46-50, en de overeenk. pl.)

19 [e] EN Zijne moeder en *Zijne* broeders
kwamen tot Hem, en konden bij Hem
niet komen, wegens de schare.
20 En Hem werd geboodschapt *van
eenigen*, die zeiden: Uwe moeder en Uwe
broeders staan daar buiten, begeerende
U te zien.
21 Maar Hij antwoordde en zeide tot
hen: [f] Mijne moeder en Mijne broeders
zijn deze, die Gods woord hooren, en
dat doen.

Jezus stilt den storm.
(Matth. 8:23-27, en de overeenk. pl.)

22 [g] EN het geschiedde in een' van die
dagen, dat Hij in een schip ging, en Zijne
discipelen *met Hem;* en Hij zeide tot
hen: Laat ons overvaren aan de andere
zijde van het meer. En zij staken af.
23 En als zij voeren, viel Hij in slaap;
en er kwam een storm van wind op het
meer, en zij werden vol *waters*, en waren
in nood.
24 En zij gingen tot Hem, en wekten
Hem op, zeggende: Meester, Meester!
wij vergaan! En Hij, opgestaan zijnde,
bestrafte den wind en de watergolven;
en zij hielden op, en er werd stilte.
25 En Hij zeide tot hen: Waar is uw
geloof? Maar zij, bevreesd zijnde, ver-
wonderden zich, zeggende tot elkander:
[h] Wie is toch deze, dat Hij ook de winden
en het water gebiedt, en zij zijn Hem
gehoorzaam?

De bezetene van Gadara.
(Matth. 8:28-34, en de overeenk. pl.)

26 [i] EN zij voeren voort naar het land
der Gadarénen, hetwelk is tegenover
Galiléa.
27 En als Hij aan het land uitgegaan
was, ontmoette Hem een zeker man uit
de stad, die van over langen tijd met
duivelen was bezeten geweest; en was
met geene kleederen gekleed, en bleef in
geen huis, maar in de graven.
28 En hij, Jezus ziende, en zeer roepende,
viel voor Hem neder, en zeide met eene
groote stem: Wat heb ik met U *te doen*,
Jezus, Gij Zone Gods des Allerhoogsten!
ik bid U, dat Gij mij niet pijnigt!
29 Want Hij had den onreinen geest ge-
boden, dat hij van den mensch zou uit-
varen; want hij had hem menigen tijd
bevangen gehad; en hij werd met ketenen
en met boeien gebonden, om bewaard te
zijn; en hij verbrak de banden, en werd
van den duivel gedreven in de woestijnen.
30 En Jezus vraagde hem, zeggende:
Welk is uw naam? En hij zeide: Legio.
Want vele duivelen waren in hem gevaren.
31 En zij baden Hem, dat hij hun niet
gebieden zou in den afgrond heen te
varen.
32 En aldaar was eene kudde veler zwij-
nen, weidende op den berg; en zij baden
Hem, dat Hij hun wilde toelaten in de-
zelve te varen. En Hij liet hun toe.
33 En de duivelen, uitvarende van den
mensch, voeren in de zwijnen; en de
kudde stortte van de steilte af in het
meer, en versmoorde.
34 En die ze weidden, ziende hetgeen
geschied was, zijn gevlucht; en heen-
gaande boodschapten het in de stad, en
op het land.
35 En zij gingen uit, om te zien hetgeen
geschied was, en kwamen tot Jezus, en
vonden den mensch, van welken de dui-
velen uitgevaren waren, zittende aan de
voeten van Jezus, gekleed en wèl bij zijn
verstand; en zij werden bevreesd.
36 En ook, die het gezien hadden, ver-
haalden hun, hoe de bezetene was verlost
geworden.
37 En de geheele menigte van het omlig-
gende land der Gadarénen baden Hem,
[k] dat Hij van hen wegging; want zij waren
met groote vreeze bevangen. En Hij, in
het schip gegaan zijnde, keerde wederom.

[a] Matth. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9. [b] Matth. 5:15. Mark. 4:21. Luk. 11:33. [c] Job 12:22. Matth. 10:26. Mark. 4:22. Luk. 12:2. [d] Matth. 13:12; 25:29. Mark. 4:25. Luk. 19:26. [e] Matth. 12:46; 13:55. Mark. 3:31. [f] Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16. [g] Matth. 8:23. Mark. 4:35, 36. [h] Job 26:12. Ps. 107:25. [i] Matth. 8:28. Mark. 5:1. [k] Hand. 16:[illegible]

38 [a] En de man, van welken de duivelen uitgevaren waren, bad Hem, dat hij mocht bij Hem zijn. Maar Jezus liet hem van Zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel, wat groote dingen God u gedaan heeft. En hij ging heen door de geheele stad, verkondigende, wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

Het dochtertje van Jaïrus; de bloedvloeiende vrouw.
(Mark. 5:21-23, en de overeenk. pl.)

40 EN het geschiedde, als Jezus wederkeerde, dat de schare Hem ontving; want zij waren allen Hem verwachtende.

41 [b] En ziet, daar kwam een man, wiens naam was Jaïrus, en hij was een overste der synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad Hem, dat Hij in zijn huis wilde komen;

42 Want hij had eene eenige dochter, van omtrent twaalf jaren, en deze lag op haar sterven. En als Hij heenging, zoo verdrongen Hem de scharen.

43 [c] En eene vrouw, die twaalf jaren lang den [d] vloed des bloeds gehad had, welke al haren leeftocht aan medicijnmeesters te koste gelegd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 Van achteren tot Hem komende raakte den zoom Zijns kleeds aan; en terstond stelpte de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: Wie is het, die Mij heeft aangeraakt? En als zij het allen miszaakten, zeide Petrus en die met hem waren: Meester! de scharen drukken en verdringen U, en zegt Gij: Wie is het, die Mij aangeraakt heeft?

46 En Jezus zeide: Iemand heeft Mij aangeraakt; want Ik heb bekend, dat kracht van Mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu, ziende, dat zij niet verborgen was, kwam bevende, en voor Hem nedervallende, verklaarde Hem voor al het volk, om wat oorzaak zij Hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En Hij zeide tot haar: Dochter! wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede.

49 [e] Als Hij nog sprak, kwam er een van *het huis* des oversten der synagoge, zeggende tot hem: Uwe dochter is gestorven; zijt den Meester niet moeielijk.

50 Maar Jezus, *dat* hoorende, antwoordde hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En als Hij in het huis kwam, liet Hij niemand inkomen, dan Petrus en Jakobus, en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen, en maakten misbaar over haar. En Hij zeide: Schreit niet; zij is niet gestorven, [f] maar zij slaapt.

53 En zij belachten Hem, wetende, dat zij gestorven was.

54 Maar als Hij ze allen uitgedreven had, greep Hij hare hand, en riep, zeggende: Kind, sta op!

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en Hij gebood, dat men haar te eten géven zou.

56 En hare ouders ontzetteden zich; en Hij beval hun, dat zij niemand zouden zeggen, hetgeen geschied was.

Christus zendt Zijne twaalf apostelen uit.
(Matth. 10:5, enz., en de overeenk. pl.)

9 EN [g] Zijne twaalf discipelen samen geroepen hebbende, gaf Hij hun kracht en macht over al de duivelen, en om ziekten te genezen.

2 [h] En Hij zond hen heen, om te prediken het koninkrijk Gods, en de kranken gezond te maken.

3 En Hij zeide tot hen: [i] Neemt niets mede tot den weg, noch staven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5 [k] En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad, schudt ook het stof af van uwe voeten, tot een getuigenis tegen hen.

Heródes de viervorst en Johannes de Dooper.
(Matth. 14:1, enz., en de overeenk. pl.)

6 EN zij, uitgaande, doorgingen al de vlekken, verkondigende het Evangelie, en genezende *de zieken* overal.

7 [l] En Heródes, de viervorst, hoorde al de dingen, die van Hem geschiedden; en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan;

8 En van sommigen, dat Elías verschenen was; en *van* anderen, dat een profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Heródes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht Hem te zien.

Eerste vermenigvuldiging der brooden.
(Matth. 14:13-21, en de overeenk. pl.)

10 [m] EN de Apostelen, wedergekeerd zijnde, verhaalden Hem al, wat zij gedaan hadden. [n] En Hij nam hen mede,

[a] Mark. 5:18. [b] Matth. 9:18. Mark. 5:22. [c] Matth. 9:20. Mark. 5:25. [d] Lev. 15:25.
[e] Mark. 5:35. [f] Joh. 11:11. [g] Matth. 10:1. Mark. 3:13; 6:7. Luk. 6:13. [h] Matth. 10:7.
[i] Matth. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 22:35. [k] Matth. 10:14. Mark. 6:11. Luk. 10:11.
Hand. 13:51; 18:6. [l] Matth. 14:1. Mark. 6:14. [m] Mark. 6:30. [n] Matth. 14:13. Mark. 6:31, 32.

n vertrok alleen in eene woeste plaats
er stad, genaamd Bethsáïda.
11 En de scharen, *dat* verstaande, volg-
en Hem; en Hij ontving ze, en sprak
ot hen van het koninkrijk Gods; en die
enezing van noode hadden, maakte Hij
ezond.
12 [a] En de dag begon te dalen; en de
waalven, tot Hem komende, zeiden tot
Iem: Laat de schare van U, opdat zij,
eengaande in de omliggende vlekken en
ı de dorpen, herberg nemen mogen, en
pijze vinden; want wij zijn hier in eene
'oeste plaats.
13 [b] Maar Hij zeide tot hen: Geeft gij
un te eten. En zij zeiden: Wij hebben
iet meer dan vijf brooden, en twee vis-
chen; tenzij dan dat wij heengaan en
pijs koopen voor al dit volk.
14 Want er waren omtrent vijf duizend
ıannen. Doch Hij zeide tot Zijne dis-
ipelen: Doet hen nederzitten bij zaten,
lk van vijftig.
15 En zij deden alzoo, en deden hen
llen nederzitten.
16 En Hij, de vijf brooden en de twee
isschen genomen hebbende, zag op naar
en hemel, [c] en zegende die, en brak ze,
n gaf ze den discipelen, om der schare
oor te leggen;
17 En zij aten, en werden allen verzadigd;
n er werd opgenomen, hetgeen hun van
e brokken overgeschoten was, twaalf
orven.

De belijdenis van Petrus.

(Matth. 16:13, enz., en de overeenk. pl.)

18 [d] EN het geschiedde, als Hij alleen
'as biddende, dat de discipelen met Hem
'aren, en Hij vraagde hen, zeggende:
Vie zeggen de scharen, dat Ik ben?
19 En zij, antwoordende, zeiden: [e] Jo-
annes de Dooper; en anderen: Elías;
n anderen: Dat eenig profeet van de
uden opgestaan is.
20 En Hij zeide tot hen: Maar gijlie-
en, wie zegt gij, dat Ik ben? En Petrus,
ntwoordende, zeide: De [f] Christus Gods.
21 En Hij gebood hun scherpelijk en
eval, dat zij dit niemand zeggen zouden;
22 Zeggende: [g] De Zoon des menschen
ıoet veel lijden, en verworpen worden
an de Ouderlingen, en Overpriesters en
chriftgeleerden, en gedood en ten der-
en dage opgewekt worden.

Zijn kruis op zich nemen.

(Matth. 16:24–28, en de overeenk. pl.)

23 EN Hij zeide tot allen: [h] Zoo iemand
achter Mij wil komen, die verloochene
zichzelven, en neme zijn kruis dagelijks
op, en volge Mij;
24 [i] Want zoo wie zijn leven behouden
wil, die zal het verliezen; maar zoo wie
zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil,
die zal het behouden.
25 Want wat baat het een' mensch, die
de geheele wereld zou winnen, en zich-
zelven verliezen, of schade *zijns zelfs*
lijden?
26 [k] Want zoo wie zich Mijns en Mijner
woorden zal geschaamd hebben, diens zal
de Zoon des menschen Zich schamen,
wanneer Hij komen zal in Zijne heerlijk-
heid, en *in de heerlijkheid* des Vaders,
en der heilige engelen.
27 [l] En Ik zeg u waarlijk: er zijn som-
migen dergenen, die hier staan, die den
dood niet zullen smaken, totdat zij het
koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

De verheerlijking.

(Matth. 17:1–13, en de overeenk. pl.)

28 [m] EN het geschiedde, omtrent acht
dagen na deze woorden, dat Hij medenam
Petrus, en Johannes, en Jakobus, en
klom op den berg, om te bidden.
29 En als Hij bad, werd de gedaante
Zijns aangezichts veranderd, en Zijne
kleeding wit *en* zeer blinkende.
30 En ziet, twee mannen spraken met
Hem, welke waren Mozes en Elías:
31 Dewelke, gezien zijnde in heerlijk-
heid, zeiden Zijnen uitgang, dien Hij
zoude volbrengen te Jeruzalem.
32 Petrus nu, en die met hem *waren*,
waren met slaap bezwaard; en ontwaakt
zijnde, zagen zij Zijne heerlijkheid, en
de twee mannen, die bij Hem stonden.
33 En het geschiedde, als zij van Hem
afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus:
Meester! het is goed, dat wij hier zijn;
en laat ons drie tabernakelen maken,
voor U eenen, en voor Mozes eenen, en
voor Elías eenen; niet wetende, wat hij
zeide.
34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk,
en overschaduwde hen; en zij werden
bevreesd, als die in de wolk ingingen.
35 [n] En er geschiedde eene stem uit de
wolk, zeggende: Deze is Mijn geliefde
Zoon; [o] hoort Hem!
36 En als de stem geschiedde, zoo werd
Jezus alleen gevonden. En zij zwegen
stil, en verhaalden in die dagen niemand
iets van hetgeen zij gezien hadden.

---

a Matth. 14:15. Mark. 6:35. Joh. 6:5. *b* Matth. 14:16. Mark. 6:37. Joh. 6:9. *c* 1 Sam. 9:13.
Matth. 16:13. Mark. 8:27. *e* Matth. 14:2. *f* Joh. 6:69. *g* Matth. 16:21; 17.22.
Iark. 8:31; 9:31; 10:33. Luk. 18:31; 24:7. *h* Matth. 10:38; 16:24. Mark. 8:34. Luk. 14.27.
Matth. 10:39; 16:25. Mark. 8:35. Luk. 17:33. Joh. 12:25. *k* Matth 10:33. Mark. 8:38.
ıuk. 12:9. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23. *l* Matth. 16:28. Mark. 9:1. *m* Matth. 17.1. Mark. 9:2.
Jes. 42:1. Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11; 9:7. Luk. 3:22. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17
Deut. 18:19. Hand. 3:22.

Genezing van het maanzieke kind.
(Matth. 17:4-21, en de overeenk. pl.)

37 *a* EN het geschiedde des daags daaraan,
als zij van den berg afkwamen, dat Hem
eene groote schare in het gemoet kwam.
38 En ziet, een man van de schare riep
uit, zeggende: Meester! ik bid U, zie
toch mijnen zoon aan; want hij is mij
een eeniggeborene;
39 En zie, een geest neemt hem, en van
stonde aan roept hij, en hij scheurt
hem, dat hij schuimt, en wijkt nauwelijks
van hem, en verplettert hem;
40 En ik heb Uwe discipelen gebeden,
dat zij hem zouden uitwerpen, en zij heb-
ben niet gekonnen.
41 En Jezus, antwoordende, zeide: O
ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang
zal Ik nog bij ulieden zijn, en ulieden
verdragen? Breng uwen zoon hier.
42 En nog, als hij *naar Hem* toekwam,
scheurde hem de duivel, en verscheurde
hem; maar Jezus bestrafte den onreinen
geest, en maakte het kind gezond, en gaf
hem zijnen vader weder.
43 En zij werden allen verslagen over de
grootdadigheid Gods. En als zij allen
zich verwonderden over al de dingen, die
Jezus gedaan had, zeide Hij tot Zijne
discipelen:
44 Legt gij deze woorden in uwe ooren:
b want de Zoon des menschen zal over-
geleverd worden in der menschen handen.
45 *c* Maar zij verstonden dit woord niet,
en het was voor hen verborgen, alzoo dat
zij het niet begrepen; en zij vreesden,
van dat woord Hem te vragen.

De grootste in het koninkrijk der hemelen.
(Matth. 18:1, enz., en de overeenk. pl.)

46 *d* EN daar rees eene overlegging onder
hen, namelijk, wie van hen de meeste
ware.
47 Maar Jezus, ziende de overlegging
hunner harten, nam een kindeken, en
stelde dat bij Zich,
48 *e* En zeide tot hen: Zoo wie dit kin-
deken ontvangen zal in Mijnen Naam,
die ontvangt Mij; *f* en zoo wie Mij ont-
vangen zal, ontvangt Hem, die Mij ge-
zonden heeft. *g* Want die de minste
onder u allen is die zal groot zijn.

„Die niet tegen ons is, is vóór ons."
(Matth. 9:38, 40.)

49 *h* EN Johannes antwoordde en zeide:
Meester! wij hebben eenen gezien, die in
Uwen naam de duivelen uitwierp, en wij
hebben het hem verboden, omdat hij U
met ons niet volgt.
50 En Jezus zeide tot hem: Verbied het
niet; want *i* wie tegen ons niet is, die is
vóór ons.

De Samaritanen wijzen Jezus af.

51 EN het geschiedde, als de dagen Zij-
ner *k* opneming vervuld werden, zoo
richtte hij Zijn aangezicht, om naar
Jeruzalem te reizen.
52 En Hij zond boden uit voor Zijn aan-
gezicht; en zij, heengereisd zijnde, kwa-
men in een vlek der Samaritanen, om
voor Hem *herberg* te bereiden.
53 En zij ontvingen Hem niet, *l* omdat
Zijn aangezicht was *als* reizende naar
Jeruzalem.
54 Als nu Zijne discipelen Jakobus en
Johannes, *dat* zagen, zeiden zij: Heere!
wilt Gij, dat wij zeggen, dat vuur van den
hemel nederdale, en deze verslinde, gelijk
ook *m* Elías gedaan heeft?
55 Maar Zich omkeerende, bestrafte Hij
hen, en zeide: Gij weet niet van hoedani-
gen geest gij zijt;
56 *n* Want de Zoon des menschen is niet
gekomen, om der menschen zielen te ver-
derven, maar om te behouden. En zij
gingen naar een ander vlek.

Hoe men Jezus moet volgen.
(Matth. 8:18-22.)

57 *o* EN het geschiedde op den weg, als
zij reisden, dat een tot Hem zeide:
Heere! ik zal U volgen, waar Gij ook
heengaat!
58 En Jezus zeide tot Hem: De vossen
hebben holen, en de vogelen des hemels
nesten; maar de Zoon des menschen
heeft niet, waar Hij het hoofd neder-
legge.
59 *p* En Hij zeide tot eenen anderen:
Volg Mij. Doch hij zeide: Heere! laat
mij toe, dat ik heenga, en eerst mijnen
vader begrave.
60 *q* Maar Jezus zeide tot hem: Laat de
dooden hunne dooden begraven; doch
gij, ga heen, en verkondig het koninkrijk
Gods.
61 En ook een ander zeide: Heere! ik
zal U volgen; maar *r* laat mij eerst toe,
dat ik afscheid neme van degenen, die in
mijn huis zijn.
62 En Jezus zeide tot hem: *s* Niemand,
die zijne hand aan den ploeg slaat, en
ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam
tot het koninkrijk Gods.

Zending der zeventig discipelen.

10 EN na dezen stelde de Heere nog
andere zeventig, en zond hen heen

a Matth. 17:14. Mark. 9:17. *b* Matth. 17:22. Mark. 9:31. *c* Luk. 2:50; 18:34.
d Matth. 18:1. Mark. 9:33. Luk. 22:24. *e* Matth. 18:5. Mark. 9:37. Joh. 13:20.
f Luk. 10:16. Joh. 13:20. *g* Matth. 23:11. Luk. 14:11; 18:14. *h* Mark. 9:38.
i Matth. 12:30. Luk. 11:23. *k* Mark. 16:19. Hand. 1:2. 1 Tim. 3:16. *l* Joh. 4:9.
m 2 Kon. 1:10, 12. *n* Joh. 3:17; 12:47. *o* Matth. 8:19. *p* Matth. 8:21. *q* Matth. 8:22.
r 1 Kon. 19:20. *s* Spr. 26:11. Filipp. 3:14. Hebr. 6:5. 2 Petr. 2:20.

ıor Zijn aangezicht, twee en twee, in
dere stad en plaats, daar Hij komen
ıu.
: Hij zeide dan tot hen: [a] De oogst is
el groot, maar de arbeiders zijn wei-
ge; [b] bidt daarom den Heere des
ıgstes, dat Hij arbeiders in Zijnen
ıgst uitstoote.
: [c] Gaat henen; ziet, Ik zend u als lam-
eren in het midden der wolven.
: [d] Draagt geenen buidel, noch male,
ɔch schoenen; [e] en groet niemand op
ın weg.
; [f] En in wat huis gij zult ingaan, zegt
ırst: Vrede *zij* dezen huize!
} En indien aldaar een zoon des vredes
, zoo zal uw vrede op hem rusten; maar
ıdien niet, zoo zal *uw vrede* tot u weder-
eeren.
' [g] En blijft in dat huis, etende en
rinkende, hetgeen door hen *voorgezet*
ordt, [h] want de arbeider is zijn loon
aardig; gaat niet over van *het eene*
uis in *het andere* huis.
3 En in wat stad gij zult ingaan, en zij
ontvangen, eet hetgeen ulieden voor-
ezet wordt;
) En geneest de kranken, die daarin
ijn, en zegt tot hen: Het koninkrijk
Gods is nabij u gekomen.
10 [i] Maar in wat stad gij zult ingaan, en
ij u niet ontvangen, uitgaande op hare
traten, zoo zegt:
11 [k] Ook het stof, dat uit uwe stad aan
ns kleeft, schudden wij af op ulieden;
ochtans zoo weet dit, dat het koninkrijk
Gods nabij u gekomen is.
12 En Ik zeg u, dat het *dien van* Sodom
erdragelijker wezen zal in dien dag, dan
ezelve stad.
13 Wee u, Chórazin! wee u, Bethsáïda!
rant zoo in Tyrus en Sidon de krachten
eschied waren, die in u geschied zijn,
ij zouden eertijds, in zak en asch zit-
ende, zich bekeerd hebben.
14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdra-
elijker zijn in het oordeel, dan ulieden.
15 En gij, Kapèrnaüm! die tot den
ıemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de
ıel toe nedergestooten worden.
16 [l] Wie u hoort, die hoort Mij; en wie
ı verwerpt, die verwerpt Mij; [m] en wie
Mij verwerpt, die verwerpt Dengene, die
Mij gezonden heeft.
17 En de zeventigen zijn wedergekeerd
net blijdschap, zeggende: Heere! ook
de duivelen zijn ons onderworpen, in
Uwen naam.
18 En Hij zeide tot hen: [n] Ik zag den
Satan, als een bliksem, uit den hemel
vallen.
19 [o] Ziet, Ik geve u de macht, om op
slangen en schorpioenen te treden, en
over alle kracht des vijands; en geen
ding zal u eenigszins beschadigen;
20 Doch verblijdt u daarin niet, dat de
geesten u onderworpen zijn; maar ver-
blijdt u veel meer, [p] dat uwe namen ge-
schreven zijn in de hemelen.
21 [q] Te dier ure verheugde Zich Jezus in
den geest, en zeide: Ik dank U, Vader!
Heere des hemels en der aarde! dat Gij
deze dingen [r] voor de wijzen en verstan-
digen verborgen hebt, en hebt ze den
kinderkens geopenbaard; ja, Vader!
want alzoo is geweest het welbehagen
voor U.
22 [s] Alle dingen zijn Mij van Mijnen
Vader overgegeven; en niemand weet,
wie de Zoon is, dan de Vader; en wie de
Vader is, dan de Zoon, en [t] dien het de
Zoon zal willen openbaren.
23 En Zich keerende naar de discipelen,
zeide Hij *tot hen* alleen: [u] Zalig zijn de
oogen, die zien, hetgeen gij ziet;
24 [x] Want Ik zeg u, dat vele profeten en
koningen hebben begeerd te zien hetgeen
gij ziet, en hebben het niet gezien; en te
hooren hetgeen gij hoort, en hebben het
niet gehoord.

Gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan.

25 EN zie, een zeker Wetgeleerde stond
op, Hem verzoekende, en zeggende:
Meester! wat doende zal ik het eeuwige
leven beërven?
26 En Hij zeide tot hem: Wat is in de
Wet geschreven? hoe leest gij?
27 En hij, antwoordende, zeide: [y] Gij
zult den Heere, uwen God, liefhebben,
uit geheel uw hart, en uit geheel uwe
ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit
geheel uw verstand; [z] en uwen naaste
als uzelven.
28 En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht
geantwoord; doe dat, en gij zult leven.
29 Maar hij, willende zichzelven recht-
vaardigen, zeide tot Jezus: En wie is
mijn naaste?
30 En Jezus, antwoordende, zeide: Een
zeker mensch kwam af van Jeruzalem

---

[a] Matth. 9:37. Joh. 4:35. [b] 2 Thess 3:1. [c] Matth. 10:16. [d] Matth. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 9:3; 22:35. [e] 2 Kon. 4:29. [f] Matth. 10:12. Mark. 6:10. [g] 1 Kor. 10:27. [h] Lev. 19:13. Deut. 24:14; 25:4. Matth. 10:10. 1 Kor. 9:4, 14. 1 Tim. 5:18. [i] Matth. 10:14. Mark. 6:11. Luk. 9:5. [k] Hand. 13:51; 18:6. [l] Matth. 10:40. Mark. 9:37. Joh. 13:20. [m] 1 Thess. 4:8. [n] Openb. 12:8, 9. [o] Mark. 16:18. Hand. 28:5. [p] Ex. 32:32. Jes. 4:3. Dan. 12:1. Filipp. 4:3. [q] Matth. 11:25. [r] Job 5:12. Jes. 29:14. 1 Kor. 1:19; 2:7, 8. 2 Kor. 3:14. [s] Ps. 8:7. Joh. 3:35; 17:2. 1 Kor. 15:27. Filipp. 2:10. Hebr. 2:8. [t] Joh. 1:18; 6:44, 46. [u] Matth. 13:16. [x] 1 Petr 1:10. [y] Deut. 6:5; 10:12; 30:6. [z] Lev. 19:18. Rom. 13:19. Gal. 5:14. Jak. 2:8.

naar Jericho, en viel onder de moorde-
naars, welke, hem ook uitgetogen en
daartoe *zware* slagen gegeven hebbende,
heengingen, en lieten *hem* half dood
liggen.
31 En bijgeval kwam een zeker priester
denzelfden weg af, en hem ziende, ging
hij tegenover *hem* voorbij.
32 En desgelijks ook een Leviet, als hij
was bij die plaats, kwam hij, en zag *hem*,
en ging tegenover *hem* voorbij.
33 Maar een zeker Samaritaan, reizende,
kwam omtrent hem, en hem ziende,
werd hij met innerlijke ontferming be-
wogen;
34 En tot *hem* gaande, verbond hij zijne
wonden, gietende daarin olie en wijn; en
hem heffende op zijn eigen beest, voerde
hem in de herberg, en verzorgde hem.
35 En des anderen daags weggaande,
langde hij twee penningen uit, en gaf ze
den waard, en zeide tot hem: Draag zorg
voor hem; en zoo wat gij meer *aan hem*
te koste zult leggen, dat zal ik u weder-
geven, als ik wederkom.
36 Wie dan van deze drie dunkt u de
naaste geweest te zijn desgenen, die
onder de moordenaars gevallen was?
37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan
hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus
tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.

Martha en Maria.

38 EN het geschiedde, als zij reisden,
dat Hij kwam in een vlek; en eene zekere
vrouw, met name Martha, ontving Hem
in haar huis.
39 En deze had eene zuster, genaamd
Maria, welke ook, [a] zittende aan de voe-
ten van Jezus, Zijn woord hoorde.
40 Doch Martha was zeer bezig met veel
dienens, en daar bijkomende, zeide zij:
Heere! trekt Gij u dat niet aan, dat
mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg
dan haar, dat zij mij helpe!
41 En Jezus antwoordende, zeide tot
haar: Martha, Martha! gij bekommert
en ontrust u over vele dingen,
42 Maar één ding is noodig; doch Maria
heeft het goede deel uitgekozen, [b] hetwelk
van haar niet zal weggenomen worden.

Het gebed des Heeren.
(Matth. 6:9-13, en de overeenk. pl.)

11 EN het geschiedde, toen Hij in
eene zekere plaats was biddende, als
Hij ophield, dat een van Zijne discipelen
tot Hem zeide: Heere! leer ons bidden,
gelijk ook Johannes zijnen discipelen
geleerd heeft.
2 En Hij zeide tot hen: [c] Wanneer gij
bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in de
hemelen *zijt!* Uw naam worde gehei-
ligd. Uw koninkrijk kome. Uw wil
geschiede, gelijk in den hemel, *alzoo* ook
op de aarde.
3 Geef ons elken dag ons dagelijksch
brood.
4 En vergeef ons onze zonden; want
ook wij vergeven aan een' iegelijk, die
ons schuldig is. En leid ons niet in ver-
zoeking, maar verlos ons van den booze.

Gelijkenis van den onbeschaamden vriend.

5 EN Hij zeide tot hen: Wie van u zal
eenen vriend hebben, en zal ter midder-
nacht tot hem gaan, en tot hem zeggen:
Vriend! leen mij drie brooden,
6 Overmits mijn vriend van de reis tot
mij gekomen is, en ik heb niet, dat ik
hem voorzette;
7 En dat die van binnen, antwoordende,
zou zeggen: Doe mij geene moeite aan;
de deur is nu gesloten, en mijne kinderen
zijn met mij in de slaapkamer; ik kan
niet opstaan, om u te geven.
8 Ik zeg ulieden: hoewel hij niet zou
opstaan en hem geven, omdat hij zijn
vriend is, nochtans om zijner onbe-
schaamdheid wil, zal hij opstaan, en hem
geven zoo veel als hij er behoeft.
9 En Ik zeg ulieden: [d] bidt, en u zal
gegeven worden; zoekt, en gij zult vin-
den; klopt, en u zal opengedaan worden:
10 Want een iegelijk, die bidt, die ont-
vangt; en die zoekt, die vindt; en die
klopt, dien zal opengedaan worden.
11 [e] En wat vader onder u, dien de zoon
om brood bidt, zal hem eenen steen
geven? of ook om eenen visch, zal hem
voor eenen visch eene slang geven?
12 Of zoo hij ook om een ei zou bidden,
zal hij hem een' schorpioen geven?
13 Indien dan gij, die boos zijt, weet
uwen kinderen goede gaven te geven, hoe-
veel te meer zal de hemelsche Vader den
Heiligen Geest geven dengenen, die Hem
bidden?

De godslastering der Farizeën.
(Matth. 12:22-32. Mark. 3:22-30.)

14 [f] EN Hij wierp eenen duivel uit, en
die was stom. En het geschiedde, als de
duivel uitgevaren was, dat de stomme
sprak; en de scharen verwonderden zich.
15 Maar sommigen van hen zeiden:
[g] Hij werpt de duivelen uit door Beel-
zebul, den overste der duivelen.
16 En anderen, *Hem* verzoekende, [h] be-
geerden van Hem een teeken uit den
hemel.
17 Maar Hij, kennende hunne gedach-
ten, zeide tot hen: [i] Een ieder konink-
rijk, dat tegen zichzelf verdeeld is,

---

[a] Hand. 22:3. [b] Ps. 27:4. [c] Matth. 6:9. [d] Matth. 7:7; 21:22. Mark. 11:24. Joh. 14:13; 15:7; 16:24. Jak. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22; 5:14. [e] Matth. 7:9. [f] Matth. 9:32; 12:22. [g] Matth. 9:34; 12:24. Mark. 3:22. [h] Matth. 16:1. [i] Matth. 12:25. Mark. 3:24.

ordt verwoest; en een huis, tegen zich-
lf *verdeeld zijnde*, valt:
8 Indien nu ook de Satan tegen zich-
lven verdeeld is, hoe zal zijn rijk
staan? Dewijl gij zegt, dat Ik door
eëlzebul de duivelen uitwerp.
9 En indien Ik door Beëlzebul de dui-
len uitwerp, door wien werpen uwe
nen ze uit? Daarom zullen deze uwe
chters zijn.
0 Maar indien Ik door den vinger Gods
e duivelen uitwerp, zoo is dan het ko-
inkrijk Gods tot u gekomen.
21 Wanneer een sterke gewapende zijn
of bewaart, zoo is *al* wat hij heeft in
rede;
22 [a] Maar als een daarover komt, die
erker is dan hij, en hem overwint, die
eemt zijne geheele wapenrusting, daar
ij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.
23 [b] Wie met Mij niet is, die is tegen
Iij; en wie met Mij niet vergadert, die
erstrooit.
24 [c] Wanneer de onreine geest van den
nensch uitgevaren is, zoo gaat hij door
orre plaatsen, zoekende rust; en die niet
indende, zegt hij: Ik zal wederkeeren
n mijn huis, daar ik uitgevaren ben;
25 En komende, vindt hij het *met beze-
zen* gekeerd en versierd.
26 Dan gaat hij heen, en neemt met
ich zeven andere geesten, boozer dan
iijzelf is, en ingegaan zijnde, wonen zij
aldaar: [d] en het laatste van dien mensch
vordt erger dan het eerste.
27 En het geschiedde, als Hij deze din-
gen sprak, dat eene zekere vrouw, de
stem verheffende uit de schare, tot Hem
eide: Zalig is de buik, die U gedragen
heeft, en de borsten, die Gij hebt gezogen.
28 Maar Hij zeide: [e] Ja, zalig zijn de-
genen, die het woord Gods hooren, en
het bewaren.

Het teeken van Jonas.
(Matth. 12:38-42, en de overeenk. pl.)

29 EN als de scharen dicht bijeen ver-
gaderden, begon Hij te zeggen: Dit is
een boos geslacht; het verzoekt een
teeken, en hun zal geen teeken gegeven
worden, dan [f] het teeken van Jonas,
den profeet;
30 Want gelijk Jonas den Ninevieten
een teeken geweest is, alzoo zal ook de
Zoon des menschen zijn dezen geslachte.
31 De koningin van het Zuiden zal op-
staan in het oordeel met de mannen van
dit geslacht, en zal ze veroordeelen;
[g] want zij is gekomen van de einden der
aarde, om te hooren de wijsheid van
Salomo; en ziet, meer dan Salomo is
hier!
32 De mannen van Ninevé zullen op-
staan in het oordeel met dit geslacht, en
zullen het veroordeelen; [h] want zij heb-
ben zich bekeerd op de prediking van
Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier!

De kaars des lichaams.

33 [i] EN niemand, die eene kaars ont-
steekt, zet *die* in het verborgen, noch
onder eene koornmaat, maar op eenen
kandelaar, opdat degenen, die inkomen,
het licht zien mogen.
34 [k] De kaars des lichaams is het oog:
wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is
ook uw geheele lichaam verlicht; maar
zoo het boos is, zoo is ook uw *geheele*
lichaam duister.
35 Ziet dan toe, dat niet het licht, het-
welk in u is, duisternis zij.
36 Indien dan uw lichaam geheel ver-
licht is, niet hebbende eenig deel, dat
duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn,
gelijk wanneer de kaars met het schijnsel
u verlicht.

Jezus bestraft de Schriftgeleerden en de Farizeën.
(Matth. 23:1, enz., en de overeenk. pl.)

37 ALS Hij nu *dit* sprak, bad Hem een
zeker Farizeër, dat Hij bij hem het mid-
dagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde,
zat Hij aan.
38 En de Farizeër, *dat* ziende, verwon-
derde zich, [l] dat Hij niet eerst, vóór het
middagmaal, Zich gewasschen had.
39 En de Heere zeide tot hem: [m] Nu
gij Farizeën! gij reinigt het buitenste des
drinkbekers en des schotels, [n] maar het
binnenste van u is vol van roof en boos-
heid.
40 Gij onverstandigen! Die het buitenste
heeft gemaakt, heeft Hij ook niet het bin-
nenste gemaakt?
41 [o] Doch geeft tot aalmoezen, hetgeen
daarin is; en ziet, alles is u rein.
42 [p] Maar wee u, Farizeën! want gij ver-
tient munte, en ruite en alle moeskruid,
en [q] gij gaat voorbij het oordeel en de
liefde Gods. Dit moest men doen, en
het andere niet nalaten.
43 [r] Wee u, Farizeën! want gij bemint
het voorgestoelte in de synagogen, en de
begroetingen op de markten.
44 [s] Wee u, gij Schriftgeleerden en
Farizeën, gij geveinsden! want gij zijt
gelijk de graven, die niet openbaar zijn,

[a] Kol. 2:15. [b] Matth. 12:30. [c] Matth. 12:43, enz. [d] Joh. 5:14. Hebr. 6:4, 5; 10:26. 2 Petr. 2:20. [e] Matth. 7:21. Joh. 6:29. Rom. 2:13. [f] Jona 1:17; 2:10. [g] 1 Kon. 10:1. 2 Kron. 9:1. Matth. 12:42. [h] Jona 3:5. [i] Matth. 5:15. Mark. 4:21. Luk. 8:16. [k] Matth. 6:22. [l] Mark. 7:3. [m] Matth. 23:25. [n] Tit. 1:15. [o] Jes. 58:7. Dan. 4:27. Luk. 12:33. [p] Matth. 23:23. [q] 1 Sam. 15:22. Hos. 6:6. Micha 6:8. Matth. 9:13; 12:7. [r] Matth. 23:6. Mark. 12:38. Luk. 20:46. [s] Matth. 23:27.

en de menschen, die daarover wandelen,
weten het niet.
45 En een van de Wetgeleerden antwoordende,
zeide tot Hem: Meester! als Gij
deze dingen zegt, zoo doet Gij ook ons
smaadheid aan.
46 [a] Doch Hij zeide: Wee ook u, Wetgeleerden!
want gij belast de menschen
met lasten, zwaar om te dragen, en zelven
raakt gij die lasten niet aan met één' van
uwe vingeren.
47 [b] Wee u, want gij bouwt de graven
der Profeten, en uwe vaders hebben ze
gedood:
48 Zoo getuigt gij dan, dat gij mede
behagen hebt aan de werken uwer vaderen;
want zij hebben ze gedood, en gij
bouwt hunne graven.
49 Waarom ook de wijsheid Gods zegt:
[c] Ik zal profeten en apostelen tot hen
zenden, en van die zullen zij *sommigen*
dooden, en *sommigen* zullen zij uitjagen;
50 Opdat van dit geslacht afgeëischt
worde het bloed van al de profeten, dat
vergoten is van de grondlegging der
wereld af;
51 [d] Van het bloed van Abel, [e] tot het
bloed van Zacharías, die gedood is tusschen
het altaar en het huis *Gods;* ja, zeg Ik
u, het zal afgeëischt worden van dit geslacht!
52 [f] Wee u, gij Wetgeleerden! want gij
hebt den sleutel der kennis weggenomen;
gijzelven zijt niet ingegaan, en die ingingen,
hebt gij verhinderd.
53 En als Hij deze dingen tot hen zeide,
begonnen de Schriftgeleerden en Farizeën
hard aan te houden, en Hem van
vele dingen te doen spreken;
54 Hem lagen leggende, en zoekende
iets uit Zijnen mond te bejagen, opdat
zij Hem beschuldigen mochten.

12 DAARENTUSSCHEN als [g] vele
duizenden der schare bijeenvergaderd
waren, zoodat zij elkander vertraden,
begon Hij te zeggen tot Zijne discipelen:
Vooreerst wacht uzelven voor den zuurdeesem
der Farizeën, welke is geveinsdheid.
2 [h] En er is niets bedekt, dat niet zal
ontdekt worden, en verborgen, dat niet
zal geweten worden.
3 Daarom, al wat gij in de duisternis
gezegd hebt, zal in het licht gehoord worden;
en wat gij in het oor gesproken
hebt, in de binnenkamers, zal op de daken
gepredikt worden.

Wien men moet vreezen.
(Matth. 10:28-33, en de overeenk. pl.)

4 EN Ik zeg u, Mijnen vrienden: [i] vreest
u niet voor degenen, die het lichaam dooden,
en daarna niet meer kunnen doen:
5 Maar Ik zal u toonen, wien gij vreezen
zult; vreest Dien, die, nadat Hij gedood
heeft, *ook* macht heeft in de hel te werpen;
ja, Ik zeg u, vreest Dien!
6 [k] Worden niet vijf muschjes verkocht
voor twee penningskens? en niet één
van die is voor God vergeten.
7 [l] Ja, ook de haren uws hoofds zijn
alle geteld. Vreest dan niet: gij gaat
vele muschjes te boven.
8 [m] En Ik zeg u: een iegelijk, die Mij
belijden zal voor de menschen, dien zal
ook de Zoon des menschen belijden voor
de engelen Gods;
9 [n] Maar wie Mij verloochenen zal voor
de menschen, die zal verloochend worden
voor de engelen Gods.
10 En een iegelijk, die *eenig* woord
spreken zal tegen den Zoon des menschen,
het zal hem vergeven worden; [o] maar
wie tegen den Heiligen Geest gelasterd
zal hebben, dien zal het niet vergeven
worden.
11 [p] En wanneer zij u heenbrengen zullen
in de synagogen, en *tot* de overheden en
de machten, zoo zijt niet bezorgd, hoe of
wat gij tot verantwoording zeggen, of wat
gij spreken zult;
12 Want de Heilige Geest zal u in die
ure leeren, hetgeen *gij* spreken moet.

Gelijkenis van den rijken dwaas.

13 EN een uit de schare zeide tot Hem:
Meester! zeg mijnen broeder, dat hij met
mij de erfenis deele.
14 Maar Hij zeide tot hem: Mensch!
wie heeft Mij tot een' rechter of scheidsman
over ulieden gesteld?
15 En Hij zeide tot hen: Ziet toe en
wacht u [q] van de gierigheid; want het is
niet in den overvloed *gelegen*, dat iemand
leeft uit zijne goederen.
16 En Hij zeide tot hen eene gelijkenis,
en sprak: Eens rijken menschen land
had wèl gedragen;
17 En hij overlegde bij zichzelven, zeggende:
Wat zal ik doen? want ik heb
niet, waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.
18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik
zal mijne schuren afbreken, en grootere
bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit
mijn gewas, en deze mijne goederen:

---

[a] Jes. 10:1. Matth. 23:4. Hand. 15:10. [b] Matth. 23:29. [c] Matth. 10:16. Luk. 10:3. Joh. 16:2. Hand. 7:51. Hebr. 11:35. [d] Gen. 4:8. Hebr. 11:4. [e] 2 Kron. 24:21. [f] Matth. 23:13. [g] Matth. 16:6. Mark. 8:15. [h] Job 12:22. Matth. 10:26. Mark. 4:22. Luk. 8:17. [i] Jes. 51:7. Jer. 1:8. Matth. 10:28. [k] Matth. 10:29. [l] 1 Sam. 14:45. 2 Sam. 14:11. 1 Kon. 1:52. Luk. 21:18. [m] Matth. 10:32. [n] Matth. 10:33. Mark. 8:38. Luk. 9:26. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:28. [o] 1 Joh. 5:16. [p] Matth. 10:19. Mark. 13:11. Luk. 21:14. [q] 1 Tim. 6:7.

) En ik zal tot mijne ziel zeggen : a Ziel !
hebt vele goederen, die opgelegd zijn
or vele jaren, neem rust, eet, drink,
es vroolijk.
) Maar God zeide tot hem : b Gij dwaas !
dezen nacht zal men uwe ziel van u af-
ichen ; en hetgeen gij bereid hebt,
riens zal het zijn ?
l Alzoo *is het met dien*, die zichzelven
atten vergadert, en niet rijk is in God.

De zorgen des levens.
(Matth. 6:25-34, en de overeenk. pl.)

2 EN Hij zeide tot Zijne discipelen :
Daarom zeg Ik u : zijt niet bezorgd voor
r leven, wat gij eten zult, noch voor het
haam, waarmede gij u kleeden zult :
3 Het leven is meer dan het voedsel,
het lichaam dan de kleeding.
4 c Aanmerkt de raven, dat zij niet
aien, noch maaien, welke geene spijs-
mer noch schuur hebben, en God voedt
: hoe veel gaat gij de vogelen te boven ?
5 f Wie toch van u kan, met bezorgd
zijn, éene el tot zijne lengte toedoen ?
6 Indien gij dan ook het minste niet
int, wat zijt gij voor de andere dingen
zorgd ?
7 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen ;
j arbeiden niet, en spinnen niet ; en Ik
g u : ook Sálomo in al zijne heerlijkheid
niet bekleed geweest als eene van deze.
8 Indien nu God het gras, dat heden
het veld is, en morgen in den oven
worpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel
eer u, gij kleingeloovigen !
9 En gijlieden, vraagt niet, wat gij
en, of wat gij drinken zult ; en weest
et wankelmoedig ;
0 Want al deze dingen zoeken de vol-
ren der wereld ; maar uw Vader weet,
t gij deze dingen behoeft.
1 g Maar zoekt het koninkrijk Gods,
al deze dingen zullen u toegeworpen
orden.
2 Vreest niet, gij, klein kuddeken !
ant het is uws Vaders welbehagen,
ieden het koninkrijk te geven.
3 h Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft
lmoes. i Maakt uzelven buidels, die niet
rouden, eenen schat, die niet afneemt,
de hemelen, daar de dief niet bijkomt,
och de mot verderft ;
4 Want waar uw schat is, aldaar zal ook
w hart zijn.

elijkenis van den waakzamen dienstknecht.
(Matth. 24:45-51.)

5 k LAAT uwe lenden omgord zijn, en
kaarsen brandende ;
36 En zijt gij den menschen gelijk, die
op hunnen heer wachten, wanneer hij
wederkomen zal van de bruiloft, opdat,
als hij komt en klopt, zij hem terstond
mogen opendoen :
37 Zalig zijn die dienstknechten, welke
de heer, als hij komt, zal wakende vinden!
Voorwaar, Ik zeg u, dat hij zich zal om-
gorden, en zal hen doen aanzitten, en bij-
komende, zal hij hen dienen.
38 l En zoo hij komt in de tweede *nacht-*
wake, en komt in de derde wake, en vindt
hen alzoo, zalig zijn deze dienstknechten.
39 m Maar weet dit, dat, indien de heer
des huizes geweten had, in welke ure de
dief zou komen, hij zou gewaakt hebben,
en zou zijn huis niet hebben laten door-
graven.
40 n Gij dan, zijt ook bereid ; want in
welke ure gij het niet meent, zal de Zoon
des menschen komen.
41 En Petrus zeide tot Hem : Heere !
zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot
allen ?
42 En de Heere zeide : o Wie is dan de
getrouwe en voorzichtige huisbezorger,
dien de heer over zijne dienstboden zal
zetten, om *hun* ter rechter tijd het be-
scheiden deel spijze te geven ?
43 Zalig is de dienstknecht, welken zijn
heer, als hij komt, zal vinden, alzoo
doende :
44 Waarlijk, Ik zeg ulieden, dat hij hem
over al zijne goederen zetten zal.
45 Maar indien deze dienstknecht in zijn
hart zou zeggen : Mijn heer vertoeft te
komen ; en zou beginnen de knechten en
de dienstmaagden te slaan, en te eten en
te drinken, en dronken te worden ;
46 Zoo zal de heer diens dienstknechts
komen ten dage, in welken hij hem niet
verwacht, en ter ure, die hij niet weet ;
en zal hem afscheiden, en zal zijn deel
zetten met de ontrouwen.
47 p En die dienstknecht, welke geweten
heeft den wil zijns heeren, en *zich* niet
bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft,
die zal met vele *slagen* geslagen worden ;
48 Maar die *denzelven* niet geweten
heeft, en gedaan heeft *dingen*, die slagen
waardig zijn, die zal met weinige *slagen*
geslagen worden. En een' iegelijk, wien
veel gegeven is, van dien zal veel geëischt
worden ; en wien men veel vertrouwd
heeft, van dien zal men overvloediger
eischen.

Jezus brengt vuur en verdeeldheid op aarde.

49 IK ben gekomen, om vuur op de

a Pred. 11:9. 1 Kor. 15:32. Jak. 5:5. b Ps. 52:7. Jer. 17:11. c Ps. 39:7. Ps. 55:23. Matth. 6:25. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. 1 Petr. 5:7. e Job 39:3. Ps. 147:9. Matth. 6:27. g 1 Kon. 3:13. Ps. 37:25. h Matth. 19:21. Luk. 16:9. i Matth. 6:20; :21. Luk. 16:9. 1 Tim. 6:19. k Efez. 6:14. 1 Petr. 1:13. l Matth. 24:42. m Matth. 24:43. Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3; 16:15. n Matth. 24:44; 25:13. Mark. 13:33. uk. 21:34. 1 Thess. 5:6. o Matth. 24:45; 25:21. 1 Kor. 4:2. p Jak. 4:17.

aarde te werpen; en wat wil Ik, indien
het alreede ontstoken is?
50 [a] Maar Ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe worde Ik geperst,
totdat het volbracht zij!
51 [b] Meent gij, dat Ik gekomen ben, om
vrede te geven op de aarde? Neen, zeg
Ik u, [c] maar veeleer verdeeldheid;
52 Want van nu aan zullen er vijf in één
huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en
twee tegen drie:
53 De vader zal tegen den zoon verdeeld
zijn, en de zoon tegen den vader; de
moeder tegen de dochter, en de dochter
tegen de moeder; de schoonmoeder tegen
hare schoondochter, en de schoondochter
tegen hare schoonmoeder.

De teekenen der tijden.

54 EN hij zeide ook tot de scharen:
[d] Wanneer gij eene wolk ziet opgaan van
het Westen, terstond zegt gijlieden: Er
komt regen; en het geschiedt alzoo.
55 En wanneer gij den zuidenwind *ziet*
waaien, zoo zegt gij: Er zal hitte zijn;
en het geschiedt.
56 Gij geveinsden! het aanschijn der
aarde en des hemels weet gij te beproeven;
en hoe beproeft gij dezen tijd niet?
57 En waarom oordeelt gij ook van
uzelven niet, hetgeen recht is?
58 [e] Want als gij heengaat met uwe
wederpartij voor de overheid, zoo doe
naarstigheid op den weg, om van hem
verlost te worden; opdat hij misschien
u niet voor den rechter trekke, en de
rechter u den gerechtsdienaar overlevere,
en de gerechtsdienaar u in de gevangenis
werpe.
59 Ik zeg u: gij zult van daar geenszins
uitgaan, totdat gij ook het laatste penninksken betaald zult hebben.

De vermoording der Galileërs en de toren van Silóam.

13 EN er waren te dierzelfder tijd
eenigen tegenwoordig, die Hem
boodschapten van de Galileërs, welker
bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.
2 En Jezus antwoordde, en zeide tot
hen: Meent gij, dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven al de Galileërs,
omdat zij zulks geleden hebben?
3 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij
u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks
vergaan.
4 Of die achttien, op welke de toren in
Silóam viel, en doodde ze; meent gij, dat
deze schuldenaars zijn geweest, boven
alle menschen, die in Jeruzalem wonen?
5 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij
u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks
vergaan!

Gelijkenis van den onvruchtbaren vijgeboom.

6 EN Hij zeide deze gelijkenis: Een
zeker *man* had eenen vijgeboom, geplant
in zijnen wijngaard; en hij kwam en
zocht vrucht daarop, en vond ze niet.
7 En hij zeide tot den wijngaardenier:
Zie, ik kome nu drie jaren, zoekende
vrucht op dezen vijgeboom, en vind ze
niet; houw hem uit; waartoe beslaat hij
ook onnuttelijk de aarde?
8 En hij, antwoordende, zeide tot hem:
Heere, laat hem ook *nog* dit jaar, totdat
ik om hem gegraven, en mest gelegd zal
hebben;
9 En indien hij vrucht zal voortbrengen,
laat hem staan; maar indien niet, zoo
zult gij hem namaals uithouwen.

Genezing van eene lamme vrouw.

10 EN Hij leerde op den sabbat in eene
der synagogen.
11 En ziet, er was eene vrouw, die eenen
geest der krankheid achttien jaren lang
gehad had, en zij was samengebogen, en
kon zich ganschelijk niet oprichten.
12 En Jezus, haar ziende, riep haar tot
Zich, en zeide tot haar: Vrouw! gij zijt
verlost van uwe krankheid.
13 En Hij legde de handen op haar; en
zij werd terstond weder recht, en verheerlijkte God.
14 En de Overste der synagoge, kwalijk
nemende, dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare:
[f] Er zijn zes dagen, in welke men moet
werken; komt dan in deze, en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.
15 De Heere dan antwoordde hem en
zeide: Gij geveinsde! [g] maakt niet een
iegelijk van u op den sabbat zijnen os of
ezel van de kribbe los, en leidt *hem* heen
om te doen drinken?
16 En deze, die eene dochter Abrahams
is, welke de Satan, zie, nu achttien jaren
gebonden had, moest die niet losgemaakt
worden van dezen band, op den dag des
sabbats?
17 En als Hij dit zeide, werden zij allen
beschaamd, die zich tegen Hem stelden;
en al de schare verblijdde zich over al de
heerlijke dingen, die van Hem geschiedden.

Gelijkenissen van het mostaardzaad, en het zuurdeeg.

(Matth. 13:31-33, en de overeenk. pl.)

18 [h] EN Hij zeide: Wien is het konink-

[a] Matth. 20:22. Mark. 10:38. [b] Matth. 10:34. [c] Micha 7:6. [d] Matth. 16:2.
[e] Spr. 25:8. Matth. 5:25. [f] Ex. 20:9. Deut. 5:13. Ezech. 20:12. [g] Ex. 23:5. Deut. 22:4.
Luk. 14:5. [h] Matth. 13:31. Mark. 4:30.

ik Gods gelijk? en waarbij zal Ik het
rgelijken?
9 Het is gelijk aan een mostaardzaad,
twelk een mensch genomen en in zij-
n hof geworpen heeft; en het wies op,
ı werd tot eenen grooten boom, en de
gelen des hemels nestelden in zijne
kken.
0 En Hij zeide wederom: [a] Waarbij zal
k het koninkrijk Gods vergelijken?
1 Het is gelijk aan een' zuurdeesem,
elken eene vrouw nam, en verborg in
rie maten meels, totdat het geheel ge-
urd was.

De enge poort.

2 [b] EN Hij reisde van de eene stad en
ek tot de andere, leerende, en richtende
ijne reis naar Jeruzalem.
3 En er zeide een tot Hem: Heere! zijn
ook weinigen, die zalig worden? En
ij zeide tot hen:
4 [c] Strijdt om in te gaan door de enge
ort; want velen, zeg Ik u, zullen zoe-
n in te gaan, en zullen niet kunnen;
5 *Namelijk* nadat de heer des huizes
l opgestaan zijn, en [d] de deur zal geslo-
n hebben, en gij zult beginnen buiten
staan, en aan de deur te kloppen, zeg-
nde: Heere, Heere, doe ons open! en
j zal antwoorden en tot u zeggen: Ik
n u niet, [e] van waar gij zijt.
6 Alsdan zult gij beginnen te zeggen:
ij hebben in uwe tegenwoordigheid ge-
ten en gedronken, en gij hebt in onze
raten geleerd.
7 [f] En hij zal zeggen: Ik zeg u, ik ken
niet, van waar gij zijt; [g] wijkt van mij
, alle gij werkers der ongerechtigheid!
8 [h] Aldaar zal zijn weening en knersing
r tanden; [i] wanneer gij zult zien
braham, en Izaäk en Jakob, en al de
rofeten, in het koninkrijk Gods, maar
ieden buiten uitgeworpen.
9 [k] En daar zullen er komen van Oosten
ı Westen, en van Noorden en Zuiden,
ı zullen aanzitten in het koninkrijk
ods.
0 [l] En ziet, er zijn laatsten, die de
rsten zullen zijn; en er zijn eersten,
e de laatsten zullen zijn.

Jezus gewaarschuwd voor Heródes.

1 TE dienzelfden dage kwamen er
nige Farizeën, zeggende tot Hem: Ga
eg, en vertrek van hier; want Heródes
il U dooden.
2 En Hij zeide tot hen: Gaat heen, en
gt dien vos: Zie, Ik werp duivelen uit,
en maak gezond, heden en morgen, en
ten derden *dage* worde Ik voleindigd;
33 Doch Ik moet heden en morgen, en
den volgenden *dag* reizen; want het ge-
beurt niet, dat een profeet gedood wordt
buiten Jeruzalem.
34 [m] Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de
Profeten doodt, en steenigt, die tot u
gezonden zijn, [n] hoe menigmaal heb Ik
uwe kinderen willen bijeenvergaderen,
gelijkerwijs eene hen hare kiekens onder
de vleugelen *vergadert*; en gijlieden hebt
niet gewild?
35 [o] Ziet, uw huis wordt ulieden woest
gelaten. En voorwaar, Ik zeg u, dat gij
Mij niet zult zien, totdat *de tijd* zal ge-
komen zijn, als gij zult zeggen: [p] Geze-
gend *is* Hij, die komt in den naam des
Heeren!

Christus geneest eenen waterzuchtige.

14 EN het geschiedde, als Hij gekomen
was in het huis van een' der Over-
sten der Farizeën, op den sabbat, om
brood te eten, dat zij Hem waarnamen.
2 En ziet, er was een zeker waterzuchtig
mensch vóór Hem.
3 En Jezus, antwoordende, zeide tot de
Wetgeleerden en Farizeën, en sprak: Is
het ook geoorloofd op den sabbat gezond
te maken?
4 Maar zij zwegen stil. En Hij nam
hem, en genas hem, en liet *hem* gaan.
5 En Hij, hun antwoordende, zeide:
[q] Wiens ezel of os van ulieden zal in
eenen put vallen, en die hem niet ter-
stond zal uittrekken op den dag des
sabbats?
6 En zij konden Hem daarop niet we-
der antwoorden.

Gelijkenis van de eerste plaatsen en de genoodigden.

7 EN Hij zeide tot de genooden eene
gelijkenis, aanmerkende, hoe zij de voor-
aanzittingen verkozen; zeggende tot hen:
8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft
genood zult zijn, zoo zet u niet in de eerste
zitplaats, opdat niet misschien een waar-
diger dan gij van hem genood zij;
9 En hij, komende, die u en hem ge-
nood heeft, tot u zegge: Geef dezen
plaats; en gij alsdan zoudt beginnen met
schaamte de laatste plaats te houden.
10 [r] Maar wanneer gij genood zult zijn,
ga heen en zet u in de laatste plaats,
opdat, wanneer hij komt, die u genood
heeft, hij tot u zegge: Vriend, ga hooger
op! Alsdan zal het u eere zijn voor de-
genen, die met u aanzitten;

[a] Matth. 13:33. [b] Matth. 9:35. Mark. 6:6. [c] Matth. 7:13. [d] Matth. 25:11. Luk. 6:46.
Matth. 25:12. [f] Matth. 7:23. [g] Ps. 6:9. Matth. 25:12, 41. [h] Matth. 8:12; 13:42; 24:51.
Matth. 8:11. [k] Jes. 2:2. Mal. 1:11. Matth. 8:11. [l] Matth. 19:30; 20:16. Mark. 10:31.
Matth. 23:37. [n] Ps. 17:8; 91:4. [o] Ps. 69:26. Jes. 1:7. Jer. 7:34. Micha 3:12.
atth. 23:38. Hand. 1:20. [p] Ps. 118:26. [q] Ex. 23:5. Deut. 22:4. Luk. 13:15. [r] Spr. 25:6, 7.

11 [a] Want een iegelijk, die zichzelven verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelven vernedert, zal verhoogd worden.

12 En Hij zeide ook tot dengene, die Hem genood had: [b] Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch *uwe* rijke geburen; opdat ook deze u niet te eeniger tijd wedernooden, en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij een' maaltijd zult houden, zoo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden;

14 En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben, om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.

Gelijkenis van het groote avondmaal.
(Matth. 22:1-14, en de overeenk. pl.)

15 EN als een van degenen, die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot Hem: Zalig is hij, die brood eet in het koninkrijk Gods.

16 Maar Hij zeide tot hem: [c] Een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen.

17 En hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genooden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En zij begonnen allen zich eendrachtiglijk te ontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig, dat ik uitga, en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga heen, om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: Ik heb eene vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 En dezelve dienstknecht *weder*gekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haastiglijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen en verminkten, en kreupelen en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: Heere! het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde;

24 Want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die genood waren, mijn avondmaal smaken zal.

Gelijkenis over de bedachtzaamheid.

25 EN vele scharen gingen met Hem; en Hij, Zich omkeerende, zeide tot hen:

26 [d] Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijnen vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.

27 [e] En wie zijn kruis niet draagt, en Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u, willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent de kosten, of hij ook heeft, hetgeen tot volmaking *noodig is?*

29 Opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen, die het zien, hem beginnen te bespotten,

30 Zeggende: Deze mensch heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat koning, gaande naar den krijg, om tegen eenen anderen koning te slaan, zit niet eerst neder en beraadslaagt, of hij machtig is met tien duizend te ontmoeten dengene, die met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anderszins zendt hij gezanten uit, terwijl diegene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede *dient.*

33 Alzoo dan een iegelijk van u, die niet verlaat alles, wat hij heeft, die kan Mijn discipel niet zijn.

34 [f] Het zout is goed; maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden!

35 Het is noch tot het land, noch tot den mesthoop bekwaam; men werpt het weg. Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore!

Gelijkenissen van het afgedwaalde schaap, en van den verloren penning.

15 EN [g] al de tollenaars en de zondaars naderden tot Hem, om Hem te hooren.

2 En de Farizeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En Hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 [h] Wat mensch onder u, hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij het vinde?

[a] Job 22:29. Spr. 29:23. Matth. 23:12. Luk. 1:51; 18:14. Jak. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5. [b] Neh. 8:11. Spr. 3:28. [c] Jes. 25:6. Matth. 22:2. Openb. 19:7, 9. [d] Deut. 13:6; 33:9. Matth. 10:37. [e] Matth. 10:38; 16:24. Mark. 8:34. Luk. 9:23. [f] Matth. 5:13. Mark. 9:50. [g] Matth. 9:10. Mark. 2:15. Luk. 5:29. [h] Matth. 18:12.

En als hij het gevonden heeft, legt
j het op zijne schouderen, verblijd
nde.
En te huis komende, roept hij de
ienden en de geburen samen, zeggende
t hen: Weest blijde met mij; want ik
b mijn schaap gevonden, [a] dat verloren
is!
Ik zeg ulieden, dat er alzoo blijdschap
l zijn in den hemel over één zondaar,
e zich bekeert, *meer* dan over [b] negen
i negentig rechtvaardigen, die de bekee-
ng niet van noode hebben.
Of wat vrouw, hebbende tien pennin-
n, indien zij één penning verliest,
itsteekt niet eene kaars, en keert het
iis *met bezemen*, en zoekt naarstiglijk,
tdat zij *dien* vindt?
En als zij *dien* gevonden heeft, roept
i de vriendinnen en de geburinnen
men, zeggende: Weest blijde met mij;
ant ik heb den penning gevonden, dien
verloren had:
0 Alzoo, zeg Ik ulieden, is er blijdschap
or de engelen Gods over één zondaar,
e zich bekeert.

Gelijkenis van den verloren zoon.

1 EN Hij zeide: Een zeker mensch
d twee zonen.
2 En de jongste van hen zeide tot den
der: Vader! geef mij het deel des
eds, dat *mij* toekomt. En hij deelde
n het goed.
3 En niet vele dagen daarna, de jongste
on, alles bijeenvergaderd hebbende, is
eggereisd in een *vergelegen* land, en
eft aldaar zijn goed doorgebracht,
vende overdadiglijk.
4 En als hij het alles verteerd had,
erd er een groote hongersnood in dat
nd, en hij begon gebrek te lijden;
5 En hij ging heen, en voegde zich bij
n' van de burgers deszelven lands; en
e zond hem op zijn land, om de zwijnen
weiden;
6 En hij begeerde zijnen buik te vullen
et den draf, dien de zwijnen aten; en
emand gaf hem dien.
7 En tot zichzelven gekomen zijnde,
ide hij: Hoe vele huurlingen mijns va-
rs hebben overvloed van brood, en ik
rga van honger!
3 Ik zal opstaan en tot mijnen vader
an, en ik zal tot hem zeggen: Vader! ik
b gezondigd tegen den Hemel, en voor u;
) En ik ben niet meer waardig uw zoon
naamd te worden; maak mij als eenen
n uwe huurlingen.
) En opstaande, ging hij naar zijnen
der. En [c] als hij nog verre *van hem* was,
z zijn vader hem, en werd met inner-
ke ontferming bewogen; en *toe*loo-
pende, viel hem om zijnen hals, en kuste
hem.
21 En de zoon zeide tot hem: Vader! ik
heb gezondigd tegen den hemel en voor u,
en ben niet meer waardig uw zoon ge-
naamd te worden.
22 Maar de vader zeide tot zijne dienst-
knechten: Brengt *hier* voor het beste
kleed, en doet het hem aan, en geeft
eenen ring aan zijne hand, en schoenen
aan de voeten;
23 En brengt het gemeste kalf, en slacht
het; en laat ons eten en vroolijk zijn:
24 Want deze mijn zoon was dood, en
is weder levend geworden; en hij was
verloren, en is gevonden! En zij begonnen
vroolijk te zijn.
25 En zijn oudste zoon was in het
veld; en als hij kwam, en het huis ge-
naakte, hoorde hij het gezang en het
gerei;
26 En tot zich geroepen hebbende een'
van de knechten, vraagde, wat dat mocht
zijn?
27 En deze zeide tot hem: Uw broeder
is gekomen, en uw vader heeft het
gemeste kalf geslacht, omdat hij hem
gezond wederontvangen heeft.
28 Maar hij werd toornig, en wilde niet
ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en
bad hem.
29 Doch hij, antwoordende, zeide tot den
vader: Zie, ik dien u *nu* zoo vele jaren,
en heb nooit uw gebod overtreden, en gij
hebt mij nooit een bokje gegeven, opdat
ik met mijne vrienden mocht vroolijk
zijn;
30 Maar als deze uw zoon gekomen is,
die uw goed met hoeren doorgebracht
heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf
geslacht.
31 En hij zeide tot hem: Kind! gij zijt
altijd bij mij, en al het mijne is uwe:
32 Men behoorde dan vroolijk en blijde
te zijn; want deze uw broeder was dood,
en is weder levend geworden, en hij was
verloren, en is gevonden.

Gelijkenis van den onrechtvaardigen rent-meester.

16 EN Hij zeide ook tot Zijne disci-
pelen: Er was een zeker rijk
mensch, welke eenen rentmeester had;
en deze werd bij hem verklaagd, als die
zijne goederen doorbracht.
2 En hij riep hem, en zeide tot hem:
Hoe hoor ik dit van u? geef rekenschap
van uw rentmeesterschap; want gij zult
niet meer kunnen rentmeester zijn.
3 En de rentmeester zeide bij zichzelven:
Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit
rentmeesterschap van mij neemt? graven
kan ik niet; te bedelen schaam ik mij;
4 Ik weet, wat ik doen zal, opdat,

[a] 1 Petr. 2:10. [b] Luk. 5:32. [c] Hand. 2:39. Efez. 2:12, 17.

wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5 En hij riep tot zich een iegelijk van de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot den eerste: Hoeveel zijt gij mijnen heer schuldig?

6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en nederzittende, schrijf haastiglijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen: En gij, hoe veel zijt gij schuldig? En hij zeide: Honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en schrijf tachtig.

8 En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzichtiglijk gedaan had; want de kinderen dezer wereld zijn voorzichtiger, dan [a] de kinderen des lichts, in hun geslacht.

9 En Ik zeg ulieden: [b] maakt uzelven vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, opdat, wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10 Die getrouw is in het minste, die is ook in het groote getrouw; en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het groote onrechtvaardig:

11 Zoo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anders *goed* niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

13 [c] Geen huisknecht kan twee heeren dienen; want òf, hij zal den eenen haten, en den anderen liefhebben; òf hij zal den eenen aanhangen, en den anderen verachten: gij kunt God niet dienen en den Mammon.

Het gezag der Wet.

14 EN al deze dingen hoorden ook de Farizeën, [d] die geldgierig waren, en zij beschimpten Hem.

15 En Hij zeide tot hen: Gij zijt *het*, die uzelven rechtvaardigt voor de menschen; maar [e] God kent uwe harten; [f] want dat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16 [g] De Wet en de Profeten *zijn* tot op Johannes; van dien tijd af wordt het koninkrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelve.

17 [h] En het is lichter, dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat een tittel der wet valle.

18 [i] Een iegelijk, die zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk, die de verlatene van den man trouwt, die doet *ook* overspel.

Gelijkenis van den rijken man en den armen Lázarus.

19 EN er was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende allen dag vroolijk en prachtig.

20 En er was een zeker bedelaar, met name Lázarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21 En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

22 En het geschiedde, dat de bedelaar stierf, en van de engelen gedragen werd in den schoot van Abraham.

23 En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lázarus in zijnen schoot.

24 En hij riep en zeide: Vader Abraham! ontferm u mijner, en zend Lázarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doope, en verkoele mijne tong; [k] want ik lijde smarten in deze vlam.

25 Maar Abraham zeide: [l] Kind! gedenk, dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lázarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten;

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote klove gevestigd, zoodat degenen, die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die *daar zijn*, van daar tot ons overkomen.

27 En hij zeide: Ik bid u dan, vader! dat gij hem zendt tot mijns vaders huis;

28 Want ik heb vijf broeders: dat hij hun *dit* betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging.

29 Abraham zeide tot hem: [m] Zij hebben Mozes en de Profeten; dat zij die hooren!

30 En hij zeide: Neen, vader Abraham! maar zoo iemand van de dooden tot hen heenging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch *Abraham* zeide tot hem: Indien zij Mozes en de Profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

Van de ergernissen, van de vergeving van beleedigingen, en van de kracht der Wet. —De onnutte dienstknechten.

17 EN [n] Hij zeide tot de discipelen: Het kan niet wezen, dat er geene

[a] Efez. 5:8. 1 Thess. 5:5. [b] Matth. 6:19; 19:21. 1 Tim. 6:19. [c] Matth. 6:24. [d] Matth. 23:14. [e] Ps. 7:10. [f] 1 Sam. 16:7. [g] Matth. 11:12, 13. [h] Ps. 102:27. Jes. 40:8; 51:6. Matth. 5:18. [i] Matth. 5:32; 19:9. Mark. 10:11. 1 Kor. 7:10. [k] Jes. 66:24. Mark. 9:44. [l] Job 21:13. [m] Jes. 8:20; 34:16. Joh. 5:39. Hand. 17:11. [n] Matth. 18:7. Mark. 9:42.

ergernissen komen; doch wee *hem*, door
welken zij komen!
2 Het zoude hem nutter zijn, dat een
molensteen om zijnen hals gedaan ware,
en hij in de zee geworpen, dan dat hij
een' van deze kleinen zou ergeren.
3 Wacht uzelven! [a] En indien uw broeder
tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en
indien het hem leed is, zoo vergeef het
hem;
4 [b] En indien hij zevenmaal daags tegen
u zondigt, en zevenmaal daags tot u
wederkeert, zeggende: Het is mij leed!
zoo zult gij het hem vergeven.
5 En de Apostelen zeiden tot den Heere:
Vermeerder ons het geloof!
6 En de Heere zeide: [c] Zoo gij een geloof
hadt als een mostaardzaad, gij zoudt
tegen dezen moerbeziënboom zeggen:
Word ontworteld, en in de zee geplant!
en hij zou u gehoorzaam zijn.
7 En wie van u heeft eenen dienstknecht,
ploegende of *de beesten* hoedende,
die tot hem, als hij van den akker inkomt,
terstond zal zeggen: Kom bij, en zit aan?
8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: Bereid,
dat ik te avond zal eten, en omgord
u, en dien mij, totdat ik zal gegeten en
gedronken hebben; en eet en drink gij
daarna?
9 Dankt hij ook dezen dienstknecht,
omdat hij gedaan heeft, hetgeen hem bevolen
was? Ik meen, neen;
10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan
hebben, al hetgeen u bevolen is, zoo
zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten;
want wij hebben *maar* gedaan, hetgeen
wij schuldig waren te doen.

Genezing van tien melaatschen.

11 EN het geschiedde, als Hij naar Jeruzalem
reisde, dat Hij door het midden van
Samaria en Galiléa ging.
12 En als Hij in een zeker vlek kwam,
ontmoetten Hem tien melaatsche mannen,
welke stonden van verre;
13 En zij verhieven *hunne* stem, zeggende:
Jezus, Meester, ontferm U onzer!
14 En als Hij hen zag, zeide Hij tot
hen: Gaat heen, en vertoont uzelven
den priesteren. En het geschiedde, terwijl
zij heengingen, dat zij gereinigd
werden.
15 En een van hen, ziende, dat hij genezen
was, keerde wederom, met groote
stemme God verheerlijkende;
16 En hij viel op het aangezicht voor
Zijne voeten, Hem dankende; en deze
was een Samaritaan.
17 En Jezus, antwoordende, zeide: Zijn
niet de tien gereinigd geworden? en waar
zijn de negen?
18 En zijn er geene gevonden, die wederkeeren,
om Gode eere te geven, dan
deze vreemdeling?
19 En Hij zeide tot hem: Sta op, en ga
heen; uw geloof heeft u behouden.

Van de plotselinge komst van het koninkrijk Gods.

20 EN gevraagd zijnde door de Farizeën,
wanneer het koninkrijk Gods komen zou,
heeft Hij hun geantwoord en gezegd:
Het koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk
gelaat;
21 En men zal niet zeggen: [e] Ziet hier,
of ziet daar! want, ziet, het koninkrijk
Gods is binnen ulieden.
22 En Hij zeide tot de discipelen: Er
zullen dagen komen, wanneer gij zult
begeeren eenen der dagen van den Zoon
des menschen te zien, en gij zult *dien*
niet zien.
23 [f] En zij zullen tot u zeggen: Ziet
hier, of ziet daar is Hij; gaat niet heen,
en volgt niet:
24 Want gelijk de bliksem, die van het
eene *einde* onder den hemel bliksemt, tot
het andere onder den hemel schijnt, alzoo
zal ook de Zoon des menschen wezen
in Zijnen dag;
25 [g] Maar eerst moet Hij veel lijden, en
verworpen worden van dit geslacht.
26 [h] En gelijk het geschied is in de dagen
van Noach, alzoo zal het ook zijn in de
dagen van den Zoon des menschen:
27 Zij aten, zij dronken, zij namen ten
huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven,
tot den dag, op welken Noach in de
arke ging, en de zondvloed kwam, en
verdierf ze allen.
28 Desgelijks ook, gelijk het geschiedde
in de dagen van Lot; zij aten, zij dronken,
zij kochten, zij verkochten, zij
plantten, zij bouwden;
29 [i] Maar op den dag, op welken Lot van
Sodom uitging, regende het vuur en sulfer
van den hemel, en verdierf ze allen:
30 Even alzoo zal het zijn in den dag,
op welken de Zoon des menschen geopenbaard
zal worden.
31 In dien dag, wie op het dak zal zijn,
en zijn huisraad in huis, die kome niet
af, om het weg te nemen; en wie op den
akker zijn zal, die keere desgelijks niet
naar hetgeen achter is.
32 [k] Gedenkt aan de vrouw van Lot!
33 [l] Zoo wie zijn leven zal zoeken te be-

[a] Lev. 19:17. Spr. 17:10. Matth. 18:15. Jak. 5:19. [b] Matth. 18:21. [c] Matth. 17:20; 21:21. Mark. 11:23. [d] Lev. 13:2; 14:2. Matth. 8:4. Luk. 5:14. [e] Matth. 24:23. Mark. 13:21. Luk. 21:7, 8. [f] Matth. 24:23. Mark. 13:21. [g] Matth. 16:21; 17:22; 20:18. Mark. 8:31; 9:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31; 24:6, 7. [h] Gen. 6:2; 7:7. Matth. 24:37, 38. 1 Petr. 3:20. [i] Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Hos. 11:8. Amos 4:11. Judas vs. 7. [k] Gen. 19:26. [l] Matth. 10:39; 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24. Joh. 12:25.

houden, die zal het verliezen; en zoo wie het zal verliezen, die zal het in het leven behouden.

34 [a] Ik zeg u: in dien nacht zullen twee op één bed zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

35 Twee *vrouwen* zullen tezamen malen: de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

36 Twee zullen op den akker zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

37 En zij antwoordden en zeiden tot Hem: Waar, Heere? En Hij zeide tot hen: [b] Waar het lichaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.

Gelijkenis van den onrechtvaardigen rechter.

18 EN Hij zeide ook eene gelijkenis tot hen, daartoe *strekkende*, [c] dat men altijd bidden moet, en niet vertragen,

2 Zeggende: Er was een zeker rechter in eene stad, die God niet vreesde, en geen mensch ontzag.

3 En er was eene zekere weduwe in dezelfde stad, en zij kwam tot hem, zeggende: Doe mij recht tegen mijne wederpartij.

4 En hij wilde voor eenen *langen* tijd niet; maar daarna zeide hij bij zichzelven: Hoewel ik God niet vreeze, en geen mensch ontzie,

5 Nochtans, omdat deze weduwe mij moeielijk valt, zoo zal ik haar recht doen, opdat zij niet eindelijk kome, en mij het hoofd breke.

6 En de Heere zeide: Hoort, wat de onrechtvaardige rechter zegt!

7 [d] Zal God dan geen recht doen Zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig is over hen?

8 Ik zeg u, dat Hij hun haastiglijk recht doen zal. Doch de Zoon des menschen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?

Gelijkenis van den Farizeër en den Tollenaar.

9 EN Hij zeide ook tot sommigen, die bij zichzelven vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis:

10 Twee menschen gingen op in den tempel om te bidden; de een was een Farizeër, en de ander een tollenaar.

11 De Farizeër, staande, bad dit bij zichzelven: [e] O God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere menschen: roovers, onrechtvaardigen, overspelers; of ook gelijk deze tollenaar:

12 Ik vast tweemaal ter week; ik geef tienden van alles, wat ik bezit.

13 En de tollenaar, van verre staande, wilde ook zelfs de oogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeggende: O God! wees mij zondaar genadig!

14 Ik zeg ulieden: deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis, *meer* dan die; [f] want een ieder, die zichzelven verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelven vernedert, zal verhoogd worden.

Jezus zegent de kinderkens.
(Matth. 19:13–15, en de overeenk. pl.)

15 [g] EN zij brachten ook de kinderkens tot Hem, opdat Hij die zou aanraken; en de discipelen, *dat* ziende, bestraften hen.

16 Maar Jezus riep die *kinderkens* tot zich, en zeide: Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert hen niet; [h] want derzulken is het koninkrijk Gods.

17 Voorwaar zeg Ik U: zoo wie het koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kindeken, die zal geenszins in hetzelve komen.

De rijke jongeling.
(Matth. 19:16–30, en de overeenk. pl.)

18 [i] EN een zeker Overste vraagde Hem, zeggende: Goede Meester! wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

19 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij Mij goed? niemand is goed, dan Een, *namelijk* God.

20 Gij weet de geboden: [k] Gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis geven; [l] eer uwen vader en uwe moeder.

21 En hij zeide: Al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid aan.

22 Doch Jezus, dit hoorende, zeide tot hem: Nog één ding ontbreekt u: [m] verkoop alles, wat gij hebt, en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg Mij.

23 Maar als hij dit hoorde, werd hij geheel droevig; want hij was zeer rijk.

24 Jezus nu ziende, dat hij geheel droevig geworden was, zeide: [n] Hoe bezwaarlijk zullen degenen, die goed hebben, in het koninkrijk Gods ingaan!

25 Want het is lichter, dat een kemel ga

[a] Matth. 24:40, 41. 1 Thess. 4:17. [b] Job 39:33. Matth. 24:28. [c] Rom. 12:12. Efez. 6:18. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17. [d] Openb. 6:10. [e] Jes. 1:15; 58:2. Openb. 3:17, 18. [f] Job 22:29. Spr. 29:23. Matth. 23:12. Luk. 14:11. Jak. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5. [g] Matth. 19:13. Mark. 10:13. [h] Matth. 18:3; 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2. [i] Matth. 19:16. Mark. 10:17. [k] Ex. 20:13. Deut. 5:17. Rom. 13:9. [l] Efez. 6:2. Kol. 3:20. [m] Matth. 6:19; 19:21. 1 Tim. 6:19. [n] Spr. 11:28. Matth. 19:23. Mark. 10:23.

door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het koninkrijk Gods inga.

26 En die *dit* hoorden, zeiden: Wie kan dan zalig worden?

27 En Hij zeide: [a] De dingen, die onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28 [b] En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn U gevolgd.

29 En Hij zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg ulieden, [c] dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw of kinderen, om het koninkrijk Gods,

30 [d] Die niet zal veelvoudig weder ontvangen in dezen tijd, en in de toekomende eeuw het eeuwige leven.

Jezus voorzegt Zijn lijden.
(Matth. 20:17-19, en de overeenk. pl.)

31 [e] EN Hij nam de twaalven bij Zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des menschen, [f] wat geschreven is door de Profeten;

32 [g] Want Hij zal den Heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden, en smadelijk gehandeld worden, en bespogen worden;

33 En *Hem* gegeeseld hebbende, zullen zij Hem dooden; en ten derden dage zal Hij wederopstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

De blinde van Jericho.
(Matth. 20:29-34, en de overeenk. pl.)

35 [h] EN het geschiedde, als Hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bedelende.

36 En deze, hoorende de schare voorbijgaan, vraagde, wat dat ware?

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus, Gij Zone Davids, ontferm U mijner!

39 En die voorbijgingen, bestraften hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zooveel te meer: Zone Davids, ontferm U mijner!

40 En Jezus, *stil*staande, beval, dat men denzelven tot Hem brengen zou; en als hij nabij *Hem* gekomen was, vraagde Hij hem,

41 Zeggende: Wat wilt gij, dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden!

42 En Jezus zeide tot hem: Word ziende; uw geloof heeft u behouden.

43 En terstond werd hij ziende, en volgde Hem, God verheerlijkende. En al het volk, *dat* ziende, gaf Gode lof.

Zacheüs.

19 EN *Jezus*, ingekomen zijnde, ging door Jericho.

2 En zie, er was een man, met name geheeten Zacheüs; en deze was een overste der tollenaren, en hij was rijk,

3 En zocht Jezus te zien, wie Hij was; en kon niet wegens de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitloopende, klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij Hem mocht zien; want Hij zou door dien *weg* voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs! haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich, en kwam af, en ontving Hem met blijdschap.

7 En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot eenen zondigen man ingegaan, om te herbergen.

8 En Zacheüs stond, en zeide tot den Heere: Zie de helft van mijne goederen, Heere! geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook [i] deze een zoon van Abraham is;

10 [k] Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.

Gelijkenis der tien ponden.
(Matth. 25:14-30.)

11 EN als zij dat hoorden, voegde Hij daarbij, en zeide eene gelijkenis; omdat Hij nabij Jeruzalem was, en *omdat* zij meenden, dat het koninkrijk Gods terstond zou openbaar worden.

12 [l] Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een *vergelegen* land, om voor zichzelven een koninkrijk te ontvangen, en *dan* weder te keeren.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Doet handeling, totdat ik kome.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet, dat deze koning over ons zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij het koninkrijk ontvangen

---

[a] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37. [b] Matth. 4:20; 19:27. Mark. 10:28. Luk. 5:11. [c] Deut. 33:9. [d] Job 42:12. [e] Matth. 16:21; 17:22; 20:17. Mark. 8:31; 9:31; 10:32. Luk. 9:22; 24:7. [f] Ps. 22:7. Jes. 53:7. [g] Matth. 27:2. Luk. 23:1. Joh. 18:28. Hand. 3:13. [h] Matth. 20:29. Mark. 10:46. [i] Luk. 13:16. [k] Matth. 10:6; 15:24; 18:11. Hand. 13:46. [l] Matth. 25:14. Mark. 13:34.

had, dat hij zeide, dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, dien hij het geld gegeven had; opdat hij weten mocht, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam, en zeide: Heere! uw pond heeft tien ponden daartoe gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij goede dienstknecht! dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb macht over tien steden.

18 En de tweede kwam, en zeide: Heere! uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: Heere! zie *hier* uw pond, hetwelk ik in eenen zweetdoek weggelegd had;

21 Want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt: gij neemt weg, wat gij niet gelegd hebt, en gij maait, wat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: [a] Uit uwen mond zal ik u oordeelen, gij booze dienstknecht! gij wist, dat ik een straf mensch ben, nemende weg, wat ik niet gelegd heb, en maaiende wat ik niet gezaaid heb;

23 Waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik, komende, had het met woeker mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen, die bij hem stonden: Neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien, die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: Heere! hij heeft tien ponden.

26 [b] Want Ik zeg u, dat een' iegelijk, die heeft, zal gegeven worden; maar van dengene, die niet heeft, van dien zal genomen worden, ook wat hij heeft;

27 Doch deze Mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen koning zoude zijn, brengt *ze* hier, en slaat ze *hier* voor Mij dood.

Zegevierende intocht van Jezus in Jeruzalem.

(Matth. 21:1-11, en de overeenk. pl.)

28 EN dit gezegd hebbende, reisde Hij vóór *hen* heen, en ging op naar Jeruzalem.

29 [c] En het geschiedde, als Hij nabij Bethfagé en Bethanië gekomen was, aan den berg, genaamd den Olijfberg, dat Hij twee van Zijne discipelen uitzond.

30 Zeggende: Gaat heen in dat vlek, dat tegenover is; in hetwelk inkomende, zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten; ontbindt het, en brengt het;

31 En indien iemand u vraagt: Waarom ontbindt gij *dat?* zoo zult gij alzoo tot hem zeggen: Omdat de Heere het van noode heeft.

32 En die uitgezonden waren, heengegaan zijnde, vonden het, gelijk Hij hun gezegd had;

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelve tot hen: Waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: De Heere heeft het van noode.

35 [d] En zij brachten het tot Jezus. [e] En hunne kleederen op het veulen geworpen hebbende, zetteden zij Jezus daarop.

36 En als Hij *voort*reisde, spreidden zij hunne kleederen onder *Hem* op den weg.

37 En als Hij nu genaakte aan den afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stemme, wegens al de krachtige daden, die zij gezien hadden,

38 Zeggende: [f] Gezegend *is* de Koning, die daar komt in den naam des Heeren! [g] Vrede *zij* in den hemel, en heerlijkheid in de hoogste *plaatsen!*

39 En sommige der Farizeën uit de schare zeiden tot Hem: Meester! bestraf Uwe discipelen!

40 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Ik zeg ulieden, dat, zoo deze zwijgen, [h] de steenen haast roepen zullen.

41 En als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over haar,

42 Zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede *dient!* Maar nu is het verborgen voor uwe oogen.

43 Want er zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden eene begraving rondom u zullen opwerpen, en zullen u omsingelen, en u van alle zijden benauwen.

44 [i] En zullen u tot den grond nederwerpen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in u den *eenen* steen op den *anderen* steen niet laten; daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt.

Reiniging van den tempel.

(Matth. 21:12-17, en de overeenk. pl.)

45 EN gegaan zijnde in den tempel, begon Hij uit te drijven degenen, die daarin verkochten en kochten,

46 Zeggende tot hen: [k] Er is geschreven: Mijn huis is een huis des gebeds; maar gij hebt dat tot een' kuil der moordenaren gemaakt.

47 En Hij leerde dagelijks in den tempel; [l] en de Overpriesters, en de

---

[a] 2 Sam. 1:16. Matth. 12:37. [b] Matth. 13:12; 25:29. Mark. 4:25. Luk. 8:18. [c] Matth. 21:1. Mark. 11:1. [d] Joh. 12:14. [e] 2 Kon. 9:13. [f] Ps. 118:26. [g] Luk. 2:14. Efez. 2:14. [h] Hab. 2:11. [i] 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Matth. 24:1, 2. Mark. 13:2. Luk. 21:6. [k] 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. Jer. 7:11. Matth. 21:13. Mark. 11:17. [l] Mark. 11:18. Joh. 7:19; 8:37.

Schriftgeleerden, en de Oversten des
volks zochten Hem te dooden.
48 En zij vonden niet, wat zij doen
zouden; want al het volk hing Hem aan,
en hoorde *Hem.*

De doop van Johannes.
(Matth. 21:23-27, en de overeenk. pl.)

20 EN [a] het geschiedde in een van die
dagen, als Hij in den tempel het volk
leerde, en het Evangelie verkondigde, dat
de Overpriesters en Schriftgeleerden met
de Ouderlingen daarover kwamen,
2 En spraken tot Hem, zeggende: Zeg
ons, door wat macht Gij deze dingen doet;
of wie Hij is, die U deze macht heeft
gegeven?
3 En Hij, antwoordende, zeide tot hen:
Ik zal u ook een woord vragen, en zegt Mij:
4 De doop van Johannes, was die uit den
hemel, of uit de menschen?
5 En zij overlegden onder zich, zeggende:
Indien wij zeggen: uit den hemel; zoo zal
Hij zeggen: Waarom hebt gij dan hem
niet geloofd?
6 En indien wij zeggen: uit de menschen;
zoo zal al het volk ons steenigen;
want zij houden voor zeker, dat Johannes
een profeet was.
7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten,
van waar *die was.*
8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zeg Ik u
ook niet, door wat macht Ik deze dingen
doe.

Gelijkenis van de wijngaardeniers.
(Matth. 21:33-46, en de overeenk. pl.)

9 [b] EN Hij begon tot het volk deze gelijkenis
te zeggen: Een zeker mensch
plantte eenen wijngaard, en hij verhuurde
dien aan landlieden, en trok eenen langen
tijd buiten's lands.
10 En als het de tijd was, zond hij tot de
landlieden eenen dienstknecht, opdat zij
hem van de vrucht des wijngaards geven
zouden; maar de landlieden sloegen hem,
en zonden *hem* ledig heen.
11 En wederom zond hij nog eenen anderen
dienstknecht; maar ook dien geslagen
en smadelijk gehandeld hebbende, zonden
zij *hem* ledig heen.
12 En wederom zond hij nog eenen
derde; maar zij verwondden ook dezen,
en wierpen *hem* uit.
13 En de heer des wijngaards zeide: Wat
zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon
zenden; mogelijk dezen ziende, zullen zij
hem ontzien.
14 Maar als de landlieden hem zagen,
overlegden zij onder elkander, en zeiden:
[c] Deze is de erfgenaam; [d] komt, laat ons
hem dooden, opdat de erfenis onze worde.
15 En als zij hem buiten den wijngaard
uitgeworpen hadden, doodden zij *hem.*
Wat zal dan de heer des wijngaards hun
doen?
16 Hij zal komen en deze landlieden verderven,
en zal den wijngaard aan anderen
geven. En als zij *dat* hoorden, zeiden zij:
Dat zij verre!
17 Maar Hij zag hen aan, en zeide: Wat
is dan dit, hetwelk [e] geschreven staat: De
steen, dien de bouwlieden verworpen
hebben, deze is tot een hoofd des hoeks
geworden?
18 [f] Een iegelijk, die op dien steen valt,
zal verpletterd worden, [g] en op wien hij
valt, dien zal hij vermorzelen.

Het vraagstuk der schatting.
(Matth. 22:15-22, en de overeenk. pl.)

19 EN de Overpriesters en de Schriftgeleerden
zochten te dierzelfder ure de handen
aan Hem te slaan, maar zij vreesden
het volk; want zij verstonden, dat Hij deze
gelijkenis tegen hen gesproken had.
20 [h] En zij namen *Hem* waar, en zonden
verspieders uit, die zichzelven veinsden
rechtvaardig te zijn; opdat zij Hem in
Zijne rede vangen mochten, om Hem aan
de heerschappij en de macht des Stadhouders
over te leveren.
21 En zij vraagden Hem, zeggende:
Meester! wij weten, dat Gij recht spreekt
en leert, en den persoon niet aanneemt,
maar den weg Gods leert in der waarheid:
22 Is het ons geoorloofd, den Keizer
schatting te geven, of niet?
23 En Hij, hunne arglistigheid bemerkende,
zeide tot hen: Wat verzoekt gij
Mij?
24 Toont Mij eenen penning; wiens
beeld en opschrift heeft hij? En zij, antwoordende,
zeiden: Des Keizers.
25 En Hij zeide tot hen: [i] Geeft dan
den Keizer, dat des Keizers is, en Gode,
dat Gods *is.*
26 En zij konden Hem in *Zijn* woord
niet vatten voor het volk; en zich verwonderende
over Zijn antwoord, zwegen zij
stil.

De Sadduceën en de opstanding.
(Matth. 22:23-33, en de overeenk. pl.)

27 [k] EN tot Hem kwamen sommige der
Sadduceën, welke tegensprekende *zeggen,*
dat er geene opstanding is, en vraagden
Hem,
28 Zeggende: Meester! [l] Mozes heeft ons

---

[a] Matth. 21:23. Mark. 11:27. Hand. 4:7; 7:27. [b] Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21; 12:10. Matth. 21:33. Mark. 12:1. [c] Ps. 2:8. Hebr. 1:2. [d] Gen. 37:18. Ps. 2:1. Matth. 26:3; 27:1. Joh. 11:53. [e] Ps. 118:22. Jes. 8:14; 28:16. Matth. 21:42. Mark. 12:10. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:4, 7. [f] Jes. 8:15. Zach. 12:3. [g] Dan. 2:34. [h] Matth. 22:16. Mark. 12:13. [i] Matth. 17:25; 22:21. Rom. 13:7. [k] Matth. 22:23. Mark. 12:18. Hand. 23:8. [l] Deut. 25:5.

geschreven : zoo iemands broeder sterft,
die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder
kinderen, dat zijn broeder de vrouw nemen
zal, en zijnen broeder zaad verwekken.
29 Er waren nu zeven broeders ; en de
eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder
kinderen.
30 En de tweede nam die vrouw, en *ook*
deze stierf zonder kinderen.
31 En de derde nam die *vrouw;* en
desgelijks ook de zeven, en hebben geene
kinderen nagelaten, en zijn gestorven ;
32 En ten laatste na allen stierf ook de
vrouw.
33 In de opstanding dan, wiens vrouw
van dezen zal zij zijn ? want die zeven
hebben haar tot eene vrouw gehad.
34 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen : De kinderen dezer eeuw trouwen,
en worden ten huwelijk uitgegeven ;
35 Maar die waardig zullen geacht zijn
die eeuw te verwerven en de opstanding
uit de dooden, zullen noch trouwen, noch
ten huwelijk uitgegeven worden :
36 Want zij kunnen niet meer sterven;
want zij zijn [a] den engelen gelijk ; en zij
zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen
der opstanding zijn.
37 En dat de dooden opgewekt zullen
worden, heeft ook Mozes aangewezen bij
het doornenbosch, als hij [b] den Heere
noemt den God Abrahams, en den God
Izaäks, en den God Jakobs :
38 *God* nu is niet een God der dooden,
maar der levenden ; want zij leven Hem
allen.
39 En sommigen der Schriftgeleerden,
antwoordende, zeiden : Meester ! gij hebt
wèl gezegd.
40 En zij durfden Hem niet meer iets
vragen.

De Christus, zoon van David.
(Matth. 22:41, enz., en de overeenk. pl.)

41 [c] EN Hij zeide tot hen : Hoe zeggen
zij, dat de Christus Davids Zoon is ?
42 En David zelf zegt in het boek der
Psalmen : [d] De Heere heeft gezegd tot
Mijnen Heere : Zit aan Mijne rechter*hand*,
43 Totdat Ik Uwe vijanden zal gezet
hebben tot eene voetbank Uwer voeten.
44 David dan noemt hem *zijnen* Heere ;
en hoe is Hij zijn Zoon ?

Jezus waarschuwt voor de Schriftgeleerden.
(Matth. 23:1, enz., en de overeenk. pl.)

45 EN daar al het volk *het* hoorde, zeide
Hij tot Zijne discipelen :
46 [e] Wacht u van de Schriftgeleerden, die
daar willen wandelen in lange kleederen,
en beminnen de groetingen op de markten,
en de voorgestoelten in de synagogen,
en de vooraanzittingen in de maaltijden;
47 [f] Die der weduwen huizen opeten, en
onder eenen schijn lange gebeden doen;
deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

De kleine gave eener arme weduwe.
(Mark. 12:41, en de overeenk. pl.)

21 EN [g] opziende, zag Hij de rijken
hunne gaven in de schatkist werpen.
2 En Hij zag ook eene zekere arme weduwe
twee kleine *penningen* daarin werpen ;
3 En Hij zeide : Waarlijk Ik zeg u, dat
deze [h] arme weduwe meer dan allen heeft
ingeworpen ;
4 Want die allen hebben van hunnen
overvloed geworpen tot de gaven Gods;
maar deze heeft van haar gebrek, al den
leeftocht, dien zij had, *daarin* geworpen.

De profetische rede : Het begin der smarten.
(Matth. 24:1–14, en de overeenk. pl.)

5 [i] EN als sommigen zeiden van den
tempel, dat hij met schoone steenen en
begiftigingen versierd was, zeide Hij :
6 *Wat* deze dingen *aangaat*, die gij
aanschouwt, [k] er zullen dagen komen, in
welke niet *een* steen op *den anderen*
steen zal gelaten worden, die niet zal
worden afgebroken.
7 En zij vraagden Hem, zeggende: Meester!
wanneer zullen dan deze dingen
zijn ? en welk is het teeken, wanneer deze
dingen zullen geschieden ?
8 [l] En Hij zeide : Ziet, dat gij niet verleid
wordt ; [m] want velen zullen er komen
onder Mijnen naam, zeggende : Ik ben
de Christus ; en de tijd is nabij gekomen;
gaat dan hen niet na.
9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen
en beroerten, zoo wordt niet verschrikt;
want deze dingen moeten eerst
geschieden ; maar *nog* is terstond het
einde niet.
10 Toen zeide Hij tot hen : [n] Het *eene*
volk zal tegen het *andere* volk opstaan,
en het *eene* koninkrijk tegen het *andere*
koninkrijk.
11 En er zullen groote aardbevingen
wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden
en pestilentiën ; er zullen ook
schrikkelijke dingen en groote teekenen
van den hemel geschieden.
12 [o] Maar vóór dit alles, zullen zij hunne
handen aan ulieden slaan, en u vervol-

[a] 1 Joh. 3:2. [b] Ex. 3:6. Hand. 7:32. Hebr. 11:16. [c] Matth. 22:42. Mark. 12:35.
[d] Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13 ; 10:13. [e] Matth. 23:5, 6. Mark. 12:38, 39.
Luk. 11:43. [f] Matth. 23:14. Mark. 12:40. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11. [g] 2 Kon. 12:9.
Mark. 12:41. [h] 2 Kor. 8:12. [i] Matth. 24:1. Mark. 13:1. [k] 1 Kon. 9:7. Micha 3:12.
Luk. 19:44. [l] Jer. 29:8. Matth. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 2 Thess. 2:2. 1 Joh. 4:1.
[m] Jer. 14:14 ; 23:21. [n] Jes. 19:2. [o] Matth. 10:17 ; 24:9. Mark. 13:9. Joh. 16:2. Openb. 2:10.

gen, *u* overleverende in de synagogen en [a] gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor [b] koningen en stadhouders, om Mijns naams wil;

13 En *dit* zal u overkomen tot een getuigenis.

14 [c] Neemt dan in uwe harten voor, van tevoren niet te overdenken, *hoe* gij u verantwoorden zult;

15 [d] Want Ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan allen, die zich tegen u zetten.

16 [e] En gij zult overgeleverd worden ook van ouders en broeders, en magen en vrienden; en zij zullen er *sommigen* uit u [f] dooden;

17 [g] En gij zult van allen gehaat worden om Mijns naams wil.

18 [h] Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

De profetische rede (vervolg): De groote verdrukking.
(Matth. 24:15-28, en de overeenk. pl.)

20 [i] MAAR wanneer gij zien zult, dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan, dat hare verwoesting nabij gekomen is.

21 Alsdan die in Judéa zijn, dat zij vlieden naar de bergen; en die in het midden van dezelve zijn, dat zij daaruit trekken; en die op de velden zijn, dat zij in dezelve niet komen:

22 Want deze zijn dagen der wraak, [k] opdat alles vervuld worde, dat geschreven is.

23 Doch wee den bevruchten en den zoogenden *vrouwen* in die dagen! want er zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk;

24 En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, [l] totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn.

De profetische rede (vervolg): De wederkomst van den Zoon des menschen.
(Matth. 24:29-35, en de overeenk. pl.)

25 [m] EN er zullen teekenen zijn in de zon, en maan en sterren, en op de aarde benauwdheid der volken met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven;

26 En den menschen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 [n] En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien komen in eene wolk, met groote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog, en heft uwe hoofden opwaarts, [o] omdat uwe verlossing nabij is.

29 [p] En Hij zeide tot hen eene gelijkenis: Ziet den vijgeboom, en al de boomen:

30 Wanneer zij nu uitspruiten, en gij *dat* ziet, zoo weet gij uit uzelven, dat de zomer nu nabij is:

31 Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat het koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 [q] De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

De profetische rede (einde): De waakzaamheid.
(Matth. 24:36-44.)

34 [r] EN wacht uzelven, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens *over*kome;

35 [s] Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36 [t] Waakt dan te aller tijd, biddende, dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

Het loon des verraads.
(Matth. 26:1-5, 14, 16, en de overeenk. pl.)

37 [u] DES daags nu was Hij leerende in den tempel; maar des nachts ging Hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd den Olijf*berg*.

38 En al het volk kwam des morgens vroeg tot Hem in den tempel, om Hem te hooren.

---

a Hand. 4:3; 5:18; 12:4; 16:24. *b* Hand. 25:23. *c* Matth. 10:19. Mark. 13:11. *d* Ex. 4:12. Jes. 54:17. Matth. 10:19. Hand. 6:10. *e* Micha 7:6. *f* Hand. 7:59; 12:2. *g* Matth. 10:22. Mark. 13:13. *h* 1 Sam. 14:45. 2 Sam. 14:11. 1 Kon. 1:52. Matth. 10:30. *i* Dan. 9:27. Matth. 24:15. Mark. 13:14. *k* Dan. 9:26, 27. Matth. 24:15. Mark. 13:14. *l* Rom. 11:25. *m* Jes. 13:10. Ezech. 32:7. Joël 2:31; 3:15. Matth. 24:29. Mark. 13:24. Openb. 6:12. *n* Dan. 7:10. Matth. 16:27; 24:30; 25:31; 26:64. Mark. 13:26; 14:62. Hand. 1:11. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7. *o* Rom. 8:23. *p* Matth. 24:32. Mark. 13:28. *q* Ps. 102:27. Jes. 51:6. Matth. 24:35. Hebr. 1:11. *r* Rom. 13:13. 1 Thess. 5:6. 1 Petr. 4:7. *s* 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3; 16:15. *t* Matth. 24:42; 25:13. Mark. 13:33. Luk. 12:40. 1 Thess. 5:6. *u* Joh. 8:2.

22 EN [a] het feest der ongehevelde
brooden, genaamd Pascha, was
nabij ;
2 [b] En de Overpriesters en de Schriftge-
leerden zochten, hoe zij Hem ombrengen
zouden ; want zij vreesden het volk.
3 [c] En de Satan voer in Judas, die toege-
naamd was Iskáriot, zijnde uit het getal
der twaalven ;
4 En hij ging heen, en sprak met de
Overpriesters en de hoofdmannen, hoe
hij Hem hun zou overleveren.
5 En zij waren verblijd, en zijn het eens
geworden, dat zij hem geld geven zouden.
6 En hij beloofde het, en zocht gelegen-
heid, om Hem hun over te leveren, zonder
oproer.

Het laatste Paaschfeest; het heilig avondmaal.
(Matth. 26:17-30, en de overeenk. pl.)

7 [d] EN de dag der ongehevelde *brooden*
kwam, op welken het Pascha moest ge-
slacht worden.
8 En Hij zond Petrus en Johannes uit,
zeggende: Gaat heen, en bereidt ons het
Pascha, opdat wij het eten mogen.
9 En zij zeiden tot Hem : Waar wilt Gij,
dat wij het bereiden ?
10 En Hij zeide tot hen : Ziet, als gij in
de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een
mensch ontmoeten, dragende eene kruik
waters : volgt hem in het huis, daar hij
ingaat ;
11 En gij zult zeggen tot den huisvader
van dat huis : De Meester zegt u : Waar
is de eetzaal, daar Ik het Pascha met
Mijne discipelen eten zal ?
12 En hij zal u eene groote toegeruste
opperzaal wijzen, bereidt het aldaar.
13 En zij, heengaande, vonden het, ge-
lijk Hij hun gezegd had, en bereidden
het Pascha.
14 [e] En als de ure gekomen was, zat Hij
aan, en de twaalf Apostelen met Hem.
15 En Hij zeide tot hen : Ik heb groote-
lijks begeerd, dit Pascha met u te eten,
eer dat Ik lijde ;
16 Want Ik zeg u, dat Ik niet meer
daarvan eten zal, totdat het vervuld zal
zijn in het koninkrijk Gods.
17 En als Hij eenen drinkbeker genomen
had, en gedankt had, zeide Hij : Neemt
dezen, en deelt *hem* onder ulieden ;
18 Want Ik zeg u, dat Ik niet drinken
zal van de vrucht des wijnstoks, totdat
het koninkrijk Gods zal gekomen zijn.
19 [f] En Hij nam brood, en als Hij ge-
dankt had, brak Hij het, en gaf het hun
zeggende : Dat is Mijn lichaam, hetwel
voor u gegeven wordt ; doet dat tot Mijn
gedachtenis.
20 Desgelijks ook den drinkbeker na h
avondmaal, zeggende : Deze drinkbek
is het nieuwe testament in Mijn bloe
hetwelk voor u vergoten wordt.
21 [g] Doch ziet, de hand desgenen d
Mij verraadt, is met Mij aan de tafel ;
22 En de Zoon des menschen gaat w
heen, [h] gelijk besloten is ; doch wee di
mensch, door welken Hij verraden wor
23 En zij begonnen onder elkander
vragen, wie van hen het toch mocht zi
die dat doen zou.

De meeste zal de minste zijn.
(Matth. 20:25-28, en de overeenk. pl.)

24 EN er werd oo[illegible]k twisting onder h
wie van hen scheen d[illegible]e meeste te zijn.
25 En Hij zeide tot he[illegible]n : [i] De konin
der volken heerschen over [illegible]hen ; en di
macht over hen hebben, word[illegible]en weldad
heeren genaamd.
26 [k] Doch gij niet alzoo ! [l] maa[illegible] de mee
onder u, die zij gelijk de *mins*[illegible]e, en
voorganger is, als een die dient ; [illegible]
27 Want wie is meerder : die aa[illegible]
die dient ? Is het niet die aanzit ? [m] [illegible]
Ik ben in het midden van u, als een [illegible]
dient.
28 En gij zijt degenen, die met Mij ste[illegible]
gebleven zijt in Mijne verzoekingen.
29 [n] En Ik verordineer u het koninkrijk
gelijkerwijs Mijn Vader *dat* Mij verordi-
neerd heeft ;
30 Opdat gij etet en drinket aan Mijn
tafel in Mijn koninkrijk, en [o] zit op tro
nen, oordeelende de twaalf geslachten
Israëls.

Petrus gewaarschuwd.
(Matth. 26:33-35, en de overeenk. pl.)

31 EN de Heere zeide : Simon, Simon !
ziet, [p] de Satan heeft ulieden zeer begeerd,
om te ziften als de tarwe,
32 Maar Ik heb voor u gebeden, dat [illegible]
geloof niet ophoude ; en gij, als gij e[illegible]
zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broe-
ders.
33 En hij zeide tot Hem : Heere ! [illegible]
ben bereid, met U ook in *de* gevange[illegible]
en in den dood te gaan.
34 Maar Hij zeide : [q] Ik zeg u, Petrus
de haan zal heden niet kraaien, eer [illegible]
driemaal zult verloochend hebben, dat [illegible]
Mij kent.

---

[a] Ex. 12:15. Matth. 26:2. Mark. 14:1. [b] Ps. 2:2. Joh. 11:47. Hand. 4:27. [c] Matth. 26:1[illegible]
Mark. 14:10. Joh. 13:27. [d] Matth. 26:17. Mark. 14:12, 13. [e] Matth. 26:20. Mark. 14:1[illegible]
[f] Matth. 26:26. Mark. 14:22. 1 Kor. 11:23, 24. [g] Matth. 26:23. Mark. 14:18. Joh. 13:[illegible]
[h] Ps. 41:10. Joh. 13:18. Hand. 1:16. [i] Matth. 20:25. Mark. 10:42. [k] 1 Petr. [illegible]
[l] Luk. 9:48. [m] Matth. 20:28. Joh. 13:14. Filipp. 2:7. [n] Luk. 12:32. [o] Matth. 19:[illegible]
Openb. 3:21. [p] 1 Petr. 5:8. [q] Matth. 26:34. Mark. 14:30. Joh. 13:38.

De twee zwaarden.

35 EN Hij zeide tot hen: [a] Als Ik u uitzond, zonder buidel, en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets.

36 Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook eene male; en die geen heeft, die verkoope zijn kleed, en koope een zwaard;

37 Want Ik zeg u, dat nog dit, hetwelk geschreven is, in Mij moet volbracht worden, namelijk: [b] En Hij is met de misdadigen gerekend. Want ook die dingen, die van Mij *geschreven zijn*, hebben een einde.

38 En zij zeiden: Heere! ziehier twee zwaarden. En Hij zeide tot hen: Het is genoeg.

Jezus in Gethsemané.
(Matth. 26:36–46, en de overeenk. pl.)

39 [c] EN uitgaande, vertrok Hij, gelijk Hij gewoon was, naar den Olijfberg; en Hem volgden ook Zijne discipelen.

40 En als Hij aan die plaats gekomen was, zeide Hij tot hen: Bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41 [d] En Hij scheidde Zich van hen af, omtrent eenen steenworp; en knielde neder en bad,

42 Zeggende: Vader! of Gij wildet dezen drinkbeker van Mij wegnemen! doch niet Mijn wil, [e] maar de Uwe geschiede!

43 En van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte.

44 [f] En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger. En Zijn zweet werd gelijk groote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen.

45 En als Hij van het gebed opgestaan was, kwam Hij tot Zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid;

46 En Hij zeide tot hen: Wat slaapt gij? staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

Gevangenneming van Jezus.
(Matth. 26:47–56, en de overeenk. pl.)

47 [g] EN als Hij nog sprak, ziedaar eene schare; en een van de twaalven, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus, om Hem te kussen

48 En Jezus zeide tot Hem: Judas! verraadt gij den Zoon des menschen met een' kus?

49 En die bij Hem waren, ziende, wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heere! zullen wij met het zwaard slaan?

50 [h] En een uit hen sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters, en hieuw *hem* zijn rechteroor af.

51 En Jezus, antwoordende, zeide: Laat hen tot hiertoe *geworden;* en raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52 [i] En Jezus zeide tot de Overpriesters, en de hoofdmannen des tempels en Ouderlingen, die tegen Hem gekomen waren: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar?

53 Als Ik dagelijks met u was in den tempel, zoo hebt gij de handen tegen Mij niet uitgestoken; maar dit is uwe ure, en de macht der duisternis.

Jezus door Petrus verloochend.
(Matth. 26:69–75, en de overeenk. pl.)

54 [k] EN zij grepen Hem, en leidden *Hem weg*, en brachten Hem in het huis des Hoogepriesters. En Petrus volgde van verre;

55 [l] En als zij vuur ontstoken hadden in het midden van de zaal, en zij tezamen nederzaten, zat Petrus in het midden van hen.

56 En eene zekere dienstmaagd, ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: Ook deze was met Hem!

57 Maar hij verloochende Hem, zeggende: Vrouw! ik ken Hem niet!

58 En kort daarna een ander, hem ziende, zeide: Ook gij zijt van die! Maar Petrus zeide: Mensch! ik ben niet!

59 En als het omtrent een uur geleden was, bevestigde *dat* een ander, zeggende: In der waarheid, ook deze was met Hem; want hij is ook een Galileër.

60 Maar Petrus zeide: Mensch, ik weet niet, wat gij zegt! En terstond, als hij nog sprak, kraaide de haan.

61 En de Heere, Zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig het woord des Heeren, hoe Hij hem gezegd had: [m] Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen.

62 En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.

Jezus voor het Sanhedrin.
(Matth. 26:57–68, en de overeenk. pl.)

63 [n] EN de mannen, die Jezus hielden, bespotteden Hem, [o] en sloegen *Hem.*

64 En als zij Hem overdekt hadden, sloegen zij Hem op het aangezicht, en vraagden Hem, zeggende: Profeteer, wie het is, die U geslagen heeft?

---

[a] Matth. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 9:3. [b] Jes. 53:12. Mark. 15:28. [c] Matth. 26:36. Mark. 14:32. Joh. 8:1; 18:1. [d] Matth. 26:39. Mark. 14:35. [e] Joh. 6:38. [f] Joh. 12:27. Hebr. 5:7. [g] Matth. 26:47. Mark. 14:43. Joh. 18:3. [h] Matth. 26:51. Mark. 14:47. [i] Matth. 26:55. Mark. 14:48. [k] Matth. 26:57. Mark. 14:53. Joh. 18:12, 24. [l] Matth. 26:69. Mark. 14:54, 66. Joh. 18:16, 25. [m] Matth. 26:34, 75. Mark. 14:72. Joh. 13:38; 18:27. [n] Matth. 26:67. Mark. 14:65. [o] Job 16:10. Jes. 50:6. Joh. 19:3.

65 En vele andere dingen zeiden zij
tegen Hem, lasterende.
66 [a] En als het dag geworden was, ver-
gaderden de Ouderlingen des volks, en
de Overpriesters en Schriftgeleerden, en
brachten Hem in hunnen raad,
67 Zeggende: Zijt Gij de Christus? zeg
het ons. En Hij zeide tot hen: Indien
Ik het u zeg, gij zult het niet gelooven;
68 En indien Ik ook vraag, gij zult
Mij niet antwoorden, of loslaten;
69 [b] Van nu aan zal de Zoon des men-
schen gezeten zijn aan de rechter*hand*
der kracht Gods.
70 En zij zeiden allen: Zijt Gij dan de
Zoon Gods? En Hij zeide tot hen: Gij
zegt, dat Ik het ben.
71 En zij zeiden: Wat hebben wij nog
getuigenis van noode? want wijzelven
hebben het uit Zijnen mond gehoord.

Jezus voor Pilatus en voor Heródes.
(Matth. 27:1, 2, 11-31, en de overeenk. pl.)

23 EN [c] de geheele menigte van hen
stond op, en leidde Hem tot Pilatus.
2 En zij begonnen Hem te beschuldigen,
zeggende: Wij hebben bevonden, dat deze
het volk verkeert, en [d] verbiedt den Keizer
schattingen te geven [e] zeggende, dat Hij-
zelf Christus de Koning is.
3 [f] En Pilatus vraagde Hem, zeggende:
Zijt Gij de koning der Joden? En Hij
antwoordde Hem en zeide: Gij zegt het.
4 En Pilatus zeide tot de Overpriesters
en de scharen: Ik vind geene schuld in
dezen mensch.
5 En zij hielden te sterker aan, zeggende:
Hij beroert het volk, leerende door geheel
Judéa, begonnen hebbende van Galiléa
tot hier toe.
6 Als nu Pilatus van Galiléa hoorde,
vraagde hij, of die mensch een Galileër
was;
7 [g] En verstaande, dat Hij uit het gebied
van Heródes was, zond hij Hem heen tot
Heródes, die ook zelf in die dagen binnen
Jeruzalem was.
8 [h] En als Heródes Jezus zag, werd hij
zeer verblijd; want hij was van over lange
begeerig geweest Hem te zien, omdat hij
veel van Hem hoorde; en hoopte eenig
teeken te zien, dat van Hem gedaan zou
worden.
9 En hij vraagde Hem met vele woorden;
doch Hij antwoordde hem niets.
10 En de Overpriesters en de Schriftge-
leerden stonden, en beschuldigden Hem
heftiglijk.
11 En Heródes met zijne krijgslieden,
Hem veracht en bespot hebbende, deed
Hem een blinkend kleed aan, en zond
Hem weder tot Pilatus.
12 [i] En op denzelfden dag werden Pi-
latus en Heródes vrienden met elkander;
want zij waren tevoren in vijandschap
tegen den anderen.
13 [k] En als Pilatus de Overpriesters, en
de Oversten en het volk bijeengeroepen
had, zeide hij tot hen:
14 Gij hebt dezen mensch tot mij ge-
bracht, als eenen, die het volk afkeerig
maakt; en ziet, ik heb *Hem* in uwe
tegenwoordigheid ondervraagd, en heb
in dezen mensch geene schuld gevonden,
van hetgeen daar gij Hem mede be-
schuldigt;
15 Ja ook Heródes niet; want ik heb
ulieden tot hem gezonden, en ziet, er is
door Hem niets gedaan, dat des doods
waardig is:
16 Zoo zal ik Hem dan kastijden, en
loslaten.
17 [l] En hij moest hun op het feest eenen
loslaten.
18 Doch al de menigte riep gelijkelijk,
zeggende: [m] Weg met dezen! en laat ons
Bar-abbas los:
19 Dewelke was om zeker oproer, dat in
de stad geschied was, en *om* eenen dood-
slag, in de gevangenis geworpen.
20 Pilatus dan riep *hun* wederom toe,
willende Jezus loslaten;
21 Maar zij riepen daartegen, zeggende:
Kruis *Hem*, kruis Hem!
22 En hij zeide ten derden male tot
hen: Wat heeft deze dan kwaads gedaan?
ik heb geene schuld des doods in Hem
gevonden. Zoo zal ik Hem dan kastijden
en loslaten.
23 Maar zij hielden aan met groot
geroep, eischende, dat Hij zou gekruisigd
worden; en hun en der Overpriesteren
geroep werd geweldiger.
24 [n] En Pilatus oordeelde, dat hun eisch
geschieden zou;
25 En hij liet hun los dengene, die om
oproer en doodslag in de gevangenis
geworpen was, welken zij geëischt
hadden; maar Jezus gaf hij over tot
hunnen wil.

Jezus op den weg naar Golgotha.

26 [o] EN als zij Hem wegleidden, namen
zij eenen Simon van Cyréne, komende
van den akker, en legden hem het kruis
op, dat hij het achter Jezus droege.

---

[a] Ps. 2:2. Matth. 27:1. Mark. 15:1. Joh. 18:28. [b] Dan. 7:9. Matth. 16:27; 24:30; 25:31; 26:64. Mark. 14:62. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. Openb. 1:7. [c] Matth. 27:2. Mark. 15:1. Joh. 18:28. [d] Matth. 17:25; 22:21. Mark. 12:17. Luk. 20:25. Rom. 13:7. [e] Hand. 17:7. [f] Matth. 27:11. Mark. 15:2. Joh. 18:33. [g] Luk. 3:1. [h] Luk. 9:7. [i] Hand. 4:27. [k] Matth. 27:23. Mark. 15:14. Joh. 18:38; 19:4. [l] Matth. 27:15. Mark. 15:6. Joh. 18:39. [m] Hand. 3:14. [n] Matth. 27:26. Mark. 15:15. Joh. 19:16. [o] Matth. 27:32. Mark. 15:21.

27 En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgden Hem, welke ook weenden en Hem beklaagden.
28 En Jezus, Zich tot haar keerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem! weent niet over Mij, maar weent over uzelven, en over uwe kinderen;
29 Want ziet, er komen dagen, in welke men zeggen zal: Zalig *zijn* de onvruchtbaren, en de buiken, die niet gebaard hebben, en de borsten, die niet gezoogd hebben.
30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: [a] Valt op ons! en tot de heuvelen: Bedekt ons!
31 [b] Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?
32 [c] En er werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoeners, geleid, om met Hem gedood te worden.

De kruisiging.
(Matth. 27:33–56, en de overeenk. pl.)

33 [d] EN toen zij kwamen op de plaats, genaamd Hoofdscheêl*plaats*, kruisigden zij Hem aldaar, en de kwaaddoeners, den eenen ter rechter-, en den anderen ter linker*zijde*.
34 En Jezus zeide: [e] Vader! vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. [f] En verdeelende Zijne kleederen, wierpen zij het lot.
35 En het volk stond, en zag het aan. En ook [g] de Oversten met hen beschimpten *Hem*, zeggende: Anderen heeft Hij verlost, dat Hij nu Zichzelven verlosse, zoo Hij is de Christus, de Uitverkorene Gods.
36 En ook de krijgsknechten tot *Hem* komende, bespotteden Hem, en brachten Hem edik,
37 En zeiden: Indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos Uzelven!
38 [h] En er was ook een opschrift boven Hem geschreven, met Grieksche, en Romeinsche en Hebreeuwsche letters: DEZE IS DE KONING DER JODEN.
39 En een der kwaaddoeners, die gehangen waren, lasterde Hem, zeggende: Indien Gij de Christus zijt, verlos Uzelven en ons!
40 Maar de andere, antwoordende, bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?
41 En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen *straf*, waardig hetgeen wij gedaan hebben, maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.
42 En hij zeide tot Jezus: Heere! gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.
43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.
44 [i] En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe;
45 En de zon werd verduisterd, [k] en het voorhangsel des tempels scheurde midden*door*.
46 En Jezus, roepende met groote stemme, zeide: [l] Vader! in Uwe handen beveel Ik Mijnen geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij den geest.
47 [m] Als nu de hoofdman over honderd zag, wat er geschied was, verheerlijkte hij God, en zeide: Waarlijk, deze mensch was rechtvaardig.
48 En al de scharen, die samengekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden wederom, slaande op hunne borsten.

De begrafenis.
(Matth. 27:57–66, en de overeenk. pl.)

49 EN al Zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die Hem tezamen gevolgd waren van Galiléa, en zagen dit aan.
50 [n] En zie, een man, met name Jozef, zijnde een raadsheer, een goed en rechtvaardig man,
51 (Deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel) van Arimathéa, eene stad der Joden, en die ook zelf het koninkrijk Gods verwachtte;
52 Deze ging tot Pilatus, en begeerde het lichaam van Jezus.
53 En als hij hetzelve afgenomen had, wond hij dat in een fijn lijnwaad, [o] en legde het in een graf, in eene rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.
54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.
55 En ook de vrouwen, [p] die met Hem gekomen waren uit Galiléa, volgden na, en aanschouwden het graf, en hoe Zijn lichaam gelegd werd.
56 En wedergekeerd zijnde, bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rustten zij naar het gebod.

De opstanding.
(Matth. 28:1–16, en de overeenk. pl.)

24 EN [q] op den eersten *dag* der week, zeer vroeg in den morgenstond,

[a] Jes. 2:19. Hos. 10:8. Openb. 6:16; 9:6. [b] Jer. 25:29. 1 Petr. 4:17. [c] Joh. 19:18. [d] Matth. 27:33:38. Mark. 15:22. Joh. 19:18. [e] Hand. 7:60. 1 Kor. 4:12. [f] Ps. 22:19. Matth. 27:35. Mark. 15:24. Joh. 19:23. [g] Matth. 27:39. Mark. 15:29. [h] Matth. 27:37. Mark. 15:26. Joh. 19:19. [i] Matth. 27:45. Mark. 15:33. [k] Matth. 27:51. Mark. 15:38. [l] Ps. 31:6. Matth. 27:50. Mark. 15:37. Joh. 19:30. Hand. 7:59. [m] Matth. 27:54. Mark. 15:39. [n] Matth. 27:57. Mark. 15:43. Joh. 19:38. [o] Matth. 12:40; 26:12; 27:59. Mark. 15:46. [p] Luk. 8:2. [q] Matth. 28:1. Mark. 16:1. Joh. 20:1.

gingen zij naar het graf, dragende de
specerijen, die zij bereid hadden, en
sommigen met haar.
2 En zij vonden den steen afgewenteld
van het graf;
3 En ingegaan zijnde, vonden zij het
lichaam van den Heere Jezus niet.
4 En het geschiedde, als zij daarover
twijfelmoedig waren, zie, twee mannen
stonden bij haar in blinkende kleederen.
5 En als zij zeer bevreesd werden, en
het aangezicht naar de aarde neigden,
zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den
Levende bij de dooden?
6 Hij is hier niet, maar Hij is opge-
staan. [a]Gedenkt, hoe Hij tot u ge-
sproken heeft, als Hij nog in Galiléa was,
7 Zeggende: De Zoon des menschen
moet overgeleverd worden in de handen
der zondige menschen, en gekruisigd
worden, en ten derden dage wederop-
staan.
8 En zij werden [b]indachtig Zijner
woorden.
9 [c] En wedergekeerd zijnde van het graf,
boodschapten zij al deze dingen aan de
elven, en aan al de anderen.
10 En *deze* waren Maria Magdaléna, en
Johanna, en Maria, *de moeder* van
Jakobus, en de andere met haar, die dit
tot de Apostelen zeiden.
11 En hare woorden schenen voor hen
als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.
12 [d]Doch Petrus opstaande, liep tot
het graf, en nederbukkende, zag hij de
linnen doeken, liggende alleen, en ging
weg, zich verwonderende bij zichzelven
van hetgeen geschied was.

De twee discipelen op den weg naar Emmaus.

13 [e]EN ziet, twee van hen gingen op
denzelfden dag naar een vlek, dat zestig
stadiën van Jeruzalem was, welks naam
was Emmaus;
14 En zij spraken samen onder elk-
ander van al deze dingen, die er gebeurd
waren.
15 En het geschiedde, terwijl zij samen-
spraken, en elkander ondervraagden,
[f]dat Jezus zelf bij *hen* kwam, en met
hen ging;
16 En hunne oogen werden gehouden,
dat zij Hem niet kenden.
17 En Hij zeide tot hen: Wat redenen
zijn dit, die gij, wandelende, onder
elkander verhandelt, en *waarom* ziet gij
droevig?
18 En de een, wiens naam was Kléopas,
antwoordende, zeide tot Hem: Zijt Gij
alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en
weet niet de dingen, die dezer dagen
daarin geschied zijn?
19 En Hij zeide tot hen: Welke? En zij
zeiden tot Hem: De dingen aangaande
Jezus den Nazaréner, [g] welke een Profeet
was, krachtig in werken en woorden, voor
God en al het volk;
20 En hoe onze Overpriesters en Over-
sten Hem overgeleverd hebben tot het
oordeel des doods, en Hem gekruisigd
hebben.
21 En wij hoopten, dat Hij was degene,
[h]die Israël verlossen zou. Doch ook, bene-
vens dit alles, is het heden de derde dag,
van dat deze dingen geschied zijn.
22 [i] Maar ook sommige vrouwen uit ons
hebben ons ontsteld, die vroeg in den
morgenstond aan het graf geweest zijn;
23 En Zijn lichaam niet vindende,
kwamen zij en zeiden, dat zij ook een
gezicht van engelen gezien hadden, die
zeggen, dat Hij leeft.
24 En sommigen dergenen, die met ons
zijn, gingen heen tot het graf, en bevon-
den het alzoo, gelijk ook de vrouwen
gezegd hadden; maar Hem zagen zij niet.
25 En Hij zeide tot hen: O onverstandi-
gen en tragen van hart, om te gelooven al
hetgeen de Profeten gesproken hebben!
26 [k] Moest de Christus niet deze dingen
lijden, en *alzoo* in Zijne heerlijkheid
ingaan?
27 [l] En begonnen hebbende van Mozes
en [m]van al de Profeten, legde Hij hun uit,
in al de Schriften, hetgeen van Hem *ge-
schreven* was.
28 En zij kwamen nabij het vlek, daar
zij naar toegingen; en Hij hield Zich, als
of Hij verder gaan zou;
29 [n]En zij dwongen Hem, zeggende:
[o] Blijf met ons; want het is bij den avond,
en de dag is gedaald. En Hij ging in,
om met hen te blijven.
30 En het geschiedde, als Hij met hen
aanzat, nam Hij het brood, en zegende
het, en als Hij het gebroken had, gaf Hij
het hun.
31 En hunne oogen werden geopend, en
zij kenden Hem; en Hij kwam weg uit
hun gezicht.
32 En zij zeiden tot elkander: Was ons
hart niet brandende in ons, als Hij tot
ons sprak op den weg, en als Hij ons de
Schriften opende?
33 En zij, opstaande ter zelfder ure, keer-
den weder naar Jeruzalem, en vonden de
elven samenvergaderd, en die met hen
waren.

---

[a] Matth. 16:21; 17:22; 20:18. Mark. 8:31: 9:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31. [b] Joh. 2:22.
[c] Matth. 28:8. Mark. 16:10. [d] Joh. 20:3, 6. [e] Mark. 16:12. [f] Matth. 18:20. Luk. 24:36.
[g] Luk. 7:16. Joh. 4:19; 6:14. [h] Matth. 20:21. Hand. 1:6. [i] Matth. 28:8. Mark. 16:10
Joh. 20:18. [k] Jes. 50:6; 53:5. Filipp. 2:7. Hebr. 12:2. 1 Petr. 1.11. [l] Gen. 3:15;
22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:15. [m] Ps. 132:11. Jes. 7:14; 9:5; 40:10. Jer. 23:5; 33:14.
Ezech. 34:23; 37:25. Dan. 9:24. Micha 7:20. [n] Gen. 19:3. [o] Hand. 16:15. Hebr. 13:2.

34 Welke zeiden: De Heere is waarlijk
opgestaan, [a] en is van Simon gezien!
35 En zij vertelden, hetgeen op den weg
geschied was, en hoe Hij hun bekend
was geworden in het breken des broods.

Verschijning van Jezus aan de elf Apostelen.
(Joh. 20:29, enz.)

36 [b] EN als zij van deze dingen spraken,
stond Jezus zelf in het midden van hen,
en zeide tot hen; Vrede zij ulieden!
37 En zij, verschrikt en zeer bevreesd
geworden zijnde, meenden, dat zij eenen
geest zagen.
38 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij
ontroerd? en waarom klimmen *zulke*
overleggingen in uwe harten?
39 Ziet Mijne handen en Mijne voeten,
want Ik ben het zelf; tast Mij aan, en
ziet; want een geest heeft geen vleesch
en beenen, gelijk gij ziet, dat Ik heb.
40 En als Hij dit zeide, toonde Hij hun
de handen en de voeten.
41 En toen zij het van blijdschap nog
niet geloofden, en zich verwonderden,
zeide Hij tot hen: [c] Hebt gij hier iets om
te eten?
42 En zij gaven Hem een stuk van
eenen gebraden visch, en van honigraten;
43 En Hij nam het, en at het voor hunne
oogen.
44 En Hij zeide tot hen: [d] Dit zijn de
woorden, die Ik tot u sprak, als Ik nog
met u was, *namelijk* dat het alles moest
vervuld worden, wat van Mij geschreven
is in de Wet van Mozes, en de Profeten
en Psalmen.
45 Toen opende Hij hun verstand, opdat
zij de Schriften verstonden;
46 En zeide tot hen; [e] Alzoo is er ge-
schreven, en alzoo moest de Christus
lijden, en van de dooden opstaan ten
derden dage;
47 En in Zijnen naam gepredikt worden
bekeering en [f] vergeving der zonden,
onder alle volken, [g] beginnende van Jeru-
zalem.
48 En gij zijt getuigen van deze dingen.
49 [h] En ziet, Ik zende de belofte Mijns
Vaders op u; [i] maar blijft gij in de stad
Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn
met kracht uit de hoogte.

De hemelvaart.
(Hand. 1:9-11.)

50 [k] EN Hij leidde hen buiten tot aan
Bethánië, en Zijne handen opheffende,
zegende Hij hen.
51 [l] En het geschiedde, als Hij hen
zegende, dat Hij van hen scheidde, en
werd opgenomen in den hemel.
52 En zij aanbaden Hem, en keerden
weder naar Jeruzalem met groote blijd-
schap.
53 En zij waren allen tijd in den tempel,
lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

JOHANNES.

Het vleeschgeworden Woord.

1 IN [m] den beginne was het Woord, en
het Woord was [n] bij God, en het Woord
was God.
2 [o] Dit was in den beginne bij God.
3 [p] Alle dingen zijn door Hetzelve ge-
maakt, en zonder Hetzelve is geen ding
gemaakt, dat gemaakt is.
4 [q] In Hetzelve was het leven, en [r] het
leven was het licht der menschen;
5 [s] En het licht schijnt in de duisternis,
en de duisternis heeft het niet begrepen.
6 [t] Er was een mensch van God gezon-
den, wiens naam was Johannes.
7 Deze kwam tot een getuigenis, om van
het licht te getuigen opdat zij allen door
hem gelooven zouden.
8 Hij was het licht niet, maar *was ge-
zonden*, opdat hij van het licht getuigen
zou.
9 [u] *Dit* was het waarachtige licht, het-
welk verlicht een' iegelijk mensch, ko-
mende in de wereld.
10 Hij was in de wereld, [x] en de wereld
is door Hem gemaakt; en de wereld heeft
Hem niet gekend.
11 Hij is gekomen tot het Zijne, en de
Zijnen hebben Hem niet aangenomen.
12 [y] Maar zoo velen Hem aangenomen
hebben, dien heeft Hij macht gegeven,

---

[a] 1 Kor. 15:5. [b] Mark. 16:14. Joh. 20:19. 1 Kor. 15:5. [c] Joh. 21:10. [d] Matth. 16:21; 17:22; 20:18. Mark. 8:31; 9:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31; 24:6. [e] Ps. 22:7. Hand. 17:3. [f] Hand. 13:38. 1 Joh. 2:12. [g] Hand. 2:4. [h] Joh. 14:26; 15:26; 16:7. Hand. 1:4. [i] Hand. 1:4. [k] Hand. 1:12. [l] Mark. 16:19. Hand. 1:9. [m] Spr. 8:22. 1 Joh. 1:1. [n] 1 Joh. 1:2. [o] Joh. 17:5. [p] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Efez. 3:9. Kol. 1:16. Hebr. 1:2. [q] Joh. 5:26. 1 Joh. 5:11. [r] Joh. 8:12; 9:5; 12:46. [s] Joh. 3:19. [t] Mal. 3:1. Matth. 3:1. Mark. 1:2, 4. Luk. 3:3; 7:27. Joh. 1:33. [u] Joh. 8:12; 9:5; 12:46. [x] Hebr. 1:2; 11:3. [y] Jes. 56:5. Rom. 8:15. Gal. 3:26. 2 Petr. 1:4. 1 Joh. 3:1.

kinderen Gods te worden, *namelijk* die in
Zijnen naam gelooven ;
13 Welke niet uit den bloede, noch uit
den wil des vleesches, noch uit den wil
des mans, maar uit God geboren zijn.
14 [a] En het Woord is vleesch geworden,
en heeft onder ons gewoond [b] (en wij
hebben Zijne heerlijkheid aanschouwd,
eene heerlijkheid als des Eeniggeborenen
van den Vader), [c] vol van genade en waarheid.

Getuigenis van Johannes den Dooper.
(Matth. 3:1-12, en de overeenk. pl.)

15 [d] JOHANNES getuigt van Hem, en
heeft geroepen, zeggende : Deze was het,
van welken ik zeide : Die na mij komt, is
vóór mij geworden, want Hij was eer dan
ik.
16 En [e] uit Zijne volheid hebben wij allen
ontvangen, ook genade voor genade ;
17 [f] Want de Wet is door Mozes gegeven,
de genade en de waarheid is door Jezus
Christus geworden.
18 [g] Niemand heeft ooit God gezien ; de
eeniggeboren Zoon, [h] die in den schoot
des Vaders is, Die heeft *Hem ons* verklaard.
19 En dit is [i] het getuigenis van Johannes,
toen de Joden *eenige* priesters en Levieten
afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem
zouden vragen : Wie zijt gij ?
20 En [k] hij beleed, en loochende het niet;
en beleed : Ik ben de Christus niet.
21 En zij vraagden hem : Wat dan ? zijt
gij Elías ? En hij zeide : Ik ben *die* niet.
Zijt [l] gij de Profeet ? En hij antwoordde : Neen.
22 Zij zeiden dan tot hem : Wie zijt
gij ? opdat wij antwoord geven mogen
dengenen, die ons gezonden hebben ; wat
zegt gij van uzelven ?
23 Hij zeide : [m] Ik ben de stem des roependen in de woestijn : Maakt den weg
des Heeren recht ! gelijk Jesaja, de profeet, gesproken heeft.
24 En de afgezondenen waren uit de
Farizeën ;
25 En zij vraagden hem en spraken tot
hem : Waarom doopt gij dan, zoo gij de
Christus niet zijt, noch Elías, noch [n] de
Profeet ?
26 Johannes antwoordde hun, zeggende:
Ik [o] doop met water, maar Hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent ;
27 Deze is het, die na mij komt, welke
vóór mij geworden is, wien ik niet
waardig ben dat ik Zijnen schoenriem
zou ontbinden.
28 Deze dingen zijn geschied in Bethábara, over de Jordaan waar Johannes
was doopende.
29 Des anderen daags zag Johannes
Jezus tot zich komende, en zeide : [p] Zie
het Lam Gods, dat de zonde der wereld
wegneemt !
30 Deze is het, van welken ik gezegd
heb : Na mij komt een man, die vóór mij
geworden is, want Hij was eer dan ik ;
31 En ik kende Hem niet ; maar opdat
Hij aan Israël zou geopenbaard worden,
daarom ben ik gekomen, doopende met
het water.
32 [q] En Johannes getuigde, zeggende : Ik
heb den Geest zien nederdalen uit den
hemel gelijk eene duif, en bleef op Hem ;
33 En ik kende Hem niet ; maar die mij
gezonden heeft, om te doopen met water,
die had mij gezegd : Op welken gij den
Geest zult zien nederdalen, en op Hem
blijven, [r] deze is het, die met den Heiligen
Geest doopt.
34 En ik heb gezien, en heb getuigd,
dat deze de Zoon van God is.

De eerste discipelen van Jezus.

35 DES anderen daags wederom stond
Johannes, en twee uit zijne discipelen.
36 En ziende op Jezus, *daar* wandelende, zeide hij : [s] Ziet, het Lam Gods !
37 En die twee discipelen hoorden hem
dat spreken, en zij volgden Jezus.
38 En Jezus Zich omkeerende, en ziende
hen volgen, zeide tot hen :
39 Wat zoekt gij ? En zij zeiden tot
Hem : Rabbi ! (hetwelk is te zeggen,
overgezet zijnde, Meester) waar woont
Gij ?
40 Hij zeide tot hen : Komt en ziet ! Zij
kwamen en zagen, waar Hij woonde, en
bleven dien dag bij Hem. En het was
omtrent de tiende ure.
41 Andréas, de broeder van Simon Petrus, was een van de twee, die het van
Johannes gehoord hadden, en Hem gevolgd waren.
42 Deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem : Wij hebben
gevonden den Messías, hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus.
43 En hij leidde hem tot Jezus. En
Jezus, hem aanziende, zeide : Gij zijt
Simon, de zoon van Jonas ; gij zult
[t] genaamd worden Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.

---

[a] Jes. 7:14. Matth. 1:16. Luk. 1:31 ; 2:7. [b] Matth. 17:2. 2 Petr. 1:17. [c] Kol. 1:19 ; 2:9.
[d] Matth. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:26, 30. [e] Kol. 2:10. [f] Ex. 20:1, enz.
[g] Ex. 33:20. Deut. 4:12. Joh. 6:46. 1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12. [h] Matth. 11:27. [i] Joh. 5:33.
[k] Joh. 3:28. Hand. 13:25. [l] Deut. 18:18. [m] Jes. 40:3. Matth. 3:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4.
[n] Deut. 18:18. [o] Matth. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Hand. 1:5 ; 11:16 ; 19:4. [p] Jes. 53:5, 7.
Joh. 1:36. [q] Matth. 3:16. Mark. 1:10. Luk. 3:22. [r] Matth. 3:11. [s] Ex. 12:3. Jes. 53:7.
Joh. 1:29. Hand. 8:32. [t] Matth. 16:18.

44 Des anderen daags wilde Jezus heen-
gaan naar Galiléa, en vond Filippus, en
zeide tot hem: Volg Mij!
45 [a] Filippus nu was van Bethsáïda, uit
de stad van Andréas en Petrus.
46 Filippus vond [b] Nathánaël, en zeide
tot hem: Wij hebben *dien* gevonden,
[c] van welken Mozes in de Wet geschreven
heeft, en de Profeten, *namelijk* Jezus,
den zoon van Jozef, van Názareth.
47 En Nathánaël zeide tot hem: Kan
uit Názareth iets goeds zijn? Filippus
zeide tot hem: Kom en zie!
48 Jezus zag Nathánaël tot Zich komen,
en zeide van hem: Zie, waarlijk een Is-
raëliet, in welken geen bedrog is.
49 Nathánaël zeide tot Hem: Van waar
kent Gij mij? Jezus antwoordde en zeide
tot hem: Eer u Filippus riep, daar gij
onder den vijgeboom waart, zag Ik u.
50 Nathánaël antwoordde en zeide tot
Hem: Rabbi! Gij zijt de Zone Gods, Gij
zijt de Koning Israëls.
51 Jezus antwoordde en zeide tot hem:
Omdat Ik u gezegd heb: Ik zag u onder
den vijgeboom, zoo gelooft gij; gij zult
grootere dingen zien dan deze.
52 En Hij zeide tot hem: Voorwaar,
voorwaar zeg Ik ulieden: [d] van nu aan
zult gij den hemel zien geopend, en de
engelen Gods opklimmende en nederda-
lende op den Zoon des menschen.

Christus op de bruiloft te Kana verandert het water in wijn.

2 EN op den derden dag was er eene
bruiloft te Kana in Galiléa; en de
moeder van Jezus was aldaar.
2 En Jezus was ook genood, en Zijne
discipelen, tot de bruiloft.
3 En als er wijn ontbrak, zeide de moe-
der van Jezus tot Hem: Zij hebben geen
wijn.
4 Jezus zeide tot haar: Vrouwe! wat
heb Ik met u *te doen?* Mijne ure is nog
niet gekomen.
5 Zijne moeder zeide tot de dienaars:
Zoo wat Hij ulieden zal zeggen, doet *dat.*
6 En aldaar waren zes steenen water-
vaten gesteld, [e] naar de reiniging der
Joden, elk houdende twee of drie met-
réten.
7 Jezus zeide tot hen: Vult de water-
vaten met water. En zij vulden ze tot
boven toe.
8 En Hij zeide tot hen: Schept nu, en
draagt het tot den hofmeester; en zij
droegen het.
9 Als nu de hofmeester het water, dat
wijn geworden was, geproefd had (en hij
wist niet, van waar *de wijn* was; maar de
dienaren, die het water geschept hadden,
wisten het), zoo riep de hofmeester den
bruidegom,
10 En zeide tot hem: Alle man zet eerst
den goeden wijn op, en wanneer men wel
gedronken heeft, alsdan den minderen;
maar gij hebt den goeden wijn tot nu toe
bewaard.
11 Dit beginsel der teekenen heeft Jezus
gedaan te Kana in Galiléa, en heeft Zijne
heerlijkheid geopenbaard; en Zijne disci-
pelen geloofden in Hem.
12 Daarna ging Hij af naar Kapèrnaüm,
Hij, en Zijne moeder, en Zijne broeders,
en Zijne discipelen; en zij bleven aldaar
niet vele dagen.

Jezus reinigt den tempel.
(Matth. 21:12., enz., en de overeenk. pl.)

13 EN het Pascha der Joden was nabij,
en Jezus ging op naar Jeruzalem.
14 [f] En Hij vond in den tempel, die
ossen, en schapen en duiven verkochten,
en de wisselaars *daar* zittende;
15 En een' geesel van touwtjes gemaakt
hebbende, dreef Hij ze allen uit den
tempel, ook de schapen en de ossen; en
het geld der wisselaren stortte Hij uit, en
keerde de tafelen om;
16 En Hij zeide tot degenen, die de
duiven verkochten: Neemt deze dingen
van hier weg; maakt niet het huis Mijns
Vaders tot een huis van koophandel.
17 En Zijne discipelen werden indachtig,
dat er geschreven is: [g] De ijver van Uw
huis heeft mij verslonden.
18 De Joden antwoordden dan, en zeiden
tot Hem: [h] Wat teeken toont Gij ons,
dat Gij deze dingen doet?
19 Jezus antwoordde en zeide tot hen:
[i] Breekt dezen tempel, en in drie dagen
zal Ik dien oprichten.
20 De Joden zeiden dan: Zes en veertig
jaren is *over* dezen tempel gebouwd, en
Gij, zult Gij dien in drie dagen oprichten?
21 Maar Hij zeide *dit* van den tempel
Zijns lichaams.
22 Daarom, als Hij opgestaan was van
de dooden, [k] werden Zijne discipelen ge-
dachtig, dat Hij dit tot hen gezegd had;
en zij geloofden de Schrift, en het woord,
dat Jezus gesproken had.
23 En als hij te Jeruzalem was, op het
Pascha, in het feest, geloofden velen in
Zijnen naam, ziende Zijne teekenen, die
Hij deed;
24 Maar Jezus zelf betrouwde hun Zich-
zelven niet, omdat Hij hen allen kende,
25 En omdat Hij niet van noode had,

---

[a] Joh. 12:21. [b] Joh. 21:2. [c] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:18. 2 Sam. 7:12. Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10, 11; 53:1, enz. Jer. 23:5; 33:14. Ezech. 34:23. Dan. 9:24. Zach. 6:12; 9:9. [d] Num. 28:12. [e] Mark. 7:3. [f] Matth. 21:12. Mark. 11:15. Luk. 19:45. [g] Ps. 69:10. [h] Matth. 12:38; 16:1. Mark. 8:11. Luk. 11:29. Joh. 6:30. [i] Matth. 26:61; 27:40. Mark. 14:58; 15:29. [k] Luk. 24:8.

dat iemand getuigen zou van den mensch; [a] want Hijzelf wist, wat in den mensch was.

Christus onderwijst Nicodémus omtrent de wedergeboorte.

3 EN er was een mensch uit de Farizeën, wiens naam was [b] Nicodémus, een overste der Joden;

2 [c] Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot Hem: Rabbi! wij weten, dat Gij zijt een Leeraar van God gekomen; want [d] niemand kan deze teekenen doen, die Gij doet, [e] zoo God met hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodémus zeide tot Hem: Hoe kan een mensch geboren worden, *nu* oud zijnde? kan hij ook andermaal in zijn' moeders buik ingaan, en geboren worden?

5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [f] zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan.

6 [g] Hetgeen uit het vleesch geboren is, *dat* is vleesch; en hetgeen uit den Geest geboren is, *dat* is geest.

7 Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heen gaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

9 Nicodémus antwoordde en zeide tot Hem: [h] Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zijt gij een leeraar van Israël, en weet gij deze dingen niet?

11 [i] Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: wij spreken, wat wij weten, en getuigen, wat wij gezien hebben; en gijlieden neemt [k] ons getuigenis niet aan.

12 Indien Ik ulieden de aardsche dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien Ik ulieden de hemelsche zou zeggen?

13 En [l] niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, *namelijk* de Zoon des menschen, die in den hemel is.

14 [m] En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, [n] alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden:

15 Opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, [o] maar het eeuwige leven hebbe.

16 [p] Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren' Zoon gegeven heeft, [q] opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 [r] Want God heeft Zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordeelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden.

18 [s] Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alreede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den naam des eeniggeboren' Zoons van God.

19 En [t] dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden;

21 [u] Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

Nog een getuigenis van Johannes den Dooper.

22 NA dezen kwam Jezus en Zijne discipelen in het land van Judéa, en onthield Zich aldaar met hen, [x] en doopte.

23 [y] En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren; en zij kwamen daar, en werden gedoopt;

24 [z] Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25 Er rees dan eene vraag *van eenige* uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging.

26 [aa] En zij kwamen tot Johannes, en zeiden tot hem: Rabbi! die met u was over de Jordaan, welken gij getuigenis gaaft, zie, die doopt, en zij komen allen tot Hem.

27 Johannes antwoordde en zeide: Een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij.

28 Gijzelven zijt mijne getuigen, dat ik gezegd heb: [bb] Ik ben de Christus niet; [cc] maar dat ik vóór Hem heen uitgezonden ben.

29 Die de bruid heeft, is de bruidegom:

---

[a] 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10; 103:14. Jer. 11:20; 17:10; 20:12. Joh. 6:64. [b] Joh. 19:39. [c] Joh. 7:50; 19:39. [d] Joh. 9:16:33. [e] Hand. 10:38. [f] Tit. 3:5. [g] Rom. 8:5. [h] Joh. 6:52. [i] Joh. 7:16; 8:28; 12:49; 14:24. [k] Joh. 3:32. [l] Joh. 6:62. Efez. 4:9. [m] Num. 21:9. 2 Kon. 18:4. [n] Joh. 8:28; 12:32. [o] Joh. 3:36. [p] Rom. 5:8; 8:31. 1 Joh. 4:9. [q] Luk. 19:10. Joh. 3:36. 1 Joh. 5:10. [r] Luk. 9:56. Joh. 9:39; 12:47. 1 Joh. 4:14. [s] Joh. 5:24; 6:40, 47; 20:31. [t] Joh. 1:5. [u] Efez. 5:8. [x] Joh. 4:1. [y] Matth. 3:6. Mark. 1:5. Luk. 3:7. [z] Matth. 14:3. [aa] Matth. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:15, 26, 34. [bb] Joh. 1:20. [cc] Mal. 3:1. Matth. 11:10. Mark. 1:2. Luk. 1:17; 7:27. Joh. 1:21, 23.

maar de vriend des bruidegoms, die staat
en hem hoort, verblijdt zich met blijd-
schap om de stem des bruidegoms. Zoo
is dan deze mijne blijdschap vervuld ge-
worden.
30 Hij moet wassen, maar ik minder
worden.
31 [a] Die van boven komt, is boven allen;
die uit de aarde is *voortgekomen*, die is
uit de aarde, en spreekt uit de aarde.
Die uit den hemel komt, is boven allen.
32 [b] En hetgeen Hij gezien en gehoord
heeft, dat getuigt Hij; en Zijn getuigenis
neemt niemand aan.
33 Die Zijn getuigenis aangenomen
heeft, die heeft verzegeld, [c] dat God
waarachtig is:
34 Want dien God gezonden heeft, die
spreekt de woorden Gods; want God
geeft *Hem* den Geest [d] niet met mate.
35 De Vader heeft den Zoon lief, [e] en
heeft alle dingen in Zijne hand gegeven.
36 [f] Die in den Zoon gelooft, die heeft
het eeuwige leven; maar die den Zoon
ongehoorzaam is, die zal het leven niet
zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

De Samaritaansche vrouw.

4 ALS dan de Heere verstond, dat
de Farizeën gehoord hadden, dat
Jezus [g] meer discipelen maakte en doopte
dan Johannes:
2 (Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar
Zijne discipelen)
3 Zoo verliet Hij Judéa, en ging weder-
om heen naar Galiléa.
4 En Hij moest door Samaría gaan.
5 Hij kwam dan in eene stad van
Samaría, genaamd Sichar, nabij [h] het
stuk lands, hetwelk Jakob zijnen zoon
Jozef gaf;
6 En aldaar was de fontein Jakobs. Je-
zus dan, vermoeid zijnde van de reize,
zat alzoo neder nevens de fontein. Het
was omtrent de zesde ure.
7 Er kwam eene vrouw uit Samaría, om
water te putten. Jezus zeide tot haar:
Geef mij te drinken.
8 (Want Zijne discipelen waren heenge-
gaan in de stad, opdat zij zouden spijze
koopen.)
9 Zoo zeide dan de Samaritaansche
vrouw tot hem: Hoe begeert Gij, die een
Jood zijt, van mij te drinken, die eene
Samaritaansche vrouw ben? [i] want de
Joden houden geene gemeenschap met
de Samaritanen.
10 Jezus antwoordde en zeide tot haar:
Indien gij de gave Gods kendet, en wie
Hij is, die tot u zegt: Geef Mij te drin-
ken; zoo zoudt gij van Hem hebben
begeerd, en Hij zoude u levend water
gegeven hebben.
11 De vrouw zeide tot Hem: Heere! Gij
hebt niet om mede te putten, en de put
is diep; van waar hebt Gij dan [k] het
levende water?
12 Zijt Gij meerder dan onze vader
Jakob, die ons den put gegeven heeft? en
hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijne
kinderen, en zijn vee?
13 Jezus antwoordde en zeide tot haar:
[l] Een ieder, die van dit water drinkt, zal
wederom dorsten;
14 [m] Maar zoo wie gedronken zal hebben
van het water, dat Ik hem geven zal, dien
zal in eeuwigheid niet dorsten; [n] maar het
water, dat Ik hem zal geven, zal in hem
worden eene fontein van water, sprin-
gende tot in het eeuwige leven.
15 De vrouw zeide tot Hem: Heere!
geef mij dat water, opdat mij niet dorste,
en ik hier niet *moet* komen om te put-
ten.
16 Jezus zeide tot haar: Ga heen, roep
uwen man, en kom hier.
17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik
heb geenen man. Jezus zeide tot haar:
Gij hebt wèl gezegd: Ik heb geenen
man;
18 Want gij hebt vijf mannen gehad,
en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat
hebt gij met waarheid gezegd.
19 De vrouw zeide tot Hem: Heere!
[o] ik zie, dat Gij een profeet zijt.
20 Onze vaders hebben op dezen berg
aangebeden; en gijlieden zegt, dat [p] te
Jeruzalem de plaats is, waar men moet
aanbidden.
21 Jezus zeide tot haar: Vrouwe! geloof
Mij, de ure komt, wanneer gijlieden,
noch op dezen berg, noch te Jeruzalem,
den Vader zult aanbidden.
22 [q] Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet;
wij aanbidden, wat wij weten; [r] want de
zaligheid is uit de Joden.
23 Maar de ure komt, en is nu, wanneer
de ware aanbidders den Vader aanbidden
zullen in geest en waarheid; want de
Vader zoekt ook dezulken, die Hem *al-
zoo* aanbidden.
24 [s] God is een geest, en die Hem aan-
bidden, moeten *Hem* aanbidden in geest
en waarheid.
25 De vrouw zeide tot Hem: Ik weet,
dat de Messías komt (die genaamd wordt
Christus); wanneer die zal gekomen zijn,
zoo zal Hij ons alle dingen verkondigen.

---

[a] Joh. 8:23. [b] Joh. 5:30; 8:26; 12:49; 14:10. [c] Rom. 3:4. [d] Efez. 4:7. [e] Matth. 11:27, 28:18. Luk. 10:22. Joh. 5:22; 17:2. Hebr. 2:8. [f] Joh. 3:16; 6:47. 1 Joh. 5:10. [g] Joh. 3:26. [h] Gen. 33:19; 48:22. Joz. 24:32. [i] Luk. 9:52, 53. Joh. 8:48. [k] Jer. 2:13. [l] Joh. 6:58. [m] Joh. 3:16; 6:27, 35, 54. [n] Joh. 7:38. [o] Luk. 7:16; 24:19. Joh. 6:14. [p] Deut. 12:5, 11. 1 Kon. 9:3. 2 Kron. 7:12. [q] 2 Kon. 17:29. [r] Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4. Hebr. 7:14. [s] 2 Kor. 3:17.

26 Jezus zeide tot haar: [a]Ik ben het,
die met u spreek.
27 En daarop kwamen Zijne discipelen,
en verwonderden zich, dat Hij met eene
vrouw sprak. Nochtans zeide niemand:
Wat vraagt Gij? of: Wat spreekt Gij
met haar?
28 Zoo verliet de vrouw dan haar wa-
tervat, en ging heen in de stad, en zeide
tot de lieden:
29 Komt, ziet een' mensch, die mij ge-
zegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is
deze niet de Christus?
30 Zij dan gingen uit de stad, en kwa-
men tot Hem.

De oogst en de werklieden.

31 EN ondertusschen baden Hem de
discipelen, zeggende: Rabbi, eet!
32 Maar Hij zeide tot hen: Ik heb eene
spijs om te eten, die gij niet weet.
33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen
elkander: Heeft iemand Hem te eten
gebracht?
34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijs is,
dat Ik doe den wil Desgenen, die Mij ge-
zonden heeft, en Zijn werk volbrenge.
35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier
maanden, en *dan* komt de oogst? Ziet,
Ik zeg u: heft uwe oogen op, en aan-
schouwt de landen; [b]want zij zijn alreede
wit om te oogsten.
36 En die maait, ontvangt loon, en ver-
gadert vrucht ten eeuwigen leven; opdat
zich tezamen verblijde, beide die zaait en
die maait;
37 Want hierin is die spreuk waarach-
tig: Een ander is het, die zaait, en een
ander, die maait.
38 Ik heb u uitgezonden, om te maaien
hetgeen gij niet bearbeid hebt; anderen
hebben het bearbeid, en gij zijt tot hun-
nen arbeid ingegaan.
39 En velen der Samaritanen uit die
stad geloofden in Hem, om het woord der
vrouw, die getuigde: Hij heeft mij ge-
zegd alles, wat ik gedaan heb.
40 Als dan de Samaritanen tot Hem ge-
komen waren, baden zij Hem, dat Hij
bij hen bleef; en Hij bleef aldaar twee
dagen.
41 En er geloofden er veel meer om
Zijns woords wil,
42 En zeiden tot de vrouw: Wij geloo-
ven niet meer om uws zeggens wil; [c]want
wijzelven hebben *Hem* gehoord, en weten,
dat deze waarlijk is de Christus, de Zalig-
maker der wereld.

Genezing van den zoon van den koninklijken hoveling.

43 EN na de twee dagen ging Hij van
daar, en ging heen naar Galiléa;
44 Want Jezus heeft zelf getuigd, [d]dat
een profeet in zijn eigen vaderland geene
eere heeft.
45 Als Hij dan in Galiléa kwam, ontvin-
gen hem de Galileërs, gezien hebbende
al de dingen, die Hij te Jeruzalem op het
feest gedaan had; want ook zij waren tot
het feest gegaan.
46 Zoo kwam dan Jezus wederom [e]te
Kana in Galiléa, waar Hij het water wijn
gemaakt had. En er was een zeker ko-
ninklijk *hoveling*, wiens zoon krank was,
te Kapèrnaüm.
47 Deze, gehoord hebbende, dat Jezus
uit Judéa in Galiléa kwam, ging tot Hem
en bad Hem, dat Hij afkwame, en zijnen
zoon gezond maakte; want hij lag op
zijn sterven.
48 Jezus dan zeide tot hem: [f]Tenzij
dat gijlieden teekenen en wonderen ziet,
zoo zult gij niet gelooven.
49 De koninklijke *hoveling* zeide tot
Hem: Heere! kom af, eer mijn kind
sterft.
50 Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw
zoon leeft. En de mensch geloofde het
woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging
heen.
51 En als hij nu afging, kwamen zijne
dienstknechten hem tegemoet, en bood-
schapten, zeggende: Uw kind leeft!
52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure,
in welke het beter met hem geworden
was. En zij zeiden tot hem: Gisteren te
zeven ure verliet hem de koorts.
53 De vader bekende dan, dat het in
dezelfde ure *was*, in welke Jezus tot hem
gezegd had: Uw zoon leeft. En hij ge-
loofde zelf, en zijn geheele huis.
54 Dit tweede teeken heeft Jezus we-
derom gedaan, als Hij uit Judéa in Galiléa
gekomen was.

Genezing van den lamme te Bethesda.

5 NA dezen was een [g]feest der Joden,
en Jezus ging op naar Jeruzalem.
2 En er is te Jeruzalem, aan de Schaap-
poort, een badwater, hetwelk in het He-
breeuwsch toegenaamd wordt Bethesda,
hebbende vijf zalen.
3 In dezelve lag eene groote menigte van
kranken, blinden, kreupelen, verdorden,
wachtende op de roering des waters;
4 Want een engel daalde neder op ze-
keren tijd in dat badwater, en beroerde
het water: wie dan eerst daarin kwam, na
de beroering van het water, die werd ge-
zond, van wat ziekte hij ook bevangen
was.
5 En aldaar was een zeker mensch, die
acht en dertig jaren krank gelegen had.
6 Jezus, ziende dezen liggen, en weten-
de, dat hij nu langen tijd gelegen had,

[a] Joh. 9:37. [b] Matth. 9:37. Luk. 10:2. [c] Joh. 17:8. [d] Matth. 13:57. Mark. 6:4. Luk. 4:24. [e] Joh. 2:1, 11. [f] 1 Kor. 1:22. [g] Lev. 23:2. Deut. 16:1.

de tot hem: Wilt gij gezond worn?

De kranke antwoordde Hem: Heere! heb geen mensch, om mij te werpen het badwater, wanneer het water beerd wordt; en terwijl ik kom, zoo daalt n ander vóór mij neder.

Jezus zeide tot hem: [a] Sta op, neem r beddeken op, en wandel!

En terstond werd de mensch gezond, ı nam zijn beddeken op, en wandelde. En het was sabbat op dien dag.

0 De Joden zeiden dan tot dengene, die :nezen was: [c] Het is sabbat; het is u ıet geoorloofd, het beddeken te dragen.

.1 Hij antwoordde hun: Die mij ge›nd gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: eem uw beddeken op, en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: Wie is de ıensch, die u gezegd heeft: Neem uw eddeken op, en wandel?

13 En die gezond gemaakt was, wist iet, wie Hij was; want Jezus was ont'eken, alzoo er eene *groote* schare in die laats was.

14 Daarna vond Jezus hem in den empel, en zeide tot hem: Zie, gij zijt ezond geworden; [d] zondig niet meer, pdat u niet wat ergers geschiede!

15 De mensch ging heen, en boodschape den Joden, dat het Jezus was, die hem ;ezond gemaakt had.

Jezus verklaart zich Zoon van God te zijn, één met den Vader.

16 EN daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten Hem te dooden, omdat Hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: [e] Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ›ok.

18 [f] Daarom zochten dan de Joden te neer Hem te dooden, omdat Hij niet ılleen den sabbat brak, maar ook zeide, lat God Zijn eigen Vader was, Zichzelven Gode evengelijk makende.

19 Jezus dan antwoordde, en zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [g] de Zoon kan niets van Zichzelven doen, tenzij Hij den Vader dat ziet doen; [h] want zoo wat Die doet, hetzelve doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en [i] toont Hem alles, wat Hij doet; en Hij zal Hem grooter werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend, die Hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, [k] maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven;

23 Opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. [l] Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet, die Hem gezonden heeft.

24 [m] Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die Mijn woord hoort, en gelooft Hem, die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en [n] komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.

25 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: de ure komt, en is nu, [o] wanneer de dooden zullen hooren de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven.

26 Want gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelven, alzoo heeft Hij ook den Zoon gegeven, het leven te hebben in Zichzelven;

27 En heeft Hem macht gegeven, ook gericht te houden, omdat Hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, [p] in dewelke allen, die in de graven zijn, Zijne stem zullen hooren;

29 [q] En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

30 Ik kan van Mijzelven niets doen. Gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en Mijn oordeel is rechtvaardig; [r] want Ik zoek niet Mijnen wil, maar den wil des Vaders, die Mij gezonden heeft.

31 [s] Indien Ik van Mijzelven getuig, Mijn getuigenis is niet waarachtig:

32 Er [t] is een ander, die van Mij getuigt, en Ik weet, dat het getuigenis, hetwelk hij van Mij getuigt, waarachtig is.

33 [u] Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven;

34 Doch Ik neem geen getuigenis van een' mensch; maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars, en gij hebt ulieden voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen;

36 [x] Maar Ik heb een getuigenis meerder dan *dat* van Johannes; [y] want de werken, die Mij de Vader gegeven heeft, om die te volbrengen, deze werken, die Ik doe, getuigen van Mij, dat de Vader Mij gezonden heeft.

---

[a] Matth. 9:6. Mark. 2:11. Luk. 5:24. [b] Joh. 9:14. [c] Ex. 20:10. Deut. 5:13. Jer. 17:21. Matth. 12:2. Mark. 2:24. Luk. 6:2. [d] Matth. 12:45. Joh. 8:11. [e] Joh. 14:10. [f] Joh. 7:19. [g] Joh. 5:30; 8:38; 9:4. [h] Jes. 54:5. Joh. 10:30; 14:9; 17:5. [i] Joh. 1:2; 3:35; 7:16; 8:28; 14:24. [k] Matth. 11:27. Joh. 3:35. [l] 1 Joh. 2:23. [m] Joh. 3:18; 6:40, 47; 8:51. [n] Luk. 23:43. [o] Efez. 2:1, 5. 1 Tim. 5:6. [p] 1 Thess. 4:16. [q] Dan. 12:2. Matth. 25:34, 46. [r] Joh. 6:38. [s] Joh. 8:14. [t] Jes. 42:1. Matth. 3:17; 17:5. [u] Joh. 1:15, 19, 27. [x] 1 Joh. 5:9. [y] Joh. 10:25.

37 [a] En de Vader, die Mij gezonden heeft, die heeft zelf van Mij getuigd. Gij hebt noch Zijne stem ooit gehoord, [b] noch Zijne gedaante gezien.

38 En Zijn woord hebt gij niet in u blijvende; want gij gelooft dien niet, dien Hij gezonden heeft.

39 [c] Onderzoekt de Schriften; want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben; en [d] die zijn het, die van Mij getuigen.

40 En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.

41 Ik neem geene eer van menschen;

42 Maar Ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in uzelven niet hebt.

43 Ik ben gekomen in den naam Mijns Vaders, en gij neemt Mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigen' naam, dien zult gij aannemen.

44 [e] Hoe kunt gij gelooven, gij, die eere van elkander neemt, en de eere, die van God alleen is, niet zoekt?

45 Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt;

46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij Mij gelooven; [f] want hij heeft van Mij geschreven;

47 Maar zoo gij zijne Schriften niet gelooft, hoe zult gij Mijne woorden gelooven?

De vermenigvuldiging der brooden.
(Matth. 14:15-21, en de overeenk. pl.)

6 NA dezen vertrok Jezus over de zee van Galiléa, welke is *de zee* van Tibérias.

2 En Hem volgde eene groote schare, omdat zij Zijne teekenen zagen, die Hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met Zijne discipelen.

4 En het Pascha, [g] het feest der Joden, was nabij.

5 [h] Jezus dan, de oogen opheffende, en ziende, dat eene groote schare tot Hem kwam, zeide tot Filippus: Vanwaar zullen wij brooden koopen, opdat deze eten mogen?

6 (Doch dit zeide Hij, hem beproevende; want Hij wist zelf, wat Hij doen zou).

7 Filippus antwoordde Hem: Voor tweehonderd penningen brood is voor deze niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Een van Zijne discipelen, *namelijk* Andréas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot Hem:

9 Hier is een jongsken, dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischjes; maar [i] wat zijn deze onder zoo velen?

10 En Jezus zeide: Doet de menschen nederzitten! En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, [k] en gedankt hebbende, deelde Hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen, die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischjes, zooveel zij wilden.

12 En als zij verzadigd waren, zeide Hij tot Zijne discipelen: Vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga!

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen, die gegeten hadden.

14 De menschen dan, gezien hebbende het teeken, dat Jezus gedaan had, zeiden: [l] Deze is waarlijk de Profeet, die in de wereld komen zou.

15 Jezus dan, wetende, dat zij zouden komen, en Hem met geweld nemen, opdat zij Hem koning maakten, ontweek wederom op den berg, Hijzelf alleen.

Jezus wandelt op de zee.
(Matth. 14:22-34, en de overeenk. pl.)

16 [m] EN als het avond geworden was, gingen Zijne discipelen af naar de zee.

17 En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapèrnaüm. En het was alreede duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen;

18 En de zee verhief zich, overmits er een groote wind waaide.

19 En als zij omtrent vijf en twintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus, wandelende op de zee, en komende bij het schip; en zij werden bevreesd.

20 Maar Hij zeide tot hen: Ik ben het, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben Hem dan gewilliglijk in het schip genomen; en terstond kwam het schip aan het land, daar zij naar toe voeren.

Jezus, het brood des levens voor de geloovigen.

22 DES anderen daags de schare, die aan de andere zijde der zee stond, ziende, dat aldaar geen ander scheepje was dan dat eene, daar Zijne discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met Zijne discipelen in dat scheepje niet was gegaan, maar *dat* Zijne discipelen alleen weggevaren waren;

---

[a] Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11; 9:7. Luk. 3:22; 9:35. Joh. 1:33; 6:27; 8:18. 2 Petr. 1:17. [b] Ex. 33:20. Deut. 4:12. 1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12. [c] Jes. 34:16. Luk. 16:29. Hand. 17:11. [d] Deut. 18:18. Luk. 24:27. Joh. 1:46. [e] Joh. 12:43. [f] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 28:14. Deut. 18:18. [g] Ex. 12:18. Lev. 23:5, 7. Num. 28:16. Deut. 16:1. [h] Matth. 14:14. Mark. 6:34. Luk. 9:12. [i] 2 Kon. 4:43. [k] 1 Sam. 9:13. [l] Luk. 7:16; 24:19. Joh. 1:21. [m] Matth. 14:23. Mark. 6:47.

3 (Doch er kwamen andere scheepjes
n Tibérias, nabij de plaats, waar zij
t brood gegeten hadden, als de Heere
dankt had.)
4 Toen dan de schare zag, dat Jezus
daar niet was, noch Zijne discipelen,
o gingen zij ook in de schepen, en kwa-
en te Kapèrnaüm, zoekende Jezus.
5 En als zij Hem gevonden hadden over
zee, zeiden zij tot Hem: Rabbi! wan-
eer zijt Gij hier gekomen?
6 Jezus antwoordde hun en zeide: Voor-
aar, voorwaar zeg Ik u: gij zoekt Mij,
et omdat gij teekenen gezien hebt,
aar omdat gij van de brooden gegeten
ebt, en verzadigd zijt.
7 [a] Werkt niet *om* de spijs, die vergaat,
aar *om* de spijs, die blijft tot in het eeu-
ige leven, welke de Zoon des menschen
ieden geven zal; [b] want dezen heeft God
Vader verzegeld.
8 Zij zeiden dan tot Hem: Wat zullen
ij doen, opdat wij de werken Gods mo-
en werken?
9 Jezus antwoordde en zeide tot hen:
Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in
em, dien Hij gezonden heeft.
0 Zij zeiden dan tot Hem: Wat [d] teeken
oet Gij dan, opdat wij het mogen zien,
U gelooven? wat werkt Gij?
1 [e] Onze vaders hebben het manna ge-
eten in de woestijn; gelijk geschreven
: [f] Hij gaf hun het brood uit den hemel
eten.
2 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar,
oorwaar zeg Ik u: Mozes heeft u niet
egeven het brood uit den hemel; maar
Mijn Vader geeft u dat ware brood uit
en hemel.
3 Want het brood Gods is Hij, die uit
en hemel nederdaalt, en die der wereld
et leven geeft.
4 Zij zeiden dan tot Hem: Heere! geef
ns altijd dit brood.
5 En Jezus zeide tot hen: Ik ben het
rood des levens; [g] die tot Mij komt, zal
eenszins hongeren, en die in Mij gelooft,
al nimmermeer dorsten.
36 Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij ook
ezien hebt, en gij gelooft niet.
37 Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij
omen; en die tot Mij komt, zal Ik geens-
ins uitwerpen;
38 Want Ik ben uit den hemel nederge-
aald, [h] niet opdat Ik Mijnen wil zou
oen, maar den wil Desgenen, die Mij ge-
onden heeft.
39 En dit is de wil des Vaders, die Mij
gezonden heeft, [i] dat al wat Hij Mij ge-
geven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar
het opwekke ten uitersten dage.
40 En dit is de wil Desgenen die Mij ge-
zonden heeft, [k] dat een iegelijk, die den
Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft,
het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem
opwekken ten uitersten dage.
41 De Joden dan murmureerden over
Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het
brood, dat uit den hemel nedergedaald
is.
42 En zij zeiden: [l] Is deze niet Jezus,
de zoon van Jozef, wiens vader en moe-
der wij kennen? hoe zegt deze dan: Ik
ben uit den hemel nedergedaald?
43 Jezus antwoordde dan, en zeide tot
hen: Murmureert niet onder elkander.
44 [m] Niemand kan tot Mij komen, tenzij
dat de Vader, die Mij gezonden heeft,
hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten
uitersten dage.
45 Er is geschreven in de Profeten: [n] En
zij zullen allen van God geleerd zijn. Een
iegelijk dan, die *het* van den Vader ge-
hoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.
46 [o] Niet dat iemand den Vader gezien
heeft, dan die van God is; deze heeft den
Vader gezien.
47 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [p] die
in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven.
48 Ik ben het brood des levens.
49 [q] Uwe vaders hebben het manna ge-
geten in de woestijn, en zij zijn gestorven:
50 Dit is het brood, dat uit den hemel
nederdaalt, opdat de mensch daarvan ete,
en niet sterve.
51 Ik ben dat levende brood, dat uit den
hemel nedergedaald is; [r] zoo iemand van
dit brood eet, die zal in der eeuwigheid
leven. [s] En het brood, dat Ik geven zal,
is Mijn vleesch, hetwelk Ik geven zal
voor het leven der wereld.
52 De Joden dan streden onder elkan-
der, zeggende: [t] Hoe kan ons deze *Zijn*
vleesch te eten geven?
53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar,
voorwaar zeg Ik ulieden: tenzij dat gij
het vleesch des Zoons des menschen eet,
en Zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen
leven in uzelven.
54 [u] Die Mijn vleesch eet, en Mijn bloed
drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik
zal hem opwekken ten uitersten dage;
55 Want Mijn vleesch is waarlijk spijs,
en Mijn bloed is waarlijk drank.

---

[a] Joh. 3:16; 4:14; 6:40, 54. [b] Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11; 9:7. Luk. 3:22; 9:35.
Joh. 1:33; 5:37; 8:18. 2 Petr. 1:17. [c] 1 Joh. 3:23. [d] Matth. 12:38; 16:1. Mark. 8:11.
Luk. 11:29. 1 Kor. 1:22. [e] Ex. 16:4, 14. Num. 11:7. [f] Ps. 78:24. 1 Kor. 10:3.
[g] Jes. 55:1. Joh. 4:14; 7:37. [h] Matth. 26:39. Mark. 14:36. Luk. 22:42. Joh. 5:30.
[i] Joh. 10:28; 17:12; 18:9. [k] Joh. 3:16; 4:14; 6:27, 54. [l] Matth. 13:55. Mark. 6:3.
[m] Hoogl. 1:4. Joh. 6:65. [n] Jes. 54:13. Jer. 31:33. Hebr. 8:10; 10:16. [o] Matth. 11:27.
Luk. 10:22. Joh. 1:18; 7:29; 8:19. [p] Joh. 3:16, 36. [q] Ex. 16:4. Num. 11:7. Ps. 78:24.
[r] Joh. 11:26. [s] Hebr. 10:5, 10. [t] Joh. 3:9. [u] Joh. 3:16; 4:14; 6:27, 40.

56 Die Mijn vleesch eet, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem.

57 Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en Ik leve door den Vader, *alzoo* die Mij eet, die zal leven door Mij.

58 Dit is het [a] brood, dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uwe vaders het manna gegeten hebben, en zijn gestorven. Die dit brood eet, zal in der eeuwigheid leven.

59 Deze dingen zeide Hij in de synagoge, leerende te Kapèrnaüm.

Jezus door vele Zijner discipelen verlaten. —Belijdenis van Petrus.

60 VELEN dan van Zijne discipelen, *dit* hoorende, zeiden: Deze rede is hard; wie kan ze hooren?

61 Jezus nu, wetende bij Zichzelven, dat Zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Ergert ulieden dit?

62 *Wat zou het* dan *zijn,* [b] zoo gij den Zoon des menschen zaagt opvaren, daar Hij tevoren was?

63 [c] De Geest is het, die levend maakt; het vleesch is niet nut. De woorden, die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.

64 Maar er zijn sommigen van ulieden, die niet gelooven. [d] Want Jezus wist van den beginne, wie zij waren, die niet geloofden, [e] en wie hij was, die Hem verraden zou.

65 En Hij zeide: [f] Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij komen kan, tenzij dat het hem gegeven zij van Mijnen Vader.

66 Van toen af gingen velen Zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem.

67 Jezus dan zeide tot de twaalven: Wilt gijlieden ook niet weggaan?

68 Simon Petrus dan antwoordde Hem: Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen [g] levens;

69 En wij hebben geloofd en bekend, [h] dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70 Jezus antwoordde hun: [i] Heb Ik niet u twaalf uitverkoren? en één uit u is een duivel.

71 En Hij zeide *dit van* Judas, Simons *zoon*, Iskáriot; want deze zou Hem verraden, zijnde een van de twaalven.

Ongeloof van de broeders van Jezus.

7 EN na dezen wandelde Jezus in Galiléa; want Hij wilde in Judéa niet wandelen, omdat de Joden Hem zochten te dooden.

2 En het feest der Joden, *namelijk* de [k] *loof*-huttenzetting, was nabij.

3 Zoo zeiden dan Zijne broeders tot Hem: Vertrek van hier, en ga heen in Judéa, opdat ook Uwe discipelen Uwe werken mogen aanschouwen, die Gij doet;

4 Want niemand doet iets in het verborgen, en zoekt zelf, dat men openlijk van hem spreke: indien Gij deze dingen doet, zoo openbaar Uzelven aan de wereld.

5 Want ook Zijne [l] broeders geloofden niet in Hem.

6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is nog niet hier; maar uw tijd is altijd bereid.

7 [m] De wereld kan ulieden niet haten; maar Mij haat zij, omdat Ik van haar getuig, dat hare werken [n] boos zijn.

8 Gaat gijlieden op tot dit feest; Ik ga nog niet op tot dit feest, [o] want Mijn tijd is nog niet vervuld.

9 En als Hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef Hij in Galiléa.

Jezus leert in den tempel op het feest der tabernakelen.—De Joden zijn omtrent Hem verdeeld.—Zij trachten Hem te grijpen.

10 MAAR als Zijne broeders opgegaan waren, toen ging Hij ook zelf op tot het feest, niet openlijk, maar als in het verborgen.

11 De Joden dan zochten Hem in het feest, en zeiden: [p] Waar is Hij?

12 [q] En er was veel gemurmels van Hem onder de scharen. Sommigen zeiden: [r] Hij is goed; en anderen zeiden: Neen, maar Hij verleidt de schare.

13 Nochtans sprak niemand vrijmoediglijk van Hem, [s] om de vrees der Joden.

14 Doch als het nu in het midden van het feest was, zoo ging Jezus op in den tempel, en leerde.

15 En de Joden verwonderden zich, zeggende: Hoe weet deze de Schriften, daar Hij ze niet geleerd heeft?

16 Jezus antwoordde hun, en zeide: [t] Mijne leer is Mijne niet, maar Desgenen, die Mij gezonden heeft.

17 Zoo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan *of* Ik van Mijzelven spreek.

18 Die van zichzelven spreekt, zoekt zijne eigene eere; maar die de eere zoekt Desgenen, die hem gezonden heeft, die is waarachtig, en geene ongerechtigheid is in Hem.

---

[a] Joh. 3:13. [b] Mark. 16:19. Luk. 24:50. Joh. 3:13. Hand. 1:9. Efez. 4:8. [c] 2 Kor. 3:6. [d] Joh. 2:25. [e] Joh. 13:11. [f] Joh. 6:44. [g] Hand. 5:30. [h] Matth. 16:16. Mark. 8:29. Luk. 9:20. Joh. 11:27. [i] Luk. 6:13. [k] Lev. 23:34. [l] Mark. 3:21. [m] Joh. 14:17; 15:18. [n] Joh. 3:19. [o] Joh. 8:20. [p] Joh. 11:56. [q] Joh. 9:16; 10:19. [r] Matth. 21:46. Luk. 7:16. Joh. 6:14; :40. [s] Joh. 9:22; 12:42; 19:38. [t] Joh. 3:11; 8:28; 12:49; 14:10, 24.

[1]9 [a] Heeft Mozes u niet de Wet gegeven ?
niemand van u doet de Wet. [b] Wat
ekt gij Mij te dooden ?
) De schare antwoordde en zeide : [c] Gij
bt den duivel ; wie zoekt U te dooden ?
. Jezus antwoordde en zeide tot hen :
n werk heb Ik gedaan, en gij verwon-
rt u allen.
2 Daarom heeft Mozes ulieden [d] de
snijdenis gegeven (niet dat zij uit
ozes is, maar [e] uit de vaderen), en gij
snijdt een' mensch op den sabbat.
3 Indien een mensch de besnijdenis
tvangt op den sabbat, opdat de Wet
n Mozes niet gebroken worde ; zijt gij
ornig op Mij, dat Ik eenen geheelen
ensch gezond gemaakt heb op den
bbat ?
4 [f] Oordeelt niet naar het aanzien,
aar oordeelt een rechtvaardig oordeel.
5 Sommigen dan uit die van Jeruzalem
iden : Is deze niet, dien zij zoeken te
oden ?
26 En ziet, Hij spreekt vrijmoediglijk,
ı zij zeggen Hem niets. Zouden nu wel
e Oversten waarlijk weten, dat deze
aarlijk is de Christus ?
27 [g] Doch van dezen weten wij, van waar
ij is ; maar de Christus, wanneer Hij
omen zal, zoo zal niemand weten, van
aar Hij is.
28 Jezus dan riep in den tempel,
erende en zeggende : En gij kent Mij,
n gij weet, van waar Ik ben ; en Ik ben
van Mijzelven niet gekomen, [i] maar Hij
ı waarachtig, die Mij gezonden heeft,
elken gijlieden niet kent ;
29 Maar [k] Ik ken Hem ; want Ik ben
an Hem, en Hij heeft Mij gezonden.
30 [l] Zij zochten Hem dan te grijpen ;
naar niemand sloeg de hand aan Hem,
vant Zijne [m] ure was nog niet geko-
nen.
31 [n] En velen uit de schare geloofden in
Hem, en zeiden : Wanneer de Christus
al gekomen zijn, zal Hij ook meer tee-
enen doen dan die, welke deze gedaan
eeft ?
32 De Farizeën hoorden, dat de schare
lit van Hem murmelde ; en de Farizeën
n de Overpriesters zonden dienaren, op-
lat zij Hem grijpen zouden.
33 Jezus dan zeide tot hen : [o] Nog eenen
leinen tijd ben Ik bij u, en Ik ga heen
ot Dengene, die Mij gezonden heeft.
34 [p] Gij zult Mij zoeken, en gij zult
Mij niet vinden ; en waar Ik ben, kunt
gij niet komen.
35 De Joden dan zeiden tot elkander :
Waar zal deze heengaan, dat wij Hem
niet zullen vinden ? Zal Hij tot de ver-
strooide Grieken gaan, en de Grieken
leeren ?
36 Wat is dit voor eene rede, die Hij
gezegd heeft : Gij zult Mij zoeken, en
zult *Mij* niet vinden ; en waar Ik ben,
kunt gij niet komen ?
37 En op den [q] laatsten dag, *zijnde* de
groote *dag* van het feest, stond Jezus en
riep, zeggende : [r] Zoo iemand dorst, die
kome tot Mij en drinke !
38 Die in Mij gelooft, gelijkerwijs [s] de
Schrift zegt, stroomen des levenden
waters zullen uit zijnen buik vloeien.
39 (En dit zeide Hij [t] van den Geest,
denwelken ontvangen zouden, die in Hem
gelooven ; want de Heilige Geest was nog
niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt
was.)
40 Velen dan uit de scharen, deze rede
hoorende, zeiden : [u] Deze is waarlijk de
Profeet.
41 Anderen zeiden : [x] Deze is de Christus.
En anderen zeiden : [y] Zal dan de Christus
uit Galiléa komen ?
42 Zegt de Schrift niet, dat de Christus
komen zal [z] uit den zade Davids, en van
het vlek [aa] Bethlehem, waar David was ?
43 Er werd dan tweedracht onder de
schare, om Zijnentwil ;
44 En sommigen van hen wilden Hem
grijpen, maar niemand sloeg de handen
aan Hem.
45 De dienaars dan kwamen tot de
Overpriesters en Farizeën ; en die zeiden
tot hen : Waarom hebt gij Hem niet
gebracht ?
46 De dienaars antwoordden : Nooit
heeft een mensch alzoo gesproken, gelijk
deze mensch.
47 De Farizeën dan antwoordden hun :
Zijt ook gijlieden verleid ?
48 [bb] Heeft iemand uit de Oversten in
Hem geloofd, of uit de Farizeën ?
49 Maar deze schare, die de Wet niet
weet, is vervloekt !
50 Nicodémus zeide tot hen, welke [cc] des
nachts tot Hem gekomen was, zijnde een
uit hen :
51 [dd] Oordeelt ook onze Wet den mensch,
tenzij dat zij eerst van hem gehoord
heeft, en verstaat, wat hij doet ?

---

[a] Ex. 20:1 ; 24:3. Hand. 7:53. [b] Matth. 12:14. Mark. 3:6. Joh. 5:18 ; 10:39 ; 11:53.
[c] Joh. 8:48, 52 ; 10:20. [d] Lev. 12:3. [e] Gen. 17:10. [f] Deut. 1:16, 17. Spr. 24:23.
Jak. 2:1. [g] Matth. 13:55. Mark. 6:3. Luk. 4:22. [h] Joh. 5:43; 8:42. [i] Joh. 8:26.
Rom. 3:4. [k] Joh. 10:15. [l] Mark. 11:18. Luk. 19:47 ; 20:19. Joh. 7:19 ; 8:37. [m] Joh. 8:20.
[n] Joh. 8:30. [o] Joh. 16:16. [p] Joh. 8:21 ; 13:33. [q] Lev. 23:36. [r] Jes. 55:1. Joh. 6:35.
Openb. 22:17. [s] Jes. 12:3. [t] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:17. [u] Matth. 21:46.
Luk. 7:16. Joh. 6:14. [x] Joh. 4:42. [y] Joh. 1:47. [z] Ps. 132:11. [aa] Micha 5:1.
Matth. 2:6. [bb] Jes. 33:18. Joh. 12:42. 1 Kor. 1:20 ; 2:8. [cc] Joh. 3:2 ; 19:39.
[dd] Ex. 23:1. Lev. 19:15. Deut. 1:17 ; 17:8 ; 19:15.

52 Zij antwoordden, en zeiden tot hem: Zijt gij ook uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen profeet opgestaan is.

53 En een iegelijk ging heen naar zijn huis.

De overspelige vrouw.

8 MAAR Jezus ging naar den Olijfberg.

2 En des morgens vroeg kwam Hij wederom in den tempel, en al het volk kwam tot Hem; en nedergezeten zijnde, leerde Hij hen.

3 En de Schriftgeleerden en de Farizeën brachten tot Hem eene vrouw, in overspel gegrepen;

4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot Hem: Meester! deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande.

5 [a] En Mozes heeft ons in de Wet geboden, dat dezulken gesteenigd zullen worden; Gij dan, wat zegt Gij?

6 En dit zeiden zij, Hem verzoekende, opdat zij *iets* hadden, om Hem te beschuldigen. Maar Jezus, nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op, en zeide tot hen: [b] Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar!

8 En wederom nederbukkende, schreef Hij in de aarde.

9 Maar zij, *dit* hoorende, en van *hun* geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande.

10 En Jezus, Zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouwe! waar zijn deze uwe beschuldigers? heeft niemand u veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere! En Jezus zeide tot haar: Zoo veroordeel Ik u ook niet; ga heen, en [c] zondig niet meer!

Gesprek van Jezus over Zijne goddelijke zending.

12 JEZUS dan sprak wederom tot henlieden, zeggende: [d] Ik ben het licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.

13 De Farizeën dan zeiden tot Hem: Gij getuigt van Uzelven; Uw getuigenis is niet waarachtig.

14 Jezus antwoordde, en zeide tot hen: [e] Hoewel Ik van Mijzelven getuig, zoo is *nochtans* Mijn getuigenis waarachtig; want Ik weet, van waar Ik gekomen ben, en waar Ik heenga; maar gijlieden weet niet, van waar Ik kom, en waar Ik heenga.

15 Gij oordeelt naar het vleesch; Ik oordeel niemand.

16 En indien Ik ook oordeel, Mijn oordeel is waarachtig; want Ik ben niet alleen, maar Ik en de Vader, die Mij gezonden heeft.

17 [f] En er is ook in uwe Wet geschreven, dat het getuigenis van twee menschen waarachtig is;

18 Ik ben het, die van Mijzelven getuig, en [g] de Vader, die Mij gezonden heeft, getuigt van Mij.

19 Zij dan zeiden tot Hem: Waar is Uw Vader? Jezus antwoordde: [h] Gij kent noch Mij, noch Mijnen Vader; [i] indien gij Mij kendet, zoo zoudt gij ook Mijnen Vader kennen.

20 Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist, leerende in den tempel; [k] en niemand greep Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: [l] Ik ga heen, en gij zult Mij zoeken, en in uwe zonden zult gij sterven; waar Ik heenga, kunt gijlieden niet komen.

22 De Joden dan zeiden: Zal Hij ook Zichzelven dooden, omdat Hij zegt: Waar Ik heenga, kunt gijlieden niet komen?

23 En Hij zeide tot hen: [m] Gijlieden zijt van beneden, Ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, Ik ben niet uit deze wereld.

24 Ik heb u dan gezegd, [n] dat gij in uwe zonden zult sterven; want indien gij niet gelooft, dat Ik *die* ben, gij zult in uwe zonden sterven.

25 Zij zeiden dan tot Hem: Wie zijt Gij? En Jezus zeide tot hen: Wat Ik van den beginne ulieden ook zegge.

26 Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordeelen, maar die Mij gezonden heeft, [o] is waarachtig; [p] en de dingen, die Ik van Hem gehoord heb, die spreek Ik tot de wereld.

27 Zij verstonden niet, dat Hij hun van den Vader sprak.

28 Jezus dan zeide tot hen: [q] Wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan, dat Ik die ben, en *dat* Ik van Mijzelven niets doe; [r] maar deze dingen spreek Ik, gelijk Mijn Vader Mij geleerd heeft.

---

[a] Lev. 20:10. Deut. 22:22. [b] Deut. 17:7. [c] Joh. 5:14. [d] Jes. 42:16. Joh. 1:9; 9:5; 12:35, 36. [e] Joh. 5:31. [f] Num. 35:30. Deut. 17:6; 19:15. Matth. 18:16. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28. [g] Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11; 9:7. Luk. 3:22; 9:35. Joh. 1:33; 5:37; 6:27. [h] Joh. 16:3. [i] Joh. 14:9. [k] Joh. 7:30. [l] Joh. 7:34; 13:33. [m] Joh. 3:31. [n] Joh. 8:21. [o] Joh. 7:28. Rom. 3:4. [p] Joh. 15:15. [q] Num. 21:9. 2 Kon. 18:4. Joh. 3:14; 12:32. [r] Joh. 3:11; 7:16; 12:49; 14:10, 24.

[a] En die Mij gezonden heeft, is met
j. De Vader heeft Mij niet alleen
aten, want Ik doe altijd, wat Hem
nagelijk is.
) Als Hij deze dingen sprak, [b] geloofden
len in Hem.
1 Jezus dan zeide tot de Joden, die
Hem geloofden: Indien gijlieden in
ijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk
ijne discipelen,
2 En zult de waarheid verstaan, [c] en de
aarheid zal u vrijmaken.
3 Zij antwoordden Hem: [d] Wij zijn
brahams zaad, en hebben nooit iemand
diend; hoe zegt Gij *dan:* Gij zult vrij
orden?
4 Jezus antwoordde hun: Voorwaar,
oorwaar zeg Ik u: een iegelijk, die de
nde doet, [e] is een dienstknecht der
nde;
5 En de dienstknecht blijft niet eeu-
iglijk in het huis, de zoon blijft er eeu-
iglijk.
6 [f] Indien dan de Zoon u zal vrijge-
aakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij
ijn.
37 Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt;
naar gij zoekt Mij te dooden, want Mijn
voord heeft in u geene plaats.
38 [g] Ik spreek, wat Ik bij Mijnen Vader
ezien heb; gij doet dan ook, wat gij bij
wen vader gezien hebt.
39 Zij antwoordden en zeiden tot Hem:
Abraham is onze vader. Jezus zeide tot
en: [h] Indien gij Abrahams kinderen
waart, zoo zoudt gij de werken van Abra-
ham doen;
40 Maar nu zoekt gij Mij te dooden,
eenen mensch, [i] die u de waarheid ge-
sproken heb, welke Ik van God gehoord
heb. Dat deed Abraham niet.
41 Gij doet de werken uws vaders. Zij
zeiden dan tot Hem: Wij zijn niet gebo-
ren uit hoererij; wij hebben eenen
Vader, *namelijk* God.
42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God
uw Vader ware, zoo zoudt gij Mij lief-
hebben; want Ik ben van God uitge-
gaan, en kom *van Hem.* [k] Want Ik ben
ook van Mijzelven niet gekomen, maar
Hij heeft Mij gezonden.
43 Waarom kent gij Mijne spraak niet?
Het is, omdat gij Mijn woord niet kunt
hooren.
44 [l] Gij zijt uit den vader den duivel, en
wilt de begeerten uws vaders doen; [m] die
was een menschenmoorder van den be-
ginne, en is in de waarheid [n] niet staande
gebleven, want geene waarheid is in
hem. Wanneer hij de leugen spreekt,
zoo spreekt hij uit zijn eigen; want
hij is een leugenaar, en de vader der
leugen.
45 Maar Mij, omdat Ik *u* de waarheid
zeg, gelooft gij niet.
46 Wie van u overtuigt Mij van zonde?
En indien Ik de waarheid zeg, waarom
gelooft gij Mij niet?
47 [o] Die uit God is, hoort de woorden
Gods; daarom hoort gijlieden niet, om-
dat gij uit God niet zijt.
48 De Joden dan antwoordden en zeiden
tot Hem: Zeggen wij niet wèl, dat Gij
een Samaritaan zijt, [p] en den duivel
hebt?
49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel
niet; [q] maar Ik eer Mijnen Vader, en gij
onteert Mij.
50 Doch Ik zoek Mijne eere niet; er is
Eén, die ze zoekt en oordeelt.
51 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [r] zoo
iemand Mijn woord zal bewaard hebben,
die zal den dood niet zien in der eeuwig-
heid.
52 De Joden dan zeiden tot Hem: Nu
bekennen wij, dat Gij den duivel hebt.
Abraham is gestorven, en de Profeten;
en zegt Gij: Zoo iemand Mijn woord be-
waard zal hebben, die zal den dood niet
smaken in der eeuwigheid?
53 Zijt Gij meerder, dan onze vader
Abraham, [s] welke gestorven is? en de
Profeten zijn gestorven; wien maakt Gij
Uzelven?
54 Jezus antwoordde: Indien Ik Mij-
zelven eer, zoo is Mijne eere niets; Mijn
Vader is het, die Mij eert, welken gij
zegt, dat uw God is.
55 En gij kent Hem niet, maar Ik ken
Hem; en indien Ik zeg, dat Ik Hem niet
ken, zoo zal Ik ulieden gelijk zijn, *dat
is* een leugenaar; maar Ik ken Hem, en
bewaar Zijn woord.
56 Abraham, uw vader, heeft met ver-
heuging verlangd, [t] opdat hij Mijnen
dag zien zou; en hij heeft *hem* gezien,
en is verblijd geweest.
57 De Joden dan zeiden tot Hem: Gij
hebt nog geen vijftig jaren, en hebt Gij
Abraham gezien?
58 Jezus zeide tot hem: Voorwaar,
voorwaar zeg Ik u: eer Abraham was,
ben Ik.
59 [u] Zij namen dan steenen op, dat zij
ze op Hem wierpen. Maar Jezus verborg
Zich, en ging uit den tempel, gaande
door het midden van hen; en ging alzoo
voorbij.

---

[a] Joh. 14:10; 16:32. [b] Joh. 7:31. [c] Rom. 6:18. Gal. 5:1. 1 Petr. 2:16. [d] Matth. 3:9.
[e] Rom. 6:20. 2 Petr. 2:19. [f] Rom. 8:2. [g] Joh. 3:11; 7:16; 12:49; 14:10, 24.
[h] Rom. 2:28; 9:7. [i] Joh. 17:17. [k] Joh. 5:43; 7:29. [l] 1 Joh. 3:8. [m] Gen. 3:1. 2 Kor. 11:3.
1 Joh. 3:8. [n] Judas vs. 6. [o] Joh. 6:37; 10:26, 27. 1 Joh. 4:6. [p] Joh. 7:20; 10:20.
[q] Joh. 7:18. [r] Joh. 5:24; 11:25. [s] Hebr. 11:13. [t] Gen. 17:17. Luk. 10:24. Hebr. 11:13.
[u] Luk. 4:29. Joh. 10:31, 39; 11:8.

Genezing van een blindgeborene.

9 EN voorbijgaande, zag Hij eenen mensch, blind van de geboorte af.

2 En Zijne discipelen vraagden Hem, zeggende: Rabbi! wie heeft er gezondigd, deze, of zijne ouders, dat hij blind zou geboren worden?

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; [a] maar *dit is geschied*, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4 [b] Ik moet werken de werken Desgenen, die Mij gezonden heeft, zoolang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoolang Ik in de wereld ben, zoo ben Ik [c] het licht der wereld.

6 Dit gezegd hebbende, [d] spoog Hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden;

7 En zeide tot hem: Ga heen, wasch u in het badwater Silóam (hetwelk overgezet wordt: Uitgezonden). Hij dan ging heen, en wiesch zich, en kwam ziende.

8 De geburen dan, en die hem tevoren gezien hadden, dat hij blind was, zeiden: Is deze niet, die zat [e] en bedelde?

9 Anderen zeiden: Hij is het; en anderen: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik ben het.

10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: De mensch, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga heen aan het badwater Silóam, en wasch u. En ik ging heen, en wiesch mij, en ik werd ziende.

12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is die? Hij zeide: Ik weet het niet.

13 Zij brachten hem tot de Farizeën, hem *namelijk*, die tevoren blind *geweest was*.

14 [f] En het was sabbat, als Jezus het slijk maakte, en zijne oogen opende.

15 De Farizeën dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was. En hij zeide tot hen: Hij legde slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de Farizeën zeiden: Deze mensch is van God niet, want Hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: [g] Hoe kan een mensch, *die* een zondaar is, zulke teekenen doen? [h] En er was tweedracht onder hen.

17 Zij zeiden wederom tot den blinde: Gij, wat zegt gij van Hem, dewijl Hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: [i] Hij is een profeet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet, dat hij blind geweest was, en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.

19 En zij vraagden hun, zeggende: Is deze uw zoon, welken gij zegt, dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten, dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet; of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hemzelven; hij zal van zichzelven spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders, [k] omdat zij de Joden vreesden; [l] want de Joden hadden alreede tezamen een besluit gemaakt, zoo iemand Hem beleed de Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden;

23 Daarom zeiden zijne ouders: Hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hemzelven.

24 Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch, die blind geweest was, en zeiden tot hem: [m] Geef Gode de eere; wij weten, dat deze mensch een zondaar is.

25 Hij dan antwoordde en zeide: Of Hij een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26 En zij zeiden wederom tot hem: Wat heeft Hij u gedaan? hoe heeft Hij uwe oogen geopend?

27 Hij antwoordde hun: Ik heb het u alreede gezegd, en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren! wilt gijlieden ook Zijne discipelen worden?

28 Zij gaven hem dan scheldwoorden, en zeiden: Gij zijt Zijn discipel, maar wij zijn discipelen van Mozes.

29 Wij weten, dat God tot Mozes gesproken heeft; maar dezen weten wij niet, van waar Hij is.

30 De mensch antwoordde, en zeide tot hen: Hierin is immers *wat* wonders, dat gij niet weet, van waar Hij is, en *nochtans* heeft Hij mijne oogen geopend;

31 [n] En wij weten, dat God de zondaars niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is, en Zijnen wil doet, dien hoort Hij.

32 Van *alle* eeuw is het niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft:

33 Indien deze van God niet ware, Hij zou niets kunnen doen.

34 Zij antwoordden, en zeiden tot hem: Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35 Jezus hoorde, dat zij hem uitgeworpen hadden, en hem vindende, zeide Hij

[a] Joh. 11:4. [b] Joh. 5:19. [c] Jes. 42:6. Luk. 2:32. Joh. 1:9; 8:12; 12:35, 46. Hand. 13:47. [d] Mark. 8:23. [e] Hand. 3:2. [f] Matth. 12:1. Mark. 2:23. Luk. 6:1. Joh. 5:9. [g] Joh. 3:2; 9:33. [h] Joh. 7:12; 10:19. [i] Luk. 7:16; 24:19. Joh. 4:19; 6:14. [k] Joh. 7:13; 12:42. [l] Joh. 12:42. [m] Joz. 7:19. [n] Spr. 15:29; 28:9. Jes. 1:15. Micha 3:4.

tot hem: Geloooft gij in den Zoon van
God?
36 Hij antwoordde en zeide: Wie is Hij,
Heere! opdat ik in Hem moge gelooven?
37 En Jezus zeide tot Hem: En gij hebt
Hem gezien, [a] en die met u spreekt, die
is het.
38 En hij zeide: Ik geloof, Heere! En
hij aanbad Hem.
39 En Jezus zeide: [b] Ik ben tot een oordeel
in deze wereld gekomen, [c] opdat degenen,
die niet zien, zien mogen, en die
zien, blind worden.
40 En dit hoorden *eenigen* uit de Farizeën,
die bij Hem waren, en zeiden tot
Hem: Zijn wij dan ook blind?
41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind
waart, zou zoudt gij geene zonde hebben;
maar nu zegt gij: Wij zien; zoo blijft dan
uwe zonde.

De gelijkenis van den goeden Herder.

10 VOORWAAR, voorwaar zeg Ik uliden:
die niet ingaat door de deur in
den stal der schapen, maar van elders
inklimt, die is een dief en moordenaar;
2 Maar die door de deur ingaat, is een
herder der schapen.
3 Dezen doet de deurwachter open, en de
schapen hooren zijne stem; en hij roept
zijne schapen bij name, en leidt ze uit.
4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven
heeft, zoo gaat hij vóór hen heen;
en de schapen volgen hem, overmits zij
zijne stem kennen;
5 Maar eenen vreemde zullen zij geenszins
volgen, maar zullen van hem vlieden;
overmits zij de stem des vreemden niet
kennen.
6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen;
maar zij verstonden niet, wat het was,
dat Hij tot hen sprak.
7 Jezus dan zeide wederom tot hen:
Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Ik ben de
deur der schapen.
8 Allen, zoo velen als er vóór Mij zijn
gekomen, zijn dieven en moordenaars;
maar de schapen hebben hen niet gehoord.
9 [d] Ik ben de deur; indien iemand door
Mij ingaat, die zal behouden worden; en
hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.
10 De dief komt niet, dan opdat hij stele,
en slachte en verderve: Ik ben gekomen,
opdat zij het leven hebben, en overvloed
hebben.
11 [e] Ik ben de goede Herder; de goede
herder stelt zijn leven voor de schapen;
12 [f] Maar de huurling, en die geen herder
is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet
den wolf komen, en verlaat de schapen,
en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstrooit
de schapen;
13 En de huurling vliedt, overmits hij
een huurling is, en heeft geene zorg voor
de schapen.
14 Ik ben de goede Herder; en [g] Ik ken
de Mijnen, en word van de Mijnen gekend.
15 [h] Gelijkerwijs de Vader Mij kent,
alzoo ken Ik ook den Vader; en Ik stel
Mijn leven voor de schapen.
16 Ik heb nog andere schapen, die van
dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook
toebrengen; en zij zullen Mijne stem
hooren, [i] en het zal worden ééne kudde,
en één herder.
17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits
Ik [k] Mijn leven afleg, opdat Ik het
wederom neme.
18 Niemand neemt het van Mij, maar
Ik leg het van Mijzelven af; [l] Ik heb
macht het af te leggen, en heb macht
het wederom te nemen. Dit gebod heb
Ik van Mijnen Vader ontvangen.
19 [m] Er werd dan wederom tweedracht
onder de Joden, om dezer woorden wil.
20 En velen van hen zeiden: [n] Hij heeft
den duivel, en is uitzinnig; wat hoort
gij Hem?
21 Anderen zeiden: Dit zijn geene woorden
eens bezetenen; [o] kan ook de duivel
der blinden oogen openen?

Op het feest der tempelinwijding door de Joden ondervraagd, verklaart Jezus Zich de Messias, de Zoon van God te zijn.—Zij willen Hem steenigen, en Hij gaat tot over de Jordaan.

22 EN het was het feest der vernieuwing
des tempels te Jeruzalem; en het was
winter;
23 En Jezus wandelde in den tempel, [p] in
het voorhof van Salomo.
24 De Joden dan omringden Hem, en
zeiden tot Hem: Hoe lang houdt Gij onze
ziel op? indien Gij de Christus zijt, zeg
het ons vrijuit.
25 Jezus antwoordde hun: Ik heb het u
gezegd, en gij gelooft het niet. [q] De werken,
die Ik doe in den naam Mijns Vaders,
die getuigen van Mij;
26 Maar gijlieden gelooft niet; want gij
zijt niet van Mijne schapen, gelijk Ik u
gezegd heb.
27 [r] Mijne schapen hooren Mijne stem
en Ik ken ze, en zij volgen Mij.
28 En Ik geef hun het eeuwige leven;
[s] en zij zullen niet verloren gaan in der

---

[a] Joh. 4:26. [b] Joh. 3:17; 12:47. [c] Matth. 13:13. [d] Joh. 14:6. [e] Jes. 40:11. Ezech. 34:23. Hebr. 13:20. 1 Petr. 5:4. [f] Zach. 11:16. [g] 2 Tim. 2:19. [h] Matth. 11:27. Luk. 10:22. Joh. 6:46; 7:29. [i] Ezech. 37:22. [k] Jes. 53:12. [l] Joh. 2:19. [m] Joh. 7:12; 9:16. [n] Joh. 7:20; 8:48, 52. [o] Ex. 4:11. Ps. 94:9; 146:8. [p] 1 Kon. 6:3. Hand. 3:11; 5:12. [q] Joh. 5:36. [r] Joh. 8:47. [s] Joh. 6:39; 17:12; 18:9.

eeuwigheid, en niemand zal ze uit Mijne
hand rukken.
29 Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft,
is meerder dan allen; en niemand kan ze
rukken uit de hand Mijns Vaders.
30 [a] Ik en de Vader zijn één.
31 [b] De Joden dan namen wederom stee-
nen op, om Hem te steenigen.
32 Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele
treffelijke werken getoond van Mijnen
Vader; om welk werk van die steenigt
gij Mij?
33 De Joden antwoordden Hem, zeg-
gende: Wij steenigen U niet over *enig*
goed werk, [c] maar over *gods*lastering, en
omdat Gij, een mensch zijnde, Uzelven
God maakt.
34 Jezus antwoordde hun: Is er niet
geschreven in uwe Wet: [d] Ik heb gezegd,
gij zijt Goden?
35 Indien *de Wet* die Goden genaamd
heeft, tot welke het woord Gods geschied
is, en de Schrift niet kan gebroken
worden,
36 Zegt gijlieden *tot Mij*, [e] dien de Vader
geheiligd en in de wereld gezonden heeft:
Gij lastert *God;* omdat Ik [f] gezegd heb:
Ik ben Gods Zoon?
37 [g] Indien Ik niet doe de werken Mijns
Vaders, zoo gelooft Mij niet;
38 Maar indien Ik ze doe, en zoo gij Mij
niet gelooft, zoo gelooft de werken; opdat
gij moogt bekennen en gelooven, [h] dat de
Vader in Mij is, en Ik in Hem.
39 [i] Zij zochten dan wederom hem te
grijpen, en hij ontging uit hunne hand.
40 En Hij ging wederom over de Jor-
daan, tot de plaats, [k] waar Johannes eerst
doopte; en Hij bleef aldaar.
41 En velen kwamen tot Hem en zeiden:
Johannes deed wel geen teeken; maar
alles, wat Johannes van dezen zeide, was
waar.
42 En velen geloofden aldaar in Hem.

De opwekking van Lázarus.

11 EN er was een zeker *man* krank,
genaamd Lázarus, van Bethanië, uit
het vlek van Maria en hare zuster Martha.
2 [l] (Maria nu was degene, die den Heere
gezalfd heeft met zalf, en Zijne voeten
afgedroogd heeft met hare haren; welker
broeder Lázarus krank was.)
3 Zijne zusters dan zonden tot Hem,
zeggende: Heere! zie, dien Gij liefhebt,
is krank.
4 En Jezus, *dat* hoorende, zeide: Deze
krankheid is niet tot den dood, [m] maar ter
heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods
door dezelve verheerlijkt worde.
5 Jezus nu had Martha, en hare zuster
en Lázarus lief.
6 Als Hij dan gehoord had, dat Hij krank
was, toen bleef Hij *nog* twee dagen in de
plaats, waar Hij was:
7 Daarna zeide Hij verder tot de discipe-
len: Laat ons wederom naar Judéa gaan!
8 De discipelen zeiden tot Hem: Rabbi!
[n] de Joden hebben U nu *onlangs* gezocht
te steenigen, en gaat Gij wederom der-
waarts?
9 Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf
uren in den dag? Indien iemand in den
dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, over-
mits hij het licht dezer wereld ziet;
10 Maar indien iemand in den nacht
wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het
licht in hem niet is.
11 Dit sprak Hij; en daarna zeide Hij
tot hen: Lázarus, onze vriend, [o] slaapt;
maar Ik ga heen, om hem uit den slaap
op te wekken.
12 Zijne discipelen dan zeiden: Heere!
indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.
13 Doch Jezus had gesproken van zijnen
dood; maar zij meenden, dat Hij sprak
van de rust des slaaps.
14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrij
uit: Lázarus is gestorven;
15 En Ik ben blijde om uwentwil, dat
Ik daar niet geweest ben, opdat gij ge-
looven moogt; doch laat ons tot hem
gaan!
16 Thomas dan, genaamd Didymus,
zeide tot *zijne* medediscipelen: Laat ons
ook gaan, opdat wij met Hem sterven.
17 Jezus dan, gekomen zijnde, vond, dat
hij nu vier dagen in het graf geweest was
18 (Bethanië nu was nabij Jeruzalem,
omtrent vijftien stadiën van *daar*.)
19 En velen uit de Joden waren gekomen
tot Martha en Maria, opdat zij haar ver-
troosten zouden over haren broeder.
20 Martha dan, als zij hoorde, dat Jezus
kwam, ging Hem tegemoet; doch Maria
bleef in huis zitten.
21 Zoo zeide Martha dan tot Jezus:
Heere! waart Gij hier geweest, zoo ware
mijn broeder niet gestorven;
22 Maar ook nu weet ik, dat alles, wat
Gij van God begeeren zult, God U het
geven zal.
23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal
wederopstaan.
24 Martha zeide tot Hem: Ik weet, dat
hij opstaan zal in de [p] opstanding ten
laatsten dage.
25 Jezus zeide tot haar: [q] Ik ben de
opstanding en het leven; [r] die in Mij ge-
looft, zal leven, al ware hij ook gestorven;

---

[a] Jes. 54:5. Joh. 5:19; 14:9; 17:5. [b] Joh. 8:59; 11:8. [c] Joh. 5:18. [d] Ps. 82:6.
[e] Joh. 6:27. [f] Joh. 5:17. [g] Joh. 15:24. [h] Joh. 14:11; 17:21. [i] Luk. 4:29. Joh. 8:59.
[k] Joh. 1:28; 3:23. [l] Matth. 26:6. Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 12:3. [m] Joh. 9:3; 11:40.
[n] Joh. 8:59; 10:31. [o] Matth. 9:24. Mark. 5:39. Luk. 8:52. [p] Dan. 12:2. Luk. 14:14.
Joh. 5:29. [q] Joh. 1:4; 5:24; 14:6. [r] Joh. 3:16, 36; 6:47. 1 Joh. 5:10.

[a] En een iegelijk, die leeft, en in Mij
ooft, zal niet sterven in der eeuwigheid.
looft gij dat?
Zij zeide tot Hem: Ja, Heere! [b] ik
geloofd, dat Gij zijt de Christus, de
ne Gods, die in de wereld komen zou.
En dit gezegd hebbende, ging zij
n, en riep Maria, hare zuster, heime-
, zeggende: De Meester is daar, en
j roept u!
Deze, als zij *dat* hoorde, stond
astiglijk op, en ging tot Hem.
(Jezus nu was nog in het vlek niet
komen, maar was in de plaats, waar
m Martha tegemoet gekomen was.)
De Joden dan, die met haar in het
is waren, en haar vertroostten, ziende
aria, dat zij haastiglijk opstond en
ging, volgden haar, zeggende: Zij
at naar het graf, opdat zij aldaar
ene.
2 Maria dan, als zij kwam, waar Jezus
s, en Hem zag, viel aan Zijne voeten,
ggende tot Hem: Heere! indien Gij
r geweest waart, zoo ware mijn broeder
et gestorven.
3 Jezus dan, als Hij haar zag weenen,
de Joden, die met haar kwamen, *ook*
enen, werd zeer bewogen in den geest,
ontroerde Zichzelven,
4 En zeide: Waar hebt gij hem gelegd?
j zeiden tot Hem: Heere! kom, en zie het.
5 [c] Jezus weende.
6 De Joden dan zeiden: Ziet, hoe lief
ij hem had!
7 En sommigen uit hen zeiden: Kon
ij, [d] die de oogen des blinden geopend
eft, niet maken, dat ook deze niet ge-
orven ware?
8 Jezus dan wederom in Zichzelven
er bewogen zijnde, kwam tot het graf;
het was eene spelonk, en een steen
s daarop gelegd.
9 Jezus zeide: Neemt den steen weg.
artha, de zuster des gestorvenen, zeide
t Hem: Heere! hij riekt nu al, want
j heeft vier dagen *aldaar gelegen!*
0 Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet
zegd, dat, zoo gij geloofd, gij de heer-
jkheid Gods zien zult?
1 Zij namen dan den steen weg, waar
gestorvene lag. En Jezus hief de
gen opwaarts, en zeide: Vader! Ik
nk U, dat Gij Mij gehoord hebt;
2 Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd
oort; [e] maar om der schare wil, die
ndom staat, heb Ik *dit* gezegd, opdat
j zouden gelooven, dat Gij Mij gezonden
ebt.
3 En als Hij dit gezegd had, riep Hij
et groote stemme: Lázarus, kom uit!

44 En de gestorvene kwam uit, gebonden
aan handen en voeten met grafdoeken,
en zijn aangezicht was omwonden [f] met
eenen zweetdoek. Jezus zeide tot hen:
Ontbindt hem, en laat hem heengaan.
45 Velen dan uit de Joden, die tot Maria
gekomen waren, en aanschouwd hadden,
hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in
Hem.

De Farizeën beraadslagen samen om Jezus te doen sterven.

46 MAAR sommigen van hen gingen
tot de Farizeën, en zeiden tot hen, het-
geen Jezus gedaan had.
47 [g] De Overpriesters dan en de Farizeën
vergaderden den Raad, en zeiden: [h] Wat
zullen wij doen? want deze mensch doet
vele teekenen.
48 Indien wij Hem alzoo laten *geworden*,
zij zullen allen in Hem gelooven, en de
Romeinen zullen komen, en wegnemen
beide onze plaats en volk.
49 En een uit hen, *namelijk* Kájafas,
die deszelven jaars hoogepriester was,
zeide tot hen: Gij verstaat niets;
50 En gij overlegt niet, [i] dat het ons
nut is, dat één mensch sterve voor het
volk, en het geheele volk niet verloren ga.
51 En dit zeide hij niet uit zichzelven;
maar zijnde hoogepriester deszelven jaars,
profeteerde hij, dat Jezus sterven zou
voor het volk;
52 En niet alleen voor dat volk, maar
opdat Hij ook de kinderen Gods, die ver-
strooid waren, [k] tot één zou vergaderen.
53 Van dien dag dan af raadslaagden
zij tezamen, dat zij Hem dooden zouden.
54 Jezus dan wandelde niet meer vrije-
lijk onder de Joden; maar ging van daar
naar het land bij de woestijn, naar de
stad, genaamd Efraïm, en verkeerde
aldaar met Zijne discipelen.
55 En het Pascha der Joden was nabij,
en velen uit dat land gingen op naar
Jeruzalem, vóór het Pascha, opdat zij
zichzelven reinigden.
56 [l] Zij zochten dan Jezus, en zeiden
onder elkander, staande in den tempel:
Wat dunkt u? *dunkt u*, dat Hij niet
komen zal tot het feest?
57 De Overpriesters nu en de Farizeën
hadden een gebod gegeven, dat, zoo
iemand wist, waar Hij was, hij het zou te
kennen geven, opdat zij Hem mochten
vangen.

Maria zalft de voeten van Jezus.
(Matth. 26:6, enz, en de overeenk. pl.)

12 JEZUS [m] dan kwam zes dagen vóór
het Pascha te Bethanië, daar Láza-

[a] Joh. 6:51. [b] Matth. 16:16. Mark. 8:29. Luk. 9:20. Joh. 6:69. [c] Luk. 19:41.
Joh. 9:6. [e] Joh. 12:30. [f] Joh. 20:7. [g] Ps. 2:2. Matth. 26:3. Mark. 14:1. Luk. 22:2.
Hand. 4:27. [h] Joh. 12:19. [i] Joh. 18:14. [k] Efez. 2:14, 15, 16. [l] Joh. 7:11.
Matth. 26:6. Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 11:2.

rus was, die gestorven was geweest, welken Hij opgewekt had uit de dooden.
2 Zij bereidden Hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lázarus was een van degenen, die met Hem aanzaten.
3 Maria dan, genomen hebbende een pond zalf van onvervalschten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren Zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.
4 Zoo zeide dan een van Zijne discipelen, *namelijk* Judas, Simons *zoon*, Iskáriot, die Hem verraden zou:
5 [a] Waarom is deze zalf niet verkocht voor driehonderd penningen, en den armen gegeven?
6 En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, [b] en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.
7 Jezus dan zeide: Laat af van haar; zij heeft dit bewaard tegen [c] den dag Mijner begrafenis;
8 Want de [d] armen hebt gijlieden altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd.
9 Eene groote schare dan der Joden verstond, dat Hij aldaar was; en zij kwamen, niet alleen om Jezus' wil, maar opdat zij ook Lázarus zouden zien, [e] dien Hij uit de dooden opgewekt had.
10 En de Overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lázarus dooden zouden;
11 Want velen van de Joden gingen heen om Zijnentwil, en geloofden in Jezus.

Intocht van Jezus in Jeruzalem.
(Matth. 21:1, en de overeenk. pl.)

12 [f] DES anderen daags, eene groote schare, die tot het feest gekomen was, hoorende, dat Jezus naar Jeruzalem kwam,
13 Namen de takken van palmboomen, en gingen uit Hem tegemoet, en riepen: Hosanna! [g] Gezegend *is* Hij, die komt in den naam des Heeren, *Hij, die is* de Koning Israëls!
14 En Jezus vond eenen jongen ezel, en zat daarop; gelijk geschreven is:
15 [h] Vrees niet, gij dochter Zions! zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin!
16 Doch dit verstonden Zijne discipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig, dat dit van Hem geschreven was, en *dat* zij Hem dit gedaan hadden.
17 De schare dan, die met Hem was, getuigde, dat Hij Lázarus uit het graf geroepen, en Hem uit de dooden opgewekt had.
18 Daarom ging ook de schare Hem tegemoet, overmits zij gehoord had, dat Hij dat teeken gedaan had.
19 De Farizeën dan zeiden onder elkander: [i] Ziet gij *wel*, dat gij gansch niet vordert? ziet, de *geheele* wereld gaat Hem na.

Eenige Grieken willen Jezus zien. Hij spreekt van Zijne aanstaande verhooging. Eene stem uit den hemel. Jezus, het licht der wereld.

20 EN er waren sommige Grieken uit degenen, [k] die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden:
21 Deze dan gingen tot Filippus, [l] die van Bethsáïda in Galiléa was, en baden hem, zeggende: Heere! wij wilden Jezus *wel* zien.
22 Filippus kwam, en zeide het Andréas: en Andréas en Filippus wederom zeiden het Jezus.
23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, [m] dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.
24 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [n] Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft het alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort
25 [o] Die zijn leven liefheeft, zal het verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal het bewaren tot het eeuwige leven.
26 Zoo iemand Mij dient, die volge Mij: en [p] waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn. En zoo iemand Mij dient, de Vader zal hem eeren.
27 Nu [q] is Mijne ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure! Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen.
28 Vader, verheerlijk Uwen naam! Er kwam dan eene stem uit den hemel, zeggende: En Ik heb *Hem* verheerlijkt, en Ik zal *Hem* wederom verheerlijken!
29 De schare dan, die daar stond, en dit hoorde, zeide, dat er een donderslag geschied was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.
30 Jezus antwoordde en zeide: [r] Niet om Mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil.
31 [s] Nu is het oordeel dezer wereld; [t] nu zal de Overste dezer wereld buiten geworpen worden;

---

[a] Mark. 14:5. [b] Joh. 13:29. [c] Mark. 14:8. [d] Deut. 15:11. Matth. 26:11. Mark. 14:7.
[e] Joh. 11:44. [f] Matth. 21:8. Mark. 11:8. Luk. 19:36. [g] Ps. 118:26. [h] Jes. 62:11. Zach. 9:9. Matth. 21:5. [i] Joh. 11:47. [k] Hand. 8:27. [l] Joh. 1:45. [m] Joh. 13:32; 17:1.
[n] 1 Kor. 15:36. [o] Matth. 10:39; 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24; 17:33. [p] Joh. 14:3; 17:24.
[q] Matth. 26:37, 38, 39. Mark. 14:34. Luk. 22:44. [r] Joh. 11:42. [s] Joh. 16:11. Efez. 2:2.
[t] Joh. 14:30. Kol. 2:15

2 [a] En Ik, zoo wanneer Ik van de aarde
l verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij
ekken.
3 (En dit zeide Hij, beteekenende, hoe-
nigen dood Hij sterven zou.)
4 De schare antwoordde Hem: Wij heb-
n uit de Wet gehoord, [b] dat de Christus
ijft in der eeuwigheid; en hoe zegt Gij,
t de Zoon des menschen moet verhoogd
orden? Wie is deze Zoon des menschen?
5 Jezus dan zeide tot hen: Nog een'
einen tijd [c] is het licht bij ulieden;
wandelt, terwijl gij het licht hebt, opdat
 duisternis u niet bevange. En die in
 duisternis wandelt, weet niet, waar hij
eengaat.
6 Terwijl gij het licht hebt, gelooft in
et licht, opdat gij kinderen des lichts
oogt zijn. Deze dingen sprak Jezus; en
eggaande verborg Hij Zich van hen.
7 En hoewel Hij zoo vele teekenen voor
en gedaan had, *nochtans* geloofden zij
 Hem niet;
8 Opdat het woord van Jesaja, den pro-
et, vervuld werd, dat hij gesproken
eeft: [e] Heere! wie heeft onze prediking
eloofd? en wien is de arm des Heeren
eopenbaard?
9 Daarom konden zij niet gelooven, de-
ijl Jesaja wederom gezegd heeft:
40 [f] Hij heeft hunne oogen verblind, en
un hart verhard; opdat zij met de oogen
iet zien, en met het hart *niet* verstaan,
n zij bekeerd worden, en Ik hen geneze.
41 [g] Dit zeide Jesaja, toen hij Zijne
eerlijkheid zag, en van Hem sprak.
42 [h] Nochtans geloofden ook zelfs velen
it de Oversten in Hem; maar om der
'arizeën wil beleden zij het niet, [i] opdat
ij uit de synagoge niet zouden geworpen
rorden;
43 [k] Want zij hadden de eere der men-
chen lief, meer dan de eere Gods.
44 En Jezus riep, en zeide: Die in Mij
elooft, gelooft in Mij niet, maar in Den-
ene, die Mij gezonden heeft.
45 [l] En die Mij ziet, die ziet Dengene,
lie Mij gezonden heeft.
46 [m] Ik ben een licht, in de wereld geko-
nen, opdat een iegelijk, die in Mij ge-
ooft, in de duisternis niet blijve.
47 En indien iemand Mijne woorden ge-
ioord, en niet geloofd zal hebben, Ik oor-
leel hem niet; [n] want Ik ben niet geko-
nen, opdat Ik de wereld oordeele, maar
opdat Ik de wereld zalig make.
48 [o] Die Mij verwerpt, en Mijne woorden
niet ontvangt, heeft, die hem oordeelt;
[p] het woord, dat Ik gesproken heb, dat
zal hem oordeelen ten laatsten dage:
49 [q] Want Ik heb uit Mijzelven niet ge-
sproken; maar de Vader, die Mij gezon-
den heeft, die heeft Mij een gebod ge-
geven, wat Ik zeggen zal, en wat Ik
spreken zal;
50 En Ik weet, dat Zijn gebod het eeu-
wige leven is. Hetgeen Ik dan spreek,
dat spreek Ik alzoo, gelijk Mij de Vader
gezegd heeft.

Christus wascht de voeten Zijner discipelen.

13 EN vóór [r] het feest van het Pascha,
Jezus, wetende, dat Zijne ure ge-
komen was, dat Hij uit deze wereld zou
overgaan tot den Vader, alzoo Hij de
Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad
had, zoo heeft Hij hen liefgehad tot het
einde.
2 En als het avondmaal gedaan was,
[s] (toen nu de duivel in het hart van Judas
Simons*zoon* Iskáriot, gegeven had, dat
hij Hem verraden zou),
3 Jezus, wetende, [t] dat de Vader Hem
alle dingen in de handen gegeven had,
[u] en dat Hij van God uitgegaan was, en
tot God heenging,
4 Stond op van het avondmaal, en legde
zijne kleederen af, en nemende eenen lin-
nen doek, omgordde Zichzelven;
5 Daarna goot Hij water in het bekken,
en begon de voeten der discipelen te was-
schen, en af te drogen met den linnen
doek, waarmede Hij omgord was.
6 Hij dan kwam tot Simon Petrus; en
die zeide tot Hem: Heere! [x] zult Gij mij
de voeten wasschen?
7 Jezus antwoordde, en zeide tot hem:
Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij
zult het na dezen verstaan.
8 Petrus zeide tot Hem: Gij zult mijne
voeten niet wasschen in der eeuwigheid!
Jezus antwoordde hem: Indien Ik u niet
wassche, gij hebt geen deel met Mij.
9 Simon Petrus zeide tot Hem: Heere!
niet alleen mijne voeten, maar ook de
handen en het hoofd!
10 Jezus zeide tot hem: Die gewasschen
is, heeft niet van noode, dan de voeten te
wasschen, maar is geheel rein. [y] En gij-
lieden zijt rein, doch niet allen.
11 [z] Want Hij wist, wie Hem verraden

---

[a] Num. 21:9. 2 Kon. 18:4. Joh. 3:14; 8:28. [b] 2 Sam. 7:16. 1 Kron. 22:10. Ps. 45:7; 89:37; 110:4. Jes. 9:5. Jer. 23:6. Ezech. 37:26. Dan. 2:44; 7:14, 27. Micha 4:7. Hebr. 1:8. [c] Joh. 1:9; 8:12; 9:5; 12:46. [d] Jer. 13:16. Efez. 5:8. 1 Thess. 5:4. [e] Jes. 53:1. Rom. 10:16. [f] Jes. 6:9. Ezech. 12:2. Matth. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [g] Jes. 6:1. [h] Joh. 7:18, 48. [i] Joh. 9:22. [k] Joh. 5:44. [l] Joh. 10:30; 14:9. [m] Jes. 42:6; 49:6. Joh. 1:9; 8:12; 9:5; 12:35. Hand. 13:47. [n] Joh. 3:17; 9:39. [o] Joh. 3:18; 8:24. [p] Mark. 16:16. [q] Deut. 18:18. Joh. 8:11; 5:20; 7:16; 8:28; 14:10, 24; 16:13. [r] Matth. 26:2. Mark. 14:1. Luk. 22:1. [s] Luk. 22:3. Joh. 13:27. [t] Matth. 11:27. Joh. 3:35. [u] Joh. 16:28. [x] Matth. 3:14. [y] Joh. 15:3. [z] Joh. 6:64.

zou ; daarom zeide Hij : Gij zijt niet allen
rein.
12 Als Hij dan hunne voeten gewas-
schen, en Zijne kleederen genomen had,
zat Hij wederom aan, en zeide tot hen :
Verstaat gij, wat Ik ulieden gedaan heb ?
13 [a] Gij heet Mij Meester en Heere ; en
gij zegt wèl, want Ik ben het :
14 Indien dan Ik, de Heere en de
Meester, uwe voeten gewasschen heb,
[b] zoo zijt gij ook schuldig, elkanders
voeten te wasschen ;
15 [c] Want Ik heb u een voorbeeld gege-
ven, opdat, gelijkerwijs Ik u gedaan heb,
gijlieden ook doet.
16 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u : [d] een
dienstknecht is niet meerder dan zijn
heer, noch een gezant meerder, dan die
hem gezonden heeft.
17 Indien gij deze dingen weet, zalig
zijt gij, zoo gij ze doet.
18 Ik zeg niet van u allen ; Ik weet,
welke Ik uitverkoren heb : maar *dit ge-
schiedt*, opdat de Schrift vervuld worde :
[e] Die met Mij het brood eet, heeft tegen
Mij zijne verzenen opgeheven.
19 [f] Van nu zeg Ik het ulieden, eer het
geschied is, opdat, wanneer het geschied
zal zijn, gij gelooven moogt, dat Ik het
ben.
20 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u : [g] zoo
Ik iemand zende, wie *dien* ontvangt, die
ontvangt Mij ; en wie Mij ontvangt, die
ontvangt Hem, die Mij gezonden heeft.

Jezus voorzegt, dat Judas hem zal verraden.
(Matth. 26:21, enz. Mark. 14:18, enz.)

21 [h] JEZUS, deze dingen gezegd heb-
bende, werd ontroerd in den geest, en
betuigde, en zeide : Voorwaar, voorwaar
Ik zeg u, dat een van ulieden Mij zal ver-
raden.
22 De discipelen dan zagen op elkander,
twijfelende, van wien Hij *dat* zeide.
23 [i] En een van Zijne discipelen was
aanzittende in den schoot van Jezus,
welken Jezus liefhad.
24 Simon Petrus dan wenkte dezen, dat
hij vragen zou, wie hij toch ware, van
welken Hij *dit* zeide.
25 En deze, vallende op de borst van
Jezus, zeide tot Hem : Heere ! wie is het ?
26 Jezus antwoordde : Deze is het, dien
Ik de bete, als Ik ze ingedoopt heb, geven
zal. En als Hij de bete ingedoopt had,
gaf Hij ze Judas, Simons *zoon*, Iskáriot.
27 En na de bete, toen voer de Satan
in hem. Jezus dan zeide tot hem : Wat
gij doet, doe het haastiglijk.
28 En dit verstond niemand dergenen,
die aanzaten, waartoe Hij hem *dat* zeide;
29 Want sommigen meenden, [k] dewijl
Judas de beurs had, dat Jezus hem zeide:
Koop, hetgeen wij van noode hebben tot
het feest ; of, dat hij den armen wat
geven zou.
30 Hij dan, de bete genomen hebbende,
ging terstond uit. En het was nacht.

*Laatste onderricht van Jezus aan zijne disci-
pelen. — Waarom hij heengaat. — Belofte
van den Trooster.*

31 ALS hij dan uitgegaan was, zeide
Jezus : Nu is de Zoon des menschen
verheerlijkt, en God is in Hem verheer-
lijkt.
32 Indien God in Hem verheerlijkt is,
zoo zal ook God Hem verheerlijken in
Zichzelven, [l] en Hij zal Hem terstond
verheerlijken.
33 Kinderkens ! nog eenen kleinen tijd
ben Ik bij u. [m] Gij zult Mij zoeken, en
gelijk Ik den Joden gezegd heb : waar Ik
heenga, kunt gij niet komen ; *alzoo* zeg
Ik ulieden nu ook.
34 [n] Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij
elkander liefhebt ; gelijk Ik u liefgehad
heb, dat ook gij elkander liefhebt.
35 [o] Hieraan zullen zij allen bekennen,
dat gij Mijne discipelen zijt, zoo gij
liefde hebt onder elkander.
36 Simon Petrus zeide tot Hem : Heere !
waar gaat Gij heen ? Jezus antwoordde
hem : Waar Ik heenga, kunt gij Mij nu
niet volgen ; [p] maar gij zult Mij namaals
volgen.
37 Petrus zeide tot Hem : Heere ! waar-
om kan ik U nu niet volgen ? [q] ik zal
mijn leven voor U zetten.
38 Jezus antwoordde hem : Zult gij uw
leven voor Mij zetten ? [r] Voorwaar, voor-
waar zeg Ik u : de haan zal niet kraaien,
totdat gij Mij driemaal verloochend zult
hebben.

14 UW hart worde niet ontroerd ; gij-
lieden gelooft in God, gelooft ook
in Mij.
2 In het huis Mijns Vaders zijn vele
woningen ; anderszins zou Ik het u ge-
zegd hebben : Ik ga heen om u plaats te
bereiden ;
3 En zoo wanneer Ik heen zal gegaan
zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo

[a] Matth. 23:8, 10. 1 Kor. 8:6 ; 12:3. Filipp. 2:11. [b] Gal. 6:1, 2. [c] 1 Petr. 2:21. 1 Joh. 2:6. [d] Matth. 10:24. Luk. 6:40, Joh. 15:20. [e] Ps. 41:10. Matth. 26:23. 1 Joh. 2:19. [f] Joh. 14:29 ; 16:4. [g] Matth. 10:40. Luk. 10:16. [h] Matth. 26:21. Mark. 14:18. Luk. 22:21. Hand. 1:17. 1 Joh. 2:19. [i] Joh. 20:2 ; 21:7, 20. [k] Joh. 12:6. [l] Joh. 12:23; 17:1. [m] Joh. 7:34 ; 8:21. [n] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Joh. 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23 ; 4:21. [o] 1 Joh. 2:5 ; 4:20. [p] Joh. 21:18. 2 Petr. 1:14. [q] Matth. 26:33. Mark. 14:29. Luk. 22:33. [r] Matth. 26:34. Mark. 14:30. Luk. 22:34.

e Ik weder, en zal u tot Mij nemen,
dat gij ook zijn moogt, waar Ik ben;
En waar Ik heenga, weet gij, en den
weet gij.
Thomas zeide tot Hem: Heere! wij
en niet, waar gij hengaat; en hoe
nen wij den weg weten?
Jezus zeide tot hem: [b] Ik ben de weg,
de waarheid, [d] en het leven. [e] Nie-
nd komt tot den Vader, dan door Mij.
Indien gijlieden Mij gekend hadt, zoo
dt gij ook Mijnen Vader gekend heb-
; en van nu kent gij Hem, en hebt
m gezien.
Filippus zeide tot hem: Heere! toon
den Vader, en het is ons genoeg.
Jezus zeide tot hem: Ben Ik zoo
gen tijd met ulieden, en hebt gij Mij
t gekend, Filippus? [f] Die Mij gezien
eft, die heeft den Vader gezien; en hoe
t gij: Toon ons den Vader?
Gelooft gij niet, [g] dat Ik in den Vader
, en de Vader in Mij is? [h] De woorden,
Ik tot ulieden spreek, spreek Ik van
jzelven niet, [i] maar de Vader, die in
ij blijft, die doet de werken.
1 Gelooft Mij, dat Ik in den Vader
n, en de Vader in Mij is; en indien
et, zoo gelooft Mij om de werken zelve.
2 [k] Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden:
e in Mij gelooft, de werken, die Ik doe,
l hij ook doen, en zal meer doen dan
ze; want Ik ga heen tot Mijnen Vader.
3 [l] En zoo wat gij begeeren zult in Mij-
n naam, dat zal Ik doen; opdat de
ader in den Zoon verheerlijkt worde.
4 Zoo gij iets begeeren zult in Mijnen
am, Ik zal het doen.
5 [m] Indien gij Mij liefhebt, zoo bewaart
ijne geboden.
6 En Ik zal den Vader bidden, en Hij
l u eenen anderen Trooster geven, op-
t Hij bij u blijve in der eeuwigheid,
7 *Namelijk* den Geest der waarheid,
elken de wereld niet kan ontvangen,
ant zij ziet Hem niet, en kent Hem
iet; maar gij kent Hem, want Hij
lijft bij ulieden, en zal in u zijn.
18 [n] Ik zal u geene weezen laten; Ik
ome *weder* tot u.
19 Nog eenen kleinen *tijd*, en de wereld
l Mij niet meer zien; maar gij zult Mij
en; want Ik leef, en gij zult leven.
20 In dien dag zult gij bekennen, dat
k in Mijnen Vader *ben*, en gij in Mij,
n Ik in u.
21 Die Mijne geboden heeft, en ze be-
aart, die is het, die Mij liefheeft; en
die Mij liefheeft, zal van Mijnen Vader
geliefd worden; en Ik zal hem liefheb-
ben, en Ik zal Mijzelven aan hem open-
baren.
22 Judas, niet de Iskáriot, zeide tot
Hem: Heere! wat is het, dat Gij Uzel-
ven aan ons zult openbaren, en niet aan
de wereld?
23 Jezus antwoordde, en zeide tot hem:
Zoo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn
woord bewaren; en Mijn Vader zal hem
liefhebben, en Wij zullen tot hem komen,
en zullen woning bij Hem maken.
24 Die Mij niet liefheeft, die bewaart
Mijne woorden niet; [o] en het woord, dat
gijlieden hoort, is het Mijne niet, maar
des Vaders, die Mij gezonden heeft.
25 Deze dingen heb Ik tot u gesproken,
bij u blijvende;
26 [p] Maar de Trooster, de Heilige Geest,
welken de Vader zenden zal in Mijnen
naam, [q] die zal u alles leeren, en zal u
indachtig maken alles, wat Ik u gezegd
heb.
27 [r] Vrede laat Ik u, Mijnen vrede geef
Ik u; niet gelijkerwijs de wereld *hem*
geeft, geef Ik *hem* u. Uw hart worde
niet ontroerd, en zijt niet versaagd.
28 [s] Gij hebt gehoord, dat Ik tot u ge-
zegd heb: Ik ga heen, en kom *weder* tot
u. Indien gij Mij liefhadt, zoo zoudt gij
u verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik
ga heen tot den Vader; want Mijn Vader
is meerder dan Ik.
29 En nu heb Ik het u gezegd, eer het
geschied is; [t] opdat, wanneer het ge-
schied zal zijn, gij gelooven moogt.
30 Ik zal niet meer veel met u spreken;
[u] want de Overste dezer wereld komt, en
heeft aan Mij niets;
31 Maar opdat de wereld wete, dat Ik
den Vader liefheb, en alzoo doe, gelijker-
wijs Mij de Vader [x] geboden heeft. Staat
op, laat ons van hier gaan.

Laatste onderricht aan de discipelen** (vervolg): **Innige vereeniging van Jezus en Zijne vrijgekochten.

15 IK ben de ware wijnstok, en Mijn
Vader is de landman.
2 [y] Alle rank, die in Mij geene vrucht
draagt, die neemt Hij weg; en al die
vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij
meer vrucht drage.
3 [z] Gijlieden zijt nu rein om het woord,
dat Ik tot u gesproken heb.
4 Blijft in Mij, en Ik in u. Gelijkerwijs
de rank geene vrucht kan dragen van

---

[a] Joh. 12:26; 17:24. [b] Hebr. 9:8. [c] Joh. 1:17. [d] Joh. 1:4; 11:25. [e] Joh. 10:9.
Joh. 10:30. [g] Joh. 10:38. [h] Joh. 7:16; 8:28; 10:38; 12:49; 14:24; 16:13; 17:21.
Joh. 5:17. [k] Matth. 21:21. Luk. 17:6. Hand. 5:12; 19:11. [l] Jer. 29:12. Matth. 7:7;
1:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 15:7; 16:24. Jak. 1:5. 1 Joh. 3:22. [m] Joh. 14:21, 23;
5:10. 1 Joh. 5:3. [n] Matth. 28:20. [o] Joh. 7:16; 8:28; 12:49; 14:10; 16:13. [p] Luk. 24:49.
oh. 15:26; 16:7. Hand. 2:4. [q] Joh. 16:13. [r] Filipp. 4:7. [s] Joh. 14:3. [t] Joh. 13:19; 16:4.
Joh. 12:31; 16:11. Efez. 2:2. [x] Joh. 10:18. Hebr. 10:5. [y] Matth. 15:13. [z] Joh. 13:10.

zichzelve, zoo zij niet in den wijnstok
blijft; alzoo ook gij niet, zoo gij in Mij
niet blijft.
5 Ik ben de wijnstok, *en* gij *zijt* de
ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem,
die draagt veel vrucht; want zonder Mij
kunt gij niets doen.
6 [a] Zoo iemand in Mij niet blijft, [b] die
is buiten geworpen, gelijkerwijs de rank,
en is verdord; en men vergadert ze, en
men werpt ze in het vuur, en zij worden
verbrand.
7 Indien gij in Mij blijft, en Mijne
woorden in u blijven, [c] zoo wat gij wilt,
zult gij begeeren, en het zal u geschieden.
8 Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat
gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijne
discipelen zijn.
9 Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad
heeft, heb Ik ook u liefgehad; blijft in
deze Mijne liefde.
10 [d] Indien gij Mijne geboden bewaart,
zoo zult gij in Mijne liefde blijven; ge-
lijkerwijs Ik de geboden Mijns Vaders
bewaard heb, en blijf in Zijne liefde.
11 Deze dingen heb Ik tot u gesproken,
opdat Mijne blijdschap in u blijve, en
uwe blijdschap vervuld worde.
12 [e] Dit is Mijn gebod, dat gij elkander
liefhebt, gelijkerwijs Ik u liefgehad heb.
13 [f] Niemand heeft meer liefde dan deze,
dat iemand zijn leven zette voor zijne
vrienden.
14 [g] Gij zijt Mijne vrienden, zoo gij doet
wat Ik u gebiede.
15 [h] Ik heet u niet meer dienstknechten;
want de dienstknecht weet niet, wat zijn
heer doet; maar Ik heb u vrienden ge-
noemd; want al wat Ik van Mijnen
Vader gehoord heb, *dat* heb Ik u bekend
gemaakt.
16 [i] Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar
Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld,
[k] dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen,
en *dat* uwe vrucht blijve; opdat, zoo wat
gij van den Vader begeeren zult in Mijnen
naam, Hij u *dat* geve.
17 Dit gebied Ik u, opdat gij elkander
liefhebt.
18 [l] Indien de wereld u haat, zoo weet,
dat zij Mij eer dan u gehaat heeft.
19 [m] Indien gij van de wereld waart, zoo
zou de wereld het hare liefhebben; doch
omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik
u uit de wereld heb uitverkoren, daarom
haat u de wereld.
20 Gedenkt des woords, dat Ik u gezegd
heb: [n] Een dienstknecht is niet meerder
dan zijn heer. [o] Indien zij Mij vervolgd
hebben, zij zullen ook u vervolgen; in-
dien zij Mijn woord bewaard hebben, zij
zullen ook het uwe bewaren;
21 [p] Maar al deze dingen zullen zij doen
om Mijns naams wil, omdat zij Hem niet
kennen, die Mij gezonden heeft.
22 [q] Indien Ik niet gekomen ware, en
tot hen gesproken had, zij hadden geene
zonde; maar nu hebben zij geen voor-
wendsel voor hunne zonde.
23 Die Mij haat, die haat ook Mijnen
Vader.
24 [r] Indien Ik de werken onder hen niet
had gedaan, die niemand anders gedaan
heeft, zij hadden geene zonde; maar nu
hebben zij ze gezien, en beiden Mij en
Mijnen Vader gehaat;
25 Maar *dit geschiedt*, opdat het woord
vervuld worde, dat in hunne Wet ge-
schreven is: [s] Zij hebben mij zonder
oorzaak gehaat.
26 [t] Maar wanneer de Trooster zal geko-
men zijn, [u] dien Ik u zenden zal van den
Vader, *namelijk* de Geest der waarheid,
die van den Vader uitgaat, die zal van Mij
getuigen;
27 [x] En gij zult ook getuigen, want gij
zijt van den beginne met Mij geweest.

Laatste onderricht aan de discipelen (slot):
Jezus vernieuwt de belofte van den Trooster,
en van Zijne eigene wederkomst.

16 DEZE dingen heb Ik tot u ge-
sproken, opdat gij niet geërgerd
wordet.
2 [y] Zij zullen u uit de synagogen werpen;
ja de ure komt, dat een iegelijk, die u zal
dooden, zal meenen Gode een dienst te
doen.
3 [z] En deze dingen zullen zij u doen,
omdat zij den Vader niet gekend hebben,
noch Mij.
4 [aa] Maar deze dingen heb Ik tot u ge-
sproken, opdat, wanneer de ure zal ge-
komen zijn, gij ze moogt gedenken, dat
Ik ze u gezegd heb; doch deze dingen
heb Ik u van het begin niet gezegd, om-
dat Ik bij ulieden was;
5 En nu ga Ik heen tot Dengene, die Mij
gezonden heeft, en niemand van u vraagt
Mij: Waar gaat gij henen?
6 Maar omdat Ik deze dingen tot u ge-

[a] Ezech. 15:2, enz. [b] Matth. 3:10; 7:19. Kol. 1:23. [c] Jer. 29:12. Matth. 7:7; 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13; 16:24. Jak. 1:5. 1 Joh. 3:22; 5:14. [d] Joh. 14:15, 21, 23. 1 Joh. 5:3. [e] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Joh. 13:34. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23; 4:21. [f] Rom. 5:7. Efez. 5:2. 1 Joh. 3:16. [g] Matth. 12:50. 2 Kor. 5:16. Gal. 5:6; 6:15. Kol. 3:11. [h] Joh. 8:26. [i] Joh. 13:18. Efez. 1:4. [k] Matth. 28:19. Mark. 16:15. Kol. 1:6. [l] 1 Joh. 3:13. [m] Joh. 17:14. Gal. 1:10. [n] Matth. 10:24. Luk. 6:40. Joh. 13:16. [o] Matth. 24:9. Joh. 16:2. [p] Matth. 10:22. Joh. 16:3. [q] Rom. 4:15; 5:20. [r] Joh. 10:37. [s] Ps. 35:19; 69:5. [t] Joh. 14:26; 16:7. Hand. 5:32. [u] Luk. 24:49. [x] Hand. 1:8, 21; 5:32. [y] Joh. 9:22, 34; 12:42. [z] Joh. 15:21. 1 Kor. 2:8. [aa] Joh. 13:19; 14:29.

sproken heb, zoo heeft de droefheid uw
hart vervuld.
7 Doch Ik zeg u de waarheid : het is u
nut, dat Ik wegga ; want indien Ik niet
wegga, zoo zal de Trooster tot u niet
komen ; [a] maar indien Ik heenga, zoo zal
Ik Hem tot u zenden ;
8 En die, gekomen zijnde, zal de wereld
overtuigen van zonde, en van gerechtig-
heid, en van oordeel :
9 Van zonde, omdat zij in Mij niet ge-
looven ;
10 En van gerechtigheid, omdat Ik tot
Mijnen Vader heenga, en gij zult Mij niet
meer zien ;
11 En van oordeel, [b] omdat de Overste
dezer wereld geoordeeld is.
12 Nog vele dingen heb Ik u te zeggen,
doch gij kunt die nu niet dragen ;
13 Maar wanneer die zal gekomen zijn,
namelijk de Geest der waarheid, [c] Hij zal
u in al de waarheid leiden ; [d] want Hij zal
van Zichzelven niet spreken, maar zoo
wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spre-
ken, en de toekomende dingen zal Hij u
verkondigen.
14 Die zal Mij verheerlijken ; want Hij
zal het uit het Mijne nemen, en zal het u
verkondigen.
15 [e] Al wat de Vader heeft, is Mijne ;
daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het
Mijne zal nemen, en u verkondigen.
16 [f] Eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij
niet zien ; en wederom eenen kleinen
tijd, en gij zult Mij zien ; want Ik ga
heen tot den Vader.
17 *Sommigen* dan uit Zijne discipelen
zeiden tot elkander : Wat is dit, dat Hij
tot ons zegt : eenen kleinen *tijd*, en gij
zult Mij niet zien ; en wederom eenen
kleinen *tijd*, en gij zult Mij zien ; en :
want Ik ga heen tot den Vader ?
18 Zij zeiden dan : Wat is dit, dat Hij
zegt : eenen kleinen *tijd ?* wij weten niet,
wat Hij zegt.
19 Jezus dan bekende, dat zij Hem wil-
den vragen, en zeide tot hen : Vraagt gij
daarvan onder elkander, dat Ik gezegd
heb : eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij
niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd*,
en gij zult Mij zien ?
20 Voorwaar, voorwaar Ik zeg u, dat gij
zult schreien, en klagelijk weenen, maar
de wereld zal zich verblijden ; en gij zult
bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot
blijdschap worden.
21 [g] Eene vrouw, wanneer zij baart,
heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen
is ; maar wanneer zij het kindeken ge-
baard heeft, zoo gedenkt zij de benauwd-
heid niet meer, om de blijdschap, dat een
mensch ter wereld geboren is :
22 En gij dan hebt nu wel droefheid ;
maar Ik zal u wederom zien, [h] en uw hart
zal zich verblijden, en niemand zal uwe
blijdschap van u wegnemen.
23 En in dien dag zult gij Mij niets
vragen. [i] Voorwaar, voorwaar Ik zeg u :
al wat gij den Vader zult bidden in Mij-
nen Naam, *dat* zal Hij u geven.
24 Tot nog toe hebt gij niet gebeden in
Mijnen naam : bidt, en gij zult ontvan-
gen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.
25 Deze dingen heb Ik door gelijkenis-
sen tot u gesproken ; maar de ure komt,
dat Ik niet meer door gelijkenissen tot u
spreken zal, maar u vrijuit van den
Vader zal verkondigen.
26 In dien dag zult gij in Mijnen naam
bidden, en Ik zeg u niet, dat Ik den
Vader voor u bidden zal ;
27 Want de Vader zelf heeft u lief, de-
wijl gij Mij liefgehad hebt, [k] en hebt ge-
loofd, dat Ik van God ben uitgegaan.
28 [l] Ik ben van den Vader uitgegaan,
en ben in de wereld gekomen ; wederom
verlaat Ik de wereld, en ga heen tot den
Vader.
29 Zijne discipelen zeiden tot Hem :
Zie, nu spreekt Gij vrijuit, en zegt geene
gelijkenis ;
30 Nu weten wij, [m] dat Gij alle dingen
weet, en Gij hebt niet van noode, dat
iemand U vrage. Hierom gelooven wij,
dat Gij van God uitgegaan zijt.
31 Jezus antwoordde hun : Gelooft gij
nu ?
32 [n] Ziet, de ure komt, en is nu geko-
men, dat gij zult verstrooid worden, een
iegelijk naar het zijne, en gij Mij alleen
zult laten ; [o] en *nochtans* ben Ik niet
alleen ; want de Vader is met Mij.
33 Deze dingen heb Ik tot u gesproken,
[p] opdat gij in Mij vrede hebbet. In de
wereld zult gij verdrukking hebben ; maar
hebt goeden moed, Ik heb de wereld over-
wonnen.

Gebed van Jezus voor Zijne discipelen.

17 DIT heeft Jezus gesproken, en Hij
hief Zijne oogen op naar den hemel,
en zeide : Vader ! [q] de ure is gekomen,
verheerlijk Uwen Zoon, opdat ook Uw
Zoon U verheerlijke.
2 [r] Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven
hebt over alle vleesch, opdat al wat Gij

---

[a] Luk. 24:49. Joh. 14:26 ; 15:26. [b] Joh. 12:31 ; 14:30. Efez. 2:2. Kol. 2:15. [c] Joh. 14:26.
[d] Joh. 12:49. [e] Joh. 17:10. [f] Joh. 7:33. [g] Jes. 26:17. [h] Joh. 20:20. [i] Jer. 29:12.
Matth. 7:7 ; 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13 ; 15:7. Jak. 1:5. 1 Joh. 3:22 ; 5:14.
[k] Joh. 17:8. [l] Joh. 13:3. [m] Joh. 21:17. [n] Zach. 13:7. Matth. 26:31. Mark. 14:27.
[o] Joh. 8:29 ; 14:10. [p] Jes. 9:5. Joh. 14:27. Rom. 5:1. Efez. 2:13. Kol. 1:20. [q] Joh. 12:23 ;
13:32. [r] Ps. 8:7. Matth. 11:27 ; 28:18. Luk. 10:22. Joh. 3:35 ; 5:27. 1 Kor. 15:25.
Filipp. 2:10. Hebr. 2:8.

Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige
leven geve.
3 En [a] dit is het eeuwige leven, dat zij
U kennen, den eenigen waarachtigen
God, en Jezus Christus, dien Gij gezon-
den hebt.
4 [b] Ik heb U verheerlijkt op de aarde;
[c] Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij
gegeven hebt om te doen:
5 En nu verheerlijk Mij, Gij Vader! bij
Uzelven, met de heerlijkheid, [d] die Ik bij
U had, eer de wereld was.
6 Ik heb Uwen naam geopenbaard den
menschen, die Gij Mij uit de wereld ge-
geven hebt. Zij waren Uwe, en Gij hebt
ze Mij gegeven; en zij hebben Uw woord
bewaard.
7 Nu hebben zij bekend, dat alles, wat
Gij Mij gegeven hebt, van U is;
8 Want de woorden, die Gij Mij ge-
geven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij
hebben ze ontvangen, [e] en zij hebben
waarlijk bekend, dat Ik van U uitgegaan
ben, en hebben geloofd, dat Gij Mij ge-
zonden hebt.
9 Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de
wereld, maar voor degenen, die Gij Mij
gegeven hebt, want zij zijn Uwe;
10 En [f] al het Mijne is Uwe, en het Uwe
is Mijne; en Ik ben in hen verheerlijkt.
11 En Ik ben niet meer in de wereld,
maar deze zijn in de wereld, en Ik kome
tot U. Heilige Vader! bewaar ze in
Uwen naam, die Gij Mij gegeven hebt,
opdat zij één zijn, gelijk als Wij.
12 [g] Toen Ik met hen in de wereld was,
bewaarde Ik ze in Uwen naam. [h] Die Gij
Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en
niemand uit hen is verloren gegaan, dan
de zoon der verderfenis, opdat [i] de Schrift
vervuld worde.
13 Maar nu kom Ik tot U, en spreek dit
in de wereld, opdat zij Mijne blijdschap
vervuld mogen hebben in zichzelven.
14 Ik heb hun Uw woord gegeven; [k] en
de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van
de wereld niet zijn, gelijk als Ik van de
wereld niet ben.
15 Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld
wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van
den booze.
16 Zij zijn niet van de wereld, gelijker-
wijs Ik van de wereld niet ben.
17 Heilig ze in Uwe waarheid; [l] Uw
woord is de waarheid.
18 [m] Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt
in de wereld, *alzoo* heb Ik hen ook in de
wereld gezonden;
19 [n] En Ik heilige Mijzelven voor hen,
opdat ook zij geheiligd mogen zijn in
waarheid.
20 En Ik bid niet alleen voor deze, maar
ook voor degenen, die door hun woord in
Mij gelooven zullen.
21 Opdat zij allen [o] één zijn, gelijker-
wijs Gij, Vader! in Mij, en ik in U, dat
ook zij in Ons één zijn; opdat de wereld
geloove, dat Gij Mij gezonden hebt.
22 En Ik heb hun de heerlijkheid ge-
geven, die Gij Mij gegeven hebt; opdat
zij één zijn, gelijk als Wij één zijn:
23 Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij
volmaakt zijn in één, en opdat de wereld
bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en
hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij lief-
gehad hebt.
24 [p] Vader! Ik wil, dat, waar Ik ben,
ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven
hebt; opdat zij Mijne heerlijkheid mogen
aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt:
want Gij hebt Mij liefgehad vóór de
grondlegging der wereld.
25 Rechtvaardige Vader! [q] de wereld
heeft U niet gekend; maar Ik heb U
gekend, [r] en deze hebben bekend, dat Gij
Mij gezonden hebt;
26 En Ik heb hun Uwen naam bekend
gemaakt, en zal *hem* bekend maken; op-
dat de liefde, waarmede Gij Mij liefgehad
hebt, in hen zij, en Ik in hen.

Gevangenneming van Jezus.
(Matth. 26:36, 47–56, en de overeenk. pl.)

18 JEZUS, [s] dit gezegd hebbende, ging
uit met Zijne discipelen over de
beek Kedron, waar een hof was, in welken
Hij ging, en Zijne discipelen.
2 En Judas, die Hem verried, wist ook
die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls
vergaderd was geweest met Zijne disci-
pelen.
3 [t] Judas dan, genomen hebbende de
bende *krijgsknechten* en *eenige* dienaars
van de Overpriesters en Farizeën, kwam
aldaar met lantaarnen, en fakkelen en
wapenen.
4 Jezus dan, wetende alles, wat over
Hem komen zou, ging uit, en zeide tot
hen: Wien zoekt gij?
5 Zij antwoordden Hem: Jezus den
Nazaréner. Jezus zeide tot hen: Ik ben
het! En Judas, die Hem verried, stond
ook bij hen.
6 Als Hij dan tot hen zeide: Ik ben
het! gingen zij achterwaarts, en vielen
ter aarde.
7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien

[a] Jes. 53:11. Jer. 9:23. [b] Joh. 13:32; 14:13. [c] Joh. 4:34; 19:30. [d] Joh. 1:1, 2;
10:30; 14:9. [e] Joh. 16:27. [f] Joh. 16:15. [g] Joh. 6:39; 10:28; 18:9. [h] Jes. 8:18.
Hebr. 2:13. [i] Ps. 109:8. [k] Joh. 15:19. [l] Joh. 8:40. [m] Joh. 20:21. [n] 1 Kor. 1:2, 30.
1 Thess. 4:7. [o] Joh. 10:38; 14:11. Gal. 3:28. [p] Joh. 12:26; 14:3. [q] Joh. 15:21; 16:3.
[r] Joh. 16:27; 17:8. [s] 2 Sam. 15:23. Matth. 26:36. Mark. 14:32. Luk. 22:39. [t] Matth. 26:47.
Mark. 14:43. Luk. 22:47.

:kt gij? En zij zeiden: Jezus den
ızarener.
Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd,
.t Ik het ben; indien gij dan Mij zoekt,
o laat dezen heengaan.
Opdat het woord vervuld zou worden,
.t Hij gezegd had: [a] Uit degenen, die
ij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand
:rloren.
0 [b] Simon Petrus dan, hebbende een
raard, trok het *uit*, en sloeg des Hooge-
iesters dienstknecht, en hieuw zijn
chteroor af. En de naam van den
enstknecht was Malchus.
1 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw
raard in de scheede. Den [c] drinkbeker,
en Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik
en niet drinken?

zus voor het Sanhedrin. — Petrus verloochent Hem.
(Matth. 26:57-75, en de overeenk. pl.)

2 DE bende dan, en de Overste over
ıizend, en de dienaars der Joden namen
ezus gezamenlijk, en bonden Hem,
3 [d] En leidden Hem henen, eerst tot
Annas; want hij was de vrouws vader
ın Kájafas, welke deszelven jaars hooge-
riester was.
14 [f] Kájafas nu was degene, die den
oden geraden had, dat het nut was, dat
én mensch voor het volk stierve.
15 [g] En Simon Petrus volgde Jezus, en
en ander discipel. Deze discipel nu was
en Hoogepriester bekend, en ging met
ezus in des Hoogepriesters zaal;
16 En Petrus stond buiten aan de deur.
De andere discipel dan, die den Hooge-
riester bekend was, ging uit, en sprak
net de deurwaarster, en bracht Petrus in.
17 De dienstmaagd dan, die de deur-
raarster was, zeide tot Petrus: Zijt ook
ij niet uit de discipelen van dezen
nensch? Hij zeide: Ik ben niet.
18 En de dienstknechten en de dienaars
tonden, hebbende een kolenvuur ge-
naakt, omdat het koud was, en warmden
ich. [h] Petrus stond bij hen, en warmde
ich.
19 De Hoogepriester dan vraagde Jezus
an Zijne discipelen, en van Zijne leer.
20 Jezus antwoordde hem: [i] Ik heb vrij-
it gesproken tot de wereld; Ik heb allen
ijd geleerd in de synagoge en in den
empel, waar de Joden van alle plaatsen
amenkomen; en in het verborgen heb
k niets gesproken:
21 Wat ondervraagt gij Mij? ondervraag
degenen, die het gehoord hebben, wat Ik
tot hen gesproken heb; zie, deze weten,
wat Ik gezegd heb.
22 En als Hij dit zeide, [k] gaf een van de
dienaren, die daarbij stond, Jezus eenen
kinnebakslag, zeggende: Antwoordt Gij
alzoo den Hoogepriester?
23 Jezus antwoordde hem: Indien Ik
kwalijk gesproken heb, betuig van het
kwade; en indien wèl, waarom slaat gij
Mij?
24 [l] (Annas dan had Hem gebonden ge-
zonden tot Kájafas, den hoogepriester.)
25 [m] En Simon Petrus stond en warmde
zich. Zij zeiden dan tot hem: Zijt ook
gij niet uit Zijne discipelen? Hij loo-
chende het, en zeide: Ik ben niet!
26 Een van de dienstknechten des
Hoogepriesters, die maagschap was van
dengene, dien Petrus het oor afgehouwen
had, zeide: Heb ik u niet gezien in den
hof met Hem?
27 Petrus dan loochende het wederom.
[n] En terstond kraaide de haan.

Jezus voor Pilatus.
(Matth. 27:1,2, 11-31, en de overeenk. pl.)

28 [o] ZIJ dan leidden Jezus van Kájafas
in het Rechthuis. En het was 's morgens
vroeg; en zij gingen niet in het Recht-
huis, [p] opdat zij niet verontreinigd zou-
den worden, maar opdat zij het Pascha
eten mochten.
29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide:
Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen
mensch?
30 Zij antwoordden, en zeiden tot hem:
Indien deze geen kwaaddoener ware, zoo
zouden wij Hem u niet overgeleverd
hebben.
31 Pilatus dan zeide tot hen: Neemt gij
Hem, en oordeelt Hem naar uwe wet. De
Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet
geoorloofd, iemand te dooden.
32 [q] Opdat het woord van Jezus vervuld
wierde, dat Hij gezegd had, beteekenende,
hoedanigen dood Hij sterven zoude.
33 [r] Pilatus dan ging wederom in het
Rechthuis, en riep Jezus, en zeide tot
Hem: Zijt Gij de Koning der Joden?
34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit
van uzelven, of hebben anderen het u van
Mij gezegd?
35 Pilatus antwoordde: Ben ik een
Jood? Uw volk en de Overpriesters heb-
ben U aan mij overgeleverd; wat hebt
Gij gedaan?
36 Jezus antwoordde: [s] Mijn koninkrijk

---

[a] Joh. 6:39; 10:28; 17:12. [b] Matth. 26:51. Mark. 14:47. Luk. 22:50. [c] Matth. 20:22; 26:39. [d] Matth. 26:57. Mark. 14:53. Luk. 22:54. [e] Luk. 8:2. [f] Joh. 11:50. [g] Matth. 26:58. Mark. 14:54. Luk. 22:54. [h] Matth. 26:69. Mark. 14:67. Luk. 22:55. [i] Joh. 7:26. [k] Jer. 20:2. Hand. 23:2. [l] Matth. 26:57. Mark. 14:53. Luk. 22:54. [m] Matth. 26:71. Mark. 14:69. Luk. 22:58. [n] Joh. 13:38. [o] Matth. 27:1. Mark. 15:1. Luk. 22:66; 23:1. [p] Hand. 10:28; 11:3. [q] Matth. 20:19. Joh. 12:32. [r] Matth. 27:11. Mark. 15:2. Luk. 23:3. [s] Joh. 6:15. 1 Tim. 6:13.

is niet van deze wereld. Indien Mijn
koninkrijk van deze wereld ware, zoo
zouden Mijne dienaars gestreden hebben,
opdat Ik den Joden niet ware overgele-
verd; maar nu is Mijn koninkrijk niet
van hier.
37 Pilatus dan zeide tot Hem: Zijt Gij
dan een koning? Jezus antwoordde: Gij
zegt, dat Ik een koning ben. Hiertoe ben
Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld
gekomen, opdat Ik der waarheid getui-
genis geven zou. Een iegelijk, die uit de
waarheid is, hoort Mijne stem.
38 Pilatus zeide tot Hem: Wat is waar-
heid! En als hij dat gezegd had, ging hij
wederom uit tot de Joden, en zeide tot
hen: [a] Ik vind geene schuld in Hem.
39 Doch gij hebt [b] eene gewoonte, dat ik
u op het Pascha éénen loslate. Wilt gij
dan, dat ik u den Koning der Joden los-
late?
40 Zij dan riepen allen wederom, zeggen-
de: [c] Niet dezen, maar Bar-abbas! [d] En
Bar-abbas was een moordenaar.

19 TOEN [e] nam Pilatus dan Jezus, en
geeselde *Hem*.
2 En de krijgsknechten, eene kroon van
doornen gevlochten hebbende, zetteden
die op Zijn hoofd, en wierpen Hem een
purperen kleed om,
3 En zeiden: Wees gegroet, Gij Koning
der Joden! En zij gaven Hem kinnebak-
slagen.
4 Pilatus dan kwam wederom uit, en
zeide tot hen: Ziet, ik breng Hem tot
ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik in
Hem geene schuld vinde.
5 Jezus dan kwam uit, dragende de door-
nenkroon en het purperen kleed. En *Pila-
tus* zeide tot hen: Ziet, de mensch!
6 Als Hem dan de Overpriesters en de
dienaars zagen, riepen zij, zeggende:
Kruis *Hem*, kruis *Hem!* Pilatus zeide
tot hen: Neemt gijlieden Hem en kruist
Hem; want ik vind in Hem geene schuld.
7 De Joden antwoordden hem: [f] Wij
hebben eene wet, en naar onze wet moet
Hij sterven, [g] want Hij heeft Zichzelven
Gods Zoon gemaakt.
8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde,
werd hij meer bevreesd,
9 En ging wederom in het Rechthuis,
en zeide tot Jezus: Van waar zijt Gij?
Maar Jezus gaf hem geen antwoord.
10 Pilatus dan zeide tot Hem: Spreekt
Gij tot mij niet? weet Gij niet, dat ik
macht heb U te kruisigen, en macht heb
U los te laten?
11 Jezus antwoordde: Gij zoudt geene
macht hebben tegen Mij, indien het u
niet van boven gegeven ware; daarom
die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft
grooter zonde.
12 Van toen af zocht Pilatus Hem los te
laten; maar de Joden riepen, zeggende:
Indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des
Keizers vriend niet; [h] een iegelijk, die
zichzelven koning maakt, wederspreekt
den Keizer.
13 Als Pilatus dan dit woord hoorde,
bracht hij Jezus uit, en zat neder op den
rechterstoel, in de plaats, genaamd Litho-
strótos, en in het Hebreeuwsch Gábbatha.
14 En het was de voorbereiding van het
Pascha, en omtrent de zesde ure; en hij
zeide tot de Joden: Ziet, uw Koning!
15 Maar zij riepen: Neem weg, neem
weg, kruis Hem! Pilatus zeide tot hen:
Zal ik uwen Koning kruisigen? De Over-
priesters antwoordden: [i] Wij hebben
geenen koning, dan den Keizer.
16 [k] Toen gaf hij Hem dan hun over, op-
dat Hij gekruisigd zou worden. En zij
namen Jezus, en leidden *Hem* weg.

De kruisiging.

(Matth. 27:32–56, en de overeenk. pl.)

17 [l] EN Hij, dragende Zijn kruis, ging
uit naar de *plaats*, genaamd Hoofdschedel-
plaats, welke in het Hebreeuwsch ge-
naamd wordt Golgotha;
18 Alwaar zij Hem kruisigden, en met
Hem twee anderen, aan elke zijde eenen,
en Jezus in het midden.
19 [m] En Pilatus schreef ook een opschrift,
en zette *dat* op het kruis; en daar was
geschreven: JEZUS DE NAZARÉNER, DE
KONING DER JODEN.
20 Dit opschrift dan lazen velen van de
Joden; want de plaats, waar Jezus ge-
kruisigd werd, was nabij de stad; en het
was geschreven in het Hebreeuwsch, in
het Grieksch, *en* in het Latijn.
21 De Overpriesters dan der Joden zei-
den tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning
der Joden; maar, dat Hij gezegd heeft:
Ik ben de Koning der Joden.
22 Pilatus antwoordde: Wat ik geschre-
ven heb, *dat* heb ik geschreven.
23 [n] De krijgsknechten dan, als zij Jezus
gekruisigd hadden, namen Zijne klee-
deren (en maakten vier deelen, voor elken
krijgsknecht een deel) en den rok. De
rok nu was zonder naad, van boven af
geheel geweven.
24 Zij dan zeiden tot elkander: Laat ons
dien niet scheuren, maar laat ons daar-
over loten, wiens *die* zijn zal; opdat de
Schrift vervuld worde, die zegt: [o] Zij

[a] Matth. 27:24. Luk. 23:4. [b] Matth. 27:15. Mark. 15:6. Luk. 23:17. [c] Hand. 3:14. [d] Matth. 27:16. Mark. 15:7. Luk. 23:19. [e] Matth. 27:26. Mark. 15:15. [f] Lev. 24:16. [g] Joh. 5:18; 10:33. [h] Hand. 17:7. [i] Gen. 49:10. [k] Matth. 27:26. Mark. 15:15. Luk. 23:24, 25. [l] Matth. 27:31, 33. Mark. 15:22. Luk. 23:26, 33. [m] Matth. 27:37. Mark. 15:26. Luk. 23:38. [n] Matth. 27:35. Mark. 15:24. Luk. 23:34. [o] Ps. 22:19.

hebben Mijne kleederen onder zich ver-
deeld, en over Mijne kleeding hebben zij
het lot geworpen. Dit hebben dan de
krijgsknechten gedaan.
25 [a] En bij het kruis van Jezus stonden
Zijne moeder en Zijner moeders zuster,
Maria, *de vrouw* van Klópas, en Maria
Magdaléna.
26 Jezus nu, ziende *Zijne* moeder, en
den discipel, dien Hij lief had, daarbij
staande, zeide tot Zijne moeder: Vrouwe,
zie, uw Zoon!
27 Daarna zeide Hij tot den discipel:
Zie, uwe moeder! En van die ure aan
nam de discipel haar in zijn *huis.*
28 Hierna Jezus, wetende, dat nu alles
volbracht was, [b] opdat de Schrift zou ver-
vuld worden, zeide: Mij dorst!
29 [c] Daar stond dan een vat vol ediks,
en zij vulden eene spons met edik, en
omlegden ze met hijzop, en brachten ze
aan Zijnen mond.
30 Toen Jezus dan den edik genomen
had, zeide Hij: [d] Het is volbracht! En
het hoofd buigende, gaf den geest.
31 De Joden dan, opdat de lichamen niet
aan het kruis zouden blijven op den sab-
bat, dewijl het de voorbereiding was (want
die dag des sabbats was groot), baden
Pilatus, dat hunne beenen zouden gebro-
ken, en zij weggenomen worden.
32 De krijgsknechten dan kwamen, en
braken wel de beenen des eersten, en des
anderen, die met Hem gekruisigd was,
33 Maar komende tot Jezus, als zij
zagen, dat Hij nu gestorven was, zoo
braken zij Zijne beenen niet;
34 Maar een der krijgsknechten doorstak
Zijne zijde met eene speer, en terstond
[e] kwam er bloed en water uit.
35 En die het gezien heeft, die heeft het
getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig;
en hij weet, dat hij zegt, hetgeen waar is,
opdat ook gij gelooven moogt;
36 Want deze dingen zijn geschied, [f] op-
dat de Schrift vervuld worde: Geen been
van Hem zal verbroken worden;
37 En wederom zegt eene andere Schrift:
[g] Zij zullen zien, in welken zij gestoken
hebben.

De begrafenis van Jezus.
(Matth. 27:57, enz., en de overeenk. pl.)

38 [h] EN daarna Jozef, van Arimathéa (die
een discipel van Jezus was, maar bedekt
[i] om de vreeze der Joden), bad Pilatus, dat
hij mocht het lichaam van Jezus wegne-
men; en Pilatus liet het toe. Hij dan
ging en nam het lichaam van Jezus weg.
39 En [k] Nicodémus kwam ook (die des
nachts tot Jezus eerst gekomen was),
brengende een mengsel van mirre en aloë;
omtrent honderd ponden *gewichts.*
40 Zij namen dan het lichaam van Jezus,
en bonden dat in linnen doeken met de
specerijen, gelijk de Joden de gewoonte
hebben van begraven.
41 En er was in de plaats, waar Hij ge-
kruisigd was, een hof, en in den hof een
nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand
gelegd was geweest:
42 Aldaar dan legden zij Jezus, om de
voorbereiding der Joden, overmits het
graf nabij was.

De opstanding.
(Matth. 28:1-10, en de overeenk. pl.)

20 EN [l] op den eersten *dag* der week
ging Maria Magdaléna vroeg, als
het nog duister was, naar het graf; en
zag den steen van het graf weggenomen.
2 Zij liep dan, en kwam tot Simon
Petrus en tot den anderen discipel,
[m] welken Jezus liefhad, en zeide tot hen:
Zij hebben den Heere weggenomen uit
het graf, en wij weten niet, waar zij Hem
gelegd hebben!
3 [n] Petrus dan ging uit, en de andere
discipel, en zij kwamen tot het graf.
4 En deze twee liepen tegelijk; en de
andere discipel liep vooruit, sneller dan
Petrus, en kwam eerst tot het graf;
5 En als hij nederbukte, zag hij [o] de
doeken liggen; nochtans ging hij *er*
niet in.
6 Simon Petrus dan kwam en volgde
hem, en ging in het graf, en zag de doeken
liggen;
7 En [p] den zweetdoek, die op Zijn hoofd
geweest was, *zag hij* niet bij de doeken
liggen, maar in het bijzonder in eene
andere plaats samengerold.
8 Toen ging dan ook de andere discipel
er in, die eerst tot het graf gekomen was,
en zag het, en geloofde;
9 Want zij wisten nog de [q] Schrift niet,
dat Hij van de dooden moest opstaan.
10 De discipelen dan gingen wederom
naar huis.

Jezus verschijnt aan Maria Magdaléna.

11 [r] EN Maria stond buiten bij het graf,
weenende. Als zij dan weende, bukte zij
in het graf,
12 En zag twee engelen in witte *kleederen*
zitten, éénen aan het hoofd, en éénen aan
de voeten, waar het lichaam van Jezus
gelegen had;
13 En die zeiden tot haar: Vrouwe! wat
weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij

[a] Matth. 27:55. Mark. 15:40. Luk. 23:49. [b] Ps. 69:22. [c] Matth. 27:48. [d] Joh. 17:4.
[e] 1 Joh. 5:6. [f] Ex. 12:46. Num. 9:12. [g] Zach. 12:10. [h] Matth. 27:57. Mark. 15:42.
Luk. 23:50. [i] Joh. 12:42. [k] Joh. 3:1; 7:50. [l] Matth. 28:1. Mark. 16:1. Luk. 24:1.
[m] Joh. 13:23 21:7, 20. [n] Luk. 24:12. [o] Joh. 19:40. [p] Joh. 11:44. [q] Ps. 16:10.
Hand. 2:25, 31; 13:35. [r] Matth. 28:1. Mark. 16:5. Luk. 24:4.

mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben.

14 [a] En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet, dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haar: Vrouwe! wat weent gij? wien zoekt gij? Zij, meenende, dat het de hovenier was, zeide tot Hem: Heere! zoo gij Hem *weg*gedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij, zich omkeerende, zeide tot Hem: Rabbouni! hetwelk is gezegd, Meester.

17 Jezus zeide tot haar: Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijnen Vader; maar ga heen [b] tot Mijne broeders, en zeg hun: [c] Ik vare op tot Mijnen Vader en uwen Vader, en *tot* Mijnen God en uwen God.

18 [d] Maria Magdaléna ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had, en *dat* Hij haar dit gezegd had.

Jezus verschijnt aan de elven.—Ongeloovigheid van Thomas.

(Luk. 24:33-43, en de overeenk. pl.)

19 [e] ALS het dan avond was, op denzelfden eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!

20 En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijne handen en *Zijne* zijde. [f] De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden! [g] gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zende Ik ook ulieden.

22 En als Hij dit gezegd had, blies Hij *op hen*, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest!

23 [h] Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemands *zonden* houdt, *dien* zijn zij gehouden.

24 En Thomas, een van de twaalven, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus *daar* kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien! Doch hij zeide tot hen: Indien ik in Zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steke in het teeken der nagelen, en steke mijne hand in Zijne zijde, ik zal geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren Zijne discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; *en* Jezus kwam, als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden!

27 Daarna zeide Hij tot Thomas: Breng uwen vinger hier, en zie Mijne handen, [i] en breng uwe hand, en steek *ze* in Mijne zijde; en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde, en zeide tot Hem: Mijn Heere en mijn God!

29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij Mij gezien hebt, Thomas! zoo hebt gij geloofd; [k] zalig *zijn zij*, die niet zullen gezien hebben, en *nochtans* zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel [l] vele andere teekenen in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;

31 Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloovet, dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; en opdat gij, geloovende, het leven hebbet in Zijnen naam.

Verschijning van Jezus bij de zee van Tibérias.

21 NA dezen openbaarde Jezus Zichzelven wederom den discipelen aan de zee van Tibérias. En Hij openbaarde Zich aldus:

2 Er waren tezamen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, [m] en Nathánaël, die van Kana in Galiléa was, [n] en de *zonen* van Zebedéüs, en twee andere van Zijne discipelen.

3 Simon Petrus zeide tot hen: Ik ga visschen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in het schip; en in dien nacht vingen zij niets.

4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was.

5 Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens! hebt gij niet eenige toespijs? Zij antwoordden Hem: Neen.

6 En Hij zeide tot hen: [o] Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen het dan, en konden het niet meer trekken wegens de menigte der visschen.

7 De discipel dan, [p] welken Jezus liefhad, zeide tot Petrus: Het is de Heere! Simon Petrus dan, hoorende, dat het de Heere was, omgordde het opperkleed (want hij was naakt), en wierp zichzelven in de zee.

8 En de andere discipelen kwamen met het scheepje (want zij waren niet verre

---

[a] Matth. 28:9. Mark. 16:9. [b] Ps. 22:23. Matth. 28:10. Hebr. 2:11. [c] Joh. 16:28. [d] Matth. 28:8. Mark. 16:10. Luk. 24:9. [e] Mark. 16:14. Luk. 24:36. 1 Kor. 15:5. [f] Joh. 16:22. [g] Jes. 61:1. Matth. 28:19. Mark. 16:15. Luk. 4:18. Joh. 17:18. [h] Matth. 16:19; 18:18. [i] 1 Joh. 1:1. [k] 1 Petr. 1:8. [l] Joh. 21:25. [m] Joh. 1:46. [n] Matth. 4:21. Mark. 1:19. [o] Luk. 5:4, 6, 7. [p] Joh. 13:23; 20:2.

ı het land, maar omtrent tweehonderd
:n), sleepende het net met de visschen.
Als zij dan aan het land gegaan waren,
;en zij een kolenvuur liggen, en visch
ırop liggen, en brood.
) [a] Jezus zeide tot hen: Brengt van de
schen, die gij nu gevangen hebt.
l Simon Petrus ging op, en trok het
t op het land, vol groote visschen, *tot*
nderd drie en vijftig; en hoewel er zoo
le waren, zoo scheurde het net niet.
2 Jezus zeide tot hen: Komt herwaarts,
udt het middagmaal. En niemand van
discipelen durfde Hem vragen: Wie
t Gij? wetende, dat het de Heere
is.
3 Jezus dan kwam, en nam het brood,
ı gaf het hun, en den visch desgelijks.
4 Dit was nu de derde maal, dat Jezus
jnen discipelen geopenbaard is, nadat
ij van de dooden opgewekt was.
5 Toen zij dan het middagmaal ge-
ouden hadden, zeide Jezus tot Simon
etrus: Simon, *zoon* van Jonas! hebt
j Mij liever dan deze? Hij zeide tot
em: Ja, Heere! Gij weet, dat ik U lief-
eb. Hij zeide tot hem: Weid Mijne
mmeren.
6 Hij zeide wederom tot hem ten
veeden male: Simon, *zoon* van Jonas!
ebt gij Mij lief? Hij zeide tot Hem:
a, Heere! gij weet, dat ik U liefheb.
Iij zeide tot hem: Hoed Mijne scha-
en.
7 Hij zeide tot hem ten derden male:
imon, *zoon* van Jonas! hebt gij Mij
ef? Petrus werd bedroefd, omdat Hij
n derden male tot hem zeide: Hebt gij
Iij lief? en zeide tot hem: [b] Heere!
Gij weet alle dingen, Gij weet, dat Ik U
liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid
Mijne schapen.
18 [c] Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: Toen
gij jonger waart, gorddet gij uzelven, en
wandeldet, alwaar gij wildet; maar wan-
neer gij zult oud geworden zijn, zoo zult
gij uwe handen uitstrekken, en een ander
zal u gorden, en brengen, waar gij niet
wilt.
19 [d] En dit zeide Hij, beteekenende, met
hoedanigen dood hij God verheerlijken
zou. En dit gesproken hebbende, zeide
Hij tot hem: Volg Mij.
20 En Petrus, zich omkeerende, zag [e] den
discipel volgen, welken Jezus liefhad, die
ook in het avondmaal op Zijne borst ge-
vallen was, en gezegd had: Heere! wie is
het, die U verraden zal?
21 Als Petrus dezen zag, zeide hij tot
Jezus: Heere! maar wat *zal* deze?
22 Jezus zeide tot hem: Indien Ik wil,
dat hij blijve, totdat Ik kome, wat gaat
het u aan? volg gij Mij.
23 Dit woord dan ging uit onder de broe-
deren, dat deze discipel niet zou sterven.
En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij
niet sterven zou; maar: Indien Ik wil,
dat hij blijve, totdat Ik kome, wat gaat
het u aan?
24 Deze is de discipel, die van deze din-
gen getuigt, en deze dingen geschreven
heeft; en wij weten, dat zijn getuigenis
[f] waarachtig is.
25 [g] En er zijn nog vele andere dingen,
die Jezus gedaan heeft, welke, zoo zij elk
bijzonder geschreven wierden, ik acht,
dat ook de wereld zelve de geschrevene
boeken niet zou bevatten. Amen.

DE HANDELINGEN

DER

HEILIGE APOSTELEN,

BESCHREVEN DOOR LUKAS.

Inleiding.—Hemelvaart van Jezus.
Matth. 28:19, 20. Mark. 16:15, enz. Luk. 24:51, enz.)

1 HET eerste boek heb ik gemaakt, o
Théofilus! van al hetgeen Jezus be-
gonnen heeft beide te doen en te leeren,
2 [h] Tot op den dag, in welken Hij opge-
nomen is, nadat Hij door den Heiligen
Geest aan de Apostelen, die Hij uitver-
koren had, [i] bevelen had gegeven;
3 [k] Aan welke Hij ook, nadat Hij ge-
leden had, Zichzelven levend vertoond
heeft, met vele gewisse kenteekenen,
veertig dagen lang, zijnde van hen ge-
zien, en sprekende van de dingen, die het
koninkrijk Gods aangaan.
4 [l] En als Hij met *hen* vergaderd was,
beval Hij hun, dat zij van Jeruzalem niet
scheiden zouden, maar verwachten de
belofte des Vaders, [m] die gij, *zeide Hij*,
van mij gehoord hebt;

---

[a] Luk. 24:41. [b] Joh. 16:30. [c] Joh. 13:36. Hand. 12:3. 2 Petr. 1:14. [d] 2 Petr. 1:14.
[e] Joh. 13:23; 20:2; 21:7. [f] Joh. 19:35. [g] Joh. 20:30. [h] Mark. 16:19. Luk. 9:51.
1 Tim. 3:16. [i] Joh. 20:21. [k] Mark. 16:14. Joh. 20:19; 21:1. 1 Kor. 15:5. [l] Luk. 24:48, 49.
[m] Joh. 14:26; 15:26; 16:7.

5 [a] Want Johannes doopte wel met
water, [b] maar gij zult met den Heiligen
Geest gedoopt worden, niet lang na deze
dagen.
6 Zij dan, die samengekomen waren,
vraagden Hem, zeggende : [c] Heere ! zult
Gij in dezen tijd aan Israël het konink-
rijk wederoprichten ?
7 En Hij zeide tot hen : [d] Het komt u
niet toe, te weten de tijden of gelegenhe-
den, die de Vader in Zijne eigene macht
gesteld heeft ;
8 [e] Maar gij zult ontvangen de kracht
des Heiligen Geestes, die over u komen
zal ; [f] en gij zult Mijne getuigen zijn, zoo
te Jeruzalem, als in geheel Judéa en
Samaría, en tot aan het uiterste der aarde.
9 [g] En als Hij dit gezegd had, werd Hij
opgenomen, daar zij het zagen, en eene
wolk nam Hem weg van hunne oogen.
10 En alzoo zij hunne oogen naar den
hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet,
twee mannen stonden bij hen [h] in witte
kleeding ;
11 Welke ook zeiden : Gij Galilésche
mannen ! wat staat gij en ziet op naar
den hemel ? Deze Jezus, die van u op-
genomen is in den hemel, [i] zal alzoo
komen, gelijkerwijs gij Hem naar den
hemel hebt zien heenvaren.
12 Toen keerden zij wederom naar Jeru-
zalem, van den berg, die genaamd wordt
de Olijf*berg*, welke is nabij Jeruzalem,
liggende *van daar* eene sabbatsreize.
13 En als zij ingekomen waren, gingen
zij op in de opperzaal, waar zij bleven,
namelijk Petrus en Jakobus, en Johannes
en Andréas, Filippus en Thomas, Bar-
tholoméüs en Matthéüs, Jakobus, *de
zoon* van Alféüs, en Simon Zelótes, en
Judas, *de broeder* van Jakobus.
14 Deze allen waren eendrachtiglijk vol-
hardende in het bidden en smeeken, met
de vrouwen, en Maria, de moeder van
Jezus, en met [k] Zijne broederen.

Matthías tot Apostel verkoren in de plaats van Judas.

15 EN in dezelfde dagen stond Petrus op
in het midden der discipelen, en sprak
(er was nu eene schare bijeen van omtrent
honderd en twintig personen) :
16 Mannen broeders ! deze Schrift moest
vervuld worden, [l] welke de Heilige Geest
door den mond Davids voorzegd heeft van
Judas, [m] die de leidsman geweest is dergenen,
die Jezus vingen ;
17 [n] Want Hij was met ons gerekend, en
had het lot dezer bediening verkregen.
18 Deze dan heeft verworven eenen
akker, door het loon der ongerechtigheid,
[o] en voorwaarts overgevallen zijnde, is
midden opgeborsten, en al zijne inge-
wanden zijn uitgestort ;
19 En het is bekend geworden allen
die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die
akker in hunne eigene taal [p] genoemd
wordt Akèldama, dat is een akker des
bloeds.
20 Want er staat geschreven in het boek
der Psalmen : [q] Zijne woonstede worde
woest, en er zij niemand, die in dezelve
wone. [r] En : Een ander neme zijn op-
zienersambt.
21 [s] Het is dan noodig, dat van de man-
nen, die met ons omgegaan hebben al
den tijd, in welken de Heere Jezus onder
ons in- en uitgegaan is,
22 Beginnende van den doop van Johan-
nes, tot den dag toe, in welken Hij [t] van
ons opgenomen is, één derzelve met ons
getuige worde van Zijne opstanding.
23 [u] En zij stelden er twee, Jozef, ge-
naamd Bársabas, die toegenaamd was
Justus, en Matthías.
24 En zij baden en zeiden : Gij Heere !
[x] Gij kenner der harten van allen, wijs
van deze twee éénen aan, dien Gij uitver-
koren hebt,
25 Om te ontvangen het lot dezer bedie-
ning en des Apostelschaps, waarvan
Judas afgeweken is, dat hij heenging in
zijne eigene plaats.
26 En zij wierpen hunne loten ; en het
lot viel op Matthías, en hij werd met
gemeene toestemming tot de elf Apos-
telen gekozen.

Uitstorting van den Heiligen Geest.

2 EN als de dag [y] van het Pinksterfeest
vervuld werd, waren zij allen [z] een-
drachtiglijk bijeen.
2 En er geschiedde haastiglijk uit den
hemel een geluid, gelijk als van eenen
geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde
het geheele huis, waar zij zaten.
3 En van hen werden gezien verdeelde
tongen als van vuur, en het zat op een
iegelijk van hen.
4 [aa] En zij werden allen vervuld met den

---

[a] Matth. 3:11. Mark. 1:8. Luk. 3:16. Joh. 1:26. Hand. 11:16 ; 19:4. [b] Jes. 44:3.
Joël 2:28. Hand. 2:4 ; 11:15. [c] Matth. 24:3. [d] Matth. 24:36. [e] Hand. 2:4.
[f] Jes. 2:3. Luk. 24:48. Joh. 15:27. Hand. 2:32. [g] Mark. 16:19. Luk. 24:51. [h] Matth. 28:3.
[i] Dan. 7:13. Matth. 24:30. Mark. 13:26. Luk. 21:27. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.
[k] Matth. 13:55. [l] Ps. 41:10. Matth. 26:23. Joh. 13:18. [m] Matth. 26:47. Mark. 14:43.
Joh. 18:3. [n] Matth. 10:4. Mark. 3:19. Luk. 6:16. [o] 2 Sam. 17:23. Matth. 27:5.
[p] Matth. 27:8. [q] Ps. 69:26. [r] Ps. 109:8. [s] Hand. 6:3. [t] Hand. 1:9. [u] Hand. 6:1.
[x] 1 Sam. 16:17. 1 Kron. 28:9 ; 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20 ; 17:10 ; 20:12. Hand. 15:8.
Openb. 2:23. [y] Lev. 23:15. Deut. 16:9. [z] Hand. 1:14. [aa] Matth. 3:11. Mark. 1:8.
Luk. 3:16. Joh. 14:26 ; 15:26 ; 16:13. Hand. 11:15 ; 19:6.

iligen Geest, en begonnen te spreken
ıet andere talen, zooals de Geest hun
: uit te spreken.
En er waren Joden te Jeruzalem wo-
nde, godvruchtige mannen van allen
lke dergenen, die onder den hemel zijn :
En als deze stem geschied was, kwam
menigte samen, en werd beroerd;
ınt een iegelijk hoorde hen in zijne
gene taal spreken.
En zij ontzetteden zich allen, en ver-
ɔnderden zich, zeggende tot elkander :
et, zijn niet alle deze, die daar spreken,
aliléërs?
En hoe hooren wij hen een iegelijk in
ıze eigene taal, in welke wij geboren
jn?
ı Parthers, en Méders en Elamieten, en
e inwoners zijn van Mesopotámië, en
udéa en Cappadócië, Pontus en Azië;
10 En Frygië en Pamfylië, Egypte en
e deelen van Libyë, hetwelk bij Cyréne
gt, en uitlandsche Romeinen, beide Jo-
en en Jodengenooten;
11 Kretensen en Arabieren, wij hooren
en in onze talen de groote werken Gods
preken.
12 En zij ontzetteden zich allen, en wer-
en twijfelmoedig, zeggende, de een tegen
en ander: Wat wil toch dit zijn?
13 En anderen, spottende, zeiden: Zij
ijn vol zoeten wijns.

Rede van Petrus op den Pinksterdag.

14 MAAR Petrus, staande met de elven,
erhief zijne stem, en sprak tot hen:
Jij Joodsche mannen, en gij allen, die
e Jeruzalem woont! dit zij u bekend, en
aat mijne woorden tot uwe ooren in-
aan:
15 Want deze zijn niet dronken, gelijk
gij vermoedt; want het is *eerst* de derde
ure van den dag;
16 Maar dit is het, wat gesproken is
loor den profeet Joël:
17 [b] En het zal zijn in de laatste dagen,
zegt God) Ik zal [c] uitstorten van Mijnen
Geest op alle vleesch; en uwe zonen en
[d] uwe dochters zullen profeteeren, en uwe
iongelingen zullen gezichten zien, en uwe
ɔuden zullen droomen droomen;
18 En ook op Mijne dienstknechten, en
ɔp Mijne dienstmaagden, zal Ik in die
lagen van Mijnen Geest uitstorten, en
zij zullen profeteeren.
19 En Ik zal wonderen geven in den
hemel boven, en teekenen op de aarde
beneden, bloed, en vuur en rookdamp.
20 De zon zal veranderd worden in duis-
ternis, en de maan in bloed, eer dat de
groote en doorluchtige dag des Heeren
komt.
21 [e] En het zal zijn, dat een iegelijk,
die den naam des Heeren zal aanroepen,
zalig zal worden.
22 Gij Israëlietische mannen! hoort
deze woorden: Jezus den Nazaréner,
eenen man van God, onder ulieden be-
toond door krachten, en wonderen en
teekenen, die God door Hem gedaan
heeft, in het midden van u, gelijk ook
gijzelven weet;
23 Dezen, [f] door den bepaalden raad en
voorkennis Gods overgegeven zijnde,
[g] hebt gij genomen, en door de handen
der onrechtvaardigen aan het *kruis* ge-
hecht en gedood;
24 [h] Welken God opgewekt heeft, de
smarten des doods ontbonden hebbende,
alzoo het niet mogelijk was, dat Hij van
dien *dood* zou gehouden worden;
25 Want David zegt van Hem: [i] Ik zag
den Heere allen tijd voor mij; want Hij
is aan mijne rechter*hand*, opdat ik niet
bewogen worde.
26 Daarom is mijn hart verblijd, en
mijne tong verheugt zich; ja ook mijn
vleesch zal rusten in hope:
27 Want Gij zult mijne ziel in de hel
niet verlaten, noch zult uwen Heilige
overgeven, om verderving te zien.
28 Gij hebt mij de wegen des levens be-
kend gemaakt; Gij zult mij vervullen
met verheuging door Uw aangezicht.
29 Gij mannen broeders! het is *mij* ge-
oorloofd vrij uit tot u te spreken van den
patriarch David, [k] dat hij beide gestorven
en begraven is, en zijn graf is onder ons
tot op dezen dag.
30 Alzoo hij dan een profeet was, en
wist, [l] dat God hem met eede gezworen
had, dat hij uit de vrucht zijner lenden,
zooveel het vleesch aangaat, den Christus
verwekken zou, om *Hem* op zijnen troon
te zetten,
31 Zoo heeft hij, dit voorziende, ge-
sproken van de opstanding van Christus,
[m] dat Zijne ziel niet is verlaten in de hel,
noch Zijn vleesch verderving heeft gezien.
32 Dezen Jezus heeft God opgewekt;
[n] waarvan wij allen getuigen zijn.
33 Hij dan, [o] door de rechter*hand* Gods
verhoogd zijnde, en [p] de beloften des
Heiligen Geestes ontvangen hebbende
van den Vader, heeft dit [q] uitgestort, dat
gij nu ziet en hoort.
34 Want David is niet opgevaren in de
hemelen; maar hij zegt: [r] De Heere heeft

[a] Mark. 16:17. Hand. 10:46. [b] Jes. 44:3. Ezech. 11:19; 36:27. Joël 2:28. Zach. 12:10. Joh. 7:38. [c] Hand. 10:45. [d] Luk. 2:36. Hand. 21:9. [e] Joël 2:32. Rom. 10:13. [f] Hand. 4:28. [g] Hand. 5:30. [h] Hand. 10:40. [i] Ps. 16:8. [k] 1 Kon. 2:10. Hand. 13:36. [l] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Luk. 1:32. Hand. 13:23. Rom. 1:3. 2 Tim. 2:8. [m] Ps. 16:10. Hand. 13:35. [n] Joh. 15:27. Hand. 1:8. [o] Hand. 5:31. Filipp. 2:9. [p] Hand. 1:4. [q] Hand. 10:45. [r] Ps. 110:1. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Hebr. 1:13.

gesproken tot Mijnen Heere: Zit aan
Mijne rechter*hand*,
35 Totdat Ik Uwe vijanden zal gezet
hebben tot eene voetbank Uwer voeten.
36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche
huis Israëls, dat God Hem tot eenen
Heere en Christus gemaakt heeft, *name-*
lijk dezen Jezus, dien *gij* gekruisigd hebt.

De eerste bekeerden.

37 [a] EN als zij *dit* hoorden, werden zij
verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus
en de andere Apostelen: [b] Wat zullen
wij doen, mannen broeders?
38 En Petrus zeide tot hen: Bekeert u,
en een iegelijk van u worde gedoopt in
den naam van Jezus Christus, tot ver-
geving der zonden; en gij zult de gave
des Heiligen Geestes ontvangen:
39 Want u komt de belofte toe, en uwen
[c] kinderen, en allen, [d] die daar verre zijn,
zoo velen als er de Heere, onze God, toe
roepen zal.
40 En met veel meer andere woorden
betuigde hij, en vermaande *hen*, zeg-
gende: Wordt behouden van dit verkeerd
geslacht!
41 Die dan zijn woord gaarne aan-
namen, werden gedoopt; en daar werden
op dien dag *tot hen* toegedaan omtrent
drie duizend zielen.
42 En zij waren volhardende in de leer
der Apostelen, en in de gemeenschap, en
in de breking des broods en in de ge-
beden.
43 En eene vreeze kwam over alle ziel;
en [e] vele wonderen en teekenen ge-
schiedden door de Apostelen.
44 [f] En allen, die geloofden, waren bij-
een, en hadden alle dingen gemeen;
45 En zij verkochten *hunne* goederen en
have, [g] en verdeelden ze aan allen, naar-
dat elk van noode had.
46 En dagelijks [h] eendrachtiglijk in den
tempel volhardende, en van huis tot huis
brood brekende, aten zij tezamen met
verheuging en eenvoudigheid des harten,
47 En prezen God, en hadden genade
bij het gansche volk. [i] En de Heere deed
dagelijks tot de gemeente, die zalig
werden.

De kreupelgeborene genezen.—Rede van Petrus in den tempel.

3 PETRUS nu en Johannes gingen te-
zamen op naar den tempel, omtrent
de ure des gebeds, zijnde de negende *ure:*
2 [k] En een zeker man, die kreupel was
van zijn' moeders lijf, werd gedragen,
welken zij dagelijks zetteden aan de deur
des tempels, genaamd de Schoone, [l] om
eene aalmoes te begeeren van degenen,
die in den tempel gingen;
3 Welke, Petrus en Johannes ziende,
als zij in den tempel zouden ingaan, bad,
dat hij eene aalmoes mocht ontvangen.
4 En Petrus, sterk op hem ziende met
Johannes, zeide: Zie op ons!
5 En hij hield *de oogen* op hen, ver-
wachtende, dat hij iets van hen zou ont-
vangen.
6 En Petrus zeide: Zilver en goud heb
ik niet; maar hetgeen ik heb, dat geef
ik u: [m] in den naam van Jezus Christus,
den Nazaréner, sta op en wandel!
7 En hem grijpende bij de rechterhand,
richtte hij *hem* op, en terstond werden
zijne voeten en enkelen vast.
8 En hij, opspringende, stond en wan-
delde, en ging met hen in den tempel,
wandelende en springende, en lovende
God.
9 En al het volk zag hem wandelen en
God loven;
10 En zij kenden hem, dat hij die was,
die om eene aalmoes gezeten had aan de
Schoone poort des tempels; en zij werden
vervuld met verbaasdheid en ontzetting
over hetgeen hem geschied was.
11 En als de kreupele, die gezond ge-
maakt was, *aan* Petrus en Johannes
vasthield, liep al het volk gezamenlijk
tot hen in het voorhof, hetwelk Sálomo's
voorhof genaamd wordt, verbaasd zijnde.
12 En Petrus, *dat* ziende, antwoordde
tot het volk: Gij Israëlietische mannen!
wat verwondert gij u over dit? of wat ziet
gij *zoo* sterk op ons, alsof wij door onze
eigene kracht of Godzaligheid dezen
hadden doen wandelen?
13 De God Abrahams, en Izaks en
Jakobs, de God onzer vaderen, heeft
Zijn Kind Jezus verheerlijkt, welken gij
overgeleverd hebt, en hebt hem ver-
loochend, [n] voor het aangezicht van
Pilatus, als hij oordeelde, dat men *Hem*
zoude loslaten;
14 Maar gij hebt den Heilige en Recht-
vaardige verloochend, en hebt begeerd,
dat u een man, die een doodslager was,
zou geschonken worden;
15 En den Vorst des levens hebt gij ge-
dood, welken God opgewekt heeft uit de
dooden, [o] waarvan wij getuigen zijn.
16 En door het geloof in Zijnen naam
heeft Zijn naam dezen gesterkt, dien gij
ziet en kent; en het geloof, dat door Hem
is, heeft hem deze volmaakte gezondheid
gegeven, in u aller tegenwoordigheid.
17 En nu, Broeders! ik weet, dat gij het
door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als
ook uwe Oversten;

[a] Zach. 12:10. Luk. 3:10. Hand. 9:6. [b] Hand. 16:30. [c] Joël 2:28. [d] Efez. 2:13.
[e] Mark. 16:17. Hand. 5:12. [f] Deut. 15:4. Hand. 4:32. [g] Jes. 58:7. Hand. 4:35.
[h] Hand. 1:14; 20:7. [i] Hand. 5:14; 11:21. [k] Hand. 14:8. [l] Joh. 9:8. [m] Hand. 4:10.
[n] Matth. 27:20. Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 18:40. [o] Hand. 1:8; 2:32.

18 Maar God heeft alzoo vervuld, hetgeen Hij [a]door den mond van al Zijne profeten tevoren verkondigd had, dat de Christus lijden zou.

19 [b]Betert u dan, en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden; wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren,

20 En Hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u tevoren gepredikt is;

21 Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van al Zijne heilige profeten van *alle* eeuw.

22 Want Mozes heeft tot de vaderen gezegd: [c]De Heere, uw God, zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij: dien zult gij hooren, in alles, wat Hij tot u spreken zal;

23 En het zal geschieden, dat alle ziel, die dezen Profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit den volke.

24 En ook al de profeten, van Samuël aan, en die daarna *gevolgd zijn*, zoo velen als er hebben gesproken, die hebben ook deze dagen tevoren verkondigd.

25 Gijlieden zijt kinderen der profeten, en des verbonds, hetwelk God met onze vaderen opgericht heeft, zeggende tot Abraham: [d]En in uwen zade zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26 God, opgewekt hebbende Zijn Kind Jezus, heeft denzelven eerst tot u gezonden, dat Hij ulieden zegenen zou daarin, dat Hij een' iegelijk *van u* afkeere van uwe boosheden.

Petrus en Johannes voor het Sanhedrin.

4 EN terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de priesters, en de hoofdman des tempels, en de Sadduceën,

2 Zeer ontevreden zijnde, omdat zij het volk leerden, en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden.

3 En zij sloegen de handen aan hen, en zetteden ze in bewaring tot den anderen dag; want het was nu avond.

4 En velen van degenen, die het Woord gehoord hadden, geloofden; en het getal der mannen werd omtrent vijf duizend.

5 En het geschiedde des anderen daags, dat hunne Oversten en Ouderlingen en Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden,

6 En Annas, de hoogepriester, en Kájafas, en Johannes, en Alexander, en zoo velen er van het hoogepriesterlijk geslacht waren;

7 En als zij hen in het midden gesteld hadden, vraagden zij: [e]Door wat kracht, of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest, tot hen: Gij Oversten des volks, en gij Ouderlingen van Israël!

9 Alzoo wij heden rechtelijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mensch *geschied*, waardoor hij gezond geworden is,

10 Zoo zij u allen kennelijk, en het gansche volk Israëls, dat door den naam van Jezus Christus, den Nazaréner, dien gij gekruisigd hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt, door Hem, *zeg ik*, staat deze hier vóór u gezond.

11 Deze is de steen, die van u, [f]de bouwlieden, veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is;

12 [g]En de zaligheid is in geenen anderen; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13 Zij nu, ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende, dat zij ongeleerde en slechte menschen waren, verwonderden zich, en kenden hen, dat zij met Jezus geweest waren;

14 En ziende den mensch bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hun geboden hebbende uit te gaan buiten den Raad, overlegden zij met elkander,

16 Zeggende: [h]Wat zullen wij dezen menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied zij, is openbaar aan allen, die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen;

17 Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenig mensch in dezen naam spreken.

18 En als zij hen geroepen hadden, zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken, noch leeren, in den naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes, antwoordende, zeiden tot hen: [i]Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te hooren dan God?

20 Want wij kunnen niet laten te spreken, hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten ze gaan, niets vindende, hoe zij hen straffen zouden, [k]om des volks wil; want zij verheerlijkten allen God over [l]hetgeen er geschied was;

22 Want de mensch was meer dan veer-

---

[a] Jes. 50:6; 53:5. Luk. 24:27. [b] Hand. 2:38. [c] Deut. 18:15, 18, 19. Joh. 1:46. Hand. 7:37. [d] Gen. 22:18. Gal. 3:8. [e] Ex. 2:14. Matth. 21:23. Hand. 7:27. [f] Ps. 118:22. Jes. 28:16. Matth. 21:42. Mark. 12:10. Luk. 20:17. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:7. [g] Matth. 1:21. Hand. 10:43. 1 Tim. 2:5. [h] Joh. 11:47. [i] Hand. 5:29. [k] Hand. 5:26. [l] Hand. 3:7, 8.

tig jaren oud, aan welken dit teeken der
genezing geschied was.
23 En zij, losgelaten zijnde, [a] kwamen
tot de hunnen, en verkondigden al wat
de Overpriesters en de Ouderlingen tot
hen gezegd hadden.
24 En als deze *dat* hoorden, hieven zij
eendrachtiglijk *hunne* stem op tot God,
en zeiden: Heere! Gij zijt de God, die
gemaakt hebt den hemel en de aarde, en
de zee, en alle dingen, die in dezelve zijn:
25 Die door den mond van David, Uwen
knecht, gezegd hebt: [b] Waarom woeden
de Heidenen, en hebben de volken ijdele
dingen bedacht?
26 De koningen der aarde zijn *tezamen*
opgestaan, en de oversten zijn bijeenver-
gaderd, tegen den Heere en tegen Zijnen
Gezalfde.
27 [c] Want in der waarheid zijn vergaderd
tegen Uw heilig Kind Jezus, welken Gij
gezalfd hebt, beiden Heródes en Pontius
Pilatus, met de Heidenen en de volken
Israëls,
28 Om te doen al wat Uwe hand en Uw
raad tevoren bepaald had, dat geschieden
zou.
29 En nu *dan*, Heere! zie op hunne drei-
gingen, en geef Uwen dienstknechten met
alle vrijmoedigheid Uw woord te spreken,
30 [d] Daarin, dat Gij Uwe hand uitstrekt
tot genezing, en dat teekenen en wonderen
geschieden door den naam van Uw heilig
Kind Jezus.
31 En als zij gebeden hadden, werd de
plaats, in welke zij vergaderd waren, [e] be-
wogen. En zij werden allen vervuld met
den Heiligen Geest, en spraken het Woord
Gods met vrijmoedigheid.

Vrijwillige gemeenschap van goederen bij de eerste Christenen.—Ananías en Saffira.

32 EN de menigte van degenen, die ge-
loofden, was [f] één hart en *ééne* ziel; en
niemand zeide, dat iets van hetgeen hij
had zijn eigen ware, maar alle dingen
waren hun gemeen.
33 En de Apostelen gaven met groote
kracht getuigenis van de opstanding van
den Heere Jezus; en er was groote genade
over hen allen.
34 Want er was ook niemand onder hen,
die gebrek had; want zoo velen als er
bezitters waren van landen of huizen, die
verkochten zij, en brachten den prijs der
verkochte *goederen*, en legden *dien* aan
de voeten der Apostelen;
35 [g] En aan een iegelijk werd uitgedeeld,
naardat elk van noode had.
36 En Joses, van de Apostelen toege-
naamd Bàrnabas (hetwelk is, overgezet
zijnde, een zoon der vertroosting), een
Leviet, van geboorte uit Cyprus,
37 Alzoo hij eenen akker had, verkocht
dien, en bracht het geld, en legde het aan
de voeten der Apostelen.

5 EN een zeker man, met name Ananías,
met Saffira, zijne vrouw, verkocht eene
have,
2 En onttrok van den prijs, ook met
medeweten zijner vrouw; en bracht een
zeker deel, en legde *dat* aan de voeten
der Apostelen.
3 En Petrus zeide: Ananías! waarom
heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij
den Heiligen Geest liegen zoudt, en ont-
trekken van den prijs des lands?
4 Zoo het gebleven ware, bleef het niet
uwe? en verkocht zijnde, was het niet in
uwe macht? Wat is het, dat gij deze
daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij
hebt den menschen niet gelogen, maar
Gode.
5 En Ananías, deze woorden hoorende,
viel neder, en gaf den geest. En daar kwam
groote vrees over allen, die dit hoorden.
6 En de jongelingen opstaande, schikten
hem toe, en droegen *hem* uit, en begroe-
ven *hem*.
7 En het was omtrent drie uren daarna,
dat ook zijne vrouw daar inkwam, niet
wetende, wat er geschied was.
8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij,
hebt gijlieden het land voor *zóóveel* ver-
kocht? En zij zeide: Ja, voor *zóóveel*.
9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het,
dat gij onder u hebt overeengestemd te
verzoeken den Geest des Heeren? zie, de
voeten dergenen, die uwen man begraven
hebben, zijn voor de deur, en zullen u
uitdragen.
10 En zij viel terstond neder voor zijne
voeten, en gaf den geest. En de jonge-
lingen, ingekomen zijnde, vonden haar
dood, en droegen *ze* uit, en begroeven
haar bij haren man.
11 En daar kwam groote vreeze over de
geheele gemeente, en over allen, die dit
hoorden.
12 [h] En door de handen der Apostelen
geschiedden vele teekenen en wonderen
onder het volk; en zij waren allen een-
drachtiglijk in het voorhof van Salomo;
13 En van de anderen durfde niemand
zich bij hen voegen; maar het volk hield
hen in groote achting.
14 En er werden meer en meer toege-
daan, die den Heere geloofden, menigten
beide van mannen en van vrouwen:
15 Alzoo dat zij de kranken uitdroegen
op de straten, en legden op bedden en
beddekens, opdat, als Petrus kwam, ook
maar de schaduw iemand van hen be-
schaduwen mocht.

[a] Hand. 12:12. [b] Ps. 2:1. [c] Matth. 26:3. Mark. 14:1. Luk. 22:2. Joh. 11:47.
[d] Mark. 16:17. [e] Hand. 16:26. [f] Hand. 2:44. 1 Petr. 3:8. [g] Jes. 58:7.
[h] Mark. 16:17. Hand. 2:43.

16 En ook de menigte uit de omliggende
;teden kwam gezamenlijk te Jeruzalem,
»rengende kranken, [a] en die van onreine
;eesten gekweld waren ; welke allen
;enezen werden.

De Apostelen uit den kerker verlost, en opnieuw door den Raad ondervraagd.

17 EN de Hoogepriester stond op, en
llen, die met hem waren (welke was de
ekte der Sadduceën), en werden vervuld
ıet nijdigheid ;
18 En sloegen hunne handen aan de
ıpostelen, en zetten hen in de gemeene
evangenis.
19 [b] Maar de engel des Heeren opende
es nachts de deuren der gevangenis, en
ɛidde hen uit, en zeide :
20 Gaat heen, en staat, en spreekt in
en tempel tot het volk al de woorden
ezes levens.
21 Als zij nu *dit* gehoord hadden, gin-
en zij tegen den morgenstond in den
ɛmpel, en leerden. Maar de Hooge-
riester, en die met hem waren, gekomen
ijnde, riepen den Raad tezamen, en al
e Oudsten der kinderen Israëls, en zon-
en naar den kerker, om hen te halen ;
22 Doch als de dienaars daar kwamen,
ɔnden zij hen in de gevangenis niet, maar
eerden wederom, en boodschapten *dit*,
23 Zeggende : Wij vonden wel den
erker met alle verzekerdheid toege-
oten, en de wachters buiten staande
ɔor de deuren ; maar als wij *die* geopend
adden, vonden wij niemand daarbinnen.
24 Toen nu de *Hooge*priester en de
oofdman des tempels, en de Over-
riesters deze woorden hoorden, werden
j twijfelmoedig over hen, wat toch dit
orden zou.
25 En daar kwam een, en boodschapte
ın, zeggende : Ziet, de mannen, die gij
. de gevangenis gezet hebt, staan in den
mpel, en leeren het volk.
26 Toen ging de hoofdman heen, met
: dienaren, en bracht hen, *doch* niet
et geweld ([c] want zij vreesden het volk,
»dat zij niet gesteenigd wierden).
7 En als zij hen gebracht hadden,
elden zij hen voor den Raad ; en de
oogepriester vraagde hun, en zeide :
8 [d] Hebben wij u niet ernstiglijk aan-
zegd, dat gij in dezen naam niet zoudt
ɛren ? en ziet, gij hebt met deze uwe
ɛr Jeruzalem vervuld, en gij wilt het
ɔed van dezen mensch over ons brengen.
9 Maar Petrus en de Apostelen ant-
»ordden, en zeiden : [e] Men moet Gode
ɛer gehoorzaam zijn, dan den menschen.
30 [f] De God onzer vaderen heeft Jezus
opgewekt, welken gij omgebracht hebt,
[g] hangende *Hem* aan het hout.
31 Dezen heeft God door Zijne rechter-
hand [h] verhoogd *tot* eenen Vorst en
Zaligmaker, om Israël te geven bekeering
en vergeving der zonden.
32 En wij zijn [i] Zijne getuigen van deze
woorden ; en ook de Heilige Geest,
welken God [k] gegeven heeft dengenen,
die Hem gehoorzaam zijn.
33 Als zij nu *dit* hoorden, barstte hun
het hart, en zij hielden raad, om hen te
dooden.
34 Maar een zeker Farizeër stond op in
den Raad, met name Gamaliël, een
leeraar der Wet, in waarde gehouden bij
al het volk, en gebood, dat men de Apos-
telen een weinig zou doen buiten *staan*.
35 En hij zeide tot hen : Gij Israë-
lietische mannen ! ziet voor u, wat gij
doen zult aangaande deze menschen ;
36 [l] Want vóór deze dagen stond Theu-
das op, zeggende, dat hij wat was, dien
een getal van omtrent vierhonderd man-
nen aanhing ; welke is omgebracht, en
allen, die hem gehoor gaven, zijn ver-
strooid en tot niet geworden.
37 Na hem stond op Judas, de Galileër,
in de dagen der beschrijving, en maakte
veel volks afvallig achter zich ; en deze
is ook vergaan, en allen, die hem gehoor
gaven, zijn verstrooid geworden.
38 En nu zeg ik ulieden : Houdt af van
deze menschen, en laat hen *gaan* ; [m] want
indien deze raad of dit werk uit menschen
is, zoo zal het gebroken worden ;
39 Maar indien het uit God is, zoo kunt
gij dat niet breken ; opdat gij niet mis-
schien bevonden wordt ook [n] tegen God
te strijden.
40 En zij gaven hem gehoor ; en als zij
de Apostelen tot zich geroepen hadden,
geeselden zij hen, en geboden *hun*, dat
zij niet zouden spreken in den naam van
Jezus ; en lieten hen gaan.
41 Zij dan gingen heen van het aange-
zicht des Raads, [o] verblijd zijnde, dat zij
waren waardig geacht geweest, om Zijns
naams wil smaadheid te lijden.
42 En zij hielden niet op, allen dag, in
den tempel en bij de huizen, te leeren,
en Jezus Christus te verkondigen.

Verkiezing van zeven diakenen.

6 EN in dezelfde dagen, als de discipelen
vermenigvuldigden, ontstond eene
murmureering der Griekschen tegen de
Hebreën, omdat hunne weduwen in de
dagelijksche bediening verzuimd werden.

---

[a] Mark. 16:17. Hand. 8:7 ; 16:18 ; 19:12. [b] Hand. 12:7 ; 16:26. [c] Matth. 21:26.
...nd. 4:21. [d] Hand. 4:18. [e] Hand. 4:19. [f] Hand. 3:15. [g] Deut. 21:23.
...nd. 10:39 ; 13:29. 1 Petr. 2:24. [h] Hand. 2:33 ; 3:15. Filipp. 2:9. [i] Joh. 15:27.
Hand. 2:4. [l] Hand. 21:38. [m] Spr. 21:30. Jes. 8:10. Matth. 15:13. [n] Hand. 9:5 ;
9. [o] Matth. 5:12.

2 En de twaalven riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: [a] Het is niet behoorlijk, dat wij het woord Gods nalaten, en de tafelen dienen.

3 [b] Ziet dan om, Broeders! naar zeven mannen uit u, die *goed* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak;

4 Maar wij zullen volharden in het gebed, en in de bediening des woords.

5 En dit woord behaagde aan al de menigte; en zij verkoren Stéfanus, eenen man [c] vol des geloofs en des Heiligen Geestes, [d] en Filippus, en Próchorus, en Nicánor, en Timon, en Pármenas, en Nicoláüs, eenen Jodengenoot van Antiochië:

6 Welke zij [e] voor de Apostelen stelden; en *deze,* als zij gebeden hadden, [f] legden hun de handen op.

7 [g] En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der priesteren werd den geloove gehoorzaam.

Stéfanus, de eerste marteldaar voor Christus.

8 EN Stéfanus, vol van geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En er stonden op sommigen, die waren van de synagoge, genaamd der Libertijnen, en der Cyrenéërs en der Alexandrijnen, en dergenen, die van Cilicië en Azië waren, en twistten met Stéfanus;

10 [h] En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door welken hij sprak.

11 [i] Toen maakten zij mannen op, die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God.

12 En zij beroerden het volk, en de Ouderlingen en de Schriftgeleerden; en *hem* aanvallende grepen zij hem, en leidden *hem* voor den Raad,

13 En stelden valsche getuigen, die zeiden: Deze mensch houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de Wet.

14 Want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus, de Nazaréner, deze plaats zal verbreken, en *dat* Hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft.

15 En allen, die in den Raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens engels.

7 EN de Hoogepriester zeide: Zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: Gij Mannen broeders en vaders! hoort toe: de God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, *nog* zijnde in Mesopotámië, eer hij woonde in Charran,

3 En zeide tot hem: [k] Ga uit uw land en uit uwe maagschap, en kom in een land, dat Ik u wijzen zal.

4 Toen ging hij uit het land der Chaldeën, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bracht Hij hem over in dit land, daar gij nu in woont;

5 En Hij gaf hem geen erfdeel in hetzelve, ook niet eenen voetstap; [l] en beloofde, dat Hij het hem tot eene bezitting geven zou, en zijnen zade na hem, als hij *nog* geen kind had.

6 En God sprak alzoo, [m] dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en *dat* zij het zouden dienstbaar maken, en kwalijk handelen, [n] vierhonderd jaren;

7 En het volk, dat zij dienen zullen, zal Ik oordeelen, sprak God; en [o] daarna zullen zij uitgaan, [p] en zij zullen Mij dienen in deze plaats.

8 En Hij gaf hem het verbond [q] der besnijdenis; en alzoo [r] gewon hij Izaäk, en besneed hem op den achtsten dag: en Izaäk [s] *gewon* Jakob, en Jakob [t] de twaalf Patriarchen.

9 En de Patriarchen, [u] nijdig zijnde, [x] verkochten Jozef, *om* naar Egypte *gebracht te worden;* en God was met hem,

10 En verloste hem uit al zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Faraö, den koning van Egypte; en hij [y] stelde hem tot een' overste over Egypte, en zijn geheele huis.

11 [z] En daar kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benauwdheid, en onze vaders vonden geene spijs;

12 [aa] Maar als Jakob hoorde, dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders de eerste maal uit;

13 [bb] En in de tweede *reize* werd Jozef zijnen broederen bekend; en het geslacht van Jozef werd aan Faraö openbaar.

14 En Jozef zond heen, en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht, *bestaande* in vijf en zeventig zielen.

15 [cc] En Jakob kwam af in Egypte, en [dd] stierf, hijzelf en onze vaders;

16 [ee] En zij werden overgebracht naar

[a] Ex. 18:17. [b] Deut. 1:13. Hand. 1:21; 16:2. 1 Tim. 3:7. [c] Hand. 11:24. [d] Hand. 21:8.
[e] Hand. 1:23. [f] Hand. 8:17; 13:3. 1 Tim. 4:14; 5:22. 2 Tim. 1:6. [g] Hand. 19:20.
[h] Ex. 4:12. Jes. 54:17. Luk. 21:15. [i] Matth. 26:59. [k] Gen. 12:1. [l] Gen. 12:7; 13:15.
[m] Gen. 15:13. [n] Gen. 15:16. Ex. 12:40. Gal. 3:17. [o] Gen. 15:16. [p] Ex. 3:12.
[q] Gen. 17:10. [r] Gen. 21:2. [s] Gen. 25:24. [t] Gen. 29:32; 30:5; 35:23. [u] Gen. 37:4.
[x] Gen. 37:28. Ps. 105:17. [y] Gen. 41:40. [z] Gen. 41:54. Ps. 105:16. [aa] Gen. 42:1.
[bb] Gen. 45:4. [cc] Gen. 46:5. [dd] Gen. 49:33. [ee] Gen. 50:13. Ex. 13:19. Joz. 24:32.

ichem, en gelegd in het graf, [a] hetwelk
braham gekocht had voor eene somme
:lds, van de zonen van Emmor, *den*
ıder van Sichem.
17 Maar als nu de tijd der belofte die
od aan Abraham gezworen had,
:naakte, [b] wies het volk en vermenig-
ıldigde in Egypte,
18 Totdat een ander koning opstond, die
ozef niet gekend had.
19 Deze gebruikte listigheid tegen ons
:slacht, en handelde kwalijk met onze
ıderen, zoodat zij hunne jonge kinderen
ıoesten wegwerpen, opdat zij niet zouden
ɔorttelen;
20 [c] In welken tijd Mozes werd geboren,
ı was uitnemend schoon; welke drie
ıaanden opgevoed werd in het huis zijns
ıders.
21 En als hij weggeworpen was, nam
: dochter van Faraö hem op, en voedde
em voor zichzelve op tot eenen zoon.
22 En Mozes werd onderwezen in alle
ijsheid der Egyptenaren; en was mach-
g in woorden en in werken.
23 [d] Als hem nu de tijd van veertig
ıren vervuld was, kwam *hem* in zijn
art, zijne broeders, de kinderen Israëls,
: bezoeken.
24 [e] En ziende eenen, die onrecht leed,
:schermde hij *hem*, en wreekte dengene,
ien overlast geschiedde, en versloeg den
gyptenaar.
25 En hij meende, dat zijne broeders
ɔuden verstaan, dat God door Zijne hand
un verlossing geven zou; maar zij hebben
et niet verstaan.
26 [f] En den volgenden dag werd hij van
en gezien, daar zij vochten; en hij drong
: tot vrede, zeggende: Mannen! gij zijt
roeders; waarom doet gij elkander onge-
jk?
27 En die zijnen naaste ongelijk deed,
:rstiet hem, zeggende: [g] Wie heeft u tot
ɔn' overste en rechter over ons gesteld?
28 Wilt gij mij *ook* ombrengen, gelijker-
ijs gij gisteren den Egyptenaar omge-
racht hebt?
29 En Mozes vluchtte op dat woord, en
erd een vreemdeling in het land Madiam,
aar hij twee zonen gewon.
30 [h] En als veertig jaren vervuld waren,
:rscheen de Engel des Heeren hem, in
: woestijn van den berg Sinaï, in een
ammig vuur van het doornenbosch.
31 Mozes nu, *dat* ziende, verwonderde
ch over het gezicht; en als hij derwaarts
ng, om *dat* te bezien, zoo geschiedde
:ne stem des Heeren tot hem,

32 *Zeggende:* [i] Ik ben de God uwer
vaderen, de God Abrahams, en de God
Izaäks, en de God Jakobs. En Mozes werd
zeer bevende, en durfde *het* niet bezien.
33 En de Heere zeide tot hem: [k] Ontbind
de schoenen van uwe voeten; want de
plaats, in welke gij staat, is heilig land.
34 Ik heb merkelijk gezien de mis-
handeling Mijns volks, dat in Egypte is,
en Ik heb hun zuchten gehoord, en ben
nedergekomen, om hen daaruit te ver-
lossen; en nu kom herwaarts, Ik zal u
naar Egypte zenden.
35 Dezen Mozes, welken zij verloochend
hadden, zeggende: Wie heeft u tot een'
overste en rechter gesteld? dezen, *zeg ik*,
heeft God tot eenen overste en verlosser
gezonden, door de hand des Engels, die
hem verschenen was in het doornenbosch.
36 [l] Deze heeft hen uitgeleid, doende
wonderen en teekenen in het land van
Egypte, en in de Roode zee, [m] en in de
woestijn, veertig jaren.
37 Deze is die Mozes, die tot de kinderen
Israëls gezegd heeft: [n] De Heere, uw God,
zal u eenen Profeet verwekken uit uwe
broederen, gelijk mij; [o] dien zult gij
hooren.
38 [p] Deze is het, die in de vergadering *des*
volks in de woestijn was [q] met den Engel,
die tot hem sprak op den berg Sinaï, en
met onze vaderen; welke de levende
woorden ontving, om ons *die* te geven;
39 Welken onze vaders niet wilden ge-
hoorzaam zijn, maar verwierpen *hem*,
en keerden met hunne harten *weder* naar
Egypte,
40 Zeggende tot Aäron: [r] Maak ons
goden, die vóór ons heengaan; want *wat*
dezen Mozes *aangaat*, die ons uit het land
van Egypte geleid heeft, wij weten niet,
wat hem geschied is.
41 En zij maakten een kalf in die dagen,
en brachten offerande tot den afgod, en
verheugden zich in de werken hunner
handen.
42 En God keerde *Zich*, en gaf hen over,
dat zij het heir des hemels dienden,
gelijk geschreven is in het boek der
Profeten: [s] Hebt gij ook slachtofferen en
offeranden Mij opgeofferd, veertig jaren
in de woestijn, gij huis Israëls?
43 [t] Ja, gij hebt opgenomen den taber-
nakel van Moloch, en het gesternte van
uwen god Remfan, de afbeeldingen, die
gij gemaakt hebt, om die te aanbidden;
en Ik zal u overvoeren op gene *zijde* van
Bábylon.
44 De tabernakel der getuigenis was

---

[a] Gen. 23:16. [b] Ex. 1:7. Ps. 105:24. [c] Ex. 2:2; 6:19. Num. 26:59. 1 Kron. 23:13.
ebr. 11:23. [d] Ex. 2:11. [e] Ex. 2:11. [f] Ex. 2:13. [g] Ex. 2:14. Matth. 21:23.
and. 4:7; 7:35. [h] Ex. 3:2. [i] Ex. 3:6. Matth. 22:32. Hebr. 11:16. [k] Joz. 5:15.
Ex. 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14. [m] Ex. 16:1. Deut. 1:3. [n] Deut. 18:15, 18. Joh. 1:46.
and. 3:22. [o] Matth. 17:5. [p] Ex. 19:3. [q] Gal. 3:19. [r] Ex. 32:1. [s] Amos 5:25.
Amos 5:26, 27.

onder onze vaderen in de woestijn, gelijk
geordineerd had Hij, die tot Mozes zeide,
dat hij dien maken zou [a] naar de afbeel-
ding, die hij gezien had :
45 [b] Welken ook onze vaders ontvangen
hebbende, met Jezus gebracht hebben in
het *land*, dat de Heidenen bezaten, die
God verdreven heeft van het aangezicht
onzer vaderen, tot de dagen van David toe;
46 [c] Dewelke voor God genade gevonden
heeft, en [d] begeerd heeft te vinden eene
woonstede voor den God Jakobs.
47 [e] En Salomo bouwde Hem een huis.
48 [f] Maar de Allerhoogste woont niet in
tempelen met handen gemaakt; gelijk de
Profeet zegt :
49 [g] De hemel is Mij een troon, en de
aarde eene voetbank Mijner voeten. Hoe-
danig huis zult gij Mij bouwen ? zegt de
Heere; of welke is de plaats Mijner ruste?
50 [h] Heeft niet Mijne hand al deze din-
gen gemaakt ?
51 [i] Gij hardnekkigen en onbesnedenen
van hart en ooren ! gij wederstaat altijd
den Heiligen Geest ; gelijk uwe vaders,
alzoo ook gij.
52 Wien van de profeten hebben uwe
vaders niet vervolgd ? en zij hebben
gedood degenen, die tevoren verkondigd
hebben de komst des Rechtvaardigen,
van welken gijlieden nu verraders en
moorders geworden zijt.
53 [k] Gij, die de Wet ontvangen hebt
door bestellingen der Engelen, en hebt
ze niet gehouden !
54 Als zij nu dit hoorden, barstten
hunne harten, en zij knersten de tanden
tegen hem.
55 Maar hij, vol zijnde des Heiligen
Geestes, en de oogen houdende naar den
hemel, zag de heerlijkheid Gods, en
Jezus, staande ter rechter*hand* Gods ;
56 En hij zeide : Ziet, ik zie de hemelen
geopend, en den Zoon des menschen,
staande ter rechter*hand* Gods.
57 Maar zij, roepende met groote stemme,
stopten hunne ooren, en vielen eendrach-
tiglijk op hem aan ;
58 [l] En wierpen hem ter stad uit, en
steenigden *hem ;* [m] en de getuigen legden
hunne kleederen af aan de voeten eens
jongelings, genaamd Saulus.
59 En zij steenigden Stéfanus, aan-
roepende en zeggende : [n] Heere Jezus,
ontvang mijnen geest !
60 En vallende op de knieën, riep hij
met groote stem : [o] Heere, reken hun
deze zonde niet toe ! En als hij dat
gezegd had, ontsliep hij.

Het Evangelie in Samaría. — Simon de toovenaar.

8 EN [p] Saulus had mede een welbehagen
aan zijnen dood. En er werd te dien
dage eene groote vervolging tegen de ge-
meente, die te Jeruzalem was ; [q] en zij
werden allen verstrooid door de landen
van Judéa en Samaría, behalve de Apos-
telen.
2 En *eenige* godvruchtige mannen droe-
gen Stéfanus tezamen *ten grave,* [r] en
maakten grooten rouw over hem.
3 En [s] Saulus verwoestte de gemeente,
gaande in de huizen ; en trekkende man-
nen en vrouwen, leverde hen over in de
gevangenis.
4 Zij dan nu, die verstrooid waren,
[t] gingen *het land* door, en verkondigden
het woord.
5 En Filippus kwam af in de stad van
Samaría, en predikte hun Christus.
6 En de scharen hielden zich eendrach-
tiglijk aan hetgeen door Filippus gezegd
werd, dewijl zij hoorden en zagen de
teekenen, die hij deed ;
7 [u] Want van velen, die onreine geesten
hadden, gingen *deze* uit, roepende met
groote stem ; en vele geraakten en kreu-
pelen werden genezen.
8 En daar werd groote blijdschap in die
stad.
9 En een zeker man, met name Simon,
was tevoren in de stad plegende [x] toovenij,
en verrukkende de zinnen des volks van
Samaría, zeggende van zichzelven, dat
hij wat groots was :
10 Welken zij allen aanhingen, van den
kleine tot den groote, zeggende : Deze is
de groote kracht Gods !
11 En zij hingen hem aan, omdat hij
eenen langen tijd met tooverijen hunne
zinnen verrukt had.
12 Maar toen zij Filippus geloofden, die
het Evangelie van het koninkrijk Gods,
en *van* den naam van Jezus Christus ver-
kondigde, werden zij gedoopt, beide man-
nen en vrouwen.
13 En Simon geloofde ook zelf, en ge-
doopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus ;
en ziende de teekenen en groote krachten,
die er geschiedden, ontzette hij zich.
14 Als nu de Apostelen, die te Jeruza-
lem waren, hoorden, dat Samaría het

---

[a] Ex. 25:40. Hebr. 8:5. [b] Joz. 3:14. [c] 1 Sam. 16:1. Ps. 89:21. Hand. 13:22.
[d] 2 Sam. 7:2. 1 Kron. 17:1. Ps. 132:5. [e] 1 Kon. 6:1. 1 Kron. 17:12. [f] 1 Kon. 8:27.
Hand. 17:24. [g] 2 Kron. 6:33. Jes. 66:1. Matth. 5:34 ; 23:22. [h] Gen. 1:4. [i] Neh. 9:16, 17.
Jer. 6:10. [k] Ex. 19:3 ; 24:3. Joh. 7:19. Gal. 3:19. Hebr. 2:2. [l] 1 Kon. 21:13. Luk. 4:29.
[m] Hand. 22:20. [n] Ps. 31:6. Luk. 23:46. [o] Matth. 5:44. Luk. 23:34. 1 Kor. 4:12.
[p] Hand. 22:20. [q] Hand. 11:19. [r] Gen. 23:2 ; 50:10. 2 Sam. 3:31. [s] Hand. 9:1 ; 22:4 ;
26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. [t] Matth. 10:23. Hand. 11:19. [u] Mark. 16:17.
Hand. 5:16 ; 16:18 ; 19:11. [x] Hand. 13:6.

oord Gods aangenomen had, zonden
j tot hen Petrus en Johannes:
15 Dewelke afgekomen zijnde, baden
oor hen, dat zij den Heiligen Geest
ntvangen mochten.
16 (Want Hij was nog op niemand van
en gevallen, maar zij waren alleenlijk
edoopt in den naam van den Heere
ezus.)
17 [a] Toen legden zij de handen op hen,
n zij ontvingen den Heiligen Geest.
18 En als Simon zag, dat, door de op-
egging van de handen der Apostelen, de
Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij
hun geld aan,
19 Zeggende: Geeft ook mij deze macht,
opdat, zoo wien ik de handen opleg, hij
den Heiligen Geest ontvange.
20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld
zij met u ten verderve, [b] omdat gij ge-
meend hebt, dat de gave Gods door geld
verkregen wordt!
21 Gij hebt geen deel noch lot in dit
woord; want uw hart is niet recht voor
God.
22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid,
en bid God, of misschien u deze over-
legging uws harten vergeven wierde;
23 Want ik zie, dat gij zijt in eene
gansch bittere gal en samenknooping
der ongerechtigheid.
24 Doch Simon, antwoordende, zeide:
[c] Bidt gijlieden voor mij tot den Heere,
opdat niets over mij kome van hetgeen
gij gezegd hebt.
25 Zij dan nu, als zij het woord des
Heeren betuigd en gesproken hadden,
keerden wederom naar Jeruzalem, en
verkondigden het Evangelie *in* vele vlek-
ken der Samaritanen.

Filippus en de Moorsche Kamerling.

26 EN een engel des Heeren sprak tot
Filippus, zeggende: Sta op, en ga heen
tegen het Zuiden, op den weg, die van
Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke
woest is.
27 En hij stond op en ging heen; en
ziet, een Moorman, een kamerling, *en*
een machtig heer van Candacé, de ko-
ningin der Mooren, die over al haren
schat was, [d] welke was gekomen om aan
te bidden te Jeruzalem;
28 En hij keerde wederom, en zat op
zijnen wagen, en las den profeet Jesaja.
29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga
toe, en voeg u bij dezen wagen.
30 En Filippus liep toe, en hoorde hem
den profeet Jesaja lezen, en zeide: Ver-
staat gij ook, hetgeen gij leest?
31 En hij zeide: Hoe zou ik toch kun-
nen, zoo mij niet iemand onderricht? En
hij bad Filippus, dat hij zou opkomen,
en bij hem zitten.
32 [e] En de plaats der Schriftuur, die hij
las, was deze: Hij is gelijk een schaap
ter slachting geleid; en gelijk een lam
stemmeloos is voor dien, die het scheert,
alzoo doet Hij Zijnen mond niet open;
33 In Zijne vernedering is Zijn oordeel
weggenomen; en wie zal Zijn geslacht
verhalen? want Zijn leven wordt van de
aarde weggenomen.
34 En de Kamerling antwoordde Filip-
pus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de
Profeet dit? van zichzelven, of van iemand
anders?
35 En Filippus deed zijnen mond open,
en beginnende van diezelfde Schrift, [f] ver-
kondigde hem Jezus.
36 En alzoo zij overweg reisden, kwa-
men zij aan een zeker water; en de
Kamerling zeide: Ziedaar water; [g] wat
verhindert mij gedoopt te worden?
37 En Filippus zeide: Indien gij van
ganscher harte gelooft, zoo is het geoor-
loofd. En hij, antwoordende, zeide: Ik
geloof, dat Jezus Christus de Zoon van
God is.
38 En hij gebood den wagen stil te
houden; en zij daalden beiden af in het
water, zoo Filippus als de Kamerling, en
hij doopte hem.
39 En toen zij uit het water waren
opgekomen, nam de Geest des Heeren
Filippus weg, en de Kamerling zag hem
niet meer; want hij reisde zijnen weg
met blijdschap.
40 Maar Filippus werd gevonden, te
Azóte; en *het land* doorgaande, verkon-
digde hij het Evangelie *in* alle steden,
totdat hij te Cesaréa kwam.

Bekeering van Paulus op den weg naar Damaskus.
(Hand. 22:1-16; 26:9-18.)

9 EN [h] Saulus, blazende nog dreiging
en moord tegen de discipelen des
Heeren, ging tot den Hoogepriester,
2 En begeerde brieven van hem naar
Damaskus, aan de synagogen, opdat, zoo
hij eenigen, die van dien weg waren,
vond, hij *ze*, beide mannen en vrouwen,
zou gebonden brengen naar Jeruzalem,
3 [i] En als hij reisde, is het geschied, dat
hij nabij Damaskus kwam, [k] en hem om-
scheen snellijk [l] een licht van den hemel;
4 En ter aarde gevallen zijnde, hoorde
hij eene stem, die tot hem zeide: Saul,
Saul! wat vervolgt gij Mij?
5 En hij zeide: Wie zijt Gij, Heere? En
de Heere zeide: Ik ben Jezus, dien gij

[a] Hand. 6:6; 18:3; 19:6. 1 Tim. 4:14; 5:22. 2 Tim. 1:6. [b] Matth. 10:8. [c] Num. 21:7. [d] Joh. 12:20. [e] Jes. 53:7. [f] Luk. 24:45. [g] Hand. 10:47. [h] Hand. 8:3; 22:4; 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. [i] Hand. 22:6. [k] 1 Kor 15:8. 2 Kor 12:2. [l] Hand. 26:13.

vervolgt. [a] Het is u hard, de verzenen
tegen de prikkels te slaan.
6 En hij, bevende en verbaasd zijnde,
zeide: Heere! [b] wat wilt Gij, dat ik doen
zal? En de Heere *zeide* tot hem: Sta op,
en ga in de stad, en u zal *aldaar* gezegd
worden, wat gij doen moet.
7 [c] En de mannen, die met hem over
weg reisden, stonden verbaasd, hoorende
wel de stem, maar niemand ziende.
8 En Saulus stond op van de aarde; en
als hij zijne oogen opendeed, zag hij niemand.
En zij, hem bij de hand leidende,
brachten hem te Damaskus.
9 En hij was drie dagen, dat hij niet
zag, en at niet, en dronk niet.
10 En er was een zeker discipel te Damaskus,
met name Ananías; en de
Heere zeide tot hem in een gezicht:
Ananías! En hij zeide: Zie, *hier ben* ik,
Heere!
11 En de Heere *zeide* tot hem: Sta op,
en ga in de straat, genaamd de Rechte,
en vraag in het huis van Judas naar
eenen, met name Saulus, [d] van Tarsen:
want zie, hij bidt!
12 En hij heeft in een gezicht gezien,
dat een man, met name Ananías, inkwam,
en hem de hand oplegde, opdat
hij wederom ziende wierde.
13 En Ananías antwoordde: Heere! ik
heb uit velen gehoord van dezen man,
[e] hoeveel kwaads hij Uwen heiligen in
Jeruzalem gedaan heeft;
14 En heeft hier macht van de Overpriesters,
om te binden allen, die Uwen
naam aanroepen.
15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga
heen; [f] want deze is Mij een uitverkoren
vat, om Mijnen naam te dragen voor de
Heidenen, en de koningen en de kinderen
Israëls;
16 [g] Want Ik zal hem toonen, hoeveel
hij lijden moet om Mijnen naam.
17 [h] En Ananías ging heen, en kwam in
het huis; en de handen op hem leggende,
zeide hij: Saul, broeder! de Heere heeft
mij gezonden, *namelijk* Jezus, die u verschenen
is op den weg, dien gij kwaamt,
opdat gij weder ziende en met den Heiligen
Geest vervuld zoudt worden.
18 En terstond vielen af van zijne oogen
gelijk als schellen, en hij werd terstond
wederom ziende; en stond op, en werd
gedoopt;
19 En als hij spijze genomen had, werd
hij versterkt.

De vervolger vervolgd.

EN Saulus was sommige dagen bij de
discipelen, die te Damaskus waren;
20 En hij predikte terstond Christus in
de synagoge, dat Hij de Zoon van God is.
21 En zij ontzetteden zich allen, die het
hoorden, en zeiden: Is deze niet degene,
die te Jeruzalem verstoorde, wie dezen
naam aanriepen, en die daarom hier gekomen
is, opdat hij ze gebonden zou
brengen tot de Overpriesters?
22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd,
en overtuigde de Joden, die te
Damaskus woonden, bewijzende, dat deze
de Christus is.
23 En als vele dagen verloopen waren,
zoo hielden de Joden tezamen raad, om
hem te dooden;
24 Maar hunne lage werd Saulus bekend;
[i] en zij bewaarden de poorten,
beide des daags en des nachts, opdat zij
hem dooden mochten.
25 Doch de discipelen namen hem des
nachts, [k] en lieten *hem* neder door den
muur, *hem* aflatende in eene mand.
26 [l] Saulus nu, te Jeruzalem gekomen
zijnde, poogde zich bij de discipelen te
voegen; maar zij vreesden hem allen,
niet geloovende, dat hij een discipel was.
27 [m] Maar Bàrnabas, hem tot zich nemende,
leidde *hem* tot de Apostelen, en
verhaalde hun, hoe hij op den weg den
Heere gezien had, en dat Hij tot hem
gesproken had; en hoe hij te Damaskus
vrijmoediglijk gesproken had in den
naam van Jezus.
28 En hij was met hen ingaande en uitgaande
te Jeruzalem;
29 En vrijmoediglijk sprekende in den
naam van den Heere Jezus, sprak hij ook
en handelde tegen de Grieksche *Joden*;
maar deze trachtten hem te dooden;
30 Doch de broeders, *dit* verstaande, geleidden
hem tot Cesaréa, en zonden hem
af naar Tarsen.
31 De gemeenten dan, door geheel Judéa,
en Galiléa, en Samaría, hadden
vrede, en werden gesticht; en wandelende
in de vreeze des Heeren, en de vertroosting
des Heiligen Geestes, werden
zij vermenigvuldigd.

Genezing van Enéas; opwekking van Tabítha.

32 EN het geschiedde, als Petrus alom
doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen,
die te Lydda woonden.
33 En aldaar vond hij een' zeker mensch,
met name Enéas, die acht jaren te bed
gelegen had, welke geraakt was.
34 En Petrus zeide tot hem: Enéas:
Jezus Christus maakt u gezond: sta op,
en spreid uzelven *het bed*. En hij stond
terstond op.

---

[a] Hand. 5:39. [b] Luk. 3:10. Hand. 2:37; 16:30. [c] Dan. 10:7. [d] Hand. 21:39; 22:3.
[e] Hand. 9:1. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. [f] Hand. 13:2; 22:21. Rom. 1:1.
Gal. 1:15; 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11. [g] Hand. 21:11. 2 Kor. 11:23.
[h] Hand. 22:12. [i] 2 Kor. 11:32. [k] Joz. 2:15. 1 Sam. 19:12. [l] Hand. 22:17. [m] Hand. 11:25.

35 En zij zagen hem allen, die te Lydda
en Saróna woonden, welke zich bekeer-
den tot den Heere.
36 En te Joppe was eene zekere discipe-
lin, met name Tabítha, hetwelk, over-
gezet zijnde, is gezegd Dorkas: deze was
vol van goede werken en aalmoezen, die
zij deed.
37 En het geschiedde in die dagen, dat
zij krank werd en stierf; en als zij haar
gewasschen hadden, legden zij haar in
de opperzaal.
38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de
discipelen, hoorende, dat Petrus aldaar
was, zonden twee mannen tot hem, bid-
dende, dat hij niet zou vertoeven tot hen
over te komen.
39 En Petrus stond op, en ging met hen:
welken zij, als hij daar gekomen was, in
de opperzaal leidden. En al de weduwen
stonden bij hem weenende, en toonende
de rokken en kleederen, die Dorkas ge-
maakt had, als zij bij haar was.
40 Maar Petrus, hebbende *hen* allen uit-
gedreven, knielde neder en bad; en zich
keerende tot het lichaam, zeide hij: Tabí-
tha, sta op! En zij deed hare oogen open,
en Petrus gezien hebbende, zat zij over-
eind;
41 En hij gaf haar de hand, en richtte
haar op; en de heiligen en de weduwen
geroepen hebbende, stelde hij haar le-
vend voor *hen.*
42 En *dit* werd bekend door geheel
Joppe, en velen geloofden in den Heere.
43 En het geschiedde, dat hij vele dagen
te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon,
eenen lederbereider.

De hoofdman Cornelius.

10 EN daar was een zeker man te
Cesaréa, met name Cornelius, een
hoofdman over honderd, uit de bende,
genaamd de Italiaansche:
2 Godzalig en vreezende God met ge-
heel zijn huis, en doende vele aalmoezen
aan het volk, en God geduriglijk bid-
dende.
3 *Deze* zag in een gezicht klaarlijk, om-
trent de negende ure des daags, eenen en-
gel Gods tot hem inkomen, en tot hem
zeggende: Cornelius!
4 En hij, de oogen op hem houdende,
en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide:
Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem:
Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot
gedachtenis opgekomen voor God.
5 En nu, zend mannen naar Joppe, en
ontbied Simon, die toegenaamd wordt
Petrus:
6 Deze ligt te huis bij eenen Simon,
lederbereider, die *zijn* huis heeft bij de
zee; deze zal u zeggen, wat gij doen
moet.
7 En als de engel, die tot Cornelius
sprak, weggegaan was, riep hij twee van
zijne huisknechten, en eenen Godzaligen
krijgsknecht van degenen, die gedurig
bij hem waren;
8 En als hij hun alles verhaald had,
zond hij hen naar Joppe.
9 En des anderen daags, terwijl deze
reisden, en nabij de stad kwamen, [a] klom
Petrus op het dak om te bidden, omtrent
de zesde ure.
10 En hij werd hongerig, en begeerde te
eten. En terwijl zij het bereidden, viel
over hem eene vertrekking van zinnen:
11 En hij zag den hemel geopend, en
een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk
een groot linnen laken, aan de vier
hoeken gebonden, en nedergelaten op
de aarde;
12 In hetwelk waren al de viervoetige
dieren der aarde, en de wilde en de krui-
pende *dieren,* en de vogelen des hemels.
13 En daar geschiedde eene stem tot
hem: Sta op, Petrus! slacht en eet.
14 Maar Petrus zeide: Geenszins, Heere!
want [b] ik heb nooit gegeten iets, dat ge-
meen of onrein was.
15 En eene stem *geschiedde* wederom
ten tweeden male tot hem: [c] Hetgeen
God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen
maken.
16 En dit geschiedde tot driemaal; en
het vat werd wederom opgenomen in den
hemel.
17 En alzoo Petrus in zichzelven twij-
felde, wat toch het gezicht mocht zijn, dat
hij gezien had, zie, de mannen, die van
Cornelius afgezonden waren, gevraagd
hebbende naar het huis van Simon,
stonden aan de poort;
18 En *iemand* geroepen hebbende,
vraagden zij, of Simon, toegenaamd
Petrus, daar tehuislag?
19 En als Petrus op dat gezicht dacht,
zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen
zoeken u;
20 [d] Daarom sta op, ga af, en reis met
hen, niet twijfelende; want Ik heb hen
gezonden.
21 En Petrus ging af tot de mannen, die
van Cornelius tot hem gezonden waren,
en zeide: Ziet, ik ben het, dien gij zoekt;
wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt?
22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofd-
man over honderd, een rechtvaardig man
en vreezende God, en die *goed* getuigenis
heeft van het gansche volk der Joden, is
door Goddelijke openbaring vermaand
van eenen heiligen engel, dat hij u zou
ontbieden te zijnen huize, en dat hij van
u woorden der zaligheid zou hooren.

[a] 2 Kon. 4:33. Matth. 6:6. [b] Lev. 11:4. Deut. 14:7. [c] Matth. 15:11. Rom. 14:17, 20. 1 Tim. 4:4. Tit. 1:15. [d] Hand. 15:7.

23 Als hij hen dan ingeroepen had,
ontving hij ze in huis. Doch des anderen
daags ging Petrus met hen heen, en
sommige der broederen, die van Joppe
waren, gingen met hem.
24 En des anderen daags kwamen zij te
Cesaréa. En Cornelius verwachtte hen,
samengeroepen hebbende die van zijne
maagschap en bijzonderste vrienden.
25 En als het geschiedde, dat Petrus in-
kwam, ging hem Cornelius tegemoet, en
vallende aan *zijne* voeten, aanbad hij.
26 Maar Petrus richtte hem op, zeg-
gende: [a] Sta op, ik ben ook zelf een
mensch!
27 En met hem sprekende, ging hij in,
en vond er velen, die samengekomen
waren;
28 En hij zeide tot hen: [b] Gij weet, hoe
het eenen Joodschen man ongeoorloofd
is, zich te voegen of te gaan tot eenen
vreemde; [c] doch God heeft mij getoond,
dat ik geen' mensch zou gemeen of onrein
heeten:
29 Daarom ben ik ook zonder tegen-
spreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo
vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij
hebt ontboden?
30 En Cornelius zeide: Over vier dagen
was ik vastende tot deze ure toe, en ter
negende ure bad ik in mijn huis.
31 En zie, een man stond voor mij, [d] in
een blinkend kleed, en zeide: Cornelius!
uw gebed is verhoord, en uwe aalmoezen
zijn voor God gedacht geworden.
32 Zend dan naar Joppe, en ontbied
Simon, die toegenaamd wordt Petrus;
deze ligt tehuis in het huis van Simon,
den lederbereider, aan de zee, welke, hier
gekomen zijnde, tot u spreken zal.
33 Zoo heb ik dan van stonden aan tot u
gezonden, en gij hebt wèlgedaan, dat gij
hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen
nu *hier* tegenwoordig voor God, om te
hooren al hetgeen u van God bevolen is.
34 En Petrus, den mond opendoende,
zeide: Ik verneem in der waarheid, [e] dat
God geen aannemer des persoons is;
35 [f] Maar in allen volke, die Hem vreest
en gerechtigheid werkt, is Hem aange-
naam.
36 *Dit is* het woord, dat Hij gezonden
heeft den kinderen Israëls, [g] verkondi-
gende vrede door Jezus Christus; deze is
een Heere van allen.
37 Gijlieden weet die zaak, die geschied
is door geheel Judéa, [h] beginnende van
Galiléa, na den doop, welken Johannes
gepredikt heeft;
38 *Belangende* Jezus van Názareth,
[i] hoe God Hem gezalfd heeft met den
Heiligen Geest en met kracht; welke
het land doorgegaan is, goed doende, en
genezende allen, die van den duivel
overweldigd waren; want God was met
Hem.
39 En wij zijn getuigen van al hetgeen
Hij gedaan heeft, beide in het Joodsche
land en te Jeruzalem; welken zij gedood
hebben, *Hem* hangende aan een hout.
40 [k] Dezen heeft God opgewekt ten der-
den dage, en gegeven, dat Hij openbaar
zou worden,
41 Niet al den volke, maar den getuigen,
die van God tevoren verkoren waren, ons
namelijk, die met Hem gegeten en ge-
dronken hebben, nadat Hij uit de dooden
opgestaan was;
42 [l] En heeft ons geboden den volke te
prediken, en te betuigen, dat Hij is de-
gene, die [m] van God verordineerd is tot
een' Rechter van levenden en dooden.
43 [n] Dezen geven getuigenis al de Pro-
feten, [o] dat een iegelijk, die in Hem
gelooft, vergeving der zonden ontvangen
zal door Zijnen naam.
44 [p] Als Petrus nog deze woorden sprak,
viel de Heilige Geest op allen, die het
woord hoorden.
45 En de geloovigen, die uit de besnij-
denis waren, zoo velen als er met Petrus
waren gekomen, ontzetteden zich, dat de
gave des Heiligen Geestes ook op de Hei-
denen uitgestort werd;
46 [q] Want zij hoorden hen spreken met
vreemde talen, en God groot maken.
Toen antwoordde Petrus:
47 [r] Kan ook iemand het water weren,
dat deze niet gedoopt zouden worden,
welke den Heiligen Geest ontvangen
hebben, gelijk als ook wij?
48 En hij beval, dat zij zouden gedoopt
worden in den naam des Heeren. Toen
baden zij hem, dat hij eenige dagen bij
hen wilde blijven.

Petrus verantwoordt zich vóór de gemeente,
dat hij Cornelius heeft gedoopt.

11 DE Apostelen nu, en de broeders,
die in Judéa waren, hebben gehoord,
dat ook de Heidenen het woord Gods
aangenomen hadden.

[a] Hand. 14:14. Openb. 19:10; 22:9. [b] Ex. 23:32; 34:15. Deut. 7:2. Joh. 4:9; 18:28.
Hand. 11:3. [c] Hand. 15:8. Efez. 3:6. [d] Matth. 28:3. Mark. 16:5. Luk. 24:4.
[e] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25.
1 Petr. 1:17. [f] Jes. 56:6. [g] Jes. 9:5; 52:7. Joh. 16:33. Rom. 5:1. Kol. 1:20.
[h] Jes. 8:23; 9:1. Matth. 4:12. Mark. 1:14, 38, 39. Luk. 4:14. [i] Ps. 45:8. Jes. 61:1. Luk. 4:18.
[k] Mark. 16:14. Luk. 24:34. Joh. 20:19. Hand. 2:24. 1 Kor. 15:5. [l] Matth. 28:19.
Mark. 16:15. Joh. 15:16. [m] Hand. 17:31. [n] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:15.
Ps. 132:11. Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10. Jer. 23:5; 33:14. Ezech. 34:23; 37:24. Dan. 9:24.
Micha 7:20. [o] Hand. 15:9. [p] Hand. 8:17. [q] Mark. 16:17. Hand. 2:4. [r] Hand. 8:36; 11:17.

; En toen Petrus opgegaan was naar
eruzalem, twistten tegen hem degenen,
e uit de besnijdenis waren,
3 Zeggende: [a] Gij zijt ingegaan tot
annen, die de voorhuid hebben, en
ebt met hen gegeten.
4 Maar Petrus, beginnende, verhaalde
et hun vervolgens, zeggende:
5 [b] Ik was in de stad Joppe, biddende,
n ik zag in eene vertrekking van zinnen
en gezicht, *namelijk* een zeker vat, gelijk
en groot linnen laken, nederdalende, bij
e vier hoeken nedergelaten, uit den he-
iel, en het kwam tot bij mij:
6 Op welk *laken* als ik de oogen hield,
zo merkte ik, en zag de viervoetige
ieren der aarde, en de wilde en de krui-
ende *dieren*, en de vogelen des hemels.
7 En ik hoorde eene stem, die tot mij
eide: Sta op, Petrus, slacht en eet!
8 Maar ik zeide: Geenszins, Heere! want
ooit is [c] iets, dat gemeen of onrein was,
n mijnen mond ingegaan.
9 Doch de stem antwoordde mij ten
weeden male uit den hemel: Hetgeen
God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen
naken.
10 En dit geschiedde tot driemaal; en
lles werd wederom opgetrokken in den
iemel.
11 En ziet, ter zelfder *ure* stonden er drie
nannen voor het huis, daar ik in was, die
'an Cesaréa tot mij afgezonden waren.
12 [d] En de Geest zeide tot mij, dat ik
net hen gaan zou, niet twijfelende. En
net mij gingen ook deze zes broeders, en
vij zijn in des mans huis ingegaan;
13 En hij heeft ons verhaald, hoe hij
eenen engel gezien had, die in zijn huis
stond, en tot hem zeide: Zend mannen
naar Joppe, en ontbied Simon, die toe-
genaamd is Petrus,
14 Die woorden tot u zal spreken, door
welke gij zult zalig worden, en al uw huis.
15 En als ik begon te spreken, viel de
Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons
in het begin.
16 En ik werd gedachtig aan het woord
des Heeren, hoe Hij zeide: [e] Johannes
doopte wel met water, maar [f] gijlieden
zult gedoopt worden met den Heiligen
Geest.
17 [g] Indien dan God hun evengelijke
gave gegeven heeft, als ook ons, die in
den Heere Jezus Christus geloofd heb-
ben, wie was ik toch, die God konde
weren?
18 En als zij dit hoorden, waren zij te-
vreden, en verheerlijkten God, zeggende:
Zoo heeft dan God ook den Heidenen de
bekeering gegeven ten leven!

Het Evangelie gepredikt aan de Heidenen te Antiochië.

19 [h] DEGENEN nu, die verstrooid waren
door de verdrukking, die over Stéfanus
geschied was, gingen *het land* door tot
Fenícië toe, en Cyprus en Antiochíë, tot
niemand het woord sprekende, dan alleen
tot de Joden.
20 En er waren eenige Cyprische en
Cyrenéïsche mannen uit hen, welke, te
Antiochíë gekomen zijnde, spraken tot
de Griekschen, verkondigende den Heere
Jezus;
21 [i] En de hand des Heeren was met
hen; en een groot getal geloofde, en be-
keerde zich tot den Heere.
22 En het gerucht van hen kwam tot
de ooren der gemeente, die te Jeruzalem
was; en zij zonden Bárnabas uit, dat hij
het land doorging tot Antiochíë toe:
23 Welke, daar gekomen zijnde, en de
genade Gods ziende, werd verblijd, [k] en
vermaande hen allen, dat zij met een
voornemen des harten bij den Heere
zouden blijven;
24 Want hij was een goed man, en [l] vol
des Heiligen Geestes en des geloofs; en
er werd eene groote schare den Heere
toegevoegd.
25 [m] En Bárnabas ging uit naar Tarsen,
om Saulus te zoeken; en als hij hem
gevonden had, bracht hij hem te An-
tiochíë.
26 En het is geschied, dat zij een ge-
heel jaar *samen* vergaderden in de ge-
meente, en eene groote schare leerden;
en dat de discipelen eerst te Antiochíë
Christenen genaamd werden.
27 En in dezelfde dagen kwamen *eenige*
Profeten af van Jeruzalem te Antiochíë.
28 En een uit hen, met name [n] A'gabus,
stond op, en gaf te kennen door den
Geest, dat er een groote hongersnood zou
wezen over de geheele wereld; dewelke
ook gekomen is onder den keizer Clau-
dius.
29 En naardat een iegelijk der discipelen
vermocht, besloot elk van hen *iets* te
zenden ten dienste der broederen, die in
Judéa woonden;
30 Hetwelk zij ook deden, [o] en zonden
het tot de Ouderlingen, door de hand van
Bárnabas en Saulus.

Heródes vervolgt de gemeente, doodt Jakobus, werpt Petrus in de gevangenis.—Petrus uit de gevangenis verlost.—Dood van Heródes.

12 EN omtrent denzelfden tijd sloeg
de koning Heródes de handen aan

[a] Ex. 23:32; 34:15. Deut. 7:2. Joh. 18:28. [b] Hand. 10:9. [c] Lev. 11:4. Deut. 14:7. [d] Hand. 10:19; 15:7. [e] Matth. 3:11. Mark. 1:8. Luk. 3:16. Joh. 1:26. Hand. 1:5; 2:4; 19:4. [f] Jes. 44:3. Joël 2:28. [g] Hand. 15:9. [h] Hand. 8:1, 4. [i] Hand. 2:47; 5:14. [k] Hand. 13:43; 14:22 [l] Hand. 4:36; 6:5. [m] Hand. 9:27. [n] Hand. 21:10. [o] Hand. 12:25

sommigen van de gemeente, om die kwalijk te handelen;

2 En hij doodde Jakobus, [a] den broeder van Johannes, met het zwaard.

3 En toen hij zag, dat het den Joden behagelijk was, voer hij voort, om ook Petrus te vangen (en het waren de dagen der ongehevelde *brooden*);

4 [b] Welken hij ook, gegrepen hebbende, in de gevangenis zette, en gaf *hem* over aan vier *wachten, elk* van vier krijgsknechten, om hem te bewaren, willende na het Paasch*feest* hem voorbrengen voor het volk.

5 Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.

6 Toen Heródes hem nu zou voorbrengen, sliep Petrus dienzelfden nacht tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis.

7 [c] En zie, een engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus, wekte hij hem op, zeggende: Sta haastiglijk op! En zijne ketenen vielen af van de handen.

8 En de engel zeide tot hem: Omgord u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp uwen mantel om, en volg mij!

9 En uitgaande volgde hij hem, en wist niet, dat het waarachtig was, hetgeen door den engel geschiedde, maar hij meende, dat hij een gezicht zag.

10 En als zij door de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort, die naar de stad leidt; dewelke [d] van zelve hun geopend werd. En uitgegaan zijnde, gingen zij één straat voort; en terstond scheidde de engel van hem.

11 En Petrus, tot zichzelven gekomen zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtiglijk, [e] dat de Heere Zijnen engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Heródes, en *uit* al de verwachting van het volk der Joden.

12 En als hij *alles* overlegd had, [f] ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd was Markus, alwaar velen samenvergaderd en biddende waren.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd voor om te luisteren, met name Rhodé;

14 En zij, de stem van Petrus bekennende, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte, dat Petrus voor *aan* de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: Gij raast! Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo was. En zij zeiden: Het is zijn engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem, en ontzetteden zich.

17 En als hij hen [g] met de hand gewenkt had, dat zij zwijgen zouden, verhaalde hij hun, hoe de Heere hem uit de gevangenis uitgeleid had, en zeide: Boodschapt dit aan Jakobus en de broederen. En hij uitgegaan zijnde, reisde naar eene andere plaats.

18 En als het dag was geworden, was er geene kleine beroerte onder de krijgsknechten, wat toch aan Petrus mocht geschied zijn.

19 En als Heródes hem gezocht had, en niet vond, en de wachters rechtelijk ondervraagd had, gebood hij, dat zij weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judéa naar Cesaréa, en hield zich *aldaar*.

20 En Heródes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendrachtiglijk tot hem, en Blastus, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden vrede, omdat hun land gespijzigd werd van des Konings *land*.

21 En op eenen gezetten dag, Heródes, een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den rechterstoel gezeten zijnde, deed eene rede tot hen;

22 En het volk riep *hem* toe: Eene stem Gods, en niet eens menschen!

23 En van stonden aan sloeg hem een engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en hij werd van de wormen gegeten, en gaf den geest.

24 [h] En het woord Gods wies, en vermenigvuldigde.

25 Bárnabas nu en Saulus keerden wederom van Jeruzalem, als zij den dienst volbracht hadden, medegenomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Markus.

Bárnabas en Paulus door de gemeente van Antiochië gezonden tot de Heidenen.—Zij prediken op Cyprus.—Elymas, de toovenaar.

13 EN er waren [i] te Antiochië, in de gemeente, die daar was, eenige profeten en leeraars, namelijk Bárnabas, en Símeon, genaamd Niger, en Lucius van Cyréne, en Mánahen, die met Heródes den viervorst opgevoed was, en Saulus.

2 En als zij den Heere dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: [k] Zondert

[a] Matth. 4:21. [b] Joh. 21:18. [c] Hand. 5:19; 16:26. [d] Hand. 16:26. [e] Dan. 6:22. [f] Hand. 4:23. [g] Hand. 13:16; 19:33; 21:40. [h] Jes. 55:11. Hand. 6:7. [i] Hand. 14:26. [k] Hand. 9:15; 22:21. Rom. 1:1. Gal. 1:15; 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.

ij af beiden Bárnabas en Saulus tot het
erk, waartoe Ik hen [a] geroepen heb.
3 [b] Toen vastten en baden zij, en hun
de handen opgelegd hebbende, lieten
ij hen gaan.
4 Deze dan, uitgezonden zijnde van den
leiligen Geest, kwamen af tot Seleucíë,
n van daar scheepten zij af naar Cyprus;
5 En gekomen zijnde te Sálamis, ver-
ondigden zij het woord Gods in de
ynagogen der Joden; en zij hadden ook
Johannes tot eenen dienaar.
6 En als zij het eiland doorgegaan waren
ot Pafos toe, vonden zij [c] eenen zekeren
oovenaar, eenen valschen profeet, eenen
ood, wiens naam was Bar-Jezus,
7 Welke was bij den stadhouder Sergius
Paulus, een verstandig man. Deze,
Bárnabas en Saulus tot zich geroepen
hebbende, zocht zeer het woord Gods te
hooren;
8 [f] Maar Elymas, de toovenaar (want
alzoo wordt zijn naam overgezet), weder-
stond hen, zoekende den Stadhouder van
het geloof af te keeren.
9 Doch Saulus (die ook Paulus *genaamd
is*), vervuld met den Heiligen Geest, en
de oogen op hem houdende, zeide:
10 O gij kind des duivels, vol van alle
bedrog en van alle arglistigheid, vijand
van alle gerechtigheid! zult gij niet op-
houden te verkeeren de rechte wegen des
Heeren?
11 En nu zie, de hand des Heeren *is*
tegen u, en gij zult blind zijn, en de zon
niet zien voor eenen tijd. En van stonden
aan viel op hem donkerheid en duister-
nis; en rondom gaande zocht hij, die
hem met de hand mochten leiden.
12 Als de Stadhouder zag hetgeen ge-
schied was, toen geloofde hij, verslagen
zijnde over de leer des Heeren.

Rede van Paulus in de synagoge van Antiochië in Pisidië.—Tegenstand der Joden.

13 EN Paulus, en die met hem waren,
van Pafos afgevaren zijnde, kwamen te
Perge, *eene stad* in Pamfylië. [g] Maar
Johannes, van hen scheidende, keerde
weder naar Jeruzalem.
14 En zij, van Perge *het land* door-
gaande, kwamen te Antiochíë, *eene stad*
in Pisídië; en gegaan zijnde in de
synagoge op den dag des sabbats, zaten
zij neder.
15 En na het lezen der Wet en der Pro-
feten zonden de Oversten der synagoge
tot hen, zeggende: Mannen broeders!
indien er *eenig* woord van vertroosting
tot het volk in u is, zoo spreekt!
16 En Paulus stond op, en [h] wenkte met
de hand, en zeide: Gij Israëlietische man-
nen, en gij, die God vreest! hoort toe!
17 De God van dit volk Israël heeft onze
vaderen [i] uitverkoren, en het volk ver-
hoogd, als zij vreemdelingen waren in
het land van Egypte, en heeft hen met
eenen hoogen arm daaruit geleid;
18 [k] En heeft omtrent den tijd van
veertig jaren hunne zeden verdragen in
de woestijn;
19 En zeven volken uitgeroeid hebbende
in het land Kanaän, heeft Hij hun [l] door
het lot het land derzelve uitgedeeld.
20 En daarna omtrent vierhonderd en
vijftig jaren, gaf Hij *hun* [m] rechters, tot
op Samuël, den profeet.
21 [n] En van toen aan begeerden zij
eenen koning; en God gaf hun [o] Saul,
den zoon van Kis, eenen man uit den
stam van Benjamin, veertig jaren;
22 En dezen afgezet hebbende, verwek-
te Hij hun [p] David tot eenen koning;
denwelken Hij ook getuigenis gaf, en
zeide: [q] Ik heb gevonden David, den
zoon van Jesse, eenen man naar Mijn
hart, die al Mijnen wil zal doen.
23 Van dezes zaad heeft God Israël,
naar de belofte, verwekt den Zaligmaker
Jezus,
24 [r] Als Johannes eerst al den volke
Israëls, vóór Zijne aankomst, gepredikt
had den doop der bekeering.
25 Doch als Johannes den loop ver-
vulde, zeide hij: Wie meent gijlieden,
dat ik ben? [s] ik ben *de Christus* niet;
maar ziet, Hij komt na mij, [t] wien ik
niet waardig ben de schoenen *Zijner*
voeten te ontbinden.
26 Mannen broeders! kinderen van het
geslacht Abrahams, en die onder u God
vreezen! [u] tot u is het woord dezer zalig-
heid gezonden.
27 Want die te Jeruzalem wonen, en
hunne Oversten, [x] dezen niet kennende,
hebben ook de stemmen der Profeten,
die op elken sabbat*dag* gelezen worden,
Hem veroordeelende, vervuld;
28 [y] En geene oorzaak des doods vinden-
de, hebben zij van Pilatus begeerd, dat
Hij zou gedood worden;
29 En als zij alles volbracht hadden,
wat van Hem geschreven was, namen zij

[a] Matth. 9:38. Rom. 10:15. Hebr. 5:4. [b] Hand. 6:6; 8:15; 19:6. [c] Hand. 14:26.
[d] Hand. 12:25. [e] Hand. 8:9; 19:13. [f] Ex. 7:11. 2 Tim. 3:8. [g] Hand. 15:38.
[h] Hand. 12:17; 19:33; 21:40. [i] Ex. 1:1. [k] Ex. 16:35. Num. 14:34. Ps. 95:10.
[l] Joz. 14:2. [m] Richt. 2:16; 3:9. [n] 1 Sam. 8:5. Hos. 13:11. [o] 1 Sam. 9:15; 10:1.
[p] 1 Sam. 16:12. [q] 1 Sam. 13:14. Ps. 89:21. Hand. 7:45. [r] Matth. 3:1. Mark. 1:2.
Luk. 3:2. Joh. 3:23. [s] Joh. 1:20. [t] Matth. 3:11. [u] Matth. 10:6. Hand. 3:26, 13:46.
[x] Joh. 16:3. Hand. 3:17. 1 Kor. 2:8. 1 Tim. 1:13. [y] Matth. 27:20. Mark. 15:11.
Luk. 23:18. Joh. 19:6.

Hem af van het hout, en legden *Hem* in
het graf.
30 [a] Maar God heeft Hem uit de dooden
opgewekt;
31 [b] Welke gezien is geweest, vele dagen
lang, van degenen, die met Hem opge-
komen waren van Galiléa tot Jeruzalem,
die Zijne getuigen zijn bij het volk.
32 En wij verkondigen u [c] de belofte,
die tot de vaderen geschied is, dat *name-*
lijk God ze vervuld heeft aan ons, hunne
kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft;
33 Gelijk ook in den tweeden psalm ge-
schreven staat: Gij zijt Mijn Zoon,
heden heb Ik u gegenereerd!
34 En dat Hij Hem uit de dooden heeft
opgewekt, alzoo dat Hij niet meer zal tot
verderving keeren, heeft Hij aldus ge-
zegd: [d] Ik zal ulieden de weldadigheden
Davids geven, die getrouw zijn;
35 Waarom hij ook in eenen anderen
psalm zegt: [e] Gij zult Uwen Heilige niet
*over*geven, om verderving te zien.
36 [f] Want David, als hij in zijnen tijd
den raad Gods gediend had, is ontslapen,
en is bij zijne vaderen gelegd, en heeft
wel verderving gezien;
37 Maar Hij, dien God opgewekt heeft,
heeft geene verderving gezien.
38 Zoo zij u dan bekend, mannen
broeders! [g] dat door dezen u vergeving
der zonden verkondigd wordt;
39 [h] En *dat* van alles, waarvan gij niet
kondet gerechtvaardigd worden door de
Wet van Mozes, door dezen [i] een iegelijk,
die gelooft, gerechtvaardigd wordt.
40 Ziet dan toe, dat over ulieden niet
kome hetgeen gezegd is in de Profeten:
41 [k] Ziet, gij verachters! en verwondert
u, en verdwijnt; want Ik werk een werk
in uwe dagen, een werk, hetwelk gij niet
zult gelooven, zoo iemand het u verhaalt.
42 En als de Joden uitgegaan waren uit
de synagoge, baden de Heidenen, dat
tegen den naasten sabbat hun dezelfde
woorden zouden gesproken worden.
43 En als de synagoge gescheiden was,
volgden vele van de Joden en van de
godsdienstige Jodengenooten Paulus en
Bárnabas; welke tot hen spraken, [l] en
hen vermaanden te blijven bij de genade
Gods.
44 En op den volgenden sabbat kwam
bijna de geheele stad samen, om het
woord Gods te hooren;
45 Doch de Joden, de scharen ziende,
werden met nijdigheid vervuld, en weder-
spraken hetgeen van Paulus gezegd werd,
wedersprekende en lasterende.
46 Maar Paulus en Bárnabas, vrij-
moedigheid gebruikende, zeiden: [m] Het
was noodig, dat eerst tot u het woord
Gods gesproken zou worden; [n] doch
nademaal gij het verstoot, en uzelven
des eeuwigen levens niet waardig oor-
deelt, ziet, wij keeren ons tot de Hei-
denen;
47 Want alzoo heeft de Heere ons ge-
boden, *zeggende*: [o] Ik heb u gesteld tot
een licht der Heidenen, opdat gij zoudt
zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der
aarde.
48 Als nu de Heidenen *dit* hoorden, ver-
blijdden zij zich, en prezen het woord des
Heeren; en daar geloofden zoovelen, als er
geordineerd waren tot het eeuwige leven.
49 En het woord des Heeren werd door
het geheele land uitgebreid.
50 Maar de Joden maakten op de gods-
dienstige en eerlijke vrouwen, en de voor-
naamsten van de stad, [p] en verwekten
vervolging tegen Paulus en Bárnabas, en
wierpen ze uit hunne landpalen;
51 Doch zij schudden het stof van
hunne voeten af tegen dezelve, en
kwamen te Ikónium.
52 En de discipelen werden vervuld met
blijdschap en met den Heiligen Geest.

Het Evangelie gepredikt te Ikonium, Lystre en Derbe.—Zegen en vervolging.—Terugkeer naar Antiochië.

14 EN het geschiedde te Ikónium, dat
zij tezamen gingen in de synagoge
der Joden, en alzoo spraken, dat eene
groote menigte, beiden van Joden en
Grieken, geloofde.
2 Maar de Joden, die ongehoorzaam
waren, verwekten en verbitterden de
zielen der Heidenen tegen de broeders.
3 Zij verkeerden dan *aldaar* een' langen
tijd, vrijmoediglijk sprekende in den
Heere, [q] die getuigenis gaf aan het woord
Zijner genade, en gaf, dat teekenen en
wonderen geschiedden door hunne
handen.
4 En de menigte der stad werd verdeeld,
en sommigen waren met de Joden, en
sommigen met de Apostelen.
5 En als er een oploop geschiedde, beiden
van Heidenen en van Joden, met hunne
Oversten, om hun smaadheid aan te
doen, en *hen* te steenigen,
6 Zijn zij, *alles* overlegd hebbende,

[a] Matth. 28:6. Mark. 16:6. Luk. 24:6. [b] Mark. 16:14. Joh. 20:19; 21:1. Hand. 13 Kor. 15:5. [c] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10. Jer. 23:5; 33:14. Ezech. 34:23; 37:24. Dan. 9:24, 25. [d] Jes. 55:3. [e] Ps. 16:10. Hand. 2:27. [f] 1 Kon. 2:10. Hand. 2:29. [g] Luk. 24:47. 1 Joh. 2:12. [h] Rom. 3:28; 8:3. Gal. 2:16. Hebr. 7:19. [i] Rom. 10:4. [k] Jes. 28:14. Hab. 1:5. [l] Hand. 11:23; 14:22. [m] Matth. 10:6. Hand. 3:26; 13:26. [n] Ex. 32:10. Jes. 55:5. Matth. 8:12; 21:43. Rom. 10:19. [o] Jes. 42:6; 49:6. Luk. 2:32. [p] 2 Tim. 3:11. [q] Mark. 16:20. Hand. 19:11. Hebr. 2:4.

gevlucht naar de steden van Lykaónië,
zmelijk Lystre en Derbe, en het omlig-
ende land,
7 En verkondigden aldaar het Evan-
elie.
8 En een zeker man, te Lystre, zat
onmachtig aan de voeten, kreupel
jnde van zijner moeders lijf, die nooit
ad gewandeld:
9 Deze hoorde Paulus spreken; welke
e oogen op hem houdende, en ziende,
at hij geloof had om gezond te worden,
10 Zeide met groote stem: Sta recht op
we voeten! [c] En hij sprong op en wan-
elde.
11 En de scharen, ziende hetgeen Paulus
edaan had, verhieven hunne stemmen,
n zeiden in het Lycaónisch: [d] De goden
ijn den menschen gelijk geworden, en
ot ons nedergekomen!
12 En zij noemden Bárnabas Júpiter, en
Paulus Mercúrius, omdat hij het woord
voerde.
13 En de priester van Júpiter, die voor
hunne stad was, als hij ossen en kransen
aan de voorpoorten gebracht had, wilde
hij offeren met de scharen;
14 Maar de Apostelen Bárnabas en
Paulus, *dat* hoorende, scheurden hunne
kleederen, en sprongen onder de schare,
roepende,
15 En zeggende: Mannen! [e] waarom
doet gij deze dingen? wij zijn ook
menschen van gelijke bewegingen als
gij, en verkondigen ulieden, dat gij u
zoudt van deze ijdele *dingen* bekeeren
tot den levenden God, [f] die gemaakt
heeft den hemel, en de aarde, en de zee,
en al hetgeen in dezelve is;
16 [g] Welke in de verledene tijden al de
Heidenen heeft laten wandelen in hunne
wegen;
17 [h] Hoewel Hij nochtans Zichzelven
niet onbetuigd gelaten heeft, goed
doende van den hemel, ons regen en
vruchtbare tijden gevende, vervullende
onze harten met spijs en vroolijkheid.
18 En dit zeggende, wederhielden zij
nauwelijks de scharen, dat zij hun niet
offerden.
19 Maar daarover kwamen Joden van
Antiochíë en Ikónium, en overreedden
de scharen, en [i] steenigden Paulus, en
sleepten *hem* buiten de stad, meenende,
dat hij dood was.
20 Doch als de discipelen hem omringd
hadden, stond hij op, en kwam in de
stad; en des anderen daags ging hij met
Bárnabas uit naar Derbe.
21 En als zij aan die stad het Evangelie
verkondigd en vele discipelen gemaakt
hadden, keerden zij weder naar Lystre,
en Ikónium en Antiochíë,
22 Versterkende de zielen der discipelen,
[k] *en* vermanende, dat zij zouden blijven
in het geloof, [l] en dat wij door vele
verdrukkingen moeten ingaan in het
koninkrijk Gods.
23 En als zij hun in elke gemeente, met
opsteken der handen, ouderlingen ver-
koren hadden, gebeden hebbende met
vasten, bevalen zij hen den Heere, in
welken zij geloofd hadden.
24 En Pisídië doorgereisd hebbende,
kwamen zij in Pamfylië;
25 En als zij te Perge het woord ge-
sproken hadden, kwamen zij af naar
Attálië;
26 En van daar scheepten zij af [m] naar
Antiochíë, van waar zij der genade Gods
bevolen waren geweest tot het werk, dat
zij volbracht hadden.
27 En daar gekomen zijnde, en de ge-
meente vergaderd hebbende, verhaalden
zij, wat groote dingen God met hen ge-
daan had, en dat Hij den Heidenen de
deur des geloofs geopend had.
28 En zij verkeerden aldaar geen' kleinen
tijd met de discipelen.

Vraag aangaande de onderhouding der besnijdenis en der wet van Mozes. Vergadering te Jeruzalem en hare beslissing.

15 EN sommigen, die afgekomen wa-
ren van Judéa, leerden de broede-
ren, *zeggende*: [n] Indien gij niet besneden
wordt [o] naar de wijze van Mozes, zoo
kunt gij niet zalig worden.
2 Als er dan geen kleine wederstand
en twisting geschiedde bij Paulus en
Bárnabas tegen hen, zoo hebben zij ver-
ordend, [p] dat Paulus en Bárnabas, en
eenige anderen uit hen, zouden opgaan
tot de Apostelen en Ouderlingen naar
Jeruzalem, over deze vraag.
3 Zij dan, van de gemeente uitgeleid
zijnde, reisden door Fenícië en Samarië,
verhalende de bekeering der Heidenen;
en deden al den broederen groote blijd-
schap aan.
4 En te Jeruzalem gekomen zijnde,
werden zij ontvangen door de gemeente,
en de Apostelen en de Ouderlingen; en
zij verkondigden, wat groote dingen God
met hen gedaan had;
5 Maar, *zeiden zij*, er zijn sommigen
opgestaan van die van de sekte der
Farizeën, die geloovig zijn geworden,
zeggende, dat men hen moet besnijden,
en gebieden de Wet van Mozes te onder-
houden.
6 En de Apostelen en de Ouderlingen

[a] Matth. 10:23. Hand. 8:1. [b] Hand. 3:2. [c] Jes. 35:6. [d] Hand. 28:6. [e] Hand. 10:26. Openb. 19:10; 22:9. [f] Gen. 1:1. Ps. 33:6; 124:8; 146:6 Openb. 14:7. [g] Ps. 81:13. [h] Rom. 1:19. [i] 2 Kor. 11:25. [k] Hand. 11:23; 13:43. [l] Matth. 10:38; 16:24. Luk. 24:26. 2 Tim. 3:12 [m] Hand. 13:1 [n] Gal. 5:2. [o] Gen. 17:10. Lev. 12:3. [p] Gal. 2:1.

vergaderden tezamen, om op deze zaak te letten;

7 En als *daarover* groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: [a] Mannen broeders! gij weet, dat God van over langen tijd onder ons *mij* verkoren heeft, dat de Heídenen door mijnen mond het woord des Evangelies zouden hooren, en gelooven.

8 En God, [b] de kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest, gelijk als ook ons;

9 [c] En heeft geen onderscheid gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, [d] om een juk op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?

11 [e] Maar wij gelooven, door de genade van den Heere Jezus Christus, zalig te worden, op zulke wijze als ook zij.

12 En al de menigte zweeg stil, en hoorde Bárnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de Heidenen gedaan had.

13 En nadat deze zwegen, antwoordde Jakobus, zeggende: Mannen broeders! hoort mij!

14 Simeon heeft verhaald, hoe God eerst de Heidenen heeft bezocht, om uit *hen* een volk aan te nemen voor Zijnen naam;

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der Profeten, gelijk geschreven is:

16 [f] Na dezen zal Ik wederkeeren, en wederopbouwen den tabernakel van David, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, wederopbouwen, en Ik zal dien wederoprichten;

17 Opdat de overblijvende menschen den Heere zoeken, en al de Heidenen, over welke Mijn naam aangeroepen is, spreekt de Heere, die dit alles doet.

18 Gode zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik, dat men degenen, die uit de Heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere,

20 Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden [g] van de dingen, die door de afgoden besmet zijn, en [h] van hoererij, en van het verstikte en [i] van bloed;

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den Apostelen en den Ouderlingen, met de geheele gemeente, goed gedacht *eenige* mannen uit zich te verkiezen, en met Paulus en Bárnabas te zenden naar Antiochíë: *namelijk* Judas, die toegenaamd wordt Bársabas, en Silas: mannen, die voorgangers waren onder de broeders;

23 En zij schreven door hen dit *navolgende:* De Apostelen, en de Ouderlingen en de broeders *wenschen* den broederen uit de Heidenen, die in Antiochíë, en Syrië en Cilícië zijn, zaligheid!

24 Nademaal wij gehoord hebben, [k] dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben en uwe zielen wankelende gemaakt, zeggende, dat gij moet besneden worden, en de Wet onderhouden; welken wij *dat* niet bevolen hadden:

25 Zoo heeft het ons eendrachtiglijk tezamen zijnde, goed gedacht, *eenige* mannen te verkiezen, en tot u te zenden met onze geliefde Bárnabas en Paulus;

26 Menschen, [l] die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam van onzen Heere Jezus Christus.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen;

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen' meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29 *Namelijk,* [m] dat gij u onthoudt van hetgeen den afgoden geofferd is, en [n] van bloed, en van het verstikte, en van [o] hoererij; van welke dingen indien gij uzelven wacht, zoo zult gij wèl doen. Vaartwel!

30 Deze dan, hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te Antiochíë; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij, *dien* gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelven profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden, en versterkten hen.

33 En als zij *daar* eenen tijd *lang* vertoefd hadden, lieten de broeders hen *wederom* gaan met vrede, tot de Apostelen;

34 Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

Paulus en Bárnabas scheiden.

35 EN Paulus en Bárnabas onthielden zich te Antiochíë, leerende en verkondigende, met nog vele anderen, het woord des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Bárnabas: Laat ons nu wederkeeren, en bezoeken onze broeders in elke stad, in welke wij het woord des Heeren verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

---

[a] Hand. 10:20; 11:12. [b] 1 Kron. 28:9; 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20; 17:10; 20:12. [c] Hand. 10:43, 44, enz. [d] Matth. 23:4. [e] Efez. 2:8. Tit. 3:4. [f] Amos 9:11, 12. [g] Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1; 10:20. [h] 1 Thess. 4:3. [i] Gen. 9:4. [k] Gal. 2:4. [l] Hand. 13:50; 14:19. [m] Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1. [n] Gen. 9:4. Lev. 17:4. [o] 1 Thess. 4:3.

7 En Bárnabas ried, dat zij Johannes,
› genaamd is [a] Markus, zouden me-
nemen;
8 Maar Paulus achtte billijk, dat men
en niet zoude medenemen, die van
ımfylië af van hen was afgeweken, en
et hen niet was gegaan tot het werk.
9 Er ontstond dan eene verbittering,
zoo dat zij van elkander gescheiden
ın, en dat Bárnabas Markus medenam,
ı naar Cyprus afscheepte.

oeede zendingsreis van Paulus, met Silas en Timótheüs.

0 MAAR Paulus verkoos Silas, en
isde heen, der genade Gods van de
·oederen bevolen zijnde.
1 En hij doorreisde Syrië en Cilícië,
:rsterkende de gemeenten.

6 EN hij kwam te Derbe en Lystre.
En zie, aldaar was een zeker dis-
pel, met name Timótheüs, zoon van
:ne geloovige Joodsche vrouw, maar
ın eenen Griekschen vader:
: [b] Welken *goed* getuigenis gegeven
erd van de broederen te Lystre en
ːónium.
ǀ Deze wilde Paulus, dat met hem zou
ːizen; en hij nam en besneed hem,
ɔm der Joden wil, die in die plaatsen
aren: want zij kenden allen zijnen
ıder, dat hij een Griek was.
ǀ En alzoo zij de steden doorreisden,
ıven zij hun de ordonnantiën over,
die door de Apostelen en de Ouder-
ngen te Jeruzalem goedgevonden waren,
m *die* te onderhouden.
5 De gemeenten dan werden bevestigd
ı het geloof, en werden dagelijks over-
loediger in getal.
3 En als zij Frygië en het land van Ga-
ıtië doorgereisd hadden, werden zij door
en Heiligen Geest verhinderd het woord
ı Azië te spreken.
7 *En* aan Mysië gekomen zijnde, poog-
en zij naar Bithynië te reizen; en de
eest liet het hun niet toe;
3 En zij Mysië voorbij gereisd zijnde,
kwamen af tot Tróas.

let gezicht te Tróas.—Paulus steekt over naar Macedónië en predikt te Filippi.—Lydia, de purperverkoopster. De stokbewaarder van Filippi.

9 EN door Paulus werd in den nacht een
ezicht gezien: daar was een Macedónisch
ıan staande, die hem bad en zeide:
Kom over in Macedónië, en help ons!
10 Als hij nu dit gezicht gezien had, zoo
ochten wij terstond naar Macedónië te
reizen, besluitende *daaruit*, dat de Heere
ons geroepen had, om denzelven het
Evangelie te verkondigen.
11 Van Tróas dan afgevaren zijnde, lie-
pen wij recht naar Samothráce, en den
volgenden *dag* naar Neápolis.
12 En van daar naar Filippi, welke is
de eerste stad van dit deel van Macedónië,
eene kolonië; en wij onthielden ons in
die stad ettelijke dagen.
13 En op den dag des sabbats gingen
wij buiten de stad aan de rivier, waar het
gebed placht te geschieden; en neder-
gezeten zijnde, spraken wij tot de vrou-
wen, die samengekomen waren.
14 En eene zekere vrouw, met name
Lydia, eene purperverkoopster, van de
stad Thyatíra, die God diende, hoorde
ons; welker hart de Heere heeft geopend,
dat zij acht nam op hetgeen door Paulus
gesproken werd.
15 En als zij gedoopt was, en haar huis,
bad zij *ons*, zeggende: Indien gij hebt
geoordeeld, dat ik den Heere getrouw
ben, zoo komt in mijn huis en blijft er.
[f] En zij dwong ons.
16 En het geschiedde, als wij tot het
gebed heengingen, dat eene zekere dienst-
maagd, [g] hebbende eenen waarzeggenden
geest, ons ontmoette, welke haren heeren
[h] groot gewin toebracht met waarzeggen;
17 Deze volgde Paulus en ons achterna,
en riep, zeggende: Deze menschen zijn
dienstknechten Gods des Allerhoogsten,
die ons den weg der zaligheid verkon-
digen!
18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar
Paulus, *daarover* ontevreden zijnde,
keerde zich om, en zeide tot den geest:
Ik gebiede u in den naam van Jezus
Christus, dat gij van haar uitgaat! [i] En
hij ging uit ter zelfder ure.
19 Als nu de heeren van haar zagen, dat
de hoop huns gewins weg was, [k] grepen
zij Paulus en Silas, en trokken hen naar
de markt voor de Oversten.
20 En als zij hen tot de hoofdmannen
gebracht hadden, zeiden zij: [l] Deze men-
schen beroeren onze stad, daar zij Joden
zijn;
21 En zij verkondigen zeden, die ons
niet geoorloofd zijn aan te nemen noch
te doen, alzoo wij Romeinen zijn.
22 En de schare stond gezamenlijk tegen
hen op; en de hoofdmannen, hun de
kleederen afgescheurd hebbende, [m] be-
valen hen te geeselen;
23 En als zij hun vele slagen gegeven
hadden, wierpen zij hen in de gevangenis,
en geboden den stokbewaarder, dat hij
hen zekerlijk bewaren zou:

[a] Hand. 12:12, 25. Kol. 4:10. 2 Tim. 4:11. Filem. vs. 24. [b] Hand. 6:8. [c] 1 Kor. 9:20. Gal. 2:3. [d] Hand. 15:20. [e] 2 Kor. 2:12. [f] Gen. 19:3; 33:11. Richt. 19:21. Luk. 24:29. Hebr. 13:2. [g] 1 Sam. 28:7. [h] Hand. 19:24. [i] Mark. 16:17. [k] 2 Kor. 6:5. 1 Kon. 18:17. Hand. 17:6. [m] 2 Kor. 11:25. 1 Thess. 2:2.

24 Dewelke, zulk een gebod ontvangen
hebbende, wierp hen in den binnensten
kerker, en verzekerde hunne voeten in
den stok.
25 En omtrent den middernacht [a] baden
Paulus en Silas, en zongen Gode lof-
zangen; en de gevangenen hoorden naar
hen.
26 En er geschiedde snellijk eene groote
aardbeving, alzoo dat de fundamenten
des kerkers bewogen werden; [b] en ter-
stond werden al de deuren geopend, en
de banden van allen werden los.
27 En de stokbewaarder, wakker gewor-
den zijnde, en ziende de deuren der
gevangenis geopend, trok een zwaard, en
zou zichzelven omgebracht hebben, mee-
nende, dat de gevangenen ontvloden
waren;
28 Maar Paulus riep met groote stem,
zeggende: Doe uzelven geen kwaad;
want wij zijn allen hier!
29 En als hij licht geëischt had, sprong
hij in, en werd zeer bevende, en viel voor
Paulus en Silas neder *aan de voeten;*
30 En hen buiten gebracht hebbende,
zeide hij: [c] *Lieve* heeren! wat moet ik
doen, opdat ik zalig worde?
31 En zij zeiden: [d] Geloof in den Heere
Jezus Christus, en gij zult zalig worden,
gij en uw huis.
32 En zij spraken tot hem het woord des
Heeren, en tot allen, die in zijn huis
waren.
33 En hij nam hen tot zich in dezelf-
de ure des nachts, en wiesch *hen* van de
striemen; en hij werd terstond gedoopt,
en al de zijnen.
34 En hij bracht hen in zijn huis, [e] en
zette *hun* de tafel voor, en verheugde
zich, dat hij met al zijn huis aan God
geloovig geworden was.
35 En als het dag geworden was, zonden
de hoofdmannen de stadsdienaars, zeg-
gende: Laat die menschen los.
36 En de stokbewaarder boodschapte
deze woorden aan Paulus, *zeggende:* De
hoofdmannen hebben gezonden, dat gij
zoudt losgelaten worden; gaat dan nu
uit, en reist heen in vrede.
37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij
hebben ons, die Romeinen zijn, onver-
oordeeld in het openbaar gegeeseld, en in
de gevangenis geworpen, en werpen zij
ons nu heimelijk daaruit? Niet alzoo;
maar dat zijzelven komen, en ons uit-
leiden.
38 En de stadsdienaars boodschapten
deze woorden wederom den hoofdman-
nen; en zij werden bevreesd, hoorende,
dat zij Romeinen waren.
39 En zij, komende, baden hen, en als
zij hen uitgeleid hadden, [f] begeerden zij,
dat zij uit de stad gaan zouden.
40 En uitgegaan zijnde uit de gevan-
genis, gingen zij in tot Lydia; en de
broeders gezien hebbende, vertroostten
zij hen, en gingen uit de *stad.*

Paulus te Thessalonica en te Beréa.

17 EN door Amfípolis en Apollónia
hunnen weg genomen hebbende,
kwamen zij te Thessalonica, alwaar eene
synagoge der Joden was.
2 En Paulus, gelijk hij gewoon was,
ging tot hen in, en drie sabbatten lang
handelde hij met hen uit de Schriften,
3 *Dezelve* openende, en voor *oogen* stel-
lende, [g] dat de Christus moest lijden en
opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus
is de Christus, dien ik, *zeide hij,* ulieden
verkondige.
4 [h] En sommigen uit hen geloofden, en
werden Paulus en Silas toegevoegd, en
van de godsdienstige Grieken eene groote
menigte, en van de voornaamste vrouwen
niet weinige.
5 Maar de Joden, die ongehoorzaam wa-
ren, *dit* benijdende, namen tot zich eenige
booze mannen uit de marktboeven, en
maakten, dat het volk te hoop liep, en
beroerden de stad; en op het huis van
Jason aanvallende, zochten zij hen tot
het volk te brengen;
6 En als zij hen niet vonden, trokken
zij Jason en eenige broeders voor de
Oversten der stad, roepende: [i] Deze, die
de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook
hier gekomen;
7 Welke Jason in *zijn huis* genomen
heeft; en deze allen doen tegen de gebo-
den des Keizers, [k] zeggende, dat er een
andere koning is, *namelijk* Jezus.
8 En zij beroerden de schare en de
Oversten der stad, die dit hoorden;
9 Doch als zij van Jason en de anderen
vergenoeging ontvangen hadden, lieten
zij hen gaan.
10 En de broeders zonden terstond [l] des
nachts Paulus en Silas weg naar Beréa;
welke, daar gekomen zijnde, gingen henen
naar de synagoge der Joden;
11 En deze waren edeler, dan die te
Thessalonica waren, *als* die het Woord
ontvingen met alle toegenegenheid, [m] on-
derzoekende dagelijks de Schriften, of
deze dingen alzoo waren.
12 Velen dan uit hen geloofden, en van
de Grieksche eerlijke vrouwen en van de
mannen niet weinige.
13 Maar als de Joden van Thessalonica
verstonden, dat het woord Gods ook te

[a] Hand. 4:31. [b] Hand. 5:19; 12:7. [c] Luk. 3:10. Hand. 2:37; 9:6. [d] Joh. 3:16, 36; 6:47.
1 Joh. 5:10. [e] Luk. 5:29; 19:6. [f] Matth. 8:34. [g] Ps. 22:7. Matth. 16:21. Luk. 24:26.
[h] Hand. 28:24. [i] Hand. 16:20. [k] Luk. 23:2. Joh. 19:12. [l] Hand. 9:25. [m] Jes. 34:16.
Luk. 16:29. Joh. 5:39.

Beréa door Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar [a] en bewogen de scharen.
14 Doch de broeders zonden toen van stonden aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timótheüs bleven aldaar.

Paulus te Athéne; zijne rede op den Areópagus.

15 EN die Paulus geleidden, brachten hem tot Athéne toe; en [b] als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timótheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.
16 En terwijl Paulus hen te Athéne verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende, dat de stad zoo zeer afgodisch was.
17 Hij handelde dan in de synagoge met de Joden, en met degenen, die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen, die *hem* voorkwamen.
18 En sommige van de Epikureïsche en Stóïsche wijsgeeren streden met hem; en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen *zeiden:* Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden. Omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.
19 En zij namen hem, en brachten *hem* op de *plaats, genaamd* Areópagus, zeggende: Kunnen wij *niet* weten, welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?
20 Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren; wij willen dan weten, wat toch dit zijn wil.
21 (Die van Athéne nu allen, en de vreemdelingen, die zich daar onthielden, besteedden *hunnen* tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)
22 En Paulus, staande in het midden van de *plaats, genaamd* Areópagus, zeide: Gij mannen van Athéne! ik bemerke, dat gij allezins gelijk als godsdienstiger zijt;
23 Want *de stad* doorgaande, en aanschouwende uwe heiligdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan, dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden:
24 [c] De God, die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is; deze, zijnde een Heere des hemels en der aarde, [d] woont niet in tempelen met handen gemaakt,
25 En wordt ook van menschenhanden niet gediend, *als* iets behoevende, [e] alzoo Hijzelf allen het leven, en den adem, en alle dingen geeft;
26 En heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, [f] bescheiden hebbende de tijden tevoren geordineerd, en de bepalingen van hunne woning;
27 Opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een' iegelijk van ons:
28 Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenige van uwe poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook Zijn geslacht.
29 [g] Wij dan, zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen, dat de Godheid goud, of zilver of steen gelijk zij, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn.
30 God dan, de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, [h] verkondigt nu allen menschen alom, dat zij zich bekeeren;
31 Daarom dat Hij eenen dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen man, [i] dien Hij *daartoe* geordineerd heeft, verzekering *daarvan* doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de dooden opgewekt heeft.
32 Als zij nu van de opstanding der dooden hoorden, spotteden sommigen *daarmede;* en sommigen zeiden: Wij zullen u wederom hiervan hooren;
33 En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan.
34 Doch sommige mannen hingen hem aan, en geloofden; onder welke was ook Dionysius, de Areopagiet, en eene vrouw, met name Dámaris, en anderen met hen.

Paulus te Korinthe, daarna te Éfeze; zijn terugkeer naar Jeruzalem.

18 EN na dezen scheidde Paulus van Athéne, en kwam te Korinthe,
2 En vond eenen zekeren Jood, met name [k] A'quila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Itálië gekomen was, en Priscilla, zijne vrouw, (omdat Claudius bevolen had, dat al de Joden uit Rome vertrekken zouden) en hij ging tot hen;
3 En omdat hij van hetzelfde handwerk was, bleef hij bij hen, en [l] wrocht; want zij waren tentenmakers van handwerk.
4 En hij handelde op elken sabbat in de synagoge, en bewoog *tot het geloof* Joden en Grieken.
5 En als Silas en Timótheüs [m] van Macedónië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden, dat Jezus is de Christus;
6 Maar als zij wederstonden en lasterden,

[a] 1 Thess. 2:14. [b] Hand. 18:5. [c] Gen. 1:1. 2 Kron. 6:30. Ps. 33:6; 124:8; 146:6. Jes. 66:1. Hand. 14:15. Openb. 14:7. [d] Hand. 7:48. [e] Gen. 2:7. [f] Deut. 32:8. [g] Jes. 40:18. [h] Luk. 24:47. [i] Hand. 10:42. [k] Rom. 16:3. 1 Kor. 16:19. 2 Tim. 4:19. [l] Hand. 20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9; 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8. [m] Hand. 17:15.

schudde hij [a] *zijne* kleederen af, en zeide
tot hen: Uw bloed *zij* op uw hoofd; ik
ben rein; *en* van nu voortaan zal ik tot de
Heidenen heengaan.
7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij
in het huis van eenen *man*, met name
Justus, die God diende, wiens huis paalde
aan de synagoge.
8 [b] En Crispus, de overste der synagoge,
geloofde aan den Heere met geheel zijn
huis; en vele van de Korinthiërs, *hem*
hoorende, geloofden, en werden gedoopt.
9 [c] En de Heere zeide tot Paulus door
een gezicht in den nacht: Zijt niet be-
vreesd, maar spreek en zwijg niet;
10 Want Ik ben met u, en niemand zal
de hand aan u leggen om u kwaad te
doen; want Ik heb veel volks in deze stad.
11 En hij onthield zich *aldaar* een jaar
en zes maanden, leerende onder hen het
woord Gods.
12 Maar als Gallio stadhouder van
Achåje was, stonden de Joden eendrach-
tiglijk tegen Paulus op, en brachten hem
voor den rechterstoel,
13 Zeggende: Deze raadt den menschen
aan, dat zij God zouden dienen tegen de
Wet.
14 En als Paulus *zijnen* mond zou open-
doen, zeide Gallio tot de Joden: [d] Zoo er
eenig ongelijk of kwaad stuk *begaan*
ware, o Joden! zoo zou ik met reden
ulieden verdragen;
15 Maar indien er geschil is over een
woord, en namen, en *over* de wet, die
onder u is, zoo zult gij zelven toezien;
want ik wil over deze dingen geen rechter
zijn.
16 En hij dreef hen weg van den rech-
terstoel.
17 Maar al de Grieken namen Sósthenes,
den overste der synagoge, en sloegen *hem*
voor den rechterstoel; en Gallio trok zich
geen van deze dingen aan.
18 En als Paulus er nog vele dagen ge-
bleven was, nam hij afscheid van de broe-
deren, en scheepte van daar naar Syrië,
en Priscilla en A'quila met hem; *zijn*
hoofd te Kenchreën [e] geschoren heb-
bende, want hij had eene gelofte *gedaan*.
19 En hij kwam te Éfeze aan, en liet hen
aldaar; maar hij ging in de synagoge, en
handelde met de Joden.
20 En als zij baden, dat hij langer bij
hen blijven zoude, bewilligde hij het niet;
21 Maar hij nam afscheid van hen, zeg-
gende: Ik moet ganschelijk het toeko-
mende feest te Jeruzalem houden; doch
ik zal tot u wederkeeren, [f] zoo God wil.
En hij voer weg van Éfeze.
22 En als hij te Cesaréa was gekomen,
ging hij op *naar Jeruzalem*, en de ge-
meente gegroet hebbende, ging hij af naar
Antiochíë.
23 En als hij *aldaar* eenigen tijd ge-
weest was, ging hij weg, en doorreisde ver-
volgens het land van Galátië en Frygië,
versterkende al de discipelen.

Apollos te Éfeze en te Korinthe.

24 EN een zeker Jood, met name [g] Apol-
los, van geboorte een Alexandríër, een
welsprekend man, kwam te Éfeze, mach-
tig zijnde in de Schriften:
25 Deze was in den weg des Heeren on-
derwezen; en vurig zijnde van geest,
sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken
des Heeren, wetende alleenlijk den doop
van Johannes;
26 En deze begon vrijmoediglijk te spre-
ken in de synagoge. En als hem A'quila
en Priscilla gehoord hadden, namen zij
hem tot zich, en legden hem den weg
Gods bescheidenlijker uit.
27 En als hij wilde naar Achåje reizen,
de broeders, *hem* vermaand hebbende,
schreven aan de discipelen, dat zij hem
ontvangen zouden; welke, daar gekomen
zijnde, [h] heeft veel toegebracht aan de-
genen, die geloofden door de genade:
28 Want hij overtuigde de Joden met
grooten ernst in het openbaar, bewijzende
door de Schriften, dat Jezus de Christus
was.

Derde zendingsreis van Paulus.—Het Evangelie gepredikt te Éfeze.—Oproer verwekt door Demétrius.

19 EN het geschiedde, terwijl [i] Apollos
te Korinthe was, dat Paulus, de
bovenste deelen *des lands* doorreisd heb-
bende, te Éfeze kwam; en eenige discipe-
len *aldaar* vindende,
2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heili-
gen Geest ontvangen, als gij geloofd hebt?
En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs
niet gehoord, of er een Heilige Geest is.
3 En hij zeide tot hen: Waarin zijt gij
dan gedoopt? En zij zeiden: In den
doop van Johannes.
4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft
wel gedoopt [k] den doop der bekeering,
zeggende tot het volk, dat zij gelooven
zouden in dengene, die na hem kwam,
dat is, in Christus Jezus.
5 En die *hem* hoorden, werden gedoopt
in den naam van den Heere Jezus;
6 [l] En als Paulus hun de handen opge-
legd had, kwam de Heilige Geest op hen:
en zij spraken met *vreemde* talen, en profe-
teerden.

---

[a] Matth. 10:14. Hand. 13:51. [b] 1 Kor. 1:14. [c] Hand. 23:11. [d] Hand. 25:11.
[e] Num. 6:18. Hand. 21:23. [f] 1 Kor. 4:19. Hebr. 6:3. Jak. 4:15. [g] 1 Kor. 1:12.
[h] 1 Kor. 3:6. [i] 1 Kor. 1:12. [k] Matth. 3:11. Mark. 1:4. Luk. 3:16. Joh. 1:26.
Hand. 1:5; 11:16. [l] Hand. 8:17; 11:15.

En alle deze waren omtrent twaalf
annen.
En hij ging in de synagoge, en sprak
ijmoediglijk, drie maanden lang *met*
n handelende, en *hun* aanradende de
ken van het koninkrijk Gods;
[a] Maar als sommigen verhard werden,
ongehoorzaam waren, kwaad sprekende
n den weg *des Heeren* voor de menigte,
eek hij van hen, en scheidde de discipe-
n af, dagelijks handelende in de school
n zekeren Tyrannus.
10 En dit geschiedde twee jaren lang,
zoo dat allen, die in Azië woonden, het
oord van den Heere Jezus hoorden,
eiden Joden en Grieken.
11 [b] En God deed ongewone krachten
oor de handen van Paulus;
12 Alzoo dat ook van zijn lijf op de
ranken gedragen werden de zweetdoeken
f gordeldoeken, en dat de ziekten van
en weken, en de booze geesten van hen
itvoeren.
13 En sommige van de omzwevende Jo-
en, zijnde *duivel*bezweerders, hebben zich
nderwonden den naam van den Heere
ezus te noemen over degenen, die booze
eesten hadden, zeggende: Wij bezweren
bij Jezus, dien Paulus predikt!
14 *Deze* nu waren zekere zeven zonen
an Sceva, een' Joodschen overpriester,
ie dit deden.
15 Maar de booze geest, antwoordende,
eide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik;
naar gijlieden, wie zijt gij?
16 En de mensch, in welken de booze
eest was, sprong op hen, en hen meester
eworden zijnde, kreeg de overhand tegen
en, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat
uis ontvloden.
17 En dit werd allen bekend, beiden Jo-
len en Grieken, die te Efeze woonden; en
r viel eene vreeze over hen allen, en de
aam van den Heere Jezus werd groot
emaakt;
18 [c] En velen dergenen, die geloofden,
wamen, belijdende en verkondigende
unne daden.
19 Velen ook dergenen, die ijdele *kunsten*
epleegd hadden, brachten de boeken
bijeen, en verbrandden ze in aller tegen-
woordigheid; en berekenden de waarde
ierzelve, en bevonden vijftig duizend
zilveren *penningen.*
20 [d] Alzoo wies het woord des Heeren
met macht, en nam de overhand.
21 [e] En als deze dingen volbracht waren,
nam Paulus voor in den geest, Macedónië
en Acháje doorgegaan hebbende, naar
Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik
aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome
zien;
22 En als hij naar Macedónië gezonden
had twee van degenen, die hem dienden,
namelijk Timótheüs en Erastus, bleef hij
zelf eenen tijd *lang* in Azië.
23 [f] Maar op dienzelfden tijd ontstond
daar geene kleine beroerte, van wege den
weg *des Heeren:*
24 Want een, met name Demétrius, een
zilversmid, die *kleine* zilveren tempelen
van Diána maakte, [g] bracht dien van die
kunst geen klein gewin toe;
25 Welke hij samenvergaderd hebbende,
met de handwerkers van dergelijke din-
gen, zeide: Mannen! gij weet, dat wij
uit dit gewin onze welvaart hebben;
26 En gij ziet en hoort, dat deze Paulus
veel volks, niet alleen van Efeze, maar ook
bijna van geheel Azië, overreed en afge-
keerd heeft, zeggende, dat het geene goden
zijn, die met handen [h] gemaakt worden;
27 En wij zijn niet alleen in gevaar, dat
dit deel in verachting kome, maar dat
ook de tempel van de groote godin Diána
als niets geacht zal worden, en dat ook
hare majesteit zal ten ondergaan, aan
welke gansch Azië en de *geheele* wereld
godsdienst bewijst.
28 Als zij nu *dit* hoorden, werden zij vol
van toornigheid, en riepen, zeggende:
Groot is de Diána der Efezeren!
29 En de geheele stad werd vol verwar-
ring; en zij liepen met een gedruis een-
drachtiglijk naar de schouwplaats, met
zich trekkende [i] Gajus en Aristarchus,
Macedóniërs, metgezellen van Paulus op
de reis.
30 En als Paulus tot het volk wilde in-
gaan, lieten de discipelen het hem niet toe;
31 En sommigen ook der oversten van
Azië, die hem vrienden waren, zonden tot
hem, en baden, dat hij zichzelven op de
schouwplaats niet zou begeven.
32 Zij riepen dan *de eene dit,* de andere
wat anders; want de vergadering was ver-
ward, en het meerder *deel* wist niet, om
wat oorzaak zij samengekomen waren.
33 En zij deden Alexander uit de schare
voortkomen, alzoo de Joden hem voort-
stieten. En Alexander, gewenkt hebbende
met de hand, wilde bij het volk verant-
woording doen;
34 Maar als zij verstonden, dat hij een
Jood was, werd er eene stem van allen,
roepende omtrent twee uren lang: Groot
is de Diána der Efezeren!
35 En als de *stads*schrijver de schare ge-
stild had, zeide hij: Gij mannen van
Efeze! wat mensch is er toch, die niet
weet, dat de stad der Efezeren de kerkbe-
waarster zij van de groote godin Diána,
en van *het beeld,* dat uit den hemel ge-
vallen is?

---

[a] 2 Tim. 1:15. [b] Mark. 16:20. Hand. 14:3. [c] Matth. 3:6. [d] Jes. 55:11.
[e] Rom. 15:25. Gal. 2:1. [f] 2 Kor. 1:8. [g] Hand. 16:16. [h] Ps. 115:4. Jer. 10:3.
[i] Hand. 20:4; 27:2. Kol. 4:10.

36 Dewijl dan deze dingen onweder-
sprekelijk zijn, zoo is het behoorlijk, dat
gij stil zijt, en niets onbedachts doet;
37 Want gij hebt deze mannen *hier* ge-
bracht, die noch kerkroovers zijn, noch
uwe godin lasteren.
38 Indien dan nu Demétrius, en die met
hem van de kunst zijn, tegen iemand
eenige zaak hebben, de rechtdagen worden
gehouden, en er zijn stadhouders: laat hen
elkander verklagen.
39 En indien gij iets van andere dingen
verzoekt, dat zal in eene wettelijke ver-
gadering beslecht worden:
40 Want wij staan in gevaar, dat wij
van oproer zullen verklaagd worden om
den dag van heden, alzoo er geene oor-
zaak is, waardoor wij reden zullen kun-
nen geven van dezen oploop. En dit
gezegd hebbende, liet hij de vergadering
gaan.

*Paulus bezoekt opnieuw Macedónië en Grie-
kenland; en gaat dan naar Azië.*

20 NADAT nu het oproer gestild was,
ging Paulus, de discipelen tot zich
geroepen en gegroet hebbende, [a] uit om
naar Macedónië te reizen.
2 En als hij die deelen doorgereisd, en
hen met vele redenen vermaand had,
kwam hij in Griekenland;
3 En als hij *aldaar* drie maanden over-
gebracht had, en hem van de Joden
lagen gelegd werden, als hij naar Syrië
zoude varen, zoo werd hij van zin weder
te keeren door Macedónië.
4 En hem vergezelschapte tot in Azië
Sópater, van Beréa; en van de Thessa-
lonicensen [b] Aristarchus en Secundus;
en [c] Gajus van Derbe, en [d] Timótheüs,
en van die van Azië [e] Tychicus en [f] Tró-
fimus:
5 Deze, vooraf heengegaan zijnde, wacht-
ten ons te Tróas.
6 Wij nu scheepten af van Filippi na
de dagen der ongeheveld *brooden*, en
kwamen in vijf dagen bij hen te Tróas,
alwaar wij ons zeven dagen onthielden.
7 En op den eersten *dag* der week, als
de discipelen bijeengekomen waren om
brood te breken, handelde Paulus met
hen, zullende des anderen daags verrei-
zen; en hij strekte *zijne* rede uit tot den
middernacht.
8 En er waren vele lichten in de opper-
zaal, waar zij vergaderd waren.
9 En een zeker jongeling, met name
E'útychus, zat in het venster, en met
eenen diepen slaap overvallen zijnde,
alzoo Paulus lang *tot hen* sprak, door
den slaap nederstortende, viel van de
derde zoldering nederwaarts, en werd
dood opgenomen;
10 Doch Paulus, afgekomen zijnde,
[g] viel op hem, en *hem* omvangende,
zeide hij: Weest niet beroerd; want
zijne ziel is in hem.
11 En als hij *weder* boven gegaan was,
en brood gebroken en *wat* gegeten had,
en lang, tot den dageraad toe, met hen
gesproken had, vertrok hij alzoo.
12 En zij brachten den knecht levende,
en waren boven mate vertroost.
13 Maar wij, vooruit naar het schip
gegaan zijnde, voeren af naar Assus,
waar wij Paulus zouden innemen; want
hij had het alzoo bevolen, en hij zelf zou
te voet gaan;
14 En als hij zich te Assus bij ons ge-
voegd had, namen wij hem in, en kwa-
men te Mityléne.
15 En van daar afgescheept zijnde, kwa-
men wij den volgenden *dag* tegen Chíos
over, en des anderen *daags* legden wij
aan te Samos, en bleven te Trogyllion,
en den *dag* daaraan kwamen wij te
Miléte;
16 Want Paulus had voorgenomen Efeze
voorbij te varen, opdat hij niet den tijd
in Azië zou verslijten; [h] want hij spoedde
zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op
den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

Rede van Paulus aan de ouderlingen te Efeze.

17 MAAR hij zond van Miléte naar
Efeze, en hij ontbood de Ouderlingen
der gemeente;
18 En als zij tot hem gekomen waren,
zeide hij tot hen: Gijlieden weet, [i] van
den eersten dag af dat ik in Azië ben
aangekomen, hoe ik bij u den ganschen
tijd geweest ben;
19 Dienende den Heere met alle oot-
moedigheid, en vele tranen, en verzoe-
kingen, die mij overkomen zijn door de
lagen der Joden;
20 Hoe ik niets achtergehouden heb van
hetgeen nuttig was, dat ik u niet zou
verkondigd en u geleerd hebben, in het
openbaar en bij de huizen,
21 Betuigende, beiden Joden en Grieken,
[k] de bekeering tot God en het geloof in
onzen Heere Jezus Christus.
22 En nu ziet! ik, gebonden zijnde door
den Geest, reis naar Jeruzalem, niet we-
tende, wat mij daar ontmoeten zal:
23 Dan dat de Heilige Geest van stad
tot stad betuigt, zeggende, dat mij ban-
den en verdrukkingen aanstaande zijn;
24 [l] Maar ik acht op geen ding, noch
houde mijn leven dierbaar voor mijzel-
ven, opdat ik mijnen loop met blijdschap

---

[a] 1 Tim. 1:3. [b] Hand. 19:29; 27:2. Kol. 4:10. [c] Hand. 19:29. 1 Kor. 1:14. [d] Hand. 16:1. [e] Efez. 6:21. Kol. 4:7. 2 Tim. 4:12. Tit. 3:12. [f] Hand. 21:29. 2 Tim. 4:20. [g] 1 Kon. 17:21. 2 Kon. 4:34. [h] Hand. 21:4, 12. [i] Hand. 19:10. [k] Matth. 3:2. Mark. 1:15. Luk. 24:47. [l] Hand. 21:13.

ag volbrengen, en den dienst, welken
[a] van den Heere Jezus ontvangen heb,
n te betuigen het Evangelie der genade
ods.
5 En nu ziet! ik weet, dat gij allen,
aar ik doorgegaan ben, predikende het
oninkrijk Gods, mijn aangezicht niet
eer zien zult:
6 Daarom betuig ik ulieden op dezen
idigen dag, dat ik rein ben van het
oed van *u* allen;
27 Want ik heb niet achtergehouden,
at ik u niet zou verkondigd hebben al
en raad Gods.
28 [b] Zoo hebt dan acht op uzelven, en op
e geheele kudde, over welke de Heilige
eest u tot opzieners gesteld heeft, om
e gemeente Gods te weiden, welke Hij
verkregen heeft door Zijn eigen bloed:
29 Want dit weet ik, dat na mijn ver-
rek [d] zware wolven tot u inkomen zullen,
ie de kudde niet sparen;
30 [e] En uit uzelven zullen mannen op-
taan, sprekende verkeerde dingen, om
le discipelen af te trekken achter zich.
31 Daarom waakt, en gedenkt, dat ik
lrie jaren *lang*, nacht en dag, niet opge-
iouden heb een' iegelijk met tranen te
vermanen.
32 En nu, Broeders! ik bevele u Gode,
en den woorde Zijner genade, die mach-
ig is u op te bouwen, en u een erfdeel te
geven onder al de geheiligden.
33 [f] Ik heb niemands zilver, of goud of
kleeding begeerd;
34 En gijzelven weet, dat [g] deze handen
tot mijne nooddruft, en dergenen, die
met mij waren, gediend hebben.
35 Ik heb u in alles getoond, dat men,
alzoo arbeidende, de zwakken moet op-
nemen, en gedenken aan de woorden van
den Heere Jezus, dat Hij gezegd heeft:
Het is zaliger te geven, dan te ontvangen.
36 En als hij dit gezegd had, heeft hij
[h] nederknielende met hen allen gebeden.
37 En er werd een groot geween van
hen allen; en zij, vallende om den hals
van Paulus, kusten hem;
38 Zeer bedroefd zijnde, allermeest over
het woord, dat hij gezegd had, dat zij
zijn aangezicht niet meer zien zouden;
en zij geleidden hem naar het schip.

Paulus, teruggekomen te Jeruzalem, wordt in der tempel gevat.

21 EN als het geschiedde, dat wij van
hen gescheiden en afgevaren waren,
zoo liepen wij rechtuit en kwamen te
Coos, en den *dag* daaraan te Rhodus, en
van daar te Pátara;
2 En een schip gevonden hebbende, dat
naar Fenícië overvoer, gingen wij er in,
en voeren af.
3 En als wij Cyprus in het gezicht ge-
kregen, en dat aan de linker*hand* gelaten
hadden, voeren wij naar Syrië, en kwa-
men aan te Tyrus; want het schip zoude
aldaar den last ontladen.
4 En de discipelen gevonden hebbende,
bleven wij daar zeven dagen; welke tot
Paulus zeiden door den Geest, [i] dat hij
niet zou opgaan naar Jeruzalem.
5 Toen het nu geschiedde, dat wij deze
dagen overgebracht hadden, gingen wij
uit, en reisden *voort;* en zij geleidden
ons allen met vrouwen en kinderen tot
buiten de stad; en aan den oever neder-
knielende hebben wij gebeden;
6 En als wij elkander gegroet hadden,
gingen wij in het schip; maar zijlieden
keerden wederom, *elk* naar het zijne.
7 Wij nu, de scheepvaart volbracht heb-
bende van Tyrus, kwamen aan te Ptole-
máïs, en de broeders gegroet hebbende,
bleven eenen dag bij hen;
8 En des anderen *daags* gingen Paulus
en wij, die met hem waren, van daar en
kwamen te Cesaréa; en gegaan zijnde
in het huis van [k] Filippus, den Evangelist
(die *één* was van de zeven), bleven wij bij
hem!
9 Deze nu had vier dochters, *nog* maag-
den, [l] die profeteerden.
10 En als wij *daar* vele dagen gebleven
waren, kwam er een zeker profeet af van
Judéa, met name [m] A'gabus;
11 En hij kwam tot ons, en nam den
gordel van Paulus, en zichzelven handen
en voeten gebonden hebbende, zeide:
Dit zegt de Heilige Geest: [n] Den man,
wiens deze gordel is, zullen de Joden
alzoo te Jeruzalem binden, en overleveren
in de handen der Heidenen.
12 Als wij nu dit hoorden, baden beiden
wij en die van die plaats waren, dat hij
niet zou opgaan naar Jeruzalem;
13 Maar Paulus antwoordde: [o] Wat doet
gij, dat gij weent, en mijn hart week
maakt? want ik ben bereid, niet alleen
gebonden te worden, maar ook te sterven
te Jeruzalem voor den naam van den
Heere Jezus.
14 En als hij zich niet liet afraden, hiel-
den wij ons tevreden, zeggende: [p] De wil
des Heeren geschiede!
15 En na die dagen maakten wij ons
gereed, en gingen op naar Jeruzalem;
16 En met ons gingen ook *sommige*
der discipelen van Cesaréa, leidende *met*
zich eenen zekeren Mnason, van Cyprus,

[a] Gal. 1:1. Tit. 1:3. [b] 1 Petr. 5:2. [c] Efez. 1:7. Kol. 1:14. 1 Petr. 1:19. Openb. 5:9. [d] Petr. 2:1. [e] Ps. 41:10. Matth. 26:21. Hand. 1:17. 1 Joh. 2:19. [f] 1 Kor. 9:12. 2 Kor. 11:9; 12:13. [g] Hand. 18:3. 1 Kor. 4:12. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8. [h] Hand. 21:5. [i] Hand. 20:23; 21:12. [k] Hand. 6:5; 8:29. [l] Joël 2:28. Hand. 2:17. [m] Hand. 11:28. [n] Hand. 20:23; 21:33. [o] Hand. 20:24. [p] Matth. 6:10. Luk. 11:2; 22:42.

een ouden discipel, bij welken wij zouden te huis liggen.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen de broeders ons blijdelijk.

18 En den volgenden *dag* ging Paulus met ons in tot Jakobus; en al de Ouderlingen waren daar gekomen;

19 En als hij hen gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de Heidenen door zijnen dienst gedaan had.

20 En zij, *dat* gehoord hebbende, loofden den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet, Broeder! hoe vele duizenden van Joden er zijn, die gelooven; en zij zijn allen ijveraars van de Wet;

21 En zij zijn aangaande u bericht, dat gij al de Joden, die onder de Heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende, dat zij de kinderen niet zouden besnijden, noch naar de wijze *der Wet* wandelen.

22 Wat is er dan *te doen?* Het is gansch noodig, dat de menigte samenkome; want zij zullen hooren, dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan, hetgeen wij u zeggen: wij hebben vier mannen, die eene gelofte gedaan hebben:

24 Neem deze tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten nevens hen, opdat zij het hoofd bescheren mogen; en allen mogen weten, dat er niets is aan hetgeen, waarvan zij, aangaande u, bericht zijn; maar *dat* gij *alzoo* wandelt, dat gij ook zelf de Wet onderhoudt;

25 Doch van de Heidenen, die gelooven, [a] hebben wij geschreven en goed gevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden, [b] dan dat zij zich wachten van hetgeen den afgoden geofferd is, en [c] van bloed, en van het verstikte en van hoererij.

26 [d] Toen nam Paulus de mannen met zich, en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den tempel, en verkondigde, dat de dagen der heiliging vervuld waren, *blijvende daar*, totdat voor een iegelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27 Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen de Joden van Azië hem in den tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem,

28 Roepende: Gij Israëlietische mannen, komt te hulp! Deze is de mensch, die tegen het volk, en de Wet en deze plaats alle *man* overal leert; en bovendien heeft hij ook Grieken in den tempel gebracht, en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29 Want zij hadden tevoren [e] Trófimus, den Efeziër, met hem in de stad gezien, welken zij meenden, dat Paulus in den tempel gebracht had.

30 En de geheele stad kwam in roer, en het volk liep samen; en zij grepen Paulus en trokken hem buiten den tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den Overste der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32 Welke terstond krijgsknechten en hoofdmannen over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu, den Overste en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33 [f] Toen naderde de Overste en greep hem, en beval, dat men *hem* met twee ketenen zou binden; en vraagde, wie hij was, en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep *de eene dit*, de andere wat anders. Doch als hij de zekerheid niet kon weten wegens de beroerte, beval hij, dat men hem in de legerplaats zou brengen;

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het, dat hij van de krijgsknechten gedragen werd wegens het geweld der schare;

36 Want de menigte des volks volgde, al roepende: [g] Weg met hem!

37 En als Paulus *nu* in de legerplaats zou geleid worden, zeide hij tot den Overste: Is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een Joodsch man [h] van Tarsen, een burger van geene onvermaarde stad in Cilicië; en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus, staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de Hebreeuwsche taal, zeggende:

Paulus doet zijne verantwoording voor het volk.

22 MANNEN broeders en vaders! hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordig tot u *doen zal*.

2 (Als zij nu hoorden, dat hij in de Hebreeuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide:)

3 [i] Ik ben een Joodsch man, en te Tarsen in Cilicië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten van [k] Gamaliël; onderwezen naar de bescheidenste wijze der vaderlijke Wet, zijnde een ijveraar Gods gelijkerwijs gij allen heden zijt;

[a] Hand. 15:23. [b] Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1. [c] Gen. 9:4. [d] Hand. 24:6. [e] Hand. 20:4. 2 Tim. 4:20. [f] Hand. 21:11. [g] Luk. 23:18. Joh. 19:15. Hand. 22:22. [h] Hand. 9:11, 30. [i] Hand. 9:11; 21:39. 2 Kor. 11:22. [k] Hand. 5:34.

a Die dezen weg vervolgd heb tot den
ood, bindende en in de gevangenissen
verleverende beiden mannen en vrou-
en:
5 Gelijk mij ook de Hoogepriester
etuige is, en de geheele Raad der Ouder-
ngen; van dewelke ik ook brieven
enomen hebbende tot de broeders, ben
aar Damaskus gereisd, om ook degenen,
ie dáár waren, gebonden te brengen naar
eruzalem, opdat zij gestraft zouden
orden.
6 b Maar het geschiedde mij, als ik
eisde, en Damaskus genaakte, omtrent
en middag, dat c snellijk uit den hemel
en groot licht mij rondom omscheen;
7 En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene
tem, tot mij zeggende: Saul, Saul! wat
ervolgt gij Mij?
8 En ik antwoordde: Wie zijt Gij,
Heere? En Hij zeide tot mij: Ik ben
Jezus, de Nazaréner, welken gij vervolgt.
9 En die met mij waren, zagen wel het
licht, d en werden zeer bevreesd; maar
de stem desgenen, die tot mij sprak,
hoorden zij niet.
10 En ik zeide: Heere! wat zal ik doen?
En de Heere zeide tot mij: Sta op, en ga
heen naar Damaskus; en aldaar zal met
u gesproken worden, van al hetgeen u
geordineerd is te doen.
11 En als ik wegens de heerlijkheid
van dat licht niet zag, zoo werd ik bij de
hand geleid door degenen, die met mij
waren, en kwam te Damaskus.
12 e En een zekere Ananías, een god-
vruchtig man naar de Wet, *goed* getui-
genis hebbende van al de Joden, die *daar*
woonden,
13 Kwam tot mij, en bij *mij* staande,
zeide tot mij: Saul, broeder! word weder
ziende! En ter zelfder ure werd ik ziende
op hem.
14 En hij zeide: De God onzer vaderen
heeft u tevoren verordineerd, om Zijnen
wil te kennen, en den Rechtvaardige te zien,
en de stem uit Zijnen mond te hooren;
15 Want gij zult Hem getuige zijn bij
alle menschen, van hetgeen gij gezien
en gehoord hebt.
16 En nu, wat vertoeft gij? sta op, en
laat u doopen, en uwe zonden afwasschen,
aanroepende den naam des Heeren.
17 f En het gebeurde mij, als ik te Je-
ruzalem wedergekeerd was, en in den
tempel bad, dat ik in eene vertrekking
van zinnen was,
18 En dat ik Hem zag, en Hij tot mij
zeide: g Spoed u, en ga in der haast uit
Jeruzalem; want zij zullen uw getuige-
nis van Mij niet aannemen.
19 En ik zeide: Heere! zij weten, h dat
ik in de gevangenis wierp, en in de
synagogen geeselde, die in U geloofden;
20 i En toen het bloed van Stéfanus,
Uwen getuige, vergoten werd, *dat* ik daar
ook bij stond, en mede een welbehagen
had in zijnen dood, en de kleederen be-
waarde dergenen, die hem doodden.
21 En Hij zeide tot mij: Ga heen;
k want Ik zal u ver tot de Heidenen af-
zenden.
22 Zij hoorden hem nu tot dit woord
toe; en zij verhieven hunne stem, zeg-
gende: l Weg van de aarde met zulk
eenen! want het is niet behoorlijk dat
hij leve!
23 En als zij riepen, en de kleederen van
zich smeten, en stof in de lucht wierpen,
24 Zoo beval de Overste, dat men hem
in de legerplaats zou brengen, en zeide,
dat men hem met geeselen onderzoeken
zou, opdat hij verstaan mocht, om wat
oorzaak zij alzoo over hem riepen.
25 En alzoo zij hem met de riemen uit-
rekten, zeide Paulus tot den hoofdman
over honderd, die daar stond: Is het
ulieden geoorloofd eenen Romeinschen
mensch, en *dien* onveroordeeld, te geese-
len?
26 Als nu de hoofdman over honderd
dat hoorde, ging hij toe, en boodschapte
het den Overste, zeggende: Zie, wat gij
te doen hebt; want deze mensch is een
Romein.
27 En de Overste kwam toe, en zeide tot
hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En
hij zeide: Ja.
28 En de Overste antwoordde: Ik heb
dit burgerrecht voor eene groote som
gelds verkregen. En Paulus zeide: Maar
ik ben ook *een burger* geboren.
29 Terstond dan lieten zij van hem af,
die hem zouden onderzocht hebben. En
de Overste werd ook bevreesd, toen hij
verstond, dat hij een Romein was, en dat
hij hem had gebonden.

Paulus vóór het Sanhedrin.

30 EN des anderen *daags*, willende de
zekerheid weten, waarom hij van de
Joden beschuldigd werd, maakte hij hem
los van de banden, en beval, dat de Over-
priesters en hun geheele Raad zouden
komen; en Paulus afgebracht hebbende,
stelde hij *hem* vóór hen.

23 EN Paulus, de oogen op den Raad
houdende, zeide: Mannen broeders!
m ik heb met alle goed geweten voor God
gewandeld tot op dezen dag.
2 n Maar de hoogepriester Ananías beval

a Hand. 8:3; 9:1; 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. b Hand. 9:3. c 1 Kor. 15:8. 2 Kor. 12:2. d Dan. 10:7. e Hand. 9:17. f Hand. 9:28. g Matth. 10:14. h Hand. 22:4. i Hand. 7:58; 8:1. k Hand. 19:15; 13:2. Gal. 1:15; 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11. l Hand. 21:36. m Hand. 24:16. n 1 Kon. 22:24. Jer. 20:2. Joh. 18:22.

dengenen, die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.
3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u
slaan, gij gewitte wand! [a] Zit gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij, tegen de wet, dat men mij zal slaan?
4 En die daarbij stonden, zeiden: Scheldt gij den Hoogepriester Gods?
5 En Paulus zeide: Ik wist niet, Broeders! dat het de Hoogepriester was; want er is geschreven: [b] Den Overste uws volks zult gij niet vloeken.
6 En Paulus, wetende dat het eene deel was van de Sadduceën, en het andere van de Farizeën, riep in den raad: Mannen broeders! [c] ik ben een Farizeër, eens Farizeërs zoon; ik word over de hoop en opstanding der dooden geoordeeld!
7 En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedracht tusschen de Farizeën en de Sadduceën, en de menigte werd verdeeld;
8 [d] Want de Sadduceën zeggen, dat er geene opstanding is, noch engel, noch geest; maar de Farizeën belijden het beide.
9 En er geschiedde een groot geroep; en de Schriftgeleerden van de zijde der Farizeën stonden op, en streden, zeggende: [e] Wij vinden geen kwaad in dezen mensch; en indien een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laat ons tegen God niet strijden.
10 En als er groote tweedracht ontstaan was, de Overste, vreezende, dat Paulus van hen verscheurd mocht worden, gebood, dat het krijgsvolk zou afkomen, en hem uit het midden van hen wegrukken, en in de legerplaats brengen.
11 [f] En den volgenden nacht stond de Heere bij hem, en zeide: Heb goeden moed, Paulus! want gelijk gij te Jeruzalem van Mij betuigd hebt, alzoo moet gij ook te Rome getuigen.

Samenrotting der Joden tegen Paulus.—Hij wordt naar Cesaréa gezonden.

12 [g] EN als het dag geworden was, maakten sommige van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zichzelven, zeggende, dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben.
13 En zij waren meer dan veertig, die dezen eed tezamen gedaan hadden:
14 Dewelke gingen tot de Overpriesters en de Ouderlingen, en zeiden: Wij hebben onszelven met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen, totdat wij Paulus zullen gedood hebben:
15 Gij dan nu, laat den Overste weten met den Raad, dat hij hem morgen tot u afbrenge, alsof gij nadere kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen, eer hij bij u komt.
16 En als de zoon van Paulus' zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.
17 En Paulus riep tot zich een' van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling heen tot den Overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.
18 Deze dan nam hem en bracht *hem* tot den Overste, en zeide: Paulus, de gevangene, heeft mij tot zich geroepen, en begeerd, dat ik dezen jongeling tot u zou brengen, die u wat heeft te zeggen.
19 De Overste nu nam hem bij de hand, en bezijden gegaan zijnde, vraagde hij: Wat is het, dat gij mij hebt te boodschappen?
20 En hij zeide: De Joden zijn [h] overeengekomen, om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen in den Raad zoudt afbrengen, alsof zij iets van hem nader zouden onderzoeken;
21 Doch geloof hun niet; want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zichzelven met eene vervloeking verbonden hebben noch te eten noch te drinken, totdat zij hem zullen omgebracht hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.
22 De Overste dan liet den jongeling gaan, *hem* gebiedende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.
23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: Maakt tweehonderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesarea trekken, en zeventig ruiters, en tweehonderd schutters, tegen de derde ure des nachts;
24 En laat *ze zadel*beesten bestellen, opdat zij Paulus daarop zetten, en behouden overbrengen tot den stadhouder Felix.
25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:
26 Claudius Lysias aan den machtigsten stadhouder Felix, groetenis!
27 [i] Alzoo deze man door de Joden gegrepen was, en door hen omgebracht zou geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem *hun* ontnomen, bericht zijnde, dat hij een Romein is;
28 En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigden, bracht ik hem af in hunnen Raad:
29 Welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet; maar geene

---

[a] Deut. 17:9. [b] Ex. 22:28. [c] Hand. 24:21; 26:6. Filipp. 3:5. [d] Matth. 22:23. Mark. 12:18. Luk. 20:27. [e] Hand. 25:25; 26:31. [f] Hand. 18:9. [g] Hand. 23:21, 29, 3 [h] Hand. 23:12. [i] Hand. 21:33.

schuldiging tegen hem te zijn, die den
od of banden waardig is.
En als mij te kennen gegeven was,
t van de Joden eene lage tegen dezen
an *gelegd* zou worden, zoo heb ik *hem*
stond aan u gezonden, gebiedende
k den beschuldigers voor u te zeggen,
tgeen zij tegen hem hadden. Vaarwel!
1 De krijgsknechten dan, gelijk hun
volen was, namen Paulus, en brachten
m des nachts tot Antípatris.
2 En des anderen daags, latende de
iters met hem trekken, keerden zij we-
rom naar de legerplaats;
3 Welke, als zij te Cesaréa gekomen
aren, en den brief den Stadhouder over-
leverd hadden, hebben zij ook Paulus
óór hem gesteld;
4 En de Stadhouder, *den brief* gelezen
ebbende, vraagde, uit wat provincie hij
as; en verstaande, dat hij van Cilícië
as,
5 Zeide hij: Ik zal u hooren, als ook
we beschuldigers hier zullen gekomen
jn. En hij beval, dat hij in het Recht-
uis van Heródes zou bewaard worden.

aulus vóór den rechterstoel van den stadhouder Felix.

24 EN vijf dagen daarna kwam [a] de
hoogepriester Ananías af met de
uderlingen, en eenen zekeren voor-
praak, *genaamd* Tertullus, dewelke ver-
chenen voor den Stadhouder tegen
'aulus.
2 En als hij geroepen was, begon Ter-
ullus *hem* te beschuldigen, zeggende:
3 Dat wij grooten vrede door u bekomen,
n dat *vele* loffelijke diensten dezen volke
eschieden door uwe voorzichtigheid,
nachtigste Felix! nemen wij gansche-
ijk en overal met alle dankbaarheid aan!
4 Maar opdat ik u niet lang ophoude,
k bid *u*, dat gij ons, naar uwe beschei-
lenheid, kortelijk hoort:
5 Want wij hebben dezen man bevonden
e zijn eene pest, en een, die oproer ver-
wekt onder al de Joden, door de *gansche*
wereld, en een opperste voorstander van
le sekte der Nazarénen:
6 [b] Die ook gepoogd heeft den tempel
e ontheiligen; welken wij ook gegrepen
hebben, en naar onze wet hebben willen
oordeelen.
7 Maar Lysias, de Overste, daarover ko-
mende, heeft *hem* met groot geweld uit
onze handen weggebracht,
8 Gebiedende zijne beschuldigers tot u
te komen; van welken gijzelf, *hem* on-
derzocht hebbende, zult kunnen verstaan
al hetgeen, waarvan wij hem beschul-
digen.
9 En ook de Joden stemden het toe,
zeggende, dat deze dingen alzoo waren.
10 Maar Paulus, als de Stadhouder hem
gewenkt had, dat hij zou spreken, ant-
woordde: Dewijl ik weet, dat gij nu vele
jaren over dit volk rechter geweest zijt,
zoo verantwoorde ik mijzelven met *des* te
beteren moed:
11 Alzoo gij kunt weten, dat het niet
meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik
ben opgekomen om te aanbidden te Jeru-
zalem;
12 [c] En zij hebben mij noch in den tem-
pel gevonden tot iemand sprekende, of
eenige samenrotting des volks makende,
noch in de synagogen, noch in de stad;
13 En zij kunnen niet bewijzen, waar-
van zij mij nu beschuldigen.
14 Maar dit beken ik u, dat ik naar dien
weg, welken zij sekte noemen, den God
der vaderen alzoo diene, geloovende alles,
wat in de Wet en in de Profeten geschre-
ven is:
15 Hebbende hoop op God, welke deze
ook zelven verwachten, dat er eene op-
standing der dooden wezen zal, beiden der
rechtvaardigen en der onrechtvaardigen;
16 [d] En hierin oefen ik mijzelven, om
altijd een onergerlijk geweten te hebben
bij God en de menschen.
17 Doch na vele jaren ben ik gekomen
[e] om aalmoezen te doen aan mijn volk,
en offeranden;
18 [f] Waarover mij gevonden hebben,
geheiligd zijnde, in den tempel, niet met
volk, noch met beroerte, eenige Joden uit
Azië,
19 Welke behoorden *hier* voor u tegen-
woordig te zijn, en *mij* te beschuldigen,
indien zij iets hadden tegen mij.
20 Of dat deze zelven zeggen, of zij eenig
onrecht in mij gevonden hebben, als ik
vóór den Raad stond,
21 Dan van dit eenig woord, hetwelk
ik riep, staande onder hen: [g] Over de
opstanding der dooden word ik heden
van ulieden geoordeeld!
22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde
hij hen uit, zeggende: Als ik nader we-
tenschap van dezen weg zal hebben, wan-
neer Lysias, de Overste, zal afgekomen
zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van
uwe zaken.
23 En hij beval den hoofdman over
honderd, dat Paulus zou bewaard wor-
den, en verlichting hebben, [h] en dat hij
niemand van de zijnen zou beletten *hem*
te dienen, of tot hem te komen.
24 En na sommige dagen, Felix, daar
gekomen zijnde met Drusilla, zijne
vrouw, die eene Jodin was, ontbood Pau-
lus, en hoorde hem van het geloof in
Christus.

[a] Hand. 23:2. [b] Hand. 21:28. [c] Hand. 25:8; 28:17. [d] Hand. 23:1. [e] Hand. 11:29. Rom. 15:25. [f] Hand. 21:27. [g] Hand. 23:6; 28:20. [h] Hand. 27:3; 28:16.

25 En als hij handelde van rechtvaardigheid, en matigheid en *van* het toekomend oordeel, Felix, zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde : Voor ditmaal ga heen ; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen ;

26 En tegelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zou worden, opdat hij hem losliet ; waarom hij hem ook dikwijls ontbood, en met hem sprak.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats ; en Felix, [a] willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

Paulus verschijnt vóór Festus en beroept zich op den Keizer.

25 FESTUS dan, in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesaréa op naar Jeruzalem.

2 En de Hoogepriester, en de voornaamste der Joden, verschenen voor hem tegen Paulus, en baden hem,

3 Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zou doen komen te Jeruzalem ; *en* leggende eene lage, om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Cesaréa bewaard werd, en dat hij zelf haast *derwaarts* zou verreizen :

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen overgebracht had, kwam hij af naar Cesaréa ; en des anderen daags, op den rechterstoel gezeten zijnde, beval hij, dat Paulus zou *voor*gebracht worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom *hem*, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen,

8 Dewijl hij, verantwoordende, zeide : [b] Ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

9 Maar Festus, willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus, en zeide : Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden ?

10 En Paulus zeide : Ik sta voor den rechterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden ; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet :

11 [c] Want indien ik onrecht doe, en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven ; maar indien er niets is van hetgeen, waarvan deze mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den Raad gesproken had : Hebt gij u op den Keizer beroepen ? Gij zult tot den Keizer gaan.

Paulus vóór Agrippa.

13 EN als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de koning Agrippa en Berníce te Cesaréa, om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen overgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende : [d] *Hier* is een zeker man van Felix gevangen gelaten ;

15 Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de Overpriesters en de Ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem ;

16 Aan dewelke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben [e] eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo ben ik, geen uitstel nemende, des *daags* daaraan op den rechterstoel gezeten, en beval, dat de man zoude *voor*gebracht worden ;

18 Over welken de beschuldigers, hier staande, geene zaak hebben voorgebracht, waarvan ik vermoedde,

19 Maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen godsdienst, en van zekeren Jezus, die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des Keizers bewaren zou, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard zoude worden, ter tijd toe, dat ik hem tot den Keizer zenden zou.

22 En Agrippa zeide tot Festus : Ik wilde ook zelf dien mensch *wel* hooren. En hij zeide : Morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen daags dan, als Agrippa gekomen was en Berníce met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het rechthuis, met de oversten over duizend en de mannen, die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus op bevel van Festus *voor*gebracht.

24 En Festus zeide : Koning Agrippa, en gij mannen allen, die met ons hier tegenwoordig zijt ! gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te

---

[a] Hand. 25:14. [b] Hand. 24:12; 28:17. [c] Hand. 18:14. [d] Hand. 24:27. [e] Deut. 17:4.

:uzalem en hier, roepende, dat hij niet
er behoort te leven.
Maar ik, bevonden hebbende, [a] dat
niets des doods waardig gedaan had,
dewijl hij ook zelf zich op den Keizer
oepen heeft, heb besloten hem te zen-
ı ;
Van welken ik niets zekers heb aan
ı heer te schrijven ; daarom heb ik hem
ır ulieden voorgebracht, en meest voor
coning Agrippa ! opdat ik, na gedane
lerzoeking, wat heb te schrijven ;
Want het dunkt mij tegen rede, eenen
angene te zenden, *en* niet ook de be-
uldigingen, die tegen hem zijn, te ken-
ı te geven.

} EN Agrippa zeide tot Paulus : Het
is u geoorloofd voor uzelven te
ɜken. Toen strekte Paulus de hand
en verantwoordde zich *aldus :*
Ik acht mijzelven gelukkig, o koning
ippa ! dat ik mij heden voor u zal ver-
woorden van alles, waarover ik van de
en beschuldigd word ;
Allermeest, dewijl ik weet, dat gij
nis hebt van alle gewoonten en vragen,
onder de Joden zijn : daarom bid ik
at gij mij lankmoediglijk hoort.
Mijn leven dan van der jonkheid aan,
welk van den beginne onder mijn volk
Jeruzalem geweest is, weten al de
en ;
Als die van over lange mij tevoren
ɜnd hebben (indien zij het wilden
igen), dat ik, naar de bescheidenste
e van onzen godsdienst, *als* een
zeër geleefd heb.
En nu sta ik, en word geoordeeld over
hoop der belofte, die van God tot de
ɜren geschied is ;
Tot welke onze twaalf geslachten, ge-
glijk nacht en dag *God* dienende,
open te komen : over welke hoop ik,
ıning Agrippa ! van de Joden word
huldigd.
Wat ? wordt het bij ulieden ongeloofe-
geoordeeld, dat God de dooden op-
; ?
Ik meende waarlijk bij mijzelven,
k tegen den naam van Jezus van Na-
:h vele wederpartijdige dingen moest
ı ;
Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeru-
n, en ik heb velen van de heiligen in
ɜvangenissen gesloten, de macht van
verpriesters ontvangen hebbende; en
ij omgebracht werden, stemde ik het

En door al de synagogen heb ik hen
ıaals gestraft, en gedwongen te laste-
ren ; en boven mate tegen hen woedende
heb ik *hen* vervolgd, ook tot in de bui-
ten*landsche* steden.
12 Waarover ook als ik naar Damaskus
reisde, met macht en last, welke *ik* van
de Overpriesters *had,*
13 Zag ik, o Koning ! in het midden van
den dag, op den weg [d] een licht, boven
den glans der zon, van den hemel mij en
degenen, die met mij reisden, omschij-
nende ;
14 En als wij allen ter aarde nederge-
vallen waren, hoorde ik eene stem, tot
mij sprekende, en zeggende in de He-
breeuwsche taal : Saul, Saul ! wat vervolgt
gij Mij ? het is u hard, tegen de prikkels
de verzenen te slaan.
15 En ik zeide : Wie zijt Gij, Heere ?
En Hij zeide : Ik ben Jezus, dien gij
vervolgt ;
16 Maar richt u op, en sta op uwe voeten;
want hiertoe ben Ik u verschenen, om u
te stellen tot een' dienaar en getuige der
dingen, beide die gij gezien hebt en in
welke Ik u *nog* zal verschijnen ;
17 Verlossende u van dit volk, en *van*
de Heidenen, tot welke Ik u nu zende,
18 [e] Om hunne oogen te openen, en *hen*
te bekeeren van de duisternis tot het licht,
en *van* de macht des Satans tot God ; op-
dat zij vergeving der zonden ontvangen,
en een erfdeel onder de geheiligden, door
het geloof in Mij.
19 Daarom, o koning Agrippa ! ben ik
dat hemelsch gezicht niet ongehoorzaam
geweest,
20 [f] Maar heb eerst dengenen, die te Da-
maskus waren, en te Jeruzalem en in het
geheele land van Judéa, en den Heidenen
verkondigd, dat zij zich zouden beteren,
en tot God bekeeren, werken doende der
bekeering waardig.
21 Om dezer zaken wil hebben mij de
Joden [g] in den tempel gegrepen, en ge-
poogd om te brengen.
22 Dan, hulp van God verkregen heb-
bende, sta ik tot op dezen dag, betuigende
beiden, klein en groot, niets zeggende bui-
ten hetgeen de Profeten en Mozes ge-
sproken hebben, dat geschieden zoude :
23 *Namelijk* dat de Christus lijden
moest, en dat Hij, de eerste uit de op-
standing der dooden zijnde, een licht zou
verkondigen dezen volke, en den Hei-
denen.
24 En als hij deze dingen tot verant-
woording sprak, zeide Festus met groote
stem : Gij raast, Paulus ! de groote ge-
leerdheid brengt u tot razernij.
25 Maar hij zeide : Ik raas niet, mach-
tigste Festus ! maar ik spreek woorden

Iand. 23:9 ; 26:31. [b] Gen. 3:15 ; 22:18 ; 26:4 ; 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12
32:11. Jes. 4:2 ; 7:14 ; 9:5 ; 40:10. Jer. 23:5 ; 33:14. Ezech. 34:23 ; 37:24. Dan. 9:24.
a 7:20. [c] Hand. 8:3 ; 9:1 ; 22:4. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. [d] Hand. 9:3.
60:1. [f] Hand. 9:19, 28 ; 22:17, 21. [g] Hand. 21:30.

van waarheid en van een gezond verstand;
26 Want de Koning weet van deze
dingen, tot welken ik ook vrijmoedigheid
gebruikende spreek; want ik geloof niet,
dat hem iets van deze dingen verborgen
is; [a] want dit is in geen' hoek geschied.
27 Gelooft gij, o koning Agrippa! de
Profeten? Ik weet, dat gij ze gelooft.
28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt
mij bijna een Christen te worden.
29 En Paulus zeide: [b] Ik wenschte wel
van God, dat, èn bijna èn geheellijk, niet
alleen gij, maar ook allen, die mij heden
hooren, zoodanigen wierden, gelijk als ik
ben, uitgenomen deze banden!
30 En als hij dit gezegd had, stond de
Koning op, en de Stadhouder en Berníce,
en die met hen gezeten waren;
31 En aan eene zijde gegaan zijnde,
spraken zij tot elkander, zeggende: [c] Deze
mensch doet niets des doods of der
banden waardig.
32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze
mensch kon losgelaten worden, indien
hij zich niet op den Keizer had beroepen.

Paulus wordt naar Rome gezonden.—Zijn schipbreuk.

27 EN als het besloten was, dat wij
naar Itálië zouden afvaren, leverden
zij Paulus, en eenige andere gevangenen,
over aan eenen hoofdman over honderd,
met name Július van de keizerlijke bende.
2 [d] En in een Adramytténisch schip gegaan
zijnde, alzoo wij de plaatsen langs
Azië bevaren zouden, voeren wij af; en
Aristarchus, de Macedóniër van Thessaloníca,
was met ons.
3 En des anderen *daags* kwamen wij aan
te Sidon. En Július, [e] vriendelijk met
Paulus handelende, liet *hem* toe tot de
vrienden te gaan, om *van hen* bezorgd te
worden.
4 En van daar afgevaren zijnde, voeren
wij onder Cyprus heen, omdat de winden
ons tegen waren.
5 En de zee, die langs Cilícië en Pamfylië
is, doorgevaren zijnde, kwamen wij
aan te Myra in Lycië.
6 En de hoofdman, aldaar een schip gevonden
hebbende van Alexandrië, dat
naar Itálië voer, deed ons in hetzelve
overgaan.
7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren,
en nauwelijks tegenover Cnidus
gekomen waren, overmits de wind het ons
niet toeliet, zoo voeren wij onder Creta
heen, tegenover Salmóne.
8 En het nauwelijks voorbij zeilende,
kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd
Schoonehavens, waar de stad
Laséa nabij was.
9 En als veel tijd verloopen, en de vaart
nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu
voorbij was, vermaande Paulus hen,
10 En zeide tot hen: Mannen! ik zie,
dat de vaart zal geschieden met hinder en
groote schade, niet alleen van de lading en
van het schip, maar ook van ons leven.
11 Doch de hoofdman geloofde meer den
stuurman en den schipper, dan hetgeen
van Paulus gezegd werd.
12 En alzoo de haven ongelegen was om
te overwinteren, vond het meerderdeel
geraden ook van daar te varen, of zij
eenigszins te Fenix konden aankomen om
te overwinteren, zijnde eene haven in
Creta, strekkende tegen het Zuidwesten
en tegen het Noordwesten.
13 En alzoo de zuidenwind zachtelijk
waaide, meenden zij hun voornemen verkregen
te hebben, en afgevaren zijnde,
zeilden zij dicht voorbij Creta henen.
14 Maar niet lang daarna, sloeg tegen
hetzelve een stormwind, genaamd Euroclydon;
15 En als het schip daarmede weggerukt
werd, en niet kon tegen den wind opzeilen,
gaven wij het op, en dreven heen.
16 En loopende onder een zeker eilandje,
genaamd Clauda, konden wij nauwelijks
de boot machtig worden:
17 Welke opgehaald hebbende, gebruikten
zij *alle* behulpselen, het schip ondergordende;
en alzoo zij vreesden, dat zij
op de *droogte* Syrtis vervallen zouden,
streken zij het zeil, en dreven alzoo heen.
18 En alzoo wij van het onweder geweldiglijk
geslingerd werden, deden zij den
volgenden *dag* eenen uitworp;
19 En den derden *dag* wierpen wij met
onze eigene handen het scheepsgereedschap
uit.
20 En als noch zon noch gesternten
verschenen in vele dagen, en geen klein
onweder *ons* drukte, zoo werd *ons* voorts
alle hoop van behouden te worden benomen.
21 En als men langen tijd zonder eten
geweest was, toen stond Paulus *op* in het
midden van hen, en zeide: O mannen!
men behoorde mij wel gehoor gegeven te
hebben, en van Creta niet afgevaren te
zijn, en dezen hinder en deze schade verhoed
te hebben:
22 Doch alsnu vermaan ik ulieden goedsmoeds
te zijn; want er zal geen verlies
geschieden van *iemands* leven onder u,
maar alleen van het schip:
23 Want dezen zelfden nacht heeft bij
mij gestaan een engel Gods, wiens ik ben
welken ook ik dien,
24 Zeggende: Vrees niet, Paulus! gij
moet voor den Keizer gesteld worden; en
zie, God heeft u geschonken allen, die
met u varen.
25 Daarom zijt goedsmoeds, mannen!

[a] Joh. 18:20. [b] 1 Kor. 7:7. [c] Hand. 23:9; 25:25. [d] 2 Kor. 11:25. [e] Hand. 24:23; 28:16

ant ik geloof Gode, dat het alzoo zijn
l, gelijkerwijs het mij gezegd is;
26 Doch wij moeten op een zeker [a] eiland
ervallen.
27 Als nu de veertiende nacht gekomen
as, alzoo wij in de Adriátische zee her-
waarts en derwaarts gedreven werden,
mtrent het midden des nachts, vermoed-
en de scheepslieden, dat hun eenig land
aderde;
28 En het dieplood uitgeworpen heb-
ende, vonden zij twintig vademen; en
en weinig voortgevaren zijnde, wierpen
ij wederom het dieplood uit, en vonden
ijftien vademen;
29 En vreezende, dat zij ergens op harde
laatsen vervallen mochten, wierpen zij
ier ankers van het achterschip uit, en
venschten, dat het dag wierd.
30 Maar als de scheepslieden zochten
uit het schip te vlieden, en de boot
nederlieten in de zee, onder den schijn,
alsof zij uit het voorschip de ankers
zouden uitbrengen,
31 Zeide Paulus tot den hoofdman en
tot de krijgsknechten: Indien deze in het
schip niet blijven, gij kunt niet behouden
worden.
32 Toen hieuwen de krijgsknechten de
touwen af van de boot, en lieten haar af-
vallen.
33 En ondertusschen dat het dag zou
worden, vermaande Paulus *hen* allen, dat
zij zouden spijze nemen, en zeide: Het is
heden de veertiende dag, dat gij ver-
wachtende blijft zonder eten, en niets
hebt genomen;
34 Daarom vermaan ik u spijze te ne-
men, want dat dient tot uwe behouding;
want niemand van u [b] zal een haar van
het hoofd vallen.
35 En als hij dit gezegd en brood geno-
men had, [c] dankte hij God in aller tegen-
woordigheid; en *het* gebroken hebbende,
begon hij te eten;
36 En zij allen, goedsmoeds geworden
zijnde, namen ook zelven spijze.
37 Wij waren nu in het schip in alles
tweehonderd zes en zeventig zielen.
38 En als zij met spijze verzadigd
waren, lichtten zij het schip, en wierpen
het koren uit in de zee.
39 En toen het dag werd, kenden zij het
land niet; maar zij merkten eenen zeke-
ren inham, die eenen oever had, tegen
welken zij geraden vonden, zoo zij kon-
den, het schip aan te zetten.
40 En als zij de ankers opgehaald had-
den, gaven zij *het schip* aan de zee over,
meteen de roerbanden losmakende; en
het razeil naar den wind opgehaald
hebbende, hielden zij het naar den oever
toe;
41 [d] Maar vervallende op eene plaats, die
de zee aan beide zijden had, zetteden zij
het schip daarop; en het voorschip, vast-
zittende, bleef onbewegelijk, maar het
achterschip brak van het geweld der
baren.
42 De raadslag nu der krijgslieden was,
dat zij de gevangenen zouden dooden, op-
dat niemand, ontzwommen zijnde, zoude
ontvlieden;
43 Maar de hoofdman, willende Paulus
behouden, belette hun dat voornemen, en
beval, dat degenen, die zwemmen konden,
zich eerst zouden afwerpen, en te land
komen;
44 En de anderen, sommigen op planken,
en sommigen op eenige *stukken* van het
schip. En alzoo is het geschied, dat zij
allen behouden aan het land gekomen
zijn.

Paulus op het eiland Melite of Malta.

28 EN als zij ontkomen waren, toen
verstonden zij, dat [e] het eiland Me-
líte heette.
2 En de Barbaren bewezen ons geene
gemeene vriendelijkheid; want een groot
vuur ontstoken hebbende, namen zij ons
allen in, om den regen, die overkwam, en
om de koude.
3 En als Paulus eenen hoop rijzen bij-
eengeraapt en op het vuur gelegd had,
kwam er eene adder uit door de hitte, en
vatte zijne hand.
4 En als de Barbaren het beest zagen
aan zijne hand hangen, zeiden zij tot elk-
ander: Deze mensch is gewisselijk een
doodslager, welken de wraak niet laat
leven, daar hij uit de zee ontkomen is;
5 Maar hij schudde het beest af in het
vuur, [f] en leed niets kwaads.
6 En zij verwachtten, dat hij zou op-
zwellen, of terstond dood nedervallen.
Maar als zij lang verwacht hadden, en
zagen, dat geen ongemak hem overkwam,
werden zij veranderd, [g] en zeiden, dat hij
een god was.
7 En hier, omtrent dezelfde plaats, had
de voornaamste van het eiland, met name
Publius, *zijne* landhoeven, die ons ont-
ving, en drie dagen vriendelijk herbergde.
8 En het geschiedde, dat de vader van
Publius, met [h] koortsen en den rooden
loop bevangen zijnde, te bed lag; tot
wien Paulus inging, en als hij gebeden
had, legde hij de handen op hem, en
maakte hem gezond.
9 Als dit dan geschied was, kwamen
ook tot hem de anderen, die krankheden
hadden in het eiland, en werden genezen;
10 Die ons ook eerden met vele eer, en
als wij vertrekken zouden, bestelden zij
ons, hetgeen van noode was.

---

[a] Hand. 28:1. [b] Matth. 10:30. [c] 1 Sam. 9:13. Joh. 6:11. 1 Tim. 4:3. [d] 2 Kor. 11:25.
[e] Hand. 27:26. [f] Mark. 16:18. Luk. 10:19. [g] Hand. 14:11. [h] Matth. 8:14.

Paulus komt te Rome aan en blijft twee jaren gevangen in zijne eigene woning.

11 EN na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat in het eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken, Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracúse aangekomen waren, bleven wij *aldaar* drie dagen;

13 Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Rhegium; en alzoo, na éénen dag, de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Putéoli,

14 Alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden, zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appius-markt en de Drie-tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep eenen moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdman de gevangenen over aan den Overste des legers; [a] maar aan Paulus werd toegelaten op zichzelven te wonen met den krijgsknecht, die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus samenriep degenen, die de voornaamsten der Joden waren: en als zij samengekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders! [b] ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen:

18 Welke, mij onderzocht hebbende, wilden *mij* loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was;

19 Maar als de Joden *zulks* tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te beroepen; *doch* niet, alsof ik iets had, *om* mijn volk te beschuldigen.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om *u* te zien en aan te spreken; [c] want wegens de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven u aangaande van Judéa ontvangen; noch iemand van de broeders, hier gekomen zijnde, heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken;

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in *zijne* woonplaats; welken hij het koninkrijk Gods uitlegde, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, [d] beide uit de Wet van Mozes en de Profeten, van des morgens vroeg tot den avond toe.

24 [e] En sommigen geloofden wel hetgeen gezegd werd, maar sommigen geloofden niet;

25 En tegen elkander oneens zijnde, scheidden zij, als Paulus *dit* ééne woord gezegd had, *namelijk:* Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesája, den profeet, tot onze vaderen,

26 Zeggende: [f] Ga heen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken;

27 Want het hart dezes volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zij zich bekeeren, en Ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is, en deze zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twisting hebbende onder elkander.

30 En Paulus bleef twee geheele jaren in zijne eigene gehuurde woning, en ontving allen, die tot hem kwamen,

31 Predikende het koninkrijk Gods, en leerende van den Heere Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

ROMEINEN.

Opschrift en begroeting.

1 PAULUS, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen Apostel, [g] afgezonderd tot het Evangelie Gods,

2 (Hetwelk Hij tevoren [h] beloofd had door Zijne profeten, in de heilige Schriften)

3 Van Zijnen Zoon, (die geworden is

---

[a] Hand. 24:23; 27:3. [b] Hand. 24:12; 25:8. [c] Hand. 28:6; 24:21. [d] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10. Jer. 23:5; 33:14. Ezech. 34:23; 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20. [e] Hand. 17:4. [f] Jes. 6:9. Ezech. 12:2. Matth. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Rom. 11:8. [g] Hand. 9:15; 13:2. Gal. 1:15. [h] Gen. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10. Jer. 23:5; 33:14. Ezech. 34:23; 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20.

it het zaad van David, naar het
esch;
Die krachtiglijk bewezen is te zijn [b] de
on van God, naar den Geest der heilig-
aking, uit de opstanding der dooden)
amelijk Jezus Christus, onzen Heere:
5 (Door welken wij hebben ontvangen
nade en het Apostelschap, tot gehoor-
amheid des geloofs onder al de Heide-
en, voor Zijnen naam;
6 Onder welke gij ook zijt, geroepenen
an Jezus Christus!)
7 Allen, die te Rome zijt, geliefden
ods en [c] geroepene heiligen! genade
ij u, en vrede van God, onzen Vader, en
en Heere Jezus Christus.

et geloof der Romeinen.—Paulus wenscht vurig hen te zien.

8 EERSTELIJK dank ik mijnen God
oor Jezus Christus over u allen, dat uw
eloof verkondigd wordt in de geheele
ereld.
9 Want [d] God is mijn getuige, [e] welken
k diene in mijnen geest, in het Evangelie
Zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer
edenke;
10 [f] Allen tijd in mijne gebeden bidden-
le. of mogelijk mij nog te eeniger tijd
oede gelegenheid gegeven wierd, door
len wil van God, om tot ulieden te
komen.
11 [g] Want ik verlang om u te zien,
[h] opdat ik u eenige geestelijke gave mocht
mededeelen, ten einde gij versterkt zoudt
worden:
12 Dat is, om mede vertroost te worden
onder u, door het onderling geloof, zoo
het uwe als het mijne.
13 Doch ik wil niet, dat u onbekend zij,
Broeders! [i] dat ik menigmaal voorgeno-
men heb tot u te komen (en ben tot nog
toe verhinderd geweest), opdat ik ook
onder u eenige vrucht zou hebben, gelijk
als ook onder de andere Heidenen.
14 [k] Beiden Grieken en Barbaren, beiden
wijzen en onwijzen ben ik een schulde-
naar.
15 Alzoo hetgeen in mij is, dat is vol-
vaardig, om u ook, die te Rome zijt, het
Evangelie te verkondigen;

De rechtvaardigheid door het geloof, onderwerp van den brief.

16 [l] WANT ik schaam mij des Evange-
lies van Christus niet; [m] want het is eene
kracht Gods tot zaligheid een' iegelijk,
die gelooft, eerst den Jood, en *ook* den
Griek.
17 [n] Want de rechtvaardigheid Gods
wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof
tot geloof; gelijk geschreven is: [o] Maar
de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Afgoderij en verdorvenheid der Heidenen.

18 WANT de toorn Gods wordt geopen-
baard van den hemel over alle goddeloos-
heid en ongerechtigheid der menschen,
als die de waarheid in ongerechtigheid
tenonderhouden:
19 [p] Overmits hetgeen van God kenne-
lijk is, in hen openbaar is; want God
heeft het hun geopenbaard.
20 [q] Want Zijne onzienlijke dingen wor-
den, van de schepping der wereld aan, uit
de schepselen verstaan en doorzien, beide
Zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid,
opdat zij niet te verontschuldigen zouden
zijn:
21 Omdat zij, God kennende, *Hem* als
God niet hebben verheerlijkt of gedankt;
[r] maar zijn verijdeld geworden in hunne
overleggingen, en hun onverstandig hart
is verduisterd geworden.
22 Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij
dwaas geworden,
23 [s] En hebben de heerlijkheid des
onverderfelijken Gods veranderd in de
gelijkenis eens beelds van een verderfe-
lijk mensch, en van gevogelte, en van
viervoetige en kruipende *gedierten*.
24 Daarom heeft God hen ook over-
gegeven in de begeerlijkheden hunner
harten tot onreinigheid, om hunne licha-
men onder elkander te onteeren;
25 *Als* die de waarheid Gods veranderd
hebben in de leugen, en het schepsel
geëerd en gediend hebben boven den
Schepper, die te prijzen is in der eeuwig-
heid, amen.
26 Daarom heeft God hen overgegeven
[t] tot oneerlijke bewegingen; want ook
hunne vrouwen hebben het natuurlijk
gebruik veranderd in het *gebruik* tegen
nature;
27 En insgelijks ook de mannen, nala-
tende het natuurlijk gebruik der vrouw,
zijn verhit geworden in hunnen lust tegen
elkander, mannen met mannen schande-
lijkheid bedrijvende, en de vergelding
van hunne dwaling, die *daartoe* behoor-
de, in zichzelven ontvangende.
28 En gelijk het hun niet goed gedacht
heeft God in erkentenis te houden, zoo
heeft God hen overgegeven in eenen ver-
keerden zin, om te doen dingen, die niet
betamen:

---

[a] Matth. 1:1. Luk. 1:32. Hand. 2:30; 13:23. 2 Tim. 2:8. [b] Jes. 9:5; 44:6; 54:5 Joh. 2:19. Rom. 9:5. 1 Joh. 5:20. [c] 1 Kor. 1:2. Efez. 1:1. [d] Rom. 9:1. 2 Kor. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. [e] 2 Tim. 1:3. [f] Rom. 15:23, 32. [g] 1 Thess. 3:10. [h] Rom. 15:29. [i] 1 Thess. 2:18. [k] 1 Kor. 9:16. [l] Ps. 40:10. 2 Tim. 1:8. [m] 1 Kor. 1:18; 15:2. [n] Rom. 3:21. Filipp. 3:9. [o] Hab. 2:4. Joh. 3:36. Gal. 3:11. Hebr. 10:38. [p] Hand. 14:17. [q] Ps. 19:2. [r] Deut. 28:28. [s] 2 Kon. 17:29. [t] Lev. 18:22, 23.

29 Vervuld zijnde met alle ongerech-
tigheid, hoererij, boosheid, gierigheid,
kwaadheid; vol van nijdigheid, moord,
twist, bedrog, kwaadaardigheid;
30 Oorblazers, achterklappers, haters
Gods, smaders, hoovaardigen, laatdun-
kenden, vinders van kwade dingen, den
ouderen ongehoorzaam:
31 Onverstandigen, verbondbrekers, zon-
der natuurlijke liefde, onverzoenlijken,
onbarmhartigen:
32 Dewelke, daar zij het recht Gods
weten, (*namelijk*, dat degenen, die zulke
dingen doen, des doods waardig zijn) niet
alleen ze doen, [a] maar ook mede een wel-
gevallen hebben in degenen, die ze doen.

Onboetvaardigheid der Joden; rechtvaardigheid Gods.

2 DAAROM zijt gij niet te veront-
schuldigen, o mensch! wie gij zijt,
die *anderen* oordeelt; [b] want waarin gij
eenen anderen oordeelt, veroordeelt gij
uzelven; want gij, die *anderen* oordeelt,
doet dezelfde dingen.
2 En wij weten, dat het oordeel Gods
naar waarheid is, over degenen, die zulke
dingen doen.
3 En denkt gij dit, o mensch! die oor-
deelt degenen, die zulke dingen doen, en
ze doet, dat gij het oordeel Gods zult
ontvlieden?
4 Of veracht gij den rijkdom Zijner goe-
dertierenheid, en verdraagzaamheid en
[c] lankmoedigheid, [d] niet wetende, dat de
goedertierenheid Gods u tot bekeering
leidt?
5 Maar naar uwe hardigheid en *uw* onbe-
keerlijk hart, [e] vergadert gij uzelven toorn
als eenen schat, in den dag des toorns en
der openbaring van het rechtvaardig oor-
deel Gods,
6 [f] Welke een' iegelijk vergelden zal
naar zijne werken:
7 Dengenen wel, die met volharding in
goeddoen, heerlijkheid, en eer en onver-
derfelijkheid zoeken, het eeuwige leven;
8 [g] Maar dengenen, die twistgierig zijn,
en die der waarheid ongehoorzaam, doch
der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, *zal*
verbolgenheid en toorn *vergolden wor-
den:*
9 Verdrukking en benauwdheid over alle
ziel des menschen, die het kwade werkt,
eerst van den Jood, en *ook* van den
Griek;
10 Maar heerlijkheid, en eer en vrede
een iegelijk, die het goede werkt, eerst
den Jood, en *ook* den Griek:
11 [h] Want er is geene aanneming des
persoons bij God.
12 Want zoo velen, als er zonder Wet
gezondigd hebben, zullen ook zonder Wet
verloren gaan; en zoo velen, als er onder
de Wet gezondigd hebben, zullen door de
Wet geoordeeld worden;
13 [i] (Want de hoorders der wet zijn niet
rechtvaardig voor God, maar de daders
der wet zullen gerechtvaardigd worden;
14 Want wanneer de Heidenen, die de
wet niet hebben, van nature de dingen
doen, die der wet zijn, deze, de wet niet
hebbende, zijn zichzelven eene wet,
15 *Als* die betoonen het werk der wet
geschreven in hunne harten, hun geweten
medegetuigende, en de gedachten onder
elkander *hen* beschuldigende, of ook ont-
schuldigende)
16 [k] In den dag, wanneer God de verbor-
gene dingen der menschen zal oordeelen
door Jezus Christus, naar mijn Evangelie.

De Joden hebben geen verontschuldiging.— De ware besnijdenis.

17 ZIE, gij wordt een Jood genaamd,
[l] en rust op de wet, en roemt op God;
18 En gij weet *Zijnen* wil, en beproeft
de dingen, die *daarvan* verschillen, zijnde
onderwezen uit de wet;
19 En gij betrouwt uzelven te zijn een
leidsman der blinden, een licht dergenen,
die in duisternis zijn,
20 Een onderrichter der onwijzen, en
een leermeester der onwetenden, heb-
bende de gedaante der kennis en der
waarheid in de wet.
21 Die dan eenen anderen leert, leert
gij uzelven niet? die predikt, dat men
niet stelen zal, steelt gij?
22 Die zegt, dat men geen overspel doen
zal, doet gij overspel? die van de afgoden
een' gruwel hebt, berooft gij het heilige?
23 Die op de wet roemt, onteert gij God
door de overtreding der wet?
24 Want de naam van God wordt om
uwentwil gelasterd onder de Heidenen:
[m] gelijk geschreven is.
25 Want de Besnijdenis is wel nut,
indien gij de wet doet; maar indien gij
een overtreder der wet zijt, zoo is uwe
besnijdenis voorhuid geworden.
26 Indien dan de voorhuid de rechten
der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid
tot eene besnijdenis gerekend worden?
27 En zal de voorhuid, die uit de nature
is, als zij de wet volbrengt, u *niet* oor-
deelen, die door de letter en besnijdenis
een overtreder der wet zijt?

---

[a] Hos. 7:3. [b] 2 Sam. 12:5. Matth. 7:1. 1 Kor. 4:5. [c] 2 Petr. 3:15. [d] Jes. 30:18.
[e] Rom. 9:22. [f] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 14:12. 1 Kor. 3:8.
2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23; 22:12. [g] 2 Thess. 1:8. [h] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7.
Job 34:19. Hand. 10:34. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. [i] Matth. 7:21.
Jak. 1:22. 1 Joh. 3:7. [k] Matth. 25:31. [l] Rom. 9:4. [m] Jes. 52:5. Ezech. 36:20.

3 [a] Want die is niet een Jood, die het in
t openbaar is; noch die is de besnij-
nis, die het in het openbaar in het
esch is;
9 Maar die is een Jood, die het in het
rborgen is, en [b] de besnijdenis des
rten, in den geest, niet *in de* letter, *is*
besnijdenis; wiens lof niet is uit de
enschen, maar uit God.

et voorrecht van den Jood; Gods rechtvaardigheid.

3 WELK is dan het voordeel van den
Jood? Of welke is de nuttigheid
er besnijdenis?
2 Vele in alle manier; [c] want *dit is* wel
et eerste, dat hun de woorden Gods zijn
ebetrouwd.
3 Want wat is het, al zijn sommigen on-
eloovig geweest? zal [d] hunne ongeloovig-
eid het geloof van God teniet doen?
4 Dat zij verre. [e] Doch God zij waar-
chtig, [f] maar alle mensch leugenachtig;
elijk als geschreven is: [g] Opdat Gij ge-
echtvaardigd wordt in Uwe woorden, en
verwint, wanneer Gij oordeelt.
5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods
erechtigheid bevestigt, wat zullen wij
eggen? Is God onrechtvaardig, als Hij
oorn over *ons* brengt? (ik spreek naar
den mensch.)
6 Dat zij verre! anderszins hoe zal God
de wereld oordeelen?
7 Want indien de waarheid Gods door
mijne leugen overvloediger is geworden,
tot Zijne heerlijkheid, wat word ik ook
nog als een zondaar geoordeeld?
8 En *zeggen wij* niet *liever* (gelijk wij
gelasterd worden, en gelijk sommigen
zeggen, dat wij zeggen): Laat ons het
kwade doen, opdat het goede *daaruit*
kome? welker verdoemenis rechtvaardig
is.

Alle menschen zijn onder de macht der zonde.

9 WAT dan? Zijn wij uitnemender?
Ganschelijk niet; want wij hebben tevo-
ren beschuldigd beiden Joden en Grieken,
[h] dat zij allen onder de zonde zijn;
10 Gelijk geschreven is: [i] Er is niemand
rechtvaardig, ook niet één;
11 Er is niemand, die verstandig is, er
is niemand, die God zoekt.
12 Allen zijn zij afgeweken, tezamen
zijn zij onnut geworden; er is niemand,
die goed doet, er is *ook* niet tot één toe.
13 [k] Hunne keel is een geopend graf;
met hunne tongen plegen zij bedrog;
[l] slangenvenijn is onder hunne lippen;
14 [m] Welker mond vol is van vervloeking
en bitterheid;
15 [n] Hunne voeten zijn snel om bloed te
vergieten;
16 Vernieling en ellendigheid is in
hunne wegen;
17 En den weg des vredes hebben zij
niet gekend.
18 [o] Er is geene vreeze Gods voor hunne
oogen.
19 Wij weten nu, dat al wat de Wet zegt,
zij dat spreekt tot degenen, die onder de
Wet zijn; opdat alle mond gestopt worde
en de geheele wereld *voor* God verdoe-
melijk zij:
20 [p] Daarom zal uit de werken der Wet
geen vleesch gerechtvaardigd worden,
voor Hem; [q] want door de Wet is de
kennis der zonde.

Rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus.

21 MAAR nu is [r] de rechtvaardigheid
Gods geopenbaard geworden zonder de
Wet, hebbende getuigenis van de Wet en
de Profeten:
22 Namelijk de rechtvaardigheid Gods
door het geloof van Jezus Christus, tot
allen, en over allen, die gelooven; want
er is geen onderscheid.
23 Want zij hebben allen gezondigd, en
derven de heerlijkheid Gods,
24 [s] En worden om niet gerechtvaardigd,
uit Zijne genade, door de verlossing, die
in Christus Jezus is:
25 [t] Welken God voorgesteld heeft [u] *tot*
eene verzoening, door het geloof in Zijn
bloed, tot eene betooning van Zijne recht-
vaardigheid, door de vergeving der zonden,
die tevoren geschied zijn, onder de ver-
draagzaamheid Gods;
26 Tot eene betooning van Zijne recht-
vaardigheid in dezen tegenwoordigen
tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en
rechtvaardigende dengene, die uit het
geloof van Jezus is.
27 Waar is dan de roem? Hij is uitge-
sloten. Door wat wet? der werken?
Neen, maar door de wet des geloofs.
28 [x] Wij besluiten dan, dat de mensch
door het geloof gerechtvaardigd wordt,
zonder de werken der Wet.
29 Is God *een God* der Joden alleen? en
is Hij het niet ook der Heidenen? Ja,
ook der Heidenen;
30 Nademaal Hij een éénig God is, die
de Besnijdenis rechtvaardigen zal uit het
geloof, en de Voorhuid door het geloof.
31 Doen wij dan de Wet teniete door

[a] Joh. 8:39. Rom. 9:7. [b] Deut. 10:16. Jer. 4:4. Filipp. 3:2, 3. Kol. 2:11. [c] Ps. 147:19. Rom. 9:4. [d] Num. 23:19. Rom. 9:6. 2 Tim. 2:13. [e] Joh. 3:33. [f] Ps. 116:11. [g] Ps. 51:6. [h] Gal. 3:22. [i] Ps. 14:3; 53:4. [k] Ps. 5:10. [l] Ps. 140:4. [m] Ps. 10:7. [n] Spr. 1:16. Jes. 59:7. [o] Ps. 36:2. [p] Gal. 2:16. [q] Rom. 7:7. Hebr. 7:18. [r] Rom. 1:17. Filipp. 3:9. [s] Jes. 53:5. [t] 2 Kor. 5:19. Kol. 1:20. Hebr. 4:16. 1 Joh. 4:10. [u] Ex. 25:17. [x] Hand. 13:38. Rom. 3:3. Gal. 2:16. Hebr. 7:25.

het geloof? dat zij verre; maar wij
bevestigen de Wet.

Abraham is gerechtvaardigd door het geloof.

4 WAT zullen wij dan zeggen, [a] dat
Abraham, onze vader, verkregen heeft
naar het vleesch?
2 Want indien Abraham uit de werken
gerechtvaardigd is, zoo heeft hij roem,
maar niet bij God.
3 Want wat zegt de Schrift? [b] En Abraham
geloofde God, en het is hem gerekend
tot rechtvaardigheid.
4 Nu, dengene, die werkt, wordt het loon
niet toegerekend naar genade, maar
naar schuld;
5 Doch dengene, die niet werkt, maar
gelooft in Hem, die den goddelooze rechtvaardigt,
wordt zijn geloof gerekend tot
rechtvaardigheid.
6 Gelijk ook David den mensch zalig
spreekt, welken God de rechtvaardigheid
toerekent zonder werken,
7 *Zeggende:* [c] Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden
vergeven zijn, en welker
zonden bedekt zijn;
8 Zalig is de man, welken de Heere de
zonden niet toerekent.
9 Deze zaligspreking dan, is die *alleen*
over de Besnijdenis, of ook over de Voorhuid?
Want wij zeggen, dat Abraham het
geloof gerekend is tot rechtvaardigheid.
10 Hoe is het *hem* dan toegerekend?
als hij in de Besnijdenis was, of in de
Voorhuid? Niet in de Besnijdenis, maar
in de Voorhuid.
11 [d] En hij heeft het teeken der Besnijdenis
ontvangen *tot* een zegel der rechtvaardigheid
des geloofs, die *hem* in de
Voorhuid *was toegerekend*; opdat hij zou
zijn een vader van allen, die gelooven in
de Voorhuid zijnde, ten einde ook hun
de rechtvaardigheid toegerekend worde;
12 En een Vader der Besnijdenis, dengenen
namelijk, die niet alleen uit de
Besnijdenis zijn, maar die ook wandelen
in de voetstappen des geloofs van onzen
vader Abraham, hetwelk in de Voorhuid
was.
13 Want de belofte *is* niet door de Wet
aan Abraham of zijn zaad *geschied*,
namelijk, dat hij een erfgenaam der
wereld zou zijn, maar door de rechtvaardigheid
des geloofs.
14 [e] Want indien degenen, die uit de
wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het
geloof ijdel geworden, en de beloftenis
teniete gedaan.
15 Want de Wet werkt toorn; [f] want
waar geene wet is, *daar* is ook geene
overtreding.
16 Daarom is zij uit het geloof, opdat
zij naar genade zij; ten einde de belofte
vast zij al den zade, niet alleen dat uit de
Wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams
is, [g] welke een Vader is van ons
allen;
17 (Gelijk geschreven staat: [h] Ik heb u
tot een' Vader van vele volken gesteld)
voor Hem, aan welken hij geloofd heeft,
namelijk God, die de dooden levend
maakt, en roept de dingen, die niet zijn,
alsof zij waren;
18 Welke tegen hoop op hoop geloofd
heeft, dat hij zou worden een Vader van
vele volken; volgens hetgeen gezegd
was: [i] Alzoo zal uw zaad wezen!
19 En niet verzwakt zijnde in het geloof,
heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt,
dat alreede verstorven was, alzoo
hij omtrent honderd jaren oud was, noch
ook dat de moeder in Sara verstorven was.
20 [k] En hij heeft aan de beloftenis Gods
niet getwijfeld door ongeloof; maar is
gesterkt geweest in het geloof, gevende
God de eer;
21 [l] En ten volle verzekerd zijnde, dat
hetgeen beloofd was, Hij ook machtig
was te doen:
22 Daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid
gerekend.
23 [m] Nu is het niet alleen om zijnentwil
geschreven, dat het hem toegerekend is.
24 Maar ook om onzentwil, welken het
zal toegerekend worden, *namelijk* dengenen,
die gelooven in Hem, die Jezus
onzen Heere, uit de dooden opgewekt
heeft;
25 Welke overgeleverd is om onze zonden,
en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

Verzoening met God en vrede door het geloof.

5 WIJ [n] dan, gerechtvaardigd zijnde uit
het geloof, hebben vrede bij God, door
onzen Heere Jezus Christus;
2 [o] Door welken wij ook de toeleiding
hebben door het geloof tot deze genade,
in welke wij [p] staan, en [q] roemen in de
hoop der heerlijkheid Gods,
3 En niet alleenlijk *dit*, [r] maar wij
roemen ook in de verdrukkingen, wetende,
dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,
4 En de lijdzaamheid bevinding, en de
bevinding hoop;
5 En de hoop beschaamt niet, omdat de
liefde Gods in onze harten uitgestort is
door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

[a] Jes. 51:2. [b] Gen. 15:6. Gal. 3:6. Jak. 2:23. [c] Ps. 32:1. [d] Gen. 17:11.
[e] Gal. 3:18. [f] Joh. 15:22. Rom. 5:20; 7:8. Gal. 3:19. [g] Jes. 51:2. [h] Gen. 17:4.
[i] Gen. 15:5. Hebr. 11:12. [k] Joh. 8:56. Hebr. 11:11, 19. [l] Ps. 115:3. [m] Rom. 15:4.
[n] Jes. 32:17. Joh. 16:33. Efez. 2:13. [o] Joh. 10:9; 14:6. Efez. 2:18; 3:12. Hebr. 10:19.
[p] 1 Kor. 15:1. [q] Hebr. 3:6. [r] Jak. 1:3.

6 *a* Want Christus, als wij nog krach-
eloos waren, is te Zijner tijd voor de
oddeloozen gestorven.
7 Want nauwelijks zal iemand voor
enen rechtvaardige sterven; want voor
len goede zal mogelijk iemand ook be-
taan te sterven;
8 Maar God bevestigt Zijne liefde jegens
ons, dat Christus *b* voor ons gestorven is,
als wij nog zondaars waren;
9 Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaar-
ligd door Zijn bloed, zullen wij door Hem
behouden worden van den toorn.
10 Want indien wij, vijanden zijnde,
met God verzoend zijn door den dood
Zijns Zoons, veel meer zullen wij, ver-
zoend zijnde, behouden worden door Zijn
leven;
11 En niet alleenlijk *dit*, maar wij
roemen ook in God, door onzen Heere
Jezus Christus, door welken wij nu de
verzoening gekregen hebben.

Door één mensch zijn de zonde en de dood gekomen; door één mensch ook de rechtvaardigheid en het leven.

12 DAAROM, gelijk *c* door éénen
mensch de zonde in de wereld ingekomen
is, en door de zonde *d* de dood; en alzoo
de dood tot alle menschen doorgegaan
is, in welken allen gezondigd hebben.
13 Want tot de Wet was de zonde in de
wereld; maar de zonde wordt niet toege-
rekend, als er geene wet is;
14 Maar de dood heeft geheerscht van
Adam tot Mozes toe, ook over degenen,
die niet gezondigd hadden in de gelijk-
heid der overtreding van Adam, welke
een voorbeeld is desgenen, die komen
zou.
15 Doch niet, gelijk de misdaad, alzoo
is ook de genadegift; want indien, door
de misdaad van éénen, velen gestorven
zijn, zoo is veelmeer de genade Gods, en
de gave door de genade, die daar is van
éénen mensch, Jezus Christus, overvloe-
dig geweest over velen.
16 En niet, gelijk *de schuld was* door
den éénen, die gezondigd heeft, *alzoo is*
de gift; want de schuld is wel uit ééne
misdaad tot verdoemenis, maar de ge-
nadegift is uit vele misdaden tot recht-
vaardigmaking.
17 Want indien door de misdaad van
éénen, de dood geheerscht heeft door dien
éénen, veelmeer zullen degenen, die den
overvloed der genade, en der gave der
rechtvaardigheid ontvangen, in het leven
heerschen door dien éénen, *namelijk*
Jezus Christus.
18 Zoo dan, gelijk door ééne misdaad
de schuld gekomen is over alle menschen
tot verdoemenis, alzoo ook door ééne
rechtvaardigheid *komt de genade* over
alle menschen tot rechtvaardigmaking
des levens;
19 Want gelijk door de ongehoorzaam-
heid van dien éénen mensch velen *tot*
zondaars gesteld zijn geworden, alzoo
zullen ook door de gehoorzaamheid van
éénen velen *tot* rechtvaardigen gesteld
worden.
20 *e* Maar de Wet is bovendien ingeko-
men, opdat de misdaad te meerder
worde; *f* en waar de zonde meerder ge-
worden is, *daar* is de genade veel meer
overvloedig geweest;
21 Opdat, gelijk de zonde geheerscht
heeft tot den dood, alzoo ook de genade
zou heerschen door rechtvaardigheid tot
het eeuwige leven, door Jezus Christus
onzen Heere.

De genade is geen vrijbrief voor de zonde, maar verlost van de heerschappij der zonde.

6 WAT zullen wij dan zeggen? zullen
wij in de zonde blijven, opdat de ge-
nade te meerder worde?
2 Dat zij verre. Wij, die der zonde
gestorven zijn, hoe zullen wij nog in
dezelve leven?
3 Of weet gij niet, *g* dat zoovelen als wij
in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in
Zijnen dood gedoopt zijn?
4 *h* Wij zijn dan met Hem begraven,
door den doop in den dood, opdat, gelij-
kerwijs Christus uit de dooden *i* opgewekt
is tot de heerlijkheid des Vaders, alzoo
ook wij *k* in nieuwigheid des levens wan-
delen zouden.
5 *l* Want indien wij met hem ééne plant
geworden zijn in de gelijkmaking Zijns
doods, zoo zullen wij het ook zijn *in de
gelijkmaking Zijner* opstanding:
6 Dit wetende, dat onze oude mensch
m met *Hem* gekruisigd is, opdat het li-
chaam der zonde teniet gedaan worde,
opdat wij niet meer de zonde dienen;
7 *n* Want die gestorven is, die is gerecht-
vaardigd van de zonde.
8 *o* Indien wij nu met Christus gestorven
zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook met
Hem zullen leven:
9 *p* Wetende, dat Christus, opgewekt
zijnde uit de dooden, niet meer sterft;
de dood heerscht niet meer over Hem;
10 *q* Want dat Hij gestorven is, dat is
Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat
Hij leeft, dat leeft Hij Gode.
11 Alzoo ook gijlieden, houdt het daar-

a Efez. 2:1. Kol. 2:13. Hebr. 9:15. 1 Petr. 3:18. *b* Hebr. 9:15. 1 Petr. 3:18. *c* Gen. 3:6. 1 Kor. 15:21. *d* Gen. 2:17. Rom. 6:23. *e* Joh. 15:22. Rom. 4:15; 7:8. Gal. 3:19. *f* Luk. 7:47. *g* Gal. 3:27. *h* Kol. 2:12. *i* Rom. 8:11. Filipp. 3:10, 11. *k* Efez. 4:23. Kol. 3:10. Hebr. 12:1. 1 Petr. 2:2. *l* Rom. 8:11. Kol. 3:1. *m* Gal. 2:20; 5:24. Filipp. 3:10. 1 Petr 4:1, 2. *n* 1 Petr. 4:1. *o* 2 Tim. 2:11. *p* Openb. 1:18. *q* 1 Petr. 2:24.

voor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar
Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere.
12 Dat dan de zonde niet heersche in
uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden van dat
lichaam.
13 En stelt uwe leden niet der zonde
tot wapenen der ongerechtigheid; [a] maar
stelt uzelven Gode, als uit de dooden
levende *geworden* zijnde, en *stelt* uwe
leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.
14 Want de zonde zal over u niet heerschen: want gij zijt niet onder de Wet,
maar onder de genade.
15 Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat
wij niet zijn onder de Wet, maar onder
de genade? Dat zij verre!
16 Weet gij niet, [b] dat, wien gij uzelven
stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen,
dien gij gehoorzaamt, òf der zonde tot
den dood, òf der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?
17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel*
dienstknechten der zonde waart, maar
dat gij *nu* van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer, tot
hetwelk gij overgegeven zijt;
18 [c] En vrijgemaakt zijnde van de zonde,
zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.
19 Ik spreek op menschelijke wijze, om
der zwakheid uws vleesches wil; want gelijk gij uwe leden gesteld hebt, *om* dienstbaar *te zijn* der onreinigheid en der ongerechtigheid, tot ongerechtigheid, alzoo
stelt nu uwe leden, *om* dienstbaar *te zijn*
der gerechtigheid, tot heiligmaking;
20 [d] Want toen gij dienstknechten waart
der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.
21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die
dingen, waarover gij u nu schaamt? want
het einde derzelve is de dood.
22 Maar nu, van de zonde vrijgemaakt
zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt
zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven:
23 [e] Want de bezoldiging der zonde is de
dood, [f] maar de genadegifte Gods is het
eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen
Heere.

Vrijgemaakt van de Wet dienen wij God in een nieuwen geest.—De Wet heeft de zonde doen kennen.—Strijd van het vleesch tegen den geest.

7 WEET gij niet, Broeders! (want ik spreek tot degenen, die de Wet verstaan) dat de Wet heerscht over den
mensch, zoo langen tijd als hij leeft?
2 [g] Want eene vrouw, die onder den
man staat, is aan den levenden man
[h] verbonden door de wet; maar indien de
man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt
van de wet des mans.
3 [i] Daarom dan, indien zij eens anderen
mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal
zij eene overspeelster genaamd worden;
maar indien de man gestorven is, zoo is
zij vrij van de wet, alzoo dat zij geene
overspeelster is, als zij eens anderen mans
wordt.
4 Zoo dan, mijne Broeders! [k] gij zijt ook
der Wet gedood door het lichaam van
Christus, opdat gij zoudt worden eens
anderen, *namelijk* desgenen, die van de
dooden opgewekt is, opdat wij Gode
vruchten dragen zouden.
5 Want toen wij in het vleesch waren,
wrochten de bewegingen der zonden, die
door de Wet zijn, in onze leden, om den
dood vruchten te dragen;
6 Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de
Wet, overmits wij dien gestorven zijn,
onder welken wij gehouden waren; alzoo
dat wij dienen [l] in nieuwigheid des
geestes, en niet *in* de oudheid der letter.
7 Wat zullen wij dan zeggen? is de Wet
zonde? Dat zij verre. Ja, [m] ik kende de
zonde niet dan door de Wet; want ook
had ik de begeerlijkheid niet geweten
zonde te zijn, indien de Wet niet zeide:
[n] Gij zult niet begeeren.
8 [o] Maar de zonde, oorzaak genomen
hebbende door het gebod, heeft in mij
alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de Wet is de zonde dood.
9 En zonder de Wet, zoo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zoo
is de zonde weder levend geworden, doch
ik ben gestorven;
10 En het gebod, dat ten leven was,
hetzelve is mij ten dood bevonden:
11 Want de zonde, oorzaak genomen
hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelve gedood.
12 [p] Alzoo is dan de Wet heilig, en het
gebod is heilig, en rechtvaardig, en goed.
13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde is
mij de dood geworden; opdat zij zou
openbaar worden zonde *te zijn,* werkende
mij door het goede den dood; opdat de
zonde boven mate wierd zondigende door
het gebod.
14 Want wij weten, dat de Wet geestelijk is, maar ik ben vleeschelijk, [q] verkocht
onder de zonde:

[a] Luk. 1:74. Rom. 12:1. Gal. 2:20. Hebr. 9:14. 1 Petr. 4:2. [b] Joh. 8:34. 2 Petr. 2:19.
[c] Joh. 8:32. Gal. 5:1. 1 Petr. 2:16. [d] Joh. 8:34. [e] Gen. 2:17. Rom. 5:12. 1 Kor. 15:21.
Jak. 1:15. [f] 1 Petr. 1:3. [g] 1 Kor. 7:39. [h] 1 Kor. 7:2, 10. [i] Matth. 5:32.
[k] Gal. 2:19. 1 Petr. 4:1. [l] Rom. 2:29. 2 Kor. 3:6. [m] Rom. 3:20. Hebr. 7:18.
[n] Ex. 20:17. Deut. 5:21. [o] Joh. 15:22. Rom. 4:15; 5:20. Gal. 3:19. [p] 1 Tim. 1:8. [q] Jes. 50:1.

5 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet;
vant hetgeen ik wil, dat doe ik niet,
aar hetgeen ik haat, dat doe ik.
6 En indien ik hetgene doe, dat ik niet
il, zoo stem ik de Wet toe, dat zij goed
.
7 Ik dan doe datzelve nu niet meer,
aar de zonde, die in mij woont:
8 [b] Want ik weet, dat in mij, dàt is,
mijn vleesch, geen goed woont; want
et willen is *wel* bij mij, maar het goede
doen, dat vind ik niet;
19 Want het goede, dat ik wil, doe ik
iet, maar het kwade, dat ik niet wil, dàt
oe ik.
20 Indien ik hetgene doe, dat ik niet
ril, zoo doe ik nu hetzelve niet meer,
naar de zonde, die in mij woont.
21 Zoo vind ik dan deze wet *in mij:* als
k het goede wil doen, dat het kwade
nij bijligt:
22 [c] Want ik heb een vermaak in de Wet
Gods, naar den inwendigen mensch;
23 [d] Maar ik zie eene andere wet in
nijne leden, welke strijdt tegen de wet
mijns gemoeds, en mij gevangen neemt
onder de wet der zonde, die in mijne leden
is.
24 Ik, ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?
25 Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere.
26 Zoo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de Wet Gods, maar met het vleesch de Wet der zonde.

Het nieuwe leven onder de genade naar den Geest der heiligheid en der aanneming tot kinderen.

8 ZOO is er dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.
2 [e] Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.
3 [f] Want hetgeen der Wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, Zijnen Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleesches, en *dat* voor de zonde, [g] de zonde veroordeeld in het vleesch;
4 Opdat het recht der Wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.
5 [h] Want die naar het vleesch zijn, bedenken, dat des vleesches is; maar die naar den Geest zijn, *bedenken*, dat des Geestes is;
6 Want het bedenken des vleesches is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;
7 Daarom dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der Wet Gods niet; want het kan ook niet;
8 En die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.
9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods [i] in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.
10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het lichaam dood om der zonde wil; maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.
11 En indien de Geest Desgenen, die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, [k] zoo zal Hij, die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken, door Zijnen Geest, die in u woont.
12 Zoo dan, Broeders! wij zijn schuldenaars niet aan het vleesch, om naar het vleesch te leven;
13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zoo zult gij leven.
14 [l] Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.
15 [m] Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; [n] maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader!
16 [o] Deze Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn;
17 En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en medeërfgenamen van Christus; [p] zoo wij anders met *Hem* lijden, opdat wij ook met *Hem* verheerlijkt worden.

De eerstelingen des Geestes.

18 [q] WANT ik houde het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden;
19 Want het schepsel, *als* met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.
20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om

---

[a] Gal. 5:17. [b] Gen. 6:5; 8:21. [c] Efez. 3:16. [d] Gal. 5:17. [e] Joh. 8:36. Rom. 6:18, 22. Gal. 5:1. [f] Hand. 13:39. Rom. 3:28. Gal. 2:16. Hebr. 7:18. [g] 2 Kor. 5:21. Gal. 3:13. [h] 1 Kor. 2:14. [i] 1 Kor. 3:16. [k] Rom. 6:4, 5. 1 Kor. 6:14. 2 Kor. 4:14. Efez. 2:5. Kol. 2:13. [l] Gal. 5:18. [m] 1 Kor. 2:12. 2 Tim. 1:7. [n] Jes. 56:5. Gal. 3:26; 4:5, 6. [o] 2 Kor. 1:22; 5:5. Efez. 1:13; 4:30. [p] 2 Tim. 2:11, 12. [q] Matth. 5:12. 2 Kor. 4:10, 17. Filipp. 3:20. 1 Petr. 4:13. 1 Joh. 3:1, 2.

diens wil, die het *der ijdelheid* onderworpen heeft;

21 Op hoop, dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten, dat het gansche schepsel tezamen zucht, en tezamen *als* in barensnood is tot nu toe.

23 En niet alleen *dit*, maar ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, *zeg ik*, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, *namelijk* [a] de verlossing onzes lichaams.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geene hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; [b] want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen;

27 En die de harten doorzoekt, weet, welke de meening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, *namelijk* dengenen, die naar *Zijn* voornemen geroepen zijn;

29 Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij [c] de eerstgeborene zij onder vele broederen;

30 En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.

Zegelied: God is vóór ons, wie zal tegen ons zijn?

31 WAT zullen wij dan tot deze dingen zeggen? [d] Zoo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?

32 Die ook [e] Zijnen eigen' Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?

33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? [f] God is het, die rechtvaardig maakt.

34 Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is; ja, wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, [g] die ook voor ons bidt.

35 Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

36 (Gelijk geschreven is: [h] Want om Uwentwil worden wij den ganschen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting.)

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen,

39 Noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.

Droefheid van Paulus wegens het ongeloof van Israël.

9 IK [i] zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet (mijn geweten mij mede getuigenis gevende door den Heiligen Geest),

2 Dat het mij eene groote droefheid en mijn hart eene gedurige smart is.

3 [k] Want ik zou zelf *wel* wenschen verbannen te zijn van Christus, voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn naar het vleesch;

4 [l] Welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, [m] en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst *van God* en de beloftenissen;

5 Welker zijn de vaders, en uit welke Christus is, zoo veel het vleesch aangaat, [n] dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid. Amen.

Volstrekte vrijmacht van Gods genade.

6 DOCH *ik zeg dit* niet, [o] alsof het woord Gods ware uitgevallen; [p] want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn;

7 [q] Noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen; [r] maar: In Izaäk zal u het zaad genoemd worden;

8 Dat is, niet de kinderen des vleesches die zijn kinderen Gods; [s] maar de kinderen der beloftenis worden voor het zaad gerekend;

---

[a] Luk. 21:28. [b] Matth. 20:22. Jak. 4:3. [c] Kol. 1:18. [d] Num. 14:8. [e] Gen. 22:12. Jes. 53:5. Joh. 3:16. [f] Jes. 50:8. [g] Hebr. 7:25. [h] Ps. 44:23. 1 Kor. 4:9. 2 Kor. 4:11. [i] Rom. 1:9. 2 Kor. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5; 5:27. [k] Ex. 32:32. Rom. 10:1. [l] Deut. 7:6. Rom. 2:17; 3:2. [m] Efez. 2:12. [n] Jer. 23:6. Joh. 1:1. Hand. 20:28. Rom. 1:4. Hebr. 1:8, 9, 10. [o] Num. 23:19. Rom. 3:3. 2 Tim. 2:13. [p] Joh. 8:39. Rom. 2:28. [q] Gal. 4:23. [r] Gen. 21:12. Gal. 3:29. Hebr. 11:18. [s] Gal. 4:28.

Want dit is het woord der beloftenis :
›mtrent dezen tijd zal Ik komen, en
ra zal eenen zoon hebben.
) En niet alleenlijk *deze*, [b] maar ook
:bekka *is daarvan een bewijs*, als zij
, éénen bevrucht was, *namelijk* Izaäk,
zen vader;
l Want als *de kinderen* nog niet ge-
ren waren, noch iets goeds of kwaads
daan hadden, opdat het voornemen
›ds, dat naar de verkiezing is, *vast*
eve, niet uit de werken, maar uit den
epende,
2 Zoo werd tot haar gezegd : [c] De
eerdere zal den mindere dienen ;
3 Gelijk geschreven is : [d] Jakob heb Ik
:fgehad, en Ezau heb Ik gehaat.
.4 Wat zullen wij dan zeggen? [e] Is er
ırechtvaardigheid bij God? Dat zij
erre!
.5 Want Hij zegt tot Mozes : [f] Ik zal
lij ontfermen, wiens Ik Mij ontferme,
ı zal barmhartig zijn, wien Ik barmhar-
g ben.
16 Zoo *is het* dan niet desgenen, die wil,
och desgenen, die loopt, maar des ont-
ermenden Gods.
17 Want de Schrift zegt tot Faraö :
Tot ditzelve heb Ik u verwekt, opdat
k in u Mijne kracht bewijzen zou, en op-
at Mijn naam verkondigd worde op de
ansche aarde.
18 Zoo ontfermt Hij Zich dan, wiens
Iij wil, en verhardt, wien Hij wil.
19 Gij zult dan tot mij zeggen : Wat
laagt Hij *dan* nog? want wie heeft
Zijnen wil wederstaan ?
20 Maar toch, o mensch! wie zijt gij,
lie tegen God antwoordt? [h] zal ook het
naaksel tot dengenen, die het gemaakt
ıeeft, zeggen : Waarom hebt gij mij
ılzoo gemaakt ?
21 Of heeft de pottenbakker geene
nacht over het leem, om uit denzelfden
klomp te maken [i] het eene een vat ter
eere, en het andere ter oneere ?
22 En of God, willende *Zijnen* toorn
bewijzen, en Zijne macht bekend maken,
met vele lankmoedigheid verdragen
heeft de vaten des toorns, tot het verderf
toebereid ;
23 En opdat Hij zou bekend maken den
rijkdom Zijner heerlijkheid over de
vaten der barmhartigheid, die Hij te-
voren bereid heeft tot heerlijkheid ?
24 Welke Hij ook geroepen heeft, *name-
lijk* ons, niet alleen uit de Joden, maar
ook uit de Heidenen ;
25 Gelijk Hij ook in Hoséa zegt : [k] Ik
zal hetgeen Mijn volk niet was, Mijn
volk noemen, en die niet bemind was,
Mijn beminde ;
26 En het zal zijn, in de plaats, waar
tot hen gezegd was : [l] Gijlieden zijt Mijn
volk niet, aldaar zullen zij kinderen des
levenden Gods genaamd worden.
27 En Jesaja roept over Israël : [m] Al
ware het getal der kinderen Israëls gelijk
het zand der zee, zoo zal het overblijfsel
behouden worden ;
28 Want Hij voleindt eene zaak en
snijdt ze af in rechtvaardigheid ; want de
Heere zal eene afgesnedene zaak doen
op de aarde.
29 En gelijk Jesaja tevoren gezegd
heeft : [n] Indien de Heere Sebaôth ons
geen zaad had overgelaten, zoo waren
wij [o] als Sódoma geworden, en Gomórra
gelijk gemaakt geweest.
30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de
Heidenen, die de rechtvaardigheid niet
zochten, de rechtvaardigheid verkregen
hebben, doch de rechtvaardigheid, die
uit het geloof is ;
31 Maar Israël, [p] die de wet der recht-
vaardigheid zocht, is tot de wet der recht-
vaardigheid niet gekomen.
32 Waarom? Omdat zij *die zochten*
niet uit het geloof, maar als uit de werken
der Wet ; want zij hebben zich gestooten
aan den steen des aanstoots ;
33 Gelijk geschreven is : [q] Ziet, Ik leg
in Zion eenen steen des aanstoots, en
eene rots der ergernis ; [r] en een iegelijk,
die in Hem gelooft, zal niet beschaamd
worden.

De Joden hebben de gerechtigheid, die van God is, verworpen.

10 BROEDERS ! de toegenegenheid
mijns harten, en het gebed, dat *ik*
tot God voor Israël *doe*, is tot *hunne*
zaligheid.
2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij
[s] eenen ijver tot God hebben, maar niet
met verstand.
3 Want alzoo zij de rechtvaardigheid
Gods niet kennen, en hunne eigene
gerechtigheid zoeken op te richten, zoo
zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet
onderworpen ;
4 [t] Want het einde der Wet is Christus,
tot rechtvaardigheid een' iegelijk, die
gelooft.
5 Want Mozes beschrijft de rechtvaar-
digheid, die uit de Wet is, *zeggende* : [u] De

---

a Gen. 18:10. *b* Gen. 25:21. *c* Gen. 25:23. *d* Mal. 1:2. *e* Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7 Job 34:10. *f* Ex. 33:19. *g* Ex. 9:16. *h* Jes. 45:9. Jer. 18:6. *i* 2 Tim. 2:20. *k* Hos. 2:22. *l* Hos. 1:10. 1 Petr. 2:10. *m* Jes. 10:22. *n* Jes. 1:9. *o* Gen. 19:24. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Ezech. 16:46. *p* Rom. 10:2; 11:7. *q* Ps. 118:22. Jes. 8:14; 28:16. Matth. 21:42. 1 Petr. 2:6. *r* Ps. 2:12. Spr. 16:20. Jes. 28:16. Jer. 17:7. *s* Hand. 22:3. Rom. 9:31. Gal. 4:17. *t* Matth. 5:17. Hand 13:38. 2 Kor. 3:13. Gal. 3:24. *u* Lev. 18:5. Ezech. 20:11. Gal. 3:12.

mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

6 Maar de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus : [a] Zeg niet in uw hart : Wie zal in den hemel opklimmen? dat is Christus *van boven* afbrengen.

7 Of, wie zal in den afgrond nederdalen? dat is Christus uit de dooden opbrengen.

8 Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken :

9 *Namelijk,* indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven, dat God Hem uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden;

10 Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt : Een iegelijk, die [b] in Hem gelooft, die zal niet beschaamd worden.

12 [c] Want er is geen onderscheid, noch van Jood noch van Griek; want ééne zelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen;

13 [d] Want een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14 Hoe zullen zij dan *Hem* aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? en hoe zullen zij *in Hem* gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? en hoe zullen zij hooren, zonder die *hun* predikt?

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is : [e] Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen, die vrede verkondigen, dergenen, die het goede verkondigen!

16 Doch zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest; want Jesaja zegt : [f] Heere! wie heeft onze prediking geloofd?

17 Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods.

18 Maar ik zeg : hebben zij het niet gehoord? Ja toch, [g] hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de einden der wereld.

19 Maar ik zeg : heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst : [h] Ik zal ulieden tot jaloerschheid verwekken door *degenen, die* geen volk *zijn;* door een onverstandig volk zal Ik u tot toorn verwekken.

20 En Jesaja verstout zich, en zegt : [i] Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten ; Ik ben openbaar geworden dengenen, die naar Mij niet vraagden.

21 Maar tegen Israël zegt Hij : [k] Den geheelen dag heb Ik Mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

De toekomst van Israël.

11 IK zeg dan : [l] Heeft God Zijn volk verstooten? Dat zij verre ; [m] want ik ben ook een Israëliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin.

2 God heeft Zijn volk niet verstooten, hetwelk Hij tevoren gekend heeft. Of weet gij niet, wat de Schrift zegt van Elía? hoe hij God aanspreekt tegen Israël, zeggende :

3 [n] Heere! zij hebben Uwe profeten gedood, en Uwe altaren omgeworpen; en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.

4 Maar wat zegt tot hem het Goddelijk antwoord? [o] Ik heb Mijzelven *nog* zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het *beeld* van Baäl niet gebogen hebben.

5 [p] Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade.

6 [q] En indien het door genade is, zoo is het niet meer uit de werken ; anderszins is de genade geene genade meer ; en indien het is uit de werken, zoo is het geene genade meer; anderszins is het werk geen werk meer.

7 Wat dan? [r] Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.

8 (Gelijk geschreven is : [s] God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps; [t] oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren) tot op den huidigen dag.

9 En David zegt : [u] Hunne tafel worde tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot eene vergelding voor hen ;

10 Dat hunne oogen verduisterd worden, om niet te zien ; en verkrom hunnen rug allen tijd.

11 Zoo zeg ik dan : Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *is* de zaligheid den Heidenen *geworden,* om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der Heidenen, hoeveel te meer hunne volheid!

13 Want ik spreek tot u, Heidenen,

---

[a] Deut. 30:12. [b] Jes. 28:16. Rom. 9:33. [c] Hand. 15:9. Rom. 3:22. [d] Joël 2:32. Hand. 2:21. [e] Jes. 52:7. Nah. 1:15. [f] Jes. 53:1. Joh. 12:38. [g] Ps. 19:5. [h] Deut. 32:21. [i] Jes. 65:1. [k] Jes. 65:2. [l] Jer. 31:37. [m] 2 Kor. 11:22. Filipp. 3:5. [n] 1 Kon. 19:10. [o] 1 Kon. 19:18. [p] Rom. 9:27. [q] Deut. 9:4. [r] Rom. 9:31. [s] Jes. 29:10. [t] Jes. 6:9. Ezech. 12:2. Matth. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. [u] Ps. 69:23.

[a] voor zooveel ik der Heidenen Apostel
ben; ik maak mijne bediening heerlijk:
14 Of ik eenigszins mijn vleesch tot ja-
loerschheid verwekken, en eenigen uit
hen behouden mocht.
15 Want indien hunne verwerping de
verzoening is der wereld, wat zal de aan-
neming wezen, anders dan het leven uit
de dooden?
16 En indien de eerstelingen heilig zijn,
zoo is ook het deeg *heilig;* en indien de
wortel heilig is, zoo zijn ook de takken
heilig.
17 En zoo eenige der takken afgebroken
zijn, en gij, een wilde olijfboom zijnde,
in derzelver *plaats* zijt ingeënt, en des
wortels en der vettigheid [b] des olijfbooms
mede deelachtig zijt geworden,
18 Zoo roem niet tegen de takken; en
indien gij daartegen roemt, gij draagt
den wortel niet, maar de wortel u.
19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn
afgebroken, opdat ik zou ingeënt worden.
20 Het is wel; zij zijn door ongeloof
afgebroken, en gij staat door het geloof.
Zijt niet hooggevoelende, maar vreest:
21 Want is het, dat God de natuurlijke
takken niet gespaard heeft, *ziet toe,* dat
Hij ook mogelijk u niet spare!
22 Ziet dan de goedertierenheid en de
strengheid van God: de strengheid wel
over degenen, die gevallen zijn, maar de
goedertierenheid over u, indien gij in de
goedertierenheid blijft; anderszins zult
ook gij afgehouwen worden.
23 [c] Maar ook zij, indien zij in het onge-
loof niet blijven, zullen ingeënt worden;
want God is machtig, om ze weder in te
enten:
24 Want indien gij afgehouwen zijt uit
den olijfboom, die van nature wild was,
en tegen nature in den goeden olijfboom
ingeënt, hoeveel te meer zullen deze, die
natuurlijke *takken* zijn, in hunnen eigen'
olijfboom geënt worden?
25 Want ik wil niet, broeders! dat u
deze verborgenheid onbekend zij (opdat
gij niet wijs zijt bij uzelven), dat de ver-
harding voor een deel over Israël geko-
men is, [d] totdat de volheid der Heidenen
zal ingegaan zijn;
26 En alzoo zal geheel Israël zalig wor-
den. [e] Gelijk geschreven is: De Verlosser
zal uit Zion komen en zal de goddeloos-
heden afwenden van Jakob;
27 En dit is hun een verbond van Mij,
als Ik hunne zonden zal wegnemen.
28 Zoo zijn zij wel vijanden aangaande
het Evangelie, om uwentwil, maar aan-
gaande de verkiezing zijn zij beminden,
om der vaderen wil:
29 Want de genadegiften en de roeping
Gods zijn onberouwelijk.
30 Want gelijkerwijs ook gijlieden eer-
tijds Gode ongehoorzaam geweest zijt,
maar nu barmhartigheid verkregen hebt
door dezer ongehoorzaamheid;
31 Alzoo zijn ook deze nu ongehoorzaam
geweest, opdat ook zij door uwe barmhar-
tigheid zouden barmhartigheid verkrij-
gen;
32 [f] Want God heeft hen allen onder de
ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij
hun allen zou barmhartig zijn.

Lofzang.

33 O diepte des rijkdoms, beide der wijs-
heid en der kennis Gods! [g] hoe ondoor-
zoekelijk zijn Zijne oordeelen, en onna-
speurlijk Zijne wegen!
34 [h] Want wie heeft den zin des Hee-
ren gekend? Of wie is Zijn raadsman ge-
weest?
35 [i] Of wie heeft Hem eerst gegeven, en
het zal hem wedervergolden worden?
36 [k] Want uit Hem, en door Hem, en
tot Hem zijn alle dingen. Hem *zij* de
heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

Toewijding aan God. Ootmoed en trouw in het gebruik Zijner gaven.

12 IK bid u dan, broeders! door de
ontfermingen Gods, [l] dat gij uwe
lichamen [m] stelt tot eene levende, heilige
en Gode welbehagelijke offerande, *welke*
is uw redelijke godsdienst;
2 [n] En wordt dezer wereld niet gelijk-
vormig; maar wordt veranderd door de
vernieuwing uws gemoeds, [o] opdat gij
moogt beproeven, welke de goede, en wel-
behagende en volmaakte wil van God zij.
3 Want door de genade, [p] die mij ge-
geven is, zeg ik een' iegelijk, die onder u
is, [q] dat hij niet wijs zij boven hetgeen
men behoort wijs te zijn; maar dat hij
wijs zij tot matigheid, gelijk als [r] God
een' iegelijk de mate des geloofs gedeeld
heeft.
4 Want [s] gelijk wij in één lichaam vele
leden hebben, en de leden allen niet de-
zelfde werking hebben,
5 [t] Alzoo zijn wij velen één lichaam in
Christus, naar elkeen zijn wij elkanders
leden.
6 Hebbende nu [u] verscheidene gaven,
naar de genade, die ons gegeven is,

---

[a] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 1:16; 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11. [b] Jer. 11:16.
2 Kor. 3:16. [d] Luk. 21:24. [e] Ps. 14:7. Jes. 27:9; 59:20. Jer. 31:31–34.
2 Kor. 8:16. Hebr. 8:8; 10:16. [f] Gal. 3:22. [g] Ps. 36:7. [h] Jes. 40:13. 1 Kor. 2:16.
[i] Job 41:2. [k] Spr. 16:4. 1 Kor. 8:6. [l] 1 Petr. 2:5. [m] Rom. 6:13, 16. [n] 1 Joh. 2:15.
[o] Efez. 5:17. 1 Thess. 4:3. [p] Rom. 1:5. [q] Efez. 4:7. [r] 1 Kor. 12:11. Efez. 4:7.
[s] 1 Kor. 12:27. Efez. 1:23; 4:16; 5:23. Kol. 1:24. [t] 1 Kor. 12:4. 2 Kor. 10:13. 1 Petr. 4:10.
[u] 1 Kor. 12:4.

7 *Zoo laat ons die gaven besteden*, hetzij
[a] profetie, naar de mate des geloofs; [b] het-
zij bediening, in het bedienen; hetzij die
leert, in het leeren;
8 Hetzij die vermaant, in het verma-
nen; die uitdeelt, [c] in eenvoudigheid;
die een voorstander is, in naarstigheid;
die barmhartigheid doet, [d] in blijmoedig-
heid.

Liefde, vurigheid, nederigheid, weldadigheid.

9 DE liefde zij ongeveinsd. [e] Hebt
eenen afkeer van het booze, en hangt
het goede aan.
10 [f] Hebt elkander hartelijk lief met
broederlijke liefde, [g] met eer de een den
anderen voorgaande.
11 Zijt niet traag in het benaarstigen.
Zijt vurig van geest. Dient den Heere.
12 [h] Verblijdt u in de hoop. [i] Zijt ge-
duldig in de verdrukking. [k] Volhardt in
het gebed.
13 [l] Deelt mede tot de behoeften der
heiligen. [m] Tracht naar herbergzaamheid.
14 [n] Zegent hen, die u vervolgen; zegent
en vervloekt niet.
15 Verblijdt u met de blijden; en weent
met de weenenden.
16 [o] Weest eensgezind onder elkander.
[p] Tracht niet naar de hooge dingen, maar
voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs
bij uzelven.
17 [q] Vergeldt niemand kwaad voor
kwaad. [r] Bezorgt hetgeen eerlijk is voor
alle menschen.
18 [s] Indien het mogelijk is, zoo veel in
u is, houdt vrede met alle menschen.
19 [t] Wreekt uzelven niet, beminden!
maar geeft den toorn plaats; want er is
geschreven: [u] Mij *komt* de wraak *toe;*
Ik zal het vergelden, zegt de Heere.
20 [x] Indien dan uwen vijand hongert,
zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo
geeft hem te drinken; want dat doende,
zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.
21 Wordt van het kwade niet overwon-
nen, maar overwint het kwade door het
goede.

Onderwerping aan de Overheid.

13 ALLE [y] ziel zij den Machten, over
haar gesteld, onderworpen; [z] want
er is geene Macht dan van God, en de
Machten die er zijn, die zijn van God
geordineerd:
2 Alzoo dat die zich tegen de Macht
stelt, de ordinantie Gods wederstaat; en
die ze wederstaan, zullen over zichzelven
een oordeel halen.
3 Want de Oversten zijn niet *tot* eene
vreeze den goeden werken, maar den kwa-
den. Wilt gij nu de Macht niet vreezen,
doe het goede, en gij zult lof van haar
hebben;
4 Want zij is Gods dienares, u ten
goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo
vreest; want zij draagt het zwaard niet
tevergeefs; want zij is Gods dienares,
eene wreekster tot straf dengene, die
kwaad doet.
5 Daarom is het noodig onderworpen te
zijn, niet alleen om der straffe, maar ook
om des gewetens wil:
6 Want daarom betaalt gij ook schat-
tingen; want zij zijn dienaars van God,
in ditzelve geduriglijk bezig zijnde.
7 [aa] Zoo geeft dan een' iegelijk wat gij
schuldig zijt: schatting, dien gij de schat-
ting, tol, dien gij den tol, vreeze, dien gij
de vreeze, eer, dien gij de eer *schuldig*
zijt.

Liefde tot den naaste, waakzaamheid, reinheid.

8 ZIJT niemand iets schuldig, dan elk-
ander lief te hebben; [bb] want die den an-
der liefheeft, die heeft de Wet vervuld.
9 Want dit: [cc] Gij zult geen overspel
doen, gij zult niet dooden, gij zult niet
stelen, gij zult geen valsch getuigenis
geven, gij zult niet begeeren; en zoo er
eenig ander gebod is, wordt in dit woord
als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk*
in dit: [dd] Gij zult uwen naaste liefhebben
gelijk uzelven.
10 De liefde doet den naaste geen
kwaad: zoo is dan de liefde de vervulling
der Wet.
11 En dit *zeg ik te meer*, [ee] dewijl wij de
gelegenheid des tijds weten, dat het de
ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken;
want de zaligheid is ons nu nader, dan
toen wij *eerst* geloofd hebben.
12 [ff] De nacht is voorbijgegaan, en de
dag is nabij gekomen: [gg] laat ons dan
afleggen de werken der duisternis, en
aandoen de wapenen des lichts.

---

[a] 1 Kor. 12:10. [b] 1 Petr. 4:10, 11. [c] Matth. 6:1, 2, 3. [d] Deut. 15:7. 2 Kor. 9:7.
[e] Ps. 97:10. Amos 5:15. [f] Efez. 4:2. Hebr. 13:1. 1 Petr. 1:22; 2:17. [g] Filipp. 2:3.
1 Petr. 5:5. [h] Rom. 15:13. 1 Thess. 5:16. [i] Hebr. 10:36; 12:1. Jak. 5:7. [k] Luk. 18:1.
Efez. 6:18. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17. [l] 1 Kor. 16:1. [m] Hebr. 13:2. 1 Petr. 4:9.
[n] Matth. 5:44. 1 Kor. 4:12. [o] Rom. 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2; 3:16. 1 Petr. 3:8.
[p] Spr. 3:7. Jes. 5:21. [q] Spr. 20:22. Matth. 5:39. 1 Kor. 6:7. 1 Thess. 5:15. [r] 2 Kor. 8:21.
1 Petr. 2:12. [s] Mark. 9:50. Hebr. 12:14. [t] Matth. 5:39. Luk. 6:29. [u] Deut. 32:35.
Hebr. 10:30. [x] Spr. 25:21. Matth. 5:44. [y] Tit. 3:1. 1 Petr. 2:13. [z] Spr. 8:15. Dan. 4:32.
[aa] Matth. 22:21. [bb] Gal. 5:14. 1 Tim. 1:5. [cc] Ex. 20:13. Deut. 5:17. Matth. 19:18.
[dd] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Mark. 12:31. Gal. 5:14. Jak. 2:8. [ee] Efez. 5:14. 1 Thess. 5:6.
[ff] 1 Thess. 5:5. [gg] Kol. 3:8.

13 Laat ons, als in den dag, [a] eerlijk
andelen; [b] niet in brasserijen en dron-
enschappen, [c] niet in slaapkameren en
ntuchtigheden, [d] niet in twist en nijdig-
eid;
14 [e] Maar doet aan den Heere Jezus
hristus, [f] en verzorgt het vleesch niet
ot begeerlijkheden.

'erdraagzaamheid jegens de zwakken in het geloof.

14 DENGENE nu, die zwak is in het
geloof, neemt aan, *maar* niet tot
wistige samensprekingen.
2 De een gelooft wel, dat men alles eten
nag, maar die zwak is, eet moeskruiden.
3 [g] Die daar eet, verachte hem niet, die
iet eet; en die niet eet, oordeele hem
iet, die daar eet: want God heeft hem
angenomen.
4 [h] Wie zijt gij, die eens anderen huis-
necht oordeelt? Hij staat, of hij valt
ijnen eigen' heer; doch hij zal vastge-
teld worden, want God is machtig hem
'ast te stellen.
5 [i] De een acht wel den *eenen* dag
oven den *anderen* dag; maar de ander
cht al de dagen *gelijk:* een iegelijk zij
n zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.
6 Die den dag waarneemt, die neemt
hem waar den Heere; en die den dag
iet waarneemt, die neemt *hem* niet
waar den Heere. Die daar eet, die eet
zulks den Heere, [k] want hij dankt God;
en die niet eet, die eet *zulks* den Heere
iet, en hij dankt God.
7 [l] Want niemand van ons leeft zich-
elven, en niemand sterft zichzelven;
8 Want hetzij dat wij leven, wij leven
len Heere; hetzij dat wij sterven, wij
sterven den Heere: hetzij dan dat wij
even, hetzij dat wij sterven, wij zijn des
Heeren.
9 Want daartoe is Christus ook gestor-
ven, en opgestaan, en weder levend ge-
worden, opdat Hij beiden over dooden en
evenden heerschen zou.
10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broe-
ler? Of ook gij, wat veracht gij uwen
broeder? [m] Want wij zullen allen voor
len rechterstoel van Christus gesteld
worden;
11 Want er is geschreven: [n] Ik leef, zegt
le Heere; voor Mij zal alle knie zich
buigen, en alle tong zal God belijden.
12 [o] Zoo dan een iegelijk van ons zal
voor zichzelven Gode rekenschap geven.

Vrijheid en liefde.

13 LAAT ons dan elkander niet meer
oordeelen; maar oordeelt dit liever,
namelijk, [p] dat gij den broeder geenen
aanstoot of ergernis geeft.
14 [q] Ik weet en ben verzekerd in den
Heere Jezus, dat geen ding onrein is in
zichzelven; dan, die acht iets onrein te
zijn, dien is het onrein.
15 Maar indien uw broeder om der
spijze wil bedroefd wordt, zoo wandelt
gij niet meer naar liefde. [r] Verderf dien
niet met uwe spijze, voor welken Christus
gestorven is.
16 Dat dan uw goed niet gelasterd
worde.
17 [s] Want het koninkrijk Gods is niet
spijs en drank, maar rechtvaardigheid,
en vrede en blijdschap, door den Heiligen
Geest.
18 Want die Christus in deze dingen
dient, is Gode welbehagelijk, en aange-
naam den menschen.
19 Zoo dan, laat ons najagen hetgeen
tot den vrede, en hetgeen tot de stich-
ting onder elkander *dient.*
20 Verbreekt het werk van God niet om
der spijze wil. [t] Alle dingen zijn wel
rein; maar het is kwaad den mensch, die
met aanstoot eet.
21 [u] Het is goed geen vleesch te eten,
noch wijn te drinken, noch *iets,* waar-
aan uw broeder zich stoot, of geërgerd
wordt, of *waarin* hij zwak is.
22 Hebt gij geloof? heb *dat* bij uzelven
voor God. Zalig is hij, die zichzelven
niet oordeelt in hetgeen hij voor goed
houdt;
23 Maar die twijfelt, indien hij eet, is
veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof
eet. [x] En al wat uit het geloof niet is,
dat is zonde.

Christus, een voorbeeld van zelfverloochening en hulpbieding.

15 MAAR [y] wij, die sterk zijn, zijn
schuldig de zwakheden der onster-
ken te dragen, en niet onszelven te be-
hagen.
2 Dat dan een iegelijk van ons *zijnen*
naaste behage ten goede, tot stichting;
3 Want ook Christus heeft Zichzelven
niet behaagd, maar gelijk geschreven is:
[z] De smadingen dergenen, die U smaden,
zijn op Mij gevallen.
4 [aa] Want al wat tevoren geschreven is,

[a] Filipp. 4:8. 1 Thess. 4:12. [b] Luk. 21:34. 1 Thess. 5:6. [c] 1 Kor 6:10. Efez. 5:5. [d] Jak. 3:14. [e] Gal. 3:27. [f] 1 Petr. 2:11. [g] Kol. 2:16. [h] Jak. 4:12. [i] Gal. 4:10. Kol. 2:16. [k] 1 Kor. 10:31. 1 Tim. 4:3. [l] 2 Kor. 5:15. Gal. 2:20. 1 Thess. 5:10. 1 Petr. 4:2. [m] Matth. 25:31. 2 Kor. 5:10. [n] Jes. 45:23. Filipp. 2:10. [o] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23; 22:12. [p] 1 Kor. 10:32. 2 Kor. 6:3. [q] Matth. 15:11. Hand. 10:15. 1 Kor. 8:4. 1 Tim. 4:4. [r] 1 Kor. 8:11. [s] 1 Kor. 8:8. [t] Tit. 1:15. [u] 1 Kor. 8:13. [x] Tit. 1:15 [y] 1 Kor. 9:22. Gal. 6:1. [z] Ps. 69:10. Jes. 53:4, 5. [aa] Rom. 4:23, 24.

dat is tot onze leering tevoren geschreven; opdat wij, door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebben zouden.

5 Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, [a] dat gij eensgezind zijt onder elkander naar Christus Jezus;

6 Opdat gij eendrachtiglijk, met éénen mond, moogt verheerlijken den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus.

7 Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods.

8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis, van wege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen;

9 En de Heidenen God wegens de barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is: [b] Daarom zal ik U belijden onder de Heidenen, en Uwen Naam lofzingen.

10 En wederom zegt Hij: [c] Weest vroolijk, gij Heidenen met Zijn volk!

11 En wederom: [d] Looft den Heere, al gij Heidenen! en prijst Hem, al gij volken!

12 En wederom zegt Jesaja: [e] Er zal zijn de wortel van Jessaï, en die opstaat, om over de Heidenen te gebieden; op Hem zullen de Heidenen hopen.

13 De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.

Apostelschap en plannen van Paulus.

14 DOCH, mijne broeders! ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, machtig om ook elkander te vermanen.

15 Maar ik heb u eensdeels te stoutelijker geschreven, broeders! u als wederom *dit* indachtig makende, om de genade, die mij van God gegeven is;

16 Opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de Heidenen, het Evangelie Gods bedienende, opdat de offerande der Heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.

17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in die dingen, die God aangaan.

18 Want ik zou niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid der Heidenen, met woorden en werken;

19 Door kracht van teekenen en wonderheden, *en* door de kracht van den Geest Gods, zoodat ik, van Jeruzalem af, en rondom, tot Illyricum toe, het Evangelie van Christus vervuld heb;

20 En alzoo zeer begeerig geweest ben om het Evangelie te verkondigen, niet waar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen,

21 Maar gelijk geschreven is: [f] Denwelken van Hem niet was geboodschapt, die zullen het zien; en dewelke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.

22 Waarom ik ook menigmaal [g] verhinderd geweest ben, tot u te komen;

23 Maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en van over vele jaren [h] groot verlangen hebbende, om tot u te komen,

24 Zoo zal ik, zoo wanneer ik naar Spanje reis, tot u komen; want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder tegenwoordigheid eensdeels verzadigd zal zijn.

25 [i] Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende de heiligen;

26 Want het heeft *dien van* Macedónië en Achaje goed gedacht eene gemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen, die te Jeruzalem zijn.

27 Want het heeft hun *zoo* goed gedacht; ook zijn zij hunne schuldenaars; [k] want indien de Heidenen hunne geestelijke *goederen* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van lichamelijke *goederen* te dienen.

28 Als ik dan dit volbracht, en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door ulieder *stad* naar Spanje afkomen;

29 [l] En ik weet, dat ik, tot u komende, met vollen zegen des Evangelies van Christus komen zal.

30 En ik bid u, broeders! door onzen Heere Jezus Christus, en door de liefde des Geestes, [m] dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij;

31 [n] Opdat ik mag bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judéa, en dat deze mijn dienst, dien *ik* aan Jeruzalem *doe*, aangenaam zij den heiligen;

32 [o] Opdat ik met blijdschap, door den wil van God, tot u mag komen, en met u verkwikt worden.

33 En de God des vredes zij met u allen. Amen.

Aanbevelingen, groeten en wenschen.

16 EN ik bevele u Febé, onze zuster, die eene dienares is der Gemeente, die te Kenchreën is;

2 Opdat gij haar ontvangt in den Heere,

[a] Rom. 12:16. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2; 3:16. 1 Petr. 3:8. [b] 2 Sam. 22:50. Ps. 18:50. [c] Deut. 32:43. [d] Ps. 117:1. [e] Jes. 11:10. Openb. 5:5; 22:16. [f] Jes. 52:15. [g] Rom. 1:13. 1 Thess. 2:18. [h] Rom. 1:10; 15:32. 1 Thess. 3:10. 2 Tim. 1:4. [i] Hand. 19:21; 24:17. [k] 1 Kor. 9:11. Gal. 6:6. [l] Rom. 1:11. [m] 2 Kor. 1:11. [n] 2 Thess. 3:2. [o] Rom. 1:10; 15:23.

elijk het den heiligen betaamt, en haar
bijstaat, in wat zaak zij u zou mogen van
doen hebben; want zij is eene voor-
standster geweest van velen, ook van
mijzelven.
3 *a* Groet Priscilla en A'quila, mijne me-
dewerkers in Christus Jezus,
4 Die voor mijn leven hunnen hals
gesteld hebben; welken niet alleen ik
danke, maar ook al de gemeenten der
Heidenen.
5 *Groet* ook de gemeente in hun huis.
Groet Epénetus, mijnen beminde, die de
eersteling is van Acháje in Christus.
6 Groet Maria, die veel voor ons gearbeid
heeft.
7 Groet Andronícus en Június, mijne
magen en mijne medegevangenen, welke
vermaard zijn onder de Apostelen; die
ook vóór mij in Christus geweest zijn.
8 Groet Amplias, mijnen beminde in
den Heere.
9 Groet Urbánus, onzen medearbeider
in Christus, en Stachys, mijnen be-
minde.
10 Groet Apelles, die beproefd is in
Christus. Groet hen, die van het *huisge-
zin* van Aristobúlus *zijn*.
11 Groet Heródion, die van mijne maag-
schap is. Groet hen, die van *het huisge-
zin* van Narcissus *zijn*, degenen *namelijk*,
die in den Heere zijn.
12 Groet Tryféna en Tryfósa, *vrouwen*,
die in den Heere arbeiden. Groet Persis,
de beminde *zuster*, die veel gearbeid
heeft in den Heere.
13 Groet Rufus, den uitverkorene in den
Heere, en zijne moeder en de mijne.
14 Groet Asy'ncritus, Flégon, Hermas,
Pátrobas, Hermes, en de broeders, die
met hen zijn.
15 Groet Filológus en Júlia, Néreüs en
zijne zuster, en Olympas, en al de heili-
gen, die met henlieden zijn.
16 *b* Groet elkander met eenen heiligen
kus. De gemeenten van Christus groe-
ten ulieden.
17 *c* En ik bid u, broeders! neemt acht
op degenen, die tweedracht en ergernissen
aanrichten tegen de leer, die gij *van ons*
geleerd hebt; *d* en wijkt af van hen:
18 Want dezulken dienen onzen Heere
Jezus Christus niet, *e* maar hunnen buik;
en verleiden door schoonspreken en prij-
zen *f* de harten der eenvoudigen.
19 Want uwe gehoorzaamheid is tot
kennis van allen gekomen. Ik verblijde
mij dan uwenthalve; *g* en ik wil, dat gij
wijs zijt in het goede, doch onnoozel in
het kwade.
20 En de God des vredes zal den Satan
haast onder uwe voeten verpletteren. De
genade van onzen Heere Jezus Christus
zij met ulieden. Amen.
21 U groeten *h* Timótheüs, mijn me-
dearbeider, en *i* Lucius, en *k* Jason, en
l Socípater, mijne bloedverwanten.
22 Ik, Tertius, die den brief geschreven
heb, groet u in den Heere.
23 U groet Gajus, de huiswaard van
mij en van de geheele gemeente. U groet
m Erastus, de rentmeester der stad, en de
broeder Quartus.
24 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met u allen. Amen.
25 *n* Hem nu, die machtig is u te beves-
tigen, naar mijn Evangelie en de prediking
van Jezus Christus, *o* naar de openbaring
der verborgenheid, die *van* de tijden der
eeuwen verzwegen is geweest,
26 Maar nu geopenbaard is, en door de
profetische Schriften, naar het bevel des
eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des
geloofs, onder al de Heidenen bekend is
gemaakt;
27 Den alleen wijzen God *zij* door Jezus
Christus de heerlijkheid in der eeuwig-
heid. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

Opschrift, groeten en dankzeggingen.

1 PAULUS, een geroepen Apostel van
Jezus Christus, door den wil van God,
en Sósthenes, de broeder,
2 Aan de gemeente Gods, die te Korinthe
is, *p* den geheiligden in Christus Jezus,
q den geroepenen heiligen, *r* met allen,
die den naam onzes Heeren Jezus
Christus aanroepen in alle plaats, beide
huns en onzes *Heeren*:

a Hand. 18:2, 26. *b* 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14. *c* Kol. 2:8.
Tit. 3:10. 2 Joh. vers 10. *d* Matth. 18:17. 2 Thess. 3:6. 2 Tim. 3:5. *e* Filipp. 3:19.
f Ezech. 13:18. *g* Matth. 10:16. 1 Kor. 14:20. *h* Hand. 16:1. Filipp. 2:19. Kol. 1:1.
1 Thess. 3:2. 1 Tim. 1:2. *i* Hand. 13:1. *k* Hand. 17:5. *l* Hand. 20:4. *m* Hand. 19:22.
2 Tim. 4:20. *n* Efez. 3:20. *o* Efez. 1:9; 3:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20.
p Joh. 17:19. Hand. 15:9. 1 Thess. 4:7. *q* Rom. 1:7. Efez. 1:1. *r* 2 Tim. 2:22.

3 [a] Genade zij u en vrede van God onzen
Vader, en den Heere Jezus Christus!
4 Ik dank mijnen God allen tijd over u,
wegens de genade Gods, die u gegeven is
in Christus Jezus;
5 [b] Dat gij in alles rijk zijt geworden in
Hem, in alle rede en alle kennis;
6 Gelijk het getuigenis van Christus
bevestigd is onder u:
7 Alzoo dat het u aan geene gave ont-
breekt, [c] verwachtende de openbaring van
onzen Heere Jezus Christus;
8 [d] Welke *God* u ook zal bevestigen tot
het einde toe, *om* onstraffelijk *te zijn* in
den dag onzes Heeren Jezus Christus.
9 [e] God is getrouw, door welken gij ge-
roepen zijt tot [f] de gemeenschap van
Zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heere.

De verdeeldheden in de gemeente van Korinthe.

10 MAAR ik bid u, broeders! door den
naam onzes Heeren Jezus Christus, [g] dat
gij allen hetzelfde spreekt, en *dat* onder
u geene scheuringen zijn, maar *dat* gij
samengevoegd zijt in eenen zelfden zin,
en in een zelfde gevoelen;
11 Want mij is van u bekend gemaakt,
mijne broeders! door die van *het huisge-
zin* van Chloë *zijn*, dat er twisten onder
u zijn.
12 En dit zeg ik, dat een iegelijk van u
zegt: [h] Ik ben van Paulus; en ik van
[i] Apollos; en ik van Céfas; en ik van
Christus.
13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor
u gekruisigd? Of zijt gij in Paulus' naam
gedoopt?
14 Ik dank God, dat ik niemand van
ulieden, gedoopt heb, dan [k] Crispus en
[l] Gajus;
15 Opdat niet iemand zegge, dat ik in
mijnen naam gedoopt heb.
16 Doch ik heb ook het huisgezin van
[m] Stéfanas gedoopt; voorts weet ik niet,
of ik iemand anders gedoopt heb.

De wijsheid Gods en de wijsheid der wereld.

17 WANT Christus heeft mij niet gezon-
den, om te doopen, maar om het Evan-
gelie te verkondigen; [n] niet met wijsheid
van woorden, opdat het kruis van Christus
niet verijdeld worde;
18 Want het woord des kruises is wel
dengenen, die verloren gaan, dwaasheid;
[o] maar ons, die behouden worden, is het
eene kracht Gods;
19 Want er is geschreven: [p] Ik zal de
wijsheid der wijzen doen vergaan, en het
verstand der verstandigen zal Ik teniet
maken.
20 [q] Waar is de wijze? waar is de
Schriftgeleerde? waar is de onderzoeker
dezer eeuw? Heeft God de wijsheid
dezer wereld niet dwaas gemaakt?
21 [r] Want nademaal, in de wijsheid
Gods, de wereld God niet heeft gekend
door de wijsheid, zoo heeft het Gode
behaagd, door de dwaasheid der pre-
diking, zalig te maken die gelooven:
22 Overmits [s] de Joden een teeken be-
geeren, en de Grieken wijsheid zoeken;
23 Doch wij prediken Christus, den ge-
kruisigde, [t] den Joden wel eene ergernis,
en den Grieken eene dwaasheid,
24 Maar hun, die geroepen zijn, beiden
Joden en Grieken, *prediken wij* Christus,
de kracht Gods, en [u] de wijsheid Gods;
25 Want het dwaze Gods is wijzer dan
de menschen, en het zwakke Gods is
sterker dan de menschen.
26 Want gij ziet uwe roeping, broeders:
[x] dat *gij* niet vele wijzen *zijt* naar het
vleesch, niet vele machtigen, niet vele
edelen;
27 Maar het dwaze der wereld heeft
God uitverkoren, opdat Hij de wijzen
beschamen zou; en het zwakke der we-
reld heeft God uitverkoren, opdat Hij het
sterke zou beschamen;
28 En het onedele der wereld, en het
verachte heeft God uitverkoren, en het-
geen niets is, opdat Hij hetgeen *iets* is, te
niet zou maken;
29 Opdat geen vleesch zou roemen voor
Hem.
30 Maar uit Hem zijt gij in Christus
Jezus, [y] die ons geworden is wijsheid van
God, en rechtvaardigheid, en heiligma-
king, en verlossing;
31 Opdat *het zij*, gelijk geschreven is:
[z] Die roemt, roeme in den Heere.

Karakter van Paulus' prediking te Korinthe.

2 EN ik, broeders! als ik tot u ben ge-
komen, [aa] ben niet gekomen met uit-
nemendheid van woorden, of van wijs-
heid, u verkondigende het getuigenis
van God;
2 Want ik heb niet voorgenomen iets te
weten onder u, dan Jezus Christus, en
dien gekruisigd.
3 [bb] En ik was bij ulieden in [cc] zwakheid,
en in vreeze en in vele beving.

---

[a] Rom. 1:7. 2 Kor. 1:2. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2. [b] Kol. 1:9. [c] Filipp. 3:20. Tit. 2:13. [d] 1 Thess. 3:13; 5:23. [e] 1 Kor. 10:13. 1 Thess. 5:24. [f] Jer. 32:40, enz. Joh. 15:5. Gal. 2:20. 1 Joh. 1:3. [g] Rom. 12:16; 15:5. Filipp. 2:2; 3:16. 1 Petr. 3:8. [h] 1 Kor. 3:4. [i] Hand. 18:24. 1 Kor. 16:12. [k] Hand. 18:8. [l] Rom. 16:23. [m] 1 Kor. 16:15, 17. [n] 1 Kor. 2:1, 4. 2 Petr. 1:16. [o] Rom. 1:16. [p] Job 5:13. Jes. 29:14. [q] Jes. 33:18. [r] Matth. 11:25. Luk. 10:21. [s] Matth. 12:38; 16:1. Joh. 4:48. [t] Matth. 11:6. Joh. 6:60, 66. [u] Kol. 2:3. [x] Joh. 7:48. Jak. 2:5. [y] Jer. 23:5. Joh. 17:19. [z] Jes. 65:16. Jer. 9:23, 24. 2 Kor. 10:17. [aa] 1 Kor. 1:17; 2:4. [bb] Hand. 18:1. [cc] Hand. 18:3. 2 Kor. 10:10.

: En mijne rede, en mijne prediking
was niet in bewegelijke woorden der
enschelijke wijsheid, maar in betoo-
ing des geestes en der kracht;
; Opdat uw geloof niet zou zijn in
ijsheid der menschen, [b] maar in de
racht Gods.
; [c] En wij spreken wijsheid onder de
olmaakten; doch eene wijsheid, [d] niet
ezer wereld, noch der Oversten dezer
ereld, [e] die teniet worden;
' Maar wij spreken de wijsheid [f] Gods,
staande [g] in verborgenheid, die bedekt
as, welke God tevoren verordineerd heeft
ot heerlijkheid van ons, eer de wereld
as;
3 [h] Welke niemand van de Oversten de-
er wereld gekend heeft; [i] want indien
j ze gekend hadden, zoo zouden zij den
Ieere der heerlijkheid niet gekruisigd
ebben.
9 Maar gelijk geschreven is: [k] Hetgeen
et oog niet heeft gezien, en het oor niet
eeft gehoord en in het hart des men-
chen niet is opgeklommen, hetgeen God
ereid heeft dien, die Hem liefhebben;
10 [l] Doch God heeft *het* ons geopen-
aard door Zijnen Geest; want de Geest
nderzoekt alle dingen, ook de diepten
lods.
11 [m] Want wie van de menschen weet,
etgeen des menschen is, dan de geest
les menschen, die in Hem is? alzoo weet
ok niemand, hetgeen Gods is, dan de
leest Gods.
12 Doch wij hebben niet ontvangen
len geest der wereld, [n] maar den Geest,
lie uit God is, opdat wij zouden weten
le dingen, die ons van God geschonken
ijn;
13 Dewelke wij ook spreken, [o] niet met
voorden, die de menschelijke wijsheid
eert, maar met *woorden*, die de Heilige
leest leert, geestelijke dingen met geeste-
ijke samenvoegende.
14 Maar de natuurlijke mensch begrijpt
niet de dingen, die des Geestes Gods
zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en
nij kan ze niet verstaan, omdat zij geeste-
lijk onderscheiden worden;
15 [p] Doch de geestelijke *mensch* onder-
scheidt wel alle dingen, maar hij zelf
wordt van niemand onderscheiden.
16 [q] Want wie heeft den zin des Heeren
gekend, die Hem zou onderrichten? Maar
wij hebben den zin van Christus.

De vleeschelijke geest, een oorzaak van verdeeldheid.

3 EN ik, broeders, kon tot u niet spre-
ken als tot geestelijken, maar als tot
vleeschelijken, als tot jonge kinderen in
Christus.
2 [r] Ik heb u met melk gevoed, en niet
met *vaste* spijs; want gij vermocht *toen*
nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog
niet,
3 Want gij zijt nog vleeschelijk; [s] want
dewijl onder u nijd is, en twist en twee-
dracht, zijt gij niet vleeschelijk, en wan-
delt *gij niet* naar den mensch?
4 Want als de een zegt: [t] Ik ben van
Paulus; en een ander: Ik *ben* van Apol-
los; zijt gij niet vleeschelijk?
5 Wie is dan Paulus, en wie is [u] Apollos,
anders dan dienaars, door welke gij ge-
loofd hebt, en *dat*, gelijk de Heere aan
een' iegelijk gegeven heeft?
6 Ik heb geplant, [x] Apollos heeft nat
gemaakt; maar God heeft den wasdom
gegeven:
7 Zoo is dan noch hij, die plant, iets,
noch hij, die nat maakt, maar God, die
den wasdom geeft.
8 En die plant, en die nat maakt, zijn
één; [y] maar een iegelijk zal zijn loon
ontvangen naar zijnen arbeid.

De geloovige, een gebouw van God; Christus, het fundament van dat gebouw.

9 WANT wij zijn Gods [z] medearbeiders;
Gods akkerwerk, Gods [aa] gebouw zijt gij.
10 Naar de genade Gods, die mij ge-
geven is, heb ik als een wijs bouwmeester
het fundament gelegd; en een ander
bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe,
hoe hij daarop bouwe:
11 Want niemand kan een ander funda-
ment leggen, dan hetgeen [bb] gelegd is, het-
welk is Jezus Christus.
12 En indien iemand op dit fundament
bouwt: goud, zilver, kostelijke steenen,
hout, hooi, stoppelen,
13 Eens iegelijks werk zal openbaar wor-
den; [cc] want de dag zal het verklaren, de-
wijl het door vuur ontdekt wordt; en
hoedanig eens iegelijks werk is, zal het
vuur beproeven.
14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop
gebouwd heeft, die zal loon ontvangen;
15 Zoo iemands werk zal verbrand wor-
den, die zal schade lijden; maar zelf zal

---

[a] 1 Kor. 1:17; 2:1. 2 Petr. 1:16. [b] 2 Kor. 4:7. [c] Job 28:21. [d] Jak. 3:15.
[e] 1 Kor. 15:24. [f] Rom. 16:25. [g] 1 Kor. 4:1. [h] Matth. 11:25. Joh. 7:48. Hand. 13:27.
2 Kor. 3:14. [i] Joh. 16:3. Hand. 3:17; 13:27. 1 Tim. 1:13. [k] Jes. 64:4. [l] Matth. 13:11.
2 Kor. 3:18. [m] Spr. 27:19. Jer. 17:9. [n] Rom. 8:15. [o] 1 Kor. 1:17; 2:4. 2 Petr. 1:16.
[p] Spr. 28:5. [q] Jes. 40:13. Rom. 11:34. [r] Hebr. 5:12. 1 Petr. 2:2. [s] 1 Kor. 1:11.
Gal. 5:19. Jak. 3:16. [t] 1 Kor. 1:12. [u] Hand. 18:24. 1 Kor. 1:12; 16:12. [x] Hand. 18:26; 19:1.
[y] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5.
Openb. 2:23; 22:12. [z] 2 Kor. 6:1. [aa] Efez. 2:20. Kol. 2:7. 1 Petr. 2:5. [bb] Jes. 28:16.
Matth. 16:18. [cc] Jes. 8:20; 48:10. Jer. 23:29. 1 Petr. 1:7; 4:12.

hij behouden worden, doch alzoo als door
vuur.
16 [a] Weet gij niet, dat gij Gods tempel
zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?
17 Zoo iemand den tempel Gods schendt,
dien zal God schenden; want de tempel
Gods is heilig, welke gij zijt.
18 [b] Niemand bedriege zichzelven. Zoo
iemand onder u dunkt, dat hij wijs is in
deze wereld, die worde dwaas, opdat hij
wijs moge worden;
19 Want de wijsheid dezer wereld is
dwaasheid bij God; want er is geschre-
ven: [c] Hij vat de wijzen in hunne arglis-
tigheid;
20 En wederom: [d] De Heere kent de
overleggingen der wijzen, dat zij ijdel zijn.
21 Niemand dan roeme op menschen;
want alles is uwe.
22 Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij
Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij
dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toeko-
mende dingen, zij zijn allen uwe;
23 Doch gij zijt van Christus, en Christus
is Gods.

De dienaars van Christus en uitdeelers van Gods verborgenheden.

4 ALZOO houde ons een *ieder* mensch,
[e] als dienaars van Christus, en uit-
deelers der verborgenheden Gods.
2 En voorts wordt in de uitdeelers
vereischt, [f] dat elk getrouw bevonden
worde.
3 Doch mij is voor het minste, dat ik
van ulieden geoordeeld worde, of van een
menschelijk oordeel; ja, ik oordeel ook
mijzelven niet:
4 Want ik ben mijzelven van geen ding
bewust; [g] doch ik ben daardoor niet ge-
rechtvaardigd; maar die mij oordeelt, is
de Heere.
5 [h] Zoo dan, oordeelt niets vóór den tijd,
totdat de Heere zal gekomen zijn, [i] welke
ook in het licht zal brengen hetgeen in de
duisternis verborgen is, en openbaren de
raadslagen der harten; en alsdan zal een
iegelijk lof hebben van God.

Hoogmoed der Korinthiërs; nederigheid en gezag der Apostelen.

6 EN deze dingen, broeders! heb ik op
mijzelven en Apollos bij gelijkenis gepast,
om uwentwil; opdat gij aan ons zoudt
leeren, [k] niet te gevoelen boven hetgeen
geschreven is, dat gij niet, de een, om eens
anders wil, opgeblazen wordt tegen den
ander;
7 Want wie onderscheidt u? [l] en wat
hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen! en
zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt
gij, alsof gij het niet ontvangen hadt!
8 Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt
gij rijk geworden, zonder ons hebt gij ge-
heerscht; en och, of gij heerschtet, opdat
ook wij met u heerschen mochten!
9 Want ik acht, dat God ons, die de laatste
Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld [m] als
tot den dood verwezen; want wij zijn [n] een
schouwspel geworden der wereld, en den
engelen en den menschen.
10 [o] Wij *zijn* dwazen om Christus' wil,
maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn
zwakken, maar gij sterken; gij zijt heer-
lijken, maar wij verachten.
11 Tot op deze tegenwoordige ure lijden
wij honger, en lijden wij dorst, en zijn
naakt, en worden met vuisten [p] geslagen,
en hebben geene vaste woonplaats,
12 [q] En arbeiden, werkende met onze
eigene handen: wij worden gescholden,
en [r] wij zegenen; wij worden vervolgd, en
wij verdragen;
13 Wij worden gelasterd, en wij bidden;
wij zijn geworden als uitvaagsels der
wereld *en* aller afschrapsel tot nu toe.
14 Ik schrijf deze dingen niet om u te
beschamen, maar [s] als mijne lieve kinderen
vermaan ik *u*;
15 Want al hadt gij tien duizend leer-
meesters in Christus, zoo *hebt gij* toch niet
vele vaders; [t] want in Christus Jezus heb
ik u door het Evangelie geteeld.
16 Zoo vermaan ik u dan: [u] zijt mijne
navolgers!
17 Daarom heb ik Timótheüs tot u ge-
zonden, die mijn lieve en getrouwe zoon
is in den Heere, welke u zal indachtig
maken mijne wegen, die in Christus zijn,
gelijkerwijs ik alom in alle Gemeenten
leer.
18 Doch sommigen zijn opgeblazen, als
of ik tot ulieden niet komen zou;
19 Maar ik zal haast tot u komen, [x] zoo
de Heere wil, en ik zal *dan* verstaan, niet
de woorden dergenen, die opgeblazen zijn,
maar de kracht:
20 [y] Want het koninkrijk Gods is niet
gelegen in woorden, maar in kracht.
21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot
u komen, of in liefde en *in* den geest der
zachtmoedigheid?

---

[a] 1 Kor. 6:19. 2 Kor. 6:16. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5. [b] Spr. 3:7. Jes. 5:21. [c] Job 5:13.
[d] Ps. 94:11. [e] Matth. 24:45. 2 Kor. 6:4. Kol. 1:25. Tit. 1:7. [f] Luk. 12:42. [g] Ex. 34:7.
Job 9:2. Ps. 143:2. [h] Matth. 7:1. Rom. 2:1. [i] Dan. 7:10. Openb. 20:12. [k] Spr. [illegible]
Rom. 12:3. [l] Joh. 3:27. Jak. 1:17. [m] Ps. 44:23. Rom. 8:36. 2 Kor. 4:11. [n] Hebr. [illegible]
[o] 1 Kor. 2:3. [p] Hand. 23:2. [q] Hand. 18:3; 20:34. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. [illegible]
[r] Matth. 5:44. Luk. 6:28; 23:34. Hand. 7:60. Rom. 12:14. [s] 1 Thess. 2:11. [t] Hand. 18:11.
Gal. 4 19. Filem. vers 10. Jak. 1:18. [u] 1 Kor. 11:1. Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6.
2 Thess. 3:9. [x] Hand. 18:21. Hebr. 6:3. Jak. 4:15. [y] 1 Kor. 2:4. 1 Thess. 1:5.
2 Petr. 1:16.

De zedeloosheid in de gemeente te Korinthe. Bestraffingen en vermaningen.

5 MEN hoort ganschelijk, *dat er* hoererij onder u *is*, en zoodanige hoererij, die ook onder de Heidenen niet genoemd wordt, alzoo dat er een [a] zijns vaders huisvrouw heeft.

2 En zijt gij *nog* opgeblazen, en hebt niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaân worde, die deze daad begaan heeft?

3 [b] Doch ik, als wel met het lichaam afwezend, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreede, als*of ik* tegenwoordig *ware*, dengene, die dat alzoo bedreven heeft, besloten,

4 In den naam van onzen Heere Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest *samen* vergaderd zullen zijn, met de kracht van onzen Heere Jezus Christus,

5 [c] Denzulken over te geven den Satan, tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden moge worden in den dag des Heeren Jezus.

6 Uw roem is niet goed. [d] Weet gij niet, dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt?

7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt; want ook ons [e] Pascha is voor ons geslacht, *namelijk* Christus.

8 Zoo dan laat ons [f] feest houden, niet in den [g] ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde *brooden* der oprechtheid en der waarheid.

9 Ik heb u geschreven in den brief, [h] dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders;

10 Doch niet geheellijk met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.

11 Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, *namelijk* indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover; [i] dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.

12 Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet, die binnen zijn?

13 Maar die buiten zijn, oordeelt God. [k] En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

Berisping wegens geschillen tusschen broeders.

6 DURFT iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een ander, terecht gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 [l] Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerechtzaken?

3 Weet gij niet, dat wij de engelen oordeelen zullen? hoeveel te meer de zaken, die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan gerechtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet die *daarover*, die in de gemeente minst geacht zijn.

5 Ik zeg u *dit* tot schaamte. Is er *dan* alzoo onder u geen, die wijs is, ook niet één, die zou kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de *eene* broeder gaat met den *anderen* broeder terecht, en dat voor ongeloovigen.

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander rechtzaken hebt. [m] Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk, en doet schade, en dat den broederen.

9 Of weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het koninkrijk Gods niet zullen beërven?

10 Dwaalt niet; [n] noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers zullen het koninkrijk Gods beërven.

11 [o] En dit waart gij sommigen; maar gij zijt [p] afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in den naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.

Onze lichamen zijn leden van Christus.

12 [q] ALLE dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de macht van geenen mij laten brengen.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik *is* voor de spijzen; maar God zal beide deze en die teniet doen. Doch het lichaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heere, en de Heere voor het lichaam.

14 [r] En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door Zijne kracht.

---

[a] Lev. 18:8. Deut. 27:20. [b] Kol. 2:5. [c] 1 Tim. 1:20. [d] Gal. 5:9. [e] Jes. 53:7. Joh. 1:29. 1 Kor. 15:3. [f] Ex. 12:3, 15. [g] Deut. 16:3. [h] Deut. 7:2. Matth. 18:17. 2 Kor. 6:14. Efez. 5:11. 2 Thess. 3:14. [i] Num. 12:14. Matth. 18:17. 2 Thess. 3:14. 2 Joh. vers 10. [k] Deut. 13:5. [l] Matth. 19:28. Luk. 22:30. [m] Spr. 20:22. Matth. 5:39. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9. [n] Gal. 5:19. Efez. 5:5. Openb. 22:15. [o] Efez. 2:2. Kol. 3:7. Tit. 3:3. [p] Hebr. 10:22. [q] 1 Kor. 10:23. [r] Rom. 8:11. 2 Kor. 4:14.

15 Weet gij niet, dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre!
16 Of weet gij niet, dat wie de hoer aanhangt, één lichaam *met haar* is? [a] Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen.
17 Maar die den Heere aanhangt, is één geest *met hem.*
18 Vliedt de hoererij. Alle zonde, die de mensch doet, is buiten het lichaam; maar die hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.
19 Of weet gij niet, [b] dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest, die in u is, dien gij van God hebt, en *dat* gij uws zelfs niet zijt?
20 [c] Want gij zijt duur gekocht: zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Godes zijn.

Antwoord op de vragen der Korinthiërs over het huwelijk.

7 AANGAANDE nu de dingen, waarvan gij mij geschreven hebt: het is een' mensch goed geene vrouw aan te raken;
2 Maar om der hoererijen wil zal een iegelijk *man* zijne eigene vrouw hebben, en eene iegelijke *vrouw* zal haren eigen man hebben.
3 [d] De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen; en desgelijks ook de vrouw aan den man.
4 De vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.
5 [e] Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de Satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.
6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel:
7 [f] Want ik wilde, dat alle menschen waren, gelijk als ik zelf *ben;* [g] maar een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de een wel aldus, maar de andere alzoo.
8 Doch ik zeg den ongetrouwden, en den weduwen: het is hun goed, indien zij blijven, gelijk als ik;
9 [h] Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat zij trouwen; want het is beter te trouwen dan te branden.
10 Doch den getrouwden gebiede niet ik, maar de Heere, [i] dat de vrouw van den man niet scheide;
11 En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.
12 Maar den anderen zeg ik, niet de Heere: indien eenig broeder eene ongeloovige vrouw heeft, en zij tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;
13 En eene vrouw, die eenen ongeloovigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate;
14 Want de ongeloovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloovige vrouw is geheiligd door den man; want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.
15 Maar indien de ongeloovige scheidt, dat hij scheide. De broeder of de zuster wordt in zoodanige *gevallen* niet dienstbaar gemaakt; maar God heeft ons in vrede geroepen.
16 [k] Want wat weet gij, vrouw! of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij, man! of gij de vrouw zult zalig maken!
17 Doch gelijk God aan een' iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een iegelijk geroepen heeft, dat hij alzoo wandele; en alzoo ordineer ik in al de gemeenten.
18 Is iemand, besneden zijnde, geroepen, die late zich geene *voorhuid* aantrekken. Is iemand, in de voorhuid zijnde, geroepen, die late zich niet besnijden.
19 De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.
20 [l] Een iegelijk blijve in die beroeping, waarin hij geroepen is
21 Zijt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen, laat u *dat* niet bekommeren; maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik *dat* liever.
22 Want die in den Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.
23 [m] Gij zijt duur gekocht, wordt geene dienstknechten der menschen.
24 Een iegelijk, waarin hij geroepen is, broeders! die blijve in hetzelve bij God.
25 Aangaande de maagden nu, heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg mijn gevoelen, als die barmhartigheid van den Heere gekregen heb, om getrouw te zijn.
26 Ik houde dan dit goed te zijn, om den aanstaanden nood, dat het, zeg ik, den mensch goed is alzoo te zijn.
27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden, zoek geene ontbinding; zijt gij ongebonden van eene vrouw, zoek geene vrouw.

---

[a] Gen. 2:24. Matth. 19:5. Mark. 10:8. Efez. 5:31. [b] 1 Kor. 3:16. 2 Kor. 6:16. Efez. 2:21. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5. [c] 1 Kor. 7:23. Gal. 3:13. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18. [d] 1 Petr. 3:7. [e] Joël 2:16. [f] Hand. 26:29. [g] Matth. 19:12. 1 Kor. 12:11. [h] 1 Tim. 5:14. [i] Mal. 2:14. Matth. 5:32; 19:9. Mark. 10:11. Luk. 16:18. [k] 1 Petr. 3:1. [l] Efez. 4:1. Filipp. 1:27. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12. [m] 1 Kor. 6:20. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18.

Maar indien gij ook trouwt, gij zon-
t niet; en indien eene maagd trouwt,
zondigt niet. Doch dezulken zullen
drukking hebben in het vleesch; en ik
re ulieden.
Maar dit zeg ik, broeders! dat de tijd
orts kort is; opdat ook die vrouwen
bben, zouden zijn als niet hebbende;
En die weenen, als niet weenende;
die blijde zijn, als niet blijde zijnde;
die koopen, als niet bezittende;
. En die deze wereld gebruiken, als niet
ebruikende; [a] want de gedaante dezer
reld gaat voorbij.
2 En ik wil, dat gij zonder bekom-
ernis zijt. [b] De ongetrouwde bekom-
ert zich met de dingen des Heeren, hoe
j den Heere zal behagen;
3 Maar die getrouwd is, bekommert
ch met de dingen der wereld, hoe hij
vrouw zal behagen.
4 Eene vrouw en eene maagd zijn on-
rscheiden. De ongetrouwde bekom-
ert zich met de dingen des Heeren,
dat zij heilig zij, beide aan lichaam en
n geest; maar die getrouwd is, bekom-
ert zich met de dingen der wereld, hoe
j den man zal behagen.
5 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel;
iet opdat ik eenen strik over u zou
erpen, maar *om u te leiden* tot hetgeen
èl voegt, en bekwaam is, om den Heere
èl aan te hangen, zonder herwaarts en
erwaarts getrokken te worden.
6 Maar zoo iemand acht, dat hij onge-
oegelijk handelt met zijne maagd, indien
j over den jeugdigen tijd gaat, en het
zoo moet geschieden, die doe wat hij
il, hij zondigt niet; dat zij trouwen.
7 Doch die vast staat in *zijn* hart, geene
oodzaak hebbende, maar macht heeft
ver zijnen eigen' wil, en dit in zijn hart
esloten heeft, dat hij zijne maagd zal
ewaren, die doet wèl.
38 Alzoo dan, die *haar* ten huwelijk uit-
eeft, die doet wèl; en die *ze* ten huwelijk
iet uitgeeft, die doet beter.
39 [c] Eene vrouw is door de wet ver-
onden, zoo langen tijd haar man leeft;
naar indien haar man ontslapen is, zoo
zij vrij, om te trouwen, dien zij wil,
lleenlijk in den Heere.
40 Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo
lijft, naar mijn gevoelen. En ik meen
ok [d] den Geest Gods te hebben.

Antwoord op de vragen der Korinthiërs omtrent het aan de afgoden geofferde vleesch.

8 AANGAANDE nu de dingen, die den
afgoden geofferd zijn, wij weten, dat wij
allen tezamen kennis hebben. De kennis
maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.
2 En zoo iemand meent iets te weten,
die heeft nog niets gekend, gelijk men
behoort te kennen;
3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is
van Hem gekend.
4 [e] Aangaande dan het eten der dingen,
die den afgoden geofferd zijn, wij weten,
[f] dat een afgod niets is in de wereld, [g] en
dat er geen ander God is dan één;
5 Want hoewel er ook zijn, die goden
genaamd worden, hetzij in den hemel,
hetzij op de aarde (gelijk er vele goden
en vele heeren zijn),
6 [h] Nochtans hebben wij *maar* éénen
God, den Vader, [i] uit welken alle dingen
zijn, en wij tot Hem; [k] en *maar* éénen
Heere, Jezus Christus, door welken alle
dingen zijn, en wij door Hem.
7 Doch in allen is de kennis niet; [l] maar
sommigen, met een geweten des afgods
tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden
geofferd is; en hun geweten, zwak zijnde,
wordt bevlekt.
8 [m] De spijze nu maakt ons Gode niet
aangenaam; want hetzij dat wij eten,
wij hebben geenen overvloed; en hetzij
dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek.
9 [n] Maar ziet toe, dat deze uwe macht
niet eenigerwijze een aanstoot worde
dengenen, die zwak zijn;
10 Want zoo iemand u, die de kennis
hebt, ziet in der afgoden tempel aanzit-
ten, zal het geweten deszelven, die zwak
is, niet gestijfd worden, om te eten de
dingen, die den afgoden geofferd zijn?
11 [o] En zal de broeder, die zwak is, door
uwe kennis verloren gaan, om welken
Christus gestorven is?
12 Doch gijlieden, alzoo tegen de broe-
ders zondigende, en hun zwak geweten
kwetsende, zondigt tegen Christus.
13 [p] Daarom, indien de spijs mijnen
broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid
geen vleesch eten, opdat ik mijnen broe-
der niet ergere.

Vrijheid en rechten van den Apostel.

9 BEN ik niet een Apostel? Ben ik niet
vrij? [q] Heb ik niet Jezus Christus,
onzen Heere, gezien? [r] Zijt gijlieden
niet mijn werk in den Heere?
2 Zoo ik anderen geen Apostel ben,
nochtans ben ik het ulieden; want het
zegel mijns Apostelschaps zijt gijlieden
in den Heere.
3 Mijne verantwoording aan degenen,
die onderzoek over mij doen, is deze.
4 [s] Hebben wij niet macht, om te eten
en te drinken?

[a] Jes. 40:6. Jak. 1:10; 4:14. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17. [b] 1 Tim. 5:5. [c] Rom. 7:2. [d] 1 Thess. 4:8. [e] Rom. 14:14. [f] 1 Kor. 10:19. [g] Deut. 4:39. Efez. 4:6. [h] Mal. 2:10. Efez. 4:6. [i] Rom. 11:36. [k] Joh. 13:13. 1 Kor. 12:3. Filipp. 2:11. [l] 1 Kor. 10:28. [m] Rom. 14:17. [n] Gal. 5:13. [o] Rom. 14:15. [p] Rom. 14:21. 2 Kor. 11:29. [q] Hand. 9:3, 17; 22:14, 18; 23:11. 1 Kor. 15:8. 2 Kor. 12:2. [r] 1 Kor. 4:15. [s] 1 Kor. 9:14. 1 Thess. 2:6. 2 Thess. 3:9.

5 Hebben wij niet macht, om eene
vrouw, eene zuster zijnde, *met ons* om
te leiden, gelijk ook de andere Apostelen,
en de broeders des Heeren en [a] Cefas?
6 Of hebben alleen ik en Bárnabas geene
macht van niet te werken?
7 Wie [b] dient ooit in den krijg op eigene
bezolding? wie [c] plant eenen wijngaard,
en eet niet van zijne vrucht? of [d] wie
weidt eene kudde, en eet niet van de
melk der kudde?
8 Spreek ik dit naar den mensch? of
zegt ook de Wet hetzelfde niet?
9 Want in de Wet van Mozes is ge-
schreven: [e] Gij zult eenen dorschenden
os niet muilbanden. Zorgt ook God voor
de ossen?
10 Of zegt Hij *dat* ganschelijk om on-
zentwil? Want om onzentwil is *dat* ge-
schreven; overmits die ploegt, op hoop
moet ploegen, en die op hoop dorscht,
moet zijne hoop deelachtig worden.
11 [f] Indien wij ulieden het geestelijke
gezaaid hebben, is het eene groote *zaak*,
zoo wij het uwe, dat lichamelijk is,
maaien?
12 Indien anderen deze macht over u
deelachtig zijn, *waarom* niet veel meer
wij? [g] Doch wij hebben deze macht niet
gebruikt, maar wij verdragen het alles,
opdat wij niet eene verhindering geven
aan het Evangelie van Christus.
13 Weet gij niet, [h] dat degenen, die de
heilige dingen bedienen, van het heilige
eten? *en* die steeds bij het altaar zijn,
met het altaar deelen?
14 [i] Alzoo heeft ook de Heere geordineerd
dengenen, die het Evangelie verkondigen,
dat zij van het Evangelie leven.

Belangeloosheid en toewijding des Apostels. —De Christelijke wedlooper.

15 MAAR ik heb geen van deze dingen
gebruikt. En ik heb dit niet geschreven,
opdat het alzoo aan mij geschieden zou;
want het ware mij beter te sterven, dan
dat iemand dezen mijnen roem zou ijdel
maken.
16 Want indien ik het Evangelie ver-
kondige, het is mij geen roem; [k] want de
nood is mij opgelegd. En wee mij, indien
ik het Evangelie niet verkondig!
17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo
heb ik loon; maar indien onwillig, de
uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.
18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat
ik, het Evangelie verkondigende, het
Evangelie van Christus kosteloos stelle,
om mijne macht in het Evangelie niet te
misbruiken.
19 Want daar ik van allen vrij was,
heb ik mijzelven allen dienstbaar ge-
maakt, opdat ik er meer zou winnen:
20 [l] Ik ben den Joden geworden als een
Jood, opdat ik de Joden winnen zou;
dengenen, die onder de Wet zijn, *ben ik*
geworden als onder de Wet zijnde, opdat
ik degenen, die onder de Wet zijn, winnen
zou.
21 [m] Dengenen, die zonder de Wet zijn,
ben ik geworden als zonder de Wet zijnde
(Gode *nochtans* zijnde niet zonder de
Wet, maar voor Christus onder de Wet),
opdat ik degenen, die zonder de Wet
zijn, winnen zou.
22 [n] Ik ben den zwakken geworden als
een zwakke, opdat ik de zwakken winnen
zou; allen ben ik alles geworden, opdat
ik immers eenigen behouden zou.
23 En dit doe ik om des Evangelies wil,
opdat ik hetzelve mede deelachtig zou
worden.
24 Weet gijlieden niet, dat die in [o] de
loopbaan loopen, allen wel loopen, maar
dat één den prijs ontvangt? Loopt alzoo,
dat gij *dien* moogt verkrijgen.
25 [p] En een iegelijk, die *om prijs* strijdt,
onthoudt zich in alles. Deze dan doen
wel *dit*, opdat zij eene verderfelijke kroon
zouden ontvangen, maar wij [q] eene onver-
derfelijke.
26 Ik loop dan alzoo, niet als op het
onzekere; ik kamp alzoo, niet als de
lucht slaande;
27 Maar ik bedwing mijn lichaam, en
breng het tot dienstbaarheid, opdat ik
niet eenigszins, daar ik anderen gepredikt
heb, zelf verwerpelijk worde.

Laat ons God niet verzoeken, gelijk Israel deed.

10 EN ik wil niet, broeders! dat gij
onwetende zijt, [r] dat onze vaders
allen onder de wolk waren, en [s] allen
door de zee doorgegaan zijn;
2 En allen in Mozes gedoopt zijn in
de wolk en in de zee;
3 [t] En allen dezelfde geestelijke spijs
gegeten hebben,
4 [u] En allen denzelfden geestelijken
drank gedronken hebben; want zij
dronken uit de geestelijke steenrots, die
volgde; en de steenrots was Christus.
5 Maar in het meerder*deel* van hen

[a] Matth. 8:14. [b] 2 Kor. 10:4. [c] 1 Kor. 3:6, 7, 8. [d] Joh. 21:15. 1 Petr. 5:2.
[e] Deut. 25:4. 1 Tim. 5:18. [f] Rom. 15:27. Gal. 6:6. [g] Hand. 20:33. 2 Kor. 11:9; 12:13.
[h] Deut. 18:1. [i] Lev. 19:13. Deut. 24:14; 25:4. Matth. 10:10. Luk. 10:7. 1 Tim. 5:18.
[k] Rom. 1:14. [l] Hand. 16:3; 18:18; 21:23. [m] Gal. 2:3. [n] Rom. 15:1. 1 Kor. 10:33.
Gal. 6:1. [o] Gal. 2:2; 5:7. Filipp. 2:16. 2 Tim. 4:7. Hebr. 6:18. [p] 2 Tim. 2:4.
[q] 2 Tim. 4:8. 1 Petr. 1:4; 5:4. [r] Ex. 13:21. Num. 9:18. Deut. 1:33. Neh. 9:12, 19.
Ps. 78:14; 105:39. [s] Ex. 14:22. Joz. 4:23. Ps. 78:13. [t] Ex. 16:15. [u] Ex. 17:6.
Num. 20:11. Ps. 78:15.

heeft God geen welgevallen gehad;
[a] want zij zijn in de woestijn terneder-
geslagen.
6 En deze dingen zijn geschied ons tot
voorbeelden, opdat wij geenen lust tot
het kwaad zouden hebben, gelijkerwijs
als [b] zij lust gehad hebben.
7 En wordt geene afgodendienaars, ge-
lijkerwijs als sommigen van hen, gelijk
geschreven staat: [c] Het volk zat neder
om te eten, en om te drinken, en zij ston-
den op om te spelen.
8 En laat ons niet hoereeren, [d] gelijk
sommigen van hen gehoereerd hebben,
en *daar* vielen op éénen dag drie en
twintig duizend.
9 En laat ons Christus niet verzoeken,
[e] gelijk ook sommigen van hen verzocht
hebben, en werden van de slangen ver-
nield.
10 En murmureert niet, [f] gelijk ook
sommigen van hen gemurmureerd heb-
ben, en werden vernield van den ver-
derver.
11 En deze dingen allen zijn hunlieden
overkomen tot voorbeelden; [g] en zijn be-
schreven tot waarschuwing van ons, [h] op
welke de einden der eeuwen gekomen
zijn.
12 Zoo dan: die meent te staan, zie toe,
dat hij niet valle.
13 Ulieden heeft geene verzoeking be-
vangen dan menschelijke; doch [i] God is
getrouw, die u niet zal laten verzocht
worden, boven hetgeen gij vermoogt;
maar Hij zal met de verzoeking ook de
uitkomst geven, opdat gij ze kunt ver-
dragen.

De afgoderij, gemeenschap met de duivelen.

14 DAAROM, mijne geliefden! vliedt
van den afgodendienst.
15 Als tot verstandigen spreek ik: oor-
deelt gij, hetgeen ik zeg.
16 De drinkbeker der dankzegging, dien
wij *dankzeggende* zegenen, is die niet
eene gemeenschap des bloeds van
Christus? Het brood, dat wij breken, is
dat niet eene gemeenschap des lichaams
van Christus?
17 Want één brood *is het, zoo* zijn wij
velen [k] één lichaam, dewijl wij allen ééns
broods deelachtig zijn.
18 Ziet Israël, dat naar het vleesch is:
hebben niet degenen, die de offeranden
eten, gemeenschap met het altaar?
19 Wat zeg ik dan? [l] dat een afgod iets
is? of dat het afgodenoffer iets is?
20 Ja, *ik zeg,* dat hetgeen de Heidenen
offeren, [m] zij den duivelen offeren, en niet
Gode; en ik wil niet, dat gij met de dui-
velen gemeenschap hebt.
21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren
niet drinken, èn den drinkbeker der
duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn
aan de tafel des Heeren, èn aan de tafel
der duivelen.
22 Of tergen wij den Heere? Zijn wij
sterker dan Hij?

De Christelijke vrijheid, de liefde.

23 [n] ALLE dingen zijn mij geoorloofd,
maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle
dingen zijn mij geoorloofd, maar alle
dingen stichten niet.
24 [o] Niemand zoeke dat zijns zelfs is;
maar een iegelijk *zoeke* dat des anderen is.
25 Eet al wat in het vleeschhuis ver-
kocht wordt, niets ondervragende, om
des gewetens wil;
26 [p] Want de aarde is des Heeren, en
de volheid derzelve.
27 En indien iemand van de ongeloo-
vigen u noodt, en gij *daar* gaan wilt,
[q] eet al wat ulieden voorgesteld wordt,
niets ondervragende, [r] om des gewetens
wil.
28 Maar zoo iemand tot ulieden zegt:
Dat is afgodenoffer; eet *het* niet, om
desgenen wil, die *u dat* te kennen ge-
geven heeft, en *om* des gewetens wil:
want de aarde is des Heeren, en de
volheid derzelve.
29 Doch ik zeg: *om* het geweten, niet
van uzelven, maar des anderen; want
waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld
van een ander geweten?
30 En indien ik door genade *der spijze*
deelachtig ben, waarom word ik gelas-
terd over hetgeen, [s] waarvoor ik dankzeg?
31 [t] Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij
dat gij drinkt, hetzij dat gij iets *anders*
doet, doet het al ter eere Gods.
32 [u] Weest zonder aanstoot te geven, èn
den Joden, èn den Grieken, èn der
gemeente Gods:
33 Gelijkerwijs ik ook in alles allen
behaag, niet zoekende mijn eigen voor-
deel, maar het *voordeel* van velen, opdat
zij mochten [x] behouden worden.

11 WEEST [y] mijne navolgers, gelijker-
wijs ook ik van Christus.

Over de houding der vrouwen in de gemeente.

2 EN ik prijs u, broeders! dat gij in

[a] Num. 26:65. [b] Num. 11:4, 33. Ps. 106:14. [c] Ex. 32:6. [d] Num. 25:1, 9. Ps. 106:29.
[e] Num. 21:5. Ps. 106:14. [f] Ex. 16:2; 17:2. Num. 14:36. Ps. 106:25. [g] Rom. 15:4.
1 Kor. 9:10. [h] Filipp. 4:5. Hebr. 10:25. [i] 1 Kor. 1:8. 1 Thess. 5:24. 2 Petr. 2:9.
[k] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. [l] 1 Kor. 8:4. [m] Lev. 17:7. Deut. 32:17. [n] 1 Kor. 6:12.
[o] 1 Kor. 13:5. Filipp. 2:4. [p] Ex. 19:5. Ps. 24:1; 50:12. [q] Luk. 10:7. [r] 1 Kor. 8:7.
[s] Rom. 14:6. 1 Tim. 4:3. [t] Kol. 3:17. [u] Rom. 14:13. [x] 1 Kor. 9:22. [y] 1 Kor. 4:16.
Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6. 2 Thess. 3:9.

alles mijner gedachtig zijt, en de in-
zettingen behoudt, gelijk ik *die* u over-
gegeven heb.
3 Doch ik wil, dat gij weet, [a] dat Chris-
tus het hoofd is eens iegelijken mans,
en de man het hoofd der vrouw, [b] en
God het hoofd van Christus.
4 Een iegelijk man, die bidt of profe-
teert, hebbende *iets* op het hoofd, die
onteert zijn eigen hoofd;
5 Maar eene iegelijke vrouw, die bidt of
profeteert met ongedekten hoofde, ont-
eert haar eigen hoofd; want het is
een en hetzelfde, alsof *haar* het haar
afgesneden ware.
6 Want indien eene vrouw niet gedekt
is, dat zij ook geschoren worde; [c] maar
indien het leelijk is voor eene vrouw
geschoren te zijn, of het haar afgesneden
te hebben, dat zij zich dekke.
7 Want de man moet het hoofd niet
dekken, [d] overmits hij het beeld en de
heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is
de heerlijkheid des mans.
8 [e] Want de man is uit de vrouw niet,
maar de vrouw uit den man;
9 Want ook is de man niet geschapen
om de vrouw, maar de vrouw om den man.
10 Daarom moet de vrouw eene macht
op het hoofd hebben, om der engelen wil.
11 Nochtans is noch de man zonder de
vrouw, noch de vrouw zonder den man,
in den Heere;
12 Want gelijkerwijs de vrouw uit den
man is, alzoo is ook de man door de
vrouw; doch alle dingen *zijn* uit God.
13 Oordeelt gij onder uzelven: is het
betamelijk, dat de vrouw ongedekt God
bidde?
14 Of leert u ook de natuur zelve niet,
dat zoo een man lang haar draagt, het
hem eene oneer is?
15 Maar zoo eene vrouw lang haar
draagt, dat het haar eene eer is; omdat
het lange haar voor een deksel haar is
gegeven?
16 [f] Doch indien iemand schijnt twist-
gierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte
niet, noch de gemeenten Gods.

Ongeregeldheden ingeslopen bij het liefdemaal. —Wijze waarop het heilige avondmaal moet gevierd worden.

17 DIT nu, *hetgeen* ik *u* aanzegge, prijs
ik niet, *namelijk* dat gij niet tot beter,
maar tot erger samenkomt;
18 Want eerstelijk, als gij samenkomt
in de gemeente, zoo hoor ik, dat er
scheuringen zijn onder u; en ik geloof
het ten deele;
19 [g] Want er moeten ook ketterijen
[h] onder u zijn, opdat degenen, die oprecht
zijn, openbaar mogen worden onder u.
20 Als gij dan bijeen samenkomt, dat
is niet des Heeren Avondmaal eten;
21 Want in het eten neemt een iegelijk
tevoren zijn eigen avondmaal; en deze
is hongerig, en de andere is dronken.
22 Hebt gij dan geene huizen, om er te
eten en te drinken? of veracht gij de
gemeente Gods, en beschaamt gij de-
genen, die niet hebben? Wat zal ik u
zeggen? zal ik u prijzen? In dezen prijs
ik *u* niet.
23 Want ik heb van den Heere ont-
vangen, hetgeen ik ook u overgegeven
heb, [i] dat de Heere Jezus in den nacht,
in welken Hij verraden werd, het brood
nam;
24 En als Hij gedankt had, brak Hij
het, en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn
lichaam, dat voor u gebroken wordt;
doet dat tot Mijne gedachtenis.
25 Desgelijks *nam* Hij ook den drinkbe-
ker, na het eten des Avondmaals, en
zeide: Deze drinkbeker is het Nieuwe
Testament in Mijn bloed. Doet dat, zoo
dikwijls als gij *dien* zult drinken, tot
Mijne gedachtenis:
26 Want zoo dikwijls als gij dit brood
zult eten, en dezen drinkbeker zult drin-
ken, zoo verkondigt den dood des Heeren,
[k] totdat Hij komt.
27 [l] Zoo dan, wie onwaardiglijk dit
brood eet, of den drinkbeker des Heeren
drinkt, die zal schuldig zijn aan het
lichaam en bloed des Heeren.
28 [m] Maar de mensch beproeve zichzel-
ven, en ete alzoo van het brood, en drinke
van den drinkbeker;
29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt,
die eet en drinkt zichzelven een oordeel,
niet onderscheidende het lichaam des
Heeren.
30 Daarom zijn onder u vele zwakken
en kranken, en velen slapen.
31 [n] Want indien wij onszelven oordeel-
den, zoo zouden wij niet geoordeeld wor-
den;
32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo
worden wij van den Heere getuchtigd,
opdat wij met de wereld niet zouden ver-
oordeeld worden.
33 Zoo dan, mijne broeders! als gij sa-
menkomt om te eten, verwacht elkander.
34 Doch zoo iemand hongert, dat hij
te huis ete, opdat gij niet tot een oor-
deel samenkomt. De overige dingen nu
zal ik ordineeren, als ik zal gekomen
zijn.

[a] Efez. 5:23. [b] Joh. 14:28. 1 Kor. 3:23; 15:27. [c] Num. 5:18. Deut. 22:5. [d] Gen. 1:26, 27; 5:1; 9:6. Kol. 3:10. [e] Gen. 2:18, 21. [f] 1 Tim. 6:4. [g] Matth. 18:7. Luk. 17:1. [h] Hand. 20:30. 1 Joh. 2:19. [i] Matth. 26:26. Mark. 14:22. Luk. 22:19. [k] Joh. 14:3. Hand. 1:11. [l] Num. 9:10, 13. Joh. 6:51, 63, 64; 13:27. 1 Kor. 10:21. [m] 2 Kor. 13:5. [n] Ps. 32:5. Spr. 18:17.

Over de verscheidenheid der geestelijke gaven.

2 EN van de geestelijke *gaven*, broeders! wil ik niet, dat gij onwetende
t.
Gij weet, dat gij Heidenen waart, tot
stomme afgoden heengetrokken, naar
t gij geleid werdt.
Daarom maak ik u bekend, [a] dat nie-
and, die door den Geest Gods spreekt,
zus eene vervloeking noemt; en nie-
and kan zeggen Jezus de [b] Heere *te*
jn, dan door den Heiligen Geest.
[c] En er is verscheidenheid der gaven,
och het is dezelfde Geest;
5 En er is verscheidenheid der bedie-
ingen, en het is dezelfde Heere;
6 En er is verscheidenheid der werkin-
en, doch het is dezelfde God, die alles
n allen werkt.
7 Maar aan een' iegelijk wordt de open-
aring des Geestes gegeven tot hetgeen
orbaar is.
8 Want dezen wordt door den Geest ge-
even het woord der wijsheid, en eenen
nderen het woord der kennis, door den-
elfden Geest;
9 En eenen anderen het geloof, door
lenzelfden Geest; en eenen anderen de
aven der gezondmakingen, door denzelf-
len Geest;
10 En eenen anderen de werkingen der
krachten; en eenen anderen profetie;
en eenen anderen onderscheidingen der
geesten; en eenen anderen menigerlei
talen; en eenen anderen uitlegging der
talen:
11 Doch deze dingen alle [d] werkt een
en dezelfde Geest, [e] deelende aan een'
iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs
Hij wil.

De eenheid des lichaams niettegenstaande de verscheidenheid der leden.

12 [f] WANT gelijk het lichaam één is,
en vele leden heeft, en al de leden van
dit ééne lichaam, vele zijnde, *maar* één
lichaam zijn, alzoo ook Christus;
13 Want ook wij allen zijn door éénen
Geest tot één lichaam gedoopt, [g] hetzij
Joden, hetzij Grieken, hetzij dienst-
knechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen
tot éénen Geest gedrenkt.
14 Want ook het lichaam is niet één
lid, maar vele *leden*.
15 Indien de voet zeide: Dewijl ik de
hand niet ben, zoo ben ik van het lichaam
niet; is hij daarom niet van het lichaam?
16 En indien het oor zeide: Dewijl ik
het oog niet ben, zoo ben ik van het
lichaam niet; is het daarom niet van het
lichaam?
17 Ware het geheele lichaam het oog,
waar *zou* het gehoor *zijn?* Ware het ge-
heele *lichaam* gehoor, waar *zou* de reuk
zijn?
18 Maar nu heeft God de leden gezet,
een iegelijk van dezelve in het lichaam,
gelijk Hij gewild heeft.
19 Waren zij alle *maar* één lid, waar
zou het lichaam *zijn?*
20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch
maar één lichaam.
21 En het oog kan niet zeggen tot de
hand: Ik heb u niet van noode; of weder-
om het hoofd tot de voeten: Ik heb u
niet van noode.
22 Ja veeleer, de leden, die *ons* dunken
de zwakste des lichaams te zijn, die zijn
noodig;
23 En die ons dunken de minst eerlijke
leden des lichaams te zijn, denzelven
doen wij overvloediger eer aan; en onze
onsierlijke *leden* hebben overvloediger
versiering.
24 Doch onze sierlijke hebben het niet
van noode; maar God heeft het lichaam
alzoo samengevoegd, gevende overvloe-
diger eer aan hetgeen gebrek *aan dezelve*
heeft;
25 Opdat geene tweedracht in het
lichaam zij, maar de leden voor elkan-
der gelijke zorg zouden dragen.
26 En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden
al de leden mede; hetzij dat één lid ver-
heerlijkt wordt, zoo verblijden zich al de
leden mede.
27 [h] En gijlieden zijt het lichaam van
Christus, en leden in het bijzonder.
28 En God heeft er sommigen in de ge-
meente gesteld, [i] ten eerste apostelen,
[k] ten tweede profeten, ten derde leeraars,
daarna krachten, daarna gaven der ge-
zondmakingen, behulpsels, regeeringen,
menigerlei talen.
29 Zijn zij allen apostelen? Zijn zij
allen profeten? Zijn zij allen leeraars?
Zijn zij allen krachten?
30 Hebben zij allen gaven der gezond-
makingen? Spreken zij allen met *me-*
nigerlei talen? Zijn zij allen uitleggers?
31 Doch ijvert naar de beste gaven; en
ik wijs u eenen weg, die nog uitnemen-
der is.

De liefde uitnemend boven alle gaven.

13 AL ware het, dat ik de talen der
menschen en der engelen sprake, en
de liefde niet hadde, zoo ware ik een klin-
kend metaal, of luidende schel geworden.
2 [l] En al ware het, dat ik de *gave* der

[a] Mark. 9:39. [b] Joh. 13:13. 1 Kor. 8:6. [c] Rom. 12:6. 1 Petr. 4:10. [d] Rom. 12:3, 6. Efez. 4:7. [e] 1 Kor. 7:7. 2 Kor. 10:13. [f] Rom. 12:4, 5. Efez. 4:16. [g] Gal. 3:28. [h] Rom. 12:5. Efez. 1:23; 4:12; 5:23. Kol. 1:24. [i] Efez. 4:11. [k] Efez. 2:20. [l] Matth. 7:22. Rom. 12:7.

profetie hadden en wiste al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof hadde, zoodat ik [a] bergen verzette, en de liefde niet hadde, zoo ware ik niets.
3 En al ware het, dat ik al mijne goederen tot onderhoud *der armen* uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam overgave, opdat ik verbrand zou worden, en hadde de liefde niet, zoo zou het mij geene nuttigheid geven.
4 [b] De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen;
5 Zij handelt niet ongeschiktelijk, [c] zij zoekt zichzelve niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;
6 Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, [d] maar zij verblijdt zich in de waarheid;
7 Zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen.
8 De liefde vergaat nimmermeer; maar hetzij profetieën, zij zullen teniete gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal teniete gedaan worden:
9 Want wij kennen ten deele, en wij profeteeren ten deele;
10 Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten deele is, teniete gedaan worden.
11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlegde ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik teniete gedaan, hetgeen eens kinds was.
12 [e] Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede, maar alsdan *zullen wij zien* aangezicht tot aangezicht; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben.
13 En nu blijft geloof, hoop *en* liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

Uitnemendheid van de gave der profetie boven die der talen.

14 JAAGT de liefde na, en ijvert om de geestelijke *gaven*, maar meest, dat gij moogt profeteeren.
2 Want die eene *vreemde* taal spreekt, spreekt niet den menschen, maar Gode; want niemand verstaat *het*, doch met den geest spreekt hij verborgenheden;
3 Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning en vertroosting.
4 Die eene *vreemde* taal spreekt, die sticht zichzelven; maar die profeteert, sticht de gemeente.
5 En ik wil *wel*, dat gij allen in *vreemde*
talen spreekt, maar meer, dat gij profeteert; want die profeteert, is meerder dan
die *vreemde* talen spreekt, tenzij dan dat
hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.
6 En nu, broeders! indien ik tot u
kwame, en *vreemde* talen sprake, wat
nuttigheid zou ik u doen, zoo ik tot u
niet sprake, òf in openbaring, òf in kennis, òf in profetie, òf in leering?
7 Zelfs ook de levenlooze dingen, die
geluid geven, hetzij fluit, hetzij citer, zoo
zij geen onderscheid met *hunnen* klank
geven, hoe zal bekend worden, hetgeen
gefluit of op de citer gespeeld wordt!
8 Want ook indien de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den
krijg bereiden?
9 Alzoo ook gijlieden, indien gij niet
door de taal eene duidelijke rede geeft,
hoe zal verstaan worden, hetgeen gesproken wordt? want gij zult zijn, *als* die in
de lucht spreekt.
10 Er zijn, naar het voorvalt, zoo vele
soorten van stemmen in de wereld, en
géene derzelve is zonder stem:
11 Indien ik dan de kracht der stem
niet weet, zoo zal ik hem, die spreekt,
barbaarsch zijn; en hij, die spreekt, zal
bij mij barbaarsch zijn.
12 Alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt
naar geestelijke gaven, zoo zoekt, dat gij
moogt overvloedig zijn tot stichting der
gemeente.
13 Daarom, die in eene *vreemde* taal
spreekt, die bidde, dat hij het moge uitleggen;
14 Want indien ik in eene *vreemde* taal
bid, mijn geest bidt *wel*, maar mijn verstand is vruchteloos.
15 Wat is het dan? Ik zal *wel* met den
geest bidden, maar ik zal ook met het
verstand bidden; [f] ik zal *wel* met den
geest zingen, maar ik zal ook met het
verstand zingen.
16 Anderszins, indien gij dankzegt met
den geest, hoe zal degene, die de plaats
eens ongeleerden vervult, amen zeggen
op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet,
wat gij zegt?
17 Want gij dankzegt wel behoorlijk,
maar de ander wordt niet gesticht.
18 Ik dank mijnen God, dat ik meer
vreemde talen spreek, dan gij allen;
19 Maar ik wil *liever* in de gemeente vijf
woorden spreken met mijn verstand, opdat ik ook anderen moge onderwijzen,
dan tien duizend woorden in eene *vreemde*
taal.
20 [g] Broeders! wordt geene kinderen in
het verstand; maar zijt kinderen in de

[a] Matth. 17:20; 21:21. Mark. 11:23. Luk. 17:6. [b] Spr. 10:12. 1 Petr. 4:8. [c] 1 Kor. 10:24. Filipp. 2:4. [d] 2 Joh. vs. 4. [e] 2 Kor. 3:18. [f] Efez. 5:19. Kol. 3:16. [g] Matth. 18:3; 19:14. Efez. 4:14. 1 Petr. 2:1, 2.

ɔsheid, en wordt in het verstand vol-
ssen.
. *a* In de Wet is geschreven: Ik zal
ɔr lieden van andere talen, en door
lere lippen tot dit volk spreken, en
ɛ alzoo zullen zij Mij niet hooren, zegt
Heere.
! Zoo dan, de *vreemde* talen zijn tot
ı teeken niet dengenen, die gelooven,
.ar den ongeloovigen; en de profetie
:t den ongeloovigen, maar dengenen,
gelooven.
: Indien dan de geheele gemeente bij-
ıvergaderd ware, en zij allen in *vreemde*
en spraken, en *eenige* ongeleerden of
geloovigen inkwamen, zouden zij niet
gen, dat gij uitzinnig waart?
: Maar indien zij allen profeteerden,
een ongeloovige of ongeleerde in-
ame, die wordt van allen overtuigd, *en*
wordt van allen geoordeeld;
ı En alzoo worden de verborgene din-
ı zijns harten openbaar; en alzoo,
lende op *zijn* aangezicht, zal hij God
ıbidden, en verkondigen, dat God
arlijk onder u is.

odzakelijkheid der orde in de godsdienstoe-feningen der gemeente.

; WAT is het dan, broeders? wanneer
samenkomt, een iegelijk van u, heeft
eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft
eene *vreemde* taal, heeft hij eene
ɔnbaring, heeft hij eene uitlegging;
t alle dingen geschieden tot stichting.
' En zoo iemand eene *vreemde* taal
'eekt, *dat* het door twee, of ten meeste
e *geschiede*, en bij beurte; en dat één
; uitlegge;
; Maar indien er geen uitlegger is, dat
zwijge in de gemeente; doch dat hij
zichzelven spreke, en tot God.
ı En dat twee of drie profeten spreken,
dat de anderen oordeelen.
ı Doch indien eenen anderen, die daar
, *iets* geopenbaard is, dat de eerste
ijge;
Want gij kunt allen, de een na den
ler profeteeren, opdat zij allen leeren,
allen getroost worden.
! En de geesten der profeten zijn den
ofeten onderworpen;
: Want God is geen *God* van verwar-
g, maar van vrede, gelijk in al de
neenten der heiligen.
. *b* Dat uwe vrouwen in de gemeenten
ijgen; want het is haar niet toegelaten
spreken, maar *bevolen* onderworpen te
n, gelijk ook *c* de Wet zegt;

35 En zoo zij iets willen leeren, laat haar
te huis hare eigene mannen vragen; want
het staat leelijk voor de vrouwen, dat zij
in de gemeente spreken.
36 Is het woord Gods van u uitgegaan?
Of is het tot u alleen gekomen?
37 Indien iemand meent een profeet te
zijn, of geestelijk, die erkenne, dat, het-
geen ik u schrijf, des Heeren geboden zijn;
38 Maar zoo iemand onwetend is, die zij
onwetend.
39 Zoo dan, broeders! ijvert om te pro-
feteeren, en verhindert niet in *vreemde*
talen te spreken.
40 Laat alle dingen eerlijk en met orde
geschieden.

De opstanding.

15 VOORTS, broeders! ik maak u be-
kend het Evangelie, *d* dat ik u ver-
kondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen
hebt, in hetwelk gij ook staat;
2 *e* Door hetwelk gij ook zalig wordt,
indien gij het behoudt op zoodanige
wijze, als ik het u verkondigd heb; tenzij
dan dat gij tevergeefs geloofd hebt.
3 Want ik heb ulieden ten eerste over-
gegeven, hetgeen ik ook ontvangen heb:
f dat Christus gestorven is voor onze zon-
den, naar de Schriften;
4 En dat Hij is *g* begraven, en dat Hij
is *h* opgewekt ten derden dage, naar de
Schriften;
5 En dat Hij is van Cefas *i* gezien,
k daarna van de twaalven.
6 Daarna is Hij gezien van meer dan
vijfhonderd broederen op eenmaal, van
welke het meerder *deel* nog overig is, en
sommigen ook zijn ontslapen.
7 Daarna is Hij gezien van Jakobus,
daarna van al de Apostelen.
8 En ten laatste van allen is Hij ook
l van mij, als van een' ontijdig geborene,
gezien.
9 Want ik ben *m* de minste van de Apos-
telen, die niet waardig ben een apostel
genaamd te worden, *n* daarom dat ik de
gemeente Gods vervolgd heb;
10 Doch door de genade Gods ben ik,
dat ik ben; en Zijne genade, die *aan* mij
bewezen is, is niet ijdel geweest, *o* maar
ik heb overvloediger gearbeid dan zij
allen; doch niet ik, maar de genade
Gods, die met mij is.
11 Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzoo
prediken wij, en alzoo hebt gij geloofd.
12 Indien nu Christus gepredikt wordt,
dat Hij uit de dooden opgewekt is, hoe
zeggen sommigen onder u, dat er geene
opstanding der dooden is?

· Deut. 28:49. Jes. 28:11. *b* 1 Tim. 2:12. *c* Gen. 3:16. Efez. 5:22. Kol. 3:18.
. 2:5. 1 Petr. 3:1. *d* Gal. 1:11. *e* Rom. 1:16. 1 Kor. 1:21. *f* Jes. 53:7. Dan. 9:24, 26.
:or. 5:7. 1 Petr. 2:24. *g* Ps. 16:10. Jes. 53:9. Jona 1:17. Matth. 12:40. *h* Ps. 16:10.
:. 53:8. Matth. 12:40. *i* Luk. 24:34. Hand. 10:41. *k* Joh. 20:19, enz. *l* Hand. 9:3, 17;
11. 1 Kor. 9:1. 2 Kor. 12:2. *m* Efez. 3:8. *n* Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9. Gal. 1:13.
'im. 1:13. *o* 2 Kor. 11:23; 12:11.

13 En indien er geene opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt;

14 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof;

15 En zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods; want wij hebben van God getuigd, dat Hij Christus opgewekt heeft: dien Hij niet heeft opgewekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt;

17 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof tevergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden;

18 Zoo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn.

19 Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.

20 Maar nu, [a] Christus is opgewekt uit de dooden, *en* is [b] de eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

21 Want dewijl [c] de dood door een' mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een' mensch:

22 Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzoo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden;

23 Maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in Zijne toekomst.

24 Daarna zal het einde zijn, wanneer Hij het koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben; [d] wanneer Hij zal teniete gedaan hebben alle heerschappij, en alle macht en kracht;

25 [e] Want Hij moet als Koning heerschen, totdat Hij al de vijanden onder Zijne voeten zal gelegd hebben.

26 De laatste vijand, die teniete gedaan wordt, is de dood.

27 [f] Want Hij heeft alle dingen Zijnen voeten onderworpen; doch wanneer Hij zegt, dat *Hem* alle dingen onderworpen zijn, zoo is het openbaar, dat Hij uitgenomen wordt, die Hem alle dingen onderworpen heeft;

28 En wanneer Hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden Dien, die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

29 Anders, wat zullen zij doen, die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

30 Waarom zijn ook wij alle uur in gevaar?

31 Ik sterf alle dag, *hetwelk ik betuig* bij onzen roem, dien ik heb in Christus Jezus, onzen Heere.

32 Zoo ik, naar den mensch, tegen de beesten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij, indien de dooden niet opgewekt worden? [g] Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.

33 Dwaalt niet: kwade samensprekingen verderven goede zeden.

34 Waakt op rechtvaardiglijk, en zondigt niet. Want sommigen hebben de kennis van God niet. Ik zeg het u tot schaamte.

35 Maar, zal iemand zeggen: [h] Hoe zullen de dooden opgewekt worden? en met hoedanig een lichaam zullen zij komen?

36 Gij dwaas! [i] hetgeen gij zaait, wordt niet levend, tenzij dat het gestorven zij;

37 En hetgeen gij zaait, *daarvan* zaait gij het lichaam niet, dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe, of van eenig der andere *granen*;

38 Maar God geeft het een lichaam, gelijk Hij wil, en aan een iegelijk zaad zijn eigen lichaam.

39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch; maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen;

40 En er zijn hemelsche lichamen, en er zijn aardsche lichamen; maar eene andere is de heerlijkheid der hemelsche, en eene andere der aardsche.

41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de *eene* ster verschilt in heerlijkheid van de *andere* ster.

42 [k] Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid;

43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

44 Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam, en er is een geestelijk lichaam.

45 Alzoo is er ook geschreven: [l] De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

---

[a] 1 Petr. 1:3. [b] Kol. 1:18. Openb. 1:5. [c] Gen. 2:17; 3:6. Rom. 5:12, 18; 6:23. [d] 1 Kor. 2:6. [e] Ps. 110:1. Hand. 2:34. Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 1:13; 10:12. [f] Ps. 8:7. Matth. 11:27; 28:18. Efez. 1:22. Hebr. 2:8. [g] Jes. 22:13; 56:12. [h] Ezech. 37:3. [i] Joh. 12:24. [k] Dan. 12:3. Matth. 13:43. [l] Gen. 2:7.

47 De eerste mensch is uit de aarde,
ıardsch; de tweede mensch is de Heere
uit den hemel.
48 Hoedanig de aardsche *is*, zoodanige
zijn ook de aardschen; en hoedanig de
hemelsche *is*, zoodanige zijn ook de
hemelschen;
49 En [a] gelijkerwijs wij het beeld des
aardschen gedragen hebben, *alzoo* zullen
wij ook het beeld des hemelschen dragen.
50 Doch dit zeg ik, broeders! [b] dat
vleesch en bloed het koninkrijk Gods niet
beërven kunnen, en de verderfelijkheid
beërft de onverderfelijkheid niet.
51 Ziet, ik zeg u eene verborgenheid:
wij zullen wel niet allen ontslapen, maar
wij zullen allen veranderd worden;
52 In een punt des *tijds*, in een oogen-
blik, met [d] de laatste bazuin; want de
bazuin zal slaan, en de dooden zullen on-
verderfelijk opgewekt worden, en wij zul-
len veranderd worden:
53 Want dit verderfelijke moet onver-
derfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke
moet [e] onsterfelijkheid aandoen;
54 En wanneer dit verderfelijke zal on-
verderfelijkheid aangedaan hebben, en
dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aange-
daan hebben, alsdan zal het woord ge-
schieden dat geschreven is: [f] De dood is
verslonden tot overwinning.
55 Dood! waar is uw prikkel? Hel!
waar is uwe overwinning?
56 De prikkel nu des doods is de zonde;
en de kracht der zonde is de Wet;
57 [g] Maar Gode zij dank, die ons de
overwinning geeft door onzen Heere Je-
zus Christus.
58 Zoo dan, mijne geliefde broeders!
zijt standvastig, onbewegelijk, altijd over-
vloedig zijnde in het werk des Heeren, als
gij weet, dat uw arbeid niet ijdel is in
den Heere.

collecten voor de christenen te Jeruzalem.

16 AANGAANDE nu de verzameling,
die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk
ik aan de gemeenten in Galátië
geordineerd heb, doet ook gij alzoo:
2 [h] Op elken eersten *dag* der week, legge
een iegelijk van u *iets* bij zichzelven weg,
vergaderende eenen schat, naardat hij
welvaren verkregen heeft; opdat de ver-
zamelingen alsdan niet *eerst* geschieden,
wanneer ik gekomen zal zijn.
3 En wanneer ik daar zal gekomen zijn,
zal ik hen, die gij zult bekwaam achten
door brieven, zenden, om uwe gave naar
Jeruzalem over te dragen;

Plannen van Paulus, verschillende aanbevelingen, groeten.

4 EN indien het *der moeite* waardig
mocht zijn, dat ik ook *zelf* reizen zou, zoo
zullen zij met mij reizen.
5 Doch [i] ik zal tot u komen, wanneer ik
Macedónië zal doorgegaan zijn (want ik
zal door Macedónië gaan);
6 En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook
overwinteren, opdat gij mij moogt gelei-
den, waar ik zal henenreizen;
7 Want ik wil u nu niet zien in het voor-
bijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u
te blijven, indien de Heere het zal toelaten;
8 Maar ik zal te Efeze blijven tot den
Pinkster*dag*;
9 Want mij is eene groote en krachtige
deur geopend, en er zijn vele tegen-
standers.
10 Zoo nu Timótheüs komt, ziet, dat hij
buiten vreeze bij u zij; want hij werkt
het werk des Heeren, gelijk als ik:
11 Dat dan niemand hem verachte;
maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot
mij kome; want ik verwacht hem met de
broederen.
12 En wat aangaat Apollos, den broe-
der, ik heb hem zeer gebeden, dat hij met
de broederen tot u komen zou; maar het
was ganschelijk *zijn* wil niet, dat hij nu
zou komen; doch hij zal komen, wan-
neer het hem wèl gelegen zal zijn.
13 Waakt, staat in het geloof, houdt u
mannelijk, zijt sterk.
14 Dat al uwe dingen in de liefde ge-
schieden.
15 En ik bid u, broeders! gij kent het
huis van Stéfanas, dat het is de eerste-
ling van Achája, en *dat* zij zichzelven
den heiligen ten dienste hebben geschikt;
16 Dat gij ook u aan de zoodanigen
onderwerpt, en aan een' iegelijk, die
medewerkt en arbeidt.
17 En ik verblijde mij over de aan-
komst van Stéfanas, en Fortunátus, en
Achaïcus, want deze hebben vervuld het-
geen *mij* aan u ontbrak;
18 Want zij hebben mijnen geest ver-
kwikt, en *ook* den uwe. Erkent dan de
zoodanigen.
19 U groeten de gemeenten van Azië.
U groeten zeer in den Heere A'quila en
Priscilla, met de gemeente, die ten hun-
nen huize is.
20 U groeten al de broeders. [k] Groet
elkander met eenen heiligen kus.
21 De groetenis met mijne hand van
Paulus.
22 Indien iemand den Heere Jezus
Christus niet liefheeft, die zij eene ver-
vloeking; Maranatha!
23 De genade van den Heere Jezus
Christus zij met u!
24 Mijne liefde zij met u allen in
Christus Jezus. Amen.

---

2 Kor. 4:11. [b] Joh. 1:13. [c] 1 Thess. 4:16. [d] Matth. 24:31. 1 Thess. 4:16. [e] 2 Kor. 5:4.
s. 25:8. Hos. 13:14. Hebr. 2:14. [g] 1 Joh. 5:5. [h] Hand. 11:29. 2 Kor. 8:4; 9:1.
Kor. 1:15. [k] Rom. 16:16. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

Opschrift en groet.

1 PAULUS, een Apostel van Jezus Christus, door den wil van God, en [a] Timótheüs, de broeder, aan de gemeente Gods, die te Korinthe is, met al de heiligen, die in geheel Acháje zijn:

2 [b] Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

Dankzegging van Paulus voor de vertroostingen, die God hem verleend heeft.

3 [c] GELOOFD zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden, en de God aller vertroosting;

4 [d] Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, met welke wij zelven van God vertroost worden;

5 [e] Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch hetzij dat wij verdrukt worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid, [f] die gewrocht wordt in de lijdzaamheid van hetzelfde lijden, hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid;

7 En onze hoop van u is vast, als die weten, dat, gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden, *gij* ook alzoo *gemeenschap hebt* aan de vertroosting.

8 Want wij willen niet, broeders! dat gij onwetende zijt van onze verdrukking, [g] die ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven *onze* macht, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven.

9 Ja, wij hadden al zelven in onszelven het vonnis des doods, [h] opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God, die de dooden verwekt;

10 [i] Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en *nog* verlost; op welken wij hopen, dat Hij *ons* ook nog verlossen zal:

11 [k] Alzoo gijlieden ook medearbeidt voor ons door het gebed, [l] opdat over de gave, door vele personen aan ons teweeggebracht, *ook* voor ons dankzegging door velen gedaan worde.

Redenen waarom Paulus zijn bezoek te Korinthe heeft uitgesteld.

12 WANT onze roem is deze, *namelijk* het getuigenis van ons geweten, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods, in de wereld verkeerd hebben, en allermeest bij ulieden.

13 Want wij schrijven u geene andere dingen, dan die gij kent, of ook erkent; en ik hoop, dat gij ze ook tot het einde toe erkennen zult;

14 Gelijkerwijs gij ook ten deele ons erkend hebt, dat wij uw roem zijn, [m] gelijk gij ook de onze zijt, in den dag van den Heere Jezus.

15 [n] En op dit betrouwen wilde ik tevoren tot u komen, opdat gij eene tweede genade zoudt hebben,

16 En door uwe *stad* naar Macedónië gaan, en wederom van Macedónië tot u komen, en van ulieden naar Judéa geleid worden.

17 Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt? of neem ik het naar het vleesch voor, hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zou wezen ja, ja, en neen, neen?

18 Doch God is getrouw, dat ons woord, hetwelk tot u *is geschied*, [o] niet is geweest ja en neen;

19 Want de Zoon van God, Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, *namelijk* door mij, en Silvánus en Timótheüs, was niet ja en neen, maar is geweest ja in Hem;

20 Want zoo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons!

21 Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God:

22 [p] Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

[a] Filipp. 1:1. [b] Rom. 1:7. 1 Kor. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2. [c] Efez. 1:3. 1 Petr. 1:3. [d] 2 Kor. 7:6. [e] Ps. 34:20; 94:19. [f] 2 Kor. 4:17. [g] Hand. 19:23, enz. [h] Jer. 17:5, 7. [i] 1 Kor. 15:31. [k] Rom. 15:30. Filipp. 1:19. [l] 2 Kor. 4:15. [m] Filipp. 2:16. 1 Thess. 2:19. [n] 1 Kor. 16:5. [o] Matth. 5:37. Jak. 5:12. [p] Rom. 8:16. 2 Kor. 5:5. Efez. 1:13; 4:30.

a Doch ik aanroepe God tot een' ge-
ge over mijne ziel, dat ik, om u te
ren, nog te Korinthe niet ben gekomen.
b Niet dat wij heerschappij voeren
r uw geloof, maar wij zijn medewer-
s uwer blijdschap; want gij staat door
geloof.

MAAR ik heb dit bij mijzelven voor-
genomen, dat ik niet wederom in
efheid tot u komen zou;
Want indien ik ulieden bedroef, wie
iet toch, die mij zal vroolijk maken,
degene, die van mij bedroefd is ge-
rden?
En dit heb ik u geschreven, opdat ik,
r komende, niet zou droefheid heb-
van degenen, van welke ik moest
blijd worden; c vertrouwende van u
n, dat mijne blijdschap u aller *blijd-*
ap is;
Want ik heb ulieden uit vele verdruk-
g en benauwdheid des harten, met
e tranen geschreven, niet opdat gij
dt bedroefd worden, maar opdat gij
liefde zoudt verstaan, die ik over-
ediglijk tot u heb.
Doch indien iemand bedroefd heeft,
heeft niet mij bedroefd, maar *ten*
le (opdat ik *hem* niet bezware) ulieden
n.
d Den zoodanige is deze bestraffing
oeg, die van velen *geschied is:*
Alzóó dat gij daarentegen *hem* liever
et vergeven en vertroosten, opdat de
danige door al te overvloedige droef-
d niet eenigszins worde verslonden.
Daarom bid ik u, dat gij de liefde
hem bevestigt;
Want daartoe heb ik ook geschreven,
lat ik uwe beproeving mocht verstaan,
gij in alles gehoorzaam zijt.
Dien gij nu iets vergeeft, *dien ver-*
f ik ook; want zoo ik ook iets ver-
en heb, dien ik vergeven heb, *heb ik*
vergeven om uwentwil, voor het aan-
icht van Christus, opdat de Satan
r ons geen voordeel krijge;
Want zijne gedachten zijn ons niet
ekend.
Voorts, e als ik te Tróas kwam, om
Evangelie van Christus *te prediken*,
als mij eene deur geopend was in den
ere, zoo heb ik geene rust gehad voor
nen geest, omdat ik Titus, mijnen
eder, niet vond;
Maar afscheid van hen genomen heb-
de, vertrok ik naar Macedónië.

ard en vruchten van Paulus' bediening.

EN Gode zij dank, die ons allen tijd
doet triomfeeren in Christus, f en den
reuk Zijner kennis door ons openbaar
maakt in alle plaatsen;
15 Want wij zijn Gode een goede reuk
van Christus, in degenen, die zalig wor-
den, en in degenen, die verloren gaan:
16 g Dezen wel een reuk des doods ten
doode; maar genen een reuk des levens
ten leven. En wie is tot deze dingen
bekwaam?
17 Want wij dragen niet, gelijk velen,
het woord Gods te koop, maar als uit
oprechtheid, maar als uit God, in de
tegenwoordigheid Gods, spreken wij het
in Christus.

3 BEGINNEN h wij onszelven wederom
u aan te prijzen? Of behoeven wij
ook, gelijk sommigen, brieven van voor-
schrijving aan u, of *brieven* van voor-
schrijving van u?
2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven
in onze harten, bekend en gelezen van
alle menschen;
3 Als die openbaar zijt geworden, dat gij
een brief van Christus zijt, en door onzen
dienst bereid, die geschreven is niet met
inkt, maar door den Geest des levenden
Gods, niet i in steenen tafelen, k maar in
vleeschen tafelen des harten.
4 En zoodanig een vertrouwen hebben
wij door Christus bij God.
5 Niet dat wij van onszelven bekwaam
zijn iets te denken, als uit onszelven;
maar l onze bekwaamheid is uit God;
6 Die ons ook bekwaam gemaakt heeft,
om te zijn m dienaars n des Nieuwen Testa-
ments, niet der letter, maar des Geestes;
want de letter doodt, maar de Geest
maakt levend.
7 En indien de bediening des doods in
letteren *bestaande*, o *en* in steenen inge-
drukt, in heerlijkheid is geweest, p alzoo
dat de kinderen Israëls het aangezicht
van Mozes niet konden sterk aanzien, om
de heerlijkheid zijns aangezichts, die
teniete gedaan zou worden;
8 Hoe zal niet veel meer de bediening
des Geestes in heerlijkheid zijn?
9 Want indien de bediening der verdoe-
menis heerlijkheid geweest is, veel meer
is de bediening der rechtvaardigheid over-
vloedig in heerlijkheid;
10 Want ook het verheerlijkte is zelfs
niet verheerlijkt in dezen deele, ten aan-
zien van deze uitnemende heerlijk-
heid;
11 Want indien hetgeen teniete gedaan
wordt, in heerlijkheid was, veel meer *is*
hetgeen blijft, in heerlijkheid.
12 Dewijl wij dan zoodanige hoop heb-

Rom. 1:9; 9:1. 2 Kor. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.
Petr. 5:3. c 2 Kor. 8:22. Gal. 5:10. d 1 Kor. 5:3. e Hand. 16:8. f Kol. 1:27. g Luk. 2:34.
Kor. 5:12; 10:8. i Ex. 24:12; 34:1. k Jer. 31:33. Ezech. 11:19; 36:26. Hebr. 8:10.
lipp. 2:13. m 2 Kor. 5:18. n Hebr. 8:6,8. o Ex. 24:12; 34:1. Deut. 10:2. p Ex. 34:30.

ben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedig-
heid in het spreken,
13 En *doen* *niet* gelijkerwijs [a] Mozes,
die een deksel op zijn aangezicht legde,
opdat de kinderen Israëls niet zouden
sterk zien [b] op het einde van hetgeen
teniete gedaan wordt;
14 [c] Maar hunne zinnen zijn verhard ge-
worden; want tot op *den dag* van heden
blijft hetzelfde deksel in het lezen des
Ouden Testaments, zonder ontdekt te
worden, hetwelk door Christus teniete
gedaan wordt;
15 Maar tot den huidigen *dag* toe, wan-
neer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel
op hun hart;
16 [d] Doch zoo wanneer het tot den
Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het
deksel weggenomen.
17 [e] De Heere nu is de Geest; en waar
de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.
18 [f] En wij allen, met ongedekten aange-
zichte de heerlijkheid des Heeren *als* in
eenen spiegel aanschouwende, worden
naar hetzelfde beeld in gedaante veran-
derd, van heerlijkheid tot heerlijkheid,
als van des Heeren Geest.

Jezus Christus, het eenige onderwerp van Paulus' prediking.

4 DAAROM, dewijl wij deze bediening
hebben, naar de barmhartigheid, die
ons geschied is, zoo vertragen wij niet;
2 Maar wij hebben verworpen de bedek-
selen der schande, [g] niet wandelende in
arglistigheid, noch het woord Gods ver-
valschende, maar door openbaring der
waarheid onszelven [h] aangenaam ma-
kende bij alle gewetens der menschen, in
de tegenwoordigheid Gods.
3 Doch indien ook ons Evangelie bedekt
is, zoo is het bedekt in degenen, [i] die ver-
loren gaan:
4 In welke de God dezer eeuw [k] de zin-
nen verblind heeft, *namelijk* der onge-
loovigen, opdat hen niet bestrale de ver-
lichting van het Evangelie der heerlijk-
heid van Christus, [l] die het beeld Gods is.
5 Want wij prediken niet onszelven,
maar Christus Jezus, den Heere; en
onszelven, *dat wij* uwe dienaars *zijn* om
Jezus' wil.
6 Want God, [m] die gezegd heeft, dat het
licht uit de duisternis zou schijnen, is
Degene, [n] die in onze harten geschenen
heeft, om *te geven* verlichting der kennis
der heerlijkheid Gods in het aangezicht
van Jezus Christus.
7 Maar wij hebben dezen schat [o] in
aarden vaten, opdat de uitnemendheid
der kracht zij van [p] God, en niet uit ons.
8 *Als* die in alles verdrukt worden, doch
niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet
mismoedig;
9 Vervolgd, doch niet *daar*in verlaten;
nedergeworpen, doch niet verdorven;
10 [q] Altijd de dooding van den Heere
Jezus in het lichaam omdragende, opdat
ook het leven van Jezus in ons lichaam
zou geopenbaard worden.
11 [r] Want wij, die leven, worden altijd
in den dood overgegeven om Jezus' wil:
[s] opdat ook het leven van Jezus in ons
sterfelijk vleesch zou geopenbaard worden.
12 Zoo dan, de dood werkt wel in ons,
maar het leven in ulieden.
13 Dewijl wij nu denzelfden Geest des
geloofs hebben, gelijk er geschreven is:
[t] Ik heb geloofd, daarom heb ik ge-
sproken; zoo gelooven wij ook, daarom
spreken wij ook;
14 [u] Wetende, dat Hij, die den Heere
Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus
zal opwekken, en met ulieden daar zal
stellen.
15 Want al deze dingen zijn om uwent-
wil, [x] opdat de vermenigvuldigde genade,
door de dankzegging van velen, overvloe-
dig worde ter heerlijkheid Gods.

Doel en vrucht van 't lijden. De onzichtbare dingen gesteld tegenover de zichtbare.

16 DAAROM vertragen wij niet; maar
hoewel onze uitwendige mensch verdor-
ven wordt, zoo wordt nochtans de in-
wendige vernieuwd van dag tot dag.
17 [y] Want onze lichte verdrukking, die
zeer haast voorbij*gaat*, werkt ons een
gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht
der heerlijkheid;
18 Dewijl wij niet aanmerken de dingen,
die men ziet, maar de dingen, die men
niet ziet; want de dingen, die men ziet,
zijn tijdelijk, maar de dingen, die men
niet ziet, zijn eeuwig.

5 WANT wij weten, dat, zoo ons [z] aard-
sche huis dezes tabernakels gebroken
wordt, wij een gebouw van God hebben,
een huis niet met handen gemaakt, maar
eeuwig, in de hemelen.
2 [aa] Want ook in dezen zuchten wij, ver-

[a] Ex. 34:35. [b] Rom. 10:4. [c] Jes. 6:10. Ezech. 12:2. Matth. 13:11. Hand. 28:26. Rom. 11:8. [d] Matth. 13:11. Rom. 11:23. 1 Kor. 2:10. [e] Joh. 4:24. [f] 1 Kor. 13:12. 2 Kor. 5:7. [g] 2 Kor. 2:17. [h] 2 Kor. 6:4. [i] 2 Kor. 2:15. 2 Thess. 2:10. [k] Jes. 6:10. Joh. 12:40. [l] Joh. 14:9. Filipp. 2:6. Kol. 1:15. Hebr. 1:3. [m] Gen. 1:3. [n] 2 Petr. 1:19. [o] 2 Kor. 5:1. [p] 1 Kor. 2:5. [q] Rom. 8:17. Gal. 6:17. Filipp. 3:10. 2 Tim. 2:11, 12. 1 Petr. 4:13. [r] Ps. 44:23. Matth. 5:11. Rom. 8:36. 1 Kor. 4:9. [s] 1 Kor. 15:49. Kol. 3:4. [t] Ps. 116:10. [u] Rom. 8:11. 1 Kor. 6:14. [x] 2 Kor. 1:11. [y] Ps. 30:6. Matth. 5:12. Rom. 8:18. 1 Joh. 3:2. [z] 2 Kor. 4:7. [aa] Rom. 8:23.

ngende met onze woonstede, die uit den
əmel is, overkleed te worden;
; [a] Zoo wij ook bekleed *en* niet naakt
ıllen gevonden worden.
: Want ook wij, die in dezen tabernakel
jn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal
ij niet willen ontkleed, maar overkleed
orden, [b] opdat het sterfelijke van het
ven verslonden worde.
i Die ons nu tot ditzelve bereid heeft,
God, [c] die ons ook het onderpand des
eestes gegeven heeft.
ł Wij hebben dan altijd goeden moed,
ı weten, dat wij, inwonende in het
:haam, uitwonen van den Heere;
' [d] (Want wij wandelen door geloof *en*
iet door aanschouwen.)
ł Maar wij hebben goeden moed, en
əbben meer behagen om uit het lichaam
it te wonen, en bij den Heere in te
onen:
) Daarom zijn wij ook zeer begeerig,
ətzij inwonende, hetzij uitwonende, om
em welbehagelijk te zijn.
0 [e] Want wij allen moeten geopen-
ıard worden voor den rechterstoel van
hristus, [f] opdat een iegelijk wegdrage,
ətgeen door het lichaam *geschiedt*,
ıardat hij gedaan heeft, hetzij goed,
ətzij kwaad.

De bediening der verzoening.

1 WIJ dan, wetende den schrik des
eeren, bewegen de menschen tot het
:loof, en zijn Gode openbaar geworden;
ɔch ik hoop ook in uwe gewetens ge-
ɔenbaard te zijn.
2 [g] Want wij prijzen onszelven u niet
ederom aan, maar wij geven u oorzaak
ın roem over ons, opdat gij *stof* zoudt
əbben tegen degenen, die in het aange-
cht roemen, en niet *in* het hart.
3 Want hetzij dat wij uitzinnig zijn,
ij zijn het Gode; hetzij dat wij gema-
gd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden;
4 Want de liefde van Christus dringt
ıs:
5 Als die dit oordeelen, dat, indien
n voor allen gestorven is, zij dan allen
storven zijn. En Hij is voor allen ge-
orven, [h] opdat degenen, die leven, niet
eer zichzelven zouden leven, maar dien,
e voor hen gestorven en opgewekt is.
6 [i] Zoo dan, wij kennen van nu aan
emand naar het vleesch; en indien wij
k Christus naar het vleesch gekend
hebben, nochtans kennen wij *Hem* nu
niet meer *naar het vleesch*.
17 Zoo dan, indien iemand in Christus
is, die is een nieuw schepsel: [k] het oude
is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw
geworden!
18 En al deze dingen zijn uit God, [l] die
ons met Zichzelven verzoend heeft door
Jezus Christus, en ons de bediening der
verzoening gegeven heeft:
19 [m] Want God was in Christus de
wereld met Zichzelven verzoenende,
hunne zonden hun niet toerekenende;
en heeft het woord der verzoening in ons
gelegd.
20 Zoo zijn wij dan [n] gezanten van
Christus wege, alsof God door ons bade;
wij bidden van Christus wege: laat u
met God verzoenen!
21 [o] Want dien, die geene zonde gekend
heeft, [p] heeft Hij zonde voor ons gemaakt,
opdat wij zouden worden rechtvaardigheid
Gods in Hem.

Zelfverloochening van Paulus in zijne bediening.

6 EN wij, *als* [q] medearbeidende,
bidden *u* ook, [r] dat gij de genade
Gods niet tevergeefs moogt ontvangen
hebben;
2 [s] Want Hij zegt: In den aangenamen
tijd heb Ik u verhoord, en in den dag der
zaligheid heb Ik u geholpen. Ziet, nu is
het de welaangename tijd, ziet, nu is het
de dag der zaligheid!
3 [t] Wij geven geenen aanstoot in eenig
ding, opdat de bediening niet gelasterd
worde;
4 Maar wij, [u] als dienaars van God,
maken onszelven in alles aangenaam,
[x] in vele verdraagzaamheid, in verdruk-
kingen, in nooden, in benauwdheden,
5 In slagen, in gevangenissen, in beroer-
ten, in arbeid, in waken, in vasten,
6 In reinheid, in kennis, in lankmoedig-
heid, in goedertierenheid, in den Heiligen
Geest, in ongeveinsde liefde,
7 In het woord der waarheid, in de
kracht van God, door de wapenen der ge-
rechtigheid aan de rechter- en aan de
linker*zijde;*
8 Door eer en oneer, door kwaad gerucht
en goed gerucht; als verleiders, en
nochtans waarachtigen;
9 Als onbekenden, en *nochtans* bekend;
[y] als stervende, en ziet, wij leven; als ge-
tuchtigd, en niet gedood;

---

[a] Openb. 3:18; 16:15. [b] Rom. 8:11. 1 Kor. 15:53. [c] Rom. 8:16. 2 Kor. 1:22. Efez. 1:13;
0. [d] 1 Kor. 13:12. 2 Kor. 3:18. [e] Matth. 25:32. Rom. 14:10. [f] Ps. 62:13.
r. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 1 Kor. 3:8. Gal. 6:5. Openb. 2:23; 22:12.
Kor. 3:1; 10:8. [h] Rom. 14:7. Gal. 2:20. 1 Thess. 5:10. 1 Petr. 4:2. [i] Matth. 12:50.
h. 15:14. Gal. 5:6; 6:15. Kol. 3:11. [k] Jes. 43:18. Openb. 21:5. [l] Kol. 1:20.
oh. 2:2; 4:10. [m] Rom. 3:24, 25. Kol. 1:20. [n] 2 Kor. 3:6. [o] Jes. 53:9. 1 Petr. 2:22.
oh. 3:5. [p] Jes. 53:12. Rom. 8:3. Gal. 3:13. [q] 1 Kor. 3:9. [r] Hebr. 12:15. [s] Jes. 49:8.
om. 14:18. 1 Kor. 10:32. [u] 1 Kor. 4:1. [x] 2 Kor. 11:23. [y] Ps. 118:18. Jes. 26:19.

10 Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als arm, doch velen rijk makende; als niets hebbende, en *nochtans* alles bezittende.

Dringende vermaningen tot heiligmaking.

11 ONZE mond is opengedaan tegen u, o Korinthiërs! ons hart is uitgebreid.

12 Gij zijt niet nauw in ons, maar gij zijt nauw in uwe ingewanden.

13 Nu, *om* dezelfde vergelding *te doen*, (ik spreek [a] als tot *mijne* kinderen) zoo wordt gij ook uitgebreid.

14 [b] Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen; [c] want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat samenstemming heeft Christus met Belial? of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige?

16 Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods [d] met de afgoden? [e] Want gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft: [f] Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder *hen* wandelen; en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn.

17 Daarom [g] gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen;

18 [h] En Ik zal u tot een' Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige.

7 DEWIJL wij dan deze beloften hebben, geliefden! laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

Paulus verheugt zich over de komst van Titus en over de vruchten, die zijn eerste brief gehad heeft.

2 GEEFT ons plaats; wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg *dit* niet tot *uwe* veroordeeling; want ik heb [i] tevoren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om samen te sterven en samen te leven.

4 Ik heb vele vrijmoedigheid in het spreken tegen u, ik heb veel roems over u; ik ben vervuld met vertroosting; [k] ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5 Want ook als wij in Macedónië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geene rust gehad, [l] maar wij waren in alles verdrukt: van buiten was strijd, van binnen vrees.

6 [m] Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus;

7 En niet alleen door zijne komst, maar ook door de vertroosting, met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uwen ijver voor mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8 Want hoewel ik u in den zendbrief bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft; want ik zie, dat die zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9 Nu verblijde ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering; want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt:

10 [n] Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11 Want ziet, ditzelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid heeft het in u gewrocht! ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak; in alles hebt gij uzelven bewezen rein te zijn in deze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb, *dat* is niet om diens wil, die onrecht gedaan had, noch om diens wil, dien onrecht gedaan was; maar opdat onze vlijtigheid voor u bij u openbaar zou worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden;

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar, gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben, alzoo is ook onze roem, dien *ik* bij Titus *geroemd heb*, waarheid geworden;

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vreeze en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijde mij dan, dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

De collecte voor de arme Christenen van Judéa.

8 VOORTS maken wij u bekend, broeders! de genade van God, die in de

[a] 1 Kor. 4:14. [b] Deut. 7:2. 1 Kor. 5:9. [c] 1 Sam. 5:1, 2. 1 Kon. 18:21. 1 Kor. 10:21. Efez. 5:11. [d] 1 Kor. 10:7, 14. [e] 1 Kor. 3:16; 6:19. Efez. 2:21. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5. [f] Ex. 29:45. Lev. 26:11. Ezech. 37:26. [g] Jes. 52:11. Openb. 18:4. [h] Jer. 31:1. [i] 2 Kor. 6:11, 12, 13. [k] Matth. 5:12. Hand. 5:41. Filipp. 2:17. Kol. 1:24. [l] Hand. 16:19, 23. [m] 2 Kor. 1:4. [n] 2 Sam. 12:13. Matth. 26:75. Luk. 18:13.

meenten van Macedónië gegeven
:
Dat in vele beproeving der verdruk-
ng de overvloed hunner blijdschap, en
nne zeer diepe armoede overvloedig
weest is tot den rijkdom hunner goed-
digheid.
Want zij zijn naar vermogen (ik betuig
t), ja, boven vermogen gewillig geweest:
a Ons met vele vermaning biddende,
t wij wilden aannemen de gave en de
meenschap dezer bediening, die voor
heiligen *geschiedt*.
En *zij deden* niet *alleen*, gelijk wij
hoopt hadden, maar gaven zichzelven
rst aan den Heere en *daarna* aan ons,
or den wil van God :
Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat,
lijk hij tevoren begonnen had, hij ook
zoo nog deze gave bij u voleinden zou.
Zoo dan, gelijk gij in alles overvloe-
g zijt, in geloof, en in woord, en in
nnis, en in alle naarstigheid en in uwe
fde tot ons, *ziet*, dat gij ook in deze
ve overvloedig zijt.
Ik zeg *dit* niet *als* gebiedende, maar
s door de naarstigheid van anderen ook
oprechtheid uwer liefde beproevende ;
Want gij weet de genade van onzen
eere Jezus Christus, b dat Hij om uwent-
l is arm geworden, daar Hij rijk was,
dat gij door Zijne armoede zoudt rijk
rden.
0 En ik zeg in dezen *mijne* meening ;
ant dit is u oorbaar, als die niet alleen
t doen, maar ook het willen van over
n jaar tevoren hebt begonnen ;
1 Maar nu voleindigt ook het doen ;
dat, gelijk als er geweest is de volvaar-
gheid des gemoeds om te willen, er ook
zoo zij het voleindigen uit hetgeen gij
bt.
2 c Want indien tevoren de volvaar-
gheid des gemoeds daar is, d zoo is ie-
and aangenaam naar hetgeen hij heeft,
et naar hetgeen hij niet heeft.
3 Want *dit zeg ik* niet, opdat anderen
uden verlichting hebben, en gij ver-
ukking ;
4 Maar *opdat* uit gelijkheid, in dezen
genwoordigen tijd, uw overvloed *zij* om
n gebrek *te vervullen ;* opdat ook hun
ervloed zij om uw gebrek *te vervullen*,
dat er gelijkheid worde ;
5 Gelijk geschreven is : e Die veel *ver-*
meld had, had niet over ; en die weinig
zameld had, had niet te weinig.
6 Doch Gode zij dank, die dezelfde
arstigheid voor u in het hart van Titus
geven heeft,
7 Dat hij de vermaning heeft aange-
nomen, en zeer naarstig zijnde, gewillig
tot u gereisd is.
18 En wij hebben ook met hem gezon-
den den broeder, die lof heeft in het
Evangelie door al de gemeenten ;
19 En dat niet alleen, maar hij is ook
van de gemeenten verkoren, om met ons
te reizen met deze gave, die van ons be-
diend wordt tot de heerlijkheid des Heeren
zelven, en de volvaardigheid uws gemoeds:
20 Dit verhoedende, dat ons niemand
moge lasteren in dezen overvloed, die
van ons wordt bediend ;
21 f Als die bezorgen, hetgeen eerlijk is,
niet alleen voor den Heere, maar ook voor
de menschen.
22 Wij hebben ook met hen gezonden
onzen broeder, welken wij in vele dingen
dikmaals beproefd hebben, dat hij naarstig
is ; en nu veel naarstiger door het groot
vertrouwen, dat *hij heeft* tot ulieden.
23 Hetzij *dan* Titus, hij is mijn met-
gezel en medearbeider bij u ; hetzij onze
broeders, zij zijn afgezanten der gemeen-
ten, *en* eene eer van Christus.
24 Bewijst dan aan hen de bewijzing
uwer liefde, en van onzen roem van u, ook
voor het aangezicht der gemeenten.

9 WANT g van de bediening, die voor de
heiligen *geschiedt*, is mij onnoodig aan
u te schrijven ;
2 Want ik weet de volvaardigheid uws
gemoeds, van welke ik roem over u bij
de Macedóniërs, dat Acháje van over een
jaar bereid is geweest ; en de ijver, van u
begonnen, heeft er velen verwekt.
3 Maar ik heb deze broeders gezonden,
opdat onze roem, dien *wij* over u *hebben*,
niet zou ijdel gemaakt worden in dezen
deele ; opdat (gelijk ik gezegd heb) gij
bereid moogt zijn ;
4 *En* dat niet mogelijk, zoo de Mace-
dóniërs met mij kwamen, en u onbereid
vonden, wij (opdat wij niet zeggen : gij)
beschaamd worden in dezen vasten grond
der roeming.
5 Ik heb dan noodig geacht deze broe-
ders te vermanen, dat zij eerst tot u zou-
den komen, en voorbereiden uwen tevoren
aangediendem zegen ; opdat die gereed
zij, alzoo als een zegen, en niet als eene
vrekheid.
6 En dit *zeg ik:* h Die spaarzamelijk zaait,
zal ook spaarzamelijk maaien ; en die in
zegeningen zaait, zal ook in zegeningen
maaien.
7 Een iegelijk *doe*, gelijk hij in *zijn* hart
voorneemt ; i niet uit droefheid, of uit
nooddwang ; k want God heeft eenen
blijmoedigen gever lief.

a Hand. 11:29. Rom. 15:26. 1 Kor. 16:2. 2 Kor. 9:1. b Luk. 9:58. c Mark. 12:43.
k. 21:3. d Spr. 3:28. 1 Petr. 4:10. e Ex. 16:18. f Rom. 12:17. g Hand. 11:29.
m. 15:26. 1 Kor. 16:2. 2 Kor. 8:4. h Spr. 11:24. Gal. 6:7. i Deut. 15:7. Rom. 12:8.
x. 25:2 ; 35:5.

8 En God is machtig alle genade te doen
overvloedig zijn in u; opdat gij in alles ten
allen tijd, alle genoegzaamheid hebbende,
tot alle goed werk overvloedig moogt zijn;
9 Gelijk er geschreven is: [a]Hij heeft ge-
strooid, hij heeft den armen gegeven;
zijne gerechtigheid blijft in der eeuwig-
heid.
10 Doch die het zaad den zaaier verleent,
die verleene ook brood tot spijze, en ver-
menigvuldige uw gezaaisel, en vermeer-
dere de vruchten uwer gerechtigheid;
11 Dat gij in alles rijk wordt tot alle
goeddadigheid, welke door ons werkt
dankzegging tot God.
12 Want de bediening van dezen dienst
vervult niet alleen het gebrek der hei-
ligen, maar is ook overvloedig door vele
dankzeggingen tot God;
13 Dewijl zij door de beproeving dezer
bediening God verheerlijken over de
onderwerping uwer belijdenis onder het
Evangelie van Christus, en *over* de goed-
dadigheid der mededeeling aan hen en
aan allen;
14 En door hun gebed voor u, welke
naar u verlangen, om de uitnemende ge-
nade Gods over u.
15 Doch Gode zij dank voor Zijne on-
uitsprekelijke gave.

Paulus verdedigt zijn apostolisch gezag.

10 VOORTS ik Paulus zelf bid u, door
de zachtmoedigheid en goedertieren-
heid van Christus, die, tegenwoordig
zijnde, wel gering ben onder u, maar
afwezend stout ben tegen u;
2 Ik bid dan, dat ik, tegenwoordig
zijnde, niet stout moge zijn met die vrij-
moedigheid, waarmede ik geacht word
stoutelijk gehandeld te hebben tegen som-
migen, die ons achten, alsof wij naar het
vleesch wandelden.
3 Want wandelende in het vleesch,
voeren wij den krijg niet naar het vleesch;
4 [b]Want de wapenen van onzen krijg
zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door
God, [c]tot nederwerping der sterkten;
5 Dewijl wij de overleggingen terneder-
werpen, en alle hoogte, die zich verheft
tegen de kennis van God, en alle gedachte
gevangen leiden tot de gehoorzaamheid
van Christus,
6 En gereed hebben *hetgeen dient* om te
wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer
uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.
7 Ziet gij aan, wat voor oogen is? In-
dien iemand bij zichzelven betrouwt, dat
hij van Christus is, die denke dit weder-
om uit zichzelven, dat, gelijkerwijs hij van
Christus is, alzoo wij ook van Christus
zijn.
8 Want indien ik ook iets overvloediger
zou roemen van onze macht, welke de
Heere ons gegeven heeft [d]tot stichting,
en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik
niet beschaamd worden;
9 Opdat ik niet zou schijnen, alsof ik
u door de brieven wilde verschrikken;
10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel
gewichtig en krachtig; maar de tegen-
woordigheid des lichaams is zwak, en de
rede is verachtelijk.
11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen
wij zijn in het woord door brieven, als
wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn
inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.
12 [e]Want wij durven onszelven niet
rekenen of vergelijken met sommigen, die
zichzelven prijzen; maar deze verstaan
niet, dat zij zichzelven met zichzelven
meten, en zichzelven met zichzelven ver-
gelijken.
13 Doch wij zullen niet roemen buiten
de maat; [f]maar dat wij, naar de maat
des regels, welke maat ons God toege-
deeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.
14 Want wij strekken onszelven niet te
wijd uit, als die tot u niet zouden komen:
want wij zijn ook gekomen tot u toe, in
het Evangelie van Christus;
15 Niet roemende buiten de maat in
anderer *lieden* arbeid, maar hebbende
hoop, als uw geloof zal gewassen zijn,
dat wij onder ulieden overvloediglijk
zullen vergroot worden naar onzen regel:
16 Om het Evangelie te verkondigen in
de *plaatsen*, die op gene zijde van u
gelegen zijn; niet om te roemen in eens
anders regel over hetgeen *alreede* bereid
is.
17 [g]Doch wie roemt, die roeme in den
Heere;
18 [h]Want niet wie zichzelven prijst,
maar dien de Heere prijst, die is be-
proefd.

De valsche apostelen.

11 OCH, of gij mij een weinig ver-
droegt in de onwijsheid; ja ook,
verdraagt mij!
2 Want ik ben ijverig over u met eenen
ijver Gods; want ik heb ulieden toebereid,
om [i]*u als* eene reine maagd, aan eenen
man voor te stellen, *namelijk* aan
Christus.
3 Doch ik vrees, dat niet eenigszins, [k]ge-
lijk de slang Eva door hare arglistigheid
bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedor-
ven worden, *om af te wijken* van de een-
voudigheid, die in Christus is.
4 [l]Want indien degene, die komt, eenen
anderen Jezus predikte, dien wij niet ge-
predikt hebben, of *indien* gij eenen ande-

[a] Ps. 112:9. [b] Efez. 6:13, enz. [c] Jer. 1:10. [d] 2 Kor. 13:10. [e] 2 Kor. 3:1; 5:12.
[f] Efez. 4:7. [g] Jes. 65:16. Jer. 9:23. 1 Kor. 1:31. [h] Spr. 27:2. [i] Lev. 21:13.
[k] Gen. 3:4. Joh. 8:44. [l] Gal. 1:8.

n Geest ontvingt, dien gij niet hebt
ıtvangen, of een ander Evangelie, dat
j niet hebt aangenomen, zoo verdroegt
j *hem* met recht ;
Want ik acht, dat ik nergens minder
ben geweest dan de uitnemendste
postelen.
En indien ik ook slecht ben in woor-
n, nochtans ben ik het niet in weten-
hap; maar alleszins zijn wij in alle
ngen onder u openbaar geworden.
Heb ik zonde gedaan, als ik mijzelven
rnederd heb, opdat gij zoudt verhoogd
orden ? overmits ik u het Evangelie
ods [a] om niet verkondigd heb ?
Ik heb andere gemeenten beroofd,
zolding *van haar* nemende, om u te
dienen ; en als ik bij u tegenwoordig
as en gebrek had, [b] ben ik niemand
stig gevallen ;
[c] Want mijn gebrek hebben de broe-
rs vervuld, die van Macedónië kwamen;
ı ik heb mijzelven in alles gehouden
nder u te bezwaren, en zal *mij nog alzoo*
ouden.
0 De waarheid van Christus is in mij,
ıt deze roem in de gewesten van Achája
ın mij niet zal verhinderd worden.
1 Waarom ? Is het, omdat ik u niet
fheb ? God weet het !
2 Maar wat ik doe, dat zal ik nog doen,
n de oorzaak af te snijden dengenen,
e oorzaak *hebben* willen, opdat zij, in
tgeen zij roemen, bevonden mochten
orden gelijk als wij.
3 Want zulke valsche apostelen zijn
driegelijke arbeiders, zich veranderende
apostelen van Christus.
4 En het is geen wonder; want de
ıtan zelf verandert zich in eenen engel
s lichts :
5 Zoo is het dan niets groots, indien
ok zijne dienaars zich veranderen, als
aren zij dienaars der gerechtigheid;
n welke het einde zal zijn naar hunne
rken.

Lijden van Paulus voor het Evangelie.

6 IK zeg wederom, dat niemand meene,
t ik onwijs ben ; doch zoo niet, neemt
ij *dan* aan als eenen onwijze, opdat ik
k een weinig moge roemen.
7 Dat ik spreek, spreek ik niet naar
n Heere, maar als in onwijsheid, in
zen vasten grond der roeming.
8 [d] Dewijl velen roemen naar het
esch, zoo zal ik ook roemen.
9 Want gij verdraagt gaarne de on-
jzen, dewijl gij wijs zijt ;
) Want gij verdraagt het, zoo iemand
u dienstbaar maakt, zoo iemand u opeet,
zoo iemand [e] van u neemt, zoo iemand
zich verheft, zoo iemand u in het aan-
gezicht slaat. ...
21 Ik zeg *dit* naar ... alsof wij
zwak waren geweest ; ...
iemand stout is (ik spreek in onwijsheid),
daarin ben ik ook stout.
22 Zijn zij Hebreën ? [f] ik ook. Zijn zij
Israëlieten ? ik ook. Zijn zij het zaad van
Abraham ? ik ook.
23 Zijn zij dienaars van Christus ? (ik
spreek onwijs zijnde) [g] ik ben boven *hen;*
[h] in arbeid overvloediger, in slagen uit-
nemender, in gevangenissen overvloe-
diger, in doods*gevaar* menigmaal.
24 Van de Joden heb ik [i] veertig *slagen*
min één, vijfmaal ontvangen.
25 [k] Driemaal ben ik met roeden ge-
geeseld geweest, [l] ééns ben ik gesteenigd,
[m] driemaal heb ik schipbreuk geleden,
eenen *ganschen* nacht en dag heb ik in
de diepte overgebragt.
26 In het reizen menigmaal in gevaren
van rivieren, in gevaren van moordenaars,
in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren
van de Heidenen, in gevaren in de stad,
in gevaren in de woestijn, in gevaren op
de zee, in gevaren onder de valsche
broeders ;
27 In arbeid en moeite, in waken menig-
maal, in honger en dorst, in vasten menig-
maal, in koude en naaktheid.
28 Zonder de dingen, die van buiten
zijn, overvalt mij dagelijks [n] de zorg van
al de gemeenten.
29 [o] Wie is er zwak, dat ik niet zwak
ben ? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet
brande ?
30 Indien men moet roemen, zoo zal ik
roemen de dingen mijner zwakheid.
31 [p] De God en Vader van onzen Heere
Jezus Christus, die geprezen is in der
eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.
32 De Stadhouder [q] van den koning
Arétas in Damaskus, bezette de stad der
Damaskenen, willende mij vangen ;
33 En ik werd door een venster in eene
mand over den muur nedergelaten, en
ontvlood zijne handen.

Het hemelsche gezicht, en de doorn in het vleesch.

12 TE roemen is mij waarlijk niet oor-
baar ; want ik zal komen tot gezich-
ten en openbaringen des Heeren.
2 [r] Ik ken een' mensch in Christus, voor
veertien jaren (of het *geschied zij* in het
lichaam, weet ik niet, of buiten het li-
chaam, weet ik niet, God weet het) dat de

[a] 1 Kor. 9:12. [b] Hand. 20:33. 2 Kor. 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8. [c] Filipp. 4:15.
Kor. 10:13 ; 12:5, 6. [e] Filipp. 3:4. [f] Hand. 22:3. [g] 1 Kor. 15:10. [h] Hand. 9:16;
11. 2 Kor. 6:4. [i] Deut. 25:3. [k] Hand. 16:22. [l] Hand. 14:19. [m] Hand. 27:9, 41.
Hand. 20:18. [o] 1 Kor. 8:13. [p] Rom. 1:9 ; 9:1. 2 Kor. 1:23. Gal. 1:20. Filipp. 1:8.
Thess. 2:5. [q] Hand. 9:24. [r] Hand. 9:3 ; 22:17. 1 Kor. 15:8.

8 En God is machtig alle ge[...] in
overvloedig zijn in u; opdat [...]
allen tijd, alle genoegzaa[...] (of
tot alle goed werk over[...] [...]am
9 Gelijk er geschr[...] [...]et),
strooid, hij heeft [...] het
zijne gerechtig[...] [...]spre-
heid. [...]nsch
10 Doch [...]
die ver[...] [...]men;
men[...] [...]emen,
de[...]

[...]al niet
[...]eid zeg-
[...], opdat
[...]hetgeen
[...] uit mij
hoort.
7 En opdat ik mij [...]nemend-
heid der openbaringen niet zou verheffen,
zoo is mij gegeven een scherpe doorn in
het vleesch, *namelijk* een engel des
Satans, [a] dat hij mij met vuisten slaan
zou, opdat ik mij niet zou verheffen.
8 Hierover heb ik den Heere driemaal
gebeden, opdat hij van mij zou wijken.
9 En Hij heeft tot mij gezegd: Mijne
genade is u genoeg; want Mijne kracht
wordt in zwakheid volbracht. Zoo zal ik
dan veel liever roemen in mijne zwak-
heden, opdat de kracht van Christus in
mij wone.
10 Daarom heb ik een welbehagen in
zwakheden, in smaadheden, in nooden,
in vervolgingen, in benauwdheden, om
Christus' wil; want als ik zwak ben, dan
ben ik machtig.

Belangeloosheid van Paulus.

11 IK ben roemende onwijs geworden;
gij hebt mij genoodzaakt; want ik be-
hoorde van u geprezen te zijn; [b] want
ik ben in geen ding minder geweest dan
de uitnemendste Apostelen, hoewel ik
niets ben.
12 [c] De merkteekenen van eenen Apostel
zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid,
met teekenen, en wonderen en krachten.
13 Want wat is er, waarin gij minder
geweest zijt dan de andere gemeenten,
[d] anders, dan dat ikzelf u niet lastig ben
geweest? Vergeeft mij dit ongelijk.
14 Ziet, ik ben ten derden male gereed,
om tot u te komen, en zal u niet lastig
zijn; [e] want ik zoek niet het uwe, maar
u; want de kinderen moeten niet schat-
ten vergaderen voor de ouders, maar de
ouders voor de kinderen.
15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen,
en voor uwe zielen te koste gegeven
worden; hoewel ik, u [f] overvloediger
beminnende, minder bemind worde.

16 Doch het zij zoo, ik heb u niet
bezwaard; maar alzoo ik listig was, heb
ik u met bedrog gevangen.
17 Heb ik door iemand dergenen, die ik
tot u gezonden heb, van u mijn voordeel
gezocht?
18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder
medegezonden; heeft ook Titus van u zijn
voordeel gezocht? hebben wij niet in den-
zelfden geest gewandeld? *hebben wij* niet
gewandeld in dezelfde voetstappen?

Laatste vermaningen aan de Korinthiërs.—Groeten.

19 MEENT gij wederom, dat wij ons bij
u verontschuldigen? Wij spreken in de
tegenwoordigheid van God in Christus;
en dit alles geliefden! tot uwe stichting.
20 Want ik vrees, dat als ik gekomen
zal zijn, ik u niet eenigszins zal vinden
zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal
gevonden worden zoodanig als gij niet
wilt; dat er niet eenigszins *zijn* twisten,
nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap,
oorblazingen, opgeblazenheden, beroer-
ten;
21 Opdat wederom, als ik zal gekomen
zijn, mijn God mij niet vernedere bij u,
en ik rouw hebbe over velen, die tevoren
gezondigd hebben, en die zich niet be-
keerd zullen hebben van de onreinigheid,
en hoererij en ontuchtigheid, die zij ge-
daan hebben.

13 DIT is de derde maal, *dat* ik tot u
kom: [g] in den mond van twee of
drie getuigen zal alle woord bestaan.
2 Ik heb het tevoren gezegd, en zeg het
tevoren als tegenwoordig zijnde de tweede
maal, en ik schrijf het nu afwezende aan
degenen, die tevoren gezondigd hebben,
en aan al de anderen, dat, zoo ik wederom
kom, ik *hen* niet zal sparen;
3 Dewijl gij zoekt eene proeve van
Christus, die in mij spreekt, welke in u
niet zwak is, maar krachtig is onder u.
4 Want hoewel Hij gekruisigd is door
zwakheid, zoo leeft Hij nochtans door de
kracht Gods. Want ook wij zijn zwak
in Hem, maar zullen met Hem leven
door de kracht Gods in u.
5 [h] Onderzoekt uzelven, of gij in het
geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent
gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u
is? tenzij dat gij eenigszins verwerpelijk
zijt;
6 Doch ik hoop, dat gij zult verstaan
dat wij niet verwerpelijk zijn.
7 En ik wensch van God, dat gij geen
kwaad doet; niet opdat wij beproefd zou-

[a] Job 2:6. [b] 1 Kor. 15:10. [c] 1 Kor. 9:2. [d] 1 Kor. 9:12. 2 Kor. 11:9. [e] Hand. 20:33.
[f] 2 Kor. 6:12. [g] Num. 35:30. Deut. 17:6; 19:5. Matth. 18:16. Joh. 8:17. Hebr. 10:28.
[h] 1 Kor. 11:28.

n bevonden worden, maar opdat gij het
ede zoudt doen, en wij als verwerpelijk
uden zijn;
Want wij vermogen niets tegen de
aarheid, maar vóór de waarheid.
Want wij verblijden ons, wanneer
ij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij
enschen ook dit, *namelijk* uwe vol-
aking.
0 Daarom schrijf ik afwezende deze
ngen, opdat ik, tegenwoordig zijnde,
et zoude strengheid gebruiken, naar de
macht, [a] die mij de Heere gegeven heeft
tot opbouwing, en niet tot nederwerping.
11 Voorts, broeders! zijt blijde, wordt
volmaakt, zijt getroost, [b] zijt eensgezind,
[c] leeft in vrede; en de God der liefde en
des vredes zal met u zijn.
12 [d] Groet elkander met eenen heiligen
kus. U groeten al de heiligen.
13 De genade van den Heere Jezus
Christus, en de liefde van God, en de
gemeenschap des Heiligen Geestes, zij
met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

GALATEN.

Opschrift en groet.

PAULUS, een Apostel, (*geroepen* niet
van menschen, noch door een' mensch,
aar [e] door Jezus Christus, en God den
ader, die Hem uit de dooden opgewekt
eeft),
En al de broeders, die met mij zijn,
n de gemeenten van Galátië:
[f] Genade zij u en vrede van God den
ader, en onzen Heere Jezus Christus;
[g] Die Zichzelven gegeven heeft voor
nze zonden, opdat Hij ons trekken zou
t deze tegenwoordige booze wereld, naar
n wil van onzen God en Vader;
Denwelken zij de heerlijkheid in alle
uwigheid. Amen.

standvastigheid der Galáten. Paulus verdedigt het goddelijk gezag van zijn Apostelschap en van zijne leer.

IK verwonder mij, dat gij zoo haast
jkende van dengene, die u in de genade
n Christus geroepen heeft, overgebracht
rdt tot een ander Evangelie,
Daar er geen ander is; maar er zijn
mmigen, [h] die u ontroeren, en het
angelie van Christus willen verkeeren;
[i] Doch al ware het ook, dat wij, of een
gel uit den hemel u een Evangelie
rkondigde, buiten hetgeen wij u ver-
ndigd hebben, die zij vervloekt!
Gelijk wij tevoren gezegd hebben, *zoo*
ik ook nu wederom: indien iemand u
n Evangelie verkondigt, buiten hetgeen
ontvangen hebt, die zij vervloekt!
) Want [k] predik ik nu de menschen,
of God? [l] Of zoek ik menschen te be-
hagen? Want indien ik nog menschen
behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht
van Christus.
11 [m] Maar ik maak u bekend, broeders!
dat het Evangelie, hetwelk van mij ver-
kondigd is, niet is naar den mensch;
12 [n] Want ik heb het ook niet van een'
mensch ontvangen, noch geleerd, maar
door de openbaring van Jezus Christus.
13 [o] Want gij hebt mijnen omgang ge-
hoord, die eertijds in het Jodendom was,
dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods
vervolgde, en ze verwoestte;
14 En *dat* ik in het Jodendom toenam
boven velen van mijnen ouderdom in
mijn geslacht, zijnde overvloedig ijverig
voor mijne vaderlijke inzettingen.
15 [p] Maar wanneer het Gode behaagd
heeft, die mij van mijner moeders lijf
aan afgezonderd heeft, en geroepen door
Zijne genade,
16 Zijnen Zoon in mij te openbaren,
[q] opdat ik dien door het Evangelie onder
de Heidenen zou verkondigen, zoo ben ik
terstond niet te rade gegaan [r] met vleesch
en bloed;
17 En ben niet wederom gegaan naar
Jeruzalem, tot degenen, die vóór mij
Apostelen waren; maar ik ging henen
naar Arábië, en keerde wederom naar
Damaskus.
18 Daarna kwam ik na drie jaren weder
te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en
ik bleef bij hem vijftien dagen;
19 En ik zag geenen anderen van de

[a] 2 Kor. 10:8. [b] Rom. 12:16; 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 1 Petr. 3:8. [c] Rom. 12:18.
…or. 12:14. [d] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14. [e] Tit. 1:3.
…om. 1:7. 1 Kor. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2. [g] Matth. 20:28. Gal. 2:20. Efez. 5:2.
… 2:14. Hebr. 9:14. [h] Hand. 15:1. [i] 2 Kor. 11:4. [k] 1 Thess. 2:4. [l] Jak. 4:4.
… Kor. 15:1. [n] Efez. 3:3. [o] Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9. Filipp. 3:6. 1 Tim. 1:13.
…and. 9:15; 13:2. [q] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 2:8. Efez. 3:8. [r] Matth. 16:17.

Apostelen, dan Jakobus, den broeder des Heeren.

20 Hetgeen nu ik u schrijf, ziet, *ik getuig* [a] voor God, dat ik niet liege!

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië.

22 En ik was van aangezicht onbekend aan de gemeenten in Judéa, die in Christus zijn;

23 Maar zij hadden alleenlijk gehoord, *dat men zeide*, Degene, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God in mij.

2 DAARNA ben ik, na veertien jaren, wederom [b] naar Jeruzalem opgegaan met Bárnabas, ook Titus medegenomen hebbende;

2 En ik ging op [c] door eene openbaring, en stelde hun het Evangelie voor, dat ik predik onder de Heidenen; en in het bijzonder aan degenen, die in achting waren, opdat ik niet eenigszins tevergeefs zou loopen of geloopen hebben.

3 [d] Maar ook Titus, die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden:

4 [e] En *dat* om der ingekropene valsche broederen wil, die van bezijden ingekomen waren, om te verspieden onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen:

5 Welken wij ook niet een uur hebben geweken met onderwerping, opdat de waarheid van het Evangelie bij u zou verblijven.

6 En van degenen, die geacht waren wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet; [f] God neemt den persoon des menschen niet aan; want die geacht waren, hebben mij niets toegebracht.

7 Maar daarentegen, als zij zagen, dat aan mij het Evangelie der Voorhuid toebetrouwd was, gelijk aan Petrus *dat* der Besnijdenis;

8 (Want die in Petrus krachtiglijk wrocht tot het Apostelschap der Besnijdenis, [g] die wrocht ook krachtiglijk in mij onder de Heidenen)

9 En als Jakobus, en Cefas en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade, die mij gegeven was, bekenden, gaven zij mij en Bárnabas de rechter*hand* der gemeenschap, opdat wij tot de Heidenen, en zij tot de Besnijdenis *zouden gaan;*

10 Alleenlijk, dat wij den armen zouden gedenken; [h] hetwelk ik ook zelf benaarstigd heb te doen.

11 En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was:

12 Want eer sommigen van Jakobus gekomen waren, at hij mede met de Heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij *zich* en scheidde zichzelven af, vreezende degenen, die uit de Besnijdenis waren;

13 En ook de andere Joden veinsden met hem; alzoo dat ook Bárnabas mede afgetrokken werd door hunne veinzing.

14 Maar als ik zag, dat zij niet recht wandelden naar de waarheid van het Evangelie, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: [i] Indien gij, die een Jood zijt, naar Heidensche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de Heidenen naar de Joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de Heidenen;

16 [k] *Doch* wetende, dat de mensch niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der Wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der Wet: [l] daarom dat uit de werken der Wet geen vleesch zal gerechtvaardigd worden.

17 Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelven zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want indien ik, hetgeen ik afgebroken heb, dat wederom opbouw, zoo stel ik mijzelven tot een' overtreder.

19 [m] Want ik ben door de Wet der Wet gestorven, [n] opdat ik Gode leven zou.

20 Ik ben met Christus gekruisigd; en ik leef, *doch* niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, [o] die mij liefgehad heeft, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft.

21 Ik doe de genade Gods niet teniete; want [p] indien de rechtvaardigheid door de Wet is, zoo is dan Christus tevergeefs gestorven.

---

[a] Rom. 1:9; 9:1. 2 Kor. 1:23; 11:31. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1. [b] Hand. 15:2. [c] Hand. 19:21. [d] Hand. 16:3. 1 Kor. 9:21. [e] Hand. 15:24. [f] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. [g] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 1:16. Efez. 3:8. [h] Hand. 11:30; 24:17. Rom. 15:25. 1 Kor. 16:1. 2 Kor. 8:1; 9:1. [i] Hand. 10:28. [k] Hand. 13:38. Rom. 3:28; 8:3. Hebr. 7:18. [l] Rom. 3:20. Gal. 3:11. [m] Rom. 7:4. [n] Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15. 1 Thess. 5:10. Hebr. 9:14. 1 Petr. 4:2. [o] Gal. 1:4. Efez. 5:2. Tit. 2:14. [p] Hebr. 7:11.

De wet is onmachtig om zalig te maken, maar geleidt tot Christus en tot het geloof.

3 O GIJ uitzinnige Galaten! *a* wie heeft
u betooverd, dat gij der waarheid niet
oudt gehoorzaam zijn; denwelken Jezus
Christus voor de oogen tevoren geschil-
lerd is geweest, onder u gekruisigd
ijnde?
2 Dit alleen wil ik van u leeren: hebt
ij den Geest ontvangen uit de werken
er Wet, of uit de prediking des geloofs?
3 Zijt gij zoo uitzinnig? daar gij met
en Geest begonnen zijt, voleindigt gij
u met het vleesch?
4 Hebt gij zóóveel tevergeefs geleden?
ndien maar ook tevergeefs!
5 Die u dan den Geest verleent, en
rachten onder u werkt, *doet Hij dat* uit
e werken der Wet of uit de prediking
es geloofs?
6 *b* Gelijkerwijs Abraham Gode geloofd
eeft, en het is hem tot rechtvaardigheid
erekend.
7 Zoo verstaat gij dan, dat degenen, die
it het geloof zijn, Abrahams kinderen
ijn.
8 En de Schrift, tevoren ziende, dat God
e Heidenen uit het geloof zou rechtvaar-
igen, heeft tevoren aan Abraham het
vangelie verkondigd, *zeggende:* *c* In u
allen al de volken gezegend worden.
9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden
ezegend met den geloovigen Abraham.
10 Want zoo velen als er uit de werken
er Wet zijn, die zijn onder den vloek;
ant er is geschreven: *d* Vervloekt is een
gelijk, die niet blijft in al hetgeen ge-
hreven is in het boek der Wet, om dat
doen.
11 *e* En dat niemand door de Wet
rechtvaardigd wordt voor God, is open-
ar; *f* want de rechtvaardige zal uit het
loof leven.
12 Doch de Wet is niet uit het geloof;
aar *g* de mensch, die deze dingen doet,
l door dezelve leven.
13 *h* Christus heeft ons verlost van den
ek der Wet, een vloek geworden zijnde
or ons; want er is geschreven: *i* Ver-
ekt is een iegelijk, die aan het hout
ngt!
14 Opdat de zegening van Abraham tot
Heidenen komen zou in Christus Je-
s, *en* opdat wij de belofte des Geestes
krijgen zouden door het geloof.
15 Broeders! ik spreek naar den
nsch: *k* zelfs een menschen verbond,
dat bevestigd is, doet niemand teniete,
of *niemand* doet daartoe.
16 *l* Nu, zoo zijn de beloftenissen tot
Abraham en zijn zaad gesproken. Hij
zegt niet: En den zaden, als van velen;
maar als van één: En uwen zade; het-
welk is Christus.
17 En dit zeg ik: het verbond, dat te-
voren van God bevestigd is op Christus,
wordt door de Wet, die *m* na vierhonderd
en dertig jaren gekomen is, niet krach-
teloos gemaakt, om de beloftenis teniete
te doen;
18 *n* Want indien de erfenis uit de Wet
is, zoo is zij niet meer uit de beloftenis;
maar God heeft ze Abraham door de be-
loftenis genadiglijk gegeven.
19 Waartoe is dan de Wet? *o* Zij is om
der overtredingen wil daarbij gesteld,
totdat het zaad zou gekomen zijn, dien
het beloofd was; en zij is *p* door de en-
gelen besteld in de hand *q* des middelaars.
20 En de middelaar is niet *middelaar*
van éénen, maar God is één.
21 Is dan de Wet tegen de beloftenissen
Gods? Dat zij verre; want indien er
eene wet gegeven ware, die machtig was
levend te maken, zoo zou waarlijk de
rechtvaardigheid uit de Wet zijn;
22 *r* Maar de Schrift heeft het alles on-
der de zonde besloten, opdat de belofte
uit het geloof van Jezus Christus aan de
geloovigen zou gegeven worden.
23 Doch eer het geloof kwam, waren
wij onder de Wet in bewaring gesteld,
en zijn besloten geweest tot op het geloof,
dat geopenbaard zou worden.
24 *s* Zoo dan, de Wet is onze tuchtmees-
ter geweest tot Christus, opdat wij uit het
geloof zouden gerechtvaardigd worden;
25 Maar als het geloof gekomen is, zoo
zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.
26 *t* Want gij zijt allen kinderen Gods
door het geloof in Christus Jezus;
27 *u* Want zoo velen als gij in Christus
gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.
28 Daarin is noch Jood noch Griek;
daarin is noch dienstbare noch vrije;
daarin is geen man en vrouw; *x* want gij
allen zijt één in Christus Jezus.
29 *y* En indien gij van Christus zijt, zoo
zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de
beloftenis erfgenamen.

Het evangelie maakt vrij van de Wet.

4 DOCH ik zeg, zoo langen tijd als de
erfgenaam een kind is, zoo verschilt

Gal. 5:7. *b* Gen. 15:6. Rom. 4:3. Jak. 2:23. *c* Gen. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10.
nd. 3:25. *d* Deut. 27:26. *e* Rom. 3:20. Gal. 2:16. *f* Hab. 2:4. Rom. 1:17. Hebr. 10:38.
ev. 18:5. Ezech. 20:11. Rom. 10:5. *h* Rom. 8:3. 2 Kor. 5:21. *i* Deut. 21:23.
ebr. 9:17. *l* Gal. 3:8. *m* Gen. 15:13. Ex. 12:40. Hand. 7:6. *n* Rom. 4:14. *o* Joh. 15:22.
n. 4:15; 5:20; 7:8. *p* Hand. 7:38, 53. *q* Deut. 5:5. Joh. 1:17. Hand. 7:38.
om. 3:9; 11:32. *s* Matth. 5:17. Hand. 13:38. Rom. 10:4. *t* Jes. 56:5. Joh. 1:12.
n. 8:15. Gal. 4:5. *u* Rom. 6:3. *x* Joh. 17:21. *y* Gen. 21:12. Rom. 9:7. Hebr. 11:18.

hij niets van een' dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles;

2 Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader tevoren gesteld.

3 Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld;

4 [a] Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, [b] geworden onder de Wet;

5 Opdat Hij degenen, die onder de Wet waren, verlossen zou, [c] *en* opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 [d] En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader!

7 Zoo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen, [e] die van nature geene Goden zijn;

9 En nu, als gij God kent, ja, veelmeer van God gekend zijt, [f] hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 [g] Gij onderhoudt dagen en maanden, en tijden en jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik niet eenigszins tevergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders! ik bid u; gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13 En gij weet, dat ik u door zwakheid des vleesches het Evangelie eerstmaal verkondigd heb;

14 En mijne verzoeking, die in mijn vleesch *geschiedde*, hebt gij niet veracht noch verfoeid; maar gij naamt mij aan [h] als eenen engel Gods, [i] ja als Christus Jezus.

15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?

17 [k] Zij ijveren niet recht over u; maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren;

18 Doch in het goede ten allen tijde te ijveren is goed, en niet alleenlijk, als ik bij u tegenwoordig ben,

19 [l] Mijne kinderkens! die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus eene gestalte in u krijge.

Sara en Hagar, voorbeeld van de twee verbonden.

20 DOCH ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mocht veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21 Zegt mij, gij, die onder de Wet wilt zijn! hoort gij de Wet niet?

22 Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, [m] éénen uit de dienstmaagd, [n] en éénen uit de vrije.

23 [o] Maar gene, die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest: doch deze, die uit de vrije was, door de beloftenis:

24 Hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden; het eene van den berg Sina tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Agar;

25 Want dit, *namelijk* Agar, is Sina, een berg in Arábië, en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26 [p] Maar Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is ons aller moeder;

27 Want er is geschreven: [q] Wees vroolijk, gij onvruchtbare, die niet baart! breek uit en roep, gij, die geenen barensnood hebt! want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergenen, die den man heeft.

28 [r] Maar wij, broeders! zijn kinderen der belofte, als Izaäk was.

29 Doch gelijkerwijs toen, die naar het vleesch geboren was, [s] vervolgde dengene, die naar den geest *geboren was*, alzoo ook nu.

30 Maar wat zegt de Schrift? [t] Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31 Zoo dan, broeders! wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije.

Vermaning tot handhaving der christelijke vrijheid.

5 STAAT [u] dan in de vrijheid, met welke Christus ons vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom [x] met het juk der dienstbaarheid bevangen.

2 Ziet, ik Paulus zeg u, [y] zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn;

3 En ik betuig wederom aan een' iegelijk

[a] Gen. 49:10. Dan. 9:24. [b] Matth. 5:17. [c] Joh. 1:12. Gal. 3:26. [d] Rom. 8:15. [e] 1 Kor. 8:4. [f] Kol. 2:20. [g] Rom. 14:5. Kol. 2:16. [h] Mal. 2:7. [i] Matth. 10:40. Joh. 13:20. [k] Rom. 10:2. 2 Kor. 11:12. [l] 1 Kor. 4:15. Filem. vs. 10. Jak. 1:18. [m] Gen. 16:2. [n] Gen. 21:2. Hand. 7:8. Hebr. 11:11. [o] Joh. 8:39. Rom. 9:7. [p] Openb. 21:2. [q] Jes. 54:1. [r] Rom. 9:7, 8. [s] Gen. 21:9. [t] Gen. 21:10. [u] Joh. 8:32. m. 6:18. 1 Petr. 2:16. [x] Jes. 9:3. [y] Hand. 15:1.

mensch, die zich laat besnijden, dat hij
een schuldenaar is de geheele wet te doen.
4 Christus is u ijdel geworden, die door
de Wet gerechtvaardigd *wilt* worden; gij
zijt van de genade vervallen;
5 Want wij verwachten door den Geest,
uit het geloof, de hoop der rechtvaardig-
heid;
6 [a] Want in Christus Jezus heeft noch be-
snijdenis eenige kracht noch voorhuid,
maar het geloof, door de liefde [b] werkende.
7 Gij liept wèl; [c] wie heeft u verhinderd
der waarheid gehoorzaam te zijn?
8 Dit gevoelen is niet uit Hem, die u
roept.
9 [d] Een weinig zuurdeesem verzuurt het
geheele deeg.
10 [e] Ik vertrouw van u in den Heere, dat
gij niet anders zult gevoelen; maar die u
ontroert, zal het oordeel dragen, wie hij
ook zij.
11 Maar ik, broeders! indien ik nog de
besnijdenis predik, waarom word ik nog
vervolgd? Zoo is dan [f] de ergernis des
kruises vernietigd.
12 [g] Och, of zij ook afgesneden wierden,
die u onrustig maken!
13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen,
broeders! [h] alleenlijk *gebruikt* de vrijheid
niet tot eene oorzaak voor het vleesch;
maar dient elkander door de liefde;
14 [i] Want de geheele Wet wordt in één
woord vervuld, *namelijk* in dit: [k] Gij zult
uwen naaste liefhebben, gelijk uzelven.
15 Maar [l] indien gij elkander bijt en
vereet, ziet toe, dat gij van elkander niet
verteerd wordt.

De werken des vleesches en de vruchten des Geestes.

16 EN ik zeg: [m] wandelt door den Geest,
en volbrengt de begeerlijkheid des vlee-
sches niet;
17 [n] Want het vleesch begeert tegen den
Geest, en de Geest tegen het vleesch; en
deze staan tegen elkander, alzoo dat gij
niet doet, hetgeen gij wildet.
18 Maar indien gij door den Geest geleid
wordt, zoo zijt gij niet onder de Wet.
19 [o] De werken des vleesches nu zijn
openbaar, welke zijn: overspel, hoererij,
onreinigheid, ontuchtigheid,
20 Afgoderij, venijngeving, vijandschap-
pen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf,
tweedracht, ketterijen,
21 Nijd, moord, dronkenschappen, bras-
serijen, en dergelijke; [p] van welke ik u
tevoren zeg, gelijk ik ook tevoren ge-
zegd heb, dat die zulke dingen doen, het
koninkrijk Gods niet zullen beërven.
22 [q] Maar de vrucht des Geestes is liefde,
blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goe-
dertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoe-
digheid, matigheid.
23 [r] Tegen de zoodanigen is de Wet niet.
24 [s] Maar die van Christus zijn, hebben
het vleesch gekruisigd met de bewegingen
en begeerlijkheden.
25 Indien wij door den Geest leven, zoo
laat ons ook door den Geest wandelen.
26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele
eer, elkander tergende, elkander benij-
dende.

Laatste vermaningen en groeten.

6 BROEDERS! [t] indien ook een
mensch overvallen ware door eenige
misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt
den zoodanige terecht met den geest der
zachtmoedigheid; ziende op uzelven,
opdat ook gij niet verzocht wordet.
2 [u] Draagt elkanders lasten, en vervult
alzoo de Wet van Christus.
3 Want zoo iemand meent iets te zijn,
daar hij niets is, die bedriegt zichzelven
in *zijn* gemoed.
4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen
werk; en alsdan zal hij aan zichzelven
alleen roem hebben, en niet aan eenen
anderen;
5 [x] Want een iegelijk zal zijn eigen pak
dragen.
6 [y] En die onderwezen wordt in het
woord, deele mede van alle goederen den-
gene, die *hem* onderwijst.
7 [z] Dwaalt niet; God laat Zich niet be-
spotten; [aa] want zoo wat de mensch zaait,
dat zal hij ook maaien;
8 Want die in zijn eigen vleesch zaait,
zal uit het vleesch verderfenis maaien;
maar die in den Geest zaait, zal uit den
Geest het eeuwige leven maaien.
9 [bb] Doch laat ons, goeddoende, niet ver-
tragen; want te zijner tijd zullen wij
maaien, zoo wij niet verslappen.
10 Zoo dan, terwijl wij tijd hebben, laat
ons goeddoen aan allen, maar [cc] meest
aan de huisgenooten des geloofs.
11 Ziet, hoe grooten brief ik u geschreven
heb met mijne hand.
12 Al degenen, die een schoon gelaat
willen toonen naar het vleesch, die nood-
zaken u besneden te worden, alleenlijk

---

[a] Matth. 12:50. Joh. 15:14. 1 Kor. 7:19. 2 Kor. 5:17. Gal. 6:15. Kol. 3:11. [b] 1 Thess. 1:3. [c] Gal. 3:1. [d] 1 Kor. 5:6. [e] 2 Kor. 2:3; 8:22. [f] 1 Kor. 1:23. [g] Jos. 7:25. [h] 1 Kor. 8:9. 1 Petr. 2:16. Judas vs. 4. [i] Rom. 13:8. [k] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Mark. 12:31. Jak. 2:8. [l] 2 Kor. 12:20. [m] Rom. 13:14. 1 Petr. 2:11. [n] Rom. 7:15, enz. [o] 1 Kor. 3:3. Mark. 3:14. [p] 1 Kor. 6:10. Efez. 5:5. Kol. 3:6. Openb. 22:15. [q] Efez. 5:9. [r] 1 Tim. 1:9. [s] Rom. 6:6; 13:14. Gal. 2:20. 1 Petr. 2:11. [t] Rom. 14:1; 15:1. 1 Kor. 9:22. [u] Matth. 11:29. Joh. 13:14. Rom. 15:1. 1 Thess. 5:14. [x] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Openb. 2:23; 22:12. [y] Rom. 15:27. 1 Kor. 9:11. [z] 1 Kor. 6:10. [aa] Luk. 16:25. [bb] 2 Thess. 3:13. [cc] 1 Tim. 5:8.

opdat zij van wege het kruis van Christus
niet zouden vervolgd worden.
13 Want ook zijzelven, die besneden
worden, houden de Wet niet; maar zij
willen, dat gij besneden wordt, opdat zij
in uw vleesch roemen zouden.
14 Maar het zij verre van mij, dat ik zou
roemen, anders dan in het kruis van onzen
Heere Jezus Christus; door welken de
wereld mij gekruisigd is, en ik der
wereld.
15 [a] Want in Christus Jezus heeft noch
besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid,
maar een nieuw schepsel.
16 [b] En zoo velen als er naar dezen regel
zullen wandelen, over dezelve *zal zijn*
vrede en barmhartigheid, en over het
Israël Gods.
17 Voorts, niemand doe mij moeite aan;
[c] want ik draag de litteekenen van den
Heere Jezus in mijn lichaam.
18 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met uwen geest, broeders!
Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

ÉFEZE.

Opschrift en groet.

1 PAULUS, een Apostel van Jezus
Christus, door den wil van God, [d] aan
de heiligen, die te Éfeze zijn, en geloovigen in Christus Jezus:
2 [e] Genade zij u en vrede van God, onzen
Vader, en den Heere Jezus Christus!

Zegeningen Gods in Jezus Christus, bewerker onzer verlossing en hoofd der gemeente.

3 GEZEGEND zij [f] de God en Vader van
onzen Heere Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening
in den hemel in Christus;
4 [g] Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in
Hem, vóór de grondlegging der wereld,
[h] opdat wij zouden heilig en onberispelijk
zijn voor Hem in de liefde;
5 Die ons tevoren verordineerd heeft
tot aanneming tot kinderen, door Jezus
Christus, in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijnen wil,
6 Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft
[i] in den Geliefde:
7 [k] In welken wij hebben de verlossing
door Zijn bloed, *namelijk* de vergeving
der misdaden, naar den rijkdom Zijner
genade,
8 Met welke Hij overvloedig is geweest
over ons in alle wijsheid en voorzichtigheid;
9 Ons bekend gemaakt hebbende [l] de
verborgenheid van Zijnen wil, naar Zijn
welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen
had in Zichzelven,
10 Om in de bedeeling van [m] de volheid
der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den
hemel is, en dat op de aarde is;
11 In Hem, in welken wij ook [n] een
erfdeel geworden zijn, wij, die tevoren
verordineerd waren naar het voornemen
Desgenen, die alle dingen werkt naar den
raad van Zijnen wil;
12 Opdat wij zouden zijn tot prijs Zijner
heerlijkheid, wij, die eerst in Christus
gehoopt hebben.
13 In welken ook gij *zijt*, nadat gij het
woord der waarheid, *namelijk* het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in
welken gij ook, nadat gij geloofd hebt,
[o] zijt verzegeld geworden met den Heiligen
Geest der belofte,
14 Die het onderpand is van onze erfenis,
tot [p] de verkregene verlossing, tot prijs
Zijner heerlijkheid.
15 [q] Daarom ook ik, gehoord hebbende
het geloof in den Heere Jezus, dat onder
u is, en de liefde tot al de heiligen,
16 Houde niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden;
17 Opdat de God van onzen Heere Jezus
Christus, de Vader der heerlijkheid, u
geve den Geest der wijsheid en der openbaring, in Zijne kennis:
18 *Namelijk* verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij
de hoop Zijner roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijne erfenis
in de heiligen,
19 En welke de uitnemende grootheid

---

[a] Matth. 12:50. Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16. Gal. 5:6. Kol. 3:11. [b] Ps. 125:5. [c] 2 Kor. 4:10.
[d] Rom. 1:7. 1 Kor. 1:2. 2 Kor. 1:1. [e] Gal. 1:3. 1 Petr. 1:2. [f] 2 Kor. 1:3. 1 Petr. 1:3.
[g] Joh. 15:16. 2 Tim. 1:9. [h] Luk. 1:75. Efez. 5:27. Kol. 1:22. 2 Tim. 1:9. Tit. 2:12.
[i] Matth. 3:17. [k] Hand. 20:28. Kol. 1:14. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18. [l] Rom. 16:25.
Efez. 3:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:9. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20. [m] Gen. 49:10. Dan. 9:24. Gal. 4:4.
[n] Rom. 8:17. [o] Rom. 8:15. 2 Kor. 1:22; 5:5. Efez. 4:30. [p] Ex. 19:5. Deut. 7:6; 14:2;
26:18. Rom. 8:28. 1 Petr. 2:9. [q] Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.

ijner kracht zij aan ons, die gelooven,
naar de werking der sterkte Zijner
acht,
20 Die Hij gewrocht heeft in Christus,
ls Hij Hem uit de dooden heeft opge-
ekt; b en heeft *Hem* gezet tot Zijne
echter*hand* in den hemel:
21 Verre boven alle Overheid, en Macht,
n kracht en heerschappij, en allen naam,
ie genaamd wordt, niet alleen in deze
ereld, maar ook in de toekomende;
22 c En heeft alle dingen Zijnen voeten
nderworpen, en heeft Hem der gemeente
egeven tot een hoofd boven alle dingen;
23 d Welke Zijn lichaam is, *en* de vervul-
ng Desgenen, die alles in allen vervult.

De zaligheid uit genade.

EN e u *heeft Hij mede levend ge-*
maakt, daar gij dood waart door de
isdaden en de zonden,
f In welke gij eertijds gewandeld hebt,
aar de eeuw dezer wereld, naar den
Overste van de macht der lucht, van den
eest, die nu werkt in de kinderen der
ngehoorzaamheid;
Onder dewelke ook wij allen eertijds
rkeerd hebben in de begeerlijkheden
nzes vleesches, doende den wil des
eesches en der gedachten; en wij waren
n nature kinderen des toorns, gelijk ook
e anderen;
Maar God, die rijk is in barmhartig-
eid, door Zijne groote liefde, waarmede
ij ons liefgehad heeft,
Ook toen wij dood waren door de
isdaden, h heeft *ons* levend gemaakt
et Christus (i uit genade zijt gij zalig
worden),
En heeft *ons* mede opgewekt, en heeft
s mede gezet in den hemel in Christus
zus:
Opdat Hij zou betoonen in de toeko-
ende eeuwen den uitnemenden rijkdom
jner genade, door de goedertierenheid
er ons in Christus Jezus:
Want uit genade zijt gij zalig gewor-
n door het geloof; en dat niet uit u,
et is Gods gave:
Niet uit de werken, l opdat niemand
eme;
0 Want wij zijn Zijn maaksel, m ge-
apen in Christus Jezus tot goede
rken, welke God voorbereid heeft,
dat wij in dezelve zouden wandelen.

Heidenen en Joden met God verzoend door het kruis van Christus.

11 DAAROM gedenkt, dat gij, die
eertijds Heidenen waart in het vleesch,
en die Voorhuid genaamd werdt van
degenen, die genaamd zijn Besnijdenis
in het vleesch, die met handen ge-
schiedt,
12 Dat gij in dien tijd waart zonder
Christus, vervreemd van het burgerschap
Israëls, en vreemdelingen n van de ver-
bonden der belofte, geene hoop hebbende,
en zonder God in de wereld;
13 Maar nu in Christus Jezus, zijt gij,
die eertijds verre waart, nabij geworden
door het bloed van Christus.
14 o Want Hij is onze vrede, die deze
beiden één gemaakt heeft, en den mid-
delmuur des afscheidsels gebroken heb-
bende,
15 Heeft Hij de vijandschap in Zijn
vleesch teniete gemaakt, *namelijk* de
Wet der geboden, in inzettingen *be-*
staande; opdat Hij die twee in Zich-
zelven tot eenen nieuwen mensch zou
scheppen, vrede makende;
16 En *opdat* Hij die beiden met God in
één lichaam zou verzoenen door het
kruis, de vijandschap aan hetzelve gedood
hebbende.
17 p En komende, heeft Hij door het
Evangelie vrede verkondigd u, die verre
waart, en dien, die nabij waren;
18 q Want door Hem hebben wij beiden
den toegang door éénen Geest tot den
Vader.
19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemde-
lingen en bijwoners, maar medeburgers
der heiligen en r huisgenooten Gods,
20 s Gebouwd t op het fundament der
Apostelen en Profeten, u waarvan Jezus
Christus is de uiterste hoeksteen;
21 x Op welken het geheele gebouw,
bekwamelijk samengevoegd zijnde, op-
wast y tot eenen heiligen tempel in den
Heere;
22 Op welken ook gij mede gebouwd
wordt tot eene woonstede Gods in den
Geest.

De verborgenheid van de roeping der Heidenen.—Het Apostelschap van Paulus.

3 OM deze oorzaak *ben* ik Paulus z de
gevangene van Christus Jezus voor u,
die Heidenen zijt:

Kol. 2:12. b Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Kol. 3:1. Hebr. 1:3; 10:12.
etr. 3:22. c Ps. 8:7. Matth. 28:18. 1 Kor. 15:27. Hebr. 2:8. d Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27.
z. 4:16; 5:23. e Rom. 5:6. Kol. 2:13. f 1 Kor. 6:11. Kol. 3:7. Tit. 3:3. g Joh. 12:31;
30; 16.11. Efez. 6:12. h Rom. 6:8; 8:11. Kol. 3:1, 3. i Hand. 15:11. Tit. 3:5.
latth. 16:17. Efez. 1:19. l Rom. 3:27. 1 Kor. 1:29. m 2 Kor. 5:17. Efez. 1:4; 4:24.
. 2:14. n Rom. 9:4. o Jes. 9:5. Micha 5:4. Joh. 16:33. Hand. 10:36. Rom. 5:1.
l. 1:20. p Jes. 57:19. Efez. 3:12. q Joh. 10:9; 14:6. Rom. 5:2. Efez. 3:12. Hebr. 10:19.
al. 6:10. s 1 Kor. 3:9, 10. t Jes. 28:16. Matth. 16:18. 1 Kor. 3:10. Openb. 21:14.
Petr. 2:4. x Efez. 4:16. y 1 Kor. 6:19. 2 Kor. 6:16. z Hand. 21:33. Efez. 4:1.
ipp. 1:7, 13, 14, 16. Kol. 4:3. 2 Tim. 1:8. Filem. vs. 1.

2 Indien gij maar gehoord hebt van de bedeeling [a] der genade Gods, [b] die mij gegeven is aan u;

3 Dat Hij mij [c] door openbaring heeft bekend gemaakt [d] deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige *woorden* tevoren geschreven heb;

4 Waaraan gij, *dit* lezende, kunt bemerken mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus),

5 Welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, [e] gelijk zij nu is geopenbaard aan Zijne heilige Apostelen en Profeten, door den Geest:

6 *Namelijk* dat de Heidenen zijn medeerfgenamen, en van hetzelfde lichaam, en mededeelgenooten Zijner belofte in Christus, door het Evangelie,

7 Waarvan ik een dienaar geworden ben, naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is, [f] naar de werking Zijner kracht.

8 Mij, [g] den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om [h] onder de Heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,

9 En allen te verlichten, *dat zij mogen verstaan,* welke de gemeenschap [i] der verborgenheid zij, die van *alle* eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen [k] geschapen heeft door Jezus Christus:

10 [l] Opdat nu, door de gemeente, bekend gemaakt worde aan de Overheden en de Machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods,

11 Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere;

12 [m] In welken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan Hem.

13 [n] Daarom bid ik, dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen [o] voor u, hetwelk is uwe heerlijkheid.

Gebed van Paulus voor de Efeziërs.

14 OM deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus,

15 Uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt:

16 Opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht [p] versterkt te worden door Zijnen Geest in den inwendigen mensch;

17 Opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde [q] geworteld en gegrond zijt;

18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte en hoogte zij,

19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20 [r] Hem nu, die machtig is meer dan overvloediglijk te doen, boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt,

21 Hem, *zeg ik,* zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen.

De eenheid des geloofs.

4 ZOO bid ik u dan, ik, de gevangene in den Heere, [s] dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt;

2 [t] Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkander in liefde;

3 U benaarstigende te behouden de eenigheid des Geestes door den band des vredes.

4 Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot ééne hoop uwer beroeping;

5 [u] Eén Heere, één geloof, één doop;

6 Eén God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen;

7 [x] Maar aan elkeen van ons is de genade gegeven, naar de maat der gave van Christus.

8 Daarom zegt Hij: [y] Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9 [z] Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat Hij ook eerst is nedergedaald in de nederste deelen der aarde?

10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook die opgevaren is verre boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou.

11 [aa] En deze heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leeraars:

12 Tot de volmaking der heiligen, tot

[a] Rom. 1:5. [b] Hand. 13:2. Efez. 3:8. [c] Hand. 22:17, 21; 26:16, 17. Gal. 1:11, 12. [d] Rom. 16:25. [e] Hand. 10:28. [f] Efez. 1:19. Kol. 2:12. [g] 1 Kor. 15:9. 1 Tim. 1:15. [h] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 1:16; 2:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11. [i] Rom. 16:25. Efez. 1:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20. [k] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Kol. 1:16. Hebr. 1:2. [l] 1 Petr. 1:12. [m] Joh. 10:9; 14:6. Rom. 5:2. Efez. 2:18. Hebr. 10:19. [n] Filipp. 1:14. 1 Thess. 3:3. [o] Kol. 1:24. [p] Efez. 6:10. [q] Kol. 2:7. [r] Rom. 16:25. [s] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Filipp. 1:27. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12. [t] Kol. 1:11; 3:12. 1 Thess. 5:14. [u] Deut. 4:39. Mal. 2:10. 1 Kor. 8:4, 6. [x] Rom. 12:6. 1 Kor. 12:11. 2 Kor. 10:13. 1 Petr. 4:10. [y] Ps. 68:19. [z] Joh. 3:13; 6:62. [aa] 1 Kor. 12:28.

het werk der bediening, tot opbouwing
[a] des lichaams van Christus;
13 Totdat wij allen zullen komen tot de
eenigheid des geloofs en der kennis van
den Zoon Gods, tot eenen volkomenen
man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;
14 [b] Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, [c] die als de vloed bewogen en
omgevoerd worden met allen wind der
leer, door de bedriegerij der menschen,
door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen,
15 Maar de waarheid betrachtende in
liefde, alleszins zouden opwassen in Hem,
die [d] het hoofd is, *namelijk* Christus;
16 [e] Uit welken het geheele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der
toebrenging, naar de werking van een
iegelijk deel in *zijne* maat, den wasdom
des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwing in de liefde.

De christelijke heiligmaking tegenover de bedorven zeden der Heidenen.

17 IK zeg dan dit, [f] en betuig het in den
Heere, [g] dat gij niet meer wandelt, gelijk
als de andere Heidenen wandelen in de
ijdelheid huns gemoeds,
18 Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, [h] door
de onwetendheid, die in hen is, door de
verharding huns harten:
19 Welke, ongevoelig geworden zijnde,
zichzelven hebben overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gierig-
lijk te bedrijven.
20 Doch gij hebt Christus alzoo niet
geleerd;
21 Indien gij maar Hem gehoord hebt,
en door Hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is:
22 *Te weten* dat gij zoudt [i] afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden
mensch, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding;
23 En dat gij zoudt vernieuwd worden in
den geest uws gemoeds,
24 [k] En den nieuwen mensch aandoen,
die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.
25 Daarom legt af de leugen, [l] en spreekt
de waarheid, een iegelijk met zijnen
naaste; want wij zijn elkanders leden.
26 [m] Wordt toornig, en zondigt niet; de
zon ga niet onder over uwe toornigheid;
27 [n] En geeft den duivel geene plaats.
28 Die gestolen heeft, stele niet meer,
[o] maar arbeide liever, werkende dat goed
is met de handen, opdat hij hebbe mede
te deelen dengene, die nood heeft.
29 [p] Geene vuile rede ga uit uwen mond,
maar zoo er eenige goede *rede* is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien,
die ze hooren.
30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods
niet, [q] door welken gij verzegeld zijt tot
den dag [r] der verlossing.
31 [s] Alle bitterheid, en toornigheid, en
gramschap, en geroep, en lastering zij van
u geweerd, met alle boosheid;
32 [t] Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, [u] vergevende elkander,
gelijkerwijs ook God in Christus ulieden
vergeven heeft.

5 ZIJT dan navolgers Gods, als geliefde
kinderen;
2 [x] En wandelt in de liefde, [y] gelijkerwijs
ook Christus ons liefgehad heeft, [z] en
Zichzelven voor ons heeft overgegeven
tot eene offerande en een slachtoffer Gode,
tot eenen welriekenden reuk.
3 [aa] Maar hoererij en alle onreinigheid, of
gierigheid, laat ook onder u niet genoemd
worden, gelijkerwijs het den heiligen betaamt;
4 Noch oneerbaarheid, noch zot geklap,
of gekkernij, welke niet betamen; maar
veel meer dankzegging.
5 [bb] Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het koninkrijk van Christus en van God.
6 [cc] Dat u niemand verleide met ijdele
woorden; want om deze dingen komt de
toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.
7 Zoo zijt dan hunne medegenooten
niet.
8 [dd] Want gij waart eertijds duisternis,
maar nu zijt gij licht in den Heere: wandelt als kinderen des lichts,
9 [ee] (Want de vrucht des Geestes is in alle
goedigheid, en rechtvaardigheid en waarheid)

---

[a] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 1:23; 5:23. Kol. 1:24. [b] 1 Kor. 14:20. [c] Matth. 11:7. [d] Efez. 5:23. Kol. 1:18. [e] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 2:21. [f] Rom. 1:9. [g] Rom. 1:18. 1 Petr. 4:3. [h] 1 Thess. 4:5. [i] Kol. 3:9. Hebr. 12:1. 1 Petr. 2:1. [k] Rom. 6:4. Kol. 3:10. 1 Petr. 4:2. [l] Zach. 8:16. [m] Ps. 4:5. [n] Jak. 4:7. 1 Petr. 5:9. [o] Hand. 20:35. 1 Thess. 4:11. 2 Thess. 3:8, 12. [p] Matth. 12:36. Efez. 5:3, 4. [q] Rom. 8:16. 2 Kor. 1:22; 5:5. Efez. 1:13. [r] Luk. 21:28. Rom. 8:23. Efez. 1:14. [s] Kol. 3:19. [t] Filipp. 2:1. Kol. 3:12. [u] Matth. 6:14. Mark. 11:25. Kol. 3:13. [x] Joh. 13:34; 15:12. 1 Thess. 4:9. 1 Joh. 3:23; 4:21. [y] Gal. 2:20. Tit. 2:14. 1 Petr. 3:18. [z] Hebr. 9:8; 9:14. [aa] Mark. 7:21. Efez. 4:29. Kol. 3:5. [bb] 1 Kor. 6:10. Gal. 5:19. Kol. 3:5. Openb. 22:15. [cc] Jer. 29:8. Matth. 24:4. Mark. 13:5. Luk. 21:8. Kol. 2:4, 18. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1. [dd] 1 Thess. 5:4. [ee] Gal. 5:22.

10 Beproevende wat den Heere welbehagelijk zij.

11 [a] En hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer;

12 Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13 [b] Maar al deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar; want al wat openbaar maakt, is licht.

14 Daarom zegt Hij: [c] Ontwaakt, gij, die slaapt! en staat op uit de dooden; en Christus zal over u lichten.

15 [d] Ziet dan, hoe gij voorzichtiglijk wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen,

16 [e] Den tijd uitkoopende, dewijl de dagen boos zijn.

17 Daarom zijt niet onverstandig, [f] maar verstaat, welke de wil des Heeren zij.

18 [g] En wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest,

19 [h] Sprekende onder elkander met psalmen, en lofzangen en geestelijke liedekens, zingende en psalmende den Heere in uw hart;

20 [i] Dankende allen tijd over alle dingen God en den Vader, in den naam van onzen Heere Jezus Christus,

21 Elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

De huiselijke plichten.

22 [k] GIJ vrouwen! weest aan uwe eigene mannen onderdanig, gelijk aan den Heere;

23 [l] Want de man is het hoofd der vrouw, [m] gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is; en Hij is de Behouder [n] des lichaams.

24 Daarom, gelijk de gemeente aan Christus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen aan hare eigene mannen in alles.

25 [o] Gij mannen! hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, [p] en Zichzelven voor haar heeft overgegeven,

26 Opdat hij haar heiligen zou, *haar* [q] gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord;

27 Opdat hij haar Zichzelven heerlijk zou voorstellen, eene gemeente, die geene vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, [r] maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk.

28 Alzoo zijn de mannen schuldig hunne eigene vrouwen lief te hebben, gelijk hunne eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw liefheeft, die heeft zichzelven lief;

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het, en onderhoudt het, gelijkerwijs ook de Heere de gemeente;

30 [s] Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vleesch en van Zijne beenen.

31 [t] Daarom zal een mensch zijnen vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen; en zij twee zullen [u] tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg *dit*, *ziende* op Christus en op de gemeente.

33 Zoo dan ook gijlieden, elk in het bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene vrouw alzoo lief als zichzelven; en de vrouw *zie*, dat zij den man vreeze.

6 GIJ [x] kinderen! zijt uwen ouderen gehoorzaam in den Heere; want dat is recht.

2 [y] Eert uwen vader en moeder (hetwelk het eerste gebod is met eene belofte),

3 Opdat het u welga, en *dat* gij lang levet op de aarde.

4 En gij vaders! verwekt uwe kinderen niet tot toorn, [z] maar voedt hen op in de leering en vermaning des Heeren.

5 [aa] Gij dienstknechten! zijt gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, met vreeze en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk als aan Christus;

6 Niet naar oogendienst, als menschenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil van God van harte;

7 Dienende met goedwilligheid den Heere, en niet de menschen:

8 Wetende, dat zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat van den Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht, hetzij vrije.

9 [bb] En gij heeren! doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging; als die weet, dat ook uw eigen Heere in de hemelen is, [cc] en *dat* geene aanneming des persoons bij Hem is.

De wapenrusting Gods.

10 VOORTS, mijne broeders! wordt

[a] Matth. 18:17. 1 Kor. 5:8; 10:20. 2 Kor. 6:14. 2 Thess. 3:14. [b] Joh. 3:20, 21. [c] Rom. 13:11. 1 Thess. 5:6. [d] Kol. 4:5. [e] Rom. 13:11. [f] Rom. 12:2. 1 Thess. 4:3. [g] Spr. 23:29. Jes. 5:11, 22. Luk. 21:34. [h] Kol. 3:16. [i] Kol. 3:17. 1 Thess. 5:18. [k] Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Kol. 3:18. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:1. [l] 1 Kor. 11:3. [m] Efez. 1:22. 4:15. Kol. 1:18. [n] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 1:23; 4:12. Kol. 1:24. [o] Kol. 3:19. [p] Gal. 1:4. Efez. 5:2. [q] Tit. 3:5. 1 Petr. 3:21. [r] Kol. 1:22. [s] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. [t] Gen. 2:24. Matth. 19:5. Mark. 10:7. [u] 1 Kor. 6:16. [x] Kol. 3:20. [y] Ex. 20:12. Deut. 5:16; 27:16. Matth. 15:4. Mark. 7:10. [z] Deut. 6:7, 20. Ps. 78:4. Spr. 19:18; 22:6. [aa] Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18. [bb] Kol. 4:1. [cc] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

rachtig in den Heere, en in de sterkte
ijner macht.
11 a Doet aan de geheele wapenrusting
ods, opdat gij kunt staan tegen de
stige omleidingen des duivels;
12 Want wij hebben den strijd niet
gen vleesch en bloed, maar tegen de
verheden, b tegen de Machten, tegen de
eweldhebbers der wereld, der duisternis
ezer eeuw, tegen de geestelijke booshe-
en in de lucht.
3 Daarom neemt aan c de geheele wa-
nrusting Gods, opdat gij kunt weder-
aan in den boozen dag, en alles verricht
bbende, staande blijven.
4 d Staat dan, uwe lenden omgord heb-
nde met de waarheid, e en aangedaan
bbende het borstwapen der gerechtig-
id,
5 En de voeten geschoeid hebbende met
reidheid van het Evangelie des vredes;
6 Bovenal aangenomen hebbende het
hild des geloofs, met hetwelk gij al de
rige pijlen des boozen zult kunnen
blusschen.
7 f En neemt den helm der zaligheid,
n het zwaard des Geestes, hetwelk is
ods woord;
3 Met alle bidding en smeeking, bid-
dende h ten allen tijde in den Geest, en
tot hetzelve wakende met alle gedurig-
heid en smeeking voor al de heiligen,
19 En i voor mij, opdat mij het woord
gegeven worde in de opening mijns monds
met vrijmoedigheid, om de verborgenheid
van het Evangelie bekend te maken;
20 k Waarover ik een gezant ben l in
eene keten, opdat ik in hetzelve vrijmoe-
diglijk moge spreken, gelijk mij betaamt
te spreken.

Zending van den brief door Ty'chikus.—
Laatste groeten.

21 m EN opdat ook gij moogt weten het-
geen mij aangaat, *en* wat ik doe, *dat*
alles zal u n Ty'chikus, de geliefde broeder
en getrouwe dienaar in den Heere,
bekend maken;
22 Denwelken ik tot datzelfde einde
o tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken
zoudt weten, en hij uwe harten zou ver-
troosten.
23 Vrede zij den broederen, en liefde
met geloof, van God den Vader, en den
Heere Jezus Christus!
24 De genade *zij* met al degenen, die
onzen Heere Jezus Christus liefhebben
in onverderfelijkheid! Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

FILIPPENSEN.

Opschrift en groet.

PAULUS en Timótheüs, dienstknech-
ten van Jezus Christus, al den heiligen
Christus Jezus, die te Filippi zijn, met
opzieners en diakenen:
p Genade zij u en vrede van God, on-
Vader, en den Heere Jezus Christus!

lus' liefde voor de Filippensen.—Vruchten
van zijn gevangenschap.

q IK dank mijnen God, zoo dikwijls
ik uwer gedenk,
(Allen tijd in al mijn gebed voor u
n met blijdschap het gebed doende)
Over uwe gemeenschap aan het Evan-
ie, van den eersten dag af tot nu toe:
Vertrouwende ditzelve, dat Hij, die in
een goed werk begonnen heeft, *dat*
eindigen zal tot op den dag van Jezus
istus;
7 Gelijk het bij mij recht is, dat ik
van u allen dit gevoel, omdat ik in
mijn hart houde, dat gij, beide s in mijne
banden, en *in mijne* verantwoording en
bevestiging des Evangelies, gij allen,
zeg ik, mijne genade mede deelachtig
zijt.
8 t Want God is mijn getuige, hoezeer
ik begeerig ben naar u allen, met inner-
lijke bewegingen van Jezus Christus,
9 En dit bid ik *God*, dat uwe liefde nog
meer en meer overvloedig worde in
erkentenis en alle gevoelen;
10 Opdat gij beproevet de dingen, die
daarvan verschillen, opdat gij oprecht
zijt, en zonder aanstoot te geven, tot den
dag van Christus;
11 Vervuld met vruchten der gerechtig-
heid, die door Jezus Christus zijn tot
heerlijkheid en prijs van God.

Kol. 3:12. 1 Thess. 5:8. b Efez. 2:2. c 2 Kor. 10:4. d Luk. 12:35. 1 Petr. 1:13.
s. 59:17. 2 Kor. 6:7. f Jes. 59:17. 1 Thess. 5:8. g Hebr. 4:12. Openb. 2:16.
ik. 18:1. Rom. 12:12. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17. i Hand. 4:29. 2 Thess. 3:1.
Kor. 5:20. l Hand. 28:20. m Kol. 4:7. n Hand. 20:4. Kol. 4:7. Tit. 3:12.
Tim. 4:12. p Rom. 1:7. 1 Petr. 1:2. q Efez. 1:15. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.
h. 6:29. 1 Thess. 1:8. s Efez. 3:1; 4:1. Kol. 4:3, 18. 2 Tim. 1:8. t Rom. 1:9; 9:1.
or. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.

12 En ik wil, dat gij weet, broeders! dat hetgeen aan mij *is geschied*, meer tot bevordering van het Evangelie gekomen is;

13 Alzoo dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in het gansche Rechthuis, en aan alle anderen;

14 [a] En *dat* het meerder *deel* der broederen in den Heere, door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediger het woord onbevreesd durven spreken.

15 Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16 Genen verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiver, meenende aan mijne banden verdrukking toe te brengen;

17 Doch dezen uit liefde, dewijl zij weten, dat ik tot verantwoording van het Evangelie gezet ben.

18 Wat dan? Nochtans wordt Christus op allerlei wijze, hetzij onder een deksel, hetzij in der waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden;

19 [b] Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid gedijen zal, door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus;

20 Volgens mijne ernstige verwachting en hoop, [c] dat ik in geene zaak zal beschaamd worden; maar *dat* in alle vrijmoedigheid, gelijk allen tijd, alzoo ook nu, Christus zal groot gemaakt worden in mijn lichaam, hetzij door het leven, hetzij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is *mij* gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, hetzelve mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet:

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want *dat* is zeer verre het beste;

24 Maar in het vleesch te blijven, is noodiger om uwentwil.

25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven, en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering en blijdschap des geloofs,

26 Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

Vermaning tot volharding, tot broederlijke eenheid, tot ootmoed en heiligmaking.

27 [d] ALLEENLIJK wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus, opdat, hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in éénen geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Evangelies;

28 En dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen, die tegenstaan; hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te gelooven, maar ook voor Hem te lijden;

30 Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

2 INDIEN er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn,

2 Zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moogt [e] eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed *en* van één gevoelen zijnde.

3 *Doet* geen ding door twisting of ijdele eer, [f] maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelven.

4 [g] Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk *zie* ook op hetgeen der anderen is.

5 [h] Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was,

6 [i] Die in de gestaltenis Gods zijnde, geenen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn,

7 [k] Maar heeft Zichzelven vernietigd, [l] de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 [m] En in gedaante gevonden als een mensch, heeft Hij Zichzelven [n] vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.

9 [o] Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd, en heeft Hem [p] eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10 [q] Opdat in den naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11 [r] En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders.

12 Alzoo dan, mijne geliefden! gelijk gij allen tijd gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veelmeer nu in mijn afwezen,

[a] Efez. 3:13. 1 Thess. 3:3. [b] 2 Kor. 1:11. [c] Rom. 5:5. [d] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:[illegible] Efez. 4:1. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12; 4:1. [e] Rom. 12:16; 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. [illegible] 1 Petr. 3:8. [f] Rom. 12:10. 1 Petr. 5:5. [g] 1 Kor. 10:24; 13:5. [h] Matth. 11:29. Joh. [illegible] 1 Petr. 2:21. 1 Joh. 2:6. [i] 2 Kor. 4:4. Kol. 1:15. Hebr. 1:3. [k] Ps. 8:6. [l] Matth. [illegible] Joh. 13:14. [m] Hebr. 2:14, 17; 4:15. [n] Hebr. 2:9; 12:2. [o] Hand. 2:33. [p] Hebr. 1:[illegible] [q] Jes. 45:23. Rom. 14:11. [r] Joh. 13:13. 1 Kor. 8:6; 12:3.

erkt uws zelfs zaligheid met vreeze en
even;
3 [a] Want het is God, die in u werkt
eide het willen en het werken, naar *Zijn*
elbehagen.
4 [b] Doet alle dingen [c] zonder murmu-
eren en tegenspreken,
5 Opdat gij moogt onberispelijk en op-
cht zijn, kinderen Gods zijnde, on-
raffelijk in het midden van een krom
t verdraaid geslacht, [d] onder welke gij
hijnt als lichten in de wereld:
6 Voorhoudende het woord des levens,
nij tot eenen roem tegen den dag van
hristus, dat ik niet tevergeefs heb ge-
open, noch tevergeefs gearbeid.
7 Ja, indien ik ook tot een drankoffer
offerd worde over de offerande en be-
ening uws geloofs, [f] zoo verblijde ik
ij, en verblijde mij met u allen;
8 En om datzelfde verblijdt gij u ook,
verblijdt ook ulieden met mij.

f van Timótheüs en Epafroditus, gezanten van Paulus aan de Filippensen.

9 [g] EN ik hoop in den Heere Jezus
mótheüs haast tot u te zenden, opdat
ook welgemoed moge zijn, als ik uwe
ken zal verstaan hebben;
0 Want ik heb niemand, die even alzoo
moed is, welke oprechtelijk uwe zaken
l bezorgen;
1 [h] Want zij zoeken allen het hunne,
et hetgeen van Christus Jezus is.
2 En gij weet zijne beproeving, dat hij,
een kind *zijnen* vader, met mij ge-
end heeft in het Evangelie.
3 Ik hoop dan wel dezen van stonden
n te zenden, zoo *haast* als ik in mijne
ken zal voorzien hebben;
4 Doch ik vertrouw in den Heere, dat
ook zelf haast *tot u* komen zal.
5 Maar ik heb noodig geacht tot u te
nden Epafroditus, mijnen broeder en
dearbeider en medestrijder, en uwen
ezondene en bedienaar mijner nood-
ift,
6 Dewijl hij zeer begeerig was naar u
en, en zeer beangst was, omdat gij ge-
ord hadt, dat hij krank was.
En hij is ook krank geweest tot nabij
n dood; maar God heeft Zich zijner
fermd; en niet alleen zijner, maar
c mijner, opdat ik niet droefheid op
oefheid zou hebben.
Zoo heb ik dan hem te spoediger
onden, opdat gij, hem ziende, u
wederom zoudt verblijden, en ik te min
zou droevig zijn.
29 Ontvangt hem dan in den Heere,
met alle blijdschap, [i] en houdt dezulken
in waarde;
30 Want om het werk van Christus was
hij tot nabij den dood gekomen, *zijn*
leven niet achtende, opdat hij het gebrek
uwer bediening aan mij vervullen zou.

Waarschuwing tegen de verleiding der valsche apostelen. Vermaning tot voortbrenging van de vruchten der Geestes.

3 VOORTS, mijne broeders! [k] verblijdt
u in den Heere. Dezelfde dingen aan
u te schrijven, is mij niet verdrietig, en
het is u zeker.
2 [l] Ziet op de honden, ziet op de kwade
arbeiders, ziet op de versnijding.
3 [m] Want wij zijn de besnijding, wij,
die [n] God in den Geest dienen, en in
Christus Jezus roemen, en niet in het
vleesch betrouwen;
4 Hoewel ik heb, dat ik ook in het
vleesch betrouwen mocht; indien iemand
anders meent te betrouwen in het vleesch,
[o] ik nog meer:
5 Besneden ten achtsten dage, uit het
geslacht van [p] Israël, van den stam [q] Ben-
jamin, een Hebreër uit de Hebreën, naar
de Wet [r] een Farizeër;
6 Naar den ijver [s] een vervolger der
gemeente; naar de rechtvaardigheid, die
in de Wet is, zijnde onberispelijk.
7 [t] Maar hetgeen mij gewin was, dat heb
ik om Christus' wil schade geacht.
8 Ja, gewisselijk, ik acht ook alle din-
gen schade te zijn, [u] om de uitnemend-
heid der kennis van Christus Jezus,
mijnen Heere; om wiens wil ik al die
dingen schade gerekend heb, en acht die
drek te zijn, opdat ik Christus moge
gewinnen,
9 En in Hem gevonden worde, niet
hebbende mijne rechtvaardigheid, die
uit de Wet is, maar die door het geloof
van Christus is, *namelijk* de rechtvaardig-
heid, [x] die uit God is door het geloof;
10 Opdat ik Hem kenne, en de kracht
Zijner opstanding, [y] en de gemeenschap
Zijns lijdens, Zijnen dood gelijkvormig
wordende:
11 Of ik eenigszins moge komen tot de
wederopstanding der dooden.
12 Niet dat ik het alreede gekregen heb,
of alreede volmaakt ben; maar ik jaag
er naar, of ik het ook grijpen mocht,

2 Kor. 8:5. [b] Rom. 12:17. 1 Petr. 2:12. [c] 1 Petr. 4:9. [d] Spr. 4:18. Matth. 5:14.
Kor. 1:14. 1 Thess. 2:19. [f] 2 Kor. 7:4. [g] Hand. 16:1. Rom. 16:21. 1 Thess. 3:2.
Kor. 10:24; 13:5. [i] 1 Kor. 9:14. Gal. 6:6. 1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17. Hebr. 13:17.
ilipp. 4:4. Jak. 1:2. 1 Petr. 4:13. [l] Jes. 56:10. [m] Deut. 10:16; 30:6. Jer. 4:4.
n. 2:29. Kol. 2:11. [n] Joh. 4:24. [o] 2 Kor. 11:21. [p] 2 Kor. 11:22. [q] Gen. 49:27.
and. 23:6. [s] Hand. 8:3; 9:1; 22:3, 4. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13. [t] Matth. 13:44.
s. 53:11. Jer. 9:23. Joh. 17:3. Kol. 2:2. [x] Rom. 1:17; 3:21. [y] Rom. 8:17. 2 Kor. 4:10.
im. 2:11, 12. 1 Petr. 4:13.

waartoe ik van Christus Jezus ook ge-
grepen ben.
13 Broeders ! ik acht niet, dat ikzelf het
gegrepen heb ;
14 Maar één ding *doe ik*, vergetende
hetgeen achter is, en strekkende mij tot
hetgeen vóór is, [a] jaag ik naar het wit, tot
den prijs der roeping Gods, die van boven
is in Christus Jezus.
15 Zoo velen dan als wij volmaakt zijn,
laat ons dit gevoelen ; en indien gij iets
anderszins gevoelt, ook dat zal God u
openbaren ;
16 Doch, daar wij toe gekomen zijn,
laat ons *daarin* [b] naar denzelfden regel
wandelen, [c] laat ons hetzelfde gevoelen.
17 Weest mede [d] mijne navolgers, broe-
ders ! en merkt op degenen, die alzoo
wandelen, gelijk gij ons [e] tot een voor-
beeld hebt.
18 [f] Want velen wandelen *anders ;* van
welke ik u dikmaals gezegd heb, en nu
ook weenende zeg, dat zij vijanden des
kruises van Christus zijn :
19 Welker einde is het verderf, welker
God is de buik, en *welker* heerlijkheid is
in hunne schande, dewelke aardsche din-
gen bedenken.
20 [g] Maar onze wandel is in de hemelen,
[h] waaruit wij ook den Zaligmaker ver-
wachten, *namelijk* den Heere Jezus
Christus :
21 [i] Die ons vernederd lichaam verande-
ren zal, opdat het gelijkvormig worde aan
Zijn heerlijk lichaam, naar de werking,
waardoor Hij ook alle dingen Zichzelven
kan onderwerpen.

4 ZOO dan, mijne geliefde en zeer ge-
wenschte broeders, mijne blijdschap
[k] en kroon ! staat alzoo in den Heere,
geliefden !
2 Ik vermaan Euodía, en ik vermaan
Sy'ntyche, dat zij eensgezind zijn in den
Heere.
3 En ik bid ook u, gij *mijn* oprechte
metgezel ! wees deze *vrouwen* behulp-
zaam, die met mij gestreden hebben in
het Evangelie, ook met Clemens, en de
andere mijne medearbeiders, welker na-
men [l] zijn in het boek des levens.
4 [m] Verblijdt u in den Heere allen tijd ;
wederom zeg ik : verblijdt u !
5 Uwe bescheidenheid zij allen men-
schen bekend. [n] De Heere is nabij !
6 [o] Weest in geen ding bezorgd ; maar
laat uwe begeerten in alles, door bidden
en smeeken, met dankzegging bekend
worden bij God ;
7 [p] En de vrede Gods, die alle verstand
te boven gaat, zal uwe harten en uwe zin-
nen bewaren in Christus Jezus.
8 Voorts, broeders ! al wat waarachtig
is, [q] al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig
is, al wat [r] rein is, al wat liefelijk is, al
wat wèl luidt, zoo er eenige deugd is, en
zoo er eenige lof is, bedenkt dat.
9 Hetgeen gij ook geleerd, en ontvangen,
en gehoord en in mij gezien hebt, doet
dat ; en de God des vredes zal met u zijn.

Erkentelijkheid van Paulus voor de gaven, die hij van de Filippensen ontvangen heeft.—Groeten.

10 EN ik ben grootelijks verblijd geweest
in den Heere, dat gij nu eenmaal weder-
om verwakkerd zijt [s] om aan mij te ge-
denken ; waaraan gij ook gedacht hebt,
maar gij hebt de gelegenheid niet ge-
had.
11 Niet dat ik *dit* zeg van wege gebrek ;
want ik [t] heb geleerd vergenoegd te zijn
in hetgeen ik ben :
12 En ik weet [u] vernederd te worden, ik
weet ook overvloed te hebben : alleszins
en in alles ben ik onderwezen, beide ver-
zadigd te zijn en honger te lijden, beide
overvloed te hebben en gebrek te lijden.
13 Ik vermag alle dingen door Christus,
die mij kracht geeft.
14 Nochtans hebt gij wèl gedaan, dat
gij met mijne verdrukking gemeenschap
gehad hebt.
15 [x] En ook gij, Filippensen ! weet, dat
in het begin des Evangelies, toen ik van
Macedónië vertrokken ben, geene ge-
meente mij *iets* medegedeeld heeft tot
rekening van uitgaaf en ontvangst, dan
gij alleen ;
16 Want ook in Thessaloníca hebt gij
mij eenmaal en andermaal gezonden, tot
nooddruft.
17 Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek
de vrucht, die overvloedig is tot uwe re-
kening.
18 Maar ik heb alles ontvangen, en ik
heb overvloed ; ik ben vervuld geworden,
als ik van Epafrodítus ontvangen heb
dat van u *gezonden was*, [y] *als* eenen wel-
riekenden reuk, eene aangename offer-
ande, Gode welbehagelijk.
19 Doch mijn God zal naar Zijnen rijk-
dom vervullen al uwe nooddruft, in heer-
lijkheid, door Christus Jezus.

---

[a] 1 Kor. 9:24. 2 Tim. 4:7. [b] Gal. 6:16. [c] Rom. 12:16 ; 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 1 Petr. 3:8. [d] 1 Kor. 4:16 ; 11:1. 1 Thess. 1:6. [e] 2 Thess. 3:9. 1 Petr. 5:3. [f] Rom. 16:17. [g] Hebr. 13:14. [h] 1 Kor. 1:7. 1 Thess. 1:10. Tit. 2:13. [i] 1 Kor. 15:51. Kol. 3:4. 1 Joh. 3:2. [k] 1 Thess. 2:19. [l] Ex. 32:32. Ps. 69:29. Openb. 3:5 ; 20:12 ; 21:27. [m] 1 Thess. 5:16. [n] 1 Kor. 10:11. Hebr. 10:25. [o] Ps. 55:23. Matth. 6:25. 1 Tim. 6:8, 17. 1 Petr. 5:7. [p] Joh. 14:27. Rom. 5:1. Efez. 2:14. [q] Rom. 13:13. [r] 1 Thess. 4:3, 4, 5. [s] 2 Kor. 11:9. [t] 1 Tim. 6:6. [u] 1 Kor. 4:11. 2 Kor. 11:27. [x] 2 Kor. 11:9. [y] Hebr. 13:16.

20 Onzen God nu en Vader zij de heer-
ijkheid in alle eeuwigheid. Amen.
21 Groet alle heiligen in Christus Jezus.
[groeten de broeders, die met mij zijn.
22 Al de heiligen groeten u, en meest
die van het huis des Keizers zijn.
23 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

KOLOSSENSEN.

Opschrift en groet.

PAULUS, een Apostel van Jezus
Christus, door den wil van God, en
imótheüs, de broeder,
2 Den heiligen en geloovigen broederen
i Christus, die te Kolosse zijn : [a] genade
j u en vrede van God, onzen Vader, en
en Heere Jezus Christus!

eloof en liefde der Kolossensen.—Gebed van den Apostel voor hun geestelijk welzijn.—Jezus Christus, bewerker van onze verlossing, het beeld des onzienlijken Gods, schepper van alles en hoofd der gemeente.

[b] WIJ danken den God en Vader van
nzen Heere Jezus Christus, altijd voor
biddende;
Alzoo wij van uw geloof in Christus
ezus gehoord hebben, en van de liefde,
e *gij hebt* tot alle heiligen,
Om de hoop, [c] die u weggelegd is in
hemelen, van welke gij tevoren ge-
oord hebt, door het woord der waarheid,
amelijk des Evangelies ;
Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook
de geheele wereld, [d] en het brengt
uchten voort, gelijk ook onder u, van
en dag af dat gij gehoord hebt, en de
nade Gods in waarheid bekend hebt.
Gelijk gij ook geleerd hebt van [e] E'pa-
s, onzen geliefden mededienstknecht,
lke een getrouw dienaar van Christus
voor u;
Die ons ook verklaard heeft uwe liefde
den Geest.
[f] Waarom ook wij, van dien dag af dat
j het gehoord hebben, niet ophouden
or u te bidden en te begeeren, [g] dat gij
ogt vervuld worden met de kennis van
jnen wil, in alle wijsheid en geestelijk
rstand ;
[h] Opdat gij moogt wandelen waardig-
lijk den Heere, tot alle behagelijkheid, in
alle goede werken [i] vrucht dragende, en
wassende in de kennis van God ;
11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde,
naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot
alle lijdzaamheid en lankmoedigheid,
met blijdschap ;
12 Dankende den Vader, die ons be-
kwaam gemaakt heeft, om deel *te hebben*
in de erve der heiligen in het licht ;
13 [k] Die ons getrokken heeft uit de
macht der duisternis, en overgezet heeft
in het koninkrijk [l] van den Zoon Zijner
liefde ;
14 In welken wij de verlossing hebben
[m] door Zijn bloed, *namelijk* de vergeving
der zonden ;
15 [n] Dewelke het beeld is des onzien-
lijken Gods, [o] de eerstgeborene aller kre-
ature ;
16 [p] Want door Hem zijn alle dingen ge-
schapen, die in de hemelen en die op de
aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk
zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen,
hetzij Overheden, hetzij Machten : alle
dingen zijn door Hem en tot Hem ge-
schapen ;
17 En Hij is vóór alle dingen, en alle
dingen bestaan tezamen door Hem.
18 [q] En Hij is het Hoofd des lichaams,
namelijk der gemeente, Hij, die het be-
gin is, [r] de eerstgeborene uit de dooden,
opdat Hij in allen de eerste zou zijn ;
19 Want het is *des Vaders* welbehagen
geweest, dat [s] in Hem al de volheid wonen
zou,
20 [t] En dat Hij, door Hem [u] vrede ge-
maakt hebbende door het bloed Zijns
kruises, door Hem, *zeg ik*, alle dingen
verzoenen zou tot Zichzelven, hetzij de
dingen, die op de aarde, hetzij de dingen,
die in de hemelen zijn.
21 En Hij heeft u, die eertijds vervreemd

: Rom. 1:7. Gal. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2. [b] Efez. 1:15. Filipp. 1:3. 1 Thess. 1:2.
'hess. 1:3. [c] 1 Petr. 1:4. [d] Mark. 4:8. Joh. 15:16. [e] Kol. 4:12. Filem. vs. 23.
fez. 1:15. [g] 1 Kor. 1:5. [h] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Efez. 4:1. Filipp. 1:27. 1 Thess. 2:12.
oh. 15:16. [k] Efez. 2:4. 1 Thess. 2:12. [l] Matth. 3:17 ; 17:5. 2 Petr. 1:17.
Hand. 20:28. Efez. 1:7. Hebr. 9:14. 1 Petr. 1:19. [n] 2 Kor. 4:4. Filipp. 2:6. Hebr. 1:3.
penb. 3:14. [p] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Efez. 3:9. Hebr. 1:2. [q] Efez. 1:22 ;
5 ; 5:23. [r] 1 Kor. 15:20. Openb. 1:5. [s] Joh. 1:14, 16. Kol. 2:9. [t] 2 Kor. 5:18.
oh. 4:10. [u] Jes. 9:6. Joh. 16:33. Hand. 10:36. Rom. 5:1. Efez. 2:14.

waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend,

22 In het lichaam Zijns vleesches, door den dood, [a] opdat Hij u zou heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk voor Zich stellen:

23 [b] Indien gij maar blijft in het geloof, gefundeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Evangelies, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de kreature, die onder den hemel is; van hetwelk ik Paulus een dienaar geworden ben;

Arbeid en strijd van Paulus in zijn bediening.

24 [c] DIE mij nu verblijde in mijn lijden [d] voor u, en vervulle in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus, [e] voor Zijn lichaam, hetwelk is de gemeente;

25 Welker dienaar ik geworden ben, naar de bedeeling van God, [f] die mij gegeven is aan u, om te vervullen het woord Gods;

26 *Namelijk* de verborgenheid, die verborgen is geweest van *alle* eeuwen en van *alle* geslachten, [g] maar nu geopenbaard is aan Zijne heiligen;

27 [h] Aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de Heidenen, welke is Christus onder u, [i] de hoop der heerlijkheid;

28 Denwelken wij verkondigen, vermanende een' iegelijk mensch, en leerende een' iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij zouden een' iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus;

29 Waartoe ik ook arbeide, strijdende naar Zijne werking, die in mij werkt met kracht.

2 WANT ik wil, dat gij weet, hoe grooten strijd ik voor u heb, en *voor* degenen, die te Laodicéa zijn, en zoo velen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien;

2 Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en *dat* tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, [k] tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus:

3 [l] In welken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

Vermaningen tegen de valsche leeringen.

4 EN dit zeg ik, [m] opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die eenen schijn hebben;

5 Want [n] hoewel ik met het vleesch van u ben, nochtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende, en ziende uwe [o] ordening, en de vastigheid van uw geloof in Christus.

6 Gelijk gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen, wandelt *alzoo* in Hem;

7 [p] Geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, gelijkerwijs gij geleerd zijt, [q] overvloedig zijnde in hetzelve, met dankzegging.

8 [r] Ziet toe, dat niemand u als eenen roof vervoere door de philosophie en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus;

9 [s] Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk.

10 [t] En gij zijt in Hem volmaakt, die het Hoofd is van alle Overheid en Macht;

11 [u] In welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleesches, door de besnijdenis van Christus;

12 [x] Zijnde met Hem begraven in den Doop, in welken gij ook met *Hem* opgewekt zijt, [y] door het geloof der werking Gods, die Hem uit de dooden opgewekt heeft.

13 [z] En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en *in* de voorhuid uws vleesches, mede levend gemaakt met Hem, al *uwe* misdaden u vergevende;

14 Uitgewischt hebbende het handschrift, dat tegen ons was, in inzettingen *bestaande*, hetwelk, *zeg ik*, eenigerwijze ons tegen was, en heeft dat uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende;

15 [aa] *En* de Overheden en de Machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd.

16 [bb] Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk [cc] des feest*dags*, of der nieuwe maan, of der sabbatten;

17 Welke zijn [dd] eene schaduw der toekomende dingen, maar het lichaam is van Christus.

---

[a] Luk. 1:75. Efez. 1:4; 5:27. 2 Tim. 1:9. Tit. 2:12. [b] Joh. 15:6. [c] 2 Kor. 7:4. [d] Efez. 3:13. Filipp. 2:17. 2 Tim. 2:10. [e] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 4:12; 5:23. [f] Rom. 16:25. Efez. 1:9; 3:9. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:3. 1 Petr. 1:20. [g] Matth. 13:11. [h] 2 Kor. 2:14. [i] 1 Tim. 1:1. [k] Jes. 53:11. Jer. 9:23. Joh. 17:3. Filipp. 3:8. [l] 1 Kor. 1:24. [m] Efez. 5:6. Kol. 2:18. [n] 1 Kor. 5:3. [o] 1 Kor. 14:40. [p] Efez. 3:17. [q] 1 Kor. 1:5. [r] Rom. 16:17. Hebr. 13:9. [s] Joh. 1:14. Kol. 1:19. [t] Joh. 1:16. [u] Deut. 10:16. Jer. 4:4. Rom. 2:29. Filipp. 3:3. [x] Rom. 6:4. Gal. 3:27. [y] Efez. 1:19; 3:7. [z] Efez. 2:1. [aa] Gen. 3:15. Matth. 12:29. Luk. 11:22. Joh. 12:31; 16:11. [bb] Lev. 11:2. Rom. 14:2. Gal. 4:10. [cc] Lev. 23:2, enz. [dd] Hebr. 8:5; 10:1.

[a] Dat *dan* niemand u overheersche
ır zijnen wil in nederigheid en dienst
engelen, intredende in hetgeen hij
t gezien heeft, tevergeefs opgeblazen
ıde door het verstand zijns vleesches;
En het hoofd niet behoudende, uit
welk het geheele lichaam, door de
ıenvoegselen en samenbindingen
ırzien en samengevoegd zijnde, op-
st met Goddelijken wasdom.
Indien gij dan met Christus [b] de
ste beginselen der wereld zijt afge-
rven, wat wordt gij, gelijk of gij in de
reld leefdet, met inzettingen belast?
Namelijk raak niet, en smaak niet,
roer niet aan;
Welke dingen alle verderven door
gebruik, [c] *ingevoerd* naar de geboden
leeringen der menschen;
[d] Dewelke wel hebben eene *schijn-*
le van wijsheid in eigenwilligen *Gods-*
nst en nederigheid, en *in* het lichaam
t te sparen, *doch* zijn niet in eenige
arde, *maar* [e] tot verzadiging van het
esch.

rmaning tot heiligmaking en broederlijke liefde.

INDIEN gij dan met Christus opge-
wekt zijt, zoo zoekt de dingen, die
ven zijn, [f] waar Christus is, zittende
n de rechter*hand* Gods:
Bedenkt de dingen, die boven zijn,
t die op de aarde zijn;
[g] Want gij zijt gestorven, en uw
en is met Christus [h] verborgen in
d.
[i] Wanneer *nu* Christus zal geopen-
ırd zijn, die ons leven is, dan zult ook
met Hem geopenbaard worden in
ərlijkheid.
[k] Doodt dan [l] uwe leden, die op de
rde zijn, *namelijk* hoererij, onreinig-
id, [m] *schandelijke* beweging, kwade
geerlijkheid, en de gierigheid [n] welke
afgodendienst:
[o] Om welke de toorn Gods komt over
kinderen der ongehoorzaamheid;
[p] In dewelke ook gij eertijds hebt ge-
ndeld, toen gij in dezelve leefdet.
[q] Maar nu legt ook gij dit alles af,
melijk gramschap, toornigheid, kwaad-
id, lastering, vuil spreken uit uwen
ınd.

9 [r] Liegt niet tegen elkander, dewijl gij
uitgedaan hebt den ouden mensch met
zijne werken,
10 [s] En aangedaan hebt den nieuwen
mensch, die vernieuwd wordt tot kennis,
[t] naar het evenbeeld Desgenen, die hem
geschapen heeft;
11 Waarin [u] niet is Griek en Jood, be-
snijdenis en voorhuid, Barbaar *en* Scyth,
[x] dienstknecht *en* vrije; maar Christus is
alles en in allen.
12 [y] Zoo doet dan aan, [z] als uitverko-
renen Gods, heiligen en beminden, de
innerlijke bewegingen der barmhartig-
heid, goedertierenheid, ootmoedigheid,
zachtmoedigheid, lankmoedigheid;
13 Verdragende elkander, [aa] en verge-
vende de een den ander, zoo iemand
tegen iemand *eenige* klacht heeft; ge-
lijkerwijs als Christus u vergeven heeft,
doet ook gij alzoo.
14 [bb] En boven dit alles *doet aan* de
liefde, dewelke [cc] is de band der vol-
maaktheid.
15 En de vrede Gods heersche in uwe
harten, tot welken gij ook geroepen zijt
in één lichaam; en weest dankbaar.
16 Het woord van Christus wone rijke-
lijk in u, in alle wijsheid; [dd] leert en
vermaant elkander met psalmen en lof-
zangen en geestelijke liedekens, zingende
den Heere met aangenaamheid in uw
hart;
17 En al wat gij doet met woorden of
met werken, *doet* het alles in den naam
van den Heere Jezus, [ee] dankende God en
den Vader door Hem.

De huiselijke plichten.

18 [ff] GIJ vrouwen! zijt uwen eigenen
mannen onderdanig, gelijk het betaamt
in den Heere.
19 [gg] Gij mannen! hebt uwe vrouwen
lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.
20 [hh] Gij kinderen! zijt *uwen* ouderen
gehoorzaam in alles, want dat is den
Heere welbehagelijk.
21 Gij vaders! tergt uwe kinderen niet,
opdat zij niet moedeloos worden.
22 [ii] Gij dienstknechten! zijt in alles
gehoorzaam *uwen* heeren naar het
vleesch, niet met oogendiensten als
menschenbehagers, maar met eenvou-
digheid des harten, vreezende God.

Jer. 29:8. Matth. 24:4. Efez. 5:6. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1. [b] Gal. 4:9. [c] Jes. 29:13.
.tth. 15:9. Tit. 1:14. [d] 1 Tim. 4:8. [e] 1 Tim. 5:23. [f] Efez. 1:20. [g] Rom. 6:2.
tom. 8:24. 2 Kor. 5:7. [i] Filipp. 3:21. 1 Joh. 3:2. [k] Efez. 4:22; 5:3. [l] Rom. 7:5, 23.
1 Thess. 4:5. [n] Efez. 5:5. [o] 1 Kor. 6:10. Gal. 5:19. Efez. 5:5. Openb. 22:15.
Kor. 6:11. Efez. 2:1. Tit. 3:3. [q] Efez. 4:22. Hebr. 12:1. Jak. 1:21. 1 Petr. 2:1.
:fez. 4:25. [s] Rom. 6:4. [t] Gen. 1:26; 5:1; 9:6. 1 Kor. 11:7. [u] Gal. 3:28; 5;6; 6:15.
Kor. 7:21, 22; 12:13. [y] Efez. 4:32; 6:11. [z] 1 Thess. 1:4. [aa] Matth. 6:14.
ırk. 11:25. Efez. 4:32. [bb] Joh. 13:34; 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Joh. 3:23; 4:21.
Efez. 4:3. Kol. 2:2. [dd] Efez. 5:19. [ee] Efez. 5:20. 1 Thess. 5:18. [ff] Gen. 3:16.
Kor. 14:34. Efez. 5:22. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:1. [gg] Efez. 5:25. [hh] Efez. 6:1.
Efez. 6:5. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere, en niet den menschen:

24 Wetende, dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.

25 Maar die onrecht doet, die zal het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft; en er is geene aanneming des persoons.

4 GIJ [a] heeren! doet *uwen* dienstknechten recht en gelijk, wetende, dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

Vermaning tot gebed en wijsheid.

2 [b] HOUDT sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelve met dankzegging;

3 Biddende metéén ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, [c] om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben;

4 Opdat ik die moge openbaren, gelijk ik moet spreken.

5 [d] Wandelt met wijsheid bij degenen, die buiten zijn, [e] den bekwamen tijd uitkoopende.

6 [f] Uw woord zij allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten, hoe gij een' iegelijk moet antwoorden,

Zending van Ty'chikus en Onésimus.— Groeten.

7 AL mijne zaken zal u bekend maken [g] Ty'chikus, de geliefde broeder, en getrouwe dienaar, en mededienstknecht in den Heere;

8 Denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete, en uwe harten vertrooste;

9 Met [h] Onésimus, den getrouwen en geliefden broeder, welke uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken, wat hier is.

10 U groet [i] Aristarchus, mijn medegevangene; en [k] Markus, de neef van Bárnabas, aangaande welken gij bevelen ontvangen hebt; zoo hij tot u komt, ontvangt hem;

11 En Jezus, gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn: deze alleen zijn *mijne* medearbeiders in het koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet [l] Epafras, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wil van God.

13 Want ik geef hem getuigenis, dat hij grooten ijver heeft over u en degenen, die in Laodicéa zijn, en degenen, die in Hierápolis zijn.

14 U groet [m] Lukas, de medicijnmeester, de geliefde, en [n] Demas.

15 Groet de broeders, die in Laodicéa zijn, en Nymfas, en de gemeente, die in zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt, dat hij ook in de gemeente der Laodicensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest, die uit Laodicéa *geschreven is*.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening, die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.

18 [o] De groetenis met mijne hand, van Paulus. [p] Gedenkt mijne banden. De genade zij met u! Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

Opschrift en groete.

1 PAULUS, en Silvánus, en Timótheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, *welke is* in God den Vader, en den Heere Jezus Christus: [q] genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

2 [r] Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

Vruchten des Evangelies te Thessalonica en trouw der gemeente aldaar.

3 ZONDER ophouden gedenkende [s] het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hoop op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader:

4 Wetende, geliefde broeders! uwe verkiezing van God;

5 [t] Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in

---

[a] Efez. 6:9. [b] Luk. 18:1. Rom. 12:12. Efez. 6:18. 1 Thess. 5:17. [c] Efez. 6:19. 2 Thess. 3:1. [d] Efez. 5:15. [e] Efez. 5:16. [f] Mark. 9:50. [g] Hand. 20:4. Efez. 6:21. 2 Tim. 4:12. [h] Filem. vs. 10. [i] Hand. 27:2. [k] Hand. 15:37. 2 Tim. 4:11. [l] Kol. 1:7. Filem. vs. 23. [m] 2 Tim. 4:11. [n] 2 Tim. 4:10. [o] 2 Thess. 3:17. [p] Hebr. 13:3. [q] Rom. 1:7. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2. [r] Efez. 1:16. Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 2 Thess. 1:3. [s] Joh. 6:29. [t] 1 Kor. 2:4; 4:20.

'acht, en in den Heiligen Geest en in
:le verzekerdheid; [a] gelijk gij weet, hoe-
ınigen wij onder u geweest zijn om
wentwil.
; [b] En gij zijt onze navolgers geworden
ı des Heeren, het woord aangenomen
ebbende in vele verdrukking, met blijd-
hap des Heiligen Geestes,
' Alzoo dat gij voorbeelden geworden
jt al den geloovigen in Macedónië en
cháje.
; Want van u is het woord des Heeren
idbaar geworden niet alleen in Mace-
ónië en Acháje, maar ook in alle plaat-
:n is uw geloof, dat *gij* op God *hebt,*
tgegaan, zoodat wij niet van noode
ebben, iets *daarvan* te spreken;
› Want zijzelven verkondigen van ons,
edanigen ingang wij tot u hebben, en
e gij tot God bekeerd zijt van de af-
oden, om den levenden en waarachtigen
od te dienen,
0 [c] En Zijnen Zoon uit de hemelen te
rwachten, welken Hij uit de dooden
:rwekt heeft, *namelijk* Jezus, die ons
:rlost van den toekomenden toorn.

oe Paulus zijn bediening onder de Thessá-lonicensen uitgeoefend heeft.

› WANT [d] gij weet zelven, broeders!
' onzen ingang tot u, dat die niet ijdel
geweest.
: Maar hoewel wij tevoren geleden
ıdden, en ook ons smaadheid aange-
ıan was, gelijk gij weet, [e] te Filippi, zoo
ebben wij *nochtans* vrijmoedigheid ge-
uikt in onzen God, om het Evangelie
ın God [f] tot u te spreken in veel strijds.
Want onze vermaning is niet geweest
t verleiding, noch uit onreinigheid, noch
et bedrog;
Maar, gelijk wij van God beproefd
jn geweest, dat ons het Evangelie zou
ebetrouwd worden, alzoo spreken wij,
ıiet als menschen behagende, maar
ode, die onze harten beproeft.
Want wij hebben nooit met pluim-
rijkende woorden omgegaan, gelijk gij
eet, noch met *eenig* bedeksel van gie-
heid; [h] God is getuige!
Noch zoekende eer uit menschen,
ch van u, noch van anderen; [i] hoewel
j *u* tot last konden zijn als Christus'
posteleu;
Maar wij zijn vriendelijk geweest in
t midden van u, gelijk als eene voed-
:r hare kinderen koestert:

8 Alzoo wij, tot u zeer genegen zijnde,
hebben u gaarne willen mededeelen niet
alleen het Evangelie van God, maar ook
onze eigene zielen, daarom, dat gij ons
lief geworden waart.
9 [k] Want gij gedenkt, broeders! onzen
arbeid en moeite; want nacht en dag
werkende, opdat wij niemand onder u
zouden lastig zijn, hebben wij het Evan-
gelie van God onder u gepredikt.
10 Gij zijt getuigen en God, hoe heilig,
en rechtvaardig en onberispelijk wij u,
die gelooft, geweest zijn;
11 Gelijk gij weet, hoe wij een' iegelijk
van u, als een vader zijne kinderen, ver-
maanden en vertroostten,
12 En betuigden, [l] dat gij zoudt wan-
delen waardiglijk Gode, die u roept tot
Zijn koninkrijk en heerlijkheid.
13 Daarom danken wij ook God zonder
ophouden, dat, als gij het woord der
prediking van God van ons ontvangen
hebt, gij dat aangenomen hebt, niet *als*
der menschen woord, maar (gelijk het
waarlijk is) *als* Gods woord, dat ook
werkt in u, die gelooft.
14 Want gij, broeders! zijt navolgers
geworden der gemeenten Gods, die in
Judéa zijn, in Christus Jezus; dewijl ook
gij hetzelfde geleden hebt van uwe
[m] eigene medeburgers, gelijk als zij van
de Joden:
15 [n] Welke ook gedood hebben den
Heere Jezus, [o] en hunne eigene profeten;
en ons hebben vervolgd, en Gode niet
behagen, en allen menschen tegen zijn;
16 [p] En verhinderen ons te spreken tot
de Heidenen, dat zij zalig mochten wor-
den; opdat zij allen tijd hunne zonden
vervullen zouden. En de toorn is over
hen gekomen tot het einde.

Begeerte van Paulus om de Thessalonicensen weder te zien.—Zijne vreugde en wenschen bij gelegenheid van de berichten, die Timótheüs heeft aangebracht.

17 MAAR wij, broeders! van u beroofd
geweest zijnde voor eene kleine wijle
tijds, naar het aangezicht, niet naar het
hart, hebben ons te overvloediger be-
naarstigd, om uw aangezicht te zien, met
groote begeerte.
18 [q] Daarom hebben wij tot u willen
komen (immers ik Paulus) eenmaal en
andermaal, maar de Satanas heeft ons
belet.
19 [r] Want welke is onze hoop, of blijd-

ı 1 Thess. 2:1. [b] 1 Kor. 4:16; 11:1. Filipp. 3:17. 2 Thess. 3:9. [c] Hand. 1:11. Filipp. 3:20.
'hess. 1:10. Openb. 1:7. [d] 1 Thess. 1:5, 9. [e] Hand. 16:22. [f] Hand. 17:2. [g] Gal. 1:10.
lom. 1:9; 9:1. 2 Kor. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.
Kor. 9:3. 2 Thess. 3:9. [k] Hand. 18:3; 20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9; 12:13.
'hess. 3:8. [l] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Efez. 4:1. Filipp. 1:27. Kol. 1:10. [m] Hand. 17:5, 13.
Iand. 7:52. [o] Matth. 23:37. Luk. 13:34. [p] Hand. 17:13. [q] Rom. 1:13; 15:23.
Kor. 1:14. Filipp. 2:16; 4:1.

schap, of kroon des roems? Zijt gij die
ook niet voor onzen Heere Jezus Christus
in Zijne toekomst?
20 Want gij zijt onze heerlijkheid en
blijdschap.

3 DAAROM, *deze begeerte* niet langer
kunnende verdragen, hebben wij
gaarne willen te Athéne alleen gelaten
worden;
2 En hebben gezonden [a] Timótheüs,
onzen broeder en Gods dienaar, en onzen
medearbeider in het Evangelie van
Christus, om u te versterken, en u te
vermanen van uw geloof;
3 [b] Opdat niemand bewogen worde in
deze verdrukkingen; want gij weet zelven,
[c] dat wij hiertoe gesteld zijn.
4 Want ook, toen wij bij u waren, voor-
zegden wij u, dat wij zouden verdrukt
worden, gelijk ook geschied is, en gij
weet het.
5 Daarom ook *deze begeerte* niet langer
kunnende verdragen, heb ik *hem* ge-
zonden, om uw geloof te verstaan; of
niet misschien de verzoeker u zou ver-
zocht hebben, en onze arbeid ijdel zou
wezen.
6 Maar als Timótheüs nu van ulieden
tot ons gekomen was, en ons de goede
boodschap gebracht had van uw geloof
en liefde, en dat gij altijd goede ge-
dachtenis van ons hebt, zeer begeerig
zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om
ulieden:
7 Zoo zijn wij daarom, broeders! over
u in al onze verdrukking en nood ver-
troost geworden door uw geloof;
8 Want nu leven wij, indien gij *vast*
staat in den Heere.
9 Want wat dankzegging kunnen wij
Gode tot vergelding wedergeven voor u,
wegens al de blijdschap, waarmede wij
ons om uwentwil verblijden voor onzen
God?
10 [d] Nacht en dag zeer overvloediglijk
biddende, om uw aangezicht te mogen
zien, en te volmaken hetgeen aan uw
geloof ontbreekt.
11 Doch onze God en Vader zelf, en
onze Heere Jezus Christus richte onzen
weg tot u!
12 En de Heere vermeerdere u, en make
u overvloedig in de liefde jegens elkander
en jegens allen, gelijk wij ook zijn
jegens u;
13 [e] Opdat Hij uwe harten versterke,
om onberispelijk te zijn in heiligmaking,
voor onzen God en Vader, in de toekomst
van onzen Heere Jezus Christus met al
Zijne heiligen.

Vermaningen tot heiligmaking, broederlijke liefde en werkzaamheid.

4 VOORTS dan, broeders! wij bidden
en vermanen u in den Heere Jezus,
gelijk gij van ons ontvangen hebt, [f] hoe
gij moet wandelen en Gode behagen, dat
gij *daarin* meer overvloedig wordt;
2 Want gij weet, wat bevelen wij u
gegeven hebben door den Heere Jezus.
3 [g] Want dit is de wil van God, uwe hei-
ligmaking: dat gij u onthoudt van de
hoererij.
4 Dat een iegelijk van u wete zijn vat te
bezitten in heiligmaking en eer;
5 Niet in *kwade* beweging der begeer-
lijkheid, gelijk als de Heidenen, [h] die
God niet kennen.
6 Dat niemand zijnen broeder vertrede,
noch bedriege in *zijne* handeling; want
de Heere is een wreker over dit alles, ge-
lijk wij u ook tevoren gezegd en betuigd
hebben;
7 Want God heeft ons niet geroepen tot
onreinigheid, [i] maar tot heiligmaking.
8 [k] Zoo dan die *dit* verwerpt, die ver-
werpt geen' mensch, maar God, [l] die ook
Zijnen Heiligen Geest in ons heeft ge-
geven.
9 [m] Van de broederlijke liefde nu hebt
gij niet van noode, dat ik u schrijve;
want gijzelven zijt van God geleerd
om elkander lief te hebben;
10 Want gij doet ook hetzelfde aan al
de broederen, die in geheel Macedónië
zijn. Maar wij vermanen u, broeders!
dat gij meer overvloedig wordt;
11 [n] En dat gij u benaarstigt stil te zijn,
en uwe eigene dingen te doen, [o] en te
werken met uwe eigene handen, gelijk
wij u bevolen hebben;
12 Opdat gij eerlijk wandelt bij degenen,
die buiten zijn, en geen ding van noode
hebt.

Over de opstanding uit de dooden en de wederkomst van Christus.

13 DOCH, broeders! ik wil niet, dat gij
onwetende zijt van degenen, die ontsla-
pen zijn, [p] opdat gij niet bedroefd zijt,
gelijk als de anderen, die geene hoop
hebben;
14 Want indien wij gelooven, dat Jezus
gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook
God degenen, die ontslapen zijn in Jezus,
*weder*brengen met Hem.
15 Want dat zeggen wij u door het

[a] Hand. 16:1. Rom. 16:21. Filipp. 2:19. [b] Efez. 3:13. Filipp. 1:14. [c] Hand. 14:22.
2 Tim. 3:12. [d] Rom. 1:10, 11; 15:23. 2 Tim. 1:4. [e] 1 Kor. 1:8. 1 Thess. 5:23.
2 Thess. 2:17. [f] Filipp. 1:27. 1 Thess. 2:12. [g] Rom. 12:2. Efez. 5:27. Filipp. 4:8.
[h] 1 Kor. 15:34. Efez. 4:18. [i] Joh. 17:19. 1 Kor. 1:2. [k] Luk. 10:16. [l] 1 Kor. 7:40.
[m] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Joh. 13:34; 15:12. Efez. 5:2. 2 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23; 4:21.
[n] 2 Thess. 3:7, 12. [o] Hand. 20:34. Efez. 4:28. [p] Lev. 19:28. Deut. 14:1. 2 Sam. 12:20.

ord des Heeren, [a] dat wij, die levend
erblijven zullen tot de toekomst des
eren, niet zullen voorkomen degenen,
ontslapen zijn;
6 [b] Want de Heere zelf zal met een
roep, met de stem des archangels, en
t de bazuine Gods nederdalen van den
mel; en die in Christus gestorven zijn,
llen eerst opstaan;
7 Daarna wij, die levend overgebleven
n, zullen tezamen met hen opgenomen
orden in de wolken, den Heere tege-
oet, in de lucht; en alzoo zullen wij
ijd met den Heere wezen.
8 Zoo dan, vertroost elkander met deze
oorden.

MAAR van de tijden en de gelegen-
heden, broeders! hebt gij niet van
ode, dat men u schrijve;
Want gij weet zelven zeer wel, [c] dat
dag des Heeren alzoo zal komen, ge-
k een dief in den nacht;
Want wanneer zij zullen zeggen: Het
vrede, en zonder gevaar! dan zal [d] een
astig verderf hun overkomen, gelijk de
rensnood eene bevruchte *vrouw;* en
zullen het geenszins ontvlieden.
[e] Maar gij, broeders! gij zijt niet in
isternis, dat u die dag als een dief zou
vangen:
Gij zijt allen [f] kinderen des lichts, en
nderen [g] des daags; wij zijn niet des
chts, noch der duisternis.
[h] Zoo laat ons dan niet slapen, gelijk
de anderen, maar [i] laat ons waken
n nuchteren zijn;
Want die slapen, slapen des nachts,
die dronken zijn, zijn des nachts
onken.
Maar wij, die des daags zijn, laat ons
chteren zijn, [l] aangedaan hebbende
t borstwapen des geloofs en der liefde,
tot eenen helm de hoop der zaligheid;
Want God heeft ons niet gesteld tot
orn, maar tot verkrijging der zaligheid,
or onzen Heere Jezus Christus:
) Die voor ons gestorven is, [m] opdat
wij, hetzij dat wij waken, hetzij dat wij
slapen, tezamen met Hem leven zouden.
11 Daarom vermaant elkander, en sticht
de een den ander, gelijk gij ook doet.

Verschillende voorschriften.—Wenschen en zegenbeden.

12 [n] EN wij bidden u, broeders! erkent
degenen, die onder u arbeiden, en uwe
voorstanders zijn in den Heere, en u
vermanen;
13 En acht hen zeer veel in liefde, om
huns werks wil. Zijt vreedzaam onder
elkander.
14 En wij bidden u, broeders! vermaant
de ongeregelden, vertroost de kleinmoe-
digen, ondersteunt de zwakken, zijt lank-
moedig jegens allen.
15 [o] Ziet, dat niemand kwaad voor kwaad
iemand vergelde; maar jaagt allen tijd
het goede na, zoo jegens elkander als
jegens allen.
16 [p] Verblijdt u allen tijd.
17 [q] Bidt zonder ophouden.
18 [r] Dankt *God* in alles; want dit is de
wil van God in Christus Jezus over u.
19 [s] Bluscht den Geest niet uit.
20 Veracht de profetieën niet.
21 [t] Beproeft alle dingen; behoudt het
goede.
22 [u] Onthoudt u van allen schijn des
kwaads.
23 [x] En de God des vredes zelf heilige u
geheel en al; en uw geheel oprechte geest,
en ziel en lichaam worde onberispelijk
bewaard in de toekomst van onzen Heere
Jezus Christus.
24 [y] Hij, die u roept, is getrouw: die het
ook doen zal.
25 Broeders! bidt voor ons.
26 [z] Groet al de broeders met eenen
heiligen kus.
27 Ik bezweer uliëden bij den Heere, dat
deze zendbrief al den heiligen broederen
gelezen worde.
28 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met uliëden. Amen.

---

[a] 1 Kor. 15:22, 51. [b] Matth. 24:31. 1 Kor. 15:52. 2 Thess. 1:7. [c] Matth. 24:43.
etr. 3:10. Openb. 3:3; 16:15. [d] 2 Thess. 1:9. [e] Efez. 5:8. [f] Luk. 16:8. Efez. 5:8.
om. 13:12. [h] Rom. 13:11, 13. Efez. 5:14. [i] Luk 21:36. [k] 1 Kor. 15:34. [l] Jes. 59:17.
ez. 6:14, enz. [m] Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15. Gal. 2:20. 1 Petr. 4:2. [n] Rom. 15:27.
Kor. 9:11; 16:18. Gal. 6:6. Filipp. 2:29. 1 Tim. 5:17. Hebr. 13:7, 17. [o] Lev. 19:18.
r. 20:22; 24:29. Matth. 5:39. Rom. 12:17. 1 Kor. 6:7. 1 Petr. 3:9. [p] Matth. 5:12.
k. 10:20. Rom. 12:12. Filipp. 4:4. [q] Luk. 18:1. Rom. 12:12. Kol. 4:2. [r] Efez. 5:20.
Kor. 14:30. [t] 1 Joh. 4:1. [u] Filipp. 4:8. [x] 1 Kor. 1:8. Filipp. 4:9. 1 Thess. 3:13.
Kor. 1:9; 10:13. 2 Kor. 1:18. 2 Thess. 3:3. [z] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12.
etr. 5:14.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

Opschrift en zegenbede.

1 PAULUS, en Silvánus en Timótheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, *welke is* in God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus:

2 [a] Genade zij u, en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

Voortgang en standvastigheid der Thessalonicensen in geloof en liefde, niettegenstaande de vervolgingen.

3 [b] WIJ moeten God allen tijd danken over u, broeders! gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en *dat* de liefde eens iegelijken van u allen jegens elkander overvloedig wordt;

4 Alzoo dat wij zelven [c] van u roemen in de gemeenten Gods, over uwe lijdzaamheid en geloof in al uwe vervolgingen en verdrukkingen, die gij verdraagt:

5 [d] Een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt het koninkrijk Gods, [e] voor hetwelk gij ook lijdt;

6 [f] Alzoo het recht is bij God verdrukking te vergelden dengenen, die u verdrukken,

7 En u, die verdrukt wordt, verkwikking met ons, [g] in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de engelen Zijner kracht:

8 [h] Met vlammend vuur wraak doende [i] over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 [k] Dewelke zullen *tot* straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid Zijner sterkte,

10 [l] Wanneer Hij zal gekomen zijn, om verheerlijkt te worden in Zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen, die gelooven (overmits ons getuigenis onder u is geloofd geworden) in dien dag.

11 Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen *Zijner* goedigheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 Opdat de naam van onzen Heere Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in Hem, naar de genade van onzen God en den Heere Jezus Christus.

De wederkomst van Christus zal voorafgegaan worden door de openbaring van den Antichrist.

2 EN wij bidden u, broeders! door de toekomst van onzen Heere Jezus Christus, en onze toevergadering tot Hem,

2 [m] Dat gij niet haastiglijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door zendbrief, als van ons *geschreven*, alsof de dag van Christus aanstaande ware.

3 Dat niemand u verleide op eenigerlei wijze; want *die komt niet*, [n] tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs;

4 Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd, of *als God* geëerd wordt, alzoo dat hij in den tempel Gods als een God zal zitten, [o] zichzelven vertoonende, dat hij God is.

5 Gedenkt gij niet, dat ik, nog bij u zijnde, u deze dingen gezegd heb?

6 En nu, wat *Hem* wederhoudt, weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigen' tijd:

7 Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreede gewrocht; alleenlijk, die hem nu wederhoudt, *die zal hem wederhouden*, totdat hij uit het midden zal *weggedaan* worden.

8 En alsdan zal de ongerechtige geopenbaard worden, [p] denwelken de Heere verdoen zal door den Geest Zijns monds, en teniete maken door de verschijning Zijner toekomst;

9 *Hem, zeg ik*, wiens toekomst is [q] naar de werking des Satans, [r] in alle kracht en teekenen en wonderen der leugen;

---

[a] 1 Kor. 1:3. 1 Thess. 1:1. 1 Petr. 1:2. [b] Efez. 1:15. Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2.
[c] 1 Thess. 2:19. [d] Judas vs. 6. [e] 1 Thess. 2:14. [f] Zach. 2:8. [g] 1 Thess. 4:16.
[h] 2 Petr. 3:7. [i] Rom. 2:8. [k] Jes. 2:19. [l] Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. Openb. 1:7.
[m] Jer. 29:8. Matth. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 1 Joh. 4:1. [n] Matth. 24:23. 1 Tim. 4:1.
1 Joh. 2:18. [o] Dan. 11:36. [p] Job 4:9. Jes. 11:4. [q] Joh. 8:41. 2 Kor. 4:4. Efez. 2:2.
[r] Deut. 13:1. Openb. 13:13.

10 En in alle verleiding der onrecht-
aardigheid *a* in degenen, die verloren
aan: daarvoor dat zij de liefde der
aarheid niet aangenomen hebben, om
alig te worden.
11 *b* En daarom zal God hun zenden
ene kracht der dwaling, *c* dat zij de
ugen zouden gelooven;
12 Opdat zij allen veroordeeld worden,
ie de waarheid niet geloofd hebben,
aar een welbehagen hebben gehad in
e ongerechtigheid.
13 Maar wij zijn schuldig altijd God te
anken over u, broeders! die van den
eere bemind zijt, dat God u van den
eginne verkoren heeft tot zaligheid, in
eiligmaking des Geestes, en geloof der
aarheid;
14 Waartoe Hij u geroepen heeft door
ns Evangelie, tot verkrijging der heer-
jkheid van onzen Heere Jezus Christus.
15 Zoo dan, broeders! staat *vast* *d* en
oudt de inzettingen, die u geleerd zijn,
etzij door *ons* woord, hetzij door onzen
ndbrief.
16 En onze Heere Jezus Christus zelf,
onze God en Vader, die ons heeft lief-
had, en gegeven heeft eene eeuwige
rtroosting en goede hoop in genade,
17 Vertrooste uwe harten, en *e* versterke
in alle goed woord en werk.

'erschillende vermaningen.—Groetenissen.

VOORTS, broeders! *f* bidt voor ons,
opdat het woord des Heeren *zijnen*
op hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk
ok bij u;
g En opdat wij mogen verlost worden
n de ongeschikte en booze menschen;
vant het geloof is niet aller.
i Maar de Heere is getrouw, die u zal
rsterken *k* en bewaren van den booze.
En wij vertrouwen van u in den Heere,
t gij, hetgeen wij u bevelen, ook doet,
doen zult;
5 Doch de Heere richte uwe harten tot
de liefde van God, en tot de lijdzaamheid
van Christus.
6 *l* En wij bevelen u, broeders! in den
naam van onzen Heere Jezus Christus,
dat gij u onttrekt van een' iegelijk broeder,
die ongeregeld wandelt, en niet naar *m* de
inzetting, die hij van ons ontvangen
heeft.
7 Want gij zelven weet, *n* hoe men ons
behoort na te volgen; *o* want wij hebben
ons niet ongeregeld gedragen onder u,
8 *p* En wij hebben geen brood bij iemand
gegeten voor niet, maar in arbeid en
moeite, nacht en dag werkende, opdat wij
niet iemand van u zouden lastig zijn;
9 *q* Niet dat wij de macht niet hebben,
maar opdat wij onszelven u geven zouden
tot *r* een voorbeeld, om ons na te volgen.
10 Want ook toen wij bij u waren, heb-
ben wij u dit bevolen, dat, zoo iemand
niet wil werken, hij ook niet ete;
11 Want wij hooren, dat sommigen on-
der u ongeregeld wandelen, niet werkende,
maar ijdele dingen doende;
12 *s* Doch den zoodanigen bevelen en ver-
manen wij door onzen Heere Jezus Chris-
tus, dat zij met stilheid *t* werkende hun
eigen brood eten.
13 En gij, broeders! *u* vertraagt niet in
goed te doen.
14 Maar indien iemand ons woord, door
dezen brief *geschreven*, niet gehoorzaam
is, teekent dien; *x* en vermengt u niet met
hem, opdat hij beschaamd worde;
15 En houdt *hem* niet als eenen vijand,
maar vermaant *hem* als eenen broeder.
16 *y* De Heere nu des vredes zelf geve
u vrede allen tijd, in allerlei wijze. De
Heere zij met u allen.
17 *z* De groetenis met mijne hand, van
Paulus; hetwelk is een teeken in iederen
zendbrief: alzoo schrijf ik.
18 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met u allen. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMÓTHEÜS.

Opschrift en zegenbede.

PAULUS, een Apostel van Jezus
Christus, *aa* naar het bevel van God,
onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus
Christus, *bb* *die* onze hope *is*,
2 *cc* Aan Timótheüs, *mijnen* oprechten

a 2 Kor. 2:15; 4:3. *b* Rom. 1:24. *c* 1 Tim. 4:1. *d* 2 Thess. 3:6. *e* 1 Thess. 3:13. *f* Matth. 9:38. Efez. 6:19. Kol. 4:3. *g* Rom. 15:31. *h* Joh. 6:44. *i* 1 Thess. 5:24. *k* Joh. 17:15. *l* 1 Kor. 5:11. 2 Thess. 3:14. Tit. 3:10. *m* 2 Thess. 2:15. *n* 1 Kor. 11:1. 1 Thess. 1:6, 7. *o* 1 Thess. 2:10. *p* Hand. 18:3; 20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9; 12:13. 1 Thess. 2:9. *q* 1 Kor. 9:3, 6. 1 Thess. 2:9. *r* 1 Kor. 4:16; 11:1. Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6. 1 Thess. 4:11. *t* Efez. 4:28. *u* Gal. 6:9. *x* Matth. 18:17. 1 Kor. 5:9. 2 Thess. 3:6. Rom. 15:33; 16:20. 1 Kor. 14:33. 2 Kor. 13:11. Filipp. 4:9. 1 Thess. 5:23. *z* 1 Kor. 16:21. Kol. 4:18. *aa* Hand. 9:15. *bb* Kol. 1:27. *cc* Hand. 16:1. 1 Thess. 3:2.

[a] zoon in het geloof: [b] Genade, barmhartigheid, vrede zij u van God, onzen Vader, en Christus Jezus, onzen Heere!

3 Gelijk ik u vermaand heb, dat gij te Efeze zoudt blijven, als ik [c] naar Macedónië reisde, *zoo vermaan ik het u nog,* opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren;

4 [d] Noch zich te begeven tot fabelen en oneindige geslachtsrekeningen, welke meer [e] *twist*vragen voortbrengen dan stichting Gods, die in het geloof is.

5 [f] Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en *uit* een goed geweten, en *uit* een ongeveinsd geloof.

6 Van welke sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking;

7 Willende leeraars der Wet zijn, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten, [g] dat de Wet goed is, zoo iemand die wettiglijk gebruikt;

9 En hij dit weet, [h] dat den rechtvaardigen de Wet niet is gezet, maar den onrechtvaardigen en den halsstarrigen, den goddeloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongoddelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers,

10 Den hoereerders, dien, die bij mannen liggen, den menschendieven, den leugenaars, den meineedigen, en zoo er iets anders tegen de gezonde leer is;

11 Naar het Evangelie der heerlijkheid [i] des zaligen Gods, [k] dat mij toebetrouwd is.

12 En ik dank Hem, die mij bekrachtigd heeft, *namelijk* Christus Jezus, onzen Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, *mij* in de bediening gesteld hebbende:

13 [l] Ik die tevoren een *gods*lasteraar was, en een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, [m] dewijl ik het onwetende gedaan heb in *mijne* ongeloovigheid;

14 Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, [n] dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben;

16 Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al *Zijne* lankmoedigheid zou betoonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem gelooven zullen ten eeuwigen leven.

17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.

18 Dit gebod beveel ik u, *mijn* zoon Timótheüs! dat gij naar de profetieën, die van u voorgegaan zijn, [o] in dezelve den goeden strijd strijdt,

19 [p] Houdende het geloof, en een goed geweten, hetwelk sommigen verstooten hebbende, van het geloof schipbreuk geleden hebben.

20 Onder welken is [q] Hymenéüs en [r] Alexander, [s] die ik den Satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet meer te lasteren.

Het gebed voor alle menschen.

2 IK vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen, voor alle menschen,

2 [t] Voor koningen, en allen, die in hoogheid zijn; opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle Godzaligheid en eerbaarheid.

3 Want dat is goed en aangenaam voor God, onzen Zaligmaker:

4 [u] Welke wil, dat alle menschen zalig worden, en tot kennis der waarheid komen.

5 [x] Want er is één God, er is ook [y] één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus,

6 Die Zichzelven gegeven heeft *tot* een [z] rantsoen voor allen, *zijnde* het getuigenis te zijner tijd;

7 Waartoe ik [aa] gesteld ben een prediker en Apostel ([bb] ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet), een leeraar der Heidenen, in geloof en waarheid.

8 Ik wil dan, dat de mannen [cc] bidden in alle plaatsen, [dd] opheffende heilige handen, zonder toorn en twisting.

Plichten der vrouwen.

9 [ee] DESGELIJKS ook, dat de vrouwen in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid zichzelven versieren, niet in vlechtingen *des haars,* of goud, of paarlen, of kostelijke kleeding,

10 Maar (hetwelk de vrouwen betaamt, die de godvruchtigheid belijden) door goede werken.

---

[a] 1 Kor. 4:17. [b] Gal. 1:3. 1 Petr. 1:2. [c] Hand. 20:1. [d] 1 Tim. 4:7; 6:20. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14; 3:9. [e] 1 Tim. 6:4. [f] Rom. 13:8. Gal. 5:14. [g] Rom. 7:12. [h] Gal. 5:23. [i] 1 Tim. 6:15. [k] 1 Thess. 2:4. [l] Hand. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. [m] Joh. 9:39, 41. Hand. 3:17. [n] Matth. 9:13. Mark. 2:17. Luk. 5:32; 19:10. 1 Joh. 3:5. [o] 1 Tim. 6:12. [p] 1 Tim. 3:9. [q] 2 Tim. 2:17. [r] 2 Tim. 4:14. [s] 1 Kor. 5:5. [t] Jer. 29:7. [u] Ezech. 18:23. 2 Petr. 3:9. [x] Joh. 17:3. Rom. 3:30 [y] Gal. 3:19. Hebr. 9:15. [z] Matth. 20:28. Efez. 1:7. Kol. 1:14. [aa] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 1:16; 2:8. Efez. 3:8. 2 Tim. 1:11. [bb] Rom. 1:9; 9:1. [cc] Joh. 4:21. [dd] Ps. 134:2. [ee] Tit. 2:3. 1 Petr. 3:3.

1 Eene vrouw late zich leeren in stil-
id, in alle onderdanigheid ;
2 [a] Doch ik laat de vrouw niet toe, dat
leere, [b] noch over den man heersche.
aar *wil*, dat zij in stilheid zij :
3 [c] Want Adam is eerst gemaakt,
arna Eva.
4 [d] En Adam is niet verleid geworden ;
aar de vrouw, verleid zijnde, is in over-
ding geweest.
5 Doch zij zal zalig worden in kinderen
baren, zoo zij blijft in het geloof, en
fde, en heiligmaking, met matigheid.

Plicht der opzieners en der diakenen.

DIT is een getrouw woord : zoo ie-
mand tot eens opzieners ambt lust
eft, die begeert een treffelijk werk.
[e] Een opziener dan moet onberispelijk
jn, éėner vrouwe man, wakker, matig,
rbaar, gaarne herbergende, [f] bekwaam
n te leeren ;
Niet genegen tot den wijn, geen smij-
r, geen vuil-gewinzoeker ; maar be-
heiden, geen vechter, niet geldgierig ;
Die zijn eigen huis wel regeert, *zijne*
nderen in onderdanigheid houdende,
et alle stemmigheid :
(Want zoo iemand zijn eigen huis niet
eet te regeeren, hoe zal hij voor de ge-
eente Gods zorg dragen ?)
Geen nieuweling, opdat hij niet opge-
azen worde, en in het oordeel des dui-
ls valle.
En hij moet ook een goed getui-
nis hebben van degenen, die buiten
jn, opdat hij niet valle in smaadheid,
in den strik des duivels.
[g] De diakenen insgelijks *moeten* eer-
ar zijn, niet tweetongig, niet die zich
t veel wijns begeven, geen vuil-gewin-
ekers ;
[h] Houdende de verborgenheid des ge-
ofs in een rein geweten.
0 En dat deze ook eerst beproefd wor-
n, *en* dat zij daarna dienen, zoo zij
bestraffelijk zijn.
1 De vrouwen insgelijks *moeten* eer-
ar *zijn*, geene lasteressen, wakker,
trouw in alles.
2 Dat de diakenen éėner vrouwe man-
n zijn, die *hunne* kinderen en hunne
gene huizen wèl regeeren ;
3 [i] Want die wèl gediend hebben, ver-
ijgen zichzelven eenen goeden opgang,
vele vrijmoedigheid in het geloof, het-
elk is in Christus Jezus.
4 Deze dingen schrijf ik u, hopende
er haast tot u te komen ;
15 Maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt
weten, hoe men [k] in het huis Gods moet
verkeeren, hetwelk is de gemeente des
levenden Gods, een pilaar en vastigheid
der waarheid.
16 En buiten allen twijfel, de verbor-
genheid der Godzaligheid is groot : [l] God
is geopenbaard in het vleesch, is gerecht-
vaardigd in den Geest, is gezien van de
engelen, [m] is gepredikt onder de Heide-
nen, is geloofd in de wereld, [n] is opge-
nomen in heerlijkheid.

De afval in de laatste dagen.

4 DOCH [o] de Geest zegt duidelijk, dat
in de laatste tijden sommigen zullen
[p] afvallen van het geloof, zich begevende
tot verleidende geesten en leeringen der
duivelen,
2 Door geveinsdheid der leugensprekers,
hebbende hun eigen geweten *als* met een
brandijzer toegeschroeid ;
3 Verbiedende te huwelijken, *gebieden-
de* van spijzen te onthouden, die God
geschapen heeft, [q] tot nuttiging [r] met
dankzegging, voor de geloovigen, en die
de waarheid hebben bekend :
4 [s] Want alle schepsel Gods is goed, en
er is niets verwerpelijk, met dankzegging
genomen zijnde ;
5 Want het wordt geheiligd door het
woord van God, en *door* het gebed.

Over de getrouwheid en werkzaamheid in de bediening.

6 ALS gij deze dingen den broederen
voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar
van Jezus Christus zijn, [t] opgevoed in de
woorden des geloofs en der goede leer,
welke gij achtervolgd hebt ;
7 [u] Maar verwerp de ongoddelijke en
oudwijfsche fabelen, en oefen uzelven
tot godzaligheid :
8 [x] Want de lichamelijke oefening is tot
weinig nut ; maar de godzaligheid is tot
alle dingen nut, hebbende de belofte des
tegenwoordigen en des toekomenden le-
vens.
9 Dit is een getrouw woord, en alle
aanneming waardig.
10 Want hiertoe arbeiden wij ook, en
worden gesmaad, omdat wij gehoopt
hebben op den levenden God, die een
behouder is aller menschen, *maar* aller-
meest der geloovigen.
11 Beveel deze dingen, en leer ze.
12 [y] Niemand verachte uwe jonkheid ;

---

[a] 1 Kor. 14:34. [b] Gen. 3:16. Efez. 5:24. [c] Gen. 1:27 ; 2:22. [d] Gen. 3:6. [e] Tit. 1:6.
2 Tim. 2:24. [g] Hand. 6:3. [h] 1 Tim. 1:19. [i] Matth. 25:21. [k] 2 Tim. 2:20.
oh. 1:14. [m] Efez. 3:5, 6. [n] Mark. 16:19. Luk. 9:51. Hand. 1:2. [o] 2 Tim. 3:1.
Petr. 3:3. Judas vs. 18. [p] Matth. 24:23. 2 Thess. 2:3. [q] Gen. 1:29 ; 9:3. [r] Rom. 14:6.
Kor. 10:30. [s] Gen. 1:31. Hand. 10:15. Rom. 14:14. [t] 2 Tim. 1:5 ; 3:14, 15.
1 Tim. 1:4 ; 6:20. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14 ; 3:9. [x] Kol. 2:23. [y] Tit. 2:15.

[a] maar zijt een voorbeeld der geloovigen
in het woord, in wandel, in liefde, in den
geest, in geloof, in reinheid.
13 Houd aan in het lezen, in het ver-
manen, in het leeren, totdat ik kome.
14 Verzuim de gave niet, die in u is,
die u gegeven is door de profetie, [b] met
oplegging der handen des ouderling-
schaps.
15 Bedenk deze dingen, wees hierin
bezig, opdat uw toenemen openbaar zij
in alles.
16 Heb acht op uzelven en op de leer;
volhard daarin; want dat doende, zult
gij en uzelven behouden, en die u hooren.

De grijsaards en de weduwen.

5 BESTRAF [c] eenen ouden *man* niet
hardelijk, maar vermaan *hem* als
eenen vader, de jongen als broeders,
2 De oude *vrouwen* als moeders, de
jonge als zusters, in alle reinheid.
3 Eer de weduwen, die waarlijk wedu-
wen zijn.
4 Maar zoo eenige weduwe kinderen
heeft, of kindskinderen, dat die leeren
eerst aan hun eigen huis godzaligheid
oefenen, [d] en den voorouderen wederver-
gelding doen; want dat is goed en aan-
genaam voor God.
5 [e] Die nu waarlijk weduwe is, en alleen
gelaten, [f] die hoopt op God, en blijft in
smeekingen en gebeden nacht en dag;
6 Maar die haren wellust volgt, die is
levende gestorven.
7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk
zijn.
8 [g] Doch zoo iemand de zijnen, en voor-
namelijk *zijne* huisgenooten, niet ver-
zorgt, die heeft het geloof verloochend, en
is erger dan een ongeloovige,
9 Dat eene weduwe gekozen worde niet
minder dan van zestig jaren, welke ééns
mans vrouw geweest zij;
10 Getuigenis hebbende van goede wer-
ken: zoo zij kinderen opgevoed heeft,
[h] zoo zij *gaarne* heeft geherbergd, [i] zoo
zij der heiligen voeten heeft gewasschen,
zoo zij den verdrukten genoegzame hulp
gedaan heeft, zoo zij alle goed werk
nagetracht heeft.
11 Maar neem de jonge weduwen niet
aan; want als zij weelderig geworden
zijn tegen Christus, zoo willen zij huwe-
lijken;
12 Hebbende *haar* oordeel, omdat zij
haar eerste geloof hebben teniet gedaan;
13 En meteéén ook leeren zij ledig om-
gaan bij de huizen; en zijn niet alleen
ledig, maar ook [k] klapachtig, en ijdele
dingen doende, sprekende hetgeen niet
betaamt.
14 Ik wil dan, dat de jonge *weduwen*
[l] huwelijken, kinderen telen, het huis re-
geeren, geene oorzaak van lastering aan
de wederpartij geven,
15 Want eenigen hebben zich alreede
afgewend achter den Satan.
16 Zoo eenig geloovig *man* of geloovige
vrouw weduwen heeft, dat die haar
genoegzame hulp doe, en dat de ge-
meente niet bezwaard worde, opdat zij
degenen, die waarlijk weduwen zijn,
genoegzame hulp doen moge.

Over de rechten der leeraars.—Verschillende raadgevingen.

17 [m] DAT de Ouderlingen, die wèl re-
geeren, dubbele eer waardig geacht wor-
den, voornamelijk die arbeiden in het
woord en *de* leer;
18 Want de Schrift zegt: [n] Eenen dor-
schenden os zult gij niet muilbanden;
en: [o] De arbeider is zijn loon waardig.
19 Neem tegen eenen ouderling geene
beschuldiging aan, anders [p] dan onder
twee of drie getuigen.
20 Bestraf die zondigen in tegenwoor-
digheid van allen, opdat ook de anderen
vreeze mogen hebben.
21 [q] Ik betuig voor God, en den Heere
Jezus Christus en de uitverkorene en-
gelen, dat gij deze dingen onderhoudt,
[r] zonder vooroordeel, niets doende naar
toegenegenheid.
22 [s] Leg niemand haastiglijk de handen
op, en heb geene gemeenschap aan
anderer zonden; bewaar uzelven rein.
23 Drink niet langer water *alleen*, maar
gebruik een weinig wijns, [t] om uwe maag
en uwe menigvuldige zwakheden.
24 Van sommige menschen zijn de zon-
den tevoren [u] openbaar, en gaan voor tot
hunne veroordeeling; en in sommigen
ook volgen zij na.
25 Desgelijks ook de goede werken zijn
tevoren openbaar, en daar het anders
mede gelegen is, kunnen niet verborgen
worden.

Plichten der dienstknechten.

6 DE [x] dienstknechten, zoo velen als
er onder het juk zijn, zullen hunne
heeren alle eer waardig achten, opdat de

---

[a] Tit. 2:7. 1 Petr. 5:3. [b] Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6. 1 Tim. 5:22. 2 Tim. 1:6.
[c] Lev. 19:32. [d] Gen. 45:10, 11. Matth. 15:4. Mark. 7:10. Efez. 6:1, 2. [e] 1 Kor. 7:32.
[f] Luk. 2:36. [g] Gal. 6:10. [h] 1 Petr. 4:9. [i] Gen. 18:4; 19:2. Luk. 7:38, 44. [k] Tit. 2:3.
[l] 1 Kor. 7:9. [m] Rom. 15:27. 1 Kor. 9:11. Gal. 6:6. Filipp. 2:29. 1 Thess. 5:12. Hebr. 13:17.
[n] Deut. 25:4. 1 Kor. 9:9. [o] Lev. 19:13. Deut. 24:14. Matth. 10:10. Luk. 10:7. [p] Deut. 19:15.
[q] Rom. 1:9; 9:1. 2 Kor. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5; 5:27. 1 Tim. 6:13.
[r] Deut. 17:4; 19:18. [s] Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6. 1 Tim. 4:14. 2 Tim. 1:6. [t] Ps. 104:15.
[u] Gal. 5:19. [x] Efez. 6:5. Kol. 3:22. Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18.

ıam van God, en de leer niet gelasterd
orde.
! En die geloovige heeren hebben, zullen
ın niet verachten, omdat zij broeders
jn; maar zullen hen te meer dienen,
ndat zij geloovig en geliefd zijn, als die
ze weldaad mede deelachtig zijn. Leer
ı vermaan deze dingen.

ermaningen en algemeene raadgevingen.— Besluit.

INDIEN iemand eene andere leer
ert, en niet overeenkomt met de ge-
nde woorden van onzen Heere Jezus
hristus, en met de leer die naar de god-
ligheid is,
Die is opgeblazen, en weet niets,
aar hij raast omtrent *twist*vragen en
oordenstrijd; [a] uit welke komt nijd,
rist, lasteringen, kwade nadenkingen,
[b] Verkeerde krakeelingen van men-
hen, die een verdorven verstand heb-
ın, en van de waarheid beroofd zijn,
eenende, dat de godzaligheid een
win zij: wijk af van dezulken.
[c] Doch de godzaligheid is een groot
win met vergenoeging.
[d] Want wij hebben niets in de wereld
bracht, het is openbaar, dat wij ook
et kunnen iets daaruit dragen;
[e] Maar als wij voedsel en deksel heb-
n, [f] wij zullen daarmede vergenoegd
n.
[g] Doch die rijk willen worden, vallen
verzoeking en *in* den strik, en *in* vele
raze en schadelijke begeerlijkheden,
ılke de menschen doen verzinken in
rderf en ondergang;
[h] Want de geldgierigheid is een wortel
n alle kwaad, tot welke sommigen lust
bbende zijn afgedwaald van het geloof,
hebben zichzelven met vele smarten
orstoken.
[i] Maar gij, o mensch Gods! vlied
deze dingen; en jaag na gerechtigheid,
godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid,
zachtmoedigheid.
12 [k] Strijd den goeden strijd des geloofs,
grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk
gij ook geroepen zijt, en de goede be-
lijdenis beleden hebt voor vele getuigen.
13 [l] Ik beveel u voor God, [m] die alle ding
levend maakt, en *voor* Christus Jezus,
[n] die onder Pontius Pilatus de goede
belijdenis betuigd heeft:
14 Dat gij dit gebod houdt, onbevlekt *en*
onberispelijk, tot op de verschijning van
onzen Heere Jezus Christus,
15 Welke te Zijner tijd vertoonen zal
[o] de zalige en alleen machtige Heere, [p] de
Koning der koningen en Heere der
heeren:
16 Die alleen onsterfelijkheid heeft, en
eene ontoegankelijk licht bewoont;
[q] denwelken geen mensch gezien heeft,
noch zien kan; welken zij eer en eeuwige
kracht. Amen.
17 Beveel den rijken in deze tegenwoor-
dige wereld, dat zij niet hoogmoedig
zijn, [r] noch *hunne* hoop stellen op de
ongestadigheid des rijkdoms, maar op
den levenden God, die ons alle dingen
rijkelijk verleent, om te genieten;
18 Dat zij weldadig zijn, rijk worden in
goede werken, gaarne mededeelende zijn
en gemeenzaam;
19 [s] Leggende zichzelven weg tot eenen
schat een goed fundament tegen het toe-
komende, opdat zij het eeuwige leven
verkrijgen mogen.
20 O Timótheüs! bewaar het pand *u*
toebetrouwd, [t] eenen afkeer hebbende
van het ongoddelijk ijdel-roepen, en van
de tegenstellingen der valschelijk ge-
naamde wetenschap;
21 Dewelke sommigen voorgevende, zijn
van het geloof afgeweken. De genade
zij met u. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMÓTHEÜS.

PAULUS, een Apostel van Jezus
Christus, door den wil van God, naar
belofte des levens, dat in Christus
ıus is,
2 Aan Timótheüs, *mijnen* geliefden
zoon: [u] Genade, barmhartigheid, vrede
zij *u* van God den Vader, en Christus
Jezus, onzen Heere!

---

1 Tim. 1:4. 2 Tim. 2:23. Tit. 3:9. [b] 1 Kor. 11:16. [c] Spr. 15:16. Hebr. 13:5.
ıb 1:21; 27:19. Ps. 49:18. [e] Spr. 27:26. [f] Ps. 55:23. Matth. 6:25. 1 Petr. 5:7.
pr. 11:28. Matth. 13:22. Jak. 5:1. [h] Ex. 23:8. Deut. 16:19. Spr. 15:16. [i] 2 Tim. 2:22.
Tim. 1:18. [l] 1 Tim. 5:21. [m] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6. [n] Matth. 27:11. Joh. 18:37.
Tim. 1:17. [p] Openb. 17:14; 19:16. [q] Ex. 33:20. Deut. 4:12. 1 Joh. 4:12. [r] Mark. 4:18.
:. 8:14. [s] Matth. 6:20. Luk. 12:33; 16:9. [t] 1 Tim. 1:4; 4:7. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14; 3:9.
al. 1:3. 1 Tim. 1:2. 1 Petr. 1:2.

Genegenheid van Paulus voor Timótheüs.— Vermaning tot standvastigheid in het geloof en in den arbeid der bediening.

3 IK dank God, [a] wien ik diene van *mijne* voorouderen af in een rein geweten, [b] gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag,

4 Zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met blijdschap moge vervuld worden;

5 Als ik mij in gedachtenis breng het ongeveinsd geloof, dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Loïs, en in uwe moeder Euníce; en ik ben verzekerd, dat het ook in u *woont.*

6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij opwekt de gave Gods, [c] die in u is, door de oplegging mijner handen;

7 [d] Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vreesachtigheid, maar der kracht, en der liefde en der gematigdheid.

8 [e] Schaam u dan niet het getuigenis onzes Heeren, noch mijns, [f] die Zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het Evangelie, naar de kracht Gods,

9 [g] Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus, vóór de tijden der eeuwen,

10 [h] Doch nu geopenbaard is door de verschijning van onzen Zaligmaker Jezus Christus, [i] die den dood heeft teniete gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie:

11 [k] Waartoe ik gesteld ben een prediker, en een Apostel en een leeraar der Heidenen;

12 Om welke oorzaak ik ook deze dingen lijde, maar word niet beschaamd; want ik weet, wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij *Hem* weggelegd, te bewaren tot dien dag.

13 [l] Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde, die in Christus Jezus is.

14 Bewaar het goede pand, dat *u* toebetrouwd is, door den Heiligen Geest, die in ons woont.

15 Gij weet dit, [m] dat allen, die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben; onder welke is Fygellus en Hermógenes.

16 De Heere geve den huize van [n] Onesíforus barmhartigheid; want hij heeft mij dikmaals verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd;

17 Maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft *mij* gevonden.

18 De Heere geve hem, dat hij barmhartigheid vinde bij den Heere, in dien dag; en hoeveel hij *mij* te Efeze gediend heeft, weet gij zeer wel.

2 GIJ dan, mijn zoon! word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is:

2 En hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, [o] betrouw dat aan getrouwe menschen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3 Gij dan, lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4 [p] Niemand, die in den krijg dient, wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftochts, opdat hij dien moge behagen, die *hem* tot den krijg aangenomen heeft.

5 En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettiglijk heeft gestreden.

6 [q] De landman, als hij arbeidt, moet alzoo eerst de vruchten genieten.

7 Merk, hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen!

8 Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, [r] welke is uit den zade Davids, naar mijn Evangelie;

9 [s] Om hetwelk ik verdrukkingen lijde [t] tot de banden toe, als een kwaaddoener; maar het woord Gods is niet gebonden.

10 Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11 Dit is een getrouw woord; [u] want indien wij met *Hem* gestorven zijn, zoo zullen wij ook met *Hem* leven.

12 [x] Indien wij verdragen, wij zullen ook met *Hem* heerschen; [y] indien wij *Hem* verloochenen, Hij zal ons ook verloochenen.

13 [z] Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw; Hij kan Zichzelven niet verloochenen.

Gedrag ten opzichte dergenen, die zich verwijderen van de gezonde leer en de christelijke reinheid.

14 BRENG deze dingen in gedachtenis

---

[a] Hand. 22:3. Rom. 1:9. [b] 1 Thess. 1:2; 3:10. [c] Hand. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6. 1 Tim. 4:14; 5:22. [d] Rom. 8:15. [e] Rom. 1:16. [f] Hand. 21:33. Efez. 3:1; 4:1. Kol. 4:18. Filem. vs. 1, 9, 13. [g] Efez. 1:3. Tit. 3:4, 5, 6. [h] Rom. 16:25. Efez. 1:9; 3:9. Kol. 1:26. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20. [i] Jes. 25:8. Hebr. 2:14. [k] Hand. 9:15; 13:2; 22:21. Gal. 1:15; 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. [l] 2 Tim. 3:14. [m] Hand. 19:10. [n] 2 Tim. 4:19. [o] Tit. 1:5. [p] 1 Kor. 9:25. [q] 1 Kor. 9:10. [r] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 11:1. Matth. 1:1. Hand. 2:30; 13:23. Rom. 1:3. [s] Efez. 3:13. Kol. 1:24. [t] Efez. 3:1; 4:1. Filipp. 1:7. Kol. 4:3, 18. 2 Tim. 1:8. [u] Rom. 6:8. [x] Rom. 8:17. 2 Kor. 4:10. Filipp. 3:10. 1 Petr. 4:13. [y] Matth. 10:33. Mark. 8:38. Luk. 9:26; 12:9. [z] Num. 23:19. Rom. 3:3; 9:6.

ıbetuig voor den Heere, dat zij geenen
oordenstrijd voeren, *hetwelk* tot geen
ing nut *is*, *dan* tot verkeering der toe-
ɔorders.
15 Benaarstig u, om uzelven Gode be-
roefd voor te stellen, eenen arbeider, die
iet beschaamd wordt, die het woord der
aarheid recht snijdt.
16 a Maar stel u tegen het ongoddelijk
delroepen; want zij zullen in meerdere
ɔddéloosheid toenemen;
17 En hun woord zal voorteten gelijk
e kanker; onder welke is Hymenéüs en
'ilétus,
18 Die van de waarheid zijn afgeweken,
ɛggende, dat de opstanding alreede ge-
ɔhied is, en verkeeren sommiger geloof.
19 Evenwel het vaste fundament Gods
taat, hebbende dit zegel: b De Heere
ent degenen, die Zijne zijn; en: Een
ɛgelijk, die den naam van Christus
oemt, sta af van ongerechtigheid.
20 c Doch in een groot huis zijn niet
lleen gouden en zilveren vaten, maar
ok houten en aarden *vaten*; en som-
ıige ter eere, maar sommige ter oneere.
21 Indien dan iemand zichzelven van
eze reinigt, die zal een vat zijn ter
ɛre, geheiligd en bekwaam tot gebruik
ɛs Heeren, tot alle goed werk toebereid.
22 d Maar vlied de begeerlijkheden der
ɪnkheid; en jaag na rechtvaardigheid,
ɛloof, liefde, vrede, met degenen, die
en Heere aanroepen uit een rein hart.
23 e En verwerp de vragen, die dwaas en
ɔnder leering zijn, wetende, dat zij twis-
ngen voortbrengen;
24 En een dienstknecht des Heeren
ıoet niet twisten, maar vriendelijk zijn
ɛgens allen, f bekwaam om te leeren, *en*
ie de kwaden kan verdragen;
25 g Met zachtmoedigheid onderwij-
ɛnde degenen, die tegenstaan; of hun
od te eeniger tijd bekeering gave tot er-
entenis der waarheid,
26 En zij wederom ontwaken mochten
it den strik des duivels, onder welken
ij gevangen waren tot zijnen wil.

Ontzettende verdorvenheid in de laatste dagen.

EN h weet dit, dat in de laatste dagen
ontstaan zullen zware tijden.
; Want de menschen zullen zijn lief-
ɔbbers van zichzelven, geldgierig, laat-
ınkend, hoovaardig, lasteraars, den
ıderen ongehoorzaam, ondankbaar, on-
ɛilig,
3 Zonder natuurlijke liefde, onverzoen-
lijk, achterklappers, onmatig, wreed,
zonder liefde tot de goeden,
4 Verraders, roekeloos, opgeblazen,
meer liefhebbers der wellusten dan lief-
hebbers Gods;
5 Hebbende eene gedaante van godza-
ligheid, maar die de kracht derzelve ver-
loochend hebben. i Heb ook eenen afkeer
van deze.
6 k Want van deze zijn het, die in de
huizen insluipen, en nemen de vrouw-
kens gevangen, die met zonden geladen
zijn, en door menigerlei begeerlijkheden
gedreven worden;
7 *Vrouwkens*, die altijd leeren, en nim-
mermeer tot kennis der waarheid kunnen
komen.
8 l Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres
Mozes tegenstonden, alzoo staan ook deze
de waarheid tegen; menschen, verdorven
zijnde van verstand, verwerpelijk aan-
gaande het geloof;
9 Maar zij zullen niet meerder toene-
men; want hunne uitzinnigheid zal allen
openbaar worden, gelijk ook *die* van ge-
nen geworden is.

Vermaning tot volharding in de gezonde leer en tot prediking bij alle gelegenheid.

10 MAAR gij hebt achtervolgd mijne
leer, wijze van doen, voornemen, geloof,
lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid;
11 m *Mijne* vervolgingen, *mijn* lijden,
zulks als mij overkomen is in Antiochíë,
in n Ikónium *en* in o Lystre; hoedanige
vervolgingen ik geleden heb, p en de
Heere heeft mij uit alle verlost.
12 q En ook allen, die godzaliglijk willen
leven in Christus Jezus, die zullen ver-
volgd worden.
13 Doch de booze menschen en bedrie-
gers zullen tot erger voortgaan, verleiden-
de en wordende verleid.
14 Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd
hebt, en *waarvan* u verzekering gedaan
is, wetende, van wien gij het geleerd hebt;
15 En dat gij van kinds af de heilige
Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen
maken tot zaligheid, door het geloof, het-
welk in Christus Jezus is.
16 r Al de Schrift is van God ingegeven,
en is nuttig tot leering, tot wederlegging,
tot verbetering, tot onderwijzing, die in
de rechtvaardigheid is;
17 Opdat de mensch Gods volmaakt zij,
tot alle goed werk volmaaktelijk toege-
rust.

---

a 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20. Tit. 1:14; 3:9. b Joh. 10:14. c Rom. 9:21. d 1 Tim. 6:11
Tim. 1:4; 6:4. Tit. 3:9. f 1 Tim. 3:2. g Gal. 6:1. h 1 Tim. 4:1. 2 Petr. 2:3.
das vs. 18. i Matth. 18:17. Rom. 16:17. 2 Thess. 3:6. Tit. 3:10. 2 Joh. vs. 10.
Matth. 23:14. Tit. 1:11. l Ex. 7:11. m Hand. 13:50. n Hand. 14:2. o Hand. 14:19.
Ps. 34:20. 2 Kor. 1:10. q Matth. 16:24. Luk. 21:26. Joh. 17:14. Hand. 14:22. 1 Thess. 3:3.
Petr. 1:20.

4 IK *a* betuig dan voor God en den
Heere Jezus Christus, die de levenden
en dooden oordeelen zal in Zijne verschij-
ning en *in* Zijn koninkrijk:
2 Predik het woord; houd aan tijdiglijk,
ontijdiglijk; wederleg, bestraf, vermaan
in alle lankmoedigheid en leer.
3 Want er zal een tijd zijn, wanneer
zij de gezonde leer niet zullen verdragen;
maar ketelachtig zijnde van gehoor, zul-
len zij zichzelven leeraars opgaderen naar
hunne eigene begeerlijkheden,
4 En zullen *hun* gehoor van de waarheid
afwenden, en zullen zich keeren tot
fabelen.
5 Maar gij, wees wakker in alles, lijd
verdrukkingen; doe het werk van een'
evangelist; maak, dat men van uwen
dienst ten volle verzekerd zij.

Paulus voorziet zijn naderend einde en noodigt Timótheüs uit zich bij hem te vervoegen.—Mededeeling omtrent verschillende personen.—Heilwenschen.

6 *b* WANT ik word nu tot een drank-
offer geofferd, en de tijd mijner ont-
binding is aanstaande.
7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik
heb den loop geëindigd, ik heb het geloof
behouden;
8 *c* Voorts is mij weggelegd de kroon der
rechtvaardigheid, welke de Heere, de
rechtvaardige Rechter, mij in dien dag
geven zal; en niet alleen mij, maar ook
allen, die Zijne verschijning liefgehad
hebben.
9 Benaarstig u haastiglijk tot mij te
komen.
10 Want *d* Démas heeft mij verlaten,
hebbende de tegenwoordige wereld lief-
gekregen, en is naar Thessalonica ge-
reisd; Crescens naar Galátië, Titus naar
Dalmátië;
11 *e* Lukas is alleen met mij. Neem
f Markus mede, en breng *hem* met u;
want hij is mij zeer nut tot den dienst.
12 *g* Maar Ty'chikus heb ik naar Éfeze
gezonden.
13 Breng den reismantel mede, dien ik
te Tróas bij Carpus gelaten heb, als gij
komt, en de boeken, inzonderheid de per-
kamenten.
14 *h* Alexander, de kopersmid, heeft mij
veel kwaads betoond; de Heere vergelde
hem naar zijne werken!
15 Van welken wacht gij u ook, want
hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.
16 In mijne eerste verantwoording is
niemand bij mij geweest, maar zij hebben
mij allen verlaten. Het worde hun niet
toegerekend!
17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan,
en heeft mij bekrachtigd; opdat men door
mij ten volle zou verzekerd zijn van de
prediking, en alle Heidenen haar zouden
hooren. En ik ben uit den muil des
leeuws verlost.
18 En de Heere zal mij verlossen van alle
boos werk, en bewaren tot Zijn hemelsch
koninkrijk, denwelken zij de heerlijk-
heid in alle eeuwigheid. Amen.
19 Groet *i* Prisca en A'quila, en het huis
van Onesíforus.
20 Erástus is te Korinthe gebleven; en
Trófimus heb ik te Miléte krank gelaten.
21 Benaarstig u, om vóór den winter te
komen. U groet Eubúlus, en Púdens, en
Línus en Claudia, en al de broeders.
22 De Heere Jezus Christus zij met
uwen geest. De genade zij met ulieden.
Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TITUS.

Opschrift en heilwensch.

1 PAULUS, een dienstknecht Gods, en
een Apostel van Jezus Christus, naar
het geloof der uitverkorenen Gods, en de
kennis der waarheid, die naar de god-
zaligheid is;
2 In de hoop des eeuwigen levens, welke
God, *k* die niet liegen kan, beloofd heeft,
l vóór de tijden der eeuwen, maar geopen-
baard heeft te Zijner tijd;
3 *Namelijk* Zijn woord, door de predi-
king, *m* die mij toebetrouwd is, naar het
bevel van God, onzen Zaligmaker; aan
n Titus, *mijnen* oprechten zoon, naar het
gemeen geloof:
4 *o* Genade, barmhartigheid, vrede zij u

a Rom. 1:9; 9:1. 2 Kor. 1:23; 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21; 6:13. *b* 2 Petr. 1:14. *c* 1 Kor. 9:25. 1 Petr. 5:4. *d* Kol. 4:14. Filem. vs. 24. *e* Kol. 4:14. *f* Hand. 15:37. Kol. 4:10. Filem. vs. 24. *g* Hand. 20:4. Kol. 4:7. *h* 1 Tim. 1:20. *i* Hand. 18:2. Rom. 16:3. *k* Num. 23:19. 2 Tim. 2:13. *l* Rom. 16:25. Efez. 1:9; 3:9. Kol. 1:26. 1 Petr. 1:20. *m* Hand. 20:24. Gal. 1:1. *n* 2 Kor. 2:13; 7:14; 8:6, 16. Gal. 2:3. *o* Efez. 1:2. Kol 1:2. 2 Tim. 1:2. 1 Petr. 1:2.

van God den Vader, en den Heere Jezus Christus, onzen Zaligmaker!

Titus wordt belast met het bestuur der gemeente van Creta en met het onderdrukken der valsche leeraars.

5 OM die oorzaak heb ik u in Creta gelaten, opdat gij, hetgeen *nog* ontbrak, voorts zoudt terecht brengen, [a] en *dat* gij van stad tot stad zoudt ouderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb:

6 [b] Indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloovige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, of ongehoorzaam zijn.

7 Want een opziener moet onberispelijk zijn, [c] als een huisverzorger Gods, niet eigenzinnig, [d] niet genegen tot toornigheid, niet genegen tot den wijn, geen smijter, [e] geen vuil gewinzoeker;

8 Maar die [f] gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, rechtvaardig, heilig, kuisch;

9 Die vasthoudt aan het getrouwe woord, dat naar de leer is, opdat hij machtig zij, beide om te vermanen door de gezonde leer, en om de tegensprekers te wederleggen.

10 [g] Want er zijn ook vele ongeregelden, ijdelheidsprekers en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de Besnijdenis zijn,

11 Welken men moet den mond stoppen; die [h] geheele huizen verkeeren, leerende wat niet behoort, om vuil gewins wil.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen profeet, heeft gezegd: De Cretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Dit getuigenis is waar. Daarom bestraf hen scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

14 [i] En zich niet begeven tot Joodsche fabelen, en geboden der menschen, die *hen* van de waarheid afkeeren.

15 [k] Alle dingen zijn wel rein den reinen, [l] maar den bevlekten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en geweten zijn bevlekt.

16 Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen *Hem* met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende.

Hoe Titus de oude mannen, de vrouwen, de jonge mannen, en de dienstknechten moet vermanen.—Hij moet zelf een voorbeeld voor allen zijn.

2 DOCH gij, spreek hetgeen der gezonde leer betaamt.

2 Dat de oude mannen nuchter zijn, stemmig, voorzichtig, gezond in het geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, [m] dat zij in *hare* dracht zijn, gelijk den heiligen betaamt, dat zij [n] geene lasteressen zijn, zich niet tot veel wijns begevende, *maar* leeraressen van het goede;

4 Opdat zij de jonge *vrouwen* leeren voorzichtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben,

5 Matig te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, [o] haren eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaan de jonge *mannen* insgelijks, dat zij matig zijn.

7 [p] Betoon uzelven in alles een voorbeeld van goede werken; *betoon* in de leer onvervalschtheid, deftigheid, oprechtheid;

8 Het woord gezond *en* onverwerpelijk, [q] opdat degene, die daartegen is, beschaamd worde, en niets kwaads van ulieden te zeggen hebbe.

9 [r] *Vermaan* de dienstknechten, dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende,

10 Niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God, onzen Zaligmaker, in alles mogen versieren.

De zaligmakende genade aan allen verschenen, en wat zij onderwijst.

11 WANT de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen.

12 En onderwijst ons, [s] dat wij, de goddeloosheid en [t] de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld;

13 [u] Verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker, Jezus Christus:

14 [x] Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, [y] ijverig in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst. [z] Dat niemand u verachte!

3 VERMAAN [aa] hen, dat zij aan de Overheden en Machten onderdanig

[a] 2 Tim. 2:2. [b] 1 Tim. 3:2. [c] Matth. 24:45. 1 Kor. 4:1. 1 Tim. 3:15. [d] Lev. 10:9. Efez. 5:18. [e] 1 Tim. 3:3. 1 Petr. 5:2. [f] 1 Tim. 3:2. [g] Hand. 15:1. [h] Matth. 23:14. 2 Tim. 3:6. [i] Jes. 29:13. Matth. 15:9. Kol. 2:22. 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20. [k] Matth. 15:11. Hand. 10:15. Rom. 14:20. [l] Matth. 23:25. Rom. 14:23. [m] 1 Tim. 2:9. 1 Petr. 3:3. [n] 1 Tim. 5:13. [o] Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Efez. 5:22. Kol. 3:18. 1 Petr. 3:1. [p] 1 Tim. 4:12. 1 Petr. 5:3. [q] 1 Petr. 2:12, 15; 3:16. [r] Efez. 6:5. Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1, 2. 1 Petr. 2:18. [s] Efez. 1:4. Kol. 1:22. 2 Tim. 1:9. [t] 1 Joh. 2:16. [u] 1 Kor. 1:7. Filipp. 3:20. [x] Gal. 1:4; 2:20. Efez. 5:2. Hebr. 9:14. [y] Efez. 2:10. [z] 1 Tim. 4:12. [aa] Rom. 13:1, enz. 1 Petr. 2:13.

zijn, dat zij *hun* gehoorzaam zijn, dat
zij tot alle goed werk bereid zijn;
2 Dat zij niemand lasteren, geen vech-
ters zijn, *maar* [a] bescheiden zijn, [b] alle
zachtmoedigheid bewijzende jegens alle
menschen.
3 [c] Want ook wij waren eertijds onwijs,
ongehoorzaam, dwalende, menigerlei be-
geerlijkheden en wellusten dienende, in
boosheid en nijdigheid levende, hatelijk
zijnde *en* elkander hatende;
4 Maar wanneer de goedertierenheid
Gods onzes Zaligmakers, en *Zijne* liefde
tot de menschen verschenen is,
5 [d] Heeft Hij ons zalig gemaakt, [e] niet
uit de werken der rechtvaardigheid, die
wij gedaan hadden, [f] maar naar Zijne
barmhartigheid, door het bad der weder-
geboorte en vernieuwing des Heiligen
Geestes:
6 [g] Denwelken Hij over ons rijkelijk
heeft uitgegoten door Jezus Christus,
onzen Zaligmaker;
7 Opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door
Zijne genade, erfgenamen zouden worden
naar de hope des eeuwigen levens.
8 Dit is een getrouw woord, en deze
dingen wil ik, dat gij ernstiglijk bevestigt,
opdat degenen, die aan God gelooven,
zorg dragen, om goede werken voor te
staan; deze dingen zijn het, die goed en
nuttig zijn den menschen;
9 [h] Maar wedersta de dwaze vragen, en
geslachtsrekeningen, en twistingen en
strijdingen over de Wet; want zij zijn
onnut en ijdel.
10 [i] Verwerp eenen ketterschen mensch
na de eerste en tweede vermaning;
11 Wetende, dat de zoodanige verkeerd
is, en zondigt, zijnde bij zichzelven ver-
oordeeld.

Bijzondere aanbevelingen.—Groeten en heil-wenschen.

12 ALS ik A'rtemas tot u zal zenden,
of [k] Ty'chikus, zoo benaarstig u tot mij
te komen te Nikópolis; want aldaar heb
ik voorgenomen te overwinteren.
13 Geleid Zenas, den wetgeleerde, en
[l] Apollos zorgvuldiglijk, opdat hun niets
ontbreke.
14 En dat ook de onzen leeren, goede
werken voor te staan tot noodig gebruik,
opdat zij niet onvruchtbaar zijn.
15 Die met mij zijn, groeten u allen.
Groet ze, die ons liefhebben in het geloof.
De genade zij met u allen! Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

FILÉMON.

Opschrift, heilwensch en dankzegging.

1 PAULUS, [m] een gevangene van Chris-
tus Jezus, en Timótheüs, de broeder,
aan Filémon, den geliefde, en onzen me-
dearbeider,
2 En aan Appia, de geliefde, en aan
[n] Archippus, onzen medestrijder, en aan
de gemeente, [o] die ten uwen huize is:
3 Genade zij ulieden en vrede van God,
onzen Vader, en den Heere Jezus Chris-
tus!
4 [p] Ik dank mijnen God, uwer altijd
gedachtig zijnde in mijne gebeden;
5 Alzoo ik hoor uwe liefde en geloof,
hetwelk gij hebt aan den Heere Jezus,
en jegens al de heiligen;
6 Opdat de gemeenschap uws geloofs
krachtig worde in de bekendmaking alles
goeds, hetwelk in ulieden is door Christus
Jezus.
7 Want wij hebben groote vreugde en
vertroosting over uwe liefde, dat de in-
gewanden der heiligen verkwikt zijn ge-
worden door u, broeder!

Paulus treedt voor den bekeerden slaaf Onésimus op, die zijnen meester ontvlucht was.

8 DAAROM, hoewel ik groote vrijmoe-
digheid heb in Christus, om u te bevelen
hetgeen betamelijk is,
9 Zoo bid ik *nochtans* liever door de
liefde, daar ik zoodanig een ben, te we-
ten Paulus, een oud man, en nu ook
een gevangene van Jezus Christus.
10 [q] Ik bid u *dan* voor mijnen zoon,
[r] denwelken ik in mijne banden heb
geteeld, *namelijk* Onésimus;
11 Die eertijds u onnut was, maar nu
u en mij zeer nuttig; denwelken ik we-
dergezonden heb,

---

[a] Filipp. 4:5. [b] 2 Tim. 2:24, 25. [c] 1 Kor. 6:11. Efez. 2:1. Kol. 3:7. 1 Petr. 4:3.
[d] Efez. 1:4. 2 Tim. 1:9. [e] Rom. 3:20, 28; 4:2, 6; 9:11; 11:6. Gal. 2:16. [illegible]
[f] Hand. 15:11. Efez. 2:4. [g] Ezech. 36:25. [h] 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20. Tit. 1:14.
[i] Matth. 18:17. Rom. 16:17. 2 Thess. 3:6. 2 Tim. 3:5. 2 Joh. vs. 10. [k] Hand. 20:4.
Efez. 6:21. 2 Tim. 4:12. [l] Hand. 18:24. 1 Kor. 1:12. [m] Efez. 3:1; 4:1. [n] Kol. 4:17.
[o] Rom. 16:5. 1 Kor. 16:19. Kol. 4:15. [p] 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3. [q] Kol. 4:9.
[r] 1 Kor. 4:15. Gal. 4:19.

12 Doch gij, neem hem, dat is mijne ingewanden, *weder* aan;
13 Denwelken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zou in de banden des Evangelies;
14 Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zou zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.
15 Want veellicht is hij daarom voor eenen kleinen tijd *van u* gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben;
16 *Nu* voortaan niet als een' dienstknecht, maar meer dan een' dienstknecht, *namelijk* een' geliefden broeder, inzonderheid mij, hoeveel te meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.
17 Indien gij mij dan houdt voor een' metgezel, zoo neem hem aan, gelijk als mij;
18 En indien hij u iets verongelijkt heeft, of schuldig is, reken dat mij toe.
19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook uzelven mij daartoe schuldig zijt.
20 Ja, broeder! laat mij uwer *hierin* genieten in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.
21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet, dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

Persoonlijke mededeeling. Groeten en heilwenschen.

22 EN bereid mij ook te gelijk [a] eene herberg; [b] want ik hoop, dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.
23 U groeten [c] Epafras, mijn medegevangene in Christus Jezus,
24 [d] Markus, [e] Aristarchus, [f] Démas, *en* [g] Lukas, mijne medearbeiders.
25 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met uwen geest! Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËN.

Christus gaat als Gods Zoon de engelen verre te boven.

1 GOD, voortijds veelmalen en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de Profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon;
2 Welken Hij gesteld [h] heeft tot een erfgenaam van alles, [i] door welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.
3 [k] Dewelke, alzoo Hij is het afschijnsel *Zijner* heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelven teweeggebracht heeft, is gezeten aan de rechter*hand* der Majesteit in de hoogste *hemelen;*
4 Zooveel treffelijker geworden dan de engelen, als Hij [l] uitnemender naam boven hen geërfd heeft.
5 Want tot wien van de engelen heeft Hij ooit gezegd: [m] Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd? En wederom: [n] Ik zal Hem tot een' Vader zijn, en Hij zal Mij tot een' Zoon zijn?
6 En als Hij wederom den eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: [o] En dat alle engelen Gods Hem aanbidden!
7 En tot de engelen zegt Hij wel: [p] Die Zijne engelen maakt geesten, en Zijne dienaars eene vlam des vuurs;
8 Maar tot den Zoon *zegt Hij:* Uw troon, o God! is in alle eeuwigheid; de schepter Uws koninkrijks is een rechte schepter:
9 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad, en ongerechtigheid gehaat; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met olie der vreugde boven Uwe medegenooten.
10 En: [r] Gij, Heere! hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken Uwer handen;
11 [s] Die zullen vergaan, maar Gij blijft altijd, en zij zullen allen als een kleed verouden;
12 En als een dekkleed zult Gij ze inrollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt dezelfde, en Uwe jaren zullen niet ophouden.
13 En tot welken der engelen heeft Hij

---

[a] Hebr. 13:2. [b] Filipp. 1:25. [c] Kol. 1:7; 4:12. [d] Hand. 12:12, 25; 15:37. Kol. 4:10. 2 Tim. 4:11. 1 Petr. 5:13. [e] Hand. 19:29; 20:4; 27:2. Kol. 4:10. [f] Kol. 4:14. 2 Tim. 4:10. [g] Kol. 4:14. 2 Tim. 4:11. [h] Matth. 21:38. [i] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Efez. 3:9. Kol. 1:16. [k] 2 Kor. 4:4. Filipp. 2:6. Kol. 1:15. [l] Filipp. 2:9. [m] Ps. 2:7. Hand. 13:33. Hebr. 5:5. [n] 2 Sam. 7:14. 1 Kron. 22:10. [o] Ps. 97:7. [p] Ps. 104:4. [q] Ps. 45:7. [r] Ps. 102:26. [s] Jes. 51:6. 2 Petr. 3:7, 10.

ooit gezegd : [a] Zit aan Mijne rechter*hand*,
totdat Ik Uwe vijanden zal gezet hebben
tot eene voetbank Uwer voeten ?
14 Zijn zij niet allen gedienstige geesten,
die tot dienst uitgezonden worden, om
dergenen wil, die de zaligheid beërven
zullen ?

Christus, als zoon des menschen boven de engelen, is Hoogepriester en kan medelijden hebben met onze zwakheden.

2 DAAROM moeten wij ons te meer
houden aan hetgeen *van ons* gehoord
is, opdat wij niet te eeniger tijd door-
vloeien.
2 Want indien [b] het woord, door de en-
gelen gesproken, vast is geweest, en [c] alle
overtreding en ongehoorzaamheid recht-
vaardige vergelding ontvangen heeft :
3 [d] Hoe zullen wij ontvlieden, indien
wij op zoo groote zaligheid geen acht
nemen ? [e] dewelke, begonnen zijnde ver-
kondigd te worden door den Heere, aan
ons bevestigd is geworden van degenen,
die *Hem* gehoord hebben ;
4 [f] God bovendien medegetuigende door
teekenen en wonderen, en menigerlei
krachten en bedeelingen des Heiligen
Geestes, naar Zijnen wil.
5 Want Hij heeft aan de engelen niet
onderworpen de toekomende wereld, van
welke wij spreken ;
6 Maar iemand heeft ergens betuigd,
zeggende : [g] Wat is de mensch, dat Gij
zijner gedenkt ? of des menschen zoon,
dat Gij hem bezoekt ?
7 Gij hebt hem een weinig minder ge-
maakt dan de engelen ; met heerlijkheid
en eer hebt Gij hem gekroond, en Gij
hebt hem gesteld over de werken Uwer
handen.
8 [h] Alle dingen hebt Gij onder zijne voe-
ten onderworpen. Want daarin, dat Hij
hem alle dingen heeft onderworpen,
heeft Hij niets uitgelaten, dat hem niet
onderworpen zij ; doch nu zien wij nog
niet, dat hem alle dingen onderworpen
zijn ;
9 Maar wij zien Jezus [i] met heerlijk-
heid en eer gekroond, [k] die een weinig
minder dan de engelen geworden was,
wegens het lijden des doods, opdat Hij
door de genade Gods voor allen den dood
smaken zou.
10 Want het betaamde Hem, om welken
alle dingen zijn, en door welken alle din-
gen zijn, dat Hij, vele kinderen tot de
heerlijkheid leidende, den oversten Leids-
man hunner zaligheid door lijden zou
heiligen.
11 Want èn Hij, die heiligt, èn zij, die
geheiligd worden, [l] zijn allen uit één;
om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt
hen broeders te noemen,
12 Zeggende : [m] Ik zal Uwen naam Mij-
nen broederen verkondigen ; in het mid-
den der gemeente zal Ik U lofzingen ;
13 En wederom : [n] Ik zal Mijn betrou-
wen op Hem stellen ; en wederom : [o] Zie
daar Ik, en de kinderen, die Mij God
gegeven heeft.
14 Overmits dan de kinderen des vlee-
sches en bloeds deelachtig zijn, [p] zoo is
Hij ook desgelijks derzelver deelachtig
geworden, [q] opdat Hij door den dood te-
niete doen zou dengene, die het geweld
des doods had, dat is, den duivel,
15 En verlossen zou al degenen, die met
vreeze des doods, door al *hun* leven, [r] der
dienstbaarheid onderworpen waren.
16 Want waarlijk, Hij neemt de engelen
niet aan, maar Hij neemt het zaad Abra-
hams aan :
17 [s] Waarom Hij in alles den broederen
moest gelijk worden, opdat Hij een barm-
hartig en een getrouw Hoogepriester zou
zijn, in de dingen, die bij God *te doen*
waren, om de zonden des volks te ver-
zoenen ;
18 [t] Want in hetgeen Hijzelf, verzocht
zijnde, geleden heeft, kan Hij degenen,
die verzocht worden, te hulp komen.

Christus grooter dan Mozes ; waarschuwing tegen ongeloof en ongehoorzaamheid.

3 HIEROM, heilige broeders ! die der
hemelsche roeping deelachtig zijt,
aanmerkt den Apostel en [u] Hoogepriester
onzer belijdenis, Christus Jezus :
2 Die getrouw is Dengene, die Hem ge-
steld heeft, [x] gelijk ook Mozes in geheel
zijn huis was ;
3 Want deze is zoo veel meerder heer-
lijkheid waardig geacht dan Mozes, als
degene, die het huis gebouwd heeft,
meerder eer heeft, dan het huis.
4 Want een ieder huis wordt van iemand
gebouwd ; [y] maar die dit alles gebouwd
heeft, is God.
5 En Mozes is wel getrouw geweest in
geheel zijn huis, als een dienaar, [z] tot ge-
tuiging der dingen, die *daarna* gesproken
zouden worden ;
6 Maar Christus, als de Zoon over Zijn

[a] Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Hebr. 10:12. [b] Hand. 7:53. Gal. 3:19.
[c] Gen. 19:17, 26. Deut. 27:26. [d] Hebr. 12:25. [e] Matth. 4:17. Mark. 1:14. [f] Mark. 16:20.
Hand. 14:3 ; 19:11. [g] Ps. 8:5. [h] Ps. 8:7. Matth. 28:18. 1 Kor. 15:27. Efez. 1:22.
[i] Hand. 2:33. [k] Filipp. 2:7, 8. [l] Hand. 17:26. [m] Ps. 22:23. [n] Ps. 18:3. [o] Jes. 8:18.
[p] Joh. 1:14. Filipp. 2:7. [q] Jes. 25:8. Hos. 13:14. 1 Kor. 15:54. 2 Tim. 1:10. [r] Rom. 8:15.
[s] Filipp. 2:7. Hebr. 4:15. [t] Hebr. 4:15, 16. [u] Hebr. 4:14 ; 6:20 ; 8:1 ; 9:11. [x] Num. 12:7.
[y] 2 Kor. 5:17, 18. Efez. 2:10. [z] Deut. 18:15, 18.

eigen huis; [a] wiens huis wij zijn, [b] indien
wij maar de vrijmoedigheid en den roem
der hoop tot het einde toe vast behouden.
7 Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt:
[c] Heden, indien gij Zijne stem hoort,
8 Zoo verhardt uwe harten niet, [d] gelijk
het geschied is in de verbittering, ten
dage der verzoeking, in de woestijn;
9 Alwaar uwe vaders Mij verzocht hebben;
zij hebben Mij beproefd, en hebben
Mijne werken gezien, veertig jaren lang.
10 Daarom was Ik vertoornd over dat
geslacht, en sprak: Altijd dwalen zij met
het hart, en zij hebben Mijne wegen niet
gekend.
11 [e] Zoo heb Ik dan gezworen in Mijnen
toorn: Indien zij in Mijne rust zullen
ingaan!
12 Ziet toe, broeders! dat niet te eeniger
tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig
hart, om af te wijken van den
levenden God;
13 Maar vermaant elkander alle dagen,
zoo lang als het heden genaamd wordt,
opdat niet iemand uit u verhard worde
door de verleiding der zonde.
14 Want wij zijn Christus deelachtig
geworden, zoo wij anders het beginsel
van dezen vasten grond tot het einde toe
vast behouden;
15 Terwijl er gezegd wordt: [f] Heden,
indien gij Zijne stem hoort, zoo verhardt
uwe harten niet, gelijk in de verbittering
geschied is;
16 Want sommigen, als zij die gehoord
hadden, hebben *Hem* verbitterd, doch
niet allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan
zijn.
17 Over welke nu is Hij vertoornd geweest
veertig jaren? Was het niet over
degenen, die gezondigd hadden, [g] welker
lichamen gevallen zijn in de woestijn?
18 [h] En welken heeft Hij gezworen, dat
zij in Zijne rust niet zouden ingaan,
anders dan dengenen, die ongehoorzaam
geweest waren?
19 En wij zien, dat zij niet hebben
kunnen ingaan wegens *hun* ongeloof.

4 LAAT ons dan vreezen, dat niet te
eeniger tijd, de belofte van in Zijne
rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand
van u schijne achtergebleven te zijn;
2 Want ook ons is het Evangelie verkondigd,
gelijk als hun; maar het woord
der prediking deed hun geen nut, dewijl
het met het geloof niet gemengd was in
degenen, die het gehoord hebben.
3 Want wij, die geloofd hebben, gaan
in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: [i] Zoo
heb Ik dan gezworen in Mijnen toorn:
Indien zij zullen ingaan in Mijne rust!
hoewel *Zijne* werken van de grondlegging
der wereld af al volbracht waren.
4 Want Hij heeft ergens van den zevenden
dag aldus gesproken: [k] En God heeft
op den zevenden dag van al Zijne werken
gerust;
5 En in deze *plaats* wederom: Indien
zij in Mijne rust zullen ingaan!
6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in
die *rust* ingaan, en degenen, dien het
Evangelie eerst verkondigd was, niet
ingegaan zijn wegens de ongehoorzaamheid,
7 Zoo bepaalt Hij wederom eenen
zekeren dag, *namelijk* heden, door David
zeggende, zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs
gezegd is): [l] Heden, indien
gij Zijne stem hoort, zoo verhardt uwe
harten niet;
8 Want indien Jezus hen in de rust
gebracht heeft, zoo had Hij daarna niet
gesproken van eenen anderen dag.
9 Er blijft dan eene rust over voor het
volk Gods;
10 Want die ingegaan is in zijne rust,
heeft zelf ook van zijne werken gerust,
gelijk God van de Zijne.
11 Laat ons dan ons benaarstigen, om
in die rust in te gaan; opdat niet iemand
in hetzelfde voorbeeld der ongeloovigheid
valle.
12 Want het woord Gods is levend
en krachtig, en scherpsnijdender [m] dan
eenig tweesnijdend zwaard, en gaat
door tot de verdeeling der ziel en des
geestes, en der samenvoegselen en des
mergs, en is een oordeeler der gedachten
en der overleggingen des harten;
13 [n] En er is geen schepsel ontzichtbaar
voor Hem; maar alle dingen zijn naakt
en geopend voor de oogen Desgenen,
met welken wij te doen hebben.

Christus overtreft de hoogepriesters van het oude verbond.

14 [o] DEWIJL wij dan eenen grooten
Hoogepriester hebben, die door de hemelen
doorgegaan is, *namelijk* Jezus,
den Zoon van God, zoo laat ons deze
belijdenis vasthouden:
15 [p] Want wij hebben geenen Hoogepriester,
die niet kan medelijden hebben
met onze zwakheden, [q] maar die in alle
dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest,
doch [r] zonder zonde.
16 Laat ons dan met vrijmoedigheid

---

[a] 1 Kor. 3:16; 6:19. 2 Kor. 6:16. 1 Petr. 2:5. [b] Rom. 5:2. [c] Ps. 95:7. Hebr. 4:7. [d] Ex. 17:2. [e] Num. 14:21. Deut. 1:34. [f] Hebr. 3:7. [g] Num. 14:36. Ps. 106:26. 1 Kor. 10:10. Judas vs. 5. [h] Deut. 1:34. [i] Ps. 95:11. [k] Gen. 2:2. Ex. 20:11; 31:17. [l] Ps. 95:7. Hebr. 3:7. [m] Pred. 12:11. Jes. 49:2. Efez. 6:17. [n] Ps. 33:13. [o] Hebr. 3:1; 6:20; 8:1; 9:11. [p] Hebr. 2:18. [q] Filipp. 2:7. [r] Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21. 1 Petr. 2:22. 1 Joh. 3:5.

toegaan [a] tot den troon der genade,
opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

5 WANT alle hoogepriester, uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen in de zaken, die bij God *te doen zijn*, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden;
2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;
3 En om derzelver *zwakheid* wil moet hij, [b] gelijk voor het volk, alzoo ook voor zichzelven, offeren voor de zonden.
4 [c] En niemand neemt zichzelven die eer aan, maar die van God geroepen wordt, [d] gelijkerwijs als Aäron.
5 Alzoo heeft ook Christus Zichzelven niet verheerlijkt, om Hoogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: [e] Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd!
6 Gelijk Hij ook in eene andere *plaats* zegt: [f] Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek!
7 [g] Die in de dagen Zijns vleesches, gebeden en smeekingen tot Dengene, die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze,
8 [h] Hoewel Hij de Zoon was, *nochtans* gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden;
9 En geheiligd zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden,
10 En is van God genaamd een Hoogepriester, naar de ordening van Melchizédek;
11 Van denwelken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen, dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.
12 [i] Want gij, daar gij leeraars behoordet te zijn van wege den tijd, hebt wederom van noode, dat men u leere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden, *als* die melk van noode hebben, en niet vaste spijze;
13 Want een iegelijk, die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is een kind;
14 Maar der volmaakten is de vaste spijze, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

6 DAAROM, nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,
2 Van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.
3 En dit zullen wij *ook* doen, [k] indien God het toelaat.
4 [l] Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,
5 En gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomende eeuw,
6 En afvallig worden: *die, zeg ik*, wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zichzelven den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.
7 Want de aarde, die den regen, menigmaal op haar komende, indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;
8 Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.
9 Maar, geliefden! wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzoo spreken;
10 [m] Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan Zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en *nog* dient.
11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;
12 Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.
13 Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zoo zwoer Hij bij Zichzelven,
14 Zeggende: [n] Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen!
15 En alzoo, lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.
16 Want de menschen zweren wel bij den meerdere *dan zij zijn*, en [o] de eed tot bevestiging is hun een einde van alle tegenspreking;

---

[a] Rom. 8:25. [b] Lev. 9:7; 16:6. Hebr. 7:26. [c] 2 Kron. 26:16. [d] Exod. 28:1. 1 Kron. 23:13.
[e] Ps. 2:7. Hand. 13:33. Hebr. 1:5. [f] Ps. 110:4. Hebr. 7:17. [g] Matth. 26:39; 27:46, 50.
Joh. 17:1. [h] Filipp. 2:6. [i] 1 Kor. 3:1, 2, 3. [k] Hand. 18:21. 1 Kor. 4:19. Jak. 4:15.
[l] Matth. 12:31. Hebr. 10:26. 1 Joh. 5:16. [m] Spr. 14:31. Matth. 10:42; 25:40. Mark. 9:41.
Joh. 13:20. [n] Gen. 12:3; 17:4; 22:16. Ps. 105:9. Luk. 1:73. [o] Ex. 22:11.

17 Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijnen raad, met eenen eed daartusschen is gekomen;
18 Opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk*, die de toevlucht genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden:
19 Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste van het voorhangsel,
20 Daar de voorlooper voor ons is ingegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening van Melchizédek, [a] een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

Het priesterschap van Melchizédek een type van het eeuwige priesterschap van Christus.

7 WANT [b] deze Melchizédek was koning van Salem, een priester des Allerhoogsten Gods, die Abraham tegemoet ging, als hij wederkeerde van het slaan der koningen, en hem zegende;
2 Aan welken ook Abraham van alles de tienden deelde; die vooreerst overgezet wordt, koning der gerechtigheid, en daarna ook was een koning van Salem, hetwelk is een koning des vredes;
3 Zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon van God gelijk geworden zijnde, blijft hij een priester in eeuwigheid.
4 Aanmerkt nu, hoe groot deze geweest zij, aan denwelken ook Abraham, de patriarch, tienden gegeven heeft uit den buit.
5 En die uit de kinderen van Levi het priesterdom ontvangen, [c] hebben wel bevel, om tienden te nemen van het volk, naar de Wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die uit de lenden van Abraham voortgekomen zijn;
6 Maar hij, die zijne geslachtsrekening uit hen niet heeft, die heeft [d] van Abraham tienden genomen, en hem, die de beloftenissen had, heeft hij gezegend.
7 Nu, zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is wordt gezegend van hetgeen meerder is.
8 En hier nemen wel tienden de menschen, die sterven, maar aldaar *neemt ze* die, van welken getuigd wordt, dat hij leeft.
9 En, om zoo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven;
10 Want hij was nog in de lenden des vaders, als Melchizédek hem tegemoet ging.
11 [e] Indien dan nu de volkomenheid door het Levietische priesterschap ware (want onder hetzelve heeft het volk de Wet ontvangen), wat nood was het nog, dat een ander priester naar de ordening van Melchizédek zou opstaan, en die niet zou gezegd worden te zijn naar de ordening van Aäron?
12 Want het priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der Wet.
13 Want Hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot eenen anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeven heeft:
14 Want het is openbaar, [f] dat onze Heere uit Juda gesproten is; op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap.
15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizédek een ander Priester opstaat,
16 Die *dit* niet naar de Wet eens vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens;
17 Want Hij getuigt: [g] Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek.
18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheid en onprofijtelijkheids wil;
19 [h] Want de Wet heeft geen ding volmaakt, [i] maar de aanleiding van eene betere hoop, door welke wij tot God genaken.
20 En voor zooveel het niet zonder eedzwering *is geschied*, (want genen zijn wel zonder eedzwering priesters geworden;
21 Maar deze met eedzwering, door dien, die tot Hem gezegd heeft: [k] De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek!):
22 Van een zooveel beter verbond is Jezus borg geworden,
23 En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;
24 Maar deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk priesterschap:
25 Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzoo Hij altijd leeft [l] om voor hen te bidden.
26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons: heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;
27 Dien het niet allen dag noodig was,

[a] Hebr. 8:1; 4:14; 8:1; 9:11. [b] Gen. 14:18. [c] Num. 18:21. Deut. 18:1. Joz. 14:4. 2 Kron. 31:5. [d] Gen. 14:20. [e] Gal. 2:21. [f] Jes. 11:1. Matth. 1:3. [g] Ps. 110:4. Hebr. 5:6. [h] Hand. 13:39. Rom. 3:28; 8:3. Gal. 2:16. [i] Joh. 1:17. Rom. 8:21. [k] Ps. 110:4. [l] 1 Tim. 2:5. 1 Joh. 2:1.

gelijk den hoogepriesters, [a] eerst voor zijne eigene zonden slachtofferen op te offeren, daarna *voor de zonden* des volks; want dat heeft Hij eenmaal gedaan, als Hij Zichzelven opgeofferd heeft.

28 Want de Wet stelt tot hoogepriesters menschen, die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de Wet is *gevolgd, stelt* den Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is.

Het oude verbond was voorbeeldig en voorbijgaand.—Christus is de Middelaar van een beter en eeuwig verbond.

8 DE hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, [b] *dat* wij hebben zoodanigen Hoogepriester, [c] die gezeten is aan de rechter*hand* van den troon der Majesteit in de hemelen;

2 Een bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mensch.

3 Want een iegelijk Hoogepriester wordt gesteld, om gaven en slachtofferen te offeren; [d] waarom het noodzakelijk was, dat ook deze wat had, dat Hij zou offeren.

4 Want indien Hij op aarde ware, zoo zou Hij zelfs geen priester zijn, dewijl er priesters zijn, die naar de Wet gaven offeren;

5 [e] Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, [f] als hij den tabernakel volmaken zou: Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg getoond is.

6 [g] En nu heeft Hij zoo veel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7 Want indien dat eerste *verbond* onberispelijk geweest ware, zoo zou voor het tweede geene plaats gezocht zijn geweest.

8 Want *hen* berispende, zegt Hij tot hen: [h] Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls, en over het huis van Juda een nieuw verbond oprichten:

9 Niet naar het verbond, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb, ten dage, als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in dit Mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.

10 Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: [i] Ik zal Mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; [k] en Ik zal hun tot een' God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn;

11 [l] En zij zullen niet leeren, een iegelijk zijnen naaste, en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: Ken den Heere! want zij zullen Mij allen kennen van den kleine onder hen tot den groote onder hen;

12 Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

13 Als Hij zegt: Een nieuw *verbond*, zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en verouderd, is nabij de verdwijning.

De offeranden van het oude verbond moesten wegens hunne onvolmaaktheid gedurig herhaald worden; het offer van Christus heeft slechts eenmaal plaats, want het is geheel voldoende.

9 ZOO had dan wel ook het eerste *verbond* rechten van den *Gods*dienst, en het wereldlijk heiligdom;

2 [m] Want de tabernakel was toebereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel en [n] de toonbrooden, welke genaamd wordt het heilige;

3 Maar achter het tweede voorhangsel was de tabernakel, genaamd het heilige der heiligen;

4 Hebbende een gouden wierookvat, en [o] de arke des verbonds, alom met goud overdekt; in welke was [p] de gouden kruik, daar het manna in was, en [q] de staf van Aäron, die gebloeid had, en [r] de tafelen des verbonds;

5 [s] En boven over deze *arke* waren de cherubijnen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

6 Deze dingen nu, aldus toebereid zijnde, [t] zoo gingen wel de priesters in den eersten tabernakel ten allen tijde, om de *Gods*diensten te volbrengen;

7 [u] Maar in den tweeden *tabernakel* ging alleen de Hoogepriester, eenmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelven en *voor* des volks misdaden:

8 *Waarmede* de Heilige Geest dit beduidde, [x] dat de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste tabernakel nog stand had;

9 Welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slachtofferen geofferd werden, die den

[a] Lev. 9:7; 16:6. Hebr. 5:3. [b] Hebr. 3:1; 4:14; 6:20; 9:11. [c] Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 12:2. [d] Efez. 5:2. [e] Kol. 2:17. Hebr. 10:1. [f] Ex. 25:40. Hand. 7:44. [g] 2 Kor. 3:6. [h] Jer. 31:31–34. [i] Jer. 31:33. [k] Zach. 8:8. [l] Joh. 6:45. 1 Joh. 2:27. [m] Ex. 26:1; 36:1. [n] Lev. 24:5. [o] Ex. 25:10. [p] Ex. 16:33. [q] Num. 17:10. [r] Ex. 34:29. 1 Kon. 8:9. 2 Kron. 5:10. [s] Ex. 25:22. [t] Num. 28:3. [u] Ex. 30:10. Lev. 16:2, 34. Hebr. 9:25. [x] Joh. 14:6.

gene, die den dienst pleegde, niet konden
heiligen naar het geweten:
10 *Bestaande* alleen [a]in spijzen, en
dranken, [b]en verscheidene wasschingen
en rechtvaardigmakingen des vleesches,
tot op den tijd der verbetering opgelegd.
11 Maar Christus, [c]de Hoogepriester
der toekomende goederen, gekomen
zijnde, is door den meerderen en vol-
maakteren tabernakel, niet met handen
gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,
12 Noch door het bloed der bokken en
kalveren, [d]maar door Zijn eigen bloed,
eenmaal ingegaan in het heiligdom,
eene eeuwige verlossing teweeggebracht
hebbende.
13 [e]Want indien het bloed der stieren
en bokken, en de asch der jonge koe,
besprengende de onreinen, *hen* heiligt
tot de reinigheid des vleesches;
14 Hoe veel te meer zal [f]het bloed van
Christus, [g]die door den eeuwigen Geest
Zichzelven Gode onstraffelijk opgeofferd
heeft, uw geweten reinigen van doode
werken, [h]om den levenden God te die-
nen!
15 En daarom is Hij de Middelaar des
Nieuwen Testaments, [i]opdat, de dood
daartusschen gekomen zijnde, tot ver-
zoening der overtredingen, die onder het
eerste Testament waren, degenen, die
geroepen zijn, de beloftenis der eeuwige
erve ontvangen zouden.
16 Want waar een testament is, daar
is het noodzaak, dat de dood des testa-
mentmakers *tusschen*kome;
17 [k]Want een testament is vast in de
dooden, dewijl het nog geene kracht
heeft, wanneer de testamentmaker leeft:
18 Waarom ook het eerste niet zonder
bloed is ingewijd.
19 Want als al de geboden, naar de Wet
van Mozes, tot al het volk uitgesproken
waren, nam hij het bloed der kalveren
en bokken, met water, en purperen wol
en hyzop, besprengende beide het boek
zelf, en al het volk,
20 Zeggende: [l]Dit is het bloed des
Testaments, hetwelk God aan ulieden
heeft geboden.
21 En hij besprengde desgelijks ook
den tabernakel, en al de vaten van den
dienst met het bloed.
22 En alle dingen worden bijna door
bloed gereinigd naar de Wet, en zonder
bloedstorting geschiedt geene vergeving.
23 Zoo was het dan noodzaak, dat wel
voorbeeldingen der dingen, die in de
hemelen zijn, door deze dingen gereinigd
werden, maar de hemelsche dingen zelve
door betere offeranden dan deze.
24 Want Christus is niet ingegaan in
het heiligdom, dat met handen gemaakt
is, hetwelk is een tegenbeeld van het
ware, maar in den hemel zelven, om nu
te verschijnen voor het aangezicht van
God voor ons;
25 Noch ook, opdat Hij Zichzelven dik-
maals zou opofferen, [m]gelijk de Hooge-
priester alle jaar in het heiligdom ingaat
met vreemd bloed;
26 (Anders had Hij dikwijls moeten lij-
den van de grondlegging der wereld af)
maar nu is Hij éénmaal in de voleinding
der eeuwen geopenbaard, om de zonde te
niete te doen, door Zijns zelfs offerande.
27 En gelijk het den menschen gezet
is, éénmaal te sterven, en daarna het
oordeel;
28 [n]Alzoo ook Christus, éénmaal ge-
offerd zijnde, om veler zonden weg te
nemen, zal ten anderen male zonder zonde
gezien worden van degenen, die Hem
verwachten tot zaligheid.

10 WANT [o]de Wet, hebbende eene
schaduw der toekomende goederen,
niet het beeld zelf der zaken, kan met
dezelfde offeranden, die zij alle jaar ge-
duriglijk opofferen, nimmermeer heiligen
degenen, die daar toegaan:
2 Anderszins zouden zij opgehouden
hebben, geofferd te worden, omdat de-
genen, die den dienst pleegden, geen
geweten meer zouden hebben der zonden,
eenmaal gereinigd geweest zijnde;
3 Maar *nu geschiedt* in dezelve alle jaar
weder gedachtenis der zonden:
4 [p]Want het is onmogelijk, dat het
bloed van stieren en bokken de zonden
wegneme.
5 Daarom, komende in de wereld, zegt
Hij: [q]Slachtoffer en offerande hebt Gij
niet gewild, maar Gij hebt Mij het
lichaam toebereid;
6 Brandofferen en *offer* voor de zonde
hebben U niet behaagd.
7 Toen sprak Ik: Zie, Ik kom (in het
begin des boeks is van Mij geschreven),
om Uwen wil te doen, o God!
8 Als Hij tevoren gezegd had: Slacht-
offer en offerande, en brandoffers en *offer*
voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch
hebben U behaagd (dewelke naar de Wet
geofferd worden);
9 Toen sprak Hij: Zie, Ik kom, om

[a] Lev. 11:2. [b] Num. 19:7, enz. [c] Hebr. 8:1; 4:14; 6:20; 8:1. [d] Hand. 20:28.
ez. 1:7. Kol. 1:14. Hebr. 10:10. 1 Petr. 1:19. Openb. 1:5; 5:9. [e] Lev. 16:14. Num. 19:4.
br. 10:4. [f] 1 Joh. 1:7. Openb. 1:5. [g] Gal. 1:4. Efez. 5:2. Tit. 2:14. [h] Luk. 1:74.
m. 6:18. Gal. 2:20. 1 Petr. 4:2. [i] Rom. 5:6. 1 Petr. 3:18. [k] Gal. 3:15. [l] Ex. 24:8.
tth. 26:28. [m] Ex. 30:10. Lev. 16:2, 34. Hebr. 9:7. [n] Rom. 5:6, 8. 1 Petr. 3:18.
ol. 2:17. Hebr. 8:5. [p] Lev. 16:14. Num. 19:4. Hebr. 9:13. [q] Ps. 40:7. Jes. 1:11.
. 6:20. Amos 5:21.

Uwen wil te doen, o God! Hij neemt het
eerste weg, om het tweede te stellen:
10 In welken wil wij geheiligd zijn,
[a] door de offerande des lichaams van
Jezus Christus, éénmaal *geschied*.
11 En een iegelijk priester stond wel
allen dag dienende, en dezelfde slacht-
offeren dikmaals offerende, die de zon-
den nimmermeer kunnen wegnemen;
12 Maar deze, één slachtoffer voor de
zonden geofferd hebbende, [b] is in eeu-
wigheid gezeten aan de rechter*hand*
Gods,
13 Voorts verwachtende, totdat Zijne
vijanden gesteld worden tot eene voet-
bank Zijner voeten;
14 Want met ééne offerande heeft Hij
in eeuwigheid volmaakt degenen, die
geheiligd worden.
15 En de Heilige Geest getuigt het ons
ook;
16 Want nadat Hij tevoren gezegd had:
[c] Dit is het verbond, dat Ik met hen ma-
ken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik
zal Mijne wetten geven in hunne harten,
en Ik zal die inschrijven in hunne ver-
standen;
17 En hunne zonden en hunne onge-
rechtigheden zal Ik geenszins meer ge-
denken.
18 Waar nu vergeving derzelve is, daar
is geene offerande meer voor de zonde.

Vermaning tot volharding in het geloof.

19 DEWIJL wij dan, broeders! vrij-
moedigheid hebben, [d] om in te gaan in
het heiligdom door het bloed van Jezus,
20 Op eenen verschen en levenden weg,
welken Hij ons ingewijd heeft door het
voorhangsel, dat is, *door* Zijn vleesch;
21 En *dewijl wij hebben* eenen grooten
Priester over het huis Gods,
22 Zoo laat ons toegaan met een waar-
achtig hart, in volle verzekerdheid des
geloofs, *onze* harten gereinigd zijnde van
het kwaad geweten, en het lichaam ge-
wasschen zijnde [e] met rein water.
23 Laat ons de onwankelbare belijdenis
der hoop *vast*houden; (want die het be-
loofd heeft, is getrouw.)
24 En laat ons op elkander acht nemen,
tot opscherping der liefde en der goede
werken;
25 En laat ons onze onderlinge bijeen-
komst niet nalaten, gelijk sommigen de
gewoonte hebben, maar *elkander* ver-
manen; en *dat* zoo veel te meer, als gij
ziet, dat de dag nadert.
26 [f] Want zoo wij willens zondigen,
nadat wij de kennis der waarheid ont-
vangen hebben, zoo blijft er geen slacht-
offer meer over voor de zonden,
27 Maar eene schrikkelijke verwachting
des oordeels, en hitte des vuurs, dat de
tegenstanders zal verslinden.
28 Als iemand de Wet van Mozes heeft
teniete gedaan, die sterft zonder barm-
hartigheid, [g] onder twee of drie getuigen:
29 Hoe veel te zwaarder straf, meent
gij, zal hij waardig geacht worden, die
den Zoon van God vertreden heeft, en
het bloed des Testaments onrein geacht
heeft, waardoor hij geheiligd was, en den
Geest der genade smaadheid heeft aange-
daan?
30 Want wij kennen Hem, die gezegd
heeft: [h] Mijne is de wraak, Ik zal het ver-
gelden, spreekt de Heere. En wederom:
[i] De Heere zal Zijn volk oordeelen.
31 Vreeselijk is het te vallen in de han-
den des levenden Gods.
32 Doch gedenkt den vorigen dagen, in
dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest,
gij veel strijd des lijdens hebt verdragen:
33 Ten deele, als gij door smaadheden
en verdrukkingen een schouwspel gewor-
den zijt; en ten deele, als gij gemeen-
schap gehad hebt met degenen, die alzoo
gehandeld werden.
34 Want gij hebt ook over [k] mijne ban-
den medelijden gehad, en de rooving uwer
goederen met blijdschap aangenomen,
wetende, dat gij hebt in uzelven [l] een
beter en blijvend goed in de hemelen.
35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet
weg, welke eene groote vergelding des
loons heeft.
36 [m] Want gij hebt lijdzaamheid van
noode; opdat gij, den wil van God ge-
daan hebbende, de beloftenis moogt weg-
dragen;
37 [n] Want: Nog een zeer weinig *tijds* en
Hij, die te komen staat, zal komen, en
niet vertoeven;
38 [o] Maar de rechtvaardige zal uit het
geloof leven; en zoo *iemand* zich ont-
trekt, mijne ziel heeft in hem geen be-
hagen.
39 Maar wij zijn niet van degenen, die
zich onttrekken ten verderve, maar van
degenen, die gelooven tot behouding der
ziel.

Aard des geloofs. Voorbeelden ontleend aan het Oude Testament.

11 HET geloof nu is een vaste grond der
dingen, die men hoopt, *en* een be-
wijs der zaken, die men niet ziet;

---

[a] Hebr. 9:12. [b] Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 1:13.
[c] Jer. 31:31-34. Rom. 11:27. Hebr. 8:8. [d] Joh. 10:9; 14:6. Rom. 5:2. Efez. 2:13; 3:12.
[e] Ezech. 36:25. [f] Num. 15:30. Matth. 12:31. Hebr. 6:4. 2 Petr. 2:20. 1 Joh. 5:16.
[g] Num. 35:30. Deut. 17:6; 19:15. Matth. 18:16. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1. [h] Deut. 32:35.
Rom. 12:19. [i] Deut. 32:36. [k] Hand. 21:33. [l] Matth. 5:12. [m] Luk. 21:19.
[n] Hab. 2:3. Hagg. 2:7. 1 Petr. 1:6; 5:10. [o] Hab. 2:4. Rom. 1:17. Gal. 3:11.

2 Want door hetzelve hebben de Ouden
getuigenis bekomen.
3 Door het geloof verstaan wij, [a] dat de
wereld door het woord Gods is toebereid,
[b] alzoo dat de dingen, die men ziet, niet
geworden zijn uit dingen, die gezien worden.
4 Door het geloof [c] heeft Abel eene
meerdere offerande Gode geofferd dan
Kaïn, door hetwelk hij [d] getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was,
alzoo God over zijne gave getuigenis gaf;
en door dat *geloof* spreekt hij nog, nadat
hij gestorven is.
5 Door het geloof is [e] Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou
zien; en hij werd niet gevonden daarom,
dat hem God weggenomen had; want
vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis
gehad, dat hij Gode behaagde.
6 Maar zonder geloof is het onmogelijk
Gode te behagen; want die tot God
komt, moet gelooven, dat Hij is, en een
belooner is dergenen, die Hem zoeken.
7 Door het geloof heeft [f] Noach, door
Goddelijke aanspraak vermaand zijnde
van de dingen, die nog niet gezien werden,
en bevreesd geworden zijnde, de arke toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin;
door welke *arke* hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam
der rechtvaardigheid, die naar het geloof
is.
8 Door het geloof is [g] Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit
te gaan naar de plaats, die hij tot een
erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen
zou.
9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een
vreemd *land*, en heeft in tabernakelen
gewoond met Izaäk en Jakob, die medeërfgenamen waren derzelfde belofte;
10 Want hij verwachtte de stad, die
fundamenten heeft, welker kunstenaar
en bouwmeester God is.
11 Door het geloof heeft ook [h] Sara zelve
kracht ontvangen, om zaad te geven, en
[i] boven den tijd *haars* ouderdoms heeft
zij gebaard; overmits zij Hem getrouw
heeft geacht, die het beloofd had.
12 Daarom zijn ook van éénen, en dat
eenen verstorvene, *zoo velen* in menigte
geboren, [k] als de sterren des hemels, en
als het zand, dat aan den oever der zee is,
hetwelk ontallijk is.
13 [l] Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben ze van verre gezien,
en geloofd en omhelsd, en hebben beleden, [m] dat zij gasten en vreemdelingen
op de aarde waren;
14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk, dat zij een vaderland
zoeken.
15 En indien zij aan dat *vaderland* gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan
waren, zij zouden tijd gehad hebben, om
weder te keeren;
16 Maar nu zijn zij begeerig naar een
beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom
schaamt God Zich hunner niet, [n] om hun
God genaamd te worden; want Hij had
hun eene stad bereid.
17 [o] Door het geloof heeft Abraham, als
hij verzocht werd, Izaäk geofferd, en hij,
die de beloften ontvangen had, heeft
zijnen eeniggeborene geofferd,
18 (Tot denwelken gezegd was: [p] In
Izaäk zal u het zaad genoemd worden)
overleggende, dat God machtig was, *hem*
ook uit de dooden te verwekken;
19 Waaruit hij hem ook bij gelijkenis
wedergekregen heeft.
20 Door het geloof heeft [q] Izaäk *zijne
zonen* Jakob en Ezau gezegend aangaande
toekomende dingen.
21 [r] Door het geloof heeft Jakob, stervende, een iegelijk der zonen van Jozef
gezegend, [s] en heeft aangebeden, *leunende*
op het opperste van zijnen staf.
22 [t] Door het geloof heeft Jozef, stervende, gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van
zijn gebeente.
23 [u] Door het geloof werd Mozes, toen
hij geboren was, drie maanden lang van
zijne ouders verborgen, overmits zij zagen,
dat het kindeken schoon was; en zij
vreesden het gebod des Konings niet.
24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot
geworden zijnde, geweigerd een zoon van
Farao's dochter genoemd te worden;
25 [x] Verkiezende liever met het volk
van God kwalijk gehandeld te worden,
dan voor eenen tijd de genieting der
zonde te hebben:
26 Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de
schatten in Egypte; want hij zag op de
vergelding des loons.
27 Door het geloof heeft hij Egypte
verlaten, niet vreezende den toorn des
Konings; want hij hield zich vast, als
ziende den Onzienlijke.
28 [y] Door het geloof heeft hij het Pascha
uitgericht, en de besprenging des bloeds,

[a] Gen. 1:1. Ps. 33:6. Joh. 1:10. Efez. 3:9. Kol. 1:16. [b] Rom. 4:17. Kol. 1:16.
[c] Gen. 4:4. [d] Matth. 23:35. [e] Gen. 5:24. [f] Gen. 6:13. [g] Gen. 12:4. [h] Gen. 17:19; 21:2.
[i] Luk. 1:36. [k] Gen. 15:5; 22:17. Rom. 4:18. [l] Joh. 8:56. [m] Gen. 23:4; 47:9. [n] Ex. 3:6.
Matth. 22:32. Hand. 7:32. [o] Gen. 22:10. [p] Gen. 21:12. Rom. 9:7. Gal. 3:29.
[q] Gen. 27:28, 39. [r] Gen. 48:15. [s] Gen. 47:31. [t] Gen. 50:24. [u] Ex. 2:2. Hand. 7:20.
[x] Ps. 84:11. [y] Ex. 12:21.

opdat de verderver der eerstgeborenen
hen niet raken zou.
29 [a] Door het geloof zijn zij de Roode
zee doorgegaan, als door het droge; het-
welk de Egyptenaars, *ook* verzoekende,
zijn verdronken.
30 [b] Door het geloof zijn de muren van
Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen
toe omringd waren geweest.
31 [c] Door het geloof is Rachab, de hoer,
niet omgekomen met de ongehoorzamen,
[d] als zij de verspieders met vrede had ont-
vangen.
32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? want
de tijd zal mij ontbreken, zou ik verhalen
[e] van Gideon, [f] en Barak, en [g] Samson, en
[h] Jeftha, en [i] David, en [k] Samuël en de
Profeten;
33 Welke door het geloof koninkrijken
hebben overwonnen, gerechtigheid geoe-
fend, de beloftenissen verkregen, [l] de
muilen der leeuwen toegestopt,
34 [m] De kracht des vuurs hebben uitge-
bluscht, [n] de scherpte des zwaards zijn
ontvloden, [o] uit zwakheid krachten heb-
ben gekregen, in den krijg sterk geworden
zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht
hebben gebracht;
35 [p] De vrouwen hebben hare dooden
uit de opstanding *weder* gekregen; [q] en
anderen zijn uitgerekt geworden, de
aangebodene verlossing niet aannemen-
de, opdat zij eene betere opstanding ver-
krijgen zouden.
36 En anderen hebben bespottingen en
geeselen geproefd, en ook [r] banden en ge-
vangenis;
37 [s] Zijn gesteenigd geworden, in stuk-
ken gezaagd, verzocht, door het zwaard
ter dood gebracht; hebben gewandeld [t] in
schaapsvellen *en* in geitenvellen; verla-
ten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde;
38 (Welker de wereld niet waardig was)
hebben in woestijnen gedoold, en *op* ber-
gen, en *in* spelonken, en *in* de holen der
aarde.
39 En deze allen, hebbende door het
geloof getuigenis gehad, hebben de be-
lofte niet verkregen;
40 Alzoo God wat beters over ons voor-
zien had, opdat zij zonder ons niet zouden
volmaakt worden.

De volharding temidden der beproevingen, naar het voorbeeld van Christus.

12 DAAROM dan ook, alzoo wij zoo
groot eene wolk der getuigen rondom
ons hebben liggende, [u] laat ons afleggen
allen last, en de zonde, die *ons* lichtelijk
omringt, en laat ons [x] met lijdzaamheid
[y] loopen de loopbaan, die ons voorgesteld
is;
2 Ziende op den oversten Leidsman en
Voleinder des geloofs, Jezus: [z] dewelke,
voor de vreugde, die Hem voorgesteld
was, het kruis heeft verdragen, en schan-
de veracht, en is gezeten aan de rechter-
hand [aa] des troons van God.
3 Want aanmerkt dezen, die zoodanig
een tegenspreken van de zondaren tegen
Zich heeft verdragen, opdat gij niet ver-
flauwt en bezwijkt in uwe zielen.
4 [bb] Gij hebt nog tot den bloede toe niet
tegengestaan, strijdende tegen de zonde;
5 En gij hebt vergeten de vermaning,
die tot u als tot zonen spreekt: [cc] Mijn
zoon! acht niet klein de kastijding des
Heeren, en bezwijkt niet, als gij van
Hem bestraft wordt;
6 Want dien de Heere liefheeft, kas-
tijdt Hij, en Hij geeselt eenen iegelijken
zoon, dien Hij aanneemt.
7 Indien gij de kastijding verdraagt,
zoo gedraagt God Zich jegens u als zonen:
(want wat zoon is er, dien de vader niet
kastijdt?)
8 Maar indien gij zonder kastijding zijt,
welke allen deelachtig zijn geworden, zoo
zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.
9 Voorts, wij hebben de vaders onzes
vleesches wel tot kastijders gehad, en wij
ontzagen hen; zullen wij *dan* niet veel
meer den Vader der geesten onderworpen
zijn, en leven?
10 Want genen hebben *ons* wel voor
eenen korten tijd, naardat het hun goed
docht, gekastijd; maar Deze kastijdt *ons*
tot *ons* nut, opdat wij Zijner heiligheid
zouden deelachtig worden.
11 En alle kastijding, als die tegenwoor-
dig is, schijnt geene *zaak* van vreugde,
maar van droefheid te zijn; doch daarna
geeft zij van zich eene vreedzame vrucht
der gerechtigheid dengenen, die door de-
zelve geoefend zijn.
12 [dd] Daarom richt weder op de trage
handen en de slappe knieën,
13 En maakt rechte paden voor uwe
voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet
verdraaid worde, maar *dat* het veel meer
genezen worde.
14 [ee] Jaagt den vrede na met allen, en
[ff] de heiligmaking, zonder welke niemand
den Heere zien zal;

---

[a] Ex. 14:22. [b] Joz. 6:20. [c] Joz. 6:23. Jak. 2:25. [d] Joz. 2:1. [e] Richt. 6:11.
[f] Richt. 4:6. [g] Richt. 13:24. [h] Richt. 11:1; 12:7. [i] 1 Sam. 17:45. [k] 1 Sam. 12:11.
[l] Richt. 14:6. 1 Sam. 17:34. Dan. 6:23. [m] Dan. 3:25. [n] 1 Sam. 20:1. 1 Kon. 19:3.
2 Kon. 6:16. [o] Job 42:10. Ps. 6:9. Jes. 38:21. [p] 1 Kon. 17:23. 2 Kon. 4:36. [q] Hand. 22:25.
[r] Jer. 20:2. [s] 1 Kon. 21:13. [t] 2 Kon. 1:8. Matth. 3:4. [u] Rom. 6:4. Efez. 4:22. Kol. 3:8.
1 Petr. 2:1, 2. [x] Rom. 12:12. Hebr. 10:36. [y] 1 Kor. 9:24. [z] Luk. 24:26. Filipp. 2:8, 9, enz.
1 Petr. 1:11. [aa] Hebr. 1:3; 8:1. [bb] 1 Kor. 10:13. [cc] Job 5:17. Spr. 3:11. Openb. 3:19.
[dd] Jes. 35:3. [ee] Rom. 12:18. 2 Tim. 2:22. [ff] Matth. 5:8.

[a] Toeziende, dat niet iemand verach-
; van de genade Gods; dat niet [b] eenige
rtel der bitterheid, opwaarts sprui-
de, [c] beroerte make en door dezelve
n ontreinigd worden.
[d] Dat niet iemand zij een hoereerder,
een onheilige, [e] gelijk Ezau, die om
e spijze het recht van zijne eerstge-
rte weggaf;
[f] Want gij weet, dat hij ook daarna,
zegening willende beërven, verworpen
d; want hij vond geene plaats des
ouws, hoewel hij ze met tranen
ht.
Want gij zijt niet gekomen [g] tot den
elijken berg, [h] en het brandende vuur,
donkerheid, en duisternis en on-
[er,
En tot het geklank der bazuin, en de
n der woorden: welke die ze hoorden,
den, dat het woord tot hen niet meer
gedaan worden;
(Want zij konden niet dragen, het-
n er geboden werd: [k] Indien ook een
ierte den berg aanraakt, het zal ge-
nigd, of met eenen pijl doorschoten
den;
En Mozes, zoo vreeselijk was het
cht, zeide: Ik ben gansch bevreesd
bevende.)
Maar gij zijt gekomen tot den berg
ı, en de stad des levenden Gods, tot
hemelsche Jeruzalem, en de vele
enden der engelen;
Tot de algemeene vergadering en de
eente der eerstgeborenen, die [m] in de
ielen opgeschreven zijn, en tot God,
Rechter over allen, en de geesten der
naakte rechtvaardigen;
En tot den Middelaar des Nieuwen
aments, Jezus, en het bloed [n] der be-
nging, dat betere dingen spreekt dan
el.
Ziet toe, dat Gij dien, die spreekt,
verwerpt; want indien deze niet zijn
loden, die dengene verwierpen, welke
rde Goddelijke antwoorden gaf, veel
zullen wij niet *ontvlieden*, zoo wij
an dien afkeeren, die van de heme-
s;
Wiens stem toen de aarde bewoog;
nu heeft Hij verkondigd, zeggende:
; eenmaal zal Ik bewegen niet alleen
rde, maar ook den hemel!
En dit *woord:* Nog eenmaal! wijst
aan de verandering der bewegelijke din-
gen, als welke gemaakt waren, opdat
blijven zouden de dingen, die niet be-
wegelijk zijn.
28 Daarom, alzoo wij een onbewegelijk
koninkrijk ontvangen, laat ons de genade
*vast*houden, [r] door dewelke wij welbeha-
gelijk Gode mogen dienen, met eerbie-
ding en godvruchtigheid;
29 [s] Want onze God is een verterend
vuur.

13 DAT [t] de broederlijke liefde blijve!
2 [u] Vergeet de herbergzaamheid
niet; [x] want hierdoor hebben sommigen
onwetend engelen geherbergd.
3 [y] Gedenk den gevangenen, alsof gij
mede gevangen waart; *en* dengenen, die
kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook
zelven in het lichaam *kwalijk gehandeld*
waart.
4 Het huwelijk *is* eerlijk onder allen, en
het bed onbevlekt; maar hoereerders en
overspelers zal God oordeelen.
5 [z] *Uw* wandel zij zonder geldgierigheid;
[aa] en zijt vergenoegd met het tegenwoor-
dige; want Hij heeft gezegd: [bb] Ik zal u
niet begeven, en Ik zal u niet verlaten;
6 Zoodat wij vrijmoediglijk durven zeg-
gen: [cc] De Heere is mij een helper, en ik
zal niet vreezen, wat mij een mensch zal
doen.
7 Gedenkt [dd] uwen voorgangeren, die u
het woord Gods gesproken hebben; *en*
volgt hun geloof na, aanschouwende de
uitkomst *hunner* wandeling.
8 Jezus Christus is gisteren en heden
dezelfde en in der eeuwigheid.
9 [ee] Wordt niet omgevoerd met verschei-
dene en vreemde leeringen: want het is
goed, dat het hart gesterkt worde door
genade, [ff] niet door spijzen, door welke
geene nuttigheid bekomen hebben, die
daarin gewandeld hebben.
10 Wij hebben een altaar, van hetwelk
geene macht hebben te eten, die den
tabernakel dienen.
11 [gg] Want welker dieren bloed voor de
zonde gedragen werd in het heiligdom
door den Hoogepriester, derzelver licha-
men werden verbrand buiten de leger-
plaats.
12 Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij
door Zijn eigen bloed het volk zou heili-
gen, [hh] buiten de poort geleden.

Kor. 6:1. [b] Deut. 29:18. [c] Hand. 17:13. Gal. 5:12. [d] Efez. 5:3. Kol. 3:5.
ss. 4:3. [e] Gen. 25:33. [f] Gen. 27:36. [g] Ex. 19:10, enz.; 20:21. [h] Ex. 19:16.
5:22. [i] Ex. 20:19. Deut. 5:25; 18:16. [k] Ex. 19:13. [l] Gal. 4:26. Openb. 3:12;
enz. [m] Luk. 10:20. [n] Hebr. 10:22. 1 Petr. 1:2. [o] Gen. 4:10. Hebr. 11:4.
r. 2:3. [q] Hagg. 2:7. [r] 1 Petr. 2:5. [s] Deut. 4:24. [t] Rom. 12:10. Efez. 4:3.
. 1:22; 2:17; 4:8. [u] Rom. 12:13. 1 Petr. 4:9. [x] Gen. 18:1; 19:1. [y] Matth. 25:36.
23:3. Deut. 16:19. Spr. 15:16. [aa] Filipp. 4:11. 1 Tim. 6:6, 8. [bb] Deut. 31:6, 8.
5. 1 Kron. 28:20. [cc] Ps. 56:5; 118:6. [dd] Hebr. 13:17. [ee] Jer. 29:8. Matth. 24:4.
16:17. Efez. 4:14; 5:6. Kol. 2:16. 2 Thess. 2:2. 2 Tim. 4:3. 1 Joh. 4:1. [ff] Joh. 6:27.
14:17. [gg] Ex. 29:14. Lev. 4:21; 6:30; 16:27. Num. 19:3. [hh] Joh. 19:17, 18.

13 Zoo laat ons dan tot Hem uitgaan
buiten de legerplaats, Zijne smaadheid
dragende;
14 [a] Want wij hebben hier geene blijvende stad, maar wij zoeken de toekomende.
15 Laat ons dan door Hem altijd Gode
opofferen eene offerande des lofs, dat is,
[b] de vrucht der lippen, die Zijnen naam
belijden.
16 En vergeet de weldadigheid en de
mededeelzaamheid niet; [c] want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.
17 [d] Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam,
en zijt hun onderdanig; want zij waken
voor uwe zielen, [e] als die rekenschap
geven zullen; opdat zij dat doen mogen
met vreugde en niet al zuchtende; want
dat is u niet nuttig.
18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen,
dat wij een goed geweten hebben, als die
in alles willen eerlijk wandelen;
19 En ik bid *u* te meer, dat gij dit doet,
opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

Heilwenschen en groetenissen.

20 DE God nu des vredes, die [f] den
grooten Herder der schapen, door het
bloed des eeuwigen Testaments, uit de
dooden heeft wedergebracht, *namelijk*
onzen Heere Jezus Christus,
21 [g] Die volmake u in alle goed werk,
opdat gij Zijnen wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus: denwelken
zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid.
Amen.
22 Doch ik bid u, broeders! verdraagt
het woord dezer vermaning; want ik heb
u in het kort geschreven.
23 Weet, dat de broeder Timótheüs losgelaten is, met welken (zoo hij haast
komt) ik u zal zien.
24 Groet al uwe voorgangeren, en al de
heiligen. U groeten die van Italië zijn.
25 De genade zij met u allen! Amen.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JAKOBUS.

Opschrift en groetenis.

1 JAKOBUS, een dienstknecht van God
en van den Heere Jezus Christus; aan
de twaalf stammen, [h] die in de verstrooiing zijn; zaligheid!

De beproevingen en de verzoekingen.

2 [i] ACHT het voor groote vreugde,
mijne broeders! wanneer gij in velerlei
verzoekingen valt;
3 [k] Wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.
4 Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt
zijn en geheel oprecht, in geen ding
gebrekkelijk.
5 [l] En indien iemand van u wijsheid
ontbreekt, dat hij *ze* van God begeere,
die een' iegelijk mildelijk geeft, en niet
verwijt; en [m] zij zal hem gegeven worden.
6 Maar dat hij *ze* begeere in geloof, niet
twijfelende; want die twijfelt, is eene
baar der zee gelijk, die van den wind
gedreven en op en neder geworpen wordt;
7 Want die mensch meene niet, dat hij
iets ontvangen zal van den Heere.
8 Een dubbelhartig man *is* ongestadig
in al zijne wegen.
9 Maar de broeder, die nederig is, roeme
in zijne hoogheid,
10 En de rijke in zijne vernedering:
want hij zal als eene bloem van het gras
voorbijgaan;
11 [n] Want de zon is opgegaan met de
hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en
zijne bloem is afgevallen, en de schoone
gedaante haars aanschijns is vergaan:
alzoo zal ook de rijke in zijne wegen
verwelken.
12 [o] Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest
zijn, zal hij [p] de kroon des levens ontvangen, welke de Heere [q] beloofd heeft
dengenen, die Hem liefhebben.
13 Niemand, als hij verzocht wordt,
zegge: Ik word van God verzocht; want
God kan niet verzocht worden met het
kwade, en Hijzelf verzoekt niemand;
14 Maar een iegelijk wordt verzocht,

---

[a] Filipp. 3:20. [b] Hos. 14:3. [c] Filipp. 4:18. [d] Filipp. 2:29. 1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17. [e] Ezech. 3:18; 33:8. [f] Jes. 40:11. Ezech. 34:23. Joh. 10:11. 1 Petr. 5:4. [g] 2 Kor. 3:5. Filipp. 2:13. [h] Hand. 8:1. 1 Petr. 1:1. [i] Matth. 5:11. Rom. 5:3. 1 Petr. 1:6. [k] Rom. 5:3. 1 Petr. 1:7 [l] Spr. 2:3. [m] Jer. 29:12. Matth. 7:7; 21:22. Mark. 11:24 Joh. 16:24. 1 Joh. 3:22; 5:14. [n] Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jak. 4:14. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17. [o] Job 5:17. [p] 2 Tim. 4:8. 1 Petr. 5:4. Openb. 2:10. [q] Matth. 10:22; 19:28, 29

hij van zijne eigene begeerlijkheid
getrokken en verlokt wordt.
Daarna de begeerlijkheid ontvangen
bbende, baart zonde; en de zonde vol-
digt zijnde, baart den dood.
Dwaalt niet, mijne geliefde broeders!
[a] Alle goede gave en alle volmaakte
t is van boven, van den Vader der
ten afkomende, [b] bij welken geene
andering is, of schaduw van om-
ring.
[c] Naar Zijnen wil heeft Hij ons ge-
rd door het woord der waarheid, opdat
zouden zijn *als* eerstelingen Zijner
epselen.

Daders des woords zijn,

ZOO dan, mijne geliefde broeders!
n iegelijk mensch zij rasch om te
oren, traag om te spreken, traag tot
rn;
Want de toorn des mans werkt Gods
echtigheid niet.
[e] Daarom, afgelegd hebbende alle
ligheid en overvloed van boosheid,
vangt met zachtmoedigheid het woord,
in *u* geplant wordt, hetwelk uwe
en kan zalig maken;
[f] En zijt daders des woords, en niet
en hoorders, uzelven met valsche
rlegging bedriegende.
[g] Want zoo iemand een hoorder is
woords, en niet een dader, die is een
gelijk, welke zijn aangeboren aan-
cht bemerkt in eenen spiegel;
Want hij heeft zichzelven bemerkt,
is weggegaan, en heeft terstond ver-
n, hoedanig hij was.
[h] Maar die inziet in de volmaakte
t, die der vrijheid is, en daarbij blijft,
, geen vergetelijk hoorder geworden
de, maar een dader des werks, deze,
ik, zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.
[i] Indien iemand onder u dunkt, dat
godsdienstig is, en hij zijne tong niet
oom houdt, maar zijn hart verleidt,
s godsdienst is ijdel.
De zuivere en onbevlekte godsdienst
God en den Vader is deze: weezen
weduwen bezoeken in hunne ver-
king, *en* zichzelven onbesmet be-
n van de wereld.

et aannemen des persoons veroordeeld.

MIJNE broeders! hebt niet het ge-
oof van onzen Heere Jezus Christus,
den Heere der heerlijkheid, [k] met aanne-
ming des persoons.
2 Want zoo in uwe vergadering kwam
een man met eenen gouden ring aan
den vinger, in eene sierlijke kleeding,
en er kwam ook een arm man in met
eene slechte kleeding;
3 En gij zoudt aanzien dengene, die de
sierlijke kleeding draagt, en tot hem
zeggen: Zit gij hier op eene eerlijke
plaats; en zoudt zeggen tot den arme:
Sta gij daar; of: Zit hier onder mijne
voetbank;
4 Hebt gij dan niet in uzelven een
onderscheid gemaakt, en zijt rechters
geworden van kwade overleggingen?
5 [l] Hoort, mijne geliefde broeders! heeft
God niet uitverkoren de armen dezer we-
reld, *om* rijk *te zijn* in het geloof, en erf-
genamen des koninkrijks, hetwelk Hij
[m] beloofd dengenen, die Hem liefhebben?
6 Maar gij hebt den armen oneer aange-
daan. Overweldigen u niet de rijken, en
trekken zij u *niet* tot de rechterstoelen?
7 Lasteren zij niet den goeden naam,
die over u aangeroepen is?
8 Indien gij dan de koninklijke Wet
volbrengt, naar de Schrift: [n] Gij zult
uwen naaste liefhebben als uzelven; zoo
doet gij wèl;
9 Maar indien gij den persoon aanneemt,
zoo doet gij zonde, en wordt door de Wet
bestraft als overtreders.
10 [o] Want wie de geheele Wet zal
houden, en in één zal struikelen, die is
schuldig geworden aan alle;
11 Want die gezegd heeft: [p] Gij zult
geen overspel doen; die heeft ook gezegd:
Gij zult niet dooden. Indien gij nu geen
overspel zult doen, maar zult dooden, zoo
zijt gij een overtreder der Wet geworden.
12 Spreekt alzoo, en doet alzoo, als die
door de Wet der vrijheid zult geoordeeld
worden;
13 [q] Want een onbarmhartig oordeel *zal*
gaan over dengene, die geene barmhartig-
heid gedaan heeft; en de barmhartigheid
roemt tegen het oordeel.

Nutteloosheid van het geloof zonder de werken.

14 [r] WAT nuttigheid is het, mijne broe-
ders! indien iemand zegt, dat hij het
geloof heeft, en hij heeft de werken niet?
kan dat geloof hem zalig maken?
15 [s] Indien er nu een broeder of zuster

pr. 2:6. 1 Kor. 4:7. [b] Jes. 14:27; 46:10. Mal. 3:6. Rom. 11:29. [c] 1 Kor. 4:15.
:19. 1 Petr. 1:23. [d] Spr. 17:27. Pred. 5:1. [e] Rom. 13:12. Kol. 3:8. [f] Matth. 7:21.
11:28. Rom. 2:13. 1 Joh. 3:7. [g] Luk. 6:47. [h] Matth. 5:19. [i] Ps. 34:14.
3:6. 1 Petr. 3:10. [k] Lev. 19:15. Deut. 16:19. Spr. 24:23. Matth. 22:16. [l] Joh. 7:48.
. 1:26, enz. [m] Ex. 20:6. 1 Sam. 2:30. Spr. 8:17. Matth. 5:3. [n] Lev. 19:18.
. 22:39. Mark. 12:31. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. [o] Deut. 27:26.
. 5:19. Gal. 3:10. [p] Ex. 20:14. Matth. 5:27. [q] Matth. 6:15; 18:35. Mark. 11:25.
16:25. [r] Matth. 7:26. Jak. 1:23. [s] Luk. 3:11. 1 Joh. 3:17.

naakt zouden zijn, en gebrek zouden heb-
ben aan dagelijksch voedsel,
16 En iemand van u tot hen zou zeg-
gen: Gaat henen in vrede, wordt warm,
en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt
hun niet geven de nooddruftigheden des
lichaams, wat nuttigheid is dat?
17 Alzoo ook het geloof, indien het de
werken niet heeft, is bij zichzelven dood.
18 Maar zal iemand zeggen: Gij hebt
het geloof, en ik heb de werken. Toon
mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal
u uit mijne werken mijn geloof toonen.
19 Gij gelooft, dat God een éénig *God*
is; gij doet wèl; [a] de duivelen gelooven
het ook, en zij sidderen.
20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch!
dat het geloof zonder de werken dood is?
21 Abraham, onze vader, is hij niet uit
de werken gerechtvaardigd, [b] als hij
Izaäk, zijnen zoon, geofferd heeft op het
altaar?
22 Ziet gij wel, dat het geloof mede ge-
wrocht heeft met zijne werken, en het ge-
loof volmaakt is geweest uit de werken?
23 En de Schrift is vervuld geworden,
die daar zegt: [c] En Abraham geloofde
God, en het is hem tot rechtvaardigheid
gerekend, en hij is een vriend van God
genaamd geweest.
24 Ziet gij dan nu, dat een mensch uit
de werken gerechtvaardigd wordt, en niet
alleenlijk uit het geloof?
25 En desgelijks ook [d] Rachab, de hoer,
is zij niet uit de werken gerechtvaardigd
geweest, als zij de gezondenen heeft ont-
vangen, en door eenen anderen weg uit-
gelaten?
26 Want gelijk het lichaam zonder
geest dood is, alzoo is ook het geloof
zonder de werken dood.

Matiging in het gebruik van het woord.

3 ZIJT [e] niet vele meesters, mijne
broeders! wetende, [f] dat wij te
meerder oordeel zullen ontvangen;
2 Want wij struikelen allen in vele.
[g] Indien iemand in woorden niet struikelt,
die is een volmaakt man, machtig om
ook het geheele lichaam in den toom te
houden.
3 Ziet, wij leggen den paarden toomen
in de monden, opdat zij ons zouden
gehoorzamen, en wij leiden *daarmede*
hun geheele lichaam om.
4 Ziet ook de schepen, hoewel zij zoo
groot zijn, en van harde winden gedre-
ven, zij worden omgewend van een zeer
klein roer, waarhenen ook de begeerte
des stuurders wil.
5 [h] Alzoo is ook de tong een klein lid,
en roemt *nochtans* groote dingen. Ziet,
een klein vuur, hoe grooten hoop houts
het aansteekt.
6 De tong is ook een vuur, eene wereld
der ongerechtigheid; alzoo is de tong on-
der onze leden gesteld, welke het geheele
lichaam besmet, en ontsteekt het rad
onzer geboorte, en wordt ontstoken van
de hel.
7 Want alle natuur, beide der wilde
dieren en der vogelen, beide der krui-
pende en der zeedieren, wordt getemd en
is getemd geweest van de menschelijke
natuur;
8 Maar de tong kan geen mensch tem-
men; zij is een onbedwingelijk kwaad,
vol van doodelijk venijn.
9 Door haar loven wij God en den
Vader, en door haar vervloeken wij de
menschen, [i] die naar de gelijkenis van
God gemaakt zijn:
10 Uit denzelfden mond komt voort
zegening en vervloeking. Dit moet, mijne
broeders! alzoo niet geschieden.
11 Welt ook eene fontein uit eene zelfde
ader het zoet en het bitter?
12 Kan ook, mijne broeders! een vij-
geboom olijven voortbrengen, of een
wijnstok vijgen? Alzoo *kan* geene fontein
zout en zoet water voortbrengen.

De wijsheid, die van boven komt.

13 WIE is wijs en verstandig onder u!
[k] die bewijze uit *zijnen* goeden wandel
zijne werken in zachtmoedige wijsheid:
14 [l] Maar indien gij bitteren nijd en
twistgierigheid hebt in uw hart, zoo
roemt en liegt niet tegen de waarheid.
15 [m] Deze is de wijsheid niet, die van
boven afkomt, maar is aardsch, natuur-
lijk, duivelsch;
16 [n] Want waar nijd en twistgierigheid
is, aldaar is verwarring en alle booze
handel.
17 Maar de wijsheid, die van boven is,
die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam,
bescheiden, gezeggelijk, vol van barm-
hartigheid en van goede vruchten, niet
partijdig oordeelende, en ongeveinsd.
18 En de vrucht der rechtvaardigheid
wordt in vrede gezaaid voor degenen, die
vrede maken.

Het weerstandbieden aan de overheersching der driften.

4 VAN waar *komen* krijgen en vechte-
rijen onder u? *Komen zij* niet hier-
van, *namelijk* uit uwe wellusten, [o] die in
uwe leden strijd voeren?
2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt
en ijvert *naar dingen*, en kunt ze niet

---

[a] Mark. 1:24. [b] Gen. 22:10. [c] Gen. 15:6. Rom. 4:3. Gal. 3:6. [d] Joz. 2:1; 6:23. Hebr. 11:31. [e] Matth. 23:8. [f] Matth. 7:1. Luk. 6:37. [g] Ps. 34:14. Jak. 1:26. [h] Spr. 12:18; 15:2. [i] Gen. 1:27. [k] Efez. 5:8. [l] Rom. 13:13. [m] 1 Kor. 2:6, 7. [n] 1 Kor. 3:3. Gal. 5:20. [o] Rom. 7:23. 1 Petr. 2:11.

erkrijgen ; gij vecht en voert krijg, doch
ij hebt niet, omdat gij niet bidt.
3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, [a] omdat
ij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe
ellusten doorbrengen zoudt.
4 Overspelers en overspeleressen ! weet
ij niet, dat de vriendschap der wereld
ene vijandschap Gods is ? [b] Zoo wie dan
en vriend der wereld wil zijn, die wordt
en vijand van God gesteld.
5 Of meent gij, dat de Schrift tevergeefs
gt : [c] De Geest, die in ons woont, heeft
ie lust tot nijdigheid ?
6 Ja, Hij geeft meerdere genade. Daar-
n zegt *de Schrift :* [d] God wederstaat de
ovaardigen, maar den nederigen geeft
ij genade.
7 Zoo onderwerpt u dan Gode ; [e] weder-
aat den duivel, en hij zal van u vlieden.
8 Naakt tot God, en Hij zal tot u naken.
Reinigt de handen, gij zondaars ! en zui-
rt de harten, gij dubbelhartigen !
9 [g] Gedraagt u als ellendigen, en treurt
 weent ; uw lachen worde veranderd in
euren, en *uwe* blijdschap in bedroefd-
id.
10 [h] Vernedert u voor den Heere, en
ij zal u verhoogen.
11 Broeders ! spreekt niet kwalijk van
kander. Die van *zijnen* broeder kwalijk
reekt en zijnen broeder oordeelt, die
reekt kwalijk van de Wet, en oordeelt de
et. Indien gij nu de Wet oordeelt, zoo
t gij geen dader der Wet, maar een
chter.
12 Er is een éénig Wetgever, die behou-
n kan en verderven. [i] Doch wie zijt
, die eenen anderen oordeelt ?

Onzekerheid der menschelijke plannen.

13 WELAAN nu gij, die daar zegt :
Wij zullen heden of morgen naar zulk
ne stad reizen, en aldaar een jaar over-
engen, en koopmanschap drijven, en
nst doen.
14 Gij, die niet weet, wat morgen *geschie-*
n zal ! [l] want hoedanig is uw leven ?
ant het is een damp, die voor een
inig *tijds* gezien wordt, en daarna
dwijnt :
15 In plaats dat gij zoudt zeggen : [m] In-
n de Heere wil, en wij leven zullen,
 zullen wij dit of dat doen !
16 Maar nu roemt gij in uwen hoog-
ed ; alle zoodanige roem is boos.
17 [n] Wie dan weet goed te doen, en niet
t, dien is het zonde.

Veroordeeling der onbarmhartige rijken.

5 WELAAN [o] nu, gij rijken ! weent en
huilt over uwe ellendigheden, die over
u komen.
2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleede-
ren zijn van de motten gegeten geworden;
3 Uw goud en zilver is verroest ; en hun
roest zal u zijn tot een getuigenis, en zal
uw vleesch als een vuur verteren ; [p] gij
hebt schatten vergaderd in de laatste
dagen.
4 Ziet, [q] het loon der werklieden, die
uwe landen gemaaid hebben, welke van
u verkort is, roept ; en het geschrei der-
genen, die geoogst hebben, is gekomen
tot in de ooren van den Heere Sabaöth.
5 [r] Gij hebt lekkerlijk geleefd op de
aarde, en wellusten gevolgd ; gij hebt
uwe harten gevoed als in eenen dag der
slachting.
6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood
den rechtvaardige ; *en* hij wederstaat u
niet.

Vermaning tot geduld.—De eed, het gebed, de bekeering der zondaars.

7 ZOO zijt dan lankmoedig, broeders !
tot de toekomst des Heeren. Ziet, de
landman verwacht de kostelijke vrucht
des lands, lankmoedig zijnde over de-
zelve, totdat het den vroegen en spaden
regen zal hebben ontvangen :
8 Weest gij ook lankmoedig, versterkt
uwe harten ; want de toekomst des Hee-
ren genaakt.
9 Zucht niet tegen elkander, broeders !
opdat gij niet veroordeeld wordt ; ziet,
de Rechter staat voor de deur.
10 Mijne broeders ! neemt tot een voor-
beeld des lijdens en der lankmoedigheid
de Profeten, die *in* den naam des Heeren
gesproken hebben.
11 Ziet, [s] wij houden hen gelukzalig, die
verdragen ; gij hebt [t] de verdraagzaam-
heid van Job gehoord, en gij hebt het
einde des Heeren gezien, [u] dat de Heere
zeer barmhartig is en een Ontfermer.
12 Doch vóór alle dingen, mijne broe-
ders ! [x] zweert niet, noch bij den hemel,
noch bij de aarde, noch eenigen anderen
eed; maar uw ja zij ja, en het neen
neen ; opdat gij in geen oordeel valt.
13 Is iemand onder u in lijden ? dat hij
bidde ! Is iemand goedsmoeds ? [y] dat hij
psalmzinge !
14 Is iemand krank onder u ? dat hij tot

Matth. 20:22. Rom. 8:26. [b] Joh. 15:19. Gal. 1:10. 1 Joh. 2:15. [c] Num. 11:29.
or. 3:34. 1 Petr. 5:5. [e] Efez. 4:27. 1 Petr. 5:9. [f] Jes. 1:15. [g] Matth. 5:4.
b 22:29. Spr. 29:23. Matth. 23:12. Luk. 14:11 ; 18:14. 1 Petr. 5:6. [i] Rom. 14:4.
ik. 12:18. [l] Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jak. 1:10. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17. [m] Hand. 18:21.
or. 4:19. Hebr. 6:8. [n] Luk. 12:47. [o] Spr. 11:28. Amos 6:1. Luk. 6:24. 1 Tim. 6:9.
atth. 6:19. Rom. 2:5. [q] Lev. 19:13. Deut. 24:14. [r] Job 21:13. Luk. 16:19, 25.
atth. 5:11. [t] Job 1:21, 22. [u] Num. 14:18. Ps. 103:8. [x] Matth. 5:34. 2 Kor. 1:17, 18.
ez. 5:19. Kol. 3:16.

zich roepe de Ouderlingen der gemeente,
en dat zij over hem bidden, [a] hem zal-
vende met olie in den naam des Heeren:
15 En het gebed des geloofs zal den
zieke behouden, en de Heere zal hem
oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal
hebben, het zal hem vergeven worden.
16 Belijdt elkander de misdaden, en
bidt voor elkander, opdat gij gezond
wordet; een krachtig gebed des recht-
vaardigen vermag veel.
17 [b] Elías was een mensch van gelijke
bewegingen als wij, en hij bad een gebed,
dat het niet zou regenen; en het regende
niet op de aarde in drie jaren en zes
maanden;
18 [c] En hij bad wederom, en de hemel
gaf regen, en de aarde bracht hare vrucht
voort.
19 Broeders! [d] indien iemand onder u
van de waarheid is afgedwaald, en iemand
hem bekeert,
20 Die wete, dat degene, die eenen zon-
daar van de dwaling zijns wegs bekeert,
eene ziel van den dood zal behouden, [e] en
menigte der zonden zal bedekken.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

Opschrift en heilwensch.

1 PETRUS, een Apostel van Jezus
Christus, aan de vreemdelingen, [f] ver-
strooid in Pontus, Galátië, Kappadócië,
Azië en Bithynië;
2 Den uitverkorenen naar de voorkennis
van God den Vader, in de heiligmaking
des Geestes, tot gehoorzaamheid en [g] be-
sprenging des bloeds van Jezus Christus:
[h] Genade en vrede zij u [i] vermenigvuldigd.

Dankzegging wegens de hope der zaligheid.

3 [k] GELOOFD zij de God en Vader van
onzen Heere Jezus Christus, [l] die naar
Zijne groote barmhartigheid ons heeft
wedergeboren, tot eene levende hoop,
[m] door de opstanding van Jezus Christus
uit de dooden;
4 Tot eene onverderfelijke, en onbe-
vlekkelijke en onverwelkelijke erfenis,
[n] die in de hemelen bewaard is voor u,
5 Die in de kracht Gods bewaard wordt
door het geloof tot de zaligheid, die be-
reid is, om geopenbaard te worden in den
laatsten tijd.
6 [o] In welken gij u verheugt, [p] nu een
weinig *tijds* (zoo het noodig is) bedroefd
zijnde door menigerlei verzoekingen,
7 [q] Opdat de beproeving uws geloofs, die
veel kostelijker is dan van het goud, het-
welk vergaat en door het vuur beproefd
wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en
eer en heerlijkheid, in de openbaring
van Jezus Christus;
8 [r] Denwelken gij niet gezien hebt, en
nochtans liefhebt; in denwelken gij nu,
hoewel *Hem* niet ziende, maar geloovende,
u verheugt met eene onuitsprekelijke en
heerlijke vreugde,
9 Verkrijgende het einde uws geloofs,
namelijk de zaligheid der zielen.
10 Van welke zaligheid ondervraagd en
onderzocht hebben [s] de Profeten, die
geprofeteerd hebben van de genade, aan
u *geschied*,
11 [t] Onderzoekende, op welken of hoeda-
nigen tijd de Geest van Christus, die in
hen was, beduidde en tevoren getuigde
[u] het lijden, *dat* op Christus *komen zou*,
en de heerlijkheid daarna *volgende*:
12 Denwelken geopenbaard is, dat zij
niet zichzelven, maar ons bedienden deze
dingen, die u nu aangediend zijn bij
degenen, die u het Evangelie verkondigd
hebben [x] door den Heiligen Geest, die van
den hemel gezonden is; [y] in welke din-
gen de engelen begeerig zijn in te zien.

Vermaning tot heiligmaking.

13 [z] DAAROM opschortende de lenden
uws verstands, *en* nuchteren zijnde, hoopt
volkomenlijk op de genade, die u toege-
bracht wordt in de openbaring van Jezus
Christus.
14 Als gehoorzame kinderen, wordt niet
gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die
tevoren in uwe onwetendheid waren;
15 Maar gelijk Hij, die u geroepen
heeft, heilig is, [aa] *zoo* wordt ook gij zelven
heilig in al *uwen* wandel,

---

[a] Mark. 6:13. [b] 1 Kon. 17:1. Luk. 4:25. [c] 1 Kon. 18:45. [d] Matth. 18:15. [e] Spr. 10:12. 1 Petr. 4:8. [f] Jak. 1:1. [g] Hebr. 12:24. [h] Rom. 1:7. 1 Kor. 1:3. Gal. 1:3. Efez. 1:2. [i] 2 Petr. 1:2. Judas vs. 2. [k] 2 Kor. 1:3. Efez. 1:3. [l] Rom. 6:23. Jak. 1:18. [m] 1 Kor. 15:20. [n] Kol. 1:5. 2 Tim. 1:12. [o] Rom. 5:3. Jak. 1:2. [p] Hebr. 10:37. 1 Petr. 5:10. [q] Jes. 48:10. 1 Kor. 3:13. Jak. 1:3. 1 Petr. 4:12. [r] Joh. 20:29. [s] Gen. 49:10. Dan. 2:44. Hagg. 2:8. Zach. 6:12. [t] Dan. 9:24. [u] Ps. 22:7. Jes. 53:3. [x] Hand. 2:4. [y] Efez. 3:10. [z] Luk. 12:35. Efez. 6:14. [aa] Luk. 1:75.

16 Daarom dat er geschreven is : [a] Zijt
eilig, want Ik ben heilig.
17 En indien gij tot eenen Vader aan-
oept Dengene, [b] die zonder aanneming
es persoons oordeelt naar eens iegelijks
rerk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer
nwoning ;
18 [c] Wetende dat gij niet door verganke-
ijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit
we ijdele wandeling, die *u* van de vade-
en overgeleverd *is*,
19 Maar [d] door het dierbaar bloed van
Christus, als van een onbestraffelijk en
onbevlekt Lam ;
20 Dewelke wel [e] voorgekend is geweest
vóór de grondlegging der wereld, maar
geopenbaard is in deze laatste tijden om
uwentwil,
21 Gij, die door Hem geloofd in God,
welke Hem opgewekt heeft uit de dooden,
[f] en Hem heerlijkheid gegeven heeft,
opdat uw geloof en hoop op God zijn
zouden.
22 Hebbende *dan* uwe zielen gereinigd
in de gehoorzaamheid der waarheid, door
den Geest, [g] tot ongeveinsde broederlijke
liefde, zoo hebt elkander vuriglijk lief uit
een rein hart,
23 Gij, die [h] wedergeboren zijt, niet uit
vergankelijk, maar *uit* onvergankelijk
[i] zaad, door het levende en eeuwig blij-
vende woord van God.
24 [k] Want alle vleesch is als gras, en alle
heerlijkheid des menschen is als eene
bloem van het gras. Het gras is verdord,
en zijne bloem is afgevallen ;
25 Maar het woord des Heeren blijft in
der eeuwigheid ; en dit is het woord, dat
onder u verkondigd is.

2 ZOO [l] legt dan af alle kwaadheid, en
alle bedrog, en geveinsdheid, en nij-
digheid en alle achterklappingen ;
2 En, als nieuwgeborene kinderkens,
zijt zeer begeerig naar de redelijke onver-
valschte melk, opdat gij door dezelve
moogt opwassen ;
3 Indien gij anders [m] gesmaakt hebt, dat
de Heere goedertieren is.
4 [n] Tot welken komende, *als tot* eenen
levenden steen, van de menschen wel
verworpen, maar bij God uitverkoren *en*
dierbaar,
5 Zoo wordt gij ook zelven, als levende
steenen, gebouwd *tot* [o] een geestelijk huis,
tot [p] een heilig priesterdom, om [q] geeste-
lijke offeranden op te offeren, die Gode
aangenaam zijn door Jezus Christus.
6 Daarom is ook vervat in de Schrift :
[r] Ziet, Ik leg in Sion eenen uitersten
hoeksteen, die uitverkoren *en* dierbaar is ;
en : Die in Hem gelooft, zal niet
beschaamd worden.
7 U dan, die gelooft, is Hij dierbaar ;
maar den ongehoorzamen *wordt gezegd* :
[s] De steen, dien de bouwlieden verworpen
hebben, deze is geworden tot een hoofd
des hoeks, en [t] een' steen des aanstoots,
en eene rots der ergernis ;
8 Dengenen *namelijk*, die zich aan het
woord stooten, ongehoorzaam zijnde,
waartoe zij ook gezet zijn.
9 [u] Maar gij zijt een uitverkoren geslacht,
[x] een koninklijk priesterdom, een heilig
volk, een verkregen volk ; opdat gij zoudt
verkondigen de deugden Desgenen, die u
uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn
wonderbaar licht :
10 [y] Gij, die eertijds geen volk waart,
maar nu Gods volk zijt ; die *eertijds* niet
ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt
geworden.

De eerlijke wandel temidden der heidenen ; de onderwerping aan de overheid.

11 GELIEFDEN ! ik vermaan *u* als
inwoners en vreemdelingen, [z] dat gij u
onthoudt van de vleeschelijke begeerlijk-
heden, welke krijg voeren tegen de ziel ;
12 [aa] En houdt uwen wandel eerlijk on-
der de Heidenen : [bb] opdat in hetgeen zij
kwalijk van u spreken, als van kwaad-
doeners, [cc] zij uit de goede werken, die zij
in *u* zien, God verheerlijken mogen [dd] in
den dag der bezoeking.
13 [ee] Zijt dan alle menschelijke ordening
onderdanig, om des Heeren wil ; hetzij
den Koning, als de opperste macht heb-
bende,
14 Hetzij den Stadhouderen, als die van
hem gezonden worden, tot straf wel der
kwaaddoeners, maar *tot* prijs dergenen,
die goed doen.
15 Want alzoo is het de wil van God,
[ff] dat gij, weldoende, den mond stopt aan
de onwetendheid der dwaze menschen ;
16 [gg] Als vrijen, en niet de vrijheid heb-

[a] Lev. 11:44, 45 ; 19:2 ; 20:7. [b] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. [c] 1 Kor. 6:20 ; 7:23. [d] Hand. 20:28. Hebr. 9:12. Openb. 1:5. [e] Rom. 16:25. Efez. 1:9 ; 3:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:9. Tit. 1:2. [f] Hand. 2:33. Filipp. 2:9. [g] Rom. 12:10. Efez. 4:3. Hebr. 13:1. 1 Petr. 2:17. [h] Jak. 1:18. [i] 1 Joh. 3:9. [k] Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jak. 1:10 ; 4:14. 1 Joh. 2:17. [l] Matth. 18:3. Rom. 6:4. 1 Kor. 14:20. Efez. 4:23. Kol. 3:8. Hebr. 12:1. [m] Ps. 34:9. [n] Efez. 2:20. [o] Hebr. 3:6. [p] Openb. 1:6 ; 5:10. [q] Rom. 12:1. Hebr. 12:28. [r] Jes. 28:16. [s] Ps. 118:22. Matth. 21:42. Hand. 4:11. [t] Jes. 8:14. Rom. 9:33. [u] Ex. 19:5. Deut. 7:6 ; 14:2 ; 26:18. Efez. 1:14. [x] Openb. 1:6 ; 5:10. [y] Hos. 1:10 ; 2:22. Rom. 9:26. [z] Rom. 13:14. Gal. 5:16. [aa] Rom. 12:17. 2 Kor. 8:21. Filipp. 2:15. [bb] Tit. 2:8. 1 Petr. 3:16. [cc] Matth. 5:16. [dd] Luk. 1:68 ; 19:44. [ee] Rom. 13:1. Tit. 3:1. [ff] Tit. 2:8. [gg] Joh. 8:32. Rom. 6:18. Gal. 5:1.

bende als een deksel der boosheid, maar
als dienstknechten van God.
17 [a] Eert een' iegelijk; [b] hebt de broeder-
schap lief; vreest God; [c] eert den Koning.

Plichten der Christelijke dienstknechten.

18 [d] GIJ huisknechten! zijt met alle
vreeze onderdanig den heeren, niet alleen
den goeden en bescheidenen, maar ook
den harden;
19 [e] Want dat is genade, indien iemand,
om het geweten voor God, zwarigheid
verdraagt, lijdende ten onrechte:
20 Want wat lof is het, indien gij ver-
draagt, als gij zondigt, en *daarover* gesla-
gen wordt? [f] Maar indien gij verdraagt,
als gij weldoet, en *daarover* lijdt, dat is
genade bij God.
21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl
ook Christus voor ons geleden heeft, [g] ons
een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijne
voetstappen zoudt navolgen:
22 [h] Die geene zonde gedaan heeft, en er
is geen bedrog in Zijnen mond gevonden;
23 [i] Die, als Hij gescholden werd, niet
wederschold, en als Hij leed, niet dreigde;
maar gaf het over aan Dien, die recht-
vaardiglijk oordeelt;
24 [k] Die zelf onze zonden in Zijn lichaam
gedragen heeft op het hout, [l] opdat wij,
der zonden afgestorven zijnde, der ge-
rechtigheid leven zouden; door wiens
striemen gij genezen zijt.
25 Want gij waart [m] als dwalende scha-
pen; maar gij zijt nu bekeerd tot den
Herder en Opziener uwer zielen.

Plichten der vrouwen en der mannen.

3 DESGELIJKS [n] gij vrouwen! zijt
uwen eigenen mannen onderdanig;
opdat ook, zoo eenigen den woorde
ongehoorzaam zijn, zij door den wandel
der vrouwen, zonder woord, mogen ge-
wonnen worden,
2 Als zij zullen ingezien hebben uwen
kuischen wandel in vreeze.
3 [o] Welker versiersel zij, niet hetgeen
uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten
des haars, en omhangen van goud, of van
kleederen aan te trekken,
4 Maar de verborgen mensch des harten,
in het onverderfelijk *versiersel* van een'
zachtmoedigen en stillen geest, die koste-
lijk is voor God;
5 Want alzoo versierden zichzelven eer-
tijds ook de heilige vrouwen, die op God
hoopten, en waren haren eigenen mannen
onderdanig:
6 [p] Gelijk Sara aan Abraham gehoor-
zaam is geweest, hem noemende heer:
welker dochters gij geworden zijt, als gij
weldoet, en niet vreest voor eenige ver-
schrikking.
7 Gij mannen insgelijks! [q] woont bij
haar met verstand, aan het vrouwelijke
vat, als het zwakste, eer gevende, als die
ook medeërfgenamen der genade des
levens *met haar* zijt; opdat uwe gebeden
niet verhinderd worden.

De broederlijke liefde; het geduld en de verdrukking naar het voorbeeld van Christus.

8 [r] EN eindelijk, [s] zijt allen eensgezind,
medelijdend, de broeders liefhebbende,
met innerlijke barmhartigheid bewogen,
vriendelijk.
9 [t] Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of
schelden voor schelden, maar zegent daar-
entegen: wetende, dat gij daartoe ge-
roepen zijt, [u] opdat gij zegening zoudt
beërven.
10 [x] Want wie het leven wil liefhebben,
en goede dagen zien, die stille zijne tong
van het kwaad, en zijne lippen, dat zij
geen bedrog spreken;
11 [y] Die wijke af van het kwade, en doe
het goede; die zoeke vrede en jage dien
na;
12 Want de oogen des Heeren zijn over
de rechtvaardigen, en Zijne ooren tot hun
gebed; maar het aangezicht des Heeren
is tegen degenen, die kwaad doen.
13 En wie is het, die u kwaad doen zal,
indien gij navolgers zijt van het goede!
14 [z] Maar indien gij ook lijdt om der ge-
rechtigheid wil, zoo zijt gij zalig; [aa] en
vreest niet uit vreeze van hen, en wordt
niet ontroerd;
15 [bb] Maar heiligt God, den Heere, in uwe
harten; [cc] en zijt altijd bereid tot verant-
woording aan een' iegelijk, die u reken-
schap afeischt van de hoop, die in u is,
met zachtmoedigheid en vreeze.
16 En hebt een goed geweten, [dd] opdat in
hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van
kwaaddoeners, zij beschaamd mogen
worden, die uwen goeden wandel in
Christus lasteren;

---

a Rom. 12:10. 1 Petr. 5:5. b Rom. 12:10. Efez. 4:3. Hebr. 13:1 1 Petr. 1:22.
c Matth. 22:21. d Efez. 6:5 Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. e Matth. 5:10.
f 1 Petr. 3:14; 4:14 g Joh. 13:15. Filipp. 2:5. 1 Joh. 2:6. h Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21.
1 Joh. 3:5. i Matth. 27:30. Joh. 8:48, 49. k Jes. 53:4. Matth. 8:17. l Rom. 6:11.
m Jes. 53:6. Ezech. 34:6. Luk. 15:4. n Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Efez. 5:22. Kol. 3:18.
Tit. 2:5. o 1 Tim. 2:9. Tit. 2:3. p Gen. 18:12. q Efez. 5:25, enz. Kol. 3:19.
r Rom. 12:16; 15:5. 1 Kor. 1:10. s Filipp. 2:2; 3:16. t Lev. 19:18. Spr. 20:22; 24:29.
Matth. 5:39. Rom. 12:17. 1 Kor. 6:7. 1 Thess. 5:15. u Matth. 25:34. 1 Tim. 4:8.
x Ps. 34:13, enz. Jak 1:26. y Ps. 37:27. Jes. 1:16. 3 Joh. vs. 11. z Matth. 5:10.
1 Petr. 2:20; 4:14. aa Jes. 8:12. Jer. 1:8. bb Job 1:21. cc Ps. 119:46. Hand. 4:8.
dd Tit. 2:8. 1 Petr. 2:12, 15.

17 Want het is beter, dat gij, weldoende,
ndien het de wil van God wil) lijdt, dan
waaddoende.
18 a Want Christus heeft ook eens voor
zonden geleden, Hij rechtvaardig voor
onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot
od zou brengen: die wel is gedood in
et vleesch, maar levend gemaakt door
n Geest;
19 In welken Hij ook, henengegaan
nde, den geesten, b die in de gevangenis
in, gepredikt heeft;
20 c Die eertijds ongehoorzaam waren,
wanneer de lankmoedigheid Gods een-
aal verwachtte, in de dagen van Noach,
s de arke toebereid werd; waarin wei-
ge (e dat is acht) zielen behouden wer-
n door het water.
21 f Waarvan het tegenbeeld, de doop,
s nu ook behoudt, niet die eene afleg-
ng is der vuiligheid des lichaams, maar
eene vraag is van een goed geweten
t God, door de opstanding van Jezus
ristus:
22 g Welke is aan de rechter*hand* Gods,
gevaren ten hemel, de engelen en
achten en krachten Hem onderdanig
maakt zijnde.

DEWIJL dan Christus voor ons in
het vleesch geleden heeft, zoo h wapent
u ook met dezelfde gedachte, i *name-
k* dat wie in het vleesch geleden heeft,
heeft opgehouden van de zonde;
k Om nu niet meer naar de begeerlijk-
den der menschen, maar naar den wil
n God, den tijd, die overig is in het
esch, te leven.
l Want het is ons genoeg, dat wij den
orgaanden tijd des levens der Heidenen
volbracht hebben, en gewandeld
bben in ontuchtigheden, begeerlijk-
len, wijnzuiperijen, brasserijen, drin-
ijen en gruwelijke afgoderijen;
Waarin zij zich vreemd houden, als
niet medeloopt tot dezelfde uitgieting
overdadigheid, en u lasteren:
Dewelke zullen rekenschap geven
ngene, die bereid staat om te oor-
len de levenden en de dooden.
m Want daartoe is ook den dooden het
angelie verkondigd geworden, opdat
wel zouden geoordeeld worden naar
mensch in het vleesch, maar leven
den naar God in den geest.
n En het einde aller dingen is nabij;
jt dan nuchteren, en waakt in de ge-
en;

8 Maar vooral hebt vurige liefde tot
elkander; p want de liefde zal menigte
van zonden bedekken.
9 q Zijt herbergzaam jegens elkander,
r zonder murmureeren.
10 s Een iegelijk, gelijk hij gave ont-
vangen heeft, *alzoo* bediene hij ze aan
de anderen, als goede uitdeelers der me-
nigerlei genade Gods.
11 t Indien iemand spreekt, *die spreke*
als de woorden Gods; indien iemand
dient, *die diene* als uit kracht, die God
verleent; opdat God in allen geprezen
worde door Jezus Christus, welken toe-
komt de heerlijkheid en de kracht, in
alle eeuwigheid. Amen.
12 Geliefden! u houdt u niet vreemd over
de hitte *der verdrukking* onder u, die u
geschiedt tot verzoeking, alsof u *iets*
vreemds overkwame;
13 Maar gelijk gij gemeenschap hebt
aan het lijden van Christus, *alzoo* ver-
blijdt u; opdat gij ook in de openbaring
Zijner heerlijkheid u moogt verblijden
en verheugen.
14 x Indien gij gesmaad wordt om den
naam van Christus, zoo zijt gij zalig;
want de Geest der heerlijkheid, en *de
Geest* van God rust op u. Wat hen aan-
gaat, Hij wordt wel gelasterd, maar wat
u aangaat, Hij wordt verheerlijkt.
15 Doch dat niemand van u lijde als een
doodslager of dief of kwaaddoener, of
als een, die zich met eens anders doen
bemoeit;
16 Maar indien *iemand lijdt* als een
Christen, die schame zich niet, maar
verheerlijke God in dezen deele.
17 y Want het is de tijd, dat het oordeel
beginne van het huis Gods; en indien
het eerst van ons *begint*, z welk zal het
einde zijn dergenen, die het Evangelie
van God ongehoorzaam zijn?
18 aa En indien de rechtvaardige nauwe-
lijks zalig wordt, waar zal de goddelooze
en zondaar verschijnen?
19 Zoo dan ook, die lijden naar den wil
van God, dat zij hunne zielen *Hem*, als
den getrouwen Schepper, bevelen met
weldoen.

Plichten der Ouderlingen en der jonge lieden.—Vermaning tot nederigheid en waakzaamheid.

5 DE Ouderlingen, die onder u zijn,
vermaan ik, die een Mede-ouderling,
en getuige des lijdens van Christus ben,

Rom. 5:6. Hebr. 9:15, 28. b 1 Petr. 4:6. c Gen. 6:5. d Gen. 6:3, 14. Matth. 24:37.
c. 17:26. Rom. 2:4. e Gen. 8:18. 2 Petr. 2:5. f Efez. 5:26. g Efez. 1:20.
ebr. 12:1. i Rom. 6:7. k Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15. Gal. 2:20. Efez. 4:24. 1 Thess. 5:10.
or. 9:14. l Efez. 4:17. m Joh. 5:25. 1 Petr. 3:19. n 1 Joh. 2:18. o Luk. 21:34.
or. 10:12. q Rom. 12:13. Hebr. 13:2. r Filipp. 2:14. s Spr. 3:28. Rom. 12:6.
or. 3:11. t Jer. 23:22. u Jes. 48:10. 1 Kor. 3:13. 1 Petr. 1:7. x Matth. 5:10.
etr. 2:20; 3:14. y Jer. 25:29. Luk. 23:31. z Luk. 10:12. aa Spr. 11:31.

en deelachtig der heerlijkheid, die geopenbaard zal worden :

2 [a] Weidt de kudde Gods, die onder u is, hebbende opzicht *daarover*, niet uit bedwang, maar gewilliglijk ; [b] noch om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed ;

3 [c] Noch als heerschappij voerende over het erfdeel *des Heeren*, [d] maar *als* voorbeelden der kudde geworden zijnde ;

4 En als [e] de overste Herder verschenen zal zijn, [f] zoo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

5 Desgelijks gij jongen ! zijt den ouden onderdanig, [g] en zijt allen elkander onderdanig ; zijt met de ootmoedigheid bekleed, [h] want God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

6 [i] Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te Zijner tijd.

7 [k] Werpt ál uwe bekommernis op Hem, [l] want Hij zorgt voor u.

8 [m] Zijt nuchteren, *en* waakt ; [n] want uwe tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden ;

9 [o] Denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende, dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.

Wenschen en groeten.

10 DE God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot Zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij [p] een weinig *tijds* zullen geleden hebben, die volmake, bevestige, versterke en fundeere ulieden.

11 Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid ! Amen.

12 Door Silvánus, die u een getrouw broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige *woorden* geschreven, vermanende en betuigende, dat deze is de waarachtige genade Gods, in welke gij staat.

13 U groet de medeuitverkorene *gemeente*, die in Bábylon is, en Markus, mijn zoon.

14 Groet elkander [q] met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen, die in Christus Jezus zijt ! Amen.

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

Opschrift en heilbede.

1 SIMEON Petrus, een dienstknecht en Apostel van Jezus Christus, aan degenen, die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker, Jezus Christus :

2 [r] Genade en vrede zij u [s] vermenigvuldigd [t] door de kennis van God, en van Jezus, onzen Heere !

Vermaning tot beoefening der christelijke deugden.

3 GELIJK ons Zijne Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de godzaligheid *behoort*, geschonken heeft, door de kennis Desgenen, die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd ;

4 Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, [u] opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloden zijt het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

5 En gij, tot hetzelve ook alle naarstigheid toebrengende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis,

6 En bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid,

7 En bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde liefde *jegens allen.*

8 Want zoo deze dingen bij u zijn, en in *u* overvloedig zijn, zij zullen *u* niet ledig noch [x] onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus ;

9 Want bij welken deze dingen niet

---

[a] Hand. 20:28. [b] 1 Tim. 3:3. Tit. 1:7. [c] 2 Kor. 1:24. [d] Filipp. 3:17. 1 Tim. 4:12. Tit. 2:7. [e] Jes. 40:11. Ezech. 34:23. Joh. 10:11. Hebr. 13:20. 1 Petr. 2:25. [f] 1 Kor. 9:25. 2 Tim. 4:8. Jak. 1:12. 1 Petr. 1:4. [g] Rom. 12:10. Filipp. 2:3. [h] Spr. 3:34. Jak. 4:6. [i] Job 22:23. Spr. 29:23. Matth. 23:12. Luk. 14:11. Jak. 4:10. [k] Ps. 55:23. Matth. 6:25. Luk. 12:22. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. [l] 1 Kor. 9:9. Hebr. 13:5. [m] 1 Thess. 5:6. 1 Petr. 1:13 ; 4:7. [n] Job 1:7. Luk. 22:31. [o] Efez. 4:27. Jak. 4:7. [p] Hebr. 10:37. 1 Petr. 1:6. [q] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26. [r] Rom. 1:7. 1 Petr. 1:2. [s] 1 Petr. 1:2. Judas vs. 2. [t] Joh. 17:3. [u] Jes. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:14. Gal. 3:26. [x] Tit. 3:14.

jn, [a] die is blind, van verre niet ziende,
ebbende vergeten de reiniging zijner
orige zonden.
10 Daarom, broeders! benaarstigt u te
ieer, om uwe roeping en verkiezing vast
: maken; want dat doende zult gij
immermeer struikelen;
11 Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd
orden de ingang in het eeuwig konink-
ijk van onzen Heere en Zaligmaker
ezus Christus.
12 Daarom zal ik niet verzuimen u altijd
aarvan te vermanen, hoewel gij het
eet, en in de tegenwoordige waarheid
rsterkt zijt.
3 En ik acht het recht te zijn, zoo lang
. in dezen tabernakel ben, dat ik u
opwekke door vermaning;
4 [c] Alzoo ik weet, dat de aflegging
ijns tabernakels haast zijn zal, [d] ge-
kerwijs ook onze Heere Jezus Christus
ij heeft geopenbaard.
5 Doch ik zal ook naarstigheid doen
j alle gelegenheid, dat gij na mijnen
gang van deze dingen gedachtenis
oogt hebben.
3 [e] Want wij zijn geene kunstelijk-
rdichte fabelen nagevolgd, als wij u
kend gemaakt hebben de kracht en
:komst van onzen Heere Jezus Christus,
aar wij zijn aanschouwers geweest van
ine majesteit;
' Want Hij heeft van God den Vader
: . en heerlijkheid ontvangen, als zoo-
nig eene stem van de hoogwaardige
erlijkheid tot Hem gebracht werd:
Deze is Mijn geliefde Zoon, in welken
Mijn welbehagen heb.
; En deze stem hebben wij gehoord, als
van den hemel gebracht is geweest, toen
met Hem op den heiligen berg waren.
En wij hebben het profetische woord,
zeer vast is; en gij doet wel, dat gij
rop acht hebt, [h] als op een licht, schij-
nde in eene duistere plaats, totdat de
: aanlichte, en [i] de morgenster opga
we harten:
Dit eerst wetende, dat geene profetie
Schrift is van eigene uitlegging;
Want de profetie is voortijds niet
rtgebracht door den wil eens men-
en, maar de heilige menschen Gods,
n den Heiligen Geest gedreven zijnde,
ben *ze* gesproken.

De valsche leeraars.

EN er zijn ook [l] valsche profeten
onder het volk geweest, [m] gelijk ook
onder u valsche leeraars zijn zullen, die
verderfelijke ketterijen bedektelijk in-
voeren zullen, ook den Heere, die hen
gekocht heeft, verloochenende, *en* een
haastig verderf over zichzelven bren-
gende;
2 En velen zullen hunne verderfenissen
navolgen, door welke de weg der waarheid
zal gelasterd worden;
3 En zij zullen door gierigheid, met
gemaakte woorden, van u eene koopman-
schap maken; [n] over welke het oordeel
van overlang niet ledig is, en hun ver-
derf sluimert niet.
4 Want indien God [o] de engelen, die
gezondigd hebben, niet gespaard heeft,
maar, die in de hel geworpen hebbende,
overgegeven heeft aan de ketenen der
duisternis, om tot het oordeel bewaard te
worden;
5 En de oude wereld niet heeft gespaard,
maar [p] Noach, den prediker der gerech-
tigheid, zijn' achtster, bewaard heeft, als
Hij den zondvloed over de wereld der
goddeloozen heeft gebracht;
6 En de steden [q] van Sódoma en Go-
mórra tot asch verbrandende met om-
keering veroordeeld heeft, en tot een
voorbeeld gezet dengenen, die goddeloos-
lijk zouden leven;
7 En den rechtvaardigen Lot, [r] die ver-
moeid was van den ontuchtigen wandel
der gruwelijke menschen, *daaruit* ver-
lost heeft:
8 (Want deze rechtvaardige *man*, wo-
nende onder hen, heeft dag op dag *zijne*
rechtvaardige ziel [s] gekweld, door het
zien en hooren van *hunne* ongerechtige
werken):
9 [t] Zoo weet de Heere de godzaligen uit
de verzoeking te verlossen, en de onrecht-
vaardigen te bewaren tot den dag des
oordeels, om gestraft te worden;
10 Maar allermeest degenen, die naar
het vleesch in onreine begeerlijkheid
wandelen, en de heerschappij verachten;
die stout zijn, zichzelven behagen, en
die de heerlijkheden niet schromen te
lasteren;
11 Daar de engelen, in sterkte en kracht
meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel
tegen hen voor den Heere voortbrengen.
12 [u] Maar deze, als onredelijke dieren,
die de natuur volgen, en voortgebracht
zijn, om gevangen en gedood te worden,
[x] dewijl zij lasteren hetgeen zij niet ver-
staan, zullen in hunne verdorvenheid
verdorven worden;

'es. 59:10. Zef. 1:17. [b] 2 Petr. 3:1. [c] Tim. 4:6. [d] Joh. 21:18, 19. [e] 1 Kor. 1:17;
l; 4:20. [f] Matth. 17:1. Joh. 1:14. 1 Joh. 1:1. [g] Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11; 9:7.
3:22; 9:35. Kol. 1:13. [h] 2 Kor. 4:6. [i] Openb. 22:16. [k] 2 Tim. 3:16. [l] Deut. 13:1.
atth. 24:11. Hand. 20:29. 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1. [n] Judas vs. 4. [o] Judas vs. 6.
b. 20:3. [p] Gen. 7:23. 1 Petr. 3:19. [q] Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19.
50:10. Ezech. 16:49. Hos. 11:8. Amos 4:11. Judas vs. 5. [r] Gen. 19:7, 8. [s] Ps. 119:158.
or. 10:13. [u] Jer. 12:3. [x] Judas vs. 10.

13 En zullen verkrijgen het loon der
ongerechtigheid, als die de dagelijksche
weelde *hun* vermaak achten, zijnde
vlekken en smetten, en zijn weelderig
in hunne bedriegerijen, als zij in de
maaltijden met u zijn;
14 Hebbende de oogen vol overspel, en
die niet ophouden van zondigen; verlok-
kende de onvaste zielen, hebbende het
hart geoefend in gierigheid, kinderen der
vervloeking;
15 Die den rechten weg verlaten heb-
bende, zijn verdwaald, en [a] volgen den
weg van Balaäm, den *zoon* van Bosor,
die het loon der ongerechtigheid liefge-
had heeft;
16 Maar hij heeft de bestraffing zijner
ongerechtigheid gehad, *want* [b] het juk-
dragende stomme *dier*, sprekende met
menschenstem, heeft des profeten dwaas-
heid verhinderd.
17 [c] Deze zijn waterlooze fonteinen,
wolken, van eenen draaiwind gedreven,
denwelken de donkerheid der duisternis
in der eeuwigheid bewaard wordt;
18 Want zij, zeer opgeblazene ijdelheid
sprekende, verlokken door de begeerlijk-
heden des vleesches *en* door ontuchtig-
heden degenen, die waarlijk ontvloden
waren van degenen, die in dwaling wan-
delen:
19 Belovende hun vrijheid, daar zij-
zelven dienstknechten zijn der verdor-
venheid; [d] want van wien iemand over-
wonnen is, dien is hij ook tot een'
dienstknecht gemaakt.
20 [e] Want indien zij, nadat zij, door
de kennis van den Heere en Zaligmaker
Jezus Christus, de besmettingen der
wereld ontvloden zijn, en in dezelve
wederom ingewikkeld zijnde, *van haar*
overwonnen worden, [f] zoo is hun het
laatste erger geworden dan het eerste;
21 Want het ware hun beter, dat zij
den weg der gerechtigheid niet gekend
hadden, dan dat zij, *dien* gekend heb-
bende, *weder* afkeeren van het heilige
gebod, dat hun overgegeven was.
22 Maar hun is overkomen hetgeen
met een waar spreekwoord *gezegd wordt:*
[g] De hond is wedergekeerd tot zijn eigen
uitbraaksel; en de gewasschene zeug tot
de wenteling in het slijk.

De wederkomst van den Heere.

3 DEZEN tweeden zendbrief, geliefden!
schrijf ik nu aan u, in welke *beide*
ik [h] door vermaning uw oprecht gemoed
opwekke,
2 Opdat gij gedachtig zijt aan de woor-
den, die van de heilige Profeten tevoren
gesproken zijn, en aan ons gebod, die des
Heeren en Zaligmakers Apostelen zijn,
3 [i] Dit eerst wetende, dat in het laatste
der dagen spotters komen zullen, die naar
hunne eigene begeerlijkheden zullen wan-
delen,
4 En zeggen: [k] Waar is de belofte Zij-
ner toekomst? want van dien *dag*, dat
de vaders ontslapen zijn, blijven alle
dingen alzoo, *gelijk* van het begin der
schepping.
5 Want willens is dit hun onbekend, dat
door het woord Gods de hemelen van ouds
lang geweest zijn, [l] en de aarde uit het
water en in het water bestaande;
6 [m] Door welke de wereld, die toen was,
met het water van den zondvloed bedekt
zijnde, vergaan is;
7 [n] Maar de hemelen, die nu zijn, en
de aarde, zijn door hetzelfde woord als
een schat weggelegd, [o] en worden ten
vure bewaard tegen den dag des oor-
deels, en der verderving der goddelooze
menschen.
8 Doch deze eene zaak zij u niet onbe-
kend, geliefden! [p] dat één dag bij den
Heere is als duizend jaren, en duizend
jaren als één dag.
9 [q] De Heere vertraagt de belofte niet
([r] gelijk eenigen *dat* traagheid achten),
[s] maar is lankmoedig over ons, [t] niet wil-
lende, dat eenigen verloren gaan, maar
dat zij allen tot bekeering komen:
10 Maar de dag des Heeren zal komen
[u] als een dief in den nacht, in welken de
hemelen met een gedruis zullen voorbij-
gaan, en de elementen branden zullen
en vergaan, en de aarde en de werken,
die daarin zijn, zullen verbranden.
11 Dewijl dan deze dingen alle vergaan,
hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen
wandel en godzaligheid!
12 Verwachtende en haastende tot de
toekomst van den dag Gods, [x] in welken
de hemelen, door vuur ontstoken zijnde,
zullen vergaan, en de elementen bran-
dende zullen versmelten;
13 Maar wij verwachten, [y] naar Zijne
belofte, nieuwe hemelen en eene nieuwe
aarde, in dewelke gerechtigheid woont.
14 Daarom, geliefden! verwachtende
deze dingen, benaarstigt u, dat gij onbe-
vlekt en onbestraffelijk van Hem bevon-
den moogt worden in vrede;

[a] Num. 22:7, 21. Judas vs. 11. [b] Num. 22:21. [c] Judas vs. 12. [d] Joh. 8:34. Rom. 6:16.
[e] Hebr. 6:4; 10:26. [f] Matth. 12:45. [g] Spr. 26:11. [h] 2 Petr. 1:13. [i] 1 Tim. 4:1.
2 Tim. 3:1. Judas vs. 18. [k] Ezech. 12:22. [l] Gen. 1:9. Ps. 24:2. [m] Gen. 7:10, 21.
[n] Ps. 102:27. Jes. 51:6. Hebr. 1:11. 2 Petr. 3:10. [o] 2 Thess. 1:8. [p] Ps. 90:4.
[q] Hab. 2:3. [r] 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 3:15. [s] Jes. 30:18. Rom. 2:4. [t] Ezech. 18:23; 33:11.
1 Tim. 2:4. [u] Matth. 24:43, 44. 1 Thess. 5:2. Openb. 3:3; 16:15. [x] Ps. 50:3. 2 Thess. 1:8.
[y] Jes. 65:17; 66:22. Openb. 21:1.

15 *a* En acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid; gelijkerwijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid, die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft,
16 Gelijk ook *b* in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende: in welke dingen sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste *menschen* verdraaien, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.
17 Gij dan, geliefden! *zulks* tevoren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;
18 Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid! Amen.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

Het woord des levens geopenbaard in het vleesch.

1 HETGEEN *c* van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, *d* hetgeen wij aanschouwd hebben, *e* en onze handen getast hebben, van het Woord des levens:
2 (Want het leven is geopenbaard, en wij hebben het gezien, en wij getuigen, en verkondigen ulieden dat eeuwige leven, hetwelk bij den Vader was, en ons is geopenbaard):
3 Hetgeen wij *dan* gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook *zij* met den Vader, en met Zijnen Zoon Jezus Christus.
4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

God is licht; die niet in het licht wandelt, heeft geen gemeenschap met Hem.

5 EN dit is de verkondiging, die wij van Hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, *f* dat God een licht is, en gansch geene duisternis in Hem is.
6 Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet;
7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, *g* en het bloed van Jezus Christus, Zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde.

De belijdenis der zonden en de vergiffenis door Jezus Christus.

8 *h* INDIEN wij zeggen, dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelven, en de waarheid is in ons niet.
9 *i* Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.
10 Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij Hem tot eenen leugenaar, en Zijn woord is niet in ons.

2 MIJNE kinderkens! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben *k* eenen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige;
2 En Hij is *l* eene verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de zonde* *m* der geheele wereld.

De waarneming der geboden; de broederlijke liefde; het verloochendzijn aan de wereld.

3 EN hieraan kennen wij, dat wij Hem gekend hebben, zoo wij Zijne geboden bewaren.
4 *n* Die daar zegt: Ik ken Hem, en Zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet;
5 Maar zoo wie Zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden; *o* hieraan kennen wij, dat wij in Hem zijn.

---

a Rom. 2:4. *b* Rom. 8:19. 1 Kor. 15:24. 1 Thess. 4:15. *c* Joh. 1:1. *d* Joh. 1:14. 2 Petr. 1:16. *e* Luk. 24:39. Joh. 20:27. *f* Joh. 1:9; 8:12; 9:5; 12:35, 36. *g* Hebr. 9:14. 1 Petr. 1:19. Openb. 1:5. *h* 1 Kon. 8:46. 2 Kron. 6:36. Job 9:2. Ps. 143:2. Spr. 20:9. Pred. 7:20. *i* Ps. 32:5. Spr. 28:13. *k* 1 Tim. 2:5. Hebr. 7:25. *l* Rom. 3:25. 2 Kor. 5:18. Kol. 1:20. *m* Joh. 4:42. 1 Joh. 4:14. *n* 1 Joh. 4:20. *o* Joh. 13:35.

6 Die zegt, dat hij in Hem blijft, [a] die
moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk Hij
gewandeld heeft.
7 Broeders! ik schrijf u [b] geen nieuw
gebod, maar een oud gebod, dat gij van
den beginne gehad hebt; dit oud gebod
is het woord, dat gij van den beginne
gehoord hebt.
8 Wederom schrijf ik u [c] een nieuw ge-
bod: hetgeen waarachtig is in Hem, zij
ook in u *waarachtig;* want de duisternis
gaat voorbij, en het waarachtige licht
schijnt nu.
9 Die zegt, dat hij in het licht is, en
zijnen broeder haat, die is in de duister-
nis tot nog toe.
10 [d] Die zijnen broeder liefheeft, [e] blijft
in het licht, en geene ergernis is in hem;
11 Maar die zijnen broeder haat, is in de
duisternis, en wandelt in de duisternis,
en weet niet, waar hij henengaat: want
de duisternis heeft zijne oogen verblind.
12 [f] Ik schrijf u, kinderkens! want de
zonden zijn u vergeven om Zijns naams
wil.
13 Ik schrijf u, vaders! want gij hebt
Hem gekend, die van den beginne is. Ik
schrijf u, jongelingen! want gij hebt den
booze overwonnen. Ik schrijf u, kinde-
ren! want gij hebt den Vader gekend.
14 Ik heb u geschreven, vaders! want
gij hebt *Hem* gekend, die van den be-
ginne is. Ik heb u geschreven, jonge-
lingen! want gij zijt sterk, en het
woord Gods blijft in u, en gij hebt den
booze overwonnen.
15 [g] Hebt de wereld niet lief, noch het-
geen in de wereld is; [h] zoo iemand de
wereld liefheeft, de liefde des Vaders is
niet in hem;
16 Want al wat in de wereld is, *name-
lijk* de begeerlijkheid des vleesches, en de
begeerlijkheid der oogen en de grootsch-
heid des levens, is niet uit den Vader,
maar is uit de wereld;
17 [i] En de wereld gaat voorbij, en hare
begeerlijkheid; maar die den wil van
God doet, blijft in der eeuwigheid.

De antichristen.

18 KINDERKENS! het is de laatste
ure; [k] en gelijk gij gehoord hebt, dat de
antichrist komt, *zoo* zijn ook nu vele
antichristen geworden: waaruit wij ken-
nen, dat het de laatste ure is.
19 [l] Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij
waren uit ons niet; want indien zij uit
ons geweest waren, zoo zouden zij met
ons gebleven zijn; [m] maar *dit is geschied,*
opdat zij zouden openbaar worden, dat
zij niet allen uit ons zijn.
20 [n] Doch gij hebt de zalving van den
Heilige, en gij weet alle dingen.
21 Ik heb u niet geschreven, omdat gij
de waarheid niet weet, maar omdat gij
die weet, en omdat geene leugen uit de
waarheid is.
22 Wie is de leugenaar, dan die loo-
chent, dat Jezus is de Christus? Deze is
de antichrist, die den Vader en den Zoon
loochent.
23 [o] Een iegelijk, die den Zoon loochent,
heeft ook den Vader niet.
24 Hetgeen gijlieden dan van den be-
ginne gehoord hebt, dat blijve in u. In-
dien in u blijft, wat gij van den beginne
gehoord hebt, zoo zult gij ook in den
Zoon en in den Vader blijven.
25 En dit is de belofte, die Hij ons
beloofd heeft, *namelijk* het eeuwige leven.
26 Dit heb ik u geschreven van degenen,
die u verleiden.
27 [p] En de zalving, die gijlieden van
Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij
hebt niet van noode, dat iemand u leere;
maar gelijk diezelfde zalving u leert van
alle dingen, *zoo* is zij ook waarachtig, en
is geene leugen; en gelijk zij u geleerd
heeft, *zoo* zult gij in Hem blijven.
28 En nu, kinderkens! blijft in Hem:
[q] opdat, wanneer Hij zal geopenbaard
zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij
van Hem niet beschaamd gemaakt wor-
den in Zijne toekomst.
29 Indien gij weet, dat Hij rechtvaar-
dig is, zoo weet gij, dat een iegelijk, die
de rechtvaardigheid doet, uit Hem ge-
boren is.

De kinderen Gods.

3 ZIET, [r] hoe groote liefde ons de
Vader gegeven heeft, *namelijk* dat
wij kinderen Gods genaamd zouden wor-
den. Daarom kent ons de wereld niet,
omdat zij Hem niet kent.
2 Geliefden! [s] nu zijn wij kinderen
Gods, [t] en het is nog niet geopenbaard
wat wij zijn zullen; [u] maar wij weten, dat
als *Hij* zal geopenbaard zijn, wij Hem
zullen gelijk wezen; want wij zullen
Hem zien, gelijk Hij is;
3 En een iegelijk, die deze hoop op
Hem heeft, die reinigt zichzelven, gelijk
Hij rein is.
4 Een iegelijk, die de zonde doet, die
doet ook de ongerechtigheid; [x] want de
zonde is de ongerechtigheid;

---

[a] Joh. 13:15. 1 Petr. 2:21. [b] 2 Joh. vs. 5. [c] Joh. 13:34; 15:12. [d] 1 Joh. 3:14.
[e] Joh. 12:35. [f] Luk. 24:47. Hand. 4:12; 13:38. [g] Rom. 12:2. [h] Gal. 1:10. Jak. 4:4.
[i] Ps. 90:10. Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jak. 1:10; 4:14. 1 Petr. 1:24. [k] Matth. 24:5. 2 Thess. 2:3.
[l] Ps. 41:10. Hand. 20:30. [m] 1 Kor. 11:19. [n] Ps. 45:8; 133:2. 2 Kor. 1:21. Hebr. 1:9.
[o] Luk. 12:9. 2 Tim. 2:12. [p] Jer. 31:34. Hebr. 8:11. [q] Mark. 8:38. 1 Joh. 2:2.
[r] 1 Joh. 1:12. [s] Jes. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:15. Gal. 3:26; 4:6. [t] Matth. 5:12.
Rom. 8:18. 2 Kor. 4:17. [u] Filipp. 3:21. Kol. 3:4. [x] 1 Joh. 5:17.

5 [a] En gij weet, dat Hij geopenbaard is,
opdat Hij onze zonden zou wegnemen;
[b] en geene zonde is in Hem.
6 Een iegelijk, die in Hem blijft, die
zondigt niet; een iegelijk, die zondigt,
die heeft Hem niet gezien, en heeft Hem
niet gekend.
7 Kinderkens! dat niemand u verleide.
[c] Die de rechtvaardigheid doet, die is
rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is.
8 Die de zonde doet, is uit den duivel;
want de duivel zondigt van den beginne.
Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard,
opdat Hij de werken des duivels ver-
breken zou.
9 [d] Een iegelijk, die uit God geboren is,
die doet de zonde niet, [e] want Zijn zaad
blijft in hem; en hij kan niet zondigen,
want hij is uit God geboren.
10 Hierin zijn de kinderen Gods en de
kinderen des duivels openbaar. Een iege-
lijk, die de rechtvaardigheid niet doet,
die is niet uit God, en die zijnen broeder
niet liefheeft;
11 Want dit is de verkondiging, die gij
van den beginne gehoord hebt, [f] dat wij
elkander zouden liefhebben:
12 Niet gelijk [g] Kaïn, *die* uit den booze
was, en zijnen broeder doodsloeg; en om
wat oorzaak sloeg hij hem dood? [h] omdat
zijne werken boos waren, en die zijns
broeders rechtvaardig.
13 [i] Verwondert u niet, mijne broeders!
zoo de wereld u haat.
14 [k] Wij weten, dat wij overgegaan zijn
uit den dood in het leven, dewijl wij de
broeders liefhebben: die *zijnen* broeder
niet liefheeft, blijft in den dood.
15 Een iegelijk, die zijnen broeder haat,
s een doodslager; [l] en gij weet, dat geen
oodslager het eeuwige leven heeft in
ich blijvende.
16 [m] Hieraan hebben wij de liefde ge-
end, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld
eeft; en wij zijn schuldig voor de broe-
ers het leven te stellen.
7 [n] Zoo wie nu het goed der wereld
eeft, en ziet zijnen broeder gebrek heb-
en, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe
ijft de liefde Gods in hem?
8 Mijne kinderkens! laat ons niet lief-
bben met den woorde, noch met de
ng, maar met de daad en waarheid;
9 En hieraan kennen wij, dat wij uit
waarheid zijn, en wij zullen onze
rten verzekeren voor Hem:
20 Want indien ons hart *ons* veroordeelt,
God is meerder dan ons hart, en Hij
kent alle dingen.
21 Geliefden! indien ons hart ons niet
veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedig-
heid tot God;
22 [o] En zoo wat wij bidden, ontvangen
wij van Hem, dewijl wij Zijne geboden
bewaren, en doen hetgeen behagelijk is
voor Hem.
23 [p] En dit is Zijn gebod: dat wij ge-
looven in den naam van Zijnen Zoon
Jezus Christus, [q] en elkander liefhebben,
gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft;
24 [r] En die Zijne geboden bewaart,
blijft in Hem, en Hij in denzelven. En
hieraan kennen wij, dat Hij in ons
blijft *namelijk* uit den Geest, dien Hij
ons gegeven heeft.

De valsche leeraars.

4 GELIEFDEN! [s] gelooft niet eenen
iegelijken geest, [t] maar beproeft de
geesten, of zij uit God zijn; [u] want vele
valsche profeten zijn uitgegaan in de
wereld.
2 Hieraan kent gij den Geest van God:
alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus
in het vleesch gekomen is, die is uit God;
3 En alle geest, die niet belijdt, dat
Jezus Christus in het vleesch gekomen
is, die is uit God niet; [x] maar dit is
de geest van den antichrist, [y] welken
geest gij gehoord hebt, dat komen zal,
[z] en is nu alreede in de wereld.
4 Kinderkens! gij zijt uit God, en hebt
hen overwonnen; want Hij is meerder,
die in u is, dan die in de wereld is.
5 Zij zijn uit de wereld, daarom spreken
zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.
6 [aa] Wij zijn uit God. Die God kent,
hoort ons; die uit God niet is, hoort ons
niet. Hieruit kennen wij den geest der
waarheid, en den geest der dwaling.

God is liefde.—God liefhebben en zijne broeders liefhebben.

7 GELIEFDEN! laat ons elkander lief-
hebben, want de liefde is uit God; en
een iegelijk, die liefheeft, is uit God ge-
boren, en kent God;
8 Die niet liefheeft, die heeft God niet
gekend; want God is liefde.
9 [bb] Hierin is de liefde Gods jegens ons
geopenbaard, dat God Zijnen eenigge-

Jes. 53:12. 1 Tim. 1:15. [b] Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21. 1 Petr. 2:22. [c] 1 Joh. 2:29. Joh. 5:18. [e] 1 Petr. 1:23. [f] Joh. 13:34; 15:12. 1 Joh. 3:23. [g] Gen. 4:8. [h] Hebr. 11:4. oh. 15:18. [k] 1 Joh. 2:10. [l] Matth. 5:21. Gal. 5:21. [m] Joh. 15:13. Efez. 5:2. eut. 15:7. Luk. 3:11. Jak. 2:15. [o] Jer. 29:12. Matth. 7:8; 21:22. Mark. 11:24. k. 11:9. Joh. 14:13; 16:24. Jak. 1:5. 1 Joh. 5:14. [p] Joh. 6:29; 17:3. [q] Lev. 19:18. tth. 22:39. Joh. 13:34; 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 4:21. oh. 14:23; 15:10. 1 Joh. 4:12. [s] Jer. 29:8. Matth. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. atth. 7:15, 16. 1 Kor. 14:29. 1 Thess. 5:21. [u] Matth. 24:5, 24. 2 Petr. 2:1. 2 Joh. vs. 7. Joh. 2:22. [y] 1 Joh. 2:18. [z] 2 Thess. 2:7. [aa] Joh. 8:47; 10:27. [bb] Joh. 3:16. Rom. 5:8.

boren Zoon gezonden heeft in de wereld;
opdat wij zouden leven door Hem.
10 Hierin is de liefde, niet dat wij God
liefgehad hebben, [a] maar dat Hij ons lief
heeft gehad, en Zijnen Zoon gezonden
heeft [b] *tot* eene verzoening voor onze
zonden.
11 Geliefden! indien God ons alzoo lief
heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig
elkander lief te hebben.
12 [c] Niemand heeft ooit God aan-
schouwd; [d] indien wij elkander lief-
hebben, zoo blijft God in ons, en Zijne
liefde is in ons volmaakt.
13 Hieraan kennen wij, dat wij in Hem
blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons
van Zijnen Geest gegeven heeft;
14 En wij hebben het aanschouwd, en
getuigen, dat de Vader *Zijnen* Zoon ge-
zonden heeft *tot* eenen Zaligmaker der
wereld.
15 Zoo wie beleden zal hebben, dat
Jezus de Zoon van God is, God blijft in
hem, en hij in God;
16 En wij hebben gekend en geloofd de
liefde, die God tot ons heeft. God is
liefde; en die in de liefde blijft, blijft
in God, en God in hem.
17 Hierin is de liefde bij ons volmaakt,
opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben
in den dag des oordeels, *namelijk* dat,
gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.
18 Er is in de liefde geene vrees, maar de
volmaakte liefde drijft de vrees buiten;
want de vrees heeft pijn, en die vreest,
is niet volmaakt in de liefde.
19 Wij hebben Hem lief, omdat Hij
ons eerst liefgehad heeft.
20 [e] Indien iemand zegt: Ik heb God
lief; en haat zijnen broeder, die is een
leugenaar; want die zijnen broeder niet
liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan
hij God liefhebben, dien hij niet gezien
heeft?
21 [f] En dit gebod hebben wij van Hem,
namelijk dat wie God liefheeft, ook zijnen
broeder liefhebbe.

Het geloof in Jezus en zijne gevolgen.

5 EEN [g] iegelijk, die gelooft, dat Jezus
is de Christus, die is uit God ge-
boren; en een iegelijk, die liefheeft
Dengene, die geboren heeft, die heeft
ook lief dengene, die uit Hem geboren is.
2 Hieraan kennen wij, dat wij de kin-
deren Gods liefhebben, wanneer wij God
liefhebben, en Zijne geboden bewaren;
3 [h] Want dit is de liefde Gods, dat wij
Zijne geboden bewaren; [i] en Zijne ge-
boden zijn niet zwaar:
4 Want al wat uit God geboren is, over-
wint de wereld; [k] en dit is de over-
winning, die de wereld overwint, *name-
lijk* ons geloof.
5 [l] Wie is het, die de wereld overwint,
[m] dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon
van God?
6 Deze is het, die gekomen is door water
en bloed, *namelijk* Jezus, de Christus;
niet door het water alleen, maar door het
water en het bloed. En de Geest is het,
die getuigt, dat de Geest de waarheid is.
7 Want drie zijn er, die getuigen in
den hemel, de Vader, het Woord en de
Heilige Geest; en deze drie zijn één.
8 En drie zijn er, die getuigen op de
aarde: de Geest, en het water en het
bloed; en die drie zijn tot één.
9 [n] Indien wij het getuigenis der men-
schen aannemen, het getuigenis van God
is meerder; want dit is het getuigenis
van God, hetwelk Hij van Zijnen Zoon
getuigd heeft.
10 [o] Die in den Zoon van God gelooft,
heeft het getuigenis in zichzelven; die
God niet gelooft, heeft Hem tot een
leugenaar gemaakt, dewijl hij niet ge-
loofd heeft het getuigenis, dat God
getuigd heeft van Zijnen Zoon.
11 En dit is het getuigenis, *namelijk*
dat ons God het eeuwige leven gegeven
heeft; [p] en dit leven is in Zijnen Zoon.
12 Die den Zoon heeft, die heeft het
leven; die den Zoon van God niet heeft,
die heeft het leven niet.
13 [q] Deze dingen heb ik u geschreven,
die gelooft in den naam des Zoons van
God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige
leven hebt, en opdat gij gelooft in den
naam des Zoons van God.

Kracht des gebeds.

14 EN dit is de vrijmoedigheid, die wij
tot Hem hebben, [r] dat, zoo wij iets bidden
naar Zijnen wil, Hij ons verhoort;
15 En indien wij weten, dat Hij ons
verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten
wij, dat wij de beden verkrijgen, die wij
van Hem gebeden hebben.
16 Indien iemand zijnen broeder ziet
zondigen eene zonde niet tot den dood,
die zal *God* bidden, en Hij zal hem het
leven geven, dengenen, *zeg ik*, die zon-
digen niet tot den dood. [s] Er is eene

[a] Rom. 3:24. 2 Kor. 5:19. Kol. 1:19. [b] Rom. 3:25. 1 Joh. 2:2. [c] Ex. 33:20. Deut. 4:12. Joh. 1:18. 1 Tim. 1:17; 6:16. [d] 1 Joh. 3:24. [e] 1 Joh. 2:4. [f] Lev. 19:18. Matth. 22:39. Joh. 13:34; 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23. [g] Joh. 1:12. [h] Joh. 14:15; 15:10. [i] Matth. 11:29, 30. [k] Joh. 16:33. [l] 1 Kor. 15:57. [m] 1 Joh. 4:15. [n] Joh. 5:37. [o] Joh. 3:36. Rom. 8:16. Gal. 4:6. [p] Joh. 1:4. [q] Joh. 20:31. [r] Jer. 29:12. Matth. 7:8; 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13; 15:7; 16:24. Jak. 1:5. 1 Joh. 3:22. [s] Num. 15:30. 1 Sam. 2:25. Matth. 12:31. Mark. 3:29. Luk. 12:10. Hebr. 6:4; 10:26. 2 Petr. 2:20.

zonde tot den dood; voor die *zonde* zeg
ik niet, dat hij zal bidden.
17 [a] Alle ongerechtigheid is zonde; en
er is zonde niet tot den dood.
18 [b] Wij weten, dat een iegelijk, die uit
God geboren is, niet zondigt; maar die
uit God geboren is, bewaart zichzelven,
en de booze vat hem niet.
19 Wij weten, dat wij uit God zijn, en
dat de geheele wereld in het booze ligt:
20 Doch wij weten, dat de Zoon van God
gekomen is, [c] en heeft ons het verstand
gegeven, dat wij den Waarachtige kennen;
en wij zijn in den Waarachtige,
namelijk in Zijnen Zoon Jezus Christus:
[d] deze is de waarachtige God, en het
eeuwige leven.
21 Kinderkens! bewaart uzelven van de
afgoden. Amen.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

Opschrift en heilwensch.

1 DE Ouderling aan de uitverkorene
vrouwe en aan hare kinderen, die ik
in waarheid liefheb, en niet alleen ik,
maar ook allen, die de waarheid gekend
hebben;
2 Om der waarheid wil, die in ons blijft,
en met ons zal zijn in der eeuwigheid:
3 Genade, barmhartigheid, vrede zij met
ulieden van God den Vader, en van den
Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders,
in waarheid en liefde!

De broederlijke liefde. De valsche leeraars.

4 IK ben zeer verblijd geweest, dat ik
van uwe kinderen gevonden heb, die in
de waarheid wandelen, gelijk wij een
gebod ontvangen hebben van den Vader.
5 En nu bid ik u, *uitverkorene* Vrouwe!
[e] niet als u schrijvende een nieuw gebod,
maar hetgeen wij gehad hebben van den
beginne, *namelijk* [f] dat wij elkander
liefhebben.
6 [g] En dit is de liefde, dat wij wandelen
naar Zijne geboden. Dit is het gebod,
gelijk gijlieden van den beginne gehoord
hebt, dat gij in hetzelve zoudt wandelen;
7 [h] Want er zijn vele verleiders in de
wereld gekomen, die niet belijden, dat
Jezus Christus in het vleesch gekomen
is: deze is de verleider en de antichrist.
8 Ziet toe voor uzelven, dat wij niet verliezen
hetgeen wij gearbeid hebben, maar
een vol loon mogen ontvangen.
9 Een iegelijk, die overtreedt, en niet
blijft in de leer van Christus, die heeft
God niet; die in de leer van Christus
blijft, deze heeft beiden den Vader en
den Zoon.
10 [i] Indien iemand tot ulieden komt,
en deze leer niet brengt, ontvangt hem
niet in huis, en zegt tot hem niet: Zijt
gegroet!
11 Want die tot hem zegt: Zijt gegroet!
die heeft gemeenschap aan zijne booze
werken.
12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven,
doch ik heb niet gewild door papier en
inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen,
en mond tot mond *met u* te spreken,
opdat onze blijdschap volkomen moge
zijn.
13 U groeten de kinderen van uwe zuster,
de uitverkorene. Amen.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

Opschrift en groete. Lof van Gajus.

1 DE Ouderling aan den geliefden
Gajus, welken ik in waarheid liefheb.
2 Geliefde! vóór alle dingen wensch ik,
dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe
ziel welvaart;
3 Want ik ben zeer verblijd geweest, als

---

[a] 1 Joh. 3:4. [b] 1 Joh. 3:9. [c] Luk. 24:45. [d] Jes. 9:5; 44:6; 54:5. Joh. 20:28.
Rom. 9:5. 1 Tim. 3:16. [e] 1 Joh. 2:7. [f] Joh. 13:34; 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9.
1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23; 4:21. [g] Joh. 15:10. [h] Matth. 24:5, 24. 2 Petr. 2:1. 1 Joh. 4:1.
[i] Rom. 16:17. 2 Tim. 3:5. Tit. 3:10.

de broeders kwamen, en getuigden van
uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid
wandelt.
4 Ik heb geene meerdere blijdschap dan
hierin, dat ik hoor, dat mijne kinderen in
de waarheid wandelen.
5 Geliefde! gij doet trouwelijk, in al
hetgeen gij doet aan de broederen en aan
de vreemdelingen,
6 Die getuigd hebben van uwe liefde,
in de tegenwoordigheid der gemeente;
welken, indien gij geleide doet, gelijk het
Gode waardig is, zoo zult gij wèl doen:
7 Want zij zijn voor Zijnen naam uit-
gegaan, niets nemende van de Heidenen.
8 Wij dan zijn schuldig de zoodanigen
te ontvangen, opdat wij medearbeiders
mogen worden der waarheid.

Klacht tegen Diótrefes.—Lof van Demétrius.
—Groetenissen.

9 IK heb aan de gemeente geschreven;
maar Diótrefes, die onder hen zoekt de
eerste te zijn, neemt ons niet aan.
10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in
gedachtenis brengen zijne werken, die hij
doet, met booze woorden snaterende tegen
ons: en hiermede niet vergenoegd zijnde,
zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en
verhindert degenen, die het willen doen,
en werpt ze uit de gemeente.
11 Geliefde! [a] volg het kwade niet na,
maar het goede. Die goed doet, is uit
God; maar die kwaad doet, [b] heeft God
niet gezien.
12 Aan Demétrius wordt getuigenis ge-
geven van allen, en van de waarheid
zelve; en wij getuigen ook, en gij weet,
dat ons getuigenis waarachtig is.
13 [c] Ik had veel te schrijven, maar ik wil
u niet schrijven met inkt en pen;
14 Maar ik hoop u haast te zien, en wij
zullen mond tot mond spreken.
15 Vrede zij u! De vrienden groeten u.
Groet de vrienden met name.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

Opschrift en heilwensch.

1 JUDAS, een dienstknecht van Jezus
Christus en broeder van Jakobus, aan
de geroepenen, die door God den Vader
geheiligd zijn, en *door* Jezus Christus
bewaard:
2 Barmhartigheid, en vrede, en liefde
zij *u* vermenigvuldigd.

Tegen de goddeloozen en de valsche leeraars.

3 GELIEFDEN! alzoo ik alle naarstig-
heid doe om u te schrijven van de
gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak
gehad aan u te schrijven en *u* te ver-
manen, dat gij strijdt voor het geloof, dat
eenmaal den heiligen overgeleverd is;
4 [d] Want er zijn sommige menschen
ingeslopen, [e] die eertijds tot dit oordeel
tevoren opgeschreven zijn, goddeloozen,
die de genade onzes Gods veranderen in
ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher,
God en onzen Heere Jezus Christus ver-
loochenen.
5 Maar ik wil u indachtig maken, als
die dit eenmaal weet, dat de Heere, het
volk uit Egypteland verlost hebbende,
[f] wederom degenen, die niet geloofden,
verdorven heeft;
6 [g] En de engelen, die hun beginsel niet
bewaard hebben, maar hunne eigene
woonstede verlaten hebben, [h] heeft Hij
tot het oordeel des grooten dags met
eeuwige banden onder de duisternis be-
waard:
7 [i] Gelijk Sódoma en Gomórra, en de
steden rondom dezelve, die op gelijke
wijze als deze gehoereerd hebben, en
ander vleesch zijn nagegaan, tot een
voorbeeld voorgesteld zijn, dragende de
straf des eeuwigen vuurs.
8 Desgelijks evenwel ook deze, in slaap
gebracht zijnde, verontreinigen het
vleesch, en verwerpen de heerschappij,
en lasteren de heerlijkheden.
9 Maar [k] Michaël, de archangel, toen hij
met den duivel twistte, en handelde van
het lichaam van Mozes, [l] durfde geen
oordeel van lastering tegen *hem* voort-
brengen; maar zeide: [m] De Heere be-
straffe u!
10 [n] Maar deze, hetgeen zij niet weten,

---

[a] Ps. 37:27. Jes. 1:16. 1 Petr. 3:11. [b] 1 Joh. 3:6. [c] 2 Joh. vs. 12. [d] 2 Petr. 2:1.
[e] 1 Petr. 2:8. 2 Petr. 2:3. [f] Num. 14:29; 26:64, 65. Ps. 106:26. 1 Kor. 10:5. Hebr. 3:17.
[g] 2 Petr. 2:4. [h] 2 Petr. 2:4. [i] Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 50:40.
Ezech. 16:49. Hos. 11:8. Amos 4:11. Luk. 17:29. 2 Petr. 2:6. [k] Dan. 10:13; 12:1.
Openb. 12:7. [l] 2 Petr. 2:11. [m] Zach. 3:2. [n] 2 Petr. 2:12.

lasteren zij ; en hetgeen zij natuur-
t, als de onredelijke dieren, weten, in
zelve verderven zij zich.
Wee hun ! want zij zijn den weg van
aïn ingegaan, en door [b] de verleiding
loons van Balaäm zijn zij henenge-
rt, [c] en zijn door de tegenspreking van
rach vergaan.
Deze zijn [d] vlekken in uwe liefde-
altijden, *en* als zij met u ter maaltijd
1, weiden zij zichzelven zonder vreeze ;
zijn [e] waterlooze wolken, die van de
iden omgedreven worden ; zij zijn als
men in het afgaan van den herfst,
vruchtbaar, tweemaal verstorven, *en*
tworteld ;
[f] Wilde baren der zee, hunne eigene
ande opschuimende ; dwalende ster-
, denwelken de donkerheid der
sternis in der eeuwigheid bewaard
rdt.
En van deze heeft ook [g] Enoch, de
ende van Adam, geprofeteerd, zeg-
de : [h] Ziet, de Heere is gekomen met
ne vele duizenden heiligen,
Om gericht te houden tegen allen, en
straffen alle goddeloozen onder hen,
wege al hunne goddelooze werken,
zij goddelooslijk gedaan hebben, en
gens al de harde *woorden*, die de god-
oze zondaars tegen Hem gesproken
bben.
Deze zijn murmureerders, klagers
r hunnen staat, wandelende naar
ne begeerlijkheden ; [k] en hun mond
spreekt zeer opgeblazene dingen, verwon-
derende zich over de personen om des
voordeels wil.
17 Maar geliefden ! gedenkt gij den
woorden, die voorzegd zijn van de Apos-
telen van onzen Heere Jezus Christus :
18 Dat zij u gezegd hebben, [l] dat er in
den laatsten tijd spotters zullen zijn, die
naar hunne goddelooze begeerlijkheden
wandelen zullen.
19 Deze zijn het, die zichzelven afschei-
den, natuurlijke *menschen*, den Geest
niet hebbende.

Vermaning en dankzegging tot God.

20 MAAR geliefden ! bouwt gij uzelven
op uw allerheiligst geloof, biddende in
den Heiligen Geest.
21 Bewaart uzelven in de liefde Gods,
verwachtende de barmhartigheid van on-
zen Heere Jezus Christus ten eeuwigen
leven.
22 En ontfermt u wel eeniger, onder-
scheid makende,
23 Maar behoudt anderen door vreeze,
en grijpt ze uit het vuur ; en haat ook
den rok, die van het vleesch bevlekt is.
24 Hem nu, die machtig is u van struike-
len te bewaren, en onstraffelijk te stellen
voor Zijne heerlijkheid, in vreugde,
25 [m] Den alleen wijzen God, onzen Zalig-
maker, zij heerlijkheid en majesteit,
kracht en macht, beide nu en in alle eeu-
wigheid ! Amen.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

Naam en onderwerp van het boek.

DE Openbaring van Jezus Christus,
die God hem gegeven heeft, om Zijnen
nstknechten te toonen de dingen, die
st geschieden moeten ; en die Hij
r Zijnen engel gezonden, en Zijnen
nstknecht Johannes te kennen ge-
en heeft :
Dewelke het woord Gods betuigd heeft,
het getuigenis van Jezus Christus, en
vat hij gezien heeft.
[n] Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die
ren de woorden dezer profetie, en die
bewaren, hetgeen in dezelve geschreven
is ; [o] want de tijd is nabij.

Opdracht aan de zeven gemeenten van Azië.

4 JOHANNES aan de zeven gemeenten,
die in Azië zijn : Genade zij u en vrede van
Hem, [p] Die is, en Die was, en Die komen
zal ; en van de zeven Geesten, die voor
Zijnen troon zijn ;
5 En van Jezus Christus, [q] die de ge-
trouwe getuige is, [r] de eerstgeborene uit
de dooden, en de Overste der koningen
der aarde. Hem, die ons heeft liefgehad,

Gen. 4:8. 1 Joh. 3:12. [b] Num. 22:7, 21. 2 Petr. 2:15. [c] Num. 16:1. [d] 2 Petr. 2:13.
Petr. 2:17. [f] Jes. 57:20. [g] Gen. 5:18. [h] Dan. 7:10. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10.
hess. 1:10. Openb. 1:7. [i] Matth. 12:36. [k] 2 Petr. 2:18. [l] Hand. 20:29. 1 Tim. 4:1.
im. 3:1 ; 4:3. 2 Petr. 2:1 ; 3:3. [m] Rom. 16:27. 1 Tim. 1:17. [n] Openb. 22:7.
penb. 22:10. [p] Ex. 3:14. Openb. 1:8 ; 4:8 ; 11:17 ; 16:5. [q] Jes. 55:4. Openb. 3:14.
Kor. 15:20. Kol. 1:18.

en ons van onze zonden gewasschen heeft [a] in Zijn bloed,
6 En die ons gemaakt heeft [b] tot koningen en [c] priesters Gode en Zijnen Vader; Hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid! Amen.
7 Ziet, [d] Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, [e] die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen.
8 [f] Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige.

Jezus verschijnt aan Johannes op Patmos.— Bevel om te schrijven wat hij gezien heeft en om het boek aan de zeven gemeenten van Azië te zenden.

9 IK, Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking, en in het koninkrijk en *in* de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het woord Gods, en om het getuigenis van Jezus Christus.
10 *En* ik was [g] in den geest op den dag des Heeren; en ik hoorde achter mij eene groote stem, als van eene bazuin,
11 Zeggende: Ik ben de Alfa en de Oméga, de eerste en de laatste; en hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek, en zend het aan de zeven gemeenten, die in Azië zijn; *namelijk* naar Éfeze, en naar Smyrna, en naar Pèrgamus, en naar Thyatíre, en naar Sardis, en naar Filadelfia en naar Laodicéa.
12 En ik keerde mij om, om te zien de stem, die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren;
13 En in het midden van de zeven kandelaren éénen, [h] den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en [i] omgord aan de borsten met eenen gouden gordel;
14 En Zijn hoofd en haar was wit, gelijk als [k] witte wol, gelijk sneeuw; [l] en Zijne oogen gelijk eene vlam vuurs;
15 En Zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en Zijne stem [m] als eene stem van vele wateren.
16 En Hij had zeven sterren in Zijne rechterhand; en uit Zijnen mond ging [n] een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aangezicht was, gelijk de zon schijnt in hare kracht.
17 En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijne voeten; en Hij legde Zijne rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; [o] Ik ben de eerste en de laatste;
18 [p] En die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. [q] En Ik heb de sleutels der hel en des doods.
19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na dezen:
20 De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in Mijne rechter*hand*, en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn [r] de engelen der zeven gemeenten; en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

Brieven aan de zeven gemeenten van Azië.— Eerste brief: aan de gemeente van Éfeze.

2 SCHRIJF aan den Engel der gemeente van Éfeze: Dit zegt Hij, die de zeven sterren in Zijne rechter*hand* houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt:
2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid en uwe lijdzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen; en *dat* gij beproefd hebt degenen, die uitgeven, dat zij Apostelen zijn, en zij zijn het niet; en hebt ze leugenaars bevonden;
3 En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om Mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.
4 Maar Ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.
5 Gedenkt dan, waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeert u, en doet de eerste werken; en zoo niet, Ik zal u haastiglijk bijkomen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.
6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken [s] der Nikolaïeten haat, welke Ik ook haat.
7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van [t] den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.

Tweede brief: aan de gemeente van Smyrna.

8 EN schrijf aan den Engel der gemeente van die van Smyrna: Dit zegt [u] de eerste en de laatste, die dood geweest is, en *weder* levend is geworden:

[a] Hand. 20:28. Hebr. 9:12, 14. 1 Petr. 1:19. 1 Joh. 1:7. Openb. 5:9. [b] 1 Petr. 2:9. Openb. 5:10. [c] Rom. 12:1. 1 Petr. 2:5. [d] Dan. 7:13. Matth. 24:30; 25:31. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Judas vs. 14. [e] Zach. 12:10. Joh. 19:37. [f] Jes. 41:4; 44:6. Openb. 21:6; 22:13. [g] Openb. 4:2. [h] Ezech. 1:26. Dan. 7:13. Openb. 14:14. [i] Openb. 15:6. [k] Dan. 7:9. [l] Openb. 19:12. [m] Openb. 14:2. [n] Jes. 49:2. Efez. 6:17. Hebr. 4:12. Openb. 2:16; 19:15. [o] Jes. 41:4; 44:6; 48:12. [p] Rom. 6:9. [q] Job 12:14. Jes. 22:22. Openb. 3:7; 20:1. [r] Mal. 2:7. [s] Openb. 2:15. [t] Gen. 2:9. Openb. 22:2. [u] Jes. 41:4; 44:6. Openb. 1:17.

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking
en armoede (doch gij zijt rijk), en de
lastering dergenen, die zeggen, dat zij
Joden zijn, en zijn het niet, maar zijn
eene synagoge des Satans.
10 Vreest geen der dingen, die gij lijden
zult. Ziet, de duivel zal *eenigen* van
ulieden in de gevangenis werpen, opdat
gij verzocht wordt; en gij zult eene ver-
drukking hebben van tien dagen. Zijt
getrouw tot den dood, en Ik zal u geven
de kroon des levens.
11 [a] Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de gemeenten zegt! Die over-
wint, zal van den tweeden dood niet
beschadigd worden.

Derde brief: aan de gemeente van Pérgamus.

12 EN schrijf aan den Engel der ge-
meente, die in Pérgamus is: Dit zegt
Hij, die het [b] tweesnijdend scherp zwaard
heeft:
13 Ik weet uwe werken, en waar gij
woont, *namelijk* daar de troon des Satans
is; en gij houdt Mijnen naam, en hebt
Mijn geloof niet verloochend, ook in die
dagen, in welke A'ntipas Mijn getrouwe
getuige was, welke gedood is bij ulieden,
daar de Satan woont.
14 Maar Ik heb *eenige* weinige dingen
tegen u, dat gij aldaar hebt, die de leering
van [c] Balaäm houden, die Balak leerde
den kinderen Israëls een' aanstoot voor
te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer
eten en hoereeren;
15 Alzoo hebt ook gij, die de leering der
Nikolaïeten houden, hetwelk Ik haat.
16 Bekeert u; en zoo niet, Ik zal u
haastiglijk *bij*komen, en zal tegen hen
krijg voeren [d] met het zwaard Mijns
monds.
17 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de gemeenten zegt! Die over-
wint, Ik zal hem geven te eten van het
manna, dat verborgen is, en Ik zal hem
geven eenen witten keursteen, en op den
keursteen eenen nieuwen naam geschre-
ven, welken niemand kent, dan die hem
ontvangt.

Vierde brief: aan de gemeente van Thyatíre.

18 EN schrijf aan den Engel der ge-
meente te Thyatíre: Dit zegt de Zoon
van God, [e] die Zijne oogen heeft als eene
vlam vuurs, en Zijne voeten zijn blinkend
koper gelijk:
19 Ik weet uwe werken, en liefde en
dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid
en uwe werken, en *dat* de laatste meer
zijn dan de eerste.
20 Maar ik heb *eenige* weinige dingen
tegen u, dat gij de vrouw [f] Jezabel, die
zichzelve zegt eene profetes te zijn, laat
leeren, en Mijne dienstknechten ver-
leiden, dat zij hoereeren en afgodenoffer
eten;
21 En Ik heb haar tijd gegeven, opdat
zij zich zou bekeeren van hare hoererij,
en zij heeft zich niet bekeerd.
22 Zie, Ik werp haar te bed, en die met
haar overspel bedrijven, in groote ver-
drukking, zoo zij zich niet bekeeren van
hunne werken;
23 En hare kinderen zal Ik door den
dood ombrengen; en al de gemeenten
zullen weten, [g] dat Ik het ben, die nieren
en harten onderzoek. [h] En Ik zal ulieden
geven een' iegelijk naar uwe werken.
24 Doch Ik zeg tot ulieden, en tot de
anderen, die te Thyatíre zijn, zoo velen,
als er deze leer niet hebben, en die de
diepten des Satans niet gekend hebben,
gelijk zij zeggen: Ik zal u geenen anderen
last opleggen;
25 Maar hetgeen gij hebt, [i] houdt dat,
totdat Ik zal komen.
26 En die overwint, en die Mijne werken
tot het einde toe bewaart, [k] Ik zal hem
macht geven over de Heidenen;
27 En hij zal ze hoeden met eenen
ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkers-
vaten vermorzeld worden; gelijk ook Ik
van Mijnen Vader ontvangen heb;
28 En Ik zal hem de morgenster geven.
29 Die ooren heeft, die hoore, wat de
Geest tot de gemeenten zegt!

Vijfde brief: aan de gemeente van Sardis.

3 EN schrijf aan den Engel der ge-
meente, die te Sardis is: Dit zegt, die
[l] de zeven Geesten Gods heeft, en [m] de
zeven sterren: Ik weet uwe werken, dat
gij den naam hebt, dat gij leeft, en gij
zijt dood.
2 Zijt wakende, en versterkt het overige,
dat sterven zou; want Ik heb uwe werken
niet vol gevonden voor God.
3 Gedenkt dan, hoe gij het ontvangen en
gehoord hebt, en bewaart het, en [n] be-
keert u. Indien gij dan niet waakt, zoo
zal Ik over u komen [o] als een dief, en gij
zult niet weten, op wat ure Ik over u
komen zal.
4 Doch gij hebt *eenige* weinige namen
ook te Sardis, die hunne kleederen niet
bevlekt hebben, en zij zullen met mij

[a] Matth. 13:9. [b] Openb. 1:16; 2:16. [c] Num. 22:23; 24:14; 25:1; 31:16. [d] Jes. 49:2. Efez. 6:17. Hebr. 4:12. Openb. 1:16. [e] Openb. 1:14, 15. [f] 1 Kon. 16:31. 2 Kon. 9:7. [g] 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 28:9; 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20. Hand. 1:24. [h] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 20:12. [i] Openb. 3:11. [k] Ps. 2:8. [l] Openb. 1:4. [m] Openb. 1:16. [n] Openb. 3:19. [o] Matth. 24:43. 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 16:15.

wandelen in witte *kleederen*, overmits
zij het waardig zijn.
5 Die overwint, die zal bekleed worden
met witte kleederen; en Ik zal zijnen
naam geenszins uitdoen [a] uit het boek
des levens, en [b] Ik zal zijnen naam be-
lijden voor Mijnen Vader en voor Zijne
engelen.
6 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de gemeenten zegt.

Zesde brief: aan de gemeente van Filadelfia.

7 EN schrijf aan den Engel der ge-
meente, die in Filadelfia is: Dit zegt de
Heilige, [c] de Waarachtige, [d] die den sleu-
tel Davids heeft; die opent, en niemand
sluit, en Hij sluit, en niemand opent:
8 Ik weet uwe werken; ziet! Ik heb
eene geopende deur voor u gegeven, en
niemand kan die sluiten; want gij hebt
kleine kracht, en gij hebt Mijn woord
bewaard, en hebt Mijnen naam niet
verloochend.
9 Ziet, Ik geef *u eenigen* [e] uit de syna-
goge des Satans, dergenen, die zeggen,
dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar
liegen; ziet, Ik zal maken, dat zij zullen
komen, en aanbidden voor uwe voeten,
en bekennen, dat Ik u liefheb.
10 Omdat gij het woord Mijner lijd-
zaamheid bewaard heb, zoo zal Ik ook u
bewaren uit de ure der verzoeking, die
over de geheele wereld komen zal, om te
verzoeken, die op de aarde wonen.
11 Ziet, Ik kom haastiglijk; [f] houdt dat
gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.
12 Die overwint, Ik zal hem maken [g] tot
een' pilaar in den tempel Mijns Gods, en
hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal
op hem schrijven [h] den naam Mijns Gods,
en den naam der stad Mijns Gods, *name-
lijk* [i] des nieuwen Jeruzalems, dat uit
den hemel van Mijnen God afdaalt, en
ook Mijnen nieuwen naam.
13 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de gemeenten zegt!

Zevende brief: aan de gemeente van Laodicéa.

14 EN schrijf aan den Engel van de
gemeente der Laodicensen: Dit zegt [k] de
Amen, de trouwe en waarachtige Getuige,
[l] het Begin der schepping Gods:
15 Ik weet uwe werken, dat gij noch
koud zijt, noch heet; och, of gij koud
waart, of heet!
16 Zoo dan, omdat gij lauw zijt, en
noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijnen
mond spuwen;
17 Want gij zegt: Ik ben rijk, en ver-
rijkt geworden, en heb geens dings ge-
brek; en gij weet niet, dat gij zijt
ellendig, en jammerlijk en arm, en blind
en naakt.
18 Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud,
beproefd komende uit het vuur, opdat gij
rijk moogt worden; en [m] witte kleederen,
opdat gij moogt bekleed worden, en de
schande uwer naaktheid niet geopenbaard
worde; en zalft uwe oogen met oogen-
zalf, opdat gij zien moogt.
19 [n] Zoo wie Ik liefheb, die bestraf en
kastijd Ik; weest dan ijverig, en bekeert u.
20 Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop;
indien iemand Mijne stem zal hooren,
en de deur opendoen, Ik zal tot hem in-
komen, en Ik zal met hem avondmaal
houden, en hij met Mij.
21 Die overwint, Ik [o] zal hem geven met
Mij te zitten in Mijnen troon, gelijk als
Ik overwonnen heb, en ben gezeten met
Mijnen Vader in Zijnen troon.
22 Die ooren heeft, die hoore, wat de
Geest tot de gemeenten zegt!

Gesicht van den troon der Goddelijke majesteit; de vier en twintig ouderlingen en de vier dieren.

4 NA dezen zag ik, en zie, eene deur
was geopend in den hemel; en de
eerste stem, die ik gehoord had, als van
eene bazuin, met mij sprekende, zeide:
Kom hier op, en Ik zal u toonen, hetgeen
na dezen geschieden moet.
2 En terstond werd ik in den geest; en
zie, er was een troon gezet in den hemel,
en er zat Een op den troon;
3 En die daarop zat, was in het aanzien
den steen Jaspis en Sardius gelijk; en
een regenboog was rondom den troon, in
het aanzien den *steen* Smaragd gelijk.
4 En rondom den troon waren vier en
twintig tronen; en op de tronen zag ik
de vier en twintig ouderlingen zittende,
bekleed met witte kleederen, en zij had-
den gouden kronen op hunne hoofden.
5 En van den troon gingen uit blikse-
men, en donderslagen en stemmen; en
zeven vurige lampen waren brandende
voor den troon, welke zijn de zeven
Geesten Gods;
6 En vóor den troon was [p] eene glazen
zee, kristal gelijk; en in het midden des
troons, en rondom den troon, vier dieren,
zijnde vol oogen van voren en van ach-
teren.
7 En het eerste dier was eenen leeuw
gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk,
en het derde dier had het aangezicht als

[a] Ex. 32:32. Ps. 69:29. Filipp. 4:3. Openb. 20:12; 21:27. [b] Matth. 10:32. Luk. 12:8.
[c] Openb. 3:14. [d] Job 12:14. Jes. 22:22. Openb. 1:18. [e] Openb. 2:9. [f] Openb. 2:25.
[g] 1 Kon. 7:21. [h] Openb. 22:4. [i] Openb. 21:2, 10. [k] Openb. 1:5, 6. [l] Kol. 1:15.
[m] 2 Kor. 5:3. Openb. 7:13; 16:15; 19:8. [n] Job 5:17. Spr. 3:12. Hebr. 12:5. [o] Matth. 19:28.
1 Kor. 6:2. [p] Openb. 15:2.

:n mensch, en het vierde dier was eenen
iegenden arend gelijk;
; En de vier dieren hadden elkeen voor
chzelven zes vleugelen rondom, en
aren van binnen vol oogen; en hebben
eene rust dag en nacht, zeggende:
Heilig, heilig, heilig is de Heere God,
; Almachtige, [b] Die was, en Die is, en
ie komen zal!
) En wanneer de dieren heerlijkheid,
ı eer en dankzegging gaven Hem, die
› den troon zat, die in alle eeuwigheid
eft,
0 Zoo vielen de vier en twintig ouder-
ıgen voor Hem, die op den troon zat,
ı aanbaden Hem, die leeft in alle eeu-
igheid, en wierpen hunne kronen voor
:n troon, zeggende:
1 [c] Gij Heere! zijt waardig te ontvan-
:n de heerlijkheid, en de eer, en de
'acht; want Gij hebt alle dingen ge-
hapen, en door Uwen wil zijn zij, en
jn zij geschapen.

et met zeven zegelen verzegelde boek, dat het Lam alleen waardig is te openen.

, EN ik zag in de rechter*hand* Des-
' genen, die op den troon zat, [d] een
›ek, geschreven van binnen en van
ııten, verzegeld met zeven zegelen.
: En ik zag eenen sterken engel, uitroe-
:nde met eene groote stem: Wie is
aardig het boek te openen, en zijne
gelen open te breken?
En niemand [e] in den hemel, noch op
:aarde, noch onder de aarde, kon het
›ek openen, noch het *in*zien.
En ik weende zeer, dat niemand waar-
g gevonden was, om het boek te openen,
ı te lezen, noch het *in* te zien.
; En een van de ouderlingen zeide tot
ij: Ween niet; zie! [f] de Leeuw, die uit
:n stam van Juda is, [g] de wortel Davids,
:eft overwonnen, om het boek te openen,
ı zijne zeven zegelen open te breken.
; En ik zag, en zie! in het midden van
:n troon en van de vier dieren, en in
:t midden van de ouderlingen, een Lam,
aande als geslacht, hebbende zeven
›ornen, en [h] zeven oogen; dewelke
jn de [i] zeven Geesten Gods, die uitge-
nden zijn in alle landen;
En het kwam, en heeft het boek geno-
en uit de rechter*hand* Desgenen, die
›den troon zat.
En als het dat boek genomen had,
elen de vier dieren en de vier en twintig
derlingen voor het Lam *neder*, hebben-
elk [k] citeren en gouden fiolen, zijnde
vol reukwerks, welke zijn [l] de gebeden
der heiligen;
9 En zij zongen [m] een nieuw lied, zeg-
gende: [n] Gij zijt waardig het boek te
nemen, en zijne zegelen te openen; want
Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode [o] ge-
kocht met Uw bloed, uit alle geslacht en
taal, en volk en natie;
10 [p] En Gij hebt ons onzen God ge-
maakt tot koningen en priesteren; en
wij zullen als koningen heerschen op de
aarde.
11 En ik zag, en ik hoorde eene stem
veler engelen rondom den troon, en de
dieren, en de ouderlingen; en [q] hun getal
was tien duizendmaal tien duizenden, en
duizendmaal duizenden;
12 Zeggende met eene groote stem:
[r] Het Lam, dat geslacht is, is waardig te
ontvangen de kracht, en rijkdom en wijs-
heid, en sterkte en eer, en heerlijkheid
en dankzegging.
13 En alle schepsel, dat in den hemel
is, en op de aarde en onder de aarde, en
die in de zee zijn, en alles wat in dezelve
is, hoorde ik zeggen: Hem, die op den
troon zit, en het Lam, zij de dankzegging
en de eer, en de heerlijkheid en de
kracht in alle eeuwigheid!
14 En de vier dieren zeiden: Amen!
En de vier en twintig ouderlingen vielen
neder, en aanbaden Dengene, die leeft
in alle eeuwigheid.

Opening der eerste zes zegelen.

6 EN ik zag, toen het Lam één van de
zegelen geopend had, en ik hoorde
één uit de vier dieren zeggen, als eene
stem van eenen donderslag: Kom en
zie!
2 En ik zag, en zie, [s] een wit paard, en
die daarop zat, had eenen boog; en Hem
is eene kroon gegeven, en Hij ging uit
overwinnende, en opdat Hij overwonne.
3 En toen het het tweede zegel geopend
had, hoorde ik het tweede dier zeggen:
Kom en zie!
4 En een ander paard ging uit, dat rood
was; en dien, die daarop zat, werd *macht*
gegeven den vrede te nemen van de aarde,
en dat zij elkander zouden dooden; en
hem werd een groot zwaard gegeven.
5 En toen het het derde zegel geopend
had, hoorde ik het derde dier zeggen:
Kom en zie! En ik zag, en zie, een zwart
paard, en die daarop zat, had eene weeg-
schaal in zijne hand.
6 En ik hoorde eene stem in het midden
van de vier dieren, die zeide: Een maatje
tarwe voor eenen penning, en drie maatjes

[a] Jes. 6:3. [b] Openb. 1:4, 8; 11:17; 16:5. [c] Openb. 5:12. [d] Ezech. 2:10. [e] Filipp. 2:10.
enb. 5:13. [f] Gen. 49:9, 10. [g] Jes. 11:10. Rom. 15:12. Openb. 22:16. [h] Zach. 3:9; 4:10.
penb. 4:5. [k] Openb. 14:2. [l] Ps. 141:2. [m] Openb. 14:3. [n] Openb. 4:11.
Hand. 20:28. Efez. 1:7. Kol. 1:14. Hebr. 9:12; 10:10. 1 Petr. 1:19. 1 Joh. 1:7. [p] Ex. 19:6.
Petr. 2:5, 9. Openb. 1:6. [q] Dan. 7:10. Hebr. 12:22. [r] Openb. 4:11. [s] Openb. 19:11.

gerst voor eenen penning; [a] en beschadig de olie en den wijn niet.

7 En toen het het vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie!

8 En ik zag, en zie, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood; en de hel volgde hem na. En hun werd macht gegeven om te dooden tot het vierde *deel* der aarde, met zwaard en met honger, en met den dood, en door de wilde beesten der aarde.

9 En toen het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar [b] de zielen dergenen, die gedood waren om het woord Gods, en [c] om het getuigenis, dat zij hadden;

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher! oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen?

11 En aan een' iegelijk werden lange witte kleederen gegeven; en hun werd gezegd, dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden, gelijk als zij.

12 En ik zag, toen het het zesde zegel geopend had, en zie! er werd eene groote aardbeving; [d] en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed;

13 En de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten wind geschud wordt;

14 En de hemel is weggeweken, als een boek, dat toegerold wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15 En de koningen der aarde, en de grooten en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten en alle vrijen, verborgen zich zelven in de spelonken en in de steenrotsen der bergen;

16 En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: [e] Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, die op den troon zit, en van den toorn des Lams;

17 Want de groote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?

De getrouwe Israëlieten uit ontzaglijke gevaren gered.

7 EN na dezen zag ik vier engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier engelen, welken *macht* gegeven was de aarde en de zee te beschadigen.

3 Zeggende: [f] Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben [g] aan hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen, die verzegeld waren: [h] honderd vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls:

5 Uit het geslacht van Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Gad waren twaalf duizend verzegeld;

6 Uit het geslacht van Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Nafthali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

7 Uit het geslacht van Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

8 Uit het geslacht van Zebulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.

Gezicht der martelaren in de heerlijkheid.

9 NA dezen zag ik, en zie! eene groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten, en volken en talen, staande vóór den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palm*takken* waren in hunne handen;

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, die op den troon zit, en het Lam!

11 En al de engelen stonden rondom den troon, en *rondom* de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon *neder* op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 Zeggende: Amen! De lof en de heerlijkheid, en de wijsheid en de dankzegging, en de eer en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid! Amen.

13 En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere! gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het, die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange klee-

[a] Openb. 9:4. [b] Openb. 20:4. [c] Openb. 19:10. [d] Hand. 2:20. [e] Jes. 2:19. Hos. 10:8. Luk. 23:30. Openb. 9:6. [f] Openb. 9:4. [g] Ezech. 9:4. [h] Openb. 14:1.

en gewasschen, en hebben hunne
ge kleederen wit gemaakt in het bloed
. Lams.
Daarom zijn zij voor den troon van
d, en dienen Hem dag en nacht in
nen tempel; en die op den troon zit,
hen overschaduwen.
Zij zullen niet meer [a] hongeren, en
len niet meer dorsten, en [b] de zon zal
hen niet vallen, noch eenige hitte;
Want het Lam, dat in het midden
; troons is, zal hen [c] weiden, en zal
n een Leidsman zijn tot levende fon-
nen der wateren; en God zal alle
nen van hunne oogen [d] afwisschen.

t zevende zegel wordt geopend.—Zeven en-elen met zeven bazuinen.—De eerste vier azuinen.

EN toen het het zevende zegel geo-
pend had, werd er een stilzwijgen in
ı hemel, omtrent van een half uur.
En ik zag de zeven engelen, die voor
d stonden; en hun werden zeven ba-
nen gegeven.
En er kwam een andere engel, en
nd aan het altaar, hebbende een gou-
ı wierookvat; en hem werd veel reuk-
rks gegeven, opdat hij het *met* [e] de
eden aller heiligen zou leggen op het
ıden altaar, dat vóór den troon is.
[f] En de rook des reukwerks, *met* de
eden der heiligen, ging op van de
ıd des engels vóór God.
En de engel nam het wierookvat, en
de dat met het vuur des altaars, en
rp het op de aarde; en er geschiedden
mmen en donderslagen, en bliksemen
aardbeving.
En de zeven engelen, die de zeven
uinen hadden, bereidden zich om te
uinen.
En de eerste engel heeft gebazuind, en
s geworden hagel en vuur, gemengd
t bloed, en zij zijn op de aarde gewor-
ı; en het derde *deel* der boomen is
brand, en al het groene gras is ver-
nd.
En de tweede engel heeft gebazuind,
er werd *iets* als een groote berg, van
ır brandende, in de zee geworpen; en
derde *deel* der zee is bloed geworden;
En het derde *deel* der schepselen in de
, die leven hebben, is gestorven; en
derde *deel* der schepen is vergaan.
En de derde engel heeft gebazuind,
er is eene groote ster, brandende als
e fakkel, gevallen uit den hemel, en
evallen op het derde *deel* der rivieren
op de fonteinen der wateren.
En de naam der ster wordt genoemd
em; en het derde *deel* der wateren
werd tot alsem; en vele menschen zijn
gestorven van de wateren, want zij waren
bitter geworden.
12 En de vierde engel heeft gebazuind,
en het derde *deel* der zon werd geslagen,
en het derde *deel* der maan en het derde
deel der sterren; opdat het derde *deel*
derzelve zou verduisterd worden, en dat
het derde *deel* van den dag niet zou lich-
ten, en van den nacht desgelijks.
13 En ik zag, en ik hoorde eenen engel
vliegen in het midden des hemels, zeg-
gende met groote stem: Wee, wee, wee
dengenen, die op de aarde wonen, van
de overige stemmen der bazuin der drie
engelen, die *nog* bazuinen zullen!

De vijfde bazuin of het eerste wee.

9 EN de vijfde engel heeft gebazuind,
en ik zag eene ster, gevallen uit den
hemel op de aarde, en haar werd gegeven
de sleutel van [g] den put des afgronds;
2 En zij heeft den put des afgronds ge-
opend: en er is rook opgegaan uit den
put, als rook eens grooten ovens; en de
zon en de lucht is verduisterd geworden
van den rook des puts.
3 En uit den rook kwamen sprinkhanen
op de aarde, en hun werd macht gegeven,
gelijk de schorpioenen der aarde macht
hebben;
4 En hun werd gezegd, dat zij het gras
der aarde niet zouden [h] beschadigen, noch
eenige groente, noch eenigen boom, dan
de menschen alleen, die [i] het zegel Gods
aan hunne voorhoofden niet hebben.
5 En hun werd *macht* gegeven, niet dat
zij hen zouden dooden, maar dat zij *van
hen* gepijnigd zouden worden vijf maan-
den; en hunne pijniging was als de
pijniging van een' schorpioen, wanneer
hij een' mensch gestoken heeft.
6 [k] En in die dagen zullen de menschen
den dood zoeken, en zullen dien niet vin-
den; en zij zullen begeeren te sterven,
en de dood zal van hen vlieden.
7 [l] En de gedaanten der sprinkhanen
waren den paarden gelijk, die tot den
oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden
waren als kronen, het goud gelijk, en
hunne aangezichten als aangezichten van
menschen;
8 En zij hadden haar als haar der vrou-
wen, en hunne tanden waren als *tanden*
der leeuwen.
9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren
borstwapenen; en het gedruis hunner
vleugelen was als een gedruis der wa-
genen, wanneer vele paarden naar den
strijd loopen.
10 En zij hadden staarten den schorpi-
oenen gelijk, en er waren angels in hunne

Jes. 49:10. [b] Ps. 121:6. [c] Ps. 23:1. [d] Jes. 25:8. Openb. 21:4. [e] Openb. 5:8.
. 141:2. [g] Luk. 8:31. Openb. 17:8. [h] Openb. 6:6. [i] Ezech. 9:4. Openb. 7:3.
. 2:19. Jer. 8:3. Hos. 10:8. Luk. 23:30. Openb. 6:16. [l] Ex. 10:4.

staarten; en hunne macht was de menschen te beschadigen vijf maanden.
11 En zij hadden over zich tot eenen koning [a] den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreeuwsch Abáddon, en in de Grieksche *taal* had hij den naam Apollyon.

De zesde bazuin of het tweede wee.

12 [b] HET eene wee is weggegaan, ziet, er komen nog twee weeën na dezen.
13 En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde eene stem uit de vier hoornen des gouden altaars, dat voor God was,
14 Zeggende tot den zesden engel, die de bazuin had: [c] Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de groote rivier den Eufraat.
15 En de vier engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand en jaar, opdat zij het derde *deel* der menschen zouden dooden.
16 En het getal van de heirlegers der ruiterij was tweemaal tien duizenden der tienduizenden; en ik hoorde hun getal.
17 En ik zag alzoo de paarden in dit gezicht, en die daarop zaten, hebbende vurige, en hemelsblauwe en sulferverwige borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur, en rook en sulfer.
18 Door deze drie werd het dèrde *deel* der menschen gedood, *namelijk* door het vuur, en door den rook en door het sulfer, dat uit hunne monden uitging;
19 Want hunne macht is in hunnen mond en in hunne staarten; want hunne staarten zijn aan de slangen gelijk, en hebben hoofden, en zij beschadigen met dezelve.
20 En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen, [d] en de gouden, en zilveren, en koperen, en steenen en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen;
21 En hebben zich *ook* niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne venijngevingen, noch van hunne hoererij, noch van hunne dieverijen.

Het uit den hemel gebrachte boek wordt door Johannes opgegeten.

10 EN ik zag eenen anderen sterken engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk, en een regenboog was boven *zijn* hoofd; en zijn aangezicht was als [e] de zon, en zijne voeten waren als [f] pilaren van vuur;
2 En hij had in zijne hand een boeksken, dat geopend was; en hij zette zijnen rechtervoet op de zee, en den linker op de aarde;
3 En hij riep met eene groote stem, gelijkerwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.
4 En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zou ik ze geschreven hebben; en ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: [g] Verzegel, hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.
5 [h] En de engel, dien ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel,
6 En hij zwoer bij Dien, die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft, en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, [i] dat er geen tijd meer zal zijn;
7 Maar in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij Zijnen dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.
8 En de stem, die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij, en zeide: Ga henen, neem het boeksken, dat geopend *en* in de hand des engels is, die op de zee en op de aarde staat.
9 En ik ging henen tot den engel, zeggende tot hem: Geef mij dat boeksken. En hij zeide tot mij: [k] Neem dat en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal het zoet zijn als honig.
10 En ik nam het boeksken uit de hand des engels, en ik at dat op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.
11 En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteeren voor vele volken, en natiën, en talen en koningen.

De twee getuigen.

11 EN [l] mij werd een rietstok gegeven eene *meet*roede gelijk; en de engel stond en zeide: Sta op, en meet den tempel Gods en het altaar, en degenen, die daarin aanbidden;
2 En laat het voorhof uit, dat van buiten den tempel is, en meet dat niet, want het is den Heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden [m] twee en veertig maanden.
3 En ik zal Mijnen twee getuigen macht geven, en zij zullen profeteeren duizend

[a] Openb. 9:1. [b] Openb. 8:13. [c] Openb. 7:1. [d] Ps. 115:4-7; 135:15. [e] Matth. 17:2. [f] Openb. 1:15. [g] Dan. 8:26; 12:4. [h] Dan. 12:7. [i] Openb. 11:15. [k] Ezech. 3:1. [l] Ezech. 40:3, enz.; 41, 42, 43. [m] Openb. 13:5.

tweehonderd zestig dagen, met zakken
bekleed.
4 [a] Deze zijn de twee olijfboomen, en de
twee kandelaren, die vóór den God der
aarde staan;
5 En zoo iemand die wil beschadigen,
een vuur zal uit hunnen mond uitgaan,
en zal hunne vijanden verslinden; en zoo
iemand hen wil beschadigen, die moet
alzoo gedood worden.
6 [b] Deze hebben macht den hemel te sluiten,
opdat geen regen regene in de dagen
hunner profeteering; en zij hebben macht
over de wateren, [c] om die in bloed te verkeeren,
en de aarde te slaan met allerlei
plage, zoo menigmaal als zij zullen willen.
7 [d] En als zij hun getuigenis zullen
geëindigd hebben, zal het beest, dat [e] uit
den afgrond opkomt, hun krijg aandoen,
en het zal hen overwinnen, en zal hen
dooden;
8 En hunne doode lichamen *zullen liggen*
op de straat [f] der groote stad, die geestelijk
genoemd wordt Sódoma en Egypte,
alwaar ook onze Heere gekruisigd is.
9 En *de menschen* uit de volken en geslachten,
en talen en natiën zullen hunne
doode lichamen zien drie dagen en eenen
halven, en zullen niet toelaten, dat hunne
doode lichamen in graven gelegd worden.
10 En die op de aarde wonen, die zullen
verblijd zijn over hen, en zullen vreugde
bedrijven, en zullen elkander geschenken
zenden; omdat deze twee profeten degenen,
die op de aarde wonen, gepijnigd
hadden.
11 En na die drie dagen en eenen halven
is een geest des levens uit God in hen
gegaan; en zij stonden op hunne voeten;
en er is groote vrees gevallen op degenen,
die hen aanschouwden.
12 En zij hoorden eene groote stem uit
den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts
op! En zij voeren op naar den
hemel in de wolk; en hunne vijanden
aanschouwden hen.
13 En in diezelfde ure geschiedde eene
groote aardbeving, en het tiende *deel* der
stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving
gedood zeven duizend namen van
menschen, en de overigen zijn zeer bevreesd
geworden, en hebben den God des
hemels heerlijkheid gegeven.
14 Het tweede wee is weggegaan; ziet,
het derde wee komt haast.

De zevende bazuin.

15 EN de zevende engel heeft gebazuind,
en er geschiedden groote stemmen in den
hemel, zeggende: De koninkrijken der
wereld zijn geworden onzes Heeren en
van Zijnen Christus, en Hij zal als
Koning heerschen in alle eeuwigheid.
16 En de vier en twintig ouderlingen,
die voor God zitten op hunne tronen,
vielen *neder* op hunne aangezichten, en
aanbaden God,
17 Zeggende: Wij danken U, Heere God
almachtig, [h] Die is, en Die was, en Die
komen zal! dat Gij Uwe groote kracht
hebt aangenomen, en als Koning hebt
geheerscht;
18 En de volken waren toornig geworden,
en Uw toorn is gekomen, en de tijd der
dooden, om geoordeeld te worden, en om
het loon te geven Uwen dienstknechten,
den Profeten, en den heiligen, en degenen,
die Uwen naam vreezen, den kleinen
en den grooten; en om te verderven degenen,
die de aarde verdorven.
19 En de tempel Gods in den hemel is
[i] geopend geworden, en de arke Zijns
verbonds is gezien in Zijnen tempel; en
er werden bliksemen, en stemmen, en
donderslagen, en aardbeving en groote
hagel.

De vrouw en de draak.

12 EN er werd een groot teeken gezien
in den hemel: *namelijk* eene vrouw,
bekleed met de zon; en de maan was
onder hare voeten, en op haar hoofd eene
kroon van twaalf sterren;
2 En zij was zwanger, en riep, barensnood
hebbende, en zijnde in pijn om te
baren.
3 En er werd een ander teeken gezien
in den hemel; en zie, er was een groote
roode draak, hebbende zeven hoofden, en
tien hoornen, en op zijne hoofden zeven
koninklijke hoeden;
4 En zijn staart trok het derde *deel* der
sterren des hemels, en wierp die op de
aarde. En de draak stond vóór de vrouw,
die baren zou, opdat hij haar kind zou
verslinden, wanneer zij het zou gebaard
hebben.
5 En zij baarde eenen mannelijken
zoon, [k] die al de Heidenen zou hoeden
met eene ijzeren roede; en haar kind
werd weggerukt tot God en Zijnen
troon;
6 En de vrouw vluchtte in de woestijn,
alwaar zij eene plaats had, *haar* van God
bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden
[l] duizend tweehonderd zestig dagen.
7 En er werd krijg in den hemel:
Michaël en zijne engelen krijgden tegen
den draak, en de draak krijgde *ook* en
zijne engelen;
8 En zij hebben niet vermocht, [m] en
hunne plaats is niet meer gevonden in
den hemel.

[a] Zach. 4:3, 14. [b] 1 Kon. 17:1. [c] Ex. 7, 8, 9, 10, 12. [d] Dan. 7:21. Openb. 13:7. [e] Openb. 13:11. [f] Openb. 17:2, 5; 18:10. [g] Openb. 8:13; 9:12; 15:1. [h] Openb. 1:4, 8; 4:8; 16:5. [i] Openb. 15:5. [k] Ps. 2:9. Openb. 2:27. [l] Openb. 11:3. [m] Dan. 2:35.

9 En [a] de groote draak is geworpen, *namelijk* de oude slang, welke genaamd wordt duivel en Satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is, *zeg ik*, geworpen op de aarde; en zijne engelen zijn met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid, en de kracht en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nedergeworpen;

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 [b] Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen, en gij, die daarin woont! [c] Wee dengenen, die de aarde en de zee bewonen! want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende, dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd, die het manneken gebaard had.

14 [d] En der vrouwe zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zou vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt [e] eenen tijd, en tijden en eenen halven tijd, buiten het gezicht der slang.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier, opdat hij haar door de rivier zou doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwolg de rivier, welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergrimde op de vrouw, en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en het getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee.

Het beest, dat uit de zee opkomt.

13 EN ik zag uit de zee [f] een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen; en op zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *gods*lastering.

2 En het beest, dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten als eens beers *voeten*, en zijn mond als de mond eens leeuws; en de draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon en groote macht.

3 En ik zag een van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wonde werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest macht gegeven had; en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest [g] gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelve?

5 En het werd een mond gegeven, om groote dingen en *gods*lasteringen te spreken; en het werd macht gegeven, om *zulks* te doen, [h] twee en veertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om Zijnen naam te lasteren, en Zijnen tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En [i] het werd *macht* gegeven, om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en het werd macht gegeven over alle geslacht, en taal en volk;

8 En allen, die op de aarde wonen, zullen het aanbidden, [k] welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, dat geslacht is, [l] van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore!

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; [m] indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. [n] Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

Het beest, dat uit de aarde opkomt.

11 EN ik zag een ander beest [o] uit de aarde opkomen, en het had twee hoornen, des Lams *hoornen* gelijk, en het sprak als de draak;

12 En het oefent al de macht van het eerste beest, [p] in tegenwoordigheid van hetzelve, en het maakt, dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, wiens [q] doodelijke wonde genezen was;

13 En het doet [r] groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de menschen.

14 En [s] verleidt degenen, die op de aarde wonen, door de teekenen, die aan hetzelve te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest; zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij het beest, dat de wond des zwaards had, en weder leefde, een beeld zouden maken;

15 En het werd *macht* gegeven, om het beeld van het beest eenen geest te geven, opdat het beeld van het beest ook zou

[a] Luk. 10:18. Openb. 20:2. [b] Ps. 96:11. Jes. 49:13. [c] Openb. 8:13. [d] Openb. 12:4. [e] Openb. 12:6. [f] Dan. 7:20. Openb. 17:3. [g] Openb. 18:18. [h] Openb. 11:2. [i] Dan. 7:21. Openb. 11:7. [k] Ex. 32:33. Filipp. 4:3. Openb. 3:5; 20:12; 21:27. [l] Openb. 17:8. [m] Gen. 9:6. Matth. 26:52. [n] Openb. 14:12. [o] Openb. 11:7. [p] Openb. 19:20. [q] Openb. 13:3. [r] 2 Thess. 2:9. Openb. 16:14. [s] Deut. 13:1. Matth. 24:24. Openb. 16:14; 19:20.

reken, en maken, dat allen, die [a]het
eld van het beest niet zouden aanbid-
n, gedood zouden worden.
] En het maakt, dat het aan allen,
inen en grooten, en rijken en armen,
vrijen en dienstknechten, [b]een merk-
ken geve aan hunne rechterhand of
n hunne voorhoofden;
' En dat niemand mag koopen of ver-
open, dan die dat merkteeken heeft,
f den naam van het beest, of het getal
ns naams.
} Hier is [d]de wijsheid: die het verstand
eft, rekene het getal van het beest;
nt het is een getal eens menschen, en
n getal is zeshonderd zes en zestig.

t Lam, en zijne vrijgekochten op den berg Zion.

1 EN ik zag, en zie, het Lam stond op
den berg Zion, en met Hem [e]hon-
d vier en veertig duizend, hebbende
n naam Zijns Vaders geschreven aan
nne voorhoofden.
En ik hoorde eene stem uit den hemel,
[f]eene stem veler wateren, en als eene
m van eenen grooten donderslag. En
hoorde eene stem [g]van citerspelers,
lende op hunne citers;
En zij zongen als [h]een nieuw gezang
or den troon, en voor de vier dieren
de ouderlingen; en niemand kon dat
ang leeren, dan de honderd vier en
rtig duizend, die van de aarde gekocht
ren.
Deze zijn het, die met vrouwen niet
lekt zijn, [i]want zij zijn maagden;
e zijn het, die het Lam volgen, wáár
ook heengaat; deze zijn gekocht uit
menschen, *tot* eerstelingen Gode en
Lam;
[k]En in hunnen mond is geen bedrog
onden; want zij zijn [l]onberispelijk
r den troon van God.

Drie engelen, die Gods oordeelen aankondigen.

EN ik zag eenen anderen engel, vlie-
nde in het midden des hemels, en hij
l het eeuwige Evangelie, om te ver-
ndigen dengenen, die op de aarde
nen, en aan alle natie en geslacht, en
l en volk,
Zeggende met eene groote stem: Vreest
d, en geeft Hem heerlijkheid, want de
Zijns oordeels is gekomen; en aan-
t Hem, [m]die den hemel, en de aarde,
de zee, en de fonteinen der wateren
naakt heeft.

8 En er is een andere engel gevolgd, zeg-
gende: [n]Zij is gevallen, zij is gevallen,
Babylon, [o]die groote stad, omdat zij uit
den wijn des toorns harer hoererij alle
volken heeft gedrenkt!
9 En een derde engel is hen gevolgd,
zeggende met eene groote stem: Indien
iemand het beest aanbidt en zijn beeld,
en ontvangt het merkteeken aan zijn
voorhoofd, of aan zijne hand,
10 Die zal ook drinken uit den wijn des
toorns Gods, die ongemengd [p]ingeschon-
ken is [q]in den drinkbeker Zijns toorns;
en hij zal [r]gepijnigd worden [s]met vuur
en sulfer voor de heilige engelen en voor
het Lam;
11 [t]En de rook van hunne pijniging
gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben
geene rust dag en nacht, die het beest
aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand
het merkteeken zijns naams ontvangt.
12 [u]Hier is de lijdzaamheid der heiligen;
hier zijn zij, die de geboden Gods bewaren
en het geloof van Jezus.
13 En ik hoorde eene stem uit den hemel,
die tot mij zeide: Schrijf: zalig zijn de
dooden, die in den Heere sterven, van nu
aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten
mogen van hunnen arbeid; en hunne wer-
ken volgen met hen.

De graanoogst en de wijnoogst.

14 EN ik zag, en ziet! eene witte wolk, en
op de wolk was Een gezeten, [x]des men-
schen Zoon gelijk, hebbende op Zijn
hoofd eene gouden kroon, en in Zijne
hand eene scherpe sikkel.
15 En een andere engel kwam uit den
tempel, roepende met eene groote stem
tot dengene, die op de wolk zat: [y]Zend
Uwe sikkel en maai; want de ure om te
maaien is nu gekomen, dewijl de oogst
der aarde is rijp geworden.
16 En die op de wolk zat, zond Zijne sik-
kel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.
17 En een andere engel kwam uit den
tempel, die in den hemel is, hebbende ook
zelf eene scherpe sikkel.
18 En een andere engel kwam uit van
het altaar, die macht had over het vuur;
en hij riep met een groot geroep, tot den-
gene, die de scherpe sikkel had, zeggende:
Zend uwe scherpe sikkel, en snijd af de
druiftakken van den wijngaard der aarde,
want zijne druiven zijn rijp.
19 En de engel zond zijne sikkel op de
aarde en sneed *de druiven* af van den
wijngaard der aarde, en wierp ze in den
grooten wijnpersbak [z]des toorns Gods;

Openb. 19:20. [b] Openb. 19:20. [c] Openb. 14:11. [d] Openb. 17:9. [e] Openb. 7:4.
penb. 1:15. [g] Openb. 5:8. [h] Openb. 5:9. [i] 2 Kor. 11:2. [k] Zef. 3:13. [l] Efez. 5:27.
Gen. 1:1. Ps. 33:6; 124:8; 146:6. Hand. 14:15; 17:24. [n] Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 18:2.
penb. 16:19; 17:5; 18:10, 21. [p] Openb. 18:6. [q] Openb. 16:19. [r] Openb. 20:10.
enb. 19:20. [t] Openb. 19:3. [u] Openb. 13:10. [x] Ezech. 1:26. Dan. 7:13.
nb. 1:13. [y] Joël 3:13. Matth. 13:39. [z] Openb. 19:15.

20 En [a] de wijnpersbak werd buiten de
stad getreden, en er is bloed uit den wijn-
persbak gekomen, tot aan de toomen der
paarden, duizend zeshonderd stadiën ver.

Zeven engelen en zeven fiolen of de laatste plagen.

15 EN ik zag een ander groot en won-
derlijk teeken in den hemel : *name-
lijk* zeven engelen, hebbende [b] de zeven
laatste plagen ; want in deze is de toorn
Gods geëindigd.
2 En ik zag [c] als eene glazen zee, met
vuur gemengd ; en die de overwinning
hadden van het beest, en van zijn beeld,
en van zijn merkteeken, *en* van het getal
zijns naams, welke stonden aan de glazen
zee, hebbende de citers Gods ;
3 En zij zongen het gezang van Mozes,
den dienstknecht Gods, en het gezang des
Lams, zeggende : [d] Groot en wonderlijk
zijn Uwe werken, Heere, Gij almachtige
God ! [e] rechtvaardig en waarachtig zijn
Uwe wegen, Gij Koning der heiligen !
4 [f] Wie zou U niet vreezen, Heere ! en
Uwen naam *niet* verheerlijken? Want Gij
zijt alleen heilig ; want alle volken zullen
komen, en voor U aanbidden ; want Uwe
oordeelen zijn openbaar geworden.
5 En na dezen zag ik, en ziet, [g] de tempel
des tabernakels der getuigenis in den
hemel werd geopend.
6 En de zeven engelen, die de zeven
plagen hadden, kwamen uit den tempel,
bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en
[h] omgord om de borst met gouden gordels.
7 En een van de vier dieren gaf den ze-
ven engelen zeven gouden fiolen, vol van
den toorn Gods, die in alle eeuwigheid
leeft ;
8 En de tempel werd [i] vervuld met rook
uit de heerlijkheid Gods, en uit Zijne
kracht ; en niemand kon in den tempel
ingaan, totdat de zeven plagen der zeven
engelen geëindigd waren.

16 EN ik hoorde eene groote stem uit
den tempel, zeggende tot de zeven
engelen : Gaat henen, en giet de *zeven*
fiolen van den toorn Gods uit op de aarde.
2 En de eerste ging henen, en goot zijne
fiool uit op de aarde ; en er werd een
kwaad en boos [k] gezweer aan de menschen,
die [l] het merkteeken van het beest hadden,
en [m] die zijn beeld aanbaden.
3 En de tweede engel goot zijne fiool
uit in de zee, en zij werd [n] bloed als van
eenen doode ; en alle levende ziel is ge-
storven in de zee.
4 En de derde engel goot zijne fiool
uit in de rivieren en in de fonteinen der
wateren ; en *de wateren* werden bloed.
5 En ik hoorde den engel der wateren
zeggen : Gij zijt rechtvaardig, Heere !
[o] Die is, en Die was, en Die zijn zal, dat
Gij dit geoordeeld hebt ;
6 Dewijl zij [p] het bloed der heiligen, en
der Profeten vergoten hebben, zoo hebt
Gij hun ook bloed te drinken gegeven ;
want zij zijn het waardig.
7 En ik hoorde eenen anderen [q] van het
altaar zeggen : Ja, Heere, Gij almachtige
God ! Uwe oordeelen zijn waarachtig en
rechtvaardig.
8 En de vierde engel goot zijne fiool uit
op de zon ; en haar is *macht* gegeven de
menschen te verhitten door vuur ;
9 En de menschen werden verhit met
groote hitte, en [r] lasterden den Naam
Gods, die macht heeft over deze plagen ;
en zij bekeerden zich niet, om Hem heer-
lijkheid te geven.
10 En de vijfde engel goot zijne fiool uit
op den troon van het beest ; en zijn rijk is
verduisterd geworden ; en zij kauwden
hunne tongen van pijn,
11 En zij lasterden den God des hemels
wegens hunne pijnen, en wegens hunne
gezweren ; en zij bekeerden zich niet van
hunne werken.
12 En de zesde engel goot zijne fiool uit
op de groote rivier den Eufraat ; en zijn
water is uitgedroogd, opdat bereid zou
worden de weg der koningen, die van den
opgang der zon *komen zullen.*
13 En ik zag uit den mond des draaks,
en uit den mond van het beest en uit den
mond des valschen profeets drie onreine
geesten *gaan,* den vorschen gelijk ;
14 Want het zijn geesten der duivelen,
en zij [s] doen teekenen, welke uitgaan tot
de koningen der aarde en der geheele
wereld, om die te vergaderen [t] tot den
krijg van dien grooten dag des almach-
tigen Gods.
15 Zie, ik kom [u] als een dief. Zalig is
hij, die waakt en zijne kleederen bewaart,
opdat hij niet [x] naakt wandele, en men
zijne schaamte *niet* zie.
16 En zij hebben hen vergaderd in de
plaats, welke in het Hebreeuwsch ge-
naamd wordt Armagéddon.
17 En de zevende engel goot zijne fiool
uit in de lucht ; en er kwam eene groote
stem uit den tempel des hemels, van den
troon, zeggende : [y] Het is geschied !
18 En er geschiedden [z] stemmen, en
donderslagen en bliksemen ; en er ge-

[a] Jes. 63:3. [b] Openb. 11:14. [c] Openb. 4:6. [d] Ps. 111:2 ; 139:14. [e] Ps. 145:17.
[f] Jer. 10:7. [g] Openb. 11:19. [h] Openb. 1:13. [i] Ex. 40:34. 1 Kon. 8:10. Jes. 6:4.
[k] Ex. 9:9–11. [l] Openb. 13:16, 17. [m] Openb. 13:14. [n] Ex. 7:20. [o] Openb. 1:4,8;
4:8 ; 11:17. [p] Matth. 23:34. [q] Openb. 15:3. [r] Openb. 16:11, 21. [s] 2 Thess. 2:9.
Openb. 13:13 ; 19:20. [t] Openb. 17:14 ; 19:19 ; 20:8. [u] Matth. 24:43. Luk. 12:39.
1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3. [x] Openb. 3:18. [y] Openb. 21:6. [z] Openb. 4:5; 8:5.

schiedde eene groote aardbeving, hoeda-
nige niet is geschied van dat de menschen
op de aarde geweest zijn, *namelijk* eene
zoodanige aardbeving *en* zoo groot.
19 En [a] de groote stad is in drie deelen
gescheurd, en de steden der Heidenen
zijn gevallen; en het groote Babylon [b] is
gedacht geworden voor God, om haar te
geven [c] den drinkbeker van den wijn des
toorns Zijner gramschap;
20 En alle eiland is gevloden, en de
bergen zijn niet gevonden.
21 En een groote [d] hagel, *elk* als een
talent*pond* zwaar, viel neder uit den he-
mel op de menschen; en de menschen
[e] lasterden God wegens de plage des
hagels; want deszelfs plage was zeer groot.

Val van Babylon.—Gezicht van de groote hoer verleid door het beest.

17 EN een uit de zeven engelen, die de
zeven fiolen hadden, kwam en sprak
met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts,
ik zal u toonen het oordeel der groote
hoer, die daar zit op vele wateren;
2 [f] Met welke de koningen der aarde ge-
hoereerd hebben, en die de aarde bewonen
zijn dronken geworden van den wijn
harer hoererij.
3 En hij bracht mij weg in een woes-
tijn, in den geest, en ik zag eene vrouw,
zittende op een scharlakenrood [g] beest,
dat vol was van namen der *gods*lastering,
en had zeven hoofden en tien hoornen;
4 En de vrouw was [h] bekleed met pur-
per en scharlaken, en versierd met goud,
en kostelijk gesteente en paarlen, en had
in hare hand eenen gouden drinkbeker,
vol van gruwelen en van onreinigheid
harer hoererij;
5 En op haar voorhoofd was een naam
geschreven, *namelijk* [i] Verborgenheid:
het groote Babylon, de moeder der hoere-
rijen en der gruwelen der aarde.
6 En ik zag, dat de vrouw dronken was
van [k] het bloed der heiligen, en van het
bloed der getuigen van Jezus. En ik ver-
wonderde mij, als ik haar zag, met groote
verwondering.
7 En de engel zeide tot mij: Waarom
verwondert gij u? Ik zal u zeggen de ver-
borgenheid der vrouw en van het beest,
dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden
heeft en de tien hoornen:
8 Het beest, dat gij gezien hebt, was, en is
niet; en het zal opkomen uit den afgrond,
en ten verderve gaan; en die op de aarde
wonen, zullen verwonderd zijn ([l] welker
namen niet zijn geschreven in het boek
des levens van de grondlegging der
wereld), ziende het beest, dat was en niet
is, hoewel het is.
9 Hier is het verstand, [m] dat wijsheid
heeft. [n] De zeven hoofden zijn zeven
bergen, op welke de vrouw zit;
10 En het zijn *ook* zeven koningen; de
vijf zijn gevallen, en de een is, en de
ander is nog niet gekomen, en wanneer
hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig
tijds blijven;
11 En het beest, dat was en niet is, die
is ook de achtste *koning*, en is uit de
zeven, en gaat ten verderve.
12 En [o] de tien hoornen, die gij gezien
hebt, zijn tien koningen, die het konink-
rijk nog niet hebben ontvangen, maar als
koningen macht ontvangen op ééne ure
met het beest.
13 Deze hebben eenerlei meening, en
zullen hunne kracht en macht het beest
overgeven.
14 Deze [p] zullen tegen het Lam krijgen,
en het Lam zal hen overwinnen ([q] want
het is een Heere der heeren, en een
Koning der koningen), en die met Hem
zijn, de geroepenen, en uitverkorenen en
geloovigen.
15 En hij zeide tot mij: [r] De wateren,
die gij gezien hebt, waar de hoer zit, zijn
volken en scharen, en natiën en tongen.
16 En de tien hoornen, die gij gezien hebt
op het beest, die zullen de hoer haten, en
zullen haar woest maken, en naakt; en
zij zullen haar vleesch eten, en zullen haar
[s] met vuur verbranden;
17 Want God heeft *hun* in hunne harten
gegeven, dat zij zijne meening doen, en
dat zij eenerlei meening doen, en dat zij
hun koninkrijk het beest geven, totdat de
woorden Gods voleindigd zullen zijn.
18 En de vrouw, die gij gezien hebt, is
[t] de groote stad, die het koninkrijk heeft
over de koningen der aarde.

Val van Babylon.—Klaagtonen op de aarde.

18 EN na dezen zag ik eenen anderen
engel afkomen uit den hemel, heb-
bende groote macht, en de aarde is verlicht
geworden van zijne heerlijkheid;
2 En hij riep krachtiglijk met eene
groote stem, zeggende: [u] Zij is gevallen,
zij is gevallen, het groote Babylon, en is
geworden [x] eene woonstede der duivelen,
en eene bewaarplaats van alle onreine
geesten, en eene bewaarplaats van alle
onrein en hatelijk [y] gevogelte;
3 Dewijl uit den [z] wijn des toorns harer
hoererij alle volken gedronken hebben,

---

[a] Openb. 14:8. [b] Openb. 18:5. [c] Jer. 25:15. Openb. 14:10. [d] Openb. 11:19. [e] Openb. 16:9, 11. [f] Openb. 18:3. [g] Openb. 13:1; 17:8. [h] Openb. 18:16. [i] 2 Thess. 2:7. [k] Openb. 18:24. [l] Ex. 32:32. Filipp. 4:3. Openb. 13:8. [m] Openb. 13:18. [n] Openb. 13:1. Dan. 7:20. Openb. 13:1. [p] Openb. 16:14. [q] 1 Tim. 6:15. Openb. 19:16. [r] Jes. 8:7. [s] Openb. 18:8. [t] Openb. 16:19. [u] Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 14:8. [x] Jes. 13:21; 14. Jer. 50:39. [y] Jes. 34:11. [z] Openb. 14:8.

[a] en de koningen der aarde met haar ge-
hoereerd hebben, en de kooplieden der
aarde rijk zijn geworden uit de kracht
harer weelde!
4 En ik hoorde eene andere stem uit den
hemel, zeggende: [b] Gaat uit van haar,
mijn volk! opdat gij aan hare zonden
geene gemeenschap hebt, en opdat gij van
hare plagen niet ontvangt;
5 Want hare zonden zijn *de eene op de
andere* gevolgd tot den hemel toe, en God
is harer ongerechtigheden [c] gedachtig ge-
worden.
6 Vergeldt haar, gelijk als zij ulieden
vergolden heeft, en verdubbelt haar dub-
bel, naar hare werken; in den drinkbeker,
[d] waarin zij geschonken heeft, schenkt
haar dubbel:
7 Zoo veel als zij zichzelve verheerlijkt
heeft, en weelde gehad heeft, zoo groote
pijniging en rouw doet haar aan; want
zij zegt in haar hart: [e] Ik zit *als* eene ko-
ningin, en ben geene weduwe, en zal
geenen rouw zien.
8 [f] Daarom zullen hare plagen op éénen
dag komen, *namelijk* dood, en rouw en
honger, en zij zal [g] met vuur verbrand
worden; want sterk is de Heere God, die
haar oordeelt.
9 [h] En de koningen der aarde, die met
haar gehoereerd en weelde gehad hebben,
zullen haar beweenen, en rouw over haar
bedrijven, wanneer zij [i] den rook haars
brands zullen zien;
10 Van verre staande uit vreeze van
hare pijniging, zeggende: [k] Wee, wee, de
groote stad Babylon, de sterke stad! want
uw oordeel is in ééne ure gekomen.
11 En de kooplieden der aarde zullen
weenen en rouw maken over haar, omdat
niemand hunne waren meer koopt:
12 Waren van goud en van zilver, en van
kostelijk gesteente en van paarlen, en van
fijn lijnwaad en van purper, en van zijde
en van scharlaken; en allerlei welriekend
hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei
vaten van het kostelijkste hout en van
koper, en van ijzer en van marmersteen;
13 En kaneel en reukwerk, en welrie-
kende zalf en wierook, en wijn en olie,
en meelbloem en tarwe, en lastbeesten en
schapen; en van paarden en van koets-
wagens, en van lichamen en [l] de zielen
der menschen.
14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer
ziel is van u weggegaan; en al wat lekker
en wat heerlijk was, is van u weggegaan;
en gij zult het niet meer vinden.
15 De kooplieden dezer dingen, die rijk
geworden waren van haar, zullen van verre
staan uit vreeze van hare pijniging, wee-
nende en rouw makende;
16 En zeggende: Wee, wee de groote
stad, [m] die bekleed was met fijn lijnwaad,
en purper, en scharlaken, en versierd met
goud, en *met* kostelijk gesteente, en *met*
paarlen; want in ééne ure is zoo groote
rijkdom verwoest!
17 En alle stuurlieden en al het volk op
de schepen, en bootsgezellen en allen, die
ter zee handelen, stonden van verre,
18 En riepen, ziende [n] den rook van ha-
ren brand, *en* zeggende: [o] Wat *stad* was
deze groote stad gelijk?
19 En zij wierpen stof op hunne hoof-
den, en riepen, weenende en rouw be-
drijvende, zeggende: Wee, wee de groote
stad, in welke allen, die schepen in de
zee hadden, van hare kostelijkheid rijk
geworden zijn; want zij is in ééne ure
verwoest geworden!
20 Bedrijft vreugde over haar, gij hemel!
en gij heilige Apostelen en gij Profeten!
want God heeft uw oordeel [p] aan haar
geoordeeld.
21 En een sterke engel hief eenen steen
op als eenen grooten molensteen, en wierp
dien in de zee, zeggende: [q] Aldus zal de
groote stad Babylon met geweld geworpen
worden, en zal niet meer worden gevonden;
22 [r] En de stem der citerspelers en der
zangers, en der fluiters en der bazuiners,
zal niet meer in u gehoord worden; en
geen kunstenaar van eenige kunst zal
meer in u gevonden worden; en [s] geen
geluid des molens zal in u meer gehoord
worden;
23 En het licht der kaars zal in u niet
meer schijnen; [t] en de stem eens brui-
degoms en eener bruid zal in u niet meer
gehoord worden; want uwe kooplieden
waren de grooten der aarde, want door
uwe tooverij zijn alle volken verleid
geweest;
24 En in dezelve is gevonden [u] het
bloed der Profeten en der heiligen, en al
dergenen, die gedood zijn op de aarde.

Val van Babylon.—Vreugde en zegelied in den hemel.

19 EN na dezen hoorde ik als eene
groote stem eener groote schare in
den hemel, zeggende: Halleluja! de
zaligheid en de heerlijkheid, en de eer
en de kracht zij den Heere, onzen God;
2 Want [x] Zijne oordeelen zijn waarach-
tig en rechtvaardig; dewijl Hij de groote
hoer geoordeeld heeft, die de aarde ver-
dorven heeft met hare hoererij, en Hij

---

[a] Openb. 17:2. [b] Gen. 19:12. Jes. 48:20; 52:11. Jer. 51:6, 45. 2 Kor. 6:17. [c] Openb. 16:19.
[d] Openb. 14:10. [e] Jes. 47:8. [f] 2 Thess. 2:8. [g] Openb. 17:16. [h] Openb. 17:2; 18:3.
[i] Openb. 18:18. [k] Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 14:8. [l] Ezech. 27:13. [m] Openb. 17:4.
[n] Jes. 34:10. Openb. 18:9. [o] Openb. 13:4. [p] Openb. 19:2. [q] Jer. 51:64. [r] Jer. 25:10.
Ezech. 26:13. [s] Jer. 25:10. [t] Jer. 7:34; 16:9; 25:10. [u] Openb. 17:6. [x] Openb. 15:3; 16:7.

t bloed Zijner dienaren van hare hand
roken heeft !
En zij zeiden ten tweeden male : Hal-
ja ! [b] En haar rook gaat op in alle
wigheid.
En de vier en twintig ouderlingen,
de vier dieren vielen *neder*, en aan-
en God, die op den troon zat, zeg-
de : Amen, Halleluja !
En eene stem kwam uit den troon,
gende : Looft onzen God, gij al Zijne
nstknechten, en gij, die Hem vreest,
de klein en groot !
En ik hoorde als eene stem eener
ote schare, en als eene stem veler
teren, en als eene stem van sterke
nderslagen, zeggende : Halleluja ! want
Heere, de almachtige God, heeft [c] als
ning geheerscht.
Laat ons blijde zijn, en vreugde be-
jven, en Hem de heerlijkheid geven ;
ant de bruiloft des Lams is gekomen,
Zijne vrouw heeft zichzelve bereid ;
En haar is gegeven, dat zij bekleed
rde met rein en blinkend fijn lijn-
ad ; want dit fijn lijnwaad zijn de
htvaardigmakingen der heiligen.
En hij zeide tot mij : Schrijf : Zalig
n zij, die geroepen zijn tot het avond-
aal van de bruiloft des Lams. En hij
ide tot mij : [e] Deze zijn de waarachtige
oorden Gods.
0 [f] En ik viel *neder* voor zijne voeten,
n hem te aanbidden, en hij zeide tot
ij : Zie, dat gij *dat* niet *doet ;* [g] ik ben
w mededienstknecht en uwer broederen,
e het getuigenis van Jezus hebben ;
anbid God. Want het getuigenis van
ezus is de geest der profetie.

verwinning van Christus op het beest en den valschen profeet.

11 EN ik zag den hemel geopend ; en
ie ! [h] een wit paard, en die op hetzelve
at, was genaamd Getrouw en Waarach-
ig, en Hij oordeelt en voert krijg in
erechtigheid ;
12 En Zijne oogen waren [i] als eene
lam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele
oninklijke hoeden ; en Hij had eenen
aam geschreven, dien niemand wist, dan
Hijzelf.
13 En Hij was bekleed met een kleed,
dat met bloed geverfd was ; en Zijn
aam wordt genoemd [l] het Woord Gods.
14 En de heirlegers in den hemel volg-
den Hem op witte paarden, gekleed met
wit en rein [m] fijn lijnwaad ;
15 [n] En uit Zijnen mond ging een
scherp zwaard, opdat Hij daarmede de
Heidenen slaan zou. En Hij zal hen
hoeden [o] met eene ijzeren roede ; [p] en
Hij treedt den wijnpersbak van den wijn
des toorns en der gramschap des almach-
tigen Gods ;
16 En Hij heeft op *Zijn* kleed en op
Zijne dije dezen naam geschreven :
[q] Koning der koningen en Heere der
heeren.
17 En ik zag eenen engel, staande in de
zon ; en hij riep met eene groote stem,
zeggende tot al de vogelen, die in het
midden des hemels vlogen : [r] Komt her-
waarts, en vergadert u tot het avond-
maal des grooten Gods ;
18 Opdat gij etet het vleesch der ko-
ningen, en het vleesch der oversten over
duizend en het vleesch der sterken, en
het vleesch der paarden en dergenen, die
daarop zitten ; en het vleesch van alle
vrijen en dienstknechten, en kleinen en
grooten.
19 En ik zag het beest, en de koningen
der aarde en hunne heirlegers vergaderd,
om krijg te voeren tegen Hem, die op
het paard zat, en tegen Zijn heirleger ;
20 En het beest werd gegrepen, en met
hetzelve de valsche profeet, [s] die de teeke-
nen in de tegenwoordigheid van hetzelve
gedaan had, door welke hij verleid had,
die het merkteeken van het beest [t] ont-
vangen hadden, en die deszelfs beeld
[u] aanbaden. Deze twee zijn [x] levend ge-
worpen in den poel des vuurs, die [y] met
sulfer brandt ;
21 En de overigen werden gedood met
het zwaard desgenen, die op het paard
zat, hetwelk uit Zijnen mond ging ; en al
de vogelen werden verzadigd van hun
vleesch.

De Satan gebonden voor duizend jaren.—De geloovigen heerschen met Christus.

20 EN ik zag eenen engel afkomen uit
den hemel, [z] hebbende den sleutel
des afgronds, en eene groote keten in
zijne hand ;
2 [aa] En hij greep den draak, de oude
slang, welke is de duivel en Satanas, en
bond hem duizend jaren,
3 En wierp hem in den afgrond, en sloot
hem daarin, en verzegelde *dien* boven
hem ; [bb] opdat hij de volken niet meer

a Deut 32:43. Openb. 18:20. b Jes. 34:10. Openb. 14:11 ; 18:18. c Openb. 11:17.
d Matth. 22:2. Luk. 14:16. e Openb. 21:5. f Openb. 22:8. g Hand. 10:26 ; 14:14.
Openb. 22:9. h Openb. 6:2. i Openb. 1:14. k Jes. 63:1. l Joh. 1:1. 1 Joh. 1:1.
m Matth. 28:3. Openb. 4:4 ; 7:9. n Openb. 2:16 ; 19:21. o Ps. 2:9. Openb. 2:27.
p Jes. 63:3. Openb. 14:19, 20. q 1 Tim. 6:15. Openb. 17:14. r Jer. 12:9. Ezech. 39:17.
s Deut. 13:1. Matth. 24:24. Openb. 13:12, 13 ; 16:14. t Openb. 13:16. u Openb. 13:15.
x Dan. 7:11. Openb. 20:10. y Openb. 14:10. z Openb. 1:18. aa 2 Petr. 2:4. Openb. 12:9.
bb Openb. 16:14, 16 ; 20:8.

verleiden zou, totdat de duizend jaren
zouden geëindigd zijn. En daarna moet
hij eenen kleinen tijd ontbonden wor-
den.
4 En ik zag tronen, en zij zaten er op;
[a] en het oordeel werd hun gegeven; en *ik*
zag [b] de zielen dergenen, die onthoofd
waren om het getuigenis van Jezus, en
om het woord Gods, en die [c] het beest, en
[d] deszelfs beeld niet aangebeden hadden,
en die [e] het merkteeken niet ontvangen
hadden aan hun voorhoofd en aan hunne
hand; [f] en zij leefden en heerschten als
koningen met Christus, de duizend jaren;
5 Maar de overige der dooden werden
niet weder levend, totdat de duizend
jaren geëindigd waren. Deze is de eerste
opstanding.
6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in
de eerste opstanding; over deze heeft de
tweede dood geene macht, maar zij zullen
[g] priesters van God en Christus zijn, en
zij zullen met Hem als koningen heer-
schen duizend jaren.

De Satan ontbonden en voor altoos over-wonnen.

7 EN wanneer de duizend jaren zullen
geëindigd zijn, zal de Satanas uit zijne
gevangenis ontbonden worden;
8 En hij zal uitgaan om de volken te
verleiden, die in de vier hoeken der
aarde zijn, [h] den Gog en den Magog, om
hen [i] te vergaderen tot den krijg; welker
getal is als het zand aan de zee.
9 En zij zijn opgekomen op de breedte
der aarde, en omringden de legerplaats
der heiligen en de geliefde stad; en er
kwam vuur neder van God uit den
hemel, en heeft hen verslonden;
10 En de duivel, die hen verleidde,
[k] werd geworpen in den poel des vuurs
en sulfers, alwaar [l] het beest en de val-
sche profeet zijn; en zij zullen [m] gepij-
nigd worden dag en nacht in alle eeu-
wigheid.

Het laatste oordeel.

11 EN ik zag eenen grooten witten
troon, en dengene, die daarop zat, van
wiens aangezicht de aarde en de hemel
wegvloden, en geene plaats is voor die
gevonden.
12 En ik zag de dooden, klein en groot,
staande voor God; en de boeken werden
geopend; en een ander boek werd geo-
pend, [n] dat des levens is; en de dooden
werden geoordeeld uit hetgeen in de
boeken geschreven was, [o] naar hunne
werken;
13 En de zee gaf de dooden, die in haar
waren; en de dood en de hel gaven de
dooden, die in hen waren; en zij werden
geoordeeld, een iegelijk naar hunne wer-
ken.
14 En de dood en de hel werden ge-
worpen in den poel des vuurs; dit is
de tweede dood.
15 En zoo iemand niet gevonden werd
geschreven in het boek des levens, die
werd geworpen in den poel des vuurs.

De nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

21 EN [p] ik zag eenen nieuwen hemel
en eene nieuwe aarde; want de
eerste hemel en de eerste aarde was voor-
bijgegaan, en de zee was niet meer.
2 En ik, Johannes, zag [q] de heilige stad,
het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van
God uit den hemel, toebereid als eene
bruid, die voor haren man versierd is.
3 En ik hoorde eene groote stem uit den
hemel, zeggende: [r] Zie, de tabernakel
Gods is bij de menschen, en Hij zal bij
hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn,
en God zelf zal bij hen *en* hun God zijn;
4 [s] En God zal alle tranen van hunne
oogen afwisschen; en de dood zal niet
meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch
moeite zal meer zijn; want de eerste
dingen zijn weggegaan.
5 [t] En die op den troon zat, zeide: Zie,
[u] Ik maak alle dingen nieuw! En Hij
zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden
[x] zijn waarachtig en getrouw.
6 En Hij sprak tot mij: [y] Het is
geschied. [z] Ik ben de Alfa en de Oméga,
het begin en het einde. [aa] Ik zal den
dorstige geven uit de fontein van het
water des levens voor niet.
7 Die overwint, zal alles beërven; [bb] en
Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij
een zoon zijn;
8 Maar [cc] den vreesachtigen en ongeloo-
vigen, en gruwelijken en doodslagers, en
hoereerders en toovenaars, en afgodendie-
naars en al den leugenaars, is hun deel
in den poel, [dd] die daar brandt van vuur
en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

Het nieuwe Jeruzalem.

9 EN tot mij kwam een van de zeven
engelen, [ee] die de zeven fiolen hadden,

---

[a] Openb. 6:10. [b] Openb. 6:9. [c] Openb. 13:12. [d] Openb, 13:15. [e] Openb. 13:16.
[f] Openb. 6:11. [g] Jes. 61:6. 1 Petr. 2:9. Openb. 1:6; 5:10. [h] Ezech. 38:2; 39:1.
[i] Openb. 16:14. [k] Dan. 7:11. Openb. 19:20. [l] Openb. 19:20. [m] Openb. 14:11.
[n] Ex. 32:32. Ps. 69:29. Filipp. 4:3. Openb. 3:5; 21:27. [o] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19.
Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23. [p] Jes. 65:17; 66:22.
2 Petr. 3:13. [q] Openb. 3:12; 21:10. [r] Ezech. 43:7. [s] Jes. 25:8. Openb. 7:17.
[t] Openb. 4:2; 20:11. [u] Jes. 43:19. 2 Kor. 5:17. [x] Openb. 19:9. [y] Openb. 16:17.
[z] Jes. 41:4; 44:6. Openb. 1:8; 22:13. [aa] Jes. 55:1. [bb] Zach. 8:8. Hebr. 8:10.
[cc] Openb. 22:15. [dd] Openb. 20:14, 15. [ee] Openb. 15:6, 7.

welke vol geweest waren van de zeven
laatste plagen, en sprak met mij, zeggende:
Kom herwaarts, ik zal u toonen
de bruid, de vrouw des Lams.
10 En hij voerde mij weg [a] in den geest
op eenen grooten en hoogen berg, en hij
toonde mij de [b] groote stad, het heilige
Jeruzalem, nederdalende uit den hemel
van God:
11 En zij had de heerlijkheid Gods, en
haar licht was den allerkostelijksten steen
gelijk, *namelijk* als den steen Jaspis,
blinkende gelijk kristal;
12 En zij had eenen grooten en hoogen
muur, en had twaalf poorten, en in de
poorten twaalf engelen, en namen daarop
geschreven, welke zijn *de namen* der
twaalf geslachten der kinderen Israëls.
13 Van het Oosten waren drie poorten,
van het Noorden drie poorten, van het
Zuiden drie poorten, van het Westen drie
poorten;
14 [c] En de muur der stad had twaalf fundamenten,
en in deze de namen der
twaalf Apostelen des Lams.
15 En hij, die met mij sprak, [d] had
eenen gouden rietstok, opdat hij de stad
zou meten, en hare poorten en haren
muur.
16 En de stad lag vierkant, en hare
lengte was zoo groot als *hare* breedte;
en hij mat de stad met den rietstok op
twaalf duizend stadiën: de lengte, en de
breedte en de hoogte derzelve waren
even gelijk;
17 En hij mat haren muur op honderd
vier en veertig ellen, *naar* de maat eens
menschen, welke des engels was.
18 En het gebouw van haren muur was
Jaspis; en de stad was zuiver goud, zijnde
zuiver glas gelijk;
19 En de fundamenten van den muur
der stad waren met allerlei kostelijk gesteente
versierd. Het eerste fundament
was Jaspis, het tweede Saffier, het derde
Chalcédon, het vierde Smaragd,
20 Het vijfde Sardónix, het zesde Sardius,
het zevende Chrysoliet, het achtste
Beryl, het negende Topaas, het tiende
Chrysopraas, het elfde Hyacinth, het
twaalfde Amethyst.
21 En de twaalf poorten waren twaalf
paarlen, eene iedere poort was elk uit
éene paarl; en de straat der stad was
zuiver goud, gelijk doorluchtig glas.
22 En ik zag geenen tempel in haar;
want de Heere, de almachtige God, is
haar tempel, en het Lam.
23 [e] En de stad behoeft de zon en de
maan niet, dat zij in haar zouden schijnen;
want de heerlijkheid Gods heeft
haar verlicht, [f] en het Lam is hare kaars:
24 [g] En de volken, die zalig worden, zullen
in haar licht wandelen; en de koningen
der aarde brengen hunne heerlijkheid
en eer in haar;
25 [h] En hare poorten zullen niet gesloten
worden des daags; [i] want aldaar zal geen
nacht zijn.
26 En zij zullen de heerlijkheid en de
eer der volken daarin brengen.
27 En in haar zal niet inkomen iets, dat
ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en
leugen *spreekt;* maar die geschreven zijn
[k] in het boek des levens des Lams.

22 EN hij toonde mij [l] eene zuivere
rivier van het water des levens,
klaar als kristal, voortkomende uit den
troon Gods en des Lams.
2 In het midden van hare straat, en op
de eene en de andere zijde der rivier was
[m] de boom des levens, voortbrengende
twaalf vruchten, van maand tot maand
gevende zijne vrucht: en de bladeren des
booms waren tot genezing der Heidenen.
3 En geene vervloeking zal er meer
tegen *iemand* zijn; en de troon Gods en
des Lams zal daarin zijn, en Zijne dienstknechten
zullen Hem dienen,
4 En zullen Zijn aangezicht zien, en
[n] Zijn naam zal op hunne voorhoofden
zijn.
5 [o] En aldaar zal geen nacht zijn, en zij
zullen geene kaars, noch licht der zon van
noode hebben; want de Heere God verlicht
hen; en zij zullen als koningen
heerschen in alle eeuwigheid.

Waarschuwingen en beloften ten besluite.—Slot.

6 EN hij zeide tot mij: [p] Deze woorden
zijn getrouw en waarachtig; en de Heere,
de God der heilige profeten heeft Zijnen
engel gezonden, [q] om Zijnen dienstknechten
te toonen, hetgeen haast moet
geschieden.
7 Ziet, Ik kom haastiglijk: [r] zalig is hij,
die de woorden der profetie dezes boeks
bewaart!
8 En ik, Johannes, ben degene, die deze
dingen gezien en gehoord heb. En toen ik
ze gehoord en gezien had, viel ik *neder*,
om aan te bidden voor de voeten des
engels, die mij deze dingen toonde;
9 En hij zeide tot mij: [s] Zie, dat gij het
niet *doet;* want ik ben uw medediensknecht,
en uwer broederen, de Profeten,
en dergenen, die de woorden dezes boeks
bewaren: aanbid God!

---

[a] Openb. 1:10. [b] Hebr. 12:22. Openb. 21:2. [c] Efez. 2:20. [d] Ezech. 40:3. Zach. 2:1.
[e] Jes. 60:19. Zach. 14:7. [f] Openb. 22:5. [g] Jes. 60:3. [h] Jes. 60:11. [i] Openb. 22:5.
[k] Ez. 32:32. Ps. 69:29. Filipp. 4:3. Openb. 3:5; 20:12. [l] Ezech. 47:1. Zach. 14:8.
[m] Openb. 2:7. [n] Openb. 3:12. [o] Jes. 60:19. Zach. 14:7. Openb. 21:23. [p] Openb. 19:9;
21:5. [q] Openb. 1:1. [r] Openb. 1:3. [s] Hand. 10:26; 14:14. Openb. 19:10.

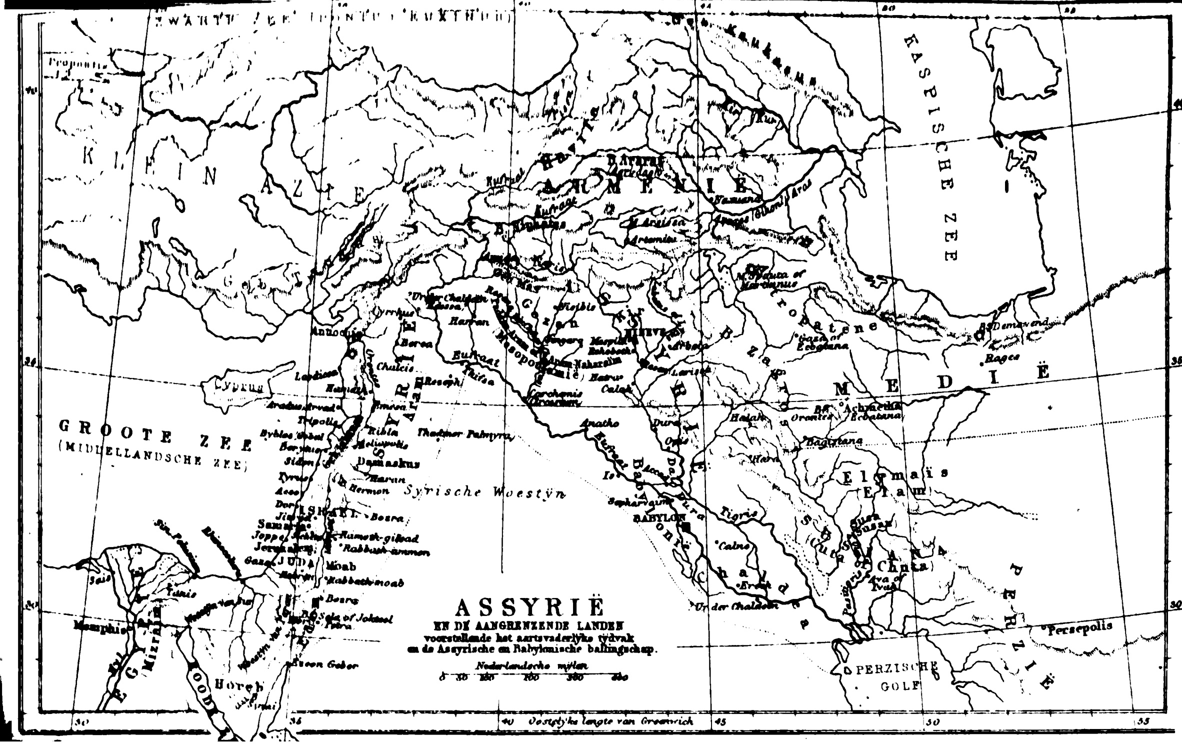
10 En hij zeide tot mij: [a] Verzegel de
woorden der profetie dezes boeks niet;
want [b] de tijd is nabij.
11 Die onrecht doet, dat hij nog onrecht
doe; en die vuil is, dat hij nog vuil
worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog
gerechtvaardigd worde; en die heilig is,
dat hij nog geheiligd worde.
12 En ziet, Ik kom haastiglijk; en Mijn
loon is met Mij, [c] om een' iegelijk te vergelden,
gelijk zijn werk zal zijn.
13 [d] Ik ben de Alfa en de Oméga, het
begin en het einde, [e] de eerste en de
laatste.
14 Zalig zijn zij, die Zijne geboden doen,
opdat hunne macht zij aan den boom des
levens, en zij door de poorten mogen ingaan
in de stad;
15 [f] Maar buiten zullen zijn de honden
en de toovenaars en de hoereerders en de
doodslagers en de afgodendienaars, en een
iegelijk, die de leugen liefheeft en doet.
16 [g] Ik, Jezus, heb Mijnen engel gezonden
om ulieden deze dingen te getuigen
in de gemeenten. [h] Ik ben de
wortel en het geslacht Davids, [i] de
blinkende morgenster.
17 En de Geest en de bruid zeggen:
Kom! En die het hoort, zegge: Kom!
[k] En die dorst heeft, kome; en die wil,
neme het water des levens om niet.
18 Want ik betuig aan een' iegelijk, die
de woorden der profetie dezes boeks
hoort: indien iemand tot deze dingen
toedoet, God zal over hem toedoen de
plagen, die in dit boek geschreven zijn;
19 [l] En indien iemand afdoet van de
woorden des boeks dezer profetie, God
zal zijn deel afdoen uit [m] het boek des
levens, en uit de heilige stad, en *uit*
hetgeen in dit boek geschreven is.
20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik
kom haastiglijk. Amen. Ja kom, Heere
Jezus!
21 De genade van onzen Heere Jezus
Christus *zij* met u allen! Amen.

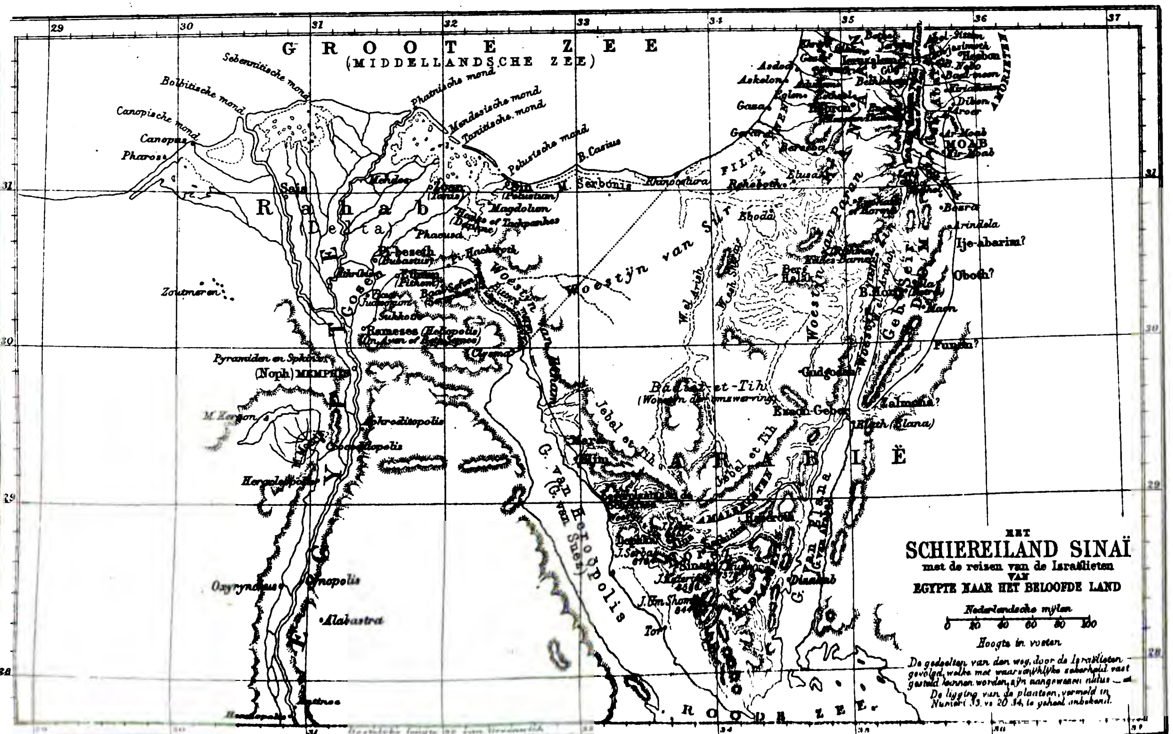

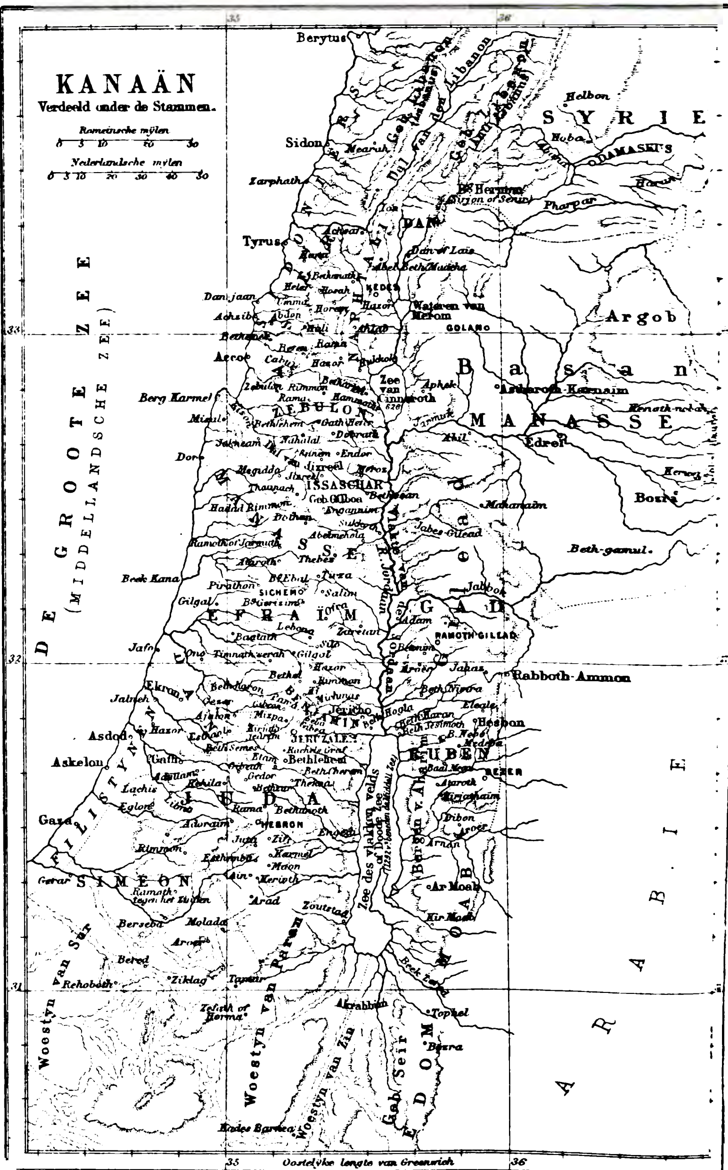
[a] Dan. 8:26; 12:4. [b] Openb. 1:3. [c] Ps. 62:13. Jer. 17:10; 32:19. Matth. 16:27. Rom. 2:6; 14:12. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23. [d] Openb. 1:8; 21:6. [e] Jes. 41:4; 44:6; 48:12. Openb. 1:8; 21:6. [f] 1 Kor. 6:10. Efez. 5:5. Kol. 3:5, 6. [g] Openb. 1:1. [h] Jes. 11:10. Rom. 15:12. Openb. 5:5. [i] 2 Petr. 1:19. [k] Jes. 55:1. Joh. 7:37. [l] Deut. 4:2; 12:32. Spr. 30:6. [m] Openb. 13:8; 17:8.

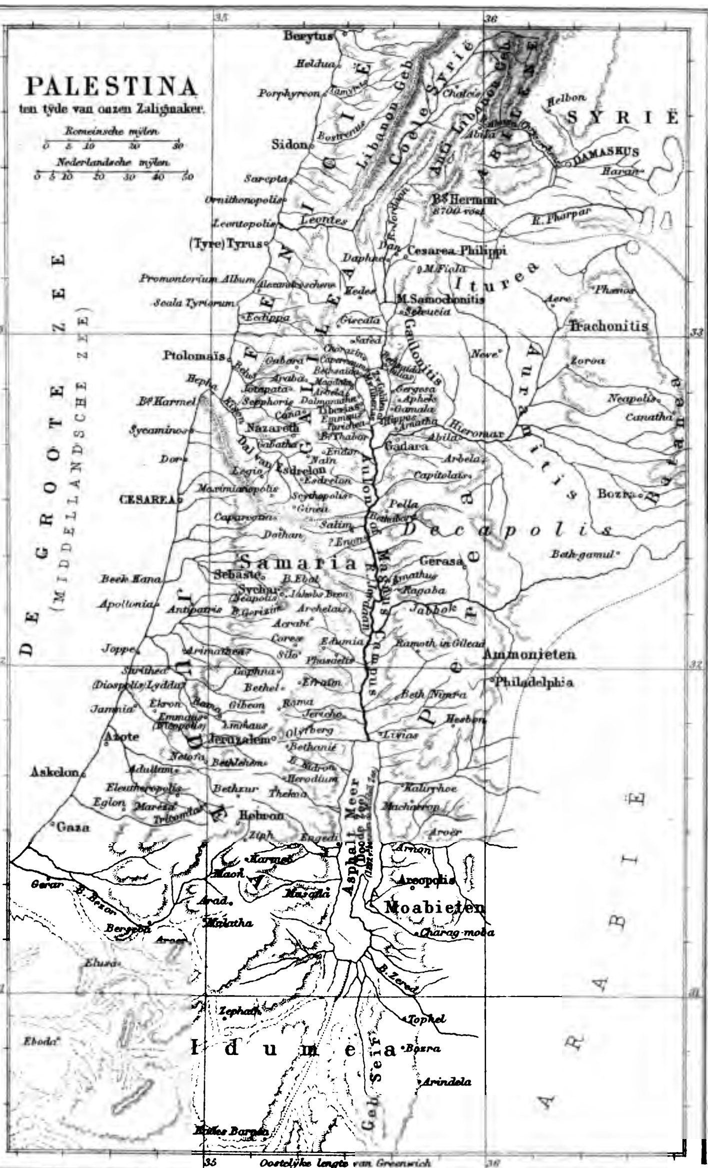
EINDE.

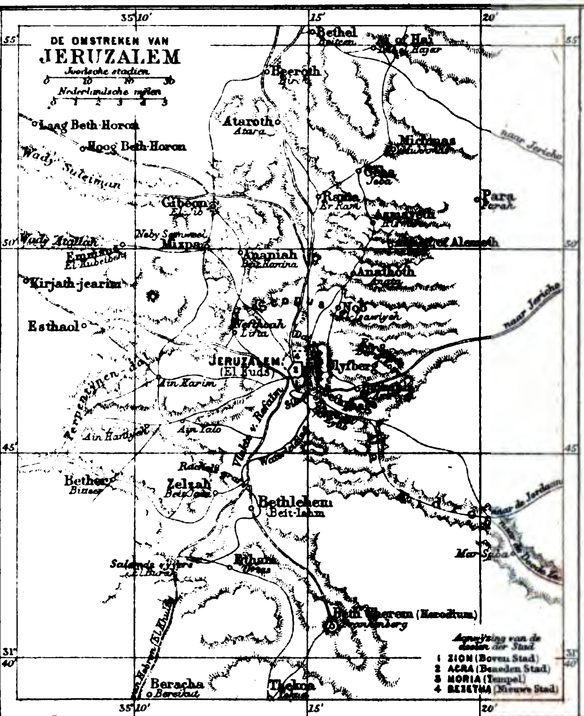
Richard Clay & Sons, Limited, London & Bungay.

ASSYRIË
EN DE AANGRENZENDE LANDEN
voorstellende het aartsvaderlijke tijdvak
en de Assyrische en Babylonische ballingschap.
Nederlandsche mijlen
0 50 100 200 300 400
Oostelijke lengte van Greenwich
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
KASPISCHE ZEE
PERZISCHE GOLF
KLEIN AZIË
ARMENIË
MEDIË
PERZIË
Cyprus
Syrische Woestijn
Mesopotamië
Elymaïs
Elam
Chaldea
Babylonië
BABYLON
NINEVE
Damaskus
Persepolis
Antiochië
Laodicea
Tripolis
Sidon
Tyrus
Acco
Samaria
Jeruzalem
Gaza
JUDA
ISRAËL
Moab
Rabbath-moab
Rabbath-ammon
Ramoth-gilead
Bosra
Hermon
Haran
Rezeph
Tiphsa
Eufraat
Tigris
Anatho
Carchemis
Harran
Calah
Arbela
Dura
Rages
Achmetha
Ecbatana
Bagistana
Chalcis
Berea
Horeb
Memphis
Mizraïm
Tanis
Ezeon Geber
Calne
Ur der Chaldeën
Susa
Pasitigris
Persepolis

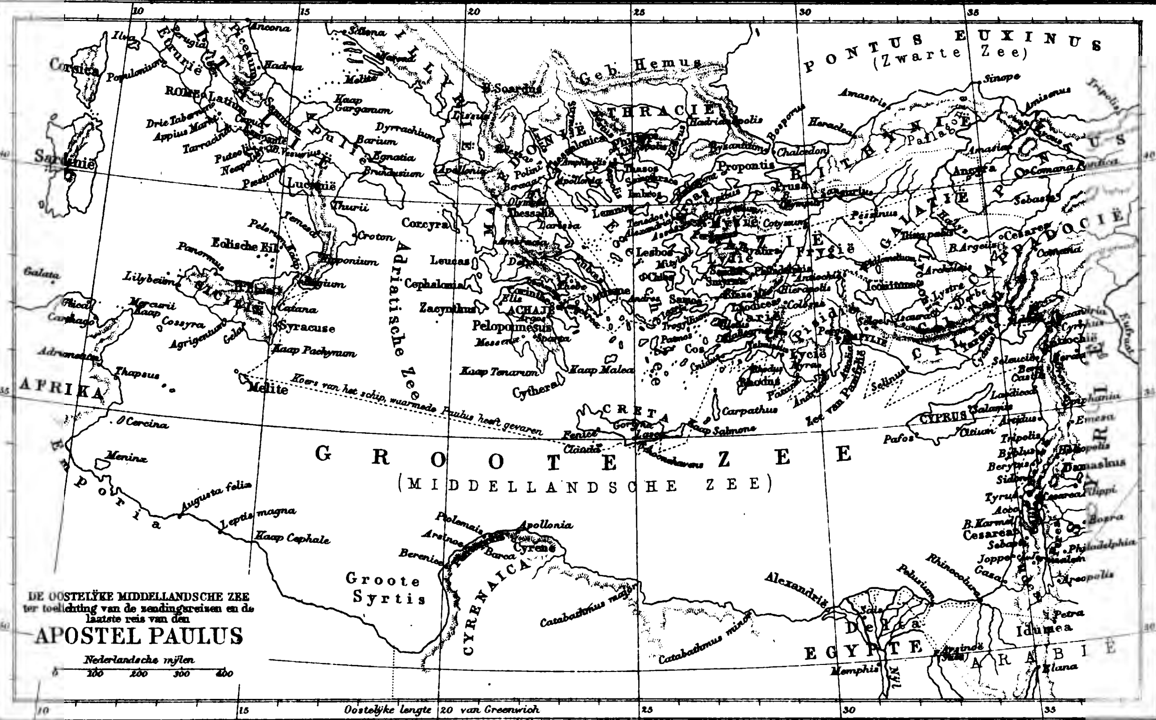

HET
SCHIEREILAND SINAÏ
met de reizen van de Israëlieten
VAN
EGYPTE NAAR HET BELOOFDE LAND
Nederlandsche mylen
0 20 40 60 80 100
Hoogte in voeten
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
Sebennitische mond
Bolbitische mond
Canopische mond
Canopus
Pharos
Phatnitische mond
Mendesische mond
Tanitische mond
Pelusische mond
B. Casius
M. Serbonis
Rhinocolura
Sais
Rahab
Delta
Mendes
Magdolum
Phacusa
Pi-beseth
(Bubastis)
Zoutmeren
Rameses (Heliopolis)
Pyramiden en Sphinx
(Noph) MEMPHIS
Aphroditopolis
Crocodilopolis
M. Kerum
Heracleopolis
Oxyrynchus
Alabastra
Woestyn van Sur
Woestyn van Etham
Woestyn van Paran
Jebel et Tih
G. van Heroöpolis
(G. van Suez)
G. van Elana
Elath (Elana)
Ezeon-Geber
Gudgodah
Zalmona?
Punon?
Oboth?
Ije-abarim?
Arindela
Bosra
Maon
Ebodã
Elusa
Rehoboth
Gerar
Gaza
Askelon
Asdod
Eglon
Hebron
Bethlehem
Jeruzalem
MOAB
Ar-Moab
Aroer
Dibon
Hesbon
AMORIETEN
FILISTYNEN
ARABIË
Tor
ROODE ZEE
De gedeelten van den weg, door de Israëlieten gevolgd, welke met waarschynlyke zekerheid vastgesteld kunnen worden, zyn aangewezen aldus —
De ligging van de plaatsen, vermeld in Numeri 33, vs 20–34, is geheel onbekend.

KANAÄN
Verdeeld onder de Stammen.
Romeinsche mylen
Nederlandsche mylen
DE GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
SYRIE
DAMASKUS
Berytus
Sidon
Tyrus
Helbon
Argob
Basan
MANASSE
ZEBULON
ISSASCHAR
EFRAÏM
GAD
RUBEN
JUDA
SIMEON
Rabboth-Ammon
Hesbon
Jericho
Bethlehem
HEBRON
Zoutstad
Ar Moab
Kir Moab
Zee van Cinneroth
Wateren van Merom
Zee des vlakken velds of Doode Zee
Beek Kana
Berg Karmel
Gaza
Askelon
Asdod
Jafo
Dor
Akrabbim
Bozra
Woestyn van Sur
Woestyn van Paran
Woestyn van Zin
Kades Barnea
Geb. Seir
EDOM
MOAB
ARABIE
Oostelyke lengte van Greenwich

PALESTINA
ten tyde van onzen Zaligmaker.
Romeinsche mylen
Nederlandsche mylen
DE GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
Berytus
Sidon
Sarepta
Leontes
(Tyre) Tyrus
Promontorium Album
Scala Tyriorum
Ptolomaïs
Bg Karmel
Sycaminos
Dora
CESAREA
Beek Kana
Apollonia
Antipatris
Joppe
Jamnia
Azote
Askelon
Gaza
Gerar
Berseba
Elusa
Eboda
Libanon Geb.
Coele Syrië
Anti Libanon Geb.
SYRIË
DAMASKUS
Bg Hermon
8700 voet
R. Pharpar
Cesarea Philippi
Dan
Iturea
Trachonitis
Auranitis
Gaulonitis
M. Samochonitis
Kedes
Giscala
Safed
Nazareth
Cana
Tiberias
Gadara
Decapolis
Samaria
Sebaste
Sychar
B. Ebal
B. Gerizim
Gerasa
Jabbok
Ammonieten
Philadelphia
Peraea
Bethel
Jericho
Jeruzalem
Bethlehem
Hebron
Engedi
Asphalt Meer
(Doode Zee)
Areopolis
Moabieten
Arnon
B. Zered
Tophel
Bozra
Arindela
Geb. Seir
Idumea
Kades Barnea
ARABIË
Oostelyke lengte van Greenwich

DE OMSTREKEN VAN
JERUZALEM
Joodsche stadiën
Nederlandsche mijlen
Bethel
Beeroth
Ataroth
Atara
Laag Beth-Horon
Hoog Beth-Horon
Michmas
Gibeon
Mixpa
Neby Samwel
Ananiah
Beit Hanina
Anathoth
Kirjath-jearim
Esthaol
Nob
JERUZALEM
(El Kuds)
Olijfberg
Ain Karim
Ain Yalo
Bether
Zelzah
Bethlehem
Beit-Lahm
Salomo's vijvers
Mar Saba
Beracha
Thekoa
Para
Perah
naar Jericho
Aanwijzing van de deelen der Stad
1 ZION (Boven Stad)
2 ACRA (Beneden Stad)
3 MORIA (Tempel)
4 BEZETHA (Nieuwe Stad)

HET TEGENWOORDIGE
JERUZALEM
Schaal van ½ mijl
BEZETHA
ACRA
MORIA
Damaskus poort
Stefanus poort
Graf van de maagd Maria
Kerk der Hemelvaart
Graf v. Josafat
Graven der Profeten
Graven der Koningen
Russische Zending
Opperste vijver van Gihon
Onderste vijver van Gihon
Dal van Gihon
Dal van de Kidron
Dal van Hinnom (Gehenna)
Akeldama
Bron van Job (Bir Eyub)
Dorp Siloam
Berg der ergernis
Berg des boozen Raads
naar Bethanië en Jericho
Aanwijzing
1 Kerk van het heilige graf
2 Protestantsche kerk
3 Kerk van St. Anna
4 Kerk van Maria Magdalena
5 Latijnsch klooster
6 Armenisch
7 Ruïnen van het hosp. van St. Jan
8 Engelsch hospitaal
9 Klaagplaats der Joden
10 Vijver van Hiskia
11 Bethesda
12 Moskee van Omar (Tempel berg)

DE OOSTELIJKE MIDDELLANDSCHE ZEE
ter toelichting van de zendingsreizen en de laatste reis van den
APOSTEL PAULUS
Nederlandsche mijlen
0 100 200 300 400
Oostelijke lengte 20 van Greenwich
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
PONTUS EUXINUS
(Zwarte Zee)
Adriatische Zee
Koers van het schip, waarmede Paulus heeft gevaren
Groote Syrtis
AFRIKA
CYRENAICA
EGYPTE
Delta
ARABIË
Idumea
Corsica
Sardinië
Ilva
Populonium
Etrurië
ROME
Latium
Drie Tabernen
Appius Markt
Tarracina
Puteoli
Neapolis
Paestum
Lucanië
Thurii
Croton
Ancona
Hadria
Kaap Garganum
Barium
Egnatia
Brundusium
Dyrrachium
Apollonia
Salona
Melite
Corcyra
Leucas
Cephalonia
Zacynthus
Peloponnesus
ACHAJE
Sparta
Kaap Tenarum
Kaap Malea
Cythera
Eolische Eil.
Panormus
Lilybeüm
Mercurii Kaap
Cossyra
Agrigentum
Gela
Catana
Syracuse
Kaap Pachynum
Rhegium
Hipponium
Galata
Carthago
Adrumetum
Thapsus
Melite
Cercina
Meninx
Augusta felix
Leptis magna
Kaap Cephale
Ptolemais
Apollonia
Arsinoe
Berenice
Barca
Cyrene
Catabathmus major
Catabathmus minor
Alexandrië
Pelusium
Rhinocolura
Memphis
Nijl
Petra
Elana
Geb. Hemus
THRACIË
Hadrianopolis
Bosporus
Byzantium
Chalcedon
Propontis
Thasos
Lemnos
Lesbos
Samos
Cos
Rhodus
Patmos
CRETA
Carpathus
Kaap Salmone
Claüda
Thessalonica
Amphipolis
Philippi
Beroea
Pella
Olympus
Larissa
Delphi
Corinthe
Athene
Thebe
Troas
Assos
Mitylene
Chios
Efeze
Smyrna
Pergamus
Thyatira
Sardes
Philadelphia
Laodicea
Colosse
Hierapolis
Antiochië
Lycië
Myra
Patara
Attalia
Perge
Selinus
Zee van Pamfylië
CYPRUS
Salamis
Pafos
Citium
Seleucië
Antiochië
Laodicea
Tripolis
Byblus
Berytus
Sidon
Tyrus
Acco
Cesarea
Joppe
Jeruzalem
Gaza
Damaskus
Emesa
Bosra
Philadelphia
Sinope
Amastris
Heraclea
Amisenus
Paflagonië
Ancyra
Comana
Sebaste
Cesarea
B. Argeius
Iconium
Lystra
Derbe
Tarsus
Mysië
Lydië
Carië
Frygië
Pisidië
Galatië
Cilicië
Cappadocië
Bithynië
Pontus
Cyzicus
Prusa
Cotyaeum
Pessinus
Eufraat
Tripolis
Macedonië

